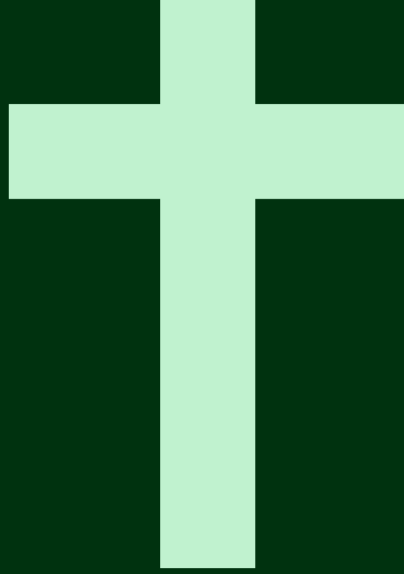

Biblica® Kiugo
Gĩtheru Kĩa Ngai
Kĩhingũre

Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of
Kenya

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre
Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of Kenya

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Wĩra ũyũ ũheanĩtwo na ũndũ wa rũtha rwa biacara rwa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Ũngĩenda kuona kobĩ ya rũtha rũrũ rwa biacara, rora rũrenda-inĩ rwa: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>, kana ũtũme marũa kũrĩ: Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio nĩ Biblica, Inc., kũhũthĩra mũhũri wa biacara wa Biblica® kũbataraga marũa ma gwĩtkĩrio kuuma kũrĩ Biblica, Inc. Kuumana na rũtha rwa biacara rwa CC BY-SA, no ũkobie kana ũtambie wĩra ũyũ ũtarĩ mũgarũre, ĩndĩ ndũkagarũre rũri rwa biacara rwa Biblica®. Ũngĩgarũra kana ũkobie wĩra ũyũ, na tondũ wa ũguo ũtuĩke nĩ wĩra mwerũ uumanĩte na ũcio-rĩ, no nginya weheria mũhũri wa biacara wa Biblica®. Wĩra-inĩ ũcio mwerũ no nginya wonanie nĩ maũndũ marĩkũ ũgarũrite, na ũtarĩrie wĩra-inĩ ũcio ta ũũ: "Wĩra wa kĩhumo warĩ wa Biblica, Inc. na ũheanĩtwo tũhũ ng'enda-inĩ cia www.biblica.com na open.bible."

Kĩmenyitha kia Mwene-wĩra no nginya kĩaandĩkwo iratathi rĩa kĩongo kĩa wĩra kana rĩa ũhoru wa Mwene-wĩra ta ũũ:

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre™

Kĩmenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

"Biblica" nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio wabici-inĩ ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ũhũthĩrĩtwo na rũtha.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

No nginya wĩtkĩrie wĩra ũcio mwerũ ũgarũrite ũheanwo na ũndũ wa rũtha rwa biacara rũu rwa CC BY-SA. Ũngĩenda kũmenyithia Biblica, Inc. ũhoru wĩgũ ũtaũri waku wa wĩra ũyũ-rĩ, twandĩkire rũrenda-inĩ rwa: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre™

Kĩmenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

"Biblica" nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio wabici-inĩ ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ũhũthĩrĩtwo na rũtha.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 7 May 2025
fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63

Contents

Kĩambĩrĩria	1
Thaama	82
Alawii	148
Ndari	197
Gũcookerithia	266
Joshua	323
Atiirĩrĩri	363
Ruthu	400
1 Samũeli	406
2 Samũeli	454
1 Athamaki	498
2 Athamaki	548
1 Maũndũ Ma Matukũ Ma Tene	596
2 Maũndũ ma Matukũ ma Tene	647
Ezara	701
Nehemia	718
Esiteri	742
Ayubu	755
Thaburi	805
Thimo	944
Kohelethu	995
Rwĩmbo	1010
Isaia	1020
Jeremia	1128
Macakaya	1233
Ezekieli	1245
Danieli	1329
Hosea	1354
Joeli	1371
Amosi	1378
Obadia	1391
Jona	1393
Mika	1397
Nahumu	1407
Habakuku	1412
Zefania	1417
Hagai	1422
Zekaria	1425
Malaki	1439
Mathayo	1444
Mariko	1498
Luka	1532
Johana	1589
Atũmwo	1631
Aroma	1685
1 Akorinitho	1710
2 Akorinitho	1733
Agalatia	1748
Aefeso	1756
Aflipi	1764

Akolosai	1770
1 Athesalonike	1776
2 Athesalonike	1781
1 Timotheo	1784
2 Timotheo	1791
Tito	1796
Filemona	1799
Ahibirania	1801
Jakubu	1819
1 Petero	1825
2 Petero	1832
1 Johana	1836
2 Johana	1842
3 Johana	1843
Judasi	1844
Kūguūrīrio	1846

KĨAMBĨRĨRIA

- ¹ Kĩambĩrĩria-inĩ kĩa maũndũ mothe, Ngai nĩombire igũrũ na thĩ.
- ² Hĩndĩ ãyo thĩ ndĩarĩ ũrĩa yatariĩ na ndĩarĩ na kĩndũ, nayo nduma yarĩ igũrũ rĩa kũrĩa kũriku, nake Roho wa Ngai aareerete igũrũ rĩa maaĩ.
- ³ Nake Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Nĩkũgĩe ũtheri,” na gũkĩgĩa ũtheri.
- ⁴ Ngai akĩona atĩ ũtheri ũcio warĩ mwega, nake akĩgayũkania ũtheri na nduma.
- ⁵ Ngai agĩta ũtheri ũcio “mũthenya,” nayo nduma akĩmũta “ũtukũ.” Na gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ, na gũkĩgĩa rũciinĩ. ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa mbere.
- ⁶ Nake Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Nĩkũgĩe wariĩ mũnene gatagatĩ ka maaĩ ũgayũkanie maaĩ na marĩa mangĩ.”
- ⁷ Nĩ ũndũ ũcio Ngai agĩkĩra wariĩ ũcio na akĩgayũkania maaĩ marĩa maarĩ thĩ ya wariĩ ũcio na maaĩ marĩa maarĩ igũrũ rĩaguo. Na gũgĩtuĩka o ũguo.
- ⁸ Ngai agĩta wariĩ ũcio “matu mairũ.” Na gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa keerĩ.
- ⁹ Nake Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Maaĩ marĩa marĩ thĩ ya matu mairũ nĩ mongane handũ hamwe na kũgĩe thĩ nyũmũ.” Na gũgĩtuĩka o ũguo.
- ¹⁰ Ngai agĩta kũrĩa kũmũ “thĩ,” namo maaĩ marĩa maacookanĩrĩire akĩmeeta “maria.” Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega.
- ¹¹ Ningĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Thĩ nĩ ãmere mũmera: Mũmera ãrĩa ãciaraga mbeũ, na mũtĩ ãrĩa ãciaraga matunda marĩ na mbeũ thĩinĩ, kũringana na mũthemba yayo.” Na gũgĩtuĩka o ũguo.
- ¹² Thĩ ãkĩmera mũmera: Mũmera ãgũciara mbeũ kũringana na mũthemba yayo, na mũtĩ ãgũciara matunda marĩ na mbeũ thĩinĩ kũringana na mũthemba yayo. Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega.
- ¹³ Nakuo gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa gatatũ.
- ¹⁴ Ningĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Nĩkũgĩe imũrĩ wariĩ-inĩ wa matu mairũ cia kũgayũkania mũthenya na ũtukũ, na irekwo ituĩke imenyithania cia imera, na mũthenya na mũaka.
- ¹⁵ Na ituĩke imũrĩ wariĩ-inĩ ũcio wa matu mairũ, itũmage thĩ kũgĩage na ũtheri.” Na gũgĩtuĩka o ũguo.
- ¹⁶ Ngai nĩombire imũrĩ igĩrĩ nene. Kĩmũrĩ kĩrĩa kĩnenanene, nĩkĩo riũa, kĩarage mũthenya; nakĩo kĩmũrĩ kĩrĩa kĩninanini, nĩkĩo mweri, kĩarage ũtukũ. O na ningĩ akĩũmba njata.
- ¹⁷ Ngai agĩciiga wariĩ-inĩ wa matu mairũ itũmage thĩ kũgĩe ũtheri,
- ¹⁸ ciarage mũthenya na ũtukũ, na igayũkanagie nduma na ũtheri. Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega.
- ¹⁹ Na gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa kana.
- ²⁰ Ningĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ: “Maaĩ nĩmaiyũrwo nĩ ciũmbe irĩ muoyo, nacio nyoni nĩciũmbũkagĩre igũrũ rĩa thĩ gũtuĩkania wariĩ wa matu mairũ.”
- ²¹ Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩũmba ciũmbe iria nene cia iria-inĩ na kũmbe o gĩothe kĩrĩ muoyo na kĩongoyaga, ikĩiyũra maaĩ-inĩ kũringana na mũthemba yacio, na nyoni o yothe ãrĩ mathagu kũringana na mũthemba wayo. Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega.

²² Ngai agĩcirathima akiuga atĩrĩ, “Ciaranai mũingĩhe, mũiyũre maaĩ-inĩ marĩa marĩ maria-inĩ, nacio nyoni nĩcingĩhe thĩ.”

²³ Na gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa gatano.

²⁴ Ningĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Thĩ nĩngĩe ciũmbe irĩ muoyo kũringana na mũthemba yacio: mahiũ, na ciũmbe iria ithiagĩra thĩ, na nyamũ cia gĩthaka, o nyamũ kũringana na mũthemba wayo.” Na gũgĩtuĩka o ũguo.

²⁵ Ngai akĩũmba nyamũ cia gĩthaka kũringana na mũthemba yacio, na mahiũ kũringana na mũthemba yamo, na ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ kũringana na mũthemba yacio. Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega.

²⁶ Ningĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Nĩtũũmbei andũ na mũhianĩre witũ, mahaanane na ithuĩ, nao maathage thamaki cia iria na nyoni cia rĩera-inĩ, na mahiũ ma thĩ yothe, na maathage ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ.”

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩũmba mũndũ

na mũhianĩre wake mwene,
akĩmũmba na mũhianĩre wa Ngai;

akĩmomba marĩ mũndũ mũrũme na mũndũ-wa-nja.

²⁸ Ngai akĩmarathima, akĩmeera atĩrĩ, “Ciaranai mũingĩhe, mũiyũre thĩ na mũmĩtoorie. Athagai thamaki cia iria na nyoni cia rĩera-inĩ, na mwathage ciũmbe ciothe irĩ muoyo iria ithiagĩra thĩ.”

²⁹ Ningĩ Ngai akiuga atĩrĩ, “Nĩdamũhe mũmera yothe ya thĩ ĩrĩa ĩciaraga mbeũ, na mũtĩ o wothe ũrĩa ũciaraga matunda marĩ mbeũ thĩinĩ. Īyo ĩgũtuĩka irio cianyu.

³⁰ Na kũrĩ nyamũ ciothe cia gũkũ thĩ, na nyoni ciothe cia rĩera-inĩ, o na ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ, na kĩndũ o gĩothe kĩrĩ mũhũmũ ya muoyo-rĩ, ndaacihe mũmera mũruru yothe ĩtuĩke irio ciacio.” Na gũgĩtuĩka o ũguo.

³¹ Ngai akĩona atĩ kĩndũ kĩrĩa gĩothe oombĩte kĩarĩ kĩega mũno. Nakuo gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa gatandatũ.

2

¹ Igũrũ na thĩ ikĩrĩka na ũgemu wacio wothe.

² Naguo mũthenya wa mũgwanja wakinya, Ngai agĩkorwo arĩkĩtie wĩra ũcio aarutaga; nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩhurũka mũthenya ũcio wa mũgwanja kuuma wĩra-inĩ wake wothe.

³ Nake Ngai akĩrathima mũthenya ũcio wa mũgwanja na akĩwamũra, tondũ nĩ mũthenya ũrĩa we aahurũkire kuuma wĩra-inĩ wothe ũrĩa aarũte wa ũũmbi.

Adamu na Hawa

⁴ Ũcio nĩguo ũhoru ũrĩa wĩgiĩ igũrũ na thĩ rĩrĩa ciombirwo.

Rĩrĩa Jehova Ngai ombire thĩ na igũrũ-rĩ,

⁵ gũtiarĩ kahinga o na kamwe ga gĩthaka koonekete thĩ kana mũmera wa gĩthaka ũkamera. Nĩ tondũ Jehova Ngai ndoirĩtie mbura thĩ na gũtiarĩ mũndũ wa kũrĩma mũgũnda,

⁶ no tũrũũĩ twoimaga na thĩ na tũkaihũgia thĩ igũrũ guothe.

7 Nake Jehova Ngai akĩũmba mũndũ kuuma rũkũngũ-inĩ rwa thĩ, na akĩmũhuhĩra mĩhũmũ ya muoyo maniũrũ-inĩ make, nake mũndũ ũcio akĩgĩa na muoyo.

8 Ningĩ Jehova Ngai nĩathondekete mũgũnda mwena wa irathĩro, o kũu Edeni; na kũu nĩkuo aigire mũndũ ũcio oombĩte.

9 Nake Jehova Ngai agĩtũma thĩ ĩmere mĩtĩ ya mĩthemba yothe na ĩkũre. Yarĩ mĩtĩ mĩega ĩkĩoneka na maitho na yaciaraga matunda mega ma kũrĩa. Gatagatĩ ka mũgũnda ũcio nĩ haarĩ na mũtĩ wa muoyo, na mũtĩ wa ũmenyo wa gũkũũrana wega na ũũru.

10 Na nĩ kwarĩ rũũ rwathereraga ruumĩte Edeni rũkaihũgia mũgũnda ũcio; ruoima Edeni rũkagayũkana rũgatuĩka njũũ inya.

11 Rũũ rwa mbere rwĩtagwo Pishoni; na nĩruo rũthiũrũrũkaga bũrũri wothe wa Havila, kũrĩa kũrĩ thahabu.

12 (Thahabu ya bũrũri ũcio nĩ njega; ningĩ kũu no kũrĩ maguta manungi wega metagwo bendora, na tũhiga twa goro twĩtagwo onigithi.)

13 Rũũ rwa keerĩ rwĩtagwo Gihoni; naruo rũthiũrũrũkaga bũrũri wothe wa Kushi.*

14 Rũũ rwa gatatũ rwĩtagwo Hidekela naruo rũgeragĩra mwena wa irathĩro wa bũrũri wa Ashuri. Naruo rũũ rwa kana rwĩtagwo Farati.

15 Jehova Ngai akĩoya mũndũ ũcio oombĩte, akĩmũiga mũgũnda-inĩ ũcio wa Edeni aũrĩmage na aũmenyagĩrĩre.

16 Nake Jehova Ngai agĩatha mũndũ ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “No ũrĩe maciaro ma mũtĩ o wothe ũrĩ mũgũnda ũyũ;

17 no rĩrĩ, ndũkanarĩe maciaro ma mũtĩ ũrĩa wa ũmenyo wa gũkũũrana wega na ũũru, nĩgũkorwo rĩrĩa ũkaamarĩa, ti-itherũ no gũkua ũgaakua.”

18 Ningĩ Jehova Ngai akiuga atĩrĩ, “Ti wega mũndũ ũyũ aikare arĩ wiki. Nĩngũmũmbĩra mũteithia ũrĩa ũmwagĩrĩre.”

19 Na rĩrĩ, Jehova Ngai nĩ oombĩte nyamũ ciothe cia gĩthaka na nyoni cia rĩera-inĩ kuuma tĩiri-inĩ. Agĩcirehe kũrĩ mũndũ ũcio one marĩitwa marĩa egũcitua; na ũrĩa mũndũ ũcio aatuire kũmbe o gĩothe kĩ muoyo, rĩu rĩgĩtuĩka rĩitwa rĩakĩo.

20 Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio akĩhe mahiũ mothe marĩitwa, o na nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ ciothe cia gĩthaka.

No Adamu ndooneirwo mũteithia ũmwagĩrĩre.

21 Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai agĩtũma mũndũ ũcio akome toro mũnene mũno; na rĩrĩa aakomete, Jehova Ngai akĩruta rũbaru rũmwe rwa mũndũ ũcio na agĩcookia nyama hau rwarĩ.

22 Hĩndĩ ĩyo Jehova Ngai akĩũmba mũndũ-wa-nja kuuma rũbaru rũrĩa aarũtĩte kũrĩ mũndũ ũcio na akĩrehe mũndũ-wa-nja ũcio kũrĩ we.

23 Mũndũ ũcio akiuga atĩrĩ,

“Hĩ! Rĩu-rĩ, rĩrĩ nĩ ihĩndĩ kuuma mahĩndĩ makwa,
na nyama cia mwĩrĩ wakwa.

Arĩitagwo mũndũ-wa-nja,

tondũ aarutirwo kuuma kũrĩ mũndũ mũrũme.”

24 Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga mũndũ mũrũme atige ithe na nyina, na anyiitane na mũtumia wake, nao magatuĩka mwĩrĩ ũmwe.

25 Acio eerĩ, mũndũ ũcio na mũtumia wake, maarĩ njaga, na matiaconok-aga.

* 2:13 Kushi thĩinĩ wa Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gĩkũrũ nĩ rĩitwa rĩa Kĩhibirania rĩa Sudani kana Ethiopia.

3

Kũgũa kwa Mũndũ Mehia-inĩ

¹ Na rĩrĩ, nyoka yarĩ na wara mũingĩ gũkĩra nyamũ ciothe cia gĩthaka iria Jehova Ngai oombĩte. Nyoka iyo ikĩũria mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Ti-itherũ Ngai nĩ oigire mūtikanarĩe maciaro kuuma mūtĩ o wothe wa mũgũnda ũyũ?”

² Mũndũ-wa-nja ũcio agĩcookeria nyoka iyo atĩrĩ, “No tũrĩe matunda ma mītĩ ĩrĩa ĩrĩ mũgũnda ũyũ,

³ no Ngai aatwĩrĩre atĩrĩ, ‘Mūtikanarĩe matunda ma mūtĩ ũrĩa ũrĩ gatagatĩ ka mũgũnda ũyũ, na mūtikanaũhutie, nĩguo mūtigakue.’”

⁴ No nyoka ikĩĩra mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Ti-itherũ mũtingĩkua.

⁵ No Ngai nĩoĩ atĩ rĩrĩa mũkaarĩa matunda macio, maitho manyu nĩmakahingũka, mĩtuĩke o ta Ngai, mũmenyage wega na ũũru.”

⁶ Rĩrĩa mũndũ-wa-nja ũcio onire atĩ matunda ma mūtĩ ũcio maarĩ mega ma kũrĩa, na ma kwendeka makĩonwo na maitho, o na ma kwĩrĩrĩrio nĩ ũndũ wa kũhĩgia mũndũ, agĩtua mamwe, akĩrĩa. Agĩcooka akĩhe mũthuri wake, ũrĩa maarĩ nake, nake akĩrĩa.

⁷ Hĩndĩ iyo maitho mao eerĩ makĩhingũka, nao makĩmenya atĩ maarĩ njaga; nĩ ũndũ ũcio magĩtumania mathangũ ma mũkũyũ, magĩthondekera kĩndũ gĩa kũhumbĩra njaga yao.

⁸ Hwaĩ-inĩ rĩrĩa riũa rĩarurĩte-rĩ, mũndũ ũcio na mũtumia wake makĩgua makinya ma Jehova Ngai agĩceera kũu mũgũnda-inĩ, nao makĩhitha mītĩ-inĩ ya mũgũnda nĩguo Jehova Ngai ndakamone.

⁹ No Jehova Ngai agĩta mũndũ ũcio, akĩmũũria atĩrĩ, “Ũrĩ ha?”

¹⁰ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ngũiguire ũgĩceera mũgũnda-inĩ ndeetigĩra tondũ nyuma njaga; nĩ ũndũ ũcio ndeethitha.”

¹¹ Nake Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Nũũ ũkwĩrĩre atĩ ũrĩ njaga? Kaĩ ũrĩte matunda ma mūtĩ ũrĩa ndagwaathire ngĩkwĩra ndũkanaũrĩe?”

¹² Mũndũ ũcio akiuga atĩrĩ, “Mũndũ-wa-nja ũrĩa waheire ndũũranie nake nĩwe ũũheire matunda mamwe ma mūtĩ ũcio, na nĩ ndarĩa.”

¹³ Nake Jehova Ngai akĩũria mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Atĩ nĩ atĩa wĩkĩte?”

Mũndũ-wa-nja ũcio akiuga atĩrĩ, “Nĩ nyoka ĩheenirĩe na nĩ ndarĩa matunda macio.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai akĩra nyoka atĩrĩ, “Tondũ nĩwĩkĩte ũguo-rĩ, “Wee ũrogwatwo nĩ kĩrumi gũkĩra mahiũ mothe na gũkĩra nyamũ ciothe cia gĩthaka!

Ũrĩthiiga na nda,

na ũrĩrĩaga rũkũngũ matukũ mothe ma muoyo waku.

¹⁵ Na nĩngũtũma kũgĩe ũthũ gatagatĩ gaku na mũndũ-wa-nja ũyũ, na gatagatĩ ka rũciarũ rwaku na rwake;

nake nĩagakũhehenja mūtwe,

nawe nĩũkamũgũtha ndiira ya kũgũrũ gwake.”

¹⁶ Ningĩ akĩra mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ,

“Nĩngũkũingĩhĩria ruo mũno hĩndĩ ya gũciara;

ũrĩciaraga ciana na ruo.

Merĩrĩria maku marĩkoragwo marĩ harĩ mũthuurĩguo,

nake nĩarĩgwathaga.”

¹⁷ Ningĩ Ngai akĩra Adamu atĩrĩ, “Tondũ nĩwathĩkĩire mũtumia waku, na warĩa matunda ma mūtĩ ũrĩa ndagwaathire, ngĩkwĩra atĩ, ‘Ndũkanarĩe,’

“Thĩ nĩyarumwo nĩ ũndũ waku;

ũrĩrĩaga irio ciayo na ruo rwa mĩnoga matukũ mothe ma muoyo waku.

¹⁸ Īrĩgũciaragĩra mĩigua na mahiũ ma nyeki-inĩ, nawe ũrĩrĩaga mĩmera ya mũgũnda.

¹⁹ Ũrĩrĩaga irio cia thithino ya mĩnoga yaku, o nginya rĩrĩa ũgaacooka tĩiri-inĩ, tondũ nokuo warutĩtwo; tondũ wee ũrĩ rũkũngũ na ũgaacooka o rũkũngũ-inĩ.”

²⁰ Adamu agĩta mĩtumia wake Hawa, tondũ nĩwe watuĩkire nyina wa arĩa othe matũũraga muoyo.

Ngai kũingata Adamu na Hawa kuuma Edeni

²¹ Jehova Ngai agĩthondekera Adamu na mĩtumia wake nguo cia njũũa, akĩmahumba.

²² Nake Jehova Ngai akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩatuĩkĩte o ta ũmwe witũ, akamenya wega na ũũru. Ndagĩrĩire gwĩtikĩrio atue matunda ma mĩtĩ wa muoyo o namo, amarĩe nake atũũre nginya tene.”

²³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai akĩmũingata kuuma Mũgũnda wa Edeni athĩ akarĩmage tĩiri-inĩ kũrĩa aarutĩtwo.

²⁴ Ngai aarĩkia kũrutũrũra mũndũ ũcio-rĩ, akĩiga akerubi mwena wa irathĩro wa Mũgũnda wa Edeni, o na rũhiũ rwa njora rwarĩrĩmbũkaga mwaki na rwahenagia mbarĩ ciothe, nĩ ũndũ wa kũgitĩra njira ya gũthĩ mĩtĩ-inĩ ũcio wa muoyo.

4

Kaini na Habili

¹ Nake Adamu agĩkoma na mĩtumia wake Hawa, nake akĩgĩa nda, agĩciara Kaini. Nake akiuga atĩrĩ, “Ndĩkũgĩa na mwana wa kahĩ nĩ ũndũ wa gũteithio nĩ Jehova.”

² Thuutha ũcio agĩciara Habili, mũrũ wa nyina.

Habili aarĩ mũrĩthi wa mbũri nake Kaini aarĩ mũrĩmi.

³ Maĩkarĩte kwa ihinda-rĩ, Kaini akĩrehe maciaro mamwe ma mũgũnda marĩ igongona kũrĩ Jehova.

⁴ No Habili akĩrehe marigithathi mamwe marĩa manoru ma rũũru rwake. Nake Jehova agĩkenio nĩ Habili na igongona rĩake,

⁵ no ndaakenirio nĩ Kaini na igongona rĩake. Nĩ ũndũ ũcio Kaini akĩrakara mũno, na agĩtukia gĩthiithi.

⁶ Nake Jehova Ngai akĩũria Kaini atĩrĩ, “Ũrakarĩte nĩkĩ? Na nĩ kũ gĩtũmĩte ũtukie gĩthiithi?”

⁷ Ũngĩka ũrĩa kwagĩrĩire-rĩ, no wage gwĩtikĩrĩka? No ũngĩaga gwĩka ũrĩa kwagĩrĩire-rĩ, mehia makuoheirie mũrango-inĩ waku makĩenda gũgwatha; no wee no nginya ũmatoorie.”

⁸ Thuutha ũcio Kaini akĩira mũrũ wa nyina Habili atĩrĩ, “Nĩtumagare tũthĩ mũgũnda.” Na rĩrĩa maarĩ kũu mũgũnda, Kaini agĩtharĩkĩra mũrũ wa nyina Habili, akĩmũũraga.

⁹ Nake Jehova akĩũria Kaini atĩrĩ, “Arĩ ha mũrũ-wa-nyũkwa Habili?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndiũ, kaĩ arĩ nĩ mĩmenyereri wa mũrũ-wa-maitũ?”

¹⁰ Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa wĩkĩte? Ta thikĩrĩria! Thakame ya mũrũ-wa-nyũkwa nĩrangaĩra ĩrĩ tĩiri-inĩ.

11 Na rĩrĩ, nĩũgwatĩtwo nĩ kĩrumi na ũkaingatwo mũgũnda ũrĩa waathamirie kanua kaguo kwamũkĩra thakame ya mũrũ-wa-nyũkwa kuuma guoko-inĩ gwaku.

12 Rĩrĩa ũrĩũrĩmaga-rĩ, ndũgacooka gũgũciarĩra maciaro maguo. Ũgũtuĩka mũndũ ũtakindagĩria, wa kũũrũũraga gũkũ thĩ.”

13 Nake Kaini akĩira Jehova atĩrĩ, “Iherithia rĩakwa nĩ inene gũkĩra ũrĩa ingĩhota gwĩtiiria.

14 Ũmũthĩ ũyũ nĩũranyingata kuuma mũgũnda ũyũ na ndũũre hithĩtwo ũthiũ waku; ngũtuĩka mũndũ ũtakindagĩria, wa kũũrũũraga gũkũ thĩ, na ũrĩa wothe ũkaanyona nĩakanjũraga.”

15 No Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, ti ũguo; mũndũ o na ũrĩkũ angĩkooraga Kaini, nĩakarĩhio maita mũgwanja.” Jehova agĩcooka agĩkĩra Kaini rũũri nĩgeetha ũrĩa wothe ũngĩmuona ndakamũũrage!

16 Nĩ ũndũ ũcio Kaini akĩehera akiuma harĩ Jehova, na agĩtũũra bũrũri-inĩ wa Nodu, mwena wa irathĩro rĩa Edeni.

17 Kaini agĩkoma na mũtumia wake, na akĩgĩa nda, agĩciara Enoku. Hĩndĩ iyo Kaini nĩakaga itũũra inene, na aarĩkia kũrĩaka, akĩrĩta Enoku o ta ũrĩa mũriũ eetagwo.

18 Nake Enoku agĩciarĩrwo Iradu, nake Iradu aarĩ ithe wa Mehujaeli, nake Mehujaeli aarĩ ithe wa Methushaeli, nake Methushaeli aarĩ ithe wa Lameku.

19 Lameku ũcio akĩhikia andũ-a-nja eerĩ, ũmwe eetagwo Ada na ũrĩa ũngĩ eetagwo Zila.

20 Ada agĩciara Jabali; na nĩwe ithe wa andũ arĩa matũũraga hema-inĩ na marĩithagia mahiũ.

21 Mũrũ-wa nyina eetagwo Jubali; nake nĩwe ithe wa andũ arĩa othe mahũũraga inanda cia mũgeeto na makahuha mĩtũrirũ.

22 Zila o nake aarĩ na mũriũ, nake eetagwo Tubali-Kaini, na nĩwe waturaga indo cia mĩthemba yothe cia gĩcango na cia kĩgera. Tubali-Kaini aarĩ na mwarĩ wa nyina wetagwo Naama.

23 Lameku akĩira atumia ake atĩrĩ,
“Ada na Zila, taa thikĩrĩriai;
inyũ atumia a Lameku, ta iguai ciugo ciakwa.

Nĩnjũragĩte mũndũ nĩ ũndũ wa kũndiihia,
ngooraga mũndũ mwĩthĩ nĩ ũndũ wa kũnguraria.

24 Angĩkorwo Kaini arĩhagĩrio maita mũgwanja-rĩ,
Lameku nake akarĩhĩrio maita mĩrongo mũgwanja na mũgwanja.”

25 Nake Adamu agĩkoma na mũtumia wake rĩngĩ, nake agĩciara kaana ga kahĩ, na agĩgatua Sethi, akiuga atĩrĩ, “Ngai nĩaheete mwana ũngĩ handũ ha Habili, ũrĩa Kaini ooragire.”

26 Sethi o nake aarĩ na mũriũ wake, nake akĩmũtua rĩitwa Enoshu. Hĩndĩ iyo nĩrĩo andũ mambĩrĩirie gũkaĩra rĩitwa rĩa Jehova.

5

Njjarwa cia Adamu

1 Ũyũ nĩguo ũhoru ũrĩa wandĩkĩtwo wĩgĩĩ njjarwa cia Adamu.

Hĩndĩ irĩa Ngai oombire mũndũ-rĩ, amũũmbire na mũhianĩre wa Ngai.

2 Ngai aamoombire mũndũ mũrũme na mũndũ-wa-nja na akĩmarathima. Na aarĩkia kũmomba, akĩmeeta “mũndũ.”

³ Adamu aakinyia mĩaka igana na mĩrongo itatũ-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wamũtũkĩtie na wa mũhianĩre wake; nake akĩmũtua Sethi.

⁴ Na thuutha wa Sethi gũciarwo-rĩ, Adamu agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana manana, na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu.

⁵ Mĩaka yothe ãrĩa Adamu aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na mĩrongo itatũ, agĩcooka agĩkua.

⁶ Sethi aakinyia mĩaka igana na itano-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Enoshu.

⁷ Na thuutha wa Enoshu gũciarwo-rĩ, Sethi agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana manana na mũgwanja na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu.

⁸ Mĩaka yothe ãrĩa Sethi aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na ikũmi na ãrĩ, agĩcooka agĩkua.

⁹ Enoshu aakinyia mĩaka mĩrongo kenda-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Kenani.

¹⁰ Na thuutha wa Kenani gũciarwo-rĩ, Enoshu agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana manana na ikũmi na itano, na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹¹ Mĩaka yothe ãrĩa Enoshu aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na itano, agĩcooka agĩkua.

¹² Kenani aakinyia mĩaka mĩrongo mũgwanja-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Mahalaleli.

¹³ Na thuutha wa Mahalaleli gũciarwo-rĩ, Kenani agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana manana na mĩrongo ãna, na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁴ Mĩaka yothe ãrĩa Kenani aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na ikũmi, agĩcooka agĩkua.

¹⁵ Mahalaleli aakinyia mĩaka mĩrongo itandatũ na itano-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Jaredi.

¹⁶ Na thuutha wa Jaredi gũciarwo-rĩ, Mahalaleli agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana manana na mĩrongo itatũ, na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁷ Mĩaka yothe ãrĩa Mahalaleli aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana manana na mĩrongo kenda na itano, agĩcooka agĩkua.

¹⁸ Jaredi aakinyia mĩaka igana na mĩrongo itandatũ na ãrĩ-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Enoku.

¹⁹ Na thuutha wa Enoku gũciarwo-rĩ, Jaredi agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana manana, na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu.

²⁰ Mĩaka yothe ãrĩa Jaredi aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na mĩrongo itandatũ na ãrĩ, agĩcooka agĩkua.

²¹ Enoku aakinyia mĩaka mĩrongo itandatũ na itano-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Methusela.

²² Na thuutha wa Methusela gũciarwo-rĩ, Enoku agĩtũũra atwaranaga na Ngai mĩaka magana matatũ, akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu.

²³ Mĩaka yothe ãrĩa Enoku aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana matatũ na mĩrongo itandatũ na itano.

²⁴ Enoku agĩtwarana na Ngai nginya akĩagwo tondũ Ngai nĩamuoire.

²⁵ Methusela aakinyia mĩaka igana na mĩrongo ãnana na mũgwanja-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Lameku.

²⁶ Na thuutha wa Lameku gũciarwo-rĩ, Methusela agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana mũgwanja na mĩrongo ãnana na ãrĩ, na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu.

²⁷ Mĩaka yothe ĩrĩa Methusela aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na mĩrongo ĩtandatũ na kenda, agĩcooka agĩkua.

²⁸ Lameku aakinyia mĩaka igana na mĩrongo ĩnana na ĩĩrĩ-rĩ, akĩgĩa mwana wa kahĩ.

²⁹ Nake agĩgatua Nuhu, akiuga atĩrĩ, “Nĩarĩtũhooragĩria ruo rwa wĩra na mĩnoga ya moko maitũ rĩrĩa tũkũrĩma, tondũ Jehova nĩarumire thĩ.”

³⁰ Thuutha wa Nuhu gũciarwo-rĩ, Lameku agĩtũũra muoyo mĩaka ĩngĩ magana matano na mĩrongo kenda na ĩtano, na akĩgĩa na ciana ĩngĩ cia aanake na cia airĩtu.

³¹ Mĩaka yothe ĩrĩa Lameku aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana mũgwanja na mĩrongo mũgwanja na mũgwanja, agĩcooka agĩkua.

³² Nuhu aakinyia ũkũrũ wa mĩaka magana matano-rĩ, akĩgĩa na ariũ ake na nĩo Shemu, na Hamu na Jafethu.

6

Mũiyũro wa Maaĩ

¹ Rĩrĩa andũ maambĩrĩirie kũingĩha thĩ na magĩciarĩrwo airĩtu-rĩ,

² ariũ a Ngai makĩona atĩ airĩtu a andũ maarĩ athaka, nao makĩhikia o ũrĩa mũndũ ethuuragĩra.

³ Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Roho wakwa ndegũtũũra agianaga na mũndũ nginya tene, tondũ mũndũ nĩ wa gũkua; matukũ make marĩkoragwo marĩ mĩaka igana na mĩrongo ĩrĩ.”

⁴ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio, o na thuutha ũcio, rĩrĩa Anefili matũũraga gũkũ thĩ, nĩrĩo ariũ a Ngai maakomire na airĩtu a andũ na magĩciara ciana nao. Ciana icio nĩcio ciarĩ njamba cia tene na andũ arĩa maarĩ igweta.

⁵ Jehova akĩona ũrĩa waganu wa andũ waingĩhĩte gũkũ thĩ, na atĩ merĩrĩria ma meciiria ma ngoro ciao maarĩ mooru hĩndĩ ciothe.

⁶ Jehova akĩnyitwo nĩ kĩaha nĩ ũndũ wa kũũmba mũndũ gũkũ thĩ, na ngoro yake ĩkĩiyũrwo nĩ ruo.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩngũniina andũ, o arĩa nĩ ndombire, mathire kuuma thĩ, andũ na nyamũ, na ciũmbe iria ithiagĩra thĩ, o na nyoni cia rĩera-inĩ, nĩgũkorwo ndĩ na kĩaha nĩ ũndũ wa gũciũmba.”

⁸ No Nuhu agĩĩtikĩrĩka maitho-inĩ ma Jehova.

⁹ Ũyũ nĩguo ũhoru wa Nuhu.

Nuhu aarĩ mũndũ mũthingu, ũtaarĩ na ũcuuke kũrĩ andũ a hĩndĩ yake, na nĩatwaranaga na Ngai.

¹⁰ Nuhu aarĩ na ariũ atatũ: nĩo Shemu, na Hamu na Jafethu.

¹¹ Thĩ nayo yarĩ thũku maitho-inĩ ma Jehova na yaiyũrĩtwo nĩ maũndũ ma ũhinya.

¹² Ngai nĩonire ũrĩa thĩ yathũkĩte, nĩgũkorwo andũ othe a thĩ nĩmathũkĩtie mĩthĩre yao.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩra Nuhu atĩrĩ, “Nĩndũite itua kũniina andũ aya othe, nĩgũkorwo thĩ nĩ ĩiyũrĩtwo nĩ maũndũ ma ũhinya nĩ ũndũ wao. Ti-itherũ nĩngũmaniinanĩria hamwe na thĩ.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, wĩyakĩre thabina ya mĩtĩ ya mĩthithinda; na ũthondeke tũnyũmba thĩinĩ, na ũmĩhake rami thĩinĩ na nja.

15 Na ũkũmĩaka ũũ: Ūraihi wa thabina ũkorwo ũrĩ buti magana mana na mĩrongo ĩtano, na wariĩ wa buti mĩrongo mũgwanja na ithano na buti mĩrongo ĩna na ithano, kũraiha na igũrũ.*

16 Ūmĩgite igũrũ, no ũtigie buti ĩmwe na nuthu mwena wa igũrũ wa thingo. Wĩkĩre mũrango mwena-inĩ wa thabina, na ũmĩake ĩrĩ na ngoroba wa thĩ, na ya gatagatĩ, na ya igũrũ.

17 Nĩngũrehe mũiyũro wa maaĩ gũkũ thĩ wa kũniina kĩndũ gĩothe kĩrĩ muoyo gũkũ thĩ, kĩũmbe o gĩothe kĩrĩ na mĩhũmũ ya muoyo thĩinĩ wakĩo. Indo ciothe irĩ thĩ nĩkũniinwo.

18 No nĩngũthondeka kĩrĩkanĩro nawe. Wee nĩũgatoonya thabina, wee mwene na ariũ aku na mũtumia waku, na atumia a ariũ aku.

19 Ningĩ nĩũkaingĩria ciũmbe cia mĩthemba yothe thĩinĩ wa thabina, o mũthemba ciũmbe igĩrĩ, wa njamba na wa nga, nĩguo itũũre muoyo, o hamwe nawe.

20 O mũthemba wa nyoni, na o mũthemba wa nyamũ ciothe na ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ, nĩigooka kũrĩ we igĩrĩ igĩrĩ nĩguo itũũre muoyo.

21 Nĩũkamaatha mĩthemba yothe ya irio iria irĩagwo, ũciige irĩ irio ciaku na ciacio.”

22 Nuhu agĩka maũndũ mothe o ta ũrĩa Ngai aamwathĩte eeke.

7

1 Ningĩ Jehova akĩra Nuhu atĩrĩ, “Toonya thabina thĩinĩ, wee na nyũmba yaku yothe, tondũ nĩnyonete ũrĩ mũthingu rũciaro-inĩ rũrũ.

2 Na ũtoonye thĩinĩ na nyamũ mũgwanja mũgwanja cia mĩthemba yothe ĩrĩa ĩtarĩ thaahu, o njamba na nga yayo, na igĩrĩ igĩrĩ cia mĩthemba yothe ĩrĩa ĩrĩ thaahu, o njamba na nga yayo,

3 o na ningĩ ũtoonye na nyoni mũgwanja mũgwanja cia mĩthemba yothe, o njamba na nga yayo, nĩgeetha mĩthemba yacio ĩtũũrio muoyo thĩ yothe.

4 Thikũ mũgwanja kuuma rĩu, nĩnguuria mbura, yure gũkũ thĩ matukũ mĩrongo ĩna mũthenya na ũtukũ, na niine ciũmbe ciothe iria irĩ muoyo iria niĩ ndombire, ithire thĩ.”

5 Nake Nuhu agĩka ũrĩa wothe Mwathani aamwathĩte eeke.

6 Nuhu aarĩ na mĩaka magana matandatũ rĩrĩa mũiyũro ũcio wa maaĩ waiyũrĩre thĩ.

7 Nake Nuhu na ariũ ake na mũtumia wake na atumia a ariũ ake magĩtoonya thabina morĩre mũiyũro ũcio wa maaĩ.

8 Nyamũ igĩrĩ igĩrĩ iria ĩtarĩ thaahu na iria irĩ thaahu cia nyoni o na cia ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ,

9 njamba na nga-rĩ, igĩũka kũrĩ Nuhu igĩtoonya thabina, o ta ũrĩa Ngai aathĩte Nuhu.

10 Na thuutha wa matukũ mũgwanja mũiyũro wa maaĩ ũkĩiyũra thĩ.

11 Na rĩrĩ, mũthenya wa ikũmi na mũgwanja, mweri wa keerĩ, mwaka ũrĩa Nuhu akinyirie mĩaka magana matandatũ-rĩ, mũthenya ũcio nĩguo ithima cia maaĩ ciothe cia kũrĩa kũriku ciatuthũkire, nacio ihingo cia mũiyũro wa igũrũ ikĩhingũrwo.

12 Nayo mbura ĩkiura thĩ matukũ mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ.

13 Mũthenya o ro ũcio nĩguo Nuhu na ariũ ake, Shemu, na Hamu na Jafethu, hamwe na mũtumia wake na atumia a ariũ ake atatũ maatoonyire thabina.

* 6:15 nĩ ta mita 140 kũraiha, mita 23 kwarama, na mita 13.5 kũraiha na igũrũ.

14 Nao maarĩ na mĩthemba yothe ya nyamũ cia gĩthaka, o nyamũ kũringana na mũthemba wayo, na mahiũ mothe kũringana na mĩthemba yamo, na ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ kũringana na mĩthemba yacio, na nyoni ciothe kũringana na mĩthemba yacio, na kĩndũ gĩothe kĩrĩ mathagu.

15 Ciũmbe ciothe iria irĩ mĩhũmũ ya muoyo igĩũka kũrĩ Nuhu igĩtoonya thabina igĩrĩ igĩrĩ.

16 Nyamũ iria ciatoonyire thĩinĩ ciarĩ njamba na nga cia mĩthemba yothe ya indo iria irĩ muoyo, o ta ũrĩa Ngai aathĩte Nuhu. Nake Jehova akĩmũhingĩrĩria thĩinĩ.

17 Handũ ha matukũ mĩrongo ĩna, mũiyũro ũcio ũgĩthĩ na mbere kuongerereka thĩ, na o ũrĩa maaĩ macio maingĩhaga makĩoya thabina ĩyo na igũrũ mũno na ĩkĩreera igũrũ rĩa maaĩ.

18 Maaĩ macio makĩambatĩra na makĩongerereka mũno gũkũ thĩ, nayo thabina ĩkĩreera maaĩ igũrũ.

19 Maaĩ macio makĩambatĩra mũno igũrũ wa thĩ, nacio irĩma ciothe iria ndaaya na igũrũ gũkũ mũhuro wa matu guothe ikĩhumbĩrwo nĩmo.

20 Maaĩ macio maambatire makĩhumbĩra irĩma na makĩria ma buti mĩrongo ĩrĩ.*

21 Kĩndũ gĩothe kĩarĩ muoyo na gĩathiiaga gũkũ thĩ gĩgĩkua, nyoni, na mahiũ na nyamũ cia gĩthaka, na ciũmbe ciothe iria ciahunjĩte thĩ, o na andũ othe.

22 Kĩndũ gĩothe kĩarĩ thĩ nyũmũ na kĩarĩ na mĩhũmũ ya muoyo maniũrũ-inĩ makĩo gĩgĩkua.

23 Kĩndũ gĩothe kĩarĩ muoyo gũkũ thĩ guothe gĩkĩniinwo biũ; andũ na nyamũ na ciũmbe iria ithiagĩra thĩ na nyoni cia rĩera-inĩ ikĩniinwo ciothe gũkũ thĩ. No Nuhu watigarire hamwe na andũ arĩa maarĩ nake thĩinĩ wa thabina.

24 Maaĩ macio magĩikara mahumbĩrĩte thĩ matukũ igana rĩmwe na mĩrongo ĩtano.

8

1 No rĩrĩ, Ngai nĩaririkanire Nuhu o hamwe na nyamũ ciothe cia gĩthaka o na mahiũ marĩa mothe aarĩ namo thĩinĩ wa thabina, na agĩtũma rũhuho rũhurutane gũkũ thĩ, namo maaĩ makĩambĩrĩria kũhũa.

2 Nacio ithima cia kũrĩa kũriku na ihingo cia mũiyũro wa igũrũ ikĩhingwo, nayo mbura igĩtiga kuura.

3 Namu maaĩ magĩthĩ makĩhũũaga, magĩthiraga thĩ. Thuutha wa matukũ igana na mĩrongo ĩtano-rĩ, maaĩ magĩkorwo manyihanyihĩte,

4 nago mũthenya wa ikũmi na mũgwanja wa mweri wa mũgwanja, thabina ĩkĩrũgama irĩma-inĩ cia Ararati.

5 Maaĩ macio magĩthĩ na mbere na kũhũa o nginya mweri wa ikũmi, na mũthenya wa mbere wa mweri wa ikũmi-rĩ, tũcũmbĩrĩ twa irĩma tũkĩambĩrĩria kuoneka.

6 Na thuutha wa matukũ mĩrongo ĩna, Nuhu akĩhingũra ndirica ĩrĩa aakĩte thabina-inĩ,

7 na akĩrekereria ihuru na nja, narĩo rĩgĩtũũra rĩũmbũkaga kũndũ na kũndũ o nginya rĩrĩa maaĩ maahũire thĩ.

8 Ningĩ akĩrekereria ndutura ĩthĩ ĩkarore kana maaĩ nĩmahũite gũkũ thĩ.

* 7:20 nĩ ta mita 7.

9 No ndutura ñyo ndĩonire handũ ha kũũmba tondũ thĩ yothe yaiyũrĩtwo nĩ maaĩ; nĩ ũndũ ũcio ñgĩcooka thabina-inĩ kũrĩ Nuhu. Nake agĩtambũrũkia guoko akĩmĩoya, akĩmĩtoonya thabina thĩinĩ kũu we aarĩ.

10 Ningĩ agĩeterera matukũ mangĩ mũgwanja, na maathira akĩrekereria ndutura rĩngĩ yume nja ya thabina.

11 Rĩrĩa ndutura ñyo yamũcookereire hwaĩ-inĩ-rĩ, yakuuĩte ithangũ rĩa mũtamaiyũ na mũkanye wayo, rĩatuĩtwo o hĩndĩ ñyo! Nuhu agĩkĩmenya atĩ maaĩ nĩmahũite thĩ.

12 Nuhu agĩeterera matukũ mangĩ mũgwanja, agĩcooka akĩrekereria ndutura ñyo yume nja rĩngĩ, no hĩndĩ ñno ndĩigana kũmũcookerera.

13 Na rĩrĩ, mũthenya wa mbere, mweri wa mbere wa mwaka ũrĩa Nuhu akinyirie mĩaka magana matandatũ na ũmwe-rĩ, mũthenya ũcio nĩguo maaĩ maahũire biũ gũkũ thĩ. Nake Nuhu akĩeheria kĩrĩa kĩagitite thabina, agĩkĩona atĩ thĩ nĩyaniarĩte.

14 Gũgĩkinya mũthenya wa mĩrongo ñrĩ na mũgwanja wa mweri wa keerĩ-rĩ, thĩ nĩyaniarĩte biũ.

15 Ningĩ Ngai akĩra Nuhu atĩrĩ,

16 “Uma thabina, wee na mũtumia waku, na ariũ aku na atumia ao.

17 Hingũrĩra mĩthemba yothe ya ciũmbe iria irĩ muoyo icio ũrĩ nacio: irĩ nyoni, na nyamũ, na ciũmbe iria ithiagĩra thĩ, nĩgeetha ciongerereke thĩ, na iciarane cingĩhe gũkũ thĩ.”

18 Nĩ ũndũ ũcio Nuhu akiuma thabina hamwe na ariũ ake, na mũtumia wake, na atumia a ariũ ake.

19 Nyamũ ciothe na ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ, na nyoni ciothe, na kĩndũ o gĩothe gĩthiagĩra gũkũ thĩ, ciothe cikiuma thabina, mũthemba o mũthemba.

20 Nake Nuhu agĩakĩra Jehova kĩgongona, na akĩoya nyamũ imwe cia iria ciothe itarĩ thaahu, na nyoni iria itarĩ thaahu, akĩrutĩra Ngai igongona rĩa njino ho.*

21 Nake Jehova agĩkenio nĩ mũtararĩko ũcio, akiuga atĩrĩ na ngoro yake: “Ndirĩ hĩndĩ ngaacooka kũruma thĩ rĩngĩ nĩ ũndũ wa mũndũ, o na gũtuĩka merirĩria ma ngoro yake nĩ mooru kuuma ũnini-inĩ wake. Na ndirĩ hĩndĩ ngaacooka kũniina ciũmbe ciothe iria irĩ muoyo ta ũguo njĩkĩte.

22 “Mahinda mothe marĩa thĩ ñgũtũũra-rĩ, kũrĩkoragwo na hĩndĩ ya kũhaanda na ya magetha, na hĩndĩ ya heho na ya ũrugarĩ, na hĩndĩ ya themithũ na ya gathano, na mũthenya na ũtukũ.”

9

Kĩrĩkanĩro kĩa Ngai na Nuhu

1 Hĩndĩ ñyo Ngai akĩrathima Nuhu na ariũ ake, akĩmeera atĩrĩ, “Ciaranai na mũingĩhe na mũiyũre thĩ.

2 Nyamũ ciothe cia thĩ, na nyoni cia rĩera-inĩ, ciothe nĩ irĩmwĩtigagĩra na imakage nĩ inyuĩ, ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ, na thamaki ciothe cia iria-inĩ; nĩndacineana moko-inĩ manyu.

3 Kĩndũ gĩothe gĩtũũraga muoyo na gĩthiaga-rĩ, gĩgũtuĩka irio cianyu. O ta ũrĩa ndamũheire mĩmera rĩa mĩruru mũrĩĩage, rĩu nĩ ndamũhe indo ciothe ituĩke irio cianyu.

* 8:20 Ihinda rĩrĩ norĩo iruta rĩa njino rĩcinĩtwo rĩrĩ rĩothe thĩinĩ wa Kĩrĩkanĩro.

4 “No rĩrĩ, mūtikanarĩe nyama irĩ na thakame, tondũ thakame nĩyo muoyo.

5 Na ti-itherũ nĩngarĩhanĩria gũitwo gwa thakame yanyu. Ndĩmĩrĩhanĩrie o na kuuma kũrĩ nyamũ o na ĩrĩkũ. Nake mũndũ angĩta thakame ya mũndũ ũngĩ, o nake nĩakarĩhio thakame ĩyo.

6 “Mũndũ o wothe ũgaita thakame ya mũndũ ũngĩ, thakame yake o nayo ĩgaitwo nĩ mũndũ;

nĩgũkorwo Ngai ombire mũndũ na mũhianĩre wake.

7 No inyuĩ-rĩ, ciaranai na mũingĩhe; muongerereke thĩ na mũiyũre kuo.”

8 Ningĩ Ngai akĩira Nuhu hamwe na ariũ ake atĩrĩ,

9 “Rĩu nĩ nĩngũthondeka kĩrĩkanĩro gĩakwa na inyuĩ, na njiaro cianyu iria igooka thuutha wanyu,

10 o na hamwe na kũmbe gĩothe kĩrĩ muoyo kĩa iria mũraarĩ nacio; nĩcio nyoni, na mahiũ o na nyamũ cia gĩthaka ciothe iria cioimire thabina hamwe na inyuĩ, ici nĩcio ciũmbe ciothe irĩ muoyo gũkũ thĩ.

11 Nĩndathondeka kĩrĩkanĩro gĩakwa na inyuĩ: Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ muoyo wothe ũkaaniinwo na mũiyũro wa maaĩ; gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ gũkaagia mũiyũro wa maaĩ wa kũniina thĩ.”

12 Ningĩ Ngai akiuga atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩkĩo kĩmenyithia gĩa kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndĩrarĩkanĩra na inyuĩ na ciũmbe ciothe irĩ muoyo irĩ hamwe na inyuĩ, kĩrĩkanĩro kĩa njiarwa ciothe iria igooka:

13 Nĩndekĩra mũkũnga-mbura wakwa matu-inĩ, na nĩguo ũgũtuĩka kĩmenyithia gĩa kĩrĩkanĩro gatagatĩ gakwa na andũ a thĩ.

14 Hĩndĩ ĩrĩa yothe ngaarehe matu igũrũ rĩa thĩ, nago mũkũnga-mbura woneke matu-inĩ macio,

15 nĩndĩririkanaga kĩrĩkanĩro gĩakwa gatagatĩ kanyu na nĩ, na gatagatĩ ga ciũmbe cia mĩthemba yothe iria itũũraga muoyo. Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ maaĩ magatuĩka mũiyũro wa kũniina mĩoyo yothe.

16 Rĩrĩa rĩothe mũkũnga-mbura ũrĩonekaga itu-inĩ-rĩ, ndĩwonaga ngaririkana kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩa gũtũũra nginya tene gatagatĩ ka Ngai na ciũmbe cia mĩthemba yothe iria itũũraga muoyo gũkũ thĩ.”

17 Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩira Nuhu atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩkĩo kĩmenyithia gĩa kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndathondeka gatagatĩ gakwa na kĩndũ gĩothe kĩrĩ muoyo gũkũ thĩ.”

Ariũ a Nuhu

18 Ariũ a Nuhu arĩa moimire thabina maarĩ Shemu, na Hamu na Jafethu. (Hamu nĩwe warĩ ithe wa Kaanani).

19 Acio atatũ nĩo maarĩ ariũ a Nuhu, na kuuma kũrĩ o gũkiuma andũ arĩa othe maahurunjirwo thĩ yothe.

20 Nuhu aarĩ mũrĩmi, na nĩahaandire mũgũnda wa mĩthabibũ.

21 Rĩrĩa aanyuire ndibei ya mĩthabibũ ĩyo, akĩrĩo, na agĩkoma thĩnĩ wa hema yake atehumbĩrite.

22 Hamu, ithe wa Kaanani, nĩonire njaga ya ithe, na akĩira ariũ a nyina eerĩ arĩa maarĩ nja.

23 No Shemu na Jafethu makĩoya nguo makĩigĩrĩra ciande; magĩthĩ na kũhutaatĩ, makĩhumbĩra njaga ya ithe. Mothiũ mao maahũgũkĩte na kũngĩ nĩguo matikoone njaga ya ithe wao.

24 Rĩrĩa Nuhu aarĩũkirwo na akĩmenya ũrĩa mũriũ wake ũrĩa mũnini aamwĩkĩte-rĩ,

25 akiuga atĩrĩ,

“Kaanani aronyiitwo nĩ kĩrumi!

Agaatuĩka ngombo ya kũhinyĩrĩrio biũ nĩ ariũ a nyina.”

²⁶ Ningĩ akiuga atĩrĩ,

“Jehova arogaathwo, o we Ngai wa Shemu!

Kaanani arotuĩka ngombo ya Shemu.

²⁷ Ngai aroaramia mĩhaka ya Jafethu;

Jafethu arotũũra hema-inĩ cia Shemu,
na Kaanani arotuĩka ngombo yake.”

²⁸ Thuutha wa mũiyũro wa maaĩ gũthira-rĩ, Nuhu aatũũrire muoyo mĩaka magana matatũ na mĩrongo ĩtano.

²⁹ Mĩaka yothe ĩrĩa Nuhu aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na mĩrongo ĩtano, agĩcooka agĩkua.

10

Mũtaratara wa Ndũrĩrĩ

¹ Ũyũ nĩguo ũhoru wa njiarwa cia Nuhu, nĩo Shemu, na Hamu, na Jafethu, arĩa o ene maagũire na ariũ thuutha wa mũiyũro wa maaĩ.

Ariũ a Jafethu

² Ariũ a Jafethu nĩ aya:

Gomeri, na Magogu, na Madai, na Javani, na Tubali, na Mesheki, na Tirasi.

³ Ariũ a Gomeri nĩ aya:

Ashikenazu, na Rifathu, na Togarima.

⁴ Ariũ a Javani nĩ aya:

Elishahu, na Tarishishi, na Kitimu, na Rodanimu.

⁵ (Kuuma kũrĩ o gũkiuma andũ arĩa matũũraga ndwere-inĩ cia iria, o andũ na rũgongo rwao kũringana na mĩhĩrĩga yao, mabũrũri-inĩ mao, na o andũ na rũthiomi rwao.)

Ariũ a Hamu

⁶ Nao ariũ a Hamu nĩ aya:

Kushi, na Miziraimu, na Putu, na Kaanani.*

⁷ Ariũ a Kushi nĩ aya:

Seba, na Havila, na Sabita, na Raama, na Sabiteka.

Nao ariũ a Raama nĩ:

Sheba, na Dedani.†

⁸ Kushi nĩwe warĩ ithe wa Nimurodi, ũrĩa wakũrĩre agĩtuĩka njamba ya hinya ya ita gũkũ thĩ.

⁹ Aarĩ mũguĩmi warĩ hinya mbere ya Jehova; na nĩkĩo kwĩragwo atĩrĩ, “O ta Nimurodi, mũguĩmi ũrĩ hinya mbere ya Jehova.”

¹⁰ Matũũra ma mbere ma ũthamaki wake maarĩ Babeli, na Ereku, na Akadi na Kaline, kũu Shinaru.‡

¹¹ Kuuma bũrũri ũcio wa Shinaru agĩthiĩ bũrũri wa Ashuri, nakuo kũu agĩaka matũũra ma Nineve, na Rehobothu-Iru, na Kala,

¹² na Reseni, itũũra rĩrĩ gatagatĩ ka Nineve na Kala; rĩu nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene.

¹³ Nake Miziraimu nĩwe warĩ ithe wa

Aludi, na Aanami, na Alehabi, na Anafituhi,

* **10:6** Miziraimu nĩ bũrũri wa Misiri, Putu nakuo kwahoteka gũkorwo nĩ bũrũri wa Libia kana bũrũri wa Somalia ũmũthĩ. † **10:7** Mabũrũri maya mũgwanja ma ariũ a Kushi maakoragwo Arabia. ‡ **10:10** Shinaru nĩ rĩtwa rĩa tene rĩa bũrũri wa Babuloni.

14 na Apathirusi, na Akasuluhi (Aflisti moimire kuuma harĩ o), na Akafitori.

- 15 Kaanani nĩwe warĩ ithe wa
Sidoni irigithathi rĩake, na Ahiti,
16 na Ajobusi, na Aamori, na Agirigashi,
17 na Ahivi, na Ariki, na Asiniti,
18 na Aarivadi, na Azemari, na Ahamathi.

Thuutha ũcio mĩhĩrĩga ya Kaanani ikĩhurunjũka,
19 mĩhaka ya Akaanani yoimĩte Sidoni ĩrorete Gerari ĩgakinya Gaza,
ningĩ ĩkarora Sodomu, na Gomora, na Adima, na Zeboimu, o nginya Lasha.
20 Acio nĩo ariũ a Hamu kũringana na mĩhĩrĩga yao, na thiomu ciao, marĩ
ng'ongo ciao, na mabũrũri-inĩ mao.

Ashemu

21 Shemu o nake nĩaciarĩrwo ariũ ake. Mũrũ wa nyina na Shemu ũrĩa
warĩ mũkũrũ eetagwo Jafethu. Shemu nĩwe warĩ ithe wa rũruka ruothe
rwa ariũ a Eberi.

- 22 Ariũ a Shemu nĩ aya:
Elamu, na Ashuri, na Arafakasadi, na Ludi, na Aramu.
23 Nao ariũ a Aramu nĩ aya:
Uzu, na Hulu, na Getheru, na Mesheki.
24 Arafakasadi nĩwe warĩ ithe wa Shela, nake Shela aarĩ ithe wa Eberi.
25 Eberi nake nĩaciarĩrwo ariũ eerĩ:
Ūmwe eetagwo Pelegu, tondũ hĩndĩ yake thĩ nĩyagayũkanire; mũrũ
wa nyina eetagwo Jokitani.
26 Jokitani nĩwe warĩ ithe wa
Alimodadi, na Shelefu, na Hazarimavethu, na Jera,
27 na Hadoramu, na Uzali, na Dikila,
28 na Obali, na Abimaeli, na Sheba,
29 na Ofiri, na Havila, na Jobabu. Acio othe nĩo maarĩ ariũ a Jokitani.

30 Rũgongo rũrĩa maatũũraga ruoimĩte Mesha rũgathiĩ rũrorete Sefari,
kũu mwena wa irathĩro wa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma.
31 Acio nĩo ariũ a Shemu kũringana na mĩhĩrĩga yao, na thiomu ciao,
marĩ ng'ongo ciao na mabũrũri-inĩ mao.

32 Īyo nĩyo mĩhĩrĩga ya ariũ a Nuhu kũringana na njiaro ciao, marĩ
mabũrũri-inĩ mao. Kuuma kũrĩ o, ndũrĩrĩ ikĩhurunjũka thĩ yothe thuutha
wa mũiyũro wa maaĩ.

11

Mũthiringo wa Babeli

- 1 Hĩndĩ ĩyo ya tene-rĩ, andũ othe a thĩ maarĩ na rũthiomu rũmwe na
mwaro o ũmwe.
2 Na rĩrĩa andũ maathiiaga na mwena wa irathĩro, magĩkinya werũ-inĩ
ũrĩa mwaraganu wa Shinaru, na magĩtũũra kuo.
3 Nao makĩrana atĩrĩ, “Ūkai tũũmbe maturubarĩ na tũmacine wega.”
Magĩtũmĩra maturubarĩ handũ ha mahiga, na rami handũ ha thimiti.
4 Ningĩ magĩcooka makiuga atĩrĩ, “Ūkai, rekei twĩyakĩre itũũra inene,
rĩna mũthiringo mũraaya na igũrũ, ũkinye o matu-inĩ, nĩgeetha twĩgũire
igweta, na nĩguo tũtikaanahurunjwo thĩ yothe.”

⁵ No rĩrĩ, Jehova agĩkũrũka oke one itũũra rĩu na mũthiringo ũcio andũ acio maakaga.

⁶ Jehova akiuga atĩrĩ na ngoro yake, “Angĩkorwo na ũndũ wa ũrũmwe wa kwaria rũthiomi rũmwe andũ aya nĩmambĩrĩria gwĩka ũũ-rĩ, gũtirĩ ũndũ makaabanga gwĩka ũkaamarema.

⁷ Ũkai, tũikũrũke tũkahĩngĩcanie rũthiomi rwao, nĩgeetha matigacooke kũiguithania mĩario mũndũ na ũrĩa ũngĩ.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio, kuuma hau Jehova akĩmahurunja thĩ yothe, nao magĩtiga gwaka itũũra rĩu inene.

⁹ Na nĩkĩo itũũra rĩu rĩetirwo Babeli,* tondũ nĩkuo Jehova aahĩngĩcanĩirie rũthiomi rwa andũ a thĩ yothe. Kuuma kũu, Jehova akĩmahurunja thĩ yothe.

Njiarwa cia kuuma Shemu nginya Aburamu

¹⁰ Ũyũ nĩguo ũhoru wa Shemu.

Mĩaka ĩrĩ thuutha wa mũiyũro wa maaĩ-rĩ, rĩrĩa Shemu aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana rĩmwe-rĩ, nĩguo aatuĩkire ithe wa Arafakasadi.

¹¹ Shemu aatũũrire muoyo mĩaka magana matano thuutha wa gũtuĩka ithe wa Arafakasadi, na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹² Nake Arafakasadi aakinyia mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩtano, agĩtuĩka ithe wa Shela.

¹³ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Shela, Arafakasadi agĩtũũra muoyo mĩaka ingĩ magana mana na ĩtatũ, na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁴ Nake Shela aakinyia mĩaka mĩrongo ĩtatũ, agĩtuĩka ithe wa Eberi.

¹⁵ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Eberi, Shela agĩtũũra muoyo mĩaka ingĩ magana mana na ĩtatũ, na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁶ Nake Eberi aakinyia mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩna, agĩtuĩka ithe wa Pelegu.

¹⁷ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Pelegu, Eberi agĩtũũra muoyo mĩaka ingĩ magana mana na mĩrongo ĩtatũ, na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁸ Nake Pelegu aakinyia mĩaka mĩrongo ĩtatũ, agĩtuĩka ithe wa Reu.

¹⁹ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Reu, Pelegu agĩtũũra muoyo mĩaka ingĩ magana meerĩ na kenda na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

²⁰ Nake Reu aakinyia mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩrĩ, agĩtuĩka ithe wa Serugu.

²¹ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Serugu, Reu agĩtũũra muoyo mĩaka ingĩ magana meerĩ na mũgwanja na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

²² Nake Serugu aakinyia mĩaka mĩrongo ĩtatũ, agĩtuĩka ithe wa Nahoru.

²³ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Nahoru, Serugu agĩtũũra muoyo mĩaka ingĩ magana meerĩ na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

²⁴ Nake Nahoru aakinyia mĩaka mĩrongo ĩrĩ na kenda, agĩtuĩka ithe wa Tera.

²⁵ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Tera, Nahoru agĩtũũra muoyo mĩaka ingĩ igana na ikũmi na kenda, na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

* **11:9** Rũtwa Babeli rĩgĩtaũrwo na rũthiomi rwa Kĩhibirania nĩ ta kuuga “kĩrigiicano.”

²⁶ Thuutha wa Tera gũkinyia mĩaka mĩrongo mũgwanja, agĩtuĩka ithe wa Aburamu, na Nahoru na Harani.

Njarwa cia Tera

²⁷ Ũyũ nĩguo ũhoru wa Tera.

Tera nĩwe warĩ ithe wa Aburamu, na Nahoru na Harani. Nake Harani agĩtuĩka ithe wa Loti.

²⁸ Ithe wao Tera arĩ o muoyo-rĩ, Harani nĩakuire arĩ bũrũri-inĩ wa Uri-kwa-Akalidei, kũrĩa aaciariirwo.

²⁹ Aburamu na Nahoru o eerĩ nĩmahikanirie. Mũtumia wa Aburamu eetagwo Sarai, nake mũtumia wa Nahoru eetagwo Milika; Milika aarĩ mwarĩ wa Harani. Harani nĩwe warĩ ithe wa Milika na Isika.

³⁰ Na rĩrĩ, Sarai aarĩ thaata; ndaarĩ na ciana.

³¹ Nake Tera akĩoya mũriũ wake Aburamu, na Loti mũrũ wa mũrũwe Harani, na Sarai mũtumia wa mũriũ wake Aburamu; nao makiumagara hamwe moime bũrũri wa Uri-kwa-Akalidei mathiĩ Kaanani. No rĩrĩa maakinyire bũrũri wetagwo Harani,[†] magitũũra kuo.

³² Tera agitũũra muoyo mĩaka ĩngĩ magana meerĩ na ĩtano, na agĩkuĩra kũu Harani.

12

Ngai gwĩta Aburamu

¹ Nake Jehova nĩeerĩte Aburamu atĩrĩ, “Thaama uume bũrũri wanyu na ũtigi andũ anyu, na nyũmba ya thoguo, ũthiĩ bũrũri ũrĩa ngaakuonia.

² “Nĩ nĩngagũtua rũrĩrĩ rũnene,
na nĩngakũrathima;

nĩngatũma rĩtwa rĩaku rĩgĩe igweta,
nawe nĩũgatuĩka kĩrathimo.

³ Nĩngarathima arĩa magaakũrathima,
na ũrĩa o wothe ũgaakũruma na nĩ nĩngatũma anyiitwo nĩ kĩrumi;
nao andũ othe a thĩ
nĩmakarathimwo nĩ ũndũ waku.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Aburamu akiumagara agĩthiĩ, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte; nake Loti agĩthiĩ nake. Aburamu aarĩ na mĩaka mĩrongo mũgwanja na ĩtano rĩrĩa oimire Harani.

⁵ Nake nĩathiire na mũtumia wake Sarai, na Loti, mũriũ wa mũrũ wa nyina, na indo ciothe iria maagĩte nacio, na andũ arĩa maagĩte nao kũu Harani, na makiumagara marorete bũrũri wa Kaanani, na magĩkinya kuo.

⁶ Aburamu agĩtuĩkanĩria bũrũri ũcio agĩkinya handũ haarĩ na mũtĩ mũnene wa More kũu Shekemu. Hĩndĩ ĩyo Akaanani nĩo maatũũraga bũrũri ũcio.

⁷ Nake Jehova akiumĩrĩra Aburamu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Bũrũri ũyũ nĩguo ngaathe rũciaro rwaku.” Nĩ ũndũ ũcio Aburamu agĩakĩra Jehova kĩgongona hau, o we Jehova ũcio wamuumĩrĩre.

⁸ Kuuma hau agĩthiĩ erekeire irĩma iria irĩ mwena wa irathĩro wa itũũra rĩa Betheli, na akĩamba hema yake, Betheli ĩgĩkorwo ĩrĩ mwena wa ithũĩro na itũũra rĩa Ai rĩrĩ mwena wa irathĩro. Hau nĩho aakĩire Jehova kĩgongona na agĩkaĩra rĩtwa rĩa Jehova.

[†] **11:31** Harani rĩarĩ itũũra thĩnĩ wa bũrũri wa Mesopotamia, na andũ akuo nĩmahoooyaga mweri o ta ũrĩa andũ a Uri meekaga.

9 Thuutha-inĩ Aburamu akiumagara rĩngĩ agĩthiĩ na mbere na rũgendo arorete Negevu.*

Aburamu gũthiĩ Misiri

10 Na rĩrĩ, nĩ kwagĩire ng'aragu bũrũri ũcio, nake Aburamu agĩkũrũka athiĩ Misiri agaikare kuo kwa ihinda, tondũ ng'aragu nĩ yarĩ nene mũno.†

11 Arĩ o hakuhĩ gũtoonya Misiri-rĩ, akĩira mūtumia wake Sarai atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ ũrĩ mũndũ-wa-nja kĩrorerwa.

12 Na rĩrĩ, andũ a Misiri makuona mekuuga atĩrĩ, ‘Ũyũ nĩ mūtumia wake,’ tondũ ũcio manjũrage no wee makũreke ũtũũre muoyo, makuoe.

13 Nĩ ũndũ ũcio wee uga atĩ ũrĩ mwarĩ wa baba, nĩgeetha ũhonokie muoyo wakwa na manjĩke wega nĩ ũndũ waku.”

14 Rĩrĩa Aburamu aakinyire Misiri, andũ a Misiri makĩona atĩ mūtumia wake aarĩ kĩrorerwa biũ.

15 Nao anene a Firaũni mamuona, makĩmũgaathĩrĩria kũrĩ Firaũni, na makĩmuoya makĩmũtwara nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki.

16 Nake Firaũni agĩtuga Aburamu nĩ ũndũ wa Sarai, na Aburamu akĩgĩa na mbũri na ng'ombe, na ndigiri cia njamba na cia nga, ndungata cia arũme na cia airĩtu, na ngamĩira.

17 No Jehova akĩnyamaria Firaũni na nyũmba yake na mĩrimũ mũũru nĩ ũndũ wa Sarai, mūtumia wa Aburamu.

18 Nĩ ũndũ ũcio Firaũni agĩtũmanĩra Aburamu akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũũ ũnjĩkĩte? Nĩ kĩĩ kĩagiririe ũnjĩire atĩ ũyũ nĩ mūtumia waku?”

19 Nĩ kĩĩ gĩatũmire uuge, ‘Ũyũ nĩ mwarĩ wa baba,’ na nĩkĩo ndaamuoire atuĩke mūtumia wakwa? Mūtumia waku nĩwe ũyũ! Muoye mũthiĩ!”

20 Hĩndĩ iyo Firaũni agĩathana akĩira andũ ake ũrĩa megwĩka Aburamu, nao makĩmumagara arĩ na mūtumia wake na indo ciothe iria aarĩ nacio.

13

Gũtigana kwa Aburamu na Loti

1 Nĩ ũndũ ũcio Aburamu akĩambata akiuma Misiri agĩthiĩ Negevu, arĩ na mūtumia wake na indo ciothe iria aarĩ nacio, na Loti agĩthiĩ hamwe nake.

2 Aburamu nĩatongete mũno na ũtonga wa mahiũ, na wa betha, na wa thahabu.

3 Kuuma kũu Negevu nĩathire kũndũ na kũndũ o nginya agĩkinya Betheli, o harĩa aambĩte hema yake rĩa mbere gatagatĩ ka Betheli na Ai,

4 na hau nĩho aakĩte kĩgongona ihinda rĩa mbere. Na Aburamu agĩkaĩra rĩitwa rĩa Jehova ho.

5 Na rĩrĩ, Loti, ũrĩa matwaranaga na Aburamu, o nake aarĩ na ndũũru cia mbũri, na cia ng'ombe, na ndungata nyingĩ.

6 Nĩ ũndũ ũcio bũrũri ũcio ndũngĩahotire kũmaigania ũrĩithio marĩ hamwe, nĩ tondũ indo ciao ciarĩ nyingĩ mũno, ũndũ matangĩahotire gũikarania hamwe.

7 Na nĩ kwagĩire ngũĩ gatagatĩ ka arĩithi a Aburamu na arĩithi a Loti. Akaanani na Aperizi o nao maatũũraga o bũrũri-inĩ ũcio hĩndĩ iyo.

8 Nĩ ũndũ ũcio Aburamu akĩira Loti atĩrĩ, “Nĩtũtuge kũgĩa na ngũĩ gatagatĩ gaitũ nawe, kana gatagatĩ ka arĩithi aku na arĩithi akwa, nĩ tondũ tũrĩ andũ a nyũmba ĩmwe.

* 12:9 Rĩitwa Negevu rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “bũrũri mũũmũ”; ũyũ warĩ bũrũri mwaraganu watambũrũkĩte nginya Jerusalemu werekeire werũ-inĩ. † 12:10 Bũrũri wa Misiri ndwagĩire na ng'aragu nĩ ũndũ wa ũrĩmi waguo wa kunithia maaĩ ma Rũũ rwa Nili.

9 Githĩ bũrũri ũyũ wothe ndũrĩ mbere yaku? Reke tũtigane. Wathiĩ mwena wa ũmotho, na niĩ ngũthiĩ mwena wa ũrĩo; wathiĩ mwena wa ũrĩo, na niĩ ngũthiĩ mwena wa ũmotho.”

10 Loti nĩatiirire maitho, akĩbaara, akĩona atĩ kĩaragana gĩothe kĩa Jorodani kĩarĩ na maaĩ maingĩ, gĩgakĩhaana o ta mũgũnda ũrĩa wa Jehova, na o ta bũrũri wa Misiri, ũrĩa ũng’etheire Zoari. (Hĩndĩ iyo nĩ mbere ya Jehova kũnũha Sodomu na Gomora.)

11 Nĩ ũndũ ũcio Loti agĩthuurĩra kĩaragana kĩa Jorodani gĩothe na akiumagara erekeire irathĩro. Andũ acio eerĩ magĩtigana:

12 Aburamu agĩtũũra bũrũri wa Kaanani, nake Loti agĩtũũra matũũra-inĩ ma kĩaragana kĩu, akĩamba hema ciake hakuhĩ na Sodomu.

13 Na rĩrĩ, andũ a Sodomu maarĩ aaganu, na makehagĩria Jehova mũno.

14 Aburamu na Loti maatigana-rĩ, Jehova akĩĩra Aburamu atĩrĩ, “Ta tiira maitho maku na igũrũ ũrĩ o hau ũrĩ, ũrore mwena wa gathigathini na gũthini, irathĩro na ithũiro.

15 Bũrũri ũrĩa wothe ũkuona nĩngũkũhe ũtuĩke waku, na wa rũciaro rwaku nginya tene.

16 Nĩngaatũma rũciaro rwaku rũngĩhe o ta rũkũngũ rwa thĩ, na kũngĩkorwo kũrĩ mũndũ ũngĩhota gũtara rũkũngũ rwa thĩ-rĩ, o na rũciaro rwaku no rũgĩtarĩke.

17 Ũkĩra ũthiĩ, ũtuĩkanie bũrũri ũyũ ũraihu wago na wariĩ wago, tondũ nĩngũkũhe guo.”

18 Nĩ ũndũ ũcio Aburamu akĩambũra hema ciake, agĩthiĩ gũtũũra hakuhĩ na mĩtĩ ĩrĩa mĩnene ya mĩgandi ya Mamure kũu Hebironi, na agĩakĩra Jehova kĩgongona hau.

14

Aburamu gũteithũra Loti

1 Ihinda-inĩ rĩu, Amurafeli mũthamaki wa Shinaru, na Arioku mũthamaki wa Elasar, na Kedorilaomeri mũthamaki wa Elamu, na Tidali mũthamaki wa Goimu,

2 nĩmathiire ita kũrũa na Bera mũthamaki wa Sodomu, na Birisha mũthamaki wa Gomora, na Shinabu mũthamaki wa Adima, na Shemeberi mũthamaki wa Zeboimu na mũthamaki wa Bela (na nokuo Zoari).

3 Athamaki acio othe a gĩkundi gĩa keerĩ nĩmacookanĩrĩire hamwe Gĩtuamba-inĩ gĩa Sidimu (na nokuo Iria rĩa Cumbĩ).

4 Ihinda rĩa mĩaka ikũmi na ĩrĩ maatũire matungatagĩra Mũthamaki Kedorilaomeri, no mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩtatũ makĩregana na watho wake.

5 Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩna-rĩ, Mũthamaki Kedorilaomeri na athamaki arĩa maarĩ hamwe nake magĩthiĩ makĩhoota Arefai* kũu Ashiterothu-Karinaimu, na Azuzi kũu Hamu, na Aemi kũu Shave-Kiriathaimu,

6 nao Ahori makĩmahootera bũrũri-inĩ wa irĩma wa Seiru, o nginya Eli-Parani gũkuhĩ na werũ.

7 Ningĩ athamaki acio makĩgarũrũka, magĩthiĩ Eni-Mishipatu (na nokuo Kadesh), magĩtooria rũgongo ruothe rwa Amaleki,† o hamwe na Aamori arĩa maatũũraga kũu Hazazoni-Tamaru.

8 Ningĩ mũthamaki wa Sodomu, na mũthamaki wa Gomora, na mũthamaki wa Adima, na mũthamaki wa Zeboimu, na mũthamaki wa

* 14:5 Arefai rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga andũ anene mũno kĩũga. † 14:7 Amaleki maarĩ rũrĩrĩ rwa andũ maatũũraga Negevu na bũrũri ũrĩa ũrigiicĩirie Kĩrĩma gĩa Sinai.

Bela (na nokuo Zoari) magĩthiĩ makĩhaarĩria ita rĩao rĩa mbaara o kũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Sidimu,

⁹ mahũũrane na Kedorilaomeri mũthamaki wa Elamu, na Tidali mũthamaki wa Goimu, na Amurafeli mũthamaki wa Shinaru, na Arioku mũthamaki wa Elasaru, athamaki acio ana mahũũrane na athamaki acio angĩ atano.

¹⁰ Na rĩrĩ, Gĩtuamba kũu gĩa Sidimu kĩaĩyũrĩte marima ma rami, na rĩrĩa athamaki a Sodomu na Gomora mooraga-rĩ, andũ amwe ao makĩgũa kuo nao arĩa angĩ makĩũrĩra irĩma-inĩ.

¹¹ Athamaki acio ana magĩtunyana indo ciothe cia Sodomu na Gomora o na irio ciakuo ciothe; magĩcooka magĩthiĩra.

¹² Ningĩ magĩtaha Loti, mũriũ wa mũrũ wa nyina na Aburamu, na indo ciake, tondũ aatũũraga kũu Sodomu.

¹³ Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wahonokete gũtahwo-rĩ, agĩũka na akĩira Aburamu ũrĩa Mũhibirania ũhoru ũcio. Na rĩrĩ, Aburamu aatũũraga hakuhĩ na mĩtĩ ĩrĩa mĩnene ya mĩgandi ya Mamure ũrĩa Mũamori, mũrũ wa nyina na Eshikoli na Aneri, na othe maarĩ rũmwe na Aburamu.

¹⁴ Rĩrĩa Aburamu aigũire atĩ mũndũ ũcio wao nĩanyĩtĩtwo agatahwo-rĩ, agĩta andũ magana matatũ na ikũmi na anana arĩa maarũtĩtwo kũrĩa mbaara na maaciariĩrwo gwake mũciĩ, makĩingatithia thũ icio o nginya Dani.

¹⁵ Ũtukũ-rĩ, Aburamu akĩgayania andũ ake mamatharĩkĩre, nake akĩmahoota na akĩmaingatithia nginya Hoba, itũũra rĩrĩ gathigathini wa Dameski.

¹⁶ Aburamu agĩcookithia indo ciothe iria ciatahĩtwo, na Loti mũndũ ũcio wao, na indo ciake ciothe, hamwe na andũ-a-nja na andũ arĩa angĩ.

¹⁷ Aburamu acooka kuuma kũhootha Kedorilaomeri na athamaki arĩa maarĩ rũmwe nake-rĩ, mũthamaki wa Sodomu agĩthiĩ kũmũtũnga Gĩtuamba-inĩ gĩa Shave (na no kĩo gĩtagwo Gĩtuamba-kĩa-Mũthamaki).

¹⁸ Nake Melikisedeki mũthamaki wa Salemu‡ akĩrehe mĩgate na ndibei. We aarĩ mũthĩnjĩri wa Mũrungu Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.

¹⁹ Na akĩrathima Aburamu, akiuga atĩrĩ,

“Aburamu arorathimwo nĩ Mũrungu Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno,
o we Mũmbi wa igũrũ na thĩ.

²⁰ Ningĩ Mũrungu Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno arogaathwo,
o ũcio ũraneanire thũ ciaku moko-inĩ maku.”

Nake Aburamu akĩhe Melikisedeki gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe iria aatunyĩte athamaki arĩa ana.

²¹ Nake mũthamaki wa Sodomu akĩira Aburamu atĩrĩ, “Nĩ nengera o andũ tu, ũrigie na indo ituĩke ciaku.”

²² No Aburamu akĩira mũthamaki ũcio wa Sodomu atĩrĩ, “Nĩnyambararĩtie guoko gwakwa na igũrũ na ngehĩta na mwĩhĩtwa kũrĩ Jehova Mũrungu Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, Mũmbi wa igũrũ na thĩ,

²³ atĩ ndingĩtĩkĩra kuoya kĩndũ o na kĩmwe gĩaku, o na karũrigi kana kamũkwa ga kĩaatũ, nĩgeetha ndũkanoige atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ ndatongirie Aburamu.’

²⁴ Ndingĩtĩkĩra kuoya kĩndũ, o tiga kĩrĩa kĩrĩtwo nĩ andũ akwa, na igai rĩa andũ arĩa tũrathiĩte nao, na nĩo Aneri, na Eshikoli, na Mamure. Acio nĩmooe rũgai rwao.”

‡ 14:18 Kwahoteka atĩ Salemu nĩ rĩtwa rĩa tene rĩa Jerusalemu.

15

Kĩrĩkanĩro kĩa Ngai na Aburamu

¹ Thuutha wa maũndũ macio, ndũmĩrĩri ya Jehova ãgĩkinyĩra Aburamu na kĩoneki, akĩmwĩra atĩrĩ:

“Aburamu, ndũgetigĩre.

Nĩ nĩ nĩ ngo yaku,
na nĩ nĩ kĩheo gĩaku kĩnene.”

² No Aburamu akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani Jehova, hihi nĩ kĩ ãkũũhe, kuona atĩ ndirĩ mwana, na ũrĩa ũkaagaya mũciĩ ũyũ wakwa nĩ Eliezeri wa Dameski?”

³ Ningĩ Aburamu akiuga atĩrĩ, “Nĩwagĩte kũũhe ciana; nĩ ũndũ ũcio ndungata ya mũciĩ wakwa nĩyo ãkaangaya.”

⁴ Hĩndĩ ãyo ndũmĩrĩri ya Jehova ãgĩkinyĩra Aburamu, akĩrwo atĩrĩ, “Aca, Eliezeri tiwe ũgaakũgaya, no mũrũguo ũrĩa ũkoima mũthiimo waku nĩwe ũgaakũgaya.”

⁵ Akiumia Aburamu nja, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta tiira maitho ũrore igũrũ na ũtare njata, angĩkorwo ti-itherũ no ũcitare.” Ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũguo nĩguo rũciaro rwaku rũkaigana.”

⁶ Aburamu agĩtikia Jehova. Nake Jehova agĩkenio nĩ wĩtikio ũcio, akĩmũtua mũthingu.

⁷ Ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ Jehova ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Urikwa-Akalidei, nĩgeetha ngũhe bũrũri ũyũ ũtuĩke igai rĩaku.”

⁸ No Aburamu akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani Jehova, ũngĩmenyithia nakĩ atĩ nĩũgatuĩka igai rĩakwa?”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta ndeehera moori, na mbũri, na ndũrũme, na o ãmwe yacio ãkorwo ãrĩ na mũaka ãtatũ, o hamwe na ndutura, na gĩcui kĩa ndirahũgĩ.”

¹⁰ Aburamu akĩrehera Jehova indo icio ciothe, agĩciatũrania njatũ igĩrĩ, na agĩciara mũhari, o rwatũ rũkaringana na rwatũ rũrĩa rũngĩ; no nyonirĩ, aaciũraga ndaaciatũranirie.*

¹¹ Nacio nderi ikĩharũrũkĩra nyama icio, no Aburamu agĩcingata, agĩciũmbũra.

¹² Riũa rĩgĩthũa-rĩ, Aburamu agĩkoma toro mũnene, nayo nduma nene na ya kũmakania ãkĩmũnyiita.

¹³ Ningĩ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Menya na ma atĩ njiaro ciaku nĩĩgatũũra ãrĩ ageni bũrũri ũtarĩ wacio, na nĩĩgatuuo ngombo na inyariirwo mũaka magana mana.

¹⁴ No nĩngaherithia rũrĩrĩ rũu igatungata ãrĩ ngombo, na thuutha ũcio nĩĩkoima kuo ãrĩ na ũtonga mũingĩ.

¹⁵ No wee-rĩ, ũgaakua na thayũ, na ũgaathikwo ũrĩ na ũkũrũ mwegu.

¹⁶ Rũciaro-inĩ rwa kana-rĩ, njiaro ciaku nĩĩgacooka gũkũ, nĩgũkorwo mehia ma Aamori matikinyĩte harĩa ho.”

¹⁷ Na rĩrĩ, riũa rĩathũa na kwagĩa nduma-rĩ, hakĩoneka nyũngũ ya mwaki yatoogaga ãrĩ na kĩmũrĩ gĩkĩrĩrĩmbũka gĩgĩtuĩkanĩria gatagatĩ ka njatũ icio.

¹⁸ Mũthenya ũcio, Jehova akĩrĩkanĩra na Aburamu kĩrĩkanĩro, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩndahe njiaro ciaku bũrũri ũyũ, kuuma rũũĩ rwa Misiri nginya rũũĩ rũrĩa rũnene rwa Farati:

¹⁹ bũrũri wa Akeni, na wa Akenizi, na wa Akadimoni,

* **15:10** Kĩrĩkanĩro o gĩothe kĩarĩkia kũĩguithanĩrio nĩ kwarutagwo igongona rĩa nyamũ ãrĩa yatinanagio maita meerĩ, nao arĩa maathondekaga kĩrĩkanĩro kũ makagera gatagatĩ ga icunjĩ icio cieri.

20 na wa Ahiti, na wa Aperizi, na wa Arefai,

21 na wa Aamori, na wa Akaanani, na wa Agirigashi, na wa Ajebusi.”

16

Hagari na Ishumaeli

1 Na rĩrĩ, Sarai mūtumia wa Aburamu ndaamũciarĩre ciana. No nĩ aarĩ na mũirĩtu Mũmisiri wamũtungatagĩra wetagwo Hagari;

2 tondũ ũcio Sarai akĩira Aburamu atĩrĩ, “Jehova nĩagirĩtie ngĩe na ciana. Thiĩ ũkome na ndungata yakwa ya mũirĩtu; hihi kwahoteka ngĩe na rũciaro nĩ ũndũ wake.”*

Nake Aburamu agĩtĩkania na ũrĩa Sarai oigire.

3 Nĩ ũndũ ũcio, thuutha wa Aburamu gũkorwo atũũrĩte Kaanani mĩaka ikũmi-rĩ, mūtumia wake Sarai akĩoya Hagari Mũmisiri ũrĩa warĩ ndungata yake ya mũirĩtu, akĩmũneana kũrĩ mũthuriwe atuĩke mūtumia wake.

4 Nake Aburamu agĩkoma na Hagari, nake akĩgĩa nda.

Na rĩrĩa aamenyire atĩ nĩagĩite nda-rĩ, akĩambĩrĩria kũnyarara Sarai mwathi wake.

5 Hĩndĩ ĩyo Sarai akĩira Aburamu atĩrĩ, “Ũũru ũyũ ũrathĩnia-rĩ, ũrogũcookerera arĩ we. Ndaneanire ndungata yakwa moko-inĩ maku, na rĩu tondũ nĩmenyete atĩ ĩrĩ na nda, no kũũnyarara. Jehova arotũtuithania nĩ nawe.”

6 Aburamu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndungata yaku ĩrĩ moko-inĩ maku. Īka nayo ũrĩa ũkuona kwagĩrĩire.” Nake Sarai akĩnyamaria Hagari mũno; nĩ ũndũ ũcio Hagari akĩmũũrĩra.

7 Mũraika wa Jehova agĩkora Hagari hakuhĩ na handũ haatherũkaga maaĩ werũ-inĩ; gathima kau kaarĩ mũkĩra-inĩ wa njĩra ĩrĩa ya gũthĩ Shuri.

8 Mũraika akĩmũũria atĩrĩ, “Hagari ndungata ya Sarai, uuma kũ na wathĩ kũ?”

Hagari akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ kũũrĩra ndĩroorĩra Sarai ũrĩa mwathi wakwa.”

9 Ningĩ mũraika wa Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kũrĩ mūtumia ũcio mwathi waku na ũmwĩnyihĩrie.”

10 Ningĩ mũraika agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngaingĩhia njiaro ciaku ũndũ itagaatarĩka.”

11 Mũraika wa Jehova ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ:

“Rĩu ũrĩ na nda,
na nĩũgaciara kaana ga kahĩ,
na ũgaagatua Ishumaeli.

Nĩgũkorwo Jehova nĩaiguĩte ũhoru wa mĩnyamaro yaku.†

12 Mũrũguo agaatuĩka wa mbũrũrũ ta ndigiri ya gĩthaka;

guoko gwake gũgookagĩrĩra andũ othe,
nao andũ othe mamũũkagĩrĩre:

agaatũura na ũthũ na ariũ a ithe othe.”

13 Nake Hagari akĩhe Jehova ũcio wamwarĩrie rĩitwa rĩrĩ: “Wee nĩwe Ngai ũrĩa ũnyonaga,” nĩgũkorwo oigire atĩrĩ, “Rĩu nĩ ndĩkuona Ũrĩa ũnyonaga.”

14 Nĩkĩo gĩthima kũ gĩetirwo Biri-Lahai-Roi, na kĩrĩ o ho, kũu gatagatĩ ga Kadesh na Beredi.

* 16:2 Kwaga kũgĩa ciana kuonekaga taarĩ iherithia kuuma kũrĩ Ngai. Mũtugo wa mahinda macio nĩwetĩkĩrĩtie mūtumia athuurĩre mũthuriwe mūtumia, no ciana iria maagĩa igakorwo irĩ cia mūtumia ũcio thata. † 16:11 Rĩitwa Ishumaeli rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Ngai nĩaiguaga.”

15 Nĩ ũndũ ũcio Hagari agĩciarĩra Aburamu mwana wa kahĩ, nake Aburamu agĩtua kaana kau aaciarĩrwo Ishumaeli.

16 Aburamu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩnana na ĩtandatũ rĩrĩa Hagari aamũciarĩire Ishumaeli.

17

Kĩrĩkanĩro gĩa Kũrua

1 Na rĩrĩ, rĩrĩa Aburamu aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo kenda na kenda-rĩ, Jehova nĩamuũmĩrĩire, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Mũrungu Mwene-Hinya-Wothe; tũũra ũnjathĩkagĩra, na ũtarĩ na ũcuuke.

2 Na nĩ nĩngũtũũria kĩrĩkanĩro gatagatĩ gakwa nawe, na nĩngaingĩhia mũigana waku mũno.”

3 Aburamu agĩturumithia ũthiũ wake thĩ, nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ,

4 “Hakwa-rĩ, gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro gĩakwa nawe: Wee nĩũgatuĩka ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ.

5 Ndũgũcooka gwĩtwo Aburamu; ũrĩitagwo Iburahĩmu, nĩgũkorwo nĩngũtuĩte ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ.

6 Nĩngũtũma ũciare mũno; na ndũme ũtuĩke ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ, nao athamaki nĩmakoima thĩnĩ waku.

7 Nĩngũthondeka kĩrĩkanĩro gĩakwa kĩrĩ kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na tene gatagatĩ gakwa nawe na njiaro ciaku iria igooka thuutha waku, na nginya njiarwa ciaku cia thuutha, nĩguo nduĩke Ngai waku na Ngai wa njiaro iria igooka thuutha waku.

8 Nĩngakũhe bũrũri ũyũ wothe wa Kaanani, kũrĩa ũrĩ mũgeni rĩu, ũtũũre ũrĩ igai rĩaku na rĩa njiaro ciaku iria igooka thuutha waku; na nĩngatuĩka Ngai wao.”

9 Ningĩ Ngai agĩcooka akĩra Iburahĩmu atĩrĩ, “Wee-rĩ, no nginya ũmenyagĩrĩre kĩrĩkanĩro gĩakwa, wee na njiaro iria igooka thuutha waku, harĩ njiarwa na njiarwa iria igooka.

10 Gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro gĩakwa nawe na njiaro iria igooka thuutha waku, kĩrĩkanĩro kĩrĩa ũrĩmenyagĩrĩra: Arũme othe thĩnĩ wanyu nĩmarĩruaga.

11 Mũrĩruaga nĩguo ũndũ ũcio ũtuĩke kĩmenyithia gĩa kĩrĩkanĩro gatagatĩ gakwa nawe.

12 Harĩ njiarwa iria igooka thuutha, mũndũ mũrũme wothe thĩnĩ wanyu no nginya arue arĩ na ũkũrũ wa thikũ inyanya, kũrutia arĩa maciarĩtwo thĩnĩ wa nyũmba yaku kana arĩa magũrĩtwo na mbeeca kuuma kũrĩ andũ a kũngĩ-arĩa matarĩ a rũciarwo rwaku.

13 Mũndũ ũcio, wagũciarĩrwo nyũmba-inĩ yaku kana wakũgũrwo na mbeeca ciaku-rĩ, no nginya arue. Kĩrĩkanĩro gĩakwa kĩa mĩrĩ yanyu gĩgũtuĩka kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na tene.

14 Mũndũ mũrũme wothe ũtarĩ mũruu, ũrĩa ũtaruithĩtio mwĩrĩ wake-rĩ, nĩakeherio harĩ andũ ao; ũcio ndahingĩtie kĩrĩkanĩro gĩakwa.”

15 Ningĩ Ngai akĩra Iburahĩmu atĩrĩ, “Ha ũhoru wa Sarai mĩtumia waku-rĩ, ndũgũcooka kũmwĩta Sarai; arĩitagwo Sara.

16 Nĩngũmũrathima, na ti-itherũ nĩngũkũhe mwana wa kahĩ ũciarĩrwo nĩwe. Nĩngũmũrathima nĩguo atuĩke nyina wa ndũrĩrĩ; athamaki a ndũrĩrĩ makoima harĩwe.”

17 Iburahĩmu agĩturumithia ũthiũ wake thĩ, agĩcooka agĩtheka, akĩyũria na ngoro atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩ na mĩaka igana nĩegũciara mwana wa kahĩ? Sara no aciara mwana arĩ na mĩaka mĩrongo kenda?”

18 Nake Iburahĩmu akĩra Ngai atĩrĩ, “Naarĩ korwo Ishumaeli atũũra arathimagwo nĩwe!”

19 Nake Ngai akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ nĩguo, no mũtumia waku Sara nĩagagũciarĩra kahĩ, na nĩũgaagatua Isaaka. Nĩngathondeka kĩrĩkanĩro nake gĩa gũtũũra tene na tene harĩ njiaro ciake iria igooka thuutha wake.

20 Na ha ũhoro wa Ishumaeli, nĩndakũigua: Ti-itherũ nĩngũmũrathima; nĩngũtũma aciarane, aingĩhe mũno. Nĩagatuĩka ithe wa aathani ikũmi na eerĩ, na nĩngamũtua rũrĩrĩ rũnene.

21 No kĩrĩkanĩro gĩakwa ngaathondeka na Isaaka, ũrĩa Sara egũgũciarĩra mwaka ũyũ ũgũũka, ihinda-inĩ ta rĩrĩ tũrĩ.”

22 Ngai aarĩkia kwaria na Iburahĩmu, akĩambata, akĩmũtiga.

23 Mũthenya o ro ũcio, Iburahĩmu akĩoya mũriũ wake Ishumaeli, na arĩa othe maciarĩirwo gwake, o na arĩa magũrĩtwo na mbeeca ciake, mũndũ mũrũme wothe wa nyũmba yake, akĩmaruithia, o ta ũrĩa Ngai aamwĩrite.

24 Iburahĩmu aarĩ wa mĩaka mĩrongo kenda na kenda rĩrĩa aaruire,

25 nake mũriũ wake Ishumaeli aarĩ wa mĩaka ikũmi na itatũ.

26 Iburahĩmu na mũriũ wake Ishumaeli maaruire hamwe mũthenya o ro ũcio.

27 Na mũndũ mũrũme wothe thĩinĩ wa nyũmba ya Iburahĩmu, arĩa maciarĩirwo gwake, kana mũndũ wagũrĩtwo kuuma kũrĩ mũndũ wa kũngĩ, maaruanĩire hamwe nake.

18

Ageni arĩa Atatũ

1 Mũthenya ũmwe Jehova nĩ oimĩrĩire Iburahĩmu rĩrĩa aikarĩte mũromo-inĩ wa hema yake hakuhĩ na mĩtĩ irĩa mĩnene ya mĩgandi ya Mamure, ihinda rĩa mĩarahho.

2 Na rĩrĩ, Iburahĩmu aatiira maitho-rĩ, akĩona andũ atatũ marũgamĩte o hakuhĩ nake. Rĩrĩa aamoonire, akĩhiũha akiuma mũromo-inĩ wa hema yake, agĩthĩ kũmatũnga, na agĩturumithia ũthiũ wake thĩ.

3 Akiuga atĩrĩ, “Mwathi wakwa, angĩkorwo nĩndetĩkĩrĩka maitho-inĩ maku, ndũkahĩtũke ndungata yaku.

4 Reke tũũ tũnini tũrehwo, na inyuĩ inyuothe mwĩthambe magũrũ na mũhurũke kĩruru-inĩ kĩa mũtĩ ũyũ.

5 Na nĩ thĩ ndĩmũrehere kĩndũ gĩa kũrĩa, nĩgeetha mũcookwo nĩ hinya, kuona atĩ nĩmwagĩũka kwa ndungata yanyu, nĩguo mũcooke mwĩthĩire.”

Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ wega mũno, ĩka o ũguo woiga.”

6 Nĩ ũndũ ũcio Iburahĩmu akĩhiũha agĩthĩ hema-inĩ kũrĩ Sara, akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya ibaba ithatũ* cia mũtu ũrĩa mũhinyu wega, ũũkande na ũruge mĩgate naihenya.”

7 Ningĩ Iburahĩmu agĩteng’era rũũru-inĩ, agĩthuura njaũ njega na njororo, akĩmĩnengera ndungata, nayo ĩkĩmĩthĩnja naihenya.

8 Ningĩ Iburahĩmu akĩmarehera iria imata na iria rĩa mwĩtha, na nyama cia njaũ ĩyo yathĩnjĩtwo, agĩciiga hau mbere yao. Nake akĩrũgama hakuhĩ nao mũtĩ-inĩ rĩrĩa maarĩaga.

9 Maarĩkia kũrĩa makĩmũũria atĩrĩ, “Sara mũtumia waku-rĩ, arĩ kũ?”

Iburahĩmu akĩmacookeria atĩrĩ, “Arĩ kũũrĩa hema thĩinĩ.”

10 Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩngooka kũrĩ we rĩngĩ hĩndĩ o ta ĩno mwaka ũyũ ũroka, na Sara mũtumia waku nĩagaciara kaana ga kahĩ.”

Nake Sara nĩathikagĩrĩria arĩ hau mũromo-inĩ wa hema ĩrĩa yarĩ thuutha wa Iburahĩmu.

* 18:6 nĩ ta kilo 22.

11 Na rĩrĩ, Iburahĩmu na Sara maarĩ akũrũ na magatindĩka mĩaka yao ma, nake Sara akahĩtũkia mĩaka ya gũciara.

12 Nĩ ũndũ ũcio, Sara agĩthekera, akĩyũria atĩrĩ, “Thuutha wa gũkũra ũũ-rĩ, na mwathi wakwa nĩ mũkũrũ-rĩ, no ngĩgĩe na gĩkeno kũu?”

13 Nake Jehova akĩũria Iburahĩmu atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩatũma Sara atheke na eyũrie, ‘Ti-itherũ no ngĩe na mwana ndĩ mũkũrũ ũguo?’

14 Kaĩ kũrĩ ũndũ ũngĩrema Jehova? Mwaka ũyũ ũroka-rĩ, nĩngacooka ihinda rĩrĩa rĩamũre, nake Sara nĩagaciara kaana ga kahĩ.”

15 Sara agĩtigĩra mũno, nĩ ũndũ ũcio akĩheenania, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndinatheka.”

Nowe Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩ ma nĩwatheka.”

Iburahĩmu Gũthaithanĩrĩa Sodomu

16 Rĩrĩa andũ acio mookĩrĩre mathĩ-rĩ, makĩerekera na Sodomu,† nake Iburahĩmu agĩtwarana nao amoimagarie.

17 Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩyũria atĩrĩ, “No hithe Iburahĩmu ũrĩa ndĩrenda gwĩka?”

18 Ti-itherũ Iburahĩmu nĩagatuĩka rũrĩrĩ rũnene na rwa hinya, na ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ nĩkarathimwo nĩ ũndũ wake.

19 Nĩgũkorwo nĩndĩmũthuurĩe nĩgeetha onagĩrĩrie ciana ciake, na nyũmba yake, na arĩa magooka thuutha wake, kũrũmagia mĩthĩre ya Jehova na ũndũ wa gwĩkaga ũrĩa kwagĩrĩre, na kĩhooto, nĩgeetha Jehova akaahingĩria Iburahĩmu ũrĩa aamwĩrĩre.”

20 Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Mũkayo wĩgĩ Sodomu na Gomora nĩ mũnene mũno, nago wĩhia wao nĩ mũũru mũno.

21 Nĩ ũndũ ũcio nĩ nĩngũikũrũka thĩ nyone kana ũũru ũrĩa mekĩte nĩũigana ikaya rĩrĩa rĩnginyĩre. Na aakorwo tiguu-rĩ, nĩngũmenya ũrĩa ngwĩka.”

22 Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makiuma hau magĩthĩ merekeire Sodomu, no Iburahĩmu agĩtigwo arũgamĩte mbere ya Jehova.

23 Nake Iburahĩmu agĩkuhĩrĩria Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Andũ arĩa athingu ũkũmaniinanĩria hamwe na arĩa aaganu?”

24 ĩ kũngĩkorwo kũrĩ na andũ mĩrongo ĩtano athingu itũũra-inĩ rĩu inene? Ti-itherũ no ũrĩniine na ndũrĩhonokie nĩ ũndũ wa andũ acio mĩrongo ĩtano athingu marĩ kuo?

25 ũroaga gwĩka ũndũ ta ũcio, wa kũũraganĩria arĩa athingu hamwe na arĩa aaganu, arĩa athingu na arĩa aaganu ũmataranĩrie ũndũ ũmwe. ũroaga gwĩka ũndũ ta ũcio! Mũtuanĩri ciira wa thĩ yothe-rĩ, githĩ ndagĩrĩrwo nĩ gwĩka ũrĩa kwagĩrĩre?”

26 Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Ingĩkora andũ mĩrongo ĩtano athingu kũu itũũra rĩu inene rĩa Sodomu-rĩ, nĩngũhonokia kũndũ kũu guothe nĩ ũndũ wao.”

27 Ningĩ Iburahĩmu akĩaria rĩngĩ, akiuga atĩrĩ: “Rĩu tondũ nĩngĩũmĩrĩrie nginya ndaaria na Mwathani, o na gũtuĩka ndĩ o rũkũngũ na mũhu-rĩ, atĩrĩ,

28 ĩ hangĩaga andũ atano a acio mĩrongo ĩtano athingu? Nĩ ũngĩniina itũũra rĩu inene rĩothe nĩ ũndũ wa kwaga acio atano?”

Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ingĩkora andũ mĩrongo ĩna na atano kuo, ndikũrĩniina.”

29 O rĩngĩ Iburahĩmu akĩmwarĩria akĩmũũria atĩrĩ, “ĩ ũngĩkora andũ mĩrongo ĩna tu kuo?”

† 18:16 Itũũra rĩa Sodomu rĩrĩ o harĩa rĩarĩ mwena wa gũthini wa Iria rĩa Cumbĩ.

Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa acio mĩrongo ĩna-rĩ, ndikũrĩniina.”

³⁰ Ningĩ Iburahĩmu akiuga atĩrĩ, “Mwathani aroaga kũrakara, no areke njarie. Ĩ ũngĩkora andũ mĩrongo ĩtatũ kuo?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndikũrĩniina ingĩkora andũ mĩrongo ĩtatũ kuo.”

³¹ Iburahĩmu akiuga atĩrĩ, “Rĩu tondũ nĩngĩũmĩrĩrie nginya ndaaria na Mwathani-rĩ, ĩ kũngĩoneka o andũ mĩrongo ĩrĩ kuo?”

Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa acio mĩrongo ĩrĩ, ndikũrĩniina.”

³² Ningĩ akiuga atĩrĩ, “Mwathani aroaga kũrakara no areke njarie rĩngĩ rĩmwe. Ĩ kũngĩoneka o andũ ikũmi kuo?”

Nake Jehova agĩcookia, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa acio ikũmi-rĩ, ndikũrĩniina.”

³³ Rĩrĩa Jehova aarĩkirie kwaria na Iburahĩmu, agĩĩthĩra, nake Iburahĩmu agĩcooka mũciĩ.

19

Kwanangwo gwa Sodomu na Gomora

¹ Nao araika acio eerĩ magĩkinya Sodomu hwaĩ-inĩ, nake Loti aikarĩte kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene. Rĩrĩa aamoonire-rĩ, agĩũkĩra nĩguo amatũnge, na agĩturumithia ũthiũ wake thĩ.

² Akĩmeera atĩrĩ, “Aathi akwa, ndamũthaitha ũkai mũtoonye nyũmba ya ndungata yanyu. No mwĩthambe magũrũ na mũraarĩre, na rũciinĩ tene mũrooke gũthiĩ na mbere na rũgendo rwanyu.”

No-o makĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, ithuĩ tũkũraara nja kĩaaro-inĩ.”

³ Nowe Loti akĩmaringĩrĩria na hinya mũno mathiĩ gwake mũciĩ, nginya magĩtikĩra. Magĩthiĩ nake, magĩtoonya nyũmba gwake. Nake akĩmathondekera irio, akĩruga mĩgate ĩtaarĩ ndawa ya kũmbia, nao makĩrĩa.

⁴ Matanathĩ gũkoma-rĩ, arũme othe a kuuma ituri ciothe cia itũũra rĩu rĩa Sodomu, arĩa ethĩ na arĩa akũrũ, makĩrigiicĩria nyũmba ya Loti.

⁵ Nao magĩta Loti, makĩmũũria atĩrĩ, “Andũ arĩa mookire gwaku ũtukũ ũyũ-rĩ, marĩ-kũ? Marehe na gũkũ nja, tũkome nao.”

⁶ Loti akiuma na nja amatũnge, na akĩhinga mũrango,

⁷ akĩmeera atĩrĩ, “Aca, arata akwa; mũtigeke ũndũ ũcio wa waganu.

⁸ Atĩrĩrĩ, ndĩ na airĩtu akwa eerĩ matarĩ maakoma na mũndũ mũrũme. Rekei ndĩmarehe na gũkũ nja, na inyuĩ mwĩke o ũrĩa mũkwenda nao. No mũtigeke ũndũ o na ũrĩkũ kũrĩ andũ aya, tondũ mokĩte gwakwa na no nginya ndĩmagitĩre.”

⁹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ehera.” Na makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ookire gũkũ arĩ mũgeni, na rĩu arenda gũtũciirithia! Wee nĩwe tũgwĩka ũũru gũkĩra acio!” Magĩkĩrĩrĩria kũhatĩrĩria Loti, na magĩkuhĩrĩria nĩguo moinange mũrango.

¹⁰ No ageni acio maarĩ thĩnĩ magĩtambũrũkia moko, makĩguucia Loti, makĩmũcookia nyũmba na makĩhinga mũrango.

¹¹ Magĩcooka makĩhũũra andũ acio maarĩ nja ya mũrango wa nyũmba, ethĩ na akũrũ, na ũtumumu nĩgeetha mage kuona mũrango.

¹² Andũ acio eerĩ makĩũria Loti atĩrĩ, “Ũrĩ na andũ angĩ aku gũkũ, ta arĩa mahikĩtie airĩtu aku, aanake kana airĩtu aku, kana mũndũ ũngĩ waku o wothe ũrĩ itũũra-inĩ rĩrĩ inene? Moimagarie muume gũkũ,

¹³ tondũ nĩtũkwananga kũndũ gũkũ. Mũkayo ũrĩa ũkaĩrwo Jehova okĩrĩre andũ a gũkũ nĩ mũnene mũno, na nĩatũtũmĩte tũũke tũrĩanange.”

14 Nĩ ũndũ ũcio Loti akiumagara, agĩthiĩ akĩaria na athoni ake, arĩa maarĩ mahikie airĩtu ake. Akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩhĩkei muume kũndũ gũkũ, nĩ ũndũ Jehova arĩ hakuhĩ kwananga itũũra rĩrĩ inene!” No athoni ake magĩciiria nĩ itherũ aamaringaga.

15 Rũciinĩ ruoro rũgĩtema-rĩ, araike acio makĩhĩkahĩka Loti, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhĩke! Oya mĩtumia waku na airĩtu aku eerĩ arĩa marĩ gũkũ, kana mũniinanĩrio na itũũra rĩrĩ rĩkĩherithio.”

16 Rĩrĩa Loti aahindahindire-rĩ, andũ acio makĩmũnyiita guoko, na moko ma mĩtumia wake na ma airĩtu ake eerĩ, na makĩmoimagaria o wega nginya nja ya itũũra rĩu inene, nĩgũkorwo Jehova nĩamaiguĩrĩre tha.

17 Na maarĩkia kũmaruta nja ya itũũra, ũmwe wao akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩtharei mũhonokie mĩoyo yanyu! Mũtikehũgũre, na mũtikarũgame handũ o na ha gũkũ kĩaragana-inĩ gĩkĩ! Ũrĩrai irĩma-inĩ, kana mũniinwo!”

18 No Loti akĩmeera atĩrĩ, “Aca, aathi akwa, ndamũthaitha!”

19 Tondũ ndungata yanyu nĩ itĩkĩrĩkĩte maitho-inĩ manyu, na nĩmũnyonetie ũtugi mũnene wa kũhonokia muoyo wakwa, no ndingĩhota kũũrĩra irĩma-inĩ; mwanangĩko ũyũ nĩũkũngorerera, na nĩngũkua.

20 Ta rorai, haarĩa harĩ na itũũra rĩrĩ hakuhĩ ingĩũrĩra, na nĩ inini. Rekei njũrĩre kuo, nĩ itũũra inini mũno, githĩ tiguu? Naguo muoyo wakwa nĩũkũhonoka.”

21 Nake mũraika akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ wega mũno, nĩngũkũiguĩra ihooya rĩu o narĩo; Ndikũharagania itũũra rĩu waria ũhoru warĩo.

22 No rĩrĩ, ũrĩra kuo na ihenya, nĩ ũndũ gũtirĩ ũndũ ingĩka nginya ũkinye kuo.” (Nĩkĩo itũũra rĩu rĩitagwo Zoari.)

23 Loti agĩkina Zoari-rĩ, riũa nĩrĩarĩkĩtie kũratha.

24 Nake Jehova akiurĩria Sodomu na Gomora mwaki wa ũbiriti uumĩte igũrũ kũrĩ Jehova.

25 Nake akĩharagania matũũra macio manene, na kĩaragana kũu gĩothe, o hamwe na arĩa othe maatũire matũũra-inĩ macio manene, o na mĩmera yothe ya bũrũri ũcio.

26 No mĩtumia wa Loti nĩehũgũrĩre na thuutha, nake agĩtuĩka gĩtugĩ gĩa cumbĩ.

27 Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene-rĩ, Iburahĩmu agĩũkĩra na agĩcooka handũ harĩa aarũgamĩte mbere ya Jehova.

28 Agĩcũthĩrĩria mwena wa Sodomu na Gomora, bũrũri wothe wa kĩaragana kũu, nake akĩona ndogo ndumanu yambatĩte na igũrũ kuuma bũrũri-inĩ ũcio, ihaana ta ndogo yumĩte icua-inĩ.

29 Nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa Jehova aanangire matũũra macio manene ma kĩaragana kũu, nĩaririkanire Iburahĩmu, na akĩruta Loti mwanangĩko-inĩ ũcio waharaganirie matũũra macio manene kũrĩa Loti atũire.

Loti na Airĩtu ake

30 Thuutha ũcio Loti akiuma Zoari, agĩthiĩ gũtũũra kĩrĩma-inĩ arĩ hamwe na airĩtu ake eerĩ, tondũ nĩetigĩrĩre gũikara Zoari. We na airĩtu ake eerĩ magĩtũũra ngurunga-inĩ.

31 Mũthenya ũmwe-rĩ, mũirĩtu ũrĩa warĩ mũkũrũ akĩra ũrĩa warĩ mũnini atĩrĩ, “Ithe witũ nĩ mũkũrũ, na gũtirĩ mũndũ mũrũme ũrĩ hakuhĩ wa gũkoma na ithuĩ, ta ũrĩa arĩ mũtugo kũndũ guothe gũkũ thĩ.

32 Reke tũhe ithe witũ ndibei anyue nĩgeetha tũkome nake, na tũtũurie rũciaro rwitũ na ũndũ wa ithe witũ.”

33 Ũtukũ ũcio magĩtũma ithe wao anyue ndibei, na mũirĩtu ũrĩa mũkũrũ agĩtoonya na agĩkoma nake. Nowe Loti ndaamenyire rĩrĩa mũirĩtu aakomire kana rĩrĩa ookĩrĩre.

³⁴ Mũthenya ũyũ ũngĩ, mũirĩtu ũrĩa mūkūrũ akĩira ũrĩa mũnini atĩrĩ, “Hwaĩ ũtukũ nĩ nĩ ndĩrakomire na ithe witũ. Reke tũmũhe ndibei rĩngĩ anyue ũtukũ wa ũmũthĩ, nawe ũthiĩ ũkome nake, nĩgeetha tũtũurie rũciaro rwitũ na ũndũ wa ithe witũ.”

³⁵ Nĩ ũndũ ũcio magĩtũma ithe wao anyue ndibei ũtukũ ũcio o naguo, nake mũirĩtu ũrĩa warĩ mũnini agĩtoonya agĩkoma nake. O rĩngĩ Loti ndaamenyire rĩrĩa mũirĩtu aakomire kana rĩrĩa ookĩrĩre.

³⁶ Nĩ ũndũ ũcio airĩtu acio eerĩ a Loti makĩgĩa nda na ithe wao.

³⁷ Mũirĩtu ũrĩa mūkūrũ agĩciara kahĩ na agĩgatua Moabi, na nĩwe ithe wa andũ a Moabi gwata ũmũthĩ.

³⁸ Mũirĩtu ũrĩa mũnini o nake agĩciara kahĩ, nake agĩgatua Beni-Ami, na nĩwe ithe wa Aamoni arĩa marĩ kuo nginya ũmũthĩ.

20

Iburahĩmu na Abimeleku

¹ Na rĩrĩ, Iburahĩmu nĩomire kũu aarĩ, agĩthiĩ mwena wa Negevu, na agĩtũura gatagatĩ ga Kadeshi na Shuri. Gwa kahinda nĩatũurire Gerari

² na arĩ kũu Iburahĩmu oigaga atĩrĩ ha ũhoro wa mũtumia wake Sara, “Ŭyũ nĩ mwarĩ wa baba.” Tondũ ũcio Abimeleku mũthamaki wa Gerari agĩtũmanĩra Sara na akĩmuoya.

³ No rĩrĩ, Ngai akĩumĩrĩra Abimeleku ũtukũ na kĩroto, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee-rĩ, no ta ũkuĩte tondũ mũndũ-wa-nja ũcio woete nĩ mũtumia wene.”

⁴ No Abimeleku ndaakoretwo akuhĩrĩirie Sara, nĩ ũndũ ũcio akĩũria atĩrĩ, “Mwathani, no wanange rũrĩrĩ rũtehĩtie?”

⁵ Githĩ ti we wanjĩrĩre, ‘Ŭyũ nĩ mwarĩ wa baba?’ Na ningĩ o nake Sara githĩ ndoigire atĩrĩ, ‘Ŭyũ nĩ mũrũ wa baba?’ Njĩkĩte ũndũ ũcio na ũrũngĩrĩru wa ngoro na moko matarĩ ũcuuke.”

⁶ Ningĩ Ngai akĩmwĩra atĩrĩ kĩroto-inĩ, “Ĩ, nĩnjũũĩ ũrekĩte ũguo na ũrũngĩrĩru wa ngoro, na nĩkĩo ndĩrakũgiririe ũnjĩhĩrie. Nĩkĩo itanareka ũmũhutie.

⁷ Rĩu-rĩ, cookeria mũndũ ũcio mũtumia wake, nĩgũkorwo nĩ mũnabii, nake nĩegũkũhooera, na nĩũgũtũura muoyo. No waga kũmũcookia-rĩ, ũmenye ti-itherũ wee nĩũgũkua, na andũ aku othe nĩmegũkua.”

⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene, Abimeleku agĩtũmanĩra anene ake othe, na aarĩkia kũmeera maũndũ marĩa mothe meekĩkĩte, andũ acio magĩtigĩra mũno.

⁹ Abimeleku agĩcooka agĩta Iburahĩmu na akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũguo ũtwĩkĩte? Nĩ atĩa ngwĩhĩirie, nĩguo ũndeherere nĩ na ũthamaki wakwa ũuru mũnene ũguo? Ŭnjĩkĩte maũndũ mataagĩrĩire gwĩkwo.”

¹⁰ Ningĩ Abimeleku akĩũria Iburahĩmu atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩatũmire wĩke ũguo?”

¹¹ Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndeĩrĩre atĩrĩ, ‘Kũndũ gũkũ andũ matiitigĩrĩte Ngai, na nĩmekũnjũraga nĩ ũndũ wa mũtumia wakwa.’

¹² O na kũrĩ ũguo, ti-itherũ nĩ mwarĩ wa-baba, mũirĩtu wa baba; no tũtirĩ a nyina ũmwe, nĩkĩo aatuĩkire mũtumia wakwa.

¹³ Na rĩrĩa Ngai aandutire kuuma nyũmba-inĩ ya baba thiĩ ngorũũrage, ndeerire mũtumia wakwa atĩrĩ, ‘Ŭũ nĩguo ũrĩnyonagia wendo waku: Kũrĩa guothe tũrĩthiiga, uugage atĩrĩ ũhoro-inĩ ũnjĩgĩĩ, “Ŭyũ nĩ mũrũ wa baba.” ’ ’ ’

¹⁴ Iburahĩmu aarĩkia kwaria, Abimeleku akĩruta ng'onde na ng'ombe, na ngombo cia arũme na cia andũ-a-nja, na agĩcihe Iburahĩmu, na akĩmũcookeria Sara mĩtumia wake.

¹⁵ Ningĩ Abimeleku akĩmwĩra atĩrĩ, “Bũrũri wakwa ũrĩ mbere yaku; tũũra harĩa hothe ũngĩenda.”

¹⁶ Nake Abimeleku akĩra Sara atĩrĩ, “Nĩngũhe mũrũ-wa-thoguo cekerĩ 1,000 cia betha* ituĩke cia kũrĩhĩria ihĩtia rĩrĩa ũhĩtĩirio mbere ya andũ aya othe mũrĩ nao; we ndũrĩ ũũru wĩkĩte.”

¹⁷ Nake Iburahĩmu akĩhooya Ngai, nake Ngai akĩhonia Abimeleku, na mĩtumia wake, na ngombo ciake cia airĩtu nĩguo mahote gũciara ciana rĩngĩ,

¹⁸ nĩgũkorwo Jehova nĩahingĩte nda cia andũ-a-nja othe a nyũmba ya Abimeleku, makaaga kũgĩa ciana, nĩ ũndũ wa Abimeleku kuoya Sara mĩtumia wa Iburahĩmu.

21

Gũciarwo kwa Isaaka

¹ Nake Jehova agĩtuga Sara o ta ũrĩa oigĩte, na Jehova akĩhingĩria Sara kĩrĩkanĩro kĩrĩa aamwĩrĩre.

² Sara akĩgĩa nda, na agĩciarĩra Iburahĩmu kaana ga kahĩ ũkũrũ-inĩ wake, o ihinda rĩrĩa Jehova aamwĩrĩte.

³ Iburahĩmu agĩtua kaana kau ga kahĩ aaciarĩrwo nĩ Sara, Isaaka.

⁴ Na rĩrĩa mũriũ ũcio wake Isaaka akinyirie thikũ inyanya-rĩ, Iburahĩmu akĩmũruithia, o ta ũrĩa Ngai aamwathĩte.

⁵ Iburahĩmu aarĩ na mĩaka igana rĩmwe rĩrĩa mũriũ wake Isaaka aaciarirwo.

⁶ Sara akiuga atĩrĩ, “Ngai nĩatũmĩte theke, na mũndũ o wothe ũrĩguaga ũhoru ũcio nĩarĩthekaga hamwe na nĩ.”

⁷ Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Nũ ũngĩerire Iburahĩmu atĩ Sara nĩakongithia ciana? No rĩrĩ, nĩndĩmũciarĩre kaana ga kahĩ ũkũrũ-inĩ wake.”

Hagari na Ishumaeli Kũingatwo

⁸ Nako kaana kau gagĩkũra na gagĩtigithio kuonga; naguo mũthenya ũrĩa Isaaka aatigithirio kuonga-rĩ, Iburahĩmu akĩrugithia iruga inene.

⁹ No Sara akĩona atĩ mũriũ wa Hagari ũrĩa Mũmisiri aaciarĩre Iburahĩmu aarĩ na kĩnyũrũri.

¹⁰ Nake akĩra Iburahĩmu atĩrĩ, “Ingata ngombo ĩno ya mũndũ-wa-nja hamwe na mũriũ, tondũ mũriũ ũcio wa ngombo ĩyo ya mũndũ-wa-nja ndakagayana igai na mũriũ wakwa Isaaka.”

¹¹ Naguo ũhoru ũcio ũgĩthĩnia Iburahĩmu mũno tondũ wakoniĩ mũriũ.

¹² No Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gũthĩnĩka mũno nĩ ũndũ wa kĩmwana kũu, na ndungata ĩyo yaku ya mũndũ-wa-nja. Thikĩrĩria ũrĩa wothe Sara egũkwĩra, tondũ rũciaro rũrĩa rũgeetanio nawe rũkoima harĩ Isaaka.

¹³ O na ningĩ nĩngatũma mũriũ wa ndungata ĩyo ya mũndũ-wa-nja atuĩke rũrĩrĩ rũnene, tondũ nĩ rũciaro rwaku.”

¹⁴ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene Iburahĩmu akĩoya irio na mondo ya rũũa ĩrĩ na maaĩ, na agĩcinengera Hagari. Akĩmũgĩrĩra ciande-inĩ ciake, agĩcooka akĩmumagaria hamwe na kĩmwana kũu. Nake Hagari agĩthĩra, na agĩturĩrwo nĩ njĩra arĩ kũu werũ-inĩ wa Birishiba.

¹⁵ Na rĩrĩa maaĩ marĩa maarĩ rũũa-inĩ maathirire-rĩ, Hagari akĩiga kĩmwana kũu rungu rwa kĩhinga kĩmwe.

* **20:16** nĩ ta kilo ikũmi na ĩmwe na nuthu (11.5).

16 Nake agĩthiathiia, agĩkara thĩ handũ hataarĩ haraihu, ta ha rĩikia rĩa mũguĩ, tondũ eeciiririe atĩrĩ, “Ndingĩrorera kĩmwana gĩakwa gĩgĩkua.” Na aikarĩte hau hakuhĩ, akĩambĩrĩria kũgirĩka.

17 Nake Ngai akĩigua kĩmwana kũ gĩkĩrĩra, nake mũraika wa Ngai agũta Hagari arĩ kũu igũrũ akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩragũthĩnia Hagari? Tiga gwĩtigĩra; Ngai nĩaiguĩte kĩrĩro gĩa kĩmwana kũu kĩrĩ o hau kĩrĩ.

18 Tiira kĩmwana kũu na igũrũ, na ũkĩnyitĩrĩre na guoko, nĩgũkorwo nĩngagĩtua rũrĩrĩ rũnene.”

19 Hĩndĩ ĩyo Ngai akĩmũhingũra maitho, nake akĩona gĩthima kĩa maaĩ. Agĩthĩ ho, akĩiyũria rũũa maaĩ, na akĩhe kĩmwana kũu kĩnyue.

20 Ngai nĩakorirwo hamwe na kĩmwana kũu o ũrĩa gĩakũraga. Gĩatũũrĩre werũ-inĩ, na gĩgĩtuĩka mũrathi na ũta.

21 Hĩndĩ ĩyo aatũũraga Werũ-inĩ wa Parani-rĩ, nyina akĩmwethera mũtumia kuuma Misiri.

Kĩrĩkanĩro kĩa Iburahĩmu na Abimeleku

22 Ihinda-inĩ-rĩu Abimeleku na Fikolu mũnene wa mbũtũ ciake cia ita makĩra Iburahĩmu atĩrĩ, “Ngai arĩ hamwe nawe maũndũ-inĩ mothe marĩa wĩkaga.

23 Rĩu-rĩ, wĩhĩte ũrĩ mbere ya Ngai atĩ ndũkanjuukanĩrĩra, kana ũcuukanĩre ciana ciakwa, o na kana njiaro ciakwa. Nyonagia ũtugi nĩ na bũrũri ũyũ we ũtũũraga ũrĩ mũgeni o ta ũrĩa nĩ nguonetie ũtugi.”

24 Iburahĩmu agĩcookia atĩrĩ, “Nĩndehĩta.”

25 Ningĩ Iburahĩmu agĩtetia Abimeleku nĩ ũndũ wa gĩthima kĩa maaĩ kĩrĩa ndungata cia Abimeleku ciamũtunyĩte.

26 No Abimeleku akiuga atĩrĩ, “Ndiũ nũũ wĩkĩte ũndũ ũcio. Wee ndwanjĩrĩre, na ndaigua ũhoru ũcio ũmũthĩ.”

27 Nĩ ũndũ ũcio Iburahĩmu akĩrehe ng’onde na ng’ombe akĩhe Abimeleku, nao andũ acio eerĩ makĩgĩa na kĩrĩkanĩro.

28 Iburahĩmu akĩamũra mĩatĩ mũgwanja kuuma rũũru-inĩ rwake.

29 Nake Abimeleku akĩũria Iburahĩmu atĩrĩ, “Mĩatĩ ĩno mũgwanja-rĩ, wamĩamũra kuuma rũũru-inĩ nĩkĩ?”

30 Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩtĩkĩra kuoya mĩatĩ ĩno mũgwanja kuuma kũrĩ nĩ, ĩtuĩke ũira atĩ nĩ nĩ ndenjire gĩthima gĩkĩ.”

31 Tondũ ũcio handũ hau hagĩtwo Birishiba tondũ hau nĩ ho andũ acio eerĩ mehĩtĩre mwĩhĩtwa.

32 Thuutha wa kũrĩkanĩra kĩrĩko kũu kũu Birishiba, Abimeleku na Fikolu mũnene wa mbũtũ ciake cia ita, magĩcooka bũrũri wa Afilisti.

33 Nake Iburahĩmu akĩhaanda mũtĩ wa mũbinde kũu Birishiba, na agĩkaĩra rĩitwa rĩa Jehova, o we Mũrungu Ũrĩa-Ũtũũraga-Tene-na-Tene, arĩ handũ hau.

34 Nake Iburahĩmu agĩkara bũrũri-inĩ ũcio wa Afilisti ihinda irayya ma.

22

Kũgerio kwa Iburahĩmu

1 Thuutha wa maũndũ macio-rĩ, Ngai nĩageririe Iburahĩmu. Ngai akĩmwĩta atĩrĩ, “Iburahĩmu!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha.”

2 Nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya mũriũ waku, o we ũrĩa wa mũmwe Isaaka, ũrĩa wendete, ũthĩ rũgongo rwa Moria, na ũmũrute ta igongona rĩa njino kuo kĩrĩma-inĩ kĩmwe kĩa iria ngaakuonia.”

3 Nĩ ũndũ ũcio mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene, Iburahĩmu agĩũkĩra, agĩtandĩka ndigiri yake. Akĩoya ndungata ciake igĩrĩ na mũriũ wake

Isaaka. Aarĩkia gwatũra ngũ cia kũigana igongona rĩa njino-rĩ, akiuma-gara erekeire handũ harĩa Ngai aamwĩrĩte.

⁴ Mũthenya wa gatatũ, Iburahĩmu agĩtiira maito na akĩona handũ hau harĩ o kũraya.

⁵ Akĩira ndungata ciake atĩrĩ, “Ikaragai haha na ndigiri ĩno, na niĩ na kĩmwana gĩakwa tũthiĩ haarĩa tũkahooe Ngai, na tũcooke tũmũcookerere.”

⁶ Iburahĩmu agĩkĩoya ngũ icio cia igongona rĩa njino, agĩciigĩrĩra mũriũ wake Isaaka, nake agĩkuua mwaki na kahiũ. Na rĩria o eerĩ mathiiga hamwe,

⁷ Isaaka akĩaria, agĩita ithe Iburahĩmu atĩrĩ, “Baba!”

Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Niĩ ũyũ, mũrũ wakwa.”

Isaaka akiuga atĩrĩ, “Ndĩrona tũrĩ na mwaki na ngũ! No rĩrĩ, gatũrũme ka igongona rĩa njino karĩ ha?”

⁸ Iburahĩmu agĩcookia atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, Ngai we mwene nĩekũheana gatũrũme ka igongona rĩa njino.” Nao eerĩ magĩthiĩ na mbere marĩ hamwe.

⁹ Maakinya handũ harĩa Ngai aamwĩrĩte-rĩ, Iburahĩmu agĩaka kĩgongona ho na akĩara ngũ igũrũ rĩakĩo. Agĩcooka akĩoha mũriũ wake Isaaka na akĩmũkomia kĩgongona-inĩ kũ igũrũ rĩa ngũ.

¹⁰ Ningĩ akĩoya kahiũ, agĩtambũrũkia guoko gwake, oorage mũriũ.

¹¹ No mũraika wa Jehova akĩmwĩta kuuma igũrũ, akiuga atĩrĩ, “Iburahĩmu! Iburahĩmu!”

Nake Iburahĩmu agĩcookia atĩrĩ, “Niĩ ũyũ haha.”

¹² Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkahutie kĩmwana kũ na guoko gwaku, na ndũgagũke ũndũ o na ũrĩkũ. Rĩu nĩndamenya atĩ nĩwĩtigĩrĩte Ngai, tondũ ndũnarega kũruta mũrũguo, o we mũrũguo waku wa mũmwe, arĩ igongona.”

¹³ Nake Iburahĩmu agĩtiira maito, na hau kĩhinga-inĩ akĩona ndũrũme ĩnyitĩtwo hĩa nĩ mĩrita. Agĩthiĩ ho, akĩoya ndũrũme ĩyo na akĩmĩruta ĩrĩ igongona rĩa njino handũ ha mũriũ.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Iburahĩmu agĩita handũ hau Jehova-Nĩarĩheanaga. Na nginya ũmũthĩ kuugagwo atĩrĩ, “Kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova-rĩ, nĩarĩtũheaga.”

¹⁵ Nake mũraika wa Jehova arĩ igũrũ, agĩita Iburahĩmu hĩndĩ ya keerĩ,

¹⁶ akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: Nĩndĩhĩtĩte na niĩ mwene, atĩ tondũ nĩwĩkĩte ũndũ ũyũ na ndũnarega kũndutĩra mũrũguo, o mũrũguo waku wa mũmwe-rĩ,

¹⁷ ti-itherũ nĩngakũrathima na ndũme njiaro ciaku cingĩhe ta njata cia matu-inĩ na ta mũthanga ũrĩa ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria. Njiaro ciaku nĩ ikegwatĩra matũũra marĩa manene ma thũ ciacio,

¹⁸ na nĩ ũndũ wa rũciaro rwaku, ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ nĩkarathimwo, tondũ wee nĩũnjathĩkĩire.”

¹⁹ Nake Iburahĩmu agĩcookerera ndungata ciake, magĩthiĩ hamwe marorete Birishiba. Nake Iburahĩmu agĩtũũra kũu Birishiba.

Ariũ a Nahoru

²⁰ Thuutha wa maũndũ macio Iburahĩmu agĩkinyĩrwo nĩ ũhoro, akĩrwo atĩrĩ, “Milika o nake nĩagĩite na ciana; nĩaciarĩire mũrũ-wa-nyũkwa Nahoru ciana:

²¹ Uzu nĩwe wa irigithathi, na mũrũ wa nyina nĩ Buzu, na Kemueli (ithe wa Aramu),

²² na Kesedu, na Hazo, na Pilidashu, na Jidilafu, na Bethueli.”

²³ Bethueli nĩwe watuĩkire ithe wa Rebeka. Acio nĩo ariũ arĩa anana Milika aaciariire Nahoru, mũrũ wa nyina na Iburahĩmu.

²⁴ Thuriya yake, ĩrĩa yetagwo Reuma, o nayo yarĩ na ariũ ake, nĩo Teba, na Gahamu, na Tahashu na Maaka.

23

Gĩkuũ gĩa Sara

¹ Sara aatũũrĩre muoyo agĩkinyia mĩaka igana rĩmwe na mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja.

² Nake aakuĩrĩre Kiriathu-Ariba (na nokuo Hebironi), bũrũri-inĩ wa Kaanani; nake Iburahĩmu agĩthiĩ, agĩcakaĩra Sara na akĩmũrĩrĩra.

³ Ningĩ Iburahĩmu agĩũkĩra akiuma hau mwĩrĩ wa mũtumia wake warĩ, agĩthiĩ akĩarĩria Ahiti akĩmeera atĩrĩ,

⁴ “Nĩ ndĩ mũgeni na mũgendi gũkũ kwanyu. Nyenderiai handũ gũkũ ha gũthikana nĩgeetha hote gũthika mũtumia wakwa ũrĩa ũkuĩte.”

⁵ Nao Ahiti magĩcookeria Iburahĩmu atĩrĩ:

⁶ “Mũthuuri ũyũ, ta tũthikĩrĩrie. Wee ũrĩ mũthamaki ũrĩ hinya gatagatĩ-inĩ gaitũ. Thika mũtumia waku mbĩrĩra-inĩ ĩmwe ya iria njega ciitũ. Gũtirĩ mũndũ witũ ũngĩkũgĩria mbĩrĩra ya gũthika mũtumia waku.”

⁷ Iburahĩmu agĩũkĩra akĩinamĩrĩra mbere ya Ahiti, andũ acio ene bũrũri.

⁸ Akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩmwĩtĩkĩrĩte thike mũtumia wakwa-rĩ, gũthikĩrĩriei, na mũthaitanĩrĩre kũrĩ Efironi mũrũ wa Zoharu,

⁹ nĩguo anyenderie ngurunga ya Makipela, ĩrĩa yake ĩrĩ mũthia-inĩ wa gĩthaka gĩaake. Mũũriei anyenderie na thogora ũrĩa ũmĩigana, ĩtuĩke handũ hakwa ha gũthikana gũkũ kwanyu.”

¹⁰ Nake Efironi ũcio Mũhiti aikarĩte thĩ o hau gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa angĩ; tondũ ũcio agĩcookeria Iburahĩmu akĩiguagwo nĩ Ahiti othe arĩa mookĩte kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu rĩake.

¹¹ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, mwathi wakwa, thikĩrĩria; nĩndakũhe gĩthaka kũu, na nĩndakũhe ngurunga ĩyo ĩrĩ thĩinĩ wakĩo. Ndakũhe andũ akwa makĩonaga. Thika mũtumia waku.”

¹² O rĩngĩ Iburahĩmu akĩinamĩrĩra mbere ya andũ acio ene bũrũri,

¹³ na akĩarĩria Efironi andũ acio makĩiguaga, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ītĩkĩra gũũthikĩrĩria. Nĩngũrĩha thogora wa gĩthaka kũu. Amũkĩra mbeeca kuuma kũrĩ nĩ, nĩgeetha hote gũthika mũtumia wakwa kuo.”

¹⁴ Efironi agĩcookeria Iburahĩmu atĩrĩ,

¹⁵ “Ta thikĩrĩria, mwathi wakwa; gĩthaka kũu kĩngiuma cekerĩ magana mana ma betha,* no rĩrĩ, kũu nĩ kũĩ gatagatĩ gaku na nĩ? Thĩ ũthike mũtumia waku.”

¹⁶ Iburahĩmu agĩũtĩkĩra thogora wa Efironi na akĩmũthimĩra betha iria aagwetete andũ a Ahiti othe makĩiguaga; cekerĩ magana mana cia betha cia mũigana wa gĩthimo kĩa onjorithia.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio, gĩthaka kĩa Efironi kũu kĩarĩ Makipela hakuhĩ na Mamure-gĩthaka na ngurunga ĩyo, na mĩtĩ yothe ĩrĩa yarĩ mĩhaka-inĩ ya gĩthaka kũu ikĩgarũrĩrwo

¹⁸ Iburahĩmu mbere ya Ahiti othe arĩa mookĩte kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene.

¹⁹ Thuutha wa ũguo, Iburahĩmu agĩthika Sara mũtumia wake ngurunga-inĩ ĩyo yarĩ gĩthaka-inĩ kĩa Makipela hakuhĩ na Mamure (ĩrĩa ĩrĩ Hebironi), bũrũri-inĩ wa Kaanani.

* 23:15 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5).

20 Nĩ ùndũ ùcio gĩthaka kũu na ngurunga ñyo yarĩ kuo ikĩgarũrĩrwo Iburahĩmu nĩ Ahiti irĩ handũ ha gũthikanaga.

24

Isaaka na Rebeka

1 Na rĩrĩ, Iburahĩmu aarĩ mũkũrũ na agatindĩka mĩaka. Nake Jehova nĩamũrathimĩte maũndũ-inĩ make mothe.

2 Nake akĩira ndungata ñria yarĩ nene mũciĩ-inĩ wake, o ñria yarũgamĩrĩire indo ciothe ñria aarĩ nacio atĩrĩ, “Ta iga guoko gwaku rungu rwa kĩero gĩakwa.

3 Nĩngwenda wĩhĩte na rĩitwa rĩa Jehova, o we Ngai wa igũrũ na Ngai wa thĩ, atĩ ndũgethara mũrũ wakwa mũtumia kuuma kũrĩ airĩtu a Akaanani aya ndũũraga thĩinĩ wao,

4 no nĩũgathiĩ bũrũri-inĩ wakwa na kũrĩ andũ a nyũmba iitũ, na wethere mũrũ wakwa Isaaka mũtumia kũu.”

5 Ndungata ñyo ikĩmũũria atĩrĩ, “Ĩ mũndũ-wa-nja ùcio angĩkaarega gũũka na nĩ bũrũri-inĩ ùyũ? Ngaacookia mũrũguo bũrũri ùria woimire?”

6 Iburahĩmu akĩmwĩra atĩrĩ, “Menyerera, ndũkanacookie mũrũ wakwa kũu!

7 Jehova, o we Ngai wa igũrũ ùria wandutire kuuma nyũmba ya baba na kuuma bũrũri ùria ndaciarĩrwo na akĩnjarĩria na akĩnjĩra na mwĩhĩtwa atĩrĩ, ‘Rũciaro rwaku nĩngarũhe bũrũri ùyũ’ we nĩwe ùgaatũma mũraika wake mbere yaku nĩguo ùkoonera mũrũ wakwa mũtumia kuuma kuo.

8 Mũndũ-wa-nja ùcio angĩkaarega gũũka nawe-rĩ, ndũkoohwo nĩ mwĩhĩtwa ùyũ wakwa; no ndũkanacookie mũrũ wakwa kũu.”

9 Nĩ ùndũ ùcio ndungata ñyo ikĩiga guoko kwayo rungu rwa kĩero kĩa Iburahĩmu ùcio mwathi wayo, na ikĩhĩta na mwĩhĩtwa harĩ we kũringana na ùhoro ùcio.

10 Ndungata ñyo igĩcooka ikĩoya ngamĩra ikũmi cia mwathi wayo na ikĩumagara ikuĩte mĩthemba yothe ya indo njega kuuma kũrĩ mwathi wayo. Igĩthĩ igĩkinya itũura rĩria Nahoru aatũũraga mwena wa gathigathini-ithũiro wa Mesopotamia.

11 Nayo igĩtũma ngamĩra ikome nja ya itũura hakuhĩ na gĩthima kĩa maaĩ; kwarĩ kĩhwaĩ-inĩ rĩria andũ-a-nja maathiiaga gũtaha maaĩ.

12 Igĩcooka ikĩhooya, ikiuga atĩrĩ, “Wee Jehova, Ngai wa Iburahĩmu mwathi wakwa, tũma ngaacĩre ùmũthĩ na ùtuge mwathi wakwa Iburahĩmu.

13 Rora, ndũgamĩte haha gĩthima-inĩ kĩa maaĩ, nao airĩtu a ene itũura nĩ maroka gũtaha maaĩ.

14 Kũrotũika atĩrĩ, atĩ rĩria ndĩrĩra mũirĩtu atĩrĩ, ‘Ndakũhooya, he ndigithũ yaku nyue maaĩ,’ nake oige atĩrĩ, ‘Nyua na nĩngũtahĩra o na ngamĩra ciaku,’ reke ùcio atũike nĩwe ùthuurĩire ndungata yaku Isaaka. Na ùndũ ùcio ùtũme nĩ menye atĩ nĩtugĩte mwathi wakwa.”

15 Ītanarĩkia kũhooya-rĩ, Rebeka agĩũka akuuĩte ndigithũ kĩa nde-inĩ. Aarĩ mũirĩtu wa Bethueli mũrũ wa Milika, ùria warĩ mũtumia wa Nahoru mũrũ wa nyina na Iburahĩmu.

16 Mũirĩtu ùcio aarĩ mũthaka mũno, mũirĩtu gathirange; gũtirĩ mũndũ mũrũme wakomete nake. Agĩkũrũka gĩthima-inĩ kĩa maaĩ, akĩyũria ndigithũ yake maaĩ, agĩcooka akĩambata rĩngĩ.

17 Nayo ndungata ñyo ikĩhiũha ikamũtũnge, na ikĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaiha, he tũũ tũnini twa kũnyua kuuma ndigithũ-inĩ yaku.”

18 Nake agĩcookia atĩrĩ, “Mwathi wakwa, nyua,” nake akĩruta ndigithũ mūtwe na ihenya, akĩmĩnyiita na moko, na akĩmũhe maaĩ.

19 Na aarĩkia kũmũhe maaĩ ma kũnyua, agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Nĩngũtahĩra ngamĩra ciaku, o nacio o nginya ciigania kũnyua.”

20 Agĩkĩonoreria maaĩ marĩa maarĩ ndigithũ yake mũharatĩ-inĩ na ihenya, agĩcooka agĩteng’era gĩthima-inĩ gũtaha maaĩ mangĩ, agĩtaha ma kũigana ngamĩra ciake ciothe.

21 Mũndũ ũcio akĩmwĩrorera atekwaria, nĩguo amenye kana Jehova nĩagacĩrithĩtie rũgendo rwake kana ndaarũgacĩrithĩtie.

22 Rĩrĩa ngamĩra ciarĩkirie kũnyua maaĩ-rĩ, mũndũ ũcio akĩruta gĩcũhĩ kĩa iniũrũ gĩa thahabu kĩa ũritũ wa nuthu cekerĩ,* na bangiri igĩrĩ cia thahabu cia ũritũ wa cekerĩ ikũmi,† akĩmwĩkĩra.

23 Agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũrĩ mwarĩ wa ũ? Ndagũthaita ta njĩra atĩrĩ, mũciĩ gwa thoguo-rĩ, he handũ tũngĩrarĩrĩa?”

24 Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Niĩ ndĩ mwarĩ wa Bethueli, mũriũ ũrĩa Milika aaciarĩire Nahoru.”

25 Ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Tũrĩ na riya na nyeki nyingĩ, o na handũ wee ũngĩrarĩrĩa.”

26 Mũndũ ũcio akĩnamĩrĩa thĩ, akĩhooya Jehova,

27 akiuga atĩrĩ, “Jehova arogaathwo, o we Ngai wa Iburahĩmu mwathi wakwa, o ũcio ũtatigĩte kuonania ũtugi na wĩhokeku wake kũrĩ mwathi wakwa. Hakwa-rĩ, Jehova nĩandongoretie rũgendo-inĩ, akanginyia kwa andũ a nyũmba ya mwathi wakwa.”

28 Nake mũirĩtu ũcio agĩteng’era, agĩthiĩ akĩhe andũ a nyũmba ya nyina ndeto icio.

29 Na rĩrĩ, Rebeka aarĩ na mũrũ wa nyina wetagwo Labani, nake akiumagara ahiũhĩte, agĩthiĩ kũrĩ mũndũ ũcio hau gĩthima-inĩ kĩa maaĩ.

30 Rĩrĩa onire gĩcũhĩ kũ kĩa iniũrũ na bangiri irĩ moko-inĩ ma mwarĩ wa nyina, na aigua Rebeka akiuga ũrĩa mũndũ ũcio aamwĩrĩte-rĩ, agĩthiĩ kũrĩ mũndũ ũcio, akĩmũkora arũgamĩte harĩ ngamĩra ciake hakuhĩ na gĩthima kĩa maaĩ.

31 Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka tũthiĩ mũciĩ, wee ũrathimĩtwo nĩ Jehova. Ūrũgamĩte haha nja nĩkĩ? Nĩhaarĩirie nyũmba yaku na handũ ha ngamĩra.”

32 Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio agĩtoonya nyũmba, nacio ngamĩra ikĩaũrwo mĩrigo. Ngamĩra ikĩreherwo riya na nyeki, nake mũndũ ũcio na andũ arĩa aarĩ nao makĩreherwo maaĩ ma gwĩthamba magũrũ.

33 Ningĩ akĩreherwo irio, nowe akiuga atĩrĩ, “Niĩ ndingĩrĩa, itambĩte kũmwĩra ũndũ ũrĩa ũndehete gũkũ.”

Nake Labani akĩmwĩra atĩrĩ, “Gĩtwĩre.”

34 Nake agĩkiuga atĩrĩ, “Niĩ ndĩ ndungata ya Iburahĩmu.”

35 “Jehova nĩarathimĩte mwathi wakwa mũno, na nĩ atongete mũno. Nĩamũheete ng’ondu na ng’ombe, betha na thahabu, ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja, na ngamĩra o na ndigiri.

36 Nake Sara mũtumia wa mwathi wakwa nĩamũciarĩire kĩmwana arĩ o mũkũrũ, nake nĩakĩheete indo ciake ciothe.

37 Nake mwathi wakwa agĩtũma ndĩhĩte akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ndũkanethere mũriũ wakwa mũtumia kuuma kũrĩ airĩtu a Akaanani, a gũkũ bũrũri ũyũ ndũũraga,

* 24:22 nĩ ta giramu ithano na nuthu (5:5). † 24:22 nĩ ta giramu 110.

³⁸ no ũthiĩ kũrĩ nyũmba ya baba na kũrĩ mũhĩrĩga wakwa, na ũrutĩre mũriũ wakwa mũtumia kuo.'

³⁹ "Ningĩ ngĩũria mwathi wakwa atĩrĩ, 'Ĩ mũndũ-wa-nja ũcio angĩrega gũũka na niĩ?'

⁴⁰ "Nake akĩnjookeria atĩrĩ, 'Jehova ũrĩa ndũire thiiaga mbere yake, nĩagatũma mũraika wake athiĩ nawe, na atũme rũgendo rwaku rũgaacĩre, nĩgeetha ũkaarutĩra mũriũ wakwa mũtumia kuuma kũrĩ mũhĩrĩga wakwa na kuuma kũrĩ andũ a nyũmba ya baba.

⁴¹ Ningĩ wathiĩ kũrĩ mũhĩrĩga wakwa-rĩ, nĩũkohorwo kuuma kũrĩ mwĩhĩtwa wakwa; o na mangĩkaarega kũmũnengerana kũrĩ we, nĩũkohorwo kuuma kũrĩ mwĩhĩtwa ũcio wakwa.' "

⁴² Agĩthiĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, "Ũmũthĩ rĩrĩa nginyire gĩthima-inĩ kĩa maaĩ, njugire atĩrĩ, 'Wee Jehova Ngai wa Iburahĩmu mwathi wakwa, ũngĩenda, ndagũthaitha, gaacĩrithia rũgendo rũrũ njũkĩte.

⁴³ Ta kĩone, nũngiĩ haha gĩthima-inĩ kĩa maaĩ; mũirĩtu angĩũka gũtaha maaĩ na niĩ ndĩmwĩre atĩrĩ, "Ĩtikĩra nyue tũũ tũnini kuuma ndigithũ-inĩ yaku,"

⁴⁴ nake angĩnjĩra atĩrĩ, "Nyua na nĩngũtahĩra ngamĩra ciaku o nacio," nĩagĩtuĩke niwe mũndũ-wa-nja ũrĩa Jehova athuurĩre mũriũ wa mwathi wakwa.'

⁴⁵ "Itanarĩkia kũhooya ũguo na ngoro-rĩ, Rebeka oka arĩ na ndigithũ yake kĩa nde. Nake aikũrũka gĩthima-inĩ kĩa maaĩ, aataha maaĩ na niĩ ndamwĩra atĩrĩ, 'Ndagũthaitha he maaĩ nyue.'

⁴⁶ "Aaruta ndigithũ yake kĩa nde o naihenya anjĩra atĩrĩ, 'Nyua, na nĩngũnyuithia o na ngamĩra ciaku.' Nĩ ũndũ ũcio ndanyua maaĩ na ahe ngamĩra o nacio.

⁴⁷ "Na niĩ ndamũũria atĩrĩ, 'Ũrĩ mwarĩ wa ũ?'

"Nake anjookeria atĩrĩ, 'Ndĩ mwarĩ wa Bethueli mũrũ wa Nahoru, ũrĩa Milika aamũciarĩre.'

"Na niĩ ndakĩmwĩkĩra gĩcũhĩ iniũrũ, na bangiri moko,

⁴⁸ ndacooka ndainamĩrĩra ndahooya Jehova. Ndagatha Jehova, o we Ngai wa Iburahĩmu mwathi wakwa, ũrĩa ũndongoretie na njĩra ĩrĩa njagĩrĩru nyonere mũrũ wa mwathi wakwa mwarĩ wa mũriũ wa mũrũ wa nyina nake.

⁴⁹ Na rĩrĩ, angĩkorwo nĩ mũkuonania ũtugi na wĩhokeku kũrĩ mwathi wakwa, njĩrai; na angĩkorwo tigu, mũnjĩre nĩgeetha na niĩ menye na kũrĩa ngũrora."

⁵⁰ Labani na Bethueli magĩcookia atĩrĩ, "Ũndũ ũyũ uumĩte kũrĩ Jehova; ithuĩ tũngĩgĩkwĩra atĩa?

⁵¹ Rebeka niwe ũyũ; muoe mũthiĩ agatuĩke mũtumia wa mũriũ wa mwathi waku, o ta ũrĩa Jehova oigĩte."

⁵² Rĩrĩa ndungata ya Iburahĩmu yaiguire ũrĩa moigire, ĩkĩinamĩrĩra, ĩgĩturumithia ũthiũ wayo thĩ mbere ya Jehova.

⁵³ Ningĩ ndungata ĩyo ĩkĩruta thahabu, na mathaga ma betha na nguo, na ĩgĩcihe Rebeka; ĩgĩcookia ĩkĩhe Labani mũrũ wa nyina, o na nyina, iheo cia goro.

⁵⁴ Ndongata ĩyo na andũ arĩa yarĩ nao makĩrĩa na makĩnyua, na makĩraara kũu ũtukũ ũcio.

Na rĩrĩa mookĩrĩre mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene, ĩkiuga atĩrĩ, "Rekei ndĩthiĩre kũrĩ mwathi wakwa."

⁵⁵ No Labani mũrũ wa nyina na mũirĩtu, o na nyina, makiuga atĩrĩ, "Reke mũirĩtu ũyũ aikare na ithuĩ ta matukũ ikũmi; mũcooke mũthiĩ."

⁵⁶ No yo ĩkĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũngiria thiĩ, kuona atĩ Jehova nĩagacĩrithĩtie rũgendo rwakwa. Rekei ndĩthĩire kũrĩ mwathi wakwa.”

⁵⁷ Nao makiuga atĩrĩ, “Rekei twĩte mũirĩtu tũmũũrie ũhoro ũcio.”

⁵⁸ Nĩ ũndũ ũcio magĩta Rebeka, makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũgũthiĩ na mũndũ ũyũ?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩngũthiĩ.”

⁵⁹ Nĩ ũndũ ũcio magĩtikĩria Rebeka mwarĩ wa nyina ũcio ethĩire, hamwe na mũmũrori, na ndungata ya Iburahĩmu na andũ ake.

⁶⁰ Nao magĩkĩrathima Rebeka makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ wa maitũ, ũroingĩha ũtuĩke nyina wa ngiri maita ngiri, naruo rũciaro rwaku rũroĩgwatĩra ihingo cia thũ ciao.”

⁶¹ Nake Rebeka na ndungata ciake, cia andũ-a-nja, makĩhaarĩria na makĩhaica ngamĩra, na magĩthiĩ na mũndũ ũcio. Nĩ ũndũ ũcio ndungata ĩyo ĩkĩoya Rebeka ĩgĩthiĩra.

⁶² Na rĩrĩ, Isaaka nĩoimĩte Biri-Lahai-Roi, nĩ ũndũ aatũũraga Negevu.

⁶³ Hwai-inĩ ũmwe-rĩ, nĩathiire na kũu mũgũnda-inĩ agecũũranganie, na aatiira maitho, akĩona ngamĩra ciũkĩte.

⁶⁴ O nake Rebeka agĩtiira maitho akĩona Isaaka. Akiuma ngamĩra igũrũ,

⁶⁵ na akĩũria ndungata ĩyo atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũrĩ kũũria mũgũnda ũroka gũtũtũnga nũũ?”

Ndungata ĩyo ĩgĩcookia atĩrĩ, “Nĩ mwathi wakwa.” Nake Rebeka akĩoya taama wake akĩhumbĩra.

⁶⁶ Nayo ndungata ĩyo ĩkĩra Isaaka ũrĩa wothe yekĩte.

⁶⁷ Nake Isaaka agĩtoonyia Rebeka hema-inĩ ya nyina Sara, akĩmũhikia. Nĩ ũndũ ũcio agĩtuĩka mũtumia wake, na akĩmwenda; nake Isaaka akĩhoorerio ihooru rĩa gĩkuũ kĩa nyina.‡

25

Gĩkuũ kĩa Iburahĩmu

¹ Thuutha ũcio Iburahĩmu nĩ aahikirie mũtumia ũngĩ, wetagwo Keturu.

² Nake akĩmũciarĩra ariũ atandatũ, na nĩo Zimirani, na Jokishani, na Medani, na Midiani, na Ishibaku na Shua.

³ Jokishani nĩwe warĩ ithe wa Sheba na Dedani; nacio njiaro cia Dedani nĩcio ciarĩ Aashuri, na Aletushi na Aleumi.

⁴ Nao ariũ a Midiani maarĩ Efa, na Eferi, na Hanoku, na Abida na Elidaha. Acio othe maarĩ njiaro cia Keturu.

⁵ Nake Iburahĩmu akĩgaĩra Isaaka indo ciothe iria aarĩ nacio.

⁶ No arĩ o muoyo-rĩ, akĩhe ariũ a thuriya* ciake iheo, agĩcooka akĩmeheranĩria na mũriũ Isaaka magĩthiĩ na kũu bũrũri wa irathĩro.

⁷ Mĩaka yothe ĩrĩa Iburahĩmu aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka igana rĩmwe na mĩrongo mũgwanja na ĩtano.

⁸ Iburahĩmu agĩtuĩkana na agĩkua arĩ mũthuuri mũniaru, arĩ mũkũrũ na akaingĩhia mĩaka, agĩthikwo hamwe na andũ ao arĩa maakuĩte.

⁹ Nao ariũ ake, Isaaka na Ishumaeli, makĩmũthika ngurunga-inĩ ya Makipela hakuhĩ na Mamure, gĩthaka-inĩ kĩa Efironi mũrũ wa Zoharu ũrĩa Mũhiti,

‡ 24:67 Mĩaka ĩtatũ nĩyathirĩte kuuma Sara aakua (17:17; 23:1; 25:20). * 25:6 Thuriya yarĩ mũndũ-wa-nja ũtahikĩtio na mũtugo wa ndũire; aikaranagia na mũndũ mũrũme arĩ wa gwĩkenia nake, kana aheetwo nĩ mũtumia wake aciare nake ciana handũ ha mũtumia ũcio wake.

10 gĩthaka kĩa Iburahĩmu aagũrĩte kuuma kũrĩ Ahiti. Hau nĩho Iburahĩmu aathikirwo hamwe na Sara mũtumia wake.

11 Thuutha wa gĩkuũ kĩa Iburahĩmu-rĩ, Ngai nĩarathimire mũriũ Isaaka ũrĩa watũũraga hakuhĩ na Biri-Lahai-Roi.

Ariũ a Ishumaeli

12 Ũyũ nĩguo ũhoru wa Ishumaeli mũrũ wa Iburahĩmu, ũrĩa waciarĩrwo Iburahĩmu nĩ Hagari ũrĩa Mũmisiri, ndungata ya Sara.

13 Maya nĩmo marĩtwa ma ariũ a Ishumaeli, maandĩkĩtwo kũringana na ũrĩa maarũmanĩrĩre gũciarwo: Irigithathi rĩa Ishumaeli rĩarĩ Nebaiothu, rĩkarũmĩrĩrwo nĩ Kedari, na Adubeeli, na Mibisamu,

14 na Mishima, na Duma, na Masa,

15 na Hadadi, na Tema, na Jeturu, na Nafishu, na Kedema.

16 Acio nĩo maarĩ ariũ a Ishumaeli, na macio nĩmo marĩtwa ma aathani ikũmi na eerĩ a mĩhĩrĩga yao kũringana na kũrĩa maatũũraga na kambĩ ciao.

17 Mĩaka yothe ĩrĩa Ishumaeli aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka igana rĩmwe na mĩrongo ĩtatũ na mũgwanja. Agĩcooka agĩtuĩkana agĩkua, na agĩthikwo hamwe na andũ ao arĩa maakuĩte.

18 Njaro cia Ishumaeli igĩtũũra kuuma Havila nginya Shuri, gũkuhĩ na mũhaka wa Misiri werekeire bũrũri wa Ashuri. Nao magĩtũũra na rũmena na ariũ arĩa angĩ othe a ithe wao.

Jakubu na Esaũ

19 Ũyũ nĩguo ũhoru wa Isaaka mũrũ wa Iburahĩmu.

Iburahĩmu nĩwe waciarire Isaaka,

20 nake Isaaka aarĩ na mĩaka mĩrongo ĩna rĩrĩa aahikirie Rebeka, mwarĩ wa Bethueli ũrĩa Mũsuriata wa Padani-Aramu, na aarĩ mwarĩ wa nyina na Labani ũrĩa Mũsuriata.

21 Isaaka agĩthaita Jehova nĩ ũndũ wa mũtumia wake tondũ aarĩ thaata. Nake Jehova akĩigua mahooya make, na Rebeka mũtumia wake akĩgĩa nda.

22 Natuo twana tũu tũkĩgianĩra kũu nda yake, nake akĩyũria atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ ũrekĩka kũrĩ nĩ nĩkĩ?” Nĩ ũndũ ũcio agĩthĩ gũtuĩria ũhoru harĩ Jehova.

23 Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ,
“Ndũrĩrĩ igĩrĩ irĩ nda yaku,

na andũ a mĩthemba ĩrĩ kuuma nda yaku nĩmagatigithanio;
gĩthemba kĩmwe nĩgĩgakĩria kĩa kĩngĩ hinya,
na ũrĩa mũkũrũ nĩagatungatĩra ũrĩa mũnini.”

24 Na rĩrĩa ihinda rĩake rĩakinyire rĩa gũciara, agĩkorwo nĩ tũhĩ twa mahatha aarĩ natuo nda.

25 Karĩa kaambire gũciarwo kaarĩ gatune na mwĩrĩ wako wothe wahaanaga ta nguo ya maguoya; tondũ ũcio magĩgatua Esaũ.

26 Thuutha ũcio mũrũ wa nyina agĩciarwo guoko gwake kũnyĩtĩte ndiira ya Esaũ; tondũ ũcio agĩtuuo Jakubu. Isaaka aarĩ na mĩaka mĩrongo ĩtandatũ rĩrĩa Rebeka aaciarire twana tũu.

27 Natuo tũmwana tũu tũgĩkũra, nake Esaũ agĩtuĩka mũguĩmi mũũgĩ, mũndũ wa werũ, no Jakubu aarĩ mũndũ mũhooreri, waikaraga hakuhĩ na mũciĩ.

28 Isaaka eendete Esaũ tondũ nĩ eendete nyama cia ũguĩmi, no Rebeka eendete Jakubu.

²⁹ Mũthenya ũmwe Jakubu nĩarugaga gĩtoero kĩa ndengũ ndune, nake Esaũ agĩũka kuuma werũ-inĩ ahũtiĩ mũno.

³⁰ Akĩĩra Jakubu atĩrĩ, “Ta he gĩtoero kũ ũraruga! Ndĩ mũhũtu mũno!” (Nĩkĩo gĩatũmire acooke gwĩtwo Edomu.)

³¹ Jakubu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Amba ũnyenderie ũrigithathi waku!”

³² Nake Esaũ akiuga atĩrĩ, “Ngirie gũkua, ũrigithathi ũyũ ũkaang’una na kĩ?”

³³ No Jakubu akĩmwĩra atĩrĩ, “Amba wĩhĩte kũrĩ nĩ.” Nake akĩhĩta na mwĩhĩtwa, akĩenderia Jakubu ũrigithathi wake.

³⁴ Nake Jakubu akĩhe Esaũ mũgate na gĩtoero kĩa ndengũ. Nake akĩrĩa na akĩnyua, agĩcooka agĩũkĩra agĩthĩra.

Tondũ ũcio Esaũ akĩnyarara ũrigithathi wake.

26

Isaaka na Abimeleku

¹ Na rĩrĩ, nĩ kwagĩire ng’aragu ĩngĩ bũrũri-inĩ ũcio, tiga ĩrĩa ya mbere ya hĩndĩ ya Iburahĩmu, nake Isaaka agĩthĩ Gerari kũrĩ Abimeleku mũthamaki wa Aflisti.*

² Jehova akĩmũĩra Isaaka, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũgaikũrũke ũthĩ Misiri; tũũra bũrũri o ũrĩa ndĩrĩkwĩra ũtũũre.

³ Ikara bũrũri-inĩ ũyũ kwa ihinda, na nĩngũkorwo hamwe nawe na nĩngũkũrathima. Nĩngũkorwo nĩwe na njaro ciaku ngũhe mabũrũri maya mothe na hingie mwĩhĩtwa ũrĩa ndehĩtire kũrĩ thoguo Iburahĩmu.

⁴ Nĩngatũma njaro ciaku cingĩhe ta njata cia matu-inĩ na nĩngamahe mabũrũri maya mothe, na nĩ ũndũ wa rũciaro rwaku, ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ nĩkarathimwo,

⁵ tondũ Iburahĩmu nĩanjathĩkĩire na akĩrũmia ũrĩa ndendaga, akĩrũmĩrĩra maathani makwa, na matuĩro makwa ma kũrũmĩrĩrwo, na mawatho makwa.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Isaaka agĩkara o kũ Gerari.

⁷ Rĩrĩa andũ a kũ maamũririe ũhoru wa mũtumia wake-rĩ, we akiuga atĩrĩ, “Nĩ mwarĩ wa baba,” tondũ nĩetigĩrĩre kuuga, “Nĩ mũtumia wakwa.” Eeciiririe atĩrĩ, “Andũ a gũkũ mahota kũnjũraga nĩ ũndũ wa Rebeka, tondũ aarĩ mũthaka.”

⁸ Na thuutha wa Isaaka arĩkĩtie gũikara kũ kahinda karaihu-rĩ, Abimeleku mũthamaki wa Aflisti nĩacũthĩrĩirie nja na ndirica, nake akĩona Isaaka akĩhambata mũtumia wake Rebeka.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Abimeleku agĩtũmanĩra Isaaka, akĩmũũria atĩrĩ, “Ti-itherũ ũyũ nĩ mũtumia waku! Nĩ kĩ gĩatũmire uuge atĩ, ‘Ūyũ nĩ mwarĩ wa baba?’”

Isaaka akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tondũ ndeciiririe ndahota kũũragwo nĩ ũndũ wake.”

¹⁰ Nĩngĩ Abimeleku akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũguo ũtwĩkĩte? ĩ mũndũ mũrũme ũmwe wa gũkũ angĩrakorirwo akomete na mũtumia waku, nawe ũgĩtũme tũnyiitwo nĩ ihĩtia?”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Abimeleku akĩruta watho kũrĩ andũ othe, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩthĩnia mũndũ ũyũ kana mũtumia wake no kũũragwo akooragwo.”

¹² Nake Isaaka akĩhaanda irio bũrũri ũcio, na mwaka o ro ũcio akĩgetha maita igana, tondũ Jehova nĩamũrathimire.

* **26:1** Ūyũ aarĩ Mũthamaki Abimeleku ũngĩ; Abimeleku wa hĩndĩ ya Iburahĩmu nĩakuĩte ta mĩaka mĩrongo ĩnana yahĩtũkĩte.

13 Nake Isaaka agĩtonga, naguo ũtonga wake ũgĩthĩ o ũkĩngĩhaga o nginya agĩtonga mũno.

14 Aarĩ na ndũũru nyingĩ cia mbũri na cia ng'ombe, na ndungata nyingĩ, o nginya Afilisti makĩmũiguĩra ũiru.

15 Tondũ ũcio, ithima iria ciothe ndungata cia ithe cienjete hĩndĩ ya ithe Iburahĩmu-rĩ, Afilisti magĩcithika, magĩciyũria tĩri.

16 Ningĩ Abimeleku akĩira Isaaka atĩrĩ, "Ũkĩra ũthĩ, ũtweherere, tondũ nĩũgĩte na hinya mũno gũtũkĩra."

17 Nĩ ũndũ ũcio Isaaka agĩthaama, akĩehera kũu, agĩthĩ kwamba hema Gĩtuamba-inĩ kĩa Gerari, na agĩtũura kuo.

18 Isaaka agĩthikũria ithima iria cienjetwo hĩndĩ ya ithe Iburahĩmu, o icio Afilisti maathikĩte thuutha wa Iburahĩmu gũkua, na agĩciĩta marĩitwa o marĩa ithe aacihete.

19 Na rĩrĩ, ndungata cia Isaaka nĩcienjire kũu gĩtuamba-inĩ na igĩkora gĩthima kĩa maaĩ mega kuo.

20 No rĩrĩ, arĩithi a Gerari makĩnegenania na arĩithi a Isaaka, makĩmeera atĩrĩ, "Maaĩ maya nĩ maitũ!" Nake agĩta gĩthima kũu Eseku, tondũ nĩmakararanirie nake.

21 Ningĩ ndungata icio ciake ikĩenja gĩthima kĩngĩ, no-o nakĩo makĩnegenanĩria, nake Isaaka agĩgĩta Sitina.

22 Nake agĩthaama kũu, agĩthĩ akĩenja gĩthima kĩngĩ, na matianege-nanirie na mũndũ. Nake agĩgĩta Rehobothu, akiuga atĩrĩ, "Rũu Jehova nĩatũheete ũikaro mũiganu, na nĩtũgũtheeremera bũrũri-inĩ ũyũ."

23 Agĩcooka akiuma kũu, agĩthĩ Birishiba.

24 Ũtukũ ũcio aakinyire kũu, Jehova akĩmuumĩrĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩ nĩ Ngai wa thoguo Iburahĩmu. Ndũkanetigĩre, tondũ ndĩ hamwe nawe; nĩngũkũrathima na nyingĩhie njiaro ciaku nĩ ũndũ wa Iburahĩmu ndungata yakwa."

25 Isaaka agĩaka kĩgongona kũu, na agĩkaĩra rĩitwa rĩa Jehova. Akĩamba hema yake o kũu, nacio ndungata ciake ikĩenja gĩthima o kuo.

26 Hĩndĩ ĩyo Abimeleku agĩthĩ kũrĩ Isaaka oimĩte Gerari, marĩ na Ahuzathu ũrĩa wamũtaaraga, na Fikolu mũnene wa ita ciake.

27 Isaaka akĩmooria atĩrĩ, "Muoka kũrĩ nĩ nĩkĩ, kuona atĩ nĩmwathũũrĩre na mũkĩnyingata?"

28 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Nĩtuonete hatarĩ nganja atĩ Jehova arĩ hamwe nawe, na nĩ ũndũ ũcio tuoiga atĩrĩ, 'Nĩ kwagĩrĩire tũgĩe na mwĩhĩtwa wa ũiguano gatagatĩ gaitũ': ĩ, gatagatĩ gaitũ nawe. Reke tũgĩe na kĩrĩkanĩro nawe,

29 atĩ ndũgatwĩka ũũru, o ta ũrĩa o na ithuĩ tũtaagũthĩnirie, no hĩndĩ ciothe twagwĩkaga wega, na tũgĩkumagaria ũthĩ na thayũ. Na rũu nĩũrathimĩtwo nĩ Jehova."

30 Isaaka akĩmarugithĩria iruga, nao makĩrĩa na makĩnyua.

31 Mũthenya ũyũ ũngĩ, rũciinĩ tene, andũ acio na Isaaka makĩhĩtanĩra mwĩhĩtwa mũndũ na ũrĩa ũngĩ. Isaaka agĩcooka akĩmoimagaria, magĩthĩra, makĩmũtiga na thayũ.

32 Mũthenya o ro ũcio maathĩre, ndungata cia Isaaka igĩũka, ĩkĩmwĩra ũhoru wa gĩthima kĩrĩa cienjete, ikiuga atĩrĩ, "Nĩtwakinyĩra maaĩ!"

33 Nake agĩta gĩthima kũu Shiba, na nginya ũmũthĩ itũura rĩu rĩtũũraga rĩitagwo Birishiba.

34 Esaũ aakinyia mĩaka mĩrongo ĩna, akĩhikia Judithi mwarĩ wa Beerĩ ũrĩa Mũhiti, o na ningĩ akĩhikia Basemathu mwarĩ wa Eloni ũrĩa Mũhiti.

35 Nao magĩtuĩka kĩhumo gĩa kĩa kĩa kũrĩ Isaaka na Rebeka.

27

Jakubu Kwĩgũra na Irathimo cia Isaaka

¹ Rĩrĩa Isaaka aakũrire na maitho make makĩaga hinya ũndũ atangĩahotire kuona-rĩ, agĩtũmanĩra Esaũ mũriũ wake ũrĩa mũkũrũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa.”

Nake Esaũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Niĩ ũyũ haha.”

² Isaaka akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu niĩ ndĩ mũkũrũ na ndiũĩ mũthenya ũrĩa ingĩkua.

³ Rĩu-rĩ, oya indo ciaku cia ũguĩmi; ũta na mĩguĩ yaku, na uumagare ũthiĩ werũ-inĩ ũkanguĩmĩre nyamũ cia gĩthaka.

⁴ Thondekera irio njega iria nyendete na ũndehere ndĩe, nĩgeetha ngũrathime na kĩrathimo gĩakwa itanakua.”

⁵ Na rĩrĩ, Rebeka agĩkorwo nĩathikĩrĩrie Isaaka akĩhe mũriũ Esaũ ũhoru ũcio. Na rĩrĩa Esaũ aathiire werũ-inĩ kũguĩma nyamũ nĩguo amĩinũkie-rĩ,

⁶ Rebeka akĩra mũriũ Jakubu atĩrĩ, “Nĩ ndaigua thoguo akĩra Esaũ mũrũ wa nyũkwa atĩrĩ,

⁷ ‘Ndehere nyamũ ya kũguĩma na ũthondekere irio njega ndĩe, nĩgeetha ngũrathime na kĩrathimo gĩakwa ndĩ mbere ya Jehova itanakua.’

⁸ Rĩu, wee mũrũ wakwa-rĩ, thikĩrĩria wega na wĩke ũrĩa ngũkwĩra:

⁹ Thiĩ rũuru-inĩ rwa mbũri ũndehere tũuri twĩrĩ twa mbũri tũrĩa twega biũ, nĩguo thondekere thoguo irio njega, o ta ũrĩa endaga ithondekwo.

¹⁰ Ũcooke ũcioe ũcitwarĩre thoguo arĩe nĩgeetha akũrathime na kĩrathimo gĩake atanakua.”

¹¹ No Jakubu akĩra nyina Rebeka atĩrĩ, “Esaũ mũrũ wa maitũ nĩ wa mwĩrĩ ũrĩ guoya, na mwĩrĩ wakwa ndũrĩ guoya.

¹² Īi baba angĩhaambata? Ingĩonekana ngĩmũheenia na niĩ ndĩreherere kĩrumi handũ ha kĩrathimo.”

¹³ Nyina akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, reke kĩrumi kũ kĩnjookerere, wee ĩka o ũrĩa ndĩrakwĩra; thiĩ ũndehere tũuri tũu.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩthiĩ, akĩgĩra tũuri, na agĩtũrehere nyina, nake agĩthondeka irio njega o ta iria ithe eendete.

¹⁵ Ningĩ Rebeka akĩoya nguo iria ciarĩ njega cia Esaũ mũriũ wake ũrĩa mũkũrũ iria aarĩ nacio nyũmba agĩcĩhumba Jakubu mũriũ wake ũrĩa mũnini.

¹⁶ Agĩcooka akĩhumbĩra moko make na ngingo kũrĩa gũtaarĩ guoya na njũũa cia tũuri tũu.

¹⁷ Agĩcooka akĩnengera Jakubu mũriũ wake irio icio ciarĩ njega na mũgate ũrĩa aathondekete.

¹⁸ Nake Jakubu agĩthiĩ kũrĩ ithe, akiuga atĩrĩ, “Baba.”

Nake Isaaka agĩcookia atĩrĩ, “Niĩ ũyũ, mũrũ wakwa; wee nĩwe ũ?”

¹⁹ Jakubu akĩra ithe atĩrĩ, “Nĩ niĩ Esaũ mũriũ waku wa irigithathi. Njikĩte o ta ũrĩa ũnjĩrĩre. Ndagũthaitha wĩtiire ũrĩe nyama imwe cia ũguĩmi wakwa nĩgeetha ũndathime na kĩrathimo gĩaku.”

²⁰ Nake Isaaka akĩũria mũriũ atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, kaĩ waciona narua atĩa?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ tondũ Jehova Ngai waku nĩahaire ũhootani.”

²¹ Ningĩ Isaaka akĩra Jakubu atĩrĩ, “Ta ũka hakuhĩ mũrũ wakwa, nĩguo ngũhambate menye kana ti-itherũ nĩwe Esaũ mũrũ wakwa kana tiguu.”

²² Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩkuhĩrĩria ithe Isaaka, nake akĩmũhambata, akiuga atĩrĩ, “Mũgambo nĩ wa Jakubu, no moko nĩ ma Esaũ.”

23 Na ndaigana kũmũkũũrana tondũ moko make maarĩ na guoya ta ma mũrũ wa nyina Esaũ; nĩ ùndũ ùcio akĩmũrathima.

24 O rĩngĩ akĩmũũria atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩwe mũrũ wakwa Esaũ?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ nĩ nĩ.”

25 Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa ndehere nyama imwe cia ũguĩmi waku ndĩe nĩgeetha ngũrathime na kĩrathimo gĩakwa.”

Jakubu akĩmũrehera nake akĩrĩa, na akĩmũrehera ndibei na akĩnyua.

26 Ningĩ ithe Isaaka akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, ũka haha ũũmumunye”.

27 Nake agĩthĩ harĩ we na akĩmũmumunya. Rĩrĩa Isaaka aiguire kĩheera kĩa nguo ciake, akĩmũrathima, akiuga atĩrĩ,

“Hĩ, kĩheera kĩa mũrũ wakwa nĩ ta kĩheera gĩa gĩthaka kĩrĩa kĩrathimĩtwo nĩ Jehova.

28 Ngai arokũhe ime rĩa igũrũ o na ũnoru wa thĩ, na ũingĩ wa ngano na wa ndibei ya mũhahano.

29 Ndũrĩrĩ irogũtungatagĩra nayo mĩhĩrĩga ya andũ ĩkũinamagĩrĩre.

Tuĩka mwathi wa ariũ a thoguo, nao ariũ a nyũkwa marokũinamagĩrĩra.

Arĩa mangĩkũruma na kĩrumi marocookerewo nĩkĩo, nao arĩa magaakũrathima marorathimagwo.”

30 Na rĩrĩ, Isaaka aarĩkia kũmũrathima na Jakubu aarĩkia kuuma harĩ ithe o ro ũguo-rĩ, mũrũ wa nyina Esaũ agĩũka kuuma kũguĩma.

31 O nake agĩthondeka irio njega na agĩcirehere ithe. Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Baba, wĩtiire ũrĩe nyama imwe cia ũguĩmi wakwa nĩgeetha ùndathime na kĩrathimo gĩaku.”

32 Nake ithe Isaaka akĩmũũria atĩrĩ, “We nĩwe ũ?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ Esaũ, mũrũ waku wa irigithathi.”

33 Isaaka agĩkĩinaina mũno akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ùcio ũngĩ ũkũguĩmĩte, na andehera nyama? Ndacirĩa o ro rĩu ũtanooka, na ndamũrathima, na ti-itherũ nĩ mũrathime.”

34 Rĩrĩa Esaũ aiguire ciugo cia ithe, agĩtumũka na kĩrĩro kĩnene na kĩa ruo, akĩira ithe atĩrĩ, “Ndaathima! O na nĩ baba ndaathima!”

35 No ithe akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa nyũkwa okire na wara, aheenia, na oya kĩrathimo gĩaku.”

36 Esaũ akiuga atĩrĩ, “Githĩ nĩ ma nĩkĩo etagwo Jakubu? Arĩ kũũheenia maita maya meerĩ;* nĩoire ũrigithathi wakwa, na rĩu nĩoya kĩrathimo gĩakwa!” Agĩcooka akĩũria ithe atĩrĩ, “Ndũnandigĩria kĩrathimo o na kĩmwe?”

37 Isaaka agĩcookeria Esaũ atĩrĩ, “Ndĩmũtuire mwathi waku na andũ ao othe ndaamatua ndungata ciake, na ndamũhe ngano na ndibei ya mũhahano imũtũuragie. Nĩ ùndũ ùcio nĩ atĩa ingĩhota gũgwĩkĩra, mũrũ wakwa?”

38 Esaũ akĩũria ithe atĩrĩ, “Baba, ndũrĩ na kĩrathimo o na kĩmwe ũndigĩirie? Ndaathima o na nĩ, baba!” Na hĩndĩ ĩyo Esaũ akĩrĩra anĩrĩre.

39 Nake ithe Isaaka akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee ũgaatũuraga kũrũihu na ũnoru wa thĩ, kũrũihu na ime rĩrĩa riumaga igũrũ.†

40 Ũgaatũuragio nĩ rũhiũ rwa njora na nĩũgatungataga mũrũ wa nyũkwa.

* 27:36 Rũtwa Jakubu rĩgĩtaũrwo nĩ ta kuuga “mũheenanania.” † 27:39 Bũrũri wa Edomu ũrĩa watũuragwo nĩ njaro cia Esaũ warĩ wa mahiga, na ndwarĩ mũnoru ta bũrũri wa Kaanani.

No rĩrĩ, rĩrĩa ũkaaremwo nĩgũkirĩrĩria-rĩ,
nĩũkeruta icooki rĩake ngingo, ũrĩte.”

Jakubu Kũũrĩra kwa Labani

⁴¹ Esaũ agĩthũũra Jakubu nĩ ũndũ wa kĩrathimo kũ aaheirwo nĩ ithe. Nake akiuga na ngoro atĩrĩ, “Matukũ ma gũcakaĩra baba makiriĩ gũkinya; maathira nĩguo ngooraga mũrũ wa maitũ Jakubu.”

⁴² Rĩrĩa Rebeka eerirwo ũrĩa Esaũ mũriũ ũcio wake mũkũrũ oigĩte, agĩtũmanĩra Jakubu mũriũ wake ũrĩa mũnini, akĩmwĩra atĩrĩ, “Esaũ mũrũ wa nyũkwa arehooreria marakara na gwĩciiria ũrĩa egũkũũraga.

⁴³ Rĩu mũrũ wakwa-rĩ, ĩka o ũrĩa ngũkwĩra. Thiĩ o ro rĩu ũũrĩre Harani, kwa mũrũ wa maitũ Labani.

⁴⁴ Nawe ũikare nake kwa ihinda nginya mang’ũrĩ ma mũrũ wa nyũkwa mahũahũe.

⁴⁵ Rĩrĩa mũrũ wa nyũkwa agaatika gũkũrakarĩra, na ariganĩrwo nĩ ũrĩa wamwĩkire-rĩ, nĩngagũtũmanĩra ũcooke mũciĩ. Ingĩkũũrwo nĩ inyuĩ mũrĩ eerĩ mũthenya o ro ũmwe nĩkĩ?”

⁴⁶ Ningĩ Rebeka akĩra Isaaka atĩrĩ, “Nĩnogetio nĩ mũtũũrĩre nĩ ũndũ wa andũ-a-nja aya a Ahiti. Jakubu angĩhikania kuuma kũrĩ andũ-a-nja aya a Ahiti a bũrũri ũyũ-rĩ, ta andũ-a-nja aya Esaũ ahikĩtie-rĩ, hatirĩ bata wa gũtũũra muoyo.”

28

¹ Tondũ ũcio, Isaaka agĩta Jakubu akĩmũrathima na akĩmwatha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkanahikie mũndũ-wa-nja wa kuuma gũkũ Kaanani.

² Ũkĩra ũthiĩ Padani-Aramu, kwa nyũmba ya Bethueli ithe wa nyũkwa. Wĩcarĩrie mũtumia kuuma kũrĩ airĩtu a Labani, mũrũ wa nyina na nyũkwa.

³ Ngai Mwene-Hinya-Wothe arokũrathima na atũme ũciarane mũno na ũingĩthe o nginya ũgaatuĩka rũrĩrĩ rwa andũ aingĩ.

⁴ Ngai arokũhe kĩrathimo kĩrĩa aaheire Iburahĩmu hamwe na njiaro ciaku, nĩgeetha wĩgwatĩre bũrũri ũyũ ũratũũra rĩu ũrĩ ta mũgeni, o bũrũri ũyũ Ngai eerĩre Iburahĩmu.”

⁵ Isaaka akĩra Jakubu athiĩ, nake agĩthiĩ Padani-Aramu kwa Labani mũrũ wa Bethueli ũrĩa Mũsuriata, mũrũ wa nyina na Rebeka, nyina wa Jakubu na Esaũ.

⁶ Na rĩrĩ, Esaũ nĩamenyire atĩ Isaaka nĩarathimĩte Jakubu na akamũtũma Padani-Aramu akahikanie kuo, na atĩ rĩrĩa aamũrathimire nĩamwathire, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkanahikie mũndũ-wa-nja wa kuuma gũkũ Kaanani.”

⁷ O na akĩmenya atĩ Jakubu nĩathĩkĩire ithe na nyina na nĩathiĩte Padani-Aramu.

⁸ Ningĩ Esaũ agĩkũũrana atĩ andũ-a-nja acio a Ahiti matiakenagia ithe, Isaaka;

⁹ nĩ ũndũ ũcio, agĩthiĩ gwa Ishumaeli na akĩhikia Mahalathu, mwarĩ wa nyina na Nebaiothu, mũirĩtu wa Ishumaeli mũriũ wa Iburahĩmu, akĩmuongerera harĩ atumia arĩa angĩ aarĩ nao.

Kĩroto kĩa Jakubu kũu Betheli

¹⁰ Jakubu oima Birishiba aathiire erekeire Harani.

¹¹ Na aakinya handũ hana-rĩ, akĩraarĩrĩra ho tondũ riũa nĩ rĩathũĩte. Akĩoya ihiga rĩmwe hau, agĩtiira narĩo mũtwe nĩguo akome.

¹² Nake akĩroota, akĩona ngathĩ ĩturumĩte thĩ, na mũthia wayo ũgakinya igũrũ matu-inĩ, nao araike a Ngai mambataga magĩkũrũkaga nayo.

¹³ Jakubu akĩona Jehova arũgamĩte igũrũ rĩa ngathĩ ĩyo akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ Jehova, Ngai wa thoguo Iburahĩmu na Ngai wa Isaaka. Bũrũri ũyũ ũkomete nĩngakũhe, wee hamwe na njiaro ciaku.

¹⁴ Njiaro ciaku ikaingĩha ta rũkũngũ rwa thĩ, na nĩũgatambũrũka na mwena wa ithũĩro, na mwena wa irathĩro, na wa gathigathini, o na wa gũthini. Andũ a mĩhĩrĩga yothe ya thĩ nĩmakarathimwo nĩ ũndũ waku, na nĩ ũndũ wa rũciaro rwaku.

¹⁵ Na nĩ ndĩ hamwe nawe, na nĩndĩkũmenyagĩrĩra kũrĩa guothe ũrĩthiiga, na nĩngagũcookia bũrũri ũyũ. Ndigagũtiganĩria nginya ngaahingia maũndũ marĩa ndakwĩrĩra.”

¹⁶ Rĩrĩa Jakubu ookĩrĩre, agĩciiria atĩrĩ, “Ti-itherũ Jehova arĩ handũ haha, na ndiikũũĩ.”

¹⁷ Agĩkĩigua guoya, akiuga atĩrĩ, “Kaĩ handũ haha nĩ ha kũmakania-ĩ! Haha nĩho nyũmba ya Ngai; na gĩkĩ nĩkĩo kĩhingo kĩa igũrũ-kwa-Ngai.”

¹⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciini tene, Jakubu akĩoya ihiga rĩrĩa etiirĩte narĩo mũtwe, akĩrĩrũgamia ta gĩtugĩ, akĩrĩtĩrĩria maguta.

¹⁹ Agĩcooka agĩta handũ hau Betheli, o na gũtuĩka mbere ĩyo itũura rĩu rĩetagwo Luzu.

²⁰ Ningĩ Jakubu akĩhĩta na mwĩhĩtwa, akiuga atĩrĩ, “Ngai angĩkorwo hamwe na nĩ, na aamenyerere rũgendo-inĩ rũrũ ndĩrathĩ, na aaheage irio cia kũrĩa na nguo cia kwĩhumba,

²¹ nĩguo ngaacooka nyũmba-inĩ ya baba na thayũ-rĩ, Jehova nĩagatuĩka Ngai wakwa,

²² narĩo ihiga rĩrĩ ndaarũgamia ta gĩtugĩ rĩgaatuĩka nyũmba ya Ngai, na kĩrĩa o gĩothe ũkaahe, nĩngakũhe gĩcunjĩ gĩa ikũmi.”

29

Jakubu Gũkinya Padani-Aramu

¹ Thuutha ũcio Jakubu agĩthĩ na mbere na rũgendo rwake, agĩkinya bũrũri wa andũ a mwena wa irathĩro.

² Na rĩrĩ, akĩona gĩthima werũ-inĩ, na ndũũru ithatũ cia mbũri ikomete hakuhĩ nakĩo, tondũ cianyuithagio maaĩ kuuma gĩthima-inĩ kũ. Narĩo ihiga rĩrĩa rĩakunĩkĩte mũromo wa gĩthima kũ rĩarĩ inene mũno.

³ Na ndũũru ciothe ciarĩkia kũrũrũngana hau, arĩithi nao maagara-garagia ihiga rĩkeherio mũromo-inĩ wa gĩthima, makahe ndũũru maaĩ. Magacooka magacookia ihiga handũ harĩo mũromo-inĩ wa gĩthima.

⁴ Jakubu akĩũria arĩithi acio atĩrĩ, “Ariũ a baba, muumĩte kũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tuumĩte Harani.”

⁵ Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ mũũĩ Labani mũrũ wa Nahoru?”

Nao magĩcookia “Ĩĩ, nĩ tũmũũĩ.”

⁶ Ningĩ Jakubu akĩmooria atĩrĩ, “No mwega?”

Makiuga atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩ mwega. Na rĩrĩ, mwarĩ Rakeli-rĩ, nĩwe ũũrĩa ũroka na ng’ondũ.”

⁷ Nake Jakubu akĩmeera ũũ, “Atĩrĩrĩ, riũa rĩrĩ o igũrũ; na ti ihinda rĩa gũcookanĩrĩria ndũũru. Hei ng’ondũ maaĩ, mũcooke mũthĩ mũgacirĩthie.”

⁸ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũtingĩka ũguo o nginya ndũũru ciothe icookanĩrĩrio, narĩo ihiga rĩgaragario kuuma mũromo wa gĩthima, tũcooke tũhe ng’ondũ maaĩ.”

9 O akĩmaragĩria-rĩ, Rakeli agĩkinya na ng'ondeu cia ithe, tondũ aarĩ mũrĩithi.

10 Rĩrĩa Jakubu onire Rakeli mwarĩ wa Labani, mũrũ wa nyina na nyina, na ng'ondeu cia Labani, agĩthiĩ, akĩgaragaria ihiga, akĩrĩeheria mũromoniĩ wa gĩthima na akĩhe ng'ondeu cia mamawe maaĩ.

11 Ningĩ Jakubu akĩmumunya Rakeli, na akĩrĩra anĩrĩire.

12 Jakubu nĩeerĩte Rakeli atĩ nĩ metainwo na ithe, na atĩ aarĩ mũrũ wa Rebeka. Nĩ ũndũ ũcio Rakeli agĩteng'era akĩra ithe ũhoru ũcio.

13 Labani aarĩkia kũigua ũhoru wa Jakubu, mũriũ wa mwarĩ wa nyina, akĩhiũha agĩthiĩ kũmũtũnga. Akĩmũhĩmbĩria akĩmũmumunya, na akĩmũtwara mũciĩ, na arĩ kũu mũciĩ Jakubu akĩhe Labani ũhoru ũcio wothe.

14 Nake Labani akĩmwĩra atĩrĩ, "Ti-itherũ, ũrĩ wa mũthiimo wakwa na thakame yakwa."

Jakubu Kũhikia Lea na Rakeli

Thuutha wa Jakubu gũikara nake mweri mũgima,

15 Labani akĩmũũria atĩrĩ, "Ūrĩndutagĩra wĩra o ũguo tũhũ tondũ ũrĩ wa mbarĩ ciitũ? Njĩra mũcaara ũrĩa ũkwenda."

16 Na rĩrĩ, Labani aarĩ na airĩtu eerĩ; ũrĩa mũkũrũ eetagwo Lea, nake ũrĩa mũnini eetagwo Rakeli.

17 Lea aarĩ na maitho mataarĩ na hinya, no Rakeli oombĩtwo arĩ kũrorerwa na aarĩ mũthaka.

18 Jakubu eendete Rakeli, nake akiuga atĩrĩ, "Nĩngũgũtungatĩra mũaka mũgwanja, ũndĩhe na kũũhe Rakeli, mwarĩguo ũrĩa mũnini."*

19 Labani agĩcookia atĩrĩ, "Nĩ kaba ndĩmũheanĩte kũrĩ we gũkĩra ndĩmũhe mũndũ ũngĩ. Ikara gũkũ na niĩ, ũndungate."

20 Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩtungata mũaka mũgwanja nĩguo aheo Rakeli, no harĩ we yarĩ o ta matukũ manini nĩ ũndũ wa ũrĩa aamwendete.

21 Mũaka ĩyo yathira Jakubu akĩra Labani atĩrĩ, "Rĩu kũhe mũtumia wakwa ndĩmũhikie, tondũ nĩndĩrarĩkirie ihinda rĩakwa rĩa gũtungata."

22 Nĩ ũndũ ũcio Labani agĩkũngania andũ a kũu othe, akĩmarugĩra iruga.

23 No rĩrĩa hwaĩ-inĩ wakinyire-rĩ, akĩoya mwarĩ Lea, akĩmũnengera Jakubu, nake Jakubu agĩkoma nake.

24 Ningĩ Labani akĩheana Zilipa, ndungata yake ya mũirĩtu kũrĩ mwarĩ ĩmũtungatagĩre.

25 Na gwakĩa rũciiniĩ-rĩ, Jakubu akĩona atĩ aaheetwo Lea! Tondũ ũcio Jakubu akĩũria Labani atĩrĩ, "Hĩ nĩ atĩa ũũ wanjĩka? Gĩthĩ ndiragũtungatagĩra nĩ ũndũ wa Rakeli? Ūũheenete nĩkĩ?"

26 Labani akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ti mũtugo witũ gũkũ kũheana mũirĩtu ũrĩa mũnini ahike mbere ya ũrĩa mũkũrũ:

27 Rĩikia kiumia kĩa mũirĩtu ũyũ wahikia, na nĩtũgũcooka tũkũhe o na ũcio ũngĩ mũnini, nawe ũndutĩre wĩra mũaka ĩngĩ mũgwanja."

28 Nake Jakubu agĩka o ũguo. Akĩrĩkia kiumia kĩa Lea, nake Labani akĩmũnengera mwarĩ Rakeli atuĩke mũtumia wake.

29 Labani akĩheana Biliha, ndungata yake ya mũirĩtu, kũrĩ Rakeli ĩmũtungatagĩre.

30 Jakubu agĩkoma na Rakeli o nake, na akĩenda Rakeli gũkĩra Lea. Na akĩrutĩra Labani wĩra mũaka ĩngĩ mũgwanja.

* 29:18 Mũhikania aarĩhaga rũracio kũrĩ ithe wa mũirĩtu (34:12). Angĩakorirwo atarĩ na indo cia kũraacia, nĩangĩarĩhire rũracio na njĩra ya kũrutĩra ithe wa mũirĩtu wĩra.

Ciana cia Jakubu

³¹ Rĩrĩa Jehova onire atĩ Lea ndendeetwo-rĩ, akĩhingũra nda yake, no Rakeli aarĩ thaata.

³² Lea akĩgĩa nda na agĩciara kahĩ. Nake agĩgatua Rubeni, akiuga atĩrĩ, “Nĩ tondũ Jehova nĩonete mĩnyamaro yakwa. Ti-itherũ, rĩu mũthuuri wakwa nĩekũnyenda.”

³³ Na akĩgĩa nda rĩngĩ, na rĩrĩa aaciariire kahĩ, akiuga atĩrĩ, “Tondũ Jehova nĩaiguire atĩ ndirĩ mwende-rĩ, nĩaheete gaka o nako.” Nake agĩgatua Simeoni.

³⁴ O rĩngĩ akĩgĩa nda na rĩrĩa aaciariire kahĩ, akiuga atĩrĩ, “Ihinda rĩrĩ mũthuuri wakwa no ekwĩohania na nĩ tondũ nĩndĩmũciariire ihĩ ithatũ.” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Lawi.

³⁵ Agĩcooka akĩgĩa nda rĩngĩ, agĩciara kahĩ kangĩ, akiuga atĩrĩ, “Ihinda rĩrĩ nĩ ngũgoca Jehova.” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Juda. Agĩcooka akĩrũgama kũgĩa ciana.

30

¹ Rĩrĩa Rakeli onire atĩ ndaraciariĩra Jakubu ciana-rĩ, akĩiguĩra mwarĩ wa nyina ũiru. Nĩ ũndũ ũcio akĩĩra Jakubu atĩrĩ, “He ciana kana ngue!”

² Jakubu akĩrakario nĩ Rakeli akĩmũũria atĩrĩ, “Kaarĩ nĩ ndĩ ithenya rĩa Ngai ũrĩa ũkũimĩte ciana?”

³ Rakeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Biliha ndungata yakwa ya mũirĩtu ĩrĩ haha; koma nayo nĩgeetha ĩnjiariire ciana, na nĩ ngĩe na nyũmba na ũndũ wayo.”*

⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩmũhe Biliha ndungata yake ya mũirĩtu ĩrĩ ta mũtumia wake. Jakubu agĩkoma nayo,

⁵ nake Biliha akĩgĩa nda, akĩmũciariĩra kahĩ.

⁶ Rakeli akiuga atĩrĩ, “Ngai nĩandĩhĩria na nĩaiguĩte gũthaithana gwakwa, na nĩaheete kahĩ.” Na tondũ ũcio, agĩgatua Dani.

⁷ Biliha ndungata ĩyo ya Rakeli ĩkĩgĩa nda ĩngĩ, na ĩgĩciariĩra Jakubu kahĩ ga keerĩ.

⁸ Nake Rakeli akiuga atĩrĩ, “Nĩ ngoretwo na kũgiana kũnene na mwarĩ wa maitũ, na nĩ hootanĩte.” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Nafitali.

⁹ Na rĩrĩa Lea onire atĩ nĩarũgamĩte kũgĩa ciana-rĩ, akĩoya Zilipa ndungata yake ya mũirĩtu akĩmĩhe Jakubu ĩrĩ ta mũtumia wake.

¹⁰ Nake Zilipa, ndungata ĩyo ya Lea, ĩgĩciariĩra Jakubu kahĩ.

¹¹ Nake Lea akiuga atĩrĩ, “Hĩ, kaĩ ũyũ nĩ mũnyaka-ĩ!” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Gadi.

¹² Zilipa ndungata ĩyo ya Lea ĩgĩciariĩra Jakubu kahĩ ga keerĩ.

¹³ Ningĩ Lea akiuga atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ mũkenu-ĩ! Andũ-a-nja marĩnjĩtaga ‘mũkenu.’ ” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Asheri.

¹⁴ Na rĩrĩ, hĩndĩ ya kũgetha ngano-rĩ, Rubeni agĩthĩ mũgũnda-inĩ na akĩona mĩmera ya mandarĩki,† na akĩrehera nyina Lea. Nake Rakeli akĩĩra Lea atĩrĩ, “Ndagũthaitha he mandarĩki mamwe ma mũrũguo.”

¹⁵ Nake Lea akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kaĩ arĩ ũndũ mũnini kũndunya mũthuuri wakwa? Rĩu ningĩ nĩũkuoya mandarĩki ma mũriũ wakwa o namo?”

Rakeli akĩmwĩra atĩrĩ, “He mandarĩki ma mũrũguo, nake Jakubu akome nawe ũmũthĩ.”

* **30:3** Mũtugo ũyũ woirwo nĩ mbarĩ ya Iburahĩmu kuuma kũrĩ mũtugo ya ndũrĩrĩ cia tene.

† **30:14** Matunda ma mandarĩki mahaana ndongu, na meeciiragĩrio atĩ nĩmongagĩrĩra hinya wa mũndũ ũhoru-inĩ wa gũciara.

16 Na rĩrĩa Jakubu ookire hwaĩ-inĩ oimĩte mũgũnda-rĩ, Lea agĩthĩ kũmũtũnga. Akĩmwĩra atĩrĩ, “No nginya ũkome na nĩ, tondũ nĩngũgũrĩre na mandarĩki ma mũriũ wakwa.” Nĩ ũndũ ũcio agĩkoma nake ũtukũ ũcio.

17 Nake Ngai akĩguua mahooya ma Lea, nake akĩgĩa nda na agĩciarĩra Jakubu kahĩ ga gatano.

18 Ningĩ Lea akiuga atĩrĩ, “Ngai nĩaheete kĩheo nĩ ũndũ wa kũheana ndungata yakwa ya mũirĩtu kũrĩ mũthuuri wakwa.” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Isakaru.

19 Lea agĩcooka akĩgĩa nda ĩngĩ, na agĩciarĩra Jakubu, kahĩ ga gatandatũ.

20 Ningĩ Lea akiuga atĩrĩ, “Ngai ekũhe kĩheo kĩa goro mũno. Rĩu mũthuuri wakwa nĩarĩheeaga gĩtũo tondũ ndĩmũciarĩre ihĩ ithathatũ.” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Zebuluni.

21 Thuutha ũcio agĩciara mũirĩtu na akĩmũtua Dina.

22 Thuutha ũcio Ngai akĩririkana Rakeli, akĩmũigua, na akĩhingũra nda yake.

23 Nake akĩgĩa nda na agĩciara kahĩ, akiuga atĩrĩ, “Ngai nĩanjehereria thoni.”

24 Nake agĩgatua Jusufu, akiuga atĩrĩ, “Ngai arohe kahĩ kangĩ!”

Ndũũru cia Jakubu Kũingĩha

25 Thuutha wa Rakeli gũciara Jusufu, Jakubu akĩra Labani atĩrĩ, “Ndekereria ndĩthĩre, nĩguo njooke bũrũri witũ.

26 Nengera atumia akwa na ciana ciakwa, arĩa ngũtungatĩre nĩ ũndũ wao, na nĩ ndĩthĩre. Wee nĩũũ wĩra ũrĩa ngũrutĩre.”

27 No Labani akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maitho-inĩ maku-rĩ, ndagũthaita ikaranga. Nĩmenyete na ũndũ wa ũragũri atĩ Jehova nĩandathimĩte nĩ ũndũ waku.”

28 Agĩthĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Njĩra mũcaara ũrĩa ũkwenda na nĩ ngũkũrĩha.”

29 Jakubu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee nĩũũ ũrĩa ngũrutĩre wĩra na ũrĩa menyereire mahiũ maku nginya makaingĩha.

30 Kĩrĩa kĩnini warĩ nakĩo itaanoka nĩkĩingĩhĩte mũno, nake Jehova nĩakũrathimĩte kũrĩa guothe ngoretwo. No rĩrĩ, ngeekĩra nyũmba yakwa ũndũ rĩ?”

31 Labani akĩmũũria atĩrĩ, “Ŭkwenda ngũhe kĩ?”

Jakubu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũkahe kĩndũ o na kĩ. Korwo no ũnjĩkĩre ũndũ ũyũ ũmwe tu, no thĩ na mbere na kũrĩithia ndũũru ciaku na gũcimenyerera:

32 Naguo ũndũ ũcio nĩ ũyũ: Njĩtikĩria thĩ ndũũru-inĩ ciaku ciothe ũmũthĩ, na njeherie thĩnĩ wacio ng’ondũ iria ciothe irĩ maara kana irĩ maroro, na ndũrũme ciothe iria njirũ na mbũri ciothe iria irĩ maara na irĩ maroro. Icio nĩcio igũtuĩka mũcaara wakwa.

33 Naguo wĩhokeku wakwa nĩguo ũkaanjarĩrĩria thuutha-inĩ, rĩrĩa rĩothe ũngĩũka kuona mũcaara ũrĩa ũndĩhĩte. Mbũri o yothe ĩtarĩ maara kana maroro, kana ndũrũme o yothe ĩtarĩ njirũ, ingĩgaakorwo nacio, igaatũka nĩ cia ũici.”

34 Nake Labani akiuga atĩrĩ, “Nĩndetĩkĩra; reke gũtuĩke o ro ũguo woiga.”

35 Mũthenya o ro ũcio-rĩ, Labani akĩheria thenge ciothe iria ciarĩ maara na iria ciarĩ na maroro, na mĩgoma yothe ĩrĩa yarĩ maara na ĩrĩa yarĩ na

marooro (iria ciothe ciarĩ na handũ herũ), na ndũrũme ciothe iria ciarĩ njirũ agĩcineana kũrĩ ariũ ake macirĩithagie.

³⁶ Ningĩ agĩcieheranĩria na iria ingĩ na ũraihu wa rũgendo rwa mĩthenya ĩtatũ gatagatĩ gake na Jakubu. Nake Jakubu agĩthiĩ na mbere kũrĩithia ndũũru iria ingĩ cia Labani ciatigarire.

³⁷ No rĩrĩ, Jakubu agĩtema thanju njigũ cia mũribina, na mũrothi, na cia mũarimaũ, agĩciĩkĩra mĩcoora mĩerũ na ũndũ wa kũnũra igoko agatũma werũ wa thĩinĩ wa thanju icio wonekane.

³⁸ Agĩcooka akĩiga thanju icio oonũrĩte mĩtaro-inĩ yothe ĩrĩa yanyu-uagĩrwo maaĩ, nĩgeetha ikoragwo irĩ mbere ya mbũri rĩrĩa cioka kũnyua maaĩ. Rĩrĩa ndũũru icio ciakorwo irĩ na mũrukĩ na cioka kũnyua maaĩ-rĩ,

³⁹ igakĩhaicanĩra hau mbere ya thanju icio. Thuutha ũcio igaciara tũũri tũrĩ na manyaga, kana maara, kana marooro.

⁴⁰ Jakubu akĩamũrania tũũri tũu kuuma rũũru-inĩ rwa Labani, na tũgetindia, no agatũma icio ingĩ ing'ethere iria ciarĩ na maroro na iria njirũ cia Labani. Nĩ ũndũ ũcio agĩthondekera ndũũru ciake mwene, na ndaacituranĩrire na cia Labani.

⁴¹ Hĩndĩ ĩrĩa yothe mbũri iria ciarĩ na hinya ciagĩa na mũrukĩ-rĩ, Jakubu aigaga thanju icio mĩtaro-inĩ ya maaĩ mbere yacio, nĩgeetha cihacanĩre hakahĩ na thanju icio;

⁴² no ingĩakorirwo nĩ iria itaarĩ na hinya, ndaigaga thanju icio ho. Nĩ ũndũ ũcio mbũri iria ciarĩ mocu igĩtuĩka cia Labani, na iria ciarĩ hinya igĩtuĩka cia Jakubu.

⁴³ Nĩ ũndũ wa gwĩka ũguo, mũndũ ũcio ti Jakubu agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na indo nyingĩ, akĩgĩa na mahiũ maingĩ, na ndungata cia airĩtu na cia arũme, o na ngamĩra na ndigiri.

31

Jakubu Kũũrĩra Labani

¹ Jakubu nĩaguire ariũ a Labani makiuga atĩrĩ, “Jakubu nĩoete indo iria ciothe iraarĩ cia baba na ũtonga ũrĩa wothe arĩ naguo eyoneire kuuma indo-inĩ cia baba.”

² Ningĩ Jakubu akĩona atĩ Labani ndaamwendete ta ũrĩa aamwendete mbere ĩyo.

³ Nake Jehova akĩra Jakubu atĩrĩ, “Cooka bũrũri wa maithe manyu na kũrĩ andũ anyu, na nĩndĩrikoragwo hamwe nawe.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩtũmanĩra Rakeli na Lea mathiĩ kũrĩ we kũu werũ-inĩ kũrĩa mahiũ make maarĩ.

⁵ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Nĩnyonete atĩ wendo wa thoguo harĩ niĩ ti ta ũrĩa ararĩ naguo hau mbere, no Ngai wa baba nĩakoretwo hamwe na niĩ.

⁶ Inyuĩ eerĩ nĩmũũĩ atĩ ndutĩire thoguo wĩra na hinya wakwa wothe,

⁷ no thoguo nĩaheenete na akagarũra mũcaara wakwa maita ikũmi. No rĩrĩ, Ngai ndarĩ aamwĩtkĩria anjĩke ũũru.

⁸ Thoguo angĩoigire atĩrĩ, ‘Mbũri iria irĩ maara nĩcio mũcaara waku,’ hĩndĩ ĩyo mahiũ mothe magaciara tũũri tũrĩ na maara; na angĩoigire atĩrĩ, ‘Iria irĩ marooro nĩcio mũcaara waku,’ namo mahiũ magaciara tũũri tũrĩ na marooro.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio, Ngai nĩatunyĩte thoguo mahiũ make na akamaheana kũrĩ niĩ.

¹⁰ “Ihinda rĩrĩa mahiũ maahaicanaga, rĩmwe nĩndarootire kĩroto na ndarora na igũrũ ngĩona atĩ thenge iria cihacacaga mahiũ ciarĩ na manyaga, na ciarĩ na maara, o na ciarĩ na marooro.

11 Nake mũraika wa Ngai akĩnjarĩria ndĩ kĩroto-inĩ, akĩnjĩra atĩrĩ, 'Jakubu.' Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, 'Nĩ ũyũ haha.'

12 Nake akĩnjĩra atĩrĩ, 'Ta tiira maitho na igũrũ wone atĩ thenge iria ciothe irahaica mahiũ nĩ iria irĩ na manyaga, na iria irĩ na maara, na iria irĩ na marooro; nĩgũkorwo nĩnyonete maũndũ marĩa mothe Labani agwĩkĩte.

13 Nĩ nĩ Ngai wa Betheli, kũrĩa waitĩrĩirie gĩtuĩ maguta, na nokuo wehĩĩire na mwĩhĩtwa nĩ ũndũ wakwa. Rũ uma bũrũri ũyũ narua ũcooke bũrũri ũrĩa waciariĩrwo.' "

14 Nake Rakeli na Lea makĩmũcookeria atĩrĩ, "Ithuĩ-rĩ, no anga tũrĩ na kĩndũ kana igai indo-inĩ cia baba?"

15 Githĩ ndatũtuaga o ta tũrĩ andũ a kũngĩ? To gũtwendia aatwendirie, no rĩu nĩarĩkĩtie kũhũthĩra indo iria twagũrirwo nacio.

16 Ti-itherũ ũtonga ũrĩa wothe Ngai atunyĩte baba nĩ witũ na ciana ciitũ. Nĩ ũndũ ũcio ĩka ũrĩa wothe Ngai akwĩrĩte wĩke."

17 Nĩ ũndũ ũcio Jakubu akĩhaarĩria, akĩgĩrĩra ciana ciake na atumia ake igũrũ rĩa ngamĩra,

18 na akiumagaria mahiũ make mothe mathiĩ mbere yake hamwe na indo ciake ciothe iria aagĩte nacio kũu Padani-Aramu, nĩguo athiĩ kũrĩ ithe Isaaka o kũu bũrũri wa Kaanani.

19 Hĩndĩ ĩyo, Labani aathiĩte kwenja ng'ondũ ciake guoya-rĩ, Rakeli akĩiya ngai cia ithe cia mĩhianano.

20 Nĩ ũndũ ũcio Jakubu akĩheenia Labani ũcio Mũsuriata tondũ ndaamwĩrĩre nĩ kũũra aroora.

21 Nake akĩũra na kĩrĩa gĩothe arĩ nakĩo, na aringa Rũũĩ rwa Farati, akĩerekera bũrũri wa irĩma wa Gileadi.

Labani Kũingatana na Jakubu

22 Mũthenya wa ĩtatũ kuuma Jakubu oora, Labani akĩrwo atĩ Jakubu nĩorĩte.

23 Agĩkĩoya andũ a nyũmba yao, akĩingatana na Jakubu matukũ mũgwanja na akĩmũkinyĩra kũu bũrũri wa irĩma wa Gileadi.

24 No Ngai akĩmũrĩra Labani ũcio Mũsuriata kĩroto-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, "Menya wĩre Jakubu ũndũ o na ũrĩkũ, ũrĩ mwega kana ũrĩ mũũru."

25 Na rĩrĩ, Jakubu aambĩte hema yake kũu bũrũri wa irĩma wa Gileadi rĩrĩa Labani aamũkinyĩrĩre, nake Labani na andũ a nyũmba yao makĩamba hema ciao kuo.

26 Nake Labani akĩũria Jakubu atĩrĩ, "Nĩ atĩa ũũ wĩkĩte? Nĩũũheenietie, na ũgathiĩ na airĩtu akwa ta andũ matahĩtwo mbaara-inĩ.

27 Nĩ kĩĩ gĩatũmire ũre na hito, na ũũheenie? Waregire kũnjĩra nĩkĩ, nĩguo ngumagarie na gĩkeno na gũkũinĩra nyĩmbo na ihembe na inanda cia mũgeeto?"

28 O na ndwarekire mumunye ciana cia ciana ciakwa, kana njugĩre airĩtu akwa ũhoru. Nĩwĩkĩte ũndũ wa ũrimũ.

29 Ndĩ na hinya wa gũkũgera ngero; no rĩrĩ, ũtukũ wa ira Ngai wa thoguo aranĩrĩre atĩrĩ, 'Menya wĩre Jakubu ũndũ, ũrĩ mwega kana ũrĩ mũũru.'

30 Rũ-rĩ, nĩumagarĩte nĩ ũndũ nĩũrerirĩria gũcooka nyũmba-inĩ ya thoguo. No rĩrĩ, ũrakĩiyire ngai ciakwa nĩkĩ?"

31 Jakubu agĩcookeria Labani atĩrĩ, "Nĩndetigĩrĩre tondũ ndeciiririe wahota kũndunya airĩtu aku na hinya.

32 No rĩrĩ, ũrĩa ũgũkora arĩ na ngai ciaku-rĩ, ndegũtũũra muoyo. Tuĩria wone kana kũrĩ kĩndũ gĩaku ndĩ nakĩo andũ aya aitũ marĩ ho; na wakĩona-rĩ, ũkĩoe." No Jakubu ndooĩ atĩ Rakeli nĩaiyĩte ngai icio.

³³ Nĩ ùndũ ùcio Labani agĩtoonya hema ya Jakubu, na hema ya Lea, o na hema ya ndungata iria igĩrĩ cia andũ-a-nja, no ndaigana kuona kĩndũ. Oima hema ya Lea, agĩtoonya ya Rakeli.

³⁴ Rakeli oete ngai icio cia mĩhianano na agacikia matandĩko-inĩ ma ngamĩra thĩinĩ na akamaikarĩra. Labani akiururia kĩrĩa gĩothe kĩarĩ hema-inĩ ìyo na ndaigana kuona kĩndũ.

³⁵ Nake Rakeli akĩira ithe atĩrĩ, “Mwathi wakwa, ndũkandakarĩre nĩ ùndũ ndinakũrũgamĩra; nĩgũkorwo nĩ maũndũ ma andũ-a-nja ndĩ namo.” Nĩ ùndũ ùcio akiururia no ndaigana kuona ngai icio.

³⁶ Jakubu agĩkĩrakara na agĩtetia Labani, akĩmũũria atĩrĩ, “Ihĩtia rĩakwa nĩ rĩrĩkũ? Nĩ rĩhia rĩrĩkũ njĩkĩte rĩtũmĩte ùnyingatithie ùguo?”

³⁷ Rĩu tondũ nĩwoiruria indo ciakwa ciothe-rĩ, nĩ kĩi wona kĩa indo cia gwaku mũciĩ? Kĩige haha mbere ya andũ aya anyu na mbere ya andũ akwa nĩguo matũtuithanie ciira.

³⁸ “Ngũrutĩire wĩra mĩaka mĩrongo ìrĩ. Ng’ondũ ciaku na mbũri ciaku itirĩ ciahuna, na ndirĩ ndarĩa ndũrũme cia mahiũ maku.

³⁹ Ningĩ ndirĩ ndakũrehera iria ciatambuugwo nĩ nyamũ cia gĩthaka; no nĩ nĩ ndaarĩhaga ngathiĩ hathara. Ningĩ-rĩ, nĩwandĩhagia ìria yothe yaiwo kũrĩ mũthenya kana kũrĩ ùtukũ.

⁴⁰ Ùguo nĩguo ndũũrĩte: Ndaarugagwo nĩ ùrugarĩ wa mũthenya na ngarĩno nĩ heho ya ùtukũ, naguo toro ùkĩnjũrĩra.

⁴¹ Ùguo nĩguo ndũũrĩte gwaku mũciĩ handũ-inĩ ha mĩaka ìyo mĩrongo ìrĩ. Ndakũrutĩire wĩra mĩaka ikũmi na ìna nĩ ùndũ wa airĩtu aku eerĩ, na mĩaka ìtandatũ nĩ ùndũ wa mahiũ maku; no rĩrĩ, wagarũrĩre mũcaara wakwa maita ikũmi.

⁴² Korwo Ngai wa baba, o we Ngai wa Iburahĩmu na nĩwe wĩtigĩrĩtwo nĩ Isaaka, ndaraakoragwo hamwe na nĩ-rĩ, ti-itherũ ùngĩranyumagaririe moko matheri. No Ngai nĩonete gũthĩnĩka gwakwa na wĩra wa moko makwa, na nĩkĩo arakũrũithirie ùtukũ wa ira.”

⁴³ Nake Labani agĩcookeria Jakubu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Atumia aya aku nĩ airĩtu akwa, ciana ici o nacio nĩ ciana ciakwa, namo mahiũ maya-rĩ, no mahiũ makwa. Kĩrĩa gĩothe ùroona nĩ gĩakwa. No rĩrĩ, nĩ atĩa ingĩhota gwĩka airĩtu aya akwa kana njĩke ciana ici maciarĩte ùmũthĩ?”

⁴⁴ Rĩu gĩũke, reke tũgĩe na kĩrĩkanĩro nĩ nawe, na ùreke gĩtuĩke mũira gatagatĩ gaitũ.”

⁴⁵ Nĩ ùndũ ùcio Jakubu akĩoya ihiga na akĩrĩhaanda ta gĩtuĩgĩ.

⁴⁶ Akĩira andũ a nyũmba yake atĩrĩ, “Cookanĩrĩria mahiga.” Nĩ ùndũ ùcio makĩũngania mahiga makĩmaiganĩrĩra hĩba, magĩcooka makĩrĩanĩra irio hau hakuhĩ na hĩba ìyo.

⁴⁷ Labani akĩmĩta Jagari-Sahadutha, nake Jakubu akĩmĩta Galeedi.

⁴⁸ Labani akiuga atĩrĩ, “Ùmũthĩ hĩba ìno nĩ mũira gatagatĩ gakwa nawe.” Kĩu nĩkĩo gĩatũmire hetwo Galeedi.

⁴⁹ O na ningĩ hagĩtwo Mizipa, tondũ oigire atĩrĩ, “Jehova arotũmenyagĩrĩra rĩrĩa tũraihanĩrĩrie.

⁵⁰ Wee ùngĩgaathĩnia airĩtu akwa kana ùmahikĩrĩrie atumia angĩ, o na hangĩgakorwo hatarĩ mũndũ ùngĩ-rĩ, ririkana atĩ Ngai nĩwe mũira gatagatĩ gakwa nawe.”

⁵¹ Ningĩ Labani akĩira Jakubu atĩrĩ, “Ìno nĩ hĩba, na gĩkĩ nĩ gĩtuĩgĩ kĩrĩa ndahaanda gatagatĩ gaku na nĩ.

⁵² Hĩba ìno nĩ mũira, na gĩtuĩgĩ gĩkĩ nĩ mũira, atĩ ndigakĩra hĩba ìno njũke mwena waku ngũgere ngero, na atĩ nawe ndũgakĩra hĩba ìno, kana ùkĩre gĩtuĩgĩ gĩkĩ ùũke mwena wakwa ùngere ngero.

⁵³ Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Nahoru,* o we Ngai wa ithe wao-rĩ, arotũtuithania ciira.”

Nĩ ũndũ ũcio Jakubu akĩhĩta na mwĩhĩtwa rĩtwa-inĩ rĩa ũcio Wĩtigĩrĩtwo nĩ ithe Isaaka.

⁵⁴ Jakubu akĩruta igongona kũu bũrũri-inĩ ũcio wa irĩma, na agĩta andũ a nyũmba yake marĩianĩre. Na marĩkia kũrĩa-rĩ, makĩraara o kũu.

⁵⁵ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene, Labani akĩmumunya ciana cia ciana ciake o na airĩtu ake, akĩmoigĩra ũhoru na akĩmarathima. Agĩcooka akĩmatiga agĩcooka gwake mũciĩ.

32

Jakubu Kwĩhaarĩria Gũcemanía na Esaũ

¹ Jakubu nĩathiire na mbere na rũgendo rwake, na agĩtũngwo nĩ araika a Ngai.

² Na rĩrĩa Jakubu aamoonire, akiuga atĩrĩ, “Ĩno nĩ mbũtũ ya Ngai!” Nĩ ũndũ ũcio agĩta handũ hau Mahanaimu.

³ Ningĩ Jakubu agĩtũma andũ mathiĩ mbere yake kũrĩ mũrũ wa nyina Esaũ kũu Seiru, bũrũri-inĩ wa Edomu.

⁴ Akĩmataara, akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo mũgũthiĩ kwĩra mwathi wakwa Esaũ: ‘Ndungata yaku Jakubu ĩkuuga atĩrĩ, ndĩraikaraga na Labani, na ngoretwo kuo nginya rĩu.

⁵ Ndĩ na ng’ombe na ndigiri, na ng’ondũ na mbũri, ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja. Na rĩu ndagũtũmĩra ndũmĩrĩri, we mwathi wakwa, nĩgeetha njĩtĩkĩrĩke maitho-inĩ maku.’ ”

⁶ Rĩrĩa atũmwo maacookire kũrĩ Jakubu makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtũrathiire kũrĩ mũrũ wa nyũkwa Esaũ, na rĩu nĩarooka gũgũtũnga, na arĩ na andũ magana mana.”

⁷ Jakubu akĩmaka mũno na akĩnyamarĩka, akĩgayania andũ arĩa aarĩ nao ikundi igĩrĩ, o na ndũũru cia mbũri na ndũũru cia ng’ombe o na ngamĩira nacio.

⁸ Agĩciiria atĩrĩ, “Esaũ angĩũka atharĩkĩre gĩkundi kĩmwe-rĩ, gĩkundi kũu kĩngĩ no kĩũre.”

⁹ Ningĩ Jakubu akĩhooya, akiuga atĩrĩ, “Wee Ngai wa baba Iburahĩmu, o Wee Ngai wa baba Isaaka, Wee Jehova ũrĩa wanjũĩre atĩrĩ, ‘Cooka bũrũri waku na wa andũ anyu, na nĩngatũma ũgaacĩre,’

¹⁰ ndirĩ mwagĩrĩru wa kuonio ũtugi ũyũ wothe na wĩhokeku ũrĩa ũnyonetie nĩ ndungata yaku. Ngĩringa Jorodani-rĩ, ndaarĩ o na rũthanju rwakwa rwiki, no rĩu nduĩkĩte ikundi igĩrĩ.

¹¹ Ndagũthaitha honokia kuuma moko-inĩ ma mũrũ wa maitũ Esaũ, nĩgũkorwo nĩndĩretigĩra ndagoke gũũtharĩkĩra, nĩ hamwe na ciana ici, na manyina maacio.

¹² No nĩ uugĩte atĩrĩ, ‘Ti-itherũ nĩngatũma ũgaacĩre na ndũme njiaro ciaku cingĩhe ta mũthanga wa iria-inĩ, ũrĩa ũtangĩtarĩka.’ ”

¹³ Akĩraara hau ũtukũ ũcio, na kuuma kũrĩ kĩrĩa aarĩ nakĩo, agĩthuurĩra mũrũ wa nyina Esaũ kĩheo gĩkĩ;

¹⁴ mbũri magana meerĩ cia mĩgoma na thenge mĩrongo ĩrĩ, ng’ondũ magana meerĩ na ndũrũme mĩrongo ĩrĩ,

* **31:53** Nahoru aarĩ mũrũ wa nyina na Iburahĩmu (11:26), na aarĩ gukawe wa Labani (24:24, 29).

¹⁵ ngamĩra mĩrongo ĩtatũ cia mĩgoma na njaũ ciacio, ng'ombe mĩrongo ĩna na ndegwa ikũmi, na ndigiri mĩrongo ĩrĩ cia mĩgoma na ikũmi cia njamba.

¹⁶ Agĩcinengera ndungata ciake, o rũuru mwanya, na akĩra ndungata icio ciake atĩrĩ, "Thiagai mbere yakwa, na mütigithũkanie rũuru na rũuru rũria rũngĩ."

¹⁷ Ningĩ agĩtaara ũria wamatongoretie, akĩmwĩra atĩrĩ, "Rĩria mũrũ wa maitũ Esaũ arĩgütũnga na akũurie atĩrĩ, 'Wee ũrĩ waũ? Na wathiĩ kũ? Na ũhiũ ũyũ wothe ũrĩ mbere yaku nĩ waũ?'

¹⁸ Nawe nĩrĩmũcookeria ũmwĩre atĩrĩ, 'Nĩ cia ndungata yaku Jakubu. Nĩ kĩheo gĩa kũhe mwathi wakwa Esaũ, na Jakubu arĩ thuutha witũ agĩũka.' "

¹⁹ Agĩcooka agĩtaara wa keerĩ na wa gatatũ, na arĩa othe marũmagĩrĩra ndũuru icio, akĩmeera atĩrĩ, "Ūguo nĩguo mũrĩraga Esaũ mwamütũnga.

²⁰ Na mütikanaage kũmwĩra atĩrĩ, 'Jakubu ndungata yaku arĩ thuutha witũ agĩũka.' " Tondũ eeciiririe atĩrĩ, "Ngũmũhooreria na iheo ici ngütũma mbere yakwa; thuutha-inĩ ndamuona-rĩ, hihi ahota kũnyamũkĩra."

²¹ Nĩ ũndũ ũcio iheo icio Jakubu aaheanĩte igĩthiaga mbere yake, nowe akĩraara kũu kambĩ ũtukũ ũcio.

Jakubu Kũgiana na Ngai

²² Na ũtukũ o ro ũcio, Jakubu agĩũkĩra, akĩoya atumia ake eerĩ, na ndungata iria igĩrĩ cia andũ-a-nja, na ariũ ake ikũmi na ũmwe, na akĩmaringĩria iringĩro rĩa Jaboku.

²³ Aarĩkia kũmaringia, akĩringia indo iria ciothe aarĩ nacio.

²⁴ Nake Jakubu agĩtigwo arĩ o wiki, na hagĩũka mũndũ maagianire nake o nginya gũgĩthererũka.

²⁵ Na rĩria mũndũ ũcio onire atĩ ndangĩmũhoota-rĩ, akĩmũhutia ihĩndĩ rĩa gĩtina gĩa kũgũrũ, nakuo kũgũrũ kwa Jakubu gũgĩthenyũkĩra hau gĩtina-inĩ, o makĩgianaga na mũndũ ũcio.

²⁶ Na mũndũ ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, "Reke ndĩthiire tondũ nĩ gwathererũka."

No Jakubu akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, "Ndingĩreka ũthiũ ũtandathimĩte."

²⁷ Nake mũndũ ũcio akĩmũũria atĩrĩ, "Wĩtagwo atĩa?"

Jakubu akĩmũcookeria atĩrĩ, "Njĩtagwo Jakubu."

²⁸ Ningĩ mũndũ ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, "Ndũgũcooka gwĩtwo Jakubu, no ũrĩtagwo Isiraeli, tondũ nĩũgianĩte na Ngai o na andũ, na ũkahootana."

²⁹ Jakubu akĩmwĩra atĩrĩ, "Ndagũthaitha, njũira rĩitwa rĩaku."

Nowe akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ūranjũũria rĩitwa rĩakwa nĩkĩ?" Agĩcooka akĩmũrathima marĩ o hau.

³⁰ Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩta handũ hau Penieli, akiuga atĩrĩ, "Tondũ nĩnyonete Ngai ũthiũ kwa ũthiũ, na akahonokia muoyo wakwa."

³¹ Narĩo riũa rĩkĩmũrathĩra akĩhĩtũka hau Penieli, na nĩathuaga nĩ ũndũ nĩathenyũkĩtwo nĩ ihĩndĩ rĩa gĩtina gĩa kũgũrũ.

³² Nĩ tondũ ũcio, nginyagia ũmũthĩ ũyũ andũ a Isiraeli matirĩaga mũkiha ũria ũnyitanĩte na ihĩndĩ rĩa gĩtina gĩa kũgũrũ, tondũ ihĩndĩ rĩa gĩtina gĩa kũgũrũ kwa Jakubu rĩahutĩrio hakuhĩ na mũkiha ũcio.

33

Jakubu Gütũngana na Esaũ

¹ Na rĩrĩ, Jakubu agĩtiira maitho, akĩona Esaũ agĩũka arĩ na andũ ake magana mana; nĩ ũndũ ũcio akĩgayania ciana kũrĩ Lea na Rakeli na kũrĩ ndungata iria igĩrĩ cia andũ-a-nja.

² Akĩiga ndungata cia andũ-a-nja na ciana ciacio mbere, nake Lea na ciana ciake makĩrũmĩrĩra, nake Rakeli na Jusufu makĩrigia thuutha.

³ Nake we mwene akĩmatongoria, na rĩrĩa aakuhĩrĩrie mũrũ wa nyina, akĩnamĩrĩra, agĩturumithia ũthiũ wake thĩ maita mũgwanja.

⁴ No Esaũ akĩhanyũka agatũnge Jakubu na akĩmũnyiita, akĩmũhĩmbĩria, akĩmũmumunya. Nao makĩrĩranĩra.

⁵ Ningĩ Esaũ agĩtiira maitho akĩona atumia na ciana. Akĩũria Jakubu atĩrĩ, “Andũ aya mũrĩ nao nĩ a ũ?”

Jakubu agĩcookia atĩrĩ, “Ici nĩ ciana iria Ngai aheete ndungata yaku nĩ ũndũ wa ũtugi wake.”

⁶ Hĩndĩ iyo ndungata icio cia andũ-a-nja na ciana ciacio igĩkuhĩrĩria na makĩnamĩrĩra.

⁷ Lea na ciana ciake makĩrũmĩrĩra, magĩũka na makĩnamĩrĩra. Marigĩrĩrio, Jusufu na Rakeli magĩũka, o nao makĩnamĩrĩra.

⁸ Esaũ akĩũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmi gĩa kũndũmĩra ikundi icio ndatũnga?” Nake Jakubu agĩcookia atĩrĩ, “Nĩgeetha njĩtĩkĩrike maitho-inĩ maku, wee mwathi wakwa.”

⁹ No Esaũ akiuga atĩrĩ, “Mũrũ wa maitũ, nĩ ndĩ na indo cia kũnjigana. Ikara na icio ũrĩ nacio wee mwene.”

¹⁰ Jakubu akiuga atĩrĩ, “Aca, ndagũthaitha! Angĩkorwo nĩnjĩtĩkĩrĩkĩte maitho-inĩ maku-rĩ, amũkĩra kĩheo gĩkĩ kuuma kũrĩ niĩ. Nĩ ũndũ kuona ũthiũ waku no ta kuona ũthiũ wa Ngai, tondũ nĩ wanyamũkĩra na gĩkeno.

¹¹ Ndagũthaitha ĩtĩkĩra kĩheo kũ ũreheirwo, tondũ Ngai nĩanjĩkĩte wega, na ndĩ na indo cia kũnjigana.” Na tondũ Jakubu nĩamũringĩrĩrie-rĩ, Esaũ agĩciĩtĩkĩra.

¹² Ningĩ Esaũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtũthiĩ; nĩngũtwarana nawe.”

¹³ No Jakubu akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathi wakwa nĩoĩ atĩ twana tũtũ tũtirĩ na hinya, na no nginya menyerere ng’ondũ na ng’ombe iria irongithia. Ingĩtwarwo na ihenya o na mũthenya ũmwe, nyamũ ciothe no ikue.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio mwathi wakwa nĩathiiage mbere ya ndungata yake, na niĩ thĩ o kahora kũringana na mũthiire wa ikundi ici, o na wa ciana, nginya rĩrĩa ngaakinya kwa mwathi wakwa kũu Seiru.”

¹⁵ Esaũ akĩmwĩra atĩrĩ, “No kĩreke ngũtigĩre ndungata imwe ciakwa.”

Jakubu akĩmũũria atĩrĩ, “Ũgwĩka ũguo nĩkĩ? Reke niĩ njĩtĩkĩrike maitho-inĩ ma mwathi wakwa.”

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio Esaũ akĩhũndũka mũthenya o ro ũcio agĩthiĩ arorete Seiru.

¹⁷ Nowe Jakubu, agĩthiĩ Sukothu, kũrĩa eyakĩire nyũmba, na agĩthondeka ciugũ cia mahiũ make. Nĩkĩo handũ hau hetagwo Sukothu.

¹⁸ Thuutha wa Jakubu kuuma Padani-Aramu, agĩkinya o wega itũũra-inĩ rĩrĩa inene rĩa Shekemu kũu Kaanani, na akĩamba hema hakuhĩ na itũũra rĩu inene.

¹⁹ Nake akĩgũra gĩcunjĩ kĩa mũgũnda na betha igana rĩmwe kuuma kũrĩ ariũ a Hamoru ithe wa Shekemu, harĩa aambire hema yake.

²⁰ Agĩaka kĩgongona handũ hau, na agĩgĩta Eli-Elohe-Isiraeli.

34

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe, Dina mũirĩtu ũrĩa Lea aaciariire Jakubu, nĩathiire gũceerera andũ-a-nja a bũrũri ũcio.

² Na rĩrĩa Shekemu mũrũ wa Hamoru ũrĩa Mũhivi, mũnene wa gĩcigo kũu aamuonire, akĩmũnyiita, agĩkoma nake na hinya.

³ Na ngoro yake ikĩguucĩrĩrio nĩ Dina mwarĩ ũcio wa Jakubu, na akĩenda mũirĩtu ũcio na akĩmwarĩria wega.

⁴ Nake Shekemu akĩra ithe Hamoru atĩrĩ, “Njarĩrĩria harĩ ithe wa mũirĩtu ũyũ atuĩke mũtumia wakwa.”

⁵ Rĩrĩa Jakubu aigũire atĩ mwarĩ Dina nĩarĩkĩtie gũthũkio-rĩ, na tondũ ariũ ake maarĩ gĩthaka-inĩ na mahiũ make, agĩkira na ũhoro ũcio o nginya rĩrĩa mainũkire.

⁶ Hĩndĩ iyo Hamoru ithe wa Shekemu agĩthĩ kwaria na Jakubu.

⁷ Nao ariũ a Jakubu nĩmainũkĩte kuuma mĩgũnda-inĩ maigua ũrĩa gwekĩkĩte. Nao makĩyũrwo nĩ kĩa na mang’ũrĩ, tondũ Shekemu nĩekĩte ũndũ wa thoni thĩnĩ wa Isiraeli, nĩ gũkoma na mwarĩ wa Jakubu, ũndũ ũrĩa ũtagĩrĩrwo nĩ gwĩkwo.

⁸ No Hamoru akĩmeera atĩrĩ, “Ngoro ya mũrũ wakwa Shekemu nĩguucĩrĩrio nĩ mwarĩ wanyu. Ndamũthaiha itĩkĩrai amũhikie atuĩke mũtumia wake.

⁹ Rekei tũhikanagie; mũtũheage airĩtu anyu na inyuĩ tũkamũheaga airĩtu aitũ.

¹⁰ Inyuĩ no mũtũũre hamwe na ithuĩ; bũrũri ũyũ gũtirĩ handũ mũrigĩrĩrio. Tũũrai kuo, mwonjorithagie kuo, na mwĩgĩire na indo ciaguo.”

¹¹ Ningĩ Shekemu akĩra ithe wa Dina na ariũ a ithe atĩrĩ, “Rekei njĩtĩkĩrike maitho-inĩ manyu na nĩngũmũhe o kĩa gĩothe mũngĩnjĩtia.

¹² Njĩtai rũracio rwa mũhiki na kĩa kĩa ingĩrehe, o mũigana ũrĩa mũngĩenda, na nĩngũrĩha o kĩa gĩothe mũngĩnjĩtia. No ndamũthaiha mũũhe mũirĩtu ũyũ atuĩke mũtumia wakwa.”

¹³ Na tondũ mwarĩ wa nyina Dina nĩarĩkĩtie gũthũkio-rĩ, ariũ a Jakubu rĩrĩa maaragia na Shekemu na ithe Hamoru, magĩcookia ũhoro ũcio na njĩra ya maheeni.

¹⁴ Makĩmeera atĩrĩ, “Tũtingĩka ũndũ ta ũcio; tũtingĩheana mwarĩ witũ kũrĩ mũndũ ũtarĩ mũruu. ũndũ ũcio no ũtuĩke wa gũtũnyararithia.

¹⁵ Tũkũmwĩtĩkĩria tondũ wa gĩtũmi o kĩmwe tu; inyuĩ mũtuĩke ta ithuĩ na ũndũ wa kũruithia arũme anyu othe.

¹⁶ Hĩndĩ iyo nĩmũrĩhikagia airĩtu aitũ na nĩtũrĩhikagia airĩtu anyu. Nĩtũgũtũũrania na inyuĩ na tũtuĩke andũ amwe.

¹⁷ No angĩkorwo mũtigwĩtĩkĩra kũrua-rĩ, tũkuoya mwarĩ witũ twĩthĩire.”

¹⁸ ũhoro ũcio ũkĩoneka ũrĩ mwega nĩ Hamoru na mũriũ Shekemu.

¹⁹ Tondũ nĩwe warĩ mũtũie mũno kũrĩ andũ othe a nyũmba ya ithe, mwanake ũcio ndaateire ihinda rĩa gwĩka ũrĩa moigire, tondũ nĩakenetio nĩ mwarĩ wa Jakubu.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Hamoru na mũriũ Shekemu magĩthĩ kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩao inene makaarie na andũ ao a itũũra rĩu.*

²¹ Nao makiuga atĩrĩ, “Andũ aya nĩ arata aitũ; rekei matũũre bũrũri-inĩ witũ na monjorithagie kuo; bũrũri ũyũ nĩ mũnene wa kũmaigana. Ithuĩ no tũhikie airĩtu ao, nao no mahikie airĩtu aitũ.

²² No andũ acio mangĩtĩkĩra gũtũũrania na ithuĩ ta rũrĩrĩ rũmwe angĩkorwo arũme aitũ othe nĩmekũrua, o ta ũrĩa o marũite.

* **34:20** Kĩhingo-inĩ gĩa itũũra nĩho athuuri maacemanagia.

²³ Githĩ mahiũ mao, na indo ciao ciothe, o na nyamũ iria ingĩ ciao ciothe itigũgĩtuĩka ciitũ? Nĩ ũndũ ũcio rekei tũmetĩkĩre, na nĩ megũtũũrania na ithuĩ.”

²⁴ Arũme arĩa othe maathiĩte kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene magĩtĩkania na Hamoru na mũriũ Shekemu, na arũme othe a itũũra rĩu makĩrua.

²⁵ Thuutha wa mũthenya itatũ, hĩndĩ irĩa othe maarĩ na ruo ariũ eerĩ a Jakubu, Simeoni na Lawi, ariũ a nyina na Dina, makĩoya hiũ ciao cia njora magĩtharĩkĩra itũũra rĩu hĩndĩ irĩa rĩtekũũaga makĩũraga arũme othe.

²⁶ Ningĩ makĩũraga Hamoru na mũriũ Shekemu na rũhiũ rwa njora, na makĩruta Dina nyũmba-inĩ ya Shekemu, magĩthĩra.

²⁷ Ariũ arĩa angĩ a Jakubu magĩkinya kũu ciimba ciarĩ, na magĩtahĩra indo cia itũũra rĩu mwarĩ wa ithe wao aathũkĩrio.

²⁸ Nao magĩtaha ndũũru cia mbũri na cia ng'ombe na ndigiri, na indo iria ingĩ ciao ciothe iria ciarĩ itũũra-inĩ rĩu inene, na iria ciarĩ mĩgũnda-inĩ.

²⁹ Na magĩkuua ũtonga wothe wa itũũra, na atumia othe na ciana, magĩtaha indo ciothe iria ciarĩ nyũmba-inĩ icio.

³⁰ Nake Jakubu akĩira Simeoni na Lawi atĩrĩ, “Nĩmwandehera thĩina nĩ ũndũ wa gũtũma menwo nĩ Akaanani na Aperizi, andũ arĩa matũũraga bũrũri ũyũ. Ithuĩ tũrĩ anini tũgĩtarwo, na mangĩnyitana manjũkĩrĩre na matharĩkĩre-rĩ, nĩ na nyũmba yakwa no tũniinwo.”

³¹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩkũraagĩrĩre atue mwarĩ wa maitũ ta mũmaraya?”

35

Jakubu Gũcooka Betheli

¹ Thuutha wa ũguo Ngai akĩira Jakubu atĩrĩ, “Ambata, ũthĩ Betheli ũgatũũre kuo, na wakĩre Ngai kĩgongona kuo, o we ũrĩa wakuumĩrĩre rĩrĩa woragĩra mũrũ wa nyũkwa Esaũ.”

² Nĩ ũndũ ũcio Jakubu akĩira andũ a nyũmba yake, na arĩa othe maarĩ nao, atĩrĩ, “Eheriai ngai cia mũhianano iria mũrĩ nacio, na mwĩtherie inyuĩ ene, na mwĩkĩre nguo ingĩ.

³ Mũcooke mũũkĩre, mũreke tũthĩ twambate Betheli, ngaakĩre Ngai kĩgongona kuo, ũrĩa wanjĩtĩkĩre mũthenya ũrĩa ndaarĩ thĩina-inĩ, na ũrĩa ũkoretwo na nĩ kũrĩa guothe ndanathĩ.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio makĩnengera Jakubu ngai cia mũhianano iria maarĩ nacio, na irengeeri iria ciarĩ matũ mao,* nake Jakubu agĩcithika gĩtina-inĩ kĩa mũgandi kũu Shekemu.

⁵ Nao makiumagara, magĩthĩra, namo matũũra marĩa maamathiũrũrũkĩirie makĩnyitwo nĩ guoya wa Ngai, nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ o na ũmwe wamaingatithirie.

⁶ Jakubu na andũ arĩa othe aarĩ nao magĩkinya Luzu (na nĩkuo Betheli), bũrũri-inĩ wa Kaanani.

⁷ Agĩaka kĩgongona kũu, na agĩta handũ hau Eli-Betheli, tondũ hau nĩho Ngai aamwĩguũrĩrie rĩrĩa ooragĩra mũrũ wa nyina.

⁸ Nake Debora mũreri wa Rebeka agĩkua na agĩthikwo gĩtina-inĩ kĩa mũgandi mũhuro wa Betheli. Nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagĩtũwo Aloni-Bakuthu.

⁹ Thuutha wa Jakubu gũcooka kuuma Padani-Aramu, Ngai akĩmuumĩrĩra rĩngĩ na akĩmũrathima.

* 35:4 Irengeeri cia matũ ciahũthagĩrwo irĩ ta njĩra ya kũgitĩra mũndũ.

¹⁰ Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩitwa rĩaku nĩ Jakubu, no ndũgũcooka gwĩtwo Jakubu rĩngĩ; ũrĩitagwo Isiraeli.” Nĩ ũndũ ũcio akĩmwĩta Isiraeli.

¹¹ Nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Ngai Mwene-Hinya-Wothe; ciaranai na mũingĩhe. Rũrĩrĩ na gĩkundi kĩa ndũrĩrĩ nũikoima harĩwe, na athamaki nĩmakoima mwĩrĩ-inĩ waku.

¹² Bũrũri ũrĩa nĩ ndaheire Iburahĩmu na Isaaka, o nawe nĩngakũhe guo, na nĩngaheana bũrũri ũyũ kũrĩ njiaro ciaku iria igooka thuutha waku.”

¹³ Hĩndĩ ĩyo Ngai akĩambata akĩmweherera kuuma handũ hau aamwaragĩria.

¹⁴ Jakubu akĩhaanda gĩtugĩ kĩa ihiga handũ hau Ngai aarĩtie nake, agĩgĩtĩrĩria ndibei; agĩcooka agĩgĩtĩrĩria maguta.

¹⁵ Jakubu agĩta handũ hau Ngai aamwarĩirie Betheli.

Gĩkuũ kĩa Rakeli na kĩa Isaaka

¹⁶ Thuutha ũcio Jakubu na andũ ake makiuma Betheli magĩthĩ na mbere na rũgendo. Na matigairie hanini makinye Efiratha-rĩ, Rakeli akĩambĩrĩria kũrũmwo na agĩkorwo arĩ na thĩina mũingĩ mũno.

¹⁷ Na tondũ aarĩ na thĩina mũingĩ mũno wa gũciara, mũmũciarithia akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, tondũ ũrĩ na kahĩ kangĩ.”

¹⁸ Na atanatuĩkana, tondũ nĩ gũkua aakuaga, agĩtua kahĩ kau Beni-Oni. No ithe agĩgatua Benjamini.

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio Rakeli agĩkua na agĩthikwo mũkĩra-inĩ wa njĩra ya gũthĩ Efiratha (na nokuo Bethlehemu.)

²⁰ Jakubu akĩhaanda gĩtugĩ igũrũ rĩa mbĩrĩra yake, na nginya ũmũthĩ ũyũ gĩtugĩ kũ nĩkĩo kĩonanagia mbĩrĩra ya Rakeli.

²¹ Isiraeli agĩthĩ o na mbere na rũgendo na akĩamba hema yake mwena ũrĩa ũngĩ wa Migidali-Ederi.

²² Hĩndĩ ĩyo Isiraeli aatũũraga bũrũri ũcio-rĩ, Rubeni agĩthĩ, agĩkoma na Biliha, thuriya ya ithe, nake Isiraeli akĩigua ũhoru ũcio.

Jakubu aarĩ na ariũ ikũmi na eerĩ:

²³ Ariũ a Lea maarĩ:

Rubeni irigithathi rĩa Jakubu,
na Simeoni, na Lawi, na Juda, na Isakaru, na Zebuluni.

²⁴ Ariũ a Rakeli maarĩ:

Jusufu na Benjamini.

²⁵ Ariũ a Biliha ndungata ya mũirĩtu ya Rakeli maarĩ:

Dani na Nafitali.

²⁶ Ariũ a Zilipa ndungata ya mũirĩtu ya Lea maarĩ:

Gadi na Asheri.

Acio nĩo maarĩ ariũ a Jakubu, arĩa aaciarĩrwo arĩ kũu Padani-Aramu.

²⁷ Na Jakubu agĩkinya mũciĩ kũrĩ ithe Isaaka kũu Mamure, hakuhĩ na Kiriathu-Ariba (nĩkuo Hebironi), kũrĩa Iburahĩmu na Isaaka maatũũrĩte.

²⁸ Isaaka aatũũrĩre muoyo mũaka igana na mũrongo ĩnana.

²⁹ Agĩcooka agĩtuĩkana agĩkua na agĩthikwo hamwe na andũ ao arĩa maakuĩte, arĩ mũkũrũ na arĩ na mũaka mũingĩ. Nao ariũ ake Esaũ na Jakubu makĩmũthika.

36

Njiaro cia Esaũ

¹ Na rĩrĩ, ũyũ nĩguo ũhoru wa Esaũ (na nowe Edomu).

² Esaũ ahikirie atumia ake kuuma kũrĩ andũ-a-nja a Kaanani: Ada aarĩ mwarĩ wa Eloni ũrĩa Mũhiti, na Oholibama mwarĩ wa Ana ũrĩa warĩ mwarĩ wa Zibeoni ũrĩa Mũhivi,

³ o na ningĩ Basemathu ũrĩa warĩ mwarĩ wa Ishumaeli na mwarĩ wa nyina na Nebaiothu.

⁴ Ada agĩciarĩra Esaũ Elifazu, na Basemathu agĩciara Reueli,

⁵ nake Oholibama agĩciara Jeushu, na Jalamu na Kora. Acio nĩ maarĩ ariũ a Esaũ, arĩa aaciarĩrwo kũu Kaanani.

⁶ Na rĩrĩ, Esaũ akĩoya atumia ake na ariũ ake na airĩtu ake na andũ othe a nyũmba yake, o na mahiũ make na nyamũ iria ingĩ ciake, na indo ciothe iria aagĩte nacio kũu Kaanani, na agĩthiĩ bũrũri waraihanĩrĩrie na mũrũ wa nyina Jakubu.

⁷ Indo ciao ciarĩ nyingĩ mũno ũndũ matangĩahotire gũikarania hamwe; bũrũri ũrĩa maatũũraga ndũngĩahotire kũmaigana eerĩ nĩ ũndũ wa mahiũ mao.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Esaũ (na nowe Edomu) agĩthiĩ gũtũũra bũrũri wa irĩma wa Seiru.

⁹ Ũyũ nĩguo ũhoru wa Esaũ ithe wa andũ a Edomu kũu bũrũri-inĩ wa irĩma wa Seiru.

¹⁰ Maya nĩmo marĩitwa ma ariũ a Esaũ:

nĩ Elifazu, mũrũ wa Ada mũtumia wa Esaũ, na Reueli, mũrũ wa Basemathu mũtumia wa Esaũ.

¹¹ Ariũ a Elifazu nĩ aya:

nĩ Temani, na Omari, na Zefo, na Gatamu, na Kenazu.

¹² Elifazu mũrũ wa Esaũ o nake nĩ aarĩ na thuriya yetagwo Timina, irĩa yamũciarĩire Amaleki. Acio nĩ maarĩ ariũ a mũrũ wa Ada mũtumia wa Esaũ.

¹³ Ariũ a Reueli nĩ aya:

nĩ Nahathu, na Zera, na Shama, na Miza. Acio nĩ maarĩ ariũ a mũrũ wa Basemathu mũtumia wa Esaũ.

¹⁴ Ariũ a Esaũ arĩa aaciarĩrwo nĩ Oholibama mũtumia wake mwarĩ wa Ana ũrĩa warĩ mwarĩ wa Zibeoni: nĩ Jeushu, na Jalamu, na Kora.

¹⁵ Nao aya nĩ maarĩ anene thĩinĩ wa njiaro cia Esaũ:

Ariũ a Elifazu irigithathi rĩa Esaũ:

Anene maarĩ Temani, na Omari, na Zefo, na Kenazu,

¹⁶ na Kora, na Gatamu, na Amaleki. Acio nĩ anene arĩa Elifazu aaciarĩire kũu Edomu; maarĩ a mũrũ wa Ada.

¹⁷ Ariũ a Reueli mũrũ wa Esaũ:

Anene maarĩ Nahathu, na Zera, na Shama, na Miza. Aya nĩ anene arĩa Reueli aaciarĩire kũu Edomu; maarĩ a mũrũ wa Basemathu mũtumia wa Esaũ.

¹⁸ Ariũ a Oholibama mũtumia wa Esaũ:

Anene maarĩ Jeushu, na Jalamu, na Kora. Aya nĩ anene arĩa maaciarirwo nĩ Oholibama mũtumia wa Esaũ mwarĩ wa Ana.

¹⁹ Aya nĩ maarĩ ariũ a Esaũ (na nowe Edomu), na acio nĩ maarĩ anene ao.

²⁰ Aya nĩ maarĩ ariũ a Seiru ũrĩa Mũhori arĩa maatũũraga bũrũri ũcio: Lotani, na Shobali, na Zibeoni, na Ana,

²¹ na Dishoni, na Ezeri, na Dishani. Ariũ acio a Seiru nĩ maarĩ anene a Ahori kũu Edomu.

- 22 Ariũ a Lotani maarĩ:
Hori, na Homani. Timina aarĩ mwarĩ wa nyina na Lotani.
- 23 Ariũ a Shobali maarĩ:
Alivani, na Manahathu, na Ebali, na Shefo, na Onamu.
- 24 Ariũ a Zibeoni maarĩ:
Aia, na Ana. Ũyũ nĩwe Ana ũrĩa wonire ithima cia maaĩ mahiũ werũ-inĩ rĩrĩa arĩithagia ndigiri cia ithe Zibeoni.
- 25 Ciana cia Ana ciarĩ:
Dishoni, na Oholibama mwarĩ wa Ana.
- 26 Ariũ a Dishoni maarĩ:
Hemudani, na Eshibani, na Itharani, na Cherani.
- 27 Ariũ a Ezeri maarĩ:
Bilihani, na Zaavani, na Akani.
- 28 Ariũ a Dishani maarĩ
Uzu, na Arani.
- 29 Aya nĩo maarĩ anene a Ahori:
nĩ Lotani, na Shobali, na Zibeoni, na Ana,
30 na Dishoni, na Ezeri, na Dishani. Acio nĩo maarĩ anene a Ahori, kũringana na ikundi ciao kũu bũrũri wa Seiru.

Aathani a Edomu

- 31 Aya nĩo maarĩ athamaki arĩa maathamakaga Edomu o mbere ya Isiraeli gũtanagĩa na mũthamaki o na ũmwe:
32 Bela mũrũ wa Beori nĩwe watuĩkire mũthamaki wa Edomu. Itũũra rĩake inene rĩetagwo Dinihaba.
- 33 Rĩrĩa Bela aakuire, Jobabu mũrũ wa Zera wa kuuma Bozira agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.
- 34 Rĩrĩa Jobabu aakuire, Hushamu wa kuuma bũrũri wa Atemani agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.
- 35 Rĩrĩa Hushamu aakuire, Hadadi mũrũ wa Bedadi, ũrĩa wahootire Midiani kũu bũrũri wa Moabi, agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake. Itũũra rĩake inene rĩetagwo Avithu.
- 36 Rĩrĩa Hadadi aakuire, Samala wa kuuma Masereka agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.
- 37 Rĩrĩa Samala aakuire, Shauli wa kuuma Rehobothu, kũu gũkuhĩ na Rũũĩ rwa Farati, agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.
- 38 Rĩrĩa Shauli aakuire, Baali-Hanani mũrũ wa Akibori agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.
- 39 Rĩrĩa Baali-Hanani mũrũ wa Akibori aakuire, Hadadi agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake. Itũũra rĩake inene rĩetagwo Pau, na mũtumia wake eetagwo Mehetabeli mwarĩ wa Matiredi, ũrĩa warĩ mwarĩ wa Mezahabu.
- 40 Aya nĩo maarĩ anene kuuma kũrĩ njiaro cia Esaũ, kũringana na marĩtwa mao, na mĩhĩrĩga, na ng'ongo ciao:
Timina, na Aliva, na Jethethu,
41 na Oholibama, na Ela, na Pinoni,
42 na Kenazu, na Temani, na Mibizaru,
43 na Magidieli, na Iramu. Acio nĩo maarĩ anene a Edomu, kũringana na kũrĩa maatũũraga bũrũri-inĩ ũrĩa watuĩkĩte wao.

Esaũ ũcio nĩwe warĩ ithe wa andũ a Edomu.

37

Irooto cia Jusufu

¹ Jakubu nĩatũũrĩre bũrũri-inĩ ũrĩa ithe aakarĩte, nĩguo bũrũri wa Kaanani.

² Ũyũ nĩguo ũhoru wa Jakubu.

Jusufu arĩ mwanake mũnini wa mĩaka ikũmi na mũgwanja aarĩithagia mbũri marĩ na ariũ a ithe, na ariũ a Biliha, na ariũ a Zilipa, atumia a ithe, nake agĩtwarĩra ithe wao ũhoru mũũru ũkoniĩ ariũ a ithe.

³ Na rĩrĩ, Isiraeli nĩendeete Jusufu gũkĩra ariũ arĩa angĩ ake othe, tondũ aamũciarire arĩ mũkũrũ; na nĩamũtumithĩirie kanjũ ya goro ng'emie wega mũno.

⁴ Na rĩrĩa ariũ a ithe moonire atĩ ithe nĩamwendete kũmakĩra-rĩ, makĩmũmena na matingĩamwarĩirie kiugo o na kĩmwe kĩega.

⁵ Ũtukũ ũmwe Jusufu nĩarootire kĩroto, na rĩrĩa eerire ariũ a ithe ũhoru wakĩo, makĩmũmena makĩria.

⁶ Akĩmeera atĩrĩ, “Thikĩrĩriai ũhoru wa kĩroto gĩkĩ ndootete:

⁷ Tũrohaga itĩia cia ngano tũrĩ mũgũnda-inĩ, na o rĩmwe gĩtĩia gĩakwa kĩrehaanda na igũrũ, nacio itĩia cianyu irathiũrũrũkĩria gĩakwa, na irakĩinamĩrĩra.”

⁸ Ariũ a ithe makĩmũũria atĩrĩ, “Anga nĩũrenda gũtũthamakĩra? Anga ti-itherũ nĩũgatwatha?” Nao magĩkĩrĩrĩria kũmũmena nĩ ũndũ wa kĩroto kũu gĩake, na nĩ ũndũ wa ciugo ciake.

⁹ Ningĩ Jusufu akĩroota kĩroto kĩngĩ, na akĩira ariũ a ithe ũhoru wakĩo. Akĩmeera atĩrĩ, “Thikĩrĩriai, nĩndĩrarootire kĩroto kĩngĩ, na ihinda rĩrĩ, ndĩrarootire riũa, na mweri, na njata ikũmi na ĩmwe ikĩnyinamĩrĩra.”

¹⁰ Rĩrĩa eerire ithe o na ariũ a ithe ũhoru ũcio, ithe akĩmũkũma, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩroto kĩa mũthemba ũrĩkũ kũu ũrotete? Anga nyũkwa, na nĩ, na ariũ a thoguo nĩtũgooka, na tũinamĩrĩre thĩ mbere yaku?”

¹¹ Ariũ a ithe nĩmamũiguĩrĩire ũiru, no ithe agĩkara agĩciiragia ũhoru wa irooto icio.

Jusufu kwendio nĩ Ariũ a Ithe

¹² Na rĩrĩ, ariũ a ithe nĩmathĩite kũrĩithia mbũri cia ithe wao gũkuhĩ na Shekemu,

¹³ nake Isiraeli akĩira Jusufu atĩrĩ, “O ta ũrĩa ũũĩ, ariũ a thoguo nĩmararĩithia mbũri gũkuhĩ na Shekemu. Ũka, nĩngũgũtũma kũrĩ o.”

Nake akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũguo noguo.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Isiraeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ ũkarore kana ariũ a thoguo marĩ o ho o wega, o ũndũ ũmwe na mbũri, na ũnjookerie ũhoru.” Nake akĩmũtũma kuuma Gĩtuamba-inĩ kĩa Hebironi.

Rĩria Jusufu aakinyire Shekemu,

¹⁵ mũndũ ũmwe akĩmuona akĩũrũra mĩgũnda-inĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ ũracaria?”

¹⁶ Nake Jusufu agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ariũ a baba ndĩracaria. No ũnjĩire kũrĩa mararĩithia mbũri ciao?”

¹⁷ Mũndũ ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩmoimĩte gũkũ. Ndĩraiguire makiuga atĩrĩ, ‘Rekei tũthĩ Dothani.’”

Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩrũmĩrĩra ariũ a ithe, na akĩmakora hakuhĩ na Dothani.

18 No makĩmuona arĩ haraaya, na ataanakinya harĩa maarĩ, magĩciirĩra kũmũũraga.

19 Makĩirana atĩrĩ, “Mũroti ũrĩa nĩokĩte!

20 Ũkai; rekei tũmũũrage na tũmũikie irima rĩmwe rĩa maya, na tuuge atĩ nĩ nyamũ njũru ĩmũrĩte. Nĩtũkĩone ũrĩa irooto icio ciake ikaahinga.”

21 No rĩrĩa Rubeni aiguire ũguo, akĩgeria kũhonokia Jusufu kuuma moko-inĩ mao. Akiuga atĩrĩ, “Rekei tũtuge kũmũũraga.

22 Mũtigaite thakame. Mũikie irima-inĩ rĩrĩ rĩ gũkũ werũ-inĩ, no mũtikamwĩke ũũru.” Rubeni oigaga ũguo nĩgeetha amũhonokie kuuma kũrĩ o, nĩguo amũcookie kũrĩ ithe.

23 Na rĩrĩa Jusufu aakinyire harĩ ariũ a ithe, makĩmũruta kanjũ yake ĩrĩa eekĩrĩte, o ĩrĩa yarĩ ya goro na ng’emie wega mũno.

24 Makĩmũnyiita, makĩmũikia irima rĩu. Na rĩrĩ, irima rĩu rĩarĩ rĩũmũ; rĩtiarĩ na maaĩ.

25 Magĩcooka magĩkara thĩ kũrĩa irio ciao, magĩtiira maitho makĩona gĩkundi kĩnene kĩa Aishumaeli gĩgĩũka kiumĩte Gileadi. Ngamĩra ciao ciakuuithĩtio mahuti manungi wega, na ũbani, na ũũkĩ-wa-ngoma ũrĩa wĩtagwo manemane, na maikũrũkĩte mathĩ matware indo icio Misiri.

26 Juda akĩira ariũ a ithe atĩrĩ, “Nĩ uumithio ũrĩkũ tũkuona tũngĩũraga mũrũ wa ithe witũ na tũhithe gĩkuũ gĩake?”

27 Rekei tũmwenderie Aishumaeli aya, no tũtikamwĩke ũũru na moko maitũ, tondũ ũyũ nĩ mũrũ wa ithe witũ, tũrĩ a mũthiimo ũmwe na thakame o ĩmwe.” Nao ariũ a ithe magĩtikĩra.

28 Nĩ ũndũ ũcio hĩndĩ ĩrĩa onjorithia acio Amidiani maahĩtũkagĩra hau, ariũ a ithe makĩruta Jusufu irima, na makĩmwendia cekerĩ mĩrongo ĩrĩ cia betha* kũrĩ Aishumaeli acio, nao makĩmũtwara Misiri.

29 Rĩrĩa Rubeni aacookire irima-inĩ na akĩona atĩ Jusufu ndaarĩ ho, agĩtembũranga nguo ciake.

30 Agĩcooka kũrĩ ariũ a ithe akĩmeera atĩrĩ, “Kamwana karĩa gatĩrĩ ho! Nĩ ngwĩka atĩa?”

31 Nao makĩoya kanjũ ya Jusufu, magĩthĩnja mbũri na magĩtobokia kanjũ ĩyo thĩinĩ wa thakame ĩyo.

32 Magĩcooka makĩoya kanjũ ĩyo yagemetio, makĩmĩtwarĩra ithe wao makĩmwĩra atĩrĩ, “Kanjũ ĩno nĩ kũmĩona tũramĩonire. Mĩrore wega wone kana hihĩ nĩ kanjũ ĩrĩa ya mũrũguo.”

33 Nake akĩmĩmenya, akiuga atĩrĩ, “Nĩ kanjũ ya mũrũ wakwa! Nyamũ njũru nĩmũrĩte. Ti-itherũ Jusufu nĩarĩkĩtie kũũragwo, agatambuurwo icunjĩ.”

34 Ningĩ Jakubu agĩtembũranga nguo ciake, agĩkĩra nguo ya ikũnia, na agĩcakaĩra mũriũ matukũ maingĩ.

35 Ariũ ake othe na airĩtu ake magĩũka kũmũhooreria, no akĩrega kũhoorerio, akiuga atĩrĩ, “Aca! Ngathĩ mbĩrĩra kũrĩ mũrũ wakwa ngĩrĩraga.” Nĩ ũndũ ũcio ithe agĩthĩ na mbere kũmũrĩrĩra.

36 Nao Amidiani acio makĩendia† Jusufu kũu Misiri kũrĩ Potifarũ, ũmwe wa anene a Firaũni, nake aarĩ mũrũgamĩrĩri wa arangĩri a Firaũni.

38

Juda na Tamaru

* 37:28 nĩ ta giramu 220. † 37:36 Wonjoria wa kwendia ngombo nĩwekĩrĩrwo mũno nĩ andũ arĩa maatũũraga werũ-inĩ.

¹ Ihinda-inĩ rĩu-rĩ, Juda agĩtiga ariũ a ithe agĩkũrũka agĩthĩ gũikara na mũndũ wa Adulamu wetagwo Hira.

² Juda arĩ kũu agĩcemanía na mwarĩ wa Mũkaanani wetagwo Shua. Akĩmũhikia na agĩkoma nake;

³ nake akĩgĩa nda na agĩciara kahĩ, gagĩtuuo Eri.

⁴ Akĩgĩa nda ãngĩ, agĩciara kahĩ kangĩ gagĩtuuo Onani.

⁵ O na ningĩ agĩciara kahĩ kangĩ, agĩgatua Shela. Aagaciariĩre kũu Chezibu.

⁶ Maagimara Juda akĩgũrĩra Eri ũrĩa warĩ irigithathi rĩake, mũtumia wetagwo Tamaru.

⁷ No Eri, irigithathi rĩa Juda, aarĩ mwaganu maitho-inĩ ma Jehova; nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmũũraga.

⁸ Nake Juda akĩĩra Onani atĩrĩ, “Koma na mũtumia wa mũrũ wa nyũkwa, ũmũhingĩrie ũrĩa wagĩrĩirwo nĩkũmwĩka ũrĩ mũrũ wa nyina na mũthuuri wake, nĩguo ũciariĩre mũrũ wa nyũkwa rũciaro.”

⁹ Nake Onani nĩamenyaga atĩ rũciaro rũu rũtigatuĩka rwake; nĩ ũndũ ũcio o akoma na mũtumia wa mũrũ wa nyina, agaita mbeũ ya ũciari thĩ, nĩguo ndagaciariĩre mũrũ wa nyina rũciaro.

¹⁰ ũndũ ũcio eekire warĩ mũũru maitho-inĩ ma Jehova; nĩ ũndũ ũcio o nake akĩũragwo nĩ Jehova.

¹¹ Juda akĩĩra Tamaru mũtumia wa mũriũ atĩrĩ, “Thĩ ũtũũre ũrĩ wa ndigwa gwa thoguo mũciĩ nginya mũrũ wakwa Shela agimare.” Tondũ eeciiririe atĩrĩ, “O nake Shela ahota gũkua ta ariũ a nyina.” Nĩ ũndũ ũcio Tamaru agĩthĩ gũtũũra mũciĩ gwa ithe.

¹² Thuutha wa ihinda iraaya, mũtumia wa Juda, mwarĩ wa Shua, agĩkua. Na kahinda ka macakaya gaathira na Juda athirwo nĩ kĩa, akĩambata agĩthĩ Timina kũrĩ andũ arĩa meenjaga ng’ondũ ciake guoya, na agĩthĩ hamwe na mũrata wake, Hira wa Adulamu.

¹³ Na rĩrĩa Tamaru eerirwo atĩrĩ, “Ithe wa mũthuuriguo erekeire Timina kwenja ng’ondũ ciake guoya,”

¹⁴ akĩruta nguo ciake cia mũtumia wa ndigwa, akĩĩhumbĩra na taama nginya ũthĩ nĩguo ndakae kũmenyeka, agĩikara thĩ itonyero-inĩ rĩa Enaimu, rĩrĩa rĩarĩ njĩra-inĩ ya gũthĩ Timina. Nĩgũkorwo nĩonire atĩ, o na gũtuĩka Shela aarĩ mũndũ mũgima, Juda ndaheanĩte Tamaru kũrĩ we atuĩke mũtumia wake.

¹⁵ Rĩrĩa Juda aamuonire-rĩ, agĩciiria atĩ Tamaru aarĩ mũmaraya* tondũ nĩehumbĩrĩte ũthĩ.

¹⁶ Na tondũ ndooĩ atĩ aarĩ mũtumia wa mũriũ, agĩthĩ harĩ we mũkĩra-inĩ wa njĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka, ãtikĩra ngome nawe.”

Mũtumia ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Na nĩ kĩ ũkũũhe nĩguo ngome nawe?”

¹⁷ Juda akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩngũgũtũmĩra koori kuuma rũũru-inĩ rwakwa.”

Mũtumia ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũkũndigĩra kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra kĩĩranĩro gĩaku nginya rĩrĩa ũgaakaneana?”

¹⁸ Juda akĩmũũria atĩrĩ, “Ūkwenda ngũtigĩre kĩ gĩa kũrũgamĩrĩra?”

Mũtumia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndigĩra gĩcũhĩ kĩa rũũri rwaku na rũrigi rwakĩo, o na rũthanju rũu rũrĩ guoko-inĩ gwaku.” Nĩ ũndũ ũcio Juda agĩtigĩra mũtumia ũcio indo icio na agĩkoma nake; na Tamaru akĩgĩa nda yake.

* **38:15** Maraya maya maahũthagĩrwo mahooero-inĩ ma matukũ ma tene, na maakonainie na ngai ya ũciari.

19 Mūtumia ũcio aarĩkia gwĩthiĩra, akĩaũra taama wake, akĩĩhumba nguo ciake cia mūtumia wa ndigwa rĩngĩ.

20 Rĩrĩa Juda atũmire mũratawe ũcio wa kũu Adulamu na koori nĩgeetha acookerio indo icio cia kũrũgamĩrĩra kuuma kũrĩ mūtumia ũcio-rĩ, ndaamuonire.

21 Nake akĩũria andũ arĩa maatũũraga kũu atĩrĩ, “Arĩ ha mũmaraya ũrĩa ũraarĩ haha mũkĩra-inĩ wa njĩra ya gũthiĩ Enaimu?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Haha hatĩrĩ hakorwo na mũmaraya.”

22 Nĩ ũndũ ũcio agĩcooka kũrĩ Juda, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndinamuona. Hamwe na ũguo-rĩ, andũ arĩa matũũraga hau moigire atĩrĩ, ‘Haha hatĩrĩ hakorwo na mũmaraya.’”

23 Nake Juda akiuga atĩrĩ, “Nĩakĩrekwo aikare na kĩrĩa arĩ nakĩo, kana tũtuĩke a gũthekererwo. Ningĩ-rĩ, nĩngũmũtũmĩire koori gaka, no ndũnamuona.”

24 Thuutha wa mĩeri ĩtatũ, Juda akĩrwo atĩrĩ, “Tamaru mūtumia wa mũrũguo nĩehĩtie, akahũũra ũmaraya, na nĩ ũndũ ũcio arĩ na nda.”

Juda akiuga atĩrĩ, “Mumieĩ mũmũrehe, acinwo akue!”

25 Na rĩrĩa oimagio-rĩ, agĩtũma ndũmĩrĩri kũrĩ ithe wa mũthuriwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndĩ na nda ya mũndũ ũrĩa mwene indo ici.” Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ta rora kana no ũmenye nũũ mwene gĩcũhĩ gĩkĩ kĩ na mũhũũri, na rũrigi rũrũ, o na rũthanju rũrũ.”

26 Juda agĩcimanya, na akiuga atĩrĩ, “Mūtumia ũyũ nĩ mũthingu kũngĩra; ekĩte ũguo nĩgũkorwo ndiamũheanire kũrĩ mũrũ wakwa Shela.” Juda ndaacookire gũkoma nake rĩngĩ.

27 Rĩrĩa ihinda rĩake rĩakinyire rĩa gũciara-rĩ, kwarĩ na tũhĩ twĩrĩ twa mahatha nda yake.

28 Na rĩrĩa aaciara-rĩ, kamwe gatuo gagĩcomora guoko; nake mũmũciarithia akĩoya uthi mūtune, akĩwoherera guoko-inĩ gwako, na akiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe woima mbere.”

29 No rĩrĩa aacookirie guoko na thĩnĩ, mũrũ wa nyina akiuma, nake mũciarithania akiuga atĩrĩ, “Githĩ nĩguo weturĩra njĩra!” Nake agĩtuuo Perezu.†

30 Nake mũrũ wa nyina ũrĩa warĩ na uthi mūtune guoko-inĩ gwake akiuma, nake agĩtuuo Zera.

39

Jusufu na Mūtumia wa Potifaru

1 Na rĩrĩ, Jusufu nĩaikũrũkirio o nginya bũrũri wa Misiri. Nake Potifaru, Mũmisiri ũmwe wa anene a Firaũni, na mũrũgamĩrĩri wa arangĩri a Firaũni, akĩmũgũra kuuma kũrĩ Aishumaeli arĩa maamũtwarĩte kũu.

2 Nake Jehova aarĩ hamwe na Jusufu, nake akĩgaacĩra, na agĩtũũra nyũmba-inĩ ya Mũmisiri ũcio mwathi wake.

3 Na rĩrĩa mwathi wake onire atĩ Jehova aarĩ hamwe nake, na atĩ Jehova nĩatũmĩte Jusufu agaacĩre maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga-rĩ,

4 Jusufu agĩtũũka maitho-inĩ make na agĩtuũka wa kũmũtungatĩra. Potifaru akĩmũtua mũrori wa nyũmba yake na akĩmwĩhokera ũmenyereri wa kĩrĩa gĩothe aarĩ nakĩo.

5 Kuuma hĩndĩ ĩrĩa aamũtuire mũrori wa nyũmba yake na kĩrĩa gĩothe aarĩ nakĩo, Jehova akĩrathima nyũmba ya Mũmisiri ũcio nĩ ũndũ wa

† 38:29 Perezu aarĩ ũmwe wa maithe ma tene ma Daudi.

Jusufu. Kĩrathimo kĩa Jehova kĩa rĩ igũrũ wa indo ciothe cia Potifaru, iria ciarĩ nyũmba o na iria ciarĩ mũgũnda.

6 Nĩ ũndũ ũcio agĩtigĩra Jusufu indo ciothe iria aarĩ nacio acimenyagĩrĩre; rĩrĩa rĩothe Jusufu aarĩ mũrũgamĩrĩri-rĩ, Potifaru ndarũmbũyanagia na kĩndũ o nakĩ tiga o irio iria aarĩaga.*

Na rĩrĩ, Jusufu aarĩ mũthaka na wa mwĩrĩ mwegu,

7 na thuutha wa ihinda, mũtumia wa mwathi wake akĩmwĩrĩrĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka ũkome na niĩ!”

8 No Jusufu akĩrega. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndĩ mũrori-rĩ, mwathi wakwa ndarũmbũyanagia na kĩndũ o nakĩ kĩa nyũmba, indo iria ciothe arĩ nacio nĩanjĩhokeire ndĩcimenyagĩrĩre.

9 Gũtirĩ mũndũ ũngĩ mũnene nyũmba ĩno ũngĩrĩte. Mwathi wakwa ndangĩrĩrĩrie kĩndũ o nakĩ, tiga wee wiki, tondũ ũrĩ mũtumia wake. Ndaakĩhota atĩa gwĩka ũndũ ta ũyũ wa waganu njĩhĩrie Ngai?”

10 Na o na gũtuĩka nĩaringagĩrĩria Jusufu mũthenya o mũthenya akome nake-rĩ, Jusufu nĩaregire gũkoma nake o na kana gũkorwo hamwe nake.

11 No mũthenya ũmwe Jusufu nĩaingĩrĩre nyũmba kũruta wĩra wake, na gũtiarĩ ndungata o na ĩmwe ya nyũmba yarĩ kũu thĩnĩ.

12 Mũtumia ũcio akĩnyiita nguo ya Jusufu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka ũkome na niĩ!” No Jusufu agĩtiga nguo yake guoko-inĩ kwa mũtumia ũcio, akiuma nyũmba akĩũra.

13 Na rĩrĩa mũtumia ũcio onire atĩ Jusufu nĩatiga nguo yake guoko-inĩ gwake na oora-rĩ,

14 agĩta ndungata cia nyũmba yake, agĩcĩra atĩrĩ, “Ta kĩonei Mũhibirania ũyũ aarehirwo kũrĩ ithuĩ nĩgeetha atũnyarare! Egũũkĩte haha nĩguo akome na niĩ, na niĩ ndakaya.

15 Na rĩrĩa aigua ngĩkaya ndeithio, aatiga nguo yake haha, oima nyũmba na oora.”

16 Nake agĩkara na nguo ĩyo nginya rĩrĩa mwathi wa Jusufu aainũkire.

17 Nake mũtumia ũcio akĩmũhe rũgano rũu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngombo ĩrĩa ya Mũhibirania, ĩrĩa watũreheire ĩgũũkĩte kũrĩ niĩ kũnyarara.

18 No rĩrĩa njugire mbu ndeithio, yatiga nguo ĩno harĩ niĩ, yoima nyũmba na yora.”

19 Rĩrĩa mwathi wa Jusufu aigũire rũgano rũu aaheirwo nĩ mũtumia wake, rĩrĩa aamwĩrĩre, “Ũguo nĩguo ngombo yaku ĩnjĩkire,” agĩcinwo nĩ marakara.

20 Nake mwathi wa Jusufu akĩnyiita Jusufu akĩmũikia njeera, kũndũ kũrĩa gwaikagio andũ arĩa oohe a mũthamaki.

No hĩndĩ ĩyo Jusufu aarĩ kũu njeera-rĩ,

21 Jehova aarĩ hamwe nake; akĩmũtuga na agĩtũma etũkĩrĩke maitho-inĩ ma mũnene wa njeera.

22 Nĩ ũndũ ũcio mũnene wa njeera agĩtua Jusufu mũrori wa arĩa othe moohetwo njeera, na agĩtuuo mũmenyererĩ wa maũndũ mothe marĩa meekagwo kũu.

23 Mũnene ũcio wa njeera ndaarũmbũyagia ũndũ o na ũmwe wa marĩa maamenyagĩrĩrwo nĩ Jusufu, tondũ Jehova aarĩ hamwe na Jusufu na akĩmũhe ũgaacĩru maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga.

* 39:6 Irio cia andũ a Misiri ciarĩ na ũtiganu na irio cia andũ a Isiraeli (43:32), na nĩ kwari magongona maarutagwo rĩrĩa irio cia andũ a Misiri ciarugagwo.

40

Mũheani Ndibei na Mũthondeki wa Mĩgate

¹ Thuutha ũcio-rĩ, mũndũ ũrĩa watwaragĩra mũthamaki ndibei, na mũndũ ũrĩa wathondekagĩra mũthamaki wa Misiri mĩgate-rĩ, makĩhĩtĩria mwathi wao, ũcio mũthamaki wa Misiri.

² Firaũni mũthamaki ũcio akĩrakario nĩ anene acio ake eerĩ, mũnene wa arĩa maamũtwaragĩra ndibei na mũnene wa arĩa maamũthondekagĩra mĩgate,

³ na akĩmahingĩrithia nyũmba ya mũnene wa arĩa arangĩri njeera, o ĩrĩa Jusufu oheetwo.

⁴ Mũnene wa arangĩri akĩmaneana kũrĩ Jusufu amarorage, nake Jusufu akĩmatungatĩra.

Na thuutha wa gũikara kĩoho-inĩ kwa ihinda-rĩ,

⁵ o ũmwe wa acio eerĩ, ũrĩa watwaragĩra mũthamaki ndibei na mũthondeki wa mĩgate ya mũthamaki wa Misiri, o acio maahingĩrwo njeera, makĩroota ĩrooto ũtukũ ũmwe, na o kĩroto kĩarĩ na mũtaũrĩre wakĩo.

⁶ Rĩrĩa Jusufu aathiire kũrĩ o rũciinĩ rwa mũthenya ũyũ ũngĩ-rĩ, akĩona marĩ na kĩa.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio akĩũria anene acio a Firaũni, o acio moohetwo hamwe nake nyũmba-inĩ ya mwathi wake, atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩtũmĩte mũtukie ithiithi cianyu ũmũthĩ?”

⁸ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ithuĩ ithuerĩ nĩtũrotete ĩrooto, na gũtirĩ mũndũ wa gũcitaũra.”

Jusufu akĩmooria atĩrĩ, “Githĩ ũtaũri ti wa Ngai? Njĩrai ĩrooto cianyu.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũnene wa arĩa maatwaragĩra mũthamaki ndibei akĩra Jusufu kĩroto gĩa. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Kĩroto-inĩ gĩa kwa ndĩronire mũthabibũ ũrĩ mbere yakwa,

¹⁰ na ũraarĩ na hongea ithatũ. Nacio iraaruta kĩro o ũguo iracanũka, nacio imanjĩka cia thabibũ irerua.

¹¹ Na nĩ ndĩrakorwo nyiitĩte gĩkombe kĩa Firaũni na guoko, ndĩrooya thabibũ icio, ndĩraacihihĩra gĩkombe-inĩ kĩa Firaũni, na ndĩramũnengera.”

¹² Jusufu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūtaũri wakĩo nĩ ũyũ: Hongea icio ithatũ nĩ mũthenya ĩtatũ.

¹³ Mĩthenya ĩtatũ ĩtanathira-rĩ, Firaũni nĩegũgũtũũgĩria na agũcookie wĩra-inĩ waku, na ũcooke kũnengagĩra Firaũni gĩkombe gĩa, o ta ũrĩa wekaga rĩrĩa warĩ mũmũhei ndibei.

¹⁴ No rĩrĩa maũndũ maku makaagaacĩra-rĩ, ũkandirikana ũnjiguĩre tha, ũngweete harĩ Firaũni, ũndute gũkũ njeera.

¹⁵ Tondũ nĩkũnyitwo ndaanyitirwo na hinya, ngĩrutwo bũrũri wa Ahibirania, na ningĩ o na gũkũ gũtirĩ ũndũ mũũru ndeekĩte wa gũtũma njikio njeera.”

¹⁶ Na rĩrĩa mũnene wa arĩa athondeki mĩgate onire atĩ Jusufu nĩataũra kĩroto kũu wega-rĩ, akĩra Jusufu atĩrĩ, “O na nĩ nĩndĩrarootete: Ndĩrakuũte ikabũ ithatũ cia mĩgate na mũtwe.

¹⁷ Gĩkabũ kĩrĩa kĩrarigĩtie igũrũ kĩraarĩ na mĩgate ya mũthemba yothe ĩthondekeirwo Firaũni; no nacio nyoni iramĩrĩaga ĩrĩ o gĩkabũ-inĩ ndĩgĩkũũte na mũtwe.”

¹⁸ Jusufu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūtaũri wakĩo nĩ ũyũ: Ikabũ icio ithatũ nĩ mũthenya ĩtatũ.

19 Mĩthenya ìtatũ ìtanathira-rĩ, Firaũni nĩagagũtinithia mũtwe na akwambithie mũtĩ igũrũ. Nacio nyoni nĩkarĩa nyama cia mwĩrĩ waku.”

20 Na rĩrĩ, mũthenya wa gatatũ warĩ wa kũririkana gũciarwo kwa Firaũni, nake akĩrugithiria anene ake iruga inene. Nake akĩririkana mũnene wa arĩa maamũtwaragĩra ndibei na mũnene wa arĩa maamũthondekagĩra mĩgate mbere ya anene arĩa angĩ ake:

21 Agĩcookia mũnene wa arĩa maamũtwaragĩra ndibei wĩra-inĩ wake, nĩgeetha acooke gũtwarĩra Firaũni gĩkombe rĩngĩ.

22 No rĩrĩ, mũnene wa arĩa maamũthondekagĩra mĩgate-rĩ, akĩmũcuria mũtĩ igũrũ o ta ũrĩa Jusufu aamerĩte ũtaũri-inĩ wake.

23 No mũnene ũcio wa arĩa maatwaragĩra Firaũni ndibei ndaigana kũririkana Jusufu; nĩariganĩrwo nĩwe.

41

Irooto cia Firaũni

1 Na rĩrĩ, mĩaka ìrĩ mĩgima yathira-rĩ, Firaũni akĩroota kĩroto: Akĩona arũgamĩte rũteere-inĩ rwa Rũũ rwa Nili;

2 na rĩrĩ, gũkiumĩra ng’ombe mũgwanja njega na noru kuuma thĩinĩ wa rũũ rũu, na igĩitĩka kũrĩa nyeki ithanjĩ-inĩ.

3 Thuutha wacio rĩ, hakiumĩra ng’ombe ingĩ mũgwanja, njong’i na hĩnju, kuuma rũũ rũu rwa Nili, na ikĩrũgama mwena-inĩ harĩa icio ingĩ ciarũgamĩte hũgũrũrũ-inĩ cia rũũ.

4 Na rĩrĩ, ng’ombe icio njong’i na hĩnju ikĩrĩa ng’ombe iria mũgwanja njega na noru. Hĩndĩ ìyo Firaũni akĩũrwo nĩ toro.

5 Ningĩ Firaũni agĩkoma rĩngĩ na akĩroota kĩroto gĩa keerĩ: Magira mũgwanja mega ma ngano, maiyũrite ngano, maakũraga kamũtĩ-inĩ kamwe ka ngano.

6 Thuutha wamo gũgĩthethũka magira mangĩ mũgwanja ma ngano mahĩnju, mahaana ta macinĩtwo nĩ rũhuho rwa mwena wa irathĩro.

7 Magira macio mahĩnju ma ngano makĩmeria magira marĩa mũgwanja maarĩ mega na maiyũrite ngano. Hĩndĩ ìyo Firaũni akĩũrwo nĩ toro, agĩũkĩra agĩkora nĩ kũroota ekũrootaga.

8 Rũciinĩ agĩtangĩka meciiria, na nĩ ũndũ ũcio agĩtũmanĩra andũ-ago othe na andũ arĩa oogĩ a Misiri. Firaũni akĩmeera irooto ciake, no gũtirĩ wao o na ũmwe wahotire kũmũtaũrĩra.

9 Hĩndĩ ìyo mũnene wa arĩa maamũtwaragĩra ndibei akĩra Firaũni atĩrĩ, “Ŭmũthĩ nĩndaririkanio mahĩtia makwa.

10 Hĩndĩ ìmwe-rĩ, Firaũni nĩarakarĩtio nĩ ndungata ciake; na nĩ hamwe na mũnene wa arĩa athondeki mĩgate-rĩ, agĩtuohithia njeera nyũmba-inĩ ya mũnene wa arangĩri.

11 Ŭtukũ ũmwe-rĩ, o ũmwe witũ akĩroota kĩroto, na o kĩroto kĩarĩ na ũtaũri wakĩo mwanya.

12 Na rĩrĩ, kũu njeera twarĩ na mwanake Mũhibirania, ndungata ya mũnene wa arangĩri. Na ithuĩ tũkĩmwĩra irooto ciitũ, nake agĩtũtaũrĩra; akĩhe o mũndũ ũtaũri wa kĩroto gĩake.

13 Namo maũndũ magĩkĩka o ta ũrĩa aatũtaũrĩre. Nĩ ngĩcookio wĩra-inĩ wakwa, nake mũndũ ũcio ũngĩ agĩcuurio mũtĩ igũrũ.”

14 Nĩ ũndũ ũcio Firaũni agĩtũmanĩra Jusufu, nake akĩrutwo kũu njeera narua. Na aarĩkia kwĩyenja* na kũruta nguo iria arĩ nacio na gwĩkĩra ingĩ-rĩ, agĩthĩ mbere ya Firaũni.

* 41:14 Warĩ mũtugo wa andũ a Misiri kwenjwo njuĩrĩ na nderu, no Ahibirania matiekaga ũguo.

15 Nake Firaũni akĩĩra Jusufu atĩrĩ, “Ndĩrarootire kĩroto na gũtirĩ mũndũ ũrahota gũgĩtaũra. No nĩnjiguĩte gũkĩrwo atĩrĩ, wee ũngĩrwo kĩroto no ũhote gũgĩtaũra.”

16 Jusufu agĩcookeria Firaũni atĩrĩ, “Nĩ mwene ndingĩhota, no Ngai nĩekũhe Firaũni macookio marĩa arenda.”

17 Hĩndĩ ĩyo Firaũni akĩĩra Jusufu atĩrĩ, “Kĩroto-inĩ gĩakwa-rĩ, ndĩrarũgamĩte hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Nili,

18 rĩrĩa haroimĩrire ng’ombe mũgwanja njega na noru kuuma rũũĩ, na iraitĩka kũrĩa kũu ithanjĩ-inĩ.

19 Thuutha wacio kũracooka kũroimĩra ng’ombe ingĩ mũgwanja hinyaru, njong’i mũno na hĩnju. Ndirĩ ndona ng’ombe njong’i ta icio bũrũri-inĩ wothe wa Misiri.

20 Nacio ng’ombe icio hĩnju na njong’i irarĩa ng’ombe iria mũgwanja noru iria iroimĩrite mbere.

21 No rĩrĩ, o na ciarĩkia gũcirĩa-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩramenyire atĩ nĩrarũite; tondũ ironekaga irĩ o njong’i o ta mbere. Hĩndĩ ĩyo ndĩrokĩra.

22 “Ningĩ irooto-inĩ ciakwa-rĩ, nĩndĩronire magira mũgwanja mega ma ngano na maiyũrite ngano, magĩkũũra kamũtĩ-inĩ ka ngano.

23 Thuutha wamo, magira mangĩ mũgwanja marathethũka, marĩ mahohu na macinĩtwo nĩ rũhuho rwa mwena wa irathĩro.

24 Namo magira macio mahĩnju marameria magira marĩa mũgwanja mega. Ndĩraheire andũ-ago ũhoro ũcio, no gũtirĩ o na ũmwe ũrahotire kũndaũrĩa irooto icio.”

25 Nake Jusufu akĩĩra Firaũni atĩrĩ, “Irooto cia Firaũni cieri no kĩroto kĩmwe. Ngai nĩaguũrĩirie Firaũni ũrĩa akiriĩ gwĩka.

26 Ng’ombe iria mũgwanja njega nĩ mĩaka mũgwanja, na magira marĩa mũgwanja mega ma ngano nĩ mĩaka mũgwanja; kĩroto kũu no kĩmwe.

27 Nacio ng’ombe icio mũgwanja hĩnju na njong’i iria cioimĩrire thuutha nĩ mĩaka mũgwanja, na no taguo magira marĩa mũgwanja matarĩ ngano macinĩtwo nĩ rũhuho rwa mwena wa irathĩro: ĩyo nĩ mĩaka mũgwanja ya ng’aragu.

28 “Na o ta ũrĩa ndeera Firaũni: Ngai nĩ oneetie Firaũni ũrĩa akiriĩ gwĩka.

29 Nĩgũgũkorwo na mĩaka mũgwanja ya bũthi mũnene bũrũri wothe wa Misiri,

30 no nĩgũgũcooka kũrũmĩrĩrwo nĩ mĩaka mũgwanja ya ng’aragu. Naguo bũthi ũcio wothe wa Misiri nĩũkariganĩa, nayo ng’aragu nĩkananga bũrũri ũyũ.

31 Bũthi wa bũrũri ndũkaririkanwo, tondũ ng’aragu ĩrĩa ĩgacooka kũgĩa nĩgakorwo ĩrĩ nene mũno.

32 Gĩtũmi kĩa Firaũni aheo kĩroto kũu maita meerĩ, nĩ tondũ Ngai nĩatuĩte nĩegwĩka ũndũ ũcio, na ekũwĩka o narua.

33 “Rĩu Firaũni nĩacarie mũndũ ũũĩ gũkũũrana maũndũ na mũndũ mũũgĩ, amũtue mũrũgamĩrĩri wa bũrũri wa Misiri.

34 O na ningĩ Firaũni nĩagĩthuure atabarĩri a bũrũri a kuoyaga gĩcunjĩ gĩa ithano kĩa magetha ma Misiri mĩaka-inĩ ĩyo mũgwanja ya bũthi.

35 Nao nĩmacookanĩrĩrie irio icio ciothe cia mĩaka ĩyo mĩega ĩrooka, na ngano ĩyo ĩkorwo watho-inĩ wa Firaũni, ĩigwo matũũra-inĩ ĩrĩ irio.

36 Nacio irio icio ciagĩrĩire kũigwo irĩ mũthiithũ wa bũrũri, ikaahũthĩrwo hĩndĩ ĩrĩa ya mĩaka mũgwanja ya ng’aragu ĩrĩa ĩkaagĩa Misiri, nĩgeetha bũrũri ndũkanathũkio nĩ ng’aragu ĩyo.”

37 Firaũni na anene ake makĩona mũbango ũcio ũrĩ mwegu.

38 Nĩ ũndũ ũcio Firaũni akĩmooria atĩrĩ, “No tuone mũndũ ũngĩ ta ũyũ, mũndũ ũrĩ na roho wa Ngai thĩinĩ wake?”

39 Firaũni agĩkĩra Jusufu atĩrĩ, “Kuona atĩ Ngai nĩakũmenyithĩtie maũndũ maya mothe-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩ ũngĩkũũrana maũndũ na mũũgĩ ta we.

40 Wee nĩwe ũkũrũgamĩrĩra nyũmba yakwa ya ũthamaki, na andũ akwa othe mariathĩkagĩra watho waku. Ũndũ ngũgũkĩra naguo no atĩrĩ, nĩ nĩ nĩ Mũthamaki.”

Jusufu Kũrũgamĩrĩra Misiri

41 Nĩ ũndũ ũcio Firaũni akĩra Jusufu atĩrĩ, “Kuuma rĩu nĩndagũtua mũrũgamĩrĩri wa bũrũri wothe wa Misiri.”

42 Ningĩ Firaũni akĩruta gĩcũhĩ gĩake kĩa mũhũuri kuuma kĩara gĩake agĩgũkĩra kĩara-inĩ kĩa Jusufu.† Agĩcooka akĩmũhumba nguo cia gatani njega, na kĩrengeeri gĩa thahabu ngingo.

43 Ningĩ agĩtũma akuuo na ngaari yake ya ita, arĩ mũndũ wa keerĩ harĩ we wathani-inĩ, nao andũ magĩthĩ makĩanagĩrĩra marĩ mbere yake atĩrĩ, “Eherai njĩra-inĩ!” Nĩ ũndũ ũcio Firaũni agĩtua Jusufu mũrũgamĩrĩri wa bũrũri wothe wa Misiri.

44 Ningĩ Firaũni akĩra Jusufu atĩrĩ, “Nĩ nĩ Firaũni, no rĩrĩ, hatarĩ na rũtha rwaku, gũtirĩ mũndũ ũgeeka ũndũ atarĩ na rũtha rwaku gũkũ Misiri guothe.”

45 Nake Firaũni agĩta Jusufu Zafenathu-Panea, na akĩmũhe Asenathu mwarĩ wa Potifera, mũthĩnjĩri-ngai wa Onu, atuĩke mũtumia wake. Nake Jusufu agĩtuĩkania bũrũri wothe wa Misiri.

46 Jusufu aarĩ na mĩaka mĩrongo itatũ rĩrĩa atoonyire ũtungata-inĩ wa Firaũni mũthamaki wa Misiri. Nake Jusufu akĩehera mbere ya Firaũni, agĩtuĩkania bũrũri wothe wa Misiri.

47 Na rĩrĩ, ihinda rĩa mĩaka iyo mũgwanja ya bũthi, bũrũri ũcio ũgĩciara maciaro maingĩ mũno.

48 Nake Jusufu agĩcookanĩrĩria irio ciothe cia bũrũri wa Misiri iria ciagĩire kuo mĩaka iyo mũgwanja ya bũthi, na agĩciigithia matũũra-inĩ marĩa manene. O itũũra inene akaiga irio iria ciakũragio mĩgũnda-inĩ irĩa yarĩthiũrũrũkĩrie.

49 Jusufu agĩkĩgithia ngano nyingĩ mũno, o ta mũthanga wa iria-inĩ; yarĩ nyingĩ mũno, o nginya agĩtiga kũiga maandĩko ma mũigana wayo tondũ ndĩngĩathimĩkire.

50 Mĩaka ya ng’aragu itaanakinya-rĩ, Jusufu nĩaciarĩrwo tũhĩ twĩrĩ nĩ Asenathu mwarĩ wa Potifera, mũthĩnjĩri-ngai wa Onu.

51 Jusufu agĩta irigithathi rĩake Manase, akiuga atĩrĩ, “Nĩ tondũ Ngai nĩatũmĩte ndiganĩrwo nĩ thĩina wakwa wothe na nyũmba ya baba yothe.”

52 Nako kahĩ ga keerĩ, agĩgeeta Efiraimu, akiuga atĩrĩ, “Nĩ tondũ Ngai nĩatũmĩte ngĩe na maciaro bũrũri-inĩ wa mĩnyamaro yakwa.”

53 Nayo mĩaka mũgwanja ya bũthi kũu Misiri igĩthira,

54 na mĩaka mũgwanja ya ng’aragu ikĩambĩrĩria, o ta ũrĩa Jusufu oigĩte. Kwarĩ na ng’aragu mabũrũri-inĩ marĩa mangĩ mothe, no bũrũri wa Misiri wothe warĩ na irio.

55 Na rĩrĩa andũ a Misiri othe maambĩrĩrie kũigua ng’aragu-rĩ, magĩkaĩra Firaũni amahe irio. Nake Firaũni akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ kũrĩ Jusufu na mwĩke ũrĩa ekũmwĩra.”

† 41:42 Gĩcũhĩ gĩa guoko nĩkĩo kĩaũthagĩrwo nĩ athamaki kũhũũra mĩhũũri.

⁵⁶ Rĩrĩa ng'aragu yagĩire bũrũri wothe-rĩ, Jusufu akĩhingũra makũmbĩ ma irio, akĩenderia andũ a Misiri ngano, nĩgũkorwo ng'aragu yarĩ nene mũno Misiri guothe.

⁵⁷ Namo mabũrũri mothe magĩũka Misiri kũrĩ Jusufu kũgũra ngano, tondũ ng'aragu iyo yarĩ nene mũno thĩ yothe.

42

Ariũ a ithe na Jusufu Gũthiĩ Misiri

¹ Rĩrĩa Jakubu aamenyire atĩ Misiri nĩ kwarĩ na ngano, akĩira ariũ ake atĩrĩ, "Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte mũikare o ro ũguo mũcũthanĩrĩrie?"

² Agĩthiĩ na mbere akĩmeera atĩrĩ, "Nĩnjiguĩte atĩ Misiri kũrĩ na ngano. Ikũrũkai kuo mũgatũgũrĩre irio, nĩgeetha tũtũũre muoyo tũtigakue."

³ Nao ariũ ikũmi a ithe na Jusufu magĩikũrũka, magĩthiĩ kũgũra ngano Misiri.

⁴ No Jakubu ndaatũmire Benjamini mũrũ wa nyina na Jusufu athiĩ na arĩa angĩ, tondũ nĩetigagĩra ndakone mũtino.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio ariũ a Isiraeli magĩthiĩ marĩ hamwe na arĩa angĩ maathiĩte kũgũra ngano Misiri, tondũ bũrũri wa Kaanani o nago warĩ na ng'aragu.

⁶ Na rĩrĩ, Jusufu nĩwe warĩ mwathi wa bũrũri wa Misiri na nĩwe wendagĩria andũ othe a bũrũri ngano. Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa ariũ a ithe maakinyire kuo-rĩ, makĩmũnamĩrĩra, magĩturumithia mothiũ mao thĩ.

⁷ Na rĩrĩa Jusufu onire ariũ a ithe, o ro rĩmwe akĩmamenya, no agĩtua ndamooĩ na akĩmaarĩria arĩ na ũũru, akĩmooria atĩrĩ, "Mumĩte kũ?"

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Tuumĩte bũrũri wa Kaanani tũgooka kũgũra irio."

⁸ O na gũtuĩka Jusufu nĩamenyire ariũ a ithe-rĩ, o matiigana kũmũmenya.

⁹ Ningĩ akĩririkana irooto ciake iria aarootete imakoniĩ, akĩmeera atĩrĩ, "Inyuĩ mũrĩ athigaani! Mũũkĩte kũrora bũrũri witũ kũrĩa ũtarĩ mũgitĩre."

¹⁰ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Aca, mwathi witũ! Ndongata ciaku ciũkĩte o kũgũra irio tu.

¹¹ Ithuĩ ithuothe tũrĩ ariũ a mũthuri ũmwe. Ithuĩ ndongata ciaku tũrĩ andũ ehokeku, tũtirĩ athigaani."

¹² Nake Jusufu akĩmeera atĩrĩ, "Aca! Mũũkĩte kũrora bũrũri witũ kũrĩa ũtarĩ mũgitĩre."

¹³ No makĩmũcookeria atĩrĩ, "Ndongata ciaku ciarĩ andũ ikũmi na eerĩ, ariũ a mũthuri ũmwe, ũrĩa ũtũũraga bũrũri wa Kaanani. ũrĩa mũnini biũ nĩwe ũrĩ na baba rĩu, na ũmwe witũ ndarĩ ho."

¹⁴ Jusufu akĩmeera atĩrĩ, "No ta ũrĩa ndamwĩra: Inyuĩ mũrĩ athigaani!"

¹⁵ Na ũũ nĩguo mũkũmenyeka atĩ mũrĩ andũ a ma: Ti-itherũ, o ta ũrĩa Firaũni atũũraga muoyo-rĩ, mũtingiuma kũndũ gũkũ nginya ũrĩa mũnini wanyu oke.

¹⁶ Tũmai ũmwe wanyu athiĩ agĩire mũrũ wa thoguo ũcio ũngĩ; inyuĩ aya angĩ nĩ mũgũikio njeera nĩgeetha ciugo cianyu icio mwarĩtie irorwo kana nĩ ũhoru wa ma. Mũngĩkorwo ũguo muugĩte tiguu-rĩ, o ta ũrĩa Firaũni atũũraga muoyo, inyuĩ mũrĩ athigaani!"

¹⁷ Nake akĩmaikia othe njeera, magĩkara kuo mũthenya ĩtatũ.

¹⁸ Mũthenya wa ĩtatũ Jusufu akĩmeera atĩrĩ, "Tondũ ndĩ mwĩtigĩri Ngairĩ, ĩkai ũũ nĩguo mũtũũre muoyo:

19 Angĩkorwo mũrĩ andũ ehokeku, ìtikĩrai ùmwe wanyu aikare gũkũ njeera, na inyuĩ arĩa angĩ mũthiĩ mũtwarĩre andũ anyu ngano nĩ ùndũ wa ng'aragu ãrĩa marĩ nayo.

20 No rĩrĩ, no nginya mũndehere mũrũ wa thoguo ùcio mũnini biũ, nĩgeetha ciugo cianyu ciĩtikĩrĩke kũna atĩ nĩ cia ma, na nĩguo mũtigakue." Nao magĩika o ùguo.

21 Nao makĩrana atĩrĩ, "Ti-itherũ tũraherithio nĩ ùndũ wa mũrũ wa ithe witũ. Nĩtuonire ùrĩa aarĩ na thĩna rĩrĩa atũthaithaga tũhonokie muoyo wake, no tũkĩrega kũmũigua; na no kĩo tũnyitĩtwo nĩ thĩna ùyũ."

22 Rubeni akĩmacookeria atĩrĩ, "Githĩ ndiamwĩrĩre mũtikehĩrie kamwana kau? No inyuĩ mũkĩrega gũũthikĩrĩria! Rĩu no nginya tũrĩho thakame yake."

23 No matiamenyaga atĩ Jusufu nĩaiguaga ùrĩa moigaga, tondũ we aatũmagĩra mũtabuti akĩmaarĩria.

24 Jusufu akĩmahutatĩra akĩmeherera, akĩambĩrĩria kũrĩra; ningĩ agĩcooka agĩthiĩ akĩmaarĩria rĩngĩ. Akĩnyitithia Simeoni akĩeherio harĩo na akĩohwo makĩonaga.

25 Jusufu agĩathana makũnia mao maiyũrio ngano, na betha cia o mũndũ icookio ikũnia-inĩ rĩake, na maheo rĩngu wa rĩgendo. Thuutha wa gwĩkĩrwo maũndũ macio,

26 makĩgĩrĩra ndigiri ciao mĩrigo ãyo ya ngano na makiumagara.

27 Harĩa maarũgamire mararĩrĩre-rĩ, ùmwe wao agĩtumũra ikũnia rĩake ahe ndigiri yake irio, nake akĩona betha ciake hau mũromo-inĩ wa ikũnia rĩake.

28 Akĩra ariũ a ithe atĩrĩ, "Haiya, nĩnjookeirio betha ciakwa; ã ici haha ikũnia-inĩ rĩakwa."

Ngoro ciao ikĩnyitwo nĩ ihooru na makĩrorana makĩinainaga, makĩũrania atĩrĩ, "Nĩ atĩa ùũ Ngai atwĩkĩte?"

29 Na rĩrĩa maakinyire kũrĩ ithe wao Jakubu kũu bũrũri wa Kaanani-rĩ, makĩmwĩra maũndũ marĩa mothe monete. Makĩmwĩra atĩrĩ,

30 "Mũndũ ùrĩa mwathi wa bũrũri ùcio aatwarĩrie na ùũru mũingĩ na agĩtũtua ta twathiĩte gũthigaana bũrũri ùcio.

31 No ithuĩ tũkĩmwĩra atĩrĩ, 'Ithuĩ tũrĩ andũ ehokeku; tũtirĩ athigaani.

32 Twarĩ andũ ikũmi na eerĩ, ariũ a mũthuuri ùmwe. ùmwe ndarĩ ho, na ùrĩa mũnini biũ arĩ na ithe witũ kũu Kaanani.'

33 "Ningĩ mũndũ ùcio mwathi wa bũrũri agĩtwĩra atĩrĩ, 'Gĩkĩ nĩkĩo gĩgũtũma menye kana mũrĩ andũ ehokeku: Ndigĩrai mũrũ wa thoguo ùmwe gũkũ, muoe irio mũthiĩ mũcitwarĩre andũ a nyũmba cianyu acio marĩ na ng'aragu.

34 No mũndehere mũrũ wa thoguo ùrĩa mũnini biũ na noguo ngaamenya atĩ mũtirĩ athigaani, mũrĩ andũ ehokeku. Hĩndĩ ãyo nĩngamũcookeria mũrũ wa thoguo, na nĩmũgetĩkĩrio kuonjorithagia bũrũri-inĩ ùyũ.' "

35 Na rĩrĩa moonoragia makũnia mao-rĩ, o mũndũ agĩkora kĩohe kĩa betha ciake ikũnia-inĩ rĩake! Nao na ithe wao mona ciohe icio cia mbeeca, makĩmaka.

36 Ithe wao Jakubu akĩmeera atĩrĩ, "Mũrĩ kũũniinĩra ciana ciakwa. Jusufu ndarĩ ho, na Simeoni ndarĩ ho, na rĩu mũrenda kuoya Benjamini. Maũndũ maya mothe nĩ nĩ mokĩrĩre!"

37 Hĩndĩ ãyo Rubeni akĩra ithe atĩrĩ, "Nĩũkooraga ariũ akwa eerĩ ingĩkaaga gũcookia Benjamini harĩwe. Reke akorwo ùmenyereri-inĩ wakwa, na nĩngamũcookia."

38 No Jakubu akiuga atĩrĩ, "Mũrũ wakwa ndegũikũrũka athiĩ na inyuĩ; mũrũ wa nyina nĩ mũkuũ na nowe wiki ùtigarĩte. Angĩnyitwo nĩ

mũtino mũna rũgendo-inĩ rũu mũrathiĩ-rĩ, mwatũma mbuĩ ici ciakwa ithĩ mbĩrĩra-inĩ na kĩaha.”

43

Rũgendo rwa Keerĩ rwa Gũthiĩ Misiri

¹ Na rĩrĩ, ng'aragu ĩyo ĩkĩneneha mũno bũrũri-inĩ wa Kaanani.

² Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa maarĩire ngano yothe ĩrĩa maagũrĩte Misiri ĩgĩthira-rĩ, ithe wao akĩmeera atĩrĩ, “Cookai Misiri rĩngĩ mũgatũgũrĩre irio ĩngĩ nini.”

³ No Juda akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũndũ ũcio aatwĩhĩtĩire agĩtwĩra atĩrĩ, ‘Mũtikoono ũthiũ wakwa rĩngĩ tiga mũrũ wa thoguo ũcio ũngĩ akorirwo arĩ hamwe na inyuĩ.’”

⁴ Akorwo nĩgũtũtũma hamwe na mũrũ wa ithe witũ Benjamini, nĩtũgũikũrũka tũthiĩ tũkũgũrĩre irio.

⁵ No akorwo ndũkũmũtũma na ithuĩ, tũtigũikũrũka, tondũ mũndũ ũcio aatwĩrĩre atĩrĩ, ‘Mũtikoono ũthiũ wakwa rĩngĩ tiga no mũrũ wa thoguo akorirwo arĩ hamwe na inyuĩ.’”

⁶ Nake Isiraeli akĩmooria atĩrĩ, Mwandehereire thĩna ũyũ nĩkĩ, na ũndũ wa kwĩra mũndũ ũcio atĩ nĩ mũrĩ na mũrũ wa ithe wanyu ũngĩ?

⁷ Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũcio aatũũragia ciũria itũkonĩĩ ithuĩ ene o na cia nyũmba ciitũ abarĩrĩire mũno. Agĩtũũria atĩrĩ, ‘Ithe wanyu arĩ o muoyo? Nĩ mũrĩ na mũrũ wa thoguo ũngĩ?’ Ithuĩ no gũcookia twacookagia ciũria ciake. Tũngĩamenyire atĩa atĩ no oige, ‘Thiĩ mũrehe mũrũ wa thoguo gũkũ?’”

⁸ Ningĩ Juda akĩra Isiraeli ithe atĩrĩ, “Njĩtĩkĩria thĩ na kamwana gaka, na nĩtũgũthiĩ o ro rĩmwe, nĩgeetha wee na ithuĩ na ciana ciitũ tũtũũre muoyo, na tũtigakue.

⁹ Nĩ mwene nĩngũmũrũgamĩrĩra wega; na nĩ nĩ ũkoooria ũhoru wake. Ingĩkaaga kũmũcookia kũrĩ wee, na ndĩmũrũgamie mbere yaku-rĩ, nĩ ngaacookererwo nĩ ihĩtia rĩu matukũ ma muoyo wakwa wothe.

¹⁰ Ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ, korwo tũtinatĩndĩrĩra ũhoru ũyũ tũngĩthiĩte rĩa keerĩ na tũgacooka.”

¹¹ Nake Isiraeli, ithe wao akĩmeera atĩrĩ, “Kũngĩkorwo no nginya athiĩ-rĩ, ĩkai ũũ: ĩkĩrai maciaro marĩa mega mũno ma bũrũri ũyũ mondo-inĩ cianyu, mũikũrũkĩrie mũndũ ũcio marĩ kĩaheo, na mahuti manini marĩa manungi wega na kaũũkĩ kanini, na ũbani na ũũkĩ-wa-ngoma ũrĩa wĩtagwo manemane, na njothi na rothi.

¹² Na mũkuue betha maita meerĩ, tondũ no nginya mũcookie betha iria ciacooketio mũromo-inĩ ya makũnia manyu. No gũkorwo ũndũ ũcio wekirwo na mahĩtia.

¹³ Oyai mũrũ wa thoguo o nake, mũcooke kũrĩ mũndũ ũcio o narua.

¹⁴ Nake Ngai Mwene-Hinya-Wothe arotũma mũiguĩrwo tha nĩ mũndũ ũcio, nĩgeetha etĩkĩre mũcooke na mũrũ wa thoguo wanyu ũcio ũngĩ o na Benjamini. Hakwa-rĩ, akorwo nĩ ngũkuĩrwo-rĩ, nĩ nguĩrwo.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makĩoya iheo icio na betha maita meerĩ, na magĩthiĩ na Benjamini. Magĩkũrũka na ihenya Misiri na makĩĩneana kũrĩ Jusufu.

¹⁶ Rĩrĩa Jusufu onire Benjamini arĩ hamwe nao-rĩ, akĩra mũnene wa nyũmba yake atĩrĩ, “Twara andũ aya gwakwa mũciĩ, ũthĩnje na ũthondeke irio cia mũaraho; tondũ nĩ mekũrĩanĩra na nĩ mũaraho.”

¹⁷ Nake mũndũ ũcio agĩka o ta ũrĩa Jusufu aamwĩrĩte, na akĩmatwara kwa Jusufu mũciĩ.

18 Nao andũ acio nĩmamakire maatwarwo gwake mũciĩ. Magĩciiria atĩrĩ, “Twarehwo gũkũ nĩ ũndũ wa betha iria ciacookirio makũnia-inĩ maitũ hĩndĩ ya mbere. Arenda gũtũtharĩkĩra atũtoorie na atũtue ngombo ciake, na oe ndigiri ciitũ.”

19 Tondũ ũcio makĩambata magĩthiĩ kũrĩ mũnene wa nyũmba ya Jusufu, makĩmwarĩria marĩ hau mũromo-inĩ wa nyũmba.

20 Makĩmwĩra atĩrĩ, “Twagũthaitha mwathi witũ, nĩ tuokire gũkũ hĩndĩ ya mbere kũgũra irio.

21 No harĩa twarũgamire tũrarĩrĩre-rĩ, twatumũra makũnia maitũ o mũndũ agĩkora betha yake, o ũrĩa yoheetwo ĩrĩ mũromo-inĩ wa ikũnia. Nĩ ũndũ ũcio nĩ twacooka nacio.

22 Na ningĩ nĩtuoka na betha ingĩ cia kũgũra irio. Tũtiũĩ nũũ wekĩrĩre betha ciitũ makũnia-inĩ maitũ.”

23 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Gũtirĩ na thĩna, tigai gwĩtigĩra. Ngai wanyu, o we Ngai wa ithe wanyu, nĩwe wamũheire kĩgĩna makũnia-inĩ manyu; betha cianyu nĩndaciĩamũkĩire.” Agĩcoka akĩmarehera Simeoni.

24 Ningĩ mũnene ũcio wa nyũmba ya Jusufu akĩmatwara mũciĩ kwa Jusufu, akĩmahe maaĩ ma gwĩthamba magũrũ, na akĩhe ndigiri ciao gĩa kũrĩa.

25 Nao makĩhaarĩria iheo ciao cia kũhe Jusufu ooka mĩaraho, tondũ nĩmaiguĩte atĩ nĩmekũrĩa irio kuo.

26 Rĩrĩa Jusufu ookire mũciĩ-rĩ, makĩmũhe iheo iria maarehete kũu nyũmba-inĩ, na makĩnamĩrĩra, magĩturumithia mothiũ mao thĩ mbere yake.

27 Nake akĩmahooya ũhoru, akĩmooria, “Mũkũrũ ũrĩa mwaheire ũhoru wake-rĩ, nĩ mũhoru? Arĩ o muoyo?”

28 Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndungata yaku ũcio ithe witũ arĩ o muoyo na ndarĩ na ũũru.” Nao makĩnamĩrĩra mamũhe gĩtĩio.

29 Na aaroranga akĩona mũrũ wa nyina Benjamini, ũrĩa maaciaranĩrwo nake; akĩmooria atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe mũrũ wa thoguo ũrĩa mũnini biũ, ũrĩa mwaheire ũhoru wake?” Agĩcoka akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, Ngai arogũtuga.”

30 Na rĩrĩ, aigua ta ekumwo nĩ ngoro nĩ kuona mũrũ wa nyina Benjamini-rĩ, Jusufu agĩkiuma na ihenya agĩthiĩ gũcaria handũ angĩrĩrĩa. Nake agĩthiĩ kanyũmba gake ga thĩnĩ akĩrĩrĩa kuo.

31 Na aarĩkia gwĩthamba ũthiũ akiuma, akĩyũmĩrĩria, akiuga atĩrĩ, “Igai irio metha-inĩ.”

32 Makĩigĩra Jusufu irio ciake arĩ wiki, na ariũ a ithe marĩ oiki, nao andũ a Misiri marĩ oiki, tondũ andũ a Misiri matingĩarĩanĩre na Ahibirania tondũ warĩ thaahu harĩo.

33 Andũ acio maaikarĩtio mbere yake kũringana na ũkũrũ wao, kuuma irigithathi nginya ũrĩa warĩ mũnini biũ; nao makĩrorana o mũndũ na mũndũ nĩ kũgega.

34 Rĩrĩa maihũrĩrwo irio kuuma metha-inĩ ya Jusufu-rĩ, rwĩga rwa Benjamini rwarĩ maita matano gũkĩra rwa arĩa angĩ. Nao makĩrĩa na makĩnyuanĩra nake mategwĩtigĩra.

44

Gĩkombe kĩa Betha Ikũnia-inĩ rĩa Benjamini

1 Nake Jusufu agĩatha mũnene wa nyũmba yake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Iyũria makũnia ma andũ aya irio nyingĩ o ta ũrĩa mangĩhota gũkuua, na wĩkĩre betha ya mũndũ o mũndũ mũromo-inĩ wa ikũnia rĩake.

² Ningĩ wĩkĩre gĩkombe gĩakwa kĩrĩa kĩa betha mũromo-inĩ wa ikũnia rĩa ũrĩa mũnini biũ wao, hamwe na betha cia ngano yake." Nake mũnene ũcio agĩka o ũrĩa Jusufu aamwĩrire.

³ Rũciinĩ gwakĩa-rĩ, andũ acio makiumagario hamwe na ndigiri ciao.

⁴ Matanathĩ kũraya na itũura rĩu inene-rĩ, Jusufu akĩira mũnene wa nyũmba yake atĩrĩ, "Rũmĩrĩra andũ acio o rĩu, na wamakinyĩra ũmoorie atĩrĩ, 'Mwarĩha wega na ũũru nĩkĩ?'

⁵ Githĩ gĩkombe gĩkĩ tikĩo mwathi wakwa anyuuaga nakĩo na akaragũra nakĩo? Ũndũ ũyũ mwĩkĩte nĩ ũndũ mũũru mũno.' "

⁶ Na rĩrĩa aamakinyĩrĩre-rĩ, agĩcookera ciugo icio kũrĩ o.

⁷ Nao makĩmũũria atĩrĩ, "Mwathi witũ ekwaria maũndũ ta macio nĩkĩ? Ithuĩ ndungata ciaku tũroaga gwĩka ũndũ ta ũcio!

⁸ Ithuĩ o na nĩtũragũcookeirie betha iria twakorire mũromo-inĩ ya makũnia maitũ kuuma bũrũri wa Kaanani; nĩ kĩ kĩngĩtũma tũye betha kana thahabu kuuma nyũmba ya mwathi waku?

⁹ Ndungata o na imwe yaku yakorwo ĩrĩ nakĩo-rĩ, no ĩgũkua, na ithuĩ aya angĩ tũtuĩke ngombo cia mwathi witũ."

¹⁰ Nake akiuga atĩrĩ, "Nĩ wega, nĩgũtuĩke o ũguo mwoiga. ũrĩa ũgũkorwo nakĩo nĩwe ũgũtuĩka ngombo yakwa; inyuĩ arĩa angĩ mũtirĩ na ũcuuke."

¹¹ O mũndũ o mũndũ agĩkũrũkia ikũnia rĩake thĩ na ihenya na akĩrĩtumũra.

¹² Nake mũnene ũcio wa nyũmba ya Jusufu akĩambĩrĩria gũcaria gĩkombe, ambĩrĩrie harĩ ũrĩa mũkũrũ wao na akĩrĩkĩrĩria harĩ ũrĩa mũnini biũ. Nakĩo gĩkombe kũ gĩkĩoneka ikũnia-inĩ rĩa Benjamini.

¹³ Nao moona ũguo-rĩ, magĩtembũranga nguo ciao. Magĩcooka makĩhaicia mũrigo yao ndigiri ĩgũrũ magĩcooka na thuutha kũu itũura-inĩ inene.

¹⁴ Jusufu aarĩ o kũu nyũmba rĩrĩa Juda na ariũ a ithe maatoonyire kuo. Nao makĩngũithia thĩ mbere yake.

¹⁵ Jusufu akĩmooria atĩrĩ, "Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũyũ mwĩkĩte? Kaĩ mũtooĩ atĩ mũndũ ta nĩ no ahote kũmenya maũndũ na njĩra ya ũragũri?"

¹⁶ Juda akĩmũcookeria atĩrĩ, "Nĩ atĩa tũngĩra mwathi witũ? Tũngiuga atĩa? Tũngĩhota atĩa kuonania atĩ tũtũhĩtie? Ngai nĩwe ũguũrĩtie mahĩtia ma ndungata ciaku. Rĩu ithuĩ tũrĩ ngombo cia mwathi witũ, ithuothe ũndũ ũmwe na ũrĩa ũkorirwo na gĩkombe kũu."

¹⁷ No Jusufu akiuga atĩrĩ, "Ndĩroaga gwĩka ũndũ ta ũcio! Mũndũ ũrĩa ũkorirwo na gĩkombe kũu nowe ũgũtuĩka ngombo yakwa. Inyuĩ aya angĩ, cookai kũrĩ ithe wanyu na thayũ."

¹⁸ No Juda agĩthĩ harĩ we, akiuga atĩrĩ, "Ndagũthaita mwathi wakwa, ĩtĩkĩria ndungata yaku yarĩrie mwathi wakwa. Ndũkarakarĩre ndungata yaku o na gũtuĩka ũiganaine na Firaũni we mwene.

¹⁹ Mwathi wakwa, wee woririe ndungata ciaku atĩrĩ, 'Nĩ mũrĩ ithe wanyu kana mũrũ wa thoguo wanyu ũngĩ?'

²⁰ Na ithuĩ tũgĩgũcookeria atĩrĩ, 'Tũrĩ na ithe witũ mũthuuri mũkũrũ mũno, na kũrĩ kamwana kanini aaciariirwo ũkũrũ-inĩ wake. Mũrũ-wanyina na kamwana kau nĩ mũkuũ, na nowe wiki wa ariũ a nyina ũtigarĩte, na ithe nĩamwendete mũno.'

²¹ "Hĩndĩ ĩyo ũkĩra ndungata ciaku atĩrĩ, 'Thĩĩ mũmũikũrũkie mũmũrehe ndĩmwĩonere.'

²² Na ithuĩ tũkĩra mwathi witũ atĩrĩ, 'Kamwana kau gatingiuma harĩ ithe; kangiuma harĩ we, ithe no gũkua angĩkua.'

²³ No wee werire ndungata ciaku atĩrĩ, ‘Tiga mũũkire na mũrũ wa thoguo ũcio mũnini biũ, mũtikoono ũthiũ wakwa rĩngĩ.’

²⁴ Na twainũka kũrĩ ndungata yaku ũcio ithe witũ, tũkĩmwĩra ũrĩa wee mwathi witũ woigĩte.

²⁵ “Nĩngĩ ithe witũ agĩtwĩra atĩrĩ, ‘Cookai, mũthiĩ mũgũre irio ingĩ nini.’

²⁶ No ithuĩ tũkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Tũtingĩkũrũka kuo. No gũkorirwo nĩtũgũthiĩ na mũriũ waku ũyũ mũnini biũ. Tũtingĩona ũthiũ wa mũndũ ũcio tiga mũriũ waku ũyũ akorirwo na ithuĩ.’

²⁷ “Nayo ndungata yaku ũcio ithe witũ agĩtwĩra atĩrĩ, ‘Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ mũtumia wakwa Rakeli aanjarĩire ariũ eerĩ.

²⁸ Ũmwe wacio nĩathiire na ndacooke, na nĩ ngiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩatambuũrĩtwo nĩ nyamũ!” Na kuuma hĩndĩ ĩyo ndirĩ ndamuona rĩngĩ.

²⁹ Mũngĩoya ũyũ ũngĩ nake akoone mũtino-rĩ, mwatũma mbuĩ ici ciakwa ithiĩ mbĩrĩra na kĩahe.’

³⁰ “Na rĩrĩ, kamwana gaka kangĩaga gũthiĩ na nĩ tũgacooka kũrĩ ndungata yaku ũcio baba, o baba ũcio muoyo wake wohanĩtio na muoyo wa kamwana gaka-rĩ,

³¹ oone atĩ kamwana gaka tũtirĩ nako, no gũkua agaakua. Ithuĩ ndungata ciaku tũgĩkũrũkie mbuĩ cia ithe witũ mbĩrĩra-inĩ na kĩahe.

³² Nĩ ndungata yaku-rĩ, nĩnderutĩire kũrĩ baba gũkamenyerera. Ngiuga atĩrĩ, ‘Ingĩkaaga gũgacookia kũrĩ we-rĩ, nĩngacookererwo nĩ ihĩtia rĩrĩ ndĩ mbere ya baba, matukũ mothe ma muoyo wakwa!’

³³ “Na rĩu ndagũthaitha ũreke nĩ ndungata yaku ndigwo gũkũ nduĩke ngombo ya mwathi wakwa handũ ha kamwana gaka, na wĩtikĩrie kamwana gaka kainũke na ariũ a ithe.

³⁴ Ingĩhota atĩa kũinũka kũrĩ baba itarĩ na kamwana gaka? Aca! Ndũkareke ngoone kĩahe kĩrĩa kĩngĩnyiita baba.”

45

Jusufu Kwĩmenyithia kũrĩ Ariũ a Ithe

¹ Hĩndĩ ĩyo Jusufu akĩremwo nĩ kwĩyũmĩrĩria mbere ya arĩa othe maamũtungataga, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Andũ othe nĩmehere harĩ nĩ!” Tondũ ũcio, hatiarĩ mũndũ o na ũmwe warĩ na Jusufu rĩrĩa emenyithanirie kũrĩ ariũ a ithe.

² Na akĩrĩra anĩrĩire o nginya andũ a Misiri makĩmũigua, o na andũ a nyũmba ya Firaũni makĩigua ũhoru wa kĩrĩro kũ.

³ Jusufu akĩra ariũ a ithe atĩrĩ, “Nĩ nĩ Jusufu! Baba arĩ o muoyo?” No ariũ a ithe matiahotire kũmũcookeria, nĩgũkorwo nĩmamakĩte mũno marĩ mbere yake.

⁴ Nĩngĩ Jusufu akĩra ariũ a ithe atĩrĩ, “Ta nguĩrĩria.” Meeka ũguo-rĩ, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nĩ mũrũ wa thoguo Jusufu, ũrĩa mwendirie Misiri!

⁵ Na rĩu, mũtigathĩnĩke kana mwĩrakarĩre nĩkũnyendia gũkũ, tondũ nĩ Ngai wandũmire njũke mbere yanyu nĩgeetha honokie mũoyo.

⁶ Handũ-inĩ ha mũaka ĩrĩ rĩu gũkoretwo na ng’aragu bũrũri-inĩ, na mũaka ĩtano ĩgũũka gũtigũkorwo na kũrĩma kana kũgetha.

⁷ No Ngai aandũmire mbere yanyu nĩguo ndũme matigari manyu matũũre gũkũ thĩ, na honokie mũoyo yanyu na kũhonokania kũnene.

⁸ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ti inyuĩ mwandũmire gũkũ, no nĩ Ngai. Na nĩanduĩte ta ithe wa Firaũni, na mwathi wa nyũmba yake yothe o na mwathi wa bũrũri wothe wa Misiri.

9 Na rĩu hiũhai mũcooke kũrĩ baba mũmwĩre atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo mũrũguo Jusufu ekuuga: Ngai nĩanduĩte mwathi wa bũrũri wa Misiri guothe. Ikũrũka ũũke kũrĩ nĩ; ndũgaikare.

10 Ūgũtũũra bũrũri wa Gosheni* na ũkorwo ũrĩ hakuhĩ na nĩ, wee na ciana ciaku, na ciana cia ciana ciaku, na ndũũru ciaku cia mbũri na cia ng’ombe, na kĩrĩa gĩothe ũrĩ nakĩo.

11 Kũu nĩkuo ndĩrĩgũteithagĩria tondũ kũrĩ na mũaka ĩngĩ ĩtano ya ng’aragu ĩtigarĩte. Kwaga ũguo wee na nyũmba yaku na andũ arĩa othe makwĩgũ nĩmũgũtuĩka athĩĩnĩki.’

12 “Inyuĩ nĩmũreyonera, o na Benjamini mũrũ wa maitũ akeyonera, atĩ nĩ nĩ mwene ndĩramwarĩria.

13 Na mwĩre baba ũhoru wa gĩtĩno kĩrĩa gĩothe heetwo gũkũ Misiri, na ũrĩa wothe mwĩoneire, na mũikũrũkie baba gũkũ narua.”

14 Ningĩ akĩhĩmbĩria mũrũ wa nyina Benjamini na akĩrĩra, o nake Benjamini akĩmũhĩmbĩria akĩrĩraga.

15 Na akĩmumunya ariũ a ithe othe na akĩmahĩmbĩria akĩrĩraga. Thuutha ũcio ariũ a ithe makĩaranĩria nake.

16 Na rĩrĩa ũhoru ũcio waiguirwo nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Firaũni, atĩ ariũ a ithe na Jusufu nĩmokĩte-rĩ, Firaũni na anene ake othe magĩkena.

17 Firaũni akĩra Jusufu atĩrĩ, “Ĩra ariũ a thoguo atĩrĩ, ‘Ĩkai ũũ: Igĩrĩrai nyamũ cianyu mũrĩgo mũcooke bũrũri wa Kaanani,

18 na mũndehere ithe wanyu na andũ a nyũmba cianyu. Na nĩ nĩngamũhe kũndũ kũrĩa kwega mũno bũrũri-inĩ wa Misiri, na mũkenagĩre ũnoru wa bũrũri ũyũ.’

19 “Ningĩ nĩwathĩrĩrio ũmeere atĩrĩ: ‘Ĩkai ũũ: Oyai makaari mamwe kuuma gũkũ Misiri nĩ ũndũ wa ciana na atumia anyu, mũgĩire ithe wanyu mũũke.

20 Na mũtigatindanĩre na indo cianyu tondũ maũndũ mothe marĩa mega mũno ma Misiri megũtuĩka manyu.’”

21 Nĩ ũndũ ũcio ariũ a Isiraeli magĩka o ro ũguo. Jusufu akĩmahe makaari o ta ũrĩa Firaũni aathanĩte na agĩcooka akĩmahe rĩngu wa rũgendo rwao.

22 Ningĩ akĩhe o mũndũ o mũndũ wao nguwo njerũ, no Benjamini-rĩ, akĩmũhe betha magana matatũ,† na nguwo ithano cia kũgarũrĩra.

23 Na indo ici nĩcio aatũmĩre ithe: Ndigiri ikũmi ikuuĩte indo iria njega mũno cia Misiri, na ndigiri ĩngĩ ikũmi cia mĩgoma ikuuĩte ngano na mĩgate na rĩngu wake wa rũgendo.

24 Agĩcooka akiumagaria ariũ a ithe, na magĩthĩ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikanegenanie mũrĩ njĩra-inĩ!”

25 Nĩ ũndũ ũcio makĩambata makiuma Misiri, magĩthĩ magĩkinya kũrĩ ithe wao Jakubu kũu bũrũri-inĩ wa Kaanani.

26 Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Jusufu arĩ o muoyo! Na nĩwe mwathi wa bũrũri wothe wa Misiri.” Jakubu akĩgegeara; akĩaga kũmetĩkia.

27 No rĩrĩa maamwĩrĩre maũndũ marĩa mothe Jusufu aamerĩte, na rĩrĩa onire makaari marĩa Jusufu aatũmĩte ma kũmũkuua mamũtware Misiri-rĩ, roho wa Jakubu ithe wao ũkĩarahũka.

28 Nake Isiraeli akiuga atĩrĩ, “Nĩndetĩkia! Mũrũ wakwa Jusufu arĩ o muoyo. Nĩngũthĩ ngamuone itanakua.”

* 45:10 Bũrũri wa Gosheni warĩ mũthia-inĩ wa Rũũ rwa Nili na nĩ kũndũ kwarĩ kũnoru mũno.

† 45:22 nĩ ta kilo ithatũ na nuthu (3.5).

46

Jakubu Gũthiĩ Misiri

¹ Nĩ ũndũ ũcio Isiraeli akiumagara na indo ciothe iria aarĩ nacio, na aakinya Birishiba-rĩ, akĩrutĩra Ngai wa ithe Isaaka magongona.

² Nake Ngai akĩarĩria Isiraeli na kĩoneki ũtukũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jakubu! Jakubu!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Niĩ ũyũ haha.”

³ Ngai akiuga atĩrĩ, “Nĩ niĩ Ngai, Ngai wa thoguo. Ndũgetigĩre gũikũrũka ũthiĩ Misiri, tondũ nĩngagũtua rũrĩrĩ rũnene mũno kũu.

⁴ O na nĩngũikũrũkania nawe kũu Misiri, na ti-itherũ nĩ ngagũcookia gũkũ rĩngĩ. Nakuo guoko kwa Jusufu kuo kwene nĩkuo gũgaakũhinga maitho wakua.”

⁵ Hĩndĩ iyo Jakubu akiuma Birishiba, nao ariũ a Isiraeli magĩkuua ithe wao Jakubu na ciana ciao na atumia ao na makaari marĩa Firaũni aatũmĩte ma kũmũkuua.

⁶ O na nĩngĩ magĩthiĩ na mahiũ mao na indo iria ciothe maagĩite nacio marĩ kũu Kaanani, na Jakubu na rũciaro rwake ruothe magĩthiĩ Misiri.

⁷ Aathiire Misiri na ariũ ake na tũmwana twa ariũ ake, agĩthiĩ na airĩtu ake na tũirĩtu twa airĩtu ake, ũguo nĩ kuuga rũciaro rwake ruothe.

⁸ Maya nĩmo marĩtwa ma ariũ a Isiraeli (Jakubu na njiaro ciake) arĩa maathiire Misiri:

Rubeni irigithathi rĩa Jakubu.

⁹ Ariũ a Rubeni maarĩ:

Hanoku, na Palu, na Hezironi, na Karimi.

¹⁰ Ariũ a Simeoni maarĩ:

Jemueli, na Jamini, na Ohadi, na Jakini, na Zoharu, na Shauli mũrũ wa mũtumia ũrĩa Mũkaanani.

¹¹ Ariũ a Lawi maarĩ:

Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

¹² Ariũ a Juda maarĩ:

Eri, na Onani, na Shela, na Perezu, na Zera (no Eri na Onani nĩmakuĩrĩire bũrũri wa Kaanani.)

Nao ariũ a Perezu maarĩ:

Hezironi na Hamuli.

¹³ Ariũ a Isakaru maarĩ:

Tola, na Puya, na Jashubu, na Shimuroni.

¹⁴ Ariũ a Zebuluni maarĩ:

Seredi, na Eloni, na Jahaleeli.

¹⁵ Acio nĩo ariũ arĩa Lea aaciariire Jakubu kũu Padani-Aramu, hamwe na mwarĩ Dina. Ariũ acio na airĩtu ake othe maarĩ mĩrongo itatũ na atatũ.

¹⁶ Ariũ a Gadi maarĩ:

Zifioni, na Hagi, na Shuni, na Eziboni, na Eri, na Arodi, na Areli.

¹⁷ Nao Ariũ a Asheri maarĩ:

Imuna, na Ishiva, na Ishivi, na Beria.

Mwarĩ wa nyina aarĩ Sera.

Ariũ a Beria maarĩ:

Heberi na Malikieli.

¹⁸ Icio nĩcio ciana iria ciaciariirwo Jakubu nĩ Zilipa, ũrĩa Labani aaheete mwarĩ Lea; ciothe ciarĩ ciana ikũmi na ithathatũ.

¹⁹ Ariũ a Rakeli mũtumia wa Jakubu maarĩ:

Jusufu na Benjamini.

²⁰ Nake Jusufu arĩ kũu Misiri, nĩaciarĩrwo Manase na Efiraimu nĩ Asenathu mwarĩ wa Potifera, mũthĩnjĩri-ngai wa Onu.

²¹ Nao ariũ a Benjamini maarĩ:

Bela, na Bekeri, na Ashibeli, na Gera, na Naamani, na Ehi, na Roshu, na Mupimu, na Hupimu, na Aradi.

²² Acio nĩo ariũ a Rakeli arĩa maaciarĩrwo Jakubu othe maarĩ andũ ikũmi na ana.

²³ Mũriũ wa Dani aarĩ:

Hushimu.

²⁴ Nao Ariũ a Nafitali maarĩ:

Jahazeeli, na Guni, na Jezeri, na Shilemu.

²⁵ Acio nĩo ariũ arĩa maaciarĩrwo Jakubu nĩ Biliha ũrĩa Labani aaheete mwarĩ Rakeli, othe maarĩ mũgwanja.

²⁶ Andũ othe arĩa maathiire na Jakubu Misiri, arĩa maarĩ a njiaro ciake tũtegũtara atumia a ariũ ake, maarĩ andũ mũrongo ĩtandatũ na atandatũ.

²⁷ Hamwe na ariũ arĩa eerĩ a Jusufu arĩa aaciarĩre Misiri, andũ a nyũmba ya Jakubu arĩa maathiire Misiri maarĩ mũrongo mũgwanja.

²⁸ Nake Jakubu agĩtũma Juda athiĩ mbere yake kũrĩ Jusufu nĩgeetha athĩrĩrwo njĩra ya gũthiĩ Gosheni. Rĩrĩa maakinyire bũrũri wa Gosheni,

²⁹ Jusufu akĩhaarĩria ngaari yake ya mbarathi, na agĩthiĩ Gosheni gũtũnga ithe Isiraeli. Na Jusufu aakinya o ũguo harĩ ithe, akĩmũhĩmbĩria na akĩrĩra ihinda inene.

³⁰ Nake Isiraeli akĩra Jusufu atĩrĩ, “Rĩu no ngĩkue, kuona atĩ nĩndeyonera nĩ mwene atĩ ũrĩ o muoyo.”

³¹ Hĩndĩ ĩyo Jusufu akĩra ariũ a ithe na andũ a nyũmba ya ithe atĩrĩ, Nĩngwambata thiĩ njarie na Firaũni, ndĩmwĩre atĩrĩ, Ariũ a baba, na nyũmba ya baba, arĩa maratũũraga bũrũri wa Kaanani, nĩmokĩte kũrĩ nĩ.

³² Andũ acio nĩ arĩithi; marĩithagia mahiũ, na mokĩte na ndũũru ciao cia mbũri na cia ng’ombe, na indo ciothe ciao.

³³ Na rĩrĩa Firaũni arĩmwĩta na amũũrie atĩrĩ, “Inyuĩ mũrutaga wĩra ũrĩkũ?”

³⁴ mwagĩrĩrwo mũmũcookerie atĩrĩ, “Ithuĩ ndungata ciaku tũtũũraga tũrĩithagia mahiũ kuuma ũnini witũ, o ta ũrĩa maithe maitũ meekaga.” Hĩndĩ ĩyo nĩmũgetĩkĩrio mũtũũre mwena wa Gosheni, tondũ arĩithi othe moonagwo marĩ thaahu nĩ andũ a Misiri.

47

¹ Jusufu agĩthiĩ akĩra Firaũni atĩrĩ, “Baba na ariũ a baba hamwe na ndũũru ciao cia mbũri na cia ng’ombe na indo ciao ciothe nĩmokĩte kuuma bũrũri wa Kaanani, na rĩu marĩ Gosheni.”

² Ningĩ agĩthuura ariũ a ithe atano na akĩmatwara mbere ya Firaũni.

³ Firaũni akĩmooria atĩrĩ, “Mũrutaga wĩra ũrĩkũ?”

Nao magĩcookeria Firaũni atĩrĩ, “Ithuĩ ndungata ciaku tũrĩ arĩithi, o ta ũrĩa maithe maitũ maarĩ.”

⁴ Ningĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũũkĩte gũikara gũkũ kwa ihinda, tondũ ng’aragu ĩno nĩ nene kũu Kaanani, na ndũũru cia ndungata ciaku nĩ ciagĩte ũrĩithio. Nĩ ũndũ ũcio twagũthaitha wĩtĩkĩrie ndungata ciaku itũũre Gosheni.”

⁵ Firaũni akĩra Jusufu atĩrĩ, “Thoguo na ariũ a thoguo mokĩte kũrĩ we,

6 na bũrũri wa Misiri ũrĩ mbere yaku; he thoguo na ariũ a thoguo mwena ũrĩa mwega mũno wa bũrũri ũyũ. Reke maikare Gosheni. Na rĩrĩ, angĩkorwo nĩũũ amwe ao marĩ na ũũgĩ wa mwanya-rĩ, matue arũgamĩrĩri a mahiũ makwa.”

7 Ningĩ Jusufu akĩrehe ithe Jakubu mbere ya Firaũni. Na Jakubu aarĩkia kũrathima Firaũni-rĩ,

8 Firaũni akĩmũuria atĩrĩ, “Ũrĩ na mĩaka ĩigana?”

9 Nake Jakubu akĩra Firaũni atĩrĩ, “Mĩaka yakwa ya kũũrũura nĩ igana rĩmwe na mĩrongo ĩtatũ. Mĩaka yakwa ĩkoretwo ĩrĩ mĩnini na ya mĩtangĩko, na ndĩigana mĩaka ya kũũrũura kwa maithe makwa.”

10 Jakubu agĩcooka akĩrathima Firaũni na akĩehera akiuma hau Firaũni aarĩ.

11 Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩhe ithe na ariũ a ithe ũtũũro kũu Misiri na akĩmahe mĩgũnda mwena ũrĩa mwega mũno wa bũrũri ũcio, rũgongo rwa Ramesese o ta ũrĩa Firaũni aathanĩte.

12 Ningĩ Jusufu nĩaheaga ithe na ariũ a ithe na andũ a nyũmba ya ithe othe irio kũringana na mũigana wa ciana ciao.

Jusufu na Ng'aragu

13 Na rĩrĩ, gũtiarĩ irio mwena ũcio wothe, tondũ ng'aragu yarĩ nene mũno; na Misiri na Kaanani cierĩ nĩ ciahinyĩrĩrĩkĩte nĩ ũndũ wa ng'aragu ĩyo.

14 Jusufu akĩũngania mbeeca iria ciothe ingĩonekire bũrũri wa Misiri na wa Kaanani, ĩrĩ ĩrĩhi rĩa ngano ĩrĩa andũ maagũraga, nake agĩcitwara nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Firaũni.

15 Na rĩrĩa mbeeca cia andũ a Misiri na cia andũ a Kaanani ciathirire-rĩ, andũ a Misiri othe magĩthĩ kũrĩ Jusufu, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũhe irio. Tũngĩgĩkua ũtwĩroreire nĩkĩ? Mbeeca ciitũ nĩithirĩte biũ.”

16 Nake Jusufu akĩmacookeria atĩrĩ, “Ndeherai mahiũ manyu, na nĩngũmwenderia irio nĩ ũndũ wa mo tondũ mbeeca nĩ thiru.”

17 Nĩ ũndũ ũcio magĩtwarĩra Jusufu mahiũ mao, nake akĩmakũũranĩria irio na mbarathi ciao, na ng'onde na mbũri ciao, na ng'ombe na ndigiri ciao. Nake Jusufu akĩmateithĩrĩria mwaka ũcio wothe na irio, magĩcikũũrania na mahiũ mao mothe.

18 Naguo mwaka ũcio wathira-rĩ, magĩũka kũrĩ we mwaka ũyũ ũngĩ, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũtingĩhota kũhitha mwathi witũ ũndũ, kuona atĩ mbeeca ciitũ nĩithirĩte, na mahiũ maitũ rĩu nĩ maku, na gũtirĩ kĩndũ gĩtigaire kĩa mwathi witũ tĩga mĩrĩ iitũ na ithaka ciitũ.

19 Tũngĩgĩkua ũtwĩroreire nĩkĩ, ithuĩ na ithaka ciitũ hamwe? Tũgũranĩrie hamwe na ithaka ciitũ, ũtũhe irio, na ithuĩ na ithaka ciitũ tũtuĩke ngombo cia Firaũni. Tũhe mbeũ nĩgeetha tũtũũre muoyo, tũtigakue, na nĩguo bũrũri witũ ndũkanangĩke.”

20 Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩgũrĩra Firaũni bũrũri wothe wa Misiri. Nao andũ a Misiri makĩendia ithaka ciao, mũndũ o mũndũ, nĩ ũndũ ng'aragu nĩyamahatĩrĩrie mũno. Naguo bũrũri wothe ũgĩtuĩka wa Firaũni.

21 Nake Jusufu agĩgĩtua andũ ngombo kuuma mwena ũmwe wa Misiri nginya ũrĩa ũngĩ.

22 No rĩrĩ, ndaigana kũgũra ithaka cia athĩnjĩri-ngai akuo, tondũ o maarĩ na igai maaheagwo nĩ Firaũni, na maarĩ na irio cia kũmaigana kuuma kũrĩ igai rĩu Firaũni aamaheaga. Kĩu nĩkĩo gĩatũmire mage kwendia ithaka ciao.

²³ Nake Jusufu akĩira andũ acio atĩrĩ, “Rĩu tondũ ũmũthĩ nĩndamũgũra hamwe na ithaka cianyu mũtuĩke a Firaũni-rĩ, mbeũ cianyu nĩcio ici; oyai mũkahaande mĩgũnda.

²⁴ No rĩrĩa mũkaagetha, mũkaathe Firaũni gĩcunjĩ gĩa gatano. Iacunjĩ icio ingĩ inya harĩ ithano no mwĩgĩre irĩ mbeũ cia kũhaanda na irio cianyu ene na cia nyũmba cianyu, na cia ciana cianyu.”

²⁵ Nao makiuga atĩrĩ, “Nĩwahonokia mĩoyo iitũ. Tũroogĩtĩkĩrĩka maitho-inĩ ma mwathi witũ; ithuĩ tũgũtũura tũrĩ ngombo cia Firaũni.”

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩruta watho ũkonĩĩ ithaka cia Misiri, na nĩtũire nginya ũmũthĩ, atĩ gĩcunjĩ gĩa gatano kĩa magetha nĩ kĩa Firaũni. No ithaka cia athĩnjĩri-ngai akuo itaatuĩkire cia Firaũni.

²⁷ Nao andũ a Isiraeli magĩtũũra Misiri bũrũri-inĩ wa Gosheni. Makĩgĩa na indo kuo na magĩciarana, makĩingĩha mũno.

²⁸ Jakubu aikarire Misiri mĩaka ikũmi na mũgwanja, nayo mĩaka yake ĩrĩa aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka igana rĩmwe na mĩrongo ĩna na mũgwanja.

²⁹ Na rĩrĩa ihinda rĩa Isiraeli rĩa gũkua rĩakuhĩrĩrie-rĩ, agĩtũmanĩra mũriũ wake Jusufu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩnjĩtĩkĩrĩkĩte maitho-inĩ maku-rĩ, iga guoko gwaku rungu rwa kĩero gĩakwa, na ũnjĩre atĩ nĩũkanjĩka maũndũ ma ũtugi na ma wĩhokeku. Ndũkanaathike gũkũ Misiri,

³⁰ no rĩrĩa ngaahurũka hamwe na maithe makwa, ũkanguua, ũndute Misiri, ũgaathike o harĩa mathikĩtwo.”

Nake Jusufu akiuga atĩrĩ, “Nĩngeeka o ũguo woiga.”

³¹ Nake Isiraeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhĩte na mwĩhĩtwa.” Nake Jusufu akĩhĩta harĩ we na mwĩhĩtwa, nake Isiraeli akĩhooya enyĩtĩrĩre mũthĩgi wake.

48

Manase na Efiraimu

¹ Thuutha-inĩ ũcio Jusufu akĩrwo atĩrĩ, “Thoguo nĩ mũrũaru.” Nĩ ũndũ ũcio akĩoya ariũ ake eerĩ, Manase na Efiraimu, agĩthĩ kũmũrora.

² Na rĩrĩa Jakubu eerirwo atĩrĩ, “Mũrũguo Jusufu nĩoka gũkuona,” Isiraeli akĩyũmĩrĩria, agĩkara thĩ ũrĩrĩ-inĩ.

³ Jakubu akĩira Jusufu atĩrĩ, “Ngai Mwene-Hinya-Wothe nĩanyumĩrĩire ndĩ Luzu bũrũri-inĩ wa Kaanani, na akĩndathima,

⁴ akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Nĩngatũma ũciarane na ũingĩhe. Nĩngagũtua kĩrĩndĩ kĩa andũ, na nĩngaheana bũrũri ũyũ kũrĩ njaro ciaku iria igooka thuutha waku ũtuĩke wacio tene na tene.’

⁵ “Rĩu-rĩ, ariũ aku eerĩ arĩa maaciarĩrwo gũkũ Misiri itanooka kũrĩ werĩ, megũtuuo ta marĩ akwa; Efiraimu na Manase meegũtuĩka akwa, o ta ũrĩa Rubeni na Simeoni marĩ akwa.

⁶ Ciana iria ingĩ ũngĩciarĩrwo thuutha wao nĩ ciaku; kũrĩa makagaya mageetanagio na marĩtwa ma ariũ a ithe wao.

⁷ Na rĩrĩa ndacookaga kuuma Padani, ngĩnyĩtwo nĩ kĩa gĩa gũkuĩrwo nĩ Rakeli kũu bũrũri-inĩ wa Kaanani tũrĩ o rũgendo-inĩ, hakuhĩ na Efiratha. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũthika hau mũkĩra-inĩ wa njĩra ya gũthĩ Efiratha” (na nokuo Bethlehemu).

⁸ Na rĩrĩa Isiraeli onire ariũ a Jusufu, akĩũria atĩrĩ, “Aya nĩ a?”

⁹ Jusufu akĩira ithe atĩrĩ, “Nĩ ariũ akwa arĩa Ngai aaheete ndĩ gũkũ”.

Nake Isiraeli akiuga atĩrĩ, “Mareharehe harĩ nĩ ndĩmarathime.”

¹⁰ Na rĩrĩ, maitho ma Isiraeli nĩmoorĩte nĩ gũkũra, na ndoonaga wega. Jusufu agĩkĩrehe ariũ ake hakuhĩ na Isiraeli, nake Jakubu akĩmamumunya na akĩmahĩmbĩria.

¹¹ Isiraeli akĩĩra Jusufu atĩrĩ, “Ndieciragia nĩngona ũthiũ waku rĩngĩ, na rĩu Ngai nĩanjĩtĩkĩrĩtie nyone o na ciana ciaku.”

¹² Nake Jusufu akĩmaruta maru-inĩ ma Isiraeli, akĩnamĩrĩria ũthiũ akĩũturumithia thĩ.

¹³ Jusufu akĩoya ariũ ake eerĩ, Efiraimu arĩ mwena wake wa ũrĩo aamw-erekeirie guoko-inĩ kwa ũmotho gwa Isiraeli, na Manase arĩ mwena wake wa ũmotho aamwerekeirie guoko-inĩ kwa ũrĩo gwa Isiraeli, akĩmarehe hakuhĩ nake.

¹⁴ No Isiraeli agĩtambũrũkia guoko gwake kwa ũrĩo agĩkũigĩrĩra mĩtwe wa Efiraimu, o na gũtuĩka nĩwe warĩ mũnini, na akĩhĩtũkania moko make, akĩigĩrĩra guoko gwake kwa ũmotho mĩtwe-inĩ wa Manase, o na gũtuĩka Manase nĩwe warĩ irigithathi.

¹⁵ Ningĩ akĩrathima Jusufu, akiuga atĩrĩ,
“Ngai ũrĩa maithe makwa Iburahĩmu na Isaaka maatungatagĩra,
Ngai ũrĩa ũkoretwo arĩ mũrĩithi wakwa mĩtũũrĩre-inĩ wakwa wothe
nginya ũmũthĩ,

¹⁶ na Mũraika ũrĩa ũũhonoketie kuuma mĩtino-inĩ yothe,
arorathima imwana ici.

Iroetanagio na rĩĩtwa rĩakwa,

na ciĩtanagio na marĩĩtwa ma maithe makwa, Iburahĩmu na Isaaka,
na maroingĩha mũno gũkũ thĩ.”

¹⁷ Na rĩrĩa Jusufu onire atĩ ithe aigĩrĩire guoko gwake kwa ũrĩo mĩtwe-inĩ wa Efiraimu-rĩ, ndaakenire; akĩnyiita guoko gwa ithe akweherie kuuma mĩtwe-inĩ wa Efiraimu, akũigĩrĩre mĩtwe-inĩ wa Manase.

¹⁸ Jusufu akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, baba ũyũ nĩwe irigithathi; mũigĩrĩre guoko gwaku kwa ũrĩo mĩtwe.”

¹⁹ No ithe akĩrega, akiuga atĩrĩ, “Nĩnjũũĩ ũguo mũrũ wakwa, nĩnjũũĩ. O nake nĩagatuĩka rũrĩrĩ, na nĩakaneneha. No rĩrĩ, mũrũ wa nyina ũrĩa mũnini nĩakaneneha kũmũkĩra, nacio njiaro ciake ituĩke gĩkundi kĩa ndũrĩrĩ.”

²⁰ Akĩmarathima mũthenya ũcio, akiuga atĩrĩ,

“Isiraeli akaarathimanaga akĩgwetaga rĩĩtwa rĩaku akoiga atĩrĩ:

‘Ngai arotũma ũtuĩke o ta Efiraimu na Manase.’”

Nĩ ũndũ ũcio akĩgweta Efiraimu mbere ya Manase.

²¹ Ningĩ Isiraeli akĩĩra Jusufu atĩrĩ, “Ndĩ hakuhĩ gũkua, no Ngai nĩegũkorwo hamwe na inyuĩ, na nĩakamũcookia bũrũri-inĩ wa maithe manyu.

²² Nawe, ũrĩ ta mwathi wa ariũ a thoguo-rĩ, nĩndakũhe rũgongo rwa bũrũri ũrĩa ndaatunyire Aamori na rũhiũ rwakwa rwa njora na ũta wakwa.”

49

Jakubu Kũrathima ariũ Ake

¹ Ningĩ Jakubu agĩtũmanĩra ariũ ake, akĩmeera atĩrĩ: “Cookanĩrĩrai haha nĩgeetha ndĩmwĩre ũrĩa gũgekĩka kũrĩ inyuĩ matukũ-inĩ marĩa magooka.

² “Ũnganai na mũthikĩrĩrie, inyuĩ ariũ a Jakubu;
thikĩrĩriai Isiraeli ithe wanyu.

³ “Rubeni, ũrĩ irigithathi rĩakwa,

- ũhoti wakwa, kĩonithania kĩa mbere kĩa hinya wakwa;
ũkĩrĩte arĩa angĩ na gũtĩĩka, ũkamakĩra na hinya.
- 4 Wagagĩte ta maaĩ, na nĩ ũndũ ũcio ndũgũcooka gũkĩra arĩa angĩ,
tondũ nĩwahaicire ũrĩrĩ wa thoguo,
ũgĩthaahia ũrĩrĩ wakwa.
- 5 “Simeoni na Lawi nĩ a nyina ũmwe,
hiũ ciao cia njora nĩ indo cia mbaara cia ũhinya.
- 6 Ngoro yakwa ndũkanatoonye ndundu-inĩ yao,
ndũkananyiitane na kũngano kĩa,
nĩgũkorwo nĩmooragĩte andũ marakarĩte,
na magatemanga ndegwa magũrũ macithuithie o ũrĩa mangĩendire.
- 7 Marakara mao mahiũ mũno,
na mang’ũrĩ mao matarĩ tha, maronyitwo nĩ kĩrumi.
Ngaamaharagania thĩinĩ wa Jakubu
na ndĩmahurunjĩre thĩinĩ wa Isiraeli.
- 8 “Juda, ariũ a thoguo nĩmagagũkumia;
nakuo guoko gwaku nĩgũgatooria thũ ciaku;
ariũ a thoguo nĩmagakũinamĩrĩra.
- 9 Juda, we ũrĩ kĩaana kĩa mũrũũthi, mũrũ wakwa;
we ũcookaga kuuma ũguĩmi-inĩ ũhũũnĩte ũguĩmi waku.
O ta mũrũũthi-rĩ, ethunaga na agakoma thĩ,
o ta mũrũũthi wa mũgoma-rĩ, nũũ ũngĩthĩgĩrĩria kũmwarahũra?
- 10 Rũthanju rwa ũthamaki rũtikoima harĩ Juda,
o na kana rũthanju rwa ũnene rũthenge gatagatĩ-inĩ ka magũrũ make,
o nginya agooka ũrĩa mwene ruo,
o we ũrĩa ũgaathĩkagĩrwo nĩ thĩ.
- 11 Akoohagĩrĩra ndigiri yake mũthabibũ-inĩ,
nayo njaũ yake ya ndigiri amĩohagĩrĩre rũhonge-inĩ rũrĩa rwega
mũno.
Agaathambagia nguo ciake na ndibei,
na kanjũ ciake na ũtune wa thabibũ.
- 12 Maitho make makaira gũkĩra ndibei,
namo magego make merũhe gũkĩra iria.
- 13 “Zebuluni agaathũũra hũgũrũrũ-inĩ cia iria,
na atuĩke handũ hega ha gũikaragwo nĩ marikabu;
mĩhaka yake ĩgaakinya o Sidoni.
- 14 “Isakaru nĩ ndigiri ĩrĩa ĩrĩ hinya ĩkomete gatagatĩ ka mĩrigo ĩrĩ.
- 15 Rĩrĩa akoona ũrĩa ũhurũko wake ũrĩ mwega,
na ũrĩa bũrũri wake wagĩrĩte-rĩ,
no rĩo akainamĩrĩria kĩaande gĩake akuue mĩrigo,
na etĩkĩre kũruta wĩra ũtarĩ mũcaara.
- 16 “Dani agaaciirĩrĩra andũ ake na kĩhooto,
arĩ ta mũhĩrĩga ũmwe wa Isiraeli.
- 17 Dani agaatuĩka ta nyoka ĩrĩ mũkĩra-inĩ wa njĩra,
atuĩke ta ndũira ĩrĩ gacĩra-inĩ,
ĩrĩa ĩrũmaga ndiira cia mbarathi,
na tondũ ũcio mũmĩtwarithia akagũa na ngara.

- 18 “Wee Jehova-rĩ, njetereire kũhonokania gwaku.
- 19 “Gadi nĩagatharĩkĩrwo nĩ ikundi cia atunyani,
nowe nĩagacitharĩkĩra aciingatithie.
- 20 “Irio cia Asheri nĩ cia kũguna mwĩrĩ;
na akaaheanaga irio njega ingĩkenia mũthamaki.
- 21 “Nafitali nĩ ta thiiya ya mũgoma ĩrekereirio,
ĩrĩa ĩciaraga tũthiiya tũthaka.
- 22 “Jusufu nĩ mũthabibũ ũrĩa ũciaraga,
mũthabibũ ũrĩa ũciaraga ũrĩ hakuhĩ na gĩthima,
ũrĩa hongecia guo itambagĩrĩa rũthingo.
- 23 Aikia a mĩguĩ nĩmamũtharĩkĩire marĩ na marũrũ;
makĩmũikĩria mĩguĩ marĩ na ũũru mũingĩ.
- 24 No ũta wake ndwenyenyekire,
moko make marĩ hinya magĩikara merũmĩtie nĩ ũndũ wa guoko kwa
Mwene-Hinya wa Jakubu, na nĩ ũndũ wa Mũrĩithi,
o we Ihiga rĩa Isiraeli,
- 25 nĩ ũndũ wa Ngai wa thoguo, ũrĩa ũgũteithagia,
na tondũ wa Mwene-Hinya-Wothe,
ũrĩa ũkũrathimaga na irathimo cia igũrũ,
na irathimo cia kũrĩa kũriku mũhuro wa thĩ,
o na irathimo cia nyondo na cia nda.
- 26 Irathimo cia thoguo nĩ makĩria ma irathimo cia irĩma iria cia tene,
na nĩ makĩria ma ũtonga wa tũrĩma tũrĩa tũkũrũ.
Ici ciothe nĩirekwo ihurũke mũtwe-inĩ wa Jusufu,
o thiithi-inĩ wa ũcio ũhaana ta mwana wa mũthamaki harĩ ariũ a ithe.
- 27 “Benjamini ahaana ta njũũĩ ĩrĩa ngoroku;
kĩroko-inĩ atambuuraga kĩrĩa aguĩmĩte,
hwaĩ-inĩ akagayania kĩrĩa atahĩte.”
- 28 Ĩyo yothe nĩyo mĩhĩrĩga ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli, na ũguo nĩguo
ithe wao aameerire rĩrĩa aamarathimaga, akĩhe o mũndũ kĩrathimo kĩrĩa
kĩamwagĩrĩire.

Gĩkuũ kĩa Jakubu

- 29 Ningĩ Jakubu akĩmahe mawatho maya: “Ndĩ hakuhĩ gũkua.
Mũgaathika harĩa maithe makwa mathikĩtwo, ngurunga-inĩ ĩrĩa ĩrĩ
gĩthaka-inĩ kĩa Efironi ũrĩa Mũhiti,
- 30 ngurunga ĩrĩa ĩrĩ gĩthaka-inĩ kĩa Makipela hakuhĩ na Mamure kũu
Kaanani, ĩrĩa Iburahĩmu aagũranĩirie na gĩthaka kũu, ĩrĩ handũ ha
gũthikana, kuuma kũrĩ Efironi ũrĩa Mũhiti.
- 31 Hau nĩho Iburahĩmu na mũtumia wake Sara maathikirwo, na no ho
Isaaka na Rebeke mũtumia wake maathikirwo, na no ho ndaathikire Lea.
- 32 Gĩthaka kũu na ngurunga ĩyo ciagũrirwo kuuma kũrĩ Ahethi.”
- 33 Nake Jakubu aarĩkia kũhe ariũ ake ũhoro ũcio-rĩ, agĩthuna magũrũ
make arĩ o gĩtanda-inĩ, agĩtuĩkana, agĩcookanĩrĩrio kũrĩ andũ ao arĩa
maakuĩte.

50

1 Nake Jusufu agĩkĩgũithia thĩ mbere ya ithe, akĩmũrĩrĩra na akĩmũmumunya.

2 Ningĩ agĩcooka agĩatha athondekani arĩa maarĩ ndungata ciake mathondeke mwĩrĩ wa ithe Isiraeli nĩguo ndũkabuthe. Nĩ ũndũ ũcio athondekani makĩmũthondeka,

3 handũ ha ihinda rĩa thikũ mĩrongo ĩna, tondũ rĩu nĩrĩo ihinda rĩrĩa rĩabatarainie rĩa kũũthondeka. Nao andũ a Misiri makĩmũcakaĩra matukũ mĩrongo mũgwanja.

4 Namo matukũ ma kũmũcakaĩra maathira-rĩ, Jusufu akĩra kĩa kĩa Firaũni atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maitho-inĩ manyu-rĩ, njarĩrĩriai kũrĩ Firaũni. Mwĩrei atĩrĩ,

5 ‘Baba nĩatũmire ndĩhĩte na mwĩhĩtwa, akiuga atĩrĩ, “Ndĩ hakuhĩ gũkua; na ndakua ũgaathika mbĩrĩra-inĩ ĩrĩa nĩ mwene ndeyenjeire bũrũri-inĩ wa Kaanani.” Rĩu rekei nyambate thĩ ngathike baba; na nĩngũcooka hũndũke.’ ”

6 Nake Firaũni akĩmũtũmanĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ambata, ũthĩ ũgathike thoguo, o ta ũrĩa aatũmire wĩhĩte.”

7 Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩambata agĩthĩ gũthika ithe. Nao anene othe a Firaũni magĩthĩ nake, andũ a gĩtĩo othe a kĩa kĩa Firaũni o na andũ arĩa atĩku a Misiri othe,

8 o hamwe na andũ othe a nyũmba ya Jusufu, na ariũ a ithe, na arĩa othe maarĩ a nyũmba ya ithe. No ciana ciki na ndũũru ciao cia mbũri na cia ng’ombe ciatigĩtwo Gosheni.

9 Thigari cia ngaari cia ita na cia mbarathi o na cio igĩthĩ nake. Kĩarĩ gĩkundi kĩnene mũno kĩa andũ.

10 Nao maakinya ihuhĩro-inĩ rĩa ngano rĩa Atadi, hakuhĩ na Jorodani, makĩrĩra manĩrĩre marĩ na ruo; na hau Jusufu agĩcakaĩra ithe matukũ mũgwanja.

11 Na rĩrĩa Akaanani arĩa maatũũraga kũu moonire macakaya macio hau ihuhĩro-inĩ rĩa ngano rĩa Atadi, makĩrĩrana atĩrĩ, “Andũ a Misiri marĩ na igongona rĩa macakaya ma kĩa kĩa.” Na nĩkĩo handũ hau hakuhĩ na Jorodani heetagwo Abeli-Miziraimu.

12 Nĩ ũndũ ũcio ariũ a Jakubu magĩka o ũrĩa aamaathĩte:

13 Makĩmũkuua makĩmũtwara bũrũri wa Kaanani, na makĩmũthika ngurunga-inĩ ĩrĩa yarĩ gĩthaka-inĩ kĩa Makipela, hakuhĩ na Mamure, ĩrĩa Iburahĩmu aagũranĩirie na gĩthaka kũu kĩrĩ handũ ha gũthikanwo kuuma kũrĩ Efironi ũrĩa Mũhiti.

14 Thuutha wa gũthika ithe-rĩ, Jusufu agĩcooka Misiri hamwe na ariũ a ithe na arĩa othe maathĩte nake gũthika ithe.

Jusufu Kũmũrĩrĩria Ariũ a Ithe

15 Na rĩrĩa ariũ a ithe moonire atĩ ithe wao nĩakua, makiuga atĩrĩ, “Ĩ angĩkorwo Jusufu nĩatũũire atũiguagĩra ũũru, na atũrĩhie maũru marĩa mothe twamwĩkire?”

16 Nĩ ũndũ ũcio magĩtũmana kũrĩ Jusufu makiuga atĩrĩ, “Thoguo atanakua nĩatigire oiga atĩrĩ:

17 ‘Ũũ nĩguo mũkeera Jusufu: ndagũthaita ũrekere ariũ a thoguo mehia na mahĩtia marĩa meekire nĩ ũndũ nĩmagwĩkire ũũru mũno.’ Na rĩu twagũthaita wohera ndungata cia Ngai wa thoguo mehia macio.” Na rĩrĩa ndũmĩrĩri yao yamũkinyĩire, Jusufu akĩrĩra.

18 Ariũ a ithe magĩcooka magĩthĩ kũrĩ we, makĩgũithia thĩ mbere yake, makiuga atĩrĩ, “Tũrĩ ngombo ciaku.”

¹⁹ No Jusufu akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Kaĩ niĩ akĩrĩ niĩ Ngai?

²⁰ Inyuĩ mwaciirĩte kũnjĩka ũũru, no Ngai aanjiirĩire ũndũ mwega nĩguo akinyanĩrie ũrĩa kũrekĩka rĩu, ũhoru wa kũhonokia mĩoyo ya andũ aingĩ.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũtigetigĩre. Nĩndĩmũheaga irio cianyu na cia ciana cianyu.” Nake akĩmomĩrĩria na akĩmarĩria wega.

Gĩkuũ kĩa Jusufu

²² Jusufu agĩkara Misiri, hamwe na andũ othe a nyũmba ya ithe. Aatũũrĩre muoyo mĩaka igana rĩmwe na ikũmi,

²³ na akĩona rũciarwo rwa gatatũ rwa ciana cia Efraimu. O na ciana cia Makiru mũrũ wa Manase ciaciarwo nĩciaigĩrĩrwo maru-inĩ ma Jusufu.

²⁴ Ningĩ Jusufu akĩira ariũ a ithe atĩrĩ, “Ndĩ hakuhĩ gũkua. No rĩrĩ, ti-itherũ Ngai nĩagooka kũmũrora amũteithie na amũrute kuuma bũrũri ũyũ, amũtware bũrũri ũrĩa erĩire Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu na mwĩhĩtwa.”

²⁵ Nake Jusufu agĩtũma ariũ a Isiraeli mehĩte na mwĩhĩtwa, akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ Ngai nĩagooka kũmũteithia, na hĩndĩ ĩyo yakinya no nginya mũgaakuua mahĩndĩ makwa kuuma kũndũ gũkũ.”

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu agĩkua, arĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana rĩmwe na ikũmi. Thuutha wa kũmũthondeka ndakabuthe, makĩmũiga ithandũkũ-inĩ rĩa gũthikwo narĩo o kũu Misiri.

THAAMA

Kühinyĩrĩrio kwa Andũ a Isiraeli

¹ Maya nĩmo marĩtwa ma ariũ a Isiraeli arĩa maathiire bũrũri wa Misiri hamwe na Jakubu, o mũndũ na andũ a nyũmba yake:

² Nao nĩ Rubeni, na Simeoni, na Lawi, na Juda;

³ Isakaru, na Zebuluni na Benjamini;

⁴ Dani na Nafitali; Gadi na Asheri.

⁵ Njiaro cia Jakubu ciothe ciarĩ mĩrongo mũgwanja; nowe Jusufu, aarĩ bũrũri wa Misiri o na mbere iyo.

⁶ Na rĩrĩ, Jusufu na ariũ a ithe othe, na rũciaro rũu ruothe rwa ihinda rũu magĩkua,

⁷ no andũ a Isiraeli magĩciarana na makĩingĩha mũno, magĩtuĩka aingĩ makĩria, o nginya makĩiyũra bũrũri ũcio.

⁸ Na rĩrĩ, mũthamaki ũngĩ ũtooĩ ũhoru wa Jusufu akĩambĩrĩria gũthamaka kũu bũrũri wa Misiri.

⁹ Nake akĩira andũ ake atĩrĩ, “Onei, andũ a Isiraeli nĩmaingĩhĩte mũno makĩria, magatũkĩria hinya.

¹⁰ Gĩũkei, no nginya tũmathiĩ na wara nĩguo matikae kũingĩha mũno gũkĩra ũũ, tondũ kũngĩgĩa mbaara, no manyiitane na thũ ciitũ na marũe na ithuĩ, na macooke moore moime bũrũri ũyũ.”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Misiri makĩmaigĩra arori a ngombo mamahinyĩrĩrie na ũndũ wa kũmarutithia wĩra wa hinya, nao andũ a Isiraeli magĩaka Pithomu na Ramesese marĩ matũũra manene ma kũigwo indo cia Firaũni.

¹² No o ũrĩa maathiire na mbere kũhinyĩrĩrio-rĩ, noguo maaciaranire na makĩiyũra bũrũri-inĩ ũcio; nĩ ũndũ ũcio andũ a Misiri makĩambĩrĩria gwĩtigĩra andũ a Isiraeli mũno,

¹³ na makĩmahinyĩrĩria na wĩra matekũmaiguĩra tha.

¹⁴ Andũ a Misiri magĩtũma mūtũũrĩre wa andũ a Isiraeli ũgĩe na ruo rũkĩru nĩ ũndũ wa wĩra mũritũ wa gũthondeka maturubarĩ na thimiti, hamwe na mawĩra ma mĩthemba yothe mĩgũnda-inĩ; andũ a Misiri maamahinyagĩrĩria matekũmaiguĩra tha mawĩra-inĩ mao mothe.

¹⁵ Mũthamaki wa bũrũri wa Misiri akĩira Shifira na Pua, aciarithania arĩa maateithagia atumia a Ahibirania,* atĩrĩ,

¹⁶ “Rĩrĩa mũrĩteithagia atumia a Ahibirania makĩgĩa ciana, na mwarora marĩ gĩtanda-inĩ gĩa kũgĩra mwana-rĩ, mũngĩona nĩ kahĩ kooragei, no kangĩkorwo karĩ kairĩtu, mũkareka gatũũre muoyo.”

¹⁷ Na rĩrĩ, aciarithania acio tondũ nĩmetigĩrĩte Ngai, matiigana gwĩka ũrĩa mũthamaki wa bũrũri wa Misiri aamerĩte meke; makĩreka tũhĩ tũu tũtũũre muoyo.

¹⁸ Nake mũthamaki ũcio wa bũrũri wa Misiri agĩta aciarithania acio, akĩmooria atĩrĩ, “Mwĩkĩte ũũ nĩkĩ? Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũreke tũhĩ tũtũũre muoyo?”

¹⁹ Nao aciarithania acio magĩcookeria Firaũni atĩrĩ, “Atumia a Ahibirania matihaana ta atumia a Misiri; o nĩ ahiũ magĩaga ciana aciarithania matanakinya.”

* **1:15** Shifira na Pua maarĩ atumia a Misiri arĩa maaciarithanagia, na nĩo maateithagĩrĩria atumia a Ahibirania gũciara.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Ngai agĩgĩtanahĩra aciarithania acio, nao andũ a Isiraeli makĩongerereka o na makĩngĩha makĩria.

²¹ Na rĩrĩ, tondũ aciarithania acio nĩmetigĩrĩte Ngai, akĩmahe ciana ciao kĩũmbe.

²² Nake Firaũni agĩatha andũ ake othe atĩrĩ: “Kahĩ o gothe gaaciarwo nĩ Mũhibirania no nginya mũgagaikia Rũũ rwa Nili, no mũreke kairĩtu o gothe gatũũre muoyo.”

2

Gũciarwo kwa Musa

¹ Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wa nyũmba ya Lawi nĩahikirie mĩtumia wa mũhĩrĩga wa Alawii,

² nake akĩgĩa nda, agĩciara kahĩ. Rĩrĩa onire kaarĩ kaana gathaka-rĩ, agĩkahitha nyũmba mĩeri itatũ.

³ No rĩrĩa aaremwo nĩgũkahitha rĩngĩ-rĩ, agĩgathondekera gĩkabũ gĩa ithanjĩ na agĩgĩthinga na rami. Agĩcooka agĩkomia kaana kau thĩnĩ wakio, agĩkahitha mathanjĩ-inĩ kũu hũgũrũrũ-inĩ cia Nili.

⁴ Mwarĩ wa nyina na kaana kau aarũgamaga haraaya nĩguo one ũndũ ũrĩa ũngĩgakora.

⁵ Na rĩrĩ, mwarĩ wa Firaũni agĩkũrũka Nili nĩguo agethambe, nacio ndungata ciake ciaceerangaga kũu hũgũrũrũ-inĩ cia rũũ rũu. Nake akĩona gĩkabũ kũu kũu ithanjĩ-inĩ, na agĩtũma ngombo yake ya mũirĩtu ikĩgĩre.

⁶ Agĩkunũra gĩkabũ kũu na akĩona kaana kau. Agĩkaiguĩra tha tondũ nĩkarĩraga. Nake akiuga atĩrĩ, “Gaka nĩ kaana kamwe ga twana twa Ahibirania.”

⁷ Nake mwarĩ wa nyina na kaana kau akĩũria mwarĩ wa Firaũni atĩrĩ, “Ngacarie mĩtumia ũmwe Mũhibirania akũrerere kaana gaka?”

⁸ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, thĩ.” Nake mũirĩtu ũcio agĩthĩĩ, akĩgĩra nyina wa kaana kau.

⁹ Mwarĩ wa Firaũni akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya kaana gaka ũkanderere, nĩndĩrĩkũrĩhaga.” Nĩ ũndũ ũcio mĩtumia ũcio akĩoya kaana kau agĩkarera.

¹⁰ Rĩrĩa kaana kau gaakũrire-rĩ, agĩgatwarĩra mwarĩ wa Firaũni nako gagĩtuĩka ta mũriũ. Agĩgeeta Musa, akiuga atĩrĩ, “Nĩ tondũ ndakarutire maaĩ-inĩ.”

Musa Kũũrĩra Midiani

¹¹ Thuutha wa Musa gũtuĩka mũndũ mũgima-rĩ, mũthenya ũmwe nĩathiire gũceera harĩa andũ ao maarĩ, nake akĩmabaara makĩrutithio wĩra na hinya. Ningĩ akĩona Mũmisiri akĩhũũra Mũhibirania, ũmwe wa andũ ake mwene.

¹² Nake acũthĩrĩria mĩena yothe na ndone mũndũ-rĩ, akĩũraga Mũmisiri ũcio, na akĩmũthika mũthanga-inĩ.

¹³ Mũthenya ũyũ ũngĩ akiumagara na akĩona Ahibirania eerĩ makĩrũa. Akĩũria ũrĩa wogitanĩte atĩrĩ, “Ūraringa Mũhibirania wanyu nĩkĩ?”

¹⁴ Nake mũndũ ũcio akĩmũria atĩrĩ, “Nũũ wagũtuire mwathi na mĩtuithania wa maciira maitũ? Anga nĩũreciiria kũnjũraga o ta ũrĩa ũrooragire Mũmisiri?” Nake Musa agĩtigĩra na agĩciiria atĩrĩ, “Ūrĩa ndĩrekire no nginya ũkorwo nĩũmenyekete.”

15 Rĩrĩa Firaũni aiguire ũhoro ũcio, akĩgeria kũũragithia Musa, nowe Musa akĩũrĩra Firaũni agĩthiĩ gũtũũra Midiani,* kũrĩa aikarire thĩ hakuhi na gĩthima.

16 Na rĩrĩ, Jethero mũthĩnjĩri-ngai wa Midiani aarĩ na airĩtu ake mũgwanja, nao magĩũka gũtaha maaĩ na kũiyũria mũharatĩ manyuithie rũũru rwa mbũri rwa ithe wao.

17 Ariĩthi amwe nĩmookire na makĩingata airĩtu acio, no Musa agĩũkĩra, akĩmateithũra na akĩhe ũhiũ wao maaĩ.

18 Rĩrĩa airĩtu acio maainũkire kũrĩ ithe wao Reueli-rĩ,† akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kũĩ gĩatũma mũcooke narua ũguo ũmũthĩ?”

19 Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũmisiri ũmwe nĩatũteithũrĩre kũrĩ arĩithi; o na nĩwe ũtũtahĩre maaĩ na atũheera mbũri ciitũ maaĩ.”

20 Jethero akĩmooria atĩrĩ, “Na akĩrĩ kũ?” “Mũmũtigire nĩkĩ? Thiĩ mũmwĩte, oke arĩianĩre na ithuĩ.”

21 Nake Musa agĩũtĩkĩra gũikara kwa mũndũ ũcio, nake akĩmũhe mwarĩ wetagwo Zipora amũhikie.

22 Zipora agĩciara kaana ga kahĩ, nake Musa agĩgeeta Gerishomu, tondũ oigire atĩrĩ, “Nduĩkĩte mũgeni bũrũri wene.”

23 Thuutha wa ihinda iraaia-rĩ, mũthamaki wa bũrũri wa Misiri nĩakuire. Andũ a Isiraeli magĩcaaya nĩ ũndũ wa ũkombo, na makĩrĩrĩra Ngai; nakĩo kĩrĩro kĩa atĩ mateithio nĩ ũndũ wa ũkombo gĩgĩkinyĩra Ngai.

24 Nake Ngai akĩigua gũcaaya kwao nake akĩririkana kĩrĩkanĩro gĩake na Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu.

25 Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩona gũtangĩka kwa andũ a Isiraeli, nake akĩrũmbũiya ũhoro wao.

3

Musa na Kĩhinga Gĩakanaga Mwaki

1 Na rĩrĩ, Musa nĩ kũrĩithia arĩithagia rũũru rwa mbũri rwa mũthoniwe Jethero, mũthĩnjĩri-ngai wa Midiani, nake agĩtongoria rũũru rũu rwa mbũri mwena ũũrĩa ũngĩ wa werũ kũraya ma, na agĩkinya Horebu, kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai.*

2 Arĩ kũu-rĩ, akiumĩrĩrwo nĩ mũraika wa Jehova arĩ nĩnĩmbĩ-inĩ cia mwaki ikiuma kĩhinga-inĩ. Musa akĩona atĩ o na gũtuũka kĩhinga nĩgĩakanaga-rĩ, gĩtiahĩaga.

3 Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩciiria atĩrĩ, “Nĩngũthiĩ ho nĩgeetha nyone ũndũ ũyũ mũgeni, menye kĩrĩa kĩragiria kĩhinga kĩhĩe.”

4 Rĩrĩa Jehova onire atĩ nĩathiĩ hau gũcũthĩrĩria, Ngai akĩmwĩta arĩ kĩhinga-inĩ, “Musa! Musa!”

Nake Musa agĩũtĩka, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha.”

5 Nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũgakuhĩrĩrie haha. Ruta iraatũ ciaku magũrũ, nĩgũkorwo handũ hau ũrũgamĩte nĩ handũ hatheru.”

6 Nĩngĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Ngai wa thoguo, Ngai wa Iburahĩmu, Ngai wa Isaaka, o na Ngai wa Jakubu.” Kahinda kau Musa akĩhitha ũthiũ wake, tondũ nĩetiĩrĩre kũrora Ngai.

7 Jehova akiuga atĩrĩ; “Ti-itherũ nĩnyonete mũnyamaro ya andũ akwa kũu bũrũri wa Misiri. Nĩnjiguĩte kĩrĩro kĩa nĩ ũndũ wa arũgamĩrĩri a ngombo arĩa mamahinyagĩrĩria, na nĩngũrũmbũiya ũhoro wa kũnyamarĩka kwao.

* 2:15 Midiani aarĩ ũmwe wa arĩũ a Iburahĩmu (Kĩam 25:2); andũ a Midiani maatũũraga gathigathini wa Kĩrĩma gĩa Sinai. † 2:18 Reueli nowe wetagwo Jethero, na nĩ we warĩ mũthoniwe wa Musa. * 3:1 Kĩrĩma gĩa Sinai kĩaĩkaine ta kĩrĩma kĩa Ngai.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio nĩnjikũrũkĩte nĩguo ndĩmateithũre kuuma moko-inĩ ma andũ a Misiri, ndĩmarute bũrũri ũcio, ndĩmatware bũrũri mwega na mwariĩ, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, kũrĩa gũtũũragwo nĩ Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi.

⁹ Na rĩu kĩrĩro kĩa andũ a Isiraeli nĩkĩnginyĩre, na nĩnyonete ũrĩa andũ a bũrũri wa Misiri maramahinyĩrĩa.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio, thiĩ. Ndĩragũtũma kũrĩ Firaũni ũkarute andũ akwa a Isiraeli moime bũrũri wa Misiri.”

¹¹ No Musa akĩũria Ngai atĩrĩ, “Nĩ ndĩ ũ wa gũthiĩ kwa Firaũni ngarute andũ a Isiraeli moime bũrũri wa Misiri?”

¹² Nake Ngai agĩcookia atĩrĩ, “Ndĩrĩkoragwo hamwe nawe. Naguo ũndũ ũyũ nĩguo ũgaatuĩka kĩmenyithia gĩa atĩ nĩ nĩ ngũtũmĩte: Rĩrĩa ũkaaruta andũ a Isiraeli moime bũrũri wa Misiri, nĩmũkahooyagĩra Ngai kĩrĩma-inĩ gĩkĩ.”

¹³ Musa akĩũra Ngai atĩrĩ, “Ingĩthiĩ kũrĩ andũ a Isiraeli ndĩmeere atĩrĩ, ‘Nĩ Ngai wa maithe manyu wandũma kũrĩ inyuĩ,’ nao manjũũrie atĩrĩ, ‘Ngai ũcio etagwo atĩa?’ ngaamacookeria atĩa?”

¹⁴ Ngai akĩũra Musa atĩrĩ, “NĨ NDŪIRE O TA ŪRĨA NDŪIRE. Īra andũ a Isiraeli atĩrĩ, Ūrĩa wĩtagwo ‘NĨ NDŪIRE nĩwe ũndũmĩte kũrĩ inyuĩ.’ ”

¹⁵ Ningĩ Ngai agĩcooka akĩũra Musa atĩrĩ, “Īra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Jehova, o we Ngai wa maithe manyu, Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka na Ngai wa Jakubu nĩandũmĩte kũrĩ inyuĩ.’ Rĩrĩ nĩrĩo rĩtwa rĩakwa nginya tene, rĩtwa rĩrĩa ndĩrĩrĩkanagwo narĩo kuuma njarwa na njarwa.

¹⁶ “Thiĩ, ũcookanĩrĩrie athuuri a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ, ‘Jehova, Ngai wa maithe manyu o we Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu nĩanyumĩrĩre akanjĩra atĩrĩ: Nĩndorete na ngoona maũndũ marĩa mwĩkĩtwo kũu bũrũri wa Misiri,

¹⁷ na nĩndũite nĩngũmũruta kuuma mĩnyamaro-inĩ yanyu kũu bũrũri wa Misiri, ndĩmũtware bũrũri wa Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ.’

¹⁸ “Athuuri acio a Isiraeli nĩmagagũthikĩrĩria. Ningĩ wee na athuuri acio nĩmũgathiĩ kũrĩ mũthamaki wa bũrũri wa Misiri na mũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova, o we Ngai wa Ahibirania, nĩarĩtie na ithuĩ. Nĩ ũndũ ũcio twĩtĩkĩrie tũthiĩ rũgendo rwa mũthenya ĩtatũ werũ-inĩ tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona.’

¹⁹ No nĩnjũũ atĩ mũthamaki ũcio wa bũrũri wa Misiri ndakamwĩtĩkĩria mũthiĩ, tiga guoko gwakwa kwa hinya kũmũhatĩrĩrie gwĩka ũguo.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio nĩngatambũrũkia guoko gwakwa hũũre andũ a Misiri na maũndũ mothe ma magegania marĩa ngeeka thĩnĩ wao. Thuutha ũcio, nĩakamwĩtĩkĩria mũthiĩ.

²¹ “Na nĩngatũma mwĩtĩkĩrike nĩ andũ a Misiri, nĩgeetha rĩrĩa mũkoimagara, mũtikanathiĩ moko matheri.

²² Mũndũ-wa-nja o wothe Mũsiraeli nĩakahooya mũndũ wa itũũra rĩake, na ahooe mũndũ-wa-nja o wothe matũũranagia nake gwake nyũmba indo cia betha na thahabu o na nguo, iria mũkaahumba ciana cianyu cia aanake na cia airĩtu. Na nĩ ũndũ ũcio nĩmũgataha andũ acio a Misiri.”

4

Musa Kuona Ciama

¹ Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ī mangĩrega kũnjĩtĩkia kana kũnjigua, na manjũũre atĩrĩ, ‘Jehova ndakuumĩrĩre?’ ”

2 Nake Jehova akīmūūria atīrī, “Nī kīi kīu ūrī nakīo guoko?”

Nake agīcookia atīrī, “Nī rūthanju.”

3 Jehova akīmwīra atīrī, “Rūikie thī.”

Musa akīrūikia thī, naruo rūgītuīka nyoka, nake akīmīūrīra.

4 Nake Jehova akīmwīra atīrī, “Tambūrūkia guoko ūmīnyiite mūting’oe.” Nī ūndū ūcio Musa agītambūrūkia guoko akīmīnyiita, nayo ikīgarūrūka, igītuīka rūthanju guoko-inī gwake.

5 Nake Jehova akiuga atīrī, “Ūndū ūyū nīguo wa gūtūma metīkie atī Jehova, o we Ngai wa maithe mao Ngai wa Iburahīmu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu nīakuumīrīire.”

6 Ningī Jehova akiuga atīrī, “Ikia guoko nguo-inī yaku.” Nī ūndū ūcio Musa agīikia guoko nguo-inī yake, na rīrīa aakūrutire kwarī na mangū, gūkeerūha ta ira.

7 Jehova agīcooka akīmwīra atīrī, “Cookia guoko nguo-inī yaku.” Nī ūndū ūcio Musa agīcookia guoko nguo-inī, na rīrīa aakūrutire kwagarūrūkīte gūkahaanana na mwīrī ūcio ūngī wake.

8 Ningī Jehova akiuga atīrī, “Mangīaga gūgwītīkia na kūrūmbūiya kīama kīa mbere, no gūkorwo nīmagetīkia gīa keerī.

9 No mangīaga gwītīkia ciama ici cīerī kana mage gūkūigua-rī, ūgaataha maaī kuuma Rūūī rwa Nili na ūmaite thī. Maaī macio ūgaataha kuuma rūūī nīmagatuīka thakame maitwo thī.”

10 Musa akīra Jehova atīrī, “Wee, Mwathani, nīūūī nī ndirī ndatuīka mūndū mwaria wega, kuuma o tene o na kuuma wambīrīria kwaria na nī ndungata yaku. Nī ndirī mītūkī ya mīario, na ndī rūrīmī rūritū.”

11 Jehova akīmwīra atīrī, “Nūū waheire mūndū kanua? Nūū ūtūmaga mūndū aage kūigua kana aremwo nī kwaria? Nūū ūtūmaga mūndū one kana atuīke mūtumumu? Githī ti nī, Jehova?”

12 Na rīrī, thī; nīngakūhotithia kwaria na ngūrute ūrīa ūkoiga.”

13 No Musa akiuga atīrī, “Mwathani, ndagūthaitha tūma mūndū ūngī akaarie.”

14 Namo marakara ma Jehova makīrīrīmbūkīra Musa, akīmūūria atīrī, “Ī mūrū wa nyūkwa Harūni, ūrīa Mūlawīi-rī, ndangīaria? Nīnjūūī no aarie wega. Arī njīra-inī agīūka gūgūtūnga, na nīegūkena akuona.

15 Ūrīmwaragīria na ūkamwīra ūrīa ekuuga, na nīngamūhotithia inyuī eerī kwaria, na ndīmūrute ūrīa mūgeeka.

16 Nīakaarīria andū handū haku, na agaatuīka taarī we kanua gaku, nawe ūtuīke ta ūrī Ngai harī we.

17 No oya rūthanju rūrū nīguo ūhotage kūrīnga ciama naruo.”

Musa Gūcooka Būrūri wa Misiri

18 Nake Musa agīcooka kwa Jethero mūthoni-we, akīmwīra atīrī, “Njītīkīria njooke būrūri wa Misiri kūrī andū aitū, ngarore kana nī kūrī matūire muoyo.”

Jethero akiuga atīrī, “Thī, ndakūhoera thayū.”

19 Na rīrī, Jehova nīarīirie Musa arī o kūu Midiani, akīmwīra atīrī, “Cooka būrūri wa Misiri, nīgūkorwo andū othe arīa meendaga gūkūūruga nīmakuīte.”

20 Nī ūndū ūcio Musa akīoya mūtumia wake na ariū ake, akīmahaicia ndigiri na makīambīrīria rūgendo rwa gūcooka būrūri wa Misiri. Nake akīoya rūthanju rwa Ngai akīrūnyiita na guoko.

21 Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Wacooka bũrũri wa Misiri-rĩ, tigĩra nĩ weka morirũ mothe marĩa ngũhotithĩtie gwĩka mbere ya Firaũni. No nĩngomia ngoro yake nĩgeetha ndagetĩkĩrie andũ mathiĩ.

22 Ningĩ wĩre Firaũni atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Isiraeli nĩwe mũriũ wakwa wa irigithathi,

23 na nĩndakwĩre atĩrĩ, “Reke mũriũ wakwa athiĩ akaahooe.” No nĩwaregire kũmwĩkĩria athiĩ; nĩ undũ ũcio nĩngooraga mũriũ waku wa irigithathi.’ ”

24 Marĩ handũ harĩa mararĩĩre marĩ rũgendo-inĩ-rĩ, Jehova akiumĩrĩra Musa, na aarĩ hakuhĩ kũmũũraga.

25 No Zipora akĩoya kahiga kaarĩ kogĩ ta kahiũ, akĩruithia mũriũ, na akĩhutithia gĩkonde kũ nyarĩrĩ cia Musa. Agĩcoka akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiitherũ ũrĩ mũthuuri wakwa wa thakame.”

26 Nĩ undũ ũcio Jehova agĩtigana nake. (Hĩndĩ iyo mũtumia ũcio wake oigire “ũrĩ mũthuuri wakwa wa thakame” aaragia ũhoru wa irua.)

27 Nake Jehova akĩra Harũni atĩrĩ, “Thiĩ werũ-inĩ ũgathaagane Musa.” Nĩ undũ ũcio Harũni agĩtũnga Musa kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai, akĩmũhĩmbĩria.

28 Nake Musa akĩra Harũni ũrĩa wothe Jehova amũtũmĩte akoige, o na ningĩ ũhoru wa ciamia ciothe iria aamwathĩte aringe.

29 Musa na Harũni magĩcokanĩrĩria athuuri a Isiraeli othe,

30 nake Harũni akĩmeera ũrĩa wothe Jehova eerĩte Musa. O na ningĩ Musa akĩringa ciamia mbere yao;

31 nao magĩtĩkia. Na rĩria maiguire atĩ Jehova nĩameciĩrĩtie na akona mĩnyamaro yao-rĩ, makĩnamĩrĩra, magĩthathaiya.

5

Gũthondeka Maturubarĩ

1 Thuutha-inĩ Musa na Harũni nĩmathiire kũrĩ Firaũni, makĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, oigĩte ũũ: ‘Reke andũ akwa mathiĩ, nĩgeetha makagĩe na gĩathĩ gĩakwa werũ-inĩ.’ ”

2 Nake Firaũni akĩmooria atĩrĩ, “Jehova nĩwe ũ, atĩ ndĩmwathĩkĩre na ndekererie andũ a Isiraeli mathiĩ? Nĩ ndiũĩ Jehova na ndikũrekereria andũ a Isiraeli mathiĩ.”

3 Ningĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Ngai wa Ahibirania nĩatwarĩirie. Nĩ undũ ũcio twĩtĩkĩrie tũthiĩ rũgendo rwa mĩthenya itatũ werũ-inĩ tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona, kwaga ũguo no atũrehithĩrie mĩthiro kana atũniine na rũhiũ rwa njora.”*

4 No mũthamaki wa bũrũri wa Misiri akĩmooria atĩrĩ, “Musa na Harũni, nĩ kĩĩ kĩratũma mũrute andũ wĩra-inĩ wao? Cookai wĩra-inĩ wanyu!”

5 Nake Firaũni akiuga atĩrĩ, “Ta rorai, andũ a bũrũri rĩu nĩmaingĩhĩte, na inyuĩ nĩmũragiria marute wĩra.”

6 Mũthenya o ũcio Firaũni agĩatha arũgamĩrĩri a ngombo o na nyabaara cia andũ,† akĩmeera atĩrĩ,

7 “Mũtigacooke kũhe andũ a Isiraeli nyeki ya gũthondeka maturubarĩ; nĩmathiĩ magecarĩrie nyeki o ene.

8 No mũmeere atĩ no nginya mathondeke maturubarĩ mũigana o ta wa mbere; mũtikamanyihĩrie gĩthimo. Nĩ igũũta; nĩkĩo mararĩra makoiga atĩrĩ, ‘Nĩtũrekwo tũthiĩ tũkarutĩre Ngai witũ igongona.’

* 5:3 Gĩtũmi kĩa andũ a Isiraeli gũthiĩ kũrutĩra magongona kũraiho na andũ a Misiri nĩ tondũ kũrĩ andũ a Misiri, ng’ombe ciarĩ nyamũ nyamũre (8:22). † 5:6 Arũgamĩrĩri arĩa maaroraga andũ a Isiraeli maarĩ andũ a Misiri, nacio nyabaara ciarĩ andũ a Isiraeli.

⁹ Maritũhĩriei wĩra nĩgeetha makoragwo makĩruta wĩra hĩndĩ ciothe, na mũtuge gũthikĩrĩria ũhoro wa maheeni.”

¹⁰ Nao arũgamĩrĩri a ngombo na nyabaara cia andũ magĩthiĩ makĩra andũ atĩrĩ, “Firaũni ekuuga ũũ: ‘Ndigũcooka kũmũhe nyeki rĩngĩ.’”

¹¹ Thiĩ mũgecarĩrie nyeki yanyu kũrĩa guothe mũrĩmĩona, no wĩra wanyu ndũkũnyihanyihio o na hanini.’”

¹² Nĩ ũndũ ũcio andũ makĩhurunjũkĩra bũrũri wa Misiri guothe kũngania makoni ma ngano mamatũmĩre ta nyeki.

¹³ Arũgamĩrĩri a ngombo makĩmahinyĩrĩria mũno, makameeraga atĩrĩ, “Rĩkiai wĩra ũrĩa mwagĩrĩrwo wa o mũthenya, o ta ũrĩa mwekaga rĩria mwaheagwo nyeki.”

¹⁴ Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ nyabaara arĩa maathuurĩtwo nĩ anene a ngombo a Firaũni magakĩhũũragwo, makoorio atĩrĩ, “Nĩ kĩ kĩragiririe mũhingie mũigana wa maturubarĩ ma ira kana ma ũmũthĩ, ta ũrĩa mũrekaga mbere?”

¹⁵ Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ nyabaara magĩthiĩ kũrĩ Firaũni kũmũthaitha, makĩmũria atĩrĩ: “Nĩ kĩ gĩtũmĩte wĩke ndungata ciaku maũndũ maya?”

¹⁶ Ndungata ciaku itiraheo nyeki, na no tũrerwo, “Thondekai matubararĩ!’ Ndungata ciaku nĩrahũũrwo, no andũ aku nĩo marĩ na mahĩtia.”

¹⁷ Nake Firaũni agĩcookia atĩrĩ, “Igũũta ici! Inyuĩ mũrĩ igũũta! Nĩkĩo mũraikara mũkiugaga atĩrĩ, ‘Nĩtũrekwo tũkarutĩre Jehova igongona.’”

¹⁸ Cookai wĩra-inĩ. Mũtikũheo nyeki, na no nginya mũthondeke mũigana wa maturubarĩ marĩa mwagĩrĩrwo.”

¹⁹ Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ nyabaara makĩmenya atĩ maarĩ thĩina-inĩ rĩria meerirwo atĩrĩ, “Mũtikũnyihĩrio mũigana wa maturubarĩ marĩa mwagĩrĩrwo gũthondeka o mũthenya.”

²⁰ Rĩria moimire harĩ Firaũni-rĩ, magĩkora Musa na Harũni arĩa maameteraire,

²¹ nao anyabara acio makĩmeera atĩrĩ, “Jehova aromuona na amũtuĩre ciira! Mũtũmĩte tũtuĩke kĩndũ kĩnungu kũrĩ Firaũni na anene ake, na mũkamane rũhiũ rwa njora moko-inĩ mao matũũrage.”

Ngai Kwĩranĩra Gũkũũra Andũ Ake

²² Musa agĩcooka kũrĩ, Jehova akĩmũria atĩrĩ, “Mwathani, nĩ kĩ gĩtũmĩte ũrehithĩrie andũ aya thĩina? Gĩkĩ nĩkĩo gĩatũmĩre ũndũme?”

²³ Kuuma rĩria ndaathiire kũrĩ Firaũni kũmwarĩria thĩinĩ wa rĩitwa rĩaku, nĩareheire andũ aya thĩina, nawe ũkaaga gũteithũra andũ aku o na hanini.”

6

¹ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Rĩu nĩũkuona ũrĩa ngwĩka Firaũni: Nĩ tondũ wa guoko gwakwa kũrĩ hinya-rĩ, nĩakamarekereria mathĩ; na ningĩ nĩ tondũ wa guoko gwakwa kũrĩ hinya, nĩakamaingata moime bũrũri wake.”

² Ngai agĩcooka akĩra Musa atĩrĩ, “Nĩ nĩ Jehova.

³ Nĩ nĩ ndoimĩrĩire Iburahĩmu, na Isaaka, o na Jakubu ndĩ Mũrungu Mwene-Hinya-Wothe, no matiamenyire na rĩitwa rĩu rĩakwa Jehova.

⁴ O na nĩndathondekire kĩrĩkanĩro gĩakwa nao atĩ nĩngamahe bũrũri wa Kaanani, kũrĩa maatũũraga marĩ ageni.

⁵ Na makĩria-rĩ, nĩnjiguĩte gũcaaya kwa andũ a Isiraeli, arĩa matuĩtwo ngombo nĩ andũ a Misiri, na nĩndirikanĩte kĩrĩkanĩro gĩakwa nao.

⁶ “Nĩ ũndũ ũcio, ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ: ‘Nĩ nĩ nĩ Jehova, na nĩngamwaũra icooki rĩu mũigĩrĩrwo nĩ andũ a Misiri. Nĩngamuohora mūtige gũcooka gũtuũka ngombo ciao, na nĩngamũkũũra ndambũrũkĩtie guoko na ciiko nene cia ũtuanĩri ciira.

⁷ Ngaamuoya ta andũ akwa kĩũmbe, na nduĩke Ngai wanyu. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu ũrĩa wamũrutire icooki-inĩ rĩa andũ a Misiri.

⁸ Na nĩngamũtwara bũrũri ũrĩa ndeeranĩire na mwĩhĩtwa nyambararĩtie guoko atĩ nĩngaahe Iburahĩmu, na Isaaka, o na Jakubu. Nĩguo ngũmũhe mũwĩgwatĩre ũtuĩke wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova.’ ”

⁹ Musa agĩkĩheana ũhoru ũcio kũrĩ andũ a Isiraeli, no matiamũiguire nĩ ũrĩa maakuĩte ngoro nĩkũhinyĩrĩrio nĩ ũkombo.

¹⁰ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

¹¹ “Thĩ wĩre Firaũni, mũthamaki wa bũrũri wa Misiri arekererie andũ a Isiraeli moime bũrũri wake.”

¹² No Musa akĩira Jehova atĩrĩ, “Angĩkorwo andũ a Isiraeli matingĩnjigua-rĩ, nĩkĩ kĩngĩtũma Firaũni anjigie, kuona njaragia ngĩtondoiraga?”

Andũ a Nyũmba ya Musa na Harũni

¹³ Ngai nĩacookire akĩaria na Musa na Harũni ũhoru wĩgĩ andũ a Isiraeli na Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri na akĩmaatha marute andũ a Isiraeli moime bũrũri wa Misiri.

¹⁴ Aya nĩo maarĩ atongoria a nyũmba ciao:

Ariũ a Rubeni ũrĩa irigithathi rĩa Isiraeli maarĩ Hanoku na Palu, na Hezironi, na Karimi. Acio nĩo maarĩ mbarĩ cia Rubeni.

¹⁵ Ariũ a Simeoni maarĩ Jemueli, na Jamini, na Ohadi, na Jakini, na Sohari, na Shauli ũrĩa warĩ mũriũ wa mũtumia Mũkaanani. Acio nĩo maarĩ mbarĩ cia Simeoni.

¹⁶ Maya nĩmo maarĩ marĩitwa ma ariũ a Lawi kũringana na maandĩko mao: Gerishoni, na Kohathu, na Merari. Lawi aatũũrire muoyo mĩaka 137.

¹⁷ Ariũ a Gerishoni kũringana na mbarĩ ciao maarĩ Libini na Shimei.

¹⁸ Ariũ a Kohathu maarĩ Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli. Kohathu aatũũrire muoyo mĩaka 133.

¹⁹ Ariũ a Merari maarĩ Mahali na Mushi. Acio nĩo maarĩ mbarĩ cia Lawi kũringana na maandĩko mao.

²⁰ Amuramu nĩahikirie mwarĩ wa nyina na ithe wetagwo Jokebedi, ũrĩa wamũciarĩire Harũni na Musa. Amuramu aatũũrire muoyo mĩaka 137.

²¹ Ariũ a Iziharu maarĩ Kora, na Nefegu, na Zikiri.

²² Ariũ a Uzieli maarĩ Mishaeli, na Elizafani, na Sithiri.

²³ Harũni nĩahikirie Elisheba, mwarĩ wa Aminadabu, o ũrĩa warĩ mwarĩ wa nyina na Nahashoni, nake akĩmũciarĩra Nadabu na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru.

²⁴ Ariũ a Kora maarĩ Asiri, na Elikana, na Abiasafu. Acio nĩo mbarĩ cia Akora.

²⁵ Eleazaru mũrũ wa Harũni nĩahikirie mũirĩtu ũmwe wa Putieli, nake akĩmũciarĩra Finehasi.

Acio nĩo maarĩ atongoria a nyũmba cia Alawii, o mbarĩ o mbarĩ.

26 Harūni o ūcio, marĩ na Musa, nĩo meerirwo nĩ Jehova atĩrĩ, “Rutai andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri kũringana na ikundi ciao.”

27 Nĩo maarĩirie Firaũni, mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, ũhoro wa kũruta andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri. Maarĩ Musa o ūcio na Harūni.

Harūni Kwaria Ithenya rĩa Musa

28 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa Jehova aarĩirie Musa arĩ kũu bũrũri wa Misiri-rĩ,

29 aamwĩrire atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Jehova. ĩra Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri ũrĩa wothe ngũkwĩra.”

30 No Musa akĩira Jehova atĩrĩ, “Kuona njaragia ngĩtondoiraga-rĩ, Firaũni angĩkĩnjigua nĩkĩ?”

7

1 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “We ngũtuĩte ta Ngai harĩ Firaũni, nake mũrũ wa nyũkwa Harūni egũtuĩka mũnabii waku.

2 Wee ũriugaga ũrĩa wothe ndĩgwathaga, nake mũrũ wa nyũkwa Harūni nĩwe ũrĩraga Firaũni arekererie andũ a Isiraeli moime bũrũri wake.

3 No nĩngũtũma ngoro ya Firaũni yũme, na o na ndaingĩhia ciama ciakwa na morirũ gũkũ bũrũri wa Misiri-rĩ,

4 ndakamũigua. Ningĩ nĩngatambũrũkia guoko gwakwa kũu bũrũri wa Misiri, na ndute ikundi cia andũ akwa a Isiraeli moime kuo na ũndũ wa ciiko nene cia ũtuanĩri ciira.

5 Nao andũ a Misiri nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngataambũrũkia guoko gwakwa njũkĩrĩre bũrũri wa Misiri na ndute andũ a Isiraeli moime kuo.”

6 Musa na Harūni magĩka o ũrĩa Jehova aamaathĩte meke.

7 Musa aarĩ na mĩaka mĩrongo ĩnana nake Harūni mĩaka mĩrongo ĩnana na ĩtatũ hĩndĩ ĩrĩa maaragia na Firaũni.

Rũthanju rwa Harūni Gũtuĩka Nyoka

8 Jehova akĩira Musa na Harūni atĩrĩ,

9 “Rĩrĩa Firaũni arĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ringai kĩama,’ nawe Musa wĩre Harūni atĩrĩ, ‘Oya rũthanju rwaku, ũrũkie thĩ o hau mbere ya Firaũni,’ naruo rũtuĩke nyoka.”

10 Nĩ ũndũ ūcio Musa na Harūni magĩthĩ kũrĩ Firaũni, nao magĩka o ta ũrĩa maathĩtwo nĩ Jehova. Harūni agĩkia rũthanju rwake thĩ mbere ya Firaũni na anene ake, naruo rũgĩtuĩka nyoka.

11 Nake Firaũni agĩta andũ arĩa oogĩ o na ago, na aringi ciama a Misiri, nao magĩka o ũguo magĩtũmĩra maũgĩ mao ma ũgo.

12 O mũndũ agĩkia rũthanju rwake thĩ na rũgĩtuĩka nyoka. No rũthanju rwa Harūni rũkĩmeria thanju ciao.

13 No rĩrĩ, ngoro ya Firaũni ĩkĩũma nake akĩrega kũmaigua, o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

Mũthiro wa Thakame

14 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ngoro ya Firaũni ndĩngĩororoa; nĩaregete kũrekereria andũ mathĩi.

15 Nĩũgathĩi kũrĩ Firaũni rũciinĩ agĩthĩi rũũ.* Weterere mũcemanie nake hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Nili, na ũthĩi na rũthanju rũrĩa rwa-garũrũkĩte rũgatuĩka nyoka.

* 7:15 Warĩ mũtugo wa Firaũni guthĩi kũhooya ngai ya Rũũ rwa Nili, na nĩyo yoĩkaine ta ithe wa ngai ciothe.

16 Ūcooke ūmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova, o we Ngai wa Ahibirania, nĩandũmĩte ngwĩre ũũ: Rekereria andũ akwa mathiĩ nĩgeetha makandungatĩre marĩ werũ-inĩ. No nginya rĩu nĩũregete gũthikĩrĩria.

17 Jehova ekuuga atĩrĩ: Ūndũ ũyũ nĩguo ũgũtũma ũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova: Ngũgũtha maaĩ ma Rũũĩ rwa Nili na rũthanju rũrũ rũrĩ guoko-inĩ gwakwa, namo magarũrũke matuĩke thakame.

18 Thamaki iria irĩ thĩinĩ wa Rũũĩ rwa Nili nĩigũkua, naruo rũũĩ rũnunge; andũ a Misiri maremwo nĩ kũnyua maaĩ maruo.’ ”

19 Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ĩra Harũni atĩrĩ, ‘Oya rũthanju rwaku na ũtambũrũkie guoko igũrũ rĩa maaĩ ma bũrũri wa Misiri, na igũrũ rĩa tũrũũĩ, na mĩtaro, na tũmaria o na kũrĩa guothe kũhingĩrĩrie maaĩ nakuo guothe gũtuĩke thakame. Thakame ikaiyũra kũndũ guothe bũrũri wa Misiri, o na kũu ndoo-inĩ cia mĩtĩ na mĩtũngi-inĩ ya mahiga.’ ”

20 Musa na Harũni magĩika o ũrĩa Jehova aathanĩte. Agĩkĩambararia rũthanju rwake arĩ mbere ya Firaũni na anene ake, nake akĩgũtha maaĩ ma Rũũĩ rwa Nili, namo maaĩ mothe makĩgarũrũka magĩtuĩka thakame.

21 Thamaki iria ciarĩ Rũũĩ rwa Nili igĩkua, naruo rũũĩ rũkĩnunga ũũru mũno, nginya andũ a bũrũri wa Misiri makĩremwo nĩ kũnyua maaĩ maruo. Bũrũri wa Misiri wothe ũkĩiyũra thakame.

22 No aringi ciama a bũrũri wa Misiri magĩika maũndũ o ta macio na ũndũ wa maũgĩ mao ma ũgo, nayo ngoro ya Firaũni ikĩũma; akĩrega kũigua Musa na Harũni, o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

23 Handũ ha kũigua-rĩ, akĩhũndũka agĩthiĩ nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki, na ndaigana kũrũmbũiya ũhoru ũcio ngoro-inĩ yake.

24 Nao andũ othe a Misiri makĩenja ithima gũkuhĩ na Rũũĩ rwa Nili nĩguo mone maaĩ ma kũnyua, tondũ matingĩahotire kũnyua maaĩ ma rũũĩ rũu.

Mũthiro wa Ciũra

25 Mĩthenya mũgwanja nĩyahĩtũkire thuutha wa Jehova kũgũtha maaĩ ma Nili.

8

1 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Thiĩ kũrĩ Firaũni ũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova oigĩte ũũ: Rekereria andũ akwa mathiĩ, nĩgeetha makandungatĩre.

2 Ūngĩrega kũmarekereria mathiĩ, nĩngũhũũra bũrũri waku wothe na mũthiro wa ciũra.

3 Rũũĩ rwa Nili rũkũiyũra ciũra. Igũũka ciambate o nginya nyũmba yaku ya ũthamaki o na nyũmba yaku ya toro o nginya ũrĩrĩ waku igũrũ, itoonye nyũmba cia anene aku, o na irũgĩrĩre andũ aku o ene, ikorwo kuo o na mariiko-inĩ maku na mĩharatĩ-inĩ ya gũkandĩrwo mũtu.

4 Ciũra icio ikũrũgĩrĩre na irũgĩrĩre andũ aku o na anene aku.’ ”

5 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ĩra Harũni atĩrĩ, ‘Tambũrũkia guoko gwaku na rũthanju igũrũ rĩa tũrũũĩ, na mĩtaro, na tũmaria, ũtũme ciũra ciũke bũrũri-inĩ wa Misiri.’ ”

6 Nĩ ũndũ ũcio Harũni agĩtambũrũkia guoko gwake igũrũ rĩa maaĩ ma bũrũri wa Misiri, nacio ciũra ikiumĩra ikĩiyũra bũrũri.

7 No aringi ciama a bũrũri wa Misiri magĩika maũndũ o ta macio na ũndũ wa maũgĩ mao ma ũgo, o nao magĩtũma ciũra ciũke bũrũri wa Misiri.

8 Firaũni agĩta Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Hooyai Jehova anjeherie na ehererie andũ akwa ciũra ici, na nĩngũrekereria andũ anyu mathiĩ makarutĩre Jehova magongona.”

9 Musa akĩra Firaũni atĩrĩ, “Wee nĩwe ngũhe gĩĩo gĩa gũtua ihinda rĩa gũkũhoera, wee na anene aku o na andũ aku nĩguo inyuĩ na nyũmba cianyu mwehererwo nĩ ciũra, itigare o iria irĩ thĩnĩ wa Rũũ rwa Nili.”

10 Firaũni akiuga atĩrĩ, “Mũkaahoera rũciũ.”

Nake Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩgũtuĩke ũguo woiga, nĩgeetha ũmenye atĩ gũtirĩ mũndũ ũhaana ta Jehova Ngai witũ.

11 Ciũra nĩcigũkweherera na ciehere nyũmba ciaku, cieherere anene aku na andũ aku; itigare o iria irĩ rũũ-inĩ rwa Nili.”

12 Na rĩria Musa na Harũni mehereire Firaũni, Musa agĩkaĩra Jehova ũhoro wĩgĩ ciũra iria aarehithĩrie Firaũni.

13 Nake Jehova agĩka o ũria Musa aahooete. Ciũra iria ciarĩ nyũmba, na iria ciarĩ nja na iria ciarĩ mĩgũnda igĩkua.

14 Ikĩnganio ikĩigwo irũndo, nacio ikĩnungia bũrũri.

15 No rĩria Firaũni onire atĩ marĩkũhoorerwo nĩ thĩna-rĩ, akĩũmia ngoro na akĩrega kũigua Musa na Harũni, o ta ũria Jehova oigĩte.

Mũthiro wa Rwagĩ

16 Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ĩra Harũni atĩrĩ, ‘Tambũrũkia rũthanju rwaku ũgũthe rũkũngũ rũria rũrĩ thĩ,’ na bũrũri-inĩ wothe wa Misiri-rĩ, rũkũngũ rũu rũgũtuĩka rwagĩ.”

17 Nao magĩka ũguo; na rĩria Harũni aatambũrũkirie guoko anyiĩte rũthanju-rĩ, agũtha rũkũngũ nago, rwagĩ rũgĩtambĩria andũ na nyamũ. Rũkũngũ ruothe bũrũri-inĩ wa Misiri rũgĩtuĩka rwagĩ.

18 No hĩndĩ ĩria aringi a ciama a bũrũri wa Misiri maageririe kũrehe rwagĩ na maũgĩ mao ma ũgo-rĩ, nĩmaremirwo. Naruo rwagĩ rũgĩtambĩria andũ na nyamũ.

19 Aringi acio a ciama makĩra Firaũni atĩrĩ, “Ūyũ nĩ hinya wa kĩara kĩa Ngai.” No Firaũni akĩũmia ngoro akĩrega kũigua, o ta ũria Jehova oigĩte.

Mũthiro wa Ngĩ

20 Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ūkĩra rũciinĩ tene, uumĩrĩre Firaũni agĩthĩ Rũũ rwa Nili, ũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Rekereria andũ akwa mathĩ nĩgeetha makandungatĩre.

21 Ūngĩaga kũreka mathĩ-rĩ, ngũkũrehera mĩrumbĩ ya ngĩ, ndehere anene aku na andũ aku, o na ndĩcirehe nyũmba-inĩ cianyu. Nyũmba cia andũ a Misiri ikũiyũra ngĩ, o na ningĩ ciyũre thĩ kũria guothe marĩ.

22 “ ‘No rĩrĩ, mũthenya ũcio ngeeka ũndũ ũrĩ ngũrani bũrũri-inĩ wa Gosheni, kũria andũ akwa matũũraga; gũtikagĩa na mĩrumbĩ ya ngĩ kũu, nĩgeetha ũmenye atĩ nĩ, Jehova, ndĩ bũrũri-inĩ ũyũ.

23 Nĩngekĩra ngũũrani gatagatĩ ka andũ akwa na aku. Rũciũ nĩrĩo kĩama gĩkĩ gĩgekĩka.’ ”

24 Na ũguo noguo Jehova eekire. Ngĩ mĩrumbĩ mĩnene ikĩiyũra nyũmba ya ũthamaki ya Firaũni na igĩtoonya nyũmba cia anene ake, nago bũrũri wa Misiri wothe ũkĩanangwo nĩ ngĩ icio.

25 Ningĩ Firaũni agĩta Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũkarutĩre Ngai wanyu iruta gũkũ bũrũri-inĩ.”

26 No Musa akĩmwĩra atĩrĩ, “Gũtingĩagĩria gwĩka ũguo. Magongona marĩa tũkũrutĩra Jehova Ngai witũ nĩ mekuoneka marĩ magigi nĩ andũ a Misiri. Tũngĩkĩruta magongona marĩ magigi maitho-inĩ mao-rĩ, githĩ matigũtũhũra na mahiga nyuguto?

27 No nginya tũthĩ rũgendo rwa mũthenya ĩtatũ werũ-inĩ tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona, o ta ũria atwathĩte.”

²⁸ Firaūni akiuga atĩrĩ, “Nĩngũmũrekereria mũthiĩ mũkarutĩre Jehova Ngai wanyu magongona werũ-inĩ, no mũtigathiĩ kũraya mũno. Na rĩu, hooerai.”

²⁹ Musa agĩcookia atĩrĩ, “Ndaarĩkia kuuma harĩwe, nĩngũhooya Jehova, na rũciũ ngĩ nĩikoima kũrĩ Firaūni na anene ake, na andũ ake. No ũkĩmenyerere atĩ Firaūni ndageke ũndũ wa kũheenania rĩngĩ, na ũndũ wa kwaga kũrekereria andũ mathiĩ makarutĩre Jehova magongona.”

³⁰ Musa agĩkiuma harĩ Firaūni, akĩhooya Jehova,

³¹ nake Jehova agĩka ũrĩa Musa aamũhoire; nacio ngĩ ikĩherera Firaūni, na anene ake, na andũ ake, na gũtirĩ ngĩ yatigarire.

³² No rĩrĩ, o na ihinda rĩrĩ Firaūni akĩũmia ngoro yake akĩrega kũrekereria andũ mathiĩ.

9

Mũthiro wa Kũniina Ũhiũ

¹ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Thiĩ kũrĩ Firaūni ũkamwĩre atĩrĩ, ‘Jehova, o we Ngai wa Ahibirania ekuuga ũũ: “Rekereria andũ akwa mathiĩ, nĩgeetha makandungatĩre.”

² Ũngĩrega kũmarekereria, na ũthiĩ na mbere kũmarigĩrĩria-rĩ,

³ guoko kwa Jehova nĩgũkũrehithĩria ũhiũ waku ũrĩa ũrĩ ũrĩithio-inĩ mũthiro mũũru mũno kũrĩ mbarathi cianyu na ndigiri, na ngamĩra, na ng’ombe cianyu, na ng’ondu na mbũri.

⁴ No Jehova nĩagekĩra ngũũrani gatagatĩ ka ũhiũ wa andũ a Isiraeli na andũ a Misiri, nĩgeetha gũtikagĩe nyamũ ya Mũisiraeli ĩgũkua.’ ”

⁵ Jehova agĩtua ihinda, na akiuga atĩrĩ, “Rũciũ Jehova nĩageeka ũndũ ũyũ gũkũ bũrũri-inĩ.”

⁶ Na mũthenya ũyũ ũngĩ Jehova agĩgĩka o ũguo: Ũhiũ wothe wa andũ a Misiri ũgĩkua, no gũtirĩ nyamũ o na ĩmwe ya Mũisiraeli yakuire.

⁷ Firaūni agĩtũma andũ magatuĩrie ũhoru, nao makĩona atĩ gũtiarĩ nyamũ o na ĩmwe ya andũ a Isiraeli yakuĩte. No rĩrĩ, ngoro yake ndĩororoire na ndaigana kũrekereria andũ mathiĩ.

Mũthiro wa Mahũha

⁸ Ningĩ Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ, “Oyai ngundi cia mbiro kuuma riiko rĩrĩa inene, nake Musa amĩikie igũrũ mbere ya Firaūni.

⁹ Mbiro ĩyo nĩgatuĩka rũkũngũ rũhinyu, naruo rũiyũre bũrũri wothe wa Misiri, rũcooke rũtuĩke mahũha ma ironda mũrĩ-inĩ ya andũ na ya nyamũ bũrũri-inĩ ũcio wothe.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio magĩkĩoya mbiro kuuma riiko inene, makĩrũgama mbere ya Firaūni. Musa akĩmĩikia igũrũ, namo mahũha ma ironda makiumĩra mũrĩ-inĩ ya andũ o na ya nyamũ.

¹¹ Aringi ciama a Misiri matingĩahotire kũrũgama mbere ya Musa nĩ ũndũ wa mahũha marĩa maarĩ namo,* hamwe na andũ othe a bũrũri wa Misiri.

¹² No Jehova akĩũmia ngoro ya Firaūni, akĩrega kũigua Musa na Harũni, o ta ũrĩa Jehova eerĩte Musa.

Mũthiro wa Mbura ya Mbembe

* **9:11** Mũthiro ũyũ wahũũrĩre aringi a ciama a bũrũri wa Misiri, no ĩyo ĩngĩ yerekeirio kũrĩ indo iria ciahoooyagwo nĩ andũ a Misiri.

13 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ūkĩra rūciinĩ tene, ūkarũgame mbere ya Firaũni ūmwĩre atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo Jehova Ngai wa Ahibirania ekuuga: Rekereria andũ akwa mathiĩ, nĩgeetha makahooe,

14 kana ihinda rĩrĩ ngūtũmĩre mĩthiro yakwa yothe ya hinya, we o hamwe na anene aku na andũ aku, nĩguo ūmenye atĩ gũtirĩ ūngĩ ūhaana ta nĩ gũkũ thĩ guothe.

15 Nĩgũkorwo nginya rĩu nĩingĩhotete gũtambũrũkia guoko gwakwa, ngakũhũura na ngahũura andũ aku na mũthiro ūrĩa ūngĩmũniinĩte inyuothe thĩ.

16 No ngũrũgamĩtie nĩ ūndũ wa gĩtũmi gĩkĩ kĩũmbe, atĩ nguonie hinya wakwa, na atĩ rĩitwa rĩakwa rĩhunjio thĩ yothe.

17 No wĩyũmĩtie kũhinyĩrĩria andũ akwa na ūkagiria mathiĩ.

18 Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, rūciũ ihinda ta rĩrĩ ngoiria mbura ya mbembe njũru mũno, itarĩ yoiria ĩngĩ tayo gũkũ bũrũri wa Misiri kuuma rĩrĩa Misiri kwambĩrĩrie gũtũũrwo nginya rĩu.

19 Gĩathane rĩu atĩ ūhiũ waku na indo ciothe iria ūrĩ nacio mũgũnda itoonyio handũ ingĩgitia, tondũ mbura ĩyo ya mbembe yoirĩra mũndũ o wothe ūrĩ nja kana nyamũ ĩtarehetwo mũciĩ o yothe na ĩrĩ kũu mũgũnda no ĩgũkua.’”

20 Anene acio a Firaũni arĩa meetigĩrĩte kiugo kĩa Jehova makĩhiũha gũtoonyia ngombo ciao na ūhiũ wao nyũmba thĩinĩ.

21 No arĩa mateetigĩrĩre kiugo kĩa Jehova maatigire ngombo ciao na ūhiũ wao mĩgũnda-inĩ.

22 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko ūkũroretie matu-inĩ nĩgeetha mbura ya mbembe yure bũrũri wa Misiri guothe; yurĩre andũ, na nyamũ na yurĩre kĩndũ gĩothe kĩrakũra mĩgũnda-inĩ ya bũrũri wa Misiri.”

23 Rĩrĩa Musa aatambũrũkirie rũthanju arũroretie matu-inĩ, Jehova agĩtũma kũgĩe na marurumĩ hamwe na mbura ya mbembe, naruo rũheni rũkĩhenũka thĩ. Nĩ ūndũ ūcio Jehova akiuria mbura ya mbembe kũu bũrũri wa Misiri;

24 mbura ya mbembe ĩgĩkiura, naruo rũheni rũkĩhenũka kũndũ guothe. Nĩkĩo kĩarĩ kĩhuhũkanio kĩrĩa kĩũru mũno kĩonekanĩte bũrũri wothe wa Misiri kuuma wambĩrĩria gũtũũrwo nĩ andũ.

25 Mbura ĩyo ya mbembe ĩkiura bũrũri wothe wa Misiri, ĩkiurĩra kĩndũ gĩothe kĩarĩ mũgũnda, andũ o hamwe na nyamũ; ĩgĩthũkia kĩndũ gĩothe kĩarĩ mũgũnda na ĩgĩkahũra mĩtĩ yothe.

26 Kũndũ kũrĩa mbura ĩyo ya mbembe ĩtoirire no bũrũri wa Gosheni, kũrĩa andũ a Isiraeli maarĩ.

27 Nake Firaũni agĩta Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Ihinda rĩrĩ nĩnjĩhĩtie. Jehova nĩwe wa ma; nĩ na andũ akwa nĩtũhĩtĩtie.

28 Hooyai Jehova, nĩgũkorwo nĩtũiganĩtie marurumĩ na mbura ya mbembe iria tuonete. Nĩngũmũrekereria mũthiĩ; mũtigũikara gũkũ rĩngĩ.”

29 Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndoima itũũra rĩrĩ inene, nĩngũtambũrũkia moko hooe Jehova. Marurumĩ nĩmegũthira, na gũtigũkorwo na mbura ĩngĩ ya mbembe, nĩgeetha ūmenye atĩ thĩ nĩ ya Jehova.

30 No nĩnjũũĩ atĩ wee na anene aku mũtirĩ mũretigĩra Jehova Ngai.”

31 (Ūguta na cairi nĩciathũkirio, nĩ ūndũ cairi nĩyarutĩte magira, naguo ūguta ūkaruta kĩro.

32 No rĩrĩ, ngano o na guthemethu itiathũkirio, tondũ itiarĩ ngũrũ.)

³³ Hĩndĩ ĩyo Musa akĩehera harĩ Firaũni na akiuma nja ya itũũra inene. Agĩtambũrũkia moko amaroretie na kũrĩ Jehova; marurumĩ na mbura ya mbembe igĩthira, na gũtiacookire kuura.

³⁴ Rĩrĩa Firaũni onire atĩ mbura ya mbembe na marurumĩ nĩciathira akĩhĩa rĩngĩ; we na anene ake makĩũmia ngoro ciao.

³⁵ Nĩ ũndũ ũcio ngoro ya Firaũni yarĩ nyũmũ na ndangĩarekereirie andũ a Isiraeli mathĩ, o ta ũrĩa Jehova aarĩtie na kanua ka Musa.

10

Mũthiro wa Ngigĩ

¹ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Thĩ kũrĩ Firaũni, nĩgũkorwo nĩnyũmĩtie ngoro yake na ngoro cia anene ake nĩgeetha ninge ciana ici ciakwa gatagatĩ-inĩ kao;

² nĩguo mũkeeraga ciana cianyu na ciana ciacio ũrĩa ndokĩrĩire andũ a Misiri, na ũrĩa ndaringire ciana ciakwa gatagatĩ-inĩ kao, nĩguo mũmenye atĩ nĩ nĩ Jehova.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Musa na Harũni magĩthĩ kũrĩ Firaũni makĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Ahibirania ekuuga ũũ: ‘Ūgũikara nginya rĩ ũregete kũnjĩnyihĩria? Rekereria andũ akwa mathĩ, nĩgeetha makandungatĩre.

⁴ Warega kũmarekereria-rĩ, rũciũ nĩngarehithia ngigĩ bũrũri ũyũ wanyu.

⁵ Ikaiyũra thĩ, imĩhumbĩre yage kuoneka. Nĩkarĩa kĩrĩa gĩothe gĩtigĩtio nĩ mbura ya mbembe, o na irĩe mĩtĩ yothe irĩa irakũra mĩgũnda-inĩ yanyu.

⁶ Ikaiyũra nyũmba ciaku, na cia anene aku, na cia andũ othe a Misiri, ũndũ maithe manyu kana maguuka manyu matarĩ mona kuuma rĩrĩa mambĩrĩrie gũtũũra bũrũri ũyũ nginya rĩu.’” Nake Musa akĩgarũrũka akĩehera Firaũni.

⁷ Anene a Firaũni makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nginya rĩ mũndũ ũyũ egũtũũra arĩ mũtego harĩ ithuĩ? Rekereria andũ aya mathĩ, nĩgeetha makahooe Jehova Ngai wao. Ndũramenya atĩ bũrũri wa Misiri nĩwanangĩtwo?”

⁸ Musa na Harũni magĩcookio kũrĩ Firaũni. Nake akĩmeera atĩrĩ, “Thĩ mũkahooe Jehova Ngai wanyu; no rĩrĩ, nĩ arĩkũ megũthĩ?”

⁹ Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũgũthĩ na andũ aitũ arĩa ethĩ o na arĩa akũrũ, tũthĩ na aanake na airĩtu aitũ, na tũthĩ na ũhiũ witũ wothe, tondũ tũrathĩ gũkũngũira Jehova na iruga inene.”

¹⁰ Firaũni akiuga atĩrĩ, “Hĩ! Kaĩ Jehova arogũikara na inyuĩ ingĩmũrekereria mũthĩ na atumia anyu na ciana cianyu-ĩ! Hatĩrĩ nganja mũrĩ na muoroto mũũru.

¹¹ Aca! Thĩ o arũme oiki,* mũthĩ mũhooe Jehova, nĩgũkorwo ũguo nĩguo mũkoretwo mũkĩenda.” Nao Musa na Harũni makĩingatwo, makĩehera mbere ya Firaũni.

¹² Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku igũrũ rĩa bũrũri wa Misiri nĩgeetha ngigĩ ciũke ciyũre bũrũri ũyũ wothe, nacio irĩe kĩndũ gĩothe kĩrakũra mĩgũnda-inĩ, kĩrĩa gĩothe gĩatigirio nĩ mbura ya mbembe.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩtambũrũkia rũthanju rwake igũrũ rĩa bũrũri wa Misiri, nake Jehova agĩtũma rũhuho ruumĩte irathĩro rũhurutane kũ bũrũri ũcio mũthenya wothe na ũtukũ wothe. Gũgĩkinya rũciĩnĩ rũhuho rũu nĩ rwarehete ngigĩ.

* **10:11** Arũme no-o metĩkĩrĩtio kũhooya thĩnĩ wa ndini ya andũ a Misiri.

¹⁴ Nacio ngigĩ icio ikĩhithũkĩra bũrũri wa Misiri wothe na igĩikara kũndũ guothe bũrũri-inĩ irĩ nyingĩ mũno. Mbere ĩyo gũtiagĩte mũthiro wa ngigĩ ta ũcio na gũtikagĩa ũngĩ ta ũcio.

¹⁵ Ikĩhumbĩra thĩ yothe o nginya ikĩira. Ikĩrĩa kĩrĩa gĩothe gĩatigarĩtio nĩ mbura ya mbembe, kĩrĩa gĩothe gĩakũraga mĩgũnda o na matunda marĩa maarĩ mĩtĩ-inĩ. Gũtirĩ kĩndũ kĩngũ gĩatigarire mũtĩ-inĩ kana mũmera bũrũri-inĩ wothe wa Misiri.

¹⁶ Nake Firaũni agĩta Musa na Harũni narua, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩirie Jehova Ngai wanyu, o na inyuĩ nĩndĩmwĩhĩirie.

¹⁷ Rĩu ndekeraĩ mehia makwa o rĩngĩ na mũhooe Jehova Ngai wanyu anjehererie mũthiro ũyũ mũũru.”

¹⁸ Hĩndĩ ĩyo Musa akĩeherera Firaũni agĩthĩ akĩhooya Jehova.

¹⁹ Nake Jehova akĩgarũra rũhuho, akĩrũtua rũhuho rũnene rwa kuuma ithũiro, naruo rũkĩũmbũra ngigĩ icio, rũgĩcitwara Iria-inĩ Itune. Gũtirĩ gakigĩ o na kamwe gaatigarire bũrũri wa Misiri.

²⁰ No Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni, nake akĩrega kũrekereria andũ a Isiraeli mathĩ.

Mũthiro wa Nduma

²¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko ũkũroretie igũrũ matu-inĩ nĩgeetha nduma ĩiyũre bũrũri wa Misiri, nduma ĩngĩhutĩka.”

²² Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩtambũrũkia guoko akũroretie igũrũ matu-inĩ, nayo nduma nene ikĩiyũra bũrũri wa Misiri mĩthenya ĩtatũ.

²³ Gũtirĩ mũndũ ũngĩahotire kuona ũrĩa ũngĩ kana oime gwake handũ ha mĩthenya ĩtatũ. No andũ a Isiraeli, othe kũrĩa maikaraga kwarĩ na ũtheri.

²⁴ Ningĩ Firaũni agĩta Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩĩ mũkahooe Jehova. O na atumia anyu na ciana no mathĩ na inyuĩ; no rĩrĩ, mũtĩge ndũũru cianyu cia mbũri na cia ng’ombe.”

²⁵ No Musa akĩmwĩra atĩrĩ, “No nginya ũtwĩtkĩrie tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona na maruta ma njino.

²⁶ ũhiũ witũ no nginya tũthĩ naguo; gũtirĩ o na ihũngũ tũgũtiga na thuutha. No nginya tũhũthĩre imwe ciacio tũkĩhooya Jehova Ngai witũ, na tũtingĩmenya nĩ irĩkũ irĩbatarania mahooya-inĩ nginya tũkinye kũu.”

²⁷ No Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni, nake akĩrega kũmarekereria mathĩ.

²⁸ Firaũni akĩira Musa atĩrĩ, “Uma, ũnjehere! Wĩmenyerere ndũkanooke mbere yakwa rĩngĩ! Mũthenya ũrĩa ũkoona ũthĩũ wakwa, no gũkua ũgaakua.”

²⁹ Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “O ta ũguo woiga, ndigooka mbere yaku rĩngĩ.”

11

Mũthiro wa Marigithathi

¹ Na rĩrĩ, Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ, “Nĩngũrehere Firaũni na bũrũri wa Misiri mũthiro ũngĩ ũmwe. Thuutha ũcio, nĩakamũrekereria mũthĩ mume gũkũ, na rĩrĩa ageeka ũguo, nĩkũmũingata akaamũingata biũ.

² ĩra arũme othe, o hamwe na andũ-a-nja mahooe andũ a matũũra mao indo cia betha na cia thahabu.”

³ (Jehova agĩtũma andũ acio metĩkĩrĩke nĩ andũ a Misiri, na Musa we mwene aarĩ mũtĩku mũno kũu bũrũri wa Misiri nĩ anene a Firaũni o na andũ arĩa angĩ.)

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Musa akiuga atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Kũrĩ ta ũtukũ gatagatĩ nĩngatuĩkania bũrũri wa Misiri wothe.

⁵ Mwana wothe wa kahĩ wa irigithathi gũkũ bũrũri wa Misiri nĩagaakua, kwambĩrĩria irigithathi rĩa Firaũni, rĩrĩa rĩikaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene, nginya irigithathi rĩa ngombo ya mũirĩtu, ũrĩa ũrutaga wĩra gĩthĩ-inĩ, na marigithathi mothe ma ng’ombe o namo.

⁶ Nĩgũkaagĩra kĩrĩro kĩnene bũrũri wa Misiri wothe, kĩrĩro kĩũru gĩtarĩ gĩakorwo kuo, na gĩtakagĩra kuo rĩngĩ o na rĩ.

⁷ No gatagatĩ ka andũ a Isiraeli, gũtirĩ ngui ĩgaakũgĩra mũndũ, kana ĩkũgĩre nyamũ.’ Hĩndĩ ĩyo nĩukamenya atĩ Jehova nĩekĩrĩte ngũũrani harĩ andũ a Misiri na andũ a Isiraeli.

⁸ Anene aya aku othe magooka kũrĩ nĩ, manyinamĩrĩre makiugaga atĩrĩ, ‘Thĩĩ, we mwene o na andũ arĩa makũrũmĩrĩre!’ Thuutha ũcio nĩngathiĩ.” Hĩndĩ ĩyo Musa, acinĩtwo nĩ marakara, akĩeherera Firaũni.

⁹ Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ, “Firaũni nĩakarega gũkũigua, nĩgeetha morirũ makwa gũkũ bũrũri wa Misiri mongerereke.”

¹⁰ Musa na Harũni nĩmaringire morirũ maya mothe mbere ya Firaũni, no Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni, na ndaigana kũrekereria andũ a Isiraeli moime bũrũri-inĩ wake.

12

Gĩathĩ kĩa Bathaka

¹ Jehova akĩĩra Musa na Harũni marĩ kũu bũrũri wa Misiri atĩrĩ,

² “Mweri ũyũ nĩguo ũgũtuĩka mweri wa mbere harĩ inyuĩ, ũtuĩke mweri wa mbere wa mwaka wanyu.

³ ĩrai andũ othe a Isiraeli atĩ mũthenya wa ikũmi mweri ũyũ, o mũndũ akanyĩtĩra andũ a nyũmba yake gatũrũme; o nyũmba gatũrũme kamwe.

⁴ Nyũmba ĩngĩgakorwo ĩrĩ nini mũno, ũndũ ĩtangĩniina gatũrũme kamwe-rĩ, nĩmanyiitanĩre gatũrũme kamwe na nyũmba ĩrĩa mahakanĩte nayo, marĩkĩtie gwĩtara mũigana wao meturanĩire. Rorai na mũtue wega nĩ tũtũrũme tũigana tũkabatarania kũringana na mũrĩire wa o mũndũ.

⁵ Nyamũ iria mũgũthuura no nginya ikorwo irĩ tũtũrũme twa ũkũrũ wa mwaka ũmwe, na ĩtarĩ na kaũũgũ, na mũgaaciruta kuuma harĩ ng’ondũ kana mbũri.

⁶ Cimenyererei nginya mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri, hĩndĩ ĩrĩa andũ othe a Isiraeli magaacithĩnja hwaĩ-inĩ.

⁷ Hĩndĩ ĩyo makooya thakame ĩmwe ya tũtũrũme tũu, nao mamĩhake hingĩro-inĩ cia igũrũ na cia mũena ya mũrango wa nyũmba ĩrĩa makaarĩra tũtũrũme tũu.

⁸ ũtukũ o ũcio makaarĩa nyama icio ihĩhĩtio na mwaki, marĩianĩrie na nyeni ndũrũ na mũgate ĩtarĩ mũĩkĩre ndawa ya kũimbia.

⁹ Mũtikanarĩe nyama irĩ njĩthĩ kana itherũkĩtio na maaĩ, no ihĩhio na mwaki, mũtwe, na magũrũ o na nyama cia nda.

¹⁰ Mũtikanatigie imwe ciacio ikinyĩrie rũciinĩ; iria ingĩtigara nginya rũciinĩ, no nginya mũgaacicina.

¹¹ ũũ nĩguo mũkaarĩa nyama icio: mũkorwo mwĩhotorete mũcibi yanyu njohero, na iraatũ cianyu irĩ magũrũ,* na mũtirima yanyu ĩrĩ moko. Mũgaacirĩa naihenya; ĩyo nĩyo Bathaka ya Jehova.

* **12:11** Ndwarĩ mũtugo wa andũ hĩndĩ ĩyo kũrĩa mekĩrĩte iraatũ na makeyoha mũcibi, nĩ tondũ maarutaga iraatũ magĩtoonya nyũmba kana hema.

12 “O ūtukū ūcio nīngatuīkanīria būrūri wa Misiri, na nīngooraga marigithathi mothe ma andū na ma nyamū, na nīngatuīra ngai cia būrūri wa Misiri ciothe ciira. Nīi nī nīi Jehova.

13 Thakame ūyo ūgaatuīka rūūri rwanyu nyūmba-inī iria mūgaakorwo mūrī, na rīrīa ngoona thakame-rī, no kūmūhītūka ngaamūhītūka. Gūtīrī mūthiro ūkamūhutia hīndī īrīa ngaahūūra būrūri wa Misiri.

14 “Mūthenya ūcio nīmūrīūrīkanaga; ūkūngūyagīrei harī njjarwa iria igooka ūrī wa gīathī kīa Jehova, ūrī ūndū wathanītwo wa gūtūūra.

15 Ihinda rīa mīthenya mūgwanja, mūkaarīaga mīgate ītarī mīkīre ndawa ya kūmbia. Mūthenya wa mbere mūkeeheria ndawa ya kūmbia kuuma nyūmba cianyu,† nīgūkorwo mūndū o wothe ūngīrīa kīndū kīrī ndawa ya kūmbia kuuma mūthenya wa mbere nginya wa mūgwanja-rī, nīakaingatwo eherio harī andū a Isiraeli.

16 Gīai na kīungano gītheru mūthenya wa mbere, na mūgīe na kīngī mūthenya wa mūgwanja. Mūtikanarute wīra o na ūrīkū mīthenya ūyo, tīga o wa kūhaarīria irio cia kūrīo nī mūndū wothe, ūguo noguo mūngīka.

17 “Kūngūīrai Gīathī kīa Mīgate ītarī Ndawa ya Kūmbia, tondū nī mūthenya ūyū kīumbe ndamūrutire mūrī ikundi kuuma būrūri wa Misiri. Kūngūīrai mūthenya ūyū ūrī ūndū wathanītwo wa gūtūūra nginya njjarwa iria igooka.

18 Mweri wa mbere mūrīrīaga mīgate ītarī na ndawa ya kūmbia, kwambīrīria hwaī-inī wa mūthenya wa ikūmi na īna, nginya hwaī-inī wa mūthenya wa mīrongo īrī na ūmwe.

19 Handū ha matukū mūgwanja, gūtīkoneke ndawa ya kūmbia mīgate nyūmba-inī cianyu. Na rīrī, mūndū o wothe ūngīrīa kīndū kīrī na ndawa ya kūmbia nīakaingatwo athengio mūngī-inī wa Isiraeli, arī mūgeni, kana aciarītwo arī Mūisiraeli.

20 Mūtikanarīe kīndū gūkīrītwo ndawa ya kūmbia. Kūrīa guothe mūgaatūūra, mūkaarīaga mīgate ītarī ndawa ya kūmbia.”

21 Nake Musa agīita athuuri a Isiraeli othe, akīmeera atīrī, “Thīi o narua mūgathuure nyamū nī ūndū wa nyūmba cianyu na mūthīnje gatūrūme ka Bathaka.

22 Oyai kīohe kīa mahuti ma mūthobi, mūgītobokie karaī-inī karī na thakame, mūcooke mūmīhake hingīro ya igūrū ya mūrango, o na mīena yeerī ya hingīro cia mūrango. Gūtīkagīe mūndū o na ūmwe wanyu ūkuuma nja ya nyūmba yake nginya rūciinī.

23 Hīndī īrīa Jehova arītūkania būrūri nīguo orage andū a Misiri-rī, nīarīona thakame ūyo īrī igūrū na mīena ya hingīro cia mūrango, nake ahītūke mūrōmo wa nyūmba ūyo, na nīakagīria mūniinani atoonye nyūmba cianyu amūūrage.

24 “Athīkīrai ūrutani ūyū taarī watho wa gūtūūra wathīkagīrwo nī inyuī na njjarō cianyu.

25 Rīrīa mūgaatoonya būrūri ūrīa Jehova akaamūhe ta ūrīa eranīire-rī, mūkaamenyagīrīra gīathī gīkī.

26 Na rīrīa ciana cianyu ikamūūria atīrī, ‘Gīathī gīkī kiugīte atīa harī inyuī?’

27 Mūgaaciīra atīrī, ‘Nī igongona rīa Bathaka rīa kūrūtīra Jehova, ūrīa waagararire nyūmba cia andū a Isiraeli kūu būrūri wa Misiri, na

† 12:15 Gīathī kīa Bathaka no kīo kīoīkaine na rūtwa rīngī ta Gīathī kīa Mūgate ūtarī mwīkīre ndawa ya kūmbia.

akihonokia andũ a nyũmba ciitũ hĩndĩ ĩrĩa ooragire andũ a Misiri.' " Nao andũ makĩnamĩrĩria mothiũ mao, makĩhooya.

²⁸ Andũ a Isiraeli magĩgĩka o ũrĩa Jehova aathire Musa na Harũni.

²⁹ O ũtukũ gatagatĩ Jehova akĩũraga marigithathi mothe kũu bũrũri wa Misiri, kwambĩrĩria irigithathi rĩa Firaũni, ũrĩa waikaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene, nginya irigithathi rĩa mũndũ muohe ũrĩa warĩ njeera na marigithathi ma mahiũ mothe.

³⁰ Firaũni na anene ake othe o na andũ a Misiri othe, magĩũkĩra kũrĩ o ũtukũ, nakuo gũkĩgĩa kĩrĩro kĩnene kũu bũrũri wa Misiri, nĩgũkorwo gũtiarĩ nyũmba ĩtaarĩ na mũndũ wakuĩte.

Thaama

³¹ O ũtukũ ũcio, Firaũni agĩta Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, "Ũkĩrai! Ehererai andũ akwa, inyuĩ o na andũ a Isiraeli othe! Thiĩ mũgatungatĩre Jehova o ta ũrĩa mũũrĩtie.

³² Oyai ndũũru cianyu cia mbũri na cia ng'ombe o ta ũrĩa mũroigĩte na mũthiĩ. Na mũndathime o na niĩ."

³³ Nao andũ a Misiri makĩhĩka andũ acio moime bũrũri ũcio na ihenya, nĩgũkorwo moigire atĩrĩ, "Kwaga ũguo, tũgũkua ithuothe!"

³⁴ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩoya kĩmere kĩaao gĩtanekĩrwo ndawa ya kũmbia, na magĩgĩkuua na ciande, nayo mĩharatĩ yoohereirwo nguoinĩ.

³⁵ Nao andũ a Isiraeli magĩka o ta ũrĩa meerĩtwo nĩ Musa na makĩhooya andũ a Misiri mamahe indo cia betha na cia thahabu, o na nguo.

³⁶ Jehova agĩtũma andũ acio metĩkĩrike nĩ andũ a Misiri nao makĩmahe kĩrĩa gĩothe meetirie; nĩ ũndũ ũcio magĩtaha indo cia andũ a Misiri.

³⁷ Andũ a Isiraeli makĩambĩrĩria rũgendo kuuma Ramesese magĩthiĩ Sukothu. Arũme arĩa metwaraga na magũrũ maarĩ ta 600,000 hategũtarwo atumia na ciana.

³⁸ Na andũ angĩ aingĩ nĩmathiire na makĩambatania nao, hamwe na ndũũru nene cia mahiũ ma mbũri na ng'ombe.

³⁹ Kĩmere kĩrĩa maarutĩte bũrũri wa Misiri nĩkĩo maatũmĩrĩre gũthondeka mĩgate ĩtarĩ ndawa ya kũmbia. Kĩmere kĩu gĩtiarĩ na ndawa ya kũmbia tondũ nĩkũingatwo maingatirwo bũrũri wa Misiri, na matiigana kũgĩa na ihinda rĩa kũhaarĩria irio ciao.

⁴⁰ Ihinda rĩrĩa andũ a Isiraeli maatũũrĩre bũrũri wa Misiri nĩ mĩaka 430.

⁴¹ Harĩa mĩaka ĩyo 430 yathirĩire-rĩ, mũthenya o ro ũcio, nĩguo ikundi ciothe cia andũ a Jehova cioimire bũrũri wa Misiri.

⁴² Tondũ ũtukũ ũcio nĩguo Jehova aikarire eiguĩte nĩguo amarute bũrũri wa Misiri-rĩ, na ũtukũ ũyũ nao andũ a Isiraeli othe nĩmarĩkaraga meiguĩte nĩguo matĩage Jehova njarwa-inĩ ciothe iria igooka.

Mĩhingo ya Bathaka

⁴³ Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ, "Maya nĩmo mawatho ma Bathaka:

"Gũtirĩ mũgeni ũngĩrĩa Bathaka ĩyo.

⁴⁴ Ngombo o yothe ũgũrĩte no ĩrĩe Bathaka ĩyo thuutha wa kũmĩruithia,

⁴⁵ no mũrarĩrĩri kana mũruti wĩra wa mũcaara ndakanamĩrĩe.

⁴⁶ "No nginya ĩrĩagĩrwo thiĩnĩ wa nyũmba o ĩmwe, mũtikanoimie nyama o na ĩrĩkũ nja ya nyũmba. Mũtikanoine ihĩndĩ o na rĩmwe rĩayo.

⁴⁷ Mũingĩ wothe wa Isiraeli no nginya ũkũngũire Bathaka.

⁴⁸ "Mũgeni ũtũũrĩte thiĩnĩ wanyu na nĩekwenda gũkũngũira Bathaka ya Jehova, no nginya aruithie arũme othe a nyũmba yake; thuutha ũcio nĩrĩo

angikungũira Bathaka ta mündũ ũciarĩrwo bũrũri-inĩ. Gũtirĩ mündũ mũrũme ũtarĩ mũruu ũngĩria Bathaka.

⁴⁹ Watho o ũcio noguo ũgwatha arĩa maciarĩtwo marĩ a bũrũri, o na ageni arĩa matũũranagia na inyuĩ.”

⁵⁰ Andũ a Isiraeli othe magĩka o ũria Jehova aathĩte Musa na Harũni.

⁵¹ Na mũthenya o ro ũcio, Jehova akĩruta andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri na ikundi ciao.

13

Kwamũrwo kwa Marigithathi

¹ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

² “Nyamũrĩra marigithathi mothe ma twana twa tũhĩ. Maciaro ma mbere ma nda o yothe gatagatĩ-inĩ ka andũ a Isiraeli nĩ makwa, marĩ ma mündũ kana ma nyamũ.”

³ Nake Musa akĩira andũ atĩrĩ, “Ririkanagai mũthenya ũyũ, mũthenya ũria mwoimire bũrũri wa Misiri, mũkiuma bũrũri wa ũkombo, tondũ Jehova nĩamũrutire kuo na guoko kwa hinya. Mũtikarĩage kĩndũ kĩrĩ na ndawa ya kũmbia.

⁴ Ũmũthĩ, mweri-inĩ ũyũ wa Abibu, nĩguo mũroimagara mũthiĩ.

⁵ Rĩria Jehova akaamũkinyia bũrũri wa Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Ahivi, na Ajebusi bũrũri ũria eehĩtĩre mbere ya maithe manyu ma tene atĩ nĩakamũhe bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ-rĩ, mũkaamenyagĩrĩra gĩathĩ gĩkĩ mweri-inĩ ũyũ:

⁶ Ihinda rĩa mũthenya mũgwanja mũkaarĩaga mĩgate ĩtarĩ mũkĩre ndawa ya kũmbia na mũthenya wa mũgwanja mũthondeke iruga inene nĩ ũndũ wa Jehova.

⁷ Rĩragai mĩgate ĩtarĩ mũkĩre ndawa ya kũmbia ihinda rĩa mũthenya ĩyo mũgwanja; gũtikoneke kĩndũ kĩrĩ na ndawa ya kũmbia gatagatĩ kanyu, kana ndawa ya kũmbia yoneke handũ o hothe mũhaka-inĩ yanyu.

⁸ Mũthenya ũcio o mündũ ere mũriũ atĩrĩ, ‘Ndĩreka ũũ tondũ wa ũria Jehova aanjĩkĩre rĩria ndoimire bũrũri wa Misiri.’

⁹ Kũmenyerera mũthenya ũyũ nĩkuo kũrĩtuĩkaga ta rũuri guoko-inĩ gwaku, na kĩrĩkania ũthiũ-inĩ waku, atĩ watho wa Jehova nĩrũĩkaraga iromo-inĩ ciaku. Nĩgũkorwo Jehova nĩakũrutire bũrũri wa Misiri na guoko gwake kwa hinya.

¹⁰ No nginya mũrũmie watho ũyũ mwathane ihinda rĩraguo rĩakinya, mwaka o mwaka.

¹¹ “Thuutha wa Jehova kũmũkinyia bũrũri wa Akaanani na amũhe guo, o ta ũria eeranĩre na mwĩhĩtwa kũrĩ inyuĩ o na maithe manyu ma tene-rĩ,

¹² nĩmũkahe Jehova maciaro ma mbere ma nda ciothe. Marigithathi ma njamba mothe ma ũhiũ wanyu nĩ ma Jehova.

¹³ Mũgaakũũraga irigithathi o rĩothe rĩa ndigiri na gatũrũme,* no mũngĩaga kũrĩkũũra-rĩ, mũriune ngingo. Kũũragai marigithathi mothe manyu ma aanake.

¹⁴ “Matukũ-inĩ marĩa magooka, rĩria mũrũguo agaakũũria atĩrĩ, ‘Ũũ nĩ kuuga atĩa?’ mwĩre atĩrĩ, ‘Jehova aatũrutire bũrũri wa Misiri, agĩtũruta bũrũri wa ũkombo, na guoko gwake kwa hinya.

* **13:13** Ndigiri ndĩngĩarutĩrwo Ngai ta igongona, no watho nĩwetĩkĩrtie ĩkũũranio na ndũrũme.

15 Rĩrĩa Firaũni omirie mūtwe akĩrega gūtũrekereria-rĩ, Jehova nĩooragire marigithathi ma bũrũri wa Misiri mothe, andũ o na nyamũ. Ũndũ ũcio nĩguo ũtũmaga ndutĩre Jehova igongona rĩa njamba ciothe iria ciambaga kuuma nda, na ngakũũra mũriũ wakwa wothe wa irigithathi.

16 Naguo ũndũ ũcio ũrĩtuĩkaga ta rũũri guoko-inĩ gwaku, o na ũtuĩkage kĩonania gũkĩrĩtwo ũthiũ-inĩ waku, atĩ Jehova nĩatũrutire bũrũri wa Misiri na guoko gwake kwa hinya.’ ”

Kũringa Iria Itune

17 Rĩrĩa Firaũni aarekereirie andũ a Isiraeli mathiĩ-rĩ, Ngai ndaamatongoreirie njĩra-inĩ ya kũhĩtũkĩra bũrũri wa Afilisti,† o na gũtuĩka iyo nĩyo yarĩ njĩra irĩa nguhĩ. Nĩgũkorwo Ngai oigire atĩrĩ, “Mangĩcemanía na mbaara-rĩ, maahota kwĩricũkwo, macooke bũrũri wa Misiri.”

18 Nĩ ũndũ ũcio Ngai agĩgĩtongoria andũ acio mathiũrũrũkĩire njĩra ya werũ-inĩ merekeire Iria Itune. Andũ a Isiraeli maambatire makiuma bũrũri wa Misiri meeohete indo cia mbaara.

19 Musa nĩakuire mahĩndĩ ma Jusufu, nĩ ũndũ Jusufu nĩehĩtithĩtie ariũ a Isiraeli na mwĩhĩtwa. Oigĩte atĩrĩ, “Ti-itherũ Ngai nĩakamũteithia, na inyuĩ hĩndĩ iyo no nginya mũgaakuua mahĩndĩ makwa kuuma kũndũ gũkũ.”

20 Thuutha wa kuuma Sukothu maambire kambĩ ciao Ehamu ndeere-inĩ cia werũ.

21 Mũthenya, Jehova aathiiaga mbere yao arĩ gĩtugĩ-inĩ gĩa itu gĩa kũmoonereria njĩra, na ũtukũ-rĩ, aathiiaga mbere yao arĩ gĩtugĩ-inĩ kĩa mwaki amamũrĩkĩire njĩra, nĩgeetha mahote gũthiĩ mũthenya o na ũtukũ.

22 Gĩtugĩ gĩa itu mũthenya kana gĩtugĩ kĩa mwaki ũtukũ, gũtirĩ kĩeheraga handũ hakĩo mbere ya andũ acio.

14

1 Ningĩ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ,

2 “Ĩra andũ a Isiraeli macooke na thuutha, na mambe hema gũkuhĩ na Pi-Hahirothu, gatagatĩ ka Migidoli na iria. Nĩmambe hema hũgũrũrũ-inĩ cia iria, kũng’ethanĩra na Baali-Zefoni.

3 Firaũni nĩageciiria atĩrĩ, ‘andũ a Isiraeli marĩ na kĩrigiicano no kũũrũũra marorũũra bũrũri-inĩ, mahingĩrĩrio nĩ werũ.’

4 Na nĩngomia ngoro ya Firaũni, nake nĩakamaingatithia. No nĩ mwene nĩngegũĩra na riiri nĩ ũndũ wa Firaũni na mbũtũ yake yothe ya ita, nao andũ a Misiri nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.” Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩĩka o ũguo merĩtwo.

5 Rĩrĩa mũthamaki wa bũrũri wa Misiri eerirwo atĩ andũ acio nĩmorĩte-rĩ, Firaũni na anene ake makĩĩricũkwo ũhoru ũcio, magĩkiuga atĩrĩ, “Hĩ! Tweka atĩa? Twarekereria andũ a Isiraeli mathiĩ na ithuĩ tuorĩrwo nĩ ũtungata wao?”

6 Nĩ ũndũ ũcio akiuga ngaari yake ya ita ihaarĩrio, na agĩthiĩ na mbũtũ yake ya ita.

7 Agĩthiĩ na ngaari cia ita 600 iria njega mũno, o hamwe na ngaari cia ita iria ingĩ ciothe cia bũrũri wa Misiri, ciothe irũgamĩrĩrwo nĩ anene.

8 Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, na nĩ ũndũ ũcio akĩrũmĩrĩra andũ a Isiraeli na ihenya arĩa moimagarĩte makinyũkĩtie na ũcamba.

† 13:17 Njĩra ĩno nĩyo yarĩ nguhĩ kuuma Gosheni gũthiĩ Kaanani, na nĩyarangagĩrwo nĩ andũ a Misiri.

⁹ Andũ a Misiri, hamwe na mbarathi ciothe cia Firaũni na ngaari cia ita, na andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi, na thigari, makĩrũmĩrĩra andũ a Isiraeli na ihenya makĩmakinyĩra harĩa maambĩte hema rũteere-inĩ rwa iria, hakuhĩ na Pi-Hahirothu kũng'ethera Baali-Zefoni.

¹⁰ Firaũni akuhĩrĩria-rĩ, andũ a Isiraeli makĩhũgũra, makĩona andũ a Misiri mamoiĩte thuutha makĩmaka mũno, magĩkaĩra Jehova.

¹¹ Makĩira Musa atĩrĩ, "Nĩ mbĩrĩra gũtaarĩ bũrũri wa Misiri, nĩguo ũtũrehe tũkuĩre gũkũ werũ-inĩ? Nĩ atĩa ũũ ũtwĩkĩte ũgatũruta bũrũri wa Misiri?"

¹² Githĩ tũtiakwĩrĩre tũrĩ o bũrũri wa Misiri atĩ ũtigane na ithuĩ, ũreke tũtungatĩre andũ a bũrũri wa Misiri? Kũngĩarĩ wega tũtungatĩre andũ a Misiri kũrĩ gũkuĩra werũ-inĩ!"

¹³ Musa agĩcookeria andũ acio atĩrĩ, "Tigai gwĩtigĩra. Mwĩhaandei wega, na nĩmũkuona ũhonokio ũrĩa Jehova ekũmũrehere ũmũthĩ. Andũ a Misiri aya mũrona ũmũthĩ, mũtikamona rĩngĩ.

¹⁴ Jehova nĩekũmũrũrĩra, mũbatie o gũikara mũhooreire."

¹⁵ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, "Ūrangaĩra nĩkĩ? Īra andũ a Isiraeli mathĩ na mbere.

¹⁶ Oya rũthanju rwaku, na ũtambũrũkie guoko igũrũ wa iria ũganyie maaĩ nĩgeetha andũ a Isiraeli matuĩkanĩrie iria-inĩ, mathĩrĩire thĩ nyũmũ.

¹⁷ Nĩngũũmia ngoro cia andũ a Misiri nĩgeetha o nao mamarũmĩrĩre. Na nĩngegĩra riiri nĩ ũndũ wa Firaũni na mbũtũ yake ya ita, o na nĩ ũndũ wa ngaari ciake cia ita, o na andũ ake arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi.

¹⁸ Nao andũ a Misiri nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova hĩndĩ ĩyo ngegĩra riiri nĩ ũndũ wa Firaũni, na ngaari ciake cia ita na andũ ake arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi."

¹⁹ Hĩndĩ ĩyo mũraika wa Ngai ũrĩa wathiiaga atongoretie mbũtũ ya thigari cia Isiraeli, akĩehera agĩcooka thuutha wao. Gĩtugĩ gĩa itu nakĩo gĩkiama hau mbere, gĩkĩrũgama thuutha wao,

²⁰ gĩkĩgĩa gatagatĩ ga thigari cia Misiri na cia Isiraeli. Ūtukũ wothe itu rĩu rĩgĩkĩra nduma mwena ũmwe, na ũtheri mwena ũrĩa ũngĩ; nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ andũ makuhĩrĩrie arĩa angĩ ũtukũ wothe.

²¹ Ningĩ Musa agĩtambũrũkia guoko igũrũ wa iria, na ũtukũ wothe Jehova agĩtindĩka iria na thuutha na ũndũ wa rũhuho rwa kuuma mwena wa irathĩro, na agĩtũma hau hatuĩke thĩ nyũmũ. Maaĩ macio makĩgayũkana,

²² nao andũ a Isiraeli makĩringa iria mahĩtũkĩire thĩ nyũmũ, maaĩ marũgamĩte mwena wao wa ũrĩo na wa ũmotho.

²³ Nao andũ a Misiri makĩmarũmĩrĩra na ihenya, nacio mbarathi ciothe cia Firaũni na ngaari cia ita, na andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi makĩmarũmĩrĩra nginya iria-inĩ.

²⁴ Rũciinĩ ruoro rũgĩtema-rĩ, Jehova agĩcũthĩrĩria mbũtũ ya ita ya andũ a Misiri arĩ gĩtugĩ-inĩ kĩa mwaki na gĩa itu, nake akĩmĩrigiica.

²⁵ Agĩtũma magũrũ ma ngaari ciao cia ita macomoke nĩgeetha makorwo na thũna wa gũcitwarithia. Nao andũ a Misiri makiuga atĩrĩ, "Nĩtũũrei twehere harĩ andũ aya a Isiraeli! Jehova nĩwe ũramarũrĩra kũrĩ andũ a Misiri."

²⁶ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, "Tambũrũkia guoko igũrũ wa iria nĩgeetha maaĩ macooke mahubanĩrie andũ a Misiri na ngaari ciao cia ita, na andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi."

²⁷ Musa agītambūrũkia guoko gwake igũrũ wa iria, na gũgĩkĩa-rĩ, iria rĩgĩcooka gũtherera o ta mbere. Nao andũ a Misiri makĩgeria kũrĩũrĩra, no Jehova akĩmahubanĩria iria-inĩ thĩinĩ.

²⁸ Maaĩ magĩcookana, magĩthika ngaari cia ita na andũ arĩa mathiiaga mahaicite mbarathi; nĩo mbũtũ yothe ya Firaũni ĩrĩa yarũmĩrĩire andũ a Isiraeli iria-inĩ. Gũtirĩ o na ũmwe wao wahonokire.

²⁹ No andũ a Isiraeli maaringire iria magereire njĩra nyũmũ, rũthingo rwa maaĩ rũrũgamĩte mwena wao wa ũrĩo na wa ũmotho.

³⁰ Mũthenya ũcio Jehova akĩhonokia Isiraeli kuuma moko-inĩ ma andũ a Misiri, nao andũ a Isiraeli makĩionera ciimba cia andũ a Misiri kũu hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

³¹ Na rĩrĩa andũ a Isiraeli moonire hinya mũnene ũrĩa Jehova onirie andũ a Misiri-rĩ, andũ acio magĩtigĩra Jehova na makĩmwĩhoka o na makĩhoka Musa ndungata yake.

15

Rwĩmbo rwa Musa na Miriamu

¹ Hĩndĩ ĩyo Musa na andũ a Isiraeli makĩinĩra Jehova rwĩmbo rũrũ:

“Nĩngũinĩra Jehova,

nĩgũkorwo nĩwe ũtũũgĩrĩtio mũno.

Mbarathi amĩikĩtie iria-inĩ hamwe na mũmĩhaici.

² Jehova nĩwe hinya wakwa na rwĩmbo rwakwa;

nĩwe ũtuĩkĩte ũhonokio wakwa.

Nĩwe Ngai wakwa na nĩndĩmũgoocaga,

Nĩwe Ngai wa baba na nĩndĩmũtũũgagĩria.

³ Jehova nĩ njamba ya ita;

Jehova nĩrĩo rĩitwa rĩake.

⁴ Ngaari cia ita cia Firaũni na mbũtũ yake aamĩikirie iria-inĩ.

Anene arĩa ega mũno a Firaũni moorĩire maaĩ-inĩ ma Iria Itune.

⁵ Maaĩ marĩa mariku nĩmamathikĩte;

Nao magakĩrikĩra kũrĩa kũriku ta ihiga.

⁶ “Wee Jehova, guoko gwaku kwa ũrĩo kwarĩ gwa kũgegania, gũkagĩa hinya.

Wee Jehova, guoko gwaku kwa ũrĩo nĩ gwathuthangire thũ.

⁷ Nĩ ũndũ wa ũnene waku wa magegania,

nĩwakurumanirie arĩa magũũkĩrĩire.

Nĩwaitũrũrĩre marakara maku mahiũ;

makĩmacina taarĩ mahuti.

⁸ Na ũndũ wa mũrurumo wa mũhũmũ ya maniũrũ maku-rĩ,

maaĩ nĩmeiganĩrĩire hĩba.

Makũmbĩ ma maaĩ makĩrũgama ta rũthingo;

maaĩ ma kũrĩa kũriku makĩnyiitana gatagatĩ ka iria.

⁹ “Thũ nayo yetũite, ĩkoiga atĩrĩ,

‘Nĩngamarũmĩrĩra na ihenya, ndĩmakinyĩre.

Ngagayania indo iria matahĩte,

ndĩhũũnĩrĩrie nacio.

Nĩngũcomora rũhiũ rwakwa rwa njora,

nakuo guoko gwakwa kũmaniine.’

¹⁰ No wahuhire rũhuho rũkĩhurutana,

narĩo iria rĩkĩmathika,

makĩrika ta kĩgera maaĩ-inĩ maingĩ.

11 “Wee Jehova-rĩ, nũũ ũhaana tawe harĩ ngai ciothe?

Nũũ ũhaana tawe,
wee ũrĩ ũtheru wa magegania,
wee wĩtigĩrĩtwo nĩ ũndũ wa riiri waku,
wee wĩkaga maũndũ ma magegania?

12 Watambũrũkirie guoko gwaku kwa ũrĩo, nayo thĩ ikĩmameria.

13 “Nĩ ũndũ wa wendo waku ũtathiraga,
nĩũgũtongoria andũ arĩa ũkũũrĩte.
Nĩũkamatongoria na ũndũ wa hinya waku,
ũmatware nginya gĩikaro gĩaku gĩtheru.

14 Ndũrĩrĩ ikaigua, nacio ciinaine;
ruo rũnyiite andũ a Filistia.

15 Aathani a Edomu nĩmakamaka mũno,
na atongoria a Moabi manyiitwo nĩ kũinaina,
andũ a Kaanani makaiyũrwo nĩ maaĩ nda;

16 guoya na kĩmako nĩkamakinyĩrĩra.

Na ũndũ wa hinya wa guoko gwaku-rĩ,
makahaana ta ihiga matekwĩnyagunya,
nginya andũ aku, Wee Jehova, maringe,
nginya andũ arĩa wegũrĩire maringe.

17 Ũkaamarehe thĩinĩ na ũmahaande
kĩrĩma-inĩ kĩa igai rĩaku,

o handũ harĩa, Wee Jehova,
wombire hatũike gĩikaro gĩaku,
handũ-harĩa-haamũre, harĩa Wee Jehova,
wahaandire na moko maku.

18 Jehova agaathamaka tene na tene.”

19 Hĩndĩ irĩa mbarathi cia Firaũni, na ngaari cia ita, na andũ arĩa maathi-
iaga mahaicĩte mbarathi maatoonyire iria-inĩ-rĩ, Jehova agĩcookania maaĩ
ma iria, makĩmathika. No rĩrĩ, andũ a Isiraeli maatuĩkanirie iria-inĩ
mathĩrĩire thĩ nyũmũ.

20 Hĩndĩ iyo Miriamu ũrĩa mũnabii mũndũ-wa-nja, mwarĩ wa nyina na
Harũni, akĩoya kĩhembe gĩa kũinio, nao atumia othe makĩmuuma thuutha
marĩ na ihembe ciao makĩinaga.

21 Miriamu akĩmainĩra atĩrĩ:
“Inĩrai Jehova,
nĩgũkorwo nĩwe ũtũũgĩrĩtio mũno.
Mbarathi amĩikĩtie iria-inĩ, hamwe na mũmĩhaici.”

Maaĩ ma Mara na ma Elimu

22 Ningĩ Musa agĩtongoria Isiraeli kuuma Iria Itune magĩthiĩ Werũ wa
Shuri. Magĩthiĩ rũgendo rwa mũthenya itatũ werũ-inĩ na matekuona
maaĩ.

23 Rĩrĩa maakinyire Mara, matingĩahotire kũnyua maaĩ makuo tondũ
maarĩ marũrũ. (Nĩkĩo handũ hau hetagwo Mara.)

24 Nĩ ũndũ ũcio andũ magĩtetia Musa, makiuga atĩrĩ, “Tũkũnyua kĩ?”

25 Nake Musa agĩkaĩra Jehova, nake Jehova akĩmuonia kamũtĩ.
Agĩgaikia maaĩ-inĩ, namo makĩgĩa mũcamo mwega.

O hau Jehova agĩathana, akĩmathondekera watho na uuge wa
kũrũmagĩrĩrwo, na akĩmagereria ho.

26 Akiuga atĩrĩ, “Mũngĩthikĩrĩria mũgambo wa Jehova Ngai wanyu wega,
na mwĩke maũndũ marĩa magĩrĩire maithe-inĩ make, mũngĩrũmbũiya

maathani make na mũmenyerere wathani wake wothe-rĩ, ndikamũrehera mũrimũ o na ũmwe wa ĩrĩa ndareheire andũ a Misiri, nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ Jehova, ũrĩa ũmũhonagia.”

²⁷ Ningĩ magĩkinya Elimu, harĩa haarĩ ithima ikũmi na igĩrĩ, na mĩtende mĩrongo mũgwanja, nao makĩamba hema hau hakuhĩ na maaĩ.

16

Mana na Tũmakia-Arũme

¹ Mũingĩ wothe wa Isiraeli nĩwoimagararire ũkiuma Elimu ũgĩkinya Werũ wa Sini, ũrĩa ũrĩ gatagatĩ ka Elimu na kĩrĩma gĩa Sinai, mũthenya wa ikũmi na ĩtano wa mweri wa keerĩ thuutha wao kuuma bũrũri wa Misiri.

² Kũu werũ-inĩ, mũingĩ ũcio wothe nĩwatetirie Musa na Harũni.

³ Andũ a Isiraeli makĩmeera atĩrĩ, “Naarĩ korwo Jehova aatũragĩire bũrũri wa Misiri na guoko gwake! Kũu twaikaraga tũthiũrũrũkĩirie nyũngũ cia nyama, na tũkarĩaga o kĩrĩa gĩothe twendaga, no inyuĩ mũtũreheete gũkũ werũ-inĩ nĩguo mũũrage kĩũngano gĩkĩ gĩothe na ng’aragu.”

⁴ Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ngũmuurĩria mĩgate kuuma igũrũ ta mbura. Andũ mariumaga nja o mũthenya makongania mĩgate ya kũmaigana o mũthenya ũcio. Ngũmageria na njĩra ĩyo nyone kana nĩmekũrũmĩrĩra ũrutani wakwa.

⁵ Mũthenya wa gatandatũ-rĩ, marĩharagĩria kĩrĩa mainũkia, nakĩo gĩkoragwo kĩrĩ maita meerĩ ma kĩrĩa monganagia mũthenya ĩrĩa ĩngĩ.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Musa na Harũni makĩira andũ othe a Isiraeli atĩrĩ, “Hwaĩ-inĩ-rĩ, nĩmũrimenya atĩ nĩ Jehova wamũrutire bũrũri wa Misiri,

⁷ na rũciinĩ nĩmũkona riiri wa Jehova, tondũ nĩaiguĩte ũrĩa mũmũtetetie. Ithuĩ tũkĩrĩ a, atĩ nĩguo mũtũtetetie?”

⁸ O na ningĩ Musa akĩmeera atĩrĩ, “Nĩmũkamenya atĩ ũcio nĩ Jehova, rĩrĩa akaamũhe nyama mũrĩe hwaĩ-inĩ na amũhe mĩgate ĩrĩa yothe mũkwenda rũciinĩ, tondũ nĩaiguĩte ũrĩa mũmũtetetie. Ithuĩ tũkĩrĩ a? Ti ithuĩ mũratetia, no nĩ Jehova mũratetia.”

⁹ Ningĩ Musa akĩira Harũni atĩrĩ, “Ĩra mũingĩ wothe wa Isiraeli atĩrĩ, ‘Ũkai mbere ya Jehova, nĩgũkorwo nĩaiguĩte gũteta kwanyu.’ ”

¹⁰ Hĩndĩ ĩrĩa Harũni aaragĩria mũingĩ wothe wa Isiraeli-rĩ, makĩrora na mwena wa werũ-inĩ, na kũu makĩona riiri wa Jehova ũrĩ itu-inĩ.

¹¹ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

¹² “Nĩnjiguĩte gũteta kwa andũ a Isiraeli. Meere atĩrĩ, ‘Hwaĩ-inĩ mũrĩrĩaga nyama na rũciinĩ mũkarĩa mĩgate mũkahũũna. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ, nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.’ ”

¹³ Hwaĩ-inĩ ũcio gũgĩũka tũnyoni tũrĩa twĩtagwo tũmakia-arũme tũkĩiyũra kambĩ ciao. Naguo rũciinĩ kwarĩ ime rĩathiũrũrũkĩirie kambĩ ciao.

¹⁴ Ime rĩaitĩka-rĩ, gũkĩoneka tũthendũ twa gĩthiũrũrĩ tũhaana maaĩ magandie nĩ mbaa, tũgwĩte thĩ kũu werũ-inĩ.

¹⁵ Rĩrĩa andũ a Isiraeli maatuonire, makĩũrania atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩ kĩĩ?” nĩgũkorwo matiamenyaga nĩ kĩĩ.

Musa akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ mĩgate ĩrĩa Jehova amũheete mũrĩe.

¹⁶ Jehova aathanĩte ũũ: ‘O mũndũ nĩonganie o ĩrĩa ĩkũmũigana. Oyagai o kĩbaba kĩmwe kĩa omeri* kĩa o mũndũ wothe ũrĩ hema-inĩ cianyu.’ ”

* 16:16 nĩ ta lita igĩrĩ na robo (2:25)

17 Andũ a Isiraeli magũka o ta ũrĩa meerirwo; amwe makĩũngania mĩngĩ, na amwe makĩũngania mĩnini.

18 Na rĩrĩa yathimirwo na kĩbaba kĩa omeri, gũkĩoneka atĩ ũrĩa wonganĩtie mĩngĩ-rĩ, ndaarĩ na mĩngĩ makĩria; nake ũrĩa wonganirie mĩnini, ndaarĩ na mĩnini makĩria. O mũndũ oonganĩtie mũigana wa ũrĩa aabataire.

19 Ningĩ Musa akĩmeera atĩrĩ, “Gũtikagĩe mũndũ ũkũiga kĩndũ o na kĩnini kĩayo nginya rũciinĩ.”

20 No rĩrĩ, amwe matiigana kũrũmbũiya ũrĩa Musa oigire; makĩĩgĩra ĩmwe yayo nginya rũciinĩ, nayo ĩgĩkorwo ĩiyũrite igunyũ na ĩkambĩrĩa kũnunga. Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩrakario nĩo.

21 O rũciinĩ mũndũ o mũndũ nĩoyaga ĩrĩa abatairio nĩyo, narĩo riũa rĩahiũha ĩgatweka.

22 Mũthenya wa gatandatũ-rĩ, nĩmoonganagia maita meerĩ; ibaba igĩrĩ cia omeri† harĩ o mũndũ. Nao atongoria a mũngĩ magĩũka makĩra Musa ũhoro ũcio.

23 Nake Musa akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova aathanĩte, ‘Rũciũ nĩ mũthenya wa kũhurũka, Thabatũ Theru ya Jehova. Nĩ ũndũ ũcio rugai ĩrĩa yothe mũkwenda kũruga, na mũcamũkie kĩrĩa gĩothe mũkwenda gũcamũkia. Kĩrĩa gĩgũtigara-rĩ, mũkĩige nginya rũciinĩ.’ ”

24 Nĩ ũndũ ũcio makĩiga imwe nginya rũciinĩ, o ta ũrĩa maathĩtwo nĩ Musa, nacio itiigana kũnunga, kana kũgĩa na igunyũ.

25 Musa akĩmeera atĩrĩ, “Cirĩei ũmũthĩ, tondũ ũmũthĩ nĩ mũthenya wa Thabatũ ya Jehova. ũmũthĩ mũtigũciona igwĩte thĩ.

26 Mĩthenya ĩtandatũ nĩguo mũrĩciũnganagia, no mũthenya wa mũgwanja-rĩ, ũcio wa Thabatũ, gũtirĩkoragwo kũrĩ kĩndũ o na kĩ.”

27 No rĩrĩ, andũ amwe makiumagara mũthenya ũcio wa mũgwanja, magĩthĩ gũciũngania, nao matiigana kuona kĩndũ.

28 Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Nĩ nginya hĩndĩ ĩrĩkũ mũgũtũũra mũregete kũmenyerera maathani makwa na kũigua ũrutani wakwa?”

29 Menyai atĩ Jehova nĩamũheete Thabatũ; na nĩkĩo amũheega mĩgate ya mũthenya ĩrĩ mũthenya ũcio wa gatandatũ. Mũndũ o wothe nĩaikarage harĩa arĩ mũthenya ũcio wa mũgwanja; gũtikanagĩe mũndũ ũkumagara.”

30 Nĩ ũndũ ũcio andũ makĩhurũka mũthenya wa mũgwanja.

31 Andũ a Isiraeli magĩta mĩgate ĩyo mana. Maarĩ merũ ta mbegũ cia korianda, na maacamaga ta tũmĩgate tũthondeketo na ũũkĩ.

32 Musa akiuga atĩrĩ, “Jehova aathanĩte atĩrĩ; ‘Oyai kĩbaba kĩa omeri ĩmwe ya mana na mũkĩige nĩ ũndũ wa njiarwa iria igooka thuutha, nĩgeetha makooona mĩgate ĩrĩa ndaamũheire mũrĩe mũrĩ werũ-inĩ, rĩrĩa ndamũrutire bũrũri wa Misiri.’ ”

33 Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩra Harũni atĩrĩ, “Oya ndigithũ na wĩkĩre omeri ĩmwe ya mana thĩinĩ wayo. Ningĩ ũcooke ũmĩige mbere ya Jehova ĩgĩrwo njiarwa iria igooka thuutha.”

34 O ta ũrĩa Jehova aathire Musa-rĩ, Harũni akĩiga mana mbere ya ithandũkũ rĩa ũira, nĩguo matũũre ho.

35 Andũ a Isiraeli maarĩre mana mĩaka mĩrongo ĩna nginya magĩkinya bũrũri ũrĩa watũũragwo nĩ andũ; maarĩre mana nginya rĩrĩa maakinyire mũhaka-inĩ wa Kaanani.

36 (Omeri ĩmwe ĩigana ta gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba ĩmwe.)

† 16:22 nĩ ta lita inya na nuthu (4.5)

17

Maaĩ Kuuma Rwaro-inĩ rwa Ihiga

¹ Mũingĩ wothe wa Isiraeli ũkiomagara kuuma Werũ wa Sini, ũkoimaga handũ hamwe ũgathiĩ harĩa hangĩ o ta ũrĩa Jehova aathanaga. Makĩamba hema ciao Refidimu, no gũtiarĩ maaĩ ma kũnyuuo nĩ andũ acio.

² Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makĩnegenia Musa, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũhe maaĩ ma kũnyua.”

Nake Musa akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũranegenia nĩkĩ? Nĩ kĩ gĩgũtũma mũgerie Jehova?”

³ No andũ nĩmanyootire marĩ kũu, nao magĩtetia Musa makĩmũũria atĩrĩ, “Watũrutire bũrũri wa Misiri nĩkĩ, tũũke ũtũũrage na nyoota ithuĩ na ciana ciitũ na ũhiũ witũ?”

⁴ Nake Musa agĩkaira Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Ngwĩka atĩa na andũ aya? Marĩ hakuhĩ kũhũũra na mahiga nyuguto.”

⁵ Jehova agĩcookeria Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ mbere ya andũ aya. Thiĩ na athuuri amwe a Isiraeli na ũkuue rũthanju rũrĩa wagũthire Nili naruo.

⁶ Nĩ ngũrũgama hau mbere yaku, o hau hakuhĩ na rwaro rwa ihiga kũu Horebu. Gũtha ihiga, na maaĩ nĩmekuuma thĩinĩ warĩo nĩguo andũ manyue.” Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩka ũguo athuuri a Isiraeli makĩonaga.

⁷ Nake agĩta handũ hau Masa na Meriba, tondũ nĩho andũ a Isiraeli maanegenirie na makĩgeria Jehova, makĩũragia atĩrĩ, “Ĩ Jehova arĩ hamwe na ithuĩ kana aca?”

Kũhootwo kwa Amaleki

⁸ Andũ a Amaleki nĩmookire makĩhithũkĩra andũ a Isiraeli kũu Refidimu.

⁹ Musa akĩra Joshua atĩrĩ, “Thuura andũ amwe aitũ mumagare mũkahũũrane na andũ a Amaleki. Rũciũ ngaarũgama kĩrĩma igũrũ nyiitĩte rũthanju rwa Ngai na guoko.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩhũũrana na andũ a Amaleki o ta ũrĩa Musa aathanĩte; nake Musa, na Harũni na Huri makĩhaica kĩrĩma-inĩ.

¹¹ Rĩrĩa rĩothe Musa akoragwo oete moko make na igũrũ-rĩ, andũ a Isiraeli makahootana, no rĩrĩa agũithia moko make, andũ a Amaleki makahootana.

¹² Rĩrĩa Musa aanogire moko-rĩ, makĩoya ihiga makĩiga thĩ akĩrĩkarĩra. Harũni na Huri magĩkĩnyitĩrĩra moko make, o ũmwe akanyitĩrĩra guoko kũmwe, na ũcio ũngĩ kũu kũngĩ. Nĩ ũndũ ũcio moko ma Musa magĩkara mambarairio nginya riũa rĩgĩthũa.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩhoota mbũtũ cia andũ a Amaleki na rũhiũ rwa njora.

¹⁴ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Andĩka ũndũ ũyũ ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo ũrĩ ũndũ wa gũtũũra ũririkanagwo na ũreke Joshua aũigue, tondũ nĩngeheria rĩtwa rĩa Amaleki biũ nao matigacooka kũririkanwo gũkũ thĩ.”

¹⁵ Musa agĩaka kĩgongona na agĩgĩta atĩrĩ “Jehova Nĩwe Bendera yakwa.”

¹⁶ Akiuga atĩrĩ, “Nĩgũkorwo moko nĩmambararirio na igũrũ kwerekera gĩtĩ-inĩ kĩa ũnene kĩa Jehova. Jehova arĩhũũranaga na andũ a Amaleki kuuma njjarwa na njjarwa.”

18

Jethero Gũceerera Musa

1 Na rĩrĩ, Jethero, ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri ngai wa Midiani na mũthoni-we wa Musa, akĩigua maũndũ mothe marĩa Ngai eekĩire Musa na andũ ake a Isiraeli, na ũrĩa Jehova aarutire andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri.

2 Thuutha wa Musa gũcookia mũtumia wake Zipora, mũthoni-we Jethero nĩamwamũkĩire,

3 hamwe na ariũ ake eerĩ. Mũriũ ũmwe eetagwo Gerishomu, nĩgũkorwo Musa oigire atĩrĩ, “Nĩndũkĩte mũgeni bũrũri-inĩ wene”;

4 mũriũ ũcio ũngĩ eetagwo Eliezeri, nĩgũkorwo oigire atĩrĩ, “Ngai wa baba nĩwe warĩ mũteithia wakwa; nĩahonokirie kuuma rũhiũ-inĩ rwa Firaũni.”

5 Jethero, mũthoni-we wa Musa, hamwe na mũtumia wa Musa na ariũ ake, magĩũka kũrĩ we kũu werũ-inĩ, kũrĩa aambĩte hema hakuhĩ na kĩrĩma kĩa Ngai.

6 Jethero nĩamũtũmanĩire akoiga atĩrĩ, “Nĩ, mũthoni-guo Jethero, nĩndĩrooka kũrĩ we tũrĩ na mũtumia waku na ariũ aku eerĩ.”

7 Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩkiumagara agatũnge mũthoni-we, akĩnamĩrĩra, akĩmũmumunya. Makĩgeithania, na magĩcooka magĩtoonya hema thĩnĩ.

8 Musa akĩhe mũthoni-we ũhoru wothe wa ũrĩa Jehova eekire Firaũni na andũ a Misiri nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli na, akĩmwĩra mathĩna mothe marĩa moonete rũgendo-inĩ, na ũrĩa Jehova aamahonoketie.

9 Jethero nĩakenirio nĩ kũigua maũndũ macio mothe mega marĩa Jehova eekĩire Isiraeli, nĩ ũndũ wa kũhonokia andũ a Isiraeli kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri.

10 Jethero akiuga atĩrĩ, “Jehova arogocwo, ũrĩa wamũteithũrĩre kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri na gwa Firaũni, na agĩteithũra andũ kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri.

11 Rĩu nĩ nĩmenyete atĩ Jehova nĩ mũnene gũkĩra ngai iria ingĩ ciothe, nĩgũkorwo ũguo nĩguo eekire arĩa maahatĩrĩrie Isiraeli metĩite.”

12 Hĩndĩ ĩyo Jethero, mũthoni-we wa Musa, akĩrehe maruta ma njino na magongona mangĩ ma kũrutĩra Ngai, nake Harũni agĩũka marĩ na athuuri othe a Isiraeli nĩguo marĩanĩre irio na mũthoni-we wa Musa, marĩ mbere ya Ngai.

13 Mũthenya ũyũ ũngĩ Musa agĩkarĩra gĩtĩ nĩguo atuithanie andũ ciira, nao andũ makĩrũgama mamũthiũrũrũkĩirie kuuma rũciinĩ nginya o hwaĩ-inĩ.

14 Rĩrĩa mũthoni-we onire wĩra ũrĩa wothe Musa aarutagĩra andũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ wĩra ũrĩkũ ũyũ ũrarutĩra andũ aya? Nĩ kũ gĩgũtũma ũrute wĩra wa gũtuithania ciira ũrĩ o wiki, nao andũ aya othe matindage marũngĩ magũthiũrũrũkĩirie kuuma rũciinĩ nginya o hwaĩ-inĩ?”

15 Musa akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tondũ andũ aya marokaga kũrĩ nĩ nĩguo mamenye wendi wa Ngai.

16 Rĩrĩa rĩothe marĩ na ũndũ matekũiguanĩra, ũrehagwo kũrĩ nĩ, na nĩ ngamatuithania na ngamamenyithia uuge wa Ngai na mawatho make.”

17 Mũthoni-we wa Musa akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūrĩa ũreka ti wega.

18 Wee, na andũ aya marooka kũrĩ we nĩmũkwĩnogia na mĩnoga. Wĩra ũyũ nĩ mũritũ mũno makĩria harĩwe; ndũngĩũhota ũrĩ wiki.

19 Rĩu-rĩ, ta thikĩrĩria ngũtaare, na Ngai aroikara nawe. Wee tuĩka mũtũmwo wa Ngai kũrĩ andũ aya, na ũkamũtwaragĩra maũndũ marĩa matekũiguanĩra.

²⁰ Marute uuge wa Ngai na mawatho make, na ũmoonie njira njega ya mūtũũrĩre na mawĩra marĩa magĩrĩire kũruta.

²¹ No rĩrĩ, thuura andũ marĩ na ũhoti kuuma andũ-inĩ aya, andũ etigĩri Ngai, na andũ ehokeku arĩa mathũire kwamũkĩra ihaki, na ũmatue anene a kũrũgamagĩrĩra ikundi cia ngiri, na ikundi cia magana, na ikundi cia mĩrongo ĩtano, na ikundi cia makũmi.

²² Reke matuĩke a gũtuithania andũ aya ciira mahinda mothe, no makũrehagĩre maciira marĩa maritũ; marĩa mahũthũ makamatuithanagia arĩ o. Ũndũ ũcio nĩũgũkũhũthĩria mũrigo, tondũ nĩmarĩgayanaga nawe.

²³ Ũngĩka ũguo na Ngai agwathe, nĩũrĩhotaga gwĩtiiria mĩnoga, na andũ aya othe marĩinũkaga maiganĩire.”

²⁴ Musa nĩathikĩrĩrie mũthoni-we na agĩka ũrĩa wothe aamũtaarire.

²⁵ Agĩthuura andũ marĩ na ũhoti kuuma Isiraeli guothe, akĩmatua atongoria a andũ acio; akĩmatua anene a ikundi cia ngiri, na ikundi cia magana, na ikundi cia mĩrongo ĩtano, na ikundi cia makũmi.

²⁶ Magĩtuĩka a gũtuithanagia andũ ciira hĩndĩ ciothe. Maciira marĩa maritũ magatwarĩra Musa, no marĩa mahũthũ magatuithanagia arĩ o.

²⁷ Musa agĩcooka akiugĩra mũthoni-we ũhoru, nake Jethero agĩcooka bũrũri wake mwene.

19

Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai

¹ Mweri wa gatatũ thuutha wa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri, mũthenya o ũcio-rĩ, magĩkinya Werũ wa Sinai.

² Thuutha wa kuuma Refidimu, magĩtoonya werũ wa Sinai, nao andũ a Isiraeli makĩamba hema ciao kũu werũ-inĩ, magũrũ-inĩ ma kĩrĩma kũu kĩa Sinai.

³ Ningĩ Musa akĩambata kĩrĩma-inĩ harĩ Ngai, nake Jehova akĩmwĩta arĩ kĩrĩma-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũũ nĩguo ũkwĩra nyũmba ya Jakubu, na wĩre andũ a Isiraeli:

⁴ ‘Inyuĩ ene nĩmweyoneire ũrĩa Ndeekire bũrũri wa Misiri, o na ũrĩa ndahaanire ta ndamũkuuire na mathagu ma nderi, ngĩmũrehe harĩ nĩ.

⁵ Na rĩrĩ, mũngĩnjathĩkĩra biũ na mũmenyerere kĩrĩkanĩro gĩakwa-rĩ, gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ ciothe, inyuĩ mũgaatuĩka andũ akwa a goro. O na gũtuĩka thĩ yothe nĩ yakwa-rĩ,

⁶ inyuĩ mũgaatuĩka ũthamaki wakwa wa athĩnjĩri-Ngai na rũrĩrĩ rwamũre.’ Ciugo icio nĩcio ũkwĩra andũ a Isiraeli.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩcooka, na agĩta athuuri arĩa matongoragia andũ, akĩmahe ũhoru wothe ũrĩa Jehova aamwathĩte ameere.

⁸ Nao andũ acio magĩtĩkanĩria hamwe makiuga atĩrĩ, “Nĩtũgwĩka ũrĩa wothe Jehova oigĩte.” Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩcookeria Jehova ũhoru ũrĩa moigire.

⁹ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Nĩngũũka kũrĩ inyuĩ ndĩ thĩnĩ wa itu itumanu, nĩgeetha andũ maanjigie ngĩaria nawe, nao nĩ megũtũũra makwĩhokete.” Musa agĩcooka akĩira Jehova ũrĩa andũ moigĩte.

¹⁰ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Thĩ kũrĩ andũ ũmatherie ũmũthĩ na rũciũ. Meere mathambie nguo ciao,

¹¹ na makorwo mehaarĩrie mũthenya wa gatatũ, tondũ mũthenya ũcio Jehova nĩagaikũrũka igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Sinai andũ othe makĩonaga.

¹² Īkīra mīhaka ĩthiūrūrūkīrie kīrīma, na ũmeere ũũ, ‘Mwīmenyererei mūtikahaice kīrīma kana mūhutie magūrū-inĩ ma kīo. Ūrīa wothe ũkaahutia kīrīma ti-itherũ nīakooragwo.

¹³ Ti-itherũ nīakahũūrwo na mahiga nyuguto, kana arathwo na mīguĩ; hatirĩ guoko gūkaamūhutia. Ndagetīkīrio atũũre muoyo, arĩ mūdũ kana nyamũ.’ No rīrīa coro wa rūhīa rwa ndūrũme ũrīgamba, no rīo marīhaica kīrīma igūrũ.”

¹⁴ Thuutha wa Musa gūikūrũka oimĩte kīrīma-inĩ agĩthĩ kūrĩ andũ, akīmatheria, nao magĩthambia nguo ciao.

¹⁵ Ningĩ akīmeera atĩrĩ, “Mwīhaarīriei nĩ ũndũ wa mūthenya wa gatatũ. Mūtigakome na andũ-a-nja.”

¹⁶ Rūciinĩ rwa mūthenya wa gatatũ, gūkīgĩa ngwa o na heni, na itu itumanu rīgīkara igūrũ rīa kīrīma, gūkīguuo mūgambo mūnene wa coro. Andũ othe arīa maarĩ kambĩ, makīinaina.

¹⁷ Hīndĩ ĩyo Musa agītongoria andũ kuuma kambĩ magacemanie na Ngai, nao makīrũgama magūrũ-inĩ ma kīrīma.

¹⁸ Kīrīma gĩa Sinai kīahumbīrītwo nĩ ndogo, tondũ Jehova aikūrũkire igūrũ wakīo arĩ mwaki-inĩ. Nayo ndogo ĩgītoogororoka kuuma igūrũ rīa kīrīma ta ndogo ĩkuuma riiko-inĩ inene; nakīo kīrīma gīgĩthingitha na hinya,

¹⁹ naguo mūgambo wa coro ũgīkīrīrīria kūneneha. Nake Musa akīaria, naguo mūgambo wa Ngai ũkīmūcookeria.

²⁰ Jehova agīkūrũka igūrũ rīa Kīrīma gĩa Sinai na agĩta Musa ahaice kũu kīrīma igūrũ. Nĩ ũndũ ũcio Musa akīhaica,

²¹ nake Jehova akīmwīra atĩrĩ, “Ikūrũka na ũkaanie andũ matikehatīrīrie kwambata gūũka kuona Jehova, nīguo aingĩ ao matigakue.

²² O na athīnjīri-Ngai arīa me gūthengerera Jehova, no nginya metherie kana Jehova amahithūkīre, amaniine.”

²³ Musa akīra Jehova atĩrĩ, “Andũ matingīhaica Kīrīma gĩa Sinai tondũ we mwene nīwatũkaanirie, ũgītũwīra atĩrĩ, ‘Īkīra mūhaka ũthiūrūrūkīrie kīrīma, na ũkīamũre gītũke gĩtheru.’ ”

²⁴ Jehova akīmūcookeria atĩrĩ, “Ikūrũka, mwambate na Harūni. No athīnjīri-Ngai na andũ matikehatīrīrie kwambata mathĩ kūrĩ Jehova kana amahithūkīre amaniine.”

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio Musa agīkūrũka kūrĩ andũ acio, akīmahe ũhoru ũcio.

20

Maathani Marīa Ikūmi

¹ Nake Ngai akīaria ciugo ici ciothe, akiuga atĩrĩ:

² “Nĩ nĩ Jehova Ngai waku, ũrīa wakūrutire būrūri wa Misiri, kuuma būrūri wa ũkombo.

³ “Ndūkanagīe na ngai ingĩ tiga nĩ.

⁴ “Ndūkanethondekere mūhianano mūicūhie wa mūhianīre wa kīndũ o gīothe kīrĩ kūrīa igūrũ kana gūkũ thĩ, kana kīrĩ maaĩ-inĩ marīa marĩ mūhuro wa thĩ.

⁵ Ndūkanacinamīrīre kana ũcihooe, nīgūkorwo nĩ, Jehova Ngai waku, ndĩ Ngai ũrĩ ũiru, herithagia ciana nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao nginya rūciaro rwa gatatũ na rwa kana rwa andũ arīa maathũire,

⁶ no ngonania wendo kūrĩ njiarwa ngiri na ngiri cia andũ arīa manyendete na magaathīkīra maathani makwa.

7 “Ndūkanagwete rīitwa rīa Jehova Ngai waku na itherū, nīgūkorwo Jehova ndagatua atī mūdū ndehītie ūrīa ūgwetaga rīitwa rīake na itherū.

8 “Ririkanaga mūthenya wa Thabatū ūwamūrage.

9 Rutaga wīra waku wothe mīthenya ītandatū,

10 no mūthenya wa mūgwanja nī Thabatū ya Jehova Ngai waku. Mūthenya ūcio ndūkanarute wīra o na ūrīkū, wee mwene, kana mūrūguo, kana mwarī-guo, kana ndungata yaku ya mūdū mūrūme, kana ya mūdū-wa-nja, kana ūhiū waku, kana mūgeni ūrī gwaku mūciī.

11 Nīgūkorwo Jehova ombire igūrū na thī, na iria rīrīa inene na indo ciothe iria irī kuo, na mīthenya ītandatū, no akīhurūka mūthenya wa mūgwanja. Nī ūndū ūcio Jehova akīrathima mūthenya ūcio wa Thabatū, akīwaamūra.

12 “Tīia thoguo na nyūkwa, nīgeetha ūtūūre matukū maingī būrūri ūrīa Jehova Ngai waku egūkūhe.

13 “Ndūkanoragane.

14 “Ndūkanatharanie.

15 “Ndūkanaiye.

16 “Ndūkanaigīrīre mūdū ūrīa ūngī kīgeenyo.

17 “Ndūkanacumīkīre nyūmba ya mūdū ūrīa ūngī. Ndūkanacumīkīre mūtumia wa mūdū ūngī, kana ūcumīkīre ndungata yake ya mūdū mūrūme kana ya mūdū-wa-nja, kana ndegwa yake kana ndigiri yake, o na kana kīndū gīothe gīake.”

18 Rīrīa andū maiguire marurumī, na makīona rūheni, na makīigua coro ūkīgamba, na makīona kīrīma gīgītoga ndogo, makīinaina nī guoya. Magīikara o haraaya,

19 na makīira Musa atīrī, “Twarīrie arī we, na nītūgūkūigua, no tiga kūrēka twarīrio nī Ngai, tūtīgakue.”

20 Musa akīira andū acio atīrī, “Tigai gwītīgīra. Ngai okīte kūmūgeria, nīgeetha mūtūūre mwītīgīrīte Ngai, mwagage kwīhia.”

21 Andū acio magīgīikara o haraaya, nowe Musa agīthengerera harīa haarī nduma ndumanu, harīa Ngai aarī.

Mīhianano na Magongona

22 Ningī Jehova akīira Musa atīrī, “Īra andū a Isiraeli ūndū ūyū: ‘Nīmweyona inyuī ene atī ndaaria na inyuī ndī o igūrū:

23 Mūtikanathondeke ngai ingī cia kūhooyagwo hamwe na niī; mūtikanethondekere ngai cia betha kana ngai cia thahabu.

24 “ ‘Njakīrai kīgongona gīa tīri, na mūrūtīre ng’ondū na mbūri na ng’ombe cianyu ho irī magongona manyu ma njino na ma ūiguano. Kūrīa guothe ngaatūma rīitwa rīakwa rītīagwo, nīndīūkaga kūrī inyuī na ngamūrathima.

25 Mūngīnjakīra kīgongona kīa mahiga, mūtīgagīake na mahiga marīa maacūhie, nīgūkorwo mūngīgaatūmīra kīndū gīa gwacūhia nīmūgagīthaahia.

26 Mūtikanahaice kīgongona gīakwa na ngathī, nīguo njaga yanyu ndīkanonekanīre ho.’

21

1 “Maya nīmo mawatho marīa ūkūhe andū a Isiraeli:

Ndungata cia Ahibirania

² “Ūngīgūra Mūhibirania arĩ ndungata, agaakūrutĩra wĩra mĩaka ĩtandatũ. No mwaka wa mūgwanja, nĩukamũrekereria athĩ, na ndagakūriha kĩndũ.

³ Angĩgooka arĩ wiki, akaarekererio athĩ arĩ o wiki; no angĩgooka arĩ na mūtumia, makaarekererio mathĩ marĩ hamwe.

⁴ Mwathi wa ndungata ĩyo angĩmĩhe mūtumia nake mūtumia ũcio amũciarĩre ciana cia aanake na airĩtu, mūtumia ũcio na ciana ciake magaatũka a mwathi ũcio wake, na no ndungata ĩyo ya mũndũ mūrũme ĩkaarekererio ĩthĩ.

⁵ “No ndungata ĩyo ĩngĩkaaria, ĩmwĩre atĩrĩ, ‘Nĩnyendete mwathi wakwa, na mūtumia wakwa na ciana na ndikwenda kũrekererio thĩ,’

⁶ hĩndĩ ĩyo mwathi wa ndungata ĩyo nĩakamĩtwara mbere ya atuithania ciira. Akaamĩtwara mūrango-inĩ, kana hingĩro-inĩ ya mūrango, na amĩtũre gũtũ na mũkuha.* Nayo ndungata ĩyo ĩgaatuĩka ya mwathi ũcio matukũ ma muoyo wayo wothe.

⁷ “Mũndũ angĩendia mwarĩ agatuĩke ndungata, ndĩkarekererio ĩthĩ ta ũrĩa ndungata cia arũme ciĩkagwo.

⁸ ĩngĩaga gũkenia mwathi ũrĩa wamĩthuurĩte, no nginya etĩkĩre ndungata ĩyo ĩkũũrwo. Ndarĩ na kĩhooto gĩa kwendia ndungata ĩyo kũrĩ ageni, tondũ nĩagĩte kwĩhokeka harĩ yo.

⁹ Angĩmĩũrĩria mũriũ, no nginya amĩtue ta ĩrĩ mwarĩ wake mwene.

¹⁰ Mũriũ angĩhikia mūtumia ũngĩ, ndakaima ũrĩa wa mbere irio na nguo, na ndakamũime kĩhooto gĩaake ta mūtumia wake.

¹¹ Angĩaga kũmũhingĩria maũndũ maya matatũ-rĩ, akĩrekererio athĩ, gũtarĩ na mbeeca ikũrĩhwo.

Watho Ūkoniĩ Gũtithia Mũndũ

¹² “Mũndũ ũrĩa ũngĩgũtha mũndũ amũũrage, ti-itherũ o nake no akooragwo.

¹³ No rĩrĩ, angĩkorwo ekĩte ũguo atekwenda-rĩ, no gũtuĩke nĩ Ngai ũtũmĩte ũndũ ũcio wĩkĩke, nake mũndũ ũcio nĩakoorĩra kũndũ kũrĩa ngaathuura.

¹⁴ No mũndũ angĩtũmĩra mawara na oorage mũndũ ũrĩa ũngĩ akĩendaga-rĩ, mweheriei kĩgongona-inĩ gĩaakwa, na mũmũũrage.

¹⁵ “Mũndũ ũrĩa ũngĩtharĩkĩra ithe kana nyina no nginya ooragwo.

¹⁶ “Mũndũ ũngĩiya mũndũ ũngĩ na hinya akamwendie, kana o na anyiitwo arĩ nake atanamwendia-rĩ, no nginya ooragwo.

¹⁷ “Mũndũ ũrĩa ũngĩruma ithe kana nyina no nginya ooragwo.

¹⁸ “Andũ mangĩũgitana na ũmwe aringe ũrĩa ũngĩ na ihiga kana na ngundi na aage gũkua, no akome ũrĩrĩ kwa ihinda-rĩ,

¹⁹ ũcio mũringani ndagacookerewo nĩ mahĩtia angĩkorwo ũrĩa war-ingĩtwo nĩakehota na etware nja na mũtirima wake. No rĩrĩ, no nginya arĩhe mahinda ma mũndũ ũcio mũtihie marĩa morĩte na one atĩ nĩahona biũ.

²⁰ “Mũndũ angĩhũũra ngombo yake ya mũndũ mūrũme kana ya mũndũ-wa-nja na rũthanju, nayo ngombo ĩyo ĩkue nĩ ihũũra rĩu-rĩ, no nginya aherithio,

²¹ no ndangĩherithio ngombo ĩyo ĩngĩarahũka thuutha wa mũthenya ũmwe kana ĩrĩ, tondũ ngombo ĩyo nĩ kĩndũ gĩaake.

* **21:6** Ngombo ciatũragwo matũ ĩrĩ njĩra ya kuonania wĩrutĩri wa gũtungata aathani aacio. Ūyũ warĩ mũtugo thĩnĩ wa bũrũri wa Ashuri na mabũrũri marĩa maariganĩtie.

22 “Andũ mangĩkorwo makĩrũa, maringe mūtumia ũrĩ nda, ahune no ndagiẽ na thĩna ũngĩ-rĩ, ũrĩa ũmũringĩte nĩakarĩha kĩrĩa gĩothe mũthuuri wa mūtumia ũcio ageetia, igooti rĩetĩkĩria.

23 No mūtumia ũcio angĩtihio ũũru, muoyo nĩũrĩhagio na muoyo, na

24 riitho rĩrĩhagio na riitho, na igeo rĩrĩhagio na igeo, na guoko kũrĩhagio na guoko, na kũgũrũ kũrĩhagio na kũgũrũ, na

25 ihĩa rĩrĩhagio na ihĩa, na itihia rĩrĩhagio na itihia, naruo rũhara rũrĩhagio na rũhara.

26 “Mũndũ angĩgũtha ndungata ya mũndũ mũrũme kana ya mũndũ-wa-nja riitho narĩo rĩthũke-rĩ, no nginya akaarekereria ndungata ĩyo ĩthĩire, ũndũ ũcio ũtuĩke nĩguo irĩhi rĩa riitho.

27 Na angĩkũũra igeo rĩa ndungata ya mũndũ mũrũme kana ya mũndũ-wa-nja, no nginya arekererie ndungata ĩyo ĩthĩire, ũndũ ũcio ũtuĩke nĩguo irĩhi rĩa igeo.

28 “Ndegwa ĩngĩtheeca mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja na rũhĩa akue, ndegwa ĩyo no nginya ihũũrwo na mahiga nginya ĩkue, na nyama ciayo itikarĩo. No mwene ndegwa ndangĩũrio.

29 No rĩrĩ, angĩkorwo ndegwa ĩyo nĩĩmenyerete gũtheeca andũ na rũhĩa, na mwene nĩamenyithĩtio ũhoru ũcio nake akaaga kũmĩhingĩra, nayo ĩcooke yũrage mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja-rĩ, ndegwa ĩyo no nginya ihũũrwo na mahiga ĩkue, na mwene o nake no nginya ooragwo.

30 Na rĩrĩ, angĩtuĩka nĩ gwĩtio irĩhi-rĩ, no akũũre muoyo wake na kũrĩha kĩrĩa gĩothe angĩtio.

31 Watho ũyũ noguo ũrũgamĩrĩire ndegwa ĩngĩtheeca mwanake kana mũirĩtu wa mũndũ na rũhĩa.

32 Ndegwa ĩngĩtheeca ngombo ya mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja, mwene no nginya arĩhe cekeri mĩrongo ĩtatũ cia betha kũrĩ mwathi wa ngombo ĩyo,† nayo ndegwa ĩyo no nginya ihũũrwo na mahiga.

33 “Mũndũ angĩkunũra irima, kana enje rĩmwe na aage kũrĩkunĩka, nayo ndegwa kana ndigiri ĩgwe thĩnĩ warĩo,

34 mwene irima rĩu no nginya arĩhe hathara ĩyo; no nginya arĩhe mwene nyamũ, nayo nyamũ ĩyo ĩkuĩte ĩtuĩke yake.

35 “Ndegwa ya mũndũ ĩngĩtihia ndegwa ya mũndũ ũngĩ ĩkue, andũ acio nĩmakendia ndegwa ĩrĩa ĩrĩ muoyo, magayane mbeeca na magayane nyamũ ĩyo ĩkuĩte.

36 No rĩrĩ, kũngĩkorwo nĩkũmenyekete atĩ ndegwa ĩyo nĩĩmenyerete gũtheecana na rũhĩa, nake mwene akaaga kũmĩhingĩra-rĩ, no nginya mwene arĩhe, nyamũ ĩrĩhio na nyamũ ĩngĩ, na ĩrĩa ĩkuĩte ĩtuĩke yake.

22

Ũgitĩri wa Indo

1 “Mũndũ angĩiia ndegwa kana ng’ondũ, na amĩthĩnje kana amĩendie-rĩ, no nginya arĩhe ndegwa ithano nĩ ũndũ wa ndegwa ĩyo na ng’ondũ inya nĩ ũndũ wa ng’ondũ ĩyo.

2 “Mũici angĩnyiitwo agĩtua nyũmba nake agũthwo akue-rĩ, mũmũgũthi ndarĩ na ihĩtia rĩa gũita thakame;

3 no ũndũ ũcio ũngĩkĩka thuutha wa riũa kũrathã, mũndũ ũcio wagũthana arĩ na ihĩtia rĩa gũita thakame.

“Mũici no nginya arĩhe kĩrĩa aiyĩte, no angĩkorwo ndarĩ na kĩndũ, no nginya endio nĩguo kĩrĩa aiyĩte kĩrĩhwo.

† 21:32 Thogora wa ngombo warĩ icunjĩ mĩrongo ĩtatũ cia betha.

4 “Nyamũ ĩrĩa ĩiyĩtwo ĩngĩonekana ĩrĩ muoyo moko-inĩ make, ĩrĩ ndegwa kana ndigiri kana ng’ondũ no nginya arĩhe maita meerĩ.

5 “Mũndũ angĩrĩithia ũhiũ wake mũgũnda wene o na kana arĩithie mũgũnda wene wa mĩthabibũ, aũrekererie ũrĩe mũgũnda wa mũndũ ũngĩ-rĩ, no nginya arĩhe na indo iria njega cia mũgũnda wake o na arĩhe na thabibũ iria njega mũno cia mũgũnda wake.

6 “Mwaki ũngĩtuthũka na ũcine ihinga cia mũigua nginya ũkinyĩre itĩia cia ngano kana ngano ĩrũngĩ, kana ũcine mũgũnda wothe, mwakia wa mwaki ũcio no nginya arĩhe ngano ĩyo.

7 “Mũndũ angĩhithia mũndũ wa itũũra rĩake betha kana indo amũigĩre-rĩ, nacio indo icio ciywo kuuma nyũmba yake, mũici ũcio angĩnyĩtwo no nginya arĩhe indo icio maita meerĩ.

8 No mũici ũcio angĩaga kũnyĩtwo, mwene nyũmba no nginya athĩ mbere ya aciirithania nĩguo kũmenyeke kana nĩwe ũiyĩte indo icio cia mũndũ ũcio ũngĩ.

9 Ha ũhoru o wothe wa mũndũ gũkorwo na kĩndũ na njĩra ĩrĩa ĩtagĩrĩire, kĩrĩ ndegwa, kana ndigiri, kana ng’ondũ, kana nguo, kana kĩndũ kĩngĩ gĩothe kĩũrĩte kĩrĩa mũndũ ũngĩ angiuga atĩrĩ, ‘Kĩndũ gĩkĩ nĩ gĩakwa,’ andũ acio eerĩ no nginya marehe ũhoru wao mbere ya aciirithania. Mũndũ ũrĩa aciirithania magatua atĩ nĩehĩtie-rĩ, no nginya arĩhe mũndũ ũcio ũngĩ maita meerĩ.

10 “Mũndũ angĩhithia mũndũ wa itũũra rĩake ndigiri, kana ndegwa, kana ng’ondũ kana nyamũ o yothe amũigĩre, nayo ĩkue, kana ĩtihio, kana ĩiywo, hatarĩ mũndũ ũroona-rĩ,

11 ũhoru ũcio wao ũgaatuo na njĩra ya kwĩhĩta mwĩhĩtwa mbere ya Jehova atĩ ũrĩa ũhithĩtio tiwe ũiyĩte indo icio. Mwene nake etĩkĩre mwĩhĩtwa ũcio, na hatikagĩa ũhoru wa kũrĩhania.

12 No angĩkorwo nyamũ nĩkũiywo yaiirwo kuuma kũrĩa yahithĩtio-rĩ, no nginya mũndũ ũcio arĩhe mwene.

13 Angĩkorwo yatambuurirwo nĩ nyamũ cia gĩthaka, nĩakonania matigari matuĩke ũira, na ndakaarĩhio nyamũ ĩyo ĩtambuurĩtwo nĩ nyamũ.

14 “Mũndũ angĩgwatio nyamũ ya mũndũ ũngĩ, nayo ĩtihio kana ĩkue mwene atarĩ hakuhĩ, no nginya amĩrĩhe.

15 No nyamũ ĩyo ĩngĩkorwo ĩrĩ na mwene-rĩ, ũrĩa ũgwatĩtio ndangĩmĩrĩha. Angĩkorwo nyamũ nĩgũkomborithio yakomborithĩtio, mbeeca iria ĩkomboretwo nĩrĩhĩte hathara ĩyo.

Maũndũ makonĩ Gũikarania

16 “Mũndũ angĩuha mũirĩtu gathirange ũtoorĩtio kũhikio, nake akome nake, no nginya arĩhe rũracio, nake mũirĩtu ũcio atuĩke mũtumia wake.

17 Ithe wa mũirĩtu angĩrega biũ kũmũheana kũrĩ mũndũ ũcio, no nginya mũndũ ũcio arĩhe rũracio rwa airĩtu gathirange.

18 “Mũtigitĩkĩrie mũndũ-wa-nja mũrogi atũũre muoyo.

19 “Mũndũ ũngĩgwata nyamũ no nginya ooragwo.

20 “Mũndũ ũkaarutĩra ngai ingĩ iruta tiga Jehova nĩakaniinwo.

21 “Mũtigeke mũgeni ũũru kana mũmũhinyĩrĩrie, nĩgũkorwo o na inyuĩ mwarĩ ageni bũrũri wa Misiri.

22 “Mũtikanahinyĩrĩrie mũtumia wa ndigwa kana mwana wa ngoriai.

23 Mũngĩka ũguo nao mangaĩre, hatirĩ nganja nĩngaigua kĩrĩro kĩa.

24 Nĩngacinwo nĩ marakara, na nĩngamũũraga na rũhiũ rwa njora, nao atumia anyu matuĩke a ndigwa na ciana cianyu ituĩke cia ngoriai.

25 “Ūngĩkombera mündũ ūmwe wakwa gatagatĩ-inĩ kanyu mbeeca abatairio nĩcio-rĩ, ndũgatuĩke ta mũkombanĩri wa mbeeca; ndũkamũrĩhie uumithio wacio.

26 Mündũ ūngĩ angĩkũnengera nguo yake ya igũrũ irũgamĩrĩre thĩirĩ, mũcookerie riũa rĩtanathũa,

27 tondũ noyo arĩ nayo ya kwĩhumbĩra. Angĩkĩhumbĩra nakĩ agĩkoma? Angaĩra, nĩngamũigua, nĩgũkorwo ndĩ mũigua tha.

28 “Ndũkanarume Ngai kana ūrume mũnene wa andũ anyu.

29 “Ndũgacerithĩrie maruta kuuma makũmbĩ-inĩ maku kana mahihĩro-inĩ maku ma ndibei.

“No nginya ūũheage marigithathi ma ariũ aku.

30 Wĩkage o ūguo mwena-inĩ wĩgĩ ng’ombe na ng’onde ciaku. Iria ciaciarwo ūrekage igaikara na manyina mĩthenya mũgwanja, mũthenya wa ĩnana ūgacineana kũrĩ nĩ.

31 “Inyuĩ mũgũtuĩka andũ akwa aamũre. Nĩ ūndũ ūcio mũtikanarĩe nyama cia nyamũ ndamburange nĩ nyamũ cia gĩthaka; ciikagĩriei ngui.

23

Mawatho ma Kĩhooto na Kũiguanĩra Tha

1 “Ndũkanamemerekie ndeto cia maheeni. Ndũgateithĩrĩrie mündũ mwaganu na ūndũ wa kũrũgamĩrĩra ūira wa maheeni.

2 “Ndũkarũmanĩrĩre na mũingĩ gwĩka ūũru. Ūngĩruta ūira igooti-inĩ, ndũkogomie kĩhooto ūkĩnyiitanĩra na mũingĩ,

3 na ndũkonanie kĩmenyano harĩ mündũ mũthĩni ciira-inĩ wake.

4 “Ūngĩona ndegwa kana ndigiri ya mündũ mũrĩ ūthũ nake yũrĩte-rĩ, tigĩrĩra atĩ nĩwamĩcookia kũrĩ we.

5 Ūngĩona ndigiri ya mündũ ūgũthũire ĩgwĩte ĩkaremererwo nĩ mũrigo wayo-rĩ, ndũkamĩtuge hau; no nginya ūmũteithie kũmĩũkĩria.

6 “Ndũkanaima andũ anyu arĩa athĩni kĩhooto ciira-inĩ wao.

7 Ndũkahutanie na thitango ya maheeni, na ndũkoorage mündũ ūtarĩ na mahĩtia kana mündũ mwĩhokeku, nĩgũkorwo ndikarekereria mündũ mwĩhia.

8 “Ndũkoe ihaki, nĩgũkorwo ihaki nĩrĩtũmaga arĩa monaga matuĩke atumumu, na rĩkoogomia ciugo cia andũ arĩa athingu.

9 “Ndũkahatĩrĩrie mũgeni; inyuĩ nĩmũũĩ ūrĩa mũgeni aiguaga, tondũ mwarĩ ageni bũrũri wa Misiri.

Mawatho ma Thabatũ

10 “Haandaga irio mĩgũnda yaku mĩaka ĩtandatũ, na ūkagetha irio iria iciarĩte mĩaka ĩyo,

11 no mwaka wa mũgwanja ūkarekaga mũgũnda ūikare ūguo ūtarĩmĩtwo na ūtekũhũthĩrwo. Nao arĩa athĩni gatagatĩ ka andũ anyu makonaga irio kuuma mũgũnda ūcio, nacio nyamũ cia gĩthaka ĩkarĩaga kĩrĩa marĩtigagia. ĩkaga o ūguo na mũgũnda waku wa mĩthabibũ na wa mĩtamaiyũ.

12 “Rutaga wĩra waku mĩthenya ĩtandatũ, no mũthenya wa mũgwanja ndũkanarute wĩra, nĩgeetha ndegwa na ndigiri yaku ihurũke, nayo ngombo ĩrĩa ĩciarĩrwo gwaku, kana mũgeni, o nao magĩage na ihinda rĩa kũnogoka.

13 “Menyagĩrĩra wĩkage maũndũ marĩa mothe ngwĩrĩte. Ndũkanagwete marĩtwa ma ngai ingĩ; ndũkareke maiguuo makĩgwetwo na kanua gaku.

Ciathĩ Ithatũ cia o Mwaka

14 “Gĩagai na gĩathĩ gĩa gũkũngũĩra maita matatũ o mwaka.

15 “Kũngũyagĩra Gĩathĩ kĩa Mĩgate Ītarĩ na Ndawa ya Kũimbia; handũ ha mĩthenya mũgwanja ũrĩage mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũimbia, o ta ũrĩa ndagwaathire. Īkaga ũndũ ũyũ hĩndĩ ĩrĩa ĩtuĩtwo mweri-inĩ wa Abibu, tondũ nĩ mweri-inĩ ũcio woimire bũrũri wa Misiri.

“Gũtikanagĩe mũndũ ũrĩũkaga mbere yakwa moko matheri.

16 “Kũngũyagĩra Gĩathĩ kĩa Magetha* na maciaro ma mbere ma irio iria ũhaandĩte mĩgũnda yaku.

“Kũngũyagĩra Gĩathĩ kĩa Igetha mũthia-inĩ wa mwaka, rĩrĩa ũgũcookanĩrĩria irio ciaku kuuma mũgũnda.

17 “Arũme othe nĩmarĩthiiga mbere ya Mwathani Jehova maita matatũ o mwaka.

18 “Ndũkanandutĩre thakame ya igongona hamwe na kĩndũ kĩrĩ na ndawa ya kũimbia.

“Maguta ma maruta makwa ma gĩathĩ matikaigwo nginya rũciinĩ.

19 “Rehaga indo iria njega cia maciaro ma mbere nyũmba-inĩ ya Jehova Ngai waku.

“Ndũkanaruge koori na iria rĩa nyina.†

Mũraika wa Ngai Kũhaarĩria Njĩra

20 “Na rĩrĩ, nĩ nĩndĩratũma mũraika athĩ mbere yanyu, amũrangĩre njĩra-inĩ na amũkinyie handũ harĩa ndĩmũhaarĩrie.

21 Iguagai na mwathĩkagĩre ũrĩa ekũmwĩra. Mũtikanamũkararie tondũ ndakamũrekera ũremi wanyu, nĩgũkorwo Rĩitwa rĩakwa rĩrĩ thĩinĩ wake.

22 Mũngĩmũigua kũna ũrĩa aroiga, na mwĩke ũrĩa wothe ngaamwĩra, nĩngatuĩka thũ kũrĩ thũ cianyu, na njũkĩrĩre arĩa makaamũũkĩrĩra.

23 Mũraika wakwa nĩagathiĩ mbere yanyu, na amũkinyie bũrũri wa Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Akaanani, na Ahivi, na Ajebusi, na nĩ nĩngamaniina biũ.

24 Mũtikanainamĩrĩre ngai ciao, kana mũcihooe, kana mũrũmĩrĩre mĩtugo yao. No nginya mũcianange, nayo mĩhianano ya ngai ciao cia mahiga mũmiunange tũcunjĩ.

25 Hooyagai Jehova Ngai wanyu nake, nĩarĩrathimaga irio cianyu na maaĩ manyu. Nĩndĩmweheragĩria mĩrimũ gatagatĩ-inĩ kanyu,

26 na gũtirĩ mũndũ ũkaahuna kana atuĩke thaata bũrũri-inĩ wanyu. Nĩndĩmũkinyagĩria matukũ marĩa mwathĩrĩrio ma gũtũũra muoyo.

27 “Nĩngũtũma kĩmakania gĩakwa mbere yanyu, na ndũme ndũrĩrĩ iria mũrĩkoragĩrĩra inyiitwo nĩ kĩrigiicano. Nĩndĩtũmaga thũ cianyu imũũragĩre.

28 Nĩngatũma magi mbere yanyu, maingate Ahivi, na Akaanani na Ahiti mamweherere.

29 No rĩrĩ, ndikamaingata o mwaka ũmwe, tondũ bũrũri wahota gũcooka gĩthaka, nacio nyamũ cia gĩthaka imũingĩhĩre mũno.

30 Ndĩmaingataga o kahora o kahora, nginya rĩrĩa mũkaingĩha mũhote kwĩnyitĩra bũrũri ũcio.

31 “Nĩngekĩra mĩhaka yanyu kuuma Iria Itune, ndĩmũkũrũkie nginya Iria rĩa Afilisti, na kuuma werũ-inĩ nginya Rũũĩ rwa Farati. Andũ arĩa maikaraga kũu nĩngamaneana moko-inĩ manyu, na inyuĩ mũmaingate mamweherere.

* **23:16** Gĩathĩ kĩa Magetha no kĩo kĩokaine ta Gĩathĩ kĩa Ciumia (34:22), na gĩakũngũyagĩrwo ciumia mũgwanja thuutha wa Bendegothito. † **23:19** Kũruga kori na iria rĩa nyina warĩ mũtugo wa andũ a Kaanani.

³² Mūtikaḡiē na kīrīkanīro nao kana na ngai ciao.

³³ Mūtikareke matūūre būrūri-inī wanyu; nī tondū no matūme mūnjihīrie, nī tondū kūhooya ngai icio ciao ti-itherū nīḡūkamūtoonya mūtego-inī.”

24

Kīrīkanīro Gwīkīrwo Hinya

¹ Nake Jehova akīira Musa atīrī, “Ambata, ūūke kūrī Jehova, wee na Harūni, na Nadabu, na Abihu, na athuuri mīrongo mūḡwanja a Isiraeli, mūinamīrīre mūhooe mūrī haraaya,

² no Musa wiki ūgaakuhīrīria Jehova; acio angī matigooke hakuhī. Nao andū acio angī a Isiraeli matikambate nawe.”

³ Nake Musa agīthīi na akīira andū ciugo ciothe cia Jehova na mawatho make, nao andū magītīkanīria na mūḡambo ūmwe, makiuga atīrī, “Ūrīa wothe Jehova oigīte, nītūḡwīka.”

⁴ Nake Musa akīandīka ūhoro wothe ūrīa Jehova aarītie.

Mūthenya ūyū ūngī agīūkīra rūciinī tene, agīaka kīḡongona magūrū-inī ma kīrīma, na akīrūgamia itugī ikūmi na igīrī cia mahiga irūgamīrīre mīhīrīga ikūmi na īirī ya Isiraeli.

⁵ Ningī agītūma aanake amwe a Isiraeli, nao makīruta magongona ma njino, na magīthīnja tūteḡwa tūrī igongona rīa ūiguano kūrī Jehova.

⁶ Musa akīoya nuthu ya thakame yatuo akīmīkīra mbakūri-inī, na nuthu īrīa īngī akīmīminjaminjīria kīḡongona kīu.

⁷ Ningī akīoya Ibuku rīa Kīrīkanīro, na akīrīthomera andū. Nao andū magītīkanīria, makiuga atīrī, “Nītūḡwīka ūrīa wothe Jehova oigīte; nītūḡwathīka.”

⁸ Musa agīcooka akīoya thakame īyo, akīmīminjaminjīria andū, na akiuga atīrī, “Īno nī thakame ya kīrīkanīro kīrīa Jehova aarīkanīire na inyuī kūringana na ciugo ici ciothe.”

⁹ Musa na Harūni, na Nadabu na Abihu hamwe na athuuri acio mīrongo mūḡwanja a Isiraeli makīambata,

¹⁰ na makīona Ngai wa Isiraeli. Rungu rwa makinya make haarī handū haakītwo wega na mahiga ma yakuti ya bururu, matherete o ta igūrū rīo rīene.

¹¹ No Jehova ndaigana kūhūūra atongoria acio a Isiraeli; nīmoonire Ngai, na makīrīa na makīnyua.

¹² Nake Jehova akīira Musa atīrī, “Ambata, ūūke kūrī nī kīrīma igūrū, na ūikare ho, na nīḡūcooka ngūnengere ihengere cia mahiga, irī na maandīko ma watho na maathani marīa nyandīkīte nīḡuo ūmarutage andū a Isiraeli.”

¹³ Ningī Musa akiumagara marī na mūteithīrīria wake Joshua, nake Musa akīambata kīrīma-inī kīa Ngai.

¹⁴ Akīira athuuri acio atīrī, “Twetererei haha nginya rīrīa tūgaacooka. Harūni na Huri marī hamwe na inyuī, mūdū o wothe ūrīa ūngīḡīa na ciira nīathīage kūrī o.”

¹⁵ Rīrīa Musa aambatire kīrīma-inī, itu rīkīhumbīra kīrīma,

¹⁶ nāguo riiri wa Jehova ūḡīkara igūrū rīa Kīrīma ḡīa Sinai. Kīrīma ḡīkīhumbīrwo nī itu rīu mīthenya ītandatū, na mūthenya wa mūḡwanja Jehova agīta Musa arī itu-inī rīu.

¹⁷ andū a Isiraeli moonaga riiri wa Jehova ūtariī ta mwaki wa kūniinana ūrī kīrīma igūrū.

18 Hīndī iyo Musa agītoonya itu-inī o akīambataga kīrīma. Agīkara kūu kīrīma-inī matukū mīrongo ina, ūtukū na mūthenya.

25

Maruta ma Hema irīa Nyamūre

1 Jehova akīira Musa atīrī,

2 “Īra andū a Isiraeli mandehere iruta. Nīwe ūkwamūkīra iruta rīu handū hakwa kuuma kūrī mūdū o wothe ūrīa ngoro yake īkwenda kūheana.

3 Maruta marīa ūrīamūkagīra kuuma kūrī o nīmo maya: thahabu, na betha na gīcango;

4 na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū, na gatani irīa njega, o na guoya wa mbūri;

5 na njūa cia ndūrūme itoboketio rangi-inī mūtune, na njūa cia pomboo, na mbaū cia mūgaa;

6 na maguta ma mūtamaiyū ma gwakia tawa; na mahuti manungi wega ma gūthondeka maguta ma gūitanīrīo, na ūbumba ūrīa mūnungi wega;

7 na tūhiga twa onigithi, na tūhiga tūngī twa goro twa gwīkīrwo ebodi-inī na gakuo ga gīthūri.*

8 “Ningī ūnjakithīrie handū haamūre, na nī nīngatūūranagia nao.

9 Thondekai hema īno nyamūre, na mwīkīre indo cia thīinī kūringana na mūhano ūrīa ngūkuonia.

Ithandūkū rīa Kīrīkanīro

10 “Nīmathondekere ithandūkū rīa mbaū cia mūgaa. Ūraihi warīo ūkorwo ūrī mīkono īrī na nuthu,† na kwarama kwarīo gūkorwo kūrī mūkono ūmwe na nuthu,‡ na kūraiha na igūrū kwarīo gūkorwo nī mūkono ūmwe na nuthu.

11 Ithandūkū rīu rīgemo na thahabu therie mīena yeerī nja na thīinī, na mūrītirihe na mūcibi wa thahabu mīena yothe.

12 Rītwekerie icūhī inya cia thahabu, na ūcioherere magūrū-inī marīo mana, icūhī igīrī mwena ūmwe na icūhī igīrī mwena ūrīa ūngī.

13 Ūcooke ūthondeke mītī mīraaya ya mūgaa ūmīgemo na thahabu.

14 Toonyia mītī iyo mīraaya icūhī-inī iria irī mīena ya ithandūkū nīgeetha rīkuuīkage.

15 Mītī iyo mīraaya irekwo īkarage icūhī-inī cia ithandūkū rīrī, na ndīkeheragio.

16 Ūcooke wīkīre thīinī wa ithandūkū rīu Ūira, ūrīa ngūkūhe.

17 “Thondeka gītī gīa tha gīa thahabu therie, gīkorwo kīrī kīa ūraihi wa mīkono īrī na nuthu,§ na wariī wa mūkono ūmwe na nuthu.*

18 Na ūture makerubi meerī ma thahabu, ūmekīre mīthia-inī ya gītī kīu gīa tha.

19 Thondeka ikerubi rīmwe rīikare mūthia-inī ūmwe, na ikerubi rīu rīngī rīikare mūthia-inī ūrīa ūngī wa gītī gīa tha; thondeka makerubi macio manyiitanīte na gītī gīa tha mīthia-inī yeerī.

20 Makerubi macio makorwo matambūrūkītie mathagu mamō na igūrū, magathiīka gītī kīu gīa tha namo. Makerubi macio makorwo maroranīte, na marorete gītī kīu gīa tha.

* 25:7 Ebodi yarī nguo nyamūre na yekagīrwo nī mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene (28:6-14). † 25:10 nī ta mita īmwe ‡ 25:10 nī ta mita robo ithatū (0.75) § 25:17 nī ta mita īmwe * 25:17 nī ta mita robo ithatū (0.75)

21 Igĩrĩra gĩtĩ kũu gĩa tha igũrũ rĩa ithandũkũ, na wĩkĩre thĩinĩ wa ithandũkũ rĩu Ũira ũrĩa ngũkũhe.

22 Na hau igũrũ wa gĩtĩ gĩa tha, gatagatĩ ka makerubi macio meerĩ marĩ igũrũ wa ithandũkũ rĩa Ũira nĩngacemania nawe ngũhe maathani makwa mothe nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli.

Metha

23 “Thondeka metha na mbaũ cia mũgaa, ũraihi wayo ũkorwo ũrĩ wa mĩkono ĩrĩ,† na wariĩ wayo ũkorwo ũrĩ wa mũkono ũmwe,‡ na kũraiha na igũrũ ĩkorwo ĩrĩ na mũkono ũmwe na nuthu.§

24 Ũmĩgemie na thahabu therie, na ũmĩtirihe na mũcibi wa thahabu.

25 Mĩthondekere karũbaũ gaceke ka wariĩ wa rūhĩ* gathiũrũrũkĩrie metha ĩyo, na ũgatirihe na mũcibi wa thahabu.

26 Thondekera metha ĩyo icũhĩ inya cia thahabu, ũcioherere koonainĩ iria inya o harĩa magũrũ macio mana marĩ.

27 Icũhĩ icio ikorwo irĩ hakuhĩ na mũcibi wa karũbaũ karĩa gaceke, nĩgeetha inyiitagĩrĩre mĩtĩ ĩrĩa ya gũkuuaga metha ĩyo.

28 Thondeka mĩtĩ mĩraaya ya mbaũ cia mũgaa, ũmĩgemie na thahabu na ũkuuaga metha nayo.

29 Na ũthondeke thaani ciayo, na thaani nene cia thahabu therie na ndigithũ, na mbakũri cia gũitaga maruta.

30 Iga mĩgate ĩrĩa ĩgagwo mbere yakwa igũrũ rĩa metha ĩyo, nayo ĩkarage hau mbere yakwa mahinda mothe.

Mũtĩ wa Kũigĩrĩrwo Matawa

31 “Thondeka mũtĩ wa kũigĩrĩrwo matawa ma thahabu therie, kĩrũgamo o na gĩtina kĩaguo iturwo inyiitanĩte; ikombe ciaguo ihaana ta mahũa, na tũkonyo twaguo o na mahũa ikorwo irĩ kĩndũ kĩmwe inyiitanĩte naguo.

32 Honge ithathatũ ciumĩre mĩena-inĩ ya mũrũgamo wa mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa, ithatũ mwena ũmwe na ithatũ mwena ũrĩa ũngĩ.

33 Ikombe ithatũ iturĩtwo na mũhiano wa mahũa ma mũrothi irĩ na tũkonyo na mahũa ikorwo irĩ rūhonge-inĩ rūmwe, nacio ithatũ ikorwo rūu rūngĩ; honge icio ciothe ithathatũ ikorwo ihaana o ũguo, ciumĩte mũtĩ-inĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa.

34 Na mũtĩ-inĩ ũcio wa kũigĩrĩra matawa hagĩe ikombe inya cia mũhiano wa mahũa ma mũrothi irĩ na tũkonyo na mahũa.

35 Gakonyo kamwe gakorwo karĩ rungu rwa honge cia mbere igĩrĩ ciumĩte mũrũgamo-inĩ wa mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa, nako gakonyo ga keerĩ kagĩe rungu rwa honge cia keerĩ igĩrĩ, nako gakonyo ga gatatũ kagĩe thĩ wa honge cia gatatũ igĩrĩ, ciothe nĩ honge ithathatũ.

36 Tũkonyo tũu na honge icio ikorwo irĩ kĩndũ kĩmwe na mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa, iturĩtwo na thahabu therie.

37 “Ningĩ ũthondeke matawa mũgwanja maguo na ũmaigĩrĩre igũrũ rĩaguo nĩgeetha mamũrĩke hau mbere ya guo.

38 Magathĩ ma gũtinia ndaambĩ na thaani cia mũrarĩ wa ndaambĩ ikorwo irĩ cia thahabu therie.

39 Taranda† ya thahabu therie ĩhũthĩrwo gũthondeka mũtĩ wa kũigĩrĩrwo matawa o na indo icio ciothe.

40 Ũtigĩrĩre atĩ nĩwacithondeka kũringana na mũhianĩre ũrĩa wonirio ũrĩ kĩrĩma-inĩ.

† 25:23 nĩ ta mita ĩmwe ‡ 25:23 nĩ ta nuthu mita § 25:23 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) * 25:25 nĩ ta centimita 8 † 25:39 nĩ ta kilo 34

26

Hema ĩrĩa Nyamũre

¹ “Thondeka hema nyamũre ĩrĩ na itambaya ikũmi cia gũcuurio itumĩtwo na gatani yogothetwo wega ya ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na igemio na makerubi nĩ mũtumi mũũgĩ na wĩra ũcio.

² Itambaya icio cia gũcuurio ciothe ikorwo ciiganaine, mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ na ĩnana* kũraiha na mĩkono ĩna† kwarama.

³ Itambaya ithano-rĩ, itumanio hamwe, na icio ingĩ ithano itumanio hamwe.

⁴ Kundĩka ciana cia gĩtambaya kĩa rangi wa bururu mũthia-inĩ wa gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩrĩa kĩrĩ mũico wa mwena ũmwe, na wĩke o ro ũguo harĩ gĩtambaya kĩa mũico kĩa mwena ũcio ũngĩ.

⁵ Kundĩka ciana mĩrongo ĩtano gĩtambaya-inĩ kĩmwe gĩa gũcuurio, na ingĩ mĩrongo ĩtano gĩtambaya-inĩ kĩa mũico kĩa mwena ũcio ũngĩ, na ũringithanie o kĩaana na kĩrĩa kĩngĩ.

⁶ Ningĩ ũthondeke ngathĩka mĩrongo ĩtano cia thahabu, na ũcihũthĩre na kuohithania itambaya icio cia gũcuurio nĩguo hema ĩyo nyamũre ĩtuĩke kĩndũ kĩmwe.

⁷ “Tuma itambaya ikũmi na kĩmwe cia guoya wa mbũri ĩtuĩke hema ya kũhumbĩra hema ĩrĩa nyamũre.

⁸ Itambaya icio ciothe ikũmi na kĩmwe ikorwo ciiganaine, ikorwo irĩ mĩkono mĩrongo ĩtatũ‡ kũraiha na mĩkono ĩna§ kwarama.

⁹ Tumania itambaya ithano cia icio cia gũcuurio ĩtuĩke kĩndũ kĩmwe, nacio icio ingĩ ithathatũ itumanio hamwe. Kũnja gĩtambaya gĩa gatandatũ maita meerĩ mwena wa mbere wa hema.

¹⁰ Kundĩka ciana mĩrongo ĩtano mũthia-inĩ wa itambaya cia gũcuurio cia mwena ũmwe, ningĩ wĩke o ũguo mũthia-inĩ wa itambaya icio cia mwena ũrĩa ũngĩ.

¹¹ Ningĩ ũthondeke ngathĩka mĩrongo ĩtano cia gĩcango, na ũcitoonyie ciana-inĩ nĩgeetha hema ĩyo ĩtuĩke kĩndũ kĩmwe.

¹² Harĩ ũraiha wa gĩtambaya gĩa gũcuurio ũrĩa ũngĩtigara, nuthu ya gĩtambaya kĩrĩa gĩtigaire nĩ gĩcunjuure mwena wa thuutha wa hema ĩyo nyamũre.

¹³ Itambaya cia gũcuurio cia hema ikorwo iraihĩte kũrĩ icio ingĩ na mũkono ũmwe* mĩena yeerĩ; kĩrĩa gĩgũtigara gĩcunjuure kĩhumbĩre mĩena ya hema ĩyo nyamũre.

¹⁴ Thondekera hema ĩyo kĩandarũa kĩa njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mũtune igatunĩha, na igũrũ wakĩo ũkĩhumbĩre na njũa cia pomboo.

¹⁵ “Thondeka mbaũ cia kũrũgama cia mũtĩ wa mũgaa cia gwaka hema ĩyo nyamũre.

¹⁶ O rũbaũ-inĩ rũkorwo rũrĩ rwa mĩkono ikũmi† kũraiha na mũkono ũmwe na nuthu‡ kwarama,

¹⁷ mbaũ icio igĩe na tũhocio tũcomokete tũigananĩrie. Thondeka mbaũ icio ciothe cia Hema-ĩrĩa-Nyamũre na njĩra ĩyo.

¹⁸ Thondeka mbaũ mĩrongo ĩĩrĩ cia mwena wa gũthini wa hema ĩyo nyamũre,

* 26:2 nĩ ta mita ikũmi na igĩrĩ na nuthu (12:5) † 26:2 nĩ ta mita ĩmwe na robo ithatũ (1:75)

‡ 26:8 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13:5) § 26:8 nĩ ta mita ĩmwe na robo ithatũ (1:75)

* 26:13 nĩ ta nuthu mita † 26:16 nĩ ta mita inya na nuthu (4:5) ‡ 26:16 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75)

¹⁹ na ūthondeke itina cia betha mĩrongo ĩna cia gũikarĩrwo nĩ mbaũ icio mĩrongo ĩrĩ, o rũbaũ rũmwe rũgaikarĩra itina igĩrĩ, o rũmwe rũkorwo rũrĩ rungu rwa kahocio.

²⁰ Ningĩ mwena ūcio ũngĩ, mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamũre, thondeka mbaũ mĩrongo ĩrĩ

²¹ na itina mĩrongo ĩna cia betha o igĩrĩ igaikarĩrwo nĩ rũbaũ rũmwe.

²² Thondeka mbaũ ithathatũ cia mwena wa na thuutha, nĩguo mwena wa mũthia wa ithũiro wa hema ĩyo nyamũre,

²³ na ūthondeke mbaũ igĩrĩ cia koine cia mwena wa na thuutha.

²⁴ Koine-inĩ icio cieri no nginya ikorwo irĩ mbaũ igĩrĩ igĩrĩ kuuma thĩ nginya igũrũ, na ciohanio na mũrĩnga ũmwe; koine cieri igakorwo itariĩ ũguo.

²⁵ Nĩ ũndũ ūcio hegũkorwo na mbaũ inyanya, na itina ikũmi na ithathatũ cia betha, o igĩrĩ igaikarĩrwo nĩ rũbaũ rũmwe.

²⁶ “Ningĩ ūthondeke mĩgamba ya mbaũ cia mũgaa: ĩtano yayo nĩ ũndũ wa mbaũ cia mwena ũmwe wa hema ĩyo nyamũre,

²⁷ na ĩtano nĩ ũndũ wa mbaũ cia mwena ūcio ũngĩ, na ĩtano nĩ ũndũ wa mbaũ cia mwena wa ithũiro mũthia-inĩ ũrĩa wa na thuutha wa hema ĩyo nyamũre.

²⁸ Mũgamba wa gatagatĩ uume mũthia ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ, ũgereire gatagatĩ ka mbaũ icio.

²⁹ Gemia mbaũ icio na thahabu, na ūthondeke mĩrĩnga ya thahabu ya kũnyiitĩrĩra mĩgamba ĩyo. O nayo mĩgamba ĩyo nĩngemio na thahabu.

³⁰ “Aka hema ĩyo nyamũre kũringana na mũhianĩre ũrĩa wonirio rĩrĩa warĩ kĩrĩma-inĩ.

³¹ “Tuma gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na cia gatani ĩrĩa yogothetwo wega na ĩkagemio na makerubi nĩ mũbundi mũũgĩ.

³² Cuuria gĩtambaya kũ na tũcuurio twa thahabu ikĩngĩ-inĩ inya cia mũgaa iria igemetio na thahabu, na ikarũgama igũrũ rĩa njikarĩro inya cia betha.

³³ Cuuria gĩtambaya kũ gĩa gũcuurio na ngathĩka, na ũcooke ũige ithandũkũ rĩa Ũira thuutha wa gĩtambaya kũ gĩa gũcuurio. Gĩtambaya kũ gĩa gũcuurio kĩhakanie Handũ-harĩa-Hatheru na Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno. §

³⁴ Igĩrĩra gĩtĩ gĩa tha igũrũ rĩa ithandũkũ rĩa Ũira thĩinĩ wa Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno.

³⁵ Iga metha nja ya gĩtambaya kũ gĩa gũcuurio mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamũre, nago mũtĩ wa kũigĩrĩra matawa ũũige mwena wa gũthini ũng’ethanĩre na metha ĩyo.

³⁶ “Itoonyero-inĩ rĩa hema, thondeka gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa rangi wa bururu, na rangi wa ndathi, na rangi mũtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa yogothetwo wega, kĩgemetio nĩ mũgemia mũũgĩ.

³⁷ Thondekera gĩtambaya kũ gĩa gũcuurio tũcuurio twa thahabu na itugĩ ithano cia mũgaa igemetio na thahabu. Na ũcitwekerie itina ithano cia gĩcango.

27

Kĩgongona kĩa Iruta rĩa Njino

§ 26:33 Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene nowe wiki wetĩkĩrĩtio gũtoonya Harĩa-Hatheru-Mũno, na eekaga ũguo riita rĩmwe o mwaka hĩndĩ ĩrĩa ekũhoroheria andũ mehia mao.

1 “Aka kīgongona na mbaũ cia mūgaa, kĩa mĩkono ìtatũ* kũraiha na igũrũ; gĩkorwo kīiganaine mĩena yothe, mĩkono ìtano† kũraiha na mĩkono ìtano kwarama.

2 Thondeka hĩa inya, o rũmwe koine-inĩ ìmwe ya kīgongona, nĩgeetha hĩa icio na kīgongona ikorwo irĩ kĩndũ kĩmwe, nakĩo kīgongona kũ ũkĩgemie na gĩcango.

3 Thondeka indo ciothe cia kīgongona irĩ cia gĩcango, ũgĩthondekere nyũngũ cia kũrutaga mũhu, na icakũri na mbakũri cia gwĩkĩrwo thakame ya kũminjaminja, na njibe cia kũnyiita nyama, na ngĩo cia mwaki.

4 Thondekera kīgongona kũ gĩtara, na ningĩ ũthondeke mũkwa wa gĩcango, na ũthondeke mĩrĩnga ya gĩcango, o ũmwe wĩkĩrwo koine-inĩ iria inya cia mũkwa ũcio.

5 Ũige gĩtara kũ rungu wa muoho wa kīgongona nĩgeetha rũkinye nuthu ya ũraihi wa kīgongona.

6 Thondeka itugĩ cia mūgaa nĩ ũndũ wa kīgongona na ũcigemie na gĩcango.

7 Itugĩ icio itoonyio mĩrĩnga-inĩ ìyo nĩgeetha ìgakoragwo ìikarĩire mĩena-inĩ yeerĩ ya kīgongona hĩndĩ ya gũgĩkuua.

8 Thondeka kīgongona kũ na mbaũ nĩguo kīgĩe na irima gatagatĩ. Ũgĩthondeke o ta ũrĩa wonirio rĩrĩa warĩ kĩrĩma-inĩ.

Nja ya Hema ìrĩa Nyamũre

9 “Thondeka nja ya hema ìrĩa nyamũre; mwena wa gũthini ũkorwo ũrĩ wa mĩkono igana‡ kũraiha na ũgĩe na itambaya cia gũcuurio cia gatani ũrĩa mwogotho wega,

10 ũkorwo na itugĩ mĩrongo ìrĩ na itina mĩrongo ìrĩ cia gĩcango, irĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha itugĩ-inĩ.

11 Mwena wa gathigathini o naguo ũkorwo ũrĩ na mĩkono igana kũraiha na ũgĩe na itambaya cia gũcuurio, ũgĩe na itugĩ mĩrongo ìrĩ na itina mĩrongo ìrĩ cia gĩcango, irĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha itugĩ-inĩ.

12 “Mwena wa ithũiro wa nja ìyo ũkorwo ũrĩ wa mĩkono mĩrongo ìtano§ kwarama na ũgĩe na itambaya cia gũcuurio na itugĩ ikũmi na itina ikũmi.

13 Mwena wa irathĩro, kwerekera kũrĩa riũa rĩrathagĩra, nja ìyo ìkorwo ìrĩ ya warĩ wa mĩkono mĩrongo ìtano.

14 Itambaya cia gũcuurio ikorwo irĩ cia ũraihi wa mĩkono ikũmi na ìtano* na ikorwo irĩ mwena ũmwe wa itoonyero rĩa nja ìyo, na ikorwo na itugĩ ithatũ na itina ithatũ,

15 na itambaya ingĩ cia gũcuurio cia ũraihi wa mĩkono ikũmi na ìtano ìkorwo mwena ũcio ũngĩ wa itoonyero, na ikorwo irĩ na itugĩ ithatũ na itina ithatũ.

16 “Naguo ũhoro wa itoonyero rĩa nja ìyo, wĩkĩre gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩkorwo kĩrĩ kĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo ìrĩ,† kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na gatani ìrĩa yogothetwo wega, wĩra wa mũgemia mũũgĩ, na gĩkorwo na itugĩ inya na itina inya.

17 Itugĩ ciothe gũthiũrũrũkĩria nja ìyo, igĩe na tũmĩkwa na tũcuurio twa betha na itina cia gĩcango.

* 27:1 nĩ ta mita ìmwe na robo (1:25) † 27:1 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25) ‡ 27:9 nĩ ta mita 46 § 27:12 nĩ ta mita 23 * 27:14 nĩ ta mita 7 † 27:16 nĩ ta mita 9

¹⁸ Nja ĩyo ĩkorwo na ũraiĥu wa mĩkono igana,[‡] na mĩkono mĩrongo ĩtano kwarama,[§] na ĩkorwo na itambaya cia gũcuurio cia gatani yogo-thetwo wega ya mĩkono ĩtano kũraiĥa na igũrũ, na ĩrĩ na itina cia gĩcango.

¹⁹ Indo iria ingĩ ciothe cia gũtũmĩrwo wĩra-inĩ wa hema ĩrĩa nyamũre, irĩ cia wĩra o na ũrĩkũ, o hamwe na higĩ cia kwamba hema na cia nja ciothe, nĩikorwo irĩ cia gĩcango.

Maguta ma Mũtĩ wa Kũigĩrĩrwo Matawa

²⁰ “Atha andũ a Isiraeli makũrehere maguta marĩa makeere wega ma ndamayũ hihe ma gũkũheaga ũtheri, nĩgeetha matawa maikarage maakanĩte.

²¹ Thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo, nja ya gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩrĩa kĩrĩ mbere ya ithandũkũ rĩa Ũira, Harũni na ariũ ake nĩmaigage matawa maakanĩte mbere ya Jehova kuuma hwaĩ-inĩ o nginya rũciinĩ. Ũndũ ũyũ ũtuĩke watho wa kũrũmagĩrĩrwo tene na tene thĩinĩ wa Isiraeli njiarwa-inĩ ciothe iria igooka.

28

Nguo cia Athĩnjĩri-Ngai

¹ “Tũmanĩra Harũni mũrũ wa nyũkwa oke harĩwe kuuma gatagatĩ ka andũ a Isiraeli, hamwe na ariũ ake Nadabu na Abihu, na Eleazaru na Ithamaru, nĩgeetha mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai.

² Tumĩra Harũni mũrũ wa nyũkwa nguo nyamũre, cia kũmũnenehagia na kũmũtĩithagia.

³ Arĩria mabundi marĩa marĩ na ũũgĩ wa gũtuma, nguo arĩa nĩ heete ũũgĩ maũndũ-inĩ ta macio, nĩguo matumĩre Harũni nguo cia kwĩhumba akĩamũrwo, nĩguo andungatagĩre arĩ mũthĩnjĩri-Ngai.

⁴ Nacio ici nĩcio nguo iria megũtuma: gakuo ga gĩthũri, na ebodi, na nguo ndaaya, na kanjũ ya taama ng’emie wega, na kĩremba, na mũcibi. Nguo ici nyamũre megũcitumĩra Harũni mũrũ wa nyũkwa na ariũ ake nĩguo mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai.

⁵ Nĩ mahũthĩre thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, hamwe na gatani ĩrĩa njega.

Ebodi

⁶ “Tuma ebodi ya ndigi cia rangi wa thahabu na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mũtune ta gakarakũ na ya gatani ĩrĩa yogo-thetwo wega, wĩra wa mũbundi mũũgĩ.

⁷ Nĩ wega ebodi ĩyo ĩgĩe na tũmĩkwa twĩrĩ twa kũmĩnyitithanĩria ciande-inĩ, tũtumĩrĩrwo mũthia-inĩ yeerĩ yayo nĩgeetha ndaamĩ ciayo cierĩ inyĩitane.

⁸ Naguo mũcibi wayo wa njohero ũrĩa mũtume wega ũkorwo ũhaana tayo na ũrĩ wa gĩcunjĩ kĩmwe na ebodi ĩyo na ũthondeketwo na ndigi cia rangi wa thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, hamwe na gatani njogothwe wega.

⁹ “Oya tũhiga twĩrĩ twa onigithi ũkurure marĩitwa ma ariũ a Isiraeli igũrũ rĩatuo

¹⁰ marũmanĩrĩire ũrĩa maaciarirwo, ũkurure marĩitwa matandatũ kahiga-inĩ kamwe, na matandatũ kau kangĩ.

11 Kurura marĩtwa ma ariũ a Isiraeli tũhiga-inĩ tũu twĩrĩ ta ũrĩa mũrengi wa tũhiga twa goro akururaga kahengere ga gwĩkĩra mũhũũri. Ũcooke ũtũtumĩrĩre tũkonyo-inĩ twa thahabu,

12 na ũtuoherere ndaamĩ-inĩ cia kĩande cia ebodi, tũrĩ tũhiga twa kĩrĩrikania kĩa ariũ a Isiraeli. Harũni nĩarĩkuuaga marĩtwa macio ciande-inĩ ciake matũke kĩrĩrikania mbere ya Jehova.

13 Thondeka tũkonyo tũgemu twa thahabu

14 na irengeeri igĩrĩ cia thahabu therie, ihaana ta mũkanda, nacio ũcinyiitithanie na tũkonyo tũu.

Gakuo ga Gĩthũri

15 “Thondekithia gakuo ga gĩthũri ga gwĩkagĩrwo ituĩro-inĩ rĩa ciira, nako gatumwo nĩ mũtumi mũũgĩ. Gathondeke ta ebodi: karĩ ka ndigi cia rangi wa thahabu na ka ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ na gatani ĩrĩa yogothetwo wega.

16 Gakuo kau gakorwo kaiganaine mũena yothe ĩna inji kenda* kũraiha na inji kenda kwarama, na koinanĩrwo maita meerĩ.

17 Ũcooke ũgatumĩrĩre mũhari ĩna ya tũhiga twa goro. Mũhari wa mbere hakorwo kahiga ka wakiki ũrĩa mũtune, na ka yakuti ĩrĩa ĩhaana ngoikoni, na ka baregethu;

18 mũhari wa keerĩ ũtumĩrĩre kahiga ga thumarati, na ka yakuti ĩrĩa ya rangi wa bururu, na ka arimathi;

19 mũhari wa gatatũ ũtumĩrĩre kahiga ka wakiki ũrĩa wa bururu, na ka yacimu, na ka amethuthito;

20 nago mũhari wa kana ũtumĩrĩrwo kahiga ga thumarati ĩrĩa theru, na ka onigithi, na ka njathibi. ũtũtumĩrĩre tũkonyo-inĩ tũgemu twa thahabu.

21 Hagĩkorwo harĩ na tũhiga ikũmi na twĩrĩ, o kamwe karũgamĩrĩre marĩtwa ma ariũ a Isiraeli, o kamwe gakururwo rĩtwa rĩa mũhĩrĩga ũmwe wa ĩrĩa ikũmi na ĩrĩrĩ ya Isiraeli, o ta ũrĩa kahengere ka mũhũũri gakururagwo.

22 “Thondekera gakuo kau ga gĩthũri irengeeri njogothie cia thahabu therie ihaana ta mũkanda.

23 Gathondekere mũrĩnga ĩrĩrĩ ya thahabu, ũmĩoherere mũthia-inĩ ĩrĩrĩ ya gakuo kau ga gĩthũri.

24 Ohania irengeeri igĩrĩ cia thahabu mũrĩnga-inĩ hau mũthia-inĩ ya gakuo ga gĩthũri,

25 nayo mũthia ĩrĩa ĩngĩ ya irengeeri yohithanio na tũkonyo tũrĩa twĩrĩ, ũmĩnyitithanie na ndaamĩ cia kĩande cia ebodi mwena wa na mbere.

26 Thondeka mũrĩnga ĩrĩrĩ ya thahabu ũmĩnyitithanie na mũthia ĩrĩa ĩngĩ ĩrĩrĩ ya gakuo ga gĩthũri mwena wa na thĩnĩ kũrigania na ebodi.

27 Thondeka mũrĩnga ĩngĩ ĩrĩrĩ ya thahabu na ũmĩnyitithanie magũrũ-inĩ ma ndaamĩ cia kĩande mwena-inĩ wa mbere wa ebodi, hakuhĩ na rũtumo, igũrũ hanini wa mũcibi wa njohero ya ebodi.

28 Mũrĩnga ya gakuo ga gĩthũri ĩrĩohithanagio na mũrĩnga ya ebodi na rũrigi rwa bururu, na inyiitithanio na mũcibi wa njohero, nĩgeetha gakuo ga gĩthũri gatikarekanie na ebodi.

29 “Rĩrĩa rĩothie Harũni arĩtoonyaga Handũ-harĩa-Hatheru, arĩkuuaga marĩtwa ma ariũ a Isiraeli marĩ gĩthũri-inĩ gĩake gakuo-inĩ ga gĩthũri ga ituĩro rĩa ciira, arĩ kĩrĩrikania gĩa gũtũũra mbere ya Jehova.

* 28:16 nĩ ta centimita 22

³⁰ Ningĩ wĩkĩre Urimu na Thumimu† thĩinĩ wa gakuo kau ga gĩthũri, nĩgeetha ciikarage gĩthũri-inĩ kĩa Harũni rĩrĩa rĩothe arĩtoonyaga agathĩ mbere ya Jehova. Ũguo nĩguo Harũni arĩkuuaga ũhoti wa gĩtuagĩra andũ a Isiraeli ciira gĩthũri-inĩ gĩake arĩ mbere ya Jehova.

Nguo ingĩ cia Athĩnjĩri-Ngai

³¹ “Tuma nguo ndaaya ya ebodi ya taama wa bururu mũtheri,

³² na ĩkorwo na harũkĩrio ya mũtwe gatagatĩ kayo. ĩkorwo ĩtirihĩtwo mũthia-inĩ ta kara ya ngingo gũthiũrũrũkĩria iharũkĩrio rĩu rĩa mũtwe, nĩgeetha ndĩgatarũke.

³³ Thondeka tũcunjuura tũtariĩ ta matunda ma makomamanga twa ndigi cia rangi wa bururu, na rangi wa ndathi, na rangi mũtune ta gakarakũ gũthiũrũrũka rũtumo rwa magũrũ-inĩ rwa nguo ĩyo, tũhakanĩtio na ngengere cia thahabu.

³⁴ Ngengere cia thahabu na makomamanga macio mathiĩ mahakanĩtio gũthiũrũrũka rũtumo rwa magũrũ-inĩ rwa nguo ĩyo ndaaya.

³⁵ Harũni no nginya ehumbage nguo ĩyo hĩndĩ ciothe rĩrĩa egũtungata. Ngengere nĩriĩguagwo ikĩgamba rĩrĩa egũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru o hau mbere ya Jehova na rĩrĩa ekuuma ho, nĩgeetha ndagakue.

³⁶ “Thondeka gatanji ga thahabu therie, na ũgakurure ta ũrĩa mũhũuri ũkururagwo, ũkurure ciugo ici: MŪTHERU MWAMŪRIRE JEHOVA.

³⁷ Koherere rũrigi rwa rangi wa bururu nĩguo ũkanyitithanie na kĩremba, gakorwo karĩ mwena wa mbere wa kĩremba.

³⁸ Karĩkoragwo karĩ thiithi-inĩ wa Harũni, nake agakuuaga mahĩtia makoniĩ iheo iria theru, iria andũ a Isiraeli mangĩkorwo mamũriire Jehova, o na irĩ cia mũthemba o na ũrĩkũ. Gatanji kau gakoragwo karĩ thiithi-inĩ wa Harũni hĩndĩ ciothe nĩgeetha magetikĩrikaga nĩ Jehova.

³⁹ “Kanjũ nĩtumwo ĩrĩ ya gatani ĩrĩa njega mũno, o na ũtume kĩremba na gatani ĩrĩa njega mũno. Mũcibi ũtumwo nĩ mũgemia ũrĩa mũũgĩ na wĩra ũcio.

⁴⁰ Tumĩra ariũ a Harũni kanjũ, na mũcibi, na tũmũcibi twa kĩongo, cia gũtũma manenehagio na maheagwo gĩtĩio.

⁴¹ Warĩkia kũhumba mũrũ wa nyũkwa na ariũ ake nguo icio-rĩ, ũmaitĩrĩrie maguta na ũmaamũre. ũmaamũre nĩgeetha mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai.

⁴² “Matumithĩrie thuruarĩ cia thĩinĩ cia gatani, cia kũhumbĩra njaga ya mũĩrĩ yao kuuma njohero nginya ciero-inĩ.

⁴³ Harũni na ariũ ake no nginya maciĩhumbage rĩrĩa rĩothe marĩtoonyaga Hema-ya-Gũtũnganwo kana magĩthengerera kĩgongona marutĩre wĩra Handũ-harĩa-Hatheru nĩgeetha matikahĩtie, nao makue.

“Ŭyũ nĩũtuĩke watho wa kũrũmagĩrĩrwo tene na tene nĩ Harũni na njiaro ciake.

29

Kwamũrwo gwa Athĩnjĩri-Ngai

¹ “Na rĩrĩ, ũũ nĩguo ũgwĩka nĩgeetha wamũre Harũni na ariũ ake, nĩguo mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai: Oya gategwa kamwe na ndũrũme igĩrĩ itarĩ kaũũgũ.

† 28:30 Urimu na Thumimu twarĩ tũnyamũ twahũthagĩrwo kũmenya wendi wa Ngai; no ũrĩa twahũthagĩrwo kana ũrĩa twarutaga wĩra, gũtirĩ mũndũ ũũ.

² Na kuuma m̄tu-inĩ m̄hinyu m̄no wa ngano ūtarĩ ndawa ya k̄mbia, ūthondeke m̄gate na keki itukanĩtio na maguta na t̄m̄gate t̄h̄th̄ t̄hakĩtwo maguta.

³ Īkĩra indo icio ḡikabũ-inĩ na ūcinenganĩre ūguo hamwe na ndegwa ĩyo na ndũrũme icio cieri.

⁴ Ūcooke ūrehe Harũni na ariũ ake itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gūtũnganwo, ūmathambie na maaĩ.

⁵ Oya nguo icio, ūhumbe Harũni kanjũ, na nguo ndaaya ya ebodi, na ebodi yo nyene na gakuo ga ḡithũri. Muohe ebodi na m̄cibi wayo wa njohero ūrĩa m̄tume wega.

⁶ Mwĩkĩre k̄remba m̄twe, nako gatanji karĩa kaamũre ūgekĩre k̄remba-inĩ k̄u.

⁷ Oya maguta ma ḡuitanĩrĩrio ūm̄itĩrĩrie m̄twe ūmwamũre.

⁸ Rehe ariũ ake na ūmahumbe kanjũ,

⁹ na ūmoohere t̄m̄cibi twa m̄twe. Ningĩ wohe Harũni na ariũ ake m̄cibi. Ūthĩnjĩri-Ngai nĩ wao ūrĩ watho wa k̄rũmagĩrĩrwo tene na tene. Ūguo nĩguo ūkaamũra Harũni na ariũ ake.

¹⁰ “Rehe ndegwa ĩyo mwena wa mbere wa Hema-ya-Gūtũnganwo, nake Harũni na ariũ ake m̄igĩrĩre moko mao m̄twe wayo.

¹¹ Ūcooke ūm̄thĩnjĩre mbere ya Jehova o hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gūtũnganwo.

¹² Ningĩ woe thakame ĩmwe ya ndegwa ĩyo, ūm̄hake hĩa cia k̄gongona na k̄ara ḡaku, ĩyo ĩngĩ ūm̄ite ḡitina-inĩ ḡia k̄gongona.

¹³ Ningĩ woe maguta mothe marĩa mahumbĩire nyama cia nda, na marĩa mahumbĩire ini, na higo cieri na maguta ma cio ūmacinĩre hau k̄gongona-inĩ.

¹⁴ No nyama cia ndegwa ĩyo hamwe na r̄ũa na mahu ūcinĩre nja ya kambĩ. R̄u nĩ iruta rĩa mehia.

¹⁵ “Oya ndũrũme ĩmwe nake Harũni na ariũ ake mam̄igĩrĩre moko mao m̄twe igũrũ wayo.

¹⁶ M̄thĩnje na woe thakame, ūm̄iminjaminjĩrie k̄gongona m̄ena yothe.

¹⁷ Tinangia ndũrũme t̄cunjĩ, na ūthambie nyama cia nda, na magũrũ mayo, ūciige hamwe na m̄twe na t̄cunjĩ t̄u t̄ngĩ.

¹⁸ Ūcooke ūcinĩre ndũrũme ĩyo yothe igũrũ wa k̄gongona. R̄u nĩ iruta rĩa njino rĩa k̄rutĩra Jehova, r̄rĩ m̄tararĩko mwega r̄rutĩrwo Jehova, r̄rĩ iruta r̄rutĩrwo Jehova rĩa ḡucinwo na mwaki.

¹⁹ “Oya ndũrũme ĩyo ĩngĩ, nake Harũni na ariũ ake mam̄igĩrĩre moko mao m̄twe.

²⁰ M̄thĩnje, woe thakame ĩmwe yayo ūm̄hake moni cia matũ ma ūrĩo ma Harũni na ariũ ake o na ciara iria nene cia moko mao ma ūrĩo, na ciara iria nene cia magũrũ mao ma ūrĩo. Ūcooke ūminjaminjĩrie k̄gongona thakame m̄ena yothe.

²¹ Na woe thakame ĩmwe kuuma k̄gongona-inĩ na maguta ma ḡuitanĩrĩrio ūciminjaminjĩrie Harũni na nguo ciake, na ariũ ake na nguo ciao. H̄ndĩ ĩyo Harũni na ariũ ake hamwe na nguo ciao n̄magatuĩka aamũre.

²² “Oya maguta mamwe ma ndũrũme ĩyo, maguta ma m̄ting’oe ūrĩa m̄noru, na maguta marĩa mahumbĩire nyama cia nda, na maguta marĩa mahumbĩire ini, na higo cieri na maguta ma cio, na k̄ero k̄ia mwena wa ūrĩo. (Īyo n̄yo ndũrũme ya igongona rĩa kwamũrana.)

²³ Kuuma gĩkabũ-inĩ kĩa mĩgate ìtarĩ mĩĩkĩre ndawa ya kũmbia kĩrĩa kĩrĩ mbere ya Jehova, oya mũgate ũmwe na keki ìthondeketwo na maguta, na woe kamũgate kahũthũ.

²⁴ Indo ici ciothe cineane moko-inĩ ma Harũni na ariũ ake, ũcooke ũcithũngũthie mbere ya Jehova ìrĩ Igongona rĩa gũthũngũthio.

²⁵ Ningĩ ũcooke woe indo icio kuuma moko-inĩ mao, ũcicinĩre kĩgongona-inĩ igũrũ hamwe na iruta rĩa njino, ituĩke mũtararĩko mwega harĩ Jehova, rĩrĩ iruta rĩrutĩirwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki.

²⁶ Warĩkia kũruta gĩthũri kĩa ndũrũme ìyo ya kĩamũrano kĩa Harũni, gĩthũngũthie mbere ya Jehova rĩrĩ iruta rĩa gũthũngũthio, nakĩo gĩtuĩke rwĩga rwaku.

²⁷ “Amũra icunjĩ cia ndũrũme ìyo ya kĩamũrano iria irĩ cia Harũni na ariũ ake nacio nĩ: gĩthũri kĩrĩa gĩathũngũthĩtio na kĩero kĩrĩa kĩaheanĩtwo.

²⁸ Indo icio ituĩke rwĩga rwa kũheagwo Harũni na ariũ ake nĩ andũ a Isiraeli hĩndĩ ciothe. Nĩrĩo iruta rĩrĩa andũ a Isiraeli marĩrutagĩra Jehova kuuma maruta-inĩ ma ũiguano.

²⁹ “Nguo iria nyamũre cia Harũni igũtuĩka cia njiaro ciake, nĩgeetha magaitagĩrĩrio maguta na makaamũragwo macĩhumbĩte.

³⁰ Mũriũ ũrĩa ũkamũgaya atuĩke mũthĩnjĩri-Ngai na oke gũtungata thĩinĩ wa Handũ-Harĩa-Hatheru, Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo arĩhumbaga nguo icio mĩthenya mũgwanja.

³¹ “Oya ndũrũme ìyo ya kĩamũrano nacio nyama ciayo ũcirugĩre handũ harĩa hatheru.

³² Harũni na ariũ ake marĩrĩagĩra nyama cia ndũrũme ìyo na mĩgate kuuma gĩkabũ-inĩ o hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

³³ Nĩmarĩrĩaga indo icio irutĩtwo cia horohio nĩ ũndũ wa kwamũrwo kwao na gũtherio. No itikanarĩio nĩ mũndũ ũngĩ, nĩ ũndũ nĩ theru.

³⁴ Na rĩrĩ, nyama cia ndũrũme ìyo ya kĩamũrano kana mĩgate ingĩtigara nginya rũciinĩ-rĩ, nĩcinwo. Itikanarĩio tondũ nĩ theru.

³⁵ “Ìka Harũni na ariũ ake maũndũ mothe marĩa ngwathĩte, na ũniine mĩthenya mũgwanja ũkĩmaamũra.

³⁶ Rutagai ndegwa ìmwe o mũthenya, ìrĩ iruta rĩa mehia rĩa kũhorohanĩria. Theria kĩgongona na ũndũ wa gũkĩhoroheria na gũgĩitĩrĩa maguta, ũkĩamũre.

³⁷ Gĩa na horohio ya kĩgongona mĩthenya mũgwanja ya gũkĩamũra. Thuutha ũcio kĩgongona kũ nĩgĩgũtuĩka gĩtheru mũno, nakĩo kĩrĩa gĩothe kĩrĩkĩhutagia kĩrĩtuĩkaga gĩtheru.

³⁸ “Gĩkĩ nĩkĩo kĩndũ kĩrĩa ũrĩrutaga hĩndĩ ciothe kĩgongona-inĩ o mũthenya: tũtũrũme twĩrĩ, o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe.

³⁹ Gatũrũme kamwe gakarutwo rũciinĩ na karĩa kangĩ hwaĩ-inĩ kũrĩ mairia.

⁴⁰ Gatũrũme ka mbere gakarutanagĩrio na mũtu mũhinyu mũno gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba* ũtukanĩtio na maguta ma mũtamaiyũ gacunjĩ ka inya ka hini ìmwe† na ndibei gacunjĩ ka inya ka hini ìmwe, irĩ kĩndũ gĩa kũnyuuo.

⁴¹ Ruta gatũrũme kau kangĩ igongona hwaĩ-inĩ kũrĩ mairia, hamwe na iruta rĩa mũtu na rĩa kĩndũ gĩa kũnyuuo o ta cia rũciinĩ, arĩ guo mũtararĩko mwega, rĩrĩ iruta rĩrutĩirwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki.

⁴² “Harĩ njiaro iria igooka, iruta rĩrĩ rĩa njino rĩkaarutagwo hĩndĩ ciothe itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo mbere ya Jehova. Hau nĩho ndĩcemanagia nawe na njaragie nawe;

* 29:40 nĩ ta kilo 2 † 29:40 nĩ ta lita ìmwe

⁴³ ningĩ hau no ho ndĩcemanagia na andũ a Isiraeli, naho nĩhakaamũrwo nĩ riiri wakwa.

⁴⁴ “Nĩ ũndũ ũcio nĩngamũra Hema-ĩyo-ya-Gũtũnganwo na kĩgongona na nyamũre Harũni na ariũ ake mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai.

⁴⁵ Ningĩ nĩngatũũrania na andũ a Isiraeli na nduĩke Ngai wao.

⁴⁶ Nĩmakamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova Ngai wao, ũrĩa wamarutire bũrũri wa Misiri nĩgeetha ndũũranagie nao. Niĩ nĩ niĩ Jehova Ngai wao.

30

Kĩgongona kĩa Ūbumba

¹ “Thondeka kĩgongona kĩa mbaũ cia mũgaa gĩa gũcinagĩra ūbumba.

² Nĩgĩkorwo kĩiganaine mĩena yothe mũkono ũmwe* kũraiha na mũkono ũmwe kwarama na mĩkono iĩrĩ† kũraiha na igũrũ, hĩa ciakĩo ituĩke kĩndũ o ro kĩmwe na kĩgongona.

³ Kĩgemie igũrũ, o na mĩena yothe, o na hĩa ciakĩo, na thahabu therie, na ũgĩtirihe na mũcibi wa thahabu ũgĩthiũrũrũkĩrie.

⁴ Thondekera kĩgongona kĩu mĩrĩnga iĩrĩ, ũmĩoherere thĩ wa mũcibi ũcio, iĩrĩ mwena ũmwe, na iĩrĩ mwena ũrĩa ũngĩ ĩnyiitagĩrĩre mĩtĩ iĩrĩa mĩraaya ĩtũmagĩrwo gũgĩkuua.

⁵ Thondeka mĩtĩ mĩraaya ya mbaũ cia mũgaa, na ũmĩgemie na thahabu.

⁶ Iga kĩgongona kĩu mbere ya gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩrĩa kĩrĩ mbere ya ithandũkũ rĩa Ūira, mbere ya gĩtĩ gĩa tha kĩrĩa kĩrĩ igũrũ rĩa ithandũkũ rĩa Ūira, harĩa ngaacemania nawe.

⁷ “Harũni no nginya acinĩre ūbumba mũnungi wega hau igũrũ rĩa kĩgongona o rũciinĩ rĩrĩa egũthondeka matawa.

⁸ No nginya acine ūbumba rĩngĩ agĩakia matawa hwaĩ-inĩ kũrĩ mairia, nĩgeetha ūbumba ũikarage ũgĩcinagwo mahinda mothe mbere ya Jehova, njiarwa na njiarwa iria igooka.

⁹ Ndũkanacinĩre ūbumba wa mũthemba ũngĩ kĩgongona-inĩ gĩkĩ kana ũrutĩre ho iruta rĩa njino, kana rĩa mũtu, na ndũkanaitĩrĩrie iruta rĩa kũnyuuo igũrũ rĩakĩo.

¹⁰ Harũni nĩarutage horohio hĩa-inĩ cia kĩgongona kĩu o mwaka riita rĩmwe. Horohio ĩno ya o mwaka no nginya ĩrutagwo na thakame ya iruta rĩa kũhoroheria mehia, nginya njiarwa iria igooka. Horohio ĩyo nĩ igongona itheru mũno harĩ Jehova.”

Mbeeca cia Horohio

¹¹ Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

¹² “Rĩrĩa ũgũtara andũ a Isiraeli-rĩ, o mũndũ no nginya arutagĩre Jehova kĩndũ gĩa gũkũũra muoyo wake rĩrĩa egũtarwo. Na gũtirĩ mũthiro ũkaamakora ũkĩmatara.

¹³ Mũndũ o wothe ũrĩkĩraga agathiĩ mwena wa andũ arĩa marĩkĩtie gũtarwo, nĩarĩrutaga nuthu ya cekeri‡ kũringana na ũrĩa cekeri ya harĩa haamũre ĩtariĩ iĩrĩa ĩrĩ na ũritũ wa geera mĩrongo iĩrĩ. Nuthu ĩyo ya cekeri nĩ iruta kũrĩ Jehova.

¹⁴ Arĩa othe marĩkĩraga magathiĩ mwena wa arĩa marĩkĩtie gũtarwo, marĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo iĩrĩ na makĩria, no nginya maheage Jehova iruta rĩu.

* 30:2 nĩ ta nuthu mita † 30:2 nĩ ta mita ĩmwe ‡ 30:13 nĩ ta giramu 6

15 Arĩa atongu matiriheanaga makĩria ya nuthu ya cekeri, nao arĩa athĩni matiriheanaga kĩndũ kinini gũkĩra nuthu ya cekeri hĩndĩ ya kũrutĩra Jehova horohio ya mĩoyo yao.

16 Amũkĩra mbeeca cia horohio kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli nawe ũcihũthĩre ũtungata-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo. Ūguo ũgaatuĩka kĩrikano kĩa andũ a Isiraeli mbere ya Jehova makĩrutĩra mĩoyo yao horohio.”

Kĩraĩ gĩa Gwĩthambĩra

17 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

18 “Thondeka kĩa gĩa gwĩthambagĩra gĩa gĩcango, kĩrĩ na kĩgũrũ gĩakĩo gĩa gĩcango. Ūkĩige gatagatĩ ka Hema-ya-Gũtũnganwo na kĩgongona, na ũgũĩkĩre maaĩ.

19 Harũni na ariũ ake marĩthambaga moko mao na nyarĩrĩ na maaĩ macio.

20 Rĩrĩa rĩothe marĩtoonyaga Hema-ya-Gũtũnganwo, marĩthambaga na maaĩ nĩgeetha matigakue. O na ningĩ rĩrĩa mathengerera kĩgongona nĩguo marutĩre Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki,

21 marĩthambaga moko na nyarĩrĩ nĩgeetha matigakue. Ūndũ ũcio ũgaatuĩka watho wa kũrũmĩrĩrwo tene na tene nĩ Harũni na njiaro ciake, na njiarwa ciao ciothe iria igooka.”

Maguta ma Gũitanĩrĩria

22 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

23 “Oya mahuti maya manungi wega: cekeri 500\$ cia manemane ĩrĩa ndwekie, nuthu yamo (nacio icio nĩ cekeri 250) cia ndarathini nungi wega, na cekeri 250 cia karamathi nungi wega,

24 cekeri 500 cia mwĩnũ, ciothe kũringana na cekeri ya handũ-harĩa-haamũre, na hini* ya maguta ma mĩtamaiyũ.

25 Indo ici ũcithondeke ituĩke maguta matheru ma gũitanĩrĩrio matukanĩtio makanunga wega marutĩrwo wĩra nĩ mũthondeki mũũgĩ wa maguta. Macio matuĩke maguta matheru ma gũitanagĩrĩrio.

26 Ningĩ ũhũthĩre maguta macio gũitĩrĩria Hema-ya-Gũtũnganwo, na ithandũkũ rĩa Ūira,

27 na metha na indo ciayo ciothe, na mũtĩ wa kũigĩrĩrwo matawa na indo ciagu, na kĩgongona gĩa gũcinĩra ũbumba, na

28 kĩgongona kĩa iruta rĩa njino na indo ciakĩo ciothe, na kĩa na kĩgũrũ gĩakĩo.

29 Nĩũgaciamũra nĩgeetha ituĩke theru mũno makĩria, nakĩo kĩrĩa gĩothe gĩgacihutia nĩgĩgatuĩka gĩtheru.

30 “Itĩrĩria Harũni na ariũ ake maguta ũmaamũre nĩgeetha mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai.

31 ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Maya nĩmo maguta makwa marĩa matheru ma gũitanagĩrĩrio ma njiarwa iria igooka.

32 Ndũkanamaitĩrĩrie mĩrĩ ya arũme, na ndũkanathondeke maguta mangĩ na mũthondekere ũcio. Nĩ matheru na nĩ wega ũmatuage atĩ nĩ matheru.

33 Mũndũ wothe ũrĩthondekaga maguta manungi wega mahaana ta maya, na mũndũ o wothe ũngĩmaitĩrĩria mũndũ ũtarĩ mũthĩnjĩri-Ngai, nĩakaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.’ ”

Ūbumba

³⁴ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Oya mahuti manungi wega marĩa metagwo thitakiti, na onuka na garibane, hamwe na ũbani ũrĩa mwega mũno, mothe mathimĩtwo maiganaine,

³⁵ na ũthondekithie magĩe na mũtararĩko mwega wa ũbumba; wĩra ũcio ũrutwo nĩ mũthondeki mũũgĩ wa maguta. Makorwo mekĩrĩtwo cumbĩ, na marĩ matheru na makaamũrwo.

³⁶ Thĩithia mahuti mamwe matuĩke mũtu, naguo ũũige mbere ya ithandũkũ rĩa Ũira thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo, harĩa ndĩcemanagia nawe. Ũgaakorwo ũrĩ mũtheru mũno harĩwe.

³⁷ Mũtikanethondekere ũbumba wa mũthemba ũyũ nĩ ũndũ wa inyuĩ ene; ũtuagei mũtheru nĩ ũndũ wa Jehova.

³⁸ Mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩa ũgathondeka ũngĩ taguo nĩguo ekenagie na mũtararĩko waguo nĩakaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.”

31

Bezaleli na Oholiabu

¹ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

² “Ta rora wone, nĩthuurĩte Bezaleli mũrũ wa Uri ũrĩa mũriũ wa Huri wa mũhĩrĩga wa Juda,

³ na nĩndĩmũiyũrĩtie na Roho wa Ngai, na ũũgĩ na ũhoti na ũmenyo mawĩra-inĩ ma mũthemba yothe ya moko;

⁴ ya gũcora mũcoro ya ũũgĩ indo-inĩ cia thahabu, na betha na gĩcango, na

⁵ gwacũhia tũhiga twa goro twa gũthecererwo indo-inĩ, na kũruta wĩra wa gũkaaya mbaũ, na kũruta mawĩra ma mũthemba yothe ya ũbundi.

⁶ O na rĩrĩ, nĩthuurĩte Oholiabu mũrũ wa Ahisamaku, wa mũhĩrĩga wa Dani, nĩguo ateithagie Bezaleli wĩra. Ningĩ nĩheete mabundi mothe ũũgĩ wa gũthondeka indo ciothe iria ngwathĩte:

⁷ nacio nĩ Hema-ya-Gũtũnganwo, na ithandũkũ rĩa Ũira, na gĩtĩ gĩa tha kĩrĩa kĩrĩ igũrũ rĩarĩo, na indo iria ingĩ ciothe cia hema,

⁸ nacio nĩ metha na indo ciayo, na mũtĩ wa thahabu therie wa kũgĩrĩrwo matawa na indo ciaguo ciothe, na kĩgongona gĩa gũcinĩra ũbumba, na

⁹ kĩgongona kĩa iruta rĩa njino na indo ciakĩo, na kĩaĩ na kĩgũrũ gĩaakĩo,

¹⁰ o na nguo iria ndume, iria theru cia kwĩhumbwo nĩ Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na nguo cia kwĩhumbwo nĩ ariũ ake rĩrĩa megũtungata marĩ athĩnjĩri-Ngai,

¹¹ na maguta ma gũitanĩrĩrio, na ũbumba mũnungi wega wa Handũ-harĩa-Hatheru. Mathondeke indo icio o ta ũrĩa ngwathĩte.”

Thabatũ

¹² Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

¹³ “Ĩra andũ a Isiraeli ũũ: ‘No nginya mũrũmagie Thabatũ ciakwa. Rũrũ nĩruo rũgatuĩka rũuri gatagatĩ gakwa na inyuĩ njiarwa iria igooka, nĩguo mũmenye atĩ nĩ nĩ Jehova ũrĩa ũmũtheragia.

¹⁴ “‘Menyagĩrĩrai Thabatũ tondũ nĩ mũthenya mũtheru harĩ inyuĩ. Mũndũ ũngĩũthaahia no nginya ooragwo; mũndũ ũngĩruta wĩra mũthenya ũcio nĩakaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.

¹⁵ Wĩra nĩũrutagwo mũthenya itandatũ, no mũthenya wa mũgwanja nĩ Thabatũ theru ya Jehova ya andũ kũhurũka. ũrĩa wothe ũkaaruta wĩra mũthenya wa Thabatũ no nginya ooragwo.

¹⁶ andũ a Isiraeli nĩmathĩkagĩre Thabatũ, mamĩkũngũyagĩre ĩtuĩke kĩrĩkanĩro gĩa gũtũura njiarwa iria igooka.

¹⁷ Rūrū nīruo rūgaatuika rūūri gatagatĩ gakwa na andũ a Isiraeli nginya tene, nĩgũkorwo Jehova ombire igūrũ na thĩ na mĩthenya itandatũ na mũthenya wa mũgwanja ndaigana kūruta wĩra, akĩhurũka.’ ”

¹⁸ Rĩrĩa Jehova aarĩkirie kwaria na Musa kũu igūrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Sinai, akĩmũnengera ihengere icio igĩrĩ cia Ūira, o ihengere icio cia mahiga, o icio ciandĩkitwo na kĩara kĩa Ngai.

32

Njaũ ya Thahabu

¹ Rĩrĩa andũ moonire atĩ Musa nĩaikarire mũno ataikūrũkĩte ku-uma kĩrĩma-inĩ, magĩcookanĩrĩra harĩ Harũni makĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka, tũthondekere ngai iria iritũtongoragia. Ha ũhoru wa mũndũ ũyũ ũgwĩtwo Musa, ũrĩa watũrutire bũrũri wa Misiri, tũtiũ ũrĩa oonete.”

² Harũni akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Rutai icũhĩ cia thahabu iria irĩ matũ ma atumia anyu, na aanake na airĩtu anyu mũndehere.”

³ Nĩ ũndũ ũcio andũ othe makĩruta icũhĩ cia thahabu icio ciarĩ matũ-inĩ mao magĩcirehere Harũni.

⁴ Nake akĩoya indo iria maamũreheire, agĩcitwekia agĩtũmĩra indo cia ũbundi gũcithondeka mũhianano wa njaũ. Nao andũ makiuga atĩrĩ, “Ici nĩcio ngai ciaku, wee Isiraeli, iria ciakũrutire bũrũri wa Misiri.”

⁵ Rĩrĩa Harũni onire ũguo, agĩaka kĩgongona mbere ya njaũ iyo, na akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Rũciũ nĩgũgakorwo na gĩathĩ kĩa Jehova.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio mũthenya ũyũ ũngĩ andũ magĩũkĩra rũciini tene, makĩruta magongona ma njino na ma ũiguano. Thuutha ũcio magĩikara thĩ kũrĩa na kũnyua, magĩcooka magĩũkĩra kũina na gwĩkenia.

⁷ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ikũrũka, tondũ andũ aku arĩa warutire bũrũri wa Misiri nĩmethũkĩtie.

⁸ Nĩmagarũrũkĩte narua magatiga ũrĩa ndaamathĩte, na nĩmethondekeire mũhianano wa gũtwekio ũhaana njaũ. Nĩmaũnamĩrĩre na makaũrutĩra iruta makiugaga atĩrĩ, ‘Ici nĩcio ngai ciaku, wee Isiraeli, iria ciakũrutire bũrũri wa Misiri.’ ”

⁹ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Nĩnyonete andũ aya, nĩ andũ momĩtie ngingo.

¹⁰ Rĩu tigana na nĩ nĩgeetha marakara makwa mamarĩrĩmbũkĩre, nĩgeetha ndĩmaniine. Nĩngacooka ngũtue rũrĩrĩ rũnene.”

¹¹ No Musa agĩthaitha Jehova Ngai wake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Jehova, ũngĩcinwo nĩ marakara ũũkĩrĩre andũ aku nĩkĩ, o arĩa warutire kuuma bũrũri wa Misiri na guoko gwaku kũrĩ ũhoti na ũkĩmaruta kuo na hinya mũnene?”

¹² Nĩ kĩĩ kĩngĩtũma andũ a Misiri moige atĩrĩ, ‘Aamarutire bũrũri wa Misiri arĩ na muoroto wa kũmekka ũũru amooragĩre irĩma-inĩ, na amaniine mathire gũkũ thĩ?’ Tiga kũrakara mũno; wĩricũkwo ndũkarehere andũ aku mwanangĩko.

¹³ Ririkana ndungata ciaku Iburahĩmu, na Isaaka, na Isiraeli, arĩa wee wehĩtire kũrĩ o na mwĩhĩtwa ũkĩigwetaga, ũkiuga atĩrĩ: ‘Nĩngatũma njiaro ciaku cingĩhe ta njata cia matu-inĩ, na nĩngaahere njiaro ciaku bũrũri ũyũ wothe ũrĩa ndaamerĩre, naguo ũgaatuika igai rĩao nginya tene.’ ”

¹⁴ Hĩndĩ iyo Jehova akĩricũkwo, na ndaigana kũrehere andũ ake mwanangĩko ũrĩa oigĩte atĩ nĩekũmarehera.

¹⁵ Musa akĩhũndũka, agĩkũrũka kuuma kĩrĩma igūrũ akuuĩte ihengere icio igĩrĩ cia Ūira na moko make. Ciarĩ nyandĩke mĩena yeerĩ, mbere na thuutha.

16 Ihengere icio ciarĩ wĩra wa Ngai; maandĩko macio maarĩ maandĩko ma Ngai makururĩtwo ihengere-inĩ icio.

17 Rĩrĩa Joshua aiguire inegene rĩa andũ makiugĩrĩria akĩira Musa atĩrĩ, “Kũrĩ mbugĩrĩrio ya mbaara kambĩ-inĩ.”

18 Musa akĩmũcookeria atĩrĩ,
 “Ti mĩgambo ya ũhootani,
 na ti mĩgambo ya kũhootwo;
 nĩ mĩgambo ya kũina ndĩraigua.”

19 Rĩrĩa Musa akuhĩrĩrie kambĩ, na akĩona njaũ na ndũrũhĩ ĩrĩa yarĩ kũndũ kũu, agĩcinwo nĩ marakara, nake agĩkia ihengere icio thĩ, ĩkiunĩkanga icunji o hau magũrũ-inĩ ma kĩrĩma.

20 Nake akĩnyĩita njaũ ĩyo maathondekete, akĩmĩcina na mwaki, agĩcooka akĩmĩthĩa, ĩgĩtuĩka mũtu, akĩũikia maaĩ-inĩ na agĩatha andũ a Isiraeli manyue maaĩ macio.

21 Nake Musa akĩũria Harũni atĩrĩ, “Andũ aya maragwĩkire atĩa nĩgeetha ũmatoonyie mehia-inĩ manene ũũ?”

22 Nake Harũni akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga kũrakara, mwathi wakwa; wee nĩũũ ĩrĩa andũ aya mendete gwĩka ũũru.

23 Maanjũrĩre atĩrĩ, “Tũthondekere ngai iria irĩtũtongoragia. Ha ũhoro wa mũndũ ũyũ ũgwĩtwo Musa, ũrĩa watũrutire bũrũri wa Misiri-rĩ, tũtiũ ũrĩa oonire.’

24 Nĩ ũndũ ũcio ngĩmeera atĩrĩ, ‘Ũrĩa wothe ũrĩ na mathaga ma thahabu, nĩarute.’ Nao makĩnengera indo icio cia thahabu, ngĩciikia riiko, nacio ĩkiuma njaũ ĩno!”

25 Musa akĩona atĩ andũ nĩmakararĩtie, na atĩ Harũni nĩamarekereire meke ũrĩa mekwenda, nginya magaatũka andũ a gũthekagĩrĩrwo nĩ thũ ciao.

26 Nĩ ũndũ ũcio akĩrũgama itoonyero-inĩ rĩa kambĩ, akiuga atĩrĩ, “Ũrĩa wothe ũrĩ mwena wa Jehova-rĩ, nĩoke haha.” Nao Alawii othe makĩrũgama mwena wake.

27 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ, ‘O mũndũ nĩeyohe rũhiũ rwa njora njohero. Hungurai kambĩ ĩno kuuma mwena ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ, o mũndũ nĩoorage mũrũ wa nyina na oorage mũratawe na mũndũ wa itũũra rĩake.’”

28 Alawii magĩka ta ũrĩa maathirwo nĩ Musa, na mũthenya ũcio gũkĩũragwo andũ ta 3,000.

29 Nake Musa akiuga atĩrĩ, “Nĩmwarĩkia kwamũrĩrwo Jehova ũmũthĩ, nĩgũkorwo nĩmwareganire na ariũ anyu na mũkĩregana na arĩa mũciararĩrwo nao, na Jehova nĩamũrathima ũmũthĩ.”

30 Mũthenya ũyũ ũngĩ Musa akĩira andũ atĩrĩ, “Nĩmwĩhĩtie mũno. No rĩu, nĩngwambata kũrĩ Jehova; hihi no kũhoteke ndĩmũrutire horohio nĩ ũndũ wa rĩhia rĩanyu.”

31 Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩcooka kũrĩ Jehova, akĩmwĩra atĩrĩ, “Hĩ, kaĩ andũ aya nĩmekĩte rĩhia inene-ĩ! Nĩmethondekeire ngai cia thahabu.

32 No rĩu-rĩ, ndagũthaitha marekere mehia mao; angĩkorwo ndũkũmarekera, o na nĩ tharia ibuku-inĩ rĩrĩa wandĩkĩte andũ aku.”

33 Nake Jehova agĩcookeria Musa atĩrĩ, “Ũrĩa wothe ũnjĩhĩrie, nĩngamũtharia ibuku-inĩ rĩakwa.

34 Rĩu gĩthĩ, ũtongorie andũ acio mathĩ bũrũri ũrĩa ndaaririe ũhoro wago, nake mũraika wakwa nĩakamũtongoria. Na rĩrĩ, hĩndĩ ya kũmaherithia yakinya-rĩ, no ngaamaherithia nĩ ũndũ wa mehia mao.”

³⁵ Nake Jehova akĩhũũra andũ acio na mũthiro nĩ tondũ wa ũrĩa meekire na njaũ ñyo yathondeketwo nĩ Harũni.

33

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Umai handũ haha, wee na andũ arĩa warutire kuuma bũrũri wa Misiri, mwambate bũrũri ũrĩa nderĩire Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu na mwĩhĩtwa ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩngaũhe njiaro ciaku.’

² Nĩngũtũma mũraika mbere yanyu na nĩngaingata Akaanani, na Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi.

³ Ambatai mũthiĩ bũrũri ũcio ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ. No niĩ ndigathiĩ na inyuĩ, tondũ mũrĩ andũ momĩtie ngingo na ndahota kũmũniinĩra njĩra-inĩ.”

⁴ Rĩrĩa andũ acio maiguire ciugo icio cia kũmathĩnia ngoro, makĩambĩrĩria gũcakaya na gũtirĩ mũndũ wacookire kwĩhumba mathaga.

⁵ Nĩgũkorwo Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ, “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ andũ momĩtie ngingo. Ingĩtwarana na inyuĩ o na kahinda kanini, ndahota kũmũniina. Rĩu rutai mathaga manyu, na nĩngũmenya ũrĩa ngwĩka na inyuĩ.’ ”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩrutĩra mathaga mao hau kĩrĩma-inĩ kĩa Horebu.

Hema-ya-Gũtũnganwo

⁷ Na rĩrĩ, Musa nĩamenyerete kuoya hema akamĩamba nja ya kambĩ ñyo handũ haraaya na kambĩ, akamĩta “Hema-ya-Gũtũnganwo.” Mũndũ o wothe ũngĩendire gũtuĩria ũhoru kũrĩ Jehova, aathiiaga hema-inĩ ñyo ya gũtũnganwo kũu nja ya kambĩ.

⁸ Na rĩrĩa rĩothe Musa aathiiaga hema-inĩ, andũ othe mookĩraga makarũgama nja ya hema ciao, magacũthĩrĩria Musa nginya rĩrĩa arĩtoonya hema ñyo.

⁹ Musa agĩtoonya hema ñyo, gĩtugĩ gĩa itu gĩaikũrũkaga gĩgaikara itoonyero-inĩ Jehova akĩaria na Musa.

¹⁰ Rĩrĩa andũ mona gĩtugĩ kũu gĩa itu kĩrũgamĩte itoonyero-inĩ rĩa hema ñyo, othe maarũgamaga makahooya o mũndũ arĩ itoonyero-inĩ rĩa hema yake.

¹¹ Jehova agakĩaria na Musa makĩonanaga ũthiũ kwa ũthiũ o ta ũrĩa mũndũ maaragia na mũratawe. Thuutha ũcio Musa agacooka kambĩ, no Joshua mũrũ wa Nuni, mwanake ũrĩa wamũteithagia, ndoimaga hema-inĩ ñyo.

Musa na Riiri wa Jehova

¹² Musa akĩira Jehova atĩrĩ, “Ūkoretwo ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Tongoria andũ aya,’ no ndũũmenyithĩtie ũrĩa ũkũndũmĩra tũthiĩ nake. Nĩũnjĩrĩte atĩrĩ, ‘Nĩngũũĩ na rĩitwa, na wĩ mwĩtikĩrĩku harĩ niĩ.’

¹³ Angĩkorwo nĩũkenetio nĩ niĩ, menyithia njĩra ciaku nĩgeetha ngũmenye na thĩĩ na mbere gwĩtikĩrĩka nĩwe. Ririkana atĩ rũrĩrĩ rũrũ nĩ andũ aku.”

¹⁴ Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Niĩ Mwene nĩngũtwarana na inyuĩ na ndĩmũhe ũhurũko.”

¹⁵ Nake Musa akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo ndũgũtwarana hamwe na ithuĩ, ndũgatũme tuume haha.

¹⁶ Mũndũ o na ũrĩkũ angĩkĩmenya atĩa atĩ nĩũkenetio nĩ niĩ, na ũgakenio nĩ andũ aku, tiga no ũtwaranire na ithuĩ? Nĩ kĩĩ kĩngĩ kĩngĩonania

ngũũrani yakwa na ya andũ aku kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ othe marĩ thĩ ñno?"

¹⁷ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, "Nĩngwĩka o ũrĩa ũnjũũrĩtie njĩke, tondũ nĩngenetio nĩwe, na nĩngũũĩ na rĩitwa rĩaku."

¹⁸ Ningĩ Musa akiuga atĩrĩ, "Nyonia riiri waku ũrĩa ũtariĩ."

¹⁹ Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩngũtũma wega wakwa wothe ũhĩtũkĩre mbere yaku, na nĩngwanĩrĩa rĩitwa rĩakwa, Jehova, mbere yaku: Nĩndĩiguagĩra tha ũrĩa ndenda kũiguĩra tha, na nĩndĩcaayagĩra ũrĩa ndenda gũcaĩra."

²⁰ No Jehova akiuga atĩrĩ, "Ndũngĩona ũthiũ wakwa, nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũngĩona ũthiũ wakwa na acooke atũũre muoyo."

²¹ Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, "Nĩ harĩ handũ hakuhĩ na niĩ, harĩa ũngĩrũgama igũrũ rĩa mwaro rwa ihiga."

²² Rĩrĩa riiri wakwa ũrĩkorwo ũkĩhĩtũkĩra hau-rĩ, nĩndĩgũtoonya mwanya-inĩ wa rwaro rũu rwa ihiga, ngũhumbĩre na guoko gwakwa nginya hĩtũke handũ hau.

²³ Rĩrĩa ndĩrĩeheria guoko gwakwa, nawe nĩũrĩnyona na thuutha; no ũthiũ wakwa ndũngĩonwo."

34

Ihengere Njerũ cia Mahiga

¹ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, "Icũhia ihengere igĩrĩ cia mahiga o ta iria cia mbere, na nĩngũciandĩka ciugo iria ciaandĩkĩtwo ihengere-inĩ iria cia mbere, iria woragire.

² Wĩhaarĩrie rũciinĩ, ũcooke wambate kĩrĩma gĩa Sinai. ũrũgame mbere yakwa hau kĩrĩma igũrũ.

³ Gũtikagĩe mũndũ ũkwambatania hamwe nawe kana onekane handũ o hothe kũu kĩrĩma-inĩ; o na gũtikagĩe ndũũru cia mbũri kana cia ng'ombe ingĩrĩithio kũu mbere ya kĩrĩma."

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩcũhia ihengere igĩrĩ cia mahiga o ta iria cia mbere na akĩroka kwambata kĩrĩma gĩa Sinai rũciinĩ tene, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte; agĩthiĩ akuuĩte ihengere icio igĩrĩ na moko.

⁵ Nake Jehova agĩkũrũka arĩ itu-inĩ, akĩrũgama hau harĩ we, na akĩanĩrĩa rĩitwa rĩake, Jehova.

⁶ Agĩkĩhĩtũkĩra mbere ya Musa akĩanagĩrĩa akoiga atĩrĩ, "Jehova, Jehova, Ngai ũrĩa mũcaayanĩri na mũtugi, ũtahiũhaga kũrakara, ũiyũrĩtwo nĩ wendani na wĩhokeku,

⁷ ũtũũragia wendani kũrĩ andũ ngiri na ngiri, na akohanagĩra waganu, na ũremi, o na mehia. No rĩrĩ, ndaagaga kũherithia arĩa mehĩtie; nĩaherithagia ciana na ciana ciacio nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao, nginya rũciaro rwa gatatũ na rwa kana."

⁸ Musa agĩkĩnamĩrĩa thĩ o rĩmwe, akĩhooya.

⁹ Akiuga atĩrĩ, "Wee Mwathani, angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maitho-inĩ maku, ndagũthaita Mwathani twarana na ithuĩ. O na gũtuĩka aya nĩ andũ momĩtie ngingo-rĩ, tuohere waganu witũ o na mehia maitũ, na ũtũme tũtuĩke igai rĩaku."

¹⁰ Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, "Nĩngũgĩa na kĩrĩkanĩro nawe. Nĩndĩrĩkaga morirũ matarĩ mekwo rũrĩrĩ-inĩ o na rũrĩkũ thĩinĩ wa thĩ yothe mbere ya andũ aya aku othe. Andũ arĩa mũtũũranagia nao nĩmakeyonera ũrĩa niĩ, Jehova, ngeeka ũndũ wa kũmakania nĩ ũndũ waku.

11 Athĩkĩra ũrĩa ngũgwatha ũmũthĩ. Nĩngarutũrũra Aamori, na Akaanani, na Ahiti, na Aperizi, na Ahivi na Ajebusi mbere yaku makweherere.

12 Wĩmenyerere ndũkagĩe kĩrĩko na andũ arĩa matũũraga bũrũri-inĩ ũcio ũrathiĩ, matigatuĩke mũtego harĩwe.

13 Nĩmũkoinanga igongona ciao, na mũthethere mahiga mao maamũre, na mũtemange itugĩ ciao cia Ashera.

14 Mũtikanahooe ngai ĩngĩ o na ĩrĩkũ, nĩngũkorwo Jehova, ũrĩa rĩitwa rĩake arĩ Mũigua Ũiru, nĩ Ngai ũrĩ ũiru.

15 “Mwĩmenyererei mũtikagĩe kĩrĩko na andũ arĩa matũũraga bũrũri-inĩ ũcio; nĩngũkorwo rĩrĩa maahũũra ũmaraya na ngai ciao na magacirutĩra iruta, nĩmarĩmwĩtaga, na inyuĩ nĩmũrĩrĩĩaga indo cia magongona macio mao.

16 Na rĩrĩa mũngĩthũura airĩtu amwe ao matuĩke atumia a aanake anyu, nao airĩtu acio mahũũre ũmaraya na ngai ciao, nĩmakonereria ariũ anyu gwĩka ũguo.

17 “Ndũkanathondeke mĩhianano ya gũtwekio.

18 “Kũngũyagĩra Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ mũkĩre ndawa ya kũmbia. Handũ-inĩ ha mĩthenya mũgwanja, rĩagai mĩgate ĩtarĩ mũkĩre ndawa ya kũmbia, o ta ũrĩa ndaamwathire. ĩkagai ũndũ ũyũ ihinda rĩaguo rĩakinya mweri-inĩ wa Abibu, nĩngũkorwo nĩguo mweri ũrĩa mwoimire bũrũri wa Misiri.

19 “Irigithathi rĩa nda o yothe nĩ rĩakwa, hamwe na marigithathi mothe ma njamba ma mahiũ manyu, marĩ ma kuuma ndũũru-inĩ cia ng’ombe kana cia mbũri.

20 Irigithathi rĩa ndigiri ũrĩrĩkũũraga na gatũrũme, no ũngĩaga kũrĩkũũra, riune ngingo. Nao ariũ aku a marigithathi ũmakũũrage.

“Gũtikanagĩe mũndũ o na ũmwe ũrĩũkaga mbere yakwa moko matheri.

21 “Rutaga wĩra mĩthenya ĩtandatũ, no mũthenya wa mũgwanja ũhurũkage; o na hĩndĩ ya icimba na ya magetha no nginya ũhurũke.

22 “Kũngũyagĩra Gĩathĩ-gĩa-Ciumia, na maciaro ma mbere ma magetha ma ngano, na Gĩathĩ-gĩa-Gũcookereria irio makũmbĩ-inĩ mũthia-inĩ wa mwaka.

23 Arũme anyu othe no nginya mokage mbere ya Mwathani Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, maita matatũ o mwaka.

24 Nĩngarutũrũra ndũrĩrĩ imweherere, na nĩnganenehia mĩhaka ya bũrũri wanyu na gũtirĩ mũndũ ũgaacumĩkĩra bũrũri wanyu rĩrĩa mũrĩkoragwo mũkĩambata maita matatũ o mwaka mbere ya Jehova Ngai wanyu.

25 “Ndũkanandutĩre thakame ya igongona ĩtukanĩte na kĩndũ gũkĩre ndawa ya kũmbia, na mũtikanareke kĩndũ kĩa igongona rĩa Bathaka kĩaare nginya rũciinĩ.

26 “Rehagai maciaro ma mbere marĩa mega mũno ma mĩgũnda yanyu, mũmarehage nyũmba ya Jehova Ngai wanyu.

“Mũtikanaruge koori na iria rĩa nyina.”

27 Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Andĩka ciugo ici, nĩngũkorwo kũringana na ciugo ici, nĩndagĩa na kĩrĩkanĩro nawe o na Isiraeli.”

28 Musa aikarire na Jehova hau matukũ mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ, atekũrĩa irio kana akanyua maaĩ. Na agĩkĩandĩka ihengere-inĩ icio ciugo cia kĩrĩkanĩro kũu, na nĩcio Maathani marĩa Ikũmi.

Ũthiũ Ũgũkenga wa Musa

²⁹ Rĩria Musa aikũrũkire kuuma kĩrĩma gĩa Sinai arĩ na ihengere igĩrĩ cia Ũira moko-inĩ make, ndaamenyaga atĩ ũthiũ wake nĩwakengaga nĩ ũndũ nĩarĩtie na Jehova.

³⁰ Rĩria Harũni na andũ a Isiraeli othe moonire Musa, ũthiũ wake nĩwakengaga, nao magĩtigĩra kũmũkuhĩrĩria.

³¹ No Musa akĩmeeta; nĩ ũndũ ũcio Harũni na atongoria othe a mũingĩ magĩcooka harĩ we, nake akĩmaarĩria.

³² Thuutha ũcio andũ a Isiraeli othe makĩmũkuhĩrĩria, nake akĩmahe mawatho mothe marĩa Jehova amũheete kũu Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai.

³³ Rĩria Musa aarĩkirie kũmaarĩria, akĩhumbĩra ũthiũ wake na taama wa kwĩhumbĩra ũthiũ.

³⁴ No rĩria rĩothe aatoonyaga harĩ Jehova maranĩrie, nĩarutaga taama ũcio wa kwĩhumbĩra ũthiũ nginya oime ho. Na rĩria oka kũrĩ andũ a Isiraeli na aameera ũrĩa aathĩtwo,

³⁵ makona ũthiũ wake o ũkengete. Nake Musa agacookia taama ũcio wa kwĩhumbĩra ũthiũ nginya rĩria rĩngĩ agaathiĩ kwaria na Jehova.

35

Mawatho ma Thabatũ

¹ Musa nĩonganirie mũingĩ wothe wa andũ a Isiraeli, akĩmeera atĩrĩ, “Maya nĩmo maũndũ marĩa Jehova aamwathĩte mwĩkage:

² Wĩra nĩurutagwo mũthenya itandatũ, no mũthenya wa mũgwanja ũrĩkoragwo ũrĩ mũthenya wanyu mũtheru, Thabatũ ya Jehova ya kũhurũka. ũrĩa ũkaaruta wĩra mũthenya ũcio no nginya ooragwo.

³ Mũtigaakagie mwaki mũthenya ũcio wa Thabatũ kũrĩa guothe mũrĩtũũraga.”

Indo cia gwaka Hema ĩrĩa Nyamũre

⁴ Musa akĩira mũingĩ wothe wa andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova aathanĩte:

⁵ Rutĩrai Jehova maruta kuuma indo-inĩ iria mũrĩ nacio. Mũndũ ũrĩa wothe ũkũigua akĩenda, nĩarehere Jehova iruta rĩa thahabu, na rĩa betha na rĩa gĩcango;

⁶ na rĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ; o na gatani ĩrĩa njega; na guoya wa mbũri;

⁷ njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mũtune igatunĩha, na njũa cia pombo; na mbaũ cia mũgaa;

⁸ na maguta ma mũtamaiyũ ma gwakia tawa; na mahuti manungi wega ma gwĩkĩrwo maguta-inĩ ma gũitanĩrĩrio, na ma ũbumba ũrĩa mũnungi wega;

⁹ na tũhiga twa onigithi na tũhiga tũngĩ twa goro twa gũtumĩrĩrwo nguoya ebodi na gakuo ga gĩthũri.

¹⁰ “Arĩa othe marĩ na ũũgĩ wa ũbundi gatagatĩ-inĩ kanyu, nĩmoke mathondeke indo ciothe iria Jehova aathanĩte, nacio nĩ:

¹¹ Hema ĩrĩa nyamũre na hema yayo o na kĩndũ gĩa kũmĩhumbĩra, na ngathĩka cia kũnyiita, na mbaũ ciakĩo, na mĩgamba yakĩo, na itugĩ na itina ciayo;

¹² na ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro hamwe na mĩtĩ yarĩo, na gĩtĩ gĩa tha, hamwe na gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩrĩa gĩa kũhakanĩa;

¹³ metha na mĩtĩ yayo, na indo ciayo ciothe, hamwe na mĩgate ya kũigwo mbere ya Jehova,

¹⁴ na mūtī wa kūigīrīrwo matawa ma kūmūrīkaga, hamwe na indo ciagu, na matawa hamwe na maguta ma kūmaakia;

¹⁵ na kīgongona kīa ūbumba na mītī yakīo, na maguta ma gūitanīrīrio, na ūbumba mūnungi wega; na gītambaya gīa gūcuurio mūrango-inī wa itoonyero-inī rīa hema īyo nyamūre;

¹⁶ na kīgongona kīa iruta rīa njino hamwe na gītara gīakīo gīa gīcango, na mītī yakīo, na indo ciakīo ciothe; na kīraī gīa gīcango na kīgūrū gīakīo;

¹⁷ na itambaya cia gūcuurio cia itoonyero rīa nja hamwe na itugī na itina ciacio na gītambaya gīa gūcuurio gīa itoonyero rīa kuuma nja ya hema

¹⁸ na higī cia hema īrīa nyamūre, na cia nja yayo, na mīkanda yayo;

¹⁹ na nguo ndume cia kwīhumbagwo mūdū agītungata arī handū-harīa-haamūre; nīcio nguo iria nyamūre cia Harūni ūrīa mūthīnjīri-Ngai o na cia ariū ake rīrīa megūtungata marī athīnjīri-Ngai.”

²⁰ Naguo mūingī wothe wa andū a Isiraeli ūkīehera harī Musa,

²¹ na mūdū o wothe ūrīa weyendeire na ngoro yake yahīahīaga, nīokire na akīrehera Jehova kīndū gīa kūmūrūtīra nī ūndū wa wīra wa hema-ya-Gūtūnganwo na mawīra mayo mothe, o na nī ūndū wa nguo iria nyamūre.

²² Arīa maiguire metīkīra ūhoru ūcio, arūme na andū-a-nja o ūndū ūmwe, nīmookire na makīrehe mathaga ma thahabu ma mīthemba yothe: namo nī mbini ng’emie cia gwīkīrwo nguo-inī, na icūhī cia matū, na icūhī cia ciara na mathaga mangī. Othe nīmarehire thahabu yao ītuīke iruta rīa gūthūngūthio harī Jehova.

²³ Ūrīa wothe warī na ndigi cia rangi wa bururu, kana cia rangi wa ndathi, kana cia rangi mūtune ta gakarakū, kana gatani īrīa njega, kana guoya wa mbūri, kana njūa cia ndūrūme itoboketio rangi-inī mūtune igatunīha, kana njūa cia pomboo, nīacireehire.

²⁴ Andū arīa maarehire iruta rīa betha kana rīa gīcango, maarīrehire rīrī iruta harī Jehova, na ūrīa wothe warī na mbaū cia mūgaa nī ūndū wa wīra ūcio nīacireehire.

²⁵ Mūdū-wa-nja o wothe warī mūūgī wīra-inī wa kuogotha ndigi na moko make, akīrehe kīrīa ogothete, ndigi cia rangi wa bururu, kana cia rangi wa ndathi, kana cia rangi mūtune ta gakarakū, kana gatani īrīa njega.

²⁶ Nao andū-a-nja othe arīa meyendeire na nī maarī na ūūgī ūcio, nīmoogothire ndigi cia guoya wa mbūri.

²⁷ Atongoria marehire tūhiga twa onigithi na tūhiga tūngī twa goro tūtumīrīrwo nguo-inī ya ebodi na gakuo ga gīthūri.

²⁸ Nīmacookire makīrehe mahuti manungi wega, na maguta ma mītamaiyū ma gwakia tawa, na maguta ma gūitanīrīrio o na ma gūthondeka ūbumba ūrīa mūnungi wega.

²⁹ Andū a Isiraeli othe, arūme na andū-a-nja arīa meyendeire, nīmareheire Jehova maruta ma kwīyendera nī ūndū wa wīra ūrīa Jehova aamaathīte na kanua ka Musa marute.

Bezaleli na Oholiabu

³⁰ Ningī Musa akīra andū a Isiraeli atīrī, “Onei, Jehova nīathuurīte Bezaleli mūrū wa Uri ūrīa mūrīū wa Huri, wa mūhīrīga wa Juda,

³¹ na nīamūiyūrītie na Roho wa Ngai, na ūūgī, na ūhoti, na ūmenyo wa mawīra mothe ma ūbundi

³² nīgeetha athugunde mīcoro ya ūūgī ya indo-inī cia thahabu, na betha, na gīcango,

³³ na gwacũhia tũhiga twa goro twa gũthecererwo indo-inĩ, na kũruta wĩra wa gũkaaya mbaũ, na kũruta mawĩra ma mĩcoro ma mĩthemba yothe ya ũbundi.

³⁴ Na eerĩ, we marĩ na Oholiabu mũrũ wa Ahisamaku wa mũhĩrĩga wa Dani, nĩamaheete ũhoti wa kũruta andũ arĩa angĩ.

³⁵ Nĩamaiyũrĩtie na ũũgĩ wa kũruta mawĩra mothe, marĩ mabundi, na acori, na agemia na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njega, o na atumi: othe marĩ mabundi moogĩ, na acori oogĩ.

36

¹ “Nĩ ũndũ ũcio Bezaleli, na Oholiabu, na mũndũ o wothe warĩ mũũgĩ na wĩra, arĩa Jehova aheete ũũgĩ na ũhoti wa kũmenya kũruta wĩra ũcio wothe wa gwaka handũ-harĩa-haamũre, makĩruta wĩra ũcio o ta ũrĩa Mwathani aathanĩte ũrutwo.”

² Ningĩ Musa agĩta Bezaleli na Oholiabu na mũndũ o wothe warĩ mũũgĩ, ũrĩa Jehova aheete ũhoti, na ũrĩa warĩ na wendo wa gũũka kũruta wĩra ũcio.

³ Nao makĩamũkĩra kuuma kũrĩ Musa maruta mothe marĩa andũ a Isiraeli maarehete ma kũruta wĩra wa gwaka handũ-harĩa-haamũre. Nao andũ magĩthiĩ o na mbere kũrehe maruta ma kwĩyendera rũciinĩ o rũciinĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio mabundi mothe marĩa maarĩ na ũũgĩ, arĩa maarutaga wĩra wothe wa gwaka handũ-harĩa-haamũre, makĩamba gũtiga wĩra wao,

⁵ na makĩra Musa atĩrĩ, “Andũ nĩmararehe indo makĩria ya iria ibatarainie wĩra-inĩ ũrĩa Jehova aathanĩte ũrutwo.”

⁶ Nake Musa akĩruta watho, nao magĩtwara ũhoru ũcio kambĩ-inĩ guothe: “Gũtirĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja ũgũcooka kũrehe iruta rĩngĩ nĩ ũndũ wa handũ-harĩa-haamũre.” Nĩ ũndũ ũcio andũ makĩrigĩrĩrio gũcooka kũrehe indo ingĩ,

⁷ tondũ indo iria maarĩ nacio ciarĩ nyingĩ makĩria ma iria ciabatarainie kũruta wĩra ũcio wothe.

Hema Nyamũre

⁸ Andũ othe arĩa maarĩ oogĩ thĩinĩ wa aruti a wĩra magĩthondeka hema nyamũre na itambaya ikũmi cia gũcuurio itumĩtwo na gatani yogothetwo wega na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na ikĩgemio na makerubi nĩ mũtumi mũũgĩ wa wĩra ũcio.

⁹ Itambaya ciothe cia gũcuurio nĩciaiganaine, ciarĩ cia mĩkono mĩrongo ĩrĩ na ĩnana* kũraiha, na mĩkono ĩna† kwarama.

¹⁰ Makĩnyitithania itambaya ithano hamwe, na magĩka o ro ũguo na icio ingĩ ithano.

¹¹ Ningĩ magĩkundĩka ciana cia gĩtambaya kĩa rangi wa bururu mũthia-inĩ wa gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩrĩa kĩrĩ mũico-inĩ wa mwena ũmwe, na magĩka o ro ũguo harĩ gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũcio ũngĩ.

¹² Magĩcooka magĩkundĩka ciana ingĩ mĩrongo ĩtano gĩtambaya-inĩ kĩmwe gĩa gũcuurio kĩa mwena ũmwe, na ingĩ mĩrongo ĩtano gĩtambaya-inĩ gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũcio ũngĩ, o kĩa kĩringaine na kĩrĩa kĩngĩ.

* 36:9 nĩ ta mita ikũmi na igĩrĩ na nuthu (12.5) † 36:9 nĩ ta mita ĩmwe na robo ithatũ (1.75)

13 Ningĩ magĩthondeka ngathĩka mĩrongo ĩtano cia thahabu na magĩcihũthĩra kũohithania itambaya icio cia gũcuurio cia mĩena yeerĩ, nĩ ũndũ ũcio hema ĩyo nyamũre ĩgĩtuĩka kĩndũ kĩmwe.

14 Ningĩ magĩtuma itambaya cia gũcuurio ikũmi na kĩmwe cia guoya wa mbũri igĩtuĩka cia kũhumbĩra hema ĩrĩa nyamũre.

15 Itambaya icio ciothe cia gũcuurio ikũmi na kĩmwe nĩciaiganaine; ciarĩ cia mĩkono mĩrongo ĩtatũ‡ kũraiha, na mĩkono ĩna§ kwarama.

16 Magĩtumithania itambaya ithano cia gũcuurio igĩtuĩka kĩndũ kĩmwe, na cio icio ingĩ ithathatũ igĩtumithanio hamwe.

17 Ningĩ magĩkundĩka ciana mĩrongo ĩtano mũthia-inĩ wa gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũmwe, na magĩka o ũguo mũthia-inĩ wa gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũrĩa ũngĩ.

18 Ningĩ magĩthondeka ngathĩka mĩrongo ĩtano cia gĩcango cia kuohania hema ĩtuĩke kĩndũ kĩmwe.

19 Magĩcooka magĩthondekera hema kĩhumbĩri kĩa njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mūtune igatunĩha, na igũrũ wakĩo hakĩhumbĩrwo na njũa cia pomboo.

20 Ningĩ magĩthondeka buremu cia kũmĩrũgamia cia mbaũ cia mũtĩ wa mũgaa nĩ ũndũ wa hema ĩyo nyamũre.

21 O buremu yarĩ ya mĩkono ikũmi* kũraiha, na mũkono ũmwe na nuthu† kwarama,

22 natuo tũhocio tũgĩcomoka tũigananĩirie. Maathondekire buremu ciothe cia hema ĩyo nyamũre na njĩra ĩyo.

23 Ningĩ magĩthondeka buremu mĩrongo ĩrĩ cia mwena wa gũthini wa hema ĩyo nyamũre,

24 na magĩthondeka itina mĩrongo ĩna cia betha cia gwĩkĩrwo rungu rwacio; o itina igĩrĩ ikanyitĩrĩra buremu ĩmwe, rungu rwa kahocio kamwe.

25 Cia mwena ũcio ũngĩ, mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamũre, magĩthondeka buremu mĩrongo ĩrĩ

26 na itina mĩrongo ĩna cia betha, o igĩrĩ igaikarĩrwo nĩ buremu ĩmwe.

27 Ningĩ magĩthondeka buremu ithathatũ cia mwena wa na thuutha, nĩguo mwena wa mũthia wa ithũiro wa hema ĩyo nyamũre,

28 na buremu igĩrĩ igĩthondekwo nĩ ũndũ wa tũkoine-inĩ twa hema ĩyo nyamũre cia mwena wa na thuutha.

29 Koine-inĩ ici cierĩ, buremu ciarĩ igĩrĩ igĩrĩ, kuuma thĩ nginya igũrũ, ikoohanio na mũrĩnga ũmwe; nacio cierĩ igakorwo ihaanaine.

30 Nĩ ũndũ ũcio haarĩ na buremu inyanya na itina ikũmi na ithathatũ cia betha; o igĩrĩ igaikarĩrwo nĩ buremu ĩmwe.

31 Magĩcooka magĩthondeka mĩgamba ya mbaũ cia mũgaa: ĩtano yayo nĩ ũndũ wa buremu cia mwena ũmwe wa hema ĩyo nyamũre,

32 na ĩtano nĩ ũndũ wa buremu cia mwena ũcio ũngĩ, na ĩtano nĩ ũndũ wa buremu cia mwena wa ithũiro, mũthia-inĩ wa na thuutha wa hema ĩyo nyamũre.

33 Maathondekire mũgamba wa gatagatĩ uumĩte mũthia ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ hau gatagatĩ ga buremu icio.

34 Nĩmagemirie buremu icio na thahabu, na magĩthondeka mĩrĩnga ya thahabu ya kũnyitĩrĩra mĩgamba ĩyo. Magĩcooka makĩgemia mĩgamba ĩyo na thahabu.

‡ 36:15 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13.5) § 36:15 nĩ ta mita ĩmwe na robo ithatũ (1.75)

* 36:21 nĩ ta mita inya na nuthu (4.5) † 36:21 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75)

³⁵ Nĩmatumire gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mĩtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njogothē wega, na gĩkĩgemio na makerubi nĩ mũbundi mũũgĩ.

³⁶ Makĩmĩthondekera itugĩ inya cia mbaũ cia mĩgaa na magĩcigemia na thahabu. Magĩcooka magĩthondeka tũcuurio twa thahabu, na magĩtwekia itina inya ciacio cia betha.

³⁷ Itoonyero-inĩ rĩa hema makĩrĩthondekera gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mĩtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njogothē wega, nakĩo kĩagemetio nĩ mũgemia mũũgĩ;

³⁸ na magĩthondeka itugĩ ithano ĩrĩ na tũcuurio twacio. Makĩgemia itugĩ icio na igũrũ na mĩcibi yacio na thahabu, na magĩcithondekera itina ithano cia gĩcango.

37

Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro

¹ Bezaleli nĩathondekire ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩa mbaũ cia mũgaa, mũigana wa mĩkono ĩrĩ* kũraiha, na mũkono ũmwe na nuthu† kwarama, na mũkono ũmwe na nuthu kũraiha na igũrũ.

² Akĩrĩgemia na thahabu therie thĩinĩ na nja, na akĩrĩtiriha na mũcibi wa thahabu mĩena yothe.

³ Nĩarĩtwekeirie icũhĩ inya cia thahabu na agĩciohania na magũrũ marĩo mana, o icũhĩ igĩrĩ mwena ũmwe na icũhĩ igĩrĩ mwena ũrĩa ũngĩ.

⁴ Ningĩ agĩthondeka mĩtĩ mĩraaya ya mũgaa na akĩmĩgemia na thahabu.

⁵ Agĩcooka agĩtoonyia mĩtĩ ĩyo mĩraaya mĩrĩnga-inĩ ĩyo yarĩ mĩena-inĩ ya ithandũkũ ĩrĩ ya kũrĩkuua.

⁶ Nĩarĩthondekeire gĩtĩ gĩa tha gĩa thahabu, therie kĩa ũraihi wa mĩkono ĩrĩ na nuthu,‡ na wariĩ wa mũkono ũmwe na nuthu.§

⁷ Agĩcooka agĩtura makerubi meerĩ ma thahabu akĩmekĩra mĩthia-inĩ ya gĩtĩ kũ gĩa tha.

⁸ Nĩathondekire ikerubi rĩmwe rĩikare mũthia-inĩ ũmwe na ikerubi rĩu rĩngĩ rĩikare mũthia-inĩ ũrĩa ũngĩ; mĩthia-inĩ ĩyo yeerĩ akĩmathondeka marĩ kĩndũ kĩmwe na gĩtĩ gĩa tha.

⁹ Mathagu ma makerubi macio matambũrũkĩtio na igũrũ, magathiĩka gĩtĩ kũ gĩa tha. Makerubi macio maathondeketwo maroranĩte, na marorete gĩtĩ kũ gĩa tha.

Metha

¹⁰ Nĩmathondekire metha ya mbaũ cia mũgaa, ũraihi wayo wariĩ mĩkono ĩrĩ,* na wariĩ wayo wariĩ mũkono ũmwe,† na kũraiha na igũrũ kwayo kwarĩ mũkono ũmwe na nuthu.‡

¹¹ Ningĩ makĩmĩgemia na thahabu therie, na makĩmĩtiriha na mũcibi wa thahabu.

¹² Magĩcooka makĩmĩthondekera karũbaũ gaceke ka wariĩ wa rũhĩ,§ gagĩthiũrũkĩria metha ĩyo, na magĩgatiriha na mũcibi wa thahabu.

¹³ Magĩtwekeria metha ĩyo mĩrĩnga ĩna ya thahabu, na makĩmĩoherera koine-inĩ inya ciayo, o harĩa magũrũ mayo mana maarĩ.

¹⁴ Icũhĩ icio ciekĩrirwo hakuĩ na mũcibi wa karũbaũ karĩa gaceke, nĩgeetha ĩnyiitagĩrĩre mĩtĩ ĩrĩa mĩraaya yahũthagĩrwo gũkuua metha ĩyo.

* 37:1 nĩ ta mita 1 † 37:1 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) ‡ 37:6 nĩ ta mita 1 § 37:6 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) * 37:10 nĩ ta mita 1 † 37:10 nĩ ta nuthu mita ‡ 37:10 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) § 37:12 nĩ ta centimita 8

¹⁵ Mĩtĩ ĩyo mĩraaya ya gũkuua metha yarĩ ya mbaũ cia mũgaa, na ĩkagemio na thahabu.

¹⁶ Ningĩ magĩthondeka indo cia thahabu therie, cia kũigagĩrĩrwo metha, na nacio nĩ: thaani, na thaani nene, na mbakũri, na ndigithũ cia gũitaga iruta rĩa kũnyuuo.

Mũtĩ wa Kũigĩrĩrwo Matawa

¹⁷ Nĩmathondekire mũtĩ wa kũigĩrĩrwo matawa wa thahabu therie. Mũrũgamo wago na gĩtina kĩaguo igĩturwo inyiitanĩte o hamwe na ikombe ciaguo na mahũa maguo, na tũkonyo twaguo; ciothe igĩkorwo irĩ kĩndũ kĩmwe naguo.

¹⁸ Mũtĩ ũcio warĩ na honge ithathatũ ciumĩte mĩena-inĩ ya mũrũgamo wa mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa; ithatũ mwena ũmwe, na ithatũ mwena ũrĩa ũngĩ.

¹⁹ Ikombe ithatũ ciaturĩtwo ihaana ta mahũa ma mũrothi, irĩ na tũkonyo na mahũa, igakorwo rũhonge-inĩ rũmwe, nacio ithatũ igakorwo rũhonge-inĩ rũu rũngĩ; honge icio ciothe ithathatũ ciahana ũguo ciumĩte mũtĩ-inĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa.

²⁰ Na mũtĩ-inĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa haarĩ na ikombe inya ciathondeketwo ihaana ta mahũa ma mũrothi, irĩ na tũkonyo na mahũa.

²¹ Gakonyo kamwe kaarĩ rungu rwa honge igĩrĩ ciumĩte mũrũgamo-inĩ wa mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa, nako gakonyo ga keerĩ kaarĩ rungu rwa honge cia keerĩ igĩrĩ, na gakonyo ga gatatũ kaarĩ rungu rwa honge cia gatatũ igĩrĩ; ciothe ciarĩ honge ithathatũ.

²² Tũkonyo na honge ciarĩ kĩndũ kĩmwe na mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa, iturĩtwo kuuma thahabu therie.

²³ Nĩmathondekire matawa mũgwanja maguo, o ũndũ ũmwe na magathĩ ma gũtinia ndaambĩ, na thaani cia mũrarĩ wa ndaambĩ, cia thahabu therie.

²⁴ Maahũthĩrire taranda ĩmwe* ya thahabu therie gũthondeka mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa na indo ciaguo ciothe.

Kĩgongona kĩa Ūbumba

²⁵ Nĩmathondekire kĩgongona gĩa gũcinĩra ũbumba na mbaũ cia mũgaa. Kĩaiganaine mĩena yothe, mũigana wa mũkono ũmwe† kũraiha, na mũkono ũmwe kwarama, na mĩkono ĩrĩ‡ kũraiha na igũrũ. Hĩa ciakĩo ciarĩ kĩndũ kĩmwe na kĩgongona.

²⁶ Magĩkĩgemia igũrũ na mĩena yothe o na hĩa ciakĩo na thahabu therie na magĩgĩtiriha na mũcibi wa thahabu ũgĩgĩthiũrũrũkĩria.

²⁷ Magĩthondeka mĩrĩnga ĩrĩ ya thahabu mũhuro wa mũcibi ũcio, ĩrĩ mwena ũmwe na ĩrĩ mwena ũrĩa ũngĩ. Mĩrĩnga ĩyo nĩyo yatoonyagio mĩtĩ ĩrĩa mĩraiha yatũmagĩrwo gũgĩkuua.

²⁸ Magĩcooka magĩthondeka mĩtĩ ĩngĩ mĩraaya ya mũgaa na makĩmĩgemia na thahabu.

²⁹ O na ningĩ magĩthondeka maguta matheru ma gũitanĩrĩrio na ũbumba mũnungi wega ũrĩa mũtherie, wĩra wa mũthondeki mũũgĩ wa maguta.

38

Kĩgongona kĩa Iruta rĩa Njino

* 37:24 nĩ ta kilo 34 † 37:25 nĩ ta nuthu mita ‡ 37:25 nĩ ta mita ĩmwe

1 Nĩmakire kĩgongona kĩa iruta rĩa njino kĩa mbaũ cia mũgaa, kĩa mĩkono ãtatũ* kũraiha na igũrũ; kĩaiganaine mĩena yothe; mĩkono ãtano† kũraiha na mĩkono ãtano kwarama.

2 Nĩmathondekire hĩa inya, o rũmwe koine-inĩ ãmwe ya kĩgongona, nĩ ãndũ ãcio hĩa icio na kĩgongona igĩtuĩka kĩndũ kĩmwe, na makĩgemia kĩgongona kĩu na gĩcango.

3 Nĩmathondekire indo ciakĩo ciothe irĩ cia gĩcango; na nĩcio nyũngũ, na icakũri, na mbakũri cia wĩra wa kũminjaminjĩria, na njibe cia nyama, na ngĩo cia mwaki.

4 Nĩmathondekire kĩrũtara gĩa kĩgongona gĩa gĩcango, gĩa kũigwo rungu rwa muoho wakĩo, rũkinye nuthu ya ũraihi wa kĩgongona.

5 Magĩtwekia mĩrĩnga ya gĩcango ya kũnyiitĩrĩra mĩtĩ ãrĩa mĩraaya ya koine inya cia kĩrũtara gĩa gĩcango.

6 Magĩthondeka mĩtĩ mĩraaya ya mbaũ cia mũgaa na magĩcigemia na gĩcango.

7 Magĩtoonyia itugĩ icio mĩrĩnga-inĩ nĩguo ikoragwo mĩena-inĩ ya kĩgongona nĩ ãndũ wa gũgĩkuua. Maagĩthondekire na mbaũ, kĩrĩ na ihoro thĩinĩ.

Kĩraĩ gĩa Gwĩthambĩrwo

8 Nĩmathondekire kĩraĩ gĩa gwĩthambĩra gĩa gĩcango na kĩgũrũ gĩakĩo gĩa gĩcango kuuma icicio-inĩ cia andũ-a-nja arĩa maarutaga wĩra itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

Nja ya Hema ãrĩa Nyamũre

9 Thuutha ãcio magĩthondeka nja ya hema ãyo nyamũre. Mwena wa gũthini ũgũkĩrwo ũrĩ wa mĩkono igana‡ kũraiha, na warĩ na itambaya cia gũcuurio cia gatani yogothetwo wega.

10 Itambaya icio ciarĩ na itugĩ mĩrongo ãrĩ, na itina ciacio mĩrongo ãrĩ cia gĩcango, na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha, twĩkĩrĩtwo itugĩ-inĩ icio.

11 Mwena wa gathigathini o naguo warĩ wa mĩkono igana kũraiha, na warĩ na itugĩ mĩrongo ãrĩ na itina ciacio mĩrongo ãrĩ cia gĩcango, na warĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha twĩkĩrĩtwo itugĩ-inĩ.

12 Mwena wa ithũiro wa nja ãyo warĩ wa mĩkono mĩrongo ãtano§ kwarama na warĩ na itambaya cia gũcuurio, na itugĩ ikũmi na itina ikũmi na warĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha twĩkĩrĩtwo itugĩ-inĩ.

13 Mwena wa irathĩro o naguo warĩ wa mĩkono mĩrongo ãtano kwarama.

14 Itambaya cia gũcuurio ciarĩ cia ũraihi wa mĩkono ikũmi na ãtano,* na ciarĩ mwena ũmwe wa itoonyero rĩa nja ãyo, irĩ na itugĩ ithatũ na itina ithatũ;

15 na itambaya cia gũcuurio ciarĩ cia ũraihi wa mĩkono ikũmi na ãtano na ciarĩ mwena ãcio ũngĩ wa itoonyero, irĩ na itugĩ ithatũ na itina ithatũ.

16 Itambaya ciothe cia gũcuurio irĩa ciathiũrũrũkĩirie nja ciarĩ cia gatani yogothetwo wega.

17 Itina cia itugĩ icio ciarĩ cia gĩcango. Tũcuurio na tũmĩkwa tũrĩa twekĩrĩtwo itugĩ-inĩ twarĩ twa betha na igũrũ wacio ciagemetio na betha; Nĩ ãndũ ãcio itugĩ ciothe cia nja ãyo ciarĩ na tũmĩkwa twa betha.

18 Itambaya cia gũcuurio cia itoonyero rĩa nja ãyo ciarĩ cia ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na gatani ãrĩa njogothetwo wega; wĩra wa mũgemia mũũgĩ. Yarĩ ya mĩkono

* 38:1 nĩ ta mita ãmwe na robo (1.25) † 38:1 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) ‡ 38:9 nĩ ta mita 46 § 38:12 nĩ ta mita 23 * 38:14 nĩ ta mita 7

mĩrongo ãĩĩ† kũraiha, na mĩkono ãtano‡ kũraiha na igũrũ, o ta ũĩã itambaya cia gũcuurio cia nja ãyo ciatarĩĩ.

¹⁹ na ãgĩkorwo na itugĩ inya na itina inya cia gĩcango. Tũcuurio na tũmĩkwa twacio twarĩ twa betha, na igũrũ wacio ciagemetio na betha.

²⁰ Higĩ ciothe cia hema ãyo nyamũre na cia nja ãĩã yamĩthiũrũrũkĩirie ciarĩ cia gĩcango.

Indo cia Mwako iria Ciahũthĩrirwo

²¹ Ũyũ nĩguo mũigana wa indo iria ciahũthĩrirwo gwaka hema ãyo nyamũre, Hema-ãĩã-ya-Ũira, iria ciandĩkirwo nĩ Alawii o ta ũĩã Musa aathanĩte matongoretio nĩ Ithamaru mũrũ wa Harũni ũĩã mũthĩnjĩri-Ngai.

²² (Bezaleli mũrũ wa Uri, ũĩã warĩ mũrũ wa Huri, wa mũhĩrĩga wa Juda, nĩathondekire kĩrĩa gĩothe Jehova aathĩte Musa;

²³ nake aarĩ hamwe na Oholiabu mũrũ wa Ahisamaku, wa mũhĩrĩga wa Dani, ũĩã warĩ mũbundi na mũcori mũũgĩ, na wamenyete kũgemia na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na gatani ãĩã njega.)

²⁴ Mũigana wa thahabu yothe ãĩã yarutirwo kuuma kũrĩ iruta rĩa gũthũngũthio ãĩã yahũthĩrirwo kũruta wĩra wothe wa handũ-harĩa-haamũre, yarĩ taranda 29 na cekerĩ 730,§ kũringana na cekerĩ ya handũ-harĩa-haamũre.

²⁵ Betha ãĩã yarehirwo nĩ mũingĩ ũĩã watarirwo hĩndĩ ya itarana yarĩ taranda 100 na cekerĩ 1,775,* kũringana na cekerĩ ya handũ-harĩa-haamũre,

²⁶ o mũndũ aarutĩte beka ãmwe,† nayo nĩ ũndũ ũmwe na nuthu ya cekerĩ, kũringana na cekerĩ ya handũ-harĩa-haamũre, nayo yarutirwo nĩ mũndũ o wothe wakĩraga agathiĩ harĩ arĩa maatarĩtwo, arĩa maarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ãĩĩ na makĩria, nao othe maarĩ arũme 603,550.

²⁷ Taranda icio 100 cia betha‡ ciahũthĩrirwo gũtwekia itina cia handũ-harĩa-haamũre na itina cia itambaya cia gũcuurio; taranda 100 igĩaka itina 100, ũguo nĩ ta kuuga taranda ãmwe ãgaaka gĩtina kĩmwe.

²⁸ Nĩmahũthĩrire cekerĩ icio 1,775§ gũthondeka tũcuurio twa itugĩ, na kũgemia itugĩ na igũrũ, na gũthondeka tũmĩkwa twacio.

²⁹ Gĩcango kĩrĩa kĩarutĩtwo kuuma iruta rĩa gũthũngũthio kĩarĩ gĩa taranda 70 na cekerĩ 2,400.*

³⁰ Maahũthĩrire gĩcango kũ na gũthondeka itina cia itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, na gwaka kĩgongona gĩa gĩcango hamwe na kĩrũtara gĩakĩo gĩa gĩcango na indo ciakĩo ciothe,

³¹ na gwaka itina cia nja ãĩã yamĩthiũrũrũkĩirie na itina iria cia itoonyero rĩayo, na higĩ ciothe cia hema ãyo nyamũre, na higĩ cia nja ãĩã yamĩthiũrũrũkĩirie.

39

Nguo cia Athĩnjĩri-Ngai

† 38:18 nĩ ta mita 9 ‡ 38:18 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) § 38:24 nĩ ta kilo 1,000 * 38:25 nĩ ta kilo 3,400 † 38:26 nĩ ta giramu ithano na nuthu (5:5) ‡ 38:27 nĩ ta kilo 3,400 § 38:28 nĩ ta kilo 20 * 38:29 nĩ ta kilo 2,400

¹ Nĩmatumire nguo na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, cia kũrutaga wĩra nacio handũ-harĩa-haamũre. Magĩcooka magĩtumĩra Harũni nguo theru, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Ebodi

² Nĩmatumire ebodi na ndigi cia rangi wa thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na cia gatani ĩrĩa yogothetwo wega.

³ Nĩmahũũrĩre thahabu makĩmĩtua tũbaati tũhũthu, magĩtũtinangia nguucio cia gũtumanio na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njega, wĩra wa mũbundi mũũgĩ.

⁴ Ningĩ nĩmatumire ndaamĩ cia ciande cia ebodi, nacio ikĩohererwo koine-inĩ igĩrĩ ciayo, nĩguo inyiitithanio nayo.

⁵ Naguo mũcibi wayo wa njohero watumĩtwo wega ũkahaanana nayo, na warĩ o gĩcunjĩ kĩmwe na ebodi, na ũgathondekwo na ndigi cia rangi wa thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa yogothetwo wega, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

⁶ Nao magĩtumĩrĩra tũhiga twa onigithi tũkonyo-inĩ twa thahabu, na magĩtũkurura marĩitwa ma ariũ a Isiraeli, o ta ũrĩa mũndũ akururaga kahengere ka mũhũũri.

⁷ Magĩcooka magĩtuohererera ndaamĩ-inĩ cia ciande cia ebodi tũrĩ twa kĩririkania kĩa ariũ a Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Gakuo ga Gĩthũri

⁸ Magĩthondeka gakuo ga gwĩkĩrwo ga gĩthũri; karĩ wĩra wa mũbundi mũũgĩ. Magĩgathondeka o ta ebodi ĩyo: karĩ ga thahabu, na ka ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa yogothetwo wega.

⁹ Gakuo kau kaiganaine mĩena yothe ĩna, karĩ ka inji kenda* kũraiha na inji kenda kwarama, na gakoinanĩrwo maita meerĩ.

¹⁰ Ningĩ magĩgatumĩrĩra mĩhari ĩna ya tũhiga twa goro. Mũhari wa mbere magĩtumĩrĩra kahiga ka wakiki ũrĩa mūtune, na ka yakuti ĩrĩa ĩhaana ngoikoni, na ka baregethu;

¹¹ mũhari wa keerĩ magĩtumĩrĩra kahiga ga thumarati, na ka yakuti ĩrĩa ya rangi wa bururu, na ka arimathi;

¹² mũhari wa gatatũ magĩtumĩrĩra kahiga ka wakiki ũrĩa wa bururu, na ka yacimu, na ka amethuthito;

¹³ mũhari wa kana magĩtumĩrĩra kahiga ga thumarati ĩrĩa theru, na ka onigithi, na ka njathibi. Natuo tũgĩtumĩrĩrwo tũkonyo-inĩ tũgemie twa thahabu.

¹⁴ Tũgĩkorwo tũrĩ tũhiga ikũmi na twĩrĩ, o kamwe gakarũgamĩrĩra rĩmwe rĩa marĩitwa ma ariũ a Isiraeli, o kamwe gagakururwo rĩitwa rĩa mũhĩrĩga ũmwe wa ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli, o ta ũrĩa kahengere ka mũhũũri gakururagwo.

¹⁵ Nĩmathondekeire gakuo kau ga gĩthũri mĩgathĩ ya thahabu therie, ĩhaana ta mũkanda.

¹⁶ Ningĩ magĩthondeka tũkonyo twĩrĩ tũgemie twa thahabu, na mĩrĩnga ĩrĩ ya thahabu, na makĩoherera mĩrĩnga ĩyo koine-inĩ igĩrĩ cia gakuo kau ga gĩthũri.

* 39:9 nĩ ta centimita 22

17 Makĩnyiitithania mĩgathĩ ĩyo ĩrĩ ya thahabu na mĩrĩnga ĩrĩa yarĩ koine-inĩ cia gakuo kau ga gĩthũri,

18 na mĩthia ĩrĩa ĩngĩ ya mĩgathĩ makĩmĩnyiitithania na tũkonyo tũu twĩrĩ twarĩ tũgemie twa thahabu, magĩtuohania na ndaamĩ cia kĩaande kĩa ebodi mwena wa mbere.

19 Magĩthondeka mĩrĩnga ĩrĩ ya thahabu na makĩmĩnyiitithania na koine igĩrĩ cia gakuo ga gĩthũri mũico-inĩ wa na thĩinĩ, kũrigania na ebodi.

20 Magĩcooka magĩthondeka mĩrĩnga ĩngĩ ĩrĩ ya thahabu na makĩmĩnyiitithania na mwena wa magũrũ-inĩ ma ndaamĩ cia kĩaande mwena-inĩ wa mbere wa ebodi, hakuhĩ na rũtumo, igũrũ hanini wa mũcibi wa ebodi.

21 Makĩohania mĩrĩnga ya gakuo ga gĩthũri kũrĩ mĩrĩnga ya ebodi na rũrigi rwa rangi wa bururu, magĩcinyiitithania na mũcibi wa njohero nĩgeetha gakuo ga gĩthũri gatikarekanie na ebodi, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Nguo Ingĩ cia Ūthĩnjĩri Ngai

22 Nĩmatumire nguo ndaaya ya ebodi ya taama wa bururu mũtheri, nayo yatumĩtwo nĩ mũtumi mũũgĩ.

23 Yarĩ na harũkĩrio ya gũtoonyeria mũtwe gatagatĩ kayo, ningĩ igĩtirihwo mĩthia-inĩ ta kara, nĩgeetha ndĩgatarũke.

24 Ningĩ magĩthondeka tũcunjuura tũtariĩ ta matunda ma makomamanga, twa ndigi cia rangi wa bururu, na twa ndigi cia rangi wa ndathi, na twa rangi mũtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa yogothetwo wega, tũgĩthiũrũrũka rũtumo rwa magũrũ-inĩ ma nguo ĩyo ndaaya.

25 Magĩcooka magĩthondeka ngengere cia thahabu therie magĩcitumĩrĩra rũtumo-inĩ rũu gatagatĩ ga tũcunjuura tũu tũhaana matunda ma makomamanga.

26 Ngengere na tũcunjuura tũu tũhaana matunda ma makomamanga igĩthiĩ ihakanĩtio gũthiũrũrũka rũtumo rwa nguo ĩyo ndaaya; ya kwĩhumbwo nĩ mũndũ agĩtungata, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

27 Nĩmatumĩire Harũni na ariũ ake kanjũ cia gatani njega, itumĩtwo nĩ mũtumi mũũgĩ.

28 Makĩmatumĩra iremba cia gatani njega, na tũkũbia twa gatani, na thuruarĩ cia thĩinĩ cia gatani ĩrĩa yogothetwo wega.

29 Mũcibi warĩ wa gatani ĩrĩa njogothetwo wega na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mũtune ta gakarakũ, wĩra wa mũgemia mũũgĩ, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

30 Magĩthondeka gatanji kaamũre ga thahabu therie, na igũrũ rĩako magĩkurura, o ta ũrĩa mũhũũri ũkururagwo, ciugo ici: MŪTHERU MWAMŪRĪRE JEHOVA.

31 Ningĩ makĩoherera gatanji kau na rũrigi rwa rangi wa bururu, magĩkanyiitithania na kĩremba, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Kũrĩka kwa Wĩra

32 Nĩ ũndũ ũcio wĩra wothe wa gwaka hema ĩyo nyamũre na Hema-ya-Gũtũnganwo ũkĩrĩka. Andũ a Isiraeli magĩka maũndũ mothe o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

33 Ningĩ makĩrehe hema ĩyo nyamũre kũrĩ Musa: hema na indo ciayo ciothe na ngathĩka ciayo, na buremu, na mĩgamba, na itugĩ na itina ciayo;

34 na kĩhumbĩri kĩa njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mũtune, igatunĩha, na kĩhumbĩri kĩa njũa cia pomboo, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa kũhakania;

- 35 ithandūkū rīa Ūira na mītī mīraaya yarīo, hamwe na gītī gīa tha;
 36 metha na indo ciayo ciothe, na mīgate ya kūigwo Mbere ya Jehova;
 37 mūtī wa thahabu therie wa kūigīrīrwo matawa, hamwe na mīhari ya matawa na indo ciaguo ciothe, o na maguta ma kūmaakia;
 38 kīgongona gīa thahabu, na maguta ma gūitanīrīrio, na ūbumba mūnungi wega, na gītambaya gīa gūcuurio gīa itoonyero-inī rīa hema;
 39 kīgongona gīa gīcango hamwe na kīrūtara gīakīo gīa gīcango na itugī ciakīo na indo ciakīo ciothe; na kīraī gīa gwīthambīra na kīgūrū gīakīo;
 40 itambaya cia gūcuurio cia nja, na itugī ciacio, na itina ciacio, na gītambaya gīa gūcuurio gīa itoonyero rīa kuuma nja wa hema; na mīkanda na hīgī cia nja; na indo ciothe cia hema īrīa nyamūre, na Hema-ya-Gūtūnganwo;
 41 na nguo ndume cia kwīhumbwo nī mūndū agītungata thīnī wa handū-harīa-haamūre, nguo iria theru cia Harūni ūrīa mūthīnjīri-Ngai, o na cia ariū ake cia kwīhumba rīrīa mekūruta wīra wa mūthīnjīri-Ngai.
 42 Andū a Isiraēli maarutire wīra wothe o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.
 43 Musa akīona wīra ūrīa warutītwo nake akīona atī nīmaūrūtīte o ta ūrīa Jehova aathanīte. Nī ūndū ūcio Musa akīmarathima.

40

Gwaka Hema īrīa Nyamūre

- 1 Ningī Jehova akīra Musa atīrī:
 2 “Ūgaaka hema īyo nyamūre, nīo Hema-ya-Gūtūnganwo, mūthenya wa mbere wa mweri wa mbere.
 3 Nīūkaiga ithandūkū rīa Ūira thīnī wayo, na ūhakanie ithandūkū rīu na gītambaya gīa gūcuurio.
 4 Ningī nīūgatoonyia metha na ūmīgīrīre indo ciayo, na ūcibange wega. Ningī ūtoonyie mūtī wa tawa, na ūūgīrīre matawa maguo.
 5 Ningī ūige kīgongona gīa thahabu gīa gūcinīrwo ūbumba mbere ya Ithandūkū rīu rīa Ūira, na wīkīre gītambaya gīa gūcuurio itoonyero-inī rīa hema īyo nyamūre.
 6 “Iga kīgongona kīa maruta ma njino mbere ya itoonyero rīa hema īyo nyamūre, na nīyo Hema-ya-Gūtūnganwo;
 7 ūige kīraī gīa gwīthambīrwo gatagatī ka Hema-ya-Gūtūnganwo na kīgongona, na ūgīkīre maaī.
 8 Aka nja īmīthīūrūrūkīrie, na wīkīre gītambaya gīa gūcuurio itoonyero-inī rīa nja īyo.
 9 “Oya maguta ma gūitanīrīrio, na ūitīrīrie hema īyo nyamūre na kīrīa gīothe kīrī thīnī wayo; mīamūre na indo ciayo ciothe, na nīūgatuīka theru.
 10 Ningī ūitīrīrie maguta kīgongona kīa maruta ma njino na indo ciakīo ciothe; wamūre kīgongona kīu, nakīo nīgīgatuīka gītheru mūno.
 11 Itīrīria kīraī gīa gwīthambīrwo na kīgūrū gīakīo maguta, ūciamūre.
 12 “Rehe Harūni na ariū ake itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo, na ūmathambie na maaī.
 13 Ningī ūhumbe Harūni nguo iria theru, ūmūitīrīrie maguta, na ūmwamūre nīguo andungatīre arī mūthīnjīri-Ngai.
 14 Rehe ariū ake, ūmahumbe kanjū.
 15 Maitīrīrie maguta o ta ūrīa ūitīrīrie ithe wao, nīguo mandungatīre marī athīnjīri-Ngai. Gūitīrīrio maguta kwao nīkūmatoonyia ūtungata-inī wa ūthīnjīri-Ngai ūrīa ūgūtūra njiarwa-inī ciothe iria igooka.”
 16 Nake Musa agīka maūndū mothe o ta ūrīa Jehova aamwathīte.

17 Nĩ ũndũ ũcio hema ñyo nyamũre ñgĩakwo mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere, mwaka-inĩ wa keerĩ.

18 Rĩrĩa Musa aakire hema ñyo nyamũre, nĩagire itina handũ ha cio, na akĩrũgamia buremu, agĩtoonyia mĩgamba na akĩrũgamia itugĩ.

19 Ningĩ agĩtambũrũkia hema igũrũ rĩa hema ñyo nyamũre na akĩgĩrĩra kĩhumbĩri igũrũ rĩa hema o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte.

20 Agĩcooka akĩoya ihengere cia Ũira, na agĩciiga thĩinĩ wa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro. Akĩnyitithania mĩtĩ ñrĩa mĩraaya na ithandũkũ, na akĩiga gĩtĩ gĩa tha igũrũ rĩa ithandũkũ rĩu.

21 Ningĩ akĩrehe ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro thĩinĩ wa hema ñyo nyamũre, na agĩkĩra gĩtambaya gĩa kũhakania na akĩhakania ithandũkũ rĩa Ũira o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte.

22 Musa akĩiga metha thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo mwena wa gathigathini wa hema ñyo nyamũre, nja ya gĩtambaya gĩa gũcuurio

23 na akĩgĩrĩra mĩgate igũrũ rĩayo o hau mbere ya Jehova, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte.

24 Akĩiga mũtĩ wa kũgĩrĩrwo matawa thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo ũng'etheire metha mwena wa gũthini wa hema ñyo nyamũre,

25 na agĩakia matawa macio mbere ya Jehova, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte.

26 Musa agĩtoonyia kĩgongona gĩa thahabu thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo hau mbere ya gĩtambaya gĩa gũcuurio,

27 na agĩcinĩra ũbumba ũrĩa mũnungi wega ho o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte.

28 Ningĩ agĩcuuria gĩtambaya itoonyero-inĩ rĩa hema ñyo nyamũre.

29 Ningĩ akĩiga kĩgongona kĩa maruta ma njino hakuhĩ na itoonyero rĩa hema ñyo nyamũre, nĩyo Hema-ya-Gũtũnganwo, na akĩrutĩra magongona ma njino igũrũ rĩakĩo o na magongona ma ngano, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte.

30 Nĩagire kĩa gĩa gwĩthambĩrwo gatagatĩ ka Hema-ya-Gũtũnganwo na kĩgongona na agĩgĩkĩra maaĩ ma gwĩthamba,

31 nake Musa na Harũni na ariũ ake magĩtũmĩra maaĩ macio gwĩthamba moko na magũrũ.

32 Nĩmethambaga hĩndĩ ciothe magĩtoonya Hema-ya-Gũtũnganwo kana magĩkuhĩrĩra kĩgongona o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

33 Ningĩ Musa agĩaka nja gũthiũrũrũka hema ñyo nyamũre na kĩgongona na agĩkĩra gĩtambaya gĩa gũcuurio itoonyero rĩa nja ñyo. Na nĩ ũndũ ũcio Musa akĩrĩkia wĩra ũcio.

Riiri wa Jehova

34 Hĩndĩ ñyo itu rĩkĩhumbĩra Hema-ya-Gũtũnganwo, naguo riiri wa Jehova ũkĩiyũra hema ñyo nyamũre.

35 Musa ndangĩahotire gũtoonya Hema-ya-Gũtũnganwo tondũ itu rĩaikarĩte igũrũ rĩayo, naguo riiri wa Jehova ũkaiyũra hema ñyo nyamũre.

36 Ng'endo-inĩ ciothe cia andũ a Isiraeli-rĩ, hĩndĩ ñrĩa yothe itu rĩoyagwo na igũrũ kuuma hema ñyo nyamũre, nĩguo moimagaraga;

37 no itu rĩĩaga kuoywo na igũrũ, nao makaaga kuumagara, nginya mũthenya ũrĩa rĩkoywo na igũrũ.

38 Nĩ ũndũ ũcio itu rĩa Jehova rĩaikaraga igũrũ wa hema ñyo nyamũre mũthenya, naguo mwaki wakoragwo itu-inĩ rĩu ũtukũ, rĩgakĩonagwo nĩ nyũmba yothe ya Isiraeli mahinda mothe ng'endo-inĩ ciao ciothe.

MAŪNDŪ MA ALAWII

Iruta rĩa Njino

¹ Nake Jehova agĩta Musa akĩmwarĩria arĩ Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo, akĩmwĩra atĩrĩ,

² “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Rĩria mũndũ wanyu o na ũrĩkũ arĩrutagĩra Jehova iruta, nĩarehage maruta ma nyamũ kuuma rũũru-inĩ rwa ng’ombe o na kana rwa mbũri.

³ “ ‘Angĩkorwo iruta rĩu nĩ iruta rĩa njino kuuma rũũru-inĩ rwa ng’ombe rĩ, nĩarutage nyamũ ya njamba ĩtarĩ na kaũũgũ.* No nginya amĩneane mũromo-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo nĩgeetha etĩkĩrike harĩ Jehova.

⁴ Mũndũ ũcio akaigĩrĩra guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wa nyamũ ĩyo ya iruta rĩa njino, nayo nĩgetĩkĩrwo handũ-inĩ hake, ĩtuĩke ya kũmũhoroheria.

⁵ Nake nĩagethĩnjĩra gategwa kau arĩ mbere ya Jehova, nao ariũ a Harũni arĩa athĩnjĩri-Ngai moe na marehe thakame yako, mamĩminjaminjĩrie kĩgongona mĩena yothe mũromo-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

⁶ Nĩakaruta nyamũ ĩyo ya iruta rĩa njino rũũa na amĩtinangie tũcunjĩ.

⁷ Ariũ a Harũni ũcio mũthĩnjĩri-Ngai nĩmagaakia mwaki igũrũ rĩa kĩgongona na maare ngũ igũrũ rĩa mwaki ũcio.

⁸ Ningĩ ariũ a Harũni, acio athĩnjĩri-Ngai, matandaiye tũcunjĩ tũu twa gategwa, o ro hamwe na mũtwe na maguta, igũrũ rĩa ngũ icio irakanĩra hau kĩgongona-inĩ.

⁹ Ningĩ no nginya athambie nyama cia nda na mathagiwo na maaĩ nake mũthĩnjĩri-Ngai acicinĩre ciothe hau kĩgongona-inĩ. Nĩ iruta rĩa njino, iruta rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

¹⁰ “ ‘Angĩkorwo iruta rĩu rĩa njino nĩ kuuma rũũru-inĩ, rĩrĩ iruta rĩa ng’ondũ kana rĩa mbũri, akaaruta nyamũ ya njamba ĩtarĩ na kaũũgũ.

¹¹ Nake akaamĩthĩnja arĩ mbere ya Jehova, hau mwena wa gathigathini wa kĩgongona, nao ariũ a Harũni, acio athĩnjĩri-Ngai, moe thakame yayo, mamĩminjaminjĩrie kĩgongona kũu mĩena yothe.

¹² Nĩagatinangia nyamũ ĩyo tũcunjĩ, nake mũthĩnjĩri-Ngai atandaiye tũcunjĩ tũu twa nyamũ ĩyo, o ro hamwe na mũtwe na maguta, igũrũ rĩa ngũ icio irakanĩra hau kĩgongona-inĩ.

¹³ Ningĩ no nginya athambie nyama cia nda na mathagiwo na maaĩ, nake mũthĩnjĩri-Ngai amĩrehe yothe na amĩcinĩre hau kĩgongona-inĩ. Nĩ iruta rĩa njino, iruta rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

¹⁴ “ ‘Angĩkorwo iruta rĩu rĩa njino rĩa kũrutĩra Jehova nĩ rĩa nyoni-rĩ, akaaruta ndirahũgĩ, kana kĩa na kĩa ndutura.

¹⁵ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamĩrehe kĩgongona-inĩ, amĩthiore ngingo ĩtinĩke mũtwe, amĩcinĩre kĩgongona igũrũ; nayo thakame yayo ĩitwo hau mwena-inĩ wa kĩgongona.

* **1:3** Kwarĩ nyamũ maita matatũ ciarutagwo magongona ma njino kũringana na ũrĩa mũruti wa igongona aatarĩ. Andũ arĩa maarĩ atongu maarutaga ndegwa, nacio ng’ondũ na mbũri ikarutwo nĩ andũ arĩa mataarĩ atongu mũno (1:10), nao andũ arĩa athĩni makaruta nyoni (5:7; 12:8).

¹⁶ No ambe arute kabutu kayo hamwe na kīrīa gīothe kīrī thīnī wako, agaikie mwena-inī wa irathīro wa kīgongona, harīa mūhu ūitagwo.

¹⁷ Nīakamīatūrania, na ūndū wa kūguucia mathagu atekūmītinania biū, nake mūthīnjīri-Ngai amīcinīre igūrū rīa ngū icio irakanīra igūrū rīa kīgongona. Nī iruta rīa njino, rīa gūcinwo na mwaki, rīrī na mūtaraŕīko mwega wa gūkenia Jehova.

2

Iruta rīa Ngano

¹ “ Hīndī īrīa mūndū arīrehagīra Jehova iruta rīa ngano-rī, iruta rīake no nginya rīkorwo rīrī rīa mūtu ūrīa mūhinyu mūno. Nīaūitīrīrie maguta na awīkīre ūbani,

² acooke aūtwarīre ariū a Harūni acio athīnjīri-Ngai. Mūthīnjīri-Ngai nīakarūma ngundi ya mūtu ūcio mūhinyu mūno ūrī na maguta hamwe na ūbani ūcio wothe, na aūcinīre igūrū rīa kīgongona ūtuīke gīcunjī gīa kīrīrikano, ūrī iruta rīa gūcinwo na mwaki, rīrī na mūtaraŕīko mwega wa gūkenia Jehova.

³ Mūtu ūrīa ūrītigaraga wa iruta rīu rīa mūtu nī wa Harūni na ariū ake; nī gīcunjī gītheru mūno kīa iruta rīrīa rīrutīirwo Jehova na mwaki.

⁴ “ Mūngīrehe iruta rīa mūtu rīhīhīirio riiko, nīrīkorwo rīrī rīa mūtu mūhinyu mūno, keki irugītwo itarī na ndawa ya kūmbia, itukanītio na maguta, kana tūmīgate tūhūthū tūtarī na ndawa ya kūmbia tūhakītwo maguta.

⁵ Angīkorwo iruta rīanyu rīa mūtu nī mūgate ūkarangīirwo igūrū wa rūgīo-rī, no nginya ūthondekwo na mūtu ūrīa mūhinyu mūno ūtukanītio na maguta, na ūtarī na ndawa ya kūmbia.

⁶ Ūwenyūrānge cienyū, ūūitīrīrie maguta; rīu nī iruta rīa mūtu.

⁷ Igongona rīanyu rīa mūtu rīngīgakorwo nī mūgate ūkarangīirwo igūrū rīa rūgīo-rī, igongona rīu nīrīthondekwo na mūtu ūrīa mūhinyu mūno na maguta.

⁸ Reherai Jehova iruta rīa mūtu rīthondeketwo na indo icio; rīneanwo kūrī mūthīnjīri-Ngai, nake arītware kīgongona-inī.

⁹ Mūthīnjīri-Ngai nīakaruta gīcunjī gīa kīrīrikano kuuma iruta rīu rīa mūtu na arīcinīre igūrū rīa kīgongona kīu, rīrī iruta rīa gūcinwo na mwaki, rīrī na mūtaraŕīko mwega wa gūkenia Jehova.

¹⁰ Mūtu ūrīa ūrītigaraga wa iruta rīu rīa mūtu nī wa Harūni na ariū ake; nī gīcunjī gītheru mūno kīa iruta rīrīa rīrutīirwo Jehova na mwaki.

¹¹ “ ‘Iruta o rīothe rīa mūtu rīrīa mūrīrehagīra Jehova no nginya rīthondekagwo rītarī na ndawa ya kūmbia, nīgūkorwo mūtigaacina ndawa ya kūmbia kana ūūkī mūkīrutīra Jehova iruta rīa gūcinwo na mwaki.

¹² Indo icio no mūcirutīre Jehova irī iruta rīa maciaro ma mbere, no itikarutwo kīgongona-inī irī ta mūtaraŕīko mwega.

¹³ Nī mūgekīraga cumbī* maruta-inī manyu mothe ma mūtu. Mūtikanaage gwīkīra cumbī wa kīrīkanīro kīa Ngai wanyu maruta-inī manyu ma mūtu; īkīragai cumbī maruta-inī manyu mothe.

¹⁴ “ ‘Mūngīkarehere Jehova iruta rīa mūtu rīa maciaro ma mbere-rī, heanai mūtu wa ngano ya mūgethano īrī hīhie na mwaki.

¹⁵ Na mwīkīre maguta na ūbani igūrū rīayo; rīu nī iruta rīa mūtu.

* 2:13 Bata wa cumbī nī kūgirīrīria kūbutha.

¹⁶ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacina gĩcunjĩ gĩa kĩririkano kĩa ngano thĩye ĩrĩ na maguta hamwe na ũbani wothe, rĩrĩ iruta rĩrutĩrwo Jehova na mwaki.

3

Iruta rĩa Ũiguano

¹ “ Iruta rĩa mũndũ rĩngĩkorwo nĩ iruta rĩa ũiguano-rĩ, nake arute nyamũ rũũru-inĩ rwa ng’ombe, ĩrĩ ya njamba kana ya nga, nĩakĩnengere Jehova nyamũ ĩtarĩ na kaũũgũ.

² Mũndũ ũcio nĩaiĩĩre guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wa nyamũ ĩyo ya iruta rĩake, na acooke amĩthĩnjĩre hau mũromo-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo. Nao ariũ a Harũni, athĩnjĩri-Ngai, nĩmakaminjaminjĩria kĩgongona thakame yayo mĩena yothe.

³ Kuuma iruta-inĩ rĩu rĩa ũiguano, nĩakarutĩra Jehova nyama imwe cia gũcinwo na mwaki: nacio nĩ rũambũ rũrĩa ruothe rũhumbĩire nyama cia nda na rũrĩa rũnyiitaine nacio,

⁴ higo cieri hamwe na maguta marĩa macihumbĩire hakuhĩ na honghe, na maguta marĩa mahumbĩire ini, amarutanĩrie na higo icio.

⁵ Nao ariũ a Harũni macicinĩre kĩgongona-inĩ igũrũ, ciigĩrĩrwo igũrũ rĩa iruta rĩu rĩa njino rĩrĩa narĩo rĩigĩrĩrwo igũrũ rĩa ngũ irakana, rĩrĩ iruta rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwegaga wa gũkenia Jehova.

⁶ “ Mũndũ angĩkaaruta nyamũ rũũru-inĩ rwa mbũri, ĩrĩ ya kũrutĩra Jehova iruta rĩa ũiguano, nĩakaruta ndũrũme kana mwaĩ itarĩ na kaũũgũ.

⁷ Angĩkaaruta gatũrũme-rĩ, nĩagakaneana mbere ya Jehova.

⁸ Nĩakaigĩrĩra guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wa nyamũ ĩyo ya iruta rĩake, na acooke amĩthĩnjĩre mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo. Nao ariũ a Harũni moe thakame yako mamĩminjaminjĩrie kĩgongona kũu mĩena yothe.

⁹ Kuuma harĩ iruta rĩu rĩa ũiguano, nĩakarutĩra Jehova nyama imwe cia gũcinwo na mwaki: nacio nĩ maguta mako, na mũting’oe wothe ũrĩa mũnoru ũtinĩirio gĩtina-inĩ kĩa rũcuthĩ, na maguta ma rũambũ mothe marĩa mahumbĩire nyama cia nda, na marĩa manyiitaine nacio,

¹⁰ higo cieri hamwe na maguta marĩa macihumbĩire hakuhĩ na honghe, na marĩa mahumbĩire ini, amarutanĩrie na higo icio.

¹¹ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacicinĩra kĩgongona-inĩ irĩ irio, rĩrĩrĩ nĩ iruta rĩrutĩrwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki.

¹² “ Na angĩkorwo iruta rĩake nĩ mbũri, nĩamĩneane mbere ya Jehova.

¹³ Nĩaiĩĩre guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wayo, na acooke amĩthĩnjĩre mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo. Nao ariũ a Harũni moe thakame yayo, mamĩminjaminjĩrie kĩgongona mĩena yothe.

¹⁴ Kuuma harĩ kĩrĩa akaaheana, nĩakarutĩra Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki: na nĩ maguta mothe ma rũambũ marĩa mahumbĩrĩte nyama ciothe cia nda na marĩa manyiitaine nacio,

¹⁵ higo cieri na maguta marĩa macihumbĩire hakuhĩ na honghe, na maguta marĩa mahumbĩire ini, amarutanĩrie na higo icio.

¹⁶ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacicinĩra kĩgongona-inĩ irĩ irio, rĩrĩrĩ nĩ iruta rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwegaga. Maguta mothe nĩ ma Jehova.

¹⁷ “ Ũndũ ũyũ ũgaatuĩka watho wa gũtũũra ũrũmagĩrĩrwo nĩ njiaro iria igooka, kũrĩa guothe mũgaatũũra: Mũtikanarĩe maguta kana thakame.’ ”

4

Iruta rĩa Kũhoroherio Mehia

¹ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ:

² “Ĩra andũ a Isiraeli ũũ: ‘Rĩrĩa mũndũ o na ũrĩkũ angĩhia atekwenda, na eke ũndũ ũrĩa mũkananie thĩinĩ wa maathani mothe ma Jehova:

³ “ ‘Kũngĩkorwo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũitĩrĩrie maguta wĩhĩtie na atũme andũ mahĩtie-rĩ, no nginya arehere Jehova ndegwa ĩtarĩ ngũrũ na ĩtarĩ na kaũũgũ, ĩrĩ iruta rĩa kũhoroheria mehia macio ekĩte.

⁴ No nginya aneane ndegwa ĩyo mũromo-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo arĩ mbere ya Jehova. Nĩakaigĩrĩra guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wayo, na acooke amĩthĩnjĩre hau mbere ya Jehova.

⁵ Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũitĩrĩrie maguta nĩakoya thakame ĩmwe ya ndegwa ĩyo amĩtware thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

⁶ Na nĩagatobokia kĩara gĩake thakame-inĩ ĩyo, aminjaminje ĩmwe yayo mbere ya Jehova maita mũgwanja, hau mbere ya gĩtambaya kĩrĩa gĩa gũcuurio kĩa handũ-harĩa-haamũre.

⁷ Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakoya thakame ĩmwe ahake hĩa cia kĩgongona kĩa ũbani ũrĩa mũnungi wega kĩrĩa kĩrĩ mbere ya Jehova kũu Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo. Thakame ya ndegwa ĩyo ĩrĩa ĩgaatigara nĩakamĩita thĩ gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona kĩa iruta rĩa njino hau mũromo-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

⁸ Nĩakaruta maguta mothe ma ndegwa ĩyo ya igongona rĩa kũhoroherio mehia, namo nĩmo rũambũ rũrĩa ruothe rũhumbĩire nyama cia nda na rũrĩa rũnyitaine nacio,

⁹ higo cieri hamwe na maguta marĩa macihumbĩire hakuhĩ na hongwe, na maguta marĩa mahumbĩire ini, amarutanĩrie na higo icio,

¹⁰ akaaruta maguta macio o ta ũrĩa marutagwo ndegwa ĩrĩa ĩthĩnjagwo ĩrĩ iruta rĩa ũiguano. Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacicinĩra kĩgongona-inĩ kĩa igongona rĩa njino,

¹¹ na rũũa rwa ndegwa ĩyo, na nyama ciayo ciothe hamwe, na mũtwe na mathagi, na nyama cia nda na mahu,

¹² ũguo nĩ ta kuuga nyama icio ingĩ ciothe cia ndegwa ĩyo, no nginya agaaciruta nja ya kambĩ, acitware handũ hatarĩ thaahu, harĩa mũhu ũitagwo, na acicinĩre na mwaki wa ngũ hau mũhu-inĩ ũcio.

¹³ “ ‘Na kĩrĩndĩ gĩothe kĩa Isiraeli kĩngĩkehia gĩtekwenda, gĩke ũndũ ũrĩa mũkananie thĩinĩ wa maathani mothe ma Jehova, o na angĩkorwo kĩrĩndĩ kũu gĩtiũ ũndũ ũcio, nĩkĩhĩtĩtie.

¹⁴ Rĩrĩa gĩkaamenya mehia marĩa gũkĩte, kũngano kũu nĩgĩkaruta gategwa ka igongona rĩa kũhoroherio mehia, kaneanwo mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹⁵ Athuuri a kĩrĩndĩ kũu nĩmakaigĩrĩra moko mao igũrũ rĩa mũtwe wa ndegwa ĩyo mbere ya Jehova, nayo ndegwa ĩyo ĩthĩnjĩrwo o ro hau mbere ya Jehova.

¹⁶ Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũitĩrĩrie maguta nĩakoya thakame ĩmwe ya ndegwa ĩyo amĩtoonyie thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹⁷ Nĩagatobokia kĩara gĩake thakame-inĩ ĩyo, amĩminjaminje mbere ya Jehova maita mũgwanja hau mbere ya gĩtambaya kĩrĩa gĩa gũcuurio.

¹⁸ Nĩakoya thakame ĩmwe ahake hĩa cia kĩgongona kĩrĩa kĩrĩ hau mbere ya Jehova kũu Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo. Thakame ĩrĩa ĩgaatigara

nĩakamĩita thĩ gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona kĩa iruta rĩa njino hau mũromomoinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹⁹ Nĩakamĩruta maguta mayo mothe amacinĩre igũrũ rĩa kĩgongona,

²⁰ na eke ndegwa ĩyo o ta ũrĩa eekire ndegwa ya iruta rĩa kũhoroherio mehia. Ũguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akamahoroheria mehia mao, nao nĩmakarekerwo.

²¹ Ningĩ nĩakoimia ndegwa ĩyo amĩtware nja ya kambĩ na amĩcine o ta ũrĩa aacinire ndegwa ĩrĩa ya mbere. Rĩu nĩrĩo igongona rĩa kũhoroheria mehia ma kĩrĩndĩ kũu.

²² “ ‘Rĩrĩa mũtongoria angĩhĩa atekwenda, na eke ũndũ ũrĩa mũkananie thĩinĩ wa maathani mothe ma Jehova Ngai wake, nĩahĩtĩtie.

²³ Rĩrĩa angĩmenyithio mehia marĩa ekĩte, no nginya arehe thenge ĩtarĩ na kaũũgũ ĩrĩ iruta rĩake.

²⁴ Nĩakaigĩrĩra guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wa thenge ĩyo na acooke amĩthĩnjĩre harĩa iruta rĩa njino rĩthĩnjagĩrwo hau mbere ya Jehova. Rĩrĩ nĩrĩo iruta rĩa kũhoroherio mehia.

²⁵ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakoya thakame ĩmwe ya iruta rĩu rĩa mehia na kĩara gĩake, na amĩhake hĩa cia kĩgongona kĩa iruta rĩa njino, nayo thakame ĩyo ĩngĩ amĩite gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona.

²⁶ Ningĩ nĩagacinĩra maguta mothe kĩgongona-inĩ igũrũ o ta ũrĩa aacinire maguta ma iruta rĩa ũiguano. Ũguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaahoroheria mehia ma mũndũ ũcio, nake nĩakarekerwo.

²⁷ “ ‘Mũndũ ũmwe thĩinĩ wa kĩrĩndĩ angĩhĩa atekwenda na eke ũndũ ũrĩa mũkananie thĩinĩ wa maathani mothe ma Jehova, nĩahĩtĩtie.

²⁸ Rĩrĩa angĩmenyithio amenye mehia marĩa ekĩte, no nginya arehe harika ĩtarĩ na kaũũgũ arĩ iruta rĩake nĩ ũndũ wa mehia macio ekĩte.

²⁹ Nĩakaigĩrĩra guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wa harika ĩyo ya iruta rĩa kũhoroherio mehia, na amĩthĩnjĩre harĩa iruta rĩa njino rĩthĩnjagĩrwo.

³⁰ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakoya thakame ĩmwe na kĩara gĩake, na amĩhake hĩa cia kĩgongona kĩa iruta rĩa njino, nayo thakame ĩyo ĩngĩ amĩite gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona.

³¹ Nĩakaruta maguta mothe o ta ũrĩa maguta marutagwo kuuma iruta rĩa ũiguano, nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamacinĩra kĩgongona-inĩ igũrũ matuĩke mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova. Ũguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaahoroheria mũndũ ũcio, nake nĩakarekerwo.

³² “ ‘Angĩkaarehe kagondũ karĩ iruta rĩake rĩa kũhoroherio mehia, nĩakarehe kamwatĩ gatarĩ na kaũũgũ.

³³ Nĩakaigĩrĩra guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wako, na agathĩnjĩre gatuĩke iruta rĩa kũhoroherio mehia, agathĩnjĩre harĩa iruta rĩa njino rĩthĩnjagĩrwo.

³⁴ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakoya thakame ĩmwe ya iruta rĩu rĩa mehia na kĩara gĩake, nayo amĩhake hĩa cia kĩgongona kĩa iruta rĩa njino, nayo thakame ĩyo ĩngĩ amĩite gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona.

³⁵ Nĩakaruta maguta mothe, o ta ũrĩa maguta marutagwo kuuma kũrĩ kagondũ ka iruta rĩa ũiguano, na mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamacinĩra kĩgongona-inĩ, maigĩrĩrwo igũrũ rĩa maruta marĩa marufĩrwo Jehova na mwaki. Ũguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaamũhoroheria nĩ ũndũ wa mehia marĩa ekĩte, nake nĩakarekerwo.

5

1 “Mündũ angĩaga kũruta ũira rĩria etĩtwo arute ũira igũrũ rĩa ũndũ oonete kana akaigua, mündũ ũcio nĩehĩtie, na nĩagacookerewo nĩ wĩhia ũcio wake.

2 “Kana mündũ angĩhutia kĩndũ o nakĩ kĩrĩ thaahu, kĩrĩ kĩimba kĩa nyamũ ya gĩthaka ĩrĩ thaahu kana kĩa ũhiũ ũrĩ thaahu, kana gĩa ciũmbe iria itambaga thĩ irĩ thaahu, o na aakorwo ndooĩ ũndũ ũcio, mündũ ũcio nĩanyiitĩtwo nĩ thaahu na nĩahĩtĩtie.

3 “Kana angĩhutia kĩndũ kĩrĩ thaahu kiumĩte harĩ mündũ, kĩndũ o nakĩ kĩria kĩngĩmũthaahia, o na akorwo ũndũ ũcio ndaũũĩ-rĩ, hĩndĩ ĩria akaaũmenya, nĩagatuĩka nĩahĩtĩtie.

4 “Kana mündũ angĩhĩta gwĩka ũndũ o na ũrĩkũ atawĩcirĩtie wega, ũrĩ ũndũ mwega kana mũũru, ũndũ-inĩ o wothe ũria mündũ angĩhiũha kwĩhĩta, o na angĩkorwo atekũũmenya-rĩ, rĩria akaaũmenya, nĩagatuĩka nĩahĩtĩtie ũndũ-inĩ ũcio.

5 “Rĩria mündũ ahĩtĩtie na njĩra ĩmwe ya macio-rĩ, no nginya oimbũre ũndũ ũria ehĩtie nago,

6 na nĩ ũndũ wa rĩhia rĩu ekĩte, no nginya arehere Jehova kamwatĩ kana mbũri kuuma rũũru-inĩ, rĩrĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia; nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũhoroheria mehia make.

7 “Angĩkorwo ndangĩona kagondũ, nĩakarehera Jehova ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, rĩrĩ irĩhi rĩa wĩhia wake, ĩmwe ĩrĩ ya iruta rĩa kũhoroherio mehia na ĩria ĩngĩ ĩrĩ ya iruta rĩa njino.

8 Nĩagacirehera mũthĩnjĩri-Ngai, ũria ũkaamba kũruta ĩria ya iruta rĩa kũhoroherio mehia. Nĩakamĩthiora ngingo yunĩke no ndakamĩtinanie,

9 na nĩagacooka aminjaminje thakame ĩmwe ya iruta rĩu rĩa mehia mwena-inĩ wa kĩgongona, na thakame ĩyo ĩngĩ amũite thĩ gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona. Rĩu nĩrĩo iruta rĩa kũhoroherio mehia.

10 Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacooka arute ĩyo ĩngĩ ĩrĩ iruta rĩa njino o ta ũria gũtuĩtwo, na amũhoroherie mehia marĩa ekĩte, nake nĩakarekerwo.

11 “No rĩrĩ, angĩkorwo ndangĩona ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, nĩakĩrute gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba* ya mũtu ũria mũhinyu mũno ũrĩ iruta rĩa mehia make. Ndakawĩkĩre maguta kana ũbani, nĩ ũndũ rĩu nĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia.

12 Nĩakaũtwarĩra mũthĩnjĩri-Ngai, nake arũme ngundi yaguo ũtuĩke gĩcunjĩ gĩa kĩririkano acooke aũcinĩre kĩgongona-inĩ igũrũ rĩa maruta marĩa marutĩrwo Jehova na mwaki. Rĩu nĩrĩo iruta rĩa kũhoroherio mehia.

13 Ūguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaahoroheria mündũ ũcio rĩhia o rĩothe rĩa macio angĩkorwo ekĩte, nake nĩakarekerwo. Matigari ma iruta rĩu magatuĩka ma mũthĩnjĩri-Ngai, o ta ũria gwĩkagwo hĩndĩ ya iruta rĩa mũtu.’”

Iruta rĩa Irĩhi rĩa Mahĩtia

14 Ningĩ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ:

15 “Hĩndĩ ĩria mündũ angĩhĩtia na ehie atekwenda wĩhia ũkonĩĩ indo iria nyamũrĩre Jehova-rĩ, nĩakarehera Jehova ndũrũme ĩrĩ iruta rĩa irĩhi rĩa ihĩtia kuuma rũũru-inĩ, ndũrũme ĩtarĩ na kaũũgũ, ĩkorwo ĩrĩ ya thogora ũria mũiganĩru wa betha, kũringana na cekeri† ya handũ-harĩa-haamũre. Rĩu nĩrĩo iruta rĩa ihĩtia.

16 No nginya arĩhe irĩhi nĩ ũndũ wa ũndũ ũria aagĩte kũhingia ũkonĩĩ indo iria nyamũre, na ongerere gĩcunjĩ gĩa ithano gĩa thogora wa kĩndũ

* 5:11 nĩ ta kilo 2 † 5:15 nĩ ta giramu ikũmi na ĩmwe na nuthu (11:5)

kīu ararīha, na acinengere mūthīnjīri-Ngai ciothe, ūrīa ūkamūhoroheria na ndūrūme īyo ya iruta rīa mahītia, nake nīakarekerwo.

¹⁷ “Mündū angīhia eke ūndū ūrīa mūkananie thīnī wa maathani mothe ma Jehova o na angīkorwo ndaraūmenya-rī, nīagacookererwo nī mahītia macio ekīte.

¹⁸ Nīakarehera mūthīnjīri-Ngai ndūrūme ya iruta rīa mahītia kuuma rūūru-inī, ndūrūme ītarī na kaūgū na ya thogora ūrīa wagīrīre. Ūguo nīguo mūthīnjīri-Ngai akaahoroheria mündū ūcio nī ūndū wa mahītia marīa ekīte atekwenda, nake nīakarekerwo.

¹⁹ Rīu nīrīo iruta rīa mahītia; ti-itherū mündū ūcio nīahītīrie Jehova.”

6

¹ Ningī Jehova akīira Musa atīrī:

² “Mündū o wothe angīhia aage kwīhokeka harī Jehova na ūndū wa kūheenia mündū ūrīa ūngī igūrū rīa kīndū ehokeirwo kana atīgīrwo amenyerere, kana kīndū kīiyītwo, kana amūheenie,

³ kana angīona kīndū kīūrīte na aheenanie ūhoro wakīo, kana ehīte na maheeni, kana eke rīihia o rīothe rīrīa rīihagio nī andū,

⁴ rīrīa angīkorwo ehītie ūguo na atuīke mūhītia-rī, no nginya acookie kīrīa aiyīte, kana atunyanīte, kana kīrīa ehokeirwo, kana kīndū kīorīte agīkīona,

⁵ kana ūndū wothe ehītīte na maheeni ūhoro-inī wakīo. No nginya agaacookia kīndū kīu gīothe o ūrīa kīaiganaga, na ongerere gīcunjī gīa ithano gīa thogora wakīo, na ciothe acinengere mwene mūthenya ūrīa akaaneana iruta rīake rīa mahītia.

⁶ Nīakarehera mūthīnjīri-Ngai irīhi, ūguo nī kuuga arute kīndū gīake gīa kūrutīrwo Jehova nī ūndū wa mahītia make, arute ndūrūme kuuma rūūru-inī, ndūrūme ītarī na kaūgū na ya thogora ūrīa wagīrīre.

⁷ Ūguo nīguo mūthīnjīri-Ngai akaahoroheria mündū ūcio mehīa hau mbere ya Jehova, nake nīakarekerwo ūndū o wothe wa marīa ekīte wa gūtūma atuīke mūhītia.”

Iruta rīa Njino

⁸ Nake Jehova akīira Musa atīrī,

⁹ “Atha Harūni na ariū ake, ūmeere ūū: ‘Īno nīyo mītabarīre ya iruta rīa njino: Iruta rīa njino rīrīraaraga riiko hau kīgongona-inī igūrū ūtukū wothe o nginya rūciinī, nāguo mwaki ūikare ūgīakanaga hau kīgongona-inī.

¹⁰ Ningī mūthīnjīri-Ngai nīakehumba nguo ciake cia gatani, o na nguo cia thīnī cia gatani iriganītie na mwīrī wake; nake nīakeheria mūhu wa iruta rīu rīa njino rīrīa rīcinītwo nī mwaki wa kīgongona na aūige mwena-inī wa kīgongona kīu.

¹¹ Ningī acooke arute nguo icio, ehumbe ingī, eherie mūhu ūcio aūtware nja ya kambī handū hatarī thaahu.

¹² Mwaki ūrīa ūrī kīgongona-inī no nginya ūikare o ūgīakanaga; ndūkanarekwo ūhore. Hīndī ciothe o rūciinī, mūthīnjīri-Ngai nīarīongagīrīra ngū, na nīarītandayagia iruta rīu rīa njino igūrū rīa mwaki ūcio, na acinīre maguta ma maruta ma ūiguano ho.

¹³ Mwaki ūcio no nginya ūikare o ūgīakanaga kīgongona-inī hīndī ciothe; ndūkanarekwo ūhore.

Iruta rīa Ngano

14 “ Īno nīyo mītabarīre ya iruta rīa mūtu: Ariū a Harūni nīmarīūrehaga mbere ya Jehova, hau mbere ya kīgongona.

15 Mūthīnjīri-Ngai nīarīrūmaga ngundi ya mūtu ūcio mūhinyu mūno ūrī na maguta, hamwe na ūbani wothe ūrī iruta-inī rīu rīa mūtu, na acinīre gīcunjī gīa kīrīrikano hau kīgongona-inī kīrī mūtaraŕko mwega wa gūkenia Jehova.

16 Nake Harūni na ariū ake marīage ūrīa ūrītigaraga, no ūrīagwo ūtarī na ndawa ya kūimbia, na ūrīagīrwo handū hatheru; maūrīagīre nja ya Hema-ya-Gūtūnganwo.

17 Mūtu ūcio ndūkanarugwo na ndawa ya kūimbia; ndīmaheete ūrī gīcunjī kīao kīa maruta marīa njīnagīrwo na mwaki. O ta ūrīa iruta rīa kūhoroherio mehīa na iruta rīa mahītia marī matheru mūno makīria, no taguo iruta rīrī rīrī itheru mūno makīria.

18 Mūndū mūrūme o wothe wa rūciaro rwa Harūni no aūrīe. Nī gīcunjī gīake kīa hīndī ciothe kīa maruta marīa marīcinagīrwo Jehova na mwaki harī njīarwa irīa igooka. Kīrīa gīothe gīkaahutīa maruta macio nīgīgatuīka gītheru.’ ”

19 Ningī Jehova akīira Musa atīrī,

20 “Rīrī nīrīo iruta rīrīa Harūni na ariū ake marīrehagīra Jehova mūthenya ūrīa egūitīrīrio maguta: nī gīcunjī gīa ikūmi kīa eba īmwe ya mūtu ūrīa mūhinyu mūno, ūrī iruta rīrīa rīrutagwo rīa mūtu, nuthu īmwe rūciinī na īrīa īngī hwaī-inī.

21 Ūūkarange na maguta rūgīo-inī; ūūrehe ūtukanītio wega, na ūneane iruta rīu rīa mūtu rīenyūrangītwo cienyū, rītuīke mūtaraŕko mwega wa gūkenia Jehova.

22 Mūrīū ūrīa ūgaacooka itherenya rīake arī mūthīnjīri-Ngai mūtīrīrie maguta nīwe ūkaarīhaarīria. Gīkī nī gīcunjī kīa Jehova kīa hīndī ciothe, nakīo kīrīcinagwo biū.

23 Iruta o rīothe rīa mūtu rīrutītwo nī mūthīnjīri-Ngai rīrīcinagwo biū; rītikanarīo.”

Iruta rīa Kūhoroherio Mehīa

24 Ningī Jehova akīira Musa atīrī,

25 “Īra Harūni na ariū ake atīrī, ‘Īno nīyo mītabarīre ya iruta rīa kūhoroherio mehīa: Iruta rīu rīrīthīnjagīrwo mbere ya Jehova o harīa iruta rīa njīno rīthīnjagīrwo; rīrī nī iruta itheru mūno makīria.

26 Nake mūthīnjīri-Ngai ūrīa ūkaahorohanīria mehīa narīo nīwe ūkaarīrīa; na rīrīagīrwo handū harīa hatheru, nja ya Hema-ya-Gūtūnganwo.

27 Kīrīa gīothe gīkaahutīa nyama icio gīgaatuīka gītheru, na thakame o yothe īkaaminjūkīra nguo no ngīnya ūkaamīthambīria handū hatheru.

28 Nayo nyūngū ya rīūmba īrīa īkaaruga nyama icio no ngīnya yūrāgwo; no ingīkaarugwo na nyūngū ya gīcango-rī, nyūngū īyo nīgākumuthwo, īcooke īkamūrwo na maaī.

29 Mūndū mūrūme o wothe wa nyūmba ya mūthīnjīri-Ngai no arīe nyama icio; iruta rīu nī itheru mūno makīria.

30 No iruta o rīothe rīa mehīa rīrīa thakame yarīo ītwarītwo thīnī wa Hema-ya-Gūtūnganwo, īrī ya kūhorohanīria thīnī wa Handū-Harīa-Hatheru-rī, rītikanarīo; no ngīnya rīcinwo.

7

Iruta rīa Irīhi rīa Mahītia

1 “ Īno nīyo mītabarīre ya iruta rīa irīhi rīa mahītia, narīo nī itheru mūno makīria:

2 Iruta rīu rīa irīhi rīa mahītia rīgaathīnjagīrwo o harīa iruta rīa njino rīthīnjagīrwo, na thakame yarīo ĩminjaminjīrio kīgongona mīena yothe.

3 Nake mūthīnjīri-Ngai nīarīrutaga maguta mothe marīo: maguta ma mūting’oe ūrīa mūnoru, na maguta marīa mahumbīire nyama cia nda,

4 higo cierī na maguta ma cio marīa macihumbīire hakuhī na honge, na maguta marīa mahumbīire ini, marutanagīrio na higo icio.

5 Nake mūthīnjīri-Ngai nīakamacinīra kīgongona-inī, matuīke iruta rīrutīirwo Jehova rīa gūcinwo na mwaki. Rīu nīrīo iruta rīa irīhi rīa mahītia.

6 Mūndū mūrūme o wothe wa nyūmba ya mūthīnjīri-Ngai no arīe nyama cia iruta rīu, na no nginya rīrīrwo handū hatheru; nī iruta itheru mūno makīria.

7 “ Watho wa iruta rīa kūhoroherio mehia na wa iruta rīa irīhi rīa mahītia no ūmwe: nyama ciamo nī cia mūthīnjīri-Ngai ūrīa ūkūhorohanīria nacio.

8 Mūthīnjīri-Ngai ūrīa ūraruta iruta rīa njino rīa mūndū o wothe we no arigie na rūūa.

9 Iruta rīothe rīa mūtu rīrugīrwo riiko-inī kana rīgakarangwo na rūgīo kana na kībaati nī rīa mūthīnjīri-Ngai ūrīa ūrīrīrutagīra Jehova,

10 narīo iruta o rīothe rīa mūtu ūtukanītio na maguta kana rītarī maguta o narīo nī rīa ariū othe a Harūni, marīgayane rīiganaine.

Iruta rīa Ūiguano

11 “ Īno nīyo mītabarīre ya iruta rīa ūiguano rīrīa mūndū angīneana kūrī Jehova:

12 “ Angīkorwo ekūruta nī ūndū wa gūcookia ngaatho-rī, nī arutanīrie iruta rīu rīa gūcookia ngaatho hamwe na tūmīgate tūrugītwo tūtārī na ndawa ya kūmbia tūtukanītio na maguta na tūmīgate tūrīa tūhūthū tūrugītwo tūtārī na ndawa ya kūmbia tūrī tūhake maguta, na tūmīgate twa mūtu ūrīa mūhinyu mūno, ūkimanītio wega na ūgatukanio na maguta.

13 Ningī hamwe na iruta rīake rīa ūiguano rīa gūcookia ngaatho-rī, nīakarīrutanīria na tūmīgate tūrugītwo na ndawa ya kūmbia.

14 Nīakarehe o kīndū kīmwe kīmwe kīrī iruta, kīheo kīheanītwo harī Jehova; nī kīa mūthīnjīri-Ngai ūrīa ūminjaminjaga thakame ĩyo ya iruta rīu rīa ūiguano.

15 Nyama icio cia iruta rīu rīake rīa ūiguano rīa gūcookia ngaatho no nginya irīio mūthenya o ro ūcio ikaarutīrwo Jehova; ndakanatigie gīcunjī o na kīmwe gīkinyie rūciinī.

16 “ No rīrī, angīkorwo iruta rīake riumanīte na ūndū wa mwīhītwa ehītīte, kana nī rīa kwīyendera-rī, iruta rīu rīkaarīio mūthenya o ro ūcio akaarīruta, no kīrīa gīothe gīgaatigara no kīrīio mūthenya ūyū ūngī.

17 Nyama ciothe cia igongona rīu ĩngītigara ĩkinyie mūthenya wa gatātū-rī, no nginya ĩcinwo na mwaki.

18 Nyama cia iruta rīa ūiguano ĩngīrīio mūthenya wa gatātū-rī, iruta rīu rītigetīkīrīka. Mūndū ūcio ūrīrutīte agaatarwo ta atarutīte kīndū, tondū ti rītheru; ūrīa wothe ūkaarīa o na kanini karīo nīagacookererwo nī wīhia ūcio.

19 “ Nyama iria ĩngīhutania na kīndū o ro gīothe kīrī na thaahu itikanarīio; no nginya ĩcinwo na mwaki. No nyama icio ĩngī mūndū o ro wothe ūtethaahītie no acirīe.

20 No mündũ o wothe wĩthaahĩtie angĩkaarĩa nyama cia iruta rĩu rĩa ũiguano rĩrutĩirwo Jehova-rĩ, mündũ ũcio no nginya akaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.

21 Mündũ o wothe angĩkaahutia kĩndũ kĩrĩ na thaahu, arĩ thaahu uumĩte harĩ mündũ, kana nyamũ ĩrĩ na thaahu, kana kĩndũ o ro gĩothe kũru biũ kĩrĩ na thaahu, na acooke arĩe nyama o yothe ya iruta rĩu rĩa ũiguano rĩrutĩirwo Jehova-rĩ, mündũ ũcio no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.’ ”

Kũgĩrio kũrĩa Maguta na Thakame

22 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

23 “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Mũtikanarĩe maguta o na marĩkũ, ma ng’ombe kana ma ng’ondu, o na kana ma mbũri.

24 Mũngĩgaakora nyamũ ĩkuĩte, kana ĩkooragwo nĩ nyamũ cia gĩthaka, maguta mayo no mahũthĩrwo na ũndũ ũngĩ o wothe, no mũtikanamarĩe.

25 Mündũ o wothe angĩrĩa maguta ma nyamũ ĩrutĩirwo Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki, no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.

26 Na kũrĩa guothe mũgaatũũra-rĩ, mũtikanarĩe thakame ya mũthemba o na ũrĩkũ, ĩrĩ ya nyoni kana ya nyamũ.

27 Mündũ o wothe angĩkaarĩa thakame, no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.’ ”

Rwĩga rwa Athĩnjĩri-Ngai

28 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

29 “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Mündũ o wothe ũngĩrehere Jehova iruta rĩa ũiguano, akaarehe gĩcunjĩ kĩarĩo kĩrĩ igongona rĩake mwene kũrĩ Jehova.

30 Kĩrĩa akaaruta agaakĩrehe na moko make we mwene gĩtuĩke iruta rĩa kũrutĩrwo Jehova na gũcinwo na mwaki; nĩakarehe maguta, hamwe na gĩthũri, na agĩthũngũthie mbere ya Jehova gĩtuĩke iruta rĩa gũthũngũthio.

31 Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagaacinĩra maguta macio kĩgongona-inĩ, no gĩthũri gĩtuĩke kĩa Harũni na ariũ ake.

32 No nginya mũheage mũthĩnjĩri-Ngai kĩero kĩa ũrĩo kĩa maruta manyu ma ũiguano kĩrĩ kĩheo kĩanyu kũrĩ o.

33 Mũriũ wa Harũni ũrĩa ũrahorohanĩria na thakame na maguta ma iruta rĩu rĩa iruta rĩa ũiguano-rĩ, nĩakaheo kĩero kĩa mwena wa ũrĩo kĩrĩ rwĩga rwake.

34 Kuuma harĩ iruta rĩa ũiguano rĩa andũ a Isiraeli, nĩnjoete gĩthũri kĩrĩa gĩthũngũthĩtio, na kĩero kĩrĩa kĩneanĩtwo kũrĩ nĩ, ngacihe Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na kũrĩ ariũ ake ĩtuĩke rwĩga rwao rwa hĩndĩ ciothe kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli.’ ”

35 Gĩkĩ nĩkĩo gĩcunjĩ kĩa maruta marĩa maarutagĩrwo Jehova macinĩtwo na mwaki, kĩrĩa kĩagaĩrwo Harũni na ariũ ake mũthenya ũrĩa maamũrirwo matungatagĩre Jehova marĩ athĩnjĩri-Ngai.

36 Mũthenya ũrĩa maaitĩrĩrio maguta, Jehova nĩathanire atĩ andũ a Isiraeli mamaheage nyama icio hĩndĩ ciothe ĩtuĩke rwĩga rwao nginya njjarwa iria igooka.

37 ĩno nĩyo mĩtabarĩre ya maruta ma njino, na ma mũtu, na ma kũhoroherio mehia, na ma mahĩtia, na ma kĩamũrano, na ma ũiguano,

38 marĩa Jehova aaheire Musa arĩ Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai, mũthenya ũrĩa aathire andũ a Isiraeli marehagĩre Jehova maruta mao kũu Werũ-inĩ wa Sinai.

8

Kwamūrwo kwa Harūni na Ariū Ake

¹ Nake Jehova akīra Musa atīrī,

² “Rehe Harūni na ariū ake, na nguo ciao, na maguta ma gūitanīrīrio, na ndegwa ya iruta rīa kūhoroherio mehia, na ndūrūme igīrī, na gīkabū kīa mīgate īrugītwo ītarī na ndawa ya kūmbia,

³ ūcooke ūcookanīrīrie kīūngano gīothe kīa andū a Isiraeli mūromo-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo.”

⁴ Musa agīka o ta ūrīa Jehova aamwathīte, nakīo kīūngano kīu gīgīcookanīrīra mūromo-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo.

⁵ Nake Musa akīra kīūngano kīu atīrī, “Ūū nīguo Jehova aathanīte gwīkwo”

⁶ Nake Musa akīrehe Harūni na ariū ake hau mbere, akīmathambia na maaī.

⁷ Agīcooka akīhumba Harūni kanjū, na akīmuoha mūcibi, na akīmūhumba nguo īrīa ya igūrū ndaaya, na akīmwīkīra ebodi. Ningī akīmuohherera ebodi na mūcibi wa njohero ūrīa watumītwo wega; nī ūndū ūcio ūkīohererwo harī we, akīmūhotora naguo.

⁸ Agīcooka akīmwīkīra gakuo ga gīthūri, na gakuo-inī kau agīkīra Urimu na Thumimu.

⁹ Ningī akīoha Harūni kīremba mūtwe, na agīkīra gathuuma ga thahabu, nako nī tanji nyamūre, akīmīkīra mwena wa mbere wa kīremba o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

¹⁰ Ningī Musa akīoya maguta marīa ma gūitanīrīrio na akīmaitīrīria Hema-īrīa-Nyamūre na kīrīa gīothe kīarī thīnī wayo, na nī ūndū ūcio agīciamūra.

¹¹ Nīaminjaminjīrie kīgongona kīu maguta mamwe ma macio maita mūgwanja, agīitīrīria kīgongona kīu maguta hamwe na indo ciakīo ciothe, na mbakūri hamwe na mīrūgamo yakīo, agīciamūra.

¹² Nīaitīrīrie Harūni maguta mamwe mūtwe akīmūtīrīria maguta nīgeetha amwamūre.

¹³ Ningī akīrehe ariū a Harūni hau mbere na akīmahumba kanjū, akīmooaha mīcibi na akīmekīra tūkūbia mūtwe, o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

¹⁴ Ningī akīneana ndegwa ya iruta rīa kūhoroherio mehia, nake Harūni na ariū ake makīgīrīra moko mao igūrū rīa mūtwe wa ndegwa īyo.

¹⁵ Musa agīthīnja ndegwa īyo, na akīoya thakame īmwe yayo na kīara gīake, akīmīhaka hīa ciothe cia kīgongona nīgeetha atherie kīgongona. Agīcooka agīta thakame īyo īngī gītina-inī gīa kīgongona. Nī ūndū ūcio agīkīamūra nīguo akīhoroherie.

¹⁶ Ningī Musa akīoya maguta mothe marīa maahumbīire nyama cia nda, na marīa maahumbīire ini, na higo cierī na maguta ma cio, akīmacinīra kīgongona-inī.

¹⁷ No ndegwa īyo, hamwe na rūūa rwayo na nyama ciayo na mahu mayo agīcicinīra nja ya kambī, o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

¹⁸ Agīcooka akīneana ndūrūme ya iruta rīa njino, nake Harūni na ariū ake makīgīrīra moko mao igūrū rīa mūtwe wa ndūrūme īyo.

¹⁹ Musa agīcooka agīthīnja ndūrūme īyo, na akīminjaminjīria thakame yayo mīena yothe ya kīgongona.

²⁰ Agīcooka agītinangia ndūrūme īyo icunjī, na agīcina mūtwe na icunjī icio na maguta.

21 Musa nĩathambirie nyama cia nda na mathagiwo na maaĩ, na agĩcinĩra ndũrũme ĩyo yothe kĩgongona-inĩ, ĩgĩtuĩka iruta rĩa njino rĩrĩ na mũtararĩko mwega, narĩo nĩ iruta rĩrutĩirwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

22 Ningĩ Musa akĩneana ndũrũme ĩyo ĩngĩ, nĩyo ndũrũme ya kĩamũrano, nake Harũni na ariũ ake makĩigĩrĩra moko mao igũrũ rĩa mũtwe wayo.

23 Musa agĩthĩnja ndũrũme ĩyo, na akĩoya thakame ĩmwe yayo akĩmĩhaka moni ya gũtũ kwa ũrĩo kwa Harũni, na kĩara gĩake kĩrĩa kĩnene gĩa guoko gwake kwa ũrĩo, na kĩara gĩake kĩrĩa kĩnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ũrĩo.

24 Ningĩ Musa akĩrehe ariũ a Harũni hau mbere, na akĩmahaka thakame ĩmwe moni cia matũ mao ma ũrĩo, na ciara ciao iria nene cia moko mao ma ũrĩo, na ciara ciao iria nene cia magũrũ mao ma ũrĩo. Ningĩ akĩminjaminjĩria kĩgongona thakame mĩena yothe.

25 Agĩcooka akĩoya maguta, maguta ma mũting'oe mũnoru, na maguta mothe marĩa mahumbĩire nyama cia nda, na marĩa mahumbĩire ini, na higo cieri na maguta ma cio, o na kĩero kĩa mwena wa ũrĩo.

26 Ningĩ kuuma gĩkabũ-inĩ kĩa mĩgate ĩrĩa yarugĩtwo ĩtarĩ ndawa ya kũmbia, kĩrĩa kĩarĩ hau mbere ya Jehova, akĩoya kamũgate, na kamũgate kangĩ kaarugĩtwo na maguta, na kamũgate kangĩ kahũthũ; agĩtũigĩrĩra igũrũ rĩa icunjĩ cia maguta macio na kĩero-inĩ kũ kĩa ũrĩo.

27 Indo icio ciothe agĩciigĩrĩra moko-inĩ ma Harũni na ma ariũ ake, agĩcithũngũthĩria mbere ya Jehova ĩtuĩke iruta rĩa gũthũngũthio.

28 Ningĩ Musa agĩcooka agĩcioya kuuma moko-inĩ mao, agĩcicinĩra kĩgongona-inĩ igũrũ rĩa iruta rĩa njino, irĩ iruta rĩa kĩamũrano rĩrĩ na mũtararĩko mwega, nĩrĩo iruta rĩrutĩirwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki.

29 Musa agĩcooka akĩoya gĩthũri kĩrĩ rwĩga rwake thĩnĩ wa ndũrũme ĩyo ya kĩamũrano, agĩgĩthũngũthĩria mbere ya Jehova gĩtuĩke iruta rĩa gũthũngũthio, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

30 Ningĩ Musa akĩoya maguta mamwe ma macio ma gũitanĩrĩrio, na thakame ĩmwe kuuma kĩgongona-inĩ agĩciminjaminjĩria Harũni hamwe na nguo ciake, na ariũ ake hamwe na nguo ciao. Nĩ ũndũ ũcio akĩamũra Harũni na nguo ciake, na ariũ ake na nguo ciao.

31 Ningĩ Musa akĩra Harũni na ariũ ake atĩrĩ, "Rugĩrai nyama icio itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo na mũcirĩire o hau hamwe na mĩgate kuuma gĩkabũ-inĩ kĩa iruta rĩa kĩamũrano, o ta ũrĩa njathanĩte ngoiga atĩrĩ, 'Harũni na ariũ ake nĩmacirĩage.'

32 Ningĩ mũcooke mũcine nyama na mĩgate ĩrĩa ĩgũtigara.

33 Mũtikehere itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo ihinda rĩa mũthenya mũgwanja, nginya matukũ manyu ma kwamũrwo mahinge, nĩ ũndũ kwamũrwo kwanyu gũgaikara mũthenya mũgwanja.

34 ũrĩa gwĩkĩtwo ũmũthĩ, gwathanĩtwo nĩ Jehova nĩguo mũhoroherio.

35 No nginya mũikare itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo mũthenya mũgwanja, mũthenya na ũtukũ, nĩguo mũhingie ũrĩa Jehova arenda, nĩguo mũtigakue; nĩgũkorwo ũguo nĩguo njathĩtwo."

36 Nĩ ũndũ ũcio Harũni na ariũ ake magĩka maũndũ marĩa mothe Jehova aathĩte Musa mekwo.

9

¹ Mũthenya wa ĩnana wakinya, Musa agĩta Harũni na ariũ ake, na athuuri a Isiraeli.

² Akĩira Harũni atĩrĩ, “Oya njaũ ya ndegwa ya iruta rĩaku rĩa kũhoroherio mehia na ndũrũme ya iruta rĩaku rĩa njino, cieri itigakorwo na kaũũgũ, ũcineane hau mbere ya Jehova.

³ Ũcooke wĩre andũ a Isiraeli atĩrĩ: ‘Oyai thenge ya iruta rĩa kũhoroherio mehia, na gacaũ na gatũrũme, twerĩ twa ũkũrũ wa mwaka ũmwe na tũtarĩ na kaũũgũ, tũtuĩke iruta rĩa njino,

⁴ na muoye ndegwa na ndũrũme cia iruta rĩa ũiguano irutwo igongona mbere ya Jehova, hamwe na iruta rĩa mũtu ũtukanĩtio na maguta. Nĩgũkorwo ũmũthĩ Jehova nĩekũmumĩrĩra.’ ”

⁵ Nao magĩtwara indo icio Musa aathanĩte irutwo mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo, nakĩo kũngano kĩa andũ a Isiraeli gĩothe gĩgĩkuhĩrĩria, gĩkĩrũgama hau mbere ya Jehova.

⁶ Musa agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova aathanĩte mwĩke, nĩguo riiri wa Jehova ũmumĩrĩre.”

⁷ Musa akĩira Harũni atĩrĩ, “Ũka kĩgongona-inĩ ũrute igongona rĩaku rĩa kũhoroherio mehia na iruta rĩaku rĩa njino, wĩhoroherie wee mwene na ũhoroherie andũ aya; ũcooke ũrute igongona rĩa indo iria andũ marehete ũmahoroherie, o ta ũrĩa Jehova aathanĩte.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Harũni agĩũka kĩgongona-inĩ, agĩthĩnja gacaũ ka iruta rĩa kũhoroherio mehia, nĩ ũndũ wake mwene.

⁹ Ariũ ake makĩmũrehere thakame ĩyo, nake agĩtobokia kĩara gĩake thakame-inĩ ĩyo, akĩmĩhaka hĩa cia kĩgongona; nayo thakame ĩyo ĩngĩ akĩmĩta hau gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona.

¹⁰ Agĩcooka agĩcinĩra maguta hau kĩgongona igũrũ, na higo cieri na maguta marĩa mahumbĩire ini, ma kuuma iruta-inĩ rĩu rĩa kũhoroherio mehia, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa;

¹¹ nacio nyama cia iruta rĩu na rũua agĩcicinĩra nja ya kambĩ.

¹² Ningĩ agĩthĩnja iruta rĩa njino. Nao ariũ ake makĩmũnengera thakame ĩyo, nake akĩmĩminjaminjĩria kĩgongona mĩena yothe.

¹³ Nao makĩmũnengera iruta rĩu rĩa njino gĩcunjĩ kĩmwe gwa kĩmwe, o hamwe na mũtwe, nake agĩcicinĩra kĩgongona-inĩ.

¹⁴ Ningĩ agĩthambia nyama cia nda na mathagiwo na agĩcicinĩra igũrũ rĩa iruta rĩa njino hau kĩgongona-inĩ.

¹⁵ Ningĩ Harũni akĩrehe iruta rĩrĩa rĩarĩ rĩa kũrutĩrwo andũ. Akĩoya thenge ĩrĩa ya kũrutĩrwo andũ ĩrĩ iruta rĩa kũmahoroheria mehia akĩmĩthĩnja akĩmĩruta nĩ ũndũ wa iruta rĩa kũhoroheria mehia, o ta ũrĩa ekĩte ĩyo ya mbere.

¹⁶ Harũni akĩrehe iruta rĩu rĩa njino akĩrĩruta o ta ũrĩa gwatuĩtwo.

¹⁷ Agĩcooka akĩrehe iruta rĩa mũtu, akĩrũma ngundi yaguo, na akĩũcinĩra igũrũ rĩa kĩgongona hamwe na iruta rĩa njino rĩa rũciinĩ.

¹⁸ Ningĩ agĩthĩnja ndegwa na ndũrũme irĩ iruta rĩa ũiguano nĩ ũndũ wa andũ. Ariũ ake makĩmũnengera thakame yacio, nake akĩmĩminjaminjĩria kĩgongona mĩena yothe.

¹⁹ No maguta ma ndegwa, na ma ndũrũme, na ma mũting’oe mũnoru, na ma rũambũ, na higo cieri na maguta marĩa mahumbĩire ini,

²⁰ icio magĩciigĩrĩra ithũri-inĩ, nake Harũni agĩcinĩra maguta macio kĩgongona-inĩ.

²¹ Harũni agĩcooka agĩthũngũthia ithũri icio na kĩero kĩa mwena wa ũrĩo mbere ya Jehova ĩrĩ iruta rĩa gũthũngũthio, o ta ũrĩa Musa aathanĩte.

²² Ningĩ Harũni akĩambararia moko make amaroretie na kũrĩ andũ akĩmarathima. Na tondũ nĩarĩkĩtie kũruta iruta rĩu rĩa kũhoroherio mehia, na iruta rĩa njino, na iruta rĩa ũiguano, agĩkũrũka kuuma kĩgongona-inĩ.

²³ Musa na Harũni magĩthiĩ magĩtoonya Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo. Rĩria moimire nja, makĩrathima andũ; naguo riiri wa Jehova ũkiumĩrĩra andũ othe.

²⁴ Mwaki ũkiuma harĩ Jehova ũgĩcina iruta rĩu rĩa njino na maguta marĩa maarĩ kĩgongona-inĩ. Na rĩria andũ othe maawoonire makĩanĩrĩra nĩ gũkena, makĩnamĩrĩra maturumithĩtie mothiũ mao thĩ.

10

Gĩkuũ kĩa Nadabu na Abihu

¹ Na rĩrĩ, ariũ a Harũni, nĩo Nadabu na Abihu, nĩmoire ngĩo ciao cia ũbani, magĩciĩkĩra mwaki na makĩongerera ũbani; na makĩrehe mwaki ũteetĩkĩrĩtio mbere ya Jehova, ũria wareganĩte na watho wa Jehova.

² Nĩ ũndũ ũcio mwaki ũkiuma kũrĩ Jehova, ũkĩmaniina, nao magĩkuĩra o hau mbere ya Jehova.

³ Ningĩ Musa akĩira Harũni atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩguo Jehova aaririe, rĩria oigire atĩrĩ:

“‘Gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa marĩthengagĩrĩra,
nĩndĩrĩionanagia ndĩ mũtheru;
nĩndĩrĩtĩagwo mbere ya andũ othe.’”
Nike Harũni agĩkira ki.

⁴ Musa agĩita Mishaeli na Elizafani, ariũ a Uzieli, ithe mũnini wa Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Ūkai haha, muoye ciimba cia ariũ a ithe wanyu, mũciumie nja ya kambĩ haraihu na itoonyero rĩa handũ-harĩa-haamũre.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio magĩũka, makĩmakuua, marĩ o na kanjũ ciao, makĩmatwara nja ya kambĩ, o ta ũria Musa aathanĩte.

⁶ Ningĩ Musa akĩira Harũni na ariũ ake Eleazaru na Ithamaru atĩrĩ, “Mũtikanareke njuĩrĩ cianyu ciikare itarĩ njanũre, kana mũtembũrange nguo cianyu, nĩguo mũtigakue, na mũtũme Jehova arakarĩre kĩrĩndĩ gĩkĩ gĩothe. No rĩrĩ, rekei andũ a nyũmba yanyu, nyũmba yothe ya Isiraeli, macakaĩre acio Jehova aniinĩte na mwaki.

⁷ Mũtikehere itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo nĩguo mũtigakue, tondũ nĩmũitĩrĩirio maguta ma Jehova.” Nĩ ũndũ ũcio magĩka o ta ũria Musa aameerire.

⁸ Ningĩ Jehova akĩira Harũni atĩrĩ,

⁹ “Wee na ariũ aku-rĩ, mũtikananyue ndibei kana kĩndũ o gĩothe kĩngĩtũma mũndũ arĩo rĩria rĩothe mũrĩtoonyaga Hema-ya-Gũtũnganwo, nĩguo mũtigakue. Ũndũ ũcio nĩ ũtuĩke watho mwandĩke wa gũtũura nginya njiarwa-inĩ iria igooka.

¹⁰ No nginya mũkũũranage indo iria nyamũre na iria itarĩ nyamũre, o na iria irĩ thaahu na iria itarĩ thaahu,

¹¹ na no nginya mũrutage andũ a Isiraeli watho wothe wa kũrũmagĩrĩrwo, ũria Jehova aamaheire na kanua ka Musa.”

¹² Ningĩ Musa akĩira Harũni na ariũ ake arĩa maatigaire, nĩo Eleazaru na Ithamaru, atĩrĩ, “Oyai iruta rĩu rĩa mũtu rĩatigarĩte kuuma harĩ maruta marĩa maarutĩrwo Jehova ma gũcinwo na mwaki, mũrĩrĩe rĩthondeketwo rĩtarĩ na ndawa ya kũimbia, mũrĩire hau mwena-inĩ wa kĩgongona, nĩ ũndũ nĩ iruta rĩtheru mũno makĩria.

13 Mūrĩrĩre handũ hatheru, tondũ nĩ rwĩga rwaku na rwa ariũ aku kuuma maruta-inĩ marĩa marutĩrwo Jehova ma gũcinwo na mwaki; tondũ ũguo nĩguo njathĩtwo.

14 No wee, na ariũ aku na airĩtu aku no mūrĩe gĩthũri kĩrĩa gĩathũngũthĩtio, na kĩero kĩrĩa kĩaheanĩtwo. Mũcirĩre handũ hatarĩ thaahu; icio nĩwe ũheetwo hamwe na ciana ciaku ituĩke rwĩga rwanyu rwa maruta ma ũiguano ma andũ a Isiraeli.

15 Kĩero kũ kĩarutĩtwo, na gĩthũri kũ gĩathũngũthĩtio, no nginya irehanĩrio na maguta ma maruta ma gũcinwo na mwaki, na ithũngũthio mbere ya Jehova, ituĩke igongona rĩa gũthũngũthio. Rũrũ nĩruo rwĩga rwaku na rwa ciana ciaku hĩndĩ ciothe, o ta ũrĩa Jehova aathanĩte.”

16 Rĩrĩa Musa oorĩrĩrie ũhoru wa mbũri ĩrĩa ya iruta rĩa kũhoroherio mehia, na akĩmenya atĩ nĩyarĩkĩtie gũcinwo biũ-rĩ, akĩrakarĩra Eleazaru na Ithamaru, ariũ a Harũni arĩa maatigaire, akĩmoooria atĩrĩ,

17 “Nĩ kĩ kĩgiririe mūrĩre iruta rĩu rĩa kũhoroheria mehia handũ-harĩa-haamũre? Nĩ iruta itheru mũno makĩria; mwaheirwo iruta rĩu rĩa kweheragia mahĩtia ma kĩrĩndĩ rĩrĩa mũkũmahoroheria hau mbere ya Jehova.

18 Kuona atĩ thakame yayo ndĩnatoonyio thĩinĩ wa Handũ-hau-Hatheru-rĩ, nĩmũkwagĩrĩrwo nĩkũrĩra mbũri ĩyo Handũ-hau-Haamũre, o ta ũrĩa ndaathanire.”

19 Harũni agĩcookeria Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūmũthĩ nĩmarutire igongona rĩa rĩa kũhoroherio mehia, na iruta rĩa rĩa njino hau mbere ya Jehova, no maũndũ ta macio o na nĩ manangora. Ingĩkũrĩite iruta rĩu rĩa kũhoroherio mehia ūmũthĩ-rĩ, ūndũ ūcio nĩũngĩkenirie Jehova?”

20 Hĩndĩ ĩrĩa Musa aiguire ũhoru ūcio-rĩ, akĩiganĩra.

11

Irio iria irĩ Thaahu na iria itarĩ Thaahu

1 Nike Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ,

2 “Īrai andũ a Isiraeli ũũ, ‘Gatagatĩ-inĩ ka nyamũ ciothe iria irĩ bũrũri-inĩ-rĩ, ici nĩcio mũngĩrĩa:

3 No mūrĩe nyamũ o yothe ĩrĩ mahũngũ marekanĩtie gatagatĩ biũ na ĩcookagia ithagumia.

4 “ Nĩ kũrĩ nyamũ imwe icookagia o ithagumia tu, na ingĩ irĩ o mahũngũ marekanĩtie; icio mũtikanacirĩe. Ngamĩra o na aakorwo nĩcookagia ithagumia-rĩ, mahũngũ mayo matirekanĩtie; ĩyo ĩrĩ thaahu harĩ inyuĩ.

5 Gĩkami o na aakorwo nĩgĩcookagia ithagumia-rĩ, mahũngũ makĩo matirekanĩtie; kũ kĩrĩ thaahu harĩ inyuĩ.

6 Mbũkũ o na aakorwo nĩcookagia ithagumia-rĩ, mahũngũ mayo matirekanĩtie; ĩyo ĩrĩ thaahu harĩ inyuĩ.

7 Nayo ngũrwe o na akorwo mahũngũ mayo nĩmarekanĩtie biũ-rĩ, ndĩcookagia ithagumia; ĩyo ĩrĩ thaahu harĩ inyuĩ.

8 Mũtikanarĩe nyama ciacio kana mũhutie ciimba ciacio; icio irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

9 “ Harĩ ciũmbe ciothe iria itũũraga maaĩ-inĩ ma iria na ma tũrũũ-rĩ, no mūrĩe ciothe iria irĩ mathagu manyiitaine na nĩ irĩ ngaracũ mwĩrĩ.

10 No ciũmbe ciothe iria irĩ iria-inĩ kana tũrũũ-inĩ, na itirĩ mathagu manyiitaine o hamwe na ngaracũ mwĩrĩ, irĩ imwe cia iria ithiiga irĩ hamwe, kana irĩ ciothe cia iria irĩ muoyo kũu maaĩ-inĩ; no nginya mũcithũũre biũ.

11 Na tondũ no nginya mũcithũũre-rĩ, mũtikanaŕie nyama ciacio, na no nginya mũthũũre ciimba ciacio biũ.

12 Kĩndũ o gĩothe gĩtũũraga maaĩ-inĩ na gĩtirĩ mathagu manyiitaine kana ngaracũ mwĩrĩ, nĩciagũthũũrwo nĩ inyuĩ biũ.

13 “ ‘Ici nĩcio nyoni iria mwagĩrĩrwo nĩgũthũũra na mũtangĩrĩa tondũ nĩ thũũre; nacio nĩ nderi, na ndiyũ, na ndiyũ iria njirũ,

14 na hũngũ ĩrĩa ndune, na mũthemba o wothe wa hũngũ iria njirũ,

15 na mahuru mothe,

16 na ndundu ĩrĩa ĩrĩ rũhĩa, na ndundu ĩrĩa ĩgambaga, na nyoni ya iria-inĩ ĩrĩa ĩrĩ mathagu maraaya, na mũthemba o wothe wa rwĩgĩ,

17 na gatundu karĩa kanini, na nyoni ya iria-inĩ ĩrĩa ĩrĩ ngingo ndaaya, na ndundu ĩrĩa nene,

18 na ndundu ĩrĩa njerũ, na ndundu ya werũ-inĩ, na hũngũ ya iria-inĩ,

19 na karoga-ngunũ, na mĩthemba yothe ya cũcũ-wa-njoka, na hudi-huda, o na rũhuhu.

20 “ ‘Tũnyamũ tuothe tũrĩa tũmbũkaga na tũthiagĩra thĩ na magũrũ mana nĩ mwagĩrĩrwo nĩ gũtũthũũra mũno.

21 No nĩ kũrĩ tũnyamũ tũmwe tũrĩ mathagu na tũthiaga na magũrũ mana tũrĩa mũngĩrĩa; natuo nĩ tũrĩa tũrĩ na magũrũ marĩ nyunĩro ma gũtũteithia kũrũga.

22 Thĩnĩ wa tuo no mũrĩe mĩthemba yothe ya ngigĩ, na ndararĩki, na ngiria, o na kana ndaahi.

23 No tũnyamũ tũu tũngĩ tuothe tũrĩ mathagu na tũrĩ na magũrũ mana no nginya mũtũthũũre mũno.

24 “ ‘Nĩmũgethaahia na maũndũ maya; ũrĩa wothe ũngĩhutia ciimba ciatuo agaatinda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

25 Mũndũ o wothe ũkooya kĩimba gĩatuo no nginya athambie nguo ciake, na nĩagatinda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

26 “ ‘Nyamũ o yothe ĩrekanĩtie mahũngũ no matirekanĩtie biũ, kana ĩrĩa ĩtacookagia ithagumia, ĩyo ĩrĩ thaahu harĩ inyuĩ; mũndũ o wothe ũkaahutia kĩimba kĩa ĩmwe yacio nĩakanyiitwo nĩ thaahu.

27 Harĩ nyamũ ciothe iria ithiiga na magũrũ mana-rĩ, iria ikinyaga na ithu irĩ thaahu harĩ inyuĩ; mũndũ ũrĩa wothe ũkaahutia ciimba ciacio agaatinda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

28 Mũndũ o wothe ũngĩoya ciimba ciacio no nginya athambie nguo ciake, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. Icio irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

29 “ ‘Harĩ nyamũ ciothe iria ithiigĩra thĩ, ici nĩcio irĩ thaahu harĩ inyuĩ: mũrũngũru na mbĩa, na njagathi iria nene cia mĩthemba yothe,

30 na gĩthenyũka, na kĩgurumũki, na njagathi, na gĩcagathi kĩrĩa kĩa mahiga-inĩ, na kĩĩmbu.

31 Harĩ iria ciothe ithiigĩra thĩ, ici irĩ thaahu harĩ inyuĩ. Mũndũ o wothe ũngĩcihutia ikuĩte-rĩ, agaatinda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

32 Rĩrĩa ĩmwe yacio ĩngĩkua na ĩgũire kĩndũ, kĩndũ kũu o na kĩngĩkorwo kĩrĩ kĩa wĩra ũrĩkũ, nĩgĩkanyiitwo nĩ thaahu, o na aakorwo gĩthondeketwo na mbaũ, kana gĩtambaya, kana rũũa kana ikũnia. Nĩkĩrindwo maaĩ-inĩ; gĩgaakorwo kĩrĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ, na nĩgĩgacooka gĩthirwo nĩ thaahu.

33 Nyamũ ĩmwe ya icio ĩngĩgũa thĩnĩ wa nyũngũ ya rĩũmba-rĩ, kĩndũ kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩnĩ wayo nĩgĩkanyiitwo nĩ thaahu, na no nginya mũũrage nyũngũ ĩyo.

³⁴ Irio o ciothe ingĩrĩño no ikorwo irĩ na maaĩ moimĩte nyũngũ-inĩ ta ĩyo irĩ na thaahu, na kĩndũ o gĩothe gĩa kũnyuuo kiumĩte thĩnĩ wayo kĩrĩ na thaahu.

³⁵ Kĩndũ o gĩothe kĩngĩkaagwĩrwo nĩ kĩimba kĩmwe gĩacio, nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu; riiko kana nyũngũ ya kũruga no nginya ciũragwo. Indo icio irĩ na thaahu, nacio indo icio nĩgatuĩka thaahu harĩ inyuĩ.

³⁶ No rĩrĩ, gĩthima kana irima rĩa maaĩ, icio itingĩnyitwo nĩ thaahu, no mũndũ o wothe ũkaahutia kĩimba kĩmwe kĩa indo icio irĩ thaahu nĩakanyitwo nĩ thaahu.

³⁷ Kĩimba kĩngĩkaagwĩra mbeũ o na irĩkũ cia kũhaandwo, itikanyitwo nĩ thaahu.

³⁸ No mbeũ icio ingĩkorwo irindĩtwo maaĩ-inĩ, nakĩo kĩimba gĩcigũire, mbeũ icio irĩ na thaahu harĩ inyuĩ.

³⁹ “ ‘Nyamũ ĩrĩa mwĩtikĩrĩtio kũrĩa ĩngĩkua, mũndũ o wothe ũkaahutia kĩimba kĩaayo agaatainda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

⁴⁰ Mũndũ o wothe ũngĩrĩa nyama cia kĩimba kũ no nginya athambie nguo ciake, nake agaatainda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. Mũndũ o wothe ũngĩoya kĩimba kũ no nginya athambie nguo ciake, nake atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

⁴¹ “ ‘Kĩũmbe gĩothe kĩrĩa gĩtambaga thĩ nĩgĩthũũre; ti gĩa kũrĩño.

⁴² Mũtikanarĩe kĩũmbe gĩothe kĩrĩa gĩtambaga thĩ, kana gĩthiiga na nda, kana na magũrũ mothe mana, kana magũrũ maingĩ; icio mũcithũũre mũno.

⁴³ Mũtikanethaahie na kũmbe o na kĩmwe gĩacio. Mũtikaneĩkĩre thaahu nĩ ũndũ wacio kana mũreke imũgwatie thaahu.

⁴⁴ Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu; mwĩamũrei na mwĩtherie, tondũ nĩ ndĩ mũtheru. Mũtikanethaahie na kũmbe o gĩothe kĩrĩa gĩtambaga thĩ.

⁴⁵ Nĩ nĩ nĩ Jehova ũrĩa wamũrutire kuuma bũrũri wa Misiri nduĩke Ngai wanyu; nĩ ũndũ ũcio mwĩtheriei, tondũ nĩ ndĩ mũtheru.

⁴⁶ “ ‘Macio nĩmo mawatho marĩa makoniĩ nyamũ, na nyoni, na kĩndũ gĩothe kĩrĩ muoyo kĩrĩa gĩthiagĩra maaĩ-inĩ, na kũmbe o ro gĩothe kĩrĩa gĩtambaga thĩ.

⁴⁷ No nginya mũkũũranage nyamũ iria irĩ thaahu na iria itarĩ thaahu, na mũkũũranage ciũmbe iria irĩ muoyo ingĩrĩño na iria itangĩrĩño.’ ”

12

Gũtherio Thuutha wa Kũgĩa Mwana

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

² “Ĩra andũ a Isiraeli ũũ: ‘Mũndũ-wa-nja angĩgĩa nda aciare kahĩ, nĩagaikara arĩ na thaahu mĩthenya mũgwanja o ta ũrĩa aikaraga arĩ na thaahu ihinda rĩake rĩa mweri.

³ Na mĩthenya wa kanana wakinya, kahĩ kau nĩgakaaruithio.

⁴ Nake mũndũ-wa-nja ũcio no nginya eterere mĩthenya mĩrongo ĩtatũ na ĩtatũ nĩguo atherio thaahu wa kuura thakame. Ndakanahutie kĩndũ kĩaamũre kana atoonye handũ-harĩa-haamũre o nginya matukũ ma gũtherio gwake mathire.

⁵ No angĩciara mwana wa kairĩtu, agaaikara arĩ na thaahu ciumia igĩrĩ, o ta ũrĩa aikaraga arĩ na thaahu ihinda rĩake rĩa mweri. Ningĩ no nginya eterere mĩthenya mĩrongo ĩtandatũ na ĩtandatũ nĩguo atherio thaahu wa kuura thakame.

⁶ “Hĩndĩ ĩrĩa matukũ make ma gũtherio, marĩ ma kahĩ kana ma kairĩtu, makahinga-rĩ, nĩakarehera mũthĩnjĩri-Ngai gatũrũme ka mwaka ũmwe hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, karĩ iruta rĩa njino, na atware gatutura kana ndirahũgĩ ya iruta rĩa kũhoroherio mehia.

⁷ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacirutĩra hau mbere ya Jehova nĩguo amũhoroherie, nake mũndũ-wa-nja ũcio nĩagathirwo nĩ thaahu wa kuuma gwa thakame.

“Macio nĩmo mawatho ma mũndũ-wa-nja ũrĩa ũciarĩte kahĩ kana kairĩtu.

⁸ Angĩkorwo ndangĩhota kũruta gatũrũme, nĩakaruta ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, kamwe ka iruta rĩa njino na karĩa kangĩ ka iruta rĩa kũhoroherio mehia. Ũguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaamũhoroheria, nake mũndũ-wa-nja ũcio nĩagathera.’”

13

Mawatho Makoniĩ Mĩrimũ ya Ngoothi

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ,

² “Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ o wothe angĩgĩa na handũ haimbu, kana mũtũnda, kana handũ hakaragacũku ngoothi-inĩ yake, harĩa hangĩtuĩka mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio-rĩ, no nginya atwarwo kũrĩ Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, kana kũrĩ ũmwe wa ariũ ake ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai.

³ Nake mũthĩnjĩri-Ngai arore kĩronda kũ kĩrĩ ngoothi-inĩ yake, na angĩkorwo njuĩrĩ ya handũ hau harũaru nĩgarũrũkĩte ĩkerũha, na kĩronda kũ kionwo kĩrikĩire thĩinĩ wa mwĩrĩ gũkĩra harĩa ngoothi yakinya-rĩ, ũcio nĩ mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio. Nake mũthĩnjĩri-Ngai aarĩkia kũmũrora, nĩagacooka atue atĩ mũndũ ũcio arĩ na thaahu.

⁴ Angĩkorwo kĩmeni kũ arĩ nakĩo ngoothi-inĩ yake nĩkĩerũhĩte na gĩtirikĩire ngoothi-inĩ, nayo njuĩrĩ yaho ndĩerũhĩte-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaiga mũndũ ũcio mũrũaru handũ mwanya mĩthenya mũgwanja.

⁵ Mũthenya wa mũgwanja, mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũrora na angĩkoona atĩ kĩronda gĩtigarũrũkĩte na gĩtithegeete-rĩ, nĩakamũiga handũ mwanya mĩthenya ĩngĩ mũgwanja.

⁶ Mũthenya wa mũgwanja mũthĩnjĩri-Ngai, nĩakamũrora o rĩngĩ, na angĩkorwo kĩronda kũ nĩkĩrathira na gĩtithegeete ngoothi-inĩ-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mũndũ ũcio ndarĩ na thaahu; ĩyo no mĩtũnda. Mũndũ ũcio no nginya athambie nguo ciake, nake nĩagathera, athirwo nĩ thaahu.

⁷ No mũtũnda ũcio ũngĩthegea ngoothi-inĩ yake thuutha wa kwĩonania harĩ mũthĩnjĩri-Ngai, nĩguo atuĩke ndarĩ na thaahu, no nginya acooke kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai rĩngĩ.

⁸ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakamũrora, na angĩkorwo mũtũnda ũthegeete ngoothi-inĩ, nĩakamũtua atĩ arĩ na thaahu; ũcio nĩ mũrimũ wa ngoothi ũrĩa ũngĩgwatanio.

⁹ “Rĩrĩa mũndũ o wothe angĩgĩa na mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio-rĩ, no nginya atwarwo harĩ mũthĩnjĩri-Ngai.

¹⁰ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũrora, na hangĩkorwo harĩ na handũ haimbu hakeerũha ngoothi-inĩ hagatũma njuĩrĩ yerũhe, na angĩkorwo handũ hau haimbu nĩhatũrũkĩte hakagĩa kĩronda-rĩ,

¹¹ ũcio nĩ mũrimũ wa ngoothi ũtangĩhona, nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mũndũ ũcio arĩ na thaahu. Ndakamũiga handũ mwanya, tondũ mũndũ ũcio nĩarĩkĩtie kũgĩa na thaahu.

¹² “No rĩrĩ, mũrimũ ũcio ũngĩhunja ngoothi-inĩ yake yothe, na harĩa hothe mũthĩnjĩri-Ngai angĩhota kuona oone atĩ mũrimũ ũcio ũiyũrite ngoothi-inĩ ya mũndũ ũcio mũrũaru kuuma mũtwe nginya magũrũ-rĩ,

¹³ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakamũrora, na aakorwo mũrimũ ũcio nĩ ũiyũrite mwĩrĩ wake wothe, nĩagatua atĩ mũndũ ũcio ndarĩ na thaahu. Kuona atĩ nĩerũhĩte kũndũ guothe-rĩ, ndarĩ na thaahu.

¹⁴ No hĩndĩ ĩrĩa yothe mũndũ ũcio angĩonwo arĩ na ironda-rĩ, nĩagatuĩka arĩ na thaahu.

¹⁵ Rĩrĩa mũthĩnjĩri-Ngai angĩona kĩronda-rĩ, nĩagatua atĩ mũndũ ũcio arĩ na thaahu. Kĩronda kũ kĩrĩ na thaahu; mũndũ ũcio arĩ na mũrimũ ũngĩgwatanio.

¹⁶ No kĩronda kũ kĩngĩgarũrũka kĩerũhe, no nginya mũndũ ũcio athĩ harĩ mũthĩnjĩri-Ngai.

¹⁷ Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakamũrora, na aakorwo ironda nĩcierũhĩte-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mũndũ ũcio mũrũaru ndarĩ na thaahu, nake nĩagatuĩka ndarĩ na thaahu.

¹⁸ “Rĩrĩa mũndũ angĩgĩa na ihũha ngoothi-inĩ yake na rĩcooke rĩhone,

¹⁹ naho hau ihũha rĩraarĩ haimbe na herũhe, kana hagĩe na kameni gatune-rĩ, no nginya athĩ akeyonanie kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai.

²⁰ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakarora handũ hau, na hangĩoneka nĩ harikĩire gũkĩra ngoothi, na njuĩrĩ cياهو ikerũha, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mũndũ ũcio arĩ na thaahu. Nĩ mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio ũtuthũkĩte harĩa ihũha rĩu rĩraarĩ.

²¹ No, mũthĩnjĩri-Ngai angĩrora handũ hau one hatirĩ na njuĩrĩ njerũ thĩnĩ waho, na hatirikĩire gũkĩra ngoothi, na nĩhahohete-rĩ, hĩndĩ ĩyo mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũiga handũ mwanya ihinda rĩa mũthenya mũgwanja.

²² Kũngĩkorwo kĩronda kĩa ihũha rĩu nĩkĩrathegea ngoothi-inĩ, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mũndũ ũcio arĩ na thaahu; ũcio nĩ mũrimũ ũngĩgwatanio.

²³ No handũ hau hangĩkorwo hatigarũrũkĩte na hatithegeete, kũ no kĩrema kĩa ihũha, nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mũndũ ũcio ndarĩ na thaahu.

²⁴ “Mũndũ angĩgĩa na ihĩa ngoothi-inĩ yake, narĩo ihĩa rĩu rĩgĩe na kĩronda gĩtunĩhe kana kĩerũhe-rĩ,

²⁵ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakarora handũ hau, na angĩkorwo njuĩrĩ cياهو nĩcierũhĩte, na hakorwo hakĩoneka harikĩire gũkĩra ngoothi-rĩ, ũcio nĩ mũrimũ ũngĩgwatanio ũtũrĩkĩire ihĩa-inĩ rĩu. Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mũndũ ũcio arĩ na thaahu; ũcio nĩ mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio.

²⁶ No mũthĩnjĩri-Ngai angĩkaarora one atĩ hatirĩ na njuĩrĩ njerũ kĩrema-inĩ kũ na ti harikĩru gũkĩra ngoothi yake na nĩhahohete-rĩ, thuutha ũcio mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũiga handũ mwanya mũthenya mũgwanja.

²⁷ Mũthenya wa mũgwanja mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũrora rĩngĩ, naguo mũrimũ ũcio ũngĩkorwo nĩũrathegea ngoothi-inĩ-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mũndũ ũcio arĩ na thaahu; ũcio nĩ mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio.

²⁸ No handũ hau hangĩkorwo hatigarũrũkĩte, na hatithegeete ngoothi-inĩ, no nĩhahohete, ũcio nĩ ũimbu wa ihĩa rĩu, nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mũndũ ũcio ndarĩ na thaahu; kũ no kĩrema kĩa ihĩa.

²⁹ “Mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja angĩkorwo na kĩronda mũtwe kana kĩreru-rĩ,

³⁰ mūthĩnjĩri-Ngai nĩakarora kĩronda kũu, na kĩngĩoneka kĩrikĩire gũkĩra ngoothi, nayo njuĩrĩ yaho ikorwo nĩ ya rangi wa ngoikoni, na ikorwo ĩrĩ njeke, mūthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mũndũ ũcio arĩ na thaahu; ũcio nĩ ũhere, nĩ mũrimũ wa mangũ ma mūtwe kana ma kĩreru.

³¹ No hĩndĩ ĩrĩa mūthĩnjĩri-Ngai angĩrora kĩronda kĩa mūthemba ũcio, na gĩkorwo ti kĩrikĩru gũkĩra ngoothi, na hatirĩ njuĩrĩ njirũ thĩinĩ wakĩo, hĩndĩ ĩyo mūthĩnjĩri-Ngai nĩakaiga mũndũ ũcio mũrũaru handũ mwanya mĩthenya mũgwanja.

³² Mũthenya wa mũgwanja, mūthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakarora kĩronda kũu rĩngĩ na angĩkorwo ũhere ũcio ndũthegeete na hatirĩ njuĩrĩ cia rangi wa ngoikoni, na gĩtikuoneka kĩrikĩire gũkĩra ngoothi-rĩ,

³³ no nginya mũndũ ũcio enjwo tiga o harĩa harũaru, nake mūthĩnjĩri-Ngai nĩakamũiga handũ mwanya mĩthenya ĩngĩ mũgwanja.

³⁴ Mũthenya wa mũgwanja, mūthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakarora ũhere ũcio o rĩngĩ, na angĩkorwo ndũthegeete ngoothi-inĩ na ndũkuoneka ũrikĩire gũkĩra ngoothi-rĩ, mūthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩagatua atĩ mũndũ ũcio ndarĩ na thaahu. No no nginya athambie nguo ciake, na nĩagatuĩka ndarĩ na thaahu.

³⁵ No, ũhere ũcio, ũngĩthegea ngoothi-inĩ thuutha wa mũndũ ũcio gũtuuo atĩ ndarĩ na thaahu-rĩ,

³⁶ mūthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakamũrora na angĩkorwo ũhere ũcio nĩũthegeete ngoothi-inĩ, mūthĩnjĩri-Ngai ũcio ndakabatario nĩkũrora njuĩrĩ cia rangi wa ngoikoni; mũndũ ũcio arĩ na thaahu.

³⁷ No mūthĩnjĩri-Ngai angĩkoona atĩ hatirĩ na ũgarũrũku na nĩhamerete njuĩrĩ njirũ, ũhere ũcio nĩũhonete. Mũndũ ũcio ndarĩ na thaahu, nake Mūthĩnjĩri-Ngai nĩakamũtua ndarĩ na thaahu.

³⁸ “Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja angĩgĩa na tũmeni twerũ ngoothi-inĩ-rĩ,

³⁹ mūthĩnjĩri-Ngai nĩagatũrora, na tuo tũngĩkorwo ti twerũ mũno-rĩ, ũcio nĩ mūtũnda ũtangĩrwaria mũndũ ũtuthũkĩte ngoothi-inĩ; mũndũ ũcio ndarĩ na thaahu.

⁴⁰ “Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ angĩmunyũka njuĩrĩ na agĩe na kĩhara-rĩ, ũcio ndarĩ na thaahu.

⁴¹ Angĩkorwo amunyũkĩte njuĩrĩ ĩrutĩtie na thiithi akagĩa kĩhara kĩa na mbere, ũcio ndarĩ na thaahu.

⁴² No angĩkorwo arĩ na kĩronda gĩtune kĩhara-inĩ kana thiithi-inĩ wake-rĩ, ũcio nĩ mũrimũ ũngĩgwatanio ũratuthũka kĩhara-inĩ kana thiithi-inĩ wake.

⁴³ Mūthĩnjĩri-Ngai nĩakamũrora, na angĩkorwo kĩronda kũu kĩimbĩte kĩhara-inĩ kana thiithi-inĩ nĩ gĩtune gĩkahaana ta mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio-rĩ,

⁴⁴ mũndũ ũcio nĩ mũrũaru na arĩ na thaahu. Mūthĩnjĩri-Ngai nĩakamũtua arĩ na thaahu nĩ ũndũ wa kĩronda kũu kĩrĩ mūtwe wake.

⁴⁵ “Mũndũ ũrĩ na mũrimũ ta ũcio ũngĩgwatanio-rĩ, no nginya ehumbe nguo ndarũku, na arekererie njuĩrĩ yake, na ahumbĩre kanua gake, athĩ akĩanagĩrĩra akiugaga atĩrĩ, ‘Ndĩ na thaahu! Ndĩ na thaahu!’

⁴⁶ Rĩrĩa rĩothe mũndũ ũcio arĩ na mũrimũ ũcio, arĩkoragwo arĩ na thaahu. No nginya atũũrage wiki, na no nginya atũũrage nja ya kambĩ.

Mawatho Makoniĩ Ūgumu

⁴⁷ “Nguo o na ĩrĩkũ ĩngĩguma, ĩrĩ ya guoya wa ng’ondũ kana ya gatani,

⁴⁸ kana ya taama o wothe ūtumĩtwo na ndigi njogotho kana taama wa gatani, kana guoya wa ng'ondū, kana rūūa o ruotho, kana kĩndũ o gĩotho gĩthondeketwo na rūūa-rĩ,

⁴⁹ na angĩkorwo ūgumu ūcio ūrĩ nguo-inĩ, kana rūūa-inĩ, kana taama-inĩ wa ndigi njogotho, kana taama-inĩ o wothe mūtume, kana kĩndũ-inĩ o gĩotho gĩtumĩtwo na rūūa-rĩ, ūgumu ūcio ūngĩkorwo na rangi ta wa nyeki nduru kana mūtune, ūcio nĩ ūgumu ūrathegea, na no nginya wonio mũthĩnjĩri-Ngai.

⁵⁰ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakarora ūgumu ūcio, na aige kĩndũ kũu kĩrĩ na ūgumu handũ mwanya mĩthenya mũgwanja.

⁵¹ Mũthenya wa mũgwanja nĩakarora kĩndũ kũu, na angĩkorwo ūgumu ūcio nĩũthegeete nguo-inĩ, kana ndigi-inĩ njogotho, kana taama-inĩ mūtume, kana rūūa-inĩ, rūrĩ rwa kũrutĩrwo wĩra o na ūrĩkũ, ūcio nĩ ūgumu wa kwananga; kĩndũ kũu kĩrĩ na thaahu.

⁵² No nginya acine nguo ĩyo, kana ndigi icio njogotho, kana taama ūcio mūtume na guoya wa ng'ondū kana gatani, kana kĩndũ kĩngĩ gĩotho kĩa rūūa rūrĩa rūgwatie ūgumu ūcio, nĩ ūndũ ūgumu ūcio nĩ wa kwananga; kĩndũ kũu no nginya gĩcinwo.

⁵³ “No rĩrĩ, rĩrĩa mũthĩnjĩri-Ngai angĩrora kĩndũ kũu, ūgumu ūcio ūkorwo ndũthegeete nguo-inĩ ĩyo, kana ndigi-inĩ icio njogotho kana taama-inĩ ūcio mūtume, kana kĩndũ kĩa rūūa-rĩ,

⁵⁴ nĩagaathana kĩndũ kũu kĩgwatĩtio ūgumu gĩthambio. Ningĩ nĩagakĩiga handũ mwanya mĩthenya ĩngĩ mũgwanja.

⁵⁵ Thuutha wa kĩndũ kũu kĩgwatie ūgumu gũthambio-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagakĩrora, na angĩkorwo ūgumu ūcio ndũrĩ ūndũ ūgarũrũkĩte, o na gũtuĩka ndũthegeete-rĩ, kĩndũ kũu kĩrĩ na thaahu. Nĩgĩcinwo na mwaki, o na aakorwo ūgumu ūnyĩitĩte mwena ūmwe kana ūrĩa ūngĩ.

⁵⁶ Hĩndĩ ĩrĩa mũthĩnjĩri-Ngai angĩrora kĩndũ kũu na akore ūgumu ūcio ūnyihanyĩhĩte thuutha wa kĩndũ kũu gũthambio-rĩ, nĩagatembũra nguo ĩyo eherie hau he na ūgumu kuuma nguo-inĩ ĩyo, kana rūūa-inĩ, kana ndigi-inĩ icio njogotho, kana taama-inĩ ūcio mūtume.

⁵⁷ No ūgumu ūcio ūngĩcooka woneke nguo-inĩ, kana harĩ ndigi icio njogotho, kana taama ūcio mūtume, kana kĩndũ kĩa rūūa, ūgumu ūcio nĩgũthegea ūrathegea, na kĩrĩa gĩotho kĩrĩ na ūgumu ūcio no nginya gĩcinwo na mwaki.

⁵⁸ Nguo ĩyo, kana ndigi icio njogotho, kana taama mūtume, kana kĩndũ kĩa rūūa kĩrĩa gĩthambĩtio gĩkaniinwo ūgumu ūcio no nginya gĩthambio rĩngĩ, na nĩ gĩgaathirwo nĩ thaahu.”

⁵⁹ Macio nĩmo mawatho marĩa makoniĩ indo inyĩitĩtwo nĩ ūgumu, irĩ cia guoya wa ng'ondū, kana taama wa gatani, kana ndigi njogotho, kana taama mūtume, kana kĩndũ o gĩotho kĩa rūūa, nĩmo mawatho ma gũtua kana indo icio irĩ na thaahu kana itirĩ na thaahu.

14

Gũtherio Thaahu wa Mĩrimũ ya Ngoothi

¹ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

² “Maya nĩmo mawatho makoniĩ mũndũ mũrũaru hĩndĩ yake ya gũtherio thaahu, rĩrĩa aarehwo kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai:

³ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakoima nja ya kambĩ amũrore. Angĩkorwo mũndũ ūcio nĩahonete mũrimũ ūcio wa kũgwatanio wa ngoothi,

⁴ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagaathana areherwo nyoni igĩrĩ irĩ muoyo na itarĩ na thaahu, na kamũtĩ ka mũtarakwa, na rũrigi rwa rangi wa gakarakũ, na mũthobi irehwo nĩ ũndũ wa mũndũ ũcio ũgũtherio.

⁵ Mũthĩnjĩri-Ngai acooke aathane atĩ nyoni ĩmwe yacio ĩthĩnjĩrwo igũrũ rĩa nyũngũ ya rĩũmba ĩrĩ na maaĩ matahĩtwo o hĩndĩ ĩyo.

⁶ Ningĩ acooke oe nyoni ĩyo ĩrĩ muoyo, amĩtobokie, hamwe na kamũtĩ kau ka mũtarakwa, na rũrigi rũu rwa gakarakũ na mũthobi thĩinĩ wa thakame ya nyoni ĩyo ĩthĩnjĩrwo igũrũ wa maaĩ macio matahĩtwo o hĩndĩ ĩyo.

⁷ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaminjĩria mũndũ ũcio ũratherio mũrimũ ũcio ũngĩgwatanio thakame ĩyo maita mũgwanja, na acooke oige atĩ mũndũ ũcio ndarĩ na thaahu. Ningĩ acooke arekererie nyoni ĩyo ĩngĩ ĩrĩ muoyo yũmbũke ĩthiĩ werũ-inĩ.

⁸ “Mũndũ ũcio ũtheretio no nginya athambie nguo ciake, no nginya enjwo njuĩrĩ yake yothe na ethambe na maaĩ nĩguo athirwo nĩ thaahu. Thuutha ũcio, no atoonye kambĩ; no rĩrĩ, no nginya aikare nja ya hema yake mũthenya mũgwanja.

⁹ Mũthenya wa mũgwanja no nginya enjwo njuĩrĩ yake yothe; no nginya enjwo mũtwe, na nderu, na ngobe, na njuĩrĩ iria ingĩ ciake ciothe. Na no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, nake nĩagathirwo nĩ thaahu.

¹⁰ “Mũthenya wa kanana wakinya, no nginya atwarĩre mũthĩnjĩri-Ngai tũtũrũme twĩrĩ na kamwatĩ, o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, na ciothe ikorwo itarĩ na kaũũgũ, atware hamwe na icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba* ya mũtu mũhinyu ũtukanĩtio na maguta nĩ ũndũ wa iruta rĩa mũtu, na kabakũri kamwe ka maguta.

¹¹ Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa ũgaatua atĩ mũndũ ũcio ndarĩ na thaahu nĩagatwara mũndũ ũcio ũratherio hamwe na maruta make mbere ya Jehova hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹² “Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakoya gatũrũme kamwe gatuo, akarute karĩ iruta rĩa mahĩtia, hamwe na kabakũri kau ka maguta; nĩagacithũngũthĩria hau mbere ya Jehova ituĩke iruta rĩa gũthũngũthio.

¹³ Nĩagathĩnjĩra gatũrũme kau handũ harĩa hatheru, harĩa iruta rĩa kũhoroherio mehia na iruta rĩa njino ĩthĩnjagĩrwo. O ta ũrĩa iruta rĩa kũhoroherio mehia rĩrĩ rĩa mũthĩnjĩri-Ngai-rĩ, no taguo iruta rĩa mahĩtia rĩrĩ rĩake, rĩu nĩ iruta itheru mũno makĩria.

¹⁴ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakoya thakame ĩmwe ya iruta rĩu rĩa mahĩtia na amĩhake moni ya gũtũ kwa ũrĩo kwa mũndũ ũcio ũratherio, na kĩara kĩrĩa kĩnene gĩa guoko gwake kwa ũrĩo, na kĩara kĩrĩa kĩnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ũrĩo.

¹⁵ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacooka oe maguta mamwe marĩa marĩ kabakũri-inĩ amaitĩrĩre rũhĩ rwake rwa mwena wa ũmotho,

¹⁶ acooke atobokie kĩara gĩaake kĩa muoroto kĩa ũrĩo maguta-inĩ macio marĩ rũhĩ rwake, aminjaminje maguta mamwe ma macio marĩ kĩaara gĩaake mbere ya Jehova maita mũgwanja.

¹⁷ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakoya maguta mamwe ma marĩa matigaire rũhĩ rwake amahake moni ya gũtũ kwa ũrĩo kwa mũndũ ũcio ũratherio, na kĩara kĩrĩa kĩnene gĩa guoko gwake kwa ũrĩo, na kĩara kĩrĩa kĩnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ũrĩo, igũrũ rĩa thakame ĩyo ya iruta rĩa mahĩtia.

* **14:10** nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5)

18 Namo maguta macio mangĩ marĩ rũhĩ rwake, mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamahaka mũtwe wa mũndũ ũcio ũratherio nĩguo amũhoroherie hau mbere ya Jehova.

19 “Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaruta igongona rĩa kũhoroherio mehia ahoroherie mũndũ ũcio ũratherio thaahu wake. Thuutha ũcio, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagathĩnja iruta rĩa njino

20 na arĩrutĩre kĩgongona-inĩ, hamwe na iruta rĩa mũtu nĩguo amũhoroherie, nake athirwo nĩ thaahu.

21 “No rĩrĩ angĩkorwo mũndũ ũcio nĩ mũthĩni na ndangĩhota kũruta indo icio, no nginya arute gatũrũme kamwe gatũike iruta rĩa mahĩtia rĩa gũthũngũthio nĩguo rĩmũhoroherie, hamwe na gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba† ya mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, rĩtuĩke iruta rĩa mũtu, na kabakũri ka maguta,

22 na ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, o iria angĩhota kũruta, ĩmwe ĩtuĩke ya iruta rĩa kũhoroherio mehia, na ĩrĩa ĩngĩ ya iruta rĩa njino.

23 “Mũthenya wa kanana wakinya no nginya acirehe kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai hau itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo nĩgeetha athererio hau mbere ya Jehova.

24 Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakoya gatũrũme kau ka iruta rĩa mahĩtia, hamwe na kabakũri ka maguta, acithũngũthĩrie mbere ya Jehova ĩtuĩke iruta rĩa gũthũngũthio.

25 Nĩagathĩnja gatũrũme ka iruta rĩa mahĩtia na acooke oe thakame ĩmwe yako amĩhake moni ya gũtũ kwa ũrĩo kwa mũndũ ũcio ũratherio, na amĩhake kĩara kĩrĩa kĩnene gĩa guoko gwake kwa ũrĩo na kĩara kĩrĩa kĩnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ũrĩo.

26 Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagekĩra maguta mamwe rũhĩ rwa mwena wake wa ũmotho,

27 na aminjaminje maguta mamwe ma macio marĩ rũhĩ rwake na kĩara kĩa muoroto gĩa guoko gwake kwa ũrĩo, hau mbere ya Jehova, maita mũgwanja.

28 Maguta mamwe ma macio marĩ rũhĩ rwake amahake o harĩa aahakĩte thakame ya iruta rĩa mahĩtia, moni-inĩ ya gũtũ kwa ũrĩo kwa mũndũ ũcio ũratherio, na kĩara kĩrĩa kĩnene gĩa guoko gwake kwa ũrĩo na kĩara kĩrĩa kĩnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ũrĩo.

29 Namo maguta macio mangĩ marĩ rũhĩ rwake, mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamahaka mũtwe wa mũndũ ũcio ũratherio, nĩguo amũhoroherie hau mbere ya Jehova.

30 Ningĩ nĩakaruta igongona rĩa ndirahũgĩ kana tũtutuura, o iria mũndũ ũcio angĩhota kũruta,

31 ĩmwe ĩrĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia na ĩyo ĩngĩ ĩrĩ iruta rĩa njino, o hamwe na iruta rĩa mũtu. ũguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaahoroheria mũndũ ũcio ũratherio hau mbere ya Jehova.”

32 Macio nĩmo mawatho makoniĩ mũndũ o wothe ũrĩa ũrĩ na mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio, na ndangĩhota kũruta iruta rĩrĩa rĩathanĩtwo rĩa gũtherio gwake.

Gũtherio ũgumu wa Nyũmba

33 Ningĩ Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ,

34 “Rĩrĩa mũgaakinya bũrũri wa Kaanani, ũrĩa ngũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu, na nĩ njĩkĩre ũgumu ũgũthegea nyũmba thĩnĩ bũrũri-inĩ ũcio-rĩ,

† 14:21 nĩ ta kilo 2

³⁵ mwene nyũmba ñyo no nginya athĩ akeere mũthĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, 'Nĩnyonete kĩndũ kĩaana ta ũgumu thĩinĩ wa nyũmba yakwa.'

³⁶ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩagaathana indo ciothe irutwo nyũmba ñyo atanatoonya kũrora ũgumu ũcio, nĩgeetha gũtikagĩe kĩndũ o na kĩmwe kĩrĩ nyũmba ñyo kĩngĩtuuo atĩ kĩrĩ na thaahu. Thuutha wa ũguo mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatoonya arore nyũmba ñyo.

³⁷ Nĩakarora ũgumu rũthingo-inĩ, na aakorwo rũrĩ na tũrima twa rangi ta wa nyeki nduru kana wa rangi mũtune tũhaana ta tũtoonyete thĩinĩ wa rũthingo-rĩ,

³⁸ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakoima nja ya nyũmba ñyo na acooke amĩhinge gwa kahinda ka mĩthenya mũgwanja.

³⁹ Mũthenya wa mũgwanja wakinya, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacooka athĩ arore nyũmba ñyo. Angĩona ũgumu ũcio nĩũthegeete thingo-inĩ,

⁴⁰ nĩagaathana mahiga marĩa marĩ na ũgumu mamomorwo na mateo handũ hatarĩ hatheru na kũu nja ya itũũra.

⁴¹ Nĩagaathana thingo ciothe ikũrũrwo mwena wa na thĩinĩ, namo makũrũro macio mateo kĩara-inĩ na kũu nja ya itũũra.

⁴² Ningĩ moe mahiga mangĩ make namo mathenya macio mamomoretwo, na macooke moe rĩũmba rĩerũ mathinge nyũmba ñyo narĩo.

⁴³ "Ũgumu ũcio ũngĩcooka woneke rĩngĩ nyũmba-inĩ ñyo, thuutha wa mahiga macio kũmomorwo, na thingo icio gũkũrũrwo na igathiingwo rĩngĩ-rĩ,

⁴⁴ mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacooka athĩ amĩrore rĩngĩ, na angĩona ũgumu ũcio nĩũthegeete nyũmba-inĩ ñyo, ũcio nĩ ũgumu wa kwananga; nyũmba ñyo ñrĩ na thaahu.

⁴⁵ No nginya ñmomorwo: mahiga mayo, na mbaũ, na thingo ciothe, nacio indo icio itwarwo handũ hatarĩ hatheru na kũu nja ya itũũra.

⁴⁶ "Mũndũ o wothe ũngĩtoonya nyũmba ñyo hĩndĩ ñyo ñrĩ hinge nĩakanyiitwo nĩ thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

⁴⁷ Mũndũ o wothe ũngĩkoma kana arĩire irio nyũmba ñyo, no nginya athambie nguo ciake.

⁴⁸ "No rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai angĩũka kũmĩrora akore atĩ ũgumu ũcio ndũthegeete thuutha wa nyũmba ñyo gũthingwo rĩngĩ-rĩ, nĩagatua atĩ nyũmba ñyo ndĩrĩ na thaahu, nĩgũkorwo ũgumu ũcio nĩũthirĩte.

⁴⁹ Nĩgeetha atherie nyũmba ñyo, nĩakoya nyoni igĩrĩ, na kamũtĩ ka mũtarakwa, na rũrigi rwa rangi wa gakarakũ, na mũthobi.

⁵⁰ Nĩagathĩnjĩra nyoni ñmwe ya icio igũrũ rĩa nyũngũ ya rĩũmba ñrĩ na maaĩ matahĩtwo o hĩndĩ ñyo.

⁵¹ Acooke oe kamũtĩ ka mũtarakwa, na mũthobi, na rũrigi rwa rangi wa gakarakũ na nyoni ñyo ñrĩ muoyo, acitobokie thĩinĩ wa thakame ñyo ya nyoni ñyo thĩnje, na maaĩ-inĩ macio matahĩtwo o hĩndĩ ñyo, aminjaminjĩrie nyũmba ñyo maita mũgwanja.

⁵² Nĩagatheria nyũmba ñyo na thakame ya nyoni ñyo, na maaĩ macio matahĩtwo o hĩndĩ ñyo, na nyoni ñyo ñrĩ muoyo, na kamũtĩ kau ka mũtarakwa, na mũthobi ũcio, na rũrigi rũu rwa rangi wa gakarakũ.

⁵³ Acooke arekererie nyoni ñyo ñrĩ muoyo yũmbũke ñthĩ na kũu werũ-inĩ, nja ya itũũra. Ũguo nĩguo akaahoroheria nyũmba ñyo, nayo nĩgathirwo nĩ thaahu."

⁵⁴ Macio nĩmo mawatho makoniĩ mũrimũ o ro wothe wa ngoothi ũrĩa ũngĩgwatanio, na ũhere,

⁵⁵ na ũgumu ũrĩ nguo-inĩ kana thĩinĩ wa nyũmba,

⁵⁶ na handũ haimbu, na handũ harĩ na mūtũnda, kana handũ hakara-gacũku,

⁵⁷ nĩguo kũmenyekage rĩrĩa kĩndũ gĩtarĩ na thaahu na rĩrĩa kĩrĩ na thaahu.

Macio nĩmo mawatho makoniĩ mĩrimũ ya ngoothi ĩrĩa ĩngĩgwatanio, na makoniĩ ũgumu.

15

Kuura Kũngĩrehe Thaahu

¹ Nake Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ,

² “Arĩriai andũ a Isiraeli, mũmeere ũũ: ‘Rĩrĩa mũndũ mũrũme o wothe angĩkorwo akiura kuuma njaga-inĩ yake, kuura kũu nĩ thaahu.

³ Mũndũ ũcio arĩkoragwo arĩ na thaahu hĩndĩ ĩrĩa angĩkorwo akiura hĩndĩ ciothe, o na kana angĩtiga kuura. Kuura kũu arĩ nakuo kũrĩtũmaga athaahe na njĩra ici:

⁴ “ ‘Ũrĩrĩ o wothe mũndũ ũcio ũkuura angĩkomera nĩũkanyitwo nĩ thaahu, na kĩndũ o gĩothe kĩrĩa angĩkarĩra nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu.

⁵ Mũndũ ũrĩa ũngĩhutia ũrĩrĩ ũcio no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

⁶ Mũndũ o wothe ũngĩkarĩra kĩndũ gĩkarĩrwo nĩ mũndũ ũcio ũroira, no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

⁷ “ ‘Mũndũ o wothe ũngĩhutia mũndũ ũcio ũroira no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

⁸ “ ‘Mũndũ ũcio ũroira angĩtuĩra mũndũ ũtarĩ na thaahu mata-rĩ, mũndũ ũcio no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

⁹ “ ‘Matandĩko mothe marĩa mũndũ ũcio ũroira angĩkarĩra akuuĩtwo nĩ nyamũ, nĩmakanyitwo nĩ thaahu,

¹⁰ nake mũndũ o wothe ũngĩhutia kĩndũ o na kĩmwe gĩkarĩre nĩ mũndũ ũcio, nĩakanyitwo nĩ thaahu o nginya hwaĩ-inĩ; ũrĩa wothe ũngĩũngania indo icio no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

¹¹ “ ‘Mũndũ ũcio ũkuura angĩhutia mũndũ atethambĩte moko na maaĩ, mũndũ ũcio ahutia no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

¹² “ ‘Nyũngũ ya rĩũmba ĩrĩa mũndũ ũcio angĩhutia, no nginya yũragwo, na kĩndũ gĩothe kĩa mbaũ no nginya gĩkamũrwo na maaĩ.

¹³ “ ‘Rĩrĩa mũndũ ũcio angĩhonio mũrimũ ũcio wa kuura, nĩageterera mĩthenya mũgwanja nĩguo ambĩrĩrie gũtherio gwake; no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, matahĩtwo o hĩndĩ ĩyo, nake nĩagathirwo nĩ thaahu.

¹⁴ Mũthenya wa kanana wakinya, no nginya arute ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, athĩĩ mbere ya Jehova hau itonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo na acinengere mũthĩnjĩri-Ngai.

¹⁵ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagaciruta igongona, ĩmwe ĩrĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia na ĩrĩa ĩngĩ ĩrĩ iruta rĩa njino. Ũguo nĩguo akaahorheria mũndũ ũcio hau mbere ya Jehova, nĩ ũndũ wa kuura gwake.

16 “ ‘Rĩrĩa mũndũ mũrũme angiumwo nĩ hinya wa arũme, no nginya ethambe mwĩrĩ wothe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

17 Nguo o yothe kana rũũa ingĩtikĩrwo nĩ hinya wa arũme handũ, no nginya ithambio na maaĩ, na itiinde irĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

18 Rĩrĩa mũndũ mũrũme akomania na mũndũ-wa-nja, nake oimwo nĩ hinya wa arũme, o eerĩ no nginya methambe na maaĩ, nao matiinde marĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

19 “ ‘Rĩrĩa mũndũ-wa-nja ekuura ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri, nĩagaikara mũthenya mũgwanja arĩ na thaahu, nake mũndũ o wothe ũngĩmũhutia, atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

20 “ ‘Kĩndũ o gĩothe angĩkomera ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu, na kĩndũ o gĩothe angĩkarĩra nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu.

21 Mũndũ o wothe ũngĩhutia ũrĩrĩ wake no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, nake atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

22 Mũndũ o wothe ũngĩhutia kĩndũ o gĩothe aikarĩre no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, nake atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

23 Kĩndũ kũ kĩngĩkorwo nĩ ũrĩrĩ, kana o kĩndũ kĩngĩ mũndũ-wa-nja ũcio aikarĩre, hĩndĩ iyo mũndũ wothe angĩkihutia, nĩagatinda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

24 “ ‘Mũndũ mũrũme angĩkoma nake na ahutio nĩ thakame ya ihinda rĩake rĩa mweri, nĩagaikara arĩ na thaahu mũthenya mũgwanja; naguo ũrĩrĩ o wothe angĩkomera nĩũkanyitwo nĩ thaahu.

25 “ ‘Rĩrĩa mũndũ-wa-nja angiura thakame ategũtigithĩria mũthenya mũingĩ ihinda rĩtarĩ rĩake rĩa mweri, kana kuura kũngĩ gũkĩrite ihinda rĩake rĩa mweri, nĩagaikara arĩ na thaahu rĩrĩa rĩothe ekuura ũguo, o ta ũrĩa akoragwo arĩ na thaahu ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri.

26 Ũrĩrĩ wothe ũrĩa angĩkoma rĩrĩa rĩothe ekuura ũguo, nĩũkanyitwo nĩ thaahu, o ta ũrĩa ũrĩrĩ wake ũkoragwo na thaahu ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri, na kĩrĩa gĩothe angĩkarĩra nĩ gĩkaanyitwo nĩ thaahu, o ta ũrĩa gũkoragwo ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri.

27 Mũndũ o wothe angĩcihutia nĩakanyitwo nĩ thaahu; nake no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

28 “ ‘Aarĩkia gũtiga kuura, nĩageterera mũthenya mũgwanja, na thutha ũcio nĩagathirwo nĩ thaahu.

29 Mũthenya wa kanana wakinya, no nginya arute ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, acirehere mũthĩnjĩri-Ngai hau itonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

30 Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaruta ĩmwe ĩrĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia, nayo iyo ĩngĩ ĩrĩ iruta rĩa njino. ũguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaamũhoroheria hau mbere ya Jehova nĩ ũndũ wa thaahu wa kuura kũ gwake.

31 “ ‘No nginya mwehanĩrĩrie andũ a Isiraeli na indo iria ingĩmagwatia thaahu, nĩgeetha matikanakue marĩ na thaahu nĩ ũndũ wa gũthaahia gĩkaro gĩakwa kĩrĩa kĩrĩ gatagatĩ kao.’ ”

32 Macio nĩmo mawatho marĩa makoniĩ mũndũ ũrĩa ũkuura, na ma mũndũ o wothe ũrĩa ũnyititwo nĩ thaahu nĩ ũndũ wa kuumwo nĩ hinya wa arũme,

³³ na ma mündũ-wa-nja nĩ ùndũ wa ihinda rĩake rĩa mweri, na ma mündũ mūrũme kana mündũ-wa-nja ũrĩa ũkuura, na ma mündũ mūrũme ũrĩa ũngĩkoma na mündũ-wa-nja ũrĩa ũrĩ na thaahu.

16

Mũthenya wa Kũhoroherio Mehia

¹ Nike Jehova akĩarĩria Musa thuutha wa gĩkuũ kĩa ariũ arĩa eerĩ a Harũni arĩa maakuire rĩrĩa mookire magĩkuhĩrĩria mbere ya Jehova.

² Jehova akĩira Musa atĩrĩ: “Ĩra mūrũ wa nyũkwa Harũni ndagatoonyage o rĩrĩa enda Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, hau thuutha wa gĩtambaya gĩa gũcuuria kĩrĩa kĩrĩ mbere ya gĩtĩ gĩa tha kĩrĩa kĩrĩ igũrũ wa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro ndakae gũkua, tondũ hau nĩho ndĩyumagĩria ndĩ thĩinĩ wa itu hau igũrũ wa gĩtĩ gĩa tha.

³ “Ũũ nĩguo Harũni arĩitoonyaga harĩa haamũre: arĩitoonyaga na gategwa ka iruta rĩa kũhoroherio mehia, na ndũrũme ĩmwe ya iruta rĩa njino.

⁴ Nĩarĩhumbaga kanjũ ya gatani ĩrĩa nyamũre, na thuruarĩ cia thĩinĩ cia gatani iriganie na mwĩrĩ wake, nĩarĩhotoraga mũcibi ũrĩa wa gatani, na akeoha kĩremba kĩrĩa gĩa gatani. Icio nĩcio nguo iria nyamũre; nĩ ùndũ ũcio no nginya ethambe na maaĩ mbere ya gũciĩhumba.*

⁵ Nĩakoya thenge igĩrĩ cia iruta rĩa kũhoroherio mehia, na ndũrũme ya iruta rĩa njino kuuma kũrĩ kĩrĩndĩ kĩa andũ a Isiraeli.

⁶ “Harũni nĩakaruta ndegwa ĩyo ĩrĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia make mwene nĩguo ehoroherie we mwene na nyũmba yake.

⁷ Ningĩ nĩakoya thenge icio cieriĩ acineane hau mbere ya Jehova itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

⁸ Nĩagacuukĩra thenge icio cieriĩ mĩtĩ, ũmwe nĩ wa Jehova, nague ũcio ũngĩ nĩ wa mbũri ya kũrekererio ĩkuuithĩtio mehia.

⁹ Harũni nĩakaruta thenge ĩrĩa ĩkaagũrwo nĩ mũtĩ wa mwena wa Jehova, amĩrute ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia.

¹⁰ No thenge ĩrĩa ĩkaagũrwo nĩ mũtĩ ĩtuĩke ya kũrekererio ĩkuuithĩtio mehia nĩkaneanwo mbere ya Jehova ĩrĩ muoyo, ĩtuĩke ya kũhorohanĩria, na ùndũ wa kũmĩrekereria ĩthiire werũ-inĩ, ĩrĩ yo ya kũrekererio ĩkuuithĩtio mehia.

¹¹ “Harũni nĩakarehe ndegwa ĩyo ĩtuĩke ya iruta rĩa mehia make mwene, nĩguo ehoroherie we mwene na nyũmba yake, na nĩagathĩnja ndegwa ĩyo nĩ ùndũ wa iruta rĩa kũhoroherio mehia make mwene.

¹² Nĩakoya rũgĩo rwa ũbani rũiyũrĩtio makara ma mwaki marutĩtwo kĩgongona-inĩ mbere ya Jehova, na ngundi igĩrĩ cia ũbani mũhinyu ũrĩa ũtararĩkaga wega, na acitware na kũu thuutha wa gĩtambaya gĩa gũcuurio.

¹³ Nĩagekĩra ũbani ũcio mwaki-inĩ mbere ya Jehova, nayo ndogo ya ũbani ũcio nĩgathiĩka gĩtĩ kũu gĩa tha, kũu kĩrĩ igũrũ rĩa ithandũkũ rĩa Ũira, nĩguo ndagakue.

¹⁴ Ningĩ nĩakoya thakame ĩmwe ya ndegwa ĩyo na kĩara gĩaake, amĩminjaminje mwena wa mbere wa gĩtĩ kũu gĩa tha; ningĩ nĩakaminjaminja ĩmwe yayo na kĩara gĩaake maita mũgwanja hau mbere ya gĩtĩ kũu gĩa tha.

¹⁵ “Ningĩ nĩagathĩnja thenge ĩrĩa ya iruta rĩa kũhoroherio mehia makoniĩ andũ acio, na atware thakame yayo thuutha wa gĩtambaya

* **16:4** Nguo cia athĩnjĩri-Ngai ciaigagwo thĩinĩ wa hekarũ (Ezek 44:17-19).

gĩa gũcuurio, eke nayo o ta ũrĩa eekire thakame ya ndegwa ÿyo: amĩminjaminje igũrũ rĩa gĩtĩ kũu gĩa tha o na mbere yakĩo.

¹⁶ Ũguo nĩguo akaahoroheria Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno tondũ wa thaahu na ũremi wa andũ a Isiraeli, kũringana na mehia mao mothe. Na ũguo noguo ageeka nĩ ũndũ wa Hema-ya-Gũtũnganwo, ĩrĩa ĩrĩ gatagatĩ kao na thaahu wao.

¹⁷ Gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũgaakorwo thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo kuuma ihinda rĩrĩa Harũni agaathĩ kũhoroheria Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno nginya hĩndĩ ĩrĩa akoima ho, arĩkĩtie kwĩhoroheria we mwene, na akahoroheria nyũmba yake na akahoroheria kĩrĩndĩ gĩothe gĩa Isiraeli.

¹⁸ “Ningĩ nĩakoima athĩ kĩgongona-inĩ kĩrĩa kĩrĩ hau mbere ya Jehova akĩhoroherie. Nĩakoya thakame ĩmwe ya ndegwa ÿyo, na thakame ĩmwe ya thenge, amĩhake hĩa ciothe cia kĩgongona kũu.

¹⁹ Nĩakaminjaminja thakame ĩmwe na kĩara gĩake igũrũ rĩakĩo maita mũgwanja, agĩtherie na akĩamũre nĩguo gĩthirwo nĩ thaahu wa andũ a Isiraeli.

²⁰ “Harũni aarĩkia kũhoroheria Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, na Hema-ya-Gũtũnganwo na kĩgongona kũu, nĩakarehe thenge ĩrĩa ĩrĩ muoyo.

²¹ Nĩakaigĩrĩra moko make meerĩ igũrũ rĩa mũtwe wa thenge ÿyo ĩrĩ muoyo, na oimbũrĩre hau igũrũ rĩayo waganu wothe na ũremi wa andũ a Isiraeli, oimbũre mehia mao mothe, amacookererie igũrũ rĩa mũtwe wayo. Nĩakarekereria thenge ÿyo ĩĩthĩre werũ-inĩ ĩmenyereirwo nĩ mũndũ ũrĩa ũthuurĩrwo wĩra ũcio.

²² Thenge ÿyo nĩgakuuithio mehia mao mothe, ĩmatware kũndũ kũrĩa gũtatũragwo nĩ Andũ; nake mũndũ ũcio nĩakarekereria thenge ÿyo na kũu werũ-inĩ.

²³ “Harũni nĩagacooka atoonye Hema-ya-Gũtũnganwo arute nguo icio cia gatani iria eekĩrire mbere ya gũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, nake acitige kuo.

²⁴ Nĩagethamba mwĩrĩ na maaĩ, arĩ handũ hatheru na acooke ehumba nguo ciake cia ndũire. Acooke oime nja na erutĩre iruta rĩa njino nĩ ũndũ wake mwene, na arute iruta rĩa njino nĩ ũndũ wa andũ, nĩguo ehoroherie we mwene na ahoroherie andũ arĩa angĩ.

²⁵ Ningĩ nĩagacinĩra maguta ma iruta rĩa kũhoroherio mehia igũrũ rĩa kĩgongona.

²⁶ “Mũndũ ũcio ũrekagĩrĩria thenge ÿyo ya gũkuuithio mehia no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ; thuutha ũcio acooke atoonye kambĩ.

²⁷ Ndegwa ÿyo na thenge, iria cia iruta rĩa kũhoroherio mehia, iria thakame yacio yatwarĩtwo Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno ya kũhorohanĩria, no nginya ciumio nja ya kambĩ; njũa ciacio na nyama, na mahu ciothe icinwo ihĩe biũ.

²⁸ Mũndũ ũrĩa ũgacicina no nginya agaathambia nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ; thuutha ũcio no acooke atoonye kambĩ.

²⁹ “Ũndũ ũyũ ũgũtuĩka watho mwandĩke wa kũrũmagĩrĩrwo hĩndĩ ciothe nĩ inyuĩ: Mũthenya wa ikũmi mweri-inĩ wa mũgwanja no nginya mwĩimage irio, na mũtikarutage wĩra o na ũrĩkũ, arĩ mũndũ ũciarĩrwo bũrũri wanyu, kana arĩ mũgeni ũrĩa ũtũũranagia na inyuĩ,

³⁰ tondũ mũthenya ũcio nĩmũkahoroherio, nĩguo mũtherio. Hĩndĩ ÿyo nĩmũgatherio kuuma kũrĩ mehia manyu mothe mũrĩ hau mbere ya Jehova.

³¹ Īyo nĩ Thabatũ ya kũhurũka, na no nginya mwĩimage irio; ũyũ nĩ watho mwandĩke wa kũrũmagĩrĩrwo hĩndĩ ciothe.

³² Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũitĩrĩrie maguta na akaamũrwo gũcooka ithenya rĩa ithe ta mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene nĩwe ũkaahoroheria andũ. Nĩakehumbaga nguo iria nyamũre cia gatani

³³ na ahoroherie Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, na Hema-ya-Gũtũnganwo, na kĩgongona, na athĩnjĩri-Ngai, na andũ othe a mũingĩ wa Isiraeli.

³⁴ “Ũndũ ũyũ ũgũtuĩka watho mwandĩke wa kũrũmagĩrĩrwo hĩndĩ ciothe nĩ inyuĩ; horohio ĩrĩrutagwo riita rĩmwe o mwaka nĩ ũndũ wa mehia mothe ma andũ a Isiraeli.”

Na gũgũkwo o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa gwĩkagwo.

17

Kũgirio Kũrĩa Thakame

¹ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

² “Arĩria Harũni, na ariũ ake na andũ othe a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Ũũ nĩguo Jehova aathanĩte:

³ Mũndũ o wothe Mũisiraeli ũrĩrutaga igongona rĩa ndegwa, kana rĩa gatũrũme, kana rĩa mbũri thĩnĩ wa kambĩ kana nja ya kambĩ,

⁴ handũ ha kũrĩrehe itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, arĩrute rĩrĩ igongona rĩa kũrutĩrwo Jehova hau mbere ya Hema-ĩrĩa-Nyamũre ya Jehova-rĩ, mũndũ ũcio nĩagatuuo arĩ na mahĩtia ma gũita thakame; mũndũ ũcio nĩaitĩte thakame, na no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.

⁵ Ũndũ ũyũ nĩwagũtũma andũ a Isiraeli matwaragĩre Jehova magongona marĩa rĩu mararutĩrwo werũ-inĩ. No nginya mamarehagĩre mũthĩnjĩri-Ngai, ũguo nĩ kuuga kũrĩ Jehova, hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, marutwo marĩ maruta ma ũiguano.

⁶ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaminjaminja thakame kĩgongona-inĩ kĩa Jehova hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, na acine maguta marĩ mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

⁷ Matikanacooke o na rĩ kũruta magongona mao o na marĩkũ kũrĩ mĩhianano ya mbũri ĩrĩa mahũruga ũmaraya nayo. ũyũ nĩ watho mwandĩke wa kũrũmagĩrĩrwo hĩndĩ ciothe kũrĩ o, na kũrĩ njiarwa iria igooka.’

⁸ “Meere atĩrĩ: ‘Mũisiraeli o wothe, kana mũgeni o na ũrĩkũ ũtũũranagia nao, ũkaaruta iruta rĩa njino, kana arute igongona,

⁹ na ndarĩtware hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo arĩrutĩre Jehova-rĩ, mũndũ ũcio no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.

¹⁰ “ ‘Mũisiraeli wothe kana mũgeni o wothe ũtũũranagia nao ũkaarĩa thakame o yothe, nĩngahũgũkĩra mũndũ ũcio ũrĩite thakame, na nĩngamũingata kuuma kũrĩ andũ ao.

¹¹ Nĩgũkorwo muoyo wa kĩũmbe ũrĩ thĩnĩ wa thakame, na nĩyo ndĩmũheete mwĩhorohagĩrie nayo kĩgongona-inĩ; thakame nĩyo ĩhorohagĩria muoyo wa mũndũ.

¹² Nĩ ũndũ ũcio ngwĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe thĩnĩ wanyu wagĩrĩrwo nĩ kũrĩa thakame, o na mũgeni ũrĩa ũtũũranagia na inyuĩ ndakanarĩe thakame.”

¹³ “ ‘Mũisiraeli o wothe, kana mũgeni o wothe ũtũũranagia na inyuĩ, ũkaaguĩma nyamũ kana nyoni o yothe ĩngĩrĩño, no nginya agaita thakame yayo thĩ, acooke amĩthike na tĩri,

14 tondũ muoyo wa kũmbe gĩothe nĩ thakame yakĩo. Nĩkĩo njĩrũite andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Mũtikanaarĩe thakame ya kũmbe o gĩothe, tondũ muoyo wa kũmbe nĩ thakame yakĩo; mũndũ o wothe ũngĩmĩrĩa no nginya aingatwo.”

15 “ Mũndũ o wothe, arĩ wa gũciarĩrwo bũrũri wanyu kana arĩ mũgeni, angĩkaarĩa nyamũ ĩkuĩte kana ĩtambuurangĩtwo nĩ nyamũ cia gĩthakarĩ, no nginya agaathambia nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde na thaahu nginya o hwaĩ-inĩ; thuutha ũcio nĩagathirwo nĩ thaahu.

16 No angĩkaaga gũthambia nguo ciake na aage gwĩthamba-rĩ, nĩagacookererwo nĩ ũũru ũcio wake.’ ”

18

Gũkomania kũrĩa Kũgirie

1 Nike Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

2 “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

3 Mũtikaneke maũndũ marĩa andũ a Misiri, kũrĩa mwatũũraga, meekaga, na mũtikaneke maũndũ marĩa mekagwo bũrũri wa Kaanani, kũrĩa ndĩramũtwara. Mũtikarũmĩrĩre mĩthĩire yao.

4 No nginya mwathĩkagĩre mawatho makwa na mũmenyagĩrĩre gwathĩkĩra kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

5 Tũũrai mũrũmĩtie kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho makwa, nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa ũrĩmathĩkagĩra nĩarĩtũũrio muoyo nĩmo. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

6 “ ‘Gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũgaathengerera mũndũ wa nyũmba yake nĩguo makomanie; nĩ nĩ nĩ Jehova.

7 “ ‘Ndũkanakorithie thoguo nĩ ũndũ wa gũkoma na nyũkwa. ũcio nĩ nyũkwa; ndũkanakome nake.

8 “ ‘Ndũkanakome na mũtumia wa thoguo; ũguo nĩ gũconorithia thoguo.

9 “ ‘Ndũkanakome na mwarĩ wa nyũkwa, kana mwarĩ wa thoguo ũrĩa mũciarĩtwo nĩ ithe ũmwe kana mwarĩ wa nyũkwa ũrĩa mũtarĩ a ithe ũmwe.

10 “ ‘Ndũkanakome na mwarĩ wa mũrũguo kana mwarĩ wa mwarĩguo; ũguo nĩ gwĩconorithia.

11 “ ‘Ndũkanakome na mwarĩ wa mũndũ-wa-nja wa thoguo, ũrĩa ũciarĩtwo nĩ thoguo; ũcio no ta mwarĩ wa nyũkwa.

12 “ ‘Ndũkanakome na mwarĩ wa nyina na thoguo; ũcio nĩ mũndũ wa nyũmba ya thoguo.

13 “ ‘Ndũkanakome na tataguo, ũcio nĩ mũndũ wa nyũmba ĩmwe na nyũkwa.

14 “ ‘Ndũkanakorithie mũrũ wa nyina na thoguo, na ũndũ wa gũthengerera mũtumia wake nĩguo mũkomanie; ũcio nĩ tataguo.

15 “ ‘Ndũkanakome na mũtumia wa mũrũguo. ũcio nĩ mũtumia wa mũrũguo; ndũkanakome nake.

16 “ ‘Ndũkanakome na mũtumia wa mũrũ wa nyũkwa; ũguo nĩgũconorithia mũrũ wa nyũkwa.

17 “ ‘Ndũkanakome na mũndũ-wa-nja ũcooke ũkome na mwarĩ. Ndũkanakome na mwarĩ wa mũriũ, kana mwarĩ wa mwarĩ; acio nĩ andũ a nyũmba yake. ũcio nĩ waganu.

18 “ ‘Ndūkanahikie mwarĩ wa nyina na mūtumia waku atuĩke mūiru wa mūtumia waku, ũkomage nake mūtumia waku arĩ muoyo.

19 “ ‘Ndūkanathengerere mūndū-wa-nja mūkomanie rĩrĩa arĩ na thaahu wa hĩndĩ yake ya mweri.

20 “ ‘Ndūkanakome na mūtumia wa mūndū ũngĩ, ndūgethaahie nake.

21 “ ‘Mūtikananeane ciana cianyu irutĩrwo Moleku igongona, mūtikanathaahie rĩtwa rĩa Ngai wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

22 “ ‘Ndūkanakome na mūndū mūrūme ta ũrĩa mūndū akomaga na mūndū-wa-nja; ũndū ũcio ũrĩ magigi.

23 “ ‘Ndūkanakome na nyamū nawe wĩthaahie nayo. Mūndū-wa-nja ndakanetware harĩ nyamū akome nayo; gwĩka ũguo nĩ waganu mūkĩru njano.

24 “ ‘Mūtikanethaahie na ũndū o na ũmwe wa macio, tondū ũguo nĩguo ndūrĩrĩ iria ngūingata imweherere ciethaahirie.

25 O naguo būrūri nĩwathaahirio; nĩ ũndū ũcio ngĩũherithĩria mehia maguo, naguo būrūri ũcio ũgĩtahĩka arĩa maatũũraga kuo.

26 No inyuĩ, no nginya mūrūmie kĩrĩra kĩa watho wa kūrūmĩrĩrwo, na mawatho makwa. Andū arĩa maciarĩrwo būrūri wanyu, kana ageni arĩa matũũranagia na inyuĩ, matikaneke ũndū o na ũrĩkũ wa macio marĩ magigi,

27 nĩgũkorwo maũndū macio mothe nĩmo meekagwo nĩ andū arĩa maatũũraga būrūri ũcio mbere yanyu, naguo būrūri ũcio ũkĩnyiitwo nĩ thaahu.

28 O na inyuĩ mūngĩgwatia būrūri ũcio thaahu, nĩũkamũtahĩka o ta ũrĩa watahĩkire arĩa maatũũraga kuo mbere yanyu.

29 “ ‘Mūndū o wothe ũngĩka ũndū o na ũmwe wa maũndū macio marĩ magigi, andū ta acio no nginya maingatwo kuuma kūrĩ andū ao.

30 Rūmiai maũndū marĩa ndĩmwathĩte na mūtikanarūmĩrĩre mĩtugo ĩyo ĩrĩ magigi, ĩrĩa yekagwo mũtaanoka, na mūtikanethaahie nayo. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.’ ”

19

Mawatho ma Mĩthemba Mĩthemba

1 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

2 “ ‘Arĩria kĩũngano gĩothe kĩa Isiraeli, ũmeere atĩrĩ, ‘Tuĩkai atheru tondū nĩ, Jehova Ngai wanyu, ndĩ mũtheru.

3 “ ‘O mūndū wanyu no nginya atĩe nyina na ithe, na no nginya mūrūmagie Thabatũ ciakwa. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

4 “ ‘Mūtikanandirike, mũhooyage mĩhianano kana mwĩthondekere ngai cia kĩgera gĩtweketio. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

5 “ ‘Rĩrĩa mūkūrutĩra Jehova igongona rĩa ũiguano, rĩrutagei na njĩra ĩrĩa ĩngĩtũma igongona rĩu rĩanyu rĩtĩkĩrĩke.

6 Igongona rĩu mūrĩrĩage o mũthenya ũcio rĩarutwo, kana mũthenya ũyũ ũngĩ; kĩndũ o gĩothe kĩa rĩo kĩngĩtigara gĩkinyie mũthenya wa gatātũ, no nginya gĩcinwo kĩhĩe biũ.

7 Kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩarĩo kĩngĩkaarĩo mũthenya wa gatātũ, igongona rĩu ti rĩtheru na rĩtigitĩkĩrwo.

8 Mūndū o wothe ũngĩrĩrĩa mũthenya wa gatātũ, nĩagacookererwo nĩ ũũru ũcio ekĩte, tondū nĩathaahĩtie kĩndũ kĩarutĩrwo Jehova kĩrĩ gĩtheru; mūndū ũcio no nginya aingatwo kuuma kūrĩ andū ao.

9 “ ‘Rĩrĩa mũkũgetha irio bũrũri-inĩ wanyu, mũtikanagethe nginya ndeere-inĩ cia mĩgũnda yanyu, o na mũtikanonganie rũitĩki rwa magetha manyu.

10 Mũtigacookage rĩngĩ kũhaara mĩgũnda-inĩ yanyu ya mĩthabibũ, o na mũtikahaarage thabibũ iria igũite thĩ. Citigagĩriei andũ arĩa athĩni na arĩa ageni. Niĩ nĩ niĩ Jehova Ngai wanyu.

11 “ ‘Mũtikanaiye.

“ ‘Mũtikanahaenanie.

“ ‘Mũndũ ndakanaheenie ũrĩa ũngĩ.

12 “ ‘Mũtikanehĩte na maheeni mũkĩgwetaga rĩitwa rĩakwa, na nĩ ũndũ ũcio mũthaahie rĩitwa rĩa Ngai wanyu. Niĩ nĩ niĩ Jehova.

13 “ ‘Mũtikaheenie mũndũ ũrĩa ũngĩ, muoe indo ciake kana mũmũtunye indo ciake.

“ ‘Mũtikanaikarie mũcaara wa mũruti wa wĩra ũkinyie rũciũ.

14 “ ‘Mũtikanarume mũndũ ũtaiguaga, kana mũigĩre mũtumumu kĩndũ gĩa kũmũhĩnga, no mwĩtigagĩrei Ngai wanyu. Niĩ nĩ niĩ Jehova.

15 “ ‘Mũtikanoogomie kĩhooto; ndũkanacaĩre mũndũ tondũ nĩ mũthĩni kana mũndũ mũnene ũrĩ igweta, no tuagĩrai mũndũ ũrĩa ũngĩ ciira na kĩhooto.

16 “ ‘Mũtikanorũũre mũgĩcambanagia gatagatĩ-inĩ ka andũ anyu.

“ ‘Mũtikaneke ũndũ ũngĩrehere mũndũ ũrĩa ũngĩ ũgwati. Niĩ nĩ niĩ Jehova.

17 “ ‘Ndũkanathũũre mũrũ wa thoguo ngoro-inĩ yaku. Kaanagia mũndũ ũrĩa ũngĩ maũndũ ũtekũhithĩrĩra nĩgeetha ndũkanagwatanĩre nake mahĩtia-inĩ make.

18 “ ‘Ndũkanerĩhĩrie kana ũtume mũndũ wanyu ũthũ, no endaga mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene. Niĩ nĩ niĩ Jehova.

19 “ ‘Rũmagiai uuge wakwa.

“ ‘Ndũkanaciarithanie nyamũ itarĩ cia kĩruka kĩmwe.

“ ‘Ndũkanahaande mũgũnda waku mbeũ mĩthemba ĩrĩ.

“ ‘Ndũkanehumbe nguo ĩtumĩtwo na ndigi mĩthemba ĩrĩ ĩtahaanaine.

20 “ ‘Mũndũ mũrũme angĩkoma na mũndũ-wa-nja ngombo, nake aakoro nĩmũũrie nĩ mũndũ ũngĩ, no ndakũũrĩtwo kana akarekererio, no nginya maherithio ta ũrĩa kwagĩrĩre. No matikooragwo, tondũ mũndũ-wa-nja ũcio ndatigĩte gũtuĩka ngombo.

21 Nake mũndũ mũrũme ũcio-rĩ, no nginya arute ndũrũme, amĩtware itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo ĩtuĩke iruta rĩa kũrutĩtwo Jehova rĩa kũhoroherio mahĩtia.

22 Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakahoroheria mũndũ ũcio na ndũrũme ĩyo ya iruta rĩa mahĩtia, ĩrutĩtwo hau mbere ya Jehova nĩ ũndũ wa rĩhĩa rĩu ehĩtie, nake nĩakarekerwo rĩhĩa rĩake.

23 “ ‘Rĩrĩa mũgaatoonya bũrũri ũcio wa Kaanani, na mũhaande mĩtĩ ya mĩthemba yothē ĩciaraga maciaro-rĩ, nĩ mũgaatua atĩ maciaro macio marĩ na thaahu. Ihinda rĩa mĩaka ĩtatũ nĩmũkamatusa atĩ marĩ na thaahu, na matikanarĩo.

24 Mwaka wa kana, maciaro mothe mayo nĩmagatuĩka matheru, matuĩke maruta ma kũgoocithia Jehova.

25 No mwaka wa gatano, no mũrĩe maciaro mayo. Ũguo nĩguo magetha manyu makoongerereka. Niĩ nĩ niĩ Jehova Ngai wanyu.

26 “ ‘Mũtikanarĩe nyama ĩrĩ na thakame thĩinĩ wayo.

“ ‘Mũtigekage maũndũ ma kũragũra kana ma kũrogana.

27 “ ‘Mũtikanenje njuĩrĩ cianyu thĩkĩrĩrio-inĩ kana mũrenge mĩthia ya nderu cianyu.

28 “ ‘Mütikanetemange mĩĩrĩ yanyu nĩ ùndũ wa andũ arĩa akuũ, kana mwĩkĩre marũũri mĩĩrĩ-inĩ yanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

29 “ ‘Ndũkanaagithie mwarĩguo gĩtĩĩo na ùndũ wa kũmũrekereria atuĩke mũmaraya, kana ùndũ ùcio ùtũme bũrũri ùgarũrũkĩre ùmaraya, na ùiyũrwo nĩ waganu.

30 “ ‘Menyagĩĩrai Thabatũ ciakwa, na mũtĩĩage handũ hakwa harĩa haamũre. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

31 “ ‘Mütikanatuĩrie maũndũ kũrĩ andũ arĩa marĩ maroho ma kũragũra kana arogi, nĩgũkorwo nĩmakamũgwatia thaahu. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

32 “ ‘Rũgamagĩrai andũ arĩa akũrũ, mũmatĩĩage; heagai andũ arĩa akũrũ gĩtĩĩo, na mwĩtigagĩre Ngai wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

33 “ ‘Hĩndĩ ĩrĩa mũgeni aatũũrania na inyuĩ bũrũri-inĩ wanyu, mütikanamwĩke ùũru.

34 Mũgeni ùrĩa ùtũũranagia na inyuĩ no nginya atuagwo taarĩ mũndũ ùciarĩrwo bũrũri wanyu. Mwendei ta ùrĩa mwĩendete inyuĩ ene, nĩgũkorwo o na inyuĩ mwarĩ ageni bũrũri wa Misiri. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

35 “ ‘Mütikahũthagĩre ithimi itarĩ cia kĩhoo to rĩrĩa mũgũthima ùraihu, kana ùritũ, kana ùingĩ.

36 Hũthagĩrai ithimi cia kĩhoo to, na mahiga ma gũthima ma kĩhoo to, na eba ya kĩhoo to, na hini ya kĩhoo to. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu ùrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri.

37 “ ‘Rũmagiai ĩrĩa ciakwa cia watho ciothe na mawatho makwa mothe, na mũmarũmagĩrĩre. Nĩ nĩ nĩ Jehova.’ ”

20

Kũherithio nĩ Ùndũ wa Mehia

1 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

2 “ ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ: ‘Mũisiraeli o wothe kana mũgeni o wothe ùrĩa ùtũũraga bũrũri wa Isiraeli ùkaaheana ùmwe wa ciana ciake kũrĩ ngai ĩrĩa ĩtagwo Moleku, no nginya akooragwo. Mũingĩ wothe nĩ ùkaamũhũũra na mahiga nyuguto.

3 Nĩngahũgũkĩra mũndũ ùcio, na nĩngamũingata kuuma kũrĩ andũ ao; tondũ wa kũheana ciana ciake kũrĩ Moleku, nĩathaahĩtie handũ hakwa harĩa haamũre na agathaahia rĩitwa rĩakwa itheru.

4 Mũingĩ ùcio wa andũ ùngĩkaaga kũherithia mũndũ ùcio ùheanĩte ùmwe wa ciana ciake kũrĩ Moleku, mage kũmũũraga-rĩ,

5 nĩngahũgũkĩra mũndũ ùcio, hamwe na andũ a nyũmba yake, na ndĩmaingate kuuma kũrĩ andũ ao, we mwene na arĩa othe mamũrũmagĩrĩra na kũhũũra ùmaraya na Moleku.

6 “ ‘Nĩngahũgũkĩra mũndũ ùrĩa ùtuĩragia maũndũ kuuma kũrĩ andũ arĩa marĩ na maroho ma kũragũra na kuuma kũrĩ arogi, nĩguo ahũũre ùmaraya na ùndũ wa kũmarũmĩrĩra, na nĩngamũingata kuuma kũrĩ andũ ao.

7 “ ‘Mwĩyamũrei mũtuĩke atheru tondũ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

8 Rũmagiai ĩrĩa ciakwa cia watho na mũcirũmagĩrĩre. Nĩ nĩ nĩ Jehova, ùrĩa ùmũtheragia.

9 “ ‘Mũndũ o wothe ùngĩruma ithe kana arume nyina, no nginya ooragwo. Nĩarumĩte ithe kana akaruma nyina, na thakame yake nĩkamũcookerera.

10 “ ‘Mündũ mŭrũme angĩtharia na mŭtumia wa mündũ ũngĩ, atharie na mŭtumia wa mündũ wa itũũra rĩake, itharia icio cieri, mündũ mŭrũme ũcio na mŭtumia, no nginya mooragwo.

11 “ ‘Mündũ mŭrũme angĩkoma na mŭtumia wa ithe, nĩaconorithĩtie ithe. Mündũ mŭrũme ũcio na mŭtumia ũcio eerĩ no nginya mooragwo; thakame yao nĩkamacookerera.

12 “ ‘Mündũ mŭrũme angĩkoma na mŭtumia wa mŭriũ, eerĩ no nginya mooragwo. Ũndũ ũcio mekite nĩ waganu ũkĩrite njano; thakame yao nĩkamacookerera.

13 “ ‘Mündũ mŭrũme angĩkoma na mündũ mŭrũme ũngĩ ta ũrĩa mündũ akomaga na mündũ-wa-nja-rĩ, andũ acio eerĩ nĩmekite ũndũ ũrĩ magigi. No nginya mooragwo; thakame yao nĩkamacookerera.

14 “ ‘Mündũ mŭrũme angĩhikia mündũ-wa-nja na ahikie nyina, ũcio nĩ waganu. Mündũ mŭrũme ũcio na andũ-a-nja acio eerĩ no nginya macinwo na mwaki, nĩgeetha gũtikanakorwo na waganu thĩinĩ wanyu.

15 “ ‘Mündũ mŭrũme angĩkoma na nyamũ-rĩ, no nginya mündũ ũcio ooragwo, na no nginya mũũrage nyamũ ũyo.

16 “ ‘Mündũ-wa-nja angĩtwarĩrĩra harĩ nyamũ nĩguo akome nayo-rĩ, nĩmũkooraga mündũ-wa-nja ũcio hamwe na nyamũ ũyo. No nginya mündũ-wa-nja ũcio ooragwo na nyamũ ũyo yũragwo; thakame yake nĩkamũcookerera, na thakame ya nyamũ ũyo imĩcookerere.

17 “ ‘Mündũ mŭrũme angĩhikia mwarĩ wa ithe, arĩ mwarĩ wa ithe kana wa nyina, na makomanie, icio nĩ njono. No nginya maingatwo mehere kuuma kũrĩ andũ ao. Nĩaconorithĩtie mwarĩ wa ithe. Na nĩagacookererwo nĩ ũũru ũcio ekite.

18 “ ‘Mündũ mŭrũme angĩkoma na mündũ-wa-nja hĩndĩ yake ya mweri, nĩaguũria riurĩro rĩake, o nake mündũ-wa-nja ũcio agakĩguũria riurĩro rĩa thakame yake. Andũ acio eerĩ nĩmakaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.

19 “ ‘Ndũkanakome na tataguo kana mwarĩ wa nyina na thoguo, nĩ ũndũ gwĩka ũguo nĩ gũconorithia mündũ ũrĩa mŭrĩ rũrĩra; inyuĩ eerĩ nĩmũgacookererwo nĩ ũũru ũcio mwĩkite.

20 “ ‘Mündũ angĩkoma na tatawe-rĩ, nĩaconorithĩtie mamawe. Nĩmagacookererwo nĩ ũũru ũcio mekite; magaakua matarĩ magĩa mwana.

21 “ ‘Mündũ angĩhikia mŭtumia wa mŭrũ wa nyina ũcio nĩ thaahu, nĩaconorithĩtie mŭrũ wa nyina. Megũtũũra matarĩ magĩa mwana.

22 “ ‘Rũmagiai irĩra ciakwa ciothe cia watho, na mawatho makwa mũmarũmagĩrĩre, nĩguo mŭtũũre bũrũri ũrĩa ndĩramũtwara, na nĩgeetha ndũkanamũtahĩke.

23 Mũtikanatũũre kũringana na mĩtugo ya ndũrĩrĩ iria ngũingata imweherere. Ndacimenire nĩ tondũ nĩciekire maũndũ macio mothe.

24 No niĩ ngĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩmũkegwatĩra bũrũri wao; nĩngamũhe guo ũtuĩke igai rĩanyu, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ.” Niĩ nĩ niĩ Jehova Ngai wanyu, ũrĩa wamwamũrĩre kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ.

25 “ ‘Nĩ ũndũ ũcio no nginya mũkũũranage nyamũ iria itarĩ thaahu na iria irĩ thaahu, na nyoni iria itarĩ thaahu na iria irĩ thaahu. Mũtikanethaahie na nyamũ kana nyoni o na irĩkũ, kana kĩndũ o gĩothe gĩthiagĩra thĩ, iria ciothe ndaamũranirie tondũ irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

26 No nginya mũtuĩke atheru harĩ niĩ, tondũ niĩ, Jehova, ndĩ mũtheru, na nĩndĩmwamũranĩtie na ndũrĩrĩ iria ingĩ mũtuĩke akwa kũmbe.

27 “ ‘Mündũ mūrũme kana mündũ-wa-nja ũrĩ maroho marĩa maragũraga kana mũrogi thĩinĩ wanyu, no nginya makoorage. Mũmahũũre na mahiga nyuguto. Thakame yao nĩkamacookerera.’ ”

21

Mawatho ma Kũrũmĩrũwo nĩ Athĩnjĩri-Ngai

1 Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Arĩria athĩnjĩri-Ngai, nĩo ariũ a Harũni, ũmeere atĩrĩ: ‘Mũthĩnjĩri-Ngai ndakanethaahie nĩ ũndũ wa mündũ wao ũkuĩte,

2 tĩga no akorirwo arĩ mündũ wa nyũmba yake, ta nyina kana ithe, kana mũriũ kana mwarĩ, kana mūrũ wa nyina,

3 kana mwarĩ wa nyina ũtarĩ mũhiku ũrĩa ateithagia nĩ ũndũ ndarĩ na mũthuri, nĩ ũndũ wake-rĩ, no ethaahie.

4 Ndakanethaahie nĩ ũndũ wa athoni ake, na nĩ ũndũ ũcio anyiitwo nĩ thaahu.

5 “ ‘Athĩnjĩri-Ngai matikanenjwo mĩtwe, kana marengerere mĩthia ya nderu ciao kana metemange mũrĩ yao nĩ ũndũ wa gũkuĩrwo.

6 No nginya makorwo marĩ atheru harĩ Ngai wao, na matikanethaahie rĩitwa rĩa Ngai wao. Tondũ nĩo matwaragĩra Jehova indo iria arutĩrwo irĩ iruta rĩa njino, nĩcio irio cia Ngai wao, no nginya makorwo marĩ atheru.

7 “ ‘Athĩnjĩri-Ngai matikanahikie andũ-a-nja arĩa methaahĩtie na ũmaraya, kana arĩa matiganĩte na athuri ao, tondũ athĩnjĩri-Ngai nĩ atheru harĩ Ngai wao.

8 Matuagei atheru, tondũ nĩo marutagĩra Ngai wanyu irio iria arutĩrwo igongona. Matuagei atheru, tondũ nĩ Jehova ndĩ mũtheru, o nĩ ũrĩa ũmũtheragia.

9 “ ‘Mwarĩ wa mũthĩnjĩri-Ngai angũithaahia na gũtuĩka mũmaraya, nĩaconorithĩtie ithe; no nginya acinwo na mwaki.

10 “ ‘Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, ũrĩa ũrĩ gatagatĩ ka ariũ-a-ithe, na ũitĩirio maguta mũtwe na akaamũrwo nĩguo ehumbage nguo cia ũthĩnjĩri-Ngai, ndakanarekererie njuĩrĩ yake ĩikare ĩtarĩ njanũre kana atembũrange nguo ciake.

11 Ndakanatoonye handũ harĩ kĩimba. Ndakanethaahie o na aakorwo nĩ ũndũ wa ithe kana nyina,

12 o na ndakanoime handũ-harĩa-haamũre ha Ngai wake, kana ahathaahie, tondũ nĩamũrĩtwo, agaitĩrĩrio maguta ma Ngai wake. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

13 “ ‘Mündũ-wa-nja ũrĩa akaahikia no nginya agaakorwo arĩ mũirĩtu gathirange.

14 Ndakanahikie mũtumia wa ndigwa, kana mũtumia matiganĩte na mũthuriwe, kana mündũ-wa-nja wĩthaahĩtie na ũmaraya, no akaahikia mũirĩtu gathirange wa andũ ao,

15 nĩgeetha ndakanethaahie rũciaro rwake gatagatĩ ka andũ ao. Nĩ nĩ nĩ Jehova, ũrĩa ũmũtheragia.’ ”

16 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

17 “ ‘Ira Harũni atĩrĩ: ‘Harĩ njiarwa iria igooka, gũtirĩ mündũ wa njiaro ciaku ũrĩ na kaũgũ ũgaakuhĩrĩria nĩguo arutĩre Ngai wake irio cia igongona.

18 Gũtirĩ mündũ o na ũmwe ũrĩ na kaũgũ ũgaakuhĩrĩria: mündũ mũtumumu kana gĩthua, kana mündũ mũthũku ũthiũ, kana ũrĩ na wonje,

19 mündũ mwonju kũgũrũ kana guoko,

²⁰ mündũ ũrĩ iguku kana mũhomu, mündũ ũrĩ na kaũũgũ ka riitho, kana mündũ ũrĩ na ironda iratogota kana iroira, kana mũthũku nyee.

²¹ Gũtirĩ mündũ wa njiaro cia Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩ kaũũgũ ũgaakuhĩrĩria nĩguo atware maruta marĩa marutĩirwo Jehova ma njino. Ũcio ũrĩ na kaũũgũ ndakanakuhĩrĩrie atĩ nĩguo arute irio icio cia Ngai wake cia igongona.

²² We no arĩe irio iria theru mũno cia Ngai wake, o na irio iria theru;

²³ no rĩrĩ, nĩ ũndũ wa ũũgũ ũcio wake, ndakanakuhĩrĩrie gĩtambaya gĩa gũcuurio kana athengerere kĩgongona, nĩgeetha ndagathaahie handũ hau hakwa harĩa haamũre. Nĩ nĩ nĩ Jehova, ũrĩa ũmatheragia.’ ”

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩira Harũni na ariũ ake ũguo, o na akĩira andũ a Isiraeli othe.

22

Maruta marĩa Ngai Angũtĩkĩra

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

² “Ĩra Harũni na ariũ ake matĩage maruta marĩa matheru marĩa andũ a Isiraeli maanyamũrĩre, nĩgeetha matikanathaahie rĩitwa rĩakwa itheru. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

³ “Meere atĩrĩ, ‘Njiarwa iria igooka thuutha, mündũ o na ũrĩkũ wa njiaro cianyu angĩgakorwo ethaahĩtie, nake akuhĩrĩrie maruta marĩa matheru marĩa andũ a Isiraeli maamũrĩre Jehova, mündũ ũcio no nginya aingatwo, ehere mbere yakwa. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

⁴ “ ‘Mündũ wa njiaro cia Harũni angĩkorwo arĩ na mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio, kana mwĩrĩ wake ũkoira, ndakaarĩa indo iria theru irutĩtwo cia maruta, nginya agaathirwo nĩ thaahu. Ningĩ nĩakanyiitwo nĩ thaahu angĩkaahutia kĩndũ gĩthaahie nĩ kĩimba, kana ahutie mündũ o wothe ũrĩa uumĩtwo nĩ hinya wa arũme,

⁵ o na kana angĩhutia kĩndũ o gĩothe kĩrĩa gĩtambaga thĩ kĩrĩa kĩngĩmũgwatia thaahu, kana ahutie mündũ o na ũrĩkũ ũngĩtũma anyiitwo nĩ thaahu, o na thaahu ũcio ũngĩkorwo nĩ ũrĩkũ.

⁶ Mündũ ũrĩa ũngĩhutia kĩndũ o na kĩrĩkũ ta kũ nĩakanyiitwo nĩ thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. Ndakanarĩe kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩa maruta marĩa maamũre, no akorirwo ethambĩte mwĩrĩ na maaĩ.

⁷ Riũa rĩathũa nĩagathirwo nĩ thaahu, na thuutha ũcio no arĩe maruta marĩa maamũre, tondũ nĩcio irio ciake.

⁸ Ndakanarĩe nyama cia nyamũ ĩkuĩte, kana nyama cia nyamũ ĩtambuurrĩtwo nĩ nyamũ cia gĩthaka, nĩguo ndakae gũthaahio nĩcio. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

⁹ “ ‘Athĩnjĩri-Ngai nĩmarũmagie mawatho makwa nĩgeetha matikahĩtagie, nao makue nĩ ũndũ wa kwaga gũtĩa mawatho macio. Nĩ nĩ nĩ Jehova ũrĩa ũmatheragia.

¹⁰ “ ‘Gũtirĩ mündũ o na ũrĩkũ ũtarĩ wa nyũmba ya mũthĩnjĩri-Ngai wagĩrĩrwo nĩ kũrĩa maruta marĩa matheru, o na mũgeni wa mũthĩnjĩri-Ngai, kana mũruti wa wĩra gwake o nao matigacirĩe.

¹¹ No mũthĩnjĩri-Ngai angĩgũra ngombo na mbeeca, kana ngombo ĩciarĩrwo gwake mũciĩ, ngombo ĩyo no ĩrĩe irio ciake.

¹² Mwarĩ wa mũthĩnjĩri-Ngai angĩhikio nĩ mündũ ũtarĩ mũthĩnjĩri-Ngai, ndakanarĩe kĩndũ o na kĩmwe kĩa maruta macio matheru.

¹³ No mwarĩ wa mũthĩnjĩri-Ngai angĩtuĩka mũtumia wa ndigwa, kana matigane na mũthuuriwe na ndarĩ ciana, nake acooke agaikare gwa ithe

o ta rĩria aarĩ mwĩthĩ, no arĩe irio icio nyamũre cia ithe. No mũndũ ũtetĩkĩrĩtio, ndakanarĩe kĩndũ o na kĩmwe gĩacio.

¹⁴ “ ‘Mũndũ o wothe angĩria maruta matheru atekũmenya, no nginya acookerie mũthĩnjĩri-Ngai kĩndũ kũ kĩamũre arĩte na ongerere gĩacunjĩ gĩa gatano gĩa thogora wakĩo.

¹⁵ Athĩnjĩri-Ngai matikanathaahie maruta marĩa matheru marĩa andũ a Isiraeli marutagĩra Jehova,

¹⁶ na ũndũ wa kũmetĩkĩria marĩe maruta macio matheru, na ũguo ũtũme mũcookererwo nĩ mahĩtia marĩa mũngĩrĩhio. Nĩ nĩ nĩ Jehova ũria ũmatheragia.’ ”

Magongona marĩa Matangĩtikĩrika

¹⁷ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

¹⁸ “Arĩria Harũni na ariũ ake, na warĩrie andũ a Isiraeli othe, ũmeere atĩrĩ: ‘Mũndũ o na ũrĩkũ thĩnĩ wanyu, arĩ Mũisiraeli kana arĩ mũgeni ũtũũraga Isiraeli, angĩkaarutĩra Jehova kĩheo kĩa iruta rĩa njino nĩ ũndũ wa kũhingia mwĩhĩtwa, kana kĩrĩ kĩa iruta rĩa kwĩyendera,

¹⁹ no nginya akaaruta njamba ĩtarĩ na kaũũgũ kuuma kũrĩ ng’ombe, kana ng’onde, kana mbũri, nĩgeetha kĩheo kũ gĩtikĩrike handũ-inĩ hanyu.

²⁰ Mũtikanarehe kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩrĩ na kaũũgũ, tondũ gĩtigateetĩkĩrika handũ-inĩ hanyu.

²¹ Rĩria mũndũ arĩrutaga kĩndũ kiumĩte rũrũ-inĩ rwake rwa ng’ombe kana rwa mbũri, kĩrĩ kĩa iruta rĩa ũiguano rĩa kũrutĩrwo Jehova, nĩguo ahingie mwĩhĩtwa wa mwanya, kana kĩa iruta rĩa kwĩyendera, no nginya gĩkoragwo gĩtarĩ na kaũũgũ kana kameni nĩguo gĩtikĩrike.

²² Mũtikanarutĩre Jehova nyamũ ndumumu kana ndihie, kana ĩrathua, kana kĩndũ o gĩothe kĩrĩ na mbatata, kana kĩrĩ na ironda iratogota kana iroira. Mũtikanagĩrĩre o na ĩmwe ya icio kĩgongona-inĩ ĩtuĩke ya iruta rĩa gũcinwo na mwaki harĩ Jehova.

²³ No rĩrĩ, no mũrute ndegwa, kana ng’onde nyonju kana homu, ĩrĩ ya igongona rĩa kwĩyendera, no ĩyo ndĩngĩtikĩrwo ĩtuĩke ya kũhingia mwĩhĩtwa.

²⁴ Mũtikanarutĩre Jehova nyamũ ĩria ĩtihĩtio nyee, kana ĩkamendereka, kana ndarũre, kana hakũre. Mũtikanarute magongona ta macio bũrũri-inĩ wanyu,

²⁵ na mũtikanamũkĩre nyamũ ta icio kuuma kũrĩ mũndũ mũgeni atĩ nĩguo mũcirute ĩtuĩke irio cia Ngai wanyu. Nyamũ ta icio ĩtingĩtikĩrika handũ-inĩ hanyu, nĩ ũndũ nĩ nyonju, na ĩrĩ na ũũgũ.’ ”

²⁶ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

²⁷ “Rĩria gacaũ, kana gatũrũme, kana koori gaaciarwo, karĩkaraga na nyina mũthenya mũgwanja. Kuuma mũthenya wa kanana na thuutha ũcio, nĩgagetĩkĩrika gatuĩke iruta rĩa gũcinwo na mwaki harĩ Jehova.

²⁸ Mũtikanathĩnje ng’ombe kana ng’onde hamwe na mwana wayo mũthenya ũmwe.

²⁹ “Rĩria mũkũruta igongona rĩa gũcookeria Jehova ngaatho, rĩrutagei na njĩra ya gũtũma rĩtikĩrike nĩ ũndũ wanyu.

³⁰ No nginya rĩrĩo mũthenya o ro ũcio rĩarutwo; mũtikanatigie kĩndũ kĩa rĩo gĩkinyie rũciinĩ. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

³¹ “Rũmagiai maathani makwa na mũmarũmagĩrĩre. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

³² Mũtikanathaahie rĩitwa rĩakwa ĩtheru. No nginya andũ a Isiraeli mamenyage atĩ ndĩ mũtheru. Nĩ nĩ nĩ Jehova ũria ũmũtheragia,

³³ na ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri nduĩke Ngai wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova.”

23

Ciathĩ iria Njathane

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

² “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Ici nĩcio ciathĩ ciakwa iria ciathanĩtwo, o iria ciathanĩtwo cia Jehova, iria mũkaahunjanĩria ũhoru wacio atĩ nĩ ciũngano theru.

Thabatũ

³ “Kũrĩ na mĩthenya ĩtandatũ rĩrĩa mũngĩruta wĩra, no mũthenya wa mũgwanja nĩ Thabatũ ya kũhurũka, mũthenya wa kũngano gĩtheru. Mũtikanarute wĩra o na ũrĩkũ; kũrĩa guothe mũgaatũura, ĩyo nĩ Thabatũ ya Jehova.

Bathaka na Mĩgate ĩtarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũmbia

⁴ “Ici nĩcio ciathĩ iria ciathanĩtwo cia Jehova, nĩcio ciũngano iria theru, iria mũrĩhunjanagĩria mahinda ma cio makinya.

⁵ Bathaka ya Jehova ĩrĩambagĩrĩria hwaĩ-inĩ kwaira, mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa mbere.

⁶ Mũthenya wa ikũmi na ĩtano, wa mweri ũcio nĩguo gĩathĩ kĩa Jehova kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũmbia kĩrĩambagĩrĩria, na kwa ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja no nginya mũrĩage mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia.

⁷ Mũthenya wa mbere mũgĩe na kũngano gĩtheru, na mũtikarute wĩra ũrĩa mũrutaga.

⁸ Mĩthenya mũgwanja rutagĩrai Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki. Na mũthenya wa mũgwanja, mũgĩage na kũngano gĩtheru, na mũtikanarute wĩra ũrĩa mũrutaga.’ ”

Magetha ma Mbere

⁹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

¹⁰ “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Rĩrĩa mũgaatoonya bũrũri ũcio ngũmũhe na mũgethe magetha maguo, nĩmũkarehere mũthĩnjĩri-Ngai kĩahe kĩa mbere kĩa ngano ĩria mũkaagetha.

¹¹ Nake athũngũthie kĩahe kĩa mbere ya Jehova nĩguo gĩtĩkĩrĩke handũ-inĩ hanyu; mũthĩnjĩri-Ngai agagĩthũngũthia mũthenya ũrĩa ũrũmĩrĩre Thabatũ.

¹² Mũthenya ũcio mũgaathũngũthia kĩahe kĩa, no nginya mũkaarutĩra Jehova iruta rĩa njino rĩa gatũrũme ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe gatarĩ na kaũgũ,

¹³ hamwe na iruta rĩarĩo rĩa mũtu wa gĩthimi gĩa icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi cia eba ĩmwe* ya mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, nĩrĩo iruta rĩrutĩirwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega, na iruta rĩa kũnyuuo, rĩrĩ gacunjĩ kamwe ka inya ka hini ĩmwe† ya ndibei.

¹⁴ Mũtikanarĩe mũgate o na ũrĩkũ, kana ngano ya kũhĩhio, kana ya mũgethano, o nginya mũthenya ũrĩa mũkaarehera Ngai wanyu iruta rĩrĩ. Ũndũ ũyũ ũtuĩke watho mwandĩke wa gũtũura nginya kũrĩ njiarwa iria igooka, kũrĩa guothe mũgaatũura.

Gĩathĩ kĩa Magetha

* 23:13 nĩ ta kilo inya na nuthu (4:5) † 23:13 nĩ ta lita 1

15 “Kuuma mūthenya ūrīa ūrūmīrīire Thabatū, mūthenya ūrīa mwatwarire kīohe kīa iruta rīa gūthūngūthio, mūgatara ciumia ingī mūgwanja.

16 Mūtare matukū mīrongo itano kuuma mūthenya ūrīa ūrūmīrīire Thabatū ya kūhingithia mūgwanja, mūcooke mūrutīre Jehova iruta rīa mūtu wa ngano ya mūgethano.

17 Kuuma kūrīa guothe mūtūūraga, mūrehe mīgate īrī ithonketwo na tūcunjī twīrī twa ikūmi twa eba īmwe ya mūtu ūrīa mūhinyu mūno, īrugītwo na ndawa ya kūmbia, ītuīke ya iruta rīa gūthūngūthio rīa maciaro ma mbere marutīrwo Jehova.

18 Rutanīriai mīgate īyo na tūtūrūme mūgwanja, o kamwe karī na ūkūrū wa mwaka ūmwe, na tūtārī na kaūūgū, na gategwa kamwe, na ndūrūme igīrī. Nacio igaatuīka iruta rīa njino rīrutīrwo Jehova, hamwe na maruta macio ma mūtu na ma kūnyuuo, rīrī nī iruta rīa gūcinwo na mwaki, rīrī na mūtatarīko mwega wa gūkenia Jehova.

19 Mūcooke mūrute thenge īmwe ya igongona rīa kūhoroherio mehia, na tūtūrūme twīrī, o kamwe karī na ūkūrū wa mwaka ūmwe, twa iruta rīa ūiguano.

20 Mūthīnjīri-Ngai nīagathūngūthia tūtūrūme tūu tweerī mbere ya Jehova, tūtuīke iruta rīa gūthūngūthio, hamwe na mīgate īyo ya maciaro ma mbere. Macio nī maruta matheru marutīrwo Jehova nī ūndū wa mūthīnjīri-Ngai.

21 Mūthenya o ro ūcio, nīmūkahunjanīria kīūngano gītheru, na mūtikanarute wīra ūrīa mūrutaga. Ūyū nīguo ūgaatuīka watho mwandīke wa gūtūūra nginya harī njiarwa iria igooka, o kūrīa guothe mūgaatūūra.

22 “Rīrīa mūkaagetha irio būrūri-inī wanyu, mūtikanagethe nginya ndeere-inī cia mīgūnda yanyu, o na mūtikanonganie rūitīki rwa magetha manyu. Rūtīgagīriei andū arīa athīni na arīa ageni. Nī nī nī Jehova Ngai wanyu.’ ”

Gīathī gīa Kūhuha Tūrumbeta

23 Ningī Jehova akīira Musa atīrī,

24 “Īra andū a Isiraeli atīrī: ‘Mūthenya wa mbere wa mweri wa mūgwanja-rī, nīmūrīgāga na mūthenya wa kūhurūka, kīūngano gītheru, na ūririkanagwo na ūndū wa kūhuha tūrumbeta.

25 Mūtikanarute wīra ūrīa mūrutaga, no mūrutagīre Jehova iruta rīa gūcinwo na mwaki.’ ”

Mūthenya wa Kūhoroherio Mehia

26 Ningī Jehova akīira Musa atīrī,

27 “Mūthenya wa ikūmi wa mweri ūyū wa mūgwanja, nīguo Mūthenya wa Kūhoroherio Mehia. Mūgīage na kīūngano gītheru na mwīimage irio, na mūrutagīre Jehova iruta rīa gūcinwo na mwaki.

28 Mūtikanarute wīra mūthenya ūcio, tondū nīguo Mūthenya wa Kūhoroherio Mehia, hīndī īrīa mūrahoroherio mehia mbere ya Jehova-Ngai wanyu.

29 Mūndū o na ūrīkū ūrīa ūtakeima irio mūthenya ūcio nīakaingatwo kuuma kūrī andū ao.

30 Mūndū o wothe ūkaaruta wīra mūthenya ūcio nīngamūniina kuuma thīnī wa andū ao.

31 Mūtikanarute wīra o na ūrīkū. Ūyū ūgūtūika watho mwandīke wa gūtūūra nginya harī njiarwa iria igooka, o kūrīa guothe mūgaatūūra.

³² Īyo nĩ Thabatũ yanyu ya kũhurũka, na no nginya mwĩime irio. Kuuma hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa kenda wa mweri o ro ũcio nginya hwaĩ-inĩ wa mũthenya ũcio ũngĩ, nĩmũrĩmenyagĩrĩra Thabatũ yanyu.”

Gĩathĩ gĩa Ithũnũ

³³ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

³⁴ “Īra andũ a Isiraeli atĩrĩ: ‘Mũthenya wa ikũmi na ĩtano wa mweri wa mũgwanja nĩguo Gĩathĩ kĩa Jehova gĩa Ithũnũ gĩkaambĩrĩria, na gĩgaaikara mũthenya mũgwanja.

³⁵ Mũthenya wa mbere nĩ wa kũngano gĩtheru; mũtikanarute wĩra ũrĩa mũrutaga.

³⁶ Mũthenya mũgwanja mũkaarutagĩra Jehova maruta ma gũcinwo na mwaki, naguo mũthenya wa ĩnana-rĩ, mũgĩe na kũngano gĩtheru, na mũrutĩre Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki. Mũthenya ũcio nĩguo wa kũhinga kũngano; mũtikanarute wĩra ũrĩa mũrutaga.

³⁷ (“ ‘Ici nĩcio ciathĩ cia Jehova iria ciathanĩtwo, iria mũkaahunjanĩria irĩ ciũngano theru cia kũrehere Jehova maruta ma gũcinwo na mwaki, na nĩmo maruta ma njino, na maruta ma mũtu, na magongona na maruta ma kũnyuuo marĩa marĩbataranagia o mũthenya.

³⁸ Maruta maya nĩ ma kuongererwo harĩ marĩa mangĩ ma Thabatũ cia Jehova na nyongerera ya iheo cianyu na kĩrĩa gĩothe mwĩranĩire na mwĩhĩtwa, na maruta mothe ma kwĩyendera marĩa mũrutagĩra Jehova.)

³⁹ “ ‘Nĩ ũndũ ũcio, kwambĩrĩria mũthenya wa ikũmi na ĩtano wa mweri wa mũgwanja, mwarĩkia kũgetha irio bũrũri-inĩ, nĩ mũgaakũngũira gĩathĩ kũ kĩa Jehova mũthenya mũgwanja. Mũthenya wa mbere nĩ wa kũhurũka, na mũthenya wa ĩnana o naguo no wa kũhurũka.

⁴⁰ Mũthenya wa mbere nĩmũkooya maciaro marĩa mega mũno ma mĩtĩ, na mathĩgĩ ma mĩtende, na honge cia mĩtĩ ĩrĩa ĩrĩ na mathangũ maingĩ, na cia mĩtĩ ĩrĩa ĩmeraga tũrũĩ-inĩ, na mũkene mũrĩ mbere ya Jehova Ngai wanyu mũthenya mũgwanja.

⁴¹ Kũngũyagĩrai ũndũ ũyũ arĩ gĩathĩ kĩa Jehova mũthenya mũgwanja o mwaka. ũndũ ũyũ nĩ ũtuĩke watho mwandĩke wa gũtũura nginya harĩ njiarwa iria igooka; kũngũyagĩrai ũndũ ũcio mweri-inĩ wa mũgwanja.

⁴² Ikaragai ithũnũ-inĩ mũthenya mũgwanja. Andũ a Isiraeli arĩa othe maciarĩrwo Isiraeli magaaikaraga ithũnũ-inĩ,

⁴³ nĩ ũndũ ũcio njiaro cianyu nĩikamenya atĩ nĩ nĩ ndaatũmire andũ a Isiraeli maikare ithũnũ-inĩ hĩndĩ ĩrĩa ndaamarutire bũrũri wa Misiri. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.’ ”

⁴⁴ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩanĩrĩra kũrĩ andũ a Isiraeli ũhoru wa ciathĩ icio ciathanĩtwo cia Jehova.

24

Maguta na Mĩgate ya Kũigwo Mbere ya Jehova

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

² “Atha andũ a Isiraeli makũrehere maguta marĩa makeere wega ma ndamayũ hihe ma gũkũheaga ũtheri, nĩgeetha matawa maikarage maakanĩte hĩndĩ ciothe.

³ Nja ya gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩrĩa kĩrĩ mbere ya ithandũkũ rĩa ũira o kũu Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo-rĩ, Harũni nĩamenyagĩrĩre matawa macio mbere ya Jehova kuuma hwaĩ-inĩ o nginya rũciinĩ, hĩndĩ ciothe. ũndũ ũyũ ũgaatuĩka watho mwandĩke wa gũtũura wa njiarwa iria igooka.

4 Matawa macio marĩ mbere ya Jehova, o macio maigĩrĩrwo mĩtĩ-inĩ wa matawa wa thahabu ĩrĩa therie no nginya mamenyagĩrĩrwo hĩndĩ ciothe.

5 “Oya mũtu ũrĩa mũhinyu mũno, ũthondeke mĩgate ikũmi na ĩrĩ, o mũgate ũmwe ũrugwo na tũcunjĩ twĩrĩ twa ikũmi twa eba ĩmwe.*

6 Ūcooke ũmĩare mĩhari ĩrĩ, o mũhari mĩgate ĩtandatũ, ũmĩigĩrĩre igũrũ rĩa metha ya thahabu therie hau mbere ya Jehova.

7 Na o mũhari-inĩ nĩhaigwo ũbani ũrĩa mũtherie ũtuĩke gĩcunjĩ gĩa kĩrĩrikano ũrũgamĩrĩre mĩgate ĩyo, na ũtuĩke iruta rĩa njino rĩrutĩrwo Jehova na mwaki.

8 Mĩgate ĩyo nĩ ĩigagwo mbere ya Jehova hĩndĩ ciothe, o Thabatũ o Thabatũ, ĩrũgamagĩrĩre andũ a Isiraeli, ĩtuĩke kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra.

9 Mĩgate ĩyo nĩ ya Harũni na ariũ ake, nao mamĩrĩagĩre handũ hatheru, nĩ tondũ mĩgate ĩyo nĩ gĩcunjĩ gĩtheru mũno harĩ rwĩga rwao rwa maruta marĩa marutĩrwo Jehova ma gũcinwo na mwaki.”

Mũrumi Ngai Kũhũũrwo na Mahiga

10 Na rĩrĩ, mũrũ wa mũtumia Mũisiraeli, no ithe aarĩ Mũmisiri, nĩathiire gũceerera andũ a Isiraeli, nake mũndũ ũcio na Mũisiraeli makĩrũa marĩ kũu kambĩ.†

11 Ūcio mũrũ wa mũtumia Mũisiraeli nĩarumire Rĩitwa rĩa Ngai na kĩrumi; nĩ ũndũ ũcio makĩmũtwarĩra Musa. (Nyina wa mũndũ ũcio eetagwo Shelomithu, mwarĩ wa Dibiri ũrĩa Mũdani.)

12 Makĩmũikia thĩinĩ, makĩmũrangĩra nginya rĩrĩa mangĩamenyire wega wendi wa Jehova.

13 Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ:

14 “Twaru mũrumani ũcio nja ya kambĩ. Andũ arĩa othe maamũiguire akĩrumana mamũigĩrĩre moko mũtwe, nakĩo kĩũngano gĩothe kĩmũhũũre na mahiga nyuguto.

15 ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Mũndũ o na ũrĩkũ angĩkaaruma Ngai wake, no nginya agaacookererwo nĩ ũũru ũcio ekĩte:

16 Mũndũ o na ũrĩkũ ũkaaruma rĩitwa rĩa Jehova no nginya akooragwo. Kĩũngano gĩothe gĩa Isiraeli no nginya gĩkaamũhũũra na mahiga nyuguto. Aakorwo arĩ mũgeni kana arĩ mũndũ ũciarĩrwo bũrũri-inĩ wanyu, rĩrĩa akaaruma Rĩitwa rĩu rĩa Jehova, no nginya akooragwo.

17 “ ‘Mũndũ o na ũrĩkũ angĩkooraga mũndũ ũngĩ, no nginya nake akooragwo.

18 Mũndũ o na ũrĩkũ angĩũruga nyamũ ya mũndũ ũrĩa ũngĩ, no nginya akaamĩrĩha, nyamũ ĩrĩhwo na nyamũ ĩngĩ.

19 Mũndũ o na ũrĩkũ angĩgatĩhia ũrĩa ũngĩ, o ũrĩa ekanĩte no nginya nake ekwo o ũguo:

20 Mũndũ oina mũndũ ũrĩa ũngĩ ihĩndĩ, nake akoinwo ihĩndĩ, riitho rĩrĩhagio na riitho, igeo rĩrĩhagio na igeo. O ũrĩa mũndũ atĩhĩtie mũndũ ũngĩ, o nake atĩhio o ro ũguo.

21 Mũndũ ũrĩa ũkooraga nyamũ nĩakamĩrĩha, no ũrĩa ũkooraga mũndũ ũrĩa ũngĩ no nginya akooragwo.

22 Mũrĩkoragwo na watho o ro ũmwe ũkonĩĩ mũgeni na mũndũ ũrĩa ũciarĩrwo bũrũri wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.’ ”

* 24:5 nĩ ta kilo inya na nuthu (4:5) † 24:10 Hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli moimaga bũrũri wa Misiri, nĩ kũrĩ na andũ maatwaranire nao, makĩmaruta mũtugo mũũru (Thaam 12:38).

²³ Nake Musa akĩarĩria andũ a Isiraeli, nao magĩtwara mũndũ ũcio warumĩte Ngai nja ya kambĩ, makĩmũhũũra na mahiga nyuguto. Nao andũ a Isiraeli magũka o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

25

Mwaka wa Thabatũ

¹ Nake Jehova akĩra Musa Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai atĩrĩ,

² “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ, ‘Hĩndĩ ĩrĩa mũgaatoonya bũrũri ũrĩa ngaamũhe-rĩ, bũrũri ũcio guo mwene no nginya ũkaagĩaga na Thabatũ ĩrĩa yamũrĩrwo Jehova.

³ Mũkaahaandaga mĩgũnda yanyu mĩaka ĩtandatũ, na mũcehage mĩgũnda yanyu ya thabibũ mũkamĩcehaga mĩaka ĩtandatũ mũgĩcookanagĩrĩria maciaro mayo.

⁴ No mwaka wa mũgwanja wakinya, bũrũri ũcio nĩũkagĩa na Thabatũ ya kũhurũka, Thabatũ yamũrĩrwo Jehova; mũtikanahaande kĩndũ mĩgũnda kana mũcehe mĩthabibũ yanyu.

⁵ Irio iria ikeemeria, nĩcio cia maitĩka-rĩ, mũtikanacigethe kana mũgethe thabibũ cia mĩthabibũ yanyu ĩyo ĩtarĩ mĩrutĩre wĩra. Bũrũri ũcio no nginya ũkaagĩa na mwaka wa kũhurũka.

⁶ Kĩrĩa gĩothe bũrũri ũcio ũgaaciara mwaka-inĩ ũcio wa Thabatũ gĩgaatuĩka irio cianyu, inyuĩ ene na cia ndungata cianyu cia arũme na cia andũ-a-nja, na cia arutĩ anyu a wĩra wa mũcaara, na mũraarĩrĩri ũrĩa mũikaranĩtie nake,

⁷ o hamwe na mahiũ manyu na nyamũ cia gĩthaka iria itũũraga bũrũri wanyu. Kĩrĩa gĩothe bũrũri ũcio ũgaaciara no kĩrĩo.

Mwaka wa Jubili

⁸ “Tarai Thabatũ mũgwanja cia mĩaka, mĩaka mũgwanja maita mũgwanja, nĩguo Thabatũ icio mũgwanja cia mĩaka ihinge mĩaka mĩrongo ĩna na kenda.

⁹ Ningĩ mũcooke mũhuhe karumbeta kũndũ guothe mũthenya wa ikũmi wa mweri wa mũgwanja; Mũthenya wa Kũhoroherio Mehia, mũkaahuha karumbeta kũndũ guothe bũrũri-inĩ wanyu.

¹⁰ Amũrai mwaka ũcio wa mĩrongo ĩtano, na mũhunjanĩrie ũhoru wa kũohorwo kwa andũ othe arĩa matũũraga bũrũri ũcio wothe. Mwaka ũcio ũgaatuĩka wa Jubili* nĩ ũndũ wanyu; o mũndũ wanyu nĩagacooka kũrĩa ithaka cia nyũmba yao irĩ, na kũrĩa andũ a mũhĩrĩga wao marĩ.

¹¹ Mwaka ũcio wa mĩrongo ĩtano ũgaatuĩka wa Jubili kũrĩ inyuĩ; mũtikanahaande na mũtikanagethe kĩrĩa gĩkũrĩtie kĩo kĩene, kana mũgethe mĩthabibũ ĩrĩa ĩtarĩ mĩrutĩre wĩra.

¹² Nĩgũkorwo ĩyo nĩ Jubili, na nĩyo ĩgaatuĩka theru kũrĩ inyuĩ; rĩagai o kĩrĩa gĩkũrĩtie mĩgũnda-inĩ.

¹³ “ ‘Mwaka-inĩ ũyũ wa Jubili, o mũndũ no nginya acooke gĩthaka-inĩ gĩake.

¹⁴ “ ‘Mũngĩkenderia mũndũ wa bũrũri wanyu mũgũnda kana mũgũre mũgũnda kũrĩ we, mũtikanahaenanie mũndũ na ũrĩa ũngĩ.

¹⁵ Mũrĩgũraga mũgũnda wa mũndũ wa bũrũri wanyu kũringana na ũrĩa mĩaka ĩthirĩte thuutha wa Jubili. Nake mwendia akaawendagia kũringana na mĩaka ĩrĩa ĩgakorwo ĩtigarĩte ya magetha.

* 25:10 Jubili nĩ kuuga “ũtoorania.”

16 Mĩaka ĩngĩkorwo ĩtigarĩte mĩingĩ, mũkongerera thogora, na mĩaka ĩngĩkorwo ĩtigarĩte mĩnini, mũkanyiihia thogora, nĩ ũndũ kĩrĩa arakwen-deria nĩ mũigana wa magetha.

17 Mũtikanaheenanie mũndũ na ũrĩa ũngĩ, no mwĩtigagĩre Ngai wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

18 “ ‘Rũmagĩrĩrai kĩrĩa kĩa watho wakwa na mwĩmenyagĩrĩre nĩguo mwathĩkagĩre mawatho makwa, na inyuĩ nĩ mũgaatũũra bũrũri ũcio mũrĩ na thayũ.

19 Naguo bũrũri ũcio nĩũgaciaraga maciaro maguo, na inyuĩ nĩmũkarĩaga mũkahũũna na mũtũũre kuo mũrĩ na thayũ.

20 Mwahota kũũria atĩrĩ, “Tũkaarĩa kĩ mwaka wa mũgwanja aakorwo tũtikahaanda kana tũgethe?”

21 Nĩngamũtũmĩra kĩrathimo mwaka-inĩ ũcio wa gatandatũ nĩguo mĩgũnda yanyu ĩgaaciara maciaro ma kũmũigana mĩaka ĩtatũ.

22 Mũkĩhaanda mwaka-inĩ wa kanana, mũkaarĩaga irio iria mwaigĩte mũthiithũ, na mũgaacirĩa nginya mũgethe maciaro ma mwaka wa kenda.

23 “ ‘Mĩgũnda ndĩkanendio biũ, tondũ bũrũri nĩ wakwa na inyuĩ mũrĩ o ageni kuo, na nĩ nĩ ndĩmũkomborithĩtie.

24 Bũrũri wothe ũrĩa mwĩnyitĩire ũgaatuĩka wanyu, no nginya kũgĩe na mweke wa gũkũũraga mĩgũnda ĩyo.

25 “ ‘Mũndũ wa bũrũri wanyu angĩthĩna na endie gĩcunjĩ kĩa mũgũnda wake, mũndũ ũrĩa wa hakuhĩ mũno wa nyũmba yake nĩagooka na akũũre mũgũnda ũcio mũndũ wao eendetie.

26 No rĩrĩ, mũndũ angĩkorwo ndarĩ na mũndũ wa kũmũkũũrĩra mũgũnda, na we mwene atonge agĩe na indo ciiganĩte kũũkũũra,

27 nĩwe ũgaatua thogora kũringana na mĩaka ĩrĩa mĩthiru kuuma rĩrĩa aawendirie, na acooke mbeeca icio ingĩ kũrĩ mũndũ ũrĩa eendeirie; thuutha ũcio no acooke mũgũnda-inĩ wake.

28 No angĩaga kũgĩa na indo cia kũmũrĩha-rĩ, gĩcunjĩ kĩrĩa eendirie gĩgũtũũra kĩrĩ kĩa mũgũri nginya Mwaka wa Jubili. Gĩgaacookio hĩndĩ ya Jubili, na hĩndĩ ĩyo no acooke gĩthaka-inĩ gĩake.

29 “ ‘Mũndũ angĩkeendia nyũmba ĩrĩ itũũra-inĩ inene rĩirigĩre, nĩarĩkoragwo arĩ na kĩhoo gĩa kũmũkũũra ihinda rĩa mwaka mũgima kuuma amĩendia. Thĩinĩ wa ihinda rĩu no amĩkũũre.

30 ĩngĩaga gũkũũrwo mwaka ũmwe ũtanathira, nyũmba ĩyo ĩrĩ itũũra-inĩ inene rĩirigĩre nĩgatuĩka ya mũmũgũri na njiaro ciake nginya tene. Nyũmba ĩyo ndĩgaacookerio mwene Mwaka wa Jubili.

31 No nyũmba cia tũtũũra-inĩ tũrĩa tũtarĩ tũirigĩre, irĩtuagwo ta mĩgũnda ya kũndũ gũtarĩ kũirige. Icio no ikũũrwo, na nĩ igaacookio Mwaka wa Jubili.

32 “ ‘Alawii hĩndĩ ciothe nĩ marĩ na kĩhoo gĩa gũkũũraga nyũmba ciao iria irĩ matũũra-inĩ ma Alawii, marĩa megwatĩre.

33 Nĩ ũndũ ũcio indo cia Alawii no ikũũrwo, ũguo nĩ ta kuuga atĩ, nyũmba nyendie itũũra-inĩ o rĩothe rĩao, nĩgaacookio Mwaka wa Jubili, tondũ nyũmba iria irĩ matũũra-inĩ ma Alawii nĩcio igai rĩao thĩinĩ wa andũ a Isiraeli.

34 No ithaka cia ũrĩithio cia matũũra mao itikanendio; icio nĩ ciao nginya tene.

35 “ ‘Mũndũ wa bũrũri wanyu angĩthĩna nginya aremwo nĩ kwĩrũgamĩrĩra gatagatĩ kanyu, mũteithagie o ta ũrĩa mũngĩteithia mũgeni kana mũndũ ũrarĩrĩre kwanyu, nĩgeetha ahote gũtũũrania na inyuĩ.

³⁶ Mūtikanamūrīhie uumithio o na ūrīkū, no mwītigagīre Ngai wanyu, nīgeetha mūdū wa būrūri wanyu ahote gūtūūrania na inyuī.

³⁷ Mūtikanamūkombere mbeeca nīguo acookie na maciaro, kana mūmwenderie irio nīguo muone uumithio.

³⁸ Nīi nī nīi Jehova Ngai wanyu, ūrīa wamūrutire būrūri wa Misiri nīguo ndīmūhe būrūri wa Kaanani na ndūike Ngai wanyu.

³⁹ “ ‘Mūdū wa būrūri wanyu angīthīna arī gatagatī kanyu, nake eyendie harī inyuī, mūtikanamūrutithie wīra ta ngombo.

⁴⁰ Mūkaamūtua ta mūruti wa wīra wa mūcaara kana ta mūdū ūrarīrīire kwanyu; mūdū ūcio akaamūrutīra wīra nginya Mwaka wa Jubili.

⁴¹ Thuutha ūcio mūdū ūcio na ciana ciake nīmakarekererio, nake acooke kūrī andū a mūhīrīga wake, na gīthaka-inī kīa maithe make ma tene.

⁴² Tondū andū a Isiraeli nī ndungata ciakwa, iria ndaarutire būrūri wa Misiri, matikanendio matūike ngombo.

⁴³ Mūtikamaathage mūtekūmaiguīra tha, no mwītigagīrei Ngai wanyu.

⁴⁴ “ ‘Ngombo cianyu cia arūme na cia andū-a-nja iriumaga ndūrīrī-inī iria imūrīgiicīirie; kuuma kūrī ndūrīrī icio no mūgūrage ngombo.

⁴⁵ O na ningī no mwīgūrīre ngombo kuuma kūrī andū arīa mararīrīire kwanyu na kuuma kūrī andū a mīhīrīga yao arīa maciarīrwo būrūri wanyu, nao matūike indo cianyu.

⁴⁶ Andū acio no mūmeegaīre kūrī ciana cianyu matūike igai rīrīa mūmagāire, na no mūmatue ngombo rīrīa rīothe marī muoyo, no mūtikanaathe andū anyu a Isiraeli mūtekūmaiguīra tha.

⁴⁷ “ ‘No rīrī, mūgeni kana mūdū ūrīa ūrarīrīire kwanyu angītonga arī gatagatī kanyu, nake mūdū wa būrūri wanyu athīne na eyendie kūrī mūgeni ūrīa ūtūūranītie na inyuī, kana kūrī mūdū wa mūhīrīga wa mūdū ūcio mūgeni-rī,

⁴⁸ mūdū ūcio no arīkoragwo arī na kīhoto gīa gūkūūrwo thuutha wa kwīyendia. Mūdū wa nyūmba yao no amūkūūre:

⁴⁹ Ithe mūnini kana ithe mūkūrū, kana mūrū wa ithe, kana mūdū wa rūrīra rwa mūhīrīga wao no amūkūūre; kana we mwene angīgaacīra, no ekūūre.

⁵⁰ Mūdū ūcio na mūmūgūrī magaatara ihinda rīrīa rīthiru kuuma mwaka ūrīa eyendire nginya rīrīa Mwaka wa Jubili ūgaakinya. Thogora wa kūrekererio gwake ūkaaringana na irīhi rīa mūdū wa mūcaara thīinī wa mīaka īyo.

⁵¹ Angīkorwo nī mīaka mīingī ītigarīte, nīakarīha gīcunjī kīnene gīa thogora ūrīa aagūrītwo naguo.

⁵² No angīkorwo no mīaka mīnini ītigarīte Mwaka wa Jubili ūkinye, īyo noyo agaataara arīhe gūkūūranio gwake kūrīngana na ūrīa kwagīrīire.

⁵³ Agaatuuo ta mūdū wa mūcaara mwaka o mwaka; na no nginya mūmenyagīrīre atī mūmūgūrī ndarīmwathaga atekūmūiguīra tha.

⁵⁴ “ ‘O na angīaga gūkūūrwo na njīra īmwe ya icio, we na ciana ciake no nginya makaarekererio Mwaka wa Jubili wakinya,

⁵⁵ nīgūkorwo andū a Isiraeli nī ndungata ciakwa. Acio nī ndungata ciakwa, iria ndaarutire būrūri wa Misiri. Nīi nī nīi Jehova Ngai wanyu.

1 “ ‘Mütikanethondekere mīhianano kana mwīrūgamirie mūhianīre wa kīndū kana ihiga rīamūre rīa kūhooywo, mūtikaige ihiga rīacūhie būrūri-inī wanyu atī nīguo mūrīnamagīrīre. Nī nī nī Jehova Ngai wanyu.

2 “ ‘Menyagīrīrai Thabatū ciakwa na mūtīage handū hakwa harīa haamūre. Nī nī nī Jehova.

3 “ ‘Mūngīrūmīrīra kīrīra kīa watho wakwa na mūmenyagīrīre gwachīkagīra maathani makwa,

4 nīngamuuragīria mbura imera ciayo ciakinya, na mīgūnda yanyu nīrīciaraga irio, nayo mītī ya mīgūnda yanyu īciarage maciaro mayo.

5 Mūrīhūūraga ngano yanyu mūgakinyīria magetha ma thabibū, namo magetha ma thabibū magakinyīria hīndī ya mahaanda, na mūrīrīaga irio mūkahūūna, na mūtūūre būrūri wanyu mūrī na thayū.

6 “ ‘Nīngatūma būrūri wanyu ūgīe na thayū, na mūrīkomaga gūtārī mūdū ūngītūma mwītīgīre. Nīnganiina nyamū njūru ciehere būrūri-inī wanyu. Nacio itigacooka kuoneka būrūri-inī wanyu.

7 Nīmūkaingatithia thū cianyu, na mūcihoote mbaara-inī.

8 Andū atano anyu makaahūūra andū igana, nao andū anyu igana makaahūūra andū ngiri ikūmi, nacio thū nī mūgaacihoota mūciūrage na rūhiū rwa njora.

9 “ ‘Nīngamuonia ūtugi wakwa, na ndūme mūciarane na mūingīhe, na nīngatūūria kīrīkanīro gīakwa na inyuī.

10 Mūgaakoragwo o mūkīrīa magetha ma mwaka mūthiru nginya rīrīa mūkaamaruta nja nīguo mūgīe na handū ha kūiga magetha marīa maragethwo.

11 Ngaiga gīikaro gīakwa gatagatī kanyu, na ndikamūthūūra.

12 Ngaathīaga ndī gatagatī kanyu, ndūke Ngai wanyu, na inyuī mūtuīke andū akwa.

13 Nī nī nī Jehova Ngai wanyu, ūrīa wamūrutire būrūri wa Misiri, nīguo mūtige gūtuīka ngombo cia andū a Misiri; ndoinangire macooki ma ngingo cianyu ngītūma mūhotage gūthī mwīhaandīte wega.

Kūherithio nī Ūndū wa Kwaga Gwachīka

14 “ ‘No mūngīkaaga kūnjigua, mwage kūhingia maathani macio mothe,

15 na mūngīrega kīrīra gīakwa kīa watho na mūthūūre mawatho makwa, na mwage kūhingia maathani makwa, na nī ūndū ūcio mūthūkie kīrīkanīro gīakwa-rī,

16 Nī na nī nīngamwīka maūdū maya: Nīngamūrehere kīmako, na ndīmūrehere ndwari cia kūmūniina na ūndū wa kūhiūha kwa mūrī kūrīa gūkaamūte maitho, na gūtūme mūrwo nī hinya. Mūkaahaanda mbeū tūhū, nī ūndū ikaarīagwo nī thū cianyu.

17 Nīngamūrūithia ndīmūkīrīre nīguo mūhootwo nī thū cianyu; arīa mamūthūire nīo makaamwathaga, na mūkooraga hatarī mūdū ūmūngatithīe.

18 “ ‘Angīkorwo o na mwekwo maūdū macio mūtikanjigua-rī, ngaakīrīrīria kūmūherithia nī ūndū wa mehia manyu maita mūgwanja.

19 Nīnganiina rūng’athio rwa mwītīo wanyu, na ndūme matu matuīke ta cuuma, nayo thī yūme ītuīke ta gīcango.

20 Mūkaahūthīra hinya wanyu o tūhū, tondū tīri wanyu ndūkagethwo kīndū, kana mītī ya būrūri wanyu īciare maciaro mayo.

21 “ ‘Ningĩ mũngĩthĩ na mbere na mĩthiire ya kũnemera, na mwage kũnjigua, nĩngakĩrĩria kũmũingĩhĩria mahũũra mangĩ maita mũgwanja o ũrĩa mehia manyu magĩrĩrwo nĩ kũherithio.

22 Nĩngamũrehere nyamũ cia gĩthaka imũũkĩrĩre, nacio imũtunye ciana cianyu, na iniine ng’ombe cianyu, o na itũme mũigana wanyu ũnyiihe ũũ atĩ barabara cianyu ciage andũ.

23 “ ‘Ningĩ kũngĩkorwo o na mwekwo maũndũ macio no mũkaarega kũnjookerera na mũgĩthĩ na mbere kũnjũkĩrĩra-rĩ,

24 nĩ na nĩ nĩngamũũkĩrĩra, na nĩngakĩrĩria kũmũhũũra nĩ ũndũ wa mehia manyu maita mangĩ mũgwanja.

25 Nĩngamũrehithĩria rũhiũ rwa njora rũrĩhĩrie kĩrĩkanĩro kĩria mũthũkĩtie. Muorĩra matũũra-inĩ marĩa manene manyu, nĩngamũrehithĩria mũthiro thĩinĩ wanyu, na ndĩmũrekererie moko-inĩ ma thũ cianyu.

26 Rĩria ngaamwehereria makũmbĩ manyu ma irio, andũ-a-nja ikũmi makaarugagĩra mĩgate yanyu riiko rĩmwe, nao macooke kũmũrehera mĩgate iyo ithimĩtwo na ratiri. Mũkaamĩrĩaga na mũtihũũne.

27 “ ‘Ningĩ kũngĩkorwo o na mwekwo maũndũ macio mũtikanjigua-rĩ, no mũthiĩ o na mbere kũnjũkĩrĩra,

28 nĩ na nĩ nĩngamũũkĩrĩra na marakara na nĩ mwene ngĩrĩrĩrie kũmũherithia maita mangĩ mũgwanja nĩ ũndũ wa mehia manyu.

29 Mũkaarĩaga nyama cia ariũ na aarĩ anyu.

30 Ningĩ nĩngananga kũndũ kwanyu kũria gũtũũgĩru, na ndemange magongona manyu ma ũbani na njooke njigĩrĩre ciimba cianyu igũrũ rĩa mĩhianano iyo yanyu itarĩ muoyo, na ndĩmũthũũre.

31 Matũũra manyu marĩa manene nĩngamananga na handũ hanyu harĩa haamũre ndĩhoonũhe, o na ndigakenio nĩ mũtararĩko mwega wa maruta manyu.

32 Nĩngonũha bũrũri ũcio, nginya thũ cianyu iria itũũraga kuo igege.

33 Nĩngamũharagania ndũrĩrĩ-inĩ na njomere rũhiũ rwakwa rwa njora ndĩmũingathie. Naguo bũrũri wanyu ndĩũnũhe, namo matũũra manyu marĩa manene ndĩmanange.

34 Thuutha ũcio, bũrũri ũcio nĩũgakenera mĩaka ya Thabatũ hĩndĩ iyo yothe ũgaakorwo ũkirĩte ihooru, na inyuĩ mũrĩ bũrũri-inĩ wa thũ cianyu; naguo bũrũri nĩũkahurũka, na ũkenere thabatũ ciaguo.

35 Ihinda rĩria bũrũri ũcio ũgaakorwo ũkirĩte ihooru, nĩũkahurũka kũria wagĩte kũhurũka hĩndĩ ya Thabatũ iria mwatũũrĩte kuo.

36 “ ‘Nao arĩa anyu magaatigara, nĩngatũma ngoro ciao inyiitwo nĩ guoya marĩ mabũrũri-inĩ macio ma thũ ciao, o nginya ithangũ rĩabarabario nĩ rũhuho rĩngatũma moore. Nao makoora o ta ũrĩa mũndũ ooragĩra rũhiũ rwa njora, na nĩmakagũũaga o na gũtarĩ mũndũ ũmaingatithĩtie.

37 Makaahĩnganaga makĩũra o ta andũ maroorĩra rũhiũ rwa njora o na gũtarĩ mũndũ ũmaingatithĩtie. Nĩ ũndũ ũcio mũtikahota gwĩtiiria thũ cianyu.

38 Mũgaathirĩra kũu ndũrĩrĩ-inĩ; bũrũri wa thũ cianyu ũkaamũria ũmũniine.

39 Nao andũ anyu arĩa magaatigara nĩmakoora nĩ hinya marĩ kũu bũrũri-inĩ ũcio wa thũ ciao nĩ ũndũ wa mehia mao; o na ningĩ nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao, nĩ makoora nĩ hinya.

40 “ ‘No mangĩkoimbũra mehia mao na mehia ma maithe mao, o na mehia ma kũnemera na ma kũnjũkĩrĩra,

⁴¹ kūrīa gwatūmire ndīmookīrīre nginya ngĩmatwarithia būrūri wa thū ciao, thuutha ūcio rīrīa ngoro icio ciao nyūmū ikenyīihia na ciītīkīre ihūūra rīa mehia mao-rī,

⁴² nīngaririkana kīrīkanīro gīakwa na Jakubu, na kīrīkanīro gīakwa na Isaaka, na kīrīkanīro gīakwa na Iburahīmu, na ndirikane būrūri ūcio.

⁴³ Nīgūkorwo būrūri ūcio nīūgatiganīrio nīo, naguo nīūgakenera Thabatū ciaguo rīrīa ūgaakira ihooru ūtarī nao. Nīmakarīhio mehia mao nī ūndū nīmaregire mawatho makwa na magīthūūra kīrīra gīakwa kīa watho.

⁴⁴ No rīrī, o na gūtariī ūguo, hīndī īyo marī būrūri-inī wa thū ciao, ndikamarega kana ndīmathūūre biū ūndū ūngītūma ndīmaniine biū, thūkie kīrīkanīro gīakwa nao. Nī nī nī Jehova Ngai wao.

⁴⁵ No nī ūndū wao, nīngaririkana kīrīkanīro gīakwa na maithe mao, arīa ndaarutire būrūri wa Misiri mbere ya ndūrīrī nīgeetha nduīke Ngai wao. Nī nī nī Jehova.’ ”

⁴⁶ Icio nīcio irīra cia watho wa kūrūmīrīrwo, na matuīro ma ciira na mawatho marīa Jehova aarīkanīre na andū a Isiraeli Kīrīma-inī gīa Sinai, akīra Musa amamenyithanie kūrī andū a Isiraeli.

27

Gūkūūra Kīndū Kīamūrīrwo Jehova

¹ Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

² “Arīria andū a Isiraeli, ūmeere atīrī: ‘Mūndū o wothe angīkeehīta mwīhītwa wa mwanya wa kwamūrīra Jehova andū, na ūndū wa kūruta indo iria ciiganīre iruta rīu,

³ nīūgaatua irīhi rīa mūndū mūrūme wa kuuma mīaka mīrongo īrī nginya mīaka mīrongo ītandatū rīkorwo rīrī cekerī mīrongo ītano cia betha,* kūrīngana na cekerī† ya handū-harīa-haamūre,

⁴ na aakorwo nī mūndū-wa-nja, ūgaatua irīhi rīkorwo rīrī cekerī mīrongo ītatū.‡

⁵ Aakorwo nī mūndū wa kuuma mīaka ītano nginya mīrongo īrī, ūgaatua irīhi rīa mūndū mūrūme rītuīke nī cekerī mīrongo īrī,§ na irīhi rīa mūndū-wa-nja nī cekerī ikūmi.*

⁶ Aakorwo nī mūndū wa kuuma mweri ūmwe nginya mīaka ītano, ūgaatua irīhi rīa kahī rītuīke nī cekerī ithano cia betha,† na irīhi rīa kairītu nī cekerī ithatū cia betha.‡

⁷ Aakorwo nī mūndū wa mīaka mīrongo ītandatū kana makīrīa, ūgaatua irīhi rīa mūndū mūrūme rītuīke nī cekerī ikūmi na ithano,§ na rīa mūndū-wa-nja nī cekerī ikūmi.*

⁸ Angīkorwo mūndū ūrīa wīhītīte mwīhītwa nī mūthīni mūno ndaangīhota kūrīha irīhi rīrīa rītuītwa, nīagatwara mūndū ūcio kūrī mūthīnjīri-Ngai, ūrīa ūgaatua irīhi rīrīa mūndū ūcio wīhītīte mwīhītwa angīhota kūrīha.

⁹ “ ‘Angīkorwo kīndū kīrīa eeranīre na mwīhītwa nī nyamū īngītīkīrīka īrī iruta kūrī Jehova, nyamū ta īyo īheanītwa kūrī Jehova īrītuīkaga nī nyamūre.

¹⁰ Ndakanamīkūūranie kana amīgarūranie, aige īrīa njega ithenya rīa īrīa njūru, kana aige īrīa njūru ithenya rīa īrīa njega; angīgakūūrania

* 27:3 nī ta nuthu kilo (0.5) † 27:3 nī ta giramu ikūmi na īmwe na nuthu (11:5) ‡ 27:4 nī ta giramu 330 § 27:5 nī ta giramu 220 * 27:5 nī ta giramu 110 † 27:6 nī ta giramu 55 ‡ 27:6 nī ta giramu 33 § 27:7 nī ta giramu 165 * 27:7 nī ta giramu 110

nyamũ ãyo na ãngĩ, cieri ãyo ya mbere na ãyo ya gũkũũranio nĩĩgatuĩka nyamũre.

¹¹ Angĩkorwo kĩndũ kũu ehĩĩte kũruta nĩ nyamũ ãrĩ na thaahu, ãrĩa ãtangĩĩtikĩrĩka ãrĩ iruta kũrĩ Jehova,[†] nyamũ ãyo no nginya ãtwarĩrwo mũthĩnjĩri-Ngai,

¹² ũrĩa ũgaatua kana nĩ njega kana ti njega. Thogora ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agaatua, ũcio nĩguo ũgaatuĩka thogora wayo.

¹³ Angĩkorwo mwene no ende gũkũũra nyamũ ãyo, no nginya ongerere gĩcunjĩ kĩngĩ gĩa ithano harĩ thogora ũrĩa ũtuĩtwo.

¹⁴ “ ‘Mũndũ angĩamũra nyũmba yake ãrĩ kĩndũ kĩamũrĩrwo Jehova, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua itua kana nĩ njega kana ti njega. Thogora ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agaatua, ũcio nĩguo ũgaatuĩka thogora wayo.

¹⁵ Mũndũ ũrĩa wamũrĩte nyũmba yake angĩmĩkũũra-rĩ, no nginya ongerere gĩcunjĩ kĩngĩ gĩa ithano gĩa thogora wayo, nayo nyũmba ãyo nĩĩgatuĩka yake rĩngĩ.

¹⁶ “ ‘Angĩkorwo mũndũ nĩakamũrĩra Jehova gĩcunjĩ kĩa mũgũnda wa nyũmba yao, thogora wago ũgaatuo kũringana na mbeũ iria ãngĩhaandwo, nacio nĩ cekerĩ mĩrongo ãtano cia betha, iria arĩ kĩbaba kĩmwe kĩa omeri[‡] ya mbeũ cia cairi.

¹⁷ Angĩkaamũra mũgũnda wake Mwaka-inĩ wa Jubili, thogora ũrĩa ũtuĩtwo nĩguo ũgaatuĩka thogora wago.

¹⁸ No angĩamũra mũgũnda wake thuutha wa Jubili, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua thogora kũringana na mĩaka ãrĩa ãtigarĩte Jubili ãrĩa ãngĩ ãgĩgaakinya, nago thogora wago nĩũkanyihanyihio.

¹⁹ Mũndũ ũcio wamũrĩte mũgũnda wake angĩenda kũũkũũra, nĩakongerera gĩcunjĩ kĩngĩ gĩa ithano harĩ thogora wago, mũgũnda ũcio ũcooke ũtuĩke wake rĩngĩ.

²⁰ No rĩrĩ, angĩkorwo ndegũkũũra mũgũnda ũcio, kana aakorwo nĩawendeirie mũndũ ũngĩ, mũgũnda ũcio ndũrĩ hĩndĩ ũgaakũũrwo o na rĩ.

²¹ Rĩrĩa mũgũnda ũcio ũkaarekererio Mwaka-inĩ wa Jubili, nĩũgatuĩka mwamũre, o ta mũgũnda wamũrĩrwo Jehova; ũgaatuĩka mũgũnda wa athĩnjĩri-Ngai.

²² “ ‘Nĩngĩ mũndũ angĩkaamũrĩra Jehova mũgũnda ũrĩa agũrĩte, na ti mũgũnda wa nyũmba yao,

²³ mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua thogora wago nginya Mwaka wa Jubili, nake mũndũ ũcio nĩakarĩha irĩhi rĩu mũthenya ũcio taarĩ kĩndũ kĩamũrĩrwo Jehova.

²⁴ Mwaka-inĩ wa Jubili, mũgũnda ũcio nĩũgacokerera mwene ũrĩa wamwendeirie, ũrĩa warĩ mwene mũgũnda ũcio.

²⁵ Thogora wothe ũrĩtuagwo kũringana na cekerĩ ya handũ-harĩhaamũre, nacio nĩ geera mĩrongo ãrĩ harĩ cekerĩ ãmwe.

²⁶ “ ‘Na rĩrĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩamũrĩra Jehova irigithathi rĩa nyamũ, nĩ ũndũ marigithathi mothe nĩ ma Jehova; arĩ ndegwa, kana ng’ondũ, icio nĩ cia Jehova.

²⁷ Angĩkorwo nĩ nyamũ ãmwe ya iria irĩ thaahu, no amĩgũre na thogora ũrĩa ãtuĩrĩrwo, ongerere gĩcunjĩ kĩngĩ gĩa ithano harĩ thogora ũcio. Aakorwo ndekũmĩkũũra, nyamũ ãyo nĩĩkeendio na thogora ũrĩa ũtuĩtwo.

[†] 27:11 Nyamũ iria ciarĩ thaahu nĩ ta ngamũra, mbarathi, na ndigiri. [‡] 27:16 nĩ ta kilo 220

28 “ ‘No gūtiriĩ kīndũ kĩa mūdũ kīrĩa aamūrĩire Jehova, arĩ mūdũ, kana nyamũ, kana mūgũnda wa nyũmba yao, kīngĩendio kana gīkũūrwo; indo ciothe ciamūrĩirwo Jehova nĩ nyamũre harĩ Jehova.

29 “ ‘Na rĩrĩ, gūtiriĩ mūdũ wamūrĩirwo kũūrwo ũngĩkũūrwo; no nginya ooragwo.

30 “ ‘Gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe cia kuuma mūgũnda, arĩ ngano ya mūgũnda kana maciaro ma mĩtĩ, nĩ kĩa Jehova; gĩcunjĩ kũ kĩaamūrĩirwo Jehova.

31 Mūdũ angĩgakũūra gĩcunjĩ gĩaake gĩa ikũmi, no nginya akongerera gĩcunjĩ kīngĩ gĩa ithano harĩ thogora ũrĩa ũtuĩtwo.

32 Gĩcunjĩ gĩa ikũmi gĩothe kĩa rũũru rwa ng’ombe kana rwa mbũri, nyamũ ya ikũmi yothe ĩrĩa ĩhītũkagĩra rungu rwa rũthanju rwa mūrĩithi nĩkamūrĩirwo Jehova.

33 Mūdũ ndagathuure ĩrĩa njega kana ĩrĩa njũru, kana akũũranie. Angĩgakũũrania nyamũ ĩyo na ĩngĩ, cieriĩ, ya mbere na ĩyo ya gũkũũranio, nĩ igatuĩka nyamũre, na icio itingĩkũūrwo.’ ”

34 Macio nĩmo maathani marĩa Jehova aaheire Musa Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai makoniĩ andũ a Isiraeli.

NDARI

Gūtarwo kwa Andū a Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, Jehova akĩarĩria Musa arĩ Hema-inĩ ya Gūtũnganwo kũu Werũ-inĩ wa Sinai mũthenya wa mbere wa mweri wa keerĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ kuuma andũ a Isiraeli moima bũrũri wa Misiri. Akĩmwĩra atĩrĩ:

² “Tara kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli, ũmatare na mbarĩ ciao, na nyũmba ciao ũrĩa itariĩ, mũndũ mũrũme o mũndũ mũrũme andĩkwo rĩitwa rĩake.

³ Wee mũrĩ na Harũni mũtare ikundi cia arũme othe arĩa marĩ Isiraeli, arĩa makinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩhota gũthiĩ ita-inĩ.

⁴ Mũndũ ũmwe kuuma o mũhĩrĩga, na akorwo arĩ mũtongoria wa nyũmba yao, nĩo mekũmũteithia.

⁵ Maya nĩmo marĩitwa ma andũ arĩa marĩmũteithagĩrĩria:

kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni, nĩ Elizuru mũrũ wa Shedeuru;

⁶ kuuma mũhĩrĩga wa Simeoni, nĩ Shelumieli mũrũ wa Zurishadai;

⁷ kuuma mũhĩrĩga wa Juda, nĩ Nahashoni mũrũ wa Aminadabu;

⁸ kuuma mũhĩrĩga wa Isakaru, nĩ Nethaneli mũrũ wa Zuaru;

⁹ kuuma mũhĩrĩga wa Zebuluni, nĩ Eliabu mũrũ wa Heloni;

¹⁰ kuuma ariũ a Jusufu:

kuuma Efiraimu, nĩ Elishama mũrũ wa Amihudu;

kuuma Manase, nĩ Gamalieli mũrũ wa Pedazuru;

¹¹ kuuma mũhĩrĩga wa Benjamini, nĩ Abidani mũrũ wa Gideoni;

¹² kuuma mũhĩrĩga wa Dani, nĩ Ahiezeri mũrũ wa Amishadai;

¹³ kuuma mũhĩrĩga wa Asheri, nĩ Pagieli mũrũ wa Okirani;

¹⁴ kuuma mũhĩrĩga wa Gadi, nĩ Eliasafu mũrũ wa Deueli;

¹⁵ kuuma mũhĩrĩga wa Nafitali, nĩ Ahira mũrũ wa Enani.”

¹⁶ Acio nĩo andũ arĩa maathuurirwo kuuma kũrĩ kĩrĩndĩ gĩa Isiraeli, marĩ atongoria a mũhĩrĩga ya maithe mao ma tene. Nĩo maarĩ atongoria a mũhĩrĩga ya Isiraeli.

¹⁷ Musa na Harũni makĩoya andũ acio maaheetwo marĩitwa mao.

¹⁸ Magĩcooka magĩta kĩrĩndĩ gĩothe hamwe mũthenya wa mbere wa mweri wa keerĩ. Andũ makĩonania rũruka rwao kũringana na mbarĩ na nyũmba ciao, nao arũme arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria makĩandĩkwo, o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake,

¹⁹ o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa. Nĩ ũndũ ũcio akĩmatara marĩ kũu Werũ-inĩ wa Sinai:

²⁰ Kuuma njiaro-inĩ cia Rubeni, mũriũ wa irigithathi wa Isiraeli:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ na nyũmba ciao.

²¹ Kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni maarĩ andũ 46,500.

²² Kuuma njiaro-inĩ cia Simeoni:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, magĩtarwo na makĩandĩkwo o mũndũ

o mündũ na rĩtwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ na nyũmba ciao.

²³ Kuuma mũhĩrĩga wa Simeoni maarĩ andũ 59,300.

²⁴ Kuuma njiaro-inĩ cia Gadi:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mũaka mũrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mündũ o mündũ na rĩtwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

²⁵ Kuuma mũhĩrĩga wa Gadi maarĩ andũ 45,650.

²⁶ Kuuma njiaro-inĩ cia Juda:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mũaka mũrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mündũ o mündũ na rĩtwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

²⁷ Kuuma mũhĩrĩga wa Juda maarĩ andũ 74,600.

²⁸ Kuuma njiaro-inĩ cia Isakaru:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mũaka mũrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mündũ o mündũ na rĩtwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

²⁹ Kuuma mũhĩrĩga wa Isakaru maarĩ andũ 54,400.

³⁰ Kuuma njiaro-inĩ cia Zebuluni:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mũaka mũrongo ĩrĩ kana makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ makĩandĩkwo o mündũ o mündũ na rĩtwa rĩake kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

³¹ Kuuma mũhĩrĩga wa Zebuluni maarĩ andũ 57,400.

³² Kuuma kũrĩ ariũ a Jusufu:

Kuuma njiaro-inĩ cia Efiraimu:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mũaka mũrongo ĩrĩ na makĩria arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mündũ o mündũ na rĩtwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

³³ Kuuma mũhĩrĩga wa Efiraimu maarĩ andũ 40,500.

³⁴ Kuuma njiaro-inĩ cia Manase:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mũaka mũrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ makĩandĩkwo o mündũ o mündũ na rĩtwa rĩake kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

³⁵ Kuuma mũhĩrĩga-inĩ wa Manase maarĩ andũ 32,200.

³⁶ Kuuma njiaro-inĩ cia Benjamini:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mũaka mũrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mündũ o mündũ na rĩtwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

³⁷ Kuuma mũhĩrĩga wa Benjamini maarĩ andũ 35,400.

³⁸ Kuuma njiaro-nĩ cia Dani:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

³⁹ Kuuma mũhĩrĩga wa Dani maarĩ andũ 62,700.

⁴⁰ Kuuma njiaro-inĩ cia Asheri:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

⁴¹ Kuuma mũhĩrĩga wa Asheri maarĩ andũ 41,500.

⁴² Kuuma njiaro-inĩ cia Nafitali:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ kana makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

⁴³ Kuuma mũhĩrĩga wa Nafitali maarĩ andũ 53,400.

⁴⁴ Acio nĩo andũ arĩa maatarirwo nĩ Musa na Harũni na atongoria arĩa ikũmi na eerĩ a Isiraeli, o ũmwe wao arũgamĩrĩire nyũmba yake.

⁴⁵ Andũ othe a Isiraeli arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ kana makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, magĩtarwo kũringana na nyũmba ciao.

⁴⁶ Andũ acio othe marĩ hamwe maarĩ 603,550.

⁴⁷ No rĩrĩ, andũ a nyũmba ya mũhĩrĩga wa Lawi matiataranĩirio hamwe na andũ arĩa angĩ a Isiraeli.

⁴⁸ Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ,

⁴⁹ “Mũtigatare andũ a mũhĩrĩga wa Lawi kana mũmataranĩrie na andũ arĩa angĩ a Isiraeli.

⁵⁰ Handũ ha ũguo-rĩ, amũrai Alawii matuĩke arori a hema ya Ũira, mamenyagĩrĩre indo ciothe ciayo, na kĩndũ o gĩothe kĩa hema ĩyo. Nĩo marĩkuuaga hema ĩyo o na indo ciothe ciayo; na mamĩmenyagĩrĩre na mamĩthiũrũrũkagĩrie na hema ciao.

⁵¹ Rĩrĩa rĩothe hema ĩyo ĩgũthaamio, Alawii acio nĩo marĩmĩambũraga, na rĩrĩa rĩothe hema ĩyo ĩkwambwo-rĩ, Alawii acio nĩo marĩmĩambaga. Mũndũ ũngĩ o na ũrĩkũ angĩkamĩkuhĩrĩria nĩakooragwo.

⁵² Andũ a Isiraeli marĩambaga hema ciao kũringana na ikundi ciao, o mũndũ kambĩ-inĩ yake harĩa bendera yake ĩrĩ.

⁵³ No rĩrĩ, Alawii marĩambaga hema ciao mathiũrũrũkĩrie hema ya Ũira nĩgeetha kĩrĩndĩ kũ kĩa Isiraeli gĩtigakororerwo nĩ mang’ũrĩ ma Ngai. Alawii nĩo marĩhokagĩrwo ũmenyereri wa hema ĩyo ya Ũira.”

⁵⁴ Nao andũ a Isiraeli magĩka maũndũ macio o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

2

Kũbangwo gwa Kambĩ cia Mĩhĩrĩga

¹ Nake Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ,

2 “Andũ a Isiraeli nĩmambage hema ciao irigiĩcĩrie Hema-ya-Gũtũnganwo no irĩ haraaya nayo, o mũndũ arĩ harĩa bendera yake ĩrĩ ĩrĩa ĩrĩ na marũuri ma nyũmba yao.”

3 Mwena wa irathĩro, kũrĩa riũa rĩrathagĩra-rĩ, nĩho ikundi cia kambĩ ya mũhĩrĩga wa Juda ikaamba hema harĩa bendera yao ĩrĩ. Mũtongoria wa andũ a Juda nĩ Nahashoni mũrũ wa Aminadabu.

4 Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 74,600.

5 Mũhĩrĩga wa Isakaru ũkaamba hema ciao mariganĩtie na andũ a Juda. Mũtongoria wa andũ a Isakaru nĩ Nethaneli mũrũ wa Zuaru.

6 Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 54,400.

7 Mũhĩrĩga wa Zebuluni nĩguo ũgaacookerera. Mũtongoria wa andũ a Zebuluni nĩ Eliabu mũrũ wa Heloni.

8 Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 57,400.

9 Andũ othe arĩa maagaĩrwo gũikara kambĩ ya Juda, kũringana na ikundi ciao-rĩ, nĩ andũ 186,400. Acio nĩo makaamba kuumagara.

10 Mwena wa gũthini nĩho ikundi cia kambĩ ya mũhĩrĩga wa Rubeni igaakorwo, harĩa bendera yao ĩrĩ. Mũtongoria wa andũ a Rubeni nĩ Elizuru mũrũ wa Shedeuru.

11 Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 46,500.

12 Mũhĩrĩga wa Simeoni ũkaamba hema ciao mariganĩtie na Rubeni. Mũtongoria wa andũ a Simeoni nĩ Shelumieli mũrũ wa Zurishadai.

13 Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 59,300.

14 Mũhĩrĩga wa Gadi nĩguo ũgũcookerera. Mũtongoria wa andũ a Gadi nĩ Eliasafu mũrũ wa Deueli.

15 Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 45,650.

16 Andũ othe arĩa magagaĩrwo gũikara kambĩ ya Rubeni, kũringana na ikundi ciao-rĩ, nĩ andũ 151,450. Acio nĩo magaatũka a keerĩ kuumagara.

17 Nayo Hema-ya-Gũtũnganwo na kambĩ ya Alawii moimagare marĩ gatagatĩ ga kambĩ icio ingĩ. Makoimagara marũmanĩrĩire kũringana na ũrĩa hema cia kambĩ ciao ciambĩtwo, o kambĩ ĩrĩ handũ hayo nyene o harĩa bendera yao ĩrĩ.

18 Mwena wa ithũiro nĩkuo ikundi cia kambĩ ya mũhĩrĩga wa Efiraimu igũkorwo, o harĩa bendera yao ĩrĩ. Mũtongoria wa andũ a Efiraimu nĩ Elishama mũrũ wa Amihudu.

19 Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 40,500.

20 Mũhĩrĩga wa Manase nĩguo ũkũrigania nao. Mũtongoria wa andũ a Manase nĩ Gamalieli mũrũ wa Pedazuru.

21 Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 32,200.

22 Mũhĩrĩga wa Benjamini nĩguo ũgũcookerera. Mũtongoria wa andũ a Benjamini nĩ Abidani mũrũ wa Gideon.

23 Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 35,400.

24 Andũ othe arĩa maagaĩrwo gũikara kambĩ ya Efiraimu, kũringana na ikundi ciao-rĩ, nĩ andũ 108,100. Acio nĩo marĩthiiga marĩ a gatatũ.

25 Mwena wa gathigathini nĩkuo ikundi cia kambĩ ya mũhĩrĩga wa Dani igũkorwo, harĩa bendera yao ĩrĩ. Mũtongoria wa andũ a Dani nĩ Ahiezeri mũrũ wa Amishadai.

26 Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 62,700.

27 Mũhĩrĩga wa Asheri ũkaamba hema ciao mariganĩtie nao. Mũtongoria wa andũ a Asheri nĩ Pagieli mũrũ wa Okirani.

28 Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 41,500.

29 Mũhĩrĩga wa Nafitali nĩguo ũgũcookerera. Mũtongoria wa andũ a Nafitali nĩ Ahira mũrũ wa Enani.

30 Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 53, 400.

31 Andũ othe arĩa magaiirwo gũikara kambĩ ya Dani nĩ andũ 157,600. Acio nĩo magaaakorwo marĩ a mũthia kuumagara, marĩ harĩa bendera ciao irĩ.

32 Acio nĩo andũ a Isiraeli, arĩa maatarirwo kũringana na nyũmba ciao. Arĩa othe maarĩ kambĩ-inĩ kũringana na ikundi ciao-rĩ, maarĩ andũ 603,550.

33 No rĩrĩ, Alawii matiataranĩrio na andũ arĩa angĩ a Isiraeli, ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

34 Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩika maũndũ mothe marĩa Jehova aathĩte Musa, na tondũ ũcio maambire hema harĩa bendera ciao ciarĩ, na ũguo noguo moimagarire, o mũtongoria na andũ a mũhĩrĩga wake na nyũmba yake.

3

Alawii

1 Ũyũ nĩguo ũhoru wa njiaro cia Harũni na Musa hĩndĩ irĩa Jehova aaririe na Musa Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai.

2 Marĩitwa ma ariũ a Harũni maarĩ Nadabu ũrĩa warĩ irigithathi, na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru.

3 Macio nĩmo marĩitwa ma ariũ a Harũni, nao maarĩ athĩnjĩri-Ngai aitĩrĩrie maguta, arĩa maamũritwo matungatage marĩ athĩnjĩri-Ngai.

4 Na rĩrĩ, Nadabu na Abihu nĩmakuire marĩ mbere ya Jehova rĩrĩa maarutaga igongona na mwaki ũtarĩ mwĩtikĩrie mbere yake Werũ-inĩ wa Sinai. Matiarĩ na ciana cia aanake; nĩ ũndũ ũcio, Eleazaru na Ithamaru nĩo maatungataga marĩ athĩnjĩri-Ngai hĩndĩ irĩa yothe ithe wao Harũni aarĩ muoyo.

5 Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

6 “Rehe andũ a mũhĩrĩga wa Lawi ũmaneane kũrĩ Harũni mũthĩnjĩri-Ngai, nĩguo mamũteithagie.*

7 Marĩrutaga wĩra wa kũmũtungatĩra, na matungatagĩre kĩrĩndĩ kũ gĩothe hau Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo na ũndũ wa kũruta wĩra wa hema ĩyo.

8 Nao marĩmenyagĩrĩra indo ciothe cia Hema-ya-Gũtũnganwo, mahingagie maũndũ marĩa magĩrĩire nĩ gwĩkwo nĩ andũ a Isiraeli na ũndũ wa kũruta wĩra wa hema ĩyo.

9 Neana Alawii acio kũrĩ Harũni na ariũ ake; nĩo andũ a Isiraeli arĩa mekũneanwo kũrĩ we biũ.

10 Amũra Harũni na ariũ ake matungatage marĩ athĩnjĩri-Ngai; mũndũ ũngĩ o wothe ũrĩa ũrĩkuhagĩrĩria harĩa haamũre no nginya ooragwo.”

11 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

* 3:6 Alawii nĩo maateithagĩrĩria athĩnjĩri-Ngai.

12 “Niĩ nĩ niĩ thuurĩte Alawii kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli ithenya rĩa marigithathi ma arũme arĩa marigithathĩtwo nĩ andũ-a-nja othe a Isiraeli. Alawii nĩ akwa,

13 nĩgũkorwo marigithathi mothe nĩ makwa. Hĩndĩ ĩrĩa ndooragire marigithathi mothe ma Misiri, noguo ndeyamũrĩre marigithathi mothe ma Isiraeli, marĩ ma mũndũ kana ma nyamũ. Macio nĩ makwa kũmbe. Niĩ nĩ niĩ Jehova.”

14 Ningĩ Jehova akĩira Musa kũu Werũ-inĩ wa Sinai atĩrĩ,

15 “Tara Alawii† kũringana na nyũmba ciao na mbarĩ ciao. Tara arũme othe arĩa makinyĩtie mweri ũmwe na makĩria.”

16 Nĩ ũndũ ũcio, Musa akĩmatara o ta ũrĩa aathĩtwo nĩ kiugo kĩa Jehova.

17 Maya nĩmo marĩitwa ma ariũ a Lawi:

Nĩ Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

18 Maya nĩmo marĩitwa ma mbarĩ cia Agerishoni:

Nĩ Libini na Shimei.

19 Mbarĩ cia Akohathu ciarĩ:

Amuramu, na Iziharu na Hebironi, na Uzieli.

20 Mbarĩ cia Amerari:

ciarĩ Mahali na Mushi.

Ici nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Alawii, kũringana na nyũmba ciao.

21 Gerishoni aarĩ na mbarĩ cia Alabini na Ashimei; ici nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Agerishoni.

22 Arũme arĩa othe maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria arĩa maatarirwo maarĩ andũ 7,500.

23 Mbarĩ icio cia Agerishoni ciarĩ ciambe hema ciao mwena wa ithũiro, thuutha wa Hema-ĩrĩa-Nyamũre.

24 Mũtongoria wa nyũmba cia Agerishoni aarĩ Eliasafu mũrũ wa Laeli.

25 Hau Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo-rĩ, Agerishoni nĩo maarĩ na wĩra wa kũmenyerera Hema-ĩyo-Nyamũre na hema, na ciandarũa cia kũmĩhumbĩra, na gĩtambaya gĩa gũcuurio itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo,

26 na itambaya cia gũcuurio cia kũirigĩra nja, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero rĩa nja ĩrĩa ĩthiũrũkĩirie Hema ĩyo nyamũre na kĩgongona na mĩhĩndo, na indo ciothe iria ikonainie na wĩra wacio.

27 Kohathu aarĩ na mbarĩ cia Aamuramu, na Aiziharu, na Ahebironi, na Auzieli; icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Akohathu.

28 Arũme arĩa othe maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria maarĩ andũ 8,600. Wĩra wa Akohathu warĩ wa kũmenyerera harĩa haamũre.

29 Mbarĩ cia Akohathu ciarĩ ciambage hema mwena wa gũthini wa Hema-ĩrĩa-Nyamũre.

30 Mũtongoria wa nyũmba cia mbarĩ cia Akohathu aarĩ Elizafani mũrũ wa Uzieli.

31 Wĩra wao warĩ wa kũmenyerera ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro, na metha, na mũtĩ ũrĩa wa kũigĩrĩrwo matawa, na igongona, na indo cia gũtũmĩrwo harĩa haamũre, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa kũhakanĩa, o na indo ciothe ciakonainie na mũhũthĩrĩre wacio.

32 Mũtongoria mũnene wa Alawii aarĩ Eleazaru mũrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. Nĩwe watuirwo mũrũgamĩrĩri wa arĩa maamenyagĩrĩa harĩa haamũre.

† 3:15 Alawii matiathiiaga mbaara-inĩ. Kĩu nĩkĩo kĩagiragia matarwo maakinyia mĩaka mĩrongo ĩrĩ ta andũ arĩa angĩ.

³³ Merari aarĩ na mbarĩ cia Amahali na Amushi; icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Merari.

³⁴ Arũme arĩa othe maatarirwo arĩa maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria maarĩ andũ 6,200.

³⁵ Mũtongoria wa nyũmba cia mbarĩ ya Merari aarĩ Zurieli mũrũ wa Abihaili; nao maarĩ maambage hema mwena wa gathigathini wa Hema-ĩrĩa-Nyamũre.

³⁶ Amerari maamũrirwo mamenyagĩrĩre buremu ya hema ĩrĩa yaamũritwo, na mĩgĩko yayo, na itugĩ, na itina ciacio, o na indo ciothe ciayo cia wĩra, na indo ciothe ciakonainie na mũhũthĩrĩre wacio,

³⁷ o na mamenyagĩrĩre itugĩ iria ciirigĩte nja yayo hamwe na itina ciacio, na higĩ cia hema na mĩhĩndo yayo.

³⁸ Musa na Harũni na ariũ ake maarĩ mambage hema ciao mwena wa irathĩro wa Hema-ĩyo-Nyamũre, mang'etheire irathĩro, o hau mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo. Wĩra wao warĩ wa kũmenyerera harĩa haamũre ithenya rĩa andũ a Isiraeli. Mũndũ ũngĩ o wothe ũngĩakuhĩrĩrie hau haamũre aarĩ ooragwo.

³⁹ Alawii arĩa othe maatarirwo ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa na Harũni kũringana na mbarĩ ciao, hamwe na arũme othe arĩa maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria, maarĩ andũ 22,000.

⁴⁰ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, "Tara marigithathi ma arũme othe ma andũ a Isiraeli arĩa makinyĩtie mweri ũmwe na makĩria, na wandĩke marĩitwa mao.

⁴¹ Nyamũrĩra Alawii handũ ha marigithathi mothe ma andũ a Isiraeli; o naguo ũhiũ wa Alawii ũwaamũre handũ ha marigithathi mothe ma mahiũ ma andũ a Isiraeli. Nĩ nĩ nĩ Jehova."

⁴² Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩtara marigithathi mothe ma andũ a Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte.

⁴³ Marigithathi mothe ma arũme arĩa maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria, maandĩkwo na marĩitwa mao, maarĩ andũ 22,273.

⁴⁴ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

⁴⁵ "Amũra Alawii handũ ha marigithathi mothe ma andũ a Isiraeli, naguo ũhiũ wa Alawii ũwaamũre handũ ha mahiũ mao. Alawii megũtuĩka akwa. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

⁴⁶ Gũkũura marigithathi macio 273 ma andũ a Isiraeli, acio makĩrĩte mũigana wa Alawii-rĩ,

⁴⁷ oya cekerĩ ithano‡ irũgamĩrĩre o mũndũ, kũringana na cekerĩ ya handũ-harĩa-haamũre, ĩrĩa ũritũ wayo ũrĩ gera mĩrongo ĩrĩ.

⁴⁸ Mbeeca icio cia gũkũura andũ a Isiraeli acio makĩrĩte-rĩ, cinengere Harũni na ariũ ake."

⁴⁹ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩũngania mbeeca cia gũkũura andũ acio maakĩrĩte mũigana wa andũ arĩa maakũũritwo nĩ Alawii.

⁵⁰ Kuuma kũrĩ marigithathi ma andũ a Isiraeli, akĩũngania betha ya ũritũ wa cekerĩ 1,365§ kũringana na cekerĩ ya handũ-harĩa-haamũre.

⁵¹ Musa akĩnengera Harũni na ariũ ake mbeeca icio ciakũũrĩte andũ, o ta ũrĩa aathĩtwo nĩ kiugo kĩa Jehova.

‡ 3:47 nĩ ta giramu 55 § 3:50 nĩ ta kilo 15

4

Akohathu

¹ Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ:

² “Thĩinĩ wa Alawii-rĩ, tarai rũhonge rwa Akohathu kũringana na mbarĩ ciao na nyũmba ciao.

³ Mũtare arũme othe a ũkũrũ wa kuuma mũaka mũrongo ãtatũ nginya mũaka mũrongo ãtano arĩa mokaga gũtungata wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

⁴ “Ũyũ nĩguo wĩra wa Akohathu thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo: wĩra wao nĩ kũmenyerera indo iria theru mũno.

⁵ Rĩrĩa kambĩ ãgũthaama-rĩ, Harũni na ariũ ake marĩtoonyaga thĩinĩ wa hema ãyo makaruta gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa kũhakania na makahumbĩra ithandũkũ rĩa Ũira nakĩo.

⁶ Ningĩ marĩhumbĩre na gĩthii kĩa njũũa cia pomboo, na maare gĩtambaya kĩa rangi wa bururu mũtheri igũrũ rĩacio, na matoonyie mũtĩ ya kũrĩkuua handũ hayo.

⁷ “Nao maare gĩtambaya kĩa rangi wa bururu igũrũ rĩa metha ya mũgate ãrĩa ãigagwo mbere ya Jehova, na mamĩgĩrĩre thaani, na thaani, nene na mbakũri, na ndigithũ cia magongona ma kũnyuuo; na mũgate ãrĩa ãigagwo hau hĩndĩ ciothe ãikare o hau igũrũ.

⁸ Macooke maigĩrĩre gĩtambaya kĩa rangi wa gakarakuũ igũrũ rĩa indo icio na ningĩ mahumbĩre gĩtambaya kũ na njũũa cia pomboo, na matoonyie mũtĩ ya kũrĩkuua handũ hayo.

⁹ “Ningĩ moe gĩtambaya kĩa rangi wa bururu, mahumbĩre mũtĩ ũrĩa wa kũigĩrĩrwo matawa marĩa mamũrĩkaga, hamwe na matawa maguo, na magathĩ ma gũtinia ndaambĩ, na thaani cia mũrarĩ wa ndaambĩ, na ndigithũ cia gwĩkĩrwo maguta ma matawa macio.

¹⁰ Ningĩ makũnje mũtĩ ũcio na indo ciaguo ciothe ciohetwo na gĩthii kĩa njũũa cia pomboo, na macigĩrĩre igũrũ rĩa gĩkuui gĩacio.

¹¹ “Nĩ maare gĩtambaya kĩa rangi wa bururu igũrũ rĩa kĩgongona gĩa thahabu, na makĩhumbĩre na gĩthii kĩa njũũa cia pomboo, na matoonyie mũtĩ ãrĩa ya gũgĩkuua handũ hayo.

¹² “Ningĩ moe indo ciothe iria ihũthagĩrwo ũtungata-inĩ wa handũ-harĩa-haamũre, macikũnje na gĩtambaya kĩa rangi wa bururu, macihumbĩre na gĩthii kĩa njũũa cia pomboo, na maciigĩrĩre igũrũ rĩa gĩkuui gĩacio.

¹³ “Ningĩ nĩ marute mũhu kuuma kĩgongona-inĩ gĩa gĩcango, na maare gĩtambaya kĩa rangi wa ndathi igũrũ rĩakĩo.

¹⁴ Ningĩ maigĩrĩre indo ciothe iria ihũthagĩrwo gũtungata kĩgongona-inĩ, nacio nĩ hamwe na ngĩo cia mwaki, na njibe, na icakũri, na mbakũri cia kũminjaminjĩria. Igũrũ rĩakĩo nĩ maare gĩthii kĩa njũũa cia pomboo na matoonyie mũtĩ ya gũgĩkuua handũ hayo.

¹⁵ “Thuutha wa Harũni na ariũ ake kũrĩkia kũhumbĩra indo ciothe theru o na indo ciothe nyamũre, na rĩrĩa andũ a kambĩ mehaarĩria gũthaama-rĩ, ariũ a Akohathu nao moke makuue indo icio. No matikanahutie indo icio nyamũre matigakue. Akohathu acio nĩo magaakuua indo iria irĩ thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹⁶ “Elezaru mũrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, nĩwe ũrĩmenyagĩrĩra maguta ma gwakia tawa, na ũbumba ũrĩa ũnungaga wega, na mũtu ũrĩa ũrutagwo hĩndĩ ciothe, o na maguta marĩa maitanagĩrĩrio. Nĩwe ũrĩmenyagĩrĩra Hema-ĩyo-Nyamũre ãrĩ yothe

na indo iria ciothe irĩ thĩnĩ wayo, nĩcio indo iria nyamũre ciĩkĩrĩtwo kuo, na indo cia wĩra.”

¹⁷ Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ,

¹⁸ “Menyererai mbarĩ cia mũhĩrĩga wa Akohathu matikaneherio kuuma kũrĩ Alawii.

¹⁹ Nĩguo matũũre muoyo na matikae gũkua rĩrĩa mangĩkuhĩrĩria indo iria theru mũno-rĩ, mekagĩrei ũũ: Harũni na ariũ ake nĩo marĩtoonyaga handũ harĩa hatheru, na makagaĩra o mũndũ wĩra wake na kĩrĩa egũkuua.

²⁰ No ariũ a Kohathu matikanatoonye thĩnĩ kuona indo iria theru o na hanini, nĩguo matigaakue.”

Agerishoni

²¹ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

²² “Tara Agerishoni o nao kũringana na nyũmba ciao na mbarĩ ciao.

²³ Ũtare arũme othe a ũkũrũ wa kuuma mũaka mũrongo ĩtatũ nginya mũaka mũrongo ĩtano arĩa mokaga gũtungata wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

²⁴ “Ũyũ nĩguo ũtungata wa mbarĩ cia Agerishoni rĩrĩa mekũruta wĩra na gũkuua mũrigo:

²⁵ Nĩo marĩkuuaga itambaya cia gũcuurio cia Hema-ĩrĩa-Nyamũre, na Hema-ya-Gũtũnganwo, na indo cia kũmĩhumbĩra, o na gĩthii kĩa njũũa cia pomboo cia kũmĩhumbĩra na igũrũ, na itambaya cia gũcuurio cia itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo,

²⁶ na itambaya cia gũcuurio iria cia kũirigĩra nja ĩrĩa ĩthiũrũrũkĩirie Hema-ĩyo-Nyamũre na kĩgongona, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero-inĩ, na mũhĩndo na indo ciothe itũmagĩrwo ũtungata-inĩ wayo. Agerishoni acio nĩo marĩrutaga wĩra wothe ũrĩa wagĩrĩre kũrutwo na indo ĩcio.

²⁷ ũtungata wao wothe, ũrĩ wa gũkuua mũrigo kana wa kũruta wĩra ũngĩ, ũrĩrutagwo ũtongoretio nĩ Harũni na ariũ ake. Nĩ inyuĩ mũrĩmagayagĩra wĩra wao wa kĩrĩa gĩothe marĩkuuaga.

²⁸ Ũcio nĩguo ũtungata wa mbarĩ ya Agerishoni Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo. Wĩra wao ũrĩrutagwo ũtongoretio nĩ Ithamaru mũrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai.

Amerari

²⁹ “Tara Amerari kũringana na mbarĩ na nyũmba ciao.

³⁰ Tara arũme othe a ũkũrũ wa kuuma mũaka mũrongo ĩtatũ nginya mũaka mũrongo ĩtano arĩa mokaga gũtungata wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

³¹ Ũyũ nĩguo wĩra wao ũrĩa marĩrutaga magĩtungata Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo: wĩra wao nĩ gũkuuaga buremu cia Hema-ĩyo-Nyamũre, na mũgĩko yayo, na itugĩ na ĩtina ciacio,

³² o ũndũ ũmwe na itugĩ iria ciirigĩte nja hamwe na ĩtina ciacio, na higĩ cia hema na mũhĩndo, na indo ciothe ciacio na kĩndũ gĩothe gĩkonainie na kũruta wĩra ũcio. Gayagĩra o mũndũ indo iria agĩrĩrwo nĩ gũkuua.

³³ Ũcio nĩguo ũtungata wa mbarĩ ya Amerari rĩrĩa marĩrutaga wĩra Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo, matongoretio nĩ Ithamaru mũrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai.”

Gũtara Mbarĩ cia Alawii

³⁴ Na rĩrĩ, Musa, na Harũni, na atongoria a kĩrĩndĩ nĩmatarire Akohathu acio kũringana na mbarĩ na nyũmba ciao.

³⁵ Arūme othe a ūkūrū wa kuuma mīaka mīrongo itatū nginya mīaka mīrongo itano arīa mookire gūtungata wīra-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo,

³⁶ matarītwo na mbarī ciao, maarī andū 2,750

³⁷ Ūcio nīguo warī mūigana wa andū othe arīa maarī a mbarī cia Akohathu arīa maatungataga thīinī wa Hema-ya-Gūtūnganwo. Musa na Harūni maamatarire kūrīngana na ūrīa Jehova aathīte Musa.

³⁸ Agerishoni maatarirwo kūrīngana na mbarī na nyūmba ciao.

³⁹ Arūme othe a ūkūrū wa kuuma mīaka mīrongo itatū nginya mīaka mīrongo itano arīa mookire gūtungata wīra-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo,

⁴⁰ matarītwo na mbarī na nyūmba ciao, maarī andū 2,630.

⁴¹ Ūcio nīguo warī mūigana wa mbarī cia Agerishoni arīa maatungataga thīinī wa Hema-ya-Gūtūnganwo. Musa na Harūni maamatarire kūrīngana na watho wa Jehova.

⁴² Amerari maatarirwo kūrīngana na mbarī na nyūmba ciao.

⁴³ Arūme othe a ūkūrū wa kuuma mīaka mīrongo itatū nginya mīaka mīrongo itano arīa mookire gūtungata wīra-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo,

⁴⁴ matarītwo na mbarī ciao, maarī andū 3,200.

⁴⁵ Ūcio nīguo warī mūigana wa mbarī cia Amerari. Musa na Harūni maamatarire kūrīngana na ūrīa Jehova aathīte Musa.

⁴⁶ Nī ūndū ūcio, Musa na Harūni na atongoria a Isiraeli magītara Alawii othe kūrīngana na mbarī ciao na nyūmba ciao.

⁴⁷ Arūme othe a ūkūrū wa kuuma mīaka mīrongo itatū nginya mīaka mīrongo itano arīa mookire kūruta wīra wa gūtungata na gūkuua Hema-ya-Gūtūnganwo,

⁴⁸ mūigana wao warī andū 8,580.

⁴⁹ Kūrīngana na watho wa Jehova ūrīa aathīte Musa, mūdū o mūdū nīagayagīrwo wīra wake, na akeerwo kīrīa egūkuua. Ūguo nīguo maatarirwo, o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

5

Gūtherio gwa Kambī

¹ Nake Jehova akīira Musa atīrī,

² “Atha andū a Isiraeli maingate kuuma kambī-inī yao mūdū o wothe ūrūarīte mūrīmū wa ngoothi ūrīa ūngīgwatanio, kana mūdū ūrī na handū o na ha he kuura, kana mūdū ūrī na thaahu nī ūndū wa kūhutia kīimba.

³ Ingata arūme o na andū-a-nja; ūmaingate nja ya kambī nīguo matigathaahie kambī yao kūrīa nī ndūūranagia na inyuī.”

⁴ Ūguo noguo andū a Isiraeli meekire; makīruta andū acio nja ya kambī. Magūka o ūrīa Jehova aathīte Musa gwīkwo.

Irīhi rīa Mahītia

⁵ Ningī Jehova akīira Musa atīrī,

⁶ “Īra andū a Isiraeli atīrī, ‘Rīrīa mūdū mūrūme kana mūdū-wa-nja angīhītīria mūdū ūrīa ūngī na njīra o yothe, na nī ūndū ūcio aage kwīhokeka harī Jehova-rī, mūdū ūcio nī mūhītia,

⁷ na no nginya oimbūre mehīa marīa ekīte. No nginya arute irīhi rīothe nī ūndū wa mahītia macio make, na ongerere gīcunjī gīa ithano kūrī irīhi rīu, anengere mūdū ūcio ahītīrie.

8 No mündũ ũcio angĩkorwo ndarĩ na mündũ wa nyũmba yao ũria ũngĩrĩhwo nĩ ũndũ wa ihĩtia rĩu, irĩhi rĩu rĩrĩtuĩkaga rĩa Jehova, na no nginya rĩnengerwo mũthĩnjĩri-Ngai rĩrĩ hamwe na ndũrũme ya kũrutwo igongona rĩa horohio nĩ ũndũ wake.

9 Maruta mothe maamũre marĩa andũ a Isiraeli marĩrehagĩra mũthĩnjĩri-Ngai-rĩ, marĩtuĩkaga make.

10 Iheo cia o mündũ iria nyamũre nĩ ciake we mwene, no kĩria angĩhe mũthĩnjĩri-Ngai, gĩgaatuĩka kĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũcio.’ ”

Ũhoro Ũkoniĩ Mũtumia Ũtarĩ Mwĩhokeku

11 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

12 “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Mũtumia wa mündũ angĩhĩngĩcania mĩthiire yake, atuĩke ti mwĩhokeku harĩ we

13 na ũndũ wa gũkoma na mündũ ũngĩ, na ũndũ ũcio ũhithwo mũthuuriwe na thaahu wake wage kũmenyeka (tondũ hatirĩ mũira wa kũmuumbũra, na ndaakorereirwo agĩka ũndũ ũcio-rĩ),

14 na mũthuuriwe aigũre mũtumia wake ũiru na amwĩkũũire atĩ nĩethaahĩtie, kana amũiguire ũiru na amwĩkũũire o na akorwo atethaahĩtie,

15 hĩndĩ iyo nĩatware mũtumia wake harĩ mũthĩnjĩri-Ngai. Ningĩ no nginya atware gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba ĩmwe* ya mũtu wa cairi nĩ ũndũ wa mũtumia wake. Ndagaitĩrĩrie mũtu ũcio maguta kana awĩkĩre ũbumba, nĩ ũndũ rĩu nĩ iruta rĩa mũtu rĩrutagwo nĩ ũndũ wa ũiru, iruta rĩa mũtu rĩa kĩririkano, rĩa kũririkania ihĩtia rĩu.

16 “ ‘Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatwara mũtumia ũcio amũrũgamie mbere ya Jehova.

17 Acooke oe maaĩ maamũre marĩ ndigithũ-inĩ ya rĩũmba, na ahakũre rũkũngũ hau thĩ ya Hema-ĩria-Nyamũre arwĩkĩre maaĩ-inĩ macio.†

18 Mũthĩnjĩri-Ngai aarĩkia kũrũgamia mũtumia ũcio mbere ya Jehova, nĩakamuohora njuĩrĩ yake, acooke amũnengere iruta rĩu rĩa kĩririkano rĩa mũtu nĩ ũndũ wa ũiru arĩnyiite na moko, nake mũthĩnjĩri-Ngai we mwene akorwo anyiĩtie maaĩ macio marũrũ marĩa marehaga kĩrumi.

19 Mũthĩnjĩri-Ngai acooke ehĩtithie mũtumia ũcio, amwĩre atĩrĩ, “Angĩkorwo hatirĩ mündũ ũngĩ ũkomete nawe, na ndũhĩngĩcanĩtie mĩthiire yaku ũgethaahia hĩndĩ ĩria ũrĩ na mũthuuri-rĩ, maaĩ maya marũrũ marĩa marehaga kĩrumi maroaga gũgwĩka ũũru.

20 No angĩkorwo nĩũhĩngĩcanĩtie mĩthiire yaku ũrĩ na mũthuuri na ũgethaahia nĩ ũndũ wa gũkoma na mündũ ũngĩ tiga mũthuuriguo-rĩ,”

21 hĩndĩ iyo mũthĩnjĩri-Ngai nĩakehĩtithia mũtumia ũcio na mwĩhĩtwa ũyũ ũrehanagĩra kĩrumi, oige atĩrĩ, “Jehova arotũma andũ anyu makũrume na magũkaane, rĩria agaatumã kĩero gĩaku kĩhinyare na nda yaku ĩmbe.

22 Namo maaĩ maya marehaga kĩrumi marotoonya mwĩrĩ waku, nayo nda yaku ĩmbe na kĩero gĩaku kĩhinyare.”

“ ‘Nake mũtumia ũcio acooke oige atĩrĩ, “Ameni, nĩgũtuĩke ũguo.”

23 “ ‘Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakandĩka irumi icio ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo, acooke acithambĩrie maaĩ-inĩ macio marũrũ.

24 Nĩagatumã mũtumia ũcio anyue maaĩ macio marũrũ marehaga kĩrumi, namo maaĩ macio mamũtoonye na matũme aigwe ruo rũnene mũno.

* 5:15 nĩ ta kilo 2 † 5:17 Maaĩ matheru hamwe na rũkũngũ monanagia ituĩro rĩa Ngai kũrĩ mündũ ũria ũhĩtĩtie.

²⁵ Mũthĩnjĩri-Ngai acooke oe iruta rĩu rĩa mũtu nĩ ũndũ wa ũiru kuuma moko-inĩ ma mũtumia ũcio, arĩthũngũthie mbere ya Jehova, na acooke arĩrehe kĩgongona-inĩ.

²⁶ Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio arũme ngundi ĩmwe ya mũtu ũcio ũrutĩtwo ũrĩ wa kĩririkano na aũcinĩre igũrũ rĩa kĩgongona; thuutha ũcio atũme mũtumia ũcio anyue maaĩ macio.

²⁷ Angĩkorwo nĩethaahĩtie na ti mwĩhokeku harĩ mũthuuriwe-rĩ, rĩrĩa akaanyuithio maaĩ macio marehaga kĩrumi, nĩ makaamũtoonya matũme aigue ruo rũnene mũno, na nda yake ĩmbe na kĩero gĩaake kĩhinyare, nake atuĩke thaahu kũrĩ andũ ao.

²⁸ No rĩrĩ, angĩkorwo mũtumia ũcio ndethaahĩtie na akorwo nĩ mũthingu-rĩ, ndagatuuo mũhĩtia, na nĩakahota kũgĩa na ciana.

²⁹ “ Ũyũ nĩguo watho wa ũiru rĩrĩa mũtumia angĩhĩngĩciana mĩthiĩre yake, ethaahie o arĩ na mũthuuri,

³⁰ kana rĩrĩa mũndũ mũrũme angĩnyĩtwo nĩ ũiru nĩ ũndũ nĩegwĩkũũa mũtumia ũcio wake. Mũthĩnjĩri-Ngai arĩmũrũgamagia mbere ya Jehova na arũmĩrĩre watho ũcio wothe.

³¹ Mũthuuriwe nĩagatuuo ndarĩ na ihĩtia o na rĩrĩkũ, no mũtumia ũcio nĩwe ũgaacookerewo nĩ mehia make.’ ”

6

Mũnaziri

¹ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

² “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja angĩenda kwĩhĩta mwĩhĩtwa wa mwanya, ũrĩ mwĩhĩtwa wa kwĩyamũrĩra Jehova atuĩke Mũnaziri,*

³ no nginya atige kũnyua ndibei o na indo iria ingĩ ngagatu cia kũnyua, na ndakananyue thiki ĩthondeketwo kuuma kũrĩ ndibei kana kĩndũ kĩngĩ kĩgagatu gĩa kũnyua. Ndakananyue maaĩ ma thabibũ, kana arĩe thabibũ, kana thabibũ iria nyũmithie.

⁴ Hĩndĩ ĩrĩa yothe arĩkoragwo arĩ Mũnaziri, ndakanarĩe kĩndũ gĩa kuuma he mũthabibũ, irĩ mbegũ kana makoni.

⁵ “ ĩhinda rĩothe rĩa mwĩhĩtwa ũcio wa kwĩyamũra, ndakanenjwo mũtwe. No nginya aikarage arĩ mũtheru o nginya ihinda rĩake rĩa kwĩyamũrĩra Jehova rĩthire; no nginya areke njuĩrĩ cia mũtwe wake ikũre iraihe.

⁶ ĩhinda rĩu rĩothe eyamũrĩre Jehova ndakanakuhĩrĩrie kĩimba.

⁷ O na ithe, kana nyina, kana mũrũ wa nyina, kana mwarĩ wa nyina angĩkua, ndakanethaahie nĩ ũndũ wao, tondũ arĩ na rũũri rwa kwĩyamũrĩra Ngai mũtwe.

⁸ ĩhinda rĩothe rĩa kwĩyamũra gwake arĩkoragwo aamũrĩrwo Jehova.

⁹ “ Mũndũ angĩkua gĩkuũ kĩa narua arĩ ho, naguwo ũndũ ũcio ũthaahie njuĩrĩ ĩrĩa aamũrĩte, no nginya enjwo mũtwe mũthenya wake wa gũtherio, na nĩguo wa mũgwanja.

¹⁰ Ningĩ mũthenya wa ĩnana no nginya atware ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ harĩ mũthĩnjĩri-Ngai hau itonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

* **6:2** Mũndũ nĩangĩehĩtire mwĩhĩtwa wa gũtuĩka Mũnaziri kwa ihinda, kana mũtũũrĩre wake wothe. Aciari nĩmangĩehĩtire mwĩhĩtwa handũ ha ciana ciao. Mũnaziri ndetĩkĩrĩtio kũnyua kĩndũ kĩgagatu, kwenja njuĩrĩ kana nderu, o na kana kũhutia kĩndũ gĩkuũ.

11 Nake mũthĩnjĩri-Ngai arute ĩmwe ĩtuĩke igongona rĩa kũhoroherio mehia, nayo ĩyo ĩngĩ ĩtuĩke nĩ iruta rĩa njino nĩguo ahoroherio, nĩ ũndũ nĩehĩtie nĩgũkorwo arĩ hamwe na kĩimba. Mũthenya o ro ũcio no nginya aamũrĩre Jehova mũtwe wake rĩngĩ.

12 No nginya eyamũrĩre Jehova ihinda rĩu rĩa kwĩyamũra, na no nginya arute gatũrũme ka mwaka ũmwe gatuĩke ka igongona rĩa mahĩtia. Mĩthenya ĩrĩa mĩhĩtũku ndĩgũtarwo, tondũ nĩathaahirio ihinda rĩrĩa eyaamũrĩte.

13 “ ‘Na rĩrĩ, ũyũ nĩguo watho wa Mũnaziri ihinda rĩake rĩa kwĩyamũrĩra Ngai rĩathira. Nĩakarehwo itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

14 Hau nĩho akaarehe maruta make harĩ Jehova, namo nĩ: gatũrũme ka mwaka ũmwe gatarĩ na kaũũgũ gatuĩke ka iruta rĩa njino, na kamwatĩ ka mwaka ũmwe karĩ igongona rĩa kũhoroheria mehia, na ndũrũme ĩmwe ĩtarĩ na kaũũgũ ĩrĩ iruta rĩa ũiguano,

15 hamwe na maruta ma mũtu na maruta ma kũnyuuo, na gĩkabũ kĩa mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũimbia, na keki cia mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, na tũmĩgate tũhũthũ tũhakĩtwo maguta.

16 “ ‘Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaiga indo icio mbere ya Jehova, na acooke arute igongona rĩa kũhoroheria mehia o na iruta rĩa njino.

17 Nĩakarehe gĩkabũ kũ kĩa mĩgate ĩtarĩ mĩimbie na arute ndũrũme ĩyo ĩrĩ igongona rĩa ũiguano kũrĩ Jehova, hamwe na igongona rĩayo rĩa mũtu na rĩa indo cia kũnyuuo.

18 “ ‘Nĩngĩ hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, Mũnaziri no nginya enjwo njuĩrĩ ĩrĩa aamũrĩte. Nĩakoya njuĩrĩ ĩyo na amĩkie mwaki-inĩ ũrĩa ũrĩ rungu rwa igongona rĩu rĩa ũiguano.

19 “ ‘Thuutha wa Mũnaziri ũcio kwenjwo njuĩrĩ yake ya kwĩyamũra, mũthĩnjĩri-Ngai nĩ akoya kĩa nde gĩtherũkĩtio kĩa ndũrũme ĩyo, na keki na tũmĩgate tũrĩa tũhũthũ kuuma gĩkabũ-inĩ kũ, cieri ĩtarĩ ndawa ya kũimbia.

20 Mũthĩnjĩri-Ngai acooke acithũngũthie mbere ya Jehova, ĩtuĩke igongona rĩa gũthũngũthio; nĩ nyamũre, na nĩ cia mũthĩnjĩri-Ngai, hamwe na gĩthũri kĩrĩa gĩthũngũthĩtio, o na kiero kĩrĩa kĩrutĩtwo. Thuutha ũcio Mũnaziri no anyue ndibei.

21 “ ‘Ũcio nĩguo watho wa Mũnaziri ũrĩa wĩhĩtaga kũrutĩra Jehova indo kũringana na ũrĩa eyaamũrĩte, hamwe na kĩrĩa kĩngĩ gĩothe angĩhota kũruta. No nginya ahingie mwĩhĩtwa ũrĩa ehĩtĩte, kũringana na watho wa Mũnaziri.’”

Kĩrathimo kĩa Mũthĩnjĩri-Ngai

22 Nĩngĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

23 “ ‘Ĩra Harũni na ariũ ake atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo mũrĩrathimaga andũ a Isiraeli. Meragei atĩrĩ:

24 “ ‘ ‘Jehova arokũrathima,
na akũmenyagĩrĩre;

25 Jehova arotũma ũthiũ wake ũkwarĩre,
na agũkinyagĩrie wega wake;

26 Jehova arogũtiirĩra gĩthiithi gĩake,
na akũhe thayũ.”

27 “Nĩ ũndũ ũcio athĩnjĩri-Ngai nĩmarĩgwetaga rĩtwa rĩakwa kũrĩ andũ a Isiraeli, na nĩ nĩndĩmarathimaga.”

7

Maruta Hĩndĩ ya Kwamũrwo kwa Hema-ĩrĩa-Nyamũre

¹ Rĩrĩa Musa aarĩkirie kũhaanda Hema-ĩrĩa-Nyamũre, nĩamĩitĩrĩrie maguta o na akĩmĩamũrĩra Jehova hamwe na indo ciayo ciothe. Ningĩ agĩitĩrĩria kĩgongona maguta, na agĩkĩamũra hamwe na indo ciakĩo ciothe.

² Ningĩ atongoria a Isiraeli, atongoria a nyũmba ciao arĩa maarĩ atongoria a mĩhĩrĩga arĩa maarũgamĩrĩire andũ arĩa maatarĩtwo, makĩrehe maruta.

³ Maareheire Jehova iheo ikuuĩtwo nĩ ngaari ithathatũ cia ng'ombe irĩ humbĩre, hamwe na ndegwa ikũmi na igĩrĩ, ndegwa ĩmwe ĩkarutwo nĩ o mũtongoria, na ngaari ĩmwe ĩkarutwo nĩ atongoria eerĩ. Indo icio nĩcio maarehire mbere ya Hema-ĩrĩa-Nyamũre.

⁴ Nake Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ:

⁵ “Itĩkĩra indo icio kuuma kũrĩ o, nĩguo ihũthĩrwo wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo. Ũciheane kũrĩ Alawii o ta ũrĩa wĩra wa mũndũ o mũndũ ũkũbatara.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩoya ngaari icio na ndegwa icio agĩciheana kũrĩ Alawii.

⁷ Aaheire Agerishoni ngaari igĩrĩ na ndegwa inya, o ta ũrĩa wĩra wao wabataraga,

⁸ ningĩ akĩhe Amerari ngaari inya na ndegwa inyanya, o ta ũrĩa wĩra wao wabataraga. Othe maatongoragio nĩ Ithamaru mũrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai.

⁹ No Musa ndaigana kũhe Akohathu kĩndũ o nakĩ, tondũ wĩra wao warĩ wa gũkuuaga indo iria nyamũre na ciande ciao, nĩgũkorwo ũcio nĩguo warĩ wĩra ũrĩa meehokeirwo.

¹⁰ Rĩrĩa kĩgongona gĩaitĩrĩrio maguta, atongoria nĩmarehire maruta mao nĩguo kĩamũrwo, na makĩmaiga mbere ya kĩgongona kũ.

¹¹ Nĩ ũndũ Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ, “O mũthenya, mũtongoria ũmwe arĩrehaga maruta make nĩ ũndũ wa kwamũrwo gwa kĩgongona.”

¹² Mũndũ ũrĩa warehire maruta make mũthenya wa mbere aarĩ Nahashoni mũrũ wa Aminadabu wa mũhĩrĩga wa Juda.

¹³ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩmwe rĩa mĩrongo itatũ,* na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja,† cierĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ĩmwe yaiyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

¹⁴ na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi,‡ ĩiyũrĩtio ũbumba;

¹⁵ na gatagwa kamwe, na ndũrũme ĩmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, Nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

¹⁶ na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

¹⁷ na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano na tũtũrũme tũtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Nahashoni mũrũ wa Aminadabu.

¹⁸ Mũthenya wa keerĩ Nethaneli mũrũ wa Zuaru, mũtongoria wa Aisakaru, nake akĩrehe maruta make.

* 7:13 nĩ ta kilo ĩmwe na nuthu (1:5) † 7:13 nĩ ta kilo robo ithatũ (0.75) ‡ 7:14 nĩ ta giramu
110

19 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ïmwe ya betha ya ùritũ wa cekeri igana rĩmwe rĩa mĩrongo ïtatũ, na mbakũri ïmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ùritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja, cieriĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ïmwe yaiyũritio mũtu ùrĩa mũhinyu mũno ùtukanĩtio na maguta, ùrĩ iruta rĩa mũtu;

20 na thaani ïmwe nene ya thahabu ya ùritũ wa cekeri ikũmi, ïiyũritio ùbumba;

21 na gategwa kamwe, na ndũrũme ïmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ùmwe, nĩ ùndũ wa iruta rĩa njino;

22 na thenge ïmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

23 na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano na tũtũrũme tũtano twa mwaka ùmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ùiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Nethaneli mũrũ wa Zuaru.

24 Mũthenya wa gatatũ Eliabu mũrũ wa Heloni, mũtongoria wa andũ a Zebuluni, nake akĩrehe maruta make.

25 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ïmwe ya betha ya ùritũ wa cekeri igana rĩmwe rĩa mĩrongo ïtatũ, na mbakũri ïmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ùritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja, cieriĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ïmwe yaiyũritio mũtu ùrĩa mũhinyu mũno ùtukanĩtio na maguta, ùrĩ iruta rĩa mũtu;

26 na thaani ïmwe nene ya thahabu ya ùritũ wa cekeri ikũmi, ïiyũritio ùbumba;

27 na gategwa kamwe, na ndũrũme ïmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ùmwe, nĩ ùndũ wa iruta rĩa njino;

28 na thenge ïmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

29 na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano na tũtũrũme tũtano twa mwaka ùmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ùiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Eliabu mũrũ wa Heloni.

30 Mũthenya wa kana, Elizuru mũrũ wa Shedeuru, mũtongoria wa andũ a Rubeni, nake akĩrehe maruta make.

31 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ïmwe ya betha ya ùritũ wa cekeri igana rĩmwe rĩa mĩrongo ïtatũ, na mbakũri ïmwe ya kũminjaminjĩria ya betha ya ùritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja, cieriĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ïmwe yaiyũritio mũtu ùrĩa mũhinyu mũno ùtukanĩtio na maguta, ùrĩ iruta rĩa mũtu;

32 na thaani ïmwe nene ya thahabu ya ùritũ wa cekeri ikũmi, ïiyũritio ùbumba;

33 na gategwa kamwe, na ndũrũme ïmwe, na gatũrũme ka mwaka ùmwe, nĩ ùndũ wa iruta rĩa njino;

34 na thenge ïmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

35 na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano na tũtũrũme tũtano twa mwaka ùmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ùiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Elizuru mũrũ wa Shedeuru.

36 Mũthenya wa gatano, Shelumieli mũrũ wa Zurishadai, mũtongoria wa andũ a Simeoni, nake akĩrehe maruta make.

37 Indo iria aarutire ciarĩ thaani ïmwe ya betha ya ùritũ wa cekeri igana rĩa mĩrongo ïtatũ, na mbakũri ïmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ùritũ wa cekeri mĩrongo mũgwanja, cieriĩ kũringana na gĩthimo gĩa

cekeri ya harĩa haamũre, na o ïmwe ïiyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukaniĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

³⁸ na thaani ïmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ïiyũrĩtio ũbumba;

³⁹ na gategwa kamwe, na ndũrũme ïmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

⁴⁰ na thenge ïmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

⁴¹ na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano, na tũtũrũme tũtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Shelumieli mũrũ wa Zurishadai.

⁴² Mũthenya wa gatandatũ Eliasafu mũrũ wa Deueli, mũtongoria wa andũ a Gadi, nake akĩrehe maruta make.

⁴³ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ïmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩa mũrongo ïtatũ, na mbakũri ïmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mũrongo mũgwanja, cierĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ïmwe ïiyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukaniĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

⁴⁴ na thaani ïmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ïiyũrĩtio ũbumba;

⁴⁵ na gategwa kamwe, na ndũrũme ïmwe, na gatũrũme ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

⁴⁶ na thenge ïmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

⁴⁷ na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano, na tũtũrũme tũtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Eliasafu mũrũ wa Deueli.

⁴⁸ Mũthenya wa mũgwanja Elishama mũrũ wa Amihudu, mũtongoria wa andũ a Efiraimu, nake akĩrehe maruta make.

⁴⁹ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩa mũrongo ïtatũ, na mbakũri ïmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mũrongo mũgwanja, cierĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ïmwe ïiyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukaniĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

⁵⁰ na thaani ïmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ïiyũrĩtio ũbumba;

⁵¹ na gategwa kamwe, na ndũrũme ïmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

⁵² na thenge ïmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

⁵³ na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano, na tũtũrũme tũtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Elishama mũrũ wa Amihudu.

⁵⁴ Mũthenya wa kanana Gamalieli mũrũ wa Pedazuru, mũtongoria wa andũ a Manase, nake akĩrehe maruta make.

⁵⁵ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ïmwe ya betha ya ũritũ wa cekeri igana rĩa mũrongo ïtatũ na mbakũri ïmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekeri mũrongo mũgwanja, cierĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekeri ya harĩa haamũre, na o ïmwe ïiyũrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukaniĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

⁵⁶ na thaani ïmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekeri ikũmi, ïiyũrĩtio ũbumba;

⁵⁷ na gategwa kamwe, na ndūrūme ĩmwe, na gatūrūme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

⁵⁸ na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

⁵⁹ na ndegwa igĩrĩ, na ndūrūme ithano, na thenge ithano, na tūtūrūme tūtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Gamalieli mūrũ wa Pedazuru.

⁶⁰ Mũthenya wa kenda, Abidani mūrũ wa Gideoni, mūtongoria wa andũ a Benjamini, nake akĩrehe maruta make.

⁶¹ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekerĩ igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekerĩ mĩrongo mũgwanja, cierĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekerĩ ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩyūrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

⁶² na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekerĩ ikũmi, ĩyūrĩtio ũbumba;

⁶³ na gategwa kamwe, na ndūrūme ĩmwe, na gatūrūme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

⁶⁴ na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

⁶⁵ na ndegwa igĩrĩ, na ndūrūme ithano, na thenge ithano, na tūtūrūme tūtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Abidani mūrũ wa Gideoni.

⁶⁶ Mũthenya wa ikũmi Ahiezeri mūrũ wa Amishadai, mūtongoria wa andũ a Dani, nake akĩrehe maruta make.

⁶⁷ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekerĩ igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekerĩ mĩrongo mũgwanja, cierĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekerĩ ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩyūrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

⁶⁸ na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekerĩ ikũmi, ĩyūrĩtio ũbumba;

⁶⁹ na gategwa kamwe, na ndūrūme ĩmwe, na gatūrūme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

⁷⁰ na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

⁷¹ na ndegwa igĩrĩ, na ndūrūme ithano, na thenge ithano, na tūtūrūme tūtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Ahiezeri mūrũ wa Amishadai.

⁷² Mũthenya wa ikũmi na ũmwe, Pagieli mūrũ wa Okirani, mūtongoria wa andũ a Asheri, nake akĩrehe maruta make.

⁷³ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa cekerĩ igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekerĩ mĩrongo mũgwanja, cierĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekerĩ ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩyūrĩtio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu;

⁷⁴ na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekerĩ ikũmi, ĩyūrĩtio ũbumba;

⁷⁵ na gategwa kamwe, na ndūrūme ĩmwe, na gatūrūme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino;

⁷⁶ na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

⁷⁷ na ndegwa igĩrĩ, na ndūrūme ithano, na thenge ithano na tūtūrūme

tūtano twa mwaka ūmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ūiguano. Ici n̄cio indo iria ciarutirwo nĩ Pagieli mūrũ wa Okirani.

⁷⁸ Mũthenya wa ikūmi na ĩrĩ Ahira mūrũ wa Enani, mūtongoria wa andũ a Nafitali, nake akĩrehe maruta make.

⁷⁹ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ūritũ wa cekerĩ igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ūritũ wa cekerĩ mĩrongo mũgwanja, cierĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekerĩ ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩyũrĩtio mũtu ūrĩa mũhinyu mũno ūtukanĩtio na maguta, ūrĩ iruta rĩa mũtu;

⁸⁰ na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ūritũ wa cekerĩ ikūmi, ĩyũrĩtio ūbumba;

⁸¹ na gategwa kamwe, na ndũrũme ĩmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ūmwe, nĩ ūndũ wa iruta rĩa njino;

⁸² na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia;

⁸³ na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano, na tũtũrũme tūtano twa mwaka ūmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ūiguano. Ici n̄cio indo iria ciarutirwo nĩ Ahira mūrũ wa Enani.

⁸⁴ Maya nĩmo maarĩ maruta ma atongoria a andũ a Isiraeli nĩ ūndũ wa kwamũrwo gwa kĩgongona rĩrĩa gĩaitagĩrĩrio maguta: ciarĩ thaani cia betha ikūmi na igĩrĩ na mbakũri cia betha cia kũminjaminjĩria ikūmi na igĩrĩ na thaani nene cia thahabu ikūmi na igĩrĩ.

⁸⁵ Thaani o ĩmwe ya betha yarĩ na ūritũ wa cekerĩ igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri o ĩmwe ya kũminjaminjĩria yarĩ na ūritũ wa cekerĩ mĩrongo mũgwanja. Thaani cia betha ciothe ciarĩ na ūritũ wa cekerĩ ngiri igĩrĩ na magana mana,§ kũringana na gĩthimo gĩa cekerĩ ya harĩa haamũre.

⁸⁶ Thaani iria nene ikūmi na igĩrĩ cia thahabu ciyũrĩtio ūbumba ciarĩ na ūritũ wa cekerĩ ikūmi o ĩmwe, kũringana na gĩthimo gĩa cekerĩ ya harĩa haamũre. Thaani icio nene cia thahabu ciothe ciarĩ na ūritũ wa cekerĩ igana rĩa mĩrongo ĩrĩ.*

⁸⁷ Mũigana wothe wa nyamũ cia kũrutwo igongona rĩa njino warĩ tũtegwa ikūmi na twĩrĩ, na ndũrũme ikūmi na igĩrĩ na tũtũrũme ikūmi na twĩrĩ twa mwaka ūmwe, hamwe na maruta ma cio ma mũtu. Thenge ikūmi na igĩrĩ ciarutirwo irĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia.

⁸⁸ Mũigana wa nyamũ ciothe cia igongona rĩa ūiguano ciarĩ ndegwa mĩrongo ĩrĩ na inya, na ndũrũme mĩrongo ĩtandatũ, na thenge mĩrongo ĩtandatũ, na tũtũrũme mĩrongo ĩtandatũ twa mwaka ūmwe. Macio nĩmo maarĩ maruta ma kwamũrwo gwa kĩgongona thuutha wa kĩarĩkia gũitĩrĩrio maguta.

⁸⁹ Rĩrĩa Musa atoonyire Hema-ya-Gũtũnganwo kwaria na Jehova-rĩ, n̄aiguire mũgambo ūkĩmwarĩria kuuma gatagatĩ ka makerubi marĩa meerĩ maarĩ igũrũ rĩa gĩtĩ gĩa tha, igũrũ rĩa ithandũkũ rĩa Ūira. Nake Jehova akĩmwarĩria.

8

Kũgwatia Matawa

¹ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

§ 7:85 nĩ ta kilo 28 * 7:86 nĩ ta kilo ĩmwe na nuthu (1.5)

² “Arīria Harūni, ūmwīre atīrī, ‘Hīndī īrīa ūrībangaga matawa marīa mūgwanja, mabangage nīguo ūtheri wamo waragīre mwena wa na mbere wa mūtī ūcio wa kūigīrīrwo matawa.’ ”

³ Harūni agīlka o ta ūguo; akībanga matawa macio amaroretie mwena ūrīa ūtheri wamo watheragīra hau mbere ya mūtī ūcio maaigagīrīrwo, o ta ūrīa Jehova aathīte Musa gwīkwo.

⁴ Mūtī ūcio wa kūigīrīrwo matawa wathondeketwo ūū: wathondeketwo na thahabu ya gūturwo, kuuma gītina-inī kīaguo o nginya kūrīa mahūa maguo maarī. Mūhianīre wa mūtī ūcio wa kūigīrīrwo matawa wathondeketwo o ta ūrīa mūhianīre waguo wonetio Musa nī Jehova.

Kwamūra Alawii

⁵ Nake Jehova akīra Musa atīrī:

⁶ “Oya Alawii ūmeherie kuuma kūrī andū arīa angī a Isiraēli, ūmatherie mathirwo nī thaahu.

⁷ Ūkīmatheria ūgeekaga ūū: Maminjaminjīrie maaī ma kūmatheria thaahu; macooke menje njuīrī cia mīrī yao kūdū guothe na mathambie nguoa ciao, nīguo metherie.

⁸ Ningī ūreke moe gategwa hamwe na iruta rīako rīa mūtu ūrīa mūhinyu mūno ūtukanītio na maguta; nawe ūcooke woe gategwa kangī ga keerī ga kūrutwo igongona rīa kūhoroherio mehia.

⁹ Ūrehe Alawii acio mbere ya Hema-ya-Gūtūnganwo, na ūcooke wīte kīrīndī gīothe kīa andū a Isiraēli hamwe.

¹⁰ Ūrehe Alawii acio mbere ya Jehova, nao andū a Isiraēli mamaigīrīre moko mītwe.

¹¹ Nake Harūni arutīre Jehova Alawii acio hau mbere yake taarī igongona rīa gūthūngūthio rīrutītwo nī andū a Isiraēli, nīguo maikarage mehaarīrie kūruta wīra wa Jehova.

¹² “Thuutha ūcio Alawii maigīrīre moko mao mītwe ya ndegwa icio, ūcirutīre Jehova, īmwe ītuīke ya igongona rīa kūhoroherio mehia na īyo īngī ītuīke iruta rīa njino, nīgeetha Alawii mahoroherio.

¹³ Reke Alawii marūgame mbere ya Harūni na ariū ake, na ūcooke ūmarutīre Jehova taarī igongona rīa gūthūngūthio.

¹⁴ Ūguo nīguo ūkaamūra Alawii, ūmeherie kuuma kūrī andū arīa angī a Isiraēli, nao Alawii acio matuīke akwa.

¹⁵ “Warīkia gūtheria Alawii acio na kūmaruta matuīke ta igongona rīa gūthūngūthio-rī, nīmarutage wīra wao Hema-inī-ya-Gūtūnganwo.

¹⁶ Acio nīo andū a Isiraēli arīa mekūheanwo kūrī nī biū. Ndīmeyoeire marī akwa ithenya rīa marigithathi ma ciana cia tūhī kuuma kūrī mūtumia o wothe Mūisiraēli.

¹⁷ Irigithathi o rīothe rīa njamba gūkū Isiraēli, kana nī rīa mūdū kana nī rīa nyamū-rī, nī rīakwa. Rīrīa ndooragire marigithathi mothe kūu būrūri wa Misiri-rī, hīndī īyo nīguo ndaamaamūrire matuīke akwa mwene.

¹⁸ Na nī nī njoete Alawii ithenya rīa marigithathi mothe ma ciana cia tūhī thīnī wa Isiraēli.

¹⁹ Thīnī wa andū a Isiraēli othe-rī, nīheanīte Alawii matuīke iheo kūrī Harūni na ariū ake, na marutage wīra Hema-inī-īno-ya-Gūtūnganwo handū ha andū a Isiraēli, na mamahorohagīrie nīgeetha andū a Isiraēli matikae kūniinwo na mūthiro hīndī īrīa mangīkuhīrīria handū-harīa-haamūre.”

²⁰ Musa, na Harūni marī na kīrīndī kū gīothe kīa andū a Isiraēli magīlka Alawii o ta ūguo Jehova aathīte Musa.

21 Alawii acio magĩtheria na magĩthambia nguo ciao. Harũni nake agĩcooka akĩmaruta ta igongona rĩa gũthũngũthio mbere ya Jehova, na akĩmahoroheria nĩguo amatherie.

22 Thuutha ũcio, Alawii magĩtoonya Hema-inĩ-ĩyo-ya-Gũtũnganwo marutage wĩra wao marũgamĩrĩrwo nĩ Harũni na ariũ ake. Magĩka Alawii acio o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa gwĩkwo.

23 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

24 “Ũndũ ũyũ nĩguo ũkonĩ Alawii: Atĩrĩ, arũme othe arĩa mahingĩtie mĩaka mĩrongo iĩrĩ na ĩtano na makĩria nĩo marĩkaga kũruta wĩra Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo,

25 no mahingia mĩaka mĩrongo ĩtano-rĩ, no nginya mahurũke kuuma wĩra ũcio wao wa gũtungata, matigacooke kũruta wĩra.

26 No rĩrĩ, no mateithagĩrĩrie ariũ a ithe wao rĩrĩa mekũruta wĩra Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo, no-o ene matikarute wĩra ũcio. ũguo nĩguo ũrĩgayagĩra Alawii wĩra ũrĩa marĩrutaga.”

9

Gĩathĩ-gĩa-Bathaka

1 Nake Jehova akĩarĩria Musa kũu Werũ-inĩ wa Sinai mweri-inĩ wa mbere wa mwaka wa keerĩ thuutha wa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri, akĩmwĩra atĩrĩ,

2 “Ĩra andũ a Isiraeli makũngũyagĩre Gĩathĩ-kĩa-Bathaka ihinda rĩrĩa rĩtuĩtwo.

3 Kũngũyagĩrai gĩathĩ kũu ihinda rĩrĩa rĩtuĩtwo, hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri ũyũ, kũringana na mawatho makĩo mothe na mũtabarĩre wakĩo.”

4 Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩira andũ a Isiraeli makũngũire Gĩathĩ-kĩa-Bathaka.

5 Nao magĩka o ro ũguo kũu Werũ-inĩ wa Sinai hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa mbere. Andũ a Isiraeli magĩka maũndũ mothe o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

6 No amwe ao matingĩakũngũire Gĩathĩ-kĩa-Bathaka mũthenya ũcio nĩ ũndũ nĩmagwatĩtwo nĩ thaahu nĩ ũndũ wa kũhutania na kĩimba kĩa mũndũ. Nĩ ũndũ ũcio magĩka kũrĩ Musa na Harũni mũthenya o ro ũcio

7 makĩira Musa atĩrĩ, “Nĩ tũnyitĩtwo nĩ thaahu nĩ ũndũ wa kũhutania na kĩimba kĩa mũndũ, no nĩ kĩ gĩgũtũma tũgĩrio kũneana indo cia kũrutĩra Jehova tũrĩ hamwe na andũ a Isiraeli arĩa angĩ ihinda rĩrĩa rĩtuĩtwo?”

8 Musa akĩmacookeria atĩrĩ, “Etererai nyambe ndũirie ũhoru wa ũrĩa Jehova egwathana ũhoru wanyu.”

9 Jehova agĩcooka akĩira Musa atĩrĩ,

10 “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ: ‘Rĩrĩa mũndũ wanyu o na ũrĩkũ kana njiaro cianyu marĩ na thaahu nĩ ũndũ wa kũhutania na kĩimba kĩa mũndũ, kana akorwo arĩ rũgendo-inĩ-rĩ, mũndũ ũcio o nake no akũngũire Gĩathĩ-kĩa-Bathaka ya Jehova.

11 Marĩkũngũyagĩra gĩathĩ kũu hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa keerĩ. Marĩrĩaga gatũrũme na mĩgate ĩtarĩ mĩkĩre ndawa ya kũmbia na nyeni ndũrũ.

12 Matikanatigie gacunjĩ o na kamwe karaare nginya rũciinĩ kana moine ihĩndĩ rĩako o na rĩmwe. Rĩrĩa megũkũngũira Gĩathĩ-kĩa-Bathaka ĩyo no nginya marũmagĩrĩre mũtabarĩre wakĩo wothe.

¹³ No mündũ angĩkorwo ndarĩ na thaahu, na ndathiĩte rūgendo, na aage gũkũngũira Gĩathĩ-kĩa-Bathaka, mündũ ũcio nĩakaingatwo athengio kuuma kũrĩ andũ ao, nĩ ũndũ ndaareheire Jehova indo iria arutagĩrwo ihinda rĩrĩa rĩtuĩtwo. Mündũ ũcio nĩagacookererwo nĩ mehia make mwene.

¹⁴ “ ‘Mũgeni ũikaranĩtie na inyuĩ na ende gũkũngũira Gĩathĩ-kĩa-Bathaka ya Jehova-rĩ, no nginya eke ũguo kũringana na watho na mũtabarĩre wakĩo. No nginya mũgĩage na mũtabarĩre ya mũthemba ũmwe kũrĩ mũgeni na kũrĩ mündũ ũrĩa ũciarĩrwo bũrũri wanyu.’ ”

Itu Igũrũ rĩa Hema-ĩrĩa-Nyamũre

¹⁵ Mũthenya ũrĩa Hema-ĩrĩa-Nyamũre, o Hema-ĩyo-ya-Ũira yaambirwo-rĩ, itu rĩkĩmĩhumbĩra. Kuuma hwaĩ-inĩ nginya rūciinĩ itu rĩu rĩarĩ igũrũ rĩa Hema-ĩyo-Nyamũre na itu rĩu rĩkoonagwo rĩhaana ta mwaki.

¹⁶ Ũguo nĩguo gwathiire na mbere gũikara; itu rĩkamĩhumbĩra ũtukũ na rĩkoonagwo rĩhaana ta mwaki.

¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa yothe itu rĩu rĩeheraga kuuma harĩ hema ĩyo, andũ a Isiraeli makoimagara magathiĩ; na rĩrĩ, itu rĩu rĩarũgamĩra handũ, andũ a Isiraeli makaamba hema ciao ho.

¹⁸ Jehova aathana-rĩ, andũ a Isiraeli makoimagara magathiĩ, na aathana rĩngĩ makaamba hema ciao. Hĩndĩ ĩrĩa yothe itu rĩu rĩaikara igũrũ rĩa Hema-ĩyo-Nyamũre, maikaraga o hau kambĩ.

¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa itu rĩaikara igũrũ rĩa Hema-ĩyo-Nyamũre kahinda karaaya-rĩ, andũ a Isiraeli magaathĩkĩra Jehova na makaaga kuumagara.

²⁰ Mahinda mamwe itu rĩu rĩaikaraga igũrũ rĩa Hema-ĩyo-Nyamũre o matukũ manini; no Jehova aathana makaamba hema, na ningĩ aathana, makoimagara magathiĩ.

²¹ Mahinda mamwe itu rĩu rĩaikaraga o kuuma hwaĩ-inĩ nginya rūciinĩ, na itu rĩehera rūciinĩ-rĩ, makoimagara magathiĩ. Kana nĩ mũthenya kana nĩ ũtukũ, hĩndĩ o yothe itu rĩu rĩehera nao makoimagara magathiĩ.

²² Itu rĩu rĩngĩaikarire igũrũ rĩa hema ĩyo mũthenya ĩrĩ, kana mweri, kana mwaka, andũ a Isiraeli maikaraga kũu kambĩ, na matingĩoimagarire mathĩ, no itu rĩu rĩehera makoimagara magathiĩ.

²³ Jehova aathana makaamba hema, na ningĩ Jehova aathana makoimagara magathiĩ. Maathĩkagĩra watho wa Jehova kũringana na ũrĩa aathaga Musa.

10

Tũrumbeta twa Betha

¹ Jehova akĩira Musa atĩrĩ:

² “Thondeka tũrumbeta twĩrĩ, ũtũthondeke na betha ndure, tũhũthagĩrwo gwĩtaga kĩrĩndĩ hamwe, o na twa gwĩta andũ moime kambĩ moimagare mathĩ.

³ Hĩndĩ ĩrĩa tũrumbeta tweerĩ twahuhwo hamwe, kĩrĩndĩ gĩothe gĩkongana harĩwe hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

⁴ Angĩkorwo no karumbeta kamwe kahuhwo-rĩ, atongoria, nĩo anene a mbarĩ cia Isiraeli, nĩo marĩũnganaga harĩwe.

⁵ Rĩrĩa karumbeta kahuhwo na mũgambo mũnene, mũhĩrĩga ĩrĩa ĩkarĩte mwena wa irathĩro ĩkoimagara.

⁶ Karumbeta ga keerĩ kahuhwo na mũgambo mũnene, andũ a kambĩ cia mwena wa gũthini makoimagara. Mũgambo ũcio mũnene nĩguo kĩmenyithia gĩa kuumagara.

⁷ Nĩgeetha kĩrĩndĩ kĩũngane-rĩ, huhagai tũrumbeta, no ti na mĩhuhĩre ta ĩyo ĩngĩ.

⁸ “Ariũ a Harũni, acio athĩnjĩri-Ngai, nĩo marĩhuhaga tũrumbeta tũu. Ũndũ ũcio ũtuĩke watho wa gũtũũrio nĩ inyuĩ na njiarwa iria igooka.

⁹ Rĩrĩa mũgũthĩ mbaara ĩrĩ bũrũri wanyu kĩũmbe mũkarũe na thũ iria imũhinyagĩrĩria-rĩ, huhagai tũrumbeta na mũgambo mũnene. Hĩndĩ ĩyo Jehova Ngai wanyu nĩakamũririkana na amũhonokie kuuma kũrĩ thũ cianyu.

¹⁰ Ningĩ mahinda manyu ma gũkena, nĩmo ma ciathĩ cianyu iria njathane, na ciathĩ cia Karũgamo ka Mweri, nĩ mũrĩhuhaga tũrumbeta nĩ ũndũ wa maruta ma njino na maruta ma ũiguano, na nĩmo magaatũka kĩririkano kĩanyu mbere ya Ngai wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai Wanyu.”

Andũ a Isiraeli Kuuma Sinai

¹¹ Mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ wa mweri wa keerĩ mwaka-inĩ wa ĩrĩ, itu nĩrĩeherire kuuma hema-inĩ ĩrĩa nyamũre ya Ũira.

¹² Nao andũ a Isiraeli makiumagara kuuma Werũ wa Sinai magĩthĩ kuuma handũ hamwe nginya harĩa hangĩ, o nginya rĩrĩa itu rĩu rĩarũgamire Werũ-inĩ wa Parani.

¹³ Nao makiumagara, arĩ riita rĩa mbere, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

¹⁴ Ikundi cia kambĩ ya Juda nĩcio cioimagarire mbere, irũmĩrĩre bendera yao. Nake Nahashoni mũrũ wa Aminadabu nĩwe warĩ mũtongoria wao.

¹⁵ Nethaneli mũrũ wa Zuaru nĩwe warĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Isakaru,

¹⁶ nake Eliabu mũrũ wa Heloni nĩwe warĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Zebuluni.

¹⁷ Ningĩ Hema-ĩrĩa-Nyamũre ĩkĩambũrwo, nao Agerishoni na Amerari, arĩa maamĩkuuaga, makiumagara.

¹⁸ Nacio ikundi cia kambĩ ya Rubeni ikĩrũmĩrĩra ikundi cia Juda, irũmĩrĩre bendera yao. Elizuru mũrũ wa Shedeuru nĩwe warĩ mũtongoria wao.

¹⁹ Shelumieli mũrũ wa Zurishadai nĩwe warĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Simeoni,

²⁰ nake Eliasafu mũrũ wa Deueli nĩwe warĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Gadi.

²¹ Nao Akohathu makiumagara makuũite indo iria nyamũre. Hema-ĩrĩa-Nyamũre yarĩ ĩkorwo yaambĩtwo matanakinya.

²² Nacio ikundi cia kambĩ ya Efiraimu ikĩrũmĩrĩra ikundi cia Rubeni, irũmĩrĩre bendera yao. Elishama mũrũ wa Amihudu nĩwe warĩ mũtongoria wao.

²³ Gamalieli mũrũ wa Pedazuru nĩwe warĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Manase,

²⁴ nake Abidani mũrũ wa Gideoni nĩwe warĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Benjamini.

²⁵ Kũrigĩrĩria-rĩ, ikundi cia kambĩ ya Dani ikiumagara irĩ thuutha wa icio ingĩ ciothe, ikiumagara irũmĩrĩre bendera yao. Ahiezeri mũrũ wa Amishadai nĩwe warĩ mũtongoria wao.

²⁶ Pagieli mũrũ wa Okirani nĩwe watongoragia gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Asheri,

²⁷ nake Ahira mũrũ wa Enani nĩwe watongoragia gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Nafitali.

²⁸ Ũguo nĩguo ikundi cia andũ a Isiraeli ciarũmanĩrĩre ikiumagara.

²⁹ Na rĩrĩ, Musa akĩira Hobabu mũrũ wa Reueli ũrĩa Mũmidiani ũrĩa warĩ mũthoni-we atĩrĩ, “Nĩtũroimagara tũthĩ kũrĩa Jehova aatwĩrire ũhoro wakuo atĩrĩ, ‘Nĩngamũhe kũndũ kũu.’ Ũka tũthĩ nawe, na nĩtũgũgwĩka maũndũ mega, nĩ ũndũ Jehova nĩerĩire Isiraeli maũndũ mega.”

³⁰ Hobabu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, ndigũũka; no ngũcooka bũrũri witũ na kũrĩ andũ aitũ.”

³¹ No Musa akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaita ndũgatũtuge. Wee nĩũũ kũndũ kũrĩa tũngĩamba hema ciitũ gũkũ werũ-inĩ, na no ũtuĩke maitho maitũ.

³² Ũngĩtwarana na ithuĩ-rĩ, nĩtũrĩkũgayagĩra kĩrĩa gĩothe kĩega Jehova arĩtũheaga.”

³³ Nĩ ũndũ ũcio makiumagara moimĩte hau kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova, magĩthĩ rũgendo rwa mĩthenya ĩtatũ. Narĩo ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩgĩthĩ rĩmatongoretie mĩthenya ĩyo ĩtatũ, nĩguo rĩkamacarĩre handũ ha kũhurũka.

³⁴ Narĩo ĩtu rĩa Jehova rĩakoragwo igũrũ rĩao o mũthenya makiumagara kuuma kambĩ.

³⁵ Hĩndĩ ĩrĩa yothe ithandũkũ rĩoimagario, Musa akoiga atĩrĩ, “Jehova, arahũka!

Thũ ciaku irohurunjũka;
thũ ciaku irokũũrĩra.”

³⁶ Hĩndĩ ĩrĩa rĩaigwo thĩ, akoiga atĩrĩ, “Jehova cookerera ngiri ici cia Isiraeli itangĩtarĩka.”

11

Mwaki Kuuma kũrĩ Jehova

¹ Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli magĩteta nĩ ũndũ wa moritũ mao, nakuo gũteta kwao gũkĩiguuo nĩ Jehova, na rĩrĩa aamaiguire, agĩakanwo nĩ marakara, nago mwaki ũkiuma kũrĩ Jehova, ũgĩakana gatagatĩ kao, na ũgĩcina ndeere imwe cia kambĩ.

² Rĩrĩa andũ acio maakaĩire Musa, Musa akĩhooya Jehova, nago mwaki ũcio ũkĩhora.

³ Nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagĩtuo Tabera, tondũ mwaki ũcio woimĩte kũrĩ Jehova nĩwakanĩte gatagatĩ kao.

Tũmakia-arũme Tuumĩte kũrĩ Jehova

⁴ Kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩarũmanĩrĩre nao makiuma bũrũri wa Misiri gĩkĩambĩrĩria kwĩrĩrĩria irio cia mĩthemba ĩngĩ, na o rĩngĩ andũ a Isiraeli makĩambĩrĩria kũrĩra, makiuga atĩrĩ, “Naarĩ korwo tũrĩ na nyama cia kũrĩa!

⁵ Nĩtũkũrĩrikana thamaki ĩria twarĩĩaga kũu bũrũri wa Misiri tũtekũgũra, o na marengi ma mĩthemba mĩthemba, na itũngũrũ cia mahuti, na itũngũrũ ĩria ndungu, o na itũngũrũ thumu.

⁶ No rĩu, tũtirĩ na wendo wa kũrĩa; na tũtirĩ kĩndũ o nakĩ tuonaga, tiga o mana maya moiki!”

⁷ Mana macio maahaanaga ta mbegũ cia mũtĩ ũrĩa wĩtagwo korianda, na mũhianĩre wamo watariĩ ta bedola.

⁸ Andũ maathĩiaga makamangania, magacooka makamathĩa na gĩthĩ kĩa moko, kana makamahũrĩra ndĩrĩ-inĩ na mũũthĩ. Maamarugaga na nyũngũ kana magathondeka tũmĩgate. Na maacamaga ta kĩndũ gĩthondeketwo na maguta ma mũtamaiyũ.

⁹ Rĩrĩa kwagĩa ime ũtukũ kũu kambĩ-inĩ, mana macio makagũanĩra narĩo.

10 Musa n̄aiguire andũ a nyũmba ciothe makĩrĩra, o mũndũ arĩ mũromo-inĩ wa hema yake. Nake Jehova n̄arakarire mũno makĩria, na Musa agĩthĩnĩka.

11 Akiũria Jehova atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũrehere ndungata yaku thĩna ũyũ? Nĩ atĩa njĩkĩte ũkaaga gũgũkenia nĩguo ũnjigĩrĩre mũrigo wa andũ aya othe?”

12 Kaĩ arĩ niĩ ithe wao? Kaĩ arĩ niĩ ndaamaciarire? Nĩ kĩ kĩratũma ũnjĩre ndĩmakuue na moko makwa, ta ũrĩa mũreri wa mwana akuuaga kaana ka rũkenge, ndĩmatware bũrũri ũrĩa werĩre maithe mao ma tene na mwĩhĩtwa?

13 Ingĩruta nyama cia kũhe andũ aya othe kũ? Marandĩrĩra makiugaga atĩrĩ, ‘Tũhe nyama tũrĩe!’

14 Ndingĩhota gũkuua andũ aya othe ndĩ nyiki; mũrigo ũyũ nĩ mũritũ mũno kũrĩ niĩ.

15 Angĩkorwo ũguo nĩguo ũkũnjĩka-rĩ, njũraga o ro rĩu, angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte niĩwe, na ndũkareke nyone mwanangĩko wakwa mwene.”

16 Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ: “Ndehere athuuri mĩrongo mũgwanja a Isiraeli arĩa wee ũũ atĩ nĩ atongoria na anene thĩnĩ wa andũ aya. Ũmarehe Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo, nĩguo marũgame hau hamwe nawe.

17 Niĩ na niĩ nĩngũikũrũka ngwarĩre ho, njoe Roho ũrĩa ũrĩ naguo na ndĩmekĩre Roho ũcio. Nao nĩmarĩgũteithagia gũkuua mũrigo wa andũ aya nĩgeetha ndũkaũkuuaga ũrĩ wiki.

18 “Ningĩ wĩre andũ atĩrĩ, ‘Mwĩtheriei, mwĩhaarĩre nĩ ũndũ wa rũciũ, rĩria mũkaarĩa nyama. Jehova n̄aramũiguire rĩria mũrarĩraga, mũkiugaga atĩrĩ, “Naarĩ korwo tũrĩ na nyama cia kũrĩa! Maũndũ maitũ maarĩ mega rĩria twarĩ bũrũri wa Misiri!” Rĩu-rĩ, Jehova n̄ekũmũhe nyama, na nĩmũgũcirĩa.

19 Na rĩrĩ, mũtigũcirĩa o mũthenya ũmwe, kana mũthenya iĩrĩ, kana iĩtano, kana ikũmi, kana mũthenya mĩrongo iĩrĩ,

20 no mũgũcirĩa mweri mũgima, o nginya ciime na maniũrũ manyu, na inyuĩ mũcinyire, nĩ ũndũ nĩmũregete Jehova ũrĩa ũrĩ hamwe na inyuĩ, na mũkarĩra mũrĩ mbere yake, mũkiugaga atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩatũmire tuume bũrũri wa Misiri?” ’ ’ ”

21 No Musa akĩra Jehova atĩrĩ, “Andũ arĩa ndĩ nao haha nĩ ngiri magana matandatũ arĩa maretwara na magũrũ, nawe woiga atĩ, ‘Nĩngũmahe nyama cia kũrĩa mweri mũgima!’

22 Andũ aya o na mangĩthĩnjĩrwo ndũũru cia mbũri na cia ng’ombe-rĩ, no imaigane? O na mangĩtegerwo thamaki ciothe cia iria-inĩ-rĩ, no imaigane?”

23 Jehova agĩcookeria Musa atĩrĩ, “Anga hinya wa guoko kwa Jehova nĩũnyihĩte? Rĩu wee, nĩũkuona kana ũrĩa njugĩte nĩũkahingio kana ndũkahingio.”

24 Nĩ ũndũ ũcio Musa akiuma nja, akĩra andũ acio ũrĩa Jehova oigĩte. Nake agĩcookanĩrĩria athuuri amwe ao mĩrongo mũgwanja, akĩmarũgamia marigiicĩrie Hema iyo.

25 Nake Jehova agĩkũrũka na itu akĩaria na Musa, akĩoya Roho ũrĩa warĩ thĩnĩ wa Musa, na agĩkĩra Roho ũcio thĩnĩ wa athuuri acio mĩrongo mũgwanja. Rĩria Roho okire igũrũ rĩao-rĩ, makĩratha mohoro, no matiacookire gwĩka ũguo hĩndĩ ingĩ.

26 No rĩrĩ, andũ eerĩ, nĩo Elidadi na Medadi, nĩmatigĩtwo kambĩ. Nao nĩmandĩkĩtwo hamwe na athuuri acio angĩ no matiathĩte Hema-inĩ iyo. No rĩrĩ, Roho nĩ okire igũrũ rĩao, nao makĩratha mohoro marĩ kũu kambĩ.

27 Mwanake ūmwe agīteng'era akĩira Musa atĩrĩ, “Elidadi na Medadi nĩmararatha mohoro kũu kambĩ.”

28 Joshua mũrũ wa Nuni, ũrĩa wateithagia Musa kuuma arĩ mũnini, akĩarĩria Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Musa, mwathi wakwa, makaanie!”

29 No Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kaĩ ũkũigua ũiru nĩ ũndũ wakwa? Nĩ ingĩenda andũ othe a Jehova makorwo marĩ anabii, na atĩ Jehova amekĩre Roho wake!”

30 Thuutha ũcio Musa na athuuri acio a Isiraeli magĩcooka kambĩ.

31 Na rĩrĩ, rũhuho rũkiama harĩ Jehova, rũkĩrehe tũmakia-arũme kuuma iria-inĩ. Rũgĩtũgũithia tũthiũrũrũkĩirie mĩena yothe ya kambĩ buti ithatũ kuuma thĩ, handũ ha itĩna rĩa rũgendo rwa mũthenya mũgima mbarĩ ciothe.

32 Mũthenya ũcio wothe na ũtukũ, na mũthenya ũcio ũngĩ wothe, andũ acio makiumagara makĩũngania tũmakia-arũme. Gũtirĩ mũndũ won-ganirie thuutha wa homeri ikũmi.* Ningĩ magĩtwanĩka gũthiũrũrũkĩria kambĩ yothe.

33 No rĩrĩ, rĩrĩa nyama icio ciarĩ tũnua-inĩ twao, o na itarĩ ndanuke-rĩ, marakara ma Jehova magĩakanĩra andũ acio, akĩmahũũra na mũthiro mũnene.

34 Tondũ ũcio handũ hau hagĩtwo Kibirothu-Hataava, nĩ ũndũ hau nĩho maathikire andũ arĩa maaiguĩte thuti ya irio ingĩ.

35 Kuuma Kibirothu-Hataava, andũ acio nĩmathiire rũgendo, magĩkinya Hazerothu, magĩikara kuo.

12

Miriamu na Harũni Gũkararia Musa

1 Nao Miriamu na Harũni magĩtetia Musa, nĩ ũndũ wa mũtumia wake Mũkushi, nĩgũkorwo Musa nĩ ahikĩtie Mũkushi.

2 Ningĩ nao mooragia atĩrĩ, “Anga Jehova angĩaria o na Musa wiki? Githĩ o na ithuĩ to atwarĩrie?” Nake Jehova akĩigua ndeto icio.

3 (Na rĩrĩ, Musa aarĩ mũndũ mwĩnyiihia mũno, mwĩnyiihia gũkĩra andũ arĩa angĩ othe gũkũ thĩ).

4 O rĩmwe Jehova akĩira Musa na Harũni na Miriamu atĩrĩ, “Inyuĩ atatũ umai mũũke Hema-inĩ ĩyo-ya-Gũtũnganwo.” Nĩ ũndũ ũcio othe atatũ makiuma magĩthĩ ho.

5 Ningĩ Jehova agĩkũrũka arĩ thĩnĩ wa gĩtugĩ gĩa itu, akĩrũgama itoonyero-inĩ rĩa Hema ĩyo, na agĩta Harũni na Miriamu. Na eerĩ magĩthiathia harĩ we,

6 nake akĩmeera atĩrĩ, “Thikĩrĩriai ciugo ciakwa:
“Rĩrĩa mũnabii wa Jehova arĩ gatagatĩ-inĩ kanyu-rĩ,
nĩ nĩndĩmwĩguũragĩria na cioneki,
na ngamwarĩria na irooto.

7 No ha ũhoru wa Musa ndungata yakwa ndiĩkaga ũguo;
we nĩ mwĩhokeku thĩnĩ wa nyũmba yakwa yothe.

8 Musa-rĩ, twaranagĩria nake ũthiũ kwa ũthiũ,
tũkaaranĩria ũhoru mũtaũku,
na ndimwaragĩria na thimo;
na nĩwe wonaga ũrĩa Jehova atariĩ.

Nĩ kĩ kĩgiririe mwĩtigĩre gũtetia Musa ndungata yakwa?”

9 Nake Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ũndũ wao, agĩthĩ akĩmatiga.

* 11:32 nĩ ta kilo 2,200

¹⁰ Rĩria itu rĩu rĩherire igũrũ rĩa Hema ĩyo, Miriamu agĩkorwo aarũgamĩte o ro hau, arĩ na mangũ, akerũha o ta ira. Nake Harũni ehũgũra akĩona atĩ Miriamu aarĩ na mangũ;

¹¹ nake akĩira Musa atĩrĩ, “Ndagũthaiha, mwathi wakwa, ndũgatũrũithĩrie wĩhia ũcio twĩkĩte na ũrimũ.

¹² Ndũkareke ahaane ta kĩhuno kiumĩte nda ya nyina mwĩrĩ wakĩo ũbuthĩte mwena ũmwe.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩkaĩra Jehova, akiuga atĩrĩ, “Wee Ngai, ndagũthaiha, mũhonie!”

¹⁴ Nake Jehova agĩcookeria Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Korwo ithe nĩamũtuĩrĩre mata ũthiũ-rĩ, githĩ ndangĩaikarire na thoni matukũ mũgwanja? Mũhingĩrĩriei na kũu nja ya kambĩ matukũ mũgwanja; na thuutha ũcio no acookio kambĩ.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Miriamu akĩhingĩrĩrio na kũu nja ya kambĩ ĩyo matukũ mũgwanja, nao andũ acio angĩ matiathiire na mbere na rũgendo nginya rĩria Miriamu aacookirio kambĩ.

¹⁶ Thuutha ũcio, andũ acio a Isiraeli makiuma Hazerothu magĩthĩ makĩamba hema ciao Werũ-inĩ wa Parani.

13

Gũthigaana Kaanani

¹ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

² “Tũma arũme amwe mathiĩ magathigaane bũrũri wa Kaanani, ũria ngũhe andũ a Isiraeli. Tũma mũtongoria ũmwe wao, kuuma o mũhĩrĩga o mũhĩrĩga wa maithe mao.”

³ Nake Musa agĩathĩkĩra watho wa Jehova, na agĩtũma andũ acio kuuma Werũ wa Parani. Andũ acio othe maarĩ atongoria a andũ a Isiraeli.

⁴ Maya nĩmo marĩitwa ma atongoria acio:

kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni, aarĩ Shamua mũrũ wa Zakuri;

⁵ kuuma mũhĩrĩga wa Simeoni, aarĩ Shafati mũrũ wa Hori;

⁶ kuuma mũhĩrĩga wa Juda, aarĩ Kalebu mũrũ wa Jefune;

⁷ kuuma mũhĩrĩga wa Isakaru, aarĩ Igali mũrũ wa Jusufu;

⁸ kuuma mũhĩrĩga wa Efiraimu, aarĩ Hoshea mũrũ wa Nuni;

⁹ kuuma mũhĩrĩga wa Benjamini, aarĩ Paliti mũrũ wa Rafu;

¹⁰ kuuma mũhĩrĩga wa Zebuluni, aarĩ Gadieli mũrũ wa Sodi;

¹¹ kuuma mũhĩrĩga wa Manase (na nĩguo mũhĩrĩga wa Jusufu), aarĩ Gadi mũrũ wa Susi;

¹² kuuma mũhĩrĩga wa Dani, aarĩ Amieli mũrũ wa Gemali;

¹³ kuuma mũhĩrĩga wa Asheri, aarĩ Sethuri mũrũ wa Mikaeli;

¹⁴ kuuma mũhĩrĩga wa Nafitali, aarĩ Nahabi mũrũ wa Vofisi;

¹⁵ kuuma mũhĩrĩga wa Gadi, aarĩ Geueli mũrũ wa Maki.

¹⁶ Macio nĩmo marĩitwa ma andũ arĩa Musa aatũmire magathigaane bũrũri ũcio. Nake Musa akĩgarũra rĩitwa rĩa Hoshea mũrũ wa Nuni akĩmũtua Joshua.

¹⁷ Rĩria Musa aatũmire andũ acio magathigaane bũrũri wa Kaanani, aameerire atĩrĩ, “Ambatai mũtuĩkanĩrie Negevu, mũthiĩ bũrũri ũcio ũrĩ irĩma.

¹⁸ Tuĩriai bũrũri ũcio ũria ũtariĩ, muone kana andũ akuo marĩ na hinya kana matirĩ hinya, o na kana nĩ aingĩ kana nĩ anini.

¹⁹ Ningĩ mũmenye bŭrŭri ũcio matũŭraga ũhaana atĩa? Nĩ mweka kana nĩ mũũru? Matũŭraga matũŭra ma mũthemba ũrĩkũ? Nĩ mairigĩre na thingo cia hinya kana ti mairigĩre?

²⁰ Tĩiri wakuo ũtariĩ atĩa? Nĩ mũnoru kana nĩ mũhĩnju? Kŭrĩ mĩtĩ kana gŭtirĩ? Geriai mũno mũrehe maciaro mamwe ma bŭrŭri ũcio." (Hĩndĩ ĩyo nĩguo mũthabibũ yaambagĩrĩria kwĩrua.)

²¹ Tondũ ũcio makĩambata magĩthigaana bŭrŭri ũcio kuuma Werũ wa Zini nginya Rehobu, merekeire Lebo-Hamathu.

²² Mambatire matuĩkanĩirie Negevu na magĩkinya Hebironi kŭrĩa Ahimani, na Sheshai, na Talimai, njiaro cia Anaki, maatũŭraga. (Itũŭra rĩa Hebironi riakĩtwo mĩaka mŭgwanja mbere ya itũŭra rĩa Zoani gwakwo bŭrŭri-inĩ wa Misiri.)

²³ Rĩria maakinyire Kĩanda gĩa Eshikoli, magĩtema rŭhonge rwarĩ na kĩmanjĩka kĩmwe gĩa thabibũ. Andũ eerĩ ao makĩrũkuuanĩra na mũtĩ, hamwe na makomamanga mamwe, na ngũyũ.

²⁴ Naho handũ hau hagĩtwo Kĩanda gĩa Eshikoli nĩ ũndũ wa kĩmanjĩka kũu gĩa thabibũ kĩrĩa andũ a Isiraeli acio maatemire ho.

²⁵ Matukũ mĩrongo ĩna mathira magĩcooka kuuma gũthigaana bŭrŭri ũcio.

Gũcookia Ũhoru wa Ũthigaani

²⁶ Nao magĩcooka kŭrĩ Musa, na Harũni na kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli kũu Kadesi o kũu Werũ-inĩ wa Parani. Kũu makĩhe Musa na Harũni, na kĩũngano gĩothe ũhoru ũcio na makĩmoonia maciaro ma bŭrŭri ũcio.

²⁷ Makĩhe Musa ũhoru ũyũ: "Nĩtwatoonyire bŭrŭri ũrĩa watũtũmire, nago nĩ bŭrŭri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ! Maya nĩmo maciaro maguo.

²⁸ No rĩrĩ, andũ arĩa matũŭraga kũu marĩ hinya, na matũŭra mao nĩmairigĩre na thingo cia hinya, na nĩ manene mũno. O na ningĩ nĩtuonire njiaro cia Anaki kuo.

²⁹ Aamaleki matũŭraga kũu Negevu; Ahiti, na Ajebusi, na Aamori matũŭraga bŭrŭri ũrĩa ũrĩ irĩma; Akaanani nao matũŭraga ndwere-inĩ cia iria na hũgŭrŭrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Jorodani."

³⁰ Nake Kalebu agĩkiria andũ acio o hau mbere ya Musa, akiuga atĩrĩ, "Nĩtwagĩrĩrwo nĩ kwambata tũthiĩ twĩnyitĩre bŭrŭri ũcio, nĩ ũndũ no tũhote gwĩka ũguo."

³¹ No andũ arĩa maambatĩte nake makiuga atĩrĩ, "Tũtingĩtharĩkĩra andũ acio, marĩ na hinya gũtũkĩra."

³² Nao makĩhunja ũhoru mũũru kŭrĩ andũ a Isiraeli ũkonĩ bŭrŭri ũcio maathigaanĩte. Makiuga atĩrĩ, "Bŭrŭri ũcio tũrathigaanire nĩ bŭrŭri ũgũtambuura andũ arĩa matũŭraga kuo ũkamaniina biũ. Andũ arĩa othe tuonire kuo nĩ anene mũno.

³³ Nĩtuonire Anefili kuo (njiaro cia Anaki, a kĩruka kĩa Anefili). Tweyonaga tũhaana ta ndaahi, o nao moonaga tũhaana o ta cio."

14

Andũ Kũrema

¹ Ũtukũ ũcio andũ othe a kĩrĩndĩ gĩa Isiraeli makĩrĩra maanĩrĩire na mŭgambo mũnene.

² Andũ acio othe a Isiraeli makĩnuguna nĩ ũndũ wa Musa na Harũni, na kĩũngano kũu gĩothe gĩkĩmeera atĩrĩ, "Naarĩ korwo twakuĩrĩire Misiri! Kana werũ-inĩ ũyũ!

³ Nĩ kĩĩ gĩgūtũma Jehova atũrehe bũrũri ũyũ atũrekererie tũũragwo na rũhiũ rwa njora? Atumia aitũ na ciana ciitũ megũtuĩka a gũtahwo. Githĩ wega ti tũcooke bũrũri wa Misiri?”

⁴ Nao makĩirana mũndũ na ũrĩa ũngĩ atĩrĩ, “Twagĩrĩrwo nĩ tũthuure mũtongoria tũcooke bũrũri wa Misiri.”

⁵ Hĩndĩ ĩyo Musa na Harũni makĩĩgũithia maturumithĩtie mothiũ mao thĩ mbere ya kĩũngano kũ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli kĩrĩa kĩaagomanĩte hau.

⁶ Joshua mũrũ wa Nuni na Kalebu mũrũ wa Jefune, arĩa maarĩ hamwe na arĩa maathiĩte gũthigaana bũrũri ũcio magĩtembũranga nguo ciao.*

⁷ Makĩira kĩũngano kũ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Bũrũri ũrĩa twatuĩkanĩirie na tũkĩũthigana, nĩ bũrũri mwega mũno makĩria.

⁸ Jehova angĩkorwo nĩakenetio nĩ ithuĩ, nĩegũtũtongoria tũtoonye bũrũri ũcio, bũrũri ũcio ũiyũrite bũthi wa iria na ũũkĩ, na nĩegũtũhe guo ũtuĩke witũ.

⁹ No rĩrĩ, mũtikaremere Jehova. Na mũtigetigĩre andũ a bũrũri ũcio, nĩ ũndũ tũkũmameria biũ. Ũgitĩri wao nĩ mweherie, no Jehova arĩ hamwe na ithuĩ. Mũtikametigĩre.”

¹⁰ No kĩũngano kũ gĩothe gĩkĩaria ũhoru wa kũmahũũra na mahiga nyuguto. Hĩndĩ ĩyo riiri wa Jehova ũkiumĩrĩra andũ othe a Isiraeli hau Hema-inĩ ya Gũtũnganwo.

¹¹ Nake Jehova akĩũria Musa atĩrĩ, “Andũ aya megũtũũra maanyararĩte nginya-rĩ? Megũtũũra maregete kũnjĩtĩkia nginya-rĩ, o na ningĩte ciana nyingĩ ũguo gatagatĩ kao?”

¹² Nĩngũmahũũra na mũthiro ndĩmaniine, no wee ngũgũtua rũrĩrĩ rũnene na rũrĩ na hinya kũmakĩra.”

¹³ Musa akĩira Jehova atĩrĩ, “Andũ a Misiri nĩmakaigua ũhoru ũcio! Nĩwe warutire andũ aya makiuma gatagatĩ kao na ũndũ wa ũhoti waku.

¹⁴ Nao nĩmakeera aikari a bũrũri ũyũ ũhoru ũcio. Nĩmaiguĩte atĩ Wee, O Wee Jehova-rĩ, ũkoragwo na andũ aya, na atĩ Wee Jehova, wanonwo ũthiũ kwa ũthiũ, na atĩ itu rĩaku rĩikaraga igũrũ rĩao, o na atĩ Wee ũthiia mbera yao thĩinĩ wa gĩtugĩ kĩa itu mũthenya na ũrĩ thĩinĩ wa gĩtugĩ kĩa mwaki ũtukũ.

¹⁵ Ũngĩũruga andũ aya othe o ro rĩmwe-rĩ, ndũrĩrĩ iria ciiguĩte ũhoru ũyũ waku nĩikoiga atĩrĩ,

¹⁶ ‘Jehova nĩaremirwo nĩgũkinyia andũ aya bũrũri ũrĩa aamerĩire na mwĩhĩtwa; nĩ ũndũ ũcio akĩmooragĩra werũ-inĩ.’

¹⁷ “Na rĩrĩ, hinya wa Mwathani ũrokĩonekana o ta ũrĩa ugĩte, atĩrĩ:

¹⁸ ‘Jehova ndahiũhaga kũrakara, aiyũritwo nĩ wendo, na nĩohanagĩra mehia na ũremi. No ndaagaga kũherithia mũndũ ũrĩa wĩhĩtie; nĩaherithagia ciana nĩ ũndũ wa mehia ma maithe nginya rũciaro rwa gatatũ na rwa kana.’

¹⁹ Kũringana na wendo waku mũnene-rĩ, ohera andũ aya mehia mao, o ta ũrĩa wanamarekera kuuma hĩndĩ ĩrĩa moimire bũrũri wa Misiri nginya rĩu.”

²⁰ Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndamarekera o ta ũguo woria.

²¹ No rĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũruga muoyo, na ti-itherũ o ta ũrĩa riiri wa Jehova ũiyũrite thĩ yothe-rĩ,

* 14:6 Gũtarũranga nguo yarĩ njĩra ya gũcakaya kana kuonania marakara.

²² gūtirī o na ūmwe wa andū arīa moonire riiri wakwa na ciama iria ndaringiire kūu būrūri wa Misiri o na gūkū werū-inī, no makīnemera na makīngeria maita ikūmi-rī,

²³ gūtirī o na ūmwe wa acio ūkoona būrūri ūcio nderiire maithe mao ma tene na mwihītwā. Gūtirī o na ūmwe wao wa arīa maanyararīte ūkaawona.

²⁴ No tondū ndungata yakwa Kalebu arī na roho wa mūthemba ūngī na nīanūmagīrīra na ngoro yake yothe, nīngamūtwarā būrūri ūcio aathiite, nacio njiaro ciake nīkaūgaya.

²⁵ Na tondū andū a Amaleki na a Kaanani matūūraga cianda-inī-rī, rokai kūgarūrūka mumagare mūrorete na werū-inī, mūthiī na njīra ya Iria Itune.”

²⁶ Nake Jehova akīira Musa na Harūni atīrī:

²⁷ “Nī nginya hīndī irīkū kīrīndī gīkī kīaganu gīgūtūūra kīnugunagīra? Nīnjiguīte mateta ma anugunīki aya a Isiraeli.

²⁸ Nī ūndū ūcio meere atīrī, ‘Jehova ekuuga ūū: Ti-itherū o ta ūrīa nī ndūūraga muoyo-rī, nī ngūmwīka o maūndū macio njiguīte mūkīaria.

²⁹ Ciimba cianyu ikaagūa werū-inī ūyū, inyuī arīa othe mūrī na ūkūrū wa mīaka mīrongo iirī na makīria arīa mwatarirwo hīndī ya itarana na arīa manugunīte nī ūndū wakwa.

³⁰ Gūtirī o na ūmwe wanyu ūgatoonya būrūri ūcio ndehītire nyambararītie guoko atī nīūgatuīka wanyu, tiga o Kalebu mūrū wa Jefune, na Joshua mūrū wa Nuni.

³¹ No ha ūhorō wa ciana cianyu iria mwoigire atī nī igaatahwo-rī, nīngamakinyia kuo makenagīre būrūri ūcio mūregete.

³² No inyuī-rī, ciimba cianyu ikaagūa werū-inī ūyū.

³³ Ciana cianyu igūtuīka arīithi gūkū werū-inī mīaka mīrongo īna, igīthīnikaga nī ūndū wa kwaga kwīhokeka kwanyu, nginya rīrīa kīimba kīanyu kīa mūthia gīkaagūa werū-inī.

³⁴ Mīaka mīrongo īna, o mwaka ūmwe ūrūgamīrīire mūthenya ūmwe wa mīthenya mīrongo īna irīa mwathigaanire būrūri ūcio, mīaka īyo nīyo mūgaathīnīka nī ūndū wa mehia manyu, na mūmenye ūūru wa gūūkīrīrwo nī nī.’

³⁵ Nī Jehova nī nī njarītie, na ti-itherū nīngeeka maūndū macio kūrī kīrīndī gīkī gīothe kīaganu, kīrīa gīcookanīrīirie hamwe kīnjūkīrīre. Gīgaathirīra werū-inī ūyū; gūkū nīkuo gīgaakuīra.”

³⁶ Nī ūndū ūcio, andū arīa Musa aatūmīte magathigaane būrūri ūcio wa Kaanani, o acio macookire na magītūma kīrīndī gīothe kīnugunīre Musa nīkūmemerekia ūhorō mūūru wa būrūri ūcio,

³⁷ andū acio mamemerekirie ūhorō ūcio mūūru wa būrūri ūcio makīhūūrwo na mūthiro, magīkuīra hau mbere ya Jehova.

³⁸ Harī andū arīa maathiite gūthigaana būrūri ūcio, no Joshua mūrū wa Nuni, na Kalebu mūrū wa Jefune maatigarire.

³⁹ Rīrīa Musa aaheire andū othe a Isiraeli ūhorō ūcio, makīgirīka mūno.

⁴⁰ Mūthenya ūyū ūngī rūciinī tene makīambata marorete būrūri ūrīa ūrī irīma. Makiuga atīrī, “Nītwīhītie, nītūkwambata tūthiī nginya kūrīa Jehova aatwīrīire.”

⁴¹ No Musa akīmooria atīrī, “Mūraremera watho wa Jehova nīkī? Ūndū ūyū ndūngīgaacīra!

⁴² Mūtikambate tondū Jehova ndarī hamwe na inyuī. Nīmūkūhootwo nī thū cianyu,

⁴³ nīgũkorwo andũ a Amaleki na Akaanani nĩmakarũa na inyuĩ kũu. Nĩ ũndũ nĩ mũhutatĩire Jehova, nake ndegũkorwo hamwe na inyuĩ, na nĩmũkũũragwo na rũhiũ rwa njora.”

⁴⁴ No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa mwĩiro wao, makĩambata marorete bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma o na gũkorwo Musa ndoimire kambĩ o na kana ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩkiuma kambĩ.

⁴⁵ No rĩrĩ, andũ a Amaleki na Akaanani arĩa maatũũraga bũrũri ũcio ũrĩ irĩma, magĩikũrũka, makĩmatharĩkĩra, na makĩmahũũra mamaikũrũkĩtie o nginya Horoma.

15

Maruta ma Mĩthemba Mĩthemba

¹ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

² “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Thuutha wa gũtoonya bũrũri ũrĩa ngũmũhe ũtuĩke mũciĩ wanyu,

³ na mũrutĩre Jehova maruta ma njino kuuma rũũru rwa ng’ombe kana rwa mbũri, matuĩke mũtararĩko wa gũkenia Jehova, marĩ maruta ma njino, kana magongona, nĩ ũndũ wa mĩhĩtwa ya mwanya, kana maruta ma kwĩyendera kana maruta ma ciathĩ-rĩ,

⁴ ũrĩa ũrĩrehaga iruta rĩake, arĩrutagĩra Jehova iruta rĩa mũtu gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba ĩmwe* ya mũtu mũhinyu mũno, ũtukanĩtio na gĩcunjĩ kĩa inya kĩa hini ĩmwe† ya maguta.

⁵ Harĩ o gatũrũme ka iruta rĩa njino kana igongona, haaragĩria gĩcunjĩ kĩa inya kĩa hini ĩmwe ya ndibei ĩrĩ iruta rĩa kũnyuuo.

⁶ “ ‘Igongona rĩa ndũrũme-rĩ, haarĩria igongona rĩa mũtu icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi cia eba ĩmwe‡ ya mũtu mũhinyu mũno, ũtukanĩtio na gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa hini ĩmwe§ ya maguta,

⁷ na gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa hini ĩmwe ya ndibei ĩrĩ iruta rĩa kũnyuuo. Rĩrutei rĩrĩ mũtararĩko wa gũkenia Jehova.

⁸ “ ‘Rĩria mũkũhaarĩria gategwa nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino kana igongona, nĩ ũndũ wa mwĩhĩtwa wa mwanya kana iruta rĩa ũiguano rĩrutĩirwo Jehova-rĩ,

⁹ rehagai hamwe na ndegwa ĩyo iruta rĩa mũtu icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba ĩmwe* ya mũtu mũhinyu mũno, ũtukanĩtio na nuthu ya hini ĩmwe† ya maguta.

¹⁰ O na ningĩ rehagai nuthu ya hini ĩmwe ya ndibei ĩrĩ iruta rĩa kũnyuuo. Narĩo igongona rĩu rĩgatuĩka iruta rĩa njino rĩrĩ mũtararĩko wa gũkenia Jehova.

¹¹ Ndegwa kana ndũrũme o yothe, kana gatũrũme kana koori o gothe, irĩhaaragĩrio o ro ũguo.

¹² ĩkagai ũguo harĩ o ĩmwe yacio ya iria ciothe mũrĩharagĩria.

¹³ “ ‘Mũndũ wothe ũciarĩirwo kwanyu no nginya ekage maũndũ macio ũguo rĩria arĩrehaga iruta rĩa gũcinwo na mwaki rĩrĩ mũtararĩko wa gũkenia Jehova.

¹⁴ Nĩ ũndũ wa njiarwa iria igooka, rĩria rĩothe mũgeni kana mũndũ ũngĩ o wothe ũtũuranĩtie na inyuĩ arĩrutaga iruta rĩa gũcinwo na mwaki rĩrĩ mũtararĩko wa gũkenia Jehova-rĩ, no nginya ekage o ta ũrĩa inyuĩ mwĩkaga.

* 15:4 nĩ ta kilo 2 † 15:4 nĩ ta lita 1 ‡ 15:6 nĩ ta kilo inya na nuthu (4:5) § 15:6 nĩ ta lita ĩmwe na robo (1:25) * 15:9 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6:5) † 15:9 nĩ ta lita 2

¹⁵ Kĩrĩndĩ gĩkĩ kĩrĩkoragwo na watho o ũmwe wanyu na harĩ mūgeni ũrĩa ũtũũranĩtie na inyuĩ; ũyũ nĩ watho wa gũtũũra nĩ ũndũ wa njjarwa iria igooka. Inyuĩ na mūgeni mūrĩkoragwo mūrĩ o ũndũ ũmwe maitho-inĩ ma Jehova.

¹⁶ Mawatho mamwe na mwathanĩre ũmwe nĩguo ũrĩhũthagĩrwo harĩ inyuĩ na harĩ mūgeni ũrĩa ũtũũranĩtie na inyuĩ.’ ”

¹⁷ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

¹⁸ “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Rĩria mūgatoonya bũrũri ũrĩa ndĩramũtwara,

¹⁹ na mūrĩe irio cia bũrũri ũcio, heanai imwe ciacio irĩ iruta harĩ Jehova.

²⁰ Nĩ mũkaaruta tũmĩgate kuuma mũtu-inĩ wanyu ũrĩa mūgaathĩa rĩa mbere na mūtũheane tũrĩ iruta kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano.

²¹ Nĩmũkaheanaga iruta rĩrĩ rĩa mũtu ũrĩa mūgathĩa rĩa mbere kũrĩ Jehova njjarwa-inĩ cianyu ciothe iria igooka thuutha.

Maruta nĩ ũndũ wa Mehia Matarĩ ma Rũtũrĩko

²² “ ‘Na rĩrĩ, mũngĩkaaga kũrũmĩrĩra rĩathani o na rĩmwe rĩa maya Jehova aaheire Musa mũtekwenda-rĩ,

²³ rĩathani o rĩothe Jehova aamũheire na kanua ka Musa kuuma mũthenya ũrĩa Jehova aamaheanire na kũrũmĩrĩra nginya njjarwa iria igooka,

²⁴ na ũndũ ũcio ũngĩkorwo wĩkĩtwo mũtekwenda, kĩrĩndĩ gĩtekũmenya ũhoro ũcio, hĩndĩ iyo kĩrĩndĩ gĩothe nĩgĩkaruta gategwa gatuĩke igongona rĩa njino rĩna mũtararĩko wa gũkenia Jehova, hamwe na maruta ma mũtu na ma kũnyuuo, marĩa matuĩtwo, na thenge ya igongona rĩa kũhoroheria mehia.

²⁵ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakahoroheria kĩrĩndĩ kũ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli, na nĩmakarekerwo, nĩgũkorwo ũndũ ũcio ndwarĩ wa rũtũrĩko, na nĩ ũndũ wa kũrutĩra Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki rĩa mahĩtia mao, na iruta rĩa kũhoroherio mehia.

²⁶ Kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli na ageni arĩa matũũranagia nao nĩmakarekerwo, nĩ ũndũ andũ othe mehĩtie matekwenda.

²⁷ “ ‘No kũngĩkorwo no mũndũ ũmwe wĩhĩtie atekwenda, no nginya arehe kaharika ka mwaka ũmwe ka igongona rĩa kũhoroherio mehia.

²⁸ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakahoroheria mũndũ ũcio wĩhĩtie atekwenda hau mbere ya Jehova na aarĩkia kũhoroherio, nĩakarekerwo.

²⁹ Watho o ro ũmwe nĩguo ũrĩhũthagĩrwo harĩ mũndũ o wothe ũkehia atekwenda, arĩ Mũisiraeli ũciarĩrwo kwanyu kana arĩ mūgeni.

³⁰ “ ‘No mũndũ ũrĩa ũkehia na rũtũrĩko akĩendaga, arĩ wa gũciarĩrwo kwanyu kana arĩ mūgeni, ũcio nĩarumĩte Jehova, na mũndũ ũcio no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.

³¹ Nĩ ũndũ nĩ amenete kiugo kĩa Jehova na akoina maathani make, mũndũ ũcio ti-itherũ no nginya aingatwo biũ naguo wĩhia wake nĩukamũcokerera.’ ”

Mũthũkia wa Thabatũ Kũũragwo

³² Hĩndĩ irĩa andũ a Isiraeli maarĩ werũ-inĩ, kũrĩ mũndũ wonirwo akiuna ngũ mũthenya wa Thabatũ.

³³ Arĩa maamuonire akiuna ngũ makĩmũtwara kũrĩ Musa na Harũni, o na kũrĩ kĩũngano kũ gĩothe gĩa Isiraeli,

³⁴ na makĩmũhingĩra nĩ ũndũ gũtiamenyekaga ũrĩa agĩrĩrwo nĩ gwĩkwo.

³⁵ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Mũndũ ũcio no nginya akue. Kĩũngano gĩothe kĩa Isiraeli no nginya kĩmũhũũre na mahiga nyuguto nja ya kambĩ.”

³⁶ Nĩ ũndũ ũcio kũngano kũu gĩkĩmũtwara nja ya kambĩ gĩkĩmũhũũra na mahiga nyuguto agĩkua, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Ciohe cia Ndigi Nguo-inĩ

³⁷ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

³⁸ “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Njarwa-inĩ ciothe iria igooka, nĩmũgatmagĩrĩra ciohe cia ndigi koine-inĩ ka nguho cianyu, o kiohe gĩkohererwo na rũrigi rwa rangi wa bururu.

³⁹ Ciohe icio nĩcio mũrĩroraga nĩguo mũririkanage maathani mothe ma Jehova, nĩguo mũmathĩkagĩre, mũtikanahũũre ũmaraya na ũndũ wa kũrũmĩrĩra merĩrĩria ma ngoro o na kana maitho manyu.

⁴⁰ Ningĩ nĩmũkaririkanaga gwathĩkagĩra maathani makwa mothe na mũtuĩke andũ mamũrĩrwo Ngai wanyu.

⁴¹ Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu, ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri nĩguo ndũĩke Ngai wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.’ ”

16

Kora na Dathani na Abiramu

¹ Na rĩrĩ, Kora mũrũ wa Iziharu, mũrũ wa Kohathu, ũrĩa warĩ mũrũ wa Lawi, marĩ na andũ amwe a mũhĩrĩga wa Rubeni nĩo Dathani na Abiramu, ariũ a Eliabu, na Oni mũrũ wa Pelethu, magĩtuĩka a kũng’athia.

² Nao magĩũkĩrĩra Musa. Hamwe nao haarĩ arũme a Isiraeli 250, atongoria mooĩkaine a kĩrĩndĩ kũu arĩa maathuurĩtwo marĩ a kĩaama.

³ Nao magĩũka marĩ gĩkundi makararie Musa na Harũni, makĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmwĩtũgĩrĩtie mũno! Kĩrĩndĩ gĩkĩ gĩothe nĩ gĩtheru, mũndũ o mũndũ, nake Jehova arĩ hamwe nao. Nĩ kĩ gĩtũmĩte mwĩtũgĩrie igũrũ rĩa kũngano gĩkĩ kĩa Jehova?”

⁴ Rĩrĩa Musa aigũire ũguo-rĩ, akĩgũa, agĩturumithia ũthiũ thĩ.

⁵ Ningĩ agĩcooka akĩira Kora na arũmĩrĩri ake othe atĩrĩ: “Rũciinĩ, Jehova nĩakonania nũũ wake na nũũ mũtheru, na nĩakareka mũndũ ũcio amũkuhĩrĩrie. Mũndũ ũrĩa agaathuura, ũcio nĩwe akaareka amũkuhĩrĩrie.

⁶ Wee Kora na arũmĩrĩri aku othe, ũũ nĩguo mũgeeka: mũkoya ngĩo cia gũcinĩra ũbumba,

⁷ na rũciũ mũciĩkĩre mwaki na ũbumba mũrĩ mbere ya Jehova. Mũndũ ũrĩa Jehova agaathuura-rĩ, ũcio agaatuĩka nĩwe mũtheru. Inyuĩ Alawii nĩmwĩtũgĩrĩtie mũno!”

⁸ Ningĩ Musa akĩira Kora atĩrĩ, “Ta thĩkĩrĩriai inyuĩ Alawii!

⁹ Anga mũtiganĩre nĩ Ngai wa Isiraeli kũmwamũrania na kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩngĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli, akamũrehe hakuhĩ nake nĩgeetha mũrutage wĩra hema-inĩ irĩa nyamũre ya Jehova, na mũrũgamage mbere ya kĩrĩndĩ mũgĩtungatagĩre?

¹⁰ Inyuĩ hamwe na Alawii othe a thiritũ yanyu nĩamũrehete hakuhĩ nake, no rĩu mũrageria kuoya wĩra wa ũthĩnjĩri-Ngai o nago.

¹¹ Wee na arũmĩrĩri aku othe mũnganĩte hamwe mũũkĩrĩre Jehova. Harũni nũũ atĩ nĩguo mũnugune nĩ ũndũ wake?”

¹² Musa agĩcooka agĩta Dathani na Abiramu, ariũ a Eliabu. No-o makiuga atĩrĩ, “Tũtigũũka!

¹³ Anga ti kũiganu atĩ nĩwatũrutire bũrũri warĩ bũthi wa iria na ũũkĩ ũũke ũtũũragĩre werũ-inĩ ũyũ? Rĩu ningĩ ũrenda gũtwatha?

¹⁴ Ningĩ-rĩ, ndũrĩ ũratũkinyia bũrũri ũrĩ na bũthi wa iria na ũũkĩ, kana ũgatũhe igai rĩa ithaka na mĩgũnda ya mĩthabibũ. Nĩ ũgũkũũra andũ aya maitho ũmaheenie? Aca, tũtigũũka!”

¹⁵ Nake Musa akĩrakara mũno, akĩira Jehova atĩrĩ, “Ndũgetĩkĩre maruta mao. Nĩ ndioete o na ndigiri kuuma kũrĩ o, o na ndihĩtĩirie mũndũ wao o na ũmwe.”

¹⁶ Ningĩ Musa akĩira Kora atĩrĩ, “Wee na arũmĩrĩri aku othe mũgooka mbere ya Jehova rũciũ, wee, nao, na Harũni.

¹⁷ O mũndũ nĩakoya rũgĩo rwake na arwĩkĩre ũbumba, ngĩo ciothe nĩ 250, na mũcirehe mbere ya Jehova. Wee, na Harũni, o na inyuĩ mũrehe ngĩo cianyu.”

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio o mũndũ akĩoya rũgĩo rwake, akĩrwĩkĩra mwaki na ũbumba, na makĩrũgama mbere ya Musa na Harũni itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹⁹ Rĩria Kora aarĩkirie gũcookereria arũmĩrĩri ake othe nĩguo makararie Musa na Harũni marũngĩ itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo-rĩ, riiri wa Jehova ũkiũmĩrĩra kĩũngano kũu gĩothe.

²⁰ Nake Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ,

²¹ “Mwĩyamũraniei na kĩũngano gĩkĩ nĩguo ndĩkĩniine o ro rĩmwe.”

²² No Musa na Harũni makĩgũithia magĩturumithia mothiũ mao thĩ makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ, “Wee Ngai, Ngai wa Maroho ma andũ othe, kaĩ ũngĩrakarĩra kĩũngano gĩkĩ gĩothe hĩndĩ irĩa arĩ o mũndũ ũmwe wĩhĩtie?”

²³ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

²⁴ “Ĩra kĩũngano gĩothe atĩrĩ, ‘Eherai kuuma hema-inĩ cia Kora na Dathani na Abiramu.’”

²⁵ Musa agĩũkĩra, agĩthĩ kũrĩ Dathani na Abiramu, nao athuuri a Isiraeli makĩmũrũmĩrĩra.

²⁶ Nake agĩkaania kĩũngano kũu, agĩkĩira atĩrĩ, “Ehererai hema cia andũ aya aaganu! Mũtikahutie kĩndũ o na kĩmwe kĩa, nĩguo mũtikaniinwo nĩ ũndũ wa mehia mao mothe.”

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio andũ makĩeherera hema icio cia Kora na Dathani na Abiramu. Dathani na Abiramu nĩ moimĩte makarũgama na atumia ao, na ciana cia ngenge itoonyero-inĩ rĩa hema ciao.

²⁸ Ningĩ Musa akiuga atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩguo ũgũtũma mũmenye atĩ Jehova nĩwe ũndũmĩte njike maũndũ maya mothe, na atĩ rĩtiarĩ ithugunda rĩakwa:

²⁹ Andũ aya mangĩkua gĩkuũ kĩa ndũire-rĩ, o na kana mone maũndũ o ta marĩa makoraga andũ othe-rĩ, nĩmũkũmenya atĩ ti Jehova ũndũmĩte.

³⁰ No Jehova angĩrehe ũndũ ũngĩ mwerũ biũ, nayo thĩ yathamie kanua kayo ĩmamerie hamwe na indo ciao ciothe, na mathĩ mbĩrĩra-inĩ marĩ muoyo, nĩmũkamenya atĩ andũ aya nĩ manyararĩte Jehova.”

³¹ Na rĩrĩ, Musa aarĩkia kuuga ũguo wothe, thĩ ĩgĩatũka hau maarĩ.

³² Nayo thĩ ĩgĩathamia kanua kayo ĩkĩmameria, hamwe na andũ ao na arũmĩrĩri othe a Kora, na indo ciao ciothe.

³³ Nao magĩikũrũka mbĩrĩra marĩ muoyo hamwe na indo ciao ciothe; nayo thĩ ĩkĩmahumbĩra, magĩkua, magĩthengio kĩrĩndĩ-inĩ kũu.

³⁴ Nĩ ũndũ wa kĩrĩro kĩa, andũ othe a Isiraeli arĩa maamarigiĩcĩirie makĩũra, makĩanagĩrĩra atĩrĩ, “O na ithuĩ thĩ nĩgũtũmeria!”

³⁵ Naguo mwaki ũkiũma kũrĩ Jehova ũgĩcina andũ acio 250 arĩa maarehete ũbumba.

³⁶ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

³⁷ “Ĩra Eleazaru mūrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, oe ngĩo icio cia gũcinĩrwo ũbumba, acieherie hau irahĩra, na ahurunje makara macio handũ haraaya, nĩ ũndũ ngĩo icio nĩ nyamũre,

³⁸ ngĩo icio cia andũ acio makuĩte nĩ ũndũ wa mehia mao. Ngĩo icio nĩiturwo ituĩke mabati ma kũhumbĩra kĩgongona, nĩ ũndũ nĩciarehetwo mbere ya Jehova, na igatuĩka nyamũre. Nacio nĩ ituĩke kĩmenyithia harĩ andũ a Isiraeli.”

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩoya ngĩo icio cia gĩcango ciarehetwo nĩ andũ acio maacinĩtwo, nake agĩciturithia ituĩke cia kũhumbĩra kĩgongona,

⁴⁰ agĩka o ta ũrĩa Jehova aathĩriire Musa. Ũndũ ũyũ warĩ wa kũririkania andũ a Isiraeli atĩ gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ, tiga wa rũciaro rwa Harũni, wagĩrĩrwo nĩ gũũka gũcina ũbumba mbere ya Jehova, kana atuĩke ta Kora na arũmĩrĩri ake.

⁴¹ Mũthenya ũyũ ũngĩ, kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli gĩgĩtetia Musa na Harũni, gĩkĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ nĩ mũũragĩte andũ a Jehova.”

⁴² Na rĩrĩa kĩũngano kũu gĩecookanĩriire gĩũkĩrire Musa na Harũni, o na gĩkĩerekera na kũrĩa Hema-ya-Gũtũnganwo yarĩ-rĩ, o rĩmwe itu rĩkĩhumbĩra hema ĩyo, naguo riiri wa Jehova ũkĩonekana.

⁴³ Nao Musa na Harũni magĩthĩ hau mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo,

⁴⁴ nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

⁴⁵ “Ehererai mume kũngano-inĩ gĩkĩ nĩguo ndĩkĩniine o ro rĩmwe.” No-o makĩgũithia thĩ, na magĩturumithia mothiũ mao thĩ.

⁴⁶ Ningĩ Musa akĩira Harũni atĩrĩ, “Oya rũgĩo rwaku ũrwikĩre ũbumba hamwe na mwaki wa kuuma kĩgongona-inĩ, na ũthĩ narua kĩũngano-inĩ kũu ũkĩhoroherie. Mang’ũrĩ moimĩte kũrĩ Jehova; mũthiro nĩwambĩriire kũmaniina.”

⁴⁷ Nĩ ũndũ ũcio Harũni agĩka o ta ũrĩa Musa aamwĩriire, agĩteng’era agĩtoonya thĩinĩ wa kũngano kũu. Mũthiro nĩwarĩkĩtie kwambĩrĩria thĩinĩ wa andũ, no Harũni akĩruta ũbumba akĩmahoroheria.

⁴⁸ Akĩrũgama gatagatĩ ka andũ arĩa maarĩ muoyo na arĩa maakuĩte, naguo mũthiro ũgĩthira.

⁴⁹ No andũ 14,700 magĩkua nĩ ũndũ wa mũthiro ũcio, kuonganĩrĩria na andũ arĩa maakuĩte nĩ ũndũ wa Kora.

⁵⁰ Thuutha ũcio Harũni agĩcoka kũrĩ Musa itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, tondũ mũthiro ũcio nĩwathirĩte.

17

Rũthanju rwa Harũni Gũthundũka

¹ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

² “Arĩria andũ a Isiraeli, wĩtie thanju ikũmi na igĩrĩ, rũmwe kuuma kũrĩ o mũtongoria wa mũhĩrĩga ya maithe mao. Andĩka rĩitwa rĩa o mũndũ rũthanju-inĩ rwake.

³ Rũthanju rwa Lawi ũrwandĩke rĩitwa rĩa Harũni, nĩ ũndũ no nginya kũgĩe na rũthanju rũmwe rwa mũtongoria wa o mũhĩrĩga wa maithe mao ma tene.

⁴ Igaai thanju icio thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo hau mbere ya ithandũkũ rĩa Ũira, harĩa ndũnganaga nawe.

⁵ Rũthanju rwa mũndũ ũrĩa nĩ ngaathuura nĩrũgũthundũka, na nĩ ndĩyeherie kũnuguna gũkũ ũnugunagĩrwo hĩndĩ ciothe nĩ andũ a Isiraeli.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩarĩria andũ a Isiraeli, nao atongoria ao makĩmũnengera thanju ikũmi na igĩrĩ, o rũmwe kuuma mũtongoria wa o mũhĩrĩga wa maithe mao ma tene, naruo rũthanju rwa Harũni rwarĩ hamwe nacio.

⁷ Nake Musa akĩiga thanju icio mbere ya Jehova kũu Hema-inĩ-ya-Ūira.

⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ-rĩ, Musa agĩtoonya thĩinĩ wa Hema-ya-Ūira akĩona atĩ rũthanju rwa Harũni, rũria rwarũgamĩriire nyũmba ya Lawi, to gũthundũra rwathundũrite, no nĩ rwathuunĩte rũkaruta kĩro, na rũgaciara ndothi.

⁹ Nake Musa akĩruta thanju icio nja, kuuma hau mbere ya Jehova, agĩciiga mbere ya andũ a Isiraeli othe. Nao magĩcirora, o mũndũ akĩoya rũthanju rwake mwene.

¹⁰ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Cookia rũthanju rwa Harũni hau mbere ya Ithandũkũ rĩa Ūira, rũigwo rũrĩ kĩmenyithia kũrĩ andũ acio aremi. Ũndũ ũyũ nĩguo ũkaaniina kũnuguna kwao kũrĩ niĩ, nĩgeetha matigakue.”

¹¹ Nake Musa agĩika o ta ũria Jehova aamwathĩte.

¹² Andũ a Isiraeli makĩira Musa atĩrĩ, “Nĩtũgũkua! Ithuothe nĩtũũrite!

¹³ Mũndũ o wothe o na ũngĩkuhĩrĩria Hema-ĩyo-Nyamũre ya Jehova nĩegũkua. Kaĩ tũgũgĩkua ithuothe?”

18

Mawĩra ma Athĩnjĩri-Ngai na Alawii

¹ Nake Jehova akĩira Harũni atĩrĩ, “Wee, na ariũ aku, na andũ a nyũmba ya thoguo, nĩ inyuĩ mũrĩcookagĩrĩrwo nĩ mahĩtia marĩa mangĩkwo makoniĩ handũ-harĩa-haamũre, na wee na ariũ aku inyuĩ nĩ inyuĩ mũrĩcookagĩrĩrwo nĩ mahĩtia marĩa mangĩkwo makoniĩ wĩra wa ũthĩnjĩri-Ngai.

² Rehe Alawii a mbarĩ yanyu, a mũhĩrĩga wa maithe manyu, nĩguo manyiitane na inyuĩ na mamũteithagĩrĩrie rĩria wee na ariũ aku mũgũtungata mbere ya Hema-ya-Ūira.

³ Acio nĩwe mariathĩkağĩra na marutage wĩra wothe wa Hema ĩyo, no matikanakuhĩrĩrie indo cia handũ hau haamũre kana kĩgongona, kana wee hamwe nao mũkue.

⁴ Marĩrutithanagia wĩra na inyuĩ na mamenyagĩrĩre Hema-ya-Gũtũnganwo, marutage wĩra wothe wa Hema ĩyo na gũtikagĩe na mũndũ ũngĩ o wothe ũngĩkuhĩrĩria harĩa mũrĩ.

⁵ “Nĩ wĩra wanyu kũmenyerera handũ hau haamũre o na kĩgongona, nĩguo mang’ũrĩ ma Jehova matikanakinyĩre andũ a Isiraeli rĩngĩ.

⁶ Niĩ mwene nĩthuurĩte Alawii athiritũ anyu kuuma thĩinĩ wa andũ a Isiraeli matũike kĩheo kĩanyu, maamũrĩrwo Jehova nĩguo marutage wĩra wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

⁷ No rĩrĩ, no wee na ariũ aku mũrĩtungataga ta athĩnjĩri-Ngai maũndũ-inĩ mothe ma kĩgongona, na mũtungatage o na mwena ũcio ũngĩ wa gĩtambaya kũ gĩa kũhakania. Niĩ nĩndamũhe ũtungata wa ũthĩnjĩri-Ngai ta kĩheo. Mũndũ ũngĩ o wothe ũngĩkuhĩrĩria handũ hau haamũre no nginya ooragwo.”

Maruta nĩ ũndũ wa Athĩnjĩri-Ngai na Alawii

⁸ Ningĩ Jehova akĩira Harũni atĩrĩ, “Niĩ mwene nĩngũtuĩte mũmenyereri wa maruta marĩa ndehagĩrwo; maruta mothe maamũre marĩa andũ a

Isiraeli marĩndutagĩra nĩ ndakũhe wee na ariũ aku matuĩke gĩcunjĩ gĩaku na rũgai rwaku rwa mahinda mothe.*

⁹ Wee ũrĩheagwo gĩcunjĩ kĩa maruta marĩa maamũre mũno marĩa matarĩ ma gũcinwo na mwaki. Kuuma kũrĩ iheo ciothe iria andũ a Isiraeli marĩndutagĩra irĩ maruta maamũre mũno, marĩ ma mũtu, kana ma kũhoroherio mehia, kana maruta ma mahĩtia, gĩcunjĩ kũ nĩ gĩaku na ciana ciaku.

¹⁰ Rĩĩaga gĩcunjĩ kũ ta kĩndũ kĩamũre mũno; mũndũ mũrũme o wothe wa nyũmba yaku nĩagakĩrĩĩaga. Wee no nginya ũtuage atĩ gĩcunjĩ kũ nĩ kĩamũre.

¹¹ “O na ningĩ ici no ciaku: kĩrĩa gĩothe kĩamũrĩtwo kuuma iheo ciothe cia gũthũngũthio cia andũ a Isiraeli. Icio nĩndakũhe wee, na ariũ aku, na airĩtu aku, ituĩke rũgai rwaku rwa hĩndĩ ciothe. Mũndũ o wothe wa nyũmba yaku ũtarĩ na thaahu no acirĩe.

¹² “Nĩndakũhe maguta mothe marĩa mega mũno ma mũtamaiyũ na ndibei yothe ĩrĩa njega mũno ya mũhĩhano, na ngano ĩrĩa maheaga Jehova ĩrĩ maciaro ma mbere ma magetha mao.

¹³ Maciaro mothe ma bũrũri ma mbere marĩa marĩrehagĩra Jehova marĩtuĩkaga maku. Mũndũ o wothe wa nyũmba yaku ũtarĩ thaahu no amarĩe.

¹⁴ “Kĩndũ gĩothe kĩrĩ Isiraeli kĩrĩa kĩamũrĩrwo Jehova nĩ gĩaku.

¹⁵ Marigithathi mothe, marĩ ma andũ kana ma nyamũ, marĩa marĩrutagĩrwo Jehova nĩ maku. No rĩrĩ, no nginya ũkũũrithagie irigithathi rĩothe rĩa kahĩ, na ũkũũrithagie irigithathi rĩa njamba rĩa nyamũ iria irĩ thaahu.

¹⁶ Marigithathi macio marĩ ma mweri ũmwe, no nginya ũkaamakũũrithia na thogora wa gũkũũrana ũrĩa ũtuĩtwo wa cekerĩ ithano cia betha,† kũringana na cekerĩ ya handũ-harĩa-haamũre, ĩrĩa ĩrĩ na ũritũ wa geera mĩrongo ĩrĩ.

¹⁷ “No mũtikanakũũrithie marigithathi ma ndegwa, kana ma ng’ondũ, kana ma mbũri; icio nĩ nyamũre. Thakame yacio nĩĩminjaminjagwo kĩgongona-inĩ igũrũ, na maguta ma cio macinwo na mwaki nĩguo matuĩke igongona rĩ na mũtararĩko wa gũkenia Jehova.

¹⁸ Nyama ciacio nĩ ciaku, o ta ũrĩa gĩthũri kĩa igongona rĩa gũthũngũthio na kiero kĩa ũrĩo irĩ ciaku.

¹⁹ Kĩrĩa gĩothe kĩamũragĩrwo Jehova nĩ andũ a Isiraeli kĩrĩ kĩamũre nĩndakũhe wee mwene, na ariũ aku, na airĩtu aku, kĩrĩ rũgai rwaku rwa hĩndĩ ciothe. Nĩkĩo kĩrĩkanĩro gĩa tene na tene gĩa cumbĩ mbere ya Jehova kũrĩ wee na njaro ciaku.”

²⁰ Ningĩ Jehova akĩra Harũni atĩrĩ, “Wee ndũgakorwo na igai bũrũri-inĩ wao, kana ũgĩe na rũgai thĩinĩ wao; nĩ nĩ nĩ rũgai rwaku o na igai rĩaku thĩinĩ wa andũ a Isiraeli.

²¹ “Nĩndahe Alawii icunjĩ ciothe cia ikũmi thĩinĩ wa Isiraeli, arĩ rĩo igai rĩao nĩ ũndũ wa wĩra ũrĩa marutaga rĩrĩa megũtungata Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo.

²² Kuuma rĩu andũ a Isiraeli matigakuhagĩrĩrie Hema-ya-Gũtũnganwo, kana macookererwo nĩ mehia mao, nao makue.

* **18:8** Alawii matiarĩ na igai thĩinĩ wa Isiraeli, no nĩmagaĩrwo matũũra manini na kũndũ gwa kũrĩthia kũrĩa kwariganĩtie na matũũra macio. Athĩnjĩri-Ngai maarĩ mateithagĩrĩrio wĩra-inĩ wao wa ũtungata. † **18:16** nĩ ta giramu 55

23 Alawii n̄o marĩrutaga wĩra Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo na n̄o marĩcookagĩrĩrwo n̄i mahĩtia marĩa meekĩrwo hau. Ũyũ n̄i watho wa gũtũũrio n̄i njiaro iria igooka. Matikagĩa na igai thĩinĩ wa andũ a Isiraeli.

24 Handũ ha ũguo-rĩ, ngũhe Alawii icunjĩ cia ikũmi iria andũ a Isiraeli marehaga irĩ maruta kũrĩ Jehova ituĩke igai rĩao. Nĩkĩo ndoigire igũrũ rĩao atĩrĩ: ‘Matikagĩa na igai thĩinĩ wa andũ a Isiraeli.’ ”

25 Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

26 “Arĩria Alawii, ũmeere atĩrĩ: ‘Rĩria mwamũkĩra icunjĩ cia ikũmi kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli iria ndĩmũheete arĩ cio igai rĩanyu-rĩ, no nginya mũrehage gĩcunjĩ gĩa ikũmi gĩa gĩcunjĩ kũ, kĩrĩ iruta kũrĩ Jehova.

27 Maruta manyu marĩtuĩkaga ta ngano ĩrĩa ĩrutĩtwo kĩhuhĩro-inĩ, kana ndibei ĩrĩa ĩrutĩtwo kĩhuhĩro-inĩ.

28 Ũguo nĩguo o na inyuĩ mũrĩrutagĩra Jehova iruta kuuma kũrĩ icunjĩ cia ikũmi iria mũrĩamũkagĩra ciumĩte kũrĩ andũ a Isiraeli. Kuuma kũrĩ icunjĩ icio cia ikũmi, no nginya mũnengagĩre Harũni mũthĩnjĩri-Ngai gĩcunjĩ kĩa Jehova.

29 No nginya mũkarutagĩra Jehova gĩcunjĩ kĩrĩa kĩega mũno na kĩrĩa kĩamũre mũno kĩa indo ciothe iria mũheetwo.’

30 “Ĩra Alawii atĩrĩ, ‘Rĩria mwaruta gĩcunjĩ kĩrĩa kĩega mũno-rĩ, kĩrĩtuĩkaga ta iruta rĩanyu riumĩte kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kana kĩhuhĩro-inĩ kĩa ndibei.

31 Inyuĩ na andũ a nyũmba cianyu no mũrĩre icio ingĩ handũ o hothe, nĩgũkorwo ũcio n̄i mũcaara wanyu n̄i ũndũ wa wĩra wanyu kũu Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo.

32 Nĩ ũndũ wa kũruta gĩcunjĩ kũ kĩega mũno gĩacio, mũtigaatuĩrwo mahĩtia n̄i ũndũ wa ũndũ ũyũ; na ningĩ mũtigathaahia maruta marĩa maamũre ma andũ a Isiraeli, na n̄i ũndũ ũcio mũtigaakua.’ ”

19

Maaĩ ma Kũniina Thaahu

1 Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ,

2 “Ũndũ ũyũ n̄i wa kũrũmĩrĩrwo thĩinĩ wa watho ũrĩa Jehova aathanĩte: ĩra andũ a Isiraeli makũrehere moori ndune ĩtarĩ kaũgũ kana kameni, na ĩtarĩ yekĩrwo icooki.

3 Mũmĩnengere Eleazaru, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai; ĩtwarwo nja ya kambĩ, na ĩthĩnjĩrwo hau mbere yake.

4 Nike Eleazaru, ũcio mũthĩnjĩri-Ngai, oe thakame na kĩara gĩake, na amĩminjaminje maita mũgwanja amĩroretie na mwena wa mbere wa Hema-ya Gũtũnganwo.

5 Nayo moori ĩyo ĩcinwo yothe akĩonaga, ũguo n̄i kuuga rũũa rwayo, na nyama, na thakame, o na taatha wayo.

6 Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio oe rũkũ rwa mũtarakwa, na mũthobi, na guoya wa rangi wa gakaraku, aciikie igũrũ wa moori ĩyo ĩrahĩa.

7 Thuutha wa ũguo mũthĩnjĩri-Ngai ũcio no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ. Thuutha ũcio no acooke kambĩ, no arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

8 Mũndũ ũrĩa ũrĩcinaga moori ĩyo no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, na o nike atiinde arĩ na thaahu nginya hwaĩ-inĩ.

9 “Mũndũ ũtarĩ na thaahu acooke ahakũre mũhu ũcio wa moori ĩyo na aũige handũ hatarĩ na thaahu nja ya kambĩ. Mũhu ũcio ũigagwo n̄i kĩrĩndĩ kĩa andũ a Isiraeli, nĩgeetha ũhũthagĩrwo maaĩ-inĩ ma kũniina thaahu; ũcio nĩguo wa gũtheranagia kuuma mehĩa-inĩ.

¹⁰ Mündũ ũrĩa ũrĩhakũraga mũhu wa moori ĩyo, no nginya athambie nguo ciake, o nake atiinde arĩ na thaahu nginya hwaĩ-inĩ. Ũndũ ũyũ nĩ watho wa gũtũũra harĩ andũ a Isiraeli na agenĩ arĩa matũũranagia nao.

¹¹ “Mündũ ũrĩa ũngĩhutia kĩimba kĩa mündũ o na ũrĩkũ arĩkaraga arĩ na thaahu mũthenya mũgwanja.

¹² No nginya etherie na maaĩ mũthenya wa gatatũ, na mũthenya wa mũgwanja; hĩndĩ ĩyo athirwo nĩ thaahu. No angĩaga gwĩtheria mũthenya wa gatatũ na wa mũgwanja, ndagaathirwo nĩ thaahu.

¹³ Mündũ o wothe ũngĩhutia kĩimba kĩa mündũ o na ũrĩkũ na aage gwĩtheria, ũcio nĩathaahĩtie Hema-ĩrĩa-Nyamũre ya Jehova. Mündũ ũcio no nginya aingatwo oime Isiraeli. Tondũ ndaminjaminjĩrio maaĩ ma kũniina thaahu, mündũ ũcio arĩ na thaahu; thaahu wake ndũthirĩte.

¹⁴ “Ũyũ nĩguo watho wa kũrũmĩrĩrwo rĩrĩa mündũ akuĩra hema-inĩ: Mündũ o na ũrĩkũ ũngĩtoonya hema ĩyo, mündũ o na ũrĩkũ ũrĩa ũgaakorwo thĩnĩ wayo-rĩ, nĩakanyitwo nĩ thaahu mũthenya mũgwanja,

¹⁵ nakĩo kĩndũ o gĩothe kĩa nyũmba gĩgaakorwo gĩtarĩ gĩkunĩke nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu.

¹⁶ “Mündũ o na ũrĩkũ ũrĩ na kũu nja ũngĩhutia mündũ ũragĩtwo na rũhiũ rwa njora kana mündũ ũkuĩte gĩkuũ kĩa ndũire, kana mündũ o wothe ũngĩhutia ihĩndĩ rĩa mündũ kana mbĩrĩra, ũcio nĩakanyitwo nĩ thaahu mũthenya mũgwanja.

¹⁷ “Nĩ ũndũ wa mündũ ũrĩ na thaahu, ĩkĩra mũhu wa moori ĩrĩa yacinĩtwo ĩrĩ ya gũtherania ndigithũ-inĩ, naguo ũitĩrĩrio maaĩ matahĩtwo o hĩndĩ ĩyo.

¹⁸ Nake mündũ ũtarĩ na thaahu nĩoe mũthobi aũtobokie maaĩ-inĩ macio, na aminjaminjĩrie hema ĩyo na indo ciayo ciothe, na andũ arĩa maarĩ kũu thĩnĩ. Ningĩ no nginya aminjaminjĩrie mündũ ũrĩa wothe ũhutĩtie ihĩndĩ rĩa mündũ, kana mbĩrĩra, kana mündũ ũragĩtwo, kana mündũ ũkuĩte gĩkuũ kĩa ndũire.

¹⁹ Mündũ ũrĩa ũtarĩ na thaahu nĩakaminjaminjĩria mündũ ũcio ũrĩ na thaahu maaĩ macio mũthenya wa gatatũ na wa mũgwanja, naguo mũthenya wa mũgwanja nĩguo akamũtheria. Nake mündũ ũcio ũgũtherio no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, naguo hwaĩ-inĩ ũcio nĩagakorwo athirĩtwo nĩ thaahu.

²⁰ No rĩrĩ, mündũ ũrĩ na thaahu angĩaga gwĩtheria, no nginya aingatwo kuuma kũrĩ kĩrĩndĩ, nĩ ũndũ nĩathaahĩtie handũ-harĩa-haamũre ha Jehova. Nĩgũkorwo ndaminjaminjĩrio maaĩ ma kũniina thaahu, nĩ ũndũ ũcio arĩ na thaahu.

²¹ Ũyũ nĩ watho wao wa gũtũũra.

“Mündũ ũcio wakũminjaminjanĩria maaĩ macio ma kũniina thaahu no nginya o nake athambie nguo ciake, na mündũ o wothe ũngĩhutia maaĩ macio ma kũniina thaahu nĩagatinda arĩ na thaahu nginya hwaĩ-inĩ.

²² Kĩndũ gĩothe mündũ ũrĩ na thaahu akaahutia nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu, na mündũ ũrĩa ũngĩhutia kĩndũ kũu nĩagatinda arĩ na thaahu nginya hwaĩ-inĩ.”

20

Maai kuuma Rwaro rwa Ihiga

¹ Na rĩrĩ, mweri wa mbere, kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli gĩgĩkinya kũu Werũ-inĩ wa Zini, na gĩgĩikara Kadeshi. Nake Miriamu agĩkuĩra kũu na agĩthikwo o ro kuo.

² Na rĩrĩ, handũ hau hatiarĩ maaĩ ma kũnyuuo nĩ kĩrĩndĩ, nao andũ acio makĩũngana, magĩũkĩrĩra Musa na Harũni.

³ Makĩnegenia Musa, makiuga atĩrĩ, “Naarĩ korwo nĩtwakuire rĩrĩa ariũ a ithe witũ maakuire marĩ mbere ya Jehova!

⁴ Nĩ kĩrĩ gĩatũmire mũrehe kĩrĩndĩ kĩa Jehova werũ-inĩ ũyũ, nĩguo ithuĩ na mahiũ maitũ tũkuĩre gũkũ?

⁵ Mwatũrutire bũrũri wa Misiri nĩkĩ, mũgĩtũrehe kũndũ gũkũ kũũru ũũ? Gũkũ gũtirĩ ngano kana ngũyũ, kana thabibũ, kana makomamanga. O na gũtirĩ maaĩ ma kũnyua!”

⁶ Musa na Harũni makiuma hau kĩungano kĩarĩ, magĩthĩĩ nginya o itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo makĩgũithia na magĩturumithia mothiũ mao thĩ, nagueo riiri wa Jehova ũkĩmoimĩrĩra.

⁷ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

⁸ “Oya rũthanju rwaku, nawe na mũrũ wa nyũkwa Harũni mũcokanĩrĩrie kĩrĩndĩ kũ hamwe. Arĩria rwaro rũrũ rwa ihiga makwĩroreire, na nĩrũkuuma maaĩ. Nawe ũrutĩre kĩrĩndĩ maaĩ rwaro-inĩ rũrũ rwa ihiga, nĩgeetha kinyue hamwe na mahiũ ma kĩa.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩoya rũthanju akĩrũruta hau mbere ya Jehova, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte.

¹⁰ Nake Musa na Harũni magĩcokanĩrĩria kĩrĩndĩ kũ hamwe hau mbere ya rwaro rwa ihiga, na Musa akĩmeera atĩrĩ, “Ta thikĩrĩriai, inyuĩ aremi aya, no nginya tũmũrutĩre maaĩ kuuma rwaro-inĩ rũrũ rwa ihiga?”

¹¹ Musa agĩcooka akĩoya guoko gwake na igũrũ, akĩgũtha rwaro rũu rwa ihiga na rũthanju rwake maita meerĩ. Maaĩ makĩbororoka, nakĩo kĩrĩndĩ kũ gĩkĩnyua, o na mahiũ makĩo makĩnyua.

¹² No Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ, “Tondũ mũtinanjĩtikia nĩguo muonanie atĩ nĩ ndĩ mũtheru, mũtũme heo gĩtĩo maitho-inĩ ma andũ a Isiraeli, inyuĩ mũtigaakinyia kĩrĩndĩ gĩkĩ bũrũri ũrĩa ndĩmaheete.”

¹³ Macio nĩmo maarĩ maaĩ ma Meriba, kũrĩa andũ a Isiraeli maatetanirie na Jehova na kũrĩa eyonanirie atĩ nĩ mũtheru thĩnĩ wao.

Edomu Kũgiria Isiraeli Njĩra

¹⁴ Musa agĩtũma andũ kuuma Kadeshi mathĩ kũrĩ mũthamaki wa Edomu,* makamwĩre atĩrĩ:

“Mũrũ wa nyũkwa Isiraeli oiga atĩrĩ: Wee nĩũũ mathĩna marĩa mothe tũkoretwo namo.

¹⁵ Maithe maitũ ma tene nĩmaikũrũkire magĩthĩĩ bũrũri wa Misiri, na ithuĩ tũgĩtũra kuo mĩaka mĩingĩ. Andũ a Misiri nĩmatũhiinyĩrĩrie mũno ithuĩ ene o na maithe maitũ,

¹⁶ no rĩrĩa twakaĩire Jehova-rĩ, nĩaiguire kĩrĩro giitũ nake agĩtũma mũraika agĩtũruta kũu bũrũri wa Misiri.

“Na rĩu tũrĩ gũkũ Kadeshi, itũura rĩrĩa rĩ mũthia-inĩ wa bũrũri waku.

¹⁷ Ndagũthaiha ũtwĩtikĩrie tũtuĩkanĩrie bũrũri waku. Tũtikũgerera mĩgũnda-inĩ ya irio, kana ya mĩthabibũ, kana tũnyue maaĩ ma gĩthima o na kĩmwe. Tũkũgerera njĩra irĩa nene ya mũthamaki, na tũtigũkerũra na mwena wa ũrĩo o na kana wa ũmotho, o nginya tũtuĩkanie bũrũri waku.”

¹⁸ No Edomu akĩmũcookeria atĩrĩ:

“Ndũgũtuĩkanĩria gũkũ; na ũngĩgeria-rĩ, tũkuumagara tũmũtharĩkĩre na rũhiũ rwa njora.”

* **20:14** Andũ a Edomu maarĩ njiaro cia Esaũ.

19 Andũ a Isiraeli acio makĩmũcookeria atĩrĩ,

“Ithuĩ tũkũgerera o njĩra ĩrĩa nene, na ithuĩ ene kana mahiũ maitũ tũngĩnyua maaĩ manyu-rĩ, nĩtũkũrĩha. Tũrenda o tũtuĩkanie tũthiite na magũrũ tu hatarĩ ũndũ ũngĩ.”

20 Ningĩ Edomu agĩcookia atĩrĩ:

“Aca, mũtigũtuĩkanĩria gũkũ.”

Hĩndĩ ĩyo Edomu akiumagara akamatharĩkĩre, arĩ mbũtũ nene ĩna hinya mũingĩ.

21 Tondũ Edomu ndaametĩkĩririe matuĩkanĩrie bũrũri wao-rĩ, andũ a Isiraeli makĩhũndũka, magĩtigana nao.

Gĩkuũ kĩa Harũni

22 Kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli gĩkiuma kũu Kadeshi na magĩkinya Kĩrĩma-inĩ kĩa Horu.

23 Marĩ kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Horu, hakuhĩ na mũhaka wa Edomu, Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ,

24 “Rĩu Harũni nĩegũkua. Ndegũtoonya bũrũri ũrĩa ngũhe andũ a Isiraeli, nĩ ũndũ inyuĩ eerĩ nĩmwaremeire watho wakwa kũu maaĩ-inĩ ma Meriba.

25 Oya Harũni na mũriũ Eleazaru, ũmatware Kĩrĩma-igũrũ kĩa Horu.

26 Ũrute Harũni nguo ciake, ũcihumba mũriũ Eleazaru, nĩ ũndũ Harũni nĩegũkua, na egũkuĩra o ro kũu.”

27 Musa agĩka o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte; makĩambata Kĩrĩma-inĩ kĩa Horu makĩonagwo nĩ kĩrĩndĩ kũu gĩothe.

28 Musa akĩruta Harũni nguo ciake, agĩcihumba mũriũ Eleazaru. Nake Harũni agĩkuĩra kũu kĩrĩma igũrũ. Nake Musa na Eleazaru magĩkũrũka makiuma kũu kĩrĩma igũrũ,

29 na rĩrĩa kĩrĩndĩ kũu kĩamenyire atĩ Harũni nĩakuĩte, andũ othe a nyũmba ya Isiraeli makĩmũcakaĩra mĩthenya mĩrongo ĩtatũ.

21

Kwanangwo kwa Aradi

1 Na rĩrĩ, rĩrĩa mũthamaki Mũkaanani wa Aradi, ũrĩa watũũraga Negevu, aiguire atĩ Isiraeli nĩokagĩra njĩra ya Atharimu, agĩthĩ agĩtharĩkĩra andũ a Isiraeli, na agĩtaha amwe ao.

2 Nao andũ Isiraeli makĩhĩta na mwĩhĩtwa ũyũ harĩ Jehova makiuga atĩrĩ: “Ũngĩneana andũ aya moko-inĩ maitũ-rĩ, nĩtũkananga matũũra mao marĩa manene biũ.”

3 Nake Jehova akĩigua ihooya rĩa andũ a Isiraeli na akĩneana andũ acio a Kaanani kũrĩ o. Nao makĩananga andũ acio biũ hamwe na matũũra mao; nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagĩtwo Horoma.

Nyoka ya Gĩcango

4 Nao andũ a Isiraeli makĩnyiita rũgendo kuuma Kĩrĩma kĩa Horu magereire njĩra ya gũthĩ Iria Itune, nĩguo mathiũrũrũke bũrũri wa Edomu. No andũ acio magĩthethũka marĩ njĩra-inĩ;

5 nao magĩũkĩrĩra Ngai o na Musa na mĩario makiuga atĩrĩ, “Mwatũrutire bũrũri wa Misiri tũũke tũkuĩre gũkũ werũ-inĩ nĩkĩ? Gũkũ gũtirĩ irio! Na gũtirĩ maaĩ! O na nĩtũthũire irio ici itarĩ kĩene!”

⁶ Nake Jehova akimatũmĩra nyoka ciarĩ na thumu; ikĩrũma andũ a Isiraeli, na aingĩ ao magĩkua.

⁷ Andũ acio magĩthiĩ kũrĩ Musa makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtwehirie rĩrĩa twaaririe tũgĩũkĩrĩra Jehova hamwe nawe. Hooya nĩguo Jehova atwehererie nyoka ici.” Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩhoera andũ acio.

⁸ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Thondeka nyoka ũmĩcuurie gĩtugĩ igũrũ; mũndũ o wothe ũrĩrũmagwo-rĩ, aamĩrora nĩarĩtũũraga muoyo.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩthondeka nyoka ya gĩcango, akĩmĩcuuria gĩtugĩ igũrũ. Na rĩrĩ, hĩndĩ irĩa mũndũ o wothe aarũmwo nĩ nyoka na aarora nyoka iyo ya gĩcango, agatũura muoyo.

Rũgendo rwa Gũthiĩ Moabi

¹⁰ Andũ a Isiraeli makiumagara, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Obothu.

¹¹ Ningĩ makiuma Obothu magĩthiĩ Iye-Abarimu, makĩamba hema ciao werũ-inĩ ũrĩa ũng’ethaniire na Moabi mwena wa irathĩro.

¹² Kuuma kũu magĩthiĩ na mbere, makĩamba hema ciao Kĩanda kĩa Zeredi.

¹³ Moimagara kuuma kũu makĩamba hema kũrigania na Rũũ rwa Arinoni, kũu werũ ũrĩa ũthiĩte nginya bũrũri wa Aamori; nĩgũkorwo Rũũ rwa Arinoni nĩruo rwarĩ mũhaka wa Moabi na Aamori.

¹⁴ Na nĩkĩo Ibuku rĩa Mbaara cia Jehova riugĩte atĩrĩ:

“ ... Wahebu thĩinĩ wa Sufa, na mĩkuru,

Arinoni

¹⁵ na igaragaro-inĩ cia mĩkuru

ĩrĩa ithiĩte o nginya kũu Ari,

na igatwarana na mũhaka wa Moabi.”

¹⁶ Kuuma kũu magĩthiĩ na mbere nginya kũu Biri, gĩthima-inĩ harĩa Jehova erire Musa atĩrĩ, “Cookereria andũ hamwe na nĩngũmahe maaĩ.”

¹⁷ Hĩndĩ iyo Isiraeli makĩina rwĩmbo rũrũ:

“Therũka maaĩ, wee gĩthima gĩkĩ!

Inyuĩ na inyuĩ inai ũhoru wakĩo,

¹⁸ ũhoru wa gĩthima kĩrĩa anene menjete,

kĩrĩa gĩathikũririo nĩ andũ arĩa marĩ igweta,

andũ arĩa marĩ igweta marĩ na njũgũma cia ũnene na mĩthĩgi yao.”

Ningĩ makiuma werũ-inĩ magĩthiĩ Matana,

¹⁹ kuuma Matana magĩthiĩ Nahalieli, kuuma Nahalieli magĩthiĩ Bamothu,

²⁰ na kuuma Bamothu magĩthiĩ kĩa kĩa Moabi, kũrĩa gacũmbĩrĩ ka Pisiga kang’etheire werũ ũrĩa ũtarĩ kĩndũ.

Kũhoota Sihoni na Ogu

²¹ Isiraeli nĩatũmire andũ kũrĩ Sihoni mũthamaki wa Aamori makamwĩre atĩrĩ:

²² “Twĩtĩkĩrie tũtuĩkanĩrie bũrũri wanyu. Tũtigũtoonya mĩgũnda yanyu ya irio, kana ya mĩthabibũ, kana tũnyue maaĩ kuuma gĩthima o na kĩmwe. Tũkũgerera njĩra irĩa nene ya mũthamaki o nginya tũtuĩkanie bũrũri wanyu.”

²³ No Mũthamaki Sihoni akĩgiria andũ a Isiraeli mahĩtũkĩre bũrũri wake. We onganirie mbũtũ ciake ciothe cia ita, akiumagara agĩthiĩ werũ-inĩ agatharĩkĩre andũ a Isiraeli. Rĩrĩa aakinyire Jahazu-rĩ, akĩhũũrana na andũ a Isiraeli.

²⁴ No andũ a Isiraeli makĩmooraga na hiũ cia njora na magĩtunya mũthamaki ũcio bũrũri wake kuuma Arinoni nginya Jaboku, no

maakinyire o mūhaka-inĩ wa andũ a Amoni, tondũ warĩ mūirige na hinya mūno.

²⁵ Isiraeli agītunya Aamori matũūra mothe mao marĩa manene na magītũūra kuo, o hamwe na Heshiboni na tūtũūra tuothe tũria twarigainie nakuo.

²⁶ Heshiboni nĩrĩo rĩarĩ itũūra inene rĩa Sihoni mūthamaki wa Aamori, ũria warũite na mūthamaki wa Moabi ũria waathanaga mbere ĩyo, na akamūtunya bũrũri wake wothe o nginya Arinoni.

²⁷ Kĩu nĩkĩo gītũmaga aini a marebeta moige atĩrĩ:
“Ūkaai Heshiboni nĩgeetha rĩakwo rĩngĩ;
itũūra inene rĩa Sihoni nĩrĩcokererio.

²⁸ “Mwaki nĩwoimire kũu Heshiboni,
rũrĩrĩmbĩ rũkiama itũūra inene rĩa Sihoni.
Ūkĩniina itũūra rĩa Ari Moabi,
o atũuri a kũria gūtũũgĩru kwa Arinoni.

²⁹ Kaĩ ũrĩ na haaro, wee Moabi-ĩ!
Inyuĩ andũ a Kemoshu! Kaĩ mũrĩ aanange-ĩ.
Nĩarekereirie ariũ ake magatuĩka eethari,
o na airĩtu ake akĩmarekereria matahwo
nĩ Sihoni mūthamaki wa Aamori.

³⁰ “No ithuĩ nĩtũmang’aũranĩtie;
Heshiboni kwanangĩtwo guothe nginya o Diboni.
Tũmamomorete tũgakinya Nofa,
itũūra rĩria rĩkuhanĩrĩirie na Medeba.”

³¹ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magītũūra bũrũri ũcio wa Aamori.

³² Thuutha wa Musa gūtũma andũ magathigaane Jazeri, andũ a Isiraeli magītunyana tūtũūra tũria twarigiicĩirie itũūra rĩu, na makĩngata Aamori arĩa maarĩ kuo.

³³ Ningĩ makĩgarũrũka, makĩambata na njĩra marorete Bashani, nake Ogu mūthamaki wa Bashani na mbũtũ ciake ciothe cia ita makiumagara makahũũrane na Isiraeli kũu Edirei.

³⁴ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Ndũkamwĩtigĩre, nĩ ũndũ nĩndĩmũneanĩte moko-inĩ maku, hamwe na mbũtũ ciake ciothe cia ita, o na bũrũri wake. Mwĩke o ũria wekire Sihoni mūthamaki wa Aamori, ũria waathanaga Heshiboni.”

³⁵ Nĩ ũndũ ũcio makĩũraga Mūthamaki Ogu hamwe na ariũ ake, o na mbũtũ ciake ciothe cia ita, mategũtigia mũndũ o na ũmwe muoyo. Nao andũ a Isiraeli makĩgwatĩra bũrũri wake.

22

Balaki Gūtũmanĩra Balamu

¹ Ningĩ andũ a Isiraeli makĩnyiita rũgendo marorete werũ wa Moabi na makĩamba hema ciao hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani mũrĩmo wa itũūra rĩa Jeriko.

² Na rĩrĩ, Balaki mũrũ wa Ziporu nĩonete maũndũ marĩa mothe Isiraeli meekĩte Aamori,

³ nao andũ a Moabi magĩtigĩra mũno nĩ ũndũ nĩ kwarĩ na andũ aingĩ mũno. Ti-itherũ, andũ a Moabi maiyũrĩtwo nĩ guoya nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli.

⁴ Andũ a Moabi makĩra athuuri a Midiani atĩrĩ, “Mũingĩ ũyũ ũkũria indo ciothe iria itũrigiicĩirie, o ta ũria ndegwa ĩrĩaga nyeki ya gĩthaka.”

Nĩ ūndũ ūcio Balaki mūrũ wa Ziporu, ūrĩa warĩ mũthamaki wa Moabi ihinda rĩu,

⁵ agītũmanĩra Balamu mūrũ wa Beori, ūrĩa warĩ Pethori, hakuhĩ na Rũũĩ rwa Farati, kũu bũrũri wao. Balaki akĩmwĩra atĩrĩ:

“Harĩ na andũ mokĩte moimĩte bũrũri wa Misiri; nao maiyũrĩte bũrũri ũyũ wothe, na maikarĩte o hakuhĩ na nĩ.

⁶ Ndagũthaitha ũka ūnumĩre andũ aya manyiitwo nĩ kĩrumi, nĩ ūndũ marĩ na hinya mũno kũngĩra. Ūngĩmaruma kwahoteka ndĩmahoota na ndĩmarutũrũre moime bũrũri ũyũ. Nĩ ūndũ nĩnjũũĩ atĩ arĩa warathima nĩmarathimagwo, nao arĩa waruma nĩ manyiitagwo nĩ kĩrumi.”

⁷ Nao athuuri a Moabi na a Midiani magĩthiĩ makuuĩte irĩhi rĩa kũragũrĩrwo. Maakinya kũrĩ Balamu, makĩmũhe ũhoro ūrĩa Balaki oigĩte.

⁸ Nake Balamu akĩmeera atĩrĩ, “Raraai gũkũ ũmũthĩ, na nĩngamũcookeria macookio marĩa Jehova ekũhe.” Nĩ ūndũ ūcio anene a Moabi makĩraarania nake.

⁹ Nake Ngai agĩkora Balamu akĩmũũria atĩrĩ, “Andũ aya mūrĩ nao nĩ a?”

¹⁰ Balamu agĩcookeria Ngai atĩrĩ, “Balaki mūrũ wa Ziporu, mũthamaki wa Moabi, nĩwe ũrandeheire ndũmĩrĩri ĩno:

¹¹ ‘Kũrĩ andũ moimĩte bũrũri wa Misiri makaiyũra bũrũri ũyũ wothe. Ndagũthaitha ũũke ūnumĩre o manyiitwo nĩ kĩrumi, no gũkorwo no hũũrane nao ndĩmaingate moime bũrũri ũyũ!’ ”

¹² No Ngai akĩĩra Balamu atĩrĩ, “Ndũgũthiĩ nao. Ndũkarume andũ acio, tondũ nĩ andũ arathime.”

¹³ Rũciinĩ rũrũ rũngĩ, Balamu agĩũkĩra, akĩĩra anene acio a Balaki atĩrĩ, “Cookai bũrũri wanyu kĩũmbe, nĩ ūndũ Jehova nĩarega kũnjĩtikĩria tũthiĩ na inyuĩ.”

¹⁴ Nĩ ūndũ ūcio anene a Moabi magĩcooka kũrĩ Balaki makĩmwĩra atĩrĩ, “Balamu nĩarega gũũka na ithuĩ.”

¹⁵ Ningĩ Balaki agītũma anene angĩ aingĩ makĩria na maarĩ igweta gũkĩra acio a mbere.

¹⁶ Nao magĩthiĩ kũrĩ Balamu makĩmwĩra atĩrĩ:

“Ūũ nĩguo Balaki mūrũ wa Ziporu ekuuga: Ndũgetĩkĩre ūndũ o na ũrĩkũ ũgirie ũũke kũrĩ nĩ,

¹⁷ tondũ nĩngũkũrĩha wega mũno, na njĩke ūrĩa wothe ũngiuga. Ndagũthaitha ũka ūnumĩre andũ aya.”

¹⁸ No Balamu akĩmacookeria atĩrĩ, “O na Balaki angĩĩhe nyũmba yake ya ũnene ĩiyũrĩtio betha na thahabu-rĩ, ndingĩka ūndũ o na ũrĩkũ, mũnene kana mũnini, wagararĩte watho wa Jehova Ngai wakwa.

¹⁹ Na rĩrĩ, raraai gũkũ ũmũthĩ, o ta ūrĩa acio angĩ mareekire, na nĩngũtuĩria ūndũ ūrĩa ũngĩ Jehova ekũnjĩra.”

²⁰ Ūtukũ ūcio Ngai nĩakorire Balamu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tondũ andũ aya nĩ mokĩte gũgwĩta, thiĩ nao, no wĩke o ūrĩa wiki ngũkwĩra.”

Ndigiri ya Balamu

²¹ Balamu agĩũkĩra rũciinĩ, agĩtandĩka ndigiri yake, na agĩthiĩ na anene acio a Moabi.

²² No Ngai nĩarakarire mũno athiĩ, na mũraika wa Jehova akĩrũgama njĩra nĩguo amũgirĩrĩrie gũthiĩ. Balamu aahaicĩte ndigiri yake, na ndungata ciake igĩrĩ ciarĩ hamwe nake.

23 Na rĩria ndigiri yoonire mũraika wa Jehova arũngĩ njĩra, aco-morete rũhiũ rwa njora, na arũnyiitĩte na guoko, ikĩgarũrũka, igĩtoonya mũgũnda. Nake Balamu akĩmĩhũũra nĩguo ĩcooke njĩra.

24 Nake mũraika wa Jehova akĩrũgama njĩra-inĩ yarĩ njeke gatagatĩ ka mĩgũnda ĩrĩ ya mĩthabibũ, na o mũgũnda warĩ mũirige.

25 Rĩria ndigiri yoonire mũraika wa Jehova-rĩ, ikĩhatĩrĩria rũthingo-inĩ, ikĩhinyĩrĩria kũgũrũ kwa Balamu rũthingo-inĩ rũu. Nĩ ũndũ ũcio akĩmĩhũũra rĩngĩ.

26 Ningĩ mũraika wa Jehova agĩthĩ mbere akĩrũgama handũ haarĩ haceke hataarĩ na handũ ha kwĩgarũrĩra, na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho.

27 Rĩria ndigiri yoonire mũraika wa Jehova hau, igĩkoma thĩ Balamu arĩ o igũrũ rĩayo, nake akĩrakara akĩmĩhũũra na rũthanju rwake.

28 Nake Jehova agĩtumũra kanua ka ndigiri, nayo ikĩũria Balamu atĩrĩ, "Nĩatĩa ngwĩkĩte tondũ wahũũra maita maya matatũ?"

29 Balamu akĩmĩcookeria atĩrĩ, "Wee ũnduĩte kĩrimũ! Korwo nyuma na rũhiũ rwa njora guoko-inĩ, ingĩakũraga o ro rũu."

30 Nayo ndigiri ikĩũria Balamu atĩrĩ, "Githĩ nĩ ti nĩ ndigiri yaku, ĩria ũtũire ũhaicaga nginya ũmũthĩ? Nĩmenyerete gũgwĩka ta ũũ?"

Balamu akiuga atĩrĩ, "Aca."

31 Nake Jehova akĩhingũra maitho ma Balamu, nake akĩona mũraika wa Jehova arũngĩ njĩra-inĩ aco-morete rũhiũ rwa njora. Nĩ ũndũ ũcio akĩnamĩrĩra na akĩngũithia, agĩturumithia ũthiũ wake thĩ.

32 Mũraika wa Jehova akĩmũũria atĩrĩ, "Nĩ kĩ gĩatũma ũhũũre ndigiri yaku maita macio matatũ? Njũkĩte haha ngũhingĩrĩrie nĩ ũndũ mĩthiire yaku nĩ ya ũremi maitho-inĩ makwa.

33 Ndigiri ĩnyonire, yanjeherera maita macio matatũ. Korwo ndĩnanjeherera, hatĩrĩ nganja nĩngĩgũkũũragĩte, no yo nĩngĩamĩhonokia."

34 Balamu akĩra mũraika ũcio wa Jehova atĩrĩ, "Nĩnjĩhĩtie. Ndikũũ atĩ nĩũkũrũgamĩte njĩra-inĩ ũhingĩrĩrie. Na rĩrĩ, ũngĩkorwo ndũkenete-rĩ, nĩngũhũndũka."

35 Mũraika ũcio wa Jehova akĩra Balamu atĩrĩ, "Thĩ na andũ acio, no uge o ro ũria ngũkwĩra." Nĩ ũndũ ũcio Balamu agĩthĩ na anene acio a Balaki.

36 Rĩria Balaki aigũire atĩ Balamu nĩarooka, agĩthĩ kũmũtũnga itũũra-inĩ rĩa Moabi, mũhaka-inĩ wa Arinoni, o kũu mũhaka wa bũrũri wake.

37 Balaki akĩũria Balamu atĩrĩ, "Githĩ ndiagũtũmanĩire ũũke narua? Nĩ kĩ kiagĩrĩrie ũũke? Anga ndingĩhota gũkũrĩha?"

38 Balamu agĩcookia atĩrĩ, "Nĩ wega, nĩndagĩũka. No rĩrĩ, nĩ no njuge o ũria ngwenda? Nĩ ngwaria o ũria Ngai angĩnjĩra njarie."

39 Hĩndĩ ĩyo Balamu na Balaki magĩthĩ Kiriathu-Huzothu.

40 Balaki akĩruta igongona rĩa ng'ombe na ng'onde, na akĩhe Balamu na anene arĩa maarĩ nake nyama imwe.

41 Kwarooka gũkĩa-rĩ, Balaki akĩoya Balamu makĩambata nginya Bamothu-Baali,* na marĩ kũu Balamu akĩona gĩcunjĩ kĩmwe kĩa andũ acio.

23

Ūrathi wa Mbere wa Balamu

* 22:41 Baali nĩ kuuga "mũhonokia". ĩno yarĩ ngai ya marurumĩ yahooyagwo nĩ andũ arĩa maatũruga Suriata na Kaanani.

1 Nake Balamu akĩira Balaki atĩrĩ, “Njakĩra igongona mũgwanja haha, na ũhaarĩrie ndegwa mũgwanja na ndũrũme mũgwanja.”

2 Balaki agĩka o ũrĩa Balamu oigĩte, na igũrũ rĩa o kīgongona-inĩ makarufĩra igongona rĩa ndegwa ĩmwe na ndũrũme ĩmwe.

3 Ningĩ Balamu akĩira Balaki atĩrĩ, “Wee ikara haha hakuhĩ na iruta rĩaku nyambe thiĩ keheri-inĩ. Hihi Jehova nĩegũũka acemanie na niĩ. Ũndũ ũrĩa wothe ekũnguũrĩria nĩngũkwĩra.” Nake agĩthĩ handũ hatheri hatũũgĩru.

4 Ngai agĩcemanie nake hau, nake Balamu akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩhaarĩrie igongona mũgwanja, na o kīgongona-inĩ ngaruta ndegwa ĩmwe na ndũrũme ĩmwe.”

5 Nake Jehova agĩkĩra ndũmĩrĩri yake kanua ka Balamu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kũrĩ Balaki ũmũhe ndũmĩrĩri ĩno.”

6 Tondũ ũcio Balamu agĩcooka kũrĩ Balaki, akĩmũkora arũngĩi hakuhĩ na igongona rĩake, marĩ hamwe na anene othe a Moabi.

7 Nake Balamu akĩaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:

“Balaki andehithĩtie kuuma bũrũri wa Aramu,
mũthamaki wa Moabi akanduta kuuma irĩma-inĩ cia mwena wa irathĩro.

Akoiga atĩrĩ, ‘Ũka ũnumĩre Jakubu;
ũka ũthitange Isiraeli.’

8 Ndaakĩhota atĩa kũruma arĩa Ngai atarumĩte?

Ndaakĩhota atĩa gũthitanga arĩa Jehova atathitangĩte?

9 Kuuma tũcũmbĩrĩ twa ndwaro cia mahiga nĩndĩramoona,
kuuma kũrĩa gũtũũgĩru nĩndĩramoona.

Ndĩrona andũ matũũraga meikarĩtie,
nao matiitaraga atĩ o nĩ amwe a ndũrĩrĩ.

10 Nũũ ũngĩhota gũtara rũkũngũ rwa Jakubu,
kana atare gĩcunjĩ kĩa inya kĩa Isiraeli?

Rekei ngue gĩkuũ kĩa arĩa athingu,
na marigĩrĩrio makwa-rĩ, marotuĩka ta mao!”

11 Balaki akĩũria Balamu atĩrĩ, “Wanjĩka atĩa? Ngũrehire ũnumĩre thũ ciakwa, no ndũrĩ ũreka ũndũ o tiga kũmarathima!”

12 Balamu akĩmũria atĩrĩ, “Githĩ ndiagĩrĩrwo njarie o kĩrĩa Jehova ekĩrĩte kanua-inĩ gakwa?”

Ũrathi wa Keerĩ wa Balamu

13 Ningĩ Balaki akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka tũthĩ nawe handũ hangĩ harĩa ũkũmoona; ũkũmoona o gĩcunjĩ kĩmwe kĩa, no ti othe hamwe. Na ũrĩ hau ũnumĩre andũ acio.”

14 Nĩ ũndũ ũcio akĩmũtwara gĩthaka-inĩ gĩa Zofimu, gacũmbĩrĩ ga Kĩrĩma kĩa Pisiga, naho hau agĩaka igongona mũgwanja, na o kīgongona-inĩ agĩthĩnjĩra ndegwa ĩmwe na ndũrũme ĩmwe.

15 Balamu akĩira Balaki atĩrĩ, “Wee ikara haha hakuhĩ na iruta rĩaku nyambe thiĩ ngacemanie nake haarĩa.”

16 Jehova agĩcemanie na Balamu, agĩkĩra ndũmĩrĩri kanua gake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kũrĩ Balaki ũmũhe ndũmĩrĩri ĩno.”

17 Tondũ ũcio Balamu agĩcooka kũrĩ Balaki na akĩmũkora arũngĩi hakuhĩ na iruta rĩake, marĩ hamwe na anene a Moabi. Balaki akĩmũria atĩrĩ, “Jehova oĩa atĩa?”

18 Balamu agĩcooka akĩaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:
“Arahũka, wee Balaki na ũigue;

Thikĩrĩria, wee mũrũ wa Ziporu.

19 Ngai ti mũndũ, atĩ nĩguo aheenanie,

o na ti mūrũ wa mündũ, atĩ nĩguo ericũkwo.
No oige ũndũ na ndawĩke?

No eranĩre ũndũ na ndaũhingie?

²⁰ Nĩ njathĩtwo ndathimane;
nake arathimanĩte-rĩ, ndingĩhota kũgarũra ũndũ ũcio.

²¹ “Gũtirĩ mũtino wonekete harĩ Jakubu,
gũtirĩ ihooru rĩonetwo thĩinĩ wa Isiraeli.

Jehova Ngai wao arĩ hamwe nao;
kayũ ka mũthamaki karĩ thĩinĩ wao.

²² Ngai nĩamarutire bũrũri wa Misiri;
marĩ na hinya o ta ndegwa ya gĩthaka.

²³ Gũtirĩ ũrogi ũngĩũraga Jakubu,
gũtirĩ ũragũri ũngĩthũkia Isiraeli.

Rĩu ha ũhoro wa Jakubu na wa Isiraeli kũrĩranagwo atĩrĩ,
‘Ta kĩonei ũrĩa Ngai ekĩte!’

²⁴ Andũ acio maarahũkaga ta mūrũũthi wa nga;
mookagĩra ta mūrũũthi wa njamba,
ũrĩa ũtangĩhurũka ũtarĩite kĩrĩa ũnyitĩte,
na ũkanyua thakame ya kĩrĩa ũragĩte.”

²⁵ Ningĩ Balaki akĩira Balamu atĩrĩ, “Ndũkamarume o na atĩa, na
ndũkamarathime o na atĩa!”

²⁶ Balamu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Githĩ ndiakwĩrĩre no nginya njĩke ũrĩa
wothe Jehova oigĩte?”

Ūrathi wa Gatatũ wa Balamu

²⁷ Ningĩ Balaki akĩira Balamu atĩrĩ, “Ūka tũthĩ ngũtware handũ hangĩ.
Hihi Ngai no agwĩtikĩrie ũnumĩre andũ aya ũrĩ hau.”

²⁸ Balaki akĩoya Balamu akĩmũtwara kĩrĩma igũrũ kĩa Peoru,
kũng’ethera Werũ ũrĩa ũtarĩ kĩndũ.

²⁹ Nake Balamu akĩmwĩra atĩrĩ, “Njakĩra igongona mũgwanja haha, na
ũhaarĩrie ndegwa mũgwanja na ndũrũme mũgwanja.”

³⁰ Balaki agĩka o ta ũrĩa Balamu oigĩte, na o kĩgongona-inĩ agĩthĩnjĩra
ndegwa ĩmwe na ndũrũme ĩmwe.

24

¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa Balamu onire atĩ Jehova nĩakenaga nĩ kũrathima Isiraeli-
rĩ, ndaacoore kũrũmĩrĩra ũragũri ta ũrĩa ekaga mahinda macio mangĩ,
no ehũgũrĩre akĩrora werũ-inĩ.

² Rĩrĩa Balamu eroreire akĩona ũrĩa Isiraeli maambĩte hema kũringana
na mĩhĩrĩga yao-rĩ, akĩyũrwo nĩ Roho wa Ngai,

³ nake akĩaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:
“Ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya Balamu mūrũ wa Beori,
ndũmĩrĩri ya mündũ ũrĩa riitho rĩake rĩonaga wega,

⁴ ndũmĩrĩri ya mündũ ũrĩa ũiguaga ciugo cia Ngai,
ũrĩa wonaga kĩoneki kuuma kũrĩ Mwene-Hinya-Wothe,
ũrĩa ũgũũaga agakoma thĩ, namo maitho make makahingũka:

⁵ “Kaĩ hema ciaku, wee Jakubu, nĩ thaka-ĩ,
o na ciikaro ciaku igagĩthakara, wee Isiraeli-ĩ!

⁶ “Igĩtambũrũkĩte o ta cianda,

ikahaana ta mīgũnda ĩrĩ hũgũrũrũ cia rūũĩ-inĩ,
 itariĩ ta mĩtĩ ya thubiri ĩhaandĩtwo nĩ Jehova,
 o na ta mĩtarakwa ĩrĩ hakuhĩ na maaĩ.
 7 Maaĩ makaiyũra ndoo ciao nginya maitĩke;
 o nayo mbegũ yao ĩgakorwo na maaĩ maingĩ.

“Mũthamaki wao akaaneneha gũkĩra Agagi;
 ũthamaki wao nĩũgaatũgĩrio.

8 “Ngai aamarutire bũrũri wa Misiri;
 marĩ na hinya ta wa ndegwa ya gĩthaka.
 Matambuura ndũrĩrĩ iria imathũire,
 na makoinanga mahĩndĩ ma cio tũcunjĩ;
 macitheecaga na mĩguĩ yao.

9 O ta mũrũũthi, methunaga magĩkoma,
 o ta mũrũũthi wa mũgoma, nũũ ũngĩgeria kũmaarahũra?

“Arĩa makũrathimaga marorathimwo,
 nao arĩa makũrumaga maronyiitwo nĩ kĩrumi!”

10 Nake Balaki agĩcinwo nĩ marakara nĩ ũndũ wa Balamu. Akĩhũũra
 hĩ ciake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagwĩtire ũnumĩre thũ ciakwa, no wee
 ũcirathimĩte maita macio matatũ.

11 Na rĩrĩ, ũkĩra o rĩu ũinũke! Ndoigĩte nĩngũkũrĩha wega mũno, no
 Jehova nĩagirĩtie ũrĩhwo.”

12 Balamu agĩcookeria Balaki atĩrĩ, “Githĩ ndierire andũ arĩa
 wandũmĩire atĩrĩ,

13 ‘O na Balaki angũhe nyũmba yake ya ũthamaki ĩiyũrĩtio betha na
 thahabu, ndingĩhota gwĩka ũndũ wakwa mwene, mwegaga kana mũũru,
 njagarare watho wa Jehova; no nginya njuge ũrĩa Jehova oigĩte’?

14 Na rĩrĩ, nĩ nĩngũcooka o kũrĩ andũ aitũ, no ũka, ngũmenyithie ũrĩa
 andũ aya mageeka andũ aku matukũ marĩa magooka.”

Ndũmĩrĩri ya Balamu ya Kana

15 Ningĩ akiaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:

“Īno nĩyo ndũmĩrĩri ya Balamu mũrũ wa Beori,
 ndũmĩrĩri ya mũndũ ũrĩa riitho rĩake rĩonaga wega,

16 ndũmĩrĩri ya mũndũ ũrĩa ũiguaga ciugo cia Ngai,
 ũrĩa ũrĩ na ũmenyo uumĩte kũrĩ ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno,
 ũrĩa wonaga kĩoneki kuuma kũrĩ Mwene-Hinya-Wothe,
 ũrĩa ũgũũaga agakoma thĩ, namo maitho make makahingũka, ekuuga
 ũũ:

17 “Nĩndĩramuona, no ti rĩu;
 nĩndĩmũcũthĩrĩrie, no ndarĩ hakuhĩ.

Njata nĩkoima kũrĩ Jakubu;
 njũgũma ya ũnene yume kũrĩ Isiraeli.

Nĩakahehenja mothiũ ma Moabi,
 na ahehenje, mahĩndĩ ma mĩtwe ya ariũ othe a Shethu.

18 Edomu nĩgũkahootwo;
 Seiru, thũ yake, nĩakahootwo,
 no Isiraeli agakĩrĩrĩria kũgĩa na hinya.

19 Mwathani mũnene akoima kũrĩ Jakubu
 na aanange andũ arĩa magaakorwo matigaire a itũũra inene.”

Ndũmĩrĩri ya Balamu ya Mũthia

²⁰ Ningĩ Balamu akĩona Amaleki, na akĩaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:
 “Amaleki nĩwe warĩ wa mbere harĩ ndũrĩrĩ,
 no marigĩrĩrio-inĩ nĩakanangwo.”

²¹ Ningĩ akĩona Akeni, na akĩaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:
 “Gĩikaro gĩaku nĩ kĩgitĩre,
 gĩtara gĩaku gĩakĩtwo thĩinĩ wa rwaro rwa ihiga;

²² no rĩrĩ, inyuĩ andũ a Akeni nĩmũkanangwo
 hĩndĩ ĩrĩa Ashuri makaamũtaha.”

²³ Ningĩ akĩaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:
 “Hĩ! Nũũ ũngĩtũũra muoyo rĩrĩa Ngai areka ũguo?

²⁴ Meeri nĩigooka ciumĩte hũgũrũrũ-inĩ cia Kitimu;
 nĩigatooria Ashuri o na Eberi,
 no rĩrĩ, o nacio nũikaanangwo.”

²⁵ Nake Balamu agĩgĩũkĩra, akĩinũka gwake mũciĩ, nake Balaki agĩthĩ
 na njĩra ciake.

25*Moabi Kũguucĩrĩria Isiraeli Waganu-inĩ*

¹ Hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli maikaraga Shitimu-rĩ, arũme a Isiraeli
 makĩambĩrĩria gũtharia na andũ-a-nja a Moabi,

² arĩa mameetaga magongona-inĩ ma ngai ciao. Andũ acio a Isiraeli
 makĩrĩa na makĩinamĩrĩra mbere ya ngai icio.

³ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩnyĩtanĩra nao kũhooya ngai ya Baali
 ya Peori. Namo marakara ma Jehova makĩmarĩrĩmbũkĩra.

⁴ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Oya atongoria othe a andũ aya, ũmoorage
 na ũmaanĩke mũthenya barigici mbere ya Jehova, nĩguo marakara mahiũ
 ma Jehova matigakinyĩrĩre andũ a Isiraeli.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩra aciirithania a Isiraeli atĩrĩ, “O mũndũ
 wanyu no nginya oorage arũme anyu arĩa manyĩtanĩre na andũ a Moabi
 kũhooya Baali ya Peori.”

⁶ O hĩndĩ ĩyo mũndũ mũrũme Mũisiraeli akĩrehe mũndũ-wa-nja
 Mũmidiani mũciĩ gwake akĩonagwo nĩ Musa na kĩũngano kũu gĩothe gĩa
 Isiraeli, o hĩndĩ ĩrĩa maarĩragĩra itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

⁷ Rĩrĩa Finehasi mũrũ wa Eleazaru, mũrũ wa Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-
 Ngai, onire ũndũ ũcio-rĩ, akiuma kĩũngano-inĩ kũu, akĩoya itimũ,

⁸ akĩrũmĩrĩra Mũisiraeli ũcio nginya hema-inĩ yake. Akĩmatheeca na
 itimũ rĩu, akĩmatũrĩkania eerĩ, itimũ rĩu rĩgĩtũrĩkania Mũisiraeli ũcio o
 na rĩgĩtheeca mũndũ-wa-nja ũcio. Hĩndĩ ĩyo mũthiro ũcio wokĩrĩre andũ
 a Isiraeli ũgĩthira;

⁹ no andũ arĩa maakuire nĩ ũndũ wa mũthiro ũcio maarĩ andũ 24,000.

¹⁰ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

¹¹ “Finehasi, mũrũ wa Eleazaru, mũrũ wa Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai,
 nĩatũmĩte marakara makwa meherere andũ a Isiraeli; nĩ ũndũ nĩahĩahĩre
 ngoro o ta ũrĩa ndaiguire nĩ ũndũ wa gĩtĩio gĩakwa thĩinĩ wao, na nĩ ũndũ
 ũcio o na ndahĩahĩa ndiamaniinire.

¹² Nĩ ũndũ ũcio ĩra Finehasi atĩrĩ, nĩ ngũthondeka kĩrĩkanĩro gĩakwa gĩa
 thayũ nake.

¹³ We na njĩro ciake nĩ makagĩa na kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra kĩa ũthĩnjĩri-
 Ngai, nĩ ũndũ nĩahĩahĩre ngoro nĩ ũndũ wa gĩtĩio kĩa Ngai wake, na
 akĩhoroheria andũ a Isiraeli.”

¹⁴ Mūisiraeli ũcio woragirwo marĩ na mūndũ-wa-nja Mūmidiani ee-tagwo Zimuri mūrũ wa Salu, mūtongoria wa nyũmba ya Asimeoni.

¹⁵ Nake mūndũ-wa-nja ũcio Mūmidiani woragirwo, eetagwo Kozibi mwarĩ wa Zuru, mūnene wa mūhĩrĩga thĩnĩ wa nyũmba ĩmwe ya Amidiani.

¹⁶ Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

¹⁷ “Tua andũ a Midiani thũ cianyu na ũmoorage,

¹⁸ tondũ nĩmamũtuire thũ ciao rĩrĩa maamũheenirire ũhoroinĩ wa kũhoera kũu Peori na wa mwarĩ wa nyina wao Kozibi, mwarĩ wa mūtongoria Mūmidiani, mūndũ-wa-nja ũrĩa woragirwo rĩrĩa mũthiro wokire nĩ ũndũ wa Peori.”

26

Gūtaranwo gwa Keerĩ

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa mũthiro ũcio Jehova akĩira Musa na Eleazaru mūrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai atĩrĩ,

² “Tarai kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli kũringana na nyũmba ciao, andũ arĩa othe maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩhota gũthĩ ita-inĩ marĩ mbũtũ cia Isiraeli.”

³ Nĩ ũndũ ũcio, Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai makĩarĩria andũ a Isiraeli kũu werũ-inĩ wa Moabi hakuhĩ na Rũũ rwa Jorodani mūrĩmo wa Jeriko, makĩmeera atĩrĩ,

⁴ “Tarai andũ arĩa makinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.”

Aya nĩo andũ a Isiraeli arĩa moimire bũrũri wa Misiri:

⁵ Njiaro cia Rubeni, irigithathi rĩa Isiraeli ciarĩ ici:

kuuma kũrĩ Hanoku, nĩ mbarĩ ya Ahanoku;

kuuma kũrĩ Palu, nĩ mbarĩ ya Apalu;

⁶ kuuma kũrĩ Hezironi, nĩ mbarĩ ya Ahezironi;

kuuma kũrĩ Karimi, nĩ mbarĩ ya Akarimi.

⁷ Icio nĩcio mbarĩ cia Rubeni; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 43,730.

⁸ Mūrũ wa Palu arĩ Eliabu,

⁹ nao ariũ a Eliabu maarĩ Nemueli, na Dathani, na Abiramu. Dathani na Abiramu nĩo maarĩ anene a kĩrĩndĩ, na nĩo maaremeire Musa na Harũni na maarĩ amwe a arũmĩrĩri a Kora rĩrĩa maaremeire Jehova.

¹⁰ Nayo thĩ ĩgĩathamia kanua kayo ĩkĩmameria hamwe na Kora, ũrĩa arũmĩrĩri ake maakuire rĩrĩa mwaki wacinire arũme arĩa 250. Nao magĩtuĩka kionereria gĩa gũkaania arĩa angĩ.

¹¹ No rĩrĩ, rũciaro rwa Kora rũtiathirire.

¹² Nacio njiaro cia Simeoni kũringana na mbarĩ ciao nĩ ici:

kuuma kũrĩ Nemueli, nĩ mbarĩ ya Anemueli;

kuuma kũrĩ Jamini, nĩ mbarĩ ya Ajamini;

kuuma kũrĩ Jakini, nĩ mbarĩ ya Ajakini;

¹³ kuuma kũrĩ Zera, nĩ mbarĩ ya Azera;

kuuma kũrĩ Shauli, nĩ mbarĩ ya Ashaulu.

¹⁴ Icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Simeoni; nao maarĩ andũ 22,200.

¹⁵ Nacio njiaro cia Gadi kũringana na mbarĩ ciao nĩ ici:

kuuma kũrĩ Zefoni, nĩ mbarĩ ya Azefoni;

kuuma kũrĩ Hagi, nĩ mbarĩ ya Ahagi;

- kuuma kūrī Shuni, nĩ mbarĩ ya Ashuni;
¹⁶ kuuma kūrī Ozini, nĩ mbarĩ ya Aozini;
kuuma kūrī Eri, nĩ mbarĩ ya Aeri;
¹⁷ kuuma kūrī Arodi, nĩ mbarĩ ya Aarodi;
kuuma kūrī Areli, nĩ mbarĩ ya Aareli.
- ¹⁸ Icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Gadi; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 40,500.
- ¹⁹ Eri na Onani, maarĩ ariũ a Juda, no maakuĩrĩire Kaanani.
- ²⁰ Nacio njiaro cia Juda kũringana na mbarĩ ciao nĩ ici:
kuuma kūrī Shela, nĩ mbarĩ ya Ashela;
kuuma kūrī Perezu, nĩ mbarĩ ya Aperezu;
kuuma kūrī Zera, nĩ mbarĩ ya Azera.
- ²¹ Nacio njiaro cia Perezu ciarĩ ici:
kuuma kūrī Hezironi, nĩ mbarĩ ya Ahezironi;
kuuma kūrī Hamuli, nĩ mbarĩ ya Ahamuli.
- ²² Icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Juda; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 76,500.
- ²³ Nacio njiaro cia Isakaru kũringana na mbarĩ ciao ciarĩ ici:
kuuma kūrī Tola, nĩ mbarĩ ya Atola;
kuuma kūrī Puva nĩ mbarĩ ya Apuva;
- ²⁴ kuuma kūrī Jashubu, nĩ mbarĩ ya Ajashubu;
kuuma kūrī Shimuroni, nĩ mbarĩ ya Ashimuroni.
- ²⁵ Icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Isakaru; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 64,300.
- ²⁶ Nacio njiaro cia Zebuluni kũringana na mbarĩ ciao ciarĩ ici:
kuuma kūrī Seredi, nĩ mbarĩ ya Aseredi;
kuuma kūrī Eloni nĩ mbarĩ ya Aeloni,
na kuuma kūrī Jahaleeli, nĩ mbarĩ ya Ajahaleeli.
- ²⁷ Icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Zebuluni; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 60,500.
- ²⁸ Nacio njiaro cia Jusufu kũringana na mbarĩ ciao kuuma kūrī Manase na Efiraimu ciarĩ ici:
- ²⁹ Njiaro cia Manase:
kuuma kūrī Makiru, nĩ mbarĩ ya Amakiru (Makiru nĩwe warĩ ithe wa Gileadi);
kuuma kūrī Gileadi nĩ mbarĩ ya Agileadi.
- ³⁰ Ici nĩcio njiaro cia Gileadi:
kuuma kūrī Iezeri, nĩ mbarĩ ya Aiezeli;
kuuma kūrī Heleku, nĩ mbarĩ ya Aheleku;
- ³¹ kuuma kūrī Asirieli, nĩ mbarĩ ya Aasirieli;
kuuma kūrī Shekemu, nĩ mbarĩ ya Ashekemu;
- ³² kuuma kūrī Shemida, nĩ mbarĩ ya Ashemida;
kuuma kūrī Heferi, nĩ mbarĩ ya Aheferi.
- ³³ (Zelofehadi mūrũ wa Heferi ndaarĩ na aanake, no airĩtu atheri, namo marĩtwa mao maarĩ Mahala, na Noa, na Hogila, na Milika, na Tiriza.)
- ³⁴ Icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Manase, arĩa maatarirwo maarĩ andũ 52,700.
- ³⁵ Ici nĩcio njiaro cia Efiraimu kũringana na mbarĩ ciao:
kuuma kūrī Shuthela, nĩ mbarĩ ya Ashuthela;
kuuma kūrī Bokeri, nĩ mbarĩ ya Abokeri;

kuuma kūrī Tahani nĩ mbarĩ ya Atahani.

³⁶ Ici nĩcio ciarĩ njiaro cia Shuthela;

kuuma kūrī Erani, nĩ mbarĩ ya Aerani.

³⁷ Ici nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Efraimu; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 32,500.

Icio nĩcio njiaro cia Jusufu kūringana na mbarĩ ciao.

³⁸ Nacio njiaro cia Benjamini kūringana na mbarĩ ciao ciarĩ ici:

kuuma kūrī Bela, nĩ mbarĩ ya Abela;

kuuma kūrī Ashibeli, nĩ mbarĩ ya Aashibeli;

kuuma kūrī Ahiramu, nĩ mbarĩ ya Aahiramu;

³⁹ kuuma kūrī Shefufamu, nĩ mbarĩ ya Ashefufamu;

kuuma kūrī Hufamu, nĩ mbarĩ ya Ahufamu.

⁴⁰ Nacio njiaro cia Bela kuuma kūrī Aridi na Naamani ciarĩ ici:

kuuma kūrī Aridi, nĩ mbarĩ ya Aaridi;

na kuuma kūrī Naamani nĩ mbarĩ ya Anaamani.

⁴¹ Ici nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Benjamini; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 45,600.

⁴² Nacio njiaro cia Dani kūringana na mbarĩ ciao ciarĩ ici:

kuuma kūrī Shuhamu nĩ mbarĩ ya Ashuhamu.

Icio nĩcio ciarĩ mbarĩ ya Dani.

⁴³ Acio othe maarĩ a mbarĩ cia Ashuhamu: na arĩa maatarirwo maarĩ andũ 64,400.

⁴⁴ Nacio njiaro cia Asheri kūringana na mbarĩ ciao ciarĩ ici:

kuuma kūrī Imuna, nĩ mbarĩ ya Aimuna;

kuuma kūrī Ishivi, nĩ mbarĩ ya Aishivi;

kuuma kūrī Beria, nĩ mbarĩ ya Aberia;

⁴⁵ nao aya nĩo maarĩ a njiaro cia Beria:

kuuma kūrī Heberi, nĩ mbarĩ ya Aheberi;

na kuuma kūrī Malikieli, nĩ mbarĩ ya Amalikieli.

⁴⁶ (Asheri aarĩ na mwarĩ wetagwo Sera.)

⁴⁷ Icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Asheri; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 53,400.

⁴⁸ Nacio njiaro cia Nafitali kūringana na mbarĩ ciao ciarĩ ici:

kuuma kūrī Jahazeeli, nĩ mbarĩ ya Ajahazeeli;

kuuma kūrī Guni, nĩ mbarĩ ya Aguni;

⁴⁹ kuuma kūrī Jezeri, nĩ mbarĩ ya Ajezeri;

kuuma kūrī Shilemu, nĩ mbarĩ ya Ashilemu.

⁵⁰ Ici nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Nafitali; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 45,400.

⁵¹ Mũigana wa arũme acio othe a Isiraeli maarĩ andũ 601,730.

⁵² Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

⁵³ “Būrũri ũyũ nĩguo makagaĩrwo ũtuĩke igai rĩao kūringana na mũigana wa marĩitwa mao.

⁵⁴ Andũ arĩa aingĩ ũmagaĩre igai inene, nao arĩa maanyiiha ũmagaĩre igai inini; o mũhĩrĩga ũheo igai rĩaguo kūringana na mũigana wa andũ arĩa maandĩkĩtwo.

⁵⁵ Na ũmenyerere wega atĩ, būrũri ũyũ ũkaaheanwo na ũndũ wa gũcuuka mĩtĩ. Kĩrĩa o gĩkundi gĩkaagaya gĩkaringana na marĩitwa ma mũhĩrĩga ya maithe mao ma tene.

⁵⁶ O igai rĩkaheanwo na ũndũ wa gũcuuka mĩtĩ kūrĩ ikundi iria nene na iria nini.”

⁵⁷ Aya n̄o Alawii ar̄ia maatarirwo k̄uringana na mbar̄i ciao:
kuuma k̄ur̄i Gerishoni, n̄i mbar̄i ya Agerishoni;
kuuma k̄ur̄i Kohathu, n̄i mbar̄i ya Akohathu;
kuuma k̄ur̄i Merari, n̄i mbar̄i ya Amerari.

⁵⁸ O nacio ici ciar̄i mbar̄i cia Alawii:
mbar̄i ya Alibini,
na mbar̄i ya Aheberoni,
na mbar̄i ya Amahali,
na mbar̄i ya Amushi,
na mbar̄i ya Akora.

(Kohathu aar̄i guka wa Amuramu;

⁵⁹ nake m̄utumia wa Amuramu eetagwo Jokebedi, wa r̄uciaro rwa Lawi, waciariirwo Alawii k̄u b̄ur̄uri wa Misiri. Nake Jokebedi aḡiciar̄ira Amuramu Har̄uni, na Musa, na mwar̄i wa nyina wao Miriamu.

⁶⁰ Har̄uni n̄iwe war̄i ithe wa Nadabu na Abihu na Eleazaru na Ithamaru.

⁶¹ No Nadabu na Abihu n̄imakuire r̄ir̄ia maarut̄ire Jehova igongona na mwaki ūtaar̄i mw̄it̄ik̄irie.)

⁶² Alawii othe ar̄ume a ūk̄ur̄u wa mweri ūmwe na mak̄iria ar̄ia maatarirwo maar̄i and̄u 23,000. Matiataran̄irio hamwe na and̄u a Isiraeli ar̄ia anḡi tond̄u matiagaire k̄ind̄u hamwe na and̄u ar̄ia anḡi.

⁶³ Acio n̄o maatarirwo n̄i Musa na Eleazaru ūr̄ia m̄uth̄inj̄iri-Ngai r̄ir̄ia maatar̄ire and̄u a Isiraeli wer̄u-in̄i wa Moabi h̄uḡur̄ur̄u-in̄i cia R̄ũũ rwa Jorodani, m̄ur̄imo ūȳu wa Jeriko.

⁶⁴ Hatiar̄i o na ūmwe wa ar̄ia matar̄itwo n̄i Musa na Har̄uni ūr̄ia m̄uth̄inj̄iri-Ngai, h̄ind̄i ir̄ia maatar̄ire and̄u a Isiraeli wer̄u-in̄i wa Sinai.

⁶⁵ N̄i ūnd̄u Jehova n̄ieer̄ite and̄u a Isiraeli at̄i ti-ither̄u no nginya makuire wer̄u-in̄i, na ḡutir̄i o na ūmwe wao watigarire, tiga no Kalebu m̄ur̄u wa Jefune, na Joshua m̄ur̄u wa Nuni.

27

Air̄itu a Zelofehadi

¹ Na r̄ir̄i, air̄itu acio a Zelofehadi m̄ur̄u wa Heferi m̄ur̄u wa Gileadi, m̄ur̄u wa Makiru, m̄ur̄u wa Manase maar̄i a mbar̄i cia Manase m̄ur̄u wa Jusufu. Mar̄itwa ma air̄itu acio maar̄i Mahala, na Noa, na Hogila, na Milika, na Tiriza. N̄imathiire, maḡikuh̄ir̄ia

² itoonyero r̄ia Hema-ya-Ḡut̄unganwo, mak̄ir̄ugama mbere ya Musa, na Eleazaru ūr̄ia m̄uth̄inj̄iri-Ngai, na mbere ya atongoria, o na k̄iungano ḡiothe ḡia Isiraeli, makiuga at̄ir̄i,

³ “Ithe wit̄u aakuir̄iire wer̄u-in̄i. Ndaar̄i ūmwe wa ar̄um̄ir̄i a Kora, ar̄ia manyiitanire mok̄ir̄ire Jehova, no aakuire n̄i ūnd̄u wa mehia make mwene na ndaar̄i na aanake.

⁴ N̄i k̄i ḡiḡut̄uma r̄itwa r̄ia awa r̄iniinwo mbar̄i-in̄i yao, n̄i ūnd̄u at̄i ndaar̄i na mwanake? T̄uhei igai hamwe na and̄u a nȳumba ya ithe wit̄u.”

⁵ N̄i ūnd̄u ūcio Musa aḡitwar̄ira Jehova ūhoru ūcio wao,

⁶ nake Jehova ak̄imw̄ira at̄ir̄i,

⁷ “Ūguo air̄itu a Zelofehadi maroiga n̄i k̄ihooto. Ti-ither̄u n̄i wega ūmahean̄irie igai r̄iao na and̄u a nȳumba ya ithe wao, o nar̄io igai r̄ia ithe wao ūmahe.

8 “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Mũndũ angĩkua na ndatige mwana wa kahĩ, mwarĩ nĩaheo igai rĩake.

9 Angĩgakorwo atarĩ na mũirĩtu-rĩ, heagai ariũ a nyina igai rĩake.

10 Angĩgakorwo atarĩ na ariũ a nyina-rĩ, heagai ariũ a nyina na ithe igai rĩake.

11 Angĩkorwo ithe ndaarĩ na ariũ a nyina-rĩ, heagai mũndũ wa mbarĩ yao ũrĩa marĩ a igai rĩake, nĩguo rĩtuĩke rĩake. Ũndũ ũcio ũgũtuĩka watho wa kũrũmagĩrĩrwo nĩ andũ a Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova aathire Musa.’ ”

Joshua Gũcooka Ithenya rĩa Musa

12 Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ũkĩra wambate kĩrĩma-inĩ gĩkĩ, kũu rũgongo rwa Abarimu, wĩrorere bũrũri ũrĩa heete andũ a Isiraeli.

13 Warĩkia kũwona, we nĩũgũkua o ta ũrĩa Harũni mũrũ wa nyũkwa aakuire, na ũcookanĩrĩrio na andũ anyu,

14 nĩgũkorwo rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩanemeire hau maaĩ-inĩ ma Werũ wa Zini, wee na Harũni inyuĩ eerĩ mũtiathĩkĩire watho wakwa, nĩmwagire kũndĩithia nĩguo muonanie atĩ ndĩ mũtheru mbere ya maitho mao.” (Maaĩ macio nĩ marĩa ma Meriba Kadesi, Werũ-inĩ wa Zini.)

15 Musa akĩira Jehova atĩrĩ,

16 “Jehova-Ngai wa maroho ma andũ othe, nĩagĩthuure mũndũ atuĩke mũrori wa kĩrĩndĩ gĩkĩ,

17 atwaranage nakĩo gĩkiumagara na gĩkĩinũka, ũrĩa ũrĩgĩtongoragia gĩgĩthii na gĩgĩcooka, nĩguo kĩrĩndĩ gĩkĩ kĩa Jehova gĩtigatuĩke ta ng’ondũ itarĩ na mũrĩithi.”

18 Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Oya Joshua mũrũ wa Nuni, mũndũ ũrĩ na roho thĩinĩ wake, na ũmũigĩrĩre guoko gwaku.

19 Mũrũgamie mbere ya Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na mbere ya kĩũngano gĩothe ũmũtue mũtongoria wao hau mbere yao.

20 ũmũhe ũhoti ũmwe waku, nĩgeetha kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli kĩmwathĩkagĩre.

21 Nike arũgamage mbere ya Eleazaru ũcio mũthĩnjĩri-Ngai, ũrĩa ũrĩmũtuĩragĩria ũhoru na ũndũ wa kũũria Urimu mbere ya Jehova. Rĩrĩa aathana, hamwe na kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli makoimagara, ningĩ aathana rĩngĩ makainũka.”

22 Musa agĩka o ta ũguo Jehova aamwathĩte. Akĩoya Joshua, na akĩmũrũgamia mbere ya Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai o na mbere ya kĩũngano kũu gĩothe.

23 Ningĩ akĩmũigĩrĩra moko make na akĩmũtua mũtongoria wao o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

28

Maruta ma o Mũthenya

1 Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

2 “He andũ a Isiraeli watho ũyũ, ũmeere atĩrĩ: ‘Menyagĩrĩrai muone atĩ nĩ mwandehere irio cia maruta makwa ma gũcinwo na mwaki ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire, irĩ mũtararĩko mwega wa kũngenia.’

3 Meere atĩrĩ, ‘Rĩrĩ nĩrĩo iruta rĩa gũcinwo na mwaki rĩrĩa mũrĩrehagĩra Jehova: nĩ tũtũrũme twĩrĩ, o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, tũtarĩ na kaũũgũ, rĩtuĩke igongona rĩa kũrutagwo rĩa njino hĩndĩ ciothe o mũthenya.

4 Haaragĩriai gatũrũme kamwe rũciinĩ, na karĩa kangĩ hwaĩ-inĩ kũrĩ mairia,

⁵ hamwe na iruta rĩa mūtu gĩcunjĩ gĩa ikūmi kĩa eba ĩmwe* ya mūtu mūhinyu mūno, ūtukanĩtio na gĩcunjĩ gĩa kana kĩa hini ĩmwe† ya maguta mahihĩtwo kuuma kūrĩ ndamaiyũ.

⁶ Rĩu nĩrĩo igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe rĩrĩa rĩaathanirwo Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai, rĩrĩ mūtatarĩko mwega, igongona rĩrutĩirwo Jehova rĩa gūcinwo na mwaki.

⁷ Nakĩo kĩndũ gĩa kũnyuuo kĩrĩa kĩrĩrutanagĩrio na igongona rĩu kĩrĩkoragwo kĩrĩ gĩcunjĩ gĩa kana kĩa hini ĩmwe‡ ya ndibei ngagatu harĩ o gatūrũme kamwe. Itagĩrai Jehova iruta rĩu rĩa kũnyuuo handũ-harĩa-haamũre.

⁸ Haragĩriai gatūrũme ga keerĩ hwaĩ-inĩ kūrĩ mairia hamwe na iruta rĩa mūtu o na iruta rĩa kĩndũ gĩa kũnyuuo o ta ūrĩa mūharagĩria rĩa rūciinĩ. Rĩu nĩrĩo igongona rĩa gūcinwo na mwaki rĩrĩ na mūtatarĩko mwega wa gūkenia Jehova.

Maruta ma Thabatũ

⁹ “ Mūthenya wa thabatũ-rĩ, rutagai iruta rĩa tūtūrũme twĩrĩ, o kamwe ka ūkūrũ wa mwaka ūmwe, tūtari na kaũũgũ, hamwe na kĩndũ kĩa iruta rĩa kũnyuuo, na iruta rĩa mūtu icunjĩ igĩrĩ cia ikūmi cia eba ĩmwe§ ya mūtu mūhinyu mūno ūtukanĩtio na maguta.

¹⁰ Rĩrĩ nĩrĩo igongona rĩa njino rĩa kūrutagwo o mūthenya wotha wa Thabatũ, hamwe na igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, na iruta rĩa kĩndũ kĩa rĩo gĩa kũnyuuo.

Maruta ma o Mweri

¹¹ “ Kĩambĩrĩria kĩa o mweri-rĩ, rutagĩrai Jehova igongona rĩa njino rĩa tūtegwa twĩrĩ na ndūrũme ĩmwe na tūtūrũme mūgwanja o kamwe ka ūkūrũ wa mwaka ūmwe, tuothe tūtari na kaũũgũ.

¹² Harĩ o ndegwa hagĩage na iruta rĩa mūtu icunjĩ ithatũ cia ikūmi cia eba ĩmwe* ya mūtu mūhinyu mūno, ūtukanĩtio na maguta; na harĩ ndūrũme hagĩe iruta rĩa mūtu icunjĩ igĩrĩ cia ikūmi cia eba ĩmwe† ya mūtu mūhinyu mūno ūtukanĩtio na maguta;

¹³ na harĩ o gatūrũme hagĩage na iruta rĩa mūtu gĩcunjĩ gĩa ikūmi kĩa eba ĩmwe‡ ya mūtu mūhinyu mūno ūtukanĩtio na maguta. Rĩrĩ nĩ igongona rĩa njino, rĩrĩ na mūtatarĩko mwega, rĩrutĩirwo Jehova na ūndũ wa gūcinwo na mwaki.

¹⁴ Harĩ o ndegwa nĩ harĩkoragwo na iruta rĩa kũnyuuo rĩa nuthu ya hini ĩmwe§ ya ndibei; na harĩ ndūrũme, nĩ gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa hini ĩmwe;* na harĩ o gatūrũme, nĩ gĩcunjĩ kĩa inya kĩa hini ĩmwe.† Rĩu nĩrĩo igongona rĩa njino rĩa o mweri rĩrĩa rĩrĩrutagwo o karũgamo ka mweri, mwaka wotha.

¹⁵ Hamwe na igongona rĩa njino rĩu rĩa hĩndĩ ciothe na kĩndũ kĩa rĩo gĩa kũnyuuo, Jehova nĩarĩrutagĩrwo thenge ĩmwe ĩrĩ ya igongona rĩa kũhoroheria mehia.

Bathaka

¹⁶ “ Mūthenya wa ikūmi na ĩna wa mweri wa mbere nĩrĩo mūrĩkoragwo na Bathaka ya Jehova.

* 28:5 nĩ ta kilo 2 † 28:5 nĩ ta lita 1 ‡ 28:7 nĩ ta lita 4 § 28:9 nĩ ta kilo inya na nuthu (4:5)

* 28:12 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6:5) † 28:12 nĩ ta kilo inya na nuthu (4:5) ‡ 28:13 nĩ ta kilo 2 § 28:14 nĩ ta lita 2 * 28:14 nĩ ta lita ĩmwe na robo (1.25) † 28:14 nĩ ta lita 1

17 Mũthenya wa ikūmi na ĩtano wa mweri ũcio nĩguo mũrĩgĩaga na gĩathĩ; mũthenya mũgwanja mũrĩage mĩgate ĩtarĩ mũkĩre ndawa ya kũmbia.

18 Mũthenya wa mbere mũgĩage na kũngano kĩamũre na mũtikarutage wĩra wa ndũire.

19 Rehağĩrai Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki, igongona rĩa njino rĩa tũtegwa twĩrĩ, na ndũrũme ĩmwe na tũtũrũme mũgwanja o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe ĩtarĩ na kaũũgũ.

20 Harĩ o ndegwa ĩmwe haarağĩraia iruta rĩa mũtu gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩa ikūmi kĩa eba ĩmwe‡ ya mũtu mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta; harĩ ndũrũme gĩcunjĩ kĩa igĩrĩ gĩa ikūmi;§

21 na harĩ o gatũrũme gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ikūmi.*

22 Na mũrutage thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũmũhoroheria mehia.

23 Haarağĩraia icio hamwe na maruta ma rũciinĩ ma njino marĩa ma hĩndĩ ciothe.

24 Ũguo nĩguo mũrĩharağĩria irio cia gũcinwo na mwaki o mũthenya matukũ mũgwanja nĩguo ituĩke mũtararĩko mwegwa wa gũkenia Jehova; rĩrĩharağĩrio hamwe na igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe na iruta rĩarĩo rĩa kũnyuuo.

25 Mũthenya wa mũgwanja mũgĩage na kũngano kĩamũre, na mũtikarutage wĩra wa ndũire.

Gĩathĩ gĩa Ciumia

26 “ Mũthenya wa kũruta maciaro ma mbere, rĩrĩa mũrehağĩra Jehova maruta ma ngano ya mũgethano hĩndĩ ya Gĩathĩ gĩa Ciumia-rĩ, gĩagai na kũngano kĩamũre, na mũtikarutage wĩra wa ndũire.

27 Rehağai igongona rĩa njino rĩa tũtegwa twĩrĩ, na ndũrũme ĩmwe, na tũtũrũme mũgwanja o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, rĩtuĩke mũtararĩko mwegwa wa gũkenia Jehova.

28 Na harĩ o ndegwa hakorwo na iruta rĩa mũtu rĩa icunjĩ ithatũ cia ikūmi cia eba ĩmwe† ya mũtu mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta; nayo ndũrũme ĩrutanĩrio na icunjĩ igĩrĩ cia ikūmi,‡

29 na gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ikūmi§ kĩrutagwo harĩ o gatũrũme ga tũu mũgwanja.

30 Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ya kũmũhoroheria mehia.

31 Haarağĩraia icio hamwe na indo ciacio cia kũnyuuo, hamwe na igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe na maruta marĩo ma mũtu. Na mũmenyagĩrĩre nyamũ icio itikanakorwo na kaũũgũ.

29

Gĩathĩ gĩa Tũrumbeta

1 “ Mũthenya wa mbere wa mweri wa mũgwanja, gĩagai na kũngano kĩamũre na mũtikarute wĩra wa ndũire. Nĩ mũthenya wanyu wa kũhuhaga tũrumbeta.

2 Haarağĩraia igongona rĩa njino, rĩa gategwa kamwe na ndũrũme ĩmwe na tũtũrũme mũgwanja o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe ĩtarĩ na kaũũgũ, irĩ ta mũtararĩko mwegwa wa gũkenia Jehova.

‡ 28:20 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5) § 28:20 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5) * 28:21 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5) † 28:28 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5) ‡ 28:28 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5) § 28:29 nĩ ta kilo 2

3 Na harĩ o ndegwa ãyo hakorwo na iruta rĩa mũtu icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba ãmwe* ya mũtu mũhinyu mũno ãtukanĩtio na maguta; nayo ndũrũme ãrutanĩrio na icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi;†

4 na o gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ikũmi‡ kĩrutagwo harĩ o gatũrũme ga tũu mũgwanja.

5 Mũcirutanĩrie na thenge ãmwe ãrĩ igongona rĩa kũmũhoroheria mehia.

6 Icio nĩ cia kuongererwo harĩ magongona ma njino ma o mweri, na ma o mũthenya, hamwe na maruta macio ma mũtu na ma indo cia kũnyuuo o ta ũrĩa ũtuĩtwo. Macio nĩ maruta marufĩrwo Jehova macinĩtwo na mwaki, marĩ na mũtararĩko wa kũnunga wega.

Mũthenya wa Kũhoroherio Mehia

7 “ Mũthenya wa ikũmi wa mweri ũyũ wa mũgwanja, gĩagai na kĩũngano gĩtheru. No nginya mwĩimage irio na mũtikarute wĩra.

8 Rehagai igongona rĩa njino rĩa mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova rĩa gategwa kamwe na ndũrũme ãmwe, na tũtũrũme mũgwanja o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

9 Hamwe na ndegwa ãyo haragĩriai iruta rĩa mũtu icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba ãmwe§ ya mũtu mũhinyu mũno ãtukanĩtio na maguta; nayo ndũrũme ãrutanĩrio na icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi;*

10 na gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ikũmi† kĩrutagwo harĩ o gatũrũme ga tũu mũgwanja.

11 Mũcirutanĩrie na thenge ãmwe ãrĩ igongona rĩa kũhoroheria mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa horohio, na igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu, na maruta mao ma kũnyuuo.

Gĩathĩ gĩa Ithũnũ

12 “ Mũthenya wa ikũmi na ãtano mweri wa mũgwanja, gĩagai na kĩũngano kĩamũre na mũtikarute wĩra wa ndũire. Kũngũĩrai Jehova na gĩathĩ mũthenya mũgwanja.

13 Rehagai maruta ma gũcinwo na mwaki marĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova, igongona rĩa njino rĩa tũtegwa ikũmi na tũtatũ, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

14 Harĩ o ndegwa icio ikũmi na ithatũ-rĩ, haragĩriai iruta rĩa mũtu icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba ãmwe‡ ya mũtu mũhinyu mũno ãtukanĩtio na maguta; harĩ o ndũrũme ãmwe ya icio igĩrĩ, irutanĩrio na icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi;§

15 na gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ikũmi* kĩrutagwo harĩ o gatũrũme ga tũu ikũmi na tũna.

16 Mũcirutanĩrie na thenge ãmwe ãrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa kũnyuuo.

17 “ Mũthenya wa keerĩ, haaragĩriai tũtegwa ikũmi na twĩrĩ, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

18 Hamwe na ndegwa na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, haaragĩriai maruta macio ma mũtu na maruta ma kũnyuuo kũringana na mũigana ũrĩa ũtuĩtwo.

* 29:3 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5) † 29:3 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5) ‡ 29:4 nĩ ta kilo 2
 § 29:9 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5) * 29:9 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5) † 29:10 nĩ ta kilo 2
 ‡ 29:14 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5) § 29:14 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5) * 29:15 nĩ ta kilo 2

¹⁹ Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa rĩa kũnyuuo.

²⁰ “ ‘Mũthenya wa gatatũ-rĩ, haaragĩriai ndegwa ikũmi na ĩmwe, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

²¹ Hamwe na ndegwa, na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, mũhaaragĩrieti maruta macio ma mũtu, na maruta ma kũnyuuo kũringana na mũigana ũrĩa ũtuĩtwo.

²² Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa kũnyuuo.

²³ “ ‘Mũthenya wa kana-rĩ, haaragĩriai ndegwa ikũmi, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

²⁴ Hamwe na ndegwa, na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, haaragĩriai maruta macio ma mũtu na maruta ma kũnyuuo kũringana na mũigana ũrĩa ũtuĩtwo.

²⁵ Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa kũnyuuo.

²⁶ “ ‘Mũthenya wa gatano, haaragĩriai ndegwa kenda, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

²⁷ Hamwe na ndegwa na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, haaragĩriai maruta macio ma mũtu na maruta ma kũnyuuo kũringana na mũigana ũrĩa ũtuĩtwo.

²⁸ Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa kũnyuuo.

²⁹ “ ‘Mũthenya wa gatandatũ-rĩ, haaragĩriai ndegwa inyanya, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

³⁰ Hamwe na ndegwa, na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, haaragĩriai maruta macio ma mũtu na maruta ma kũnyuuo kũringana na mũigana ũrĩa ũtuĩtwo.

³¹ Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa kũnyuuo.

³² “ ‘Mũthenya wa mũgwanja, haaragĩriai ndegwa mũgwanja, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ.

³³ Hamwe na ndegwa, na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, haaragĩriai maruta macio ma mũtu na maruta ma kũnyuuo kũringana na mũigana ũrĩa ũtuĩtwo.

³⁴ Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa kũnyuuo.

³⁵ “ ‘Mũthenya wa kanana-rĩ, gĩagai na kũngano na mũtikarute wĩra wa ndũire.

³⁶ Rehagai iruta rĩa gũcinwo na mwaki rĩrĩ mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova, igongona rĩa njino rĩa ndegwa ĩmwe, na ndũrũme ĩmwe,

na tūtūrūme mūgwanja o kamwe ka ūkūrū wa mwaka ūmwe, ciothe itarī na kaūūgū.

³⁷ Hamwe na ndegwa, na ndūrūme, na tūtūrūme tūu, haaragīriai maruta macio ma mūtu na maruta ma kūnyuuo kūringana na mūigana ūrīa ūtuītwo.

³⁸ Mūcirutanīrie na thenge ĩmwe ĩrī igongona rīa kūhoroherio mehia, yongererwo harī igongona rīa njino rīa hīndī ciothe, hamwe na iruta rīa mūtu na iruta rīa kūnyuuo.

³⁹ “ ‘Hamwe na mwīhītwa na maruta manyu ma kwīyendera-rī, haaragīriai indo icio nī ūndū wa Jehova ciathī-inī cianyu iria ciathanītwo: na nīcio maruta manyu ma njino, na maruta ma mūtu, na maruta ma kūnyuuo, na maruta ma ūiguano.’ ”

⁴⁰ Musa akīra andū a Isiraēli maūndū marīa mothe Jehova aamwathīte.

30

Mīhītwa

¹ Musa akīra atongoria a mīhīrīga ya Isiraēli atīrī: “Ūū nīguo Jehova aathanīte:

² Rīrīa mūndū angīhīta mwīhītwa harī Jehova kana ehīte mwīhītwa wa kwīhinga mūhingo na ūndū wa kīranīro, ndakanericūkwo, na no nginya eke maūndū marīa mothe ehītīte.

³ “Rīrīa mūirītu ūrī gwa ithe mūciī angīhīta mwīhītwa kūrī Jehova, kana ehinge na mūhingo na ūndū wa kīranīro,

⁴ nake ithe aigue ūhoru wa mwīhītwa ūcio wake, kana kīranīro kīu, no aage kūmwīra ūndū hīndī ĩyo, mīhītwa yake yothe, na kīranīro kīrīa gīothe ehingīte nakīo we mwene, nīgatūūra.

⁵ No ithe angīmūkaania aigua ūhoru wa mīhītwa ĩyo, hatirī o na kīmwe kīa mīhītwa ĩyo yake, kana ciīranīro icio ehingīte nacio we mwene, igatūūra; nake Jehova nīakamūrekera nī ūndū ithe nīamūgirītie eke ūndū ūcio.

⁶ “No angīhika arīkītie kwīhīta, kana thuutha wa kwīranīra ūndū na kanua gake ateciirītie ūhoru wa kīranīro kīu ehingīte nakīo,

⁷ nake mūthuuriwe aigue ūhoru ūcio na aage kūmwīra ūndū, hīndī ĩyo mīhītwa yake kana ciīranīro icio ehingīte nacio we mwene nīgatūūra.

⁸ No mūthuuriwe angīmūkaania rīrīa aigua ūhoru wa mīhītwa ĩyo, nīakeheria mwīhītwa ūcio ūmuohete, kana kīranīro kīrīa ehingīte nakīo we mwene ateciirītie, nake Jehova nīakamūrekera.

⁹ “Mwīhītwa o wothe kana ūndū ūrīa mūtumia wa ndigwa kana mūtumia ūrīa ūtiganīte na mūthuuriwe angīkorwo ehītīte nīatūūre aūrūmītie.

¹⁰ “Mūtumia ūrī na mūthuuriwe angīhīta kana ehinge we mwene na kīranīro kīa mwīhītwa,

¹¹ nake mūthuuriwe aigue ūhoru ūcio, no aage kūmwīra ūndū kana aage kūmūgīria, hīndī ĩyo mīhītwa yake yothe, kana ciīranīro iria ehingīte nacio we mwene, nīgatūūra.

¹² No mūthuuriwe angīregana na ūhoru ūcio hīndī ĩyo aūigua-rī, hatirī o na kīmwe kīa mīhītwa kana ciīranīro iria ciumīte kanua gake igaatūūra. Mūthuuriwe nīareganīte nacio, nake Jehova nīakamūrekera.

¹³ Mūthuuriwe no efīkīre kana aregane na mwīhītwa o wothe ūrīa angīhīta kana kīranīro kīrīa eranīre na mwīhītwa gīa kwīrega we mwene.

¹⁴ No mūthuuriwe angīaga kūmwīra ūndū igūrū rīa ūhoru ūcio mūthenya o mūthenya, nīetīkīrīte mīhītwa yake kana ciīranīro iria

imuohete. Nĭetĭkĭrĭte maũndũ macio nĭ ũndũ wa kwaga kũmwĭra ũndũ rĭrĭa aigua ũhoro ũcio.

¹⁵ No angĭrega maũndũ macio thuutha hanini, aarĭkia kũmaigua, nĭwe ũngĭcookererwo nĭ mahĭtia ma mũtumia wake.”

¹⁶ Macio nĭmo mawatho marĭa Jehova aaheire Musa makoniĩ mũndũ na mũtumia wake, na makoniĩ ithe na mwarĭ ũrĭa ũrĭ gwake mũciĩ.

31

Kwĭrĭhĭria harĭ Amidiani

¹ Nake Jehova akĭra Musa atĭrĭ:

² “Rĭhĭria andũ a Isiraeli harĭ andũ a Midiani. Na thuutha ũcio nĭũgũcooka ũkue.”

³ Nĭ ũndũ ũcio Musa akĭra andũ acio atĭrĭ, “Andũ amwe anyu nĭmeohe indo ciao cia mbaara mathiĩ makahũũrane na andũ a Midiani nĭguo marĭhĭrie Jehova kũrĭ o.

⁴ Tũmai andũ 1,000 kuuma kũrĭ o mũhĭrĭga wa Isiraeli mbaara-inĩ.”

⁵ Nĭ ũndũ ũcio andũ 12,000 meeohete indo cia mbaara, o 1,000 kuuma kũrĭ o mũhĭrĭga, makĭneanwo kuuma mĭhĭrĭga ya Isiraeli.

⁶ Musa akĭmatũma mbaara-inĩ, o 1,000 kuuma harĭ o mũhĭrĭga, marĭ hamwe na Finehasi mũrũ wa Eleazaru ũrĭa mũthĭnjĭri-Ngai, ũrĭa wakuuire indo cia handũ-harĭa-haamũre, o na tũrumbeta twa kũhuhwo.

⁷ Nao makĭhũũrana na andũ a Midiani o ta ũrĭa Jehova aathite Musa, na makĭũraga arũme othe.

⁸ Gatagatĭ ka arĭa mooragire nĭ Evi, na Rekemu, na Zuru, na Huri, na Reba, athamaki arĭa atano a Midiani. O na ningĭ nĭmooragire Balamu mũrũ wa Beori na rũhiũ rwa njora.

⁹ Nao andũ a Isiraeli magĭtaha andũ-a-nja a Midiani na ciana, na magĭkuua ndũũru ciothe cia andũ a Midiani cia ng’ombe na cia mbũri, na magĭtaha indo iria ingĭ ciothe.

¹⁰ Magĭcina matũũra mothe kũrĭa andũ a Midiani maatũũrĭte, o ũndũ ũmwe na kambĭ ciao.

¹¹ Magĭkuua indo ciothe iria maatahĭte na iria maatunyanĭte hamwe na andũ na nyamũ,

¹² na magĭtwara andũ arĭa matahĭtwo na indo icio maatunyanĭte, na iria maatahĭte kũrĭ Musa na kũrĭ Eleazaru ũrĭa mũthĭnjĭri-Ngai na kũrĭ kĭũngano kĭa andũ a Isiraeli kũu kambĭ yarĭ werũ-inĩ wa Moabi, hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani mũrĭmo wa Jeriko.

¹³ Musa, na Eleazaru ũrĭa mũthĭnjĭri-Ngai na atongoria othe a kĭrĭndĭ magĭthiĩ kũmatũnga nja ya kambĭ.

¹⁴ Musa akĭrakarĭra anene a mbũtũ icio cia ita na atongoria a mbũtũ cia o ngiri, ngiri, na atongoria a mbũtũ cia o igana, igana, arĭa moimĭte mbaara-inĩ.

¹⁵ Akĭmooria atĭrĭ, “Kaĩ mwĭtĭkĭrĭtie andũ a nja othe matũũre muoyo?”

¹⁶ Acio nĭo maarũmĭrĭire mataaro ma Balamu, na nĭo maatũmire andũ a Isiraeli matirike Jehova ũhoro-inĩ ũrĭa wekĭkire kũu Peori, naguo ũndũ ũcio ũkĭrehithĭria andũ a Jehova mũthiro.

¹⁷ Nĭ ũndũ ũcio, ũragai tũhĭi tuothe. Na ningĭ mũũrage mũndũ-wa-nja wothe ũrĭ wakoma na mũndũ mũrũme,

¹⁸ no mwĭhonokerie mũirĭtu o wothe ũrĭa ũtarĭ wakoma na mũndũ mũrũme.

¹⁹ “Inyuothe arĭa mũũragĭte mũndũ o wothe kana mũkahutia mũndũ o wothe mũũrage no nginya mũikare nja ya kambĭ mĭthenya mũgwanja.

Mũthenya wa ìtatũ na wa mũgwanja, no nginya mwĩtherie inyuĩ ene na arĩa mũtahĩte.

²⁰ Theriai nguo ciothe, o ũndũ ũmwe na kĩndũ gĩothe gĩthondeketwo na rũũa, kana guoya wa mbũri kana mbaũ.”

²¹ Ningĩ Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩra thigari iria ciathiĩte mbaara-inĩ atĩrĩ, “Watho ũrĩa Jehova aaheire Musa uugĩte atĩrĩ:

²² Thahabu, na betha, na gĩcango, na kĩgera, na ibati, na rũbũũa

²³ na kĩndũ o gĩothe kĩngĩhota gwĩtiiria mwaki, no nginya kĩhĩtũkagĩrio mwaki-inĩ nĩgeetha gĩthirwo nĩ thaahu. No rĩrĩ, no nginya gĩcooke gĩtherio na maaĩ marĩa ma kũniina thaahu. Nakĩo kĩndũ gĩothe gĩtangĩtiiria mwaki no nginya kĩhĩtũkĩrio maaĩ-inĩ macio.

²⁴ Mũthenya wa mũgwanja-rĩ, thambiai nguo cianyu na inyuĩ nĩ mũgaathirwo nĩ thaahu. Thuutha ũcio no mũtoonye kambĩ.”

Kũgayania Indo iria Ndahe

²⁵ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ,

²⁶ “Wee na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na atongoria a nyũmba cia kĩrĩndĩ gĩkĩ no nginya mũtare andũ othe na nyamũ iria ciatahirwo.

²⁷ Gayaniai indo cia iria ndahe gatagatĩ ga thigari iria ciathiĩte mbaara-inĩ na kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩngĩ.

²⁸ Kuuma kũrĩ thigari iria ciarũire mbaara, rutai gĩcunjĩ kĩa Jehova, kĩndũ kĩmwe thĩinĩ wa indo magana matano, marĩ andũ, kana ng’ombe, kana ndigiri, kana ng’onde, o na kana mbũri.

²⁹ Oya gĩcunjĩ gĩkĩ kuuma harĩ nuthu ya igai rĩa mũkĩnengere Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai kĩrĩ gĩcunjĩ kĩa Jehova.

³⁰ Kuuma kũrĩ nuthu ya gĩcunjĩ kĩa andũ a Isiraeli, thuura kĩndũ kĩmwe kuuma harĩ o gĩkundi kĩa mĩrongo ìtano, kĩrĩ kĩa andũ, kana ng’ombe, kana ndigiri, kana ng’onde, kana mbũri o na kana nyamũ ingĩ. Cinengere Alawii arĩa wĩra wao ũrĩ kũmenyerera Hema-ĩrĩa-Nyamũre ya Jehova.”

³¹ Nĩ ũndũ ũcio Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai magĩka o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

³² Indo cia gũtahwo cia iria ciatigarĩte kuuma kũrĩ indo iria ciatunyanĩtwo nĩ thigari ciarĩ ng’onde 675,000,

³³ na ng’ombe 72,000,

³⁴ na ndigiri 61,000

³⁵ na andũ-a-nja 32,000 arĩa mataakomete na mũndũ mũrũme.

³⁶ Nuthu ya igai rĩa andũ arĩa maarũite mbaara-inĩ ciarĩ:

ng’onde 337,500,

³⁷ na kuuma harĩ icio Jehova akĩrutĩrwo ng’onde 675;

³⁸ nacio ng’ombe ciarĩ 36,000 na kuuma harĩ icio Jehova akĩrutĩrwo ng’ombe 72;

³⁹ nacio ndigiri ciarĩ 30,500, na kuuma harĩ icio Jehova akĩrutĩrwo ndigiri 61;

⁴⁰ andũ maarĩ 16,000, na kuuma kũrĩ o Jehova akĩrutĩrwo andũ 32.

⁴¹ Musa akĩnengera Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai gĩcunjĩ kĩa Jehova, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

⁴² Nuthu ĩrĩa yarĩ ya andũ a Isiraeli, ĩrĩa Musa aamũranĩtie na arĩa maathiĩte mbaara-inĩ,

⁴³ nuthu ĩrĩa yaheirwo kĩrĩndĩ ciarĩ ng’onde 337,500,

⁴⁴ nacio ng’ombe ciarĩ 36,000,

⁴⁵ nacio ndigiri ciarĩ 30,500,

⁴⁶ nao andũ maarĩ 16,000.

⁴⁷ Kuuma kũrĩ nuthu ĩrĩa yaheirwo andũ a Isiraeli, Musa agĩthuura mũndũ ũmwe kuuma kũrĩ andũ mũrongo ĩtano, na nyamũ ĩmwe kuuma kũrĩ nyamũ mũrongo ĩtano, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte, na agĩcihe Alawii arĩa wĩra wao warĩ kũmenyerera Hema-ĩrĩa-Nyamũre ya Jehova.

⁴⁸ Ningĩ anene arĩa matongoragia mbũtũ cia ita, acio maathaga ikundi cia o ngiri ngiri, na ikundi cia o igana igana, magĩthĩ harĩ Musa,

⁴⁹ nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Ndungata ciaku nĩtarĩte thigari iria twathaga na hatĩrĩ o na ũmwe ũtarĩ ho.

⁵⁰ Nĩ ũndũ ũcio nĩtwarehe indo ici cia thahabu ituĩke iruta riiitũ kũrĩ Jehova iria o ũmwe witũ eegwatĩire, nacio nĩ icũhĩ cia moko na bangiri cia moko, na icũhĩ cia ciara, na cia matũ, na mĩgathĩ ya ngingo, nĩguo twĩhoroherie mbere ya Jehova.”

⁵¹ Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai makĩamũkĩra thahabu ĩyo kuuma kũrĩ o, indo icio ciothe ciaturĩtwo wega.

⁵² Thahabu yothe ĩrĩa yoimire kũrĩ anene a ikundi cia o ngiri, ngiri na anene a ikundi cia o igana, igana ĩrĩa Musa na Eleazaru maatwarĩire Jehova kĩrĩ kĩheo, yarĩ ya ũritũ wa cekerĩ 16,750.*

⁵³ O mũthigari nĩetahĩire indo ciake.

⁵⁴ Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai makĩamũkĩra thahabu ĩyo kuuma kũrĩ anene a ikundi cia o ngiri, ngiri na anene a ikundi cia o igana, igana magĩcirehe Hema-inĩ ya Gũtũnganwo ituĩke kĩrĩkĩria harĩ andũ a Isiraeli mbere ya Jehova.

32

Mĩhĩrĩga ya Mũrĩmo wa Jorodani

¹ Na rĩrĩ, andũ a mũhĩrĩga ya Rubeni na Gadi, arĩa maarĩ na ndũuru nene cia ng’ombe na cia mbũri, nĩmoonire atĩ mabũrũri ma Jazeri na Gileadi maarĩ mega na mahiũ mao.

² Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ kũrĩ Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, o na kũrĩ atongoria a kĩrĩndĩ, makiuga atĩrĩ,

³ “Atarothu, na Diboni, na Jazeri, na Nimura, na Heshiboni, na Eleale, na Sebamu, na Nebo, o na Beoni,

⁴ bũrũri ũyũ Jehova aatooririe andũ akuo mbere ya andũ a Isiraeli, nĩ kũndũ kwega kwa mahiũ, na ithuĩ ndungata ciaku tũrĩ na mahiũ.”

⁵ Makiuga atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩtwĩtikĩrĩkĩte harĩ inyuĩ-rĩ, rekei bũrũri ũyũ ũheo ndungata cianyu ũtuĩke witũ. Mũtigatũme tũringe Rũũĩ rwa Jorodani.”

⁶ Musa akĩũria andũ a Gadi na a Rubeni atĩrĩ, “Andũ anyu no mathĩ ita-inĩ mamũtĩge mũĩkarĩte gũkũ?”

⁷ Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mũũrage ngoro cia andũ a Isiraeli nĩguo matikaringe rũũĩ matoonye bũrũri ũrĩa Jehova amaheete?

⁸ Ũguo noguo maithe manyu meekire hĩndĩ ĩrĩa ndaamarekirie kuuma Kadeshi-Barinea mathĩ magathigaane bũrũri ũcio.

⁹ Thuutha wa kwambata, magĩkinya kĩaanda kĩa Eshikoli na makĩrorera bũrũri ũcio-rĩ, nĩmatũmire andũ a Isiraeli makue ngoro makĩaga gũtoonya bũrũri ũrĩa Jehova amaheete.

¹⁰ Jehova agĩcinwo nĩ marakara mũthenya ũcio, akĩhĩta na mwĩhĩtwa ũyũ:

* 31:52 nĩ ta kilo 190

11 'Nĩ ũndũ nĩmagĩte kũnũmĩrĩra na ngoro ciao kũna, hatirĩ mũndũ o na ũmwe wa ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria wa arĩa moimire bũrũri wa Misiri ũkoona bũrũri ũrĩa nderĩire Iburahĩmu na Isaaka, o na Jakubu na mwĩhĩtwa,

12 gũtirĩ o na ũmwe tiga Kalebu mũrũ wa Jefune, ũrĩa Mũkenizi,* na Joshua mũrũ wa Nuni, nĩ ũndũ nĩmarũmĩrĩire Jehova na ngoro ciao kũna.'

13 Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ũndũ wa Isiraeli, nake agĩtũma morũũre werũ-inĩ mĩaka mĩrongo ĩna, o nginya rĩrĩa rũciarũ rũu ruothe rwehĩtie maitho-inĩ make rwathirire.

14 "Na rĩrĩ, mũrĩ haha inyuĩ, inyuĩ rũciarũ rũrũ rwa ehia, mũcookete ithenya rĩa maithe manyu nĩguo mũtũme Jehova akĩrĩrĩrie kũrakarĩra Isiraeli.

15 Mũngĩgarũrũka mũtĩge kũmũrũmĩrĩra-rĩ, nake Jehova nĩegũtiganĩria andũ aya othe gũkũ werũ-inĩ rĩngĩ, na inyuĩ mũtuĩke gĩtũmi gĩa kũmaniinithia."

16 Nao magĩthĩ kũrĩ Musa makĩmwĩra atĩrĩ, "Ithuĩ tũkwenda gwakĩra ũhiũ witũ ciugũ gũkũ, na twakĩre andũ-a-nja aitũ na ciana matũũra manene.

17 No rĩrĩ, nĩtwĩhaarĩrie kuoya indo ciitũ cia mbaara na tũthĩ mbere ya andũ a Isiraeli nginya tũmakinyie kwao. Hĩndĩ ĩyo, andũ-a-nja aitũ na ciana maikarage matũũra manene mairigĩre na hinya, nĩgeetha magitĩrwo kuuma kũrĩ atũũri a bũrũri ũyũ.

18 Tũtigacooka mĩciĩ iitũ o nginya hĩndĩ ĩrĩa Mũisiraeli o wothe akaamũkĩra igai rĩake.

19 Ithuĩ tũtikaamũkĩra igai hamwe nao mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jorodani, nĩ ũndũ igai riitũ tũrĩ narĩo mwena wa irathĩro wa Rũũĩ rwa Jorodani."

20 Nake Musa akĩmeera atĩrĩ, "Mũngĩka ũguo-rĩ, na mwĩohe indo cianyu cia mbaara mbere ya Jehova nĩguo mũkarũe,

21 na inyuothe mũngĩthĩ mwĩohete indo cia mbaara, mũringe Rũũĩ rwa Jorodani mũrĩ mbere ya Jehova o nginya rĩrĩa akaingata thũ ciake cieme mbere yake,

22 hĩndĩ ĩrĩa bũrũri ũcio ũgaakorwo ũtooretio mbere ya Jehova, hĩndĩ ĩyo no mũcooke mĩciĩ yanyu na muohorwo kuuma kũranĩro kĩanyu kũrĩ Jehova o na kũrĩ Isiraeli. Naguo bũrũri ũyũ nĩũgatuĩka wanyu maitho-inĩ ma Jehova.

23 "No mũngĩkaaga gwĩka ũguo, nĩmũkehĩria Jehova; na mũmenye na ma atĩ mehia manyu nĩmakamũcookerera.

24 Akĩrai andũ-a-nja anyu na ciana matũũra manene na ciugũ cia ndũũru cianyu, no hingiai ũguo mweranĩra."

25 Andũ a Gadi na a Rubeni makĩra Musa atĩrĩ, "Ithuĩ ndungata ciaku nĩtũgwĩka o ta ũguo mwathi witũ aathana.

26 Ciana ciitũ na atumia aitũ megũikara gũkũ matũũra-inĩ manene ma Gileadi, ũndũ ũmwe na ndũũru ciitũ cia mbũri na cia ng'ombe.

27 No ithuĩ ndungata ciaku-rĩ, o mũndũ eyohete indo ciake cia mbaara, nĩtũkũringa mũrĩmo ũrĩa tũkarũe tũrĩ mbere ya Jehova, o ta ũguo mwathi witũ oiga."

28 Nake Musa akĩruta watho nĩ ũndũ wao, akĩarĩria Eleazarũ ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Joshua mũrũ wa Nuni, na atongoria a nyũmba cia mĩhĩrĩga ya andũ a Isiraeli,

* 32:12 Kũringana na ũhorũ ũrĩa wandĩkĩtwo Kĩambĩrĩria 15:19; na 36:11, Akenizi o nao maarĩ Akaanani, no maarĩ njiaro cia Esaũ.

²⁹ akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo andũ a Gadi na a Rubeni nĩmekũringa Jorodani, o mũndũ wao eyohete indo cia mbaara, marĩ hamwe na inyuĩ marĩ mbere ya Jehova-rĩ, hĩndĩ ĩrĩa bũrũri ũcio ũgatoorio mbere yanyu, nĩmũkamahe bũrũri wa Gileadi ũtuĩke wao.

³⁰ No mangĩaga kũringa hamwe na inyuĩ meeohete indo ciao cia mbaara, no nginya metĩkĩre igai rĩao hamwe na inyuĩ bũrũri wa Kaanani.”

³¹ Andũ a Gadi na a Rubeni makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndungata ciaku nĩ igwĩka o ta ũguo Jehova oigĩte.

³² Nĩtũkũringa tũrĩ mbere ya Jehova tũtoonye bũrũri wa Kaanani twĩohete indo cia mbaara, no kũndũ kũrĩa ithuĩ tũkaagaya-rĩ, gũgaakorwo kũrĩ mbarĩ ĩno ya Jorodani.”

³³ Musa akĩhe andũ a Gadi na a Rubeni na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase mũrũ wa Jusufu, bũrũri ũrĩa wothe wathamakagwo nĩ Sihoni mũthamaki wa Aamori, na ũrĩa wothe wathamakagwo nĩ Ogu mũthamaki wa Bashani, akĩmahe bũrũri ũcio wothe, na matũũra manene makuo o na ng’ongo iria ciamarigiicĩirie.

³⁴ Andũ a Gadi nĩmakire Diboni, na Atarothu, na Aroeri,

³⁵ na Atarothu-Shofani, na Jazeri, na Jogibeha,

³⁶ na Bethi-Nimira, na Bethi-Harani, maarĩ matũũra manene mairigĩre na hinya na magĩakĩra ndũũru ciao cia mbũri ciugũ.

³⁷ Nao andũ a Rubeni magĩaka Heshiboni, na Eleale, na Kiriathaimu rĩngĩ,

³⁸ o ũndũ ũmwe na Nebo na Baali-Meoni (marĩitwa macio nĩmagarũrirwo) na Sibima. Nao makĩhe matũũra macio manene maakire marĩitwa mangĩ.

³⁹ Nacio njiaro cia Makiru mũrũ wa Manase igĩthĩ Gileadi, magĩkwĩnyitĩra na makĩingata Aamori arĩa maarĩ kuo.

⁴⁰ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩheana Gileadi kũrĩ andũ a Makiru, acio njiaro cia Manase, nao magĩtũũra kuo.

⁴¹ Na rĩrĩ, Jairu wa rũciaro rwa Manase, akĩnyitĩra tũtũũra twa Gileadi na agĩtwĩta Havothu-Jairu.

⁴² Nake Noba akĩnyitĩra Kenathu, na tũtũũra tũrĩa twagũthiũrũrũkĩirie agĩtwĩta Noba, o ta ũrĩa we eetagwo.

33

Matũina ma Rũgendo rwa Isiraeli

¹ Maya nĩmo matũina ma rũgendo rwa andũ a Isiraeli rĩrĩa moimire bũrũri wa Misiri marĩ ikundi matongoretio nĩ Musa na Harũni.

² Musa nĩandĩkire matũina ma rũgendo rwao o ta ũrĩa aathĩtwo nĩ Jehova. Maya nĩmo matũina ma rũgendo rwao.

³ Andũ a Isiraeli moimagarire kuuma Ramesese mũthenya wa ikũmi na ĩtano mweri wa mbere, mũthenya ũrĩa warũmĩrĩire Bathaka. Makiumagara momĩrĩirie, makĩonagwo nĩ andũ othe a Misiri,

⁴ arĩa maathikaga marigithathi mao mothe, marĩa Jehova ooragĩte gatagatĩ kao; nĩgũkorwo Jehova nĩatuĩrĩire ngai ciao ciira.

⁵ Andũ a Isiraeli moima Ramesese, maambire hema Sukothu.

⁶ Moima Sukothu, magĩthĩ makĩamba hema ciao Ethamu, ndeere-inĩ cia werũ.

⁷ Moima Ethamu, maacookire na thuutha magĩthĩ Pi-Hahirothu, mwena wa irathĩro wa Baali-Zefoni, makĩamba hema ciao hakuhĩ na Migidoli.

8 Moima Pi-Hahirothu, magĩtuĩkanĩria iria-inĩ gatagatĩ, magĩkinya werũ-inĩ, na maarĩkia gũthiĩ rũgendo rwa mĩthenya ĩtatũ werũ-inĩ ũcio wa Ethamu, makĩamba hema ciao Mara.

9 Moima Mara maathire Elimu, kũrĩa kwarĩ na ithima ikũmi na igĩrĩ, na mĩtende mĩrongo mũgwanja, na makĩamba hema kuo.

10 Moima Elimu magĩthiĩ makĩamba hema ciao hakuhĩ na Iria Itune.

11 Moima Iria Itune, magĩthiĩ makĩamba hema ciao werũ-inĩ wa Sini.

12 Moima werũ ũcio wa Sini, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Dofika.

13 Moima Dofika, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Alushu.

14 Moima Alushu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Refidimu, handũ hataarĩ na maaĩ ma kũnyuuo nĩ andũ.

15 Moima Refidimu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Werũ-inĩ wa Sinai.

16 Moima kũu Werũ-inĩ wa Sinai, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kibirothu-Hataava.

17 Moima Kibirothu-Hataava magĩthiĩ makĩamba hema ciao Hazerothu.

18 Moima Hazerothu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Rithima.

19 Moima Rithima, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Rimoni-Perezu.

20 Moima Rimoni-Perezu magĩthiĩ makĩamba hema ciao Libina.

21 Moima Libina, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Risa.

22 Moima Risa, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kahelatha.

23 Moima Kahelatha, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kĩrĩma-inĩ gĩa Sheferu.

24 Moima Kĩrĩma-inĩ gĩa Sheferu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Harada.

25 Moima Harada, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Makelothu.

26 Moima Makelothu magĩthiĩ makĩamba hema ciao Tahathu.

27 Moima Tahathu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Tera.

28 Moima Tera, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Mithika.

29 Moima Mithika, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Hashimona.

30 Moima Hashimona, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Moserothu.

31 Moima Moserothu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Bene-Jaakani.

32 Moima Bene-Jaakani, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Horu-Hagidigadi.

33 Moima Horu-Hagidigadi, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Jotibatha.

34 Moima Jotibatha, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Abirona.

35 Moima Abirona, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Ezioni-Geberi.

36 Moima Ezioni-Geberi, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kadeshi, Werũ-inĩ wa Zini.

37 Moima Kadeshi, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kĩrĩma-inĩ kĩa Horu, mũhaka-inĩ wa Edomu.

38 O ta ũrĩa aathĩtwo nĩ Jehova-rĩ, Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩambata Kĩrĩma kĩa Horu, harĩa aakuĩrĩire mũthenya wa mbere wa mweri wa gatano, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩna kuuma andũ a Isiraeli moima bũrũri wa Misiri.

39 Harũni aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana rĩa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ rĩrĩa aakuĩrĩire kũu Kĩrĩma kĩa Horu.

40 Nake Aradi mũthamaki wa Kaanani ũrĩa watũũraga Negevu ya Kaanani, akĩigua atĩ andũ a Isiraeli maarĩ njĩra magĩthiĩ kuo.

41 Moima Kĩrĩma kĩa Horu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Zalimona.

42 Moima Zalimona, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Punoni.

43 Moima Punoni, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Obothu.

⁴⁴ Moima Obothu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Iye-Abarimu, mũhaka-inĩ wa Moabi.

⁴⁵ Moima Iyimu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Diboni-Gadi.

⁴⁶ Moima Diboni-Gadi, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Alimoni-Dibilathaimu.

⁴⁷ Moima Alimoni-Dibilathaimu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao irĩma-inĩ cia Abarimu hakuhĩ na Nebo.

⁴⁸ Moima irĩma-inĩ cia Abarimu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao werũ-inĩ wa Moabi hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Jorodani mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jeriko.

⁴⁹ Maambire hema hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Jorodani kuuma Bethi-Jeshimothu ginya Abeli-Shitimu, kũu werũ-inĩ wa Moabi.

⁵⁰ Kũu werũ-inĩ wa Moabi hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Jorodani mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jeriko, nĩkuo Jehova erĩire Musa atĩrĩ,

⁵¹ “Arĩria andũ a Isiraeli, na ũmeere atĩrĩ: ‘Rĩrĩa mũkaaringa Rũũĩ rwa Jorodani mũtoonye Kaanani-rĩ,

⁵² mũkaaingata andũ arĩa othe matũũraga bũrũri ũcio, mehere mbere yanyu. Mũkaananga mĩhianano yao yothe ĩrĩa mĩcũhie, na mĩhianano yao ĩrĩa ya gũtwekio, o na mũmomore mahooero mao mothe ma kũndũ kũrĩa gũtũũgũru.

⁵³ Mwĩnyitĩrei bũrũri ũcio ũtuĩke wanyu na mũtũũre kuo, nĩgũkorwo nĩ ndĩmũheete bũrũri ũcio ũtuĩke wanyu.

⁵⁴ Mũkaagayania bũrũri ũcio na ũndũ wa kũucukĩra mĩtĩ, kũringana na mĩhĩrĩga yanyu. Kũrĩ gĩkundi kĩnene mũheane igai inene, na gĩkundi kĩnini mũkĩhe igai inini. Kĩrĩa gĩkaamagũĩra na ũndũ wa gũcuuka mĩtĩ nĩkĩo gĩgaatuĩka kĩa. Nĩmũgakũgayania kũringana na mĩhĩrĩga ya maithe manyu ma tene.

⁵⁵ “ ‘No mũngĩkaaga kũingata atũuri a bũrũri ũcio-rĩ, arĩa mũgeetĩkĩria matigwo magaatuĩka ngaracũ cia kũmũtũraga maitho, o na matuĩke mĩigua ya kũmũtheecaga mbaru. Nao nĩmakamũthĩĩnagia kũu bũrũri ũcio mũgaatũũra.

⁵⁶ Na rĩrĩ, ũndũ ũrĩa ndaciirĩire kũmeka-rĩ, ũtuĩke nĩguo ngaamwĩka inyuĩ.’ ”

34

Mĩhaka ya Kaanani

¹ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

² “Atha andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Rĩrĩa mũgaatoonya Kaanani-rĩ, bũrũri ũcio mũkaagaĩrwo ũtuĩke igai rĩanyu ũgaakorwo na mĩhaka ĩno:

³ “ ‘Mwena wanyu wa gũthini ũkoima Werũ-inĩ wa Zini kũrigania na mũhaka wa Edomu. Mwena wa irathĩro, mũhaka wanyu wa mwena wa gũthini ũkaambĩrĩria mũthia-inĩ wa Iria rĩa Cumbĩ,

⁴ ũtuĩkanĩirie mwena wa gũthini ũrorete Mwanya wa Akirabimu, ũthĩite na mbere o nginya Zini, na ũikũrũke na mwena wa gũthini wa Kadeshi-Barinea. Ningĩ ũcooke ũkinye Hazoru-Adari, na uumĩrĩre Azimoni,

⁵ kũrĩa ũkaarigiicũka, ũnyitane na karũũĩ ka Misiri, na ũrĩkĩrie Iria-inĩ.

⁶ “ ‘Mũhaka wanyu wa mwena wa ithũĩro ũgaakorwo ũrĩ hũgũrũrũ cia Iria rĩrĩa Inene. ũcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wanyu wa mwena wa ithũĩro.

7 “ ‘Naguo mūhaka wanyu wa mwena wa gathigathini uumite Iria rīrīa Inene ũgaakinya Kīrīma-inī kīa Horu,

8 na kuuma Kīrīma kīa Horu ũgaakinya Lebo-Hamathu. Ningī mūhaka ũcio ũgaakinya Zedadi,

9 ũthiī na mbere nginya Zifironi, na ũgaathirīra Hazoru-Enani. Ũcio nīguo ũgaatuīka mūhaka wanyu wa mwena wa gathigathini.

10 “ ‘Na rīrī, mūhaka wanyu wa mwena wa irathīro, ũkoima Hazoru-Enani ũkinye Shefamu.

11 Mūhaka ũcio ũgaaikūrūka kuuma Shefamu nginya Ribila, mwena wa irathīro wa Aini, na ũthiī na mbere ũtwaranite na hurūrūka cia mwena wa irathīro wa Iria rīrīa rīa Kinerethu.

12 Ningī mūhaka ũcio ũikūrūkanie na Rūūī rwa Jorodani, ũrīkīrie Iria-inī rīa Cumbī.

“ ‘Ũcio nīguo ũgaatuīka būrūri wanyu, na mīhaka yaguo mīena yothe.’ ”

13 Musa agīatha andū a Isiraeli, akīmeera atīrī: “Mūkaagaya būrūri ũcio na ũndū wa kūūcukīra mītī ũtuīke igai rīanyu Jehova nīathanite akoiga ũkaaheeo mīhīrīga īrīa kenda na nuthu,

14 Tondū nyūmba cia mūhīrīga wa Rubeni, na mūhīrīga wa Gadi, na nuthu ya mūhīrīga wa Manase nīmarīkītie kwamūkīra igai rīao.

15 Mīhīrīga īyo yeerī na nuthu nīrīkītie kwamūkīra magai mayo mwena wa irathīro wa Rūūī rwa Jorodani ya Jeriko, kwerekera irathīro rīa riūa.”

16 Ningī Jehova akīra Musa atīrī,

17 “Maya nīmo marīitwa ma andū arīa makaamūgayania būrūri ũcio ũtuīke igai rīanyu: nī Eleazaru ũrīa mūthīnjīri-Ngai na Joshua mūrū wa Nuni.

18 Na ũthūure mūtongoria ũmwe kuuma kūrī o mūhīrīga nīgeetha mateithīrīrie kūgayania būrūri ũcio.

19 Maya nīmo marīitwa mao:

nī Kalebu mūrū wa Jefune,

kuuma mūhīrīga wa Juda;

20 na Shemueli mūrū wa Amihudu,

kuuma mūhīrīga wa Simeoni;

21 na Elidadi mūrū wa Kisiloni,

kuuma mūhīrīga wa Benjamini;

22 na Buki mūrū wa Jogili,

ūrīa mūtongoria kuuma mūhīrīga wa Dani;

23 na Hanieli mūrū wa Efodi,

ūrīa mūtongoria kuuma mūhīrīga wa Manase mūrū wa Jusufu;

24 na Kemueli mūrū wa Shifitani,

ūrīa mūtongoria kuuma mūhīrīga wa Efiraimu mūrū wa Jusufu;

25 na Elizafani mūrū wa Paranaki,

ūrīa mūtongoria kuuma mūhīrīga wa Zebulun;

26 na Palitieli mūrū wa Azani,

ūrīa mūtongoria kuuma mūhīrīga wa Isakaru;

27 na Ahihudu mūrū wa Shelomi,

ūrīa mūtongoria kuuma mūhīrīga wa Asheri;

28 na Pedaheli mūrū wa Amihudu,

ūrīa mūtongoria kuuma mūhīrīga wa Nafitali.”

29 Acio nō andū arīa Jehova aathanire makaagaīra andū a Isiraeli magai mao kūu būrūri wa Kaanani.

35

Matũũra ma Alawii

¹ Na rĩrĩ, kũu werũ-inĩ wa Moabi gũkuhĩ na Rũũĩ rwa Jorodani mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa itũũra rĩa Jeriko, Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

² “Atha andũ a Isiraeli mahe Alawii matũũra mao ma gũtũũraga kuuma kũrĩ igai rĩrĩa andũ a Isiraeli makegwatĩra. Na macooke mamahe ithaka cia kũrĩithia mahiũ mao gũkuhĩ na matũũra macio.

³ Nao Alawii nĩmakaagiã na matũũra ma gũtũũra, na magĩe na kũndũ gwa kũrĩithagia ng’ombe ciao, na mbũri, o na ũhiũ ũrĩa ũngĩ wao.

⁴ “Nacio ithaka cia kũrĩithia mahiũ mao iria ithiũrũrũkĩirie matũũra marĩa mũkaahe Alawii, igaatambũrũka buti 1,000 na magana matano* kuuma rũthingo-inĩ rwa itũũra.

⁵ Kuuma nja ya itũũra-rĩ, mũthime buti 3,000† mwena wa irathĩro, na buti 3,000 mwena wa gũthini, na buti 3,000 mwena wa ithũiro, na buti 1,000 mwena wa gathigathini, narĩo itũũra rĩgĩe gatagatĩ. Gĩcunji kũu kĩa bũrũri nĩkĩo gĩgaatuĩka ũrĩithio wa matũũra macio.

Matũũra Manene ma Kũũrĩrwo

⁶ “Matũũra matandatũ ma macio mũkaahe Alawii magaatuĩka ma kũũrĩrwo, kũrĩa mũndũ ũraganĩte angĩũrĩra. Hamwe na macio matandatũ, mahei matũũra mangĩ mĩrongo ãna na meerĩ.

⁷ Matũũra mothe marĩa mũkaahe Alawii no nginya magaakorwo marĩ mĩrongo ãna na manana, hamwe na ithaka cia kũrĩithia mahiũ mao.

⁸ Matũũra marĩa mũkaahe Alawii kuuma kũrĩ bũrũri ũcio andũ a Isiraeli makegwatĩra, makaahewanwo kũringana na ũrĩa igai rĩa o mũhĩrĩga rĩigana: Oyai matũũra maingĩ kuuma kũrĩ mũhĩrĩga ũrĩa ũrĩ na matũũra maingĩ, na muoe matũũra manini kuuma kũrĩ mũhĩrĩga ũrĩa ũrĩ matũũra manini.”

⁹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ:

¹⁰ “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Rĩrĩa mũkaaringa Rũũĩ rwa Jorodani mũtoonye bũrũri wa Kaanani-rĩ,

¹¹ nĩmũgathuura matũũra mamwe matuĩke matũũra manene manyu ma kũũrĩrwo, kũrĩa mũndũ ũraganĩte ataciirĩire gwĩka ũguo angĩũrĩra.

¹² Macio magaatuĩka kũndũ gwa kũũrĩrwo kuuma kũrĩ mũndũ ũrĩa ũrĩhanagĩria,‡ nĩgeetha mũndũ ũrĩa ũthitangĩirwo kũũragana ndagakue ataambĩte gũciirithio mbere ya kĩrĩndĩ.

¹³ Matũũra macio matandatũ mũkaaheana nĩmo magaatuĩka matũũra manyu manene ma kũũrĩrwo.

¹⁴ Heanai matũũra matatũ mwena ũyũ wa Rũũĩ rwa Jorodani na matatũ kũu Kaanani matuĩke matũũra manene ma kũũrĩrwo.

¹⁵ Matũũra macio matandatũ magaatuĩka kũndũ gwa kũũrĩrwo nĩ andũ a Isiraeli, na ageni, o na andũ arĩa angĩ matũũraga thĩinĩ wao, nĩgeetha mũndũ ũraganĩte ataciirĩire gwĩka ũguo ooragĩre kuo.

¹⁶ “ ‘Mũndũ angĩgũtha ũrĩa ũngĩ na kĩndũ gĩa kĩgera, nake ũcio wagũthwo akue-rĩ, ũcio ũgũthanĩte nĩ mũũragani; mũũragani ũcio no nginya ooragwo.

¹⁷ Kana mũndũ o wothe ũngĩkorwo na ihiga rĩngĩũragana guoko, nake agũthe mũndũ narĩo, mũndũ ũcio akue-rĩ, ũcio ũgũthanĩte nĩ mũũragani; mũũragani ũcio no nginya ooragwo.

* 35:4 nĩ ta mita 450 † 35:5 nĩ ta mita 900 ‡ 35:12 Mũrĩhanĩria wa thakame aarĩ mũndũ wa hakuhi na mũndũ ũcio ũũragĩtwo.

18 Kana mündũ o wothe ũngĩkorwo na mūtĩ ũngĩũragana guoko, nake agũthe mündũ naguo acooke akue-rĩ, ũcio ũgũthanĩte nĩ mũũragani; mũũragani ũcio no nginya ooragwo.

19 Mũrĩhanĩria wa thakame no nginya oorage mũũragani ũcio; angĩmũtũnga no nginya amũũrage.

20 Mündũ o wothe angĩkorwo aciirĩire rũmena na athinĩkanie ũrĩa ũngĩ, kana amũikĩrie kĩndũ akiendaga nake mũgũthwo akue,

21 kana amũgũthe ngundi arakarĩte amũũrage, mündũ ũcio no nginya ooragwo; ũcio nĩ mũũragani. Mũrĩhanĩria wa thakame no nginya akooraga mũũragani ũcio rĩrĩa angĩmũtũnga.

22 “ ‘No rĩrĩ, mündũ angĩkorwo atarĩ na rũmena, na o rĩmwe athinĩkanie mündũ ũngĩ kana amũikĩrie kĩndũ atekwenda,

23 kana amũgũithĩrie ihiga rĩngĩmũũraga atekũmuona, nake mündũ ũcio akue, no tondũ ti thũ yake na ningĩ ndaciirĩire kũmũgera ngero-rĩ,

24 hĩndĩ ĩyo kĩũngano kũu no nginya kĩmũtuithanie ciira na mũrĩhanĩria wa thakame kũringana na mawatho maya.

25 Kĩũngano kũu no nginya kĩgitĩre mündũ ũcio ũthitangĩrwo kũũragana kuuma kũrĩ mũrĩhanĩria wa thakame, na kĩmũcookie itũũra rĩu inene rĩa kũũrĩrwo rĩrĩa oorĩire. Nake no nginya aikare kuo o nginya rĩrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene agaakua, o ũcio waitĩrĩrio maguta marĩa maamũre.

26 “ ‘No rĩrĩ, mũthitangwo ũcio ũraganĩte angĩgaathiĩ nja ya itũũra rĩu inene rĩa kũũrĩrwo rĩrĩa oorĩire,

27 nake mũrĩhanĩria wa thakame amũkore na kũu nja ya itũũra rĩu inene, mũrĩhanĩria ũcio wa thakame no oorage mündũ ũcio mũthitange, na ndatuĩrwo ihĩtia rĩa kũũragana.

28 Mündũ ũcio mũthitange no nginya aikare thĩinĩ wa itũũra rĩu rĩake inene rĩa kũũrĩrwo o nginya rĩrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene agaakua; thuutha wa gĩkuũ kĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene, no acooke gĩthaka-inĩ kĩrĩa eegwatĩire.

29 “ ‘Maya nĩmo megũtuĩka mawatho manyu ma kũrũmagĩrĩrwo hĩndĩ ciothe njjarwa-inĩ iria igooka, o kũrĩa mũgaatũũra.

30 “ ‘Mündũ o wothe angĩũraga mündũ no nginya akooragwo ta mũũragani, no no nginya hagĩe na ũira wa aira aingĩ. No gũtirĩ mündũ o na ũ ũkooragwo nĩ ũndũ wa ũira wa mündũ ũmwe.

31 “ ‘Mũtikanamũkĩre indo cia gũkũũra muoyo wa mũũragani, ũrĩa wagĩrĩrwo nĩ gũkua. Ti-itherũ ũcio no nginya ooragwo.

32 “ ‘Mũtikanamũkĩre indo cia gũkũũra muoyo wa mündũ o wothe ũrĩa ũũrĩire itũũra inene rĩa kũũrĩrwo, atĩ nĩguo mũmwĩtikĩrie acooke agatũũre mũgũnda-inĩ wake mbere ya gĩkuũ kĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

33 “ ‘Mũtikanathaahie bũrũri ũrĩa mũrĩ. Ũiti wa thakame nĩ ũthaahagia bũrũri, na horohio ndĩngĩrutĩrwo bũrũri ũrĩa thakame ĩrĩkĩtie gũitwo, tiga no ĩrutirwo na thakame ya mündũ ũcio wamũitire.

34 Mũtikanathaahie bũrũri ũrĩa mũtũũraga na kũrĩa nĩ ndũũraga, nĩ ũndũ nĩ Jehova ndũũraga gatagatĩ ka andũ a Isiraeli.’ ”

36

Igai rĩa Airĩtu a Zelofehadi

¹ Atongoria a nyũmba cia mbarĩ ya Gileadi mũrũ wa Makiru, mũrũ wa Manase, arĩa maarĩ a mbarĩ cia njiaro cia Jusufu, nĩmathiire na makĩaria

marĩ mbere ya Musa na atongoria arĩa matongoragia nyũmba cia andũ a Isiraeli.

² Makiuga atĩrĩ, “Rĩrĩa Jehova aathire mwathi wakwa aheane bũrũri ũtuĩke igai rĩa andũ a Isiraeli na ũndũ wa gũcuukĩra mĩtĩ-rĩ, Jehova nĩagwathire ũheane igai rĩa mũrũ wa ithe witũ Zelofehadi kũrĩ airĩtu ake.

³ Na rĩrĩ, mangĩkaahikio nĩ andũ a mĩhĩrĩga ĩyo ĩngĩ ya andũ a Isiraeli, hĩndĩ ĩyo igai rĩa nĩrĩkeherio igai-inĩ rĩa maithe maitũ rĩonganĩrĩrio na igai rĩa mũhĩrĩga ũrĩa makaahikĩra. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, gĩcunjĩ kĩa igai rĩrĩa twagaĩrwo nĩrĩkeherio.

⁴ Rĩrĩa mwaka wa Jubili wa andũ a Isiraeli ũgaakinya-rĩ, igai rĩa nĩrĩkonganiĩrĩrio na igai rĩa mũhĩrĩga ũrĩa makaahikĩra, narĩo igai rĩa rĩheherio kuuma kũrĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa maithe maitũ.”

⁵ Nake Musa, kũringana na watho wa Jehova, agĩatha andũ a Isiraeli, akĩmeera atĩrĩ, “Ūguo mũhĩrĩga wa njiaro cia Jusufu ũroiga nĩ ũndũ wa kĩhooto.

⁶ Ūũ nĩguo Jehova athanĩte nĩ ũndũ wa airĩtu a Zelofehadi: No mahikĩre mũndũ o wothe ũrĩa mangĩendera, angĩkorwo mekũhika thĩnĩ wa mũhĩrĩga wa ithe wao.

⁷ Gũtirĩ igai thĩnĩ wa Isiraeli rĩkoima mũhĩrĩga ũmwe rĩtuĩke rĩa mũhĩrĩga ũngĩ, nĩgũkorwo Mũisiraeli o wothe nĩagatũũria gĩthaka kĩa mũhĩrĩga kĩrĩa maagaire kuuma kũrĩ maithe mao ma tene.

⁸ Mũirĩtu o wothe ũkaagaya gĩthaka mũhĩrĩga-inĩ o wothe wa Isiraeli, no nginya ahikĩre mũndũ wa nyũmba ya mũhĩrĩga wa ithe, nĩgeetha Mũisiraeli o wothe atũũre enyiitĩre igai rĩa maithe.

⁹ Gũtirĩ igai rĩkoima mũhĩrĩga ũmwe rĩtuĩke rĩa mũhĩrĩga ũngĩ, nĩgũkorwo o mũhĩrĩga wa andũ a Isiraeli ũrĩtũũragia gĩthaka kĩrĩa ũgaĩte.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio airĩtu acio a Zelofehadi magĩka o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

¹¹ Airĩtu a Zelofehadi, nĩo Mahala, na Tiriza, na Hogila, na Milika, na Noa, maahikirio nĩ ariũ a mũrũ wa nyina na ithe wao.

¹² Maahikire thĩnĩ wa mbarĩ cia njiaro cia Manase mũrũ wa Jusufu, narĩo igai rĩa rĩgĩkara mbarĩ-inĩ na mũhĩrĩga-inĩ wa ithe wao.

¹³ Macio nĩmo mawatho na matuĩro ma kũrũmĩrĩrwo marĩa Jehova aathire Musa eere andũ a Isiraeli marĩ kũu werũ wa Moabi hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jeriko.

GŪCOOKERITHIA MAATHANI

Andũ a Isiraeli Gwathwo Moime Horebu

¹ Ũyũ nĩguo ũhoro ũrĩa Musa aarĩirie andũ a Isiraeli othe kũu werũ-inĩ mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani, na kũu nĩkuo Araba, kũng'ethera Sufi, gatagatĩ ka Parani na Tofeli, na Labani, na Hazerothu na Dizahabu.

² (Kuuma Horebu* gũthiĩ Kadeshi-Barinea, kugerera njĩra ya kĩrĩma gĩa Seiru, nĩ rũgendo rwa mĩthenya ikũmi na ũmwe.)

³ Mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩna kuuma andũ a Isiraeli moima bũrũri wa Misiri mũthenya wa mbere wa mweri wa ikũmi na ũmwe-rĩ, Musa akĩarĩria andũ a Isiraeli akĩmeera ũrĩa wothe Jehova aamwathĩte ameere.

⁴ Ũndũ ũyũ wekĩkire thuutha wake gũkorwo atooretie Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũrĩa wathamakaga Heshiboni, na ningĩ nĩatooretie Ogu mũthamaki wa Bashani, ũrĩa wathamakaga Ashitarothu arĩ kũu Edirei.

⁵ Musa arĩ kũu mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani bũrũri-inĩ wa Moabi, nĩambĩrĩirie gũtaarĩria ũhoro wa watho ũyũ, akiuga atĩrĩ:

⁶ Jehova Ngai witũ aatwĩrire tũrĩ kũu Horebu atĩrĩ, "Thinda rĩrĩa mũikarĩte kĩrĩma-inĩ gĩkĩ nĩrĩiganĩte.

⁷ Thariai kambĩ mũthiĩ bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Aamori; mũthiĩ kũrĩ ndũrĩrĩ iria ciothe iriganĩtie cia Araba, na irĩma-inĩ, na magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũĩro, na Negevu o na gũtwarana na hũgũrũrũ cia iria, gũthiĩ o nginya bũrũri wa Akaanani, o na kũu Lebanoni, o nginya rũũrĩ rũrĩa rũnene rwa Farati.

⁸ Atĩrĩrĩ, nĩndĩmũheete bũrũri ũyũ. Thiĩi kuo mwĩgwatĩre bũrũri ũcio Jehova eehĩtire na mwĩhĩtwa akiuga nĩakaũhe maithe manyu Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu, o na aũhe njiaro ciao iria igooka thuutha wao."

Gũthuurwo gwa Atongoria

⁹ Hĩndĩ ĩyo ndaamwĩrire atĩrĩ, "Wĩra wa kũmũrora nĩ mũritũ mũno, ndingĩũhota ndĩ o nyiki.

¹⁰ Jehova Ngai wanyu nĩamũingĩhĩtie mũno nginya ũmũthĩ mũrĩ aingĩ o ta njata cia igũrũ.

¹¹ Jehova, o we Ngai wa maithe manyu, aromũingĩhia maita ngiri, na amũrathime o ta ũrĩa eeranĩire!

¹² No rĩrĩ, ingĩhota atĩa gũkuua mathĩna manyu, na mĩrigo yanyu, o na maciira manyu ndĩ o nyiki?

¹³ Thuurai andũ oogĩ, na amenyi maũndũ, o na atĩku kuuma kũrĩ mĩhĩrĩga yanyu ndĩmatue anene mamũrorage."

¹⁴ Inyuĩ mwanjookeirie atĩrĩ, "Ũndũ ũcio watua nĩ ũgwĩka nĩ mwega."

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio ngĩoya atongoria a mĩhĩrĩga yanyu, acio maarĩ oogĩ na atĩku, ngĩmatua a kũmwathaga, marĩ atongoria a ikundi cia andũ ngiri ngiri, na cia igana igana, na cia mĩrongo ĩtano na cia ikũmi, matuĩke anene a mĩhĩrĩga.

¹⁶ Na nĩndathire atuithania ciira anyu ihinda-inĩ rĩu ngĩmeera atĩrĩ: Thikagĩrĩriai maciira gatagatĩ-inĩ ka ariũ a ithe wanyu, na

* 1:2 Kĩrĩma kĩa Horebu kĩaĩkaine na rĩtwa rĩngĩ ta Kĩrĩma gĩa Sinai.

mūmatuithanagie na kīhooto, kana nī ciira ūrī gatagatī ka Mūisiraeli na Mūisiraeli ūngī, kana Mūisiraeli na mūndū wa kūngī.

¹⁷ Mūtikanathutūkanie mūgītua ciira; thikagīrīriai andū arīa anene na arīa anini o ūndū ūmwe. Mūtikanetigīre mūndū o na ūrīkū, nīgūkorwo ūtuanīri ciira nī wa Ngai. Ndehagīrai ciira ūrīa wothe wamūritūhīra, na nīndīūthikagīrīria.

¹⁸ Na hīndī ūyo ngīmŵīra maūndū mothe marīa mwagīrīrwo nī gwīka.

Athigaani Gūtūmwo

¹⁹ Ningī o ta ūrīa Jehova Ngai witū aatwathire-rī, nītwoimire Horebu, tūgīthī twerekeire būrūri ūrīa ūrī irīma wa Aamori tūtuīkanīrie werū-inī ūcio mūnene na wa gwītīgīrwo, o ūcio mweyoneire, na nī ūndū ūcio tūgīkina Kadeshi-Barinea.

²⁰ Hīndī ūyo ngīmŵīra atīrī, “Nīmūkinyīte būrūri ūrīa ūrī irīma wa Aamori, ūrīa Jehova Ngai witū arātūhe.

²¹ Atīrīrī, Jehova Ngai wanyu nīamūheete būrūri ūcio. Ambatai mūthī mūwīgwatīre ūtuīke wanyu, o ta ūrīa Jehova Ngai wa maithe manyu aamwīrire. Mūtikanetigīre; kana mukue ngoro.”

²² Ningī inyuī, inyuothe mūgīūka harī nī mūkīnjīra atīrī, “Reke tūtūme andū mathī mberē iitū magatūthigaanīre būrūri ūcio, matūcookerie ūhorō ūkonī nīra irīa twagīrīrwo kūgerera na matūra marīa tūgūkora.”

²³ Rīciiria rīu ngīona rī-rīega; nī ūndū ūcio ngīthuura andū ikūmi na eerī thīnī wanyu, o mūhīrīga hakiuma mūndū ūmwe.

²⁴ Makiumagara makīambata būrūri ūcio, wa irīma, magīkina Gītuamba kīa Eshikoli na magītuīria ūhorō wakīo.

²⁵ Nīmakuire matunda mamwe ma būrūri ūcio, magītūrehere, na magītūcookeria ūhorō atīrī, “Būrūri ūcio Jehova Ngai witū arātūhe nī mwega.”

Ūremi wa Gūūkīrīra Jehova

²⁶ No inyuī mūtiendaga kwambata mūthī kuo; nī mwaremeire rīathani rīa Jehova Ngai wanyu.

²⁷ Mūkīnugunīka mūrī thīnī wa hema cianyu, mūkiuga atīrī, “Jehova nīatūthūire; nīkīo aatūrutire būrūri wa Misiri oke atūneane moko-inī ma Aamori nīguo matūniine.

²⁸ Tūngīgīthī na kū? Ariū a ithe witū nīmatūmīte tūūrwo nī hinya tondū maroiga atīrī, ‘Andū acio marī na hinya gūtūkīra, na nī araihu kūrī ithū; matūra mao nī manene mūno, na mairīgīrwo na thingo ikinyīte o matu-inī. O na nītūronire ariū a Anaki† kuo.’”

²⁹ Nī na nī ngīmŵīra atīrī, “Mūtikamake, na mūtikametigīre.

³⁰ Jehova Ngai wanyu, ūrīa ūrathī amūtongoretie, nīekūmūrūrīra, o ta ūrīa aamūrūrīre kū būrūri wa Misiri mūkīionagīra na maitho manyu,

³¹ na kū werū-inī kū nīmuonire Jehova Ngai wanyu ūrīa aamūtwaraga amūkuuīte, o ta ūrīa mūndū athiiga akūuīte mūrīū, akīmūkuua kūrīa guothe mwagereire nginya mūgīkina gūkū.”

³² No o na muonete ūguo-rī, mūtiigana kwīhoka Jehova Ngai wanyu,

³³ ūrīa wathīaga amūtongoretie mūrī rūgendo-inī rwanyu arī gītugī-inī kīa mwaki ūtukū, na arī itu-inī mūthenya, na akamūcaragīria kūrīa mūngīamba hema o na akamuonagia nīra irīa mūkūgera.

† 1:28 Aanaki nīo maatūruga Kaanani, na nīo magwetetwo ta marimū ma andū.

³⁴ Rĩrĩa Jehova aaigũire ũrĩa mwoigire, akĩrakara na akĩhĩta, akiuga atĩrĩ:

³⁵ “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa rūciaro rūrũ rwaganu ũkoona bũrũri ũcio mwega ũrĩa ndehĩtĩre atĩ nĩngauhe maithe manyu ma tene,

³⁶ tĩga o Kalebu mũrũ wa Jefune. Nĩakawona, na nĩngamũhe bũrũri ũcio aakinyĩte na magũrũ make, marĩ na njiaro ciake, tondũ nĩarũmĩrĩire Jehova na ngoro yake kũna.”

³⁷ O na nĩ Jehova nĩandakarĩire akĩnjĩra atĩrĩ, “O nawe ndũgatoonya bũrũri ũcio.

³⁸ No ndungata yaku, Joshua mũrũ wa Nuni nĩakaũtoonya. Mũmagĩrĩrie, tondũ nĩwe ũgaatongoria Isiraeli mathĩi makaũgae.

³⁹ Na rĩrĩ, andũ anyu arĩa anini arĩa mwoigire atĩ nĩmagatahwo, na ciana cianyu o icio itakũũranĩte wega na ũũru, nĩgatoonya bũrũri ũcio. Nĩngauheana kũrĩ o, nao megwatĩre ũtuĩke wao.

⁴⁰ No inyuĩ-rĩ, hũndũkai, mumagare mũthĩi na njĩra ya werũ-inĩ mũrorete Iria Itune.”

⁴¹ Hĩndĩ iyo mũkĩnjookeria atĩrĩ, “Nĩtũhĩtĩrie Jehova. Nĩtũkwambata tũkarũe, o ta ũrĩa Jehova Ngai witũ aatwathĩte.” Nĩ ũndũ ũcio inyuĩ inyuotho o mũndũ o mũndũ akĩĩoha indo ciake cia mbaara, mwĩciirĩtie atĩ nĩ ũndũ mũhũthũ kwambata mũthĩi bũrũri ũcio ũrĩ irĩma.

⁴² No Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Meere ũũ, ‘Tĩgai kwambata mũkarũe, tondũ ndigũkorwo hamwe na inyuĩ. Nĩmũgũtoorio nĩ thũ cianyu.’ ”

⁴³ Nĩ ũndũ ũcio na nĩ ngĩmwĩra, no mũtiigana kũnjigua. Nĩmwaremeire watho wa Jehova, na nĩ ũndũ wa rũnano rwanyu mũkĩambata mũgĩthĩi bũrũri ũcio ũrĩ irĩma.

⁴⁴ Nao Aamori arĩa maatũuraga kũu irĩma-inĩ makĩmũtharĩkĩra, makĩmũingata ta mĩrumbĩ ya njũkĩ, nao makĩmũhũũra kuuma Seiru o nginya Horoma.

⁴⁵ Mwacookire mũgĩũka mũkĩrĩraga mbere ya Jehova, no ndaigana kũrũmbũiya kĩrĩro kĩanyu, na akĩrega kũmũthikĩrĩra.

⁴⁶ Na nĩ ũndũ ũcio mũgũikara kũu Kadeshi matukũ maingĩ, ihinda rĩu rĩothe mwaikarire kuo.

2

Kũũrũũra Werũ-inĩ

¹ Thuutha ũcio tũkĩhũndũka, tũkĩumagara tũrorete na werũ-inĩ, tũgĩthĩi na njĩra rĩrĩa yerekeire Iria Itune, o ta ũrĩa Jehova anjĩrĩte. Tũkĩũrũũra bũrũri ũcio ũrĩ irĩma wa Seiru ihinda iriaya.

² Nake Jehova agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ,

³ “Nĩmũrũũrĩte bũrũri ũyũ ũrĩ irĩma ihinda rĩa kũigana; rĩu garũrũkai mũrorete mwena wa gathigathini.

⁴ Atha andũ, ũmeere atĩrĩ: ‘Mũrĩ hakuhĩ gũtuĩkanĩria bũrũri wa ariũ a ithe wanyu, njiaro cia Esaũ, arĩa matũuraga Seiru. Nĩmekũmwĩtigĩra, no inyuĩ mwĩmenyererei mũno.

⁵ Mũtikamoogite nĩguo mũrũe, nĩgũkorwo ndikũmũhe bũrũri wao o na hanini, o na handũ mũngĩkinyithia kũgũrũ. Nĩheete Esaũ bũrũri ũcio ũrĩ irĩma wa Seiru ũtuĩke wake mwene.*

⁶ Irio iria mũrĩrĩũaga na maaĩ marĩa mũrĩnyuuaga mũrĩmarĩhaga na betha.’ ”

⁷ Jehova Ngai wanyu nĩamũrathimĩte wĩra-inĩ wothe wa moko manyu. Nĩamũmenyereire rũgendo-inĩ rwanyu werũ-inĩ ũyũ mũnene. Mĩaka iyo

* 2:5 Andũ a Edomu, na a Moabi, na a Amoni nĩmahutanĩtie na andũ a Isiraeli, na Ngai nĩamaheete bũrũri wa gũtũũra.

mĩrongo ìna ìthirĩte, Jehova Ngai wanyu akoretwo hamwe na inyuĩ, na mũtirĩ mwaga kĩndũ o na kĩ.

⁸ Nĩ ùndũ ùcio tũgĩkĩhĩtũkĩra kũu kwa ariũ a ithe witũ, njiaro cia Esaũ, acio maatũire kũu Seiru. Nĩtwatigire barabara ya gũthiĩ Araba ìrĩa yumĩte Elathu na Ezioni-Geberi, tũkĩnyiita barabara ya werũ ya gũthiĩ Moabi.

⁹ Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Ndũgathĩnie andũ a Moabi kana ùmogite nĩguo mũrũe, nĩgũkorwo ndikũmũhe bũrũri wao o na hanini. Nĩndĩkĩtie kũheana Ari kũrĩ njiaro cia Loti gũtuĩke igai rĩao.”

¹⁰ (Aemi nĩo maatũũraga kuo tene, andũ maarĩ hinya na aingĩ mũno, na makaraiha ta ariũ a Anaki.

¹¹ O nao andũ acio maatuĩtwo Arefai, o ta Anaki, no andũ a Moabi maameetaga Aemi.

¹² Aahori tene maatũũraga Seiru, no njiaro cia Esaũ ikĩmarutũrũra, makiuma kuo. Njiaro cia Esaũ ikĩniina Aahori, ikĩmeeheria mbere yao, na magĩtũũra kuo ithenya rĩao, o ta ùrĩa andũ a Isiraeli meekire bũrũri-inĩ ùrĩa Jehova aamaheire megwatĩre ùtuĩke wao.)

¹³ Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Rĩu ùkĩrai mũringe Kĩanda gĩa Zeredi.” Nĩ ùndũ ùcio tũgĩkĩringa karũũĩ kau.

¹⁴ Mĩaka mũrongo ìtatũ na ìnana nĩyathirire kuuma hĩndĩ ìrĩa tuoimire Kadeshi-Barinea nginya rĩrĩa twaringire Kĩanda kũu gĩa Zeredi. Ihinda-inĩ rĩu rũciaro ruothe rwa andũ arĩa maathiiaga ita rũgĩkorwo rũthirĩte kũu kambĩ-inĩ, o ta ùrĩa Jehova aamerĩte na mwĩhĩtwa.

¹⁵ Guoko kwa Jehova nĩ kwamokĩrĩire nginya hĩndĩ ìrĩa aamaniinire biũ, magĩthira kũu kambĩ-inĩ.

¹⁶ Na rĩrĩ, rĩrĩa mũndũ wa mũthia gatagatĩ-inĩ ka andũ acio arĩa maathiiaga ita aakuire-rĩ,

¹⁷ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ,

¹⁸ “Ùmũthĩ nĩmũkũhĩtũkĩra Ari, bũrũri-inĩ wa Moabi.

¹⁹ Mwakinya kũrĩ Aamoni, mũtikamathĩnie kana mũmoogite nĩguo mũrũe, nĩgũkorwo ndikũmũhe bũrũri o na ùmwe wa Aamoni. Nĩndĩũheanĩte kũrĩ njiaro cia Loti ùtuĩke igai rĩao.”

²⁰ (O naguo ùcio watũtwo ta bũrũri wa Arefai, arĩa matũũrĩte kuo, no Aamoni maametaga Azamuzumi.

²¹ Maarĩ andũ marĩ hinya na aingĩ na makaraiha ta Aanaki. Jehova nĩamaniinire makĩeherera Aamoni, nao makĩmaingata magĩtũũra kuo ithenya rĩao.

²² Ùguo noguo Jehova eekĩire njiaro cia Esaũ arĩa maatũũrĩte Seiru, hĩndĩ ìrĩa aaniinire Aahori mehere mbere yao. Nĩmamarutũrũrĩre, na nĩo matũũraga kuo ithenya rĩao nginya ùmũthĩ.

²³ Nao Aavi arĩa maatũũraga tũtũũra-inĩ gũthiĩ o nginya Gaza, nĩmaniinirwo nĩ Akafitori arĩa moimĩte Kafitori, nao magĩtũũra kuo ithenya rĩao.)

Sihoni Mũthamaki wa Heshiboni Kũhootwo

²⁴ “Umagarai mũringe Kĩanda kĩa Arinoni. Na atĩrĩ, nĩneanĩte Sihoni ùrĩa, Mũamori mũthamaki wa Heshiboni, na bũrũri wake moko-inĩ manyu. Ambĩrĩriai kũrũa nake, mwĩgwatĩre bũrũri ùcio.

²⁵ Mũthenya ùyũ wa ùmũthĩ nĩngwambĩrĩria gũtũma andũ a ndũrĩrĩ ciothe iria itũire gũkũ thĩ inyiitwo nĩ guoya na kĩmako nĩ ùndũ wanyu. Ciaigua ùhoru wanyu nĩkũinaina na inyiitwo nĩ kĩgirĩko kĩnene nĩ ùndũ wanyu.”

26 Tũrĩ werũ-inĩ wa Kedemothu nĩndatũmire andũ kũrĩ Sihoni mũthamaki wa Heshiboni ngĩmũũria tũgĩe na thayũ, na ngĩmwĩra atĩrĩ,

27 “Twĩtĩkĩrie tũtuĩkanĩrie bũrũri waku. Tũkũrũmĩrĩra barabara ĩrĩa nene tũtikwahũka na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho.

28 Twenderiei irio cia kũrĩa na maaĩ ma kũnyua, tũrĩhe na betha. No rĩrĩ, ũtwĩtĩkĩrie tũtuĩkanĩrie kũu na magũrũ,

29 o ta ũrĩa njiaro cia Esaũ iria itũũraga Seiru, na andũ a Moabi arĩa matũũraga Ari maatwĩkire, nginya tũringe Rũũĩ rwa Jorodani tũkinye bũrũri ũrĩa Jehova Ngai witũ araatũhe.”

30 No Sihoni mũthamaki wa Heshiboni nĩaregire tũtuĩkanĩrie kuo. Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩatũmire roho wake ũng’athie, na akĩũmia ngoro yake, nĩgeetha amũneane moko-inĩ manyu, o ta ũrĩa ekĩte rĩu.

31 Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Nĩndambĩrĩria kũneana Sihoni na bũrũri wake kũrĩ inyuĩ. Ambĩrĩriai kũmahũura mũmatoorie, nĩgeetha mwĩgwatĩre bũrũri ũcio wake.”

32 Hĩndĩ ĩrĩa Sihoni oimagarire na mbũtũ yake yothe nĩguo acemanie na ithuĩ mbaara-inĩ kũu Jahazu,

33 Jehova Ngai witũ nĩamũneanire moko-inĩ maitũ na ithuĩ tũkĩmũhũura, tũkĩmũũraga hamwe na ariũ ake na mbũtũ yake yothe.

34 Hĩndĩ ĩyo tũkĩnyĩita matũũra make mothe tũkĩmaananga biũ, o na tũkĩniina arũme, na andũ-a-nja, o na ciana. Tũtiatigirie mũndũ o na ũmwe.

35 No mahiũ na indo iria twaatahire kuuma matũũra macio twanyĩitire nĩtweyoeire tũgĩthĩ nacio.

36 Kuuma Aroeri mũthia-inĩ wa kĩaanda kĩa Arinoni, na kuuma itũũra rĩrĩa rĩarĩ kĩaanda-inĩ kũu, nginya o Gileadi, gũtirĩ itũũra o na rĩmwe rĩatũkĩririe hinya. Jehova Ngai witũ nĩaneanire matũũra mothe kũrĩ ithuĩ.

37 No kũringana na watho wa Jehova Ngai witũ, mũtiigana gũkuhĩrĩria bũrũri o na ũrĩkũ wa Aamoni, kana mũgĩkuhĩrĩria bũrũri ũrĩa wariganĩtie na Rũũĩ rwa Jaboku, o na kana bũrũri ũrĩa ũthiũrũrũkĩrie matũũra marĩa marĩ irĩma-inĩ.

3

Ogu Mũthamaki wa Bashani Kũhootwo

1 Nĩtwacookire tũkĩgarũrũka na tũkĩambata na njĩra tũrorete Bashani, nake Ogu mũthamaki wa Bashani akiumagara na mbũtũ ciake ciothe cia ita oke ahũũrane na ithuĩ kũu Edirei.

2 Nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Ndũkamwĩtigĩre, nĩ ũndũ nĩndĩmũneanĩte hamwe na mbũtũ ciake ciothe cia ita na bũrũri wake moko-inĩ maku. Mwĩke o ũrĩa wekire Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũrĩa waathanaga Heshiboni.”

3 Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai witũ akĩneana Ogu mũthamaki wa Bashani moko-inĩ maitũ na mbũtũ yake yothe. Tũkĩmooraga na tũtiatigirie mũndũ o na ũmwe.

4 Ihinda-inĩ rĩu tũkĩmatunya matũũra mao mothe. Gũtirĩ itũũra o na rĩmwe rĩa matũũra mao mĩrongo ĩtandatũ tũtaamatunyire, marĩa maarĩ bũrũri-inĩ ũcio wothe wa Arigobu, ũthamaki-inĩ wa Ogu kũu Bashani.

5 Matũũra macio mothe maarĩ mairigĩre na hinya, na thingo ndaaya na igũrũ, na ihingo ciarĩ na mĩgĩlko, na ningĩ no kwarĩ tũtũura tũingĩ tũtaarĩ tũirigĩre.

⁶ Nītwamanangire biū, o ta ūrīa tweekīte Sihoni mūthamaki wa Heshiboni, tūkīananga matūūra mothe manene, o na tūkīniina arūme na andū-a-nja o na ciana.

⁷ No mahiū mothe na indo iria twatahire kuuma matūūra macio mao manene nītwacioire tūgīthiī nacio.

⁸ Nī ūndū ūcio ihinda-inī rīu nītwatunyanire būrūri ūrīa warī irathīro rīa Rūūi rwa Jorodani, kuuma kūrī athamaki acio eerī a Aamori, naguo uumīte kīanda kīa Arinoni nginya kīrīma-inī kīa Herimoni.

⁹ (Kīrīma kīa Herimoni gūtagwo Sirioni nī Asidoni; nao Aamori magūtaga Seniru.)

¹⁰ Nītwatahire matūūra mothe marīa maarī kūdū kwaraganu, na Gileadi guothe, na Bashani guothe, o nginya Saleka na Edirei, matūūra ma kūrīa Ogu aathanaga kūu Bashani.

¹¹ (No Ogu mūthamaki wa Bashani wiki watigarire harī matigari ma Arefai. Gītanda gīake kīarī gīa cuuma, na kīarī na ūraihi wa makīria ma buti ikūmi na ithatū,* na warīi wa buti ithathatū.† Gītanda kūu kīrī o kūu Raba kwa Aamoni.)

Kūgayania Būrūri

¹² Naguo būrūri ūrīa twatunyanire hīndī īyo-rī, nīndagaīire andū a Rubeni na a Gadi būrūri ūrīa warī gathigathini wa Aroeri kūnyiitana na kīanda kīa Arinoni, hamwe na nuthu ya būrūri ūrīa ūrī irīma wa Gileadi, o hamwe na matūūra makuo.

¹³ Nakuo kūrīa kūngī guothe gwatigaire kūu Gileadi o na Bashani guothe, kūrīa Ogu aathanaga, ngīkūhe nuthu ya mūhīrīga wa Manase. (Būrūri wothe wa Arigobu kūu Bashani hīndī īmwe wetagwo būrūri wa Arefai.)

¹⁴ Jairu, wa rūciaro rwa Manase, nīegwatīire būrūri wothe wa Arigobu o nginya mūhaka-inī wa Ageshuru na Amaakathi; nakuo gūgūitanio nake, nī ūndū ūcio Bashani gwītagwo Havothu-Jairu o nginya ūmūthī.)

¹⁵ Na nīndaheanire Gileadi kūrī Makiru.

¹⁶ No andū a Rubeni na a Gadi ndaamaheire būrūri ūrīa uumīte Gileadi ūgaikūrūka nginya kīanda kīa Arinoni (mūhaka warī gatagatī ga kīanda kūu), ūgacooka ūgakinya rūūi-inī rwa Jaboku, arī ruo mūhaka wa Aamoni.

¹⁷ Mūhaka wakuo wa mwena wa ithūiro warī Rūūi rwa Jorodani kūu Araba, kuuma Kinerethu nginya Iria-inī rīa Araba (nīrīo Iria rīa Cumbī), mūhuro wa iharūrūka cia Pisiga.

¹⁸ Hīndī īyo nīndamwathire ngīmūwīra atīrī, “Jehova Ngai wanyu nīamūheete būrūri ūyū mūwīgwatīre. No andū anyu arīa marī na hinya, arīa meeohete indo cia mbaara, no nginya maringe mūrīmo ūrīa ūngī mbere ya andū a Isiraēli ariū a ithe wanyu.

¹⁹ No rīrī, atumia anyu, na ciana cianyu, o na ūhiū wanyu (nīnjūūi nī mūrī na ūhiū mūingī) no maikare matūūra-inī marīa ndīmūheete,

²⁰ nginya rīrīa Jehova akaahe ariū a thoguo ūhurūko ta ūrīa amūheete inyuī, nao makorwo meyoeire būrūri ūrīa Jehova Ngai wanyu ekūmahe, mūrīmo ūrīa ūngī wa Rūūi rwa Jorodani. Thuutha ūcio-rī, o mūdū wanyu no acooke handū harīa ndīmūheete mwīgwatīre hatūike hanyu.”

Musa Kūgirio Kūringa Rūūi rwa Jorodani

²¹ Ningī ngīatha Joshua ngīmūwīra atīrī: “Nīwīoneire na maitho maku ūrīa wothe Jehova Ngai wanyu ekīte athamaki acio eerī. Ūguo noguo Jehova ageeka mothamaki marīa mothe marī kūdū kūu mūrathiī.

²² Ndūkanametigīre; Jehova Ngai wanyu nīwe ūrīmūrūagīrīra.”

* 3:11 nī ta mita 4 † 3:11 nī ta mita īmwe na robo ithatū (1:75)

23 Hĩndĩ ãyo nĩndathaithire Jehova ngĩmwĩra atĩrĩ:

24 “We Mwathani Jehova, nĩwambĩrĩrie kuonia ndungata yaku ũnene waku na hinya wa guoko gwaku. Nĩ ũndũ-rĩ, nĩ ngai ĩrĩkũ igũrũ kana thĩ ĩngĩka ciiko cia hinya ta iria wee wĩkaga?”

25 Reke ninge kũndũ kũu mũrĩmo wa Rũũ rwa Jorodani ngeyonere bũrũri mwega, bũrũri ũcio mwega ũrĩ irĩma o na bũrũri wa Lebanoni.”

26 No nĩ ũndũ wanyu-rĩ, Jehova nĩandakarĩre na ndangĩathikĩrĩrie. Jehova akiuga atĩrĩ, “Reke ũhoru ũcio ũkinye hau, ndũkanjarĩrie rĩngĩ ũndũ wĩgĩ ũhoru ũcio.

27 Ambata gacũmbĩrĩ ga kĩrĩma kĩa Pisiga wĩrorere mwena wa ithũiro, na wa gathigathini, na wa gũthini, o na wa irathĩro. Wĩrorere bũrũri ũcio na maitho maku, nĩ ũndũ ndũkũringa rũũ rũrũ rwa Jorodani.

28 No rĩrĩ, taara Joshua, na ũmũũmĩrĩrie, na ũmwĩkĩre hinya, nĩgũkorwo nĩwe ũgaatongoria andũ aya maringe mathĩ mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, na atũme magae bũrũri ũcio ũkuona.”

29 Nĩ ũndũ ũcio tũgĩkara kũu gĩtuamba-inĩ hakuhĩ na Bethi-Peori.

4

Andũ a Isiraeli Gwathwo Maathĩkĩre Jehova

1 Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a Isiraeli, iguai watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa ngũmũruta. Marũmagĩrĩrei nĩgeetha mũtũũre muoyo na nĩguo mũthĩ mũtoonye mwĩgwatĩre bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wa maithe manyu aramũhe.

2 Mũtikanongerere ũrĩa ngũmwatha kana mũrutarute, no rũmagiai maathani ma Jehova Ngai wanyu marĩa ngũmũhe.

3 Nĩmweyoneire na maitho manyu ũrĩa Jehova eekire kũu Baali-Peori. Jehova Ngai wanyu nĩaniinire gatagatĩ-inĩ kanyu ũrĩa wothe warũmagĩrĩra Baali ya Peori,

4 no arĩa othe anyu maarũmĩrĩre Jehova Ngai wanyu, marĩ muoyo nginya ũmũthĩ.

5 Atĩrĩrĩ, nĩndĩmũrutĩte watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho ta ũrĩa Jehova Ngai wakwa aanjathire, nĩgeetha mũmarũmagĩrĩre bũrũri-inĩ ũcio mũgũtoonya mũwĩgwatĩre.

6 Menyagĩrĩrai maathani macio wega, nĩgũkorwo ũguo nĩguo ũkoonania ũũgĩ na ũmenyo wanyu kũrĩ ndũrĩrĩ iria irĩguaga ũhoru wa watho ũyũ wa kũrũmĩrĩrwo, ciugage atĩrĩ, “Ti-itherũ rũrĩrĩ rũrũ rũnene nĩ rũũgĩ na nĩ andũ marĩ na ũmenyo wa maũndũ.”

7 Nĩ rũrĩrĩ rũrĩkũ rũngĩ rũnene ũũ, rũrĩ na ngai ciao irĩ hakuhĩ nao ta ũrĩa Jehova Ngai witũ akoragwo hakuhĩ na ithuĩ rĩrĩa rĩothe tũkũmũhooya?

8 Ningĩ nĩ rũrĩrĩ rũrĩkũ rũngĩ rũnene ũũ rũrĩ na watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho ma kĩhooto ta maya ndĩramũhe ũmũthĩ?

9 Mwĩmenyererei, na mũikare mwĩguĩte nĩgeetha mũtikanariganĩrwo nĩ maũndũ marĩa muonete na maitho manyu, kana mũreke mehere ngoro-inĩ cianyu matukũ marĩa mothe mũgũtũũra muoyo. Marutagei ciana cianyu o na ciana cia ciana cianyu iria igooka thuutha.

10 Ririkanai mũthenya ũrĩa mwarũgamire mbere ya Jehova Ngai wanyu kũu Horebu, rĩrĩa anjĩrĩre atĩrĩ, “Cookanĩrĩria andũ mbere yakwa nĩguo maigue ciugo ciakwa, nĩgeetha mamenye kwĩndigĩra rĩrĩa rĩothe megũtũũra muoyo bũrũri ũcio, na marute ciana ciao maũndũ macio.”

11 Nĩmwakuhĩrĩirie na mũkĩrũgama magũrũ-inĩ ma kĩrĩma hĩndĩ ĩrĩa kĩarĩrĩmbũkaga mwaki wakinyĩte o igũrũ, gũkĩgĩa na matu mairũ na nduma ndumanu.

12 Hĩndĩ ĩyo Jehova nĩamwarĩirie arĩ thĩinĩ wa mwaki ũcio. Nĩmwaiguire mũgambo, no gũtirĩ kĩndũ muonire; mũgambo noguo warĩ ho.

13 Nĩamũmenyithirie ũhoru wa kĩrĩkanĩro gĩaake, na nĩmo Maathani marĩa Ikũmi, marĩa aamwathire mũrũmagĩrĩre, na agĩcooka akĩmaandĩka ihengere-inĩ igĩrĩ cia mahiga.

14 Na rĩrĩ, Jehova nĩanjathire o ihinda rĩu ndĩmũrute watho ũcio wa kũrũmagĩrĩrwo, o na mawatho marĩa mũrĩrũmagĩrĩra mũrĩ bũrũri ũcio mũraringa Rũũĩ rwa Jorodani mũkawĩgwatĩre.

Kũgirio Kũhooya Mĩhianano

15 Mũthenya ũrĩa Jehova aamwarĩirie o kũu Horebu arĩ thĩinĩ wa mwaki, mũtionire mũhianĩre o na ũrĩkũ. Nĩ ũndũ ũcio mwĩmenyagĩrĩrei mũno,

16 nĩgeetha mũtikanethũkie na gwĩthondekera mũhianano mũicũhie, mũhiano wa kĩndũ o gĩothe, ũthondeketwo ũrĩ mũhianĩre wa mũndũ mũrũme kana wa mũndũ-wa-nja,

17 kana wa nyamũ o yothe ĩrĩ gũkũ thĩ, kana wa nyoni o yothe ĩrĩa yũmbũkaga rĩera-inĩ,

18 kana mũhianĩre wa nyamũ o na ĩrĩkũ ĩtambaga thĩ, kana mũhianĩre wa thamaki o na ĩrĩkũ ĩrĩa ĩrĩ maaĩ-inĩ marĩa marĩ mũhuro wa thĩ.

19 Na rĩrĩa mwarora igũrũ, muona riũa, kana mweri na njata, arĩ cio mbũtũ ciothe cia igũrũ, mũtikanaguucĩrĩrio mũciinamĩrĩre, kana mũhooe indo iria Jehova Ngai wanyu aagaĩre ndũrĩrĩ iria ciothe ĩrĩ gũkũ thĩ.

20 No inyuĩ-rĩ, Jehova nĩamũrutire icua-inĩ rĩu rĩa gũtwekia igera akĩmũruta bũrũri wa Misiri, nĩgeetha mũtuĩke andũ ake kũmbe, o ta ũrĩa mũtariĩ rĩu.

21 Jehova nĩandakarĩire nĩ ũndũ wanyu, na akĩhĩta na mwĩhĩtwa akiuga atĩ ndikaringa Rũũĩ rwa Jorodani, ndonye bũrũri ũcio mwega ũrĩa Jehova Ngai wanyu aramũhe ũrĩ igai rĩanyu.

22 Nĩĩ ngaakuĩra bũrũri ũyũ; ndikaringa Rũũĩ rwa Jorodani; no inyuĩ mũkirie kũringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ mwĩgwatĩre bũrũri ũcio mwega.

23 Mwĩmenyererei mũtikariganĩrwo nĩ kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wanyu kĩrĩa aarĩkanĩre na inyuĩ; mũtikanethondekere mũhianano wa kĩndũ o gĩothe kĩrĩa Ngai akaananĩtie.

24 Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩ mwaki ũniinanaga, na nĩ Ngai ũrĩ ũiru.

25 Thuutha wa kũgĩa na ciana, o na ciana cia ciana cianyu, na mũkorwo mũtũũrĩte bũrũri ũcio ihinda iraaaya, mũngĩgacooka mwĩthũkie mwĩthondekere mũhianano mũicũhie wa mũthemba o na ũrĩkũ, na mwĩke maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova Ngai wanyu, mũtũme arakare-rĩ,

26 ũmũthĩ ndeeta igũrũ na thĩ ituĩke aira atĩ nĩmũkaniinwo o narua kuuma bũrũri ũcio mũraringa Rũũĩ rwa Jorodani mũkawĩgwatĩre. Mũtigatũũra kũndũ kũu ihinda iraaaya na hatĩrĩ nganja nĩ mũkaaniinwo.

27 Jehova nĩakamũharagania kũrĩ andũ a ndũrĩrĩ, na no andũ anini anyu magaatigara gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ iria Jehova akaamũharaganĩria.

28 Mũrĩ kũu, nĩmũkahooyaga ngai ithondeketwo nĩ andũ cia mĩtĩ na cia mahiga, o iria itangĩhota kuona, kana ciigue, kana irĩe, o na kana ciigue mũrukĩ.

²⁹ No mũngĩgaacaria Jehova Ngai wanyu mũrĩ kũu, nĩmũkamuona, angĩkorwo nĩmũkamũrongoria na ngoro cianyu ciothe na muoyo wanyu wothe.

³⁰ Rĩrĩa mũgaakorwo mũrĩ mathĩina-inĩ na maũndũ maya mothe mekĩke kũrĩ inyuĩ, nĩmũgacookerera Jehova Ngai wanyu na mũmwathĩkĩre matukũ-inĩ ma thuutha.

³¹ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩ Ngai ũrĩ-tha; ndakamũtiganĩria, kana amũniine, kana ariganĩrwo nĩ kĩrĩkanĩro gĩake na maithe manyu ma tene kĩrĩa aarĩkanĩire nao na mwĩhĩtwa.

Jehova nĩwe Ngai

³² Na rĩrĩ, ũriai ũhoro wa matukũ marĩa mahĩtũku, o marĩa maarĩ mbere yanyu, kuuma mũthenya ũrĩa Ngai ombire mũndũ gũkũ thĩ; ũriai kuuma gĩturi kĩmwe kĩa igũrũ nginya kĩrĩa kĩngĩ. Nĩ kũrĩ kwahaana ũndũ mũnene ta ũyũ, kana nĩ kũrĩ kwaiguĩka ũndũ ũngĩ taguo?

³³ Nĩ kũrĩ andũ angĩ marĩ maigua mũgambo wa Ngai akĩaria arĩ thĩinĩ wa mwaki, ta ũrĩa inyuĩ mũiguĩte, na magatũura muoyo?

³⁴ Nĩ kũrĩ ngai yanageria kwĩyoera rũrĩrĩ ĩrũrutĩte thĩinĩ wa rũrĩa rũngĩ, na ũndũ wa magerio, na kũringa ciama, na morirũ, na kũhũũrana mbaara, na gwĩka maũndũ na njara ĩrĩ na hinya na guoko gũtambũrũkĩtio; o na kana ciiko ingĩ nene na cia gwĩtigĩrwo ta maũndũ marĩa mothe Jehova Ngai wanyu aamwĩkĩire kũu bũrũri wa Misiri mũkĩĩonagĩra na maĩtho?

³⁵ Muonirio maũndũ macio nĩgeetha mũmenye atĩ Jehova nĩwe Ngai; tiga o we wiki gũtirĩ ũngĩ.

³⁶ Nĩatũmire mũigue mũgambo wake kuuma igũrũ nĩguo amũrute. Nakuo thĩ akĩmuonia mwaki wake mũnene, na mũkĩigua ciugo ciake ikiuma mwaki-inĩ ũcio.

³⁷ Tondũ nĩendeete maithe manyu ma tene, na agĩthuura njiaro iria igooka thuutha wao, nĩamũrũtĩre bũrũri wa Misiri na hinya mũnene, na agĩtwarana na inyuĩ,

³⁸ nĩgeetha amũingatĩre ndũrĩrĩ nene na irĩ hinya kũmũkĩra, amũrehe bũrũri wacio, amũhe guo ũtuĩke igai rĩanyu, ta ũrĩa gũtariĩ ũmũthĩ.

³⁹ Menyai na mũnyiite na ngoro cianyu ũmũthĩ atĩ Jehova nĩwe Ngai kũu igũrũ na gũkũ thĩ. Gũtirĩ ũngĩ.

⁴⁰ Rũmiai watho wake wa kũrũmĩrĩrwo na maathani make marĩa ngũmũhe ũmũthĩ, nĩgeetha muonage maũndũ mega inyuĩ ene na ciana cianyu iria igooka thuutha wanyu, na nĩguo mũtũũre matukũ maingĩ bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe nginya tene.

Matũũra Manene ma Kũũrĩra

⁴¹ Hĩndĩ ĩyo Musa akĩamũra matũũra matatũ manene mwena wa irathĩro wa Jorodani,

⁴² marĩa mũndũ o na ũrĩkũ ũragĩte mũndũ angĩorĩire angĩkorwo oragĩte mũndũ wa itũũra rĩake atathugundĩte, na atarĩ na rũthũũro. Nĩangĩorĩire itũũra rĩmwe rĩa macio ahonokie muoyo wake.

⁴³ Matũũra macio nĩmo maya: Bezeri kũu werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu, nĩ ũndũ wa andũ a mũhĩrĩga wa Rubeni; na Ramothu kũu Gileadi, nĩ ũndũ wa andũ a mũhĩrĩga wa Gadi; na Golani kũu Bashani, nĩ ũndũ wa mũhĩrĩga wa Manase.

Kĩambĩrĩria gĩa Kũrutana Watho

⁴⁴ Ũyũ nĩguo watho ũrĩa Musa aaheire andũ a Isiraeli maũrũmagĩrĩre.

⁴⁵ Ici nĩcio irĩkanĩro na watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa Musa aamaheire rĩrĩa moimire bũrũri wa Misiri,

⁴⁶ na maarĩ gĩtuamba-inĩ gũkuhĩ na Bethi-Peori, irathĩro rĩa Rũũĩ rwa Jorodani, bũrũri-inĩ wa Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũrĩa waathanaga Heshiboni, nĩwe wahootirwo nĩ Musa na andũ a Isiraeli hĩndĩ ĩrĩa moimaga bũrũri wa Misiri.

⁴⁷ Nĩmegwatĩire bũrũri wake na makĩngwatĩra bũrũri wa Ogu mũthamaki wa Bashani, athamaki acio eerĩ a Aamori a kũu irathĩro rĩa Rũũĩ rwa Jorodani.

⁴⁸ Bũrũri ũcio uumĩte Aroeri, mũthia-inĩ wa kĩanda kĩa Arinoni ũgakinya kĩrĩma-inĩ kĩa Sirioni (na nĩkĩo Herimoni),

⁴⁹ na ũkanyĩta Araba guothe mwena wa irathĩro rĩa Rũũĩ rwa Jorodani, o nginya iria rĩa Araba, mũhuro wa iharũrũka cia Pisiga.

5

Maathani marĩa Ikũmi

¹ Musa nĩetire andũ a Isiraeli othe, akĩmeera atĩrĩ: Inyuĩ Aisiraeli, ta kĩigwe irĩa cia watho wa kũrũmĩrwo, na mawatho marĩa ngũmwĩra ũmũthĩ mũkĩiguaga. Mũmeerute na mũtigĩrĩre nĩ mwamarũmĩrĩa.

² Jehova Ngai witũ nĩarĩkanĩire kĩrĩkanĩro na ithuĩ kũu Horebu.

³ Jehova ndarĩkanĩire kĩrĩkanĩro gĩkĩ na maithe maitũ oiki, no nĩarĩkanĩire na ithuĩ, ithuothe arĩa tũrĩ muoyo ũmũthĩ.

⁴ Jehova aaranĩirie na inyuĩ ũthiũ kwa ũthiũ arĩ thĩnĩ wa mwaki kĩrĩma igũrũ.

⁵ (Hĩndĩ ĩyo nĩ ndarũgamĩte gatagatĩ kanyu na Jehova nĩguo ndĩmwĩre ũhoru wa Jehova, nĩ tondũ nĩmwetigagĩra mwaki ũcio, na mũtiigana kwambata kĩrĩma igũrũ.) Nake akĩmwĩra atĩrĩ:

⁶ “Nĩ nĩ Jehova Ngai waku, ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Misiri, kuuma bũrũri wa ũkombo.

⁷ “Ndũkanagĩe na ngai ĩngĩ tiga nĩ.

⁸ “Ndũkanethondekere mũhianano mũicũhie wa mũhianĩre wa kĩndũ o gĩothe kĩrĩ kũũrĩa igũrũ, kana gũkũ thĩ, kana kĩrĩ maa-inĩ marĩa marĩ mũhuro wa thĩ.

⁹ Ndũkanacinamĩrĩre kana ũcihooe, nĩgũkorwo nĩ Jehova Ngai waku ndĩ Ngai ũrĩ ũiru, herithagia ciana nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao nginya rũciaro rwa gatatũ na rwa kana rwa andũ arĩa maathũire,

¹⁰ no nĩ ngonania wendo kũrĩ njjarwa ngiri na ngiri cia andũ arĩa manyendete na magaathĩkĩra maathani makwa.

¹¹ “Ndũkanagwete rĩitwa rĩa Jehova Ngai waku na itherũ, nĩgũkorwo Jehova ndagatua atĩ mũndũ ndehĩtie ũrĩa ũgwetaga rĩitwa rĩake na itherũ.

¹² “Menyagĩrĩra mũthenya wa Thabatũ ũwamũrage, o ta ũrĩa Jehova Ngai waku agwathĩte.

¹³ Rutaga wĩra waku wothe mũthenya ĩtandatũ,

¹⁴ no mũthenya wa mũgwanja nĩ Thabatũ ya Jehova Ngai waku. Mũthenya ũcio ndũkanarute wĩra o na ũrĩkũ, wee mwene, kana mũrũguo, kana mwarĩguo, kana ndungata yaku ya mũndũ mũrũme kana ya mũndũ-wa-nja, kana ndegwa yaku, kana ndigiri yaku kana nyamũ o na ĩrĩkũ yaku, kana mũgeni ũrĩ gwaku mũciĩ, nĩgeetha ndungata yaku ya mũndũ mũrũme o na ya mũndũ-wa-nja o nacio ihurũke o tawe.

¹⁵ Ririkanaga o nawe warĩ ngombo bũrũri wa Misiri, na atĩ nĩ Jehova Ngai waku wakũrutire kuo na njara ĩrĩ hinya na guoko kwa ũhoti

gũtambũrũkĩtio. Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai waku agwathĩte ũmenyagĩrĩre mũthenya wa Thabatũ.

16 “Tĩĩa thoguo na nyũkwa o ta ũrĩa Jehova Ngai waku agwathĩte, nĩgeetha ũtũũre matukũ maingĩ, na maũndũ maku magĩrĩre bũrũri-inĩ ũrĩa Jehova Ngai waku egũkũhe.

17 “Ndũkanoragane.

18 “Ndũkanatharanie.

19 “Ndũkanaiye.

20 “Ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyo.

21 “Ndũkanacumĩkĩre mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngĩ. Ndũkanerirĩrie nyũmba ya mũndũ ũrĩa ũngĩ kana gĩthaka gĩake, kana ndungata yake ya mũndũ mũrũme kana ya mũndũ-wa-nja, kana ndegwa yake kana ndigiri yake, kana kĩndũ o nakĩ kĩa mũndũ ũrĩa ũngĩ.”

22 Macio nĩmo maathani marĩa Jehova aarĩrie ũngano wanyu wothe na mũgambo mũnene kĩrĩma-inĩ kũ arĩ thĩinĩ wa mwaki, o na itu-inĩ, o na nduma ndumanu; na ndoongereire ũndũ ũngĩ. Agĩcooka akĩmaandĩka ihengere-inĩ igĩrĩ cia mahiga, akĩnengera.

23 Rĩrĩa mwaiguire mũgambo ũkiama nduma-inĩ iyo, na kĩrĩma gĩgĩakanaga mwaki, athuuri na atongoria a mĩhĩrĩga yanyu yothe nĩmookire kũrĩ nĩ.

24 Mũkiuga atĩrĩ, “Jehova Ngai witũ nĩatuonetie riiri wake na ũnene wake, na nĩtũiguĩte mũgambo wake ũkiama mwaki-inĩ. Ũmũthĩ nĩtwonete atĩ mũndũ no atũũre muoyo o na Ngai aarĩtie nake.

25 No rĩrĩ, tũgũkua nĩkĩ? Mwaki ũyũ mũnene ũũ nĩ ũgũtũniina, na nĩtũgũkua tũngĩigua mũgambo wa Jehova Ngai witũ hĩndĩ ĩngĩ.

26 Nĩ ũndũ-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩkũ ũrĩ muoyo ũrĩ waigua mũgambo wa Ngai ũrĩa ũtũũraga muoyo akĩaria arĩ thĩinĩ wa mwaki ta ũrĩa ithuĩ tũiguĩte, na agatũũra muoyo?

27 Wee thĩ ũkuhĩrĩrie, ũigue ũrĩa wothe Jehova Ngai witũ ekuuga. Ũcooke ũũke ũtwĩre ũrĩa wothe Jehova Ngai witũ egũkwĩra. Nĩtũkũigua na twathĩke.”

28 Jehova nĩamũiguire rĩrĩa mwanjaragĩria, nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Nĩnjiguĩte ũrĩa andũ aya makwĩrite. Ũhoro ũcio wothe maarĩtie nĩ mwega.

29 Naarĩ korwo magĩa na ngoro ya gũtũma meĩndigagĩre na matũũre marũmĩtie maathani makwa hĩndĩ ciothe, nĩguo matũũre monaga maũndũ mega o ene o na ciana ciao nginya tene!

30 “Thĩĩ ũmeere macooke hema-inĩ ciao.

31 No wee-rĩ, ikara haha harĩ nĩ nĩgeetha ngũhe ũhoro wa maathani mothe, na irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa ũrĩmarutaga nĩguo mamarũmagĩrĩre marĩ bũrũri ũrĩa ngũmahe mawĩgwatĩre ũtuĩke wao.”

32 Nĩ ũndũ ũcio, mwĩmenyererei nĩguo mwĩkage ũrĩa Jehova Ngai wanyu amwathĩte; mũtikarore na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho.

33 Thiĩagai na mĩthĩre irĩa yothe Jehova Ngai wanyu amwathĩte, nĩguo mũtũũre muoyo na mũgaacĩre, na nĩguo mũtũme matukũ manyu maingĩhe ma gũtũũra bũrũri ũcio mũkegwatĩra.

6

Enda Jehova Ngai Waku

1 Na rĩrĩ, maya nĩmo maathani, na watho wa kũrũmĩrĩrwo na mawatho marĩa Jehova Ngai wanyu aanjathire ndĩmũrute nĩgeetha mũmamenyagĩrĩre mũrĩ bũrũri ũcio mũkũringa Rũũĩ rwa Jorodani mũthiĩ mũkawĩgwatĩre ũtuĩke wanyu.

2 Nĩgeetha inyuĩ na ciana cianyu, na ciana ciao iria igooka thuutha mwĩtigagĩre Jehova Ngai wanyu rĩrĩa rĩothe mũgũtũũra muoyo, na ũndũ wa kũmenyerera watho wake wothe wa kũrũmĩrĩrwo, na maathani marĩa mothe ngũmũhe, na nĩguo mũtũũre mũkenete matukũ maingĩ.

3 Atĩrĩrĩ wee Isiraeli, thikĩrĩria na ũmenyagĩrĩre gwachĩkaga nĩgeetha ũtũũre wonaga maũndũ mega, na ningĩ nĩgeetha mũingĩhe mũno mũrĩ bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, o ta ũrĩa Jehova Ngai wa maithe manyu aamwĩrĩre.

4 Atĩrĩrĩ, wee Isiraeli, thikĩrĩria: Jehova Ngai witũ, we wiki nowe Jehova.

5 Endaga Jehova Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na hinya waku wothe.

6 Maathani maya ndĩrakũhe ũmũthĩ ũreke matũũre ngoro-inĩ yaku.

7 Ũmarutage ciana ciaku na kĩyo. Aragia ũhoru wamo rĩrĩa ũikarĩte gwaku mũciĩ na rĩrĩa ũgũthiĩ na njĩra, o na rĩrĩa ũkomete na rĩrĩa wokĩra.

8 Mohagĩrĩre guoko-inĩ gwaku marĩ imenyithia, na ũmohagĩrĩre ũthiũ-inĩ waku.

9 Maandĩke hingĩro-inĩ cia mĩrango ya nyũmba ciaku, o na ũmaandĩke ihingo-inĩ ciaku.

10 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa Jehova Ngai waku agaagũkinyia bũrũri ũcio erĩire maithe maku na mwĩhĩtwa: akĩrĩra Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu, atĩ nĩagakũhe bũrũri ũrĩ na matũũra manene, mega, ũtaakĩte wee mwene,

11 na akũhe nyũmba ciyũrĩte indo njega cia mĩthemba yothe, no tiwe mwene ũciyũrĩtie kuo, na ithima ũteenjete wee mwene, na mĩgũnda ya mĩthabibũ na ya mĩtamaiyũ ĩrĩa ũtaahandĩte wee mwene; hĩndĩ ĩyo warĩa na wahũũna,

12 ũkaamenyerera ndũkanariganĩrwo nĩ Jehova, ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Misiri, agĩkũruta bũrũri wa ũkombo.

13 Wĩtigagĩre Jehova Ngai waku, ũmũtungatĩre o we wiki, na rĩrĩa ũkwĩhĩta ũgwetage rĩtwa rĩake.

14 Ndũkanarũmĩrĩre ngai ingĩ, ngai cia andũ arĩa makũrigiicĩirĩe;

15 nĩgũkorwo Jehova Ngai waku, ũrĩa ũrĩ gatagatĩ-inĩ kanyu, nĩ Ngai ũrĩ ũiru, na marakara make nĩmagagũũkĩrĩra magũcine, na makũniine biũ ũthire bũrũri-inĩ ũcio.

16 Mũtikanagerie Jehova Ngai wanyu ta ũrĩa mwekire kũu Masa.

17 Mũtikanaage kũmenyerera maathani ma Jehova Ngai wanyu, na irĩkanĩro, na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo, marĩa akũheete ũrũmagĩrĩre.

18 ĩkaga maũndũ marĩa moonagwo nĩ Jehova magĩrĩre na mega, nĩgeetha ũtũũre wonaga maũndũ mega, nĩguo ũthiĩ ũkegwatĩre bũrũri ũcio mwega ũrĩa Ngai eerĩire maithe manyu ma tene na mwĩhĩtwa,

19 atĩ nĩakaingata thũ cianyu ciothe ciehere mbere yaku, o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

20 Matukũ-inĩ ma thuutha, rĩrĩa mũrũguo agaakũũria atĩrĩ, “Gĩtũmi kĩa irĩkanĩro icio, na kĩrĩra kĩa watho wa kũrũmĩrĩrwo na mawatho marĩa Jehova Ngai aamwathĩte mũrũmagĩrĩre, nĩ kĩĩ?”

21 ũkaamũcookeria atĩrĩ: “Ithuĩ twarĩ ngombo cia Firaũni kũu bũrũri wa Misiri, no Jehova agĩtũruta bũrũri ũcio wa Misiri na ũndũ wa guoko gwake kwa hinya.

22 Nĩtweyoneire na maitho maitũ Jehova akĩringa ciama na agĩka maũndũ ma kũgegania, maũndũ manene mũno na ma kũmakania, akĩmeeka kũu bũrũri wa Misiri, o na kũrĩ Firaũni na andũ a nyũmba yake yothe.

23 No nĩatũrutire kuuma kũu nĩgeetha atũrehe gũkũ nĩguo atũhe bũrũri ũyũ eerĩire maithe maitũ ma tene na mwĩhĩtwa.

24 Nake Jehova agĩtwatha twathĩkagĩre kĩrĩra kĩa watho wothe wa kũrũmĩrĩrwo, na twĩtigagĩre Jehova Ngai witũ, nĩgeetha tũgaacagĩre hĩndĩ ciothe, na tũtũũre muoyo o ta ũrĩa gũtariĩ ũmũthĩ.

25 Na ithuĩ tũngĩmenyerera gwathĩkĩra watho ũyũ wothe tũrĩ mbere ya Jehova Ngai witũ, o ta ũrĩa atwathĩte-rĩ, ũcio nĩ ũgaatuĩka ũthingu witũ."

7

Kũingata Ndũrĩrĩ

1 Rĩrĩa Jehova Ngai waku agaagũkinya bũrũri ũrĩa ũratoonya ũkawĩgwatĩre na aingate ndũrĩrĩ nyingĩ ikweherere, nacio nĩ Ahiti, na Agirigashi, na Aamori, na Akaanani, na Aperizi, na Ahivi na Ajebusi, ndũrĩrĩ mũgwanja nene na irĩ hinya gũgũkĩra-rĩ,

2 na rĩrĩa Jehova Ngai waku agaacineana kũrĩ we nawe ũkorwo ũcitooretie, hĩndĩ iyo no nginya ũgaciniina biũ. Ndũkanagĩe na kĩrĩkanĩro nacio na ndũkanaciiguĩre tha.

3 Mũtikanagũrane nacio. Mũtikanahene airĩtu anyu kũrĩ aanake ao kana aanake anyu mahikie airĩtu ao,

4 nĩgũkorwo nĩmakagarũra aanake anyu matige gũcooka kũnũmĩrĩra, na matũke a gũtungatĩra ngai ingĩ, namo marakara ma Jehova nĩmakamũũkĩrĩra, mamũcine na mamũniine o narua.

5 Ũũ nĩguo mũkaameeka: Mũkoinanga igongona ciao, na mũharaganie mahiga ma igongona ciao, na mũtemange itugĩ ciao cia Ashera, o na mũcine mũhianano yao na mwaki.

6 Nĩgũkorwo inyuĩ mũrĩ rũrĩrĩ rwamũrĩrwo Jehova Ngai wanyu. Jehova Ngai wanyu aamũthurire kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe cia thĩ mũtuĩke rũrĩrĩ rwake, rũrĩrĩ rũrĩ bata mũno harĩ we.

7 Jehova ndaamwendire na akĩmũthuura tondũ mwarĩ aingĩ gũkĩra ndũrĩrĩ iria ingĩ, nĩgũkorwo nĩ inyuĩ mwarĩ anini mũno gũkĩra andũ arĩa angĩ othe.

8 No nĩ ũndũ wa Jehova kũmwenda na kũmenyerera mwĩhĩtwa ũrĩa eehĩtĩre maithe manyu ma tene, nĩkĩo aamũrutire na guoko gwake kũrĩ hinya, na akĩmũkũũra akĩmũruta bũrũri wa ũkombo, kuuma hinya-inĩ wa Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri.

9 Nĩ ũndũ ũcio kĩmenyei atĩ Jehova Ngai wanyu nĩwe Ngai; o we Mũrungu ũrĩa mwĩhokeku, ũmenyagĩrĩra kĩrĩkanĩro gĩake kĩa wendo kũrĩ njiaro ngiri cia andũ arĩa mamwendete, na makamenyerera maathani make.

10 No rĩrĩ,
arĩa mamũthũire nĩakerĩhĩria na njĩra ya kũmaniina biũ makĩonaga;

ndakagĩa thieya kwĩrĩhĩria harĩ andũ arĩa mamũthũire, makĩonaga.

11 Nĩ ũndũ ũcio, mwĩmenyererei mũrũmagĩrĩre maathani na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa ngũmũhe ũmũthĩ.

12 Mũngĩrũmbũiya mawatho macio na mũmamenyerere mũmarũmĩrĩre, nake Jehova Ngai wanyu nĩarĩigaga kĩrĩkanĩro gĩake kĩa wendo na inyuĩ, o ta ũrĩa eehĩtĩre mbere ya maithe manyu.

¹³ Nīarīmwendaga na amūrathimage na atūmage mūingīhage. Nīarīrathimaga maciaro ma nda cianyu, na maciaro ma mīgūnda yanyu, marī ma ngano, na ma ndibei ya mūhahano, na ma maguta, na ma njaū cia ndūūru cianyu na ma tūtūrūme twa ndūūru cia ng'ondū cianyu kūu būrūri-inī ūrīa eehītire harī maithe manyu atī nīakamūhe.

¹⁴ Inyuī nīmūkarathimwo gūkīra rūrīrī rūngī o ruothe; gūtīrī mūdū mūrūme kana mūdū-wa-nja wanyu ūkaaga mwana, o na kana ūhiū wanyu o wothe wage gūciara.

¹⁵ Jehova nīakamūgitīra kuuma kūrī mīrimū yothe. Ndakamūrehithīria mīrimū mīuru ta īrīa muoī rīrīa mwarī kūu būrūri wa Misiri, no rīrī, nīakamīrehithīria andū arīa othe mamūthūire.

¹⁶ No nginya mūkaaniina ndūrīrī ciothe iria Jehova akaarekereria acineane kūrī inyuī; mūtikanaciguīre tha kana mūtungatīre ngai ciacio, nīgūkorwo ūndū ūcio no ūtuīke mūtego kūrī inyuī.

¹⁷ Mwahota kwīra atīrī, “Ndūrīrī ici irī na hinya gūtūkīra. Tūngīhota atīa gūciingata?”

¹⁸ No mūtikanaciītīgīre; ririkanagai wega ūrīa Jehova Ngai wanyu eekire Firaūni, o na ūrīa eekire būrūri wa Misiri guothe.

¹⁹ Nīmweyoneire na maitho manyu maūdū manene marīa andū acio maageririo namo, o na ciama iria ciaringirwo, na maūdū ma kūgeganīa marīa meekirwo; ningī mūrīrikane ūrīa Jehova Ngai wanyu aamūrutire būrūri wa Misiri na guoko kwa hinya na gūtambūrūkītio. Ūguo noguo Jehova Ngai wanyu ageeka ndūrīrī icio ciothe mūretīgīra rīu.

²⁰ O na ningī, Jehova Ngai wanyu nīagatūma magi ma mboora gatagatī ga cio, nginya o na matigari ma cio marīa makaamwīhitha makorwo mathirīte.

²¹ Mūtīkamakio nīcio, nīgūkorwo Jehova Ngai wanyu, ūrīa ūrī hamwe na inyuī, nī Mūrungu mūnene na wa gwītīgīrwo.

²² Jehova Ngai wanyu nīakarutūrūra ndūrīrī icio ciehere mbere yanyu hanini o hanini. Mūtīgetīkīrio mūciniine o rīmwe, nīguo nyamū cia gīthaka itīkamūingīhīre imūrīgiicīrie.

²³ No Jehova Ngai wanyu nīakaneana ndūrīrī icio kūrī inyuī, atūme igīe na kīrigiicano kīnene o nginya iniinwo.

²⁴ Athamaki ao nīakamaneana moko-inī manyu, na inyuī nīmūkaniina marīitwa mao biū mehere gūkū thī mūhuro wa rīūa. Gūtīrī mūdū ūkaahota kūmwītiiria; nī mūkaamaniina.

²⁵ Mīhiano ya ngai ciao nīmūkamīcina na mwaki. Mūtikanacumīkīre betha na thahabu iria ciīkīrītwo igūrū rīayo, kana mūmīoe ītuīke yanyu, mūtīkaguucīrīrio nīyo mūheeneke, nīgūkorwo nūrī magigi kūrī Jehova Ngai wanyu.

²⁶ Ndūkanarehe kīndū kīrī thaahu nyūmba-inī yaku, nīgeetha ndūkaamūrwo hamwe na kīndū kīu mūniinwo. Kīrege biū na ūgīthūire, nīgūkorwo nīgītūitwo gīa kūniinwo.

8

Ndūkanariganūrwo nī Jehova

¹ Maathani maya mothe ndīramūhe ūmūthī ma kūrūmīrīra ma-menyagīrīrei nīgeetha mūtūūre, na mūingīhe, na mūtoonye mwīgwatīre būrūri ūrīa Jehova erīire maithe manyu ma tene na mwīhītwa.

² Ririkanai ūrīa Jehova Ngai wanyu aamūtongorīrie njīra-inī yothe kūu werū-inī mīaka īyo mīrongo īna, akīenda mwīnyīhie na amūgerie

nĩguo amenye maũndũ marĩa maarĩ ngoro-inĩ cianyu, kana hihi nĩmũkamenyagĩrĩra maathani make kana aca.

³ Nĩatũmire mwĩnyiihie, na akĩreka mũhũte agĩcooka akĩmũhũũnia na mana, marĩa mũtaamenyete kana makamenywo nĩ maithe manyu, nĩgeetha amũrute atĩ ti irio ciki ingĩtũũria mũndũ muoyo, no nĩ kiugo o gĩothe kĩrĩa kĩngiuma kanua ka Jehova.

⁴ Nguo cianyu itiigana gũtuĩka kana magũrũ manyu makĩimba ihinda-inĩ rĩu rĩa mĩaka mĩrongo ĩna.

⁵ Kĩmenyei na ngoro cianyu atĩ o ta ũrĩa mũndũ ahũũraga mũriũ akĩmũrũnga, ũguo noguo Jehova Ngai wanyu amũhũũraga.

⁶ Menyagĩrĩrai maathani ma Jehova Ngai wanyu, mũthiage na njĩra ciake na mũmwĩtigagĩre.

⁷ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu aramũtwara bũrũri mwega mũno, bũrũri ũrĩ tũrũũ, na ũrĩ tũria twa maaĩ, na ithima cia maaĩ megũtherera kũu cianda-inĩ o na irĩma-inĩ;

⁸ bũrũri ũrĩ na ngano na cairi, na ũrĩ na mĩthabibũ na mĩkũyũ, na mĩkomamanga, ningĩ nĩ bũrũri ũrĩ na maguta ma mĩtamaiyũ na ũũkĩ;

⁹ nĩ bũrũri ũtakanyiihia irio, na inyuĩ mũtirĩ kĩndũ mũkaaga, bũrũri ũrĩa mahiga maguo arĩ igeri, na no mwenje icango irĩma-inĩ ciagu.

¹⁰ Rĩrĩa mũkaarĩa mũhũũne, mũkaagooa Jehova Ngai wanyu nĩ ũndũ wa bũrũri ũcio mwega amũheete.

¹¹ Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanariganĩrwo nĩ Jehova Ngai wanyu, mwage kũmenyerera maathani make na mawatho make, na kĩrĩa kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo ũrĩa ndĩramũhe ũmũthĩ.

¹² Kwaga ũguo, mwarĩa mwahũũna, na mwaka nyũmba njega na mũcitũũre,

¹³ na rĩrĩa ndũũru cianyu cia ng'ombe na cia mbũri ikaaneneha, nacio betha na thahabu ciongerereke, na indo ciothe iria mũrĩ nacio ikorwo ciongererekete mũno-rĩ,

¹⁴ hĩndĩ ĩyo ngoro cianyu nĩkaagĩ na mwĩtĩio, na nĩmũkariganĩrwo nĩ Jehova Ngai wanyu, o we ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri, akĩmũruta bũrũri wa ũkombo.

¹⁵ Nĩamũtongoririe mũgĩtũũkanĩria werũ ũcio mũnene na wa kũmakania, bũrũri ũcio mũng'aru ũtarĩ maaĩ, na warĩ na nyoka njũru, o na tũng'aurũ. Nĩamũrutĩre maaĩ ihiga-inĩ rĩa nyaigĩ.

¹⁶ Nĩamũheire mana mũrĩre kũu werũ-inĩ, marĩa maithe manyu mataamenyete ũhoru wamo, nĩguo atũme mwĩnyiihie, na akĩmũgeria nĩgeetha thuutha-inĩ maũndũ manyu makaagĩrĩa.

¹⁷ Mwahota gũkeĩra atĩrĩ, "Ūhoti witũ na hinya wa moko maitũ nĩcio ituoneire ũtonga ũyũ."

¹⁸ No rĩrĩ, ririkanagai Jehova Ngai wanyu, nĩgũkorwo nĩwe ũmũheaga ũhoti wa kwĩgĩra na ũtonga, na nĩ ũndũ ũcio agakĩhingia kĩrĩkanĩro gĩake, kĩrĩa aarĩkanĩire na maithe manyu ma tene na mwĩhĩtwa, o ta ũrĩa gũtariĩ ũmũthĩ.

¹⁹ Mũngĩkariganĩrwo nĩ Jehova Ngai wanyu mũrũmĩrĩre ngai ingĩ, mũcihoee na mũciinamĩrĩre, ngũmumbũrĩra mũthenya wa ũmũthĩ atĩ ti-itherũ no mũkaaniinwo.

²⁰ Mũkaaniinwo o ta ndũrĩrĩ iria Jehova aaniinire agĩcieheria mbere yanyu, nĩ ũndũ wa kwaga gwathĩkĩra Jehova Ngai wanyu.

9

¹ Ta thikĩrĩria wee Isiraeli. Rĩu ũrorete kũringa Rũũĩ rwa Jorodani ũthĩĩ ũgatunye ndũrĩrĩ nene na irĩ hinya gũgũkĩra, bũrũri ũrĩ na matũũra manene mũno mathiũrũrũkĩirio na thingo ikinyĩte o igũrũ.

² Andũ akuo marĩ hinya na nĩ araihu, nĩo Aanaki! Nĩũũĩ ũhoru wao, na nĩũiguĩte gũkĩrwo atĩrĩ: “Nũũ ũngĩhota gwĩtiiria andũ a Anaki?”

³ No menya wega ũmũthĩ atĩ Jehova Ngai waku nĩwe ũkũringa athĩ mbere yaku ahaana ta mwaki wa kũniinana. Nĩakamaniina; amatoorie mbere yaku. Nawe nĩũkamarutũrũra ũmaniine biũ o narua, o ta ũrĩa Jehova aakwĩrĩre.

⁴ Jehova Ngai waku aarĩkia kũmaingata mehere mbere yaku-rĩ, ndũkaneĩre atĩrĩ, “Jehova andehete gũkũ ndũgwatĩre bũrũri ũyũ nĩ ũndũ wa ũthingu wakwa.” Aca, ti ũguo, no nĩ tondũ wa waganu wa ndũrĩrĩ icio, nĩkĩo Jehova egũciingata ciehere mbere yaku.

⁵ Ti ũthingu waku o na kana ũrũngĩrĩru waku ũgũtũma ũkegwatĩre bũrũri wacio; no nĩ tondũ wa waganu wa ndũrĩrĩ icio-rĩ, Jehova Ngai waku nĩekũmarutũrũra mehere mbere yaku nĩguo ahingie ũrĩa eehĩtire kũrĩ maithe maku, nĩo Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio, kĩmenye atĩ ti ũthingu waku ũtũmĩte Jehova Ngai waku akũhe bũrũri ũcio mwega ũwĩgwatĩre ũtuĩke waku, nĩgũkorwo inyuĩ mũrĩ andũ momĩtie ngingo.

Njaũ ya Thahabu

⁷ Ririkanaga na ndũkanariganĩrwo nĩ ũrĩa warakaririe Jehova Ngai waku kũu werũ-inĩ. Kuuma mũthenya ũrĩa woimire bũrũri wa Misiri nginya rĩrĩa mwakinyire gũkũ, mũkoretwo mũkĩremera Jehova.

⁸ Mũrĩ kũu Horebu nĩmwatũmire marakara ma Jehova maarahũke akĩrakara nginya akienda kũmũniina.

⁹ Rĩrĩa ndaambatire kĩrĩma-inĩ nganengerwo ihengere cia mahiga, ihengere iria ciandĩkĩtwo kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova aarĩkanĩre na inyuĩ, nĩndaikarire kũu kĩrĩma igũrũ matukũ mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ; ndiarĩre irio kana ngĩnyua maaĩ.

¹⁰ Jehova nĩanengerire ihengere igĩrĩ cia mahiga ciandĩkĩtwo na kĩara kĩa Ngai. Ciandĩkĩtwo maathani mothe marĩa Jehova aamwarĩirie kũu kĩrĩma-inĩ arĩ thĩinĩ wa mwaki, mũthenya ũrĩa mwagomanĩte.

¹¹ Hĩndĩ ĩrĩa matukũ macio mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ, maathirire-rĩ, Jehova nĩanengerire ihengere icio igĩrĩ cia mahiga, ihengere icio cia kĩrĩkanĩro.

¹² Jehova agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, “Ikũrũka narua uume gũkũ nĩ ũndũ andũ aku arĩa warutire bũrũri wa Misiri nĩmethũkĩtie. Nĩmagarũrũkĩte o na ihenya magatiganĩria maathani marĩa ndamaathire na nĩmethondekeire mũhianano wa gũtwekio.”

¹³ Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Andũ aya nĩndĩmoonete, ngoona atĩ nĩ andũ momĩtie ngingo mũno!

¹⁴ Ndekereria, nĩguo ndĩmaniine na tharie rĩtwa rĩao gũkũ thĩ mũhuro wa riũa. Thuutha wa ũguo njooke ngũtue rũrĩrĩ rũrĩ hinya na rũrĩ na andũ aingĩ kũmakĩra.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio ngĩhũndũka ngĩkũrũka kuuma kĩrĩma igũrũ o gĩkĩrĩrĩmbũkaga mwaki. Nacio ihengere icio igĩrĩ cia kĩrĩkanĩro ciarĩ moko-inĩ makwa.

¹⁶ Rĩrĩa ndaacũthĩrĩrie, nĩndonire atĩ nĩmwehĩrie Jehova Ngai wanyu; nĩ mwethondekeire mũhianano wa gũtwekio ũhaana ta njaũ.

Nīmwararūrūkīte o narua mūgatiga kūrūmīrīra njīra īrīa Jehova aamwathīte mūrūmagīrīre.

¹⁷ Nī ūndū ūcio ngīnyiita ihengere icio igīrī ngīcirekania kuuma moko-inī makwa, nacio ikīenyūkanga icunjī mūkīionagīra na maitho manyu.

¹⁸ Ningī ngīgūithia thī mbere ya Jehova matukū mīrongo īna, mūthenya na ūtukū; ndiigana kūrīa irio kana ngīnyua maaī, nī ūndū wa mehia marīa mothe mwekīte, mūgeeka maūndū mooru maitho-inī ma Jehova, mūgītūma arakare.

¹⁹ Nīndetigagīra marakara na mang'ūrī ma Jehova, nīgūkorwo nīamūrakarīire o kūigana ūndū angīamūniinire. No Jehova nīathikīrīire o rīngī.

²⁰ Nake Jehova nīarakarīire Harūni o kūigana ūndū angīamūniinire, no ihinda rīu, nīndahooeire Harūni o nake.

²¹ Ningī ngīcooka ngīoya kīndū kīu kīanyu kīa wīhia, nakīo nīkīo njaū īyo mwathondekete, na ngīmīcina na mwaki. Ngīcooka ngīmīthethera ngīmīthīa īgītūka mūtutu mūhinyu ta rūkūngū, naruo rūkūngū rūu ngīrūikia karūūī gaathereraga koimīte kīrīma-inī.

²² O na ningī nīmwarakarīrie Jehova mūrī kūu Tabera, na Masa, na Kibirothu-Hataava.

²³ Na rīrīa Jehova aamūtūmire kuuma Kadeshi-Barinea, aamwīrire atīrī, “Ambatai mūthī mūkegwatīre būrūri ūrīa ndīmūheete.” No nī mwaremeire watho wa Jehova Ngai wanyu. Mūtiigana kūmwīhoka kana kūmwathīkīra.

²⁴ Kuuma rīrīa ndamūmenyire, mūtūūraga mūremeire Jehova.

²⁵ Nīndegūithirie thī mbere ya Jehova matukū macio mīrongo īna, mūthenya na ūtukū, tondū Jehova nīoigīte atī nīekūmūniina.

²⁶ Ngīhooya Jehova, ngīmwīra atīrī, “Wee Mwathani Jehova, tīga kūniina andū aya aku, o aya igai rīaku kīūmbe arīa wakūūrire na ūndū wa hinya waku mūnene, ūkīmaruta būrūri wa Misiri na guoko gwaku kwa hinya.

²⁷ Ririkana ndungata ciaku Iburahīmu, na Isaaka, na Jakubu. Tīga kūrora ūmū wa ngoro cia andū aya, na waganu wao, o na mehia mao.

²⁸ Kwaga ūguo, būrūri ūrīa wee watūrutire ūkoiga atīrī, “Tondū Jehova ndangīahotire kūmakīnyia būrūri ūrīa aamerīire, na nī tondū nīamamenete-rī, nīkīo aamatwarire werū-inī amooragīre kuo.’

²⁹ No andū aya nī aku, o igai rīaku kīūmbe, arīa warutire kūu na ūndū wa hinya waku mūnene, na guoko gwaku gūtambūrūkītio.”

10

Ihengere Ihaana ta Iria cia Mbere

¹ Hīndī īyo Jehova akīnjīra atīrī, “Acūhia ihengere igīrī cia mahiga ihaana ta iria cia mbere, ūcooke wambate gūkū kūrī nī kīrīma-inī. Na ūcooke ūthondeke ithandūkū rīa mbaū.

² Nīngwandīka ciugo iria ciaandīkītwo ihengere-inī iria cia mbere, iria woragire. Nawe nīūgūcooka ūciīkīre thīnī wa ithandūkū rīu rīa kīrīkanīro.”

³ Nī ūndū ūcio ngīgīthondeka ithandūkū rīu na mbaū cia mūtī wa mūgaa, na ngīcūhia ihengere igīrī cia mahiga ihaanaine na iria cia mbere, ngīambata kīrīma-inī ngūūite ihengere icio igīrī na moko.

⁴ Jehova akīandīka Maathani macio Ikūmi ihengere-inī icio, o ta ūrīa maandīkītwo hīndī ya mbere, o marīa aamwarīrie kūu kīrīma-inī arī thīnī wa mwaki, mūthenya ūrīa mwagomanīte. Jehova agīcooka akīnengera ihengere icio.

⁵ Na nĩ ngĩcooka ngĩgarũrũka, ngĩikũrũka, ngiuma kĩrĩma igũrũ, ngĩkĩra ihengere icio ithandũkũ-inĩ rĩu ndaathondekete o ta ũrĩa Jehova aanjathĩte, na nĩho irĩ o na rĩu.

⁶ (Andũ a Isiraeli nĩmathiire rũgendo moimĩte ithima-inĩ cia andũ a Jaakani, magĩkinya Mosera. Kũu nĩkuo Harũni aakuĩrĩre, na nokuo aathikirwo; nake mũriũ Eliazaru agĩtuĩka mũthĩnjĩri-Ngai ithenya rĩake.

⁷ Kuuma kũu magĩthiĩ nginya Gudugoda, na magĩcooka magĩthiĩ magĩkinya Jotibatha, bũrũri ũrĩ tũrũũ.

⁸ Ihinda-inĩ rĩu Jehova nĩamũrĩre mũhĩrĩga wa Lawi ũkuuage ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, na ũrũgamage mbere ya Jehova, ũtungatage na ũrathimanage ũkĩgwetaga rĩitwa rĩake, o ta ũrĩa meekaga ũmũthĩ.

⁹ Kĩu nĩkĩo gĩtũmi kĩa Alawii gũkorwo matarĩ na igai rĩao kĩũmbe gatagatĩ ka ariũ a ithe wao; Jehova nĩwe igai rĩao, o ta ũrĩa Jehova Ngai wanyu aameerire.)

¹⁰ Nĩndaikarire kũu kĩrĩma-inĩ matukũ mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ, o ta ũrĩa ndeekĩte hĩndĩ ya mbere, na ihinda rĩrĩ o narĩo Jehova nĩanjiguire. Ndwarĩ wendo wake amũniine.

¹¹ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Thiĩ ũgatongorie andũ aya kũrĩa megũthiĩ, nĩguo mathiĩ megwatĩre bũrũri ũrĩa nderĩire maithe mao na mwĩhĩtwa atĩ nĩngamahe.”

Mwĩtigagĩrei Jehova

¹² Na rĩrĩ, wee Isiraeli, nĩ ũndũ ũrĩkũ Jehova Ngai waku endaga wĩke, tĩga o wĩtigagĩre Jehova Ngai waku, na ũthiĩage na njĩra ciake ciothe, na ũmwendage, na ũtungatagĩre Jehova Ngai waku na ngoro yaku yothe o na muoyo waku wothe,

¹³ na ũmenyagĩrĩre maathani ma Jehova, na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo ũrĩa ngũkũhe ũmũthĩ nĩguo maũndũ maku magĩrĩre?

¹⁴ Jehova Ngai waku nĩwe mwene igũrũ, o na igũrũ rĩrĩa rĩrĩ kũraya kũu matu-inĩ, o na thĩ no yake na indo ciothe iria irĩ kuo.

¹⁵ No rĩrĩ, o na kũrĩ ũguo, Jehova nĩakenirio nĩ maithe manyu ma tene na akĩmeenda, na akĩmũthuura inyuĩ njiaro ciao harĩ ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe, o ta ũrĩa gũtariĩ ũmũthĩ.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, ruithiai ngoro cianyu na mũtigacooke kũũmia ngingo cianyu rĩngĩ.

¹⁷ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩwe Ngai wa ngai iria ingĩ, na Mwathani wa aathani, o we Mũrungu ũrĩa mũnene, ũrĩa ũrĩ hinya mũno na wa kũmakania, ũrĩa ũtathutũkanagia, na ndoyaga mahaki.

¹⁸ Nĩarũagĩrĩra ciira wa ciana cia ngoriai na wa atumia a ndigwa, na nĩendaga mũndũ wa kũngĩ, akamũheaga irio na ngu.

¹⁹ O na inyuĩ no nginya mwendage andũ a kũngĩ, nĩgũkorwo o na inyuĩ mwatũũire mũrĩ andũ a kũngĩ bũrũri-inĩ wa Misiri.

²⁰ Wĩtigagĩre Jehova Ngai waku na ũmũtungatagĩre. Wĩnyiitanagie nake, na ũkĩhĩta ũgwetage rĩitwa rĩake.

²¹ ũcio nowe ũrĩgoocaga; na nĩwe Ngai waku, ũrĩa wagwĩkĩire maũndũ macio manene na ma kũmakania marĩa weyoneire na maithe maku.

²² Maithe manyu ma tene arĩa maikũrũkire magĩthiĩ bũrũri wa Misiri maarĩ andũ mĩrongo mũgwanja, na rĩu Jehova Ngai waku nĩakũingĩhĩte o ta njata cia matu-inĩ.

11

Endaga Jehova na Ūmwathĩkagĩre

¹ Endaga Jehova Ngai waku na ūmenyagĩrĩre maũndũ marĩa endaga, arĩ kĩrĩra kĩa watho wake wa kūrũmĩrĩrwo, na mawatho make, na maathani make hĩndĩ ciothe.

² Ririkana ūmũthĩ atĩ ciana ciaku itionire na itiamenyire kũherithania kwa Jehova Ngai waku: o na itionire ūnene wake na guoko gwake kūrĩa kūrĩ hinya, o na guoko gwake gũtambũrũkĩtio;

³ o na ciana iria aaringire, na maũndũ marĩa eekire kũu bũrũri wa Misiri, na kūrĩ Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, na bũrũri wake wothe;

⁴ na ūrĩa eekire mbũtũ cia ita cia bũrũri wa Misiri, na mbarathi ciao, na ngaari ciao cia ita, na ūrĩa aamahubĩkanirie na maaĩ ma Iria Itune hĩndĩ ĩyo maathingatanĩte nao, na ūrĩa Jehova aamarehithĩrie mũthiro wa gũtũũra.

⁵ Ciana cianyu ticio cionire ūrĩa aamwĩkĩire mũrĩ kũu werũ-inĩ, nginya rĩrĩa mwakinyire gũkũ;

⁶ o na ūrĩa eekire Dathani na Abiramu, ariũ a Eliabu ūrĩa Mũrubeni, rĩrĩa thĩ yamaathamĩrie kanua kayo marĩ gatagatĩ ka andũ a Isiraeli othe, thĩ ĩkĩmameria hamwe na nyũmba ciao, na hema ciao, na kĩrĩa gĩothe maarĩ nakĩo.

⁷ No nĩ maitho manyu meeyoneire maũndũ macio mothe manene marĩa Jehova ekĩte.

⁸ Nĩ ūndũ ūcio menyagĩrĩrai maathani mothe marĩa ndĩramũhe ūmũthĩ, nĩgeetha mũgĩe na hinya wa gũtoonya na wa gũtunyana bũrũri ūrĩa mũraringa Rũũĩ rwa Jorodani mũkawĩgwatĩre,

⁹ na nĩgeetha mũgaatũũra matukũ maingĩ bũrũri ūcio Jehova eehĩtire na mwĩhĩtwa atĩ nĩakahe maithe manyu ma tene na njiaro ciao, bũrũri ūrĩ bũthi wa iria na ūũkĩ.

¹⁰ Bũrũri ūrĩa mũrathĩĩ mũkaũtunyane ndũhaana ta bũrũri wa Misiri, kūrĩa muumĩte, kūrĩa mwahaandaga mbegũ cianyu na mũgaciunithagĩria maaĩ na magũrũ taarĩ mũgũnda wa mboga.

¹¹ No rĩrĩ, bũrũri ūrĩa mũraringa Rũũĩ rwa Jorodani mũkegwatĩre nĩ bũrũri ūrĩ irĩma na cianda iria inyuuaga maaĩ ma mbura kuuma igũrũ.

¹² Nĩ bũrũri ūmenyagĩrĩrwo nĩ Jehova Ngai wanyu; maitho ma Jehova Ngai wanyu maikaraga maũcũthĩrĩrie kuuma kĩambĩrĩria kĩa mwaka nginya mũthia wagu.

¹³ Nĩ ūndũ ūcio mũngĩathĩkĩra maathani marĩa ndĩramũhe ūmũthĩ mũrĩ na wĩhokeku, na mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũmũtungatagĩre na ngoro cianyu ciothe na muoyo wanyu wothe-rĩ,

¹⁴ hĩndĩ ĩyo nĩngoiria mbura bũrũri wanyu kĩmera kĩayo gĩakinya, mbura ya mũringo na ya gũkũria irio, nĩgeetha mũgaacookagĩrĩria ngano wanyu, na ndĩbei ya mũhihano na maguta.

¹⁵ Nĩngatũma kũgĩe na nyeki ithaka-inĩ nĩ ūndũ wa ng'ombe cianyu, na mũkarĩĩaga mũkahũũna.

¹⁶ Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanaguucĩrĩrio, mũgarũrũke mũhooe ngai ingĩ na mũciinamĩrĩre.

¹⁷ Mũngĩkaguucĩrĩrio, marakara ma Jehova nĩmakamũũkĩrĩra mamũcine, na nĩakahinga igũrũ nĩgeetha gũtikoire nayo thĩ yage kũruta maciaro, na inyuĩ nĩmũgathira o narua mwehere bũrũri ūcio mwega Jehova aramũhe.

18 Igaai ciugo ici ciakwa ngoro-inĩ cianyu na meciiria-inĩ manyu; ciohagĩrĩrei moko-inĩ manyu irĩ imenyithia, na mũciohagĩrĩre mothiũ-inĩ manyu.

19 Cirutagei ciana cianyu, na mũciaragie rĩrĩa mũikarĩte kwanyu mĩciĩ na rĩrĩa mũrathiĩ na njĩra, na rĩrĩa mũkomete na rĩrĩa muokĩra.

20 Ciandĩkei hingĩro-inĩ cia mĩrango ya nyũmba cianyu o na mũciandĩke ihingo-inĩ cianyu,

21 nĩgeetha matukũ manyu na matukũ ma ciana cianyu maingĩhe kũu bũrũri-inĩ ũcio Jehova eehĩtire na mwĩhĩtwa atĩ nĩakahe maithe manyu ma tene; maingĩhe o ta matukũ marĩa igũrũ rĩgũtũũra rĩ igũrũ wa thĩ.

22 Mũngĩmenyerera wega maathani maya mothe ndĩramũhe mũmarũmagĩrĩre, mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũthiage na njĩra ciake ciothe na mũikarage mwĩgwatanĩtie nake-rĩ,

23 hĩndĩ iyo Jehova nĩakaingata ndũrĩrĩ icio ciothe ciehere mbere yanyu, na inyuĩ mwĩgwatĩre kũndũ kũu kwa ndũrĩrĩ nene na irĩ hinya kũmũkĩra.

24 Kũndũ guothe kũrĩa mũgaakinyithia makinya manyu gũgaatuĩka kwanyu; bũrũri wanyu ũkoima werũ-inĩ ũkinye Lebanoni, na uume Rũũĩ rwa Farati ũkinye iria-inĩ rĩa mwena wa ithũiro.

25 Gũtirĩ mũndũ ũkaahota kũmwĩtiiria. O ta ũrĩa aamwĩrĩre, Jehova Ngai wanyu nĩagatũma mwĩtigĩrwo nĩ andũ a bũrũri wothe kũrĩa guothe mũgaathiĩ.

26 Atĩrĩrĩ, ũmũthĩ ndĩramũigĩra kĩrathimo mbere yanyu na ngamũigĩra kĩrumi,

27 ndĩramũigĩra kĩrathimo angĩkorwo nĩmũgwathĩkĩra maathani ma Jehova Ngai wanyu marĩa ndĩramũhe ũmũthĩ;

28 na ngamũigĩra kĩrumi angĩkorwo nĩmũrĩagaga gwathĩkĩra maathani ma Jehova Ngai wanyu mũgatiga gũthĩ na njĩra irĩa ngũmwatha ũmũthĩ, na ũndũ wa kũrũmĩrĩra ngai ingĩ, iria mũtooĩ.

29 Rĩrĩa Jehova Ngai wanyu akaamũkinya bũrũri ũrĩa mũrathiĩ mũkawĩgwatĩre, nĩmũkanĩrĩra ũhoru wa kĩrathimo kũu kĩrĩma-inĩ kĩa Gerizimu, nakĩo kĩrumi mũheanĩre ũhoru wakĩo kĩrĩma-inĩ kĩa Ebalĩ.

30 O ta ũrĩa mũũĩ, irĩma icio irĩ kũu mũrĩmo wa Rũũĩ rwa Jorodani, mwena wa ithũiro wa njĩra kwerekera na kũrĩa riũa rĩthũagĩra, gũkuhĩ na mĩtĩ irĩa mĩnene ya More, kũu bũrũri wa andũ a Kaanani arĩa matũũraga Araba gũkuhĩ na Giligali.

31 Mũrĩ hakuhĩ kũringa Rũũĩ rwa Jorodani mũtoonye mũkegwatĩre bũrũri ũcio Jehova Ngai wanyu aramũhe. Rĩrĩa mũgaakorwo mũwoete na mũgatũũra kuo-rĩ,

32 menyagĩrĩrai gwathĩkĩra kĩrĩra kĩa watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa ndĩramũhe ũmũthĩ.

12

Handũ Hamwe tu ha Kũhooerwo

1 Ici nĩcio irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa mwagĩrĩrwo nĩ kũmenyerera mũmarũmagĩrĩre mũrĩ bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wa maithe manyu amũheete mũwĩgwatĩre, rĩrĩa rĩothe mũgũtũũra bũrũri-inĩ ũcio.

2 Mũkaananga biũ kũndũ guothe kũu igũrũ wa irĩma iria ndaaya na tũrĩma na rungu rwa mũtĩ o wothe mũruru kũrĩa ndũrĩrĩ icio mũkegwatĩra bũrũri wacio ihooyagĩra ngai ciacio.

³ Mũkoinanga igongona ciacio, na mũharaganie mahiga mao marĩa maamũre, na mũcine itugĩ cia Ashera ciacio; mũtemange mũhianano ya ngai ciao, na mũtharie marĩitwa ma cio mehere kũndũ kũu.

⁴ Mũtikanahoe Jehova Ngai wanyu ta ũrĩa ndũrĩrĩ icio ihooyaga ngai ciacio.

⁵ No rĩrĩ, no nginya mũgaacaria handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura thĩnĩ wa mũhĩrĩga yanyu yothe, nĩguo haamũrĩrwo rĩitwa rĩake, harĩ gĩikaro gĩake. Hau nĩho mũrĩthiiga;

⁶ na nĩho mũrĩtwaraga maruta manyu ma njino na magongona manyu, na icunjĩ cianyu cia ikũmi na maruta ma mwanya, na kĩrĩa gĩothe mũrĩrutaga kĩa mũhĩtwa yanyu, o na maruta manyu ma kwĩyendera, na marigithathi ma ndũũru cianyu cia ng'ombe na cia ng'onde.

⁷ Mũrĩ hau mbere ya Jehova Ngai wanyu, inyuĩ na andũ a nyũmba cianyu nĩmũkarĩaga na mũgakenera maũndũ mothe marĩa mũrĩkaga na moko manyu, nĩ ũndũ Jehova Ngai wanyu nĩamũrathimĩte.

⁸ Mũtikaneke ta ũrĩa tũreka tũrĩ gũkũ ũmũthĩ, o ũrĩa mũndũ aroona kwagĩrĩire,

⁹ tondũ mũtirĩ mũraakinya ũhurũko-inĩ kana igai-inĩ rĩrĩa Jehova Ngai wanyu aramũhe.

¹⁰ No nĩmũkaringa Rũũ rwa Jorodani mũtũũre bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu, na nĩakamũhurũkia harĩ thũ cianyu ciothe iria imũthiũrũrũkĩrie, nĩgeetha mũtũũre mũtarĩ na ũgwati.

¹¹ Hĩndĩ ĩyo handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura haamũrwo ha gũtũũria Rĩitwa rĩake, nĩho mũgaatwaraga indo ciothe iria ngũmwatha mũtwarage: nacio nĩ maruta manyu ma njino, na magongona manyu, na icunjĩ cianyu cia ikũmi na maruta manyu ma mwanya, na indo ciothe njega iria mwĩrĩire Jehova na mwĩhĩtwa.

¹² Na mũrĩ hau, mũkenage mũrĩ mbere ya Jehova Ngai wanyu, inyuĩ ene, na ariũ anyu, na airĩtu anyu, na ndungata cianyu cia arũme na cia andũ-anja, na Alawii a kuuma matũũra-inĩ manyu arĩa matarĩ na mĩgũnda kana igai rĩao ene.

¹³ Mwĩmenyererei mũtikanarũtĩre magongona manyu ma njino handũ harĩa hothe mũngĩenda.

¹⁴ Marutagĩrei o handũ harĩa Jehova agaathuura mũhĩrĩga-inĩ ũmwe wa mũhĩrĩga yanyu, nĩho mũgeekagĩra maũndũ marĩa mothe ndĩmwathĩte.

¹⁵ No rĩrĩ, no mũthĩnjĩre nyamũ cianyu itũũra-inĩ rĩanyu o rĩothe na mũrĩe nyama nyingĩ o ũrĩa mũngĩenda, o taarĩ nyama cia thwariga kana cia thiiya, mũrĩe kũringana na kĩrathimo kĩrĩa Jehova Ngai wanyu amũheete. Andũ othe, arĩa marĩ na thaahu o na arĩa matarĩ, no marĩe nyama icio.

¹⁶ No mũtikanarĩe thakame; mũitagei thĩ o taarĩ maaĩ.

¹⁷ Mũtikanarĩre matũũra-inĩ manyu gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa ngano yanyu, na ndibei ya mũhĩhano, na maguta, kana marigithathi ma ndũũru cianyu cia ng'ombe na cia ng'onde, kana kĩndũ o gĩothe mwĩhĩtĩte kũrutaga, kana maruta manyu ma kwĩyendera, o na kana maruta ma mwanya.

¹⁸ Handũ ha gwĩka ũguo-rĩ, mũrĩrĩagĩra indo icio mbere ya Jehova Ngai wanyu mũrĩ handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura, inyuĩ ene, na ariũ anyu na airĩtu anyu, na ndungata cianyu cia arũme na cia andũ-anja, na Alawii a kuuma matũũra-inĩ manyu, na nĩmũrĩkenagĩra maũndũ mothe marĩa mũrĩkaga na moko manyu mũrĩ mbere ya Jehova Ngai wanyu.

19 Menyererai mütikanarekererie Alawii hĩndĩ ĩrĩa yothe mũgũtũũra bũrũri ũcio wanyu.

20 Rĩrĩa Jehova Ngai waku agaakwaramĩria bũrũri waku o ta ũrĩa aakwĩĩire, nawe wende kũrĩa nyama na uge atĩrĩ, “Nĩngwenda nyama,” hĩndĩ ĩyo no ũrĩe nyama nyingĩ o ũrĩa ũngĩenda.

21 Kũngĩkorwo handũ harĩa Jehova Ngai waku athuurĩte haamũrĩrwo Rĩtwa rĩake nĩ hakũraihĩrĩrie-rĩ, no ũthĩnje nyamũ kuuma ndũũru-inĩ ciaku cia ng’ombe na cia ng’onde iria Jehova akũheete, ta ũrĩa ngwathĩte, na ũrĩ o kũu matũũra-inĩ maku, no ũrĩe nyama nyingĩ o ũrĩa ũngĩenda.

22 Rĩa nyama icio o ta ũrĩa ũngĩrĩa nyama cia thwariga kana cia thiiya. Andũ arĩa marĩ na thaahu na arĩa matarĩ no marĩe nyama icio.

23 No ũmenyerere ndũkanarĩe thakame, tondũ thakame nĩyo muoyo, ndũkanarĩanĩrie muoyo ũcio na nyama.

24 Ndũkanarĩe thakame; mĩite thĩ o ta maaĩ.

25 Ndũkanamĩrĩe, nĩguo maũndũ maku magĩrĩre, o na ma ciana ciaku iria igooka thuutha waku, tondũ ũrĩkoragwo ũgĩka maũndũ marĩa magĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova.

26 No rĩrĩ, nĩũkoya indo ciaku iria nyamũre na kĩndũ kĩrĩa gĩothe wĩhĩtĩte atĩ nĩũkaruta, ũthĩ handũ harĩa Jehova agaathuura.

27 Rutĩra magongona maku ma njino, ma nyama na ma thakame kĩgongona-inĩ kĩa Jehova Ngai waku. Thakame ĩyo ya magongona macio maku no nginya ĩitwo hau mwena-inĩ wa kĩgongona kĩa Jehova Ngai waku, no nyama no ũcirĩe.

28 Menyerera wathĩkĩre mawatho maya mothe ndĩragwatha, nĩgeetha maũndũ maku na ma ciana ciaku iria igooka thuutha waku maagagĩrĩre hĩndĩ ciothe, tondũ ũrĩkoragwo ũgĩka wega na ũrĩa kwagĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova Ngai waku.

29 Jehova Ngai waku nĩakeheria mbere yaku ndũrĩrĩ iria ũkirĩĩ kũhithũkĩra ũcitunye bũrũri. No rĩrĩa ũgaacingata na ũtũũre bũrũri wacio,

30 na ciarĩkia kũniinwo ciehere mbere yaku, wĩmenyerere ndũkanategwo na ũndũ wa gũtuĩria ũhoru wa ngai ciacio ũkĩũria atĩrĩ, “Ĩ ndũrĩrĩ ici itungatagĩra ngai ciacio atĩa? Tũgwĩka o ta ũrĩa ciĩkaga.”

31 Ndũkanahoe Jehova Ngai waku na njĩra icio ciacio, nĩ ũndũ ikĩhooya ngai icio ciacio, nĩciĩkaga maũndũ mothe marĩa marĩ magigi marĩa Jehova athũire. O na nĩicinaga ariũ ao na airĩtu ao na mwaki marĩ magongona ma ngai ciacio.

32 Tigĩrĩra atĩ nĩ weka maũndũ mothe marĩa ngwathĩte; ndũkanongerere ũndũ kana ũrutarute.

13

Kũhooya Ngai Ingĩ

1 Mũnabii kana mũroti wa irooto angĩkeyumĩria thĩinĩ wanyu, nake amwĩre ũhoru wa kĩaama kana wa ũrirũ,

2 nago ũhoru ũcio aarĩtie wa kĩaama kana wa ũrirũ wĩkĩke-rĩ, acooke oige atĩrĩ, “Nĩtũrũmĩrĩrei ngai ingĩ (ngai iria mũtooĩ) mũreke tũcihooe,”

3 mütikanathikĩrĩrie ndeto cia mũnabii ũcio, kana cia mũroti ũcio wa irooto; Jehova Ngai wanyu nĩkũmũgeria aramũgeria amenye kana nĩmũmwendete na ngoro cianyu ciothe na mĩoyo yanyu yothe.

⁴ Jehova Ngai wanyu nĩwe mūrĩrũmagĩrĩra, na nĩwe mūrĩitigagĩra. Menyagĩrĩrai maathani make na mũmathĩkagĩre; mũtungatagĩrei na mwĩgwatanagie nake.

⁵ Mũnabii ũcio kana mũroti ũcio no nginya ooragwo, tondũ nĩahunjĩtie ũhoru wa kũremera Jehova Ngai wanyu, ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri, akĩmũkũũra kuuma bũrũri wa ũkombo; nĩageretie kũmũgarũra mwehere njĩra ĩrĩa Jehova Ngai wanyu aamwathire mūrũmagĩrĩre. No nginya mũniine ũũru ũcio wehere gatagatĩ-inĩ kanyu.

⁶ Mũrũ wa nyũkwa ũrĩa mũciaraniĩrwo, kana mūrũguo kana mwarĩguo, kana mũtumia waku ũrĩa wendete, kana mūrāttaguo ũrĩa mumĩranĩtie ngoro nake angĩkũheenereria, akwĩre atĩrĩ, “Nĩtũthĩ tũkahooe ngai ingĩ” (ngai iria wee kana maithe manyu matooi,

⁷ ngai cia andũ arĩa mamũthiũrũrũkĩrie, marĩ gũkuhĩ, kana marĩ kũraya, kuuma mwena ũmwe wa bũrũri nginya ũrĩa ũngĩ),

⁸ ndũkanetĩkĩre ũhoru ũcio wake, kana ũmũthikĩrĩrie. Ndũkanamũiguĩre tha. Ndũkanamũtuge arĩ muoyo kana ũmũhithĩrĩre.

⁹ No nginya ũkaamũũraga. Guoko gwaku nĩkuo gũgaakorwo kũrĩ kwa mbere ũhoru-inĩ ũcio wa kũmũũraga, gũcooke kũrũmĩrĩrwo nĩ moko ma andũ arĩa angĩ othe.

¹⁰ Mũhũũrei na mahiga nyuguto nginya akue, nĩ ũndũ nĩageretie kũmũgarũra amũrute njĩra-inĩ ya Jehova Ngai wanyu ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri, kuuma bũrũri wa ũkombo.

¹¹ Hĩndĩ ĩyo andũ othe a Isiraeli nĩmakaigua ũhoru ũcio nao nĩmagetigĩra, na gũtirĩ mũndũ gatagatĩ kanyu ũgeeka ũndũ mũũru ta ũcio rĩngĩ.

¹² Mũngĩkaigua ũhoru ũkĩheanwo ũkonĩ itũũra rĩmwe rĩa marĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũtũũre kuo-rĩ,

¹³ atĩ andũ aaganu nĩmeyumĩrĩtie thĩnĩ wanyu na makahĩtithia andũ a itũũra rĩa njĩra, makameera atĩrĩ, “Nĩtũthĩ tũkahooe ngai ingĩ” (ngai iria inyuĩ mũtooĩ),

¹⁴ hĩndĩ ĩyo no nginya mũkooorĩrĩa ũhoru ũcio, na mũũthuthuurie na mũũtuĩrie wega biũ. Mũngĩona nĩguo kũrĩ na kũmenyeke wega atĩ ũndũ ũcio ũrĩ magigi ũguo nĩwĩkĩkĩte thĩnĩ wanyu-rĩ,

¹⁵ no nginya mũkoooraga andũ arĩa othe matũũraga itũũra rĩu na rũhiũ rwa njora. Itũũra rĩu nĩmũkarĩniina biũ, mũniine andũ a rĩo o na mahiũ makuo.

¹⁶ Mũgaacookanĩrĩa indo ciothe iria ndahe cia itũũra rĩu handũ hamwe o kũu gatagatĩ ga kĩaaro gĩa itũũra, mũcine itũũra rĩu biũ hamwe na indo ciarĩo cia gũtahwo, ituĩke igongona rĩa njino rĩrutĩrwo Jehova Ngai wanyu. Rĩgaatũũra rĩrĩ rĩanange nginya tene, na rĩtigaakwo rĩngĩ.

¹⁷ Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe kĩa indo icio ituĩrĩrwo kũniinwo gĩgaakorwo kĩrĩ moko-inĩ manyu, nĩgeetha Jehova atige gũcinwo nĩ marakara make mahiũ; nake acooke amũiguĩre tha, na amwĩke maũndũ ma ũtugi, na atũme mũingĩhe, o ta ũrĩa erĩire maithe manyu ma tene na mwĩhĩtwa,

¹⁸ nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra Jehova Ngai wanyu na kũmenyerera maathani make mothe marĩa ngũmũhe ũmũthĩ, na gwĩka maũndũ marĩa magĩrĩire maitho-inĩ make.

14

Irio iria itarĩ Thaahu na iria irĩ Thaahu

1 Inyuĩ nĩ inyuĩ ciana cia Jehova Ngai wanyu. Mütikanetemange* kana mwenjwo ihara ũthiũ-inĩ nĩ ũndũ wa mündũ mũkuũ,

2 nĩgũkorwo mũrĩ andũ mamũrĩrwo Jehova Ngai wanyu. Kuuma ndũrĩr-inĩ ciothe cia thĩ, Jehova nĩamũthuurĩte mũtuĩke andũ ake a bata.

3 Mütikanarĩe kĩndũ o nakĩ kĩrĩ thaahu.

4 Ici nĩcio nyamũ iria mwagĩrĩrwo kũrĩa: nĩ ndegwa, na ng'onde, na mbũri,

5 na thwariga, na thiiya, na thwara, na mbũri ya werũ, na ndoo, na ngondi, o na ng'onde cia irĩma-inĩ.

6 No mũrĩe nyamũ o yothe irĩ mahũngũ maatũku na makarekania na nĩicookagia ithagumia.

7 No rĩrĩ, harĩ nyamũ iria ĩcookagia ithagumia kana irĩ mahũngũ maatũku marekanĩtie biũ, mütikanarĩe ngamĩra, kana mbũkũ, kana ikami. O na gũtuĩka nĩicookagia ithagumia, mahũngũ ma cio ti maatũku, icio irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

8 Nayo ngũrwe, o na akorwo mahũngũ mayo nĩmarekanĩtie biũ-rĩ, ndĩicookagia ithagumia; ĩyo irĩ thaahu harĩ inyuĩ. Mütikanarĩe nyama ciacio kana mũhutie ciimba ciacio.

9 Thĩinĩ wa nyamũ ciothe iria itũũraga maaĩ-inĩ, no mũrĩĩage irĩa yothe irĩ mathagu manyiitaini na irĩ ngaracũ mwĩrĩ.

10 No irĩa yothe ĩtarĩ tũthagu na ngaracũ, mütikanamĩrĩe; nĩgũkorwo irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

11 No mũrĩe nyoni o yothe irĩa ĩtarĩ thaahu.

12 No ici mütikanarĩe: nderi, na ndiyũ, na ndiyũ iria njirũ,

13 na hũngũ irĩa ndune na mũthemba o wotho wa hũngũ iria njirũ,

14 na mũthemba o wotho wa mahuru

15 na ndundu irĩa irĩ rũhĩa, na ndundu irĩa ĩgambaga, na nyoni ya iria-inĩ irĩa irĩ mathagu maraaya, na mũthemba o wotho wa rwĩgĩ,

16 na gatundu karĩa kanini, na ndundu irĩa nene, o na ndundu irĩa njerũ,

17 na ndundu ya werũ, na rwĩgĩ rũnene rũrĩa rũrĩaga thamaki, na nyoni ya iria-inĩ irĩa irĩ ngingo ndaaya,

18 na karoga-ngunũ, na mĩthemba yotho ya cũcũ-wa-njoka, na hudi-huda, o na rũhuhu.

19 Tũnyamũ tuothe tũrĩa tũrĩ mathagu tũmbũkaga tũrĩ gĩtutu tũrĩ thaahu harĩ inyuĩ, mütikanatũrĩe.

20 No nyamũ yotho irĩ mathagu na ndĩrĩ thaahu no mũmĩrĩe.

21 Mütikanarĩe kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩrĩa mũgaakora gĩkuĩte. No mũkĩhe mündũ wa kũngĩ ũrĩa ũtũũraga itũũra-inĩ o rĩotho rĩa matũũra manyu, nake no akĩrĩe, kana ũkienderie mũrũrĩrĩ. No inyuĩ mũrĩ andũ maamũrĩrwo Jehova Ngai wanyu.

Mütikanaruge koori na iria rĩa nyina.

Icunjĩ cia Ikũmi

22 Menyererai mũrutage gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa maciaro mothe ma mĩgũnda yanyu mwaka o mwaka.

23 Rĩagĩrai gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa ngano yanyu, na ndibei yanyu ya mũhihano, na maguta manyu, na marigithathi manyu ma ndũũru cianyu cia ng'ombe na cia mbũri mbere ya Jehova Ngai wanyu mũrĩ handũ harĩa agaathuura ha gũtũũria Rĩitwa rĩake, nĩgeetha mwĩrute gwĩtigĩra Jehova Ngai wanyu hĩndĩ ciothe.

* 14:1 Gwĩtemanga mwĩrĩ rĩarĩ igongona rĩa andũ a Ndũrĩrĩ hĩndĩ ya macakaya.

24 No rĩrĩ, handũ hau hangĩkorwo nĩ haraihu mũno, na Jehova Ngai wanyu nĩamũrathimĩte na mũtingĩhota gũkuua gĩcunjĩ kĩanyu gĩa ikũmi mũtware handũ hau (nĩ ũndũ handũ hau Jehova agaathuura ha gũtũuria Rĩtwa rĩake nĩhamũraihĩrĩrie mũno-rĩ),

25 hĩndĩ ĩyo mũgaakũũrania gĩcunjĩ kĩanyu gĩa ikũmi na betha, na inyuĩ mũtware betha ĩyo handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura.

26 Hũthĩrai betha ĩyo na kũgũra kĩrĩa gĩothe mũngĩenda: ng'ombe, kana ng'onde, kana ndibei o na kana kĩndũ kĩgagatie gĩa kũnyua, kana o kĩndũ gĩothe kĩrĩa mũngĩenda. Ningĩ inyuĩ na andũ a nyũmba cianyu mũkaarĩira indo icio o hau mbere ya Jehova Ngai wanyu mũkenete.

27 Na mũtikanarekererie Alawii arĩa matũũraga matũũra-inĩ manyu, nĩgũkorwo matirĩ gĩthaka kana igai rĩao ene.

28 Na rĩrĩ, o mũaka ĩtatũ yathira, mũrutage icunjĩ cia ikũmi cia uumithio wanyu wothe wa mwaka ũcio, mũgaaciga kũu matũũra-inĩ manyu,

29 nĩgeetha Alawii (arĩa matarĩ agaĩre gĩthaka kana igai rĩao ene), na andũ a kũngĩ, na ciana cia ngoriai, na atumia a ndigwa arĩa matũũraga matũũra-inĩ manyu, magookaga makarĩa na makahũna, nĩguo Jehova Ngai wanyu amũrathimage wĩra-inĩ wothe wa moko manyu.

15

Mwaka wa Kũrekanĩra Mathiirĩ

1 Na rĩrĩ, mũaka mũgwanja yathira, no nginya mũkarekanagĩra mathiirĩ.

2 Ũndũ ũcio mũrĩwĩkaga ũũ: mũkombithania o wothe nĩarĩrekanagĩra thiiirĩ o wothe ũrĩa akombeire Mũisiraeli ũrĩa ũngĩ. Ndakarandũra Mũisiraeli ũrĩa ũngĩ thiiirĩ kana mũrũ wa ithe, nĩ ũndũ ihinda rĩa Jehova rĩa kũrekanĩra mathiirĩ nĩrĩhunjanĩrio.

3 No mũrandũre mũndũ wa kũngĩ thiiirĩ, no rĩrĩ, no nginya mũrekanĩre thiiirĩ o wothe ũrĩa mũrũ wa thoguo arĩ nago.*

4 No rĩrĩ, gũtiagĩrĩre gũkorwo na mũndũ mũthĩni thĩinĩ wanyu, nĩgũkorwo mũrĩ bũrũri-inĩ ũcio Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũwĩgwatĩre ũtuĩke igai rĩanyu-rĩ, nĩakamũrathima mũno,

5 angĩkorwo nĩmũgwathĩkĩra Jehova Ngai wanyu biũ, o na mũmenyagĩrĩre kũrũmagĩrĩra maathani maya mothe ngũmũhe ũmũthĩ.

6 Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩakamũrathima ta ũrĩa eeranĩre, na nĩmũgakombagĩra ndũrĩrĩ nyingĩ, no inyuĩ mũtigaakombaga harĩ cio. Nĩmũgaathaga ndũrĩrĩ nyingĩ, no cio itikamwathaga.

7 Kũngĩgaakorwo na mũndũ mũthĩni gatagatĩ-inĩ ka ariũ a ithe wanyu itũũra-inĩ o rĩothe kũu bũrũri-inĩ ũcio Jehova Ngai wanyu ekũmũhe-rĩ, mũtikanamũmĩrie ngoro, kana mũtuĩke akarĩ kũrĩ mũrũ wa ithe wanyu ũcio mũthĩni.

8 No rĩrĩ, nĩ kaba mũmũtambũrũkĩrie guoko, na mũmũkombithie kĩrĩa gĩothe akaabatario nĩkĩo.

9 Mwĩmenyererei mũtikanagĩe na meciiria mooru, mũkoiga atĩrĩ: "Mwaka wa mũgwanja, mwaka ũrĩa wa kũrekanĩra mathiirĩ ũrĩ hakuhĩ," nĩguo mũtikagĩe na ngoro njũru, mwage gũtaanahĩra mũrũ wa ithe wanyu ũrĩa ũbataire, kana mwage kũmũhe kĩndũ. Nake hĩndĩ ĩyo no akaĩre Jehova nĩ ũndũ wanyu, na inyuĩ nĩmũkonwo mwĩhĩtie.

* 15:3 Andũ a mabũrũri mangĩ matiatigaga kũrĩma mĩgũnda yao mwaka-inĩ wa mũgwanja ta andũ a Isiraeli. Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũu o matiatigaga mbeeca cia kũrĩha thiiirĩ.

10 Heagai mündũ ta ũcio na ũtaana, na mwĩkage ũndũ ũcio na ngoro itarĩ na ũũru; na nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, Jehova Ngai wanyu nĩarĩmũrathimaga mawĩra-inĩ manyu mothe, o na maũndũ-inĩ mothe marĩa mũrĩkaga.

11 Nĩkũrĩkoragwo na andũ athĩni hĩndĩ ciothe bũrũri-inĩ. Nĩ ũndũ ũcio ngũmwatha mũtuĩke ataana kũrĩ ariũ a ithe wanyu, na kũrĩ andũ arĩa athĩni o na abatari arĩa marĩkoragwo bũrũri-inĩ wanyu.

Kũrekereria Ndungata

12 Mũrũ wa ithe wanyu Mũhibirania, arĩ mündũ mũrũme kana mündũ-wa-nja, angĩiyendia kũrĩ we na agũtungatĩre mĩaka ĩtandatũ-rĩ, mwaka wa mũgwanja wakinya no nginya ũkaamũrekereria athĩ.

13 Na rĩrĩa ũkaamũrekereria, ndũkanareke athĩ moko matheri.

14 Nĩũkamũhe indo na ũtaana kuuma rũũru-inĩ rwaku, o na kuuma kĩhũrĩro-inĩ gĩaku kĩa ngano o na kĩhĩhĩro-inĩ kĩa ndibei. ũkaamũhe indo kũringana na ũrĩa Jehova Ngai waku akũrathimĩte.

15 Ririkanaga atĩ o na we warĩ ngombo kũu bũrũri wa Misiri, no Jehova Ngai waku agĩgũkũra. Kĩu nĩkĩo gĩatũma ngũhe rĩathani rĩu ũmũthĩ.

16 No rĩrĩ, ndungata yaku ĩngĩgakwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndikwenda gũgũtiga,” nĩ ũndũ nĩkwendete na ĩkenda andũ a nyũmba yaku, na nĩ ũndũ nĩyonaga gwaku gwĩ kwegarĩ,

17 hĩndĩ ĩyo nĩũgakĩnyiita mũkuha, ũmĩtũrĩkie gũtũ ĩrĩ hau mũrango-inĩ, ĩtuĩke ndungata yaku mũtũũrĩre wayo wothe. ũguo noguo ũgeeka ndungata yaku ya mündũ-wa-nja.

18 Ndũkone taarĩ ũndũ ũrĩ hinya kũrekereria ndungata yaku ĩthĩ, nĩ ũndũ ũtungata ũrĩa ĩgũtungatĩre mĩaka ĩyo ĩtandatũ nĩ ta maita meerĩ ma mũcaara wa mündũ wa kwandĩkwo. Nake Jehova Ngai waku nĩarĩkũrathimaga maũndũ-inĩ mothe marĩa ũrĩkaga.

Marigithathi ma Nyamũ

19 Rutagĩra Jehova Ngai waku marigithathi mothe ma njamba kuuma ndũũru-inĩ ciaku cia ng'ombe na cia mbũri. Ndũkanatware marigithathi maku ma ndegwa wĩra-inĩ, na ndũkanamure marigithathi maku ma ng'onde guoya.

20 O mwaka, wee na andũ a nyũmba yaku nĩmũgacirĩagĩra mbere ya Jehova Ngai waku handũ harĩa agaathuura.

21 Nyamũ ĩngĩgakorwo ĩrĩ na kaũũgũ, ĩkorwo ĩgĩthua kana ĩrĩ ndumumu, kana ĩkorwo na ũũgũ o na ũrĩkũ-rĩ, mũtikanamĩrutĩre Jehova Ngai wanyu igongona.

22 Mũkaamĩrĩra o kũu matũũra-inĩ manyu. No ĩrĩo nĩ arĩa marĩ na thaahu na arĩa matarĩ na thaahu, o taarĩ thĩya kana thwariga maraarĩa.

23 No mũtikarĩage thakame; mũtagei thĩ o ta maaĩ.

16

Bathaka

1 Menyagĩrĩrai mweri wa Abibu na mũkũngũyagĩre Bathaka ya Jehova Ngai wanyu, nĩ ũndũ mweri-inĩ wa Abibu nĩguo aamũrutire bũrũri wa Misiri kũrĩ ũtukũ.

2 Nĩmũgathĩnjĩra Jehova Ngai wanyu igongona rĩa Bathaka rĩa nyamũ kuuma rũũru-inĩ rwanyu rwa mbũri kana rwa ng'ombe, mũcithĩnjĩre handũ harĩa Jehova agaathuura ha gũtũũria Rĩtwa rĩake.

³ Mütikanamĩrĩanĩrie na mĩgate mĩkĩre ndawa ya kũmbia, no ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja mũrie mĩgate itarĩ mĩmbie, arĩ yo mĩgate ya mĩnyamaro, nĩ ũndũ mwoimire bũrũri wa Misiri na ihinya, na nĩgeetha matukũ-inĩ mothe ma muoyo wanyu mũririkanage mũthenya ũcio mwoimire bũrũri wa Misiri.

⁴ Ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja mütikanakorwo mũrĩ na ndawa ya kũmbia bũrũri-inĩ wanyu wothe. Mütikanareke nyama o ciothe cia iria mũkũruta igongona hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa mbere iraare nginya rũciinĩ.

⁵ Mütikanathĩnjĩre igongona rĩa Bathaka itũũra-inĩ o rĩothe kũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe,

⁶ tiga o harĩa agaathuura ha gũtũũria Rĩitwa rĩake. Hau nĩho mũkaarutĩra igongona rĩa Bathaka hwaĩ-inĩ rĩrĩa riũa rĩthũaga, rĩtuĩke rĩa kũririkana ihinda rĩrĩa mwoimire bũrũri wa Misiri.

⁷ Mũkaarĩhĩria na mũrĩrĩre handũ hau Jehova Ngai wanyu agaathuura. Ningĩ kwarooka gũkĩa mũcooke hema-inĩ cianyu.

⁸ Ihinda rĩa mĩthenya itandatũ mũkaarĩaga mĩgate itarĩ mĩmbie, naguo mũthenya wa mũgwanja mũgĩe na kĩũngano kĩamũrĩrwo Jehova Ngai wanyu, na mütikarute wĩra o na ũrĩkũ.

Gĩathĩ gĩa Ciumia

⁹ Taragai ciumia mũgwanja kuuma mwambĩrĩria kũgetha ngano ĩrĩa itarĩ ngethe.

¹⁰ Mũcooke mũkũngũire Gĩathĩ gĩa Ciumia nĩ ũndũ wa Jehova Ngai wanyu, na ũndũ wa kũruta maruta ma kwĩyendera maringaine na irathimo iria Jehova Ngai wanyu amũrathimĩte nacio.

¹¹ Na mũkenagĩre Jehova Ngai wanyu mũrĩ handũ harĩa agaathuura ha gũtũũria Rĩitwa rĩake, inyuĩ, na ariũ anyu, na airĩtu anyu, na ndungata cianyu cia arũme na cia andũ-a-nja, na Alawii arĩa marĩ matũũra-inĩ manyu, na andũ a kũngĩ, na ciana cia ngoriai, o na atumia a ndigwa arĩa matũũranagia na inyuĩ.

¹² Ririkanai atĩ mwarĩ ngombo kũu bũrũri wa Misiri, na mũrũmagĩrĩre wega irĩra icio cia watho wa kũrũmĩrĩrwo.

Gĩathĩ gĩa Ithũnũ

¹³ Kũngũyagĩrai Gĩathĩ gĩa Ithũnũ mĩthenya mũgwanja thuutha wa gücookereria maciaro marĩa moimĩte ihuhĩro-inĩ cianyu cia ngano, na ihihĩro-inĩ cianyu cia ndibei.

¹⁴ Kenagĩrai Gĩathĩ kũu kĩanyu, inyuĩ, na ariũ anyu, na airĩtu anyu, na ndungata cianyu cia arũme na cia andũ-a-nja, na Alawii, na andũ a kũngĩ, na ciana cia ngoriai, o na atumia a ndigwa arĩa matũũraga matũũra-inĩ manyu.

¹⁵ Kũngũyagĩrai Gĩathĩ kũu kĩamũrĩrwo Jehova Ngai wanyu ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja mũrĩ handũ hau Jehova agaathuura. Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩakamũrathima magetha-inĩ manyu mothe, na mawĩra-inĩ mothe ma moko manyu, nakĩo gĩkeno kĩanyu nĩgĩkaiganĩra.

¹⁶ Arũme othe anyu no nginya makeyumĩria mbere ya Jehova Ngai wanyu maita matatũ o mwaka marĩ handũ hau agaathuura: hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Mĩgate itarĩ Mĩmbie, na ya Gĩathĩ gĩa Ciumia, na ya Gĩathĩ gĩa Ithũnũ. Gütikanagĩe mũndũ ũkoimĩra mbere ya Jehova moko matheri:

¹⁷ O ũmwe wanyu no nginya akarehaga kĩheo kĩringaine na ũrĩa Jehova Ngai wanyu amũrathimĩte.

Aciiri

18 Mũgaathuura aciiri, o na anene a o mũhĩrĩga kuuma mũhĩrĩga-inĩ yothe yanyu o itũũra-inĩ o rĩothe Jehova Ngai wanyu ekũmũhe, nao nĩmagatuagĩra andũ ciira wega.

19 Mũtikanahotomie ciira kana mũgĩe na gũthutũkania. Mũtikanamũkĩre ihaki, nĩgũkorwo ihaki nĩrĩtũmaga maitho ma mũndũ mũũgĩ matuĩke matumumu, na rĩkoogomia ciugo cia mũndũ ũrĩa mũthingu.

20 Rũmagĩrĩrai kĩhooito kĩo giiki, nĩgeetha mũtũũre muoyo na mwĩgwatĩre bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe.

Kũhooya Ngai Ingĩ

21 Mũtikanahaande gĩtugĩ kĩa Ashera mwena-inĩ wa kĩgongona kĩrĩa mũgaathondekera Jehova Ngai wanyu,

22 na mũtikanaake ihiga rĩa kũhooyagwo, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩathũire maũndũ macio.

17

1 Mũtikanarutĩre Jehova Ngai wanyu igongona rĩa ndegwa kana rĩa ng' Ondu ĩrĩ na kaũũgũ kana ũũgũ, nĩgũkorwo ũndũ ũcio ũrĩ thaahu harĩ Jehova.

2 Mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja ũtũũranagia na inyuĩ itũũra-inĩ rĩmwe rĩa kũrĩa Jehova ekũmũhe, angĩoneka agĩka ũũru maitho-inĩ ma Jehova Ngai wanyu na ũndũ wa gũthũkia kĩrĩkanĩro gĩake,

3 na agakararia rĩathani rĩakwa akahooya ngai ingĩ, na agaciinamĩrĩra kana akainamĩrĩra riũa, kana mweri, kana njata cia matu-inĩ,

4 na mũmenyithio ũhoru ũcio-rĩ, hĩndĩ ĩyo no nginya mũgaatuĩria ũhoru ũcio wega. Kũngĩkorwo ũhoru ũcio nĩ wa ma, na hakorwo na ũira atĩ ũndũ ũcio ũrĩ thaahu nĩwĩkĩtwo thĩnĩ wa Isiraeli,

5 oyai mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja ũcio wĩkĩte ũndũ ũcio mũũru mũmũtware kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩanyu inene na inyuĩ mũmũhũre na mahiga nyuguto nginya akue.

6 Na ũndũ wa ũira wa andũ eerĩ kana atatũ, mũndũ no oragwo, no gũtirĩ mũndũ ũkooragwo na ũndũ wa ũira wa mũndũ ũmwe.

7 Moko ma aira acio no nginya makorwo marĩ ma mbere ũhoru-inĩ ũcio wa kũmũũraga, na thuutha ũcio marũmĩrĩrwo nĩ moko ma andũ arĩa angĩ othe. No nginya mũniine ũũru ũcio wehere gatagatĩ-inĩ kanyu.

Magooti ma Ciira

8 Kũngĩkaagĩa maciira magooti-inĩ manyu mũtangĩhota gũtua, marĩ ma ũiti wa thakame, o na ma gũtuithania mũndũ na mũndũ ũrĩa ũngĩ, kana mũndũ ũhũũrĩte ũrĩa ũngĩ, matwaragei handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura.

9 Thiĩ kũrĩ Alawii arĩa athĩnjĩri-Ngai, na kũrĩ mũtuithania ciira ũrĩa ũrĩ wĩra-inĩ ihinda rĩu. Mũmooire ũhoru ũcio nao mamuonie ũrĩa ciira ũcio wagĩrĩre gũtuuo.

10 No nginya mwĩke kũringana na matua marĩa makaamũhe mũrĩ handũ hau Jehova agaathuura. Menyagĩrĩrai mwĩkage ũrĩa wothe marĩmwathaga mwĩke.

11 ĩkagai kũringana na watho ũrĩa mamũrutĩte, na mũrũmĩrĩre matua mao marĩa mekũmũhe. Mũtikanehũgũre mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho, mũtigane na ũrĩa mamwĩrĩte.

12 Mũndũ ũrĩa ũngĩonania kũnyarara mũtuithania ciira kana mũthĩnjĩri-Ngai, ũrĩa ũrũgamaga agĩtungatĩra Jehova Ngai wanyu, no nginya ooragwo. No nginya mũniine ũũru ũcio wehere Isiraeli.

13 Andũ othe nĩmakaigua ũhoru ũcio nao metigĩre, na matigacooka gũkorwo marĩ na kĩnyararo rĩngĩ.

Mũthamaki

14 Rĩrĩa mũgaathiĩ bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe, na mũkorwo mũwĩgwatĩre na mũgaatũũra kuo, na muuge atĩrĩ, “Rekei tũgĩe na mũthamaki witũ ta ndũrĩrĩ iria ciothe itũthiũrũrũkĩirie,”

15 Menyererai wega mũgaathuura mũthamaki ũrĩa Jehova Ngai wanyu amwamũrĩre. No nginya akoima gatagatĩ-inĩ ka ariũ a ithe wanyu. Mũtigathuure mũndũ wa kũngĩ atuĩke mũthamaki wanyu, mũndũ ũtarĩ mũrũ wa thoguo Mũisiraeli.

16 Mũthamaki ũcio, o nake ndakaneingĩhĩrie mbarathi, kana atũme andũ macooke bũrũri wa Misiri makamũgĩrĩre ingĩ, nĩgũkorwo Jehova amwĩrĩte atĩrĩ, “Mũtikanacooke na thuutha, mũgere njĩra iyo rĩngĩ.”

17 Nake ndakanahikie atumia aingĩ, nĩguo ngoro yake ndĩkanagarũrũke. Ningĩ ndakaneingĩhĩrie betha na thahabu.

18 Rĩrĩa agaikarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũthamaki, akoya ibuku rĩa gĩkũnjo, eyandĩkĩre watho ũyũ, aũrutĩte ibuku-inĩ rĩrĩa riumĩte harĩ athĩnjĩri-Ngai, arĩ o Alawii.

19 Narĩo ibuku rĩu nĩaikarage narĩo, arĩthomage matukũ marĩa mothe egũtũũra muoyo nĩguo erutage gwĩtigĩra Jehova Ngai, na arũmagĩrĩre wega ciugo ciothe cia watho ũyũ na irĩra cia watho wa kũrũmagĩrĩrwo,

20 na ndagetuage mwegu gũkĩra ariũ a ithe agarũrũke mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho atigane na watho. Hĩndĩ iyo, we na njiaro ciake nĩmagathamaka ihinda iraa ya ũthamaki-inĩ wake kũu Isiraeli.

18

Maruta nĩ ũndũ wa Athĩnjĩrĩ-Ngai na Alawii

1 Athĩnjĩri-Ngai, arĩa Alawii, hamwe na mũhĩrĩga ũcio wothe wa Lawi, matikagĩa na gĩthaka kana igai hamwe na andũ a Isiraeli arĩa angĩ. Magaatũũragio nĩ indo iria irutĩrwo Jehova cia igongona rĩa njino, nĩgũkorwo rĩu nĩrĩo igai rĩao.

2 Matikagaya igai gatagatĩ ka ariũ a ithe wao; nĩgũkorwo Jehova nĩwe igai rĩao, o ta ũrĩa aamerĩre.

3 Indo ici nĩcio athĩnjĩri-Ngai magĩrĩrwo nĩ kũheagwo ciumĩte kũrĩ andũ arĩa marĩrutaga igongona rĩa ndegwa kana rĩa ng'ondũ: nĩ guoko, na thĩĩa cieriĩ, na nyama cia nda.

4 No nginya mũmaheage maciaro ma mbere ma ngano yanyu, na ma ndibei yanyu ya mũhĩhano, na maguta, o na guoya wa mbere wa ng'ondũ cianyu cienjwo,

5 nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩamathuurĩte hamwe na njiaro ciao kuuma harĩ mũhĩrĩga yanyu yothe, nĩgeetha marũgamage magatungataga thĩĩnĩ wa Rĩitwa rĩa Jehova hĩndĩ ciothe.

6 Mũlawii angĩthaama, oime kũrĩa atũũraga itũũra-inĩ rĩmwe rĩa matũũra manyu thĩĩnĩ wa Isiraeli, na oke endete mũno gũkinya handũ harĩa Jehova agaathuura-rĩ,

7 no atungate thĩĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jehova Ngai wake, o ta Alawii arĩa angĩ arĩa matungataga hau mbere ya Jehova.

⁸ Nake akaagaĩrwo indo ciiganaine na cia arĩa angĩ, o na gũtuĩka nĩamũkĩrĩte mbeeca ciumanĩte na kwendia indo cia nyũmba yao.

Mĩtugo ĩrĩa ĩrĩ Magigi

⁹ Rĩrĩa mũgaathiĩ bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe, mũtikanerute maũndũ ma kwĩgerekania na mĩthĩire ĩrĩa ĩrĩ magigi ya ndũrĩrĩ iria irĩ kuo.

¹⁰ Rekei gũtikanoneke mũndũ thĩinĩ wanyu ũkũruta igongona rĩa gũcina mũriũ kana mwarĩ, kana ũkũragũra, kana ũkũrogana, kana mũtuĩria wa nyoni ya mũndũ, kana mũndũ-mũgo,

¹¹ kana mũrogani wa ithitũ, kana mũndũ ũrĩ na maroho ma kũragũra, kana mũrogi, o na kana mũndũ ũkaragũra na maroho ma andũ akuũ.

¹² Mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ macio nĩonagwo arĩ magigi nĩ Jehova, na nĩ ũndũ wa maũndũ macio marĩ magigi, nĩkĩo Jehova Ngai wanyu ekũrutũrũra ndũrĩrĩ icio ciehere mbere yanyu.

¹³ Inyuĩ no nginya mũtuĩke andũ matarĩ ũcuuke mbere ya Jehova Ngai wanyu.

Mũnabii

¹⁴ Ndũrĩrĩ iria mũgaatunya bũrũri-rĩ, nũithikagĩrĩria arogi na andũ arĩa maragũraga. No inyuĩ, Jehova Ngai wanyu ndamwĩtikĩrĩtie gwĩka ũguo.

¹⁵ Jehova Ngai wanyu nĩakamũtũmĩra mũnabii o ta nĩ kuuma harĩ ariũ a thoguo. No nginya mũmũiguage.

¹⁶ Nĩgũkorwo ũguo nĩguo mworirie Jehova Ngai wanyu mũrĩ kũu Horebu mũthenya ũrĩa muonganĩte, rĩrĩa mwoigire atĩrĩ, “Ndũkareke tũigie mũgambo wa Jehova Ngai witũ, kana tuone mwaki ũcio mũnene rĩngĩ, nĩgeetha tũtigakue.”

¹⁷ Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ: “Ūguo moiga nĩ wega.

¹⁸ Nĩngamarahũrĩra mũnabii o tawe oime thĩinĩ wa ariũ a ithe wao; na nĩngekĩra ciugo ciakwa kanua gake, nake nĩakameera ũrĩa wothe ngaamwatha.

¹⁹ Mũndũ o wothe ũkaarega kũigua ciugo ciakwa iria mũnabii ũcio akaaria thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa-rĩ, nĩ mwene nĩ nĩ ngamũũria ũhoru ũcio.

²⁰ No rĩrĩ, mũnabii ũrĩa ũkaaria ũndũ o na ũrĩkũ na mwĩgerero akĩgwetaga rĩitwa rĩakwa, oige ũndũ itamwathĩte, kana mũnabii ũrĩa ũkaaria akĩgwetaga rĩitwa rĩa ngai ingĩ, no nginya akooragwo.”

²¹ Mwahota kwĩyũria atĩrĩ, “Tũngĩkĩmenya atĩa rĩrĩa ndũmĩrĩri ĩtaarĩtio nĩ Jehova?”

²² Ūndũ ũrĩa mũnabii angĩaria rĩitwa-inĩ rĩa Jehova, naguo ũndũ ũcio wage kuoneka kana kũhinga, ĩyo nĩ ndũmĩrĩri ĩtaarĩtio nĩ Jehova. Mũnabii ũcio aarĩtie na mwĩgerero. Mũtikanamwĩtigĩre.

19

Matũũra ma Kũũrĩrwo

¹ Rĩrĩa Jehova Ngai wanyu agaakorwo aniinĩte ndũrĩrĩ iria ekũmũhe bũrũri wacio, na rĩrĩa na inyuĩ mũgaakorwo mũrĩkĩtie kũingata ndũrĩrĩ icio, na mũgaatũra matũũra ma cio na nyũmba ciacio,

² hĩndĩ ĩyo nĩmũkamũra matũũra matatũ marĩ handũ gatagatĩ ka bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũwĩgwatĩre.

³ Mũgaathondeka barabara cierekeire matũũra macio, naguo bũrũri ũcio Jehova ekũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu, mũwatũre icunjĩ ithatũ, nĩgeetha mũndũ o wothe ũngĩũraga mũndũ oragĩre kuo.

⁴ Üyũ nĩguo watho ũkoniĩ mündũ ũrĩa ũngĩũraga mündũ ũngĩ na oorĩre kuo nĩguo ahonokie muoyo wake, nake nĩ mündũ ũrĩa ũngĩũraga mündũ wa itũũra rĩake ataciirĩire gwĩka ũndũ ũcio, na akorwo ndaamũthũire mbere ĩyo.

⁵ Ta rĩrĩa mündũ angĩthiĩ mütitũ marĩ na mündũ wa itũũra rĩake makoine ngũ, na akĩhiũria ithanwa ateme mütĩ-rĩ, ithanwa rĩrũke, rĩrũũge, rĩringe mündũ ũcio wa itũũra rĩake, rĩmũũrage. Mündũ ũcio no orĩre itũũra rĩmwe rĩa macio nĩguo ahonokie muoyo wake.

⁶ Angĩaga gwĩka ũguo-rĩ, mũrĩhanĩria wa thakame ahota gũthingatana nake arĩ na marakara amũnyiite, angĩkorwo itũũra rĩa kũũrĩro nĩrĩraihĩrĩrie mũno, amũũrage o na gũtuĩka ndagĩrĩire kũũragwo nĩ ũndũ ndaathũire mündũ ũcio mbere ĩyo.

⁷ Kĩu nĩkĩo gĩtũmi kĩrĩa gĩatũma ndĩmwathe mwĩyamũrĩre matũũra manene matatũ ma kũũrĩro.

⁸ Jehova Ngai wanyu angĩkongerera mĩhaka ya bũrũri wanyu o ta ũrĩa erĩire maithe manyu na mwĩhitwa, amũhe bũrũri wothe ũrĩa aamerĩire,

⁹ nĩ ũndũ wa ũrĩa mũgaakorwo mũmenyereire wega maathani maya ndĩramwatha ũmũthĩ, atĩ mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũthiage na njĩra ciake hĩndĩ ciothe, hĩndĩ ĩyo nĩmũkamũra matũũra mangĩ matatũ ma kũũrĩro.

¹⁰ Mũgeeka ũguo nĩgeetha gũtikanaitwo thakame ya mündũ ũtarĩ na ũũru bũrũri-inĩ wanyu, ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu, na ningĩ nĩgeetha mütikagĩe na mahĩtia ma gũita thakame.

¹¹ No mündũ angĩkorwo athũire mündũ wa itũũra rĩake, nake amuoherie njĩra-inĩ, amũtharĩkĩre amũũrage, acooke orĩre itũũra-inĩ rĩmwe rĩa macio-rĩ,

¹² athuuri a itũũra rĩake nĩmakamütũmanĩra, arehwo kuuma kũu itũũra-inĩ, mamũneane kũrĩ mũrĩhanĩria wa thakame nĩguo ooragwo.

¹³ Mütikanamũiguĩre tha. No nginya mũniine wĩhia wa ũiti wa thakame ĩtarĩ na ũũru bũrũri-inĩ wa Isiraeli, nĩgeetha maũndũ manyu magĩrĩre.

¹⁴ Mündũ ndakaneherie ihiga rĩa mũhaka rĩa mündũ ũrĩa mariganĩtie, rĩrĩa rĩahaandirwo nĩ arĩa maarĩ mbere yanyu igai-inĩ rĩrĩa mũkaamũkĩra bũrũri-inĩ ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũwĩgwatĩre.

Aira

¹⁵ Mũira ũmwe ti mũiganu wa gũtũma mündũ atuĩro nĩ ũndũ wa ngero kana wa ihĩtia rĩrĩa angĩkorwo ekĩte. No nginya ũhoru ũtuuo nĩ wa ma na ũndũ wa ũira wa andũ eerĩ kana atatũ.

¹⁶ Mũira ũrĩ na rũthũũro angĩrũgama gũthitangĩra mündũ ngero,

¹⁷ andũ acio eerĩ magĩte na ngarari, no nginya marũgame harĩ Jehova, mbere ya athĩnjĩri-Ngai na aciirithania arĩa magaaakorwo makĩruta wĩra ihinda-inĩ rĩu.

¹⁸ Aciirithania acio no nginya matũrie ũhoru na kĩyo, na mũira ũcio angĩoneka nĩ wa maheeni, nĩaraigĩrĩra mũrũ wa ithe kĩgeenyoro-rĩ,

¹⁹ hĩndĩ ĩyo mũmwĩke o ta ũrĩa aciirĩire gwĩka mũrũ wa ithe. No nginya mũniine ũũru ũcio thĩinĩ wanyu.

²⁰ Andũ arĩa angĩ nĩmakaigua ũhoru ũcio nao metigĩre, nago ũndũ ũcio mũũru ndũgacooka gwĩkwo rĩngĩ thĩinĩ wanyu.

²¹ Mütikanaigue tha; muoyo uumage muoyo, na riitho riumage riitho, na igege riumage igege, na guoko kuumage guoko, o na kũgũrũ kuumage kũgũrũ.

20

Güthiĩ Mbaara-inĩ

¹ Rĩria mũgaathiĩ kũrũa na thũ cianyu na muone irĩ na mbarathi na ngaari cia ita na mbũtũ cia ita nyingĩ gũkĩra cianyu, mütikanaciĩtigĩre, nĩ ũndũ Jehova Ngai wanyu, ũria wamũrutire bũrũri wa Misiri, agaakorwo hamwe na inyuĩ.

² Rĩria mũgaakorwo mũkuhĩrĩrie gũthiĩ mbaara, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagakuhĩrĩria mbũtũ cia ita na aciarĩrie.

³ Aciĩre atĩrĩ, “Thikĩrĩria wee Isiraeli, ũmũthĩ nĩ ũgũthiĩ mbaara-inĩ ũkarũe na thũ ciaku. Ndũgakue ngoro kana wĩtigĩre na ndũkamake kana ũinaine ũrĩ mbere yacio.

⁴ Nĩgũkorwo Jehova Ngai waku nĩwe ũgũtwarana nawe nĩguo akũrũĩrĩre kũrĩ thũ ciaku, akũhootanĩre.”

⁵ Anene nao nĩmakooria mbũtũ ya ita atĩrĩ: “Nĩ harĩ mũndũ wakĩte nyũmba njerũ na ndamĩrugũrĩtie? Nĩarekwo acooke mũciĩ, ndagakuĩre mbaara-inĩ, nake mũndũ ũngĩ atuĩke wa kũmĩrugũria.

⁶ Nĩ harĩ mũndũ ũhaandĩte mũgũnda wa mũthabibũ na ndambĩrĩrie gũkenera matunda maguo? Nĩarekwo ainũke ndagakuĩre mbaara-inĩ nake mũndũ ũngĩ atuĩke wa gũkenera matunda macio.

⁷ Nĩ harĩ mũndũ marĩkanĩire na mũndũ-wa-nja atĩ nĩekũmũhikia na ndamũhikĩtie? O nake nĩ ainũke ndagakuĩre mbaara-inĩ nake mũndũ-wa-nja ũcio ahikio nĩ mũndũ ũngĩ.”

⁸ Nĩngĩ anene nĩmagacooka morie atĩrĩ, “Nĩ harĩ mũndũ ũretigĩra kana agakua ngoro? Ũcio nĩarekwo ainũke nĩgeetha ariũ a ithe o nao matigakue ngoro.”

⁹ Rĩria anene makaarĩkia kwarĩria mbũtũ cia ita-rĩ, nĩmagathuura anene a ita a gũtongoria mbũtũ icio.

¹⁰ Rĩria mũkaambata mũkahũũre itũũra inene, mũkaamba kũũria andũ a rĩo metĩkĩre kũgĩe thayũ.

¹¹ Mangĩgetĩkĩra na mahingũre ihingo ciao-rĩ, andũ a itũũra rĩu othe magatuĩka a kũrutithio wĩra na hinya, mamũrutagĩre wĩra.

¹² Mangĩkaarega kũgĩe thayũ na mambĩrĩrie kũrũa na inyuĩ, mũgaathiũrũrũkĩria itũũra rĩu.

¹³ Rĩria Jehova Ngai wanyu akaarĩneana moko-inĩ manyu-rĩ, mũkooraga arũme othe arĩa marĩ thĩinĩ warĩo.

¹⁴ No ha ũhoru wa andũ-a-nja, na ciana, na mahiũ, o na kĩndũ kĩria kĩngĩ gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wa itũũra rĩu, no mũcitahe ituĩke cianyu. Na rĩrĩ, no mũhũthĩre indo icio Jehova Ngai wanyu amũheete kuuma kũrĩ thũ cianyu.

¹⁵ Ũguo nĩguo mũgeeka matũũra manene mothe marĩa marĩ kũraya na kũria mũrĩ no ti ma ndũrĩrĩ iria irĩ gũkuhĩ na inyuĩ.

¹⁶ No rĩrĩ, thĩinĩ wa matũũra manene ma ndũrĩrĩ marĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe matuĩke igai rĩanyu, mütikanatigie kĩndũ o nakĩ, kĩhihagia kana kĩrĩ muoyo.

¹⁷ Mũkaamaniina biũ; andũ a Ahiti, na Aamori, na Akaanani, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi o ta ũria Jehova Ngai wanyu aamwathĩte.

¹⁸ Kwaga ũguo nĩmakamũruta kũrũmĩrĩra maũndũ mothe marĩ magigi marĩa mekaga makĩhooya ngai ciao, na inyuĩ nĩmũkehĩria Jehova Ngai wanyu.

¹⁹ Mũngĩgaakorwo mũthiũrũrũkĩrie itũũra ihinda iraya, mũkĩrĩhũũra nĩguo mũrĩtahe, mütikanathũkangie mĩtĩ yarĩo na kũmĩtemanga na

ithanwa, nĩ ündũ no mürĩe matunda mayo. Mütikanamĩteme. Mĩtĩ ya gĩthaka ĩkĩrĩ andũ, atĩ nĩguo mũmĩthiürürũkĩrie?

²⁰ No rĩrĩ, no müteme mĩtĩ ĩrĩa mũkũmenya atĩ ti ya matunda, na mũmĩtũmĩre gwĩthondekera mwĩgitio wa rũirigo nginya itũũra rĩu rĩrarũa na inyuĩ rĩgwe.

21

Horohio ya Gĩkuũ gĩtoĩo Mũũragani

¹ Mũndũ angĩkooneka oragĩtwo, na akorwo akomete gĩthaka-inĩ kũu bũrũri ũcio Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũwĩgwatĩre, na kwage kũmenyeka mũndũ ũrĩa ũmũũragĩte-rĩ,

² athuuri anyu na aciirithania nĩmakoimagara magathime itĩĩna rĩa kuuma harĩa mwĩrĩ ũrĩ nginya matũũra-inĩ marĩa marĩ hakuhĩ naguo.

³ Ningĩ athuuri a itũũra rĩrĩa rĩkuhĩrĩrie mũno na harĩa mwĩrĩ ũcio ũrĩ nĩmakanyiita moori ĩtarĩ yarutithio wĩra na ĩtarĩ yohwo icooki,

⁴ nao mamĩikũrũkie gĩtuamba-inĩ gĩtarĩ kĩarĩmwo kana gĩkahaandwo, na kĩrĩ na karũũĩ gegũtherera. Nĩmakoinĩra moori ĩyo ngingo kũu gĩtuamba-inĩ kũu.

⁵ Nao athĩnjĩri-Ngai, o acio ariũ a Lawi, nĩmakeyumĩria nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩamathuurĩte nĩguo matungatage na makarathimana makĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova na magatuithanagia maciira ma andũ arĩa marĩ na ngarari o na ma andũ maangĩrũa.

⁶ Ningĩ athuuri othe a itũũra rĩrĩa rĩkuhĩrĩrie mũno harĩa mwĩrĩ ũcio ũrĩ nĩmagethamba moko* igũrũ rĩa moori ĩyo yunĩtwo ngingo o kũu gĩtuamba-inĩ,

⁷ na moige atĩrĩ, “Moko maitũ timo maaitire thakame ĩno, o na kana maitho maitũ makĩona ündũ ũcio ũgĩkwwo.

⁸ ĩtĩkĩra horohio ĩno nĩ ündũ wa andũ aku a Isiraeli, arĩa Wee Jehova ũkũũrĩte, na ũtĩge kũmatua ahĩtia ündũ-inĩ wa thakame ĩno ya mũndũ ũtarĩ na ũũru.” Nayo thakame ĩyo ĩtĩtwo nĩĩkahoroherio.

⁹ Nĩ ündũ ũcio nĩmũgetheria ihĩtia-inĩ rĩu rĩa gũita thakame ya mũndũ ũtarĩ na ũũru, kuona atĩ nĩmwĩkĩte ündũ ũrĩa wagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova.

Kũhikia Mũndũ-wa-Nja Mũtahe

¹⁰ Rĩrĩa mũngĩthĩĩ kũrũa na thũ cianyu, nake Jehova Ngai wanyu acirekererie moko-inĩ manyu mũcitahe-rĩ,

¹¹ mũngĩcooka muone thĩĩnĩ wa andũ acio atahe harĩ na mũndũ-wa-nja mũthaka na ũmwe wanyu aguucĩrĩrio nĩwe, no amũhikie atuĩke mũtumia wake.

¹² Nĩakamũinũkia gwake mũciĩ acooke atũme enjwo mũtwe na arenge ndwara

¹³ na arute nguo iria eekĩrĩte rĩrĩa aatahagwo. Thuutha wa gũikara gwake mũciĩ na acakaĩre ithe na nyina ihinda rĩa mweri mũgima-rĩ, hĩndĩ ĩyo no athĩĩ harĩ we, atuĩke mũthuuri wake nake atuĩke mũtumia wake.

¹⁴ Angĩkaaga gũkenio nĩwe, nĩakamwĩtĩkĩria athĩĩ o kũrĩa guothe angĩenda. Ndakanamwendie kana amũtue ngombo, kuona atĩ nĩamwagithĩtie gĩtĩĩo.

Kĩhooto kĩa Mwana wa Irigithathi

* 21:6 Gwĩthamba moko kwarĩ ündũ wa kuonania atĩ mũndũ ndaarĩ na ihĩtia rĩa ũragani.

¹⁵ Mündü angĩkorwo na atumia eerĩ, na akorwo endete ümwe na akaaga kwenda ücio üngĩ, na eerĩ mamüciarĩre ciana cia ihĩ, no mwana wa irigithathi akorwo nĩ wa mütumia ũrĩa atendete-rĩ,

¹⁶ angĩkorwo akĩgaĩra ariũ ake indo, ndakanaheane kĩhooito kĩa irigithathi kũrĩ mũriũ wa mütumia ũrĩa eendete, handũ ha kũhe mũriũ ũrĩa arĩ we irigithathi kũna, mũriũ ücio wa mütumia ũrĩa atendete.

¹⁷ No nginya onanie atĩ mũriũ ücio wa mütumia ücio atendete nĩwe irigithathi na ündũ wa kũmũhe indo maita meerĩ thĩinĩ wa indo iria ciothe arĩ nacio. Mũriũ ücio nĩwe kĩonereria kĩa mbere kĩa hinya wa ithe. Kĩhooito kĩa mwana wa irigithathi nĩ gĩake.

Mwana ũrĩa Mũremi

¹⁸ Mündü angĩkaagĩa na mũriũ ũtangĩigua na mũremi, ũtaathĩkagĩa ithe na nyina, na ũtangĩmaigua o na mamũhũũra-rĩ,

¹⁹ ithe na nyina nĩmakamũnyiita mamũtware kũrĩ athuuri hau kĩhingo-inĩ gĩa itũũra.

²⁰ Nao meere athuuri atĩrĩ, “Mũriũ üyũ witũ ndatũiguaga na nĩ mũremi, ndangĩtwathĩkĩra. Atũũraga arĩ mũmaramari na arĩ mũrĩũ.”

²¹ Hĩndĩ ĩyo andũ othe a itũũra nao nĩmakamũhũũra na mahiga nyuguto nginya akue. No nginya mũniine ũũru ücio wehere gatagatĩ-inĩ kanyu. Ũhoro ücio nĩũkaiguuo nĩ andũ a Isiraeli othe nao meetigĩre.

Mawatho Matiganĩte

²² Mündü angĩĩhia wĩhia üngĩtũma ooragwo, nake ooragwo na mwĩrĩ wake ũcuurio mütĩ igũrũ-rĩ,

²³ mütikanareke mwĩrĩ ücio ũraare mütĩ igũrũ ũtukũ ücio wothe. Tigĩrĩrai nĩ mwamũthika mũthenya o ro ücio, tondũ mündũ o na ũrĩkũ mũcuurie mütĩ-inĩ nĩ mũrume nĩ Ngai. Mütikanathaahie bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu.

22

¹ Üngĩkoona ndegwa kana ng'onda ya mũrũ wa ithe wanyu yũrĩte, ndũkamĩtiganĩrie, no tigĩrĩra wona nĩwamĩcookia kũrĩ we.

² Mũrũ wa ithe wanyu ücio angĩkorwo ndaikaraga hakuhĩ nawe, kana üngĩkorwo ndũmũĩ, ũkaamĩtwara gwaku mũciĩ nginya rĩrĩa agooka kũmicaria; hĩndĩ ĩyo ũmũcookerie.

³ Ũgeeka o ũguo, üngĩkoona ndigiri ya mũrũ wa thoguo, kana kabuti gake, kana o kĩndũ gĩothe atete, ndũkanetue ta ũtacionete.

⁴ Üngĩkoona ndigiri ya mũrũ wa thoguo, kana ndegwa yake igũĩte njĩra-inĩ, ndũkanamĩtiganĩrie; mũteithĩrĩrie kũmĩrũgamia.

⁵ Mündũ-wa-nja ndakanehumbe nguo cia arũme, kana mündũ mũrũme ehumbe nguo cia andũ-a-nja, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩathũire mündũ o wothe wĩkaga ũguo.

⁶ Üngĩgaakererera gĩtara kĩa nyoni mũkĩra-inĩ wa njĩra, kĩrĩ mütĩ igũrũ kana kĩrĩ thĩ, nayo nyoni ĩyo ĩkorwo ĩkomereirie tũcui twayo kana matumbĩ, ndũkanoe nyoni ĩyo na tũcui twayo.

⁷ No woe tũcui, no no nginya ũkaarekereria nyina yũmbũke, nĩgeetha wonage maündũ mega na ũtũũre hĩndĩ ndaaya.

⁸ Hĩndĩ ĩrĩa üngĩaka nyũmba njerũ, ũkaamĩkĩra rũirigo rũmĩthiũrũrũkĩrie igũrũ nĩgeetha ndũkarehithĩrie andũ a nyũmba

yaku ũũru wa ũiti wa thakame, mũndũ angĩkaagũa kuuma nyũmba igũrũ.*

⁹ Ndũkahaande mbegũ cia mĩthemba ĩrĩ mũgũnda waku wa mĩthabibũ; ũngĩgeeka ũguo nĩgũgathaahia mĩmera ĩrĩa ũhaandĩte, o na maciaro ma mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ.

¹⁰ Ndũkanarĩmithie ndegwa na ndigiri ciohanĩtio mũraũ ũmwe.

¹¹ Ndũkanehumbe nguoa cia guoya wa ng'onda na cia gatani cio-gothanĩtio hamwe.

¹² Ohagĩrĩra ciohe cia ndigi mĩthia-inĩ ĩrĩa ĩna ya kabuti karĩa wĩhumbaga.

Gũthũkia Kĩhiko

¹³ Mũndũ angĩhikia mũtumia na thuutha wa gũkoma nake acooke amũthũũre,

¹⁴ na aarie ndeto cia kũmũcambia, nake amũthũkĩrie rĩtwa, oige atĩrĩ, "Ndahikirie mũtumia ũyũ, no rĩrĩ, ndamũkuhĩrĩria ndionire imenyithia cia atĩ nĩ mũirĩtu gathirange,"

¹⁵ hĩndĩ ĩyo ithe na nyina nĩmagatwara maũndũ ma kuonania atĩ nĩ mũirĩtu gathirange harĩ athuuri hau kĩhingo-inĩ gĩa itũũra.

¹⁶ Ithe wa mũirĩtu nĩakeera athuuri atĩrĩ, "Ndaheanire mũirĩtu wakwa ahikio nĩ mũndũ ũyũ, no rĩrĩ, rĩu nĩamũthuurĩte.

¹⁷ Nĩamũcambĩtie akoiga atĩrĩ, 'Ndiakorire mwarĩguo arĩ mũirĩtu gathirange.' No rĩrĩ, ici nĩcio imenyithia cia kuonania atĩ mũirĩtu wakwa arĩ mũirĩtu gathirange." Hĩndĩ ĩyo aciari a mũirĩtu ũcio nĩmagatambũrũkia gĩtambaya kũu mbere ya athuuri a itũũra,

¹⁸ nao athuuri acio nĩmakanyĩta mũndũ ũcio mamũherithie.

¹⁹ Nĩmakamwĩtia thĩnjo ya cekerĩ igana rĩmwe cia betha,† macineane kũrĩ ithe wa mũirĩtu, nĩ ũndũ mũndũ ũcio nĩacambĩtie mũirĩtu gathirange wa Isiraeli. Mũirĩtu ũcio agaathiĩ na mbere gũtuĩka mũtumia wake; ndakanamũte matukũ mothe marĩa egũtũũra muoyo.

²⁰ No rĩrĩ, kũngĩgaatuĩka atĩ thitango ĩyo nĩ ya ma, na kwage kĩmenyithia gĩa kuonania atĩ mũirĩtu ũcio aarĩ gathirange,

²¹ nĩakarehwo mũrango-inĩ wa nyũmba ya ithe, nao arũme a itũũra rĩake nĩmakamũhũũra na mahiga nyuguto nginya akue. Nĩekĩte ũndũ wa thoni thĩnĩ wa Isiraeli nĩkũhũũra ũmaraya arĩ o nyũmba gwa ithe. No nginya mũniine ũũru ũcio wehere gatagatĩ-inĩ kanyu.

²² Mũndũ mũrũme angĩnyĩitwo akomete na mũtumia wa mũndũ ũngĩ, o eerĩ, mũndũ mũrũme ũcio na mũtumia ũcio, no nginya makue. No nginya mũniine ũũru ũcio wehere Isiraeli.

²³ Mũndũ angĩcemanĩa na mũirĩtu gathirange itũũra-inĩ orĩtio ahikio, na mũndũ ũcio akome nake,

²⁴ nĩmũkamanyĩta eerĩ, mũmoimagarie kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu, mũmahũũre na mahiga nyuguto nginya makue; mũirĩtu ũcio akooragwo tondũ aarĩ thĩnĩ wa itũũra na ndoigire mbu nĩguo ateithio, nake mũndũ mũrũme ũcio akooragwo tondũ wa gũthũkia mũtumia wa mũndũ ũngĩ. No nginya mũniine ũũru wehere gatagatĩ-inĩ kanyu.

²⁵ No rĩrĩ, mũndũ mũrũme angĩcemanĩa na mũirĩtu ũrĩtio ahikio arĩ na kũu nja ya itũũra, na amũnyĩite na hinya, mũndũ mũrũme ũcio wĩkĩte ũguo nowe wiki ũgaakua.

* **22:8** Nyũmba cia tene ciakagwo na rũirigo igũrũ, na mũndũ nĩangĩagereire kuo. † **22:19** nĩ ta kilo 1

26 No rĩrĩ, mũirĩtu ũcio mũtikanamwĩke ũndũ; ndeekĩte rĩhia rĩa gũtũma ooragwo. Ũndũ ũcio nĩ ta wa mũndũ ũrĩa ũtharĩkagĩra akooraga mũndũ wa itũũra rĩake,

27 nĩgũkorwo mũndũ ũcio aacemanirie na mũirĩtu ũcio na kũu nja ya itũũra, o na gũtuĩka mũirĩtu ũcio ũrĩtio nĩoigire mbu, hatiarĩ na mũndũ wakũmũteithũra.

28 Mũndũ angĩgacemania na mũirĩtu gathirange ũtoorĩtio ahikio, amũnyĩite na hinya nao mamenyeke-rĩ,

29 mũndũ ũcio nĩakarĩha ithe wa mũirĩtu ũcio cekerĩ mĩrongo ĩtano cia betha.‡ Mũndũ ũcio no nginya ahikie mũirĩtu ũcio, nĩgũkorwo nĩamũthũkĩtie. Ndakanamũte matukũ mothe marĩa egũtũũra muoyo.

30 Mũndũ mũrũme ndagĩrĩrwo nĩkũhikia mũtumia wa ithe; ndakanaconorithie ũrĩrĩ wa ithe.

23

Kweherio Kĩũngano-inĩ

1 Gũtirĩ mũndũ mũhakũre na ũndũ wa kũhinywo kana gũtinio kĩga gĩake gĩa ũciarĩ ũgaatoonya kũngano-inĩ kĩa Jehova.

2 Gũtirĩ mwana ũciarĩtwo kuuma ũhiki-inĩ mũgirie, kana mũndũ o wothe wa rũciaro rwake ũgaatoonya kũngano-inĩ kĩa Jehova, o nginya rũciaro rwa ikũmi.

3 Gũtirĩ Mũamoni kana Mũmoabi, kana mũndũ o wothe wa rũciaro rwake, ũgaatoonya kũngano-inĩ kĩa Jehova, o nginya rũciaro rwa ikũmi.

4 Nĩgũkorwo matiigana gũũka kũmũtũnga na mĩgate na maaĩ mũrĩ njĩra mũkiuma bũrũri wa Misiri, na ningĩ nĩmarĩhire Balamu mũrũ wa Beori kuuma Pethori kũu Mesopotamia nĩguo oke amũrume.

5 O na kũrĩ o ro ũguo-rĩ, Jehova Ngai wanyu ndaigana gũthikĩrĩria Balamu, no aagarũrire kĩrumi kũu gĩgĩtuĩka kĩrathimo harĩ inyuĩ, nĩ ũndũ Jehova Ngai wanyu nĩamwendete.

6 Mũtikanagĩe kĩrĩko gĩa gũtũũra ũrata nao hĩndĩ ĩrĩa yothe mũgũtũũra muoyo.

7 Mũtikanamene Mũedomu nĩgũkorwo nĩ mũrũ wa ithe wanyu. Mũtikanamene Mũmisiri, nĩ ũndũ nĩmwatũire mũrĩ ageni bũrũri wake.

8 Andũ a rũciaro rwa gatatũ arĩa magaaciarwo nĩo, no matoonye kũngano-inĩ kĩa Jehova.

Kwaga Ũtheru Kambĩ-inĩ

9 Hĩndĩ ĩrĩa mũngĩamba kambĩ mũng'ethanĩire na thũ cianyu, mũtikahutanie na kĩndũ kĩrĩ thaahu.

10 Mũndũ mũrũme ũmwe thĩinĩ wanyu angĩkorwo nĩathaahĩte nĩ ũndũ wa ũndũ ũrĩa ũmũkorete ũtukũ, nĩakoima na kũu nja ya kambĩ aikare kuo.

11 No rĩrĩ, gwatua gũtuka nĩethambe, na riũa rĩgĩthũa no acooke kambĩ-inĩ.

12 Thondekai handũ nja ya kambĩ harĩa mũrĩthiiga gwĩteithia.

13 Harĩ indo cianyu cia wĩra-rĩ, gĩagai na kĩndũ gĩa gũcimbaga nakĩo, na rĩrĩa mũndũ athĩ gwĩteithia, akenja irima agathika kĩoro gĩake.

14 Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩaceraceeraga kũu kambĩ-inĩ yanyu nĩguo amũgitĩre na aneane thũ cianyu kũrĩ inyuĩ. Kambĩ yanyu no nginya ĩtuĩke theru, nĩgeetha ndakanoone ũndũ ũtagĩrĩire gatagatĩ-inĩ kanyu, nake amweherere.

Mawatho Mangĩ Ngũũrani

‡ 22:29 nĩ ta nuthu kilo

¹⁵ Ngombo ãngĩgakorwo yũrĩre gwaku, ndũkanamĩneane kũrĩ mwathi wayo.

¹⁶ Reke ãtũũre gatagatĩ kanyu kũrĩa guothe ãngĩenda na itũũra-inĩ o rĩothe rĩrĩa ãngĩthuura. Ndũkanamĩhinyĩrĩre.

¹⁷ Gũtirĩ Mũisiraeli, mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja, ũgaatuĩka mũmaraya wa ihooero.

¹⁸ Mũtikanarehe thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova Ngai wanyu mbeeca ithũkũmĩtwo na njĩra ya ũmaraya wa andũ-a-nja kana wa arũme irĩ cia kũhingia mwĩhĩtwa o na ũrĩkũ, nĩ ũndũ Jehova Ngai wanyu nĩathũire maũndũ macio meerĩ.

¹⁹ Ndũkanarĩhie mũrũ wa ithe wanyu uumithio wa kĩndũ ũmũheete, ũrĩ wa mbeeca kana irio kana wa kĩndũ kĩngĩ o gĩothe kĩngĩrehe uumithio.

²⁰ No ũrĩhie mũndũ wa kũngĩ uumithio wa kĩndũ ũmuohoreire, no ti mũrũ wa ithe wanyu Mũisiraeli, nĩgeetha Jehova Ngai wanyu amũrathimage maũndũ-inĩ mothe marĩa mũrĩkaga bũrũri-inĩ ũrĩa mũrathĩ mũwĩgwatĩre.

²¹ ũngĩkeehĩta mwĩhĩtwa kũrĩ Jehova Ngai waku, ndũgekĩre mũhũthia kũhingia mwĩhĩtwa ũcio, nĩgũkorwo Jehova Ngai waku ndarĩ hĩndĩ atagakũũria ũndũ ũcio, na nĩũgatuuo nĩwĩhĩtie.

²² No ũngĩaga kwĩhĩta mwĩhĩtwa, ndũgaakorwo wĩhĩtie.

²³ ũndũ ũrĩa wothe mĩromo yaku ãriugaga no nginya ũũhingagie, nĩ ũndũ wehĩtire mwĩhĩtwa kũrĩ Jehova Ngai waku na kanua gaku wĩyendeire.

²⁴ ũngĩtoonya mũgũnda wa mĩthabibũ wa mũndũ ũngĩ, no ũrĩe thabibũ nginya ũhũũne, no ndũgekĩre o na ãmwe kĩondo-inĩ gĩaku.

²⁵ ũngĩtoonya mũgũnda wa ngano wa mũndũ ũngĩ, no ũbute magira mayo na moko, no ndũkanagethe ngano ãyo yake.

24

¹ Mũndũ angĩhikia mũtumia na age gũkenio nĩwe nĩ ũndũ wa kũmuona na ũndũ ũtagĩrĩre, nake mũndũ ũcio amwandĩkĩre marũa ma ndigano, amũnengere na amũingate oime gwake mũciĩ,

² na thuutha wa kuuma gwake mũciĩ, mũtumia ũcio atuĩke mũtumia wa mũndũ ũngĩ,

³ nake mũthuuriwe ũcio wa keerĩ age kũmwenda, na amwandĩkĩre marũa ma ndigano, amũnengere na amũingate oime gwake mũciĩ, kana mũthuuri ũcio wa keerĩ akue,

⁴ mũthuuri wake ũrĩa warĩ wa mbere, ũrĩa wamũingatire, ndetĩkĩrĩtio kũmũhikia rĩngĩ thuutha wa gũkorwo arĩkĩtie gũthũkio. ũcio ũngĩtuĩka ũndũ ũrĩ thaahu maitho-inĩ ma Jehova. Mũtikanarehe wĩhia bũrũri-inĩ ũcio Jehova Ngai wanyu aramũhe ũtuĩke igai rĩanyu.

⁵ Mũndũ angĩkorwo no hĩndĩ arahikanirie, ndakanatũmwo mbaara-inĩ kana aheo wĩra ũngĩ o wothe. Ihinda rĩa mwaka mũgima, nĩarekwo aikare mũciĩ ambe akenie mũtumia wake ũcio ahikĩtie.

⁶ Ndũkanoe mahiga meerĩ ma gĩthĩ ma mũndũ ũrĩ na thĩrĩ waku, o na kana ũthĩ na ihiga rĩa igũrũ riiki atĩ nĩguo rĩrũgamĩrĩre thĩrĩ ũcio, nĩ ũndũ gwĩka ũguo no ta kuoya muoyo wa mũndũ ũcio.

⁷ Mũndũ angĩnyitwo aiyĩte mũrũ wa ithe Mũisiraeli akamũtua ta ngombo kana akamwendia, mũici ũcio no nginya ooragwo. No nginya mũniine ũũru wehere gatagatĩ-inĩ kanyu.

⁸ Ha ũhoro wa mĩrimũ ya mangũ, mwĩmenyagĩrĩrei mũno gwĩka o ũrĩa athĩnjĩri-Ngai, o acio Alawii, makaamũruta. No nginya mũrũmĩrĩre wega ũrĩa ndĩmathĩte.

⁹ Ririkanai ũrĩa Jehova Ngai wanyu eekire Miriamu mũrĩ njĩra-inĩ mwarĩkia kuuma bũrũri wa Misiri.

¹⁰ Hĩndĩ ĩrĩa ũngĩkombithia mũndũ wa itũũra kĩndũ o gĩothe, ndũkanatoonye nyũmba yake, ũgĩire kĩrĩa eranĩire atĩ nĩakaruta kĩrũgamĩrĩre.

¹¹ Ikara nja ũreke mũndũ ũcio ũkombithĩtie kĩndũ akũrehere kĩrĩa eranĩire hau nja.

¹² Mũndũ ũcio angĩkorwo arĩ mũthĩini, ndũkanaraarie kũ eeranĩire.

¹³ Mũcookerie kabuti gake riũa rĩtanathũa nĩgeetha ehumbe agĩkoma. Hĩndĩ ĩyo nĩagagũcookeria ngaatho, naguo ũndũ ũcio nĩũkonwo ũrĩ gĩko kĩa ũthingu maitho-inĩ ma Jehova Ngai waku.

¹⁴ Ndũkanahinyirĩrie mũndũ wa kũrĩhwo ũrĩa mũthĩini na mũbatari, arĩ mũrũ wa ithe wanyu Mũsiraeli kana mũndũ wa kũngĩ ũtũũraga itũũra rĩmwe rĩa matũũra manyu.

¹⁵ Mũrĩhe mũcaara wake wa o mũthenya riũa rĩtanathũa, nĩ ũndũ nĩ mũthĩini na mũcaara ũcio nĩguo ehokete. Kwaga ũguo, aahota gũkaĩra Jehova igũrũ rĩaku, nawe woneke wĩhĩtie harĩ Jehova.

¹⁶ Maithe ma ciana matikooragwo nĩ ũndũ wa mahĩtia ma ciana ciao, kana ciana ciũragwo nĩ ũndũ wa mahĩtia ma maithe; o mũndũ arĩkuaga nĩ ũndũ wa mehia make mwene.

¹⁷ Ndũkanaagithie mũndũ wa kũngĩ kana mwana wa ngoriai kĩhotoo ciira-inĩ, kana woe kabuti ka mũtumia wa ndigwa karũgamĩrĩre thiirĩ.

¹⁸ Ririkanaga warĩ ngombo bũrũri wa Misiri, na Jehova Ngai waku nĩagũkũũrĩre ũkiuma kuo. Nĩkĩo ndĩragwatha wĩkage ũguo.

¹⁹ Rĩrĩa ũkũgetha mũgũnda waku, ũngĩriganĩrwo nĩ gĩtĩia, ndũgagĩcookere. Gĩtigĩre mũndũ wa kũngĩ, na mwana wa ngoriai, na mũtumia wa ndigwa, nĩgeetha Jehova Ngai waku akũrathimage wĩra-inĩ wothe wa moko maku.

²⁰ Hĩndĩ ĩrĩa ũkũhũrũra ndamaiyũ kuuma mĩtĩ-inĩ yaku, tigaga gũcookeria hongwe ciaguo riita rĩa keerĩ. Tigagĩria andũ a kũngĩ, na ciana cia ngoriai, na mũtumia wa ndigwa matigari.

²¹ Hĩndĩ ĩrĩa ũkũgetha thabibũ mũgũnda waku wa mĩthabibũ, ndũgacooke kũhaara rĩngĩ iria ciatigwo. Tigagĩra mũndũ wa kũngĩ, na ciana cia ngoriai, na mũtumia wa ndigwa matigari.

²² Ririkanaga atĩ warĩ ngombo bũrũri wa Misiri. Nĩkĩo ndĩragwatha wĩkage ũguo.

25

¹ Hangĩgĩa ngarari gatagatĩ ka andũ eerĩ, nĩmatware ciira ũcio igooti-inĩ, nao atuithania a ciira mamatuithanie, marekererie mũndũ ũrĩa ũtarĩ na mahĩtia, nake ũrĩa ũrĩ na mahĩtia mamũtuĩre itua.

² Kũngĩoneka atĩ ũrĩa ũrĩ na mahĩtia nĩagĩrĩire kũhũũrwo, mũtuithania wa ciira nĩagaathana akome ahũũrwo iboko iringaine na mahĩtia make, mũciiri ũcio akĩonaga,

³ no rĩrĩ, ndakamũhũũrithie iboko makĩria ya mĩrongo ĩna. Angĩhũũrwo makĩria ya iboko icio, mũrũ wa thoguo aahota kuoneka arĩ mũmene maitho-inĩ maku.

⁴ Ndũkanoohe ndegwa kanua hĩndĩ ĩrĩa ĩkũranga ngano ĩkĩmĩhũũra.*

* 25:4 Ndegwa nĩcio ciarangaga ngano nĩguo imĩtigithũkanie na mahuti.

⁵ Mündũ na mürũ wa nyina mangĩkorwo matũũranagia hamwe, na ũmwe wao akue atarĩ na mwana wa kahĩ, mütumia ũcio wake ndakanahike nja ya nyũmba iyo. Mürũ ũcio wa nyina na mũthuuriwe nĩakamuoya amũhikie, na amũhingĩrie bata wake o ta mürũ wa nyina na mũthuuriwe.

⁶ Mwana wa mbere wa kahĩ ũrĩa agaaciara nĩwe ũgaatũũria rĩtwa rĩa ũcio ũkuĩte, nĩgeetha rĩtwa rĩaake rĩtikanathario rĩehere Isiraeli.

⁷ No rĩrĩ, mündũ angĩkorwo ndekwenda kũhikia mütumia wa mürũ wa nyina, mütumia ũcio nĩagathiĩ kũrĩ athuuri hau kĩhingo-inĩ gĩa itũũra, ameere atĩrĩ, “Mürũ wa nyina na mũthuuri wakwa nĩaregete gütũũria rĩtwa rĩa mürũ wa nyina gũkũ Isiraeli. Nĩaregete kũhingia bata ũrĩa mürũ wa nyina na mũthuuri wa mütumia agĩrĩrwo nĩ kũhingia.”

⁸ Hĩndĩ iyo athuuri acio a itũũra rĩaake nĩmageta mündũ ũcio mamwarĩrie. Mündũ ũcio angĩgwatĩria kuuga atĩrĩ, “Ndirenda kũmũhikia,”

⁹ mütumia ũcio wa mürũ wa nyina nĩakambata athĩ harĩ we o hau harĩ athuuri acio, amũrute kĩaatũ kĩmwe gĩaake, acooke amũtuĩre mata ũthiũ, amwĩre atĩrĩ, “Ũũ nĩguo mündũ ũrĩa warega gwaka nyũmba ya mürũ wa nyina ekagwo.”

¹⁰ Rũciaro rwa mündũ ũcio kũu Isiraeli rũgeetagwo Nyũmba ya Mündũ Ũrutĩtwo Kĩaatũ.

¹¹ Andũ eerĩ mangĩkorwo makĩrĩa, nake mütumia wa ũmwe wao oke gũteithũra mũthuuri wake kuuma kũrĩ ũcio maraarũa nake, nake amũnyiite kĩnga gĩaake gĩa ũciari,

¹² nĩagatinio guoko kũu gwake. Ndakanaiguĩrwo tha.

¹³ Mütigaakoragwo na mahiga ma gũthima meerĩ mataiganainie ũritũ mondo-inĩ cianyu, rĩmwe iritũ na rĩngĩ ihũthũ.

¹⁴ Mütigakoragwo na igeri igĩrĩ itaiganaine nyũmba-inĩ cianyu, kĩmwe kĩnene na kĩmwe kĩnini.

¹⁵ No nginya mũkoragwo na ithimi na igeri iria ciagĩrĩire na cia kwĩhokwo, nĩgeetha matukũ manyu maingĩhe ma gütũũra bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe.

¹⁶ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩathũire mündũ o wotho wĩkaga maũndũ macio, mündũ o wotho wĩkaga maũndũ matarĩ ma wĩhokeku.

¹⁷ Ririkanaga ũrĩa Aamaleki maamwĩkire mürĩ njĩra-inĩ rĩrĩa mwoimire bũrũri wa Misiri.

¹⁸ Hĩndĩ irĩa mwarĩ anogu na mũgathirwo nĩ hinya, nĩmacemanirie na inyuĩ rĩrĩa mwarĩ rũgendo-inĩ na makĩũraga andũ othe arĩa maarigĩtie na thuutha; makĩaga gwĩtigĩra Ngai.

¹⁹ Hĩndĩ irĩa Jehova Ngai wanyu akaamũhe ũhurũko kuuma kũrĩ thũ iria ciothe imũrigiicĩirie bũrũri-inĩ ũrĩa ekũmũhe mũwĩgwatĩre ũtuĩke igai rĩanyu-rĩ, mũkaaniina kĩndũ o gĩothe kĩngĩtũma Aamaleki maririkanwo gũkũ thĩ guothe. Mütikanariganĩrwo nĩ ũndũ ũcio.

26

Maciaro ma Mbere na Iacunjĩ cia Ikũmi

¹ Rĩrĩa ũgaatoonya bũrũri ũrĩa Jehova Ngai waku egũkũhe ũrĩ igai, na ũwĩgwatĩre na ũtũũre kuo,

² nĩũkoya maciaro mamwe ma mbere ma kĩrĩa gĩothe ũgaakũria tĩri-inĩ wa bũrũri ũcio Jehova Ngai arakũhe na ũmekĩre kĩondo. Ũcooke ũthiũ handũ harĩa Jehova Ngai waku agaathuura ha gütũũria Rĩtwa rĩaake,

3 wĩre mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa ũrĩ wĩra-inĩ hĩndĩ ĩyo atĩrĩ, “Nĩndoiga ũmũthĩ ndĩ mbere ya Jehova Ngai wakwa atĩ nĩndĩkĩtie gũkinya bũrũri ũrĩa Jehova eerĩire maithe maitũ ma tene na mwĩhĩtwa atĩ nĩagatũhe.”

4 Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakamũkĩra kĩondo kũu kuuma moko-inĩ maku, akĩige hau mbere ya kĩgongona kĩa Jehova Ngai waku.

5 Ningĩ nĩũkoiga ũrĩ hau mbere ya Jehova Ngai waku atĩrĩ: “Baba aarĩ Mũsuriata watũũraga orũũraga,* nake agĩikũrũka agĩthĩ bũrũri wa Misiri marĩ na andũ mataarĩ aingĩ, nao magĩtũũra kuo na magĩtuĩka rũrĩrĩ rũnene rũrĩ hinya na rwa andũ aingĩ.

6 No andũ a Misiri nĩmatũnyamaririe na magĩtũma tũthĩnĩke, na magĩtũrutithia wĩra wa hinya.

7 Hĩndĩ ĩyo tũgĩkaĩra Jehova, o we Ngai wa maithe maitũ, nake Jehova akĩigua mũgambo witũ, na akĩona mĩtangĩko iitũ, na wĩra mũritũ na ũrĩa twahiinyagĩrĩrio.

8 Nĩ ũndũ ũcio Jehova agĩtũruta bũrũri wa Misiri na guoko gwake kwa hinya, na gũtambũrũkĩtio, akĩhũthĩra maũndũ manene ma kũmakania, na akĩringa ciama, o na agĩka maũndũ ma magegania.

9 Nĩatũrehire kũndũ gũkũ na agĩtũhe bũrũri ũyũ, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ;

10 na rĩrĩ, nĩndarehe maciaro ma mbere ma tĩiri ũrĩa, Wee Jehova, ũheete.” Nawe ũkĩige kĩondo kũu mbere ya Jehova Ngai waku na ũinamĩrĩre mbere yake.

11 Wee mwene, na Alawii, o na andũ a kũngĩ arĩa marĩ thĩnĩ wanyu, nĩmũgakenera maũndũ mothe mega marĩa Jehova Ngai wanyu amũheete na akahe andũ a nyũmba cianyu.

12 Rĩrĩa ũgaakorwo ũrĩkĩtie kwamũra gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa maciaro maku mothe mwaka-inĩ wa gatatũ, mwaka ũcio wa kũrutwo gĩcunjĩ gĩa ikũmi, nĩũgakĩheana kũrĩ Alawii, na kũrĩ mũndũ wa kũngĩ, na kũrĩ mwana wa ngoriai, o na kũrĩ mũtumia wa ndigwa, nĩgeetha marĩe mahũũne marĩ kũu matũũra-inĩ manyu.

13 Ũcooke wĩre Jehova Ngai waku atĩrĩ, “Nĩndĩkĩtie kũruta gĩcunjĩ kĩrĩa kĩamũre kuuma nyũmba-inĩ yakwa, na nĩ ndĩkĩheanĩte kũrĩ Mũlawii, na kũrĩ mũndũ wa kũngĩ, na kũrĩ mwana wa ngoriai, na kũrĩ mũtumia wa ndigwa o ta ũrĩa wothe wathanĩte. Nditiganĩrie maathani maku o na kana ngariganĩrwo nĩ rĩmwe rĩamo.

14 Ndirĩte gĩcunjĩ o na kĩmwe gĩa kĩrĩa kĩamũre hĩndĩ ya macakaya, kana ngeheria o na kĩmwe gĩakĩo rĩrĩa ndaarĩ mũthaahu, o na kana ngarutĩra arĩa akuũ kĩmwe gĩakĩo. Nĩnjathĩkĩire Jehova Ngai wakwa, nĩnjĩkĩte o ta ũrĩa wothe ũnjathĩte.

15 Kĩrore ũrĩ o kũu igũrũ, o kũu gĩtũũro gĩaku gĩtheru, ũrathime andũ aku a Isiraeli na bũrũri ũyũ ũtũheete o ta ũrĩa werĩire maithe maitũ ma tene na mwĩhĩtwa, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ.”

Rũmagĩrĩra Maathani ma Jehova

16 Jehova Ngai waku egũgwatha ũmũthĩ ũrũmagĩrĩre irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho; ũmenyerere kũmaathĩkĩra na ngoro yaku yothe na muoyo waku wothe.

17 Nĩumbũrĩte ũmũthĩ atĩ Jehova nĩwe Ngai waku, na atĩ nĩũrĩthiiga na njĩra ciake, na nĩũrĩathĩkagĩra irĩra cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo, na maathani make, o na mawatho, na atĩ nĩũrĩmwathĩkagĩra.

* 26:5 Jakubu nĩwe ũgwetetwo haha arĩ Mũsuriata ũrĩa worũũraga.

¹⁸ Nake Jehova n̄oimbūr̄ite ūmūth̄i at̄i wee ūr̄i rūr̄ir̄i r̄wake, rūr̄ir̄i r̄wa bata m̄uno o ta ūr̄ia eeran̄ire, na n̄i ūr̄imenyaḡir̄ira maathani make mothe.

¹⁹ N̄oimbūr̄ite at̄i n̄iagagūt̄ūḡiria, ūḡie na ngumo na ḡit̄iio ḡūk̄ira ndūr̄ir̄i ciothe iria oomb̄ite, na n̄iūgatuika rūr̄ir̄i rūtheru kūr̄i Jehova Ngai waku, o ta ūr̄ia eeran̄ire.

27

K̄igongona K̄ir̄ima-in̄i k̄ia Ebali

¹ Musa na athuuri a Isiraeli n̄i maathire andū, mak̄imeera at̄ir̄i: “Rūmiai maathani maya mothe nd̄iramūhe ūmūth̄i.

² Mwar̄ikia k̄uringa Rūūi r̄wa Jorodani m̄utoonye b̄ūr̄uri ūr̄ia Jehova Ngai wanyu ekūmūhe-r̄i, m̄ukaahaanda mahiga manene na m̄umathinge na r̄iūmba.

³ M̄ukaand̄ika igūr̄u r̄iāmo ciugo ciothe cia watho ūyū mwar̄ikia k̄uringa m̄ūr̄imo ūr̄ia ūnḡi m̄utoonye b̄ūr̄uri ūcio Jehova Ngai wanyu ekūmūhe, b̄ūr̄uri ūr̄i b̄ūthi wa iria na ūūk̄i, o ta ūr̄ia Jehova Ngai wa maithe manyu aamw̄ir̄ire.

⁴ Na mwar̄ikia k̄uringa Rūūi r̄wa Jorodani, m̄ukaahaanda mahiga macio k̄ir̄ima-in̄i k̄ia Ebali, ta ūr̄ia nd̄iramwatha ūmūth̄i, na m̄umathinge na r̄iūmba.

⁵ Ninḡi m̄ugaak̄ira Jehova Ngai wanyu k̄igongona, k̄igongona k̄ia mahiga. M̄ūtakanahūth̄ire k̄indū o ḡiothe ḡia k̄igera mahiga-in̄i macio.

⁶ M̄ugaak̄ira Jehova Ngai wanyu k̄igongona na mahiga moim̄ite m̄ūḡūnda, na m̄urut̄ire Jehova Ngai wanyu maruta ma njino igūr̄u wak̄io.

⁷ M̄ūkarut̄ira indo cia magongona ma ūiguano o hau, m̄ūcir̄ie m̄ūḡikenaḡira o hau mbere ya Jehova Ngai wanyu.

⁸ Na n̄im̄ukand̄ika ciugo ciothe cia watho ūyū mahiga-in̄i macio m̄ukaahaanda na ndemwa ikuoneka wega.”

Irumi kuuma K̄ir̄ima-in̄i k̄ia Ebali

⁹ Nake Musa na ath̄inj̄iri-Ngai, ar̄ia maar̄i Alawii, mak̄ira andū othe a Isiraeli at̄ir̄i, “Ta kirai, inyuī andū a Isiraeli, na m̄ūthik̄ir̄ie! Rū n̄im̄ūtuik̄ite andū a Jehova Ngai wanyu.

¹⁰ Ath̄ik̄irai Jehova Ngai wanyu na m̄ūr̄um̄ir̄ire maathani make na k̄ir̄ira k̄ia watho wake wa k̄ūr̄um̄ir̄r̄wo ūr̄ia nd̄iramūhe ūmūth̄i.”

¹¹ M̄ūthenya o ro ūcio, Musa aḡiatha andū acio, ak̄imeera at̄ir̄i:

¹² Mwar̄ikia k̄uringa Rūūi r̄wa Jorodani, m̄ih̄ir̄iga ĩno n̄iikar̄ūgama k̄ir̄ima igūr̄u k̄ia Gerizimu ĩrathime andū: N̄i m̄ih̄ir̄iga wa Simeoni, na wa Lawi, na wa Juda, na wa Isakaru, na wa Jusufu na wa Benjamini.

¹³ Nayo m̄ih̄ir̄iga ĩno n̄iikar̄ūgama k̄ir̄ima igūr̄u k̄ia Ebali yan̄ir̄ire irumi: N̄i m̄ih̄ir̄iga wa Rubeni, na wa Gadi, na wa Asheri, na wa Zebuluni, na wa Dani na wa Nafitali.

¹⁴ Nao Alawii n̄imakoiga ciugo na m̄ūgambo m̄unene, meere andū othe a Isiraeli at̄ir̄i:

¹⁵ “K̄ūgwatwo n̄i k̄irumi-r̄i, n̄i m̄ūdū ūr̄ia ūicūhagia m̄ūhianano kana agatwekia m̄ūhianano, k̄indū k̄i magigi har̄i Jehova, w̄ira wa moko ma m̄ūbundi, na akahaanda k̄indū k̄iu na hitho.”

H̄ind̄i ĩyo nao andū othe moige, “Ameni!”

¹⁶ “K̄ūgwatwo n̄i k̄irumi-r̄i, n̄i m̄ūdū ūr̄ia ūtat̄iāga ithe kana nyina.”

H̄ind̄i ĩyo nao andū othe moige, “Ameni!”

¹⁷ “K̄ūgwatwo n̄i k̄irumi-r̄i, n̄i m̄ūdū ūr̄ia weheragia ihiga r̄ia m̄ūhaka wake na m̄ūdū wa itūūra.”

Hĩndĩ ãyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

18 “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũhĩtithagia mũtumumu njĩra.”

Hĩndĩ ãyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

19 “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũtaciiragĩra mũndũ wa kũngĩ, kana mwana wa ngoriai, kana mũtumia wa ndigwa na kĩhooto.”

Hĩndĩ ãyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

20 “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkomaga na mũtumia wa ithe, nĩgũkorwo nĩ ũrĩrĩ wa ithe aagĩire gĩtĩio.”

Hĩndĩ ãyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

21 “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũngĩkoma na nyamũ o yothe.”

Hĩndĩ ãyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

22 “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkomaga na mwarĩ wa nyina, kana na mwarĩ wa ithe.”

Hĩndĩ ãyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

23 “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkomaga na nyina wa mũtumia wake.”

Hĩndĩ ãyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

24 “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũragaga mũndũ wa itũũra rĩake na hito.”

Hĩndĩ ãyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

25 “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa wamũkagĩra ihaki nĩguo oorage mũndũ ũtarĩ na ihĩtia.”

Hĩndĩ ãyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

26 “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũtarĩrũmagia ciugo cia watho ũyũ na ũndũ wa gũcihingia.”

Hĩndĩ ãyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

28

Irathimo nĩ ũndũ wa Gwathĩka

1 Ũngĩathĩkĩra Jehova Ngai waku kũna na ũmenyerere maathani make mothe marĩa ngũkũhe ũmũthĩ, Jehova Ngai waku nĩagagũtũũgĩria igũrũ rĩa ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ.

2 Irathimo ici ciothe nĩ igagũkinyĩra na itwaranage nawe ũngĩathĩkĩra Jehova Ngai waku:

3 Nĩũkarathimĩrwo kũu itũũra-inĩ inene, na ũrathimĩrwo mĩgũnda-inĩ.

4 Ũciari wa nda yaku nĩũkarathimwo, o na ũrathimĩrwo maciaro ma mũgũnda waku na maciaro ma mahiũ maku, nĩmo njaũ cia ng’ombe ciaku na tũũri twa ndũũru ciaku cia mbũri.

5 Kĩondo gĩaku o na ndĩrĩ yaku ya gũkandĩra mũtu nĩĩkarathimwo.

6 Nĩũrĩrathimagwo rĩnũkĩro-inĩ rĩa gwaku mũciĩ o na riumagarĩro-inĩ.

7 Jehova nĩarĩitũmaga thũ iria ingĩarahũka igũũkĩrĩre ihootagĩrwo mbere yaku. Irĩkũhithũkagĩra na njĩra ĩmwe, no irĩkũũragĩra na njĩra mũgwanja.

8 Jehova nĩagatũma kĩrathimo kũu makũmbĩ-inĩ maku o na ũndũ-inĩ o wothe ũngĩka na moko maku. Jehova Ngai waku nĩagakũrathimĩra bũrũri-inĩ ũcio arakũhe.

⁹ Jehova nĩagakũhaanda agütue rũrĩrĩ rwake rũtheru o ta ũrĩa aakwĩrĩire na mwĩhĩtwa, ũngĩmenyerera maathani ma Jehova Ngai waku na ũthiige na njĩra ciake.

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo nacio ndũrĩrĩ ciothe cia gũkũ thĩ nĩcikoona atĩ wĩtanĩtio na rĩtwa rĩa Jehova, nacio nĩgagwĩtigĩra.

¹¹ Jehova nĩagakũhe ũgaacĩru mũingĩ, akũgaacĩrithie ũciari-inĩ wa nda yaku, na maciaro-inĩ ma ũhiũ waku, na maciaro-inĩ ma mĩgũnda yaku, kũu bũrũri-inĩ ũrĩa erĩire maithe manyu ma tene na mwĩhĩtwa atĩ nĩagakũhe.

¹² Jehova nĩakahingũra igũrũ, o kũu kũrĩ nyũmba cia mũthiithũ wa indo iria aheanaga, nĩguo oirĩrie bũrũri waku mbura hĩndĩ yayo yakinya, na arathime wĩra wothe wa moko maku. Nĩũgakombagĩra ndũrĩrĩ nyingĩ indo, no wee ndũgakomba kuuma kũrĩ mũndũ o na ũrĩkũ.

¹³ Jehova agaagũtua wa gũtongoria, no ti wa kũrigia. Ũngĩrũmbũiya maathani ma Jehova Ngai waku marĩa ndĩrakũhe ũmũthĩ, na ũmenyerere ũmarũmĩrĩre, ũrĩkoragwo hĩndĩ ciothe ũrĩ wa mbere na ndũgatuĩka wa kũrigagia.

¹⁴ Ndũkanehũgũre mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho ũtigane na rĩathani o na rĩmwe rĩa maya ndĩrakũhe ũmũthĩ, kana ũrũmagĩrĩre ngai ingĩ na ũcitungatagĩre.

Irumi nĩ ũndũ wa Kwaga Gwathĩka

¹⁵ No rĩrĩ, ũngĩaga gwathĩkĩra Jehova Ngai waku, na wage kũrũmĩrĩra wega maathani make mothe na irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩro iria ndĩrakũhe ũmũthĩ, irumi ici ciothe nĩgagũkinyĩrĩra:

¹⁶ Nĩũkanyitwo nĩ kĩrumi ũrĩ itũũra-inĩ inene o na ũnyitwo nĩ kĩrumi ũrĩ mĩgũnda-inĩ.

¹⁷ Kĩondo gĩaku na ndĩrĩ yaku ya gũkandĩrwo mũtu nĩkanyitwo nĩ kĩrumi.

¹⁸ Ũciari wa nda yaku nĩũkanyitwo nĩ kĩrumi, o na irio cia mũgũnda waku, na mahiũ maku, ma njaũ cia ng'ombe na tũũri twa ndũũru ciaku cia mbũri.

¹⁹ Nĩũkanyitwo nĩ kĩrumi rĩnũkĩro-inĩ rĩa gwaku mũciĩ, na ũnyitwo nĩ kĩrumi ũkiomagara.

²⁰ Jehova nĩagakũrehithĩria irumi, na kĩrigiicano, na ikũũma ũndũ-inĩ ũrĩa wothe ũrĩkaga na guoko gwaku, nginya akũniine ũthire na ihenya nĩ ũndũ wa wĩhia ũrĩa wĩkĩte wa kũmũtiganĩria.

²¹ Jehova nĩagakũhũũra na mĩrimũ nginya akũniine wehere bũrũri ũrĩa ũratoonya ũwĩgwatĩre.

²² Jehova nĩagakũhũũra na mũrimũ wa kũhũrũrũka mwĩrĩ, na wa kũhiũha mwĩrĩ, na wa kũrugĩka, na agũcine na ũrugarĩ mũingĩ, na kwaga mbura, na mbaa na mbuu, maũndũ macio makũhũũre nginya makũniine.

²³ Matu marĩa marĩ igũrũ wa mũtwe waku nĩmagatuĩka gĩcango, nakuo thĩ waku gũtuĩke kĩgera.

²⁴ Jehova nĩagatũma mbura ya bũrũri waku ĩtuĩke rũkũngũ na mũtutu; ĩgaakuurĩra yumĩte igũrũ nginya ũniinwo.

²⁵ Jehova nĩagatũma ũhootwo nĩ thũ ciaku. Ũgaacihithũkĩra na njĩra ĩmwe, no ũciũrĩre na njĩra mũgwanja, na nĩ ũgaatuĩka kĩndũ kĩ magigi harĩ mothamaki mothe ma thĩ.

²⁶ Ciimba ciaku igaatuĩka irio cia nyoni ciothe cia rĩera-inĩ na cia nyamũ cia gũkũ thĩ, na gũtikagĩa mũndũ wa gũcihahũra ciũre.

27 Jehova n̄agakũhũura na mahũha marĩa ma bũrũri wa Misiri, na mĩrimũ ya ngaai, na ironda iratogota, na ũhere, na ndũkahona.

28 Jehova n̄agakũhũura na ũgũrũki na ũtumumu, na kĩrigiicano kĩa meciiria.

29 Nĩũgathiĩ ũkĩhambatagĩria kũrĩ mũthenya barigici ta mũndũ mũtumumu arĩ nduma-inĩ. Ndũkagaacĩra ũndũ-inĩ o wothe ũgeeka; mũthenya o mũthenya nĩũkahinyagĩrĩrio na ũgatunywo indo ciaku, hatarĩ mũndũ ũngĩgũteithũra.

30 Nĩ ũkaagĩa kĩrĩko na mũndũ-wa-nja gĩa kũmũhikia, no mũndũ ũngĩ nĩakamuoya akome nake. Nĩũgaka nyũmba no ndũkamĩtũura. Nĩũkahaanda mũgũnda wa mĩthabibũ no ndũkambĩrĩria gũkenera maciaro mayo.

31 Ndegwa yaku nĩngathĩnjwo ũkĩonaga na maitho maku, no ndũkamĩria. ũgaatunywo ndigiri yaku na hinya na ndĩgacookio. Ng'onda ciaku nĩikaneanwo kũrĩ thũ ciaku na gũtirĩ mũndũ ũgaaciteithũkia.

32 Aanake aku na airĩtu aku nĩmakaneanwo kũrĩ rũrĩrĩ rũngĩ, namo maitho maku mathire hinya ũkĩmacũthĩrĩria mũthenya o mũthenya, na ndũkahota gwĩka ũndũ na guoko gwaku.

33 Rũrĩrĩ ũtooĩ nĩrũkarĩa irio cia bũrũri iria ũrutĩire wĩra, na gũtirĩ kĩndũ ũkaagĩa nakĩo, tiga o kũhinyĩrĩrio gũkĩru matukũ maku mothe.

34 Maũndũ marĩa ũkoona nĩ magaatũma ũgũrũke.

35 Jehova nĩakahũura maru maku na magũrũ maku na mahũha marĩ ruo matangĩhona, namo mahunje kuuma makinya maku nginya ruototia rwa mũtwe waku.

36 Jehova nĩagagũtwara hamwe na mũthamaki ũrĩa wĩrũgamĩirie agwathage kũrĩ rũrĩrĩ ũtooĩ kana rũkamenywo nĩ maithe manyu. ũrĩ kũu nĩũkahooyaga ngai ingĩ, ngai cia mĩtĩ na cia mahiga.

37 ũgaatuĩka kĩndũ kĩ magigi, na kĩndũ gĩa gũthekererwo na kũnyararwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe kũu Jehova agaagũtwara.

38 ũkaahaanda mbegũ nyingĩ mũgũnda-inĩ no ũkaagetha o tũnini, nĩ ũndũ nĩikarĩo nĩ ngigĩ.

39 ũkaahaanda mũgũnda ya mĩthabibũ na ũmĩrĩmĩre, no ndũkanyua ndibei yayo kana ũtue thabibũ, nĩ ũndũ igunyũ nĩigacirĩa.

40 ũgaakorwo na mĩtĩ ya mĩtamaiyũ bũrũri-inĩ waku wothe, no ndũkahũthĩra maguta mayo, nĩ ũndũ ndamaiyũ nĩigaitĩka thĩ.

41 ũkaagĩa na aanake na ũgĩe na airĩtu no ndũgatũura nao, nĩ ũndũ nĩmagatahwo mathĩ ũkombo-inĩ.

42 Mĩrumbĩ ya ngigĩ nĩkegwatĩra mĩtĩ yaku yothe na ĩrĩe irio cia bũrũri waku.

43 Mũndũ wa kũngĩ ũrĩa ũtũũranagia na inyuĩ agaakĩrĩrĩria kwambatĩra igũrũ rĩaku, na we ũkĩrĩrĩrie o kũnyiiha.

44 Nĩ agagũkombagĩra nowe ndũkamũkombagĩra. Agaatuĩka wa gũtongoria nawe ũtuĩke wa kũrigia.

45 Irumi ici ciothe nĩigagũkinyĩrĩra. Nĩigathingatana nawe igũtoorie nginya ikũniine, nĩ tondũ ndwathĩkĩire Jehova Ngai waku, na ndũmenyereire maathani na irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo iria aakũheire.

46 Igaatuĩka kĩmenyithia na igegania harĩwe, o na harĩ njiaro ciaku nginya tene.

47 Tondũ ndũigana gütungatĩra Jehova Ngai waku ũrĩ na gĩkeno na ũcanjamũkĩte hĩndĩ ya ũgaacĩru,

48 tondũ ũcio ũgaatungatĩra thũ ciaku iria Jehova agaagũtũmĩra igũũkĩrĩre, ũrĩ mũhũtu na ũnyootiĩ, na ũrĩ njaga na ũrĩ mũthĩĩnĩku mũno. Nĩagagwĩkĩra icooki rĩa kĩgera ngingo nginya akũniine.

49 Jehova nĩagakũrehithĩria rũrĩrĩ ruumĩte kũraya, rũgũũkĩrĩre, kuuma ituri-inĩ cia thĩ, rũmbũkĩte o ta nderi, rũrĩrĩ ũtangĩmenya rwario rwa ruo,

50 rũrĩrĩ rwa gwĩtigĩrwo, rũtangĩtĩia andũ akũrũ kana rũiguĩre andũ ethĩ tha.

51 Nĩmakarĩa njaũ cia mahiũ maku, na marĩe maciaro ma bũrũri waku nginya makũniine. Matigagũtigĩria ngano, kana ndibei ya mũhahano, kana maguta, o na kana magũtigĩre njaũ o na ĩmwe ya ndũũru cia ng'ombe ciaku kana tũũri twa rũũru rwa mbũri ciaku, nginya ũthĩĩnĩke biũ.

52 Nĩmakarigiicĩria matũũra mothe manene guothe bũrũri-inĩ waku, o nginya thingo icio ndaihu ciakitwo na hinya na wĩhokete imomoke. Nĩmakarigiicĩria matũũra manene mothe marĩa marĩ bũrũri-inĩ ũrĩa Jehova Ngai waku egũkũhe.

53 Tondũ wa thĩina ũrĩa ũkaareherwo nĩ thũ yaku hĩndĩ ya kũrigiicĩrio, nĩ ũkaarĩa maciaro ma nda, ũrĩe nyama cia ariũ na airĩtu arĩa Jehova Ngai waku akũheete.

54 O na mũndũ ũrĩa mũhooreri mũno na ũrĩ tha gatagatĩ-inĩ kanyu ndakaiguĩra mũrũ wa nyina tha, kana mũtumia wake ũrĩa endete, kana ciana ciake iria itigaire,

55 na ndarĩ mũndũ o na ũmwe wao akaahe nyama cia ciana ciake icio araarĩa. Icio nocio kĩndũ kĩrĩa agaakorwo atigĩtie nĩ ũndũ wa thĩina ũrĩa thũ yaku ĩgaakũrehere hĩndĩ ĩrĩa ĩkaarigiicĩria matũũra maku manene mothe.

56 Mũndũ-wa-nja ũrĩa mũhooreri mũno na ũrĩ tha gatagatĩ-inĩ kanyu, ũcio ũrĩ tha mũno na mũhooreri nginya ndangĩũmĩrĩria kũhutia thĩ na ikinya rĩake, nĩakaima mũthuuriwe ũrĩa endete, na mũriũ kana mwarĩ,

57 njogu ĩrĩa yumĩte nda yake na ciana iria agaciara. Nĩgũkorwo no ende gũcirĩa na hito hĩndĩ ĩyo ya kũrigiicĩrio na ya thĩina ũrĩa thũ ciaku ĩgaakũrehere kũu matũũra-inĩ manene manyu.

58 Ũngĩaga kũrũmĩrĩra wega ciugo ciothe cia watho ũyũ, iria ciandĩkitwo ibuku-inĩ rĩrĩ, na wage gũtũia rĩtwa rĩrĩ rĩrĩ riiri na rĩa gwĩtigĩrwo, rĩa Jehova Ngai waku,

59 Jehova nĩagakũrehithĩria mũthiro ya kũmakania, wee na njiaro ciaku, na thĩina mũnene na wa ihinda iriara, o na mũrimũ mũũru na ya gũikara mũno.

60 Nĩagakũrehithĩria mũrimũ yothe ya bũrũri wa Misiri ĩrĩa wetigĩrĩte, nayo nĩgagwĩgwatĩrĩa.

61 O na ningĩ Jehova nĩagakũrehithĩria mũrimũ ya mũthemba yothe o na mathĩina marĩa matarĩ maandĩke Ibuku-inĩ rĩrĩ rĩa Watho, nginya ũniinwo.

62 Inyuĩ mwarĩ aingĩ ta njata cia igũrũ, mũgaatigara o andũ anini mũgĩtarwo, nĩ ũndũ wa kwaga gwathĩkĩra Jehova Ngai wanyu.

63 O ta ũrĩa Jehova aakeneire kũmũgaacĩrithia na kũmũingĩhia, noguo agaakena akĩmũharagania na akĩmũniina. Nĩmũkamunywo mweherio bũrũri ũrĩa mũrathiĩ mũwĩgwatĩre.

64 Ningĩ Jehova nĩagakũhurunja ndũrĩrĩ-inĩ ciothe, kuuma gĩturi kĩmwe gĩa thĩ nginya kĩrĩa kĩngĩ. ũrĩ kũu ũkaahooyaga ngai ingĩ, ngai cia mũtĩ na cia mahiga, iria wee o na maithe manyu mũtooĩ.

⁶⁵ Ūrĩ gatagatĩ-inĩ ka ndūrĩrĩ icio ndũkoona ūndũ mweya, kana wone handũ ha kũhurũkia ikinya rĩa kũgũrũ gwaku. Mũrĩ kũu Jehova nĩagatũma ūtangĩke meciiria na maitho mage kuona, o na ūrwo nĩ hinya.

⁶⁶ Ūgaatũũra na wagagu, ūiyũrĩtwo nĩ guoya ūtukũ na mũthenya, ūtarĩ na ma ya ūtũũro waku.

⁶⁷ Rũciinĩ ūkoiga atĩrĩ, “Naarĩ korwo nĩ hwaĩ-inĩ!” Naguo hwaĩ-inĩ ūkoiga atĩrĩ, “Naarĩ korwo nĩ rũciinĩ!” Tondũ wa kĩmakanĩa kĩrĩa gĩgaakorwo kĩmũiyũrĩte ngoro cianyu, na maũndũ marĩa maitho manyu makeyona.

⁶⁸ Jehova akaamũcookia bũrũri wa Misiri na meeri, rũgendo rũrĩa ndoigire mũtikanarũthĩ rĩngĩ. Mũrĩ kũu nĩkuo mũkeneana mũgũrwo nĩ thũ cianyu, mũrĩ ngombo cia arũme na cia andũ-a-nja, no gũtirĩ mũndũ ūkaamũgũra.

29

Kwerũhio gwa Kĩrĩkanĩro

¹ Ici nĩcio ciugo cia kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova aathire Musa arĩkanĩre na andũ a Isiraeli kũu Moabi, hamwe na kĩrĩkanĩro kĩrĩa aarĩkanĩre nao marĩ Horebu.

² Musa nĩetire andũ a Isiraeli othe, akĩmeera atĩrĩ:

Maitho manyu nĩmeyoneire ūrĩa wothe Jehova eekire Firaũni kũu bũrũri wa Misiri, na ūrĩa eekire anene ake othe na bũrũri wake wothe.

³ Nĩmweyoneire na maitho manyu magerio macio manene, o na ciana na maũndũ manene ma kũgegania.

⁴ No nginya ūmũthĩ Jehova ndamũheete meciiria marĩ na ūmenyo, kana maitho me kuona, kana matũ me kũigua.

⁵ Ihinda rĩu rĩa mũaka mũrongo ĩna ndamũtongoririe werũ-inĩ, nguo cianyu itiigana gũtuĩka, o na kana iraatũ iria ciarĩ magũrũ manyu igĩtarũka.

⁶ Mũtiigana kũrĩa irio, kana mũkĩnyua ndibei kana kĩndũ kĩngĩ o gĩothe kĩgagatu. Ndeekire ūndũ ūcio nĩgeetha mũmenye atĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

⁷ Rĩrĩa mwakinyire gũkũ, Sihoni mũthamaki wa Heshiboni, na Ogu mũthamaki wa Bashani nĩmookire kũhũũrana na ithuĩ, no nĩtwamatooririe.

⁸ Nĩtwegwatiire bũrũri wao na tũkĩũheana ūtuĩke igai rĩa andũ a mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase.

⁹ Rũmĩrĩrai wega ciugo cia kĩrĩkanĩro gĩkĩ, nĩguo mũgaacĩre maũndũ-inĩ mothe marĩa mũrĩkaga.

¹⁰ Inyuĩ inyothe mũrũgamĩte ūmũthĩ mbere ya Jehova Ngai wanyu, na atongoria anyu, na atongoria a mũhĩrĩga yanyu, na athuuri anyu, na anene anyu, na arũme arĩa angĩ othe a Isiraeli,

¹¹ hamwe na ciana cianyu, na atumia anyu, na andũ a kũngĩ arĩa matũũraga kambĩ-inĩ cianyu, arĩa mamunagĩra ngũ na makamũtahĩra maaĩ.

¹² Mũrũgamĩte haha nĩguo mũgĩe na kĩrĩkanĩro na Jehova Ngai wanyu, kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova ekũgĩa na inyuĩ ūmũthĩ, na akĩhũũre mũhũũri na ūndũ wa mwĩhĩtwa,

¹³ na agĩkĩre hinya kũna atĩ mũrĩ andũ ake ūmũthĩ, na atĩ atuĩke Ngai wanyu, o ta ūrĩa aamwĩrĩre, na ningĩ o ta ūrĩa eehĩtire kũrĩ maithe manyu Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu.

- 14 Ndirathondeka kīrīkanīro gīkī na mwīhītwa na inyuī inyuiki,
 15 o inyuī mūrūgamīte haha na ithuī ūmūthī mbere ya Jehova Ngai witū, no nī hamwe na arīa matarī haha ūmūthī.
 16 Inyuī ene nīmūū ūrīa twatūūraga būrūri wa Misiri na ūrīa twatuīkanīrie mabūrūri-inī tūgīūka gūkū.
 17 Gatagatī-inī kao nīmuonire mīhianano yao īrī thaahu, na ngai cia kūhooywo cia mītī na cia mahiga, na cia betha na cia thahabu.
 18 Menyererai wega hatigakorwo mūdū mūrūme kana mūdū-wa-nja, kana andū a nyūmba īmwe kana mūhīrīga gatagatī-inī kanyu ūmūthī, ūngīgīa na ngoro ya kūhutatīra Jehova Ngai witū athīi akahooe ngai cia ndūrīrī icio; menyererai wega gūtīkagīe mūri mūrūrū gatagatī kanyu ūngīciara maciaro marūrū ta nyongo.
 19 Rīrīa mūdū ta ūcio aigua ciugo cia mwīhītwa ūyū, eītagīria kīrathimo, na nī ūndū ūcio ageciiria atīrī, “Ndikona ūgwati o na ingīkīrīria gūthī na njīra yakwa mwene.” Ūndū ūcio nīūkarehe mwanangīko būrūri ūrīa ūrī maaī, o na ūrīa mūng’aru.
 20 Jehova ndarī hīndī akenda kūmūrekerā; marakara make na kīyo gīake nīīkarīrīmbūkīra mūdū ūcio. Irumi ciothe iria ciandīkītwo ibuku-inī rīrīrī nīīkamūkinyīrīra, nake Jehova nīakahuura rīitwa rīake rīehere gūkū thī.
 21 Jehova nīakamwamūra kuuma mīhīrīga-inī yothe ya Isiraēli, anyiitwo nī mwanangīko, kūringana na irumi ciothe cia kīrīkanīro kīrīa kīandīke thīnī wa Ibuku rīrīrī rīa Watho.
 22 Ciana cianyu iria ikaamūrūmīrīra njiaro-inī iria igooka thuutha, o na ageni arīa magooka moimīte mabūrūri ma kūraya nīmakona mathīna marīa makorete būrūri o na mīrimū īrīa Jehova ahūūrīte būrūri nayo.
 23 Būrūri wothe ūgaatuīka kūdū gūtangīkūra kīndū, kūiyūrīte cumbī na ūbiriti, gūtīrī kīndū gīkahaandwo na gūtīrī rīya rīgaakūra kuo, kana kīndū kīmere kuo. Gūkahaana ta mwanangīko wa matūūra ma Sodomu na Gomora, na Adima o na Zeboimu, marīa Jehova aaharaganīrie arī na marakara mahiū.
 24 Ndūrīrī ciothe ikooria atīrī, “Nī kīi gītūmīte Jehova eke būrūri ūyū ūguo? Marakara maya mahiū ūū, nī ma kī?”
 25 Narīo icookio rīgaakorwo rīrī atīrī, “Nī tondū andū aya nīmatiganīrie kīrīkanīro kīa Jehova, Ngai wa maithe mao, kīrīkanīro kīrīa aagīre nao rīrīa aamarutire būrūri wa Misiri.
 26 Nīmamwehereire magīthīi kūhooya ngai ingī na magīciinamīrīra, ngai matoōi, na ngai Jehova ataamaheete.
 27 Nī ūndū ūcio marakara ma Jehova makīrīrīmbūkīra būrūri ūyū, akīūkinyīria irumi iria ciothe ciandīkītwo ibuku-inī rīrīrī.
 28 Ningī Jehova, arī na marakara mahiū na mang’ūrī manene, nīamamunyire kuuma būrūri wao akīmaikia būrūri ūngī, ta ūrīa gūtariī rīu.”
 29 Maūdū ma hito nī ma Jehova Ngai witū, no maūdū marīa maguūrie nī maitū na ciana ciitū nginya tene, nīguo tūrūmagīrīre ciugo ciothe cia watho ūyū.

30

Ūgaacīru Thuutha wa Gũcookerera Jehova

- 1 Rīrīa irathimo na irumi ici ciothe njigīte mbere yaku igaagūkinyīrīra, nawe ūciamūkīre ngoro-inī yaku kūrīa guothe Jehova Ngai waku agaakūhurunjīra ndūrīrī-inī,

² na rĩrĩa wee mwene na ciana ciaku ũgaacookerera Jehova Ngai waku na ũmwathĩkĩre na ngoro yaku yothe na muoyo waku wothe, kũringana na ũrĩa wothe ngũgwatha ũmũthĩ-rĩ,

³ hĩndĩ ĩyo Jehova Ngai waku nĩagagũcookereria irathimo ciaku na akũiguĩre tha, na nĩagagũcookanĩrĩria rĩngĩ, akũrute ndũrĩrĩ-inĩ ciothe kũrĩa aakũhurunjĩre.

⁴ O na ũngĩgaakorwo ũthaamĩrio bũrũri ũrĩa ũrĩ kũraya mũno gũkũ thĩ, Jehova Ngai waku nĩagagũcookanĩrĩria, akũrute kuo agũcookie bũrũri-inĩ waku.

⁵ Nĩagagũcookia bũrũri ũrĩa warĩ wa maithe maku, na we nĩũkawĩgwatĩra. Nĩagatũma ũgaacĩre na ũingĩhe gũkĩra maithe maku.

⁶ Jehova Ngai waku nĩakarũithia ngoro yaku na arũithie ngoro cia njiaro ciaku, nĩgeetha ũmwendage na ngoro yaku yothe na muoyo waku wothe, nĩguo ũtũũre muoyo.

⁷ Jehova Ngai waku nĩagakinyĩria irumi ici ciothe kũrĩ thũ ciaku iria igũthũire na ikũnyariiraga.

⁸ Nĩũgacooka gwathĩkĩra Jehova rĩngĩ, na ũrũmĩrĩre maathani make, o maya ndĩrakũhe ũmũthĩ.

⁹ Hĩndĩ ĩyo Jehova Ngai waku nĩagatũma ũtheereme mũno wĩra-inĩ wothe wa moko maku na maciaro-inĩ ma nda yaku, o na njaũ cia mahiũ maku na maciaro ma mĩgũnda yaku. Jehova nĩagakena rĩngĩ nĩ ũndũ waku, na atũme ũgaacĩre, o ta ũrĩa aakenire nĩ ũndũ wa maithe maku,

¹⁰ ũngĩgaathĩkĩra Jehova Ngai waku, na ũmenyagĩrĩre maathani make na irĩra cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo ũrĩa wandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩrĩ rĩa Watho, na ũcookerere Jehova Ngai waku na ngoro yaku yothe na muoyo waku wothe.

Kũheo Gũthuura Muoyo kana Gĩkuũ

¹¹ Na rĩrĩ, ũrĩa ndĩragwatha ũmũthĩ ti ũndũ ũrĩ hinya, ũngĩkũrema, kana ũndũ ũtangĩhota gwĩka.

¹² Ndũrĩ igũrũ matu-inĩ, atĩ no ũrie atĩrĩ, “Nũũ ũkwambata igũrũ, aũgĩre atũrehere, na awanĩrĩre kũrĩ ithuĩ nĩguo tũwathĩkĩre?”

¹³ O na ndũrĩ mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria, atĩ no ũrie atĩrĩ, “Nũũ ũkũringa iria, aũgĩre atũrehere, na awanĩrĩre kũrĩ ithuĩ nĩguo tũwathĩkĩre?”

¹⁴ Aca, ti ũguo, kiugo kĩrĩ hakuhĩ mũno nawe; kĩrĩ o kanua-inĩ gaku na ngoro-inĩ yaku, nĩguo ũgĩathĩkĩre.

¹⁵ Atĩrĩrĩ, ũmũthĩ ũyũ nĩndaiga ũhoru wa gũtũũra muoyo na wa ũgaacĩru mbere yaku, o na wa gĩkuũ na wa mwanangĩko.

¹⁶ Nĩgũkorwo ndagwatha ũmũthĩ wendage Jehova Ngai waku, na ũthiige na njĩra ciake, na ũmenyagĩrĩre maathani make, na irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho; hĩndĩ ĩyo nĩũgatũũra muoyo na ũingĩhe, nake Jehova Ngai waku nĩagakũrathima ũrĩ bũrũri-inĩ ũrĩa ũratoonya ũwĩgwatĩre.

¹⁷ No ngoro yaku ĩngĩkagarũrũka wage gwathĩka, na ũguucĩrĩrio, ũinamĩrĩre ngai ingĩ ũcihooe,

¹⁸ ngũkwĩra na ma ũmũthĩ atĩ no ũkaaniinwo. Ndũgatũũra matukũ maingĩ bũrũri-inĩ ũrĩa ũraringa Rũũĩ rwa Jorodani ũũtoonye na ũwĩgwatĩre.

¹⁹ ũmũthĩ ndeeta igũrũ na thĩ ituĩke aira atĩ nĩnjigĩte mbere yaku ũhoru wa gũtũũra muoyo na wa gĩkuũ, na wa irathimo na wa irumi. Na rĩrĩ, thuura muoyo, nĩguo wee na ciana ciaku mũtũũre muoyo,

²⁰ na nĩguo mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũthikagĩrĩrie mũgambo wake, na mũnyitane nake. Nĩgũkorwo Jehova nĩwe muoyo waku, na nĩagakũhe mũaka mũingĩ ya gũtũũra bũrũri-inĩ ũrĩa eehĩtire atĩ nĩakaũhe maithe maku, nĩo Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu.

31

Joshua Gücooka Ithenya rĩa Musa

¹ Nake Musa akiumagara agĩthĩ akĩarĩria andũ othe a Isiraeli na ciugo ici akĩmeera atĩrĩ,

² “Rĩu ndĩ na ũkũrũ wa mũaka igana na mũrongo iĩrĩ, na ndingĩhota kũmũtongoria rĩngĩ. Jehova nĩanjĩrĩte atĩrĩ, ‘Wee ndũkũringa Rũũ rwa Jorodani.’

³ Jehova Ngai wanyu we mwene nĩakaringa arĩ mbere yanyu. Nĩakaniina ndũrĩrĩ icio mbere yanyu na inyuĩ nĩmũkegwatĩra bũrũri wacio. Joshua o nake nĩakaringa arĩ mbere yanyu ta ũrĩa Jehova oigire.

⁴ Nake Jehova nĩakameka o ta ũrĩa eekire Sihoni na Ogu, athamaki a Aamori, arĩa aaniinire hamwe na bũrũri wao.

⁵ Jehova nĩakamaneana kũrĩ inyuĩ, na inyuĩ no nginya mũkaameeka ũrĩa wothe ndĩmwathĩte.

⁶ Gĩai na hinya na mũũmĩrĩrie. Mũtigetigĩre kana mũmake nĩ ũndũ wao, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩ egũthĩ hamwe na inyuĩ; ndakamũtiga kana amũtirike.”

⁷ Nake Musa agĩta Joshua, akĩmwĩra arĩ mbere ya andũ othe a Isiraeli atĩrĩ, “Gĩa na hinya, nĩgũkorwo no nginya ũthĩ na andũ aya bũrũri-inĩ ũrĩa Jehova eehĩtire kũrĩ maithe mao ma tene atĩ nĩakamahe, nawe no nginya ũkaaũganyania gatagatĩ-inĩ kao, ũtuĩke igai rĩao.

⁸ Jehova mwene nĩegũthĩ mbere yaku na nĩarĩkoragwo hamwe na we; ndarĩ hĩndĩ agaagũtiga kana agũtirike. Ndũkanetigĩre, o na kana ũkue ngoro.”

Gũthoma Watho

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩandĩka watho ũcio, agĩcooka akĩũnengera athĩnjĩri-Ngai, ariũ a Lawi, arĩa maakuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, o na akĩũnengera athuuri othe a Isiraeli.

¹⁰ Ningĩ Musa akĩmaatha akĩmeera atĩrĩ, “O mũthia-inĩ wa mũaka mũgwanja, mwaka-inĩ ũrĩa ũtuĩtwo wa kũrekanĩra mathiirĩ, hĩndĩ ya Gĩathĩ gĩa Ithũnũ-rĩ,

¹¹ nĩrĩo andũ othe a Isiraeli mariumagĩra mbere ya Jehova Ngai wanyu handũ harĩa we mwene agaathuura, nĩmũrĩmathomagĩra watho ũyũ mũrĩ mbere yao makĩguaga.

¹² Cookanagĩrĩria andũ othe hamwe: arũme, na andũ-a-nja, na ciana, na andũ a kũngĩ arĩa matũũraga matũũra-inĩ manyu,* nĩgeetha mathikĩrĩrie na merute gwĩtigĩra Jehova Ngai wanyu, na marũmagĩrĩre ciugo cia watho ũyũ.

¹³ Ciana ciao iria itooĩ watho ũyũ, no nginya ciũigue, na ciĩrute gwĩtigĩra Jehova Ngai wanyu rĩrĩa rĩothe mũgũtũũra bũrũri ũcio mũraringa Rũũ rwa Jorodani mũthĩ mũkawĩgwatĩre.”

Ūrathi wa Ūremi wa Isiraeli

¹⁴ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, mũthenya wa gũkua gwaku ũrĩ hakuhĩ. Īta Joshua mũũke nake na mũrũgame Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo,

* **31:12** Atumia na ciana nĩmetĩkĩrĩtio gũthĩ gũthikĩrĩria watho ũgĩthomwo.

nĩho ngũnengerera Joshua wĩra.” Nĩ ũndũ ũcio Musa na Joshua magĩũka makĩrũgama Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo.

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Jehova akiumĩra Hema-inĩ ĩyo arĩ thĩinĩ wa gĩtugĩ gĩa itu, nariĩo itu rĩu rĩkĩrũgama itoonyero-inĩ rĩa Hema.

¹⁶ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Wee nĩũkũhurũka hamwe na maithe maku, nao andũ aya ihinda rĩtarĩ kũraiho nĩmekũhũũra ũmaraya na ngai cia kũngĩ cia bũrũri ũrĩa mũratoonya. Nĩmakandirika na mathũkie kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaathondekete nao.

¹⁷ Mũthenya ũcio nĩngamarakarĩra na ndĩmatirike; nĩngamahitha ũthiũ wakwa, nao nĩmakaniinwo. Nĩmagakorwo nĩ mĩanangĩko mĩingĩ na moritũ maingĩ, nao mũthenya ũcio nĩ makooria atĩrĩ, ‘Githĩ mĩanangĩko ĩno ndĩtũkorete nĩ ũndũ Ngai ndakoretwo hamwe na ithuĩ?’

¹⁸ Na hatarĩ nganja nĩngamahitha ũthiũ wakwa mũthenya ũcio, nĩ ũndũ wa waganu wao wothe wa gũcookerera ngai ingĩ.

¹⁹ “No rĩrĩ, wĩyandĩkĩre rwĩmbo rũrũ, na ũrũrute andũ a Isiraeli, na ũreke marũine, nĩguo rũtuĩke ũira wakwa wa kũmookĩrĩra.

²⁰ Ndaarĩkia kũmatoonya bũrũri ũcio ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, bũrũri ũcio nderĩire maithe mao ma tene, na rĩrĩa makaarĩa na mahũũne na matheereme, nĩmakagarũrũkĩra ngai ingĩ macihooe, maamene na mathũkie kĩrĩkanĩro gĩakwa.

²¹ Na rĩrĩa mĩanangĩko mĩingĩ na moritũ maingĩ makaamakora, rwĩmbo rũrũ nĩrũgatuĩka ũira wa kũmookĩrĩra, nĩ ũndũ njiaro ciao itikariganĩrwo nĩruo. Nĩnjũũĩ ũrĩa maciirĩire gwĩka, o na itarĩ ndĩramatoonya bũrũri ũrĩa ndaamerĩire na mwĩhĩtwa.”

²² Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩandĩka rwĩmbo rũu o mũthenya ũcio, na akĩrũruta andũ a Isiraeli.

²³ Jehova nĩaheire Joshua mũrũ wa Nuni rĩathani rĩrĩ: “Gĩa na hinya na ũũmĩrĩrie, nĩgũkorwo nĩwe ũgũkinyia andũ a Isiraeli bũrũri ũrĩa ndamerĩire na mwĩhĩtwa, na Nĩ mwene nĩngũkorwo ndĩ hamwe nawe.”

²⁴ Thuutha wa Musa kũrĩkia kwandĩka ciugo cia watho ũcio ibuku-inĩ kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia,

²⁵ nĩaheire Alawii arĩa maakuuaga ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova watho ũyũ,

²⁶ akĩmeera atĩrĩ, “Oyai Ibuku rĩrĩ rĩa Watho mũrĩige mwena-inĩ wa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wanyu. Rĩgũtũũra hau rĩrĩ ũira wa kũmũũkagĩrĩra.

²⁷ Nĩgũkorwo nĩnjũũĩ ũrĩa mũrĩ aremi na mũkoomia ngingo. Angĩkorwo mũkoretwo mũremeire Jehova ndĩ muoyo na ndĩ hamwe na inyuĩ-rĩ, mũgaakĩrĩrĩria kũrema atĩa ndakua!

²⁸ Cookanĩrĩriai athuuri othe a mĩhĩrĩga yanyu, na anene anyu othe mbere yakwa, nĩgeetha njarie ciugo ici makĩĩguagĩra, na njĩte igũrũ na thĩ irute ũira wa kũmookĩrĩra.

²⁹ Nĩgũkorwo nĩnjũũĩ ndaarĩkia gũkua inyuĩ nĩ mũgethũkia biũ, na mũgarũrũke mũtĩge gũthiĩ na njĩra ĩrĩa ndĩmwathĩte. Matukũ marĩa magooka mwanangĩko nĩũkamũkora, nĩ ũndũ nĩmũgeeka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, mũtũme arakario nĩ kĩrĩa mũthondekete na moko manyu.”

Rwĩmbo rwa Musa

³⁰ Nake Musa agĩcookera ciugo ici cia rwĩmbo rũrũ kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, akĩiguagwo nĩ kũngano gĩothe gĩa Isiraeli:

32

- 1 Ta thikĩrĩria, wee igũrũ, ngũhe ũhoru;
o na we thĩ-rĩ, ta igua ciugo cia kanua gakwa.
- 2 Reke ũrutani wakwa uure ta mbura,
nacio ciugo ciakwa igwe ta ime,
ituĩke ta rũthuthuũ rũkiurĩra nyeki ya mũmerano,
o na ituĩke ta mbura nyingĩ ikiurĩra mũmera mũithĩ.
- 3 Nĩngũhunjia ũhoru wa Rĩitwa rĩa Jehova.
Hĩ, kĩgoocci ũnene wa Ngai witũ!
- 4 We nĩwe Rwaro rwa Ihiga, mawĩra make nĩ makinyanĩru,
nacio njĩra ciake ciothe nĩ cia kĩhooto.
Nĩ Ngai mwĩhokeku na ndahĩtagia,
nĩ mũrũngĩrĩru, na nĩ wa kĩhooto.
- 5 Nĩmethaahĩtie harĩ we;
ũndũ wa thoni nĩ atĩ ti ciana ciake rĩngĩ,
no nĩ rũciaro rũremi na rwaganu.
- 6 Ũũ nĩguo mũngĩrĩha wega wa Jehova,
inyuĩ andũ aya akĩigu na mwagĩte ũũgĩ?
Githĩ tiwe Ithe wanyu, o we Mũmbi wanyu,
ũrĩa wamũmbire na agĩtũma mwĩhaande wega?
- 7 Ririkana matukũ ma tene;
wĩciirie ũhoru wa njiaro iria ihĩtũkĩte.
Ũria thoguo na nĩegũkwĩra,
O na athuuri anyu na nĩmegũgũtaarĩria.
- 8 Rĩrĩa Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno aaheire ndũrĩrĩ igai rĩacio,
rĩrĩa aagayanirie iruka ciothe cia andũ,
nĩekĩrĩire andũ othe mũhaka,
kũringana na mũigana wa ariũ a Isiraeli.
- 9 Nĩ gũkorwo igai rĩa Jehova nĩ andũ ake,
Jakubu nĩwe igai rĩake rĩrĩa eegaĩre.
- 10 Aamuonire arĩ kũndũ werũ-inĩ,
werũ ũtarĩ kĩndũ, ũgambagwo nĩ nyamũ.
Nake akĩmũgitĩra na akĩmũmenyerera;
aamũrangagĩra o ta kĩũma kĩa riitho rĩake,
- 11 o ta ũrĩa nderi yarahũraga tũcui twayo gĩtara-inĩ kĩaayo,
ĩkareera igũrũ rĩa tũcui twayo,
ĩtambũrũkĩtie mathagu mayo nĩguo ituo,
na ĩgatũkuua mathagu-inĩ mayo.
- 12 Jehova o we wiki nĩwe wamũtongoririe;
gũtiarĩ ngai ng'eni yarĩ hamwe nake.
- 13 Atũmire ahaice kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru bũrũri-inĩ,
na akĩmũhũũnia na matunda ma mũgũnda.
Nĩamũheire ũũkĩ uumĩte ihiga-inĩ,
na akĩmũhe maguta moimĩte ihiga-inĩ rĩa nyaigĩ;
- 14 akĩmũhe ngorono na iria kuuma ndũũru-inĩ cia ng'ombe,
na cia mbũri na tũtũrũme tũnoru.
o na mbũri na ndũrũme iria njega mũno cia Bashani,

na ngano írĩa njega mũno.
Nĩwanyuire thakame írĩ mũhũyũ ya thabibũ, nĩyo ndibei yacio.

- 15 Jeshuruni nake aanorire, agĩikia haati;
aahũũnire, agĩtunguha, na agĩkenga mwĩrĩ.
Agĩgĩtigana na Ngai ũrĩa wamũmbire,
na akĩrega Rwaro rwa Ihiga, o ruo Mũhonokia wake.
- 16 Nĩmatũmire aigue ũiru nĩ ũndũ wa ngai icio ciao ng'eni,
na makĩmũrakaria na mĩhianano yao írĩ magigi.
- 17 Nĩmarutĩire ndaimono magongona, iria itarĩ Ngai:
ngai iria matooi,
ngai iria ceyumĩrĩtie o ica-ikuhĩ,
ngai iria iteetigĩrĩtwo nĩ maithe manyu.
- 18 Nĩwatiganĩirie Rwaro rwa Ihiga, rũrĩa rwagũciarire;
ũkĩrganĩrwo nĩ Mũrungu ũrĩa wagũciarire.
- 19 Jehova nĩonire ũndũ ũcio
nake akĩmarega nĩ ũndũ nĩarakarĩtio nĩ ariũ ake na airĩtu ake.
- 20 Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩngũmahitha ũthiũ wakwa,
nyone ũrĩa marigĩrĩrio mao magaakorwo matariĩ;
nĩgũkorwo nĩ rũciaro rũremi,
ciana itaangĩhoheka.
- 21 Manjiguithirie ũiru nĩ ũndũ wa ngai itarĩ bata,
na makĩndakaria na ngai ciao itarĩ kĩene.
Ngaamaiguithia ũiru na rũrĩrĩ hatarĩ;
ngaatũma marakario nĩ rũrĩrĩ rũtarĩ na ũmenyo.
- 22 Nĩ gũkorwo mwaki nĩwakĩtio nĩ mang'ũrĩ makwa,
ũrĩa wakanaga ũgakinya mũhuro wa kwa ngoma.
Nĩũkaniina thĩ na magetha mayo,
na ũmundie itina cia irĩma mwaki.
- 23 “Nĩngamombĩrĩra mĩtino
na mĩguĩ yakwa ndĩmĩhũthĩre ngĩmahũũra nayo.
- 24 Nĩngamarehithĩria ng'aragu ya kũmahinyaria,
ndĩmarehithĩrie gĩthĩna gĩa kũmaniina na mũthiro wa kũmooraga;
Ngaamarehithĩria nyamũ cia gĩthaka irĩ magego moogĩ,
ndĩmarehithĩrie ũrũrũ wa ndũira iria inyororokaga rũkũngũ-inĩ.
- 25 Rũhiũ rwa njora nĩrũkaniina ciana ciao njĩra-inĩ ya itũũra;
kĩmako gĩkaamaiyũra marĩ kwao mĩciĩ.
Aanake na airĩtu nĩmagathira,
o hamwe na ngenge, na andũ arĩa marĩ na mbuĩ.
- 26 Ndoigire nĩngamaharagania,
na tharie kũririkanwo kwao kuuma kũrĩ andũ,
27 no nĩndetigĩrire kĩnyararo gĩa thũ,
nĩguo mũmuku ndakaage gũtaũkĩrwo,
oige atĩrĩ, ‘Guoko gwitũ nĩgũtooranĩtie;
Jehova tiwe wĩkĩte ũũ wothe.’ ”
- 28 Nĩ rũrĩrĩ rũteciiragia,
matirĩ na gũkũũrana thĩinĩ wao.
- 29 Naarĩ korwo maarĩ oogĩ mahote kũmenya ũguo
na makũũrane ũrĩa ũhoro wao wa kũrigĩrĩria ũgaakorwo ũtariĩ!

30 Mündũ ũmwe angĩhota atĩa güteng'eria andũ ngiri,
kana andũ eerĩ matũme andũ ngiri ikũmi moore,
tiga makorirwo meendetio nĩ Rwaro rwa Ihiga,
tiga Jehova akorirwo amatiganĩrie?

31 Nĩ gũkorwo ihiga rĩao rĩtihaana ta Rwaro rwa Ihiga riitũ,
o ta ũrĩa o na thũ ciitũ ciũ.

32 Mũthabibũ wao uumĩte mũthabibũ-inĩ wa Sodomu,
na ũkoima mĩgũnda-inĩ ya Gomora.

Thabibũ ciayo ciyũrite thumu,
nacio ikũmba ciacio ikarũra.

33 Ndibei yacio nĩ ũrũrũ wa nduĩra,
o guo thumu ũrĩa mũũru mũno wa nduĩra.

34 “Githĩ ndikoretwo njigĩte ũndũ ũyũ wega
ngaikara ndĩumenyereire mũthiithũ-inĩ wakwa?

35 Kũrĩhanĩria nĩ gwakwa; nĩ nĩ ngaarĩhanĩria.
Ihinda rĩakinya, kũgũrũ kwao nĩ gũgaatenderũka;
mũthenya wao wa mwanangĩko ũrĩ hakuhĩ,
naguo mũtino wao ũhiuhĩte ũmakore.”

36 Jehova nĩagaciirithia andũ ake,
na aigũire ndungata ciake tha,
rĩrĩa akoona nĩmathirĩtwo nĩ hinya,
na gũtirĩ o na ũmwe wao ũtigarĩte, arĩ ngombo kana atarĩ ngombo.

37 Nake nĩ akoiga atĩrĩ, “Rĩu ngai ciao ikĩrĩ ha,
ihiga rĩu meehithaga harĩ rĩo,

38 ngai iria ciarĩaga maguta ma magongona mao,
na ikanyua ndibei ya indo iria ciarutagwo cia kũnyuuo?

Reke cigĩũkĩre imũteithie!
Reke imũhe kĩngitio!

39 “Rĩu menyai atĩ nĩ mwene nĩ nĩ Ngai!
Gũtirĩ ngai ũngĩ tiga nĩ.

Nĩ nĩ njũraganaga na nĩ ndũũranagia muoyo,
nĩndiihanĩtie na nĩngũhonia,
na gũtirĩ o na ũmwe ũngĩhonokania kuuma guoko-inĩ gwakwa.

40 Nguoya guoko gwakwa na igũrũ njuge atĩrĩ:
O ta ũrĩa ndũũraga muoyo nginya tene,

41 rĩrĩa ngaanoora rũhiũ rwakwa rwa njora rũkahenia
na ndĩrũnyiite na guoko gwakwa ngĩtua ciira,
nĩngerĩhĩria kũrĩ thũ ciakwa,
na ndĩrĩhĩrie kũrĩ arĩa maathũire.

42 Nĩngatũma mĩguĩ yakwa ĩnyue thakame ĩrĩo,
Naruo rũhiũ rwakwa rwa njora rũrĩage nyama:
ĩyo nĩ thakame ya arĩa moragĩtwo na arĩa matahĩtwo,
na mĩtwe ya atongoria a thũ.”

43 Inyuĩ ndũrĩrĩ, kenai hamwe na andũ ake,
nĩgũkorwo nĩakarĩhanĩria thakame ya ndungata ciake;
acirĩhĩrie harĩ thũ ciake,
na ahoroherie bũrũri wake, o na andũ ake.

⁴⁴ Musa nĩmookire na Joshua mũrũ wa Nuni, na makĩaria ciugo ciothe cia rwĩmbo rũrũ andũ makĩiguaga.

⁴⁵ Rĩrĩa Musa aarĩkirie kũhe andũ a Isiraeli ũhoro ũcio,

⁴⁶ akĩmeera atĩrĩ, “Ciugo ici ciothe ndaamwĩra ũmũthĩ itarĩ na itherũ, rekei ciikare ngoro-inĩ cianyu, nĩgeetha mũgaatha ciana cianyu gwachĩkĩra wega ciugo icio ciothe cia watho ũyũ.

⁴⁷ To ciugo o ũguo harĩ inyuĩ, no nĩcio muoyo wanyu. Nĩigatũma mũtũre matukĩ maingĩ bũrũri ũrĩa mũraringa Rũũ rwa Jorodani mũkawĩgwatĩre.”

Musa Gũkuĩra Kĩrĩma-inĩ kĩa Nebo

⁴⁸ Mũthenya o ro ũcio Jehova akĩira Musa atĩrĩ,

⁴⁹ “Ambata, ũkinye mwambato wa Abarimu o, kũu kĩrĩma kĩa Nebo bũrũri-inĩ wa Moabi, kũng’ethanĩra na Jeriko, wĩrorere Kaanani, bũrũri ũrĩa ndĩrahe andũ a Isiraeli ũtuĩke igai rĩao.

⁵⁰ Kĩrĩma kũu ũkũhaica nĩkĩo ũgaakuĩra, nawe ũcookanĩrĩrio hamwe na andũ anyu, o ta ũrĩa mũrũ wa nyũkwa Harũni aakuĩrĩire kĩrĩma-inĩ kĩa Horu, nake agĩcookanĩrĩrio hamwe na andũ arĩa manakua.

⁵¹ Gĩtũmi kĩa ũguo nĩ tondũ inyuĩ eerĩ nĩmwagire kũnjĩtĩkia mũrĩ mbere ya andũ a Isiraeli o kũu maa-inĩ ma Meriba Kadeshi werũ-inĩ wa Zini tondũ mũtiigana kũrũgamĩrĩra ũtheru wakwa harĩ andũ a Isiraeli.

⁵² Nĩ ũndũ ũcio, nĩ ũkuona bũrũri ũcio ũrĩ o haraaya; no ndũgatoonya bũrũri ũcio ndĩrahe andũ a Isiraeli.”

33

Musa Kũrathima Mĩhĩrĩga

¹ Gĩkĩ nĩkĩo kĩrathimo kĩrĩa Musa mũndũ wa Ngai aarathimire andũ a Isiraeli atanakua.

² Akiuga atĩrĩ:

“Jehova nĩokire kuuma Sinai,
na akĩmathererũkĩra kuuma Seiru;
akĩmaarĩra kuuma kĩrĩma gĩa Parani.
Ookire na ikundi cia arĩa atheru kuuma gũthini,
akiuma iharũrũka-inĩ cia irĩma ciake.

³ Ti-itherũ wee nĩwe wendete andũ;
arĩa othe atheru marĩ guoko-inĩ gwaku.

Othe mainamagĩrĩra magũrũ-inĩ maku,
makaamũkĩra ũrutani kuuma harĩwe,

⁴ watho ũrĩa twaheirwo nĩ Musa,
nĩguo igai rĩa ũngano wa Jakubu.

⁵ Nĩwe warĩ mũthamaki wa Jeshuruni,
rĩrĩa atongoria a andũ moonganĩte,
marĩ hamwe na mĩhĩrĩga ya Isiraeli.

⁶ “Rubeni arotũũra na ndagakue,
o na kana andũ ake manyiĩhe.”

⁷ Na ha ũhoro wa Juda akiuga atĩrĩ,
“Wee Jehova, thikĩrĩria kĩrĩro kĩa Juda;
mũrehe kũrĩ andũ ake.
Nĩarũagĩrĩra maũndũ make na guoko gwake.
Wee-rĩ, tuĩka wa kũmũteithia akĩrũa na thũ ciake.”

⁸ ũndũ wĩgĩ Lawi oigire atĩrĩ:
“Thumimu yaku na Urimu yaku

- nĩ cia mũndũ ũrĩa ũkenagio nĩwe.
 Nĩwamũgeririe arĩ kũu Masa;
 ũkĩmũrũithia kũu maaĩ-inĩ ma Meriba.
 9 Ũhoru wa ithe na nyina oigire atĩrĩ,
 ‘Ndirameciiria.’
 Ndaigana kũmenya ariũ a ithe,
 kana akĩrũmbũiya ciana ciake mwene,
 no nĩamenyereire kiugo gĩaku,
 na akĩgitĩra kĩrĩkanĩro gĩaku.
 10 Nĩarutaga Jakubu kĩrĩra kĩa watho waku,
 na akaruta Isiraeli watho waku.
 Nĩarutagĩra ũbumba mbere yaku,
 na akarutĩra magongona ma njino marĩ magima kĩgongona-inĩ gĩaku.
 11 Rathima ũmenyi wake wa wĩra, Wee Jehova,
 na ũkenagĩre wĩra wa moko make.
 Gũtha njohero cia arĩa mekũmũũkĩrĩra;
 ringa thũ ciake itigacooke kwarahũka rĩngĩ.”
 12 Ũndũ wĩgĩĩ Benjamini oigire atĩrĩ:
 “Reke ũrĩa wendetwo nĩ Jehova ahurũke atarĩ na ũgwati harĩ we,
 nĩgũkorwo amũgitagĩra mũthenya wothe,
 nake ũrĩa Jehova endete ahurũkaga gatagatĩ-inĩ ga ciande ciake.”
 13 Ũndũ wĩgĩĩ Jusufu oigire atĩrĩ:
 “Jehova arorathima bũrũri wake
 na ime rĩega rĩa kuuma igũrũ,
 na maaĩ ma kũrĩa kũriku marĩa marĩ na thĩ;
 14 hamwe na indo iria njega mũno ireehagwo nĩ riũa,
 na kĩrĩa kĩega mũno kĩngiuma kũrĩ mweri;
 15 aũrathime na iheo iria thuuranĩre cia irĩma-inĩ cia tene,
 na maciaro ma tũrĩma twa tene na tene;
 16 hamwe na iheo iria njega mũno cia thĩ,
 na indo iria ciyũrĩte kuo, na ũtugi ũrĩa waikarĩte kĩhinga-inĩ kĩrĩa
 kĩahĩaga.
 Maũndũ maya mothe maroikara mũtwe-inĩ wa Jusufu,
 maroikara ũthiũ-inĩ wa mũriũ wa mũthamaki arĩ harĩ ariũ a ithe.
 17 Ũnene-inĩ wake ahaana ta ndegwa ya irigithathi;
 hĩa ciake igakĩhaana ta cia ndegwa ya gĩthaka-inĩ.
 Nĩagatheeca ndũrĩrĩ na cio,
 o na ndũrĩrĩ iria irĩ ituri cia thĩ.
 Ũguo nĩguo kũrĩ makũmi-inĩ ma ngiri ma Efiraĩmu;
 ũguo noguo kũrĩ harĩ ngiri na ngiri cia Manase.”
 18 Ũndũ wĩgĩĩ Zebuluni oigire atĩrĩ:
 “Kena, wee Zebuluni, ũkiumagara,
 nawe Isakaru ũkene ũrĩ hema-inĩ ciaku.
 19 Nĩmagatũmanĩra andũ moke irĩma-inĩ
 marutĩre magongona ma ũthingu kuo;
 nĩmakaarĩa indo nyingĩ cia iria-inĩ,
 na marĩe mũthithũ ĩrĩa mũhithe mũthanga-inĩ.”
 20 Ũndũ wĩgĩĩ Gadi oigire atĩrĩ:
 “Kũrathimwo nĩ ũrĩa ũkwaramia mũhaka ya Gadi!
 Gadi atũũraga kuo ta mũrũũthi,
 atambuura guoko kana mũtwe.
 21 Ethuurĩre bũrũri ũrĩa mwegu mũno;

- akĩigĩrwo gĩcunjĩ kĩa mũtongoria.
Rĩrĩa anene a andũ moonganire,
nĩ eekire maũndũ ma kĩhooito kĩa Jehova,
na matua makoniĩ Isiraeli.”
- 22 Ũndũ wĩgiĩ Dani oigire atĩrĩ:
“Dani nĩ kĩaana kĩa mũrũũthi,
kĩguthũkĩte kiumĩte Bashani.”
- 23 Ũndũ wĩgiĩ Nafitali oigire atĩrĩ:
“Nafitali nĩaingĩhĩrwo nĩ ũtugi wa Jehova,
na aiyũrĩtwo nĩ kĩrathimo gĩake;
nĩakagaya mwena wa gũthini o nginya iria-inĩ.”
- 24 Ũndũ wĩgiĩ Asheri oigire atĩrĩ:
“Mũriũ ũrĩa mũrathime gũkĩra arĩa angĩ othe nĩ Asheri;
ariũ a ithe maroomwendaga,
na arothambagia nyarĩrĩ ciake na maguta.*
- 25 Hingĩro cia ihingo ciaku
igaakorwo irĩ cia kĩgera na cia gĩcango,
naguo hinya waku
ũkaaiganana na matukũ maku.
- 26 “Gũtirĩ ngai ũhaana ta Mũrungu wa Jeshuruni,
o we ũgeragĩra igũrũ oke agũteithie,
na agaakarĩra matu onanie ũnene wake.
- 27 Ngai ũrĩa ũtũũraga tene na tene nĩwe kũhitho gĩaku,
namo moko make matũũraga nginya tene na tene marĩ mũhuro waku.
Nĩakarutũrũra thũ yaku yehere mbere yaku,
akiugaga atĩrĩ, ‘Mĩniine!’
- 28 Nĩ ũndũ ũcio Isiraeli agaatũũra arĩ wiki atarĩ na ũgwati;
gĩthima kĩa Jakubu nĩkĩgitĩre
o kũu bũrũri wa ngano, na ndibei ya mũhihano,
kũrĩa ime rĩa igũrũ rĩtataga.
- 29 Kũrathimwo-rĩ, nĩwe Isiraeli!
Nũũ ũkĩhaana ta we,
rũrĩrĩ rũhonoketio nĩ Jehova?
Nĩwe ngo yaku na mũgũteithia,
na nowe rũhiũ rwaku rwa njora rũrĩ riiri.
Thũ ciaku nĩikaaigua guoya irĩ mbere yaku,
nawe nĩũkarangĩrĩria kũndũ gwacio kũrĩa gũtũũgĩru.”

34

Gĩkuũ kĩa Musa

¹ Thuutha wa ũguo Musa akĩambata kĩrĩma kĩa Nebo oimĩte werũ-inĩ
ũrĩa mwaraganu wa Moabi, agĩkinya gacũmbĩrĩ ka Pisiga, kũng’ethera
Jeriko. Arĩ hau, Jehova akĩmuonia bũrũri wothe wa Kaanani, kuuma
Gileadi nginya Dani,

² na Nafitali guothe, na bũrũri wa Efraimu na wa Manase, na bũrũri
wothe wa Juda wothe nginya iria-inĩ rĩa mwena wa ithũiro,

³ na akĩmuonia kũu Negevu na rũgongo ruothe kuuma Gĩtuamba kĩa
Jeriko, na Itũũra inene rĩa Mĩkĩndũ, gũthĩ o nginya Zoari.

* 33:24 Maguta maarĩ kionereria kĩa ũtonga ũrĩa woimanaga na ũrĩmi.

⁴ Ningĩ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūyũ nĩguo bũrũri ũrĩa nderĩire Ibrahĩmu, na Isaaka na Jakubu na mwĩhĩtwa rĩrĩa ndoigire atĩrĩ, ‘Nĩngaũhe njiaro cianyu.’ Nĩndareke ũwone na maitho maku, no ndũkũringa ũtoonye kuo.”

⁵ Nake Musa, ndungata ya Jehova agĩkuĩra kũu Moabi, o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

⁶ Nake akĩmũthika kũu Moabi gĩtuamba kĩrĩa kĩaŋ’etheire Bethi-Peori, no nginya ũmũthĩ gũtirĩ mũndũ ũũ harĩa mbĩrĩra yake ĩrĩ.

⁷ Musa aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana rĩa mĩrongo ĩrĩ agĩkua, na maitho make matiorĩtwo nĩ hinya kana akoorwo nĩ hinya wa mwĩrĩ.

⁸ Nao andũ a Isiraeli magĩcakaĩra Musa kũu werũ-inĩ ũrĩa mwara-ganu wa Moabi ihinda rĩa matukũ mĩrongo ĩtatũ, nginya matukũ ma kũmũrĩrĩra na kũmũcakaĩra magĩthira.

⁹ Na rĩrĩ, Joshua mũrũ wa Nuni nĩaiyũrĩtwo nĩ roho wa ũũgĩ, tondũ Musa nĩamũigĩrĩire moko make. Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩmũthikĩrĩria, na magũka ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

¹⁰ Kuuma hĩndĩ ĩyo, gũtirĩ kwagĩa mũnabii ũngĩ ta Musa kũu Isiraeli, ũrĩa Jehova aamenyanĩte nake ũthiũ kwa ũthiũ,

¹¹ na ũrĩa waringire ciana na agĩka maũndũ ma magegania marĩa Jehova aamũtũmĩte ageeke kũu bũrũri wa Misiri, na kũrĩ Firaũni, na kũrĩ anene ake othe, na kũrĩ bũrũri wake wothe.

¹² Nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũrĩ wonania hinya mũnene kana ageeka ciĩko cia kũmakania ta iria Musa eekire maitho-inĩ ma andũ a Isiraeli othe.

JOSHUA

Jehova Gwatha Joshua

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa gĩkuũ kĩa Musa ndungata ya Ngai, Jehova akĩra Joshua mũrũ wa Nuni, ũrĩa watungatagĩra Musa, atĩrĩ:

² “Musa ndungata yakwa nĩakuĩte. Na rĩrĩ, wee na andũ aya othe, mwĩhaarĩriei kũringa Rũũ rwa Jorodani mũtoonye bũrũri ũrĩa ngũmũhe, o ũcio ngũhe andũ a Isiraeli.*

³ Na rĩrĩ, handũ o hothe harĩa mũgaakinya na makinya manyu nĩngamũhe, o ta ũrĩa ndeerire Musa.

⁴ Bũrũri wanyu ũgaatambũrũka kuuma werũ-inĩ o nginya Lebanoni, na kuuma rũũ rũrĩa rũnene rwa Farati, nĩguo bũrũri wothe wa Ahiti, o nginya Iria-inĩ rĩrĩa Inene rĩa mwena wa ithũiro.

⁵ Gũtikagĩa mũndũ ũkaahota gũgwĩtiiria matukũ mothe ma muoyo waku. O ta ũrĩa ndaarĩ na Musa, ũguo noguo ngũkorwo hamwe nawe; ndigagũtiganĩria kana ngũtirike.

⁶ “Gĩa na hinya na ũũmĩrĩrie, nĩgũkorwo nĩwe ũgũtongoria andũ aya mathĩ makagae bũrũri ũrĩa ndehĩtire na mwĩhĩtwa kũrĩ maithe mao atĩ nĩngamahe.

⁷ Gĩa na hinya na ũũmĩrĩrie mũno. Menyagĩrĩa gwathĩkagĩa watho wothe ũrĩa ndungata yakwa Musa aagwathire wĩkage; ndũkanagarũrũke na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho ũũtuge, nĩgeetha ũgĩage na ũhootani kũrĩa guothe ũrĩthiiga.

⁸ Ciugo cia Ibuku rĩrĩ rĩa Watho itikanatige kwario nĩ kanua gaku; no wĩcũuranagie ũhoru warĩo mũthenya na ũtukũ, nĩgeetha ũmenyagĩrĩre gwĩka maũndũ marĩa mothe maandĩkitwo thĩinĩ warĩo. Hĩndĩ iyo nĩ ũkaagaacĩra, na ũgĩe na ũhootani.

⁹ Githĩ ti-nĩ ngwathĩte? Wee gĩa o na hinya na ũũmĩrĩrie. Ndũkanetigĩre o na kana; ũũrwo nĩ hinya, nĩgũkorwo Jehova Ngai waku arĩ hamwe nawe kũrĩa guothe ũrĩthiiga.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩatha anene arĩa maaroraga andũ atĩrĩ:

¹¹ “Tuĩkanĩriai kambĩ-inĩ mũkĩiraga andũ atĩrĩ, ‘Haarĩriai rĩngu mũige, nĩ ũndũ mũthenya itatũ kuuma ũmũthĩ yathira nĩguo mũkaaringa Rũũ rwa Jorodani nĩgeetha mũthĩ mũtoonye na mwĩgwatĩre bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe ũtuĩke wanyu.’ ”

¹² Ningĩ Joshua akĩarĩria andũ a mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, akĩmeera atĩrĩ,

¹³ “Ririkanai watho ũrĩa mwaheirwo nĩ Musa ndungata ya Jehova, akiuga atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wanyu nĩamũheete ũhurũko na nĩamũheete bũrũri ũyũ.’

¹⁴ Atumia anyu, na ciana cianyu, na ũhiũ wanyu no maikare bũrũri ũrĩa mwaheirwo nĩ Musa mwena wa irathĩro rĩa Rũũ rwa Jorodani, no arũme othe anyu othe arĩa njamba cia ita meeohete indo cia mbaara, no nginya maringe mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ matongoretie ariũ a ithe wanyu. No nginya mũgateithie ariũ a ithe wanyu.

¹⁵ nginya rĩrĩa Jehova akaamahe ũhurũko o ta ũrĩa amũheete inyuĩ, na nginya rĩrĩa o nao makegwatĩra bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmahe.

* **1:2** Hĩndĩ ĩno andũ a Isiraeli maarĩ Shitimu (2:1), werũ-inĩ wa Moabi (Gũcook 34:3) gũkuhĩ na Rũũ rwa Jorodani.

Thuutha ūcio, no mūcooke mūgaikare būrūri wanyu inyuĩ ene, ūrĩa mwaheirwo nĩ Musa ndungata ya Jehova mwena wa irathĩro wa Jorodani, ūcio ūrorete mwena ūrĩa riũa rĩrathagĩra.”

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo magĩcookeria Joshua, makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtũgwĩka ūrĩa wothe ūgũtwatha na nĩ tũgũthĩĩ kūrĩa guothe ūgũtũtũma.

¹⁷ O ta ūrĩa twaathĩkĩire Musa maũndũ-inĩ mothe-rĩ, ūguo noguo tũrĩgwathĩkagĩra. No rĩrĩ, Jehova Ngai waku arokorwo hamwe nawe o ta ūrĩa aarĩ hamwe na Musa.

¹⁸ Mũndũ wothe ūkaaremera uuge waku na arege gwathĩkĩra maũndũ mothe marĩa ūkaamatha, no nginya mũndũ ūcio akooragwo. No rĩrĩ, gĩa na hinya na ūmĩrĩrie!”

2

Rahabu na Athigaani

¹ Nake Joshua mūrũ wa Nuni agĩtũma athigaani eerĩ kuuma Shitimu na hitho; akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mūbaare būrūri ūcio, na makĩria Jeriko.”* Nĩ ūndũ ūcio magĩthĩĩ, magĩtoonya nyũmba ya mūmaraya wetagwo Rahabu, magĩkara kuo.

² Nake mũthamaki wa Jeriko akĩrwo atĩrĩ, “Nĩ kūrĩ andũ amwe a Isiraeli mokire gũkũ ūtukũ ūyũ gũthigaana būrūri ūyũ ūrĩa ūhaana.”

³ Nĩ ūndũ ūcio mũthamaki wa Jeriko agĩtũmana kūrĩ Rahabu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Andũ acio mokire gwaku nyũmba marutũrũre na nja, tondũ mokĩte gũthigaana būrūri ūyũ wothe.”

⁴ No rĩrĩ, mũndũ-wa-nja ūcio nĩarĩkĩtie kuoya andũ acio eerĩ na akamahitha. Nake akiuga atĩrĩ, “Ĩĩ nĩguo, andũ acio nĩmegũkĩte gwakwa, no ndinamenya kūrĩa mekuumĩte.

⁵ Hwaĩ-inĩ rĩrĩa kĩhingo gĩa itũũra inene kĩhingagwo-rĩ, andũ acio nĩmathiire. Ndinamenya na kūrĩa mathiire. Marũmĩrĩrei na ihenya. Mwahota kũmakinyĩra.”

⁶ (No rĩrĩ, nĩamatwarĩte nyũmba igũrũ, na akamahitha rungu rwa ūguta ūrĩa aarĩte kũu nyũmba igũrũ).

⁷ Nĩ ūndũ ūcio andũ acio maatũmĩtwo nĩ mũthamaki makiumagara, makĩmarũmĩrĩra na njĩra ĩrĩa ĩthiiga mariũko-inĩ ma Rũũĩ rwa Jorodani, na rĩrĩa andũ acio mamarũmĩrĩre moimire na nja o ūguo-rĩ, kĩhingo gĩkĩhingwo.

⁸ Athigaani acio eerĩ matanakoma, mũndũ-wa-nja ūcio akĩambata kũu nyũmba igũrũ,

⁹ na akĩmeera atĩrĩ, “Nĩnjũũĩ atĩ Jehova nĩamũheete būrūri ūyũ, na atĩ nĩtũnyĩtĩtwo nĩ guoya mũnene nĩ ūndũ wanyu, o nginya ithuothe andũ arĩa tũtũũraga būrūri ūyũ tũkaiyũrwo nĩ maaĩ nda nĩ ūndũ wanyu.

¹⁰ Nĩtũiguĩte ūrĩa Jehova aahũithirie maaĩ ma Iria Itune nĩ ūndũ wanyu rĩrĩa mwoimire būrūri wa Misiri, na ūrĩa mwekire Sihoni na Ogu, athamaki arĩa eerĩ a Aamori o kũu mwena wa irathĩro wa Rũũĩ rwa Jorodani, arĩa mwaninire biũ.

¹¹ Rĩrĩa twaiguire ūhoro ūcio, ngoro ciitũ nĩciaringĩkire na ūmĩrĩru wa mũndũ o mũndũ akĩũrwo nĩ hinya nĩ ūndũ wanyu, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩwe Ngai wa kũu igũrũ o na wa gũkũ thĩ.

¹² Na rĩrĩ, ndamũthaitha mwĩhĩte na mwĩhĩtwa mũkĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova atĩ nĩmũkaiguĩra andũ a nyũmba iitũ tha, na mũmĩke wega, tondũ

* **2:1** Jeriko rĩarĩ itũũra rĩa tene, na rĩairigĩtwo na thingo cia hinya. Rĩarĩ ta kilomita 8 mwena wa ithũiro wa Rũũĩ rwa Jorodani.

o na nĩ nĩndamũiguĩra tha na ndamwĩka wega. Na mũnyonie ũndũ ũcio na kĩmenyithia kĩa ma

¹³ kĩa atĩ nĩmũkahonokia baba na maitũ, na ariũ a baba o na aarĩ a baba, na andũ ao othe ciana ciao ciothe, na atĩ nĩmũgatũhonokia kuuma harĩ gĩkuũ.”

¹⁴ Nao andũ acio makĩmũmĩrĩria, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũrokua tũngĩkaaga kũhonokia mĩoyo yanyu! Waga kuuga ũrĩa tũreeka, nĩtũkaamwĩka maũndũ ma ũtugi na ma kĩhooito rĩrĩa Jehova agaatuhe bũrũri ũyũ.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio akĩmaikũrũkia na mũkanda, akĩmoimĩria ndirica tondũ nyũmba irĩa aikaraga yaakĩtwo rũthingo-inĩ rwa itũũra rĩu inene.

¹⁶ Na rĩrĩ, nĩameerĩte atĩrĩ, “Thiĩ kũrĩa irĩma-inĩ nĩgeetha andũ acio mamũrũmĩrĩre matikamuone. Mwĩhithei kũu mĩthenya itatũ o nginya makorwo macookete, mũcooke mwĩthĩre.”

¹⁷ Nao andũ acio makĩra mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Mwĩhitwa ũyũ watwĩhitithia ndũgatũcookerera kana ũtwĩke ũũru,

¹⁸ o tiga wĩkire ũũ: rĩrĩa tũgaatoonya bũrũri ũyũ-rĩ, ũgaakorwo wohereire rũrigi rũrũ rũtune ndirica-inĩ o ĩno watũharũrũkĩria, nawe ũkorwo ũrehete thoguo na nyũkwa, na ariũ a thoguo, na andũ anyu othe gũkũ gwaku nyũmba.

¹⁹ Mũndũ o wothe ũkoima nja ya nyũmba yaku athĩ na kũu barabara-inĩ-rĩ, thakame yake ĩkamũcookerera we mwene; no ithuĩ tũtigacookererwo nĩ ũũru nĩ ũndũ wake. No ũhoru wa mũndũ o wothe ũgaakorwo nyũmba hamwe nawe, thakame yake nĩgatũcookerera angĩgeekwo ũũru nĩ guoko kwa mũndũ o na ũrĩkũ.

²⁰ No rĩrĩ ũngĩaria ũhoru ũyũ witũ twĩ nago, tũtigacookererwo nĩ ũũru ũkoniĩ mwĩhitwa ũrĩa watwĩhitithia.”

²¹ Nake agĩcookia, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndetĩkĩra; nĩgũtuĩke o ta ũguo mwoiga.” Nĩ ũndũ ũcio agĩkĩmoigĩra ũhoru, nao magĩthĩ. Na akĩoherera rũrigi rũu rũtune hau ndirica-inĩ.

²² Maarĩkia kuumagara-rĩ, magĩthĩ irĩma-inĩ na magĩkara kuo mĩthenya itatũ, nginya rĩrĩa andũ arĩa maamarũmĩrĩre maahũndũkire. Andũ acio maamacarĩtie kũu njĩra-inĩ ĩyo yothe kũrĩa maathĩrĩre, no matiigana kũmona.

²³ Thuutha wa ũguo Hĩndĩ ĩyo nao andũ acio eerĩ makĩambĩrĩria gũcooka. Magĩkũrũka moimĩte na irĩma-inĩ, makĩringa Rũũ rwa Jorodani, magĩkinya harĩ Joshua mũrũ wa Nuni, na makĩmũhe ũhoru wa maũndũ marĩa mothe maamakorete.

²⁴ Makĩra Joshua atĩrĩ, “Ti-itherũ Jehova nĩatũheete bũrũri ũcio wothe, akaũneana moko-inĩ maitũ; andũ othe a kũu nĩmaiyrĩtwo nĩ guoya mũnene nĩ ũndũ witũ.”

3

Kũringa Rũũ rwa Jorodani

¹ Rũciinĩ tene Joshua na andũ othe a Isiraeli makiuma hau Shitimu, magĩthĩ nginya Jorodani, na matanaringa mũrĩmo ũcio ũngĩ magĩkara hau.

² Thuutha wa mĩthenya itatũ-rĩ, anene magĩthĩ kũndũ guothe gĩkaroinĩ kũu,

³ magĩatha andũ, makĩmeera atĩrĩ: “Rĩrĩa mũrĩona ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wanyu, na muone athĩnjĩri-Ngai, o acio Alawii, marĩkuuĩte-rĩ, mumagare muume harĩa mũrĩ na mũrĩrũmĩrĩre.

⁴ Hĩndĩ ĩyo nĩguo mũrĩmenya njĩra ĩrĩa mũrũgera, nĩgũkorwo mũtirĩ mwagera njĩra ĩyo rĩngĩ. No rĩrĩ, gatagatĩ-inĩ kanyu na ithandũkũ rĩu, nĩhagĩe itĩina ta rĩa mĩkono ngiri igĩrĩ*; mũtikarĩkuhĩrĩrie.”

⁵ Nake Joshua akĩira andũ acio atĩrĩ, “Mwĩtheriei, nĩgũkorwo rũciũ Jehova nĩageeka maũndũ ma magegania gatagatĩ-inĩ kanyu.”

⁶ Nake Joshua akĩira athĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, “Oyai ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro mũthĩ mbere ya andũ aya.” Nĩ ũndũ ũcio makĩrĩoya, magĩthĩ mbere yao.

⁷ Nake Jehova akĩira Joshua atĩrĩ, “Ũmũthĩ nĩngwambĩrĩria gũgũtũgĩria maitho-inĩ ma andũ othe a Isiraeli, nĩguo mamenye atĩ ndĩrĩkoragwo hamwe nawe o ta ũrĩa ndaarĩ hamwe na Musa.

⁸ ĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa megũkuua ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro atĩrĩ: ‘Mwakinya hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani, mũthĩ mũrũgame Jorodani thĩinĩ.’”

⁹ Nake Joshua akĩira andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Ũkai haha mũigue ciugo cia Jehova Ngai wanyu.

¹⁰ Ũhoru ũyũ nĩguo ũrĩmũmenyithia atĩ Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo arĩ hamwe na inyuĩ, na atĩ hatĩrĩ nganja nĩakamũingatĩra Akaanani, na Ahiti, na Ahivi, na Aperizi, na Agirigashi, na Aamori, na Ajebusi.

¹¹ Atĩrĩrĩ, ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩa Mwathani wa thĩ yothe nĩrĩkũringa Rũũ rwa Jorodani mbere yanyu.

¹² Na rĩrĩ, thurai andũ ikũmi na eerĩ kuuma mĩhĩrĩga-inĩ ya Isiraeli, o mũhĩrĩga mũndũ ũmwe.

¹³ Na rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa makuuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, o we Mwathani wa thĩ yothe, marĩtoboka thĩinĩ wa Rũũ rwa Jorodani-rĩ, maaĩ maruo marĩa maratherera maikũrũkĩte nĩmarĩtinĩka na meyũmbe hĩba.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa andũ moimagarire makiuma kambĩ nĩguo maringe Rũũ rwa Jorodani, athĩnjĩri-Ngai arĩa maakuuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro magĩthĩ mbere yao.

¹⁵ Na rĩrĩ, nĩgũkorwo Rũũ rwa Jorodani nĩrũiyũraga mũno rũgakĩra hũgũrũrũ ciaguo hĩndĩ ya magetha. No rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa maakuuĩte ithandũkũ rĩu maakinyire Rũũ rwa Jorodani, namo magũrũ mao magĩtoboka hũgũrũrũ-inĩ cia rũũ,

¹⁶ maaĩ marĩa moimaga mwena wa na igũrũ wa rũũ magĩtiga gũtherera maikũrũkĩte; makĩyũmba hĩba kũndũ kũraya mũno nginya itũũra-inĩ rĩetago Adamu rĩrĩa rĩ gũkuhĩ na Zarethani, namo maaĩ marĩa maathereraga marorete Iria-inĩ rĩa Araba (nĩrĩo Iria rĩa Cumbĩ) magĩtinĩka biũ. Nĩ ũndũ ũcio andũ makĩringa mang’etheire Jeriko.

¹⁷ Athĩnjĩri-Ngai arĩa maakuuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova makĩrũgama mehaandĩte wega kũndũ kũmũ gatagatĩ ka Rũũ rwa Jorodani, nao andũ a Isiraeli othe makĩhĩtũka makĩringagĩra thĩ nyũmũ o nginya rĩrĩa rũrĩrĩ rũu ruothe rwarĩkirie kũringa rũũ rũu rwa Jorodani.

4

¹ Rĩrĩa andũ othe a rũrĩrĩ rũu maarĩkirie kũringa Rũũ rwa Jorodani, Jehova akĩira Joshua atĩrĩ,

² “Thuura andũ ikũmi na eerĩ kuuma gatagatĩ-inĩ ka andũ aya o mũhĩrĩga mũndũ ũmwe,

* 3:4 nĩ ta mita 900

³ na ũmeere moe mahiga ikūmi na meerĩ kuuma gatagatĩ ka Rũũĩ rwa Jorodani handũ harĩa athĩnjĩri-Ngai maarũgamĩte, mamakuue maringe namo mũrĩmo mũkamaige harĩa mũrĩraara ũtukũ ũyũ.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩta andũ acio ikūmi na eerĩ arĩa aathuurĩte kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli, o mũhĩrĩga mũndũ ũmwe,

⁵ akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mbere ya ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wanyu, mũthiĩ o gatagatĩ ka Rũũĩ rwa Jorodani. Mũndũ o mũndũ kũringana na mũigana wa mĩhĩrĩga ya Isiraeli, oe ihiga rĩmwe arĩigĩrĩre kĩande,

⁶ rũtuĩke rũuri gatagatĩ-inĩ kanyu. Mahinda marĩa magooka, rĩrĩa ciana cianyu ikaamũuria atĩrĩ, ‘Gĩtũmi kĩa mahiga maya nĩ kĩ?’

⁷ Mũgaaciĩra atĩ gũtherera kwa maaĩ ma Jorodani nĩ gwatinihirio mbere ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova. Hĩndĩ ĩrĩa ithandũkũ rĩu rĩaringaga Jorodani-rĩ, maaĩ ma Rũũĩ rwa Jorodani nĩmatinihirio. Mahiga maya megũtuĩka kĩririkania gĩa kũririkanagia andũ a Isiraeli ũhoru ũcio nginya tene.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩka o ta ũrĩa maathĩtwo nĩ Joshua. Makĩoya mahiga ikūmi na meerĩ kuuma gatagatĩ ka Rũũĩ rwa Jorodani, kũringana na mũigana wa mĩhĩrĩga ya andũ a Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova eerĩte Joshua; nao magĩkuua mahiga macio nginya kambĩ yao, makĩmaiga kuo.

⁹ Nake Joshua akĩhaanda mahiga macio ikūmi na meerĩ, akĩmaiganĩrĩra hau gatagatĩ ka Rũũĩ rwa Jorodani harĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa maakuuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro maarũgamĩte. Namu marĩ ho nginya ũmũthĩ.

¹⁰ Nĩgũkorwo athĩnjĩri-Ngai arĩa maakuuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro maikarire marũngĩĩ hau gatagatĩ ka Rũũĩ rwa Jorodani nginya hĩndĩ ĩrĩa andũ meekire maũndũ marĩa mothe Jehova aathĩte Joshua, na magĩkwo o ta ũrĩa Musa aathĩte Joshua mekwo. Nao andũ magĩkĩhiũha, makĩringa mũrĩmo,

¹¹ na andũ othe maarĩkia kũringa o ũguo, ithandũkũ rĩa Jehova o narĩo na athĩnjĩri-Ngai makĩringa makĩonagwo nĩ andũ othe.

¹² Andũ a mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya Manase makĩringa mũrĩmo, meeohete indo cia mbaara, marĩ mbere ya andũ a Isiraeli, o ta ũrĩa Musa aamaathĩte.

¹³ Andũ ta 40,000 methagathagĩte na meeohete indo cia mbaara makĩringa mũrĩmo ũcio, marĩ mbere ya Jehova, magĩkinya werũ-inĩ wa Jeriko.

¹⁴ Mũthenya ũcio, Jehova agĩtũgĩria Joshua maitho-inĩ ma andũ a Isiraeli othe; nao makĩmwĩtigĩra matukũ mothe marĩa aatũurire muoyo, o ta ũrĩa meetigĩrĩte Musa.

¹⁵ Ningĩ Jehova akĩra Joshua atĩrĩ,

¹⁶ “Atha athĩnjĩri-Ngai arĩa makuuĩte ithandũkũ rĩa ũira mambate moimĩre Rũũĩ rwa Jorodani.”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩatha athĩnjĩri-Ngai acio, akĩmeera atĩrĩ, “Ambatai mumĩre Jorodani.”

¹⁸ Nao athĩnjĩri-Ngai makĩambata, makiuma rũũĩ makuuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova. Maarĩkia gũkinyithia magũrũ mao thĩ nyũmũ o ũguo-rĩ, maaĩ ma Rũũĩ rwa Jorodani magĩcookana handũ hamo, ningĩ makĩyũra hũgũrũrũ ciaruo o ta mbere.

¹⁹ Na rĩrĩ, mũthenya wa ikūmi wa mweri wa mbere, andũ acio makĩambata, makiuma Jorodani na makĩamba kambĩ mwena wa irathĩro wa Jeriko, o kũu Giligali.

²⁰ Nake Joshua akĩiga mahiga marĩa ikũmi na meerĩ maarutĩtwo Rũũ rwa Jorodani kũu Giligali.

²¹ Akĩira andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Mahinda marĩa magooka, rĩrĩa njiaro cianyu ikooria maithe ma cio atĩrĩ, ‘Ĩ gĩtũmi kĩa mahiga maya nĩ kĩĩ?’

²² Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenyithia ciana cianyu ũhoru, mũmeere atĩrĩ, ‘Andũ a Isiraeli maaringire Rũũ rwa Jorodani rũhũite rũgatuĩka thĩ nyũmũ.’

²³ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩahũithirie maaĩ ma Jorodani mbere wanyu nginya rĩrĩa mwarikire kũringa. Jehova Ngai wanyu eekire Rũũ rwa Jorodani o ta ũrĩa eekire Iria Itune rĩrĩa aarĩhũithirie mbere iitũ nginya rĩrĩa twarĩkirie kũringa.

²⁴ Eekire ũguo nĩgeetha andũ othe a thĩ mamenye atĩ guoko kwa Jehova kũrĩ hinya mũno, na nĩgeetha mũtũũre mwĩtigĩrite Jehova Ngai wanyu nginya tene.”

5

Andũ a Isiraeli Kũruĩra Giligali

¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa ahamaki othe a Aamori arĩa maarĩ kũu mwena wa ithũiro wa Rũũ rwa Jorodani, na ahamaki othe a andũ a Kaanani arĩa maarĩ kũu ndwere-inĩ cia iria maiguire ũrĩa Jehova aahũithĩtie maaĩ ma Jorodani mbere ya andũ a Isiraeli nginya tũkĩrĩkia kũringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, ngoro ciao ikĩiyũrwo nĩ guoya, na matiacookire kũgĩa na ũũmĩrĩru wa kũng’ethanĩra na andũ a Isiraeli.

² Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩira Joshua atĩrĩ, “Thondeka tũhiũ twa mahiga ma nyaigĩ, ũroke kwerũhia ũhoru wa irua harĩ andũ a Isiraeli.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩthondeka tũhiũ twa mahiga ma nyaigĩ na akĩruithia arũme a Isiraeli kũu Gibeathi-Haaralothu.

⁴ Na rĩrĩ, kĩrĩa gĩatũmire Joshua aruithanie nĩ rĩrĩ: arũme arĩa othe mooimire bũrũri wa Misiri, o acio othe maakinyĩtie mũaka ya gũthĩ mbaara-rĩ, nĩmakuĩrĩre werũ-inĩ marĩ rũgendo-inĩ thuutha wa kuuma bũrũri wa Misiri.

⁵ Arũme othe arĩa mooimire bũrũri wa Misiri nĩmarũite, no andũ othe arĩa maaciarĩrwo werũ-inĩ marĩ rũgendo-inĩ rwa kuuma bũrũri wa Misiri matiarũite.

⁶ Andũ a Isiraeli moorũũrĩre werũ-inĩ mũaka mũrongo ĩna nginya rĩrĩa andũ othe arĩa maakinyĩtie mũaka ya gũthĩ mbaara rĩrĩa moimaga bũrũri wa Misiri maakuire, tondũ nĩmaregĩre gwathĩkĩra Jehova. Nĩgũkorwo Jehova nĩameerire na mwĩhĩtwa atĩ matikoona bũrũri ũrĩa eerĩre maithe mao na mwĩhĩtwa atĩ nĩagatũhe, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio akĩarahũra ariũ ao ithenya rĩao, na acio nĩo maaruithirio nĩ Joshua. Maakoretwo matarĩ aruu nĩ ũndũ matiaruithĩtio marĩ rũgendo-inĩ.

⁸ Na rĩrĩa maarĩkirie kũruithia arũme a rũrĩrĩ rũu ruothe, magĩikara o kũu maakĩte kambĩ-inĩ o nginya andũ acio makĩhona.

⁹ Ningĩ Jehova akĩira Joshua atĩrĩ, “Ũmũthĩ nĩguo ndeheria rũmena rwa andũ a Misiri kuuma kũrĩ inyuũ.” Nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagĩtwo Giligali nginya ũmũthĩ.

¹⁰ Hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri ũcio, o maambĩte hema kũu Giligali werũ-inĩ wa Jeriko, andũ a Isiraeli magĩkũngũĩra Gĩathĩ kĩa Bathaka.

¹¹ Mũthenya ũrĩa warũmĩrĩire Bathaka-rĩ, mũthenya oro ũcio, makĩrĩa maciario mamwe ma bũrũri ũcio; mĩgate ĩtarĩ mĩkĩre ndawa ya kũimbia, na ngano hĩhie.

¹² Maarĩa irio cia bũrũri ũcio-rĩ, mana makĩrooka kwaga mũthenya ũyũ ũngĩ; andũ a Isiraeli matiacookire kuona mana rĩngĩ, no rĩrĩ, mwaka ũcio nĩmarĩire maciario ma Kaanani.

Joshua na Mũnene wa Mbũtũ ya Ita rĩa Jehova

¹³ Rĩrĩa Joshua aarĩ hakuhĩ na Jeriko, agĩtiira maitho akĩona mũndũ warũgamĩte mbere yake acomorete rũhiũ njora, akarũnyiita na guoko. Nake Joshua agĩthiĩ o harĩa aarĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Wee-rĩ, ũrĩ mwena witũ kana ũrĩ mwena wa thũ ciitũ?”

¹⁴ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ndirĩ mwena wanyu o na kana wa thũ cianyu, no njũkĩte ndĩ mũnene wa mbũtũ ya ita rĩa Jehova.” Nake Joshua akĩgũithia, agĩturumithia ũthiũ thĩ, akĩhooya, akĩmũũria atĩrĩ, “Wee, Mwathi wakwa, nĩ ndũmĩrĩri ĩrĩkũ ũkwenda kũũhe nĩ ndungata yaku?”

¹⁵ Nake mũnene ũcio wa mbũtũ ya ita rĩa Jehova agĩcookia atĩrĩ, “Amba ũrute iraatũ ciaku magũrũ, nĩgũkorwo handũ hau ũrũgamĩte nĩ haamũre.” Nake Joshua agĩka o ta ũguo.

6

Kwanangwo kwa Jeriko

¹ Rĩu-rĩ, itũũra rĩu rĩa Jeriko rĩahingĩtwo biũ nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli. Gũtirĩ mũndũ woimaga nja kana agatoonya kuo.

² Nake Jehova akĩira Joshua atĩrĩ, “Nĩneanĩte itũũra rĩrĩ rĩa Jeriko moko-inĩ maku, o hamwe na mũthamaki wakuo, o na njamba cia hinya ciakuo.

³ Thiũrũrũkai itũũra rĩu inene hamwe na andũ anyu othe a ita riita rĩmwe. Mwĩke ũguo mũthenya ĩtandatũ.

⁴ Na athĩnjĩri-Ngai mũgwanja matongorie ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro, makuũte macoro mũgwanja mathondeketwo na hĩa cia ndũrũme. Mũthenya wa mũgwanja-rĩ, mũgaathiũrũrũka itũũra rĩu maita mũgwanja, nao athĩnjĩri-Ngai mathiĩ makĩhuhaga macoro.

⁵ Rĩrĩa mũkaigua mahuha macoro na mũgambo mũnene, ĩra andũ othe makaanĩrĩra na rĩanĩrĩra inene mũno; naruo rũthingo rwa itũũra rĩu nĩrũkamomoka, nao andũ othe matoonye itũũra rĩu, o mũndũ athiĩte na mbere na kũrĩa arorete.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio, Joshua mũrũ wa Nuni agĩta athĩnjĩri-Ngai, akĩmeera atĩrĩ, “Oyai ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, na mũreke athĩnjĩri-Ngai mũgwanja thĩinĩ wanyu makuue macoro mũgwanja ma hĩa cia ndũrũme, matongorie ithandũkũ rĩu.”

⁷ Nake agĩatha andũ akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mbere! Mũthiĩ mũthiũrũrũkiirie itũũra, andũ arĩa meeohete indo cia mbaara matongorie ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova.”

⁸ Rĩrĩa Joshua aarĩkirie kwarĩria andũ, na athĩnjĩri-Ngai acio mũgwanja maakuũte macoro marĩa mũgwanja ma hĩa cia ndũrũme magĩthiĩ marĩ mbere ya Jehova, makĩhuhaga macoro mao, narĩo ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩkĩmarũmĩrĩra.

⁹ Nacio thigari iria ciarĩ na indo cia mbaara igĩthiĩ itongoretie athĩnjĩri-Ngai acio maahuhaga macoro, nacio thigari ingĩ ikĩrũmĩrĩra ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kuuma na thuutha. Hĩndĩ ĩyo yothe macoro no maahuhagwo.

¹⁰ No rĩrĩ, Joshua nĩathĩte andũ akameera atĩrĩ, “Mũtikananĩrĩre na mũgambo wa mbaara, o na kana mũreke mĩgambo yanyu ĩguo, o na

mūtikoige ūndũ o na ūrĩkũ nginya mũthenya ūrĩa ngamwĩra mwanĩrĩre. Hĩndĩ ĩyo nĩguo mũkaanĩrĩa!”

¹¹ Nĩ ūndũ ūcio akiuga ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩkuuo, rĩthiūrũrũkio itũũra-inĩ rĩu inene, riita rĩmwe. Andũ magĩcooka kambĩ na makĩraara kuo ūtukũ ūcio.

¹² Rũciinĩ rūrũ rũngĩ, Joshua agĩũkĩra tene, nao athĩnjĩri-Ngai makĩoya ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova.

¹³ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa mũgwanja makuũite macoro mũgwanja ma hĩa cia ndũrũme magĩthiĩ na mbere, makinyũkĩtie matongoretie ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova o makĩhuhaga macoro. Thigari iria ciarĩ na indo cia mbaara ikĩmatongoria, nacio thigari ingĩ ikĩrũmĩrĩa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kuuma na thuutha, o macoro makĩgambaga.

¹⁴ Nĩ ūndũ ūcio mũthenya wa keerĩ magĩthiūrũrũka itũũra rĩu inene riita rĩmwe, magĩcooka kambĩ. Meekire ūguo mĩthenya ĩtandatũ.

¹⁵ Mũthenya wa mũgwanja-rĩ, magĩũkĩra ruoro rũgĩtema na magĩthiūrũrũka itũũra rĩu maita mũgwanja o ta ūrĩa meekaga mĩthenya ĩyo ingĩ, tiga atĩ mũthenya ūcio, maathiūrũrũkire itũũra rĩu inene maita mũgwanja.

¹⁶ Nao makĩrĩthiūrũrũka riita rĩa mũgwanja-rĩ, rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai maahuhire macoro, Joshua akĩra andũ atĩrĩ, “Anĩrĩrai mũno! Nĩgũkorwo Jehova nĩamũheete itũũra rĩrĩ!”

¹⁷ Itũũra rĩrĩ inene na kĩndũ kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ warĩo nĩkwamũrĩrwo Jehova, cianangwo. No Rahabu ūrĩa mũmaraya wiki, na andũ arĩa othe marĩ hamwe nake thĩinĩ wa nyũmba yake, mekũhonokio, tondũ nĩahithire athigaani arĩa twatũmĩte.

¹⁸ Na rĩrĩ, mwĩmenyererei mũtikahutie indo icio ciamũrĩtwo cia kũniinwo, nĩgeetha mũtikerehere mwanangĩko nĩ ūndũ wa kuoya kĩndũ o na kĩrĩkũ gĩacio. Mũngĩcihutia nĩmũgatũma kambĩ ya Isiraeli ĩtuĩke ya kũniinwo, na mũmĩrehere thĩina.

¹⁹ Betha yothe na thahabu, na indo cia gĩcango na kĩgera, nĩ nyamũrĩre Jehova na no nginya ciigwo kĩgĩina-inĩ gĩake.”

²⁰ Rĩrĩa coro wahuhirwo, andũ makĩanĩrĩa, na rĩrĩa andũ maaiguire mũgambo wa coro, makĩanĩrĩa rĩanĩrĩa inene, naruo rũthingo rũkĩmomoka; nĩ ūndũ ūcio o mũndũ o mũndũ agĩtoonya itũũra rĩu, na makĩrĩtunyana.

²¹ Nao makĩamũrĩa Jehova itũũra rĩu, na makĩananga kĩndũ o gĩothe kĩrĩa kĩarĩ muoyo kuo na rũhiũ rwa njora, arũme na andũ-a-nja, andũ ethĩ na akũrũ, na ng’ombe, na ng’ondu, na ndigiri.

²² Joshua akĩra andũ arĩa eerĩ maathiĩte gũthigaana bũrũri ūcio atĩrĩ, “Thĩĩ mũtoonye nyũmba ya mũtumia ūrĩa mũmaraya, mũmuumie nja hamwe na andũ ao othe, o ta ūrĩa mwamwĩrĩre na mwĩhĩtwa.”

²³ Nĩ ūndũ ūcio aanake acio maarĩ athigaani magĩtoonya na makĩumia Rahabu na nja, hamwe na ithe na nyina, na ariũ a nyina na andũ ao othe. Magĩkĩumia andũ a nyũmba yake othe, makĩmaiga handũ kũu nja ya kambĩ ya Isiraeli.

²⁴ Magĩcooka magĩcina itũũra rĩu inene rĩothe, na kĩrĩa gĩothe kĩarĩ thĩinĩ warĩo, no betha na thahabu, na indo cia gĩcango na cia kĩgera, magĩciiga kĩgĩina-inĩ kĩa nyũmba ya Jehova.

²⁵ No rĩrĩ, Joshua nĩahonokirie Rahabu ūrĩa mũmaraya, hamwe na andũ a nyũmba yake na andũ ao othe, tondũ nĩahithire andũ arĩa Joshua

aatũmĩte magathigaane Jeriko nake atũũranagia na andũ a Isiraeli nginya ũmũthĩ.

²⁶ Ihinda o ro rĩu, Joshua akĩhĩtithia andũ acio na mwĩhĩtwa, akiuga atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi maitho-inĩ ma Jehova-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkaageria gwaka itũũra rĩrĩ inene rĩa Jeriko rĩngĩ:

“Mũndũ ũrĩa ũgaaka mĩthingi ya itũũra rĩrĩ,
nĩagakuĩrwo nĩ mũriũ wake wa irigithathi;
na akĩrũgamia ihingo cia itũũra rĩrĩ,
akuĩrwo nĩ mũriũ wake wa kĩhinga-nda.”

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jehova agĩkorwo arĩ hamwe na Joshua, nayo ngumo yake ikĩhunja kũndũ guothe bũrũri ũcio.

7

Rĩthia rĩa Akani

¹ No rĩrĩ, andũ a Isiraeli nĩmagire kwĩhokeka ũhoroinĩ ũkonĩ indo iria ciamũrĩtwo cia kũniinwo; nake Akani mũrũ wa Karimi, mũrũ wa Zimuri, mũrũ wa Zera, wa mũhĩrĩga wa Juda, nĩoire imwe ciacio. Nĩ ũndũ ũcio Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ũndũ wa Isiraeli.

² Ningĩ Joshua agĩtũma andũ kuuma Jeriko mathĩ Ai, itũũra rĩakuhanĩrĩrie na Bethi-Aveni mwena wa irathĩro wa Betheli, akĩmeera atĩrĩ, “Ambatai mũthĩ mũgathigaane bũrũri ũcio.” Nĩ ũndũ ũcio andũ acio magĩthĩ na magĩthigaana Ai.

³ Nao magĩcooka kũrĩ Joshua na makĩmwĩra atĩrĩ, “Hatĩrĩ bata wa andũ othe mambate makahũũre itũũra rĩa Ai. Rekia andũ 2,000 kana ithatũ makarĩtunyane; tiga kũnogia andũ othe, nĩgũkorwo no andũ anini marĩ kuo.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio no andũ ta 3,000 maambatire, no magĩtoorio nĩ andũ a Ai,

⁵ nao andũ acio a Ai makĩũraga ta andũ mĩrongo itatũ na atandatũ a Isiraeli. Nĩmaingatire andũ a Isiraeli kuuma kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu makĩmakinyia o kũrĩa kwenjagwo mahiga, na makĩmahũũrĩra kũu igaragaro-inĩ. Ihũũra rĩu rĩgĩtũma ngoro cia andũ a Isiraeli iringĩke, na makĩyũrwo nĩ maaĩ nda.

⁶ Nake Joshua agĩtembũranga nguo ciake, akĩgũithia thĩ, agĩturumithia ũthiũ wake thĩ mbere ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, agĩkara hau nginya hwaĩ-inĩ. Nao athuuri a Isiraeli magĩka o ta ũguo na makĩhurĩria rũkũngũ mĩtwe.

⁷ Nake Joshua akiuga atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani Jehova, nĩ kĩ gĩatũmire ũrehe andũ aya mũrĩmo ũyũ wa Rũũ rwa Jorodani nĩguo ũtũneane moko-inĩ ma Aamori, matũniine? Naarĩ korwo nĩtwaiganĩire tũtũũre mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Rũũ rwa Jorodani!

⁸ Wee Mwathani, ingĩkiuga atĩa, kuona atĩ Isiraeli nĩmatooretio nĩ thũ ciao?

⁹ Andũ a Kaanani na andũ arĩa angĩ a bũrũri ũyũ nĩmarĩigua ũhoroinĩ ũcio, nao matũthiũrũrũkĩrie, matũniine biũ, meherie rĩtwa riitũ gũkũ thĩ. Nawe ũgaagĩka atĩa nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩu rĩaku inene?”

¹⁰ Nake Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, “Ūkĩra! Ūkwĩgũithia ũturumithĩtie ũthiũ waku thĩ nĩkĩ?”

¹¹ Isiraeli nĩmehĩtie; nĩmathũkĩtie kĩrĩkanĩro gĩakwa kĩrĩa ndamaathire marũmagĩrĩre. Nĩmoete indo imwe iria ciamũrĩtwo cia kũniinwo; nĩmaiĩte, na makaheenania, o na magaciiganĩria hamwe na indo ciao o ene.

12 Kĩu nĩkĩo gĩtũmi kĩrĩa kĩgirĩtie andũ a Isiraeli meetirie thũ ciao; na nĩkĩo marorĩra thũ ciao tondũ nĩmatuĩkĩte a kũniinwo. Na nĩ ndigũcooka gũkorwo hamwe na inyuĩ o tiga mũniinire kĩndũ kũu kĩamũrĩtwo gĩa kũniinwo kĩehere thĩinĩ wanyu.

13 “Ũkĩra, ũthĩ ũtherie andũ acio. Thĩ ũmeere atĩrĩ, ‘Mwĩtherie mwĩhaarĩrie nĩ ũndũ wa rũciũ; nĩgũkorwo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: Nĩ harĩ kĩndũ kĩamũre gĩa kũniinwo kĩrĩ thĩinĩ wanyu, inyuĩ Isiraeli. Mũtingĩhota gwĩtiiria thũ cianyu o nginya rĩrĩa mũgaakĩeheria kiume thĩinĩ wanyu.

14 “Tondũ ũcio rũciũ kĩroko mũkeyumĩria inyuĩ ene o mũhĩrĩga, o mũhĩrĩga. Na rĩrĩ, mũhĩrĩga ũrĩa Jehova agaathuura nĩkeyumĩria o mbarĩ, o mbarĩ; nayo mbarĩ ĩrĩa Jehova agaathuura nĩkeyumĩria o nyũmba, o nyũmba; nayo nyũmba ĩrĩa Jehova agaathuura nĩkeyumĩria o mũndũ, o mũndũ.

15 Mũndũ ũrĩa ũkũnyitwo na indo icio ciamũrĩtwo cia kũniinwo nĩagacinwo na mwaki hamwe na indo ciake ciothe. Nĩgũkorwo nĩathũkĩtie kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, na nĩekĩte ũndũ wa thoni thĩinĩ wa Isiraeli!’ ”

16 Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene, Joshua akĩra andũ a Isiraeli moimĩre o ta ũrĩa mũhĩrĩga yao yatarĩ, naguo mũhĩrĩga wa Juda ũgĩthuurwo.

17 Mbarĩ cia Juda ikiumĩra, nake agĩthuurwa mbarĩ ya Azera. Agĩcooka akiumĩria mbarĩ cia Azera mbere kũringana na nyũmba ciao, nake Zabedi agĩthuurwo.

18 Nake Joshua akiumĩria nyũmba yake mũndũ o mũndũ, nake Akani mũrũ wa Karimi, mũrũ wa Zimuri, mũrũ wa Zera, wa mũhĩrĩga wa Juda, agĩthuurwo.

19 Nake Joshua akĩra Akani atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, gooca Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, na ũmũkumie. Njĩra ũrĩa wĩkĩte na ndũkaahithe.”

20 Nake Akani agĩcookia akĩra Joshua atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩnjĩhĩrie Jehova Ngai wa Isiraeli. Na ũũ nĩguo njĩkĩte:

21 Rĩrĩa ndonire kabuti gathaka koimĩte Babuloni, na cekerĩ magana meerĩ* cia betha, na gĩkama gĩa thahabu kĩa ũritũ wa cekerĩ mĩrongo ĩtano† thĩinĩ wa indo iria twatahĩte, nĩndaciĩrĩrĩrie na ngĩcioya, na ithikĩtwo thĩ kũu hema-inĩ yakwa, nayo betha ĩrĩ rungu wacio.”

22 Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩtũma andũ, nao makĩhanyũka magĩthĩ nginya hema-inĩ yake, na magĩkora indo icio ihithĩtwo thĩinĩ wa hema ĩyo, nayo betha ĩyo yaigĩtwo rungu rwacio.

23 Nao andũ acio makĩruta indo icio kuuma hema-inĩ ĩyo, magĩcitwarĩra Joshua o hamwe na andũ a Isiraeli othe, nao magĩciaragania thĩ mbere ya Jehova.

24 Nake Joshua, hamwe na Isiraeli othe, makĩnyiita Akani mũrũ wa Zera, na makĩoya betha ĩyo, na kabuti, na gĩkama gĩa thahabu, na ariũ ake na airĩtu ake, na ng’ombe ciake, na ndigiri na ng’onde ciake, na makĩoya hema yake o na indo ciothe iria arĩ nacio, magĩcitwara Gĩtuamba kĩa Akori.

25 Nake Joshua akĩmũuria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtũrehere thĩina ũyũ? Wee nawe ũmũthĩ nĩũkuonio thĩina nĩ Jehova.”

Nao andũ a Isiraeli othe makĩmũhũura na mahiga nyuguto, na maarĩkia kũhũura acio angĩ na mahiga, makĩmacina.

26 Magĩcooka makĩhũmbĩra Akani na hĩba nene mũno ya mahiga, namo mahiga macio marĩ o ho nginya ũmũthĩ. Nake Jehova agĩthirwo

* 7:21 nĩ ta kilo 2 † 7:21 nĩ ta nuthu kilo

nĩ marakara marĩa maamũcinĩte. Nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagĩcooka gwĩtwo Gĩtuamba kĩa Akori o nginya ũmũthĩ.

8

Kwanangwo kwa Ai

¹ Ningĩ Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, “Ndũgetigĩre na ndũgakue ngoro. Thiĩ na mbũtũ yothe ya ita, mwambate mũgatharĩkĩre itũũra rĩa Ai. Nĩgũkorwo nĩneanĩte mũthamaki wa Ai moko-inĩ manyu, hamwe na andũ ake, na itũũra rĩake rĩu inene na bũrũri wake.

² Īkai itũũra rĩa Ai na mũthamaki warĩo o ta ũrĩa mwekire itũũra rĩa Jeriko na mũthamaki warĩo, o tiga atĩrĩ, no muoye indo iria mũgũtaha, o na mahiũ matũike manyu. Oheriai andũ a itũũra rĩu inene na mwena wa na thuutha.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Joshua na mbũtũ yothe ya ita makiumagara magatharĩkĩre Ai. Nake agĩthuura andũ 30,000 arĩa maarĩ njamba mũno akĩmatũma mathiĩ kũrĩ ũtukũ,

⁴ akĩmeera atĩrĩ: “Ta thikĩrĩriai wega. Inyuĩ mũkuoheria andũ a itũũra rĩu inene na mwena warĩo wa na thuutha. Mũtigaikare haraaya narĩo. Inyuothe mũikare mwĩguĩte.

⁵ Niĩ na arĩa othe tũrĩ nao tũgũthengerera itũũra rĩu inene kuuma na mbere na rĩrĩa andũ acio mariumagara gũtũhũũra o ta ũrĩa meekire hĩndĩ ya mbere-rĩ, tũmoorĩre.

⁶ Nao matũingatithie o nginya tũmaguucĩrĩrie biũ moime itũũra rĩu inene, nĩgũkorwo mariuga atĩrĩ, ‘Nĩ ithuĩ maroorĩra ta ũrĩa meekire rĩa mbere.’ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa tũrĩmoorĩra-rĩ,

⁷ inyuĩ na inyuĩ mũkĩre muume kũrĩa mũmoheirie, mũtharĩkĩre itũũra rĩu inene na mũrĩtunyane. Jehova Ngai wanyu nĩekũrĩneana moko-inĩ manyu.

⁸ Na rĩrĩ, mwarĩkia kwĩgwatĩra itũũra rĩu inene-rĩ, mũrĩcine. Īkai o ta ũrĩa Jehova aathanĩte gwĩkwo. Mũtigĩrĩre nĩ mweka ũguo ndamwatha.”

⁹ Nake Joshua akĩmeera moimagare, nao magĩthiĩ harĩa maathiiaga kuoheria andũ a itũũra rĩu, na makĩhitha metereire gatagatĩ ka Betheli na Ai, mwena wa ithũĩro wa Ai, no Joshua araanirire na andũ arĩa angĩ ũtukũ ũcio.

¹⁰ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene, Joshua agĩcookanĩrĩria andũ ake, nake we mwene hamwe na atongoria a Isiraeli makĩmatongoria marorete Ai.

¹¹ Mbũtũ yothe ya ita rĩa yarĩ hamwe nake ĩgĩthiĩ yambatĩte, ĩgĩkuhĩrĩria itũũra rĩu inene mariumĩte na mbere. Nao makĩamba hema mwena wa gathigathini wa Ai, na hagĩkorwo nĩ haarĩ gĩtuamba gatagatĩ kao na itũũra rĩu inene.

¹² Joshua nĩakoretwo oete andũ ta 5,000 na akamaiga moheirie andũ kũu gatagatĩ ka Betheli na Ai, mwena wa ithũĩro wa itũũra rĩu inene.

¹³ Magĩgĩatha thigari ciikare ciĩhaarĩirie o andũ handũ hao, iria ciothe ciarĩ kambĩ igĩikara mwena wa gathigathini wa itũũra rĩu inene, na iria cioheirie andũ mwena wa ithũĩro warĩo. Naguo ũtukũ ũcio Joshua agĩthiĩ kũraara kũu gĩtuamba-inĩ.

¹⁴ Rĩrĩa mũthamaki wa Ai onire ũndũ ũcio, agĩũkĩra na ihenya rũciinĩ tene, akiumagara na ihenya hamwe na andũ othe a itũũra rĩu inene nĩguo agacemanie na Isiraeli marũe mbaara handũ hana haang’ethanĩre na Araba. No rĩrĩ, ndaigana kũmenya atĩ nĩmehithĩirwo na mwena wa thuutha wa itũũra rĩu inene.

15 Nake Joshua na andũ a Isiraeli othe magĩtua ta mahũrĩtwo magatoorio, nao makĩũra marorete na werũ-inĩ.

16 Nao andũ othe a itũũra rĩa Ai magĩtwo nĩguo mamarũmĩrĩre, nao magĩteng'eria Joshua makĩguucĩrĩrio makiuma itũũra rĩa.

17 Gũtirĩ mũndũ mũrũme o na ũmwe wa Ai kana Betheli ũtoimire gũthĩ gũkinyĩra andũ a Isiraeli. Magĩtiga itũũra rĩu rĩtaahingĩtwo magĩteng'eria andũ a Isiraeli.

18 Nake Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, “Ambararia itimũ rĩu ũnyitĩte na guoko, ũrĩrorie mwena wa Ai, nĩgũkorwo nĩngũneana itũũra rĩu inene moko-inĩ manyu.” Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩambararia itimũ rĩake akĩrĩroria Ai.

19 Na rĩrĩ, Joshua aarĩkia gwĩka ũguo, arũme arĩa moohetie andũ magĩũkĩra narua, magĩteng'era na ihenya, magĩtoonya itũũra rĩu na makĩrĩtunyana, ningĩ makĩrĩgwatia mwaki o narua.

20 Na rĩrĩa andũ acio a Ai maarorire na thuutha na makĩona ndogo yumĩte itũũra rĩu yambatĩte na igũrũ-rĩ, nao makĩaga mweke wa gwĩthara na mwena o na ũrĩkũ, nĩgũkorwo andũ a Isiraeli arĩa morĩte marorete werũ-inĩ nĩmagarũrũkĩire acio maamateng'eragia.

21 Rĩrĩa Joshua na Isiraeli othe moonire atĩ andũ ao arĩa mooheirie andũ thuutha wa itũũra nĩmarĩtunyanĩte, na makĩona ndogo igĩtoga kuuma itũũra, makĩgarũrũka na makĩũraga andũ acio a Ai.

22 Nao andũ arĩa maamohetie makiuma itũũra rĩu inene matharĩkĩre. Andũ a Ai magĩgũkĩrwo gatagati ka andũ a Isiraeli, makĩmagĩa mbere na thuutha. Andũ a Isiraeli makĩmaniina, na matiatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo, kana makĩreka o na ũmwe ahonoke.

23 No nĩmanyitire mũthamaki wa Ai arĩ muoyo, makĩmũtwarĩra Joshua.

24 Rĩrĩa andũ a Isiraeli maarĩkirie kũũraga andũ othe a Ai arĩa maarĩ gĩthaka-inĩ na kũu werũ-inĩ, kũrĩa maamateng'ereirie-rĩ, na rĩrĩa andũ acio othe maarĩkirie kũũragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ, andũ a Isiraeli othe magĩcooka Ai na makĩũraga andũ arĩa othe maarĩ kuo.

25 Andũ arĩa mooragirwo mũthenya ũcio maarĩ andũ 12,000, arũme na andũ-a-nja; nao nĩo andũ othe a itũũra rĩa Ai.

26 Nĩgũkorwo Joshua ndaigana gũthuna guoko kũrĩa kwambararĩtie itimũ rĩake nginya rĩrĩa aarĩkirie kũniina andũ arĩa othe maatũũraga Ai.

27 Nao andũ a Isiraeli magĩkuũra ũhiũ na indo iria maatahĩte kuuma itũũra rĩu inene, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Joshua.

28 Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩcina Ai na akĩrĩtua hĩba ya mwanangĩko ya gũtũũra, gũgĩtuĩka kũndũ gũkirĩte ihooru nginya ũmũthĩ.

29 Joshua agĩcooka agĩcuuria mũthamaki ũcio wa Ai mũtĩ igũrũ, akĩreka aikare ho o nginya hwaĩ-inĩ. Riũa rĩgĩthũa-rĩ, Joshua agĩathana atĩ mwĩrĩ ũcio ũrutwo mũtĩ igũrũ, ũikio hau itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra rĩu, magĩcooka makĩũigĩrĩa hĩba nene ya mahiga, nayo ĩrĩ o ho nginya ũmũthĩ.

Kwerũhia Kĩrĩkanĩro Kĩrĩma-inĩ kĩa Ebali

30 Thuutha wa ũguo Joshua agĩakĩra Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, kĩgongona o kũu kĩrĩma-inĩ kĩa Ebali,

31 o ta ũrĩa Musa ndungata ya Jehova aathĩte andũ a Isiraeli. Aagĩakire o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo thĩinĩ wa Ibuku rĩa Watho wa Musa, kĩgongona kĩrĩ kĩa mahiga matarĩ maicũhie, hatarĩ indo cia wĩra cia kĩgera ikũhũthĩrwo ho. Igũrũ rĩakĩo makĩrutĩra Jehova maruta ma njino na magongona ma ũiguano.

³² Nake Joshua akĩandĩka watho wa Musa igũrũ rĩa mahiga macio, aandĩkire andũ a Isiraeli marĩ ho makĩĩonagĩra.

³³ Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli othe, na andũ a kũngĩ na ene bũrũri o ũndũ ũmwe, hamwe na athuuri ao, na anene na atuithania ciira, makĩrũgama mĩena yeerĩ ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova mang'etheire athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ Alawii na nĩo maarĩkuuaga. Nuthu ya andũ yarũgamĩte mbere ya kĩrĩma kĩa Gerizimu, na nuthu ĩyo ĩngĩ ĩkarũgama mbere ya kĩrĩma kĩa Ebali, o ta ũrĩa Musa ndungata ya Jehova aathanĩte mbere ĩyo rĩrĩa aarutanire ũhoru wa kũrathimaga andũ a Isiraeli.

³⁴ Thuutha ũcio, Joshua agĩthoma ciugo ciothe cia Watho, agĩthoma irathimo o na agĩthoma irumi, o ta ũrĩa kwaandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Watho.

³⁵ Gũtirĩ kiugo o na kĩmwe kĩa iria ciothe Musa aathanĩte Joshua ataathomeire kĩũngano kũ gĩothe kĩa Isiraeli, o hamwe na andũ-a-nja na ciana na andũ o kũngĩ arĩa maatũũranagia nao.

9

Wara wa Andũ a Gibeoni

¹ Na rĩrĩa athamaki othe arĩa maarĩ mwena wa ithũiro wa Rũũĩ rwa Jorodani maiguire maũndũ macio, na arĩa maarĩ bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, na arĩa maarĩ ituamba-ini ciikũrũko cia irĩma cia mwena wa ithũiro, na kũu hũgũrũrũ-inĩ cia Iria rĩrĩa Inene guothe o nginya Lebanoni (nĩo athamaki a andũ a Ahiti, na Aamori, na Akaanani, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi),

² magĩcookanĩrĩra hamwe nĩguo mahũũrane na Joshua na Isiraeli.

³ No rĩrĩ, rĩrĩa andũ a Gibeoni* maaiguire ũrĩa Joshua ekĩte itũũra rĩa Jeriko o na rĩa Ai,

⁴ magĩĩka ũndũ wa wara. Magĩthĩ marĩ ta andũ matũmĩtwo marĩ na ndigiri ciao ikuithĩtio makũnia matarũkangu, na mondo ngũrũ mũno cia ndibei irĩ nduĩkangu na igatumwo.

⁵ Nao arũme acio meekĩrite iraatũ ciarĩ ndarũku, ciarĩ na iraka, na makehumba nguo ngũrũ. Irio ciao ciothe iria meekuuĩre rĩngu ciarĩ nyũmũ na ikagĩa mbuu.

⁶ Nao magĩthĩ kũrĩ Joshua kambĩ-inĩ o kũu Giligali, makĩmwĩra atĩrĩ we mwene hamwe na andũ a Isiraeli, "Tũũkĩte kuuma bũrũri wa kũraya mũno na gũkũ; tondũ ũcio gĩa kĩrĩkanĩro na ithuĩ."

⁷ Nao andũ a Isiraeli makĩra Ahivi† acio atĩrĩ, "Hihi no gũkorwo mĩtũũraga o gũkũ gũkuhĩ na ithuĩ, tũngĩhota atĩa kũgĩa kĩrĩkanĩro na inyuĩ?"

⁸ Nao magĩcookeria Joshua atĩrĩ, "Ithuĩ tũrĩ ndungata ciaku."

Nĩngĩ Joshua akĩmooria atĩrĩ, "Inyuĩ mũrĩ a, na muumĩte kũ?"

⁹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Ithuĩ ndungata ciaku tuumĩte bũrũri wa kũraya mũno na gũkũ, tũũkĩte nĩ ũndũ wa ngumo ya Jehova Ngai wanyu. Nĩgũkorwo nĩtũiguĩte ũhoru wake: o na maũndũ mothe marĩa eekire bũrũri wa Misiri,

¹⁰ na ũrĩa wothe eekire athamaki arĩa eerĩ a Aamori kũu irathĩro rĩa Rũũĩ rwa Jorodani, nao nĩ Sihoni mũthamaki wa Heshiboni, na Ogu mũthamaki wa Bashani, ũrĩa wathamakaga Ashitarothu.

¹¹ Nao athuuri atongoria aitũ na andũ arĩa othe matũũraga bũrũri witũ nĩmatwĩrĩre atĩrĩ, 'Kuuai irio nĩ ũndũ wa rũgendo rwanyu, mũthĩ

* **9:3** Itũũra rĩa Gibeoni rĩarĩ kilomita 10 kuuma Jerusalemu. † **9:7** Ahivi maarĩ gĩkundi kĩa andũ arĩa kĩhumo kĩa kiarĩ Mesopotamia. Andũ aya nĩo moĩkaine ta Aamori thĩnĩ wa ibuku rĩa Samũeli wa Keerĩ.

mūcemanie na andũ acio, na mūmeere atĩrĩ, “Ithuĩ tũrĩ ndungata cianyu; g̃ai k̃rĩkanĩro na ithuĩ.” ’

¹² Irio ici ciitũ cia rĩngu ciarĩ hiũ mũthenya ũrĩa tuoimire gwitũ tũke kũrĩ inyuĩ. No rĩu ta k̃onei ũrĩa ciũmĩte na ikag̃a mbuu.

¹³ Nacio mondo ici ciarĩ njerũ tũg̃iciyũria ndibei, no rĩu ta k̃onei ũrĩa ituĩkangĩte. Nacio nguo ciitũ na iraatũ ñikũrĩte ñi ũndũ wa rũgendo kũraiha mũno.”

¹⁴ Nao andũ a Isiraeli makĩrora irio imwe cia andũ acio, no matiigana kũhooya k̃rĩra kuuma harĩ Jehova.

¹⁵ Nake Joshua ak̃ig̃a k̃rĩkanĩro g̃a thayũ nao atĩ areke matũũre muoyo, nao atongoria a k̃ũngano k̃u k̃a andũ a Isiraeli mag̃ũk̃ira ũhoro ũcio hinya na mwĩhĩtwa.

¹⁶ Mĩthenya ĩtatũ thuutha wa kũg̃a na k̃rĩkanĩro k̃u na andũ acio a Gibeoni, andũ a Isiraeli mak̃ig̃ua atĩ andũ acio maahakanĩte nao, na maatũũraga o hakuhĩ nao.

¹⁷ Ñi ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makiumagara, na mũthenya wa gatatũ mag̃ikinya matũũra-inĩ mao manene, na ñimo: Gibeoni, na Kefira, na Beerothu, na Kiriathu-Jearimu.

¹⁸ No andũ a Isiraeli matiigana kũmahũũra, ñi ũndũ atongoria a k̃ũngano k̃ao ñimehĩtite na mwĩhĩtwa mak̃igwetaga r̃itwa r̃ia Jehova Ngai wa Isiraeli.

Nak̃io k̃ũngano k̃u g̃iothe g̃ik̃inuguna ñi ũndũ wa atongoria acio,

¹⁹ no atongoria acio othe mak̃imacookeria atĩrĩ, “Ñitwĩhĩtite na mwĩhĩtwa tũk̃igwetaga r̃itwa r̃ia Jehova Ngai wa Isiraeli, na tondũ ũcio tũtingĩmahutia.

²⁰ ũrĩa tũngĩmeeka ñi atĩrĩ: Ñi tũkũreka matũũre muoyo, ñigeetha tũtikanacookererwo ñi marakara ñi ũndũ wa kuuna mwĩhĩtwa ũrĩa twehĩtite ñi ũndũ wao.”

²¹ O na ningĩ mak̃imeera atĩrĩ, “Rekei matũũre muoyo, no matũũke a kuunaga ngũ na a gũtahag̃ira k̃r̃indĩ g̃ik̃i g̃iothe g̃a Isiraeli maaĩ.” Ñi ũndũ ũcio atongoria mak̃iga k̃r̃iko k̃ao kũrĩ andũ acio a Gibeoni.

²² Ningĩ Joshua ag̃ĩta andũ acio a Gibeoni ak̃imooria atĩrĩ, “Ñi k̃ĩ g̃iatũmire mũtũheenie r̃ĩrĩa mwoigire atĩrĩ, “Tũtũũraga kũndũ kũraya mũno na inyuĩ,’ o r̃ĩrĩa mũtũũraga o gũkũ gũkuhĩ na ithuĩ?”

²³ Tondũ ũcio ñimwagwatwo ñi k̃irumi, na inyuĩ mũtigatiga gũtuĩka ndungata cia kuuna ngũ na gũtahag̃ira nyũmba ya Ngai wakwa maaĩ.”

²⁴ Nao mag̃icookeria Joshua mak̃imwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ ndungata ciaku ñitwerirwo o wega ũrĩa Jehova Ngai waku aathire ndungata yake Musa akamũhe bũrũri ũyũ wothe, na atĩ aniine andũ othe ar̃ia matũũraga kuo mehere mbere yanyu. Ñi ũndũ ũcio tũg̃ĩtig̃ira mũno, tweciria ũrĩa mũngĩtũũraga, na ñik̃io twekire ũndũ ũcio.

²⁵ Na r̃ĩrĩ, r̃ĩu tũrĩ moko-inĩ maku. Twĩke ũndũ ũrĩa wothe ũkuona ũrĩ mwega na wa k̃ihooto.”

²⁶ Ñi ũndũ ũcio Joshua ak̃imahonokia kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli, na matiamoragire.

²⁷ Mũthenya o ro ũcio Joshua ag̃itua andũ acio a Gibeoni oini a ngũ na atahĩri mũingĩ wa Isiraeli maaĩ, o na atahĩri k̃igongona k̃a Jehova maaĩ o harĩa hothe Jehova ang̃athuurire. ũguo ñiguo matũũre nginya ũmũthĩ.

10

¹ Na rĩria, Adoni-Zedeki mũthamaki wa Jerusalemu aigwire atĩ Joshua nĩarĩkĩtie gũtunyana itũũra rĩa Ai na akarĩananga o biũ, na ageeka Ai na mũthamaki warĩo o ta ũria ekĩte itũũra rĩa Jeriko na mũthamaki warĩo, na atĩ andũ a Gibeoni nĩmagĩte kĩrĩkanĩro gĩa thayũ na Isiraeli na atĩ maatũũraga hakuhĩ nao-rĩ.

² Nake, we na andũ ake makĩmaka mũno nĩ ũndũ wa ũhoro ũcio, nĩgũkorwo Gibeoni rĩarĩ itũũra inene na rĩa bata, o ta rĩmwe rĩa matũũra marĩa maakoragwo marĩ ma ũthamaki; na rĩarĩ inene gũkĩra Ai, o na ningĩ andũ a rĩo othe maarĩ njamba cia ita.

³ Nĩ ũndũ ũcio Adoni-Zedeki mũthamaki wa Jerusalemu agĩtũmanĩra Hohamu mũthamaki wa Hebironi, na Piramu mũthamaki wa Jaramuthu, na Jafia mũthamaki wa Lakishi, o na Debiri mũthamaki wa Egiloni,

⁴ akĩmeera atĩrĩ, “Ambatai mũũke mũndeithie kũhũũra Gibeoni, nĩ ũndũ nĩmagĩte kĩrĩkanĩro gĩa thayũ na Joshua na andũ a Isiraeli.”

⁵ Nao athamaki acio atano a Aamori, nao nĩ athamaki a Jerusalemu, na Hebironi, na Jaramuthu, na Lakishi, na Egiloni, magĩcookanĩrĩra hamwe. Makĩambata na mbũtũ ciao ciothe cia ita, nao makĩamba hema ciao mang’etheire itũũra rĩa Gibeoni, makĩrĩtharĩkĩra.

⁶ Nao andũ a Gibeoni magĩtũmanĩra Joshua o kũu Giligali kambĩ-inĩ yake, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũgatiganĩrie ndungata ciaku. Ambata, ũũke gũkũ narua nĩguo ũtũhonokie! Tũteithie nĩ ũndũ athamaki othe a Aamori arĩa matũũraga bũrũri ũria ũrĩ irĩma nĩmacookanĩrĩre matũũkĩrĩre.”*

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩambata akiuma Giligali arĩ na ita rĩake rĩothe hamwe na njamba ciake cia ita iria irĩ hinya.

⁸ Nake Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, “Ndũkametigĩre, nĩ ũndũ nĩndĩmaneanĩte moko-inĩ maku. Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wao ũkũhota gũgwĩtiiria.”

⁹ Thuutha wa gũthĩ ũtukũ wothe kuuma Giligali, Joshua akĩmahithũkĩra o rĩmwe.

¹⁰ Nake Jehova akĩmarehere kĩrigiicano mbere ya Isiraeli, nao makĩmatoria o biũ kũu Gibeoni. Ningĩ andũ a Isiraeli makĩmateng’eria na njĩra irĩa yathiĩte yambatĩte nginya Bethi-Horoni, magĩthĩ makĩmooragaga o nginya Azeka na Makeda.

¹¹ Hĩndĩ iyo moragĩra andũ a Isiraeli maikũrũkĩte kuuma Bethi-Horoni marorete Azeka-rĩ, Jehova akĩmagũithĩria mahiga manene ma mbura kuuma igũrũ, nao andũ aingĩ makĩũragwo nĩ mahiga macio ma mbura o na gũkĩra arĩa mooragĩtwo nĩ andũ a Isiraeli na rũhiũ rwa njora.

¹² Mũthenya ũria Jehova aaneanire Aamori kũrĩ a Isiraeli-rĩ, Joshua akĩarĩria Jehova, andũ a Isiraeli makĩiguaga, akĩmwĩra atĩrĩ:

“We riũa-rĩ, rũgama o ũguo wĩhaande igũrũ rĩa Gibeoni,

O nawe mweri-rĩ, rũgama o ro ũguo wĩhaande igũrũ rĩa Gĩtuamba kĩa Aijaloni.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio riũa rĩkĩrũgama o ro ũguo,

naguo mweri ũkĩrũgama,

o nginya rĩria rũrĩrĩ rũu rwerĩhĩrie harĩ thũ ciao,

o ta ũria kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Jasharu.

Riũa rĩarũgamire o kũu matu-inĩ gatagatĩ na rĩkĩamba gũtiga gũthũa handũ ha mũthenya mũgima.

* **10:6** Kĩrĩkanĩro kĩria Joshua aagĩre nakĩo na andũ a Gibeoni kĩarĩ atĩ mangĩtharĩkĩrwo Aisiraeli nĩmarĩmateithagia.

14 Gūtirī kwagīa mūthenya ūngī ta ūcio mbere ĩyo kana thuutha ūcio, mūthenya ūrīa Jehova aacookirie mahooya ta macio. Ti-itherū Jehova nīwe warūagīrīra andū a Isiraeli!

15 Nake Joshua agīcooka hamwe na andū othe a Isiraeli kambī-inī kūu Giligali.

Athamaki Atano a Aamori Kūūrāgwo

16 Na rīrī, athamaki acio atano nīmoorīte na magathiī makehitha thīnī wa ngurunga kūu Makeda.

17 Rīrīa Joshua eerirwo atī athamaki acio nīmonetwo mehithīte ngurunga-inī kūu Makeda,

18 akiuga atīrī, “Garagariai mahiga manene mūhinge mūromo wa ngurunga ĩyo na mūige arangīri ho.

19 No inyuī mūtigatithie. Teng’eriai thū cianyu, mūcitharīkīre mūcirutītie na thuutha, na mūtikareke itoonye matūūra macio manene, nīgūkorwo Jehova Ngai wanyu nīacineanīte moko-inī manyu.”

20 Nī ūndū ūcio Joshua hamwe na andū a Isiraeli makīmaniina biū, hakuhi kwage mūndū o na ūmwe ūgūtigara, no anini arīa maatigarire nīmahotire kūūrīra matūūra mao manene marīa maarī mairigīre.

21 Mbūtū yothe ya ita ĩgīgīcooka kambī kūrī Joshua o kūu Makeda na thayū, na gūtirī mūndū o na ūmwe wacookire kwaria kiugo gīa gūūkīrīra andū a Isiraeli.

22 Joshua agīcooka akiuga atīrī, “Hingūrai mūromo wa ngurunga-inī na mūndehere athamaki acio atano.”

23 Nī ūndū ūcio magīka o ūguo, makīruta athamaki acio atano kuuma ngurunga-inī, na nīo athamaki a Jerusalemu, na Hebironi, na Jaramuthu, na Lakishi o na Egiloni.

24 Athamaki acio marīkia kūrehwo harī Joshua, agīta andū othe a Isiraeli na akīra anene a ita arīa mathīte nake atīrī, “Ūkai haha, mūkinye athamaki aya ngingo.” Nī ūndū ūcio makiumīra, magīkinya athamaki acio ngingo.

25 Joshua akīmeera atīrī, “Mūtigetigīre kana mūkue ngoro. Gīai na hinya na mūmīrīrie. Ūū nīguo Jehova arīkaga thū cianyu ciothe iria mūrīrūaga nacio.”

26 Nake Joshua akīringa athamaki acio akīmooraga, agīcooka akīmacuuria igūrū rīa mītī ĩtano, nao magītinda macunjurīte mītī-inī ĩyo nginya hwaī-inī.

27 Riūa rīgīthūa-rī, Joshua agīathana, nayo mīrī ya andū acio ĩgīcuurūrio kuuma mītī-inī, ĩgīkio ngurunga ĩrīa meehithīte; na hau mūromo-inī wa ngurunga ĩyo hakīgwo mahiga manene mūno, namo matūire ho o na ūmūthī.

28 Mūthenya ūcio, Joshua agītunyana itūūra rīa Makeda; akīniina mūthamaki na itūūra rīu na rūhiū rwa njora, na akīniina andū othe arīa maarī thīnī warīo biū. Ndaatigirie mūndū o na ūmwe arī muoyo; na agīka mūthamaki wa Makeda o ta ūrīa eekire mūthamaki wa Jeriko.

Gūtoorio kwa Matūūra ma Mwena wa Gūthini

29 Ningī Joshua na Isiraeli rīothe arīa maarī hamwe nake makiuma kūu Makeda magīthī nginya itūūra rīa Libina na makīrītharīkīra.

30 Nake Jehova akīneana itūūra rīu o narīo na mūthamaki warīo moko-inī ma andū a Isiraeli. Nake Joshua akīniina itūūra rīu na andū arīa maarī kuo na rūhiū rwa njora. Ndaigana gūtigia mūndū o na ūmwe thīnī warīo

arĩ muoyo. Nake agĩka mũthamaki warĩo o ta ũrĩa eekire mũthamaki wa Jeriko.

³¹ Ningĩ Joshua na Isiraeli othe arĩa maarĩ hamwe nake makiuma kũu Libina magĩthiĩ nginya Lakishi; makĩring'ethera, makĩrĩtharĩkĩra.

³² Nake Jehova akĩneana Lakishi kũrĩ Isiraeli, nake Joshua akĩrĩtunyana mũthenya wa keerĩ. Itũũra rĩu akĩrĩniina na rũhiũ rwa njora o hamwe na andũ othe arĩa maarĩ thĩinĩ warĩo, o ta ũrĩa eekire Libina.

³³ O hĩndĩ iyo, nake Horemũ mũthamaki wa Gezeri nĩokĩte gũteithia Lakishi, no Joshua akĩmũhoota hamwe na mbũtũ yake, o nginya gũkĩaga mũndũ watigarire muoyo.

³⁴ Ningĩ Joshua na Isiraeli othe arĩa maarĩ hamwe nake makiuma kũu Lakishi magĩthiĩ nginya Egiloni; makĩring'ethera makĩrĩtharĩkĩra.

³⁵ Nao magĩtunyana itũũra rĩu mũthenya o ro ũcio, na makĩrĩniina biũ na rũhiũ rwa njora, na makĩniina andũ othe arĩa maarĩ thĩinĩ warĩo, o ta ũrĩa meekĩte Lakishi.

³⁶ Ningĩ Joshua na Isiraeli othe arĩa maarĩ hamwe nake, makĩambata kuuma Egiloni magĩthiĩ nginya Hebironi, makĩrĩtharĩkĩra.

³⁷ Magĩtunyana itũũra rĩu, na makĩrĩniina na rũhiũ rwa njora hamwe na mũthamaki warĩo, na tũtũũra twarĩo, na arĩa othe maarĩ thĩinĩ watuo. Matiatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo. Nao makĩrĩananga biũ hamwe na arĩa othe maarĩ thĩinĩ warĩo, o ta ũrĩa meekĩte Egiloni.

³⁸ Ningĩ Joshua na Isiraeli othe arĩa maarĩ nake makĩhũndũka, magĩtharĩkĩra Debiri.

³⁹ Magĩtunyana itũũra rĩu, na mũthamaki warĩo, na tũtũũra twarĩo, makĩmaniina na rũhiũ rwa njora. Makĩananga arĩa maarĩ thĩinĩ warĩo biũ. Matiatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo. Nao magĩka Debiri na mũthamaki warĩo o ta ũrĩa meekĩte Libina na mũthamaki warĩo, na noguo meekĩte Hebironi.

⁴⁰ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩtooria mwena ũcio wothe, naguo bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, o na Negevu, na ituamba-inĩ cia irĩma cia mwena wa ithũĩro, o na kũu ciikũrũko-inĩ cia irĩma, hamwe na athamaki othe akuo. Ndaatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo. Nĩanangire arĩa othe maarĩ na mĩhũmũ, o ta ũrĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli aathanĩte.

⁴¹ Joshua akĩmatoria kuuma Kadeshi-Barinea nginya Gaza na kuuma mwena ũcio wothe wa Gosheni† nginya Gibeoni.

⁴² Athamaki acio othe hamwe na mabũrũri mao-rĩ, Joshua aamahootire na itharĩkĩra rĩmwe, nĩ ũndũ Jehova, Ngai wa Isiraeli nĩwe warũagĩrĩra Isiraeli.

⁴³ Nake Joshua agĩcooka hamwe na andũ othe a Isiraeli kambĩ-inĩ kũu Giligali.

11

Athamaki a Mwena wa Gathigathini Kũhootwo

¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa Jabini mũthamaki wa Hazoru aigũire ũhoru wa maũndũ macio, agĩtũma ũhoru kũrĩ Jobabu mũthamaki wa Madoni, kũrĩ athamaki a Shimuroni na Akishafu,

² o na kũrĩ athamaki a mwena wa gathigathini arĩa maarĩ irĩma-inĩ, o kũu Araba mwena wa gũthini wa Kinerethu, o na ituamba cia mwena wa ithũĩro, o na kũu Nafothu-Dori mwena wa ithũĩro;

† **10:41** Bũrũri ũyũ wa Gosheni tiguu ũrĩa watũũragwo nĩ andũ a Isiraeli hakuhi na Rũũĩ rwa Nili.

³ na kūrī Akaanani arīa matũire mwena wa irathĩro na wa ithũiro; na kūrī Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Ajebusi o kũu bũrũri ũcio wa irĩma; o na kūrī Ahivi kũu mũhuro wa Herimoni rũgongo rwa Mizipa.

⁴ Nao magĩũka na mbũtũ ciao ciothe cia ita, na gĩkundi kĩnene kĩa mbarathi na ngaari cia ita, maarĩ mbũtũ nene mũno, makaingĩha o ta mũthanga ũrĩa ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

⁵ Athamaki acio othe magĩturanĩra mbũtũ ciao, na makĩamba kambĩ hamwe gũkuhĩ na maaĩ ma Meromu, nĩgeetha mahũũrane na Isiraeli.

⁶ Nake Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, “Ndũkametigĩre, tondũ rũciũ ihinda ta rĩrĩ nĩngamaneana othe kūrī Isiraeli, moragĩtwo. Mũgaatinia mbarathi ciao mĩtari ithue, na mũcine ngaari ciao cia ita na mwaki.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Joshua na mbũtũ yake yothe ya ita, makĩmakorerera o rĩmwe kũu maaĩ ma Meromu, makĩmatharĩkĩra,

⁸ nake Jehova akĩmaneana moko-inĩ ma Isiraeli. Nao makĩmahoota makĩmaingatithia o nginya Sidoni ĩrĩa Nene, makĩmakinyia Misirefothu-Aimu, o na makĩmakinyia Gĩtuamba kĩa Mizipa kĩrĩa kĩrĩ mwena wa irathĩro, o nginya hakĩaga mũndũ watigirwo arĩ muoyo.

⁹ Joshua akĩmeeka o ta ũrĩa Jehova aathanĩte: Agĩtinia mbarathi ciao mĩtari, na agĩcina ngaari ciao cia ita na mwaki.

¹⁰ Ningĩ Joshua akĩhũndũka na agĩtunyana itũũra rĩa Hazoru na akĩũraga mũthamaki warĩ na rũhiũ rwa njora. (Hazoru nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene mothamaki-inĩ macio).

¹¹ Nao makĩũraga andũ arĩa othe maarĩ kuo na rũhiũ rwa njora. Makĩmaniina biũ na matiigana gũtigia kĩndũ o na kĩmwe kĩarĩ na mĩhũmũ, nake agĩcina Hazoru na mwaki.

¹² Nake Joshua agĩtunyana matũũra macio mothe ma ũthamaki na athamaki a mo, na akĩmooraga na rũhiũ rwa njora. Akĩmaniina biũ, o ta ũrĩa Musa ndungata ya Jehova aathanĩte.

¹³ No rĩrĩ, Isiraeli matiigana gũcina itũũra o na rĩmwe rĩa marĩa maakĩtwo ihumbu-inĩ, o tiga itũũra rĩa Hazoru, rĩrĩa Joshua aacinire.

¹⁴ Andũ a Isiraeli nĩmekuuĩre indo ciothe iria maatahire, na mahiũ ma matũũra macio, no makĩũraga andũ othe na rũhiũ rwa njora o nginya makĩmaniina biũ, na matiigana gũtiga mũndũ o na ũmwe warĩ na mĩhũmũ.

¹⁵ O ta ũrĩa Jehova aathire ndungata yake Musa-rĩ, ũguo noguo nake Musa aathire Joshua; nake Joshua agĩka o ta ũguo; gũtirĩ ũndũ o na ũmwe atekire wa maũndũ marĩa Jehova aathĩte Musa mekwo.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩtunyana bũrũri ũcio wothe: nĩguo bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, na bũrũri wothe wa Negevu, na mwena wa Gosheni wothe, na ituamba cia irĩma cia mwena wa ithũiro, na bũrũri wa Araba, na irĩma cia kũu Isiraeli o na ituamba ciacio,

¹⁷ na kuuma kĩrĩma kĩa Halaku, kĩrĩa kĩrorete mwena wa Seiru, nginya Baali-Gadi kũu Gĩtuamba kĩa Lebanoni mũhuro wa kĩrĩma kĩa Herimoni. Akĩnyiita athamaki ao othe, na akĩmahũũra, akĩmooraga.

¹⁸ Joshua nĩarũire mbaara na athamaki acio othe ihinda iraya.

¹⁹ Na tiga o Ahivi arĩa maatũũraga Gibeoni, gũtirĩ itũũra inene o na rĩmwe rĩagĩire kĩrĩkanĩro gĩa thayũ na andũ a Isiraeli, nao andũ a Isiraeli magĩtunyana matũũra macio mothe na ũndũ wa kũrũa mbaara nao.

²⁰ Nĩgũkorwo nĩ Jehova we mwene watũmire, momie ngoro ciao nĩguo makarũe mbaara na andũ a Isiraeli, nĩgeetha amaniine biũ, amaniine o kũmaniina atekũmaiguĩra tha, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

²¹ O hĩndĩ ĩyo Joshua agĩthiĩ akĩniina andũ a Anaki kuuma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma: kuuma Hebironi, na Debiri na Anabu, na kuuma bũrũri wothe ũrĩa wa irĩma wa Juda, na kuuma bũrũri wothe ũrĩa wa irĩma wa Isiraeli. Joshua akĩmaniina biũ hamwe na matũũra mao.

²² Na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa Anaki bũrũri ũcio wa Isiraeli; no itũũra rĩa Gaza, na rĩa Gathu, na rĩa Ashidodi nĩ gwatigarire andũ amwe ao.

²³ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩtunyana bũrũri ũcio wothe, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa, nake akĩũhe andũ a Isiraeli ũtuĩke igai rĩao na ũgaywo kũringana na ũrĩa mĩhĩrĩga yagayanĩtio.

Naguo bũrũri ũkĩhoorera, gũkĩaga mbaara.

12

Mũtaratara wa Athamaki arĩa Maahootirwo

¹ Na rĩrĩ, aya nĩo athamaki a bũrũri arĩa maahootirwo nĩ andũ a Isiraeli na makĩnyitĩra bũrũri wao wa mwena wa irathĩro mũrĩmo ũcio ũngĩ wa Jorodani, kuuma mũkuru wa Rũũĩ rwa Arinoni nginya kĩrĩma kĩa Herimoni, o hamwe na mwena wothe wa irathĩro wa Araba:

² Athamaki acio nĩ Sihoni wa Aamori, ũrĩa wathamakaga Heshiboni. Aathanaga kuuma itũũra rĩa Aroeri rĩrĩa rĩrĩ rũteere-inĩ rwa mũkuru wa Arinoni, o na kuuma itũũra rĩrĩa rĩarĩ gatagatĩ ka mũkuru ũcio o na nuthu ya Gileadi nginya Rũũĩ rwa Jaboku, rũrĩa rũrĩ mũhaka-inĩ wa Aamoni.

³ O na nĩathanaga mwena wa irathĩro wa Araba, kuuma Iria rĩa Kinerethu nginya iria rĩa Araba (nĩrĩo Iria rĩa Cumbĩ), nginya Bethi-Jeshimothu, na ningĩ gũthiĩ na mwena wa gũthini agakinya mũhuro wa kĩaanda kĩa iharũrũka cia Pisiga.

⁴ Ningĩ andũ a Isiraeli magĩtunyana bũrũri wa Ogu mũthamaki wa Bashani, ũmwe wa matigari ma andũ a Refaimu arĩa maatũũraga kũu Ashitarothu na Edirei.

⁵ Aathanaga Kĩrĩma kĩa Herimoni, na Saleka, na Bashani guothe, o nginya mũhaka-inĩ wa andũ a Geshuru, na wa Maaka, na nuthu ya Gileadi o nginya mũhaka-inĩ wao na Sihoni mũthamaki wa Heshiboni.

⁶ Musa ndungata ya Jehova hamwe na andũ a Isiraeli nĩmamatooririe. Nake Musa ndungata ya Jehova akĩheana bũrũri wao kũrĩ andũ a Rubeni, na a Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, gũtuĩke igai rĩao.

⁷ Acio nĩo athamaki a bũrũri ũrĩa Joshua na andũ a Isiraeli maatooririe kũu mwena wa ithũĩro wa Rũũĩ rwa Jorodani, kuuma Baali-Gadi, Gĩtuamba-inĩ kĩa Lebanoni, nginya Kĩrĩma kĩa Halaku, kĩrĩa kĩrorete na mwena wa Seiru (mabũrũri mao nĩmaheanĩtwo nĩ Joshua kũrĩ mĩhĩrĩga ya Isiraeli matuĩke magai mao kũringana na ũrĩa mĩhĩrĩga yao yagayanĩtio,

⁸ bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, na ituamba cia mwena wa ithũĩro, na Araba, na kũrĩa kũrĩ ciikũrũko cia irĩma, na kũu werũ-inĩ, o na Negevu, nĩ mo mabũrũri ma Ahiti, na Aamori, na Akaanani, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi):

⁹ mũthamaki wa Jeriko, ũmwe,
na mũthamaki wa Ai (hakuhĩ na Betheli), ũmwe,

¹⁰ na mũthamaki wa Jerusalemu, ũmwe,

na mūthamaki wa Hebironi, ūmwe,
 11 na mūthamaki wa Jaramuthu, ūmwe,
 na mūthamaki wa Lakishi, ūmwe,
 12 na mūthamaki wa Egiloni, ūmwe,
 na mūthamaki wa Gezeri, ūmwe,
 13 na mūthamaki wa Debiri, ūmwe,
 na mūthamaki wa Gederi, ūmwe,
 14 na mūthamaki wa Horoma, ūmwe,
 na mūthamaki wa Aradi, ūmwe,
 15 na mūthamaki wa Libina, ūmwe,
 na mūthamaki wa Adulamu, ūmwe,
 16 na mūthamaki wa Makeda, ūmwe,
 na mūthamaki wa Betheli, ūmwe,
 17 na mūthamaki wa Tapua, ūmwe,
 na mūthamaki wa Heferi, ūmwe,
 18 na mūthamaki wa Afeku, ūmwe,
 na mūthamaki wa Lasharoni, ūmwe,
 19 na mūthamaki wa Madoni, ūmwe,
 na mūthamaki wa Hazoru, ūmwe,
 20 na mūthamaki wa Shimuroni Meroni, ūmwe,
 na mūthamaki wa Akishafu, ūmwe,
 21 na mūthamaki wa Taanaka, ūmwe,
 na mūthamaki wa Megido, ūmwe,
 22 na mūthamaki wa Kedeshi, ūmwe,
 na mūthamaki wa Jokineamu itūūra rī kūu Karimeli, ūmwe,
 23 na mūthamaki wa Dori (kūu Nafothu-Dori), ūmwe,
 na mūthamaki wa Goimu kūu Giligali, ūmwe,
 24 na mūthamaki wa Tiriza, ūmwe;
 athamaki acio othe maarī mīrongo itatū na ūmwe.

13

Būrūri ūrīa Watigaire Gūtahwo

1 Na rīrī, rīrīa Joshua aarī mūdū mūkūrū na mīaka yake ikaingīharī, Jehova akīmwīra atīrī, “Ūrī mūkūrū mūno,* na no gūtigarīte būrūri mūnene mūno wa kwīgwatīrwo ūtuīke wanyu.

2 “Ūyū nīguo būrūri ūrīa ūtigarīte: nī ng’ongo ciothe cia Aflisti na cia Ageshuru:

3 kuuma Rūūi rwa Shihoru mwena wa irathīro wa būrūri wa Misiri, o nginya būrūri wa Ekironi ūrīa ūrī mwena wa gathigathini, ūrīa wonagwo ūrī būrūri wa Akaanani (nīguo būrūri wa aathani arīa atano a Aflisti arīa maathanaga kūu Gaza, na Ashidodi, na Ashikeloni, na Gathu, na Ekironi, nīguo būrūri wa Aavimu);

4 kuuma gūthini, būrūri wothe wa andū a Kaanani, kuuma Ara kwa Asidoni gūthīi nginya Afeku, rūgongo rwa Aamori,

5 na būrūri wa a Gebali; na Lebanoni guothe nginya mwena wa irathīro, kuuma Baali-Gadi mūhuro wa kīrīma kīa Herimoni nginya Lebo-Hamathu.

6 “Andū othe arīa matūūruga būrūri ūrīa ūrī irīma kuuma Lebanoni nginya Misirefothu-Maimu, na nīo Asidoni othe, nī nīi ngaamaingata

* 13:1 Ihinda-inī rīrī Joshua aarī na ūkūrū wa gatagatī ka mīaka 90 na 100, nake Kalebu aarī wa mīaka 85.

mehere mbere ya andũ a Isiraeli. Nawe ũtigĩrĩre nĩwagaĩra Isiraeli bũrũri ũcio ũtuĩke igai rĩao o ta ũrĩa ngwathĩte,

⁷ na ũũgae ũtuĩke igai harĩ mĩhĩrĩga ĩyo kenda, hamwe na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase.”

Kũgaywo kwa Bũrũri wa Mwena wa Irathĩro rĩa Jorodani

⁸ Nuthu ĩyo ĩngĩ ya andũ a mũhĩrĩga wa Manase, na wa Rubeni na wa Gadi nĩmarĩkĩtie kwamũkĩra igai rĩrĩa Musa aamaheete kũu mwena wa irathĩro rĩa Rũũ rwa Jorodani, ta ũrĩa we Musa ndungata ya Jehova aamaheete.

⁹ Naguo mũhaka ũcio woimĩte Aroeri rũteere-inĩ rwa mũkuru wa Arinoni, na kuuma itũũra rĩrĩa rĩarĩ gatagatĩ ka mũkuru ũcio, hamwe na werũ ũrĩa mũtũũgĩru kũu Medeba, nginya o Diboni,

¹⁰ na matũũra mothe ma Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũrĩa wathamakaga Heshiboni, nginya o mũhaka wa Aamoni.

¹¹ Ningĩ ũgakinya Gileadi, bũrũri wa andũ a Geshuru na Maaka, o na kĩrĩma kĩa Herimoni guothe, na Bashani guothe, o nginya Saleka,

¹² ũguo nĩ kuuga ũthamaki wothe wa Ogu kũu Bashani, ũrĩa waathanaga Ashitarothu na Edirei, nake ũcio nĩwe warĩ wa mũico wa matigari ma Arefaimu. Musa nĩamatooretie na agataha bũrũri wao.

¹³ No rĩrĩ, andũ a Isiraeli matiigana kũingata andũ a Geshuru na Maaka; nĩ ũndũ ũcio matũũraga hamwe na andũ a Isiraeli nginya ũmũthĩ.

¹⁴ No ndaigana kũhe Alawii igai, kuona atĩ maruta mothe ma njino marĩa maarutagĩrwo Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩmo maarĩ igai rĩao, o ta ũrĩa aamerĩire.

¹⁵ Nake Musa akĩgaĩra mũhĩrĩga wa Rubeni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ:

¹⁶ Bũrũri ũrĩa uumĩte Aroeri rũteere-inĩ rwa mũkuru wa Arinoni, na kuuma itũũra rĩrĩa rĩarĩ gatagatĩ ka mũkuru ũcio, na kũrĩa guothe gũtũũgĩru kũhĩtũka Medeba,

¹⁷ nginya Heshiboni na matũũra marĩo marĩa maarĩ werũ-inĩ ũcio mũtũũgĩru, na nĩmo Diboni, na Bamothu Baali, na Bethi-Baali-Meoni, na

¹⁸ Jahazu, na Kedemothu, na Mefaathu, na

¹⁹ Kiriathaimu, na Sibima, na Zerethu-Shaharu rĩrĩa rĩrĩ kĩrĩma igũrũ kĩrĩa kĩarĩ kũu gĩtuamba kũu,

²⁰ na Bethi-Peoru, na iharũrũka cia Pisiga, na Bethi-Jeshimothu,

²¹ o na matũũra mothe marĩa maarĩ werũ-inĩ ũcio mũtũũgĩru o hamwe na ũthamaki wothe wa Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũrĩa waathanaga Heshiboni. Musa nĩamũtooretie na agatoria anene a Midiani, na Evi, nao nĩ Rekeemu, na Zuru, na Huri, na Reba, anene maanyiitanĩte na Sihoni arĩa maatũire bũrũri ũcio.

²² Hamwe na arĩa mooragĩrwo mbaara-inĩ, andũ a Isiraeli nĩmooragĩte Balamu mũrũ wa Beori ũrĩa warĩ mũragũri na rũhiũ rwa njora.

²³ Mũhaka wa mũhĩrĩga wa Rubeni warĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani. Matũũra macio hamwe na tũtũura twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Rubeni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

²⁴ Ũyũ nĩguo bũrũri ũrĩa Musa aaheete mũhĩrĩga wa Gadi, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ:

²⁵ Nĩ bŭrŭri wa Jazeri, na matũũra mothe ma Gileadi, na nuthu ya bŭrŭri wa andũ a Amoni o nginya Aroeri, gũkuhĩ na Raba;

²⁶ na kuuma Heshiboni nginya Ramathu-Mizipe na Betonimu, na kuuma Mahanaimu o nginya bŭrŭri wa Debiri;

²⁷ na kũu gĩtuamba-inĩ, na Bethi-Haramu, na Bethi-Nimira, na Sukothu, na Zafoni hamwe na kũu kũngĩ gwanthagwo nĩ Sihoni mũthamaki wa Heshiboni (mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani, bŭrŭri ũrĩa ũkinyĩte mũthia-inĩ wa Iria rĩa Kinerethu).

²⁸ Matũũra macio hamwe na tũtũũra twamo nĩmo maatuĩkire igai rĩa mũhĩrĩga wa Gadi, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

²⁹ Ũyũ nĩguo bŭrŭri ũrĩa Musa aaheete nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, ũguo nĩ kuuga nuthu ya nyũmba ya njiaro cia Manase, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ:

³⁰ Nĩ bŭrŭri ũrĩa uumĩte o Mahanaimu, hamwe na Bashani guothe, kũrĩa guothe gwanthagwo nĩ Ogu mũthamaki wa Bashani, o na matũũra mothe ma Jairu kũu Bashani, namo mothe nĩ matũũra mũrongo ĩtandatũ,

³¹ nuthu ya Gileadi, na Ashitarothu na Edirei (matũũra ma mũthamaki ma Ogu marĩa maarĩ kũu Bashani). Kũu nĩkuo kwarĩ kwa njiaro cia Makiru mũrũ wa Manase, ũguo nĩ kuuga nuthu ya ariũ a Makiru, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

³² Rĩrĩ nĩrĩo igai rĩrĩa Musa aaheanĩte hĩndĩ ĩrĩa aarĩ kũu werũ-inĩ wa Amoabi mũrĩmo wa Rũũ rwa Jorodani, mwena wa irathĩro wa Jeriko.

³³ No rĩrĩ, mũhĩrĩga wa Lawi ndwaheirwo igai nĩ Musa; Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩwe igai rĩao, o ta ũrĩa aamerĩre.

14

Kũgaywo kwa Bŭrŭri wa Mwena wa Ithũiro rĩa Rũũ rwa Jorodani

¹ Maya nĩmo mabŭrŭri marĩa andũ a Isiraeli maheirwo matuĩke igai rĩao bŭrŭri-inĩ wa Kaanani, ũrĩa Elezaru mũthĩnjĩri-Ngai,* na Joshua mũrũ wa Nuni, na atongoria a mbarĩ cia mũhĩrĩga ya Isiraeli maamagaĩre.

² Magai mao maagairwo na njĩra ya gũcuukĩra mĩtĩ kũrĩ o mũhĩrĩga ĩyo kenda na nuthu, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa,

³ nĩgũkorwo Musa nĩaheete mũhĩrĩga ĩrĩ na nuthu igai rĩao mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani. No rĩrĩ, ndaaheete Alawii igai hamwe na andũ acio angĩ,

⁴ nĩgũkorwo ariũ a Jusufu nĩmatuĩkĩte mũhĩrĩga ĩrĩ, nĩyo mũhĩrĩga wa Manase, na wa Efraimu.† Alawii matiigana kũgaĩrwo ithaka tĩga o matũũra ma gũtũũra, na ithaka irĩa ciarigiĩcĩirie matũũra macio cia kũrĩithagĩa ndũũru ciao cia mbũri na ng'ombe.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩgayania bŭrŭri ũcio o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Kalebu Kũheo Hebironi

⁶ Na rĩrĩ, andũ a mũhĩrĩga wa Juda magĩthĩ kũrĩ Joshua kũu Giligali, nake Kalebu mũrũ wa Jefune ũrĩa Mũkenizi akĩmwĩra atĩrĩ, "Wee nĩũũ

* **14:1** Eliazar aarĩ mũrũ wa Harũni. † **14:4** Jakubu nĩoire Manase na Efraimu, ciana cia Jusufu, na akĩmatua ciana ciake (Kĩam 48:5); ũndũ ũyũ nĩguo watũmire Jakubu amagaĩre igai ta ciana ciake.

ūhoro ūrĩa Jehova eerire Musa mũndũ wa Ngai ūkoniĩ niĩ nawe tũrĩ kũu Kadeshi-Barinea.

⁷ Niĩ ndaarĩ na ūkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩna hĩndĩ ĩrĩa Musa ndungata ya Jehova aandũmire kuuma Kadeshi-Barinea thiĩ ngathigaane bũrũri ūcio. Nĩndamũcookeirie ūhoro o ta ūrĩa warĩ ngoro-inĩ yakwa,

⁸ no rĩrĩ, ariũ a ithe witũ arĩa twaambatanĩtie nao nĩmatũmire ngoro cia andũ ciyũrwo nĩ guoya. No o na kũrĩ ūguo-rĩ, niĩ nĩ ndarũmĩrĩire Jehova Ngai wakwa na ngoro yakwa yothe.

⁹ Nĩ ūndũ ūcio, Musa akĩhĩta na mwĩhĩtwa mũthenya o ro ūcio akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ti-itherũ bũrũri ūcio makinya maku marakinyangire ūgaatuĩka igai rĩaku na rĩa ciana ciaku nginya tene, nĩ ūndũ nĩrũmĩrĩire Jehova Ngai wakwa na ngoro yaku yothe.’

¹⁰ “Na rĩrĩ, o ta ūrĩa Jehova eranĩire nĩageeka-rĩ, nĩandũũrĩtie muoyo mĩaka mĩrongo ĩna na ĩtano kuuma hĩndĩ ĩrĩa aarĩirie Musa akĩmũhe ūhoro ūcio, hĩndĩ ĩyo yothe Isiraeli moorũũraga werũ-inĩ. Na rĩrĩ, ndĩ haha ūmũthĩ, ndĩ na ūkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩnana na ĩtano!

¹¹ Ndĩ na hinya ūmũthĩ o ta ūrĩa ndarĩ naguo mũthenya ūrĩa Musa aandũmire; ndĩ na hinya wa gũthĩ mbaara-inĩ o ta ūrĩa ndaarĩ naguo hĩndĩ ĩyo, hinya wa gũthĩ rũgendo kana wa kũinũka mũciĩ.

¹² Tondũ ūcio rĩu kũhe bũrũri ūyũ wa irĩma, o ūrĩa Jehova aaririe ūhoro waguo mũthenya ūcio. Wee mwene nĩwaiguire mũthenya ūcio atĩ andũ a Anaki maarĩ kũndũ kũu, namo matũũra mao maarĩ manene na makairigĩrwo na hinya mũno, na rĩrĩ, Jehova angĩkorwo hamwe na nĩ andeithie-rĩ, nĩngũmaingata o ta ūrĩa oigire.”

¹³ Nake Joshua agĩkĩrathima Kalebu mũrũ wa Jefune, na akĩmũhe Hebironi gũtuĩke igai rĩake.

¹⁴ Nĩ ūndũ ūcio Hebironi gũtũũire kũrĩ gwa Kalebu mũrũ wa Jefune ūcio Mũkenizi kuuma hĩndĩ ĩyo, nĩ ūndũ nĩarũmĩrĩire Jehova Ngai wa Isiraeli na ngoro yake yothe.

¹⁵ (Hebironi gwetagwo Kiriathu-Ariba nĩ ūndũ gwetanĩtio na Ariba, ūrĩa warĩ mũndũ mũnene mũno gũkĩra arĩa angĩ othe thĩinĩ wa andũ a Anaki).

Naguo bũrũri ūkĩhoorera, gũkĩaga mbaara.

15

Igai rĩa Juda

¹ Naguo bũrũri ūrĩa wagaĩrwo mũhĩrĩga wa Juda, kũringana na ūrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ, wakinyĩte o mũhaka-inĩ wa bũrũri wa Edomu, o na ūgakinya werũ-inĩ wa Zini gĩturi-inĩ kĩa mwena ūcio wa gũthini.

² Mũhaka wao wa mwena wa gũthini wambĩrĩire gĩcongoco-inĩ kĩa mwena wa gũthini kĩa Iria rĩa Cumbĩ,

³ mũhaka ūcio ūkahĩtũkĩra mwena wa gũthini wa Mwanya wa Akirabimu, ūgathiĩ na mbere o nginya Zini, na ūkambatĩrĩra na mwena wa gũthini wa Kadeshi-Barinea. Ningĩ ūgathiĩ wĩgiritanĩtie na Hezironi, ūkambata ūgakinya Adari, ningĩ ūkarigiicũka ūgakinya Karika.

⁴ Ningĩ wacookete ūgathiĩ o ro ūguo nginya Azimoni, ūkoimĩrĩra karũũ ka bũrũri wa Misiri, ūkarĩkĩrĩria iria-inĩ. Ūyũ nĩguo mũhaka wao wa mwena wa gũthini.

⁵ Mũhaka wa mwena wa irathĩro warĩ Iria rĩa Cumbĩ nginya mũthia wa Rũũ rwa Jorodani.

Naguo mũhaka wa mwena wa gathigathini wambĩrĩirie gĩcongoco-inĩ kĩa iria mũthia-inĩ wa Rũũ rwa Jorodani,

⁶ ũkambatĩrĩra nginya Bethi-Hogila, na ũgathiĩ ũhĩtũkĩire mwena wa gathigathini wa Bethi-Araba, na ũkambata ũgakinya Ihiga-inĩ rĩa Bohani mũrũ wa Rubeni.

⁷ Ningĩ mũhaka ũcio wacookete ũkambata nginya Debiri uumĩte Gĩtuamba kĩa Akori, ũgacooka ũkerekerera gathigathini o nginya itũũra-inĩ rĩa Giligali, rĩrĩa rĩang'ethanĩire na Mwanya wa Adumimu, mwena wa gũthini wa mũkuru ũcio. Wacookete ũgathiĩ na mbere ũgakinya maaĩ-inĩ ma Eni-Shemeshu, na ũkoimĩrĩra o kũu Eni-Rogeli.

⁸ Ningĩ ũkambatania na Gĩtuamba kĩa Beni-Hinomu ũikũrũkanĩtie na kĩharũrũka kĩa mwena wa gũthini wa itũũra inene rĩa Mũjebusi (na nĩrĩo Jerusalemu). Kuuma hau ũkambata nginya gacũmbĩrĩ ga karĩma karĩa karĩ mwena wa ithũĩro wa Gĩtuamba kĩa Hinomu o kũu mũthia wa gathigathini wa Gĩtuamba kĩa Refaimu.

⁹ Kuuma gacũmbĩrĩ ga karĩma mũhaka ũcio werekeire gĩthima kĩa maaĩ ma Nefitoa, ũkiumĩrĩra matũũra-inĩ ma kĩrĩma kĩa Efironi, na ũgaikũrũka ũgakinya Baala (na nokuo Kiriathu-Jearimu).

¹⁰ Ningĩ mũhaka ũcio ũkarigiicũka na mwena wa ithũĩro uumĩte Baala ũgakinya Kĩrĩma kĩa Seiru, ũgacooka ũgaikũrũkania na kĩharũrũka kĩa mwena wa gathigathini wa kĩrĩma gĩa Jearimu (nĩkĩo Kesaloni), ũgathiĩ na mbere ũikũrũkĩte nginya Bethi-Shemeshu, na ũgakĩra nginya Timina.

¹¹ Ningĩ mũhaka ũcio ũkoima hau, ũgathiĩ nginya kĩharũrũka-inĩ kĩa mwena wa gathigathini wa Ekironi, ũkehiũria werekeire Shikeroni, ũkahĩtũka, ũgathiĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Baala, na ũgakinya Jabuneeli. Mũhaka ũcio wathirĩire o iria-inĩ.

¹² Naguo mũhaka wa mwena wa ithũĩro wegiritanĩtie na hũgũrũrũ cia Iria rĩrĩa Inene.

Ĩyo nĩyo mĩhaka ĩrĩa yathiũrũrũkĩirie andũ a mũhĩrĩga wa Juda, o ta ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

¹³ O ta ũrĩa Jehova aamwathĩte-rĩ, Joshua nĩaheire Kalebu wa Jefune igai thĩinĩ wa mũhĩrĩga wa Juda, akĩheo Kiriathu-Ariba, na nokuo Hebironi. (Ariba nĩwe warĩ ithe wa Anaki).

¹⁴ Nake Kalebu akĩingata Anaki arĩa atatũ kuuma Hebironi, nĩo Sheshai, na Ahimani, na Talimai, arĩa njiaro cia Anaki.

¹⁵ Ningĩ agĩcooka agĩthĩĩ kũrũa na andũ arĩa maatũũraga itũũra inene rĩa Debiri (kũrĩa tene gwetagwo Kiriathu-Sefari.)

¹⁶ Nake Kalebu akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ugũtharĩkĩra na atunyane Kiriathu-Sefari, ũcio nĩwe ngũhe mwarĩ wakwa Akisa, amũhikie.”

¹⁷ Nake Othinieli mũrũ wa Kenazu, mũrũ wa ithe na Kalebu, nĩwe watunyanire itũũra rĩu; nĩ ũndũ ũcio Kalebu akĩmũhe mwarĩ Akisa atuĩke mũtumia wake.

¹⁸ Mũthenya ũmwe rĩrĩa Akisa aathĩire kũrĩ Othinieli-rĩ, akĩringĩrĩria Akisa ahoee mũgũnda kũrĩ ithe Kalebu. Aarĩkia kuuma igũrũ rĩa ndigiri yake, Kalebu akĩmũũria atĩrĩ, “Ūkwenda ngwĩkĩre atĩa?”

¹⁹ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndagũthaita ũndathime. Tondũ nĩũũheete bũrũri wa Negevu, he ithima cia maaĩ o nacio.” Nĩ ũndũ ũcio Kalebu akĩmũhe ithima cia mwena wa rũgongo na cia mwena wa kĩaanda.

²⁰ Rĩrĩ nĩrĩo igai rĩa mũhĩrĩga wa Juda, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

21 Matũũra marĩa maarĩ mũthia wa gũthini ma mũhĩrĩga wa Juda thĩinĩ wa Negevu kwerekera mũhaka wa Edomu maarĩ maya:

Kabizeeli, na Ederi, na Jaguri,

22 na Kina, na Dimona, na Adada,

23 na Kedeshi, na Hazoru, na Ithinani,

24 na Zifu, na Telemu, na Bealothu,

25 na Hazoru-Hadata, na Keriothu-Hezironi (na norĩo Hazoru),

26 na Amamu, na Shema, na Molada,

27 na Hazoru-Gada, na Heshimoni, na Bethi-Peletu,

28 na Hazoru-Shuali, na Birishiba, na Biziothia,

29 na Baala, na Iimu, na Ezemu,

30 na Elitoladi, na Chesili, na Horoma,

31 na Zikilagi, na Madimana, na Sanisana,

32 na Lebaothu, na Shilhimu, na Aini, na Rimoni; mothe nĩ matũũra mĩrongo ĩrĩ na kenda na tũtũũra twamo.

33 Namo matũũra marĩa maarĩ ituamba-inĩ cia irĩma cia mwena wa ithũĩro:

maarĩ Eshitaoli, na Zora, na Ashina,

34 na Zanoa, na Eni-Ganimu, na Tapua, na Enamu,

35 na Jaramuthu, na Adulamu, na Soko, na Azeka,

36 na Shaaraimu, na Adithaimu, na Gedera (kana Gederothaimu); mothe maarĩ matũũra ikũmi na mana na tũtũũra twamo.

37 Zenani, na Hadasha, na Migidali-Gadi,

38 na Dilani, na Mizipe, na Jokitheeli,

39 na Lakishi, na Bozikathu, na Egiloni,

40 na Kaboni, na Lahamasu, na Kitilishu,

41 na Gederothu, na Bethi-Dagoni, na Naama, na Makeda; mothe maarĩ matũũra ikũmi na matandatũ na tũtũũra twamo.

42 na Libina, na Etheri, na Ashani,

43 na Ifita, na Ashina, na Nezibu,

44 na Keila, na Akizibu, na Maresha; mothe maarĩ matũũra kenda na tũtũũra twamo.

45 Na Ekironi na mĩciĩ ĩrĩa yarĩthiũrũrũkĩirie, na tũtũũra twamo;

46 ningĩ itũũra rĩa Ekironi, nginya iria-inĩ na kũrĩa guothe gwakuhĩrĩirie Ashidodi, hamwe na tũtũũra twakuo;

47 o na Ashidodi na mĩciĩ ĩrĩa yarĩthiũrũrũkĩirie, na tũtũũra twarĩo; na Gaza na mĩciĩ ĩrĩa yarĩthiũrũrũkĩirie, na tũtũũra twa rĩo, nginya karũũ ka bũrũri wa Misiri, na hũgũrũrũ cia Iria rĩrĩa Inene.

48 Namo matũũra ma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma nĩ:

Shamiru, na Jatiri, na Soko,

49 na Dana, na Kiriathu-Sana (na no kuo Debiri),

50 na Anabu, na Eshitemo, na Animu,

51 na Gosheni, na Holoni, na Gilo; mothe maarĩ matũũra ikũmi na rĩmwe na tũtũũra twamo.

52 Na Araba, na Duma, na Eshani,

53 na Janimu, na Bethi-Tapua, na Afeka,

54 Humuta, na Kiriathu-Ariba (na no kuo Hebironi), na Zioru; mothe maarĩ matũũra kenda na tũtũũra twamo.

55 Maoni, na Karimeli, na Zifu, na Juta,

56 na Jezireeli, na Jokideamu, na Zanoa,

57 na Kaini, na Gibeaa, na Timina; mothe maarĩ matũũra ikũmi na tũtũũra twamo.

⁵⁸ Na Halihuli, na Bethi-Zuru, na Gedoru,
⁵⁹ na Maarathu, na Bethi-Anothu, na Elitekoni; mothe maarĩ matũũra matandatũ na tũtũũra twamo.

⁶⁰ Kiriathu-Baali (na nĩkuo Kiriathu-Jearimu), na Raba; matũũra meerĩ na tũtũũra twamo.

⁶¹ Nakuo kũu werũ-inĩ matũũra maarĩ:

Bethi-Araba, na Midini, na Sekaka,

⁶² na Nibushani, na itũũra inene rĩa Cumbĩ, na Eni-Gedi; mothe maarĩ matũũra matandatũ na tũtũũra twamo.

⁶³ No rĩrĩ, andũ a Juda matiahotire kũingata Ajebusi, arĩa maatũũraga Jerusalemu; na Ajebusi matũũranagia na andũ a Juda kũu Jerusalemu nginya ũmũthĩ.

16

Igai rĩa Efraimu na rĩa Manase

¹ Bũrũri ũrĩa wagaĩrwo ciana cia Jusufu wambĩrĩrie kuuma Jorodani o kũu Jeriko, mwena wa irathĩro wa maaĩ ma Jeriko, ũkambata kuuma kũu Jeriko, ũgatuĩkanĩria kũu werũ-inĩ nginya bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma ũgakinya Betheli.

² Wacookete ũgathiĩ na mbere kuuma Betheli (na nokuo Luzu), ũkaringa ũgakinya bũrũri wa Aariki o kũu Atarothu,

³ ningĩ ũgaikũrũka na mwena wa ithũĩro, ũgakinya mũhaka-inĩ wa bũrũri wa Ajafleti, nginya rũgongo rwa Bethi-Horoni ya Mũhuro, na ũgacooka ũgathiĩ ũgakinya Gezeri, ũkarĩkĩrĩria iria-inĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Manase na Efraimu, njiaro cia Jusufu, ikĩgwatĩra igai rĩa.

⁵ Ũyũ nĩguo warĩ bũrũri wa Efraimu, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ:

mwena wa irathĩro, mũhaka wa igai rĩa woimĩte Atarothu-Adari ũgathiĩ nginya Bethi-Horoni ya Rũgongo,

⁶ ũgathiĩ na mbere nginya iria-inĩ. Kuuma Mikemethathu mwena wa gathigathini, ũkarigiicũka na mwena wa irathĩro ũgakinya Taanathu-Shilo, ũkahĩtũkĩra kuo ũrorete na mwena wa irathĩro wa Janoa.

⁷ ũgacooka ũgaikũrũka kuuma Janoa nginya Atarothu na Naara, ũkahutia Jeriko, na ũkoimĩrĩra Rũũĩ rwa Jorodani.

⁸ Kuuma Tapua mũhaka ũcio ũgathiĩ ũrorete na mwena wa ithũĩro, ũgakinya mũkuru wa Kana, na ũkarĩkĩrĩria iria-inĩ. Rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Efraimu, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

⁹ Bũrũri ũcio wothe warĩ hamwe na matũũra mothe na tũtũũra twamo tũrĩa Efraimu maagaĩrwo thĩnĩ wa igai rĩa andũ a mũhĩrĩga wa Manase.

¹⁰ No andũ a mũhĩrĩga wa Efraimu matiigana kũrutũrũra andũ a Kaanani arĩa maatũũraga Gezeri; nginya ũmũthĩ andũ a Kaanani matũũranagia hamwe na andũ a Efraimu, nao magĩtuĩka ndungata marutage wĩra o ũrĩa mangĩathwo marute.

17

Nuthu irĩa ĩngĩ ya Mũhĩrĩga wa Manase

¹ Rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Manase arĩ we irigithathi rĩa Jusufu, na rĩa Makiru, ũrĩa warĩ irigithathi rĩa Manase. Makiru nĩwe warĩ

ithe wa andũ a Gileadi, arĩa maaheirwo Gileadi na Bashani nĩ ùndũ andũ a Makiru maarĩ njamba cia hinya.

² Nĩ ùndũ ùcio igai rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ rĩa andũ acio angĩ a Manase, na nĩo mbarĩ cia Abiezeri, na cia Heleku, na cia Aisiraeli, na cia Shekemu, na cia Heferi, o na cia Shemida. Icio nĩcio ciarĩ njaro iria ingĩ cia arũme cia Manase mũrũ wa Jusufu kũringana na mbarĩ ciao.

³ No rĩrĩ, Zelofehadi mũrũ wa Heferi, mũrũ wa Gileadi, mũrũ wa Makiru, mũrũ wa Manase ndaarĩ na ciana cia aanake o tiga cia airĩtu, nao marĩtwa mao maarĩ Mahala, na Noa, na Hogila, na Milika, na Tiriza.

⁴ Nao airĩtu acio magĩthiĩ kũrĩ Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na kũrĩ Joshua mũrũ wa Nuni, o na kũrĩ atongoria makĩmeera atĩrĩ, “Jehova nĩathire Musa atĩ o na ithuĩ tũheo igai hamwe na ariũ a ithe witũ.” Nĩ ùndũ ùcio Joshua akĩmahe igai mariganĩtie na ariũ a ithe wao o ta ũrĩa Jehova aathanĩte.

⁵ Igai rĩa gĩthaka kĩa Manase rĩarĩ thanju ikũmi tũtegũtara Gileadi na Bashani iria ciarĩ mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani,

⁶ Na tondũ airĩtu acio a mũhĩrĩga wa Manase nĩmaheirwo igai hamwe na ariũ a mũhĩrĩga ùcio, bũrũri wa Gileadi ũgĩtuĩka wa njaro iria ingĩ cia Manase.

⁷ Naguo bũrũri wa Manase woimĩte o kũu Asheri nginya Mikemethathu mwena wa irathĩro wa Shekemu. Mũhaka wagereire mwena wa gũthini kuuma kũu ũgakinya kwa andũ arĩa maatũũraga Eni-Tapua.

⁸ (Bũrũri wa Tapua warĩ wa Manase, no itũũra rĩa Tapu, rĩrĩa rĩarĩ mũhaka-inĩ wa Manase, rĩarĩ rĩa andũ a Efiraimu).

⁹ Ningĩ mũhaka ùcio ũgĩthiĩ na mbere ũrorete mwena wa gũthini ũgĩkinya mũkuru wa karũũ ga Kana. Kũu kwarĩ na matũũra ma Efiraimu o hamwe na matũũra ma Manase, no mũhaka wa Manase warĩ mwena wa gathigathini wa mũkuru ùcio, na warĩkĩrĩrie o iria-inĩ.

¹⁰ Mwena wa gũthini bũrũri warĩ wa Efiraimu, naguo mwena wa gathigathini warĩ wa Manase. Bũrũri wa Manase wakinyĩte iria-inĩ, na ũkahakana na bũrũri wa Asheri mwena wa gathigathini, na Isakaru mwena wa irathĩro.

¹¹ Kũu Isakaru na Asheri, Manase no aarĩ na matũũra, namo nĩ Bethi-Shani, na Ibileamu, na andũ a Dori, na Endori, na Taanaka na Megido, hamwe na mĩciĩ ĩrĩa yamathiũrũrũkĩrie (rĩa gatatũ mũtaratara-inĩ nĩ Nafothu).

¹² No rĩrĩ, andũ a Manase matiahotire kũingata andũ arĩa maatũũraga matũũra macio, nĩgũkorwo andũ a Kaanani nĩmehotorete gũtũũra rũgongo rũu.

¹³ No rĩrĩ, rĩrĩa andũ a Isiraeli maagĩire hinya mũno, makĩhatĩrĩria andũ acio a Kaanani, makamarutithagia wĩra na hinya o ta ũrĩa mangĩamaathire, no matiigana kũmaingata moime kũu biũ.

¹⁴ Ningĩ andũ a Jusufu* makĩũria Joshua atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtũhe o igai rĩmwe na gĩcunjĩ o ro kĩmwe kĩrĩ igai riitũ? Tũrĩ andũ aingĩ na Jehova nĩatũrathimĩte mũno.”

¹⁵ Nake Joshua akĩmacookeria atĩrĩ, “Angĩkorwo ũguo nĩguo mũingĩhĩte-rĩ, na angĩkorwo bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu nĩ mũnini mũno harĩ inyuĩ-rĩ, ambatai mũthiĩ kũũrĩa mũtitũ-inĩ na mwĩthererie bũrũri inyuĩ ene kũu bũrũri-inĩ wa Aperizi na wa Arefaimu.”

* **17:14** Andũ a mũhĩrĩga ya Manase na Efiraimu nĩo magwetetwo haha ta andũ a Jusufu.

16 Andũ a Jusufu makĩmũcookeria atĩrĩ, “Bũrũri ũrĩa wa irima ndũngĩtũigana, nao andũ a Kaanani arĩa othe matũũraga werũ-inĩ marĩ na ngaari cia ita cia igeru, o ũndũ ũmwe na arĩa marĩ Bethi-Shani na matũũra makuo, na arĩa matũũraga gĩtuamba-inĩ kĩa Jezireeli.”

17 No Joshua akĩira nyũmba ya Jusufu, nĩo Efiraimu na Manase, atĩrĩ, “Inyuĩ mũrĩ aingĩ mũno na mũkagĩa na hinya mũno. Mũtingĩtheo o igai rĩmwe,

18 no nĩmũkũheo mũtitũ wa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma o naguo. Gũtheriei, nginya o kũrĩa guothe ũkinyĩte gũgaatuĩka kwanyu; o na akorwo andũ a Kaanani marĩ na ngaari cia ita cia igeru, o na makorwo marĩ na hinya mũno-rĩ, no mũhote kũmaingata.”

18

Kũgaywo kwa Bũrũri ũrĩa Watigaire

1 Nakĩo kĩũngano gĩothe kĩa andũ a Isiraeli gĩkĩũngana kũu Shilo na gĩkĩamba Hema-ya-Gũtũnganwo kuo,* tondũ nĩmarĩkĩtie gũtooria bũrũri ũcio ũgakorwo ũrĩ rungu rwao,

2 no nĩ gwatigarire mĩhĩrĩga mũgwanja ya Isiraeli irĩa itegwatĩire igai rĩayo.

3 Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩũria andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Nĩ nginya rĩ mũgweterera mũtegũthĩ kwĩgwatĩra bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wa maithe manyu aamũheire?”

4 Thuurai andũ atatũ kuuma kũrĩ o mũhĩrĩga, na nĩ nĩngũmatũma magatuĩrie ũrĩa bũrũri ũcio ũtariĩ na maandĩke ũhoru wago, wa ũrĩa ũngĩgaĩrwo o mũhĩrĩga. Thuutha ũcio macooke moke kũrĩ nĩ.

5 Na inyuĩ nĩmũkagayania bũrũri ũcio icunjĩ mũgwanja. Mũhĩrĩga wa Juda ũgaikara o kũu bũrũri wago mwena wa gũthini, nayo nyũmba ya Jusufu ikare bũrũri wayo mwena wa gathigathini.

6 Mwarĩkia kwandĩka ũrĩa ng’ongo icio mũgwanja ingĩgayano-rĩ, mũndehere ũhoru o haha, na nĩ ndĩmũcuukĩre mĩtĩ ndĩ mbere ya Jehova Ngai witũ.

7 No rĩrĩ, Alawii matikagaya igai gatagatĩ kanyu, nĩgũkorwo igai rĩao nĩ gũtungatĩra Jehova na wĩra wa ũthĩnjĩri-Ngai. Nao andũ a Gadi, na a Rubeni, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase nĩmarĩkĩtie kwĩgwatĩra igai rĩao kũu mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani, kũrĩa Musa ndungata ya Jehova aamaheire.”

8 Nao andũ acio makĩambĩrĩria kuumagara magatuĩrie bũrũri ũcio. Nake Joshua akĩmaatha, akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũgatuĩrie ũrĩa bũrũri ũcio ũtariĩ na mwandĩke ũhoru wago. Thuutha ũcio mũcooke kũrĩ nĩ, na nĩ ndĩmũcuukĩre mĩtĩ o gũkũ Shilo ndĩ mbere ya Jehova.”

9 Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makiumagara magĩtuĩkania bũrũri ũcio, na makĩandĩka ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo ũrĩa bũrũri ũcio watariĩ, o itũũra, maũgaĩte icunjĩ mũgwanja, na magĩcooka kũrĩ Joshua kambĩ-inĩ, o kũu Shilo.

10 Nake Joshua akĩmacuukĩra mĩtĩ o kũu Shilo mbere ya Jehova, na hau nĩho aagaĩre andũ a Isiraeli bũrũri ũcio kũringana na ũrĩa mũhĩrĩga yao yagayanĩtio.

Igai rĩa Benjaminini

* 18:1 Shilo nĩkuo gwatuĩkire itũũra rĩa maũndũ ma thirikari na ma ndini ma andũ a Isiraeli. Hema-ya-Gũtũnganwo yaikarire kũu nginya hĩndĩ ya Samũeli (1Sam 1-11) mbere ya gũthaamĩrio Gibeoni (1Maũ 21:29).

11 Na rĩrĩ, Joshua aacuukĩra bũrũri ũcio mĩtĩ-rĩ, wa mbere wagwĩrĩire mũhĩrĩga wa Benjamini, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ. Bũrũri ũrĩa maagaĩrwo warĩ gatagatĩ ka mũhĩrĩga wa Juda na wa Jusufu:

12 Naguo mũhaka wa mwena wa gathigathini waambĩrĩirie Rũũĩ rwa Jorodani, ũkahĩtũkĩra kĩharũrũka-inĩ kĩa mwena wa gathigathini wa Jeriko, ũrorete mwena wa ithũiro ũgakinya bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, ũkoimĩrĩra werũ wa Bethi-Aveni.

13 Kuuma kũu ũgakĩrania ũrorete na mwena wa kĩharũrũka kĩa gũthini kĩa Luzu (na norĩo Betheli) na ũgaikũrũka nginya Atarothu-Adari gũkuhĩ na kĩrĩma kĩa mwena wa gũthini wa itũũra rĩa Bethi-Horoni ya Mũhuro.

14 Kuuma kĩrĩma kĩrĩa kĩng'etheire Bethi-Horoni mwena wa gũthini, mũhaka ũcio ũkarigiicũka na mwena wa na gũthini ũgereire na mwena wa ithũiro, ũkiumĩrĩra Kiriathu-Baali (na norĩo Kiriathu-Jearimu), itũũra rĩmwe rĩa andũ a Juda. ũguo nĩguo mũhaka ũcio watariĩ mwena wa ithũiro.

15 Naguo mwena wa gũthini mũhaka waambĩrĩirie gĩturi-inĩ kĩa Kiriathu-Jearimu, ũgathiĩ ũrorete mwena wa ithũiro, ũkoimĩrĩra gĩthima-inĩ kĩa maaĩ ma Nefitoa.

16 Ningĩ mũhaka ũcio waikũrũkĩte o nginya magũrũ-inĩ ma kĩrĩma kĩrĩa kĩang'etheire Gĩtuamba kĩa Beni-Hinomu, gathigathini wa Gĩtuamba kĩa Refaimu. Naguo ũgĩkũrũka na kĩaanda gĩa Gĩtuamba kĩa Hinomu, wĩgiritanĩtie na kĩharũrũka kĩa mwena wa gũthini wa itũũra inene rĩa Ajebusi, ũgĩkũrũka nginya Eni-Rogeli.

17 Mũhaka ũcio wacookete ũkegonya na mwena wa gathigathini, ũgathiĩ nginya Eni-Shemeshu, na ũgathiĩ na mbere nginya Galilothu, itũũra rĩrĩa rĩng'etheire Mwanja wa Adumimu, ũgaikũrũka nginya Ihiga-inĩ rĩa Bohani mũrũ wa Rubeni.

18 Mũhaka wathiĩte na mbere nginya kĩharũrũka-inĩ gĩa gathigathini kĩa Bethi-Araba na ũgaikũrũka nginya Araba.

19 Ningĩ ũgacooka ũkarora kĩharũrũka kĩa mwena wa gathigathini kĩa Bethi-Hogila, na ũkoimĩrĩra gĩcongoco-inĩ kĩa mwena wa gathigathini kĩa Iria rĩa Cumbĩ, o kũu mũthia-inĩ wa Rũũĩ rwa Jorodani mwena wa gũthini. ũcio nĩguo warĩ mũhaka wa mwena wa gũthini.

20 Rũũĩ rwa Jorodani nĩruo rwarĩ mũhaka wa mwena wa irathĩro. Ĩyo nĩyo yarĩ mĩhaka ĩrĩa yathiũrũrũkĩte igai rĩa mbarĩ cia Benjamini mĩena ĩyo yothe.

21 Mũhĩrĩga wa Benjamini, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ, warĩ na matũũra maya:

Jeriko, na Bethi-Hogila, na Emeki-Keziza,

22 na Bethi-Araba, na Zemaraimu, na Betheli,

23 na Avimu, na Para, na Ofira,

24 Kefari-Amoni, na Ofini, na Geba; mothe maarĩ matũũra ikũmi na meerĩ na tũtũũra twamo.

25 O na ningĩ warĩ na Gibeoni, na Rama, na Beerothu,

26 na Mizipe, na Kefira, na Moza,

27 na Rekemu, na Iripeeli, na Tarala,

28 na Zela, na Elefu, na Itũũra inene rĩa Ajebusi (na nĩrĩo, Jerusalemu), na Gibeathi, na Kiriathu; mothe maarĩ matũũra ikũmi na mana na tũtũũra twamo.

Rĩu nĩrĩo rĩarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Benjamini kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

19

Igai rĩa Simeoni

¹ Mũtĩ wa keerĩ wagwĩrĩire mũhĩrĩga wa Simeoni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ. Igai rĩa rĩarĩ thĩinĩ wa bũrũri wa Juda.

² Igai rĩu rĩa rĩarĩ na matũũra maya:

Birishiba (kana Shiba), na Molada,

³ na Hazari-Shuali, na Bala, na Ezemu,

⁴ na Elitoladi, na Bethulu, na Horoma,

⁵ na Zikilagi, na Bethi-Marikabothu, na Hazari-Susa,

⁶ na Bethi-Lebaothu, na Sharuheni; mothe maarĩ matũũra ikũmi na matatũ na tũtũũra twamo.

⁷ Matũũra marĩa mangĩ maarĩ Aini, na Rimoni, na Etheri, na Ashani, matũũra mana na tũtũũra twamo,

⁸ hamwe na tũtũũra tũrĩa tũngĩ tuothe twathiũrũrũkiirie matũũra macio o nginya Baalathu-Biri (norĩo Rama ya kũu Negevu).

Rĩu nĩrĩo rĩarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa andũ a Simeoni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

⁹ Igai rĩu mũhĩrĩga wa Simeoni wagaĩrwo rĩarutirwo kuuma igai rĩa andũ a Juda, nĩ ũndũ gĩcunjĩ kĩa Juda kiarĩ kĩnene gũkĩra ũrĩa maabataire. Nĩ ũndũ ũcio andũ a mũhĩrĩga wa Simeoni makĩgwatĩra igai rĩa thĩinĩ wa bũrũri wa Juda.

Igai rĩa Zebuluni

¹⁰ Mũtĩ wa gatatũ wagũrĩire mũhĩrĩga wa Zebuluni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ:

Mũhaka wa igai rĩa wathiĩte nginya Saridi.

¹¹ Mũhaka ũcio ũkĩambata ũrorete na mwena wa ithũĩro ũgĩkinya Marala, ũkĩhutia Dabeshethu na ũgĩtambũrũka ũgĩkinya karũũ karĩa kaarĩ hakahĩ na Jokineamu.

¹² ũgĩcooka ũkĩrigiicũka na mwena wa irathĩro kuuma Saridi werekeire mwena ũrĩa riũa rĩrathagĩra, ũrorete bũrũri wa Kisilothu-Taboru, na ũkerekeru Daberathu, ũkambata ũgakinya Jafia.

¹³ Ningĩ mũhaka ũcio ũgĩthĩ na mbere ũrorete mwena wa irathĩro, ũgĩkinya Gathi-Heferi na Ethi-Kazini; ũkiumĩrĩra Rimoni, na ũkĩrigiicũka mwena wa Nea.

¹⁴ Kuuma hau mũhaka ũcio ũgĩthiũrũrũka na mwena wa gathigathini, ũgĩkinya Hanathoni, na ũkĩrĩkĩrĩra gĩtuamba-inĩ kĩa Ifita-Eli.

¹⁵ Matũũra marĩa manyiitĩtwo nĩ mũhaka ũcio maarĩ Katathu, na Nahalali, na Shimuroni, na Idala, na Bethilehemu.* Mothe maarĩ matũũra ikũmi na meerĩ na tũtũũra twamo.

¹⁶ Matũũra macio na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa Zebuluni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

Igai rĩa Isakaru

¹⁷ Mũtĩ wa kana wagwĩrĩire mũhĩrĩga wa Isakaru kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

¹⁸ Bũrũri wao warĩ na matũũra maya:

Jezireeli, na Kesulothu, na Shunemu,

¹⁹ na Hafaraimu, na Shioni, na Anaharathu,

²⁰ na Rabithu, na Kishioni, na Ebezu,

²¹ na Remethu, na Eni-Ganimu, na Eni-Hada, na Bethi-Pazezu.

* **19:15** Bethilehemu ĩno ĩgwetetwo maandĩko-inĩ maya ti ĩmwe na Bethilehemu ya Juda (1Sam 17:21; Ruth 1:1).

²² Mũhaka wahutĩtie Taboru, na Shahazuma, na Bethi-Shemeshu, na ũkarĩkĩrĩria Jorodani. Mothe maarĩ matũũra ikũmi na matandatũ na tũtũũra twamo.

²³ Matũũra macio na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Isakaru, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

Igai rĩa Asheri

²⁴ Mũtĩ wa gatano wagwĩrĩire mũhĩrĩga wa Asheri, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

²⁵ Bũrũri wao warĩ na matũũra maya:

Helikathu, na Hali, na Beteni, na Akishafu,

²⁶ na Alameleki, na Amadi, na Mishali. Mwena wa ithũĩro mũhaka wahutĩtie Karimeli na Shihoru-Libunathu.

²⁷ Ũgacooka ũkarigiicũka ũrorete na mwena wa irathĩro, ũgakinya Bethi-Dagoni, ũkahutia Zebuluni na Gĩtuamba kĩa Ifita-Eli, ũgacooka ũkerekerera mwena wa gathigathini ũgakinya Bethi-Emeki na Neieli, ũhĩtũkĩire Kabuli mwena wa ũmotho.

²⁸ Mũhaka ũcio ũgĩthĩĩ nginya Abudoni, na Rehobu, na Hamoni, na Kana, ũgĩkinya Sidoni ĩrĩa Nene.

²⁹ Mũhaka ũcio ũgĩcooka ũkĩrigiicũka werekeire Rama, ũgĩthĩĩ nginya itũũra inene rĩrĩa rĩirige na hinya rĩa Turo, ũgĩcooka ũkĩrigiicũka ũgĩkinya Hosa, na ũkiumĩrĩra iria rĩrĩa rĩrĩ gũkuhĩ na Akizibu,

³⁰ o na matũũra ma Uma, na Afeku, na Rehobu. Macio maarĩ matũũra mĩrongo ĩrĩ na meerĩ na tũtũũra twamo.

³¹ Matũũra macio hamwe na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Asheri, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

Igai rĩa Nafitali

³² Mũtĩ wa gatandatũ wagwĩrĩire mũhĩrĩga wa Nafitali, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ:

³³ Mũhaka wao woimire Helefu o kũu mũtĩ-inĩ ũrĩa mũnene thĩinĩ wa Zaananimu, ũkĩhĩtũkĩra Adami-Nekebu na Jabineeli, ũgĩkinya Lakumu, na ũkĩrĩkĩrĩria Jorodani.

³⁴ Mũhaka ũcio ũkĩrigiicũka ũrorete mwena wa ithũĩro ũhĩtũkĩire Azinothu-Taboru, na ũkiumĩrĩra Hukoku. Nĩwahutĩtie Zebuluni mwena wa gũthini, na ũkahutia Asheri mwena wa ithũĩro, na ũkahutia Jorodani mwena wa irathĩro.

³⁵ Matũũra marĩa maarĩ mairigĩre na hinya maarĩ Zidimu, na Zeri, na Hamathu, na Rakathu, na Kinerethu,

³⁶ na Adama, na Rama, na Hazoru,

³⁷ na Kedeshi, na Edirei, na Eni-Hazoru,

³⁸ na Ironi, na Migidali-Eli, na Horemu, na Bethi-Anathu, na Bethi-Shemeshu. Mothe maarĩ matũũra ikũmi na kenda na tũtũũra twamo.

³⁹ Matũũra macio na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Nafitali, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

Igai rĩa Dani

⁴⁰ Mũtĩ wa mũgwanja wagwĩrĩire mũhĩrĩga wa Dani, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

⁴¹ Bũrũri wa igai rĩao warĩ na matũũra maya:

Zora, na Eshitaoli, na Iri-Shemeshu,

⁴² na Shaalabini, na Aijaloni, na Ithila,

⁴³ na Eloni, na Timina, na Ekironi,

⁴⁴ na Eliteke, na Gibethoni, na Baalathu,

⁴⁵ na Jehudu, na Bene-Beraka, na Gathi-Rimoni,

⁴⁶ na Me-Jarikoni, na Rakoni, hamwe na gĩcunji kĩa kĩa kĩa'etheire Jopa.

⁴⁷ (No rĩrĩ, andũ a Dani nĩmaremirwo nĩ kwĩgwatĩra bũrũri wao; nĩ ũndũ ũcio makĩambata magĩtharĩkĩra itũũra rĩa Leshemu, makĩritunyana na makĩũraga andũ arĩa maatũũraga kuo na rũhiũ rwa njora, narĩo rĩgĩgĩtuĩka rĩa. Nao magĩtũũra kũu Leshemu. Makĩritua Dani o ta ũrĩa ithe wao eetagwo.)

⁴⁸ Matũũra macio na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Dani, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

Igai rĩa Joshua

⁴⁹ Rĩrĩa maarĩkie kũgaya bũrũri ũcio kũringana na ũrĩa icunji ciaheanĩtwo-rĩ, andũ a Isiraeli makĩhe Joshua mũrũ wa Nuni igai gatagatĩ-inĩ kao,

⁵⁰ o ta ũrĩa Jehova aathanĩte. Nao maamũheire itũũra rĩrĩa oorĩtie aheo narĩo nĩ Timuna-Sera o kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efraimu. Nake agĩaka itũũra rĩu agĩtũũra kuo.

⁵¹ Maya nĩmo mabũrũri marĩa Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Joshua mũrũ wa Nuni, na atongoria a mbarĩ cia mũhĩrĩga ya Isiraeli maaheanire na njĩra ya gũcuuka mĩtĩ kũu Shilo o mbere ya Jehova itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo. Na nĩ ũndũ ũcio makĩrĩkia kũgaya bũrũri ũcio.

20

Matũũra ma Kũũrĩrwo

¹ Nake Jehova akĩra Joshua atĩrĩ,

² “Ĩra andũ a Isiraeli mathuure matũũra manene ma kũũrĩrwo, marĩa ndamũheire ũhoru wamo rĩrĩa ndaaririe na Musa,

³ nĩgeetha mũndũ o wothe ũrĩa ũngĩũraga mũndũ na njĩra ya mũtino na atekwenda-rĩ, no orĩre kuo na agĩe na ũgitĩri kuuma kũrĩ mũrĩhĩria wa thakame ĩrĩa ĩtĩtwo.

⁴ “Rĩrĩa orĩra itũũra rĩmwe rĩa macio manene-rĩ, nĩarĩrũgamaga kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene, nake akoiga ũrĩa ekĩte arĩ mbere ya athuuri a itũũra rĩu inene. Nao makamwĩtĩkĩria atũũre itũũra rĩu rĩa na makamũhe handũ atũũranie nao.

⁵ Nake mũrĩhĩria wa thakame ĩyo ĩtĩtwo angĩmuuma thuutha, matikaneane mũndũ ũcio mũthitange, tondũ oragĩte mũndũ wa itũũra rĩake atekwenda na ataciirĩre gwĩka ũguo.

⁶ Mũndũ ũcio nĩarekwo aikare itũũra rĩu inene nginya hĩndĩ ĩrĩa akaarũgama mbere ya andũ monganĩte aciirithio, kana nginya rĩrĩa gĩkuũ kĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene ũcio ũratungata hĩndĩ ĩyo gĩgaakinya. Thuutha ũcio no acooke mũciĩ gwake o itũũra-inĩ rĩrĩa oimĩte akĩũra.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio makĩamũra Kedeshi itũũra rĩrĩa rĩrĩ kũu Galili bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Nafitali, na Shekemu itũũra rĩa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efraimu, na Kiriathu-Ariba (na nĩkuo Hebironi) itũũra rĩa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Juda.

⁸ Naguo mwena wa irathĩro wa Rũũĩ rwa Jorodani mũrĩmo wa Jeriko magĩthuura Bezeri kũu werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu mũhĩrĩga-inĩ wa Rubeni, na Ramothu kũu Gileadi mũhĩrĩga-inĩ wa Gadi, na Golani thĩnĩ wa Bashani mũhĩrĩga-inĩ wa Manase.

⁹ Mũndũ o wothe Mũisiraeli o na kana mũndũ wa kũngĩ ũtũũranagia nao ũrĩa ũngĩũraga mũndũ ataciirĩre gwĩka ũguo no oorĩre matũũra-inĩ macio manene maathuurĩtwo nĩguo ndakoaragwo nĩ mũrĩhanĩria wa thakame ĩyo ĩtĩtwo atandarũgama mbere ya andũ monganĩte aciirithio.

21

Matũura ma Alawii

¹ Na rĩrĩ, atongoria a nyũmba cia Alawii magĩthiĩ kũrĩ Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na kũrĩ Joshua mũrũ wa Nuni, o na kũrĩ atongoria a nyũmba cia mĩhĩrĩga ĩrĩa ĩngĩ ya Isiraeli

² kũu Shilo bũrũri wa Kaanani makĩmeera atĩrĩ, “Jehova nĩathanire na kanua ka Musa atĩ tũkaaheo matũura ma gũtũura, marĩ na kũndũ gwa kũrĩithagĩria mahiũ maitũ.”

³ Nĩ ũndũ ũcio, andũ a Isiraeli makĩhe Alawii matũura o hamwe na kũndũ gwa kũrĩithio kuuma magai-inĩ mao o ta ũrĩa Jehova aathanĩte:

⁴ Na rĩrĩ, mĩtĩ yacuukwo-rĩ, mũtĩ wa mbere wagwĩrĩire mbarĩ ya Akohathu, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ. Alawii arĩa maarĩ a rũciaro rwa Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai maaheirwo matũura ikũmi na matatũ kuuma mũhĩrĩga ya Juda, na wa Simeoni, na wa Benjamini.

⁵ Acio angĩ a rũciaro rwa Kohathu maaheirwo matũura ikũmi kuuma mbarĩ ya mũhĩrĩga wa Efiraimu, na wa Dani, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase.

⁶ Njiaro cia Gerishoni ciaheirwo matũura ikũmi na matatũ kuuma mbarĩ cia mũhĩrĩga wa Isakaru, na wa Asheri, na wa Nafitali, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase kũu Bashani.

⁷ Njiaro cia Merari, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ, ciaheirwo matũura ikũmi na meerĩ kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na wa Zebuluni.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩkĩhe Alawii matũura macio na kũndũ kũrĩa kwamathiũrũrũkĩirie kũrĩ ũrĩithio wao o ta ũrĩa Jehova aathanĩte na kanua ka Musa.

⁹ Kuuma mũhĩrĩga wa Juda na wa Simeoni andũ a Isiraeli makĩheana matũura maya magwetetwo na marĩtwa

¹⁰ (matũura maya maaheirwo njiaro cia Harũni arĩa maarĩ a mbarĩ cia Akohathu cia mũhĩrĩga wa Alawii, nĩ ũndũ nĩo magwĩrĩrwo nĩ mũtĩ wa mbere):

¹¹ Magĩkĩmahe Kiriathu-Ariba (na no kuo Hebironi), hamwe na kũndũ kũrĩa gwathiũrũrũkĩirie gwa kũrĩithĩrio mahiũ kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ ĩrĩma wa Juda. (Ariba nĩwe warĩ ithe wa Anaki).

¹² No rĩrĩ, mĩgũnda na tũtũura tũrĩa twathiũrũrũkĩirie itũura rĩu inene nĩmaheete Kalebu mũrũ wa Jefune gũtuĩke igai rĩake.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio njiaro cia Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai magĩcihe Hebironi (itũura inene rĩa kũũrĩrwo nĩ mũndũ ũrĩa ũraganĩte), na ikĩheo Libina,

¹⁴ na Jatiri, na Eshitemoa,

¹⁵ na Holoni, na Debiri,

¹⁶ na Aini, na Juta, na Bethi-Shemeshu, o hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio; matũura mothe maarĩ kenda kuuma kũrĩ mĩhĩrĩga ĩyo ĩrĩ.

¹⁷ Na kuuma mũhĩrĩga wa Benjamini makĩheo Gibeoni, na Geba,

¹⁸ na Anathothu, na Alimoni o hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio; mothe maarĩ matũura mana.

¹⁹ Matũura mothe ma athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ njiaro cia Harũni, maarĩ ikũmi na matatũ o hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio.

20 Nacio mbarĩ icio ingĩ ciatigarĩte cia Kohathu cia mũhĩrĩga wa Alawii*
ciaheirwo matũũra kuuma kũrĩ mũhĩrĩga wa Efraimu ta ũũ:

21 Kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efraimu maaheirwo Shekemu (itũũra
inene rĩa kũũrĩrwo nĩ mũndũ ũrĩa ũraganĩte), na Gezeri,

22 na Kibizaimu, na Bethi-Horoni hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio;
mothe maarĩ matũũra mana.

23 Ningĩ kuuma mũhĩrĩga wa Dani makĩheo Eliteke, na Gibethoni,

24 na Aijaloni, na Gathi-Rimoni hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio;
mothe maarĩ matũũra mana.

25 Kuuma nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase makĩheo Taanaka, na Gathi-
Rimoni hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio; mothe maarĩ matũũra
meerĩ.

26 Matũũra macio mothe ikũmi hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio nĩmo
maheirwo mbarĩ icio ingĩ cia Kohathu.

27 Na rĩrĩ, mbarĩ cia Agerishoni cia mũhĩrĩga wa Alawii ciaheirwo ta ũũ:

kuuma nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase,

nĩ itũũra rĩa Golani kũu Bashani (itũũra inene rĩa kũũrĩrwo nĩ
mũndũ ũrĩa ũraganĩte), na Be-Eshitara, hamwe na ithaka ciamo
cia ũrĩithio; mothe maarĩ matũũra meerĩ;

28 kuuma mũhĩrĩga wa Isakaru,

ikĩheo Kishioni, na Deberathu,

29 na Jaramuthu, na Eni-Ganimu, hamwe na ithaka ciamo cia
ũrĩithio; mothe maarĩ matũũra mana;

30 kuuma mũhĩrĩga wa Asheri,

ikĩheo Mishali, na Abidoni

31 na Helikathu, na Rehobu hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio;
mothe maarĩ matũũra mana;

32 kuuma mũhĩrĩga wa Nafitali,

ikĩheo Kedeshi kũu Galili (itũũra inene rĩa kũũrĩrwo nĩ mũndũ
ũrĩa ũraganĩte), na Hamothu-Dori na Karitani, hamwe na
ithaka ciamo cia ũrĩithio; mothe maarĩ matũũra matatũ.

33 Matũũra mothe ma mbarĩ cia Agerishoni maarĩ ikũmi na matatũ hamwe
na ithaka ciamo cia ũrĩithio.

34 Nacio mbarĩ cia Amerari (nao nĩo Alawii arĩa angĩ maatigaire) makĩheo:

kuuma mũhĩrĩga wa Zebuluni,

nĩ itũũra rĩa Jokineamu, na Karita,

35 na Dimuna, na Nahalali, hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio;
mothe maarĩ matũũra mana;

36 kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni,

ikĩheo Bezeri, na Jahazu,

37 na Kedemothu, na Mefaathu, hamwe na ithaka ciamo cia
ũrĩithio; mothe maarĩ matũũra mana;

38 kuuma mũhĩrĩga wa Gadi,

ikĩheo Ramothu kũu Gileadi (itũũra inene rĩa kũũrĩrwo nĩ mũndũ
ũrĩa ũraganĩte), na Mahanaimu,

39 na Heshiboni, na Jazeri, hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio;
mothe maarĩ matũũra mana.

40 Matũũra mothe marĩa maaheirwo mbarĩ cia Amerari, nao nĩo Alawii
arĩa maatigaire, maarĩ ikũmi na meerĩ.

* 21:20 Akohathu matiarĩ athĩnjĩri-Ngai tondũ matiarĩ njiaro cia Harũni.

⁴¹ Nĩ ũndũ ũcio matũũra ma Alawii thĩinĩ wa bũrũri ũrĩa wegwatĩirwo nĩ andũ a Isiraeli maarĩ mĩrongo ĩna na manana marĩ mothe, hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio.

⁴² O itũũra rĩarĩ na ũrĩithio ũrĩa warĩthiũrũrũkĩirie; ũguo nĩguo matũũra macio mothe maatarĩ.

⁴³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩhe Isiraeli ũhurũko mĩena yothe, o ta ũrĩa eerĩte maithe mao na mwĩhĩtwa. Maarĩkia kwĩgwatĩra bũrũri ũcio ũgĩtuĩka wao, magĩtũũra kuo.

⁴⁴ Nake Jehova akĩmahe ũhurũko na mĩena yothe o ta ũrĩa eerĩte maithe mao na mwĩhĩtwa. Gũtirĩ thũ o na ĩmwe yao yahotire kũmeetiiria, nĩgũkorwo Jehova nĩaciheanĩte moko-inĩ mao.

⁴⁵ Gũtirĩ kĩrĩkanĩro o na kĩmwe kĩa maũndũ marĩa mega Jehova aameerĩre gĩtaahingirio; cĩranĩro icio ciothe nĩciahingirio.

22

Mũhĩrĩga ya Mwena wa Irathĩro Kũinũka

¹ Ningĩ Joshua agĩta andũ a Mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi. na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase,

² akĩmeera atĩrĩ, “Nĩmwĩkĩte maũndũ marĩa mothe Musa ndungata ya Jehova aamwathire, na nĩmũnjathĩkĩire maũndũ-inĩ mothe marĩa ndĩmwathĩte.

³ Matukũ macio mothe mathirĩte o nginya ũmũthĩ-rĩ, mũtirĩ mwatiganĩria ariũ a thoguo, no nĩmũrutĩte wĩra ũrĩa Jehova Ngai wanyu aamũheire.

⁴ Na rĩrĩ, kuona atĩ Jehova nĩaheete ariũ a thoguo ũhurũko o ta ũrĩa eeranĩre-rĩ, cookai mũthiĩ mĩciĩ kwanyu bũrũri-inĩ ũrĩa Musa ndungata ya Jehova aamũheire mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa Rũũ rwa Jorodani.

⁵ No rĩrĩ, menyerera mũno mũtikanaage kũhingia maathani na watho ũrĩa Musa ndungata ya Jehova aamũheire; akĩmwĩra mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũrũmagie njĩra ciake ciothe, na mwathĩkagĩre maathani make, na mũtũũre mwĩgwatanĩtie nake, na mũmũtungatagĩre na ngoro cianyu ciothe na mĩoyo wanyu yothe.”

⁶ Nake Joshua akĩmarathima, akĩmeera mathiĩ, nao magĩthiĩ, makĩinũka kwao mĩciĩ.

⁷ (Musa nĩaheete nuthu ĩmwe ya mũhĩrĩga wa Manase gĩthaka kũu Bashani, nayo nuthu ĩyo ĩngĩ ya mũhĩrĩga ũcio Joshua akĩmĩhe gĩthaka mwena wa ithũiro wa Rũũ rwa Jorodani hamwe na ariũ a ithe wao.) Rĩrĩa Joshua aameerire mainũke-rĩ, nĩamarathimire,

⁸ akĩmeera atĩrĩ, “Cookai mĩciĩ kwanyu hamwe na ũtonga wanyu mũnene, wa mahiũ maingĩ, na betha, na thahabu, na icango, na igeria, na nguo nyingĩ mũno cia kwĩhumba, na mũthiĩ mũgayane indo icio mũtahĩte kuuma kũrĩ thũ cianyu na ariũ a ithe wanyu.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya Manase magĩtiga andũ a Isiraeli Shilo kũu Kaanani nĩguo macooke Gileadi, bũrũri wao kũmbe, ũrĩa meegwatĩire naguo o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

¹⁰ Rĩrĩa maakinyire Gelilothu gũkuhĩ na Rũũ rwa Jorodani kũu bũrũri wa Kaanani-rĩ, mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase nĩmakire kĩgongona kĩnene biũ o kũu hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani.

11 Na rĩria andũ a Isiraeli maaiguire atĩ nĩmakĩte kĩgongona kũu mũhaka-inĩ wa Kaanani kũu Gelilothu gũkuhĩ na Rũũ rwa Jorodani mwena wa andũ a Isiraeli-rĩ,

12 kũungano gĩothe gĩa Isiraeli gĩkĩũngana Shilo nĩguo gĩkarũe nao.

13 Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩtũma Finehasi mũrũ wa Eleazaru ũria mũthĩnjĩri-Ngai athĩ bũrũri wa Gileadi; athĩ kũrĩ mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi na nuthu ya Manase.

14 O hamwe nake, magĩtũma atongoria ikũmi o mũtongoria ũmwe akarũgamĩrĩra mũhĩrĩga o mũndũ ũmwe wa Isiraeli, o ũmwe wao nĩwe warĩ mũnene wa nyũmba ya ithe thĩinĩ wa mbarĩ cia andũ a Isiraeli.

15 Rĩria maathire Gileadi, magĩthĩ kũrĩ mũhĩrĩga wa Rubeni, na Gadi, na nuthu ya Manase, makĩmeera atĩrĩ,

16 “Kĩũngano gĩothe kĩa Jehova gĩkũmũũria atĩrĩ, ‘Nĩ kũ gĩtũmĩte mwage kwĩhokeka harĩ Ngai wa Isiraeli? Mwahota atĩa kũhutatĩra Jehova mũkeyakĩra kĩgongona nĩguo mũkĩrĩre Jehova mũmũremere?’

17 Mehia marĩa meekĩrwo Peori matitũiganĩte? Nginya ũmũthĩ ũyũ tũtirĩ twetheria mehia macio, o na gũtuĩka mũthiro nĩwokire igũrũ rĩa kĩrĩndĩ kĩa Jehova!

18 Rĩu na inyuĩ nĩ Jehova mũrahutatĩra?

“Mũngĩremera Jehova ũmũthĩ, rũciũ nake nĩakarakarĩra kĩrĩndĩ gĩothe gĩa Isiraeli.

19 Angĩkorwo bũrũri ũria mwĩgwatĩire nĩmũthaahu-rĩ, ringai mũũke bũrũri wa Jehova, kũria hema ya Jehova ĩrĩ, mũgayane bũrũri na ithuĩ. No rĩrĩ, mũtikaremere Jehova kana mũtũremere na ũndũ wa kwĩyakĩra kĩgongona kĩa nyu inyuĩ ene, o tĩa kĩgongona kĩa kĩa kĩa Jehova Ngai witũ.

20 Rĩria Akani mũrũ wa Zera aagire kwĩhokeka maũndũ-inĩ makonĩ indo iria ciamũrĩtwo cia kũniinwo-rĩ, githĩ mang’ũrĩ matiakinyĩrĩre kĩrĩndĩ gĩothe gĩa Isiraeli? Mũndũ ũcio to we wiki wakuire nĩ ũndũ wa mehia make.’ ”

21 Hĩndĩ ĩyo andũ a Rubeni, na a Gadi, na a nuthu ya Manase magĩcookeria anene a mbarĩ cia Isiraeli makĩmeera atĩrĩ:

22 “Jehova, Ngai, Mwene-Hinya, o we Jehova! Jehova, Ngai, Mwene-Hinya, o we Jehova! Nĩwe ũũĩ! Narĩo Isiraeli nĩrĩmenye! Angĩkorwo ũndũ ũyũ nĩ wa ũremi o na kana kwaga gwathĩkĩra Jehova, mũtigatũtigie muoyo ũmũthĩ.

23 Angĩkorwo nĩtwakĩte kĩgongona giitũ ithuĩ ene nĩguo tũhutatĩre Jehova, na tũrutage maruta ma njino na ma mũtu, o na kana tũkarutagĩra igongona rĩa ũiguano igũrũ rĩakĩo-rĩ, Jehova aroĩyũrĩria gĩtũmi kĩa ũhoro ũcio harĩ ithuĩ.

24 “Aca! Ithuĩ tweekire ũguo nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra atĩ mũthenya ũmwe njiaro cianyu ciahota gũkeera ciitũ atĩrĩ, ‘Inyuĩ nĩ ũhoro ũrĩkũ mũrĩ naguo na Jehova Ngai wa Isiraeli?’

25 Jehova nĩekĩrite mũhaka wa Rũũ rwa Jorodani ũtuĩke wa gũtũhakanĩa ithuĩ na inyuĩ, na andũ aya a Rubeni na Gadi! Gũtirĩ ũndũ mwĩtainwo na Jehova.’ Nĩ ũndũ ũcio njiaro cianyu ciahota gũtũma ciitũ itige gũcooka gwĩtigĩra Jehova.

26 “Kĩu nĩkĩo gĩatũmire tuuge atĩrĩ, ‘Nĩtwĩhaarĩrie twĩakĩre kĩgongona, no ti kĩa maruta ma njino o na kana magongona mangĩ.’

27 No rĩrĩ, nĩ gĩtuĩke ũira gatagatĩ gaitũ na inyuĩ na njiarwa iria igooka, atĩ tũrĩhooyagĩra Jehova hema-inĩ yake tũrĩ na maruta maitũ ma njino,

na magongona na maruta ma ũiguano. Ningĩ matukũ ma thuutha njiaro cianyu itikeera njiaro ciitũ atĩrĩ, 'Mũtirĩ na igai harĩ Jehova.'

²⁸ "Na ithuĩ tũkiuga atĩrĩ, 'Mangĩgaatwĩra ũguo, o na kana meere njiaro ciitũ ũguo-rĩ, nĩtũkamacookeria, tũmeere atĩrĩ: Ta rorai muone mũhianĩre wa kīgongona kĩa Jehova, kĩrĩa maithe maitũ maakire, gĩtiakirwo nĩ ũndũ wa maruta ma njino na magongona mangĩ, no gĩakirwo nĩguo gĩtuĩke ũira gatagatĩ gaitũ na inyuĩ.'

²⁹ "Kũroaga gũtuĩka ũguo, atĩ no tũremere Jehova tũmũhutatĩre ũmũthĩ na ũndũ wa gwaka kīgongona kīngĩ gĩa keerĩ gĩa kũrutĩra maruta ma njino, na maruta ma mũtu na magongona mangĩ, tĩa o kīgongona kĩa Jehova Ngai witũ kĩrĩa gĩakĩtwo hema-inĩ yake."

³⁰ Rĩrĩa Finehasi, mũthĩnjĩri-Ngai hamwe na atongoria a kĩrĩndĩ, o acio atongoria a mbarĩ cia andũ a Isiraeli maaiguire ũrĩa Rubeni, na Gadi, na Manase moigire-rĩ, magĩkena.

³¹ Nake Finehasi mũrũ wa Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩra Rubeni, na Gadi, na Manase atĩrĩ, "Ũmũthĩ nĩtwamenya atĩ Jehova arĩ hamwe na ithuĩ, tondũ mũtihĩtĩrie Jehova ũndũ-inĩ ũyũ. Rĩu nĩmũteithũkĩtie andũ a Isiraeli kuuma guoko-inĩ kwa Jehova."

³² Nake Finehasi mũrũ wa Eleazaru, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, hamwe na atongoria magĩcooka Kaanani thuutha wa gũcemanĩa na andũ a Rubeni na Gadi kũu Gileadi, nao magĩcookeria andũ a Isiraeli ũhoru.

³³ Nĩmakenire nĩ kũigua ũhoru ũcio, na makĩgooca Ngai. Na matiigana gũcooka kwaria ũhoru wa kũrũa nao atĩ nĩguo maharaganie bũrũri ũrĩa andũ a Rubeni na Gadi matũũraga.

³⁴ Nao andũ a Rubeni na Gadi magĩta kīgongona kũu ũũ: Mũira Gatagatĩ Gaitũ atĩ Jehova nĩwe Ngai.

23

Joshua kuugĩra Atongoria Ũhoru

¹ Thuutha wa ihinda inene gũthira na Jehova agĩkorwo aheete andũ a Isiraeli ũhurũko kuuma kũrĩ thũ ciao ciothe irĩa ciamathiũrũrũkĩrie, na Joshua agĩkorwo aarĩ mũkũrũ mũno na akaingĩhia mĩaka-rĩ,

² agĩta andũ a Isiraeli othe, na athuuri ao, na atongoria, na atuithania a maciira, na anene, akĩmeera atĩrĩ: "Rĩu niĩ ndĩ mũkũrũ na ngaingĩhia mĩaka.

³ Inyuĩ ene nĩmwĩoneire maũndũ marĩa mothe Jehova Ngai wanyu ekĩte ndũrĩrĩ ici ciothe Nĩ ũndũ wanyu, nĩgũkorwo nĩ Jehova Ngai wanyu wamũrũĩrĩre.

⁴ Ririkanai ũrĩa ndamũgaĩre ndũrĩrĩ irĩa ciatigarĩte ituĩke igai rĩa mĩhĩrĩga yanyu, hamwe na mabũrũri ma ndũrĩrĩ irĩa niĩ mwene nda-tooririe, kuuma Rũũĩ rwa Jorodani o nginya Iria rĩrĩa Inene rĩa mwena wa ithũiro.

⁵ Jehova Ngai wanyu we mwene nĩagaciingata imweherere. Nĩagacieheria mbere yanyu, na inyuĩ nĩmũkegwatĩra bũrũri wao ũtuĩke wanyu, o ta ũrĩa Jehova Ngai wanyu aamwĩrĩre.

⁶ "Gĩai na hinya mũno; mũrũmie na mwathĩkagĩre watho wothe ũrĩa wandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa watho wa Musa, mũtekũgarũrũka na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho.

⁷ Mũtikanagwatanĩre na ndũrĩrĩ ici itigaire thĩinĩ wanyu; mũtikanagwete marĩtwa ma ngai ciacio kana mwĩhĩte nacio. Mũtikanacitungatĩre kana mũciinamĩrĩre.

⁸ No inyuĩ no nginya mūrūmie kwĩgwatania na Jehova Ngai wanyu, o ta ũrĩa mūkoretwo mūgĩka nginya ũmũthĩ.

⁹ “Jehova nĩamũingatĩire ndūrĩrĩ nene na irĩ hinya mũno ikamweherera; na nginya ũmũthĩ ũyũ gūtĩrĩ mūdũ o na ũmwe ũhotete kũmwĩtiria.

¹⁰ Mūdũ ũmwe wanyu atooragia andũ ngiri, Nĩ ũndũ Jehova Ngai wanyu nĩwe ũmūrũagĩrĩra, o ta ũrĩa eeranĩire.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio mwĩmenyererei mũno nĩguo mwendage Jehova Ngai wanyu.

¹² “No rĩrĩ, mūngĩgarūrũka na mūnyiitanagĩre na matigari ma ndūrĩrĩ ici itigaire thĩnĩ wanyu na mūhikanie nacio na mūgwatanĩre nacio,

¹³ hĩndĩ ĩyo na inyuĩ mūmenye wega atĩ Jehova Ngai wanyu ndagacooka kũingata ndūrĩrĩ icio ciehere mbere wanyu. No rĩrĩ, igaatuĩka cia kũmũheenereria o na ituĩke ta mĩtego ya kũmũgwatia, na ituĩke iboko cia kũmũhũũra, na mĩgua ya kũmũtũra maitho, nginya mũthire bũrũri-inĩ ũyũ mwega, ũrĩa Jehova Ngai wanyu amũheete.

¹⁴ “Rũu nĩ ngirie gwĩthĩra na njĩra ĩrĩa andũ othe a thĩ mathiiga. Nĩmũũ na ngoro cianyu ciothe, na maroho manyu atĩ gūtĩrĩ kĩranĩro o na kĩmwe kĩa maũndũ marĩa mothe mega Jehova Ngai wanyu aamwĩrĩre atahingĩtie. Irĩkanĩro ciothe nĩhingĩtio, na gūtĩrĩ o na kĩmwe gĩtahingĩte.

¹⁵ No rĩrĩ, o ta ũrĩa ciĩranĩro ciothe njega iria Ngai eeranĩire ihingĩte-rĩ, ũguo noguo Jehova akaamũrehithĩria ũũru ũrĩa wothe oigĩte nĩakamũrehere, o nginya amũniine mwehere bũrũri-inĩ ũyũ mwega amũheete.

¹⁶ Mūngĩthũkia kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wanyu kĩrĩa aamwathire mūrũmagĩrĩre, na mūcooke gūtungatagĩra ngai ingĩ na mūgaciinamĩrĩra-rĩ, marakara ma Jehova nĩmakamũrĩmbũkĩra, na inyuĩ nĩmũgakua narua mũthire bũrũri ũyũ mwega amũheete.”

24

Kwerũhia Kĩrĩkanĩro kũu Shekemu

¹ Ningĩ Joshua agĩcookanĩrĩria mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli kũu Shekemu. Agĩta athuuri, na atongoria, na atuithania a maciira, na anene a Isiraeli, nao magĩthĩ makĩrũgama mbere ya Ngai.

² Nake Joshua akĩra andũ othe atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: ‘Tene mũno maithe manyu, nĩo Tera ithe wa Iburahĩmu na Nahoru, maatũũraga mūrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Rũũ rwa Farati na makahooyaga ngai ingĩ.

³ No nĩndarutire ithe wanyu Iburahĩmu, oime bũrũri ũcio ũrĩ mūrĩmo wa rũũ rwa Farati, ngĩmũtongoria kũu Kaanani guothe, na ngĩmũhe njiaro nyingĩ. Nĩndamũheire Isaaka,

⁴ nake Isaaka ngĩmũhe Jakubu na Esaũ. Nĩndagaĩire Esaũ bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Seiru, no Jakubu na ariũ ake magĩkũrũka magĩthĩ Misiri.

⁵ “Ningĩ ngĩcooka ngĩtũma Musa na Harũni, na ngĩhũũra andũ a Misiri na maũndũ marĩa mothe ndeekire kũu, ngĩcooka ngĩmaruta kuo.

⁶ Rĩrĩa ndaarutire maithe manyu kũu bũrũri wa Misiri, nĩmwakinyire iria-inĩ, nao andũ a Misiri makĩmarũmĩrĩra na ngaari cia ita, na andũ mahaicĩte mbarathi o nginya Iria Itune.

⁷ Nao andũ a Isiraeli magĩkaĩra Jehova amateithie, nake agĩkĩra nduma gatagatĩ kanyu na andũ a Misiri; ningĩ agĩtũma iria rĩmakorere, akĩmathika narĩo. Nĩmweyoneire na maitho manyu ũrĩa ndeekire andũ a Misiri. Ningĩ mūngĩcooka mūngĩtũũra werũ-inĩ matukũ maingĩ.

8 “Ningĩ ngĩmūtwarā būrūri wa Aamori arĩa maatūūrāga mwena wa irathĩro wa Rūũĩ rwa Jorodani. Nao makĩrūa na inyuĩ na nĩ ngĩmaneana moko-inĩ manyu. Nĩndamaanangire mamweherere, na inyuĩ mūkĩĩgwatĩra būrūri wao ũgĩtuĩka wanyu.

9 Na rĩrĩa Balaki mūrū wa Ziporu mūthamaki wa Moabi eeharagĩria kūrūa na Isiraeli-rĩ, nĩatūmanĩire Balamu mūrū wa Beori nĩguo oke amūrume.

10 No nĩ ndingĩathikĩrĩrie Balamu; nĩ ũndũ ũcio agĩkĩrĩrĩria kūmūrathima maita maingĩ, na nĩ ngĩmūhonokia kuuma moko-inĩ make.

11 “Ningĩ mūkĩringa Rūũĩ rwa Jorodani na mūgĩkinya Jeriko. Nao andũ a Jeriko makĩrūa na inyuĩ, o ta ũrĩa Aamori, na Aperizi, na Akaanani, na Ahiti, na Agirigashi, na Ahivi, na Ajebusi o nao nĩmarũire na inyuĩ, no nĩ ngĩmaneana moko-inĩ manyu.

12 Ngĩcooka ngĩrekiā magi marĩ mboora mathiĩ mbere yanyu, marĩa maamaingatire mamweherere, o hamwe na athamaki arĩa eerĩ a Aamori. Ti inyuĩ mwamaingatire na rūhiũ rwanyu rwa njora kana na ũta wanyu.

13 Nĩ ũndũ ũcio ngĩmūhe būrūri mūtaanogeire na matūūra mūtaakĩte; na nĩkuo mūtūūrāga, mūkĩrĩaga maciaro ma mĩgũnda ya mĩthabibũ na mĩtamaiyũ irĩa mūtaahaandire.’

14 “Na rĩrĩ, mwĩtigĩrei Jehova na mūmūtungatagĩre mūtārĩ na ũhinga, na mūrĩ ehokeku kũna. Eheriai ngai iria maithe manyu ma tene maahooyaga kũu mūrĩmo wa Rūũĩ rwa Farati, o na kũu būrūri wa Misiri, na mūtungatagĩre o Jehova.

15 No rĩrĩ, mūngĩona ũhoru ũcio wa gūtungatagĩra Jehova ta ũtamwagĩrĩire-rĩ, thurai ũmũthĩ ũrĩa mūrĩtungatagĩra, mūmenye kana nĩ ngai iria maithe manyu maatungatagĩra kũu mūrĩmo wa rūũĩ, kana nĩ ngai cia Aamori arĩa ene būrūri ũyũ mūtūūrāga. No ha ũhoru wakwa mwene na nyũmba yakwa-rĩ, tūrĩtungatagĩra Jehova.”

16 Nao andũ acio magĩcookia makiuga atĩrĩ, “Kũroaga gũtuĩka ũguo, atĩ tūtiganĩrie Jehova atĩ nĩguo tūtungatĩre ngai ingĩ!

17 Nĩgũkorwo nĩ Jehova Ngai witũ we mwene watūrutire būrūri wa Misiri hamwe na maithe maitũ, tũkiuma būrūri ũcio wa ũkombo, na akĩringa ciama icio nene ũguo na tũgĩciona na maitho maitũ. Nĩaatũgitĩrĩre rūgendo-inĩ rwitũ ruothe kūrĩa twagereire, o na tūrĩ gatagatĩ ka ndūrĩrĩ ciothe kūrĩa twatuĩkanĩrie.

18 Nake Jehova nĩaingatire ndūrĩrĩ icio ciothe ciehere mbere iitũ, o hamwe na Aamori arĩa maatūūrāga būrūri-inĩ ũcio. Tondũ ũcio o na ithuĩ tūrĩtungatagĩra Jehova, nĩ ũndũ nĩwe Ngai witũ.”

19 Nake Joshua akĩira andũ acio atĩrĩ, “Mūtingĩhota gūtungatĩra Jehova. Jehova nĩ Ngai Mũtheru; we nĩ Ngai ũrĩ ũiru. Ndakamũrekerā ũremi wanyu o na kana mehia manyu.

20 Mūngĩgaatiganĩria Jehova na mūtungatĩre ngai cia kũngĩ, nĩakamũgarũrũka na amũrehere mwanangĩko amũniine, o na amwĩkĩte maũndũ mega.”

21 No andũ acio makĩira Joshua atĩrĩ, “Aca! Ithuĩ tūrĩtungatagĩra Jehova.”

22 Nake Joshua akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ ene mūrĩ aira a ũguo mwoiga, atĩ nĩmwathuura gūtungatagĩra Jehova.”

Nao makĩmũcookeria, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩĩ, ithuĩ tūrĩ aira.”

23 Joshua akĩmeera atĩrĩ, “Rĩu-rĩ, kĩherieĩ ngai cia kũngĩ iria irĩ thĩnĩ wanyu, na mũheane ngoro cianyu biũ harĩ Jehova Ngai wa Isiraeli.”

²⁴ Nao andũ acio makĩra Joshua atĩrĩ, “Ithuĩ tũrĩtungatagĩra Jehova Ngai witũ na tũmwathĩkagĩre.”

²⁵ Mũthenya o ro ũcio Joshua agĩthondekera andũ kĩrĩkanĩro, na akĩmandĩkĩra kĩrĩra kĩa watho wa kũrũmĩrĩrwo na mawatho, marĩ o kũu Shekemu.

²⁶ Nake Joshua akĩandĩka maũndũ macio Ibuku-inĩ rĩa Watho wa Ngai. Agĩcooka akĩoya ihiga inene, akĩrĩrũgamia hau gĩtina-inĩ kĩa mũtĩ wa mũgandi hakuhĩ na handũ-harĩa-haamũre ha Jehova.

²⁷ Akĩra andũ acio othe atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ! Ihiga rĩrĩ nĩrĩo rĩgũtuĩka mũira witũ wa ũrĩa tuoiga. Nĩrĩguĩte ciugo ciothe iria Jehova atwĩrĩte. Nĩrĩo rĩgũtuĩka mũira wanyu mũngĩkaaga kwĩhokeka harĩ Ngai wanyu.”

Gũthikwo Bũrũri-inĩ wa Kũranĩro

²⁸ Nake Joshua agĩcooka akĩra andũ acio mathiĩ, o mũndũ acooke kũrĩa igai rĩake rĩarĩ.

²⁹ Thuutha wa maũndũ macio Joshua mũrũ wa Nuni, ndungata ya Jehova, agĩkua arĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana na ikũmi.

³⁰ Nao makĩmũthika kũu gĩthaka kĩa igai rĩake, o kũu Timinathu-Sera bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu gathigathini wa kĩrĩma kĩa Gaashu.

³¹ Nao andũ a Isiraeli magĩtungatĩra Jehova matukũ-inĩ mothe ma Joshua na ma athuuri arĩa maatigirwo muoyo Joshua akua, o arĩa maamenyete maũndũ mothe marĩa Jehova ekĩte Nĩ ũndũ wa Isiraeli.

³² Namo mahĩndĩ ma Jusufu, marĩa andũ a Isiraeli maarehete kuuma bũrũri wa Misiri, magĩthikwo kũu Shekemu gacigo-inĩ ga gĩthaka kĩrĩa Jakubu aagũrĩte kuuma kũrĩ ariũ a Hamoru, ithe wa Shekemu. Rĩu nĩrĩo rĩatuĩkire igai rĩa njiaro cia Jusufu.

³³ Nake Eleazaru mũrũ wa Harũni agĩkua na agĩthikwo kũu Gibeaa, kũrĩa kwagaĩrwo mũriũ Finehasi, o kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu.

ATIIRĨRĨRI BŪRŪRI

Andũ a Isiraeli Kũhũũrana na Andũ a Kaanani arĩa Maatigaire

¹ Thuutha wa Joshua gũkua, andũ a Isiraeli makĩũria Jehova atĩrĩ, “Nĩ a mekwambata mathiĩ mbere magatũhũũranĩre kũrĩ andũ a Kaanani?”

² Nake Jehova agĩcookia atĩrĩ, “Andũ a Juda nĩo megũthiĩ, tondũ nĩneanĩte bũrũri ũcio moko-inĩ mao.”

³ Hĩndĩ iyo andũ a Juda makĩra andũ a Simeoni, ariũ a ithe wao,* atĩrĩ, “Ūkai mwambatanie na ithuĩ tũtoonye bũrũri ũrĩa twagaĩrwo, tũkahũũrane na andũ a Kaanani, na ithuĩ nĩtũgaacooka tũthiĩ na inyuĩ tũkahũũranĩre igai rĩanyu.” Nĩ ũndũ ũcio andũ a Simeoni magĩthiĩ hamwe nao.

⁴ Rĩrĩa andũ a Juda maamatharĩkĩire-rĩ, Jehova akĩneana andũ a Kaanani na Aperizi moko-inĩ mao, nao andũ a Juda makĩũraga arũme 10,000 kũu Bezeki.

⁵ Kũu nĩkuo maakorire Adoni-Bezeki, makĩhũũrana nake, magĩtooria andũ a Kaanani na Aperizi.

⁶ Adoni-Bezeki akĩũra, no makĩmũteng’eria, makĩmũnyiita, makĩmũtinia ciara iria nene cia moko na iria nene cia magũrũ.†

⁷ Nake Adoni-Bezeki akiuga atĩrĩ, “Athamaki mĩrongo mũgwanja‡ mat-inĩtio ciara ciao iria nene cia moko na iria nene cia magũrũ, moonganagia rũitĩki rwa irio rungu rwa metha yakwa. Na rĩrĩ, Ngai nĩandĩhĩte nĩ ũndũ wa ũrĩa ndeekire.” Nao makĩmũtwara Jerusalemu, na agĩkuĩra kuo.

⁸ Ningĩ andũ a Juda magĩtharĩkĩra itũũra rĩa Jerusalemu, o narĩo makĩrĩtunyana, makĩũraga andũ a itũũra rĩu na hiũ cia njora, magĩcooka makĩrĩcina na mwaki.

⁹ Thuutha wa ũguo, andũ a Juda magĩkũrũka makahũũrane na andũ a Kaanani arĩa maatũũraga bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Negevu na magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũĩro.

¹⁰ Ningĩ magĩthiĩ kũhũũrana na andũ a Kaanani arĩa maatũũraga kũu Hebironi (kũrĩa tene gwetagwo Kiriathu-Ariba) maathiĩ makĩhoota Sheshai, na Ahimani, na Talimai.

¹¹ Kuuma kũu magĩthiĩ kũrĩa na andũ arĩa maatũũraga Debiri (kũrĩa tene gwetagwo Kiriathu-Sefari.)

¹² Nake Kalebu akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũgũtharĩkĩra na atunyane Kiriathu-Sefari-rĩ, ũcio nĩwe ngũhe mwarĩ wakwa Akisa, amũhikie.”

¹³ Nake Othinieli, mũrũ wa Kenazu, mũrũ wa ithe na Kalebu ũrĩa mũnini, nĩwe watunyanire itũũra rĩu. Nĩ ũndũ ũcio Kalebu akĩmũhe mwarĩ Akisa atuĩke mũtumia wake.

¹⁴ Mũthenya ũmwe Akisa nĩathiire kũrĩ Othinieli, nake akĩringĩrĩria Akisa ahooe mũgũnda kũrĩ ithe Kalebu. Aarĩkia kuuma igũrũ rĩa ndigiri yake, Kalebu akĩũria mwarĩ atĩrĩ, “Ūkwenda ngwĩkĩre atĩa?”

¹⁵ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndagũthaiha ũndathime. Tondũ nĩũũheete bũrũri wa Negevu, he ithima cia maaĩ o nacio.” Nĩ ũndũ ũcio Kalebu akĩmũhe ithima cia mwena wa rũgongo na cia mwena wa kĩaanda.

* **1:3** Andũ a Simeoni na a Juda maarĩ a rũciarwo rwa Lea. † **1:6** Mũtugo wa gũtinia ciara iria nene cia moko na iria nene cia magũrũ ma mĩgwate ya mbaara warĩ wa kũmagiria gũthiĩ mbaara.

‡ **1:7** Bũrũri wa Kaanani wagayanĩtio tũtũura tũingĩ tũnini tũrĩa twathũrũrũkĩrie itũũra inene; o gatũura kaarĩ na mũthamaki wako.

16 Nacio njiaro cia mũthoni-we wa Musa, ũrĩa Mũkeni, ikĩambata ikiuma Itũũra Inene rĩa Mĩkĩndũ irĩ hamwe na andũ a Juda, igĩthiĩ gũtũũrania na andũ a werũ wa Juda ũrĩa ũrĩ Negevu gũkuhĩ na Aradi.

17 Nao andũ a Juda magĩthiĩ hamwe na andũ a Simeoni ariũ a ithe wao, na magĩtharĩkĩra andũ a Kaanani arĩa maatũũraga Zefathu, nao makĩananga itũũra rĩu inene biũ. Nĩ ũndũ ũcio rĩgĩtwo Horoma.

18 O na ningĩ andũ a Juda magĩtunyana matũũra manene ma Gaza, na Ashikeloni, na Ekironi, o itũũra inene na bũrũri warĩo.

19 Jehova aarĩ hamwe na andũ a Juda. Magĩkĩnyitĩra bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, no matiahotire kũingata andũ arĩa maatũũraga kũrĩa kwaraganu, nĩgũkorwo maarĩ na ngaari cia ita cia igera.

20 Na o ta ũrĩa Musa eeranĩire, Hebironi kwaheirwo Kalebu, nake akĩingata ariũ atatũ a Anaki kuuma kuo.

21 No rĩrĩ, andũ a Benjamini nĩmaremirwo nĩ kũingata andũ a Jebusi arĩa maatũũraga Jerusalemu. Andũ a Jebusi matũũranagia na andũ a Benjamini kũu Jerusalemu nginya ũmũthĩ.

22 Na rĩrĩ, andũ a nyũmba ya Jusufu magĩtharĩkĩra Betheli, nake Jehova aarĩ hamwe nao.

23 Rĩrĩa maatũmire andũ magathigaane Betheli (kũrĩa mbere ĩyo gwe-tagwo Luzu),

24 athigaane acio makĩona mũndũ akiuma kũu itũũra-inĩ rĩu inene, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tuonie ũrĩa tũngĩtoonya itũũra rĩrĩ inene, na nĩtũgaagwĩka maũndũ mega.”

25 Nĩ ũndũ ũcio akĩmoonia, nao makĩũraga andũ a itũũra rĩu inene na rũhiũ rwa njora, no makĩhonokia mũndũ ũcio na nyũmba yake yothe.

26 Mũndũ ũcio agĩcooka agĩthiĩ bũrũri wa Ahiti, kũrĩa aakire itũũra inene, na akĩrĩta Luzu, na nĩrĩo rĩtwa rĩarĩo o na ũmũthĩ.

27 No andũ a Manase matiaingata andũ a Bethi-Shani, kana andũ a Taanaka, kana andũ a Dori kana andũ a Ibileamu, kana andũ a Megido na matũũra marĩa maamarigiicĩirie, tondũ andũ a Kaanani nĩmatuĩte itua rĩa gũtũũra bũrũri ũcio.

28 Na rĩrĩ, rĩrĩa andũ a Isiraeli maagĩire na hinya, makĩrutithia andũ a Kaanani wĩra wa hinya, no matiigana kũmaingata biũ.

29 O nao andũ a Efiraimu matiigana kũingata andũ a Kaanani arĩa maatũũraga kũu Gezeri, no andũ acio a Kaanani maathire o na mbere gũtũũrania hamwe nao.

30 O nao andũ a Zebuluni matiigana kũingata andũ a Kaanani arĩa maatũũraga kũu Kitironi kana Nahaloli, arĩa maatigaire gatagatĩ kao; no nĩmamarutithirie wĩra na hinya.

31 O na andũ a Asheri matiigana kũingata andũ othe arĩa maatũũraga Ako, kana arĩa matũũraga Sidoni, kana arĩa maatũũraga Ahalabu, kana arĩa maatũũraga Akizibu, kana arĩa maatũũraga Heliba, kana arĩa maatũũraga Afeku, kana arĩa maatũũraga Rehobu,

32 na tondũ wa ũguo andũ a Asheri magĩtũũrania na andũ a Kaanani arĩa maatũũraga bũrũri ũcio.

33 O nao andũ a Nafitali matiigana kũingata andũ arĩa maatũũraga kũu Bethi-Shemeshu, o na kana arĩa maatũũraga Bethi-Anathu; no andũ a Nafitali o nao maatũũranirie na andũ a Kaanani arĩa maatũũraga bũrũri ũcio, nao andũ arĩa maatũũraga Bethi-Shemeshu na Bethi-Anathu magĩtuĩka andũ ao a kũrutithagio wĩra wa hinya.

34 Andũ a Aamori makĩhingĩrĩria andũ a Dani kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, makĩmagirĩrĩria gũikũrũka kũrĩa kwaraganu.

³⁵ Ningĩ Aamori nĩmatuĩte itua rĩa gũtũũra Kĩrĩma-inĩ kĩa Herezu, na kĩa Aijaloni, na kĩa Shaalubimu, no rĩrĩa andũ a nyũmba ya Jusufu maagĩre na hinya, o nao Aamori magĩtuĩka a kũrutithio wĩra wa hinya.

³⁶ Mũhaka wa Aamori woimĩte Ituĩkanĩrio rĩa Akirabimu, ũgakinya Sela na ũkahĩtũka.

2

Mũraika wa Jehova kũu Bokimu

¹ Na rĩrĩ, mũraika wa Jehova nĩambatire agĩkinya Bokimu oimĩte Giligali, akiuga atĩrĩ, “Niĩ nĩ niĩ ndaamwambatirie ngĩmũruta bũrũri wa Misiri na ngĩmũtongoria nginya bũrũri-inĩ ũrĩa ndeerĩire maithe manyu na mwĩhĩtwa atĩ nĩngamahe. Ngiuga atĩrĩ, ‘Niĩ ndirĩ hĩndĩ ngaathũkia kĩrĩkanĩro giitũ na inyuĩ,

² na inyuĩ mũtikanagĩe na kĩrĩkanĩro na andũ a bũrũri ũyũ, no nĩmũkoinanga igongona ciao.’ No inyuĩ mũtiinjathĩkĩire. Mwikĩte ũguo nĩkĩ?

³ Nĩ ũndũ ũcio, ndamwĩra atĩrĩ, ndikũmaingata mamweherere; no megũtuĩka ta mĩigua ĩmũtheecage mĩena, nacio ngai ciao ituĩke mũtego harĩ inyuĩ.”

⁴ Rĩrĩa mũraika wa Jehova aarĩkirie kwarĩria andũ a Isiraeli maũndũ macio mothe, andũ makĩrĩra manĩrĩire,

⁵ nao magĩta handũ hau Bokimu. Nao makĩrutĩra Jehova magongona hau.

Kwaga Gwathĩka na Kũhootwo

⁶ Thuutha wa Joshua kũrekereria andũ a Isiraeli-rĩ, andũ acio magĩthĩ kwĩgwatĩra bũrũri, o mũndũ igai rĩake.

⁷ Nao andũ acio magĩtungatĩra Jehova matukũ-inĩ mothe ma Joshua na ma athuuri arĩa maatigirwo marĩ muoyo Joshua akua, arĩa meyoneire maũndũ mothe manene marĩa Jehova eekĩire Isiraeli.

⁸ Nake Joshua mũrũ wa Nuni, ndungata ya Jehova, aakuire arĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana na ikũmi.

⁹ Nao makĩmũthika kũu gĩthaka-inĩ gĩake o kũu Timinathu-Heresi bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, mwena wa gathigathini wa Kĩrĩma kĩa Gaashu.

¹⁰ Thuutha wa rũciaro rũu ruothe gũkua, gũkĩgĩa na rũciaro rũngĩ rũtooĩ Jehova kana rũkamenya maũndũ marĩa eekĩire Isiraeli.

¹¹ Ningĩ andũ a Isiraeli magĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova na magĩtungatĩra ngai cia Baali.

¹² Nao magĩtirika Jehova, Ngai wa maithe mao ũrĩa wamarutĩte bũrũri wa Misiri. Nao makĩrũmĩrĩra na makĩhooya ngai cia mĩthemba mĩingĩ cia andũ arĩa maamarigiicĩirie, magĩtũma Jehova arakare

¹³ tondũ nĩmatirikĩte Jehova, magatungatagĩra Baali na Maashitarothu.

¹⁴ Nake Jehova akĩrakarĩra andũ a Isiraeli, akĩmaneana kũrĩ atharĩkanĩri arĩa maatahire indo ciao. Akĩmarekereria thũ ciao iria ciamathiũrũrũkĩirie, na matiacookire gũciĩtiiria.

¹⁵ Rĩrĩa rĩothe andũ a Isiraeli maathiiaga kũrũa, guoko kwa Jehova kwamookagĩrĩra magatoorio, o ta ũrĩa eehĩtĩte na mwĩhĩtwa kũrĩ o. Nao makĩnyamarĩka mũno.

¹⁶ Ningĩ Jehova akĩmaarahũrĩra atiirĩrĩri bũrũri arĩa maamahonokirie moko-inĩ ma andũ acio maamatharĩkagĩra.

¹⁷ No rĩrĩ, o na kũrĩ ũguo, matiigana kũigua atiirĩrĩri bũrũri acio ao, no nĩmahũũrĩre ũmaraya na ũndũ wa kũhooya ngai ingĩ. Matiigana gwĩka

ta maithe mao, no nĩmagarũrũkire narua, magĩtiga gũthiĩ na mĩthiĩre ĩrĩa maithe mao maathiiaga nayo, nĩyo mĩthiĩre ya gwathĩkĩra maathani ma Jehova.

¹⁸ Rĩrĩa rĩothe Jehova aamaarahũragĩra mũtiirĩri bũrũri-rĩ, Jehova aakoragwo hamwe na mũtiirĩri bũrũri ũcio, akamahonokagia moko-inĩ ma thũ ciao hĩndĩ ĩrĩa yothe mũtiirĩri bũrũri ũcio aarĩ muoyo; nĩgũkorwo Jehova nĩamaiguagĩra tha nĩ ũndũ wa ũrĩa macaayaga nĩ kũhinyĩrĩrio nĩ arĩa mamanyariiraga.

¹⁹ No mũtiirĩri bũrũri akua, andũ magacookerera maũndũ mooru makĩria kũrĩ marĩa ma maithe mao, makarũmagĩrĩa ngai ingĩ, magacihooyaga na magacitungatĩra. Makĩrega gũtiga mĩtugo ĩyo yao mĩũru na mĩthiĩre yao ya ũremi.

²⁰ Tondũ ũcio, Jehova agĩkĩrakario mũno nĩ andũ a Isiraeli, akiuga atĩrĩ, “Tondũ rũrĩrĩ rũrũ nĩrũthũkĩtie kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩire na maithe mao ma tene, na nĩ rwagĩte kũnjigua-rĩ,

²¹ ndigũcooka kũrutũrũra rũrĩrĩ o na rũmwe rwa iria Joshua aatigire kuo agĩkua.

²² Nĩcio ngũhũthĩra kũgeria andũ a Isiraeli, nĩguo menye kana nĩmekũrũmia mĩthiĩre ya Jehova, na mathiiage nayo o ta ũrĩa maithe mao meekaga.”

²³ Jehova nĩetĩkĩririe ndũrĩrĩ icio itigare kuo, na ndaigana gũcirutũrũra o rĩmwe na ũndũ wa gũcineana moko-inĩ ma Joshua.

3

¹ Ici nĩcio ndũrĩrĩ iria Jehova aatigirie kuo nĩguo ageragie andũ a Isiraeli arĩa mataamenyerete ũhoro wa mbaara cia kũu Kaanani.

² (Eekire ũguo nĩgeetha arute njiaro cia andũ a Isiraeli ũhoro wa mbaara tondũ njiaro icio itiamenyete ũhoro wa kũrũa mbaara).

³ Ndũrĩrĩ icio nĩcio ici: aathani arĩa atano a Afilisti, na Akaanani othe, na Asidoni, na Ahivi arĩa maatũũraga irĩma-inĩ cia Lebanoni kuuma Kĩrĩma kĩa Baali-Herimoni o nginya Lebo-Hamathu.

⁴ Ciatigirio nĩgeetha igerie andũ a Isiraeli, nĩguo monwo kana nĩmarĩathĩkagĩra maathani ma Jehova marĩa aaheete maithe mao ma tene na guoko kwa Musa.

⁵ Andũ a Isiraeli magĩtũũrania na Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi.

⁶ Nao makĩhikia airĩtu ao, na makĩheana airĩtu ao mahikio nĩ aanake a andũ acio, na magĩtungatĩra ngai ciao.

Othinieli

⁷ Andũ a Isiraeli nĩmekire ũũru maitho-inĩ ma Jehova; makĩriganĩrwo nĩ Jehova Ngai wao, na magĩtungatĩra ngai cia Baali na cia Ashera.

⁸ Namo marakara ma Jehova magĩakanĩra andũ a Isiraeli o nginya akĩmarekereria moko-inĩ ma Kushani-Rishathaimu mũthamaki wa Aramu-Naharaimu, ũrĩa andũ a Isiraeli maatungatĩire mĩaka ĩnana.

⁹ No rĩrĩa maarĩrĩire Jehova, akĩmaarahũrĩra mũndũ wa kũmahonokia wetagwo Othinieli mũrũ wa Kenazu, mũrũ wa ithe na Kalebu ũrĩa mũnini, nake akĩmahonokia.

¹⁰ Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩake, agĩtuĩka mũtiirĩri bũrũri wa Isiraeli na agĩthiĩ ita-inĩ. Nake Jehova akĩneana Kushani-Rishathaimu mũthamaki wa Aramu moko-inĩ ma Othinieli, nake akĩmũtooria.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio bũrũri ũgĩkorwo na thayũ mĩaka mĩrongo ĩna, nginya rĩrĩa Othinieli mũrũ wa Kenazu aakuire.

Ehudu

¹² O rĩngĩ andũ a Isiraeli magĩĩka ũũru maitho-inĩ ma Jehova, na tondũ wa gwĩka ũũru ũcio Jehova akĩhe Egiloni mũthamaki wa Moabi hinya wa gũtooria Isiraeli.

¹³ Egiloni akĩgĩĩra andũ a Amoni na Amaleki,* makĩũngana hamwe nake magĩtharĩkĩra andũ a Isiraeli, na makĩmatunya Itũũra rĩrĩa Inene rĩa Mĩkĩndũ.

¹⁴ Andũ a Isiraeli magĩtuĩka ndungata cia Egiloni mũthamaki wa Moabi mĩaka ikũmi na ĩnana.

¹⁵ O rĩngĩ andũ a Isiraeli makĩrĩrĩra Jehova, nake akĩmahe mũndũ wa kũmahonokia wetagwo Ehudu, warĩ wa kĩmotho; mũrũ wa Gera ũrĩa Mũbenjamini. Nao andũ a Isiraeli makĩmũtũma na irĩhi rĩa igooti kũrĩ Egiloni mũthamaki wa Moabi.

¹⁶ Na rĩrĩ, Ehudu nĩathondekete rũhiũ rwa njora rũũgĩ mĩena yeerĩ, ta rwa buti ĩmwe na nuthu† kũraiha rũrĩa oohereire njohero-inĩ yake mwena wa ũrĩo nguo-inĩ thĩinĩ.

¹⁷ Nake agĩtwarĩra Egiloni mũthamaki wa Moabi igooti, na rĩrĩ, Egiloni aarĩ mũndũ mũnoru mũno.

¹⁸ Thuutha wa Ehudu kũmũnengera igooti, akiumagaria andũ arĩa maarĩkuuĩte, magĩthĩ.

¹⁹ Nowe mwene aakinya mĩhianano-inĩ ĩrĩa yarĩ hakuhĩ na Giligali, akĩhũndũka, agĩthĩ akĩra mũthamaki ũcio atĩrĩ, “Ndĩ na ndũmĩrĩri yaku ya hitho.”

Nake mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Kirai!” Nao arĩa othe maamũtungatagĩra makĩehera harĩ we.

²⁰ Nake Ehudu akĩmũkuhĩrĩria rĩrĩa aikarĩte arĩ o wiki nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki ya igũrũ, ĩrĩa aikaraga hĩndĩ ya riũa. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndĩ na ndũmĩrĩri yaku kuuma kũrĩ Ngai.” Na rĩrĩa mũthamaki ookagĩra kuuma gĩtĩ-inĩ kĩrĩa aikarĩre,

²¹ Ehudu agĩtambũrũkia guoko gwake kwa ũmotho, akĩruta rũhiũ rwa njora kuuma njohero-inĩ yake mwena wa ũrĩo, agĩtheeca mũthamaki ũcio nda.

²² O na mũtĩ waruo ũgĩtoonya na rũhiũ rũkiumanĩra na thuutha. Ehudu ndaacomorire rũhiũ, namo maguta makĩrũhumbĩra.

²³ Ningĩ Ehudu agĩthĩ gĩthaku-inĩ, akĩhinga mĩrango ya nyũmba ĩyo ya igũrũ, akĩmũhingĩrĩria kuo.

²⁴ Ehudu aarĩkia gũthĩ, ndungata cia mũthamaki igĩũka igĩkora mĩrango ya nyũmba ya igũrũ ĩrĩ mĩhinge, ikiuga atĩrĩ, “No nginya akorwo nĩ gwĩteithia areteithia kanyũmba-inĩ ka na thĩinĩ.”

²⁵ Nacio igĩeterera o nginya igĩconoka, no rĩrĩa aagire kũhingũra mĩrango ya nyũmba, ikĩoya hingũro ikĩhingũra mĩrango. Na hau ikĩona mũnene wao agũĩte thĩ arĩ mũkuũ.

²⁶ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo cieterere ihingũrĩrwo-rĩ, Ehudu akĩyũrĩra. Akĩhĩtũkĩra mĩhianano-inĩ akĩũrĩra Seira.

²⁷ Aakinya kuo akĩhuha karumbeta kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraĩmu, nao andũ a Isiraeli magĩikũrũkania nake moimĩte irĩma-inĩ, amatongoretie.

²⁸ Akĩmaatha atĩrĩ, “Nũmĩrĩrai, nĩgũkorwo Jehova nĩaneanĩte Moabi thũ yanyu moko-inĩ manyu.” Nĩ ũndũ ũcio magĩikũrũka makĩmũrũmĩrĩra,

* **3:13** Andũ a Amoni na a Moabi maarĩ njiaro cia Loti (Kĩam 19:38), nao Amaleki maarĩ njiaro cia Esaũ (Kĩam 36:12, 16). Andũ aya nĩo maahakanĩte na andũ a Isiraeli, na nĩo maarĩ thũ ciao iria njũru. † **3:16** nĩ ta nuthu mita

makĩnyiita mariũko ma Rũũ rwa Jorodani marĩa maaringagĩrĩra bũrũri wa Moabi, na matiigana gwĩtikĩria mũndũ o na ũrĩkũ aringe rũũ rũu.

²⁹ Na hĩndĩ ĩyo makĩũraga andũ ta 10,000 a Moabi, na othe maarĩ andũ njamba na maarĩ na hinya; na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wahonokire.

³⁰ Mũthenya ũcio andũ a Moabi magĩtuĩka ndungata cia andũ a Isiraeli, nague bũrũri ũgĩkorwo na thayũ mĩaka mĩrongo ĩnana.

Shamigari

³¹ Thuutha wa Ehudu hagĩũka mũndũ wetagwo Shamigari mũrũ wa Anathu, ũrĩa woragire Afilisti magana matandatũ na mũcengi ũrĩa ũtindĩkaga ndegwa. O nake akĩhonokia andũ a Isiraeli.

4

Debora

¹ Thuutha wa Ehudu gũkua-rĩ, andũ a Isiraeli o rĩngĩ magĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova.

² Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmarekereria moko-inĩ ma Jabini, mũthamaki wa bũrũri wa Kaanani ũrĩa waathanaga kũu Hazoru. Nake mũnene wa mbũtũ ciake cia mbaara eetagwo Sisera, ũrĩa watũũraga kũu Haroshethu-Hagoyimu.

³ Jabini aarĩ na ngaari cia ita cia igera magana kenda, na nĩahinyĩrĩrie andũ a Isiraeli atarĩ na tha ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩrĩ, nao andũ a Isiraeli magĩkaĩra Jehova amateithie.

⁴ Na rĩrĩ, Debora, mũnabii mũndũ-wa-nja, mũtumia wa Lapidothu, nĩwe watongoragia Isiraeli hĩndĩ ĩyo.

⁵ Nake aarĩ na handũ ha gũciirĩra rungu rwa Mũkĩndũ wa Debora, gatagatĩ ka Rama na Betheli kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, nao andũ a Isiraeli maathiiaga harĩ we nĩgeetha amatuithanie maciira.

⁶ Debora agĩtũmanĩra Baraka mũrũ wa Abinoamu kuuma Kedeshi ya Nafitali, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Isiraeli nĩaragwatha agakwĩra atĩrĩ, ‘Thiĩ, woe andũ 10,000 a kuuma Nafitali na Zebuluni, na ũmatongorie nginya Kĩrĩma-inĩ kĩa Taboru.

⁷ Nĩ nĩngũguucĩrĩra Sisera, mũnene wa mbũtũ cia ita cia Jabini, hamwe na ngaari ciake cia ita na thigari ciake nginya rũũ-inĩ rwa Kishoni, ndĩmũneane moko-inĩ maku.’”

⁸ Nake Baraka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngũthiĩ aakorwo nĩgũtwarana hamwe na nĩ; no aakorwo ndũgũtwarana hamwe na nĩ-rĩ, o na nĩ ndigũthiĩ.”

⁹ Nake Debora akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ wega, nĩngũtwarana nawe. No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa ũrĩa ũroya ũhoro ũyũ-rĩ, gĩtĩio gĩtigatuĩka gĩaku, nĩgũkorwo Jehova nĩekũneana Sisera moko-inĩ ma mũndũ-wa-nja.” Nĩ ũndũ ũcio Debora agĩtwarana na Baraka nginya Kadeshi,

¹⁰ na kũu Baraka agĩta andũ a Zebuluni na a Nafitali. Andũ 10,000 makĩmũrũmĩrĩra, o na Debora agĩthiĩ hamwe nake.

¹¹ Na rĩrĩ, Heberi ũrĩa Mũkeni nĩeyamũrĩte agatigana na Akeni arĩa angĩ a rũciaro rwa Hobabu, mũthoni-we wa Musa,* na akaamba hema yake mũtĩ-inĩ ũrĩa mũnene kũu Zaananimu gũkuhĩ na Kadeshi.

¹² Nao andũ makĩhe Sisera ũhoro, atĩ Baraka mũrũ wa Abinoamu nĩambatĩte agakinya Kĩrĩma gĩa Taboru.

* **4:11** Akeni maarĩ athiritũ ya andũ a Isiraeli kuuma hĩndĩ ya Musa (Thaam 3:1), no Heberi rĩu nĩatuĩkĩte mũthiritũ wa Jabini (4:17).

13 Sisera agĩcookanĩria ngaari ciake cia ita cia igera magana kenda, hamwe na andũ othe arĩa maarĩ hamwe nake, kuuma Haroshethu-Hagoyimu nginya Rũũ rwa Kishoni.

14 Nake Debora akĩra Baraka atĩrĩ, “Thiĩ! Ūyũ nĩguo mũthenya ũrĩa Jehova aneanĩte Sisera moko-inĩ maku. Githĩ Jehova tiwe ũthiĩte arĩ mbere yaku?” Nĩ ũndũ ũcio Baraka agĩkũrũka oimĩte Kĩrĩma-inĩ gĩa Taboru, arũmĩrĩrwo nĩ andũ 10,000.

15 Rĩrĩa Baraka aamakuhĩrĩrie, Jehova akĩingatithia Sisera hamwe na ngaari ciake cia ita ciothe, na mbũtũ yake yothe, akĩmahũũra na rũhiũ rwa njora, nake Sisera agĩtiganĩria ngaari yake ya ita, akĩũra na magũrũ.

16 No Baraka akĩingatithia ngaari icio cia ita o hamwe na mbũtũ cia ita nginya Haroshethu-Hagoyimu. Nacio thigari ciothe cia Sisera ikĩũragwo na rũhiũ rwa njora; na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe watigarire.

17 No rĩrĩ, Sisera agĩthara na magũrũ, akĩũrĩra hema-inĩ ya Jaeli, mũtumia wa Heberi ũrĩa Mũkeni, nĩ ũndũ kwarĩ na ũrata gatagatĩ-inĩ ka Jabini mũthamaki wa Hazoru na mbarĩ ya Heberi ũcio Mũkeni.

18 Jaeli akiumagara agatũnge Sisera, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka, mwathi wakwa, toonya thĩinĩ. Ndũgetigĩre.” Nĩ ũndũ ũcio agĩtoonya hema thĩinĩ nake Jaeli akĩmũhumbĩra.

19 Sisera akiuga atĩrĩ, “Ndĩ mũnyootu, ndagũthaitha he maaĩ nyue.” Jaeli agĩkunũra mbũthũ ya iria, akĩmũhe anyue, agĩcooka akĩmũhumbĩra.

20 Sisera akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũgama mũrango-inĩ wa hema, na hangĩũka mũndũ akũũrie atĩrĩ, ‘Kũrĩ mũndũ ũrĩ gũkũ?’ uuge atĩrĩ, ‘Aca.’ ”

21 No Jaeli ũcio mũtumia wa Heberi akĩoya higĩ ya hema na nyondo, agĩthiĩ acemete harĩa Sisera aakomete anogete mũno. Akĩhũũrĩrĩa higĩ iyo thikĩrĩrio-inĩ, igĩtũrĩkania nginya igĩtoonyerera thĩ, nake agĩkua.

22 Baraka agĩũka aingatithĩtie Sisera, nake Jaeli agĩthiĩ kũmũtũnga. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka, nĩngũkuonia mũndũ ũrĩa ũracaria.” Nĩ ũndũ ũcio Baraka agĩtoonya hamwe na Jaeli, na agĩkora Sisera akomete thĩ arĩ mũkuũ nayo higĩ imũtũrĩkanĩtie thikĩrĩrio.

23 Mũthenya ũcio-rĩ, nĩguo Ngai aatooririe Jabini, mũthamaki wa andũ a Kaanani, mbere ya andũ a Isiraeli.

24 Nakuo guoko kwa andũ a Isiraeli gũgĩkĩrĩrĩria kũgĩa na hinya igũrũ rĩa Jabini, mũthamaki wa andũ a Kaanani, nginya makĩmũniina biũ.

5

Rwĩmbo rwa Debora

1 Mũthenya ũcio Debora na Baraka mũrũ wa Abinoamu makĩina rwĩmbo rũrũ:

2 “Rĩrĩa anene a Isiraeli maatongoria,
rĩrĩa andũ meheana meyendeire-rĩ,
gocai Jehova!

3 “Iguai ũhoru ũyũ, inyuĩ athamaki! Thikĩrĩriai, inyuĩ aathani!
Nĩngũinĩra Jehova, nĩngũina;
nĩngũtungĩra Jehova rwĩmbo, o we Ngai wa Isiraeli.

4 “Rĩrĩa Wee Jehova woimire Seiru,
rĩrĩa woimire bũrũri wa Edomu,
thĩ nĩyainainire, igũrũ rĩkiura,
namo matu magĩita maaĩ.

- 5 Irĩma nĩciathingithire mbere ya Jehova, o we Ngai wa Sinai,
ikĩinaina mbere ya Jehova, Ngai wa Isiraeli.
- 6 “Matukũ-inĩ ma Shamigari mũrũ wa Anathu,
o na matukũ-inĩ ma Jaeli, njĩra nĩciagĩte andũ a kũgerera;
agendi maageraga tũcĩra twa mĩkĩra.
- 7 Tũtũũra tũkĩaga andũ kũu Isiraeli,
tũkĩaga andũ, o nginya rĩrĩa niĩ, Debora, ndaarahũkire,
ngĩarahũka ngĩtuĩka ta nyina wa Isiraeli.
- 8 Hĩndĩ ĩrĩa maathuurire ngai ng’eni,
mbaara nĩyokire o ihingo-inĩ cia itũũra inene,
na gũtionekire ngo kana itimũ
harĩ andũ 40,000 kũu Isiraeli.
- 9 Ngoro yakwa ĩrĩ hamwe na anene a Isiraeli,
o hamwe na andũ arĩa merufĩre na kwĩyendera gatagatĩ-inĩ ka andũ.
Goocai Jehova.
- 10 “Inyuĩ mũhaicaga ndigiri njerũ,
mũikarĩre matandĩko manyu,
na inyuĩ mũthiiga na njĩra,
cũraniai,
- 11 kũrĩ na mĩgambo ya aini itahĩro-inĩ rĩa maaĩ.
Mainaga ciĩko cia ũthingu cia Jehova,
ciĩko cia ũthingu cia njamba ciake kũu Isiraeli.
- “Ningĩ andũ a Jehova magĩikũrũka nginya ihingo-inĩ cia itũũra inene.
- 12 ‘Wee Debora, ũkĩra! Ĩ ndũgĩũkĩre!
Ūkĩra, ũkĩra, ũkũye rwĩmbo!
Arahũka wee Baraka!
Wee mũrũ wa Abinoamu-rĩ, wĩnyitĩre mĩgwate yaku.’
- 13 “Ningĩ andũ arĩa maatigaire,
magĩikũrũka kũrĩ andũ arĩa maarĩ igweta;
andũ a Jehova magĩũka kũrĩ niĩ
hamwe na andũ arĩa maarĩ hinya.
- 14 Amwe mookire kuuma Efiraimu, arĩa iruka ciao ciarĩ kũu Amaleki;
Benjamini aarĩ hamwe na andũ arĩa maakũrũmĩrĩre.
Anene a ita cia mbaara nĩmaikũrũkire kuuma Makiru,
nakuo Zebuluni gũkiuma arĩa maanyiitaga rũthanju rwa mũnene wa
mbũtũ cia ita.
- 15 Anene a Isakaru maarĩ hamwe na Debora;
Ĩ-ni, Isakaru maarĩ na Baraka,
mamumĩte thuutha na ihenya o nginya kĩaanda-inĩ.
Ng’ongo-inĩ cia Rubeni
niĩ kwarĩ na ũhoru mũnene wa gwĩcookera.
- 16 Niĩ kĩĩ gĩatũmire mũikare mĩaki-inĩ
mũiguage mahiũ makĩhuhĩrwo mĩrũri?
Ng’ongo-inĩ cia Rubeni
niĩ kwarĩ ũhoru mũnene wa gwĩcookera.
- 17 Gileadi aikarire o kũu mũrĩmo wa Rũũĩ rwa Jorodani.
Nike Dani-rĩ, niĩ kĩĩ gĩagĩtũmire atiindage marikabu-inĩ?
Asheri aikarire o kũu ndwere-inĩ cia iria,

agĩkara icukĩro-inĩ ciake cia marikabu.

¹⁸ Andũ a Zebuluni nĩmetwarĩĩre ũgwati-inĩ wa gĩkuũ;
o nake Nafitali agĩka o ũguo kũu gũtũũgĩru werũ-inĩ.

- ¹⁹ “Athamaki magĩũka, makĩrũa;
athamaki a Kaanani makĩrũira kũu Taanaka, gũkuhĩ na maaĩ ma
Megido,
no matiakuuire betha, o na kana ndaho.
- ²⁰ Kũu igũrũ njata nĩciarũire,
o kũu njĩra-inĩ ciacio ikĩrũa mbaara na Sisera.
- ²¹ Rũũĩ rwa Kishoni nĩ rwamathereririe,
rũu rũũĩ rwa tene, Rũũĩ rwa Kishoni.
Wee ngoro yakwa wĩtware, na ũgĩe na hinya!
- ²² Ningĩ mahũngũ ma mbarathi makĩrumia thĩ,
iteng’erete, mbarathi ciake irĩ hinya igathiĩ iteng’erete.
- ²³ Nake mũraika wa Jehova akiuga atĩrĩ, ‘Merozu ĩrogwatwo nĩ kĩrumi.*
Arĩa matũũraga kuo marogwatwo nĩ kĩrumi kĩrĩa kĩũru,
nĩ ũndũ matiokire gũteithia Jehova,
gũteithia Jehova kũrũa na arĩa marĩ hinya.’
- ²⁴ “Jaeli mũtumia wa Heberi ũrĩa Mũkeni,
arorathimwo gũkĩra atumia arĩa angĩ,
o we mũrathime mũno harĩ atumia arĩa matũũraga hema-inĩ.
- ²⁵ Sisera aamũhoire maaĩ, nake akĩmũhe iria;
akĩmũrehera iria imata na mbakũri ĩngĩnyũrwo nĩ andũ arĩa me
igweta.
- ²⁶ Aatambũrũkirie guoko gwake akĩoya higĩ ya hema,
akĩnyiita nyondo ya bundi na guoko kwa ũrĩo.
Akĩringa Sisera, akĩmũhehenja mũtwe,
akĩmũtheeca na agĩthethera thikĩrĩrio yake.
- ²⁷ Akĩinama magũrũ-inĩ make,
akĩgũa; agĩkoma hau.
Akĩinama magũrũ-inĩ make, akĩgũa;
o hau ainamire, no ho aagũire arĩ mũkuũ.
- ²⁸ “Nyina wa Sisera agĩcũthĩrĩria na ndirica;
akĩanĩrĩra arĩ gatirica-inĩ kau, akiuga atĩrĩ,
‘Nĩ kĩ gĩtũmĩte ngaari yake ya ita ĩikare ũguo ĩtookĩte?
inegene rĩa magũrũ ma ngaari cia ita-rĩ, rĩcereirwo kũ?’
- ²⁹ Atumia ake arĩa oogĩ mũno makamũcookagĩria;
o nake agecookagĩria na ngoro yake atĩrĩ,
- ³⁰ ‘Githĩ ti gwetha mareetha na makagayana indo cia ndaho:
mũirĩtu ũmwe kana eerĩ harĩ o mũndũ,
na nguo cia marangi maingĩ itahĩirwo Sisera,
nguo cia marangi maingĩ iria ng’emie,
nguo iria ng’emie mũno cia ngingo yakwa,
icio ciothe nĩ cia gũtahwo?’

- ³¹ “Nĩ ũndũ ũcio thũ ciaku iroothira, Wee Jehova!
No arĩa makwendete-rĩ, marotuĩka ta riũa

* **5:23** Itũũra rĩa Merozu rĩarumirwo nĩ kwaga kũnyiiitanĩra na ita rĩa Jehova; itũũra rĩrĩ rĩarĩ rĩa Nafitali.

rĩkĩratha rĩrĩ na hinya warĩo.”
Naguo bũrũri ũcio ũkĩgĩa na thayũ ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna.

6

Gideoni

¹ Andũ a Isiraeli o rĩngĩ nĩmekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na ihinda rĩa mĩaka mũgwanja Jehova akĩmaneana moko-inĩ ma Amidiani.*

² Na tondũ hinya wa andũ a Midiani nĩwamahatĩrĩrie mũno, andũ a Isiraeli nĩmethondekeire kũndũ gwa kwĩhitha mĩanya-inĩ ya irĩma, na ngurunga-inĩ, na ciĩgitĩro-inĩ iria nũmu.

³ Rĩrĩa rĩothe andũ a Isiraeli maahaandaga irio-rĩ, Amidiani, na Aamaleki, na andũ angĩ a mwena wa irathĩro nĩmatharĩkagĩra bũrũri ũcio.

⁴ Nao nĩmambĩte hema ciao kũu bũrũri-inĩ, na magĩthũkia irio iria ciarĩ mĩgũnda kũndũ guothe o nginya Gaza, na matiigana gũtigĩria andũ a Isiraeli kĩndũ o na kĩmwe kĩrĩ muoyo, arĩ ng'ondũ kana ng'ombe, o na kana ndigiri.

⁵ Nĩgũkorwo maambataga kuo na mahiũ mao na hema ciao mahaana ta ngigĩ kũingĩha. Andũ na ngamĩra ciao matingĩatarĩkire; magĩtharĩkĩra bũrũri ũcio nĩgeetha mawanange biũ.

⁶ Amidiani makĩnyariira andũ a Isiraeli o nginya andũ a Isiraeli magĩkaĩra Jehova amateithie.

⁷ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli maarĩrĩre Jehova nĩ ũndũ wa Amidiani-rĩ, Jehova

⁸ akĩmatũmĩra mũnabii, ũrĩa wameerire atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nĩ ndamũrutire bũrũri wa Misiri, ngĩmũruta bũrũri wa ũkombo.

⁹ Nĩ nĩ ndaamũtharire kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri, na kuuma guoko-inĩ kwa arĩa othe maamũhinyagĩrĩria. Ngĩmarutũrũra mbere yanyu na ngĩmũhe bũrũri wao.

¹⁰ Ngĩmwĩra atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu; Mũtikanahoe ngai cia Aamori, arĩa ene bũrũri ũyũ mũtũire.’ No inyuĩ mũtiigana kũnjigua.”

¹¹ Nake mũraika wa Jehova agĩũka agĩũkara thĩ gĩtina-inĩ kĩa mũgandi o kũu Ofira, mũgandi wa Joashu ũrĩa Mũabiezeri, harĩa mũriũ Gideoni aahũragĩra ngano kĩhihĩro-inĩ kĩa ndibei nĩguo amĩhithe ndĩkonwo nĩ Amidiani.

¹² Nake mũraika ũcio wa Jehova akĩumĩrĩra Gideoni, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova arĩ hamwe nawe, njamba ĩno ĩrĩ hinya.”

¹³ Nake Gideoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “No rĩrĩ, mwathi wakwa, angĩkorwo Jehova arĩ hamwe na ithuĩ-rĩ, nĩ kĩ gĩtũmĩte maũndũ maya mothe matũkore? Makĩrĩ ha morirũ make mothe marĩa maithe maitũ maatwĩraga ũhoru wamo atĩrĩ, ‘Githĩ ti Jehova watwambatirĩre agĩtũruta bũrũri wa Misiri?’ No rĩu-rĩ, Jehova nĩatũtiganĩrie agatũneana guoko-inĩ kwa Midiani.”

¹⁴ Nake Jehova akĩmũgarũrũkĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ na hinya ũcio ũrĩ naguo ũkahonokie Isiraeli, ũmarute guoko-inĩ kwa Midiani. Githĩ ti nĩ ndĩragũtũma?”

¹⁵ Gideoni akĩmũũria atĩrĩ, “No rĩrĩ, Mwathani, ingĩkĩhota atĩa kũhonokia Isiraeli? Mũhĩrĩga witũ nĩguo ũtarĩ hinya thĩnĩ wa Manase, na ningĩ nĩ nĩ mũnini mũno nyũmba-inĩ iitũ.”

* 6:1 Amidiani maarĩ njiaro cia Iburahĩmu iria aaciarire na Ketura (Kĩam 25:2).

16 Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩngũkorwo ndĩ hamwe nawe, na nĩkũhũũra Amidiani ũmaniine othe me hamwe.”

17 Nake Gideoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ingĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maitho-inĩ maku-rĩ, kĩnyonie kĩmenyithia atĩ ti-itherũ nĩwe ũranjarĩria.

18 Ndagũthaitha ndũkae kuuma haha nginya njooke na ndeehe iruta rĩakwa na ndĩrĩige mbere yaku.”

Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩngweterera nginya ũcooke.”

19 Gideoni agĩtoonya nyũmba, agĩthĩnja koori, ningĩ agĩthondeka mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia kuuma eba ĩmwe† ya mũtu. Agĩkĩra nyama icio gĩkabũ-inĩ, naguo thathi wacio akĩwĩkĩra nyũngũ-inĩ, agĩtwarĩra mũraika na akĩmũigĩra hau gĩtina-inĩ kĩa mũgandi.

20 Nake mũraika wa Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya nyama na mĩgate ĩyo ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia, ũciigĩrĩre ihiga-inĩ rĩrĩ, na ũciitĩrĩre thathi ũcio.” Nake Gideoni agĩka ũguo.

21 Nake mũraika wa Jehova akĩhutia nyama na mĩgate ĩyo ĩtaarĩ na ndawa ya kũmbia na mũthia wa rũthanju rwake. Mwaki ũgĩakana uumĩte ihiga-inĩ, ũgĩcina nyama icio o hamwe na mĩgate ĩyo. Nake mũraika wa Jehova akĩbuĩria na ndaacookire kuonwo.

22 Rĩria Gideoni aamenyire atĩ oima mũraika wa Jehova-rĩ, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Īiya wakwa-ĩ! Mwathani Jehova! Nĩnyonete mũraika wa Jehova ũthiũ kwa ũthiũ!”

23 Nowe Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Gĩa na thayũ! Tiga gwĩtigĩra. Wee-rĩ, ndũgũkua.”

24 Nĩ ũndũ ũcio Gideoni agĩakĩra Jehova kĩgongona hau, agĩgĩta Jehova nĩ Thayũ. Nakĩo gĩtũire kũu Ofira kwa Aabiezeri nginya ũmũthĩ.

25 O ũtukũ ũcio Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya ndegwa ya keerĩ kuuma rũũru-inĩ rwa thoguo ya mĩaka mũgwanja. ũcooke ũgũithie kĩgongona gĩa thoguo kĩa Baali, na ũtemange gĩtugĩ kĩa Ashera kĩria kĩrĩ mwena-inĩ wakĩo.

26 ũcooke wakĩre Jehova Ngai waku kĩgongona kĩria kĩagĩrĩre hau igũrũ rĩa harĩa hambatĩru. Hũthĩra ngũ cia gĩtugĩ kĩa Ashera kĩria ũtemangire, ũndutĩre ndegwa ĩyo ya keerĩ ĩtuĩke igongona rĩa njino.”

27 Nĩ ũndũ ũcio Gideoni akĩoya ndungata ciake ikũmi, agĩka o ta ũrĩa Jehova aamwĩrĩte. No rĩrĩ, tondũ nĩetigagĩra andũ a nyũmba yao na andũ a itũũra rĩu-rĩ, eekire maũndũ macio ũtukũ handũ ha mũthenya.

28 Rũciinĩ kwarooka gũkĩa rĩria andũ a itũũra mookĩrĩre-rĩ, kĩgongona kĩa Baali kĩarĩ kĩmomore, hamwe na gĩtugĩ kĩa Ashera gĩtemangĩrwo hau mwena-inĩ wakĩo, nayo ndegwa ĩyo ya keerĩ ĩrutĩrwo kĩgongona-inĩ kũ kĩerũ gĩakĩtwo!

29 Makĩũrania atĩrĩ, “Nũũ wĩkĩte ũũ?”

Rĩria maatũiririe wega, makĩrwo atĩrĩ, “Nĩ Gideoni mũrũ wa Joashu wĩkĩte ũguo.”

30 Andũ acio a itũũra makĩra Joashu atĩrĩ, “Umia mũrũguo na nja. No nginya akue, nĩ ũndũ nĩoinangĩte kĩgongona kĩa Baali na agatemenga gĩtugĩ kĩa Ashera kĩria kĩrĩ mwena-inĩ wakĩo.”

31 Nowe Joashu agĩcookeria kĩrĩndĩ kũ kĩamũrigiicĩrie kĩ na ũũru atĩrĩ, “Anga nĩmũkwenda kũrũrĩra Baali? Mũrageria kũmũhonokia? Mũndũ ũrĩa ũkũmũrũrĩra, ũcio ekũũragwo gũtanakĩa! Angĩkorwo Baali nĩ ngairĩ, no ahote kwĩrũrĩra rĩria mũndũ angiunanga kĩgongona gĩake.”

† 6:19 nĩ ta kilo 22

³² Nĩ ùndũ ùcio mũthenya ùcio magĩtua Gideoni “Jerubu-Baali,” mak-
iuga atĩrĩ, “Baali nĩarekwo arũe nake we mwene,” nĩ ùndũ nĩoinangĩte
kĩgongona kĩa Baali.

³³ Na rĩrĩ, Amidiani othe, na Amaleki, na andũ angĩ a mwena wa irathĩro
magĩcookanĩrĩria mbũtũ ciao cia ita, makĩringa mũrĩmo wa Jorodani, na
makĩamba hema ciao Kĩanda-inĩ kĩa Jezireeli.

³⁴ Hĩndĩ ĩyo Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩa Gideoni, nake akĩhuha
karumbeta, agĩta Aabiezeri mamũrũmĩrĩre.

³⁵ Agĩtũma andũ bũrũri wothe wa Manase, akĩmeera meehe indo cia
mbaara, o na agĩtũmana mabũrũri ma Asheri, na Zebuluni, na Nafitali, o
nao makĩambata makamatũnge.

³⁶ Nake Gideoni akĩra Ngai atĩrĩ, “Ūngĩkorwo nĩũkũhonokia Isiraeli na
guoko gwakwa o ta ũrĩa weranĩire-rĩ,

³⁷ atĩrĩ, nĩngũiga rũũa rwa ng’ondũ kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano. Ime
rĩngĩkorwo rũũa-inĩ rwiki na kũu kũngĩ thĩ gũkorwo kũrĩ kũmũ-rĩ, hĩndĩ
ĩyo nĩngamenya atĩ nĩũkũhonokia Isiraeli na ùndũ wa guoko gwakwa, o
ta ũrĩa uugĩte.”

³⁸ Na ũguo noguo gwatuĩkire. Gideoni akĩroka gũũkĩra rũciinĩ tene
mũthenya ũyũ ũngĩ; akĩhiha rũũa rũu ime rũkiuma maaĩ mbakũri ĩmwe.

³⁹ Ningĩ Gideoni akĩra Ngai atĩrĩ, “Ndũkae kũrakario nĩ nĩ. Ngirĩrĩria
ngũhooe ùndũ ũngĩ ũmwe. Njĩtĩkĩria o igeria rĩngĩ rĩmwe na rũũa
rũrũ. Ihinda rĩrĩ reke rũũa rũrũ rũkorwo rũrĩ rũmũ, nakuo thĩ gũkorwo
kũhumbĩrwo nĩ ime.”

⁴⁰ Ūtukũ ùcio Ngai agĩka o ro ũguo. No rũũa rwiki rwarĩ rũmũ; nakuo
thĩ guothe kwarĩ kũhumbĩre nĩ ime.

7

Gideoni Gũtooria Andũ a Midiani

¹ Rũciinĩ tene, Jerubu-Baali (nĩwe Gideoni) na andũ ake othe nĩmambire
hema gĩthima-inĩ kĩa Harodi. Kambĩ ya Amidiani yarĩ mwena wao wa
gathigathini kũu gĩtuamba-inĩ, hakuhĩ na karĩma ka More.

² Jehova akĩra Gideoni atĩrĩ, “Ūrĩ na andũ aingĩ mũno gũkĩra arĩa
ngwenda nĩgeetha neane Amidiani moko-inĩ mao. Nĩgeetha Isiraeli
matikanjĩtĩre atĩ nĩ hinya wao wamahonokia,

³ Na rĩrĩ, anĩrĩra kũrĩ andũ, ũmeere atĩrĩ, ‘Mũndũ o wothe ũrainaina
nĩ guoya no ahũndũke, ehene Kĩrĩma-inĩ kĩa Gileadi.’ ” Nĩ ùndũ ùcio andũ
22,000 na igĩrĩ makĩehera, magĩtigara 10,000.

⁴ No Jehova akĩra Gideoni atĩrĩ, “O na rũu andũ no aingĩ mũno.
Maikũrũkie maaĩ-inĩ, na nĩngũgũthuuranĩria andũ acio ho. Ingiuga atĩrĩ,
‘Ūyũ nĩegũthĩ hamwe nawe,’ ùcio nĩwe ũrĩthĩ nawe; no ingiuga atĩrĩ,
‘Ūyũ ndegũthĩ hamwe nawe,’ ùcio ndegũthĩ nawe.”

⁵ Nĩ ùndũ ùcio Gideoni agĩkũrũkia andũ acio maaĩ-inĩ. Marĩ hau Jehova
akĩmwĩra atĩrĩ, “Amũrania arĩa mekũnyua maaĩ na rũrĩmĩ ta ũrĩa ngui
ĩnyuuga na arĩa mekũnyua maaĩ na hĩ ciao maturĩtie ndu.”

⁶ Andũ magana matatũ makĩnyua maaĩ na hĩ ciao. Acio angĩ othe
magĩturia ndu makĩnyua maaĩ.

⁷ Jehova akĩra Gideoni atĩrĩ, “Nĩngũmũhonokia na ùndũ wa andũ
magana matatũ arĩa manyuire maaĩ na hĩ, neane Amidiani moko-inĩ
manyu. Reke andũ acio angĩ othe mathĩ, o mũndũ ainũke gwake.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Gideoni akĩira andũ acio angĩ a Isiraeli macooke hema-inĩ ciao, no agĩtigwo na andũ magana matatũ, arĩa mooire rĩgu na tũrumbeta twa acio mainũkire.

Na rĩrĩ, kambĩ ya Amidiani yarĩ mũhuro wake o kũu kĩanda-inĩ.

⁹ Ũtukũ ũcio Jehova akĩira Gideoni atĩrĩ, “Ũkĩra, ũikũrũke ũtharĩkĩre kambĩ ĩyo ya Amidiani, tondũ nĩndĩmĩneanĩte moko-inĩ maku.

¹⁰ No angĩkorwo nĩngwĩtigĩra gũtharĩkĩra-rĩ, gĩikũrũke kambĩ-inĩ mũrĩ na Pura ndungata yaku,

¹¹ na ũthikĩrĩrie ũrĩa maroiga. Thuutha ũcio nĩũkũgĩa na hinya wa gũtharĩkĩra kambĩ ĩyo.” Nĩ ũndũ ũcio Gideoni na Pura ndungata yake magĩkũrũka nginya tũnyũmba-inĩ twa arangĩri a kambĩ ĩyo.

¹² Nao Amidiani, na Aamaleki na andũ othe a mwena wa irathĩro maikarĩte kĩanda kũu maingĩhĩte ta ngigĩ. Ngamĩra ciao itingĩatarĩkire nĩ ũndũ ciarĩ nyingĩ ta mũthanga wa hũgũrũrũ-inĩ cia iria ũrĩa ũtangĩtarĩka.

¹³ Gideoni aakinyire ho o hĩndĩ ĩrĩa mũndũ ũmwe eeraga mũratawe ũhoru wa kiroto gĩake. Nake oigaga atĩrĩ, “Ndootete kiroto ngoona mũgate wa cairi wa gĩthiũrũrĩ ũũkĩte ũkagwĩra kambĩ ya Amidiani. Ũragũthire hema na hinya mũnene mũno, nginya hema ĩrang’aũka, ĩragũa.”

¹⁴ Mũrata wake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũyũ ti ũndũ ũngĩ tiga rũhiũ rwa Gideoni mũrũ wa Joashu, ũrĩa Mũisiraeli. Ngai nĩaneanĩte Amidiani na kambĩ yao yothe moko-inĩ make.”

¹⁵ Rĩrĩa Gideoni aiguire ũhoru wa kiroto kũu na ũtaũri wakĩo, akĩhooya Ngai. Agĩcooka nginya kambĩ-inĩ ya Isiraeli akĩmeeta akĩmeera atĩrĩ, “Ũkĩrai! Jehova nĩaneanĩte kambĩ ya Amidiani moko-inĩ manyu.”

¹⁶ Akĩgayania andũ acio magana matatũ ikundi ithatũ, akĩmanengera othe o mũndũ karumbeta na nyũngũ theri, ĩrĩ na kĩmũrĩ thĩinĩ.

¹⁷ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ndoraai. Mwĩke o ũrĩa ngwĩka. Hĩndĩ ĩrĩa ndĩrĩkinya mũthia-inĩ wa kambĩ, mwĩke o ũrĩa ndĩrĩka.

¹⁸ Hĩndĩ ĩrĩa nĩ na arĩa othe ndĩ nao tũrĩhuha tũrumbeta twitũ, hĩndĩ ĩyo inyuothe mũthiũrũrũkĩirie kambĩ mũhuhe twanyu na mwanĩrĩre atĩrĩ, ‘Nĩ ũndũ wa Jehova o na wa Gideoni.’”

¹⁹ Gideoni na andũ acio igana rĩmwe arĩa maarĩ nake magĩkinya mũthia wa kambĩ o kĩaambĩrĩria-inĩ kĩa ũtukũ gatagatĩ, thuutha hanini wa gũcenjania arangĩri. Makĩhuha tũrumbeta twao na makĩũraga nyũngũ iria ciarĩ moko-inĩ mao.

²⁰ Ikundi icio ithatũ ikĩhuha tũrumbeta, na ikĩũraga nyũngũ. Maanyi-itĩte imũrĩ na moko mao ma ũmotho, na makanyĩta tũrumbeta twao twa kũhuha na moko mao ma ũrĩo, nao makĩanĩrĩra atĩrĩ, “Rũhiũ rwa njora rwa Jehova na rwa Gideoni!”

²¹ Na rĩrĩa o mũndũ aarũgamire handũ hake gũthiũrũrũkĩria kambĩ-rĩ, Amidiani othe magĩteng’era, magĩkayaga morĩte.

²² Hĩndĩ ĩrĩa tũrumbeta tũu magana matatũ twahuhirwo, Jehova agĩtũma andũ arĩa maarĩ kambĩ-inĩ yothe mahũũrane na hiũ ciao cia njora mũndũ na mũndũ ũrĩa ũngĩ. Nayo mbũtũ ĩyo yothe ĩkĩũrĩra Bethi-Shita ĩrorete Zerera o nginya mũhaka-inĩ wa Abeli-Mehola gũkuhĩ na Tabathu.

²³ Andũ a Isiraeli kuuma Nafitali, na Asheri na Manase guothe nĩmetirwo nao magĩteng’eria Amidiani.

²⁴ Nake Gideoni agĩtũmana bũrũri wothe ũrĩa wa irĩma wa Efiraimu, akiuga atĩrĩ, “Ikũrũkai mũhũũrane na Amidiani na mwĩnyitĩre maaĩ ma Jorodani mbere yao o nginya Bethi-Bara.”

Nĩ ũndũ ũcio andũ othe a Efiraimu nĩmetirwo, na makĩnyitĩra maaĩ ma Rũũ rwa Jorodani o nginya Bethi-Bara.

²⁵ O na ningĩ nĩmanyitire atongoria eerĩ a Midiani, nĩo Orebu na Zeebu. Nao makĩũragĩra Orebu ihiga-inĩ rĩa Orebu, nake Zeebu makĩmũũragĩra kĩhihĩro-inĩ kĩa ndibei kĩa Zeebu. Nao magĩthingatana na Amidiani, na magĩtwara mĩtwe ya Orebu na Zeebu kũrĩ Gideoni, ũrĩa warĩ mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Rũũ rwa Jorodani.

8

Zeba na Zalimuna

¹ Na rĩrĩ, andũ a Efiraimu makĩũria Gideoni atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtwĩke ũguo? Wagire gĩtwĩta ũgĩthĩ kũhũũrana na Amidiani nĩkĩ?” Nao makĩmũtetia mũno.

² Nowe akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩatĩa nĩ njĩkĩte ngerekanĩtio na inyuĩ? Githĩ kũhaara thabibũ cia Efiraimu ti kwega gũkĩra magetha mothe ma thabibũ cia Abiezeri?”

³ Ngai nĩaneanire Orebu na Zeebu, atongoria a Amidiani moko-inĩ manyu. Nĩatĩa nĩ hotete gwĩka ngerekanĩtio na inyuĩ?” Maigua ũguo, marakara marĩa maamũrakarĩire namo magĩthira.

⁴ Gideoni na andũ ake magana matatũ, o na marĩ anogu, magĩteng’eria thũ ciao magĩkinya Jorodani na makĩringa rũũ rũu.

⁵ Nake akĩira andũ a Sukothu atĩrĩ, “Heei ita rĩakwa kĩndũ gĩa kũrĩa; nĩ ũndũ nĩ anogu biũ, na no ndeng’eretie Zeba na Zalimuna, athamaki a Midiani.”

⁶ No anene a Sukothu makĩmũũria atĩrĩ, “Rũu-rĩ, ũkĩrĩ ũranyĩta Zeba na Zalimuna magakorwo marĩ moko-inĩ maku? Tũkũhe thigari ciaku irio nĩkĩ?”

⁷ Nake Gideoni akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa ũguo mwoĩga, rĩrĩa Jehova arĩneana Zeba na Zalimuna moko-inĩ makwa, ndĩitembũranga mĩrĩ yanyu na mĩigua ya werũ-inĩ na mahiũ ma nyeki-inĩ.”

⁸ Oima kũu akĩambata nginya Penieli,* akĩmooria o ta ũguo oorĩtie andũ a Sukothu, nao magĩcookia o ta ũrĩa andũ a Sukothu maamũcookeirie.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio akĩira andũ a Penieli atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa ngaahũndũka hootanĩte-rĩ, nĩ nĩngamomora mũthiringo ũyũ mũraiho na igũrũ.”

¹⁰ Nao Zeba na Zalimuna maarĩ kũu Karikori marĩ na ita rĩa andũ ta 15,000, acio oiki no-o maatigaire kuuma kũrĩ mbũtũ ya andũ a irathĩro; andũ 100,000 rĩa mĩrongo ĩrĩ arĩa maarũaga na hiũ cia njora nĩ moragĩtwo.

¹¹ Gideoni akĩambata na njĩra ya andũ arĩa maikaraga hema-inĩ mwena wa irathĩro rĩa Noba na Jogibeha, akiumĩrĩra mbũtũ ĩyo hĩndĩ ĩrĩa ĩtegeragĩria kũrĩ na ũgwati.

¹² Zeba na Zalimuna, athamaki acio eerĩ a Midiani, makĩũra, nowe akĩmateng’eria, akĩmanyĩta, na akĩhoota mbũtũ ĩyo yao yothe.

¹³ Gideoni mũrũ wa Joashu akĩhũndũka oimĩte mbaara-inĩ, agereire Ihĩtũkĩro rĩa Heresi.

¹⁴ Nake akĩnyĩta mwanake wa Sukothu, na akĩmũhooya ũhoru, nake mwanake ũcio akĩmwandĩkĩra marĩitwa ma anene mĩrongo mũgwanja na mũgwanja a Sukothu, na nĩo athuuri a itũũra rũu.

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Gideoni agĩũka, akĩira andũ a Sukothu atĩrĩ, “Aya nĩo Zeba na Zalimuna, arĩa mwanyũrũrĩrie ũhoru wao, mũkiuga atĩrĩ, ‘Anga

* 8:8 Penieli nĩho Jakubu aagianĩre na Ngai.

nĩũkĩnyitĩte Zeba na Zalimuna magakorwo marĩ moko-inĩ maku? Tũkũhe andũ aya aku anogu irio nĩkĩ? ”

¹⁶ Agĩkĩnyitĩte athuuri acio a itũũra, nake akĩherithia andũ acio a Sukothu na mĩigua ya werũ-inĩ, na mahiũ ma nyeki-inĩ.

¹⁷ Ningĩ akĩmomora mũthiringo ũcio mũraihu na igũrũ wa Penieli, na akĩũraga andũ a itũũra rĩu.

¹⁸ Hĩndĩ ĩyo akĩũria Zeba na Zalimuna atĩrĩ, “Andũ arĩa mworagĩire kũu Tabori-rĩ, maahaanaga atĩa?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩ andũ tawe, o ũmwe wao aahaanaga ta mũrũ wa mũthamaki.”

¹⁹ Gideoni akĩmacookeria atĩrĩ, “Acio maarĩ ariũ a baba, o na ariũ a maitũ. O ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo-rĩ, korwo nĩmwahonokirie mĩoyo yao-rĩ, ndingĩamũũraga.”

²⁰ Akĩgarũrũkĩra Jetheri, mũriũ wake wa irigithathi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Moorage!” Nowe Jetheri ndaigana gũcomora rũhiũ rwa njora, tondũ aarĩ o kamwana kanini, na nĩetigagĩra.

²¹ Zeba na Zalimuna makĩra Gideoni atĩrĩ, “Ũkĩra, ũtũũrage arĩ we. Tondũ o ta ũrĩa mũndũ atariĩ noguo hinya wake ũigana.” Nĩ ũndũ ũcio Gideoni agĩũkĩra, akĩmooraga, na akĩruta irengeeri iria ciagemetie ngingo cia ngamĩra ciao, agĩthĩ nacio.

Ebodi ya Gideoni

²² Andũ a Isiraeli makĩra Gideoni atĩrĩ, “Tũthamakĩre, wee, na mũrũguo, na mũrũ wa mũrũguo o nake, nĩgũkorwo wee nĩtũhonoketie, ũgatũruta moko-inĩ ma Midiani.”

²³ Nowe Gideoni akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndikũmũthamakĩra, o na kana mũrũ wakwa. Jehova nĩwe ũkũmũthamakĩra.”

²⁴ Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Harĩ ũndũ ũngĩ ũmwe ngũmũhooya, naguo nĩ atĩ o ũmwe wanyu aahe gĩcũhĩ kĩmwe gĩa gũtũ kĩa iria aatahire.” (Ũcio warĩ mũtugo wa Aishumaeli, gwĩkĩra icũhĩ cia thahabu matũ.)

²⁵ Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩtũgũciheana tũkenete.” Nĩ ũndũ ũcio makĩara nguo thĩ, na o mũndũ agĩkia gĩcũhĩ ho kuuma kũrĩ indo iria aatahĩte.

²⁶ Naguo ũritũ wa icũhĩ icio cia thahabu aahoete wakinyire cekerĩ 1,700,† mathaga marĩa mangĩ matatarĩtwo, na nĩmo mĩgathĩ, na nguo cia rangi wa ndathi iria ciehumbagwo nĩ athamaki a Amidiani, kana mĩnyororo ĩrĩa yarĩ ngingo cia ngamĩra ciao.

²⁷ Gideoni agĩthondeka thahabu ĩyo ĩgĩtuĩka ebodi, ĩrĩa aigire kũu Ofira, itũũra rĩake. Isiraeli othe makĩhũũra ũmaraya na ũndũ wa kũmĩhooya marĩ kũu, nayo ĩgĩtuĩka mũtego harĩ Gideoni na nyũmba yake.

Gĩkuũ kĩa Gideoni

²⁸ ũguo nĩguo andũ a Midiani maahootirwo nĩ andũ a Isiraeli, na matiacookire kwambararia mĩtwe rĩngĩ. Matukũ-inĩ marĩa Gideoni aatũũrĩre muoyo, bũrũri ũcio ũkĩgĩa na thayũ mĩaka mĩrongo ĩna.

²⁹ Jerubu-Baali mũrũ wa Joashu nĩacookire gwake mũciĩ gũtũũra kuo.

³⁰ Na aarĩ na ariũ mĩrongo mũgwanja ake mwene, nĩ ũndũ nĩ aarĩ na atumia aingĩ.

³¹ Nayo thuriya yake ĩrĩa yaikaraga Shekemu, nĩyamũciarĩire mwana wa kahĩ, ũrĩa aatuire Abimeleku.

³² Gideoni mũrũ wa Joashu aakuire arĩ mũkũrũ mũno, na agĩthikwo mbĩrĩra-inĩ ya ithe Joashu kũu Ofira ya Aabiezeri.

† 8:26 nĩ ta kilo 20

³³ Gideoni akua-rĩ, andũ a Isiraeli o rĩngĩ nĩmahũũrĩre ũmaraya na Mabaali. Makĩrũgamia Baali-Berithu‡ ĩtuĩke ngai yao,

³⁴ na matiacookire kũrĩrikana Jehova Ngai wao, ũrĩa wamahonoketie akamaruta moko-inĩ ma thũ ciao ciothe iria ciarĩ mĩena-inĩ yao yothe.

³⁵ O na ningĩ nĩmagire gũcookia ngaatho kũrĩ nyũmba ya Jerubu-Baali (nĩwe Gideoni) nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mothe mega aamekĩire.

9

Abimeleku

¹ Abimeleku mũrũ wa Jerubu-Baali nĩathiire kũrĩ aa mamawe na andũ othe a mbarĩ ya kũrĩa nyina oimĩte kũu Shekemu, akĩmeera atĩrĩ,

² “Ũriai atũũri othe a Shekemu atĩrĩ, ‘Nĩ ũndũ ũrĩkũ mweka na inyuĩ. Nĩ mwathwo nĩ ariũ mĩrongo mũgwanja a Jerubu-Baali, kana mũthamakĩrwo nĩ mũndũ ũmwe?’ Ririkanai ndĩ wanyu, tuumĩte mũthiimo ũmwe.”

³ Rĩrĩa aa mamawe meerire atũũri a Shekemu ũhoru ũcio wothe, andũ a Shekemu makĩenda kũrũmĩrĩra Abimeleku nĩ ũndũ nĩmoigire atĩrĩ, “Ũcio nĩ mũrũ wa ithe witũ.”

⁴ Nao makĩmũhe cekerĩ mĩrongo mũgwanja cia betha* irutĩtwo hekarũ-inĩ ya Baali-Berithu, nake Abimeleku agĩcihũthĩra kwandĩka andũ matarĩ kĩene na a mbũkĩrĩra, arĩa maatuĩkire arũmĩrĩri ake.

⁵ Agĩthĩ gwa ithe mũciĩ o kũu Ofira na akĩũragithĩria ariũ a ithe mĩrongo mũgwanja ihiga-inĩ rĩmwe, nĩo ariũ a Jerubu-Baali. No Jothamu, mũrũ wa Jerubu-Baali ũrĩa warĩ kĩhinga-nda, nĩahonokire nĩ ũndũ nĩehithire.

⁶ Nao atũũri othe a Shekemu na a Bethi-Milo makĩũngana mũtĩ-inĩ ũrĩa mũnene o hau gĩtugĩ-inĩ kĩrĩa kĩrĩ Shekemu, magĩtua Abimeleku mũthamaki.

⁷ Hĩndĩ ĩrĩa Jothamu aaheirwo ũhoru ũcio-rĩ, akĩhaica Kĩrĩma-igũrũ kĩa Gerizimu na akĩanĩrĩra, akĩmeera atĩrĩ, “Ta thikĩrĩriai inyuĩ atũũri a Shekemu, nĩgeetha o nake Ngai amũthikĩrĩrie.

⁸ Mũthenya ũmwe mĩtĩ nĩyoimagarire ĩgaitĩrĩrie ũmwe wayo maguta atuĩke mũthamaki wayo. Nayo ĩkĩra mũtamaiyũ atĩrĩ, ‘Ũka ũtuĩke mũthamaki witũ.’

⁹ “No mũtamaiyũ ũcio ũgĩcookia atĩrĩ, ‘No ndigane na maguta makwa marĩa matũmaga ngai o na andũ matĩo, ngariũnge ũũ na ũũ igũrũ rĩa mĩtĩ ĩrĩa ĩngĩ?’

¹⁰ “Thuutha ũcio mĩtĩ ĩyo ĩkĩra mũkũyũ atĩrĩ, ‘Ũka ũtuĩke mũthamaki witũ.’

¹¹ “No mũkũyũ ũcio ũgĩcookia atĩrĩ, ‘No ndigane na ngũyũ ciakwa njega ũguo na irĩ mũrĩo, ngariũnge ũũ na ũũ igũrũ rĩa mĩtĩ ĩrĩa ĩngĩ?’

¹² “Ningĩ mĩtĩ ĩkĩra mũthabibũ atĩrĩ, ‘Ũka ũtuĩke mũthamaki witũ.’

¹³ “No mũthabibũ ũcio ũgĩcookia atĩrĩ, ‘No ndigane na ndibei yakwa ĩrĩa ĩkenagia ngai o na andũ, ngariũnge ũũ na ũũ igũrũ rĩa mĩtĩ ĩrĩa ĩngĩ?’

¹⁴ “Kũrĩkĩrĩria mĩtĩ yothe ĩkĩra mũtare wa gĩthaka-inĩ atĩrĩ, ‘Ũka ũtuĩke mũthamaki witũ.’

¹⁵ “Naguo mũtare ũcio wa gĩthaka ũkĩra mĩtĩ ĩyo atĩrĩ, ‘Kũngĩkorwo ti-itherũ nĩ mũkwenda kũnjitĩrĩria maguta nduĩke mũthamaki wanyu-rĩ, gĩũkei mwĩhithe kĩiruru-inĩ gĩakwa; no kũngĩkorwo ti ũguo-rĩ, mwaki ũrokiuma mũtare-inĩ wa gĩthaka ũcine mĩtarakwa ya Lebanoni!’

‡ 8:33 Baali-Berithu yarĩ ngai ya andũ a Kaanani, na hekarũ yayo yarĩ Shekemu. * 9:4 nĩ ta kilo robo ithatũ (0.75)

16 “No rĩrĩ, angĩkorwo mwekire ũndũ ũcio na kĩhooto, na mũrĩ na ngoro njega rĩrĩa mwatuire Abimeleku mũthamaki, na angĩkorwo nĩmwĩkĩte Jerubu-Baali na nyũmba yake maũndũ mega, mũkamwĩka ũrĩa agĩrĩrwo nĩ gwĩkwo-rĩ,

17 tondũ baba nĩwe wamũrũrĩire, agĩtwarĩrĩria muoyo wake ũgwati-inĩ nĩgeetha amũhonokie moko-inĩ ma Amidiani,

18 (no ũmũthĩ nĩmũũkĩrĩire nyũmba ya baba, mũkooraĩra ariũ ake mĩrongo mũgwanja ihiga-inĩ rĩmwe, na mũgatua Abimeleku, mũrũ wa ngombo yake ya mũirĩtu, mũthamaki wa atũũri a Shekemu tondũ nĩ mũrũ wa ithe wanyu),

19 mũngĩkorwo mwĩkĩte ũndũ ũcio na kĩhooto, na mũrĩ na ngoro njega kũrĩ Jerubu-Baali na nyũmba yake ũmũthĩ-rĩ, Abimeleku arotuĩka gĩkeno kĩanyu, o na inyuĩ mũgĩtuĩke gĩkeno gĩake!

20 No kũngĩkorwo ti ũguo-rĩ, mwaki ũrokiuma harĩ Abimeleku ũmũcine, ũmũniine biũ, atũũri aya a Shekemu na Bethi-Milo, o na mwaki ũrokiuma harĩ inyuĩ atũũri a Shekemu na Bethi-Milo, ũcine Abimeleku, ũmũniine biũ.”

21 Hĩndĩ ĩyo Jothamu agĩthara, akĩũrĩra kũu Biri, nake agĩtũũra kuo nĩ ũndũ nĩetigagĩra mũrũ wa ithe, Abimeleku.

22 Thuutha wa Abimeleku gwathana Isiraali mĩaka ĩtatũ-rĩ,

23 Ngai agĩtũma roho mũũru gatagatĩ ka Abimeleku na atũũri a Shekemu, arĩa meekire maũndũ mooru ma ũhinga kũrĩ Abimeleku.

24 Ngai eekire ũndũ ũyũ nĩgeetha ngero ĩrĩa yagerirwo ariũ mĩrongo mũgwanja a Jerubu-Baali, ya gũitwo thakame yao, ĩrĩhio mũrũ wa ithe wao, Abimeleku, na ĩrĩhio atũũri a Shekemu arĩa maamũteithirie kũũraga ariũ a ithe.

25 Nĩ ũndũ wa kũregana nake-rĩ, atũũri acio a Shekemu nĩmaigire andũ irĩma-inĩ nĩguo mohie na matunye o mũndũ ũrĩa wahĩtũkaga indo ciake, naguo ũhoru ũcio ũkĩmenyithio Abimeleku.

26 Nake Gaali mũrũ wa Ebedi hamwe na ariũ a ithe magĩthaamĩra kũu Shekemu, nao atũũri akuo makĩmwĩhoka.

27 Thuutha wa gũthĩ mĩgũnda-inĩ na gũcookereria thabibũ na gũcihiha, makĩgĩa na iruga hekarũ-inĩ ya ngai yao. Rĩrĩa maarĩaga na makĩnyuuga, makĩruma Abimeleku.

28 Nake Gaali mũrũ wa Ebedi akiuga atĩrĩ, “Abimeleku nũũ, na Shekemu nũũ, nĩguo tũtuĩke ndungata ciake? Githĩ ti mũrũ wa Jerubu-Baali, nake Zebuli githĩ tiwe mũnini wake? Tungatĩrai andũ a Hamoru, ithe wa Shekemu! Tũgũgĩtungatĩra Abimeleku nĩkĩ?”

29 Naarĩ korwo andũ aya me rungu rwa wathani wakwa! Hĩndĩ ĩyo nĩ no ndĩmweherie. No njĩre Abimeleku atĩrĩ, ‘Īta ita rĩaku rĩothe!’ ”

30 Rĩrĩa Zebuli ũcio mwathi wa itũũra aigũire ũrĩa Gaali mũrũ wa Ebedi oigĩte-rĩ, akĩrakario nĩ ũhoru ũcio mũno.

31 Agĩtũmĩra Abimeleku andũ na hitho, akĩmwĩra atĩrĩ, “Gaalĩ mũrũ wa Ebedi na ariũ a ithe nĩmokĩte gũkũ Shekemu, na nĩmararahũra andũ a itũũra magũũkĩrĩre.

32 Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, ũtukũ wakinya wee na andũ aku mũũke mũmoohie mĩgũnda-inĩ.

33 Rũciinĩ tene riũa rĩkĩratha-rĩ, ũthĩ ũtharĩkĩre itũũra inene. Na rĩrĩa Gaali na andũ ake mariumĩra magũtharĩkĩre-rĩ, ĩka ũrĩa wothe guoko gwaku kũngĩhota gwĩka.”

34 Nĩ ũndũ ũcio Abimeleku marĩ hamwe na mbũtũ ciake ciothe cia ita makiumagara ũtukũ, makĩhitha gũkuhĩ na Shekemu marĩ ikundi inya.

³⁵ Nake Gaali mūrũ wa Ebedi n̄oimagarĩte akarũgama itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra inene, o hĩndĩ ãyo Abimeleku na thigari ciake moimagĩra kũrĩa meehithĩte.

³⁶ Rĩrĩa Gaali aamoonire-rĩ, akĩra Zebuli atĩrĩ, “Ta rora, harĩ na andũ maroka maikũrũkĩte kuuma irĩma igũrũ!”

Nake Zebuli agĩcookia atĩrĩ, “Wee ũroona ciĩruru cia irĩma taarĩ andũ.”

³⁷ No Gaali akĩaria rĩngĩ, akiuga atĩrĩ: “Ta rora wone andũ maroka maikũrũkĩte moimĩte gatagatĩ ka bũrũri, na mbũtũ irĩa ãngĩ yũkĩte yumĩte na mwena wa mũtĩ wa mũragũri.”

³⁸ Ningĩ Zebuli akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwĩgaatho waku ũkĩrĩ ha rĩu, wee woigire atĩrĩ, ‘Abimeleku nũũ atĩ nĩguo atwathe?’ Githĩ andũ aya ti o wanyũrũri. Umagara ũkarũe nao!”

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio Gaali agĩtongoria atũũri a Shekemu makĩhũũrana na Abimeleku.

⁴⁰ Abimeleku akĩmũteng’eria, nao andũ aingĩ makĩgũa magurarĩtio makĩũra kũu guothe o nginya itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo.

⁴¹ Abimeleku agĩtũũra Aruma, nake Zebuli akĩrutũũra Gaali hamwe na ariũ a ithe kuuma Shekemu.

⁴² Mũthenya ũyũ ũngĩ andũ a Shekemu magĩthĩ mĩgũnda-inĩ, nake Abimeleku akĩmenyithio ũhoru ũcio.

⁴³ Nĩ ũndũ ũcio akĩoya andũ ake, akĩmagayania ikundi ithatũ, akĩmaiga moherie andũ mĩgũnda-inĩ. Hĩndĩ irĩa onire andũ acio magĩũka moimĩte itũũra-inĩ rĩrĩa inene, agĩũkĩra amatharĩkĩre.

⁴⁴ Abimeleku na ikundi iria aarĩ nacio makĩguthũka mbere nginya hau itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra inene, nacio ikundi icio ãngĩ igĩrĩ ikĩguthũkĩra arĩa maarĩ mĩgũnda-inĩ, ikĩmooraga.

⁴⁵ Abimeleku akĩhũũrana na itũũra rĩu inene mũthenya wothe nginya akĩrĩtaha na akĩũraga andũ a rĩo othe. Ningĩ akĩananga itũũra rĩu inene, na akĩrĩtĩrĩria cumbĩ.

⁴⁶ Rĩrĩa maiguire ũhoru ũcio, andũ arĩa maatũũraga mũthiringo-inĩ wa Shekemu magĩtoonya kĩhitho-inĩ kĩa hinya kĩa hekarũ ya Eli-Berithu.

⁴⁷ Rĩrĩa Abimeleku aiguire atĩ nĩmacookanĩrĩre kuo-rĩ,

⁴⁸ we na andũ ake othe makĩambata Kĩrĩma-inĩ gĩa Zalimuna. Akĩoya ithanwa, agĩtema hongē, na agĩciigĩrĩra ciande. Agĩatha andũ arĩa maarĩ nake, akĩmeera atĩrĩ, “Narua! Īkai ũguo muona ndeka!”

⁴⁹ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio othe magĩtema hongē, na makĩrũmĩrĩra Abimeleku. Magĩciũmba hĩba kũnyiitana na kĩhitho kũu kĩa hinya magĩcigwatia mwaki andũ marĩ thĩinĩ. Nĩ ũndũ ũcio andũ acio othe maarĩ thĩinĩ wa mũthiringo ũcio wa Shekemu, ta andũ 1,000, arũme na andũ-a-nja, o nao magĩkua.

⁵⁰ Abimeleku agĩthĩ itũũra rĩa Thebezu, akĩrĩrigiicĩria na akĩrĩtunyana.

⁵¹ No rĩrĩ, thĩinĩ wa itũũra rĩu inene nĩ kwarĩ na mũthiringo mũrũmu kũrĩa arũme othe na andũ-a-nja, na andũ othe a itũũra rĩu inene, moorĩre. Makĩhingĩra thĩinĩ, na makĩhaica mũthiringo igũrũ.

⁵² Abimeleku agĩthĩ mũthiringo-inĩ ũcio, akĩũhithũkĩra. No rĩrĩa akuhĩrĩrie itoonyero rĩa mũthiringo nĩguo aũgwatie mwaki-rĩ,

⁵³ mũtumia ũmwe akĩmũgũithĩria ihiga rĩa gĩthĩ mũtwe, rĩkĩmũhehenja mũtwe.

⁵⁴ Nake agĩta mũkuui wake wa indo cia mbaara na ihenya, akĩmwĩra atĩrĩ, “Comora rũhiũ rwaku rwa njora ũnjũrage, nĩgeetha matikoigage atĩrĩ, ‘Ooragirwo nĩ mũndũ-wa-nja.’” Nĩ ũndũ ũcio ndungata yake ĩkĩmũtheeca, agĩkua.

⁵⁵ Hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli moonire atĩ Abimeleku nĩakuĩte-rĩ, makĩĩnũkĩra.

⁵⁶ Ūguo nĩguo Ngai aarĩhirie Abimeleku nĩ ũndũ wa waganu ũrĩa ekĩte ithe, wa kũũraga ariũ-a-ithe mĩrongo mũgwanja.

⁵⁷ Ningĩ Ngai akĩrĩhia andũ a Shekemu nĩ ũndũ wa waganu wao wothe. Kĩrumi kĩa Jothamu mũrũ wa Jerubu-Baali gĩkĩmacookerera.

10

Tola

¹ Thuutha wa Abimeleku, mũndũ wa mũhĩrĩga wa Isakaru wetagwo Tola mũrũ wa Pua, mũrũ wa Dodo, akĩarahũka ahonokie Isiraeli. Nake agĩtũũra Shamiru, kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraĩmu.

² Agĩtiirĩrĩa Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ; agĩcooka agĩkua, na agĩthikwo kũu Shamiru.

Jairu

³ Nake Tola akĩrũmĩrĩrwo nĩ Jairu wa kuuma Gileadi, ũrĩa watiirĩrĩre Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩrĩ.

⁴ Jairu aarĩ na ariũ mĩrongo ĩtatũ arĩa mathiaga mahaicĩte ndigiri mĩrongo ĩtatũ. Maathaga matũũra mĩrongo ĩtatũ kũu Gileadi, marĩa nginya ũmũthĩ metagwo Havothu-Jairu.

⁵ Jairu akua aathikirwo kũu Kamonu.

Jefitha

⁶ O rĩngĩ andũ a Isiraeli nĩmekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. Magĩtungatĩra Mabaali na Maashitorethu, na ngai cia Aramu, na ngai cia Sidoni, na ngai cia Moabi, na ngai cia Aamoni, o na ngai cia Afilisti.* Na tondũ andũ a Isiraeli nĩmatiganĩirie Jehova na matiacookire kũmũtungatĩra-rĩ,

⁷ akĩrakario nĩo. Akĩmaneana moko-inĩ ma Afilisti na moko-inĩ ma Aamoni,

⁸ arĩa maamanyariirire na makĩmahinyĩrĩria mwaka-inĩ ũcio. Nao makĩhinyĩrĩria andũ a Isiraeli othe arĩa maarĩ mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani kũu Gileadi, bũrũri wa Aamori, mĩaka ikũmi na ĩnana.

⁹ Ningĩ Aamoni makĩringa Rũũ rwa Jorodani nĩguo makarũe na andũ a Juda, na andũ a Benjamini, o na nyũmba ya Efiraĩmu; nakuo Isiraeli gũkĩgĩa na kĩnyariirĩko kĩnene.

¹⁰ Ningĩ andũ a Isiraeli magĩkaĩra Jehova makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtwĩhĩtie, tũgatiganĩria Ngai witũ, tũgatungatĩra Mabaali.”

¹¹ Jehova akĩmacookeria atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa andũ a Misiri na Aamori, na Aamoni, na Afilisti,

¹² na Asidoni, na Aamaleki, o na Amaoni maamũhinyĩrĩrie na mũkĩngaĩra ndĩmũteithie-rĩ, gĩthĩ ndiamũhonokirie kuuma moko-inĩ mao?

¹³ No inyuĩ nĩmwandiganĩirie na mũgĩtungatĩra ngai ingĩ, tondũ ũcio ndigacooka kũmũhonokia o na rĩ.

¹⁴ Thiĩ mũgakaĩre ngai icio mwĩthuurĩre. Nĩmũhonokagie hĩndĩ ĩrĩa mũranyamarĩka!”

¹⁵ No andũ a Isiraeli makĩra Jehova atĩrĩ, “Nĩtwĩhĩtie. Īka na ithuĩ o ta ũrĩa ũkuona kwagĩrĩre, no rĩrĩ, twagũthaitha ũtũhonokie rũ.”

* **10:6** Ngai cia Aramu ciarĩ Hadadi (kana Baali), Motu, Anathi, na Rimoni; ngai ĩrĩa nene ya andũ a Moabi yarĩ Kemoshu, nayo ya andũ a Amoni yarĩ Moleku.

16 Hĩndĩ ĩyo magĩkĩeheria ngai icio cia kũngĩ gatagatĩ-inĩ kao, na magĩtungatĩra Jehova. Nake ndangĩakirĩrĩrie rĩngĩ kuona Isiraeli makĩnyariirĩka.

17 Rĩrĩa Aamoni meerirwo moe indo cia mbaara na makĩamba hema ciao kũu Gileadi-rĩ, andũ a Isiraeli makĩũngana na makĩamba hema ciao kũu Mizipa.

18 Atongoria a andũ a Gileadi makĩirana atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũkwambĩrĩria kũrĩa na Aamoni-rĩ, ũcio nĩwe ũgũtuĩka mũnene wa andũ arĩa matũũraga Gileadi.”

11

1 Na rĩrĩ, Jefitha aarĩ Mũgileadi warĩ njamba yarĩ hinya. Nake ithe wa Jefitha eetagwo Gileadi, na nyina aarĩ mũmaraya.

2 Mũtumia wa Gileadi o nake akĩmũciarĩra aanake, na rĩrĩa maagimarire makĩingata Jefitha. Nao makiuga atĩrĩ, “Wee ndũkagaya igai thĩinĩ wa nyũmba iitũ, tondũ ũrĩ wa mũtumia ũngĩ.”

3 Nĩ ũndũ ũcio Jefitha akĩũrĩra ariũ a ithe, agĩthĩ gũtũũra bũrũri wa Tobu, kũrĩa gĩkundi kĩa andũ matarĩ kĩene kĩamũrigiicĩrie na gĩkĩmũrũmĩrĩra.

4 Thuutha wa ihinda inini, hĩndĩ ĩrĩa Aamoni maahaarĩrie mbaara na Isiraeli,

5 athuuri a Gileadi magĩthĩ kũgĩra Jefitha kuuma bũrũri wa Tobu.

6 Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka, ũtuĩke mũnene witũ wa ita, nĩgeetha tũhũũrane na Aamoni.”

7 Jefitha akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ mũtiathũũrĩre mũkĩnyingata kuuma nyũmba ya baba? Nĩ kũĩ kĩratũma mũũke kũrĩ nĩ rĩu mũrĩ na thĩina?”

8 Athuuri a Gileadi makĩmwĩra atĩrĩ, “O na kũrĩ ũguo, nĩtwagũcookerera; twarana na ithuĩ tũkahũũrane na Aamoni, na nĩũgũtuĩka mũnene witũ wa gwathaga andũ othe arĩa matũũraga Gileadi.”

9 Jefitha akĩmooria atĩrĩ, “Mũngĩnjookia ngahũũrane na Aamoni nake Jehova amaneane kũrĩ nĩ-rĩ, ti-itherũ nĩ nĩngatuĩka mũnene wanyu?”

10 Athuuri acio a Gileadi makĩmũcookeria atĩrĩ, “Jehova nĩwe mũira witũ; nĩtũgwĩka o ta ũrĩa ũkuuga.”

11 Nĩ ũndũ ũcio Jefitha agĩthĩ hamwe na athuuri a Gileadi, na andũ acio makĩmũtua mũnene na mwathi wao. Nake agĩcookeria ciugo ciake ciothe mbere ya Jehova o kũu Mizipa.

12 Ningĩ Jefitha agĩtũmana kũrĩ mũthamaki wa Aamoni na kũria gĩkĩ: “Nĩ ũhoru ũrĩkũ ũrĩ naguo na ithuĩ nĩgeetha ũtharĩkĩre bũrũri witũ?”

13 Mũthamaki wa Aamoni agĩcookeria andũ a Jefitha atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa Isiraeli maambatire kuuma Misiri, nĩmooire bũrũri wakwa kuuma Arinoni nginya Jaboku, o na nginya Jorodani. Rĩu njookeriai bũrũri ũcio na thayũ.”

14 Nake Jefitha agĩtũma andũ rĩngĩ kũrĩ mũthamaki wa Aamoni,

15 akiuga atĩrĩ:

“Ūũ nĩguo Jefitha oiga: Isiraeli ndooire bũrũri wa Moabi kana bũrũri wa Aamoni.

16 No rĩrĩa maambatire makiuma Misiri, Isiraeli maatuĩkanĩrie werũ-inĩ nginya Iria Itune, magĩkinya Kadeshi.

17 Ningĩ Isiraeli agĩtũma andũ kũrĩ mũthamaki wa Edomu, makamwĩre atĩrĩ, ‘Twĩtĩkĩrie tũtuĩkanĩrie bũrũri-inĩ waku,’ no mũthamaki wa Edomu ndaigana gũthikĩrĩria. Ningĩ magĩtũmana kũrĩ mũthamaki wa Moabi, nake akĩrega. Nĩ ũndũ ũcio Isiraeli magĩikara kũu Kadeshi.

18 “Magĩcooka magĩtuĩkanĩria werũ-inĩ, magĩthiũrũrũka bũrũri wa Edomu na Moabi, makĩgerera mwena wa irathĩro wa bũrũri wa Moabi, na makĩamba hema ciao mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Arinoni. Nao matiatoonyire bũrũri wa Moabi, nĩgũkorwo Rũũĩ rwa Arinoni nĩruo rwarĩ mũhaka wakuo.

19 “Nĩngĩ Isiraeli agĩtũma andũ kũrĩ Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũrĩa waathanaga Heshiboni, makĩmwĩra atĩrĩ, ‘Twĩtikĩrie tũhĩtũkĩre bũrũri-inĩ waku tũthĩ bũrũri witũ.’

20 Na rĩrĩ, Sihoni ndaigana kwĩhoka Isiraeli mahĩtũkĩre bũrũri wake. Akĩũngania ita rĩake rĩothe na akĩamba hema kũu Jahazu, na akĩhũũrana na Isiraeli.

21 “Nake Jehova, Ngai wa Isiraeli, akĩneana Sihoni na andũ ake othe moko-inĩ ma Isiraeli, makĩmahoota. Isiraeli makĩyoera bũrũri wothe wa Aamori arĩa maatũũraga bũrũri ũcio,

22 magĩtunyana guothe kuuma Arinoni nginya Jaboku, na kuuma werũ-inĩ nginya Jorodani.

23 “Na rĩrĩ, kuona atĩ Jehova, Ngai wa Isiraeli nĩwe ũingatĩte Aamori akameheria mbere ya andũ ake Isiraeli-rĩ, wee ũkĩrĩ na kĩhooto kĩrĩkũ gĩa kũwĩgwatĩra?

24 Kaĩ ũtangĩoya kĩrĩa Kemoshu ngai yaku ikũheete? Ithuĩ na ithuĩ twĩgwatĩre kĩrĩa gĩothe Jehova Ngai witũ atũheete.

25 Anga wee nĩũkĩrĩte Balaki mũrũ wa Ziporu, mũthamaki wa Moabi? Nĩ kũrĩ hĩndĩ arĩ ahaarana na Isiraeli kana akĩrũa nao?

26 Handũ ha mĩaka magana matatũ Isiraeli matũũrĩte kũu Heshiboni, na Aroeri, na matũũra marĩa mothe magũthiũrũrũkĩrie, na matũũra mothe marĩa marĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Arinoni. Nĩ kũĩ kĩagiririe ũmoyoere rĩngĩ hĩndĩ ĩyo?

27 Nĩ ndikũhĩtĩrie, no wee nĩũranjĩka ũũru nĩ ũndũ wa kũndehera mbaara. Reke Jehova, ũrĩa mũtuithania, atuithanie ciira ũyũ ũmũthĩ gatagatĩ ka andũ a Isiraeli na Aamoni.”

28 O na kũrĩ ũguo, mũthamaki wa Amoni ndaigana kũrũmbũiya ndũmĩrĩri ĩyo aatũmĩrwo nĩ Jefitha.

29 Hĩndĩ ĩyo Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩa Jefitha. Akĩringa Gileadi na Manase, akĩhĩtũkĩra Mizipa ya Gileadi, na kuuma kũu agĩthĩ gũkora Aamoni.

30 Nake Jefitha akĩhĩta mwĩhĩtwa mbere ya Jehova, akiuga atĩrĩ, “Ũngĩneana Aamoni moko-nĩ makwa-rĩ,

31 o kĩrĩa gĩkoima nja na mũrango wa nyũmba yakwa kĩndũnge rĩrĩa ngaacooka hootanĩte kuuma kũrĩ Aamoni, gĩgaatuĩka kĩa Jehova, na nĩngakĩruta gĩtuĩke igongona rĩa njino.”

32 Nake Jefitha agĩthĩ kũhũũrana na Aamoni, nake Jehova akĩmaneana moko-inĩ make.

33 Agĩthũkangia matũũra mĩrongo ĩrĩ kuuma Aroeri nginya gũkuhĩ na Minithu, o nginya Abeli-Karamimu. ũguo nĩguo Isiraeli maatoorie Aamoni.

34 Hĩndĩ ĩrĩa Jefitha aacookire gwake mũciĩ kũu Mizipa-rĩ, nũũ wagĩũkire kũmũtũnga tiga mwarĩ, akĩmũinagĩra na akĩhũũraga tũhembe! Nake aarĩ mwana wa mũmwe. Tiga o we wiki, Jefitha ndaarĩ na kahĩ kana kairĩtu.

35 Rĩrĩa aamuonire-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Ũũ! Mwarĩ wakwa! Nĩwandua mũndũ mũthĩnĩku na mũnyamarĩku nĩ ũndũ nĩndĩhĩtĩte mwĩhĩtwa harĩ Jehova ũrĩa itangĩaga kũhingia.”

³⁶ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Baba, wee nĩweehĩtĩre mwĩhĩtwa kũrĩ Jehova. Njĩka o ta ũrĩa weranĩire, kuona atĩ Jehova nĩakũrĩhĩria harĩ Aamoni thũ ciaku.”

³⁷ Ningĩ akiuga atĩrĩ, “No nĩngũkũũria ũnjĩtikĩrie ũndũ ũyũ ũmwe: Ũũhe mĩeri ĩrĩ ngacangacange irĩma-inĩ na ndĩre hamwe na arata akwa, tondũ ndikaahika.”

³⁸ Akĩmwĩra atĩrĩ, “No ũthĩ.” Akĩmwĩtikĩria athĩ mĩeri ĩrĩ. We marĩ na airĩtu acio angĩ magĩthĩ irĩma-inĩ, makĩrĩranĩra tondũ ndarĩ hĩndĩ angĩkaahika.

³⁹ Thuutha wa mĩeri ĩyo ĩrĩ, agĩcooka kũrĩ ithe, nake akĩmwĩka o ta ũrĩa eehĩtĩte. Nake aarĩ mũirĩtu gathirange.

Kuumanagia na ũndũ ũcio, ũgĩtuĩka mūtugo wa andũ a Isiraeli,

⁴⁰ atĩ o mwaka airĩtu a Isiraeli mathiige nja mĩthenya ĩna kũrĩrikana mwarĩ wa Jefitha ũcio Mũgileadi.

12

Jefitha na Efraimu

¹ Na rĩrĩ, andũ a Efraimu magĩcookanĩrĩria ikundi ciao cia ita, na makĩringa mũrĩmo wa Zafoni makĩra Jefitha atĩrĩ, “Wathiire kũhũũrana na Aamoni na ndwatwĩtĩre tũthĩ nawe nĩkĩ? Tũgũgũcina hamwe na nyũmba yaku.”

² Jefitha akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ na andũ akwa tũraarĩ na kĩgiano kĩnene na Aamoni, na o na gũtuĩka nĩndetanire, inyuĩ mũtiahonokirie kuuma moko-inĩ mao.

³ Rĩrĩa ndonire atĩ mũtindeithia-rĩ, ngĩtwarĩrĩra ũgwati-inĩ wa gĩkuũ, ngĩringa mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ ngahũũrane na Aamoni, nake Jehova akĩhotanĩra kũrĩ o. Rĩu-rĩ, mũgĩũkĩte ũmũthĩ kũhũũrana na nĩ nĩkĩ?”

⁴ Jefitha agĩcookanĩrĩria andũ a Gileadi, makĩhũũrana na andũ a Efraimu. Nao andũ a Gileadi makĩmahũũra mũno tondũ andũ a Efraimu nĩmoigĩte atĩrĩ, “Inyuĩ Agileadi aya nĩ kũũra mworire kuuma kũrĩ Efraimu na Manase.”

⁵ Nao Agileadi makĩngwatĩra mariũko ma Rũũ rwa Jorodani marĩa maaringĩrĩre kũu Efraimu, na rĩrĩa rĩothe mũndũ wa Efraimu ũrĩa watigaire oiga atĩrĩ, “Reke ninge mũrĩmo ũrĩa ũngĩ,” Nao andũ a Gileadi makamũũria atĩrĩ, “Wee ũrĩ Mũefiraumu?” Nake angĩacookirie oige, “Aca,”

⁶ makamwĩra atĩrĩ, “Nĩ wega, kiuge, ‘Shibolethu.’” Nake angĩoigire, “Shibolethu,” tondũ ndangĩahotĩre kũgweta kiugo kũu wega, makamũnyĩita na makamũũragĩra kũu mariũko-inĩ ma Rũũ rwa Jorodani. Aefiraumu 42,000 makĩũragwo ihinda-inĩ rĩu.

⁷ Jefitha agĩtiirĩrĩra Isiraeli mĩaka ĩtandatũ. Jefitha ũcio Mũgileadi agĩcooka agĩkua, na agĩthikwo itũũra-inĩ rĩmwe rĩa kũu Gileadi.

Ibizani, na Eloni, na Abidoni

⁸ Thuutha wake, Ibizani wa kũu Bethlehemu agĩtiirĩrĩra Isiraeli.

⁹ Nake aarĩ na aanake mĩrongo ĩtatũ na airĩtu mĩrongo ĩtatũ. Akĩheana airĩtu ake mahikio nĩ arĩa maarĩ nja ya mũhĩrĩga wake, nao aanake ake akĩmarehere airĩtu mĩrongo ĩtatũ kuuma nja ya mũhĩrĩga wake matuĩke atumia ao. Ibizani agĩtiirĩrĩra Isiraeli mĩaka mũgwanja.

¹⁰ Ibizani agĩcooka agĩkua, na agĩthikwo kũu Bethlehemu.

¹¹ Thuutha wake, Eloni ũrĩa Mũzebuluni agĩtiirĩrĩra Isiraeli mĩaka ikũmi.

¹² Eloni agĩcooka agĩkua, na agĩthikwo kũu Aijaloni bũrũri-inĩ wa Zebuluni.

¹³ Thuutha wake, Abidoni mũrũ wa Hileli, kuuma Pirathoni, agĩtiirĩrĩra Isiraeli.

¹⁴ Nake aarĩ na aanake mĩrongo ĩna na ciana ciao mĩrongo ĩtatũ, nao maakuuagwo nĩ ndigiri mĩrongo mũgwanja. Agĩtiirĩrĩra Isiraeli mĩaka ĩnana.

¹⁵ Abidoni mũrũ wa Hileli agĩcooka agĩkua, agĩthikwo Pirathoni kũu Efiraimu, bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Aamaleki.

13

Gũciarwo gwa Samusoni

¹ O rĩngĩ andũ a Isiraeli magĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na nĩ ũndũ wa ũguo Jehova akĩmaneana moko-inĩ ma Afilisti handũ ha mĩaka mĩrongo ĩna.

² Mũndũ ũmwe warĩ wa Zora, wetagwo Manoa kuuma mũhĩrĩga wa Adani, aarĩ na mũtumia warĩ thaata watũũrĩte atarĩ na mwana.

³ Mũraika wa Jehova akĩmuumĩrĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũrĩ thaata na ndũrĩ mwana, no nĩũkũgĩa nda ũciare kahĩ.

⁴ Na rĩrĩ, wĩmenyerere ndũkananyue ndibei kana kĩndũ o gĩothe kĩgagatu, na ndũkanarĩe kĩndũ o gĩothe kĩrĩ thaahu,

⁵ tondũ wee nĩũkũgĩa nda na ũciare kahĩ. Gũtirĩ kanyũi gakaahũthĩrwo mũtwe-inĩ wake, nĩ ũndũ kahĩ kau gagaatuĩka Mũnaziri wamũrĩrwo Ngai kuuma gũciarwo, na nĩakambĩrĩria kũhonokia Isiraeli kuuma moko-inĩ ma Afilisti.”

⁶ Hĩndĩ ĩyo mũtumia ũcio agĩthĩi kũrĩ mũthuriwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũndũ wa Ngai nĩokire kũrĩ niĩ. Ekuonekaga ahaana ta mũraika wa Ngai wa gwĩtigĩrwo mũno. Ndinamũũria kũrĩa oimĩte, nake ndananjĩra rĩtwa rĩake.

⁷ No nĩanjĩrĩre atĩrĩ, ‘Nĩũkũgĩa nda na ũciare kahĩ. Nĩ ũndũ wa ũguo, ndũkanyue ndibei kana kĩndũ kĩgagatu, o na ndũkarĩe kĩndũ o gĩothe kĩrĩ thaahu, tondũ kahĩ kau gagaakorwo karĩ Mũnaziri wa Ngai kuuma gũciarwo nginya mũthenya wako wa gũkua.’ ”

⁸ Hĩndĩ ĩyo Manoa akĩhooya Jehova: “Mwathani nĩndagũthaitha, reke mũndũ ũcio wa Ngai ũgũtũmĩte kũrĩ ithuĩ oke rĩngĩ nĩguo atũrute ũrĩa tũkũrera kahĩ karĩa gagaaciarwo.”

⁹ Ngai akĩigua Manoa, na mũraika wa Ngai agĩũka rĩngĩ kũrĩ mũtumia rĩrĩa aarĩ mũgũnda-inĩ; no mũthuriwe Manoa ndaarĩ hamwe nake.

¹⁰ Nake mũtumia akĩhiũha gũthĩi kwĩra mũthuriwe, “Mũndũ ũrĩa wanyumĩrĩre mũthenya ũrĩa ũngĩ-rĩ, arĩ haha!”

¹¹ Manoa agĩũkĩra, akĩrũmĩrĩra mũtumia wake. Rĩrĩa aakinyire harĩ mũndũ ũcio-rĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “We nĩwe waririe na mũtumia wakwa?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Ĩ, nĩ niĩ.”

¹² Nĩ ũndũ ũcio Manoa akĩmũũria atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa ciugo ciaku ikaahinga-rĩ, watho wa mũtũũrĩre wa kahĩ gaka na wĩra wako ũgaakorwo ũrĩ ũrĩkũ?”

¹³ Mũraika wa Jehova agĩcookia atĩrĩ, “Mũtumia waku no nginya eeke ũrĩa wothe ndĩmwĩrĩte.

¹⁴ Ndakarĩe kĩndũ o gĩothe kiumĩte mũthabibũ-inĩ, kana anyue ndibei o yothe, kana kĩndũ kĩngĩ gĩa kũnyua kĩgagatu kana arĩe kĩndũ o gĩothe kĩrĩ thaahu. No nginya eeke maũndũ mothe marĩa niĩ ndĩmwathĩte.”

15 Manoa akĩira mũraika wa Jehova atĩrĩ, “No twende ũikare nginya tũgũthĩnjĩre koori.”

16 Mũraika wa Jehova agĩcookia atĩrĩ, “O na wangiria thiĩ, ndikũria irio ciaku. No wahaarĩria igongona rĩa njino-rĩ, rĩu rĩrutĩre Jehova.” (Manoa ndaigana gũkũũrana atĩ ũcio aarĩ mũraika wa Jehova.)

17 Nake Manoa agĩtuĩria ũhoru kuuma kũrĩ mũraika wa Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Wee wĩtagwo atĩa, nĩguo tũgaagũtĩia hĩndĩ irĩa kiugo gĩaku gĩgaatuĩka kĩa ma?”

18 Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma ũnjũũrie rĩitwa rĩakwa? Ndũngĩhota kũrĩmenya, nĩ rĩa magegania.”

19 Hĩndĩ iyo Manoa akĩoya koori hamwe na mũtu wa igongona, agĩcirutĩra Jehova igũrũ rĩa ihiga. Nake Jehova agĩka ũndũ wa magegania o Manoa na mũtumia wake meroreire:

20 O rũrĩmbĩ rũkĩrĩmbũkaga kuuma kĩgongona-inĩ rũrorete igũrũ-rĩ, mũraika wa Jehova akĩambatĩra rũrĩmbĩ-inĩ rũu. Nake Manoa na mũtumia wake mona ũguo, makĩgũithia magĩturumithia mothiũ mao thĩ.

21 Rĩria mũraika ũcio wa Jehova aagire gũcooka kwĩyonithania kũrĩ Manoa na mũtumia wake, Manoa akĩmenya atĩ ũcio aarĩ mũraika wa Jehova.

22 Akĩira mũtumia wake atĩrĩ, “Ithuĩ rĩu no tũgũkua, tondũ nĩtuonete Ngai!”

23 No mũtumia wake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Korwo Jehova nĩegũtuĩte gũtũũraga-rĩ, ndangĩtĩkĩrĩre igongona rĩa njino na igongona rĩa mũtu kuuma moko-inĩ maitũ, o na kana atuonie maũndũ maya mothe kana gũtwĩra ũguo aatwĩra rĩu.”

24 Mũtumia ũcio agĩciara kahĩ na agĩgatua Samusoni. Gagĩkũra, nake Jehova agĩkarathima,

25 nake Roho wa Jehova akĩambĩrĩria gũkaarahũra o hĩndĩ iyo kaarĩ kũu Mahane-Dani, gatagatĩ ga Zora na Eshitaoli.

14

Ūhiki wa Samusoni

1 Na rĩrĩ, Samusoni agĩikũrũka agĩthiĩ Timina,* na kũu akĩona mũirĩtu Mũfilisti.

2 Acooka mũciĩ, akĩira ithe na nyina atĩrĩ, “Nĩnyonete mũndũ-wa-nja Mũfilisti kũu Timina; rĩu-rĩ, ngũrĩrai we atuĩke mũtumia wakwa.”

3 Ithe na nyina makĩmũcookeria atĩrĩ, “Kaĩ gũtarĩ mũndũ-wa-nja ũngĩtĩkĩrĩka gatagatĩ-inĩ ka andũ a mũhĩrĩga wanyu o na kana gatagatĩ-inĩ ka andũ aitũ othe? No nginya ũthiĩ kwa Afilisti acio mataruaga ũgĩre mũtumia kuo?”

No Samusoni akĩira ithe atĩrĩ, “Ngũrĩra ũcio. Ūcio nowe ũnjagĩrĩire.”

4 (Aciari ake matiamenyaga atĩ ũndũ ũcio woimĩte kũrĩ Jehova, ũria wacaragia handũ ha kũrutia Afilisti amokĩrĩre, nĩ ũndũ hĩndĩ iyo Afilisti nĩo maathaga Isiraeli.)

5 Samusoni agĩikũrũka Timina marĩ hamwe na ithe na nyina. Na rĩria makuhĩrĩrie mĩgũnda ya mĩthabibũ ya Timina-rĩ, o rĩmwe kĩaana kĩa mũrũũthi† gĩgũka na kũrĩ we kĩmũraramĩire.

* **14:1** Timina rĩarĩ itũũra thĩnĩ wa Dani (Josh 19:43); Afilisti nĩo maikaraga kuo gũtanatunyanwo nĩ andũ a Isiraeli. † **14:5** Ihinda rĩrĩ nĩ gwakoragwo na mĩrũũthi mĩngĩ mwena wa gũthini wa Palestina.

6 Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩake na hinya nginya agĩtarũranga mũrũũthi ũcio na moko matheri o ta ũrĩa angĩtarũranga koori. No ndaigana kwĩra ithe o na kana nyina ũrĩa ekĩte.

7 Nake agĩcooka agĩkũrũka makĩaranĩria na mũndũ-wa-nja ũcio, na akĩmwenda.

8 Thuutha ũcio, rĩrĩa aacookaga akamũhikie-rĩ, agĩkerũra oone kĩimba kĩa mũrũũthi ũcio. Thĩinĩ wakĩo haarĩ na mũrumbĩ wa njũkĩ na ũũkĩ,

9 ũrĩa aatahire na hĩ, agĩthĩ akĩrĩaga. Na rĩrĩa aakinyĩre aciari ake, akĩmagaĩra ũũkĩ ũcio o nao makĩũrĩa. Nowe ndaigana kũmeera atĩ aaruĩte ũũkĩ ũcio kĩimba-inĩ kĩa mũrũũthi.

10 Na rĩrĩ, ithe agĩkũrũka akoone mũndũ-wa-nja ũcio. Nake Samusoni akĩrugithia iruga kũu, o ta ũrĩa warĩ mũtugo wa ahikania.

11 Na rĩrĩa andũ maamuonire, makĩmũhe aanake mĩrongo ĩtatũ maikare nake.

12 Samusoni akĩmeera atĩrĩ, “Rekei ndĩmũgwatie ndaĩ, muona mwamĩtaũra mĩthenya-inĩ ĩno mũgwanja ya iruga-rĩ, nĩngamũhe nguo cia gatani mĩrongo ĩtatũ na nguo cia kũgarũrĩra mĩrongo ĩtatũ.

13 Mwaremwo nĩ kũmĩtaũra-rĩ, no nginya mũũhe nguo cia gatani mĩrongo ĩtatũ, na nguo cia kũgarũrĩra mĩrongo ĩtatũ.”

Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Ta gĩtũgwatie ndaĩ ĩyo yaku, tũmĩgue.”

14 Nake akĩmeera atĩrĩ,

“Kuuma nyamũ ndĩani, gũkiuma kĩndũ kĩngĩrĩo;

kuuma kũrĩ nyamũ ĩrĩ hinya, gũkiuma kĩndũ kĩrĩ mũrĩo.”

Na handũ ha mĩthenya ĩtatũ, matiahotete kũmĩtaũra.

15 Naguo mũthenya wa ĩna wakinya, makĩra mũtumia wa Samusoni atĩrĩ, “Heenereria mũthuuriguo nĩguo atũtaũrĩre ndaĩ ĩyo, kana tũgũcine wee na nyũmba ya thoguo nginya mũkue. Anga mũtwĩtĩte gũkũ nĩguo mũtũtunye indo ciitũ?”

16 Nake mũtumia wa Samusoni akĩgũithia harĩ we, akĩrĩraga akiugaga atĩrĩ, “Wee nĩũũthũire! Wee ndũnyendete o na atĩa. Ũgwatĩtie andũ aitũ ndaĩ, na nĩuregete kũndaũrĩra ndaĩ ĩyo.”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “O na baba na maitũ ndimataũrĩre, wee-rĩ, ngũgĩgũtaũrĩra nĩkĩ?”

17 Akĩrĩra mĩthenya ĩyo yothe mũgwanja ya iruga rĩu, na mũthenya wa mũgwanja Samusoni akĩmumbũrĩra, nĩ ũndũ wa ũrĩa aikarire akĩmũringagĩrĩria. Nake mũtumia ũcio agĩcooka agĩtaarĩria andũ ao ndaĩ ĩyo.

18 Riũa rĩtanathũa mũthenya ũcio wa mũgwanja, andũ a itũũra rĩu makĩmũũria atĩrĩ,

“Nĩ kũ kĩrĩ mũrĩo gũkĩra ũũkĩ?

Nĩ kũ kĩrĩ hinya gũkĩra mũrũũthi?”

Nake Samusoni akĩmeera atĩrĩ,

“Korwo mũtinarĩma na moori yakwa-rĩ,

mũtingĩahota gũtaũra ndaĩ yakwa.”

19 Nake Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩa Samusoni na hinya mũno. Nake agĩkũrũka nginya Ashikeloni,† akĩũraga andũ mĩrongo ĩtatũ akuo, akĩmatunya indo ciao, na akĩheana nguo ciao kũrĩ arĩa maataũrĩte ndaĩ ĩyo. Na akĩambata agĩthĩ gwa ithe mũciĩ arakarĩte mũno.

20 Nake mũtumia ũcio wa Samusoni akĩheanwo kũrĩ mũratawe ũrĩa wamũrũgamĩrĩre ũhiki-inĩ wake.

† 14:19 Ashikeloni rĩarĩ itũũra rĩa Afilisti.

15

Samusoni Kwĩrĩhĩria kũrĩ Afilisti

¹ Thuutha ũcio, ihinda-inĩ rĩa magetha ma ngano-rĩ, Samusoni akĩoya koori na agĩthĩ gũceerera mūtumia wake.* Akiuga atĩrĩ, “Ngũthĩ ndoonye kanyũmba-inĩ ka mūtumia wakwa.” No ithe wa mūtumia ũcio akĩmũgiria atoonye kuo.

² Ithe akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndaarĩ na ma atĩ nĩwamũthũũrĩre biũ, ngĩkĩmũheana kũrĩ mũrataguo. Githĩ mwarĩ wa nyina ũrĩa mũnini ndakĩrĩ mũthaka kũrĩ we? Kĩmuoe ithenya rĩake.”

³ Samusoni akĩmeera atĩrĩ, “Rĩu ndĩ na kĩhooto gĩa kwĩrĩhĩria harĩ Afilisti; ti-itherũ nĩngũmekaka ũũru biũ.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio akiumagara, akĩnyiita mbwe magana matatũ, agĩciohithania mĩting’oe igĩrĩ igĩrĩ. Agĩcooka akĩoherera gĩcinga harĩ o mĩting’oe ĩyo ĩrĩ ĩrĩ,

⁵ akĩgwatia icinga icio mwaki na akĩrekereria mbwe icio ngano-inĩ ya Afilisti ĩrĩa yarĩ mĩgũnda. Agĩcina itĩia cia ngano ĩrĩa yarũgamĩtio mĩgũnda na ngano ĩrĩa ĩtaarĩ ngethe, na agĩcina mĩgũnda ya mĩthabibũ na ya mĩtamaiyũ.

⁶ Rĩrĩa Afilisti mooririe atĩrĩ, “Nũũ wĩkĩte ũũ?” Makĩrwo atĩrĩ, “Nĩ Samusoni, mũthoni-we wa mũndũ ũrĩa Mũtimina, tondũ mūtumia wake nĩaheirwo mũratawe.”

Nĩ ũndũ ũcio Afilisti makĩambata na magĩcina mūtumia ũcio o na ithe nginya magĩkua.

⁷ Nake Samusoni akĩmeera atĩrĩ, “Kuona atĩ nĩ ũguo mweka, ndikũmũtigithĩria nginya ndĩrĩhĩrie kũrĩ inyuĩ.”

⁸ Agĩkĩmatharĩkĩra na ũũru mũnene na akĩũraga aingĩ ao. Agĩcooka agĩkũrũka na agĩkara ngurunga-inĩ ya ihiga rĩa Etamu.

⁹ Nao Afilisti makĩambata na makĩamba hema kũu Juda, makĩaragana gũkuhĩ na Lehi.

¹⁰ Nao andũ a Juda makĩũria atĩrĩ, “Mũũkĩte kũhũũrana na ithuĩ nĩkĩ?” Nao magĩcookia atĩrĩ, “Tũũkĩte kũnyiita Samusoni, tũmwĩke o ta ũrĩa aatwĩkire.”

¹¹ Hĩndĩ ĩyo andũ ngiri ithatũ kuuma Juda magĩkũrũka nginya ngurunga-inĩ ya ihiga rĩa Etamu na makĩra Samusoni atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtakũũranĩte atĩ Afilisti nĩo matwathaga? Nĩ atĩa ũtwĩkĩte?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ndĩmekĩte o ta ũrĩa maanjĩkire.”

¹² Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũũkĩte gũkuoha tũkũneane kũrĩ Afilisti.”

Samusoni akiuga atĩrĩ, “Mwĩhĩtei atĩ ti inyuĩ mũkũnjũraga.”

¹³ Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩtwetĩkĩra, ithuĩ no gũkuoha tũgũkuoha tũkũneane kũrĩ o. Ithuĩ tũtigũkũũraga.” Nĩ ũndũ ũcio makĩmuoha na mĩkanda ĩrĩ mĩerũ na makĩmwambatia kuuma rwaro-inĩ rũu rwa ihiga.

¹⁴ Rĩrĩa aakuhĩrĩrie Lehi-rĩ, Afilisti acio magĩũka na kũrĩ we makĩanagĩrĩra. Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩake na hinya mũno. Mĩkanda ĩrĩa oohetwo moko nayo igĩtuĩkanga o ta ũguta mũhiũ, nayo mĩhĩndo ĩyo ĩkĩgũa kuuma moko-inĩ make.

¹⁵ Akĩona rũkambucu rwa ndigiri rũtaarĩ rũkũrũ, akĩrũhuria na akĩũraga andũ ngiri ĩmwe.

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo Samusoni akiuga atĩrĩ,

* **15:1** Kĩhiko kĩa mũthemba ũyũ kĩaheanagĩrwo koori ka mbũri, na mũirĩtu aikaraga gwa ithe. Ithe wa mũirĩtu ndaaracagĩrio, no nĩarehagĩrwo iheo rĩrĩa mũthuuri wa mũirĩtu wake oka gũceera.

“Njūragĩte andũ na rŭkambucu rwa ndigiri†
hĩba na hĩba.

Njūragĩte andũ ngiri ĩmwe
na rŭkambucu rwa ndigiri.”

17 Rĩria aarĩkirie kwaria-rĩ, agĩte rŭkambucu rũu; naho handũ hau hagĩtwo Ramathu-Lehi.

18 Na tondũ aarĩ mũnyootu mũno, agĩkaĩra Jehova, akiuga atĩrĩ, “Nĩũheete ndungata yaku ũhootani mũnene ũũ. No nginya rĩu ngue nĩ nyoota ngwe moko-inĩ ma andũ arĩa mataruaga?”

19 Hĩndĩ ĩyo Ngai agĩthikũria irima kũu Lehi, rĩkiuma maaĩ. Rĩria Samusoni aanyuire, agĩcookererwo nĩ hinya na akĩarahũka. Nĩ ũndũ ũcio gĩthima kũu gĩgĩtwo Eni-Hakore. Na kĩrĩ o ho kũu Lehi.

20 Samusoni aatiirĩrĩre Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩrĩ matukũ-inĩ ma Afilisti.

16

Samusoni na Delila

1 Mũthenya ũmwe Samusoni nĩathiire Gaza, akĩona mũmaraya kuo. Agĩtoonya gwake nĩguo akome nake.

2 Andũ a Gaza makĩrwo atĩrĩ, “Samusoni arĩ gũkũ!” Nĩ ũndũ ũcio magĩthiũrũkĩria handũ hau, makĩraara mamuohetie ũtukũ wothe kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene. Nao matiigana kwehera ho ũtukũ ũcio, nĩ ũndũ moigĩte atĩrĩ, “Rũciinĩ gwakĩa, nĩtũkaamũũraga.”

3 Nowe Samusoni aakomire kuo nginya ũtukũ gatagatĩ. Agĩcooka agĩũkĩra akĩnyũita mĩrango ya kĩhingo gĩa itũũra rĩu inene, hamwe na itugĩ ciayo cieri, agĩcimunyanĩria na igera ciothe. Agĩciigĩrĩra ciande, agĩcitwara kĩrĩma-igũrũ kĩrĩa kĩng’etheire Heberoni.

4 Thuutha ũcio, nĩagĩre ũrata na mũndũ-wa-nja kũu gĩtuamba-inĩ gĩa Soreki na rĩitwa rĩake eetagwo Delila.

5 Nao aathani a Afilisti* magĩthiĩ kũrĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Rora kana wahota kũmũheenereria, akwĩre hitho ya hinya ũcio wake mũnene, na ũria tũngĩmũkĩria hinya nĩguo tũmuohe, tũmũtoorie. O ũmwe witũ nĩagakũhe cekeri ngiri ĩmwe na igana rĩmwe cia betha.†”

6 Nĩ ũndũ ũcio Delila akĩra Samusoni atĩrĩ, “Njũra hitho ya hinya waku mũnene, na ũria ũngĩohwo na ũtoorio.”

7 Nake Samusoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ o na ũrĩkũ angĩnjoha na nga mũgwanja cia mwogothano itarĩ nyũmithie-rĩ, nĩ ngwaga hinya ndũike o ta mũndũ ũngĩ o wothe.”

8 Hĩndĩ ĩyo aathani a Afilisti makĩmũrehere nga mũgwanja iria itaarĩ nyũmithie, nake akĩmuoha nacio.

9 Nao andũ mehithĩte thĩinĩ wa nyũmba-rĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Samusoni, ũrĩ mũkore nĩ Afilisti!” Nowe agĩtuanga nga icio na ũhũthũ o ta ũria rĩrigi rĩtuĩkaga rwahutia rĩrĩrĩmbĩ rwa mwaki. Nĩ ũndũ ũcio hitho ya hinya wake ndĩamenyekire.

10 Nake Delila akĩra Samusoni atĩrĩ, “Nĩũndũite mũndũ mũkĩngu; ũkaheenia. Ndagũthaitha njũra kĩrĩa ũngĩohwo nakĩo.”

11 Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ o na ũrĩkũ angĩnjoha wega na mĩhĩndo mĩerũ itarĩ yahũthĩrwo, nĩngwaga hinya ndũike o ta mũndũ ũngĩ o wothe.”

† 15:16 Na Kĩhibirania, kiugo ndigiri gĩtamũkagwo ta kiugo hĩba * 16:5 Bũrũri wa Afilisti warĩ wa ngwatanĩro ya matũũra matano, namo matũũra macio maathagwo nĩ aathani atano. † 16:5 nĩ ta kilo 13

12 Nĩ ūndũ ūcio Delila akĩoya mĩhĩndo mĩerũ na akĩmuoha nayo. Hĩndĩ ĩyo, andũ mehithĩte nyũmba thĩinĩ-rĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Samusoni, ũrĩ mũkore nĩ Afilisti!” Nowe agĩtuanga mĩhĩndo ĩyo kuuma moko-inĩ make o ta ũrĩa angĩtuanga uthi.

13 Delila agĩcooka akĩira Samusoni atĩrĩ, “Nginya rĩu ũkoretwo ũkĩndua mũndũ mũkĩgu, ũkaaheenia. Njĩra kĩrĩa ũngĩohwo nakĩo.”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ūngĩogotha makundo maya mũgwanja ma njuĩrĩ ya mūtwe wakwa ndigi-inĩ, ũciigĩrĩre mūtambo-inĩ wa gũtuma taama na ũcirũmie na higĩ, niĩ nĩngwaga hinya nduĩke o ta mũndũ ũngĩ o wothe.” Nĩ ūndũ ūcio rĩrĩa aakomete-rĩ, Delila akĩoya makundo mũgwanja ma njuĩrĩ cia mūtwe wake, agĩciogothania na ndigi,

14 na agĩcirũmia na higĩ.

Agĩcooka akĩmwĩta o rĩngĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Samusoni, ũrĩ mũkore nĩ Afilisti!” Nake Samusoni akĩarahũka toro, na akĩguucia higĩ ĩyo, o na mūtambo ũrĩa warĩ na ndigi.

15 Agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Wahota atĩa kuuga atĩ nĩũnyendete, rĩrĩa ũtangũhoka? Rĩrĩ nĩ riita rĩa gatatũ ũnduĩte mũndũ mũkĩgu, na ndũrĩ wanjĩra hitho ya hinya ūcio waku mũnene.”

16 Nĩ ūndũ wa ũrĩa aamũgiaga na akamũtindĩrĩra mũthenya o mũthenya, akĩmũnogia o nginya hakuhĩ gũkua.

17 Nĩ ūndũ ūcio Samusoni akĩmwĩra maũndũ mothe. Akiuga atĩrĩ, “Mūtwe ũyũ wakwa ndũrĩ wenjwo nĩ ūndũ-rĩ, niĩ ndũire ndĩ Mũnaziri wamũrĩrwo Ngai kuuma rĩrĩa ndaciarirwo. Ingĩenjwo-rĩ, hinya wakwa no ũnjeherere, na njage hinya nduĩke o ta mũndũ ũngĩ o wothe.”

18 Na rĩrĩa Delila aamenyire atĩ nĩamwĩra maũndũ make mothe, agĩtũmanĩra aathani a Afilisti akĩmeera atĩrĩ, “Cookai riita rĩngĩ rĩmwe, nĩ ūndũ nĩanjĩrĩte maũndũ mothe.” Nĩ ūndũ ūcio aathani acio a Afilisti magĩcooka makuĩte betha na moko.

19 Nake Delila agĩtũma Samusoni akome ciero-inĩ ciake, agĩta mũndũ ũmwe amwenje makundo mothe mũgwanja ma njuĩrĩ yake, nao makĩambĩrĩria kũmũtooria. Naguo hinya wake ũkĩmuuma.

20 Hĩndĩ ĩyo akĩmwĩra atĩrĩ, “Samusoni, ũrĩ mũkore nĩ Afilisti!”

Nake agĩũkĩra kuuma toro, agĩciiria atĩrĩ, “Nĩnguuma nja o ta tene na ndĩribaribe, ndĩohore.” No rĩrĩ, ndaamenyete atĩ Jehova nĩamwehereire.

21 Hĩndĩ ĩyo Afilisti makĩmũnyĩta na hinya, makĩmũkũũra maitho na makĩmũikũrũkia Gaza. Makĩmuoha na mĩnyororo ya gĩcango, na makĩmũiga athĩage ngano arĩ kũu njeera.

22 No rĩrĩ, njuĩrĩ ya mūtwe wake ĩkĩambĩrĩria gũkũra rĩngĩ, thuutha wa kwenjwo.

Gĩkuũ gĩa Samusoni

23 Na rĩrĩ, aathani a Afilisti makĩũngana nĩguo marutĩre Dagoni ngai yao‡ igongona inene na makũngũire, makiugaga atĩrĩ, “Ngai iitũ nĩneanĩte Samusoni thũ iitũ, moko-inĩ maitũ.”

24 Rĩrĩa andũ maamuonire, makĩgooca ngai ĩyo yao makiugaga atĩrĩ, “Ngai iitũ nĩneanĩte thũ iitũ moko-inĩ maitũ, thũ ĩrĩa yathũkangirie bũrũri witũ na ĩkũũraga andũ aitũ aingĩ.”

‡ 16:23 Dagoni nĩyo yarĩ ngai nene ya Afilisti; Dagoni na Kĩhibirania nĩ kuuga “ngano.”

²⁵ Na rĩria ngoro ciao ciacanjamũkĩte, makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ, “Rehei Samusoni nĩguo oke atũkenie.” Nĩ ũndũ ũcio makĩruta Samusoni njeera, nake agĩka maũndũ ma mathekania.

Rĩria maamũrũgamirie gatagatĩ-inĩ ga itugĩ-rĩ,

²⁶ Samusoni akĩira ndungata ĩria yamũnyiitĩte guoko atĩrĩ, “Njiga harĩa ingĩhota kũhutia itugĩ iria inyitĩrĩre hekarũ, nĩgeetha ndĩtiiranie nacio.”

²⁷ Na rĩrĩ, hekarũ ĩyo yaiyũrĩte arũme na andũ-a-nja; na aathani othe a Afilisti maarĩ kuo, na nyũmba igũrũ kwarĩ na arũme na andũ-a-nja ta ngiri ithatũ meroreire Samusoni agĩka maũndũ ma kũmakenia.

²⁸ Samusoni akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ, “Wee Mwathani Jehova, ndirikana. Wee Ngai, ndagũthaitha ũnjĩkĩre hinya o ihinda rĩngĩ rĩmwe, na ũreke ndĩrĩhĩrie kũrĩ Afilisti na igũtha rĩmwe nĩ ũndũ wa maitho makwa meerĩ.”

²⁹ Hĩndĩ ĩyo Samusoni akĩnyiita itugĩ icio cieri cia gatagatĩ iria ciarũgamĩtie hekarũ ĩyo. Agĩtiirania nacio, kĩmwe agĩkĩnyiita na guoko gwake kwa ũrĩo na kĩria kĩngĩ na guoko gwake kwa ũmotho,

³⁰ Samusoni akiuga atĩrĩ, “Reke ngue hamwe na Afilisti!” Agĩcooka agĩcitindĩka na hinya wake wothe, nayo hekarũ ĩkĩgwĩra aathani acio hamwe na andũ othe arĩa maarĩ thĩnĩ wayo. Nĩ ũndũ ũcio akĩũraga andũ aingĩ agĩkua gũkĩra arĩa ooragire arĩ muoyo.

³¹ Nao ariũ a ithe na nyũmba yothe ya ithe magĩkũrũka makamũgĩre. Makĩmũkuua makĩmũinũkia na makĩmũthika gatagatĩ ga Zora na Eshitaoli mbĩrĩra-inĩ ya ithe Manoa. Nake aatĩrĩrĩre Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩrĩ.

17

Mĩhianano ya Mika

¹ Na rĩrĩ, mũndũ wetagwo Mika wa kuuma bũrũri ũria ũrĩ irĩma wa Efiraimu

² akĩira nyina atĩrĩ, “Cekeri ngiri ĩmwe na igana rĩmwe cia betha* iria cioirwo kuuma kũrĩ we, na iria ndaiguire ũkĩrumanĩra kĩrumi-rĩ, nĩ nĩ ndĩ nacio; nĩ nĩ ndacioire.”

Nake nyina akiuga atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, Jehova arokũrathima.”

³ Rĩria aacookirie cekeri icio ngiri ĩmwe na igana rĩmwe cia betha kũrĩ nyina-rĩ, nyina akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩndamũrĩra Jehova betha yakwa kũna nĩgeetha mũrũ wakwa athondeke mũhianano mũicũhie na mũhianano wa gũtwekio. Nĩngũgũcookeria.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio agĩcookia betha ĩyo kũrĩ nyina, nake nyina akĩoya cekeri magana meerĩ cia betha† na agĩcineana kũrĩ mũturi wa betha, ũria wacithondekire mũhianano wa gwacũhio na mũhianano wa gũtwekio. Nayo ikĩigwo thĩnĩ wa nyũmba ya Mika.

⁵ Na rĩrĩ, mũndũ ũcio wetagwo Mika nĩ aarĩ na ihooero, nake agĩthondeka ebodi, na mũhianano ĩmwe ya gũtwekio na agĩtua mũriũ ũmwe wake mũthĩnjĩri-ngai wake.

⁶ Matukũ-inĩ macio Isiraeli gũtiarĩ mũthamaki; o mũndũ ekaga ũria oonaga kwagĩrĩre.

⁷ Mũlawii ũmwe mwanake kuuma itũũra rĩa Bethlehemu ya Juda, watũũraga thĩnĩ wa mũhĩrĩga wa Juda,

⁸ akiuma itũũra-inĩ rĩu agĩthiĩ gwetha kũndũ kũngĩ gwa gũtũũra. Arĩ njĩra-inĩ agĩkora nyũmba ya Mika ĩria yarĩ bũrũri-inĩ ũria wa irĩma wa Efiraimu.

* 17:2 nĩ ta kilo 13 † 17:4 nĩ ta kilo igĩrĩ na robo (2:25)

9 Mika akĩmũuria atĩrĩ, “Wee uumĩte kũ?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Niĩ ndĩ Mũlawii kuuma Bethlehemu ya Juda, na ndĩreetha kũndũ gwa gũtũura.”

10 Nake Mika akĩmwĩra atĩrĩ, “Tũũrania na niĩ ũtuĩke baba na mũthĩnjĩri-ngai wakwa, na nĩndĩrĩkũheaga cekerĩ ikũmi cia betha‡ o mwaka, na nguo ciaku cia kwĩhumba na irio cia kũrĩa.”

11 Nĩ ũndũ ũcio Mũlawii ũcio agĩtikĩra gũtũũrania hamwe nake, na mwanake ũcio agĩtuĩka ta ũmwe wa ariũ ake.

12 Ningĩ Mika akĩamũra Mũlawii ũcio, nake mwanake ũcio agĩtuĩka mũthĩnjĩri-ngai wake na agĩtũũra gwake mũciĩ.

13 Nake Mika akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩndamenya atĩ Jehova nĩekũnjĩka wega, nĩgũkorwo Mũlawii ũyũ nĩatuĩkĩte mũthĩnjĩri-ngai wakwa.”

18

Andũ a Dani gũtũũra Laishi

1 Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio Isiraeli gũtiarĩ na mũthamaki.

Na matukũ-inĩ macio mũhĩrĩga wa Dani nĩwacaragia kũndũ kwao gwa gũtũũra, tondũ matiegwatĩre igai rĩao gatagati-inĩ ka mũhĩrĩga ya Isiraeli.

2 Nĩ ũndũ ũcio andũ a Dani magĩthura njamba cia ita ithano kuuma Zora na Eshitaoli ithĩ igathigaane bũrũri ũcio na ituĩrie ũhoru. Andũ a mũhĩrĩga wa Dani makĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ, mũgatuĩrie ũhoru wa bũrũri ũcio.”

Andũ acio magĩtoonya bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu na magĩkinya mũciĩ wa Mika kũrĩa maaraĩrĩire ũtukũ ũcio.

3 Na rĩrĩa maakuhĩrĩrie nyũmba ya Mika, magĩkũũrana mũgambo wa mwanake ũcio Mũlawii; nĩ ũndũ ũcio magĩtoonya kuo makĩmũuria atĩrĩ, “Nũũ wakũrehire gũkũ? Nĩ kĩ ũreka kũndũ gũkũ? Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũkorwo ũrĩ gũkũ?”

4 Nake akĩmeera ũrĩa Mika aamwĩkĩire, akĩmeera atĩrĩ, “We nĩanyandĩkĩte na niĩ ndĩ mũthĩnjĩri-Ngai wake.”

5 Nao magĩcooka makĩmwĩra atĩrĩ, “Twagũthaitha ũtũtuĩrĩrie ũhoru kũrĩ Ngai tũmenye kana rũgendo rwitũ nĩrũkũgaacĩra.”

6 Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, “Thiĩ na thayũ. Rũgendo rwanyu nĩ rwĩtikĩrĩku nĩ Jehova.”

7 Nĩ ũndũ ũcio andũ acio atano makiuma kuo na magĩkinya Laishi, kũrĩa maakorire atĩ andũ maatũũraga na thayũ matarĩ na ũgwati, o ta andũ a Sidoni, mategwĩkũũa na mategwĩtigĩra. Na tondũ bũrũri wao ndwarĩ kĩndũ waagaga, maarĩ atongu. Ningĩ maatũũraga kũraya na andũ a Sidoni, na matiatarainie na mũndũ o na ũrĩkũ.

8 Na rĩrĩa maacookire Zora na Eshitaoli, ariũ a ithe makĩmooria atĩrĩ, “Mũronire atĩa?”

9 Magĩcookia atĩrĩ, “Ũkĩrai tũthĩ tũkamatharĩkĩre! Nĩtuonete atĩ bũrũri ũcio nĩ mwega mũno. Anga gũtirĩ ũndũ mũgwĩka? Mũtigatithie gũthĩ mũkaũtunyane.

10 Mwakinya kuo, nĩmũgũkorerera andũ mategwĩkũũa ũgwati o na ũrĩkũ. Bũrũri ũcio nĩ mũnene ũrĩa Ngai aneanĩte moko-inĩ manyu, bũrũri ũtagaga kĩndũ o na kĩrĩkũ.”

11 Hĩndĩ ĩyo andũ magana matandatũ a kuuma mũhĩrĩga wa Dani, meeohete indo cia mbaara, makiumagara kuuma Zora na Eshitaoli.

‡ 17:10 nĩ ta giramu 110

12 Marĩ njĩra-inĩ, makĩamba hema ciao gũkuhĩ na Kiriathu-Jearimu kũu Juda. Nĩkĩo gĩtũmaga handũ hau he mwena wa ithũiro rĩa Kiriathu-Jearimu heetwo Mahane-Dani nginya ũmũthĩ.

13 Kuuma kũu magĩthĩĩ na mbere nginya bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu na magĩkinya mũciĩ wa Mika.

14 Ningĩ andũ acio atano arĩa maathigaanĩte bũrũri ũcio wa Laishi makĩra ariũ a ithe atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ nyũmba ĩmwe ya ici ĩrĩ na ebodi, na ngai ingĩ cia nyũmba, na mũhianano mũcũhie, na mũhianano wa gũtwekio? Riu nĩmwamenya ũrĩa mũgwĩka.”

15 Nĩ ũndũ ũcio magĩtoonya nyũmba ya mwanake ũcio Mũlawii o kũu mũciĩ kwa Mika na makĩmũgeithia.

16 Nao andũ acio a Dani magana matandatũ meeohete indo cia mbaara makĩrũgama hau kĩhingo-inĩ.

17 Andũ acio atano arĩa maathigaanĩte bũrũri ũcio magĩtoonya thĩinĩ, makĩoya mũhianano ũrĩa mũcũhie, na ebodi, na ngai icio ingĩ cia nyũmba na mũhianano wa gũtwekio, nake mũthĩnjĩri-Ngai o na andũ acio magana matandatũ meeohete indo cia mbaara maarũgamĩte hau kĩhingo-inĩ.

18 Rĩrĩa andũ acio maatoonyire nyũmba ya Mika na makĩoya mũhianano wa gwacũhio, na ebodi, na ngai icio ingĩ cia nyũmba, na mũhianano wa gũtwekio-rĩ, mũthĩnjĩri-ngai ũcio akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ atĩa mũreka?”

19 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Kira ki! Ndũkoige ũndũ. Ũka ũtwarane na ithuĩ, ũtuĩke ithe witũ na mũthĩnjĩri-Ngai witũ. Githĩ ti wega ũgĩtungatĩra rũrĩrĩ na mũhĩrĩga thĩinĩ wa Isiraeli ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, handũ ha gũtungatĩra nyũmba ya mũndũ ũmwe?”

20 Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũcio agĩkena. Akĩoya ebodi, na ngai iria ingĩ cia nyũmba, na mũhianano ũrĩa mũcũhie, nake agĩthĩĩ na andũ acio.

21 Nao makĩhũndũka magĩthĩĩ matongoretio nĩ ciana ciao iria nini na mahiũ mao, na indo ciao.

22 Rĩrĩa maakorirwo mathiĩte handũ haraaya kuuma nyũmba ya Mika-rĩ, andũ arĩa maatũũraga hakuhĩ na Mika makĩũngana hamwe na magĩkinyĩra andũ acio a Dani.

23 O andũ acio makĩmoigagĩrĩria-rĩ, andũ a Dani makĩhũgũra makĩũria Mika atĩrĩ, “Kaĩ wona atĩa tondũ weta andũ aku othe marũe?”

24 Akĩmacookeria atĩrĩ, “Muoire ngai iria ndethondekeire, o na mũthĩnjĩri-ngai wakwa, na mwathiĩ. Nĩ kĩĩ kĩngĩ ngĩrĩ nakĩo? Mwakĩhota atĩa kũũria atĩrĩ, ‘Kaĩ wona atĩa?’ ”

25 Andũ acio a Dani magĩcookia atĩrĩ, “Tiga gũkararania na ithuĩ, kana ũtharĩkĩrwo nĩ andũ amwe arĩa me marakara, nawe hamwe na nyũmba yaku mũũrwo nĩ mĩoyo yanyu.”

26 Nĩ ũndũ ũcio andũ acio a Dani magĩthĩĩra, nake Mika, ona atĩ maarĩ na hinya mũnene mũno kũmũkĩra, akĩhũndũka agĩcooka mũciĩ.

27 Ningĩ makĩoya kĩrĩa Mika aathondekete, na mũthĩnjĩri-Ngai wake, magĩthĩĩ nginya Laishi, magĩũkĩrĩra andũ maarĩ na thayũ na matekũũaga ũndũ. Makĩmatharĩkĩra na rũhiũ rwa njora na magĩcina itũũra rĩao inene.

28 Gũtiarĩ na mũndũ wa kũmahonokia tondũ maatũũraga kũraihi na Sidoni na matiatarainie na mũndũ o na ũrĩkũ. Itũũra rĩu inene rĩarĩ gĩtuamba-inĩ kĩrĩa kĩarĩ hakuhĩ na Bethi-Rehobu.

Andũ acio a Dani magĩaka itũũra rĩu inene rĩngĩ na magĩthaamĩra kuo.

29 Makĩrũta Dani o ta ithe wao Dani ũrĩa waciarĩtwo nĩ Isiraeli o na gũtuĩka itũũra rĩu inene rĩetagwo Laishi mbere ĩyo.

30 Andũ a Dani makĩhaandĩra mĩhianano kũu, nake Jonathani mũrũ wa Gerishomu, mũrũ wa Musa, na ariũ ake magĩtuĩka athĩnjĩri-Ngai

mũhĩrĩga-inĩ wa Dani nginya hĩndĩ ĩrĩa andũ acio maatahirwo makĩrutwo bũrũri ũcio.

³¹ Magĩthĩĩ na mbere kũhũthĩra mĩhianano ĩrĩa Mika aathondekete, ihinda rĩrĩa rĩothe nyũmba ya Ngai yarĩ Shilo.

19

Mũlawii na Thuriya Yake

¹ Matukũ-inĩ macio Isiraeli gũtiarĩ na mũthamaki. Na rĩrĩ, Mũlawii watũuraga kũndũ kũraya thĩinĩ wa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu nĩaigire thuriya ya kuuma Bethlehemu kũu Juda.

² No thuriya ĩyo ĩkĩaga kwĩhokeka kũrĩ we. Nayo ĩkĩmũtiga ĩgĩcooka mũciĩ gwa ithe kũu Bethlehemu ya Juda. Thuutha wa gũkorwo kũu mũeri ĩna,

³ mũthuuri wake agĩthĩĩ kũrĩ we kũmũringĩrĩria acooke. Aathiire na ndungata yake na ndigiri igĩrĩ. Nake mũtumia ũcio akĩmũtoonyia nyũmba ya ithe, na rĩrĩa ithe aamuonire, akĩmũnyiita ũgeni akenete.

⁴ Mũthoni-we, ithe wa mũirĩtu ũcio, akĩmũringĩrĩria aikare; nĩ ũndũ ũcio agĩikara hamwe nake mũthenya ĩtatũ, arĩaga na akanyua, na agakoma kuo.

⁵ Mũthenya wa ĩna magĩũkĩra tene na akĩhaarĩria oimagare, no ithe wa mũirĩtu akĩra mũthoni-we ũcio atĩrĩ, “Wĩkenie na kĩndũ gĩa kũrĩa; ũgĩcooke ũgĩthĩĩ.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio eerĩ magĩikara thĩ kũrĩa na kũnyua. Thuutha-inĩ ithe wa mũirĩtu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaitha raara na wĩkenie.”

⁷ Na hĩndĩ ĩrĩa mũndũ ũcio ookĩrire athĩĩ, mũthoni-we akĩmũringĩrĩria araare; nĩ ũndũ ũcio akĩraara ũtukũ ũcio.

⁸ Rũciinĩ rwa mũthenya wa gatano, okĩra athĩĩ, ithe wa mũirĩtu ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩkenie. Eterera nginya mũarahho!” Nĩ ũndũ ũcio eerĩ makĩrianĩra.

⁹ Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ ũcio, hamwe na thuriya yake na ndungata yake, mookĩrire mathĩĩ, mũthoni-we, ithe wa mũirĩtu ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu ta thikĩrĩria, nĩ hakuhĩ hwaĩ-inĩ raarĩrĩa nĩ ũndũ gũkirie gũtuka. Ikara ũhurũke. Rũciũ rũciinĩ tene no ũũkĩre ũinũke.”

¹⁰ No rĩrĩ, tondũ ndendire gũikara ũtukũ ũngĩ, mũndũ ũcio akiuma kuo agĩthĩĩ erekeire mwena wa Jebusi (na nĩkuo, Jerusalemu), arĩ na ndigiri ciake cieri cioletwo matandĩko na thuriya yake.

¹¹ Rĩrĩa maakuhĩrĩrie Jebusi na kũrĩ hakuhĩ gũtuka-rĩ, ndungata ĩyo ĩkĩra mwathi wayo atĩrĩ, “Rĩu-rĩ, reke tũtithie gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩ inene rĩa Ajebusi tũraarĩrĩre kuo.”

¹² Mwathi wayo agĩcookia atĩrĩ, “Aca. Tũtigũtoonya itũũra inene rĩa andũ ageni, andũ a rĩo ti Aisiraeli. Tũgũthĩĩ nginya tũkinye Gibeaa.”

¹³ Nake akiuga o rĩngĩ atĩrĩ, “Nĩtũthĩĩ tũgerie gũkinya Gibeaa kana Rama na tũrarĩrĩre itũũra rĩmwe rĩamo.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩĩ na mbere, narĩo riũa rĩgĩthũa magĩkorwo maakuhĩrĩria Gibeaa, kũu Benjamini.

¹⁵ Kũu nĩkuo maatithirie maraarĩrĩre. Nao magĩthĩĩ magĩikara thĩ kĩaaro-inĩ kĩnene gĩa itũũra rĩu inene, no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wamanyiitire ũgeni mararĩrĩre gwake.

¹⁶ Hwaĩ-inĩ ũcio, mũthuuri ũmwe mũkũrũ wa kuuma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, watũuraga Gibeaa, (andũ a kũu maarĩ Abenjamini), agĩũka oimĩte wĩra mĩgũnda-inĩ.

17 Na rĩrĩa aarorire akĩona mũgendi ũcio hau kĩaaro-inĩ gĩa itũũra inene, mũthuari ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wathĩ kũ na uumĩte kũ?”

18 Agĩcookia atĩrĩ, “Tuumĩte Bethlehemu ya Juda twerekeire kũndũ kũraya thĩinĩ wa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu kũrĩa ndũũraga. Ndĩrarĩ Bethlehemu ya Juda na rĩu ndĩrathiĩ nyũmba ya Jehova. Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũũnyitĩte ũgeni gwake.

19 Ithũ tũrĩ na mahuti na irio cia ndigiri ciitũ na mĩgate na ndibei nĩ ũndũ witũ ithũ ndungata ciaku, niĩ, na ndungata yaku ya mũirĩtu, na mwanake ũyũ tũrĩ nake. Tũtikũbatario nĩ kĩndũ o na kĩ.”

20 Nake mũthuari ũcio mũkũrũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩũnyitĩtwo ũgeni nyũmba-inĩ ĩno yakwa, reke ngũhe kĩrĩa gĩothe ũbatarĩtio nĩkĩo, no ndũkaraare kĩaaro.”

21 Nĩ ũndũ ũcio akĩmũtoonyia nyũmba yake na akĩhe ndigiri ciake gĩa kũrĩa. Maarĩkia gwĩthamba magũrũ-rĩ, makĩrĩa na makĩnyua.*

22 Na hĩndĩ o ĩyo meekenagia-rĩ, andũ amwe aaganu a itũũra rĩu inene makĩrigiicĩria nyũmba ĩyo. Makĩhũũra mũrango, na makĩgũthũkĩra mũthuari ũcio mũkũrũ ũrĩa warĩ mwene nyũmba ĩyo, makiuga atĩrĩ, “Ruta mũndũ ũcio ũũkire nyũmba yaku nĩguo tũkome nake.”

23 Mwene nyũmba ĩyo akiuma na nja akĩmeera atĩrĩ, “Aca, arata akwa, mũtigeke ũndũ wa waganu ũguo. Kuona atĩ mũndũ ũyũ nĩ mũgeni wakwa-rĩ, tigai gwĩka ũndũ ũyũ wa thoni ũguo.

24 Thikĩrĩriai, haha harĩ mũirĩtu wakwa gathirange, na thuriya ya mũgeni ũyũ. Nĩngũmaruta na nja kũrĩ inyuĩ rĩu, na no mũmahũthĩre na mũmeke o ũrĩa mũngĩenda. No mũndũ ũyũ-rĩ, mũtikamwĩke ũndũ wa thoni ta ũcio.”

25 No andũ acio matiigana kũmũthikĩrĩria. Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ ũcio akĩoya thuriya yake na akĩmĩruta na nja kũrĩ o, nao makĩmĩnyiita na hinya na makĩmĩnyariira ũtukũ wothe, na gwakĩa makĩreka ĩthĩire.

26 Na gũgĩthererũka-rĩ, mũndũ-wa-nja ũcio agĩcooka nyũmba kũrĩa mwathi wake aarĩ, akĩgũa thĩ hau mũrango-inĩ, na agĩkoma ho nginya gũgĩkĩa.

27 Na rĩrĩa mwathi wake ookĩrĩre rũciinĩ na akĩhingũra mũrango wa nyũmba akiuma nja nĩguo ethĩire-rĩ, thuriya yake yakomete hau ĩgwĩte mũromo-inĩ wa nyũmba, namo moko mayo maarĩ hingĩro-inĩ.

28 Nake akĩmũra atĩrĩ, “Ũkĩra; reke tũthĩ.” No ndĩacookirie. Nake mũndũ ũcio agĩcooka akĩmĩoya, akĩmũgĩrĩra igũrũ rĩa ndigiri yake, makĩinũka.

29 Hĩndĩ ĩrĩa aakinyire mũciĩ-rĩ, akĩoya kahiũ agĩtinangia thuriya yake kĩiga o kĩiga icunjĩ ikũmi na igĩrĩ, agĩcitũma ng’ongo ciothe cia Isiraeli,

30 na mũndũ o wothe ũrĩa wonire ũndũ ũcio akiuga atĩrĩ, “Ũndũ ta ũyũ ndũrĩ wonwo kana ũgĩkwo, kuuma mũthenya ũrĩa andũ a Isiraeli moimire bũrũri wa Misiri. Teciriei ũhoro ũcio na mũwĩcũũranie, mũtwĩre ũrĩa tũgwĩka!”

20

Andũ a Isiraeli Kũrĩa na Andũ a Benjamini

1 Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli othe kuuma Dani nginya Birishiba, na kuuma bũrũri wothe wa Gileadi magĩũka o taarĩ mũndũ ũmwe, makĩũngana mbere ya Jehova kũu Mizipa.

* 19:21 Gũko gĩa gũthambia mũndũ magũrũ kĩarĩ gũko gĩa kũnyiita mũndũ ũgeni.

² Atongoria a andũ othe a mĩhĩrĩga ya Isiraeli makĩrũgama handũ hao kũu kũngano-inĩ kĩa andũ a Ngai, marĩ thigari ngiri magana mana meeohete hiũ cia njora.

³ (Nao andũ Benjamini makĩigua atĩ andũ a Isiraeli nĩmambatĩte nginya Mizipa.) Hĩndĩ ĩyo andũ a Isiraeli makiuga atĩrĩ, “Ta twĩre ũrĩa ũndũ ũcio mũũru wekĩkire.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Mũlawii ũcio mũthuri wa mũtumia ũrĩa woragĩtwo akiuga atĩrĩ, “Nĩ na thuriya yakwa tuokire Gibe a ya andũ a Benjamini tũraarĩre kuo.

⁵ Ũtukũ ũcio andũ a Gibe a nĩmaanũmĩrĩre, na magĩthiũrũrũkĩria nyũmba, mehaarĩrie kũnjũraga. Makĩnyiita thuriya yakwa na hinya, nginya ĩgĩkua.

⁶ Ngĩoya thuriya yakwa, ngĩmĩtinaangia icunjĩ, na ngĩtũma o gĩcunjĩ o rũgongo rwa igai rĩa Isiraeli, nĩ ũndũ nĩmekĩte ũndũ wa thoni na wa gĩconoko thĩnĩ wa Isiraeli.

⁷ Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a Isiraeli inyuothe, kĩariei, mũheane itua rĩanyu.”

⁸ Andũ acio othe magĩũkĩra o taarĩ mũndũ ũmwe, makiuga atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe witũ ũkũinũka. Aca, gũtirĩ o na ũmwe witũ ũgũcooka gwake mũciĩ.

⁹ No rĩrĩ, ũndũ ũrĩa tũgwĩka Gibe a nĩ ũyũ: Tũkwambata kuo tũmookĩrĩre o ta ũrĩa ũcuuki wa mĩtĩ ũgũtuonia.

¹⁰ Tũkũruta andũ ikũmi thĩnĩ wa o andũ igana a mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli, na andũ igana thĩnĩ wa o andũ ngiri, na andũ ngiri thĩnĩ wa o andũ ngiri ikũmi, nĩguo magĩrĩre mbũtũ cia ita irio. Nĩgeetha rĩrĩa mbũtũ cia ita igaakinya Gibe a ya Benjamini, ikaameka maũndũ maringaine na waganu wa andũ akuo ũrĩa meekĩte thĩnĩ wa Isiraeli.”

¹¹ Tondũ ũcio andũ othe a Isiraeli makĩũngana na makĩnyiitana o ta maarĩ mũndũ ũmwe mahũũre itũũra rĩu inene.

¹² Mĩhĩrĩga ya Isiraeli ĩgĩtũma andũ mathĩ kũrĩ mũhĩrĩga wothe wa Benjamini, makamoorie atĩrĩ, “Nĩ ngero ĩrĩkũ ĩno njũru ũũ ĩkĩtwo gatagatĩ-inĩ kanyu?

¹³ Na rĩrĩ, tũnengerei andũ acio aaganu a Gibe a nĩgeetha tũmoorage tweherie ũũru ũcio thĩnĩ wa Isiraeli.”

No andũ a Benjamini matiigana kũigua andũ acio angĩ a Isiraeli.

¹⁴ Moimire matũũra-inĩ mao, makĩũngana hamwe kũu Gibe a nĩguo mahũũrane na andũ a Isiraeli.

¹⁵ O ro rĩmwe andũ a Benjamini magĩcookanĩrĩria andũ arĩa marũaga na hiũ cia njora 20,060 kuuma matũũra-inĩ mao, mongereirwo harĩ andũ magana mũgwanja arĩa maathuurĩtwo kuuma kũrĩ andũ arĩa maatũũraga kũu Gibe a.

¹⁶ Gatagatĩ-inĩ ga thigari icio ciothe nĩ kwarĩ na andũ magana mũgwanja maathuurĩtwo a kĩmotho, na o ũmwe wao nĩahotaga gũikia ihiga na kĩgũtha ũndũ angĩringa rũcuĩrĩ na ndahĩtie.

¹⁷ Tiga andũ a Benjamini-rĩ, Isiraeli nĩmacookanĩrĩrie thigari 400 arĩa marũaga na hiũ cia njora, na othe maarĩ andũ a ita.

¹⁸ Andũ a Isiraeli makĩambata nginya Betheli na magĩtuĩria ũhoru harĩ Ngai makĩũria atĩrĩ, “Nũũ thĩnĩ witũ ũkwambĩrĩria kũhũũrana na andũ aya a Benjamini?”

Nake Jehova agĩcookia atĩrĩ, “Juda nĩwe ũkwambĩrĩria.”

¹⁹ Rũciinĩ rũrũ rũngĩ andũ a Isiraeli magĩũkĩra na makĩamba hema ciao gũkuhĩ na Gibe a.

²⁰ Andũ a Isiraeli makiumagara makahũũrane na andũ a Benjamini, na makĩiga andũ o handũ hao mbaara-inĩ marũe nao kũu Gibeaa.

²¹ Nao andũ a Benjamini makiuma kũu Gibeaa na makĩũraga andũ a Isiraeli 22,000 kũu mbaara-inĩ mũthenya ũcio.

²² No andũ a Isiraeli makĩũmanĩrĩria mũndũ na ũria ũngĩ na makĩrũgama handũ hao rĩngĩ o harĩa meigĩte mũthenya wa mbere.

²³ Nao andũ a Isiraeli makĩambata makĩrĩrĩria mbere ya Jehova nginya hwaĩ-inĩ, nao magĩtuĩria ũhoroo harĩ Jehova atĩrĩ, “Hihi twambate rĩngĩ tũkahũũrane na andũ a Benjamini, aya ariũ a ithe witũ?”

Nake Jehova akĩmacookeria atĩrĩ, “Ambatai mũkahũũrane nao.”

²⁴ Hĩndĩ ĩyo andũ a Isiraeli magĩkuhĩrĩria andũ a Benjamini mũthenya wa keerĩ.

²⁵ Mũthenya ũcio, rĩrĩa Abenjamini mookire moimĩte Gibeaa mahũũrane nao-rĩ, makĩũraga andũ a Isiraeli angĩ 18,000, othe meeohete hiũ cia njora.

²⁶ Ningĩ andũ a Isiraeli, marĩ othe, makĩambata nginya Betheli, na kũu magĩikara kuo makĩrĩria marĩ mbere ya Jehova. Makĩihinga kũrĩa irio mũthenya ũcio o nginya hwaĩ-inĩ, na makĩruta maruta ma njino na maruta ma ũiguano kũrĩ Jehova.

²⁷ Nao andũ a Isiraeli, magĩtuĩria ũhoroo harĩ Jehova. (Matukũ-inĩ macio ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Ngai rĩarĩ kũu,

²⁸ nake Finehasi mũrũ wa Eleazaru, mũrũ wa Harũni, nĩwe watungataga mbere yariĩ.) Nao makĩũria atĩrĩ, “Nĩtũkwambata rĩngĩ tũkahũũrane na Abenjamini ariũ a ithe witũ, kana tũtuge?”

Jehova akĩmacookeria atĩrĩ, “Thiĩ, nĩ ũndũ rũciũ nĩngamaneana moko-inĩ manyu.”

²⁹ Nao andũ a Isiraeli makĩmoheria mathiũrũrũkĩirie Gibeaa.

³⁰ Nao makĩambata makahũũrane na andũ a Benjamini mũthenya wa gatatũ na makĩrũgama handũ hao nĩguo mahũũrane na Gibeaa o ta ũria meekĩte hau mbere.

³¹ Nao Abenjamini makiumĩra mamatũnge na makĩguucĩrĩrio kũraiho na itũũra rĩu inene. Makĩambĩrĩria kũhũũra andũ a Isiraeli o ta mbere ĩyo, na andũ ta mĩrongo ĩtatũ makĩrũndĩrwo werũ-inĩ na njĩra-inĩ ĩrĩa ĩthiiaa Betheli na ĩrĩa ĩngĩ Gibeaa.

³² Rĩrĩa andũ a Benjamini meeranaga atĩrĩ, “Nĩtũramahoota o ta mbere,” noguo nao andũ a Isiraeli meeranaga atĩrĩ, “Rekei tũcooke na thuutha tũmaguucĩrĩrie moime itũũra-inĩ inene moke njĩra-inĩ.”

³³ Andũ othe a Isiraeli makĩehera harĩa maarĩ na makĩrũgama handũ hao kũu Baali-Tamaru, nao andũ a Isiraeli arĩa meehithĩire andũ a Benjamini makiumĩra kũrĩa meehithĩite mwena wa ithũĩro wa Gibeaa.

³⁴ Hĩndĩ ĩyo andũ ngiri ikũmi arĩa maarĩ njamba iria thuure cia Isiraeli magĩtharĩkĩra Gibeaa kuuma na mbere. Nayo mbaara yariĩ nene ũũ atĩ andũ a Benjamini matiigana gũkũũrana ũria mwanangĩko wamakuhĩrĩrie.

³⁵ Nake Jehova akĩhootera andũ a Benjamini mbere ya Isiraeli, na mũthenya ũcio andũ a Isiraeli makĩũraga andũ a Benjamini 25,100, arĩa meeohete hiũ cia njora.

³⁶ Tondũ ũcio andũ a Benjamini makĩona atĩ nĩmaatooretio.

Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli nĩmoorĩire andũ a Benjamini, nĩ ũndũ nĩmehokete andũ arĩa maigĩte a kuoheria andũ a Benjamini gũkuhĩ na Gibeaa.

³⁷ Nao andũ acio moohetie andũ makĩguthũka o rĩmwe magĩtoonya Gibeaa, makĩaragana kuo na makĩhũũra itũũra rĩu inene rĩothe na rũhiũ rwa njora.

³⁸ Nao andũ a Isiraeli nĩ mabangĩte na andũ acio moohetie andũ atĩ matoogie ndogo nene ithiĩ na igũrũ yumĩte itũũra rĩu inene,

³⁹ nĩgeetha hĩndĩ ĩyo andũ a Isiraeli magarũrũke na macooke mbaara-inĩ.

Andũ a Benjamini maakorirwo maambĩrĩria kũũraga andũ a Isiraeli (ta andũ mĩrongo ĩtatũ), nao makiuga atĩrĩ, “Ithuĩ nĩtũramatooria o ta ũrĩa twamekire mbaara-inĩ ya mbere.”

⁴⁰ No rĩrĩa ndogo yambĩrĩrie kwambata na igũrũ yumĩte itũũra-inĩ rĩu inene-rĩ, andũ a Benjamini makĩhũgũra makĩona ndogo itũũra-inĩ rĩu inene rĩothe yambatĩte na igũrũ matu-inĩ.

⁴¹ Hĩndĩ ĩyo andũ a Isiraeli makĩmagarũrũkĩra nao andũ a Benjamini makĩnyiitwo nĩ guoya mũnene, nĩ ũndũ nĩmakũũranire atĩ mwanangĩko nĩwarĩkĩtie kũmakora.

⁴² Nĩ ũndũ ũcio makĩũrĩra andũ a Isiraeli marorete na werũ-inĩ, no matingĩahotire kũũrĩra mbaara. Nao andũ a Isiraeli arĩa mookire moimĩte matũũra-inĩ makĩmooragĩra kuo.

⁴³ Magĩthiũrũrũkĩria andũ a Benjamini acio, makĩmateng’eria, na makĩmakinyĩra na njĩra hũthũ kũu gũkuhĩ na Gibeaa mwena wa irathĩro.

⁴⁴ Andũ a Benjamini ngiri ikũmi na inyanya magĩkua, nao othe maarĩ arũi njamba.

⁴⁵ Na rĩrĩa maagarũrũkire marorete na werũ-inĩ nginya ihiga-inĩ rĩa Rimoni, andũ a Isiraeli makĩũragĩra andũ 5,000 njĩra-inĩ icio. Nao magĩkĩrĩrĩria kũrũmĩrĩra andũ a Benjamini o nginya Gidomu na makĩũraga 2,000.

⁴⁶ Mũthenya ũcio andũ a Benjamini 25,000 arĩa maarũaga na hiũ cia njora makĩũragwo, na othe maarĩ arũi njamba.

⁴⁷ No andũ magana matandatũ makĩgarũrũka na makĩũrĩra werũ-inĩ o nginya ihiga-inĩ rĩa Rimoni, na magĩkara kuo mĩeri ĩna.

⁴⁸ Nao andũ a Isiraeli magĩcooka nginya bũrũri wa andũ a Benjamini na makĩhũũra matũũra mothe na rũhiũ rwa njora, o gwata nyamũ na kĩndũ o gĩothe kĩngĩ kĩrĩa maakorereire. Na matũũra mothe marĩa maakorire makĩmacina na mwaki.

21

Andũ a Benjamini Gwetherwo Atumia

¹ Andũ acio a Isiraeli nĩmehĩtĩte mwĩhĩtwa marĩ kũu Mizipa makoiga atĩrĩ, “Gũtirĩ o na ũmwe witũ ũkaaneana mũirĩtu wake ahikio nĩ Mũbenjamini.”

² Andũ acio nĩmathiire Betheli, kũrĩa maakarire mbere ya Ngai o nginya hwaĩ-inĩ, makĩanĩrĩra na mũgambo makĩrĩra na kĩgirĩko kĩnene.

³ Nao makiuga atĩrĩ, “Hĩ! Jehova Ngai wa Isiraeli, nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ũndũ ũyũ woneke Isiraeli? Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mũhĩrĩga ũmwe ũkorwo ũtarĩ ho thĩnĩ wa Isiraeli ũmũthĩ?”

⁴ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene andũ magĩaka kĩgongona na makĩruta maruta ma njino o na maruta ma ũiguano.

⁵ Hĩndĩ ĩyo andũ a Isiraeli makĩũria atĩrĩ, “Mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli-rĩ, nũũ ũtokĩte kũngana haha mbere ya Jehova?” Nĩgũkorwo nĩmehĩtĩte mwĩhĩtwa mũrũmu atĩ ũrĩa ũkwaga gũũka kĩũngano mbere ya Jehova kũu Mizipa ti-itherũ nĩagĩrĩire kũũragwo.

⁶ Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli magĩcakaya nĩ ũndũ wa ariũ a ithe wao, andũ a Benjamini, na makiuga atĩrĩ, “Ũmũthĩ mũhĩrĩga ũmwe nĩmweherie kuuma Isiraeli.

7 Tũngĩhota atĩa kuonera arĩa matigarĩte atumia, kuona atĩ nĩtwĩhĩtĩte mwĩhĩtwa mbere ya Jehova atĩ tũtikaamahe airĩtu aitũ mamahikie?”

8 Magĩcooka makĩũria atĩrĩ, “Nĩ mũhĩrĩga ũrĩkũ wa Isiraeli ũtokĩte kĩũngano-inĩ mbere ya Jehova kũu Mizipa?” Nao makĩmenya atĩ gũtirĩ mũndũ o na ũmwe kuuma Jabeshi-Gileadi wokĩte kambĩ-inĩ ĩyo nĩ ũndũ wa kĩũngano kũu.

9 Tondũ rĩrĩa maatarire andũ, nĩmamenyire atĩ gũtirĩ mũndũ o na ũmwe kuuma Jabeshi-Gileadi warĩ kuo.

10 Nĩ ũndũ ũcio kĩũngano kũu gĩgĩtũma andũ a kũrũa 12,000 marĩ na mawatho mathiĩ nginya Jabeshi-Gileadi na moorage arĩa maatũũraga kuo na rũhiũ rwa njora, gwata atumia na ciana.

11 Nao makiuga atĩrĩ, “Ũũ nĩguo mũgwĩka, ũragai mũndũ mũrũme o wothe na mũndũ-wa-nja o wothe ũrĩa ũtarĩ gathirange.”

12 Nao magĩkora gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa maatũũraga kũu Jabeshi-Gileadi airĩtu magana mana arĩa mataakomete na mũndũ mũrũme, makĩmatwara kambĩ ĩrĩa yarĩ Shilo kũu Kaanani.

13 Ningĩ kĩũngano gĩothe gĩgĩtũma ihooya rĩa thayũ kũrĩ andũ a Benjamini o hau rwaro-inĩ rwa ihiga rĩa Rimoni.

14 Nĩ ũndũ ũcio andũ a Benjamini makĩhũndũka ihinda o rĩu na makĩheo andũ-a-nja a Jabeshi-Gileadi arĩa matoragĩtwo. No matingĩamaiganire.

15 Nao andũ magĩcakaĩra andũ a Benjamini, tondũ Jehova nĩatũmire hagĩe na ithenya mũhĩrĩga-inĩ ya Isiraeli.

16 Nao athuuri arĩa akũrũ a kĩũngano makiuga atĩrĩ, “Tondũ andũ-a-nja a Benjamini nĩaniine-rĩ, tũkuonera arũme arĩa matigaire atumia kũ?”

17 Makiuga atĩrĩ, “Abenjamini arĩa maahonokire no nginya magĩe na a kũmagaya, nĩguo gũtikagĩe mũhĩrĩga o na ũmwe wa Isiraeli ũkũniinũkio.

18 Tũtingĩmahe airĩtu aitũ matuĩke atumia ao, nĩgũkorwo ithuĩ andũ a Isiraeli nĩtwehĩtĩre mwĩhĩtwa ũyũ: ‘Kũrumwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũngĩhe Mũbenjamini mũtumia.’

19 No rĩrĩ, nĩkũgĩaga gĩathĩ kĩa Jehova o mwaka kũu Shilo, mwena wa gathigathini wa Betheli, na mwena wa irathĩro wa njĩra ĩrĩa ĩthiiaaga kuuma Betheli nginya Shekemu, na mwena wa gũthini wa Lebona.”

20 Nĩ ũndũ ũcio magĩatha andũ a Benjamini, makĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mwĩhithe kũu mĩgũnda-inĩ ya mũthabibũ

21 na mũikare mũkĩroraga. Rĩrĩa airĩtu a Shilo mariumĩra meturanĩre na arĩa angĩ rwĩmbo-inĩ-rĩ, mũguthũke kuuma mĩgũnda-inĩ ya mũthabibũ, na o mũndũ ehurĩrie mũtumia kuuma kũrĩ airĩtu acio a Shilo, na mũthiĩ bũrũri wa Benjamini.

22 Rĩrĩa maithe mao kana ariũ a maithe mao magaatũrehera thitango, tũkaameera atĩrĩ, “Twĩkei wega na kũmateithia, tondũ tũtiamooneire atumia hĩndĩ ya mbaara, no inyuĩ mũtirĩ na mahĩtia, tondũ mũtiamahere airĩtu anyu.’ ”

23 Ũguo nĩguo andũ a Benjamini meekire. O rĩrĩa airĩtu maainaga-rĩ, o mũndũ akĩnyiita ũmwe, na akĩmũkuua agatuĩke mũtumia wake. Hĩndĩ ĩyo magĩcooka kũrĩ igai rĩao, magĩaka matũũra mao rĩngĩ, na magĩtũũra kuo.

24 Na ihinda rĩu andũ a Isiraeli makiuma kũndũ kũu, makĩinũka mũciĩ kũrĩ mũhĩrĩga yao na nyũmba ciao, o mũndũ kũrĩ igai rĩake.

25 Matukũ-inĩ macio Isiraeli gũtiarĩ na mũthamaki; o mũndũ ekaga ũrĩa oonaga kwagĩrĩire.

RUTHU

Elimeleku na Andũ ake Gũthiĩ Moabi

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ marĩa atiriĩri bũrũri maathanaga, nĩ kwagĩire na ng'aragu bũrũri-inĩ, nake mũndũ ũmwe wa Bethlehemu kũu Juda, marĩ na mūtumia wake, na ariũ ake eerĩ, magĩthiĩ gũikara bũrũri wa Moabi kwa ihinda.

² Mũndũ ũcio eetagwo Elimeleku, nake mūtumia wake eetagwo Naomi, namo marĩtwa ma ariũ acio ake eerĩ nĩ Mahaloni na Kilioni. Nao maarĩ Aefiratha kuuma Bethlehemu kũu Juda.* Nao magĩthiĩ bũrũri wa Moabi magĩtũũra kuo.

³ Na rĩrĩ, Elimeleku mũthuuri wa Naomi agĩkua, nake Naomi agĩtigwo na ariũ acio ake eerĩ.

⁴ Nao makĩhikia andũ-a-nja a Moabi, ũmwe eetagwo Oripa, na ũrĩa ũngĩ Ruthu. Thuutha wa gũtũũra kũu ta ihinda rĩa mĩaka ikũmi,

⁵ Mahaloni na Kilioni o nao magĩkua, nake Naomi agĩtigwo atarĩ na ariũ ake eerĩ, o na kana mũthuuri.

⁶ Rĩrĩa Naomi aigũire arĩ kũu Moabi atĩ Jehova nĩateithĩtie andũ ake akamahe irio-rĩ, akĩhaarĩria hamwe na atumia acio a ariũ ake oime bũrũri wa Moabi acooke kwao.

⁷ We na atumia acio eerĩ a ariũ ake makiumagara kuuma kũu maatũũraga, makĩnyiita njĩra nĩguo macooke bũrũri wa Juda.

⁸ Nake Naomi akĩra atumia acio eerĩ a ariũ ake atĩrĩ, "Cookai, o mũndũ athiĩ mũciĩ kwa nyina.† Jehova aromwĩka maũndũ mega, o ta ũrĩa o na inyuĩ mwekire acio maakuire, o na nĩ mwene.

⁹ Jehova arotũma o ũmwe wanyu eyonere ũhurũko mũciĩ wa mũthuuri ũngĩ."

Agĩcooka akĩmamumunya, nao makĩrĩra maanĩrĩre,

¹⁰ makĩmwĩra atĩrĩ, "Ithuĩ tũgũcooka nawe kũrĩ andũ anyu."

¹¹ No Naomi akĩmeera atĩrĩ, "Aarĩ akwa, cookai mũciĩ kwanyu. Mũgũgĩthiĩ na nĩ nĩkĩ? Nĩngũkĩgĩa na ariũ angĩ nĩguo macooke matuĩke athuuri anyu?"

¹² Aarĩ akwa, cookai kwanyu mũciĩ; nĩ ndĩ mũkũrũ mũno wa kũgĩa na mũthuuri ũngĩ. O na ingĩciiria atĩ harĩ na mwĩhoko harĩ nĩ, na ngĩe na mũthuuri ũtukũ ũyũ na njiare aanake-rĩ,

¹³ mwakĩmeterera o nginya hĩndĩ ĩrĩa makaagimara? No mũikare mũtahikĩte mũmetereire?‡ Aca, aarĩ akwa. Nĩ ndĩ na ruo kũmũkĩra, nĩgũkorwo guoko kwa Jehova nĩgũtambũrũkĩte gũkanjũkĩrĩa!"

¹⁴ Nao maigua ũguo makĩrĩra rĩngĩ. Nake Oripa akĩmumunya nyacia-rawe, akĩmuugĩra ũhoru. No Ruthu akĩrũmanĩrĩa na nyaciarawe.

¹⁵ Nake Naomi akĩmwĩra atĩrĩ, "Ta rora, mūtumia wa mũrũ wa nyina na mũthuuri guo nĩahũndũka acooke kũrĩ andũ ao, o na kũrĩ ngai ciake. Cooka mũthiĩ nake."

¹⁶ No Ruthu akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, "Tiga kũningĩrĩa ngũtuge kana ngarũrũke ndige gũkũrũmĩrĩa. Kũrĩa ũgũthiĩ nĩkuo ngũthiĩ, na

* **1:2** Efiratha rĩarĩ rĩtwa rĩa nyũmba ĩrĩa Elimeleku oimĩte, na nĩrĩo rĩahetwo bũrũri ũrĩa wathiũrũrũkiirie Bethlehemu. † **1:8** Airĩtu na atumia a ndigwa maikaraga na manyina mao (Kĩam 24:28). Ihinda rĩrĩrĩrĩ wa Ruthu aarĩ muoyo (2:11). ‡ **1:13** Warĩ mūtugo wa Ayahudi atĩ mũthuuri angĩakuire na atige mūtumia wake atarĩ na mwana, mūtumia ũcio aahikagio nĩ mũrũ wa nyina na mũthuuriwe (Kĩam 38:6-8; Gũcook 25:5-10).

kūrīa ūgaatūūra nīkuo ngaatūūra. Andū anyu magaatuīka andū aitū, nake Ngai waku atuīke Ngai wakwa.

¹⁷ Kūrīa ūgaakuīra nīkuo ngaakuīra, na nokuo ngaathikwo. Jehova aronjika ūuru makīria, kūngīkaagīa ūndū o na ūmwe ūgaatūtigithania nī nawe, tige o gīkuū giiki!”

¹⁸ Rīrīa Naomi onire atī Ruthu nīatuīte itua rīa gūthīi nake, agītiga kūmūringīrīria acooke.

¹⁹ Nī ūndū ūcio andū acio a nja eerī magīthīi nginya magīkinya Bethlehemu. Rīrīa maakinyire Bethlehemu-rī, andū a itūūra rīu othe makīgega nī ūndū wao, nao andū-a-nja makīūrania atīrī, “Hi! Ūyū no akorwo arī Naomi?”

²⁰ Nake akīmeera atīrī, “Tigai gūcooka kūnjīta Naomi, njītagaai Mara, nī ūndū Ngai Mwene-Hinya-Wothe nīatūmīte mūtūūrīre wakwa ūtuīke wa ruo mūno.

²¹ Ndoimire gūkū njiyūrīrīre, no Jehova anjookia itarī kīndū. Mūngīcooka kūnjīta Naomi nīkī? Jehova nīanyariirīte; Mwene-Hinya-Wothe nīandehithīirie mathīina.”

²² Nī ūndū ūcio Naomi agīcooka kuuma Moabi marī hamwe na Ruthu ūcio Mūmoabi, mūtumia wa mūrīū, magīkinya Bethlehemu hīndī īrīa cairi yaambagīrīria kūgethwo. §

2

Ruthu Gūcemanīa na Boazu

¹ Na rīrī, Naomi nīarī na mūndū wa mbarī yao mwena wa mūthuuriwe, kuuma mūhīrīga wa Elimeleku, mūndū warī igweta, wetagwo Boazu.

² Nake Ruthu ūcio Mūmoabi akīra Naomi atīrī, “Reke thīi mīgūnda-inī ngahaare cairi īrīa itīgītio;* ndī thuutha wa mūndū o wothē ūrīa ingūtīkīrīka maitho-inī make.”

Nake Naomi akīmwīra atīrī, “Thīi, mwarī wakwa.”

³ Nī ūndū ūcio akiumagara agīthīi, akīambīrīria kūhaara cairi kūu mīgūnda-inī arī thuutha wa arīa maagethaga. Na gūgīkinya atīrī, Ruthu ekorire akīruta wīra mīgūnda wa Boazu, ūcio warī wa mūhīrīga wa Elimeleku.

⁴ O hīndī īyo Boazu agīkinya oimīte Bethlehemu, na akīgeithia acio maagethaga, akīmeera atīrī, “Jehova aroikara na inyuī!”

Nao makīmūcookeria atīrī, “Jehova arokūrathima!”

⁵ Boazu akīūra mūrūgamīrīri wa acio maagethaga atīrī, “Mūrītu ūūrīa nī wa ū?”

⁶ Nake mūrūgamīrīri akīmūcookeria atīrī, “Nī Mūmoabi ūrīa wokire na Naomi kuuma būrūri wa Moabi .

⁷ Nake oigire atīrī, ‘Ndagūthaitha ūnjītīkīrie haare cairi, na nyūnganie īrīa itīgītio itīa-inī ndī thuutha wa agethi.’ Nake aathīi mīgūnda, na arūtīte wīra ategūtīgithīria kuuma o rūciinī nginya rīu, tige o ihinda inini ekūhurūkīte haarīa kīruru-inī.”

⁸ Nī ūndū ūcio Boazu akīra Ruthu atīrī, “Mwarī wakwa, ta thikīrīria, ndūgathīi kūhaara cairi mīgūnda ūngī, na ndūkae kuuma gūkū. Ikara gūkū mūrī na ndungata ciakwa cia airītu.

⁹ Ūrorage mīgūnda ūrīa arūme aya megūkorwo makīgetha, na ūtwaranage na airītu acio. Nīndakaanīa arūme aya matigakūhutie. Na

§ 1:22 Magetha ma cairi nīmo maambagīrīra, magacookerewo nī magetha ma ngano (2:23).

* 2:2 Atumia a ndigwa, na ciana irīa itaarī aciari a cio, hamwe na ageni nīo metīkīrītio kūhaara ngano īrīa yatigagio (Alaw 19:9; 23:22; Gūcook 24:19).

rĩrĩa rĩothe ũngĩnyoota, ũthiĩ ũnyue maaĩ kuuma ndigithũ-inĩ iria arũme aya matahĩriire.”

10 Rĩrĩa Ruthu aiguire ũguo, akĩnamĩrĩra, agĩturumithia ũthiũ thĩ. Akiuga atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩatũma njĩtikĩrike maitho-inĩ maku na wenda kũnjĩka maũndũ mega, ndĩ o mũndũ wa kũngĩ?”

11 Boazu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩnjĩrĩtwo maũndũ marĩa mothe wĩkĩte nyaciaraguo kuuma hĩndĩ ĩrĩa mũthuuriguo aakuire, na ũrĩa watiganire na thoguo na nyũkwa, o na bũrũri wanyu, ũgĩũka kũrĩ andũ ũtaamenyanĩte nao mbere ĩyo.

12 Jehova arokũrĩha nĩ ũndũ wa ũguo wĩkĩte. Jehova Ngai wa Isiraeli, o ũrĩa wee ũũkĩte kwĩhitha mathagu-inĩ make, arokũrĩha na irĩhi inene.”

13 Nake Ruthu akiuga atĩrĩ, “Mwathi wakwa, ndĩrookĩrĩrĩria gwĩtikĩrĩka maitho-inĩ maku. Nĩũũhooreretie, na ũkaarĩria ndungata yaku ndeto njega cia tha, o na gũtuĩka nĩ ndirĩ ta ũmwe wa ndungata ciaku cia airĩtu.”

14 Hĩndĩ ya kũrĩa irio yakinya, Boazu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka haha. Oya mũgate ũtobokie thiki-inĩ ya ndibei.”

Rĩrĩa Ruthu aikarire thĩ na agethi, Boazu akĩmũhe cairi hĩhie. Nake akĩrĩa akĩhũũna, o nginya agĩtigia.

15 Na hĩndĩ ĩrĩa ookĩrĩre akahaare-rĩ, Boazu agĩatha andũ ake akĩmeera atĩrĩ, “O na ahaara kũu itĩia-inĩ, mũtikamũtetie.

16 O na nĩ kaba mũrutage cairi ĩmwe kuuma itĩia-inĩ, mũmĩrekie thĩ nĩ ũndũ wake, mũmũtigĩre nĩguo oke akĩmĩhaaraga, no mũtikamũtetie.”

17 Nĩ ũndũ ũcio Ruthu akĩhaara kũu mũgũnda ũcio nginya o hwaĩ-inĩ. Agĩcooka akĩhũũra cairi ĩrĩa aahaarĩte, ĩgĩkinya mũigana wa eba ĩmwe.†

18 Akĩmĩkuua, agĩcooka itũũra-inĩ, nake nyaciarawe akĩona cairi ĩrĩa yothe aahaarĩte. Ruthu agĩcooka akĩmũrutĩra kĩrĩa aatigĩtie aahũũna, akĩmũnengera.

19 Nyaciarawe akĩmũũria atĩrĩ, “Ũmũthĩ uuma kũhaara kũ? Uma kũruta wĩra kũ? Kũrathimwo nĩ mũndũ ũcio ũkũmenyire, agwĩka maũndũ mega!”

Nake Ruthu akĩhe nyaciarawe ũhoru ũkonĩ mwene mũgũnda ũcio aatindĩte akĩruta wĩra, akiuga atĩrĩ, “Mwene mũgũnda ũcio ngũrutaga wĩra gwake ũmũthĩ-rĩ, etagwo Boazu.”

20 Naomi akĩira mũtumia ũcio wa mũriũ atĩrĩ, “Jehova aromũrathima! We ndatigĩte gwĩka maũndũ ma ũtuigi kũrĩ arĩa me muoyo, o na arĩa makuĩte.” Ningĩ Naomi akĩira Ruthu atĩrĩ, “Mũndũ ũcio nĩ wa mbarĩ iitũ; o na nĩ ũmwe wa arĩa mangĩtũmenyerera.”‡

21 Nake Ruthu ũcio Mũmoabi akiuga atĩrĩ, “O na anjĩrĩre atĩrĩ, ‘Ikara na aruti akwa a wĩra o nginya marĩkie kũgetha cairi yakwa yothe.’”

22 Naomi akĩira Ruthu ũcio mũtumia wa mũriũ atĩrĩ, “Ũndũ ũcio wa gũtwarana na airĩtu ake nĩũgũtuĩka mwega harĩwe, wee mwarĩ wakwa, tondũ mũgũnda-inĩ wa mũndũ ũngĩ wahota kũgerwo ngero.”

23 Nĩ ũndũ ũcio Ruthu agĩkara hakuhĩ na ndungata cia airĩtu cia Boazu akĩhaaraga nginya magetha ma cairi na ma ngano magĩthira. Nake agĩtũũra na nyaciarawe.

3

Ruthu na Boazu Kĩhũhĩro-inĩ kĩa Ngano

† 2:17 nĩ ta kilo 22 ‡ 2:20 Mũmenyereri aakoragwo arĩ mũndũ wa nyũmba ya mũthuri ũcio ũkuĩte (Gũcook 25:5-10).

1 Mũthenya ūmwe-rĩ, Naomi, nyaciarawe wa Ruthu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ wakwa, githĩ ndiagĩrĩrwo ngũcarĩrie mũciĩ waku, kũrĩa wee ũngĩona maũndũ mega?

2 Githĩ Boazu ūcio wee ũkoretwo na ndungata ciake cia airĩtu ti mũndũ wa rũrĩra rwitũ? Ũtukũ ũyũ nĩguo ekũhuha cairi kĩhuhĩro-inĩ.*

3 Wĩthambe na wĩhake maguta mekũnunga wega, ningĩ wĩhumbe nguo ciaku iria njega mũno. Ũcooke ũikũrũke ũkinye kĩhuhĩro-inĩ, no ndũkeyonithie mũndũ ūcio nginya arĩkie kũrĩa na kũnyua.

4 Rĩrĩa arĩkoma, wone harĩa akoma. Ningĩ ũthiĩ ho na ũhumbũrie magũrũ make, ũkome ho. Nake nĩegũkwĩra ũrĩa wagĩrĩrwo nĩ gwĩka.”

5 Ruthu akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Maũndũ macio mothe wanjĩra no mo ngwĩka.”

6 Nĩ ũndũ ūcio agĩkũrũka agĩkinya kĩhuhĩro-inĩ kũ, na agĩka ũrĩa wothe nyaciarawe aamwĩrite eeke.

7 Na rĩrĩa Boazu aarĩkirie kũrĩa na kũnyua, na agĩkorwo arĩ mũkenyu, agĩthiĩ agĩkoma mũthia-inĩ biũ wa hĩba ya cairi. Nake Ruthu agĩthiĩ acemete, akĩmũhumbũria magũrũ, agĩkoma ho.

8 Ũtukũ gatagatĩ, kĩndũ gĩkĩhahũra Boazu, nake egarũra, agĩkora nĩ mũndũ-wa-nja wakomete magũrũ-inĩ make.

9 Akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩwe ũ?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ ndungata yaku Ruthu. Tambũrũkia gĩcurĩ kĩa nguo yaku ũũhumbĩre, nĩ ũndũ wee nĩwe ũngĩtũmenyerera.”†

10 Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova arokũrathima mwarĩ wakwa. Ũtugi ũrĩa wonania nĩũkĩrĩte ũrĩa wonanirie kĩambĩrĩria-inĩ, nĩ ũndũ ndũnenda kũrũmanĩrĩra na aanake, marĩ athiĩni kana marĩ itonga.

11 Na rĩrĩ, mwarĩ wakwa, ndũgetigĩre. Nĩngũgwĩkĩra ũrĩa wothe ũkũũhooya. Andũ othe a itũũra rĩrĩ riitũ nĩmooĩ atĩ wee ũrĩ mũndũ-wa-nja ngatha.

12 O na gũtuĩka ndĩ ūmwe wa arĩa mangĩkũmenyerera-rĩ, nĩ harĩ mũndũ ũngĩ ũngĩkũmenyerera wa hakuhĩ kũngĩra.

13 Rĩu kĩaare haha ũtukũ ũyũ, na rũciĩni gwakĩa angĩkorwo nĩekwenda gũkũmenyerera, nĩ wega; nĩagakũmenyerera. No angĩkorwo ndekwenda, o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, nĩngakũmenyerera. Kĩaare haha nginya rũciĩ rũciĩni.”

14 Nĩ ũndũ ūcio Ruthu agĩkoma hau magũrũ-inĩ make nginya rũciĩni, no akĩroka gũũkĩra rũciĩni tene kũrĩ mairia, nake Boazu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkareke kũmenyeke atĩ nĩ kũrĩ mũndũ-wa-nja ũrokĩte kĩhuhĩro-inĩ.”

15 Ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Rehe nguo iyo wĩgĩrĩire wanĩrĩrie.” Rĩrĩa eekire ũguo, Boazu agĩitĩrĩra ibaba ithathatũ cia cairi, akĩmũigĩrĩra. Nake Ruthu agĩcooka itũũra-inĩ.

16 Na rĩrĩa Ruthu aacookire kũrĩ nyaciarawe-rĩ, Naomi akĩmũũria atĩrĩ, “Mwarĩ wakwa, kũraathire atĩa?”

Nake akĩmwĩra maũndũ marĩa mothe Boazu aamwĩkĩire.

17 Ningĩ agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Ibaba ici ithathatũ cia cairi nĩwe ũũheire, na anjĩra atĩrĩ, “Tiga kũinũkĩra nyaciaraguo moko matheri.’”

18 Nake Naomi akĩmwĩra atĩrĩ, “Eterera o ro ũguo, mwarĩ wakwa, nginya ũmenye ũrĩa ũhoru ūcio ũgũthiĩ, nĩgũkorwo mũndũ ūcio ndangĩhurũka nginya rĩrĩa aniine ũhoru ūcio ũmũthĩ.”

* 3:2 Cairi yahuhagwo hwaĩ-inĩ thuutha wa kũrangwo nĩ ng’ombe, kana kũrangwo nĩ magũrũ na ngaari mũthenya; mwene yo aakomaga kĩhuhĩro-inĩ kũmĩrangĩra. † 3:9 Njĩra ya gũtambũrũkia gĩcurĩ kĩa nguo kũhumbĩre mũirĩtu yarĩ ya kuonania kũmũgitĩra, kana kũhooya kĩhiko.

4

Boazu Kũhikia Ruthu

¹ Na rĩrĩ, Boazu akĩambata agĩthiĩ nginya kĩhingo-inĩ gĩa itũũra, agĩikara thĩ ho. Rĩrĩa mũndũ ũrĩa wa mbarĩ yao, ũrĩa Boazu aarĩtie ũhoru wake ookire-rĩ, Boazu akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrata wakwa, ũka haha ũikare thĩ.” Nĩ ũndũ ũcio agĩthiĩ hau agĩikara thĩ.

² Boazu agĩĩta athuuri ikũmi a itũũra akĩmeera atĩrĩ, “Ta ikarai thĩ haha!” Nao magĩka o ũguo.

³ Ningĩ akĩira mũndũ ũcio wa mbarĩ yao atĩrĩ, “Naomi ũrĩa ũracookire kuuma bũrũri wa Moabi-rĩ, nĩarendia gĩthaka kĩrĩa kĩarĩ kĩa Elimeleku, mũndũ wa mbarĩ ciitũ.

⁴ Ndagĩiciiria ngũhe ũhoru ũcio na ngwĩre ũgũre gĩthaka kũ ũrĩ mbere ya andũ aya maikarĩte haha o na mbere ya athuuri a andũ aitũ. Ũngĩkorwo nĩũgũgĩkũũra, ũgĩkũũre. No angĩkorwo ndũgwĩka ũguo-rĩ, ũnjĩre nĩguo menye. Nĩgũkorwo hatirĩ mũndũ ũngĩ ũrĩ na kĩhooto gĩa gwĩka ũguo tiga wee, na nĩ ngagũcooka.”

Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩngũgĩkũũra.”

⁵ Boazu nake akiuga atĩrĩ, “Mũthenya ũrĩa ũkaagũra gĩthaka kũ kuuma kũrĩ Naomi, na kuuma kũrĩ Ruthu ũrĩa Mũmoabi, nĩũkahikia mũtumia wa ndigwa wa mũndũ ũcio wakuire, nĩgeetha ũtũũrie rĩitwa rĩa ũcio ũkuĩte o hamwe na indo ciake.”

⁶ Na rĩrĩa mũndũ ũcio wa mbarĩ yao aigũire ũguo-rĩ, akiuga atĩrĩ, “Ndikũhota gũgĩkũũra, nĩ ũndũ ndahota gwĩthũkĩria ũgai wakwa nĩ mwene. Gĩgĩkũũre arĩ we. Nĩ ndingĩhota gwĩka ũguo.”

⁷ (Matukũ-inĩ ma tene thĩinĩ wa Isiraeli-rĩ, mũtugo wa gũkũũra kana gũkũũrania indo nĩguo maũndũ mothe marĩkio wega, mũndũ ũmwe wa eene ũhoru aarutaga kĩraatũ gĩaake agakĩnengera mũndũ ũcio ũngĩ. Kũu Isiraeli ĩno nĩyo yarĩ njĩra ya gwĩkĩra ũira atĩ ũndũ ũrĩa mũiguanĩre nĩwarĩkĩrĩra wega biũ.)

⁸ Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio wa mbarĩ yao akĩira Boazu atĩrĩ, “Kĩgũre wee mwene.” Na akĩruta kĩraatũ gĩaake, akĩmũnengera.

⁹ Hĩndĩ ĩyo Boazu akĩira athuuri acio na andũ othe atĩrĩ, “Ũmũthĩ mũrĩ aira akwa atĩ nĩndagũra indo ciothe cia Elimeleku, na cia Kilioni, na cia Mahaloni kuuma kũrĩ Naomi.

¹⁰ Ningĩ nĩndahikia Ruthu ũrĩa Mũmoabi, mũtumia wa ndigwa wa Mahaloni, atuĩke mũtumia wakwa, nĩguo ndũũrie rĩitwa rĩa ũcio ũkuĩte hamwe na indo ciake, nĩguo rĩitwa rĩaake rĩtikaanoore nyũmba-inĩ yao, kana rĩehere maandĩko-inĩ marĩa maigĩtwo ma itũũra. Ũmũthĩ nĩmwatuĩka aira!”

¹¹ Ningĩ athuuri acio, o na andũ arĩa othe maikarĩte hau kĩhingo-inĩ, makiuga atĩrĩ, “Tũrĩ aira. Jehova arotũma mũndũ-wa-nja ũcio ũroka gwaku mũciĩ atuĩke o ta Rakeli na Lea, andũ-a-nja arĩa eerĩ maakire nyũmba ya Isiraeli.* Ũromenyeka kũu Efiratha, na ũgĩe igweta inene kũu Bethlehemu.

¹² Ciana iria Jehova egũkũhe kuuma kũrĩ mũirĩtu ũcio irotũma nyũmba yaku ĩhaane ta ya Perezu,† ũrĩa Tamaru aaciariire Juda.”

Rũruka rwa Daudi

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Boazu akĩhikia Ruthu, agĩtuĩka mũtumia wake. Ningĩ aakoma nake, Jehova agĩtũma Ruthu agĩe nda, na agĩciara kahĩ.

* 4:11 Andũ a Isiraeli moimire harĩ Rakeli na Lea. Daudi na Solomoni maatuĩkire a rũciaro rwa Ruthu. † 4:12 Boazu aarĩ wa rũciaro rwa Perezu (Math 1:3; Luk 3:33).

¹⁴ Nao andũ-a-nja makĩira Naomi atĩrĩ, “Jehova arogoocwo, ũrĩa ũtagũtigĩte ũtarĩ na mũkũmenyereri. Kahĩĩ kau karogĩa ngumo njega Isiraeli guothe!

¹⁵ Kau nĩko gakerũhia mũtũũrĩre waku, na gagũtũũrie ũkũrũ-inĩ waku. Nĩ ũndũ mũtumia wa mũrũguo, ũrĩa ũkwendete na wa bata harĩ we gũkĩra aanake mũgwanja, nĩwe ũgaciarĩte.”

¹⁶ Nake Naomi akĩoya kaana kau, agĩkaigĩrĩra ciero-inĩ ciake, agĩkarera.

¹⁷ Nao andũ-a-nja arĩa maatũũraga kũu makiuga atĩrĩ, “Naomi arĩ na kahĩĩ.” Nao magĩgatua Obedi. Nake nĩwe warĩ ithe wa Jesii, ũrĩa warĩ ithe wa Daudi.

¹⁸ Ici nacio nĩcio njiaro cia Perezuz:

Perezuz nĩwe warĩ ithe wa Hezironi,

¹⁹ nake Hezironi aarĩ ithe wa Ramu,

²⁰ nake Ramu aarĩ ithe wa Aminadabu,
nake Aminadabu aarĩ ithe wa Nahashoni,
nake Nahashoni aarĩ ithe wa Salimoni,

²¹ nake Salimoni aarĩ ithe wa Boazu,

nake Boazu aarĩ ithe wa Obedi.

²² nake Obedi aarĩ ithe wa Jesii,

nake Jesii aarĩ ithe wa Daudi.

IBUKU RĨA MBERE RĨA SAMŪELI

Gūciarwo gwa Samūeli

¹ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na mūdũ ũmwe wa kuuma Ramathaimu, Mūzofimu kuuma bŭrŭri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, nake eetagwo Elikana mŭrũ wa Jerohamu, mŭrũ wa Elihu, mŭrũ wa Tohu, mŭrũ wa Zufu, Mŭefiraimu.

² Aarĩ na atumia eerĩ; ũmwe eetagwo Hana na ũrĩa ũngĩ eetagwo Penina. Penina aarĩ na ciana, no Hana ndaarĩ na ciana.

³ Mwaka o mwaka mūdũ ũcio nĩambataga kuuma itũūra rĩake agathiĩ Shilo kũhooya na kŭrutĩra Jehova Mwene-Hinya-Wothe igongona.* Shilo nĩkuo Hofini na Finehasi, ariũ eerĩ a Eli, maarĩ athĩnjĩri-Ngai a Jehova.

⁴ Rĩrĩa rĩothe mŭthenya wa Elikana wakinyaga wa kŭruta igongona-rĩ, nĩagayagĩra mŭtumia wake Penina nyama, hamwe na aanake ake othe o na airĩtu.

⁵ No nĩaheaga Hana rŭgai maita meerĩ, tondũ nĩamwendete, nowe Jehova nĩamŭhingĩte nda.

⁶ Na tondũ Jehova nĩamŭhingĩte nda-rĩ, mŭiruwe nĩaikaraga akĩmŭthirĩkagia nĩguo amũng'ũrĩkie.

⁷ Naguo ũndũ ũcio ũgĩthiĩ na mbere mwaka o mwaka. Rĩrĩa rĩothe Hana aambataga athiĩ nyũmba ya Jehova-rĩ, mŭiruwe nĩamŭthirĩkagia nginya akarĩra, akaaga kŭrĩa irio.

⁸ Nake Elikana mŭthuurawe akamũũria atĩrĩ, "Hana, ũrarĩra nĩkĩ? ũraaga kŭrĩa nĩkĩ? ũkuĩte ngoro nĩkĩ? Githĩ niĩ ndikĩrĩte ihĩ ikũmi harĩwe?"

⁹ Hĩndĩ ĩmwe maarĩkia kŭrĩa na kũnyua marĩ kũu Shilo-rĩ, Hana agĩũkĩra. Na rĩrĩ, Eli, mŭthĩnjĩri-Ngai, aikarĩire gĩtĩ itoonyero rĩa hekarũ ya Jehova.

¹⁰ Hana akĩrĩra mũno na akĩhooya Jehova, arĩ na ruo rwa ngoro.

¹¹ Nake akĩhĩta mwĩhĩtwa, akiuga atĩrĩ, "Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ũngĩtĩkĩra kŭrora thĩina wa ndungata yaku na ũndirikane, na ndũkariganĩrwo nĩ ndungata yaku, no ũmĩhe mwana wa kahĩ-rĩ, hĩndĩ ĩyo na niĩ nĩngamũheana kŭrĩ Jehova matukũ mothe ma muoyo wake, na gũtirĩ hĩndĩ rwenji rũkaahutia mŭtwe wake o na rĩ."

¹² Na rĩrĩa aathiiaga na mbere kũhooya Jehova, Eli akĩmũbara kanua.

¹³ Hana aahooyaga na ngoro yake, nacio iromo ciake nĩciainainaga, no mŭgambo wake ndwaiguĩkaga. Eli agĩciiria atĩ nĩ kŭrĩio arĩtuo,

¹⁴ akĩmũũria atĩrĩ, "Nĩ nginya rĩ ũgũikara ũrĩ mŭrĩũ? Eheria ndibei ĩyo yaku."

¹⁵ Hana akĩmũcookeria, akiuga atĩrĩ, "Tiguo mwathi wakwa, niĩ ndĩ mūdũ-wa-nja ũthĩnĩkĩte mũno. Ndinyuĩte ndibei kana njoohi; no nĩ ngoro yakwa ndĩraitũrũrĩa Jehova.

¹⁶ Tiga kuona ndungata yaku ta ĩrĩ mūdũ-wa-nja mwaganu; ngoretwo gũkũ ngĩhooya ndĩ na ruo rŭingĩ o na kĩahe."

¹⁷ Eli akĩmũcookeria atĩrĩ, "Thiĩ na thayũ, na Ngai wa Isiraeli aroĩtĩkĩra gũkũhe kĩrĩa ũmũhoote."

* **1:3** Ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro na Hema-ya-Gũtunganwo (3:3; Josh 18:1) ciakoragwo Shilo kilomita 30 gathigathini wa Jerusalemu. Andũ a Isiraeli nĩmagĩrĩrwo nĩgũthiĩ kuo maita matatũ o mwaka (Gũcook 16:16-17; Thaam 23:14-19).

18 Nake akiuga atĩrĩ, “Ndungata yaku ĩroĩtĩkĩrĩka maitho-inĩ maku.” Nake Hana agĩthiĩ na akĩrĩa irio, na ndaacookire gūtuka gĩthiithi.

19 Magĩũkĩra mũthenya ũyũ ũngĩ rūciinĩ tene, makĩhooya marĩ mbere ya Jehova, na magĩcooka magĩthiĩ kwao mũciĩ kũu Rama. Elikana agĩkoma na Hana mũtumia wake, nake Jehova akĩmũririkana.

20 Nĩ ũndũ ũcio ihinda rĩgĩkinya Hana akĩgĩa nda na agĩciara kahĩ. Agĩgatua Samūeli, akiuga atĩrĩ, “Nĩgũkorwo nĩ kũhooya ndakahooire harĩ Jehova.”

Hana Kũheana Samūeli kũrĩ Jehova

21 Rĩrĩa mũndũ ũcio wetagwo Elikana aambatire hamwe na nyũmba yake yothe kũrutĩra Jehova igongona rĩa mwaka o mwaka na akahingie mwĩhĩtwa wake-rĩ,

22 Hana ndaathire. Eerire mũthuriwe atĩrĩ, “Kahĩ gaka gaatiga kuonga-rĩ, nĩngagatwara na ndĩkaneane kũrĩ Jehova,† na gagaatũũraga kũu hĩndĩ ciothe.”

23 Mũthuriwe Elikana akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩka o ũrĩa ũkuona kwagĩrĩire. Ikara gũkũ o nginya rĩrĩa gagaatiga kuonga; we Jehova arotũma kiugo gĩaake kĩhinge.” Nĩ ũndũ ũcio mũndũ-wa-nja ũcio agĩkara mũciĩ na agĩkongithia nginya rĩrĩa aagatigithirie kuonga.

24 Gaatiga kuonga, Hana akĩoya kahĩ kau o karĩ kanini, hamwe na ndegwa ya mĩaka ĩtatũ, na eba ĩmwe‡ ya mũtu, na gĩtete kĩa ndibei agĩgatwara nyũmba ya Jehova kũu Shilo.

25 Maarĩkia gũthĩnja ndegwa-rĩ, magĩtwara kahĩ kau kũrĩ Eli,

26 Nake Hana akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa wee mwathi wakwa ũtũũraga muoyo-rĩ, nĩ nĩ mũndũ-wa-nja ũrĩa warũgamĩte haha hakuhi nawe akĩhooya Jehova.

27 Ndahooire heo kahĩ gaka, nake Jehova nĩetĩkĩrite kũũhe kĩrĩa ndamũhooire.

28 Tondũ ũcio o na nĩ nĩndakaamũrĩra Jehova. Matukũ mothe marĩa gegũtũũra muoyo-rĩ, gegũtũũra kaamũrĩrwo Jehova.” Nake akĩhooya Jehova arĩ o hau.

2

Ihooya rĩa Hana

1 Ningĩ Hana akĩhooya, akiuga atĩrĩ:

“Ngoro yakwa nĩkeneire Jehova;

na rūhĩa rwakwa rūkaambarario thĩinĩ wa Jehova.

Kanua gakwa gakeerahĩra thũ ciakwa,

nĩgũkorwo nĩngenete nĩ ũhonokio waku.

2 “Gũtirĩ mũndũ o na ũ mũtheru ta Jehova;

gũtirĩ ũngĩ tiga wee wiki,

kana gũkagĩa Rwaro rũngĩ rwa Ihiga rūtariĩ ta Ngai witũ.

3 “Mũtigacooke kwaria na mwĩkĩrĩro ũguo

kana mũreke tũnua twanyu twarie na mwĩtĩño,

nĩgũkorwo Jehova nĩwe Ngai ũrĩa ũũĩ maũndũ,

na agacũũrania ciĩko cia andũ.

4 “Mota ma njamba cia ita nĩmoinangĩku,

† 1:22 Ciana ciatigaga kuonga irĩ na mĩaka ĩtatũ kana makĩria. ‡ 1:24 nĩ ta kilo 22

nao arĩa mataarĩ hinya makaheo hinya.

⁵ Arĩa maarĩ ahũũnu meyandĩkithagia nĩguo mone irio,
no arĩa maarĩ ahũtu nĩmathirĩtwo nĩ ng'aragu.
Thaata nĩciarĩte ciana mũgwanja,
no ũrĩa warĩ na aanake aingĩ nĩmũhinyĩrĩrĩku.

⁶ “Jehova nĩwe ũrehaga gĩkuũ, na nĩwe ũtũũragia muoyo;
nĩwe ũharũrũkanagia mbĩrĩra-inĩ, na akambatia mũndũ oime kuo.
⁷ Jehova nĩwe ũtũmaga andũ mathĩne na arĩa angĩ matonge;
nĩwe ũnyiihanagia na agatũũganĩria.
⁸ Ooyaga mũthĩni akamũruta rũkũngũ-inĩ,
na akaruta mũbatari kuuma kĩara-inĩ kĩa mũhu;
amaikaragia hamwe na anene, na agatũma magae gĩtĩ kĩa ũnene.

“Nĩgũkorwo mĩthingi ya thĩ nĩ ya Jehova; igũrũ rĩayo nĩho aigĩrĩire
thĩ.

⁹ Nĩakamenyerera makinya ma andũ ake arĩa atheru,
no arĩa aaganu nĩakamaikia kũu nduma-inĩ.

“Mũndũ ndahootanaga na ũndũ wa hinya wake;
¹⁰ arĩa makararagia Jehova nĩmagathuthwo.
Nĩakamookĩrĩra na marurumĩ arĩ o kũu igũrũ;
Jehova nĩwe ũgatuĩra ituri cia thĩ ciira.

“Nĩakahe mũthamaki wake hinya,
a na ambararie rũhĩa rwa ũrĩa wake mũitĩrĩrie maguta.”

¹¹ Nake Elikana akĩinũka mũciĩ gwake Rama, no kahĩ kau gagĩtungatĩra
Jehova karĩ harĩ Eli ũcio mũthĩnjĩri-Ngai.

Aanake Aaganu a Eli

¹² Na rĩrĩ, arĩũ a Eli maarĩ andũ aaganu; matiatĩite Jehova.

¹³ Na rĩrĩ, warĩ mũtugo wa athĩnjĩri-Ngai harĩ andũ, atĩ rĩrĩa mũndũ o
wothe aruta igongona, na rĩrĩa nyama ikĩrugwo, ndungata ya mũthĩnjĩri-
Ngai yokaga na njibe ya mĩtheece itatũ ĩrĩ guoko-inĩ.

¹⁴ Yaikagia njibe ĩyo nyũngũ-inĩ ya kĩgera, kana thaburia-inĩ, kana
gĩteng'ũ-inĩ, kana nyũngũ-inĩ ya rĩũmba, nake mũthĩnjĩri-Ngai akeyoera
o kĩrĩa gĩothe njibe ĩngĩarutire. ũguo nĩguo meekaga andũ othe a Isiraeli
arĩa mookaga Shilo.

¹⁵ Na o na mbere ya maguta gũcinwo-rĩ, ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai
nĩyokaga na ĩkeera mũndũ ũrĩa ũraruta igongona atĩrĩ, “He mũthĩnjĩri-
Ngai nyama imwe ahĩhie; ndegwĩtĩkĩra nyama nduge kuuma kũrĩ we,
tiga o nyama njĩthĩ.”*

¹⁶ Mũndũ angĩamwĩrĩre atĩrĩ, “Reke maguta mambe macinwo, ũcooke
woe kĩrĩa gĩothe ũkwenda,” ndungata yacookagia atĩrĩ, “Aca, nengera o
ro rĩu; kwaga ũguo, ndĩmĩoe na hinya.”

¹⁷ Wĩhia ũcio wa aanake a Eli warĩ mũnene mũno maito-inĩ ma Jehova,
nĩgũkorwo nĩmanyararaga magongona marĩa andũ maarutagĩra Jehova.

¹⁸ Nowe Samūeli aatungataga mbere ya Jehova arĩ o mwana mũnini,
ehumbĩte ebodi ya gatani.

* **2:15** Kũringana na watho, maguta hamwe na nyama cia maguta ciacinagĩrwo igũrũ wa
kĩgongona (Alaw 3:16; 4:8-10).

19 O mwaka nyina nīamūtumagīra gakanjū, akamūtwarīra rīrīa megūthīi na mūthuriwe kūruta igongona rīa mwaka o mwaka.

20 Eli nīarathimaga Elikana na mūtumia wake, akoiga atīrī, “Jehova arokūhe ciana na mūdū-wa-nja ūyū icooke ithenya rīa mwana ūyū aahooete, na agīcooka kūmūheana harī Jehova.” Nao magacooka makainūka kwao mūciī.

21 Nake Jehova akīguīra Hana tha; akīgīa nda agīciara aanake atatū na airītu eerī. Nake mwana ūcio ti Samūeli agīkūrīra hau mbere ya Jehova.

22 Na rīrī, Eli aarī mūkūrū mūno, na nīaiguaga maūdū mothe marīa ariū ake meekaga Isiraeli guothe, na ūrīa maakomaga na andū-a-nja arīa maatungataga itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo.

23 Nī ūndū ūcio akīmooria atīrī, “Nī kīi gītūmaga mwīke maūdū ta maya? Nīndīraigua kuuma kūrī andū othe ūhoru wa ciiko ici cianyu cia waganu.

24 Aca, ariū akwa; ūhoru ūrīa ndīraigua ūkīhunja gatagatī ka andū a Jehova ti mwega.

25 Mūdū angīhīria mūdū ūrīa ūngī-rī, Ngai no amateithūrane; no mūdū angīhīria Jehova-rī, nū ūngīmūthaihanīrīra?” No rīrī, aanake ake matiigana kūigua magīkaanio nī ithe wao, nīgūkorwo Jehova nīatuīte nīekūmooraga.

26 Nake mwana ūcio ti Samūeli agīkūra, akīnenehaga, akīendagwo nī Jehova o na andū.

Ūrathi wa Gūūkīrīra Nyūmba ya Eli

27 Na rīrī, mūdū wa Ngai nīokire kūrī Eli, akīmwīra atīrī, “Jehova ekuuga ūū: ‘Githī nī ndieguūrīrie nyūmba ya thoguo rīrīa maarī Misiri watho-inī wa Firaūni?’

28 Ndathuurire thoguo kuuma mīhīrīga-inī yothe ya Isiraeli atuīke mūthīnjīri-Ngai wakwa, aambatage kīgongona-inī gīakwa, na acinage ūbumba, na ehumbage ebodi arī mbere yakwa. Ningī nīndaheire nyūmba ya thoguo indo iria ciothe irutagwo nī andū a Isiraeli cia maruta ma gūcinwo na mwaki.

29 Nī kīi gītūmīte mūnyarare igongona rīakwa na iruta, iria ndaathanire irutagwo irī cia gīkaro gīakwa? Nī kīi gītūmīte ūtīie ariū aku kūngīra, mwīnoraגיע na icunjī iria njega cia iruta o rīothe rīrīa ndutagīrwo nī andū akwa a Isiraeli?’

30 “Tondū wa ūguo-rī, Jehova, Ngai wa Isiraeli, oigīte atīrī, ‘Nīnderanīire atī nyūmba yaku na nyūmba ya thoguo nīgūtūūra indungatagīra nginya tene.’ No rīu Jehova oigīte atīrī, ‘Ūndū ūcio ūrondaihīrīria! Arīa mandīite nīndīrīmatīīaga, no arīa maamenete nīmarīmenagwo.

31 Hīndī nīiroka rīrīa ngaaniina hinya waku na niine hinya wa andū a nyūmba ya thoguo, nīgeetha gūtikanakorwo na mūdū mūkūrū thīnī wa nyūmba yaku,

32 nawe nīūkona mīnyamaro gīkaro-inī gīakwa. O na gūtūika ūndū mwega nīūgeekwo Isiraeli, thīnī wa nyūmba yaku gūtīrī hīndī gūgaakorwo mūdū mūkūrū.

33 O mūdū waku ūrīa itakeheria kīgongona-inī gīakwa-rī, agaatigio no geetha agūtue mūtumumu na maithori, na aigūithagie ngoro yaku kīeha, nacio njaro ciaku ciothe irīkuuaga o rīrīa ciatūika andū agima.

34 “ ‘Naguo ūndū ūrīa ūkūhaana kūrī ariū aku eerī, Hofini na Finehasi, ūgaatuīka kīmenyithia kūrī wee na ariū aku, o eerī magaakua mūthenya ūmwe.

³⁵ Na niĩ nĩngethuurĩra mũthĩnjĩri-Ngai mwĩhokeku, ũrĩa ũgeekaga kũringana na ũndũ ũrĩa ũrĩ ngoro-inĩ na meciiria-inĩ makwa. Nĩngahaanda nyũmba yake itũũre irũmĩte, nake nĩagatungataga mbere ya ũrĩa wakwa mũitĩrĩrie maguta hĩndĩ ciothe.

³⁶ Ningĩ mũndũ wothe ũrĩa ũgaatigara wa nyũmba yaku, nĩagooka amũinamĩrĩre nĩ ũndũ wa gĩcunjĩ kĩa betha na kenyũ komũ ka mũgate, amũthaithe amwĩre atĩrĩ, “Ta he wĩra ũmwe wa ũthĩnjĩri-Ngai nĩguo nyonage gĩa kũrĩa.” ’ ’ ’

3

Jehova gwĩta Samūeli

¹ Nake mwana ũcio ti Samūeli aatungataga mbere ya Jehova arĩ harĩ Eli. Matukũ-inĩ macio kiugo kĩa Jehova gĩtiaiguagwo kaingĩ, na gũtionekaga cioneki kaingĩ.

² Ũtukũ ũmwe Eli, ũrĩa maitho make maambĩrĩrie kwaga hinya akaaga kuona wega, aakomete o harĩa aamenyerete.

³ Tawa wa Ngai ndwahorete,* nake Samūeli aakomete kũu thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, harĩa ithandũkũ rĩa Ngai rĩarĩ.

⁴ Hĩndĩ ĩyo Jehova agĩta Samūeli.

Samūeli agĩcookia atĩrĩ, “Niĩ ũyũ haha.”

⁵ Nake agĩteng’era kũrĩ Eli, akiuga atĩrĩ, “Nĩ wanjĩta; niĩ ũyũ haha.”

No Eli akiuga atĩrĩ, “Niĩ ndiĩtanĩte; cooka ũgakome.” Nĩ ũndũ ũcio Samūeli agĩthĩ agĩkoma.

⁶ Jehova agĩitana rĩngĩ, “Samūeli!” Nake Samūeli agĩũkĩra, agĩthĩ kũrĩ Eli, akiuga atĩrĩ, “Nĩ wanjĩta; niĩ ũyũ haha.”

Eli akiuga atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, niĩ ndiĩtanĩte; cooka ũgakome.”

⁷ Hĩndĩ ĩyo Samūeli ndaakoretwo amenyete Jehova, kana akaguũrĩrio kiugo kĩa Jehova.

⁸ Jehova nĩetire Samūeli riita rĩa gatatũ, nake Samūeli agĩũkĩra agĩthĩ kũrĩ Eli, akiuga atĩrĩ, “Nĩ wanjĩta; niĩ ũyũ haha.”

Nake Eli akĩmenya atĩ nĩ Jehova wetaga mwana ũcio.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Eli akĩra Samūeli atĩrĩ, “Thĩ ũgakome, na wona aagwĩta uuge atĩrĩ, ‘Jehova, aria, nĩ ũndũ ndungata yaku nĩthikĩrĩrie.’ ” Nĩ ũndũ ũcio Samūeli agĩthĩ, na agĩkoma harĩa aakomaga.

¹⁰ Nake Jehova agĩũka akĩrũgama hau, agĩitana o ta mahinda macio mangĩ atĩrĩ, “Samūeli! Samūeli!”

Nake Samūeli akiuga atĩrĩ, “Aria, nĩ ũndũ ndungata yaku nĩthikĩrĩrie.”

¹¹ Nake Jehova akĩra Samūeli atĩrĩ, “Rora, niĩ ndĩ hakuhĩ gwĩka ũndũ thĩinĩ wa Isiraeli ũrĩa ũgaatũma matũ ma mũndũ o wothe ũrĩa ũkaũigua mararake.

¹² Hĩndĩ ĩyo maũndũ marĩa mothe ndoigire ma gũũkĩrĩra Eli na nyũmba yake nĩngamahingia kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia.

¹³ Nĩgũkorwo nĩndamwĩrĩre nĩngatuĩra nyũmba yake ciira nginya tene nĩ ũndũ wa mehia marĩa we oĩ ũhoro wamo; ariũ ake nĩmetuire andũ a kũmeneka, nake akĩremwo nĩ kũmakaania.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio nĩndehĩtĩre igũrũ rĩa nyũmba ya Eli ngiuga atĩrĩ, ‘Waganu wa nyũmba ya Eli ndũrĩ hĩndĩ ũkaahoroherio na igongona kana iruta.’ ”

* **3:3** Tawa wa thahabu ũrĩa waigagwo Handũ-harĩa-Hatheru waakanaga ũtukũ wothe (Thaam 27:20-21; 30:7-8). Samūeli eetirwo mathaa ma rũciinĩ gũtakũte.

¹⁵ Samūeli agĩkoma o nginya rũciini, na okĩra akĩhingũra mĩrango ya nyũmba ya Jehova. Nĩetigagĩra kwĩra Eli ũhoro wa kĩoneki kũu,

¹⁶ no Eli akĩmwĩta, akiuga atĩrĩ, “Samūeli, mũrũ wakwa.”

Nake Samūeli agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha.”

¹⁷ Eli akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũcio Jehova arakwĩrĩre? Ndũkae kũũhitha ũndũ ũcio. Ngai arogwĩka ũndũ mũũru makĩria, ũngũhitha ũndũ o na ũmwe ũrĩa arakwĩrĩre.”

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio Samūeli akĩmwĩra maũndũ mothe, na ndaamũhithire ũndũ o na ũmwe. Eli agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ūcio nĩ Jehova; nĩeke ũndũ ũrĩa ekuona wagĩrĩre maitho-inĩ make.”

¹⁹ Jehova nĩakoragwo hamwe na Samūeli o ũrĩa aakũraga, na ndaarekire kiugo o na kĩmwe gĩake kũũrĩre thĩ.

²⁰ Nakuo Isiraeli guothe kuuma Dani nginya Birishiba magĩkũũrana atĩ Samūeli aarĩ mũthuure atuĩke mũnabii wa Jehova.

²¹ Nake Jehova agĩthĩ na mbere kuonekana kũu Shilo, na kũu nĩkuo eguũrĩrie kũrĩ Samūeli na ũndũ wa kiugo gĩake.

4

Nakĩo kiugo gĩa Samūeli gĩgĩkinya Isiraeli guothe.

Afilisti Gũtaha Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro

¹ 20 Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli nĩmoimagarire makarũe na Afilisti. Andũ a Isiraeli makĩamba hema ciao kũu Ebeni-Ezeri, nao Afilisti makĩamba ciao kũu Afeku.

² Afilisti magĩtũma ita rĩao rĩgacemanie na Isiraeli, na o ũrĩa mbaara yathiiaga na mbere-rĩ, noguo Isiraeli maahootagwo nĩ Afilisti, arĩa mooragire andũ ta 4,000 kũu maarũagĩra.

³ Rĩrĩa mbũtũ ciacookire kambĩ-inĩ-rĩ, athuuri a Isiraeli makĩũria atĩrĩ, “Jehova atũma tũhootwo nĩ Afilisti ũmũthĩ nĩkĩ? Nĩ tũgũrei ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kuuma Shilo, nĩgeetha tũthĩ narĩo rĩtũhonokie kuuma moko-inĩ ma thũ ciitũ.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio magĩtũma andũ kũu Shilo, nao makĩrehe ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ũrĩa ũikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene gatagatĩ ka makerubi. Nao ariũ eerĩ a Eli, Hofini na Finehasi, maarĩ hamwe na ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Ngai.

⁵ Rĩrĩa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩakinyire kambĩ-inĩ-rĩ, andũ a Isiraeli othe makiugĩrĩria na mũgambo mũnene o nginya thĩ ikĩinaina.

⁶ Na rĩrĩa Afilisti maaiguire mbugĩrĩrio ĩyo makĩũrania atĩrĩ, “Mbugĩrĩrio ĩyo ĩrĩ kambĩ-inĩ ya Ahibirania nĩ ya kũĩ?”

Hĩndĩ ĩrĩa maamenyire atĩ nĩ ithandũkũ rĩa Jehova rĩakinyĩte kambĩ-inĩ-rĩ,

⁷ Afilisti magĩtigĩra makiuga atĩrĩ, “Ngai nĩyũkĩte kambĩ-inĩ, ithuĩ tũrĩ thĩina-inĩ! Gũtirĩ kuoneka ũndũ ta ũyũ mbere ĩno.

⁸ Wũi-ĩiya-witũ-ĩ! Nũũ ũgũtũhonokia moko-inĩ ma ngai ici irĩ hinya ũũ? Ici nĩcio ngai iria ciahũũrĩre andũ a Misiri na mĩthiro ya mĩthemba yothe werũ-inĩ.

⁹ Mwĩyũmĩrĩriei, Afilisti aya! Tuĩkai arũme ki, kana mũtuo ngombo cia Ahibirania, ta ũrĩa matũire marĩ ngombo cianyu. Tuĩkai arũme ki, na mũrũe!”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Afilisti makĩrũa nao, na andũ a Isiraeli makĩhootwo, nake o mũndũ akĩũrĩra hema-inĩ yake. Nayo njũragano yarĩ nene mũno; thigari cia Isiraeli ngiri mĩrongo ĩtatũ iria ciathiiaga na magũrũ ikũũragwo.

11 Narĩo ithandũkũ rĩa Ngai rĩgĩtahwo, nao ariũ eerĩ a Eli, Hofini na Finehasi, magĩkua.

Gĩkuũ kĩa Eli

12 Mũthenya o ro ũcio Mũbenjamini ũmwe akĩhanyũka oimĩte mbaara-inĩ, agĩthĩ nginya Shilo, nguo ciake irĩ ndembũkangu na aarĩ na tĩiri mĩtwe.

13 Na rĩrĩa aakinyire-rĩ, agĩkora Eli aikarĩire gĩtĩ gĩake mũkĩra-inĩ wa njĩra, acũthĩiririe, tondũ ngoro yake yarĩ na guoya nĩ ũndũ wa ithandũkũ rĩa Ngai. Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ ũcio aatoonyire itũũra-inĩ, na akĩheana ũhoro ũrĩa gwekĩkĩte-rĩ, itũũra rĩothe rĩgĩkayũrũrũka.

14 Rĩrĩa Eli aiguire mũkayũrũrũko ũcio akĩũria atĩrĩ, “Gĩtũmi kĩa inegene rĩu nĩ kĩĩ?”

Nake mũndũ ũcio agĩthĩ narua harĩ Eli,

15 ũrĩa warĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo kenda na ĩnana, ũrĩa maitho make moorĩte, akaagaga kuona.

16 Akĩũria Eli atĩrĩ, “No hĩndĩ ndooka nyumĩte mbaara-inĩ; ndoora kuuma kuo o ũmũthĩ.”

Eli akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa gwĩkĩkire mũrũ wakwa?”

17 Mũndũ ũcio warehire ũhoro agĩcookia atĩrĩ, “Andũ a Isiraeli nĩmoorĩire Afilisti, nayo mbũtũ ya ita nĩyũragĩtwo mũno. O na ariũ aku eerĩ, Hofini na Finehasi, nĩ akuũ, narĩo ithandũkũ rĩa Ngai nĩtahe.”

18 Rĩrĩa aagwetire ithandũkũ rĩa Ngai, Eli akĩgũa na ngara oimĩte gĩtĩ-inĩ gĩake hau mwena-inĩ wa kĩhingo. Ngingo yake ĩkiunĩka, agĩkua, nĩ ũndũ aarĩ mũndũ mũkũrũ na akaritũha. Aatongoretie Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩna.

19 Mũtumia wa mũriũ wake Finehasi aarĩ na nda na aatigĩtie hanini aciare. Na rĩrĩa aaguire ũhoro ũcio wa atĩ ithandũkũ rĩa Ngai nĩrĩtahĩtwo, na atĩ iciciarawe hamwe na mũthuuriwe nĩmakuĩte-rĩ, akĩnyitwo nĩ ruo rwa kũrũmwo na agĩciara, no agĩtoorio nĩ ruo rwa gũciara.

20 Na rĩrĩa aakuaga, atumia arĩa maamũteithagĩrĩria makĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gũkua ngoro; nĩwaciara kahĩ.” No ndaacookirie ũndũ o na kana kũrũmbũiya ũhoro o na ũrĩkũ.

21 Nake agĩtua kahĩ kau Ikabodu, akiuga atĩrĩ, “Riiri nĩweherete Isiraeli,” nĩ ũndũ wa ithandũkũ rĩa Ngai gũtahwo, na gũkua gwa iciciarawe na mũthuuriwe.

22 Akiuga atĩrĩ, “Riiri nĩweherete ũkoima Isiraeli, nĩ ũndũ ithandũkũ rĩa Ngai nĩrĩtahĩtwo.”

5

Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro rĩrĩ Ashidodi na Ekironi

1 Na rĩrĩ, Afilisti maarĩkia gũtaha ithandũkũ rĩa Ngai, makĩrĩruta kũu Ebeni-Ezeri, makĩrĩtwara Ashidodi.

2 Magĩcooka magĩtwara ithandũkũ rĩu thĩinĩ wa hekarũ ya ngai yao ĩrĩa yetagwo Dagoni, na makĩrĩiga rĩriganĩtie na Dagoni.

3 Rĩrĩa andũ a Ashidodi mookĩrĩre rũciinĩ tene mũthenya ũyũ ũngĩ-rĩ, magĩkora Dagoni ĩgũite ĩgakoma na nda hau mbere ya ithandũkũ rĩa Jehova! Makĩoya Dagoni makĩmĩcookia handũ hayo.

4 No mookĩra rũciinĩ rũrũ rũngĩ-rĩ, magĩkora Dagoni ĩgũite ĩgakoma na nda hau mbere ya ithandũkũ rĩa Jehova! Mũtwe na moko mayo meerĩ nĩcioinĩkĩte, ikagũa hau hingĩro-inĩ ya mũrango wa nyũmba; no mwĩrĩ wayo watigarĩte.

⁵ Nĩkĩo nginya ũmũthĩ gũtirĩ athĩnjĩri-ngai a Dagoni kana andũ angĩ matoonyaga hekarũ ya Dagoni kũu Ashidodi magereire hingĩro-inĩ ĩyo ya mũrango.

⁶ Nakuo guoko kwa Jehova gũkĩũmĩra andũ a Ashidodi na kũndũ kũrĩa kwariganĩtie nakuo; akĩmarehere mwanangĩko na akĩmahũura na mĩrimũ ya mahũha.

⁷ Na rĩrĩa andũ a Ashidodi moonire ũrĩa gwekĩka, makiuga atĩrĩ, “Ithandũkũ rĩa ngai ya Isiraeli rĩtigũikara na ithuĩ gũkũ gwitũ, nĩgũkorwo guoko gwake nĩgũtũũmĩre mũno hamwe na ngai iitũ Dagoni.”

⁸ Nĩ ũndũ wa ũguo magĩcookanĩrĩria aathani othe a Afilisti, makĩmooria atĩrĩ, “Tũgwĩka atĩa na ithandũkũ rĩrĩ rĩa ngai ya Isiraeli?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Rekei ithandũkũ rĩrĩ rĩa ngai ya Isiraeli rĩthaamĩrio Gathu.” Nĩ ũndũ ũcio magĩthaamia ithandũkũ rĩu rĩa Ngai wa Isiraeli.

⁹ No rĩrĩ, maarĩkia kũrĩthaamĩria kuo, guoko kwa Jehova gũgũkĩrĩra itũura rĩu inene, gũkĩgĩa kĩmako kĩnene. Akĩhũura andũ a itũura rĩu inene, arĩa ethĩ na arĩa akũrũ, akĩmarehere mĩrimũ ya mahũha.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio magĩtwara ithandũkũ rĩu rĩa Ngai Ekironi.

Na rĩrĩa ithandũkũ rĩu rĩatoonyaga Ekironi-rĩ, andũ a Ekironi makĩanĩrĩra na mũgambo makiuga atĩrĩ, “Nĩmaarehe ithandũkũ rĩa ngai ya Isiraeli gũkũ gwitũ nĩguo matũurage ithuĩ hamwe na andũ aitũ.”

¹¹ Nĩ ũndũ wa ũguo magĩcookanĩrĩria aathani othe a Afilisti makĩmeera atĩrĩ, “Cookiai ithandũkũ rĩrĩ rĩa ngai ya Isiraeli rĩehere gũkũ; nĩrĩcookio kũrĩa riumĩte kana rĩtũurage hamwe na andũ aitũ.” Nĩgũkorwo gĩkuũ nĩkĩaiyũrĩtie itũura rĩu inene kĩmako; guoko kwa Ngai nĩ kwarĩũmĩre mũno.

¹² Nao arĩa mataakuire makĩhũurwo na mĩrimũ ya mahũha, nakĩo kĩrĩro gĩa itũura rĩu inene gĩgĩkinya o igũrũ kwa Ngai.

6

Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro Gũcookio Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, ithandũkũ rĩa Jehova rĩarĩkia gũikara bũrũri wa Afilisti mĩeri mũgwanja-rĩ,

² Afilisti magĩita athĩnjĩri-ngai na aragũri, makĩmooria atĩrĩ, “Tũgwĩka atĩa na ithandũkũ rĩrĩ rĩa Jehova? Twĩrei ũrĩa tũngĩrĩcookia kũrĩa rĩoimĩte.”

³ Nao magĩcookia atĩrĩ, “Mũngĩkorwo nĩ mũgũcookia ithandũkũ rĩa ngai ya Isiraeli, mũtikarĩcookie rĩrĩ itheri, no nginya mũrĩtũme na kĩndũ gĩa kũrutwo iruta rĩa mahĩtia. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkaahona, na mũmenye kĩrĩa gĩtũmĩte guoko gwake kwage kweherio igũrũ rĩanyu.”

⁴ Afilisti makĩũria atĩrĩ, “Nĩ iruta rĩrĩkũ rĩa mahĩtia tũngĩmĩrutĩra?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Tũmĩhiano tũtano twa thahabu tũhaana mahũha, na tũtano twa thahabu tũhaana tũbĩa* o ta ũrĩa aathani a Afilisti maigana, nĩ ũndũ inyuĩ na aathani anyu mũhũũrĩtwo na mũthiro mũthemba o ũmwe.

⁵ Thondekai tũmĩhiano twa mahũha na twa tũbĩa iria irathũkia bũrũri, na mũtũie ngai ya Isiraeli. No gũkorwo nĩakeheria guoko gwake kuume igũrũ rĩanyu, o na igũrũ rĩa ngai cianyu, o na bũrũri wanyu.

⁶ Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte mũmie ngoro cianyu ta ũrĩa andũ a Misiri na Firaũni meekire? Rĩrĩa aamahinyĩrĩrie-rĩ, githĩ matiarekereirie andũ a Isiraeli nĩguo mathĩ?

* 6:4 Afilisti maahũthagĩra indo ici kũhooreria ngai ciao.

7 “Na rīrī, haarīriai ngaari njerū, na ng’ombe igīrī njairī itarī ciohwo icooki. Muoherere ng’ombe icio ngaari-inī iyo, no mweherie njaū ciacio mūcihingīre kiugū.

8 Oyai ithandūkū rīa Jehova mūrīgīrīre igūrū rīa ngaari, na mūige gathandūkū mwena-inī warīo na mūgekīre indo icio cia thahabu icio mūramīcookeria irī cia iruta rīa mahītia. Rekei rīthīi,

9 no mūikare mūrīrorete. Rīngīambata rīkinye būrūri warīo, rīerekeire Bethi-Shemeshu-rī, nīgūgatuīka atī nī Jehova ūtūrehereire mūtino ūyū mūnene ūū. No kūngīkorwo ti ūguo, nītūkamenya atī ti guoko gwake gwatūhūūrire, no nī ūndū watūkorire o ūguo.”

10 Nī ūndū ūcio magīīka ūguo. Makīoya ng’ombe icio igīrī magīcioherera ngaari-inī, na makīhingīra njaū ciacio kiugū.

11 Makīgīrīra ithandūkū rīa Jehova igūrū rīa ngaari, na hamwe narīo makīgīrīra gathandūkū karīa kaarī na tūbīa tūu twa thahabu na tūmīhiano tūu twahaanaga mahūha.

12 Ningī ng’ombe icio ikīambata irūngīrīrie irorete Bethi-Shemeshu, igīthīi na njīra yothe ikīanagia; itiakerūrire na mwena wa ūrīo kana wa ūmotho. Nao aathani a Afilisti magīcirūmīrīra o nginya mūhaka-inī wa Bethi-Shemeshu.

13 Hīndī iyo andū a Bethi-Shemeshu nī kūgetha maagethaga ngano yao kīanda-inī, na rīrīa maatiirire maitho makīona ithandūkū rīa Ngai, magīkena nīkūrīona.

14 Nayo ngaari īgīkinya mūgūnda-inī wa Joshua wa kūu Bethi-Shemeshu, nayo īkīrūgama hakuhī na ihiga inene. Andū acio magīatūranga mītī ya ngaari iyo, na makīrutīra Jehova ng’ombe icio igongona rīa njino.

15 Nao Alawii makīruta ithandūkū rīa Jehova hamwe na gathandūkū ka mīhiano iyo ya thahabu, makīmīgīrīra igūrū rīa ihiga rīu inene. Mūthenya ūcio andū a Bethi-Shemeshu† makīruta ng’ombe icio irī igongona rīa njino harī Jehova.

16 Aathani acio atano a Afilisti makīionera maūndū macio mothe, na magīcooka Ekironi mūthenya o ro ūcio.

17 Īno nīyo mīhiano ya mahūha ma thahabu īrīa Afilisti maatūmire īrī igongona rīa mahītia rīa kūrūtīrwo Jehova: Mūhiano o ūmwe warutagwo nī ūndū wa o itūūra: Ashidodi, na Gaza, na Ashikeloni, na Gathu, na Ekironi.

18 Naguo mūigana wa mbīa cia thahabu waiganaga o ta matūūra ma Afilisti ma aathani acio atano, matūūra macio maairigīrwo na thingo cia hinya hamwe na tūtūūra twa būrūri wao. Narīo ihiga rīu inene harīa maigīrīre ithandūkū rīa Jehova, nī mūira nginya ūmūthī rīrī kūu mūgūnda-inī ūcio wa Joshua wa kūu Bethi-Shemeshu.

19 No Ngai akīūruga andū amwe a kūu Bethi-Shemeshu, akīūruga andū mīrongo mūgwanja nī ūndū nīmarorire ithandūkū rīa Jehova thīinī. Andū makīrīra nī ūndū wa ihūūra rīu inene Jehova aamahūūrīte narīo,

20 nao andū a Bethi-Shemeshu makīūria atīrī, “Nūū ūngīkīrūgama mbere ya Jehova, Ngai ūyū mūtheru? Ithandūkū rīkwambatio kūrī ū rīoima haha?”

21 Ningī magītūmana kūrī andū a Kiriathu-Jearimu, makīmeera atīrī, “Afilisti nīmacookia ithandūkū rīa Jehova. Ikūrūkai mūrīgūire mūrīambatie kwanyu.”

† 6:15 Itūūra rīa Bethi-Shemeshu rīarī rīa Alawii (Josh 21:16). Alawii no-o meetīkīrītio gūkuua ithandūkū rīa kīrīkanīro (Gūcook 10:8).

7

¹ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Kiriathu-Jearimu magĩthiĩ, makĩgĩira ithandũkũ rĩa Jehova, makĩriambatia. Makĩritwara mũciĩ wa Abinadabu kĩriamagĩgũrũ, na makĩamũra mũriũ Eleazaru aikaragie ithandũkũ rĩa Jehova.*

Samūeli Kũhoota Afilisti kũu Mizipa

² Ithandũkũ rĩa kĩrikanĩro nĩriakarire Kiriathu-Jearimu ihinda iraaya, ihinda rĩa mĩaka mĩrongo iĩri iĩri yothe, nao andũ othe a Isiraeli magĩcakaya na makĩrongooria Jehova.

³ Nake Samūeli akĩira nyũmba yothe ya Isiraeli atĩrĩ, “Mũngĩkorwo nĩmũgũcookerera Jehova na ngoro cianyu ciothe-rĩ, tiganai na ngai ng’eni na Maashitarothu, na mwĩneane kũrĩ Jehova, na mũmũtungatĩre o we wiki, nake nĩakamũkũũra amũrute guoko-inĩ kwa Afilisti.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩtigana na Mabaali na Maashitarothu, magĩtungatĩra Jehova o we wiki.

⁵ Ningĩ Samūeli akiuga atĩrĩ, “Cookanĩrĩriai Isiraeli othe kũu Mizipa, na nĩ nĩngamũthaihanĩrĩra harĩ Jehova.”

⁶ Na rĩria maagomanĩte kũu Mizipa, magĩtaha maaĩ makĩmaita mbere ya Jehova. Mũthenya ũcio makũhingana kũria irio, na makiumbũra mehia mao makiugĩra kũu atĩrĩ, “Nĩ twĩhĩrie Jehova.” Nake Samūeli nĩwe warĩ mũtongoria wa Isiraeli kũu Mizipa.

⁷ Rĩria Afilisti maaiguire atĩ Isiraeli maagomanĩte kũu Mizipa, aathani a Afilisti makĩambata magĩthiĩ makamatharĩkĩre. Na rĩria andũ a Isiraeli maaiguire ũhoru ũcio, makĩnyitwo nĩ guoya nĩ ũndũ wa Afilisti.

⁸ Makĩira Samūeli atĩrĩ, “Ndũgaatige gũkaĩra Jehova Ngai witũ nĩ ũndũ witũ, nĩgeetha atũhonokie kuuma guoko-inĩ kwa Afilisti.”

⁹ Nake Samūeli akĩoya kagondũ koongaga na agĩkarutĩra Jehova igongona rĩa njino karĩ kagima o ro ũguo. Agĩkaĩra Jehova nĩ ũndũ wa Isiraeli, nake Jehova akĩmũcookeria ũhoru.

¹⁰ Na hĩndĩ iĩria Samūeli aarutaga igongona rĩa njino-rĩ, Afilisti magĩkuhĩrĩria nĩguo marũe na Isiraeli. No mũthenya ũcio Jehova akĩruruma na marurumĩ manene mũno ma gũũkĩrĩra Afilisti, na agĩtũma mamake mũno o nginya magĩtoorio mũno mbere ya andũ a Isiraeli.

¹¹ Nao andũ a Isiraeli makiuma kũu Mizipa naihenya, magĩteng’eria Afilisti makĩmooragaga kũu njĩra-inĩ, makĩmakinyia mũhuro wa Bethi-Kari.

¹² Ningĩ Samūeli akĩoya ihiga na akĩrihaanda gatagatĩ ka Mizipa na Shenĩ. Akĩrĩta Ebeni-Ezeri, akiuga atĩrĩ, “Nginyagia hau nĩ Jehova ũtũteithĩte.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Afilisti magĩtoorio mũno na matiacookire gũtharĩkĩra bũrũri wa andũ a Isiraeli rĩngĩ.

Ihinda rĩothe rĩria Samūeli aatũũrĩre muoyo, guoko kwa Jehova gwatũũrĩre gũũkĩrĩre Afilisti.

¹⁴ Namo matũũra marĩa Afilisti maatahĩte kũrĩ Isiraeli kuuma Ekironi nginya Gathu magĩcookerera Isiraeli, nao andũ a Isiraeli magĩkũũra bũrũri ũria wariganĩtie na matũũra macio naguo kuuma kũrĩ watho wa Afilisti. Na gũkĩgĩa thayũ gatagatĩ ka Isiraeli na Aamori.

¹⁵ Samūeli agĩthiĩ na mbere gũtiirĩrĩra Isiraeli matukũ mothe ma muoyo wake.†

* **7:1** Ithandũkũ rĩa kĩrikanĩro riakarire Bethi-Shemeshu nginya rĩria Daudi aarĩtwarire Jerusalemu (2Sam 6:2-3). † **7:15** Samūeli aarĩ mũnabii (3:20) na mũtiirĩrĩri bũrũri wa Isiraeli.

¹⁶ Mwaka o mwaka n̄athiūrūrūkaga kuuma Betheli nginya Giligali na Mizipa,‡ agatuithanagia andū a Isiraeli ciira k̄ndū guothe.

¹⁷ No n̄acookaga Rama h̄ndī ciothe, k̄r̄ia m̄ucī wake warī, o na k̄u agatuithanagia ciira k̄r̄i andū a Isiraeli arī k̄u. Nake aḡiak̄ira Jehova k̄igongona k̄u.

8

Isiraeli Gw̄tia M̄thamaki

¹ R̄ir̄ia Samūeli aak̄urire, n̄athuurire ariū ake matūike at̄ir̄ir̄i b̄r̄uri wa Isiraeli.

² M̄uriū wake wa irigithathi eetagwo Joeli, nake wa keerī eetagwo Abija, nao maatungataga k̄u Birishiba.

³ No r̄ir̄i, ariū ake matiathiire na m̄thīire ta yake. N̄imagarūr̄ukire mak̄ir̄ir̄ia ūtonga ūtarī wa ma, na makaam̄ukaḡira mahaki, na makoogomagia k̄ihooto.

⁴ N̄i ūndū ūcio athuuri othe a Isiraeli mak̄īungana, maḡithī k̄r̄i Samūeli o k̄u Rama.

⁵ Mak̄imw̄ira at̄ir̄i, “Wee ūr̄i m̄k̄ūr̄u, nao ariū aku matirath̄i na m̄thīire ta yaku; r̄iu thuura m̄thamaki at̄utongoragie o ta nd̄ur̄ir̄i iria inḡi ciothe.”

⁶ No r̄ir̄ia maamw̄irire at̄ir̄i, “T̄uhe m̄thamaki at̄utongoragie.” Ūndū ūcio ndwakenir̄ie Samūeli; n̄i ūndū ūcio ak̄ihooya Jehova.

⁷ Nake Jehova ak̄imw̄ira at̄ir̄i, “Thik̄ir̄iria ūr̄ia wothe andū aya marakw̄ira; tiwe mararega, no n̄i n̄i mararega ndūike m̄thamaki wao.

⁸ O ta ūr̄ia mat̄uire mekaga ūguo kuuma m̄thenya ūr̄ia ndamambatir̄ie nḡimaruta b̄r̄uri wa Misiri nginya ūm̄th̄i, makandigan̄iria magatungat̄ira ngai inḡi, ūguo noguo maragw̄ika.

⁹ Na r̄ir̄i, k̄imathik̄ir̄ir̄ie; no ūmataare, ūt̄ir̄ithie na ūreke mamenye ūr̄ia m̄thamaki ūcio ūkaamathamakaḡira ageekaga.”

¹⁰ Nake Samūeli ak̄ira andū acio maamw̄itagia m̄thamaki ūhoru wothe wa Jehova.

¹¹ Ak̄imeera at̄ir̄i, “Ūū n̄guo m̄thamaki ūr̄ia ūkaam̄thamakaḡira ageekaga: N̄iakoya ariū anyu amatue a ḡitungataga na ngaari ciake cia ita, na mbarathi, na mahanyūkage mbere ya ngaari ciake cia ita.

¹² Amwe ao n̄akamatua aathani a thigari ngiri, na aathani a thigari m̄rongo itano, na ar̄ia anḡi mar̄image m̄ḡunda yake na makam̄gethera, o na anḡi mathondekage indo cia mbaara na cia ngaari ciake cia ita.

¹³ N̄iakoya air̄itu anyu amatue athondeki a indo iria inungaga wega, na arugi na athondeki a m̄igate.

¹⁴ N̄iakoyaga m̄ḡunda yanyu, na m̄ḡunda ya m̄thabibū, na ya m̄tamaiyū ir̄ia m̄ega m̄no am̄ihe ndungata ciake.

¹⁵ N̄iakoyaga ḡicunj̄i ḡia ik̄umi k̄ia ngano yanyu na ḡia thabibū cianyu ak̄ihe anene ake na ndungata ciake.

¹⁶ Ndungata cianyu cia ar̄ume na cia andū-a-nja, na ng’ombe cianyu iria njega na ndigiri n̄agacioya itūike cia k̄m̄rutaḡira w̄ira.

¹⁷ N̄iakoyaga ḡicunj̄i ḡia ik̄umi k̄ia mahiū manyu, o na inyūi ene n̄i m̄gaatūika ngombo ciake.

¹⁸ M̄thenya ūcio wakinya-r̄i, n̄im̄gakaya n̄i ūndū wa m̄thamaki ūcio mw̄ithuur̄ire, nake Jehova ndarī ūndū akaam̄cookeria m̄thenya ūcio.”

‡ 7:16 Mat̄ūra ma Betheli, na Giligali, na Mizipa maarī rūgongo rwa Benjamini, na n̄kuo andū maathiaga k̄uhoera (Josh 4:19).

¹⁹ No andū acio makĩrega gũthikĩrĩria Samūeli makiuga atĩrĩ, “Aca! Ithuĩ tũkwenda mũthamaki wa gũtũthamakagĩra.

²⁰ Ningĩ tũtuĩke ta ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe, tũrĩ na mũthamaki wa gũtũtongoragia na wa gũthiiga mbere iitũ na wa kũrũaga mbaara ciitũ.”

²¹ Rĩria Samūeli aiguire ũhoru ũria wothe andū acio moigire-rĩ, akĩũcookera mbere ya Jehova.

²² Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maigue, ũmahe mũthamaki.”

Nake Samūeli akĩira andū a Isiraeli atĩrĩ, “O mũndũ nĩacooke itũũra-inĩ rĩake.”

9

Samūeli Gũitĩrĩria Saũlũ Maguta

¹ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ Mũbenjamini ũmwe, mũndũ warĩ igweta wetagwo Kishu mũrũ wa Abieli, mũrũ wa Zeroru, mũrũ wa Bekorathu, mũrũ wa Afia wa Benjamini.

² Mũndũ ũcio aarĩ na mũriũ wetagwo Saũlũ, mwanake kĩrorerwa na gũtirĩ ũngĩ mangĩaiananirio nake harĩ andū a Isiraeli, nake aarĩ mũraihi gũkĩra andū arĩa angĩ othe, kuuma ciande ciake gũthiĩ na igũrũ aakĩrite andū arĩa angĩ othe.

³ Na rĩrĩ, ndigiri cia Kishu, ithe wa Saũlũ, ikĩũra, nake Kishu akĩira mũriũ Saũlũ atĩrĩ, “Oya ndungata ĩmwe mũthiĩ nayo mũgacarie ndigiri.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩhĩtũkĩra bũrũri ũria ũrĩ irĩma wa Efiraimu na bũrũri wa Shalisha, no matiacionire. Magĩthiĩ o na mbere magĩkinya rũgongo rwa Shaalimu no ndigiri icio itiarĩ kũu. Agĩcooka akĩgera rũgongo rwa Benjamini, no matiacionire.

⁵ Rĩria maakinyire rũgongo rwa Zufu, Saũlũ akĩira ndungata ĩria aarĩ nayo atĩrĩ, “Ūka, reke tũhũndũke; baba ahota gũtiga gwĩciiria ũhoru wa ndigiri ambĩrĩrie gũtũmakĩra.”

⁶ No ndungata igĩcookia atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, itũũra-inĩ rĩrĩrĩ nĩ kũrĩ mũndũ wa Ngai; na nĩ mũtĩie mũno, na ũria wothe oigaga nĩũhingaga. Nĩtũthiĩ kuo o rĩu. Hihi no atwĩrĩre kũria tũngĩcionana.”

⁷ Saũlũ akĩira ndungata yake atĩrĩ, “Tũngĩthiĩ-rĩ, nĩ kũ tũngĩhe mũndũ ũcio? Irio nĩ thiru makũnia-inĩ maitũ. Tũtirĩ na kĩheo gĩa gũtwarĩra mũndũ wa Ngai. Nĩ kũ tũrĩ nakĩo?”

⁸ Ndungata ĩyo ikĩmũcookeria o rĩngĩ, ĩkiuga atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, ndĩ na gĩcunjĩ gĩa kana gĩa cekerĩ ya betha.* Nĩngũmĩhe mũndũ wa Ngai nĩgeetha atwĩrĩre kũria tũngĩcionana.”

⁹ (Tene thĩnĩ wa Isiraeli, mũndũ angĩathiire kũhooya kĩrĩra kuuma kũrĩ Ngai, oigaga atĩrĩ, “Ūka, tũthiĩ kũrĩ muoni-maũndũ,” nĩ ũndũ ũria wĩtagwo mũnabii matukũ maya hĩndĩ ĩyo eetagwo muoni-maũndũ.)

¹⁰ Saũlũ akĩira ndungata yake atĩrĩ, “Nĩ wega, nĩ tũgĩthiĩ.” Nĩ ũndũ ũcio magĩthiĩ merekeire itũũra rĩria mũndũ ũcio wa Ngai aarĩ.

¹¹ Na rĩria maambataga kĩrĩma marorete itũũra-inĩ, magĩcemanina na airĩtu amwe magĩthiĩ gũtaha maaĩ, makĩmooria atĩrĩ, “Mũndũ ũria muoni-maũndũ arĩ gũkũ?”

¹² Nao magĩcookia atĩrĩ, “Ekuo, arĩ hau mbere yanyu. Hiũhai, ooka itũũra-inĩ riitũ o ũmũthĩ, nĩ ũndũ andũ marĩ na igongona rĩkũrutĩrwo handũ harĩa hatũũgĩru.

¹³ O mwarĩkia gũtoonya itũũra-rĩ, nĩmũkũmuona atanambata handũ hau hatũũgĩru kũria.† Andũ matingĩambĩrĩria kũria nginya arĩkinya,

* 9:8 nĩ ta giramu 3 † 9:13 Magongona-inĩ mamwe nĩ gwakoragwo na ndĩa.

tondū no nginya arathime igongona; thuutha-inĩ arĩa metītwo marĩe. Rũ ambatai; ihinda rĩrĩ nĩrĩo mũngĩmuona.”

¹⁴ Nao makĩambata itũũra-inĩ, na rĩrĩa maatoonyaga kuo-rĩ, makĩona Samūeli agĩũka na kũrĩ o akĩambata athĩ handũ harĩa hatũũgĩru.

¹⁵ Na mũthenya ũmwe mbere ya Saũlũ gũũka-rĩ, Jehova nĩaguũrĩrie Samūeli ũndũ ũyũ akamwĩra atĩrĩ,

¹⁶ “Rũciũ ihinda ta rĩrĩ nĩngagũtũmĩra mũndũ kuuma bũrũri wa Benjamini. Mũitĩrĩrie maguta atuĩke mũtongoria wa andũ akwa a Isiraeli; nĩagakũũra andũ akwa kuuma guoko-inĩ kwa Afilisti. Nĩndorete andũ akwa, nĩ ũndũ kĩrĩro kĩa nĩkĩnginyĩre.”

¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa Samūeli onire Saũlũ, Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe mũndũ ũrĩa ndĩrakwĩrĩre ũhoro wake; nĩwe ũgaatha andũ akwa.”

¹⁸ Saũlũ agĩkuhĩrĩria Samūeli hau itoonyero-inĩ rĩa itũũra, akĩmũũria atĩrĩ, “Ndagũthaitha no ũnjĩrĩre harĩa nyũmba ya muoni-maũndũ ĩrĩ?”

¹⁹ Nake Samūeli agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ muoni-maũndũ. Ambata, ũthĩ mbere yakwa nginya handũ harĩa hatũũgĩru, nĩgũkorwo ũmũthĩ nĩũkũrĩanĩra na nĩ, na rũciinĩ nĩngakũrekereria ũthĩ, na ngwĩre maũndũ mothe marĩa me ngoro-inĩ yaku.

²⁰ Ha ũhoro wa ndigiri iria wateire mũthenya ĩtatũ mĩhĩtũku-rĩ, ndũkamake nĩ ũndũ wacio; nĩrĩkĩtie kuoneka. Na nĩ kũrĩ ũ wendi wothe wa Isiraeli werekeirio, angĩkorwo ti kũrĩ wee na nyũmba ya thoguo yothe?”

²¹ Nake Saũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Githĩ ndikĩrĩ Mũbenjamini, kuuma mũhĩrĩga ũrĩa mũnini wa Isiraeli? Anga mbarĩ iitũ tiyo nini gũkĩra mbarĩ iria ingĩ cia mũhĩrĩga wa Benjamini? Nĩ kĩ gĩgũtũma ũnjĩre ũndũ ta ũcio?”

²² Ningĩ Samūeli akĩrehe Saũlũ na ndungata yake, akĩmatoonyia nyũmba ĩrĩa yarĩagĩrwo, na akĩmaikaria thĩ handũ ha andũ arĩa atĩku arĩa meetĩtwo; nao othe maarĩ ta andũ mĩrongo ĩtatũ.

²³ Samūeli akĩra ũrĩa warugaga atĩrĩ, “Rehe gĩcunjĩ kĩa nyama kĩria ngũnengerire, kĩria ngwĩrĩre ũige handũ mwanya.”

²⁴ Nake ũcio warugaga akĩoya kũgũrũ kũu na kĩria kĩarĩ kũgũrũ-inĩ, agĩkũiga mbere ya Saũlũ. Samūeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩkĩo ũraigĩrwo. Rĩa, tondũ nĩwe ũkũigĩrwo nĩ ũndũ wa ihinda rĩrĩ, kuuma hĩndĩ ĩrĩa ndoigire atĩrĩ, ‘Nĩnjĩtite ageni.’” Nake Saũlũ akĩrĩanĩra na Samūeli mũthenya ũcio.

²⁵ Maikũrũka kuuma handũ hau hatũũgĩru na maakinya itũũra-inĩ-rĩ, Samūeli akĩaranĩria na Saũlũ marĩ nyũmba igũrũ.

²⁶ Nao makĩrooka gũkĩra rũciinĩ tene, nake Samūeli agĩta Saũlũ kũu nyũmba igũrũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkĩra wĩhaarĩrie na nĩngũkũrekereria ũthĩ.” Hĩndĩ ĩrĩa Saũlũ ehaarĩrie, we hamwe na Samūeli makiuma nja.

²⁷ Hĩndĩ ĩrĩa maikũrũkaga makinye mũthia wa itũũra-rĩ, Samūeli akĩra Saũlũ atĩrĩ, “Ĩra ndungata ĩno ĩthiige mbere iitũ, no wee ũtithie hanini ngũhe ndũmĩrĩri ya Ngai.” Nayo ndungata ĩgĩka o ũguo.

10

¹ Ningĩ Samūeli akĩoya kĩnandũ kĩa maguta, akĩmaitĩrĩria Saũlũ mũtwe, na akĩmũmumunya, akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ Jehova ndagũitĩrĩrie maguta ũtuĩke mũtongoria wa igai rĩake?”

² Ũmũthĩ twatigana, nĩũgũcemanina na andũ eerĩ hakuhĩ na mbĩrĩra ya Rakeli, kũu Zeliza mũhaka-inĩ wa Benjamini. Nĩmarĩkwĩra atĩrĩ, ‘Ndigiri

iria wathiire gūcaria-rī, nīcionekeke. Na rīu thoguo nīatigīte gwīciiria ūhoro wacio na nīamakīte nī ūndū waku. Aroria atīrī, “Ngwīka atīa nī ūndū wa mūrū wakwa?”

³ “Ningī kuuma kūu nīūgūthīi na mbere ūkinye mūtī-inī ūrīa mūnene wa Taboru. Nīūgūcemanīa na andū atatū makīambata mathīi kūu Betheli kūrī Ngai. Ūmwe arīkorwo akuuīte tūūri tūtātū, ūrīa ūngī mīgate itātū, na ūrīa ūngī mondo ya ndibei.

⁴ Nao makūgeithie na makūhe mīgate īrī, īrīa ūrīamūkīra kuuma kūrī o.

⁵ “Thuutha ūcio ūthīi nginya Gibeā ya Ngai, kūrīa kūrī kambī ya Afilisti ya arangīri. Na wakuhīrīria itūūra rīu-rī, nīūgūcemanīa na mūtongoro wa gīkundi kīa anabii maikūrūkīte makīuma handū hau hatūūgīru marī na inanda cia kīnūbi, na tūhembe, na mītūrīrū, na inanda cia mūgeeto ikīgambio mbere yao, na nīmegūkorwo makīratha mohoro.

⁶ Roho wa Jehova nīegūka igūrū rīaku na hinya, na nīūkūratha mohoro hamwe nao; nawe nīūkūgarūrwo ūtuīke mūndū ūngī.

⁷ Marūūri macio maarīkia kūhingio-rī, īka o ūrīa guoko gwaku kūngīhota gwīka, nīgūkorwo Ngai arī hamwe nawe.

⁸ “Ikūrūka mbere yakwa nginya Giligali. Ti-itherū nīngaikūrūka njūke kūrī we ndute magongona ma njino na maruta ma ūiguano. No no nginya weterere mīthenya mūgwanja nginya njūke harī we ngwīre ūrīa wagīrīrwo nī gwīka.”

Saūlū gūtuo Mūthamaki

⁹ Na rīrīa Saūlū aahūndūkaga matigane na Samūeli-rī, Ngai akīgarūra ngoro ya Saūlū, namo marūūri macio mothe makīhingio mūthenya o ro ūcio.

¹⁰ Rīrīa maakinyire Gibeā-rī, mūtongoro wa anabii ūkīmūtūnga; nake Roho wa Ngai agīūka igūrū rīake na hinya, agīturanīra nao, na akīratha mohoro.

¹¹ Rīrīa andū arīa othe maamūūi maamuonire akīratha mohoro me hamwe na anabii, makīūrania atīrī, “Nī ūndū ūrīkū ūyū wīkīkīte kūrī mūrū wa Kishu? Kaī Saūlū atuīkīte wa thiritū ya anabii?”

¹² Mūndū watūūraga kūu agīcookīa atīrī, “Nake ithe wao nūū?” Naguo ūndū ūcio ūgītūka ūndū ūngītūka thimo, gūkooragio atīrī, “Saūlū o nake nī wa gīkundi kīa anabii?”

¹³ Thuutha wa Saūlū gūtiga kūratha mohoro, agīthīi handū hau hatūūgīru.

¹⁴ Hīndī īyo ithe mūnini wa Saūlū akīūria Saūlū na ndungata yake atīrī, “Mūraarī kū?”

Nake agīcookīa atīrī, “Gwetha ndigiri, no rīrīa twaciagire tūgīthīi kūrī Samūeli.”

¹⁵ Ithe mūnini wa Saūlū akiuga atīrī, “Njīra ūrīa Samūeli aakwīre.”

¹⁶ Saūlū agīcookīa atīrī, “Nīatwīre o wega atī ndigiri nīcionekeke.” No ndeerire ithe mūnini ūrīa Samūeli aamwīre ūhoro ūkonīi ūthamaki.

¹⁷ Samūeli agītūmanīra andū a Isiraēli mongane harī Jehova kūu Mizīpa,*

¹⁸ akīmeera atīrī, “Ūū nīguo Jehova Ngai wa Isiraēli ekuuga: ‘Nīi nī nīi ndaarutire Isiraēli, ngīmambatīa kuuma būrūri wa Misiri, na nī nīi ndaamūkūūre kuuma watho-inī wa Misiri, na mothamaki-inī mothe marīa maamūhinyagīrīria.’

* **10:17** Mizīpa nīkuo andū maacemanāgia kwarīrīria maūndū ma bata.

¹⁹ No rīrī, nīmūregete Ngai wanyu, ūrīa ūmūhonokagia kuuma kūrī mīnyamaro na mathūina manyu mothe, na mūkoiga atīrī, ‘Aca, tūhe mūthamaki atūthamakagīre.’ Nī ūndū ūcio rīu mwīneanei mbere ya Jehova ta ūrīa mīhīrīga yanyu na mbarī cianyu itarīi.”

²⁰ Rīrīa Samūeli aarehire mīhīrīga yothe ya Isiraeli hakuhī-rī, mūhīrīga wa Benjamini nīguo wathuurirwo.

²¹ Ningī akīrehithia mūhīrīga wa Benjamini hau mbere, mbarī o mbarī, na mbarī ya Matiri nīyo yathuurirwo. Mūthia-inī Saūlū mūrū wa Kishu agīthuurwo. No maamwetha matiigana kūmuona.

²² Nī ūndū ūcio magītuīria ūhoru makīria harī Jehova, “Mūndū ūcio nīokīte gūkū?”

Nake Jehova akiuga atīrī, “Īi, ehithīte harīa indo ciigītwo.”

²³ Nao magīteng’era, makīmūgūira, na aarūgama gatagatī ka andū-rī, nīwe warī mūraihi gūkīra andū arīa angī othe.

²⁴ Samūeli akīira andū othe atīrī, “Nīmuona mūndū ūrīa Jehova athuurīte? Gūtīrī mūndū ūhaana take harī andū aya othe.”

Nao andū makīanīrīra makiuga atīrī, “Mūthamaki arotūira ihinda iraaya!”

²⁵ Samūeli agītaarīria andū mawatho ma ūthamaki. Nake akīmaandīka gīkūnjo-inī akīmaiga mbere ya Jehova. Ningī Samūeli akīira andū mathīi, o mūndū gwake mūciī.

²⁶ Saūlū o nake agīthīi gwake mūciī kūu Gibeā, oimagarītio nī andū njamba arīa ngoro ciao ciahutītio nī Ngai.

²⁷ No andū amwe a thogothogo makiuga atīrī, “Mūndū ūyū aahota atīa gūtūhonokia?” Makīmūnyarara na matiigana kūmūrehera iheo. Nowe Saūlū agīkirīra ki.

11

Saūlū Kūhonokia Itūira-Inene rīa Jabeshi

¹ Na rīrī, Nahashu ūrīa Mūamoni nīambatire agīthīi akīrigiicīria Jabeshi-Gileadi. Nao andū othe a Jabeshi makīmwīra atīrī, “Gīa na kīrīko kīa ūiguano, na ithuī nī tūrīgūtungatagīra.”

² Nowe Nahashu ūcio Mūamoni agīcookia atīrī, “Nītūkūgīa na kīrīko kīa ūiguano na inyuī mwetīkīra ūndū ūyū ūmwe: atī ngūūre riitho rīa ūrīo rīa o mūndū wothe nīgeetha nyararithie andū a Isiraeli othe.”

³ Athuuri acio a Jabeshi makīmwīra atīrī, “Tūhe mīthenya mūgwanja nīguo tūtūme andū Isiraeli guothe, kūngīaga mūndū wa gūtūhonokia-rī, nītūkwīneana kūrī we.”

⁴ Rīrīa andū acio matūmītwo maakinyire Gibeā gwa Saūlū na makīheana ūhoru ūcio kūrī andū-rī, andū othe makīrīra maanīrīre.

⁵ Na rīrī, Saūlū nīgūcooka aacookaga oimīte mīgūnda-inī, oimīte ndegwa ciake thuutha, akīūria atīrī, “Kaī andū aya moonete ūūru ūrīkū? Nī kīi kīratūma marīre?” Nao magīcookera ūhoru ūcio makīmwīra ūrīa andū a Jabeshi moigīte.

⁶ Rīrīa Saūlū aigūre ūhoru ūcio, Roho wa Ngai agīūka igūrū rīake na hīnya mūno, nake agīcinwo nī marakara.

⁷ Akīnyiita ndegwa igīrī, agīcītinangia icunjī, na agītūma andū Isiraeli guothe nacio, makīanagīrīra atīrī, “Ūū nīguo ndegwa cia mūndū o wothe igwīkwo ūrīa ūtekūrūmīrīra Saūlū na Samūeli.” Naguo guoya woimīte harī Jehova ūkīnyiita andū acio, nao makīumagara ta maarī o mūndū ūmwe.

⁸ Hīndī ĩrĩa Saŭlũ aamatarire hamwe marĩ kũu Bezeki, andũ a Isiraeli maarĩ andũ ngiri magana matatũ na andũ a Juda ngiri mĩrongo ĩtatũ.

⁹ Nao makĩira andũ acio maatũmĩtwo atĩrĩ, “Īrai andũ acio a Jabeshi-Gileadi atĩrĩ, ‘rũciũ ihinda rĩrĩa riũa rĩgaakorwo rĩhiũhĩte, nĩguo mũkaahonokio.’” Rĩrĩa andũ acio maatũmĩtwo mathiire makĩheana ũhoru ũcio kũrĩ andũ a Jabeshi-rĩ, andũ acio makĩiyũrwo nĩ gĩkeno kĩnene.

¹⁰ Nao makĩira andũ a Amoni atĩrĩ, “Rũciũ nĩtũkeneana kũrĩ inyuĩ, na inyuĩ no mũtwĩke ũrĩa wothe mũkoona kwagĩrĩire.”

¹¹ Mũthenya ũyũ ũngĩ Saŭlũ akĩgayania ita rĩake akĩiga andũ ikundi ithatũ; na hīndī ya ituanĩra rĩa arangĩri rĩa gũgĩkĩa makĩhithũka kambĩ-inĩ ya Amoni makĩmooraga nginya rĩrĩa riũa rĩakoretwo rĩhiũhĩte. Arĩa maatigarire makĩharaganio. Nĩ ũndũ ũcio gũtiarĩ andũ ao eerĩ maatigĩtwo me hamwe.

Saŭlũ Gũkiindĩrwo atĩ nĩwe Mũthamaki

¹² Andũ acio magĩcooka makĩira Samūeli atĩrĩ, “Nĩ a acio mooragia atĩrĩ, ‘Saŭlũ no atũthamakĩre?’ Tũrehere andũ acio tũmoorage.”

¹³ Nowe Saŭlũ akiuga atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũũ ũkũũragwo ũmũthĩ, nĩ ũndũ mũthenya ũyũ Jehova nĩahonoketie Isiraeli.”

¹⁴ Hīndī ĩyo Samūeli agĩcooka akĩira andũ acio atĩrĩ, “Ūkai, tũthĩ Giligali na tũrĩ kũu tũkindĩre ũthamaki.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio andũ othe magĩthĩ Giligali na magĩkindĩra atĩ Saŭlũ nĩwe mũthamaki marĩ mbere ya Jehova. Nao marĩ kũu makĩruta maruta ma ũiguano marĩ mbere ya Jehova, nake Saŭlũ na andũ othe a Isiraeli magĩkũngũira na njĩra nene.

12

Samūeli Kuugĩra Andũ ũhoru

¹ Na rĩrĩ, Samūeli akĩira andũ a Isiraeli othe atĩrĩ, “Nĩndĩkĩtie gũthikĩrĩria ũrĩa wothe mwanjĩrĩre, na nĩndĩmũthuurĩre mũthamaki wa kũmũthamakagĩra.

² Rĩu mũrĩ na mũthamaki wa kũmũtongoria. Hakwa-rĩ, ndĩ mũkũrũ na ngagĩa na mbuĩ, nao ariũ akwa me hamwe na inyuĩ. Ngoretwo ndĩ mũtongoria wanyu kuuma ndĩ mwĩthĩ nginya ũmũthĩ.

³ Nĩ nũngĩ haha. Rutai ũira wa kũnyuna mũtĩ mũrĩ mbere ya Jehova, na mũrĩ mbere ya mũndũ ũyũ wake ũitĩrĩrio maguta. Nũũ ndaanatunya ndegwa yake? Nũũ ndaanatunya ndigiri yake? Nũũ ndaanaheenia? Nũũ ndaanahinyĩrĩria? Nĩ kũrĩ mũndũ o na ũ ndĩ ndaamũkĩra ihaki nĩguo nyune maitho nĩ ũndũ warĩo? Kũngĩkorwo ndaneeke ũmwe wa maya-rĩ, nĩngũmũcookeria.”

⁴ Nao magĩcookia atĩrĩ, “Ndũrĩ watũheenia kana ũgĩtũhinyĩrĩria; ndũrĩ woya kĩndũ kuuma guoko-inĩ kwa mũndũ o na ũrĩkũ.”

⁵ Samūeli akĩmeera atĩrĩ, “Jehova nĩwe mũira ũhoru-inĩ wanyu, o na mũndũ ũyũ aitĩrĩrie maguta nĩ mũira ũmũthĩ, atĩ gũtirĩ ũndũ o na ũmwe mũngĩnjuukĩra.”

Nao makiuga atĩrĩ, “Ī we nĩ mũira.”

⁶ Samūeli agĩcooka akĩira andũ atĩrĩ, “Jehova nĩwe waamũrĩre Musa na Harũni, na akĩambatia maithe manyu ma tene kuuma bũrũri wa Misiri.

⁷ Na rĩrĩ, ta rũgamai haha, tondũ nĩngũmũciirithia na ũira mbere ya Jehova nĩ ũndũ wa maũndũ ma ũthingu marĩa Jehova anamwĩkĩra inyuĩ ene o na maithe manyu.

8 “Rīrīa ciana cia Jakubu ciathiire Misiri, nīmakaĩire Jehova amateithie, nake Jehova agītūma Musa na Harūni aĩa maarutire maithe manyu ma tene kuuma būrūri wa Misiri, makĩmathaamĩria kũndũ gũkũ.

9 “No nĩmariganĩirwo nĩ Jehova Ngai wao; nĩ ũndũ ũcio nĩameendirie guoko-inĩ gwa Sisera, mūnene wa mbūtũ cia ita cia Hazoru, na moko-inĩ ma Afilisti, na mũthamaki wa Moabi ũrĩa warũire nao.

10 Nao magĩkaĩra Jehova makiuga atĩrĩ, ‘Nĩtwĩhĩtie; nĩtūtiganĩirie Jehova tũgatungatĩra Mabaali na Maashitarothu. No rĩu gītũhonokie kuuma moko-inĩ ma thũ ciitũ, na nĩtũrĩgūtungatagĩra.’

11 Jehova agĩcooka agītūma Jerubu-Baali, na Baraka, na Jefitha, na Samūeli, na akĩmũhonokia kuuma moko-inĩ ma thũ cianyu mĩena-inĩ yothe; nĩ ũndũ ũcio mũgītũũra mūtari na ũgwati.

12 “No hĩndĩ irĩa muonire atĩ Nahashu mũthamaki wa Amoni nĩookaga kũmũhũũra-rĩ, mũkĩnjũira atĩrĩ, ‘Aca, tũkwenda mũthamaki wa gūtũthamakagĩra,’ o na gwaatũka atĩ Jehova Ngai wanyu nĩwe warĩ mũthamaki wanyu.

13 Rĩu ũyũ nĩwe mũthamaki ũrĩa mũthuurĩte, o ũrĩa mwetirie; onei, Jehova nĩarũgamĩtie mũthamaki amũthamakagĩre.

14 Mũngĩtigĩra Jehova, mũmũtungatĩre, na mũmwathĩkĩre, na mũtikaremere maathani make, na angĩkorwo inyuĩ na mũthamaki ũrĩa ũkũmũthamakĩra nĩmũrĩrũmagĩrĩra Jehova Ngai wanyu-rĩ, nĩ wega!

15 No mũngĩaga gwathĩkĩra Jehova, na mũremere maathani make-rĩ, guoko gwake nĩgũkamũũkĩrĩra ta ũrĩa guokĩrĩire maithe manyu.

16 “Na rĩrĩ, rũgamai muone ũndũ ũyũ mūnene Jehova akirĩ gwĩka maitho-inĩ manyu!

17 Githĩ rĩu ti hĩndĩ ya magetha ma ngano? Nĩngũkaĩra Jehova atũme marurumĩ na mbura. Na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ ũndũ mũũru mwekire maitho-inĩ ma Jehova rĩrĩa mwetirie mũthamaki.”

18 Ningĩ Samūeli agĩkaĩra Jehova, na mũthenya o ro ũcio Jehova agītūma marurumĩ na mbura. Nĩ ũndũ ũcio andũ othe makĩmaka mũno nĩ ũndũ wa Jehova na wa Samūeli.

19 Nao andũ acio othe makĩra Samūeli atĩrĩ, “Hooya Jehova Ngai waku nĩ ũndũ wa ndungata ciaku nĩguo tũtigakue, nĩgũkorwo igũrũ rĩa mehia maitũ mothe nĩtuongereire ũũru wa gwĩtia mũthamaki.”

20 Samūeli agĩcookia atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra, inyuĩ nĩmwĩkite ũũru ũyũ wothe; no rĩrĩ, mũtikanahutatĩre Jehova, no tungatĩrai Jehova na ngoro cianyu ciothe.

21 Mũtikanagarũrũkĩre mĩhianano ya kũhooywo ya tũhũ. Ndĩngĩmũguna, o na ndĩngĩmũhonokia, nĩ ũndũ nĩ ya tũhũ.

22 Nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩake inene, Jehova ndagatirika andũ ake, nĩ ũndũ Jehova nĩakenirio nĩ kũmũtua andũ ake.

23 No hakwa nĩ mwene-rĩ, ndĩroaga kwĩhĩria Jehova nĩ ũndũ wa kwaga kũmũhoera. Na nĩngũmũruta njĩra irĩa njega na njagĩrĩru.

24 No mwĩtigagĩrei Jehova na mũmũtungatagĩre mũrĩ na wĩhokeku ngoro-inĩ cianyu ciothe; cũraniai maũndũ manene marĩa amwĩkĩire.

25 No mũngĩkorwo nĩmũkũrũmanĩrĩria gwĩkaga ũũru-rĩ, inyuĩ hamwe na mũthamaki wanyu nĩmũkaniinwo biũ.”

13

Samūeli Kũrũithia Saũlũ

1 Na rĩrĩ, Saũlũ aarĩ wa mĩaka mĩrongo itatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamakĩra Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩna na ĩrĩ.

² Saülū nĩathuurire andũ ngiri ithatũ kuuma Isiraeli; ngiri igĩrĩ magĩkara nake kũu Mikimashi na bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Betheli, nao andũ ngiri maarĩ na Jonathani kũu Gibeaa ya Benjamini. Andũ arĩa angĩ akĩmeera mainũke kwao mĩcĩ.

³ Jonathani agĩtharĩkĩra irangĩro rĩa Afilisti kũu Geba, nao Afilisti makĩigua ũhoru ũcio. Hĩndĩ ĩyo Saülū akĩhuhithia karumbeta bũrũri wothe, akiuga atĩrĩ, “Ahibirania nĩ maigue!”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio ũhoru ũyũ ũkĩguuo Isiraeli guothe, gũkĩrwo atĩrĩ, “Saülū nĩatharĩkĩre irangĩro rĩa Afilisti, na rĩrĩ, andũ a Isiraeli nĩmatuĩkĩte kĩndũ kĩnungu harĩ Afilisti.” Nao andũ magĩtwo nĩguo mongane na Saülū kũu Giligali.

⁵ Nao Afilisti makĩũngana nĩguo marũe na andũ a Isiraeli, marĩ na ngaari cia ita ngiri ithatũ, na atwarithia a ngaari icio ngiri ithatũ, nacio thigari ciao ciarĩ nyingĩ ta mũthanga ũrĩa ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria. Nao makĩambata magĩthĩ makĩamba hema ciao kũu Mikimashi, mwena wa irathĩro wa Bethi-Aveni.

⁶ Hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli moonire atĩ maarĩ handũ hooru mũno, na ita rĩa nĩriahatĩrĩrio mũno, makĩhitha ngurunga-inĩ na ihinga-inĩ, na gatagatĩ ka ndwaro cia mahiga, na thĩnĩ wa marima, o na marima-inĩ ma maai.

⁷ O na Ahibirania amwe nĩmaringire mũrĩmo wa Jorodani, magĩkinya bũrũri wa Gadi na Gileadi.

Saülū we mwene aatigĩtwo Giligali, nacio mbũtũ ciothe cia ita iria ciarĩ hamwe nake nĩciainainaga nĩ guoya.

⁸ Nake agĩeterera mĩthenya mũgwanja ĩrĩa yatuĩtwo nĩ Samūeli; no Samūeli ndaigana gũka Giligali, nao andũ a Saülū makĩambĩrĩa kũhurunjũka.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Saülū akiuga atĩrĩ, “Ndeherai maruta ma igongona rĩa njino na maruta ma ũiguano.” Nake Saülū akĩruta igongona rĩa njino.

¹⁰ O rĩrĩa aarĩkirie kũruta igongona rĩu, Samūeli agĩkinya, nake Saülū agĩthĩ kũmũtũnga amũgeithie.

¹¹ Samūeli akĩmũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa weka?”

Nake Saülū akĩmũcookeria atĩrĩ, “Rĩrĩa nyonire atĩ andũ nĩmarahurunjũka, nawe ndũnooka ihinda rĩrĩa rĩatuĩtwo, na atĩ Afilisti nĩmegwĩcookanagĩrĩa kũu Mikimashi-rĩ,

¹² ndeciiria atĩrĩ, ‘Rĩu Afilisti nĩmegũikũrũka moke manjũkĩrĩre gũkũ Giligali, na ndithaithĩte Jehova nĩguo twĩtikĩrĩke nĩwe.’ Nĩ ũndũ ũcio ndaigua nĩnjagĩrĩrwo nĩkũruta igongona rĩa njino.”

¹³ Samūeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩwĩkĩte ũndũ wa ũkĩgu. Ndũmenyereire rĩathani rĩrĩa Jehova Ngai waku aakũheire; korwo nĩwĩkĩte ũguo-rĩ, nĩangĩahaanda ũthamaki waku thĩnĩ wa Isiraeli ũtũũre tene na tene.

¹⁴ No rĩu ũthamaki waku ndũgũtũũra; Jehova nĩacarĩtie mũndũ moimĩranĩtie ngoro, na akamũthuura atuĩke mũtongoria wa andũ ake, nĩ ũndũ ndũmenyereire watho wa Jehova.”

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Samūeli akiuma Giligali akĩambata Gibeaa ya Benjamini, nake Saülū agĩtara andũ arĩa aarĩ nao. Nao maarĩ ta andũ magana matandatũ.

Isiraeli Matarĩ na Indo cia Mbaara

¹⁶ Saülū na mũriũ Jonathani na andũ arĩa maarĩ nao maikaraga Gibeaa ya Benjamini, rĩrĩa Afilisti maambĩte hema ciao kũu Mikimashi.

¹⁷ Nacio ikundi cia atharĩkĩri ikiuma kambĩ-inĩ ya Afilisti irĩ ikundi ithatũ. Kĩmwe gĩkĩerekerera mwena wa Ofara gũkuhĩ na Shuali,

18 kīrīa kīngī gīkīerekera Bethi-Horoni, na gīa gatātū gīkīerekera mūhaka-inī ūrīa ūng'etheire Kīanda gīa Zeboimu kīrorete werū-inī.

19 Gūtīarī mūturi ūngīonekire būruri wothe wa Isiraeli, tondū Afilisti moigīte atīrī, “Mangīgīa nake, Ahibirania no mathondeke hiū cia njora na matimū!”

20 Nī ūndū ūcio andū othe a Isiraeli maikūrūkaga magathiī kūrī Afilisti, makanoorerwo hiū ciao cia mīraū, na thururu, na mathanwa, na hiū cia igetha.

21 Thogora wa kūnoora hiū cia mīraū na thururu warī cekerī icunjī igīrī cia ithatū,* naguō thogora wa kūnoora theeci, na mathanwa, na kūrūnga mīcengi warī cekerī gīcunjī kīmwe gīa ithatū.†

22 Nī ūndū ūcio mūthenya wa mbaara gūtīrī mūthigari o na ūmwe wa arīa maarī na Saūlū na Jonathani warī na rūhiū rwa njora kana itimū guoko-inī gwake;‡ Saūlū na mūrīū Jonathani no-o maarī nacio.

Jonathani Gūtharīkīra Afilisti

23 Na rīrī, gīkundi gīa thigari cia Afilisti nīgīathiite nginya kīhunguro-inī kūu Mikimashi.

14

1 Mūthenya ūmwe Jonathani mūrū wa Saūlū akīra mwanake ūrīa wamūkuuagīra indo cia mbaara atīrī, “Ūka tūthīi kambī-inī ya Afilisti mūrīmo ūrīa ūngī.” No ndaigana kwīra ithe.

2 Saūlū aikarīte ndeere-inī cia Gibeā rungu rwa mūtī wa mūkomamanga kūu Migironi. Nao andū arīa aarī nao maarī ta andū magana matandatū,

3 ūmwe wao aarī Ahija, ūrīa wehumbīte ebodi. Aarī mūrū wa Ahitubu mūrū wa nyina na Ikabodu, mūrū wa Finehasi, ūrīa mūrū wa Eli, mūthīnjīri-Ngai wa Jehova kūu Shilo. Gūtīarī mūdū wamenyete atī Jonathani nīathiite.

4 Mīena yeerī ya kīhunguro kīrīa Jonathani endaga gūūkīrīra nīguo akinye irangīro-inī rīa Afilisti nī haarī na hurūrūka cia ihiga; īmwe yetagwo Bozezi, na īrīa īngī Senehe.

5 Hurūrūka īmwe yarī mwena wa gathigathini kūng'ethera Mikimashi, na īyo īngī yarī gūthini kūng'ethera Geba.

6 Jonathani akīra mwanake ūcio wamūkuuagīra indo cia mbaara atīrī, “Ūka tūthīi irangīro-inī rīa andū acio mataruaga. Hihi no gūkorwo Jehova nīegwīka ūndū nī ūndū witū. Gūtīrī kīndū kīngīgīria Jehova ahonokanie, andū marī aingī, kana marī anini.”

7 Mūkuui wake wa indo cia mbaara akīmwīra atīrī, “Īka maūdū mothe marīa wīciirītie gwīka, ūgīthīi na mbere tondū nī ndī hamwe nawe maūdū-inī mothe.”

8 Jonathani akīmwīra atīrī, “Ūka tūrīnge mūrīmo ūrīa ūngī twerekeire harī andū acio tūmeonithie.

9 Mangītwīra atīrī, ‘Etererai hau nginya tūūke kūrī inyuī,’ tūgūikara o hau tūrī na tūtīkwambata tūthīi kūrī o.

10 No mangītwīra atīrī, ‘Ambatai mūūke kūrī ithuī,’ tūkīambate, nī ūndū kīu nīkīo gīgūtūika kīmenyithia giitū atī Jehova nīamaneanīte moko-inī maitū.”

11 Nao eerī makīonithania irangīro-inī rīa Afilisti. Nao Afilisti makiuga atīrī, “Hī, ta rorai! Ahibirania makīuma marīma-inī makurumīte kūrīa marehithīe.”

* 13:21 nī ta giramu 8 † 13:21 nī ta giramu 4 ‡ 13:22 Andū a Isiraeli maahūthagīra mota na mīguī rīrīa mekūrūa.

¹² Nao andũ a irangĩro-inĩ makĩgũthũkĩra Jonathani na mũkuui wake wa indo cia mbaara makĩmeera atĩrĩ, “Ambatai mũũke kũrĩ ithuĩ na mũtirĩ ũndũ mũtekuona.”

Nĩ ũndũ ũcio Jonathani akĩra mũkuui wake wa indo cia mbaara atĩrĩ, “Ambata, ũnyume thuutha; Jehova nĩamaneanĩte guoko-inĩ gwa Isiraeli.”

¹³ Jonathani akĩambata, agĩthiĩ akurumĩte, na mũkuui wake wa indo cia mbaara amuumĩte thuutha. Nao Afilisti makĩgũa mbere ya Jonathani, nake mũkuui wake wa indo cia mbaara akĩmooraga arĩ thuutha wake.

¹⁴ Itharĩkĩra rĩu rĩa mbere rĩa Jonathani marĩ na mũkuui wake wa indo cia mbaara rĩoragire andũ mĩrongo ĩrĩ gacigo-inĩ ka nuthu ya ĩka.

Afilisti Kũhootwo nĩ Isiraeli

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo kĩmako gĩkĩnyiita andũ othe a ita, arĩa maarĩ kambĩ-inĩ na mĩgũnda-inĩ, o na arĩa maarĩ irangĩro-inĩ, na ikundi cia atharĩkĩri, nayo thĩ ĩgĩthingitha. Kĩmako kũu kĩarehetwo nĩ Ngai.

¹⁶ Arangĩri a Saũlũ arĩa maarĩ Gibe a ya Benjamini makĩona andũ a ita rĩu maharaganĩte mĩena yothe.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Saũlũ akĩra andũ arĩa maarĩ nake atĩrĩ, “Tarai andũ a ita mũmenye nũũ ũtarĩ ho.” Rĩrĩa meekire ũguo, magĩkora nĩ Jonathani na mũkuui wake wa indo cia mbaara mataarĩ ho.

¹⁸ Saũlũ akĩra Ahija atĩrĩ, “Rehe ithandũkũ rĩa Ngai.” (Mahinda macio ithandũkũ rĩu rĩarĩ na andũ a Isiraeli).

¹⁹ O hĩndĩ ĩyo Saũlũ aaragĩria mũthĩnjĩri-Ngai-rĩ, ironja rĩrĩa rĩarĩ kambĩ-inĩ ya Afilisti rĩgĩkĩrĩria kũingĩha. Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ akĩra mũthĩnjĩri-Ngai ũcio atĩrĩ, “Eheria guoko gwaku.”

²⁰ Ningĩ Saũlũ na andũ ake othe makĩũngana, magĩthiĩ mbaara-inĩ. Magĩkorerera Afilisti marĩ na kĩhĩngĩcano kĩnene, magĩtemangana o ene na hiũ cia njora.

²¹ Ahibirania arĩa maarĩ na Afilisti mbere ĩyo na arĩa maambĩte magathĩ hamwe nao kambĩ-inĩ ciao, makĩgarũrũka magĩcooka mwena wa andũ a Isiraeli arĩa maarĩ hamwe na Saũlũ na Jonathani.

²² Rĩrĩa andũ a Isiraeli arĩa meehithĩte bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu maiguire atĩ Afilisti nĩ kũũra mooraga-rĩ, nao makĩingĩra mbaara-inĩ, makĩmateng’eria.

²³ Ũguo nĩguo Jehova aahonokirie Isiraeli mũthenya ũcio, nayo mbaara ĩgĩthiĩ na mbere nginya ĩkĩhĩtũka Bethi-Aveni.

Jonathani kũrĩa Ũũkĩ

²⁴ Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli maarĩ thĩna-inĩ mũnene mũthenya ũcio, nĩ ũndũ Saũlũ nĩamehĩtithĩtie na mwĩhĩtwa, akameera atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ ũrĩa ũkũrĩa irio gũtanatuka, iterĩhĩrie harĩ thũ ciakwa!” Nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa ita rĩu wacamire irio.

²⁵ Ita rĩothe rĩgĩtoonya mũtitũ, na kũu nĩ kwarĩ na ũũkĩ handũ thĩ.

²⁶ Rĩrĩa maatoonyire mũtitũ nĩmoonire ũũkĩ ũgĩtaata, no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe waũcamire na kanua nĩ ũndũ nĩmetigagĩra mwĩhĩtwa ũcio.

²⁷ No Jonathani ndaiguĩte atĩ ithe nĩehĩtithĩtie andũ na mwĩhĩtwa; nĩ ũndũ ũcio agĩtambũrũkia rũthanju rũrĩa aanyĩĩte akĩrũtobokia igua-inĩ rĩa ũũkĩ. Akiũcama na kanua, namo maitho make magĩthera.

²⁸ Nake ũmwe wa thigari icio akĩmwĩra atĩrĩ, “Thoguo nĩehĩtithĩtie andũ aya a ita na mwĩhĩtwa mũrũmu, akoiga atĩrĩ, ‘Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ ũrĩa ũkũrĩa irio ũmũthĩ!’ Nĩkĩo andũ aya moorĩtwo nĩ hinya.”

²⁹ Jonathani akiuga atĩrĩ, “Baba nĩatũmĩte bũrũri ũgĩe na thĩna. Ta kĩonei ũrĩa maitho makwa matherire rĩrĩa njamire kaũũkĩ gaka kanini.

³⁰ Githi gūtingiuma wega makiria korwo ūmūthi andū nīmekūrīte indo imwe cia iria matahite kuuma kūrī thū ciao? Githi rūruga riu rīa Afilisti rītingiuma inene makiria?”

³¹ Mūthenya ūcio, thuutha wa andū a Isiraeli kūhūra Afilisti kuuma Mikimashi nginya Aijaloni, magikorwo manogeete mūno.

³² Nao makīguthūkīra indo iria maatahite, makioya ng'onde, na ng'ombe, na tūcaū, magīcithīnjīra hau thī, na magīcirīanīria na thakame.

³³ Hīndī iyo mūdū ūmwe akīra Saūlū atīrī, “Atīrīrī, ta kīone andū aya nīmehīrie Jehova nī kūrīa nyama irī na thakame.”

Nake akiuga atīrī, “Nīmwarara watho. Garagariai ihiga inene mūrīrehe haha o riu.”

³⁴ Agīcooka akīmeera atīrī, “Thīi kūrī andū, mūmeere atīrī, ‘O mūdū wanyu nīandehere ng'ombe yake na ng'onde, mūcithīnjīre haha na mūcirīe. Tigai kwīhīria Jehova nī kūrīa nyama irī na thakame.’”

Nī ūndū ūcio o mūdū akīrehe ndegwa yake ūtukū ūcio na akīmīthīnjīra hau.

³⁵ Ningī Saūlū agīakīra Jehova kīgongona; riu nīrīo rīarī ihinda rīake rīa mbere gwīka ūguo.

³⁶ Saūlū akiuga atīrī, “Nītūikūrūkei tūrūmīrīre Afilisti ūtukū, tūmatahe nginya rūciinī, na tūtīgatīgie mūdū o na ūmwe wao arī muoyo.” Nao magīcookia atīrī,

“Īka o ūrīa ūkuona wagīrīre mūno harīwe.”

No mūthīnjīri-Ngai akiuga atīrī, “Rekei tūtuīrie ūhoru kuuma kūrī Ngai o haha.”

³⁷ Nī ūndū ūcio Saūlū akīuria Ngai atīrī, “Nī wega njikūrūke, nūmīrīre Afilisti? Nīkūmaneana moko-inī ma andū a Isiraeli?” No Ngai ndaigana kūmūcookeria ūhoru mūthenya ūcio.

³⁸ Nī ūndū ūcio Saūlū akiuga atīrī, “Ūkai haha, inyuothe atongoria a ita, tūmenye wīhia ūrīa wīkītwo ūmūthī.

³⁹ Ti-itherū o ta ūrīa Jehova ūrīa ūhonokagia Isiraeli atūruga muoyorī, o na kūngītuika nī Jonathani mūrū wakwa wīkīte ūguo-rī, no nginya akue.” No gūtīrī mūdū o na thīinī wao woigire ūndū.

⁴⁰ Saūlū agīcooka akīra andū othe a Isiraeli atīrī, “Inyuī rūgamai haarīa; na nī na Jonathani mūrū wakwa tūrūgame haha.”

Nao andū magīcookia atīrī, “Īka ūrīa ūkuona kwagīrīre.”

⁴¹ Hīndī iyo Saūlū akīhooya Jehova Ngai wa Isiraeli, akiuga atīrī, “He icookio rīrīa rīagīrīre.” Mītī yacuukwo yagwīrīre Jonathani na Saūlū, nao andū acio makīoneka matiarī na ūcuuke.

⁴² Saūlū akiuga atīrī, “Tūcuukīrei mītī nī na Jonathani, mūrū wakwa.” Nake Jonathani akīgwīrwo nī mūtī.

⁴³ Hīndī iyo Saūlū akīra Jonathani atīrī, “Ta njīra nī atīa wīkīte.”

Nī ūndū ūcio Jonathani akīmīra atīrī, “No gūcama njamire kaūkī kanini na mūthia wa rūthanju rwakwa. Na rīrī, no nginya nī ngue?”

⁴⁴ Saūlū akiuga atīrī, “Ngai arothūra na anjīke ūndū mūūru makīria, kūngīkorwo wee Jonathani ndūgūkua.”

⁴⁵ No andū acio makīuria Saūlū atīrī, “Jonathani nīagīrīrwo nī gūkua, arī we ūreheire Isiraeli ūhootani mūnene ūū? Aca, kūroaga gūtuika ūguo! Ti-itherū, o ta ūrīa Jehova atūruga muoyo, gūtīrī rūcuīrī o na rūmwe rwa mūtwe wake rūkūgūa thī, nīgūkorwo eekire ūguo ūmūthī na ūteithio wa Ngai.” Nī ūndū ūcio andū acio makīhonokia Jonathani, na ndaigana kūūragwo.

⁴⁶ Hīndī iyo Saūlū agītiga kūingatana na Afilisti, nao magĩcooka bŭrŭri-inĩ wao.

⁴⁷ Saūlū aambĩrĩria gŭthamakĩra Isiraeli, nĩarũire na thũ ciao ndwere-inĩ ciothe: akĩrũa na Moabi, na Amoni, na Edomu, na athamaki a Zoba na a Afilisti. Kŭrĩa guothe eerekagĩra, nĩamanyariiraga akamaherithia.

⁴⁸ Akĩrũa na ũcamba, akĩhoota Aamaleki, na akĩhonokia Isiraeli kuuma moko-inĩ ma arĩa maamatahĩte indo.

Andũ a Nyũmba ya Saūlū

⁴⁹ Ariũ a Saūlū maarĩ Jonathani, na Ishivi, na Maliki-Shua. Mwarĩ wake ũrĩa mŭkŭrũ eetagwo Merabu, na ũrĩa mŭnini eetagwo Mikali.

⁵⁰ Mŭtumia wake eetagwo Ahinoamu mwarĩ wa Ahimaazu. Mŭnene wa ita rĩa Saūlū eetagwo Abineri mŭrũ wa Neri, nake Neri aarĩ ithe mŭnini wa Saūlū.

⁵¹ Kishu ithe wa Saūlū, na Neri ithe wa Abineri maarĩ ariũ a Abieli.

⁵² Matukũ-inĩ mothe ma Saūlū nĩ kwarĩ na mbaara ndŭrũ cia kŭrũa na Afilisti, na rĩrĩa rĩothe Saūlū angĩonire mŭndũ ũrĩ hinya kana njamba, aamuoyaga, akamũtoonyia ita-inĩ rĩake.

15

Jehova Kũrega Saūlū ta Mũthamaki

¹ Na rĩrĩ, Samūeli akĩra Saūlū atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ ndatũmirwo nĩ Jehova ngũitĩrĩrie maguta ũtuĩke mũthamaki wa andũ ake a Isiraeli; nĩ ũndũ ũcio rĩu thikĩrĩria ndũmĩrĩri kuuma kŭrĩ Jehova.

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: ‘Nĩngaherithia Aamaleki nĩ ũndũ wa ũrĩa meekire Isiraeli rĩrĩa maamoheirie njĩra-inĩ makĩambata moimĩte bŭrŭri wa Misiri.

³ Na rĩrĩ, thiĩ ũgatharĩkĩre Aamaleki, na ũniine biũ kĩrĩa gĩothe marĩ nakĩo. Ndũkamatigie; ũraga arũme na andũ-a-nja, na ciana na ngenge, na ng’ombe na ng’onde, na ngamũira na ndigiri.’ ”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Saūlū agĩta andũ, akĩmacookanĩrĩria kũu Telaimu; nao maarĩ thigari cia magŭrũ ngiri magana meerĩ na andũ ngiri ikũmi kuuma Juda.

⁵ Saūlū agĩthiĩ itũura inene rĩa Amaleki, agĩikara ooheirie andũ kĩaanda-inĩ.

⁶ Ningĩ akĩra Akeni atĩrĩ, “Thiĩ mweherere Aamaleki nĩgeetha ndikamũniinanĩrie nao; nĩ ũndũ inyuĩ nĩmwekire andũ othe a Isiraeli maũndũ mega rĩrĩa maambataga moimĩte Misiri.” Nĩ ũndũ ũcio Akeni acio makĩeherera Aamaleki.

⁷ Nake Saūlū agĩtharĩkĩra Aamaleki amarutĩtie kuuma Havila nginya Shuri, o nginya mwena wa irathĩro wa Misiri.

⁸ Akĩnyiita Agagi mũthamaki wa Aamaleki arĩ muoyo, nao andũ ake othe akĩmaniina biũ na rũhiũ rwa njora.

⁹ No Saūlū na ita rĩake makĩhonokia Agagi na ng’onde imwe cia iria njega, na ng’ombe, na njaũ iria ciarĩ noru, na tũtũrũme, na kĩndũ gĩothe kĩrĩa kĩarĩ kĩega. Indo icio njega makĩaga gũciniina biũ, no kĩndũ gĩothe kĩrĩa gĩtangĩendekire na kĩhinyaru magĩkĩniina biũ.

¹⁰ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Samūeli, akĩrwo atĩrĩ,

¹¹ “Ndĩ na kĩahe nĩ gũtua Saūlū mũthamaki, nĩ ũndũ nĩagarũrũkĩte na akaaga kũhingia mawatho makwa.” Samūeli agĩtangĩka na agĩkaĩra Jehova ũtukũ ũcio wothe.

12 Rūciinĩ tene-rĩ, Samūeli agĩũkĩra agĩthĩ agatũnge Saũlũ, no akĩrwo atĩrĩ, “Saũlũ nĩathiite Karimeli. Kũu nĩakĩte gĩtugĩ gĩa gũtũma aririkanagwo, na nĩahũndũkĩte agaikũrũka agathiĩ Giligali.”

13 Rĩrĩa Samūeli aakinyire harĩ we, Saũlũ akiuga atĩrĩ, “Jehova arokũrathima! Nĩhingĩtie mawatho ma Jehova.”

14 No Samūeli akĩmũũria atĩrĩ, “Naguo mwanio ũcio wa ng’onde ndĩraigua nĩ wa kĩĩ? Mwanio ũcio ndĩraigua wa ng’ombe-rĩ, ũkĩrĩ wa kĩĩ?”

15 Saũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Thigari ici nĩcio ciacirutire kwa Aamaleki; magĩtigia ng’onde imwe cia iria njega na ng’ombe cia kũrutĩra Jehova Ngai waku igongona, no icio ingĩ nĩtwaciniinire biũ.”

16 Samūeli akĩra Saũlũ atĩrĩ, “Ta thikĩrĩa! Reke ngwĩre ũrĩa Jehova anjĩrĩte ũtukũ ũyũ.”

Nake Saũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Njĩra.”

17 Samūeli akiuga atĩrĩ, “O na gũtuĩka hĩndĩ imwe nĩweiiraga-rĩ, githĩ ndwagĩtuĩkire mũtongoria wa mĩhĩrĩga ya Isiraeli? Jehova nĩagũitĩrĩrie maguta ũtuĩke mũthamaki wa Isiraeli.

18 Nake agĩgũtũma ũthĩ ũkarute wĩra, agĩkwĩra atĩrĩ, ‘Thĩ ũkaniine andũ acio aaganu biũ; ũrũe na Aamaleki acio nginya ũmaniine biũ.’

19 Waregire gwathĩkĩra Jehova nĩkĩ? Nĩ kĩĩ gĩatũmire ũguthũkĩre indo cia ndaho, ũgũĩka ũũru maitho-inĩ ma Jehova?”

20 Nake Saũlũ akiuga atĩrĩ, “No nĩ nĩndathĩkĩre Jehova; nĩndathiire kũruta wĩra ũrĩa Jehova aandũmire ngarute. Nĩndaniinire Aamaleki biũ, na ngĩrehe Agagi mũthamaki wao gũkũ.

21 Thigari nĩcio cioire ng’onde na ng’ombe kuuma kũrĩ indo iria ciatahĩtwo, iria ciarĩ njega ikĩamũrĩrwo Ngai, nĩguo irutĩrwo Jehova Ngai waku igongona kũu Giligali.”

22 No Samūeli akĩmũcookeria atĩrĩ,
“Anga Jehova nĩakenagio nĩ maruta ma njino na magongona
ta ũrĩa akenagio nĩ gwathĩkĩra mũgambo wa Jehova?

Gwathĩka nĩ kwega gũkĩra igongona,
na kũmũigua nĩ kwega gũkĩra maguta ma ndũrũme.

23 Nĩ ũndũ ũremi ũhaana ta mehia ma ũragũri,
nakuo kwaga gwathĩka kũhaana ta wĩhia wa kũhooya mĩhianano.

Tondũ nĩuregete kiugo kĩa Jehova,
nake nĩakũregete ta mũthamaki.”

24 Nake Saũlũ akĩra Samūeli atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩtie. Nĩnjagararĩte watho wa Jehova na uuge waku. Nĩ andũ ndeetigĩrĩre ngĩkĩmaathĩkĩra.

25 Rĩu ndagũthaitha, ndekera mehia makwa, na ũhũndũke ũtwarane na nĩ, nĩgeetha ngahoe Jehova.”

26 No Samūeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndigũcooka hamwe nawe. Nĩuregete kiugo kĩa Jehova, nake Jehova nĩakũregete ũtuĩke mũthamaki wa gũthamakĩra Isiraeli!”

27 Rĩrĩa Samūeli aagarũrũkaga athĩ-rĩ, Saũlũ akĩnyiita ruuno rwa nguo yake, nayo igĩtarũka.

28 Samūeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova nĩatarũra ũthamaki wa Isiraeli kuuma kũrĩ we ũmũthĩ na nĩaũnengera mũndũ ũngĩ wa andũ a itũũra rĩaku, mwegu gũgũkĩra.

29 ũrĩa we Riiri wa Isiraeli ndaheenanagera kana akericũkwo; nĩ ũndũ we ti mũndũ, atĩ nĩguo ericũkwo.”

³⁰ Saülū agĩcookia atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩtie, no ndagũthaitha ndĩithia harĩ athuuri a andũ akwa na harĩ Isiraeli; cookania na nĩ, nĩgeetha ngahooe Jehova Ngai waku.”

³¹ Nĩ undũ ũcio Samūeli agĩcookania na Saülū, nake Saülū akĩhooya Jehova.

³² Samūeli agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndehera Agagi mũthamaki wa Aamaleki.”

Agagi agĩũka kũrĩ we arĩ na ũmĩrĩru, agĩciiragia atĩrĩ, “Ti-itherũ ruo rwa gĩkuũ nĩrũthengu.”

³³ No Samūeli akiuga atĩrĩ,

“O ta ũrĩa rũhiũ rwaku rwa njora rūtũmĩte andũ-a-nja moorwo nĩ ciana-rĩ, noguo nyũkwa egũikara thĩinĩ wa andũ-a-nja atarĩ na mwana.”

Nake Samūeli akĩũragĩra Agagi mbere ya Jehova kũu Giligali.

³⁴ Samūeli agĩcooka agĩthĩ Rama, no Saülū akĩambata mũciĩ gwake Gibea itũura rĩake.

³⁵ Nginya mũthenya ũrĩa Samūeli aakuire, ndaathiire kuona Saülū rĩngĩ, o na gũtuĩka Samūeli nĩamũcakayagĩra. Nake Jehova akĩigua kĩa nĩ undũ nĩatuĩte Saülū mũthamaki wa gũthamakĩra Isiraeli.

16

Samūeli Gũitĩrĩa Daudi Maguta

¹ Nake Jehova akĩũria Samūeli atĩrĩ, “Nĩ nginya rĩ ũkũrĩrĩa Saülū, nĩgũkorwo nĩndĩmũregete ta mũthamaki wa Isiraeli? Iyũria rũhĩa rwaku maguta, na umagare, ũthĩ; ndĩragũtũma ũthĩ kwa Jesii wa itũura rĩa Bethlehemu. Nĩthuurĩte ũmwe wa ariũ ake atuĩke mũthamaki.”

² No Samūeli akĩmũũria atĩrĩ, “Ingĩthĩ kũu atĩa? Saülū nĩarĩgua ũhoru ũcio nake anjũrage.”

Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya moori, ũthĩ nayo na uuge atĩrĩ, ‘Njũkĩte kũrutĩra Jehova igongona.’”

³ Na wĩte Jesii oke igongona-inĩ rĩu, na nĩndĩrĩkuonia ũrĩa ũrĩka. Nawe ũitĩrĩrie maguta mũndũ ũrĩa ndĩrĩkuonia.”

⁴ Samūeli agĩka o ta ũrĩa Jehova aamwĩrite eeke. Rĩrĩa aakinyire Bethlehemu, athuuri a itũura makĩmũtũnga makĩinainaga. Makĩmũũria atĩrĩ, “Ũũkĩte na thayũ?”

⁵ Samūeli akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, njũkĩte na thayũ; njũkĩte kũrutĩra Jehova igongona. Mwĩtheriei, mũũke hamwe na nĩ igongona-inĩ.” Agĩcooka agĩtheria Jesii na ariũ ake, akĩmeeta igongona-inĩ rĩu.

⁶ Rĩrĩa ariũ a Jesii maakinyire-rĩ, Samūeli akĩona Eliabu, agĩciiria atĩrĩ, “Ti-itherũ, ũrĩa Jehova aitĩrĩrie maguta arũngĩ haha mbere ya Jehova.”

⁷ No Jehova akĩra Samūeli atĩrĩ, “Tiga kũmũrora gĩthiithi kana ũraihu wake, nĩgũkorwo nĩndĩmũregete, tondũ Jehova ndaroraga maũndũ marĩa mũndũ aroraga. Mũndũ wa gũkũ thĩ aroraga mũndũ gĩthiithi, no Jehova aroraga ngoro thĩinĩ.”

⁸ Ningĩ Jesii agĩta Abinadabu akĩmũhĩtũkĩria mbere ya Samūeli. No Samūeli akiuga atĩrĩ, “O na ũyũ tiwe Jehova athuurĩte.”

⁹ Ningĩ Jesii akĩhĩtũkithia Shama, no Samūeli akiuga atĩrĩ, “O na ũyũ tiwe Jehova athuurĩte.”

¹⁰ Jesii akĩrehe ariũ ake mũgwanja arĩa maahĩtũkĩire harĩ Samūeli, no Samūeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ndathuurĩte aya.”

¹¹ Nĩ undũ ũcio akĩũria Jesii atĩrĩ, “Ariũ aku othe marĩ haha?”

Jesii agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ harĩ ũrĩa mūnini wao; no arĩ rūũru akĩrĩithia ng’ondũ.”

Samūeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Mūtũmanĩre; tūtingĩikara thĩ atookĩte.”

¹² Nĩ ũndũ ũcio agĩtũmana, nake akĩrehwo. Aarĩ mūtune, akaagĩra gĩthiithi na agathakara mūno akĩoneka.

Jehova agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ūkĩra ũmũitĩrĩrie maguta; ũyũ nĩwe.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Samūeli akĩoya rūhĩa rwa maguta akĩmũitĩrĩria maguta ariũ a nyina makĩonaga; kuuma mũthenya ũcio Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩa Daudi na hinya. Nake Samūeli agĩcooka agĩthiĩ Rama.

Daudi Gũtungata Saũlũ

¹⁴ Na rĩrĩ, Roho wa Jehova nĩherete kũrĩ Saũlũ, na roho mũũru uumĩte kũrĩ Jehova nĩwamũnyariiraga.

¹⁵ Nacio ndungata cia Saũlũ ikĩmwĩra atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, nĩ roho mũũru uumĩte kũrĩ Ngai ũrakũnyariira.

¹⁶ Reke mwathi witũ aathe ndungata ciake iria irĩ haha icarie mũndũ ũrĩa ũngĩkũhũrĩra kĩnanda kĩa mũgeeto. Nĩarĩhũũraga kĩnanda rĩria roho mũũru uumĩte kũrĩ Ngai wagũkora, nawe nĩũrĩguaga wega.”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ akĩra ndungata ciake atĩrĩ, “Cariyai mũndũ ũũĩ kũhũũra kĩnanda wega na mũmũrehe harĩ nĩ.”

¹⁸ Ndungata ĩmwe yake igĩcookia atĩrĩ, “Nĩnyonete mũriũ ũmwe wa Jesii kuuma Bethlehemu ũũĩ kũhũũra kĩnanda kĩa mũgeeto. Nĩ mũndũ mũmũrĩru na nĩ njamba ya ita. Nĩoĩ kwaria wega na nĩ mũndũ kĩrorerwa. Nake Jehova arĩ hamwe nake.”

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ agĩtũma andũ kũrĩ Jesii, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũmĩra mũrũguo Daudi, ũrĩa ũrarĩithia ng’ondũ.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Jesii akĩoya ndigiri ikuuĩte mĩgate, na mondo ya ndibei, na koori, agĩcinengera mũrũwe Daudi atwarĩre Saũlũ.

²¹ Daudi agĩthiĩ kũrĩ Saũlũ, akĩingĩra ũtungata-inĩ wake. Saũlũ akĩmwenda mūno, nake Daudi agĩtuĩka ũmwe wa kũmũkuagĩra indo cia mbaara.

²² Ningĩ Saũlũ agĩtũma ũhoru kũrĩ Jesii, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ītĩkĩria Daudi aikare ũtungata-inĩ wakwa nĩgũkorwo nĩngenetio nĩwe.”

²³ Hĩndĩ ĩrĩa yotho roho ũcio mũũru uumĩte kũrĩ Ngai wakoraga Saũlũ, Daudi nĩoyaga kĩnanda gĩake kĩa mũgeeto na agakĩhũũra. Nake Saũlũ akahoorera; akaigua wega, nago roho ũcio mũũru ũkamweherera.

17

Daudi na Goliathũ

¹ Na rĩrĩ, Afilisti nĩmoonganirie mbũtũ ciao cia mbaara, na magĩcicookanĩrĩria kũu Soko thĩinĩ wa Juda. Makĩamba hema ciao Efesi-Damimu, gatagatĩ ga Soko na Azeka.

² Saũlũ na andũ a Isiraeli makĩũngana, makĩamba hema ciao kĩa-anda-inĩ kĩa Ela, makĩhaarĩria ũrĩa mekũrũa na Afilisti.

³ Afilisti magĩikara kĩrĩma-inĩ kĩmwe, nao andũ a Isiraeli magĩikara kĩrĩa kĩngĩ, hagakĩgĩa kĩa-anda gatagatĩ kao.

⁴ Njamba ĩmwe yetagwo Goliathũ, ũrĩa woimĩte Gathu,* akiumĩra hau kambĩ-inĩ ya Afilisti. Nake aarĩ na ũraihi wa makĩria ma buti kenda.†

⁵ Eekĩrĩte ngũbia ya gĩcango mūtwe, na akehumba nguo ya mbaara ya gĩcango ĩrĩ na ũritũ wa cekerĩ ngĩri ithano;‡

* **17:4** Goliathũ aarĩ wa rūciarũ rwa Anaki, tondũ Joshua ndaamaniinire othe. † **17:4** nĩ ta mita 3 ‡ **17:5** nĩ ta kilo 57

⁶ eyohete indo cia kūgitīra mūthiimo cia gīcango, na agacuuria kīberethi gīa gīcango gatagatī ga ciande ciake.

⁷ Mūtī wa itimū rīake waiganaga ta mūtī wa mūtumi ngoora, nakīo kīgera kīa mūtwe warīo kīarī na ūritū wa cekerī magana matandatū. §
Nake mūkuui wa ngo yake akamūthī mbere.

⁸ Goliathū akīrūgama, akīanīrīra kūrī itungati cia Isiraeli, akiuga atīrī, “Nī kīi gītūmīte mūūke mwīyaare mīhari ya mbaara? Githī nīi ndikīrī Mūfilisti, na inyuī githī mūtīkīrī ndungata cia Saūlū? Thuurai mūdū ūmwe mūreke aikūrūke oke kūrī nīi.

⁹ Angīhota kūrūa na nīi na anjūrage-rī, ithuī tūgūtuīka ndungata cianyu; no ndamūtooria na ndīmūūrage-rī, inyuī mūgūtuīka ndungata ciitū na mūtūtungatagīre.”

¹⁰ Ningī Mūfilisti ūcio akiuga atīrī, “Ūmūthī nīndoogita itungati cia Isiraeli! Heei mūdū tūrūe nake.”

¹¹ Rīrīa maiguire ciugo cia Mūfilisti ūcio, Saūlū na andū othe a Isiraeli makīmaka, magīitigīra mūno.

¹² Na rīrī, Daudi aarī mūrū wa Mūefiratha wetagwo Jesii, woimīte Bethlehemu ya Juda. Jesii aarī na ariū anana, na matukū-inī ma Saūlū aarī mūdū mūkūrū, agatindīkanga mīaka.

¹³ Ariū atatū a Jesii arīa akūrū nīmathiite na Saūlū mbaara-inī: Wa mbere eetagwo Eliabu; na wa keerī Abinadabu; na wa gatatū Shama.

¹⁴ Daudi nīwe warī mūnini wao. Acio atatū akūrū nīmarūmīrīre Saūlū,

¹⁵ no Daudi agathiiaga gwī Saūlū, na agacooka nīguo akarīithie ng’ondu cia ithe kūu Bethlehemu.

¹⁶ Ihinda rīa matukū mīrongo īna Mūfilisti ūcio nīoimagīra o rūciinī na hwaī-inī, akarūgama akeyonithania harīo.

¹⁷ Na rīrī, Jesii akīra mūrū Daudi atīrī, “Oya eba* īno ya ngano hīhie, na mīgate īno ikūmi nī ūndū wa ariū a nyūkwa, ūhiūhe ūcitware kūu kambī-inī.

¹⁸ Nacio cienyū ici ikūmi cia ngorono ūcitware kūrī mūnene wa gīkundi kīao. Ūkīrore ūrīa ariū a nyūkwa matarīi ūnjookerie ūhoru wao wa kūnyūmīrīra.

¹⁹ Na rīrī, marī hamwe na Saūlū na andū othe a Isiraeli kīanda-inī kīa Ela makīrūa na Afilisti.”

²⁰ Kwarooka gūkīa-rī, Daudi agītiga mbūri irī na mūrīithi, akīoya mīrigo, akiumagara agīthīi, o ta ūrīa Jesii aamwathīrīre. Nake agīkinya kambī-inī o rīrīa mbūtū cia ita cioimagaraga ikang’ethanīre, irī na mbugīrīrio ya mbaara.

²¹ Andū a Isiraeli na Afilisti maaharagīria ita ciao igaikara ing’ethanīre.

²² Nake Daudi agītiga indo iria aakuūte harī mūdū ūrīa wamenyagīrīra indo, agīteng’era harīa ikundi icio cia mbaara ciarī na akīgeithia ariū a nyina.

²³ Rīrīa aaragia nao, Goliathū, njamba īyo ya Afilisti kuuma Gathu, īkiumīra gīkundi-inī kīayo īkīanagīrīra ciugo cia kūmoogita o ta ūrīa yamenyerete, nake Daudi akīgua.

²⁴ Rīrīa andū a Isiraeli moonire mūdū ūcio, othe makīmūūrīra marī na guoya mūnene.

²⁵ Na rīrī, andū a Isiraeli mooranagia atīrī, “Nīmūkuona ūrīa mūdū ūyū aikaraga akiumagīra? Oimagīra nīgeetha oogite Isiraeli. Mūthamaki nīekūheana ūtonga mūingī kūrī mūdū ūrīa ūngīmūruga. Nīegūcooka

ahe mündũ ūcio mūrĩtu wake amũhikie, nayo nyũmba ya ithe ndĩgũcooka kũrĩha igooti thĩinĩ wa Isiraeli.”

²⁶ Daudi akĩũria andũ arĩa maarũngĩi hakuhĩ nake atĩrĩ, “Atĩ mündũ ūrĩa ūkũũraga Mũfilisti ūyũ, na ehererie Isiraeli thoni ici egwĩkwo atĩa? Mũfilisti ūyũ ūtarĩ mũruu nake nũũ, atĩ nĩguo oogite ita cia Ngai ūrĩa ūrĩ muoyo?”

²⁷ Nao magĩcookera ūhoru ūcio maaragia, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ūguo nĩguo gũgwĩkwo kũrĩ mündũ ūrĩa ūkũmũũraga.”

²⁸ Hĩndĩ irĩa Eliabu, mũrũ wa nyina ūrĩa mũkũrũ, aamũiguire akĩaria na andũ acio-rĩ, agĩcinwo nĩ marakara nĩ ūndũ wake, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ūikũrũke gũkũ? Na nũũ ūratigĩire ng’ondũ icio itarĩ nyingĩ kũu werũ-inĩ? Nĩnjũũĩ ūrĩa ūrĩ mwĩtĩĩ, na ūrĩa ngoro yaku irĩ maramari; ūikũrũkĩte gũkũ no ūndũ wa kwĩrorera mbaara.”

²⁹ Daudi akiuga atĩrĩ, “Kaĩ ndagĩĩka atĩa? Anga ndiagĩrĩrwo nĩ kwaria?”

³⁰ Nake agĩcooka akĩhũgũkĩra mündũ ūngĩ na akĩmwarĩria ūhoru o ro ūcio, nao andũ makĩmũcookeria ūhoru o ta mbere.

³¹ Ūhoru ūcio Daudi oigire nĩwaiguirwo, ūkĩmenyithio Saũlũ, nake Saũlũ agĩtũmana ageetwo.

³² Daudi akĩira Saũlũ atĩrĩ, “Ndũkareke mündũ o na ūmwe akue ngoro nĩ ūndũ wa Mũfilisti ūyũ; ndungata yaku nĩngũthĩĩ ikarũe nake.”

³³ Saũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũngĩhota gũthĩĩ kũrũa na Mũfilisti ūyũ; wee ūrĩ o mündũ mũnini, nake atũire arũaga mbaara kuuma arĩ o mũnini.”

³⁴ No Daudi akĩira Saũlũ atĩrĩ, “Nĩ ndungata yaku ndũire ndũithagia ng’ondũ cia baba. Na rĩrĩa mũrũũthi kana nduba ĩngĩnyĩta na ĩkuue ng’ondũ kuuma rũũru-inĩ,

³⁵ ndĩmĩrũmagĩrĩra, ngamĩgũtha, ngateithũra ng’ondũ ĩyo kuuma kanua-inĩ kayo. Na rĩrĩa yenda kũndũgĩrĩra ngamĩnyĩta nderu, ngamĩgũtha, ngamĩũraga.

³⁶ Ndungata yaku yanooraga mũrũũthi na nduba o cieri; Mũfilisti ūyũ ūtarĩ mũruu o nake egũtuĩka o ta ĩmwe yacio, tondũ nĩogĩtĩte ita rĩa Ngai ūrĩa ūrĩ muoyo.

³⁷ Jehova ūrĩa wahonokirie harĩ gĩthu kĩa mũrũũthi o na gĩthu kĩa nduba-rĩ, nĩekũhonokia guoko-inĩ kwa Mũfilisti ūyũ.”

Saũlũ akĩira Daudi atĩrĩ, “Thĩĩ, na Jehova arokorwo hamwe nawe.”

³⁸ Hĩndĩ ĩyo Saũlũ akĩhumba Daudi nguo ciake na, akĩmwĩkĩra nguo ya kĩgera na ngũbia ya gĩcango mũtwe.

³⁹ Daudi akĩĩoha rũhiũ rwake rwa njora igũrũ rĩa nguo icio, na akĩgeria gũkinyũkia, tondũ ndaacimenyerete.

No akĩira Saũlũ atĩrĩ, “Ndingĩhota gũthĩĩ na indo ici, nĩ ūndũ ndicimenyerete.” Nake agĩciruta.

⁴⁰ Agĩcooka akĩnyĩta rũthanju rwake na guoko, agĩthuura tũhiga tũtano tũnyoroku kuuma karũũĩ-inĩ, agĩtwĩkĩra kamũhuko-inĩ gake ka mũrĩithi, akĩnyĩta kĩgũtha gĩake na guoko, agĩthĩĩ, agĩkuhĩrĩria Mũfilisti ūcio.

⁴¹ Hĩndĩ ĩyo Mũfilisti ūcio no gũũka ookaga akuhĩrĩrie Daudi, na mündũ ūrĩa wamũkuuagĩra ngo arĩ mbere yake.

⁴² Nake akĩrora Daudi, akĩona atĩ aarĩ o mündũ mũnini, mũtune mwĩrĩ na agathakara, nake akĩmũira.

⁴³ Akĩira Daudi atĩrĩ, “Kaĩ nĩ ndĩ ngui atĩ nĩguo ūgĩũke kũrĩ nĩ na thanju?” Nake Mũfilisti ūcio akĩruma Daudi akĩgwetaga ngai ciake.

⁴⁴ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka haha, na nĩngũhe nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ cia gĩthaka nyama ciaku!”

⁴⁵ Daudi akĩra Mũfilisti ũcio atĩrĩ, “Wee ũroka kũrĩ nĩ na rũhiũ rwa njora, na itimũ na kĩberethi, no nĩ ndĩroka kũrĩ we na rĩtwa rĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai ũrĩa mwene ita rĩa Isiraeli, ũrĩa wee ũnyararithĩtie.

⁴⁶ Ũmũthĩ Jehova nĩegũkũneana kũrĩ nĩ, na nĩngũkũgũtha ũgwe thĩ, na ngũtinie kĩongo. Ũmũthĩ nĩngũhe nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ cia gĩthaka ciimba cia ita rĩa Afilisti, nayo thĩ yothe ĩmenye atĩ nĩ kũrĩ Ngai thĩinĩ wa Isiraeli.

⁴⁷ Arĩa othe moonganĩte haha nĩmekũmenya atĩ Jehova ndahonokanagia na rũhiũ rwa njora kana itimũ; nĩgũkorwo mbaara nĩ ya Jehova, nĩekũmũneana inyothe moko-inĩ maitũ.”

⁴⁸ Na rĩrĩa Mũfilisti ũcio aamũkuhagĩrĩria nĩguo amũtharĩkĩre-rĩ, Daudi agĩteng’era na ihenya erekeire na kũrĩa mbaara yarĩ nĩguo amũtũnge.

⁴⁹ Agĩikia guoko mondo-inĩ yake akĩruta kahiga kamwe, akĩhiũria kĩgũtha, nake akĩgũtha Mũfilisti ũcio thiithi. Kahiga kau gagĩtoonyerera thiithi-inĩ wake, akĩgũa, agĩturumithia ũthiũ wake thĩ.

⁵⁰ Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩhoota Mũfilisti ũcio na kĩgũtha na kahiga; ndaarĩ na rũhiũ rwa njora guoko-inĩ gwake akĩgũtha Mũfilisti ũcio na akĩmũũraga.

⁵¹ Daudi agĩteng’era, akĩrũgama igũrũ rĩake. Akĩnyiita rũhiũ rwa njora rwa Mũfilisti ũcio akĩrũcomora njora-inĩ. Thuutha wa kũmũũraga-rĩ, agĩtinia kĩongo gĩake na rũhiũ rũu rwa njora.

Rĩrĩa Afilisti moonire atĩ njamba yao nĩ yakua, makĩgarũrũka, makĩũra.

⁵² Andũ a Isiraeli na Juda makiumĩra maanĩrĩre, makĩingatithia Afilisti nginya itoonyero rĩa Gathu na nginya ihingo-inĩ cia Ekironi. Arĩa moragĩtwo maagwĩte njĩra-inĩ ĩrĩa ĩthiiaaga Sharaimu nginya Gathu na Ekironi.

⁵³ Rĩrĩa andũ a Isiraeli maacookire kuuma kũingatithia Afilisti, magĩtaha indo kambĩ-inĩ ciao.

⁵⁴ Daudi akĩoya mũtwe wa Mũfilisti ũcio, akĩũtwara Jerusalemu, na akĩiga indo cia Mũfilisti ũcio cia mbaara hema-inĩ yake mwene.

⁵⁵ Na rĩrĩa Saũlũ eroreire Daudi agĩthiĩ gũtũnga Mũfilisti, akĩũria Abina, mũnene wa mbũtũ cia ita, atĩrĩ, “Mwanake ũyũ nĩ mũriũ waũ?”

Abina akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa ũtũũraga muoyo wee mũthamaki, nĩ ndiũ nĩ waũ.”

⁵⁶ Nake mũthamaki akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta gĩtuĩrie ũmenye mwanake ũcio nĩ mũriũ waũ.”

⁵⁷ Na thuutha wa Daudi gũcooka kuuma kũũraga Mũfilisti-rĩ, Abina akĩmuoya na akĩmũtwara mbere ya Saũlũ, o anyiĩtite mũtwe wa Mũfilisti ũcio.

⁵⁸ Saũlũ akĩmũũria atĩrĩ, “Mwanake ũyũ, ũrĩ mũriũ waũ?”

Nake Daudi akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndĩ mũrũ wa ndungata yaku Jesii wa Bethlehemu.”

18

Saũlũ Kũiguĩra Daudi Ũiru

¹ Thuutha wa Daudi kũrĩkia kwaria na Saũlũ, Jonathani akiumĩrania ngoro na Daudi, akĩmwenda o ta ũrĩa eyendete we mwene.

² Kuuma mũthenya ũcio Saũlũ akĩiga Daudi gwake na ndaarekire acooke kũinũka mũciĩ gwa ithe.

³ Nake Jonathani akīgĩa kīrīkanīro na Daudi nĩ ūndũ nĩamwendete o ta ūrĩa eyendete we mwene.

⁴ Jonathani akīruta nguo ĩrĩa ndaaya yake ya igūrũ ĩrĩa eehumbĩte akīmĩhe Daudi, hamwe na kanjũ yake, na rūhiũ rwake rwa njora, na ūta wake na mūcibi wake.

⁵ Ūrĩa wothe Saŭlũ aatūmaga Daudi ageeke, nĩawĩkaga ūkagaacĩra, nginya Saŭlũ akīmūtua mūrūgamĩrĩri mūnene wa mbūtũ cia ita. Ūndũ ūcio ūgĩkenia andũ othe, na ūgĩkenia anene a Saŭlũ o nao.

⁶ Rĩrĩa andũ mainūkaga, thuutha wa Daudi kũruga Mũfilisti ūcio-rĩ, andũ-a-nja makiuma matũura-inĩ mothe ma Isiraeli makĩinaga na makĩrugarūgaga, nĩguo magatūnge Mũthamaki Saŭlũ marĩ na tũhembe na inanda makĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno.

⁷ Makĩrugarūgaga, makĩina atĩrĩ:
 “Saŭlũ nĩeyūragĩire andũ ngiri nyingĩ,
 nake Daudi akeyūragĩra andũ ngiri makūmi maingĩ.”

⁸ Saŭlũ nĩarakarire mūno; ikūngũiya rĩu rĩkīmũiguithia ūiru mūno. Agĩiciiria atĩrĩ, “Marahe Daudi ūhootani wa kũruga andũ ngiri makūmi maingĩ, no nĩ ngooraga o ngiri nini. Agĩtigĩtie ūndũ ūngĩ ūrĩkũ, tiga kwĩyoera ūthamaki?”

⁹ Na kuuma hĩndĩ ĩyo Saŭlũ akĩambĩrĩria kũiguĩra Daudi ūiru na kũmwĩkũũa.

¹⁰ Mũthenya ūyũ ūngĩ roho mũuru uumĩte kūrĩ Ngai ūgĩũka na hinya mūno igūrũ rĩa Saŭlũ. Nake akĩambĩrĩria kwaria ta mūgūrũki arĩ nyũmba yake thĩinĩ, Daudi aahũũraga kĩnanda kĩa mūgeeto, o ta ūrĩa aamenyerete gwĩka. Saŭlũ aarĩ na itimũ guoko,

¹¹ nake akīmũikĩria, eĩrĩte atĩrĩ, “Ngũtheecithania Daudi na rūthingo.”
 Nowe Daudi akīmweherera maita meerĩ akiuma harĩ we.

¹² Saŭlũ nĩetigĩrĩte Daudi, nĩ ūndũ Jehova aarĩ hamwe na Daudi, no nĩatiganĩirie Saŭlũ.

¹³ Nĩ ūndũ ūcio akĩeheria Daudi harĩ we akīmūtua mūnene wa thigari ngiri, nake Daudi agatongoragia mbūtũ icio kũu ita-inĩ ciao.

¹⁴ Ūndũ o wothe ūrĩa ekaga nĩwagaacagĩra, nĩ ūndũ Jehova aarĩ hamwe nake.

¹⁵ Rĩrĩa Saŭlũ onire ūrĩa Daudi aagacĩire, akĩmwĩtigĩra.

¹⁶ No andũ othe a Isiraeli na Juda nĩmendete Daudi nĩ ūndũ nĩamatongoragia kũu ita-inĩ ciao.

¹⁷ Saŭlũ akĩra Daudi atĩrĩ, “Ūyũ nĩ Merabu, mũirĩtu wakwa ūrĩa mūkūrũ. Nĩwe ngũkũhe ūmũhikie; wee ndungatĩra na ūcamba, na ūhũũrane mbaara cia Jehova.” Nĩ ūndũ Saŭlũ eĩrĩre atĩrĩ, “Nĩ ndikũmũkĩrĩra na guoko gwakwa. Afilisti nĩ meke ūguo arĩ o!”

¹⁸ No Daudi akĩra Saŭlũ atĩrĩ, “Nĩ ngĩrĩ ū, nayo nyũmba yakwa kana mũhĩrĩga wa baba thĩinĩ wa Isiraeli, ūkĩrĩ kĩ, atĩ nĩguo nĩ nduĩke mũthoni-we wa mũthamaki?”

¹⁹ Nĩ ūndũ ūcio rĩrĩa ihinda rĩakinyire rĩa Merabu, mwarĩ wa Saŭlũ kũnengerwo Daudi-rĩ, akĩneanwo ahikio nĩ Adirieli wa Mehola.

²⁰ Na rĩrĩ, Mikali mwarĩ wa Saŭlũ nĩendeete Daudi, na rĩrĩa meerire Saŭlũ ūhoro ūcio, agĩkena.

²¹ Nake agĩiciiria atĩrĩ, “Nĩngũmũhe we, nĩguo atuĩke mũtego harĩ we nĩguo guoko kwa Afilisti kũmũũkĩrĩre.” Nĩ ūndũ ūcio Saŭlũ akĩra Daudi atĩrĩ, “Rĩu ūrĩ na mweke wa keerĩ wa gũtuĩka mũthoni wakwa.”

22 Ningĩ Saŭlũ agĩatha ndungata ciake, agĩciĩra atĩrĩ, “Arĩriai Daudi keheri-inĩ, mŭmwĩre atĩrĩ, ‘Atĩrĩrĩ, mŭthamaki nĩakenetio nĩwe na ndungata ciake ciothe nĩkwendete; rĩu gĩtuĩke mŭthoni-we.’”

23 Nao magĩcookera ciugo icio kŭrĩ Daudi. No Daudi akiuga atĩrĩ, “Mŭgwĩciiria nĩ ũndũ mŭnini gĩtuĩka mŭthoni-we wa mŭthamaki? Nĩ ndĩ mŭndũ mŭthĩni na ndiũĩkaine.”

24 Rĩrĩa ndungata cia Saŭlũ ciamwĩre ũrĩa Daudi oiga-rĩ,

25 Saŭlũ agĩcookia atĩrĩ, “Ĩrai Daudi atĩrĩ, ‘Mŭthamaki ndekwenda irĩhi rĩngĩ o rĩothe rĩa rŭracio o tiga ikonde cia nyama igana cia Afilisti, nĩguo arĩhĩrio kŭrĩ thũ ciake.’” Mŭbango wa Saŭlũ warĩ atĩ Daudi oragwo nĩ Afilisti.

26 Rĩrĩa ndungata cierire Daudi maũndũ macio-rĩ, Daudi agĩkenio nĩ ũhoru wa gĩtuĩka mŭthoni-we wa mŭthamaki. Nĩ ũndũ ũcio mbere ya ihinda rĩrĩa rĩaheanĩtwo rĩtanathira-rĩ,

27 Daudi na andũ ake makiumagara, makĩũraga Afilisti magana meerĩ. Akĩrehe ikonde ciao cia nyama na agĩcineana ciothe kŭrĩ mŭthamaki nĩgeetha atuĩke mŭthoni-we. Saŭlũ agĩcooka akĩmŭnengera Mikali mŭirĩtu wake nĩguo amũhikie.

28 Rĩrĩa Saŭlũ aamenyire atĩ Jehova aarĩ hamwe na Daudi, na atĩ mwarĩ Mikali nĩendeete Daudi rĩ,

29 Saŭlũ agĩkĩrĩrĩa kŭmwĩtigĩra, nake agĩtũũra arĩ thũ yake matukũ make marĩa maatigaire.

30 Anene a ita cia Afilisti magĩthĩ o na mbere mbaara-inĩ, na o rĩrĩa rĩothe meekaga ũguo, Daudi agĩthĩ na mbere kŭgĩa na ũhootani gũkĩra anene acio angĩ a Saŭlũ, narĩo rĩtwa rĩake rĩkĩmenyeka mŭno.

19

Saŭlũ Kũgeria Kũũraga Daudi

1 Na rĩrĩ, Saŭlũ akĩra mŭriũ Jonathani na ndungata ciake ciothe moorage Daudi. Nowe Jonathani nĩendeete Daudi mŭno,

2 nake akĩmũkunyĩra ũhoru, akĩmwĩra atĩrĩ, “Baba Saŭlũ nĩaracaria mweke wa gũkũũraga. Nĩ ũndũ ũcio ũkemenyerera rŭciũ rŭciini; ũthĩ wĩhithe handũ, na ũikare ho.

3 Nĩ nĩngathiĩ ndũgame hamwe na baba kũu mŭgũnda-inĩ, kũu ũgaakorwo ũrĩ. Nĩngaaria nake ũhoru ũgũkoniĩ na ũrĩa ngaamenya nĩngakwĩra.”

4 Jonathani akĩra ithe Saŭlũ wega wa Daudi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke mŭthamaki aage gwĩka Daudi ndungata yake ũũru; ndakwĩhĩrie, na ũrĩa ekĩte ũkoretwo ũrĩ uumithio mŭnene kŭrĩ we.

5 Nĩetoonyirie ũgwati-inĩ rĩrĩa ooragire Mŭfilisti. Nake Jehova akĩhe Isiraeli guothe ũhootani mŭnene mŭno, ũkĩtonera ũndũ ũcio na ũgĩkena. Nĩ kũ kĩngĩtũma wĩke mŭndũ ũtarĩ na ihĩtia ta Daudi ũũru, ũmũũrage hatarĩ na gĩtũmi?”

6 Saŭlũ nĩathikĩrĩrie Jonathani na akĩhĩta akiuga ũũ: “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, Daudi ndekũũragwo.”

7 Nĩ ũndũ ũcio Jonathani agĩta Daudi akĩmwĩra ũhoru ũcio maaragia wothe. Akĩmũtwara kŭrĩ Saŭlũ, nake Daudi agĩkara na Saŭlũ o ta mbere.

8 Nĩ kwagĩre na mbaara rĩngĩ, na Daudi agĩthĩ akĩrũa na Afilisti. Nake akĩmahũra na hinya mŭno nginya makĩmũũrĩa.

9 No roho mũũru uumĩte kŭrĩ Jehova ũgĩkora Saŭlũ rĩrĩa aikarĩte gwake nyũmba arĩ na itimũ rĩake guoko-inĩ. Hĩndĩ ĩyo Daudi aahũũraga kĩnanda kĩa mũgeeto.

¹⁰ Saülū akīgeria kūmūthecereria rūthingo-inĩ na itimū rīake, no Daudi akīmweherera o rīria aakagia itimū rūthingo-inĩ. Ūtukū ūcio Daudi akīūra.

¹¹ Saülū agītūma andū kwa Daudi makaraangire nyūmba yake na mamūūrage gwakīa. No Mikali, mūtumia wa Daudi, akīmūkunyīra ūhoru ūcio, akīmwīra atīrī, “Waga kūūra ūtukū wa ūmūthī, ūhonokie muoyo waku-rī, rūciū nīūkooragwo.”

¹² Nĩ ūndū ūcio Mikali agīkūrūkīria Daudi ndirica-inĩ, nake akīyūrīra, akīhonoka.

¹³ Ningī Mikali akīoya mūhianano na akīūiga ūrīrī igūrū, akīūhumbīra na gītama na akīwīkīra guoya wa mbūri mūtwe.

¹⁴ Hīndī īria Saülū aatūmire andū makanyiite Daudi, Mikali akīmeera atīrī, “Nĩ mūrūaru.”

¹⁵ Ningī Saülū agītūma andū acio macooke makarore Daudi, akīmeera atīrī, “Mūrehei kūrī nī arī o ūrīrī wake, nīguo ndīmūūrage.”

¹⁶ No rīria andū maatoonyire kuo, magīkora no mūhianano warī ūrīrī, na ūgekīrwo guoya wa mbūri mūtwe.

¹⁷ Saülū akīra Mikali atīrī, “Nĩ kī gītūmīte ūūheenie ūguo, na ūkarekereria thū yakwa yūre, nīgeetha īhonoke?”

Mikali akīmwīra atīrī, “Aranjīrīre atīrī, ‘Reke nī ndīyūrīre. Ngūgīkūrāga nĩ ūndū kī?’ ”

¹⁸ Nake Daudi akīūra, akīhonoka, na agīthī gwī Samūeli kūu Rama, akīmwīra ūria wothe Saülū aamwīkīte. Ningī Daudi na Samūeli magīthī Naiothu, magīkara kuo.

¹⁹ Ūhoru ūgīkinyīra Saülū, akīrwo atīrī, “Daudi arī Naiothu, kūu Rama”;

²⁰ nĩ ūndū ūcio agītūma andū makamūnyīte. No hīndī īria moonire gīkundi kīa anabii gīkīratha mohoro, matongoretio nī Samūeli arūgamīte hau, Roho wa Ngai agīkora andū a Saülū, o nao makīratha mohoro.

²¹ Saülū akīheo ūhoru ūcio, nake agītūma andū angī, nao makīratha mohoro. Saülū agītūma andū riita rīa gatatū, o nao makīratha mohoro.

²² Thuutha wa maūndū mothe, o nake we mwene agīthī Rama na agīkinya irima-inĩ rīa maaī rīria inene kūu Seku. Nake akīūra atīrī, “Samūeli na Daudi marī ha?”

Nao makīmwīra atīrī, “Marī Naiothu, kūu Rama.”

²³ Nĩ ūndū ūcio Saülū agīthī Naiothu, kūu Rama. No Roho wa Ngai ūkīmūkora, agīthī akīrathaga mohoro nginya agīkinya Naiothu.

²⁴ Akīaūra nguo ciake cia igūrū, o na ningī akīratha mohoro arī mbere ya Samūeli. Agīkoma ūguo mūthenya ūcio wothe, o na ūtukū. Kīu nīkīo gītūmaga andū moorie atīrī, “Saülū nake no ūmwe wa anabii?”

20

Daudi na Jonathani

¹ Na rīrī, Daudi akīūra, akiuma Naiothu kūu Rama agīthī kūrī Jonathani, akīmūūra atīrī, “Nĩ atīa njīkīte? Nĩ ngero īrīkū nī ngerete? Thoguo ndīmūhītīrie atīa atī nīkīo arageria kūnjūrāga?”

² Jonathani akīmūcookeria atīrī, “Kūroaga gūtuīka ūguo; wee ndūgūkua! Atīrīrī, baba ndarī ūndū ekaga o na ūmwe mūnene kana mūnini ataamenyithītie. Egūkīhitha ūndū ta ūcio nīkī? Ūguo ti guo!”

³ No Daudi akīhīta akiuga atīrī, “Thoguo nīoī o wega mūno atī nīnjītīkīrīkīte nīwe, nake nīeīrīte atīrī, ‘Jonathani ndagīrīrwo nī kūmenya ūndū ūyū, ndakae kūnyitwo nī kīha.’ No rīrī, ti-itherū o ta

ūrĩa Jehova atũũraga muoyo, na ũrĩa wee mwene ũtũũraga muoyo-rĩ, hatigaire o ikinya rĩmwe gatagatĩ gakwa na gĩkuũ.”

⁴ Jonathani akĩĩra Daudi atĩrĩ, “Ũndũ o wothe ũngĩenda njĩke-rĩ, nĩngũgwĩkĩra.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩmwĩra atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, rūciũ nĩ gĩathĩ gĩa Karũgamo ka Mweri na nĩnjagĩrĩrwo gũkaarĩanĩra hamwe na mũthamaki, no reke thiĩ ngehithe mĩgũnda-inĩ nginya mũthenya wa gatatũ hwaĩ-inĩ.

⁶ No thoguo angĩnjaga-rĩ, mwĩre atĩrĩ, ‘Daudi nĩarathaitire ndĩmwĩtĩkĩrie aguthũke Bethlehemu itũũra-inĩ rĩao, nĩ ũndũ nĩ kũrĩ na igongona rĩkũrutwo kuo rĩa mwaka nĩ ũndũ wa mũhĩrĩga wao wothe.’

⁷ Angĩkoiga atĩrĩ, ‘Nĩ wega mũno,’ hĩndĩ ĩyo ndungata yaku nĩngakorwo na thayũ. No angĩkaarakara-rĩ, nĩũkamenya na ma atĩ nĩatuĩte nĩekũngera ngero.

⁸ No wee rĩ, onania wendani kũrĩ ndungata yaku, nĩ ũndũ nĩũgũite kĩrĩkanĩro nayo mbere ya Jehova. Kũngĩkorwo ndĩ na mahĩtia-rĩ, njũraga wee mwene! Ũgũkĩneana kũrĩ thoguo nĩkĩ?”

⁹ Jonathani akiuga atĩrĩ, “Kũroaga gũtuĩka ũguo! Korwo nĩ kũrĩ kaũndũ o na kanini njũũĩ atĩ baba nĩatuĩte gũkũgera ngero-rĩ, githĩ to ngwĩre?”

¹⁰ Daudi akĩmũũria atĩrĩ, “Thoguo angĩgagũcookeria arĩ na marũrũ-rĩ, ngaatheo ũhoru nũũ?”

¹¹ Jonathani akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka, tũthiĩ na kũu mũgũnda-inĩ.” Nĩ ũndũ ũcio magĩthiĩ kuo me hamwe.

¹² Ningĩ Jonathani akĩĩra Daudi atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa Jehova o we Ngai wa Isiraeli, ti-itherũ nĩngaaria na baba ihinda ta rĩrĩ mũthenya wa gatatũ! Angĩgakorwo akenetio nĩ wee-rĩ, githĩ to ngũtũmanĩre ngũmenyithie ũhoru ũcio?”

¹³ No baba angĩtua nĩ egũkũgera ngero-rĩ, Jehova aroherithia na anjĩke ũũru makĩria, ingĩkaaga gũkũmenyithia, na ndeke ũthiĩ na thayũ. Jehova arokorwo hamwe nawe o ta ũrĩa akoretwo arĩ hamwe na baba.

¹⁴ No nyonia tha iria itathiraga ta iria cia Jehova matukũ marĩa ngũtũũra muoyo, nĩguo ndikanooragwo,

¹⁵ na ndũkaneherie tha ciaku o na rĩ kuuma kũrĩ nyũmba yakwa, o na hĩndĩ ĩrĩa Jehova agaakorwo aniinĩte thũ ciothe cia Daudi gũkũ thiĩ.”

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jonathani akĩgĩa kĩrĩkanĩro na nyũmba ya Daudi, akiuga atĩrĩ, “Jehova arorĩhĩria Daudi kũrĩ thũ ciake.”

¹⁷ Nake Jonathani agĩtũma Daudi akiindĩre mwĩhĩtwa wake nĩ ũndũ nĩamwendete, nĩgũkorwo aamwendete o ta ũrĩa eyendete we mwene.

¹⁸ Ningĩ Jonathani akĩĩra Daudi atĩrĩ, “Rũciũ nĩ gĩathĩ gĩa Karũgamo ka Mweri. Wee nĩũkoneka ndũrĩ ho, nĩ ũndũ gĩtĩ gĩaku gĩgaakorwo kĩrĩ gĩtheri.

¹⁹ Mũthenya wa gatatũ gwatua gũtuka-rĩ, ũgaathiĩ handũ harĩa we-hithĩte hĩndĩ ĩrĩa thiĩna ũyũ waambĩrĩirie, na weterere hau ihiga-inĩ rĩa Ezeli.

²⁰ Nĩngaikia mĩguĩ ĩtatũ mwena-inĩ warĩo, taarĩ wathi ngwĩgera.

²¹ Ningĩ nĩngatũma kahĩ ndĩkeere atĩrĩ, ‘Thiĩ ũgacarie mĩguĩ ĩyo.’ Ingĩgakeera atĩrĩ, ‘Mĩguĩ ĩrĩ mwena ũyũ waku; mĩrehe haha,’ hĩndĩ ĩyo ũgooka, nĩ ũndũ ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ndũrĩ ũũru ũkoona; no thayũ.

²² No ingĩkeera kahĩ kau atĩrĩ, ‘Mĩguĩ ĩrĩ mbere yaku,’ hĩndĩ ĩyo no nginya ũthiĩ, nĩ ũndũ Jehova nĩakũrekereirie ũthiĩ.

²³ Naguo ūhoro ūrĩa twaranĩirie nawe-rĩ, ririkana, Jehova nĩwe mũira gatagatĩ gakwa nawe nginya tene.”

²⁴ Nĩ ūndũ ūcio Daudi akĩhitha kũu mũgũnda-inĩ, na hĩndĩ ĩrĩa gĩathĩ gĩa Karũgamo ka Mweri gĩakinyire-rĩ, mũthamaki agĩkara thĩ arĩe irio.

²⁵ Agĩkara thĩ handũ harĩa aamenyerete, kũrigania na rũthingo, ang’ethanĩire na Jonathani, nake Abineri agĩkara thĩ kũrigania na Saũlũ, no handũ ha Daudi haarĩ hatheri.

²⁶ Saũlũ ndoigire ūndũ mũthenya ūcio, nĩ ūndũ eeciiririe atĩrĩ, “No nginya gũkorwo kũrĩ ūndũ wĩkĩkĩte kũrĩ Daudi akanyĩitwo nĩ thaahu; ti-itherũ arĩ na thaahu.”

²⁷ No mũthenya ūyũ ūngĩ, mũthenya wa keerĩ wa mweri ūcio, handũ ha Daudi haarĩ o hatheri rĩngĩ. Hĩndĩ ĩyo Saũlũ akĩũria mũriũ Jonathani atĩrĩ, “Nĩ kĩ kĩgirĩtie mũrũ wa Jesii oke iruga-inĩ ira na ūmũthĩ?”

²⁸ Jonathani agĩcookia atĩrĩ, “Daudi nĩarathaitire ndĩmwĩtikĩrie athĩ Bethlehemu.

²⁹ Aranjĩrĩre atĩrĩ, ‘Reke thĩ, nĩ ūndũ andũ a nyũmba iitũ marĩ na igongona kũu itũũra-inĩ, na mũrũ wa baba nĩanjathĩte ngorwo ho. Ingĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte nĩwe-rĩ, reke thĩ ngoone ariũ a baba.’ Ūndũ ūcio nĩguo ūgirĩtie oke metha-inĩ ya mũthamaki.”

³⁰ Marakara ma Saũlũ magĩakanĩra Jonathani, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee mũrũ wa mũtumia mwaganu na mũremi! Githĩ ndiũ atĩ wee nĩũnyiitanĩte na mũrũ wa Jesii nĩguo agũconorithie na aconorithie nyũkwa ūrĩa wagũciarire?”

³¹ Hĩndĩ ĩrĩa yothe mũrũ wa Jesii egũtũũra muoyo gũkũ thĩ, wee ndũkehaanda kana ūthamaki waku wĩhaande. Rĩu mũtũmanĩre oke kũrĩ nĩ, tondũ no nginya akue!”

³² Jonathani akĩũria ithe atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma ooragwo? Nĩ atĩa ekĩte?”

³³ No Saũlũ akĩmũikĩria itimũ rĩake nĩguo amũũrage. Nake Jonathani akĩmenya atĩ ithe nĩatuĩte itua rĩa kũũraga Daudi.

³⁴ Jonathani agĩũkĩra, akiuma metha-inĩ arĩ mũrakaru mũno; na mũthenya ūcio wa keerĩ wa mweri ūcio, ndaarĩire irio nĩ ūndũ aarĩ na kĩa nĩ ūrĩa ithe ekĩte Daudi ciĩko cia kũmũconorithia.

³⁵ Rũciĩnĩ rũrũ rũngĩ Jonathani akiumagara, agĩthĩ kũu mũgũnda agacemanie na Daudi. Nake agĩthĩ na kahĩ kanini;

³⁶ akĩra kahĩ kau atĩrĩ, “Teng’era ūgacarie mĩguĩ ĩrĩa ngũikia.” Na rĩrĩa kahĩ kau gaateng’eraga-rĩ, agĩkia mĩguĩ mbere yako.

³⁷ Hĩndĩ ĩrĩa kahĩ kau gaakinyire harĩa mĩguĩ wa Jonathani wagwĩte-rĩ, Jonathani agĩgeeta agĩkeera atĩrĩ, “Githĩ mĩguĩ ndũrĩ mbere yaku?”

³⁸ Ningĩ akĩanĩrĩra agĩkeera atĩrĩ, “Hiũha! Hanyũka! Ndũkarũgame!” Kahĩ kau gakĩoya mĩguĩ ūcio, gagĩcooka kũrĩ mwathi wako.

³⁹ (Kahĩ kau gatĩrĩ ūndũ kaamenyaga ūhoro-inĩ ūcio; tiga Jonathani na Daudi maamenyaga ūhoro ūcio.)

⁴⁰ Ningĩ Jonathani akĩnengera kahĩ kau indo ciake cia mbaara, agĩkeera atĩrĩ, “Kuuu, thĩ na indo ici ūcicookie itũũra-inĩ.”

⁴¹ Thuutha wa kahĩ kau gũthĩ-rĩ, Daudi agĩũkĩra akiuma mwena wa gũthini wa ihiga rĩu, akĩnamĩrĩra maita matatũ mbere ya Jonathani, agĩturumithagia ūthiũ wake thĩ. Magĩcooka makĩmumunyana o eerĩ, makĩranĩra, no Daudi nĩwe warĩrĩre mũno makĩria.

⁴² Jonathani akĩra Daudi atĩrĩ, “Thĩ na thayũ, tondũ nĩtwehĩtire na mwĩhĩtwa tũtũũrie ūrata gatagatĩ gaitũ thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jehova, tũkiuga atĩrĩ, ‘Jehova nĩwe mũira gatagatĩ gakwa nawe, na gatagatĩ ka

njiaro ciaku na njiaro ciakwa nginya tene.’ ” Daudi agĩũkĩra agĩthiĩra, nake Jonathani agĩcooka itũũra-inĩ.

21

Daudi arĩ kũu Nobu

¹ Na rĩrĩ, Daudi agĩthiĩ Nobu, kũrĩ Ahimeleku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. Ahimeleku aamũtũnga akĩinaina, akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ ũrĩ wiki nĩkĩ? Nĩ kũ mũtarĩ na mũndũ ũngĩ?”

² Daudi agĩcookeria Ahimeleku ũcio mũthĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, “Nĩ mũthamaki ũnjathĩte ngeke ũndũ mũna na akanjĩra atĩrĩ, ‘Mũndũ o na ũ ndakamenye ũndũ ũrĩa ngũtũmĩte na ũrĩa ngwathĩte.’ No andũ akwa-rĩ, nĩ ndĩmerĩte tũcemanie handũ hana.

³ Na rĩrĩ, nĩ kũ ũrĩ nakĩo gĩa kũrĩa? He mĩgate ĩtano, kana o kĩrĩa gĩothe ũngĩhota kuona.”

⁴ No mũthĩnjĩri-Ngai ũcio agĩcookeria Daudi atĩrĩ, “Ndirĩ na mĩgate ĩrĩa ĩhũthĩrwo kũrĩo, no rĩrĩ, haha nĩ harĩ mĩgate ĩrĩa mĩamũre, angĩkorwo andũ acio matihutanĩtie na andũ-a-nja.”

⁵ Daudi agĩcookia atĩrĩ, “Ti-itherũ tũtikoretwo hamwe na andũ-a-nja, o ta ũrĩa arĩ mũtugo witũ rĩrĩa rĩothe ngumagara. Indo cia andũ aya nĩ theru o na gũtuĩka marĩ mawĩra-inĩ matarĩ maamũre. Ũmũthĩ indo ciao itikĩrĩ nyamũre makĩria!”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio mũthĩnjĩri-Ngai ũcio akĩmũnengera mĩgate ĩyo mĩamũre, nĩgũkorwo hau hatiarĩ na mĩgate ĩngĩ tiga mĩgate ĩrĩa yaigagwo mbere ya Jehova, na nĩyeheretio mbere ya Jehova mũthenya ũcio, na hakaigwo mĩgate ĩngĩ mĩhiũ.

⁷ Na rĩrĩ, mũthenya ũcio, haarĩ na mũndũ ũmwe warĩ ndungata ya Saũlũ, aahingĩrĩrio hau mbere ya Jehova; nake eetagwo Doegu ũrĩa Mũedomu, ũrĩa warĩ mũnene wa arĩithi a Saũlũ.

⁸ Daudi akĩũria Ahimeleku atĩrĩ, “Kaĩ ũtarĩ na itimũ kana rũhiũ rwa njora haha? Ndinooka na rũhiũ rwakwa rwa njora kana kĩndũ kĩngĩ kĩa mbaara, nĩ ũndũ wĩra wa mũthamaki uuma wa ihenya.”

⁹ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio agĩcookia atĩrĩ, “Rũhiũ rwa njora rwa Goliathũ, Mũfilisti ũrĩa woragiire Gĩtuamba-inĩ kĩa Ela, rũrĩ haha; naruo ruohetwo na taama rũkaigwo thuutha wa ebodi. Angĩkorwo nĩũkũrwenda-rĩ, ruoe; gũtirĩ na rũhiũ rũngĩ rwa njora tiga o rũu.”

Daudi akiuga atĩrĩ, “Gũtirĩ rũhiũ rũngĩ taruo; kĩrũnengere.”

Daudi arĩ kũu Gathu

¹⁰ Mũthenya ũcio Daudi akĩũrĩra Saũlũ, agĩthiĩ kũrĩ Akishi mũthamaki wa Gathu.

¹¹ No ndungata cia Akishi ikĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ ũyũ ti Daudi, ũrĩa mũthamaki wa bũrũri? Githĩ tiwe mainagĩra nyĩmbo-inĩ ciao atĩrĩ:

“Saũlũ nĩeyũragĩre andũ ngiri nyingĩ,

na Daudi akeyũragĩra andũ ngiri makũmi maingĩ?”

¹² Nake Daudi akĩiga ũhoro ũcio ngoro-inĩ na agĩtigĩra Akishi mũthamaki wa Gathu mũno.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio akĩgũrũkithia mbere yao; na rĩrĩa aarĩ moko-inĩ mao, agĩtua ta mũndũ mũgũrũki, akĩharaga mĩrango ya kĩhingo, agĩitaga rũta rũikũrũkanĩtie na nderu ciake.

¹⁴ Akishi akĩira ndungata ciake atĩrĩ, “Ta rorai mũndũ ũyũ! Nĩ mũgũrũku! Mwakĩmũrehe kũrĩ nĩ nĩkĩ?”

15 Kaĩ nyiihĩtie agũrũki atĩ nĩguo mũndehere mũndũ ũyũ haha eke maũndũ ta maya mbere yakwa? Mũndũ ũyũ no nginya oke nyũmba yakwa?”

22

Daudi arĩ Adulamu na Mizipa

1 Na rĩrĩ, Daudi akiuma Gathu na akĩũrĩra ngurunga-inĩ ya Adulamu. Rĩrĩa ariũ a ithe na andũ a nyũmba ya ithe maiguire ũguo-rĩ, magĩkũrũka kũrĩ we.

2 Arĩa othe maarĩ na mĩnyamaro, kana thiirĩ kana makaaga kũiganĩra makĩũngana harĩ we, nake agĩtuĩka mũtongoria wao. Aarĩ na andũ ta magana mana.

3 Kuuma kũu, Daudi agĩthiĩ Mizipa kũu Moabi, akĩũria mũthamaki wa Moabi atĩrĩ, “Nĩũgwĩtĩkĩria baba na maitũ moke maikare nawe nginya rĩrĩa ngaamenya ũrĩa Ngai ekũnjĩkĩra?”

4 Nĩ ũndũ ũcio akĩmatigĩra mũthamaki wa Moabi, nao magĩkara nake ihinda rĩothe rĩrĩa Daudi arĩ kũhitho-inĩ.

5 No mũnabii Gadi akĩira Daudi atĩrĩ, “Tiga gũikara kũhitho-inĩ. Thiĩ bũrũri wa Juda.” Nĩ ũndũ ũcio Daudi akiuma kũu agĩthiĩ mũtitũ wa Herethu.

Saũlũ Kũũraga Athĩnjĩri-Ngai a Nobu

6 Na rĩrĩ, Saũlũ akĩigua atĩ Daudi na andũ ake nĩmonetwo. Nake Saũlũ aikarĩte thĩ gĩtina-inĩ kĩa mũtĩ wa mũbinde Kĩrĩma-inĩ kĩa Gibeaa anyiĩtĩte itimũ rĩake na guoko, nao anene ake othe marũgamĩte mamũthiũrũrũkĩirie.

7 Nake Saũlũ akĩmeera atĩrĩ, “Ta thikĩrĩriai, andũ a Benjamini! Anga mũrũ wa Jesii nĩakamũhe mĩgũnda ya irio na ya mĩthabibũ inyuothe? Anga nĩakamũtua anene a ita a kũrũgamĩrĩra andũ ngiri, na a kũrũgamĩrĩra andũ magana?”

8 Kĩu nĩkĩo gĩtũmĩte inyuothe mũciire kũnjũkĩrĩra? Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũngĩnjĩra rĩrĩa mũrũ wakwa egũthondeka kĩrĩkanĩro na mũrũ wa Jesii. Gũtirĩ o na ũmwe wanyu wĩciirĩtie ũhoru wakwa kana akanjĩra atĩ mũrũ wakwa nĩaikĩrĩrie ndungata yakwa ĩkare ĩnjoheirie, ta ũrĩa ĩreeka ũmũthĩ.”

9 No Doegu ũrĩa Mũedomu, ũrĩa warũgamĩte hamwe na anene a Saũlũ, akiuga atĩrĩ, “Nĩndonire mũrũ wa Jesii okĩte kũrĩ Ahimeleku mũrũ wa Ahitubu kũu Nobu.

10 Ahimeleku nĩamũtuĩrĩrie ũhoru harĩ Jehova; agĩcooka akĩmũhe irio, na rũhiũ rwa njora rwa Goliathũ ũrĩa Mũfilisti.”

11 Ningĩ mũthamaki agĩtũmanĩra mũthĩnjĩri-Ngai Ahimeleku mũrũ wa Ahitubu, na nyũmba ya ithe yothe, arĩa maarĩ athĩnjĩri-Ngai kũu Nobu, nao othe magĩũka kũrĩ mũthamaki.

12 Saũlũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta thikĩrĩria rĩu, mũrũ wa Ahitubu.”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ī, mwathi wakwa.”

13 Saũlũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũciirĩre kũnjũkĩrĩra, wee na mũrũ wa Jesii, nawe ũkamũhe mĩgate, o na rũhiũ rwa njora, na ũkamũtuĩrĩria ũhoru harĩ Jehova, nĩgeetha aanemere na aikare anjoheirie, ta ũrĩa ekĩte ũmũthĩ?”

14 Ahimeleku agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Nũũ thĩnĩ wa ndungata ciaku ciothe mwathĩki ta Daudi, mũthoni-we wa mũthamaki, mũrori wa arangĩri aku, na nĩatĩkĩte mũno thĩnĩ wa nyũmba yaku?”

15 Mūthenya ūcio nīguo warī wa mbere wa kūmūtuīrīria ūhoro harī Jehova? Aca tiguu! Reke mūthamaki ndageciirīrie ndungata yaku kana mūdū o na ūrīkū wa nyūmba ya ithe, nīgūkorwo ndungata yaku ndīrī ūndū o na ūmwe yūi wa maūdū maya mothe.”

16 No mūthamaki akīmwīra atīrī, “Ti-itherū, wee Ahimeleku nīgūgūkua, wee na andū othe a nyūmba ya thoguo.”

17 Ningī mūthamaki agīatha thigari iria ciamūrūgamīrīire, agīcīira atīrī: “Hūgūkaai mūrage athīnjīri-Ngai a Jehova nī ūndū o nao nīmanyiitanīire na Daudi. Nīmamenyire nī kūra ooraga, na matiigana kūnjīra.”

No anene a mūthamaki makīrega gūtambūrūkia guoko moorage athīnjīri-Ngai a Jehova.

18 Mūthamaki agīcooka agīatha Doegu, akīmwīra atīrī, “Hūgūka ūūrage athīnjīri-Ngai.” Nī ūndū ūcio Doegu ūcio Mūedomu akīhūgūka akīmooraga. Mūthenya ūcio akīūraga andū mīrongo īnana na atano arīa meehumbīte ebodi ya gatani.

19 Agīcooka akīhūūra Nobu, itūūra rīu rīa athīnjīri-Ngai, na rūhiū rwa njora, akīūraga arūme na andū-a-nja, ciana ciarīo o na ngenge, na ng’ombe ciarīo, na ndigiri o na ng’ondū.

20 No Abiatharu, mūrū ūmwe wa Ahimeleku mūrū wa Ahitubu, akīhonoka, akīūra, na akīrūmīrīra Daudi.

21 Akīūra Daudi atī Saūlū nīoragīte athīnjīri-Ngai a Jehova.

22 Nake Daudi akīra Abiatharu atīrī, “Mūthenya ūcio, rīrīa Doegu ūcio Mūedomu aarī kuo-rī, nīndamenyire atī no nginya ere Saūlū. Nī nī ndehithīrie nyūmba yothe ya thoguo gīkuū.

23 Ikara hamwe na nī; ndūgetigīre; mūdū ūrīa ūracaria muoyo waku, o na wakwa o nago nīaraūcaria. Ūrī hamwe na nī ūrī mūmenyerere.”

23

Daudi Kūhonokia Keila

1 Na rīrī, Daudi akīrwo atīrī, “Atīrīrī, Afilisti nīmararūa na itūūra rīa Keila, na magatunyana ngano īrīa īrī mahuhīro-inī.”

2 Nake agītuīria ūhoro harī Jehova, akīūra atīrī, “Nīnjagīrīrwo nīgūthī gūtharīkīra Afilisti acio?”

Nake Jehova akīmūcookeria atīrī, “Thī ūgatharīkīre Afilisti nīguo ūhonokie Keila.”

3 No andū a Daudi makīmwīra atīrī, “Gūkū Juda nītūretigīra. Githī tūtīgūgītīgīra makīria twathī Keila tūkarūe na mbūtū cia Afilisti!”

4 O rīngī Daudi agītuīria ūhoro harī Jehova, nake Jehova akīmūcookeria atīrī, “Ikūrūka ūthī Keila, nī ūndū nīngūneana Afilisti guoko-inī gwaku.”

5 Nī ūndū ūcio Daudi na andū ake magīthī Keila, makīrūa na Afilisti, na makīmataha mahiū mao. Akīrehera Afilisti hathara nene, na akīhonokia andū a Keila.

6 (Na rīrī, Abiatharu mūrū wa Ahimeleku nīokīte akūūite ebodi rīrīa aikūrūkire, akīūrīra kūrī Daudi kūu Keila.)

Saūlū Kūingatithia Daudi

7 Saūlū akīrwo atī Daudi nīathiite Keila, nake akiuga atīrī, “Ngai nīamūneanīte kūrī nī, nīgūkorwo Daudi nīehingīrīrie na ūndū wa gūtoonya itūūra rīrī na ihingo na mīgūko.”

8 Nake Saūlū agīta mbūtū ciake ciothe mathī mbaara, nīguo maikūrūke Keila makahingīrīrie Daudi na andū ake.

9 Hīndī ĩrīa Daudi aamenyire atĩ Saũlũ nĩaciirĩire kũmwĩka ũũru-rĩ, akĩira Abiatharu mũthĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, “Rehe ebodi ĩyo.”

10 Daudi akiuga atĩrĩ, “Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, ndungata yaku nĩ ĩguĩte hatarĩ nganja atĩ Saũlũ nĩarooka Keila aniine itũũra rĩrĩ nĩ ũndũ wakwa.

11 Hihi aikari a Keila nĩmekũũneana kũrĩ we? Hihi Saũlũ nĩegũikũrũka gũkũ, ta ũrĩa ndungata yaku ĩguĩte? Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, menyithia ndungata yaku ũhoru.”

Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩegũikũrũka.”

12 O rĩngĩ Daudi akĩũria atĩrĩ, “Hihi aikari a Keila nĩmekũũneana, nĩ na andũ akwa, kũrĩ Saũlũ?”

Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩmegũkũneana.”

13 Nĩ ũndũ ũcio Daudi na andũ ake, andũ ta magana matandatũ, makiuma Keila, na magĩikara magĩcangacangaga kũndũ na kũndũ. Rĩrĩa Saũlũ eerirwo atĩ Daudi nĩorĩte akoima Keila, agĩtiga gũthiĩ kuo.

14 Nake Daudi agĩikara ciĩhitho cia werũ-inĩ na irĩma-inĩ cia Werũ wa Zifu. O mũthenya Saũlũ nĩamũcaragia, no Ngai ndaaneanire Daudi moko-inĩ make.

15 Rĩrĩa Daudi aarĩ Horeshu kũu Werũ wa Zifu, akĩmenya atĩ Saũlũ okĩte nĩguo amũũrage.

16 Nake Jonathani mũrũ wa Saũlũ agĩthiĩ kũrĩ Daudi kũu Horeshu na akĩmũteithia kwĩyũmĩrĩria thĩinĩ wa Ngai.

17 Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, Baba Saũlũ ndagakũhutia na guoko gwake. Wee nĩũgathamakĩra Isiraeli, na nĩ ndũike mũnini waku. O na Baba Saũlũ, nĩoĩ ũguo.”

18 Nao eerĩ makĩgĩa kĩrĩkanĩro mbere ya Jehova. Thuutha ũcio Jonathani akĩinũka, no Daudi agĩtigwo kũu Horeshu.

19 Nao andũ a Azifu makĩambata magĩthiĩ kũrĩ Saũlũ kũu Gibeaa makĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ Daudi ndehithĩte gatagatĩ-inĩ gaitũ ciĩhitho-inĩ cia gũkũ Horeshu, kĩrĩma-igũrũ kĩa Hakila, mwena wa gũthini wa Jeshimoni?”

20 Na rĩrĩ, wee mũthamaki, ikũrũka ũũke o rĩrĩa rĩothe ũngĩenda gũũka, na ithuĩ nĩ igũrũ riitũ kũmũneana kũrĩ mũthamaki.”

21 Saũlũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Jehova aromũrathima nĩ ũndũ wa kwĩĩnjiiria.

22 Thiĩ mũkehaarĩrie makĩria. Tuĩriai nĩ kũ Daudi amenyerete gũthiiaaga, na nũũ ũmuonete kuo. Njĩrĩtwo atĩ nĩ mũndũ mwara mũno.

23 Tuĩriai ũhoru wa kũrĩa guothe ehithaga na mũndehere ũhoru mũkinyanĩru. Na nĩ nĩngũcooka thiĩ na inyuĩ; angĩkorwo arĩ kũndũ gũkũ-rĩ, nĩngamũcaria mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Juda.”

24 Nĩ ũndũ ũcio makiumagara magĩthiĩ kũu Zifu, magĩkinya mbere ya Saũlũ. Na rĩrĩ, Daudi na andũ ake maarĩ kũu Werũ-inĩ wa Maoni, kũu Araba mwena wa gũthini wa Jeshimoni.

25 Nake Saũlũ na andũ ake makĩambĩrĩria kũmacaria, na rĩrĩa Daudi eerirwo ũhoru ũcio, agĩikũrũka agĩthiĩ rwaro-inĩ rwa ihiga, agĩikara kũu Werũ-inĩ wa Maoni. Rĩrĩa Saũlũ aigũire ũhoru ũcio-rĩ, o nake agĩthiĩ kũu Werũ-inĩ wa Maoni aingatithĩtie Daudi na ihenya.

26 Saũlũ aagerete mwena ũmwe wa kĩrĩma, nake Daudi na andũ ake makagerera mwena ũrĩa ũngĩ, mahiũhĩte nĩguo morĩre Saũlũ. Na rĩrĩa Saũlũ na thigari ciake maakuhagĩrĩria Daudi na andũ ake nĩguo mamanyiite-rĩ,

27 hagĩũka mũndũ watũmĩtwo kũrĩ Saũlũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka na ihenya! Afilisti nĩmatharĩkĩire bũrũri.”

28 Hīndī ĩyo Saūlū agītiga kūrūmīrīra Daudi, agīthiī agacemanie na Afilisti. Nīkīo metaga handū hau Sela-Hamalekothu.

29 Nake Daudi akīambata akiuma kūu agīthiī gūtūūra ciīhitho-inī cia Eni-Gedi.

24

Daudi Kūhonokia Muoyo wa Saūlū

1 Na rīrī, thuutha wa Saūlū gūcooka kuuma kūingatithia Afilisti, akīrwo atīrī, “Daudi arī Werū-inī wa Eni-Gedi.”

2 Nī ūndū ūcio Saūlū akīoya andū ngiri ithatū arīa athuure kuuma Isiraeli guothe magīthiī gūcaria Daudi na andū ake gūkuhī na ndwaro cia mahiga kūrīa gūtūūragwo nī Mbūri cia Werū.

3 Nake agīkinya ciugū-inī cia ng’ondu iria ciarī njīra-inī; naho nī haarī na ngurunga, nake Saūlū agītoonya thīnī ageteithie. Daudi na andū ake maarī kūu thīnī mūno, ngurunga-inī.

4 Nao andū a Daudi makīmwīra atīrī, “Ūyū nīguo mūthenya ūrīa Jehova aaririe ūhoru wago, agīkwīra atīrī, ‘Nīnganeana thū yaku moko-inī maku ūmīke ūrīa ūkwenda.’ ” Nake Daudi agīkuruma atekuonwo, agīthiī agītinia gīcūrī kīa nguo ya Saūlū.

5 Thuutha-inī, Daudi akīigua ngoro ĩkīmūciirithia nī ūndū wa gūtinia gīcūrī kīa nguo ya Saūlū.

6 Akīra andū ake atīrī, “Jehova arongiria njīke ūndū ta ūcio kūrī mwathi wakwa, ūcio mūtīrīrie maguta wa Jehova, kana ndīmwīke ūūru na guoko gwakwa; nī ūndū nīwe mūtīrīrie maguta wa Jehova.”

7 Aarīkia kwaria ciugo icio, Daudi agīkaania andū ake, na ndaamarekire mookīrīre Saūlū. Nake Saūlū akiuma ngurunga-inī, na agīthiīra.

8 Ningī Daudi akiuma ngurunga-inī ĩyo, akīanīrīra agīta Saūlū, akīmīwīra atīrī, “Wee mwathi wakwa, mūthamaki!” Rīrīa Saūlū eehūgūrīre, Daudi akīnamīrīra, agīturumithia ūthiū thī.

9 Akīra Saūlū atīrī, “Nī kī gītūmaga ūthikīrīrie andū rīrīa mekuuga atīrī, ‘Daudi nīeciiragīria gūgwīka ūūru’?”

10 Ūmūthī nīweyona na maitho maku ūrīa Jehova egūkūneanīte moko-inī makwa kūu ngurunga-inī. Kūrī andū amwe manīngīrīrie ngūūrage, no ndakūhonokia; ndoiga atīrī, ‘Ndikuoya guoko gwaka njīke mwathi wakwa ūūru, nī ūndū nīwe mūtīrīrie maguta wa Jehova.’

11 Baba, ta kīone, rora gīcunjī gīkī kīa nguo yaku, gīkī kīrī guoko-inī gwakwa! Ndinirie gīcunjī kīa nguo yaku, no ndinakūūraga. Rīu menya na ūkūūrane atī nī ndirī na ihītia rīa gwīka ūūru kana rīa ūremi. Nī ndikūhītīrie, no wee nīūranjaria ūnjūrage.

12 Jehova arotūtuithania ciira nī nawe. Na Jehova arondīhīria maūru marīa wee ūnjīkīte, no guoko gwakwa gūtīgakūhutia.

13 O ta ūrīa kūrī thimo yugaga atīrī, ‘Waganu uumaga o harī arīa aaganu,’ nī ūndū ūcio guoko gwakwa gūtīgakūhutia.

14 “Mūthamaki wa Isiraeli oimīte gwake ookīrīre ū? Nūū ūingatithītie? Nī ngui nguū? Kana nī thuya?”

15 Jehova arotūtuithania na atue ciira gatagatī gaitū. Aroeciiria ūhoru wakwa na aūrūgamie; arondūrīra na aahonokie kuuma guoko-inī gwaku.”

16 Rīrīa Daudi aarīkirie kuuga ūguo-rī, Saūlū akīmūūria atīrī, “Ūcio nī mūgambo waku, Daudi mūrū wakwa?” Nake akīrīra aanīrīre.

17 Akīmwīra atīrī, “Wee ūrī mūthingu kūngīra. Nīūnjīkīte wega, no nī ngagwīka ūūru.

18 Nīwarīkia o rīu kūnjīra ūndū mwega ūnjīkīte; Jehova nīekūūneanīte moko-inī maku, no wee ndūnanjūrāga.

19 Rīrīa mūdū ona thū yake-rī, nīarekaga īthīi atamīkīte ūūru? Jehova arogwīka maūdū mega nī ūndū wa ūrīa ūnjīkīte ūmūthī.

20 Nīnjūūī atī ti-itherū nīūgatuīka mūthamaki, na atī ūthamaki wa Isiraeli nīūkehaanda moko-inī maku.

21 Rīu wīhīte harī nī na rītwa rīa Jehova atī ndūkaniina njiaro ciakwa kana rītwa rīakwa rīthire kuuma nyūmba-inī ya baba.”

22 Nī ūndū ūcio Daudi akīhīta harī Saūlū. Nake Saūlū agīcooka mūciī, no Daudi na andū ake makīambata magīthī kīhitho-inī.

25

Daudi, na Nabali na Abigaili

1 Na rīrī, Samūeli agīkua, nao andū othe a Isiraeli makīūngana makīmūrīrīra; makīmūthika mūciī gwake kūu Rama.

Nake Daudi agīkūrūka agīthī Werū wa Maoni.

2 Mūdū ūmwe wa kūu Maoni, ūrīa warī na indo kūu Karimeli, aarī mūtongu mūno. Aarī na mbūri ngiri īmwe na ng’ondū ngiri ithatū, iria aamuraga guoya kūu Karimeli.

3 Nake eetagwo Nabali, na mūtumia wake eetagwo Abigaili. Aarī mūtumia mūūgī na mūthaka, no mūthuuriwe, ūrīa warī Mūkalebu, aarī mūūru na mūkarī maūdū-inī make.

4 Daudi arī werū-inī nīaiguire atī Nabali nī ng’ondū aramura guoya.

5 Nī ūndū ūcio agītūma aanake ikūmi akīmeera atīrī, “Ambatai mūthī kūrī Nabali kūu Karimeli na mūmūgeithie mwītanītie na nī.

6 Mwīrei atīrī; ‘Ūrotūūra mīaka mīingī! Ūrogīa na ūgima, wee na nyūmba yaku! O na kīrīa gīothe ūrī nakīo kīroogīa na ūhooreri!

7 “Na rīrī, ndīraigua atī nī hīndī ya kūmura ng’ondū guoya. Rīrīa arīithi aku maarī hamwe na ithuī, tūtiamekire ūūru, na ihinda rīrīa rīothe maarī Karimeli gūtīrī kīndū o na kīmwe kīao kīorire.

8 Ūria ndungata ciaku na nīigūkwīra. Nī ūndū wa ūguo īka aanake acio akwa maūdū mega, nīgūkorwo tūkīte hīndī ya gīkeno. Ndagūthaiha ūhe ndungata ciaku na mūrūguo Daudi kīrīa gīothe ūngīmoonera.’”

9 Rīrīa andū a Daudi maakinyire-rī, makīhe Nabali ndūmīrīri īyo ya Daudi. Nao magīcooka magīeterera.

10 Nabali agīcookeria ndungata cia Daudi atīrī, “Daudi nūū? Mūrū wa Jesii ūyū nī ūrīkū? Ndungata nyingī nīiroora ikoima kūrī aathani acio matukū maya.

11 Nī kī kīngītūma njoe mīgate yakwa, na maaī, na nyama iria thīnjīire andū akwa a kūmura ng’ondū guoya, ndīcihe andū itooī kūrīa moimīte?”

12 Andū acio a Daudi makīhūdūka, magīcooka na thuutha. Hīndī rīrīa maakinyire, makīheana ūhorō ūcio wothe.

13 Daudi akīra andū ake atīrī, “Mwīohei hiū cianyu cia njora!” Nao makīioha hiū ciao cia njora, o nake Daudi akīioha rwake. Andū ta magana mana makīambata hamwe na Daudi, nao andū magana meerī magītigwo maikarītie indo.

14 Na rīrī, ūmwe wa ndungata cia Nabali akīra Abigaili mūtumia wa Nabali atīrī, “Daudi nīaratūmīte ndungata ciake kuuma werū-inī irehere mwathi witū ngeithi, nake araciruma.

15 No andũ acio nĩmatwĩkire wega. Matiatwĩkire ũũru, ihinda rĩothe rĩrĩa twarĩ kũu mĩgũnda-inĩ hakuhĩ nao, na gũtirĩ kĩndũ kĩorire.

16 Ũtukũ na mũthenya maarĩ ta rūthingo rwatũrigiicĩirie hĩndĩ ciothe rĩrĩa twarĩithagia ng'onde ciitũ gũkuhĩ nao.

17 Rĩu-rĩ, wĩciirie wone ũrĩa wagĩrĩrwo nĩ gwĩka, nĩ ũndũ mwanangĩko nĩũkuhĩrĩirie mwathi witũ na nyũmba yake yothe. Nĩ mũndũ mwaganu ũũ atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩmwarĩria.”

18 Abigaili ndaateire ihinda. Akĩoya mĩgate magana meerĩ, na mondo igĩrĩ cia ndibej, na ng'onde ithano ĩrĩ thĩnje, na ibaba ithano* cia ngano hĩhie, na imanjĩka igana cia thabibũ nyũmũ, na ikũmba magana meerĩ cia ngũyũ, agĩciigĩrĩra ndigiri igũrũ.

19 Ningĩ akĩira ndungata ciake atĩrĩ, “Thiagai mbere; nĩngũmũrũmĩrĩra.” No ndeerire mũthuriwe Nabali ũhoru ũcio.

20 Na rĩrĩa aathiaga ahaicĩte ndigiri yake agereire mũkuru warĩ kĩrĩma-inĩ, Daudi na andũ ake magĩũka maikũrũkĩte na kũrĩa aarĩ, agĩcemaninao.

21 Daudi aakoretwo oiga atĩrĩ, “Warĩ wĩra wa tũhũ, nĩ ngarorera mũndũ ũcio indo ciake kũu werũ-inĩ, nĩgeetha gũtikagĩe kĩndũ o na kĩmwe gĩake gĩkũũra. Nake andĩhĩte wega na ũũru.

22 Ngai aroherithia Daudi, na amwĩke ũũru makĩria, ingĩgaatigia mũndũ mũrũme o na ũmwe muoyo ũrĩa ũmũkonĩ rũciũ rũciinĩ!”

23 Rĩrĩa Abigaili onire Daudi, akĩhiũha kuuma igũrũ rĩa ndigiri yake na akĩnamĩrĩra mbere ya Daudi aturumithĩtie ũthiũ thĩ.

24 Akĩgũithia magũrũ-inĩ make, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathi wakwa, reke ũũru ũyũ ũnjookerere ndĩ nyiki. Ndagũthaitha, reke ndungata yaku ĩkwarĩrie; ũthikĩrĩrie ũrĩa ndungata yaku ĩrenda kuuga.

25 Mwathi wakwa aroaga kũrũmbũiya mũndũ ũcio mwaganu ti Nabali. Ahaana o ta rĩitwa rĩake, rĩitwa rĩake riugĩte mũndũ mũkĩngu, na akoragwo arĩ o mũkĩngu. No nĩ ndungata yaku-rĩ, ndionire andũ acio mwathi wakwa aatũmĩte.

26 “Na rĩrĩ, kuona atĩ wee mwathi wakwa, Jehova nĩakweheranĩirie na ũiti wa thakame, na kwaga kwĩrĩhĩria na moko maku-rĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo na ũrĩa wee ũtũũraga muoyo-rĩ, thũ ciaku na arĩa othe mangĩenda gwĩka mwathi wakwa ũũru marohaana ta Nabali.

27 Na ũreke kĩheo gĩkĩ, kĩrĩa ndungata yaku ĩreheire mwathi wakwa, kĩnengerwo andũ arĩa makũrũmĩrĩire.

28 Ndagũthaitha ũrekere ndungata yaku ihĩtia rĩayo, nĩgũkorwo no nginya Jehova agaatumũ nyũmba ya mwathi wakwa ĩtuĩke ya ũthamaki wa gũtũũra, tondũ arũaga mbaara cia Jehova. Gũtikanoneke ũndũ mũũru thĩinĩ waku hĩndĩ ĩrĩa yothe ũgũtũũra muoyo.

29 O na kũngĩkorwo kũrĩ mũndũ ũgũthingatĩte akũrute muoyo-rĩ, muoyo wa mwathi wakwa nĩũgakorwo wohanĩtio wega na kĩohe kĩa arĩa marĩ muoyo nĩ Jehova Ngai waku. No mĩoyo ya thũ ciaku nĩakamĩkia kũraihi ta ĩkĩtio na kĩgũtha.

30 Rĩrĩa Jehova agaakorwo ekĩte mwathi wakwa maũndũ mothe mega marĩa eeranĩire mamũkonĩ, na akorwo agũtuĩte mũtongoria wa gũtongoragia Isiraeli-rĩ,

31 mwathi wakwa ndakanakorwo arĩ na mũrigo wa kũmũritũhĩra thĩinĩ wa thamiri yake nĩ ũndũ wa gũtithia thakame hatarĩ na gĩtũmi kana akorwo erĩhĩrie. Na hĩndĩ ĩrĩa Jehova akaarehera mwathi wakwa ũhootani-rĩ, ũkaaririkana ndungata yaku.”

* 25:18 nĩ ta lita 37

³² Daudi akĩra Abigaili atĩrĩ, “Jehova, Ngai wa Isiraeli, arogoocwo, ũcio ũgūtũmire ũmũthĩ ũũke ũcemanie na nĩ.

³³ Ũrorathimwo nĩ ũndũ wa itua rĩaku rĩega na kũngiria ndigaite thakame ũmũthĩ, na ndikerĩhĩrie na moko makwa.

³⁴ Tiga nĩ ũguo-rĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli, atũũraga muoyo, ũcio ũgiririe ngũgere ngero, korwo ndũnooka na ihenya kũndũnga-rĩ, gũtirĩ mũndũ mũrũme o na ũmwe ũkoniĩ Nabali ũngĩakorwo arĩ muoyo gũgĩkĩa.”

³⁵ Ningĩ Daudi akĩamũkĩra kĩrĩa aamũreheire kuuma guoko-inĩ gwake, na akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka na thayũ. Nĩndaigua ũhoru waku na nĩndetĩkĩra ihooya rĩaku.”

³⁶ Rĩrĩa Abigaili aathiire kũrĩ Nabali, akĩmũkora arĩ nyũmba thĩinĩ arugithĩtie iruga ta rĩa mũthamaki. Ngoro yake yarĩ njanjamũku na aarĩ mũrĩu mũno. Nĩ ũndũ ũcio ndarĩ ũndũ aamwĩrire nginya rĩrĩa gwakĩire.

³⁷ Ningĩ rũciinĩ gwakĩa, rĩrĩa Nabali aarĩũkirwo, mũtumia wake akĩmwĩra maũndũ macio mothe; ngoro yake igĩkĩra, akĩhaana ta ihiga.

³⁸ Thuutha wa mĩthenya ta ikũmi, Jehova akĩgũtha Nabali, nake agĩkua.

³⁹ Hĩndĩ irĩa Daudi aaguire atĩ Nabali nĩakuĩte, akiuga atĩrĩ, “Jehova arogoocwo, ũrĩa ũndũĩrĩire mbaara iitũ na Nabali nĩ ũndũ wa kũũnyarara. Nĩagirĩrĩrie ndungata yake ndĩgeeke ũũru, na agacookereria Nabali ũũru wake we mwene.”

Daudi agĩcooka agĩtũmanĩra Abigaili, akĩmũũria atuĩke mũtumia wake.

⁴⁰ Ndungata ciake igĩthĩĩ Karimeli, ikĩra Abigaili atĩrĩ, “Daudi nĩatũtũmĩte kũrĩ we tũgũtware ũgatuĩke mũtumia wake.”

⁴¹ Akĩnamĩrĩra, agĩturumithia ũthiũ thĩ, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndungata yanyu ya mũndũ-wa-nja ndĩ haha, nĩndĩhaarĩrie gũtungatĩra na gũthambia magũrũ ma ndungata cia mwathi wakwa.”

⁴² Abigaili akĩhaica ndigiri na ihenya, agĩthĩĩ na airĩtu ake atano a kũmũtungataga, agĩtwarana hamwe na andũ acio maatũmĩtwo nĩ Daudi, agĩtuĩka mũtumia wake.

⁴³ Daudi nĩahikĩtie Ahinoamu wa Jezireeli,[†] nao eerĩ maarĩ atumia ake.

⁴⁴ No Saũlũ nĩaheanĩte mwarĩ Mikali, mũtumia wa Daudi, kũrĩ Palitieli wa Laishi, ũrĩa warĩ wa kuuma Galimu.

26

Daudi Kũhonokia Muoyo wa Saũlũ Rĩngĩ

¹ Na rĩrĩ, andũ a Zifu magĩthĩĩ kũrĩ Saũlũ kũu Gibeaa makĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ Daudi ndehithĩte karĩma ka Hakila, karĩa kang’etheire Jeshimoni?”

² Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ agĩkũrũka nginya Werũ wa Zifu, arĩ na andũ ake ngiri ithatũ a Isiraeli arĩa maathuurĩtwo, mathĩĩ magacarie Daudi kuo.

³ Saũlũ akĩamba hema ciake njĩra-inĩ hakuhĩ na kĩrĩma kĩa Hakila kĩrĩa kĩng’etheire Jeshimoni, nowe Daudi agĩikara kũu werũ-inĩ. Rĩrĩa onire atĩ Saũlũ nĩamũrũmĩrĩire kũu-rĩ,

⁴ agĩtũma athigaani na akĩmenya atĩ ti-itherũ Saũlũ nĩakinyĩte kuo.

⁵ Nake Daudi akiumagara agĩthĩĩ harĩa Saũlũ aambĩte hema. Akĩona harĩa Saũlũ na Abineri mũrũ wa Neri, mwathi wa mbũtũ cia ita, maakomete. Saũlũ aakomete thĩinĩ wa kambĩ, nacio mbũtũ cia ita ikaamba hema ikamũthiũrũkĩria.

[†] 25:43 Ahinoamu nĩwe warĩ mũtumia wa mbere wa Daudi (27:3); nĩwe warĩ nyina wa Amunoni, mwana wa irigithathi wa Daudi.

⁶ Daudi agĩcooka akĩũria Ahimeleku ũrĩa Mũhiti, na Abishai mūrũ wa Zeruia, mūrũ wa nyina na Joabu, atĩrĩ, “Nũũ ũgũikũrũkania na nĩ kambĩ-inĩ harĩa Saũlũ arĩ?”

Abishai akiuga atĩrĩ, “Nĩtũgũthĩ nawe.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Daudi na Abishai magĩthĩ kũrĩ ita rĩu ũtukũ, nake Saũlũ aarĩ kũu kambĩ thĩinĩ akomete toro, na itimũ rĩake rĩhaandĩtwo hakuhĩ na mūtwe wake. Nake Abineri na thigari maakomete makamũthiũrũkĩria.

⁸ Abishai akĩĩra Daudi atĩrĩ, “Ūmũthĩ Ngai nĩaneanĩte thũ yaku moko-inĩ maku. Na rĩrĩ, reke ndĩmũthecithanie na thĩ na itimũ rĩakwa, itheeca o rĩmwe; ndikũmũtheeca keerĩ.”

⁹ No Daudi akĩĩra Abishai atĩrĩ, “Tiga kũmũniina! Nũũ ũngĩtambũrũkia guoko ookĩrĩre ũrĩa mũitĩrĩrie maguta wa Jehova, na atuĩke ndehĩtie?”

¹⁰ Ningĩ akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ, o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, Jehova we mwene nĩwe ũkũmũhũura; kana ihinda rĩake rĩkinye, agĩkue, kana athĩ mbaara-inĩ, agathĩrĩre kuo.

¹¹ No Jehova arongiria ndambũrũkie guoko kũrĩ ũrĩa mũitĩrĩrie maguta wa Jehova, ndĩmũũkĩrĩre. Na rĩrĩ, oya itimũ na mbũthũ ya maaĩ icio irĩ hakuhĩ na mūtwe wake, twĩthĩre.”

¹² Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩoya itimũ na mbũthũ ya maaĩ icio ciarĩ hakuhĩ na mūtwe wa Saũlũ, magĩthĩ. Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wonire kana akĩmenya ũhoru ũcio, o na gũtirĩ mũndũ wokĩrĩre. Othe maarĩ toro, nĩgũkorwo Jehova nĩatũmĩte manyiitwo nĩ toro mũnene.

¹³ Daudi agĩcooka akĩringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, akĩrũgama kĩrĩma-igũrũ handũ haraaya; naho nĩ haarĩ itĩina inene gatagatĩ kao.

¹⁴ Nake akĩanĩrĩra, agĩtana kũrĩ ita rĩu rĩa Saũlũ, na kũrĩ Abineri mūrũ wa Neri, akĩũria atĩrĩ, “Anga ndũkũnjookeria, Abineri?”

Abineri akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe ũ ũreta mũthamaki?”

¹⁵ Daudi akiuga atĩrĩ, “Githĩ ndũrĩ mũndũ mũrũme? Ningĩ-rĩ, nũũ ũtariĩ ta we thĩinĩ wa Isiraeli? Nĩ kĩ kĩagiria ũrangĩre mũthamaki, ũcio mwathi waku? Nĩ harĩ mũndũ ũgũũkĩte kũniina mũthamaki ũcio mwathi waku.

¹⁶ Ūguo wee wĩkĩte ti ũndũ mwega. Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo-rĩ, wee na andũ aku mwagĩrĩrwo nĩ kũũragwo, nĩ ũndũ mũtiinarangĩra mwathi wanyu, ũcio mũitĩrĩrie maguta wa Jehova. Ta rorai hau mũrĩ. Itimũ rĩa mũthamaki na mbũthũ yake ya maaĩ iria cuma hakuhĩ na mūtwe wake irĩ ha?”

¹⁷ Saũlũ akĩmenya mũgambo wa Daudi, akĩũria atĩrĩ, “Ūcio nĩ mũgambo waku, Daudi, mūrũ wakwa?”

Daudi agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ nĩguo, wee mũthamaki, mwathi wakwa.”

¹⁸ Agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ kĩratũma mwathi wakwa aingatithie ndungata yake? Nĩ atĩa njĩkĩte, na nĩ ũũru ũrĩkũ nyonetwo naguo?”

¹⁹ Atĩrĩrĩ, reke mũthamaki mwathi wakwa athikĩrĩrie ũhoru wa ndungata yake. Angĩkorwo Jehova nĩwe ũkũringĩrĩrie ũnjũkĩrĩre-rĩ, aroĩtĩkĩra igongona. No angĩkorwo nĩ andũ mekĩte ũguo-rĩ, marogwatwo nĩ kĩrumi marĩ mbere ya Jehova! Nĩmanyinatĩte, njeherere gĩcunjĩ gĩakwa harĩ igai rĩa Jehova, na makoiga atĩrĩ, ‘Thĩ ũgatungatĩre ngai ingĩ.’

²⁰ Na rĩrĩ, ndũkareke thakame yakwa ĩtĩke thĩ haraaya na harĩa Jehova arĩ. Mũthamaki wa Isiraeli oimagarĩte agacarie thuya, ta ũrĩa mũndũ aguĩmaga ngware irĩma-inĩ.”

²¹ Nake Saũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ nĩnjĩhĩtie. Cooka, wee Daudi, mūrũ wakwa. Nĩ ũndũ nĩ wonire muoyo wakwa ũrĩ wa goro ũmũthĩ, ndikaageria gũkũgera ngero rĩngĩ. Ti-itherũ nĩnjĩkĩte ta mũndũ mũkĩngu, na ngahĩtia makĩria.”

22 Nake Daudi agĩcookia atĩrĩ, “Ĩ rĩrĩ itimũ rĩa mũthamaki. Reke ũmwe wa aanake acio aku oke arĩgũire.

23 Jehova nĩwe ũrĩhaga o mũndũ nĩ ũndũ wa ũthingu wake, na wĩhokeku wake. Jehova nĩegũkũneanĩte moko-inĩ makwa ũmũthĩ, no nĩ ndingĩtambũrũkia guoko njũkĩrĩre ũrĩa mũitĩrĩrie maguta wa Jehova.

24 Ti-itherũ o ta ũguo nĩ nyonete muoyo waku ũrĩ wa goro ũmũthĩ, Jehova arotũma muoyo wakwa o naguo woneke ũrĩ wa goro, na aahonokie kuuma mathĩna-inĩ mothe.”

25 Saũlũ agĩcooka akĩra Daudi atĩrĩ, “Ūrorathimwo, wee mũrũ wakwa, Daudi; nĩũgeeka maũndũ manene, na ti-itherũ nĩũkahootana.”

Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩthiĩ, nake Saũlũ akĩhũndũka, akĩinũka.

27

Daudi arĩ kwa Afilisti

1 No rĩrĩ, Daudi agĩciiria atĩrĩ, “Mũthenya ũmwe nĩndĩrĩniinwo nĩ guoko gwa Saũlũ. ũndũ ũrĩa mwega ingĩka nĩ kũũrĩra bũrũri wa Afilisti. Hĩndĩ ĩyo Saũlũ nĩagatiga kũnjaria kũndũ o na kũ thĩinĩ wa Isiraeli, na nĩ nĩngohonokia guoko-inĩ gwake.”

2 Nĩ ũndũ ũcio Daudi na andũ magana matandatũ arĩa maarĩ nake makiuma, magĩthiĩ kũrĩ Akishi mũrũ wa Maoku, mũthamaki wa Gathu.

3 Daudi na andũ ake magĩtũũrania na Akishi kũu Gathu. Mũndũ o mũndũ aarĩ na andũ a nyũmba yake, na Daudi aarĩ na atumia ake eerĩ: Ahinoamu wa Jezireeli, na Abigaili wa Karimeli, mũtumia wa ndigwa wa Nabali.

4 Rĩrĩa Saũlũ eerirwo atĩ Daudi nĩorĩre Gathu, ndaacookire kũmũcaria rĩngĩ.

5 Ningĩ Daudi akĩra Akishi atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maitho-inĩ maku-rĩ, reke heo handũ itũũra-inĩ rĩmwe rĩa bũrũri ũyũ, ngatũũre kuo. Nĩ kĩ gĩgũtũma ndungata yaku itũũre itũũra rĩa ũthamaki hamwe nawe?”

6 Nĩ ũndũ ũcio Akishi akĩmũhe Zikilagi mũthenya o ro ũcio, narĩo rĩtũire rĩrĩ rĩa ahamaki a Juda kuuma hĩndĩ ĩyo.

7 Daudi agĩkara bũrũri wa Afilisti mwaka ũmwe na mĩeri ĩna.

8 Na rĩrĩ, Daudi na andũ ake makĩambata magĩthiĩ magĩtharĩkĩra andũ a Geshuru, na Agirizi na Amaleki. (Kuuma tene andũ acio maatũũraga thĩinĩ wa bũrũri ũrĩa ũthiĩte ũgakinya Shuri na Misiri.)

9 Rĩrĩa rĩothe Daudi aatharĩkagĩra kũndũ, ndaatigagia mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja muoyo, aamoragaga agataha ng’ondu na ng’ombe, na ndigiri na ngamĩra, na nguo. Thuutha ũcio agacooka agathiĩ kũrĩ Akishi.

10 Rĩrĩa Akishi aamũũria atĩrĩ, “Uuma gũtharĩkĩra kũ ũmũthĩ?” Daudi akamwĩra atĩrĩ, “Nyuma gũtharĩkĩra Negevu kũu Juda,” kana “Gũtharĩkĩra Negevu ya Jerameeli,”* kana “Gũtharĩkĩra Negevu ya Akeni.”

11 Ndaatigirie mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja muoyo nĩguo matwarwo Gathu, nĩ ũndũ eeciiririe atĩrĩ, “Maahota gũtũcuukanĩrĩa moige atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo Daudi ekĩte.’ ” Na ũcio nĩguo warĩ mũtugo wake hĩndĩ ĩrĩa yothe aatũũrĩre bũrũri wa Afilisti.

12 Nake Akishi nĩehokete Daudi na akeĩraga atĩrĩ, “Nĩatuĩkĩte kĩndũ gĩthũũre kũrĩ andũ ake a Isiraeli, na egũtuĩka ndungata yakwa nginya tene.”

* 27:10 Ajerameeli maarĩ njiaro cia Juda kũgerera harĩ Hezironi (1Maũ 2:9, 25, 26).

28

Saülū na Mūragūri wa Eni-Dori

¹ Na rīrī, matukū-inī macio Afilisti makīūngania mbūtū ciao makarūe na Isiraeli. Akishi akīra Daudi atīrī, “No nginya ūmenye atī wee na andū aku nīmūgatwarana na niī ita-inī.”

² Daudi akīmwīra atīrī, “Hīndī īyo nīguo ūrīonera ūrīa ndungata yaku īngīhota gwīka.”

Akishi akīmūcookeria atīrī, “Ūguo nī wega, na niī nīngūgūtua mūnangīri wa hīndī ciothe.”

³ Hīndī īyo Samūeli nīakuīte, na Isiraeli othe makamūcakaīra na makamūthika itūūra-inī rīake rīa Rama. Saülū, nake nīaingatīte ago na aragūri makoima būrūri ūcio.

⁴ Afilisti makīūngana na magīthī makīamba hema ciao kūu Shunemu, nake Saülū agīcookanīrīria andū a Isiraeli othe na akīamba hema kūu Giliboa.

⁵ Hīndī īrīa Saülū, onire mbūtū ya ita ya Afilisti, agītīgīra; ngoro yake īkīyūrwo nī guoya.

⁶ Nake agītūīria ūhoru kuuma kūrī Jehova, no Jehova ndaigana kūmūcookeria na irooto kana Urimu, o na kana anabii.

⁷ Saülū agīcooka akīra ndungata ciake atīrī, “Njarīriai mūdū-wa-nja mūragūri, nīguo thī ngatuīrie ūhoru kuuma kūrī we.”

Nao makiuga atīrī, “Nī kūrī mūragūri ūmwe kūu Eni-Dori.”

⁸ Nī ūndū ūcio Saülū agīkīgarūra nīguo ndakamenyeke, akīhumba nguo ingī, na we na andū eerī magīthī ūtukū kūrī mūdū-wa-nja ūcio. Akīmwīra atīrī, “Ndagūrīra na roho, na ūndehere mūdū ūrīa ngūgweta.”

⁹ No mūdū-wa-nja ūcio akīmwīra atīrī, “Ti-itherū nīūūī ūrīa Saülū ekīte, nīaniinīte ago na aragūri kuuma būrūri ūyū. Nī kī gītūmīte wambīre muoyo wakwa mūtego ūndehere gīkuū gīakwa?”

¹⁰ Saülū akīhīta harī we na rītwa rīa Jehova, akiuga atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo-rī, ndūkūherithio nī ūndū wa ūndū ūyū.”

¹¹ Ningī mūdū-wa-nja ūcio akīmūūria atīrī, “Nī mūdū ūrīkū ngūkūrehithīria?”

Akiuga atīrī, “Rehe Samūeli.”

¹² Hīndī īrīa mūdū-wa-nja ūcio onire Samūeli, agīkayūrūrūka na mūgambo mūnene, akīra Saülū atīrī, “Waheenia nīkī? Wee nīwe Saülū!”

¹³ Mūthamaki nake akīmwīra atīrī, “Tiga gwītīgīra. Nī kī ūroona?”

Mūdū-wa-nja ūcio akiuga atīrī, “Ndīrona roho uumīte na thī.”

¹⁴ Akīūria atīrī, “Ahaana atīa?”

Nake akiuga atīrī, “Nī mūdū mūkūrū ūraambata ehumbīte nguo ndaaya.”

Hīndī īyo Saülū akīmenya atī ūcio aarī Samūeli, akīnamīrīra, agīkoma na nda, agīturumithia ūthiū thī.

¹⁵ Samūeli akīūria Saülū atīrī, “Nī kī gīgūtūma ūūthīnie, ūkandehithia gūkū?”

Saülū akiuga atīrī, “Ndī mūnyamarīku mūno. Afilisti nīmararūa na niī, na Ngai nīanjehereire, akaaga kūnjookeria ūhoru na njīra ya anabii, kana ya irooto. Nī ūndū ūcio ndagwīta ūnjīre ūrīa ngwīka.”

¹⁶ Samūeli akiuga atīrī, “Ūgūkīnjūūria nīkī, kuona atī rīu Jehova nīakwehereire na agatuīka thū yaku?”

¹⁷ Jehova nīekīte o ta ūrīa oigire na kanua gakwa. Jehova nīagūtunyīte ūthamaki uume moko-inī maku, na akaūnengera mūdū wa itūūra rīaku, nīwe Daudi.

¹⁸ Nī ūndū wee ndwathīkīire Jehova, kana ūgīkinyīria Amaleki mang'ūrī make mahiū, nīkīo Jehova agwīkīte ūguo ūmūthī.

¹⁹ Jehova nīegūkūneana, wee hamwe na Isiraeli, kūrī Afilisti, na rūciū wee na ariū aku mūgaakorwo mūrī hamwe na nī. Jehova nīagacooka aneane mbūtū cia ita cia Isiraeli kūrī Afilisti.”

²⁰ O hīndī iyo Saūlū akīgūa, agītambūrūkia thī aiyūrītwo nī guoya nī ūndū wa ūhoru ūcio wa Samūeli. Hinya wake ūgīthira, tondū ndaarīte kīndū mūthenya ūcio wothe o na ūtukū.

²¹ Hīndī īrīa mūdū-wa-nja ūcio okire kūrī Saūlū na akīona ūrīa aamakīte, akīmwīra atīrī, “Atīrīrī, ndungata yaku ya mūdū-wa-nja nīgwathīkīire. Ndatwarīrīria muoyo wakwa ūgwati-inī, ndeeka ūrīa ūnjīrīre njīke.

²² Rīu ndagūthaitha, thikīrīria ndungata yaku, ūreke ngūhe tūrīo nīguo ūrīe ūgīe na hinya ūhote gūthī rūgendo.”

²³ Nake akīrega, akiuga atīrī, “Ndikūrīa.”

No andū ake makīnyītanīra hamwe na mūdū-wa-nja ūcio, makīmūringīrīria, nake akīmaigua. Agīūkīra hau thī agīkarīra ūrīrī.

²⁴ Mūdū-wa-nja ūcio nī aarī na njaū noru kūu nyūmba, īrīa aathīnjire o narua. Akīoya mūtu, akīūkanda na akīruga mīgate ītarī na ndawa ya kūmbia.

²⁵ Agīcooka agītwarīra Saūlū na andū ake, nao makīrīa. Na ūtukū o ro ūcio magīūkīra magīthī.

29

Akishi Gūtūma Daudi acooke Zikilagi

¹ Na rīrī, Afilisti magīcokanīrīria mbūtū ciao cia ita kūu Afeku, nao Isiraeli makīamba hema hakuhī na gīthima kīrīa kīarī kūu Jezireeli.

² Na rīrīa aathani a Afilisti maahītūkaga na ikundi ciao cia magana na cia ngiri, Daudi na andū ake maathīaga marī thuutha hamwe na Akishi.

³ Anene acio a ita rīa Afilisti makīūria atīrī, “Nī atīa ūhoru wa Ahibirania aya?”

Akishi agīcookia atīrī, “Githī ūyū ti Daudi, ūrīa warī mūnene wa Saūlū mūthamaki wa Isiraeli? Akoretwo arī hamwe na nī makīria ma mwaka ūmwe na kuuma mūthenya ūrīa oimire gwa Saūlū, nginyagia ūmūthī, ndirī ndamuona na ihītia.”

⁴ No anene a mbūtū cia ita cia Afilisti makīmūrakarīra, makīmwīra atīrī, “Īra mūdū ūyū ahūdūke nīguo acooke handū harīa wamūheire. Ndegūthī hamwe na ithūi mbaara-inī ndakae gūtūgarūrūka rīrīa tūrārūa. Nī ūndū ūngī ūrīkū mūdū ūyū angīka maiguithanie na mwathi wake, tiga kūrāga andū aitū?”

⁵ Githī ūyū ti Daudi ūrīa mainīre nyīmbo-inī ciao ūū:
“ Saūlū nīeyūragīire andū ngiri nyingī,
nake Daudi akooraga ngiri makūmi maingī?”

⁶ Nī ūndū ūcio Akishi agīta Daudi, akīmwīra atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūrāga muoyo, nīūkoretwo ūrī mwīhokeku, na no njigue wega tūgītungata hamwe nawe ita-inī. Kuuma mūthenya ūrīa wokire kūrī nī nginya rīu, ndirī ndoona ihītia rīaku, no anene aya a mbūtū cia ita matingīgwītīkīra.

⁷ Hūdūka ūthī na thayū; ndūgeeke ūndū ūngīrakaria anene a Afilisti.”

⁸ Daudi akĩuria atĩrĩ, “Nĩ atĩa njĩkĩte? Nĩ atĩa wonete mũũru na ndungata yaku kuuma mũthenya ũrĩa ndookire kũrĩ we nginya rĩu? Nĩ kĩĩ gĩkũgĩria thĩĩ ngarũe na thũ cia mũthamaki, mwathi wakwa?”

⁹ Akishi akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ ũkoretwo ũrĩ mwega maitho-inĩ makwa ta mũraika wa Ngai; no rĩrĩ, anene a mbũtũ cia ita rĩa Afilisti moigĩte atĩrĩ, ‘Ūcio ndangĩtikĩrio atwarane na ithuĩ kũu mbaara-inĩ.’”

¹⁰ Rĩu rooka gũũkĩra rũciinĩ tene, hamwe na ndungata cia mwathi waku iria mũũkĩte nacio, na muume gũkũ rũciinĩ gũgĩthererũka.”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Daudi na andũ ake makĩrooka gũũkĩra rũciinĩ tene nĩguo macooke bũrũri-inĩ wa Afilisti, nao Afilisti makĩambata magĩthĩĩ Jezireeli.

30

Daudi Kũniina Amaleki

¹ Na rĩrĩ, Daudi na andũ ake maakinyire Zikilagi mũthenya wa gatatũ. Nao Amaleki magĩkorwo nĩ matharĩkĩire Negevu na Zikilagi. Nĩmahũrite Zikilagi na makarĩcina,

² na nĩmatahĩte andũ-a-nja arĩa othe maarĩ kuo, andũ ethĩ o na arĩa akũrũ. Matiigana kũũraga mũndũ o na ũmwe, no nĩmamakuuire magĩthĩĩ nao.

³ Rĩrĩa Daudi na andũ ake mookire Zikilagi, maakorire rĩcinĩtwo na mwaki, na atumia ao na ariũ ao na airĩtu ao magatahwo.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Daudi na andũ ake makĩrĩra maanĩrĩire nginya makĩaga hinya wa kũrĩra rĩngĩ.

⁵ Atumia a Daudi eerĩ nĩmatahĩtwo, Ahinoamu wa Jezireeli, na Abigaili ũrĩa warĩ mũtumia wa ndigwa wa Nabali kuuma Karimeli.

⁶ Daudi akĩnyariirĩka mũno nĩ ũndũ andũ nĩmaciirĩire kũmũhũũra na mahiga; o mũndũ arĩ na marũrũ ngoro nĩ ũndũ wa aanake na airĩtu ake. No Daudi akĩgĩa na hinya thĩinĩ wa Jehova Ngai wake.

⁷ Daudi agĩcooka akĩra Abiatharu, mũthĩnjĩri-Ngai, mũrũ wa Ahimeleku atĩrĩ, “Ndeehera ebodi.” Nake Abiatharu akĩmũrehera ebodi,

⁸ nake Daudi agĩtuĩria ũhoru kũrĩ Jehova, akĩũria atĩrĩ, “Nyingatithie mbũtũ ĩyo ĩtũtharĩkĩire? Nĩngũmĩkinyĩra?”

Akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mĩrũmĩrĩre, hatarĩ nganja nĩũkũmĩkinyĩra na nĩũkũhota gũcookia kĩrĩa gĩtahe.”

⁹ Daudi na andũ magana matandatũ arĩa maarĩ hamwe nake magĩkinya Mũkuru wa Besori, harĩa amwe ao maatigirwo thuutha,

¹⁰ nĩgũkorwo andũ ta magana meerĩ maarĩ anogu mũno, makĩremwo nĩ kũringa mũkuru ũcio. No Daudi na andũ magana mana magĩthĩĩ na mbere kũmarũmĩrĩra.

¹¹ Nao magĩkorerera Mũmisiri werũ-inĩ, makĩmũtwara kũrĩ Daudi. Makĩmũhe maaĩ ma kũnyua na irio cia kũrĩa,

¹² na kĩenyũ kĩa ngũyũ hihe na imanĩka igĩrĩ cia thabibũ nyũmithie. Akĩrĩa agĩcookwo nĩ hinya, nĩ ũndũ ndaarĩte irio kana akanyua maaĩ handũ ha mũthenya ĩtatũ, ũtukũ na mũthenya.

¹³ Daudi akĩmũũria atĩrĩ, “We ũrĩ wa ũ na uumĩte kũ?” Agĩcookia atĩrĩ, “Ndĩ Mũmisiri, ngombo ya mũndũ Mũamaleki. Mwathi wakwa aandiganĩirie ndarũara, mũthenya ĩtatũ ĩthirĩte.

¹⁴ Nĩtwatharĩkĩire Negevu ya Akerethi,* na rũgongo rwa bũrũri wa Juda, na Negevu ya Kalebu, na tũgĩcina Zikilagi.”

¹⁵ Daudi akĩmũũria atĩrĩ, “Wahota kũndongoria ũnjikũrũkie kũrĩ mbũtũ ĩyo ĩraatharĩkĩire?”

* 30:14 Akerethi maarĩ a mbarĩ cia Afilisti.

Mündũ ũcio agĩcookia atĩrĩ, “Wĩhĩte na mwĩhĩtwa mbere ya Ngai atĩ ndũkũnjũraga, kana ũneane kũrĩ mwathi wakwa, na nĩngũgũtwara, tũikũrũke tũthĩ kũrĩa marĩ.”

¹⁶ Agĩtongoria Daudi, magĩkũrũka, nao makĩmakora kũu, maharaganĩte bũrũri-inĩ ũcio, makĩrĩa na makĩnyua, magĩkenagia nĩ ũndũ wa ũrĩa maatahĩte indo nyingĩ kuuma bũrũri wa Afilisti, na kuuma Juda.

¹⁷ Daudi akĩmahũũra kuuma hwaĩ-inĩ kũrĩ mairia nginya hwaĩ-inĩ wa mũthenya ũyũ ũngĩ, na gũtirĩ mündũ o na ũmwe worire, tiga o aanake magana mana arĩa maahaicire ngamĩra ciao makũra.

¹⁸ Daudi agĩcookia indo ciothe iria Aamaleki maakuuĩte, o hamwe na atumia ake eerĩ.

¹⁹ Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe kĩagire: mündũ mwĩthĩ kana mũkũrũ, kamwana kana kairĩtu, indo iria ciothe ciatahĩtwo kana kĩndũ o gĩothe kĩrĩa maakuuĩte. Daudi agĩcookithia indo ciothe.

²⁰ Nake akĩoya ndũũru ciothe cia mbũri na ng’ombe, nao andũ ake magĩcitwara mbere ya mahiũ marĩa mangĩ, makiugaga atĩrĩ, “Ici nĩ indo iria Daudi aatahĩte.”

²¹ Ningĩ Daudi agĩkinya harĩ andũ arĩa magana meerĩ arĩa maanogete mũno makaremwo nĩ kũmũrũmĩrĩra na magatigwo thuutha hau mũkuru-inĩ wa Besori. Magĩũka gũthagaana Daudi na andũ arĩa maarĩ nake. Rĩrĩa Daudi na andũ ake maakuhĩrĩrie, akĩmageithia.

²² No andũ arĩa othe aaganu na arĩa a haaro thĩinĩ wa arũmĩrĩri a Daudi makiuga atĩrĩ, “Tondũ matiathiire hamwe na ithuĩ-rĩ, tũtikũgayana nao indo cia gũtahwo iria tũcookithĩtie. No rĩrĩ, o mündũ no oe mũtumia wake na ciana athĩ.”

²³ Daudi agĩcookia atĩrĩ, “Aca, ariũ a baba, mũtingĩka ũguo na indo iria Jehova atũheete. Nĩatũgitĩire na akaneana mbũtũ iria ciatũũkĩrĩrie moko-inĩ maitũ.

²⁴ Nũũ ũngĩthikĩrĩria ũguo mũroiga? Igai rĩa mündũ ũrĩa watigirwo akĩrora indo rĩkũiganana na rĩa ũrĩa waikũrũkire agĩthĩ mbaara-inĩ. Othe mekũgayana o ũndũ ũmwe.”

²⁵ Daudi agĩtua ũndũ ũcio ũtuĩke kĩrĩra na watho wa kũrũmagĩrĩrwo kũu Isiraeli kuuma mũthenya ũcio nginya ũmũthĩ.

²⁶ Rĩrĩa Daudi aakinyire Zikilagi, agĩtũmĩra athuuri a Juda arĩa maarĩ arata ake indo imwe cia iria ciatahĩtwo, akĩmeera atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩ kĩheo kĩanyu harĩ indo iria itahĩtwo kuuma kũrĩ thũ cia Jehova.”

²⁷ Agĩcitũmĩra arĩa maarĩ Betheli, na Ramothu-Negevu, na Jatiri;

²⁸ na arĩa maarĩ Aroeri, na Sifimothu, na Eshitemoa,

²⁹ na Rakali; na arĩa maarĩ matũũra ma Ajerameeli, na Akeni;

³⁰ o na arĩa maarĩ Horoma, na Bori-Ashani, na Athaki,

³¹ na Heberoni; na arĩa maarĩ kũndũ guothe kũrĩa Daudi na andũ ake moorũrĩte.

31

Saũlũ Kwĩyũraga

¹ Na rĩrĩ, Afilisti makĩhũũrana na Isiraeli; nao andũ a Isiraeli makĩmoorĩra, na aingĩ ao makĩũragĩrwo kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Giliboa.

² Afilisti makĩhatĩrĩria Saũlũ na ariũ ake mũno, na makĩũraga ariũ acio ake, Jonathani, na Abinadabu, na Malikishua.

³ Na rĩrĩ, mbaara nĩyaneneheire Saũlũ mũno mũno, na rĩrĩa aikia a mĩguĩ maamũkinyĩrĩre, makĩmũguraria mũno.

⁴ Nake Saŭlũ akĩira mũkuui wake wa indo cia mbaara atĩrĩ, “Comora rūhiũ rwaku rwa njora ũũthece naruo, nĩguo andũ aya mataruaga matigooke maatheece na maanyararithie.”

No rĩrĩ, mũkuui ũcio wake wa indo cia mbaara agĩtigĩra mũno, akĩrega gwĩka ũguo; nĩ ũndũ ũcio Saŭlũ akĩoya rūhiũ rwake rwa njora, akĩrũgwĩra.

⁵ Rĩrĩa mũkuui wake wa indo cia mbaara onire atĩ Saŭlũ nĩakua-rĩ, o nake akĩgwĩra rūhiũ rwake rwa njora, agĩkua.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Saŭlũ, na ariũ ake atatũ, na mũkuui wake wa indo cia mbaara, na andũ ake othe magĩkua hamwe mũthenya o ro ũcio.

⁷ Rĩrĩa andũ a Isiraeli arĩa maarĩ mwena ũcio ũngĩ wa kĩaanda na arĩa maarĩ mũrĩmo wa Jorodani moonire atĩ mbũtũ ya ita ya Isiraeli nĩyoora, na atĩ Saŭlũ na ariũ ake nĩmakuĩte-rĩ, magĩtiganĩria matũũra mao makĩũra. Nao Afilisti magĩthĩ magĩtũũra kuo.

⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ, Afilisti magĩthĩ kũbora ciimba, magĩkora Saŭlũ na ariũ ake atatũ makuĩte kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Giliboa.

⁹ Nao makĩmũtinia mũtwe na makĩoya indo ciake cia mbaara, magĩcooka magĩtũma andũ mathĩ bũrũri wothe wa Afilisti makaanĩrĩre ũhoru ũcio thĩnĩ wa hekarũ ya mĩhianano yao ya kũhooywo, na kũrĩ andũ ao.

¹⁰ Makĩiga indo cia Saŭlũ cia mbaara thĩnĩ wa hekarũ ya Ashitarothu, na mwĩrĩ wake makĩwoherera rũthingo-inĩ rwa Bethi-Shani.

¹¹ No rĩrĩa andũ a Jabeshi-Gileadi maaiguire ũrĩa Afilisti meekĩte Saŭlũ-rĩ,

¹² njamba ciao cia ita igĩthĩ ũtukũ wothe nginya Bethi-Shani. Makĩruta mwĩrĩ wa Saŭlũ na ya ariũ ake atatũ kuuma rũthingo-inĩ rwa Bethi-Shani, na magĩthĩ nayo Jabeshi, magĩcooka makĩmĩcinĩra kuo.

¹³ Magĩcooka makĩoya mahĩndĩ macio mao na makĩmathika gĩtina-inĩ kĩa mũtĩ wa mũbinde kũu Jabeshi, na makĩhinga kũrĩa irio mũthenya mũgwanya.

IBUKU RĪA KEERĪ RĪA SAMŪELI

Daudi Kwĩrwo Ũhoru wa Gĩkuũ gĩa Saũlũ

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa gĩkuũ gĩa Saũlũ, Daudi agĩkorwo aacooka kuuma kũhoota Aamaleki na agĩkara kũu Zikilagi mĩthenya ĩrĩ.

² Mũthenya wa ĩtatũ-rĩ, hagiũka mũndũ oimĩte kambĩ-inĩ ya Saũlũ, arĩ na nguo ndembũkangu na rũkũngũ mũtwe. Hĩndĩ ĩrĩa aakinyire harĩ Daudi, akĩgũithia thĩ nĩguo amũhe gĩtĩo.

³ Daudi akĩmũũria atĩrĩ, “Wee uumĩte kũ?”
Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ kũũra njũrĩte, ngoima kambĩ-inĩ ya andũ a Isiraeli.”

⁴ Daudi akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ gwĩkĩkĩte atĩa? Ta njĩra.”
Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Andũ nĩmorĩte makoima mbaara-inĩ. Na andũ aingĩ nĩmooragĩtwo. Nake Saũlũ na mũriũ Jonathani nĩmakuĩte.”

⁵ Ningĩ Daudi akĩũria mwanake ũcio wamũreheire ũhoru ũcio atĩrĩ, “Ũmenyete atĩa atĩ Saũlũ na mũriũ Jonathani nĩmakuĩte?”

⁶ Mwanake ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndĩrakorirwo ndĩ hau kĩrĩma-inĩ kĩa Giliboa, na hau nĩho ndĩronire Saũlũ, etiranĩtie na itimũ rĩake, akirĩ gũkororerwo nĩ ngaari cia ita na ahaici a mbarathi.

⁷ Rĩrĩa eehũgũrĩre, akĩnyona, na akĩnjĩta, na nĩ ngĩmũũria atĩrĩ, ‘Ũngĩenda ngwĩkĩre atĩa?’

⁸ “Nake akĩnjũũria atĩrĩ, ‘Wee ũrĩ ũ?’
“Ngĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩ Mũamaleki.’

⁹ “Ningĩ akĩnjũũria atĩrĩ, ‘Ũka haha ũnjũrage! Nĩ ndĩ na ruo rũnene mũno rwa gĩkuũ, no ndĩ o muoyo.’

¹⁰ “Nĩ ũndũ ũcio ngĩthĩ harĩ we, ngĩmũũraga, tondũ nĩndamenyire atĩ arĩkĩtie kũgũa ndekũhona. Ngĩruta thũmbĩ ĩrĩa yarĩ mũtwe wake, na mũrĩnga ũrĩa warĩ guoko gwake, na nĩcio indo iria ndarehera mwathi wakwa.”

¹¹ Hĩndĩ ĩyo Daudi na andũ othe arĩa maarĩ nake makĩnyiita nguo ciao, magĩcitembũranga.

¹² Nao magĩcakaya, na makĩrĩra, o na makĩhinga kũrĩa irio nginya hwaĩ-inĩ, nĩ ũndũ wa Saũlũ na mũriũ Jonathani, o na nĩ ũndũ wa mbũtũ cia ita cia Jehova, na nyũmba ya Isiraeli, tondũ nĩmooragĩtwo na rũhiũ rwa njora.

¹³ Daudi akĩũria mwanake ũcio wamũreheire ũhoru atĩrĩ, “Wee uumĩte kũ?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ndĩ mũriũ wa mũndũ wa kũngĩ, Mũamaleki.”

¹⁴ Daudi akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩragiririe wĩtigĩre gũtambũrũkia guoko gwaku ũũrage mũitĩrĩre maguta wa Jehova?”

¹⁵ Ningĩ Daudi agĩta ũmwe wa andũ ake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩĩ, ũmũũrage!” Nake akĩmũringa, agĩkua.

¹⁶ Nĩgũkorwo Daudi aamwĩrĩre atĩrĩ, “Thakame yaku ĩrogũcookerera. Kanua gaku we mwene nĩko kaaruta ũira wa gũgũũkĩrĩra, rĩrĩa uugire atĩrĩ, ‘Nĩndĩrooragire mũitĩrĩre maguta wa Jehova.’”

Daudi Gũcakaĩra Saũlũ na Jonathani

¹⁷ Nake Daudi agĩcakaĩra Saũlũ na mũriũ Jonathani,

¹⁸ na agĩathana atĩ andũ a Juda marutwo icakaya rĩrĩ rĩitagwo rwĩmbo rwa ũta (narĩo rĩandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Jasharu):

- 19 “Wee Isiraeli, riiri waku ũuragĩtwo irĩma-inĩ ciaku.
Hĩ, kaĩ andũ arĩa njamba nĩmagwĩte-ĩ!
- 20 “Ũhoro ũyũ ndũkaheanwo Gathu,
o na ndũkanĩrwo njĩra-inĩ cia Ashikeloni,*
nĩguo airĩtu a Afilisti matigacanjamũke,
na nĩguo airĩtu a andũ acio mataruaga matigakene.
- 21 “Atĩrĩrĩ, inyuĩ irĩma cia Giliboa,
mũroaga kũgĩa na ime kana mbura,
o na kana mĩgũnda ãngĩciara ngano ya kũrutwo igongona.
Nĩgũkorwo kũu nĩkuo ngo ya mũndũ ũrĩa njamba yathaahĩrio,
ngo ĩyo ya Saũlũ ndĩkahuurwo na maguta rĩngĩ.†
- 22 Kuuma kũrĩ thakame ya arĩa moragĩtwo,
na kuuma kũrĩ mĩrĩ ya andũ acio njamba,
ũta wa Jonathani ndũrĩ wahũndũka tũhũ,
kana rũhiũ rwa njora rwa Saũlũ rũkahũndũka ũtheri.
- 23 “Saũlũ na Jonathani,
marĩ muoyo nĩmendetwo na maarĩ andũ ega,
o na gĩkuũ-inĩ matiatiganire.
Maahanyũkaga gũkĩra nderi,
maarĩ hinya gũkĩra mĩrũũthi.
- 24 “Inyuĩ airĩtu a Isiraeli,
rĩrĩrai Saũlũ,
ũrĩa wamũhumbaga nguo ndune ta gakarakũ na ikagemio,
nĩwe wagemagia nguo cianyu na indo cia thahabu.
- 25 “Hĩ, kaĩ andũ arĩa njamba nĩmagwĩrĩire mbaara-inĩ-ĩ!
Jonathani nĩmũkuũ, akooragĩrwo irĩma-inĩ ciaku.
- 26 Nĩ ndĩ na kĩaha nĩ ũndũ waku Jonathani, wee mũrũ wa baba;
nĩ nĩndĩrakwendete mũno.
Wendo waku kũrĩ nĩ ũraarĩ wa magegania,
Nĩ wa kũgegania ũgakĩra wendo wa andũ-a-nja.
- 27 “Hĩ, kaĩ andũ arĩa njamba nĩmagwĩte-ĩ!
Indo cia mbaara nĩithirĩte!”

2

Daudi Gũitĩrĩrio Maguta Athamakĩre Juda

1 Na rĩrĩ, thuutha wa ihinda rĩu, Daudi agĩtuĩria ũhoro harĩ Jehova,
akĩũria atĩrĩ, “Nyambate thiĩ itũũra-inĩ rĩmwe rĩa matũũra ma Juda?”

Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ambata.”

Nake Daudi akĩũria atĩrĩ, “Nĩ rĩrĩkũ ngũthiĩ?”

Nake Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Thiĩ Hebironi.”

2 Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩambata agĩthiĩ Hebironi na atumia ake eerĩ,
Ahinoamu ũrĩa Mũjezireeli, na Abigaili ũrĩa warĩ mĩtumia wa ndigwa
wa Nabali ũrĩa woimĩte Karimeli.

* **1:20** Matũũra ma Gathu na Ashikeloni maarĩ ma Afilisti. † **1:21** Ngo ciakagwo na njũũa, na ikahakwo maguta nĩguo citũũre mũno.

³ Ningĩ Daudi agĩthiĩ hamwe na andũ arĩa aarĩ nao, o mündũ na andũ a nyũmba yake, nao magĩtũũra Hebironi, na matũũra-inĩ makuo.

⁴ Hĩndĩ iyo andũ a Juda magĩũka Hebironi, magĩitĩrĩria Daudi maguta kuo, atuĩke mũthamaki wa nyũmba ya Juda.

Rĩrĩa Daudi eerirwo atĩ andũ a Jabeshi-Gileadi nĩo maathikire Saũlũ-rĩ,

⁵ agĩtũma andũ kũrĩ andũ a Jabeshi-Gileadi makameere atĩrĩ, “Jehova aromũrathima nĩ ũndũ nĩmuonanĩtie ũtugi kũrĩ mwathi wanyu Saũlũ na ũndũ wa kũmũthika.

⁶ Jehova aromuonia ũtugi na wĩhokeku wake, o na niĩ nĩngũmwĩka maũndũ mega ta macio nĩ ũndũ nĩmwĩkĩte ũndũ ũcio.

⁷ Na rĩrĩ, ũmĩrĩriai mũtuĩke njamba, nĩgũkorwo Saũlũ mwathi wanyu nĩakuĩte, nao andũ a nyũmba ya Juda nĩmanjitĩrĩrie maguta nduĩke mũthamaki wao.”

Mbaara Gatagatĩ ka Nyũmba ya Daudi na ya Saũlũ

⁸ Mahinda macio, Abineri mũrũ wa Neri, mũnene wa mbũtũ cia ita cia Saũlũ, nĩoete Ishi-Boshethu mũrũ wa Saũlũ akamũtwara Mahanaimu.

⁹ Akĩmũtua mũthamaki wa Gileadi, na wa Aashuri, na Jezireeli, na wa Efiraimu, na Benjamini, na wa Isiraeli guothe.

¹⁰ Nake Ishi-Boshethu mũrũ wa Saũlũ aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩna hĩndĩ ĩrĩa aatuĩkire mũthamaki wa Isiraeli, agĩthamaka mĩaka ĩrĩ. No rĩrĩ, nyũmba ya Juda yarũmĩrĩire Daudi.

¹¹ Ihinda rĩrĩa Daudi aarĩ mũthamaki kũu Hebironi agĩthamakĩra nyũmba ya Juda, rĩarĩ mĩaka mũgwanja na mĩeri ĩtandatũ.

¹² Abineri mũriũ wa Neri, hamwe na andũ a Ishi-Boshethu mũrũ wa Saũlũ, makiuma Mahanaimu magĩthiĩ Gibeoni.

¹³ Joabu mũrũ wa Zerua na andũ a Daudi makiumagara, magĩtũngana nao karia-inĩ ka Gibeoni. Gĩkundi kĩmwe gĩgĩkara thĩ mwena ũmwe wa Karia kau na gĩkundi kũ kĩngĩ gĩgĩkara mwena ũcio ũngĩ.

¹⁴ Hĩndĩ iyo Abineri akĩra Joabu atĩrĩ, “Nĩ tuee aanake amwe mokĩre marũe marĩ mbere iitũ.”

Joabu agĩcookia atĩrĩ, “Ũguo nĩ wega, nĩ meeke ũguo.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio makĩrũgama magĩtarwo, andũ ikũmi na eerĩ a Abenjamini na Ishi-Boshethu mũrũ wa Saũlũ, na ikũmi na eerĩ a Daudi.

¹⁶ Hĩndĩ iyo o mündũ akĩnyiita mündũ ũrĩa merekanĩire mũtwe, akĩmũtheeca na rũhiũ mbaru-inĩ ciake, nao makĩgũanĩra thĩ o ro hamwe. Nĩ ũndũ ũcio kũndũ kũu gũgĩtwo Helikathu-Hazurimu, na gwĩ kũu Gibeoni.

¹⁷ Mbaara ĩkĩrũra mũno mũthenya ũcio, nake Abineri na andũ a Isiraeli makĩhootwo nĩ andũ a Daudi.

¹⁸ Nao ariũ atatũ a Zerua maarĩ ho: Nao nĩ Joabu, na Abishai, na Asaheli. Na rĩrĩ, Asaheli aarĩ mũhũthũ magũrũ, akagĩa ihenya o ta thwariga.

¹⁹ Nake agĩteng’eria Abineri atekũgarũrũka na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho, amũingatithĩtie.

²⁰ Nake Abineri akĩrora na thuutha wake, akĩũria atĩrĩ, “Asaheli, kaarĩ we?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩ nĩ niĩ.”

²¹ Nake Abineri akĩmwĩra atĩrĩ, “Garũrũka na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho; ũnyiite mwanake ũmwe na ũmũtunye indo ciake cia mbaara.” No Asaheli ndaigana gũtiga kũmũhanyũkia.

²² O rĩngĩ, Abineri agĩkaania Asaheli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga kũndeng’eria! Kĩrĩa kĩngĩtũma ngũũrage, nĩ kĩĩ? Ingĩhota atĩa kũng’ethanĩra na mũrũ wa nyũkwa Joabu?”

²³ No Asaheli ndaatigire kūmūhanyūkia; nī ūndū ūcio Abineri agītheeca Asaheli nda na mūthia wa itimū rīake, narīo itimū rīkiumanīra na mūgongo. Nake akīgūa hau agīkua o hīndī iyo. Na mūndū o wothe aakinya hau Asaheli aagwīte akuīte, akarūgama ho.

²⁴ No Joabu na Abishai magīteng'eria Abineri, narīo riūa rīgīthūa-rī, magīkinya kīrīma-inī kīa Ama, kīrīa kīrī hakuhī na Gia, njīra ya gūthī werū-inī wa Gibeoni.

²⁵ Hīndī iyo andū a Benjamini magīcookanīrīra hamwe, makīrūmīrīra Abineri. Nao magīthondeka gīkundi thīnī wao, makīrūgama igūrū rīa kīrīma.

²⁶ Abineri agīta Joabu aanīrīre, akīmūūria atīrī, “Rūhiū rwa njora rūgūtūra rūniinanaga nginya tene? Anga ndūramenya atī ūhorō ūyū ūkaarīgīrīra na ūrūrū? Ūgūikara nginya rī ūterīte andū aku matige gūteng'eria ariū a ithe wao?”

²⁷ Joabu agīcookia atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Ngai atūūrāga muoyo, korwo ndūnaaria-rī, andū aya mangīathiī o na mbere gūteng'eria ariū a ithe wao nginya rūciinī.”

²⁸ Nī ūndū ūcio Joabu akīhuha karumbeta,* nao andū othe makīrūgama; matiacookire kūhanyūkia Isiraēli kana kūrūa rīngī.

²⁹ Ūtukū ūcio wothe Abineri na andū ake magītuīkanīria Araba. Makīringa Jorodani, magīthī na mbere matuīkanīrie Bithironi guothe, na magīkinya Mahanaimu.

³⁰ Nake Joabu agītiga gūteng'eria Abineri, akīhūndūka agīcookanīrīra andū ake othe. Andū ikūmi na kenda a Daudi makīoneka matiarī ho, Asaheli atatarītwo.

³¹ No andū a Daudi nīmooragīte andū a Benjamini magana matatū ma mīrongo itandatū arīa maarī na Abineri.

³² Nao makīoya Asaheli, makīmūthika mbīrīra-inī ya ithe kūu Bethlehemu. Ningī Joabu na andū ake magīthī ūtukū wothe, magīkinya Hebironi gūgīkīa.

3

¹ Na rīrī, mbaara gatagatī ka nyūmba ya Saūlū na nyūmba ya Daudi nīyatūūre ihinda iraaya. Daudi agīkīrīrīria kūgīa hinya; nayo nyūmba ya Saūlū igīkīrīrīria kwaga hinya.

² Nake Daudi nīagiire na ciana cia aanake arī kūu Hebironi:

Mūriū wake wa irigithathi eetagwo Amunoni ūrīa waciarītwo nī Ahinoamu ūrīa Mūjezireeli;

³ Mūriū wa keerī eetagwo Kileabu ūrīa waciarītwo nī Abigaili ūrīa warī mūtumia wa ndigwa wa Nabali ūrīa Mūkarimeli; na wa gatatū aarī Abisalomu ūrīa waciarītwo nī Maaka mwarī wa Talimai mūthamaki wa Geshuru;*

⁴ wa kana aarī Adonija ūrīa waciarītwo nī Hagithu; wa gatano aarī Shefatia ūrīa waciarītwo nī Abitali;

⁵ na wa gatandatū aarī Ithireamu mūrū wa Egila mūtumia wa Daudi. Acio nō maaciarīrwo Daudi kūu Hebironi.

Abineri Gūthī kūrī Daudi

⁶ Hīndī ya mbaara ya nyūmba ya Saūlū na nyūmba ya Daudi, Abineri no kūgīa aagiaga na hinya arī thīnī wa nyūmba ya Saūlū.

* **2:28** Karumbeta kaahuhagwo kuonania kwambīrīria kwa haaro kana kūrīka kwayo. * **3:3** Geshuru warī ūthamaki mūnini wa Ashuri, na nīkuo Abisalomu oorīre (13:37, 38; 14:23).

7 Na rīrī, Saūlū nī arī na thuriya yetagwo Rizipa mwarī wa Aia. Nake Ishi-Boshethu akīūria Abineri atīrī, “Wakomire na thuriya ya baba nīkī?”

8 Abineri nīarakarire mūno tondū wa kwīrwo ūguo nī Ishi-Boshethu, nake akīmūcookeria atīrī, “Kaī ndīkīrī mūtwe wa ngui mwena-inī wa Juda? Ūmūthī ūyū nī ndī rūmwe na nyūmba ya thoguo Saūlū na andū a nyūmba yake na arata. Nī ndirī ndaamūneana kūrī Daudi. No rīu ūranjīra atī nīhītītie ihītia ūhorō-inī ūkonī mūdū-wa-nja ūyū!”

9 Ngai arothūūra, nī Abineri, na anjīke ūūru makīria, ingāga kūhingīria Daudi ūrīa Jehova aamwīrīre na mwīhītwa,

10 na ndute ūthamaki nyūmba-inī ya Saūlū, na ndūgamie gītī kīa Daudi kīa ūnene igūrū wa Isiraeli na Juda, kuuma Dani nginya Birishiba.”†

11 Ishi-Boshethu ndaigana kwīra Abineri ūndū ūngī tondū nīamwītīgīrīte.

12 Ningī Abineri agītūma andū kūrī Daudi makamwīre atīrī, “Būrūri ūyū nī waū? Nītūgīe na kīrīkanīro nawe, na nīngūgūteithia ngūrehere andū a Isiraeli othe mwena waku.”

13 Nake Daudi akiuga atīrī, “Ūguo nī wega. Nītūkūgīa na kīrīkanīro nawe. No nī harī ūndū ūmwe ngwenda wīke: ndūkanooke mbere yakwa angīkorwo ndūkarehe Mikali mwarī wa Saūlū hīndī īrīa ūgooka kūnyona.”

14 Ningī Daudi agītūma andū kūrī Ishi-Boshethu mūrū wa Saūlū makamwīre atīrī, “Nengera mūtumia wakwa Mikali, ūrīa ndagūrīre na ikonde igana rīmwe cia Afilisti.”

15 Nī ūndū ūcio Ishi-Boshethu agīathana Mikali agīrwo kuuma kūrī mūthuuriwe Palitieli mūrū wa Laishi.

16 No rīrī, mūthuuriwe, agītwarana nake, agīthī amūrūmīrīre akīrīraga nginya Bahurimu. Hīndī īyo Abineri akīmwīra atīrī, “Cooka mūciī!” Nī ūndū ūcio agīcooka mūciī.

17 Nake Abineri akīaranīria na athuuri a Isiraeli akīmeera atīrī, “Kwa ihinda nīmūkoretwo mwīrīrīrie gūtua Daudi mūthamaki wanyu.

18 Mūtīgīke ūguo rīu! Nīgūkorwo Jehova nīerire Daudi atīrī, ‘Na ūndū wa ndungata yakwa Daudi nīngahonokia andū akwa a Isiraeli kuuma guoko-inī kwa Afilisti na kuuma guoko-inī gwa thū ciao ciothe.’ ”

19 Nake Abineri nīacookire akīaranīria na andū a Benjamini. Agīcooka agīthī Hebironi akeere Daudi maūdū mothe marīa Isiraeli na nyūmba yothe ya Benjamini meendaga gwīka.

20 Rīrīa Abineri, ūrīa warī na andū mīrongo īrī ookire kūrī Daudi kūu Hebironi, Daudi akīmūrugithīria iruga hamwe na andū ake.

21 Hīndī īyo Abineri akīra Daudi atīrī, “Reke thī o ro rīu ngacookanīrīre andū a Isiraeli othe nī ūndū wa mūthamaki mwathi wakwa, nīgeetha marīkanīre nawe, na nīguo ūthamakagīre o kūrīa guothe ngoro yaku īrīrīrie.” Nī ūndū ūcio Daudi agītūma Abineri athī, nake agīthī na thayū.

Joabu Kūūraga Abineri

22 Hīndī o īyo andū a Daudi, na Joabu magīcooka kuuma mbaara-inī, na magīūka na indo nyingī iria maatahīte. No Abineri ndarī hamwe na Daudi kūu Hebironi, tondū Daudi nīamwīrīte athī, nake agīthī na thayū.

23 Rīrīa Joabu na thigari ciothe iria ciarī hamwe nake maakinyīrī, akīrwo atī Abineri mūrū wa Neri nīokīte kūrī mūthamaki, na atī mūthamaki nīarekire athī, nake agīthī na thayū.

† 3:10 Kuuga “kuuma Dani nginya Birishiba” nī kuuga būrūri wothe wa Isiraeli (Atiir 20:1).

24 Nĩ ūndũ ūcio Joabu agĩthiĩ kũrĩ mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ūguo weka? Ta kĩone, Abineri nĩokire kũrĩ wee. Ūrekire athiĩ nĩkĩ? Rũ nĩagĩthiire!

25 Wee nĩũũĩ atĩ Abineri mũrũ wa Neri egũũkĩte gũkũheenia na gũthigaana mĩthiire yaku, na amenye maũndũ marĩa mothe ūreka.”

26 Hĩndĩ ĩrĩa Joabu oimire harĩ Daudi, agĩtũma andũ makinyĩre Abineri, nao makĩmũcookia kuuma gĩthima-inĩ gĩa Sira. No Daudi ndaigana kũmenya ūhoru ūcio.

27 Na rĩrĩ, rĩrĩa Abineri aacookire Hebironi, Joabu akĩmũtwara keheri-inĩ kĩhingo-inĩ, ta ekwenda kwaria nake na hitho. Na marĩ hau, akĩmũtheeca nda agĩkua, nĩguo arĩhĩrie thakame ya mũrũ wa nyina Asaheli.

28 Thuutha ūcio, rĩrĩa Daudi aigũire ūhoru ūcio, akiuga atĩrĩ, “Nĩ na ūthamaki wakwa tũtirĩ na ihĩtia nginya tene mbere ya Jehova ūhoru-inĩ wa thakame ya Abineri mũrũ wa Neri.

29 Thakame yake ĩrocookerera Joabu na nyũmba ya ithe yothe! Nayo nyũmba ya Joabu ndĩkanaage mũndũ ūmwe ūrĩ na kĩronda gĩkuura thakame, kana mangũ, kana mũndũ ūrĩthiiga na mĩtĩ, kana mũndũ ūũragĩtwo na rũhiũ rwa njora, kana mũndũ wagĩte irio.”

30 (Joabu na Abishai mũrũ wa nyina mooragire Abineri tondũ nĩooragĩte Asaheli mũrũ wa nyina wao mbaara-inĩ kũu Gibeoni.)

31 Hĩndĩ ĩyo Daudi akĩĩra Joabu na andũ othe arĩa aarĩ nao atĩrĩ, “Tembũrangai nguo cianyu na mwĩhumbe makũnia, na mũthiĩ mũgĩcakayaga mbere ya Abineri.” Nake Daudi ūcio mũthamaki agĩthiĩ arũmĩrĩire ndayaya ĩrĩa yakuuĩte kĩimba.

32 Nao magĩthika Abineri kũu Hebironi, nake mũthamaki akĩrĩra aanĩrĩire hau mbĩrĩra-inĩ ya Abineri. O nao andũ othe makĩrĩra.

33 Mũthamaki akĩina icakaya rĩrĩ nĩ ūndũ wa Abineri: “Abineri nĩaragĩrĩrwo nĩgũkua ta andũ arĩa moinaga watho?

34 Moko maku matiarĩ moohe, namo magũrũ maku matiarĩ moohe na nyororo. Wagũire o ta mũndũ ūrĩa ūgũũaga mbere ya andũ arĩa aaganu.”

Nao andũ othe makĩrĩra rĩngĩ nĩ ūndũ wake.

35 Ningĩ andũ othe magĩũka na makĩringĩrĩria Daudi arĩe irio gũtanatuka, no Daudi akĩhĩta na mwĩhĩtwa, akiuga atĩrĩ, “Ngai arothũũra, o na anjĩke ūũru makĩria, ingĩcama irio kana kĩndũ kĩngĩ riũa rĩtanathũa!”

36 Nao andũ acio othe maakĩona ūrĩa gwathiĩ magĩkena; ti-itherũ, maũndũ mothe marĩa mũthamaki eekire nĩmamakenirie.

37 Nĩ ūndũ ūcio andũ othe na Isiraeli guothe makĩmenya mũthenya ūcio atĩ mũthamaki ndaarĩ na itemi ūhoru-inĩ wa gĩkuũ kĩa Abineri mũrũ wa Neri.

38 Ningĩ mũthamaki akĩĩra andũ ake atĩrĩ, “Kaĩ mũtaramenya atĩ mũndũ mũnene na ūrĩ igweta mũno nĩarĩkĩtie gũkua ūmũthĩ thĩinĩ wa Isiraeli?

39 Na rĩrĩ, ūmũthĩ, o na gũkorwo ndĩmũitĩrĩrie maguta ndũike mũthamaki, ndirĩ na hinya, nao ariũ aya a Zeruia marĩ na hinya mũno kũngĩra. Jehova arorĩhia mwĩki ūũru kũringana na ciĩko ciake njũru!”

4

Ishi-Boshethu Kũũragwo

1 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa Ishi-Boshethu mũrũ wa Saũlũ aagũire atĩ Abineri nĩakuĩrĩire kũu Hebironi-rĩ, akĩũrwo nĩ hinya, nao andũ othe a Isiraeli makĩmaka.

² Nake mūrū wa Saūlū aarī na andū eerī arīa maarī atongoria a ikundi cia gūtharīkanīra. Ũmwe eetagwo Baana na ūcio ūngī Rekabu; maarī ariū a Rimoni ūrīa Mūbeerothi wa mūhīrīga wa Benjamini; Beerothu gūtaragwo ta gīcunjī kīa Benjamini,

³ tondū andū a Beerothu nīmoorīire Gitaimu na matūūrīte kuo ta andū a kūngī nginyagia ūmūthī.

⁴ (Jonathani mūrū wa Saūlū aarī na mūriū wonjete magūrū meerī. Aarī na ūkūrū wa mīaka ītano rīrīa ūhoru wa Saūlū na Jonathani wamakinyīire kuuma Jezireeli. Nake mūreri wake akīmūkuua, akīūra; no rīrīa aahiūhīte akīūra-rī, mwana ūcio akīgūa agītuīka kīonje. Rīitwa rīake rīarī Mefiboshethu.)

⁵ Nake Rekabu na Baana, ariū a Rimoni ūrīa Mūbeerothi, magīthī marorete nyūmba-inī ya Ishi-Boshethu, na magīkinya kuo rīrīa gūkoragwo kūrī ūrugarī mūthenya, rīrīa aahurūkīte mīaraho.

⁶ Nao makīngīra nyūmba ya thīnī metuīte ta meendaga gūkuua ngano, makīmūtheeca nda. Nake Rekabu na mūrū wa nyina Baana makīūra.

⁷ Maingīrīre nyūmba hīndī īrīa aakomete gītanda-inī nyūmba yake ya toro. Maarīkia kūmūtheeca na kūmūūraga, magītinia mūtwe wake. Makīūkuua, magīthī ūtukū wothē magerete njīra ya Araba.

⁸ Magītwarīra Daudi mūtwe wa Ishi-Boshethu kūu Hebironi, makīūra mūthamaki atīrī, “Ī ūyū mūtwe wa Ishi-Boshethu mūrū wa Saūlū, thū yaku, ūrīa wageragia gūkūūraga. Ũmūthī nīguo Jehova arīhīria mwathi wakwa mūthamaki gwī Saūlū na rūciaro rwake.”

⁹ Nake Daudi agīcookeria Rekabu na Baana, mūrū wa nyina, ariū a Rimoni ūrīa Mūbeerothi atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūraga muoyo, ūrīa ūhonoketie kuuma mathīina-inī mothe,

¹⁰ rīrīa mūdū aanjīrīre atīrī, ‘Saūlū nīakuīte’, agīciiria atī nī ūhoru mwega andehera, ndamūnyitire ngīmūūragīra kūu Zikilagi. Kūu nīkīo kīheo kīrīa ndamūheire nī ūndū wa ndūmīrīri īyo yake!

¹¹ Akīrī makīria atīa, hīndī īrīa andū aaganu moragīte mūdū ūtarī na ihītia thīnī wa nyūmba yake akomete ūrīrī-inī wake, githī ndiagīrīrwo nī gwītīa thakame yake kuuma moko-inī manyu na ndīmweherie muume thī!”

¹² Nī ūndū ūcio Daudi agīatha andū ake, nao makīmooraga. Makīmatīnia moko na magūrū, na magīcuuria mīrī yao hau karia-inī kūu Hebironi. No rīrī, makīoya mūtwe wa Ishi-Boshethu na makīūthika mbīrīra-inī ya Abineri kūu Hebironi.

5

Daudi Gūtuīka Mūthamaki wa Isiraeli Guothe

¹ Na rīrī, mīhīrīga yothē ya Isiraeli īgīthī kūrī Daudi kūu Hebironi īkīmūwīra atīrī, “Ithū tūrī a mūthiimo waku na thakame yaku.

² Ihinda rīrīa Saūlū aarī mūthamaki witū-rī, wee nīwe watongoragia mbūtū cia Isiraeli īgīthī ita. Nake Jehova agīkwīra atīrī, ‘Wee nīūgatuīka mūrīithi wa andū akwa a Isiraeli, na ūtuīke mwathi wao.’ ”

³ Rīrīa athuuri othe a Isiraeli maathīte Hebironi kūrī Mūthamaki Daudi, mūthamaki nīagīire na kīrīkanīro nao mbere ya Jehova o kūu Hebironi, nao magīitīrīra Daudi maguta mūtwe atuīke mūthamaki wa Isiraeli.*

* 5:3 Rīrī rīarī rita rīa gatātū rīa Daudi gūitīrīrio maguta, na rīarī rīa kuonania atī we aarī mūthamaki wa Isiraeli yothē.

4 Daudi aarĩ na ũkūrũ wa mĩaka mĩrongo itatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka mĩaka mĩrongo ĩna.

5 Aathamakĩire Juda mĩaka mũgwanja na mĩeri itandatũ arĩ Heberoni, na agĩthamaka Isiraeli guothe mĩaka mĩrongo itatũ na itatũ arĩ Jerusalemu.

Daudi Gũtooria Jerusalemu

6 Mũthamaki na andũ ake magĩthiĩ Jerusalemu magatharĩkĩre Ajebusi, arĩa matũũraga kuo. Nao Ajebusi makĩira Daudi atĩrĩ, “Ndũgũtoonya gũkũ; tondũ andũ arĩa megũkũgirĩrĩria ũtoonye nĩ arĩa atumumu na cionje.” Tondũ meĩraga atĩrĩ, “Daudi ndangĩhota gũtoonya kuo.”

7 No rĩrĩ, Daudi nĩatunyanire kĩhitho kĩa hinya gĩa Zayuni, na nĩkĩo gĩtagwo itũũra inene rĩa Daudi.

8 Mũthenya o ro ũcio Daudi akiuga atĩrĩ, “Mũndũ wothe ũngĩtooria Ajebusi no agerire mũtaro-inĩ wa maaĩ nĩguo akinyĩre andũ acio ‘mathuaga na atumumu’ o acio thũ cia Daudi.” Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga moige atĩrĩ, “‘Andũ atumumu na arĩa mathuaga’ matigatoonya nyũmba ya ũthamaki.”

9 Nake Daudi agĩtũũra kĩhitho-inĩ kũu kĩa hinya, agĩgĩtua itũũra inene rĩa Daudi. Nake Daudi agĩakĩrĩra itũũra rĩu inene kuuma Milo arĩcooketie na thĩinĩ.

10 Daudi agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na hinya tondũ Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe aarĩ hamwe nake.

11 Na rĩrĩ, Hiramũ mũthamaki wa Turo agĩtũmĩra Daudi andũ, hamwe na mĩgogo ya mĩtarakwa, na atharamara, na aaki na mahiga, nao magĩakĩra Daudi nyũmba ya ũthamaki.

12 Nake Daudi akĩmenya atĩ Jehova nĩamũhaandĩte atuĩke mũthamaki wa Isiraeli na agatũũgĩria ũthamaki wake nĩ ũndũ wa andũ ake a Isiraeli.

13 Aarĩkia kuuma Heberoni, Daudi nĩagĩire na thuriya ingĩ na akĩhikia atumia kũu Jerusalemu, na agĩciarĩrwo aanake na airĩtu angĩ.

14 Maya nĩmo marĩitwa ma ciana iria aaciarĩire kũu Jerusalemu: Shama, na Shobabu, na Nathani, na Solomoni,[†]

15 na Ibiharu, na Elishua, na Nefegu, na Jafia,

16 na Elishama, na Eliada, na Elifeleti.

Daudi Kũhoota Afilisti

17 Hĩndĩ ĩrĩa Afilisti maaiguire atĩ Daudi nĩaitĩrĩrio maguta agatuĩka mũthamaki wa Isiraeli, makĩambata magĩthiĩ na mbũtũ ciao ciothe makamũcarie, no Daudi aigua ũhoro ũcio agĩkũrũka agĩthiĩ kĩhitho-inĩ kĩa hinya.

18 Na rĩrĩ, Afilisti nĩmokĩte na makeyaraganĩa gĩtuamba-inĩ kĩa Refaimu;

19 nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩtuĩria ũhoro kũrĩ Jehova, akĩmũuria atĩrĩ, “Thiĩ ngatharĩkĩre Afilisti? Nĩũkũmaneana kũrĩ nĩ?”

Nake Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Thiĩ, nĩgũkorwo ti-itherũ nĩ ngũneana Afilisti kũrĩ we.”

20 Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩthiĩ Baali-Perazimu, na agĩtooreria Afilisti kuo. Akiuga atĩrĩ, “O ta ũrĩa maaĩ moinaga, noguo Jehova aharaganĩtie thũ ciakwa mbere yakwa.” Nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagĩitwo Baali-Perazimu.

21 Nao Afilisti magĩtiganĩria mĩhianano yao kũu, nake Daudi na andũ ake makĩmĩoya magĩthiĩ nayo.

22 Afilisti nĩmambatire o rĩngĩ makĩaraganĩa Gĩtuamba-inĩ kĩa Refaimu;

23 nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩtuĩria ũhoro harĩ Jehova, nake Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tiga kwambata ũthiĩ ũrũngĩrĩrie, no thiũrũrũka

[†] 5:14 Ici inya ciarĩ ciana cia Bathisheba (1Maũ 3:5).

ūmoime na thuutha, ūmatharĩkĩre ūmarutĩtie na mbere ya mĩtĩ ya mĩkũngũgũ.

²⁴ Rĩrĩa ūrĩigua mũkubio uumĩte igũrũ rĩa mĩtĩ ya mĩkũngũgũ-rĩ, thĩĩ narua, tondũ ũguo nĩkuonania atĩ Jehova nĩathiite mbere yaku nĩguo ahũũre mbũtũ cia Aflisti.”

²⁵ Nĩ ūndũ ũcio Daudi agĩĩka o ta ūrĩa Jehova aamwathĩte, akĩhũũra Aflisti amarutĩtie Gibeoni, o nginya Gezeri.

6

Ithandũkũ Kũreehwo Jerusalemu

¹ O rĩngĩ, Daudi agĩcookanĩrĩria andũ arĩa maarĩ njamba a Isiraeli othe, nao maarĩ ngiri mĩrongo ĩtatũ.

² Daudi arĩ hamwe na andũ acio ake othe magĩthĩ moimĩte Baala kũu Juda makambatie ithandũkũ rĩa Ngai marĩrute kuo, ithandũkũ rĩrĩa rĩĩtanĩtio na Rĩĩtwa Rĩake, naguo ũguo nĩ ta kuuga Rĩĩtwa rĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ūrĩa ũikaraga gatagatĩ ka makerubi marĩa marĩ igũrũ rĩa ithandũkũ rĩu.

³ Nao makĩigĩrĩra ithandũkũ rĩa Ngai ngaari-inĩ njerũ ya ng'ombe, makĩrĩruta nyũmba ya Abinadabu, ĩrĩa yarĩ kĩrĩma-inĩ. Nao Uza na Ahio, ariũ a Abinadabu, nĩo maatongoretie ngaari ĩyo njerũ

⁴ ĩrĩ na ithandũkũ rĩu rĩa Ngai igũrũ rĩayo, nake Ahio nĩwe warĩtongoretie.

⁵ Nake Daudi na nyũmba yothe ya Isiraeli maarũũhagia na hinya wao wothe marĩ mbere ya Jehova, makaina nyĩmbo na inanda cia kĩnũbi, na inanda cia mũgeeto, na tũhembe, na njingiri na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba.

⁶ Hĩndĩ ĩrĩa maakinyire kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Nakoni, ndegwa ikĩhĩngwo, Uza agĩtambũrũkia guoko akanyĩĩrĩra ithandũkũ rĩa Ngai tondũ ndegwa nĩ ciahĩngĩtwo.

⁷ Namo marakara ma Jehova magĩakanĩra Uza tondũ wa gĩĩko kũu gĩa kwaga gĩĩtio; Nĩ ūndũ ũcio Ngai akĩmũgũtha akĩgũa, agĩkuĩra hakuhĩ na ithandũkũ rĩa Ngai.

⁸ Nake Daudi akĩrakara tondũ mang'ũrĩ ma Jehova nĩmookĩrĩre Uza, na nginya ũmũthĩ handũ hau hetagwo Perezu-Uza.

⁹ Nake Daudi agĩĩtigĩra Jehova mũthenya ũcio, akĩũria atĩrĩ, “Ngaahota atĩa kũinũkia ithandũkũ rĩrĩ rĩa Jehova?”

¹⁰ Nake ndetĩkĩrĩre gũtwara ithandũkũ rĩu rĩa Jehova kũu aatũire, itũũra-inĩ inene rĩa Daudi. Handũ ha ũguo, aarĩtwarire kwa Obedi-Edomu ūrĩa Mũgiiti.

¹¹ Ithandũkũ rĩu rĩa Jehova rĩgĩikara nyũmba-inĩ ya Obedi-Edomu ūrĩa Mũgiiti mĩeri ĩtatũ, nake Jehova akĩmũrathima hamwe na nyũmba yake yothe.

¹² Na rĩrĩ, Mũthamaki Daudi akĩrwo atĩrĩ, “Jehova nĩarathimĩte nyũmba ya Obedi-Edomu na kĩrĩa gĩothe arĩ nakĩo, tondũ wa ithandũkũ rĩa Ngai.” Nĩ ūndũ ũcio Daudi agĩĩkũrũka akĩruta ithandũkũ rĩa Ngai kuuma nyũmba ya Obedi-Edomu akĩrĩtwara itũũra inene rĩa Daudi akenete.

¹³ Na rĩrĩ, andũ acio maakuũite ithandũkũ rĩa Jehova maakinya makinya matandatũ-rĩ, Daudi akĩruta igongona rĩa ndegwa na gacaũ kanoru.

¹⁴ Daudi akĩina arĩ mbere ya Jehova na hinya wake wothe, ehumbĩte ebodi ya gatani;

15 nĩ ūndũ ūcio Daudi na nyũmba yothe ya Isiraeli makĩambatia ithandũkũ rĩa Jehova makĩanagĩrĩra na makĩhuhaga tũrumbeta.

16 Hĩndĩ ĩrĩa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩatoonyaga itũũra inene rĩa Daudi-rĩ, Mikali mwarĩ wa Saũlũ agĩcũthĩrĩria arĩ ndirica-inĩ. Na rĩrĩa onire Mũthamaki Daudi akĩrũga-rũga akĩinaga mbere ya Jehova, akĩmũnyarara ngoro-inĩ yake.

17 Nao makĩrehe ithandũkũ rĩa Jehova na makĩrĩiga handũ harĩo thĩinĩ wa hema ĩrĩa Daudi aambĩte nĩ ūndũ warĩo, nake Daudi akĩruta maruta ma njino na ma ũiguano mbere ya Jehova.

18 Aarĩkia kũruta magongona ma njino, na maruta ma ũiguano-rĩ, akĩrathima andũ thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

19 Ningĩ akĩheana mũgate, na gĩkũmba gĩa thabibũ, na gĩcunjĩ kĩa nyama kũrĩ mũndũ o wothe warĩ gĩkundi-inĩ kũu gĩa Isiraeli, arũme na andũ-a-nja o ūndũ ūmwe. Nao andũ othe makĩinũka mĩciĩ kwao.

20 Hĩndĩ ĩrĩa Daudi aacookire mũciĩ akarathime andũ a nyũmba yake-rĩ, Mikali mwarĩ wa Saũlũ agĩũka kũmũtũnga, akiuga atĩrĩ, “Kaĩ mũthamaki wa Isiraeli nĩakĩĩonanĩtie ūmũthĩ-ĩ, agakĩruta nguo mbere ya ngombo cia airĩtu cia ndungata ciake, o ta ũrĩa mũndũ ũtarĩ thoni angũka!”

21 Daudi akĩra Mikali atĩrĩ, “Nyuma mbere ya Jehova ũrĩa wathuurire nĩ handũ ha thoguo kana mũndũ o na ūmwe wa nyũmba yake, hĩndĩ ĩrĩa aathuurire ndũike mũthamaki wa gũthamakĩra andũ a Jehova, nĩo andũ a Isiraeli, na nĩ ūndũ ūcio no nginya nyine ndĩ mbere ya Jehova.

22 O na nĩ ngũkĩrĩrĩria kwĩyagithia gĩtĩno gũkĩra ũũ, na nĩngwĩnyiihia maitho-inĩ makwa. No rĩrĩ, ndungata icio cia airĩtu wagweta-rĩ, nĩ nĩgũtĩno ngũtĩno nĩcio.”

23 Nake Mikali mwarĩ wa Saũlũ ndaagĩire ciana nginya mũthenya ũrĩa aakuire.

7

Kũranĩro kĩa Ngai kũrĩ Daudi

1 Na rĩrĩ, thuutha wa mũthamaki gũikara nyũmba yake ya ũthamaki, nake Jehova akamũhe ũhurũko agatiga gũũkĩrĩrwo nĩ thũ ciake ciothe iria ciamũrigiicĩirie-rĩ,

2 akĩra mũnabii Nathani atĩrĩ, “Nĩ njikaraga nyũmba ya ũthamaki yaakitwo na mĩtarakwa, o rĩrĩa ithandũkũ rĩa Ngai rĩigĩtwo hema-inĩ.”

3 Nathani agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Ūndũ ũrĩa ũreciiria, gwĩka ĩka guo tondũ Jehova arĩ hamwe nawe.”

4 Ūtukũ ūcio kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Nathani, akĩrwo atĩrĩ:

5 “Thĩ ũkeere ndungata yakwa Daudi atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Anga we nĩwe ũkũnjakĩra nyũmba nĩguo ndĩmĩtũũre?’

6 Nĩ ndirĩ ndatũũra nyũmba kuuma mũthenya ũrĩa ndaarutire andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri nginya ūmũthĩ. Ndũũraga thiiaga kũndũ na kũndũ ndĩ hema-inĩ arĩ yo gĩtũũro gĩakwa.

7 Kũrĩa guothe ndanathĩ na andũ a Isiraeli othe-rĩ, ndĩ ndooria mũtongoria o na ūmwe wao, arĩa ndaathire marĩithagie andũ akwa a Isiraeli, atĩrĩ, “Mwagĩte kũnjakĩra nyũmba ya mĩtarakwa nĩkĩ?”

8 “Na rĩrĩ, ĩra ndungata yakwa Daudi atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: Ndaakũrutire rũũru-inĩ ngĩgũtigithia kũrũmĩrĩra mahiũ nĩguo ũtuĩke mwathi wa andũ akwa a Isiraeli.’

⁹ Nĩ ngoretwo nawe o kũrĩa guothe wanathiĩ, na ngakwehereria thũ ciaku ciothe ikeehera mbere yaku. Rĩu nĩngūtũma rĩitwa rĩaku rĩtuĩke inene, o ta marĩitwa ma andũ arĩa anene mũno a thĩ.

¹⁰ Na nĩngaahe andũ akwa a Isiraeli handũ, na ndĩmahaande wega nĩgeetha magĩe na mũciĩ wao kĩũmbe, na matigacooka gũthĩĩnĩka. Andũ aaganu matigacooka kũmahinyĩrĩria rĩngĩ, o ta ũrĩa maatũire meekaga kĩambĩrĩria-inĩ,

¹¹ o na ũrĩa matũire meekaga kuuma rĩrĩa ndathuurire atongoria a gũtongoragia andũ akwa a Isiraeli. Ningĩ nĩngakũhe ũhurũko kuuma kũrĩ thũ ciaku ciothe.

“ Jehova egũkwĩra atĩ Jehova we mwene nĩwe ũkaarũgamia nyũmba yaku:

¹² Hĩndĩ ĩrĩa matukũ maku magaathira, ũhurũke hamwe na maithe maku, nĩngarahũra mbeũ yaku ĩcooke ithenya rĩaku, ĩrĩa ĩkoima mũthiimo waku wee mwene, na nĩngarũgamia ũthamaki wake.

¹³ Ũcio nĩwe ũgaaka nyũmba ĩtanĩtio na Rĩitwa Rĩakwa, na nĩngarũgamia gĩtĩ kĩa ũnene wake nginya tene.

¹⁴ Nĩngatuĩka ithe, nake atuĩke mũrũ wakwa. Hĩndĩ ĩrĩa ageeka ũũru, ngaamũherithia na rũthanju rwa andũ, na ahũũrwo mahũũra nĩ andũ.

¹⁵ No rĩrĩ, wendo wakwa ndũrĩ hĩndĩ ũkeeherio kũrĩ we, ta ũrĩa ndaaweheririe harĩ Saũlũ, ũrĩa ndeheririe mbere yaku.

¹⁶ Nyũmba yaku na ũthamaki waku igũtũũra mbere yakwa nginya tene; o nakĩo gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene gĩgũtũũra kĩrĩ kĩrũmu wega nginya tene.’ ”

¹⁷ Nake Nathani akĩra Daudi ciugo ciothe cia ũguũrio ũcio.

Ihooya rĩa Daudi

¹⁸ Nake Mũthamaki Daudi agĩtoonya, agĩkara thĩ mbere ya Jehova, akiuga atĩrĩ:

“Nĩ ndĩkĩrĩ ũ, Wee Mwathani Jehova, nayo nyũmba yakwa-rĩ, ĩkĩrĩ kĩ, atĩ nĩkĩo ũnginyĩtie nginya haha?

¹⁹ Na rĩrĩ, Wee Mwathani Jehova, wonete ũndũ ũcio ta ũrĩ mũnini maitho-inĩ maku, nawe ũgacooka kwaria ũhoru wa matukũ marĩa magooka makoniĩ nyũmba ya ndungata yaku. Ningĩ Wee Mwathani Jehova ĩno nĩyo njĩra yaku ĩrĩa waragĩria andũ nayo?

²⁰ “Nĩ atĩa ũngĩ Daudi angĩkwĩra? Nĩgũkorwo Wee Mwathani Jehova, nĩũũ ndungata yaku.

²¹ Nĩ ũndũ wa kiugo gĩaku, na kũringana na wendo waku, nĩwĩkĩte ũndũ ũyũ mũnene ũguo, na ũkaũmenyithia ndungata yaku.

²² “Wee Mwathani Jehova, kaĩ ũkĩrĩ mũnene-ĩ! Gũtirĩ ũngĩ tawe, na gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga wee, o ta ũrĩa tũiguĩte na matũ maitũ.

²³ Na nũũ ũhaana ta andũ aku a Isiraeli, rũrĩrĩ rũmwe gũkũ thĩ rũrĩa Ngai waruo aakũũrire rũtuĩke andũ ake, nĩgeetha wĩgĩire igweta, na wĩke maũndũ manene ma magegania na ma gwĩtigĩrwo, na ũndũ wa kũingata ndũrĩrĩ na ngai ciao ciehere mbere ya andũ aku, arĩa wakũũrire kuuma bũrũri wa Misiri?

²⁴ Wee nĩũrũgamĩtie andũ aku a Isiraeli matuĩke andũ aku nginya tene, nawe, Wee Jehova nĩũtuĩkĩte Ngai wao.

²⁵ “Na rĩrĩ, Jehova Ngai, tũma kĩĩranĩro kĩrĩa wĩranĩire gĩkonĩĩ ndungata yaku na nyũmba yake kĩrũme nginya tene. Na wĩke o ta ũguo wĩranĩire,

²⁶ nīgeetha rīitwa rīaku rīnenehe nginya tene. Ningī andū nīmakoiga atīrī, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīwe Ngai wa Isiraeli!’ Nayo nyūmba ya ndungata yaku Daudi nīkehaanda mbere yaku.

²⁷ “Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, nīūguūrīrie ndungata yaku ūndū ūyū, ūkoiga atīrī, ‘Nīngagwakīra nyūmba.’ Nī ūndū ūcio ndungata yaku nīgīite na ūmīrīru wa kūhooya ihooya rīrī.

²⁸ Wee Mwathani Jehova, Wee nīwe Ngai! Ciugo ciaku nīciakwīhokwo, na nīwīrīre ndungata yaku maūndū macio mega.

²⁹ Rīu nīwonete kwagīrīre ūrathime nyūmba ya ndungata yaku, nīgeetha itūre mbere yaku nginya tene maitho-inī maku; nīgūkorwo Wee Mwathani Jehova nīwe warītie, na nī ūndū wa kīrathimo gīaku, nyūmba ya ndungata yaku itūre īraathimītwo nginya tene.”

8

Ūtoorania wa Daudi Mbaara-inī

¹ Thuutha wa mahinda macio-rī, Daudi nīatharīkīre Afilisti na akīmatooria biū, na agītunyana Methegi-Amma kuuma watho-inī wa Afilisti.

² Ningī Daudi nīatooririe andū a Moabi. Agītūma makome thī na akīmathima na ūraihi wa rūrigi. Aamathima-rī, ithimi igīrī ciao makoaragwo, na gīthimi gīa gatatū mageetīkīrio matūre muoyo. Nī ūndū ūcio andū a Moabi magītuīka ndungata cia Daudi na makamūrehagīra igooti.

³ Daudi nīahūūranire na Hadadezeri mūrū wa Rehobu, mūthamaki wa Zoba, rīrīa aathiite gūcookia būrūri ūrīa aatunyītwo gūkuhī na Rūūī rwa Farati.

⁴ Nake Daudi akīmūtunya ngaari ciake cia ita ngiri īmwe, na andū a gūcitwara ngiri mūgwanja, na thigari cia magūrū ngiri mīrongo īrī. Nake agītemenga mbarathi icio cia mbaara magūrū agītūma ithue ciothe tiga o igana rīmwe.

⁵ Rīrīa Asuriata a kuuma Dameski mookire gūteithia Hadadezeri mūthamaki wa Zoba, Daudi akīūraga Asuriata ngiri mīrongo īrī na igīrī.

⁶ Akīga mbūtū cia kūrangīra ūthamaki wa Asuriata kūu Dameski. Nao Asuriata magītuīka a gwathagwo nīwe makamūrehagīra igooti. Jehova nīaheaga Daudi ūhootani kūrīa guothe aathiiaga.

⁷ Na rīrī, Daudi agīkuua ngo cia thahabu iria ciarī cia atongoria a Hadadezeri agīcirehe Jerusalemu.

⁸ Kuuma matūūra ma Teba na Berothai, marīa maarī ma Hadadezeri, Mūthamaki Daudi agīkuua kuuma kuo indo nyingī mūno cia gīcango.

⁹ Rīrīa Tou mūthamaki wa Hamathu aaguire atī Daudi nīahootete mbūtū ciothe cia mbaara cia Hadadezeri-rī,

¹⁰ agītūma mūrīū Joramu kūrī Mūthamaki Daudi akamūgeithie na amūkūngūire nī ūndū wa kūhoota Hadadezeri, ūrīa wakoretwo akīrūa na Tou. Joramu akīmūrehera indo cia betha na cia thahabu, o na cia gīcango.

¹¹ Mūthamaki Daudi akīamūrīra Jehova indo icio, o ta ūrīa aamūrīte betha na thahabu kuuma ndūrīrī-inī ciothe iria aatooretie.

¹² Nacio nī Edomu na Moabi, na Aamoni na Afilisti, na Amaleki. Ningī akīamūra indo iria aatahīte kuuma kūrī Hadadezeri mūrū wa Rehobu mūthamaki wa Zoba.

¹³ Nake Daudi akīgīa igweta hīndī īrīa oimire kūūraga andū a Edomu ngiri ikūmi na inyanya Gītuamba-inī gīa Cumbī.

¹⁴ Nake akīiga thigari cia kūrangīra Edomu guothe, nao andū a Edomu othe magitūika ndungata cia Daudi. Nake Jehova nīaheaga Daudi ūhootani kūrīa guothe aathiaga.

Ndungata cia Daudi

¹⁵ Daudi nīathamakire Isiraeli guothe, akahūthagīra kīhooto, na akahingīria andū ake othe maūdū marīa maagīrīre.

¹⁶ Joabu mūrū wa Zeruia nīwe warī mūnene wa ita; nake Jehoshafatu mūrū wa Ehiludu nīwe warī mwandīki wa maūdū ma ihinda rīu;

¹⁷ nake Zadoku mūrū wa Ahitubu* na Ahimeleku mūrū wa Abiatharu maarī athīnjīri-Ngai; nake Seraia aarī mwandīki.

¹⁸ Nake Benaia mūrū wa Jehoiada nīwe warī mūnene wa Akerethi na Apelethi;† nao ariū a Daudi maarī ataari a mūthamaki.

9

Daudi na Mefiboshethu

¹ Nake Daudi akīūria atīrī, “Nī kūrī mūdū o na ūmwe ūtigarīte wa nyūmba ya Saūlū ūrīa ingītuga nī ūndū wa Jonathani?”

² Na rīrī, nī kwarī na ndungata ya mūciī wa Saūlū yetagwo Ziba. Nao makīmīta ithīi mbere ya Daudi, nake mūthamaki akīmīūria atīrī, “Wee nīwe Ziba?”

Nayo igīcookia atīrī, “Ī nī nī ndungata yaku.”

³ Nake mūthamaki akīūria atīrī, “Gūtirī mūdū o na ūmwe ūtigarīte wa nyūmba ya Saūlū ūrīa ingīonia ūtugi wa Ngai?”

Nake Ziba agīcookeria mūthamaki atīrī, “Nī kūrī na mūrū wa Jonathani; nake nī mwonju magūrū meerī.”

⁴ Nake mūthamaki akīūria atīrī, “Arī ha?”

Ziba akīmūcookeria atīrī, “Arī mūciī kwa Makiru mūrū wa Amieli kūu Lo-Debari.”

⁵ Nī ūndū ūcio, Mūthamaki Daudi agītūmana arehwo kuuma nyūmba ya Makiru mūrū wa Amieli, kūu Lo-Debari.

⁶ Rīrīa Mefiboshethu mūrū wa Jonathani, mūrū wa Saūlū, ookire harī Daudi, akīnamīrīra amūhe gītīo.

Nake Daudi akīmūwīta “Mefiboshethu!”

Nake agīcookia atīrī, “Nī ūyū ndungata yaku.”

⁷ Nake Daudi akīmūwīra atīrī, “Tiga gwītīgīra, nīgūkorwo ti-itherū nīngūgūtuga nī ūndū wa thoguo Jonathani. Nīngūgūcookeria gīthaka gīothe kīrīa kīarī gīa gukaguo Saūlū, nawe ūrīrīagīra irio metha-inī yakwa hīndī ciothe.”

⁸ Nake Mefiboshethu akīnamīrīra, akiuga atīrī, “Ndungata yaku ikīrī kī, atī nīguo ūrūmbūiye ngui nguū ta nī?”

⁹ Hīndī iyo mūthamaki agītūmanīra Ziba, ndungata ya Saūlū, akīmūwīra atīrī, “Nīndahe mūrū wa mūriū wa mwathi waku indo ciothe iria ciarī cia Saūlū na cia nyūmba yake.

¹⁰ Wee, hamwe na ariū aku na ndungata ciaku, nī inyuī mūrīmūrīmagīra mūgūnda, na mūkainūkia magetha, nīgeetha mūrū wa mūriū wa mwathi waku oonage irio. Nake Mefiboshethu, mūrū wa mūriū wa mwathi waku, arīrīagīra irio metha-inī yakwa hīndī ciothe.” (Na rīrī, Ziba aarī na ariū ikūmi na atano, na ndungata mīrongo ĩrī.)

* **8:17** Zadoku aarī wa rūciaro rwa Eliazaru, na nīwe waitīrīrie Solomoni maguta nīguo athamake ithenya rīa Daudi. † **8:18** Thigari cia Akerethi na cia Apelethi ciarī thigari cia gūkomborwo.

¹¹ Ningĩ Ziba akĩira mũthamaki atĩrĩ, “Ndungata yaku nĩngwĩka o ũrĩa wothe mũthamaki, mwathi wakwa, egwatha ndungata yake iĩke.” Nĩ ūndũ ūcio Mefiboshethu aarĩagĩra irio metha-inĩ ya Daudi taarĩ ūmwe wa ariũ a mũthamaki.

¹² Mefiboshethu aarĩ na kamwana geetagwo Mika, nao andũ othe a mũciĩ wa Ziba maarĩ ndungata cia Mefiboshethu.

¹³ Nake Mefiboshethu agĩtũũra Jerusalemu, tondũ aarĩagĩra irio metha-inĩ ya mũthamaki hĩndĩ ciothe, nake arĩ mwonju magũrũ meerĩ.

10

Daudi Gũtooria Aamoni

¹ Thuutha wa mahinda macio, mũthamaki wa Aamoni* agĩkua, nake Hanuni, mũriũ, agĩtuĩka mũthamaki itherya rĩake.

² Nake Daudi agĩciiria atĩrĩ, “Nĩnguonania ūtugi kũrĩ Hanuni mũrũ wa Nahashu, o ta ũrĩa ithe aanjĩkire maũndũ ma ūtugi.” Nĩ ūndũ ūcio Daudi agĩtũma andũ kũrĩ Hanuni makamũcakaithie nĩ ūndũ wa gũkuĩrwo nĩ ithe.

Rĩrĩa andũ acio maatũmĩtwo nĩ Daudi maakinyire bũrũri-inĩ wa Aamoni-rĩ,

³ andũ arĩa maarĩ igweta a Aamoni makĩũria Hanuni mwathi wao atĩrĩ, “Ūreciiria Daudi nĩ thoguo aratĩia nĩ ūndũ wa gũgũtũmĩra andũ magũcakaithie? Githĩ Daudi ndatũmĩte andũ aya kũrĩ we nĩgeetha matuĩrie na mathigaane itũũra rĩrĩ inene, nĩguo macooke marĩtunyane?”

⁴ Nĩ ūndũ ūcio Hanuni akĩnyitithia andũ acio a Daudi, na akĩmenjithia nderu rwere rũmwe, na agĩtinia nguo ciao irima gatagatĩ ka njikarĩro, na akĩmaingata.

⁵ Hĩndĩ irĩa Daudi eerirwo ūhoru ūcio, agĩtũma andũ makamatũnge tondũ andũ acio nĩmaconorithĩtio mũno. Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Ikarai kũu Jeriko nginya nderu cianyu ikũre, mũcooke mũũke.”

⁶ Rĩrĩa Aamoni maamenyire atĩ nĩmatuĩkĩte kĩndũ kĩnungu harĩ Daudi-rĩ, makĩandĩka thigari cia magũrũ cia Asuriata ngiri mĩrongo iĩrĩ kuuma Bethi-Rehobu na Zoba, o na mũthamaki wa Maaka arĩ na andũ ake ngiri imwe, o na ningĩ andũ ngiri ikũmi na igĩrĩ kuuma Tobu.

⁷ Nake Daudi aigua ūhoru ūcio-rĩ, agĩtũma Joabu na ita rĩothe rĩa mbaara.

⁸ Nao Aamoni makiumagara, makĩara mĩhari ya mbũtũ cia mbaara kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩao inene, nao Asuriata a Zoba na Rehobu, na andũ a Tobu na a Maaka maarĩ oiki kũu werũ-inĩ.

⁹ Nake Joabu akĩona atĩ thigari nĩciarĩte mĩhari ya mbaara mbere yake o na thuutha wake; nĩ ūndũ ūcio agĩthuura mbũtũ imwe iria ciarĩ njamba mũno kũu Isiraeli, agĩcitũma ikarũe na Asuriata.

¹⁰ Andũ acio angĩ akĩmaiga watho-inĩ wa Abishai mũrũ wa nyina, na akĩmatũma makarũe na andũ a Aamoni.

¹¹ Joabu akiuga atĩrĩ, “Asuriata mangĩngĩria hinya-rĩ, wee ūũke ūndeithie; no Aamoni mangĩgũkĩria hinya-rĩ, nĩngũũka ngũteithie.

¹² Wiyũmĩrĩrie nĩgeetha tũrũe na ūcamba nĩ ūndũ wa andũ aitũ na nĩ ūndũ wa matũũra manene ma Ngai witũ. Jehova nĩegwĩka ũrĩa ekuona kwagĩrĩire maitho-inĩ make.”

¹³ Ningĩ Joabu na mbũtũ ciake magĩtharĩkĩra Asuriata, nao makĩmoorĩra.

* **10:1** Andũ a Aamoni maarĩ andũ a werũ-inĩ, na maatũũraga mwena wa irathĩro wa Jorodani.

¹⁴ Rīrīa Aamoni moonire atī Asuriata nīmaroora-rī, o nao makīūrīra Abishai, magītoonya thīinī wa itūūra rīrīa inene. Nī ūndū ūcio Joabu agīcooka agītiga kūrūa na Aamoni na agīthīi Jerusalemu.

¹⁵ Thuutha wa Asuriata kuona atī nīmatoorio nī andū a Isiraeli-rī, magīcookanīrīra hamwe rīngī.

¹⁶ Hadadezeri aarehithītie Asuriata kuuma mūrīmo wa Rūūi rwa Farati; magīthīi nginya Helamu marī hamwe, na Shobaki mūnene wa mbūtū ya ita ya Hedadezeri, amatongoretie.

¹⁷ Rīrīa Daudi eerirwo ūhoru ūcio-rī, agīcookanīrīria ita rīa Isiraeli rīothe, makīringa Rūūi rwa Jorodani na magīthīi nginya Helamu. Nao Asuriata makīara mīhari ya thigari cia mbaara igatūngane na Daudi, makīrūa nake.

¹⁸ No rīrī, Asuriata acio makīūrīra Isiraeli, nake Daudi akīūrāga andū magana mūgwanja arīa maatwarithagia ngaari ciao cia ita, na thigari cia magūrū ngiri mīrongo ĩna. Ningī akīūrāga Shobaki mūnene wa mbūtū ciao, agīkuīra kūu.

¹⁹ Rīrīa athamaki arīa othe maarī ndungata cia Hadadezeri moonire atī nīmahootwo nī Isiraeli-rī, magīthondeka thayū na andū a Isiraeli na magītuīka a gwathagwo nīo.

Nī ūndū ūcio Asuriata magītigīra gūcooka gūteithia Aamoni hīndī ĩngī.

11

Daudi na Bathisheba

¹ Na rīrī, hīndī ya kīmera yaakinya ihinda rīrīa athamaki maathiiaga mbaara-inī-rī, Daudi agītūma Joabu hamwe na andū a mūthamaki na mbūtū ciothe cia mbaara cia andū a Isiraeli. Makīananga Aamoni magīcooka makīrigiicīria Raba. Nowe Daudi agītigwo Jerusalemu.

² Hwaī-inī ūmwe-rī, Daudi agīkūrīra akiuma gītanda-inī gīake agīthīi gūceeranga kūu igūrū rīa nyūmba ya ūthamaki. Arī nyūmba igūrū akīona mūdū-wa-nja agīthamba. Mūdū-wa-nja ūcio aarī mūthaka mūno,

³ nake Daudi agītūma mūdū agatūrie ūhoru wake. Mūdū ūcio akīmwīra atīrī, “Githī ūcio ti Bathisheba, mwarī wa Eliamu mūtumia wa Uria ūrīa Mūhiti?”

⁴ Hīndī ĩyo Daudi agītūma andū makamūgīre. Mūdū-wa-nja ūcio agīka kūrī Daudi, nake agīkoma nake. (Nīgūkorwo nīethereetie ihinda rīake rīa mweri), nake agīgīcookera gwake mūciī.

⁵ Mūdū-wa-nja ūcio akīgīa nda na agītūmanīra Daudi, akīmwīra atīrī, “Ndī na nda.”

⁶ Nī ūndū ūcio Daudi agītūma mūdū athīi kūrī Joabu amwīre atīrī: “Ndūmīra Uria ūrīa Mūhiti.” Nake Joabu agītūma Uria kūrī Daudi.

⁷ Rīrīa Uria ookire, Daudi akīmūūria ūhoru wa ūrīa Joabu aatarīi, na ūhoru wa ūrīa thigari ciatarīi, na ūrīa mbaara yathiiaga na mbere.

⁸ Ningī Daudi akīra Uria atīrī, “Ikūrūka gwaku mūciī ūgethambe magūrū.” Nī ūndū ūcio Uria akiuma nyūmba ya ūthamaki, na akīrūmīrīrio kīheo kuuma kūrī mūthamaki.

⁹ No Uria agīkoma itoonyero-inī rīa nyūmba ya ūthamaki hamwe na ndungata ciothe cia mwathi wake, na ndaigana gūikūrūka athīi gwake mūciī.

¹⁰ Rīrīa Daudi eerirwo atīrī, “Uria ndaanathīi mūciī,” akīmūūria atīrī, “Githī to hīndī woka kuuma kūrāya? Nī kī kīragiririe ūthīi mūciī?”

¹¹ Uria akīra Daudi atīrī, “Ithandūkū rīa Jehova, na andū a Isiraeli na a Juda maikarīte hema-inī, na mwathi wakwa Joabu na andū a mwathi

wakwa maikarīte kambī kūu werū-inī. Ingīrahotire atīa gūthiī mūciī gwakwa, ngarīe na nganyue, na ngome na mūtumia wakwa? Ti-itherū o ta ūrīa ūtūūraga muoyo, ndingūka ūndū ta ūcio!”

12 Ningī Daudi akīmwīra atīrī, “Ikara gūkū mūthenya ūngī ūmwe, na rūciū nīngagūtūma ūcooke.” Nī ūndū ūcio Uria agīikara Jerusalemu mūthenya ūcio na ūcio ūngī warūmīrīre.

13 Hīndī īrīa Daudi aamwītire, akīrīanīra na akīnyuuanīra nake, ningī Daudi agītūma arīo nī njoohi. No hwaī-inī Uria agīthiī gūkoma mūgeeka-inī wake arī hamwe na ndungata cia mwathi wake; ndaigana gūthiī gwake mūciī.

14 Rūciinī Daudi akīandīkīra Joabu marūa, akīmanengera Uria atware.

15 Marūa macio maandīkītuo atīrī, “Twarā Uria harīa mbaara īhīire mūno. Ūcooke ūmūtiganīrie nīgeetha ooragwo.”

16 Rīrīa Joabu aarigiicīrie itūūra rīrīa inene, akīiga Uria harīa aamenyaga nīho haarī agitīri arīa maarī njamba.

17 Hīndī īrīa andū a itūūra rīu inene mookire kūrūa na Joabu-rī, andū amwe a mbūtū cia ita cia Daudi makīūragwo; o nake Uria ūrīa Mūhiti agīkua.

18 Joabu agītūma mūndū kūrī Daudi akamūhe ūhorō wothe wa mbaara īyo.

19 Nake agīatha mūndū ūcio aatūmire atīrī: “Warīkia kūhe mūthamaki ūhorō ūyū wothe wa mbaara,

20 marakara ma mūthamaki maahota kūrīrīmbūka, nake aahota gūkūūria atīrī, ‘Nī kī gītūmire mūkuhīrīrie mūno itūūra inene mūkarūe? Kaī mūtooī atī no mamūrathe na mīguī marī rūthingo-inī?’

21 Nūū woragire Abimeleku mūrū wa Jerubu-Beshethu? Githī ti mūndū-wa-nja wamūkīrie ihiga rīa gīthī arī rūthingo-inī igūrū? Githī ti kīo gīatūmire akuīre kūu Thebezu? Nī kī kīratūmire mūthiī hakuhī mūno na rūthingo?’ Angīgakūūria ūguo-rī, nawe ūkaamūcookeria atīrī, ‘O nayo ndungata yaku, Uria ūrīa Mūhiti nīmūkuū.’ ”

22 Nake mūndū ūcio akiumagara agīthiī, na aakinya, akīra Daudi maūndū mothe marīa Joabu aamūtūmīte akoige.

23 Nake mūndū ūcio watūmītuo akīra Daudi atīrī, “Andū acio maratūkīrie hinya, marooka kūrūa na ithūi werū-inī, no tūrākīmahūndūra nginya itoonyero-inī rīa kīhingo gīa itūūra rīrīa inene.

24 Hīndī īyo aikia a mīguī maraikīria ndungata ciaku mīguī marī rūthingo igūrū, na andū amwe a mūthamaki nīmakuīte. O na ningī ndungata yaku, Uria ūrīa Mūhiti, nīkuīte.”

25 Nake Daudi akīra mūndū ūcio atīrī, “Thiī wīre Joabu atīrī: ‘Tiga kūigua ūūru nī ūhorō ūcio; rūhiū rūniinaga mūndū ūmwe o ta ūrīa rūniinaga ūrīa ūngī. Thiī na mbere gūtharīkīra itūūra rīu inene ūrīanange.’ Wīre Joabu ūguo nīgeetha ūmūmīrīrie.”

26 Rīrīa mūtumia wa Uria aiguire atī mūthuuriwe nīakuīte-rī, akīmūcakaīra.

27 Ihinda rīa gūcakaya rīathira-rī, Daudi akiuga areehwo gwake nyūmba, nake agītūka mūtumia wake, na akīmūciarīra kahī. No rīrī, ūndū ūcio Daudi ekīte nīwarakarīrie Jehova.

12

¹ Nake Jehova agītūma Nathani kūrī Daudi. Na aakinya harī we Nathani akīra Daudi atīrī, “Itūūra-inī rīmwe nī kwarī na andū eerī, ūmwe aarī gītonga na ūria ūngī aarī mūthīni.

² Mūdū ūcio warī gītonga aarī na ndūuru nyingī cia ng’ondū na cia ng’ombe,

³ no ūcio warī mūthīni ndaarī na kīndū tiga o kamwatī kanini aagūrīte. Agīkarera, nako gagīkūra karī hamwe nake na ciana ciake. Kaarīaga irio ciake, na gakanyuuagīra gīkombe gīake na gaakomaga gīthūri-inī gīake. Nako kaarī o ta mwarī.

⁴ “Na rīrī, mūgeni agīka gwa gītonga kīu, no gītonga kīu gīkīrega kuoya ng’ondū īmwe yakīo kana ng’ombe gīthondekere mūgeni ūcio wokīte gwakīo gīa kūrīa. Handū ha ūguo, gīkīoya kamwatī karīa kaarī ka mūthīni na gīgīthīnjīra mūdū ūcio wokīte gwakīo mūciī.”

⁵ Daudi agīcinwo nī marakara nī ūndū wa mūdū ūcio, akīra Nathani atīrī, “Ti-itherū o ta ūria Jehova atūūraga muoyo, mūdū ūcio wīkīte ūguo agīrīrwo nī gūkua!

⁶ No nginya arīhe kamwatī kau maita mana, tondū nīekīte ūndū ta ūcio na akaaga kūiguanīra tha.”

⁷ Hīndī īyo Nathani akīra Daudi atīrī, “Wee nīwe mūdū ūcio! Ūū nīguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: ‘Ndagūtīrīrie maguta ūtuīke mūthamaki wa Isiraeli, na ngīkūhonokia kuuma guoko-inī gwa Saūlū.

⁸ Nīndakūheire nyūmba ya mwathi waku, o na ngīkūhe atumia a mwathi waku maikare gīthūri-inī gīaku. Nīndakūheire nyūmba ya Isiraeli na Juda. Na kūngīkorwo maūdū macio maarī manini na matiakūiganīterī, nīngīakūheire maūdū mangī maingī.

⁹ Nī kī gītūmīte ūnyarare kiugo kīa Jehova, ūgeeka ūūru maitho-inī make? Nīwooragithirie Uria ūria Mūhiti na rūhiū rwa njora, na ūkīoya mūtumia wake atuīke mūtumia waku. Wamūrāgithirie na rūhiū rwa njora rwa andū a Amoni.

¹⁰ Na nī ūndū ūcio, rūhiū rwa njora rūtikeehera nyūmba yaku, nī ūndū nīwaanyararire nī, na ūkīoya mūtumia wa Uria ūria Mūhiti atuīke mūtumia waku.’

¹¹ “Jehova ekuuga ūū: ‘Nīngūkūrehithīria thīna kuuma nyūmba yaku wee mwene. O maitho-inī maku nīngoya atumia aku, ndīmahe mūdū wa nyūmba yaku, nake nīagakoma na atumia acio aku mūthenya barigici.

¹² Wekire ūndū ūcio na hitho, no Nī ngeeka ūndū ūyū mūthenya barigici andū a Isiraeli othe makīonaga.’ ”

¹³ Hīndī īyo Daudi akīra Nathani atīrī, “Nīnjīhīrie Jehova.”

Nathani agīcookia atīrī, “Jehova nīakwehereirie mehia maku. Ndūgūkua.

¹⁴ No tondū nīūtūmīte thū cia Jehova imūmene mūno nī ūndū wa gwīka ūguo-rī, mwana ūcio ūciarīrwo nīegūkua.”

¹⁵ Nathani aarīkia kūnūka mūciī-rī, Jehova agītūma mwana ūcio mūtumia wa Uria aaciariire Daudi arūare.

¹⁶ Daudi agīthaita Ngai nī ūndū wa mwana ūcio. Akīhinga kūrīa irio, agītoonya nyūmba yake, agīkoma thī ūtukū ūcio wothe.

¹⁷ Nao athuuri a nyūmba yake magīthī hakuhi nake nīguo mamūrūgamie na igūrū nowe akīrega, na ndaigana kūrīanīra irio nao.

¹⁸ Mūthenya wa mūgwanja wakinya-rī, mwana ūcio agīkua. Nacio ndungata cia Daudi igītigīra kūmwīra atī mwana ūcio nīakuīte. Tondū cioigire atīrī, “Rīrīa mwana oima muoyo, twarīrie Daudi na akaaga

gūtūthikīrīria. Twahota atīa kūmwīra atī mwana nīakuīte? Aahota kwīgera ngero.”

¹⁹ No Daudi akīona atī ndungata ciake nīciaheehanaga, akīmenya atī mwana ūcio nīakuīte. Nake akīūria atīrī, “Kaī mwana akuīte?”

Nao magīcookia atīrī, “Ī, nīakuīte.”

²⁰ Hīndī īyo Daudi agīūkīra. Aarīkia gwīthamba, akīhaka maguta na akīgarūrīra nguo ciake, agīthīī nyūmba ya Jehova, akīnamīrīra, na akīhooya. Ningī agīcooka agīthīī gwake mūciī, agītia irio, nao andū ake makīmūrehere, akīrīa.

²¹ Ndungata ciake ikīmūūria atīrī, “Ūreka ūguo nīkī? Rīrīa mwana ararī muoyo nīūrehingīte na ūkarīra, no mwana akua-rī, wokīra na warīa irio!”

²² Nake agīcookia atīrī, “Hīndī īrīa mwana ararī muoyo-rī, ndīrehingaga na ngarīra. ngīciiria atīrī, ‘Nūū ūūī? Jehova aahota kūnjiguīra tha areke mwana ūcio atūūre muoyo.’

²³ No rīu tondū nīakuīte-rī, nī kī gīgūtūma ndīhinge? Ndaahota kūmūriūkīa? Nī nī ngaathīī kūrī we, no ndangīcooka kūrī nī.”

²⁴ Hīndī īyo Daudi akīhooreria mūtumia wake Bathisheba, agīthīī kūrī we na agīkoma nake. Nake agīciara kahī; nao magīgatua Solomoni. Nake Jehova agīkenda;

²⁵ na tondū Jehova nīakendete-rī, agītūma mūnabii Nathani athī agakahe rītwa Jedidia.

²⁶ Hīndī īyo Joabu akīhūūra Raba itūūra rīa andū a Amoni, na agītunyana kīhingo kīa hinya kīa ūthamaki.

²⁷ Ningī Joabu agītūma andū kūrī Daudi, akiuga atīrī, “Nīhūūranīte na itūūra rīa Raba o na ngatunyana maaī marīo.

²⁸ Na rīrī, cookanīrīria ikundi icio ingī cia mbūtū cia ita, nīguo ithiūrūrūkīrie itūūra rīu inene irīgwatīre. Angīkorwo ti ūguo nīngwīgwatīra itūūra rīu inene, narīo rītānagio na nī.”

²⁹ Nī ūndū ūcio Daudi agīcookanīrīria mbūtū ciake ciothe cia ita agīthīī Raba, na akīrītharīkīra, akīrītunyana.

³⁰ Nake akīoya thūmbī ya mūtwe ya mūthamaki wao, na ūritū wayo warī taranda īmwe* ya thahabu, na nī yagemetio na tūhiga twa goro, nayo ikīgīrīrwo mūtwe wa Daudi. Nake agītaha indo nyingī mūno kuuma itūūra rīu inene,

³¹ akīrutūrūra aikari akuo, akīmahe wīra wa gwatūra mbaū na mīthumeno, na aruti wīra na harū cia igerā na wa mathanwa, na wīra wa gūthondeka maturubarī. Nake eekire ūguo matūūra-inī mothe ma Aamoni. Thuutha ūcio Daudi na mbūtū ciake ciothe cia ita magīcooka Jerusalemu.

13

Amunoni na Tamaru

¹ Thuutha wa mahinda macio-rī, Abisalomu mūrū wa Daudi aarī na mwarī wa nyina mūthaka mūno wetagwo Tamaru, nake Amunoni mūrū wa Daudi akīmwendā mūno.

² Amunoni agītangīka nginya agītua nī mūrūaru nī ūndū wa mwarī wa ithe Tamaru, nīgūkorwo aarī mūrītu gathirange,* na nīonaga arī hinya kūmwīka ūndū o na ūrīkū.

* **12:30** nī ta kilo 34 * **13:2** Airītu gathirange maikaraga nyūmba cia airītu mwanya, na matīngīaceereire arūme, o na kana aanake a ithe ūmwe nao.

³ Na rīrī, Amunoni aarī na mūratawe wetagwo Jonadabu mūrū wa Shimea, mūrū wa nyina na Daudi. Jonadabu aarī mūdū mwara muno.

⁴ Akīūria Amunoni atīrī, “Nī kī gītūmīte wee mūrū wa mūthamaki woneke o ūkīhinyīrīrīka rūciinī o rūciinī? Kaī ūtangīnjīra gītūmi?”

Amunoni akīmwīra atīrī, “Nī kwenda nyendeete Tamaru, mwarī wa nyina na Abisalomu mūrū wa baba.”

⁵ Jonadabu akīmwīra atīrī, “Thī ūrīrī na wītue atī ūrī mūrūaru. Rīrīa thoguo arīuka gūkuona, ūmwīre atīrī, ‘No nyende mwarī wa baba Tamaru oke aahe kīndū gīa kūrīa. Andugīre irio ngīonaga, nīguo ndīmuone, na ningī ndīe acinyiitīte na guoko gwake.’”

⁶ Nī ūndū ūcio Amunoni agīkoma na agītua nī mūrūaru. Na rīrīa mūthamaki ookire kīmuona, Amunoni akīmwīra atīrī, “No nyende mwarī wa baba Tamaru oke aathondekere tūmīgate ngīonaga, nīguo ndīe anyiitīte na guoko gwake.”

⁷ Daudi agītūmanīra Tamaru nyūmba-inī ya ūthamaki, akīmwīra atīrī, “Thī nyūmba ya mūrū wa thoguo Amunoni, ūmūthondekere irio.”

⁸ Nī ūndū ūcio Tamaru agīthī nyūmba ya mūrū wa ithe Amunoni, akīmūkora akomete. Akīoya mūtu, akīūkanda, agīthondeka mūgate Amunoni akīmuonaga, na akīūruga.

⁹ Agīcooka akīoya rūgīo, akīmūihūrīra mūgate, nowe akīrega kūrīa.

Amunoni akiuga atīrī, “Andū othe nīmeherio haha.” Nī ūndū ūcio andū othe makiuma nja, makīmūtiga.

¹⁰ Hīndī īyo Amunoni akīra Tamaru atīrī, “Ndehera irio haha nyūmba yakwa ya toro, nīguo ndīe ūcinyiitīte na guoko gwaku.” Nake Tamaru akīoya mūgate ūrīa aathondekete, akīūtwarīra mūrū wa ithe Amunoni nyūmba yake ya toro.

¹¹ No rīrīa aamūtwarīre nīguo arīe, Amunoni akīmūnyiita, akiuga atīrī, “Ūka ngome nawe, mwarī wa baba.”

¹² Nake akīmwīra atīrī, “Aca, mūrū wa baba! Tiga kūnyiita na hinya. Ūndū ta ūyū ndwagīrīre gwīkwo Isiraēli! Tiga gwīka ūndū ūyū wa waganu.

¹³ Ha ūhoru wakwa nagu atīa? Thoni ciakwa ingīcitwara nakū? O nawe-rī, ūhoru waku ūgūikara atīa? Ūkuoneka ūhaana ta mūdū ūmwe wa andū arīa aaganu na akīgu thīnī wa Isiraēli. Ndagūthaitha aria na mūthamaki; tondū ndangīgīria ūūhīkie.”

¹⁴ Nowe akīrega kūmūigua, na tondū aarī na hinya kūmūkīra, akīmūnyiita na agīkoma nake na hinya.

¹⁵ Ningī Amunoni akīmūthūra na rūthūūro rūnene makīria. Ti-itherū, aamūthūūrire gūkīra ūrīa aamwendete. Amunoni akīmwīra atīrī, “Ūkīra, wehere haha!”

¹⁶ Tamaru akīmwīra atīrī, “Aca! Kūnyingata thī nī ihītia inene makīria gūkīra ūguo wanjīka.”

Nowe akīrega kūmūigua.

¹⁷ Nake Amunoni agīta ndungata yake, akīmīra atīrī, “Eheria mūdū-wa-nja ūyū haha, na oima ūhinge mūrango.”

¹⁸ Nī ūndū ūcio ndungata yake ikīmūikia na nja, na ikīhinga mūrango. Nake Tamaru eehumbīte ngu ndaaya yagemetio na magemio ma goro, tondū airītu arīa gathirange a mūthamaki meehumbaga ngu ta īyo.

¹⁹ Tamaru akīitīrīria mūhu mūtwe, na agītarūra ngu īyo ndaaya ng’emie īrīa eehumbīte. Agīcooka akīgīrīra guoko gwake mūtwe, agīthī akīrīraga aanīrīre.

20 Nake mūrū wa nyina Abisalomu akīmūūria atīrī, “Kaī muuma na Amunoni, mūrū wa thoguo? Rīu ta gīkire, mwarī wa maitū, tondū we nī mūrū wa thoguo. Tiga kūigua ūūru ngoro nī ūndū wa ūndū ūcio.” Nake Tamaru agītūūra mūciī kwa mūrū wa nyina Abisalomu, arī mūdū-wa-nja ūrī na kīeha kīnene.

21 Hīndī īrīa Mūthamaki Daudi aiguire maūdū macio mothe-rī, akīrakara mūno.

22 Abisalomu ndaigana kwaria na Amunoni ūndū o na ūrīkū, mweka kana mūūru; nīathūūrire Amunoni tondū nīaconorithītie mwarī wa nyina Tamaru.

Abisalomu Kūūraga Amunoni

23 Mīaka īrī yathira, hīndī īrīa amuri a ng’ondū guoya a Abisalomu maarī kūu Baali-Hazoru hakuhī na mūhaka wa Efiraumu-rī, agīta ariū a mūthamaki othe mathīi kuo.

24 Abisalomu agīthīi kūrī mūthamaki, akīmūūria atīrī, “Ndungata yaku nītīte amuri ng’ondū guoya. Hihi mūthamaki na anene ake no moke tūkorwo hamwe.”

25 Mūthamaki agīcookia atīrī, “Aca, mūrū wakwa. Tūtiagīrīrwo nī gūthīi ithuothe; twahota gūtuīka mūrigo harīwe.” O na gūtuīka Abisalomu nīamūthaihire-rī, nīaregire biū gūthīi, no akīmūhe kīrathimo gīake.

26 Ningī Abisalomu akīmūūria atīrī, “Angīkorwo ti ūguo-rī, ndagūthaiha ūreke mūrū wa baba Amunoni athīi na ithuī.”

Nake mūthamaki akīmūūria atīrī, “Nī kīi gīgūtūma athīi na inyuī?”

27 Nowe Abisalomu akīmūringīrīria, na nī ūndū ūcio mūthamaki akīreka Amunoni mathīi nake, hamwe na ariū acio angī a mūthamaki.

28 Abisalomu agīatha andū ake, akīmeera atīrī, “Ta thikīrīriai! Rīrīa Amunoni arīkorwo akenete nī kūnyua ndibei akarīo, na inyuī ndīmūwīre atīrī, ‘Ringai agwe thī,’ hīndī īyo mūūragei. Mūtigetigīre. Githī ti nī ndīmūheete watho ūcio? Ūmīrīriai mūtuīke njamba.”

29 Nī ūndū ūcio andū a Abisalomu magīka Amunoni o ta ūrīa Abisalomu aamaathīte. Hīndī īyo ariū othe a mūthamaki magīkīra, makīhaica nyūmbū ciao, makīūra.

30 Marī njīra-inī makīūra-rī, ūhoro ūcio ūgīkinyīra Daudi, akīrwo atīrī, “Abisalomu nīoragīte ariū othe a mūthamaki; gūtīrī o na ūmwe ūtigarīte.”

31 Nake mūthamaki agīkīra, agītembūranga nguo ciake, agīkoma thī; o nacio ndungata ciake ikīrūgama hakuhī nake, na igītembūranga nguo ciacio.

32 No Jonadabu mūrū wa Shimea, mūrū wa nyina na Daudi, akiuga atīrī, “Mwathi wakwa, tiga gwīciiria atī moragīte ariū othe a mūthamaki; no Amunoni wiki ūkuīte. Ūndū ūcio ūtūire ūrī muoroto wa Abisalomu kuuma mūthenya ūrīa Amunoni aanyiitire mwarī wa nyina Tamaru na hinya.

33 Mūthamaki mwathi wakwa ndagīrīrwo nīkūrūmbūiya ūhoro ūcio wa atī ariū othe a mūthamaki nīmakuīte. Amunoni nowe wiki ūkuīte.”

34 Hīndī īyo Abisalomu nīakoretwo orīte.

Na rīrī, mūdū ūrīa warangāra itūūra agīcūthīrīria na akīona andū aingī njīra-inī mwena wake wa ithūiro, maikūrūkīire mwena-inī wa kīrīma. Nake mūrangīri agīthīi akīra mūthamaki atīrī, “Nīndīrona andū mwena ūūrīa wa Horonaimu, mwena-inī wa kīrīma.”

³⁵ Jonadabu akĩira mũthamaki atĩrĩ, “Ta kĩone, ariũ a mũthamaki marĩ haha; o ta ũrĩa ndungata yaku ikwĩrĩre, ũguo noguo gũtariĩ.”

³⁶ Na aarĩkia kwaria o ro ũguo-rĩ, ariũ a mũthamaki magĩũka makĩrĩraga na mũgambo mũnene. O nake mũthamaki na ndungata ciake ciothe makĩrĩra marĩ na ruo rũnene.

³⁷ Nake Abisalomu akĩũra agĩthiĩ gwa Talimai mũrũ wa Amihudi, mũthamaki wa Geshuru. Nowe Mũthamaki Daudi agĩcakaĩra mũriũ mũthenya o mũthenya.

³⁸ Thuutha wa Abisalomu kũũrĩra Geshuru, aikarire kuo mĩaka itatũ.

³⁹ Nayo ngoro ya mũthamaki nĩyeriragĩria gũthiĩ kũrĩ Abisalomu, tondũ nĩahooreretio ũhoro-inĩ ũkonĩĩ gĩkuũ kĩa Amunoni.

14

Abisalomu Gũcooka Jerusalemu

¹ Na rĩrĩ, Joabu mũrũ wa Zeruia nĩamenyete atĩ ngoro ya mũthamaki nĩyeriragĩria kuona Abisalomu.

² Nĩ ũndũ ũcio, Joabu agĩtũma mũndũ athiĩ Tekoa akagĩire mũndũ-wa-nja warĩ mũũgĩ, areehwo kuuma kũu. Akĩira mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Wĩtue atĩ nĩuracakaya. Wĩhumbe nguo cia macakaya, na ndũkehake maguta o na marĩkũ. Wĩtue ta mũndũ-wa-nja ũikarĩte matukũ maingĩ akĩrĩrĩra mũndũ mũkuũ.

³ Ūcooke ũthiĩ kũrĩ mũthamaki ũmwarĩrie ciugo ici.” Nake Joabu akĩmwĩra ũrĩa ekuuga.

⁴ Rĩrĩa mũndũ-wa-nja ũcio wa kuuma Tekoa aathiire kũrĩ mũthamaki, akĩgũũthia, agĩturumithia ũthiĩ thĩ nĩguo amũhe gĩtĩio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee mũthamaki, ndeithia!”

⁵ Nake mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ kĩragũthĩnia?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩ ndĩ mũndũ-wa-nja wa ndigwa; mũthuuri wakwa nĩakuĩte.

⁶ Nĩ ndungata yaku ndĩrarĩ na ariũ eerĩ. Nao maroogitana me mũgũnda, na harakĩaga mũndũ hau wa kũmateithũrana. Ūmwe aragũtha ũrĩa ũngĩ na aramũũraga.

⁷ Na rĩrĩ, mũhĩrĩga wothe nĩũũkĩrĩire ndungata yaku; ũkoiga atĩrĩ, “Tũnengere mũndũ ũrĩa ũragĩte mũrũ wa nyina, nĩgeetha tũmũũrage nĩ ũndũ wa muoyo wa mũrũ wa nyina ũrĩa ooragĩte; tũkĩniine mũgai o nake.” Nao mangĩka ũguo no mahorie ikara rĩrĩa rĩraakana, na no rĩo riiki ndigairie, maniine rĩtwa rĩa mũthuuri wakwa, o na maniine njiaro ciake gũkũ thĩ.”

⁸ Nake mũthamaki akĩira mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Inũka, na nĩngũruta watho nĩ ũndũ waku.”

⁹ No mũndũ-wa-nja ũcio wa Tekoa akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki mwathi wakwa, reke ũũru ũcio ũnjookerere hamwe na nyũmba ya baba, na ũreke wee mũthamaki na gĩtĩ gĩaku gĩa ũthamaki wage gũcookererwo nĩ ũũru o na ũrĩkũ.”

¹⁰ Nake mũthamaki agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ o na ũ angĩkwĩra ũndũ o na ũrĩkũ, mũrehe kũrĩ nĩ, nake ndagacooka gũgũthĩnia rĩngĩ.”

¹¹ Nake mũndũ-wa-nja ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke mũthamaki agwete rĩtwa rĩa Jehova Ngai wake, nĩguo agirĩrĩrie mũrĩhĩria wa thakame ndakae kũũragana rĩngĩ, nĩgeetha mũriũ wakwa ndakae kũũragwo.”

Nake mũthamaki akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo-rĩ, gũtirĩ rũcuĩrĩ o na rũmwe rwa mũtwe wa mũrũguo rũkũgũa thĩ.”

12 Ningĩ mündũ-wa-nja ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke ndungata yaku ĩkwĩre kiugo wee mũthamaki, mwathi wakwa.”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Kĩarie.”

13 Mündũ-wa-nja ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gītũmĩte wee ũthondeke ũndũ ta ũyũ wa gũũkĩrĩra andũ a Ngai? Rĩrĩa mũthamaki oiga ũguo-rĩ, githĩ tiwe wĩtuĩrĩre ciira, nĩgũkorwo mũthamaki ndacooketie mũriũ wake ũrĩa mũingate mũciĩ?”

14 Ta ũrĩa maaĩ maitĩkaga thĩ, marĩa matangĩoeke-rĩ, no taguo arĩ o nginya ithuĩ tũkue. No Ngai ndarutaga mündũ muoyo; handũ ha gwĩka ũguo-rĩ, athondekaga njĩra nĩgeetha mündũ ũrĩa mũingate ndakae gũtũura ta ateetwo biũ agathengio harĩ we.

15 “Na rĩrĩ, njũkĩte gũkwĩra ũhoro ũyũ wee mũthamaki mwathi wakwa tondũ andũ nĩmatũmĩte niĩ ndĩtigĩre. Ndungata yaku ĩciirĩtie atĩrĩ, ‘Niĩ nĩngwarĩria mũthamaki; no gũkorwo nĩegwĩka ũrĩa ndungata yake ĩkũmũũria;

16 no gũkorwo mũthamaki nĩegwĩtĩkĩra kũhonokia ndungata yake kuuma guoko-inĩ kwa mündũ ũrĩa ũrageria gũtũniina niĩ hamwe na mũriũ wakwa, matweherie kuuma kũrĩ igai rĩrĩa twaheirwo niĩ Ngai.’

17 “Na rĩrĩ, ndungata yaku ĩgũkwĩra atĩrĩ, ‘Kiugo gĩaku mũthamaki mwathi wakwa kirondeehere ũhurũko, nĩgũkorwo mũthamaki mwathi wakwa ahaana ta mũraika wa Ngai wa gũkũũrana wega na ũũru. Jehova Ngai waku aroikara nawe.’ ”

18 Hĩndĩ ĩyo mũthamaki akĩra mündũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Ndũkaahithe ũndũ o wotho ũrĩa ngũkũũria.”

Nake mündũ-wa-nja ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki mwathi wakwa nĩakĩarie.”

19 Nake mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Githĩ mũtiniyitanĩre na Joabu ũhoro-inĩ ũyũ wotho?”

Nake mündũ-wa-nja akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa ũtũũraga muoyo, wee mũthamaki mwathi wakwa, gũtirĩ mündũ ũngũhũgũra mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho, aregane na ũndũ o wotho ũrĩa mũthamaki mwathi wakwa angiuga. ĩĩ nĩguo, nĩ ndungata yaku Joabu yanjũrĩre njĩke ũndũ ũyũ, na nĩwe wĩkĩrĩte ciugo ici ciothe kanua-inĩ ka ndungata yaku.

20 Nake Joabu, ndungata yaku nĩwe wĩkĩte ũguo nĩgeetha agarũre ũndũ ũrĩa ũrĩ ho ihinda rĩrĩ. Mwathi wakwa arĩ ũũgĩ ta wa mũraika wa Ngai; nĩamenyaga ũndũ wotho ũrĩa wĩkĩkaga bũrũri-inĩ.”

21 Mũthamaki akĩra Joabu atĩrĩ, “Nĩ wega, nĩngwĩka ũguo. Thiĩ, ũcookie mwanake ũcio ti Abisalomu.”

22 Joabu akĩgũithia aturumithĩtie ũthiũ thĩ nĩguo amũhe gĩtũo, na akĩrathima mũthamaki. Joabu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũmũthĩ ndungata yaku nĩyamenya atĩ nĩrĩkĩtie gwĩtĩkĩrĩka maitho-inĩ maku mũthamaki mwathi wakwa, tondũ mũthamaki nĩetĩkĩrĩte ihooya rĩa ndungata yake.”

23 Hĩndĩ ĩyo Joabu agĩthĩ Geshuru, na agĩcookia Abisalomu Jerusalemu.

24 Nowe mũthamaki akĩmwĩra atĩrĩ, “No nginya athĩ mũciĩ gwake mwene; ndakarekwo oone ũthiũ wakwa.” Nĩ ũndũ ũcio Abisalomu agĩthĩ mũciĩ gwake na ndaigana kuona ũthiũ wa mũthamaki.

25 Thiĩniĩ wa Isiraeli guothe gũtiarĩ mündũ ũngĩ o na ũmwe waganagwo gũthakara ta Abisalomu. Kuuma rũcuĩrĩ rwake rwa mũtwe nginya nyarĩrĩ ciake ndaarĩ na kameni.

26 Rĩrĩa rĩothe eenjaga njuĩrĩ cia mũtwe wake, nĩenjagwo o mwaka wathira rĩrĩa njuĩrĩ yamũritũhĩra mũno, angĩamĩthimire, ũritũ wayo

wakoragwo ūrī cekerī magana meerī,* kūringana na gīthimi kīa mūthamaki.

²⁷ Nake Abisalomu nīaciarire aanake atatū na mūirītu ūmwe. Nake mwarī eetagwo Tamaru, na aarī mūndū-wa-nja mūthaka.

²⁸ Abisalomu aatūūrire mīaka ĩrī Jerusalemu atarī oona ūthiū wa mūthamaki.

²⁹ Ningī Abisalomu agītūmanīra Joabu nīguo amūtūme kūrī mūthamaki, no Joabu akīrega gūthiī kūrī we. Ningī akīmūtūmanīra riita rīa keerī, no akīrega gūthiī.

³⁰ Hīndī ĩyo akīra ndungata ciake atīrī, “Atīrīrī, mūgūnda wa Joabu ūhakanīte na wakwa, na arī na cairi kuo. Thiī mūmīcine na mwaki.” Nī ūndū ūcio ndungata cia Abisalomu ikīgwatia mūgūnda ūcio mwaki ūkīhīa.

³¹ Hīndī ĩyo Joabu agīthiī mūciī kwa Abisalomu, akīmwīra atīrī, “Nī kī gīatūma ndungata ciaku icine mūgūnda wakwa?”

³² Nake Abisalomu akīra Joabu atīrī, “Ndagūtūmanīre, ngīkwīra atīrī, ‘Ūka, nīguo ngūtūme kwa mūthamaki, ūkamūūrie atīrī, “Nī kī gīatūmire nyume Geshuru? Ūngīrī ūndū mwega korwo nīkuo ndūūraga o na rīu!” ’ Rīu-rī, nīngwenda kuona ūthiū wa mūthamaki, na hangīkorwo nī harī na ūndū njīkīte mūūru, nīakīnjūrage.”

³³ Nī ūndū ūcio Joabu agīthiī kūrī mūthamaki, na akīmūhe ūhoro ūcio. Hīndī ĩyo mūthamaki agīta Abisalomu, nake agīūka, akīnamīrīra aturumithītie ūthiū thī mbere ya mūthamaki. Nake mūthamaki akīmumunya Abisalomu.

15

Abisalomu Gūciirīra gwīka Daudi Ūūru

¹ Na rīrī, thuutha wa maūndū macio, Abisalomu agīthondekera ngaari cia ita na mbarathi, na andū mīrongo ĩtano a gūthiīaga mbere yake mateng’erete.

² Nake ookīraga rūciinī tene akarūgama mūkīra-inī wa njīra ĩrīa yathīīaga kīhingo-inī gīa itūūra rīrīa inene. Na rīrīa mūndū o wothe ooka arī na mateta ma gūtwarīra mūthamaki nīguo atue itua-rī, Abisalomu akamwīta, akamūūria atīrī, “Uumīte itūūra rīrīkū?” Nake akamūcookeria atīrī, “Ndungata yaku yumīte mūhīrīga-inī ūmwe wa Isiraeli.”

³ Ningī Abisalomu akamwīra atīrī, “Atīrīrī mateta maku nī ma kīhoto na nī magīrīre, no gūtīrī mūndū ūthuurītwo wa kūrūgamīrīra mūthamaki ūngīgūthikīrīra.”

⁴ Ningī Abisalomu akamwīra atīrī, “Naarī korwo ndaatuo mūciiri wa būrūri ūyū! Hīndī ĩyo mūndū o wothe ūrī na mateta kana ciira no ooke kūrī nī, na nī ngatīgīrīra ciira wake nīwatuo na kīhoto.”

⁵ Ningī hīndī ciothe rīrīa mūndū wothe amūkuhīrīra ainamīrīre mbere yake, Abisalomu agatambūrūkia guoko, akamūhīmbīria na akamūmumunya.

⁶ Abisalomu ekaga ūguo kūrī andū othe a Isiraeli arīa mookaga kūrī mūthamaki gūcaria kīhoto, na nī ūndū ūcio akīguucīrīra ngoro cia andū a Isiraeli.

⁷ Na rīrī, mīaka ĩna yathira, Abisalomu akīra mūthamaki atīrī, “Njītīkīria thiī Hebironi nīgeetha ngahingie mwīhītwa ūrīa ndeehītire harī Jehova.

* 14:26 nī ta kilo igīrī na robo (2:25)

8 Hīndī ĩrĩa ndungata yaku yatũũraga Geshuru kũu Suriata, nĩndehĩtire na mwĩhĩtwa ngiuga atĩrĩ, ‘Jehova angĩkanjookia Jerusalemu, nĩngamũhooya ndĩ kũu Hebironi.’ ”

9 Nake mũthamaki akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ na thayũ.” Nĩ ũndũ ũcio Abisalomu agĩthiĩ Hebironi.

10 Hīndī ĩyo Abisalomu agĩtũma andũ na hitho mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli makoige atĩrĩ, “Rĩrĩa mũrĩigua tũrumbeta twahuhwo, hīndī ĩyo muuge atĩrĩ, ‘Abisalomu nĩwe mũthamaki wa Hebironi.’ ”

11 Andũ magana meerĩ kuuma Jerusalemu nĩo maathiĩte hamwe na Abisalomu. Meetĩtwo marĩ ageni, na magĩthiĩ matekũmenya nĩ ũũru meekaga, matirĩ ũndũ maamenyaga ũhoro-inĩ ũcio.

12 Na hīndī ĩrĩa Abisalomu aarutaga magongona-rĩ, agĩtũmanĩra Ahithofeli ũrĩa Mũgiloni,* o ũrĩa waheaga Daudi kĩrĩra, oke kuuma itũũra rĩao rĩa Gilo. Na nĩ ũndũ ũcio ndundu ya gũũkĩrĩra mũthamaki ikĩgĩa na hinya, nao arũmĩrĩri a Abisalomu magĩkĩrĩrĩria kũingĩha.

Daudi Kũũra

13 Na rĩrĩ, hagĩũka mũndũ ũmwe watũmĩtwo kũrĩ Daudi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngoro cia andũ othe a Isiraeli irũmĩrĩire Abisalomu.”

14 Hīndī ĩyo Daudi akĩra anene ake othe arĩa aarĩ nao Jerusalemu atĩrĩ, “Ũkai! No nginya tũũre; kwaga ũguo gũtirĩ o na ũmwe witũ ũkũhonoka kũũragwo nĩ Abisalomu. No nginya tũthiĩ o ro rĩu, kana Abisalomu oke narua atũkorerere, atũhubanĩrie na atwanange, na ahũũre itũũra rĩrĩ inene na rũhiũ rwa njora.”

15 Nao anene a mũthamaki makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndungata ciaku nĩciĩhaarĩrie gwĩka ũndũ o wothe ũrĩa mũthamaki mwathi witũ angĩthuura wĩkwo.”

16 Nake mũthamaki akiumagara, arũmĩrĩrwo nĩ andũ a nyũmba yake yothe; no agĩtiga thuriya ikũmi cia kũmenyerera nyũmba ya mũthamaki.

17 Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki akiumagara, arũmĩrĩrwo nĩ andũ acio othe, magĩthiĩ handũ haraaya, makĩrũgama ho.

18 Nao andũ ake othe makĩmũhĩtũka, hamwe na Akerethi othe, na Apelethi, na Agiti othe magana matandatũ arĩa maatwaranĩte hamwe nake kuuma Gathu, makĩhĩtũka magĩthiĩ mbere ya mũthamaki.

19 Mũthamaki akĩũria Itai ũrĩa Mũgiiti atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma ũthiĩ hamwe na ithuĩ? Cooka ũgaikare hamwe na Mũthamaki Abisalomu. Wee ũrĩ mũndũ wa kũngĩ, mũndũ ũthaamĩte akoima bũrũri wake.

20 Ũrookire o ira. Ingĩgwĩtĩkĩria atĩa wambĩrĩrie kũũrũra na ithuĩ, o rĩrĩa itaramenya kũrĩa ndĩrathĩ? Hũndũka, woe andũ a bũrũri wanyu ũcooke nao. Naguo ũtugi na wĩhokeku iroikara hamwe nawe.”

21 No Itai agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, na o ta ũrĩa wee mũthamaki mwathi wakwa ũtũũraga muoyo-rĩ, harĩa hothe mũthamaki mwathi wakwa angĩkorwo arĩ, o na kũngĩkorwo nĩ gũtũũra muoyo kana gũkua, hau no ho ndungata yaku ĩgaakorwo ĩrĩ.”

22 Nake Daudi akĩra Itai atĩrĩ, “Thiĩ na mbere, ũthiĩ ũhĩtũkĩte.” Nĩ ũndũ ũcio Itai ũrĩa Mũgiiti agĩthiĩ ahĩtũkĩte hamwe na andũ ake othe, na andũ a nyũmba yake arĩa maarĩ hamwe nake.

* 15:12 Ahithofeli aarĩ gukawe wa Bathisheba, na aarĩ mũtaarani mũũgĩ.

²³ Nao andū othe a bŭrŭri ūcio makīrīra na mŭgambo mŭnene rīrīa andū acio othe maahītŭkaga. Mŭthamaki o nake akīringa mŭrīmo ūrīa ūngī wa karŭŭ ga Kidironi, nao andū othe magīthiī merekeire werŭ-inī.

²⁴ Zadoku o nake aarī ho, na Alawii othe arīa maarī hamwe nake nŭo maakuuīte ithandŭkŭ rīa kīrīkanīro kīa Ngai. Nao makīiga ithandŭkŭ rīa kīrīkanīro kīa Ngai thī, nake Abiatharu akīruta magongona nginya rīrīa andū othe maarīkirie kuuma itŭūra rīu inene.

²⁵ Ningī mŭthamaki akīra Zadoku atīrī, “Oya ithandŭkŭ rīa Ngai ūrīcookie itŭūra-inī rīu inene. Ingītīkīrīka maitho-inī ma Jehova-rī, nākanjookia na atŭme ndīrione na nyone gīikaro gīake rīngī.

²⁶ No angīkiuga atīrī, ‘Nī ndikenetio nīwe,’ hīndī ūyo nī nīndīhaarīrie; nīanjīke o ūrīa wothe angīona kwagīrīre.”

²⁷ Ningī mŭthamaki akīra Zadoku ūrīa mŭthīnjīri-Ngai atīrī, “Githī wee ndŭrī muoni-maŭndŭ? Cooka ūthiī itŭūra-inī rīu inene na thayŭ, mŭrī na mŭrŭguo Ahimaazu, na Jonathani mŭriŭ wa Abiatharu. Wee na Abiatharu mŭthiī na ariŭ acio anyu eerī.

²⁸ Na nī ngŭikara njetereire mariŭko-inī kŭu werŭ-inī, o nginya hīndī ūrīa ūkaandehithīria ūhorō ūnjīre ūrīa maŭndŭ matariī.”

²⁹ Nī ūndŭ ūcio Zadoku na Abiatharu magīkuua ithandŭkŭ rīa Ngai, makīrīcookia Jerusalemu na magīkara kuo.

³⁰ No Daudi agīthiī na mbere kwambata kīrīma kīa mītamaiyŭ, o akīrīraga; nīehumbīrīte mŭtwe, na aarī magŭrŭ matheri.† Andū othe arīa aarī nao-rī, o nao nīmehumbīrīte mŭtwe, nao maambatire o makīrīraga.

³¹ Na rīrī, Daudi nīamenyithītio atīrī, “Ahithofeli aarī hamwe na arīa maarī ndundu na Abisalomu.” Nī ūndŭ ūcio Daudi akīhooya atīrī, “Wee Jehova, garŭra kīrīra kīa Ahithofeli, ūgītue ūrimŭ.”

³² Na rīrīa Daudi aakinyire gacŭmbīrī ga kīrīma, harīa andū maahooy-agīra Ngai-rī, Hushai ūrīa Mŭariki aarī hau kŭmŭtŭnga, atembŭrangīte nguo yake ndaaya, na akeitīrīria tīri mŭtwe.

³³ Nake Daudi akīmŭira atīrī, “Ūngīkorwo nīŭgŭthiī na nī, ūgŭtuīka mŭrigo harī nī.

³⁴ No ūngīcooka itŭūra-inī rīu inene na wīre Abisalomu atīrī, ‘Nīngŭtuīka ndungata yaku wee mŭthamaki; ndīratŭire ndī ndungata ya thoguo mbere ūyo, no rīu ngŭtuīka ndungata yaku,’ hīndī ūyo no ūndeithie gŭthŭkia mataaro ma Ahithofeli.

³⁵ Githī Zadoku na Abiatharu arīa athīnjīri-Ngai matiigŭkorwo kŭu hamwe nawe? Meerage ūndŭ o wothe ūngīgua nyŭmba-inī ya mŭthamaki.

³⁶ Ariŭ ao eerī, Ahimaazu mŭrŭ wa Zadoku, na Jonathani mŭrŭ wa Abiatharu marī kŭu hamwe nao. Matŭmage kŭrī nī na ūndŭ o wothe ūngīgua.”

³⁷ Nī ūndŭ ūcio Hushai mŭrata wa Daudi agīcooka, na agīkinya Jerusalemu o rīrīa Abisalomu aatoonyaga itŭūra rīu inene.

16

Daudi na Ziba

¹ Na rīrī, Daudi aakorirwo ahītŭkīte gacŭmbīrī ga kīrīma o hanini-rī, agīkora Ziba, ndungata ya Mefiboshethu, ūmwetereire ūmŭtŭnge. Aarī na ndigiri igīrī ciatandīkītŭo na igakuua mīgate magana meerī na imanjīka

† 15:30 Kwīhumbīra mŭtwe na gŭthiī magŭrŭ matheri warī ūndŭ wa kuonania kīeha na gŭcakaya.

cia thabibũ nyũmũ igana rĩmwe, na ikũmba igana cia ngũyũ, o na mondo ya ndibei.

² Nake mũthamaki akĩũria Ziba atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũrehe indo ici?”

Nake Ziba agĩcookia atĩrĩ, “Ndigiri nĩ cia gũkuua andũ a nyũmba ya mũthamaki, nayo mĩgate na matunda nĩ cia kũrĩo nĩ andũ, nayo ndibei nĩyakũnyuuo nĩ arĩa mangĩũrwo nĩ hinya gũkũ werũ-inĩ.”

³ Mũthamaki agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Arĩ ha mũrũ wa mũriũ wa mwathi waku?”

Nake Ziba akiuga atĩrĩ, “Aikarĩte Jerusalemu, tondũ areciiria atĩrĩ, ‘Ũmũthĩ nyũmba ya Isiraeli nĩkũnjookeria ũthamaki wa guka.’”

⁴ Ningĩ mũthamaki akĩra Ziba atĩrĩ, “Indo ciothe iria irarĩ cia Mefiboshethu kuuma rĩu nĩ ciaku.”

Nake Ziba akiuga atĩrĩ, “Nĩndakwĩnyiihĩria; reke njĩtikĩrĩke maito-inĩ maku, wee mũthamaki, mwathi wakwa.”

Shimei Kũruma Daudi

⁵ Mũthamaki Daudi aakuhĩrĩria Bahurimu-rĩ, mũndũ wa mũhĩrĩga wa nyũmba ya Saũlũ agĩũka oimĩte kuo. Nake eetagwo Shimei mũrũ wa Gera; agĩũka akĩrumanaga.

⁶ Agĩkĩria Daudi na anene othe a mũthamaki mahiga, o na gũtuĩka mbũtũ ciothe cia ita na arangĩri maarĩ mwena wa Daudi wa ũrĩo na wa ũmotho.

⁷ Shimei akĩrumana, akiuga atĩrĩ, “Thiĩ na kũu, thiĩ na kũu, wee mũiti wa thakame, wee kĩmaramari gĩkĩ!”

⁸ Jehova nĩakũrĩhĩtie, thakame yothe irĩa wanaita ya nyũmba ya Saũlũ, ũrĩa wathanaga ithenya rĩake. Jehova nĩaneanĩte ũthamaki kũrĩ mũrũguo Abisalomu. Wee nĩũkinyĩrĩrwo nĩ mwanangĩko tondũ ũrĩ mũiti wa thakame!”

⁹ Hĩndĩ iyo Abishai mũrũ wa Zeruia akĩũria mũthamaki atĩrĩ, “Nĩ kĩ kĩratũma ngui ĩno nguũ* ĩrume mũthamaki mwathi wakwa? Reke ninge mũrĩmo ndĩmũtinie mũtwe.”

¹⁰ No mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Tũnyiiitanĩire ũndũ ũrĩkũ nĩ na inyuĩ, inyuĩ ariũ a Zeruia? Angĩkorwo ararumana tondũ Jehova nĩamwĩrĩte atĩrĩ, ‘Ruma Daudi,’ nũũ ũngĩmũũria atĩrĩ, ‘Ũgwĩka ũguo nĩkĩ?’ ”

¹¹ Ningĩ Daudi akĩra Abishai na anene ake othe atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, ũrĩa uumĩte mũthiimo-inĩ wakwa, nĩwe ũraageria kũnduta muoyo. Githĩ Mũbenjamini ũyũ ndangĩgĩka makĩria ma ũguo! Tiganai nake; rekei arumane, tondũ Jehova nĩwe ũmwĩrĩte eke ũguo.

¹² Hihĩ no gũkorwo Jehova nĩekuona thĩna wakwa, na nĩakandĩha na wega nĩ ũndũ wa irumi ici ndĩrarumwo ũmũthĩ.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Daudi na andũ ake magĩthĩ na mbere magereire njĩra nake Shimei akagera mwena-inĩ wa kĩrĩma ang’ethanĩire nao, agĩthĩ akĩrumanaga, na akĩmũikagĩria mahiga, na akamũminjagĩria tĩri.

¹⁴ Nake mũthamaki na andũ othe arĩa maarĩ nake magĩkinya kũrĩa maathiiaga manogeete. Na kũu nĩkuo Daudi aahurũkĩire, akĩnogoka.

Ũtaaro wa Hushai na wa Ahithofeli

¹⁵ Hĩndĩ iyo Abisalomu na andũ othe a Isiraeli magĩũka Jerusalemu, na Ahithofeli agĩkorwo hamwe nao.

¹⁶ Hĩndĩ iyo Hushai ũrĩa Mũariki, mũrata wa Daudi, agĩthĩ kũrĩ Abisalomu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki arotũura nginya tene! Mũthamaki arotũura nginya tene!”

* 16:9 Gwĩta mũndũ ngui nguũ warĩ ũndũ wa kũnyarara mũndũ biũ.

17 Abisalomu akĩũria Hushai atĩrĩ, “Ūyũ nĩguo wendo ũrĩa wonetie mūrata waku? Nĩ kũĩ kĩragiririe ũthiĩ na mūrata waku?”

18 Nake Hushai akĩra Abisalomu atĩrĩ, “Aca, ũrĩa ũthuurĩtwo nĩ Jehova, na agathuurwo nĩ andũ aya, na agathuurwo nĩ andũ othe a Isiraeli, niĩ ndĩ wake, na njikare nake.

19 Ningĩ-rĩ, njagĩrĩrwo nĩgũtungatĩra ũũ? Githĩ ndiagĩrĩrwo nĩ gũtungatĩra mũriũ? O ta ũrĩa ndaatungatĩre thoguo, noguo ngũgũtuungatĩra.”

20 Abisalomu akĩra Ahithofeli atĩrĩ, “Tũhe ũtaaro waku. Twagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa?”

21 Ahithofeli agĩcookia atĩrĩ, “Koma na thuriya cia thoguo iria aatigire nĩgeetha irorage gĩikaro kĩa mũthamaki. Hĩndĩ iyo andũ othe a Isiraeli nĩmakaigua atĩ wee wĩmũthũre biũ nĩ thoguo, namo moko ma andũ arĩa othe ũrĩ nao nĩmekũgĩa hinya.”

22 Nĩ ũndũ ũcio makĩambĩra Abisalomu hema nyũmba igũrũ, nake agĩkoma na thuriya cia ithe mbere ya andũ othe a Isiraeli.

23 No rĩrĩ, matukũ-inĩ macio mataaro marĩa Ahithofeli aaheanaga maahaanaga ta ma mũndũ ũhooete kĩrĩra kũrĩ Ngai. Ūguo nĩguo Daudi na Abisalomu mooyaga mataaro mothe ma Ahithofeli.

17

1 Ahithofeli akĩra Abisalomu atĩrĩ, “Reke thuure andũ ngiri ikũmi na igĩrĩ nĩguo tũthiĩ ũtukũ o ro ũyũ tũgakinyĩre Daudi.

2 Na ndĩmũtharĩkĩre o ro rĩu arĩ mũnogu na atarĩ na hinya. Ndĩmũmakie, na andũ arĩa othe arĩa marĩ hamwe nake moore. Njũrage o mũthamaki we wiki,

3 na hũndũre andũ othe macooke kũrĩ we. Gĩkuũ kĩa mũndũ ũcio ũracaria gĩgũcookia andũ othe harĩwe; gũtirĩ mũndũ ũkũgurara.”

4 Narĩo ithugunda rĩu rĩkĩoneka rĩrĩ rĩega nĩ Abisalomu na athuuri othe a Isiraeli.

5 No Abisalomu akiuga atĩrĩ, “Tũmanĩrai Hushai ũrĩa Mũariki o nake, nĩguo tũigie ũrĩa ekuuga.”

6 Na rĩrĩa Hushai ookire, Abisalomu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ahithofeli nĩaheanĩte mataaro maya. Nĩ wega twĩke ũguo aroiga? Angĩkorwo ti ũguo-rĩ, tũhe woni waku.”

7 Hushai agĩcookeria Abisalomu atĩrĩ, “Itaaro rĩrĩa Ahithofeli aheanĩte ti rĩega ihinda-inĩ rĩrĩ.

8 Wee nĩũũĩ thoguo na andũ ake; nĩ andũ njamba, na nĩ njamba ta nduba ĩtunyĩtwo mwana wayo. Ningĩ thoguo arĩ na ũmenyo wa mbaara; ndarĩ hĩndĩ angĩraarania na mbũtũ cia ita.

9 O na rĩu ahithĩtwo ngurunga kana akahithwo handũ hangĩ. Angĩtharĩkĩra mbũtũ ciaku cia ita mbere-rĩ, ũrĩa wothe ũkaigua ũhoro ũcio akoiga atĩrĩ, ‘Mbũtũ cia ita cia Abisalomu nĩciũragĩtwo.’

10 Hĩndĩ iyo o na mũthigari ũrĩa njamba, ũrĩa ngoro yake ĩhaana ta ngoro ya mũrũthi-rĩ, nĩakaringĩka nĩ guoya, tondũ Isiraeli othe nĩmooĩ atĩ, thoguo nĩ njamba ya ita na atĩ andũ arĩa marĩ nake nĩ njamba.

11 “Nĩ ũndũ ũcio ngũgũtaara atĩrĩ: Reke andũ othe a Isiraeli kuuma Dani nginya Birishiba, acio aingĩ mũno ta mũthanga wa hũgũrũrũ cia iria, moonganio othe macookanĩrĩre harĩwe, na wee mwene ũmatongorie magĩthiĩ ita-inĩ.

12 Hīndī iyo nītūkaamūtharīkīra harīa hothe tūngīmuona, tūmūmbīrīre o ta ūrīa ime rīgūaga thī. Nīgūkorwo we mwene o na kana mūdū o na ūmwe wake gūtīrī ūgaatigara muoyo.

13 O na ningī angīgatoonya itūūra inene, andū othe a Isiraeli makaarehe mīhīndo itūūra-inī rīu, tūrīkururie tūrītware gītuamba-inī, o nginya kwage gacunjī karīo kangīoneka.”

14 Nake Abisalomu na andū othe a Isiraeli makiuga atīrī, “Ūtaaro wa Hushai ūrīa Mūariki nī mweга gūkīra wa Ahithofeli.” Nīgūkorwo Jehova nīatuīte atī nīgūthūkia ūtaarani ūcio mweга wa Ahithofeli nīgeetha arehithīrie Abisalomu mwanangīko.

15 Hushai akīira Zadoku na Abiatharu, acio athīnjīri-Ngai, atīrī, “Ahithofeli nīataarīte Abisalomu na athuuri a Isiraeli meeke ūna na ūna, no nī ndīmataarīte meke ūna na ūna.

16 Rīu tūmana kūrī Daudi narua, ūmwīre atīrī, ‘Ūtukū ūyū menya ndūkaraare mariūko-inī kūu werū-inī; ringa mūrīmo na ndūkaage gwīka ūguo, kwaga ūguo mūthamaki na arīa othe arī nao nīmekūniinwo.’ ”

17 Jonathani na Ahimaazu maikaraga Eni-Rogeli. Nayo ndungata ya mūrītu nīyo yarī īthīī ikamahe ūhoru ūcio, nao mathīī makeere Mūthamaki Daudi, tondū matingīetīkīrīre kuonwo magītoonya itūūra-inī rīu inene.

18 No kamwana kanini nīkamonire na gakīra Abisalomu. Nī ūndū ūcio andū acio eerī makiumagara na ihenya magītoonya nyūmba ya mūdū kūu Bahurimu. Nake aarī na gīthima hau nja ya mūciī wake, nao makīharūrūka thīinī wakīo.

19 Nake mūtumia wa mūdū ūcio akīoya kīndū gīa kūhumbīra, agīgītambūrūkia igūrū rīa mūromo wa gīthima, na akīanīka ngano igūrū rīakīo. Na gūtīrī mūdū o na ūmwe wamenyire ūhoru ūcio.

20 Na rīrīa andū a Abisalomu mookire kūrī mūtumia ūcio kūu nyūmba gwake-rī, makīmūūria atīrī, “Ahimaazu na Jonathani marī ha?”

Nake mūtumia ūcio akīmacookeria atīrī, “Maringire mūrīmo ūūrīa wa karūūī.” Nao andū acio makīmacaria no mationire mūdū; nī ūndū ūcio magīcooka Jerusalemu.

21 Thuutha wa andū acio gūthīī, Jonathani na Ahimaazu makiuma gīthima-inī, na magītwarīra Mūthamaki Daudi ūhoru ūcio. Makīmwīra atīrī, “Wīhaarīrie ūringe rūūī o narua, Ahithofeli nī ataanīte ūna na ūna wa gūgūūkīrīra.”

22 Nī ūndū ūcio Daudi na andū othe arīa maarī nake magīūkīra na makīringa Rūūī rwa Jorodani. Na gūgīkīa gūtīrī mūdū ūtaaringīte Rūūī rwa Jorodani.

23 Na rīrīa Ahithofeli onire atī mataaro make matiinarūmīrīrīrwo-rī, agītandīka ndigiri yake, akīinūka gwake mūciī itūūra-inī rīake. Agīthondeka maūdū make, agīcooka akīīita. Nī ūndū ūcio agīkua na agīthikwo mbīrīra-inī ya ithe.

24 Daudi agīthīī Mahanaimu, nake Abisalomu akīringa Rūūī rwa Jorodani hamwe na andū othe a Isiraeli.

25 Abisalomu nīathuurīte Amasa atuīke mūnene wa mbūtū cia ita ihenya rīa Joabu. Amasa aarī mūrīū wa mūdū wetagwo Jetheri, Mūisiraeli ūrīa wahikītie Abigaili, mwarī wa Nahashu, mwarī wa nyina na Zerua nyina wa Joabu.

26 Andū a Isiraeli na Abisalomu maambīte hema ciao būrūri-inī wa Gileadi.

27 Na rīrīa Daudi aakinyire Mahanaimu, Shobi mūrū wa Nahashu wa kuuma Raba kwa Aamoni, na Makiri mūrū wa Amieli kuuma Lo-Debari, na Barizilai ūrīa Mūgileadi kuuma Rogelimu

28 makīrehe indo cia gūkomera, na mbakūri, na indo cia rīūmba. Ningī makīrehe ngano na cairi, na mūtu na ngano hīhie, na mboco na ndengū,

29 na ūūkī na ngorono, na ng'onde na maguta mamata ma iria rīa ng'ombe, nīgeetha Daudi na andū ake marīe. Tondū moigire atīrī, "Andū aya nīahūutu, na makanoga, na makanyootera gūkū werū-inī."

18

Gīkuū kīa Abisalomu

1 Na rīrī, Daudi akīūngania andū arīa maarī nake, na agīthuura anene a gwatha thigari ngiri ngiri na a gwatha thigari igana igana.

2 Daudi agītūma mbūtū icio cia ita ithīi ikarūe, gīcunjī gīa ithatū gīathagwo nī Joabu, na gīcunjī gīa ithatū gīathagwo nī Abishai mūrū wa nyina na Joabu, mūrū wa Zerua, na gīcunjī kīngī gīa ithatū gīgaathwo nī Itai ūrīa Mūgiiti. Nake mūthamaki akīra mbūtū icio cia ita atīrī, "Ti-itherū nī mwene nīngumagarania na inyuī."

3 No andū acio makīmwīra atīrī, "Wee ndūgūthīi; tūngīgaakīrio hinya tūūre-rī, matingīrūmbūiya ūhoru witū. O na nuthu iitū īngīkua-rī, matingīrūmbūiya ūhoru ūcio; no wee ūrī bata gūkīra andū ngiri ikūmi aitū. Rīu nī kaba ūtūteithīrīrie ūrī gūkū itūūra-inī rīrī inene."

4 Nake mūthamaki agīcookia atīrī, "Nīi ngwīka ūrīa wothe mūkuona kwagīrīire."

Nī ūndū ūcio mūthamaki akīrūgama kīhingo-inī rīrīa andū acio othe moimagaraga marī ikundi cia andū igana igana, na cia ngiri ngiri.

5 Mūthamaki agīatha Joabu, na Abishai, na Itai, akīmeera atīrī, "Menyererai mwanake ūcio ūgwītwo Abisalomu nī ūndū wakwa." Nacio mbūtū ciothe cia ita nīciaiguire mūthamaki akīheana watho nī ūndū wa Abisalomu kūrī o ūmwe wa anene a mbūtū cia ita.

6 Mbūtū icio cia ita ikīerekera werū-inī ikarūe na Isiraeli, nayo mbaara ikīrūrwo mūtītū-inī wa Efiraimu.

7 Kūu nīkuo mbūtū cia ita cia Isiraeli ciatooreirio nī andū a Daudi. Nao arīa maakuire mūthenya ūcio maarī aingī mūno, maarī andū ngiri mīrongo īrī.

8 Mbaara ikīhurunjūka būrūri wothe, naguo mūtītū ūkīniina andū aingī mūthenya ūcio gūkīra arīa maaniinirwo nī rūhiū rwa njora.

9 Nake Abisalomu agīcemanā na andū a Daudi. Nake aahaicīte nyūmbū yake, na rīrīa nyūmbū yathiagīra rungu rwa honge ndumanu cia mūgandi mūnene, mūtwe wa Abisalomu ūkīhata mūtī-inī. Nake agītigwo acunjuurīte rīera-inī, nayo nyūmbū īrīa aahaicīte īgīthīi o na mbere.

10 Hīndī īrīa mūndū ūmwe wao onire ūguo, akīra Joabu atīrī, "Nīndona Abisalomu acunjuurīte mūtī-inī wa mūgandi."

11 Joabu akīra mūndū ūrīa wamwīrīre ūguo atīrī, "Atī kīi! Nīwamuona? Nī kīi kīagiria ūmūgūthe agwe thī o ro hau? Nīngīakūhe cekerī ikūmi cia betha,* na mūcibi wa mūndū njamba."

12 No mūndū ūcio agīcookia atīrī, "O na ingīthimīrwo cekerī ngiri īmwe† njīkīrīrwo guoko, ndingītambūrūkīria mūrū wa mūthamaki guoko ndīmwiike ūūru. Mūthamaki aagwathire wee, na Abishai, na Itai tūkīguaga, akīmwiira atīrī, 'Menyererai mwanake ūcio ūgwītwo Abisalomu nī ūndū wakwa.'

* 18:11 nī ta giramu 110 † 18:12 nī ta kilo 11

13 Na ingĩtwarĩrie muoyo wakwa thĩna-inĩ, na tondũ gũtirĩ ũndũ ũhithagwo mũthamaki, no wĩeherie ũndiganĩrie.”

14 Joabu akiuga atĩrĩ, “Niĩ ndigũte mahinda nĩ ũndũ waku.” Nĩ ũndũ ũcio akĩoya matimũ matatũ, agĩthiĩ, akĩmũtheeca namo ngoro Abisalomu arĩ o muoyo hau mūtĩ-inĩ wa mũgandi-inĩ ũcio.

15 Nao andũ ikũmi arĩa maakuuagĩra Joabu indo cia mbaara makĩrigiicĩria Abisalomu, makĩmũhũura, makĩmũũraga.

16 Hĩndĩ ĩyo Joabu akĩhuha karumbeta, nacio mbũtũ cia ita igĩtiga gũteng’eria andũ a Isiraeli, tondũ Joabu nĩacirũgamirie.

17 Nao makĩoya Abisalomu, makĩmũikia irima inene kũu mũtitũ, na makĩũmba hĩba nene ya mahiga igũrũ rĩake. Hĩndĩ ĩyo andũ othe a Isiraeli makĩũrĩra kwao mĩciĩ.

18 Hĩndĩ ĩrĩa aarĩ muoyo, Abisalomu nĩeyakĩire gĩtugĩ agĩkĩhaanda Gĩtuamba-inĩ kĩa Mũthamaki kĩrĩ gĩa kĩririkano gĩake, tondũ eeciirĩtie atĩrĩ, “Niĩ ndirĩ na kahĩ kangĩtũũria rĩtwa rĩakwa.” Agĩta gĩtugĩ kũu rĩtwa rĩake, nakĩo gĩitagwo Gĩtugĩ kĩa Abisalomu nginya ũmũthĩ.

Daudi Gũcakaya

19 Na rĩrĩ, Ahimaazu mũrũ wa Zadoku akiuga atĩrĩ, “Reke hanyũke ngatwarĩre mũthamaki ũhoru atĩ Jehova nĩamũhonoketie kuuma guoko-inĩ gwa thũ ciake.”

20 Joabu akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee tiwe wagĩrĩrwo nĩ gũtwara ũhoru ũcio ũmũthĩ. Reke ũgaatwara ũhoru ihinda rĩngĩ, no ndũgwĩka ũguo ũmũthĩ, tondũ mũrũ wa mũthamaki nĩakuĩte.”

21 Hĩndĩ ĩyo Joabu akĩra Mũkushi ũmwe atĩrĩ, “Thiĩ ũkeere mũthamaki ũrĩa wonete.” Mũkushi ũcio akĩnamĩrĩra mbere ya Joabu na akĩhanyũka agĩthiĩ.

22 Ahimaazu mũrũ wa Zadoku akĩra Joabu rĩngĩ atĩrĩ, “O ũrĩa kũrĩtuĩka, reke nũmĩrĩre Mũkushi ũcio.”

No Joabu agĩcookia atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, ũkwenda gũthiĩ nĩkĩ? Wee ndũrĩ na ũhoru ũrĩa ũngĩheerwo kĩheo.”

23 Nake akiuga atĩrĩ, “O ũrĩa kũrĩtuĩka, nĩngwenda kũhanyũka.”

Nĩ ũndũ ũcio Joabu akiuga atĩrĩ, “Kĩhanyũke!” Hĩndĩ ĩyo Ahimaazu akĩhanyũka agereire werũ-inĩ, akĩhĩtũka Mũkushi.

24 Daudi aikairĩte thĩ gatagatĩ ga kĩhingo kĩa na thĩnĩ na kĩa njarĩ, mũrangĩri agĩthiĩ kĩhingo-igũrũ agereire rũthingo-inĩ. Na rĩrĩa aacũthĩrĩrie nja, akĩona mũndũ ahanyũkĩte arĩ o wiki.

25 Nake mũrangĩri agĩta mũthamaki na akĩmũmenyithia ũhoru ũcio.

Nake mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Akorwo arĩ wiki, akĩrĩ na ũhoru mwega.” Nake mũndũ ũcio agĩkuhĩrĩria o gũkuhĩrĩria.

26 Ningĩ mũrangĩri akĩona mũndũ ũngĩ ahanyũkĩte, agĩta mũrangĩri wa kĩhingo, akĩmwĩra atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, mũndũ ũngĩ ahanyũkĩte arĩ o wiki!”

Nake mũthamaki akiuga atĩrĩ, “No nginya o nake akorwo ararehe ũhoru mwega.”

27 Mũrangĩri akiuga atĩrĩ, “Ndĩrona mũndũ ũcio wa mbere akĩhanyũka ta Ahimaazu mũrũ wa Zadoku.”

Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Ūcio nĩ mũndũ mwega, arooka arĩ na ũhoru mwega.”

28 Ningĩ Ahimaazu agĩta mũthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Gũtirĩ na ũũru!” Akĩnamĩrĩra mbere ya mũthamaki aturumithĩtie ũthiũ thĩ, akiuga atĩrĩ, “Jehova Ngai waku arogoocwo! Nĩaneanĩte andũ arĩa maatambũrũkĩtie moko mookĩrĩre mũthamaki mwathi wakwa.”

²⁹ Nake mūthamaki akĩũria atĩrĩ, “Mwanake ũcio ti Abisalomu arĩ o thayũ?”

Nake Ahimaazu agĩcookia atĩrĩ, “Nĩnyonire kĩrigiicano kĩnene rĩrĩa Joabu ekwendaga gũtũma ndungata ya mūthamaki o na niĩ, ndungata yaku, no ndinamenya kiuma gĩa kĩa.”

³⁰ Nake mūthamaki akiuga atĩrĩ, “Rũgama haha mwena-inĩ weterere.” Nĩ ũndũ ũcio agĩthiĩ mwena-inĩ, akĩrũgama ho.

³¹ Hĩndĩ iyo Mũkushi agĩkinya, akiuga atĩrĩ, “Mūthamaki mwathi wakwa, ta igua ũhoru ũyũ mwega! Jehova nĩakũhonoketie ũmũthĩ kuuma kũrĩ arĩa maragũũkĩrĩire.”

³² Mūthamaki akĩũria Mũkushi atĩrĩ, “Mwanake ũrĩa ti Abisalomu arĩ o thayũ?”

Mũkushi akĩmũcookeria atĩrĩ, “Thũ ciothe cia mūthamaki mwathi wakwa, na andũ arĩa othe mangĩũkĩra makũgere ngero marotũika ta mwanake ũcio.”

³³ Mūthamaki akĩinaina. Akĩhaica, agĩthiĩ nyũmba ya igũrũ ya kĩhingo-inĩ, akĩrĩra. Agĩthiĩ akiugaga atĩrĩ, “Ũũĩ mũrũ wakwa Abisalomu! Mũrũ wakwa, mũrũ wakwa Abisalomu! Naarĩ korwo nĩ niĩ ndĩrakuire handũ haku, ũũĩ mũrũ wakwa, mũrũ wakwa!”

19

¹ Nake Joabu akĩrwo atĩrĩ, “Mūthamaki nĩrarĩra agĩcakayagĩra Abisalomu.”

² Naguo ũhootani wa mūthenya ũcio wa mbũtũ cia ita ciothe ũkĩgarũrũka, ũgĩtuĩka macakaya, tondũ mūthenya ũcio mbũtũ cia ita nĩciaiguire gũkĩrwo atĩrĩ, “Mūthamaki arĩ na kĩahe nĩ ũndũ wa mũriũ.”

³ Mūthenya ũcio andũ magĩcooka itũũra-inĩ inene na hito, o ta ũrĩa andũ macookaga na hito maconokete rĩrĩa moorĩte kuuma mbaara-inĩ.

⁴ Nake mūthamaki akĩhumbĩra ũthiũ, akĩrĩra na mũgambo mūnene akiugaga atĩrĩ, “Ũũĩ Abisalomu, mũrũ wakwa! Ũũĩ Abisalomu, mũrũ wakwa, mũrũ wakwa!”

⁵ Hĩndĩ iyo Joabu agĩtoonya nyũmba kũrĩ mūthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũmũthĩ nĩũconorithĩtie andũ aku othe, arĩa marĩkĩtie kũhonokia muoyo waku, na mĩoyo ya ariũ aku na ya airĩtu aku, na mĩoyo ya atumia aku o na ya thuriya ciaku.

⁶ Wee wendete arĩa magũthũire, na ũkamena arĩa makwendete. Ũmũthĩ nĩwonanĩtie biũ atĩ ndũrĩ bata na anene a mbũtũ cia ita o na andũ ao. Nĩ nguona atĩ wee gĩkeno gĩaku kĩngĩrĩ rĩrĩa Abisalomu angĩrĩ muoyo ũmũthĩ na ithuothe tũkorwo tũkuĩte.

⁷ Rĩu ũkĩra ũthiĩ ũkoomĩrĩrie andũ aku ũmekĩre hinya. Nĩ ngwĩhĩta na rĩitwa rĩa Jehova atĩ aakorwo ndũkuuma ũthiĩ gũtanatuka, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũgũkorwo mwena waku. ũndũ ũyũ ũgũtuĩka mũũru kũrĩ we gũkĩra maũndũ mothe mooru marĩa managũkora kuuma ũrĩ mũnini nginya rĩu.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio mūthamaki agĩũkĩra, agĩkarĩra gĩtĩ gĩaake kĩhingo-inĩ. Hĩndĩ irĩa andũ meerirwo atĩrĩ, “Mūthamaki aikarĩte kĩhingo-inĩ,” othe magĩũka mbere yake.

Daudi Gũcooka Jerusalemu

Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli nĩmoorĩte magacooka kwao mĩciĩ.

⁹ Mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli, andũ othe maakararanagia makoiga atĩrĩ, “Mūthamaki nĩwe watũkũrĩre kuuma guoko-inĩ gwa thũ ciitũ;

nīwe watūhonokirie kuuma guoko-inĩ kwa Aflisti. No rīu nīorīte akoima būrūri-inĩ akīūrīra Abisalomu;

¹⁰ nake Abisalomu ūrīa twaitīrīrie maguta atūthamakīre-rī, nīakuīrīre mbaara-inĩ. Nī ūndū ūcio mwagīte kwaria ūhoru wa gūcookia mūthamaki nīkī?”

¹¹ Mūthamaki Daudi nīatūmanire kūrī Zadoku na Abiatharu, athīnjīri-Ngai, makeerwo atīrī, “Ūriai athuuri a Juda atīrī, ‘Nī kī gīgūtūma mūrīgie thuutha harī gūcookia mūthamaki nyūmba-inĩ yake ya ūthamaki, kuona atī ūrīa kūraario Isiraēli guothe nīgūkinyīre mūthamaki kūrīa aikaraga?’

¹² Inyuī mūrī ariū a baba, tūrī a mūthiimo ūmwe, na thakame īmwe. Nī kī kīngītūma mūtuīke a kūrīgia thuutha kūinūkia mūthamaki?’

¹³ Ningī mwīre Amasa atīrī, ‘Githī wee ndūrī wa mūthiimo wakwa, na thakame yakwa? Ngai arothūūra o na anjike ūūru makīria, angīkorwo kuuma rīu gūthī na mbere wee tiwe ūgūtuīka mūnene wa mbūtū ciakwa cia ita ithenya rīa Joabu.’ ”

¹⁴ Nake mūthamaki akīguucīrīria ngoro cia andū othe a Juda ta ciarī ngoro ya mūdū ūmwe. Nao magītūmana kūrī mūthamaki, makiuga atīrī, “Cooka, wee hamwe na andū aku othe.”

¹⁵ Hīndī īyo mūthamaki agīcooka agīthī agīkina Jorodani.

Na rīrī, andū a Juda nīmookīte Giligali nīguo matūnge mūthamaki mamūrīngie Rūū rwa Jorodani.

¹⁶ Nake Shimei mūrū wa Gera, Mūbenjamini kuuma Bahurimu, agīkūrūka na ihenya marī na andū a Juda nīguo magatūnge Mūthamaki Daudi.

¹⁷ Nake aarī na andū a Benjamini ngiri īmwe, o hamwe na Ziba ndungata ya mūciī wa Saūlū, na ariū ake ikūmi na atano, na ndungata mīrongo īrī. Nao makīhanyūka nginya Rūū rwa Jorodani harīa mūthamaki aarī.

¹⁸ Makīringīra iriūko-inĩ nīguo maringie andū a nyūmba ya mūthamaki na meeke o ūrīa angīenda.

Hīndī īrīa Shimei mūrū wa Gera aaringire Rūū rwa Jorodani akīgūithia thī mbere ya mūthamaki,

¹⁹ na akīmwīra atīrī, “Mwathi wakwa nī atige kūndua mwīhia. Tiga kūrīrikana ūrīa ndungata yaku yekire mahītia mūthenya ūrīa mūthamaki mwathi wakwa oimire Jerusalemu. Mūthamaki nīatige kūiga ūhoru ūcio meciiria-inĩ make.

²⁰ Nīgūkorwo nī ndungata yaku nīnjūū atī nīnjīhītie, no ūmūthī nīndoka haha ndī mūdū wa mbere wa nyūmba yothe ya andū a Jusufu; ndaikūrūka njūke ndūnge mūthamaki mwathi wakwa.”

²¹ Ningī Abishai mūrū wa Zeruia akiuga atīrī, “Githī Shimei ndagīrīre nī kūrāgwo nī ūndū wa ūrīa ekīte? Nīarumire mūitīrīrie maguta wa Jehova.”

²² Nake Daudi agīcookia atīrī, “Tūnyīitanīire ūndū ūrīkū na inyuī, inyuī ariū a Zeruia? Ūmūthī nīguo mūgūtuīka thū ciakwa! No kūhoteke mūdū o na ūrīkū ooragwo thīnī wa Isiraēli ūmūthī? Githī nī ndikīū atī ūmūthī nī nī mūthamaki wa Isiraēli?”

²³ Nī ūndū ūcio mūthamaki akīra Shimei atīrī, “Wee ndūgūkua.” Nake mūthamaki akīmūhe ūhoru ūcio na mwīhīta.

²⁴ Na rīrī, Mefiboshethu, mwana wa mūrīū wa Saūlū, o nake nīaikūrūkire agīthī gūtūnga mūthamaki. Nake ndethambīte magūrū kana akenja nderu, o na kana akahūūra nguo ciake kuuma mūthenya ūrīa mūthamaki aathiire nginya mūthenya ūrīa aacookire arī na thayū.

25 Rīrīa ooimire Jerusalemu agatūnge mūthamaki, mūthamaki akīmūūria atīrī, “Mefiboshethu, nī kīi kīagiririe ūthiī na nīi?”

26 Nake akiuga atīrī, “Mūthamaki mwathi wakwa, nīgūkorwo nīi ndungata yaku ndī mwonju, ‘Ndoigire atīrī, nīngūigīrīra ndigiri yakwa matandīko na ndīmīhaice, nīguo hote gūthiī na mūthamaki’. No Ziba ndungata yakwa akīngunyanīra.

27 Na nīacambītie ndungata yaku kūrī mūthamaki mwathi wakwa. Mwathi wakwa mūthamaki ahaana ta mūraika wa Ngai; nī ūndū ūcio īka ūrīa ūkuona kwagīrīre.

28 Njiaro ciothe cia guka ciagīrīrwo nī kūūragwo nī mūthamaki mwathi wakwa. No wee nīwaheire ndungata yaku handū na arīa marīagīra metha-inī yaku. Nī ūndū ūcio ndī na kīhotoo kīrīkū gīa gūgūkaīra rīngī mūthamaki wakwa?”

29 Mūthamaki akīmwīra atīrī, “Nī kīi kīngītūma warie makīria ma ūguo? Ndaathana atī wee na Ziba mūgayane mūgūnda.”

30 Mefiboshethu akīra mūthamaki atīrī, “Reke oe mīgūnda yothe, kuona atī wee mwathi wakwa nīūcookete mūciī na thayū.”

31 Ningī Barizilai, ūrīa Mūgileadi agīkūrūka kuuma Rogelimu akaringe Rūūi rwa Jorodani me hamwe na mūthamaki, na amumagarie njīra-inī ya kuuma kūu.

32 Na rīrī, Barizilai aarī mūthuuri mūkūrū mūno wa mīaka mīrongo īnana. Nīwe waheaga mūthamaki irio hīndī īrīa aikarīte Mahanaimu, tondū aarī mūndū mūtongu mūno.

33 Nake mūthamaki akīra Barizilai atīrī, “Nītūringe mūrīmo nawe, tūthiī ūikare hamwe na nīi Jerusalemu, na nīndīrīkūheaga irio.”

34 Nowe Barizilai agīcookeria mūthamaki atīrī, “Nī mīaka īngī īigana atīa nī ngūtūra muoyo nīguo nyambate thiī Jerusalemu hamwe na mūthamaki?”

35 Rīu ndī na ūkūrū wa mīaka mīrongo īnana. No menye ūtiganu wa ūndū mwega na mūūru? Ntungata yaku yahota gūcama kīrīa īrarīa na kīrīa īranyua? No hote kūigua mīgambo ya arūme na ya andū-anja makīina? Nī kīi kīngītūma ndungata yaku ītuīke mūrigo ūngī kūrī mūthamaki mwathi wakwa?

36 Ntungata yaku nīkūrīnga Rūūi rwa Jorodani hamwe na mūthamaki handū ha itīna inini, no nī kīi kīngītūma mūthamaki andīhe nīi na njīra īyo?

37 Reke ndungata yaku īcooke, nīgeetha ngaakuīra itūūra-inī rīakwa hakuhi na mbīrīra ya baba na maitū. No rīrī, ndungata yaku Kimuhamu nīringe hamwe na mūthamaki mwathi wakwa. Mīike o ūrīa ūkuona kwagīrīre.”

38 Mūthamaki akiuga atīrī, “Kimuhamu nīekūrīnga hamwe na nīi, na nīngūmwīka o ūrīa ūngīona kwagīrīre. Na ūrīa wothe ūngīenda kuuma kūrī nīi nī ngūgwīkīra.”

39 Nī ūndū ūcio andū othe makīringa Rūūi rwa Jorodani, nake mūthamaki agīcooka akīringa. Mūthamaki akīmumunya Barizilai na akīmūrathima, nake Barizilai agīcooka gwake mūciī.

40 Rīrīa mūthamaki aaringire mūrīmo agīkinya Giligali, Kimuhamu akīringa hamwe nake. Nacio mbūtū ciothe cia ita cia Juda na nuthu ya mbūtū cia ita cia Isiraēli ikīringia mūthamaki.

41 Thuutha wa kahinda kanini andū othe a Isiraēli nīmookaga kūrī mūthamaki makamwīra atīrī, “Nī kīi gīatūmire ariū a baba, andū a Juda,

matūtunye mūthamaki na wara, na mamūcookie nyūmba yake kuuma mūrīmo wa Jorodani, hamwe na andū ake othe?”

⁴² Andū othe a Juda magīcookeria andū a Isiraeli atīrī, “Twekire ũguo tondū mūthamaki nī wa nyūmba iitū. Nī kīī gīgūtūma mūrakario nī ũhoru ũcio? Nī irio tūrīite cia mūthamaki? Nī harī kīndū twīyoeire ithuī ene?”

⁴³ Ningī andū a Isiraeli magīcookeria andū a Juda atīrī, “Ithuī tūrī na icunjī ikūmi kūrī mūthamaki, na hamwe na ũguo-rī, tūrī na kīhoto gīa gūtūka a Daudi gūkīra inyuī. Nī ūndū ũcio nī kīī gīgūtūma mūtūmene? Githī ti ithuī twarī a mbere kwaria ũhoru wa gūcookia mūthamaki witū?”

No andū a Juda magīcookia marī na ūūru mūingī mūno o na gūkīra andū a Isiraeli.

20

Sheba Kūremera Daudi

¹ Na rīrī, kwarī mūdū wa ngūī wetagwo Sheba mūrū wa Bikiri, Mūbenjamini, nake agīkorwo aarī hau. Akīhuha karumbeta, akīanīrīra, akiuga atīrī,

“Ithuī tūtīrī na igai harī Daudi,

tūtīrī na handū harī mūrū wa Jesii!

O mūdū nīacooke hema-inī yake, inyuī andū a Isiraeli!”

² Nī ūndū ũcio andū othe a Isiraeli magītiganīria Daudi, makīrūmīrīra Sheba mūrū wa Bikiri. No andū a Juda makīrūmīrīra mūthamaki wao kuuma Jorodani nginya Jerusalemu.

³ Rīrīa Daudi aacookire gīkaro kīa nyūmba yake ya ūthamaki kūu Jerusalemu-rī, akīoya thuriya iria ikūmi aatigīte imenyagīrīre nyūmba ya ūthamaki, makīigwo nyūmba marangagīrwo. Nīamaheaga irio, no ndaakomire nao. Maatūūraga marī ahingīre na matariī ta atumia a ndigwa nginya mūthenya wa gūkua.

⁴ Nake mūthamaki akīira Amasa atīrī, “Tūmanīra andū a Juda moke kūrī nī mūrū wa matukū matatū mataanathira, nawe mwene ũgaakorwo ho.”

⁵ No rīrīa Amasa aathiire gwīta andū a Juda, agīkara ihinda iraaya kūrī rīrīa mūthamaki aamwīrīte.

⁶ Daudi akīira Abishai atīrī, “Rīu Sheba mūrū wa Bikiri nīegūtūgera ngero nene kūrī rīrīa twagerirwo nī Abisalomu. Oya andū a mwathi waku mūmūteng’erie, kwaga ũguo aahota kuona matūūra mairigīre oorīre kuo, na ithuī twage kūmuona.”

⁷ Nī ūndū ũcio andū a Joabu, na Akerethi, na Apelethi, na njamba ciothe iria ciarī hinya makiumagara matongoretio nī Abishai. Nao magīthī moimīte Jerusalemu, mateng’eretie Sheba mūrū wa Bikiri.

⁸ Rīrīa maarī ihiga-inī rīrīa inene kūu Gibeoni, Amasa agīūka kūmatūnga. Joabu eehumbīte nguo ciake cia mbaara, na akehotora mūcibi na rūhiū rūrī njora thīinī. Rīrīa aathiire mbere, rūhiū rūu rūkiuma njora-inī.

⁹ Joabu akīira Amasa atīrī, “Ūrī mwega, mūrū wa baba?” Hīndī iyo Joabu akīnyiita Amasa nderu na guoko gwake kwa ūrīo nīguo amūmumunye.

¹⁰ Amasa ndaatindanīrīre na rūhiū rūrīa Joabu aanyitīte na guoko, nake Joabu akīmūtheeca nda naruo, namo mara make makiuma makīgūa thī, na ndaigana kūmūtheeca rīngī, nake Amasa agīkua. Ningī Joabu na mūrū wa nyina Abishai magīteng’eria Sheba mūrū wa Bikiri.

11 Ūmwe wa andū a Joabu akīrūgama mwena-inī wa Amasa, akiuga atīrī, “Mūndū ūrīa wothe ūrī mwena wa Joabu na mwena wa Daudi, nīarūmīrīre Joabu!”

12 Nake Amasa eegaragaragia thakame-inī yake arī njīra gatagatī, nake mūndū ūcio akīona atī mbūtū ciothe cia ita nīciarūgamaga hau. Rīrīa aamenyire atī o mūndū aakinyaga harī Amasa akarūgama-rī, akīmūkururia kuuma njīra-inī, akīmūiga gīthaka-inī, na akīmūhumbīra na nguo.

13 Amasa aarīkia kweherio njīra-inī, andū othe makīrūmīrīra Joabu, magīteng’eria Sheba mūrū wa Bikiri.

14 Sheba akīhītūkīra mīhīrīga-inī yothe ya Isiraeli, agīkinya Abeli-Bethi-Maaka, akīhītūkīra būrūri-inī wothe wa Aberi, arīa moonganire hamwe na makīmūrūmīrīra.

15 Nacio mbūtū ciothe cia ita hamwe na Joabu igīūka na ikīrigiicīria Sheba kūu Abeli-Bethi-Maaka. Magīthondeka kīhumbu gīa tīri kūrigania na itūūra, nakīo gīkīambatio nginya rūthingo rwa na nja rwa ūgitīri wa itūūra. Na rīrīa maahūūraga rūthingo nīguo marūmomore-rī,

16 mūndū-wa-nja ūmwe mūūgī agītana arī thīnī wa itūūra rīu, akiuga atīrī, “Ta thikīrīriai! Ta thikīrīriai! Īrai Joabu oke haha nīguo njarie nake.”

17 Nake agīthīi erekeire harī we; nake mūndū-wa-nja ūcio akīmūūria atīrī, “Wee nīwe Joabu?”

Nake agīcookia atīrī, “Ī nī nīi.”

Nake akiuga atīrī, “Gīthikīrīrie ūrīa ndungata yaku īkuuga.”

Nake akiuga atīrī, “Nī thikīrīrie.”

18 Mūndū-wa-nja ūcio agīthīi na mbere kwaria, akiuga atīrī, “Tene-rī, ciugo ici nīciaragio, gūkeerwo atīrī ‘Andū makaahooyaga kīrīra kūu Abeli.’ Naguo ūhoru ūgaathirīra kuo.

19 Ithuī-rī, tūrī andū a thayū na ehokeku thīnī wa Isiraeli. Wee ūrageria kwananga itūūra rīrī, na nīrīo nyina wa Isiraeli. Nī kī gīgūtūma wende kūniina igai rīa Jehova?”

20 Joabu agīcookia atīrī, “Ūhoru ūcio ūrondaihīrīria! Ūhoru wa kūniina na kwananga ūrondaihīrīria!

21 Ūguo tīguo ūhoru ūtariī. Mūndū wītagwo Sheba mūrū wa Bikiri, kuuma būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraumu, nīarīkītie kwambararia guoko ookīrīre mūthamaki, ookīrīre Daudi. Tūnengerei mūndū ūcio ūmwe tu, na nīngūtigana na itūūra rīrī.”

Mūndū-wa-nja ūcio akīra Joabu atīrī, “Nīūgūikīrio mūtwe wake kuuma rūthingo-inī.”

22 Hīndī īyo mūtumia ūcio agīthīi kūrī andū othe arī na mataaromacio make ma ūūgī, nao magītīnia mūtwe wa Sheba mūrū wa Bikiri, makīūikīria Joabu. Nī ūndū ūcio Joabu akīhuha karumbeta, nao andū ake makīharagana kuuma itūūra-inī, o mūndū agīcooka gwake mūcīi. Nake Joabu agīcooka kūrī mūthamaki kūu Jerusalemu.

23 Joabu nīwe warī mūnene wa mbūtū ciothe cia ita cia Isiraeli; nake Benaia mūrū wa Jehoiada aarī mūnene wa Akerethi, o na Apelethi;

24 Adoniramū aarī mūtongoria wa kūrutithia wīra wa hinya; nake Jehoshafatu mūrū wa Ahiludu nīwe warī mwandīki wa maūndū ma ihinda rīu;

25 nake Sheva nīwe warī mwandīki-marūa; Zadoku na Abiatharu maarī athīnjīri-Ngai;

26 nake Ira, ūrīa Mūnjairi, aarī mūthīnjīri-Ngai wa Daudi.

21

Andū a Gibeoni Kūrīhīrio

¹ Na rīrī, hīndī ya wathani wa Daudi, nī kwagīire na ng'aragu ya mīaka itatū irūmanīrīire; nī ūndū ūcio Daudi agītuīria ūhoru harī Jehova. Nake Jehova akiuga atīrī, “Ūndū ūyū ūrekīka nī ūndū wa Saūlū o na ūndū wa nyūmba yake irīa yaitithagia thakame; nī ūndū wa ūrīa ooragire andū a Gibeoni.”

² Nake mūthamaki agīta andū a Gibeoni akīaria nao. (Na rīrī, andū acio a Gibeoni matiarī amwe na Isiraeli no maarī matigari ma Aamori; no andū a Isiraeli nīmehītīte atī matikamooraga, no Saūlū nī ūndū wa kīyo kīrīa aarī nakīo nī ūndū wa Isiraeli na Juda nīageririe kūmaniina.)

³ Nake Daudi akīūria andū acio a Gibeoni atīrī, “Mūngīenda ndīmwīkīre atīa? Nī ūndū ūrīkū ingīka tūiguane nīguo mūrathime igai rīa Jehova?”

⁴ Nao andū a Gibeoni makīmūcookeria atīrī, “Tūtiagīrīrwo nī kūria tūheo betha kana thahabu kuuma kūrī Saūlū, kana nyūmba yake, o na tūtīrī na kīhooito gīa kūūraga mūndū o na ūmwe thīnī wa Isiraeli.”

Daudi akīmooria atīrī, “Nīatīa mūngīenda ndīmwīkīre?”

⁵ Nao magīcookeria mūthamaki atīrī, “Ha ūhoru wa mūndū ūrīa watūniinire na agītūciirīra ūūru nīgeetha tūthire, nīguo tūtīkagīe na handū o na ha thīnī wa Isiraeli-rī,

⁶ reke tūneo arūme mūgwanja a njiaro ciake nīgeetha mooragwo na maraganio mbere ya Jehova kūu Gibeo ya Saūlū, ūrīa mūthuure wa Jehova.”

Nī ūndū ūcio mūthamaki akiuga atīrī, “Nīngūmaneana kūrī inyuī.”

⁷ Na rīrī, mūthamaki akīhonokia Mefiboshethu mūrū wa Jonathani, mūrū wa Saūlū, nī ūndū wa mwīhītwa ūrīa Daudi na Jonathani mūrū wa Saūlū meehītanīire mbere ya Jehova.

⁸ No mūthamaki agīkuua Arimoni na Mefiboshethu, ariū acio eerī a Aia, mwarī wa Rizipa, arīa aaciarīire Saūlū, hamwe na ariū atano a Merabu mwarī wa Saūlū, arīa aaciarīire Adirieli mūrū wa Barizilai ūrīa Mūmeholathu;

⁹ Nake akīmaneana kūrī Gibeoni, arīa maamooragire na makīmaaragania kīrīma-inī mbere ya Jehova. Acio othe mūgwanja maagūire hamwe; mooragirwo hīndī ya matukū ma kīambīrīria kīa magetha, o rīrīa magetha ma cairi maambagīrīria.

¹⁰ Rizipa mwarī wa Aia akīoya nguo ya ikūnia, na akīmīara hau ihiga igūrū. Kuuma kīambīrīria kīa magetha nginya rīrīa mbura yoirīire mīrīrī ūyo, ndaarekire ciimba icio ihutio nī nyoni cia rīera-inī mūthenya, kana ihutio nī nyamū cia gīthaka ūtukū.

¹¹ Hīndī irīa Daudi eerirwo ūrīa Rizipa mwarī wa Aia, thuriya ya Saūlū, eekīte-rī,

¹² agīthīī, agīkuua mahīndī ma Saūlū o na ma mūrīū Jonathani kuuma kwa andū a Jabeshi-Gileadi. Maamarutīte na hitho kuuma kīhaaro-inī kīa mūingī kūu Bethi-Shani, harīa Afilisti maamacuurītie, thuutha wa kūūragīra Saūlū kūu Giliboa.

¹³ Daudi agīkuua mahīndī ma Saūlū na ma mūrīū Jonathani kuuma kūu, na mahīndī ma andū arīa moragītwo makaaraganio kūu makīūnganio.

¹⁴ Nao magīthika mahīndī ma Saūlū na ma mūrīū Jonathani mbīrīra-inī ya Kishu, ithe wa Saūlū, kūu Zela thīnī wa Benjamini, na magīka maūndū mothe marīa mūthamaki aathanīte. Thuutha ūcio Ngai agīcookia mahooya marīa maahooetwo nī ūndū wa būrūri.

Mbaara ya Gūūkīrīra Afilisti

¹⁵ O rīngī nī kwagīire mbaara gatagatī ka Afilisti na Isiraeli. Daudi agīkūrūka agīthīi hamwe na andū ake makarūe na Afilisti, na akīnoga mūno.

¹⁶ Nake Ishibi-Benobu ūrīa warī ūmwe wa njiaro cia Rafa, ūrīa mūthia wa itimū rīake warī na ūritū wa cekeru magana matatū,* na aarī na rūhiū rwa njora rwerū, ūcio akiuga nīekūūraga Daudi.

¹⁷ No rīrī, Abishai mūrū wa Zeruaia akīhonokia Daudi; akīgūtha Mūfilisti ūcio akīgūa, akīmūūraga. Ningī andū a Daudi makīhīta kūrī we makiuga atīrī, “Gūtīrī hīndī ūgacooka gūthīi mbaara-inī na ithuī, nīgeetha tawa wa Isiraeli ndūkahorio.”

¹⁸ Ningī thuutha wa mahinda macio, makīgīa na mbaara īngī na Afilisti kūu Gobu. Hīndī iyo Sibekai ūrīa Mūhushathi akīūraga Safu, ūmwe wa njiaro cia Rafa.

¹⁹ Ningī mbaara-inī īngī makīrūa na Afilisti kūu Gobu, Elihanani mūrū wa Jaare-Oregimu ūrīa Mūbethilehemu akīūraga Goliathū ūrīa Mūgiiti, ūrīa warī na itimū rīarī na mūtī ūigana ta mūtī wa mūtumi ngoora.

²⁰ Ningī mbaara-inī īngī īrīa yarī kūu Gathu, nakuo kwarī na mūdū mūnene mūno, warī na ciara ithathatū o guoko, na ciara ithathatū o kūgūrū, ciothe ciarī ciara mīrongo īrī na inya. O na ningī aarī wa rūciaro rwa Rafa.

²¹ Rīrīa aanyūrūrīrie andū a Isiraeli, Jonathani mūrū wa Shimea, mūrū wa nyina na Daudi, akīmūūraga.

²² Andū acio ana maarī a rūciaro rwa Rafa kūu Gathu nao makīgūa moko-inī ma Daudi na andū ake.

22*Rwīmbo rwa Daudi rwa Kūgooca Ngai*

¹ Daudi nīainīire Jehova na ciugo cia rwīmbo rūrū rīrīa Jehova aamūhonokirie kuuma guoko-inī gwa thū ciake ciothe na kuuma guoko-inī gwa Saūlū.

² Akiuga atīrī:

“Jehova nīwe rwaro rwakwa rwa ihiga, na nīwe rūirigo rwakwa rwa hinya, na mūkūūri wakwa;

³ Ngai wakwa nīwe rwaro rwakwa rwa ihiga, na nīwe rīūrīro rīakwa, na ngo yakwa, na rūhīa rwa ūhonokio wakwa.

Nīwe kīhitho gīakwa kīrūmu, na nīwe rīūrīro rīakwa, na mūhonokia wakwa;

nīwe ūūhonokagia kuuma kūrī andū arīa mahūthagīra hinya.

⁴ Ngayagīra Jehova, ūrīa wagīrīire kūgoocagwo, na ngahonokio kuuma kūrī thū ciakwa.

⁵ “Ndiuhū cia gīkuū nīciathiūrūrūkīirie; nakīo kīguū kīa mwanangīko gīkīngīria hinya.

⁶ Mīhīndo ya mbīrīra īgūthiorokeria; nayo mītego ya gīkuū ikīhotorerera.

⁷ Mīnyamaro-inī yakwa ndakāire Jehova; ngīgīkaira Ngai wakwa arī hekarū-inī yake.

Nī aigūire mūgambo wakwa, kīrīro gīakwa gīgīkinya matū-inī make.

* 21:16 nī ta giramu 330

- 8 “Thĩ ĩkĩinaina na ĩgĩthingitha;
 Nayo mĩthingi ya igũrũ ĩkĩenyenya;
 ĩkĩinaina tondũ aarĩ mũrakaru.
- 9 Ndogo ĩkiuma maniũrũ-inĩ make ĩkĩambata na igũrũ;
 mwaki wa kũniinana ũkiuma kanua-inĩ gake.
 Kanua-inĩ gake hakoima makara mekũrĩrĩmbũka.
- 10 Aahingũrĩre igũrũ agĩikũrũka thĩ;
 matu matumanu maarĩ rungu rwa makinya make.
- 11 Ombũkĩre akuuĩtwo nĩ ikerubi;
 akĩambata na igũrũ na mathagu ma rũhuho.
- 12 Ehumbĩrĩre na nduma,
 agĩtua matu marĩa mairũ ma mbura ma kũu igũrũ hema yake ya
 kũmũthiũrũrũkĩria.
- 13 Kuuma ũkengi ũrĩa warĩ harĩ we,
 heni igĩakana mwaki.
- 14 Jehova akĩruruma arĩ kũu igũrũ;
 mũgambo wa Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, ũkĩiguuo.
- 15 Aikirie mĩguĩ, akĩharagania thũ,
 agĩciikĩria rũheni, agĩcingatithia.
- 16 Hĩndĩ ĩyo mĩkuru ya iria ĩkĩonekana,
 nayo mĩthingi ya thĩ ĩkĩhumbũrio,
 nĩ ũndũ wa irũithia rĩa Jehova,
 o na nĩ ũndũ wa ihurutana rĩa mĩhũmũ ya maniũrũ make.
- 17 “Agĩtambũrũkia guoko gwake kuuma o kũu igũrũ akĩnyĩita;
 akĩnguucia akĩnduta maaĩ-inĩ kũrĩa kũriku.
- 18 Andeithũrĩre thũ yakwa ĩrĩ hinya,
 akĩndeithũra kũrĩ arĩa maathũire, o acio maangĩrĩtie hinya.
- 19 Maanjĩhotoreire mũthenya ũrĩa ndaarĩ na mũtino,
 no Jehova nĩwe warĩ mũtiirĩrĩri wakwa.
- 20 Andutire na nja akĩndwara handũ haariĩ,
 akĩndeithũra tondũ nĩakenetio nĩ nĩ.
- 21 “Jehova anjĩkĩire maũndũ kũringana na ũthingu wakwa,
 akandĩha kũringana na ũtheru wa moko makwa.
- 22 Nĩgũkorwo nĩnũmĩtie njĩra cia Jehova;
 ndĩkĩte ũũru na ũndũ wa kũhutatĩra Ngai wakwa.
- 23 Mawatho make mothe marĩ mbere yakwa;
 ndihutatĩire irĩra cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo.
- 24 Ngoretwo itarĩ na ũcuuke ndĩ mbere yake,
 na ngemenyerera ndikehie.
- 25 Jehova andĩhĩte kũringana na ũthingu wakwa,
 akandĩha kũringana na ũtheru wakwa maitho-inĩ make.
- 26 “Ũrĩ mwĩhokeku harĩ arĩa makwĩhokete,
 na harĩ mũndũ ũrĩa ũtarĩ ũcuuke ũrĩonanageria ndũrĩ ũcuuke,
- 27 kũrĩ ũrĩa wĩtherageria wĩonanageria ũrĩ mũtheru,
 no harĩ ũrĩa ũrĩ mĩthĩire mĩogomu ũgatuĩka njũhĩga.
- 28 Wee ũhonokageria andũ arĩa enyĩhia,
 no maitho maku monaga andũ arĩa etiĩ nĩguo ũmaconorithie.
- 29 Wee Jehova, nĩwe tawa wakwa,
 Jehova atũmaga nduma yakwa ĩtuĩke ũtheri.

- 30 Ndĩ na ũteithio waku no hote gũtharĩkĩra mbūtũ ya ita;
ndĩ na Ngai wakwa no hote kũrũga rũthingo.
- 31 “Mũrungu-rĩ, njĩra ciake nĩnginyanĩru;
kiugo kĩa Jehova gĩtirĩ ihĩtia.
Nĩwe ngo ya arĩa othe mehithaga harĩ we.
- 32 Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ Mũrungu tiga Jehova?
Na nũũ Rwaro rwa Ihiga tiga Ngai witũ?
- 33 Nĩ Mũrungu ũũhotoraga hinya na ũhoti,
agatũma njĩra yakwa ikinyanĩre.
- 34 Atũmaga magũrũ makwa mateng’ere o ta ma thwariga;
aahotithagia kũrũgama kũndũ gũtũũgĩru.
- 35 We nĩwe wonagia moko makwa mũrũire wa mbaara;
moko makwa no mageete ũta wa gĩcango.
- 36 Ũũheaga ngo yaku ya ũhootani;
ũinamagĩrĩra thĩ ũkaanenehia.
- 37 Ũnjaramagĩria njĩra ya kũrĩa thiiagĩra,
nĩgeetha magũrũ makwa matigatirũke.
- 38 “Ndaingatithirie thũ ciakwa na ngĩcihehenja;
ndiacookire na thuutha nginya rĩrĩa cianiinirwo.
- 39 Ndacihehenjire biũ, ikĩremwo nĩ gũũkĩra,
ikĩgũa thĩ magũrũ-inĩ makwa.
- 40 Wee ũũheaga hinya wa kũrũa mbaara,
ũgatũma thũ ciakwa ciinamĩrĩre magũrũ-inĩ makwa.
- 41 Watũmire thũ ciakwa ihũndũke ciũre,
na nĩ ngĩniina arĩa maathũire.
- 42 Maakaire mateithio, no hatiarĩ na wa kũmahonokia,
magĩkaĩra Jehova no ndaametĩkire.
- 43 Ndaamahũĩre makĩhaana ta rũkũngũ rũhinyu rwa thĩ;
ngĩmahũĩra na ngĩmarangĩrĩria ta ndooro ya njĩra-inĩ.
- 44 “Nĩũũhonoketie ngaaga gũtharĩkĩrwo nĩ andũ akwa;
ũndũũragia ndĩ mũtongoria wa ndũrĩrĩ.
Andũ itooĩ nĩmakandungatagĩra,
⁴⁵ andũ a kũngĩ mokaga kũrĩ nĩ menyiihĩtie;
maigua ngumo yakwa, makanjathĩkĩra.
- 46 Othe makuuaga ngoro;
mokaga makĩinainaga moimĩte ciĩhitho-inĩ ciao cia hinya.
- 47 “Jehova atũũraga muoyo! O we Rwaro rwakwa rwa Ihiga arogoocwo!
Ngai arotũgĩrio, o we Rwaro rwakwa rwa Ihiga, na Mũhonokia
wakwa!
- 48 We nĩwe Mũrungu ũrĩa ũndĩhagĩria,
aigaga ndũrĩrĩ rungu rwa watho wakwa,
⁴⁹ nĩwe ũũhonokagia kuuma kũrĩ thũ ciakwa.
Wanyambatĩririe igũrũ rĩa andũ arĩa maathũire,
ũkĩndeithũra harĩ andũ arĩa mahũthagĩra hinya.
- 50 Nĩ ũndũ ũcio, Wee Jehova, nĩndĩkũgoocaga ndĩ gatagatĩ ka ndũrĩrĩ,
ndĩinaga ngagooca rĩtwa rĩaku.
- 51 Aheaga mũthamaki wake ũhootani mũnene;
akonania ũtuigi wake ũtathiraga kũrĩ ũcio wake mũitĩrĩrie maguta,

kūrī Daudi na njiaro ciake nginya tene.”

23

Ciugo cia Kūrigīrīria cia Daudi

¹ Ici nīcio ciugo cia kūrigīrīria cia Daudi:

“Ūyū nīguo ūhoru wa Daudi mūrū wa Jesii,
ūhoru wa mūdū ūrīa watūgīrītio nī Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno,
mūdū ūrīa waitīrīrio maguta nī Ngai wa Jakubu,
na akeendeka mūno nī gūtungīra Isiraeli thaburi:

² “Roho wa Jehova nīaririe na kanua gakwa;
kiugo gīake kīarī rūrīmī-inī rwakwa.

³ Ngai wa Isiraeli nīaririe,
ūcio Rwaro rwa Ihiga rwa Isiraeli akīnjīra atīrī:
‘Rīrīa mūdū egwatha andū na ūthingu,
agaathana etigīrīte Ngai-rī,

⁴ atuīkaga ta ūtheri wa rūciinī riūa rīkīratha,
o rūciinī rūrīa rūtarī matu,
agatuīka ta ūtheri ūrīa ūūkaga mbura yarīkia gūkīa,
mbura īrīa īmeragia nyeki.’

⁵ “Githī nyūmba yakwa ti nūngīrīru harī Mūrungu?
Githī ndaarīkanīire na nī kīrīkanīro gīa gūtūūra,
gīthondeketwo na gīkarūma maūdū-inī mothe?
Githī ndegūtūma ūhonokio wakwa ūkinyanīre,
na aahingīrie maūdū mothe marīa ndīriragīria?

⁶ No andū arīa aaganu othe magaateo ta mīigua,
īrīa ītacookanagīrīrio na guoko.

⁷ Ūrīa wothe ūhutagia mīigua
ahūthagīra kīndū gīa kīgera kana mūtī wa itimū;
mīigua īcinagīrwo o harīa īigītwo.”

Andū Njamba a Daudi

⁸ Maya nīmo marītwa ma andū a Daudi arīa maarī njamba:
Joshebu-Bashebethu ūrīa Mūtakemoni aarī mūnene wa arīa atatū; nake
oire itimū rīake, akīhūūra andū magana manana, na akīmooraga mbaara-
inī īmwe.

⁹ Mūnini wake eetagwo Eleazaru mūrū wa Dodai, ūrīa Mūahohi.
Arī ūmwe wa arīa atatū maarī njamba, aarī hamwe na Daudi hīndī
īrīa moogitire Afilisti arīa monganīte hamwe kūu Pasi-Damimu marūe
mbaara. Hīndī īyo andū a Isiraeli makīūra,

¹⁰ nowe ndoorire, akīrūgama hau, akīhūūra Afilisti acio nginya guoko
gwake gūkīganda kūnyitīte rūhiū rwa njora o ro ūguo. Jehova akīrehe
ūhootani mūnene mūthenya ūcio. Nacio mbūtū cia ita igīcooka kūrī
Eleazaru, magatahe indo cia andū arīa akuū.

¹¹ Ūrīa warūmīrīire aarī Shama mūrū wa Agee ūrīa Mūharari. Rīrīa
Afilisti monganire hamwe handū haarī mūgūnda waiyūrīte ndengū, ita
rīa Isiraeli rīkīmoorīra.

¹² No Shama ndoorire, akīrūgama gatagatī ka mūgūnda ūcio. Akīūgitīra
na akīūruga Afilisti acio, nake Jehova akīrehe ūhootani mūnene.

¹³ Hīndī ya magetha-rī, andū atatū thīinī wa arīa mīrongo itatū anene magīkūrūka kūrī Daudi kūu ngurunga-inī ya Adulamu, hīndī irīa mbūtū ya Afilisti yambīte hema Gītuamba-inī kīa Refaimu.

¹⁴ Ihinda-inī rīu Daudi aarī kīhitho-inī kīa hinya, nayo mbūtū ya Afilisti yarī Bethlehemu.

¹⁵ Daudi akīrirīria maaī, akiuga atīrī, “Naarī korwo kūrī mūdū ūngīdehera maaī ma kūnyua kuuma gīthima-inī kīrīa kīrī hakuhī na kīhingo kīa Bethlehemu!”

¹⁶ Nī ūndū ūcio andū acio atatū maarī njamba magītuīkanīria gatagatī-inī ga ita rīa Afilisti, magītaha maaī gīthima-inī kūu kīarī hakuhī na kīhingo kīa Bethlehemu na makīmatwarīra Daudi. No Daudi akīrega kūmanyua; akīmaita mbere ya Jehova.

¹⁷ Daudi akiuga atīrī, “Jehova, ūhoro ūyū ūrondaihīrīria, njage gwīka ūguo! Githī ūno ti thakame ya andū arīa megūthiite magetwarīrīria ūgwati-inī wa gīkuū?” Nake Daudi akīrega kūnyua maaī macio.

Maūdū ta macio nīmo meekagwo nī njamba icio ithatū.

¹⁸ Abishai mūrū wa nyina na Joabu mūrū wa Zerua aarī mūnene wa acio atatū. Nake akīoya itimū rīake agītharīkīra andū magana matatū, akīmooraga; nī ūndū ūcio akīgīa igweta o ta acio Atatū.

¹⁹ Githī ndaakīgīre na igweta inene gūkīra acio Atatū? Nīwe watuīkire mūnene wao, o na gūtuīka ndaataranīrio nao.

²⁰ Benaia mūrū wa Jehoiada aarī mūrūi njamba wa kuuma Kabizeeli, ūrīa wekire maūdū manene ma ūcamba. Nīooragire njamba nene igīrī cia ita cia Moabi. Ningī nīatoonyire irima mūthenya warī na tharunji, akīūruga mūrūūthi.

²¹ Nīooragire Mūmisiri mūdū warī mūnene mūno. O na gūtuīka Mūmisiri ūcio nīanyitīte itimū na guoko gwake, Benaia aathiire akīmūtharīkīra na njūgūma. Nake akīhuria itimū rīu rīarī guoko-inī kwa Mūmisiri ūcio na akīmūūruga na itimū rīu rīake.

²² Macio nīmo maūdū ma ūcamba marīa meekirwo nī Benaia mūrū wa Jehoiada; o nake aarī igweta o ta andū arīa atatū maarī njamba.

²³ Nīatītītwo gūkīra arīa Mīrongo Itatū, no ndaataranīrio na acio Atatū. Nake Daudi akīmūtua mūnene wa arīa maamūrangagīra.

²⁴ Thīinī wa andū acio Mīrongo Itatū, arīa angī maarī:

Asaheli mūrū wa nyina na Joabu,
na Elihanani mūrū wa Dodo wa kuuma Bethlehemu,

²⁵ na Shama ūrīa Mūharodi,
na Elikā ūrīa Mūharodi,

²⁶ na Helezu ūrīa Mūpaliti,
na Ira mūrū wa Ikeshu kuuma Tekoa,

²⁷ na Abiezeri kuuma Anathothu,
na Mebunai ūrīa Mūhushathi,

²⁸ na Zalimoni ūrīa Mūahohi,
na Maharai ūrīa Mūnetofathi,

²⁹ na Helebu mūrū wa Baana ūrīa Mūnetofathi,
na Ithai mūrū wa Ribai wa kuuma Gibeā kūu Benjamini,

³⁰ na Benaia ūrīa Mūpirathoni,
na Hidai wa kuuma tūrūū-inī twa Gaashu,

³¹ na Abi-Aliboni ūrīa Mūaribathi,
na Azamavethu ūrīa Mūbahurimu,

³² na Eliahāba ūrīa Mūshaaliboni,
na ariū a Jasheni,

na Jonathani

³³ mūrū wa Shama ūrĩa Mūharari,
na Ahiamu mūrū wa Sharari ūrĩa Mūharari,

³⁴ na Elifeleti mūrū wa Ahasabai ūrĩa Mūmaakathi,
na Eliamu mūrū wa Ahithofeli ūrĩa Mūgiloni,

³⁵ Herezo ūrĩa Mūkarimeli,
na Parai ūrĩa Mūaribi,

³⁶ na Igali mūrū wa Nathani kuuma Zoba,
na mūrū wa Hagili,

³⁷ na Zeleku ūrĩa Mūamoni,
na Naharai ūrĩa Mūbeerothi,
ūrĩa wakuuagĩra Joabu mūrū wa Zeruia indo ciake cia mbaara,

³⁸ na Ira ūrĩa Mūithiri,
na Garebi ūrĩa Mūithiri,

³⁹ na Uria ūrĩa Mūhiti.

Andũ acio othe maarĩ mĩrongo itatũ na mūgwanja.

24

Daudi gūtara Arūi a Mbaara

¹ Ningĩ marakara ma Jehova magĩakanĩra Isiraeli, nake agĩkĩra Daudi meciiria nĩguo amokĩrĩre, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ ũgatara andũ a Isiraeli na a Juda.”

² Nĩ ũndũ ũcio mūthamaki akĩira Joabu na anene a mbūtũ cia ita arĩa maarĩ hamwe nake atĩrĩ, “Thiĩ kũndũ guothe mĩhĩrĩga-inĩ ya Isiraeli kuuma Dani nginya Birishiba na mūtare andũ arĩa mangĩthĩ mbaara, nĩgeetha menye ūrĩa maigana.”

³ No Joabu agĩcookeria mūthamaki atĩrĩ, “Jehova Ngai waku angĩrongerera mbūtũ cia ita maita igana, namo maitho ma mūthamaki marokĩtonera. No nĩ kĩ gĩgūtũma mūthamaki mwathi wakwa ende gwĩka ũndũ ta ũyũ?”

⁴ No rĩrĩ, mūthamaki, agĩkararia Joabu na anene a mbūtũ cia ita; nĩ ũndũ ũcio makĩhehera mbere ya mūthamaki, magĩthĩ gūtara andũ a Isiraeli arĩa mangĩathiire mbaara.

⁵ Nao marĩkia kũringa Rũũ rwa Jorodani, makĩamba hema hakuhĩ na Aroeri, mwena wa gũthini wa itũũra mũkuru-inĩ ũcio, magĩtuĩkanĩria bũrũri wa Gadi magĩkinya Jazeri.

⁶ Magĩthĩ Gileadi na bũrũri-inĩ ũcio wa Tahatimu-Hodishi, magĩkinya Dani-Jaani magĩthiũrũrũka magĩkinya Sidoni.

⁷ Magĩcooka magĩthĩ merekeire kĩirigo kĩa hinya gĩa Turo na matũũra-inĩ mothe ma andũ a Ahivi na ma Kaanani. Marigĩrĩrio-ini magĩthĩ Birishiba kũu Negevu ya Juda.

⁸ Maarĩkia gũthĩ bũrũri-inĩ wothe, magĩcooka Jerusalemu thuutha wa mĩeri kenda na matukũ mĩrongo iĩrĩ.

⁹ Joabu agĩcookeria mūthamaki ũgoro wa mūigana wa andũ arĩa mangĩathiire mbaara: Thiĩnĩ wa Isiraeli kwarĩ andũ ngiri magana manana andũ marĩ na hinya wa mwĩrĩ na mangĩahotire kũhũthĩra rũhiũ rwa njora, nakuo Juda maarĩ ngiri magana matano.

¹⁰ Nake Daudi agĩthĩnĩka mũno ngoro thuutha wa gūtara andũ acio a mbaara, akĩira Jehova atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩtie mũno nĩ ũndũ wa ũguo njĩkĩte. Rũu, Wee Jehova-rĩ, ndagũthaitha ũnjehererie mahĩtia, niĩ ndungata yaku. Nĩnjĩkĩte ũndũ wa ũrimũ mũno.”

11 Daudi atanokīra rūciinī rūrū rūngī-rī, kiugo kīa Jehova gīgīkinyīra mūnabii Gadi, ūrīa wonagīra Daudi maūndū, akīrwo atīrī:

12 “Thiī ūkeere Daudi ūū, ‘Jehova ekuuga atīrī: Ūrī na maūndū matatū ma gūthuura. Nawe ūthuure ūmwe wamo ūrīa ngūkūherithia naguo.’ ”

13 Nī ūndū ūcio Gadi agīthiī kūrī Daudi, akīmwīra atīrī, “Nīūkwenda būrūri waku ūgīe ng’aragu mīaka itatū? Kana ūūrīre thū ciaku mīeri itatū igūteng’eretie? Kana kūgīe matukū matatū ma mūrīmū wa mūthiro būrūri-inī waku? Rīu-rī, wīciirie ūhorō ūcio ūtue itua rīrīa ngūcookeria ūcio ūndūmīte.”

14 Daudi akīrīra Gadi atīrī, “Rīu ndī na thīina mūnene mūno. Nītūrekwo tūgwīre moko-inī ma Jehova, nīgūkorwo tha ciake nī nyingī; no ndūkareke ngwe moko-inī ma andū.”

15 Nī ūndū ūcio Jehova akīrehera Isiraeli mūthiro kuuma rūciinī rūu nginya ihinda rīrīa rīatuītwo; nao andū ngiri mīrongo mūgwanja kuuma Dani nginya Birishiba magīkua.

16 Rīrīa mūraika aatambūrūkirie guoko gwake nīguo aanange Jerusalemu-rī, Jehova akīigua kīeha nī ūndū wa kīnyariirīko kīu akīra mūraika ūcio wanangaga andū atīrī, “Tigīra hau! Eheria guoko gwaku.” Hīndī iyo mūraika ūcio wa Jehova aarūgamīte kīhuhīro-inī kīa ngano kīa Arauna, ūrīa Mūjebusi.

17 Rīrīa Daudi onire mūraika ūcio woragaga andū-rī, akīra Jehova atīrī, “Nī nī nī njīhītie o na ngeeka ūūru. Andū aya matariī o ta ng’ondu. Nīatīa mekīte? Reke guoko gwaku kūnjūkīrīre nī na nyūmba yakwa.”

Daudi gwaka Kīgongona

18 Mūthenya o ro ūcio-rī, Gadi agīthiī kūrī Daudi, akīmwīra atīrī, “Ambata, ūthiī wakīre Jehova kīgongona, hau kīhuhīro-inī kīa ngano* kīa Arauna ūrīa Mūjebusi.”

19 Nī ūndū ūcio Daudi akīambata o ta ūrīa Jehova aathanīte na kanua ka Gadi.

20 Rīrīa Arauna aacūthīrīrie akīona mūthamaki na andū ake magīūka marorete na kūrī we, akiuma nja, akīnamīrīra mbere ya mūthamaki aturumithītie ūthiū thī.

21 Arauna akiuga atīrī, “Nī kī gīatūma mūthamaki mwathi wakwa oke kūrī ndungata yake?”

Nake Daudi akīmūcookeria atīrī, “Ndooka kūgūra kīhuhīro gīaku kīa ngano, nīguo njakīre Jehova kīgongona, nīgeetha mūthiro ūyū ūkorete andū ūthire.”

22 Arauna akīra Daudi atīrī, “Reke mūthamaki mwathi wakwa oe kīrīa gīothe angīenda akīrute igongona. Ici nī ndegwa cia igongona rīa njino, na ici nīcio indo cia kūhuhīra ngano namo macooki ma ndegwa matuīke ngū.

23 Atīrīrī, wee mūthamaki, Arauna nīaheana indo icio ciothe kūrī mūthamaki.” Arauna agīcooka akīmwīra atīrī, “Jehova Ngai waku arogwītīkīra.”

24 Mūthamaki agīcookeria Arauna atīrī, “Aca, no nginya ngūrīhe nī ūndū wakīo. Ndikūrūtīra Jehova Ngai wakwa igongona rīa njino rīa kīndū kīrīa itarīhīire thogora.”

Nī ūndū ūcio Daudi akīgūra kīhuhīro kīu kīa ngano na ndegwa icio na cekerī mīrongo itano cia betha.†

* 24:18 Ihuhīro cia ngano ciakagwo kūndū kūrīa gūtūgūgīru nī ūndū wa rūhuho. † 24:24 nī ta giramu 660

²⁵ Daudi agĩakĩra Jehova kĩgongona hau, na akĩruta maruta ma njino na maruta ma ũiguano. Hĩndĩ ñyo Jehova agĩcookia mahooya nĩ ũndũ wa bũrũri, nago mũthiro ũrĩa warĩ Isiraeli ũgĩthira.

IBUKU RĪA MBERE RĪA ATHAMAKI

Adonija Gwītua Mūthamaki

¹ Hīndī ĩrĩa Mūthamaki Daudi aakūrire na agatindīka mĩaka-rĩ, ndaiguaga ũrugarĩ o na mamūhumbĩra na nguo.

² Nĩ ũndũ ũcio ndungata ciake ikĩmwĩra atĩrĩ, “Reke tūcarie mūirĩtu mwĩthĩ gathirange, atungatagĩre mūthamaki na ũndũ wa kũmũmenyerera, na akomage hamwe nake nĩguo mūthamaki, mwathi witũ, aiguage ũrugarĩ.”

³ Magĩetha mūirĩtu mūthaka Isiraeli guothe, makĩona Abishagi ũrĩa Mūshunami, na makĩmũrehe kũrĩ mūthamaki.

⁴ Mūirĩtu ũcio aarĩ mūthaka mũno; nake akĩmenyerera mūthamaki na akĩmūtungatĩra, no mūthamaki ndaigana gũkoma nake.

⁵ Na rĩrĩ, Adonija, ũrĩa nyina aarĩ Hagithu,* akĩyũmĩria, akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ ngũtuĩka mūthamaki.” Nĩ ũndũ ũcio agĩthagathaga ngaari cia ita na mbarathi, na andũ mĩrongo ĩtano mathiige mateng’erete marĩ mbere yake.

⁶ (Ithe ndaamũkaanĩtie ũndũ, kana akamũũria atĩrĩ, “Wĩkĩte ũna na ũna nĩkĩ?” Ningĩ aarĩ mũndũ mūthaka mũno, na nĩwe waciarĩtwo thuutha wa Abisalomu.)

⁷ Nake Adonija akĩrĩkanĩra na Joabu mūrũ wa Zeruia, na Abiatharu mūthĩnjĩri-Ngai, nao magĩtĩkĩra kũmũteithĩrĩa.

⁸ No Zadoku mūthĩnjĩri-Ngai, na Benaia mūrũ wa Jehoiada, na Nathani ũrĩa mũnabii, na Shimei, na Rei, na arangĩri arĩa a mwanya a Daudi matianyiitanĩre na Adonija.

⁹ Nake Adonija akĩruta igongona rĩa ng’ondu, na ng’ombe, na njaũ iria noru Ihiga-inĩ rĩa Zohelethu, hakuhi na Eni-Rogeli. Nake agĩta ariũ a ithe othe, na nĩo ariũ a mūthamaki, na andũ othe a Juda arĩa maarĩ anene a nyũmba ya ũthamaki,

¹⁰ no ndaigana gwĩta Nathani ũrĩa mũnabii, kana Benaia, kana arangĩri arĩa a mwanya, o na kana mūrũ wa ithe Solomoni.

¹¹ Nake Nathani akĩũria Bathisheba, nyina wa Solomoni atĩrĩ, “Nĩũiguĩte atĩ Adonija mūrũ wa Hagithu nĩatuĩkĩte mūthamaki, Daudi mwathi witũ atekũmenya?”

¹² Na rĩrĩ, reke ngũtaare ũrĩa ũngĩhota kũhonokia muoyo waku na muoyo wa mūrũguo Solomoni.

¹³ Ũkĩra ũthĩĩ kũrĩ Mūthamaki Daudi ũmwĩre atĩrĩ, ‘Mūthamaki mwathi wakwa, gĩthĩ ndwehĩtĩre kũrĩ nĩ, ndungata yaku ũkĩnjĩra atĩrĩ: “Ti-itherũ Solomoni mūrũguo nĩwe ũgaatuĩka mūthamaki thuutha wakwa, na nĩwe ũgaikarĩra gĩtĩ gĩakwa gĩa ũthamaki?” Rĩu-rĩ, nĩ kĩ gĩtũmĩte Adonija atuĩke mūthamaki?’

¹⁴ Ũrĩ o kũu ũkĩaria na mūthamaki, na nĩ njũke ndoonye kuo nĩguo njĩkĩre hinya ũguo ũkũmwĩra.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Bathisheba agĩthĩ kuona mūthamaki ũcio mũkũrũ kanyũmba gake ga thĩnĩ, kũrĩa aatungatagĩrwo nĩ Abishagi ũrĩa Mūshunami.

¹⁶ Bathisheba akĩinamĩrĩra, agĩturia ndu mbere ya mūthamaki.

Nake mūthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Ũkwenda atĩa?”

* 1:5 Adonija aarĩ mwana wa kana wa Daudi (2Sam 3:4).

¹⁷ Akīmūcookeria atīrī, “Mwathi wakwa, wee mwene nīwehītire harī niī ndungata yaku na rīitwa rīa Jehova Ngai waku, ūkiuga atīrī: ‘Solomoni mūrūguo nīwe ūgaatuīka mūthamaki thuutha wakwa, na nīwe ūgaikarīra gītī gīakwa kīa ūnene.’”

¹⁸ No rīrī, Adonija nīatuīkīte mūthamaki, na wee mūthamaki mwathi wakwa ndūmenyete ūhorō ūcio.

¹⁹ Nīarutīte igongona inene rīa ng’ombe nyingī, na njaū noru, na ng’ondu, na ageeta ariū a mūthamaki othe, na Abiatharu ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na Joabu ūrīa mūnene wa mbūtū cia ita, no ndetīte Solomoni ndungata yaku.

²⁰ Mūthamaki mwathi wakwa, andū a Isiraeli othe nīwe macūthīrīrie, nīguo ūmamenyithie nūū ūgaikarīra gītī kīa ūnene thuutha waku wee mūthamaki, mwathi wakwa.

²¹ Kwaga ūguo-rī, rīrīa mūthamaki mwathi wakwa agaakoma ahurūke hamwe na maithe make, niī na mūrū wakwa Solomoni tūgaatuuo ta andū ageri ngero.”

²² Hīndī īrīa aaragia na mūthamaki, Nathani ūrīa mūnabii agīkinya.

²³ Nao makīra mūthamaki atīrī, “Mūnabii Nathani arī haha.” Nī ūndū ūcio Nathani agīthīi mbere ya mūthamaki, akīnamīrīra, agīturumithia ūthiū thī.

²⁴ Nathani akīūria atīrī, “Wee mūthamaki mwathi wakwa-rī, nīūtuīte atī Adonija nīwe ūgaatuīka mūthamaki thuutha waku, na atī nīwe ūgaikarīra gītī gīaku kīa ūnene?”

²⁵ Ūmūthī nīaikūrūkīte na akaruta igongona inene rīa ng’ombe nyingī, na njaū noru, na ng’ondu. Na ageeta ariū a mūthamaki othe, na anene a thigari othe, na Abiatharu ūrīa mūthīnjīri-Ngai. Rīu nī kūrīa maraarīa na makanyua marī hamwe nake, makiugaga atīrī, ‘Mūthamaki Adonija arotūūra nginya tene!’

²⁶ No rīrī, niī ndungata yaku, na Zadoku ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na Benaia mūrū wa Jehoiada, na ndungata yaku Solomoni ndanatwīta.

²⁷ Ūndū ūyū-rī, nī mūthamaki mwathi wakwa wīkīte atamenyithītie ndungata ciake nūū ūgūikarīra gītī kīa ūnene kīa mūthamaki mwathi wakwa thuutha wake?”

Daudi Gūtua Solomoni Mūthamaki

²⁸ Hīndī īyo Mūthamaki Daudi akiuga atīrī, “Ītai Bathisheba oke.” Nī ūndū ūcio Bathisheba agīūka harī mūthamaki, akīrūgama mbere yake.

²⁹ Nake mūthamaki akīhīta, akiuga atīrī: “O ta ūrīa Jehova atūūraga muoyo, ūrīa wanaahonokia kuuma mathīina-inī mothe,

³⁰ ti-itherū ūmūthī nīguo ngūhingia ūrīa ndehītire kūrī we na rīitwa rīa Jehova Ngai wa Isiraeli, ngīkwīra atīrī: Solomoni mūrūguo nīwe ūgaatuīka mūthamaki thuutha wakwa, na nīwe ūgaikarīra gītī gīakwa kīa ūnene handū hakwa.”

³¹ Nake Bathisheba akīnamīrīra, agīturumithia ūthiū thī, na agīturia ndu mbere ya mūthamaki, akiuga atīrī, “Mūthamaki mwathi wakwa Daudi arotūūra nginya tene!”

³² Mūthamaki Daudi akiuga atīrī, “Ītai Zadoku ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na Nathani ūrīa mūnabii, na Benaia mūrū wa Jehoiada moke.” Rīrīa mookire mbere ya mūthamaki,

³³ akīmeera atīrī, “Thīi na ndungata cia mwathi wanyu na mūhaicie Solomoni mūrū wakwa igūrū rīa nyūmbū yakwa, mūmūikūrūkie nginya Gihoni.

³⁴ Mūrī kūu, mūreke Zadoku ūrīa mūthīnjīri-Ngai na Nathani ūrīa mūnabii mamūitīrīrie maguta atuīke mūthamaki wa Isiraeli. Ningī mūhuhe karumbeta, na mwanīrīre atīrī, ‘Mūthamaki Solomoni arotūūra nginya tene!’

³⁵ Ningī mūcooke mwambate nake, oke aikarīre gītī gīakwa kīa ūnene, na athamake handū hakwa. Nīndīmūthuurīte aathanage Isiraeli na Juda.”

³⁶ Benaia mūrū wa Jehoiada agīcookeria mūthamaki atīrī, “Ameni! Jehova, Ngai wa mūthamaki mwathi wakwa arotūma gūtuīke guo.

³⁷ O ta ūrīa Jehova akoretwo arī hamwe na mūthamaki mwathi wakwa, aroikara hamwe na Solomoni na atūme wathani wake ūnenehe gūkīra wathani wa mūthamaki mwathi wakwa Daudi!”

³⁸ Tondū ūcio Zadoku ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na Nathani ūrīa mūnabii, na Benaia mūrū wa Jehoiada, hamwe na Akerethi na Apelethi,† magīkūrūka, makīhaicia Solomoni nyūmbū ya Mūthamaki Daudi, makīmumagaria nginya Gihoni.

³⁹ Zadoku ūrīa mūthīnjīri-Ngai akīruta rūhīa rwa maguta kuuma hema-inī ūrīa nyamūre‡ na agīitīrīria Solomoni. Ningī makīhuha karumbeta, nao andū othe makīanīrīra, makiuga atīrī, “Mūthamaki Solomoni arotūūra nginya tene!”

⁴⁰ Andū othe makīambata mamūrūmīrīre, makīhuhaga mītūrūrū me na gīkeno kīnene, nginya thī īgīthingitha nī mūrurumo.

⁴¹ Adonija na ageni othe arīa maarī hamwe nake makīigua mūrurumo ūcio rīrīa maarī hakuhī kūrīkia iruga rīao. Rīrīa maiguire mūgambo wa karumbeta, Joabu akīūria atīrī, “Inegene rīu rīothe rīrī itūūra-inī nī rīa kī?”

⁴² O akīaragia-rī, Jonathani mūrū wa Abiatharu ūrīa mūthīnjīri-Ngai agīkinya. Adonija akīmwīra atīrī, “Toonya thīinī. Mūdū wa bata tawe no nginya akorwo nī ūhoro mwegā aatūrehere.”

⁴³ Jonathani agīcookia atīrī; “Aca ti ūguo! Mūthamaki Daudi mwathi witū nīatuīte Solomoni mūthamaki.

⁴⁴ Mūthamaki nīoimagarītie Solomoni hamwe na Zadoku ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na Nathani ūrīa mūnabii, na Benaia mūrū wa Jehoiada, na Akerethi na Apelethi, na nīmahaicītie Solomoni nyūmbū ya mūthamaki,

⁴⁵ na rīrī, Zadoku ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na Nathani ūrīa mūnabii nīmamūitīrīrie maguta kūu Gihoni atuīke mūthamaki. Kuuma hau nīmambatīte makiugagīrīria, narīo itūūra rīothe rīkamaamūkīria. Rīu nīrīo inegene rīrīa mūraigua.

⁴⁶ O na ningī, Solomoni nīaikarīre gītī gīake kīa ūnene gīa ūthamaki.

⁴⁷ Ningī atongoria a ūthamaki nīmokīte gūcookeria Mūthamaki Daudi, mwathi witū, ngaatho, makoiga atīrī: ‘Ngai waku arotūma rītwa rīa Solomoni rīgīe na ngumo gūkīra rīaku, naguo ūthamaki wake ūroneneha gūkīra waku!’ Nake mūthamaki nīainamīrīra na aakīgooca arī o gītanda-inī,

⁴⁸ oiga atīrī, ‘Jehova Ngai wa Isiraeli arogoocwo, ūrīa wītīkīrītīe maitho makwa meyonere mwana ūmwe wakwa agīkarīra gītī gīakwa kīa ūnene ūmūthī.’ ”

⁴⁹ Hīndī īyo ageni othe a Adonija makīmaka, magīūkīra, magīūthīra, o mūdū na njīra yake.

† **1:38** Akerethi na Apelethi maarī thigari iria ciarūgamagīrīra Daudi. ‡ **1:39** Īno nī hema ūrīa Daudi aakire ya kūiga ithandūkū rīa Maathani, no ti Hema-ya-Gūtūnganwo ūrīa yarī Gibeoni (3:4; 2Sam 6:17).

⁵⁰ No rĩrĩ, Adonija, nĩ ùndũ wa gwĩtigĩra Solomoni, agĩthĩ akĩnyitĩrĩra hĩa cia kĩgongona.

⁵¹ Hĩndĩ ĩyo Solomoni akĩmenyithio atĩrĩ, “Adonija nĩaretigĩra Mũthamaki Solomoni, na nĩenyitĩrĩre hĩa cia kĩgongona. Aroiga atĩrĩ, ‘Mũthamaki Solomoni nĩehĩte harĩ nĩ ùmũthĩ anjĩre atĩ ndekũũraga ndungata yake na rũhiũ rwa njora.’”

⁵² Solomoni agĩcookia atĩrĩ, “Angĩona atĩ nĩ mũndũ wagĩrĩre, gũtirĩ rũcuĩrĩ rwake rwa mũtwe rũkaagũa thĩ; no angĩoneka na ùũru no agaakua.”

⁵³ Ningĩ Mũthamaki Solomoni agĩtũma andũ, nao makĩmũikũrũkia kuuma kĩgongona-inĩ. Adonija akĩnamĩrĩra harĩ Mũthamaki Solomoni, nake Solomoni akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka gwaku mũciĩ.”

2

Daudi Gũtaara Solomoni

¹ Rĩrĩa ihinda rĩa Daudi rĩakuhĩrĩirie rĩa gũkua-rĩ, agĩatha mũriũ Solomoni, akĩmwĩra atĩrĩ,

² “Rĩu ndĩ hakuhĩ gũthĩ na njĩra ĩrĩa ĩgeragwo nĩ andũ othe a thĩ; nĩ ùndũ ùcio-rĩ, gĩa na hinya, wonanie atĩ ùrĩ mũndũ mũrũme ki,

³ na ùmenyagĩrĩre ùrĩa Jehova Ngai waku endaga: Ûthiige na njĩra ciake, na ùmenyagĩrĩre irĩra cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo na maathani make, na mawatho make na maũndũ marĩa endaga, o ta ùrĩa maandĩkĩtwo Watho-inĩ wa Musa, nĩgeetha ùgaacĩre maũndũ-inĩ mothe marĩa ùrĩkaga na kũrĩa guothe ùrĩthiiga,

⁴ nĩgeetha Jehova atũũrie kũranĩro kĩrĩa aanjĩrĩre, akiuga ùũ: ‘Njiaro ciaku ingĩkaamenyerera mũtũũrĩre wacio, na ithiige irĩ na wĩhokeku mbere yakwa na ngoro ciao ciothe, na meciiria macio mothe, gwaku gũtikaga mũndũ wa gũikarĩra gĩtĩ kĩa ùnene gĩa Isiraeli.’

⁵ “Rĩu wee mwene nĩũ ùrĩa Joabu mũrũ wa Zeruaa aanjĩkire, na ùrĩa eekire anene eerĩ a mbũtũ cia ita cia Isiraeli, nĩo Abineri mũrũ wa Neri, na Amasa mũrũ wa Jetheri. Nĩamooragire, agĩta thakame yao hĩndĩ ya thayũ, o taarĩ hĩndĩ ya mbaara, nayo thakame ĩyo ĩkĩgĩa mũcibi-inĩ wake wa njohero, na iraatũ-inĩ cia magũrũ make.

⁶ ĩka ùrĩa ùkuona kwagĩrĩre kũringana na ùũgĩ waku, no ndũkanareke mũtwe ùcio wake ùrĩ mbuĩ ùkinye mbĩrĩra-inĩ na thayũ.

⁷ “No ariũ a Barizilai wa Gileadi ùmatugage wega, na ùreke matũke amwe a arĩa mũrĩrĩaga nao metha-inĩ yaku. Nĩo mandũgamĩrĩre rĩrĩa ndooragĩra mũrũ wa thoguo Abisalomu.

⁸ “Na ùrĩrikane Shimei mũrũ wa Gera, ùrĩa Mũbenjamini kuuma Bahurimu, arĩ gũkũ nawe, na nĩwe wanumire na irumi ndũrũ mũthenya ùrĩa ndaathĩaga Mahanaimu. Rĩrĩa ookire kũndũnga hau Jorodani, nĩndehĩtire kũrĩ we na rĩtwa rĩa Jehova, ngĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ndigakũũraga na rũhiũ rwa njora.’

⁹ No rĩrĩ, tĩga kuona ta atarĩ na ihĩtia. Wee ùrĩ mũndũ mũũgĩ; nĩũkamenya ùrĩa ùkaamwĩka. Ndũkanareke mũtwe ùcio wake ùrĩ mbuĩ ùgaathikwo ùtarĩ na thakame.”

¹⁰ Na rĩrĩ, Daudi akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo thĩnĩ wa Itũũra inene rĩa Daudi.

¹¹ Aathamakĩre Isiraeli mũaka mũrongo ĩna: mũaka mũgwanja aathamakire arĩ Hebironi, nayo mũaka mũrongo ĩtatũ na ĩtatũ agĩthamaka arĩ Jerusalemu.

12 Nĩ ūndũ ūcio Solomoni agĩkarĩra gĩtĩ kĩa ūnene kĩa ithe Daudi, naguo wathani wake ūkĩhaanda, ūkĩrũma biũ.

Ūthamaki wa Solomoni Kwĩhaanda

13 Na rĩrĩ, Adonija mūrũ wa Hagithu, agĩthiĩ harĩ Bathisheba nyina wa Solomoni. Bathisheba akĩmũũria atĩrĩ, “Ūkĩte na thayũ?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, ndooka na thayũ.”

14 Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ndĩ na ūndũ ngũkwĩra.”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Njĩra.”

15 Agĩkiuga atĩrĩ, “O ta ūrĩa wee ūũ-rĩ, ūthamaki ūyũ warĩ wakwa. Andũ a Isiraeli othe nĩ niĩ meetagĩrĩra nduĩke mũthamaki wao. No maũndũ makĩgarũrũka, naguo ūthamaki nĩũthiĩte kũrĩ mūrũ wa Baba; tondũ ūheanĩtwo kũrĩ we nĩ Jehova.

16 Na rĩrĩ, ndĩ na ihooya ngwenda gũkũhooya, na ndũkarege.”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “No ūrĩhooye.”

17 Agĩthiĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Itĩkĩra kũũria Mũthamaki Solomoni, nĩ ūndũ wee ndangĩkũregera, aahe Abishagi ūrĩa Mũshunami atuĩke mũtumia wakwa.”

18 Bathisheba agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ wega, nĩ ngũkwarĩrĩria harĩ mũthamaki.”

19 Rĩrĩa Bathisheba aathiire kũrĩ Mũthamaki Solomoni akamũhe ūhoru wa Adonija-rĩ, mũthamaki agĩkĩra na igũrũ akĩmũtũnga, akĩmũinamĩrĩra, na agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ūnene. Akĩrehithĩria nyina gĩtĩ kĩa ūnene, nake nyina akĩmũikara guoko gwake kwa ūrĩo.

20 Nake nyina akiuga atĩrĩ, “Ndĩ na kaũndũ kanini ngwenda gũkũhooya, na ndũkae kũrega.”

Mũthamaki akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maitũ, ūria ndikũrega.”

21 Nĩ ūndũ ūcio nyina akiuga atĩrĩ, “Reke Abishagi ūrĩa Mũshunami ahikio nĩ mūrũ wa thoguo Adonija.”

22 Mũthamaki Solomoni akĩra nyina atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma ūrie Abishagi ūrĩa Mũshunami ahikio nĩ Adonija? Ndũkĩmũũrĩrie ūthamaki o naguo, o na ti we ūkĩrĩ mũkũrũ kũrĩ niĩ, ĩĩ-ni, ūgĩtuĩke wake, na wa Abiatharu ūrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na wa Joabu mūrũ wa Zeruia!”

23 Hĩndĩ ĩyo Mũthamaki Solomoni akĩhĩta na rĩtwa rĩa Jehova, akiuga ūũ: “Ngai aroherithia o na anjĩhĩre mũno, aakorwo Adonija ndekũrĩha na muoyo wake nĩ ūndũ wa ūndũ ūcio orĩtie!

24 Na rĩrĩ, ti-itherũ o ta ūrĩa Jehova atũũraga muoyo, o we ūtũmĩte ngaacĩre ūthamaki-inĩ wa baba, Daudi, na agetĩkĩra nduĩke wa rũciaro rwa nyũmba ya ūthamaki, o ta ūrĩa eranĩire-rĩ, Adonija no ekũũragwo ūmũthĩ!”

25 Nĩ ūndũ ūcio Mũthamaki Solomoni agĩatha Benaia mūrũ wa Jehoiada, nake agĩthiĩ akĩgũtha Adonija, akĩmũũraga.

26 Mũthamaki akĩra Abiatharu ūrĩa mũthĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, “Cooka mũgũnda-inĩ gwaku kũu Anathothu. Wee wagĩrĩrwo nĩ gũkua, no ndigũkũũraga rĩu, tondũ nĩwakuuaga ithandũkũ rĩa Mwathani Jehova hĩndĩ ya baba Daudi, na nĩwagwatanĩire na baba moritũ-inĩ make mothe.”

27 Nĩ ūndũ ūcio Solomoni akĩeheria Abiatharu atige gũtuĩka mũthĩnjĩri-Ngai wa Jehova, nakĩo kiugo kĩa Jehova kĩrĩa aarĩire kũu Shilo, gĩkonĩ nyũmba ya Eli, gĩkĩhinga.

28 Rĩrĩa ūhoru ūcio wakinyĩire Joabu, ūrĩa waciĩrĩire gwĩka ūũru marĩ na Adonija, o na gũtuĩka ndaanyiitanĩire na Abisalomu, akĩũrĩra hema-inĩ ya Jehova na akĩnyĩitĩrĩra hĩa cia kĩgongona.

29 Mũthamaki Solomoni akĩrwo atĩ Joabu orĩire hema-inĩ ya Jehova na aarĩ hakuhĩ na kĩgongona. Hĩndĩ ĩyo Solomoni agĩatha Benaia mũrũ wa Jehoiada atĩrĩ, “Thiĩ, ũmũũrage!”

30 Nĩ ũndũ ũcio Benaia akĩingĩra hema ĩyo ya Jehova akĩira Joabu atĩrĩ, “Mũthamaki oiga atĩrĩ, ‘Uma na nja!’ ”

No Joabu agĩcookia atĩrĩ, “Aca, ngũkuĩra haha.”

Benaia agĩcookeria mũthamaki ũhoru, akĩmwĩra atĩrĩ, “Joabu anjĩra ũna na ũna.”

31 Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩatha Benaia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩka o ũguo oiga. Mũũrage na ũmũthike, nĩgeetha nĩ na nyũmba ya baba tũthirwo nĩ ihĩtia rĩa thakame ĩrĩa yaitirwo tũhũ nĩ Joabu.

32 Jehova nĩegũtũma acookererwo nĩ thakame ĩrĩa aaitire, tondũ nĩatharĩkĩire andũ eerĩ, na akĩmooraga na rũhiũ rwa njora, baba Daudi atooĩ akĩmooraga marĩ eerĩ, Abineri mũrũ wa Neri, ũrĩa warĩ mũnene wa mbũtũ cia ita cia Isiraeli, na Amasa mũrũ wa Jetheri, ũrĩa warĩ mũnene wa mbũtũ cia ita cia Juda, nao maarĩ andũ ega na arũngĩrĩru kũmũkĩra.

33 Ihĩtia rĩu rĩa gũita thakame yao rĩrocookerera Joabu na njiaro ciake nginya tene. No kũrĩ Daudi na njiaro ciake, na nyũmba yake na ũthamaki wake, thayũ wa Jehova ũrogĩa kũrĩ o nginya tene.”

34 Nĩ ũndũ ũcio Benaia mũrũ wa Jehoiada agĩthiĩ akĩgũtha Joabu akĩmũũraga, nake agĩthikwo mũgũnda-inĩ wake kũu werũ-inĩ.

35 Mũthamaki akĩnenehia Benaia mũrũ wa Jehoiada akĩmũtua mũnene wa mbũtũ cia ita handũ ha Joabu, na agĩcookia Zadoku atuĩke mũthĩnjĩri-Ngai ithenya rĩa Abiatharu.

36 Ningĩ mũthamaki agĩtũmana Shimei eetwo, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩakĩre nyũmba Jerusalemu na ũtũũre kuo, no ndũkanathiĩ kũndũ kũngĩ.

37 Mũthenya ũrĩa ũkoima kuo ũringe Mũkuru wa Kidironi, ũmenye wega no ũgaakua; nayo thakame yaku nĩngagũcookerera wee mwene.”

38 Shimei agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Ũguo woiga nĩ wega. Ndungata yaku nĩngwĩka o ta ũrĩa mũthamaki mwathi wakwa oiga.” Nake Shimei agĩkara Jerusalemu ihinda iraya.

39 No mĩaka ĩtatũ yathira-rĩ, ngombo igĩrĩ cia Shimei ikĩũra igĩthiĩ kwa Akishi, mũrũ wa Maaka, mũthamaki wa Gathu, nake Shimei akĩrwo atĩrĩ, “Ngombo ciaku irĩ Gathu.”

40 Kũigua ũguo-rĩ, Shimei agĩtandĩka ndigiri yake, agĩthiĩ kwa Akishi kũu Gathu gwetha ngombo ciake. Nĩ ũndũ ũcio Shimei agĩthiĩ na agĩcookia ngombo ciake kuuma Gathu.

41 Rĩrĩa Solomoni eerirwo atĩ Shimei nĩoimĩte Jerusalemu agathiĩ Gathu na agacooka-rĩ,

42 mũthamaki agĩtũmanĩra Shimei, akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ ndi-akwĩhĩtithirie na rĩitwa rĩa Jehova na ngĩgũkaania, ngĩkwĩra atĩrĩ, ‘Mũthenya ũrĩa ũkoimagara ũthiĩ handũ hangĩ, ũmenye kũna no ũgaakua?’ Nawe hĩndĩ ĩyo ũkĩnjookeria atĩrĩ, ‘Ũguo woiga nĩ wega. Nĩ nĩngwathĩka.’

43 Rĩu-rĩ, nĩ kũ gĩtũmĩte wage kũhingia mwĩhĩtwa waku harĩ Jehova, na wathĩkĩre watho ũrĩa ndaakũheire?”

44 Ningĩ mũthamaki akĩira Shimei atĩrĩ, “Wee nĩũũĩ ngoro-inĩ yaku ũũru ũrĩa wothe wekire baba Daudi. Rĩu Jehova nĩegũtũma ũcookererwo nĩ ũũru waku.

45 No Mũthamaki Solomoni nĩekũrathimwo, nakĩo gĩtĩ kĩa ũnene wa Daudi gĩtũũre gĩkĩgitĩre mbere ya Jehova nginya tene.”

⁴⁶ Hĩndĩ ãyo mũthamaki agĩatha Benaia mũrũ wa Jehoiada, nake agĩthĩ akĩgũtha Shimei akĩmũũraga.

Ūthamaki naguo ũkĩĩhaanda ũrũmĩte biũ moko-inĩ ma Solomoni.

3

Solomoni Kũhooya Ūũgĩ

¹ Nake Solomoni akĩgĩa ngwatanĩro na Firaũni, mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, na akĩhikia mwarĩ. Akĩmũrehe itũũra inene rĩa Daudi, nginya rĩrĩa aarĩkirie gwaka nyũmba yake ya ũthamaki, na hekarũ ya Jehova, na rũthingo rũrĩa rwathiũrũrũkĩirie Jerusalemu.

² Na rĩrĩ, andũ no maarutagĩra magongona kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, tondũ gũtiarĩ hekarũ yaakiirwo rĩitwa rĩa Jehova hĩndĩ ãyo.

³ Solomoni nĩonanirie wendo wake kũrĩ Jehova nĩ ũndũ wa gũthĩĩ na mũthĩire ya kĩrĩa na watho wa ithe Daudi, tiga rĩrĩ, nĩarutagĩra magongona na agacinĩra ũbumba kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru.

⁴ Mũthamaki agĩthĩĩ Gibeoni kũruta magongona, nĩgũkorwo kũu nĩkuo kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwekĩrĩrwo mũno, na Solomoni akĩrutĩra magongona ngiri ĩmwe ma njino kĩgongona-inĩ kũu.

⁵ Nakuo kũu Gibeoni Jehova akiumĩrĩra Solomoni ũtukũ kĩroto-inĩ, nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Hooya o kĩrĩa gĩothe ũngĩenda ngũhe.”

⁶ Nake Solomoni agĩcookia atĩrĩ, “Nĩwonirie baba Daudi ndungata yaku ũtugi mũnene, tondũ aarĩ mwĩhokeku harĩ we, na aarĩ mũthingu, na mũrũngĩrĩru ngoro-inĩ. Nĩũthĩite na mbere kũmuonia ũtugi ũcio mũnene, na nĩũmũheete mũriũ wa gũikarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene ũmũthĩ.

⁷ “Na rĩrĩ, Wee Jehova Ngai wakwa nĩũtuĩte ndungata yaku mũthamaki handũ ha baba Daudi. No nĩ ndĩ o mwana mũnini* na ndirĩ na ũmenyo wa kũruta wĩra wakwa.

⁸ Ndungata yaku ĩrĩ haha gatagatĩ ka andũ aya wee wĩthuurĩire, nao nĩ andũ aingĩ matangĩgereka na matangĩtarĩka.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio he ndungata yaku ngoro ĩrĩ na ũmenyo wa gũthamakĩra andũ aku, na gũkũũrana wega na ũũru. Tondũ-rĩ, nũũ ũngĩhota gũthamakĩra andũ aya aku aingĩ ũũ?”

¹⁰ Jehova nĩakenire nĩ ũndũ wa Solomoni kũmũũria ũndũ ũcio.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Kuona ũguo nĩguo wahooya, na ndũnahooya ũingĩhĩrio matukũ ma gũtũũra muoyo, kana ũtonga waku wee mwene, o na kana thũ ciaku iniinwo, no wahooya ũmenyo wa kũrũgamĩrĩra kĩhoo-to-rĩ,

¹² nĩngwĩka o ũguo wahooya. Nĩngũkũhe ngoro ĩ na ũũgĩ na gũkũũrana, nĩguo gũtuĩke atĩ gũtirĩ kwagĩa mũndũ ũngĩ tawe, na gũtirĩ hĩndĩ gũkaagĩa ũngĩ tawe.

¹³ O na ningĩ nĩngũkũhe maũndũ marĩa ũtanahooya, na nĩmo ũtonga hamwe na gĩtĩo, nĩgeetha matukũ marĩa mothe ũgũtũũra muoyo, gũtikanagĩe mũthamaki ũngĩ ũiganaine nawe.

¹⁴ Na ũngĩthiiaaga na mũthĩire yakwa, na wathĩkagĩre kĩrĩa na watho wakwa, ta ũrĩa thoguo Daudi eekire, nĩngakũhe matukũ maingĩ ma gũtũũra muoyo.”

¹⁵ Hĩndĩ ãyo Solomoni agĩũkĩra toro, akĩmenya atĩ kũu kĩarĩ kĩroto.

* **3:7** Solomoni aarĩ ta wa mũaka mũrongo ĩrĩ akĩambĩrĩria gũthamaka.

Agĩcooka Jerusalemu, agĩthiĩ mbere ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, na akĩruta igongona rĩa njino na rĩa ngwatanĩro. Ningĩ akĩrugithĩria andũ othe a nyũmba ya mũthamaki iruga.

Itua rĩa Ũũgĩ

¹⁶ Thuutha ũcio andũ-a-nja eerĩ a maraya magĩũka kũrĩ mũthamaki, makĩrũgama mbere yake.

¹⁷ Ũmwe wao akiuga atĩrĩ, “Mwathi wakwa, mũndũ-wa-nja ũyũ na niĩ tũikaraga nyũmba ĩmwe. Na nĩndĩraciarire mwana arĩ ho.

¹⁸ Mĩthenya ĩtatũ thuutha wa gũciara mwana, mũndũ-wa-nja ũyũ o nake araciara mwana. Tũraarĩ o ithuĩ eerĩ; gũtirarĩ mũndũ ũngĩ thĩinĩ wa nyũmba ĩyo, tiga o ithuĩ ithuerĩ.

¹⁹ “Ũtukũ-rĩ, mũndũ-wa-nja ũyũ arakomera mwana wake, arakua.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio arookĩra ũtukũ gatagatĩ, areheria mwana wakwa harĩ niĩ, rĩrĩa niĩ ndungata yaku ndĩrarĩ toro. Aramũiga gĩthũri-inĩ gĩake, na arauga mũrũwe gĩthũri-inĩ gĩakwa arĩ mũkuũ.

²¹ Rũciinĩ rũrũ rũngĩ, ngĩũkĩra nĩguo nyongithie mwana wakwa, ndĩrona nĩ mũkuũ! No rĩrĩa ndĩramũrorire wega na ũtheri wa rũciinĩ, ndĩrona atĩ ũcio ti mwana ũrĩa ndaciarĩte.”

²² Mũndũ-wa-nja ũcio ũngĩ akiuga atĩrĩ, “Aca! Ũyũ ũrĩ muoyo nĩwe mwana wakwa; ũyũ mũkuũ nĩwe waku.”

No ũcio wa mbere akĩrega biũ, akiuga atĩrĩ, “Aca! Ũyũ mũkuũ nĩwe waku, na ũyũ ũrĩ muoyo nĩwe wakwa.” Nĩ ũndũ ũcio magĩkararania mbere ya mũthamaki.

²³ Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Ũyũ aroiga atĩrĩ, ‘Mwana wakwa nĩwe ũrĩ muoyo na waku nĩwe mũkuũ,’ o rĩrĩa ũrĩa ũngĩ aroiga atĩrĩ, ‘Aca! Ũyũ mũkuũ nĩwe waku, na wakwa nĩ ũyũ ũrĩ muoyo.’”

²⁴ Ningĩ mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Ndeherai rũhiũ rwa njora.” Nĩ ũndũ ũcio makĩrehera mũthamaki rũhiũ rwa njora.

²⁵ Nake agĩathana, akiuga atĩrĩ: “Mwana ũyũ ũrĩ muoyo nĩatinanio maita meerĩ, nuthu ĩheo mũndũ-wa-nja ũmwe, na nuthu ĩyo ĩngĩ ĩheo mũndũ-wa-nja ũcio ũngĩ.”

²⁶ Mũndũ-wa-nja ũrĩa mwana wake aarĩ muoyo akĩringwo nĩ tha nĩ ũndũ wa mwana wake, akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Ndagũthaita mwathi wakwa, mũnengere mwana ũyũ ũrĩ muoyo, tiga kũmũũraga!”

No ũcio ũngĩ akiuga atĩrĩ, “Ndegũtuĩka waku kana wakwa. Nĩatinanio maita meerĩ!”

²⁷ Nake mũthamaki agĩtua ciira atĩrĩ, “Nengerai mũndũ-wa-nja ũyũ wa mbere mwana ũyũ ũrĩ muoyo. Mũtikamũũrage; nĩwe nyina.”

²⁸ Rĩrĩa andũ othe a Isiraeli maiguire ũrĩa mũthamaki aatua ciira ũcio, magĩtigĩra mũthamaki tondũ nĩmoonire aarĩ na ũũgĩ mũingĩ kuuma kũrĩ Ngai wa gũtua ciira na kĩhooto.

4

Anene na Abarũthi a Solomoni

¹ Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩthamaka Isiraeli guothe.

² Aya nĩo maarĩ anene ake:

Azaria mũrũ wa Zadoku aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai;*

³ nao Elihorefu na Ahija, ariũ a Shisha, nĩo maarĩ aandĩki-marũa;

* **4:2** Azaria nĩwe warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene hĩndĩ ya Mũthamaki Solomoni.

na Jehoshafatu mūrū wa Ahiludu, ūrĩa waandĩkaga maũndũ ma ihinda rĩu;

⁴ nake Benaia mūrū wa Jehoiada nĩwe warĩ mūnene wa mbūtũ cia ita; nao Zadoku na Abiatharu maarĩ athĩnjĩri-Ngai;

⁵ nake Azaria mūrū wa Nathani nĩwe warĩ mūrūgamĩrĩri wa anene a ng'ongo;

nake Zabudu mūrū wa Nathani aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai na mũtaari wa mũthamaki;

⁶ nake Ahisharu aarĩ mūrūgamĩrĩri wa nyũmba ya mũthamaki;

nake Adoniramamu mūrū wa Abida aarĩ mūrūgamĩrĩri wa arĩa maarutithagio wĩra na hinya.

⁷ Ningĩ Solomoni aarĩ na abarũthi ikũmi na eerĩ arĩa marūgamĩrĩire ng'ongo ciothe cia Isiraeli, na nĩo maarehaga irio cia kũrĩo nĩ mũthamaki na andũ a nyũmba ya ũthamaki. O ũmwe wao aarehaga irio cia kũigana mweri ũmwe thĩinĩ wa mwaka.

⁸ Maya nĩmo marĩitwa ma abarũthi acio:

Beni-Huri nĩwe warūgamĩrĩire bũrũri ūrĩa ūrĩ irĩma wa Efiraimu;

⁹ na Beni-Dekeri akarūgamĩrĩra Makazu, na Shaalubimu, na Bethi-Shemeshu, na Eloni-Bethihanani;

¹⁰ nake Beni-Hesedi akarūgamĩrĩra Arubothu (Soko na bũrũri wothe wa Heferi warĩ wake);

¹¹ na Beni-Abinadabu akarūgamĩrĩra Nafathu-Dori (nake nĩwe wahikĩtie Tafathu mwarĩ wa Solomoni);

¹² na Baana mūrū wa Ahiludu akarūgamĩrĩra Taanaka, na Megido, na Bethi-Shani guothe kũrigania na Zarethani mũhuro wa Jezireeli, kuuma Bethi-Shani nginya Abeli-Mehola kũng'ethera Jokimeamu;

¹³ Nake Beni-Geberi akarūgamĩrĩra Ramothu-Gileadi (itũuro cia Jairu mūrū wa Manase kũu Gileadi ciarĩ ciake, o hamwe na ng'ongo cia Arigobu kũu Bashani, o na matũura manene makuo mĩrongo ĩtandatũ maarigiicĩirio na thingo, na maarĩ na ihingo ciarĩ na mĩgĩiko ya gĩcango);

¹⁴ o nake Ahinadabu mūrū wa Ido akarūgamĩrĩra Mahanaimu;

¹⁵ na Alimaazu akarūgamĩrĩra Nafitali (nake aahikĩtie Basemathu mwarĩ wa Solomoni);

¹⁶ na Baana mūrū wa Hushai akarūgamĩrĩra Asheri na Alothu;

¹⁷ nake Jehoshafatu mūrū wa Parua akarūgamĩrĩra Isakaru;

¹⁸ nake Shimei mūrū wa Ela akarūgamĩrĩra Benjamini;

¹⁹ na Geberi mūrū wa Uri akarūgamĩrĩra Gileadi (bũrũri wa Sihoni mũthamaki wa Aamori, na bũrũri wa Ogu mũthamaki wa Bashani). Nowe wiki warĩ barũthi wa gwatha rũgongo rũu.

Mahũthĩro ma Solomoni ma o Mũthenya

²⁰ Andũ a Juda na a Isiraeli maarĩ aingĩ mũno ta mũthanga wa iria-inĩ. Maarĩaga, na makanyua, na magakena.

²¹ Nake Solomoni nĩathamakĩire mothamaki mothe kuuma Rũũĩ rwa Farati nginya bũrũri wa Afilisti, o nginya mũhaka-inĩ wa Misiri. Mabũrũri macio nĩmamũrehagĩra igooti na magitũura maathagwo nĩ Solomoni matukũ make mothe.

²² Mahũthĩro ma Solomoni ma o mũthenya maarĩ maya: kori mĩrongo ĩtatũ† cia mũtu ūrĩa mũhinyu mũno, na kori mĩrongo ĩtandatũ‡ cia mũtu,

† 4:22 nĩ ta kilo 6,600 ‡ 4:22 nĩ ta kilo 13,200

²³ ng'ombe ikūmi cia gūtuīrwo, na ng'ombe mīrongo īīrī cia rūūru, na ng'onde na mbūri igana rīmwe, na thiiya, na thwariga, na thwara, o na nyoni iria noru cia mūciī iria irīīagwo.

²⁴ Nīgūkorwo nīwe wathamakagīra mothamaki mothe marīa maarī ithūiro rīa Rūūī rwa Farati kuuma Tifisa nginya Gaza, na nī kwarī na thayū mīena yothe.

²⁵ Rīrīa rīothe Solomoni aarī muoyo-rī, Juda na Isiraēli, kuuma Dani nginya Birishiba, maatūūraga na thayū o mūndū mūgūnda-inī wake wa mīthabibū na mīkūyū. §

²⁶ Solomoni aarī na ciugū cia mbarathi cia ita ngiri inya, na mbarathi ngiri ikūmi na igīrī.

²⁷ Nao anene a ng'ongo, o mūndū mweri wake nīarehagīra Mūthamaki Solomoni mahūthīro ma kūmūigana hamwe na arīa othe mookaga metha-inī yake. Ningī magatigīrīra atī gūtīrī kīndū o na kīmwe kīagaga.

²⁸ Ningī nīmarehaga igeri ciao cia cairi na nyeki, cia kūrīo nī mbarathi cia ita na mbarathi icio ingī handū harīa haagīrīre.

Ūūgī wa Solomoni

²⁹ Ngai nīaheire Solomoni ūūgī na ūmenyi mūingī mūno wa maūndū, na ūtaūku waingīhīte ta mūthanga ūrī hūgūrūrū-inī cia iria.

³⁰ Ūūgī wa Solomoni warī mūnene gūkīra ūūgī wa andū othe a mwena wa irathīro, o na ūgakīra ūūgī wothe wa andū a Misiri.

³¹ Aarī mūūgī gūkīra mūndū ūngī o wothe, gwata Ethani ūrīa Mūezara, na aarī mūūgī gūkīra Hemani, na gūkīra Kalikoli, na Darida, ariū a Maholu. Ngumo yake īgītaamba kūrī ndūrīrī iria ciothe ciathiūrūrūkīirie kūu.

³² Nīaathugundire thimo ngiri ithatū, na nyīmbo ciake ciarī ngiri īmwe na ithano.

³³ Nīataaragīria ūhoru wa mūkūrīre wa mīmera, kuuma mūtarakwa wa Lebanoni o nginya mūthobi ūrīa ūkūrāga thingo-inī. Ningī nīarutanaga ūhoru wa nyamū na nyoni, na nyamū iria itaambaga thī, na thamaki.

³⁴ Andū a ndūrīrī ciothe nīmookaga gūthikīrīria ūūgī wa Solomoni matūmītwo nī athamaki othe a thī, arīa maiguīte ūhoru wa ūūgī wake.

5

Kūhaarīria Gwaka Hekarū

¹ Rīrīa Hiramū mūthamaki wa Turo aiguire atī Solomoni nīaitīrīrio maguta agatūka mūthamaki handū ha ithe Daudi-rī, agītūma ndungata ciake kūrī Solomoni, tondū we nīmatūire marī ūrata na Daudi.

² Nake Solomoni agīcookeria Hiramū ndūmīrīri īno:

³ “Wee nīūkūmenya atī tondū wa mbaara iria ciothe cianakora baba, Daudi, ciūmīte mīena yothe, we ndaahotire gwaka hekarū īītanītio na Rīitwa rīa Jehova Ngai wake, o nginya rīrīa Jehova aigire thū ciake rungu rwa makinya make.

⁴ No rīu Jehova Ngai wakwa nīaheete ūhurūko mīena yothe, na gūtīrī na thū kana ūgwati.

⁵ Nī ūndū ūcio nīndūite atī nīngwaka hekarū īītanītio na Rīitwa rīa Jehova Ngai wakwa, o ta ūrīa Jehova eerire baba Daudi rīrīa oigire atīrī,

§ 4:25 Gūikara rungu rwa mūthabibū kana mūkūyū kuonanagia atī o nyūmba yarī na thayū, na gūtīarī na ūgwati.

'Mūriū waku ūrīa ngaikarīria gītī kīa ūnene handū haku-rī, nīwe ūgaaka hekarū iītanītio na Rīitwa rīakwa.'

⁶ "Nī ūndū ūcio athana nīguo ndemerwo mītarakwa ya Lebanoni. Andū akwa nīmarīrutithanagia wīra na andū aku, na nīndīrīkūrīhaga mūcaara wa andū aku o ta ūrīa ūngiuga. Wee nīūū atī tūtīrī na andū marī na ūmenyo wa gwatūra mbaū ta andū a Sidoni."

⁷ Rīrīa Hiramū aiguire ndūmīrīri ya Solomoni, agīkena mūno, akiuga atīrī, "Ūmūthī Jehova arogocwo, nīgūkorwo nīaheete Daudi mūriū mūūgī wa gwatha rūrīrī rūrū rūnene."

⁸ Nī ūndū ūcio Hiramū agītūmana kūrī Solomoni, akīmwīra atīrī:

"Nīnyīitīte ndūmīrīri īrīa wandūmīre, na nīngwīka ūrīa wothe ūkwenda harī kūrēhithia mīgogo ya mītarakwa na ya mīthengera.

⁹ Andū akwa nīmekūmīkūrūkia kuuma Lebanoni nginya iria-inī, na nīngūmīkūrūkia na iria yohanītio hamwe o nginya harīa ūkuuga. Nīngamīohoranīria hau, nawe ūmīoe, ūthī nayo. Nawe ūkīhingīrie wendi wakwa na ūndū wa kūhe nyūmba yakwa ya ūthamaki irio."

¹⁰ Ūguo nīguo Hiramū aathiire na mbere gūtwarīra Solomoni mīgogo ya mītarakwa na ya mīthengera īrīa endaga.

¹¹ Nake Solomoni nīaheaga Hiramū ngano ya kūrīo gwake mūciī ya kori ngiri mīrongo iīrī,* hamwe na mbathi ngiri mīrongo iīrī† cia maguta ma mītamaiyū mahihe wega. Solomoni agīthī na mbere gwīka Hiramū ūguo mwaka o mwaka.

¹² Jehova nīaheire Solomoni ūūgī, o ta ūrīa aamwīrīre. Na gūkīgīa na thayū gatagatī ka Hiramū na Solomoni, nao eerī magīthondeka kīrīkanīro kīa ūiguano.

¹³ Mūthamaki Solomoni akīandīkithia aruti wīra 30,000 na hinya kuuma Isiraēli guothe.

¹⁴ Aamatūmaga marī ikundi cia andū ngiri ikūmi o mweri, mathī ituanīra rīa wīra kūu Lebanoni; nī ūndū ūcio magaikaraga mweri ūmwe Lebanoni, na mīeri iīrī kwao mūciī. Adoniramū nīwe warī mūrūgamīrīri wa andū acio marutithagio wīra na hinya.

¹⁵ Solomoni nī aarī na andū 70,000 a gūkuua mīrigo, na aicūhia a mahiga 80,000 kūu irīma-inī,

¹⁶ o ūndū ūmwe na anyabara 3,300 a kūrūgamīrīra wīra ūcio, na magatongoria aruti acio a wīra.

¹⁷ Mūthamaki agīathana, nao makīenja mahiga manene na mega, na maicūhītio marī ma gwaka mūthingi wa hekarū.

¹⁸ Mabundi ma Solomoni, na ma Hiramū, na andū a Gebali, nīmarengire na makīhaarīria mbaū o na mahiga nī ūndū wa gwaka hekarū.

6

Solomoni Gwaka Hekarū

¹ Mwaka-inī wa magana mana na mīrongo īnana, thuutha wa andū a Isiraēli kuuma būrūri wa Misiri, o mwaka-inī wa īna wa Solomoni gūthamakīra Isiraēli, mweri-inī wa Zivu, naguo nīguo mweri wa keerī-rī,* Solomoni akīambīrīria gwaka hekarū ya Jehova.

* **5:11** nī ta kilo 4,400,000 † **5:11** nī ta lita 440,000 * **6:1** Mweri wa Zivu nīguo mweri wa keerī wa Kīyahudi, na nīguo mweri wa ītano kūringana na mīeri ya rīu.

2 Hekarũ ĩrĩa Mũthamaki Solomoni aakĩire Jehova yarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩtandatũ, † na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ, ‡ na ũraihi wa na igũrũ wa mĩkono mĩrongo ĩtatũ. §

3 Gĩthaku kĩa mwena wa mbere wa nyũmba ĩyo nene ya hekarũ nĩkĩongereire wariĩ wa hekarũ, nakĩo kĩarĩ kĩa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ, * na gĩgacomoka mĩkono ikũmi† kuuma na mwena wa mbere wa hekarũ.

4 Nake agĩakĩra hekarũ ndirica ngundeeru cia na igũrũ.

5 Nĩakithirie tũnyũmba twa mĩena-inĩ, tũgĩthiũrũrũkĩria hekarũ yothe tũnyĩitanĩte na thingo cia nyũmba ĩrĩa nene ya hekarũ na cia handũ-harĩa-haamũre ha na thĩinĩ.

6 Ngoroba ya thĩ mũno yarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩtano, ‡ na ya gatagatĩ yarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩtandatũ, § na ya gatatũ yarĩ na wariĩ wa mĩkono mũgwanja. * Nĩathondekire mbako ithiũrũrũkĩirie mwena wa na nja wa hekarũ, nĩgeetha mbaũ iria ndungu cia mwako itigatoonyio thingo-inĩ cia hekarũ.

7 Hekarũ ĩgĩakwo-rĩ, mahiga marĩa maicũhĩrio kware no mo maahũthĩrirwo, na gũtiarĩ nyondo, kana ithanwa, kana kĩndũ kĩngĩ gĩa kĩgera kĩaiguirwo hau mwako-inĩ wa hekarũ hĩndĩ ĩrĩa yothe yaakagwo.

8 Mũromo wa gũtoonya ngoroba ya thĩ warĩ mwena wa gũthini wa hekarũ; ningĩ nĩ haarĩ na ngathĩ ya kwambata ngoroba ya gatagatĩ na kuuma hau ĩgathiĩ ngoroba ya gatatũ.

9 Nĩ ũndũ ũcio agĩaka hekarũ na akĩmĩrĩkia, akĩmĩgita na mĩgamba na mbaũ cia mĩtarakwa.

10 Na nĩakĩrĩire tũnyũmba twa rwere tũthiũrũkĩirie hekarũ, ũraihi wa o kamwe warĩ mĩkono ĩtano† kũraiha na igũrũ, natuo twanyĩitithanĩtio na hekarũ na mĩgamba ya mĩtarakwa.

11 Kiugo kĩa Jehova nĩgĩakinyĩire Solomoni, akĩrwo atĩrĩ:

12 “Ha ũhoru wa hekarũ ĩno ũraaka-rĩ, ũngĩrũmĩrĩra uuge wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na ũrũmie mawatho makwa mothe, o na ũmenyerere maathani makwa na ũmathĩkagĩre, nĩngakũhingĩria kĩranĩro kĩria ndaaheire thoguo Daudi.

13 Na nĩngatũũrania na andũ a Isiraeli, na ndigatiganĩria andũ akwa a Isiraeli.”

14 Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩaka hekarũ na akĩmĩrĩkia.

15 Nake akĩhumbĩra thingo cia thĩinĩ na mbaũ cia mĩtarakwa, ciarĩtwo kuuma thĩ ya hekarũ nginya igũrũ, nakuo thĩ ya hekarũ gũkĩarwo mbaũ cia mũthengera.

16 Mwena wa thuutha wa hekarũ akĩgayania mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ‡ na mbaũ cia mĩtarakwa kuuma thĩ nginya igũrũ, nĩgeetha hekarũ-inĩ hagĩe handũ haamũre thĩinĩ, hatũike Harĩa-Hatheru-Mũno.

17 ũraihi wa nyũmba ĩrĩa nene yarĩ mbere ya kanyũmba kau warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩna§ kũraiha.

18 Hekarũ thĩinĩ kwahumbĩrĩtwo na mbaũ cia mĩtarakwa, ciicũhĩtio magemio mahaana tũbũũthũ na mahũa macanũku. Indo ciothe ciarĩ cia mĩtarakwa; gũtiarĩ ihiga o na rĩmwe rĩonekaga.

19 Thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre, hekarũ thĩinĩ nĩathondekire handũ ha kũgĩrĩra ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova.

20 Hau thĩinĩ haamũre, ũraihi waho warĩ mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ, * na

† 6:2 nĩ ta mita 27 ‡ 6:2 nĩ ta mita 9 § 6:2 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13:5) * 6:3 nĩ ta mita 9 † 6:3 nĩ ta mita inya na nuthu (4:5) ‡ 6:6 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) § 6:6 nĩ ta mita igĩrĩ na robo ithatũ (2.75) * 6:6 nĩ ta mita 3 † 6:10 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) ‡ 6:16 nĩ ta mita 9 § 6:17 nĩ ta mita 18 * 6:20 nĩ ta mita 9

wariĩ wa mĩkono mĩrongo iĩrĩ, na mĩkono mĩrongo iĩrĩ kũraiha na igũrũ. Nake nĩagemirie mwena wa thĩinĩ na thahabu therie,[†] na ningĩ akĩgemia kĩgongona kũu na mbaũ cia mĩtarakwa.

²¹ Solomoni aahumbĩrire hekarũ thĩinĩ na thahabu therie, na agĩkĩrania irengeeri cia thahabu mbere ya itoonyero rĩa hau thĩinĩ haamũre harĩa haagemetio na thahabu.

²² Nĩ ũndũ ũcio akĩgemia thĩinĩ guothe na thahabu. Ningĩ nĩagemirie kĩgongona kĩrĩa kĩarĩ thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre na thahabu.

²³ Hau thĩinĩ haamũre, agĩthondeka makerubi meerĩ na mbaũ cia mĩtamaiyũ, ikerubi o rĩmwe rĩarĩ rĩa mĩkono ikũmi[‡] kũraiha na igũrũ.

²⁴ Ikerubi rĩa mbere rĩarĩ na ithagu rĩa mĩkono itano[§] kũraiha, na rĩu rĩngĩ mĩkono itano; ũguo nĩ kuuga mĩkono ikũmi kuuma mũthia wa ithagu rĩmwe nginya mũthia wa ithagu rĩrĩa rĩngĩ.

²⁵ Ikerubi rĩa keerĩ o narĩo rĩarĩ rĩa mĩkono ikũmi; makerubi macio meerĩ nĩmaiganaine na makahaanana.

²⁶ Ũraiha wa o ikerubi rĩmwe warĩ wa mĩkono ikũmi.

²⁷ Nĩagire makerubi macio kanyũmba ga thĩinĩ mũno ka hekarũ, matambũrũkĩtie mathagu mamu. Ithagu rĩa ikerubi rĩmwe rĩaturumĩte rũthingo rũmwe, narĩo ithagu rĩa ikerubi rĩu rĩngĩ rĩgaturuma rũthingo rĩu rĩngĩ. Na mathagu mamu magaturumanĩra gatagatĩ ga kanyũmba.

²⁸ Nĩagemirie makerubi macio na thahabu.

²⁹ Thingo-inĩ iria ciathiũrũrũkĩrie hekarũ, thĩinĩ wa tũnyũmba twa thĩinĩ na twa na nja, agĩcũhia magemio ma makerubi, na ma mĩtĩ ya mĩtende, na ma mahũa macanũku.

³⁰ Ningĩ akĩhumbĩra thĩ ya tũnyũmba twa thĩinĩ na twa nja ya hekarũ na thahabu.

³¹ Narĩo itoonyero rĩa hau thĩinĩ haamũre agĩthondeka mĩrango ya mbaũ cia mĩtamaiyũ, nacio buremu ciayo ciarĩ na mĩena itano.

³² Na mĩrango-ini yeerĩ ya mbaũ cia mĩtamaiyũ agĩcũhia magemio ma makerubi, na ma mĩtĩ ya mĩtende na ma mahũa macanũku, na akĩgemia makerubi na mĩtĩ ya mĩtende na thahabu hũũre.

³³ O ũndũ ũmwe nĩathondekire buremu irĩ na mĩena ĩna cia mĩtamaiyũ cia itoonyero rĩa nyũmba ĩrĩa nene.

³⁴ Ningĩ agĩthondeka mĩrango iĩrĩ ya mbaũ cia mĩthengera, o mũrango warĩ na icunjĩ igĩrĩ ciekũnjaga wahingũrwo.

³⁵ Nĩacũhirie makerubi, na mĩtĩ ya mĩtende, na mahũa macanũku igũrũ rĩa mĩrango ĩyo, na akĩmĩgemia na thahabu hũũre ĩgananiĩrie wega maicũhio-inĩ macio.

³⁶ Na nĩaakire nja ya thĩinĩ na mĩhari itatũ ya mahiga maicũhie na mũhari ũngĩ ũmwe wa mĩgamba mĩcũhie ya mĩtarakwa.

³⁷ Mũthingi wa hekarũ ĩyo ya Jehova wakirwo mwaka wa ĩna wa mweri wa Zivu.

³⁸ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe mweri-inĩ wa Bulu, nĩguo mweri wa ĩnana,^{*} nĩguo hekarũ yarĩkire hamwe na maũndũ mayo mothe kũringana na ũrĩa yerĩtwo yakwo. Aikarire ihinda rĩa mĩaka mũgwanja akĩmĩaka.

7

Solomoni Gwaka Nyũmba Yake ya Ũthamaki

[†] 6:20 Thahabu yarũgamagĩrĩra riiri wa Ngai. [‡] 6:23 nĩ ta mita inya na nuthu (4:5) [§] 6:24 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) ^{*} 6:38 Mweri wa Bulu nĩguo mweri wa ĩnana wa Kĩyahudi, na nĩguo mweri wa ikũmi kũringana na mĩeri ya rĩu.

¹ No rĩrĩ, Solomoni aambĩrĩria gwaka nyũmba yake ya ũthamaki-rĩ, aaniinire mĩaka ikũmi na ĩtatũ kũrĩkia kũmĩaka.

² Nĩaakire nyũmba ĩngĩ ya ũthamaki yetagwo Nyũmba ya Ũthamaki ya Mũtitũ wa Lebanoni,* na yarĩ ya mĩkono igana† kũraiha, na mĩkono mĩrongo ĩtano‡ kwarama, na mĩkono mĩrongo ĩtatũ§ kũraiha na igũrũ. Ningĩ yarĩ na mĩhari ĩna ya itugĩ cia mĩtarakwa iria cianyitĩrĩire mĩgamba ya mĩtarakwa.

³ Nyũmba ĩyo yagitirwo na mbaũ cia mĩtarakwa iria ciarĩ igũrũ wa mĩgamba ĩrĩa yaigĩrĩrwo igũrũ wa itugĩ, mĩgamba yotho yarĩ mĩrongo ĩna na ĩtano, o mũhari warĩ na mĩgamba ikũmi na ĩtano.

⁴ Ndirica ciayo ciekĩrĩtwo igũrũ, igagĩkĩrwo ithatũ ithatũ, ing'ethanĩire.

⁵ Mĩrango yotho yarĩ na buremu cia mĩena ĩna; yekĩrĩtwo mwena wa na mbere ĩtatũ ĩtatũ, ĩng'ethanĩire.

⁶ Nĩathondekire gĩthaku kĩa mũhari wa itugĩ, kĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩtano,* na warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩtatũ.† Mbere yakĩo haarĩ na gĩthaku kĩngĩ, na mbere ya gĩthaku kũ gĩa keerĩ haarĩ na itugĩ, na hakagitwo igũrũ.

⁷ Nĩaakire nyũmba ya gĩtĩ kĩa ũnene, na Nyũmba ya Gũciirĩra, kũrĩa aatuithanagĩria ciira. Nake akĩmĩkĩra mbaũ cia mĩtarakwa kuuma thĩ nginya igũrũ.

⁸ Nayo nyũmba yake ya gũikara ya ũthamaki, yaakĩtwo mwena wa na thuutha, na yaakĩtwo o ta ĩyo ĩngĩ. Ningĩ Solomoni nĩaakire nyũmba ĩngĩ ta ĩyo ya ũthamaki, akĩmĩakĩra mwarĩ wa Firaũni ũrĩa aahikĩtie.

⁹ Mĩako ĩyo yotho, kuuma mwena wa nja nginya nja ĩrĩa nene, na kuuma mũthingi nginya rwembeya-inĩ, yaakĩtwo na mahiga marĩa mega mũno matinĩtio na gĩthimo, na makarengererwo na mũthumeno mwena wa na thĩinĩ na wa na nja.

¹⁰ Mĩthingi yaakĩtwo na mahiga manene ma mũthemba mwegu, mamwe ma mĩkono ikũmi,‡ na mamwe ma mĩkono ĩnana.§

¹¹ Igũrũ gwakĩtwo na mahiga marĩa mega mũno matinĩtio na gĩthimo, na mbaũ cia mĩtarakwa.

¹² Nayo nja ĩrĩa nene yathiũrũrũkĩrio na rũthingo rwa mĩhari ĩtatũ ya mahiga maicũhie, na mũhari ũmwe wa mĩgamba mĩrengerere ya mĩtarakwa, o ta ũrĩa nja ya hekarũ ya Jehova yatariĩ, na gĩthaku kĩaayo.

Indo cia Hekarũ

¹³ Mũthamaki Solomoni nĩatũmanire Turo nĩgeetha areherwo Huramu,

¹⁴ ũrĩa nyina aarĩ mũtumia wa ndigwa wa mũhĩrĩga wa Nafitali, nake ithe aarĩ wa Turo, nake aarĩ mũturi wa icango. Nake Huramu aarĩ mũũgĩ mũno, na akamenya maũndũ mothe ma ũthondeki wa indo cia gĩcango. Nĩookire kũrĩ Mũthamaki Solomoni, na akĩruta mawĩra mothe marĩa aaheirwo.

¹⁵ Nĩathondekire itugĩ igĩrĩ cia gĩcango, o kĩmwe kĩarĩ na ũraihi wa mĩkono ikũmi na ĩnana,* na rũrigi rũrĩa rũngĩathiũrũrũkĩrie gĩtugĩ kĩmwe rwarĩ rwa mĩkono ikũmi na ĩrĩ.†

¹⁶ Ningĩ nĩathondekire ciongo cia gĩcango gĩtwekie cia kũigĩrĩra igũrũ rĩa itugĩ icio, o kĩongo kĩmwe kĩarĩ na ũraihi wa mĩkono ĩtano.‡

* 7:2 Yetagwo Nyũmba ya Ũthamaki ya Mũtitũ wa Lebanoni tondũ yakĩtwo na itugĩ ciabangĩtwo ta mĩtĩ ya mũtitũ. † 7:2 nĩ ta mita 46 ‡ 7:2 nĩ ta mita 23 § 7:2 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13:5) * 7:6 nĩ ta mita 23 † 7:6 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13.5) ‡ 7:10 nĩ ta mita inya na nuthu (4.5) § 7:10 nĩ ta mita ithatũ na nuthu (3.5) * 7:15 nĩ ta mita 8 † 7:15 nĩ ta mita ithano na nuthu (5:5) ‡ 7:16 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25)

17 Irengeeri igathĩkanĩtio ta mĩnyororo igĩcuurio nĩguo igemie ciongo cia itugĩ icio, irengeeri mũgwanja igekĩrwo kiongo-inĩ kĩmwe.

18 Nĩathondekire makomamanga mĩhari ãĩĩ ãkĩrigiicĩria irengeeri icio ciagathĩkanĩtio ta mĩnyororo cia kũgemia ciongo iria ciarĩ igũrũ rĩa itugĩ. O kiongo agĩgĩka o ũguo.

19 Ciongo iria ciarĩ igũrũ wa itugĩ cia gĩthaku ciathondeketwo na mũhianĩre wa mahũa ma itoka, na ciarĩ na ũraihi wa mĩkono ãna. §

20 Ciongo cia itugĩ icio cieri, igũrũ rĩa harĩa hahaanaga ta mbakũri harĩa haariganĩtie na irengeeri iria ciagathĩkanĩtio ta mĩnyororo, haarĩ na makomamanga magana meerĩ mekĩrĩtwo mĩhari mĩhari magathiũrũrũkĩria ciongo icio.

21 Nĩahaandire itugĩ icio gĩthaku-inĩ kĩa hekarũ. Gĩtuĩ kĩa mwena wa gũthini agĩgĩta Jakini, nakĩo kĩa mwena wa gathigathini agĩgĩta Boazu.

22 Ciongo iria ciarĩ igũrũ wa itugĩ icio ciathondeketwo na mũhianĩre wa mahũa ma itoka. Nĩ ũndũ ũcio wĩra wa itugĩ ũkĩrĩka.

23 Ningĩ agĩaka itangi rĩa gĩthiũrũrĩ rĩa kĩgera gĩtwekie inene mũno rĩrĩa rĩetawo Karia,* rĩarĩ rĩa mĩkono ikũmi† kuuma mwena ũmwe wa rũtirihho nginya ũrĩa ũngĩ, na mĩkono ãtano‡ kũraiha na igũrũ. Itangi rĩu rĩathimwo na rũrigi gĩthiũrũrĩ kĩarĩo kĩarĩ kĩa mĩkono mĩrongo ãtatũ. §

24 Mũhuro wa rũtirihho nĩrĩathiũrũrũkĩrio na magemio maahaanaine na tũbũũthũ, o mũkono ũmwe tũbũũthũ ikũmi. Tũbũũthũ tũu twaigĩtwo mĩhari ãĩĩ tũgĩtwekanĩrio na Karia kau, tũgĩtuĩka kĩndũ kĩmwe nako.

25 Nako Karia kau kaigĩrĩrwo igũrũ rĩa mĩhiano ya ndegwa ikũmi na igĩrĩ; ithatũ ciacio ciarorete mwena wa gathigathini, na ithatũ ikarora mwena wa ithũiro, na ithatũ ikarora mwena wa gũthini, na ithatũ ikarora mwena wa irathĩro. Karia kau kaigĩrĩrwo igũrũ rĩacio, nacio ciĩga cia na thuutha cia ndegwa icio nĩcio ciarorete na kũu thĩnĩ.

26 Ũtungu wa Karia kau waiganaine na wariĩ wa rũhĩ.* Rũtirihho rwako rwatariĩ ta rũtirihho rwa gĩkombe, kana ta gĩtoka gĩcanũku. Karia kau kaiganagĩra maaĩ mbathi ngiri igĩrĩ. †

27 Ningĩ agĩaka makaari ikũmi ma gĩcango mangĩaguucirio; o gĩkaari kĩmwe kĩarĩ kĩa ũraihi wa mĩkono ãna,‡ na wariĩ wa mĩkono ãna, na ũraihi wa na igũrũ wa mĩkono ãtatũ. §

28 Makaari macio maakĩtwo ta ũũ: maarĩ na icunjĩ cia mĩena inyi-itithanĩtio na buremu.

29 Iacunjĩ iria ciarĩ gatagatĩ ka buremu, o na buremu cio nyene, ciarĩ na mĩhiano ya mĩrũũthi, na ya ndegwa, na ya makerubi. Mwena wa igũrũ na wa mũhuro wa mĩhiano ya mĩrũũthi na ya ndegwa nĩ gwekĩrĩtwo magemio ma mahũa mature.

30 O gĩkaari kĩarĩ na magũrũ mana ma gĩcango, maarĩ na igera cia gĩcango cia kũgathĩkania kũgũrũ na kũgũrũ kũrĩa kũngĩ, na o kĩmwe kĩarĩ na kĩraĩ kĩanyitĩrĩrwo nĩ itugĩ inya iria ciatwekanĩrio na mahũa mature mwena o mwena.

31 Mwena wa thĩnĩ wa gĩkaari kũu kwarĩ na mũromo warĩ na buremu ya gĩthiũrũrĩ ya mũkono ũmwe* kũrika. Mũromo ũcio warĩ wa gĩthiũrũrĩ, na hamwe na njikarĩro yaguo yarĩ ya mũkono ũmwe na

§ 7:19 nĩ ta mita ãmwe na robo ithatũ (1:75) * 7:23 Athĩnjĩri-Ngai matambĩte gũthiĩ kũruta iruta rĩa njino maambaga gwĩthamba moko kĩraĩ-inĩ gĩa gĩcango (Thaam 30:17-21). † 7:23 nĩ ta mita inya na nuthu (4:5) ‡ 7:23 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25) § 7:23 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13:5) * 7:26 nĩ ta centimita 8 † 7:26 nĩ ta lita 40,000 ‡ 7:27 nĩ ta mita ãmwe na robo ithatũ (1:75) § 7:27 nĩ ta mita ãmwe na robo (1:25) * 7:31 nĩ ta nuthu mita (0.5)

nuthu.† Gũthiũrũrũkĩria mũromo wakĩo nĩ ha kururĩtwo magemio. Iacunjĩ cia mũena ya gĩkaari kũ nĩciaiganaine mũena yothe ãna, na itiarĩ cia gĩthiũrũrĩ.

³² Magũrũ macio mana meekĩrĩtwo rungu rwa icunjĩ cia mũena, nacio igera cia kũgathĩkania magũrũ cianyitithanĩtio na gĩkaari kũ. Naguo wariĩ wa o kũgũrũ warĩ wa mũkono ũmwe na nuthu.‡

³³ Magũrũ macio maathondeketwo ta magũrũ ma ngaari ya ita, nacio igera cia kũgathĩkania kũgũrũ na kũgũrũ kũrĩa kũngĩ, na mũbara, na mũringa ya kũgũrũ, na tũgera twa gĩthiũrũrĩ tũrĩa tũkoragwo gatagatĩ ga kũgũrũ, ciothe ciathondeketwo na kĩgera gĩtwekie.

³⁴ O gĩkaari nĩ kĩarĩ na nyiitĩro inya, o koine-inĩ nyiitĩro ãmwe, icomokete kuuma gĩkaari-inĩ. nĩgũkorwo

³⁵ Mwena wa na igũrũ wa gĩkaari kũ wathiũrũrũkĩrio na mũcibi wa wariĩ wa nuthu ya mũkono§ kũrika. Itugĩ na icunjĩ cia mũena nĩcianyitithanĩtio na mwena wa na igũrũ wa gĩkaari kũ.

³⁶ Nake Huramu agĩkurura mũhiano ya makerubi, na ya mũrũũthi, na ya mũtĩ ya mũkĩndũ mũena-inĩ ya itugĩ, na icunjĩ-inĩ cia mũena harĩa hothe hangĩonekire, na hagathiũrũrũkĩrio na mahũa mũena yothe.

³⁷ Ũguo nĩguo aathondekire makaari macio ikũmi. Mothe maatwekeirio handũ hamwe, na makahaanana biũ na makaiganana.

³⁸ Ningĩ nĩathondekire iraiĩ ikũmi cia gĩcango, o kĩmwe kĩaiganagĩra maaĩ mbathi mũrongo ãna,* na kĩarĩ kĩa mũkono ãna† kwarama, o kĩaĩ kĩmwe gĩkaigĩrĩtwo gĩkaari-inĩ kĩmwe gĩa icio ikũmi.

³⁹ Nĩaigire ikaari ithano ciacio mwena wa gũthini wa hekarũ, na ikaari ithano mwena wa gathigathini. Nĩaigĩrĩre Karia mwena wa gũthini, agĩkaiga koine-inĩ ya gũthini ya mwena wa irathĩro wa hekarũ.

⁴⁰ Ningĩ Huramu nĩathondekire iraiĩ, na icakũri, na mbakũri cia kũminjaminjĩria.

Nĩ ũndũ ũcio Huramu akĩrĩkia wĩra wothe ũrĩa aaheetwo arute nĩ Mũthamaki Solomoni thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova:

⁴¹ itugĩ icio igĩrĩ;

na ciongo icio igĩrĩ ciahanaaga ta mbakũri irĩ igũrũ wa itugĩ icio;
na irengeeri iria igĩrĩ ciagathĩkanĩtio ta mũnyororo iria ciagemetie ciongo
icio ciarĩ igũrũ wa itugĩ;

⁴² na makomamanga 400 ma irengeeri iria igĩrĩ ciagathĩkanĩtio ta
mũnyororo (mũhari ãrĩ ya makomamanga o harĩ kĩrengereeri kĩmwe
ĩkagemia ciongo icio ciahanaaga ta mbakũri iria ciarĩ igũrũ wa itugĩ);

⁴³ na makaari ikũmi na iraiĩ ciamo ikũmi;

⁴⁴ na Karia na mũhiano ya ndegwa ikũmi na igĩrĩ rungu rwako;

⁴⁵ o na nyũngũ, na icakũri, na mbakũri cia kũminjaminjĩria.

Indo icio ciothe Huramu aathondekeire Mũthamaki Solomoni cia hekarũ ya Jehova ciarĩ cia gĩcango gĩkumuthe gĩkahenia.

⁴⁶ Mũthamaki aatwekithagĩria indo icio kũrĩa gwathondekagĩrwo indo cia rĩũmba kũu werũ-inĩ wa Jorodani gatagatĩ ga Sukothu na Zarethani.

⁴⁷ Solomoni ndaathimire indo icio tondũ ciarĩ nyingĩ mũno; ũritũ wa gĩcango ndwamenyekanire ũrĩa waiganaga.

† 7:31 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) ‡ 7:32 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) § 7:35 nĩ ta mita robo ãmwe (0.25) * 7:38 nĩ ta lita 880 † 7:38 nĩ ta mita ãmwe na robo ithatũ (1:75)

48 Ningĩ Solomoni nĩathondekithirie indo ciothe iria ciarĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova:

Aathondekire kīgongona gĩa thahabu;
na metha ya thahabu ya kũigĩrĩra mĩgate ĩrĩa yaigagwo mbere ya Jehova;

49 na mĩtĩ ya kũigĩrĩrwo matawa ya thahabu therie (ĩtano ĩkaigwo mwena wa ũrĩo, na ĩtano ĩkaigwo mwena wa ũmotho, mwena wa mbere wa nyũmba ya na thĩinĩ);‡

na wĩra wa magemio wa mahũa ma thahabu, na matawa, na mĩhato;

50 na iraiĩ cia thahabu therie, na magathĩ ma kũrenga ndaambĩ, na mbakũri cia kũminjaminjĩria, na thaani, na ngĩo cia mwaki;

na icũhĩ cia thahabu cia mĩrango ya kanyũmba karĩa kaarĩ thĩinĩ mũno, Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, o na icũhĩ cia thahabu cia mĩrango ya nyũmba ĩrĩa nene ya hekarũ.

51 Rĩrĩa wĩra wothe ũrĩa Mũthamaki Solomoni aarutaga wa gwaka hekarũ ya Jehova wathirire-rĩ, akĩrehithia indo iria ithe Daudi aamũrĩte, nĩcio betha, na thahabu, na indo cia nyũmba, agĩciiga harĩa haigagwo igĩina cia hekarũ ya Jehova.

8

Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro Kũrehwo Hekarũ Thĩinĩ

1 Ningĩ Mũthamaki Solomoni agĩta athuuri a Isiraeli, na atongoria othe a mĩhĩrĩga, na anene a nyũmba cia andũ a Isiraeli moke kũrĩ we Jerusalemu, nĩguo maambatie ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kuuma Zayuni, Itũũra rĩrĩa inene rĩa Daudi.

2 Nao andũ othe a Isiraeli magĩũka hamwe kũrĩ Mũthamaki Solomoni hĩndĩ ya gĩathĩ kĩa mweri wa Ethanimu, nĩguo mweri wa mũgwanja.

3 Rĩrĩa athuuri othe a Isiraeli maakinyire-rĩ, athĩnjĩri-Ngai makĩoya ithandũkũ rĩu,

4 nao makĩambatia ithandũkũ rĩa Jehova hamwe na Hema-ya-Gũtũnganwo, na indo ciothe iria nyamũre ciarĩ thĩinĩ wayo. Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii magĩciambatia,

5 nake Mũthamaki Solomoni na kũngano gĩothe gĩa Isiraeli kĩrĩa gĩacemanĩtie harĩ we kĩrĩ mbere ya ithandũkũ rĩu, gĩkĩruta igongona rĩa ng' Ondu nyingĩ na ng'ombe nyingĩ mũno, ũũ atĩ itingĩandĩkirwo mũigana wacio kana itarĩke.

6 Nao athĩnjĩri-Ngai magĩcooka makĩrehe ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova handũ harĩo thĩinĩ wa hekarũ, Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, makĩrĩga rungu rwa mathagu ma makerubi.

7 Makerubi macio maatambũrũkĩtie mathagu mamu igũrũ rĩa harĩa haigĩtwo ithandũkũ rĩu, na makahumbĩra ithandũkũ, o na mĩtĩ yarĩo ya kũrĩkuua.

8 Mĩtĩ ĩyo yarĩ mĩraihu mũno, ũndũ mĩthia yayo yoonagwo nĩ mũndũ arĩ mbere ya Handũ-harĩa-Hatheru, no ndĩonekaga nĩ mũndũ arĩ nja ya Handũ-harĩa-Hatheru; na ĩrĩ o ho nginya ũmũthĩ.

‡ 7:49 Thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo gwakoragwo na mũtĩ o ro ũmwe wa honge mũgwanja wa kũigĩrĩrwo matawa (Thaam 25:31-40; 26:35). Mũthamaki Solomoni nĩwe waigire mĩtĩ ikũmi ya kũigĩrĩrwo matawa thĩinĩ wa hekarũ.

⁹ Thĩinĩ wa ithandũkũ rĩu gũtiarĩ na kĩndũ kĩngĩ tiga o ihengere iria igĩrĩ cia mahiga iria Musa aigĩte ho rĩrĩa aarĩ Horebu, kũrĩa Jehova aarĩkanĩire kĩrĩkanĩro na andũ a Isiraeli maarĩkia kuuma bũrũri wa Misiri.

¹⁰ Rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai meeherire makiuma Handũ-harĩa-Hatheru, itu rĩkĩiyũra hekarũ ya Jehova.

¹¹ Nao athĩnjĩri-Ngai matingĩahotire kũruta wĩra wao nĩ ũndũ wa itu rĩu, nĩgũkorwo riiri wa Jehova nĩwaiyũrite hekarũ yake.

¹² Ningĩ Solomoni akiuga atĩrĩ, “Jehova oigĩte atĩ nĩarĩkaraga thĩinĩ wa itu rĩrĩa itumanu;

¹³ no rĩrĩ, ti-itherũ nĩngwakĩire hekarũ kĩrorerwa, handũ haku ha gũtũura nginya tene.”

¹⁴ O hĩndĩ ĩyo kĩũngano gĩothe gĩa Isiraeli kĩrũgamĩte o hau, mũthamaki agĩkĩhũgũkĩra, agĩkĩrathima.

¹⁵ Ningĩ akiuga atĩrĩ:

“Jehova arogoocwo, o we Ngai wa Isiraeli, ũrĩa ũhingĩtie na guoko gwake mwene ũrĩa eerĩire baba, Daudi, na kanua gake mwene. Nĩgũkorwo oigire atĩrĩ,

¹⁶ ‘Kuuma mũthenya ũrĩa ndaarutire andũ akwa a Isiraeli kuuma Misiri, ndirĩ ndathuura itũura inene thĩinĩ wa mũhĩrĩga o na ũmwe wa Isiraeli, atĩ nĩguo njakĩrwo hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa kuo, no nĩndathuurire Daudi athamakĩre andũ akwa Isiraeli.’

¹⁷ “Baba Daudi nĩatuĩte na ngoro yake gwaka hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩa Jehova, o we Ngai wa Isiraeli.

¹⁸ No Jehova eerire baba, Daudi, atĩrĩ, “Tondũ nĩwatuĩte na ngoro yaku kũnjakĩra hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa-rĩ, nĩ wekire wega nĩ gwĩciiria ũguo ngoro-inĩ yaku.

¹⁹ No rĩrĩ, wee tiwe ũgwaka hekarũ ĩyo, no nĩ mũrũguo, ũrĩa uumĩte mũthiimo-inĩ waku na thakame-inĩ yaku, ũcio nĩwe ũgaaka hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa.’

²⁰ “Jehova nĩatũũrĩtie kĩrĩkanĩro kũu, na rĩu nĩnjookete ithenya rĩa baba Daudi, na ngaikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene gĩa Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova eeranĩire, na nĩnjakĩte hekarũ ĩrĩa ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩa Jehova Ngai wa Isiraeli.

²¹ Hau nĩho thondekete handũ ha kũiga ithandũkũ rĩrĩa rĩ na kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova aarĩkanĩire na maithe maitũ, rĩrĩa amarutire bũrũri wa Misiri.”

Ihooya rĩa Solomoni rĩa Kĩamũro

²² Hĩndĩ ĩyo Solomoni akĩrũgama mbere ya kĩgongona kĩa Jehova, o hau mbere ya kĩũngano gĩothe kĩa Isiraeli, agĩtambũrũkia moko make na igũrũ,

²³ akiuga atĩrĩ:

“Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, gũtirĩ Ngai ũngĩ ũhaana tawe kũu igũrũ kana gũkũ thĩ, o wee ũhingagia kĩrĩkanĩro kĩa wendo harĩ ndungata ciaku iria irũmagĩrĩra njĩra yaku na ngoro ciacio ciothe.

²⁴ Wee nĩũhingĩrie baba, Daudi ndungata yaku kĩrĩkanĩro gĩaku; ũndũ ũrĩa weranĩire na kanua gaku nĩũhingĩtie na guoko gwaku, o ta ũrĩa kũhaana ũmũthĩ.

²⁵ “Na rĩrĩ, Jehova, Ngai wa Isiraeli, hingĩria baba, Daudi ndungata yaku ciĩranĩro iria wamwĩrĩire rĩrĩa woigire atĩrĩ, ‘Ndũkaaga mũndũ wa gũikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Isiraeli arĩ mbere yakwa, angĩkorwo

ariũ aku nĩmarĩthiia na mĩthiire yagĩriire mbere yakwa, o ta ũria wee ũtũire ũthiia mbere yakwa.'

²⁶ Na rĩrĩ, Wee Ngai wa Isiraeli, reke kiugo gĩaku kĩria weriire baba, Daudi ndungata yaku, kĩhinge.

²⁷ "No kũhoteke Ngai atũũre gũkũ thĩ? Igũrũ, o na kũria igũrũ mũno-rĩ, wee ndũngũiganĩra kuo. Hekarũ ĩno njakĩte-rĩ, githĩ ndikĩrĩ nini makĩria!

²⁸ No o na kũrĩ ũguo-rĩ, thikĩrĩria ihooya rĩa ndungata yaku, ĩgĩthaihana ĩguĩrwo tha, Wee Jehova Ngai wakwa. Igua gũkaya na ihooya rĩria ndungata yaku ĩrakũhooya ĩrĩ mbere yaku ũmũthĩ.

²⁹ Maitho maku maroikara marorete hekarũ ĩno ũtukũ na mũthenya, o handũ haha wee woigire atĩrĩ, 'Rĩtwa rĩakwa rĩrikoragwo ho,' nĩgeetha ũiguage ihooya rĩria ndungata yaku ĩrĩhooyaga ĩrorete handũ haha.

³⁰ Igua gũthaihana kwa ndungata yaku na kwa andũ aku a Isiraeli rĩria mekũhooya marorete handũ haha. ũigue ũrĩ kũu igũrũ, o kũu gĩkaro gĩaku, na watũigua ũgatũrekerera.

³¹ "Rĩria mũndũ angĩhĩtĩria mũndũ wa itũũra rĩake na gũtuĩke no nginya ehĩte, nake oke ehĩtĩre hau mbere ya kĩgongona gĩaku hekarũ-inĩ ĩno-rĩ,

³² hĩndĩ ĩyo nĩ ũkaigua ũrĩ kũu igũrũ na ũtue itua. ũtuithanie ndungata ciaku ciira, ũria mũhĩtia atuĩrwo ciira na acookererwo nĩ mahĩtia make marĩa ekĩte. Nake ũria ũtehĩtie ũmũtue ndehĩtie, na nĩ ũndũ ũcio wonanie atĩ ti mwĩhia.

³³ "Rĩria andũ aku a Isiraeli mahootwo nĩ thũ nĩ ũndũ nĩmakũhĩtĩrie, nao magũcookerere na moimbũre rĩtwa rĩaku, na mahooe magĩgũthaihaga marĩ hekarũ-inĩ ĩno-rĩ,

³⁴ hĩndĩ ĩyo nĩũkamaigua ũrĩ kũu igũrũ, na ũrekere andũ aku a Isiraeli mehia mao na ũmacookie bũrũri ũria waheire maithe mao.

³⁵ "Rĩria igũrũ rĩkaahingwo na mbura yage kuura tondũ wa ũria andũ aku makũhĩtĩrie-rĩ, mangĩkaahooya marorete handũ haha na moimbũre rĩtwa rĩaku, na magariũrũke matigane na mehia mao, tondũ nĩũmanyamarĩtie-rĩ,

³⁶ hĩndĩ ĩyo ũkaamaigua ũrĩ o kũu igũrũ, na ũrekere ndungata ciaku, andũ aku a Isiraeli, mehia mao. Marute mũtũũrĩre ũria mwagĩrũru, na ũmoirĩrie mbura bũrũri-inĩ ũcio waheire andũ aku ũtuĩke igai rĩao.

³⁷ "Kũngĩkaagĩa ng'aragu kana mũthiro bũrũri-inĩ, kana mĩgũnda ĩhĩe nĩ mbaa kana mbuu, kana gũũke ngigĩ kana ngũnga, kana thũ imarigiicĩrie itũũra-inĩ rĩmwe rĩao, na mwanangĩko o na ũrĩkũ kana mũrimũ ũngĩgooka-rĩ,

³⁸ na rĩria mũndũ o na ũrĩkũ wa andũ aku a Isiraeli angĩkaahooya kana athaihane, o mũndũ aamenya mĩnyamaro ĩria arĩ nayo ngoro-inĩ yake, na atambũrũkie moko make amerekeirie hekarũ-inĩ ĩno-rĩ,

³⁹ hĩndĩ ĩyo ũkaigua ũrĩ kũu igũrũ gĩkaro-inĩ gĩaku, ũmarekere, na ũtuĩre o mũndũ itua kũringana na ũria wothe ekĩte, tondũ we nĩũĩ ngoro yake, (nĩgũkorwo nowe wiki ũũĩ ngoro cia andũ othe),

⁴⁰ nĩgeetha matũũre magwĩtigĩrĩte matukũ mothe marĩa megũtũũra bũrũri ũria waheire maithe maitũ.

⁴¹ "Ha ũhoru wa mũndũ wa kũngĩ ũria ũtarĩ wa andũ aku a Isiraeli, no nĩoimĩte bũrũri wa kũraya nĩ ũndũ wa Rĩtwa rĩaku,

⁴² tondũ andũ nĩmakaiigua ngumo ya Rĩtwa rĩaku inene, na ũhoru wa ciiko cia guoko gwaku kũrĩ hinya gũtambũrũkĩtio, rĩria agooka ahooe erekeire hekarũ ĩno,

⁴³ hĩndĩ ĩyo nĩũkamaigua ũrĩ o kũu igũrũ, gĩikaro-inĩ gĩaku, na mũndũ ũcio wa kũngĩ ũkamũhingĩria ũrĩa wothe agakũhooya, nĩgeetha andũ othe a thĩ mamenye rĩitwa rĩaku na magwĩtigĩre o ta ũrĩa andũ aku a Isiraeli magwĩtigĩrĩte, na mamenye atĩ nyũmba ĩno njakĩte ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩaku.

⁴⁴ “Rĩrĩa andũ aku maathiĩ mbaara-inĩ kũrũa na thũ ciao, o kũrĩa ũngĩmatũma, nao mahooe Jehova merekeire itũũra rĩrĩ inene ũthuurĩte na hekarũ ĩno njakĩte ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩaku,

⁴⁵ hĩndĩ ĩyo ũkaigua mahooya na gũthaithana kwao ũrĩ kũu igũrũ na ũmatirĩrĩre ũhoru-inĩ ũcio wao.

⁴⁶ “Rĩrĩa makwĩhĩria, nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũtehagia, nawe ũmarakarĩre ũmaneane kũrĩ thũ, nacio imatahe imatware bũrũri wacio, ũrĩ kũraya kana ũrĩ gũkuhĩ;

⁴⁷ nao mangĩcookera ngoro-inĩ ciao marĩ o kũu bũrũri ũrĩa maatahĩrwo, na merire, na magũthaithe marĩ o kũu bũrũri wa acio mamatooretie, na moige atĩrĩ, ‘Nĩtwĩhĩtie, na nĩtwĩkĩte mahĩtia, na tũgeka maũndũ ma waganu’;

⁴⁸ na mangĩgagũcookerera na ngoro ciao ciothe, na mũoyo yao, marĩ bũrũri wa thũ ciao iria ciamatahire, nao mahooe merekeire bũrũri ũrĩa waheire maithe mao, na merekeire itũũra rĩrĩa inene rĩrĩa ũthuurĩte na hekarũ ĩno njakĩte ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩaku-rĩ;

⁴⁹ hĩndĩ ĩyo ũrĩ o kũu igũrũ, gĩikaro-inĩ gĩaku, ũkaigua ihooya rĩao na mathaithana mao, na ũmatirĩrĩre ũhoru-inĩ ũcio wao.

⁵⁰ Na ũkarekera andũ aku, o acio makwĩhĩtie; ũmarekere mahĩtia marĩa mothe magwĩkĩte, na ũtũme acio mamatooretie mamaiguĩre tha;

⁵¹ tondũ nĩ andũ aku na igai rĩaku, o andũ arĩa warutire bũrũri wa Misiri, ũkĩmaruta kuuma mwaki-inĩ ũcio mũhiũ wa gũtwekia kĩgera.

⁵² “Ūrohingũra maitho maku na ũigue mathaithana ma ndungata yaku na ma andũ aku a Isiraeli, ningĩ wĩtikĩre kũmathikagĩrĩria rĩrĩa rĩothe maagũkaĩra.

⁵³ Nĩgũkorwo nĩwe wamathuurire kuuma thĩnĩ wa ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ matũike igai rĩaku kĩũmbe, o ta ũrĩa woimbũrĩre na kanua ka ndungata yaku Musa, hĩndĩ ĩrĩa wee, Mwathani Jehova, warutire maithe maitũ kuuma bũrũri wa Misiri.”

⁵⁴ Rĩrĩa Solomoni aarĩkirie mahooya macio mothe na gũthaitha Jehovarĩ, agĩũkĩra, akĩehera mbere ya kĩgongona kĩa Jehova, harĩa aaturĩtie ndu aambararĩtie moko make na igũrũ.

⁵⁵ Akĩrũgama na akĩrathima kĩũngano gĩothe gĩa Isiraeli na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ:

⁵⁶ “Jehova arogocwo, ũrĩa ũheete andũ ake a Isiraeli ũhurũko o ta ũrĩa eranĩire. Gũtirĩ kiugo o na kĩmwe gĩa ciĩranĩro ciothe iria njega iria eeranĩire na kanua ka ndungata yake Musa gĩtahingĩte.

⁵⁷ Jehova Ngai witũ aroikara hamwe na ithuĩ o ta ũrĩa aarĩ hamwe na maithe maitũ; aroaga gũtũtiganĩria o na kana gũtũtirika.

⁵⁸ Arotũma ngoro ciitũ imũcookerere, tũthiige na njĩra ciake ciothe, na tũmenyagĩrĩre maathani make, na kĩrĩra kĩa watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho make marĩa aaheire maithe maitũ.

⁵⁹ Na rĩrĩ, ciugo ici ciakwa, iria hooete ndĩ mbere ya Jehova, irokuhĩrĩria Jehova Ngai witũ mũthenya na ũtukũ, nĩguo atiiragĩrĩre maũndũ ma ndungata yake na andũ ake a Isiraeli, kũringana na mabataro ma o mũthenya,

⁶⁰ nĩgeetha andũ othe a thĩ mamenye atĩ Jehova nĩwe Ngai, na gũtirĩ ũngĩ take.

⁶¹ No ngoro cianyu no nginya ciĩheane biũ kũrĩ Jehova Ngai witũ, mĩtũũrage kũringana na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo, na gwathĩkĩra maathani make, ta ũrĩa kũrĩ rĩu.”

Kwamũrwo kwa Hekarũ

⁶² Hĩndĩ iyo mũthamaki na andũ othe a Isiraeli makĩruta magongona hau mbere ya Jehova.

⁶³ Solomoni nĩarutĩire Jehova igongona rĩa ũiguano ta ũũ: ng’ombe ngiri mĩrongo ĩrĩ na igĩrĩ, na ng’ondũ na mbũri ngiri igana rĩa mĩrongo ĩrĩ. Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki na andũ a Isiraeli othe makĩamũra hekarũ ya Jehova.

⁶⁴ Mũthenya o ro ũcio mũthamaki nĩamũrĩre gĩcigo gĩa gatagatĩ kĩa nja ĩrĩa ĩrĩ mbere ya hekarũ ya Jehova, na akĩrutĩra igongona rĩa njino ho, na rĩa mũtu na rĩa maguta ma igongona rĩa ũiguano, tondũ kĩgongona gĩa gĩcango kĩrĩa kĩarĩ mbere ya Jehova gĩtingĩaiganĩre magongona ma njino, na magongona ma mũtu na maguta ma magongona ma ũiguano.

⁶⁵ Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩkorwo na gĩathĩ hĩndĩ iyo arĩ hamwe na andũ a Isiraeli, maarĩ kĩũngano kĩnene, andũ kuuma Lebo-Hamathu nginya Karũũ ka Misiri. Magĩkũngũira gĩathĩ kũ mbere ya Jehova Ngai witũ mĩthenya mũgwanja, na mĩthenya ĩngĩ mũgwanja, yothe yarĩ mĩthenya ikũmi na ĩna.

⁶⁶ Mũthenya ũrĩa warũmĩrĩire akĩira andũ acio mainũke. Makĩrathima mũthamaki magĩcooka makĩinũka makenete na maiguĩte wega ngoro, nĩ ũndũ wa maũndũ mothe mega marĩa Jehova ekĩte nĩ ũndũ wa ndungata yake Daudi na nĩ ũndũ wa andũ ake a Isiraeli.

9

Jehova Kuumĩrĩra Solomoni

¹ Rĩrĩa Solomoni aarĩkirie gwaka hekarũ ya Jehova o na nyũmba ya ũthamaki, na akĩhingia maũndũ marĩa mothe erĩrĩrie gwĩka-rĩ,

² Jehova akĩmuumĩrĩra hĩndĩ ya keerĩ, o ta ũrĩa aamuumĩrĩire arĩ Gibeoni.

³ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ:

“Nĩnjiguĩte kũhooya na gũthaitana kũrĩa ũhooete ũrĩ mbere yakwa; nĩnyamũrĩte hekarũ ĩno, ĩrĩa wee wakĩte, nĩgeetha ndũme Rĩitwa rĩakwa rĩtũũre kuo nginya tene. Maitho makwa na ngoro yakwa nĩrĩkoragwo kuo hĩndĩ ciothe.

⁴ “No wee mwene-rĩ, ũngĩthiaga mbere yakwa na wĩhokeku wa ngoro na ũrũngĩrĩru ta ũrĩa thoguo Daudi ekaga, na wĩkage ũrĩa ngwathĩte, na ũmenyagĩrĩre kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo na mawatho makwa-rĩ,

⁵ Nĩngahaanda gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene thĩnĩ wa Isiraeli nginya tene, o ta ũrĩa nderĩire thoguo Daudi rĩrĩa ndoigire atĩrĩ, ‘Ndũkaaga mũndũ wa gũikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Isiraeli o naarĩ.’

⁶ “No wee kana ariũ aku mũngĩkagarũrũka mũtigane na niĩ, na mwage kũmenyerera maathani na kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo kĩrĩa niĩ ndĩmũheete na mũthĩ mũgatungatĩre ngai ingĩ na mũcihooe-rĩ,

7 hĩndĩ ĩyo nĩngeheria andũ a Isiraeli bũrũri ũyũ ndĩmaheete na ndiganĩrie hekarũ ĩno nyamũrĩte ĩtanio na Rĩtwa rĩakwa. Bũrũri wa Isiraeli ũgaatuĩka wa kuunagwo thimo, na kĩndũ gĩa gũthekererwo nĩ andũ othe.

8 Na o na gũtuĩka hekarũ ĩno nĩ ya kũgegania-rĩ, arĩa othe makaahĩtũkagĩra ho nĩmakamakaga na manyũrũrie moige atĩrĩ, 'Nĩ kũ gĩtũmĩte Jehova eke bũrũri ũyũ na hekarũ ĩno ũndũ ta ũyũ?'

9 Andũ nĩmagacookia moige atĩrĩ, 'Nĩ tondũ nĩmatiganĩrie Jehova Ngai wao, ũrĩa warutire maithe mao bũrũri wa Misiri, makahĩmbĩria ngai ingĩ, na magacihoooya na magacitungatĩra; nĩkĩo Jehova amareehithĩrie mwanangĩko ũyũ wothe.' "

Maũndũ Mangĩ ma Solomoni

10 Thuutha wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ, o ihinda rĩrĩa Solomoni aakire nyũmba icio cieri; na nĩcio hekarũ ya Jehova na nyũmba ya ũthamaki,

11 Mũthamaki Solomoni nĩaheire Hiramũ mũthamaki wa Turo matũũra mĩrongo ĩrĩ kũu Galili, tondũ Hiramũ nĩamũreheire mĩtarakwa yothe, na mĩthengera, na thahabu iria aabatairio nĩcio.

12 No hĩndĩ ĩrĩa Hiramũ oomire Turo nĩguo akoone matũũra marĩa aaheetwo nĩ Solomoni, ndaakenirio nĩmo.

13 Nake akĩũria Solomoni atĩrĩ, "Mũrũ wa baba, nĩ matũũra matariĩ atĩa maya ũuheete?" Akĩmatua Bũrũri wa Kabuli, na noguo metagwo o na ũmũthĩ.

14 Na rĩrĩ, Hiramũ nĩarĩkĩtie gũtũmĩra Mũthamaki Solomoni taranda igana rĩa mĩrongo ĩrĩ* cia thahabu.

15 ũyũ nĩguo ũhoru wa ũrĩa Mũthamaki Solomoni aarutithirie andũ wĩra na hinya matekwĩyendera wa gwaka hekarũ ya Jehova na nyũmba ya ũthamaki, na mbenji, na rũthingo rwa Jerusalemu, na Hozoru, na Megido, na Gezeru.

16 Firaũni mũthamaki wa Misiri nĩatharĩkĩire na akĩnyiita Gezeru. Agĩgũcina na mwaki, na akĩũraga andũ a Kaanani arĩa maatũũraga kuo, na agĩcooka agĩkũhe mwarĩ, mũtumia wa Solomoni, arĩ kĩheo kĩa ũhiki.

17 Nake Solomoni agĩaka Gezeru rĩngĩ. Nĩaakire Bethi-Horoni ya mũhuro, na

18 Baalathu, na Tadimori rĩa werũ-inĩ, thĩnĩ wa bũrũri wake,

19 o na ningĩ nĩaakire matũũra manene ma kũiga indo ciake na matũũra ma ngaari ciake cia ita na ma mbarathi ciake, na kĩrĩa gĩothe eerĩrĩrie gwaka Jerusalemu, na Lebanoni, na bũrũri wothe ũrĩa aathanaga.

20 Andũ othe arĩa maatigaire kuuma kũrĩ Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi (andũ acio matiarĩ andũ a Isiraeli),

21 ũguo nĩ kuuga njiaro ciao iria ciatigarĩte bũrũri-inĩ, iria andũ a Isiraeli mataaniĩte, acio nĩ maandĩkithirio nĩ Solomoni matũũke ngombo ciake cia kũrutithio wĩra na hinya, na noguo gũtũire nginya ũmũthĩ.

22 No Solomoni ndaatuire mũndũ o na ũmwe wa Isiraeli ngombo; nĩ maarĩ andũ ake a kũrĩa mbaara, na atongoria a thirikari yake, na anene ake, na atongoria a thigari, na aathi a ngaari cia ita, na atwari a cio.

23 Ningĩ nĩ kwarĩ atongoria a anene 550 arĩa maarutithagia mawĩra mothe ma Solomoni na makarũgamĩrĩra aruti wĩra.

24 Rĩrĩa mwarĩ wa Firaũni aambatire kuuma itũũra inene rĩa Daudi agĩthĩ gũikara nyũmba ya ũthamaki ĩrĩa Solomoni aamwakĩire, hĩndĩ ĩyo nĩguo Solomoni aathondekire mbenji cia kũmĩnyiitĩrĩra.

* 9:14 nĩ ta tani inya na nuthu (4.5)

²⁵ Solomoni aarutaga magongona ma njino na ma ũiguano kīgongona-inĩ kīrĩa aakiire Jehova maita matatũ o mwaka, agacinaga ũbumba mbere ya Jehova hamwe namo, na nĩ ũndũ ũcio akahingia watho wa hekarũ.

²⁶ Ningĩ Mũthamaki Solomoni agĩaka marikabu nyingĩ kũu Ezioni-Geberi, gũkuhĩ na Elothu kũu Edomu, hũgũrũrũ-inĩ cia Iria Itune.

²⁷ Nake Hiram agĩtũma andũ ake, atwarithia a marikabu arĩa maa-meneyete ũhoru wa iria, nĩguo matungatage marikabu-inĩ marĩ na andũ a Solomoni.

²⁸ Magĩthiĩ nginya Ofiri, na makĩrehe taranda magana mana ma mĩrongo ĩĩrĩ† cia thahabu, iria maatwarĩire Mũthamaki Solomoni.

10

Mũthamaki Mũndũ-wa-Nja wa Sheba Gũceerera Solomoni

¹ Rĩrĩa Mũthamaki mũndũ-wa-nja wa Sheba aiguire ngumo ya Solomoni na ũhoru wa ngwatanĩro yake na rĩitwa rĩa Jehova-rĩ, agĩũka kũmũgeria na ũndũ wa kũmũũria ciũria nditũ.

² Agĩkinya Jerusalemu arũmĩrĩrwo nĩ andũ aingĩ mũno, na ngamĩira ikuuĩte mahuti marĩa manungi wega, na thahabu nyingĩ mũno, na tũhiga twa goro, agĩthiĩ harĩ Solomoni, akiaria nake maũndũ mothe marĩa maarĩ meciĩria-inĩ make.

³ Nake Solomoni agĩcookia ciũria ciake ciothe; gũtirĩ ũndũ o na ũmwe mũthamaki aaremĩrwo nĩkũmũtaarĩria.

⁴ Rĩrĩa mũthamaki-mũndũ-wa-nja ũcio wa Sheba onire ũũgĩ wothe wa Solomoni o na nyũmba ya ũthamaki ĩrĩa aakĩte,

⁵ na irio iria ciarĩ metha-inĩ yake, na ũrĩa anene ake maikaraga metha-inĩ, na ũrĩa ndungata iria ciatungataga ciehumbĩte, na arĩa maamũheaga gĩa kũnyua, o na magongona ma njino marĩa aarutagĩra hekarũ-inĩ ya Jehova, agĩkĩgega mũno.

⁶ Akĩra Mũthamaki Solomoni atĩrĩ, “Ūhoru ũrĩa ndaiguire ndĩ bũrũri wakwa ũkonii maũndũ marĩa wĩkĩte, o na ũũgĩ waku, nĩ ũhoru wa ma kũna.

⁷ No ndietĩkirie maũndũ macio nginya rĩrĩa ndĩrokire gũkũ, na ndĩreyonera na maitho makwa nĩ mwene. Ti-itherũ, o na ndierĩtwo nuthu ya maũndũ macio. Ūhoru wa ũũgĩ waku o na ũtonga waku, nĩkĩrĩte mũno makĩria ũrĩa wothe ndaiguĩte.

⁸ Kaĩ gũkena nĩ andũ aku-i! Ningĩ gũkena nĩ anene aku arĩa marũgamaga mbere yaku hĩndĩ ciothe makaiguaga ũũgĩ waku!

⁹ Jehova Ngai waku arogoocwo, ũrĩa ũkenetio nĩwe, agagũikarĩria gĩtĩ kĩa ũnene gĩa Isiraeli. Tondũ wa wendo wa Jehova wa tene na tene kũrĩ Isiraeli, nĩagũtuĩte mũthamaki, nĩgeetha ũtũũrie kĩhooto na ũthingu.”

¹⁰ Agĩkĩhe mũthamaki taranda igana rĩa mĩrongo ĩĩrĩ,* cia thahabu, na mahuti marĩa manungi wega maingĩ mũno, na tũhiga twa goro. Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ kũrĩ kwarehwo mahuti manungi wega ta marĩa Mũthamaki mũndũ-wa-nja ũcio wa Sheba aaheire Mũthamaki Solomoni.

¹¹ (Marikabu cia Hiram nĩ ciarehire thahabu kuuma Ofiri, o na ikĩrehe mĩrigo mĩnene ya mĩthandari na tũhiga twa goro kuuma kuo.

¹² Mũthamaki aahũthĩrĩre mĩthandari ĩyo gwaka itugĩ cia gũtiirĩrĩa hekarũ ya Jehova na cia nyũmba ya ũthamaki, na gũthondekera aini inanda cia mũgeeto o na cia kĩnũbi. Kuuma mũthenya ũcio gũtirĩ kwarehwo kuuma na nja kana gũkooneka mĩthandari mĩingĩ ũguo.)

† 9:28 nĩ ta tani 16 * 10:10 nĩ ta tani inya na nuthu (4:5)

13 Mũthamaki Solomoni nĩaheire mũthamaki ũcio mũndũ-wa-nja wa Sheba indo nyingĩ cia ũtaana wake na kĩa kĩa kĩa gĩothe eerirĩrie na aahooire. Thuutha ũcio Mũthamaki mũndũ-wa-nja ũcio akiumagara hamwe na ndungata ciake agĩcooka bũrũri wake mwene.

Riiri wa Solomoni

14 Ūritũ wa thahabu ĩrĩa Solomoni aamũkagĩra o mwaka warĩ wa taranda magana matandatũ ma mĩrongo ĩtandatũ,†

15 ĩtataraniĩrio na igooti rĩa athũgũri na onjorithia na ya kuuma kũrĩ athamaki a Arabia, othe, na abarũthi a bũrũri.

16 Mũthamaki Solomoni agĩthondeka ngo nene magana meerĩ cia thahabu hũũre; o ĩmwe yathondeketwo na ũritũ wa beka magana matandatũ‡ cia thahabu.

17 Ningĩ agĩthondeka ngo nini magana matatũ cia thahabu hũũre; o ĩmwe yathondeketwo na ũritũ wa mina ithatũ§ cia thahabu. Mũthamaki agĩciiga Nyũmba ya Ūthamaki ĩrĩa yetagwo Mũtitũ wa Lebanoni.

18 Ningĩ mũthamaki agĩthondeka gĩtĩ gĩa ũthamaki kĩnene mũno, kĩgemetio mwena wa na thĩinĩ na mĩguongo na mwena wa na nja gĩkagemio na thahabu therie.

19 Gĩtĩ kũ kĩa ũnene kĩaarĩ na ngathĩ ya makinya matandatũ, na thuutha wakĩo igũrũ kĩaarĩ gĩa gĩthiũrũrĩ. Mĩena-inĩ yeerĩ ya gĩtĩ kũ kĩaarĩ na handũ ha kũgĩrĩra moko, na nĩ haarĩ na mĩhiano ya mĩrũũthi ĩrũgamĩte mĩena-inĩ yeerĩ ya moko macio.

20 Mĩhiano ĩngĩ ikũmi na ĩrĩ ya mĩrũũthi yarũgamĩtio ngathĩ-inĩ ĩyo ya makinya matandatũ. O ikinya rĩa ngathĩ rĩarĩ na mũhiano wa mĩrũũthi o mwena. Gũtirĩ gĩtĩ kĩaarĩ ta kũ gĩathondeketwo mbere ĩyo gĩa ũthamaki ũngĩ o na ũrĩkũ.

21 Indo ciothe iria Mũthamaki Solomoni aanyuagĩra ciarĩ cia thahabu, na indo ciothe cia nyũmba iria ciarĩ Nyũmba ya Ūthamaki ĩrĩa yetagwo Mũtitũ wa Lebanoni ciarĩ cia thahabu therie. Gũtiarĩ kĩndũ gĩathondeketwo na betha, nĩgũkorwo betha yatuagwo kĩndũ gĩtarĩ bata mũno matukũ-inĩ macio ma Solomoni.

22 Mũthamaki aarĩ na marikabu nyingĩ cia wonjoria iria-inĩ, hamwe na marikabu cia Hiram. O riita rĩmwe thĩinĩ wa mĩaka ĩtatũ, nĩciacookaga ikuuĩte thahabu, na betha, na mĩguongo, na ngĩma, na nũgũ.

23 Mũthamaki Solomoni aarĩ na ũtonga na ũũgĩ mũingĩ gũkĩra athamaki arĩa angĩ othe a thĩ.

24 Andũ a thĩ yothe nĩmacaragia ũrĩa mangĩona Solomoni nĩguo maigue ũũgĩ ũrĩa Ngai eekĩrĩte ngoro-inĩ yake.

25 Andũ arĩa mookaga kũmuona mwaka o mwaka nĩmamũrehagĩra iheo; indo cia betha, na cia thahabu, na nguo ndaaya, na indo cia mbaara, na mahuti manungĩ wega, na mbarathi, na nyũmbũ.

26 Solomoni nĩacookanĩrĩrie ngaari cia ita na mbarathi; aarĩ na ngaari cia ita 1,400, na mbarathi 12,000 iria aigĩte matũũra-inĩ manene ma ngaari cia ita, na akaiga iria ĩngĩ hakuhĩ nake kũu Jerusalemu.

27 Mũthamaki nĩatũmire betha cingĩhe Jerusalemu o ta mahiga, mĩtarakwa nayo yarĩ mũingĩ o ta mĩtĩ ya mĩkũyũ ĩrĩa ĩrĩ magũrũ-inĩ ma ĩrĩma.

28 Mbarathi cia Solomoni cioimaga bũrũri wa Misiri na Kilikia. Onjorithia a mũthamaki macigũraga kuuma Kilikia.

† 10:14 nĩ ta tani 25 ‡ 10:16 nĩ ta kilo ithatũ na nuthu (3:5) § 10:17 nĩ ta kilo ĩmwe na robo ithatũ (1:75)

29 Ngaari ìmwe ya ita maamĩgũraga kuuma Misiri, ìkoima cekeri magana matandatũ* cia betha, nayo mbarathi ìmwe ìkoima cekeri igana rĩa mĩrongo ìtano.† Nao nĩmaciendagĩria athamaki othe a Ahiti na a Suriata.

11

Atumia a Solomoni

1 Mũthamaki Solomoni nĩendire andũ-a-nja aingĩ a kũndũ kũngĩ o hamwe na mwarĩ wa Firaũni, nĩahikirie atumia a Amoabi, na a Amoni, na a Aedomu, na a Asidoni, na a Ahiti.

2 Moimĩte ndũrĩrĩ-inĩ iria Jehova eerĩte Isiraeli atĩrĩ, “Mũtikanahikanie nao, tondũ ti-itherũ nĩmakagarũra ngoro cianyu irũmĩrĩre ngai ciao.” No rĩrĩ, Solomoni agĩkĩrĩrĩria kũmeenda.

3 Aarĩ na atumia magana mũgwanja kuuma nyũmba cia ũthamaki, na thuriya magana matatũ, nao atumia acio ake makĩmũhĩtithia.

4 O ũrĩa Solomoni aathiire agĩkũraga, noguo atumia ake maaguucagĩrĩria ngoro yake kũrũmĩrĩra ngai ingĩ, nake akĩaga kũheana ngoro yake kũna kũrĩ Jehova Ngai wake, ta ũrĩa ngoro ya ithe Daudi yatariĩ.

5 Akĩrũmĩrĩra Ashitorethu ngai ya nga ya andũ a Sidoni, na Moleku ngai ãrĩa meneku ya Aamoni.

6 Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩka ũũru maitho-inĩ ma Jehova; ndaarũmĩrĩre Jehova kũna ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte.

7 Solomoni nĩakĩire Kemoshu ngai ãrĩa meneku ya Moabi, na Moleku ngai ãrĩa meneku ya Aamoni handũ hatũũgĩru, o kũu karima-inĩ karĩa karĩ mwena wa irathĩro wa Jerusalemu.*

8 Eekire o ũguo kũrĩ atumia arĩa angĩ ake othe a kũngĩ, arĩa maacinaga ũbumba na makarufĩra ngai ciao magongona.

9 Jehova nĩarakaririo nĩ Solomoni tondũ ngoro yake nĩyahutatĩire Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, ũrĩa wamuumĩrĩire maita meerĩ.

10 O na gũtuĩka nĩakaanĩtie Solomoni kũrũmĩrĩra ngai ingĩ-rĩ, Solomoni ndaigana kũrũmia watho wa Jehova.

11 Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩra Solomoni atĩrĩ, “Kuona atĩ ũguo nĩguo wonete arĩ wega, na nĩũregete kũrũmĩrĩra kĩrĩkanĩro gĩakwa na kĩrĩra kĩa watho wakwa gĩa kũrũmĩrĩrwo kĩrĩa ngwathĩte-rĩ, ti-itherũ nĩngagũtunya ũthamaki ndĩũrute kũrĩ we, ndĩũnengere ũmwe wa ndungata ciaku.

12 No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa thoguo Daudi-rĩ, ndigwĩka ũndũ ũcio hĩndĩ ãrĩa we ũrĩ muoyo. No nĩngaũtunya mũrũguo.

13 No ndikamũtunya ũthamaki wothe, no nĩngamũhe mũhĩrĩga ũmwe nĩ ũndũ wa Daudi ndungata yakwa, na nĩ ũndũ wa Jerusalemu, itũũra rĩrĩa thuurĩte.”

Thũ cia Solomoni

14 Nake Jehova akĩarahũrĩra Solomoni thũ, nĩyo Hadadi ũrĩa Mũedomu, wa rũciaro rwa ũthamaki wa Edomu.

15 Mbere ãyo rĩrĩa Daudi aarũaga na Edomu, Joabu mũnene wa ita, ũrĩa wathĩite gũthika arĩa maakuĩte-rĩ, nĩooragire arũme othe kũu Edomu.

16 Joabu na andũ a Isiraeli othe maikarire kũu mĩeri ìtandatũ, nginya rĩrĩa maaniinire arũme othe kũu Edomu.

17 No Hadadi arĩ o kahĩ-rĩ, akĩũrĩra bũrũri wa Misiri marĩ hamwe na anene amwe a Edomu arĩa maatungatĩire ithe.

* 10:29 nĩ ta kilo 7 † 10:29 nĩ ta kilo ìmwe na robo ithatũ (1:75) * 11:7 Kĩrĩma kĩa Mĩtamaiyũ kĩarĩ mwena wa irathĩro wa Jerusalemu, na kĩaĩkaine na rĩitwa rĩngĩ ta Kĩrĩma kĩa ũthũku (2Ath 23:13).

18 Nao makiuma Midiani magĩthĩ Parani. Ningĩ makĩoya andũ angĩ kũu Parani, magĩthĩ bũrũri wa Misiri, kũrĩ Firaũni mũthamaki wa Misiri, ũrĩa waheire Hadadi nyũmba, na gĩthaka, na akĩmũhe irio.

19 Firaũni nĩakenirio mũno nĩ Hadadi o nginya akĩmũhe mwarĩ wa nyina na Tahapenesi, mũtumia wa mũthamaki, nĩguo amũhikie atuĩke mũtumia wake.

20 Mwarĩ wa nyina na Tahapenesi akĩmũciarĩra kahĩ geetagwo Genubathu karĩa kaarereirwo nyũmba-inĩ ya mũthamaki nĩ Tahapenesi. Genubathu agĩtũũrania na ciana cia Firaũni kuo.

21 Hadadi arĩ kũu Misiri akĩigua atĩ Daudi nĩahurũkĩte hamwe na maithe make, na atĩ Joabu mũnene wa ita o nake nĩarĩkĩtie gũkua. Hĩndĩ ĩyo Hadadi akĩra Firaũni atĩrĩ, “Njĩtĩkĩria thĩ, nĩguo njooke bũrũri witũ.”

22 Firaũni akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ wagĩte gũkũ atĩ nĩguo ũcooke bũrũri wanyu?”

Hadadi agĩcookia atĩrĩ, “Gũtirĩ, no njĩtĩkĩria thĩ!”

23 Nake Ngai akĩarahũra thũ ĩngĩ ya gũũkĩrĩra Solomoni, nayo nĩ Rezone mũrũ wa Eliada, ũrĩa worĩte akoima kũrĩ mũnene wake, Hadadezeri mũthamaki wa Zoba.

24 Akĩyũnganĩria andũ, na agĩtuĩka mũtongoria wa gĩkundi kĩa aremi rĩrĩa Daudi aaniinire ita cia Zoba; aremi acio magĩthĩ Dameski, magĩtũũra kuo, na makĩoya wathani.

25 Rezone aarĩ thũ ya Isiraeli rĩrĩa rĩothe Solomoni aatũũrĩre muoyo, akĩongerera thĩna ũrĩa warehetwo nĩ Hadadi. Nĩ ũndũ ũcio Rezone agĩathana kũu Suriata na nĩathũire Isiraeli mũno.

Jeroboamu Kũremera Solomoni

26 Ningĩ Jeroboamu mũrũ wa Nebati akĩremera mũthamaki. Aarĩ ũmwe wa anene a Solomoni, Mũefiraimu wa kuuma Zereda, na nyina eetagwo Zerua na aarĩ mũtumia wa ndigwa.

27 Ũũ nĩguo aaremeire Mũthamaki: Solomoni nĩathondekete mbenji na agacookereria rũthingo rwa itũũra inene rĩa ithe Daudi.

28 Na rĩrĩ, Jeroboamu aarĩ mũndũ mũhoti, na rĩrĩa Solomoni onire mũrutĩre wake wa wĩra ũrĩa warĩ mwega, akĩmũtua mũrũgamĩrĩri wa aruti wĩra othe a nyũmba ya Jusufu.

29 Ihinda-inĩ rĩu, Jeroboamu oimaga Jerusalemu, nake Ahija mũnabii wa Shilo agĩcemanía nake, ehumbĩte nguo njerũ. Nao eerĩ maarĩ oiki kũu gĩthaka-inĩ,

30 nake Ahija akĩoya nguo ĩyo njerũ eehumbĩte, akĩmĩtarũra icunjĩ ikũmi na igĩrĩ.

31 Hĩndĩ ĩyo akĩra Jeroboamu atĩrĩ, “Wĩyoere icunjĩ ikũmi, nĩgũkorwo ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, oigĩte: ‘Atĩrĩrĩ, nĩngweheria ũthamaki guoko-inĩ gwa Solomoni, na nĩngũkũhe mĩhĩrĩga ikũmi.’

32 No nĩ ũndũ wa ndungata yakwa Daudi na itũũra inene rĩa Jerusalemu, rĩrĩa thuurĩte kuuma kũrĩ mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli, nĩngũmũtigĩria mũhĩrĩga ũmwe.

33 Ngwĩka ũguo, nĩ tondũ nĩmandiganĩirie, makainamĩrĩra Ashitorethu ngai ya nga ya Asidoni, na Kemoshu ngai ya andũ a Moabi, na Moleku ngai ya andũ a Amoni, na magatiga gũthĩ na njĩra ciakwa, o na makarega gwĩka ũrĩa kwagĩrĩire maitho-inĩ makwa, o na matirũmagia irĩra ciakwa na mawatho ta ũrĩa Daudi ithe wa Solomoni ekaga.

34 “ ‘No rĩrĩ, ndikweheria ũthamaki wotho guoko-inĩ gwa Solomoni; nĩndĩmũtuĩte mwathani matukũ-inĩ mothe ma muoyo wake, nĩ ũndũ

wa Daudi ndungata yakwa, ūrĩa ndathuurire o we warūmirie maathani makwa na irĩra ciakwa.

³⁵ Nĩngeheria ūthamaki moko-inĩ ma mūriũ na ngũhe mĩhĩrĩga ikũmi.

³⁶ Nĩngahe mūriũ mũhĩrĩga ūmwe, nĩgeetha ndungata yakwa Daudi itũũrie tawa mbere yakwa hĩndĩ ciothe kũu Jerusalemu, itũũra rĩrĩa inene kũrĩa ndathuurire ndũũrie Rĩtwa rĩakwa kuo.

³⁷ No wee-rĩ, nĩngakuoya, na nĩũgathamaka maũndũ-inĩ mothe marĩa ngoro yaku ikeerirĩria; nĩũgatuĩka mũthamaki wa Isiraeli.

³⁸ Ūngĩka ūrĩa wothe ngũgwatha, na ūthiige na njĩra ciakwa, na wĩkage ūrĩa kwagĩrĩre maitho-inĩ makwa na ūndũ wa kũrũmia irĩra ciakwa na maathani makwa, o ta ūrĩa ndungata yakwa Daudi yekaga-rĩ, nĩndĩrĩkoragwo hamwe nawe. Nyũmba yaku nĩngamĩtua ya ūthamaki ya gũtũũra, o ta ūrĩa ndaakire nyũmba ya Daudi na nĩngakũhe Isiraeli.

³⁹ Nĩnganyariira njiaro cia Daudi, no ndigacinyariira nginya tene.' "

⁴⁰ Solomoni nĩageririe kũũraga Jeroboamu, nowe Jeroboamu akĩũrĩa bũrũri wa Misiri kwa Mũthamaki Shishaka, na agĩkara kuo nginya rĩrĩa Solomoni aakuire.

Gĩkuũ kĩa Solomoni

⁴¹ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Solomoni, ūrĩa wothe eekire, na ūũgĩ ūrĩa onanirie-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa ciiko cia Solomoni?

⁴² Solomoni aathamakĩre Isiraeli rĩothe arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩna.

⁴³ Agĩcooka akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo itũũra inene rĩa ithe Daudi. Nake mūriũ Rehoboamu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

12

Andũ a Isiraeli Kũremera Rehoboamu

¹ Rehoboamu nĩathiire Shekemu, nĩgũkorwo andũ a Isiraeli othe nĩmathiite kuo makamũtue mũthamaki.

² Rĩrĩa Jeroboamu mūrũ wa Nebati aiguire ūhoru ūcio (aarĩ o Misiri, kũrĩa oorĩre eherere Mũthamaki Solomoni), akiuma Misiri, akĩnũka.

³ Nĩ ūndũ ūcio andũ a Isiraeli magĩtũmanĩra Jeroboamu, nake Jeroboamu hamwe na kĩũngano gĩothe gĩa Isiraeli magĩthiĩ kũrĩ Rehoboamu makĩmwĩra atĩrĩ:

⁴ "Thoguo nĩatũigĩrĩire icooki iritũ, no rĩu tũhũthĩrie wĩra ūcio mũritũ na icooki rĩu iritũ rĩrĩa aatũigĩrĩire, na nĩtũrĩgũtungatagĩra."

⁵ Rehoboamu akĩmacookeria atĩrĩ, "Thiĩ mũgaacooka kũrĩ nĩ thuutha wa mĩthenya itatũ." Nĩ ūndũ ūcio andũ magĩthiĩra.

⁶ Thuutha ūcio Mũthamaki Rehoboamu akĩhooya kĩrĩa kũrĩ athuuri arĩa maatungatagĩra ithe Solomoni rĩrĩa aarĩ muoyo. Akĩmooria atĩrĩ, "Mũngĩndaara njookerie andũ aya atĩa?"

⁷ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Ūmũthĩ ūngĩtĩkĩra gũtuĩka ndungata ya andũ aya na ūmatungatĩre, na ūmacookerie na njĩra njagĩrĩru-rĩ, megũtũũra marĩ ndungata ciaku hĩndĩ ciothe."

⁸ No Rehoboamu akĩregana na ūtaaro ūrĩa athuuri acio maamũheire, na akĩhooya kĩrĩa kuuma kũrĩ aanake a riika rĩake, arĩa maamũtungatagĩra.

⁹ Akĩmooria atĩrĩ, "Inyuĩ mũngĩndaara atĩa? Andũ aya maranjĩra atĩ, "Tũhũthĩrie icooki rĩrĩa thoguo aatũigĩrĩire' Ingĩmacookeria atĩa?"

¹⁰ Aanake acio a riika rĩake makĩmũcookeria atĩrĩ, "Cookeria andũ acio makwĩrite atĩ, "Thoguo nĩatũigĩrĩire icooki iritũ, nowe tũhũthĩrie icooki

rīu,' ūmeere atīrī, 'kaara gakwa ka mūira nī gatungu gūkīra njohero ya baba.

¹¹ Baba aamūigīrīire icooki iritū; nī nīngūrīritūhia makīria. Baba aamūhūūraga na iboko; no nī ndīrīmūhūūraga na tūng'aurū.' "

¹² Thuutha wa mīthenya itatū Jeroboamu na andū othe magīcooka kūrī Rehoboamu, o ta ūrīa mūthamaki oigīte atīrī, "Mūgaacooka kūrī nī thuutha wa mīthenya itatū."

¹³ Mūthamaki agīcookeria andū acio ūhoru ehīte mūno. Akīregana na ūtaaro ūrīa aaheetwo nī athuuri,

¹⁴ akīrūmīrīra ūtaaro wa aanake, akiuga atīrī, "Baba nīamūritūhīrie icooki, no nī nīngūrīritūhia makīria. Baba aamūhūūraga na iboko; nī ndīrīmūhūūraga na tūng'aurū."

¹⁵ Nī ūndū ūcio mūthamaki ndaigana gūthikīrīria andū acio, tondū maūndū macio meekīkire moimīte kūrī Jehova, nīguo kiugo kīhingio kīrīa Jehova eerire Jeroboamu mūrū wa Nebati na kanua ka Ahija ūrīa Mūshiloni.

¹⁶ Rīrīa andū othe a Isiraeli moonire atī mūthamaki ūcio nīarega kūmathikīrīria, magīcookeria mūthamaki atīrī:

"Tūrī na igai rīrīkū harī Daudi,

na nī gīcunjī kīrīkū tūrī nakīo harī mūrū wa Jesii?

Cooka hema-inī ciaku wee Isiraeli!

Wee Daudi-rī, menyerera nyūmba yaku wee mwene."

Nī ūndū ūcio andū othe a Isiraeli makīinūka.

¹⁷ No andū a Isiraeli arīa maatūūraga matūūra-inī ma Juda-rī, Rehoboamu agīthī na mbere kūmathamakīra.

¹⁸ Mūthamaki Rehoboamu agītūma Adoniramū ūrīa warī mūrūgamīrīri wa andū arīa maarutithagio wīra na hinya, no andū a Isiraeli makīmūhūūra na mahiga nyuguto, agīkua. No Rehoboamu agūthara, akīhaica ngaari-inī yake ya ita, akīūrīra Jerusalemu.

¹⁹ Nī ūndū ūcio andū a Isiraeli matūire maremeire nyūmba ya Daudi nginya ūmūthī.

²⁰ Rīrīa andū a Isiraeli othe maaiguire atī Jeroboamu nīacookete kuuma būrūri wa Misiri, makīmūtūmanīra oke kīūngano-inī, na makīmūtua mūthamaki wa Isiraeli guothe. Mūhīrīga wa Juda noguo wiki warūmīrīire nyūmba ya Daudi.

²¹ Rīrīa Rehoboamu aakinyire Jerusalemu, akīūngania andū othe a nyūmba ya Juda na a mūhīrīga wa Benjamini andū 180,000 a kūrūa mbaara nīgeetha makarūe na nyūmba ya Isiraeli, nīguo macookerie Rehoboamu mūrū wa Solomoni ūthamaki.

²² No rīrī, kiugo kīa Ngai gīgīkinyīra Shemaia mūndū wa Ngai akīrwo atīrī:

²³ "Thī wīre Rehoboamu mūrū wa Solomoni mūthamaki wa Juda, na nyūmba ya Juda yothe o na ya Benjamini na andū arīa angī othe, ūmeere atīrī,

²⁴ 'Jehova ekuuga ūū: Tigai kwambata mūkahūūrane na ariū a ithe wanyu, andū a Isiraeli. O mūndū wanyu wothe nīacooke mūciī, nīgūkorwo nī nī njīkīte ūndū ūyū.' " Nī ūndū ūcio magīathīkīra kiugo kīa Jehova, magīcooka mūciī o ta ūrīa Jehova aathanīte.

Njaū cia Thahabu kūu Betheli na Dani

²⁵ Nake Jeroboamu akīirigīra itūūra rīa Shekemu na rūthingo rwa hinya thīnī wa būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efraimu, agītūūra kuo. Kuuma kūu agīthī agīaka itūūra rīa Penieli.

26 Jeroboamu agĩciiria atĩrĩ, “Ūthamaki wahota gũcookerera nyũmba ya Daudi.

27 Andũ aya mangĩambata mathiĩ makarute magongona hekarũ-inĩ ya Jehova kũu Jerusalemu-rĩ, nĩmagacooka gwathĩkĩra mwathi wao Rehoboamu mũthamaki wa Juda. Nĩmakanjũraga na macookerere Mũthamaki Rehoboamu.”

28 Thuutha wa kũhooya ũtaaro, mũthamaki nĩathondekire mĩhianano ñĩrĩ ya njaũ cia thahabu. Akĩira andũ atĩrĩ, “Ūhoro wa kwambataga Jerusalemu nĩũkũmũritũhĩra mũno. Atĩrĩrĩ Isiraeli, ici ngai cianyu, iria ciamũrutire bũrũri wa Misiri.”

29 Mũhianano ũmwe akĩũiga Betheli, na ũrĩa ũngĩ akĩũiga Dani.

30 Naguo ũndũ ũyũ ũgĩtuĩka mehia; nĩgũkorwo andũ nĩmathiiga o nginya Dani kũhooya mũhianano ũrĩa warĩ kũu.

31 Jeroboamu nĩakire mahooero kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na agĩthuura athĩnjĩri-ngai a kuuma kũrĩ andũ a mĩthemba yothe, o na gũtuĩka matiarĩ Alawii.*

32 Akĩambĩrĩria gĩathĩ mũthenya wa ikũmi na ĩtano mweri-inĩ wa ĩnana, ũtuĩke ta gĩathĩ kĩrĩa kĩagomanagwo Juda, na akĩrutĩra magongona kĩgongona-inĩ. Eekire ũguo kũu Betheli, akĩrutĩra mĩhianano ĩyo ya njaũ aathondekete magongona. Ningĩ kũu Betheli akĩiga athĩnjĩri-ngai kũndũ kũu gũtũũgĩru aathondekete.

33 Mũthenya wa ikũmi na ĩtano mweri-inĩ wa ĩnana, mweri ũrĩa eethuurĩre we mwene, akĩruta magongona kĩgongona-inĩ kĩrĩa aakĩte kũu Betheli. Nĩ ũndũ ũcio akĩambĩrĩria gĩathĩ kũu nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli, na akĩambata kĩgongona-inĩ kũruta magongona.

13

Mũndũ wa Ngai Kuuma Juda

1 Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wa Ngai nĩ oimire Juda arĩ na ndũmĩrĩri ya Ngai, agĩthiĩ Betheli, agĩkora Jeroboamu arũgamĩte kĩgongona-inĩ arute igongona.

2 Akĩanĩrĩra, agĩũkĩrĩra kĩgongona kũu na ndũmĩrĩri ya Jehova, agĩkĩra atĩrĩ, “Wee kĩgongona gĩkĩ, kĩgongona gĩkĩ! Jehova ekuuga ũũ, ‘Nyũmba ya Daudi nĩgũgaciarwo kaana ga kahĩ, nako gageetwo Josia. Nako nĩgakaruta athĩnjĩrĩ-Ngai a gũkũ gũtũũgĩru igongona haha igũrũ rĩaku, o acio marutagĩra magongona haha, na mahĩndĩ ma andũ nĩmagacinĩrwo igũrũ rĩaku.’ ”

3 Mũthenya o ro ũcio, mũndũ ũcio wa Ngai akĩheana kĩmenyithia, akiuga atĩrĩ: “Gĩkĩ nĩkĩo kĩmenyithia kĩrĩa Jehova onanĩtie: Kĩgongona nĩgĩgwatũkana, naguo mũhu ũrĩa ũrĩ igũrũ rĩakĩo ũitĩke.”

4 Rĩrĩa Mũthamaki Jeroboamu aaiguire ũrĩa mũndũ ũcio wa Ngai aanĩrĩre agokĩrĩra kĩgongona kũu kĩarĩ Betheli, agĩtambũrũkia guoko gwake arĩ kĩgongona-inĩ, akiuga atĩrĩ, “Mũnyiitei!” No rĩrĩ, guoko kũu aatambũrũkiirie mũndũ ũcio gũkĩonja, na ndangĩahotire gũgũthuna rĩngĩ.

5 Nakĩo kĩgongona kũu gĩgĩatũkana, naguo mũhu wakĩo ũgĩitĩka, kũringana na kĩmenyithia kĩrĩa mũndũ ũcio wa Ngai aheanĩte na ũndũ wa ndũmĩrĩri ya Jehova.

* 12:31 Jeroboamu aamũrire andũ mataarĩ Alawii matuĩke athĩnjĩri-Ngai tondũ athĩnjĩri-Ngai na Alawii nĩmathaamĩte magathiĩ Juda.

⁶ Ningĩ mũthamaki akĩira mũndũ ũcio wa Ngai atĩrĩ, “Thaithanĩra harĩ Jehova Ngai waku, na ũhooere nĩguo guoko gwakwa kũhonio.” Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ ũcio wa Ngai agĩthaiha Jehova, nakuo guoko kwa mũthamaki gũkĩhona na gũgĩcooka o ũrĩa kwarĩ mbere.

⁷ Mũthamaki akĩira mũndũ ũcio wa Ngai atĩrĩ, “Ūka tũthiĩ mũciĩ ũkarĩe, na nĩngũkũhe kĩheo.”

⁸ No mũndũ ũcio wa Ngai agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “O na korwo no ũhe nuthu ya indo ciaku-rĩ, nĩ ndingĩthiĩ nawe, o na ndingĩrĩa irio kana nyue maaĩ gũkũ.

⁹ Nĩgũkorwo nĩnjathĩtwo nĩ kiugo kĩa Jehova, ngeerwo atĩrĩ, ‘Ndũkanarĩe irio, kana ũnyue maaĩ, o na kana ũcookere njĩra ĩrĩa wagereire ũgĩthiĩ.’ ”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio akĩgera njĩra ĩngĩ na ndaacookeire ĩrĩa aagereire agĩthiĩ Betheli.

¹¹ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ mũnabii mũkũrũ watũũraga Betheli, nao ariũ ake magĩũka makĩmwĩra maũndũ marĩa mothe mũndũ ũcio wa Ngai eekĩte kũu mũthenya ũcio. O na ningĩ makĩthe ithe wao ũhoru ũrĩa eerire mũthamaki.

¹² Ithe wao akĩmooria atĩrĩ, “Agereire njĩra ĩrĩkũ?” Nao ariũ ake makĩmuonia njĩra ĩrĩa mũndũ ũcio wa Ngai woimĩte Juda aagereire.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio akĩira ariũ ake atĩrĩ, “Ndandĩkĩrai ndigiri.” Nao marĩkia kũmũtandĩkĩra ndigiri akĩmĩkarĩra

¹⁴ na akĩrũmĩrĩa mũndũ ũcio wa Ngai. Akĩmũkora aikarĩte thĩ rungu rwa mũtĩ wa mũgandi, akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe mũndũ wa Ngai ũrĩa uumĩte Juda?”

Mũndũ ũcio wa Ngai akĩmwĩra atĩrĩ “Ĩĩ nĩ niĩ.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio mũnabii ũcio mũkũrũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka tũthiĩ mũciĩ ũkarĩe.”

¹⁶ Mũndũ ũcio wa Ngai akiuga atĩrĩ, “Ndingĩcooka na thuutha tũthiĩ nawe, o na ningĩ ndingĩrĩa irio kana nyuanĩre maaĩ nawe gũkũ.

¹⁷ Tondũ nĩnjĩrĩtwo nĩ kiugo kĩa Jehova atĩrĩ, ‘Ndũkanarĩe irio kana ũnyue maaĩ kũu o na kana ũcookere njĩra ĩrĩa wagereire ũgĩthiĩ.’ ”

¹⁸ Mũnabii ũcio mũkũrũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “O na niĩ ndĩ mũnabii tawe. Mũraika nĩanjarĩirie na kiugo kĩa Jehova anjĩra atĩrĩ: ‘Mũgĩre mũcooke nake gwaku mũciĩ nĩguo arĩe irio na anyue maaĩ.’ ” (No nĩkũmũheenia aamũheenia).

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio wa Ngai agĩcooka nake gwake mũciĩ, akĩrĩa na akĩnyua.

²⁰ Maikarĩte o metha-inĩ kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra mũnabii ũcio mũkũrũ ũrĩa wacooketie mũnabii wa kuuma Juda na thuutha.

²¹ Akĩanĩrĩa, akĩira mũndũ ũcio wa Ngai ũrĩa woimĩte Juda atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Nĩũreganĩte na kiugo kĩa Jehova, na ũkaaga kũrũmia watho ũrĩa waathirwo nĩ Jehova Ngai waku.

²² No nĩũcookete na thuutha, na ũkarĩa irio na ũkanyua maaĩ kũndũ kũrĩa aakwĩrire ndũkaarĩe na ndũkanyue kĩndũ kuo. Nĩ ũndũ ũcio mwĩrĩ waku ndũgaathikwo mbĩrĩa-inĩ ya maithe maku.’ ”

²³ Rĩrĩa mũndũ ũcio wa Ngai aarĩkirie kũrĩa na kũnyua-rĩ, mũnabii ũrĩa wamũcoocketie na thuutha akĩmũtandĩkĩra ndigiri yake.

²⁴ Na agĩthiĩ na njĩra-rĩ, agĩtũngana na mũrũũthi ũkĩmũũraga, naguo mwĩrĩ wake ũkĩgũa thĩ hau njĩra-inĩ, nayo ndigiri na mũrũũthi cieriĩ ikĩrũgama hau mwĩrĩ warĩ.

²⁵ Andũ amwe arĩa maahītūkagĩra hau makĩona mwĩrĩ ũgũite hau thĩ, na mūrũũthi ũrũgamĩte o hau mwĩrĩ warĩ, nao magĩthiĩ makĩheana ũhoru ũcio itũũra-inĩ inene rĩrĩa mũnabii ũcio mũkũrũ aatũũraga.

²⁶ Rĩrĩa mũnabii ũrĩa wamũcooketie na thuutha kuuma rũgendo-inĩ rwake aiguire ũhoru ũcio, akiuga atĩrĩ, “Ũcio nĩ mũndũ ũrĩa wa Ngai ũrĩa ũrareganire na kiugo kĩa Jehova. Jehova nĩamũneanĩte kũrĩ mūrũũthi ũrĩa ũmũtambuuriite na ũkaamũũraga, o ta ũrĩa kiugo kĩa Jehova kĩamwĩrĩte.”

²⁷ Mũnabii ũcio mũkũrũ akĩra ariũ ake atĩrĩ, “Ndandĩkĩrai ndigiri.” Nao magĩka o ũguo.

²⁸ Nake akiumagara agĩthiĩ, agĩkora mwĩrĩ ũgũithĩtio njĩra-inĩ, na mūrũũthi na ndigiri irũgamĩte o hau warĩ. Mūrũũthi ndwarĩte mwĩrĩ ũcio kana ũgatambuura ndigiri.

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũnabii ũcio akĩoya mwĩrĩ wa mũndũ ũcio wa Ngai, akĩũigĩrĩra igũrũ rĩa ndigiri, akĩũcookia itũũra-inĩ rĩake inene nĩgeetha amũcakaĩre na amũthike.

³⁰ Nake akĩga mwĩrĩ ũcio mbĩrĩra-inĩ yake mwene, nao makĩmũcakaĩra makiugaga atĩrĩ, “Ũũi mūrũ wa baba-ĩ!”

³¹ Aarĩkia kũmũthika, akĩra ariũ ake atĩrĩ, “Rĩrĩa ngaakua, mũgaathika mbĩrĩra-inĩ ĩno harĩa mũndũ ũyũ wa Ngai athikĩtwo; mũkaiga mahĩndĩ makwa hau mwena-inĩ wa mahĩndĩ make.

³² Nĩgũkorwo ũhoru ũrĩa aaheanire uumanĩte na kiugo kĩa Jehova wa gũũkĩrĩra kĩgongona kĩrĩa kĩrĩ Betheli o na mahooero mothe marĩa maarĩ kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru thĩinĩ wa matũũra ma Samaria-rĩ, ti-itherũ ũndũ ũcio no nginya ũkaahingio.”

³³ O na thuutha wa maũndũ macio-rĩ, Jeroboamu ndaatiganire na njĩra ciake cia waganu, no aathiire na mbere kwamũra athĩnjĩri-ngai a kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, kuuma kũrĩ andũ a mĩthemba yothe. Mũndũ o wothe ũngĩendire gũtuĩka mũthĩnjĩri-ngai, nĩamwamũraga nĩ ũndũ wa kũndũ kũu gũtũũgĩru.

³⁴ Macio nĩmo maarĩ mehia ma nyũmba ya Jeroboamu marĩa maatũmire ĩgwe na ĩniinwo biũ yeherio gũkũ thĩ.

14

Ũrathi wa Ahija wa Gũũkĩrĩra Jeroboamu

¹ Ihinda-inĩ rĩu, Abija mūrũ wa Jeroboamu akĩrwara,

² nake Jeroboamu akĩra mũtumia wake atĩrĩ, “Wĩgarũre nĩgeetha ndũkae kũmenyeka atĩ nĩwe mũtumia wa Jeroboamu. Ũcooke ũthiĩ Shilo. Ahija ũrĩa mũnabii nĩkuo arĩ, ũrĩa wanjĩirire atĩ nĩ nĩngatuĩka mũthamaki wa andũ aya a Isiraeli.

³ Kuua mĩgate ikũmi, na tũmĩgate tũngĩ tũnini na kĩhembe kĩa ũũkĩ, ũthiĩ kũrĩ we. Nĩegũkwĩra ũrĩa ũhoru wa kamwana gaka ũgaikara.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio mũtumia wa Jeroboamu agĩka ũguo eerirwo na agĩthiĩ mũciĩ kwa Ahija kũu Shilo.

Na rĩrĩ, Ahija ndoonaga; nĩorĩte maitho nĩ gũkũra.

⁵ Nowe Jehova nĩeerĩte Ahija atĩrĩ, “Mũtumia wa Jeroboamu nĩarooka gũkũũria ũhoru wa mũriũ nĩ ũndũ nĩ mūrũaru, nawe ũmũcookerie ũna na ũna. Aakinya-rĩ, egwĩtua taarĩ mũndũ ũngĩ.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa Ahija aaguire mũkinyo wa magũrũ make arĩ mũrango-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Toonya, mũtumia wa Jeroboamu. Ũretua tiwe nĩkĩ? Nĩndũmĩtwo kũrĩ we na ũhoru ũtarĩ mwega.

⁷ Thiĩ, kũrĩ Jeroboamu ũmwĩre atĩ Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: 'Niĩ ndakũnenehirie kuuma gatagatĩ ka andũ, ngĩgũtua mũtongoria wa andũ akwa a Isiraeli.

⁸ Ndaatunyanire ũthamaki kuuma kũrĩ nyũmba ya Daudi, ngĩkũnengera, no wee ndũkoretwo ũhaana ta ndungata yakwa Daudi, ũrĩa watũire arũmitie maathani makwa, na akanũmĩrĩra na ngoro yake yothe, agekaga o ũrĩa wiki wagĩrĩire maitho-inĩ makwa.

⁹ Wee nĩwĩkĩte maũndũ maingĩ mooru, gũkĩra andũ arĩa othe makoretwo marĩ mbere yaku. Nĩwĩthondekeire ngai ingĩ, o na mĩhianano ya kũhooywo ithondeketwo na kĩgera. Nĩũtũmĩte ndakare na ũkaahutatĩra.

¹⁰ "Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, nĩngũrehere nyũmba ya Jeroboamu mwanangĩko. Nĩngwehereria Jeroboamu mwana o wothe wa kahĩ thĩinĩ wa Isiraeli, arĩ ngombo kana atarĩ ngombo. Nĩngacina nyũmba ya Jeroboamu o ta ũrĩa mũndũ acinaga mai nginya magathira.

¹¹ Ngui nĩikaarĩa andũ a Jeroboamu arĩa magaakuĩra itũũra-inĩ inene, nacio nyoni cia rĩera-inĩ irĩe arĩa magaakuĩra mĩgũnda-inĩ. Jehova nĩguo oigĩte!

¹² "No wee-rĩ, cooka mũciĩ. O wakinya itũũra-inĩ inene-rĩ, noguo mwana ũcio arĩkua.

¹³ Isiraeli othe nĩmakamũcakaĩra na mamũthike. Ũcio nowe wiki wa Jeroboamu ũgaathikwo, tondũ nowe wiki thĩinĩ wa nyũmba ya Jeroboamu, Jehova, Ngai wa Isiraeli, onete ũndũ mwega thĩinĩ wake.

¹⁴ "Jehova we mwene nĩakarũgamia mũthamaki ũngĩ wa gũthamakĩra Isiraeli ũrĩa ũkaaniina nyũmba ya Jeroboamu. Ũmũthĩ nĩguo mũthenya! Atĩ atĩa? Īĩ, amĩniine o ro rĩu.

¹⁵ Nake Jehova nĩakahũũra Isiraeli, nginya mahaane ta ithanjĩ rĩrainaina rĩrĩ maaĩ-inĩ. Nĩakamunya andũ a Isiraeli kuuma bũrũri ũyũ mwega ũrĩa aaheire maithe mao, na amahurunje mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Rũũĩ rwa Farati, tondũ nĩmarakaririe Jehova nĩ ũndũ wa gwĩthondekera itugĩ cia Ashera.

¹⁶ Nĩagatiganĩria andũ a Isiraeli nĩ ũndũ wa mehia marĩa Jeroboamu ekĩte, na ningĩ agatũma Isiraeli meehie."

¹⁷ Nake mũtumia wa Jeroboamu agĩũkĩra, agĩthĩ Tiriza. Rĩrĩa aakinyire mũromo-inĩ wa nyũmba, kahĩ kau gagĩkua.

¹⁸ Nao magĩgathika, na andũ a Isiraeli othe magĩgacakaĩra, o ta ũrĩa Jehova oigĩte na kanua ka ndungata yake Ahija, ũrĩa mũnabii.

¹⁹ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jeroboamu, mbaara ciake, na ũrĩa aathanire, nĩmandĩke ibuku-inĩ rĩa athamaki a Isiraeli.

²⁰ Aathamakire mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩrĩ, agĩcooka akĩhurũka hamwe na maithe make. Nake mũriũ Nadabu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Rehoboamu Mũthamaki wa Juda

²¹ Rehoboamu mũrũ wa Solomoni nĩwe warĩ mũthamaki wa Juda. Aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩna na ũmwe rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na mũgwanja, itũũra-inĩ inene rĩrĩa Jehova aathuurĩte kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli, nĩgeetha Rĩtwa rĩake rĩtũũre kuo. Nyina eetagwo Naama, na aarĩ Mũamoni.

²² Nao andũ a Juda nĩmekire maũndũ ma waganu maitho-inĩ ma Jehova. Nĩ ũndũ wa mehia marĩa meekire, nĩmarahũire marakara make, akĩguu ũiru nĩ ũndũ nĩmehĩtie, gũkĩra ũrĩa maithe mao meehĩtie.

²³ Ningĩ magĩthondekera kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na mahiga maamũre, na itugĩ cia Ashera, o harĩa hothe haarĩ karĩma karaihu, na rungu rwa mũtĩ o wothe waramĩtie hongē.

²⁴ O na nĩ kwarĩ maraya ma arũme mahooero-inĩ kũu bũrũri-inĩ; andũ acio magĩka maũndũ mothe marĩa maarĩ magigi ma ndũrĩrĩ iria Jehova aangatĩte mbere ya andũ a Isiraeli matanoka kuo.

²⁵ Mwaka-inĩ wa ĩtano wa Mũthamaki Rehoboamu-rĩ, Shishaka mũthamaki wa Misiri agĩtharĩkĩra Jerusalemu.

²⁶ Nake agĩkuua igĩina cia hekarũ ya Jehova na igĩina cia nyũmba ya ũthamaki. Aakuuire indo ciothe o hamwe na ngo ciothe cia thahabu iria Solomoni aathondekithĩtie.

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Rehoboamu agĩthondeka ngo ingĩ cia gĩcango handũ ha icio cia mbere, agĩcinengera anene a arangĩri arĩa maikaraga itonyero-inĩ rĩa nyũmba ya ũthamaki.

²⁸ Rĩrĩa rĩothe mũthamaki aathiiaga hekarũ-inĩ ya Jehova, arangĩri acio maathiiaga nake makuuĩte ngo icio, na thuutha ũcio magacicookia nyũmba-inĩ ya arangĩri.

²⁹ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ mothe makoniĩ wathani wa Rehoboamu na ũrĩa wothe eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Juda?

³⁰ Hĩndĩ ciothe nĩ gwakoragwo na mbaara gatagatĩ ka Rehoboamu na Jeroboamu.

³¹ Nake Rehoboamu akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo hamwe nao thĩinĩ wa itũũra inene rĩa Daudi. Nyina eetagwo Naama, na aarĩ Mũamoni. Nake mũriũ Abija agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

15

Abija Mũthamaki wa Juda

¹ Mwaka wa ikũmi na ĩnana wa ũthamaki wa Jeroboamu mũrũ wa Nebati-rĩ, nĩguo Abija aatuĩkire mũthamaki wa Juda,

² na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mũaka ĩtatũ. Nyina eetagwo Maaka mwarĩ wa Abisalomu.

³ Nĩekire mehia marĩa mothe ithe eekĩte mbere yake; ndeyamũrĩire Jehova Ngai wake na ngoro yake yothe, ta ũrĩa ngoro ya ithe Daudi yatarĩi.

⁴ No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa Daudi, Jehova Ngai wake akĩmũhe tawa kũu Jerusalemu na ũndũ wa gũtua mũriũ mũthamaki ithenya rĩake, na gũtũma itũũra rĩa Jerusalemu rĩrũme.

⁵ Nĩgũkorwo Daudi nĩekĩte ũrĩa kwagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova, na ndaagire kũrũmia watho o na ũmwe wa Jehova matukũ-inĩ mothe ma muoyo wake, tiga ũhoru-inĩ wa Uria ũrĩa Mũhiti.

⁶ Na rĩrĩ, gwatũũraga mbaara gatagatĩ ka Rehoboamu na Jeroboamu hĩndĩ ĩrĩa yothe Abija aarĩ muoyo.

⁷ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Abija na ũrĩa wothe eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Juda? Na nĩ kwarĩ mbaara gatagatĩ ka Abija na Jeroboamu.

⁸ Nake Abija akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo thĩinĩ wa itũũra inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Asa agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Asa Mũthamaki wa Juda

⁹ Mwaka wa mũrongo ĩrĩ wa ũthamaki wa Jeroboamu mũthamaki wa Isiraeli-rĩ, nĩguo Asa aatuĩkire mũthamaki wa Juda,

¹⁰ nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩna na ũmwe. Cũwe wake eetagwo Maaka mwarĩ wa Abisalomu.

¹¹ Asa nĩekire ũrĩa kwagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte.

¹² Nĩaingatire maraya ma arũme ma mahooero-inĩ moime bũrũri ũcio, na akĩeheria mĩhianano yothe ya kũhooyagwo ĩrĩa maithe make maathondekete.

¹³ O na nĩeherie cũwe wake Maaka atige gũtuĩka mũthamaki-mũndũ-wa-nja, tondũ nĩathondekete gĩtugĩ kĩa Ashera, kĩndũ kĩrĩ magigi mũno. Asa agĩkĩmomora, agĩgĩcinĩra kĩaanda-inĩ gĩa Kidironi.

¹⁴ O na gũtuĩka ndaathengirie mahooero marĩa maarĩ kũndũ gũtũũgĩru-rĩ, ngoro ya Asa nĩyerutĩire Jehova mũtũũrĩre-inĩ wake wothe.

¹⁵ Nĩarehire kũu hekarũ ya Jehova betha, na thahabu, na indo iria ciothe we mwene hamwe na ithe maamũrĩte.

¹⁶ Gwatũire mbaara gatagatĩ ka Asa na Baasha mũthamaki wa Isiraeli, hĩndĩ yothe ya wathani wao.

¹⁷ Baasha mũthamaki wa Isiraeli nĩambatire agĩũkĩrĩra Juda na agĩaka rũthingo rwa hinya kũu Rama, nĩgeetha agirĩrĩre andũ matikoime kana matoonye bũrũri wa Asa mũthamaki wa Juda.

¹⁸ Ningĩ Asa akĩruta betha na thahabu ciothe iria ciatigarĩte kĩgĩĩna-inĩ kĩa hekarũ ya Jehova na kĩa nyũmba yake ya ũthamaki. Nake agĩciĩhokera anene ake macitwarĩre Beni-Hadadi mũrũ wa Taburimoni, mũrũ wa Hezioni, mũthamaki wa Suriata, ũrĩa waathanaga Dameski.

¹⁹ Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke hakorwo harĩ na kĩrĩko giitũ nawe, o ta ũrĩa haarĩ kĩrĩko gatagatĩ ka baba na thoguo. Ta kĩone, kĩheo kĩa betha na thahabu nĩkĩo ndagũtũmĩra. Rũu tharia kĩrĩko kĩaanyu na Baasha mũthamaki wa Isiraeli nĩguo atigane na nĩ.”

²⁰ Beni-Hadadi agĩtĩkĩra ũhoru wa Mũthamaki Asa, agĩtũma anene a ikundi cia thigari ciake makahũũre matũũra ma Isiraeli. Nake agĩtooria Ijoni, na Dani, na Abeli-Bethi-Maaka, na Kinerethu guothe, hamwe na Nafitali.

²¹ Hĩndĩ ĩrĩa Baasha aigũire ũhoru ũcio, agĩtiga gwaka Rama, agĩthĩ gũikara Tiriza.

²² Ningĩ Mũthamaki Asa akĩruta watho kũu Juda guothe, gũtirĩ mũndũ watigĩrĩrwo, nao magĩkuua mahiga na mbaũ iria Baasha aahũthagĩra Rama. Indo icio nĩcio Mũthamaki Asa aakire nacio Geba kũu Benjamini, o na agĩaka kũu Mizipa.

²³ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ mothe makoniĩ wathani wa Asa, marĩa mothe aahingirie, na ũrĩa wothe eekire, o na matũũra marĩa aakire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Juda? Na rĩrĩ, Asa aakũra akĩrwara magũrũ.

²⁴ Hĩndĩ ĩyo Asa akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo hamwe nao thĩinĩ wa itũũra inene rĩa ithe Daudi. Nake mũriũ Jehoshafatu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Nadabu Mũthamaki wa Isiraeli

²⁵ Nadabu mũrũ wa Jeroboamu aatuĩkire mũthamaki wa Isiraeli mwaka wa keerĩ wa Asa mũthamaki wa Juda, nake agĩthamakĩra Isiraeli mĩaka ĩĩrĩ.

²⁶ Nĩekire maũndũ ma waganu maitho-inĩ ma Jehova, akĩrũmĩrĩra mĩthĩire ya ithe na mehia make marĩa maatũmire andũ a Isiraeli meehie.

27 Baasha mūrū wa Ahija wa nyumba ya Isakaru nīaciirīre kũmũũkĩrĩra, nake akĩmũũragĩra kũu Gibethoni, itũũra rĩa Afilisti, rĩrĩa Nadabu na Isiraeli othe marĩrigiicĩirie.

28 Baasha ooragire Nadabu mwaka wa gatatũ wa Asa mũthamaki wa Juda na agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

29 Aambĩrĩria gũthamaka-rĩ, nĩooragire andũ a nyumba ya Jeroboamu othe. Ndaatigĩirie Jeroboamu mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo, no aamaniinire othe, kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa aaririe na kanua ka ndungata yake Ahija ũrĩa Mũshiloni,

30 nĩ ũndũ wa mehia marĩa Jeroboamu ekĩte na agĩtũma Isiraeli mehie, na nĩ ũndũ nĩarakarĩtie Jehova, Ngai wa Isiraeli.

31 Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Nadabu, na marĩa mothe eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Isiraeli?

32 Gwatũire mbaara gatagatĩ ka Asa na Baasha mũthamaki wa Isiraeli hĩndĩ yothe ya wathani wao.

Baasha Mũthamaki wa Isiraeli

33 Mwaka wa gatatũ wa Asa, mũthamaki wa Juda-rĩ, nĩguo Baasha mūrū wa Ahija aatuĩkire mũthamaki wa Isiraeli guothe arĩ kũu Tiriza, na agĩthamaka mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩna.

34 Nĩekire maũndũ ma waganu maitho-ini ma Jehova, akĩrũmĩrĩra mĩthĩire ya Jeroboamu, na mehia make marĩa maatũmire andũ a Isiraeli meehie.

16

1 Ningĩ kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinya kũrĩ Jehu mūrū wa Hanani gĩa gũũkĩrĩra Baasha, akĩrwo atĩrĩ,

2 “Ndakũrutire kuuma rũkũngũ-inĩ ngĩgũtua mũtongoria wa andũ akwa a Isiraeli, no wee ũkĩrũmĩrĩra mĩthĩire ya Jeroboamu, na ũgĩtũma andũ akwa a Isiraeli meehie, makĩndakaria nĩ ũndũ wa mehia mao.

3 Nĩ ũndũ ũcio ngirie kũniina Baasha na nyumba yake, na nĩngatũma nyumba yaku ĩtuĩke ta ĩrĩa ya Jeroboamu mūrū wa Nebati.

4 Ngui nĩkarĩa andũ a Baasha arĩa magaakuĩra itũũra-inĩ inene, nacio nyoni cia rĩera-inĩ irĩe arĩa magaakuĩra mĩgũnda-inĩ.”

5 Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Baasha, na ũrĩa eekire o na marĩa aahingirie-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Isiraeli?

6 Baasha akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo kũu Tiriza. Nake mũriũ Ela agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

7 O na ningĩ kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinya kũrĩ mũnabii Jehu, mūrū wa Hanani, gĩkoniĩ Baasha na nyumba yake, tondũ wa waganu wake wothe ũrĩa eekĩte maitho-inĩ ma Jehova, akamũrakaria nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa eekĩte, na nĩ ũndũ wa kũhaana ta nyumba ya Jeroboamu, o na ningĩ tondũ wa kũmĩniina.

Ela Mũthamaki wa Isiraeli

8 Mwaka wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtandatũ wa Asa, mũthamaki wa Juda, nĩguo Ela mūrū wa Baasha aatuĩkire mũthamaki wa Isiraeli, agĩthamaka arĩ Tiriza mĩaka ĩrĩ.

9 Nake Zimuri, ũmwe wa anene ake, ũrĩa waathaga nuthu ya ngaari ciake cia ita, agĩciirĩra ũrĩa ekũmũũkĩrĩra. Hĩndĩ ĩyo Ela aarĩ Tiriza, akĩnyua njoohi mũciĩ kwa Ariza ũrĩa warĩ mũrori wa nyumba ya ũthamaki kũu Tiriza.

10 Zimuri agĩtoonya kuo, akĩmũgũtha, akĩmũũraga mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja wa Asa mũthamaki wa Juda. Nake agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

11 Aambĩrĩria gũthamaka o ro ũguo, na agĩkarĩra gĩtĩ kĩa ũnene-rĩ, akĩũraga andũ a nyũmba ya Baasha othe. Ndaatigirie mũndũ mũrũme o na ũmwe, arĩ mũndũ wao kana mũrata.

12 Nĩ ũndũ ũcio Zimuri akĩniina nyũmba yothe ya Baasha, kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩa kĩa kĩa na kanua ka mũnabii Jehu gĩa gũũkĩrĩra Baasha.

13 Nĩ ũndũ wa mehia marĩa mothe Baasha na mũriũ Ela meekĩte na magatũma andũ a Isiraeli mehie, na makĩrakaria Jehova Ngai wa Isiraeli, nĩ ũndũ wa mĩhianano yao ya kũhooywo ĩtaarĩ kiene.

14 Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Ela na ũrĩa wothe eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Isiraeli?

Zimuri Mũthamaki wa Isiraeli

15 Mwaka wa mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja wa Asa mũthamaki wa Juda, Zimuri nĩathamakire kũu Tiriza mĩthenya mũgwanja. Mbũtũ cia ita ciakĩte kambĩ hakuhi na Gibethoni, itũũra rĩa Afilisti.

16 Nao andũ a Isiraeli maarĩ kũu kambĩ makĩigua atĩ Zimuri nĩaciirĩire mũthamaki na akamũũraga. Mũthenya o ro ũcio, marĩ o kũu kambĩ makĩanĩrĩra atĩ Omuri ũrĩa warĩ mũnene wa ita nĩwe mũthamaki wa Isiraeli.

17 Hĩndĩ ĩyo Omuri na andũ a Isiraeli othe arĩa maarĩ hamwe nake makĩehera Gibethoni na makĩrigiicĩria itũũra inene rĩa Tiriza marĩtahe.

18 Hĩndĩ ĩrĩa Zimuri onire atĩ itũũra inene nĩrĩanyiitwo-rĩ, agĩtoonya gũikaro-inĩ gĩa kwĩgitĩra kĩa nyũmba ya ũthamaki, agĩgĩcina na mwaki arĩ kuo thĩinĩ. Nĩ ũndũ ũcio agĩkua,

19 nĩ ũndũ wa mehia marĩa eekĩte, ageeka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na gũthĩ na mĩthĩre ya Jeroboamu o na mehia marĩa eekĩte agatũma Isiraeli meehie.

20 Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Zimuri, o na maũndũ ma ũremi marĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Isiraeli?

Omuri Mũthamaki wa Isiraeli

21 Hĩndĩ ĩyo andũ a Isiraeli magĩatũkana ikundi igĩrĩ, nuthu ĩmwe makĩrũmĩrĩra Tibini mũrũ wa Ginathu atuĩke mũthamaki, nayo nuthu ĩyo ĩngĩ makĩrũmĩrĩra Omuri.

22 No rĩrĩ, arũmĩrĩri a Omuri magĩtooria arũmĩrĩri a Tibini mũrũ wa Ginathu; Nĩ ũndũ ũcio Tibini agĩkua, nake Omuri agĩtuĩka mũthamaki.

23 Mwaka wa mĩrongo ĩtatũ na ũmwe wa Asa mũthamaki wa Juda, nĩguo Omuri aatuĩkire mũthamaki wa Isiraeli, nake agĩthamaka mĩaka ikũmi na ĩrĩ, ĩtandatũ yayo aathamakire arĩ Tiriza.

24 Nake akĩgũra karĩma ga Samaria kuuma kũrĩ Shemeru na taranda igĩrĩ* cia betha, na agĩaka itũũra inene hau karĩma igũrũ, akĩrĩta Samaria, arĩtanĩtie na Shemeru ũrĩa wakoretwo arĩ mwene karĩma kau.

25 No rĩrĩ, Omuri nĩekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, akĩhĩa makĩria ya andũ othe arĩa maarĩ mbere yake.

26 Nĩathiire na mĩthĩre yothe ya Jeroboamu mũrũ wa Nebati, na mehia-inĩ make marĩa maatũmire andũ a Isiraeli meehie; nĩ ũndũ ũcio

* 16:24 nĩ ta kilo 68

makĩrakaria Jehova Ngai wa Isiraeli nĩ ùndũ wa ngai ciao cia mĩhianano yao ya kũhooywo ìtarĩ kĩene.

²⁷ Ha ùhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Omuri, ùrĩa eekire na marĩa ahingirie-rĩ, githĩ matandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Isiraeli?

²⁸ Omuri akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo Samaria. Nake mũriũ Ahabu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Ahabu Gũtuĩka Mũthamaki wa Isiraeli

²⁹ Mwaka wa mĩrongo ìtatũ na ìnana wa Asa, mũthamaki wa Juda, Ahabu mũrũ wa Omuri agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli, nake agĩthamakĩra Isiraeli arĩ Samaria mĩaka mĩrongo ìrĩ na ìrĩ.

³⁰ Ahabu mũrũ wa Omuri nĩekire maũndũ maingĩ mooru maitho-inĩ ma Jehova, makĩria ya mũndũ o wothe wa arĩa maarĩ mbere yake.

³¹ We to kuona onire gwĩka mehia ta ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati arĩ kaũndũ kanini, no-o na nĩahikirie Jezebeli mwarĩ wa Ethibaali mũthamaki wa Asidoni, na akĩambĩrĩria gũtungata na kũhooya Baali.

³² Nĩathondekeire Baali kĩgongona thĩinĩ wa hekarũ ya Baali ìrĩa aakire kũu Samaria.

³³ Ningĩ Ahabu nĩathondekire gĩtugĩ kĩa Ashera, na agĩka maũndũ maingĩ mooru gũkĩra ùrĩa athamaki othe a Isiraeli arĩa maarĩ mbere yake meekĩte ma gũtũma Jehova Ngai wa Isiraeli arakare.

³⁴ Ihinda-inĩ rĩa Ahabu, Hieli wa kuuma Betheli nĩacookereirie itũũra rĩa Jeriko. Aahaandire mũthingi wakuo na thogora wa gũkuĩrwo nĩ mũriũ wake wa irigithathi Abiramu, nacio ihingo ciakuo agĩciaka na thogora wa gũkuĩrwo nĩ mũriũ wake Segubu ùrĩa warĩ mũnini, kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Joshua mũrũ wa Nuni.

17

Elia Kũheo Irio nĩ Mahuru

¹ Na rĩrĩ, Elia ùrĩa Mũtishibi kuuma Tishibi, thĩinĩ wa Gileadi, akĩra Ahabu atĩrĩ, “O ta ùrĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli, atũũraga muoyo, ùrĩa nĩ ndungatagĩra-rĩ, mĩaka ìrĩa ìgũũka gũtigũcooka kũgĩa ime kana mbura, tiga na ùndũ wa kiugo gĩakwa.”

² Ningĩ kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Elia akĩrwo atĩrĩ,

³ “Ūkĩra uume gũkũ, werekere mwena wa irathĩro, ũkehithe mũkuru-inĩ wa Kerithu mwena wa irathĩro wa Jorodani.

⁴ Ūrĩnyuuaga maaĩ karũũ-inĩ kau, na nĩnjathĩte mahuru makũrehagĩre irio kuo.”

⁵ Nĩ ùndũ ũcio Elia agĩka o ta ùrĩa Jehova aamwĩrire. Agĩthĩ mũkuru-inĩ wa Kerithu, mwena wa irathĩro wa Jorodani, na agĩkara kuo.

⁶ Mahuru maamũtwaragĩra mũgate na nyama rũciinĩ, na makamũtwarĩra mũgate na nyama hwaĩ-inĩ, nake akanyuuaga maaĩ ma karũũ kau.

Mũtumia wa Ndigwa wa Zarefathu

⁷ Thuutha ũcio, karũũ kau gakĩhũa tondũ gũtikoretwo kũrĩ na mbura bũrũri ũcio.

⁸ Hĩndĩ ìyo kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Elia rĩngĩ, akĩrwo atĩrĩ,

⁹ “Thĩ o rĩmwe nginya Zarefathu kũu Sidoni ũgaikare kuo. Nĩnjathĩte mũtumia wa ndigwa wa kũu akũheage irio.”

¹⁰ Nĩ ùndũ ũcio agĩthĩ Zarefathu. Hĩndĩ ìrĩa aakinyire kĩhingo-inĩ gĩa itũũra, agĩkora mũtumia wa ndigwa hau akĩũngania tũkũ. Akĩmwĩta,

akīmũũria atĩrĩ, “Wahota kũndehera tũũ tũnini na gĩkombe nĩgeetha nyue?”

¹¹ Mũtunia ũcio agĩtua gũthiĩ kũmũgĩrĩra maaĩ-rĩ, akĩmwĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaitha ndehera kĩenyũ kĩa mũgate ndĩe.”

¹² Mũtunia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova Ngai waku atũũraga muoyo-rĩ, niĩ ndirĩ na mũgate no kamũtu kanini karĩ ndigithũ-inĩ na tũguta tũnini tũrĩ cuba-inĩ. Na rĩu ndĩrongania tũkũ tũtũ ndware mũciĩ, nĩgeetha ngaruge irio ciakwa na mwana wakwa, nĩguo tũrĩe tũcooke tũkue.”

¹³ Elija akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra. Thiĩ mũciĩ na wĩke o ro ũguo woiga. No wambe ũndugĩre kamũgate kanini kuumanagia na kĩrĩa ũrĩ nakio, ũndehere ũcooke wĩthondekere wee na mwana waku.

¹⁴ Tondũ ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: ‘Ndigithũ ndĩrĩ hĩndĩ igathira mũtu namo maguta matirĩ hĩndĩ magathira cuba-inĩ, nginya mũthenya ũrĩa Jehova akaheana mbura bũrũri-inĩ ũyũ.’ ”

¹⁵ Nake agĩthiĩ agĩka o ũguo Elija aamwĩrire. Nĩ ũndũ ũcio o mũthenya nĩ kwarĩ na irio cia Elija, na cia mũtunia ũcio na nyũmba yake.

¹⁶ Nĩgũkorwo ndigithũ ndĩathiraga mũtu nayo cuba ndĩathiraga maguta, kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Elija.

¹⁷ Thuutha ũcio mũriũ wa mũtunia ũcio mwene mũciĩ akĩrwara. Nake akĩhĩrwo mũno makĩria, nginya agĩtiga kũhĩhia.

¹⁸ Mũtunia ũcio akĩra Elija atĩrĩ, “Nĩ ũhoro ũrĩkũ ũrĩ naguo na niĩ, wee mũndũ wa Ngai? Kaĩ wokire kũndirĩkania mehia makwa, na ũũrage mũrũ wakwa?”

¹⁹ Nake Elija akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nengera mũrũguo,” akĩmũruta moko-inĩ make, akĩmũtwara kanyũmba ka igũrũ* karĩa aikaraga, akĩmũkomia ũrĩrĩ-inĩ wake.

²⁰ Nake agĩkaĩra Jehova, akiuga atĩrĩ, “Wee Jehova Ngai wakwa, kaĩ ningĩ warehere mũtunia ũyũ wa ndigwa mũtino, ũyũ njikarĩte ndĩ mũgeni gwake, na ũndũ wa kũreka mũriũ wake akue?”

²¹ Nake agĩtambũrũkia igũrũ rĩa kahĩ kau maita matatũ na agĩkaĩra Jehova, akiuga atĩrĩ, “Wee Jehova Ngai wakwa, reke muoyo wa kahĩ gaka ũgacookerere!”

²² Jehova akĩigua gũkaya kwa Elija, naguo muoyo wa kahĩ kau ũgĩgacookerera, gagĩcooka muoyo.

²³ Elija akĩoya mwana ũcio akĩmũikũrũkia kuuma kanyũmba ka igũrũ, akĩmũtoonyia nyũmba. Akĩmũnengera nyina, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta kĩrore, mũrũguo arĩ muoyo!”

²⁴ Nake mũtunia ũcio akĩra Elija atĩrĩ, “Rĩu nĩndamenya atĩ ũrĩ mũndũ wa Ngai, na atĩ kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kiumĩte kanua gaku nĩ kĩa ma.”

18

Elija na Obadia

¹ Thuutha wa ihinda iraaya, mwaka-inĩ wa gatatũ, kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Elija, akĩrwo atĩrĩ, “Ũkĩra ũthiĩ ũkeyonanie harĩ Ahabu, na thuutha wa ũguo nĩnguuria mbura bũrũri-inĩ ũyũ.”

² Nĩ ũndũ ũcio Elija agĩthiĩ kwĩonania kũrĩ Ahabu.

Na rĩrĩ, ng’aragu yarĩ nene mũno kũu Samaria,

³ nake Ahabu nĩatũmanĩire Obadia ũrĩa warĩ mũrũgamĩrĩri wa nyũmba yake ya ũthamaki. (Obadia aarĩ mwĩtĩkia weheanĩte mũno kũrĩ Jehova.

* **17:19** Kanyũmba ka igũrũ gaakoragwo karĩ ka ageni na ga kũigwo irio.

⁴ Rĩrĩa Jezebeli ooragithagia anabii a Jehova, Obadia nĩoete anabii igana rĩmwe akamahitha ngurunga-inĩ igĩrĩ, o ĩmwe andũ mĩrongo ĩtano, na akamaheaga irio na maaĩ.)

⁵ Ahabu akĩĩra Obadia atĩrĩ, “Thiũrũrũka bũrũri wothe ũthiĩ ithima-inĩ ciothe, na ituamba-inĩ. No gũkorwo tuona handũ harĩ nyeki ĩngĩtũũria mbarathi na nyũmbũ muoyo, nĩguo tũtikoorage nyamũ o na ĩmwe iitũ.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio makĩgayana bũrũri ũcio o eerĩ o mũndũ kũrĩa egũtuĩkanĩria, Ahabu agĩthiĩ mwena ũmwe na Obadia agĩthiĩ mwena ũrĩa ũngĩ.

⁷ Rĩrĩa Obadia aathiiaga-rĩ, agĩtũngana na Elija. Obadia akĩmũmenya, akĩĩnamĩrĩra, agĩturumithia ũthiũ thĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩwe, mwathi wakwa Elija?”

⁸ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ nĩ niĩ, thĩ ũkeere Ahabu mwathi waku atĩrĩ, ‘Elija arĩ gũkũ.’ ”

⁹ Obadia akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ njĩkĩte ũũru ũrĩkũ, nĩguo ũũneane nĩ ndungata yaku moko-inĩ ma Ahabu njũragwo?”

¹⁰ Ti-itheru o ta ũrĩa Jehova Ngai waku atũũraga muoyo-rĩ, gũtirĩ rũrĩrĩ kana ũthamaki mwathi wakwa atarĩ aatũmana ũgacario. Na rũrĩrĩ kana ũthamaki o wothe woiga ndũrĩ kuo, nake akehĩthia andũ akuo moige na ma atĩ matikuonete.

¹¹ Na rĩu ũranjĩra thĩ kũrĩ mwathi wakwa ngamwĩre atĩrĩ, ‘Elija arĩ gũkũ.’

¹² Nĩ ndiũ kũrĩa Roho wa Jehova angĩgũtwara twatigana nawe. Ingĩthiĩ njĩre Ahabu ũguo na acooke akwage-rĩ, nĩekũnjũraga. No nĩ ndungata yaku ndũire hooyaga Jehova kuuma ndĩ o mũnini.

¹³ Wee mwathi wakwa-rĩ, kaĩ ũtarĩ waigua ũrĩa ndeekire rĩrĩa Jezebeli ooragaga anabii a Jehova, ũrĩa ndaahithire anabii a Jehova igana rĩmwe ngurunga-inĩ igĩrĩ, o ĩmwe anabii mĩrongo ĩtano, na ngamaheaga irio na maaĩ?

¹⁴ Na rĩu ũranjĩra thĩ kũrĩ mwathi wakwa ngamwĩre atĩrĩ, ‘Elija arĩ gũkũ.’ Nĩekũnjũraga!”

¹⁵ Elija akĩmwĩra atĩrĩ, “O ta ũrĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe ũrĩa ndungatagĩra atũũraga muoyo-rĩ, ti-itherũ nĩngwĩonithania nĩ mwene kũrĩ Ahabu ũmũthĩ.”

Elija Kĩrĩma-inĩ gĩa Karimeli

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio Obadia agĩthiĩ gũtũnga Ahabu akĩmwĩra ũhoru ũcio, nake Ahabu agĩthiĩ gũtũnga Elija.

¹⁷ Rĩrĩa Ahabu onire Elija, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee nĩwe, wee mũnyariiri wa Isiraeli?”

¹⁸ Elija akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndinyariirĩte Isiraeli. No wee na nyũmba ya thoguo, nĩ inyuĩ mwĩkĩte ũguo. Nĩmwatiganĩirie maathani ma Jehova na mũkĩrũmĩrĩra Baali.

¹⁹ Rĩu tũmana andũ moime Isiraeli guothe, moke tũcemanie nao Kĩrĩma-inĩ gĩa Karimeli. Na ũrehe anabii arĩa a Baali magana mana ma mĩrongo ĩtano na anabii a Ashera magana mana, arĩa marĩagĩra metha-inĩ ya Jezebeli.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Ahabu agĩtũmana Isiraeli guothe na agĩcookanĩrĩria anabii Kĩrĩma-inĩ gĩa Karimeli.

²¹ Elija agĩthiĩ mbere ya andũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mũthanganagĩria njĩra igĩrĩ? Angĩkorwo Jehova nĩwe Ngai-rĩ, mũrũmĩrĩrei, no angĩkorwo Baali nĩwe Ngai-rĩ, mũkĩmũrũmĩrĩre we.”

No andũ acio matiamũcookeirie ũndũ o na ũmwe.

22 Hīndī ūyo Elija akīmeera atīrī, “Nīi nyiki no nīi ndigīt̄wo ndī mūnabii wa Jehova, no Baali arī na anabii magana mana ma mīrongo ītano.

23 Tūreherei ndegwa igīrī. Reke methuurīre ndegwa īmwe, na mamīt̄inangie icunjī, macooke mamīigīrīre ngū igūrū, no matigaakie mwaki. Na nīi haarīrie ndegwa ūyo īngī, na ndīmīigīrīre ngū igūrū, na ndigwakia mwaki.

24 Ningī mūcooke mūkaīre rīt̄wa rīa ngai wanyu, na nīi ngaīre rīt̄wa rīa Jehova. Na ngai ūrīa ūgūcookia mahooya na ūndū wa kūrēhe mwakīrī, ūcio nīwe Ngai.”

Nao andū othe makiuga atīrī, “Ūguo woiga nī wega.”

25 Elija akīra anabii a Baali atīrī, “Thuurai ndegwa īmwe, mwambīrīrie kūmīhaarīria, tondū nī inyuī mūkīrī aingī. Mūkaīre rīt̄wa rīa ngai wanyu, na mūtigaakie mwaki.”

26 Tondū ūcio makīoya ndegwa īrīa maaheirwo makīmīhaarīria.

Magīkaīra rīt̄wa rīa Baali kuuma rūciinī nginya mīaraho, makīanīrīra makiugaga atīrī, “Wee Baali tūigue!” No matiigana gūcookerio, tondū gūtīarī mūdū wa kūmacookeria. Nao makīrūgarūga, makīnaga, na magīthiūrūrūkaga kīgongona kīu maathondekete.

27 Mīaraho yakinya-rī, Elija akīambīrīria kūmanyūrūria, akīmeera atīrī, “Anīrīrai mūno! Ti-itherū we akīrī ngai! No gūkorwo e na maūdū areciiria, kana e na mīhang’o, kana agathī rūgendo. No gūkorwo nīakomete na no nginya okīrio.”

28 Tondū ūcio makīanīrīra mūno, na magītemanga na hiū cia njora na matimū, nginya thakame īkīambīrīria kūnyūrūrūka, tondū ūcio nīguo warī mūtugo wao.

29 Na rīrī, mīaraho yahītūka-rī, magīthiī o na mbere na ūrathi wao wa matūhūhū nginya ihinda rīa igongona rīa hwaī-inī. No gūtīarī na macookio, na gūtīarī o na ūmwe wa kūmacookeria, na gūtīarī o na ūmwe wa kūmarūmbūiya.

30 Ningī Elija akīra andū othe atīrī, “Okokaai hakuhī na nīi” Nao andū acio magīthiī hakuhī nake. Elija agīcookereria kīgongona kīa Jehova tondū nīgīathūkangītio.

31 Elija akīoya mahiga ikūmi na meerī kūrīngana na mīhīrīga ya njiarwa cia Jakubu, ūrīa wakinyīirwo nī kiugo kīa Jehova akīrwo atīrī, “Ūrīt̄tagwo Isiraēli.”

32 Nake agīaka kīgongona na mahiga macio rīt̄wa-inī rīa Jehova, na akīenja mūtaro mwariī ūngūiganīra ibaba igīrī* cia mbegū, ūkīrigiicīria kīgongona kīu.

33 Akīara ngū, agīt̄inangia ndegwa ūyo icunjī, na akīmīigīrīra ngū igūrū. Ningī akīmeera atīrī, “Iyūriai mītūngi īna mīnene maaī, mūmaitīrīrie igūrū rīa iruta na igūrū rīa ngū.”

34 Akīmeera atīrī, “Īkai ūguo rīngī,” nao magīka o ro ūguo.

Akīmaatha akīmeera atīrī, “Īkai ūguo riita rīa gatātū,” nao magīka ūguo riita rīa gatātū.

35 Namo maaī macio magītherera gūthiūrūrūka kīgongona, o na makīyūra mūtaro.

36 Ihinda rīa kūruta igongona-rī, mūnabii Elija agīokooka hau mbere na akīhooya atīrī: “Wee Jehova Ngai wa Iburahīmu, na Isaaka, na Isiraēli, reke kūmenyeke ūmūthī atī Wee nīwe Ngai thīinī wa Isiraēli, na ningī atī nīi ndī ndungata yaku na njīkīte maūdū maya mothe o ta ūrīa ūnjathīte.

* 18:32 nī ta kilo 15

³⁷ Njigua, Wee Jehova, njigua, nĩgeetha andũ aya mamenye atĩ Wee Jehova nĩwe Ngai, na atĩ nĩũkũgarũra ngoro ciao igũcookerere.”

³⁸ Naguo mwaki wa Jehova ũgũkũrũka ũgĩcina igongona, na ngũ icio, na mahiga, o na tĩĩri, ningĩ ũkĩng’aria maaĩ marĩa maarĩ mũtaru.

³⁹ Hĩndĩ ĩrĩa andũ othe moonire ũndũ ũcio, makĩgũa, magĩturumithia mothiũ thĩ, makĩanĩrĩa makiuga atĩrĩ, “Jehova nĩwe Ngai! Jehova nĩwe Ngai!”

⁴⁰ Nake Elija agĩatha andũ acio akĩmeera atĩrĩ, “Nyiitai anabii acio a Baali. Mũtikareke o na ũmwe wao oore!” Nao makĩmanyiita, nake Elija akiuga maikũrũkio gĩtuamba-inĩ gĩa Kishoni mooragĩrwo kuo.

⁴¹ Nake Elija akĩra Ahabu atĩrĩ, “Thiĩ ũrĩe na ũnyue tondũ kũrĩ na mũhũyũko wa mbura nene.”

⁴² Nĩ ũndũ ũcio Ahabu agĩthiĩ, akĩrĩa na akĩnyua, nowe Elija akĩambata Kĩrĩma igũrũ gĩa Karimeli, akĩnamĩrĩa nginya thĩ, agĩtoonyia mũtwe gatagatĩ ka maru make.

⁴³ Nake akĩra ndungata yake atĩrĩ, “Thiĩ ũcũthĩrĩrie iria-inĩ,” nayo ĩkĩambata ĩgĩcũthĩrĩa.

Īkiuga atĩrĩ, “Hatĩrĩ kĩndũ.”

Nake Elija akĩmĩra ĩcooke ho rĩngĩ na rĩngĩ maita mũgwanja.

⁴⁴ Riita rĩa mũgwanja ndungata ĩyo ĩkĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ harĩ na gatu kanini kaigana guoko kwa mũndũ karoimĩra kuuma iria-inĩ.”

Nĩ ũndũ ũcio Elija akĩmĩra atĩrĩ, “Thiĩ ũkeere Ahabu atĩrĩ, ‘Ohania ngaari yaku ya ita, ũikũrũke ũtanahingĩrĩrio nĩ mbura.’ ”

⁴⁵ Hĩndĩ ĩyo igũrũ rĩgĩthimba nĩ ũndũ wa matu, na rũhuho rũkĩhurutana, gũkiura mbura nene, nake Ahabu akĩhaica ngaari yake agĩthiĩ Jezireeli.

⁴⁶ Naguo hinya wa Jehova ũgĩũka igũrũ rĩa Elija, akĩhotora akĩrũmia nguo yake na mũcibi, akĩhanyũka e mbere ya Ahabu, o nginya Jezireeli.

19

Elija Kũũrĩa Horebu

¹ Na rĩrĩ, Ahabu akĩra Jezebeli ũrĩa wothe Elija eekĩte, o na ũrĩa ooragithĩtie anabii othe a Baali na rũhiũ rwa njora.

² Nĩ ũndũ ũcio Jezebeli agĩtũmĩra Elija mũndũ akamwĩre atĩrĩ, “Ngai ciakwa iroothũũra o na ikĩrĩrĩrie gũthũũra, angĩkorwo ihinda ta rĩrĩ rũciũ, ndigatũma muoyo waku ũhaane ta wa ũmwe wa anabii acio ũrooragire.”

³ Elija agĩtigĩra akĩũra nĩguo ahonokie muoyo wake. Aakinya Birishiba kũu Juda, agĩtiga ndungata yake kuo,

⁴ nowe mwene, agĩthiĩ rũgendo rwa mũthenya ũmwe na kũu werũ-inĩ. Agĩkinya mũtĩ-inĩ wa mwethia, agĩkara thĩ kĩruru-inĩ kĩaguo, akĩhooya akue. Akiuga atĩrĩ, “Jehova, nĩnyonete mathĩna ma kũnjigana. Oya muoyo wakwa; niĩ ndirĩ mwega gũkĩra maithe makwa ma tene.”

⁵ Agĩkoma toro hau rungu rwa mũtĩ ũcio.

O rĩmwe mũraika akĩmũhutia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra ũrĩe.”

⁶ Akĩhũgũra, na hau mũtwe-inĩ wake haarĩ na mũgate wahĩhĩtio na makara mahiũ, na nĩ haarĩ na ndigithũ yarĩ na maaĩ. Akĩrĩa na akĩnyua, agĩcooka agĩkoma rĩngĩ.

⁷ Mũraika ũcio wa Jehova akĩmũkora hĩndĩ ya keerĩ, akĩmũhutia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra ũrĩe nĩgũkorwo rũgendo rũrĩa rũrĩ mbere yaku nĩ rũraiho mũno.”

8 Nĩ ùndũ ùcio agĩũkĩra akĩrĩa na akĩnyua. Akĩgĩa na hinya nĩ ùndũ wa irio icio, agĩthiĩ matukũ mĩrongo ìna, mũthenya na ùtukũ, nginya agĩkinya Horebu, kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai.

9 Kũu agĩthiĩ agĩtoonya ngurunga, akĩraara ho.

Jehova Kuumĩrĩra Elija

Nakĩo kiugo kĩa Jehova gĩkĩmũkinyĩra, akĩũrio atĩrĩ, “Elija, ùreka atĩa haha?”

10 Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ngoretwo ndĩ na kĩyo kĩnene nĩ ùndũ wa Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe. Andũ a Isiraeli nao nĩmaregete kĩrĩkanĩro gĩaku, makamomora igongona ciaku, na makoorage anabii aku na rũhiũ rwa njora. No nĩ nyiki ndigarĩte, na rĩu o na nĩ nĩmarageria kũnjũraga.”

11 Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Uma ùthiĩ ùrũgame kĩrĩma-inĩ mbere ya Jehova, nĩgũkorwo Jehova akiriĩ kũhĩtũkĩra ho.”

Hĩndĩ ìyo rũhuho rũnene rwa hinya rũgĩatũranga irĩma na rũgĩthethera mahiga mbere ya Jehova, no Jehova ndaarĩ rũhuho-inĩ rũu. Thuutha wa rũhuho gũkĩgĩa gĩthingithia, no Jehova ndaarĩ gĩthingithia-inĩ kũu.

12 Thuutha wa gĩthingithia gũgĩũka mwaki, no Jehova ndaarĩ mwaki-inĩ ùcio, na thuutha wa mwaki ùcio gũgĩũka mũgambo mũceke, mũhooreru.

13 Rĩrĩa Elija aigũre mũgambo ùcio, akĩguucia nguo yake akĩhumbĩra ùthiũ,* na akiuma akĩrũgama mũromo-inĩ wa ngurunga.

Hĩndĩ ìyo mũgambo ùkĩmũũria atĩrĩ, “Elija, ùreka atĩa haha?”

14 Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ngoretwo ndĩ na kĩyo kĩnene nĩ ùndũ wa Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe. Andũ a Isiraeli nao nĩmaregete kĩrĩkanĩro gĩaku, makamomora igongona ciaku, na makoorage anabii aku na rũhiũ rwa njora. No nĩ nyiki ndigarĩte, na rĩu o na nĩ nĩmarageria kũnjũraga.”

15 Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ùkĩra ùcookere o njĩra irĩa wokĩire, ùthiĩ nginya Werũ wa Dameski. Wakinya kuo-rĩ, ùitĩrĩrie Hazaeli maguta atuĩke mũthamaki wa Suriata.

16 Ùcooke ùitĩrĩrie Jehu mũrũ wa Nimushi maguta atuĩke mũthamaki wa Isiraeli, na ùitĩrĩrie Elisha mũrũ wa Shafatu wa kuuma Abeli-Mehola maguta nĩguo atuĩke mũnabii ithenya rĩaku.

17 Jehu nĩakooraga ùrĩa wothe ùkaahonoka rũhiũ rwa njora rwa Hazaeli, nake Elisha nĩakooraga ùrĩa wothe ùkaahonoka rũhiũ rwa njora rwa Jehu.

18 Na rĩrĩ, nĩndĩtigĩirie ngiri mũgwanja thĩinĩ wa Isiraeli, othe arĩa matarĩ maaturĩria Baali ndu, na matarĩ maamĩmumunya.”

Elisha Gũtuũka Mũrutwo wa Elija

19 Nĩ ùndũ ùcio Elija akiuma kũu, agĩthiĩ agĩkora Elisha mũrũ wa Shafatu. Aaciimbaga na ndegwa ikũmi na igĩrĩ ciohanĩtio na macooki igĩrĩ igĩrĩ, nowe aatwarithagia icooki rĩa ikũmi na meerĩ. Elija agĩthiĩ harĩ we na akĩmũikĩria nguo yake ya igũrũ.

20 Nake Elisha agĩtiganĩria ndegwa ciake akĩrũmĩrĩra Elija. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Njĩtĩkĩria ngoigĩre baba na maitũ ùhoro, njooke njũke tũthiĩ nawe.”

Nake Elija akĩmũcookeria atĩrĩ, “Cooka, kaĩ arĩ atĩa ndagwĩka?”

21 Nĩ ùndũ ùcio Elisha akĩmũtiga, agĩcooka. Akĩoya ndegwa icio ciake cia macooki, agĩcithĩnja. Agĩakia mwaki na mĩraũ, akĩruga nyama,

* 19:13 Elija aahumbĩrĩre ùthiũ wake nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ùngĩonire Ngai na atũũre muoyo.

agĩcihe andũ makĩrĩa. Thuutha ũcio akiumagara, akĩrũmĩrĩa Elija, agĩtuĩka mũteithia wake.

20

Beni-Hadadi Gũtharĩkĩra Samaria

¹ Na rĩrĩ, Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata agĩcookanĩrĩa mbũtũ ciake ciothe cia ita, agĩtwarana hamwe na athamaki mũrongo ĩtatũ na eerĩ, marĩ na mbarathi na ngaari cia ita, akĩambata akĩrigiicĩria itũũra rĩa Samaria na akĩrĩtharĩkĩra.

² Agĩtũma andũ mathiĩ itũũra rĩu inene kũrĩ Ahabu mũthamaki wa Isiraeli, makamwĩre atĩrĩ, “Beni-Hadadi ekuuga ũũ:

³ ‘Betha na thahabu ciaku nĩ ciakwa, nao atumia aku na ciana ciaku, arĩa ega mũno, nĩ akwa.’ ”

⁴ Nake mũthamaki wa Isiraeli akĩmũcookeria atĩrĩ, “O ũguo uugĩte, wee mũthamaki mwathi wakwa-rĩ, nĩ mwene ndĩ waku, na kĩrĩa gĩothe ndĩ nakĩo nĩ gĩaku.”

⁵ Nao andũ acio maatũmĩtwo magĩcooka rĩngĩ makiuga atĩrĩ, “Beni-Hadadi ekuuga ũũ: ‘Ndaatũmanire ngĩenda betha ciaku, na thahabu, na atumia aku, o na ciana ciaku.

⁶ No ihinda ta rĩrĩ rũciũ nĩngatũma anene akwa moke moiruurie nyũmba ya ũthamaki na nyũmba cia anene aku. Nĩmagataha indo ciothe iria cia bata, macikuue.’ ”

⁷ Mũthamaki wa Isiraeli agĩta athuuri othe a bũrũri ũcio, akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ mũtirona atĩ mũndũ ũyũ nĩ haaro aracaria! Rĩrĩa aatũmanire agĩtia atumia akwa na ciana ciakwa, na betha na thahabu ciakwa-rĩ, nĩ ndiamũgiririe.”

⁸ Athuuri na andũ othe makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tiga kũmũthikĩrĩa, na ndũgetĩkĩre maũndũ macio mothe arenda.”

⁹ Nake agĩcookeria andũ acio maatũmĩtwo nĩ Beni-Hadadi, akĩmeera atĩrĩ, “Ĩrai mũthamaki, mwathi wakwa atĩrĩ, ndungata yaku nĩngwĩka maũndũ marĩa woririe rĩa mbere, no ũndũ ũyũ ũrenda rĩu ndingĩwĩtikĩra.” Magĩthiĩ magĩcookeria Beni-Hadadi ũhoru ũcio.

¹⁰ Ningĩ Beni-Hadadi agĩtũma ũhoru rĩngĩ kũrĩ Ahabu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngai iroothũũra na ikĩrĩrĩrie gũthũũra, kũngĩtigara rũkũngũ Samaria rũiganu rwa kũhe andũ akwa o mũndũ ngundi ĩmwe.”

¹¹ Mũthamaki wa Isiraeli agĩcookia atĩrĩ, “Mwĩrei ũũ: ‘Mũndũ ũrĩa ũreyooha indo cia mbaara ndaagĩrĩrwo nĩ gwĩtĩia ta mũndũ ũrĩa ũraciruta.’ ”

¹² Hĩndĩ ĩrĩa Beni-Hadadi aigũire ũhoru ũcio rĩrĩa we na athamaki acio manyuuaga me hema-inĩ ciao, agĩatha andũ ake akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩhaarĩriei gũtharĩkĩra Samaria.” Nĩ ũndũ ũcio makĩhaarĩria gũtharĩkĩra itũũra rĩu inene.

Ahabu Gũtooria Beni-Hadadi

¹³ Ihinda rĩu mũnabii agĩũka kũrĩ Ahabu mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Nĩũrona ita rĩrĩ inene ũũ? Nĩngũrĩneana moko-inĩ maku ũmũthĩ, nĩgeetha ũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’ ”

¹⁴ Nake Ahabu akĩũria atĩrĩ, “No nũũ ũgwĩka ũguo?”

Nake mũnabii ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: Anene ethĩ arĩa matongoragia mbũtũ cia bũrũri nĩo megwĩka ũguo.”

Ningĩ akĩũria atĩrĩ, “Na nũũ ũkaambĩrĩa mbaara?”

Nake mũnabii akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩwe ũkaamĩambĩrĩa.”

15 Nĩ ùndũ ùcio Ahabu agĩta anene arĩa ethĩ 232 arĩa maatongoragia mbûtũ cia bũrũri. Ningĩ agĩcookanĩrĩria andũ acio angĩ a andũ a Isiraeli othe maarĩ 7,000.

16 Nao makiumagara mĩaraho hĩndĩ ãrĩa Beni-Hadadi na athamaki acio mĩrongo ãtatũ na eerĩ arĩa maarĩ rũmwe nake, maanyuuaga njoohi marĩ hema-inĩ ciao.

17 Anene acio ethĩ maatongoragia mbûtũ cia bũrũri nĩ maathire mbere. Hĩndĩ ãyo Beni-Hadadi nĩatũmĩte andũ a gũthigaana, nao makĩmũrehere ũhoru atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ na andũ marooka moimĩte Samaria.”

18 Nake akiuga atĩrĩ, “Angĩkorwo mokĩte na thayũ-rĩ, manyiitei marĩ muoyo; angĩkorwo nĩ mbaara ya marehe-rĩ, manyiitei marĩ muoyo.”

19 Anene acio ethĩ atongoria a mbûtũ cia bũrũri makiumagara kuuma itũũra-inĩ marũmĩrĩrwo nĩ mbûtũ ya ita,

20 na o mũndũ akĩũraga thũ yake. Nĩ ùndũ ùcio Asuriata makĩũra maingatithĩtio nĩ andũ a Isiraeli. No Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata akĩũra ahaicĩte mbarathi me na andũ amwe ake arĩa ahaici a mbarathi.

21 Mũthamaki wa Isiraeli akĩmatindĩka na agĩtooria mbarathi na ngaari cia ita, akĩũraga Asuriata aingĩ mũno.

22 Thuutha ùcio mũnabii agĩkora mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhaarĩrie wega, na wone ũrĩa kwagĩrĩire nĩ gwĩkwo, tondũ kĩmera kĩrĩa gĩgũka mũthamaki wa Suriata nĩagagũtharĩkĩra rĩngĩ.”

23 Ihinda-inĩ rĩu anene a mũthamaki wa Suriata makĩmũtaara atĩrĩ, “Ngai cia andũ a Isiraeli nĩ ngai cia irĩma-inĩ. Kĩu nĩkĩo gĩatũmire matũkĩrie hinya. No tũngĩhũũrana nao werũ-inĩ, ti-itherũ nĩtũkamakĩria hinya.

24 Īka atĩrĩ: Eheria athamaki othe kuuma mbûtũ-inĩ ciao, na ũmakũũranie na anene angĩ.

25 No nginya warahũre ita ta rĩrĩa wateire, mbarathi o harĩ mbarathi, na ngaari ya ita harĩ o ngaari ya ita, nĩgeetha tũhote kũrũa na Isiraeli werũ-inĩ. Ti-itherũ hĩndĩ ãyo nĩ tũgaakorwo tũrĩ na hinya kũmakĩra.” Mũthamaki agĩtĩkania nao na agũka o ũguo.

26 Kĩmera kĩrĩa kĩarũmĩrĩire gĩakinya-rĩ, Beni-Hadadi agĩcookanĩrĩria Asuriata, magĩthĩ Afeki makarũe na andũ a Isiraeli.

27 Rĩrĩa andũ a Isiraeli o nao maacookanĩrĩrio na makĩneo indo ciothe, makiumagara magatũngane nao. Andũ a Isiraeli makĩamba hema ciao ing’ethanĩire nao matariĩ ta tũrũũru twĩrĩ twa mbũri. Hĩndĩ ãyo Asuriata maiyũrĩte bũrũri ùcio wothe.

28 Mũndũ wa Ngai agĩũka, akĩira mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Tondũ Asuriata mareciiria Jehova nĩ ngai wa irĩma-inĩ na ti ngai wa ituamba-inĩ-rĩ, nĩngũneana mbûtũ ãno nene ũũ moko-inĩ maku, nawe ũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’ ”

29 Ihinda rĩa mũthenya mũgwanja maikarire mambĩte hema ciao mang’ethanĩire, na mũthenya wa mũgwanja makĩambĩrĩria mbaara. Andũ a Isiraeli makĩũraga thigari 100,000 cia magũrũ cia Asuriata, mũthenya ũmwe.

30 Acio angĩ makĩũrĩra itũũra inene rĩa Afeki, kũrĩa rũthingo rwagwĩrĩire andũ ao 27,000. Nake Beni-Hadadi akĩũrĩra itũũra inene akĩhitha kanyũmba ga thĩnĩ.

31 Anene ake makĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora, nĩtũiguĩte atĩ athamaki a nyũmba ya Isiraeli nĩ marĩ tha. Twĩtĩkĩrie tũthĩ kũrĩ mũthamaki wa Isiraeli twĩhotorete nguo cia makũnia njohero na twĩrigiicĩrie mũhĩndo mũtwe iitũ. No gũkorwo nĩagetĩkĩra kũhonokia muoyo waku.”

³² Makĩhotora nguo cia makũnia njohero, na makĩrigiicĩria mĩhĩndo mĩtwe yao, magĩthiĩ kũrĩ mũthamaki wa Isiraeli, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ndungata yaku Beni-Hadadi egũkwĩra atĩrĩ, ‘Ndagũthaitha reke ndũũre muoyo.’”

Nake mũthamaki akĩmooria atĩrĩ, “Arĩ o muoyo? Ūcio-rĩ, nĩ mũrũ wa baba.”

³³ Andũ acio makĩigua ũguo meerwo taarĩ kĩmenyithia kĩega, makĩgwatĩria kiugo gĩake, makiuga atĩrĩ, “Ĩĩ nĩguo, Beni-Hadadi nĩ mũrũ wa thoguo.”

Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Thiĩ mũmũrehe.” Rĩrĩa Beni-Hadadi oimĩrire, Ahabu akĩmũingĩria ngaari-inĩ yake ya ita.

³⁴ Beni-Hadadi akĩira Mũthamaki Ahabu atĩrĩ, “Nĩngũgũcookeria matũũra marĩa baba aatunyire thoguo, nawe ũthondeke kũndũ kwa wonjoria thĩinĩ wa Dameski, o ta ũrĩa baba eekĩte Samaria.”

Nake Ahabu akiuga atĩrĩ, “Kũngĩgĩa na kĩrĩkanĩro kĩa ũiguano witũ nawe, nĩngũrekereria ũthiĩ.” Nĩ ũndũ ũcio magĩthondeka kĩrĩkanĩro kĩa ũiguano, akĩmwĩtikĩria athiĩ.

Mũnabii Gũtuĩra Ahabu Ciira

³⁵ Na ũndũ wa kiugo kĩa Jehova, mũndũ ũmwe wa ariũ a anabii nĩerire mũndũ wa thiritũ yake atĩrĩ, “Ngũtha na mũtĩ waku wa mbaara,” no mũndũ ũcio akĩrega.

³⁶ Nĩ ũndũ ũcio mũnabii akĩmwĩra atĩrĩ, “Tondũ ndũnathĩkĩra Jehova-rĩ, wathiĩ wandiga o ũguo nĩũkũragwo nĩ mũrũũthi.” Na thuutha wa mũndũ ũcio gũthiĩ-rĩ, agĩkorwo nĩ mũrũũthi, ũkĩmũũraga.

³⁷ Ningĩ mũnabii akĩona mũndũ ũngĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaitha ngũtha,” nake mũndũ ũcio akĩmũgũtha na akĩmũtĩhia.

³⁸ Mũnabii agĩthiĩ, akĩrũgama mũkĩra-inĩ wa njĩra etereire mũthamaki. Ehumbĩrĩte maitho na gĩtambaya kĩa mũtwe nĩguo ndakamenyeke.

³⁹ Na rĩrĩa mũthamaki aahĩtũkaga-rĩ, mũnabii ũcio akĩmwĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndungata yaku ndĩrathiĩte harĩa mbaara ĩneneheire, nake mũndũ ũmwe arooka kũrĩ nĩ arĩ na mũndũ mũtahe, aranjĩra atĩrĩ, ‘Rangĩra mũndũ ũyũ, na angĩũra, wee nĩwe ũkooragwo handũ hake, kana ũrĩhe taranda ĩmwe* ya betha.’

⁴⁰ Hĩndĩ ĩrĩa ndungata yaku yagĩire na mĩhang’o ya haha na harĩa mũndũ ũcio akĩũra.”

Mũthamaki wa Isiraeli akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩrĩo ituĩro rĩaku, o ta ũguo wee mwene woiga.”

⁴¹ Hĩndĩ ĩyo mũnabii akĩeheria gĩtambaya maitho-inĩ na ihenya, nake mũthamaki wa Isiraeli akĩmũmenya atĩ nĩ ũmwe wa anabii.

⁴² Akĩira mũthamaki atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Nĩũrekereirie mũndũ ũrĩa nĩ ndĩratũite atĩ no nginya akue. Nĩ ũndũ ũcio wee nĩwe ũgũkua handũ hake, nao andũ aku mooragwo handũ ha andũ ake.’”

⁴³ Mũthamaki wa Isiraeli agĩthiĩ Samaria nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki athitĩtie gĩthiithi na arĩ mũrakaru.

21

Mũgũnda wa Mĩthabibũ wa Nabothu

¹ Na rĩrĩ, thuutha ũcio gũkĩgĩa na ũndũ wakoniĩ mũgũnda wa mĩthabibũ wa Nabothu ũrĩa Mũjezireeli. Mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ warĩ kũu

* 20:39 nĩ ta kilo 34

Jezireeli, hakuhi na nyumba ya uthamaki ya Ahabu muthamaki wa Samaria.*

² Nake Ahabu akira Nabothu atiri, "He mugunda waku wa mithabibu haandage mboga, tondū ūrī hakuhi na nyumba yakwa ya uthamaki. Ningugukūraniria na mugunda ūngī wa mithabibu mweka gūkira ūyū, kana ūngiona arī wega, no ngūhe mbeeca ciiganite thogora wago."

³ No Nabothu akimucokeria atiri, "Jehova arogiria ngūhe igai rīa maithe makwa."

⁴ Nī ūndū ūcio Ahabu akīnūka athititie githiithi na arī mūrakaru, tondū Nabothu ūrīa Mūjezireeli nīamwīre atiri, "Ndingikūhe igai rīa maithe makwa." Agikoma ūriri wake ang'athitie na akirega kūrīa irio.

⁵ Nake Jezebeli mūtumia wake akīngira akimūria atiri, "Nī kī gītūmite ūtukie githiithi? Ūrarega kūrīa irio niki?"

⁶ Nake akimucokeria atiri, "Nī tondū njire Nabothu ūrīa Mūjezireeli atiri, 'Nyenderia mugunda waku wa mithabibu, kana ūngiona kwagire, ngūhe mugunda ūngī wa mithabibu handū hago.' No anjira atiri, 'Ndingikūhe mugunda wakwa wa mithabibu.' "

⁷ Jezebeli mūtumia wake akimwira atiri, "Ūguo nīguo ūgwika arī we muthamaki wa Isiraeli? Ūkīra ūrīe! Kena. Nī nī ngūkūhe mugunda wa mithabibu wa Nabothu ūcio Mūjezireeli."

⁸ Nī ūndū ūcio akīandika marūa na rītwa rīa Ahabu, na akīmahūra mūhūri wake, akīmatūma kūrī athuuri na anene arīa maatūranagia na Nabothu itūra-ini riake inene.

⁹ Marūa-ini macio aandikite ū:

"Anirai mūthenya wa kwīhinga kūrīa irio, na mūikarīre Nabothu handū ekuoneka, gatagati ka andū.

¹⁰ No mūige imaramari igiri imung'etheire, mūciire irute ūira wa ati nīarumite Ngai na akaruma muthamaki. Mūcooke mūmumie nja ya itūra mūmūhure na mahiga nyuguto nginya akue."

¹¹ Nī ūndū ūcio athuuri na anene arīa maatūraga itūra-ini inene rīa Nabothu magika o ta ūrīa Jezebeli aathanite marūa-ini macio aamaandikiire.

¹² Makīanirira mūthenya wa kwīhinga kūrīa irio, na magīkarīria Nabothu handū ekuoneka, gatagati-ini ka andū.

¹³ Ningi imaramari igiri igikara imung'etheire, na ikiruta thitango ya gūkīrira Nabothu mbere ya andū, ikiuga atiri, "Nabothu nīarumite Ngai, na akaruma muthamaki." Nī ūndū ūcio makimuumia nja ya itūra inene, makimūhūra na mahiga nyuguto nginya agikua.

¹⁴ Magīcooka magitwara ūhoro kūrī Jezebeli, makimwira atiri, "Nabothu nīmūhūre na mahiga nyuguto na nī mūkuū."

¹⁵ Jezebeli aarīkia kūigua ati Nabothu nīahūrītwo na mahiga nyuguto agakua-rī, akira Ahabu atiri "Ūkīra wīgwatire mugunda wa mithabibu wa Nabothu ūrīa Mūjezireeli ūcio araregete gūkwenderia. Ndarī muoyo, nīakuite."

¹⁶ Hīndi irīa Ahabu aiguire ati Nabothu nīakuite, agīkīra, agīkūrūka akegwatire mugunda wa mithabibu wa Nabothu.

¹⁷ Na riri, kiugo kīa Jehova gīgīkinyira Elija ūrīa Mūtishibi akirwo atiri,

* 21:1 Samaria nīrīo rīarī itūra inene rīa Ūthamaki wa Gathigathini.

18 “Ikūrūka ūgatūnge Ahabu mūthamaki wa Isiraeli, ūrīa wathanaga Samaria. Rīu arī mūgūnda-inī wa mīthabibū wa Nabothu kūrīa athiite kwīgwatīra mūgūnda ūcio ūtuīke wake.

19 Mwīre atīrī, ‘Jehova ekuuga ūū: Githī ndūūrāgīte mūdū na ūkaamūtunya indo ciake?’ Ningī ūmwīre atīrī, ‘Jehova ekuuga ūū: Handū harīa ngui iracūnīre thakame ya Nabothu-rī, hau no ho ngui igaacūnīra thakame yaku, īī, yaku wee mwene!’ ”

20 Nake Ahabu akīra Elija atīrī, “Wee thū yakwa, anga nīwangora!”

Nake Elija agīcookia atīrī, “Īī, nīndagūkora, tondū nīwīrutīre gwīka ūūru maitho-inī ma Jehova.

21 ‘Na rīrī, nīngūkūrehere mwanangīko. Nīngūniina njiaro ciaku, na niinīre Ahabu ciana ciothe cia arūme thīinī wa Isiraeli, arī ngombo kana ūrīa ūtarī ngombo.

22 Nīngatūma nyūmba yaku īhaane o ta ya Jeroboamu mūrū wa Nebati, na ta ya Baasha mūrū wa Ahija, tondū nīūdakarītie na ūgatūma Isiraeli mehie.’

23 “Naguo ūhoru ūkonīī Jezebeli, Jehova ekuuga ūū: ‘Ngui nīgatambuurangīra Jezebeli rūthingo-inī rwa Jezireeli.’

24 “Andū a Ahabu arīa magaakuīra itūūra-inī, makaarīo nī ngui. Nao arīa magaakuīra mīgūnda-inī makaarīo nī nyoni cia rīera-inī.”

25 (Na rīrī, gūtīrī kuoneka mūdū ta Ahabu werutīre gwīka ūūru maitho-inī ma Jehova, aringīrīrio nī mūtumia wake Jezebeli.

26 Mītugo yake yarī mīūru mūno nī ūndū wa kūrūmīrīra mīhianano ya kūhooywo ta ūrīa Aamori meekaga, arīa Jehova aingatire akīmeheria mbere ya Isiraeli.)

27 Hīndī īrīa Ahabu aigūre ciugo icio, agītārūranga nguo ciake, akīhumba nguo ya ikūnia na akīhinga kūrīa irio. Aakomaga ehumbīte nguo ya ikūnia na agathīaga enyīhītie.

28 Hīndī īyo kiugo kīa Jehova gīgīkinyīra Elija ūrīa Mūtishibi, akīūrio atīrī:

29 “Nīwonete ūrīa Ahabu enyīhītie mbere yakwa? Tondū we nīenyīhītie, ndikarehe mwanangīko ūyū matukū-inī make, no nīngāūrehere nyūmba yake matukū-inī ma mūrīū.”

22

Ūrathi wa Mikaya wa Gūūkīrīra Ahabu

1 Na rīrī, kwa ihinda rīa mīaka ītatū gūtīarī na mbaara gatagatī ga Suriata na Isiraeli.

2 No mwaka-inī wa gatatū, Jehoshafatu mūthamaki wa Juda agīkūrūka, agīthīī gūceerera mūthamaki wa Isiraeli.

3 Mūthamaki wa Isiraeli nīakoretwo eera anene ake atīrī, “Githī mūtīūī atī Ramothu-Gileadi nī itūūra riitū, na gūtīrī ūndū tūreka wa kūrīoya rīngī kuuma kūrī mūthamaki wa Suriata?”

4 Nī ūndū ūcio akīūria Jehoshafatu atīrī, “Nīūgūthīī na nī tūkahūūranīre itūūra rīa Ramothu-Gileadi?”

Nake Jehoshafatu agīcookeria mūthamaki wa Isiraeli atīrī, “Nīī nawe tūrī ūndū ūmwe, andū akwa no ta andū aku, na mbarathi ciakwa no ta mbarathi ciaku.”

5 No Jehoshafatu agīcooka akīra mūthamaki wa Isiraeli atīrī, “Amba ūtuīre na ūmenye ūtaaro wa Jehova.”

6 Nĩ ùndũ ùcio mũthamaki wa Isiraeli agĩcookeria nĩ anabii hamwe, nao maarĩ anabii ta magana mana, akĩmooria atĩrĩ, “Thiĩ ngahũũranĩre itũũra rĩa Ramothu-Gileadi, kana ndigathiĩ?”

Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Thiĩ, nĩngũkorwo Jehova nĩekũneana itũũra rĩu moko-inĩ ma mũthamaki.”

7 Nowe Jehoshafatu akĩũria atĩrĩ, “Kaĩ gũkũ gũtarĩ mũnabii wa Jehova ũrĩa tũngĩtuĩria ũhoru kuuma kũrĩ we?”

8 Mũthamaki wa Isiraeli agĩcookeria Jehoshafatu atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ mũndũ ũmwe ũrĩa ũngĩtũtuĩrĩria ũhoru kuuma kũrĩ Jehova, no nĩndĩmũthũire tondũ gũtirĩ hĩndĩ andathagĩra ũndũ mwega, no maũndũ mooru hĩndĩ ciothe. Nake nĩwe Mikaya mũrũ wa Imula.”

No Jehoshafatu agĩcookeria atĩrĩ, “Mũthamaki ndagĩrĩrwo nĩ kuuga ũguo.”

9 Nĩ ùndũ ùcio mũthamaki wa Isiraeli agĩta ũmwe wa anene ake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndehera Mikaya mũrũ wa Imula narua.”

10 Hĩndĩ ĩyo mũthamaki wa Isiraeli na Jehoshafatu mũthamaki wa Juda mehumbĩte nguo ciao cia ũthamaki na magaikarĩra itĩ ciao cia ũnene hau kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano, itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra rĩa Samaria, nao anabii othe maarĩ ho makĩratha me mbere yao.

11 Na rĩrĩ, Zedekia mũrũ wa Kenaana nĩathondekete hĩa cia kĩgera, nake akiuga atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Ici nĩcio mũgattheeca Asuriata nacio nginya mũmaniine.’”

12 Nao anabii acio angĩ othe maarathaga o ùndũ ũmwe, makoiga atĩrĩ, “Tharĩkĩra Ramothu-Gileadi na nĩngũtooria, tondũ Jehova nĩekũrĩneana moko-inĩ ma mũthamaki.”

13 Mũndũ ũrĩa watũmitwo ageete Mikaya akĩmwĩra ũũ, “Atĩrĩrĩ, anabii arĩa angĩ othe maarĩtie o ta mũndũ ũmwe, nao mararathĩra mũthamaki ũhootani. Reke kiugo gĩaku gĩitĩkanie na kĩa, na warie ũndũ mwega.”

14 Nowe Mikaya akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, nĩ ngũmwĩra o ũrĩa Jehova ekũnjĩra.”

15 Hĩndĩ ĩrĩa aakinyire-rĩ, mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Mikaya, tũthĩ tũkahũũranĩre itũũra rĩa Ramothu-Gileadi, kana tũtigaathiĩ?”

Nake Mikaya akĩmũcookeria atĩrĩ, “Rĩtharĩkĩre na ũhootane, tondũ Jehova nĩekũrĩneana moko-inĩ ma mũthamaki.”

16 Mũthamaki akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ maita maigana ngũtũũra ngwĩhĩthagia ndũkae kũnjĩra ũhoru ũngĩ, tiga ũhoru wa ma thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jehova?”

17 Nake Mikaya akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndĩronire andũ a Isiraeli othe mahurunjũkĩre irĩma-inĩ ta ng’ondũ itarĩ na mũrĩithi, nake Jehova aroiga atĩrĩ, ‘Andũ aya matirĩ na mwathi. O mũndũ nĩarekwo ainũke gwake na thayũ.’”

18 Nake mũthamaki wa Isiraeli akĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Githĩ ndikwĩrĩre atĩ ndarĩ hĩndĩ angĩndathĩra ũhoru mwega, tiga o ũrĩa mũũru?”

19 Mikaya agĩthĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ùndũ ùcio thikĩrĩria kiugo kĩa Jehova: Ndĩronire Jehova aikarĩre gĩtĩ gĩake kĩa ũnene arĩ na mbũtũ yothe ya igũrũ ĩrũgamĩte ĩmũthiũrũkĩrie mwena wa ũrĩo na wa ũmotho.

20 Nake Jehova akĩũria atĩrĩ, ‘Nũũ ũkũheenereria Ahabu nĩguo atharĩkĩre Ramothu-Gileadi, nĩgeetha athĩ agakuire kuo?’

“Ũmwe akiuga ũũ, na ũrĩa ũngĩ ũũ.

21 Marigĩrĩrio-inĩ roho ũmwe ũkĩumĩra, ũkĩrũgama mbere ya Jehova, ũkiuga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ ngũmũheenereria.’

22 “Jehova akĩũria atĩrĩ, ‘Ũkũmũheenereria atĩa?’

“Naguo ũkiuga atĩrĩ, ‘Nĩgũthĩ ngũthĩ nduĩke roho wa maheeni tũnua-inĩ twa anabii ake othe.’

“Jehova akiuga atĩrĩ, ‘Wee nĩũkũhota kũmũheenereria. Thiĩ ũgeeke ũguo.’

²³ “Nĩ ũndũ ũcio Jehova nĩekĩrĩte roho wa maheeni tũnua-inĩ twa anabii aya aku othe. Jehova nĩagwathĩrĩrie mwanangĩko.”

²⁴ Hĩndĩ ĩyo Zedekia mũrũ wa Kenaana agĩkuhĩrĩria na akĩgũtha Mikaya rũhĩ rwa ũthiũ. Akĩmũuria atĩrĩ, “Kaĩ roho wa Jehova aragereire kũ rĩria aroimire kũrĩ nĩ, nĩguo aarie nawe?”

²⁵ Mikaya agĩcookia atĩrĩ, “Nĩũkamenya mũthenya ũrĩa ũgaathiĩ kwĩhitha kanyũmba ka na thĩinĩ.”

²⁶ Mũthamaki wa Isiraeli agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Oyai Mikaya mũmũcookie kũrĩ Amoni mwathi wa itũũra inene, na kũrĩ Joashu mũrũ wa mũthamaki,

²⁷ na muge atĩrĩ, ‘Mũthamaki ekuuga ũũ: Mũndũ ũyũ nĩaikio njeera na ndakaheo kĩndũ gĩa kũrĩa tiga mũgate na maaĩ, nginya rĩria ngaacooka na thayũ.’ ”

²⁸ Mikaya akiuga atĩrĩ, “Ũngĩgaacooka na thayũ-rĩ, no gũtuĩkire atĩ Jehova ndaarĩtie na nĩ.” Agĩcookia akiuga atĩrĩ, “Iguai ũhoru wakwa, inyuĩ andũ aya inyuothe!”

Ahabu Kũragĩrwo Ramothu-Gileadi

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli na Jehoshafatu mũthamaki wa Juda makĩambata nginya Ramothu-Gileadi.

³⁰ Nake mũthamaki wa Isiraeli akĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Nĩngũtoonya mbaara-inĩ ndĩgarũrĩte ndikamenyeke, no wee wĩkĩre nguo cia ũthamaki.” Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli akĩgarũra ndakamenyeke na agĩtoonya mbaara-inĩ.

³¹ Na rĩrĩ, mũthamaki wa Suriata nĩathĩte anene ake mĩrongo ĩtatũ na eerĩ a ngaari cia ita, akoiga atĩrĩ, “Mũtikarũe na mũndũ o na ũmwe, mũnene kana mũnini, tiga o mũthamaki wa Isiraeli.”

³² Rĩria anene a mbũtũ cia ngaari cia ita moonire Jehoshafatu magĩciiria atĩrĩ, “Ti-itherũ ũyũ nĩwe mũthamaki wa Isiraeli” Nĩ ũndũ ũcio makĩgarũrũka mamũtharĩkĩre, no rĩria Jehoshafatu aakaire-rĩ,

³³ anene acio a ngaari cia ita makĩona atĩ ũcio ti mũthamaki wa Isiraeli, magĩtiga kũmũingatithia.

³⁴ No mũndũ ũmwe akĩgeeta ũta wake, agĩkia mũguĩ o ro ũguo, naguo ũkĩratha mũthamaki wa Isiraeli o gatagatĩ-inĩ ka magathĩkanĩrio ma nguo yake ya mbaara. Nake mũthamaki akĩra mũtwarithia wa ngaari yake ya ita atĩrĩ, “Garũra ngaari ũndute mbaara-inĩ. Nĩndagurario.”

³⁵ Nayo mbaara ĩkĩneneha, ĩgĩthĩ na mbere mũthenya wothe, nake mũthamaki agĩkara anyiitĩrĩrwo ngaari-inĩ yake ya ita ang’etheire Asuriata. Nayo thakame ĩkiura kuuma kĩronda gĩaake hau aagurarĩtio, ĩgĩitĩka ngaari-inĩ ya ita, na hwaĩ-inĩ ũcio agĩkua.

³⁶ Riũa rĩgĩthũa, gũkĩanĩrĩrwo kũrĩ mbũtũ cia ita, ikĩrwo atĩrĩ, “O mũndũ nĩainũke itũũra rĩake; o mũndũ nĩacooke bũrũri wake!”

³⁷ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli agĩkua na agĩtwarwo Samaria, makĩmũthika kuo.

³⁸ Nao magĩthambĩria ngaari ĩyo ya ita karia-inĩ ga Samaria, (harĩa maraya meethambagĩra), nacio ngui igĩcũna thakame yake, o ta ũrĩa kiugo kĩa Jehova kĩoigĩte.

³⁹ Namo maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Ahabu, hamwe na maũndũ marĩa we eekire, na nyũmba ya ũthamaki írĩa aakithirie na ikĩgemio na mĩguongo, o na matũũra marĩa airigire na thingo cia hinya, githĩ maũndũ macio matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Isiraeli?

⁴⁰ Ahabu akĩhurũka hamwe na maithe make. Nake mũriũ Ahazia agĩtuũka mũthamaki ithenya rĩake.

Jehoshafatu Mũthamaki wa Juda

⁴¹ Jehoshafatu mũrũ wa Asa aatuĩkire mũthamaki wa Juda mwaka-inĩ wa ina wa Ahabu mũthamaki wa Isiraeli.

⁴² Jehoshafatu aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo itatũ na itano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo iĩrĩ na itano. Nyina eetagwo Azuba mwarĩ wa Shilihi.

⁴³ No maũndũ-inĩ mothe, aarũmĩrĩire mũthĩire ya ithe Asa na ndarĩ hĩndĩ aatiganire nayo; nĩekire maũndũ marĩa magĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova. O na kũrĩ ũguo-rĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtieheririo, nao andũ magĩthĩ na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ũbumba kuo.

⁴⁴ Ningĩ Jehoshafatu magĩikara marĩ na thayũ na mũthamaki wa Isiraeli.

⁴⁵ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoshafatu, na maũndũ marĩa aahingirie, o na ũhootani wake mbaara-inĩ, githĩ matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Juda?

⁴⁶ Nake akĩniina bũrũri-inĩ arũme arĩa maahũũraga ũmaraya na arũme arĩa angĩ mahooero-inĩ, arĩa maatigaire kuo kuuma hĩndĩ ya ũthamaki wa ithe Asa.

⁴⁷ Hĩndĩ iyo gũtiarĩ mũthamaki Edomu; mũnini wa mũthamaki nĩwe waathanaga.

⁴⁸ Nake Jehoshafatu nĩakire marikabu nyingĩ cia wonjoria, cia gũthĩ kũgũira thahabu Ofiri, no itiigana gũthĩ, tondũ nĩcioinĩkangĩire kũu Ezioni-Geberi.

⁴⁹ Hĩndĩ iyo Ahazia mũrũ wa Ahabu akĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Itĩkĩria andũ akwa matherere hamwe na andũ aku,” nowe Jehoshafatu akĩrega.

⁵⁰ Nake Jehoshafatu akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo hamwe nao itũũra-inĩ rĩa ithe Daudi. Nake mũriũ Jehoramũ agĩthamaka ithenya rĩake.

Ahazia Mũthamaki wa Isiraeli

⁵¹ Ahazia mũrũ wa Ahabu aatuĩkire mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria mwaka-inĩ wa ikũmi na mũgwanja wa Jehoshafatu, mũthamaki wa Juda, nake agĩthamakĩra Isiraeli mĩaka iĩrĩ.

⁵² Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, tondũ nĩarũmĩrĩire mũthĩire ya ithe na nyina na mũthĩire ya Jeroboamu mũrũ wa Nebati, ũrĩa watũmire Isiraeli mehie.

⁵³ Nake agĩtungatĩra Baali, akĩmĩnamĩrĩra akĩmĩhooya, na akĩrakaria Jehova Ngai wa Isiraeli o ta ũrĩa ithe eekĩte.

IBUKU RĪA KEERĪ RĪA ATHAMAKI

Jehova Gūtuīra Ahazia Ciira

¹ Na rīrī, thuutha wa gīkuū kīa Ahabu, andū a Moabi makīrega gwathīkīra Isiraeli.

² Na rīrī, Ahazia nīagwīte kuuma ndirica-inī ya nyūmba yake ya igūrū kūu Samaria, akagurario. Nī ūndū ūcio agītūma andū, akīmeera atīrī, “Thiīi mūkoorie Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi, kana hihi nīngūhona nguraro ici.”

³ No mūraika wa Jehova akīra Elija ūrīa Mūtishibi atīrī, “Ambata, ūthiī ūtūngane na andū acio matūmītwo nī mūthamaki wa Samaria, ūmoorie atīrī, ‘Nī Ngai gūtari thīinī wa Isiraeli nīguo mūthiī mūkahooe ūhoro kuuma kūrī Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi?’

⁴ Nī ūndū ūcio Jehova ekuuga ūū: ‘Ndūkuuma gītanda-inī hau ūkomete. Ti-itherū nīngūkua!’ ” Nī ūndū ūcio Elija agīthiī.

⁵ Rīrīa andū acio maatūmītwo maacookire kūrī mūthamaki, akīmooria atīrī, “Nī kīi gītūma mūcooke?”

⁶ Nao makīmūcookeria atīrī, “Nī harī na mūndū ūūkire gūtūtūnga, aatwīra atīrī, ‘Cookai kūrī mūthamaki ūrīa ūmūtūmīte, mūmwīre atīrī, ‘Jehova ekūūria atīrī: Nī Ngai gūtari thīinī wa Isiraeli nīguo ūtūme andū makahooe ūhoro kuuma kūrī Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi? Nī ūndū ūcio ndūkuuma gītanda-inī hau ūkomete. Ti-itherū nīngūkua!’ ”

⁷ Nake mūthamaki akīmooria atīrī, “Mūndū ūcio ūūkire kūmūtūnga na aamwīra ūguo-rī, ekūhaanaga atīa?”

⁸ Nao makīmūcookeria atīrī, “Nī mūndū wīhumbīte nguo ya guoya, na akeoha mūcibi wa ngoothi njohero.”

Nake mūthamaki akiuga atīrī, “Ūcio oima Elija ūrīa Mūtishibi.”

⁹ Nake agītūmīra Elija mūnene wa thigari arī na gīkundi gīake kīa andū mīrongo ītano; mūnene ūcio akīambata kūrī Elija, ūrīa waikarīte gacūmbīrī ga kīrīma, akīmwīra atīrī, “Wee mūndū wa Ngai, mūthamaki ekuuga atīrī, ‘Ikūrūka!’ ”

¹⁰ Nake Elija agīcookeria mūnene ūcio atīrī, “Akorwo ndī mūndū wa Ngai-rī, mwaki nīūikūrūke uume igūrū, ūgūcine hamwe na andū aya aku mīrongo ītano!” Hīndī o īyo mwaki ūgīkūrūka kuuma igūrū, ūgīcina mūnene ūcio hamwe na andū ake.

¹¹ Ningī mūthamaki agītūmīra Elija mūnene ūngī wa thigari arī na andū ake mīrongo ītano. Nake mūnene ūcio akīmwīra atīrī, “Wee mūndū wa Ngai, mūthamaki ekuuga atīrī, ‘Ikūrūka narua!’ ”

¹² Nake Elija akīmūcookeria atīrī, “Akorwo ndī mūndū wa Ngai-rī, mwaki nīūikūrūke uume igūrū, ūgūcine hamwe na andū aya aku mīrongo ītano!” Hīndī īyo mwaki wa Ngai ūgīkūrūka kuuma igūrū, ūgīcina mūnene ūcio hamwe na andū ake mīrongo ītano.

¹³ Nī ūndū ūcio mūthamaki agītūma mūnene wa gatātū na andū ake mīrongo ītano. Mūnene ūcio wa gatātū akīambata, agīturia ndu mbere ya Elija. Akīmūthaitha, akīmwīra atīrī, “Wee mūndū wa Ngai, reke muoyo wakwa na wa andū aya mīrongo ītano wonwo ūrī kīndū kīrī bata nīwe, ithuī ndungata ciaku!

¹⁴ Kĩone, mwaki nĩũikũrũkĩte kuuma igũrũ, na ũgacina anene acio eerĩ a mbere hamwe na andũ ao. No rĩrĩ, reke muoyo wakwa wonwo ũrĩ kĩndũ kĩrĩ bata nĩwe!”

¹⁵ Nake mũraika wa Jehova akĩĩra Elija atĩrĩ, “Ikũrũkania hamwe nake, na ndũkamwĩtigĩre.” Nĩ ũndũ ũcio Elija agĩũkĩra, agĩikũrũkania nake nginya kũrĩ mũthamaki.

¹⁶ Nake akĩĩra mũthamaki atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: Nĩ Ngai gũtarĩ thĩinĩ wa Isiraeli wa kũhooywo ũhoru nĩwe, atĩ nĩkĩo ũgũtũma andũ makahooe ũhoru kũrĩ Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi? Tondũ nĩwĩkĩte ũguo-rĩ, ndũrĩ hĩndĩ ũkoima gĩtanda-inĩ kũ ũkomeire. Ti-itherũ nĩũgũkua!”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio agĩkua, kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Elija.

Na tondũ Ahazia ndaarĩ na mwana wa kahĩ-rĩ, Joramũ nĩwe watũkĩre mũthamaki ithenya rĩake mwaka-inĩ wa keerĩ wa Jehoramũ mũrũ wa Jehoshafatu mũthamaki wa Juda.

¹⁸ Maũndũ marĩa mangĩ mothe makoniĩ wathani wa Ahazia, na marĩa eekire-rĩ, githĩ matianĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma ihinda rĩa athamaki a Isiraeli?

2

Elija Gũtwarwo Igũrũ

¹ Hĩndĩ rĩa Jehova aarĩ hakuhĩ kuoya Elija amũtware igũrũ arĩ thĩinĩ wa kĩhuhũkanio kĩa rũhuho-rĩ, Elija na Elisha maarĩ njĩra-inĩ makiuma Giligali.

² Nake Elija akĩĩra Elisha atĩrĩ, “Ikara haha; tondũ Jehova nĩandũmĩte thĩ Betheli.”*

Nowe Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo na o ta ũrĩa ũtũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndigũgũtiga” Nĩ ũndũ ũcio magĩkũrũka magĩthĩ Betheli.

³ Hĩndĩ iyo thiritũ ya anabii a kũu Betheli magĩũka kũrĩ Elisha, makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũmenyete atĩ Jehova nĩekuoya mwathi waku amweherie harĩwe ũmũthĩ?”

Nake Elisha akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩ nĩnjũũĩ, no mũtikaarie ũhoru ũcio.”

⁴ Ningĩ Elija akĩmwĩra atĩrĩ, “Elisha, ikara haha; tondũ Jehova nĩandũmĩte thĩ Jeriko.”

Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo na o ta ũrĩa wee ũtũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndigũgũtiga.” Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ Jeriko.

⁵ Nao andũ a thiritũ ya anabii a kũu Jeriko magĩkora Elisha makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũmenyete atĩ Jehova nĩekuoya mwathi waku amweherie harĩwe ũmũthĩ?”

Nake Elisha akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩ nĩnjũũĩ, no mũtikaarie ũhoru ũcio.”

⁶ Ningĩ Elija akĩmwĩra atĩrĩ, “Ikara haha, tondũ Jehova nĩandũmĩte thĩ Jorodani.”

Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, na o ta ũrĩa wee ũtũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndigũgũtiga.” Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, o eerĩ magĩthĩ na mbere na rũgendo.

* **2:2** Betheli rĩarĩ itũũra rĩarĩ ngumo mũno Isiraeli, o na hĩndĩ ya Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu (Kĩam 12:8; 28:10-22; 35:1-5).

7 Nao andũ mĩrongo ĩtano a thiritũ ya anabii magĩthii makĩrũgama haraaya, marorete harĩa Elija na Elisha maarũngii, hau rũũ-inĩ rwa Jorodani.

8 Nike Elija akĩruta nguo yake ya igũrũ, akĩmĩkũnja, akĩgũtha maaĩ nayo. Namo maaĩ makĩgayũkana mwena wa ũrĩo na wa ũmotho, nao eerĩ makĩringĩra thĩ nyũmũ.

9 Rĩrĩa maarĩkirie kũringa-rĩ, Elija akĩira Elisha atĩrĩ, “Njĩira atĩrĩ, nĩatĩa ingĩgwĩkĩra itaaneherio harĩwe?”

Nike Elisha akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngwenda kũgaya hinya wa roho waku maita meerĩ.”

10 Nike Elija akiuga atĩrĩ, “Ũndũ ũcio wahooya nĩ ũndũ mũritũ, no rĩrĩ, wanyona ngĩeherio harĩwe-rĩ, nĩũgũtuĩka waku, no Waga kũnyona ndũgũtuĩka waku.”

11 Na rĩrĩ, rĩrĩa maatwaranĩte makĩaragia, o rĩmwe ngaari yarĩrĩmbũkaga mwaki na mbarathi ciarĩrĩmbũkaga mwaki ikiumĩra na ikĩmatigithũkania eerĩ, na Elija akĩambata igũrũ arĩ thĩinĩ wa kĩhuhũkanio kĩa rũhuho.

12 Elisha ona ũguo agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Ũũi baba-ĩ! Ũũi baba-ĩ! Ngaari cia ita na ahaici a mbarathi a Isiraeli!” Nike Elisha ndaacookire kũmuona rĩngĩ. Hĩndĩ ĩyo akĩaũra nguo ciake, agĩcitembũranga.

13 Nike akĩoya nguo ya igũrũ ĩrĩa yagwĩte kuuma harĩ Elija na agĩthii akĩrũgama hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani.

14 Ningĩ akĩoya nguo ĩyo ya igũrũ yagwĩte ĩkoima harĩ Elija, akĩgũtha maaĩ nayo. Akĩũria atĩrĩ, “Rĩu akĩrĩ ha Jehova, Ngai wa Elija?” Na rĩrĩa aagũthire maaĩ, makĩgayũkana maita meerĩ mwena wa ũrĩo na mwena wa ũmotho, nake akĩringa.

15 Andũ a thiritũ ya anabii kuuma Jeriko arĩa maacũthĩrĩrie makiuga atĩrĩ, “Roho wa Elija rĩu ũrĩ igũrũ rĩa Elisha.” Nao magĩthii kũmũtũnga, makĩnamĩrĩra thĩ mbere yake.

16 Nao makiuga atĩrĩ, “Ta kĩrore, ithuĩ ndungata ciaku tũrĩ na andũ marĩ hinya mĩrongo ĩtano. Metĩkirie mathii magacarie mwathi waku. No gũkorwo Roho wa Jehova amuoire aamũtwara kĩrĩma-inĩ kana gĩtuamba-inĩ.”

Nike Elisha akĩmacookeria atĩrĩ, “Aca, tigai kũmatũma.”

17 No makĩmũringĩrĩria o nginya agĩconoka, akĩremwo nĩ kũrega. Nĩ ũndũ ũcio akiuga atĩrĩ, “Matũmei.” Nao magĩtũma andũ mĩrongo ĩtano, arĩa maamwethire mĩthenya ĩtatũ, no matiigana kũmuona.

18 Na rĩrĩa maacookire kũrĩ Elisha, ũrĩa waikaraga Jeriko, akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ ndiamwĩrire mũtigathiĩ?”

Maaĩ Kũhonio

19 Andũ a itũũra rĩu inene makĩira Elisha atĩrĩ, “Mwathi witũ, itũũra rĩrĩ rĩrĩ handũ hega, o ta ũrĩa ũreyonera, no maaĩ marĩo nĩ marũrũ, naguho bũrũri ndũgĩaga kĩndũ.”

20 Nike akiuga atĩrĩ, “Ndeherai mbakũri njerũ, na mũmĩkĩre cumbĩ.” Nĩ ũndũ ũcio makĩmũrehere.

21 Nike agĩthii gĩthima-inĩ, agĩikia cumbĩ maaĩ-inĩ, akiuga atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ, Nĩndathondeka maaĩ maya. Matigacooka kũrehe gĩkuũ kana matũme bũrũri wage kũgĩa kĩndũ rĩngĩ.”

22 Namo maaĩ macio matũire marĩ mega nginya ũmũthĩ, kũringana na kiugo kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Elisha.

Elisha Kũnyũrũrio

²³ Nake Elisha akiuma kũu, agĩthiĩ Betheli. Na rĩrĩa aarĩ njĩra-inĩ agĩthiĩ-rĩ, imwana imwe ikiuma itũũra-inĩ, ikĩmũnyũrũria, ikiuga atĩrĩ, “Ambata nakũu, wee kĩhara gĩkĩ! Ambata nakũu, wee kĩhara gĩkĩ!”

²⁴ Nake akĩhũgũra, agĩcirora, agĩciruma na kĩrumi rĩtwa-inĩ rĩa Jehova. Nacio nduba igĩrĩ ikiuma gĩthaka-inĩ, igĩtambuura imwana mĩrongo ĩna na igĩrĩ ciacio.

²⁵ Nake agĩthiĩ Kĩrĩma-inĩ gĩa Karimeli, na kuuma kũu agĩcooka Samaria.

3

Moabi Kũregana na Watho

¹ Na rĩrĩ, Joramũ mũrũ wa Ahabu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩnana wa Jehoshafatu, mũthamaki wa Juda, nake agĩathana mĩaka ikũmi na ĩrĩ.

² Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, no ti ta ũrĩa ithe na nyina meekĩte. We nĩheririe ihiga rĩrĩa rĩamũrĩrwo Baali rĩrĩa rĩakĩtwo nĩ ithe.

³ No rĩrĩ, nĩarũmĩrĩre mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa eehirie na agĩtũma andũ a Isiraeli o nao meehie, na ndaigana kũmatiga.

⁴ Na rĩrĩ, Mesha mũthamaki wa Moabi nĩariĩthagia ng'ondũ na nĩarĩ atwaragĩre mũthamaki wa Isiraeli tũtũrũme 100,000 na guoya wa ndũrũme 100,000.

⁵ No rĩrĩa Ahabu aakuire, mũthamaki wa Moabi akĩremera mũthamaki wa Isiraeli.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio ihinda rĩu Mũthamaki Joramũ, akiuma Samaria na agĩcookanĩrĩria andũ a Isiraeli othe.

⁷ Ningĩ agĩtũmĩra Jehoshafatu mũthamaki wa Juda ndũmĩrĩri ĩno: “Mũthamaki wa Moabi nĩanjũkĩrĩire akanemera. Nĩũgũthiĩ na nĩ tũkahũũrane na Moabi?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ, nĩngũthiĩ nawe, nĩ nawe tũrĩ ũndũ ũmwe, andũ akwa no ta andũ aku, na mbarathi ciakwa no ta mbarathi ciaku.”

⁸ Jehoshafatu akĩmũũria atĩrĩ, “Tũkũgera njĩra ĩrĩkũ tũkamatharĩkĩre?”

Joramũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũkũgera njĩra ya werũ-inĩ wa Edomu.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli akiumagara, marĩ na mũthamaki wa Juda, na wa Edomu.* Thuutha wa gũthiũrũrũka mĩthenya mũgwanjari, thigari itiarĩ na maaĩ ma kũnyua kana maaĩ ma nyamũ iria maarĩ nacio.

¹⁰ Mũthamaki wa Isiraeli akĩũria atĩrĩ, “Ũũ nĩatĩa! Kaĩ Jehova atwĩtĩte tũrĩ athamaki atatũ hamwe nĩgeetha atũneane kũrĩ Moabi?”

¹¹ Nowe Jehoshafatu akĩũria atĩrĩ, “Kaĩ gũkũ gũtarĩ mũnabii wa Jehova ũrĩa ũngĩtũtuĩrĩria ũhoro harĩ Jehova?”

Nake mũtongoria ũmwe wa mũthamaki wa Isiraeli agĩcookia atĩrĩ, “Elisha mũrũ wa Shafatu arĩ gũkũ. Nĩwe waitagĩrĩria Elija maaĩ moko.”

¹² Jehoshafatu akiuga atĩrĩ, “Kiugo kĩa Jehova kĩrĩ hamwe nake.” Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli marĩ na Jehoshafatu na mũthamaki wa Edomu magĩkũrũka kũrĩ Elisha.

¹³ Elisha akĩĩra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, “Ndĩ na ũhoro ũrĩkũ nawe? Thiĩ kũrĩ anabii a thoguo na anabii a nyũkwa.”

Nake mũthamaki wa Isiraeli akĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, tũtingĩthiĩ nĩ ũndũ nĩ Jehova ũtwĩtĩte ithuĩ athamaki atatũ nĩguo atũneane kũrĩ Moabi.”

* **3:9** Mũthamaki wa Edomu aamũrĩtwo nĩ Jehoshafatu arũgamĩrĩre Edomu nĩgũkorwo yarĩ rungu rwa Juda.

14 Elisha akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe atũũraga muoyo, ũrĩa nĩ ndungatagĩra, tiga nĩ ũndũ wa gũconokera Jehoshafatu mũthamaki wa Juda-rĩ, nĩ ndingĩakwĩhũgũrĩra o na kana nyone ta wĩ ho.

15 No rĩrĩ, ndeherai mũhũũri wa kĩnanda kĩa mũgeeto.”

O rĩrĩa mũhũũri wa kĩnanda aahũraga-rĩ, guoko kwa Jehova gũkĩgĩa igũrũ rĩa Elisha

16 nake akiuga atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Enjai mũtaro ñyũre gĩtuamba gĩkĩ.

17 Nĩgũkorwo Jehova ekuuga ũũ: Mũtikuona rũhuho kana mbura, no rĩrĩ, gĩtuamba gĩkĩ nĩgĩkũiyũra maaĩ, na inyuĩ, na ng’ombe cianyu na nyamũ icio ingĩ cianyu mũmanyue.

18 Ũndũ ũyũ nĩ mũhũthũ maitho-inĩ ma Jehova; na ningĩ nĩekũneana Moabi moko-inĩ manyu.

19 Nĩmũkang’auřania itũũra rĩothe rĩirigĩrwo na rũthingo rwa hinya, na itũũra rĩothe inene. Nĩmũgatema mũtĩ wothe mwega, na mũthike ithima ciothe, na mũthũkangie mĩgũnda yothe mĩega na mahiga.”

20 Rũciinĩ rũrũ rũngĩ, ta ihinda rĩrĩa rĩrutagwo igongona, maaĩ magĩtherera kuuma mwena wa Edomu! Naguo bũrũri ũcio ũkĩiyũra maaĩ.

21 Na rĩrĩ, andũ a Moabi othe nĩmaiguĩte atĩ athamaki acio nĩmokĩte kũrũa nao; nĩ ũndũ ũcio mũndũ mũrũme wothe, mwĩthĩ na mũkũrũ, ũrĩa ũngĩahotire gũkuua indo cia mbaara, agĩtuo na makĩigwo mũhaka-inĩ.

22 Rĩrĩa mookĩrĩre rũciinĩ tene-rĩ, riũa nĩrĩarĩte maaĩ-inĩ macio igũrũ. Andũ a Moabi marĩ mũrĩmo ũrĩa ũngĩ makĩona maaĩ maarĩ matune ta thakame.

23 Nao makĩrĩrana atĩrĩ, “Ĩrĩa nĩ thakame! Athamaki acio no nginya makorwo nĩmarũite na makořagana o ene. Andũ a Moabi, nĩtũthĩĩ tũgatahe indo!”

24 No rĩrĩa andũ a Moabi mookire kũu kambĩ-inĩ cia Isiraeli-rĩ, Isiraeli makĩarahũka na makĩhũũrana nao o nginya andũ a Moabi makĩũra. Nao andũ a Isiraeli magĩtharĩkĩra bũrũri ũcio na makĩũraga andũ a Moabi.

25 Nao makĩananga matũũra, na o mũndũ agĩikia ihiga mũgũnda-inĩ wothe ũrĩa warĩ mwega, o nginya ikĩiyũra mahiga. Ningĩ magĩthika ithima ciothe, na magĩtema mũtĩ o wothe mwega. Itũũra rĩa Kiriharesethu no rĩo rĩatigarire rĩtarĩ imomoro mahiga, no arũme maarĩ na igũtha o narĩo makĩrĩrigiicĩria, makĩrĩtharĩkĩra.

26 Rĩrĩa mũthamaki wa Moabi onire atĩ mbaara nĩyamũhatĩrĩria-rĩ, agĩthĩĩ na andũ magana mũgwanja marĩ na hiũ cia njora makarũe na mũthamaki wa Edomu, no matiahotire.

27 Hĩndĩ ĩyo akĩoya mũriũ wake wa irigithathi, o we ũrĩa ũngĩathamakire ithenya rĩake, akĩmũruta arĩ igongona igũrũ rĩa rũthingo rwa itũũra rĩu inene. Nao andũ a Isiraeli makĩrakara mũno; makĩmweherera, magĩcooka bũrũri wao.

4

Maguta ma Mũtumia wa Ndigwa

1 Na rĩrĩ, mũtumia wa mũndũ ũmwe wa thiritũ ya anabii agĩkaĩra Elisha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndungata yaku, mũthuuri wakwa, nĩakuĩte, na wee nĩũũĩ atĩ araarĩ mwĩtigĩri Jehova. No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa araarĩ na thĩrĩ wake nĩarooka kũiyũra tũmwana twakwa tweerĩ tũtuĩke ngombo ciake.”

² Elisha akīmūūria atĩrĩ, “Ingĩhota gūgūteithia atĩa? Ta njĩra atĩrĩ, nĩ kũĩ ũrĩ nakĩo nyũmba gwaku?”

Nake akīmūcookeria atĩrĩ, “Ndungata yaku ndĩrĩ na kĩndũ o nakĩ, tiga o tũguta tũnini.”

³ Elisha akiuga atĩrĩ, “Thĩĩ kũrĩ andũ a itũūra rĩaku othe ũhooe ndigithũ itarĩ kĩndũ. Ũhooe ndigithũ nyingĩ.

⁴ Ũcooke ũtoonye nyũmba yaku thĩĩnĩ hamwe na ariũ aku, na ũhinge mũrango. Ũitĩrĩre maguta ndigithũ-inĩ icio ciothe, na o ĩrĩa yayũra ũkamĩiga mwena-inĩ.”

⁵ Nake akīmūtiga, na thuutha ũcio mūtumia ũcio akĩhingĩra nyũmba hamwe na ariũ ake. Nao makamũrehagĩra ndigithũ, nake agĩthĩĩ na mbere gũitĩrĩra maguta.

⁶ Rĩrĩa ndigithũ ciothe ciaiyũrĩre, akĩira mũriũ atĩrĩ, “Ndehere ndigithũ ĩngĩ.”

No mũriũ akīmūcookeria atĩrĩ, “Hatĩrĩ ndigithũ ĩngĩ ĩtigarĩte.” Namo maguta magĩthira.

⁷ Agĩthĩĩ akĩira mũndũ wa Ngai ũhoro ũcio, nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩĩ wendie maguta ũrĩhe mathĩrĩ maku. We na ariũ aku-rĩ, mūtũurio nĩ kĩrĩa gĩgũtigara.”

Mũriũ wa Mũshunami Kũriũkio

⁸ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe Elisha agĩthĩĩ Shunemu, na kũu nĩ kwarĩ na mūtumia warĩ mūtongu, ũrĩa wamũringĩrĩrie mathĩĩ gwake akarĩe irio. Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa rĩothe aahĩtũkagĩra hau nĩatoonyaga kuo akarĩa irio.

⁹ Mūtumia ũcio akĩira mũthuuriwe atĩrĩ, “Nĩnjũũĩ atĩ mũndũ ũyũ ũhĩtũkagĩra gũkũ gwitũ kaingĩ nĩ mũndũ mũtheru wa Ngai.

¹⁰ Reke twake kanyũmba kanini nyũmba-igũrũ na tũige gĩtanda, na metha, na gĩtĩ, na tawa nĩ ũndũ wake. Nĩgeetha aikarage ho rĩrĩa ooka gũkũ gwitũ.”

¹¹ Mũthenya ũmwe rĩrĩa Elisha ookire-rĩ, akĩambata kanyũmba-inĩ gake na agĩkoma kuo.

¹² Akĩira Gehazi ndungata yake atĩrĩ, “Īta mūtumia ũcio Mũshunami.” Nĩ ũndũ ũcio akĩmwĩta nake akĩrũgama mbere yake.

¹³ Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Īra mūtumia ũcio atĩrĩ, ‘Nĩwĩthĩnĩtie mũno nĩ ũndũ witũ. Na rĩrĩ, ũngĩenda gwĩkĩrwo atĩa? No tũkwarĩrĩrie harĩ mũthamaki kana harĩ mũnene wa mbũtũ ya ita?’ ”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩĩ ndĩrĩ na thĩĩna, ndũũranagia na andũ aitũ.”

¹⁴ Ningĩ Elisha akĩũria Gehazi atĩrĩ, “Mūtumia ũyũ angĩkĩrwo atĩa?”

Gehazi akiuga atĩrĩ, “Ndarĩ mwana wa kahĩ, na mũthuuriwe nĩ mũkũrũ.”

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Elisha akiuga atĩrĩ, “Mwĩte.” Nĩ ũndũ ũcio Gehazi akĩmwĩta, nake mūtumia ũcio akĩrũgama mũromo-inĩ.

¹⁶ Nake Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ihinda ta rĩrĩ mwaka ũyũ ũgũũka-rĩ, nĩũkanyiita mwana waku wa kahĩ na moko maku.”

Nake akĩrega, akiuga atĩrĩ, “Aca, mwathi wakwa, tiga kũheenia ndungata yaku, wee mũndũ wa Ngai!”

¹⁷ No rĩrĩ, mūtumia ũcio akĩgĩa nda, na mwaka ũcio ũngĩ ihinda o ta rĩu agĩciara kahĩ, o ta ũrĩa Elisha aamwĩrĩte.

¹⁸ Mwana ũcio agĩkũra, na mũthenya ũmwe akiumagara, agĩthĩĩ kũrĩ ithe, ũrĩa warĩ hamwe na agethi.

¹⁹ Nake akĩira ithe atĩrĩ, “Wũĩ mūtwe-ĩ! Wũĩ mūtwe-ĩ!”

Nake ithe akĩira ndungata atĩrĩ, “Mũkuue ũmũtwarĩre nyina.”

20 Na thuutha wa ndungata kũmũkuua na kũmũtwarĩra nyina-rĩ, mwana ũcio agĩikara magũrũ-inĩ ma nyina nginya mĩaraho, agĩcooka agĩkua.

21 Nyina agĩthiĩ, akĩmũkomia ũrĩrĩ-inĩ wa mũndũ wa Ngai, agĩcooka akĩhinga mũrango, agĩthiĩ.

22 Nake agĩta mũthuriwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaitha ũndũmĩre ndungata ĩmwe na ndigiri, nĩguo thiĩ kũrĩ mũndũ wa Ngai na ihenya na njooke.”

23 Nake akĩmũũria atĩrĩ, “Ūgũthiĩ kũrĩ we ũmũthĩ nĩkĩ, na ti Karũgamo ka Mweri kana Thabatũ?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Hatĩrĩ na thĩna.”

24 Agĩtandĩka ndigiri, na akĩra ndungata yake atĩrĩ, “Teng’eria ndigiri, na ndũgaathĩ kahora tiga ngwĩrĩre.”

25 Nĩ ũndũ ũcio akĩambĩrĩria rũgendo, agĩkinya kũrĩ mũndũ wa Ngai Kĩrĩma-inĩ gĩa Karimeli.

Nake mũndũ wa Ngai rĩrĩa aamuonire arĩ o haraihu akĩra ndungata yake Gehazi atĩrĩ, “Ta cũthĩrĩria! Ūũria nĩ mũtumia ũria Mũshunami!

26 Hanyũka ũmũtũnge na ũmũũrie atĩrĩ, ‘Wee ũrĩ mwega? Ī mũthuri waku no mwega? Mwana waku no mwega?’ ”

Nake mũtumia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maũndũ mothe nĩ mega.”

27 Mũtumia ũcio aakinya harĩ mũndũ wa Ngai kĩrĩma-inĩ, akĩmũnyiita magũrũ. Nake Gehazi agĩũka kũmweheria, no mũndũ wa Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Tigana nake! Arĩ na ruo rũnene mũno ngoro, no Jehova nĩahithĩte ũhoro ũyũ akaaga kũũmenyithia gĩtũmi kĩa guo.”

28 Nake mũtumia ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wee mwathi wakwa, nĩndakũũrĩtie ũhe kahĩ? Githĩ ndiakwĩrĩre, ‘Ndũkarahũre mwĩhoko wakwa?’”

29 Nake Elisha akĩra Gehazi atĩrĩ, “Wĩohe mũcibi njohero na ũkuue rũthanju rwakwa na guoko, ũhanyũke. Ūngĩcemanĩa na mũndũ o wothe ndũkamũgeithie, na mũndũ o wothe angĩkũgeithia ndũkamũcookerie. Ūthiĩ ũigĩrĩre rũthanju rwakwa ũthiũ-inĩ wa kamwana kau.”

30 Nowe nyina wa mwana akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũria Jehova atũũraga muoyo, na o ta ũria wee ũtũũraga muoyo-rĩ, niĩ ndigũgũtiga.” Nĩ ũndũ ũcio Elisha agĩũkĩra, akĩmũrũmĩrĩra.

31 Na rĩrĩ, Gehazi agĩthiĩ arĩ mbere yao, akĩigĩrĩra rũthanju ũthiũ-inĩ wa kahĩ kau, no gatiagambire kana kwĩnyagunya. Nĩ ũndũ ũcio Gehazi akĩhũndũka agatũnge Elisha, na akĩmwĩra atĩrĩ, “Kamwana gatiinokĩra.”

32 Rĩrĩa Elisha aakinyire nyũmba, agĩkora kamwana gakomete gĩtanda-inĩ gĩaake karĩ gakuũ.

33 Nake agĩtoonya thĩinĩ, akĩhingĩra na mũrango marĩ o eerĩ nako, akĩhooya Jehova.

34 Ningĩ akĩhaica ũrĩrĩ, agĩkomera kamwana kau, kanua gwa kanua, maitho kwa maitho, na moko kwa moko. Na rĩrĩa eetambũrũkĩtie igũrũ rĩako, mwĩrĩ wa kamwana kau ũkĩgĩa ũrugarĩ.

35 Nake Elisha agĩũkĩra, akĩehera, akĩũrũũranga kanyũmba thĩinĩ, agĩcooka gĩtanda-inĩ, agĩtambũrũkia rĩngĩ igũrũ rĩako. Kamwana kau gagĩathimũra maita mũgwanja, na gakĩhingũra maitho.

36 Nake Elisha agĩta Gehazi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Īta mũtumia ũcio Mũshunami.” Nake akĩmwĩta. Rĩrĩa mũtumia ookire-rĩ, Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya mũrũguo.”

³⁷ Nake agĩtoonya, akĩngũithia thĩ magũrũ-inĩ make, akĩnamia ũthiũ thĩ. Agĩcooka akĩoya mwana wake, akiuma.

Gĩkuũ Nyũngũ-inĩ

³⁸ Nake Elisha agĩcooka Giligali, nakuo kũu bũrũri-inĩ ũcio nĩ kwarĩ na ng'aragu. Rĩrĩa thiritũ ya anabii yacemanagia nake, akĩra ndungata yake atĩrĩ, "Hagĩra nyũngũ nene ũrugĩre andũ aya irio."

³⁹ Hĩndĩ ĩyo ũmwe wa anabii agĩthiĩ mũgũnda gwetha nyeni, agĩkora rũngũ rwa gĩthaka. Agĩtua maciaro maruo, akĩmaiyrũria ruuno-inĩ rwa nguo yake ya igũrũ. Acooka akĩmatinangĩria nyũngũ-inĩ ĩyo yarugaga irio, o na gũtuĩka gũtirĩ mũndũ wamenyire ciarĩ kĩĩ.

⁴⁰ Andũ acio makĩhũrĩrwo irio icio, no rĩrĩa maambĩrĩrie gũcirĩa-rĩ, magĩkaya makiuga atĩrĩ, "Wũi mũndũ wa Ngai, nyũngũ-inĩ ĩno he na gĩkuũ!" Nao makĩremwo nĩ gũcirĩa.

⁴¹ Nake Elisha akiuga atĩrĩ, "Rehei mũtu." Nake akĩwĩkĩra nyũngũ-inĩ ĩyo, akiuga atĩrĩ, "Ihũrĩa andũ marĩe." Na hakĩaga kĩndũ kĩngĩmathũkia irio-inĩ icio.

Elisha kũhe Andũ Igana Rĩmwe Irio

⁴² Na rĩrĩ, hagĩũka mũndũ oimĩte Baali-Shalisha, akĩrehera mũndũ wa Ngai mĩgate mĩrongo ĩrĩ ya cairi, ĩrĩa yarugĩtwo na maciaro ma mbere ma ngano, na igira cia ngano ya mũgethano. Nake Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, "Mĩnengere andũ marĩe."

⁴³ Nayo ndungata yake ikĩmũũria atĩrĩ, "Ndaahota atĩa kũhe andũ igana rĩmwe mĩgate ĩno?"

No Elisha akĩmũcookeria atĩrĩ, "Mĩnengere andũ marĩe. Nĩgũkorwo Jehova ekuuga ũũ: 'Mekũrĩa na matigie.'"

⁴⁴ Nake akĩnengera andũ, makĩrĩa na ĩgĩtigara, kũringana na kiugo kĩa Jehova.

5

Naamani Kũhonio Mangũ

¹ Na rĩrĩ, Naamani aarĩ mũnene wa mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Suriata. Aarĩ mũndũ mũnene maitho-inĩ ma mwathi wake na aarĩ mũndũ watĩkĩte mũno, tondũ Jehova nĩamũhũthĩrĩte kũhe andũ a Suriata ũhootani. Aarĩ mũthigari njamba, no aarĩ na mangũ.

² Na rĩrĩ, mbũtũ cia Suriata nĩciathiĩte nja na igataha mũirĩtu mũnini kuuma Isiraeli, nake aatungatagĩra mũtumia wa Naamani.

³ Nake mũirĩtu ũcio akĩra mwathi wake mũndũ-wa-nja atĩrĩ, "Naarĩ korwo mwathi wakwa Naamani no one mũnabii ũrĩa ũrĩ Samaria! No amũhonie mangũ make."

⁴ Naamani agĩthiĩ kũrĩ mũthamaki mwathi wake na akĩmwĩra ũrĩa mũirĩtu ũcio woimĩte Isiraeli oigĩte.

⁵ Nake mũthamaki ũcio wa Suriata akĩmũcookeria atĩrĩ, "Geria ũthiĩ. Nĩngũtũmĩra mũthamaki wa Isiraeli* marũa." Nĩ ũndũ ũcio Naamani akiumagara na agĩkuua taranda ikũmi† cia betha, na cekerĩ 6,000‡ cia thahabu, na nguo cia magarũrĩa ikũmi.

⁶ Marũa marĩa atwarĩire mũthamaki wa Isiraeli maandĩkĩtwo atĩrĩ: "Nĩndatũma ndungata yakwa Naamani na marũa maya kũrĩ we, nĩgeetha ũmũhonie mangũ make."

* 5:5 Joramu nĩwe warĩ mũthamaki wa Isiraeli. † 5:5 nĩ ta kilo 340 ‡ 5:5 nĩ ta kilo 70

7 Rĩrĩa mũthamaki wa Isiraeli aathomire marũa macio-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndĩ Ngai? Ndaahota kũũraga na gũcookia muoyo rĩngĩ? Nĩ kĩ gĩgũtũma mũndũ ũyũ atũme mũndũ kũrĩ nĩ atĩ ahonio mangũ make? Ta kĩone, arageria kũnjũgita!”

8 Rĩrĩa Elisha mũndũ wa Ngai aiguire atĩ mũthamaki wa Isiraeli nĩatembũrangĩte nguo ciake-rĩ, akĩmũtũmĩra ndũmĩrĩri ĩno: “Nĩ kĩ gĩgũtũma ũtembũrange nguo ciaku? Reke mũndũ ũcio oke kũrĩ nĩ, na nĩekũmenya atĩ nĩ kũrĩ mũnabii thĩnĩ wa Isiraeli.”

9 Nĩ ũndũ ũcio Naamani agĩthĩ hamwe na mbarathi ciake na ngaari cia ita o nginya mũromo-inĩ wa nyũmba ya Elisha.

10 Nake Elisha akĩmũtũmĩra mũndũ amwĩre atĩrĩ, “Thĩ wĩthambe maita mũgwanja rũũ-inĩ rwa Jorodani, na mwĩrĩ waku nĩũkũhonio, na nĩũgũthera.”

11 No Naamani agĩthĩ arakarĩte, akiuga atĩrĩ, “Ngwĩciiragia atĩ ti-itherũ mũnabii nĩekuuma nja oke kũrĩ nĩ, na arũgame akaĩre rĩitwa rĩa Jehova Ngai wake, acooke athũngũthie guoko gwake igũrũ rĩa handũ hau harũaru, aahonie mangũ.

12 Githĩ njũũ cia Dameski, na Abana, o na Faripari ti njega gũkĩra maaĩ o mothe ma Isiraeli? Githĩ ndingĩthambire thĩnĩ wacio therio?” Nĩ ũndũ ũcio akĩhũndũka, agĩthĩ arakarĩte mũno.

13 Ndungata cia Naamani igĩthĩ harĩ we ikĩmwĩra atĩrĩ, “Ithe witũ, korwo mũnabii akwĩrĩre wĩke ũndũ mũnene gũkĩra ũyũ-rĩ, githĩ ndũngĩwĩkire? Githĩ to wĩke makĩria ũndũ ũyũ aakwĩra, ‘Wĩthambe, ũtherio!’”

14 Nĩ ũndũ ũcio Naamani agĩkũrũka, agĩtobokia Jorodani maita mũgwanja, o ta ũrĩa mũndũ wa Ngai aamwĩrĩte, naguo mwĩrĩ wake ũkĩhona, ũgĩthera ũkĩhaana ta wa kaana kanini.

15 Hĩndĩ ĩyo Naamani na arĩa othe maamũteithagia magĩcooka kũrĩ mũndũ wa Ngai. Nake akĩrũgama mbere yake, akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩndamenya atĩ gũtirĩ Ngai ũngĩ thĩ yothe tiga gũkũ Isiraeli. Ndagũthaita wĩtĩkire kuoya kĩheo kuuma kũrĩ ndungata yaku.”

16 Nake mũnabii akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova ũrĩa ndungatagĩra atũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndingĩtĩkĩra kuoya kĩndũ o na kĩ.” Na rĩrĩ, o na gũtuĩka Naamani nĩamũringĩrĩrie mũno-rĩ, nĩaregire.

17 Nake Naamani akiuga atĩrĩ, “Angĩkorwo ndũngĩoya-rĩ, ndagũthaita ũreke nĩ ndungata yaku heo tĩrĩ ũrĩa wothe ũngĩkuuo nĩ nyũmbũ igĩrĩ, nĩgũkorwo ndungata yaku ndĩrĩ hĩndĩ ĩgacooka kũruta maruta ma njino kana magongona kũrĩ ngai ĩngĩ, tiga o Jehova.

18 No rĩrĩ, Jehova arorekera ndungata yaku ũndũ-inĩ o ũyũ ũmwe: Rĩrĩa mũthamaki mwathi wakwa arĩtoonyaga hekarũ ya Rimoni amĩnamĩrĩre etiranĩtie na guoko gwakwa, na nĩ nyinamĩrĩre ho-rĩ, rĩrĩa ngainamĩrĩra ndĩ hekarũ-inĩ ya Rimoni, Jehova arorekera ndungata yaku nĩ ũndũ wa gwĩka ũguo.”

19 Hĩndĩ ĩyo Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ na thayũ.”

Thuutha wa Naamani gũkorwo athĩte itĩna-rĩ,

20 Gehazi, ndungata ya Elisha mũndũ wa Ngai, agĩciiria atĩrĩ, “Mwathi wakwa nĩahũthĩria Naamani ũcio Mũsuriata maũndũ nĩ kũrega kwamũkĩra indo iria ekũmũreheire. Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo-rĩ, nĩ nĩ ngũhanyũka ndĩmũkinyĩre nĩguo njoe kĩndũ kuuma harĩwe.”

21 Tondũ ũcio Gehazi akĩhiũha nĩguo akinyĩre Naamani. Rĩrĩa Naamani aamuonire ahanyũkĩte arorete na kũrĩ we-rĩ, akiuma ngaari-inĩ ya ita nĩguo amũtũnge. Akĩmũũria atĩrĩ, “Maũndũ mothe nĩ mega?”

²² Nake Gehazi agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, maũndũ mothe nĩ mega. Mwathi wakwa aandũma ngwĩre atĩrĩ, ‘Aanake eerĩ kuuma thiritũ-inĩ ya anabii mooka kũrĩ nĩ o rĩu, moimĩte bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efraimu. Ndagũthaitha ũmahe taranda ĩmwe§ ya betha, na nguo cia magarũrĩra meerĩ.’”

²³ Nake Naamani akiuga atĩrĩ, “Ĩtikĩra woe taranda igĩrĩ.” Agĩthaitha Gehazi aciĩtikĩre, ningĩ akĩoha taranda igĩrĩ cia thahabu agĩciĩkĩra mĩhuko-inĩ ĩrĩ hamwe na nguo cia magarũrĩra meerĩ. Nake akĩnengera ndungata ciake igĩrĩ, igĩkuua, igĩthiĩ mbere ya Gehazi.

²⁴ Rĩrĩa Gehazi aakinyire kĩrĩma-inĩ, agĩtia ndungata indo icio, agĩciiga nyũmba. Nake akiugĩra ndungata icio ũhoro, nacio igĩthiĩra.

²⁵ Thuutha ũcio agĩtoonya nyũmba akĩrũgama mbere ya mwathi wake Elisha.

Nake Elisha akĩmũũria atĩrĩ, “Gehazi uuma kũ?”

Nake Gehazi akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndungata yaku ndĩrĩ kũndũ ĩgũthiĩte.”

²⁶ Nowe Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ roho wakwa nduuma hamwe nawe rĩrĩa mũndũ ũcio oimire ngaari-inĩ ya ita agũtũnge? Nĩ ihinda rĩa kuoya mbeeca, kana kwamũkĩra nguo, na mĩgũnda ya mĩtamaiyũ na ya mĩthabibũ, na ndũũru cia mbũri na ng’ombe, na ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja?”

²⁷ Mangũ ma Naamani nĩwe mekwĩgwatĩrĩra na njiaro ciaku nginya tene.” Hĩndĩ ĩyo Gehazi akĩehera harĩ Elisha arĩ na mangũ na akerũha, akahaana o ta ira.

6

Ithanwa Kũrera Maaĩ Igũrũ

¹ Na rĩrĩ, thiritũ ya anabii ĩkĩra Elisha atĩrĩ, “Rora, handũ haha tũgomanaga nawe nĩ hanini mũno.

² Twĩtikĩrie tũthiĩ Jorodani, o mũndũ witũ akuue ĩtugĩ kuo; na ũtwĩtikĩrie twake handũ ha gũtũũraga kũu.”

Nake akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩi.”

³ Ningĩ ũmwe wao akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaitha wĩtikĩre gũthiĩ na ndungata ciaku.”

Nake Elisha agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩtũgũthiĩ na inyuĩ.”

⁴ Nake Elisha agĩthiĩ hamwe nao.

Nao magĩthiĩ Jorodani na makĩambĩrĩria gũtema mĩtĩ.

⁵ Na rĩrĩa ũmwe wao aatemaga mũtĩ-rĩ, ithanwa rĩkĩgũa maaĩ-inĩ. Nake agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Mwathi wakwa, riuma rĩa kũhooya!”

⁶ Nake mũndũ wa Ngai akĩũria atĩrĩ, “Rĩagũa ha?” Na rĩrĩa aamuonirie handũ hau, Elisha agĩtinia kamũtĩ, agĩgaikia ho, narĩo ithanwa rĩkĩrera maaĩ igũrũ.

⁷ Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya ithanwa.” Nake mũndũ ũcio agĩtambũrũkia guoko, akĩrĩoya.

Elisha Gũtega Asuriata Atumumu

⁸ Na rĩrĩ, mũthamaki wa Suriata aarĩ na mbaara na andũ a Isiraeli. Thuutha wa kũrĩkanĩra na anene ake, akĩmeera atĩrĩ, “Ngwamba kambĩ handũ hana na hana.”

⁹ Mũndũ wa Ngai agĩtũmana kũrĩ mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhũũge, na ndũkagerere handũ hana tondũ andũ a Suriata nĩho maraikũrũkĩra.”

10 Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli agĩtũma andũ magatuĩrie ũhoru wa handũ hau mũndũ wa Ngai aarĩtie ũhoru waho. Mahinda maingĩ Elisha nĩeragĩra mũthamaki wa Isiraeli kũndũ kũrĩa aagĩrĩrwo nĩ kwĩmenyerera, nake agaikaraga ehũũgĩte.

11 Ũndũ ũcio ũkĩrakaria mũthamaki wa Suriata mũno. Nake agĩta anene ake na akĩmeera atĩrĩ, “Ngwenda kũmenya kuuma kũrĩ inyuĩ ũũ, nũũ witũ ũrĩ mwena wa mũthamaki wa Isiraeli?”

12 Nake ũmwe wa anene ake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki mwathi wakwa, gũtirĩ o na ũmwe witũ ũrĩ mwena wake. No rĩrĩ, Elisha ũrĩa mũnabii kũu Isiraeli nĩwe wĩraga mũthamaki wa Isiraeli ciugo nginya iria waragia ũrĩ nyũmba yaku ya toro.”

13 Nake mũthamaki agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Thiĩ mũgatuĩrie kũrĩa arĩ, nĩguo ndũme andũ mamũnyiite.” Nake mũthamaki agĩcookerio ũhoru akĩrwo atĩrĩ, “Elisha arĩ Dothani.”

14 Nake mũthamaki agĩtũma mbarathi na ngaari cia ita, na mbũtũ yarĩ na hinya kũu. Igĩthiĩ ũtukũ, ikĩrigiicĩria itũũra rĩu.

15 Na rĩrĩa ndungata ya mũndũ wa Ngai yokĩrire, ĩkiuma nja rũciinĩ tene, ĩkĩona atĩ mbũtũ ya ita, na mbarathi, na ngaari cia ita nĩciarigiicĩrie itũũra. Nayo ndungata ĩkĩũria atĩrĩ, “Wũi, mwathi wakwa-ĩ, tũgwĩka atĩa?”

16 Nake mũnabii akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo arĩa marĩ mwena witũ nĩ aingĩ gũkĩra arĩa marĩ mwena wao.”

17 * Nake Elisha akĩhooya atĩrĩ, “Wee Jehova, mũhingũre maitho nĩguo oone.” Nake Jehova akĩhingũra maitho ma ndungata ĩyo, nayo ĩkĩrora, ĩkĩona kũu irĩma-inĩ kũiyũire mbarathi na ngaari cia ita irĩ na mwaki, ciothe irigiicĩrie Elisha.

18 Na rĩrĩa thũ ciake ciaikũrũkaga irorete kũrĩ we-rĩ, Elisha akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ, “Hũũra andũ aya na ũtumumu.” Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmahũũra na ũtumumu, o ta ũrĩa Elisha aahooete.

19 Elisha akĩmeera atĩrĩ, “Īno tiyo njĩra, o na rĩrĩ tirĩo itũũra. Nũmĩrĩrai, na nĩngũmũtwara kũrĩ mũndũ ũrĩa mũracaria.” Nake akĩmatwara nginya Samaria.

20 Maarĩkia kũingĩra itũũra rĩu inene, Elisha akiuga atĩrĩ, “Jehova hingũra andũ aya maitho nĩgeetha mone.” Nake Jehova akĩmahingũra maitho, nao makĩona, magĩkora marĩ thĩinĩ wa Samaria.

21 Rĩrĩa mũthamaki wa Isiraeli aamoonire-rĩ, akĩũria Elisha atĩrĩ, “Baba ndĩmoorage? Nĩ wega ndĩmoorage?”

22 Nake Elisha akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũkamoorage. No ũũrage andũ arĩa wĩnyiitĩre na rũhiũ rwaku rwa njora kana ũta? Mahe irio na maaĩ, marĩe na manyue, macooke mathiĩ kũrĩ mwathi wao.”

23 Nĩ ũndũ ũcio akĩmathondekera iruga inene, nao maarĩkia kũrĩa na kũnyua, akĩmoigĩra ũhoru nao magĩcooka kũrĩ mwathi wao. Nĩ ũndũ ũcio mbũtũ cia ita cia Suriata igĩtiga gũtharĩkĩra bũrũri wa Isiraeli rĩngĩ.

Ng'aragu Nene kũu Samaria

24 Na rĩrĩ, thuutha ũcio Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata agĩcookanĩrĩria mbũtũ ciake cia ita ciothe, igĩthiĩ, ikĩrigiicĩria Samaria irĩtunyane.

25 Na gũkĩgĩa na ng'aragu nene mũno itũũra rĩu inene. Kũrigiicĩrio kwarĩo gũgũikara ihinda iraaaya ũũ atĩ mũtwe wa ndigiri† wendagio cekerĩ mĩrongo ĩnana‡ cia betha, nakĩo kĩbaba kĩmwe§ kĩa mai ma ndutura

* 6:17 2Ath 2:11 † 6:25 Ndigiri yarĩ nyamũ ĩrĩ thaahu na ndĩagĩrĩrwo nĩkũrĩo. ‡ 6:25 nĩ ta kilo 1 § 6:25 nĩ ta lita robo ĩmwe (0.25)

gĩkeendio cekeru ithano.*

26 Na rĩrĩa mũthamaki wa Isiraeli aahĩtũkagĩra rũthingo igũrũ-rĩ, mũtumia ũmwe akĩmũkaĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki, mwathi wakwa, ndeithia!”

27 Nake mũthamaki akĩmũcookeria atĩrĩ, “Angĩkorwo Jehova ndangĩgũteithia-rĩ, niĩ ingĩkũrutĩra ũteithio kũ? Nĩ kuuma kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano, kana nĩ kuuma kĩhĩro-inĩ kĩa ndibei?”

28 Ningĩ agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩragũthĩnia?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ aranjĩĩre atĩrĩ, ‘Ruta mũrũguo nĩgeetha tũmũrĩe ũmũthĩ, naruo rũciũ tũkaarĩa mũriũ wakwa.’

29 Nĩ ũndũ ũcio tũraruga mũriũ wakwa na tũramũrĩa. Mũthenya ũyũ ũngĩ ndĩramwĩra atĩrĩ, ‘Ruta mũrũguo nĩgeetha tũmũrĩe,’ no aramũhitha.”

30 Na rĩrĩa mũthamaki aaiguire ciugo cia mũtumia ũcio-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake. O agĩthiagĩra rũthingo igũrũ-rĩ, andũ magĩcũthĩrĩria, makĩona atĩ eehumbĩte nguo ya ikũnia thĩinĩ.

31 Nake akiuga atĩrĩ, “Ngai aronjĩka ũũru, na akĩrĩrĩrie kũnjĩka ũũru, angĩkorwo mũtwe wa Elisha mũrũ wa Shafatu nĩũgũkorwo ũnyitaine na mwĩrĩ wake ũmũthĩ!”

32 Na rĩrĩ, Elisha aikarĩte gwake nyũmba arĩ hamwe na athuuri. Nake mũthamaki agĩtũma mũndũ athiige mbere yake, no mũndũ ũcio ataanakinya, Elisha akĩra athuuri acio atĩrĩ, “Hĩ! Ī nĩmũrona ũrĩa mũũragani ũyũ andũmũire mũndũ oke andinie mũtwe? Atĩrĩrĩ, mũndũ ũcio ooka-rĩ, mũhinge mũrango, na mũũnyitĩrĩre ndakaingĩre. Githĩ mũkubio wa magũrũ ma mwathi wake ndũrĩ o thuutha wake?”

33 O akĩaria nao-rĩ, mũndũ ũcio watũmĩtwo agĩkũrũka, agĩkinya harĩ we. Nake mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Mwanangĩko ũyũ uumĩte kũrĩ Jehova. Nĩ kĩĩ kĩngĩtũma njeterere Jehova makĩria ma ũguo?”

7

1 Elisha akiuga atĩrĩ, “Thikĩrĩria kiugo kĩa Jehova. Jehova ekuuga ũũ: Ihinda ta rĩrĩ rũciũ-rĩ, kĩbaba kĩmwe* kĩa mũtu mũhinyu gĩkeendio cekeru ĩmwe,† nacio ibaba igĩrĩ‡ cia cairi ikeendio cekeru ĩmwe hau kĩhingo-inĩ gĩa Samaria.”

2 Nake mũnene ũrĩa wateithagia mũthamaki akĩra mũndũ wa Ngai atĩrĩ, “O na Jehova angĩhingũra ndirica cia igũrũ-rĩ, ũndũ ũcio wahoteka?”

Nake Elisha akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩũkawona na maitho maku, no ndũkaarĩa o na kĩ!”

Ita rĩa Asuriata Kũũra

3 Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na andũ ana maarũarĩte mangũ, maaikaraga itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra inene.§ Makĩirana atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩgũtũma tũikare haha nginya tũkue?”

4 Tũngiuga atĩrĩ, ‘Nĩtũgũthĩ thĩinĩ wa itũũra,’ o nakuo kũrĩ na ng’aragu, na no tũgũkua. Na tũngĩkara haha, no tũgũkua. Nĩ ũndũ ũcio rekei tũthĩ kũ kambĩ-inĩ ya Asuriata, twĩneane kũrĩo. Mangĩtũhonokia, tũgĩtũũre muoyo; mangĩtũũraga, tũgĩkue.”

5 Hwaĩ-inĩ gũkĩira magĩũkĩra, magĩthĩ kambĩ-inĩ ya Asuriata. Nao maakinya nyumĩrĩra ya kambĩ, magĩkora gũtiarĩ mũndũ o na ũmwe kuo,

* 6:25 nĩ ta giramu 55 * 7:1 nĩ ta kilo 7 † 7:1 nĩ ta giramu 11 ‡ 7:1 nĩ ta kilo 15 § 7:3 Andũ arĩa maakoragwo na mangũ matietikĩrĩtio gũkara kambĩ hamwe na andũ arĩa angĩ (Alaw 13:46).

⁶ nīgũkorwo Jehova nĩatũmĩte andũ a ita rĩa Asuriata maigue mũkubio wa ngaari cia ita, na wa mbarathi, na wa mbũtũ nene; nĩ ũndũ ũcio makĩrana atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, mũthamaki wa Isiraeli nĩakomborete athamaki a Ahiti na a Misiri nĩguo matũtharĩkĩre!”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio magĩũkĩra, makĩũra hwaĩ-inĩ na mairia, magĩtiga hema ciao, o na mbarathi, na ndigiri. Magĩtiga kambĩ o ro ũguo yarĩ, na makĩũra nĩguo mahonokie mĩoyo yao.

⁸ Andũ arĩa maarĩ na mangũ magĩkinya nyumĩrĩra ya kambĩ, na magĩtoonya hema-inĩ ĩmwe. Makĩrĩa na makĩnyua, na magĩkuua betha, na thahabu, o na nguo, magĩthiĩ magĩcihitha. Magĩcooka rĩngĩ magĩtoonya hema ĩngĩ, makĩoya indo iria ciarĩ kuo o nacio magĩcihitha.

⁹ Magĩcooka makĩrana atĩrĩ, “Rĩu tũtĩreka wega. Mũthenya ũyũ nĩ wa kũheana ũhoru mweya, na ithuĩ no gũkĩra tũkĩrite naguo. Tũngĩeterera nginya gũkĩe, no tũherithio. Rekei tũthiĩ o ro rĩu, tũkaheane ũhoru ũyũ nyũmba-inĩ ya mũthamaki.”

¹⁰ Nao magĩthiĩ magĩta arangĩri a ihingo cia itũũra, makĩmeera atĩrĩ, “Nĩtũgũthiĩte kambĩ-inĩ ya Asuriata, na gũtirĩ mũndũ ũrĩ kuo, gũtirĩ o na mũgambo wa mũndũ, no mbarathi na ndigiri ciohetwo, nacio hema igatigwo o ro ũrĩa ciatarĩ.”

¹¹ Nao arangĩri a ihingo makĩanĩrĩra ũhoru ũcio, naguo ũgĩkinyĩra nyũmba ya mũthamaki.

¹² Nake mũthamaki agĩũkĩra ũtukũ, na akĩra anene ake atĩrĩ, “Nĩngũmwĩra ũrĩa Asuriata matwĩkĩte. Nĩmamenyete tũrĩ na ng’aragu, nĩ ũndũ ũcio nĩkĩo matigĩte kambĩ, makeehitha kũu gĩthaka-inĩ, magĩciiria atĩrĩ, ‘Ti-itherũ nĩmekuuma itũũra-inĩ na hĩndĩ ĩyo tũmanyiite mĩgwate marĩ muoyo na tũtoonye itũũra-inĩ inene.’ ”

¹³ Nake ũmwe wa anene ake agĩcookia atĩrĩ, “Tũma andũ amwe mathiĩ na mbarathi ithano iria itigaire itũũra-inĩ. ũhoru wao githĩ ndũgũkĩhaana o ta wa Isiraeli othe arĩa marĩ gũkũ thĩinĩ. ĩĩ-ni, megũkorwo mahaana o ta Isiraeli aya othe makirĩ gũthira. Nĩ ũndũ ũcio reke tũmatũme magatuĩrie ũrĩa kũhaana.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio magĩthuura ngaari igĩrĩ cia ita na mbarathi ciacio, nake mũthamaki akĩmatũma marũmĩrĩre mbũtũ cia ita cia Asuriata. Nake agĩatha atwarithia akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mũgatuĩrie ũrĩa kũhaana.”

¹⁵ Makĩmarũmĩrĩra o nginya Jorodani, magĩkora njĩra ĩiyũrĩte nguo na indo iria Asuriata maatete marĩ ihenya-inĩ makĩũra. Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa maatũmĩtwo makĩhũndũka na magĩcookeria mũthamaki ũhoru ũcio.

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo andũ makiumagara, magĩthiĩ na magĩtaha indo kambĩ-inĩ ya Asuriata. Nĩ ũndũ ũcio kĩbaba kĩmwe kĩa mũtu kĩendagio cekerĩ ĩmwe, na ibaba igĩrĩ cia cairi ciendagio cekerĩ ĩmwe o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

¹⁷ Na rĩrĩ, mũthamaki aigĩte mũnene ũrĩa wamũteithagia akorwo arĩ mũrũgamĩrĩri wa kĩhingo, nao andũ makĩmũrangĩrĩria hau kĩhingo-inĩ, agĩkua, o ta ũrĩa mũndũ wa Ngai oigĩte rĩrĩa mũthamaki aathiĩte gwake mũciĩ.

¹⁸ ũndũ ũcio wekĩkĩre o ta ũrĩa mũndũ wa Ngai eerĩte mũthamaki: “Thinda o ta rĩrĩ rũciũ, kĩbaba kĩmwe kĩa mũtu gĩkeendio cekerĩ ĩmwe, nacio ibaba igĩrĩ cia cairi ikeendio cekerĩ ĩmwe kĩhingo-inĩ gĩa Samaria.”

¹⁹ Mũnene ũcio eerĩte mũndũ wa Ngai atĩrĩ, “O na Jehova angĩhingũra ndirica cia igũrũ-rĩ, ũndũ ũcio wahoteka?” Nake mũndũ wa Ngai aamũcookeirie atĩrĩ, “Nĩũkawona na maitho maku, no ndũkaarĩa o na kĩ!”

20 Ūguo noguo gwekĩkire kũrĩ mũnene ũcio, nĩgũkorwo andũ maamũrangĩrĩrie hau kĩhingo-inĩ, agĩkua.

8

Mũshunami Gũcookerio Mũgũnda

¹ Na rĩrĩ, Elisha akĩra mũtumia ũrĩa aariũkĩrie mwana atĩrĩ, “Thiĩ hamwe na andũ a nyũmba yaku mũgaikare kwa ihinda kũrĩa mũngĩhota gũikara, tondũ Jehova nĩatuĩte kũgĩe ng’aragu bũrũri-inĩ ũyũ, irĩa ikũniina mĩaka mũgwanja.”

² Nake mũtumia ũcio agĩka o ta ũrĩa mũndũ wa Ngai oigĩte. We mwene na andũ a nyũmba yake magĩthiĩ na magĩkara bũrũri wa Afilisti mĩaka mũgwanja.

³ Na rĩrĩ, mĩaka mũgwanja yathira-rĩ, akiuma bũrũri wa Afilisti, agĩthiĩ kũrĩ mũthamaki kũmũthaitha nĩ ũndũ wa nyũmba na gĩthaka gĩake.

⁴ Mũthamaki aaragia na Gehazi, ndungata ya mũndũ wa Ngai, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta njĩra maũndũ mothe manene marĩa Elisha aaneka.”

⁵ O rĩrĩa Gehazi eeraga mũthamaki ũrĩa Elisha aariũkirie mũndũ-rĩ, mũtumia ũrĩa wariũkĩrio mũriũ nĩ Elisha agĩka gũthaitha mũthamaki nĩ ũndũ wa nyũmba na gĩthaka gĩake.

Nake Gehazi akiuga atĩrĩ, “Mũthamaki mwathi wakwa, ũyũ nĩwe mũtumia ũcio, na mũriũ ũrĩa wariũkĩrio nĩ Elisha nĩwe ũyũ.”

⁶ Nake mũthamaki akĩũria mũtumia ũhoro ũcio, nake akĩmũhe ũhoro. Ningĩ mũthamaki akĩra mũnene ũmwe wake ũhoro wa mũtumia ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũcookerie kĩrĩa gĩothe kĩarĩ gĩake, hamwe na uumithio wothe wa gĩthaka gĩake, kuuma mũthenya ũrĩa oimire bũrũri ũyũ o nginya rĩu.”

Hazaeli Kũũraga Beni-Hadadi

⁷ Na rĩrĩ, Elisha agĩthiĩ Dameski, nake Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata aarĩ mũrũaru. Rĩrĩa mũthamaki eerirwo atĩrĩ, “Mũndũ wa Ngai nĩokĩte nginya gũkũ,”

⁸ akĩra Hazaeli atĩrĩ, “Oya kĩheo, ũthiĩ ũtũnge mũndũ wa Ngai. Tuĩria ũhoro harĩ Jehova na ũndũ wake; mũũrie atĩrĩ, ‘Nĩ nĩngũhona ndwari ĩno?’ ”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Hazaeli agĩthiĩ gũtũnga Elisha, akuuĩte kĩheo kĩa indo iria njega cia Dameski,* ikuuĩtwo nĩ ngamĩra mĩrongo ĩna. Hazaeli agĩthiĩ, akĩrũgama mbere ya Elisha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũguo Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata nĩwe wandũma ngũũrie atĩrĩ, ‘Nĩ nĩngũhona ndwari ĩno?’ ”

¹⁰ Nake Elisha agĩcookia atĩrĩ, “Thiĩ ũmwĩre atĩrĩ, ‘Ti-itherũ nĩũkũhona’; no Jehova nĩanguũrĩrie atĩ no egũkua.”

¹¹ Elisha akĩmũkũũrĩra maitho amũrorete nginya Hazaeli agĩconoka. Nake mũndũ wa Ngai akĩambĩrĩria kũrĩra.

¹² Nake Hazaeli akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩratũma mwathi wakwa arĩre?” Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũndũ nĩnjũũĩ ũũru ũrĩa ũkaarehere andũ a Isiraeli. Nĩũgacina ciĩgitĩro ciao iria nũmu, na ũũrage aanake ao na rũhiũ rwa njora, ũtungumanie twana twao thiĩ, na ũtarũre nda cia andũ-a-nja arĩa marĩ nda.”

¹³ Nake Hazaeli akĩmũũria atĩrĩ, “Ndungata ĩno yaku ĩtariĩ ta ngui-rĩ, yahota atĩa gwĩka ũndũ mũnene ũguo?”

* **8:9** Itũũra rĩa Dameski rĩarĩ ngumo ũhoro-inĩ wa wonjoria, na rĩarĩ gatagatĩ ka bũrũri wa Misiri, na Asia Nini, na Mesopotamia.

Nake Elisha akīmūcookeria atĩrĩ, “Jehova nĩanyonetie atĩ nĩũgatuĩka mũthamaki wa Suriata.”

¹⁴ Ningĩ Hazaeli agĩtigana na Elisha agĩcooka kũrĩ mwathi wake. Rĩrĩa Beni-Hadadi aamũũririe atĩrĩ, “Elisha akwĩririe atĩa?” Hazaeli akīmūcookeria atĩrĩ, “Anjĩririe ti-itherũ nĩũkũhona.”

¹⁵ No mũthenya ũyũ ũngĩ Hazaeli akĩoya taama mũritũ, akĩũtobokia maaĩ-inĩ, akĩhumbĩra mũthamaki ũthiũ naguo, o nginya agĩkua. Nake Hazaeli agĩthamaka ithenya rĩake.

Jehoramũ Mũthamaki wa Juda

¹⁶ Mwaka-inĩ wa itano wa wathani wa Joramũ mũrũ wa Ahabu mũthamaki wa Isiraeli-rĩ, Jehoramũ mũrũ wa Jehoshafatu akĩambĩrĩria gũthamaka Juda.

¹⁷ Jehoramũ aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo itatũ na iĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka inana.

¹⁸ Nĩathiire na mĩthiire ya athamaki a Isiraeli, o ta ũrĩa nyũmba ya Ahabu yekĩte, nĩgũkorwo aahikirie mwarĩ wa Ahabu. Nĩekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova.

¹⁹ No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa ndungata yake Daudi, Jehova ndeendaga kwananga Juda. Nĩeranĩire atĩ nĩegũtũũria tawa nĩ ũndũ wa Daudi na njiaro ciake nginya tene.

²⁰ Mahinda ma Jehoramũ-rĩ, andũ a Edomu nĩmaremeire Juda na makĩgĩa na mũthamaki wao ene.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio Jehoramũ agĩthiĩ Zairu hamwe na ngaari ciake ciothe cia ita. Andũ a Edomu makĩmũrigiicĩria hamwe na anene a ngaari ciake cia ita, no agĩũkĩra na akĩũra ũtukũ; narĩo ita rĩake, o na kũrĩ o ũguo, rĩkĩũra rĩgĩcooka mũciĩ.

²² Nginyagia ũmũthĩ andũ a Edomu matũũraga maremeire Juda. Andũ a Libina o nao makĩrega watho wa Juda o ihinda-inĩ rĩu.

²³ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoramũ, na marĩa mothe eekire, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma mahinda ma athamaki a Juda?

²⁴ Nake Jehoramũ akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo hamwe nao itũũra-inĩ rĩa Daudi. Nake mũriũ Ahazia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Ahazia mũthamaki wa Juda

²⁵ Mwaka-inĩ wa ikũmi na iĩrĩ wa wathani wa Joramũ mũrũ wa Ahabu mũthamaki wa Isiraeli-rĩ, Ahazia mũrũ wa Jehoramũ mũthamaki wa Juda nĩguo ambĩrĩrie gũthamaka.

²⁶ Ahazia aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo iĩrĩ na iĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mwaka ũmwe. Nyina eetagwo Athalia, mwarĩ wa mwana wa Omuri mũthamaki wa Isiraeli.†

²⁷ Nake Ahazia agĩthiĩ na mĩthiire ya nyũmba ya Ahabu, na agĩka ũũru maitho-inĩ ma Jehova o ta ũrĩa nyũmba ya Ahabu yekĩte, nĩgũkorwo nĩmatarainie na nyũmba ya Ahabu nĩ ũndũ wa kũhikania kuo.

²⁸ Ahazia nĩmathiire na Joramũ mũrũ wa Ahabu nĩguo makarũe na Hazaeli mũthamaki wa Suriata kũu Ramothu-Gileadi. Nao Asuriata makĩguraria Joramũ;

† 8:26 Mũtumia wa Mũthamaki Joramũ eetagwo Athalia, na aarĩ mwarĩ wa Ahabu.

²⁹ nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Joramũ akĩhũndũka, agĩthiĩ Jezireeli nĩguo akahonie nguraro iria aagurarĩtio nĩ Asuriata kũu Ramothu makĩrũa na Hazaeli mũthamaki wa Suriata.

Hĩndĩ ĩyo Ahazia mũrũ wa Jehoramũ mũthamaki wa Juda agĩkũrũka, agĩthiĩ Jezireeli akarore Joramũ mũrũ wa Ahabu, tondũ nĩagurarĩtio.

9

Jehu Gũitĩrĩrio Maguta Atũke Mũthamaki wa Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, mũnabii Elisha agĩta mũndũ ũmwe wa thiritũ ya anabii, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thinĩkĩra nguo yaku ya igũrũ mũcibi-inĩ, na ũkuue mbũthũ ĩno ya maguta, ũthiĩ nginya Ramothu-Gileadi.

² Wakinya kũu, ũcarie Jehu mũrũ wa Jehoshafatu, mũrũ wa Nimushi. Ũthiĩ kũrĩ we, ũmũtigithanie na andũ a thiritũ yake, ũmũingĩrie kanyũmba ga thĩinĩ.

³ Ũcooke woe mbũthũ ya maguta ũmũitĩrĩrie mũtwe na uuge atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Ndagũitĩrĩria maguta ũtuĩke mũthamaki wa Isiraeli.’ Ũcooke ũhingũre mũrango ũre; ndũgaikare!”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio mwanake ũcio mũnabii agĩthiĩ nginya Ramothu-Gileadi.

⁵ Rĩrĩa aakinyire kuo, agĩkora anene a mbũtũ cia ita maikarĩte hamwe. Akĩra mũnene wao atĩrĩ, “Mũnene, ndĩ na ndũmĩrĩri yaku.”

Nake Jehu akĩũria atĩrĩ, “Ithuothe-rĩ, nĩ ũrĩkũ ũrĩ na ndũmĩrĩri yake?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩwe mũnene, ndũmĩrĩri nĩ yaku.”

⁶ Jehu agĩũkĩra, akĩingĩra nyũmba. Nake mũnabii agĩitĩrĩria Jehu maguta mũtwe, akiuga atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga ũũ: ‘Ndagũitĩrĩria maguta ũtuĩke mũthamaki wa andũ a Jehova a Isiraeli.

⁷ Wee-rĩ, nĩũkaniina nyũmba ya Ahabu mwathi waku nĩgeetha ndĩrĩhĩrie thakame ya anabii ndungata ciakwa, na thakame ya ndungata cia Jehova ciothe ĩrĩa yaitirwo nĩ Jezebeli.

⁸ Nyũmba yothe ya Ahabu nĩgathira biũ. Nĩnganiina nyũmba yothe ya Ahabu na ndĩmũniinĩre arũme othe, arĩa ngombo na arĩa matarĩ ngombo thĩinĩ wa Isiraeli.

⁹ Nyũmba ya Ahabu ngaamĩtua o ta nyũmba ya Jeroboamu mũrũ wa Nebati, na ta ya Baasha mũrũ wa Ahija.

¹⁰ Ha ũhoru wa Jezebeli-rĩ, agaatambuurangwo nĩ ngui arĩ mũgũnda-inĩ wa Jezireeli, na gũtirĩ mũndũ ũkaamũthika.’” Nake akĩhingũra mũrango akĩũra.

¹¹ Hĩndĩ ĩrĩa Jehu ooimire nja kũrĩ anene a thiritũ yake, mũndũ ũmwe wao akĩmũũria atĩrĩ, “Maũndũ mothe nĩ mega? Mũgũrũki ũcio egũũkĩte kũrĩ we nĩkĩ?”

Nake Jehu agĩcookia atĩrĩ, “Wee nĩũũĩ mũndũ ũcio o na maũndũ marĩa aaragia.”

¹² Nao makiuga atĩrĩ, “Tiga gũtũheenia, twĩre ma.”

Jehu akiuga atĩrĩ, “Anjĩra ũũ: ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndagũitĩrĩria maguta ũtuĩke mũthamaki wa Isiraeli.’”

¹³ Nao makĩhiũha kuoya nguo ciao cia igũrũ, magĩciara ngathĩ-inĩ cia nyũmba arũgame ho, magĩcooka makĩhuha karumbeta na makĩanĩrĩra atĩrĩ, “Jehu nĩwe mũthamaki!”

Jehu Kũũraga Joramũ na Ahazia

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio, Jehu mũrũ wa Jehoshafatu, mũrũ wa Nimushi, agĩciĩrĩra gũũkĩrĩra Joramũ. (Hĩndĩ ĩyo Joramũ na Isiraeli yothe maagitagĩra Ramothu-Gileadi, kuuma kũrĩ Hazaeli mũthamaki wa Suriata.

15 No Mūthamaki Joramu nīacookete Jezireeli akahonie ironde iria aagurarītio nī Asuriata, rīrīa maarūaga na Hazaeli mūthamaki wa Suriata.) Nake Jehu akiuga atīrī, “Angīkorwo nīmwetīkīra ūguo, mūtikareke mūdū o na ūmwe oime itūūra-inī athīi akaheane ūhoro ūcio Jezireeli.”

16 Ningī Jehu akīhaica ngaari yake ya ita, agīthī Jezireeli, tondū nīkuo Joramu aahurūkīte, na Ahazia mūthamaki wa Juda nīaikūrūkīte agathi kūmūrora.

17 Hīndī īrīa mūrora wa itūūra aarūgamīte mūthiringo-inī mūrāihu na igūrū kūu Jezireeli, akīona mbūtū cia ita cia Jehu igīūka, agītana, akiuga atīrī, “Nīndīrona mbūtū cia ita igīūka.”

Nake Joramu agīathana, akiuga atīrī, “Ethaai mūdū wa mbarathi, ūmūtūme athīi acitūnge, aciūrie atīrī, ‘Mūūkīte na thayū?’”

18 Nake mūdū ūcio akīhaica mbarathi, agīthī gūtūnga Jehu, akīmūrāwa atīrī, “Ūū nīguo mūthamaki ekūūra: ‘Wee-rī, ūūkīte na thayū?’”

Nake Jehu akīmūcookeria atīrī, “Ūrī na ūhoro ūrīkū na thayū? Nyuma thuutha.”

Nake mūrora wa itūūra agīcookia ūhoro, akiuga atīrī, “Mūdū ūrīa twatūma nīakinya harīo, na ndaracooka na gūkū.”

19 Nī ūndū ūcio mūthamaki agītūma mūdū wa keerī wa mbarathi. Aakinya kūrī o akīmeera atīrī, “Ūū nīguo mūthamaki eekūūra: ‘Mūūkīte na thayū?’”

Nake Jehu agīcookia atīrī, “Ūrī na ūhoro ūrīkū na thayū? Nyuma thuutha.”

20 Nake mūrora wa itūūra agīcookia ūhoro, akiuga atīrī, “Nīakinya harīo, no-o nake ndaracooka na gūkū. Mūtwarīre wa ngaari ya ita nī ta mūtwarīre wa Jehu mūrū wa Nīmushi; atwarithagia ta mūgūrūki.”

21 Nake Joramu agīathana, akiuga atīrī, “Ohererai mbarathi ngaari-inī yakwa ya ita.” Na ciohererwo, Joramu mūthamaki wa Isiraeli na Ahazia mūthamaki wa Juda makiumagara, o mūdū arī ngaari-inī yake ya ita, magatūnge Jehu. Magīcemanīa nake kamūgūnda-inī karīa kaarī ka Nabothu ūrīa Mūjezireeli.

22 Rīrīa Joramu onire Jehu, akīmūūra atīrī, “Jehu, ūūkīte na thayū?”

Nake Jehu agīcookia atīrī, “Kūngīgīa na thayū atīa, ūhooi wa mīhianano wothe na ūrogi wa nyūkwa, Jezebeli, ūingīhīte ūū?”

23 Joramu akīgarūrūka akīūra, akiugaga atīrī, “Ahazia, kūrī na njikanīrīo!”

24 Hīndī īyo Jehu akīruta ūta wake, akīratha Joramu gatagatī ga ciande. Naguo mūguī ūgītheeca ngoro yake, agītungumana ngaari-inī yake.

25 Nake Jehu akīra Bidikari mūnene wa ngaari yake ya ita atīrī, “Muoe ūmūkie mūgūnda-inī ūrīa warī wa Nabothu ūrīa Mūjezireeli. Ririkana rīrīa nīi nawe twatwaraga ngaari cia ita tūrī thuutha wa ithe Ahabu, rīrīa Jehova aarīrie ūrathi ūyū ūmūkonīi, akiuga ūū:

26 ‘Mūthenya wa ira nīndīronire thakame ya Nabothu na thakame ya ariū ake, nīguo Jehova ekuuga, na ti-itherū nīngatūma ūmīrīhīre mūgūnda-inī o ūyū, nīguo Jehova ekuuga.’ Rīu kīmuoe, ūmūkie mūgūnda-inī ūcio, kūringana na kiugo kīa Jehova.”

27 Hīndī īrīa Ahazia mūthamaki wa Juda onire ūrīa kwahaana, akīūra na njīra ya Bethi-Hagani. Nake Jehu akīmūhanyūkīa, akīanagīrīra atīrī, “Mūūragei o nake!” Nao makīmūgurarīra arī ngaari-inī yake ya ita erekeire Guri hakuhī na Ibileamu, no akīūrīra Megido, agīkūrīa kuo.

²⁸ Nacio ndungata ciake ikĩmũkuua na ngaari ya ita, ikĩmũtwara Jerusalemu, na makĩmũthika hamwe na maithe make mbĩrĩra-inĩ yake, itũũra-inĩ rĩa Daudi.

²⁹ (Ahazia aatuĩkĩte mũthamaki wa Juda mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe wa wathani wa Joramu mũrũ wa Ahabu).

Jezebeli kũũragwo

³⁰ Ningĩ Jehu agĩthiĩ Jezireeli. Na rĩrĩa Jezebeli aaiguire ũguo-rĩ, akĩhaka maitho make rangi na akĩgemia njuĩrĩ yake, agĩcũthĩrĩria nja arĩ ndirica-inĩ.

³¹ Rĩrĩa Jehu aatoonyaga kĩhingo-inĩ, Jezebeli akĩmũũria atĩrĩ, “Ũũkĩte na thayũ, Zimuri, wee mũũragi wa mwathi waku?”

³² Nake Jehu akĩrora na igũrũ ndirica-inĩ, agĩtana akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũrĩ mwena wakwa? Nũũ?” Nao andũ eerĩ kana atatũ maarĩ ahakũre makĩmũrora arĩ thĩ.

³³ Nake Jehu akiuga atĩrĩ, “Mũikiei thĩ!” Nĩ ũndũ ũcio makĩmũikia akĩgũa thĩ, nayo thakame ĩmwe yake ikĩminjũkĩra rũthingo o hamwe na mbarathi iria ciamũrangagĩrĩria thĩ na magũrũ ma cio.

³⁴ Jehu agĩtoonya nyũmba ya ũthamaki thĩinĩ akĩrĩa na akĩnyua. Nake akiuga atĩrĩ, “Menyererai mũndũ-wa-nja ũcio mũrume, na mũmũthike tondũ araarĩ mwarĩ wa mũthamaki.”

³⁵ No rĩrĩa maathiire nja makamũthike, matiakorire kĩndũ o na kĩmwe kĩa mwĩrĩ wake, tiga o ihĩndĩ rĩa mũtwe wake, na magũrũ, na moko make.

³⁶ Nao makĩhũndũka, makĩira Jehu ũhoro ũcio, nake akiuga atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩ kiugo kĩa Jehova kĩrĩa aaririe na kanua ka ndungata yake Elija ũrĩa Mũtishibi, akiuga atĩrĩ: Nguĩ nĩkaarĩa mwĩrĩ wa Jezebeli kamũgũnda-inĩ ka Jezireeli.

³⁷ Nakĩo kĩimba kĩa Jezebeli gĩgaatuĩka o ta rũrua kĩrĩ thĩ kamũgũnda-inĩ ka Jezireeli, nĩgeetha gũtikagĩe mũndũ ũkaahota kuuga atĩrĩ, ‘Ũyũ nĩ Jezebeli.’ ”

10

Andũ a Nyũmba ya Ahabu Kũũragwo

¹ Na rĩrĩ, Samaria kwarĩ na ariũ a nyũmba ya Ahabu mĩrongo mũgwanja. Nĩ ũndũ ũcio Jehu akĩandĩka marũa akĩmatũma Samaria kũrĩ anene a Jezireeli, na athuuri, na areri a ciana cia Ahabu, akĩmeera atĩrĩ,

² “Tondũ mũrĩ na ciana cia mwathi wanyu, na ningĩ mũrĩ na ngaari cia ita na mbarathi, na itũũra inene rĩirigĩre na thingo cia hinya, o na indo cia mbaara-rĩ, marũa maya maamũkinyĩra-rĩ,

³ thuurai mũriũ ũrĩa mwega na mwagĩrĩru mũno wa mwathi wanyu, na mũmũikarĩrie gĩtĩ kĩa ũnene gĩa ithe. Mũcooke mũrũrĩre nyũmba ya mwathi wanyu.”

⁴ No-o makĩmaka makiuga atĩrĩ, “Angĩkorwo athamaki eerĩ matiigana kũmũtooria-rĩ, ithuĩ twakĩhota atĩa?”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio ũrĩa warĩ mũrori wa maũndũ ma nyũmba ya ũthamaki, na mwathi wa itũũra, na athuuri, na areri a ciana magĩtũmĩra Jehu ndũmĩrĩri ĩno: “Ithuĩ tũrĩ ndungata ciaku, na nĩtũgwĩka ũrĩa wothe ũkuuga. Tũtiigũtua mũndũ o na ũmwe mũthamaki; wee ĩka o ũrĩa ũngĩona kwagĩrĩre.”

⁶ Nake Jehu akĩmaandĩkĩra marũa ma keerĩ akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo mũrĩ mwena wakwa na nĩmũkũnjathĩkĩra, ũragai ariũ a mwathi wanyu, mũgooka na ciongo ciao gũkũ Jezireeli ihinda o ta rĩrĩ rũciũ.”

Na rĩrĩ, ariũ a mũthamaki mĩrongo mũgwanja maarĩ na atongoria a itũũra arĩa maamareraga.

⁷ Na rĩrĩa marũa maakinyire, andũ acio makĩnyiita ariũ acio mĩrongo mũgwanja a mũthamaki na makĩmooraga othe. Magũkĩra ciongo ciao ikabũ-inĩ, magĩcitwarĩra Jehu o kũu Jezireeli.

⁸ Rĩrĩa mũndũ ũrĩa watũmĩtwo aakinyire, akĩra Jehu atĩrĩ, “Nĩmarehe ciongo cia ciana cia mũthamaki.”

Nake Jehu agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Ciigei irũndo igĩrĩ itoonyero-inĩ rĩa itũũra o nginya rũciinĩ.”

⁹ Rũciinĩ rũrũ rũngĩ Jehu akiumagara. Akĩrũgama mbere ya andũ othe, akiuga atĩrĩ, “Inyuĩ mũtihĩtĩtie. Nĩ nĩ niĩ ndaciĩrĩire ndundu ya gũũkĩrĩra mwathi wakwa na ngĩmũũraga, no nũũ ũragĩte andũ aya othe?”

¹⁰ Menyai ũũ, atĩ gũtirĩ kiugo o na kĩmwe kĩarĩtio nĩ Jehova igũrũ rĩa nyũmba ya Ahabu gĩtakahingio. Jehova ekĩte o ũrĩa oigĩte na kanua ka ndungata yake Elija.”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Jehu akĩũraga andũ othe a nyũmba ya Ahabu arĩa maatigaire kũu Jezireeli, o ũndũ ũmwe na atongoria ake othe, na arata ake a hakuhĩ, o na athĩnjĩri-ngai ake, na gũtirĩ mũndũ wahonokire.

¹² Jehu agĩcooka akiumagara, agĩthĩ Samaria. Aakinya Bethi-Ekedi ya Arĩithi-rĩ,

¹³ agĩtũngana na andũ amwe arĩa maatarainie na Ahazia mũthamaki wa Juda akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ mũrĩ a?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ tũrĩ a nyũmba ya Ahazia, na tũũkĩte kũgeithia mbarĩ ya mũthamaki, na ya mũtumia wa mũthamaki.”

¹⁴ Nake agĩathana atĩrĩ, “Nĩmanyitwo marĩ muoyo!” Nĩ ũndũ ũcio makĩmatwara marĩ muoyo makĩmooragĩra gĩthima-inĩ kĩa Bethi-Ekedi, maarĩ andũ mĩrongo ĩna na eerĩ. Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wahonokire.

¹⁵ Nake aarĩkia kuuma kũu, agĩkora Jehonadabu mũrũ wa Rekabu,* o nake okĩte kũmũtũnga. Nake Jehu akĩmũgeithia, akĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũrĩ na ũiguano na niĩ, o ta ũrĩa ndĩ na ũiguano nawe?”

Nake Jehonadabu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ ndĩ nagueo.”

Nake Jehu akiuga atĩrĩ, “Kũngĩkorwo nĩ ũguo-rĩ, rehe guoko.” Nĩ ũndũ ũcio Jehonadabu agĩka ũguo, nake Jehu akĩmũteithĩrĩria kũhaica ngaari-inĩ ya ita.

¹⁶ Nake Jehu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka tũthĩ nawe ũkeonere ũrĩa ndĩrutaniĩrie na kĩyo nĩ ũndũ wa Jehova.” Nake akĩmũkuua na ngaari yake ya ita.

¹⁷ Rĩrĩa Jehu aakinyire Samaria-rĩ, akĩũraga andũ othe a nyũmba ya Ahabu arĩa maatigaire, akĩmaniina kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Elija.

Ndungata cia Baali

¹⁸ Ningĩ Jehu agĩcookereria andũ othe hamwe, akĩmeera atĩrĩ, “Ahabu aatungatĩre Baali o hanini; no Jehu ekũmũtungatĩra makĩria.

¹⁹ Na rĩrĩ, tũmanĩrai anabii othe a Baali, na atungati othe ayo, o na athĩnjĩri-ngai ayo othe. Tigĩrĩrai atĩ gũtirĩ o na ũmwe ũtarĩ ho, tondũ nĩngũrutĩra Baali igongona inene. Mũndũ wothe ũkwaga gũũka, ndegũtũũra muoyo.” Nowe Jehu ekaga ũguo arĩ na wara wa kũũraga atungati othe a Baali.

* **10:15** Ciana cia Rekabu ciarĩ na kĩyo gĩa gũtungatĩra Ngai (Jer 35:6-10), na mũtũũrĩre wacio ndwarĩ na maũndũ maingĩ ma gwĩtanga.

²⁰ Nake Jehu akiuga atĩrĩ, “Itanai kũngano gĩa gũtĩithia Baali.” Nĩ ũndũ ũcio magĩkĩanĩrĩra kũngano kũu.

²¹ Nake agĩcooka agĩtũma ũhoro kũndũ guothe Isiraeli, nao atungati othe a Baali magĩũka; na gũtirĩ o na ũmwe watĩirire. Makĩgomana hekarũ-inĩ ya Baali o nginya ikĩiyũra kuuma mwena ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ.

²² Nake Jehu akĩira mũikaria wa harĩa nguo ciaigagwo atĩrĩ, “Rehere ndungata ciothe cia Baali nguo.” Nĩ ũndũ ũcio agĩcirehere nguo.

²³ Hĩndĩ iyo Jehu na Jehonadabu mũrũ wa Rekabu magĩtoonya hekarũ ya Baali. Jehu akĩira ndungata cia Baali atĩrĩ, “Rorai mĩena yothe muone atĩ gũtirĩ ndungata cia Jehova irĩ haha hamwe na inyuĩ, o tiga ndungata cia Baali.”

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio magĩtoonya marute magongona, na maruta ma njino. Na rĩrĩ, Jehu nĩagĩte arũme mĩrongo ĩnana kũu nja akameera atĩrĩ: “Ūmwe wanyu angĩrekereria mũndũ wa arĩa ngũneana moko-inĩ manyu oore-rĩ, we egũkua ithenya rĩa mũndũ ũcio.”

²⁵ Rĩrĩa Jehu aarĩkirie kũruta igongona rĩa njino-rĩ, agĩatha arangĩri na anene ao atĩrĩ, “Toonyai thĩinĩ mũmooorage; mũtikareke mũndũ o na ũmwe wao oore.” Nĩ ũndũ ũcio makĩmooorage na hiũ cia njora. Nao arangĩri na anene ao magĩikia mĩrĩ yao nja, magĩcooka magĩtoonya ihooero rĩa na thĩinĩ rĩa hekarũ ya Baali.

²⁶ Nao makĩruta ihiga rĩrĩa rĩamũre nja ya hekarũ ya Baali na makĩrĩcina.

²⁷ Makĩmomora ihiga rĩrĩa rĩamũre rĩa Baali, na magĩtharia hekarũ ya Baali makĩmĩtua kĩoro o na nginya ũmũthĩ.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio Jehu akĩniina biũ ũhooi wa Baali thĩinĩ wa Isiraeli.

²⁹ No rĩrĩ, ndaatiganire na mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmire Isiraeli meehie ma kũhooya mĩhianano ya njaũ ya thahabu kũu Betheli na Dani.

³⁰ Nake Jehova akĩira Jehu atĩrĩ, “Tondũ nĩwĩkĩte wega, ũkahingia ũrĩa kwagĩrĩre maitho-inĩ makwa, na ũgeeka nyũmba ya Ahabu ũrĩa ndaatanyĩte kũmeka-rĩ, njiaro ciaku igũtũũra ithamakagĩra Isiraeli nginya rũciaro rwa kana.”

³¹ No Jehu ndaigana kũmenyerera kũiga watho wa Jehova, Ngai wa Isiraeli, na ngoro yake yothe. Ndaigana gũtigana na mehia ma Jeroboamu, marĩa atũmĩte andũ a Isiraeli mehie.

³² Matukũ-inĩ macio, Jehova nĩambĩrĩrie kũnyiihia mĩhaka ya Isiraeli. Hazaeli nĩatooririe andũ a Isiraeli bũrũri-inĩ wao wothe

³³ mwena wa irathĩro wa Jorodani na bũrũri-inĩ wothe wa Gileadi, (Bũrũri wa Gadi na Rubeni na Manase), kuuma Aroeri gũtwarana na mũkuru wa Arinoni, kũgerera Gileadi nginya Bashani.

³⁴ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehu-rĩ, na marĩa mothe eekire, na marĩa mothe ahingirie-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

³⁵ Nake Jehu akĩhurũka na maithe make na agĩthikwo Samaria. Nake mũriũ Jehoahazu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

³⁶ Narĩo ihinda rĩrĩa Jehu aathamakĩre Isiraeli kũu Samaria rĩarĩ mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩnana.

11

Athalia na Joashu

¹ Rĩrĩa Athalia nyina wa Ahazia onire atĩ mũriũ nĩakua-rĩ, agĩthiĩ na mbere kũũraga andũ othe a nyũmba yothe ya ũthamaki.

² No rĩrĩ, Jehosheba, mwarĩ wa Mũthamaki Jehoram na mwarĩ wa nyina na Ahazia, akĩoya Joashu mũrũ wa Ahazia akĩmweheria kuuma kũrĩ ariũ a mũthamaki aĩa maakirie kũũragwo. Akĩmũiga hamwe na mũreri wake kanyũmba ga gũkoma, akĩmũhitha kuuma kũrĩ Athalia; nĩ ũndũ ũcio Joashu ndaigana kũũragwo.

³ Aikarire ahithĩtwo hamwe na mũreri wake thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova* mĩaka itandatũ irĩa Athalia aathamakire bũrũri ũcio.

⁴ Mwaka-inĩ wa mũgwanja, Jehoiada agĩtũmanĩra anene a ikundi aĩa maathaga thigari igana rĩmwe, thĩinĩ wa andũ aĩa meetagwo Akari, na arangĩri nao magĩũka kũrĩ we kũu hekarũ-inĩ ya Jehova. Nake akĩgĩa kĩrĩkanĩro nao na akĩmehĩtithĩria kũu hekarũ-inĩ ya Jehova. Agĩcooka akĩmoonia mũriũ wa mũthamaki.

⁵ Akĩmaatha akĩmeera atĩrĩ, “Mũgwĩka ũũ: Inyuĩ aĩa othe mũgaakorwo mũrĩ wĩra mũthenya wa thabatũ-rĩ, gĩcunjĩ kĩmwe kĩanyu gĩa ithatũ gĩkaarangĩra nyũmba ya ũthamaki,

⁶ nakĩo gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩrangĩre Kĩhingo gĩa Suri, ningĩ gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩkorwo kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩrĩ thuutha wa arangĩri aĩa mateithanagia kũrangĩra hekarũ,

⁷ na inyuĩ andũ aĩa makoragwo thĩinĩ wa ikundi icio ingĩ igĩrĩ, aĩa matakoragwo wĩra mũthenya wa thabatũ-rĩ, othe makaarangĩra hekarũ nĩ ũndũ wa mũthamaki.

⁸ Mũikare mũthiũrũrũkĩirie mũthamaki, o mũndũ anyiitĩte indo ciake cia mbaara na guoko. Mũndũ o na ũrĩkũ angĩkaamũkuhĩrĩria no nginya ooragwo. Mũikare hakuhĩ na mũthamaki o harĩa hothe angĩthiĩ.”

⁹ Nao anene a ita aĩa maathaga ikundi cia andũ igana rĩmwe magĩũka o ta ũrĩa Jehoiada, mũthĩnjĩri-Ngai aathanĩte. O mũnene akĩoya andũ ake, aĩa maathiiaga wĩra mũthenya ũcio wa thabatũ na aĩa moimagĩra wĩra hĩndĩ iyo, othe magĩũka kũrĩ Jehoiada mũthĩnjĩri-Ngai.

¹⁰ Nake akĩhe anene acio matimũ na ngo iria ciarĩ cia Mũthamaki Daudi, iria ciakoragwo hekarũ-inĩ ya Jehova.

¹¹ Nao arangĩri, o mũndũ arĩ na indo ciake cia mbaara, magĩthiũrũrũkĩria mũthamaki hau hakuhĩ na kĩgongona, na magĩthiũrũrũkĩria hekarũ kuuma mwena wa gũthini nginya mwena wa gathigathini wayo.

¹² Jehoiada akĩrehe mũrũ wa mũthamaki akĩmwĩkĩra thũmbĩ, akĩmũnengera Ibuku rĩa Kĩrĩkanĩro, na akĩmwanĩrĩra atĩ nĩwe mũthamaki. Makĩmũitĩrĩria maguta, nao andũ makĩhũũra hĩ na makĩanĩrĩra makiugaga atĩrĩ, “Mũthamaki arotũũra nginya tene!”

¹³ Rĩrĩa Athalia aaiguire inegene rĩa andũ na arangĩri, agĩthiĩ kũrĩ andũ hekarũ-inĩ ya Jehova.

¹⁴ Agĩcũthĩrĩria na akĩona mũthamaki arũgamĩte gĩtugĩ-inĩ o ta ũrĩa mūtugo warĩ. Nao anene na ahuhi tũrumbeta maarũgamĩte hakuhĩ na mũthamaki, nao andũ othe a bũrũri magakena makĩhuhaga tũrumbeta. Nake Athalia agĩtembũranga nguociake cia igũrũ, na akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Ungumania! Ungumania!”

¹⁵ Jehoiada mũthĩnjĩri-Ngai agĩatha anene a ita a thigari igana igana aĩa maarĩ arũgamĩrĩri a mbũtũ, akĩmeera atĩrĩ, “Mũrutũrũrei, mũmũrehe arĩ gatagatĩ ga thigari, na mũndũ o wothe ũngĩmuuma thuutha, ooragwo.” Nĩgũkorwo mũthĩnjĩri-Ngai nĩoigĩte atĩrĩ, “Ndakooragĩrwo hekarũ-inĩ ya Jehova.”

* **11:3** Jehoiada ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai nĩwe warĩ mũthuri wa Jehosheba (2Maũ 22:11).

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyitĩra harĩa mbarathi ciatoonyagĩra igĩthiĩ nja cia nyũmba ya ũthamaki, makĩmũũragĩra hau.

¹⁷ Nake Jehoiada akĩgĩa na kĩrĩkanĩro gatagatĩ ka Jehova, na mũthamaki, o na andũ, atĩ o nĩmegũtuĩka andũ a Jehova. Ningĩ agĩcooka agĩthondeka kĩrĩkanĩro gatagatĩ ka mũthamaki na andũ.

¹⁸ Nao andũ othe a bũrũri magĩthiĩ hekarũ-inĩ ya Baali na makĩmĩtharia. Makiunanga igongona na mĩhianano, na makĩũragĩra Matani ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-ngai wa Baali hau mbere ya igongona icio.

Ningĩ Jehoiada mũthĩnjĩri-Ngai akĩiga arangĩri hau hekarũ-inĩ ya Jehova.

¹⁹ Nake agĩthiĩ na anene a ita arĩa maarũgamagĩrĩra ikundi cia thigari igana igana, na Akari, na arangĩri, o hamwe na andũ othe a bũrũri, na marĩ hamwe makĩruta mũthamaki hekarũ-inĩ ya Jehova makĩmũtwara nyũmba ya ũthamaki matoonyeire kĩhingo-inĩ kĩa arangĩri. Hĩndĩ iyo mũthamaki agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki.

²⁰ Nao andũ othe a bũrũri magĩkena. Narĩo itũura rĩkĩhoorera, tondũ Athalia nĩarĩkĩtie kũũragwo na rũhiũ rwa njora nyũmba-inĩ ya ũthamaki.

²¹ Joashu aarĩ wa mĩaka mũgwanja rĩrĩa aambĩrĩrie gwathana.

12

Joashu Gũcookereria Hekarũ

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mũgwanja wa Jehu, Joashu agĩtuĩka mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩna. Nyina eetagwo Zibia; na oimĩte Birishiba.

² Joashu nĩekire maũndũ marĩa magĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova mĩaka ĩrĩa yothe Jehoiada mũthĩnjĩri-Ngai aamũtaarire.

³ No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa kũrutĩra magongona gũtieheririo; andũ mathiire na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ũbumba kuo.

⁴ Joashu akĩra athĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, “Cookanĩrĩriai mbeeca iria ciothe irehagwo irĩ cia maruta marĩa maamũre ma hekarũ ya Jehova, na mbeeca iria irutagwo cia gwĩtara, na mbeeca iria ciamũkagĩrwo kuuma mĩhĩtwa-inĩ ya andũ o na mbeeca iria irehagwo hekarũ na ũndũ wa kwĩyendera.

⁵ Ītĩkĩriai mũthĩnjĩri-Ngai o wothe aamũkagĩre mbeeca kuuma kũrĩ ũmwe wa aigi a kĩgũna, na mũreke ihũthĩrwo na gũcookereria hekarũ kũrĩa guothe ĩngĩkorwo ĩrĩ tharũku.”

⁶ Na rĩrĩ, o na gũkinyĩria mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ wa Mũthamaki Joashu, athĩnjĩri-Ngai magĩkorwo matiacookereirie hekarũ.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Joashu agũta Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ mũtaracookereria hekarũ kũrĩa ĩtharũkĩte? Mũtigatee mbeeca ingĩ kuuma kũrĩ aigi kĩgũna, no cineanei nĩguo icookererie hekarũ kũrĩa ĩtharũkĩte.”

⁸ Nao athĩnjĩri-Ngai magĩtĩkĩra atĩ matikũngania mbeeca ingĩ kuuma kũrĩ andũ, na atĩ o ene tio megũcookereria hekarũ.

⁹ Nake Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩoya ithandũkũ na agĩtũra ngunĩko yarĩo irima. Akĩrĩiga mwena wa ũrĩo wa mũndũ agĩtoonya hekarũ ya Jehova. Athĩnjĩri-Ngai arĩa maarangagĩra itoonyero magĩkĩra mbeeca ciothe ithandũkũ-inĩ iria ciarehagwo hekarũ-inĩ ya Jehova.

¹⁰ Hĩndĩ ĩrĩa yothe moonaga mbeeca nĩciaingĩha ithandũkũ-inĩ, mwandĩki-marũa wa mũthamaki na mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene mookaga, magatara mbeeca iria ciakoragwo irehetwo hekarũ-inĩ ya Jehova na magaciĩkĩra mĩhuko.

¹¹ Rĩrĩa mũigana wa mbeeca wahinga, makanengera andũ arĩa maathu-urĩtwo matũike arori a wĩra wa hekarũ. Mbeeca icio ciarĩhaga aruti a wĩra wa hekarũ ya Jehova na andũ a wĩra wa mbaũ, na aaki,

¹² na arĩa maakaga na mahiga, na aicũhia a mahiga. Maagũraga mbaũ na mahiga maicũhie nĩ ũndũ wa gũcookereria hekarũ ya Jehova kũrĩa yatharũkĩte na makarĩha mahũthĩro mothe ma gũcookereria hekarũ.

¹³ Mbeeca iria ciarehagwo hekarũ-inĩ itiahũthagĩrwo na gũthondeka irai cia betha, kana magathĩ ma gũthima ndaambĩ, kana mbakũri cia kũminjaminja, kana tũrumbeta, kana kĩndũ o gĩothe gĩa thahabu kana gĩa betha nĩ ũndũ wa hekarũ ya Jehova.

¹⁴ Mbeeca icio ciarĩhaga aruti a wĩra arĩa maarutaga wĩra wa gũcookereria hekarũ.

¹⁵ Matoragia mathabu ma mbeeca kuuma kũrĩ andũ arĩa maanengerete mbeeca marĩhe aruti a wĩra, tondũ andũ acio maarĩ ehokeku biũ.

¹⁶ Mbeeca cia maruta ma mahĩtia, na maruta ma mehia itiarehagwo hekarũ-inĩ ya Jehova, icio ciarĩ cia athĩnjĩri-Ngai.

¹⁷ Ihinda-inĩ o rĩu Hazaeli mũthamaki wa Suriata akĩambata agĩthĩ agĩtharĩkĩra Gathu na akĩrĩtaha. Ningĩ akĩhũndũka, agĩthĩ gũtharĩkĩra Jerusalemu.

¹⁸ No rĩrĩ, Joashu mũthamaki wa Juda akĩoya indo ciothe iria ciatheretio ikaamũrwo nĩ maithe make, nao nĩ Jehoshafatu, na Jehoram na Ahazia, athamaki a Juda o na iheo iria we mwene aamũrĩte, o na thahabu iria ciakoretwo kĩgĩina-inĩ kĩa hekarũ ya Jehova, o na iria ciarĩ nyũmba ya ũthamaki, agĩcineana itwarĩrwo Hazaeli mũthamaki wa Suriata, nake agĩthĩ, agĩtiga gũtharĩkĩra Jerusalemu.

¹⁹ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Joashu, na ũrĩa wothe eekire-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

²⁰ Nao anene ake makĩmũciirĩra ndundu mamũũkĩrĩre, makĩmũuragĩra Bethi-Milo, njĩra-inĩ ya gũthĩ Sila.

²¹ Nao anene arĩa maamũũragire nĩ Jozakaru mũrũ wa Shimeathu, na Jehozabadu mũrũ wa Shomeru. Joashu agĩkua na agĩthikwo hamwe na maithe make itũũra-inĩ rĩa Daudi. Nake mũriũ Amazia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

13

Jehoahazu Mũthamaki wa Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ wa wathani wa Joashu mũrũ wa Ahazia mũthamaki wa Juda, Jehoahazu mũrũ wa Jehu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩathana mĩaka ikũmi na mũgwanja.

² Nĩekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova nĩ ũndũ wa kũrũmĩrĩra mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie, nake ndaigana kũmatiga.

³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ũndũ wa Isiraeli, nake akĩmaneana ihinda iraya moko-inĩ ma Hazaeli mũthamaki wa Suriata, na Beni-Hadadi mũriũ wake.

⁴ Nake Jehoahazu agĩthaitha Jehova, nake Jehova akĩmũigua tondũ nĩonete ũrĩa mũthamaki wa Suriata aahinyagĩrĩria Isiraeli.

⁵ Nake Jehova akĩhe Isiraeli mũhonokia, akĩmaruta kuuma watho-inĩ wa Suriata. Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩtũũra mĩciĩ-inĩ yao o ta tene.

⁶ No rĩrĩ, matiigana gūtigana na mehia ma nyũmba ya Jeroboamu, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie; na magĩthiĩ na mbere namo, o na ningĩ gĩtugĩ kĩa Ashera gĩgĩtũũra kĩrũgamĩte kũu Samaria.

⁷ Gũtirĩ kĩndũ gĩatigarĩtio gĩa ita rĩa Jehoahazu, tiga andũ arĩa maathiiaga mahaicĩte mbarathi mĩrongo ĩtano, na ngaari ikũmi cia ita, na thigari cia magũrũ 10,000, nĩgũkorwo mũthamaki wa Suriata nĩathũkĩtie icio ingĩ agĩcitua o ta rũkũngũ rwa kĩhuhĩro-inĩ.

⁸ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoahazu, na ũrĩa wothe eekire, na maũndũ marĩa aahingirie-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

⁹ Nake Jehoahazu akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo Samaria. Nake mũriũ Jehoashu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Jehoashu Mũthamaki wa Isiraeli

¹⁰ Mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtatũ na mũgwanja wa Joashu mũthamaki wa Juda, Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka ikũmi na ĩtandatũ.

¹¹ Nĩekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na ndaatiganire na mehia o na mamwe ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie; aathiire na mbere namo.

¹² Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoashu, na ũrĩa wothe eekire, na maũndũ marĩa aahingirie, o na mbaara yake na Amazia mũthamaki wa Juda-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma Athamaki a Isiraeli?

¹³ Jehoashu akĩhurũka hamwe na maithe make, nake Jeroboamu agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene. Jehoashu aathikirwo kũu Samaria hamwe na athamaki a Isiraeli.

¹⁴ Na rĩrĩ, Elisha aarĩ mũrũaru mũrimũ ũrĩa wamũũragire. Nake Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli agĩkũrũka, agĩthiĩ kũmuona na akĩmũrĩrĩra. Akiuga atĩrĩ, “Wũi baba-ĩ! Wũi baba-ĩ! Ngaari cia ita na ahaici a mbarathi a Isiraeli!”

¹⁵ Nake Elisha akiuga atĩrĩ, “Oya ũta o na mĩguĩ.” nake agĩka o ũguo.

¹⁶ Nake akĩra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, “Oya ũta na moko maku,” nake aarĩkia kuoya, Elisha akĩgĩrĩra mũthamaki moko.

¹⁷ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Hingũra ndirica ya irathĩro,” Nake akĩmĩhingũra. Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ikia mũguĩ!” Nake akĩũikia. Elisha akiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩ mũguĩ wa Jehova wa ũhootani, wa kũhoota Asuriata! Nĩũkahoota Asuriata kũu Afeki na ũmaniine biũ.”

¹⁸ Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya mĩguĩ,” Nake mũthamaki akĩmĩoya. Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta mĩgũthithie thĩ.” Nake akĩmĩgũthithia thĩ maita matatũ, agĩtiga.

¹⁹ Nake mũndũ wa Ngai akĩrakara nĩ ũndũ wake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkwagĩrĩrwo nĩ kũmĩringithia maita matano kana matandatũ; ũguo nĩguo ũngĩgaatooria andũ a Suriata na ũmaniine biũ. No rĩu ũkaamahoota o maita matatũ tu.”

²⁰ Nake Elisha agĩkua na agĩthikwo.

Na rĩrĩ, atharĩkĩri a kuuma Moabi maahũthĩrĩte gũtoonya bũrũri-inĩ o kĩambĩrĩria kĩa mwaka.

²¹ Hĩndĩ ĩmwe andũ amwe a Isiraeli magĩthika mũndũ-rĩ, o rĩmwe makĩona gĩkundi kĩa atharĩkĩri; nĩ ũndũ ũcio magĩkia kĩimba kĩa mũndũ ũcio maathikaga mbĩrĩra-inĩ ya Elisha. Hĩndĩ ĩrĩa kĩimba kũu kĩahutanirie na mahĩndĩ ma Elisha, mũndũ ũcio akĩrĩũka, akĩrũgama na magũrũ make.

22 Hazaeli mūthamaki wa Suriata ahinyĩrĩrie Isiraeli matukũ mothe ma ũthamaki wa Jehoahazu.

23 No rĩrĩ, Jehova akĩmatuga na akĩmaiguĩra tha, akĩmarũmbũiya nĩ ũndũ wa kĩrĩkanĩro gĩake na Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu. Nginyagia ũmũthĩ, akoretwo atekwenda kũmaniina kana kũmaingata mehere mbere yake.

24 Hazaeli mūthamaki wa Suriata agĩkua, nake mũriũ Beni-Hadadi agĩtuĩka mūthamaki ithenya rĩake.

25 Hĩndĩ iyo Jehoashu mūrũ wa Jehoahazu agĩtunya Beni-Hadadi mūrũ wa Hazaeli matũũra marĩa Hazaeli aatahĩte mbaara-inĩ kuuma kũrĩ ithe Jehoahazu. Joashu aamũtooririe maita matatũ, na nĩ ũndũ ũcio agĩcookia matũũra ma Isiraeli.

14

Amazia Mūthamaki wa Juda

1 Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa ũthamaki wa Jehoashu mūrũ wa Jehoahazu mūthamaki wa Isiraeli, Amazia mūrũ wa Joashu mūthamaki wa Juda akĩambĩrĩria gũthamaka.

2 Aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mūthamaki, nake agĩthamaka arĩ kũu Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩrĩ na kenda. Nake nyina eetagwo Jehoadini, na oimĩte Jerusalemu.

3 Nĩekire maũndũ marĩa moonagwo magĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova, no ti ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte. Maũndũ-inĩ mothe eekire o ta ũrĩa ithe Joashu ekaga.

4 No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtieheririo; andũ maathiire o na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ũbumba kuo.

5 Thuutha wa ũthamaki gũkorwo ũrũmĩte moko-inĩ make, akĩũraga anene arĩa moragĩte ithe Joashu ũrĩa warĩ mūthamaki.

6 No rĩrĩ, ndaigana kũũraga ariũ a oragani acio, kũringana na ũrĩa kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Watho wa Musa harĩa Jehova aathanĩte atĩrĩ: “Maithe ma ciana matikooragwo nĩ ũndũ wa ciana, o na kana ciana ciũragwo nĩ ũndũ wa maithe mao; o mũndũ arĩkuaga nĩ ũndũ wa mehia make mwene.”

7 Ningĩ nĩwe wahootire 10,000 cia andũ a Edomu kũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Cumbĩ, na agĩtunyana itũũra rĩa Sela mbaara-inĩ, akĩrĩtua Jokitheeli, rĩtwa rĩrĩa rĩitagwo nginya ũmũthĩ.

8 Hĩndĩ iyo Amazia agĩtũma andũ kũrĩ Jehoashu mūrũ wa Jehoahazu mūrũ wa Jehu, mūthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ “Ũka tũng’ethanĩre ũthiũ kwa ũthiũ.”

9 No rĩrĩ, Jehoashu mūthamaki wa Isiraeli agĩcookeria Amazia mūthamaki wa Juda atĩrĩ: “Mahiũ ma nyeki-inĩ ma kũu Lebanoni nĩmatũmĩire mũtarakwa ndũmĩrĩri o kũu Lebanoni makĩwĩra atĩrĩ, ‘Heana mwarĩguo ahikio nĩ mūrũ wakwa.’ Hĩndĩ iyo nyamũ ya gĩthaka kũu Lebanoni ĩgĩũka ĩkĩrangĩrĩria mahiũ macio ma nyeki-inĩ na makinya mayo.

10 Ti-itherũ nĩũtooretie Edomu, na rĩu nĩũtuĩkĩte mwĩtĩĩ. Wĩgaathe nĩ ũndũ wa ũhootani waku, no ikara mũciĩ! Nĩ kĩ gĩgũtũma wĩrehere thĩna, wĩniinithie we mwene, o hamwe na andũ a Juda?”

11 O na kũrĩ ũguo, Amazia ndaigana gũthikĩrĩria; nĩ ũndũ ũcio Jehoashu mūthamaki wa Isiraeli akĩmũtharĩkĩra. We na Amazia mūthamaki wa Juda makĩng’ethanĩra kũu Bethi-Shemeshu thĩnĩ wa Juda.

12 Andũ a Juda makĩhũũrwo nĩ andũ a Isiraeli, na o mũndũ akĩũrĩra gwake mũciĩ.

13 Nake Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli akĩnyiita Amazia mũthamaki wa Juda mũrũ wa Joashu mũrũ wa Ahazia, o kũu Bethi-Shemeshu. Ningĩ Jehoashu agĩthiĩ Jerusalemu na akĩmomora rũthingo rwa Jerusalemu, kuuma Kĩhingo-inĩ kĩa Efraimu nginya Kĩhingo gĩa Koine, handũ ha buti ta magana matandatũ* kũraiha.

14 Nake akĩoya thahabu yothe na betha na indo ciothe iria ciarĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova na iria ciarĩ igĩna-inĩ cia nyũmba ya ũthamaki. Ningĩ agĩtaha andũ na agĩcooka Samaria.

15 Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoashu, na marĩa eekire, na marĩa aahingirie, o hamwe na mbaara yake ĩrĩa maarũire na Amazia mũthamaki wa Juda-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

16 Jehoashu akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo Samaria hamwe na athamaki a Isiraeli. Nake mũriũ Jeroboamu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

17 Amazia mũrũ wa Joashu mũthamaki wa Juda aatũũrĩre muoyo mũaka ikũmi na ĩtano thuutha wa gĩkuũ kĩa Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu mũthamaki wa Isiraeli.

18 Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ ma wathani wa Amazia, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

19 Nao andũ makĩgĩa ndundu ya kũmũũkĩrĩra kũu Jerusalemu, nake Amazia akĩũrĩra Lakishi, no magĩtũma andũ mamũrũmĩrĩre kũu Lakishi, na makĩmũũragĩra kuo.

20 Nĩacookirio akuũtũtwo na mbarathi, agĩthikwo Jerusalemu hamwe na maithe make, itũũra-inĩ inene rĩa Daudi.

21 Hĩndĩ ĩyo andũ othe a Juda makĩoya Azaria arĩ na mũaka ikũmi na ĩtandatũ, makĩmũtua mũthamaki ithenya rĩa ithe Amazia.

22 Nĩwe waakire Elathu rĩngĩ, na akĩrĩcookeria Juda thuutha wa Amazia kũhurũka na maithe make.

Jeroboamu wa Keerĩ Mũthamaki wa Isiraeli

23 Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩtano wa wathani wa Amazia mũrũ wa Joashu mũthamaki wa Juda, Jeroboamu mũrũ wa Jehoashu, mũthamaki wa Isiraeli agĩtuĩka mũthamaki kũu Samaria, na agĩthamaka mũaka mũrongo ĩna na ũmwe.

24 Nĩekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na ndaatiganire na mehia o na mamwe ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie.

25 Nĩwe wacookirie mũhaka ya Isiraeli kuuma Lebo-Hamathu nginya Iria-inĩ rĩa Araba kũringana na kiugo kĩa Jehova Ngai wa Isiraeli kĩrĩa kĩarĩtio nĩ ndungata yake Jona mũrũ wa Amitai, ũrĩa warĩ mũnabii kuuma Gathi-Heferi.

26 Jehova nĩonete ruo rũnene rwa andũ othe a Isiraeli, arĩa maarĩ ngombo na arĩa mataarĩ ngombo, akĩona ũrĩa maathĩnĩkĩte, na gũtiarĩ mũndũ o na ũmwe wa kũmateithia.

27 Na tondũ Jehova ndoigĩte atĩ nĩegũtharia rĩtwa rĩa Isiraeli gũkũ thĩ-rĩ, nĩamahonokirie na guoko kwa Jeroboamu mũrũ wa Jehoashu.

28 Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jeroboamu, ũrĩa wothe eekire, o na mbaara iria aahootanire, o na ũrĩa aatunyanĩire

* 14:13 nĩ ta mita 180

Isiraeli matũũra ma Dameski na Hamathu, marĩa maarĩ ma Juda tene-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

²⁹ Jeroboamu nĩahurũkire hamwe na maithe make, o acio maarĩ athamaki a Isiraeli. Nake mũriũ Zekaria agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

15

Azaria Mũthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja wa ũthamaki wa Jeroboamu mũthamaki wa Isiraeli, Azaria mũrũ wa Amazia mũthamaki wa Juda, akĩambĩrĩria gũthamaka.

² Nake aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka ikũmi na ĩtandatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtano na ĩrĩ. Nyina eetagwo Jekolia, na oimĩte Jerusalemu.

³ Nake nĩekire maũndũ marĩa maarĩ magĩrĩru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Amazia eekĩte.

⁴ No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gũtũgũru gũtieheririo; andũ maathiire o na mbere kũrutĩra magongona o na gũcinĩra ũbumba kuo.

⁵ Jehova nĩahũũrĩre mũthamaki na mangũ o nginya mũthenya ũrĩa aakuire, na aatũũrĩre nyũmba arĩ wiki.* Jothamu mũrũ wa mũthamaki akĩrũgamĩrĩra nyũmba ya ũthamaki, na agaathaga andũ a bũrũri ũcio.

⁶ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Azaria, na ũrĩa wothe eekire, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

⁷ Azaria akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo hakuhĩ nao itũũra-inĩ inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Jothamu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Zekaria mũthamaki wa Isiraeli

⁸ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtatũ na ĩnana wa Azaria mũthamaki wa Juda, Zekaria mũrũ wa Jeroboamu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩeri ĩtandatũ.

⁹ Nake agĩika maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa maithe make meekĩte. Ndaigana gũtiga mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati marĩa aatũmĩte Isiraeli mehie.

¹⁰ Shalumu mũrũ wa Jabeshi nĩaciĩrĩre gũũkĩrĩra Zekaria. Akĩmũtharĩkĩra mbere ya andũ, akĩmũũraga, nake agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

¹¹ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Zekaria, mandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli.

¹² Nĩ ũndũ ũcio kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩirio Jehu nĩkĩahingire, kĩrĩa kĩoigĩte atĩrĩ: “Njiaro ciaku nĩigaikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene wa Isiraeli nginya rũciaro rwa kana.”

Shalumu Mũthamaki wa Isiraeli

¹³ Na rĩrĩ, Shalumu mũrũ wa Jabeshi aatuĩkire mũthamaki mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtatũ na kenda wa ũthamaki wa Uzia mũthamaki wa Juda, nake agĩthamaka mweri ũmwe kũu Samaria.

¹⁴ Menahemu mũrũ wa Gadi akiuma Tiriza, agĩthiĩ Samaria. Agĩtharĩkĩra Shalumu mũrũ wa Jabeshi kũu Samaria, akĩmũũraga, na agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

* **15:5** Ngai nĩahũũrĩre Mũthamaki Azaria (na nowe Uzia) na mangũ nĩ ũndũ wa kũruta wĩra wa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa ateetĩkĩrĩtio kũruta (2Maũ 26:16-21).

15 Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Shalumu, na ndundu ya gũũkanĩrĩra ĩrĩa aatongoretie, mandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli.

16 Hĩndĩ ĩyo Menahemu, arutĩtie Tiriza agĩtharĩkĩra Tifisa, na akĩũraga mũndũ wothe warĩ itũũra, rĩu inene thĩinĩ o na arĩa maarĩ hakuhĩ narĩo, tondũ nĩmaregire kũhingũra ihingo ciao. Akĩhũũra Tifisa, na agĩtarũra nda cia andũ-a-nja arĩa maarĩ na nda.

Menahemu Mũthamaki wa Isiraeli

17 Mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtatũ na kenda wa Azaria mũthamaki wa Juda, Menahemu mũrũ wa Gadi agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli, na agĩthamaka Samaria mĩaka ikũmi.

18 Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. Hĩndĩ ya wathani wake wothe, ndaigana gũtigana na mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie.

19 Hĩndĩ ĩyo Puli mũthamaki wa Ashuri agĩtharĩkĩra bũrũri ũcio, nake Menahemu akĩmũhe taranda ngiri ĩmwe† cia betha nĩguo amũteithĩrĩrie kũrũmia ũthamaki wake wega.

20 Menahemu agĩtia mbeeca icio na hinya kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli. Mũndũ o wothe gĩtonga aarĩ arute cekerĩ mĩrongo ĩtano‡ cia betha, nĩguo iheo mũthamaki wa Ashuri. Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Ashuri akĩehera, na ndaikarire bũrũri ũcio rĩngĩ.

21 Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Menahemu, na ũrĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

22 Menahemu akĩhurũka hamwe na maithe make. Nake mũriũ Pekaia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Pekaia Mũthamaki wa Isiraeli

23 Mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtano wa ũthamaki wa Azaria mũthamaki wa Juda, Pekaia mũrũ wa Menahemu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka ĩrĩ.

24 Pekaia agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. Ndaigana gũtiga mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie.

25 Ũmwe wa anene ake, Peka mũrũ wa Remalia, agĩciirĩra ndundu ya kũmũũkĩrĩra. Arĩ na andũ mĩrongo ĩtano kuuma Gileadi, agĩthĩ, akĩũraga Pekaia hamwe na Arigobu na Arieħi, kũu Samaria, kĩirigo-inĩ gĩa kwĩgitĩra kĩa nyũmba ya ũthamaki. Nĩ ũndũ ũcio, Peka akĩũraga Pekaia na agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

26 Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Pekaia, na ũrĩa wothe eekire-rĩ, mandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli.

Peka Mũthamaki wa Isiraeli

27 Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtano na ĩrĩ wa Azaria mũthamaki wa Juda, Peka mũrũ wa Remalia agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka mĩrongo ĩrĩ.

28 Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. Ndaigana gũtigana na mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie.

29 Hĩndĩ ya Peka mũthamaki wa Isiraeli, nĩguo Tigilathu-Pileseru, mũthamaki wa Ashuri, ookire agĩtunyana Ijoni, na Abeli-Bethi-Maaka, na Janoa, na Kadeshi na Hazoru. Niatunyanire Gileadi, na Galili, hamwe na bũrũri wothe wa Nafitali na agĩthaamĩria andũ aakuo Ashuri.

† 15:19 nĩ ta tani 34 ‡ 15:20 nĩ ta nuthu kilo

³⁰ Ningĩ Hoshea mūrũ wa Ela agĩciirĩra ndundu ya gũũkĩrĩra Peka mūrũ wa Remalia. Nake akĩmũtharĩkĩra na akĩmũũraga, agĩcooka agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ wa ũthamaki wa Jothamu mūrũ wa Uzia.

³¹ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Peka, na ũrĩa wothe eekire-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

Jothamu Mũthamaki wa Juda

³² Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa ũthamaki wa Peka mūrũ wa Remalia mũthamaki wa Isiraeli, Jothamu mūrũ wa Uzia mũthamaki wa Juda akĩambĩrĩria gũthamaka.

³³ Aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ĩtandatũ. Nyina eetagwo Jerusha mwarĩ wa Zadoku.

³⁴ Nĩekire maũndũ marĩa maagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova o ta ũrĩa ithe Uzia eekĩte.

³⁵ No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtieheririo; andũ maathiire o na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ũbumba kuo. Jothamu agĩaka rĩngĩ kĩhingo kĩa rũgongo kĩa hekarũ ya Jehova.

³⁶ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jothamu, na ũrĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

³⁷ (Matukũ-inĩ macio Jehova akĩambĩrĩria gũtũma Rezini mũthamaki wa Suriata, na Peka mũriũ wa Remalia, mokĩrĩre Juda.)

³⁸ Nake Jothamu akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo hamwe nao itũũra inene rĩa Daudi, na norĩo itũũra rĩa ithe. Nake mũriũ Ahazu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

16

Ahazu Mũthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa ikũmi na mũgwanja wa ũthamaki wa Peka mūrũ wa Remalia, Ahazu mūrũ wa Jothamu mũthamaki wa Juda akĩambĩrĩria gũthamaka.

² Ahazu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ĩtandatũ. Nake ndaigana gwĩka maũndũ magĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova Ngai wake, ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte.

³ Aathiiaga na mĩthiire ya athamaki a Isiraeli, o na akĩruta mũriũ arĩ igongona rĩa njino, akĩrũmĩrĩra njĩra iria irĩ magigi cia ndũrĩrĩ iria Jehova aingatire ciehere mbere ya Isiraeli.

⁴ Nĩaarutĩire magongona na agĩcinĩra ũbumba kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na tũcũmbĩrĩ-inĩ twa irĩma, o na rungu rwa mĩtĩ ĩrĩa mĩruru.

⁵ Hĩndĩ ĩyo Rezini mũthamaki wa Suriata, na Peka mūrũ wa Remalia mũthamaki wa Isiraeli, makiumagara makahũũrane na Jerusalemu, na makĩrigiicĩria Ahazu, no matiamũtoorie.

⁶ Hĩndĩ ĩyo Rezini mũthamaki wa Suriata agĩtunyana itũũra rĩa Elathu, akĩrĩcookeria Suriata, na akĩingata andũ a Juda. Andũ a Edomu magĩthaamĩra Elathu, na matũire kuo nginya ũmũthĩ.

⁷ Ahazu agĩtũma andũ kũrĩ Tigilathu-Pileseru mũthamaki wa Ashuri makamwĩre atĩrĩ, “Nĩ niĩ ndungata na ngombo yaku. Ambata, ũũke

ũuhonokie kuuma guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Suriata na mũthamaki wa Isiraeli, arĩa maratharĩkĩra.”

⁸ Nake Ahazu agĩkuua betha na thahabu iria ciarĩ hekarũ-inĩ ya Jehova, na igũina-inĩ iria cia nyũmba ya ũthamaki, na agĩcitũma irĩ iheo kũrĩ mũthamaki wa Ashuri.

⁹ Mũthamaki wa Ashuri agĩtĩkĩra na ũndũ wa gũtharĩkĩra itũura rĩa Dameski na akĩritunyana. Agĩthaamia atũuri akuo akĩmatwara Kiri na akĩũraga Rezini.

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo Mũthamaki Ahazu agĩthĩ Dameski gũtũngana na Tigilathu-Pileseru mũthamaki wa Ashuri. Nake akĩona kĩgongona kũu Dameski, agĩtũmĩra Uria mũthĩnjĩri-Ngai mũcoro wa kĩgongona kũu o na mwakĩre wakĩo o ta ũrĩa gĩakĩtwo.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Uria ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agĩaka kĩgongona kũringana na ũrĩa wothe aatũmĩrwo, gĩcoretwo nĩ Mũthamaki Ahazu kuuma Dameski, na agĩkĩrĩkia mbere ya Mũthamaki Ahazu gũcooka.

¹² Rĩrĩa mũthamaki aacookire kuuma Dameski na akĩona kĩgongona kũu, agĩkuhĩrĩria na akĩrutĩra igongona igũrũ rĩakĩo.

¹³ Akĩruta igongona rĩake rĩa njino na rĩa mũtu, na agĩitĩrĩria indo iria irutagwo cia kũnyuuo na akĩminjaminjĩria kĩgongona kũu thakame ya maruta ma ũiguano.

¹⁴ Nakĩo kĩgongona gĩa gĩcango kĩrĩa kĩarĩ mbere ya Jehova, agĩkĩruta mwena wa na mbere wa hekarũ, kuuma gatagatĩ-inĩ ga kĩgongona kũu kĩerũ na hekarũ ya Jehova, agĩkĩga mwena wa gathigathini wa kĩgongona kũu kĩerũ.

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Mũthamaki Ahazu akĩhe Uria ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai mawatho maya: “Igũrũ rĩa kĩgongona kũu kĩnene kĩerũ, rutagĩra ho iruta rĩa njino rĩa rũciinĩ, na iruta rĩa mũtu rĩa hwaĩ-inĩ, na iruta rĩa mũthamaki rĩa njino, na iruta rĩake rĩa mũtu, na iruta rĩa njino rĩa andũ othe a bũrũri, na iruta rĩa rĩa mũtu na iruta rĩa rĩa kũnyuuo. Na ũminjaminjagĩrie kĩgongona thakame yothe ya maruta ma njino na ya magongona. No kĩgongona gĩa gĩcango, ndĩrĩkĩhũthagĩra na gũtuĩria ũhoru kuuma kũrĩ Jehova.”

¹⁶ Nake Uria ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agĩka o ta ũrĩa Mũthamaki Ahazu aamwathĩte.

¹⁷ Mũthamaki Ahazu akĩeheria icunjĩ cia mwena-inĩ, na akĩeheria iraiĩ kuuma makaari-inĩ macio. Akĩeheria itangi rĩrĩa rĩetagwo Karia igũrũ rĩa mĩhianano ya ndegwa cia gĩcango iria ciakanyitĩrĩre, na agĩkaigĩrĩra itina-inĩ cia mahiga.

¹⁸ Nĩeherie gĩthaku gĩa Thabatũ kĩrĩa gĩakĩtwo hekarũ-inĩ, na agĩthaamia itoonyero rĩa athamaki hau nja ya hekarũ ya Jehova, nĩguo akenie mũthamaki wa Ashuri.

¹⁹ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Ahazu, na ũrĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

²⁰ Nake Ahazu akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo hamwe nao Itũura-inĩ inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Hezekia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

17

¹ Na rĩrĩ, mwaka wa mĩrongo ĩrĩ wa Ahazu mũthamaki wa Juda, Hoshea mũrũ wa Ela agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka kenda.

² Agĩika maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, no ti ta ũrĩa athamaki a Isiraeli arĩa maarĩ mbere yake meekĩte.

³ Shalimaneseru mũthamaki wa Ashuri akĩambata agatharĩkĩre Hoshea, ũrĩa warĩ ndungata ya Shalimaneseru na nĩamũrĩhaga igooti.

⁴ No mũthamaki wa Ashuri nĩamenyire atĩ Hoshea aarĩ mũkunyaĩri, nĩgũkorwo nĩatũmĩte andũ kũrĩ Soo mũthamaki wa Misiri, na nĩatigĩte kũrĩha igooti rĩa mũthamaki wa Ashuri ta ũrĩa ekaga mbere mwaka o mwaka. Nĩ ũndũ ũcio Shalimaneseru akĩmũnyiita, na akĩmũhingĩra njeera.

⁵ Mũthamaki wa Ashuri agĩtharĩkĩra bũrũri wothe, agĩkinya Samaria na akĩrĩrigiicĩria mĩaka ĩtatũ.

⁶ Mwaka-inĩ wa kenda wa wathani wa Hoshea nĩguo mũthamaki wa Ashuri aatunyanire Samaria, agĩthaamĩria andũ a Isiraeli bũrũri wa Ashuri. Akĩmahe ũtũũro kũu Hala na Gozani, Rũũ-inĩ rwa Haboru, na matũũra-inĩ ma Amedi.

Andũ a Isiraeli Gũthaamio nĩ ũndũ wa Mehia mao

⁷ Maũndũ macio mothe meekĩkĩre nĩ ũndũ andũ a Isiraeli nĩmehĩirie Jehova Ngai wao, ũrĩa wamarutĩte bũrũri wa Misiri moime watho-inĩ wa Firaũni mũthamaki wa Misiri. Nao makĩnamĩrĩra ngai ingĩ, magĩcihooya,

⁸ na makĩrũmĩrĩra mĩtugo ya ndũrĩrĩ iria ciaingatĩtwo nĩ Jehova ciehere mbere yao, o na makarũmĩrĩra mĩtugo ĩrĩa yambĩrĩrio nĩ athamaki a Isiraeli.

⁹ Nao andũ a Isiraeli magĩika maũndũ na hitho ma gũũkĩrĩra Jehova Ngai wao marĩa mataagĩrĩire. Kuuma mũthiringo-inĩ wa kũrangĩra nginya itũũra rĩrĩa rĩairigĩrwo rũthingo rwa hinya, makĩiakĩra kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa kũrutĩra magongona matũũra-inĩ mao mothe.

¹⁰ Nĩmahaandire mahiga maamũre o na itugĩ cia Ashera, kũndũ kũrĩa guothe gũtũũgĩru o na rungu rwa mĩtĩ ĩrĩa mĩruru.

¹¹ Nĩmacinagĩra ũbumba handũ hothe hatũũgĩru, o ta ũrĩa ndũrĩrĩ iria Jehova aaingatĩte ciehere mbere yao ciekaga. Magĩika maũndũ ma waganu ma kũrakaria Jehova.

¹² Nĩmahooire mĩhianano o na gũtuĩka Jehova nĩoigĩte atĩrĩ, “Mũtikaneke ũguo.”

¹³ Nake Jehova agĩkaania andũ a Isiraeli na andũ a Juda na ũndũ wa anabii ake othe na andũ arĩa moonaga maũndũ, akĩmeera atĩrĩ: “Garũrũkai mũtigane na njĩra cianyu cia waganu. Rũmagiai maathani na irĩra cia watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, kũringana na watho wothe ũrĩa ndaathire maithe manyu maathĩkagĩre, na ũrĩa ndaamũreheire na tũnua twa anabii ndungata ciakwa.”

¹⁴ No matiigana kũnjigua, no momirie ngoro ciao o ta ũrĩa maithe mao meekire, arĩa matehokire Jehova Ngai wao.

¹⁵ Nao makĩrega irĩra cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo na kĩrĩkanĩro kĩrĩa aarĩkanĩire na maithe mao, na mĩkaana ĩrĩa aamaheete. Nao maarũmĩrĩire mĩhianano ĩtarĩ kiene, nao magĩtuĩka kĩndũ gĩtarĩ bata. Meegerekanirie na ndũrĩrĩ iria ciamarigiicĩirie, o na gũtuĩka Jehova nĩamathĩte, akoiga atĩrĩ, “Mũtĩgeke ta ũrĩa ndũrĩrĩ icio ciĩkaga,” nao magĩika maũndũ marĩa Jehova aamagirĩtie gwĩka.

¹⁶ Nĩmatiganĩirie maathani mothe ma Jehova Ngai wao, na magũithondekera mĩhianano ĩrĩ ya gũtwekio ĩhaana ta njaũ, na

magĩthondeka gĩtugĩ kĩa Ashera. Nao makĩnamĩrĩra ciũmbe ciothe cia igũrũ, na makĩhooya Baali.

¹⁷ Ningĩ makĩruta airĩtu na aanake ao marĩ magongona ma njino. Nĩmarathaga ũhoru na makaragũra, na makĩheana gwĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, makĩmũrakaria.

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩrakara mũno nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli, o nginya akĩmeheria mbere yake. No mũhĩrĩga wa Juda watigirwo.

¹⁹ O nao andũ a Juda matiarũmĩrĩre maathani ma Jehova Ngai wao. Maarũmĩrĩre mĩtugo ĩrĩa yambĩrĩrio nĩ andũ a Isiraeli.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩrega andũ a Isiraeli othe, akĩmaherithia na akĩmaneana moko-inĩ ma thũ, o nginya akĩmaingata mehere mbere yake.

²¹ Na rĩrĩa aamũranirie andũ a Isiraeli na nyũmba ya Daudi-rĩ, nĩguo maatuire Jeroboamu mũrũ wa Nebati mũthamaki wao. Nake Jeroboamu akĩguucĩrĩria andũ a Isiraeli matige kũrũmĩrĩra Jehova, agĩtũma meehie rĩhĩa inene.

²² Andũ a Isiraeli makĩrũmĩrĩra mehĩa mothe ma Jeroboamu, na matiigana gũcooka gũtigana namo,

²³ nginya rĩrĩa Jehova aameheririe mbere yake o ta ũrĩa aamerĩte na kanua ka ndungata ciake ciothe cia anabii. Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩheherio bũrũri wao, magĩthaamĩrio Ashuri, na no kuo marĩ.

Samaria Gũtũũrwo Rĩngĩ

²⁴ Nake mũthamaki wa Ashuri akĩruta andũ Babuloni, na Kutho, na Ava, na Hamathu na Sefarivaimu, akĩmahe matũũra ma Samaria ithenya rĩa andũ a Isiraeli. Makĩigwatĩra Samaria, na magĩkara matũũra-inĩ makuo.

²⁵ Hĩndĩ ĩrĩa maambĩrĩrie gũkara kuo matiahooyaga Jehova; nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmatũmĩra mĩrũũthi kuo, ĩkĩũraga andũ amwe.

²⁶ Nake mũthamaki wa Ashuri agĩkinyĩrio ũhoru akĩrwo atĩrĩ: “Andũ arĩa wathaamirie ũkĩmatwara matũũra-inĩ ma Samaria matiũĩ ũrĩa ngai ya bũrũri ũcio yendaga. Nĩmatũmĩre mĩrũũthi ĩrĩa ĩramooraga, tondũ andũ nĩmarigĩtwo nĩ kĩ ngai ĩyo yendaga.”

²⁷ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki wa Ashuri agĩathana atĩrĩ: “Reke mũthĩnjĩri-Ngai ũmwe wa arĩa maatahirwo kuuma Samaria acooke agatũũre kuo, nĩgeetha arute andũ ũrĩa ngai ya bũrũri ũcio yendaga.”

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio mũthĩnjĩri-Ngai ũmwe wa arĩa maatahĩtwo kuuma Samaria agĩthĩ gũtũũra Betheli, akĩmaruta kũhooya Jehova.

²⁹ No rĩrĩ, o rũrĩrĩ rũgĩthondekera ngai ciaruo matũũra-inĩ mothe marĩa maatũũraga, magĩciiga mahooero-inĩ marĩa maathondeketwo nĩ andũ a Samaria kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru.

³⁰ Andũ a kuuma Babuloni magĩthondeka mũhianano wetagwo Sukothu-Benothu, nao andũ a Kutho magĩthondeka Nerigali, nao andũ a Hamathu magĩthondeka Ashima;

³¹ nao andũ a Aavi magĩthondeka Nibihazu na Tarataka, nao andũ a Sefariri maacinaga ciana na mwaki irĩ ta magongona kũrĩ Adarameleki na Anameleku, ngai cia Sefarivaimu.

³² Nĩmahoooyaga Jehova, no ningĩ magĩthuura andũ a mũthemba yothe yao matũũke aruti wĩra ta athĩnjĩri-Ngai mahooero-inĩ ma kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru.

³³ Nĩmahoooyaga Jehova, na no maatungatagĩra ngai ciao, kũringana na mĩtugo ya ndũrĩrĩ cia kũrĩa maarutĩtwo.

³⁴ Nginyagia ũmũthĩ matũire marũmĩtie mĩtugo yao ya tene. Nao matihooyaga Jehova kana gwathĩkĩra irĩa cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo,

na matuĩro marĩa matuĩtwo, na watho na maathani marĩa Jehova aaheire njiaro cia Jakubu, ũrĩa aature Isiraeli.

³⁵ Rĩrĩa Jehova aarĩkanĩire kĩrĩkanĩro na andũ a Isiraeli-rĩ, aa-maathire atĩrĩ: “Mũtikanahooe ngai ingĩ, kana mũciinamĩrĩre, kana mũcitungatĩre, kana mũcirutĩre igongona.

³⁶ No Jehova ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri na hinya mũnene na atambũrũkĩtie guoko gwake, ũcio nowe wiki mwagĩrĩrwo nĩkũhooyaga. Nĩwe mũrĩnamagĩrĩra, na nĩwe mũrĩrutagĩra magongona.

³⁷ Hĩndĩ ciothe no nginya mũmenyagĩrĩre kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo na matuĩro marĩa matuĩtwo, na mawatho, o na maathani marĩa aamwandĩkĩire. Mũtikanahooe ngai ingĩ.

³⁸ Mũtikariganĩrwo nĩ kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩire na inyuĩ, na mũtikanahooe ngai ingĩ.

³⁹ No rĩrĩ, mũhooyage Jehova Ngai wanyu; tondũ nĩwe ũkaamũkũũra guoko-inĩ gwa thũ cianyu ciothe.”

⁴⁰ No rĩrĩ, matiigana kũnjigua, no maathire o na mbere na mĩtugo yao ya tene.

⁴¹ O na rĩrĩa andũ acio mahooyaga Jehova, no maatungatagĩra ngai ciao cia mĩhianano. Nginyagia ũmũthĩ ciana ciao na ciana cia ciana ciao ithiiga na mbere gwĩka o ta ũrĩa maithe mao meekaga.

18

Hezekia Mũthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa ĩtatũ wa Hoshea mũrũ wa Ela mũthamaki wa Isiraeli, nĩguo Hezekia mũrũ wa Ahazu mũthamaki wa Juda aambĩrĩire gũthamaka.

² Aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩrĩ na kenda. Nyina eetagwo Abija mwarĩ wa Zekaria.

³ Nake agũka maũndũ marĩa magĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte.

⁴ Nĩheririe kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, akĩhehenja mahiga marĩa maamũrĩrwo ngai cia mĩhianano, na agĩtemenga itugĩ cia Ashera. Nayo nyoka ya gĩcango ĩrĩa yathondeketwo nĩ Musa akĩmiunanga tũcunjĩ, nĩgũkorwo nginyagia ihinda rĩu andũ a Isiraeli nĩmamĩcinagĩra ũbumba. Nayo yetagwo Nehushitani.

⁵ Nake Hezekia agĩtũũra ehokete Jehova, Ngai wa Isiraeli. Gũtiarĩ mũndũ ũngĩ take harĩ athamaki othe a Juda, mbere yake kana arĩa mookire thuutha wake.

⁶ Nĩatũũrĩre arũgamĩte wega harĩ Jehova na ndaigana gũtiga kũmũrũmĩrĩra; na nĩatũũrĩre arũmĩtie maathani ma Jehova marĩa aaheire Musa.

⁷ Nake Jehova aarĩ hamwe nake; nake Hezekia akĩgaacĩra maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga. Ningĩ nĩareganire na watho wa mũthamaki wa Ashuri, na akĩrega kũmũtungata.

⁸ Nĩatooririe Afilisti kuuma mũthiringo-inĩ wa arangĩri nginya itũũra-inĩ rĩrĩa rĩairigĩtwo na rũthingo rwa hinya, o nginya Gaza na matũũra makuo.

⁹ Mwaka-inĩ wa ĩna wa ũthamaki wa Hezekia, na nĩguo warĩ mwaka wa mũgwanja wa Hoshea mũrũ wa Ela mũthamaki wa Isiraeli, Shalimaneserũ mũthamaki wa Ashuri nĩathire kũrũa na itũũra rĩa Samaria na akĩrĩrigĩcĩria.

10 Na thuutha wa mĩaka itatũ Ashuri magĩtunyana Samaria. Nĩ ũndũ ũcio itũũra rĩa Samaria rĩgĩtahwo mwaka-inĩ wa itandatũ wa ũthamaki wa Hezekia, na warĩ mwaka wa kenda wa ũthamaki wa Hoshea mũthamaki wa Isiraeli.

11 Nake mũthamaki wa Ashuri agĩthaamĩria andũ a Isiraeli kũu Ashuri, akĩmahe ũtũũro Hala, kũu Gozani ndwere-inĩ cia Rũũ rwa Haboru na matũũra-inĩ ma Amedi.

12 Ũndũ ũcio wekĩkire nĩ ũndũ nĩmagĩte gwathĩkĩra Jehova Ngai wao, no magĩthũkia kĩrĩkanĩro gĩake, na ũrĩa wothe Musa ndungata ya Jehova aamaathĩte. Matiathikĩrĩrie maathani macio kana makĩmahingia.

13 Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩna wa ũthamaki wa Hezekia, Senakeribu mũthamaki wa Ashuri agĩtharĩkĩra matũũra mothe manene ma Juda marĩa mairigĩirwo na thingo cia hinya, na akĩmatunyana.

14 Nĩ ũndũ ũcio Hezekia mũthamaki wa Juda agĩtũmĩra mũthamaki wa Ashuri ũrĩa warĩ kũu Lakishi ndũmĩrĩri ĩno: “Nĩhĩtĩtie. Njeherera na nĩngũkũrĩha kĩrĩa gĩothe ũngĩnjĩtia.” Nake mũthamaki wa Ashuri agĩtia Hezekia mũthamaki wa Juda taranda magana matatũ* cia betha, na taranda mĩrongo itatũ† cia thahabu kĩa hinya.

15 Nĩ ũndũ ũcio Hezekia akĩmũhe betha iria ciothe cionekire hekarũ-inĩ ya Jehova na igĩina-inĩ ciothe cia nyũmba ya ũthamaki.

16 Ihinda-inĩ rĩu, Hezekia mũthamaki wa Juda akĩruta thahabu ĩrĩa yagemetie mĩrango na itugĩ cia mĩrango ya hekarũ ya Jehova na akĩmĩhe mũthamaki wa Ashuri.

Senakeribu Kwĩhĩtĩra Jerusalemu

17 Mũthamaki wa Ashuri agĩtũma mwathi ũrĩa mũnene wa mbũtũ ciothe cia ita, na mũrũgamĩrĩri wa anene arĩa angĩ, na mwathi wa mbũtũ cia mbaara, marĩ na mbũtũ nene ya ita kuuma Lakishi mathĩ kũrĩ Mũthamaki Hezekia kũu Jerusalemu. Magĩkinya Jerusalemu na makĩrũgama mũtaroinĩ wa Karia ka Rũgongo,‡ njĩra-inĩ ya gũthĩ Mũgũnda-inĩ wa Mũthambia Nguo.

18 Magĩtũmanĩra mũthamaki; nake Eliakimu mũrũ wa Hilikia mũrũgamĩrĩri wa nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandĩki-marũa, na Joa mũrũ wa Asafu ũrĩa warĩ mwandĩki wa maũndũ ma ihinda rĩu, makiumagara mathĩ kũrĩ o.

19 Nake mũnene wa mbũtũ cia ita akĩmeera atĩrĩ, “Īrai Hezekia atĩrĩ:

“ Mũthamaki ũrĩa mũnene, o we mũthamaki wa Ashuri, ekuuga atĩrĩ: Ūrutĩte ũmĩrĩru ũcio ũrĩ naguo kũ?

20 Wee uugaga ũrĩ na hinya wa mbũtũ cia ita, na nĩũũ kũrĩa, no waragia o ciugo cia tũhũ. Nũũ ũcio wĩhokete atĩ nĩguo ũnemere?

21 Atĩrĩrĩ, wee wĩhokete andũ a Misiri acio mahaana ta kamũrangi koinĩkangu, karĩa gathecaga mũndũ guoko, gakamũguraria etiirania nako! Ūguo nĩguo Firaũni mũthamaki wa Misiri ahaana kũrĩ arĩa othe mamwĩhokaga.

22 O na ũngĩnjĩra atĩrĩ, “Ithuĩ twĩhokete Jehova Ngai witũ”, githĩ tiwe wehereirio kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na igongona iria ciarĩ kuo nĩ Hezekia, akĩra andũ a Juda na Jerusalemu atĩrĩ, “No nginya mũhooyagĩre mbere ya kĩgongona gĩkĩ kĩrĩ Jerusalemu?”

* 18:14 nĩ ta tani 10 † 18:14 nĩ ta tani 1 ‡ 18:17 Ūyũ warĩ mũtaru wa maaĩ wenjetwo rungu rwa thĩ nĩ Mũthamaki Hezekia wa kũrehe maaĩ kuuma Rũũ rwa Gihoni.

23 “ ‘Rīu-rī, ūka ūkeiguithanie na mwathi wakwa, mūthamaki wa Ashuri: Nīngūkūhe mbarathi ngiri igīrī angīkorwo ūrī na andū mangīcitwarithia!

24 Wakīhota gūtooria o na mūnene ūrīa mūnini mūno thīnī wa anene a mwathi wakwa, o na gūtuīka wīhokete ngaari cia ita na andū arīa mathiiga mahaicīte mbarathi a Misiri?

25 Na ningī-rī, njūkīte gūtharīkīra na kwananga kūdū gūkū iterītwo nī Jehova? Jehova we mwene nīwe wanjīrīre njūke hūre būrūri ūyū, na ndīwanange.’ ”

26 Nake Eliakimu mūrū wa Hilikia, na Shebina, na Joa makīra mūnene ūcio wa mbūtū cia ita atīrī, “Twagūthaita arīra ndungata ciaku na rūthiomi rwa Asuriata, tondū nītūrūū. Tiga gūtwarīra na rūthiomi rwa Kīhibirania, andū aya marī rūthingo-inī makīguaga.”

27 No mūnene ūcio wa mbūtū cia ita agīcookia atīrī, “Kaī ndatūmirwo nī mwathi wakwa kūrī mwathi wanyu na kūrī inyuī ndīmwire maūdū maya, na ti kūrī andū aya maikarīte rūthingo igūrū, o aya makaarīa kīoro kīao na manyue mathugumo mao o ene o ta ūrīa inyuī mūgeeka?”

28 Ningī mūnene wa mbūtū cia ita akīrūgama, akīanīrīra na rūthiomi rwa Kīhibirania, akiuga atīrī: “Thikīrīriai ndūmīrīri ya mūthamaki ūrīa mūnene, mūthamaki wa Ashuri!

29 Mūthamaki ekuuga ūū: Mūtigetīkīrie Hezekia amūheenie. Ndagīhota kūmūhonokia kuuma guoko-inī gwakwa.

30 Mūtigetīkīrie Hezekia amūringīrīrie kwīhoka Jehova hīndī īrīa ekuuga atīrī, ‘Ti-itherū Jehova nīegūtūhonokia; itūūra rīrī rītikaneanwo guoko-inī kwa mūthamaki wa Ashuri.’

31 “Mūtigathikīrīrie Hezekia. Mūthamaki wa Ashuri ekuuga ūū: Rekei tūiguane, na mūūke kūrī nī. Mweka ūguo o ūmwe wanyu nīakarīaga kuuma kūrī mūtī wake wa mūthabibū na mūkūyū, na anyuuge maaī ma gīthima gīake,

32 nginya rīrīa ngooka ndīmūtware būrūri ūrīa ūhaana ta wanyu, būrūri ūrī ngano na ndibei ya mūhihano, būrūri ūrī irio na mīgūnda ya mīthabibū, būrūri ūrī mītī ya mītamaiyū na ūūkī. Thuurai muoyo no ti gīkuū!

“Mūtigathikīrīrie Hezekia, nīgūkorwo nīaramūhītithia rīrīa ekuuga atīrī, ‘Jehova nīegūtūhonokia.’

33 Nī kūrī ngai ya būrūri o na ūrīkū īrī yahunokia būrūri wayo kuuma guoko-inī kwa mūthamaki wa Ashuri?

34 Ngai cia Hamathu na Aripadi irī kū? Ngai cia Sefarivaimu, na Hena na Iva irī kū? Nīihonoketie Samaria kuuma guoko-inī gwakwa?

35 Nī ngai īrīkū harī ngai ciothe cia mabūrūri macio yanahunokia būrūri wayo kuuma kūrī nī? Gwakīhoteka atīa Jehova ahonokie Jerusalemu kuuma guoko-inī gwakwa?”

36 No andū acio magīkira ki, na matirī ūndū maamūcookeirie, tondū mūthamaki nīamathīte, akameera atīrī, “Mūtikamūcookerie ūndū.”

37 Hīndī īyo Eliakimu mūrū wa Hilikia ūrīa mūrōri wa maūdū ma nyūmba ya ūthamaki, na Shebina ūrīa mwandīki-marūa, na Joa mūrū wa Asafu ūrīa mwandīki wa maūdū ma ihinda rīu, magīthī kūrī Hezekia, matembūrangīte nguo ciao, na makīmwīra ūrīa mūnene ūcio wa mbūtū cia ita oigīte.

19

Ūhonokio wa Jerusalemu Kwīranīrwo

¹ Rīrīa Mūthamaki Hezekia aiguire ūguo, agītembūranga nguo ciake na akīhumba nguo ya ikūnia, agīthiī, agītoonya hekarū ya Jehova thīinī.

² Agītūma Eliakimu ūrīa warī mūrōri wa maūdū ma nyūmba ya ūthamaki, na Shebina ūrīa mwandīki-marūa, na athīnjīri-Ngai arīa atongoria, othe mehumbīte nguo cia makūnia, mathiī kūrī Isaiā mūrū wa Amozu, ūrīa mūnabii.

³ Makīmwīra atīrī, “Ūū nīguo Hezekia ekuuga: Mūthenya wa ūmūthī nī mūthenya wa mīnyamaro, na ikūūmana, na gīconoko, o ta ihinda rīa ciana rīa gūciarwo rīakinya na hinya wa gūciara ūkaaga.

⁴ No gūkorwo Jehova Ngai waku nīekūigua ciugo ciothe cia mūnene wa mbūtū cia ita, ūrīa mwathi wake, mūthamaki wa Ashuri, atūmīte oke anyūrūrie Ngai ūrīa ūrī muoyo, na amūkūūme nī ūndū wa ūhorō ūcio Jehova Ngai waku aigūite. Nī ūndū ūcio hoera matigari marīa matigaire muoyo.”

⁵ Rīrīa anene a Mūthamaki Hezekia maakinyire kūrī Isaiā-rī,

⁶ Isaiā akīmeera atīrī, “Īrai mwathi wanyu atīrī, ‘Ūū nīguo Jehova ekuuga: Tiga gwītigīra nī ūndū wa ūrīa ūiguīte ciugo icio atungati a mūthamaki wa Ashuri manumīte nacio.

⁷ Ta thikīrīria! Nī nīngwīkīra roho wa mūthemba mūna thīinī wake, nīguo rīrīa arīigua ūhorō mūna-rī, acooke būrūri wake, na arī kūu ndūme ooragwo na rūhiū rwa njora.’ ”

⁸ Rīrīa mūnene wa mbūtū cia ita aiguire atī mūthamaki wa Ashuri nīoimīte Lakishi, akīehera Jerusalemu, agīthiī agīkora mūthamaki akīrūa mbaara na Libina.

⁹ Na rīrī, Senakeribu agīkinyīrwo nī ūhorō wa atī Tirihaka, ūrīa Mūkushi mūthamaki wa Misiri, nīoimagarīte, oke arūe nake. Nī ūndū ūcio agītūma andū rīngī kūrī Hezekia marī na ūhorō ūyū:

¹⁰ “Īrai Hezekia mūthamaki wa Juda atīrī: Ndūgetīkīrie Ngai ūcio wīhokete akūheenie rīrīa ekuuga atīrī, ‘Jerusalemu ndīngīneanwo kūrī mūthamaki wa Ashuri.’

¹¹ Ti-itherū nīūiguīte ūrīa athamaki a Ashuri mekīte mabūrūri-inī mothe, ūrīa maamaniinire biū. Inyuī mūngīhonoka atīa?

¹² Na rīrī, ngai cia ndūrīrī iria cianiinirwo nī maithe maitū ma tene, ngai cia Gozani, na cia Harani, na cia Rezefu, na andū a Edeni arīa maarī Telasaru-rī, nīciamahonokirie?

¹³ Mūthamaki wa Hamathu na kana mūthamaki wa Aripadi, kana mūthamaki wa itūūra inene rīa Sefarivaimu kana wa Hena, o na kana wa Iva-rī, arī ha?”

Ihooya rīa Hezekia

¹⁴ Hezekia akīnyiita marūa kuuma kūrī andū arīa maatūmītwo, na akīmathoma. Agīcooka akīambata hekarū-inī ya Jehova, akīmatambūrūkia mbere ya Jehova.

¹⁵ Nake Hezekia akīhooya Jehova, akiuga atīrī: “Wee Jehova, Ngai wa Isiraēli, o wee ūikarīire gītī kīa ūnene gatagatī ka makerubi, Wee wiki nowe Ngai igūrū rīa mothamaki mothe ma thī. Wee nīwe wombire igūrū na thī.

¹⁶ Tega matū maku Wee Jehova, ūigue; hingūra maitho maku Wee Jehova, wone; ūigue ciugo cia Senakeribu iria atūmīte cia kūrūma Ngai ūrīa ūrī muoyo.

17 “Ti-itherũ Jehova, athamaki a Ashuri nĩmanangĩte biũ ndũrĩrĩ na mabũrũri macio.

18 Na nĩmaikĩtie ngai ciao mwaki-inĩ na magacithũkangia, tondũ itiarĩ ngai, no ciarĩ mĩtĩ na mahiga, ciathondeketwo na moko ma andũ.

19 Na rĩrĩ, Wee Jehova Ngai witũ, tũhonokie kuuma guoko-inĩ gwake, nĩgeetha mothamaki mothe ma thĩ mamenye atĩ Wee Jehova, o Wee wiki, nĩwe Ngai.”

Isaia Kũratha Kũhootwo gwa Senakeribu

20 Hĩndĩ ĩyo Isaia mũrũ wa Amozu agĩtũma ndũmĩrĩri kũrĩ Hezekia, akĩmwĩra atĩrĩ: “Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Nĩnjiguĩte mahooya maku makoniĩ Senakeribu mũthamaki wa Ashuri.

21 Ũyũ nĩguo ũhoru ũrĩa Jehova aarĩtie wa kũmũũkĩrĩra:
“ Mũirĩtu Gathirange, Mwarĩ wa Zayuni,
nĩakũmenete na agakũnyarara.

Mwarĩ wa Jerusalemu

arainia mũtwe rĩrĩa wee ũroora.

22 Ũcio ũrumĩte na ũkamenereria nũũ?
Nĩngĩ-rĩ, nũũ ũgũthũkĩire na mũgambo,
na ũgakũũrĩra maitho na mwĩtĩio?

Wee ũgookĩrĩra Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli!

23 Ũtũmĩte andũ aku moke marume Jehova.

Na ũkoiga atĩrĩ,

“Nĩ ũndũ wa ngaari ciakwa nyingĩ cia ita-rĩ,
nĩnyambatĩte ngakinya tũcũmbĩrĩ twa irĩma,
o kũu igũrũ mũno Lebanoni.

Nĩndemete mĩtarakwa yakuo ĩrĩa mĩraihu mũno,
o na mĩthengera ĩrĩa mĩega mũno.

Nĩnginyĩte mũthia wakuo kũrĩa kũraya mũno,
kũrĩa kũrĩ na mĩtitũ ĩrĩa mĩega mũno.

24 Nĩnyenjete ithima mabũrũri ma kũngĩ,
na nganyua maaĩ kuo.

Nĩhũithĩtie tũrũũ twa Misiri
na makinya ma magũrũ makwa.”

25 “ Kaĩ ũtaiguĩte?

Kuuma tene nĩndamũrĩte ũndũ ũcio,
matukũ-inĩ macio ma tene nĩndabangĩte ũndũ ũcio,
na rĩu nĩndĩũhingĩtie,
atĩ wee nĩtũmĩte matũũra manene marĩa mairigĩre na thingo cia hinya
matuĩke hĩba cia mahiga.

26 Andũ akuo maagithĩtio hinya,
magegearĩte na magaconorithio.

Mahaana mĩmera ĩrĩ mũgũnda,
makoororoa o ta thuuna nduru,
kana ta nyeki ĩmerete nyũmba igũrũ,
ĩrĩa yũmaga ĩtanakũra.

27 “ No nĩnjũũ kũrĩa ũikaraga,
na ngamenya ũgĩũka na ũgĩthiĩ,
o na ũrĩa ũndakaragĩra.

28 Tondũ nĩũndakarĩire,
na rũng’athio rwaku nĩrũkinyĩire matũ makwa,

nĩngũgwĩkĩra gĩcũhĩ gĩakwa iniũrũ,
na matamu makwa ndĩmohe kanua-inĩ gaku,
na nĩngatũma ũcookere njĩra o ĩyo wokĩire.'

- ²⁹ "Gĩkĩ nĩkĩo gĩgaakorwo kĩrĩ kĩmenyithia gĩaku, wee Hezekia:
"Mwaka-inĩ ũyũ ũkũrĩa irio cia maitĩka,
naguo mwaka wa keerĩ ũrĩe kĩrĩa gĩgaathundũka kuuma harĩ mo.
No mwaka-inĩ wa gatatũ-rĩ, nĩũkahaanda na ũgethe,
ũhaande mĩgũnda ya mĩthabibũ, na ũrĩe maciaro mayo.
- ³⁰ Na o rĩngĩ matigari ma nyũmba ya Juda
nĩmagaikũrũkia mĩri na thĩ, na maciare maciaro na igũrũ.
- ³¹ Nĩgũkorwo Jerusalemu nĩgũkoima matigari ma andũ,
nakuo Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni kuume gĩkundi kĩa arĩa mahonokete.
Kĩyo kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩkĩo gĩkaahingia ũguo.

³² "Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga ũũ igũrũ rĩa mũthamaki wa Ashuri:
"Ndagatoonya itũũra rĩrĩ inene,
kana arathũkie mũguĩ kuo.
Ndagooka mbere ya rĩo na ngo,
kana arĩrigiicĩrie na ihumbu cia tĩiri, arĩũkĩrĩre.

³³ Njĩra ĩrĩa ookĩire-rĩ, no yo agaacookera;
ndagatoonya itũũra rĩrĩ inene,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³⁴ Nĩngagitĩra itũũra rĩrĩ inene na ndĩrĩhonokie,
nĩ ũndũ wakwa, na nĩ ũndũ wa Daudi ndungata yakwa."

³⁵ Ũtukũ o ro ũcio mũraika wa Jehova agĩthiĩ akĩũraga andũ 185,000
kũu kambĩ ya Ashuri. Rĩrĩa andũ mookĩrĩre rũciinĩ tene, magĩkora kũu
no ciimba theri!

³⁶ Nĩ ũndũ ũcio Senakeribu mũthamaki wa Ashuri agĩtharia kambĩ
agĩthiĩ. Agĩcooka Nineve agĩikara kuo.

³⁷ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe, rĩrĩa aahooyaga arĩ hekarũ-inĩ ya ngai yake
Nisiroku, ariũ ake eerĩ Adarameleki na Sharezeru makĩmũũraga na rũhiũ
rĩa njora, na makĩũrĩra bũrũri wa Ararati. Nake mũriũ Esari-Hadoni
agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

20

Ndwari ya Hezekia

¹ Matukũ-inĩ macio Hezekia akĩrwara, na aarĩ hakuhĩ gũkua. Mũnabii
Isaia mũrũ wa Amozu agĩthiĩ kũrĩ we, akĩmwĩra atĩrĩ, "Jehova ekuuga ũũ:
Thondeka maũndũ ma mũciĩ waku, tondũ nĩũgũkua, ndũkũhona."

² Hezekia akĩhũgũra ũthiũ wake, akĩrora rũthingo-inĩ, na akĩhooya
Jehova, akiuga atĩrĩ,

³ "Wee Jehova, ririkana ũrĩa ngoretwo ngĩthiĩ na mĩthiĩre ya kwĩhokeka
mbere yaku, na ngeheana na ngoro yakwa yothe, na ngeeka ũrĩa
kwagĩrĩire maitho-inĩ maku." Nake Hezekia akĩrĩra mũno.

⁴ Isaia atanakinya nja ya gatagatĩ-rĩ, kiugo kĩa Jehova gĩkĩmũkinyĩra,
akĩrwo atĩrĩ:

⁵ "Cooka, ũkeere Hezekia mũtongoria wa andũ akwa atĩrĩ, 'Jehova Ngai
wa thoguo Daudi ekuuga ũũ: Nĩnjiguĩte ihooya rĩaku, na ngoona maithori
maku; nĩngũkũhonia. Mũthenya wa ĩtatũ kuuma rĩu nĩũkambata ũthiĩ
hekarũ-inĩ ya Jehova.

6 Nĩngũkuongerera mĩaka ikũmi na ĩtano ya gũtũũra muoyo. Na nĩngũkũhonokia hamwe na itũũra rĩĩrĩ inene kuuma guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Ashuri. Nĩngũgitĩra itũũra rĩĩrĩ inene nĩ ũndũ wakwa, na nĩ ũndũ wa Daudi ndungata yakwa.’”

7 Ningĩ Isaia akiuga atĩrĩ, “Thondekai gĩkũmba kĩa ngũyũ.” Nao magĩka o ũguo, na magĩkĩgĩrĩra ihũha-inĩ rĩu, nake Hezekia akĩhona.

8 Hezekia nĩoorĩtie Isaia atĩrĩ, “Kĩmenyithia gĩgaakorwo kĩrĩ kĩrĩkũ kĩa atĩ Jehova nĩekũuhonia, na atĩ nĩngambata thiĩ hekarũ-inĩ ya Jehova mũthenya wa gatatũ kuuma ũmũthĩ?”

9 Nake Isaia akĩmũcookeria atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩkĩo kĩmenyithia kĩrĩa Jehova egũkũhe, kĩa atĩ Jehova nĩegwĩka ũndũ ũcio akwĩrĩre: Ũkwenda kĩruru gĩthĩ mbere makinya ikũmi, kana gĩcooke thuutha makinya ikũmi?”

10 Nake Hezekia akiuga atĩrĩ, “Kĩruru gũthĩ na mbere makinya ikũmi nĩ ũndũ mũhũthũ, nĩ kaba kĩruru gĩcooke na thuutha makinya ikũmi.”

11 Nake mũnabii Isaia agĩkaĩra Jehova, nake Jehova agĩtũma kĩruru gĩcooke na thuutha makinya macio ikũmi marĩa gĩaikũrũkĩte ngathĩ-inĩ ya Ahazu.

Abarũthi kuuma Babuloni

12 Ihinda-inĩ rĩu-rĩ, Merodaki-Baladani mũrũ wa Baladani mũthamaki wa Babuloni nĩatũmĩre Hezekia marũa na kĩheo, tondũ nĩaiguĩte ũhoro wa ndwari ya Hezekia.

13 Hezekia akĩamũkĩra andũ arĩa maatũmĩtwo, na akĩmoonia indo ciothe iria aigĩte makũmbĩ make, akĩmoonia betha, na thahabu, na mahuti marĩa manungi wega, na maguta marĩa mega mũno, na indo ciake cia mbaara, na indo ciothe iria ciarĩ igĩĩna-inĩ ciake. Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe thĩnĩ wa nyũmba ya ũthamaki kana kĩarĩ ũthamaki-inĩ wake wothe Hezekia ataamoonirie.

14 Hĩndĩ iyo mũnabii Isaia agĩthĩ kũrĩ Mũthamaki Hezekia akĩmũũria atĩrĩ, “Andũ acio moiga atĩa, na mekuumĩte kũ?”

Nake Hezekia agĩcookia atĩrĩ, “Moimĩte bũrũri wa kũraya, megũkĩte kuuma bũrũri wa Babuloni.”

15 Nake mũnabii akĩũria atĩrĩ, “Nĩ kũ monire nyũmba-inĩ yaku ya ũthamaki?”

Nake Hezekia agĩcookia atĩrĩ, “Monire indo ciothe nyũmba-inĩ yakwa ya ũthamaki. Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe kĩrĩ igĩĩna-inĩ ciakwa itanamonia.”

16 Nake Isaia akĩĩra Hezekia atĩrĩ, “Ta igua kiugo kĩa Jehova:

17 Ti-itherũ ihinda nĩrĩgakinya, rĩrĩa indo ciothe iria irĩ thĩnĩ wa nyũmba yaku ya ũthamaki, na indo iria ciothe maithe maku matũire maigĩte nginya ũmũthĩ, ĩgaakuuo itwarwo Babuloni. Gũtirĩ o na kĩmwe gĩgaatigara, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

18 Na andũ amwe a rũciaro rwaku, o arĩa moimĩte mũthiimo-inĩ na thakame-inĩ yaku, o arĩa wee ũgũciara, nĩmagathaamio, na nĩmakaahakũrwo nĩguo matungatage nyũmba-inĩ ya mũthamaki wa Babuloni.”

19 Nake Hezekia agĩcookia atĩrĩ, “Kiugo kĩa Jehova kĩrĩa waria nĩ kĩega,” Tondũ eeciiririe atĩrĩ, “Githĩ gũtigũkorwo na thayũ na ũgitĩri matukũ-inĩ mothe ma muoyo wakwa?”

20 Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Hezekia, na marĩa mothe eekire, na ũrĩa aathondekire Karia, o na mũtaro wa kũrehe maaĩ itũũra-inĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

²¹ Nake Hezekia akĩhurũka hamwe na maithe make. Nake mũriũ Manase agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

21

Manase Mũthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, Manase aarĩ wa mũaka ikũmi na ĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩathana arĩ Jerusalemu mũaka mũrongo ĩtano na ĩtano. Nyina eetagwo Hefiziba.

² Agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, akĩrũmĩrĩra mũtugo ĩrĩ magigi ya ndũrĩrĩ iria Jehova aaingatĩte ciehere mbere ya Isiraeli.

³ Nĩakire rĩngĩ kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, o kũrĩa ithe Hezekia aanangĩte; ningĩ agĩaka igongona cia Baali na agĩaka itugĩ cia Ashera, o ta ũrĩa Ahabu mũthamaki wa Isiraeli eekĩte. Nĩainamĩrĩre mbũtũ cia igũrũ ciothe na agĩcihooya.

⁴ Agĩaka magongona thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, o ĩrĩa Jehova oigĩte ũhoru wayo atĩrĩ, “Thĩinĩ wa Jerusalemu nĩkuo ngaatũũria rĩitwa rĩakwa.”

⁵ Thĩinĩ wa nja cieri cia hekarũ ya Jehova, agĩaka igongona cia mbũtũ ciothe cia igũrũ.

⁶ Nake akĩruta mũriũ wake arĩ igongona rĩa njino, na nĩaragũraga na agatũria nyoni, na akarogana, na agathiiaga kũrĩ andũ arĩa marĩ maroho ma kũragũra. Agĩka maũndũ maingĩ mooru maitho-inĩ ma Jehova, nginya akĩmũrakaria.

⁷ Nĩooire mũhianano mũicũhie ũrĩa aathondekete wa gĩtugĩ kĩa Ashera, akĩũiga hekarũ thĩinĩ, o nyũmba ĩyo Jehova eerĩte Daudi na mũriũ Solomoni ũhoru wayo atĩrĩ, “Nĩngatũũria rĩitwa rĩakwa nginya tene thĩinĩ wa hekarũ ĩno na thĩinĩ wa Jerusalemu, kũrĩa thuurĩte kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli.

⁸ Ndirĩ hĩndĩ ĩngĩ ngaatũma magũrũ ma andũ a Isiraeli morũũre, moime bũrũri ũrĩa ndaaheire maithe mao ma tene, mamenyagĩrĩre mekage maũndũ marĩa mothe ndĩmathĩte, na marũmie Watho ũrĩa maaheirwo nĩ Musa ndungata yakwa.”

⁹ No andũ acio matiigana kũigua. Manase akĩmahĩtithia, nĩ ũndũ wa ũguo magĩka maũndũ mooru gũkĩra ndũrĩrĩ iria Jehova aaniinĩre mbere ya andũ a Isiraeli.

¹⁰ Jehova oigire na tũnua twa ndungata ciake cia anabii atĩrĩ:

¹¹ “Manase mũthamaki wa Juda nĩekĩte mehia marĩ magigi. Ageeka maũndũ mooru gũkĩra Aamori arĩa maarĩ mbere yake,* na agatongoria andũ a Juda kwĩhia nĩ ũndũ wa kũhooya mũhianano yake.

¹² Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga ũũ: Nĩngũrehere Jerusalemu na Juda mwanangĩko ũrĩa ũgaatũma andũ arĩa makaigua ũhoru ũcio mararakwo nĩ matũ mao.

¹³ Nĩngatambũrũkĩria Jerusalemu rũrigi rwa gũthima rũrĩa rwahũthĩrirwo rwa gũũkĩrĩra Samaria na kabirũ karĩa kahũthĩrirwo gũũkĩrĩra nyũmba ya Ahabu. Nĩngaherithia na niine andũ a Jerusalemu o ta ũrĩa mũndũ ahuuraga thaani, akamĩkurumania.

¹⁴ Nĩngatiganĩria matigari ma igai rĩakwa, na ndĩmaneane kũrĩ thũ ciao. Magaatahwo na matunywo indo ciao nĩ thũ ciao ciothe,

¹⁵ tondũ nĩmekĩte maũndũ mooru maitho-inĩ makwa, makaandakaria, kuuma mũthenya ũrĩa maithe mao moimire Misiri nginyagia ũmũthĩ.”

* **21:11** Andũ arĩa othe maatũũraga Kaanani meetagwo Aamori matanatorio nĩ andũ a Isiraeli.

16 Ningĩ Manase nĩaitire thakame nyingĩ mũno ya andũ matehĩtie, ĩkĩiyũra Jerusalemu kuuma gĩturi kĩmwe nginya kĩrĩa kĩngĩ, tũtegũtara mehia marĩa aatũmĩte andũ a Juda meehie, nĩ ũndũ wa ũguo magĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova.

17 Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Manase, na marĩa mothe eekire, hamwe na mehia marĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo mabuku-inĩ ma mahinda ma athamaki a Juda?

18 Manase akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo mũgũnda-inĩ wake wa ũthamaki, nĩguo mũgũnda wa Uza. Nake mũriũ Amoni agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Amoni Mũthamaki wa Juda

19 Amoni aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka Jerusalemu mĩaka ĩrĩ. Nyina eetagwo Meshulemethu mwarĩ wa Haruzu; oimĩte Jotiba.

20 Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Manase eekĩte.

21 Nĩathiire na mĩthiire yothe ya ithe; akĩhooya mĩhianano ĩrĩa ithe aahooyaga, na akĩmĩnamĩrĩra.

22 Agĩtigana na Jehova, Ngai wa maithe make, na ndaigana kũrũmĩrĩra Jehova.

23 Anene a Amoni makĩmũciirĩra ndundu, na makĩũragĩra mũthamaki kũu nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki.

24 Nao andũ a bũrũri makĩũraga arĩa othe maathugundĩte gũũkĩrĩra Mũthamaki Amoni na magĩtua mũriũ Josia mũthamaki ithenya rĩake.

25 Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Amoni, na ũrĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

26 Nake agĩthikwo mbĩrĩra-inĩ yake mũgũnda-inĩ wa Uza. Nake mũriũ Josia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

22

Ibuku rĩa Watho Kuoneka

1 Na rĩrĩ, Josia aarĩ wa mĩaka ĩnana rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ũmwe. Nyina eetagwo Jedida mwarĩ wa Adaia; oimĩte Bozikathu.

2 Nake agĩka ũrĩa kwagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova, na agĩthiĩ na mĩthiire yothe ya ithe Daudi atekwĩhũgũra mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho.

3 Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩnana wa wathani wake, Mũthamaki Josia agĩtũma Shafani mũrũ wa Azalia mũrũ wa Meshulamu, ũrĩa warĩ mwandĩki-marũa, athiĩ hekarũ-inĩ ya Jehova. Akĩmwĩra atĩrĩ:

4 “Ambata, ũthiĩ kũrĩ Hilikia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na ũmwĩre ahaarĩrie mbeeca iria irehetwo hekarũ-inĩ ya Jehova, iria arangĩri a mĩrango monganĩtie kuuma kũrĩ andũ.

5 Nao maciĩhokere andũ arĩa mathuurĩtwo a kũrũgamĩrĩra wĩra wa hekarũ. Andũ acio ũtigĩrĩre nĩ marĩa aruti a wĩra arĩa macookagĩrĩra hekarũ ya Jehova,

6 nao nĩ atharamara, na andũ a gwaka, na aaki a mahiga. Na ningĩ ũtigĩrĩre nĩmagũra mbaũ na mahiga maicũhie ma gũcookereria hekarũ.

7 No rĩrĩ, to nginya maheane mathabu ma mbeeca iria meehokeirwo, tondũ mararuta wĩra ũcio na kwĩhokeka.”

⁸ Hilikia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩira Shafani ũcio mwandĩki marũa atĩrĩ, “Nĩnyonete Ibuku rĩa Watho thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova.” Akĩrĩnengera Shafani nake akĩrĩthoma.

⁹ Nake Shafani ũcio mwandĩki-marũa agĩthiĩ kũrĩ mũthamaki na akĩmũhe ũhoru ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ: “Anene aku nĩmarĩhĩte mbeeca irĩa ciarĩ hekarũ-inĩ ya Jehova, na nĩmaciũhokeire kũrĩ aruti a wĩra na arũgamĩrĩri a hekarũ.”

¹⁰ Ningĩ Shafani ũcio mwandĩki-marũa akĩira mũthamaki atĩrĩ, “Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, nĩanengera ibuku.” Nake Shafani akĩrĩthomera mũthamaki.

¹¹ Rĩrĩa mũthamaki aaiguire ciugo cia Ibuku rĩu rĩa Watho-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake.

¹² Akĩruta mawatho maya kũrĩ Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na kũrĩ Ahikamu mũrũ wa Shafani, na Akiboru mũrũ wa Mikaia, na kũrĩ Shafani ũcio mwandĩki-marũa, na kũrĩ Asaia ũrĩa mũrori wa maũndũ ma mũthamaki, akĩmeera atĩrĩ:

¹³ “Thiĩ mũkanduĩrĩrie ũhoru kũrĩ Jehova, na mũtuĩrĩrie andũ, o na Juda yothe, ũrĩa kwandĩkitwo ibuku-inĩ rĩrĩ rĩonekete. Marakara ma Jehova nĩ maingĩ, marĩa maraakana nĩ ũndũ witũ, tondũ maithe maitũ matiaathĩkĩire ũhoru wa ibuku rĩrĩ; na matiekire kũringana na ũhoru ũrĩa wothe wandĩkitwo thĩinĩ warĩo ũrĩa ũtũkonĩ.”

¹⁴ Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Ahikamu, na Akiboru, na Shafani, na Asaia magĩthiĩ kwaria na Hulida ũrĩa mũnabii mũndũ-wa-nja ũrĩa warĩ mũtumia wa Shalumu mũrũ wa Tikiva, mũrũ wa Harihasi ũrĩa warĩ mũmenyereri wa nguo cia mũthamaki, Hulida aatũũraga Jerusalemu, rũgongo rwa keerĩ.

¹⁵ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Īrai mũndũ ũrĩa ũmũtũmĩte kũrĩ nĩ atĩrĩ,

¹⁶ ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩngũrehithia mwanangĩko kũndũ gũkũ na kũrĩ andũ akuo kũringana na maũndũ marĩa mothe mandĩkitwo ibuku-inĩ rĩrĩa mũthamaki wa Juda athomete.

¹⁷ Tondũ nĩmandirikĩte, na magacinĩra ngai ingĩ ũbumba, na makaandakaria nĩ ũndũ wa mĩhianano yothe ĩrĩa mathondekete na moko mao, marakara makwa nĩmakanĩire kũndũ gũkũ, na matingĩhoreka.’

¹⁸ Īrai mũthamaki wa Juda, ũrĩa ũmũtũmĩte mũũke mũtuĩrie ũhoru kũrĩ Jehova atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ ũhoru wĩgiĩ ciugo iria ũiguĩte:

¹⁹ Tondũ ngoro yaku nĩyaherire na ũkĩnyiihĩria Jehova rĩrĩa waiguire ũhoru ũrĩa njarĩtie wa gũũkĩrĩra kũndũ gũkũ o na andũ akuo, atĩ nĩmakanyitwo nĩ kĩrumi na mwanangĩko, na tondũ nĩwatembũrangire nguo ciaku na ũkĩrĩra ũrĩ mbere yakwa-rĩ, nĩngũiguĩte, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio nĩngagũcookanĩrĩria hamwe na maithe maku, na nĩũgathikwo na thayũ. Maitho maku matikoona mwanangĩko ũrĩa ngaarehe kũndũ gũkũ.’”

Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria mũthamaki ũhoru ũcio.

23

Josia Kwerũhia Kĩrĩkanĩro

¹ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩtũmanĩra athuuri othe a Juda na a Jerusalemu moongane hamwe.

² Nake akĩambata agĩthiĩ hekarũ-inĩ ya Jehova arĩ hamwe na andũ a Juda, na andũ a Jerusalemu, na athĩnjĩri-Ngai, na anabii, andũ othe kuuma ũrĩa mũnini mũno nginya ũrĩa mũnene mũno. Mũthamaki agĩthoma ciugo ciothe cia Ibuku rĩa Kĩrĩkanĩro, rĩrĩa rĩonekete thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova makĩiguaga.

³ Nake mũthamaki akĩrũgama hau gĩtugĩ-inĩ, akĩerũhia kĩrĩkanĩro arĩ mbere ya Jehova, atĩ nĩarĩrũmagĩrĩa Jehova, na arũmie maathani make, na mawatho make, o na kĩrĩa kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩro na ngoro yake yothe, na muoyo wake wothe, nĩguo ahingie ciugo cia kĩrĩkanĩro iria ciaandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩu. Hĩndĩ iyo andũ othe makĩranĩra atĩ nĩmarĩhingagia kĩrĩkanĩro kũu.

⁴ Nake mũthamaki agĩatha Hilikia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na athĩnjĩri-Ngai arĩa maarĩ anini ake, na aikaria a mĩrango, mathengie kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova indo ciothe iria ciathondekeirwo Baali na Ashera, na mbũtũ yothe ya igũrũ, agĩcicinĩra nja ya Jerusalemu mĩgũnda-inĩ ya Gĩtuamba gĩa Kidironi, na agĩtwara mũhu wacio Betheli.

⁵ Nake akĩeheria athĩnjĩri-ngai cia mĩhianano arĩa maamũrĩtwo nĩ athamaki a Juda macinagĩre ũbumba kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru thĩinĩ wa matũũra ma Juda na matũũra marĩa maarigiicĩirie Jerusalemu, arĩa maacinagĩra Baali ũbumba, na riũa, na mweri, na njata iria nene, o na mbũtũ ciothe cia igũrũ.

⁶ Nake akĩruta gĩtugĩ kĩa Ashera kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova, agĩgĩtwara Gĩtuamba-inĩ gĩa Kidironi nja ya Jerusalemu, na agĩgĩcinĩra kuo. Agĩgĩthĩa, gĩgĩtuĩka ta rũkũngũ, akĩhurunjĩra rũkũngũ rũu rwakĩo mbĩrĩra-inĩ cia andũ arĩa mataarĩ na igweta.*

⁷ Ningĩ agĩcooka akĩmomora nyũmba cia ihooero cia maraya ma arũme, iria ciarĩ hekarũ-inĩ ya Jehova, na nokuo atumia maatumagĩra macuka ma Ashera.

⁸ Josia akĩrehe athĩnjĩri-Ngai othe kuuma matũũra-inĩ mothe ma Juda, na agĩtharia kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, kuuma Geba nginya Birishiba kũrĩa athĩnjĩri-ngai maacinagĩra ũbumba, akĩmomora igongona iria ciarĩ ihingo-inĩ, o na itoonyero-inĩ rĩa Kĩhingo kĩa Joshua, mũnene wa itũũra rĩrĩa inene, kĩrĩa kĩarĩ mwena wa ũmotho wa kĩhingo gĩa itũũra rĩu inene.

⁹ O na gwatũka athĩnjĩri-ngai a kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru matiatungataga kĩgongona-inĩ kĩa Jehova kũu Jerusalemu-rĩ, nĩmarĩaga mĩgate ĩtarĩ mĩmbie hamwe na athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ.

¹⁰ Nĩaathũkirie Tofeti ĩrĩa yarĩ Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũndũ ũngĩarutire mũriũ kana mwarĩ arĩ igongona rĩa njino kũrĩ Moleku.

¹¹ Akĩeheria mbarathi iria athamaki a Juda maamũrĩre riũa kuuma itoonyero-inĩ rĩa hekarũ ya Jehova. Nacio ciarĩ nja hakuhĩ na kanyũmba ka mũnene wetagwo Nathani-Meleku. Josia agĩcooka agĩcina ngaari cia ita iria ciamũrĩrwo riũa.

¹² Ningĩ akĩmomora igongona iria ciakĩtwo nĩ athamaki a Juda nyũmba igũrũ hakuhĩ na kanyũmba ka igũrũ ka Ahazu, na igongona iria ciakĩtwo nĩ Manase kũu nja ciarĩ cia hekarũ ya Jehova. Agĩcieheria kuuma hau, agĩcihehenja tũcunjĩ, na agĩte rũkũngũ rũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Kidironi.

¹³ Mũthamaki agĩcooka agĩthũkia kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũrĩa kwarĩ mwena wa irathĩro wa Jerusalemu, mwena wa gũthini wa Kĩrĩma gĩa Kũniinanĩrwo, kũrĩa Solomoni mũthamaki wa Isiraeli aakĩire Ashitorethu

* **23:6** Gĩtugĩ kĩa Ashera gĩathũkangirio nĩ Mũthamaki Hezekia, nake mũrũwe Manase agĩgĩcookia.

ngai ya mündũ-wa-nja ĩrĩ thaahu ya Asidoni, na kũrĩa aakĩire Kemoshu ngai ĩrĩ thaahu ya Moabi, o na kwa Moleku ngai ĩrĩ magigi ya andũ a Amoni.

¹⁴ Josia akĩhehenja mahiga marĩa maamũre, na akĩmomora mĩhianano ya itugĩ cia Ashera, na agĩkũhumbĩra na mahĩndĩ ma andũ.

¹⁵ O nakĩo kĩgongona kĩrĩa kĩarĩ Betheli, handũ harĩa hatũũgĩru haathondeketwo nĩ Jeroboamu mũrũ wa Nebati, ũrĩa watũmire Isiraeli meehie, kĩgongona kũu na handũ hau hatũũgĩru, agĩcimomora. Agĩcina handũ hau hatũũgĩru, akĩhathĩa nginya hagĩtuĩka mũtu, na agĩcina gĩtugĩ kĩa Ashera o nakĩo.

¹⁶ Ningĩ Josia akĩroranga kũu, na rĩrĩa onire mbĩrĩra iria ciarĩ mwena-inĩ wa kĩrĩma, agĩthikũrithia mahĩndĩ kuuma mbĩrĩra-inĩ, akĩmacinĩra kĩgongona-inĩ nĩguo agĩthaahie, kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ mündũ wa Ngai ũrĩa warathĩte maũndũ macio matanekĩka.

¹⁷ Mũthamaki akĩũria atĩrĩ, “Mbĩrĩra ĩrĩa ndĩrona nĩ ya ũ?”

Nao andũ a itũũra rĩu inene makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ mbĩrĩra ya mündũ wa Ngai ũrĩa woimĩte Juda, na akĩaria maũndũ ma gũũkĩrĩra kĩgongona kĩa Betheli, o maũndũ marĩa warĩkia gwĩka ihiga rĩu.”

¹⁸ Nake akiuga atĩrĩ, “Tiganai nayo. Mũtigetĩkĩrie mündũ o naũ aringithie mahĩndĩ make.” Nĩ ũndũ ũcio matiahutirie mahĩndĩ make o na ma mũnabii ũrĩa woimĩte Samaria.

¹⁹ O ta ũrĩa Josia eekĩte Betheli, Josia nĩheririe na agĩthaahia mahooero ma kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru marĩa maakĩtwo nĩ athamaki a Isiraeli matũũra-inĩ ma Samaria marĩa marakarĩtie Jehova.

²⁰ Josia akĩũragĩra athĩnjĩri-ngai othe a kũndũ kũu gũtũũgĩru igũrũ rĩa igongona icio, na agĩcinĩra mahĩndĩ ma andũ igũrũ rĩacio. Agĩcooka agĩthĩ Jerusalemu.

²¹ Mũthamaki akĩruta watho ũyũ kũrĩ andũ othe, akĩmeera atĩrĩ, “Kũngũrai Bathaka ya Jehova Ngai wanyu, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩrĩ rĩa Kĩrĩkanĩro.”

²² Na gũtiarĩ na Bathaka ĩngĩ yakũngũĩrwo ta ĩyo kuuma hĩndĩ ya atĩrĩrĩrĩ bũrũri arĩa matongoragia Isiraeli kana matukũ-inĩ mothe ma athamaki a Isiraeli na athamaki a Juda.

²³ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩnana wa Mũthamaki Josia, Bathaka ĩyo ya Jehova nĩyakũngũĩrwo kũu Jerusalemu.

²⁴ Ningĩ Josia nĩheririe aragũri, na andũ arĩa maarĩ na maroho ma kũragũra, na ngai cia kũhooya nacio mĩciĩ-inĩ, na ngai cia mĩhianano, na indo iria ĩngĩ ciothe irĩ magigi cionekire kũu Juda na Jerusalemu. Eekire ũguo ahingie watho ũrĩa waandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩa Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai onire hekarũ-inĩ ya Jehova.

²⁵ Mbere na thuutha wa Josia gũtiarĩ mũthamaki ũngĩ take, wacookereire Jehova ta ũrĩa eekire: na ngoro yake yothe na muoyo wake wothe, na hinya wake wothe, kũringana na watho wothe wa Musa.

²⁶ No rĩrĩ, Jehova ndaigana kũgarũrũka atige marakara make mahiũ, marĩa maakanaga ma gũũkĩrĩra Juda, nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mothe Manase eekĩte ma kũmũrakaria.

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩngweheria Juda o nayo mbere yakwa, o ta ũrĩa ndeheririe Isiraeli, na nĩngarega Jerusalemu, itũũra inene rĩrĩa ndeethurĩre, na ndege hekarũ ĩno, ĩrĩa ndoigire ũhoru wayo atĩrĩ, ‘Kũu nĩkuo Rĩitwa rĩakwa rĩgaatũũra.’ ”

²⁸ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Josia, na marĩa eekire, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

²⁹ Hĩndĩ ĩrĩa Josia aarĩ mũthamaki-rĩ, nĩguo Firaũni-Neko mũthamaki wa Misiri aambatire Rũũ-inĩ rwa Farati agateithie mũthamaki wa Ashuri. Nake Mũthamaki Josia agĩthĩ kũmũtũnga mbaara-inĩ, no rĩrĩ, Neko akĩrũa nake, akĩmũũragĩra kũu Megido.

³⁰ Nacio ndungata cia Josia igĩkuua mwĩrĩ wake na ngaari ya ita kuuma Megido, ikĩũrehe Jerusalemu, na ikĩmũthika mbĩrĩra-inĩ yake. Nao andũ a bũrũri makĩoya Jehoahazu mũrũ wa Josia, makĩmũitĩrĩria maguta, makĩmũtua mũthamaki ithenya rĩa ithe.

Jehoahazu Mũthamaki wa Juda

³¹ Jehoahazu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka Jerusalemu mĩeri ĩtatũ. Nyina eetagwo Hamutali mwarĩ wa Jeremia, na oimĩte Libina.

³² Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa maithe make meekĩte.

³³ Firaũni Neko nĩamuohire na mĩnyororo kũu Ribila, bũrũri wa Hamathu, nĩguo ndakae gwithana Jerusalemu, na akĩhatĩrĩria andũ a Juda marute igooti rĩa taranda igana rĩmwe† cia betha, na taranda ĩmwe‡ ya thahabu.

³⁴ Firaũni Neko agĩtua Eliakimu mũriũ wa Josia mũthamaki ithenya rĩa ithe Josia, na akĩgarũra rĩtwa rĩa Eliakimu akĩmũtua Jehoiakimu, no agĩkuua Jehoahazu akĩmũtwara Misiri, na kũu nĩkuo aakuĩrĩre.

³⁵ Jehoiakimu akĩrĩha Firaũni Neko betha na thahabu iria eetĩtie. Nĩgeetha ahote gwĩka ũguo, agĩtia andũ a bũrũri igooti na hinya, agĩkĩũngania betha na thahabu kuuma kũrĩ andũ a bũrũri kũringana na ũhoti wao.

Jehoiakimu mũthamaki wa Juda

³⁶ Jehoiakimu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ũmwe. Nyina etagwo Zebida mwarĩ wa Pedaia; nake oimĩte Ruma.

³⁷ Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova o ta ũrĩa maithe make meekĩte.

24

¹ Hĩndĩ ya ũthamaki wa Jehoiakimu-rĩ, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni agĩtharĩkĩra bũrũri, na Jehoiakimu agĩtuĩka ndungata yake mĩaka ĩtatũ. No Jehoiakimu akĩgarũrũka, akĩremera Nebukadinezaru.

² Jehova agĩtũma mbũtũ cia gũtahana cia kuuma Babuloni, na Suriata, na Moabi, na Amoni ikahũũrane nake. Agĩcitũma ikaanange Juda, kũringana na ũrĩa kiugo kĩa Jehova gĩatariĩ, kĩrĩa kĩarĩtio nĩ ndungata ciake cia anabii.

³ Ti-itherũ maũndũ macio meekĩkire Juda kũringana na watho wa Jehova, nĩguo ameherie moime mbere yake tondũ wa mehia ma Manase na ũrĩa wothe eekĩte,

⁴ o hamwe na gũita thakame ya andũ matehĩtie. Nĩgũkorwo nĩaiyũrĩtie Jerusalemu na thakame ya andũ matehĩtie, nake Jehova ndaigana kũmarekera.

⁵ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoiakimu, na marĩa mothe eekire, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

† 23:33 nĩ ta tani ithatũ na nuthu (3:5) ‡ 23:33 nĩ ta kilo 34

⁶ Jehoiakimu akĩhurũka na maithe make. Nake mũriũ Jehoiakini agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

⁷ Mũthamaki wa Misiri ndaigana kuuma bũrũri wake rĩngĩ, tondũ mũthamaki wa Babuloni nĩatunyanĩte bũrũri wothe ũrĩa warĩ wa mũthamaki wa Misiri kuuma Karũũ ka Misiri nginya Rũũ rwa Farati.

Jehoiakini Mũthamaki wa Juda

⁸ Jehoiakini aarĩ wa mĩaka ikũmi na ĩnana rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka Jerusalemu mĩeri ĩtatũ. Nyina eetagwo Nehushita mwarĩ wa Elinathani, kuuma Jerusalemu.

⁹ Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe eekĩte.

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo anene a Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni magĩũka nginya Jerusalemu, makĩrigiicĩria itũũra rĩu,

¹¹ nake Nebukadinezaru we mwene agĩũka nginya itũũra-inĩ rĩu inene, hĩndĩ ĩyo anene ake maarĩrigiicĩrie.

¹² Nake Jehoiakini mũthamaki wa Juda, na nyina, na ndungata ciake, na andũ arĩa maarĩ igweta, na anene ake othe makĩĩneana kũrĩ Nebukadinezaru.

Mwaka-inĩ wa ĩnana wa wathani wa Babuloni nĩguo aanyitire Jehoiakini.

¹³ Nebukadinezaru nĩarutire mĩthiithũ yothe kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova na nyũmba-inĩ ya ũthamaki, agĩkuua indo ciothe cia thahabu iria Solomoni mũthamaki wa Isiraeli aathondekeire hekarũ ya Jehova, o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

¹⁴ Agĩkuua andũ othe a Jerusalemu akĩmatwara ithaamĩrio: anene othe, na arũi a mbaara, na mabundi mothe, o na aturi; othe maarĩ andũ 10,000. No andũ arĩa maarĩ athĩni mũno a bũrũri ũcio no-o maatigirwo.

¹⁵ Nebukadinezaru agĩtwara Jehoiakini arĩ mũgwate nginya Babuloni. Ningĩ agĩcooka agĩkuua nyina wa mũthamaki kuuma Jerusalemu nginya Babuloni, na atumia ake, na anene ake, o na atongoria ake a bũrũri.

¹⁶ Ningĩ mũthamaki wa Babuloni agĩthaamĩria mbũtũ yothe ya ita nginya Babuloni; ita rĩothe rĩa andũ 7,000 arĩa arũi, na me hinya na mangĩhota kũrĩa, na mabundi na aturi 1,000.

¹⁷ Agĩcooka agĩtua Matania, mama-we wa Jehoiakini, mũthamaki ithenya rĩake, na akĩgarũra rĩitwa rĩake, akĩmũtua Zedekia.

Zedekia Mũthamaki wa Juda

¹⁸ Zedekia aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ũmwe rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ũmwe. Nyina eetagwo Hamutali mwarĩ wa Jeremia, na oimĩte Libina.

¹⁹ Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa Jehoiakimu eekĩte.

²⁰ Maũndũ macio mothe meekirwo Jerusalemu na Juda nĩ tondũ wa marakara ma Jehova, na mũthia-inĩ akĩmaingata mehere mbere yake.

Kũgũa kwa Jerusalemu

Nake Zedekia akĩremera mũthamaki wa Babuloni.

25

¹ Nĩ ũndũ ũcio, mwaka-inĩ wa kenda wa ũthamaki wa Zedekia, mũthenya wa ikũmi, wa mweri wa ikũmi, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni agĩthĩ kũhũũrana na Jerusalemu arĩ na ita rĩake rĩothe. Nake akĩamba hema nja ya itũũra rĩu inene, na agĩaka indo cia kũmũteithia gũtharĩkĩra itũũra mĩena yothe yarĩo.

2 Nariõ itũũra rĩkĩrigiicĩrio nginya mwaka wa ikũmi na ũmwe wa Mũthamaki Zedekia.

3 Na rĩrĩ, mũthenya wa kenda wa mweri wa kana, ng'aragu ikĩneneha itũũra-inĩ, o nginya gũkĩaga irio cia kũrĩõ nĩ andũ.

4 Hĩndĩ iyo rũthingo rwa itũũra rĩu inene rũkĩmomorwo, nayo mbũtũ yothe ya ita ikĩũra ũtukũ igereire kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩarĩ gatagatĩ ga thingo cieri hakuhi na mũgũnda wa mũthamaki, o na gũtuĩka andũ a Babuloni nĩmarigiicĩrie itũũra rĩu inene. Nayo ikĩũra ĩrorete Araba,

5 no mbũtũ ya ita ya Babuloni igĩteng'eria mũthamaki, ikĩmũkinyĩra werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu wa Jeriko. Thigari ciake ciothe nĩciamũranĩtio nake na ikahurunjũka.

6 Nayo mbũtũ ya ita ikĩnyiita mũthamaki ũcio, na agĩtwarwo kũrĩ mũthamaki wa Babuloni kũu Ribila kũrĩa aatuĩrĩrwo ciira.

7 Makĩũraga ariũ a Zedekia o hau mbere yake, magĩcooka makĩmũkũũra maitho, makĩmuoha na bĩngũ cia gĩcango, na makĩmũtwara Babuloni.

8 Mũthenya wa mũgwanja wa mweri wa ĩtano mwaka-inĩ wa ikũmi na kenda wa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, Nebuzaradani mũnene wa arangĩri a mũthamaki, ndungata nene ya mũthamaki wa Babuloni, agĩũka Jerusalemu.

9 Agĩcina hekarũ ya Jehova, na nyũmba ya ũthamaki, o na nyũmba ciothe cia Jerusalemu. Agĩcina nyũmba yothe yarĩ ya bata.

10 Nayo mbũtũ yothe ya ita ya Babuloni, ĩtongoretio nĩ mũnene wa arangĩri a mũthamaki ikĩmomora thingo iria ciathiũrũrũkĩrie Jerusalemu.

11 Nebuzaradani mũnene wa arangĩri nĩathaamirie andũ arĩa othe maatigaire kũu itũũra-inĩ inene, hamwe na kĩrĩndĩ kũu kĩngĩ, na arĩa othe maathiite kũrĩ mũthamaki wa Babuloni.

12 No mũnene ũcio wa ita agĩtigia andũ amwe a arĩa athĩni mũno a bũrũri ũcio, nĩguo marutage wĩra mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ na mĩgũnda-inĩ ĩrĩa ĩngĩ.

13 Andũ a Babuloni nĩmoinangire itugĩ cia gĩcango, na metha cia kũigĩrĩra indo, na Karia ga gĩcango, iria ciarĩ hekarũ-inĩ ya Jehova, na magĩkuua icango icio magĩcitwara Babuloni.

14 Ningĩ magĩkuua nyũngũ, na icakũri, na magathĩ ma gũtinia ndaambĩ, na mbakũri, na indo ciothe cia icango iria ciahũthagĩrwo wĩra-inĩ wa hekarũ, magĩthĩ nacio.

15 Mũnene ũcio wa thigari cia mũthamaki nĩakuuire ngĩo cia mwaki na mbakũri cia kũminjaminjĩria, iria ciothe ciathondeketwo na thahabu therie kana betha.

16 Nakĩo gĩcango kuuma itugĩ iria igĩrĩ, na gĩa Karia, na kĩa makaari marĩa Solomoni aakĩte marĩ ma hekarũ ya Jehova, gĩtingĩathimĩkire nĩ kũingĩha.

17 Gĩtugĩ o kĩmwe kĩarĩ kĩa ũraihu wa buti mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja.* Nakĩo kĩõngo gĩakĩo kĩrĩa kĩarĩ igũrũ rĩa gĩtugĩ kĩmwe gĩacio kĩarĩ kĩa buti inya na nuthu† kũraiha na igũrũ, na kĩagemetio na gĩgathiũrũrũkĩrio na mũkwa na makomamanga ma gĩcango. Gĩtugĩ kũu kĩngĩ na mũkwa wakĩo nĩkĩahaanaine na kũu kĩngĩ.

18 Mũnene ũcio wa arangĩri nĩanyiitire Seraia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na Zefania ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai wa keerĩ, na arangĩri arĩa atatũ maarangagĩra mĩrango.

* 25:17 nĩ ta mita inyanya na robo (18:25) † 25:17 nĩ ta mita ĩmwe na nuthu (1:5)

¹⁹ Harĩ arĩa angĩ maatigaire kũu itũũra-inĩ inene, akĩnyiita mũnene ũrĩa warũgamĩrĩire andũ a mbaara, na andũ atano arĩa mataaraga mũthamaki. Ningĩ agĩkuua mwandĩki-marũa ũrĩa mũnene na nowe warĩ mũrori mũnene wa wandĩkithia wa andũ a bũrũri ũcio, na andũ ake mũrongo ĩtandatũ arĩa maakorirwo itũũra-inĩ rĩu inene.

²⁰ Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri akĩmakuua othe, akĩmatwara kũrĩ mũthamaki wa Babuloni kũu Ribila.

²¹ Nake mũthamaki wa Babuloni akĩmooragithĩria kũu Ribila, bũrũri wa Hamathu.

Nĩ ũndũ ũcio andũ a Juda magĩtwarwo ithaamĩrio, kũraya na bũrũri wao.

²² Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni agĩthuura Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani akĩmũtua mũrori wa andũ arĩa maatigirwo Juda.

²³ Rĩrĩa anene a mbũtũ cia ita othe na andũ ao maaiguire atĩ mũthamaki wa Babuloni nĩathuurĩte Gedalia atuĩke barũthi, magĩthiĩ kũrĩ Gedalia kũu Mizipa, nao nĩo, Ishumaeli mũrũ wa Nethania, na Johanani mũrũ wa Karea, na Seraia mũrũ wa Tanihumethu ũrĩa Mũnetofathi, na Jaazania mũrũ wa Mũmaakathi, na andũ ao.

²⁴ Gedalia akĩhĩta mwĩhĩtwa wa kũmoomĩrĩria hamwe na andũ ao, akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra anene a Babuloni. Ikarai bũrũri-inĩ na mũtungatagĩre mũthamaki wa Babuloni, na nĩmũgũikara wega.”

²⁵ No rĩrĩ, mweri-inĩ wa mũgwanja, Ishumaeli mũrũ wa Nethania, mũrũ wa Elishama ũrĩa warĩ wa thakame ya ũthamaki, agĩũka na andũ ikũmi, akĩũraga Gedalia o hamwe na andũ a Juda, na andũ a Babuloni arĩa maarĩ nake kũu Mizipa.

²⁶ Nĩ ũndũ wa ũguo andũ othe kuuma ũrĩa mũnini mũno nginya ũrĩa mũnene mũno, hamwe na atongoria a mbũtũ cia ita, makĩũrĩra Misiri nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra andũ a Babuloni.

Kuohorwo kwa Jehoiakini

²⁷ Mwaka-inĩ wa mũrongo ĩtatũ na mũgwanja kuuma rĩrĩa Jehoiakini mũthamaki wa Juda aatwarirwo bũrũri ũngĩ, mwaka-inĩ o ũrĩa Evili-Merodaki aatuĩkire mũthamaki wa Babuloni, nĩ ohorithirie Jehoiakini kuuma njeera, mũthenya wa mũrongo ĩrĩ na mũgwanja mweri-inĩ wa ikũmi na ĩrĩ.

²⁸ Akĩmwarĩria na ũhooreri na akĩmũhe gĩtĩ gĩa kũmũtĩĩithia gũkĩra athamaki acio angĩ maarĩ nao kũu Babuloni.

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio Jehoiakini akĩruta nguo ciake cia njeera, na agĩtũũra arĩagĩra metha-inĩ ya mũthamaki matukũ mothe marĩa aatũũrĩre muoyo.

³⁰ Mũthamaki ũcio nĩaheaga Jehoiakini indo cia kũmũteithia cia o mũthenya, matukũ mothe marĩa aatũũrĩre muoyo.

IBUKU RĨA MBERE RĨA MAũNDŪ MA MATUKŪ MA TENE

Maandĩko ma Maũndũ ma Tene kuuma Adamu nginya Iburahĩmu

Nginya Ariũ a Nuhu

- ¹ Njiaro cia Adamu ciarĩ Sethi, na Enoshu,
² na Kenani, na Mahalaleli, na Jaredi,
³ na Enoku, na Methusela, na Lameku, na Nuhu.

- ⁴ Ariũ a Nuhu maarĩ:
 Shemu, na Hamu, na Jafethu.

Ariũ a Jafethu

- ⁵ Ariũ a Jafethu maarĩ:
 Gomeri, na Magogu, na Madai, na Javani, na Tubali, na Mesheki, na
 Tirasi.
⁶ Ariũ a Gomeri maarĩ:
 Ashikenazu, na Difatha, na Togarima.
⁷ Ariũ a Javani maarĩ:
 Elisha, na Tarishishi, na Kitimu, na Rodanimu.

Ariũ a Hamu

- ⁸ Ariũ a Hamu maarĩ:
 Kushi, na Miziraimu, na Putu, na Kaanani.
⁹ Ariũ a Kushi maarĩ:
 Seba, na Havila, na Sabita, na Raama, na Sabiteka.
 Ariũ a Raama maarĩ:
 Sheba, na Dedani.
¹⁰ Kushi nĩwe warĩ ithe wa
 Nimurodi ũrĩa wakũrĩre agĩtuĩka njamba ya ita ĩrĩ hinya thĩinĩ wa thĩ.
¹¹ Miziraimu nĩwe warĩ ithe wa
 andũ a Ludimu, na Anamini, na Lehabimu, na Nafituhimu,
¹² na Pathirusimu, na Kasuluhimu (nĩwe warĩ kĩhumo kĩa Afilisti), o
 na Kafitorimu.
¹³ Kaanani nĩwe warĩ ithe wa
¹⁴ Sidoni, mũriũ wake wa irigithathi, na Ahiti, na Ajebusi, na Aamori,
 na Agirigashi,
¹⁵ na Ahivi, na Aariki, na Asini,
¹⁶ na Aarivadi, na Azemari, na Ahamathi.

Ariũ a Shemu

- ¹⁷ Ariũ a Shemu maarĩ:
 Elamu, na Ashuri, na Arafakasadi, na Ludu, na Aramu.
 Ariũ a Aramu maarĩ:
 Uzu, na Hulu, na Getheru, na Mesheki.
¹⁸ Arafakasadi nĩwe warĩ ithe wa Shela, nake Shela aarĩ ithe wa Eberi.
¹⁹ Eberi aarĩ na ariũ eerĩ:
 Ũmwe eetagwo Pelegu, tondũ hĩndĩ yake nĩrĩo thĩ yagayũkanirio; na
 mũrũ wa nyina eetagwo Jokitani.
²⁰ Jokitani nĩwe warĩ ithe wa
 Alimodadi, na Shelefu, na Hazarimavethu, na Jera,
²¹ na Hadoramu, na Uzali, na Dikila,
²² na Eballi, na Abimaeli, na Sheba,

23 na Ofiri, na Havila, na Jobabu. Acio othe maarĩ ariũ a Jokitani.

- 24 Shemu, na Arafakasadi, na Shela,
 25 na Eberi, na Pelegu, na Reu,
 26 na Serugu, na Nahoru, na Tera,
 27 na Aburamu (na nĩwe Iburahĩmu).

Nyũmba ya Iburahĩmu

- 28 Ariũ a Iburahĩmu maarĩ:
 Isaaka na Ishumaeli.

Njiaro cia Hagari

- 29 Ici nĩcio njiaro ciao:
 Nebaiothu nĩwe warĩ irigithathi rĩa Ishumaeli, nao ariũ ake arĩa angĩ
 maarĩ Kedari, na Adibeeli, na Mibisamu,
 30 na Mishima, na Duma, na Masa, na Hadadi, na Tema,
 31 na Jeturu, na Nafishu, na Kedema. Acio nĩo maarĩ ariũ a Ishumaeli.

Njiaro cia Ketura

- 32 Ariũ a Ketura, ũrĩa warĩ thuriya ya Iburahĩmu, maarĩ:
 Zimirani, na Jokishani, na Medani, na Midiani, na Ishibaku, na Shua.
 Ariũ a Jokishani maarĩ:
 Sheba na Dedani.
 33 Ariũ a Midiani maarĩ:
 Efa, na Eferi, na Hanoku, na Abida, na Elidaa.
 Acio othe maarĩ a rũciaro rwa Ketura.

Njiaro cia Sara

- 34 Iburahĩmu nĩwe warĩ ithe wa Isaaka.
 Ariũ a Isaaka maarĩ:
 Esaũ na Isiraeli.

Ariũ a Esaũ

- 35 Ariũ a Esaũ maarĩ:
 Elifazu, na Reueli, na Jeushu, na Jalamu, na Kora.
 36 Ariũ a Elifazu maarĩ:
 Temani, na Omari, na Zefi, na Gatamu, na Kenazu;
 na Amaleki, ũrĩa waciarirwo nĩ Timina.
 37 Ariũ a Reueli maarĩ:
 Nahathu, na Zera, na Shama, na Miza.

Andũ a Seiru kũu Edomu

- 38 Ariũ a Seiru maarĩ:
 Lotani, na Shobali, na Zibeoni, na Ana, na Dishoni, na Ezeri, na
 Dishani.
 39 Ariũ a Lotani maarĩ:
 Hori na Homamu.
 Nake Timina aarĩ mwarĩ wa nyina na Lotani.
 40 Ariũ a Shobali maarĩ:
 Alivani, na Manahathu, na Eballi, na Shefo, na Onamu.
 Ariũ a Zibeoni maarĩ:
 Aia na Ana.
 41 Mũriũ wa Ana aarĩ:
 Dishoni.
 Ariũ a Dishoni maarĩ:
 Hemudani, na Eshibani, na Ithirani, na Kerani.
 42 Ariũ a Ezeri maarĩ:
 Bilihani, na Zaavani, na Akani.
 Ariũ a Dishani maarĩ:
 Uzu, na Arani.

Athamaki a Edomu

- ⁴³ Nao aya nõ maarĩ athamaki arĩa maathamakaga Edomu mbere ya Isiraeli gũthamakĩrwo nõ mũthamaki o na ùmwe:
Nĩ Bela mũrũ wa Beori, narĩo itũũra rĩake inene rĩetagwo Dinihaba.
- ⁴⁴ Rĩrĩa Bela aakuire, Jobabu mũrũ wa Zera wa kuuma Bozira agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.
- ⁴⁵ Rĩrĩa Jobabu aakuire, Hushamu wa kuuma bũrũri wa Atemani agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.
- ⁴⁶ Rĩrĩa Hushamu aakuire, Hadadi mũrũ wa Bedadi ũrĩa wahootire Midiani kũu bũrũri wa Moabi, agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake. Itũũra rĩake inene rĩetagwo Avithu.
- ⁴⁷ Rĩrĩa Hadadi aakuire, Samala wa kuuma Masereka agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.
- ⁴⁸ Rĩrĩa Samala aakuire, Shauli wa kuuma Rehobothu kũu gũkuhĩ na Rũũ rwa Farati, agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.
- ⁴⁹ Rĩrĩa Shauli aakuire, Baali-Hanani mũrũ wa Akibori agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.
- ⁵⁰ Rĩrĩa Baali-Hanani aakuire, Hadadi agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake. Itũũra rĩake inene rĩetagwo Pau, na mũtumia wake eetagwo Mehetabeli mwarĩ wa Matiredi, ũrĩa warĩ mwarĩ wa Me-Zahabu.
- ⁵¹ Hadadi o nake agĩkua.

Anene a Edomu maarĩ:

- ⁵² Timina, na Aliva, na Jethethu, na Oholibama, na Ela, na Pinoni,
⁵³ na Kenazu, na Temani, na Mibizaru,
⁵⁴ na Magidieli, na Iramu. Acio nõ maarĩ anene a Edomu.

2*Ariũ a Isiraeli*

- ¹ Aya nõ maarĩ ariũ a Isiraeli:
Rubeni, na Simeoni, na Lawi, na Juda, na Isakaru, na Zebuluni,
² na Dani, na Jusufu, na Benjamini, na Nafitali, na Gadi, na Asheri.

*Juda**Kũrĩ ariũ a Hezironi*

- ³ Ariũ a Juda maarĩ:
Eri, na Onani, na Shela. Acio atatũ maaciarĩrwo Juda nõ mũtumia Mũkaanani, mwarĩ wa Shua. Eri, irigithathi rĩa Juda, aarĩ mwaganu maitho-inĩ ma Jehova; nõ ũndũ ũcio Jehova akĩmũũraga.
- ⁴ Tamaru, mũtumia wa mũrũ wa Juda, akĩmũciarĩra Perezu na Zera. Ariũ othe a Juda maarĩ atano.
- ⁵ Ariũ a Perezu maarĩ:
Hezironi na Hamula.
- ⁶ Ariũ a Zera maarĩ:
Zimuri, na Ethani, na Hemani, na Kalikoli, na Darida; othe maarĩ atano.
- ⁷ Mũriũ wa Karimi aarĩ:
Akaru, ũrĩa wareheire Isiraeli thĩina nõ ũndũ wa kuuna watho na kuoya indo iria ciarĩ nyamũre.
- ⁸ Mũriũ wa Ethani aarĩ:
Azaria.
- ⁹ Ariũ arĩa maaciarĩrwo Hezironi maarĩ:
Jerameeli, na Ramu, na Kalebũ.

Ciana cia Ramu Mũrũ wa Hezironi

¹⁰ Ramu nĩwe warĩ ithe wa Aminadabu, nake Aminadabu aarĩ ithe wa Nahashoni, ũrĩa warĩ mūtongoria wa andũ a Juda.

¹¹ Nahashoni nĩwe warĩ ithe wa Salimoni, nake Salimoni aarĩ ithe wa Boazu,

¹² nake Boazu nĩwe warĩ ithe wa Obedi, ũria warĩ ithe wa Jesii.

¹³ Jesii nĩwe warĩ ithe wa Eliabu, irigithathi rĩake; nake Abinadabu aarĩ wa keerĩ, na Shimea wa gatatũ,

¹⁴ na Nethaneli wa kana, nake Radai wa gatano,

¹⁵ na Ozemu wa gatandatũ, nake Daudi aarĩ wa mũgwanja.

¹⁶ Nao aarĩ a nyina maarĩ Zerua na Abigaili. Ariũ a Zerua maarĩ atatũ, na nĩo Abishai, na Joabu, na Asaheli.

¹⁷ Abigaili nĩwe warĩ nyina wa Amasa, na ithe wa Amasa aarĩ Jetheri ũrĩa Mũishumaeli.

Kalebu Mũrũ wa Hezironi

¹⁸ Kalebu mũrũ wa Hezironi nĩagĩire ciana na mūtumia wake Azuba (o na ningĩ na Jeriothu). Ariũ a mūtumia ũcio maarĩ: Jesheri, na Shobabu, na Aridoni.

¹⁹ Hĩndĩ rĩa Azuba aakuire, Kalebu akĩhikia Efiratha, ũrĩa wamũciarĩire Huru.

²⁰ Huru nĩwe warĩ ithe wa Uri, nake Uri nĩwe warĩ ithe wa Bezaleli.

²¹ Thuutha ũcio, Hezironi agĩkoma na mwarĩ wa Makiru ũrĩa warĩ ithe wa Gileadi (Hezironi aarĩ wa mĩaka mĩrongo itandatũ akĩmũhikia), nake akĩmũciarĩra Segubu.

²² Segubu nĩwe warĩ ithe wa Jairu, ũrĩa warĩ na matũũra mĩrongo rĩrĩ na matatũ kũu Gileadi.

²³ (No rĩrĩ, Geshuru na Aramu magĩtunyana matũũra ma Havothu-Jairu, o hamwe na Kenathu na ciikaro iria ciarĩthiũrũrũkĩirie, namo maarĩ matũũra mĩrongo itandatũ.) Aya othe nĩo maarĩ njiaro cia Makiru, o we ithe wa Gileadi.

²⁴ Thuutha wa Hezironi gũkua arĩ kũu Kalebu-Efiratha-rĩ, Abija mūtumia wa Hezironi akĩmũciarĩra Ashuru, ithe wa Tekoa.

Jerameeli Mũrũ wa Hezironi

²⁵ Ariũ a Jerameeli, ũrĩa warĩ irigithathi rĩa Hezironi, maarĩ: Ramu ũrĩa warĩ irigithathi rĩake, na Buna, na Oreni, na Ozemu, na Ahija.

²⁶ Jerameeli aarĩ na mūtumia ũngĩ wetagwo Atara, nake nĩwe warĩ nyina wa Onamu.

²⁷ Ariũ a Ramu, ũrĩa warĩ irigithathi rĩa Jerameeli, maarĩ: Maazu, na Jamini, na Ekeri.

²⁸ Ariũ a Onamu maarĩ: Shamai na Jada.

Nao ariũ a Shamai maarĩ: Nadabu na Abishuri.

²⁹ Mūtumia wa Abishuri eetagwo Abihaili, ũrĩa wamũciarĩire Ahabani na Molidi.

³⁰ Ariũ a Nadabu maarĩ: Seledi na Apaimu. No rĩrĩ, Seledi aakuire atarĩ na ciana.

³¹ Mũrũ wa Apaimu aarĩ: Ishi, ũrĩa warĩ ithe wa Sheshani.

Nake Sheshani nĩwe warĩ ithe wa Ahalai.

³² Ariũ a Jada, mũrũ wa nyina na Shamai, maarĩ:

Jetheri na Jonathani. Jetheri aakuire atarĩ na ciana.

³³ Ariũ a Jonathani maarĩ:

Pelethu na Zaza.

Acio nõ maarĩ njiaro cia Jerameeli.

³⁴ Sheshani ndaarĩ na aanake, no airĩtu.

Aarĩ na ndungata ya kuuma Misiri yetagwo Jariha.

³⁵ Sheshani akĩhe Jariha ndungata iyo yake mwarĩ ãmũhikie, nake akĩgĩa mwana wetagwo Atai.

³⁶ Atai nĩwe warĩ ithe wa Nathani,

nake Nathani nĩwe warĩ ithe wa Zabadi,

³⁷ nake Zabadi nĩwe warĩ ithe wa Efilali,

nake Efilali nĩwe warĩ ithe wa Obedi,

³⁸ nake Obedi nĩwe warĩ ithe wa Jehu,

nake Jehu nĩwe warĩ ithe wa Azaria,

³⁹ nake Azaria nĩwe warĩ ithe wa Helezu,

nake Helezu nĩwe warĩ ithe wa Eleasa,

⁴⁰ nake Eleasa nĩwe warĩ ithe wa Sisimai,

nake Sisimai nĩwe warĩ ithe wa Shalumu,

⁴¹ nake Shalumu nĩwe warĩ ithe wa Jekamia,

nake Jekamia nĩwe warĩ ithe wa Elishama.

Mbarĩ cia Kalebu

⁴² Ariũ a Kalebu, ũrĩa warĩ mũrũ wa nyina na Jerameeli, maarĩ:

Mesha irigithathi rĩake, na nĩwe warĩ ithe wa Zifu, na mũriũ Maresha ũrĩa warĩ ithe wa Hebironi.

⁴³ Ariũ a Hebironi maarĩ:

Kora, na Tapua, na Rekemu, na Shema.

⁴⁴ Shema nĩwe warĩ ithe wa Rahamu, na Rahamu nĩwe warĩ ithe wa Jorikeamu. Rekemu aarĩ ithe wa Shamai.

⁴⁵ Mũrũ wa Shamai aarĩ Maoni, nake nĩwe warĩ ithe wa Bethi-Zuru.

⁴⁶ Nake Efa, thuriya ya Kalebu, nĩwe warĩ nyina wa Harani, na Moza, na Gazezi. Nake Harani nĩwe warĩ ithe wa Gazezi.

⁴⁷ Ariũ a Jahadai maarĩ:

Regemu, na Jothamu, na Geshani, na Peleti, na Efa, na Shaafu.

⁴⁸ Nake Maaka, thuriya ya Kalebu, nĩwe warĩ nyina wa Sheberi na Tirihana.

⁴⁹ Ningĩ nowe waciarire Shaafu ũrĩa warĩ ithe wa Madimana, na Sheva ithe wa Makibena na Gibeaa. Mwarĩ wa Kalebu eetagwo Akisa.

⁵⁰ Acio nõ maarĩ njiaro cia Kalebu.

Ariũ a Huru, irigithathi rĩa Efiratha, maarĩ:

Shobali ithe wa Kiriathu-Jearimu,

⁵¹ na Salima ithe wa Bethilehemu, na Harefu ithe wa Bethi-Gaderi.

⁵² Njiaro cia Shobali, ithe wa Kiriathu-Jearimu, ciarĩ:

Haroe, na nuthu ya Amanahathi,

⁵³ na mĩhĩrĩga ya Kiriathu-Jearimu ĩrĩa yatariĩ ta ũũ: Aithiri, na Aputhi, na Ashumathi, na Amishirai. Kuuma kũrĩ acio gũkĩgĩa njiaro cia Azorathi na Aeshitaoli.

⁵⁴ Njiaro cia Salima ciarĩ:

Bethilehemu ũrĩa Mũnetofathi, na Aatirothu-Bethi-Joabu, na nuthu ya Amanahathi, na Azori,

⁵⁵ na mĩhĩrĩga ya aandĩki-marũa arĩa maatũũraga Jabezũ ĩrĩa yatariĩ ta ũũ: Atirathi, na Ashimeathi, na Asukathi. Aya nõ Akeni arĩa moimĩte harĩ Hamathu, ithe wa nyũmba ya Rekabu.

3

Ariũ a Daudi

- ¹ Aya nĩo maarĩ ariũ a Daudi ariã maaciarĩirwo Hebironi:
Irigithathi riãri Amunoni mũrũ wa Ahinoamu wa kuuma Jezireeli;
nake wa keerĩ aarĩ Danieli mũrũ wa Abigaili wa kuuma Karimeli;
² nake wa gatatũ aarĩ Abisalomu mũrũ wa Maaka mwarĩ wa Talimai
mũthamaki wa Geshuru;
nake wa kana aarĩ Adonija mũrũ wa Hagithu;
³ nake wa gatano aarĩ Shefatia mũrũ wa Abitali;
nake wa gatandatũ aarĩ Ithireamu ũriã aaciarĩirwo nĩ mütumia wake
Egila.
⁴ Acio atandatũ maaciarĩirwo Daudi kũu Hebironi, kũriã aathamakĩire
mĩaka mũgwanja na mĩeri itandatũ.
Daudi aathamakire ari Jerusalemu mĩaka mĩrongo itatũ na itatũ,
⁵ nacio ici nĩcio ciana ciake iria ciaciarĩirwo kũu:
Shimea, na Shobabu, na Nathani, na Solomoni. Acio ana maaciarirwo
nĩ Bathisheba mwarĩ wa Amieli.
⁶ Ningĩ nĩ kwarĩ na Ibiharu, na Elishua, na Elifeleti,
⁷ na Noga, na Nefegu, na Jafia,
⁸ na Elishama, na Eliada, na Elifeleti; othe maarĩ kenda.
⁹ Acio othe maarĩ ariũ a Daudi, ariũ a thuriya ciake matatarĩtwo. Nake
Tamaru nĩwe warĩ mwarĩ wa ithe wao.

Athamaki a Juda

- ¹⁰ Mũriũ wa Solomoni eetagwo Rehoboamu,
nake mũriũ eetagwo Abija,
nake Asa aarĩ mũriũ wa Abija,
nake Jehoshafatu aarĩ mũriũ wa Asa,
¹¹ nake Jehoram aarĩ mũriũ wa Jehoshafatu,
nake Ahazia aarĩ mũriũ wa Jehoram,
nake Joashu aarĩ mũriũ wa Ahazia,
¹² nake Amazia aarĩ mũriũ wa Joashu,
nake Azaria aarĩ mũriũ wa Amazia,
nake Jothamu aarĩ mũriũ wa Azaria,
¹³ nake Ahazu aarĩ mũriũ wa Jothamu,
nake Hezekia aarĩ mũriũ wa Ahazu,
nake Manase aarĩ mũriũ wa Hezekia,
¹⁴ nake Amoni aarĩ mũriũ wa Manase,
nake Josia aarĩ mũriũ wa Amoni.
¹⁵ Ariũ a Josia maarĩ:
Johanani irigithathi riãke,
nake wa keerĩ aarĩ Jehoiakimu,
nake wa gatatũ aarĩ Zedekia,
nake wa kana aarĩ Shalumu.
¹⁶ Ariã maathamakire thuutha wa Jehoiakimu maarĩ:
mũriũ Jekonia
na Zedekia.
- Rũciaro rwa Nyũmba ya Ũthamaki thuutha wa Ithaamĩrio*
- ¹⁷ Njiaro cia Jekonia, ũriã watahĩtwo, ciarĩ:
Mũriũ Shealiteli,
¹⁸ na Malikiramu, na Pedaia, na Shenazaru, na Jekamia, na Hoshama,
na Nedabia.
¹⁹ Ariũ a Pedaia maarĩ:

- Zerubabeli na Shimei.
 Ariũ a Zerubabeli maarĩ:
 Meshulamu na Hanania;
 Shelomithu aarĩ mwarĩ wa nyina wao.
²⁰ Nĩ kwarĩ na ariũ angĩ atano, nao nĩ:
 Hashuba, na Oheli, na Berekia, na Hasadia, na Jushabu-Hesedi.
²¹ Njiaro cia Hanania ciarĩ:
 Pelatia, na Jeshaiia, na ningĩ nĩ kwarĩ na ariũ a Rafaia, na a Arinani,
 na a Obadia, o na a Shekania.
²² Njiaro cia Shekania ciarĩ:
 Shemaia na ariũ ake:
 Hatushu, na Igali, na Baria, na Nearia, na Shafati; othe maarĩ atandatũ.
²³ Ariũ a Nearia maarĩ:
 Elioenai, na Hizikia, na Azirikamu; othe maarĩ atatũ.
²⁴ Ariũ a Elioenai maarĩ:
 Hodavia, na Eliashibu, na Pelaia, na Akubu, na Johanani, na Delaia, na
 Anani; othe maarĩ mũgwanja.

4

Mĩhĩrĩga Īngĩ ya Juda

- ¹ Njiaro cia Juda ciarĩ:
 Perezu, na Hezironi, na Karimi, na Huru, na Shobali.
² Reaia mũrũ wa Shobali nĩwe warĩ ithe wa Jahathu, nake Jahathu nĩwe
 warĩ ithe wa Ahumai na Lahadi. Icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Azorathi.
³ Ariũ a Etamu maarĩ:
 Jezireeli, na Ishima, na Idibasha.
 Mwarĩ wa nyina wao eetagwo Hazeleliponi.
⁴ Penueli nĩwe warĩ ithe wa Gedori, nake Ezeri nĩwe warĩ ithe wa
 Husha.
 Ici nĩcio ciarĩ njiaro cia Huru ũrĩa irigithathi rĩa Efiratha, na ithe wa
 Bethlehemu.
⁵ Ashuri ithe wa Tekoa aarĩ na atumia eerĩ, nĩo Hela na Naara.
⁶ Naara akĩmũciarĩra Ahuzamu, na Heferi, na Temeni, na Haahashatari.
 Icio nĩcio ciarĩ njiaro cia Naara.
⁷ Ariũ a Hela maarĩ:
 Zerethi, na Zoharu, na Ethinani,
⁸ na Kozu, ũrĩa warĩ ithe wa Anubu, na Hazobeba, na wa mĩhĩrĩga ya
 Ahariheli mũrũ wa Harumu.
⁹ Jabezu aarĩ mũtĩku mũno gũkĩra ariũ a nyina. Nyina nĩwe wamũtuire
 Jabezu, tondũ oigire atĩrĩ, “Ndaamũciarire na ruo.”
¹⁰ Nake Jabezu agĩkaĩra Ngai wa Isiraeli, akiuga atĩrĩ, “Naarĩ korwo
 wandathima na ũnjaramĩrie mĩhaka ya bũrũri wakwa! Reke guoko gwaku
 gũkorwo hamwe na nĩ, na ũngitĩre harĩ ũũru nĩguo ndikanakorwo na
 ruo.” Nake Ngai akĩigua ihooya rĩake. *
- ¹¹ Kelubu, mũrũ wa nyina na Shuha, nĩwe warĩ ithe wa Mehuru, ũrĩa
 warĩ ithe wa Eshitoni.
¹² Eshitoni nĩwe warĩ ithe wa Bethi-Rafa, na Pasea, na Tehina ũrĩa warĩ
 ithe wa Iri-Nahashu. Acio nĩo maarĩ andũ a Reka.
- ¹³ Ariũ a Kenazu maarĩ:

* **4:10** Rĩtwa Jabezu rĩgĩtaũrwo na Kĩhibirania nĩ ta kuuga “Ruo” kana “Kũnyariĩrĩka.”

Othinieli na Seraia.

Ariũ a Othinieli maarĩ:

Hathathu, na Meonothai.

¹⁴ Meonothai nĩwe warĩ ithe wa Ofara.

Seraia nĩwe warĩ ithe wa Joabu

ũrĩa ithe wa andũ a Ge-Harashimu. Gwetagwo ũguo nĩ ũndũ andũ akuo maarĩ mabundi.

¹⁵ Ariũ a Kalebu, mũrũ wa Jefune, maarĩ:

Iru, na Ela, na Naamu.

Mũriũ wa Ela eetagwo:

Kenazu.

¹⁶ Ariũ a Jehaleleli maarĩ:

Zifu, na Zifa, na Tiria, na Asareli.

¹⁷ Ariũ a Ezara maarĩ:

Jetheru, na Meredi, na Eferi, na Jaloni. Mũtumia ũmwe wa Meredi nĩwe waciarire Miriamu, na Shamai, na Ishiba ũrĩa warĩ ithe wa Eshitemoa.

¹⁸ (Mũtumia wake wa kuuma Judea agĩciara Jeredi ũrĩa ithe wa Gedori, na Heberi ithe wa Soko, na Jekuthieli ithe wa Zanoa.) Acio nĩo maarĩ ciana cia Bithia mwarĩ wa Firaũni ũrĩa wahikĩtio nĩ Meredi.

¹⁹ Ariũ a mũtumia wa Hodia (mwarĩ wa nyina na Nahamu) maarĩ:

Ithe wa Keila ũrĩa Mũgarimi, na Eshitemoa ũrĩa Mũmaakathi.

²⁰ Ariũ a Shimoni maarĩ:

Amunoni, na Rina, na Beni-Hanani, na Tiloni.

Njiaro cia Ishi nĩ:

Zohethu na Beni-Zohethu.

²¹ Nao ariũ a Shela mũrũ wa Juda maarĩ:

Eri ithe wa Leka, na Laada ithe wa Maresha, na mbarĩ cia arĩa maathondekaga gatani ĩrĩa njega† kũu Bethi-Ashibea,

²² na Jokimu, na andũ a Kozeba, na Joashu na Sarafi arĩa maathanaga bũrũri wa Moabi, na Jashubi-Lehemu. (Ūhoro ũyũ ũrutĩtwo maandĩko-inĩ ma tene mũno.)

²³ Acio nĩo moombaga indo cia rĩũmba, nao maatũũraga Netaimu na Gedera; maikaraga kũu, marutagĩre mũthamaki wĩra.

Njiaro cia Simeoni

²⁴ Njiaro cia Simeoni nĩ:

Nemueli, na Jamini, na Jaribu, na Zera, na Shauli;

²⁵ Shalumu aarĩ mũriũ wa Shauli, nake Mibisamu aarĩ mũriũ wa Shalumu, nake Mishima aarĩ mũriũ wa Mibisamu.

²⁶ Njiaro cia Mishima ciarĩ:

Mũriũ Hamueli, na Zakuri mũriũ wa Hamueli, na Shimei mũriũ wa Zakuri.

²⁷ Shimei aarĩ na ariũ ikũmi na atandatũ na airĩtu atandatũ, no ariũ a nyina matiarĩ na ciana nyingĩ; nĩ ũndũ ũcio mbarĩ yao ndĩongererekire ta ya andũ a Juda.

²⁸ Nao maatũũraga Birishiba, na Molada, na Hazari-Shuali,

²⁹ na Biliha, na Ezemu, na Toladi,

³⁰ na Bethueli, na Horoma, na Zikilagi,

³¹ na Bethi-Marikabothu, na Hazari-Susimu, na Bethi-Biri, na Shaaraimu. Macio nĩmo maarĩ matũũra mao nginya rĩrĩa Daudi aathamakaga.

³² Matũũra matano marĩa maamarigiĩcĩrie maarĩ: Etamu, na Aini, na Rimoni, na Tokenina Ashani,

† 4:21 Andũ a nyũmba ĩmwe nĩmamenyekaga na wĩra ũrĩa warutagwo nĩ ithe wao.

³³ na tũtũũra tũnini tũrĩa twarigiicĩrie matũũra macio o nginya Baalathu. Macio nĩmo maarĩ ũtũũro wao. Nao nĩmaigaga maandĩko ma njiarwa.

³⁴ Meshobabu, na Jamuleki, na Josha mũrũ wa Amazia,

³⁵ na Joeli; na Jehu mũrũ wa Joshibia, mũrũ wa Seraia, mũrũ wa Asieli;

³⁶ o na Elioenai, na Jaakoba, na Jeshohaia, na Asaia, na Adieli, na Jesimieli, na Benaia;

³⁷ na Ziza mũrũ wa Shifi, mũrũ wa Aloni, mũrũ wa Jedaia, mũrũ wa Shimuri, mũrũ wa Shemaia.

³⁸ Andũ acio marĩtwa mao magwetetwo hau igũrũ nĩo maarĩ atongoria a mbarĩ ciao. Nyũmba ciao nĩciongererekire mũno,

³⁹ nao magĩthĩ mĩhaka-inĩ ya Gedori mwena wa irathĩro wa gĩtuamba kũu gũcaria ũrĩithio wa mahiũ mao.

⁴⁰ Nĩmoonire kũndũ kũnoru kũrĩ ũrĩithio mwega, bũrũri warĩ mwariĩ, ũrĩ na thayũ na ũkahoora. Na rĩrĩ, andũ a Hamu[‡] amwe nĩo maatũũraga kuo mbere.

⁴¹ Andũ arĩa marĩtwa mao maandĩkĩtwo mookĩte kuo matukũ-inĩ ma Hezekia mũthamaki wa Juda. Nao magĩtharĩkĩra andũ a Hamu ciikaro-inĩ cia andũ acio o na cia Ameunimu arĩa maatũũraga kuo, na makĩmaniina biũ o ta ũrĩa gũtariĩ nginya ũmũthĩ. Nao magĩtũũra ciikaro-inĩ cia andũ acio tondũ kwarĩ na ũrĩithio mwega wa mahiũ mao.

⁴² Nao andũ magana matano a nyũmba ya Simeoni, matongoretio nĩ Pelatia, na Nearia, na Refaia na Uzieli, ariũ a Ishi, magĩtharĩkĩra bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Seiru.

⁴³ Nao makĩũraga Aamaleki arĩa meetharĩte magatigara, nao matũire kuo nginya ũmũthĩ.

5

Njiaro cia Rubeni

¹ Ariũ a Rubeni ũrĩa irigithathi rĩa Isiraeli (nĩwe warĩ irigithathi, no rĩrĩa aathaahirie ũrĩrĩ wa ithe, ũrigithathi wake waheirwo ariũ a Jusufu mũrũ wa Isiraeli; nĩ ũndũ ũcio, ndangĩandĩkirwo maandĩko-inĩ ma njiarwa kũringana na ũrigithathi wake,

² o na gũtuĩka Juda nĩwe warĩ hinya gũkĩra ariũ a ithe, na mũtongoria oimĩte gwake-rĩ, ũrigithathi watũkire wa Jusufu);

³ ariũ a Rubeni, irigithathi rĩa Isiraeli, maarĩ:

Hanoku, na Palu, na Hezironi, na Karimi.

⁴ Njiaro cia Joeli ciarĩ:

Mũriũ Shemaia, na mũriũ Gogu, na mũriũ Shimej,

⁵ na mũriũ Mika,

na mũriũ Reaia, na mũriũ Baali,

⁶ na mũriũ Beera, ũrĩa watahirwo agĩthaamio nĩ Tigilathu-Pileseru mũthamaki wa Ashuri. Beera nĩwe warĩ mũtongoria wa andũ a Rubeni.

⁷ Andũ ao kũringana na mbarĩ ciao, mandĩkĩtwo kũringana na maandĩko ma njiarwa ciao maarĩ aya:

Jeieli ũrĩa mũnene, na Zekaria,

⁸ na Bela mũrũ wa Azazi, mũrũ wa Shema, mũrũ wa Joeli. Maatũũraga rũgongo rũrĩa ruumĩte Aroeri nginya Nebo na Baali-Meoni.

[‡] 4:40 Andũ a Kaanani maarĩ njiaro cia Hamu.

9 Maikarire bũrũri mwena wa irathĩro nginya rũteere-inĩ rwa werũ ũrĩa ũtambũrũkĩte nginya Rũũĩ rwa Farati, tondũ mahiũ mao nĩmaingĩhire mũno marĩ kũu Gileadi.

10 Hĩndĩ ya wathani wa Saũlũ nĩmarũire na Ahagari,* na makĩmahoota; nao makĩnyitĩra ciikaro cia Ahagari acio rũgongo-inĩ ruothe rwa mwena wa irathĩro wa Gileadi.

Njiaro cia Gadi

11 Nao andũ a Gadi maatũũire mariganĩtie na andũ a Rubeni kũu bũrũri wa Bashani,† o nginya Saleka:

12 Joeli nĩwe warĩ mũnene kũu Bashani, mũnini wake aarĩ Shafamu, akarũmĩrĩrwo nĩ Janai, na Shafati.

13 Andũ ao kũringana na nyũmba ciao maarĩ:

Mikaeli, na Meshulamu, na Sheba, na Jorai, na Jakani, na Zia, na Eberi, othe maarĩ andũ mũgwanja.

14 Acio nĩo maarĩ ariũ a Abihaili mũrũ wa Huru, mũrũ wa Jaroa, mũrũ wa Gileadi, mũrũ wa Mikaeli, mũrũ wa Jeshishai, mũrũ wa Jahido, mũrũ wa Buzi.

15 Ahi mũrũ wa Abidieli, mũrũ wa Guni nĩwe warĩ mũtongoria wa nyũmba yao.

16 Nao andũ a Gadi maatũũraga Gileadi, kũu Bashani na matũũra-inĩ marĩa maakuhĩrĩrie kuo, o na kũrĩa guothe ũrĩithio wa Sharoni wakinyĩte.

17 Ũhoru ũyũ wothe nĩ wandĩkirwo maandĩko-inĩ ma njiarwa ciao hĩndĩ ĩrĩa Jothamu mũthamaki wa Juda na Jeroboamu mũthamaki wa Isiraeli maathamakaga.

18 Andũ a Rubeni, na a Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, maarĩ na andũ 44,760 mehaarĩrie gũthĩĩ mbaara-inĩ: andũ marĩ na hinya wa mwĩrĩ, na mangĩahotire kũhũthĩra ngo, na rũhiũ rwa njora, na mooĩ gũikia mĩguĩ na ũta, na maarutĩtwo kũrũa mbaara.

19 Nao makĩhithũkĩra Ahagari, na Ajeturi, na Anafishi, na Anodabu.

20 Nĩmateithirio kũmahũũra, nake Ngai akĩneana Ahagari moko-inĩ mao, marĩ hamwe na arĩa othe maamateithagia, tondũ nĩmamũkaĩire marĩ mbaara-inĩ. Nĩamacookeirie mahooya mao, nĩ ũndũ nĩmamwĩhokete.

21 Magĩtaha mahiũ ma Ahagari acio: ngamĩra 50,000, na ng'ondũ 250,000, na ndigiri 2,000, ningĩ nĩmatahire andũ 100,000,

22 na angĩ aingĩ makĩũragwo, tondũ Ngai nĩwe wamarũagĩrĩra. Nao magũikara bũrũri ũcio o nginya hĩndĩ ĩrĩa maatahirwo rĩngĩ.

Nuthu ya Mũhĩrĩga wa Manase

23 Andũ a nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase maarĩ aingĩ mũno; maatũũrire bũrũri ũcio kuuma Bashani nginya Baali-Herimoni, ũguo nĩ kuuga nginya Seniru (nĩkĩo Kĩrĩma kĩa Herimoni).

24 Aya nĩo maarĩ atongoria a nyũmba ciao: Eferi, na Ishi, na Elieli, na Azirieli, na Jeremia, na Hodavia, na Jahadieli. Maarĩ atongoria a nyũmba ciao, na njamba cia ita, na andũ marĩ igweta.

25 No matiarĩ ehokeku harĩ Ngai wa maithe mao, tondũ nĩmeheanĩte kũrĩ ngai cia andũ a bũrũri ũcio, arĩa Ngai aaniinĩte mehere mbere yao.

* 5:10 Ahagari maarĩ njiaro cia Ishumaeli mũrũ wa Hagari, na Aarabu nĩ a rũciaro rwao. † 5:11 Bashani warĩ bũrũri wa ĩrĩma wa mwena wa irathĩro rĩa Iria rĩa Galili.

26 Nĩ ũndũ ũcio Ngai wa Isiraeli akĩarahũra roho wa Puli mũthamaki wa Ashuri (ũguo nĩ kuuga Tigilathu-Pileseru, mũthamaki wa Ashuri), ũrĩa watahire andũ a Rubeni, na andũ a Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, akĩmatwara ithaamĩrio. Akĩmathaamĩria Hala, na Habori, na Hara, na rũũ-inĩ rwa Gozani, kũrĩa matũire nginya ũmũthĩ.

6

Njiaro cia Lawi

- 1 Ariũ a Lawi maarĩ:
Gerishoni, na Kohathu, na Merari.
- 2 Ariũ a Kohathu maarĩ:
Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli.
- 3 Ciana cia Amuramu ciarĩ:
Harũni, na Musa, na Miriamu.
- Ariũ a Harũni maarĩ:
Nadabu, na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru.
- 4 Eleazaru nĩwe warĩ ithe wa Finehasi,
na Finehasi nĩwe warĩ ithe wa Abishua,
- 5 na Abishua nĩwe warĩ ithe wa Buki,
na Buki nĩwe warĩ ithe wa Uzi,
- 6 na Uzi nĩwe warĩ ithe wa Zerahia,
na Zerahia nĩwe warĩ ithe wa Meraiothu,
- 7 na Meraiothu nĩwe warĩ ithe wa Amaria,
na Amaria nĩwe warĩ ithe wa Ahitubu,
- 8 na Ahitubu nĩwe warĩ ithe wa Zadoku,
na Zadoku nĩwe warĩ ithe wa Ahimaazu,
- 9 na Ahimaazu nĩwe warĩ ithe wa Azaria,
na Azaria nĩwe warĩ ithe wa Johanani,
- 10 na Johanani nĩwe warĩ ithe wa Azaria (ũrĩa watungataga
arĩ mũthĩnjĩri-Ngai thĩinĩ wa hekarũ irĩa Solomoni aakire kũu
Jerusalemu),
- 11 na Azaria nĩwe warĩ ithe wa Amaria,
na Amaria nĩwe warĩ ithe wa Ahitubu,
- 12 na Ahitubu nĩwe warĩ ithe wa Zadoku,
na Zadoku nĩwe warĩ ithe wa Shalumu,
- 13 na Shalumu nĩwe warĩ ithe wa Hilikia,
na Hilikia nĩwe warĩ ithe wa Azaria,
- 14 na Azaria nĩwe warĩ ithe wa Seraia,
na Seraia nĩwe warĩ ithe wa Jehozadaku.
- 15 Jehozadaku nĩathaamirio hĩndĩ irĩa Jehova aarekereirie andũ a
Juda na a Jerusalemu matahwo nĩ Nebukadinezaru.
- 16 Ariũ a Lawi maarĩ:
Gerishoni, na Kohathu, na Merari.
- 17 Maya nĩmo marĩitwa ma ariũ a Gerishoni:
Libini na Shimei.
- 18 Ariũ a Kohathu maarĩ:
Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli.
- 19 Ariũ a Merari maarĩ:
Mahili na Mushi.
- Icio nĩcio mbarĩ cia Alawii ciandĩkĩtwo kũringana na maithe mao:
- 20 Ariũ a Gerishoni maarĩ:
mũriũ Libini, nake Jehathu aarĩ mũriũ wa Libini,
nake Zima aarĩ mũriũ wa Jehathu,
- 21 nake Joa aarĩ mũriũ wa Zima,

nake Ido aarĩ mũriũ wa Joa, nake Zera aarĩ mũriũ wa Ido,
nake Jeatherai aarĩ mũriũ wa Zera.

22 Njiaro cia Kohathu ciarĩ:

mũriũ Aminadabu, nake Kora aarĩ mũriũ wa Aminadabu,
nake Asiru aarĩ mũriũ wa Kora,

23 nake Elikana aarĩ mũriũ wa Asiru,
nake Ebiasafu aarĩ mũriũ wa Elikana, nake Asiru aarĩ mũriũ wa
Ebiasafu,

24 nake Tahathu aarĩ mũriũ wa Asiru, nake Urieli aarĩ mũriũ wa
Tahathu,

nake Uzia aarĩ mũriũ wa Urieli, nake Shauli aarĩ mũriũ wa Uzia.

25 Njiaro cia Elikana ciarĩ:

Amasai na Ahimothu,

26 nake mũriũ aarĩ Elikana, nake Zofai aarĩ mũriũ wa Elikana,
nake Nahathu aarĩ mũriũ wa Zofai,

27 nake Eliabu aarĩ mũriũ wa Nahathu,
nake Jerohamu aarĩ mũriũ wa Eliabu, nake Elikana aarĩ mũriũ wa
Jerohamu,

nake Samũeli aarĩ mũriũ wa Elikana.

28 Ariũ a Samũeli maarĩ:

Joeli irigithathi,

na mũriũ wa keerĩ aarĩ Abija.

29 Njiaro cia Merari ciarĩ:

Mahili, nake mũriũ aarĩ Libini,

nake Shimei aarĩ mũriũ wa Libini, nake Uza aarĩ mũriũ wa Shimei,

30 nake Shimea aarĩ mũriũ wa Uza, nake Hagia aarĩ mũriũ wa Shimea,
nake Asaia aarĩ mũriũ wa Hagia.

Aini a Hekarũ

31 Aya nĩo andũ arĩa Daudi aatuire arũgamĩrĩri a ũini nyũmba-inĩ ya
Jehova thuutha wa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro gũkinya kũu.

32 Maatungataga na ũini Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo o nginya rĩrĩa
Solomoni aakire hekarũ ya Jehova kũu Jerusalemu. Nao maarutaga wĩra
wao kũringana na mawatho marĩa maatuĩtwo.

33 Aya nĩo andũ arĩa maarutaga wĩra, hamwe na ariũ ao:

Kuuma kũrĩ Akohathu maarĩ:

Hemani ũrĩa mũini,

mũrũ wa Joeli, mũrũ wa Samũeli,

34 mũrũ wa Elikana, mũrũ wa Jerohamu,

mũrũ wa Elieli, mũrũ wa Toa,

35 mũrũ wa Zufu, mũrũ wa Elikana,

mũrũ wa Mahathu mũrũ wa Amasai,

36 mũrũ wa Elikana, mũrũ wa Joeli,

mũrũ wa Azaria, mũrũ wa Zefania,

37 mũrũ wa Tahathu, mũrũ wa Asiru,

mũrũ wa Ebiasafu, mũrũ wa Kora,

38 mũrũ wa Iziharu, mũrũ wa Kohathu,

mũrũ wa Lawi, mũrũ wa Isiraeli;

39 na Asafu, mũthiritũ wa Hemani, ũrĩa watungataga mwena wake wa
ũrĩo: Asafu aarĩ mũrũ wa Berekia, mũrũ wa Shimea,

40 mũrũ wa Mikaeli, mũrũ wa Baaseia,

mũrũ wa Malikija

41 mũrũ wa Ethini,

mũrũ wa Zera, mũrũ wa Adaia,

42 mũrũ wa Ethani, mũrũ wa Zima,

mũrũ wa Shimei,
⁴³ mũrũ wa Jahathu,
 mũrũ wa Gerishoni, mũrũ wa Lawi;
⁴⁴ na kuuma kũrĩ athiritũ ao, Amerari, arĩa maatungataga marĩ mwena
 wake wa ũmotho, maarĩ:
 Ethani mũrũ wa Kishi, mũrũ wa Abudi,
 mũrũ wa Maluku,
⁴⁵ mũrũ wa Hashabia,
 mũrũ wa Amazia, mũrũ wa Hilikia,
⁴⁶ mũrũ wa Amuzi, mũrũ wa Bani,
 mũrũ wa Shemeru,
⁴⁷ mũrũ wa Mahali,
 mũrũ wa Mushi, mũrũ wa Merari,
 mũrũ wa Lawi.

⁴⁸ Alawii arĩa maarĩ a thiritũ yao maagaĩrwo mawĩra marĩa mangĩ
 mothe ma hema irĩa nyamũre, o iyo nyũmba ya Ngai.

⁴⁹ No Harũni na njiaro ciake nĩo maarutaga magongona kĩgongona-inĩ
 kĩa igongona rĩa njino, na kĩgongona-inĩ gĩa gũcinĩrwo ũbumba, na wĩra
 wothe warutagwo ũkonainie na Handũ-hau-Hatheru-Mũno, nĩ ũndũ wa
 kũhoroheria andũ a Isiraeli mehia, kũringana na ũrĩa Musa ndungata ya
 Ngai yaathanĩte.

⁵⁰ Ici nĩcio njiaro cia Harũni:
 Mũriũ aarĩ Eliazaru, nake mũriũ wake aarĩ Finehasi,
 nake Abishua aarĩ mũriũ wa Finehasi,
⁵¹ nake Buki aarĩ mũriũ wa Abishua,
 nake Uzi aarĩ mũriũ wa Buki, nake Zerahia aarĩ mũriũ wa Uzi,
⁵² nake Meraiothu aarĩ mũriũ wa Zerahia, nake Amaria aarĩ mũriũ wa
 Meraiothu,
 nake Ahitubu aarĩ mũriũ wa Amaria,
⁵³ nake Zadoku aarĩ mũriũ wa Ahitubu,
 nake Ahimaazu aarĩ mũriũ wa Zadoku.

⁵⁴ Na rĩrĩ, gũkũ nĩkuo kũndũ kũrĩa maagaĩrwo kũrĩ bũrũri wao (nakuo
 kwagaĩrwo njiaro cia Harũni iria ciarĩ cia mbarĩ ya Kohathu, tondũ igai
 rĩa mbere rĩarĩ rĩao):

⁵⁵ Maaheirwo Hebironi kũu Juda, o hamwe na ũrĩithio ũrĩa warigi-
 icĩirie.

⁵⁶ No mĩgũnda na matũũra marĩa maakuhĩrĩrie itũũra inene maa-
 heirwo Kalebu mũrũ wa Jefune.

⁵⁷ Nĩ ũndũ ũcio njiaro cia Harũni ciaheirwo Hebironi (itũũra inene rĩa
 kũũrĩra) na Libina, na Jatiri, na Eshitemoa,

⁵⁸ na Hileni, na Debiri,

⁵⁹ na Ashani, na Juta, na Bethi-Shemeshu, hamwe na ũrĩithio wamo.

⁶⁰ Na kuuma mũhĩrĩga wa Benjamini maaheirwo Gibeoni, na Geba, na
 Alemethu, na Anathothu, hamwe na ũrĩithio wamo.

Matũũra marĩa maagaĩrwo mĩhĩrĩga ya Akohathu mothe maarĩ ikũmi
 na matatũ.

⁶¹ Njiaro icio ingĩ cia Kohathu ciaheirwo matũũra ikũmi, kuuma kũrĩ
 nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase.

⁶² Njiaro cia Gerishoni, mbarĩ o mbarĩ ciagaĩrwo matũũra ikũmi na
 matatũ kuuma kũrĩ mũhĩrĩga wa Isakaru, na wa Asheri, na wa Nafitali,
 na kuuma kũrĩ gĩcunji kĩa mũhĩrĩga wa Manase ũrĩa ũrĩ Bashani.

⁶³ Njiaro cia Merari, mbarĩ o mbarĩ, ciagaĩrwo matũũra ikũmi na meerĩ kuuma kũrĩ mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na wa Zebuluni.

⁶⁴ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩhe Alawii matũũra macio na ũrĩithio wamo.

⁶⁵ Kuuma mũhĩrĩga wa Juda, na wa Simeoni, na wa Benjamini makĩmahe matũũra macio magwetetwo.

⁶⁶ Mbarĩ imwe cia Akohathu ciaheirwo matũũra nĩ mũhĩrĩga wa Efiraimu matũũke bũrũri wao.

⁶⁷ Kuuma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu maaheirwo Shekemu (itũũra rĩa kũũrĩra), na Gezeri,

⁶⁸ na Jokimeamu, na Bethi-Horoni,

⁶⁹ na Aijaloni, na Gathi-Rimoni, hamwe na ũrĩithio wamo.

⁷⁰ Na kuuma nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase-rĩ, andũ a Isiraeli makĩheana matũũra ma Aneri na Bileamu, hamwe na ũrĩithio wamo, kũrĩ mbarĩ iria ingĩ cia Akohathu.

⁷¹ Agerishoni maagaĩrwo matũũra maya:

Kuuma nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase makĩheo Golani kũu Bashani, o na Ashitarothu, hamwe na ũrĩithio wamo;

⁷² Kuuma mũhĩrĩga wa Isakaru makĩheo Kadeshi, na Daberathu,

⁷³ na Ramothu, na Anemu, hamwe na ũrĩithio wamo;

⁷⁴ Kuuma mũhĩrĩga wa Asheri makĩheo Mashali, na Abidoni,

⁷⁵ na Hukoku, na Rehobu, hamwe na ũrĩithio wamo;

⁷⁶ Na kuuma mũhĩrĩga wa Nafitali

makĩheo Kedeshi kũu Galili, na Hamoni, na Kiriathaimu, hamwe na ũrĩithio wamo.

⁷⁷ Amerari (Alawii arĩa angĩ) maagaĩrwo matũũra maya:

Kuuma mũhĩrĩga wa Zebuluni

makĩheo Jokineamu, na Karita, na Rimono, na Taboru, hamwe na ũrĩithio wamo;

⁷⁸ kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni mũrĩmo wa Jorodani mwena wa irathĩro wa Jeriko,

makĩheo Bezeri werũ-inĩ, na Jahaza,

⁷⁹ na Kedemothu, na Mefaathu, hamwe na ũrĩithio wamo;

⁸⁰ na kuuma mũhĩrĩga wa Gadi

makĩheo Ramothu o kũu Gileadi, na Mahanaimu,

⁸¹ na Heshiboni, na Jazeri, hamwe na ũrĩithio wamo.

7

Njiaro cia Isakaru

¹ Ariũ a Isakaru maarĩ:

Tola, na Pua, na Jashubu, na Shimuroni; othe maarĩ ana.

² Ariũ a Tola maarĩ:

Uzi, na Refaia, na Jerieli, na Jahamai, na Ibisamu, na Shemueli; nao maarĩ atongoria a nyũmba ciao. Hĩndĩ ya wathani wa Daudi, njiaro cia Tola iria ciaandĩkitwo maandĩko-inĩ ma njiarwa ciao marĩ andũ a kũrũa mbaara maarĩ 22,600.

³ Mũriũ wa Uzi aarĩ:

Izirahia.

Ariũ a Izirahia maarĩ:

Mikaeli, na Obadia, na Joeli, na Ishia. Othe atano maarĩ anene a andũ ao.

⁴ Kũringana na maandĩko ma njiarwa cia nyũmba ciao, maarĩ na arũme mehaarĩirie kũrũa mbaara 36,000, nĩgũkorwo maarĩ na atumia aingĩ na ciana nyingĩ.

⁵ Andũ ao arĩa maangĩarũire mbaara kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isakaru, kũringana na maandĩko ma njiarwa ciao, maarĩ 87,000 marĩ othe.

Njiaro cia Benjamini

⁶ Ariũ atatũ a Benjamini maarĩ:

Bela, na Bekeru, na Jediaeli.

⁷ Ariũ a Bela maarĩ:

Eziboni, na Uzi, na Uzieli, na Jerimothu, na Iri; othe maarĩ atano, na maarĩ atongoria a nyũmba ciao. Maandĩko ma njiarwa ciao moonanagia arũme a kũrũa mbaara maarĩ 22,034.

⁸ Ariũ a Bekeru maarĩ:

Zemira, na Joashu, na Eliezeri, na Elioenai, na Omuri, na Jeremothu, na Abija, na Anathothu, na Alemethu. Acio othe maarĩ ariũ a Bekeru.

⁹ Maandĩko ma njiarwa ciao moonanagia atongoria a nyũmba, na arũme a kũrũa mbaara 20,200.

¹⁰ Mũriũ wa Jediaeli aarĩ:

Bilihani.

Ariũ a Bilihani maarĩ:

Jeushu, na Benjamini, na Ehudu, na Kenaana, na Zethani, na Tarishishi, na Ahishaharu.

¹¹ Ariũ acio othe a Jediaeli maarĩ atongoria a nyũmba ciao. Nĩ kwarĩ na arũme 17,200 a kũrũa mehaarĩirie gũthĩ mbaara-inĩ.

¹² Nao andũ a Shupimu na a Hupimu maarĩ a rũciaro rwa Iru, nao Ahushimu maarĩ a rũciaro rwa Aheri.

Njiaro cia Nafitali

¹³ Ariũ a Nafitali maarĩ:

Jahazieli, na Guni, na Jezeri, na Shalumu; aya maarĩ a rũciaro rwa Biliha.

Njiaro cia Manase

¹⁴ Njiaro cia Manase ciarĩ:

Asirieli, ũrĩa aaciarĩirwo nĩ thuriya yake ĩrĩa yarĩ Mũaramiti. Ningĩ thuriya ĩyo ikĩmũciarĩra Makiru, ũrĩa warĩ ithe wa Gileadi.

¹⁵ Makiru aahikanirie kuuma kwa Ahupimu na Ashupimu. Mwarĩ wa nyina eetagwo Maaka.

Ũrĩa ũngĩ wa rũciaro rwake eetagwo Zelofehadi, nake aaciarĩte o airĩtu.

¹⁶ Mũtumia wa Makiru, Maaka nĩaciarire mwanake na akĩmũtua Pereshu. Mũrũ wa nyina na Pereshu eetagwo Shereshu, na ariũ a Shereshu maarĩ Ulamu na Rakemu.

¹⁷ Mũriũ wa Ulamu eetagwo:

Bedani.

Acio nĩo maarĩ ariũ a Gileadi mũrũ wa Makiru, mũrũ wa Manase.

¹⁸ Mwarĩ wa nyina Hamolekethu nĩaciarire Ishihodi, na Abiezeri, na Mahala.

¹⁹ Ariũ a Shemida maarĩ:

Ahiani, na Shekemu, na Liki, na Aniamu.

Njiaro cia Efraimu

20 Njiaro cia Efiraimu ciarĩ:

Shuthela na mũriũ Beredi,

na Tahathu mũriũ wa Beredi, na Eleada mũriũ wa Tahathu,

na Tahathu mũriũ wa Eleada, na mũriũ Zabadi,

na Shuthela mũriũ wa Zabadi,

21 na Zabadi aarĩ mũriũ wa Tahathu,

nake Shuthela aarĩ mũriũ wa Zabadi.

Ezeri na Eleadi mooragirwo nĩ andũ arĩa maaciarĩirwo Gathi hĩndĩ
ĩrĩa maathiĩte gũtaha mahiũ mao.

22 Ithe wao Efiraimu nĩamacakaĩre mũthenya mũingĩ, nao andũ ao
magĩũka kũmũhooreria.

23 Ningĩ agĩkoma na mũtumia wake rĩngĩ, nake akĩgĩa nda agĩciara
kahĩ. Nake agĩgatua Beria, tondũ nĩ gwakoretwo na mũtino thĩinĩ wa
nyũmba yake.

24 Mwarĩ wa Efiraimu eetagwo Sheera, ũrĩa waakire Bethi-Horoni ya
kĩanda na ya rũgongo, na agĩaka Uzeni-Sheera.

25 Refa aarĩ mũriũ wa Efiraimu, na mũriũ eetagwo Resefu,

na Tela mũriũ wa Resefu, na Tahani mũriũ wa Tela,

26 na Ladani mũriũ wa Tahani, na Amihudu mũriũ wa Ladani,

na Elishama mũriũ wa Amihudu,

27 na Nuni mũriũ wa Elishama,

na Joshua mũriũ wa Nuni.

28 Ithaka na ciikaro ciao ciarĩ Betheli, na matũũra marĩa
maakũrigiicĩrie, na nĩ Naara mwena wa irathĩro, na Gezeri na matũũra
makuo ma mwena wa ithũĩro, na Shekemu na matũũra makuo, nginya
Gaza na matũũra makuo.

29 Kũrigania na mũhaka ya Manase maarĩ na Bathi-Shani, na Taanaka,
na Megido, na Dori, hamwe na matũũra makuo. Njiaro cia Jusufu mũrũ
wa Isiraeli nĩcio ciaikaraga matũũra macio.

Njiaro cia Asheri

30 Ariũ a Asheri maarĩ:

Imuna, na Ishiva, na Ishivi, na Beria. Mwarĩ wa nyina wao eetagwo
Sera.

31 Ariũ a Beria maarĩ:

Heberi na Malikieli ũrĩa warĩ ithe wa Birizaithu.

32 Heberi nĩwe warĩ ithe wa Jefileti, na Shomeri, na Hothamu, na mwarĩ
wa nyina wao eetagwo Shua.

33 Ariũ a Jafileti maarĩ:

Pasaka, na Bimihali, na Ashavathu. Acio maarĩ ariũ a Jefileti.

34 Ariũ a Shomeri maarĩ:

Ahi, na Rohaga, na Jehuba, na Aramu.

35 Ariũ a mũrũ wa nyina na Helemu maarĩ:

Zofa, na Imuna, na Sheleshu, na Amali.

36 Ariũ a Zofa maarĩ:

Sua, na Harineferi, na Shuali, na Beri, na Imura,

37 na Bezeri, na Hodi, na Shama, na Shilisha, na Ithirani, na Beera.

38 Ariũ a Jetheri maarĩ:

Jefune, na Pisipa, na Ara.

39 Ariũ a Ula maarĩ:

Ara, na Hanieli, na Rizia.

40 Acio othe maarĩ njiaro cia Asheri; nĩo maarĩ atongoria a nyũmba
ciao, na andũ athuure, na njamba cia ita, na atongoria arĩa maarĩ igweta.

Mũigana wa andũ arĩa maangiathiire mbaara kũringana na maandĩko ma njiarwa ciao maarĩ 26,000.

8

Maandĩko ma Njiarwa cia Saũlũ ũrĩa Mũbenjamini

- ¹ Benjamini nĩwe warĩ ithe wa Bela, mũriũ wake wa irigithathi; Ashibeli aarĩ mũriũ wa keerĩ, nake Ahara wa gatatũ,
² nake Noha wa kana, nake Rafa wa gatano.
- ³ Ariũ a Bela maarĩ:
Adari, na Gera, na Abihudi,
⁴ na Abishua, na Naamani, na Ahoa,
⁵ na Gera, na Shefufani, na Huramu.
- ⁶ Aya nĩo maarĩ njiaro cia Ehudu, arĩa maarĩ atongoria a nyũmba cia arĩa maatũũraga Geba, na nĩo maathaamĩrio Manahathu:
⁷ Naamani, na Ahija, na Gera ũrĩa wamathaamirie, na nĩwe warĩ ithe wa Uza na Ahihudu.
- ⁸ Shahraraimu nĩaciarĩrwo ciana kũu Moabi thuutha wa gũte atumia ake Hushimu na Baara.
- ⁹ Mũtumia wake Hodeshu akĩmũciarĩra ciana ici: Jobabu, na Zibia, na Mesha, na Malikamu,
¹⁰ na Jeuzu, na Shakia, na Mirima. Acio nĩo maarĩ ariũ ake, na maarĩ atongoria a nyũmba ciao.
- ¹¹ Mũtumia wake Hushimu akĩmũciarĩra Ahitubu na Elipaali.
- ¹² Ariũ a Elipaali maarĩ:
Eberi, na Mishamu, na Shemedi (ũrĩa wakire Ono, o na Lodi na matũũra marĩa maakũrigiicĩirie),
¹³ na Beria, na Shema arĩa maarĩ atongoria a nyũmba cia arĩa maatũũraga Aijaloni, na nĩo maingatire andũ arĩa maatũũraga Gathu.
- ¹⁴ Ahio, na Shashaka, na Jeremothu,
¹⁵ na Zebadia, na Aradi, na Ederi,
¹⁶ na Mikaeli, na Ishipa, na Joha maarĩ ariũ a Beria.
- ¹⁷ Zebadia, na Meshulamu, na Hiziki, na Heberi,
¹⁸ na Ishimerai, na Izilia, na Jababu maarĩ ariũ a Elipaali.
- ¹⁹ Jakimu, na Zikiri, na Zabedi,
²⁰ na Elienai, na Zilethai, na Elieli,
²¹ na Adaia, na Beraia, na Shimirathu maarĩ ariũ a Shimei.
- ²² Ishipani, na Eberi, na Elieli,
²³ na Abidoni, na Zikiri, na Hanani,
²⁴ na Hanania, na Elamu, na Anithothija,
²⁵ na Ifĩdeia, na Penueli maarĩ ariũ a Shashaka.
- ²⁶ Shamusherai, na Sheharia, na Athalia,
²⁷ na Jareshia, na Elija, na Zikiri maarĩ ariũ a Jerohamu.
- ²⁸ Aya othe maarĩ atongoria a nyũmba o na anene, ta ũrĩa maandĩkĩtwo maandĩko-inĩ ma njiarwa ciao, na maaikaraga Jerusalemu.
- ²⁹ Jeieli ithe wa Gibeoni aatũũraga Gibeoni.
Mũtumia wake eetagwo Maaka,
³⁰ na mũriũ wake wa irigithathi eetagwo Abidoni, akarũmĩrĩrwo nĩ Zuru, na Kishu, na Baali, na Neri, na Nadabu,
³¹ na Gedori, na Ahio, na Zekeri,
³² na Mikilothu ũrĩa warĩ ithe wa Shimea. O nao maaikaraga hakuhĩ na andũ ao kũu Jerusalemu.

- ³³ Neri aarĩ ithe wa Kishu, nake Kishu aarĩ ithe wa Saũlũ. Saũlũ aarĩ ithe wa Jonathani
- ³⁴ Mũriũ wa Jonathani:
eetagwo Meribu-Baali, na nĩwe warĩ ithe wa Mika.
- ³⁵ Ariũ a Mika maarĩ:
Pithoni, na Meleku, na Tarea, na Ahazu.
- ³⁶ Ahazu aarĩ ithe wa Jehoada, nake Jehoada aarĩ ithe wa Alemethu, na Azamavethu, na Zimuri; nake Zimuri aarĩ ithe wa Moza.
- ³⁷ Moza aarĩ ithe wa Binea; nake Rafa aarĩ mũriũ wa Binea, nake Eleasa aarĩ mũriũ wa Rafa, nake Azeli aarĩ mũriũ wa Eleasa.
- ³⁸ Azeli aarĩ na ariũ atandatũ, na maya nĩmo marĩtwa mao:
Azirikamu, na Bokeru, na Ishumaeli, na Shearia, na Obadia, na Hanani. Acio nĩo maarĩ ariũ a Azeli.
- ³⁹ Ariũ a Esheku, mũrũ wa nyina, maarĩ:
Ulamu irigithathi rĩake, na Jeushu wa keerĩ, na Elifeleti wa gatatũ.
- ⁴⁰ Ariũ a Ulamu maarĩ njamba cia ita, na nĩmamenyete gũtũmĩra ũta. Maarĩ na ariũ aingĩ o na ciana cia ciana ciao, na othe maarĩ 150. Acio othe nĩo maarĩ njiaro cia Benjamini.

9

¹ Andũ a Isiraeli othe nĩmandĩkĩtwo maandĩko-inĩ ma njiarwa marĩa maarĩ mbuku-inĩ ya athamaki a Isiraeli.

Andũ arĩa maarĩ Jerusalemu

Andũ a Juda nĩmatahĩtwo magatwarwo Babuloni nĩ ũndũ wa kwaga kwĩhokeka.

² Na rĩrĩ, andũ arĩa maambire gũcooka gũikara mĩgũnda-inĩ yao o kũu matũũra-inĩ mao, maarĩ andũ amwe a Isiraeli, na athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na ndungata cia hekarũ.

³ Andũ arĩa maatũũraga Jerusalemu kuuma Juda, na Benjamini, na Efiraimu, na Manase maarĩ:

⁴ Uthai mũrũ wa Amihudu, mũrũ wa Omuri, mũrũ wa Imuri, mũrũ wa Bani wa rũciaro rwa Perezu mũrũ wa Juda.

⁵ Andũ a Shiloni maarĩ:
Asaia ũrĩa warĩ irigithathi, na ariũ ake.

⁶ Kuuma Zera aarĩ:
Jeueli.
Andũ othe a kuuma Juda maarĩ 690.

⁷ Andũ a Benjamini maarĩ:
Salu mũrũ wa Meshulamu, mũrũ wa Hodavia, mũrũ wa Hasenua;

⁸ na Ibinea mũrũ wa Jerohamu; Ela mũrũ wa Uzi, mũrũ wa Mikiri; na Meshulamu mũrũ wa Shefatia, mũrũ wa Reueli, mũrũ wa Ibinija.

⁹ Andũ a kuuma Benjamini, ta ũrĩa maandĩkĩtwo maandĩko-inĩ ma njiarwa ciao, maarĩ 956. Arũme acio othe maarĩ atongoria a nyũmba ciao.

¹⁰ Athĩnjĩri-Ngai maarĩ:
Jedaia, na Jehoiaribu, na Jakini;

¹¹ na Azaria mũrũ wa Hilikia, mũrũ wa Meshulamu, mũrũ wa Zadoku, mũrũ wa Meraiothu, mũrũ wa Ahitubu ũrĩa warĩ mũmenyereri mũnene wa nyũmba ya Ngai;

¹² na Adaia mũrũ wa Jerohamu, mũrũ wa Pashuru, mũrũ wa Malikija; na Maasai mũrũ wa Adieli, mũrũ wa Jahazera, mũrũ wa Meshulamu, mũrũ wa Meshilemithu, mũrũ wa Imeri.

13 Athĩnjĩri-Ngai arĩa maarĩ atongoria a nyũmba ciao maarĩ 1,760. Maarĩ arũme maarĩ na ũhoti, na nĩ meehokeirwo gũtungata nyũmba-inĩ ya Ngai.

14 Alawii maarĩ:

Shemaia mũrũ wa Hashubu, mũrũ wa Azirikamu, mũrũ wa Hashabia ũrĩa Mũmerari,

15 na Bakabakari, na Hereshi, na Galali, na Matania mũrũ wa Mika, mũrũ wa Zikiri, mũrũ wa Asafu;

16 na Obadia mũrũ wa Shemaia, mũrũ wa Galali, mũrũ wa Jeduthuni; na Berekia mũrũ wa Asa, mũrũ wa Elikana, arĩa maaikaraga matũũra-inĩ ma Anetofathi.

17 Arangĩri a ihingo maarĩ:

Shalumu, na Akubu, na Talimoni, na Ahimani na ariũ a nyina, na Shalumu mũnene wao,

18 acio maigĩtwo kĩhingo-inĩ kĩa mũthamaki mwena wa irathĩro, nginya ihinda-inĩ rĩu. Acio nĩo maarĩ arangĩri a ihingo a gĩkundi kĩa Alawii.

19 Shalumu mũrũ wa Kore, mũrũ wa Ebiasafu, mũrũ wa Kora, na athiritũ ake arangĩri a ihingo kuuma nyũmba yake ya Akohathu. Acio nĩo meehokeirwo ũrangĩri wa itoonyero rĩa hema o ta ũrĩa maithe mao meehokeirwo ũrangĩri wa itoonyero rĩa Gĩikaro kĩa Jehova.

20 Mahinda ma mbere Finehasi mũrũ wa Eleazaru nĩwe warũgamagĩrĩa arangĩri a ihingo, nake Jehova aarĩ hamwe nake.

21 Zekaria mũrũ wa Meshelemia nĩwe warĩ mũrangĩri wa itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

22 Arĩa othe maathuurĩtwo matuĩke arangĩri a ihingo maarĩ 212. Marĩtwa mao nĩmandĩkirwo maandĩko-inĩ ma njiarwa ciao, matũũra-inĩ mao. Arangĩri a ihingo maigirwo o mũndũ harĩa ehokeirwo nĩ Daudi na Samũeli ũrĩa muoni-maündũ.

23 O ene na njiaro ciao nĩo maarũgamagĩrĩa ũrangĩri wa ihingo cia nyũmba ya Jehova, nyũmba ĩrĩa yetagwo Hema.

24 Arangĩri a ihingo maarĩ mĩena yothe ĩna: irathĩro, na ithũiro, na gathigathini, na gũthini.

25 Ariũ a ithe wao a matũũra mao nĩmookaga rĩmwe na rĩmwe magateithania mawĩra nao ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja.

26 No anene arĩa ana maaroraga arangĩri a ihingo, arĩa maarĩ Alawii, nĩmehokeirwo kũmenyerera tũnyũmba na igĩĩna cia nyũmba ya Ngai.

27 Maikaraga ũtukũ wothe hakuhĩ na nyũmba ya Ngai nĩgeetha mamĩrangagĩre; na nĩo maamenyagĩrĩa cabi ya kũmĩhingũra o rũciinĩ.*

28 Amwe ao maarĩ amenyereri a indo iria ciatũmagĩrwo ũtungata-inĩ wa hekarũ; nĩmacitaraga ikĩrutwo na igĩcookio nyũmba thĩinĩ.

29 Angĩ maheetwo wĩra wa kũmenyereri indo cia nyũmba na indo iria ingĩ ciothe ciakoragwo handũ-harĩa-haamũre, o hamwe na mũtu, na ndibei, na maguta, na ũbani, na mahuti marĩa manungi wega.

30 No athĩnjĩri-Ngai amwe nĩo maarutaga wĩra wa gũtukania mahuti macio manungi wega.

31 Mũlawii wetagwo Matithia, irigithathi rĩa Shalumu ũrĩa Mũkoora, nĩwe wehokeirwo wĩra wa gũthondeka mĩgate ya maruta.

32 Ariũ a ithe amwe ao a mũhĩrĩga wa Kohathu nĩo marũgamagĩrĩa ũthondeki wa mĩgate ya kũigĩrĩrwo metha-inĩ hĩndĩ ya thabatũ.

* 9:27 Arangĩri a hekarũ nĩo maigaga cabi nĩgũkorwo nĩyahingagwo ũtukũ.

³³ Arĩa maarĩ aini, na atongoria a nyũmba cia Alawii, maaikaraga tũnyũmba-inĩ kũu hekarũ thĩinĩ na matiarutaga mawĩra mangĩ tondũ maarĩ a kũmenyerera wĩra ũcio wao mũthenya na ũtukũ.

³⁴ Acio othe maarĩ atongoria a nyũmba cia Alawii, na anene o ta ũrĩa maandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa njjarwa ciao, nao maatũũraga Jerusalemu.

Njjarwa cia Saũlũ

³⁵ Jeieli ithe wa Gibeoni aatũũraga Gibeoni.

Mũtumia wake eetagwo Maaka,

³⁶ na mũriũ wake wa irigithathi eetagwo Abidoni, akarũmĩrĩrwo nĩ Zuru, na Kishu, na Baali, na Neri, na Nadabu,

³⁷ na Gedori, na Ahio, na Zekaria, na Mikilothu.

³⁸ Mikilothu nĩwe warĩ ithe wa Shimeami. O nao maikaraga hakuhĩ na andũ ao kũu Jerusalemu.

³⁹ Neri aarĩ ithe wa Kishu, nake Kishu aarĩ ithe wa Saũlũ, nake Saũlũ aarĩ ithe wa Jonathani, na Maliki-Shua, na Abinadabu, na Eshi-Baali.

⁴⁰ Mũriũ wa Jonathani eetagwo Meribu-Baali, na nĩwe warĩ ithe wa Mika.

⁴¹ Ariũ a Mika maarĩ:

Pithoni, na Meleku, na Taharea, na Ahazu.

⁴² Ahazu aarĩ ithe wa Jara, nake Jara aarĩ ithe wa Alemethu, na Azimavethu, na Zimuri, nake Zimuri aarĩ ithe wa Moza.

⁴³ Moza aarĩ ithe wa Binea, nake Refaia aarĩ mũriũ wa Binea, nake Eleasa aarĩ mũriũ wa Refaia, nake Azeli aarĩ mũriũ wa Eleasa.

⁴⁴ Azeli aarĩ na ariũ atandatũ, na maya nĩmo marĩtwa mao:

Azirikamu, na Bokeru, na Ishumaeli, na Shearia, na Obadia, na Hanani.

Acio nĩo maarĩ ariũ a Azeli.

10

Saũlũ Kwĩyũraga

¹ Na rĩrĩ, Afilisti nĩmarũire na Isiraeli; nao andũ a Isiraeli makĩmoorĩra, na aingĩ ao makĩũragĩrwo Kĩrĩma-inĩ kĩa Giliboa.

² Afilisti makĩhatĩrĩria Saũlũ na ariũ ake mũno, na makĩũraga ariũ ake Jonathani, na Abinadabu, na Maliki-Shua.

³ Na rĩrĩ, mbaara nĩyaneneheire Saũlũ mũno, na hĩndĩ rĩa aikia a mĩguĩ maamũkinyĩre, makĩmũguraria.

⁴ Nake Saũlũ akĩra mũkuui wa indo ciake cia mbaara atĩrĩ, “Comora rũhiũ rwaku rwa njora ũũthece naruo, nĩguo andũ aya mataruaga matigooke kũnyararithia.”

No mündũ ũcio mũkuui wa indo ciake cia mbaara agĩtigĩra mũno, akĩrega gwĩka ũguo; nĩ ũndũ ũcio Saũlũ akĩoya rũhiũ rwake rwa njora, akĩrũgwĩra.

⁵ Rĩrĩa mũkuui wa indo cia mbaara onire atĩ Saũlũ nĩakua, o nake akĩgwĩra rũhiũ rwake rwa njora, agĩkua.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ na ariũ ake atatũ magĩkua, nao andũ othe a nyũmba yake magĩgĩkua o hamwe.

⁷ Rĩrĩa andũ a Isiraeli othe arĩa maarĩ kĩaanda moonire atĩ ita nĩrĩorĩte, na atĩ Saũlũ na ariũ ake nĩmakuĩte-rĩ, magĩtiganĩria matũũra mao, makĩũra; nao Afilisti magĩthĩ magĩkara kuo.

⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ, Afilisti magĩthĩ gũcuuma ciimba, magĩkora Saũlũ na ariũ ake makuĩte kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Giliboa.

⁹ Makĩmũbora, na magĩkuua mũtwe wake, na indo ciake cia mbaara; magĩcooka magĩtũma andũ mathiĩ bũrũri wothe wa Afilisti makaanĩrĩre ũhoru ũcio kũrĩ mĩhianano yao ya kũhooywo, na kũrĩ andũ ao.

¹⁰ Makĩiga indo cia Saũlũ cia mbaara thĩinĩ wa hekarũ ya ngai ciao, nagu mũtwe wake makĩwoherera kũu hekarũ ya Dagoni.

¹¹ No rĩrĩa andũ a Jabeshi-Gileadi maaiguire ũhoru wa maündũ marĩa mothe Afilisti meekĩte Saũlũ-rĩ,

¹² njamba ciao cia ita igĩthiĩ, igĩkuua mĩrĩ ya Saũlũ na ya ariũ ake, ikĩmĩrehe Jabeshi. Magĩcooka magĩthika mahĩndĩ mao gĩtina-inĩ kĩa mũtĩ ũrĩa mũnene kũu Jabeshi, na makũhinga kũrĩa irio mĩthenya mũgwanja.

¹³ Saũlũ aakuire nĩ ũndũ ndaarĩ mwĩhokeku kũrĩ Jehova; ndaamenyereire kiugo kĩa Jehova, o na nĩahooire kĩrĩra kuuma kũrĩ mũragũri aĩ amũtongorie,

¹⁴ no ndahooire kĩrĩra kũrĩ Jehova. Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmũũraga, na akĩneana ũthamaki kũrĩ Daudi mũrũ wa Jesii.

11

Daudi Gũtuĩka Mũthamaki wa Isiraeli

¹ Hĩndĩ iyo andũ othe a Isiraeli magĩcookanĩrĩra harĩ Daudi kũu Hebironi, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũrĩ a mũthiimo na thakame yaku.

² Ihinda rĩrĩa rĩhĩtũkĩte, o na Saũlũ arĩ o mũthamaki, wee nĩwe ũratongoragia Isiraeli mbaara-inĩ ciao. Nake Jehova Ngai waku agĩkwĩra atĩrĩ, ‘Nĩwe ũkaarĩithia andũ akwa Isiraeli, na nĩũgatuĩka mwathi wao.’ ”

³ Nĩ ũndũ ũcio athuuri othe a Isiraeli magĩthiĩ Hebironi kũrĩ Mũthamaki Daudi, nake Daudi akĩgĩa na kĩrĩkanĩro nao mbere ya Jehova o kũu Hebironi, nao magĩtĩrĩria Daudi maguta mũtwe atuĩke mũthamaki wa Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova eranĩire na kanua ga Samũeli.

Daudi Gũtooria Jerusalemu

⁴ Daudi hamwe na andũ a Isiraeli othe magĩthiĩ gũtharĩkĩra Jerusalemu, o kũu gwetagwo Jebusi. Nao Ajebusi arĩa maatũũraga kũu

⁵ makĩra Daudi atĩrĩ, “Ndũngĩtoonya gũkũ.” No rĩrĩ, Daudi nĩagĩtunyanire gĩkaro kũu kĩairigĩrwo na thingo cia hinya gĩa Zayuni, Itũũra Inene rĩa Daudi.*

⁶ Daudi oigĩte atĩrĩ, “Ūrĩa wothe ũgũtongoria mbaara ya kũhũũra Ajebusi nĩwe ũgaatuĩka mũnene wa thigari ciothe.” Joabu mũrũ wa Zerua nĩwe waambire kwambata, na nĩ ũndũ ũcio nĩwe watuĩkire mũnene wa thigari.

⁷ Daudi agĩgĩtũũra gĩkaro kũu kĩairigĩrwo na rũthingo rwa hinya, na nĩ ũndũ ũcio gĩgĩtwo Itũũra Inene rĩa Daudi.

⁸ Nake agĩaka itũũra inene rĩthiũrũrũkĩirie gĩkaro kũu, kuuma benji-inĩ nginya rũthingo-inĩ rũrĩa rwakĩrigiicĩirie, nake Joabu agĩcookereria mĩena ĩrĩa ĩngĩ ya itũũra rĩu inene.

⁹ Daudi agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na ũhoti mũingĩ, tondũ Jehova Mwene-Hinya-Wothe aarĩ hamwe nake.

Andũ Njamba a Daudi

¹⁰ Aya nĩo maarĩ anene a andũ arĩa njamba a Daudi, o ene hamwe na andũ a Isiraeli othe, nĩmatirĩrĩire ũthamaki wake na hinya nĩguo ũtheereme bũrũri wothe, o ta ũrĩa Jehova eeranĩire.

* **11:5** Tene kĩrĩma kĩrĩa kĩarĩ mwena wa irathĩro wa Jerusalemu nĩkĩo kĩoĩkaine ta “Zayuni” no thuutha-inĩ rĩtwa rĩu rĩarũgamĩrĩire Jerusalemu yothe.

11 Maya nĩmo mariĩtwa ma andũ acio maarĩ njamba a Daudi:

Jashobeamu ũrĩa Mũhakimoni nake aarĩ mūtongoria wa anene; nĩwe woire itimũ rĩake ahũũrane na andũ 300, nake akĩmooraga mbaara-inĩ ĩmwe.

12 Mũnini wake eetagwo Eleazaru mūrũ wa Dodo ũrĩa Mũahohi, ũmwe wa andũ atatũ arĩa maarĩ njamba.

13 Nake aarĩ hamwe na Daudi kũu Pasi-Damimu hĩndĩ ĩrĩa Afilisti moonganĩte marũe nao. Maarĩ handũ haarĩ mũgũnda waiyũire cairi, nacio thigari ikĩũrĩra Afilisti.

14 No-o nĩmaregeire gatagatĩ ka mũgũnda ũcio. Makĩũgitĩra, na makĩũraga Afilisti, nake Jehova akĩmahe ũhootani mũnene.

15 Anene atatũ a acio mĩrongo ĩtatũ, nĩmaikũrũkire magĩthĩĩ kũrĩ Daudi ihiga-inĩ rĩrĩa rĩarĩ ngurunga-inĩ ya Adulamu, hĩndĩ ĩrĩa mbũtũ ya Afilisti yaambĩte hema Kĩanda kĩa Refaimu.

16 Hĩndĩ ĩyo Daudi aarĩ kĩhitho-inĩ kĩrũmu nayo mbũtũ ya Afilisti yarĩ Bethlehemu.

17 Daudi akĩĩrĩrĩa maaĩ, akiuga atĩrĩ, “Naarĩ korwo kũrĩ mũndũ ũngĩndehera maaĩ ma kũnyua kuuma gĩthima-inĩ kĩrĩa kĩrĩ hakuhĩ na kĩhingo kĩa Bethlehemu!”

18 Nĩ ũndũ ũcio andũ acio atatũ magĩtuĩkanĩria gatagatĩ ka ita rĩa Afilisti, magĩtaha maaĩ gĩthima-inĩ kũ kĩarĩ hakuhĩ na kĩhingo kĩa Bethlehemu, na makĩmatwarĩra Daudi. No Daudi akĩrega kũmanyua; akĩmaita mbere ya Jehova.

19 Akiuga atĩrĩ, “Ngai arogiria njĩke ũguo! No ngĩnyue thakame ya andũ aya mathĩĩrĩre ũgwati-inĩ wa gĩkuũ?” Tondũ nĩmathĩĩrĩre ũgwati-inĩ wa gĩkuũ nĩguo mamarehe-rĩ, Daudi akĩrega kũmanyua.

Maündũ ta macio nĩmo meekagwo nĩ njamba icio ithatũ.

20 Abishai mūrũ wa nyina na Joabu nĩwe warĩ mũnene wa acio Atatũ. Nake akĩoya itimũ rĩake, agĩtharĩkĩra andũ magana matatũ, akĩmooraga, nĩ ũndũ ũcio akĩgĩa igweta o ta acio Atatũ.

21 Nĩatĩĩkire mũno gũkĩra acio angĩ Atatũ na agĩtuĩka mwathi wao o na gũtuĩka ndaataranĩirio nao.

22 Benaia mūrũ wa Jehoiada aarĩ mūrũĩ njamba wa kuuma Kabizeeli, ũrĩa wekire maündũ manene ma ũcamba. Nĩooragire njamba nene igĩrĩ cia ita cia Moabi. Ningĩ nĩatoonyire irima mũthenya warĩ na tharunji, na akĩũraga mūrũũthi.

23 Na nĩooragire Mũmisiri warĩ wa ũraihu wa buti mũgwanja na nuthu.† O na gũtuĩka Mũmisiri ũcio nĩanyiĩtĩte itimũ rĩaiganaga ta mũtĩ wa mũtumi ngoora, Benaia akĩmũtharĩkĩra na njũgũma. Akĩhuria itimũ kuuma guoko-inĩ kwa Mũmisiri ũcio, na akĩmũũraga na itimũ rĩu rĩake.

24 Macio nĩmo maündũ ma ũcamba marĩa mekirwo nĩ Benaia mūrũ wa Jehoiada. O nake aarĩ igweta o ta andũ arĩa atatũ maarĩ njamba.

25 Nĩatĩĩtwo gũkĩra arĩa Mĩrongo ĩtatũ, no ndaataranĩirio na acio Atatũ. Nake Daudi akĩmũtua mũnene wa arĩa maamũrangagĩra.

26 Andũ arĩa maarĩ njamba maarĩ:

Asaheli mūrũ wa nyina na Joabu,
na Elihanani mūrũ wa Dodo wa kuuma Bethlehemu,

27 na Shamothu ũrĩa Mũharori,
na Helezu ũrĩa Mũpeloni,

28 na Ira mūrũ wa Ikeshu kuuma Tekoa,

† 11:23 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25)

na Abiezeri kuuma Anathothu,
²⁹ na Sibekai ũrĩa Mũhushathi,
 na Ilai ũrĩa Mũahohi,
³⁰ na Maharai ũrĩa Mũnetofathi,
 na Helebu mūrũ wa Baana ũrĩa Mũnetofathi,
³¹ na Ithai mūrũ wa Ribai, wa kuuma Gibeaa kũu Benjaminini,
 na Benaia ũrĩa Mũpirathoni,
³² na Hurai kuuma tũrũũ-inĩ twa Gaashu,
 na Abieli ũrĩa Mũaribathi,
³³ na Azamavethu ũrĩa Mũbahurimu,
 na Eliahaba ũrĩa Mũshaaliboni,
³⁴ na ariũ a Hashemu ũrĩa Mũgizoni,
 na Jonathani mūrũ wa Shage ũrĩa Mũharari,
³⁵ na Ahiamu mūrũ wa Sakaru ũrĩa Mũharari,
 na Elifali mūrũ wa Uri,
³⁶ na Heferi ũrĩa Mũmekerathi,
 na Ahija ũrĩa Mũpeloni,
³⁷ na Hezoro ũrĩa Mũkarimeli,
 na Naarai mūrũ wa Ezibai,
³⁸ na Joeli mūrũ wa ithe na Nathani,
 na Mibihari mūrũ wa Hagari,
³⁹ na Zeleku ũrĩa Mũamoni,
 na Naharai ũrĩa Mũberothi, ũrĩa wakuuagĩra Joabu mūrũ wa Zerua
 indo cia mbaara,
⁴⁰ na Ira ũrĩa Mũithiri,
 na Garebu ũrĩa Mũithiri,
⁴¹ na Uria ũrĩa Mũhiti,
 na Zabadi mūrũ wa Ahalai,
⁴² na Adina mūrũ wa Shiza ũrĩa Mũrubeni, ũrĩa warĩ mũnene wa
 Arubeni, arĩ na andũ mĩrongo itatũ arĩa maarĩ nake,
⁴³ na Hanani mūrũ wa Maaka,
 na Joshafatu ũrĩa Mũmithini,
⁴⁴ na Uzia ũrĩa Mũashiterathi,
 na Shama na Jeieli, ariũ a Hothamu ũrĩa Mũaroeri,
⁴⁵ na Jediaeli mūrũ wa Shimuri,
 o na Joha mūrũ wa ithe ũrĩa Mũtizi,
⁴⁶ na Elieli ũrĩa Mũmahavi,
 na Jeribai na Joshavia, ariũ a Elinaamu,
 na Ithima ũrĩa Mũmoabi,
⁴⁷ na Elieli, na Obedi, na Jaasieli ũrĩa Mũmezobai.

12

Njamba cia Ita Kũnyiitana na Daudi

¹ Aya nĩo andũ arĩa mookire kũrĩ Daudi arĩ kũu Zikilagi, hĩndĩ irĩa aingatĩtwo akehera maitho-inĩ ma Saũlũ mūrũ wa Kishu (maarĩ amwe a njamba cia ita irĩa ciamũteithirie mbaara-inĩ;

² Nao maakuuaga mota na nĩmooĩ gũikia mĩguĩ, na gũikia mahiga na kĩgũtha, na guoko kwa ũrĩo kana kwa ũmotho; maarĩ a mbarĩ imwe na Saũlũ kuuma mũhĩrĩga wa Benjaminini), nao maarĩ:

³ Ahiezeri ũrĩa warĩ mũnene wao na Joashu, ariũ a Shemaa ũrĩa Mũgibeaa; na Jeieli, na Peleti, ariũ a Azimavethu; na Beraka, na Jehu ũrĩa Mũanathothu,

⁴ na Ishimaia ũrĩa Mũgibeoni, mündũ warĩ njamba thĩinĩ wa andũ arĩa Mĩrongo Ītatũ, nake aarĩ mütongoria ũmwe thĩinĩ wa acio Mĩrongo Ītatũ; na Jeremia, na Jahazieli, na Johanani, na Jozabadu ũrĩa Mũgederathi,

⁵ na Eluzai, na Jerimothu, na Bealia, na Shemaria, na Shefatia ũrĩa Mũharufi;

⁶ na Elikana, na Ishia, na Azareli, na Joezeru, na Jashobeamu arĩa maarĩ a mbarĩ ya Kora;

⁷ na Joela, na Zebadia, ariũ a Jerohamu kuuma Gedori.

⁸ Agadi amwe nĩmagarũrũkire magĩcooka mwena wa Daudi o kũu werũ-inĩ kũhitho-inĩ gĩake. Maarĩ njamba cia ita irĩ ũrũme ciehaarĩirie gũthĩ mbaara, na nĩmooĩ kũhũthĩra ngo na itimũ. Mothiũ mao maahaanaga ta mothiũ ma mĩrũũthi, na maarĩ ihenya ta thwariga irĩ irĩma-inĩ.

⁹ Ezeri nĩwe warĩ mũnene wao,

na Obadia aarĩ mũnini wake; nake Eliabu aarĩ wa gatatũ,

¹⁰ na Mishimana aarĩ wa kana, na Jeremia aarĩ wa gatano,

¹¹ na Atai aarĩ wa gatandatũ, na Elieli aarĩ wa mũgwanja,

¹² na Johanani aarĩ wa kanana, na Elizabadu aarĩ wa kenda,

¹³ na Jeremia aarĩ wa ikũmi, na Makabanai aarĩ wa ikũmi na ũmwe.

¹⁴ Agadi acio maarĩ anene a mbũtũ cia ita; ũrĩa warĩ mũnini mũno wao aarũaga mbaara ĩrĩa ĩngĩarũirwo nĩ andũ igana, nake ũrĩa warĩ mũnene mũno wao aarũaga mbaara ĩrĩa ĩngĩarũirwo nĩ andũ ngiri ĩmwe.

¹⁵ Nĩo maaringire Rũũ rwa Jorodani mweri wa mbere rĩrĩa rwaiyũrite nginya rũkoina hũgũrũrũ ciaruo ciothe, na makĩngatithia andũ arĩa othe maaikaraga cianda-inĩ cia mwena wa irathĩro na mwena wa ithũiro.

¹⁶ Andũ amwe a kuuma Benjamini na angĩ a kuuma Juda o nao magĩũka kũrĩ Daudi kũu kũhitho-inĩ gĩake.

¹⁷ Daudi agĩthĩ kũmatũnga, akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo mũrooka kũrĩ nĩ na thayũ kũndeithia-rĩ, nĩndĩhaarĩirie kũmwamũkĩra tũtuĩke kĩndũ kĩmwe; no angĩkorwo mũũkĩte kũngunyanĩra kũrĩ thũ ciakwa o rĩrĩa itarenda haaro-rĩ, Ngai wa maithe maitũ arorora ũndũ ũcio na amũtuĩre ciira.”

¹⁸ Hĩndĩ ĩyo Roho agĩkũrũkĩra Amasai, mũnene wa arĩa Mĩrongo Ītatũ, akiuga atĩrĩ:

“Tũrĩ aku, wee Daudi!

Tũrĩ hamwe nawe, wee mũrũ wa Jesii!

Ūrogaacĩra, ũgaacĩre ki,

na arĩa magũteithagia marogaacĩra,

nĩgũkorwo Ngai waku nĩegũgũteithia.”

Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩmaamũkĩra na akĩmatua atongoria a mbũtũ ciake cia gũtharĩkĩra thũ.

¹⁹ Andũ amwe a Manase nĩmagarũrũkire magĩthĩ mwena wa Daudi rĩrĩa aathiire na Afilisti kũhũũrana na Saũlũ. (Daudi na andũ ake matiateithirie Afilisti, tondũ thuutha wa kwaranĩria, aathanĩ ao nĩmamũngatire. Maamwĩrĩre atĩrĩ, “Tũkaarĩha na mĩoyo iitũ angĩgatũtiganĩria acookerere mwathi wake Saũlũ.”)

²⁰ Hĩndĩ ĩrĩa Daudi aathiire Zikilagi, aya nĩo andũ a Manase arĩa maagarũrũkire magĩthĩ mwena wake: Adina, na Jozabadu, na Jediaeli, na Mikaeli, na Jozabadu, na Elihu, na Zilethai, atongoria a ikundi cia ngiri kũu Manase.

21 Nĩmateithirie Daudi kuuma kũrĩ mbũtũ iria ciamũtharĩkĩire, nĩgũkorwo othe maarĩ njamba cia ita irĩ ũrũme, na maarĩ anene a ita ciake.

22 Mũthenya o mũthenya andũ nĩmookaga gũteithia Daudi, o nginya akĩgĩa na mbũtũ nene, o ta mbũtũ ya Ngai.

Andũ arĩa angĩ Maanyiitaniĩre na Daudi kũu Hebironi

23 Ũyũ nĩguo mũigana wa andũ arĩa meehaarĩirie gũthiĩ mbaara arĩa maathiire Hebironi kũrĩ Daudi nĩgeetha magarũre ũthamaki wa Saũlũ, maũnengere Daudi, o ta ũrĩa Jehova oigĩte:

24 andũ a Juda arĩa meehaarĩirie kũrĩa mbaara maakuĩte ngo na matimũ, maarĩ 6,800;

25 andũ a Simeoni arĩa njamba cia ita meehaarĩirie kũrĩa mbaara, maarĩ 7,100;

26 andũ a Alawii maarĩ 4,600;

27 amwe ao maarĩ Jehoiada, mũtongoria wa nyũmba ya Harũni ũrĩa warĩ na andũ 3,700,

28 na Zadoku, mwanake mũnini warĩ njamba ya ita irĩ ũrũme, ũrĩa warĩ na anene a thigari mũrongo iĩrĩ na eerĩ kuuma nyũmba yake;

29 andũ a Benjamini, na nĩo maarĩ a mbarĩ ĩmwe na Saũlũ, maarĩ 3,000; aingĩ ao maatũũrite maathĩkagĩra nyũmba ya Saũlũ, o nginya hĩndĩ ĩyo;

30 andũ a Efraimu, njamba cia ita irĩ ũrũme na irĩ ngumo mũhĩrĩga-inĩ yao, maarĩ 20,800;

31 andũ a nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, arĩa maagwetetwo na marĩitwa nĩguo mathiĩ matue Daudi mũthamaki, maarĩ 18,000;

32 andũ a Isakaru, arĩa maarĩ na ũmenyo wa mahinda, na makamenya ũrĩa Isiraeli magĩrĩrwo nĩ gwĩka, maarĩ anene 200 arĩa maathaga andũ othe a nyũmba ciao;

33 andũ a Zebuluni, thigari iria ciamenyereite mbaara, na nĩmehaarĩirie kũrĩa mbaara me na mũthemba yothe ya indo cia mbaara, nĩguo mateithie Daudi marĩ na ngoro ĩmwe, nao maarĩ 50,000;

34 andũ a Nafitali maarĩ anene 1,000 hamwe na andũ 37,000 arĩa makuĩte ngo na matimũ;

35 andũ a Dani arĩa mehaarĩirie kũrĩa mbaara, maarĩ 28,600;

36 andũ a Asheri, thigari iria ciamenyereite mbaara na mehaarĩirie kũrĩa mbaara, maarĩ 40,000;

37 na kuuma mwena wa irathĩro wa Jorodani, andũ a Rubeni, na Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, marĩ na mũthemba yothe ya indo cia mbaara, maarĩ 120,000.

38 Acio othe maarĩ andũ a kũrĩa arĩa meerutĩte gũtungata marĩ ita-inĩ. Magĩũka Hebironi marĩ na ngoro ĩmwe ya gũtua Daudi mũthamaki wa Isiraeli guothe. Andũ a Isiraeli arĩa angĩ othe o nao maarĩ na rĩciiria o rĩmwe rĩa gũtua Daudi mũthamaki.

39 Andũ acio maikarire kũu na Daudi mũthenya ĩtatũ makĩrĩa na makĩnyua, nĩgũkorwo andũ a nyũmba ciao nĩmaheanĩte irio nĩ ũndũ wao.

40 O na ningĩ andũ arĩa maatũũraga hakuhĩ nao kuuma Isakaru, na Zebuluni, na Nafitali nĩmarehire irio ikuuĩtwo nĩ ndigiri, na ngamĩra, na nyũmbũ, na ndegwa. Nĩ kwarehetwo mũtu mũingĩ, na ngũmba cia ngũyũ na cia thabibũ nyũmũ, na ndibei, na maguta, na ng'ombe, na ng'ondũ, nĩgũkorwo kwarĩ na gĩkeno kũu Isiraeli.

13

Gũcookia Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro

¹ Daudi nĩmagĩire ndundu na anene ake a ita, arĩa maathaga ikundi cia thigari ngiri na ikundi cia thigari igana.

² Ningĩ agĩcooka akĩira kĩũngano gĩothe gĩa Isiraeli atĩrĩ, “Mũngĩona kwagĩrĩire na angĩkorwo nĩ kwenda kwa Jehova Ngai witũ, nĩ tũtũme ũhoru kũndũ na kũndũ kũrĩ ariũ a ithe witũ arĩa angĩ marĩ kũndũ guothe ng’ongo-inĩ cia Isiraeli, o na kũrĩ athĩnjĩri-Ngai na Alawii arĩa me hamwe nao matũũra-inĩ mao na ũrĩithio-inĩ wao, moke manyiitanĩre na ithuĩ.

³ Nĩtũrehei ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩa Ngai witũ tũrĩcookie kũrĩ ithuĩ, nĩgũkorwo tũtiatuĩragia ũhoru harĩ rĩo hĩndĩ ya ũthamaki wa Saũlũ.”

⁴ Kĩũngano gĩothe gĩgĩtikĩra gwĩka ũguo tondũ andũ othe nĩmoonire ũndũ ũcio nĩwagĩrĩire.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩcookanĩrĩria andũ a Isiraeli othe kuuma Rũĩ rwa Shihoru kũu Misiri nginya Lebo-Hamathu, makagĩire ithandũkũ rĩa Ngai kuuma Kiriathu-Jearimu.

⁶ Daudi na andũ a Isiraeli othe arĩa maarĩ nake magĩthĩ Baala kũu Juda (nĩkuo Kiriathu-Jearimu) makagĩire ithandũkũ rĩa Jehova Ngai ũrĩa ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene gatagatĩ ka makerubi, o ithandũkũ rĩu rĩitanĩtio na Rĩitwa rĩake.

⁷ Makĩruta ithandũkũ rĩa Ngai kuuma nyũmba ya Abinadabu rĩkuuĩtwo na ikaari rĩerũ, rĩtongoretio nĩ Uza na Ahio.

⁸ Daudi na andũ a Isiraeli othe magĩkũngũra na hinya wao wothe marĩ mbere ya Ngai, makĩinaga na inanda cia mũgeeto na cia kĩnũbi, na tũhembe, na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba, na tũrumbeta.

⁹ Hĩndĩ ĩrĩa maakinyire kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano gĩa Kidoni, Uza agĩtambũrũkia guoko nĩguo anyiitĩrĩre ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro, tondũ ndegwa nĩciahĩngirwo.

¹⁰ Na rĩrĩ, marakara ma Jehova nĩmakanĩire Uza, akĩmũgũtha, akĩgũa tondũ nĩanyiitire ithandũkũ rĩu na guoko. Nĩ ũndũ ũcio Uza agĩkuĩra o hau mbere ya Ngai.

¹¹ Nake Daudi akĩrakara tondũ mang’ũrĩ ma Jehova nĩmookĩrĩire Uza, nĩ ũndũ ũcio handũ hau hetagwo Perez-Uza nginya ũmũthĩ.

¹² Daudi agĩtĩgĩra Ngai mũthenya ũcio, akĩũria atĩrĩ, “Ngaahota atĩa kũrehe ithandũkũ rĩrĩ rĩa Ngai kũrĩ nĩ?”

¹³ Tondũ ũcio Daudi ndaathĩre na ithandũkũ rĩu Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi. Handũ ha ũguo, aarĩtwarire kwa Obedi-Edomu ũrĩa Mũgiiti.

¹⁴ Ithandũkũ rĩu rĩa Ngai rĩaikarire na andũ a nyũmba ya Obedi-Edomu gwake mũciĩ mĩeri ĩtatũ, nake Jehova akĩrathima andũ a mũciĩ wake, o na kĩa gĩothe aarĩ nakĩo.

14

Nyũmba ya Daudi na Andũ Ake

¹ Na rĩrĩ, Hiramũ mũthamaki wa Turo, nĩatũmĩire Daudi andũ, marĩ na mĩgogo ya mĩtarakwa, na aaki a mahiga na a mbaũ, nĩguo mamwakĩre nyũmba ya ũthamaki.

² Nake Daudi nĩamenyire atĩ Jehova nĩamũhaandĩte atuĩke mũthamaki wa Isiraeli, na atĩ ũthamaki wake nĩwatũũgĩrĩtio mũno nĩ ũndũ wa andũ ake a Isiraeli.

³ Daudi nĩahikirie atumia angĩ arĩ kũu Jerusalemu, nake agĩtuĩka ithe wa aanake na airĩtu angĩ.

⁴ Maya nĩmo marĩtwa ma ciana ciake iria ciaciariĩrwo kũu: Shamua, na Shobabu, na Nathani, na Solomoni,
⁵ na Ibiharu, na Elishua, na Elipeleti,
⁶ na Noga, na Nefegu, na Jafia,
⁷ na Elishama, na Beeliada, na Elifeleti.

Daudi Kũhoota Afilisti

⁸ Na rĩria Afilisti maaiguire atĩ Daudi nĩaitĩrĩrio maguta agatuĩka mũthamaki wa Isiraeli guothe-rĩ, makĩambata, magĩthiĩ na mbũtũ ciao ciothe makamũcarie, nake Daudi aigua ũhoro ũcio akiumagara, agĩthiĩ akahũũrane nao.

⁹ Na rĩrĩ, Afilisti nĩmookĩte magatharĩkĩra Gĩtuamba kĩa Refaimu;

¹⁰ nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩtuĩria ũhoro kũrĩ Ngai, akĩmũũria atĩrĩ, “Thiĩ ngatharĩkĩre Afilisti? Nĩũkũmaneana moko-inĩ makwa?”

Nake Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Thiĩ, nĩngũmaneana moko-inĩ maku.”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Daudi na andũ ake makĩambata, magĩthiĩ nginya Baali-Perazimu, na akĩmatooreria kuo. Nake akiuga atĩrĩ, “O ta ũria maaĩ moinaga, noguo Ngai aharaganĩtie thũ ciakwa na guoko gwakwa.” Nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagĩtwo Baali-Perazimu.

¹² Afilisti magĩtiganĩria ngai ciao kũu, nake Daudi agĩathana ngai icio icinwo na mwaki.

¹³ Afilisti nĩmatharĩkĩre Gĩtuamba kũu rĩngĩ;

¹⁴ nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩtuĩria ũhoro harĩ Ngai rĩngĩ, nake Ngai akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tiga kwambata, no mathiũrũrũkĩrie, na ũmatharĩkĩre ũmarutĩtie na mbere ya mĩtĩ ya mĩkũngũgũ.

¹⁵ Rĩria ũrĩgua mũkubio uumĩte igũrũ rĩa mĩtĩ iyo ya mĩkũngũgũ-rĩ, thiĩ ũkarũe, tondũ ũguo nĩkuonania atĩ Ngai arĩ mbere yaku akĩhũũra ita rĩa Afilisti.”

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩka o ta ũria Ngai aamwathĩte, nao makĩhũũra mbũtũ cia Afilisti, o kuuma Gibeoni nginya Gezeri.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngumo ya Daudi ikĩhunja o bũrũri o bũrũri, nake Jehova agĩtũma ndũrĩrĩ ciothe inwĩtigĩre.

15

Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro Kũrehwo Jerusalemu

¹ Daudi aarĩkia gwaka nyũmba ciake mwene kũu Itũũra Inene rĩa Daudi, nĩahaarĩrie handũ ha kũiga ithandũkũ rĩa Ngai, na akĩrĩambĩra hema.

² Ningĩ Daudi akiuga atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ ũngĩ wagĩrĩrwo nĩ gũkuua ithandũkũ rĩa Ngai tiga o Alawii, tondũ nĩo Jehova aathuurire makuuage ithandũkũ rĩu rĩa Jehova na mamũtungatagĩre nginya tene.”

³ Daudi nĩacookanĩrĩrie andũ othe a Isiraeli hamwe kũu Jerusalemu nĩguo marehe ithandũkũ rĩa Jehova handũ harĩa aarĩthondekeire.

⁴ Nĩacookanĩrĩrie njiaro cia Harũni na Alawii ta ũũ:

⁵ Kuuma kũrĩ njiaro cia Kohathu,

Urieli nĩwe warĩ mũtongoria, na andũ a nyũmba yao 120;

⁶ kuuma kũrĩ njiaro cia Merari,

Asaia nĩwe warĩ mũtongoria, na andũ a nyũmba yao 220;

⁷ kuuma kũrĩ njiaro cia Gerishoni,

Joeli nĩwe warĩ mũtongoria, na andũ a nyũmba yao 130;

⁸ kuuma kũrĩ njiaro cia Elizafani,

Shemaia nĩwe warĩ mūtongoria, na andũ a nyũmba yao 200;

⁹ kuuma kũrĩ njiaro cia Heberoni,

Elieli nĩwe warĩ mūtongoria, na andũ a nyũmba yao 80;

¹⁰ kuuma kũrĩ njiaro cia Uzieli,

Aminadabu nĩwe warĩ mūtongoria, na andũ a nyũmba yao 112.

¹¹ Ningĩ Daudi agĩta Zadoku na Abiatharu arĩa athĩnjĩri-Ngai, na Urieli, na Asaia, na Joeli, na Shemaia, na Elieli, na Aminadabu arĩa Alawii.

¹² Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ inyuĩ anene a nyũmba cia Alawii; inyuĩ ene na Alawii arĩa angĩ no nginya mwĩtherie na mwambatie ithandũkũ rĩa Jehova Ngai wa Isiraeli nginya handũ harĩa ndĩrĩthondekeire.

¹³ Nĩ ũndũ inyuĩ, Alawii, mūtiarĩambatirie ihinda rĩa mbere, nĩkĩo Jehova Ngai witũ aatũũkĩrĩre na marakara. Tũtiigana gũtuĩria ũhoro wa ũrĩa tũngĩekire kũrĩ we, kũringana na ũrĩa gwatuĩtwo.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio, athĩnjĩri-Ngai na Alawii magĩtheria nĩgeetha maambatie ithandũkũ rĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli.

¹⁵ Nao Alawii magĩkuua ithandũkũ rĩa Ngai na mĩtĩ mĩraaya mamĩgĩrĩre ciande, o ta ũrĩa Musa aathanĩte kũringana na kiugo kĩa Jehova.

¹⁶ Daudi akĩra atongoria a Alawii mathuure ariũ a ithe wao matuĩke aini, nao maine nyĩmbo cia gĩkeno makĩhũũraga inanda cia kĩnũbi, na cia mũgeeto, na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Alawii magĩthuura Hemani mũrũ wa Joeli; kuuma harĩ ariũ a ithe, na magĩthuura Asafu mũrũ wa Berekia; na kuuma harĩ ariũ a ithe Amerari magĩthuura Ethani mũrũ wa Kushaia;

¹⁸ na ningĩ hamwe nao magĩthuura ariũ a ithe matuĩke anini ao wathani-inĩ. nao nĩ: Zekaria, na Jaazieli, na Shemiramothu, na Jehieli, na Uni, na Eliabu, na Benaia, na Maaseia, na Matithia, na Elifelehu, na Mikineia, na Obedi-Edomu, na Jeieli, arĩa arangĩri ihingo.

¹⁹ Hemani, na Asafu na Ethani maarĩ aini na maahũũrithanagia thaani cia gĩcango;

²⁰ Zekaria, na Azieli, na Shemiramothu, na Jehieli, na Uni, na Eliabu, na Maaseia, na Benaia maarĩ a kũhũũra inanda cia kĩnũbi, kũringana na Alamothu.

²¹ Nake Matithia, na Elifelehu, na Mikineia, na Obedi-Edomu, na Jeieli, na Azazia maarĩ a kũhũũra inanda cia mũgeeto, matongoretie kũringana na Sheminihu (ũguo nĩ ta kuuga mũgambo ũkũruruma).

²² Kenania ũrĩa mūtongoria wa Alawii nĩwe warũgamĩrĩre ũini; ũcio nĩguo warĩ wĩra wake tondũ aarĩ na ũũgĩ wa guo.

²³ Berekia na Elikana nĩo maarĩ a kũrangĩra mĩrango nĩ ũndũ wa ithandũkũ rĩu.

²⁴ Athĩnjĩri-Ngai, nĩo Shebania, na Joshafatu, na Nethaneli, na Amasai, na Zekaria, na Benaia, na Eliezeri maarĩ a kũhuha tũrumbeta mbere ya ithandũkũ rĩa Ngai. Obedi-Edomu na Jehia o nao maarĩ arangĩri a mĩrango nĩ ũndũ wa ithandũkũ rĩu.

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio Daudi na athuuri a Isiraeli, na anene a ikundi cia ngiri, magĩthĩ kwambatia ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kuuma nyũmba ya Obedi-Edomu makenete.

²⁶ Tondũ Ngai nĩateithĩtie Alawii arĩa maakuuaga ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova-rĩ, ndegwa mũgwanja na ndũrũme mũgwanja nĩciarutirwo igongona.

²⁷ Hĩndĩ ĩyo Daudi eehumbĩte nguo ya igũrũ ndaaya ya gatani ĩrĩa njega, na noguo Alawii othe arĩa makuuĩte ithandũkũ rĩu mehumbĩte, o na aini

na Kenania ũrĩa warĩ mütongoria wa ũini. O na ningĩ Daudi n̄ehumbĩte ebodi ya gatani.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio andũ othe a Isiraeli makĩambatia ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova makĩanagĩrĩra, makĩhuhaga macoro na tũrumbeta, na makĩhũũrithanagia thaani iria ihũũrithanagio na ikagamba, na makĩhũũraga inanda cia kĩnũbi na cia mũgeeto.

²⁹ Hĩndĩ ĩrĩa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩatoonyaga Itũũra Inene rĩa Daudi-rĩ, Mikali mwarĩ wa Saũlũ n̄iacũthĩrĩrie arĩ ndirica-inĩ. Na rĩrĩa onire Mũthamaki Daudi akĩina akĩrũgarũgaga, akĩmũnyarara ngoro-inĩ yake.

16

¹ Alawii makĩrehe ithandũkũ rĩa Ngai, makĩrĩtoonyia thĩinĩ wa hema ĩrĩa yaambĩtwo nĩ Daudi nĩ ũndũ warĩo, na makĩrutĩra Ngai maruta ma njino na maruta ma ũiguano.

² Daudi aarĩkia kũruta maruta ma njino na maruta ma ũiguano-rĩ, akĩrathima andũ acio thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jehova.

³ Ningĩ akĩhe andũ a Isiraeli othe, arũme na andũ-a-nja o mũndũ mũgate, na gĩcunjĩ kĩa nyama, na ngũmba ya thabibũ nyũmũ.

⁴ Nĩathuurire Alawii amwe matungatage mbere ya ithandũkũ rĩa Jehova, na mathaithanagĩre andũ, na macookagie ngaatho, na magoocage Jehova, Ngai wa Isiraeli, nao n̄io:

⁵ Asafu ũrĩa warĩ mũnene wao, na mũnini wake aarĩ Zekaria, agacookwo nĩ Jeieli, na Shemiramothu, na Jehieli, na Matithia, na Eliabu, na Benaia, na Obedi-Edomu, na Jeieli. Acio maarĩ a kũhũũraga inanda cia kĩnũbi na inanda cia mũgeeto, nake Asafu agambagie thaani iria ihũũrithanagio ikagamba,

⁶ nao athĩnjĩri-Ngai, Benaia na Jahazieli, maarĩ a kũhuha tũrumbeta hĩndĩ ciothe marĩ mbere ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Ngai.

Thaburi ya Daudi ya Gũcookia Ngaatho

⁷ Mũthenya ũcio ũndũ wa mbere, ũrĩa Daudi eekire nĩ kũnengera Asafu na athiritũ ake thaburi ĩno ya gũcookeria Jehova ngaatho:

⁸ Cookeriai Jehova ngaatho, kaĩrai rĩitwa rĩake; menyithaniai ndũrĩrĩ-inĩ ũrĩa ekĩte.

⁹ Mũinĩrei, mũmũinĩre mũkĩmũgoocaga, mũheane ũhoru wa ciĩko ciake ciothe cia magegania.

¹⁰ Mwĩrahei nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩake itheru; ngoro cia arĩa marongoragia Jehova nĩ ikene.

¹¹ Mathaai Jehova o na hinya wake; mũmaathage ũthiũ wake hĩndĩ ciothe.

¹² Ririkanai magegania marĩa ekĩte, na ciama ciake, na matũiro ma ciira marĩa atuĩte,

¹³ inyuĩ njiaro cia Isiraeli ndungata yake, o inyuĩ ciana cia Jakubu, inyuĩ andũ ake arĩa athuurĩte.

¹⁴ Jehova nĩwe Ngai witũ; matũiro make ma ciira marĩ thĩ yothe.

¹⁵ Nĩaririkanaga kĩrĩkanĩro gĩake nginya tene, nĩkĩo kiugo kĩrĩa aathanire, kĩrũmagĩrĩrwo nĩ njiarwa ngiri,

¹⁶ kĩrĩkanĩro kĩrĩa aarĩkanĩire na Iburahĩmu, na noguo mwĩhitwa ũrĩa eehĩtire harĩ Isaaka.

- 17 Nĩagĩkĩrĩre hinya harĩ Jakubu kĩrĩ kĩrĩra gĩa ke kĩa watho wa kũrũmagĩrĩrwo,
agĩgĩkĩra hinya kũrĩ Isiraeli kĩrĩ kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na tene,
akiuga atĩrĩ:
- 18 “Wee nĩwe ngaathe bũrũri wa Kaanani,
ũtuĩke igai rĩrĩa ũkaagaya.”
- 19 Hĩndĩ ĩrĩa maarĩ o anini magĩtarwo,
o anini biũ, na maarĩ ageni kuo-rĩ,
- 20 moorũũraga kuuma rũrĩrĩ rũmwe nginya rũrĩa rũngĩ,
na kuuma ũthamaki-inĩ ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ.
- 21 Ndarĩ mũndũ o na ũmwe etĩkĩrĩrie amanyariire;
nĩarũithirie athamaki nĩ ũndũ wao, akĩmeera atĩrĩ:
- 22 “Mũtikanahutie andũ arĩa akwa aitĩrĩrie maguta;
mũtikaneke anabii akwa ũũru.”
- 23 Inĩrai Jehova, inyuĩ andũ a thĩ yothe;
mũhunjagie ũhonokio wake mũthenya o mũthenya.
- 24 Umbũrai riiri wake kũrĩ ndũrĩrĩ,
mumbũre mawĩko make ma magegania kũrĩ andũ othe.
- 25 Nĩgũkorwo Jehova nĩ mũnene, na nĩ wa kũgocwo mũno;
nĩwe wa gwĩtigĩrwo gũkĩra ngai ciothe.
- 26 Nĩgũkorwo ngai ciothe cia ndũrĩrĩ nĩ mũhianano,
no Jehova nĩwe wombire igũrũ.
- 27 Riiri na ũnene irĩ mbere yake;
hinya na gĩkeno itũũraga gwake.
- 28 Tũũgĩriai Jehova, inyuĩ mũhĩrĩga ya ndũrĩrĩ,
mũtũũgĩrie Jehova nĩ ũndũ wa riiri na hinya wake,
29 Tũũgĩriai Jehova, nĩ ũndũ wa riiri ũrĩa wagĩrĩire rĩtwa rĩa ke.
- Mũreherei maruta na mũũke mbere yake;
mũhooe Jehova thĩnĩ wa riiri wa ũtheru wake.
- 30 Inainai mũrĩ mbere yake, inyuĩ andũ a thĩ yothe!
Thĩ ĩhaandĩtwo ĩkarũma; ndĩngĩenyenyeka.
- 31 Igũrũ nĩ rĩkene, thĩ nĩcanjamũke;
nakuo ndũrĩrĩ-inĩ nĩ kuugwo atĩrĩ, “Jehova nĩwe ũthamakaga!”
- 32 Iria nĩ rĩrurume, na indo iria ciothe irĩ thĩnĩ warĩo;
mĩgũnda nĩkenerũrũke na indo iria ciothe irĩ thĩnĩ wayo!
- 33 Hĩndĩ ĩyo mũtĩ ya mũtitũ nĩkaina;
ĩine nĩ gũkena ĩrĩ mbere ya Jehova,
nĩgũkorwo nĩarooka gũciirithia thĩ.
- 34 Cookerĩai Jehova ngaatho, nĩgũkorwo nĩ mwega;
wendo wake ũtũũraga nginya tene.
- 35 Anĩrĩrai muuge atĩrĩ, “Tũhonokie, Wee Ngai Mũhonokia witũ;
tũcookanĩrĩrie na ũtũkũũre kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ,
nĩguo tũcookagĩrie rĩtwa rĩaku itheru ngaatho,
nĩgeetha twĩrahage nĩ ũndũ wa ũgocci waku.”
- 36 Jehova arogocwo, o we Ngai wa Isiraeli,
kuuma tene na tene, nginya tene na tene.
Nao andũ othe makiuga atĩrĩ, “Ameni” na “Goocai Jehova.”

³⁷ Daudi agĩtiga Asafu na athiritũ ake hau mbere ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova nĩguo matungatage kuo hĩndĩ ciothe, kũringana na mabata ma o mũthenya.

³⁸ O na ningĩ agĩtiga Obedi-Edomu na athiritũ ake mĩrongo ĩtandatũ na anana matungatage hamwe nao. Obedi-Edomu mũrũ wa Jeduthuni marĩ na Hosa maarĩ arangĩri a kĩhingo.

³⁹ Daudi agĩtiga Zadoku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai hamwe na athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ hau mbere ya hema ĩrĩa nyamũre,* kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũu Gibeoni,

⁴⁰ nĩguo marutagĩre Jehova maruta ma njino kĩgongona-inĩ kĩa maruta ma njino hĩndĩ ciothe, rũciinĩ na hwaĩ-inĩ, kũringana na ũrĩa kwandĩkĩtwo watho-inĩ wa Jehova ũrĩa aaheete andũ a Isiraeli.

⁴¹ Arĩa maarĩ hamwe nao nĩ Hemani na Jeduthuni, na arĩa angĩ maarĩ athuure na makagwetwo na marĩtwa nĩgeetha macookagĩrie Jehova ngaatho, makiugaga atĩrĩ, “Tondũ wendo wake ũtũũraga nginya tene.”

⁴² Hemani na Jeduthuni nĩo meehokeirwo kũhuha tũrumbeta, na kũhũũrithania thaani iria ihũũrithanagio ikagamba, o na kũhũũraga inanda iria ingĩ cia kũina rwĩmbo rwamũre. Ariũ a Jeduthuni nĩo maaheirwo wĩra wa kũrangĩra kĩhingo.

⁴³ Hĩndĩ ĩyo andũ othe magĩthĩ o mũndũ gwake mũciĩ, nake Daudi agĩcooka mũciĩ akarathime andũ a nyũmba yake.

17

Kũranĩro kĩa Ngai kũrĩ Daudi

¹ Thuutha wa Daudi gũikara nyũmba yake ya ũthamaki kwa ihinda, akĩra mũnabii Nathani atĩrĩ, “Nĩ njikaraga nyũmba ya ũthamaki yakĩtwo na mĩtarakwa, o rĩrĩa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩngĩtwo hema-inĩ.”

² Nathani agĩcookeria Daudi atĩrĩ, “Ũndũ ũrĩa ũreciiria gwĩka-rĩ, wĩke, nĩgũkorwo Ngai arĩ hamwe nawe.”

³ Ũtukũ ũcio kiugo kĩa Ngai gĩgĩkinyĩra Nathani, akĩrwo atĩrĩ:

⁴ “Thĩ ũkeere ndungata yakwa Daudi atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Wee tiwe wa kũnjakĩra nyũmba ya gũtũũra.

⁵ Nĩ ndirĩ ndatũũra nyũmba kuuma mũthenya ũrĩa ndaarutire andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri nginya ũmũthĩ. Ndũũraga hema-inĩ, thaamaga kuuma handũ hamwe ngathiĩ harĩa hangĩ, ngoima gũikaro kĩmwe ngathiĩ kĩrĩa kĩngĩ.

⁶ Kũrĩa guothe ndaanathiĩ na andũ a Isiraeli othe-rĩ, ndĩ ndooria mũtongoria o na ũmwe wa arĩa ndaathire marĩithagie andũ akwa atĩrĩ, “Mwagĩte kũnjakĩra nyũmba ya mĩtarakwa nĩkĩ?”

⁷ “Na rĩrĩ, ĩra ndungata yakwa Daudi atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: Ndaakũrutire rũũru-inĩ, ngĩgũtigithia kũrũmĩrĩra mahiũ nĩguo ũtuĩke mwathi wa andũ akwa a Isiraeli.

⁸ Nĩngoretwo nawe kũrĩa guothe wanathiĩ, na ngakwehereria thũ ciaku ciothe ikehera mbere yaku. Rĩu nĩngũtũma rĩtwa rĩaku rĩtuĩke inene o ta marĩtwa ma andũ arĩa anene mũno a thĩ.

⁹ Na nĩngaahe andũ akwa a Isiraeli handũ na ndĩmahaande wega nĩgeetha magĩe na mũciĩ wao kũũmbe, na matigacooka gũthĩnĩka. Andũ

* **16:39** Gũikaro kĩa Jehova no kĩa Hema ĩrĩa yaakĩtwo werũ-inĩ harĩa magongona maarutagĩrwo.

aaganu matigacooka kũmahinyĩrĩria rĩngĩ, ta ũrĩa meekaga kĩambĩrĩria-inĩ

¹⁰ na matũire meekaga kuuma rĩrĩa ndathuurire atongoria a gũtongoragia andũ akwa a Isiraeli. O na nĩngatoria thũ cianyu ciothe.

“Na ningĩ ngũkwĩra atĩ Jehova we mwene nĩwe ũgũgwakĩra nyũmba:

¹¹ Hĩndĩ ĩrĩa matukũ maku magaaathira nawe ũthĩĩ ũgatũũranie na maithe manyu, nĩngarũgamia mũndũ wa rũciaro rwaku athamake ithenya rĩaku, agaakorwo arĩ ũmwe wa ariũ aku, na nĩngahaanda ũthamaki wake.

¹² Ũcio nĩwe ũkaanjakĩra nyũmba, na nĩngahaanda gĩtĩ gĩake kĩa ũnene nginya tene.

¹³ Nĩngatuĩka ithe, nake nĩngatuĩka mũrũ wakwa. Ndikeheria wendo wakwa harĩ we, ta ũrĩa ndehereirie ũrĩa warĩ mbere yaku.

¹⁴ Nĩngamũtua mwathi wa nyũmba yakwa na ũthamaki wakwa nginya tene; gĩtĩ gĩake kĩa ũnene gĩkehaanda nginya tene.’ ”

¹⁵ Nathani akĩmenyithia Daudi ũhoru wa ũguũrio ũcio wothe.

Ihooya rĩa Daudi

¹⁶ Nake Mũthamaki Daudi agĩtoonya, agĩkara thĩ mbere ya Jehova, akiuga atĩrĩ:

“Nĩ ndĩkĩrĩ ũ, Wee Jehova Ngai, nayo nyũmba yakwa-rĩ, ĩkĩrĩ kĩ, atĩ nĩkĩo ũnginyĩtie nginya haha?

¹⁷ Na ta ũndũ ũcio ũrĩ o mũnini maitho-inĩ maku, Wee Ngai-rĩ, nĩwarĩtie ũhoru wa matukũ marĩa magooka makoniĩ nyũmba ya ndungata yaku. Na rĩu Wee Jehova Ngai, ũnyonete ta ndĩ mũndũ ũmwe wa arĩa atũũgĩrie mũno.

¹⁸ “Nĩ atĩa ũngĩ Daudi angĩkwĩra nĩ ũndũ wa gũtĩia ndungata yaku? Nĩgũkorwo nĩũũ ndungata yaku, Wee Jehova.

¹⁹ Nĩ ũndũ wa ndungata yaku na kũringana na wendo waku-rĩ, nĩwĩkĩte ũndũ ũyũ mũnene na ũgatũma ciĩranĩro ici nene imenyeke.

²⁰ “Gũtirĩ ũngĩ ũhaana tawe, Wee Jehova, na gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga Wee, o ta ũrĩa tũiguĩte na matũ maitũ.

²¹ Na nũũ ũhaana ta andũ aku a Isiraeli, rũrĩrĩ rũmwe gũkũ thĩ rũrĩa Ngai waruo aakũũrĩre rũtuĩke andũ ake, nĩgeetha wĩgĩire igweta, na wĩke maündũ manene na ma magegania ma gwĩtigĩrwo, nĩ ũndũ wa kũingata ndũrĩrĩ ciehere mbere ya andũ aku arĩa wakũũrĩre kuuma bũrũri wa Misiri?

²² Watũmire andũ aku a Isiraeli matuĩke andũ aku mwene nginya tene, nawe, Wee Jehova, nĩtuĩkĩte Ngai wao.

²³ “Na rĩrĩ, Jehova, tũma kũĩranĩro kĩrĩa weranĩire gĩkoniĩ ndungata yaku na nyũmba yake kĩrũme nginya tene. Na wĩke o ta ũguo wĩranĩire,

²⁴ nĩgeetha kũĩranĩro kũ kũhaande, narĩo rĩtwa rĩaku rĩnenehe nginya tene. Ningĩ andũ nĩmakoiga atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, nĩwe Ngai wa andũ a Isiraeli!’ Na nyũmba ya ndungata yaku Daudi nĩkehaanda mbere yaku.”

²⁵ “Wee Ngai wakwa, nĩũguũrĩrie ndungata yaku atĩ nĩũkamĩakĩra nyũmba. Nĩ ũndũ ũcio ndungata yaku nĩgũĩte na ũmĩrĩru wa gũkũhooya.

²⁶ Wee Jehova, nĩwe Ngai! Nĩwĩrĩire ndungata yaku maündũ maya mega.

27 Rũ nĩwonete kwagĩrĩire ũrathime nyũmba ya ndungata yaku, nĩgeetha ítũũre nginya tene maitho-inĩ maku; nĩgũkorwo, Wee Jehova nĩũmĩrathimĩte, na ĩgũtũũra ĩrĩ ndaathime nginya tene.”

18

Ũhootani wa Daudi

1 Thuutha wa mahinda macio, Daudi nĩatharĩkĩire Afilisti na akĩmatoria biũ, na agĩtunyana Gathu na matũũra marĩa maarĩrigiicĩire kuuma watho-inĩ wa Afilisti.

2 O na ningĩ Daudi nĩahootire andũ a Moabi, na magĩtuĩka a gwathwo nĩwe, makamũrutagĩra igooti.

3 Ningĩ Daudi nĩahũũranire na Hadadezeri mũthamaki wa Zoba, akĩmũingata akĩmũkinyia Hamathu, rĩrĩa mũthamaki ũcio aathiiaga gũtũma wathani wake ũrũme wega ndwere-inĩ cia Rũũ rwa Farati.

4 Daudi akĩmũtunya ngaari ciake cia ita ngiri ĩmwe, na andũ a gũcitwara ngiri mũgwanja, na thigari cia magũrũ ngiri mũrongo ĩrĩ. Nake agĩtemenga mbarathi icio cia mbaara magũrũ, agĩcithuithia ciothe tiga o igana rĩmwe.

5 Rĩrĩa Asuriata a kuuma Dameski mookire gũteithia Hadadezeri mũthamaki wa Zoba, Daudi akĩũraga Asuriata 22,000.

6 Akĩiga mbũtũ ciake cia kũrangĩra ũthamaki wa Asuriata kũu Dameski, nao Asuriata magĩtuĩka a gwathagwo nĩwe na makamũrutagĩra igooti. Jehova nĩaheire Daudi ũhootani kũrĩa guothe aathiiaga.

7 Daudi nĩatunyanire ngo cia thahabu iria ciarĩ na anene a Hadadezeri, na agĩcitwara Jerusalemu.

8 Kuuma matũũra ma Teba na Kuni marĩa maarĩ ma Hadadezeri, Daudi agĩtunyana gĩcango kĩingĩ mũno kĩrĩa Solomoni aahũthĩrĩre gũthondeka Karia ga gĩcango, na itugĩ, na mũthemba mũingĩ ya indo cia gĩcango.

9 Rĩrĩa Tou, mũthamaki wa Hamathu, aigũire atĩ Daudi nĩahootete mbũtũ ciothe cia mbaara cia Hadadezeri mũthamaki wa Zoba-rĩ,

10 agĩtũma mũriũ Hadoramu kũrĩ Mũthamaki Daudi akamũgeithie na amũkũngũire nĩ ũndũ wa kũhoota Hadadezeri ũrĩa wakoretwo akĩrĩa na Tou. Hadoramu agĩtwarĩra Daudi indo cia mũthemba mũingĩ ithondeketo na thahabu na betha na gĩcango.

11 Mũthamaki Daudi akĩamũrĩra Jehova indo icio o ta ũrĩa aamũrĩte betha na thahabu iria aatahĩte kuuma kũrĩ andũ a ndũrĩrĩ ici ciothe: Edomu, na Moabi, na kuuma kũrĩ Amoni na Afilisti, na Amaleki.

12 Abishai mũrũ wa Zerua nĩooragire andũ a Edomu 18,000 o kũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Cumbĩ.

13 Nake akĩiga mbũtũ cia kũrangĩra kũu Edomu nao andũ a Edomu othe magĩtuĩka a gwathagwo nĩ Daudi. Jehova nĩaheire Daudi ũhootani kũrĩa guothe aathiiaga.

Ndungata cia Daudi

14 Daudi nĩathamakire Isiraeli guothe, akahũthagĩra kĩhooto, na akahingĩria andũ ake othe maündũ marĩa maagĩrĩire.

15 Joabu mũrũ wa Zerua nĩwe warĩ mũnene wa ita, nake Jehoshafatu mũrũ wa Ahiludu nĩwe warĩ mwandĩki wa maündũ ma ihinda rĩu.

16 Zadoku mũrũ wa Ahitubu, na Ahimeleku mũrũ wa Abiatharu maarĩ athĩnjĩri-Ngai, nake Shavisha nĩwe warĩ mwandĩki-marĩa;

17 Benaia mũrũ wa Jehoiada nĩwe warĩ mũnene wa Akerethi na Apelethi; nao ariũ a Daudi nĩo maarĩ atongoria na anene a gũikaranagia na mũthamaki.

19

Mbaara ya Kũhũũrana na Aamoni

¹ Thuutha wa mahinda macio-rĩ, Nahashu mũthamaki wa Aamoni agĩkua, nake mũriũ agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

² Nake Daudi agĩciiria atĩrĩ, “Nĩngwĩka Hanuni mũrũ wa Nahashu maündũ mega ma ũtugi tondũ ithe nĩanjĩkire maündũ mega ma ũtugi.” Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩtũma andũ kũrĩ Hanuni makamũcakaithie nĩ ũndũ wa gũkuĩrwo nĩ ithe.

Rĩrĩa andũ acio maatũmĩtwo nĩ Daudi maakinyire kũrĩ Hanuni o kũu bũrũri wa Aamoni nĩguo mamũcakaithie-rĩ,

³ andũ arĩa maarĩ igweta a Aamoni makĩũria Hanuni atĩrĩ, “Ũreciiria Daudi nĩ thoguo aratĩia nĩ ũndũ wa gũgũtũmĩra andũ magũcakaithie? Githĩ andũ ake matiũkĩte kũrĩ we matuĩrie na mathigaane bũrũri nĩguo macooke maũtunyane?”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Hanuni akĩnyitithia andũ acio a Daudi, akĩmenjithia nderu, nacio nguoa ciao igĩtinio irima gatagatĩ ka njikarĩro, na akĩmaingata.

⁵ Rĩrĩa mũndũ ũmwe aakinyĩrie Daudi ũhoru wa andũ acio-rĩ, Daudi agĩtũma andũ makamatumũge, tondũ andũ acio nĩmaconorithĩtio mũno. Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Ikarai kũu Jeriko nginya nderu cianyu ikũre, mũcooke mũũke.”

⁶ Rĩrĩa andũ a Aamoni maamenyire atĩ nĩmatuĩkĩte kĩndũ kĩnungu harĩ Daudi-rĩ, Hanuni na andũ a Aamoni makĩneana betha taranda ngiri ĩmwe* cia gũkombora ngaari cia ita na atwarithia a cio kuuma Mesopotamia, na Aramu-Maaka, na Zoba.

⁷ Magĩkombora ngaari cia ita ngiri mĩrongo ĩtatũ na igĩrĩ na atwarithia a cio, hamwe na mũthamaki wa Maaka na mbũtũ ciake, arĩa mookire makĩamba hema hakuhĩ na Medeba; hĩndĩ ĩyo andũ a Aamoni nao magĩcookanĩrĩrio kuuma matũũra-inĩ mao, magĩthĩ kũrũa mbaara.

⁸ Nake Daudi aigua ũhoru ũcio-rĩ, agĩtũma Joabu na ita rĩothe rĩa mbaara.

⁹ Nao andũ a Aamoni makiumagara, makĩarania mbũtũ cia mbaara kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩao inene, nao athamaki arĩa mookĩte mbaara, magĩkorwo maarĩ oiki kũu werũ-inĩ.

¹⁰ Joabu nĩonire atĩ thigari nĩciarantio mbere yake o na thuutha wake; nĩ ũndũ ũcio agĩthuura mbũtũ imwe iria njega mũno kũu Isiraeli, agĩcitũma ikarũe na Asuriata.

¹¹ Andũ acio angĩ akĩmaiga watho-inĩ wa Abishai mũrũ wa nyina. Nao akĩmatũma makarũe na andũ a Aamoni.

¹² Joabu akiuga atĩrĩ, “Asuriata mangĩngĩria hinya-rĩ, wee ũũke ũndeithie; no Aamoni mangĩgũkĩria hinya, nĩngagũteithia.

¹³ Wĩyũmĩrĩrie nĩgeetha tũrũe na ũcamba nĩ ũndũ wa andũ aitũ, na nĩ ũndũ wa matũũra manene ma Ngai witũ. Jehova nĩegwĩka ũrĩa ekuona kwagĩrĩire maitho-inĩ make.”

¹⁴ Nake Joabu arĩ na mbũtũ ciake agĩtharĩkĩra Asuriata, nao makĩmũũrĩra.

¹⁵ Rĩrĩa Aamoni moonire atĩ Asuriata nĩmaroora-rĩ, o nao makĩũrĩra Abishai mũrũ wa nyina magĩtoonya itũũra thĩinĩ. Nĩ ũndũ ũcio Joabu agĩcooka Jerusalemu.

¹⁶ Thuutha wa Asuriata kuona atĩ nĩmatorio nĩ andũ a Isiraeli, magĩtũma andũ makarehithie Asuriata a kuuma mũrĩmo wa Rũũ rwa

* 19:6 nĩ ta tani 34

Farati matongoretio nĩ Shofaku ũrĩa warĩ mũnene wa mbũtũ cia ita cia Hadadezeri.

¹⁷ Rĩrĩa Daudi eerirwo ũhoru ũcio, agĩcookanĩrĩria ita rĩa Isiraeli rĩothe, makĩringa Rũũ rwa Jorodani, nake akĩmakinyĩra na akĩiga mbũtũ ciake imang'etheire. Daudi akĩhaarĩria mbũtũ ciake nĩguo itũngane na Asuriata acio mbaara-inĩ, nao Asuriata makĩrũa nake.

¹⁸ No rĩrĩ, Asuriata makĩũrĩra Isiraeli, nake Daudi akĩũraga atwarithia a ngaari ciao cia ita ngiri mũgwanja, na thigari ciao cia magũrũ ngiri mĩrongo ĩna. Ningĩ akĩũraga Shofaku, mũnene wa mbũtũ ciao.

¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa ndungata cia Hadadezeri cionire atĩ nĩmahootwo nĩ Isiraeli-rĩ, magĩthondeka thayũ na Daudi, nao magĩtuĩka a gwathagwo nĩwe.

Nĩ ũndũ ũcio Asuriata matiacookire gwĩtĩkĩra gũteithia Aamoni rĩngĩ.

20

Itũũra rĩa Raba Gũtunyanwo

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ ya kĩmera yakinya, ihinda rĩrĩa athamaki maathiiaga mbaara, Joabu agĩtongoria mbũtũ cia ita. Nake akĩananga bũrũri wa Aamoni, na agĩthĩ Raba akĩrĩrigiicĩria, no Daudi agĩtigwo Jerusalemu. Joabu agĩtharĩkĩra Raba agĩtiga aarĩananga.

² Daudi akĩruta mũthamaki wao thũmbĩ mũtwe, nayo yarĩ na ũritũ wa taranda ĩmwe* ya thahabu, na nĩyagemetio na tũhiga twa goro, nayo ĩkĩngĩrĩrwo mũtwe wa Daudi. Nake agĩtaha indo nyingĩ mũno kuuma itũũra rĩu inene,

³ na akĩrutũrũra aikari akuo, akĩmahe wĩra wa gwatũra mbaũ na mĩthumeno, na kũruta wĩra na harũ cia igera na mathanwa. Ũguo nĩguo Daudi eekire matũũra mothe ma Aamoni. Thuutha ũcio Daudi na mbũtũ ciake ciothe cia ita magĩcooka Jerusalemu.

Kũrũa na Aflisti

⁴ Mahinda macio-rĩ, gũkĩgĩa mbaara ya kũrũa na Aflisti kũu Gezeri. Hĩndĩ ĩyo Sibekai ũrĩa Mũhushathi akĩũraga Sipai, ũmwe wa njiaro cia Refai, nao Aflisti magĩtoorio biũ.

⁵ Mbaara-inĩ ĩngĩ makĩrũa na Aflisti, nake Elihanani mũrũ wa Jairu akĩũraga Lahami mũrũ wa nyina na Goliathũ, ũrĩa Mũgiiti, ũrĩa warĩ na itimũ rĩarĩ na mũtĩ waiganaga ta mũtĩ wa mũtumi ngoora.

⁶ Ningĩ mbaara-inĩ ĩngĩ ĩrĩa yarũĩrwo Gathu, kwarĩ na mũndũ mũnene mũno, warĩ na ciara ithathatũ o guoko, na ciara ithathatũ o kũgũrũ, ciothe ciarĩ ciara mĩrongo ĩrĩ na inya. O nake aarĩ wa rũciaro rwa Rafa.

⁷ Rĩrĩa aanyũrĩrie andũ a Isiraeli, Jonathani mũrũ wa Shimea, mũrũ wa nyina na Daudi, akĩmũũraga.

⁸ Acio nĩo maarĩ a rũciaro rwa Rafa wa kũu Gathu, nao makĩũragwo nĩ Daudi na andũ ake.

21

Daudi Gũtara Andũ a Mbaara

¹ Na rĩrĩ, Shaitani nĩookĩrĩire andũ a Isiraeli, na akĩarahũra Daudi nĩguo atarithie andũ a Isiraeli.

² Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩra Joabu na anene a mbũtũ cia ita atĩrĩ: "Thĩĩ mũgatara andũ a Isiraeli kuuma Birishiba nginya Dani, mũcooke mũndehere ũhoru nĩguo menye ũrĩa maigana."

* 20:2 nĩ ta kilo 34

³ Nowe Joabu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Jehova aroingĩhia mbütũ ciake cia ita maita igana. Mwathi wakwa mũthamaki, githĩ othe matirĩ watho-inĩ waku? Nĩ kũ gĩgũtũma mwathi wakwa ende gwĩka ũguo? Nĩ kũ gĩgũtũma ahĩthie Isiraeli?”

⁴ No rĩrĩ, mũthamaki agĩkararia Joabu; nĩ ũndũ ũcio Joabu akiuma hau agĩthiĩ Isiraeli guothe, na agĩcooka Jerusalemu.

⁵ Joabu akĩmenyithia Daudi mũigana wa andũ arĩa maangĩarũire mbaara ta ũũ: Isiraeli guothe kwarĩ na andũ 1,100,000 arĩa maangĩahotire kũhũthĩra rũhiũ rwa njora, thĩinĩ wao haarĩ na andũ 470,000 kuuma Juda.

⁶ No rĩrĩ, Joabu ndaatarire andũ a Lawi na a Benjamini, tondũ watho ũcio wa mũthamaki nĩwamũiguithĩtie ũũru mũno.

⁷ O na ningĩ watho ũcio warĩ mũũru maitho-inĩ ma Ngai; nĩ ũndũ ũcio akĩherithia Isiraeli.

⁸ Hĩndĩ ĩyo Daudi akĩra Ngai atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩtie mũno nĩ gwĩka ũndũ ũyũ. Rĩu ndagũthaita ũnjehererie mahĩtia, nĩ ndungata yaku. Nĩnjĩkĩte ũndũ wa ũrimũ mũno.”

⁹ Nake Jehova akĩra Gadi ũrĩa woonagĩra Daudi maündũ atĩrĩ,

¹⁰ “Thiĩ ũkeere Daudi ũũ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ũrĩ na maündũ matatũ ma gũthuura. Nowe ũthuure ũmwe wamo ũrĩa ngũkũherithia naguo.’ ”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Gadi agĩthiĩ kũrĩ Daudi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Thuura ũndũ ũmwe wa maya:

¹² Ũthuure mũaka ĩtatũ ya ng’aragu, kana mũeri ĩtatũ ya kũniinwo nĩ thũ ciaku igũthingatĩte na hiũ ciao cia njora, kana mũthenya ĩtatũ ya rũhiũ rwa njora rwa Jehova, naguo nĩ atĩ kũgĩe na mũthenya ya mũthiro bũrũri-inĩ, rĩrĩa mũraika wa Jehova akaaniinana Isiraeli guothe.’ Na rĩrĩ, tua itua ũnjĩre ũrĩa ngũthiĩ gũcookeria ũrĩa ũndũmĩte.”

¹³ Daudi akĩra Gadi atĩrĩ, “Rĩu nĩ ndĩ na thĩina mũno. Nĩ kaba nĩ ngwe moko-inĩ ma Jehova, tondũ tha ciake nĩ nyingĩ mũno; no ndũkareke ngwe moko-inĩ ma andũ.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩrehera Isiraeli mũthiro, na andũ a Isiraeli 70,000 magĩkua.

¹⁵ Nake Ngai agĩtũma mũraika akanange Jerusalemu. No rĩrĩa mũraika ekaga ũguo-rĩ, Jehova akĩona ũndũ ũcio na akĩigua kĩa nĩ ũndũ wa kĩnyariirĩko kũ, nake akĩra mũraika ũcio wanangaga andũ atĩrĩ, “Tigĩra hau! Eheria guoko gwaku.” Hĩndĩ ĩyo mũraika ũcio wa Jehova aarũgamĩte kĩhũhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Arauna ũrĩa Mũjebusi.

¹⁶ Nake Daudi akĩrora igũrũ akĩona mũraika wa Jehova arũngĩ gatagatĩ ka igũrũ na thĩ acomorete rũhiũ rwa njora, arũnyitĩte na guoko gwake gũtambũrũkĩirio Jerusalemu. Nake Daudi na athuuri, mehumbĩte nguocia makũnia, makĩgũa magĩturumithia mothiũ mao thĩ.

¹⁷ Daudi akĩũria Ngai atĩrĩ, “Githĩ ti nĩ ndaathanire atĩ arũi a mbaara matarwo? Nĩ nĩ nĩ njĩhĩtie o na ngeeka ũũru. Andũ aya matariĩ o ta ng’ondũ. Nĩ atĩa mekĩte? Wee Jehova Ngai wakwa, reke guoko gwaku kũnjũkĩrĩre nĩ na nyũmba yakwa, no rĩrĩ, ndũkareke mũthiro ũyũ ũikare na andũ aku.”

¹⁸ Nake mũraika wa Jehova agĩatha Gadi eere Daudi aambate athĩ agaakĩre Jehova kĩgongona o kũu kĩhũhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Arauna ũrĩa Mũjebusi.

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩambata agĩathĩkĩra kiugo kũu Gadi aarĩtie thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Jehova.

²⁰ Hĩndĩ ĩrĩa Arauna aakonyoraga ngano-rĩ, akĩhũgũra akĩona mũraika ũcio; nao ariũ ake ana arĩa maarĩ nake makĩhitha.

21 Nike Daudi agĩkuhĩrĩria, na rĩria Arauna aarorire akĩmuona, akiuma kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano, akĩnamĩrĩria mĩtwe wake mbere ya Daudi, na agĩturumithia ũthiũ thĩ.

22 Daudi akĩmwĩra atĩrĩ, “Njĩtikĩria njakĩre Jehova kĩgongona haha kĩhuhĩro-inĩ gĩkĩ gĩaku kĩa ngano, nĩguo mũthiro ũyũ ũkorete andũ ũthire. Nyenderia o ũria thogora wakĩo ũigana.”

23 Arauna akĩra Daudi atĩrĩ, “Kĩoe! Reke mũthamaki mwathi wakwa eeke ũndũ ũria ũngĩmũkenia. Na rĩrĩ, nĩngũkũhe ndegwa ici irutwo igongona rĩa njino, ihũũri ici cia ngano ituĩke ngũ, ngano nayo ituĩke ya igongona rĩa mũtu. Icio ciothe nĩngũkũhe.”

24 Nowe Mũthamaki Daudi agĩcookeria Arauna atĩrĩ, “Aca, no nginya ndĩhe thogora wakĩo ũria ũigana. Ndingĩrutĩra Jehova kĩndũ gĩaku, kana ndute igongona rĩa njino na kĩndũ kĩria itarutĩre thogora.”

25 Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩrĩha Arauna cekeri magana matandatũ* cia thahabu nĩ ũndũ wa handũ hau.

26 Daudi agĩakĩra Jehova kĩgongona handũ hau, na akĩruta maruta ma njino na maruta ma ũiguano. Agĩkaĩra Jehova, nake Jehova akĩmwĩtika na njĩra ya mwaki uumĩte igũrũ, ũgĩakana kĩgongona-inĩ kũ kĩa maruta ma njino.

27 Ningĩ Jehova akĩarĩria mũraika ũcio nake agĩcookia rũhiũ rwake njora.

28 Hĩndĩ ĩyo, rĩria Daudi onire atĩ Ngai nĩamũiguĩte arĩ kũu kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Arauna ũcio Mũjebusi-rĩ, akĩrutĩra magongona hau.

29 Hema ya Jehova ĩria nyamũre ĩria Musa aathondekeire werũ-inĩ, na kĩgongona kĩa maruta ma njino, hĩndĩ ĩyo ciarĩ harĩa hatũũgĩru o kũu Gibeoni.

30 No rĩrĩ, Daudi ndangĩathiire mbere yakĩo gũtuĩria ũhoru harĩ Ngai tondũ nĩetigagĩra rũhiũ rwa njora rwa mũraika ũcio wa Jehova.

22

1 Hĩndĩ ĩyo Daudi akiuga atĩrĩ, “Nyũmba ya Jehova Ngai ĩgaakwo haha, o na kĩgongona gĩa kũrutagĩrwo maruta ma njino nĩ Isiraeli.”

Kũhaarĩria Mwako wa Hekarũ

2 Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩathana atĩ ageni othe arĩa maatũũraga Isiraeli* macookanĩrĩrio, nake agĩthura kuuma thĩnĩ wao mabundi a mahiga, nĩgeetha mahaarĩrie na maicũhie mahiga ma gwaka nyũmba ya Ngai.

3 Nike akĩruta igera nyingĩ cia gũthondeka mĩcumarĩ ya mĩrango ya ihingo na ya kũnyitithania indo cia nyũmba thĩnĩ, na gĩcango kĩingĩ gĩtangĩthimĩka.

4 Ningĩ akĩruta mĩgogo ya mĩtarakwa ĩtangĩtarĩka, nĩgũkorwo andũ a Sidoni na a Turo nĩmareheire Daudi mĩgogo mĩngĩ.

5 Daudi akiuga atĩrĩ, “Mũriũ wakwa Solomoni nĩ mwĩthĩ na ndarĩ na ũũgĩ wa kũigana, nayo nyũmba ĩria ĩgwakĩrwo Jehova yagĩrĩrwo nĩgũkorwo ĩrĩ na ũthaka mũnene na ngumo na riiri maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ ciothe. Nĩ ũndũ ũcio nĩ ngũhaarĩria mwako wayo.” Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩhaarĩria maündũ ma mwako ũcio na njĩra nene atanakua.

6 Ningĩ agĩita mũriũ Solomoni akĩmwatha aakĩre Jehova Ngai wa Isiraeli nyũmba.

7 Daudi akĩra Solomoni ũũ: “Mũrũ wakwa, ndũire nyendaga gwaka nyũmba ĩtanĩtio na rĩitwa rĩa Jehova Ngai wakwa.

* 21:25 nĩ ta kilo 7 * 22:2 Ageni aya maarĩ njiaro cia andũ a Kaanani arĩa maatũũraga kuo mbere ya gũtoorio nĩ Aisiraeli.

⁸ No rĩrĩ, kiugo gĩkĩ kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ, ‘Wee nĩũitĩte thakame nyingĩ na ũkarũa mbaara nyingĩ. Ndũgwaka nyũmba ĩtanĩtio na rĩtwa rĩakwa, nĩ ũndũ nĩũitithĩtie thakame nyingĩ gũkũ thĩ, maithe-inĩ makwa.

⁹ No nĩũkagĩa na mũriũ ũrĩa ũgaatuĩka mũndũ wa thayũ na wa kũhoorera, na nĩngamũhe ũhurũko kuuma kũrĩ thũ ciake mũena yothe. Rĩtwa rĩake ageetwo Solomoni, na hĩndĩ ya ũthamaki wake nĩngaahe Isiraeli thayũ na ũhurũko.

¹⁰ Ũcio nĩwe ũgaaka nyũmba ĩtanĩtio na Rĩtwa rĩakwa. Agaatuĩka mũrũ wakwa, na nĩ ndũike ithe. Ningĩ nĩngahaanda gĩtĩ kĩa ũnene wake kũu Isiraeli nginya tene.’

¹¹ “Na rĩrĩ, mũrũ wakwa, Jehova aroikara nawe, na ũrogaacĩra na wake nyũmba ya Jehova Ngai waku, ta ũrĩa oigire nĩũgeeka.

¹² Jehova arokũhe ũbaarĩrĩri na ũmenyo rĩrĩa agaakũnengera ũthamaki wa Isiraeli, nĩgeetha ũrũmie watho wa Jehova Ngai waku.

¹³ Hĩndĩ ĩyo wee nĩũkagaacĩra, ũngĩgatuĩka wa kũmenyagĩrĩra kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo o na watho ũrĩa Jehova aaheire Musa nĩ ũndũ wa Isiraeli. Gĩa na hinya na ũmĩrĩrie. Ndũgetigĩre kana ũkue ngoro.

¹⁴ “Nĩndutĩte wĩra mũnene wa kũhaarĩria mwako wa hekarũ ya Jehova, ngaigithia taranda 100,000[†] cia thahabu, na taranda 1,000,000[‡] cia betha, na icango nyingĩ na igera nyingĩ itangĩthimĩka, na mbaũ na mahiga. Nawe no wongerere ingĩ.

¹⁵ Ũrĩ na aruti wĩra aingĩ: aicũhia a mahiga, na aaki a mahiga, na aaki a mbaũ, o hamwe na andũ marĩ na ũũgĩ wa kũruta wĩra o wothe

¹⁶ wa thahabu na wa betha, na wa gĩcango na wa igera, na mabundi maingĩ makĩria. Rĩu kĩambĩrĩrie wĩra, nake Jehova aroikara hamwe nawe.”

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Daudi agĩatha atongoria othe a Isiraeli mateithie mũriũ Solomoni.

¹⁸ Akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ Jehova Ngai wanyu ndarĩ hamwe na inyuĩ? Na githĩ ndamũheete ũhurũko mũena yothe? Nĩgũkorwo nĩaneanĩte atũũri a bũrũri ũyũ moko-inĩ makwa, na rĩu bũrũri ũrĩ watho-inĩ wa Jehova na andũ ake.

¹⁹ Rĩu mwĩheanei ngoro na muoyo mũcarie Jehova Ngai wanyu. Ambĩrĩriai gwaka handũ-harĩa-haamũre ha Jehova Ngai, nĩgeetha mũrehe ithandũkũ rĩa Jehova rĩa kĩrĩkanĩro na indo iria nyamũre cia Ngai itonyio hekarũ ĩrĩa ĩgwakwo nĩ ũndũ wa Rĩtwa rĩa Jehova.”

23

Alawii

¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa Daudi aakũrĩre na agĩkorwo arĩ na mũaka mũingĩ-rĩ, agĩtua mũriũ Solomoni mũthamaki wa gũthamakĩra Isiraeli.

² Ningĩ agĩcookanĩrĩria atongoria othe a Isiraeli hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii.

³ Alawii arĩa maakinyĩtie mũaka mũrongo ĩtatũ kana makĩria magĩtarwo, nao arũme othe maarĩ 38,000.

⁴ Daudi akiuga atĩrĩ, “Thĩinĩ wa aya, 24,000 nĩ marũgamagĩrĩre wĩra wa hekarũ ya Jehova, nao 6,000 matũike anene na atuithania a ciira.

[†] 22:14 nĩ ta tani 3,450 [‡] 22:14 nĩ ta tani 34,500

⁵ Nao andũ 4,000 matuĩke arangĩri a ihingo, nao acio angĩ 4,000 matuĩke a kũgoocaga Jehova marĩ na inanda cia ũini iria heanĩte nĩ ũndũ wa wĩra ũcio kũmbe.”

⁶ Daudi nĩagayanirie Alawii acio ikundi kũringana na ariũ a Lawi na nĩo Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

Andũ a Gerishoni

⁷ Ariũ a Gerishoni maarĩ:

Ladani na Shimei.

⁸ Ariũ a Ladani maarĩ:

Jehieli na nĩwe warĩ mũtongoria wao, na Zethamu, na Joeli; othe maarĩ atatũ.

⁹ Ariũ a Shimei maarĩ:

Shelomothu, na Hazieli, na Harani, othe maarĩ atatũ.

Acio nĩo maarĩ atongoria a nyũmba cia Ladani.

¹⁰ Na ariũ a Shimei maarĩ:

Jahathu, na Ziza, na Jeushu, na Beria.

Acio nĩo maarĩ ariũ a Shimei; othe maarĩ ana.

¹¹ Jahathu nĩwe warĩ mũtongoria wao, nake Ziza aarĩ mũnini wake, no Jeushu na Beria matiarĩ na ariũ aingĩ; nĩ ũndũ ũcio maatarirwo ta maarĩ a nyũmba ĩmwe, na makĩheo wĩra ũmwe.

Andũ a Kohathu

¹² Ariũ a Kohathu maarĩ:

Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli: othe maarĩ ana.

¹³ Ariũ a Amuramu maarĩ:

Harũni na Musa.

Harũni nĩamũrirwo hamwe na njiaro ciake nginya tene, nĩgeetha maamũrage indo iria theru mũno, na marutagĩre Jehova magongona, na mamũtungatagĩre, na marathimanage thĩinĩ wa rĩitwa rĩake nginya tene.

¹⁴ Ariũ a Musa, mũndũ wa Ngai, maataranĩirio na mũhĩrĩga wa Lawi.

¹⁵ Ariũ a Musa maarĩ: Gerishomu na Eliezeri.

¹⁶ Njiaro cia Gerishomu nĩ:

Shebueli nĩwe warĩ mũtongoria wao.

¹⁷ Njiaro cia Eliezeri nĩ:

Rehabia na nĩwe warĩ mũtongoria wao.

Eliezeri ndaarĩ na ariũ angĩ, no ariũ a Rehabia maarĩ aingĩ mũno.

¹⁸ Ariũ a Iziharu maarĩ:

Shelomithu na nĩwe warĩ mũtongoria wao.

¹⁹ Ariũ a Hebironi maarĩ:

Jeria na nĩwe warĩ mũtongoria wao, na Amaria aarĩ wa keerĩ, na Jahazieli aarĩ wa gatatũ, na Jekameamu aarĩ wa kana.

²⁰ Ariũ a Uzieli maarĩ:

Mika na nĩwe warĩ mũtongoria wao, nake Ishia aarĩ mũnini wake.

Andũ a Merari

²¹ Ariũ a Merari maarĩ:

Mahali na Mushi.

Ariũ a Mahali maarĩ:

Eleazaru na Kishu.

²² Eleazaru aakuire atarĩ na aanake; aarĩ o na airĩtu. Makĩhikio nĩ ariũ a mũrũ wa nyina na ithe wao Kishu.

²³ Ariũ a Mushi maarĩ:

Mahali, na Ederi, na Jeremothu; othe maarĩ atatũ.

²⁴ Acio nĩ maarĩ njiaro cia Lawi kũringana na nyũmba ciao: na nĩ maarĩ atongoria a nyũmba ciao ta ũrĩa marĩitwa mao maandĩkĩtwo, na maatarirwo mũndũ o mũndũ, ũguo nĩ kuuga aruti a wĩra arĩa maarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo iĩrĩ na makĩria, arĩa maatungataga hekarũ-inĩ ya Jehova.

²⁵ Nĩgũkorwo Daudi nĩoigĩte atĩrĩ, “Kuona atĩ Jehova Ngai wa Isiraeli nĩaheete andũ ake ũhurũko, na nĩokĩte gũtũũra Jerusalemu nginya tene-rĩ,

²⁶ Alawii matigũcooka kũbatario nĩgũkuuaga hema ĩrĩa nyamũre kana kĩndũ o nakĩ kĩa iria ihũthagĩrwo cia gũtungata thĩinĩ wayo.”

²⁷ Kũringana na ciugo cia Daudi cia mũthia, Alawii arĩa maarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo iĩrĩ kana makĩria nĩmatarirwo.

²⁸ Wĩra wa Alawii warĩ wa gũteithia njiaro cia Harũni ũtungata-inĩ wa hekarũ ya Jehova ta ũũ: kũrũgamĩrĩra nja cia hekarũ na tũnyũmba twa ithaku-inĩ, na gũtherithia indo iria nyamũre, na kũruta mawĩra marĩa mangĩ thĩinĩ wa nyũmba ya Ngai.

²⁹ Nĩo maarĩ arũgamĩrĩri a mĩgate ĩrĩa yaigagwo metha-inĩ, na maruta ma mũtu wa ngano, na tũmĩgate tũrĩa tũtarĩ na ndawa ya kũimbia, na wĩra wa gũkanda na kũruga mĩgate, na mawĩra mothe ma gũthima ũingĩ na mũigana wa indo.

³⁰ Ningĩ marũgamage o rũciinĩ gũcookeria Jehova ngaatho na kũmũgooca. Ningĩ magekaga ũguo o hwaĩ-inĩ,

³¹ na rĩrĩa rĩothe maruta ma njino mangĩarutĩirwo Jehova, mĩthenya ya Thabatũ, na ciathĩ cia Karũgamo ka Mweri, na ciathĩ iria ingĩ ciathanĩtwo. No nginya matungatage mbere ya Jehova mahinda mothe marĩ mũigana ũrĩa ũtuĩtwo, ningĩ na njĩra ĩrĩa maathĩtwo marutage nayo.

³² Na nĩ ũndũ ũcio Alawii magĩthĩ na mbere kũruta wĩra ũrĩa mehokeirwo wa Hema-ya-Gũtũnganwo, na wa Handũ-harĩa-Hatheru, matongoretio nĩ ariũ a ithe wao a rũciaro rwa Harũni, nĩ ũndũ wa ũtungata wa hekarũ ya Jehova.

24

Ikundi Cia Athĩnjĩri-Ngai

¹ Ici nĩcio ciarĩ ikundi cia ariũ a Harũni:

Ariũ a Harũni maarĩ Nadabu, na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru.

² No rĩrĩ, Nadabu na Abihu nĩmakuire ithe wao atakuĩte, na matiarĩ na ciana cia aanake; nĩ ũndũ ũcio Eleazaru na Ithamaru magĩtungata marĩ athĩnjĩri-Ngai.

³ Zadoku wa rũciaro rwa Eleazaru na Ahimeleku wa rũciaro rwa Ithamaru nĩo maateithĩrĩrie Daudi kũmagayania ikundi, nĩ ũndũ wa mũtaratara wa ũtungata ũrĩa maathuurĩrwo.

⁴ Atongoria arĩa aingĩ moimĩte njiaro-inĩ cia Eleazaru gũkĩra arĩa moimĩte njiaro-inĩ cia Ithamaru, nao makĩgayanio ta ũũ: kuuma njiaro-inĩ cia Eleazaru kwarĩ na atongoria a nyũmba ikũmi na atandatũ, na kuuma njiaro-inĩ cia Ithamaru kwarĩ na atongoria a nyũmba anana.

⁵ Maamagayanirie na kĩhooto na ũndũ wa gũcuuka mĩtĩ, nĩgũkorwo nĩ haarĩ na anene a handũ-harĩa-haamũre, na anene a nyũmba ya Ngai gatagatĩ-inĩ ka njiaro icio cia Eleazaru na cia Ithamaru.

⁶ Shemaia mũrũ wa Nethaneli, ũrĩa mwandĩki-marũa Mũlawii, nĩandĩkire marĩitwa mao arĩ mbere ya mũthamaki na anene aya: Zadoku ũrĩa-mũthĩnjĩri-Ngai, na Ahimeleku mũrũ wa Abiatharu, na atongoria

a nyũmba cia athĩnjĩri-Ngai na cia Alawii. Nyũmba ĩmwe ĩgathuurwo kuuma kũrĩ Eleazaru, na ĩrĩa ĩngĩ ĩgathuurwo kuuma kũrĩ Ithamaru.

- 7 Mũtĩ wa mbere wagũire kũrĩ Jehoiaribu,
na wa keerĩ kũrĩ Jedaia,
8 na wa gatatũ kũrĩ Harimu,
na wa kana kũrĩ Seroimu,
9 na wa gatano kũrĩ Malikija,
na wa gatandatũ kũrĩ Mijamini,
10 na wa mũgwanja kũrĩ Hakozi,
na wa kanana kũrĩ Abija,
11 na wa kenda kũrĩ Jeshua,
na wa ikũmi kũrĩ Shekania,
12 na wa ikũmi na ũmwe kũrĩ Eliashibu,
na wa ikũmi na ĩrĩ kũrĩ Jakimu,
13 na wa ikũmi na ĩtatũ kũrĩ Hupa,
na wa ikũmi na ĩna kũrĩ Jeshebeabu,
14 na wa ikũmi na ĩtano kũrĩ Biliga,
na wa ikũmi na ĩtandatũ kũrĩ Imeri,
15 na wa ikũmi na mũgwanja kũrĩ Heziri,
na wa ikũmi na ĩnana kũrĩ Hapizezu,
16 na wa ikũmi na kenda kũrĩ Pethahia,
na wa mĩrongo ĩrĩ kũrĩ Jehezekeli,
17 na wa mĩrongo ĩrĩ na ũmwe kũrĩ Jakini,
na wa mĩrongo ĩrĩ na ĩgĩrĩ kũrĩ Gamuli,
18 na wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ kũrĩ Delaia,
na wa mĩrongo ĩrĩ na ĩna kũrĩ Maazia.

19 Ũyũ nĩguo warĩ mũtaratara wa ũtungata wao rĩrĩa maatoonya hekarũ ya Jehova, kũringana na watho ũrĩa maatuĩrĩrwo nĩ ithe wao Harũni, ta ũrĩa Jehova Ngai wa Isiraeli aamwathĩte.

Alawii arĩa Angĩ

- 20 Njiaro iria ingĩ cia Lawi ciarĩ:
kuuma kũrĩ ariũ a Amuramu: nĩ Shubaeli;
na kuuma kũrĩ ariũ a Shubaeli: nĩ Jehedeia.
21 Kuuma kũrĩ ariũ a Rehabia:
nĩ Ishia na nĩwe warĩ mũtongoria wao.
22 Kuuma kũrĩ andũ a Iziharu: nĩ Shelomothu;
na kuuma ariũ a Shelomothu: nĩ Jahathu.
23 Ariũ a Hebironi maarĩ: Jeria na nĩwe warĩ mũtongoria wao, Amaria aarĩ wa keerĩ, nake Jahazieli aarĩ wa gatatũ, na Jekameamu aarĩ wa kana.
24 Mũrũ wa Uzieli: aarĩ Mika;
kuuma ariũ a Mika: nĩ Shamiru.
25 Mũrũ wa nyina na Mika: aarĩ Ishia;
kuuma ariũ a Ishia: nĩ Zekaria.
26 Ariũ a Merari: maarĩ Mahali na Mushi.
Mũrũ wa Jaazia: aarĩ Beno.
27 Ariũ a Merari:
kuuma kũrĩ Jaazia: maarĩ Beno, na Shohamu, na Zakuri, na Ibiri.
28 kuuma kũrĩ Mahali: nĩ Eleazaru, ũrĩa ũtaarĩ na aanake.
29 Kuuma kũrĩ Kishu: nĩ mũriũ Jerameeli.

³⁰ Nao ariũ a Mushi: maarĩ Mahali, na Ederi, na Jeremothu.

Acio nõo maarĩ Alawii kũringana na nyũmba ciao.

³¹ O nao nĩmacuukire mĩtĩ o ta ũrĩa ariũ a ithe wao a rũciaro rwa Harũni meekire, marĩ mbere ya Mũthamaki Daudi o na mbere ya Zadoku, na Ahimeleku, na atongoria a nyũmba cia athĩnjĩri-Ngai na cia Alawii. Nyũmba cia mũrũ wa nyina ũrĩa mũkũrũ ciekirwo o ta ũrĩa nyũmba cia ũrĩa mũnini mũno ciekirwo.

25

Aini

¹ Daudi arĩ hamwe na anene a mbũtũ cia ita nĩamũrĩre ariũ amwe a Asafu, na Hemani, na Jeduthuni marutage wĩra wa ũrathi makĩhũũraga inanda cia mũgeeto, na cia kĩnũbi, na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba. Maya nĩmo marĩtwa ma andũ arĩa maarutaga wĩra ũyũ wa kũina:

² Kuuma kũrĩ ariũ a Asafu: maarĩ Zakuri, na Jusufu, na Nethania, na Asarela. Ariũ a Asafu maarũgamagĩrĩrwo nĩ Asafu, ũrĩa warathaga ũhoru arũgamĩrĩrwo nĩ mũthamaki.

³ Kuuma kũrĩ ariũ a Jeduthuni: maarĩ Gedalia, na Zeri, na Jeshai, na Shimei, na Hashabia, na Matithia; othe maarĩ atandatũ, marũgamĩrĩrwo nĩ ithe wao Jeduthuni, ũrĩa warathaga ũhoru, akĩhũũraga kĩnanda kĩa mũgeeto, agacookagĩria Jehova ngaatho na akamũgocaga.

⁴ Kuuma kũrĩ ariũ a Hemani: maarĩ Bukia, na Matania, na Uzieli, na Shubaeli, na Jerimothu, na Hanania, na Hanani, na Eliatha, na Gidaliti, na Romamuti-Ezeri, na Joshibekasha, na Malothi, na Hothiru, na Mahaziothu.

⁵ Acio othe maarĩ ariũ a Hemani ũrĩa wonagĩra mũthamaki maündũ. Maaheanĩtwo kũrĩ we kũringana na cĩranĩro cia Ngai nĩguo mamũtũũgagĩrie. Ngai aaheete Hemani ariũ ikũmi na ana, na airĩtu atatũ.

⁶ Andũ aya othe maarũgamagĩrĩrwo nĩ maithe mao nĩguo mainage thĩnĩ wa hekarũ ya Jehova, marĩ na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba, na inanda cia kĩnũbi, na inanda cia mũgeeto, nĩ ũndũ wa ũtungata wa nyũmba ya Ngai. Asafu, na Jeduthuni, na Hemani nao maarũgamagĩrĩrwo nĩ mũthamaki.

⁷ Hamwe na andũ a nyũmba ciao, arĩa othe maarutĩtwo na makagĩa na ũũgĩ wa kũinĩra Jehova, othe maarĩ andũ 288.

⁸ Andũ ethĩ na akũrũ ũndũ ũmwe, na arutani o na arutwo, nĩmacuukire mĩtĩ nĩguo magairwo mawĩra mao.

⁹ Mũtĩ wa mbere, ũrĩa warĩ wa Asafu, wagwĩrĩire Jusufu, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12; wa keerĩ wagwĩrĩire Gedalia, we na andũ a nyũmba yao, na ariũ ao, maarĩ andũ 12;

¹⁰ wa gatatũ wagũrĩire Zakuri, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;

¹¹ wa kana wagũrĩire Iziri, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;

- 12 wa gatano wagũĩĩire Nethania, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 13 wa gatandatũ wagũĩĩire Bukia, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 14 wa mũgwanja wagũĩĩire Jesarela, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 15 wa kanana wagũĩĩire Jeshaiia, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 16 wa kenda wagũĩĩire Matania, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 17 wa ikũmi wagũĩĩire Shemei, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 18 wa ikũmi na ũmwe wagũĩĩire Azareli, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 19 wa ikũmi na iĩrĩ wagũĩĩire Hashabia, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 20 wa ikũmi na itatũ wagũĩĩire Shubaeli, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 21 wa ikũmi na ina wagũĩĩire Matithia, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 22 wa ikũmi na itano wagũĩĩire Jerimothu, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 23 wa ikũmi na itandatũ wagũĩĩire Hanania, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 24 wa ikũmi na mũgwanja wagũĩĩire Joshibekasha, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 25 wa ikũmi na inana wagũĩĩire Hanani, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 26 wa ikũmi na kenda wagũĩĩire Malothi, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 27 wa mĩrongo iĩrĩ wagũĩĩire Eliatha, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 28 wa mĩrongo iĩrĩ na ũmwe wagũĩĩire Hothiru, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 29 wa mĩrongo iĩrĩ na iĩrĩ wagũĩĩire Gidaliti, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 30 wa mĩrongo iĩrĩ na itatũ wagũĩĩire Mahaziothu, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
- 31 wa mĩrongo iĩrĩ na ina wagũĩĩire Romamuti-Ezeri, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12.

26

Arangĩri a Ihingo

1 Ikundi cia arangĩri a ihingo:

kuuma kũrĩ andũ a Kora maarĩ: Meshelemia mũrũ wa Kore, ũmwe wa ariũ a Asafu.

2 Ariũ a Meshelemia maarĩ:
 Zekaria, na nĩwe warĩ wa irigithathi,
 na Jediaeli aarĩ wa keerĩ,
 na Zebadia aarĩ wa gatatũ,
 na Jathinieli aarĩ wa kana,

- ³ na Elamu aarĩ wa gatano,
na Jehohanani aarĩ wa gatandatũ,
na Eliehoenai aarĩ wa mũgwanja.
- ⁴ Ariũ a Obedi-Edomu maarĩ:
Shemaia, na nĩwe warĩ wa irigithathi,
na Jehozabadu aarĩ wa keerĩ,
na Joa aarĩ wa gatatũ,
na Sakaru aarĩ wa kana,
na Nethaneli aarĩ wa gatano,
- ⁵ na Amieli aarĩ wa gatandatũ,
na Isakaru aarĩ wa mũgwanja,
na Peulethai aarĩ wa kanana,
nĩgũkorwo Ngai nĩarathimĩte Obedi-Edomu.
- ⁶ Mũriũ Shemaia o nake aarĩ na ariũ ake, arĩa maarĩ atongoria thĩinĩ wa nyũmba ya ithe wao, tondũ maarĩ andũ ehoti.
- ⁷ Ariũ a Shemaia maarĩ: Othini, na Refaeli, na Obedi, na Elizabadu, nao andũ a nyũmba yao, Elihu, na Semakia, maarĩ andũ ehoti.
- ⁸ Acio othe maarĩ a njiaro cia Obedi-Edomu; o hamwe na ariũ ao, na andũ a nyũmba yao maarĩ andũ ehoti, na maarĩ na hinya wa kũruta wĩra. Njiaro cia Obedi-Edomu othe maarĩ andũ 62.
- ⁹ Meshelemia nĩ aarĩ na ariũ ake na andũ a nyũmba yao, arĩa maarĩ andũ ehoti, othe maarĩ andũ 18.
- ¹⁰ Ariũ a Hosa ũrĩa Mũmerari maarĩ: Shimuri na nĩwe warĩ mũtongoria wao (o na gũtuĩka tiwe warĩ irigithathi, ithe nĩamũthuurĩte atuĩke mũtongoria wao),
- ¹¹ Hilikia aarĩ wa keerĩ, nake Tabalia aarĩ wa gatatũ, na Zekaria aarĩ wa kana. Ariũ a Hosa na andũ a nyũmba yao othe maarĩ andũ 13.
- ¹² Ikundi icio cia arangĩri a ihingo ciĩtanĩtio na anene ao, ciarĩ na mawĩra ma gũtungata thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova o ta andũ arĩa angĩ a nyũmba yao.
- ¹³ Andũ ethĩ na andũ akũrũ o ũndũ ũmwe nĩmacuukĩire o kĩhingo mĩtĩ kũringana na nyũmba ciao.
- ¹⁴ Mũtĩ wa Kĩhingo kĩa Irathĩro wagwĩrĩire Shelemia. Ningĩ magĩcuuka mĩtĩ nĩ ũndũ wa mũriũ Zekaria, ũrĩa warĩ mũheani kĩrĩra mũũgĩ, nake akĩgwĩrwo nĩ mũtĩ wa Kĩhingo gĩa Gathigathini.
- ¹⁵ Mũtĩ wa Kĩhingo gĩa Gũthini wagwĩrĩire Obedi-Edomu, naguo mũtĩ wa nyũmba-ya-kũigwo-indo ũkĩgwĩra ariũ ake.
- ¹⁶ Mĩtĩ ya Kĩhingo gĩa Ithũiro, na Kĩhingo gĩa Shalekethu mwena wa njĩra ya rũgongo, yagwĩrĩire Shupimu na Hosa.
Arangĩri maaikaraga metanĩrĩire.
- ¹⁷ O mũthenya gwakoragwo na Alawii atandatũ mwena wa irathĩro, na Alawii ana mwena wa gathigathini, na Alawii ana mwena wa gũthini, na Alawii eerĩ mahinda mothe nyũmba-inĩ ya kũigwo-indo.
- ¹⁸ Nayo nja ya mwena wa ithũiro, Alawii ana maikaraga njĩra-inĩ, na Alawii eerĩ maikaraga kũu nja.
- ¹⁹ Icio nĩcio ciarĩ ikundi cia arangĩri a ihingo arĩa maarĩ a njiaro cia Kora na Merari.

Aigi Kĩgũna, na Anene arĩa Angĩ

²⁰ Alawii arĩa angĩ nĩ maarũgamagĩrĩra igĩna cia nyũmba ya Ngai na igĩna cia indo iria nyamũre.

²¹ Njiaro cia Ladani, arĩa maarĩ Agerishoni na ũndũ wa Ladani, na maarĩ atongoria a nyũmba cia Ladani ũcio Mũgerishoni, maarĩ: Jehieli,

²² na ariũ a Jehieli, na Zethamu, na mũrũ wa nyina Joeli. Acio nĩ maarũgamagĩrĩra igĩna cia hekarũ ya Jehova.

²³ Kuuma kũrĩ andũ a Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli maarĩ:

²⁴ Shubaeli wa rũciaro rwa Gerishomu mũrũ wa Musa, na nĩwe warĩ mũnene wa kũrũgamĩrĩra igĩna.

²⁵ Andũ a nyũmba yao kuuma kũrĩ Eliezeri: maarĩ mũriũ Rehabia, na Jeshia aarĩ mũriũ wa Rehabia, na Joramũ aarĩ mũriũ wa Jeshia, na Zikiri aarĩ mũriũ wa Joramũ, na Shelomithu aarĩ mũriũ wa Zikiri.

²⁶ Shelomithu na andũ a nyũmba yao nĩ maarũgamagĩrĩra igĩna ciothe cia indo iria ciarĩ nyamũre nĩ Mũthamaki Daudi, na indo iria ciarĩ nyamũre nĩ atongoria a nyũmba arĩa maarĩ anene a ikundi cia ngiri ngiri na ikundi cia igana igana, na ikaamũrwo nĩ anene arĩa angĩ a mbũtũ cia ita.

²⁷ Indo imwe cia iria ciatahĩtwo mbaara-inĩ maaciamũrĩre wĩra wa gũcookereria hekarũ ya Jehova.

²⁸ Na rĩrĩ, indo ciothe iria ciaamũrĩtwo nĩ Samũeli ũrĩa muoni-maündũ, na ikaamũrwo nĩ Saũlũ mũrũ wa Kishu, na Abineri mũrũ wa Neri, na Joabu mũrũ wa Zerua, na indo iria ingĩ ciothe ciaamũrĩtwo-rĩ, ciamenyagĩrĩtwo nĩ Shelomithu na andũ a nyũmba yao.

²⁹ Kuuma kũrĩ andũ a Iziharu: Kenania na ariũ ake nĩmaheirwo mawĩra na kũu nja ya hekarũ matũike anene na aciirithania a Isiraeli.

³⁰ Kuuma kũrĩ andũ a Hebironi: maarĩ Hashabia na andũ a nyũmba yao, andũ ehoti 1,700; nĩ maarũgamĩrĩre wĩra wa Jehova wothe kũu Isiraeli mwena wa ithũiro wa Jorodani, o na wĩra wa gũtungatĩra mũthamaki.

³¹ Kuuma kũrĩ andũ a Hebironi, Jeria nĩwe warĩ mũnene wao kũringana na maandĩko ma njiarwa cia nyũmba ciao. Mwaka wa mĩrongo ĩna wa ũthamaki wa Daudi nĩ gwatuĩrurio maandĩko-inĩ, na gũkĩoneka thĩinĩ wao andũ ehoti o kũu Jazeri ya Gileadi.

³² Jeria aarĩ na andũ a nyũmba yao 2,700 arĩa maarĩ ehoti na maarĩ atongoria a nyũmba, nake Mũthamaki Daudi akĩmatua arũgamĩrĩri a andũ a Rubeni, na a andũ a Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase maündũ-inĩ mothe marĩa maakonainie na Ngai, o na marĩa maakonainie na ũhoru wa mũthamaki.

27

Ikundi cia Mbũtũ cia Ita

¹ Ũyũ nĩguo mũtaratara wa andũ a Isiraeli arĩa maarĩ atongoria a nyũmba, na anene a ikundi cia o ngiri ngiri na ikundi cia o igana igana, na anene ao, arĩa maatungatagĩra mũthamaki maündũ-inĩ mothe makonĩĩ ikundi cia mbũtũ cia ita iria ciakoragwo wĩra-inĩ mweri o mweri, mwaka wothe. O gĩkundi kĩarĩ kĩa andũ 24,000.

² Mũrũgamĩrĩri wa gĩkundi kĩa mbere kĩa mweri wa mbere aarĩ Jashobeamu mũrũ wa Zabidieli. Gĩkundi gĩake kĩarĩ na andũ 24,000.

³ Nake aarĩ wa rũciaro rwa Perezũ, na nĩwe warĩ mũnene wa anene othe a mbũtũ cia ita mweri wa mbere.

- ⁴ Mũrũgamĩrĩri wa gĩkundi kĩa mweri wa keerĩ aarĩ Dodai ũrĩa Mũahohi; mũtongoria wa gĩkundi gĩaake aarĩ Mikilothu. Gĩkundi gĩaake kĩaarĩ na andũ 24,000.
- ⁵ Mũnene wa mbũtũ cia ita wa gatatũ, wa mweri wa ĩtatũ aarĩ Benaia mũrũ wa Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. Nĩwe warĩ mũnene, na gĩkundi gĩaake kĩaarĩ na andũ 24,000.
- ⁶ Benaia ũcio nĩwe warĩ njamba mũno gatagatĩ-inĩ ka arĩa Mĩrongo ĩtatũ na nĩwe warĩ mũnene wao. Gĩkundi gĩaake kĩaarũgamagĩrĩrwo nĩ mũriũ Amizabadi.
- ⁷ Mũnene wa kana, wa mweri wa ĩna, aarĩ Asaheli mũrũ wa nyina na Joabu; mũriũ Zebadia nĩwe wacookire ithenya rĩaake. Gĩkundi gĩaake kĩaarĩ na andũ 24,000.
- ⁸ Mũnene wa gatano mweri wa ĩtano, aarĩ Shamuhuthu ũrĩa Mũizirahi. Gĩkundi gĩaake kĩaarĩ na andũ 24,000.
- ⁹ Mũnene wa gatandatũ wa mweri wa ĩtandatũ, aarĩ Ira mũrũ wa Ikeshu ũrĩa Mũtekoa. Gĩkundi gĩaake kĩaarĩ na andũ 24,000.
- ¹⁰ Mũnene wa mũgwanja wa mweri wa mũgwanja, aarĩ Helezu ũrĩa Mũpeloni, wa rũciaro rwa Efiraimu. Gĩkundi gĩaake kĩaarĩ na andũ 24,000.
- ¹¹ Mũnene wa kanana, wa mweri wa ĩnana, aarĩ Sibekai ũrĩa Mũhushathi wa rũciaro rwa Azerahi. Gĩkundi gĩaake kĩaarĩ na andũ 24,000.
- ¹² Mũnene wa kenda wa mweri wa kenda aarĩ Abiezeri ũrĩa Mũanathothu wa rũciaro rwa Abenjamini. Gĩkundi gĩaake kĩaarĩ na andũ 24,000.
- ¹³ Mũnene wa ikũmi, wa mweri wa ikũmi, aarĩ Maharai ũrĩa Mũnetofathi wa rũciaro rwa Azerahi. Gĩkundi gĩaake kĩaarĩ na andũ 24,000.
- ¹⁴ Mũnene wa ikũmi na ũmwe, wa mweri wa ikũmi na ũmwe, aarĩ Benaia ũrĩa Mũpirathoni wa rũciaro rwa Aefiraimu. Gĩkundi gĩaake kĩaarĩ na andũ 24,000.
- ¹⁵ Mũnene wa ikũmi na eerĩ, mweri wa ikũmi na ĩrĩ, aarĩ Helidai ũrĩa Mũnetofathi, wa kuuma nyũmba ya Othinieli. Gĩkundi gĩaake kĩaarĩ na andũ 24,000.

Anene a Mũhĩrĩga

- ¹⁶ Anene arĩa maathaga mũhĩrĩga ya Isiraeli maarĩ aya:

mũnene wa mũhĩrĩga wa Rubeni aarĩ Eliezeri mũrũ wa Zikiri;
 mũnene wa mũhĩrĩga wa Simeoni aarĩ Shefatia mũrũ wa Maaka;
¹⁷ mũnene wa mũhĩrĩga wa Lawi aarĩ Hashabia mũrũ wa Kemueli;
 mũnene wa mũhĩrĩga wa Harũni aarĩ Zadoku;
¹⁸ mũnene wa mũhĩrĩga wa Juda aarĩ Elihu mũrũ wa ithe na Daudi;
 mũnene wa mũhĩrĩga wa Isakaru aarĩ Omuri mũrũ wa Mikaeli;
¹⁹ mũnene wa mũhĩrĩga wa Zebuluni aarĩ Ishimaia mũrũ wa Obadia;
 mũnene wa mũhĩrĩga wa Nafitali aarĩ Jeremothu mũrũ wa Azirieli;
²⁰ mũnene wa mũhĩrĩga wa Aefiraimu aarĩ Hoshea mũrũ wa Azazia;
 mũnene wa nuthu ĩmwe ya mũhĩrĩga wa Manase aarĩ Joeli mũrũ wa Pedaia;
²¹ mũnene wa nuthu ĩrĩa ingĩ ya mũhĩrĩga wa Manase kũu Gileadi aarĩ Ido mũrũ wa Zekaria;
 mũnene wa mũhĩrĩga wa Benjamini aarĩ Jaasieli mũrũ wa Abineri;
²² mũnene wa mũhĩrĩga wa Dani aarĩ Azareli mũrũ wa Jerohamu;
 Acio nĩo maarĩ anene arĩa maathaga mũhĩrĩga ya Isiraeli.

²³ Daudi ndaatarire andũ a mĩaka mĩrongo ĩrĩ na arĩa mataakinyĩtie, tondũ Jehova nĩeranĩire atĩ nĩakaingĩhia Isiraeli matuĩke o ta njata cia matu-inĩ.

²⁴ Joabu mũrũ wa Zerua nĩambĩrĩirie gũtara andũ, no ndaarĩkirie. Mang'ũrĩ nĩmakinyĩire Isiraeli nĩ ũndũ wa itarana rĩu. Naguo mũigana wa itarana rĩu ndwandĩkirwo ibuku-inĩ rĩa maündũ ma Mũthamaki Daudi.

Arori a Maündũ ma Mũthamaki

²⁵ Azimavethu mũrũ wa Adieli nĩwe warũgamagĩrĩra nyũmba iria ciaigagwo indo cia ũthamaki.

Jonathani mũrũ wa Uzia nĩwe warũgamagĩrĩra nyũmba cia kũigwo indo kũu ng'ongo-inĩ, na matũũra-inĩ, na tũtũũra-inĩ, o na mĩthiringo ĩrĩa mĩraihu na igũrũ ya arangĩri.

²⁶ Eziri mũrũ wa Kelubu nĩwe warũgamagĩrĩra andũ arĩa maarutaga wĩra wa kũrĩma mĩgũnda.

²⁷ Shimei ũrĩa Mũramathi nĩwe warũgamagĩrĩra mĩgũnda ya mĩthabibũ.

Zabadi ũrĩa Mũshifimi nĩwe warũgamagĩrĩra maciaro ma mĩthabibũ matanekĩrwo mĩtũngi-inĩ.

²⁸ Baali-Hanani ũrĩa Mũgederi nĩwe warũgamagĩrĩra mĩtĩ ya mĩtamaiyũ na ya mĩborothandi magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa irathĩro.

Joashu nĩwe warũgamagĩrĩra kũrĩa kwaigagwo maguta ma mĩtamaiyũ.

²⁹ Shitirai ũrĩa Mũsharoni nĩwe warũgamagĩrĩra ndũũru cia ng'ombe iria ciarĩithagio Sharoni.

Shafati mũrũ wa Adilai nĩwe warũgamagĩrĩra ndũũru cia ng'ombe iria ciarĩ cianda-inĩ.

³⁰ Obili ũrĩa Mũishumaeli nĩwe warũgamagĩrĩra ngamĩra.

Jehedeia ũrĩa Mũmeronothu nĩwe warũgamagĩrĩra ndigiri.

³¹ Jazizi ũrĩa Mũhagari nĩwe warũgamagĩrĩra ndũũru cia mbũri.

Acio othe nĩo maarĩ anene arĩa marũgamagĩrĩra indo ciothe cia Mũthamaki Daudi.

³² Jonathani mamawe wa Daudi aarĩ mũheani kĩrĩra, mũndũ mũmenyi maündũ na mwandĩki-marũa. Nake Jehieli mũrũ wa Hakimoni nĩwe wamenyagĩrĩra ariũ a mũthamaki.

³³ Ahithofeli nĩwe waheaga mũthamaki kĩrĩra.

Nake Hushai ũrĩa Mũariki aarĩ mũrata wa mũthamaki.

³⁴ Jehoiada mũrũ wa Benaia na Abiatharu nĩo maacookire ithenya rĩa Ahithofeli.

Joabu nĩwe warĩ mũnene wa mbũtũ cia ita cia mũthamaki.

28

Daudi Kũhaarĩria Mwako wa Hekarũ

¹ Daudi nĩatũmaniire anene othe a Isiraeli moongane Jerusalemu, nao nĩo: anene arĩa maarũgamĩrĩire mĩhĩrĩga, na anene a ikundi iria ciatungatagĩra mũthamaki, na anene a ikundi cia o ngiri ngiri na anene a ikundi cia o igana igana, na anene arĩa maarũgamĩrĩire indo ciothe na mahiũ ma mũthamaki na ma ariũ ake o na anene a nyũmba ya ũthamaki, na andũ arĩa maarĩ njamba, na andũ othe arĩa maarĩ ũrũme wa kũrĩa mbaara.

² Mũthamaki Daudi nĩarũgamire akĩmeera atĩrĩ: “Ta thikĩrĩriai, inyuĩ ariũ a baba na andũ akwa. Nĩndatuĩte na ngoro yakwa gwaka nyũmba

ĩtuĩke handũ ha kũhurũkio ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, arĩ ho gaturwa ka makinya ma Ngai witũ, na ngĩhaarĩria kũmĩaka.

³ No Ngai akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Wee ndũgwaka nyũmba itanĩtio na Rĩtwa rĩakwa, tondũ wee ũrĩ mũndũ wa mbaara na nĩũitĩte thakame.’

⁴ “No Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩathuurire kuuma kũrĩ nyũmba iitũ yothe nduĩke mũthamaki wa Isiraeli nginya tene. Nĩathuurire Juda atuĩke mũtongoria, na kuuma nyũmba ya Juda agĩthura nyũmba ya baba, na kuuma kũrĩ ariũ a baba akĩona kwagĩrĩre aandue niĩ mũthamaki wa Isiraeli yothe.

⁵ Harĩ ariũ akwa othe, tondũ Jehova nĩaheete ariũ aingĩ-rĩ, nĩathuurĩte mũriũ wakwa Solomoni aikarĩre gĩtĩ kĩa ũthamaki wa Jehova, athamakĩre Isiraeli.

⁶ Aanjĩrĩre atĩrĩ: ‘Mũriũ waku Solomoni nĩwe ũgaaka nyũmba yakwa na nja ciakwa, nĩgũkorwo nĩndĩmũthuurĩte atuĩke mũriũ wakwa na niĩ nduĩke ithe.

⁷ Nĩngahaanda ũthamaki wake nginya tene angĩtũũra arũmĩtie maathani na mawatho makwa ta ũrĩa kũrekwo ihinda rĩrĩ.’

⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, rĩu ndamwatha o haha maitho-inĩ ma andũ a Isiraeli othe na kũũngano gĩkĩ kĩa Jehova, o nake Ngai witũ akĩiguaga: Mũmenyerere, na mũrũmagĩrĩre maathani mothe ma Jehova Ngai wanyu, nĩgeetha mwĩgwatĩre bũrũri ũyũ mweya, na mũkaũtigĩra njaro cianyu ũtuĩke igai rĩao nginya tene.

⁹ “Nawe mũrũ wakwa Solomoni-rĩ, tũũra ũmenyete Ngai wa thoguo, na ũmũtungatagĩre wĩrutĩire na ngoro yaku yothe na kwĩyendera, nĩgũkorwo Jehova atuĩragia ngoro o yothe, na akamenya gĩtũmi o gĩothe kĩa meciiria ma cio. ũngĩmũrongooria no ũmuone; no ũngĩmũtirika, agaakũrega nginya tene.

¹⁰ Gĩciirie rĩu, nĩgũkorwo Jehova nĩwe athuurĩte wa gwaka hekarũ ĩrĩ handũ hatheru. Gĩa na hinya na ũrute wĩra ũcio.”

¹¹ Hĩndĩ ĩyo Daudi akĩnengera mũriũ Solomoni mĩcoro ya mwako wa gĩthaku kĩa hekarũ, na nyũmba ciayo, na nyũmba cia kũigwo indo, na tũnyũmba twayo twa igũrũ, na tũnyũmba twa thĩinĩ, na handũ ha kũhoroherio mehia.

¹² Akĩmũnengera mĩcoro ya mĩako yothe ĩrĩa Roho eekĩrĩte meciiria-inĩ make ĩkoniĩ nja cia hekarũ ya Jehova, na ya tũnyũmba tuothe tũrĩa twamĩthiũrũrũkĩrie na tũnyũmba twa kũigwo igĩna cia hekarũ ya Ngai, na gwa kũigwo igĩna cia indo iria nyamũre.

¹³ Ningĩ akĩmũtaarĩria wĩra wa ikundi cia athĩnjĩri-Ngai, na wa Alawii, na wĩra wothe wa ũtungata thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, o na wa indo ciothe cia kũhũthagĩrwo ũtungata-inĩ wayo.

¹⁴ Nake akĩheana mũigana wa ũritũ wa thahabu ya gũthondeka indo ciothe cia thahabu cia kũhũthagĩrwo ũtungata-inĩ wa mĩthemba o mĩthemba, na ũritũ wa betha ya gũthondeka indo ciothe cia betha cia kũhũthagĩrwo ũtungata-inĩ wa mĩthemba o mĩthemba, ta ũũ:

¹⁵ ũritũ wa thahabu ya gũthondeka mĩtĩ ya thahabu ya kũigĩrĩrwo matawa na matawa mayo, na ũritũ wa o mũtĩ na matawa maguo; na ũritũ wa betha ya gũthondeka o mũtĩ wa betha wa kũigĩrĩra tawa na matawa maguo, kũringana na ũrĩa mũtĩ wa kũigĩrĩra matawa wahũthagĩrwo:

¹⁶ ũritũ wa thahabu ya gũthondeka metha ya kũigĩrĩra mĩgate ĩrĩa mĩamũre; na ũritũ wa betha ya gũthondeka metha cia betha;

¹⁷ na ũritũ wa thahabu therie ya gũthondeka hũũma, na mbakũri cia kũminjaminjĩria, na nyũngũ, ũritũ wa thahabu ya gũthondeka o thaani ya thahabu; na ũritũ wa betha ya gũthondeka o thaani ya betha;

¹⁸ na ũritũ wa thahabu therie ya gũthondeka kīgongona gĩa gũcinĩrwo ũbumba. O na ningĩ akĩmũnengera mũcoro wa ngaari ya ita, ũguo nĩ kuuga ya makerubi ma thahabu marĩa maatambũrũkĩtie mathagu makahumbĩra ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova.

¹⁹ Daudi akiuga atĩrĩ, “Maündũ maya mothe ndĩmandikĩte ũrĩa ndatongoririo nĩ guoko kwa Jehova kũrĩ igũrũ rĩakwa, na akĩihe ũmenyo wa maündũ mothe ma mũcoro ũyũ.”

²⁰ Ningĩ Daudi akĩira mũriũ Solomoni atĩrĩ, “Gĩa na hinya na wĩyũmĩrĩrie, na ũrute wĩra ũcio. Ndũgetigĩre na ndũgakue ngoro, tondũ Jehova Ngai, o we Ngai wakwa, arĩ hamwe nawe. Ndagagũtiganĩria kana agũtirike nginya rĩria wĩra wothe ũrĩa ũkaarutwo nĩ ũndũ wa ũtungata wa hekarũ ya Jehova ũgaathira.

²¹ Ikundi cia athĩnjĩri-Ngai na Alawii, nĩciĩhaarĩrie nĩ ũndũ wa wĩra wothe wa hekarũ ya Ngai, na mũndũ o wothe ũrĩ na wendo na nĩoi wĩra wa ũbundi o wothe nĩagagũteithia wĩra-inĩ ũyũ. Anene na andũ othe nĩmarĩathĩkagĩra wathani waku wothe.”

29

Iheo cia Gwaka Hekarũ

¹ Ningĩ Mũthamaki Daudi akĩira kĩũngano kũu gĩothe atĩrĩ: “Mũriũ wakwa Solomoni, ũrĩa Ngai athuurĩte, nĩ mwĩthĩ na ndarĩ na ũmenyo wa kũigana. Wĩra ũyũ nĩ mũnene, tondũ nyũmba ĩno ĩhaana ta ya ũthamaki ti ya mũndũ no nĩ ya Jehova Ngai.

² Nĩnjigithĩtie indo na ũhoti wakwa wothe nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai wakwa, ngaiga thahabu nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia thahabu, na betha nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia betha, na gĩcango nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia gĩcango, na kĩgera nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia kĩgera, na mbaũ nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia mbaũ, o na tũhiga tũrĩa twĩtagwo onigithi tũrĩa tũtheecagĩrwo indo-inĩ, na tũhiga tũrĩa tũhenagia twa kũgemia nyũmba, na tũhiga twa rangi wa mĩthemba mĩingĩ, na tũhiga twa goro twa mĩthemba mĩingĩ, na mahiga ma nyaigĩ ma mũthemba ũrĩa mwega, indo icio ciothe ngaigithia irĩ nyingĩ mũno.

³ Makĩria ma ũguo, harĩ kwĩrutĩra gwakwa igũrũ rĩa hekarũ ya Ngai wakwa nĩngũheana kĩgĩna gĩakwa mwene gĩa thahabu na betha nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai wakwa, na icio ngũciheana nyongerere kĩria kĩngĩ njigithĩtie nĩ ũndũ wa hekarũ ĩno theru:

⁴ ngũheana taranda ngiri ithatũ* cia thahabu, o thahabu ĩrĩa ya Ofiri, na taranda ngiri mũgwanja† cia betha ĩrĩa therie nĩ ũndũ wa kũgemia thingo cia nyũmba,

⁵ o na nĩ ũndũ wa wĩra wa thahabu na indo cia wĩra wa betha ũrĩa wothe ũkaarutwo nĩ mabundi. Na rĩrĩ, nũũ ũkwĩamũrĩra Jehova ũmũthĩ na kwĩyendera?”

⁶ Hĩndĩ ĩyo atongoria a nyũmba, na anene a mĩhĩrĩga ya Isiraeli, na anene a ikundi cia ngiri ngiri na anene a ikundi cia igana igana na anene arĩa maarũgamagĩrĩra wĩra wa mũthamaki makĩheana indo na kwĩyendera.

* 29:4 nĩ ta tani 100 † 29:4 nĩ ta tani 240

7 Nĩ ũndũ wa wĩra wa hekarũ ya Ngai nĩmaheanire taranda ngiri ithano,‡ na dariki ngiri ikũmi§ cia thahabu, na taranda ngiri ikũmi* cia betha, na taranda ngiri ikũmi na inyanya† cia gĩcango, na taranda ngiri igana rĩmwe‡ cia kĩgera.

8 Mũndũ o wothe warĩ na tũhiga twa goro nĩatũheanire thĩinĩ wa kĩgĩina kĩa hekarũ ya Jehova kĩrĩa kĩamenyagĩrĩrwo nĩ Jehieli ũrĩa Mũgerishoni.

9 Andũ nĩmakenirio nĩ ũrĩa atongoria ao maamũkĩire ũhoru ũcio na kwĩyendera, tondũ nĩmarutĩire Jehova indo na ngoro yao yothe matekũringĩrĩrio. Mũthamaki Daudi o nake nĩakenire mũno.

Ihooya rĩa Daudi

10 Daudi nĩagoocire Jehova arĩ mbere ya kũngano kũu gĩothe, akiuga atĩrĩ,

“Ūrogoocwo wee, o Wee Jehova,
Ngai wa ithe witũ Isiraeli,
kuuma tene nginya tene.

11 Wee Jehova-rĩ, ũnene, na hinya,
na riiri, na wathani, na ũkenji nĩ ciaku,
nĩgũkorwo kĩndũ o gĩothe kĩrĩ igũrũ na thĩ nĩ gĩaku.

Wee Jehova, ũthamaki nĩ waku;
nĩūtũgĩrĩtio, ũkanenehio gũkĩra indo ciothe.

12 Ūtonga na gĩtĩio ciumaga kũrĩ we;
Wee nĩwe wathaga indo ciothe.

Hinya na ũhoti wa gũtũgĩria
o na kũhe andũ othe hinya irĩ moko-inĩ maku.

13 Na rĩrĩ, Ngai witũ, nĩtũgũgũcookeria ngaatho,
na tũkagooca rĩitwa rĩaku rĩrĩ riiri.

14 “No nĩ ngĩrĩ ũ, nao andũ akwa-rĩ, makĩrĩ a, atĩ no tũhote kũheana na ũtaana ta ũyũ? Indo ciothe ciumaga kũrĩ we, na kĩrĩa twakũhe no kĩrĩa kiumĩte moko-inĩ maku.

15 Ithuĩ tũrĩ ageni na agendi maitho-inĩ maku, o ta ũrĩa maithe maitũ ma tene othe maatariĩ. Matukũ maitũ gũkũ thĩ matariĩ o ta kĩrũru, na gũtirĩ mwĩhoko wa gũtũũra.

16 Wee Jehova Ngai witũ, ũingĩ wa indo ici twaruta cia gũgwakĩra hekarũ nĩ ũndũ wa Rĩitwa rĩaku Itheru ciumĩte guoko-inĩ gwaku, na ciothe no ciaku.

17 Nĩ nĩnjũũ atĩ Wee Ngai wakwa nĩũtuĩragia ngoro, na nĩũkenagio nĩ ũrũngĩrĩru wa ngoro. Indo ici ciothe ndĩciheanĩte na kwĩyendera na wĩhokeku. Na rĩu ndĩ na gĩkeno nĩ ũndũ wa kwĩonera ũrĩa andũ aya aku marĩ haha makũrutĩire indo na wendo.

18 Wee Jehova, Ngai wa maithe maitũ Iburahĩmu, na Isaaka na Isiraeli, tũũria wendo ũyũ ũrĩ ngoro-inĩ cia andũ aku nginya tene na ũtũme matũũre magwathĩkagĩra.

19 Na ũhotithie mũriũ wakwa Solomoni kwĩrutĩra na ngoro yake yothe, kũmenyagĩrĩra maathani maku, na maündũ marĩa wee wendaga o na kĩrĩa gĩaku kĩa watho wa kũrũmĩrĩrwo, na ekage maündũ mothe nĩguo aake mwako wa nyũmba ĩno ĩhaana ta nyũmba ya ũthamaki, ĩrĩa nĩ njigithĩirie indo ciayo.”

20 Ningĩ Daudi akĩra kũngano gĩothe atĩrĩ, “Goocai Jehova Ngai wanyu.” Nĩ ũndũ ũcio andũ othe makĩgooca Jehova Ngai wa maithe

‡ 29:7 nĩ ta tani 170 § 29:7 nĩ ta kilo 84 * 29:7 nĩ ta tani 345 † 29:7 nĩ ta tani 620 ‡ 29:7 nĩ ta tani 3,450

mao; makĩnamĩrĩra, na makĩgũithia thĩ mbere ya Jehova na mbere ya mũthamaki.

Solomoni Kwamũkĩrwo ta Mũthamaki

²¹ Mũthenya ũyũ ũngĩ makĩrutĩra Jehova magongona na makĩmũrutĩra maruta ma njino, ta ũũ: ndegwa ngiri ĩmwe, na ndũrũme ngiri ĩmwe na tũtũrũme ngiri ĩmwe, o hamwe na maruta mao ma indo cia kũnyuuo na magongona mangĩ maingĩ nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli othe.

²² Makĩrĩa na makĩnyua marĩ na gĩkeno kĩnene mũthenya ũcio marĩ hau mbere ya Jehova.

Ningĩ makĩamũkĩra Solomoni mũrũ wa Daudi arĩ mũthamaki hĩndĩ ya keerĩ, na makĩmũitĩrĩria maguta mbere ya Jehova atuĩke wa kũmathamakĩra, nake Zadoku atuĩke mũthĩnjĩri-Ngai.

²³ Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩkarĩra gĩtĩ gĩa ũthamaki kĩa Jehova, na agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩa ithe Daudi. Nake akĩgaacĩra na agĩathĩkĩrwo Isiraeli guothe.

²⁴ Anene othe, na andũ arĩa maarĩ njamba, hamwe na ariũ a Mũthamaki Daudi othe magĩtikĩra Mũthamaki Solomoni amaathage.

²⁵ Jehova agĩtũũgĩria Solomoni mũno maitho-inĩ ma andũ a Isiraeli othe, na akĩmũhe ũthamaki ũrĩ na riiri ũtaahetwo mũthamaki ũngĩ wa Isiraeli mbere ĩyo.

Gĩkuũ kĩa Daudi

²⁶ Daudi mũrũ wa Jesii aarĩ mũthamaki wa Isiraeli guothe.

²⁷ Aathamakĩire Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩna, mĩaka mũgwanja yayo agĩthamaka arĩ Hebironi, nayo mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩtatũ agĩthamaka arĩ Jerusalemu.

²⁸ Aakuire arĩ mũkũrũ mũno, arĩkĩtie gũkenera gũtũũra gwake matukũ maingĩ, na arĩ mũtongu, na agatĩo. Mũriũ Solomoni nĩwe wathamakire ithenya rĩake.

²⁹ Nahõ ha maündũ marĩa makoniĩ wathani wa Mũthamaki Daudi kuuma kĩaambĩrĩria nginya mũthia, nĩmandikĩtwo thĩinĩ wa maandĩko ma Samũeli ũrĩa warĩ muoni-maündũ, na maandĩko-inĩ ma Nathani ũrĩa mũnabii na maandĩko-inĩ ma Gadi ũrĩa muoni-maündũ,

³⁰ hamwe na maündũ mothe marĩa maakoniĩ ũthamaki wake na ũhoti ũrĩa aarĩ nago, na ũrĩa maündũ marĩa maamũthiũrũrũkĩirie maatariĩ na ma Isiraeli na mothamaki ma mabũrũri marĩa mangĩ mothe.

IBUKU RĨA KEERĨ RĨA MAÜNDŪ MA MATUKŪ MA TENE

Solomoni Kũhooya Aheo Ūũgĩ

¹ Solomoni, mŭrũ wa Daudi, nĩhaandire akĩrũma wega ũthamaki-inĩ wake, nĩgũkorwo Jehova Ngai wake aarĩ hamwe nake na akĩmũnenehia mũno makĩria.

² Nake Solomoni akĩarĩria andũ a Isiraeli othe: akĩarĩria anene a mbũtũ cia o ngiri ngiri, na anene a mbũtũ cia o igana igana, na aciiri, o na atongoria othe a kũu Isiraeli, na atongoria a nyũmba.

³ Nake Solomoni na kĩũngano kũu gĩothe makĩambata kũndũ kũria gũtũũgĩru kũu Gibeoni, nĩgũkorwo Hema-ya-Gũtũnganwo ya Ngai nĩkuo yari, ĩria Musa ndungata ya Jehova aathondekeire kũu werũ-inĩ.

⁴ Na rĩrĩ, Daudi nĩambatĩtie ithandũkũ rĩa Ngai kuuma Kiriathu-Jearimu akarĩiga harĩa aarĩthondekeire, tondũ nĩarĩambũire hema kũu Jerusalemu.

⁵ No kĩgongona gĩa gĩcango kĩria gĩathondeketwo nĩ Bezaleli mŭrũ wa Uri, mŭrũ wa Huru, kĩarĩ Gibeoni mbere ya hema ĩria nyamũre ya Jehova; nĩ ũndũ ũcio Solomoni na kĩũngano kũu magĩthĩ hau gũtuĩria ũhoru kuuma kũrĩ Jehova.

⁶ Solomoni akĩambata kĩgongona-inĩ kũu gĩa gĩcango o hau mbere ya Jehova thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo, na akĩrutĩra hau igũrũ wakĩo magongona ngiri ĩmwe ma njino.

⁷ Ūtukũ o ro ũcio-rĩ, Ngai akiumĩrĩra Solomoni, akĩmwĩra atĩrĩ, “Hooya kĩria gĩothe ũkwenda ngũhe.”

⁸ Solomoni agĩcookeria Ngai atĩrĩ, “Nĩwekĩire baba Daudi maündũ manene ma ũtugi na nĩũndũite mũthamaki ithenya rĩake.

⁹ Na rĩrĩ, Wee Jehova Ngai, reke ũria werĩire baba Daudi ũhinge, nĩgũkorwo nĩũndũite mũthamaki wa andũ aingĩ o ta rũkũngũ rwa thĩ.

¹⁰ He ũũgĩ na ũmenyo, nĩguo ndongoragie andũ aya, nĩ ũndũ-rĩ, nũũ ũngĩhota gwatha andũ aya aku aingĩ ũũ?”

¹¹ Ngai akĩira Solomoni atĩrĩ, “Kuona atĩ ũndũ ũyũ nĩguo wendi wa ngoro yaku na ndũnahooya ũtonga, kana kũgĩa indo nyingĩ o na kana gĩtĩio, kana gĩkuũ gĩa thũ ciaku, na kuona atĩ ndũnahooya ũtũũre muoyo matukũ maingĩ, no wahooya ũũgĩ na ũmenyo wa gwathaga andũ akwa arĩa ngũtuĩte mũthamaki wao-rĩ,

¹² nĩ ũndũ ũcio nĩũkũheo ũũgĩ na ũmenyo. O na ningĩ nĩngũkũhe ũtonga, na indo nyingĩ o na gĩtĩio, iria itarĩ mũthamaki ũrĩ wakorwo nacio mbere ĩyo, na gũtarĩ mũthamaki ũkaagĩa nacio thuutha waku.”

¹³ Ningĩ Solomoni agĩthĩ Jerusalemu oimĩte handũ harĩa hatũũgĩru kũu Gibeoni hau mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo. Nake agĩthamakĩra Isiraeli.

¹⁴ Solomoni nĩacookanĩrĩrie ngaari cia ita na mbarathi; aarĩ na ngaari cia ita 1,400 na mbarathi 12,000 iria aigĩte matũũra-inĩ manene ma ngaari cia ita, na akaiga iria ingĩ hakuhĩ nake kũu Jerusalemu.

¹⁵ Mũthamaki nĩatũmire betha na thahabu cingĩhe Jerusalemu o ta mahiga, mĩtarakwa nayo yari mĩingĩ o ta mĩkũyũ ĩria ĩrĩ magũrũ-inĩ ma ĩrĩma.

¹⁶ Mbarathi cia Solomoni cioimaga Misiri na kuuma Kilikia, nao onjorithia a mũthamaki maacigũraga kuuma Kilikia.

17 Maagũraga ngaari ĩmwe ya ita kuuma Misiri cekeru 600* cia betha, nayo mbarathi ĩmwe ĩkoima cekeru 150.† Ningĩ nĩmacookaga magacitwara ikenderio athamaki othe a Ahiti na a Suriata.

2

Kũhaarĩria Gwaka Hekarũ

1 Solomoni nĩathanire gwakwo hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩa Jehova, o na kwĩyakĩra nyũmba yake ya ũthamaki.

2 Nĩandĩkithirie andũ 70,000 a gũkuua mĩrigo, na 80,000 a gwacũhia mahiga irĩma-inĩ, na anyabara 3,600 a kũmaroraga.

3 Solomoni agĩtũmĩra Hiramũ mũthamaki wa Turo ndũmĩrĩri ĩno:

“Ndehithĩria mĩgogo ya mĩtarakwa o ta ũrĩa wekĩire baba Daudi rĩrĩa wamũrehithĩrie mĩtarakwa ya gwaka nyũmba ya ũthamaki ya gũikaraga.

4 Na rĩrĩ, rĩu ndĩ hakuhĩ gwaka hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩa Jehova Ngai wakwa na ndĩmĩamũre ĩtuĩke yake ya gũcinagĩra ũbumba ũrĩa ũtararĩkaga wega mbere yake, o na ya kũigagwo mĩgate ĩrĩa mĩamũre mahinda mothe, na ya kũrutagĩra magongona ma njino o rũciinĩ, na hwaĩ-inĩ, na mĩthenya ya Thabatũ, na hĩndĩ ya Tũrũgamo twa Mweri na ciathĩ iria nyamũre cia Jehova Ngai witũ. Ũyũ nĩ watho mwandĩke wa Isiraeli wa gũtũũra nginya tene.

5 “Hekarũ ĩrĩa ngwaka nĩ nene mũno, tondũ Ngai witũ nĩ mũnene gũkĩra ngai iria ingĩ ciothe.

6 No rĩrĩ, nũũ ũngĩhota kũmwakĩra hekarũ, kuona atĩ igũrũ, o kũrĩa igũrũ mũno, ndangĩiganĩra kuo? Nĩ ndĩkĩrĩ ũ wa kũmwakĩra hekarũ, tiga no handũ ha gũcinagĩra magongona mbere yake?

7 “Tondũ ũcio-rĩ, ndũmĩra mũndũ mũũgĩ na wĩra wa gwaka indo cia thahabu na betha, na gĩcango o na igeru na rangi wa ndathi, na rangi mũtune ta gakarakũ na rangi wa bururu, na mũndũ mũũgĩ na wĩra wa gũkurura mĩcoro, oke arute wĩra Juda na Jerusalemu hamwe na aruti a wĩra akwa arĩa oogĩ na wĩra, arĩa maahaarĩrio nĩ baba Daudi.

8 “O na ningĩ ũndehithĩrie mĩgogo ya mĩtarakwa, na mĩthengera, na mĩthandari yumĩte kũu Lebanoni, tondũ nĩnjũũ andũ aku nĩ oogĩ na ũhoru wa gwatũra mbaũ. Andũ akwa makaarutithanagia wĩra na andũ aku

9 nĩgeetha ũnyonere mbaũ nyingĩ, tondũ hekarũ ĩrĩa ngwaka no nginya ĩkorwo ĩrĩ nene na ĩrĩ thaka mũno.

10 Nĩngaahe ndungata ciaku iria ciatũũraga mbaũ kori 20,000* cia mũtu wa ngano, na kori 20,000 cia cairi, na mbathi 20,000† cia ndibei, na mbathi 20,000 cia maguta ma mĩtamaiyũ.”

11 Nake Hiramũ mũthamaki wa Turo akĩandĩka marũa agĩcookeria Solomoni ũhoru, akiuga atĩrĩ:

“Tondũ wa ũrĩa Jehova endete andũ ake-rĩ, nĩagũtuĩte mũthamaki wao.”

12 Ningĩ Hiramũ agĩthĩ na mbere, akiuga atĩrĩ:

“Jehova Ngai wa Isiraeli arogocwo, o we wombire igũrũ na thĩ! Nĩaheete Mũthamaki Daudi mũriũ mũũgĩ, ũheetwo ũhoti wa gwĩciiria

* 1:17 nĩ ta kilo 7 † 1:17 nĩ ta kilo ĩmwe na robo ithatũ (1.75) * 2:10 nĩ ta kilo 4,400,000 † 2:10 nĩ ta lita 440,000

na ũkũũrani wa maündũ, we nĩwe ũgwakĩra Jehova hekarũ o na eyakĩre nyũmba ya ũthamaki.

¹³ “Nĩngũgũtũmĩra Huramu-Abi, mũndũ mũũgĩ mũno na wĩra,

¹⁴ ũrĩa nyina wake oimĩte Dani nake ithe akoima Turo. Nĩarutĩtwo kũruta wĩra wa thahabu na wa betha, na wa gĩcango na wa kĩgera, na wa mahiga na wa mbaũ, na wa ndigi cia rangi wa ndathi na wa rangi wa bururu na wa ndigi cia rangi mũtune ta gakarakũ, na wa gatani ĩrĩa njega. Nĩarĩkĩtie kwĩmenyeria kũruta wĩra wothe wa gũkurura mũcoro, na no acore mũcoro ĩrĩa yothe angĩrwo acore. Nĩakarutithania wĩra na mabundi maku na arĩa a mwathi wakwa, thoguo Daudi.

¹⁵ “Rĩu-rĩ, mwathi wakwa nĩagĩtũmĩre ndungata ciake ngano na cairi, na maguta ma mũtamaiyũ na ndibei iria eranĩre,

¹⁶ na ithuĩ nĩtũgũtema mũgogo yothe ĩrĩa ũbataire kuuma Lebanoni, na tũmĩkũrũkie tũmĩohanĩtie, ĩgereirio iria-inĩ nginya Jopa. Nawe ũgĩcooke ũmĩoe ũmĩtware nginya Jerusalemu.”

¹⁷ Nake Solomoni agĩtara ageni othe arĩa maarĩ Isiraeli, thuutha wa itarana rĩrĩa ithe Daudi aataranĩte; na magĩkorwo maarĩ ageni 153,600.

¹⁸ Nake akĩgaya andũ 70,000 ao matuĩke akuui a mũrigo, na andũ 80,000 ao matuĩke aicũhia a mahiga irĩma-inĩ, hamwe na anyabara 3,600 a kũrũgamĩrĩa andũ makĩruta wĩra.

3

Solomoni Gwaka Hekarũ

¹ Hĩndĩ ĩyo Solomoni akĩambĩrĩria gwaka hekarũ ya Jehova kũu Jerusalemu Kĩrĩma-inĩ kĩa Moria,* harĩa Jehova oimĩrĩire ithe Daudi. Hau nĩho kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Arauna ũrĩa Mũjebusi, handũ harĩa Daudi aaheanĩte hekarũ ĩgaakwo.

² Aambĩrĩrie gwaka mũthenya wa ĩrĩ wa mweri wa keerĩ, mwaka wa ĩna wa ũthamaki wake.

³ Mũthingi ũrĩa Solomoni eenjire nĩ ũndũ wa gwaka hekarũ ya Ngai warĩ mũkono mũrongo ĩtandatũ† kũraiha na mũkono mũrongo ĩrĩ‡ kwarama, gũgĩtũmĩrwo mũkono ya gĩthimo gĩa tene.

⁴ Nakĩo gĩthaku kĩrĩa kĩarĩ hau mbere ya hekarũ kĩarĩ kĩa mũkono mũrongo ĩrĩ kũraiha, gĩkĩranĩtie wariĩ wa nyũmba ĩyo, na mũkono mũrongo ĩrĩ kũraiha na igũrũ.

Mwena wa thĩinĩ wakĩo akĩũgemia na thahabu ĩrĩa therie.

⁵ Akĩhũũrĩa nyũmba ĩrĩa nene mbaũ cia mũthengera na agĩcĩhumbĩra na thahabu ĩrĩa njega mũno, na akĩmĩgemia na mũcoro ya mũkĩndũ na mũcoro ya irengeeri.

⁶ Aagemirie hekarũ na tũhiga twa goro. Nayo thahabu ĩrĩa aahũthĩrire yarĩ thahabu ya Paravaimu.

⁷ Nacio mbaũ cia mũratho, na buremu cia mũrango, na thingo, na mũrango ya hekarũ, agĩcĩgemia na thahabu, na agĩkururithia mũhiano ya makerubi thingo-inĩ.

⁸ Nĩngĩ Solomoni agĩaka Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, ũraiha waho waringaine na wariĩ wa hekarũ, mũkono mũrongo ĩrĩ kũraiha na mũkono

* **3:1** ũyũ noguo mũhari thĩinĩ wa Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gĩkũrũ wonanĩtie atĩ Kĩrĩma gĩa Zayuni no kĩo Kĩrĩma kĩa Moria harĩa Iburahĩmu aathiire kũruta mũriũ Isaaka igongona. † **3:3** nĩ ta mita 27 ‡ **3:3** nĩ ta mita 9; o na mũhari 4, na 8, na 11, na 13

mĩrongo ãĩĩ kwarama. Akĩgemia thĩĩnĩ waho na taranda 600\$ cia thahabu ãĩĩ njega mũno.

⁹ Ũritũ wa mĩcumarĩ ya thahabu warĩ wa cekerĩ mĩrongo ãtano.* Ningĩ agĩcooka akĩgemia mũena ya na igũrũ ya hau Hatheru-Mũno na thahabu.

¹⁰ Thĩĩnĩ wa Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno nĩakururithirie makerubi meerĩ na akĩmagemia na thahabu.

¹¹ Ũraihu wa mathagu ma makerubi wothe warĩ mĩkono mĩrongo ãĩĩ. Ithagu rĩmwe rĩa ikerubi rĩa mbere rĩarĩ rĩa mĩkono ãtano† kũraiha na rĩkahutia rũthingo rwa hekarũ, narĩo ithagu rĩu rĩngĩ o narĩo rĩarĩ rĩa mĩkono ãtano kũraiha na rĩkahutia ithagu rĩa ikerubi rĩu rĩngĩ.

¹² O narĩo ithagu rĩmwe rĩa ikerubi rĩa keerĩ rĩarĩ na ũraihu wa mĩkono ãtano na rĩkahutia rũthingo rĩu rĩngĩ rwa hekarũ, na ithagu rĩu rĩngĩ rĩarĩo o narĩo rĩarĩ na ũraihu wa mĩkono ãtano na rĩkahutia ithagu rĩa ikerubi rĩa mbere.

¹³ Mathagu ma makerubi maya maarĩ na ũraihu wa mĩkono mĩrongo ãĩĩ. Maicũhĩtio marũgamĩte na magũrũ, na mang'etheire nyũmba nene.

¹⁴ Solomoni nĩathondekire gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mũtune ta gakarakũ na gĩa gatani ãĩĩ njega, na mĩhiano ya makerubi nĩyatumĩrĩrwo gĩtambaya-inĩ kũ.

¹⁵ Mwena wa mbere wa hekarũ agĩaka itugĩ igĩrĩ, na cierĩ ciarĩ na ũraihu wa mĩkono mĩrongo ãtatũ na ãtano;‡ o gĩtugĩ kĩarĩ na kĩongo igũrũ rĩakĩo kĩa mũigana wa mĩkono ãtano.

¹⁶ Nĩathondekire irengeeri igathĩkanĩtio, na agĩciigĩrĩra igũrũ rĩa itugĩ icio. Ningĩ nĩathondekire mĩhiano igana rĩmwe ya matunda ma makomamanga na akĩmĩnyitithania na irengeeri icio ciagathĩkanĩtio.

¹⁷ Aakire itugĩ icio mwena wa mbere wa hekarũ, kĩmwe mwena wa gũthini, na kĩrĩa kĩngĩ mwena wa gathigathini. Kĩa mwena wa gũthini agĩgũta Jakini, na kĩa mwena wa gathigathini agĩgũta Boazu.

4

Indo cia Hekarũ

¹ Ningĩ Solomoni agĩakithia kĩgongona gĩa gĩcango kĩa ũraihu wa mĩkono mĩrongo ãĩĩ,* na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ãĩĩ, na mĩkono ikũmi† kũraiha na igũrũ.

² Agĩcooka agĩaka itangi inene mũno rĩrĩa rĩetagwo Karia rĩa kĩgera gĩtwekie, na rĩarĩ rĩa gĩthiũrũrĩ, na rĩarĩ rĩa mĩkono ikũmi kuuma mwena ũmwe wa mũromo nginya ũrĩa ũngĩ, na mĩkono ãtano‡ kũraiha na igũrũ. Rĩathimwo gĩthiũrũrĩ kĩarĩo rĩathiũrũrũkĩirio nĩ rũrigi rwa mĩkono mĩrongo ãtatũ.§

³ Mũhuro wa mũthia warĩo, nĩrĩathiũrũrũkĩirio na magemio ma-haanaine na ndegwa, o mũkono ũmwe* ndegwa ikũmi. Ndegwa icio ciaigĩtwo mĩhari ãĩĩ itwekanĩirio na Karia kau ikanyitana.

⁴ Nako Karia kau kaigĩrĩrwo igũrũ rĩa mĩhiano ya ndegwa ikũmi na igĩrĩ: ithatũ ciacio ciarorete mwena wa gathigathini, na ithatũ ikarora mwena wa ithũiro, na ithatũ ikarora mwena wa gũthini, ithatũ ikarora irathĩro. Karia kau kaigĩrĩrwo igũrũ rĩacio, nacio cĩga cia na thuutha cia ndegwa icio nĩcio ciarorete na kũu thĩĩnĩ.

§ 3:8 nĩ ta tani 21 * 3:9 nĩ ta nuthu kilo † 3:11 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) ‡ 3:15 nĩ ta mita 16 * 4:1 nĩ ta mita 9 † 4:1 nĩ ta mita inya na nuthu (4:5) ‡ 4:2 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) § 4:2 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13.5) * 4:3 nĩ ta nuthu mita

⁵ Ūtungu wa Karia kau waiganaine na rūhĩ† kwarama, naruo rūtiriho rwako rwatariĩ ta rūtiriho rwa gĩkombe, kana ta gĩtoka gĩcanũku. Karia kau kaiganagĩra maaĩ mbathi 3,000.‡

⁶ Ningĩ agĩthondeka irai ikũmi cia gwĩthambĩra, na akĩiga ithano mwena wa gũthini na ithano mwena wa gathigathini. Indo iria ciahũthagĩrwo nĩ ūndũ wa magongona ma njino ciathambagĩrio thĩinĩ wacio, no Karia kau geethambagĩrwo nĩ athĩnjĩri-Ngai.

⁷ Nĩathondekire mĩtĩ ikũmi ya kũigĩrĩrwo matawa ya thahabu, o ta ūrĩa mũthondekere wamo watuĩtwo, na akĩmĩiga hekarũ thĩinĩ, ĩtano akĩmĩiga mwena wa gũthini na ĩtano mwena wa gathigathini.

⁸ Agĩcooka agĩthondeka metha ikũmi, agĩciiga thĩinĩ wa hekarũ, ithano mwena wa gũthini na ithano mwena wa gathigathini, agĩcooka agĩthondeka mbakũri 100 cia thahabu cia kũminjaminjĩria maaĩ.

⁹ Nĩathondekire nja ya athĩnjĩri-Ngai, na nja ĩrĩa nene na mĩrango yayo, nayo mĩrango akĩmĩgemia na gĩcango.

¹⁰ Akĩiga Karia kau mwena wa gũthini, koine-inĩ ya irathĩro ya mwena wayo.

¹¹ O na nĩathondekire nyũngũ na icakũri na mbakũri cia kũminjaminja maaĩ.

Nĩ ūndũ ūcio Huramu akĩrĩkia wĩra wothe ūrĩa aaheetwo arute nĩ Mũthamaki Solomoni thĩinĩ wa Hekarũ ya Ngai, naguo nĩ:

¹² itugĩ iria igĩrĩ,

na ciongo igĩrĩ iria ciahanaanaga ta mbakũri irĩ igũrũ wa itugĩ icio;
na irengeeri iria igĩrĩ ciagathĩkanĩtio ta mĩnyororo iria ciagemetie ciongo
icio ciarĩ igũrũ wa itugĩ;

¹³ na makomamanga marĩa 400 ma irengeeri iria igĩrĩ ciagathĩkanĩtio
ta mĩnyororo (yarĩ mĩhari ĩrĩ ya makomamanga o hari kĩrengereeri
kĩmwe, ĩkagemia ciongo icio ciahanaanaga ta mbakũri iria ciarĩ igũrũ wa
itugĩ icio);

¹⁴ makaari na irai ciamo;

¹⁵ Karia na mĩhiano ya ndegwa iria ikũmi na igĩrĩ rungu rwako;

¹⁶ nyũngũ, na icakũri, na hũũma cia nyama, na indo ciothe iria
ciakonainie nacio.

Indo icio ciothe Huramu-Abi aathondekeire Mũthamaki Solomoni cia hekarũ ya Jehova, ciarĩ cia gĩcango gĩkumuthe gĩkahenia.

¹⁷ Nake mũthamaki aatwekithagĩria indo icio kũrĩa gwathondekagĩrwo
indo cia rĩũmba kũu werũ-inĩ wa Jorodani gatagatĩ ga Sukothu na
Zarethani.

¹⁸ Indo icio ciothe ciathondekithirio nĩ Solomoni ciarĩ nyingĩ mũno, ūũ
atĩ ūritũ wa gĩcango ndwamenyekire ūrĩa waiganaga.

¹⁹ Ningĩ Solomoni nĩathondekithirie indo ciothe iria ciarĩ thĩinĩ wa
hekarũ ya Ngai:

aathondekire kĩgongona gĩa thahabu;

na metha cia mĩgate ĩrĩa yaigagwo mbere ya Jehova;

²⁰ na mĩtĩ ya matawa ya thahabu therie hamwe na matawa mayo ma
gwakanaga marĩ mbere ya harĩa haamũre o ta ūrĩa gwathanĩtwo;

²¹ na wĩra wa magemio wa mahũa ma thahabu, na matawa na mĩhato
(iria ciathondeketwo na thahabu theri);

† 4:5 nĩ ta centimita 8 ‡ 4:5 nĩ ta lita 60,000

²² magathĩ ma kũrenga ndaambĩ, ma thahabu therie, na mbakũri cia kũminjaminjĩria, na thaani na ngĩo cia mwaki; na mĩrango ya thahabu ya hekarũ: na mĩrango ya thĩinĩ ya gũthiĩ Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, na mĩrango ya nyũmba ĩria nene ya Hekarũ.

5

¹ Rĩria wĩra wothe ũria Solomoni aarutagĩra hekarũ ya Jehova warĩkire-rĩ, akĩrehe indo iria ciamũritwo nĩ ithe Daudi, nacio nĩ betha na thahabu na indo cia thĩinĩ, agĩciiga harĩa haigagwo mĩthiithũ ya hekarũ ya Ngai.

Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro Kũrehwo Hekarũ-inĩ

² Ningĩ Solomoni agĩita athuuri a Isiraeli, na atongoria othe a mĩhĩrĩga, na anene a nyũmba cia andũ a Isiraeli, moke Jerusalemu nĩguo maambatie ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kuuma Zayuni, Itũũra rĩria Inene rĩa Daudi.

³ Nao andũ othe a Isiraeli magĩũka hamwe kũrĩ mũthamaki hĩndĩ ya gĩathĩ, mweri-inĩ wa mũgwanja.

⁴ Rĩria athuuri othe a Isiraeli maakinyire, Alawii makĩoya ithandũkũ rĩu,

⁵ nao makĩambatia ithandũkũ, hamwe na Hema-ya-Gũtũnganwo, na indo ciothe iria nyamũre ciarĩ thĩinĩ wayo. Nao athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ Alawii, magĩciambatia;

⁶ nake Mũthamaki Solomoni na kĩũngano gĩothe kĩa Isiraeli kĩria gĩacemanĩtie harĩ we marĩ mbere ya ithandũkũ rĩu, makĩruta magongona ma ng'onde na ng'ombe nyingĩ mũno, ũũ atĩ itingĩandĩkirwo mũigana wacio kana itarĩke.

⁷ Nao athĩnjĩri-Ngai magĩcooka makĩrehe ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova handũ harĩo harĩa haamũre thĩinĩ wa hekarũ, ũguo nĩ ta kuuga Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, makĩrĩga rungu rwa mathagu ma makerubi.

⁸ Makerubi macio maatambũrũkĩtie mathagu mamu igũrũ rĩa harĩa haigĩtwo ithandũkũ rĩu, makahumbĩra ithandũkũ o hamwe na mĩtĩ yarĩo ya kũrĩkuua.

⁹ Mĩtĩ ĩyo yarĩ mĩraihu mũno ũũ atĩ mĩthia yayo, yumĩte ithandũkũ-inĩ, nĩngĩonekanire nĩ mũndũ arĩ hau mbere ya harĩa haamũre, no ndĩonekaga nĩ mũndũ arĩ nja ya Handũ-harĩa-Hatheru; na ĩrĩ o ho nginya ũmũthĩ.

¹⁰ Thĩinĩ wa ithandũkũ rĩu gũtiarĩ na kĩndũ kĩngĩ tiga o ihengere iria igĩrĩ Musa aagĩte ho rĩria aarĩ Horebu, kũria Jehova aarĩkanĩre kĩrĩkanĩro na andũ a Isiraeli maarĩkia kuuma Misiri.

¹¹ Ningĩ athĩnjĩri-Ngai makĩehera makiuma Handũ-harĩa-Hatheru. Athĩnjĩri-Ngai othe arĩa maarĩ hau nĩmetheretie matekũrũmbũiya ikundi ciao.

¹² Nao Alawii othe arĩa maarĩ aini, nĩo Asafu, na Hemanĩ na Jeduthuni na ariũ ao na andũ ao, makĩrũgama mwena wa irathĩro wa kĩgongona, mehumbĩte gatani iria njega, marĩ na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba, na inanda cia mũgeeto, na cia kĩnũbi. Moimĩtwo thuutha nĩ athĩnjĩri-Ngai 120 makĩhuhaga tũrumbeta.

¹³ Ahuhi tũrumbeta na aini makĩamũkĩria na mũgambo ũmwe magĩcookeria Jehova ngaatho na makĩmũgocaa. Marĩ na tũrumbeta, na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba na indo iria ingĩ cia ũini, makĩanĩrĩra makĩgocaa Jehova na makĩina makiugaga atĩrĩ:

“Jehova nĩ mwega;

wendo wake ũtũũraga nginya tene.”

Hĩndĩ ĩyo hekarũ ya Jehova ikĩiyũra itu,

¹⁴ nao athĩnjĩri-Ngai matingĩahotire kũruta wĩra wao nĩ ũndũ wa itu rĩu, nĩgũkorwo riiri wa Jehova nĩwaiyũrire hekarũ ĩyo ya Ngai.

6

¹ Ningĩ Solomoni akiuga atĩrĩ, “Jehova oigĩte atĩ arũkaraga thĩinĩ wa itu rĩrĩa itumanu.

² No rĩrĩ, nĩngwakĩire hekarũ kũrorerwa, handũ haku ha gũtũũra nginya tene.”

³ O hĩndĩ ĩyo, kĩũngano gĩothe gĩa Isiraeli kĩrũgamĩte hau, mũthamaki agĩkĩhũgũkĩra na agĩkĩrathima.

⁴ Ningĩ akiuga atĩrĩ:

“Jehova arogoocwo, o we Ngai wa Isiraeli, ũrĩa ũhingĩtie na moko make ũrĩa erĩire baba Daudi na kanua gake mwene. Nĩgũkorwo oigĩte atĩrĩ,

⁵ ‘Kuuma mũthenya ũrĩa ndaarutire andũ akwa Misiri, ndirĩ ndathuura itũũra inene mũhĩrĩga-inĩ o na ũmwe wa Isiraeli atĩ nĩguo njakĩrwo hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa kuo, o na kana ngaathuura mũndũ o na ũrĩkũ atuĩke wa gũtongoria andũ akwa a Isiraeli.

⁶ No rĩrĩ, nĩthuurĩte Jerusalemu nĩguo Rĩitwa rĩakwa rĩikarage kuo, na nĩ thuurĩte Daudi athamakĩre andũ akwa a Isiraeli.’

⁷ “Baba Daudi nĩatuĩte na ngoro yake gwaka hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩa Jehova, o we Ngai wa Isiraeli.

⁸ No Jehova eerire baba Daudi atĩrĩ, “Tondũ nĩwaatuĩte na ngoro yaku kũnjakĩra hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa-rĩ, nĩ wekire wega nĩ gwĩciiria ũguo ngoro-inĩ yaku.

⁹ No rĩrĩ, wee tiwe ũgwaka hekarũ ĩyo, no nĩ mũrũguo ũrĩa uumĩte mũthiimo waku na thakame-inĩ yaku, ũcio nĩwe ũkaanjakĩra hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa.’

¹⁰ “Jehova nĩatũũrĩtie kĩrĩkanĩro kĩrĩa eeranĩire. Nĩnjookete ithenya rĩa baba Daudi, na rĩu nĩnjikarĩire gĩtĩ gĩa ũthamaki gĩa Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova eeranĩire, na nĩnjakĩte hekarũ ĩrĩa ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli.

¹¹ Hau nĩho njigĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩrĩa rĩigĩtwo kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova aarĩkanĩire na andũ a Isiraeli.”

Ihooya rĩa Solomoni rĩa Kwamũra Hekarũ

¹² Ningĩ Solomoni akĩrũgama mbere ya kĩgongona kĩa Jehova o hau mbere ya kĩũngano gĩothe gĩa Isiraeli, agĩtambũrũkia moko make.

¹³ Na rĩrĩ, Solomoni nĩathondekete rũtara rwa gĩcango rwa mĩkono ĩtano* kũraiha, na mĩkono ĩtano kwarama, na mĩkono ĩtatũ† kũraiha na igũrũ, na akĩrũiga gatagatĩ ka nja ĩyo. Akĩrũgama rũtara-inĩ igũrũ na agĩturia maru mbere ya kĩũngano kũ gĩothe gĩa Isiraeli na akĩambararia moko make na igũrũ.

¹⁴ Nake akiuga atĩrĩ:

“Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, gũtirĩ Ngai ũngĩ ũhaana tawe, kũu igũrũ kana gũkũ thĩ, o Wee ũhingagia kĩrĩkanĩro gĩaku kĩa wendo harĩ ndungata ciaku iria irũmagĩrĩra njĩra yaku na ngoro ciao ciothe.

¹⁵ Wee nĩũhingĩirie baba Daudi, ndungata yaku, kĩrĩkanĩro gĩaku; ũndũ ũrĩa weranĩire na kanua gaku nĩũhingĩtie na guoko gwaku, o ta ũrĩa kũhaana ũmũthĩ.

* 6:13 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25) † 6:13 nĩ ta mita ĩmwe na robo (1:25)

16 “Na rĩrĩ, Jehova, Ngai wa Isiraeli, hingĩria ndungata yaku baba, Daudi, ciĩranĩro iria wamwĩriire rĩrĩa woigire atĩrĩ, ‘Ndũkaaga mündũ wa gũikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene gĩa Isiraeli arĩ mbere yakwa, angĩkorwo ariũ aku nĩmarĩthiaga na mĩthiire yagĩriire mbere yakwa kũringana na watho wakwa o ta ũria wee ũtũire ũthiaga.’

17 Na rĩrĩ, Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, reke kiugo gĩaku kĩria werĩire ndungata yaku Daudi kĩhinge.

18 “No kũhoteke Ngai agĩtũũranie na andũ gũkũ thĩ? Igũrũ, o na kũũria igũrũ mũno-rĩ, wee ndũngũiganĩra kuo. Hekarũ ĩno njakĩte-rĩ, ndĩkĩrĩ nini makĩria?

19 No o na kũrĩ ũguo-rĩ, thikĩrĩria ihooya rĩa ndungata yaku, ĩgĩthaithana ĩguĩrwo tha, Wee Jehova Ngai wakwa. Igua gũkaya na ihooya rĩrĩa ndungata yaku ĩrakũhooya ĩrĩ mbere yaku.

20 Maitho maku maroikara marorete hekarũ ĩno mũthenya na ũtukũ, o handũ haha wee woigire atĩ nĩũgatũma Rĩtwa rĩaku rĩkoragwo ho. Ũroigua ihooya rĩrĩa ndungata yaku ĩrĩhooyaga ĩrorete handũ haha.

21 Igua gũthaithana kwa ndungata yaku na kwa andũ aku a Isiraeli rĩrĩa mekũhooya marorete handũ haha. ũigue ũrĩ kũu igũrũ, o kũu gĩkaro gĩaku; na watũigua-rĩ, ũgatũrekerera.

22 “Rĩrĩa mündũ angĩhĩtĩria mündũ wa itũũra rĩake na gũtuĩke no nginya ehĩte, nake oke ehĩtĩre hau mbere ya kĩgongona gĩaku kĩa hekarũ-inĩ ĩno-rĩ,

23 hĩndĩ ĩyo ũkaamaigua ũrĩ o kũu igũrũ, na ũtue itua. Tuithania ndungata ciaku ciira, ũtũme ũria ũhĩtĩrie ũria ũngĩ acookererwo nĩ mahĩtia make marĩa ekĩte. Nake ũria ũtehĩtie ũmũtue ndehĩtie na ũndũ ũcio wonanie atĩ tĩ mwĩhia.

24 “Rĩrĩa andũ aku a Isiraeli maahootwo nĩ thũ tondũ nĩmakũhĩtĩrie nao magũcookerere na moimbũre rĩtwa rĩaku, mahooe magĩgũthaithaga marĩ hekarũ-inĩ ĩno-rĩ,

25 hĩndĩ ĩyo ũkaamaigua ũrĩ o kũu igũrũ na ũrekere andũ aku a Isiraeli mehia mao na ũmacookie bũrũri ũria wamaheire hamwe na maithe mao.

26 “Rĩrĩa igũrũ rĩkaahingwo, na mbura yaage kuura tondũ wa ũria andũ aku makũhĩtĩrie, mangĩkaahooya marorete handũ haha, na moimbũre rĩtwa rĩaku na magariũrũke matigane na mehia mao tondũ nĩũmanyamarĩtie-rĩ,

27 hĩndĩ ĩyo ũkaamaigua ũrĩ o kũu igũrũ na ũrekere ndungata ciaku, andũ aku a Isiraeli, mehia mao. Marute mũtũũriire ũria mwagĩrĩru, na ũmoirĩrie mbura bũrũri-inĩ ũcio waheire andũ aku ũtuĩke igai rĩao.

28 “Kũngĩkaagĩa ng’aragu kana mũthiro bũrũri-inĩ, kana mĩgũnda ĩhĩe nĩ mbaa kana mbuu, kana gũũke ngigĩ kana ngũnga, kana thũ imarigiicĩrie itũũra-inĩ rĩmwe rĩao, na mwanangĩko o na ũrĩkũ kana mũrimũ ũngĩgooka-rĩ,

29 na rĩrĩa mündũ o na ũrĩkũ wa andũ aku a Isiraeli, angĩkaahooya kana athaithane, nĩ ũndũ wa mündũ kũmenya mĩnyamaro ĩrĩa arĩ nayo, o na ruo, na atambũrũkie moko make amerekeirie hekarũ-inĩ ĩno,

30 hĩndĩ ĩyo ũkaamaigua ũrĩ o kũu igũrũ gĩkaro-inĩ gĩaku, ũmarekere na ũtuĩre o mündũ itua kũringana na ũria wothe ekĩte, tondũ we nĩũ ngoro yake nĩgũkorwo nowe wiki ũũĩ ngoro cia andũ,

31 nĩgeetha matũũre magwĩtigĩrĩte, na mathiige na mĩthiire yaku rĩrĩa rĩothe marĩtũũraga bũrũri-inĩ ũyũ waheire maithe maitũ.

32 “Ha ũhoru wa mündũ wa kũngĩ ũria ũtarĩ wa andũ aku a Isiraeli no nĩ oimĩte bũrũri wa kũraya nĩ ũndũ wa ngumo ya rĩtwa rĩaku inene

na ũhoro wa ciiko cia guoko gwaku kũrĩ hinya gũtambũrũkĩtio, rĩrĩa agooka ahooe erekeire hekarũ ĩno,

³³ hĩndĩ ĩyo ũkaamũigua ũrĩ o kũu igũrũ gũikaro-inĩ gĩaku, na mũndũ ũcio wa kũngĩ ũkaamũhingĩria o ũrĩa agakũhooya, nĩgeetha andũ othe a thĩ mamenye rĩtwa rĩaku na magwĩtigĩre, o ta ũrĩa andũ aku a Isiraeli magwĩtigĩrĩte, na mamenye atĩ nyũmba ĩno njakĩte, ĩtanĩtio na Rĩtwa rĩaku.

³⁴ “Rĩrĩa andũ aku maathiĩ mbaara-inĩ kũrũa na thũ ciao o kũrĩa ũngĩmatũma, nao makũhooe merekeire itũũra rĩrĩ inene ũthuurĩte na hekarũ ĩno njakĩte ĩtanĩtio na Rĩtwa rĩaku,

³⁵ hĩndĩ ĩyo ũkaigua mahooya mao na gũthaithana kwao ũrĩ kũu igũrũ, na ũmatirĩrĩre ũhoro-inĩ ũcio wao.

³⁶ “Rĩrĩa makwĩhĩria, nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũtehangia, nawe ũmarakarĩre ũmaneane kũrĩ thũ, nacio imatahe ĩmatware bũrũri wa kũraya kana wa gũkuhĩ;

³⁷ nao mangĩcookera ngoro-inĩ ciao marĩ o kũu bũrũri-inĩ ũrĩa maatahĩrwo, na merire, na magũthaithe marĩ o kũu maatahĩrwo, na moige atĩrĩ, ‘Nĩtwĩhĩtie, na nĩtwĩkĩte mahĩtia na tũgeka maündũ ma waganu’;

³⁸ no mangĩgũcookerera na ngoro ciao ciothe na muoyo wao marĩ o bũrũri-inĩ ũrĩa maatahĩrwo, na mahooe merekeire bũrũri ũrĩa waheire maithe mao, na merekeire itũũra rĩrĩa inene rĩrĩa ũthuurĩte na merekeire hekarũ ĩno njakĩte ĩtanĩtio na Rĩtwa rĩaku;

³⁹ hĩndĩ ĩyo ũrĩ o kũu igũrũ gũikaro-inĩ gĩaku, ũkaigua ihooya rĩa na mathaithana mao na ũmatirĩrĩre ũhoro-inĩ ũcio wao. Na ũkaarekera andũ aku, o acio makwĩhĩrie.

⁴⁰ “Na rĩrĩ, Ngai wakwa, ũrohingũra maitho maku, o namo matũ maku mathikĩrĩrie mahooya marĩa marĩhooyagĩrwo handũ haha.

⁴¹ “Rĩu gũkĩre, Wee Jehova Ngai, na ũũke handũ haku ha kũhurũka, Wee na ithandũkũ rĩa ũhoti waku.

Athĩnjĩri-Ngai aku, Wee Jehova Ngai, marohumbwo ũhonokio, nao atheru aku marokenera wega waku.

⁴² Wee Jehova Ngai, ndũgatiganĩrie ũrĩa waku mũitĩrĩrie maguta. Ririkana wendo ũrĩa mũnene werĩre Daudi ndungata yaku.”

7

Kwamũrwo kwa Hekarũ

¹ Na rĩrĩ, Solomoni aarĩkia kũhooya-rĩ, mwaki ũkiuma igũrũ ũgĩcina iruta rĩa njino na magongona, naguo riiri wa Jehova ũkĩiyũra hekarũ.

² Nao athĩnjĩri-Ngai matingĩahotire gũtoonya hekarũ ya Jehova tondũ riiri wa Jehova nĩwaiyũrĩte kuo.

³ Na rĩrĩa andũ a Isiraeli othe moonire mwaki ũkiuma na igũrũ, na riiri wa Jehova ũrĩ igũrũ rĩa hekarũ, magĩturia maru hau haarĩtwo mahiga, maturumithĩtie mothiũ mao thĩ, makĩhooya Jehova na makĩmũcookeria ngaatho, makiugaga atĩrĩ,
“Jehova nĩ mwega;

wendo wake ũtũũraga nginya tene.”

⁴ Ningĩ mũthamaki na andũ othe makĩruta magongona marĩ mbere ya Jehova.

⁵ Nake Mũthamaki Solomoni akĩruta igongona rĩa ng’ombe 22,000 na rĩa ng’ondu na mbũri 120,000. Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki na andũ othe makĩamũra hekarũ ya Ngai.

⁶ Athĩnjĩri-Ngai makĩhaarĩria kũruta wĩra wao, o nao Alawii makĩrũgama marĩ na indo cia Jehova cia ũini, iria Daudi aathondekete cia kũgoocaga Jehova nacio, nĩ iria aahũthagĩra agĩcookia ngaatho, akoigaga atĩrĩ, “Wendo wake ũtũũraga nginya tene.” Athĩnjĩri-Ngai makĩhuha tũrumbeta twao mang’ethanĩire na Alawii, nao andũ a Isiraeli othe nĩmarũgamĩte.

⁷ Nake Solomoni akĩamũra kũu gatagatĩ ka nja, hau mbere ya hekarũ ya Jehova, na hau nĩho aarutĩire magongona ma njino na maguta na magongona ma ũiguano, tondũ kĩgongona gĩa gĩcango kĩrĩa aathondekete gĩtingĩahotire kũiganĩra maruta ma njino, na maruta ma mũtu, na ma maguta.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩkũngũira gĩathĩ kũu mĩthenya mũgwanja, hamwe na andũ a Isiraeli othe, nakĩo kĩarĩ kũũngano kĩnene mũno kĩa andũ moimĩte Lebo-Hamathu nginya o Karũũ-inĩ ka Misiri.

⁹ Mũthenya wa ĩnana makĩgĩa na kũũngano nĩ ũndũ nĩmarĩkĩtie gũkũngũira Kwamũrwo gwa kĩgongona mĩthenya mũgwanja, na magĩkũngũira gĩathĩ mĩthenya ĩngĩ mũgwanja.

¹⁰ Mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ wa mweri wa mũgwanja, Solomoni akĩra andũ mainũke, nao makĩinũka maiyũrĩtwo nĩ gĩkeno, na ngoro ciao igacanjamũka nĩ ũndũ wa maündũ mega marĩa Jehova eekĩire Daudi na Solomoni, na andũ ake a Isiraeli.

Jehova Kuumĩrĩra Solomoni

¹¹ Rĩrĩa Solomoni aarĩkirie gwaka hekarũ ya Jehova na nyũmba ya ũthamaki, na aarĩkia gwĩka ũrĩa wothe eeciirĩtie gwĩka hekarũ-inĩ ya Jehova o na nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki-rĩ,

¹² Jehova akĩmuumĩrĩra ũtukũ, akĩmwĩra atĩrĩ:

“Nĩnjiguĩte ihooya rĩaku, na nĩthuurĩte handũ haha hatũke hekarũ yakwa ya kũrutagĩrwo magongona.

¹³ “Rĩrĩa ĩngĩhinga igũrũ nayo mbura yaage kuura, kana njathe ngigĩ cianange bũrũri kana ndũme mũthiro kũrĩ andũ akwa,

¹⁴ andũ acio akwa, o acio metanĩtio na rĩĩtwa rĩakwa, mangĩkenyihia na maahoe, na marongorie ũthiũ wakwa, na matigane na njĩra ciao cia waganu, hĩndĩ ĩyo nĩngamaigua ndĩ o igũrũ, na nĩngamarekera mehia mao na honie bũrũri wao.

¹⁵ Na rĩrĩ, maitho makwa nĩmekũhingũka, namo matũ makwa maigue mahooa marĩa mahoeirwo handũ haha.

¹⁶ Nĩthuurĩte na ngaamũra hekarũ ĩno nĩgeetha Rĩtwa rĩakwa rĩtũũre kuo nginya tene. Maitho makwa na ngoro yakwa igũtũũra kuo hĩndĩ ciothe.

¹⁷ “Na ha ũhoro waku, ũngĩthiiga na mĩthiire ĩrĩa yagĩrĩire o ta ũrĩa thoguo Daudi aathiiaga, na wĩkage maündũ mothe marĩa ngwathĩte, na ũmenyagĩrĩre kĩrĩa kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo na mawatho makwa-rĩ,

¹⁸ nĩngahaanda gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene, o ta ũrĩa ndarĩkanĩire na thoguo Daudi rĩrĩa ndamwĩrĩre atĩrĩ, ‘Wee ndũkaaga mũndũ wa gũthamakĩra Isiraeli.’

¹⁹ “No rĩrĩ, ũngĩkahutatĩra na ũtiganĩrie kĩrĩa kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na maathani marĩa ngũheete, na ũthiĩ gũtungatĩra ngai ĩngĩ na gũcihooya-rĩ,

²⁰ hĩndĩ ĩyo nĩngamunya Isiraeli kuuma bũrũri wakwa, ũrĩa ndĩmaheete, na ndiganĩrie hekarũ ĩno nyamũrĩte ĩtanio na Rĩtwa rĩakwa.

Ngaamĩtua o kĩndũ gĩa kuunagwo thimo na gĩa gũthekererwo nĩ andũ othe.

²¹ O na gũtuĩka hekarũ ĩno nĩguo ĩrĩ nene, arĩa othe makaahĩtũkagĩra ho nĩmakamaka na moige atĩrĩ, ‘Nĩ kũ gĩtũmĩte Jehova eke bũrũri ũyũ na hekarũ ĩno ũndũ ta ũyũ?’

²² Andũ nĩmagacookia moige, atĩrĩ, ‘Nĩ tondũ nĩmatiganĩirie Jehova, o we Ngai wa maithe mao, ũrĩa wamarutire bũrũri wa Misiri, na makĩhĩmbĩria ngai ingĩ, magĩcihooya na magĩcitungatĩra, nĩkĩo amarehithĩirie mwanangĩko ũyũ wothe.’ ”

8

Maündũ Marĩa Mangĩ Solomoni Eekire

¹ Thuutha wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ, ihinda rĩrĩa Solomoni aahũthĩrire gwaka hekarũ ya Jehova o na nyũmba yake ya ũthamaki-rĩ,

² Solomoni nĩakire rĩngĩ matũũra marĩa aaheetwo nĩ Hiramũ, na akĩmahe andũ a Isiraeli matũũre thĩinĩ wamo.

³ Solomoni agĩcooka agĩthĩ Hamathu-Zoba na akĩrĩtaha.

⁴ Ningĩ agĩcooka agĩaka Tadimori kũu werũ-inĩ na matũũra manene mothe marĩa aakĩte kũu Hamathu ma kũigwo indo.

⁵ Nĩakire Bethi-Horoni ya Mwena wa Igũrũ, na Bethi-Horoni ya Mwena wa Mũhuro rĩngĩ,* marĩ matũũra manene mairige, marĩ na thingo, na ihingo, na mĩgĩko ya igerã,

⁶ o ũndũ ũmwe na Baalathu, na matũũra make mothe manene ma kũiga indo, na matũũra make mothe manene ma ngaari cia mbaara na mbarathi ciake, na agĩaka kĩrĩa gĩothe eerĩirie kũu Jerusalemu, na Lebanoni, o na kũndũ guothe bũrũri-inĩ ũrĩa aathanaga.

⁷ Andũ othe arĩa maatigaire kuuma kũrĩ Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi (nao andũ acio matiarĩ Aisiraeli),

⁸ ũguo nĩ kuuga atĩ, njiaro ciao iria ciatigarĩte bũrũri-inĩ, iria andũ a Isiraeli mataanĩte, acio nĩo maandĩkithirio nĩ Solomoni matũũke ngombo ciake cia kũrutithio wĩra na hinya, na noguo gũtũire nginya ũmũthĩ.

⁹ No Solomoni ndaatũire andũ a Isiraeli ngombo cia wĩra wake; acio nĩo maarĩ andũ ake a kũrũa mbaara, o na aathi a anene ake, na aathi a ngaari ciake cia ita, na atwari a ngaari icio.

¹⁰ O na ningĩ no-o maarĩ atongoria anene a Mũthamaki Solomoni, maarĩ anene 250 a kũrũgamĩrĩra andũ acio.

¹¹ Solomoni akĩruta mwarĩ wa Firaũni kuuma Itũũra Inene rĩa Daudi, akĩmũrehe nyũmba ya ũthamaki ĩrĩa aamwakĩre, tondũ oigire atĩrĩ, “Mũtumia wakwa ndangĩtũũra nyũmba ya Mũthamaki Daudi, mũthamaki wa Isiraeli, nĩgũkorwo kũndũ kũrĩa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩtoonyete nĩ gũtheru.”

¹² Igũrũ rĩa kĩgongona kĩa Jehova kĩrĩa Solomoni aakĩte mbere ya gĩthaku, hau nĩho Solomoni arũtũire Jehova maruta ma njino,

¹³ O ta ũrĩa maabataranĩtie kũrutwo o mũthenya nĩ ũndũ wa maruta marĩa Musa aathanĩte ma Thabatũ, na ma Tũrũgamo twa Mweri, na ma ciathĩ ithatũ cia o mwaka, nĩcio Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩkĩre Ndawa ya Kũmbia, na Gĩathĩ gĩa Ciumia, na Gĩathĩ gĩa Ithũnũ.

¹⁴ Kũrũmanĩrĩra na wathani ũrĩa watũtũwo nĩ ithe Daudi, nĩamũrĩre ikundi cia athĩnjĩri-Ngai nĩ ũndũ wa mawĩra mao, o na Alawii nĩguo matongoragie hĩndĩ ya kũgooca na ningĩ mateithagĩrĩrie athĩnjĩri-Ngai

* 8:5 Bethi-Horoni ya Rũgongo na Bethi-Horoni ya Mũhuro maarĩ matũũra meerĩ, na maarĩ njĩra-inĩ ya gũthĩ Jerusalemu.

kũringana na mabataro ma o mũthenya. Ningĩ nĩamũrire ikundi cia arangĩri a ihingo marangagĩre ihingo mwanya mwanya, tondũ ũguo nĩguo Daudi, mũndũ wa Ngai, aathanĩte.

¹⁵ Nao matiatigire kũrũmĩrĩra watho ũrĩa mũthamaki aathĩte athĩnjĩri-Ngai kana Alawii ũndũ-inĩ o wothe hamwe na ũmenyereri wa igĩina.

¹⁶ Wĩra wa Solomoni wothe nĩwahingirio kuuma mũthenya ũrĩa mũthingi wa hekarũ ya Jehova wakirwo nginya ikĩrĩka. Nĩ ũndũ ũcio hekarũ ya Jehova ikĩrĩkio gwakwo.

¹⁷ Ningĩ Solomoni agĩthĩ Ezioni-Geberi na Elathu hũgũrũrũ-inĩ cia Edomu.

¹⁸ Nake Hiramũ akĩmũtũmĩra marikabu irũgamĩrĩrwo nĩ anene ake, andũ arĩa mooĩ ũhoru wa iria. Andũ acio, hamwe na andũ a Solomoni magĩtwarithia marikabu nginya Ofiri na magĩcooka makĩrehe taranda 450† cia thahabu, iria maatwarĩre Mũthamaki Solomoni.

9

Mũthamaki Mũndũ-wa-nja wa Sheba Gũceerera Solomoni

¹ Rĩrĩa mũthamaki-mũndũ-wa-nja wa Sheba aigũire ngumo ya Solomoni, agĩũka Jerusalemu kũmũgeria na ciũria nditũ. Agĩkinya arĩ na mũtongoro mũnene ma, wa ngamĩra ikuuĩte mahuti marĩa manungi wega, na thahabu nyingĩ mũno, na tũhiga twa goro, agĩthĩ harĩ Solomoni, akĩaria nake maündũ mothe marĩa maarĩ meciiria-inĩ make.

² Nake Solomoni agĩcookia ciũria ciake ciothe; gũtirĩ ũndũ o na ũmwe aaremĩrwo nĩkũmũtaarĩria.

³ Rĩrĩa mũthamaki-mũndũ-wa-nja ũcio wa Sheba onire ũũgĩ wa Solomoni, o na nyũmba ya ũthamaki ĩrĩa aakĩte,

⁴ na irio iria ciarĩ metha-inĩ yake, na ũrĩa anene ake maikaraga metha-inĩ, na ũrĩa ndungata iria ciatungataga ciehumbĩte, na ũrĩa akuui ikombe mehumbĩte nguo ndaaya, na maruta ma njino marĩa aarutagĩra hekarũ-inĩ ya Jehova, agĩkĩgega mũno.

⁵ Akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Ũhoru ũrĩa ndaigũire ndĩ o bũrũri-inĩ wakwa ũkonĩ maündũ marĩa wĩkĩte o na ũũgĩ waku nĩ ma ma.

⁶ No ndietĩkirie ũrĩa moigaga nginya rĩrĩa ndĩrokire na ndĩreyonera na maitho makwa nĩ mwene. Ti-itherũ, ũrĩa ndeerirwo o na ti nuthu ya ũnene wa ũũgĩ waku; nĩũkĩrĩte mũno makĩria ũhoru ũrĩa ndaigũite.

⁷ Kaĩ gũkena nĩ andũ aku-ĩ! Ningĩ gũkena nĩ anene aku arĩa marũgamaga mbere yaku hĩndĩ ciothe makaiguaga ũũgĩ waku!

⁸ Jehova Ngai waku arogocwo, ũrĩa ũkenetio nĩwe, na agagũikarĩria gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa ũnene ũrĩ mũthamaki wa gũthamaka nĩ ũndũ wa Jehova Ngai waku. Tondũ wa ũrĩa Ngai waku endete Isiraeli, na akeerĩrĩa kũmanyitĩrĩa nginya tene-rĩ, nĩagũtuĩte mũthamaki ũmathamakagĩre, nĩgeetha ũtũũrie kĩhooto na ũthingu.”

⁹ Ningĩ akĩhe mũthamaki taranda 120* cia thahabu, na mahuti marĩa manungi wega maingĩ mũno na tũhiga twa goro. Gũtiakoretwo mahuti manungi wega ta macio mũthamaki-mũndũ-wa-nja ũcio wa Sheba aaheire Mũthamaki Solomoni.

¹⁰ (Nao andũ a Hiramũ na andũ a Solomoni nĩmarehire thahabu kuuma Ofiri; o na nĩmarehire mĩtĩ ya mĩthandari na tũhiga twa goro.

¹¹ Mũthamaki aahũthĩrĩre mĩthandari ĩyo gwaka ngathĩ cia hekarũ ya Jehova o na cia nyũmba ya ũthamaki, na gũthondekera aini inanda cia

† 8:18 nĩ ta tani 17 * 9:9 nĩ ta tani inya na nuthu (4.5)

mũgeeto o na cia kĩnũbi cia kũhũrwo. Gũtiarĩ indo ta icio cionetwo Juda mbere ãyo.)

¹² Mũthamaki Solomoni nãheire mũthamaki-mũndũ-wa-nja wa Sheba kĩa gĩothe eerĩirie na kĩa eetirie; akĩmũhe indo makĩa ma iria we aamũreheire. Mũthamaki mũndũ-wa-nja ũcio akiumagara hamwe na ndungata ciake, agĩcooka bũrũri wake mwene.

Riiri wa Solomoni

¹³ Ūritũ wa thahabu ĩria Solomoni aamũkagĩra o mwaka warĩ wa taranda 666,[†]

¹⁴ ĩtataranĩirio na igooti rĩria riarehagwo nĩ athũgũri na onjorithia. Ningĩ athamaki othe a Arabia na abarũthi a bũrũri nĩmarehagĩra Solomoni thahabu na betha.

¹⁵ Mũthamaki Solomoni agĩthondeka ngo nene 200 cia thahabu hũũre; o ĩmwe yathondeketwo na ũritũ wa beka 600[‡] cia thahabu.

¹⁶ Ningĩ agĩthondeka ngo 300 cia thahabu hũũre, o ĩmwe yathondeketwo na thahabu ya ũritũ wa beka 300.§ Mũthamaki agĩciiga Nyũmba ya Ūthamaki ĩria yetagwo Mũtitũ wa Lebanoni.

¹⁷ Ningĩ mũthamaki agĩthondeka gĩtĩ kĩnene kĩa ũthamaki kĩgemetio mwena wa na thĩinĩ na mĩguongo, na mwena wa na nja gĩkagemio na thahabu therie.

¹⁸ Gĩtĩ kũ kĩa ũnene kĩarĩ na ngathĩ ya makinya matandatũ, na gaturwa ga thahabu ga gũkinyithia magũrũ kanyitithanĩtio nakĩo. Mĩena-inĩ yeerĩ ya gĩtĩ kũ yarĩ na handũ ha kũigĩrĩra moko, na nĩ haarĩ na mĩhiano ya mĩrũũthi ĩrũgamĩte mĩena-inĩ yeerĩ ya moko macio.

¹⁹ Mĩhiano ikũmi na ĩrĩ ya mĩrũũthi yarũgamĩtio ngathĩ-inĩ ĩyo ya makinya matandatũ, narĩo o ikinya rĩa ngathĩ rĩarĩ na mũhiano wa mũrũũthi o mwena. Gũtiarĩ gĩtĩ kĩngĩ ta kũ gĩathondeketwo mbere ĩyo ũthamaki-inĩ ũngĩ o wotho.

²⁰ Indo ciothe iria Mũthamaki Solomoni aanyuuagĩra ciarĩ cia thahabu, na indo ciothe cia nyũmba iria ciarĩ Nyũmba ya Ūthamaki ĩria yetagwo Mũtitũ wa Lebanoni ciarĩ cia thahabu therie. Gũtiarĩ kĩndũ gĩathondeketwo na betha, nĩgũkorwo betha yatuagwo kĩndũ gĩtarĩ bata mũno matukũ-inĩ macio ma Solomoni.

²¹ Mũthamaki aarĩ na marikabu nyingĩ cia wonjoria iria ciarũgamagĩrĩrwo nĩ andũ a Hiram. Ciacookaga o riita rĩmwe thĩinĩ wa mĩaka ĩtatũ, ikuuĩte thahabu, na betha, na mĩguongo, na ngĩma, na nũgũ.

²² Mũthamaki Solomoni aarĩ na ũtonga na ũũgĩ mũingĩ gũkĩra athamaki arĩa angĩ othe a thĩ.

²³ Athamaki othe a thĩ nĩmacaragia ũria mangĩona Solomoni nĩguo maigue ũũgĩ ũria Ngai eekĩrite ngoro-inĩ yake.

²⁴ Andũ arĩa mookaga kũmuona mwaka o mwaka nĩmamũrehagĩra iheo, nacio nĩ indo cia betha na thahabu, na nguo ndaaya, na indo cia mbaara, na mahuti manungi wega, na mbarathi na nyũmbũ.

²⁵ Solomoni aarĩ na nyũmba 4,000 cia mbarathi na ngaari cia ita, na mbarathi 12,000 iria ciaigĩtwo matũũra-inĩ manene ma ngaari cia ita, na akaiga iria ingĩ hakuhĩ nake kũu Jerusalemu.

²⁶ Nake nĩathaga athamaki othe kuuma Rũũĩ rwa Farati nginya bũrũri wa Afilisti, o nginya mũhaka-inĩ wa bũrũri wa Misiri.

[†] 9:13 nĩ ta tani 25 [‡] 9:15 nĩ ta kilo ithatũ na nuthu (3.5) [§] 9:16 nĩ ta kilo ĩmwe na robo ithatũ (1:75)

27 Mũthamaki nĩatũmire betha cingĩhe Jerusalemu o ta mahiga, nayo mĩtarakwa yarĩ mĩngĩ o ta mĩtĩ ya mĩkũyũ ĩrĩa ĩrĩ magũrũ-inĩ ma ĩrĩma.

28 Mbarathi cia Solomoni ciarehetwo kuuma bũrũri wa Misiri, na kuuma mabũrũri marĩa mangĩ mothe.

Gĩkuũ gĩa Solomoni

29 Maündũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Solomoni, kuuma o kĩambĩrĩria nginya kĩrĩkĩro-rĩ, githĩ matandĩkĩtwo maandĩko-inĩ ma Nathani ũrĩa mũnabii, na ũrathi-inĩ wa Ahija ũrĩa Mũshiloni, na cioneki-inĩ cia Ido ũrĩa wonaga maündũ makoniĩ Jeroboamu mũrũ wa Nebati?

30 Solomoni aathamakĩire Isiraeli rĩothe arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩna.

31 Agĩcooka akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo itũũra inene rĩa ithe Daudi. Nake mũriũ Rehoboamu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

10

Andũ a Isiraeli Kũremera Rehoboamu

1 Rehoboamu nĩathĩire Shekemu, nĩgũkorwo andũ a Isiraeli othe nĩmathĩite kuo makamũtue mũthamaki.

2 Rĩrĩa Jeroboamu mũrũ wa Nebati aaiguire ũhoru ũcio (tondũ aarĩ bũrũri wa Misiri, kũrĩa oorĩire eherere Mũthamaki Solomoni), akiuma kũu Misiri, akĩnũka.

3 Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩtũmanĩra Jeroboamu, nake Jeroboamu hamwe na Isiraeli rĩothe magĩthĩ kũrĩ Rehoboamu, makĩmwĩra atĩrĩ:

4 “Thoguo nĩatũigĩrĩire icooki iritũ, no rĩu tũhũthĩrie wĩra ũcio mũritũ na icooki rĩu iritũ rĩrĩa atũigĩrĩire na nĩtũrĩgũtungatagĩra.”

5 Rehoboamu akĩmacookeria atĩrĩ, “Thĩĩ mũgaacooka kũrĩ nĩ thuutha wa mĩthenya ĩtatũ.” Nĩ ũndũ ũcio andũ acio magĩthĩ.

6 Thuutha ũcio Mũthamaki Rehoboamu akĩhooya kĩrĩa kũrĩ athuuri arĩa maatungatagĩra ithe Solomoni rĩrĩa aarĩ muoyo. Akĩmooria atĩrĩ, “Mũngĩndaara atĩa nĩguo njookerie andũ acio ũhoru?”

7 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũngĩtuĩka mũtaana kũrĩ andũ acio, na ũmakenie, na ũmacookerie na njĩra njagĩrĩru-rĩ, megĩtũũra maarĩ ndungata ciaku hĩndĩ ciothe.”

8 No Rehoboamu akĩregana na ũtaaro ũrĩa athuuri maamũheire, na akĩhooya kĩrĩa kuuma kũrĩ aanake a riika rĩake arĩa maamũtungatagĩra.

9 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ mũngĩndaara atĩa? Andũ acio maranjĩra ũũ, ‘Tũhũthĩrie icooki rĩrĩa thoguo aatũigĩrĩire.’ Tũngĩmacookeria atĩa?”

10 Aanake acio a riika rĩake makĩmũcookeria atĩrĩ, “Cookeria andũ acio makwĩrĩte atĩrĩ, ‘Thoguo nĩatũigagĩrĩra icooki iritũ, no wee tũhũthĩrie icooki rĩu,’ ũmeere atĩrĩ, ‘Kaara gakwa ka mũira nĩ gatungu gũkĩra njohero ya baba.’”

11 Baba aamũigĩrĩire icooki iritũ, no nĩ nĩngũrĩritũhia makĩria. Baba aamũhũũraga na iboko, no nĩ ndĩrĩmũhũũraga na tũng’aurũ.”

12 Thuutha wa mĩthenya ĩtatũ Jeroboamu na andũ a Isiraeli othe magĩcooka kũrĩ Rehoboamu, o ta ũrĩa mũthamaki oigĩte, “Nĩmũgacooka kũrĩ nĩ thuutha wa mĩthenya ĩtatũ.”

13 Nake mũthamaki akĩmacookeria ehĩte mũno. Akĩregana na ũtaaro ũrĩa aaheetwo nĩ athuuri,

14 akĩrũmĩrĩra ũtaaro wa aanake, akiuga atĩrĩ, “Baba nĩamũritũhĩrie icooki, no nĩ nĩngũrĩritũhia makĩria. Baba aamũhũũraga na iboko, no nĩ ndĩrĩmũhũũraga na tũng’aurũ.”

15 Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki ndaigana gũthikĩrĩria andũ acio, tondũ maündũ macio meekĩkire moimĩte kũrĩ Ngai, nĩguo kiugo kĩhingio kĩrĩa Jehova eerire Jeroboamu mũrũ wa Nebati na kanua ka Ahija ũrĩa Mũshiloni.

16 Rĩrĩa andũ a Isiraeli othe moonire atĩ mũthamaki ũcio nĩarega kũmathikĩrĩria, magĩcookeria mũthamaki atĩrĩ:

“Tũrĩ na igai rĩrĩkũ harĩ Daudi,

na nĩ gĩcunjĩ kĩrĩkũ tũrĩ nakĩo harĩ mũrũ wa Jesii?

Cooka hema-inĩ ciaku, wee Isiraeli!

Wee Daudi-rĩ, menyerera nyũmba yaku wee mwene!”

Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli othe makĩinũka.

17 No andũ a Isiraeli arĩa maatũũraga matũũra-inĩ ma Juda-rĩ, Rehoboamu agĩthiĩ na mbere kũmathamakĩra.

18 Mũthamaki Rehoboamu agĩtũma Adoniramũ ũrĩa warĩ mũrũgamĩrĩri wa andũ arĩa maarutithagio wĩra na hinya; no andũ a Isiraeli makĩmũhũũra na mahiga nyuguto, agĩkua. No rĩrĩ, Mũthamaki Rehoboamu nĩetharire, akĩhaica ngaari yake ya ita, akĩũrĩra Jerusalemu.

19 Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makoretwo maremeire nyũmba ya Daudi nginya ũmũthĩ.

11

1 Rĩrĩa Rehoboamu aakinyire Jerusalemu, akĩũngania andũ a kuuma nyũmba ya Juda na Benjamini, andũ a kũrũa mbaara 180,000, nĩgeetha makarũe na Isiraeli, nĩguo macookerie Rehoboamu ũthamaki.

2 No rĩrĩ, kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Shemaia mũndũ wa Ngai, akĩrwo atĩrĩ,

3 “Thiĩ wĩre Rehoboamu mũrũ wa Solomonĩ mũthamaki wa Juda, na wĩre andũ a Isiraeli othe kũu Juda na Benjamini atĩrĩ,

4 ‘Jehova ekuuga ũũ: Tigai kwambata mũkahũũrane na ariũ a ithe wanyu. O mũndũ wothe wanyu nĩacooke mũciĩ, nĩgũkorwo nĩ nĩ njĩkĩte ũndũ ũyũ.’ ” Nĩ ũndũ ũcio magĩathĩkĩra ciugo cia Jehova na magĩtiganĩria ũhoro wa gũthiĩ kũhithũkĩra Jeroboamu.

Rehoboamu Kũirigĩra Juda

5 Rehoboamu agĩtũũra Jerusalemu na agĩaka matũũra ma ũgitĩri kũu Juda, namo nĩ maya:

6 Bethlehemu, na Etamu, na Tekoa,

7 na Bethi-Zuru, na Soko, na Adulamu,

8 na Gathu, na Maresha, na Zifu,

9 na Adoraimu, na Lakishi, na Azeka,

10 na Zora, na Aijaloni, na Hebironi. Maya maarĩ matũũra manene mairigĩrwo na thingo cia hinya kũu Juda na Benjamini.

11 Agĩkĩra ũgitĩri wamo hinya na akĩiga anene a mbũtũ cia mbaara kuo, o hamwe na mũthiithũ ya irio, na maguta ma mũtamaiyũ, na ndibei.

12 Nĩagĩre ngo na matimũ matũũra-inĩ macio manene, na agĩtũma magĩe hinya mũno. Nĩ ũndũ ũcio Juda na Benjamini gũgĩtuĩka gwake.

13 Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii kuuma ng’ongo ciao ciothe kũu Isiraeli guothe maarĩ mwena wake.

14 Nĩgũkorwo Alawii nĩmatiganĩirie ũrĩithio wao na indo ciothe, magĩũka Juda na Jerusalemu, nĩgũkorwo Jeroboamu na ariũ ake nĩmamagiririe kũruta wĩra ta athĩnjĩri-Ngai a Jehova.

15 Nake agĩthura athĩnjĩri-ngai ake mwene nĩ ũndũ wa kũndũ kũria gũtũũgĩru, na nĩ ũndũ wa kũrutĩra magongona mĩhianano ya mbũri na ya njaũ ĩria aathondekete.

16 Andũ othe a kuuma kũri o mũhĩrĩga wa Isiraeli arĩa maahaarĩirie ngoro ciao kũmaatha Jehova, Ngai wa Isiraeli, magĩkĩrũmĩrĩra Alawii nginya Jerusalemu makarutĩre Jehova Ngai wa maithe mao magongona.

17 Makĩongerera ũthamaki wa Juda hinya na makĩnyitĩrĩra Rehoboamu mũrũ wa Solomoni handũ ha mĩaka ĩtatũ, na ihinda rĩu nĩmathiiga na mĩthĩire ya Daudi na ya Solomoni.

Nyũmba ya Rehoboamu

18 Nake Rehoboamu nĩahikirie Mahalathu, ũria warĩ mwarĩ wa mũriũ wa Daudi wetagwo Jerimothu na wa Abihaili mwarĩ wa mũrũ wa Jesii wetagwo Eliabu.

19 Nake akĩmũciarĩra aanake aya: Jeushu, na Shemaria, na Zahamu.

20 Ningĩ akĩhikia Maaka mwarĩ wa Abisalomu, ũria wamũciarĩire Abija, na Atai, na Ziza na Shelomithu.

21 Rehoboamu nĩendire Maaka mwarĩ wa Abisalomu gũkĩra atumia arĩa angĩ othe na gũkĩra thuriya ciake ciothe. Atumia ake othe maarĩ 18 na thuriya 60, ciana cia aanake 28, na cia airĩtu 60.

22 Rehoboamu nĩathuurire Abija mũrũ wa Maaka atuĩke mũriũ mũnene wa ariũ a ithe acio angĩ nĩgeetha akaamũtua mũthamaki.

23 Nĩatũmĩrire ũũgĩ, akĩhurunjĩra ariũ ake amwe ng'ongo-inĩ ciothe cia Juda na Benjamini, na akĩmahurunjĩra matũũra-inĩ mothe manene marĩa maarĩ mairigĩre. Nĩamaheire mĩthiithũ mĩiganu, na akĩmacarĩria o mũndũ atumia aingĩ.

12

Shishaka Gũtharĩkĩra Jerusalemu

1 Thuutha wa Rehoboamu kwĩhaanda ta mũthamaki na gũkorwo agĩte na hinya, we hamwe na Isiraeli yothe nĩmatiganĩirie watho wa Jehova.

2 Tondũ wa gũkorwo matarĩ ehokeku harĩ Jehova, Shishaka mũthamaki wa Misiri nĩatharĩkĩire Jerusalemu mwaka wa gatano wa Mũthamaki Rehoboamu.

3 Aarĩ na ngaari cia mbaara 1,200 na andũ arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi 60,000, na thigari itangĩtarĩka cia kuuma Alubi, na Asukii, na Akushi arĩa mookĩte nake kuuma Misiri,

4 agĩtaha matũũra manene marĩa maarĩ mairigĩre ma Juda na agĩthĩ nginya Jerusalemu.

5 Nake mũnabii Shemaia agĩũka kũri Rehoboamu o na kũri atongoria a Juda arĩa moonganĩte kũu Jerusalemu nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Shishaka, akĩmeera atĩrĩ, "Jehova ekuuga ũũ: 'Nĩmũndiganĩirie; na nĩ ũndũ ũcio, o na nĩ ngũmũtiganĩria moko-inĩ ma Shishaka.'"

6 Atongoria a Isiraeli hamwe na mũthamaki makĩnyiihia, makiuga atĩrĩ, "Jehova nĩ wa kĩhooto."

7 Rĩria Jehova onire atĩ nĩmenyihĩtie-rĩ, ndũmĩrĩri ĩno ya Jehova ĩgĩkinyĩra Shemaia akĩrwo atĩrĩ: "Kuona atĩ nĩmenyihĩtie-rĩ, ndikũmananga no nĩngũmahonokia o narua. Mang'ũrĩ makwa matigũitĩrĩrio Jerusalemu na kũhũthĩra guoko gwa Shishaka.

⁸ No rĩrĩ, megũtuĩka ndungata ciake, nĩgeetha mamenye ũtiganu wa kũndungatĩra na gũtungatĩra athamaki a mabũrũri ma kũngĩ.”

⁹ Rĩrĩa Shishaka mũthamaki wa Misiri aatharĩkĩire Jerusalemu-rĩ, agĩkuua igĩina cia hekarũ ya Jehova na igĩina cia nyũmba ya ũthamaki. Aakuuire indo ciothe, o hamwe na ngo cia thahabu iria Solomoni aathondekithĩtie.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Rehoboamu agĩthondeka ngo cia gĩcango handũ ha icio cia mbere, agĩcinengera anene a arangĩri arĩa maaikaraga itoonyero-inĩ rĩa nyũmba ya ũthamaki.

¹¹ Rĩrĩa rĩothe mũthamaki aathiiaga hekarũ ya Jehova-rĩ, arangĩri acio maathiiaga hamwe nake makuũite ngo icio, na thuutha wa ũguo magacicookia nyũmba-inĩ ya arangĩri.

¹² Tondũ Rehoboamu nĩenyiihirie, Jehova nĩamwehereirie marakara make, na ndaigana kũmũniina o biũ. Ti-itherũ nĩ kwarĩ na maündũ mamwe mega kũu Juda.

¹³ Mũthamaki Rehoboamu nĩehaandire wega kũu Jerusalemu na agĩthĩĩ o na mbere arĩ mũthamaki. Aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩna na ũmwe rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na mũgwanja itũũra-inĩ inene rĩrĩa Jehova aathuurĩte kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli nĩgeetha Rĩitwa rĩake rĩtũũre kuo. Nyina etagwo Naama, na aarĩ Mũamoni.

¹⁴ Nĩekire maündũ mooru tondũ ndaatuũite na ngoro yake kũrongooria Jehova.

¹⁵ Na ha ũhoru wa maündũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Rehoboamu kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo maandĩko-inĩ ma Shemaia ũrĩa mũnabii, na ma Ido ũrĩa muoni-maündũ marĩa maarĩtie ũhoru wa njiarwa? Gwatũũraga mbaara gatagatĩ ka Rehoboamu na Jeroboamu.

¹⁶ Rehoboamu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo o kũu Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Abija agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

13

Abija Mũthamaki wa Juda

¹ Mwaka wa ikũmi na ĩnana wa ũthamaki wa Jeroboamu nĩguo Abija aatuĩkire mũthamaki wa Juda,

² na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ĩtatũ. Nyina eetagwo Maaka mwarĩ wa Urieli wa Gibe.

Nĩ kwarĩ mbaara gatagatĩ ka Abija na Jeroboamu.

³ Abija aathiire mbaara-inĩ arĩ na mbũtũ ya thigari irĩ ũhoti 400,000, nake Jeroboamu akĩara mbũtũ yake ya thigari irĩ ũhoti 800,000.

⁴ Abija akĩrũgama igũrũ rĩa Kĩrĩma kĩa Zemaraimu, bũrũri-inĩ ũrĩa wa irĩma wa Efraimu, akiuga atĩrĩ, “Jeroboamu na Isiraeli inyuothe, ta thĩkĩrĩriai!

⁵ Kaĩ mũtooĩ atĩ Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩaheanĩte ũthamaki wa Isiraeli moko-inĩ ma Daudi na njiaro ciake nginya tene na ũndũ wa kĩrĩkanĩro gĩa cumbĩ?

⁶ No rĩrĩ, Jeroboamu mũrũ wa Nebati, ũmwe wa anene a Solomoni mũrũ wa Daudi, nĩaremeire mwathi wake.

⁷ Imündũ imwe cia tũhũ nĩcionganire hamwe nake, na makĩregana na Rehoboamu mũrũ wa Solomoni rĩrĩa aarĩ mwĩthĩ na ataahotaga gũtua itua, na ndaarĩ na hinya wa kũmeetiiria.

⁸ “Na rĩrĩ, mwĩciirĩtie ũrĩa mũkũregana na ũthamaki wa Jehova, ũrĩa ũrĩ moko-inĩ ma njiaro cia Daudi. Ti-itherũ mũrĩ mbũtũ nene ya ita, na mũrĩ na njaũ cia thahabu iria ciathondekirwo nĩ Jeroboamu ituĩke ngai cianyu.

⁹ No githĩ mũtiaingatire athĩnjĩri-Ngai a Jehova, arĩa maarĩ ariũ a Harũni, na Alawii, na mũgũthuurĩra athĩnjĩri-ngai anyu kũmbe o ta ũrĩa andũ a mabũrũri marĩa mangĩ mekaga? ũrĩa wothe ũũkaga kwĩyamũra na gategwa na ndũrũme mũgwanja atuĩkaga mũthĩnjĩri-ngai wa indo itarĩ ngai.

¹⁰ “No ithuĩ-rĩ, Jehova nĩwe Ngai witũ, na tũtimũtiganĩirie. Athĩnjĩri-Ngai arĩa matungataga Jehova nĩ ariũ a Harũni, na mateithagĩrĩrio nĩ Alawii.

¹¹ O rũciinĩ na hwaĩ-inĩ nĩmarutagĩra Jehova maruta ma njino na ũbumba ũrĩa ũnungaga wega. Nĩmaigagĩrĩra mĩgate metha-inĩ irĩa theru, na makagwatia matawa marĩa maigĩrĩrwo mũtĩ-inĩ wa thahabu wamo o hwaĩ-inĩ. Ithuĩ nĩtũrũmĩtie maündũ marĩa Jehova Ngai witũ endaga. No inyuĩ nĩmũmũtiganĩirie.

¹² Ngai arĩ hamwe na ithuĩ; we nĩwe mũtongoria witũ. Athĩnjĩri-Ngai ake na tũrumbeta twao nĩo marĩgambia mũgambo wa mbaara ya kũmũũkĩrĩra inyuĩ. Andũ a Isiraeli, tigai kũrũa na Jehova, Ngai wa maithe manyu, nĩgũkorwo mũtingĩhootana.”

¹³ No rĩrĩ, Jeroboamu nĩatũmĩte ikundi cia thigari thuutha wao, nĩgeetha amatharĩkĩre arĩ na mbere ya Juda nao arĩa maamoheirie marĩ thuutha wao.

¹⁴ Juda nĩmehũgũrĩre na makĩona atĩ nĩmatharĩkĩrwo kuuma na mbere na kuuma na thuutha. Hĩndĩ ñyo magĩkaĩra Jehova. Nao athĩnjĩri-Ngai makĩhuha tũrumbeta twao,

¹⁵ nao andũ a Juda makiugĩrĩria na mũgambo wa mbaara. Hĩndĩ ñyo maanagĩrĩra na mũgambo wa mbaara, Ngai akĩharagania Jeroboamu na Isiraeli rĩothe mbere ya Abija na andũ a Juda.

¹⁶ Andũ a Isiraeli makĩũrĩra andũ a Juda, nake Ngai akĩmaneana moko-inĩ mao.

¹⁷ Abija na andũ ake makĩmahũũra mbaara nene, nginya andũ a Isiraeli 500,000 arĩa maarĩ ũhoti makĩũragwo.

¹⁸ Andũ a Isiraeli magĩtoorio mbaara-inĩ ñyo; nao andũ a Juda magĩtuĩka atooria tondũ nĩmehokire Jehova, Ngai wa maithe mao.

¹⁹ Nake Abija akĩingatithia Jeroboamu na akĩmũtaha matũũra ma Betheli, na Jeshana, na Efuroni hamwe na tũtũũra tũrĩa twa-mathiũrũrũkĩirie.

²⁰ Jeroboamu ndaigana gũcooka kũgĩa na hinya rĩngĩ matukũ-inĩ ma Abija. Nake Jehova agĩkĩmũgũtha igũtha agĩkua.

²¹ No Abija agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na hinya. Akĩhikia atumia 14, na akĩgĩa na aanake 22 na airĩtu 16.

²² Maündũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Abija, marĩa eekire na ũrĩa oigire-rĩ, nĩmandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa ũtaũranĩri rĩa mũnabii Ido.

14

¹ Nake Abija akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo kũu Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Asa agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake, na matukũ-inĩ make bũrũri ũgũikara na thayũ mĩaka ikũmi.

Asa Mũthamaki wa Juda

² Nake Asa agĩka maündũ mega, na marĩa maagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova Ngai wake.

³ Akĩheria magongona ma ngai cia mabũrũri ma kũngĩ, na kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na agĩthethera mahiga marĩa maamũre, na agĩtemenga itugĩ cia Ashera.

⁴ Nake agĩatha andũ a Juda marongorie Jehova, Ngai wa maithe mao, na maathĩkĩre mawatho na maathani make.

⁵ Ningĩ akĩheria mahooero ma kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na igongona cia ũbumba matũũra-inĩ mothe ma Juda, naguo ũthamaki ũcio aathaga wa Juda ũgĩkara na thayũ.

⁶ Nĩaakire matũũra manene mairigĩre na thingo cia hinya ma Juda, nĩgũkorwo bũrũri warĩ na thayũ. Gũtirĩ mũndũ warĩ na mbaara nake mĩaka ĩyo, nĩgũkorwo Jehova nĩamũheete ũhurũko.

⁷ Nake akĩira andũ a Juda atĩrĩ, “Nĩtwakei matũũra maya na twake thingo cia kũmathiũrũrũkĩria irĩ na mũthiringo mũraihi na igũrũ, na ihingo na mũgũiko ya igeri. Bũrũri ũyũ no witũ, tondũ nĩtũrongoretie Jehova Ngai witũ; twamũrongoririe nake agĩtũhe ũhurũko na mũena yothe.” Nĩ ũndũ ũcio magĩaka na makĩgaacĩra.

⁸ Asa aarĩ na mbũtũ ya thigari 300,000 iria cioimĩte Juda irĩ na ngo nene na matimũ, na ingĩ 280,000 iria cioimĩte Benjamini ikuuĩte ngo nini na mota. Ici ciothe ciarĩ thigari nyũmĩrĩru cia kũrũa mbaara.

⁹ Zera ũrĩa Mũkushi agĩũka kũmũũkĩrĩra arĩ na mbũtũ nene ya thigari na ngaari cia ita 300, nake agĩũka agĩkinya Maresha.

¹⁰ Nake Asa akiumagara agĩthiĩ kũmũtũnga, nao makĩaranja mbaara yao kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Zefathu gũkuhĩ na Maresha.

¹¹ Hĩndĩ ĩyo Asa agĩkaĩra Jehova Ngai wake, akiuga atĩrĩ: “Jehova, gũtirĩ ũngĩ ũhaana tawe wa gũteithũra arĩa matarĩ hinya kuuma kũrĩ arĩa maarĩ hinya. Tũteithie, Wee Jehova Ngai witũ, nĩgũkorwo nĩwe twĩhokete, na nĩ thĩinĩ wa Rĩitwa rĩaku tuoka gũũkĩrĩra mbũtũ ĩno nene ũũ. Wee Jehova-rĩ, nĩwe Ngai witũ, ndũkareke mũndũ akũhoote.”

¹² Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩũraga Akushi o hau mbere ya Asa na mbere ya andũ a Juda. Nao Akushi makĩũra,

¹³ nake Asa na mbũtũ yake makĩmaingatithia, makĩmakinyia o nginya Gerari. Akushi aingĩ mũno makĩũragwo ũũ atĩ gũtirĩ watigirwo muoyo, makĩniinĩrwo o hau mbere ya Jehova o na mbere ya mbũtũ ciake. Andũ a Juda makĩinũkia indo nyingĩ iria maatahire.

¹⁴ Makĩananga tũtũũra tuothe tũrĩa twathiũrũrũkĩirie Gerari, nĩgũkorwo guoya wa Jehova nĩwanyitĩte andũ arĩa matũũraga kuo. Nao magĩtaha indo cia tũtũũra tũu tuothe nĩgũkorwo twarĩ na indo nyingĩ mũno cia gũtahwo.

¹⁵ O na ningĩ magĩtharĩkĩra kambĩ cia arĩithi na magĩtaha ndũũru cia ng’ondũ, na cia mbũri, na cia ngamũira. Nao magĩcooka Jerusalemu.

15

Asa Kwagĩria Maündũ

¹ Na rĩrĩ, Roho wa Ngai nĩwaikũrũkĩire Azaria mũrũ wa Odedi.

² Nake akiumagara agatũnge Asa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta thikĩrĩria, we Asa na andũ a Juda na andũ a Benjamini othe. Jehova arĩ hamwe na inyuĩ rĩrĩa rĩothe mũrĩ hamwe nake. Mũngĩmũrongooria nĩmũrĩmuonaga, no mũngĩmũtiganĩria, o nake nĩakamũtiganĩria.

³ Na rĩrĩ, kwa ihinda iraya Isiraeli matiarĩ na Ngai ũrĩa wa ma, na matiarĩ na mũthĩnjĩri-Ngai wa kũmaruta na matiarĩ na watho wa kũrũmĩrĩwo.

⁴ No rĩrĩ, hĩndĩ ya mathĩna mao nĩmacookereire Jehova, Ngai wa Isiraeli, makĩmũrongooria na makĩmuona.

⁵ Matukũ-inĩ macio ũhoru wa kuomagara warĩ na ũgwati nĩgũkorwo atũũri othe a mabũrũri macio maarĩ thĩna-inĩ mũnene.

⁶ O rũrĩrĩ rwahehenjagwo nĩ rũrĩrĩ rũrĩa rũngĩ, na itũũra inene rĩkahehenjwo nĩ rĩrĩa rĩngĩ tondũ Ngai nĩamathĩnagia na thĩna wa mũthemba yothe.

⁷ No ha ũhoru wanyu-rĩ, gĩai na hinya na mũtigatiganĩrie ũhoru ũcio, nĩgũkorwo nĩ mũkaarĩhwo wĩra ũrĩa mũrutaga.”

⁸ Rĩrĩa Asa aigũre ciugo icio na akĩigua ũrathi wa Azaria mũrũ wa Odedi ũrĩa mũnabii-rĩ, akĩyũmĩrĩria. Akĩheria mũhianano ĩrĩa mũmeneku kuuma bũrũri wothe wa Juda na Benjamini, o na kuuma matũũra-inĩ marĩa aatahĩte kũu ĩrĩma-inĩ cia Efiraimu. Agĩcookereria kĩgongona kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩ mbere ya gĩthaku kĩa hekarũ ya Jehova.

⁹ Ningĩ akĩũngania andũ othe a Juda na a Benjamini, hamwe na andũ a kuuma Efiraimu, na Manase, na Simeoni arĩa maatũũranagia nao, nĩgũkorwo aingĩ ao nĩmookĩte kũrĩ Asa moimĩte Isiraeli rĩrĩa moonire atĩ Jehova Ngai wake aarĩ hamwe nake.

¹⁰ Makĩũngana kũu Jerusalemu mweri wa ĩtatũ wa mwaka wa ikũmi na ĩtano wa ũthamaki wa Asa.

¹¹ Hĩndĩ ĩyo makĩrutĩra Jehova igongona rĩa ng’ombe 700, na ng’ondũ na mbũri 7,000 cia iria maatahĩte magacooka nacio.

¹² Makĩgĩa kĩrĩkanĩro gĩa kũrongooragia Jehova, Ngai wa maithe mao, na ngoro ciao ciothe na mũoyo yao yothe.

¹³ Andũ arĩa othe mangĩagire kũrongooria Jehova, Ngai wa Isiraeli-rĩ, makĩũragwo arĩ mũndũ mũnini kana arĩ mũnene, arĩ mũndũ mũrũme kana arĩ mũndũ-wa-nja.

¹⁴ Makĩhĩta mwĩhĩtwa he Jehova na mũgambo mũnene, o na makĩanagĩrĩra na makĩhuhaga tũrumbeta na macoro.

¹⁵ Andũ a Juda othe magĩkena nĩ ũndũ wa mwĩhĩtwa tondũ mawĩhĩtire na ngoro ciao ciothe. Makĩrongooria Ngai na kĩyo, na makĩmuona. Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmahe ũhurũko mũena yothe.

¹⁶ Mũthamaki Asa agĩcooka akĩruta cũwe Maaka kuuma gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa mũthamaki-mũndũ-wa-nja, nĩ ũndũ nĩathondekithĩtie gĩtugĩ kĩa mũhianano ũrĩ magigi wa Ashera. Asa agĩtemenga gĩtugĩ kũu, agĩkiunanga na agĩgĩcinĩra Gĩtuamba-inĩ gĩa Kidironi.

¹⁷ O na gũtuĩka ndeheririe kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kuuma Isiraeli-rĩ, ngoro ya Asa nĩamĩneanĩte biũ kũrĩ Jehova mũtũũrĩre-inĩ wake wothe.

¹⁸ Nĩarehire hekarũ-inĩ ya Ngai betha na thahabu, na indo ciothe iria we na ithe maamũrĩte.

¹⁹ Gũtiacookire kũgĩa mbaara rĩngĩ, o nginya mwaka wa mũrongo ĩtatũ na ĩtano wa wathani wa Asa.

16

Mĩaka ya Mũthia ya Asa

¹ Na rĩrĩ, mwaka wa mũrongo ĩtatũ na ĩtandatũ wa wathani wa Asa, Baasha mũthamaki wa Isiraeli nĩambatire akarũe na Juda, na akĩirigĩra Rama na rũthingo rwa hinya nĩguo arigĩrĩrie gũtikagĩe mũndũ ũkuuma kana atoonye bũrũri wa Asa mũthamaki wa Juda.

² Nake Asa akĩoya betha na thahabu kuuma igĩna-inĩ cia hekarũ ya Jehova o na kuuma nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki, na agĩcitũmĩra Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata ũrĩa wathamakaga Dameski.

³ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke hakorwo harĩ na kĩrĩko giitũ nawe o ta ũrĩa haarĩ kĩrĩko gatagatĩ ka baba na thoguo. Ta kĩone, nĩndagũtũmĩra betha na thahabu. Rĩu tharia kĩrĩko kĩanyu na Baasha, mũthamaki wa Isiraeli nĩguo atigane na niĩ.”

⁴ Beni-Hadadi agĩtĩkĩra ũhoru wa Mũthamaki Asa, agĩtũma anene a ikundi cia thigari ciake makahũũre matũũra ma Isiraeli. Nao magĩtooria Ijoni, na Dani, na Abeli-Maimu, na matũũra manene mothe marĩa maarĩ makũmbĩ ma kũu Nafitali.

⁵ Hĩndĩ ĩrĩa Baasha aiguire ũhoru ũcio, agĩtiga gwaka Rama na agĩtiganĩria wĩra wake.

⁶ Ningĩ Mũthamaki Asa akĩrehe andũ othe a Juda, nao magĩkuua mahiga na mbaũ kuuma Rama iria Baasha aatũmagĩra gwaka. Indo icio nĩcio Asa aatũmĩrire gwaka Geba na Mizipa.

⁷ Hĩndĩ ĩyo Hanani ũrĩa muoni-maündũ agĩũka kũrĩ Asa mũthamaki wa Juda, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tondũ nĩwehokire mũthamaki wa Suriata ũkĩaga kwĩhoka Jehova Ngai waku, mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Suriata nĩciũrĩte ikoima moko-inĩ maku.

⁸ Githĩ Akushi na Alubi, matiarĩ mbũtũ nene ya ita, na makagĩa na ngaari cia ita nyingĩ na andũ arĩa maathiiaga mahaicĩte mbarathi? No rĩrĩ, rĩrĩa wehokire Jehova, nĩamaneanire moko-inĩ maku.

⁹ Nĩgũkorwo maitho ma Jehova morũũraga thĩ yothe gwĩkĩra hinya arĩa maheanĩte ngoro ciao biũ kũrĩ we. Nĩwĩkĩte ũndũ wa ũrimũ, na kuuma rĩu nĩũgũcooka kũgĩa na mbaara.”

¹⁰ Asa akĩrakarĩra Hanani ũrĩa muoni-maündũ nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio; akĩmũrakarĩra mũno o nginya akĩmũikia njeera. O hĩndĩ ĩyo, Asa akĩambĩrĩria kũhinyĩrĩria andũ amwe atarĩ na tha.

¹¹ Maündũ ma wathani wa Asa kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, nĩmandĩkĩtwo mbuku-inĩ ya athamaki a Juda na Isiraeli.

¹² Mwaka wa mĩrongo ĩtatũ na kenda wa wathani wake, Asa nĩarũarire magũrũ. O na gũtuĩka mũrimũ ũcio nĩwamũhatĩrĩrie mũno, o na ndwari-inĩ yake-rĩ, ndaigana kũmaatha ũteithio kuuma kũrĩ Jehova, no aacaririe ũteithio kuuma kũrĩ mandagĩtarĩ.

¹³ Na mwaka wa mĩrongo ĩna na ũmwe wa wathani wake, Asa agĩkua na akĩhurũka hamwe na maithe make.

¹⁴ Nao makĩmũthika mbĩrĩra-inĩ ĩrĩa eethondekeire o kũu Itũũra inene rĩa Daudi, makĩmũigĩrĩra gĩtanda-inĩ gĩa kũmũtwara mbĩrĩra kĩhumbĩrĩtwo na mahuti manungi wega na maguta mĩtukanio mĩingĩ marĩa manungi wega, nao magĩakia mwaki mũnene nĩ ũndũ wa kũmũtĩia.

17

Jehoshafatu Mũthamaki wa Juda

¹ Nake Jehoshafatu mũrũ wa Asa agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake, na akĩkĩra hinya ndakahũũrwo nĩ Isiraeli.

² Akĩiga ikundi cia thigari matũũra-inĩ manene mothe marĩa mairigĩtwo na thingo cia hinya ma Juda, na agĩaka kambĩ cia thigari kũu Juda na matũũra-inĩ ma Efiraimu marĩa ithe Asa aatunyanĩte.

³ Jehova aarĩ hamwe na Jehoshafatu tondũ hĩndĩ ya wĩthĩ wake nĩathiiaga na mĩthiire ĩrĩa ithe Daudi aathiiaga nayo. We ndaigana kũhooya kĩrĩra kuuma kũrĩ Baali,

⁴ no nĩarongooragia Ngai wa ithe na akarũmagĩrĩra mawatho make, na ndaarũmĩrĩire mĩtugo ya Isiraeli.

⁵ Jehova akĩhaanda ũthamaki ũcio wega moko-inĩ make, nao andũ a Juda othe makĩrehera Jehoshafatu iheo; nĩ ũndũ ũcio akĩgĩa na indo nyingĩ na agĩtĩka mũno.

⁶ Nĩerutĩire na ngoro yake kũrũmĩrĩra mĩthiire ya Jehova; na makĩria ma ũguo, agĩtharia kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru o na itugĩ cia Ashera, agĩcieheria Juda.

⁷ Mwaka wa gatatũ wa wathani wake nĩatũmire anene ake, na nĩo Beni-Haili, na Obadia, na Zekaria, na Nethaneli, na Mikaia makarutane matũũra-inĩ ma Juda.

⁸ Hamwe nao kwarĩ na Alawii nao nĩ, Shemaia, na Nethania, na Zebadia, na Asaheli, na Shemiramothu, na Jehonathani, na Adonija, na Tobija, na Tobu-Adonija, na athĩnjĩri-Ngai Elishama na Jehoram.

⁹ Nao makĩrutana Juda guothe, magathiiaga na Ibuku rĩa Watho wa Jehova; magĩthiũrũrũka matũũra-inĩ mothe ma Juda makĩrutaga andũ watho.

¹⁰ Ũhoru wa gwĩtigĩra Jehova ũkĩiyũra mothamaki-inĩ mothe marĩa maathiũrũrũkiirie Juda, nĩ ũndũ ũcio matiigana kũrĩa na Jehoshafatu.

¹¹ Nao Afilisti amwe makĩrehera Jehoshafatu iheo, na makĩrehe betha arĩ igooti, nao Arabu makĩmũrehere ndũũru cia mbũri: ndũrũme 7,700 na mbũri 7,700.

¹² Jehoshafatu agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na hinya mũno; agĩaka matũũra manene magitĩre na matũũra ma makũmbĩ kũu Juda,

¹³ na nĩarĩ na indo nyingĩ matũũra-inĩ macio ma Juda. Agĩcooka akĩiga thigari iria ciooĩ wega ũhoru wa mbaara kũu Jerusalemu.

¹⁴ Rĩandĩkithia rĩao, kũringana na nyũmba ciao, rĩatarĩ ta ũũ:

Kuuma Juda, anene a ikundi cia 1,000:

Adina nĩwe warĩ mũnene wao, aarĩ na andũ 300,000 a kũrĩa;

¹⁵ ũrĩa wamũrũmĩrĩire nĩ Jehohanani, na aarĩ na thigari 280,000;

¹⁶ wa gatatũ aarĩ Amasia mũrũ wa Zikiri, ũrĩa werutĩire gũtungata Jehova, na aarĩ na thigari 200,000.

¹⁷ Kuuma Benjamini nĩ:

Eliada, mũthigari njamba, na aarĩ na andũ 200,000 arĩa maarĩ na mota na ngo;

¹⁸ ũrĩa wamũrũmĩrĩire nĩ Jehozabadi, na aarĩ na andũ 180,000 arĩa maarĩ na indo cia mbaara.

¹⁹ Acio nĩo andũ arĩa maatungatagĩra mũthamaki, o hamwe na arĩa angĩ aigĩte matũũra-inĩ manene marĩa mairigĩirwo na thingo cia hinya kũu Juda guothe.

18

Ũrathi wa Mikaia wa Gũũkĩrĩra Ahabu

¹ Na rĩrĩ, Jehoshafatu aarĩ na indo nyingĩ na agatĩka mũno, nake agĩtuma ũthoni na Ahabu.*

² Mĩaka mĩnini yathira-rĩ, agĩkũrũka agĩthiĩ gũceerera Ahabu kũu Samaria. Nake Ahabu akĩmũthĩnjĩra ng'ondũ nyingĩ na ng'ombe marĩ

* 18:1 Joramũ mũrũ wa Jehoshafatu aahikirie Athalia mwarĩ wa Ahabu.

hamwe na andũ arĩa maarĩ nake, na akĩmũringĩrĩria matharĩkĩre Ramothu-Gileadi.

³ Ahabu, mũthamaki wa Isiraeli akĩũria Jehoshafatu mũthamaki wa Juda atĩrĩ, “Nĩũgũthĩĩ hamwe na nĩ tũgookĩrĩre Ramothu-Gileadi?”

Nake Jehoshafatu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ tũrĩ o ũndũ ũmwe nawe, o na andũ akwa no ta andũ aku; na nĩtũgaakorwo tũrĩ hamwe nawe kũu mbaara-inĩ”.

⁴ No Jehoshafatu agĩcooka akĩra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, “Amba ũtuĩrie na ũmenye ũtaaro wa Jehova.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli akĩũngania anabii 400, akĩmooria atĩrĩ, “Tũthĩĩ tũkahũũrane na Ramothu-Gileadi kana ndigathĩĩ?”

Nao makĩmũcookeria makĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩĩ, nĩgũkorwo Ngai nĩekũneana itũũra rĩu moko-inĩ ma mũthamaki.”

⁶ Nowe Jehoshafatu akĩũria atĩrĩ, “Kaĩ gũkũ gũtarĩ mũnabii wa Jehova ũrĩa tũngĩũria ũhoru kuuma kũrĩ we?”

⁷ Mũthamaki wa Isiraeli agĩcookeria Jehoshafatu atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ mũndũ ũmwe ũrĩa ũngĩtũtuĩrĩria ũhoru kuuma kũrĩ Jehova, no nĩndĩmũthũire tondũ gũtirĩ hĩndĩ andathagĩra ũndũ mweya, no maündũ mooru hĩndĩ ciothe. Nake nĩwe Mikaia mũrũ wa Imula.”

No Jehoshafatu agĩcookia atĩrĩ, “Mũthamaki ndagĩrĩirwo nĩ kuuga ũguo.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli agĩta ũmwe wa anene ake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndehera Mikaia mũrũ wa Imula narua.”

⁹ Hĩndĩ iyo mũthamaki wa Isiraeli na Jehoshafatu mũthamaki wa Juda, mehumbĩte nguo ciao cia ũthamaki, magĩkarĩra itĩ ciao cia ũnene hau kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩrĩa kĩarĩ itoonyero-inĩ rĩa Samaria, nao anabii othe maarĩ ho makĩratha mohoro marĩ mbere yao.

¹⁰ Na rĩrĩ, Zedekia mũrũ wa Kenaana nĩathondekete hĩa cia kĩgera, nake akiuga atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Ici nĩcio mũgaatheeca Asuriata nacio nginya mũmaniine.’”

¹¹ Nao anabii acio angĩ othe maarathaga o ũndũ ũmwe, makoiga atĩrĩ: “Tharĩkĩra Ramothu-Gileadi na nĩũgũtooria, tondũ Jehova nĩekũrĩneana moko-inĩ ma mũthamaki.”

¹² Mũndũ ũrĩa watũmĩtwo ageete Mikaia akĩmwĩra ũũ, “Atĩrĩrĩ, anabii arĩa angĩ othe maarĩtie o ta mũndũ ũmwe, mararathĩra mũthamaki ũhootani. Reke kiugo gĩaku gĩtigakararanie na kĩa, na warie ũndũ mweya.”

¹³ Nowe Mikaia akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, nĩ ngũmwĩra o ũrĩa Ngai wakwa ekunjĩra.”

¹⁴ Hĩndĩ irĩa aakinyire-rĩ, mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Mikaia, tũthĩĩ tũkahũũranĩre itũũra rĩa Ramothu-Gileadi, kana tũtigaathĩĩ?”

Nake Mikaia akĩmũcookeria atĩrĩ, “Rĩtharĩkĩre na ũhootane, tondũ nĩrĩkũneanwo moko-inĩ maku.”

¹⁵ Mũthamaki akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ maita maigana ngũtũũra ngwĩhĩtithagia ndũkae kũnjĩra ũhoru ũngĩ tiga ũhoru wa ma thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jehova?”

¹⁶ Nake Mikaia akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndĩronire andũ a Isiraeli othe mahurunjũkĩire irĩma-inĩ ta ng’ondũ itarĩ na mũrĩithi, nake Jehova aroiga atĩrĩ, ‘Andũ aya matirĩ na mwathi. O mũndũ nĩarekwo ainũke gwake na thayũ.’”

¹⁷ Nake mũthamaki wa Isiraeli akĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Githĩ ndikwĩrĩre atĩ ndarĩ hĩndĩ angĩndathĩra ũhoru mweya, tiga o ũrĩa mũũru?”

18 Mikaia agĩthiĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũcio thikĩrĩria kiugo kĩa Jehova: Ndĩronire Jehova aikarĩire gĩtĩ gĩake kĩa ũnene, arĩ na mbũtũ yothe ya igũrũ ĩrũgamĩte ĩmũthiũrũrũkĩirie mwena wa ũrĩo na wa ũmotho.

19 Nake Jehova aroria atĩrĩ, ‘Nũũ ũkũheenereria Ahabu mũthamaki wa Isiraeli nĩguo atharĩkĩre Ramothu-Gileadi, nĩgeetha athiĩ agakuĩre kuo?’

“Ũmwe akiuga ũũ, na ũrĩa ũngĩ akiuga ũũ.

20 Marigĩrĩrio-inĩ, roho ũmwe ũkiumĩra, ũkĩrũgama mbere ya Jehova, ũkiuga atĩrĩ, ‘Nĩ niĩ ngũmũheenereria.’

“Jehova akĩũria atĩrĩ, ‘Ũkũmũheenereria atĩa?’

21 “Naguo roho ũcio ũkiuga atĩrĩ, ‘Nĩgũthiĩ ngũthiĩ nduĩke roho wa maheeni tũnua-inĩ twa anabii ake othe.’

“Nake Jehova akiuga atĩrĩ, ‘Wee nĩũkũhota kũmũheenereria. Thiĩ ũgeeke ũguo.’

22 “Nĩ ũndũ ũcio Jehova nĩekĩrĩte roho wa maheeni tũnua-inĩ twa anabii aya aku. Jehova nĩagwathĩrĩirie mwanangĩko.”

23 Hĩndĩ ĩyo Zedekia mũrũ wa Kenaana akĩambata na akĩringa Mikaia rũhĩ ũthiũ. Akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ roho wa Jehova agereire kũ rĩrĩa oimire kũrĩ niĩ nĩguo aarie nawe?”

24 Mikaia agĩcookia atĩrĩ, “Nĩũkamenya mũthenya ũrĩa ũgaathiĩ kwĩhitha kanyũmba ka na thĩinĩ.”

25 Mũthamaki wa Isiraeli agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Oyai Mikaia mũmũcookie kũrĩ Amoni mwathi wa itũũra inene, na kũrĩ Joashu mũrũ wa mũthamaki,

26 na mũmwĩre atĩrĩ, ‘Mũthamaki ekuuga ũũ: Mũndũ ũyũ nĩaikio njeera na ndakaheo kĩndũ gĩa kũrĩa tiga mũgate na maaĩ nginya rĩrĩa ngaacooka na thayũ.’”

27 Mikaia akiuga atĩrĩ, “Ũngĩgaacooka na thayũ-rĩ, no gũtuĩkire atĩ Jehova ndaarĩtie na niĩ.” Agĩcookia akiuga atĩrĩ, “Iguai ũhoro wakwa inyuĩ andũ aya inyothe!”

Ahabu Kũũragĩrwo Ramothu-Gileadi

28 Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli na Jehoshafatu mũthamaki wa Juda makĩambata nginya Ramothu-Gileadi.

29 Nake mũthamaki wa Isiraeli akĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Nĩngũtoonya mbaara-inĩ ndĩgarũrĩte ndikamenyeke no wee wĩkĩre nguo cia ũthamaki.” Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli akĩgarũra ndakamenyeke na agĩtoonya mbaara-inĩ.

30 Na rĩrĩ, mũthamaki wa Asuriata nĩathĩte anene ake a ngaari cia ita akameera atĩrĩ, “Mũtikarũe na mũndũ o na ũrĩkũ, mũnini kana mũnene, tiga o mũthamaki wa Isiraeli.”

31 Rĩrĩa anene a mbũtũ cia ngaari cia ita moonire Jehoshafatu magĩciiria atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe mũthamaki wa Isiraeli” Nĩ ũndũ ũcio makĩgarũrũka mamũtharĩkĩre, no Jehoshafatu agĩkaya, nake Jehova akĩmũteithia. Ngai akĩmaroria na kũngĩ, makĩmweherera,

32 nĩgũkorwo rĩrĩa anene a ngaari cia ita moonire atĩ tiwe warĩ mũthamaki wa Isiraeli, magĩtiga gũthingatana nake.

33 No mũndũ ũmwe akĩgeeta ũta wake, agĩkia mũguĩ o ro ũguo, naguo ũkĩratha mũthamaki wa Isiraeli o gatagatĩ-inĩ ka magathĩkanĩrio ma nguo yake ya mbaara. Nake mũthamaki akĩra mũtwarithia wa ngaari ya ita atĩrĩ, “Garũra ngaari ũndute mbaara-inĩ. Nĩndagurario.”

³⁴ Nayo mbaara ikineneha mũthenya wothe, na mũthamaki wa Isiraeli agĩtiirania ngaari-inĩ yake ya mbaara ang'etheire Asuriata o nginya hwaĩ-inĩ. Narĩo riũa rĩgĩthũa-rĩ, agĩkua.

19

¹ Hĩndĩ irĩa Jehoshafatu mũthamaki wa Juda aacookire Jerusalemu nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki na thayũ-rĩ,

² Jehu ũrĩa muoni-maündũ, mũrũ wa Hanani, agĩthiĩ akamũtũnge nake akĩũria mũthamaki atĩrĩ, "Nĩwagĩrĩrwo gũteithia mũndũ ũrĩa mwaganu na wende arĩa mathũire Jehova? Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mang'ũrĩ ma Jehova marĩ igũrũ rĩaku.

³ No rĩrĩ, harĩ na maündũ manini mega thĩinĩ waku, nĩgũkorwo nĩweheretie itugĩ cia Ashera bũrũri-inĩ, na ũkerekera ngoro yaku kũrongooria Ngai."

Jehoshafatu Kwamũra Aciirithania

⁴ Jehoshafatu agĩtũũra Jerusalemu, agĩcooka akiumagara rĩngĩ, agĩthiĩ kũrĩ andũ a kuuma Birishiba kũu bũrũri wa irĩma wa Efraimu, na akĩmacookia kũrĩ Jehova, Ngai wa maithe mao.

⁵ Nake agĩthuura andũ a gũthikagĩrĩria maciira kũu bũrũri-inĩ, thĩinĩ wa o itũũra rĩa matũũra manene ma Juda marĩa mairigĩrwo na thingo cia hinya.

⁶ Akĩmeera atĩrĩ, "Mwĩciiragiei wega ũrĩa mũgwĩka, tondũ rĩrĩ, mũtirĩtuithanagia ciira nĩ ũndũ wa mũndũ, no makĩria nĩ ũndũ wa Jehova, ũrĩa ũrĩkoragwo na inyuĩ rĩrĩa rĩothe mũrĩtuaga ciira.

⁷ Na rĩrĩ, mwĩtigagĩrei Jehova. Mũtuanagĩre ciira mũmenyereire, nĩ ũndũ Jehova Ngai witũ nĩ wa kĩhooto na ndaroraga maũthĩ na ndahakagwo."

⁸ O nakuo Jerusalemu-rĩ, Jehoshafatu nĩathuurire Alawii amwe, na athĩnjĩri-Ngai, na atongoria a nyũmba cia andũ a Isiraeli marũgamagĩrĩre watho wa Jehova, na magatuithanagia maciira o na makaniina ngarari. Nao maatũũraga Jerusalemu.

⁹ Nake akĩmahe mawatho maya: "No nginya mũtungate na wĩhokeku na ngoro cianyu ciothe, na mwĩtigagĩre Jehova.

¹⁰ Ciira wothe ũrĩa mũrĩrehagĩrwo kuuma kũrĩ andũ a bũrũri wanyu arĩa matũũraga matũũra-inĩ marĩa manene, arĩ ũiti wa thakame kana maündũ mangĩ makoniĩ watho, kana maathani, kana kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, kana matũũro ma ciira, makanagiei matikanehĩrie Jehova; kwaga ũguo marakara make nĩmakamũũkĩrĩra inyuĩ ene na ariũ a thoguo. Ikagai ũguo na mũtikehia.

¹¹ "Na rĩrĩ, Amaria mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene nĩwe ũrĩmũroraga maündũ-inĩ mothe makoniĩ Jehova, nake Zebadia mũrũ wa Ishumaeli, o we mũtongoria wa mũhĩrĩga wa Juda, nĩwe ũrĩmũroraga maündũ-inĩ mothe makoniĩ mũthamaki, nao Alawii nĩmarĩtungataga ta anene marĩ mbere yanyu. Ikagai maündũ mũrĩ na ũũmĩrĩru, nake Jehova arĩkoragwo hamwe na arĩa marĩkaga wega."

20

Jehoshafatu Kũhoota Andũ a Moabi na a Amoni

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa ũguo, andũ a Moabi, na andũ a Amoni marĩ hamwe na Ameuni amwe magĩũka kũrũa na Jehoshafatu.

2 Andũ amwe magĩũka makĩira Jehoshafatu atĩrĩ, “Mbũtũ nene ya ita kuuma Edomu nĩroka kũrũa nawe, yumĩte mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria. O na rĩu nĩkinyĩte Hazezoni-Tamaru” (na nokuo Eni-Gedi).

3 Jehoshafatu akĩmaka, na agĩtua itua orie ũtaaro harĩ Jehova, nake akĩanĩrĩra Juda guothe kwĩhingwo kũrĩa irio.

4 Nao andũ a Juda makĩũngana meethe ũteithio kuuma kũrĩ Jehova; ti-itherũ magĩũka kuuma matũũra mothe ma Juda nĩguo mamũrongorie.

5 Nake Jehoshafatu akĩrũgama mbere ya kĩũngano kũ kĩa andũ a Juda na Jerusalemu, o hau hekarũ-inĩ ya Jehova o mbere ya nja irĩa yarĩ njerũ,

6 akiuga atĩrĩ:

“Wee Jehova, Ngai wa maithe maitũ, githĩ tiwe Ngai ũrĩa ũrĩ igũrũ? Nĩwe ũthamakagĩra mothamaki mothe ma ndũrĩrĩ. Hinya na ũhoti irĩ guoko-inĩ gwaku, na gũtirĩ mũndũ ũngĩgwĩtiiria.

7 Wee Ngai witũ-rĩ, githĩ ndwaingatiire arĩa maikaraga bũrũri ũyũ mbere ya andũ aku a Isiraeli na ũkĩũhe njiaro cia mũrataguo Iburahĩmu nginya tene?

8 Nĩmatũũrĩte kuo o na magaaka hekarũ kuo irĩa itanĩtio na Rĩitwa rĩaku, makiugaga atĩrĩ,

9 ‘Mũtino ũngĩgatũkora o na ũrĩ wa rũhiũ rwa njora rwa gũtũrũithia, kana mũthiro kana ng’aragu, tũkaarũgama mbere yaku hekarũ-inĩ ĩno itanĩtio na Rĩitwa rĩaku, nĩtũgaagũkaĩra tũrĩ hatĩka-inĩ, nawe nĩũgatũigua ũtũhonokie.’

10 “No rĩu, haha harĩ na andũ a kuuma Amoni, na Moabi, na Kĩrĩma kĩa Seiru, arĩa wagiririe andũ a Isiraeli matharĩkĩre mabũrũri mao rĩrĩa moimaga Misiri; nĩ ũndũ ũcio makĩmeherera na matiigana kũmaniina.

11 Ta kĩone kĩrĩa maragĩtũrĩha nakĩo, tondũ mokĩte gũtũingata kũrĩa watũheire gũtuĩke igai riitũ.

12 Wee Ngai witũ, githĩ ndũgũkĩmatũra ciira? Nĩ ũndũ-rĩ, ithuĩ tũtirĩ na hinya wa kũng’ethanĩra na mbũtũ ĩno nene ũũ ĩrooka gũtũtharĩkĩra. Tũtiũũ ũrĩa tũgwĩka, no rĩrĩ, maitho maitũ nĩwe macũthĩrĩrie.”

13 Arũme othe a Juda, na atumia ao, na ciana na twana twao twa ngenge, makĩrũgama o hau mbere ya Jehova.

14 Na hĩndĩ ĩyo Roho wa Jehova ũgĩkinyĩrĩra Jahazieli mũrũ wa Zekaria mũrũ wa Benaia, mũrũ wa Jeieli mũrũ wa Matania ũrĩa Mũlawii wa rũciarwo rwa Asafu rĩrĩa aarũgamĩte kũngano-inĩ kũ.

15 Nake akiuga atĩrĩ, “Ta thikĩrĩria, wee Mũthamaki Jehoshafatu na arĩa othe mũtũũraga Juda na Jerusalemu! ũũ nĩguo Jehova ekũmwĩra: ‘Mũtigetigĩre kana mũkue ngoro nĩ ũndũ wa mbũtũ ĩno nene ya ita. Nĩgũkorwo mbaara ĩno ti yanyu, no nĩ ya Ngai.

16 Rũciũ, rokai gũikũrũka mũmatharĩkĩre. Magaakorwo makĩhaica magereire Mwanya-inĩ wa Zizi na nĩmũkamakorerera mũthia-inĩ wa mũkuru wa kũu Werũ wa Jerueli.

17 Ti inyuĩ mũkũrũa mbaara ĩno. Rũgamai mwena wanyu, mwĩhaandei wega na mwĩonere ũrĩa Jehova ekũmũhonokia, inyuĩ andũ a Juda na a Jerusalemu. Mũtigetigĩre, na mũtigakue ngoro. Umagarai mũkang’ethanĩre nao rũciũ, nake Jehova nĩagakorwo hamwe na inyuĩ.’ ”

18 Jehoshafatu akĩinamĩrĩra, agĩturumithia ũthiũ thĩ, nao andũ othe a Juda na a Jerusalemu makĩngũithia thĩ mbere ya Jehova, makĩmũhooya.

19 Ningĩ Alawii amwe a kuuma rūciaro rwa Kohathu na rwa Kora magĩũkĩra na igũrũ, magĩkumia Jehova Ngai wa Isiraeli maanĩriire na mũgambo mũnene mũno.*

20 Rũciinĩ tene mũno makiuma merekeire Werũ wa Tekoa. Na rĩria maambĩriirie kuuma-rĩ, Jehoshafatu akĩrũgama, akiuga atĩrĩ, “Ta thikĩriiriai, inyuĩ andũ a Juda o na a Jerusalemu! Itĩkiai Jehova Ngai wanyu na nĩekũmũtirĩria; itĩkiai anabii ake na nĩmũkũgaacĩra.”

21 Thuutha wa kwaranĩria na andũ, Jehoshafatu agĩthuura andũ a kũinĩra Jehova na a kũmũgooca nĩ ũndũ wa riiri wa ũtheru wake, nao hĩndĩ irĩa megũtongoria mbũtũ iyo ya ita, makiugaga atĩrĩ:

“Cookeriai Jehova ngaatho,
nĩgũkorwo wendo wake ũtũũraga nginya tene.”

22 Na rĩria maambĩriirie kũina o na kũgooca-rĩ, Jehova akiiga andũ mohie andũ a Amoni, na a Moabi, na andũ a kuuma Kĩrĩma kĩa Seiru arĩa maatharĩkagĩra Juda, nao magĩtoorio.

23 Nao andũ a Amoni na a Moabi magĩũkĩrĩra andũ a kuuma Kĩrĩma kĩa Seiru, makĩmananga na makĩmaniina biũ. Maarĩkia kũũraga andũ a kuuma Seiru, magĩteithĩrĩria kũniinana o ene.

24 Hĩndĩ irĩa andũ a Juda maakinyire harĩa hang’ethanĩire na werũ-rĩ, magĩcũthĩrĩria mbũtũ iyo nene ya ita, makĩona no ciimba theri ciagwĩte thĩ; gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wetharĩte.

25 Nĩ ũndũ ũcio Jehoshafatu na andũ ake magĩthĩ gũtaha indo, na thĩinĩ wacio makĩona indo nyingĩ na nguo o na indo cia goro nyingĩ gũkĩra ũria mangĩahotire gũkuua. Ciarĩ nyingĩ ũũ atĩ maaniinire mĩthenya itatũ gũciũngania.

26 Mũthenya wa kana makĩũngana Gĩtuamba-inĩ kĩa Beraka, kũria maagoceire Jehova. Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga gwĩtwo Gĩtuamba kĩa Beraka nginya ũmũthĩ.

27 Hĩndĩ iyo andũ othe a Juda na a Jerusalemu, matongoretio nĩ Jehoshafatu, magĩcooka Jerusalemu makenete, nĩgũkorwo Jehova nĩamaheete gĩtũmi gĩa gũkenerera thũ ciao.

28 Magĩtoonya Jerusalemu na magĩthĩ hekarũ-inĩ ya Jehova marĩ na inanda cia mũgeeto, na mĩtũrirũ, na tũrumbeta.

29 Namo mothamaki mothe ma mabũrũri magĩitigĩra Ngai rĩria maiguire ũria Jehova aarũite na thũ cia Isiraeli.

30 Naguo ũthamaki wa Jehoshafatu ũgĩkara ũrĩ na thayũ, nĩgũkorwo Ngai wake nĩamũheete ũhurũko mĩena-inĩ yothe.

Mũthia wa ũthamaki wa Jehoshafatu

31 Nĩ ũndũ ũcio, Jehoshafatu agĩthamakĩra Juda; nake aarĩ wa mĩaka mĩrongo itatũ na itano rĩria aatuĩkire mũthamaki wa Juda, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo iĩrĩ na itano. Nyina eetagwo Azuba mwarĩ wa Shilihi.

32 Nake akĩrũmĩrĩra mĩthĩire ya ithe Asa na ndaigana gũtigana nayo; agĩka ũria kwagĩriire maitho-inĩ ma Jehova.

33 No rĩrĩ, kũndũ kũria gũtũũgĩru gũtiigana kweherio, nao andũ matiigana kwerekeria ngoro ciao kũrĩ Ngai wa maithe mao.

34 Ciĩko iria ingĩ cia wathani wa Jehoshafatu kuuma kĩaambĩrĩria nginya mũthia, nĩciandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa maündũ ma o mwaka rĩa Jehu mũrũ wa Hanani, marĩa mandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa athamaki a Isiraeli.

* 20:19 Andũ aya a Kohathu na a Kora maathuurĩtwo kuuma nyũmba ya Lawi marĩ a kũina nyĩmbo cia kũgooca Ngai.

³⁵ Thuutha ũcio Jehoshafatu mũthamaki wa Juda agĩtuma ũrata na Ahazia mũthamaki wa Isiraeli, ũrĩa warĩ na maündũ maingĩ ma waganu.

³⁶ Makĩiguana nake atĩ maake marikabu cia wonjoria. Nao maarĩkia gũciakĩra kũu Ezioni-Geberi,

³⁷ Eliezeri mũrũ wa Dodavahu wa kuuma Maresha akĩrathĩra Jehoshafatu ũrathi wa ũrĩa akoona ũũru, akiuga atĩrĩ, “Tondũ nĩũgũite ũrata na Ahazia, Jehova nĩekwananga kĩrĩa wakĩte.” Nacio marikabu igĩtharũranio, na itiigana gũthiĩ iria-inĩ ikarute wĩra wa wonjoria.

21

¹ Nake Jehoshafatu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo hamwe nao o kũu Itũũra Inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Jehoramũ agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

² Ariũ a ithe na Jehoramũ mũrũ wa Jehoshafatu maarĩ Azaria, na Jehieli, na Zekaria, na Azariahu, na Mikaeli, na Shefatia. Acio othe maarĩ ariũ a Jehoshafatu mũthamaki wa Isiraeli.

³ Ithe nĩamaheete iheo nyingĩ cia betha na thahabu na indo ingĩ cia goro, o hamwe na matũũra manene mairigĩre na thingo cia hinya kũu Juda, no aaheanire ũthamaki kũrĩ Jehoramũ tondũ nĩwe warĩ mũriũ wa irigithathi.

Jehoramũ Mũthamaki wa Juda

⁴ Rĩrĩa Jehoramũ ehaandire na akĩrũma ũthamaki-inĩ wa ithe-rĩ, nĩooragire ariũ a ithe othe na rũhiũ rwa njora, o hamwe na anene amwe a nyũmba ya ũthamaki a Isiraeli.

⁵ Jehoramũ aarĩ wa miaka mĩrongo itatũ na iĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki. Nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu miaka inana.

⁶ Agĩthiĩ na mũthiĩre ya athamaki a Isiraeli, o ta ũrĩa nyũmba ya Ahabu yekaga, nĩgũkorwo aahikĩtie mwarĩ wa Ahabu. Nake agakĩhagia maitho-inĩ ma Jehova.

⁷ No o na kũrĩ ũguo-rĩ, nĩ ũndũ wa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kĩrĩa aarĩkanĩre na Daudi, Jehova ndeendaga kwananga nyũmba ya Daudi. Nĩeranĩire atĩ nĩarĩmenyagĩrĩra tawa nĩ ũndũ wake na njiaro ciake nginya tene.

⁸ Hĩndĩ ya Jehoramũ-rĩ, Edomu nĩmaremeire Juda na magĩtua mũndũ ũngĩ mũthamaki wao ene.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Jehoramũ agĩthiĩ kuo na anene ake na ngaari ciake cia ita ciothe. Nao andũ a Edomu makĩmũrigiicĩria arĩ hamwe na anene a ngaari ciake cia ita, no agĩũkĩra ũtukũ, akĩũra.

¹⁰ Nginya ũmũthĩ, Edomu matũũraga maremeire Juda.

O ihinda rĩu andũ a Libina makĩregana na watho wa Jehoramũ, nĩgũkorwo nĩatiganĩirie Jehova, Ngai wa maithe make.

¹¹ O na ningĩ nĩakĩte kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũu irĩma-inĩ cia Juda, na agatũma andũ a Jerusalemu mahũũre ũmaraya, na akahĩtithia andũ a Juda njĩra.

¹² Jehoramũ akĩnyiita marũa moimĩte kũrĩ mũnabii Elija maandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Jehova Ngai wa thoguo Daudi ekuuga ũũ: ‘Ndũthiĩte na mũthiĩre ya thoguo Jehoshafatu, kana ya Asa mũthamaki wa Juda.

¹³ No rĩrĩ, nĩũthiĩte na mũthiĩre ya athamaki a Isiraeli, na nĩũtongoretie andũ a Juda na a Jerusalemu nĩguo mahũũre ũmaraya, o ta ũrĩa nyũmba ya Ahabu yekire. O na ningĩ nĩũũragĩte ariũ a thoguo, na andũ a nyũmba ya thoguo, na andũ maarĩ aagĩrĩru gũgũkĩra.

¹⁴ Nĩ ùndũ ùcio, rĩu Jehova akiriĩ kũhũũra andũ aku, na ariũ aku, na atumia aku, na kĩndũ gĩothe gĩaku, acihũũre ihũũra inene.

¹⁵ Wee mwene nĩũkũrũara mũno, ùrũare mũrimũ wa mara ùtangĩhona, nginya mũrimũ ùcio ùtũme mara maku mathire biũ.’ ”

¹⁶ Jehova akĩarahũrĩra Jehoramũ ùũru wa Afilisti na wa Arabu arĩa maatũũraga gũkuhĩ na Akushi.

¹⁷ Magĩtharĩkĩra Juda, na magĩkũhũũra, na magĩkuua indo ciothe iria ciarĩ nyũmba ya mũthamaki, o hamwe na ariũ ake na atumia ake. Ndaatigĩirio mũriũ o na ùmwe o tiga Ahazia ùrĩa warĩ mũnini mũno.

¹⁸ Thuutha wa maündũ macio mothe-rĩ, Jehova nĩarehithĩirie Jehoramũ mũrimũ wa mara ùtangĩhona.

¹⁹ Mahinda mathiianga, mũthia-inĩ wa mũaka ùrĩ-rĩ, mara make maki-uma nĩ ùndũ wa mũrimũ ùcio, nake agĩkua arĩ na ruo rũnene mũno. Andũ ake matiigana gwakia mwaki nĩ ùndũ wa gĩtũio gĩake, ta ùrĩa meekĩte nĩ ùndũ wa maithe.

²⁰ Jehoramũ aarĩ wa mũaka mũrongo ùtatũ na ùrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake aathamakire arĩ Jerusalemu mũaka ùnana. Na rĩrĩ, akua gũtirĩ mũndũ wagĩire na kĩa, nake agĩthikwo Itũũra Inene rĩa Daudi, no ndaathikirwo mbĩrĩra-inĩ cia athamaki.

22

Ahazia Mũthamaki wa Juda

¹ Nao andũ a Jerusalemu magĩtua Ahazia mũriũ wa Jehoramũ ùrĩa warĩ mũnini mũno mũthamaki ithenya rĩake, nĩgũkorwo atharĩkĩri ao arĩa mookire kambĩ-inĩ hamwe na Arabu, nĩmooragĩte ariũ arĩa akũrũ othe. Nĩ ùndũ ùcio Ahazia mũriũ wa Jehoramũ mũthamaki wa Juda akĩambĩrĩria gũthamaka.

² Ahazia aarĩ wa mũaka mũrongo ùrĩ na ùrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mwaka ùmwe. Nyina eetagwo Athalia mwarĩ wa mwana wa Omuri.

³ O nake agĩthĩ na mũthĩire ya nyũmba ya Ahabu, nĩgũkorwo nyina nĩamũringagĩrĩria gwĩka maündũ mooru.

⁴ Nĩekire maündũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ùrĩa nyũmba ya Ahabu yekĩte, nĩgũkorwo thuutha wa gĩkuũ gĩa ithe, nĩo maatuĩkire amũtaari na makĩmũhĩtithia.

⁵ Ningĩ nĩarũmĩrĩire mataaro mao rĩrĩa aathiire mbaara-inĩ na Joramũ mũrũ wa Ahabu mũthamaki wa Isiraeli makahũũre Hazaeli mũthamaki wa Suriata kũu Ramothu-Gileadi. Asuriata acio makĩguraria Joramũ;

⁶ nĩ ùndũ ùcio akĩhũndũka, agĩthĩ Jezireeli nĩguo akahonie nguraro iria aagurarĩirio Ramothu makĩrũa na Hazaeli mũthamaki wa Suriata.

Hĩndĩ ùyo Ahazia mũrũ wa Jehoramũ mũthamaki wa Juda agĩkũrũka agĩthĩ Jezireeli akarore Joramũ mũrũ wa Ahabu tondũ nĩagurarĩtio.

⁷ Nĩ ùndũ wa Ahazia gũthĩ gũceerera Joramũ, Ngai nĩarehire kũniinwo kwa Ahazia. Rĩrĩa Ahazia aakinyire-rĩ, makiumagara na Joramũ magace-manie na Jehu mũrũ wa Nimushi, ùrĩa Jehova aaitĩrĩrie maguta aniine nyũmba ya Ahabu.

⁸ O hĩndĩ ùrĩa Jehu aahingagia itua rĩa ciira wa nyũmba ya Ahabu-rĩ, nĩakorereire ariũ a nyũmba ya mũthamaki wa Juda o na ariũ a andũ a nyũmba ya Ahazia, arĩa maatungataga Ahazia, nake akĩmooraga.

⁹ Ningĩ akiuma agacarie Ahazia, nao andũ a Jehu makĩnyũita Ahazia rĩrĩa eehithĩte Samaria. Akĩrehwo kũrĩ Jehu na akĩũragwo. Nao makĩmũthika

nĩgũkorwo moigire atĩrĩ, “Aarĩ ũmwe wa ariũ a Jehoshafatu, ũrĩa warongoragia Jehova na ngoro yake yothe.” Nĩ ũndũ ũcio gũkĩaga mũndũ thĩnĩ wa nyũmba ya Ahazia warĩ na ũhoti mũiganu wa kũrũgamĩrĩra ũthamaki ũcio.

Athalia na Joashu

¹⁰ Rĩrĩa Athalia nyina wa Ahazia onire atĩ mũriũ nĩakuĩte-rĩ, akĩambĩrĩria kũniina nyũmba yothe ya ũthamaki wa Juda.

¹¹ No rĩrĩ, Jehosheba, mwarĩ wa Mũthamaki Jehoramũ, akĩoya Joashu mũrũ wa Ahazia akĩmũruta na hitho kuuma kũrĩ ariũ a mũthamaki arĩa maakirie kũũragwo, na akĩmũhitha nyũmba ya toro hamwe na mũreri wake. Tondũ Jehosheba, mwarĩ wa Mũthamaki Jehoramũ na ningĩ mũtumia wa Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, aarĩ mwarĩ wa nyina na Ahazia, nĩahithire mwana ũcio ndakonwo nĩ Athalia nĩguo ndakooraagwo.

¹² Nake agĩtũũra nao arĩ mũhithe hekarũ-inĩ ya Ngai mũaka ĩtandatũ, hĩndĩ ĩrĩa Athalia aathaga bũrũri ũcio.

23

¹ Na rĩrĩ, mwaka wa mũgwanja Jehoiada nĩonanirie hinya wake. Nĩathondekire kĩrĩkanĩro na anene a ita a thigari 100 nao maarĩ: Azaria mũrũ wa Jerohamu, na Ishumaeli mũrũ wa Jehohanani, na Azaria mũrũ wa Obedi, na Maaseia mũrũ wa Adaia, na Elishafatu mũrũ wa Zikiri.

² Nao magĩthĩ bũrũri wa Juda wothe makũunganagia Alawii na atongoria a nyũmba cia andũ a Isiraeli kuuma matũũra-inĩ mothe. Rĩrĩa mookire Jerusalemu-rĩ,

³ kũngano gĩothe nĩkĩagĩire kĩrĩkanĩro na mũthamaki kũu hekarũ-inĩ ya Ngai.

Jehoiada akĩmeera atĩrĩ, “Mũriũ wa mũthamaki no nginya athamake, o ta ũrĩa Jehova eeranĩre ũhoru-inĩ ũkoniĩ njiaro cia Daudi.

⁴ Na rĩrĩ, ũũ nĩguo mũgwĩka: Gĩcunjĩ gĩa gatatũ kĩa inyuũ athĩnjĩri-Ngai na Alawii arĩa megũthĩ wĩra mũthenya wa Thabatũ mũrangĩre mũrango,

⁵ gĩcunjĩ gĩa gatatũ kĩanyu mũrangĩre nyũmba ya ũthamaki, na gĩcunjĩ gĩa gatatũ mũrangĩre kĩhingo kĩa mũthingi, nao andũ acio angĩ othe maikare nja cia hekarũ ya Jehova.

⁶ Mũtikanareke mũndũ o na ũmwe atoonye hekarũ ya Jehova tiga o athĩnjĩri-Ngai na Alawii arĩa marĩ wĩra-inĩ; acio no matoonye tondũ nĩ aamũre, no andũ acio angĩ othe marangĩre kĩrĩa Jehova oigĩte marangĩre.

⁷ Alawii makeiga mathiũrũrũkĩirie mũthamaki, o mũndũ arĩ na indo ciake cia mbaara guoko-inĩ. Mũndũ o wothe ũngĩtoonya hekarũ no nginya oragwo. Ikaragai hakuhĩ na mũthamaki kũrĩa guothe angĩthĩ.”

⁸ Nao Alawii na andũ othe a Juda magĩka o ũrĩa Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai aathanire. O mũndũ akĩoya andũ ake arĩa maathiiaga wĩra mũthenya wa Thabatũ na arĩa moimagĩra wĩra, nĩgũkorwo Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ndarĩ gĩkundi o na kĩmwe aarekereirie.

⁹ Ningĩ akĩhe anene a ita a thigari 100 matimũ na ngo iria nene na nini iria ciarĩ cia Mũthamaki Daudi iria ciarĩ thĩnĩ wa hekarũ ya Ngai.

¹⁰ Akĩrũgamia andũ othe, o mũndũ na indo ciake cia mbaara, magĩthiũrũrũkĩria mũthamaki, hau hakuhĩ na kĩgongona, na hakuhĩ na hekarũ, kuuma mwena wa gũthini nginya mwene wa gathigathini wayo.

¹¹ Jehoiada na ariũ ake makĩruta mũriũ wa mũthamaki na makĩmwĩkĩra thũmbĩ ya ũthamaki; makĩmũnengera ibuku rĩa kĩrĩkanĩro na makĩanĩrĩra atĩ nĩwe mũthamaki. Makĩmũitĩrĩria maguta na makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mũthamaki arotũũra nginya tene!”

12 Rĩria Athalia aaiguire inegene rĩa andũ makĩhanyũka magĩkũngũyagĩra mũthamaki, agĩthiĩ kũrĩ o kũu hekarũ-inĩ ya Jehova.

13 Agĩcũthĩrĩria, na akĩona mũthamaki arũgamĩte gĩtugĩ-inĩ gĩake itoonyero-inĩ. Nao anene na ahuhi tũrumbeta marũgamĩte hakuhĩ na mũthamaki, na andũ othe a bũrũri magagĩkena makĩhuhaga tũrumbeta, nao aini marĩ na indo cia kũina magatongoria andũ arĩa angĩ na nyĩmbo cia kũgooca. Nake Athalia agĩtembũranga nguo ciake cia igũrũ, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Ungumania! Ungumania!”

14 Nake Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agĩtũma anene a ita a thigari igana igana, arĩa maarĩ arũgamĩrĩri a mbũtũ cia ita, akĩmeera atĩrĩ, “Mũrutũrũrei, mũmũrehe arĩ gatagatĩ ga thigari, na mũndũ o wothe ũngĩmuuma thuutha, oragwo.” Nĩgũkorwo mũthĩnjĩri-Ngai nĩoigĩte atĩrĩ, “Mũtikamũũragĩre hekarũ-inĩ ya Jehova.”

15 Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyĩita, agĩkinya itoonyero-inĩ rĩa Kĩhingo kĩa Mbarathi, o kũu nja-inĩ cia nyũmba ya ũthamaki, makĩmũũragĩra hau.

16 Nake Jehoiada akĩgĩa na kĩrĩkanĩro atĩ we, na andũ, na mũthamaki megũtuĩka andũ a Jehova.

17 Nao andũ othe magĩthiĩ hekarũ-inĩ ya Baali na makĩmĩtharia. Makiunanga igongona na mĩhianano na makĩũragĩra Matani ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-ngai wa Baali hau mbere ya igongona icio.

18 Ningĩ Jehoiada akĩneana ũrũgamĩrĩri wa hekarũ ya Jehova moko-inĩ ma athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ Alawii, arĩa maaheetwo wĩra hekarũ-inĩ nĩ Daudi, marutagĩre Jehova magongona ma njino o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo watho-inĩ wa Musa, o makĩinaga na magakena o ta ũrĩa Daudi aathanĩte.

19 O na ningĩ nĩagĩre aikaria a mĩrango ihingo-inĩ cia hekarũ ya Jehova nĩgeetha gũtikagĩe mũndũ o na ũmwe ũtetheretie ũngĩtoonya.

20 Akĩoya anene a ita thigari igana, na anene arĩa angĩ, na aathani a andũ, na andũ othe a bũrũri, magĩkũrũkia mũthamaki kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova. Magĩtoonya nyũmba ya ũthamaki magereire Kĩhingo kĩa Rũgongo na magĩkarĩria mũthamaki gĩtĩ-inĩ kĩa ũnene,

21 nao andũ othe a bũrũri magĩkena. Narĩo itũũra inene rĩkĩhoorera, tondũ Athalia nĩarĩkĩtie kũũragwo na rũhiũ rwa njora.

24

Joashu Gũcookereria Hekarũ

1 Na rĩrĩ, Joashu aarĩ wa mĩaka mũgwanja rĩria aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩna. Nyina eetagwo Zibia na oimĩte Birishiba.

2 Joashu nĩekire maündũ marĩa maagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova mĩaka-inĩ yothe ya Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai.

3 Jehoiada akĩmũthuurĩra atumia eerĩ, nake agĩciara aanake na airĩtu.

4 Thuutha ũcio Joashu agĩtua itua rĩa gũcookereria hekarũ ya Jehova.

5 Agĩĩta athĩnjĩri-Ngai na Alawii hamwe, akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ matũũra-inĩ ma Juda mũnganie mbeeca iria ciagĩrĩirwo nĩ kũrĩhwo o mwaka kuuma Isiraeli cia gũcookereria hekarũ ya Ngai wanyu. Īkai ũndũ ũcio o rĩu.” No Alawii matiigana gwĩka ũndũ ũcio narua.

6 Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki agĩĩta Jehoiada mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kĩ kĩgirĩtie wĩre Alawii marehe igooti rĩa

kuuma Juda na Jerusalemu rĩrĩa rĩatuanĩirwo nĩ Musa ndungata ya Jehova o na kũngano kĩa Isiraeli nĩ ũndũ wa Hema ya Ũira?”*

⁷ Na rĩrĩ, ariũ a Athalia, mūtumia ũcio mwaganu, nĩ mabunjite hekarũ ya Ngai, o na makahũthĩra indo iria nyamũre na maündũ ma Baali.

⁸ Mũthamaki nĩathanire, nao andũ magĩthondeka ithandũkũ na makĩriiga nja, hau kĩhingo-inĩ kĩa hekarũ ya Jehova.

⁹ Nao nĩmahunjanĩirie kũu Juda na Jerusalemu atĩ nĩmagĩrĩirwo nĩ kũrehe igooti rĩa Jehova rĩrĩa Musa ndungata ya Ngai oigire arĩ werũ-inĩ atĩ rĩrutagwo nĩ Isiraeli.

¹⁰ Anene othe na andũ othe nĩmarehire maruta mao makenete, makĩmekĩra ithandũkũ o nginya rĩkĩiyũra.

¹¹ Rĩrĩa rĩothe ithandũkũ rĩarehagwo kũrĩ anene a mũthamaki nĩ Alawii, na mona atĩ rĩrĩ na mbeeca nyingĩ, mwandĩki wa nyũmba ya ũthamaki na mũnene ũrĩa wathuurĩtwo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, mookaga makoonoria ithandũkũ rĩu, na makarĩcookia harĩa rĩaigagwo. Meekaga ũguo o ihinda, kwa ihinda, na makĩũngania mbeeca nyingĩ mũno.

¹² Nao mũthamaki na Jehoiada magĩcinengera andũ arĩa maarutire wĩra ũrĩa wendekanaga nĩ ũndũ wa hekarũ ya Jehova. Makĩandĩka mabundi a mahiga na a mbaũ nĩguo macookererie hekarũ ya Jehova, o na makĩandĩka aruti a wĩra wa igera o na a gĩcango nĩguo macookererie hekarũ.

¹³ Andũ arĩa maarũgamagĩrĩra wĩra maarĩ na kĩyo, naguo wĩra wa gũcookereria hekarũ ũgĩthĩ na mbere wega ũrũgamĩrĩirwo nĩo. Magĩaka hekarũ ya Ngai rĩngĩ o ta ũrĩa mũhano wayo wa mbere watariĩ, na makĩmĩaka ĩ nũmu mũno.

¹⁴ Rĩrĩa maarĩkirie kũmĩaka, makĩrehera mũthamaki na Jehoiada mbeeca icio ingĩ, nacio igĩtũmĩrwo gũthondeka indo cia hekarũ ya Jehova: indo cia wĩra na cia maruta ma njino, o na magĩthondeka thaani na indo ingĩ cia thahabu na cia betha. Rĩrĩa rĩothe Jehoiada aarĩ muoyo-rĩ, maruta ma njino maarutagwo marũmanĩrĩirio hekarũ-inĩ ya Jehova.

¹⁵ Na rĩrĩ, Jehoiada aarĩ mũkũrũ, na akaingĩhia mĩaka, nake agĩkua arĩ wa mĩaka 130.

¹⁶ Aathikirwo kũrĩa athamaki maathikĩtwo Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi, tondũ wa wega ũrĩa ekĩte Isiraeli nĩ ũndũ wa Ngai na hekarũ yake.

Waganu wa Joashu

¹⁷ Thuutha wa gĩkuũ kĩa Jehoiada, anene a Juda magĩũka kũgeithia mũthamaki, nake agĩkĩmathikĩrĩria.

¹⁸ Nao magĩtiganĩria hekarũ ya Jehova, Ngai wa maithe mao, na makĩhooya itugĩ cia Ashera na mĩhianano. Tondũ wa wĩhia wao-rĩ, marakara ma Ngai magĩkinyĩra Juda na Jerusalemu.

¹⁹ O na gũtuĩka Jehova nĩatũmire anabii kũrĩ andũ nĩguo mamacookie kũrĩ we-rĩ, na o na aakorwo nĩmarutire ũira wa kũmookĩrĩra-rĩ, matiigana kũmaigua.

²⁰ Ningĩ Roho wa Ngai ũgĩkinyĩrĩra Zekaria mũrũ wa Jehoiada ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai. Akĩrũgama mbere ya andũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Ngai ekuuga, ‘Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mũremere watho wa Jehova? Inyuĩ mũtingĩgaacĩra. Tondũ nĩmũtiganĩirie Jehova, o nake nĩamũtiganĩirie.’”

²¹ No makĩgĩa ndundu mamũũkĩrĩre, nao maathĩtwo nĩ mũthamaki-rĩ, makĩmũhũũra na mahiga nyuguto, agĩkuĩra o nja-inĩ ya hekarũ ya Jehova.

* **24:6** Igooti rĩa hekarũ rĩarutagwo nĩ arũme arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, nĩ ũndũ wa Hema ya Ũira.

²² Nake Mũthamaki Joashu ndaigana kũririkana ũtaana ũrĩa Jehoiada, ithe wa Zekaria, aamuonetie no nĩ kũũraga ooragire mũrũwe, ũrĩa woigire atĩrĩ agĩkua, “Jehova aroona ũndũ ũyũ na akũrĩhie.”

²³ Mũthia-inĩ wa mwaka, mbütũ ya ita ya Suriata igĩthĩ gũtharĩkĩra Joashu; ikĩhũũra Juda na Jerusalemu, na ikĩũraga atongoria othe a andũ. Magĩtũma indo ciothe iria maatahĩte kũrĩ mũthamaki wao kũu Dameski.

²⁴ O na gũtuĩka mbütũ ya ita ya Asuriata yokĩte o na andũ anini, Jehova nĩaneanire mbütũ nene ya ita moko-inĩ mayo. Tondũ andũ a Juda nĩmatiganĩrie Jehova, Ngai wa maithe mao, Joashu agĩkinyĩrio ituĩro rĩake.

²⁵ Rĩrĩa Asuriata meeherire-rĩ, magĩtiga Joashu agurarĩtio mũno. Anene ake makĩgĩa ndundu mamũũkĩrĩre nĩ ũndũ wa kũũraga mũriũ wa Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, nao makĩmũũragĩra gĩtanda-inĩ gĩake. Nĩ ũndũ ũcio agĩkua na agĩthikwo Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi, no ndaathikirwo mbĩrĩra-inĩ cia athamaki.

²⁶ Arĩa maagĩire ndundu mamũũkĩrĩre maarĩ Zabadi mũrũ wa Shimeathu mũndũ-wa-nja Mũamoni, na Jehozabadi mũrũ wa Shimurithu mũndũ-wa-nja Mũmoabi.

²⁷ Ũhoro wa ariũ ake na morathi maingĩ maamũkoniĩ, na maandĩko makoniĩ gũcookererio kwa hekarũ ya Ngai maandĩkitwo thĩini wa ibuku rĩa ũtaũranĩri rĩa athamaki. Nake mũriũ Amazia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

25

Amazia Mũthamaki wa Juda

¹ Amazia aarĩ wa mĩaka mĩrongo iĩrĩ na itano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ kũu Jerusalemu mĩaka mĩrongo iĩrĩ na kenda, nake nyina eetagwo Jehoadini na oimĩte Jerusalemu.

² Nĩekire maündũ marĩa moonagwo magĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova, no ndaamekire na ngoro yake yothe.

³ Thuutha wa ũthamaki kũrũma wega wathani-inĩ wake, akĩũraga anene arĩa mooragĩte ithe Joashu ũrĩa warĩ mũthamaki.

⁴ No rĩrĩ, ndaigana kũũraga ariũ ao, no eekire kũringana na ũrĩa kwandĩkitwo Ibuku-inĩ rĩa Watho wa Musa, harĩa Jehova aathanĩte atĩrĩ: “Maithe ma ciana matikooragwo nĩ ũndũ wa ciana, o na kana ciana ciũragwo nĩ ũndũ wa maithe mao; o mũndũ arĩkuaga nĩ ũndũ wa mehia make we mwene.”

⁵ Amazia agĩita andũ a Juda hamwe, na akĩmaiga maroragwo nĩ anene a ikundi cia andũ ngiri ngiri na anene a ikundi cia andũ igana, igana kũringana na nyũmba ciao cia andũ othe a Juda na Benjamini. Agĩcooka agĩita andũ othe arĩa maarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo iĩrĩ na makĩria na akĩona atĩ kwarĩ na andũ 300,000 arĩa mangĩathiire mbaara-inĩ, andũ mangĩahotire kuoya itimũ na ngo.

⁶ O na ningĩ agĩkombora andũ a kũrũa 100,000 kuuma Isiraeli na thogora wa taranda igana rĩmwe* cia betha.

⁷ No rĩrĩ, mũndũ wa Ngai agĩũka kũrĩ we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee mũthamaki-rĩ, thigari ici cia kuuma Isiraeli itigatwarane nawe, nĩgũkorwo Jehova ndarĩ hamwe na Isiraeli, na ndarĩ hamwe na andũ o na arĩkũ a Efiraimu.

* 25:6 nĩ ta tani ithatũ na robo ithatũ (3.75)

⁸ O na ũngĩthiĩ ũrũe na ũcamba mbaara-inĩ, Ngai no arĩtũma ũhootwo nĩ thũ, nĩgũkorwo Ngai arĩ na ũhoti wa gũgũteithia kana wa gũtũma ũhootwo.”

⁹ Amazia akĩũria mũndũ wa Ngai atĩrĩ, “Tũgwĩka atĩa nĩ ũndũ wa taranda iria 100 ndarĩhire nĩ ũndũ wa thigari icio cia Isiraeli?”

Nake mũndũ wa Ngai agĩcookia atĩrĩ, “Jehova no akũhe ingĩ nyingĩ gũkĩra icio.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Amazia akĩrekereria thigari icio ciokĩte kũrĩ we kuuma Efiraimu, agĩciĩra ciinũke. Nacio ikĩrakarĩra andũ a Juda mũno, na ikĩinũka irĩ na marakara maingĩ.

¹¹ Amazia agĩcooka akĩbanga thigari ciake, agĩcitongoria na mwena wa Gĩtuamba gĩa Cumbĩ, kũrĩa ooragire andũ 10,000 a Seiru.

¹² Mbũtũ ya ita ya Juda ikĩnyiita andũ 10,000 marĩ muoyo, na ikĩmatwara handũ igũrũ wa rwaro rwa ihiga, ikĩmaikia thĩ magĩthuthĩkanga.

¹³ Hĩndĩ o iyo, thigari iria Amazia aacookithĩtie akĩgiria ikarũe-rĩ, igĩtharĩkĩra matũũra ma Juda kuuma Samaria nginya Bethi-Horoni. Nacio ikĩũraga andũ 3,000 na igĩtaha indo nyingĩ mũno.

¹⁴ Rĩrĩa Amazia aacookire oimĩte kũũraga andũ a Edomu-rĩ, nĩainũkire na ngai cia andũ a Seiru. Agĩcirũgamia ta ngai ciake mwene, agĩciinamĩrĩra na agĩcirutĩra magongona ma njino.

¹⁵ Marakara ma Jehova magĩakanĩra Amazia, na akĩmũtũmĩra mũnabii, ũrĩa wamũũririe atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩgũtũma ũhooe kĩrĩra kũrĩ ngai cia andũ acio, o iria itaangĩahotire kũhonokia andũ acio kuuma moko-inĩ maku?”

¹⁶ O akĩaragia-rĩ, mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩtũgũtuĩte mũtaari wa mũthamaki? Kira! Nĩ kũ gĩgũtũma wende kwĩyũragithia?”

Nĩ ũndũ ũcio mũnabii ũcio agĩkĩra, no akiuga atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ Ngai nĩatuĩte itua gũkwananga, nĩ ũndũ nĩwĩkĩte ũndũ ũcio, na nĩwarega kũigua kĩrĩra gĩakwa.”

¹⁷ Thuutha wa Amazia mũthamaki wa Juda kũhooya kĩrĩra kuuma kũrĩ ataari ake-rĩ, agĩtũma ndũmĩrĩri ĩno ya njũgitano kũrĩ Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu, mũrũ wa Jehu mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ: “Ūka, tũcemanie, tuonane ũthiũ kwa ũthiũ.”

¹⁸ No Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli agĩcookeria Amazia mũthamaki wa Juda atĩrĩ, “Mahiũ ma nyeki-inĩ ma kũu Lebanoni nĩmatũmĩire mũtarakwa ndũmĩrĩri o kũu Lebanoni makĩwĩra atĩrĩ: ‘Heana mwarĩguo ahikio nĩ mũriũ wakwa.’ Hĩndĩ iyo nyamũ ya gĩthaka ya kũu Lebanoni igĩũka ikĩrangĩrĩria mahiũ macio ma nyeki-inĩ na makinya mayo.

¹⁹ Wĩrĩte na ngoro atĩ nĩũrĩkĩtie gũtooria Edomu, na rĩu ũkeeyona na ũgetĩia. No ikara mũciĩ! Nĩ kũ gĩgũtũma wĩrehere thĩna na wĩniinithie wee mwene o hamwe na andũ a Juda?”

²⁰ O na kũrĩ ũguo-rĩ, Amazia ndaigana gũthikĩrĩria, nĩgũkorwo nĩ Ngai warutaga wĩra nĩguo amaneane moko-inĩ ma Jehoashu, tondũ andũ a Juda nĩmarongoragia ngai cia Edomu.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli akĩmatharĩkĩra. We na Amazia mũthamaki wa Juda makĩng’ethanĩra kũu Bethi-Shemeshu thĩinĩ wa Juda.

²² Andũ a Juda makĩhũũrwo nĩ andũ a Isiraeli, na o mũndũ akĩũrĩra gwake mũciĩ.

²³ Nake Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli akĩnyiita Amazia mũthamaki wa Juda, mũrũ wa Joashu, mũrũ wa Ahazia, o kũu Bethi-Shemeshu. Ningĩ Jehoashu akĩmũrehe Jerusalemu, na akĩmomora rũthingo rwa Jerusalemu

kuuma Kĩhingo kĩa Efiraimu nginya Kĩhingo gĩa Koine, handũ ha buti ta 600[†] kũraiha.

²⁴ Nake akĩoya thahabu yothe na betha, na indo ciothe iria ciarĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Ngai iria ciamenyagĩrĩrwo nĩ Obedi-Edomu,[‡] hamwe na igĩina cia nyũmba ya ũthamaki, na andũ arĩa maatahĩtwo, nake agĩcooka Samaria.

²⁵ Amazia mũrũ wa Joashu mũthamaki wa Juda aatũũrĩre muoyo mĩaka ikũmi na ĩtano thuutha wa gĩkuũ kĩa Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu mũthamaki wa Isiraeli.

²⁶ Ha ũhoro wa maündũ marĩa mangĩ ma wathani wa Amazia kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia-rĩ, githĩ ti maandĩke ibuku-inĩ rĩa athamaki a Juda na Isiraeli?

²⁷ Kuuma hĩndĩ ĩrĩa Amazia aagarũrũkire agĩtiga kũrũmĩrĩra Jehova-rĩ, makĩmũciirĩra mamũũkĩrĩre kũu Jerusalemu, nake akĩũrĩra Lakishi, na magĩtũma andũ mamũrũmĩrĩre o nginya Lakishi, makĩmũũragĩra kuo.

²⁸ Agĩcookio aigĩrĩrwo mbarathi igũrũ, na agĩthikwo hamwe na maithe Itũũra-inĩ Inene rĩa Juda.

26

Uzia Mũthamaki wa Juda

¹ Ningĩ andũ othe a Juda makĩoya Uzia, arĩ wa mĩaka ikũmi na ĩtandatũ, na makĩmũtua mũthamaki ithenya rĩa ithe Amazia.

² Nĩwe waakithirie Elothu rĩngĩ, na akĩrĩcookeria Juda thuutha wa Amazia kũhurũka hamwe na maithe make.

³ Uzia aarĩ wa mĩaka ikũmi na ĩtandatũ rĩrĩa aatuũkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtano na ĩrĩ. Nyina eetagwo Jekolia, na oimĩte Jerusalemu.

⁴ Nake nĩekire maündũ marĩa maarĩ magĩrĩru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Amazia eekĩte.

⁵ Nĩarongooragia Ngai matukũ-inĩ ma Zekaria, ũrĩa wamũrutĩte gwĩtigĩra Ngai. Narĩo ihinda rĩrĩa rĩothe aarongoragia Jehova-rĩ, Ngai nĩamũheaga ũgaacĩru.

⁶ Uzia nĩathiire kũrũa na Afilisti, na akĩmomora thingo cia Gathu, na cia Jabine, na cia Ashidodi. Ningĩ agĩcooka agĩaka rĩngĩ matũũra marĩa maarĩ hakahĩ na Ashidodi na kũndũ kũngĩ gatagatĩ-inĩ ka Afilisti.

⁷ Ngai akĩmũteithia kũhũũrana na Afilisti na Arabu arĩa maatũũraga Guri-Baali na Ameuñi.

⁸ Aamoni nĩmarehire igooti kũrĩ Uzia, nayo ngumo yake ĩkĩhunja o nginya mũhaka wa Misiri, nĩ ũndũ nĩagĩte na hinya mũno.

⁹ Uzia nĩakire mĩthiringo mĩraihu na igũrũ kũu Jerusalemu hau Kĩhingo-inĩ gĩa Koine, na hau Kĩhingo-inĩ gĩa Gĩtuamba, na hau koine-inĩ ya rũthingo, na akĩmĩirigĩra na thingo cia hinya.

¹⁰ Ningĩ agĩaka mĩthiringo mĩraihu na igũrũ kũu werũ-inĩ na akĩenja ithima nyingĩ, nĩ ũndũ aarĩ na mahiũ maingĩ kũu mũhuro-inĩ wa irĩma, o na kũu werũ wa irĩma-inĩ. Aarĩ na andũ maarutaga wĩra mĩgũnda-inĩ yake ya irio na ya mĩthabibũ kũu irĩma-inĩ o na mĩgũnda-inĩ ĩrĩa mĩnoru, tondũ nĩendete ũrĩmi.

¹¹ Uzia aarĩ na mbũtũ ya ita ĩrĩa yarutĩtwo wega mũno, na yakoragwo ĩnhaarĩrie gũthĩ mbaara-inĩ, ĩgayanĩtio ikundi kũringana na mũigana wayo na kũringana na ũrĩa yacookanĩrĩrio nĩ Jeieli ũrĩa warĩ mwandĩki

[†] 25:23 nĩ ta mita 180 [‡] 25:24 Obedi-Edomu nĩwe waroraga hekarũ ya Ngai thĩinĩ na kũria kwaigagwo mũthithũ.

na Maaseia ũrĩa warĩ mũnene wao, matongoretio nĩ Hanania, ũmwe wa anene a nyũmba ya ũthamaki.

¹² Naguo mũigana wothe wa atongoria a nyũmba arĩa maarũgamagĩrĩa thigari warĩ 2,600.

¹³ Wathani-inĩ wao haarĩ na mbũtũ ya ita ya andũ 307,500 arĩa maarutĩtwo ũhoru wa mbaara, mbũtũ ĩyo yarĩ na hinya na nĩyo yateithagia mũthamaki akĩrũa na thũ ciake.

¹⁴ Uzia nĩahaire mbũtũ ĩyo yake ya ita ngo, na matimũ, na ngũbia, na nguo cia igera, na mota na mahiga ma igũtha.

¹⁵ Kũu Jerusalemu-rĩ, andũ maarĩ oogĩ mũno magĩthondeka ikaari ciahũthagĩrwo mũthiringo-inĩ na koine-inĩ cia ũgitĩri na njĩra ya gũikia mũguĩ na gũikia mahiga manene. Ngumo yake ĩkĩhunja kũndũ kũraya nĩgũkorwo nĩateithirio mũno nginya akĩgĩa na hinya mũno.

¹⁶ No thuutha wa Uzia kũgĩa na hinya-rĩ, gwĩtũũgĩria gwake gũkĩmũniina. Akĩaga gũtuĩka mwĩhokeku harĩ Jehova Ngai wake, na agĩtoonya hekarũ ya Jehova nĩguo acine ũbumba kĩgongona-inĩ kĩa ũbumba.

¹⁷ Nake Azaria ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai hamwe na athĩnjĩri-Ngai omĩrĩru mĩrongo ĩnana a Jehova, makĩmuuma thuutha o nginya na kũu thĩinĩ.

¹⁸ Nao makĩmũng'ethera mamũkaanie, makĩmwĩra atĩrĩ, "Gũtiagĩrĩire, wee Uzia, ũcinĩre Jehova ũbumba. Ũcio nĩ wĩra wa athĩnjĩri-Ngai arĩa marĩ a rũciaro rwa Harũni, arĩa maamũrĩtwo macinage ũbumba. Uma handũ haha haamũre nĩgũkorwo ndũrĩ mwĩhokeku, na Jehova Ngai ndangĩgũtĩia."

¹⁹ Uzia, ũrĩa wanyĩitĩte rũgĩo na guoko ehaarĩrie gũcina ũbumba, akĩrakara mũno. Na o hĩndĩ ĩyo aagũthũkagĩra athĩnjĩri-Ngai marĩ hau mbere ya kĩgongona kĩa ũbumba, hekarũ-inĩ ya Jehova, mũrimũ wa mangũ ũgĩtuthũka thiithi-inĩ wake.

²⁰ Na rĩrĩa Azaria, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na athĩnjĩri-Ngai acio angĩ othe maamũrorire-rĩ, makĩona atĩ aarĩ na mangũ thiithi; nĩ ũndũ ũcio makĩmuumia na nja na ihenya. O nake we mwene nĩaiguaga kwenda mũno kuuma nja, nĩ ũndũ Jehova nĩamũhũũrĩte na mũrimũ ũcio.

²¹ Mũthamaki Uzia aatũũrĩre arĩ na mangũ nginya rĩrĩa aakuire. Aatũũrĩre nyũmba arĩ wiki, arĩ na mangũ, na agirĩtio gũthiiga hekarũ ya Jehova. Mũriũ Jothamu akĩrũgamĩrĩa nyũmba ya ũthamaki, na agaathaga andũ a bũrũri ũcio.

²² Namo maündũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Uzia-rĩ, kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, nĩmandĩkĩtwo nĩ mũnabii Isaia mũrũ wa Amozu.

²³ Nake Uzia akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo hakuhi nao gĩthaka-inĩ kĩrĩa kĩarĩ gĩa gũthikanwo gĩa athamaki, nĩgũkorwo andũ moigire atĩrĩ, "Ararĩ na mangũ." Nake mũriũ Jothamu agĩtuĩka mũthamaki itherya rĩake.

27

Jothamu Mũthamaki wa Juda

¹ Jothamu aarĩ wa mũaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mũaka ikũmi na ĩtandatũ. Nyina eetagwo Jerusha mwarĩ wa Zadoku.

² Nake agĩka maündũ marĩa maagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Uzia eekĩte, nowe ndaigana gũtoonya hekarũ ya Jehova gũcina

ũbumba ta ũrĩa ithe eekĩte. No rĩrĩ, andũ nĩmathiire o na mbere gwĩka maündũ mao mooru.

³ Jothamu nĩaakire rĩngĩ mwako wa Kĩhingo kĩa Rũgongo kĩa hekarũ ya Jehova, na akĩruta wĩra mũnene wa rũthingo rũrĩa rwarĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Ofeli.

⁴ Nĩaakire matũũra irĩma-inĩ cia Juda na agĩaka nyũmba cia ũgitĩri na mĩthiringo mĩraihi na igũrũ kũndũ kũrĩa kwarĩ na mũtitũ.

⁵ Jothamu nĩarũire mbaara na mũthamaki wa Amoni na akĩmahoota. Mwaka-inĩ ũcio, Aamoni nĩmamũrĩhire taranda igana rĩmwe* cia betha, na kori 10,000† cia ngano, na kori 10,000 cia cairi. Andũ a Amoni nĩmamũreheire indo o ta icio mwaka-inĩ wa keerĩ na wa gatatũ.

⁶ Jothamu nĩagĩire na hinya nĩ ũndũ nĩathiiaga na mĩthiire mĩrũngĩrĩru hĩndĩ ciothe mbere ya Jehova Ngai wake.

⁷ Namo maündũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Jothamu, o hamwe na mbaara ciake ciothe na ciĩko iria ingĩ eekire-rĩ, nĩmandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa athamaki a Isiraeli na Juda.

⁸ Nake aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ĩtandatũ.

⁹ Jothamu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Ahazu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

28

Ahazu Mũthamaki wa Juda

¹ Ahazu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ĩtandatũ. Nake ndaigana gwĩka maündũ marĩa maagĩrĩire maithe-inĩ ma Jehova, ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte.

² Aathiiaga na mĩthiire ya athamaki a Isiraeli, o na ningĩ agĩthondeka mĩhianano ya Baali ya gũtwekio ya kũhooyagwo.

³ Nake agĩcinĩra magongona kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, na akĩruta ariũ ake marĩ magongona ma gũcinwo na mwaki, arũmĩrĩire mĩthiire ĩrĩa ĩrĩ thaahu ya ndũrĩrĩ iria Jehova aaingatĩte ciehere mbere ya andũ a Isiraeli.

⁴ Nĩaarutire magongona na agĩcinĩra ũbumba kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na tũcũmbĩrĩ-inĩ twa irĩma, na rungu rwa mĩtĩ ĩrĩa mĩruru.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai wake akĩmũneana kũrĩ mũthamaki wa Suriata. Nao Asuriata makĩmũhoota na magĩtaha andũ ake aingĩ matuĩke mĩgwate, na makĩmatwara Dameski.

O na ningĩ nĩaneanirwo moko-inĩ ma mũthamaki wa Isiraeli ũrĩa wamũringire iringa inene ma.

⁶ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe-rĩ, Peka mũrũ wa Remalia nĩooragire thigari 120,000 kũu Juda, tondũ andũ a Juda nĩmatirikĩte Jehova, Ngai wa maithe mao.

⁷ Zikiri ũrĩa Mũefiraimu njamba ya ita akĩũraga Maaseia mũrũ wa mũthamaki, na Azirikamu ũrĩa warĩ mũmenyereri wa nyũmba ya ũthamaki, na Elikana ũrĩa warĩ wa keerĩ kuuma harĩ mũthamaki.

⁸ Andũ a Isiraeli magĩtaha kuuma kũrĩ ariũ a ithe wao atumia 200,000 na ariũ na aarĩ ao. Ningĩ no maatahire indo nyingĩ iria maacookire nacio Samaria.

⁹ No rĩrĩ, mũnabii wa Jehova wetagwo Odedi aarĩ kuo, nake akiumagara agatũnge mbũtũ cia ita igĩcooka Samaria. Nake agĩciĩra atĩrĩ, “Tondũ

* 27:5 nĩ ta tani ithatũ na robo ithatũ (3:75) † 27:5 nĩ ta kilo 2,200,000

Jehova, o we Ngai wa maithe manyu, n̄arakarĩire andũ a Juda-rĩ, n̄amaneanire moko-inĩ manyu. No inyuĩ n̄mũmooragĩte na marakara, namo n̄ makinyĩte o igũrũ.

¹⁰ Na rĩrĩ, m̄uciirĩire gũtua arũme na andũ-a-nja a Juda na Jerusalemu ngombo cianyu. No githĩ o na inyuĩ m̄utihĩtĩtie na m̄ukehĩria Jehova Ngai wanyu?

¹¹ Rĩu ta gĩthikĩrĩriei! Cookiai andũ a bũrũri wanyu arĩa m̄unyiiĩte mĩgwate, n̄gũkorwo marakara mahiũ ma Jehova marĩ igũrũ rĩanyu.”

¹² Hĩndĩ ĩyo atongoria amwe kũu Efiraimu, nao nĩ Azaria mũrũ wa Jehohanani, na Berekia mũrũ wa Meshilemothu, na Jehizikia mũrũ wa Shalumu, na Amasa mũrũ wa Hadilai, makĩrũgama n̄guo makaanie andũ acio moimaga mbaara-inĩ.

¹³ Makĩmeera atĩrĩ, “M̄utikarehe mĩgwate ĩyo gũkũ, tũtikoonwo tũhĩtĩtie mbere ya Jehova, naguo ũndũ ũcio wongerere mehia na mahĩtia maitũ. N̄gũkorwo mahĩtia maitũ o na rĩu n̄ maingĩ, namo marakara make mahiũ marĩ igũrũ rĩa Isiraeli.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio thigari ikĩrekereria mĩgwate na indo iria ciatahĩte, o hau mbere ya anene na ya kũngano kũu gĩothe.

¹⁵ Nao andũ arĩa maarĩ agwete na marĩtwa makĩoya mĩgwate ĩyo, na arĩa maarĩ njaga makĩmahumba nguo kuuma indo-inĩ iria ciatahĩtwo. Makĩmahe nguo na iraatũ, na irio na kĩndũ gĩa kũnyua, na maguta ma kũhonania. Nao arĩa othe mataarĩ na hinya makĩhaicio ndigiri igũrũ. Nĩ ũndũ ũcio makĩmacookia kũrĩ andũ a bũrũri wao o kũu Jeriko, Itũũra Inene rĩa Mĩkĩndũ, nao magĩcooka Samaria.

¹⁶ Na rĩrĩ, ihinda rĩu Mũthamaki Ahazu agĩtũmanĩra mũthamaki wa Ashuri amũteithie.

¹⁷ Andũ a Edomu n̄mookĩte rĩngĩ na magatharĩkĩra Juda, na magakuua mĩgwate,

¹⁸ na o hĩndĩ ĩyo nao Aflisti n̄mahũrĩte matũũra marĩa maarĩ mũhuro-inĩ wa irĩma, na Negevu kũu Juda. N̄matahire na magĩkara matũũra ma Bethi-Shemeshu, na Aijaloni, na Gederothu, o ũndũ ũmwe na Soko, na Timuna, na Gimuzo, na tũtũũra tũnini tũrĩa twamathiũrũrũkĩrie.

¹⁹ Nake Jehova n̄agithirie Juda gĩtũo tondũ wa Ahazu mũthamaki wa Isiraeli, n̄gũkorwo n̄oongereire waganu kũu Juda, na n̄agĩte kwĩhokeka mũno harĩ Jehova.

²⁰ Nake Tigilathu-Pileseru mũthamaki wa Ashuri agĩũka kũrĩ we, no handũ ha kũmũteithia n̄kũmũthĩnia aamũthĩnirie.

²¹ Ahazu akĩoya indo imwe kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova, na kuuma nyũmba-inĩ ya ũthamaki, na kuuma kũrĩ ariũ a mũthamaki, na agĩcihe mũthamaki wa Ashuri, no ũndũ ũcio ndwamũteithirie.

²² Mahinda macio make ma thĩna-rĩ, Mũthamaki Ahazu no gũkĩrĩrĩria aakĩrĩrĩrie kwaga wĩhokeku harĩ Jehova.

²³ Akĩrutĩra ngai cia Dameski iria ciamũhootete magongona, n̄gũkorwo eeciiragia atĩrĩ, “Kuona atĩ ngai cia athamaki a Suriata n̄cimeteithĩtie-rĩ, n̄ngũcirutĩra igongona n̄guo cindeithie o na nĩ.” No icio n̄cio ciamũniinire na ikĩniina Isiraeli rĩothe.

²⁴ Ahazu agĩcookereria indo cia hekarũ ya Ngai na agĩcithaamia. Agĩcooka akĩhinga mĩrango ya hekarũ ya Jehova, na agĩaka igongona ikĩyũra o koine-inĩ ciothe cia njĩra cia itũũra rĩa Jerusalemu.

²⁵ Ningĩ o itũũra-inĩ rĩothe rĩa Juda agĩaka kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa kũrutĩra ngai ingĩ magongona ma njino, nake agĩthirĩkia Jehova, Ngai wa maithe make, agĩtũma arakare.

²⁶ Namo maündũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wake na mĩthiire yake yothe-rĩ, kuuma kĩaambĩrĩria nginya mũthia-rĩ, maandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa athamaki a Juda na Isiraeli.

²⁷ Nake Ahazu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo itũũra-inĩ rĩa Jerusalemu, no ndaigirwo mbĩrĩra-inĩ cia athamaki a Isiraeli. Nake mũriũ Hezekia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

29

Hezekia Gũtheria Hekarũ

¹ Hezekia aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩrĩ na kenda. Nyina eetagwo Abija mwarĩ wa Zekaria.

² Nake agĩka maündũ marĩa maagĩrĩire maithe-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte.

³ Mweri wa mbere wa mwaka wa mbere wa wathani wake-rĩ, nĩahingũrĩre mĩrango ya hekarũ ya Jehova na akĩmĩthondeka kũrĩa yathũkĩtio.

⁴ Nake akĩrehe athĩnjĩri-Ngai na Alawii, akĩmacookanĩrĩria hamwe nja ya mwena wa irathĩro,

⁵ akiuga atĩrĩ: “Ta thikĩrĩriai inyuĩ Alawii! Mwĩtheriei rĩu, na mũtherie hekarũ ya Jehova Ngai wa maithe manyu. Eheriai kĩndũ gĩothe kĩrĩ thaahu kuuma handũ-harĩa-haamũre.

⁶ Maithe maitũ matiarĩ ehokeku; nĩmekire ũũru maithe-inĩ ma Jehova Ngai witũ na makĩmũtirika. Nĩmahũgũrĩre mothiũ mao makĩaga kũrora gũkaro kĩa Jehova, makĩmũhutatĩra.

⁷ O na ningĩ nĩmahingire mĩrango ya gĩthaku na makĩhoria matawa. Matiacinire ũbumba kana makĩrutĩra Ngai wa Isiraeli maruta o na marĩkũ ma njino handũ-inĩ harĩa haamũre.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, marakara ma Jehova magĩkora Juda na Jerusalemu; nake agĩtũma matũike ta kĩndũ gĩa kũmakania na kĩa magigi, na gĩa kũnyũrũrio, o ta ũrĩa mũreyonera na maithe manyu.

⁹ Kĩu nĩkĩo gĩatũmire maithe maitũ mooragwo na rũhiũ rwa njora, na nokĩo gĩtũmĩte ariũ aitũ, na airĩtu aitũ, na atumia aitũ matahwo.

¹⁰ Na rĩrĩ, ndĩciirĩtie na ngoro yakwa kũrĩkanĩra kĩrĩkanĩro na Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩgeetha marakara make mahiũ matweherere.

¹¹ Atĩrĩrĩ, ariũ akwa, mũtigatuĩke andũ matarũmbũyagia ũndũ, nĩgũkorwo Jehova nĩamũthuurĩte mũrũgamage mbere yake mũmũtungatagĩre, mũtuĩke a gũtungata mũrĩ mbere yake na mũcinage ũbumba.”

¹² Hĩndĩ ĩyo Alawii aya makĩambĩrĩria kũruta wĩra:

kuuma kũrĩ Akohathu,

maarĩ Mahathu mũrũ wa Amasai, na Joeli mũrũ wa Azaria;

kuuma kũrĩ Amerari,

maarĩ Kishu mũrũ wa Abudi, na Azaria mũrũ wa Jehaleleli;

kuuma kũrĩ Agerishoni,

maarĩ Joa mũrũ wa Zima, na Edeni mũrũ wa Joa;

¹³ kuuma kũrĩ njiaro cia Elizafani,

maarĩ Shimuri na Jeieli;

kuuma kũrĩ njiaro cia Asafu,

maarĩ Zekaria na Matania;

¹⁴ Kuuma kũrĩ njiaro cia Hemani,

maarĩ Jehueli na Shimei;

kuuma kũrĩ njiaro cia Jeduthuni,
maarĩ Shemaia na Uzieli.

¹⁵ Maarĩkia gũcookanĩrĩria ariũ a ithe wao hamwe na meetheria-rĩ, magĩtoonya hekarũ ya Jehova, makĩmĩtheria, o ta ũrĩa mũthamaki aathanĩte arũmĩrĩire kiugo kĩa Jehova.

¹⁶ Nao athĩnjĩri-Ngai magĩtoonya handũ-harĩa-haamũre ha Jehova nĩguo mahatherie. Na indo ciothe iria itaarĩ theru iria maakorire kũu hekarũ-inĩ ya Jehova magĩciruta magĩciiga nja ya hekarũ ya Jehova. Nao Alawii magĩcioya magĩcitwara Gĩtuamba-inĩ gĩa Kidironi.

¹⁷ Maambĩrĩrie wĩra wa gũtheria hekarũ mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere, na mũthenya wa ĩnana wa mweri ũcio magĩkinya gĩthaku-inĩ kĩa Jehova. Na handũ ha matukũ mangĩ manana-rĩ, magĩtheria hekarũ ya Jehova yo nyene, na makĩrĩkia wĩra ũcio mũthenya wa ikũmi na ĩtandatũ wa mweri ũcio wa mbere.

¹⁸ Magĩcooka magĩthĩ kũrĩ Mũthamaki Hezekia, makĩmwĩra atĩrĩ: “Nĩtũtheretie hekarũ ya Jehova yothe, kĩgongona kĩa maruta ma njino, na indo ciakĩo ciothe, na metha ĩrĩa ĩgagĩrĩwo mĩgate ĩrĩa mĩamũre, na indo ciayo ciothe.

¹⁹ Nĩtũhaarĩrie na tũkaamũra indo iria ciothe Mũthamaki Ahazu ehoretie Hekarũ-inĩ rĩrĩa aarĩ mũthamaki nĩ ũndũ wa kwaga wĩhokeku. Na rĩrĩ, rĩu irĩ mbere ya kĩgongona kĩa Jehova.”

²⁰ Na rĩrĩ, rũciinĩ tene, Mũthamaki Hezekia agĩcookanĩrĩria anene a itũũra rĩu inene na magĩthĩ hekarũ-inĩ ya Jehova.

²¹ Nao makĩrehe ndegwa mũgwanja, na ndũrũme mũgwanja, na tũtũrũme mũgwanja, o na thenge mũgwanja cia igongona rĩa kũhoroherio mehia makonĩ ũthamaki ũcio, na ma handũ-harĩa-haamũre o na ma Juda. Nake mũthamaki agĩatha athĩnjĩri-Ngai, o acio a njiaro cia Harũni, macithĩnjĩre hau kĩgongona-inĩ kĩa Jehova.

²² Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩnja ndegwa icio, nao athĩnjĩri-Ngai makĩoya thakame yacio makĩminjaminjĩria kĩgongona; magĩcooka magĩthĩnja ndũrũme icio na makĩminjaminjĩria kĩgongona thakame yacio; magĩcooka magĩthĩnja tũtũrũme tũu na makĩminjaminjĩria kĩgongona thakame yatuo.

²³ Nacio thenge cia igongona rĩa kũhoroherio mehia ikĩrehwo mbere ya mũthamaki na kĩũngano kũu, nao magĩciigĩrĩra moko.

²⁴ Nao athĩnjĩri-Ngai magĩcooka magĩthĩnja thenge icio hamwe na thakame yacio, magĩcirutĩra hau kĩgongona-inĩ irĩ maruta ma kũhoroheria mehia nĩguo ihoroherie andũ a Isiraeli othe, nĩ tondũ mũthamaki nĩathanĩte kũrutwo iruta rĩa njino na iruta rĩa kũhoroheria mehia rĩrĩ rĩa andũ othe a Isiraeli.

²⁵ Mũthamaki akĩiga Alawii hekarũ-inĩ ya Jehova marĩ na thaani iria ihũrithanagio ikagamba, na inanda cia mũgeeto na cia kĩnũbi ta ũrĩa gwaathanĩtwo nĩ Daudi na Gadi mũndũ ũrĩa wonagĩra mũthamaki maündũ, na Nathani ũrĩa mũnabii; ũndũ ũyũ waathanĩtwo nĩ Jehova na tũnua twa anabii ake.

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio Alawii makĩrũgama mehaarĩrie na inanda cia Daudi cia kũina, na athĩnjĩri-Ngai marĩ na tũrumbeta twao.

²⁷ Hezekia agĩathana atĩ kũrutwo iruta rĩa njino kĩgongona-inĩ. Narĩo igongona rĩambĩrĩria kũrutwo-rĩ, andũ makĩambĩrĩria kũinĩra Jehova marĩ na tũrumbeta na inanda cia kũina cia Daudi mũthamaki wa Isiraeli.

²⁸ Kĩũngano kũu gĩothe gĩkĩinamĩrĩra, gĩkĩhooya, nao aini makĩinaga na tũrumbeta tũkĩhuhagwo. Maündũ macio mothe magĩthĩ na mbere nginya igongona rĩu rĩa njino rĩkĩrĩka kũrutwo.

²⁹ Na rĩria maruta maarĩkirie kũrutwo-rĩ, mũthamaki na andũ othe arĩa maarĩ nake hau magĩturia maru makĩhooya.

³⁰ Nake Mũthamaki Hezekia na anene ake magĩatha Alawii magooce Jehova na ciugo cia Daudi na cia Asafu mũndũ ũria muoni-maündũ. Nĩ ũndũ ũcio makĩina nyĩmbo cia kũgooca Jehova marĩ na gĩkeno na makĩinamia mĩtwe yao makĩmũhooya.

³¹ Ningĩ Hezekia akiuga atĩrĩ, “Rũ nĩmweyamũrĩra Jehova. Rehei magongona na maruta ma gũcookia ngaatho hekarũ-inĩ ya Jehova.” Nĩ ũndũ ũcio kũngano kũ gĩkĩrehe magongona na maruta ma gũcookia ngaatho, na andũ othe arĩa ngoro ciao cicyendeire makĩrehe maruta ma njino.

³² Naguo mũigana wa maruta ma njino marĩa maarehirwo nĩ kũngano kũ warĩ ndegwa mĩrongo mũgwanja, na ndũrũme 100 na tũtũrũme 200, ciothe ciarĩ cia maruta ma njino ma kũrutĩrwo Jehova.

³³ Nyamũ ciothe iria ciaamũrĩtwo cia magongona ciarĩ ndegwa 600 na ng’ondũ hamwe na mbũri 3,000.

³⁴ Na rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai maarĩ anini mũno matingĩahotire gũthĩnja nyamũ ciothe cia maruta ma njino; nĩ ũndũ ũcio andũ a nyũmba ciao, nĩ Alawii, makĩmateithĩrĩria nginya wĩra ũcio ũkĩrĩka nginya rĩria athĩnjĩri-Ngai angĩ maamũrirwo, nĩgũkorwo Alawii maarĩ na kĩyo gĩa kwĩyamũra gũkĩra athĩnjĩri-Ngai.*

³⁵ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na maruta ma njino maingĩ mũno, hamwe na maguta ma maruta ma ũiguano, o na maruta ma indo cia kũnyuuo marĩa maarutanagĩrio na maruta ma njino.

Nĩ ũndũ ũcio wĩra wa ũtungata wa hekarũ ya Jehova ũgĩcookio rĩngĩ.

³⁶ Nake Hezekia na andũ othe magĩkena nĩ ũndũ wa ũria Ngai eekĩire andũ ake, tondũ ũndũ ũcio wekirwo narua mũno.

30

Hezekia Gũkũngũira Gĩathĩ kĩa Bathaka

¹ Hezekia nĩatũmire ndũmĩrĩri Isiraeli guothe na Juda, o na akĩandĩkĩra Efiraimu na Manase marũa ma kũmeeta moke hekarũ-inĩ ya Jehova kũu Jerusalemu, makũngũire Bathaka ya Jehova Ngai wa Isiraeli.

² Mũthamaki na anene ake na kũngano kũu gĩothe kũu Jerusalemu magĩtua atĩ megũkũngũira Bathaka mweri wa keerĩ.

³ Matiahotete kũmĩkũngũira ihinda-inĩ rĩayo tondũ gũtiarĩ na athĩnjĩri-Ngai a kũigana arĩa meetheretie, na andũ mationganĩte Jerusalemu.

⁴ Mũbango ũcio nĩwonekire wagĩrĩire harĩ mũthamaki o na harĩ kũngano gĩothe.

⁵ Nao magĩtua atĩ gũthĩ kwanĩrĩrwo Isiraeli guothe, kuuma Birishiba nginya Dani, andũ meetwo moke Jerusalemu makũngũire Bathaka ya Jehova Ngai wa Isiraeli kuo. Ndĩakoretwo igĩkũngũirwo nĩ andũ aingĩ kũringana na ũria kwandĩkĩtwo.

⁶ Kũrũmanĩrĩra na watho wa mũthamaki, atwari a marũa magĩthĩ Isiraeli na Juda guothe marĩ na marũa kuuma kũrĩ mũthamaki na kuuma kũrĩ anene ake, marĩa maandĩkĩtwo atĩrĩ:

* **29:34** Maruta ma njino maaharagĩrio na makarutwo nĩ athĩnjĩri-Ngai, no rĩmwe nĩmateithagĩrĩrio nĩ Alawii.

“Andũ a Isiraeli, cookerera Jehova Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka, na Isiraeli, nĩguo nake amũcookerere inyuĩ arĩa mũtigaire, inyuĩ mũhonokete kuuma guoko-inĩ kwa athamaki a Ashuri.*

7 Mũtigatuĩke ta maithe manyu kana ariũ a maithe manyu, arĩa maagire kwĩhokeka harĩ Jehova Ngai wa maithe mao, nake akĩmatua kĩndũ kĩa magigi ta ũrĩa mũreyonera.

8 Mũtikoomie ciongo cianyu ta ũrĩa maithe manyu meekire; mwĩheanei harĩ Jehova. Ũkai handũ-harĩa-haamũre, harĩa we aamũrite nginya tene. Tungatĩrai Jehova Ngai wanyu, nĩgeetha marakara make mahiũ mamweherere.

9 Mũngĩcookerera Jehova-rĩ, hĩndĩ iyo ariũ a maithe manyu na ciana cianyu no maiguĩrwo tha nĩ arĩa maamatahire, na nĩmagacooka bũrũri ũyũ, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩ mũtugi na nĩ mũigua tha. Mũngĩmũcookerera ndakamũhutatĩria ũthiũ.”

10 Atwari a marũa magĩthiĩ itũũra o itũũra kũu Efiraimu na Manase, o nginya Zebuluni, no rĩrĩ, andũ makĩmanyũrũria, na makĩmathekerera.

11 O na gũkĩrĩ ũguo-rĩ, andũ anwe a Asheri, na Manase, na Zebuluni makĩnyihia na magĩthiĩ Jerusalemu.

12 Ningĩ o na kũu Juda guoko kwa Ngai kwarĩ igũrũ rĩa andũ, nake akĩmahe ũrũmwe wa meciiria ma gwathĩkĩra ũrĩa mũthamaki na ndungata ciake maathanĩte, marũmĩrĩire kiugo kĩa Jehova.

13 Kĩrĩndĩ kĩngĩ mũno gĩkĩũngana kũu Jerusalemu nĩguo gĩkũngũire Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩkĩre Ndawa ya Kũmbia mweri wa keerĩ.

14 Makĩeheria igongona iria ciarĩ kũu Jerusalemu o na makĩeheria igongona cia gũcinĩra ũbumba, magĩthiĩ magĩciikia Gĩtuamba gĩa Kidironi.

15 Nĩmathĩnjire gatũrũme ka Bathaka mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa keerĩ. Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii magĩconoka na magĩtheria, na makĩrehe maruta ma njino hekarũ-inĩ ya Jehova.

16 Ningĩ makĩambĩrĩria ũtungata wao wa o mũthenya o ta ũrĩa kwandĩkitwo Watho-inĩ wa Musa mũndũ wa Ngai. Athĩnjĩri-Ngai makĩminjaminja thakame ĩrĩa maanengereirio nĩ Alawii.

17 Na tondũ nĩ kwarĩ na andũ aingĩ kĩrĩndĩ-inĩ kũu mateetheretie-rĩ, Alawii nĩo maaheirwo wĩra wa gũthĩnja nginya tũtũrũme twa Bathaka twa andũ acio othe maarĩ na thaahu, tondũ matingĩamũrĩire Jehova tũtũrũme twao.†

18 O na akorwo andũ aingĩ arĩa mookĩte kuuma Efiraimu, na Manase, na Isakaru, na Zebuluni matietheretie-rĩ, nĩmarĩire Bathaka matekũrũmĩrĩra ũrĩa maandĩko moigĩte. No Hezekia akĩmahoera, akiuga atĩrĩ, “Jehova, o we ũrĩa mwega, arorekerera mũndũ o wotho

19 ũrĩa ũtuĩte na ngoro yake kũrongooria Ngai, o we Jehova, Ngai wa maithe make, o na angĩkorwo ndetheretie kũringana na ũrĩa mawatho ma handũ-harĩa-haamũre matariĩ.”

20 Nake Jehova akĩigua ihooya rĩa Hezekia, akĩhonia andũ acio.

21 Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ kũu Jerusalemu magĩkũngũira Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩkĩre Ndawa ya Kũmbia marĩ na gĩkeno kĩnene mũthenya mũgwanja, nao Alawii na athĩnjĩri-Ngai makainagĩra Jehova o mũthenya marĩ na inanda cia kũgooca Jehova.

* 30:6 Sarigoni mũthamaki wa Ashuri nĩwe watwarithirie andũ a Isiraeli ithaamĩrio mwaka-inĩ wa 722 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ. † 30:17 Kũringana na watho andũ arĩa maarĩ atongoria a nyũmba nĩo maathĩnjaga gatũrũme ka Bathaka.

22 Nake Hezekia akĩaria ciugo cia kũũmĩrĩria Alawii othe arĩa moo-nanirie ũmenyo mweka wa gũtungatĩra Jehova. Handũ ha mĩthenya ĩyo mũgwanja nĩmarĩire kĩrĩa maagaĩrwo, na makĩruta maruta ma ũiguano, na makĩgooca Jehova Ngai wa maithe mao.

23 Kĩũngano kũu gĩothe gĩgĩcooka gĩkĩiguanĩra gĩkũngũire gĩathĩ kũu mĩthenya ĩngĩ mũgwanja; nĩ ũndũ ũcio magĩkũngũira mĩthenya ĩngĩ mũgwanja makenete mũno.

24 Hezekia mũthamaki wa Juda akĩruta ndegwa 1,000 na ng'ondũ na mbũri 7,000 nĩ ũndũ wa kũũngano kũu, nao anene makĩmahe ndegwa 1,000 na ng'ondũ na mbũri 10,000. Athĩnjĩri-Ngai aingĩ mũno magĩĩtheria.

25 Kĩũngano gĩothe kĩa Juda gĩgĩkena hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii na andũ arĩa othe monganĩte moimĩte Isiraeli, hamwe na andũ a kũngĩ arĩa mookĩte kuuma Isiraeli o na arĩa maatũũraga Juda.

26 Nĩ kwarĩ na gĩkeno kĩnene kũu Jerusalemu, nĩgũkorwo kuuma hĩndĩ ya Solomonĩ mũrũ wa Daudi mũthamaki wa Isiraeli gũtionekete ũndũ ta ũcio kũu Jerusalemu.

27 Athĩnjĩri-Ngai na Alawii makĩrũgama, makĩrathima andũ, nake Ngai akĩmaigua, nĩgũkorwo ihooya rĩao nĩrĩakinyire o igũrũ, gĩikaro gĩake gĩtheru.

31

1 Rĩrĩa maündũ macio mothe maathirire-rĩ, andũ a Isiraeli arĩa maarĩ hau makiumagara magĩthiĩ matũũra-inĩ ma Juda, makĩhehenja mahiga marĩa mamũrĩrwo ngai cia mĩhianano na magĩtemanga itugĩ cia Ashera. Ningĩ makĩananga kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kwahooyagĩrwo o na igongona iria ciarĩ Juda guothe na Benjamini, o na kũu Efiraimu na Manase. Thuutha wa gũcithũkangia ciothe, andũ a Isiraeli magĩcooka matũũra-inĩ mao na o mũndũ agĩcooka igai-inĩ rĩake.

Mĩhothi ya Magongona ma Mahooya

2 Hezekia agĩkĩiga athĩnjĩri-Ngai na Alawii na ikundi, o gĩkundi kũringana na wĩra wakĩo, marĩ athĩnjĩri-Ngai kana Alawii, marutage maruta ma njino na ma ũiguano, ningĩ matungatage, na macookagie ngaatho, na mainage nyĩmbo cia ũgooci marĩ ihingo-inĩ cia gĩikaro kĩa Jehova.

3 Mũthamaki nĩaheanire indo ciake mwene cia kũrutagwo maruta ma njino ma rũciinĩ na ma hwaĩ-inĩ, na maruta ma njino ma Thabatũ, na ma Tũrũgamo twa Mweri, na ma ciathĩ-inĩ iria ciatuĩtwo, o ta ũrĩa kwaandĩkĩtwo Watho-inĩ wa Jehova.

4 Agĩatha andũ arĩa maatũũraga Jerusalemu maheage athĩnjĩri-Ngai na Alawii rwĩga rũrĩa rwamagĩrĩire, nĩgeetha nao mahotage kwĩheana harĩ Watho wa Jehova.

5 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa watho ũcio wamenyekire-rĩ, andũ a Isiraeli makĩheana na ũtaana maciaro mao ma mbere ma ngano, na ma ndibei ya mũhiano, na maguta, na ũũkĩ, na maciaro ma mĩgũnda yao. Makĩrehe indo nyingĩ mũno o na gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe.

6 Nao andũ a Isiraeli na Juda arĩa maatũũraga matũũra-inĩ ma Juda o nao makĩrehe gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa ndũũru ciao cia ng'ombe na ng'ondũ, o na gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo iria ciamũrĩrwo Jehova Ngai wao, nao magĩciiga irũndo.

7 Maambĩrĩrie gwĩka ũndũ ũyũ mweri wa ĩtatũ na makĩrĩkia mweri wa mũgwanja.

⁸ Rĩria Hezekia na anene ake mookire na makĩona irũndo icio, makĩgooca Jehova na makĩrathima andũ ake a Isiraeli.

⁹ Hezekia akĩũria athĩnjĩri-Ngai na Alawii ũhoru wa irũndo icio;

¹⁰ nake Azaria mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene wa kuuma nyũmba ya Zadoku akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kuuma andũ maambĩrĩria kũrehe mũhothi yao hekarũ-inĩ ya Jehova-rĩ, nĩtũkoretwo tũrĩ na irio cia kũigana kũria, o na tũgatigia nyingĩ mũno, nĩ ũndũ Jehova nĩarathimĩte andũ ake, na irio ici nyingĩ ũũ igagĩtigara.”

¹¹ Hezekia agĩathana gwakwo makũmbĩ kũu thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, na gũgũkwo ũguo.

¹² Nao magĩcooka makĩrehe mũhothi na wĩhokeku, na icunjĩ cia ikũmi, na iheo iria nyamũre. Konania ũria Mũlawii nĩwe watuirwo mũrori wa indo icio, nake mũrũ wa ithe Shimei nĩwe warĩ mũnini wake.

¹³ Jehieli, na Azazia, na Nahathu, na Asaheli, na Jerimothu, na Jozabadu, na Elieli, na Isimakia, na Mahathu, na Benaia nĩo maarĩ arũgamĩrĩri rungu rwa Konania na mũrũ wa ithe Shimei, ta ũria gwatuĩtwo nĩ Mũthamaki Hezekia na Azaria ũria warĩ mũnene wa hekarũ ya Ngai.

¹⁴ Kore mũrũ wa Imuna ũria Mũlawii, mũikaria wa Kĩhingo kĩa Mwena wa Irathĩro, nĩwe warĩ mũrori wa indo iria ciarutagĩrwo Ngai na kwĩyendera, akagayaga mũhothi irĩa irutĩrwo Jehova hamwe na iheo iria nyamũre.

¹⁵ Edeni, na Miniamini, na Jeshua, na Shemaia, na Amaria, na Shekania nĩo maamũteithagĩrĩria marĩ na wĩhokeku kũu matũũra-inĩ ma athĩnjĩri-Ngai, na makagayagĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ o ta ũria ikundi ciao ciatariĩ, makagaĩra arĩa akũrũ na arĩa anini o ũndũ ũmwe.

¹⁶ Hamwe na ũguo makĩgaĩra arũme arĩa maarĩ na mũaka itatũ na makĩria arĩa marĩitwa mao maarĩ maandĩko-inĩ ma njiarwa, nao nĩo andũ arĩa othe maangĩatoonyire hekarũ-nĩ ya Jehova nĩ ũndũ wa kũruta mawĩra mao ma o mũthenya, ta ũria wĩra wa o mũndũ watariĩ na kũringana na ikundi ciao.

¹⁷ Nao makĩgaĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa maandĩkithĩtio nĩ andũ a nyũmba ciao maandĩko-inĩ ma njiarwa ciao, o na Alawii arĩa maarĩ na mũaka mũrongo irĩ na makĩria, ta ũria wĩra wa o mũndũ watariĩ na kũringana na ikundi ciao.

¹⁸ Maataranĩirie ciana ciothe, na atumia, na ariũ ao, na airĩtu a mũingĩ wothe ũria waandĩkitwo maandĩko-inĩ ma njiarwa. Nĩgũkorwo maarĩ ehokeku ũhoru-inĩ wao wa gwĩtheria.

¹⁹ Ha ũhoru wa athĩnjĩri-Ngai, o acio a rũciaro rwa Harũni, arĩa maatũũraga mũgũnda-inĩ irĩa yathiũrũrũkĩirie matũũra mao kana matũũra mangĩ, nĩ kwarĩ na andũ amwe maathuurĩtwo na makagwetwo marĩitwa a kũgaĩra arũme othe arĩa maarĩ gatagatĩ-inĩ kao rũgai rwao, na kũrĩ arĩa othe maandĩkitwo maandĩko-inĩ ma njiarwa cia Alawii.

²⁰ Ũguo nĩguo Hezekia eekire Juda guothe, agĩka maündũ mega, na magĩrĩire na ma kwĩhokeka mbere ya Jehova Ngai wake.

²¹ Maündũ-inĩ mothe marĩa ekaga ma gũtungata hekarũ-inĩ ya Ngai, na harĩ gwathĩkĩra watho na maathani, nĩarongooragia Ngai wake na akĩruta wĩra na ngoro yake yothe. Na nĩ ũndũ ũcio akĩgaacĩra.

32

Senakeribu Kwĩhĩtĩra Jerusalemu

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa maündũ marĩa mothe Hezekia ekĩte na wĩhokeku, Senakeribu mũthamaki wa Ashuri agĩũka agĩtharĩkĩra Juda. Nake

agĩthiũrũrũkĩria matũũra manene marĩa mairigĩirwo na thingo cia hinya eeciĩritie kũmahoota matuĩke make.

² Hĩndĩ ĩrĩa Hezekia onire atĩ Senakeribu nĩoka na atĩ muoroto wake warĩ kũhũũra Jerusalemu,

³ magĩciira na anene ake o na atongoria a thigari cia ita ũrĩa mekũhingĩrĩria maaĩ kuuma ithima-inĩ cia nja ya itũũra inene, nao makĩmũteithia.

⁴ Kĩrĩndĩ kĩnene kĩa andũ gĩkĩũngana, nakĩo gĩkĩhinga ithima ciothe na tũrũũ tũrĩa twathereragĩra bũrũri-inĩ. Makĩũria atĩrĩ, “Athamaki a Ashuri-rĩ, megũka makore maaĩ maingĩ ũũ nĩkĩ?”

⁵ Ningĩ akĩruta wĩra mũingĩ wa gũcookereria rũthingo kũrĩa guothe rwamomoretwo, na agĩaka mũthiringo mũraiho na igũrũ rĩa ruo. Agĩaka rũthingo rũngĩ nja ya rũu, nacio ngĩka iria ciarũgamĩtie Itũũra rĩa Daudi agĩcinyiitia. O na agĩthondeka indo cia mbaara nyingĩ, o hamwe na ngo.

⁶ Agĩthuura anene a mbũtũ cia ita marũgamĩrĩre andũ, na agĩtũma mon-gane mbere yake nja-inĩ ya kĩhingo gĩa itũũra inene, nake akĩmomĩrĩria na ciugo ici:

⁷ “Gĩai na hinya na mũũmĩrĩrie. Mũtigetigĩre, kana mũkue ngoro nĩ ũndũ wa mũthamaki wa Ashuri na mbũtũ nene ya ita ĩrĩa arĩ nayo, nĩgũkorwo tũrĩ na hinya mũnene mũno gũkĩra ũrĩa arĩ naguo.

⁸ Kĩrĩa we arĩ nakĩo no hinya wa mwĩrĩ; no ithuĩ tũrĩ na Jehova Ngai witũ, na nĩegũtũteithia, na arũe mbaara ciitũ.” Nao andũ makĩũmĩrĩria kuumana na ciugo iria Hezekia mũthamaki wa Juda oigire.

⁹ Thuutha ũcio, rĩrĩa Senakeribu mũthamaki wa Ashuri na mbũtũ ciake ciothe maathiũrũrũkĩrie Lakishi, agĩtũma anene ake Jerusalemu matwarĩre Hezekia mũthamaki wa Juda, o na andũ othe a Juda arĩa maarĩ kuo, ndũmĩrĩri ĩno:

¹⁰ “Ũũ nĩguo Senakeribu mũthamaki wa Ashuri ekuuga: Mũrutĩte ũmĩrĩru wanyu kũ, nĩguo mũikare Jerusalemu, kũndũ gũthiũrũrũkĩrie?

¹¹ Rĩrĩa Hezekia ekuuga atĩrĩ, ‘Jehova Ngai witũ nĩegũtũhonokia guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Suriata,’ nĩaramũhĩtithia, atũme mũkue nĩ ng’aragu na nyoota.

¹² Githĩ Hezekia we mwene ndeheririe kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kwa ngai ĩyo, o na akĩeheria igongona ciayo, na akĩra Juda na Jerusalemu atĩrĩ, ‘No nginya mũhooere kĩgongona-inĩ kĩmwe na mũcinagĩre magongona ho’?

¹³ “Kaĩ mũtooĩ ũrĩa nĩ na maithe maitũ twĩkĩte andũ othe a mabũrũri marĩa mangĩ? Nacio ngai cia ndũrĩrĩ icio-rĩ, nĩciakĩhotire o na rĩ kũgitĩra bũrũri wao kuuma moko-inĩ makwa?

¹⁴ Nĩ ngai ĩrĩkũ ya icio cia ndũrĩrĩ iria cianangirwo nĩ maithe makwa yahotire kũhonokia andũ ayo kuuma kũrĩ nĩ? Gwakĩhoteka atĩa ngai yanyu ĩmũgitĩre kuuma guoko-inĩ gwakwa?

¹⁵ Tondũ ũcio-rĩ, mũtigetĩkĩrie Hezekia amũheenie na amũhĩtithie ũguo. Mũtikamwĩtikie, nĩgũkorwo gũtirĩ ngai ya rũrĩrĩ kana ũthamaki o na ũrĩkũ ĩrĩ yahota kũhonokia andũ ayo kuuma guoko-inĩ gwakwa kana kuuma guoko-inĩ kwa maithe makwa! To ngai yanyu ĩngĩkĩhota kũmũhonokia kuuma guoko-inĩ gwakwa!”

¹⁶ Ndungata cia Senakeribu igĩthiĩ o na mbere kwaria mũario ya gũũkĩrĩra Jehova Ngai o na gũũkĩrĩra ndungata yake Hezekia.

¹⁷ Ningĩ mũthamaki akĩandĩka marũa ma kũruma Jehova, Ngai wa Isiraeli akĩmũũkĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “O ta ũrĩa ngai cia ndũrĩrĩ cia mabũrũri

marĩa mangĩ itaahotire kũhonokia andũ acio kuuma guoko-inĩ gwakwa-rĩ, noguo ngai ya Hezekia ìtekũhota kũhonokia andũ ayo kuuma moko-inĩ makwa.”

¹⁸ Ningĩ makĩanĩrĩra na Kĩhibirania kũrĩ andũ a Jerusalemu arĩa maarĩ rũthingo igũrũ, nĩguo mamamakie na mamekĩre guoya nĩgeetha menyiitĩre itũũra rĩu inene.

¹⁹ Magĩkĩaria ũhoro wa Ngai wa Jerusalemu o ta ũrĩa maaragia ũhoro wa ngai cia andũ arĩa angĩ a thĩ, o iria ciathondeketwo na moko ma andũ.

²⁰ Mũthamaki Hezekia na mũnabii Isaia mũrũ wa Amozu makĩhooya manĩrĩre magĩkaĩra ũrĩa ũrĩ igũrũ nĩ ũndũ wa ũhoro ũcio.

²¹ Nake Jehova agĩtũma mũraika ũrĩa waniinire thigari ciothe cia mbaara na atongoria na anene arĩa maarĩ kambĩ-inĩ ya mũthamaki wa Ashuri. Nĩ ũndũ ũcio Senakeribu akĩinũka gwake aconokete. Na rĩrĩa aatoonyire hekarũ ya ngai yake-rĩ, ariũ ake amwe makĩmũtemanga na rũhiũ rwa njora.

²² Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩhonokia Hezekia na andũ a Jerusalemu kuuma guoko-inĩ kwa Senakeribu mũthamaki wa Ashuri, o na kuuma guoko-inĩ kwa andũ arĩa angĩ othe. Akĩmamenyerera mũena-inĩ yothe.

²³ Andũ aingĩ magĩtwarĩra Jehova indo cia maruta kũu Jerusalemu, na magĩtwarĩra Hezekia mũthamaki wa Juda iheo cia goro. Kuuma hĩndĩ ñyo agĩtuĩka mũndũ mũtĩku mũno nĩ ndũrĩrĩ ciothe.

Mwĩtĩo wa Hezekia, Kũgaacĩra Gwake, na Gĩkuũ Gĩake

²⁴ Matukũ-inĩ macio-rĩ, Hezekia akĩrwara hakuhĩ akue. Akĩhooya Jehova, nake Jehova akĩmũigua na akĩmuonia kĩmenyithia kĩa mwanya.

²⁵ No rĩrĩ, ngoro ya Hezekia ìkĩiyũrwo nĩ mwĩtĩo na akĩaga kũrũmbũiya ũtugi ũcio oonetio; nĩ ũndũ ũcio mang'ũrĩ ma Jehova makĩmũkora o na magĩkora Juda na Jerusalemu.

²⁶ Hĩndĩ ñyo Hezekia akĩrĩra mehia ma mwĩtĩo wa ngoro yake, o ta ũrĩa andũ a Jerusalemu meekire, nĩ ũndũ ũcio mang'ũrĩ ma Jehova makĩaga kũmakinyĩrĩra matukũ-inĩ ma Hezekia.

²⁷ Hezekia aarĩ na ũtonga mũingĩ mũno o na agatĩka, nake agĩaka makũmbĩ ma kũiga betha na thahabu, o na ma tũhiga twake twa goro, na mahuti manungi wega, na ngo, na indo ciothe cia bata.

²⁸ O na ningĩ agĩaka makũmbĩ ma kũiga ngano yagethwo, na ma kũiga ndibei ya mũhiano, na maguta; na agĩaka ciugũ nĩ ũndũ wa ng'ombe na ndũũru cia ng'onde.

²⁹ Nĩaakire tũtũra na akĩgĩa na ndũũru nene cia ng'onde na cia ng'ombe, nĩgũkorwo Ngai nĩamũheete ũtonga mũnene.

³⁰ Hezekia nĩwe wahingĩrĩrie Gĩthima kĩa Gihoni mwena wa rũgongo, na akĩroria maaĩ makĩo mwena wa ithũiro wa Itũra Inene rĩa Daudi. Akĩgaacĩra maũndũ-inĩ marĩa mothe eekire.

³¹ No rĩrĩa abarũthi maatũmirwo kũrĩ we nĩ aathani a Babuloni mamũũrie ũhoro wa rũuri rwa kĩmenyithia rũrĩa ruonekete bũrũri-inĩ-rĩ, Ngai akĩmũtiganĩria nĩguo amũgerie amenye maũndũ marĩa mothe maarĩ ngoro-inĩ yake.

³² Maũndũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Hezekia na wĩrutĩri wake nĩmandĩkitwo kĩoneki-inĩ kĩa mũnabii Isaia mũrũ wa Amozu, thĩnĩ wa ibuku rĩa athamaki a Juda na Isiraeli.

³³ Hezekia akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo kĩrĩma-inĩ kũrĩa mbĩrĩra cia andũ a rũciaro rwa Daudi ciarĩ. Nakuo Juda guothe na andũ a Jerusalemu makĩmũhe gĩtĩo aarĩkia gũkua. Nake mũriũ Manase agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

33

Manase Mũthamaki wa Juda

¹ Manase aarĩ wa mĩaka ikũmi na ĩĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtano na ĩtano.

² Nake agĩka maündũ marĩa mataagĩrĩire maithe-inĩ ma Jehova na ũndũ wa kũrũmĩrĩra maündũ maarĩ magigi marĩa meekagwo nĩ ndũrĩrĩ iria Jehova aaingatĩte ciehere mbere ya andũ a Isiraeli.

³ Agĩaka rĩngĩ kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũrĩa ithe Hezekia aamomorete; ningĩ agĩakĩra Baali igongona na agĩthondeka itugĩ cia Ashera. Ningĩ akĩnamĩrĩra na akĩhooya mĩhianano yothe ya mbũtũ cia njata cia igũrũ na agĩcitungatĩra.

⁴ Manase nĩakĩre igongona thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, o ĩrĩa Jehova oigĩte ũhoru wayo atĩrĩ, “Rĩitwa rĩakwa rĩgaatũura Jerusalemu nginya tene.”

⁵ Nĩakĩire mĩhianano yothe ya mbũtũ cia njata cia igũrũ igongona kũu nja cieriĩ cia hekarũ ya Jehova.

⁶ Nĩaarutire ariũ ake matuĩke igongona, magĩcinĩrwo Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, na nĩaragũraga na agatuĩria nyoni, na akarogana, na agathiaga kũrĩ andũ arĩa maarĩ na maroho ma kũragũra, o na agatuĩria ũhoru kuuma kũrĩ maroho mooru. Nĩekire maündũ maingĩ mooru maithe-inĩ ma Jehova, akĩmũrakaria.

⁷ Nĩooire mũhianano mũicũhie ũrĩa aathondekete na akĩũiga thĩinĩ wa hekarũ ya Ngai, ĩrĩa Ngai eerĩte Daudi na mũriũ Solomoni ũhoru wayo atĩrĩ, “Thĩinĩ wa hekarũ ĩno na thĩinĩ wa Jerusalemu, o kũrĩa ndĩthuurĩire kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli, nĩkuo ngũtũũria Rĩitwa rĩakwa nginya tene.

⁸ Ndigatũma magũrũ ma andũ a Isiraeli macooke kũrũũra moime bũrũri ũyũ ndaheire maithe manyu ma tene, korwo no metĩkĩre kũmenyerera maündũ mothe marĩa ndĩmaathĩte makonainie na mawatho mothe na kĩrĩra gĩakwa gĩa kũrũmĩrĩrwo na matuĩro marĩa maaheirwo na kanua ka Musa ma kũrũmĩrĩrwo.”

⁹ No rĩrĩ, Manase akĩhĩtithia andũ a Juda na andũ a Jerusalemu, nginya magũka maündũ mooru o na gũkĩra ndũrĩrĩ iria Jehova aaniinĩte ciehere mbere ya andũ a Isiraeli.

¹⁰ Jehova akĩarĩria Manase na andũ ake, no matiigana kũmũigua.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩmarehithĩria anene a mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Ashuri, nao makĩnyiita Manase, makĩmwĩkĩra kĩbini iniĩrũ, makĩmuoha na mĩnyororo ya gĩcango, na makĩmũtwara Babuloni.

¹² Hĩndĩ ĩyo aarĩ mũhinyĩrĩrĩku ngoro-rĩ, akĩrongooria ũtugi wa Jehova Ngai wake, na akĩnyiihia mũno mbere ya Ngai wa maithe mao.

¹³ Na rĩrĩa aamũhooire, Jehova akĩigua ihooya rĩake na akĩigua gũthaithana gwake; nĩ ũndũ ũcio, akĩmũcookia Jerusalemu na akĩmũcookeria ũthamaki wake. Hĩndĩ ĩyo Manase akĩmenya atĩ Jehova nĩwe Ngai.

¹⁴ Thuutha-inĩ-rĩ, agĩaka rĩngĩ rũthingo rwa nja rwa Itũũra Inene rĩa Daudi mwena wa ithũiro wa gĩthima kĩa Gihoni kũu gĩtuamba-inĩ, o nginya itoonyero-inĩ rĩa Kĩhingo gĩa Thamaki, na gũthiũrũrũkĩria karĩma ka Ofeli; o na ningĩ akĩrũraihia na igũrũ. Nĩagĩre anene a thigari matũũra-inĩ mothe ma Juda marĩa maarĩ mairigĩre na thingo cia hinya.

¹⁵ Akĩeheria ngai cia kũngĩ, o na akĩeheria mũhianano ũrĩa warĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, o na igongona ciothe iria aakĩte karĩma-inĩ ka hekarũ na kũu Jerusalemu, na agĩcite na kũu nja ya itũũra inene.

¹⁶ Ningĩ agĩcookereria kĩgongona kĩa Jehova, na akĩrutĩra igũrũ rĩakĩo maruta ma ũiguano na ma gũcookia ngaatho, na akĩira andũ a Juda matungatĩre Jehova Ngai wa Isiraeli.

¹⁷ No rĩrĩ, andũ magĩthĩĩ o na mbere kũrutĩra magongona kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, no mamarutagĩra Jehova Ngai wao o we wiki.

¹⁸ Maündũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Manase, o hamwe na ũrĩa aahooire Ngai wake, o na ciugo iria ooni-maündũ maamwarĩirie thĩĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli-rĩ, nĩmandĩke maandĩko-inĩ ma mahinda ma athamaki a Isiraeli.

¹⁹ Ihooya rĩake, na ũrĩa Ngai aahutirio nĩ gũthaithana gwake, o na ningĩ mehia make mothe, na kwaga kwĩhokeka gwake, o na kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũrĩa aakire mahooero ma Baali, na akĩhaanda itugĩ cia Ashera na mĩhianano mbere ya atanenyihĩria Jehova-rĩ, mothe nĩmandĩkĩtwo maandĩko-inĩ ma andũ arĩa ooni-maündũ.

²⁰ Manase akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki. Nake mũriũ Amoni agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Amoni Mũthamaki wa Juda

²¹ Amoni aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ĩrĩ.

²² Nake agĩka maündũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Manase eekĩte. Amoni nĩahooire na akĩrutĩra mĩhianano yothe magongona ĩrĩa Manase aathondekithĩtie.

²³ Nowe ndeekire ta ithe Manase tondũ ndaigana kwĩnyihĩria Jehova; Amoni nĩaingĩhirie mahĩtia make.

²⁴ Anene a Amoni makĩmũciirĩra, na makĩmũũragĩra o kũu nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki.

²⁵ Hĩndĩ ĩyo andũ a bũrũri ũcio makĩũraga andũ arĩa othe maaciirĩire kũũraga Mũthamaki Amoni; nao magĩtua mũriũ Josia mũthamaki ithenya rĩake.

34

Josia Kwagĩria Maündũ

¹ Josia aarĩ wa mĩaka ĩnana rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ũmwe.

² Nake agĩka maündũ marĩa maagĩriire maitho-inĩ ma Jehova, na agathiaga na mĩthĩire ya ithe Daudi ategũkerũra na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho.

³ Mwaka wa ĩnana wa wathani wake, arĩ o mũnini, akĩambĩrĩria kũrongooria Ngai wa ithe Daudi. Mwaka wa ikũmi na ĩrĩ, akĩambĩrĩria gũtheria Juda na Jerusalemu na ũndũ wa kweheria kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na itugĩ cia Ashera, na mĩhianano mĩacũhie, na mĩhiano ya gũtwekio.

⁴ Nake agĩathana na agĩtigĩrĩra atĩ igongona cia Baali nĩciamomorwo; agĩtinangia icunjĩ igongona cia ũbumba iria ciarĩ igũrũ rĩacio, na akĩhehenjithia itugĩ cia Ashera, na mĩhianano ya gwacũhio o na ya gũtwekio. Mĩhianano ĩyo akĩmiunanga, ĩgĩthĩo ĩgĩtuĩka rũkũngũ, na akĩrũhurunja igũrũ rĩa mbĩrĩra cia arĩa maacirutagĩra magongona.

⁵ Nake agĩcinithĩria mahĩndĩ ma athĩnjĩri-ngai a Baali igongona-inĩ ciao, na nĩ ũndũ ũcio agĩtheria Juda na Jerusalemu.

⁶ Ũguo noguo eekire matũũra-inĩ ma Manase, na Efraimu, na Simeoni o nginya Nafitali, o na kũrĩa kwanangĩku kwamariigĩcĩrie,

7 akĩmomora igongona na itugĩ cia Ashera, nayo mĩhianano akĩmĩhehenjithia ĩgĩtuĩka mūtutu, na agĩtinangia igongona cia ũbumba ciothe iria ciarĩ Isiraeli guothe ĩgĩtuĩka icunjĩ. Agĩcooka Jerusalemu.

8 Mwaka wa ikũmi na ĩnana wa wathani wa Josia, aarĩkia gũtheria bũrũri na hekarũ, agĩtũma Shafani mũrũ wa Azalia, na Maaseia ũrĩa warĩ mwathi wa itũũra inene, marĩ na Joa mũrũ wa Joahazu, ũrĩa warĩ mwandĩki, magacookererie hekarũ ya Jehova Ngai wake.

9 Magĩthiĩ kũrĩ Hilikia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, makĩmũne mbeeca iria ciarehetwo hekarũ-inĩ ya Ngai, iria Alawii arĩa maarĩ aikaria a mĩrango moonganĩtie kuuma kũrĩ andũ a Manase, na Efiraimu, na matigari mothe ma andũ a Isiraeli, na kuuma kũrĩ andũ othe a Juda na Benjamini, na andũ arĩa maatũũraga Jerusalemu.

10 Ningĩ magĩciĩhokera andũ arĩa maathuurĩtwo a kũrũgamĩrĩra wĩra wa hekarũ ya Jehova. Nao andũ acio makĩrĩha aruti a wĩra arĩa maathondekete na magacookereria hekarũ.

11 O na ningĩ nĩmaheire atharamara na aaki mbeeca cia kũgũra mahiga maicũhie, na mbaũ cia mĩratho, na mĩgamba ya kũrũgamia mĩako ĩrĩa athamaki a Juda maarekereirie ĩmomoke.

12 Andũ acio nĩmarutire wĩra marĩ na wĩhokeku. Andũ arĩa maa-marũgamĩrĩre maarĩ Jahathu na Obadia, Alawii a rũciaro rwa Merari, na Zekaria na Meshulamu a rũciaro rwa Kohathu. Alawii acio othe maarĩ na ũũgĩ wa kũhũũra inanda,

13 nĩo maarũgamagĩrĩra aruti a wĩra, na makaroraga aruti othe a wĩra kuuma wĩra ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ. Alawii amwe maarĩ aigi a maündũ marĩa maandĩke, na aandĩki-marũa, na aikaria a mĩrango.

Ibuku rĩa Watho Kuonekana

14 Hĩndĩ ĩrĩa moimagia mbeeca iria ciatwarĩtwo thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩona Ibuku rĩa Watho wa Jehova ũrĩa waheanĩtwo nĩ Musa.

15 Hilikia akĩra Shafani ũrĩa mwandĩki atĩrĩ, “Nĩndona Ibuku rĩa Watho thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova.” Akĩrĩnengera Shafani.

16 Nake Shafani agĩtwarĩra mũthamaki ibuku rĩu na akĩmũhe ũhoru, akĩmwĩra atĩrĩ, “Anene aku nĩmararuta wĩra wothe ũrĩa maheetwo.

17 Nĩmarĩkĩtie kũrĩha mbeeca iria irarĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, na magacitiga irĩ moko-inĩ ma arũgamĩrĩri o na aruti a wĩra.”

18 Nake Shafani ũcio mwandĩki akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai nĩanengera ibuku.” Nake Shafani agĩthoma ibuku rĩu arĩ mbere ya mũthamaki.

19 Rĩrĩa mũthamaki aiguire ciugo icio cia Watho-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake.

20 Nake agĩatha Hilikia, na Ahikamu mũrũ wa Shafani, na Abudoni mũrũ wa Mika, na Shafani ũrĩa mwandĩki, na Asaia ndungata ya mũthamaki, akĩmeera atĩrĩ:

21 “Thiĩ kũrĩ Jehova mũkanduĩrĩrie ũhoru nĩ na matigari ma Isiraeli na Juda ũrĩa ũhoru ũyũ mwandĩke ibuku-inĩ rĩrĩ rĩrĩkĩtie kuoneka ũtariĩ. Marakara ma Ngai nĩ manene marĩa tũitĩrĩrio nĩ ũndũ maithe maitũ matiarũmirie kiugo kĩa Jehova, na matiĩkĩte kũringana na ũrĩa kwandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩ.”

22 Hilikia na arĩa mũthamaki aatũmĩte hamwe nake magĩthiĩ makĩaria na Hulida, mũnabii mũndũ-wa-nja ũrĩa warĩ mĩtumia wa Shalumu mũrũ wa Tokihathu mũrũ wa Hasira ũrĩa wamenyagĩrĩra nguo cia mũthamaki. Aatũũraga Jerusalemu, kũu Rũgongo rwa Keerĩ.

²³ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Īrai mündũ ũrĩa ũmūtũmire kũrĩ nĩ atĩrĩ,

²⁴ ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩngũrehe mwanangĩko kũndũ gũkũ na kũrĩ andũ akuo, irumi ciothe iria nyandĩke ibuku-inĩ rĩrĩa rĩathomwo mbere ya mũthamaki wa Juda.

²⁵ Tondũ nĩmandirikĩte, na magacinĩra ngai ingĩ ũbumba, na makan-dakaria nĩ ũndũ wa mĩhianano yothe ĩrĩa mathondekete na moko mao, marakara makwa nĩmegũitĩrĩrio kũndũ gũkũ na matingĩhoreka.’

²⁶ Īrai mũthamaki wa Juda ũrĩa ũmūtũmĩte mũũke mũtuĩrie ũhoru kũrĩ Jehova atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ, ũhoru wĩgĩ ciugo iria ũiguĩte:

²⁷ Tondũ ngoro yaku nĩyaherire, na ũkĩnyiihĩria Ngai rĩrĩa waiguire ũhoru ũrĩa njarĩtie wa gũũkĩrĩra kũndũ gũkũ o na andũ akuo, na tondũ nĩwenyiihirie mbere yakwa, na ũgĩtembũranga nguo ciaku, na ũkĩrĩra ũrĩ mbere yakwa-rĩ, nĩngũiguĩte, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²⁸ Na rĩrĩ, nĩngagũcookanĩrĩria hamwe na maithe maku, na nĩũgathikwo na thayũ. Maitho maku matikoona mwanangĩko ũrĩa ngaarehe kũndũ gũkũ, o na ndehere arĩa matũũraga gũkũ.’ ”

Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria mũthamaki ũhoru ũcio.

²⁹ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩtũmanĩra athuuri othe a Juda na a Jerusalemu mongane hamwe.

³⁰ Nake akĩambata agĩthĩ hekarũ-inĩ ya Jehova arĩ hamwe na andũ a Juda, na andũ a Jerusalemu, na athĩnjĩri-Ngai na Alawii na andũ othe kuuma ũrĩa mũnini mũno nginya ũrĩa mũnene mũno. Mũthamaki agĩthoma ciugo ciothe cia Ibuku rĩa Kĩrĩkanĩro, rĩrĩa rĩonekete hekarũ-inĩ ya Jehova, makĩiguaga.

³¹ Mũthamaki akĩrũgama gĩtugĩ-inĩ gĩake na akĩerũhia kĩrĩkanĩro arĩ mbere ya Jehova, atĩ nĩarĩrũmagĩrĩra Jehova na arũmie maathani make, na mawatho make, o na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo na ngoro yake yothe na muoyo wake wothe, na aathĩkagĩre ciugo cia kĩrĩkanĩro iria ciandĩkitwo ibuku-inĩ rĩu.

³² Ningĩ agĩtũma andũ othe arĩa maarĩ Jerusalemu na Benjamini meetoonyie kĩrĩkanĩro-inĩ kũ; nao andũ a Jerusalemu magĩka ũguo kũringana na ũrĩa kĩrĩkanĩro kĩa Ngai, o we Ngai wa maithe mao, gĩatariĩ.

³³ Josia akĩeheria mĩhianano yothe ĩrĩa yarĩ magigi kuuma bũrũri wothe wa andũ a Isiraeli, na agĩtũma andũ arĩa othe maarĩ Isiraeli matungatĩre Jehova Ngai wao. Rĩrĩa rĩothe aarĩ muoyo-rĩ, matiigana gũtiga kũrũmĩrĩra Jehova, o we Ngai wa maithe mao.

35

Josia Gũkũngũra Bathaka

¹ Josia nĩakũngũire Bathaka ya Jehova kũu Jerusalemu, nako gatũrũme ka Bathaka gaathĩnjirwo mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa mbere.

² Akĩamũra athĩnjĩri-Ngai na akĩmaiga mawĩra-inĩ mao, akĩmekĩra hinya makĩgĩa na kiyu gĩa gũtungata hekarũ ya Jehova.

³ Akĩra Alawii arĩa maarutanaga Isiraeli guothe na maarĩkĩtie kwamũrĩrwo Jehova atĩrĩ: “Igai ithandũkũ rĩrĩa rĩamũre hekarũ-inĩ ĩrĩa yaakirwo nĩ Solomoni mũrũ wa Daudi mũthamaki wa Isiraeli. Mũtirĩrĩkuuaga na ciande. Na rĩrĩ, tungatagĩrai Jehova Ngai wanyu, na andũ ake a Isiraeli.

⁴ Mwĩhaarĩriei kũringana na nyũmba cianyu na ũrĩa ikundi cianyu itariĩ, na kũringana na watho ũrĩa waandĩkĩtwo nĩ Daudi mũthamaki wa Isiraeli na mũriũ Solomoni.

⁵ “Rũgamai handũ harĩa hatheru mũrĩ na gĩkundi kĩa Alawii, kĩrũgamĩrĩire o gakundi ka nyũmba cia andũ a bũrũri wanyu arĩa matarĩ Alawii.

⁶ Thĩnjai tũtũrũme twa Bathaka, mwĩamũre na mũhaarĩrie tũtũrũme tũu nĩ ũndũ wa andũ a bũrũri wanyu, mwĩke ũrĩa Jehova aathanire na kanua ka Musa.”

⁷ Josia akĩrutĩra andũ arĩa mataarĩ Alawii arĩa maarĩ hau mũigana wa ng’ondũ na mbũri 30,000 cia igongona rĩa Bathaka, o na ng’ombe 3,000, ciothe ciumĩte harĩ indo cia mũthamaki.

⁸ Anene ake o nao nĩmarutĩire andũ, na athĩnjĩri-Ngai, o na Alawii indo meyendeire. Hilikia, na Zekaria, na Jehieli, arĩa maarĩ arũgamĩrĩri a hekarũ ya Ngai, nĩmaheire athĩnjĩri-Ngai indo 2,600 cia maruta ma Bathaka, na ng’ombe 300.

⁹ O na Konania, marĩ na Shemaia na Nathaneli ariũ a ithe, na Hashabia, na Jeieli, na Jozabadu, arĩa atongoria a Alawii, makĩruta mũigana wa indo 5,000 cia maruta ma Bathaka, na ng’ombe 500 cia Alawii.

¹⁰ Naguo ũtungata ũgĩtabarĩrio, nao athĩnjĩri-Ngai makĩrũgama handũ hao hamwe na Alawii marĩ ikundi-inĩ ciao o ta ũrĩa mũthamaki aathanĩte.

¹¹ Natuo tũtũrũme twa Bathaka tũgĩthĩnjwo, nao athĩnjĩri-Ngai makĩminjaminja thakame ĩrĩa maanengeretwo, o Alawii magĩthĩnjaga nyamũ icio.

¹² Nao makĩiga maruta ma njino mwanya nĩguo mamaheane kũrĩ tũkundi twa nyũmba cia andũ, nĩguo marutĩre Jehova, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Musa. ũguo noguo meekire ũhoru-inĩ wa ng’ombe.

¹³ Nao makĩhĩhia nyamũ cia Bathaka mwaki-inĩ, ta ũrĩa gwatuĩtwo, nacio indo cia igongona iria nyamũre igĩtherũkio na nyũngũ, na iteng’ũ, o na nyũngũ cia igera, na igĩcooka ikĩgaĩrwo andũ othe o narua.

¹⁴ Thuutha wa ũguo magĩthondekera o ene, o na magĩthondekera athĩnjĩri-Ngai, nĩgũkorwo athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ a rũciaro rwa Harũni, nĩmarutaga maruta ma njino na ma maguta nginya hwaĩ-inĩ. Nĩ ũndũ ũcio Alawii nĩmethondekeire nyama ciao o ene, na cia athĩnjĩri-Ngai a rũciaro rwa Harũni.

¹⁵ Nao aini a njiaro cia Asafu, maikarĩte o kũndũ kũrĩa kwahaarĩirio nĩ Daudi, na Asafu, na Hemani, na Jeduthuni ũrĩa woonagĩra mũthamaki maündũ. Nao aikaria a ihingo matiarĩ na gĩtũmi gĩa kuuma harĩa maigĩtwo, nĩgũkorwo Alawii acio a thiritũ yao nĩmamathondekeire indo ciao cia Bathaka.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, ihinda rĩu ũtungata wothe wa Jehova wa gũkũngũira Bathaka na iruta rĩa njino, warutĩrwo kĩgongona-inĩ kĩa Jehova, o ta ũrĩa Mũthamaki Josia aathanĩte.

¹⁷ Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ ho magĩkũngũira Bathaka ihinda-inĩ rĩu, na makĩgĩa na Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũmbia kahinda ka mũthenya mũgwanja.

¹⁸ Nakuo gũtiagĩte na Gĩathĩ kĩa Bathaka kĩaana ta kũu kũu Isiraeli kuuma matukũ-inĩ ma mũnabii Samũeli; na gũtirĩ mũthamaki o na ũmwe wa Isiraeli wakũngũire Bathaka ta ũrĩa Josia aamĩkũngũire, marĩ hamwe na athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na andũ othe a Juda na a Isiraeli, o hamwe na andũ a Jerusalemu.

19 Bathaka ĩyo yakũngũirwo mwaka wa ikũmi na ĩnana wa wathani wa Josia.*

Gĩkuũ kĩa Josia

20 Thuutha wa maündũ macio mothe-rĩ, hĩndĩ ĩrĩa Josia aakorirwo aigĩte hekarũ na njĩra njega, Neko mũthamaki wa Misiri nĩambatire akarũire handũ heetagwo Karikemishi Rũũ-inĩ rwa Farati,† nake Josia akiumagara akahũũrane nake.

21 No Neko akĩmũtũmĩra andũ makamũũrie atĩrĩ, “Tũrĩ na haaro ĩrĩkũ nĩ nawe, wee mũthamaki wa Juda? Tiwe ndĩratharĩkĩra kahinda gaka, no ndĩ na nyũmba ĩrĩa ndĩ na mbaara nayo. Ngai anjĩrĩte hiũhe; nĩ ũndũ ũcio tiga gũkararia Ngai, ũrĩa ũrĩ hamwe na nĩ, kana akwanange.”

22 No rĩrĩ, Josia ndaigana kũgarũrũka atigane nake, no nĩ kwĩgarũra egarũire nĩguo ndakamenyeke nĩgeetha akarũe nake. Ndaigana gũthikĩrĩria ũrĩa Neko aathĩtwo nĩ Ngai oige, no nĩathiire kũrũa nake werũ-inĩ wa Megido.

23 Nao aikia a mĩguĩ makĩratha Mũthamaki Josia nayo, nake akĩra ndungata ciake atĩrĩ, “Njeheriai haha nĩ ũndũ nĩndagurario mũno.”

24 Nĩ ũndũ ũcio makĩmũruta ngaari-inĩ yake ya mbaara, makĩmũhaicia ngaari-inĩ ĩngĩ okĩte nayo, makĩmũtwara Jerusalemu kũrĩa aakuĩrĩre. Nake agĩthikwo mbĩrĩra-inĩ cia maithe make, nao andũ othe a Juda na Jerusalemu makĩmũcakaĩra.

25 Jeremia nĩandĩkire macakaya makoniĩ Josia, na nginya ũmũthĩ aini othe arũme na andũ-a-nja nĩmaririkanaga Josia macakaya-inĩ macio. Macakaya macio magĩtuĩka mũtugo wa gwĩkagwo thĩinĩ wa Isiraeli, na ũkĩandĩkwo Macakaya-inĩ.

26 Namo maündũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Josia na ciĩko ciake cia wĩrutĩri, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ wa Jehova,

27 na nĩmo maündũ mothe, kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, maandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa athamaki a Isiraeli na a Juda.

36

1 Na rĩrĩ, andũ a bũrũri ũcio makĩoya Jehoahazu mũriũ wa Josia, makĩmũtua mũthamaki kũu Jerusalemu ithenya rĩa ithe.

Jehoahazu Mũthamaki wa Juda

2 Jehoahazu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na ĩtatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩeri ĩtatũ.

3 Mũthamaki wa Misiri akĩmweheria ũthamaki-inĩ kũu Jerusalemu na agĩtuĩra Juda igooti rĩa taranda igana rĩmwe* cia betha, na taranda ĩmwe† ya thahabu.

4 Mũthamaki wa Misiri agĩtua Eliakimu, mũrũ wa ithe na Jehoahazu, mũthamaki wa gũthamaka Juda na Jerusalemu, na akĩgarũra rĩitwa rĩa Eliakimu akĩmũtua Jehoiakimu. No Neko agĩthaamia Jehoahazu mũrũ wa ithe na Jehoiakimu akĩmũtwara Misiri.

Jehoiakimu Mũthamaki wa Juda

5 Jehoiakimu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ũmwe. Nĩekire maündũ mooru maitho-inĩ ma Jehova Ngai wake.

* 35:19 Mwaka-inĩ ũyũ noguo ibuku rĩa Watho rĩonekanire. † 35:20 Karikemishi nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene rĩa Ahiti, na rĩarĩ hakuĩ na Rũũ rwa Farati. * 36:3 nĩ ta tani ithatũ na robo ithatũ (3.75) † 36:3 nĩ ta kilo 37

⁶ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni akĩmũtharĩkĩra, na akĩmuoha na mĩnyororo ya gĩcango akĩmũtwara Babuloni.

⁷ Nebukadinezaru ningĩ nĩatwarire indo cia hekarũ ya Jehova kũu Babuloni na agĩciiga thĩinĩ wa hekarũ yake kuo.

⁸ Maündũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoiakimu, na maündũ ma magigi marĩa eekire, na maündũ marĩa mothe oonirwo ahĩtĩtie-rĩ, maandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa ahamaki a Isiraeli na a Juda. Nake mũriũ Jehoiakini agĩthamaka ithenya rĩake.

Jehoiakini Mũthamaki wa Juda

⁹ Jehoiakini aarĩ wa mĩaka ikũmi na ĩnana rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩeri ĩtatũ na mĩthenya ikũmi. Nĩekire maündũ mooru maitho-inĩ ma Jehova.

¹⁰ Ihinda rĩa mahaanda-rĩ, Mũthamaki Nebukadinezaru akĩmũtũmanĩra, akĩrehwo Babuloni hamwe na indo cia goro kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova, nake agĩtua Zedekia, ithe mũnini wa Jehoiakini, mũthamaki wa gũthamaka Juda na Jerusalemu.

Zedekia Mũthamaki wa Juda

¹¹ Zedekia aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ũmwe rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ũmwe.

¹² Nĩekire maündũ mooru maitho-inĩ ma Jehova Ngai wake, na ndaigana kwĩnyihia mbere ya Jeremia ũrĩa mũnabii, ũrĩa waaragia kiugo kĩa Jehova.

¹³ O na ningĩ nĩaremeire Mũthamaki Nebukadinezaru, o ũrĩa wamwĩhĩtithĩtie na mwĩhĩtwa akĩgwetaga rĩtwa rĩa Ngai. Akĩũmia kĩongo na akĩũmia ngoro yake, na ndaigana gũcookerera Jehova, Ngai wa Isiraeli.

¹⁴ O na ningĩ-rĩ, atongoria othe a athĩnjĩri-Ngai na andũ nĩmathiire na mbere kwaga wĩhokeku, makĩrũmĩrĩra mĩtugo ĩrĩ magigi ya ndũrĩrĩ, na magathaahagia hekarũ ya Jehova ĩrĩa aamũrĩte kũu Jerusalemu.

Kwanangwo kwa Jerusalemu

¹⁵ Jehova, Ngai wa maithe mao, akĩmatũmĩra ndũmĩrĩri na tũnua twa atũmwo ake rĩngĩ na rĩngĩ, nĩgũkorwo nĩaiguagĩra andũ ake tha, o na gĩkaro gĩake.

¹⁶ No-o makĩnyũrũria andũ acio maatũmĩtwo nĩ Ngai, makĩmenereria ciugo ciake, na makĩnyarara anabii ake, o nginya marakara ma Jehova makĩarahũkĩra andũ ake na gũkĩaga kĩhonia.

¹⁷ Akĩmarehithĩria mũthamaki wa andũ a Babuloni amokĩrĩre, ũrĩa woragĩre andũ ao ethĩ na rũhiũ rwa njora kũu nyũmba-inĩ ĩrĩa nyamũre, na ndaigana kũhonokia mwanake, kana mũirĩtu, kana mũndũ mũkũrũ, o na kana ũrĩa mũkũrũ akahocerera. Ngai akĩneana andũ acio othe kũrĩ Nebukadinezaru.

¹⁸ Agĩkuua indo kuuma hekarũ-inĩ ya Ngai, agĩcitwara Babuloni, ciothe iria nene na iria nini, na igĩĩna cia hekarũ ya Jehova, o na igĩĩna cia mũthamaki o na cia anene ake.

¹⁹ Ningĩ magĩcina hekarũ ya Ngai na makĩmomora rũthingo rwa Jerusalemu; magĩcina nyũmba ciothe cia ũthamaki, o na makĩananga indo ciothe cia bata iria ciarĩ kuo.

²⁰ Matigari ma andũ arĩa maahonokire kũũragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ, Nebukadinezaru akĩmatwara Babuloni, nao magĩtuĩka ndungata ciake na cia ariũ ake, o nginya rĩrĩa ũthamaki wa Perisia wacookire gũthamaka.

²¹ Bũrũri ũgĩkĩgĩa na ũhurũko wa Thabatũ ciaguo; ũkĩhurũka hĩndĩ ĩyo yothe wakĩrĩte ihooru, nginya mĩaka mĩrongo mũgwanja ĩgĩthira, nĩguo kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Jeremia kĩhiinge.

²² Mwaka wa mbere wa Kurusu mũthamaki wa Perisia, nĩguo kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Jeremia kĩhiinge-rĩ, Jehova akĩarahũra ngoro ya Kurusu mũthamaki wa Perisia aanĩrĩrithie kũrĩa guothe aathamakaga, na andĩke atĩrĩ:

²³ “Kurusu, mũthamaki wa Perisia, oiga ũũ,

“ ‘Jehova, Ngai wa igũrũ, nĩaheete mothamaki mothe ma thĩ, na nĩanyamũrĩte ndĩmwakĩre hekarũ kũu Jerusalemu bũrũri wa Juda. Mũndũ wake o na ũrĩkũ ũrĩ thĩinĩ wanyu, Jehova Ngai wake aroikara hamwe nake, rĩu no aambate athĩ kuo.’ ”

EZARA

Kurusu Gûteithia arîa Maatahîtwo Gûcooka

¹ Na rîrî, mwaka-inî wa mbere wa Kurusu mûthamaki wa Perisia, nîguo kiugo kîa Jehova kîrîa kîarîtio nî Jeremia kîhiinge-rî, Jehova akîarahûra ngoro ya Kurusu mûthamaki wa Perisia aanîrîrithie kûrîa guothe aathamakaga, na andîke atîrî:

² “Kurusu, mûthamaki wa Perisia ekuuga ûû:

“ ‘Jehova, Ngai wa igûrû, nîaheete mothamaki mothe ma thî,* na nîanyamûrîte ndîmwakîre hekarû kûu Jerusalemu bûrûri wa Juda.

³ Mûndû wake o na ûrîkû ûrî thîinî wanyu, Ngai wake aroikara hamwe nake, nîambate athîi Jerusalemu kûu Juda, na aake hekarû ya Jehova, Ngai wa Isiraeli, o we Ngai ûcio ûrî kûu Jerusalemu.

⁴ Na rîrî, andû a kûndû o guothe kûrîa matigari mangîkorwo marî, nî mamûhe betha na thahabu, na indo na mahiû, na mîhothi ya kwîyendera nî ûndû wa hekarû ya Ngai îrîa îrî kûu Jerusalemu.’ ”

⁵ Hîndî îyo atongoria a nyûmba ya Juda na ya Benjamini, na athînjîri-Ngai na Alawii, arîa othe Ngai aarahûrire ngoro ciao, makîihaarîria gûthîi magaaake nyûmba ya Jehova kûu Jerusalemu.†

⁶ Andû othe a matûûra mao makîmateithîrîria na indo cia betha na cia thahabu, na indo ingî na mahiû, na iheo cia goro, makîria ya mîhothi îrîa yarutîtwo ya kwîyendera.

⁷ Ningî Mûthamaki Kurusu akîruta indo iria ciarî cia hekarû ya Jehova, iria ciatahîtwo nî Nebukadinezaru kuuma Jerusalemu ikaigwo thîinî wa hekarû ya ngai yake.

⁸ Kurusu mûthamaki wa Perisia nîatûmire Mithiredathu ûrîa mûigi wa kîgîina arehe indo icio, agîcitarîra Sheshibazaru mûnene wa Juda.

⁹ Indo icio ciatarîi ta ûû:

thaani nene cia thahabu ciarî 30
thaani nene cia betha ciarî 1,000
ngîo cia betha ciarî 29

¹⁰ mbakûri cia thahabu ciarî 30
mbakûri ihaanaine cia betha ciarî 410
na indo ingî ciarî 1,000.

¹¹ Indo icio ciothe cia thahabu na betha ciarî 5,400. Sheshibazaru akîrehe indo icio ciothe hîndî îrîa andû arîa maatahîtwo maacookaga Jerusalemu kuuma Babuloni.

2

Andû arîa Maacookire Kuuma Ithaamîrio

¹ Na rîrî, aya nîo andû a bûrûri arîa maacookire kuuma bûrûri ûrîa maatahîrwo, arîa Mûthamaki Nebukadinezaru wa Babuloni aatahîte akamatwara Babuloni (nao magîcooka Jerusalemu na Juda, o mûndû itûûra-inî rîake,

* **1:2** Wathani wa Mûthamaki Kurusu watambûrûkîte kuuma India nginya Misiri. † **1:5** Rûgendo rwa gûthîi Jerusalemu na ngamûra rwarî rwa mîeri ta îirî kana îtatû, na rwarî rwa kilomita 900 nginya 1,000.

2 makĩrehana na Zerubabeli, na Jeshua, na Nehemia,* na Seraia, na Reelaia, na Moridekai, na Bilishani, na Misipari, na Bigivai, na Rehumu, na Baana):

Mũigana wa andũ a Isiraeli watariĩ ta ũũ:

- 3 njiaro cia Paroshu ciarĩ 2,172,
 4 na cia Shefatia ciarĩ 372,
 5 na cia Ara ciarĩ 775,
 6 na cia Pahathu-Moabi (iria cioimĩte harĩ Jeshua na Joabu) ciarĩ 2,812,
 7 na cia Elamu ciarĩ 1,254,
 8 na cia Zatu ciarĩ 945,
 9 na cia Zakai ciarĩ 760,
 10 na cia Bani ciarĩ 642,
 11 na cia Bebai ciarĩ 623,
 12 na cia Azigadi ciarĩ 1,222,
 13 na cia Adonikamu ciarĩ 666,
 14 na cia Bigivai ciarĩ 2,056,
 15 na cia Adini ciarĩ 454,
 16 na cia Ateri (iria cioimĩte harĩ Hezekia) ciarĩ 98,
 17 na cia Bezai ciarĩ 23,
 18 na cia Jora ciarĩ 112,
 19 na cia Hashumu ciarĩ 223,
 20 na cia Gibari ciarĩ 95.
- 21 Andũ a Bethlehemu maarĩ 123,
 22 na andũ a Netofa maarĩ 56,
 23 na andũ a Anathothu maarĩ 128,
 24 na andũ a Azimavethu maarĩ 42,
 25 na andũ a Kiriathu-Jearimu, na Kefira, na Beerothu maarĩ 743,
 26 na andũ a Rama na Geba maarĩ 621,
 27 na andũ a Mikimasi maarĩ 122,
 28 na andũ a Betheli na Ai maarĩ 223,
 29 na andũ a Nebo maarĩ 52,
 30 na andũ a Magibishi maarĩ 156,
 31 na andũ a Elamu ũrĩa ũngĩ maarĩ 1,254,
 32 na andũ a Harimu maarĩ 320,
 33 na andũ a Lodi, na Hadidi, na Ono maarĩ 725,
 34 na andũ a Jeriko maarĩ 345,
 35 na andũ a Senaa maarĩ 3,630.

36 Nao athĩnjĩri-Ngai:

- arĩa maarĩ a njiaro cia Jedaia (a nyũmba ya Jeshua) maarĩ 973,
 37 na a Imeri maarĩ 1,052,
 38 na a Pashuri maarĩ 1,247,
 39 na a Harimu maarĩ 1,017.

40 Nao Alawii:

arĩa maarĩ a njiaro cia Jeshua na Kadimieli (iria cioimĩte harĩ ciana cia Hodavia) maarĩ 74.

* 2:2 Nehemia ũyũ tiwe ũrĩa wandĩkire Ibuku rĩa Nehemia.

41 Nao aini a nyĩmbo:

arĩa maarĩ a njiaro cia Asafu† maarĩ 128.

42 Nao aikaria a ihingo cia hekarũ,‡

arĩa maarĩ a njiaro cia

Shalumu, na cia Ateri, na cia Talimoni, na cia Akubu, na cia Hatita, na
cia Shobai, othe maarĩ 139.

43 Nacio ndungata cia hekarũ:

arĩa maarĩ a njiaro cia

Ziha, na Hasufa, na Tabaothu,

44 na Keroso, na Siaha, na Padoni,

45 na Lebana, na Hagaba, na Akubu,

46 na Hagabu, na Shalimai, na Hanani,

47 na Gideli, na Gaharu, na Reaia,

48 na Rezini, na Nekoda, na Gazamu,

49 na Uza, na Pasea, na Besai,

50 na Asina, na Meunimu, na Nefisimu,

51 na Bakabuku, na Hakufa, na Harihuru,

52 na Baziluthu, na Mehida, na Harasha,

53 na Barikosi, na Sisera, na Tema,

54 na Nezia, na Hatifa.

55 Nacio njiaro cia ndungata cia Solomoni:

arĩa maarĩ a njiaro cia

Sotai, na Hasoferethu, na Peruda,

56 na Jaala, na Darikoni, na Gideli,

57 na Shefatia, na Hatili, na Pokerethu-Hazebaimu, na Ami.

58 Ndungata cia hekarũ, hamwe na njiaro cia ndungata cia Solomoni,
maarĩ andũ 392.

59 Nao aya nĩo maambatire kuuma matũũra ma Teli-Mela, na Teli-
Harasha, na Kerubu, na Adoni, na Imeri, no matingĩonanirie atĩ nyũmba
ciao ciarĩ cia njiaro cia Isiraeli:

60 Njiaro cia

Delaia, na Tobia, na Nekoda, maarĩ andũ 652.

61 Na kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai:

Arĩa maarĩ a njiaro cia

Hobaia, na Hakoza, na Barizilai (mũndũ ũrĩa wahikĩtie mwarĩ wa
Barizilai ũrĩa Mũgileadi, na eetanagio na rĩtwa rĩu).

62 Andũ acio nĩmacaririe maandĩko ma nyũmba ciao, no matiigana
kũmona, nĩ ũndũ ũcio makĩeherio thiritũ-inĩ ya athĩnjĩri-Ngai, na
magĩtuo ta andũ maarĩ na thaahu.

† 2:41 Asafu aarĩ ũmwe wa Alawii arĩa Daudi aathuurĩte marũgamĩrĩre ũhoru wa ũini wa nyĩmbo.

‡ 2:42 Arangĩri a ihingo cia itoonyero rĩa hekarũ maarĩ Alawii.

⁶³ Nake barũthi wa kũu akĩmaatha matikarĩe irio iria therie mũno o nginya gũkaagĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũgũtungata na Urimu na Thumimu.

⁶⁴ Andũ acio othe marĩ hamwe maarĩ 42,360,

⁶⁵ gũtatarĩtwo ndungata ciao cia arũme na cia andũ-a-nja 7,337; ningĩ nĩ maarĩ na aini a nyĩmbo 200, arũme na andũ-a-nja. §

⁶⁶ Nĩ maarĩ na mbarathi 736, na nyũmbũ 245,

⁶⁷ na ngamĩira 435, na ndigiri 6,720.

⁶⁸ Rĩrĩa maakinyire nyũmba-inĩ ya Jehova kũu Jerusalemu, atongoria amwe a nyũmba ciao nĩmarutire mũhothi wa kwĩyendera wa gũteithia gwaka rĩngĩ nyũmba ya Ngai o harĩa yarĩ.

⁶⁹ Kũringana na ũhoti wao, nĩmaheanire indo ciigwo kĩgĩĩna-inĩ kĩa wĩra ũcio, makĩheana durakima 61,000* cia thahabu, na betha ratiri 5,000,† na nguo 100 cia athĩnjĩri-Ngai.

⁷⁰ Athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na aini a nyĩmbo, na aikaria a ihingo, na ndungata cia hekarũ maatũũrire matũũra-inĩ mao, o hamwe na andũ amwe a acio angĩ, nao andũ arĩa angĩ a Isiraeli magĩtũũra matũũra-inĩ mao.

3

Gwaka Kĩgongona Rĩngĩ

¹ Na rĩrĩ, mweri wa mũgwanja wakinya, andũ a Isiraeli magĩkorwo matũũrite matũũra-inĩ mao, andũ makĩũngana Jerusalemu marĩ ta mũndũ ũmwe.

² Nake Jeshua mũrũ wa Jozadaku hamwe na athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ, o na Zerubabeli mũrũ wa Shealiteli na athiritũ ake makĩambĩrĩria gwaka kĩgongona kĩa Ngai wa Isiraeli gĩa kũrutagĩra magongona ma njino kũringana na ũrĩa kwandĩkitwo Watho-inĩ wa Musa mũndũ wa Ngai.

³ O na gũtuĩka maarĩ na guoya wa andũ arĩa maamathiũrũrũkĩirie, nĩmakire kĩgongona mũthingi-inĩ wakĩo, na makĩrutĩra Jehova magongona ma njino ho, magongona ma rũciinĩ na ma hwaĩ-inĩ.

⁴ Ningĩ kũringana na ũrĩa kwandĩkitwo, nĩmakũngũire Gĩathĩ gĩa Ithũnũ na mũigana wa maruta ma njino marĩa maatuĩtwo ma o mũthenya.

⁵ Thuutha ũcio makĩruta maruta ma njino ma ndũire, na magongona ma Karũgamo ka Mweri, na magongona ma ciathĩ ciothe iria ciamũrĩrwo Jehova, o hamwe na maruta ma kwĩyendera marĩa maarehagĩrwo Jehova.

⁶ Mũthenya wa mbere wa mweri wa mũgwanja makĩambĩrĩria kũrutĩra Jehova maruta ma njino, o na gũtuĩka mũthingi wa hekarũ ya Jehova ndwarĩ mwake.

Gwaka Hekarũ Rĩngĩ

⁷ Ningĩ makĩhe aaki a mahiga na mabundi ma mbaũ mbeeca, na makĩhe andũ a Sidoni na andũ a Turo irio, na gĩa kũnyua, na maguta nĩgeetha mamarehithĩrie mĩgogo ya mĩtarakwa kuuma Lebanoni ĩgereire iria-inĩ nginya Jopa, o ta ũrĩa gwaathanĩtwo nĩ Mũthamaki Kuruu wa Perisia.

⁸ Mweri wa keerĩ wa mwaka wa keerĩ thuutha wa gũkinya nyũmba-inĩ ya Jehova kũu Jerusalemu, Zerubabeli mũrũ wa Shealiteli, na Jeshua mũrũ wa Jozadaku na ariũ a ithe wao arĩa angĩ (nĩo athĩnjĩri-Ngai,

§ 2:65 Hamwe na Alawii arĩa mainaga, nĩ kwarĩ na aini angĩ mainaga hĩndĩ ya ciathĩ, na ya mohiki, na hĩndĩ ĩrĩa andũ maakua. * 2:69 nĩ ta kilo 500 † 2:69 nĩ ta tani 3

na Alawii, na arĩa othe maacookete Jerusalemu kuuma ithaamĩrio-inĩ) makĩambĩrĩria wĩra, magĩthuuru Alawii a mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria nĩguo marũgamĩrĩre mwako wa nyũmba ya Jehova.

⁹ Jeshua na ariũ ake, na ariũ a ithe, na Kadimieli na ariũ ake (njiaro cia Hodavia), na ariũ a Henadadi na ariũ ao na ariũ a ithe wao, nĩo Alawii othe, makĩnyiitanĩra wĩra wa kũrũgamĩrĩra arĩa maakaga nyũmba ya Ngai.

¹⁰ Rĩrĩa aaki maarĩkirie gwaka mũthingi wa Hekarũ ya Jehova, athĩnjĩri-Ngai mehumbĩte nguociao na marĩ na tũrumbeta, na Alawii (ariũ a Asafu) marĩ na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba, makĩhaarĩria kũgocaa Jehova, o ta ũrĩa gwanĩtwo nĩ Daudi mũthamaki wa Isiraeli.

¹¹ Makĩinĩra Jehova, makĩmũgocaga magĩcookagia ngaatho, makiugaga atĩrĩ:

“Jehova nĩ mwega

wendo wake harĩ Isiraeli ũtũũraga tene na tene.”

Nao andũ othe makĩgocaa manĩrĩre mũno tondũ mũthingi wa nyũmba ya Jehova nĩwaakĩtwo.

¹² No athĩnjĩri-Ngai aingĩ arĩa maarĩ akũrũ, na Alawii, na atongoria a nyũmba, arĩa moonete hekarũ ya mbere makĩrĩra manĩrĩre rĩrĩa moonire mũthingi wa hekarũ ĩyo ya keerĩ ũgĩakwo, o rĩrĩa andũ angĩ aingĩ maanagĩrĩra nĩ gũkena.

¹³ Gũtirĩ mũndũ ũngĩahotire gũkũũrana kwanĩrĩra gwa gĩkeno na gwa kĩrĩro, tondũ andũ maanagĩrĩra na mũgambo mũnene. Naguo mũgambo ũcio ũkĩiguu kũndũ kũraya.

4

Kũgirĩrĩrio Gwaka Hekarũ Rĩngĩ

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa thũ cia Juda na Benjamini ciaiguire atĩ andũ arĩa maatahĩtwo nĩmaakagĩra Jehova, Ngai wa Isiraeli, hekarũ-rĩ,

² magĩthĩ kũrĩ Zerubabeli o na kũrĩ atongoria a nyũmba cia andũ, makĩmeera atĩrĩ, “Rekei twake tũrĩ hamwe tondũ o na ithuĩ tũrongoragia Ngai wanyu, na nĩtũkoretwo tũkĩmũrutĩra magongona kuuma hĩndĩ ya Esari-Hadoni mũthamaki wa Ashuri, ũrĩa watũrehire gũkũ.”*

³ No rĩrĩ, Zerubabeli, na Jeshua, na atongoria arĩa angĩ a nyũmba cia Isiraeli makĩmacookeria atĩrĩ, “Mũtirĩ na handũ thĩinĩ witũ ũhoroinĩ wa gwakĩra Ngai witũ hekarũ. Nĩ ithuĩ ene tũgwakĩra Jehova, Ngai wa Isiraeli, o ta ũrĩa Kurusu mũthamaki wa Perisia aatwathire.”

⁴ Hĩndĩ ĩyo andũ arĩa maamathiũrũrũkĩirie makĩhaarĩria kũũraga andũ a Juda ngoro nĩguo metigĩre gũthĩ na mbere na gwaka.

⁵ Nao makĩandĩka ataarani a kũhĩngĩca wĩra wao, na gũthũkia mĩbango yao yothe matukũ mothe ma wathani wa Kurusu mũthamaki wa Perisia, nginya hĩndĩ ya wathani wa Dario mũthamaki wa Perisia.

Ahasuerusu na Aritashashita Kũgiria Mwako

⁶ Kĩambĩrĩria kĩa wathani wa Ahasuerusu, ataarani acio magĩthitanga andũ a Juda na Jerusalemu.

⁷ Na matukũ ma Mũthamaki Aritashashita wa Perisia, na Bishilamu, na Mithiredathu, na Tabeeli na andũ arĩa angĩ a thiritũ yake makĩandĩkĩra Aritashashita marũa. Marũa macio maandĩkirwo na mwandĩkĩre na rũthiomi rwa andũ a Suriata.

* 4:2 Andũ arĩa maikaraga Benjamini maarĩ Asamaria.

8 Rehumu mūnene wa mbūtū na Shimushai ūrīa mwandīki, nīmandīkire marūa ma gūthitanga andū a Jerusalemu kūrī Mūthamaki Aritashashita ta ūū:

9 Marūa maya moimīte kūrī nī Rehumu mūnene wa mbūtū, na Shimushai ūrīa mwandīki, hamwe na arīa angī a thiritū yao, na aciirithania, na anene a andū a Ataripeli, na a Perisia, na a Ereku, na Babuloni, na Aelami a Shushani,

10 na andū arīa angī maacooketio nī mūgaathe ūrīa mūnene Osinapari nīgeetha matūūre itūūra inene rīa Samaria, na kūrīa kūngī guothe Mūrīmo-wa-Farati.

11 (Īno nīyo kobi ya marūa marīa aandīkīrwo.)

Kūrī Mūthamaki Aritashashita,

Kuuma kūrī ndungata ciaku, andū a būrūri ūrīa ūrī Mūrīmo-wa-Farati:

12 Nī kwagīrīre mūthamaki amenye atī, Ayahudi arīa mookire kūrī ithuī moimīte kūrī we nīmathiite Jerusalemu, na nīmaraaka rīngī itūūra rīu inene, o rīu iremi na rīaganu. Nīmaracookereria rūthingo na magacookereria mīthingi.

13 Ningī nī kwagīrīre mūthamaki amenye atī itūūra rīrī inene rīngīakwo na thingo ciarīo icookererio, gūtirī igooti, kana maruta ma mūthamaki, o na kana igooti rīa mīrigo ĩgītoonya būrūri-inī rīrīrutagwo. Nakīo kīgīna kīa ūthamaki nīgīkūnyiiha.

14 Na rīu tondū ithuī tūrī andū matīite ūthamaki, na ti wega kuona mūthamaki akīmwo gītīo, tūratūma ndūmīrīri ĩno tūmenyithie mūthamaki,

15 nīgeetha ūhoru ūcio ūtuīrio kuuma maandīko-inī ma tene ma arīa maarī mbere yaku. Maandīko-inī macio nūrīona atī itūūra rīrī inene nī iremi, na rīa gūthīnia athamaki na mabūrūri, na nī kūdū kwa ūremi kuuma mahinda ma tene. Kīu nīkīo gīatūmire itūūra rīrī inene rīanangwo.

16 Tūkūmenyithia mūthamaki atī itūūra rīrī inene rīngīakwo na thingo ciarīo icookererio, wee ūgūtigwo ūtarī kīndū Mūrīmo ūyū wa Rūū rwa Farati.

17 Mūthamaki nake agīcookia macookio atīrī:

Kūrī Rehumu mūnene wa mbūtū, na Shimushai ūrīa mwandīki, na andū arīa angī a thiritū yao arīa matūūraga Samaria na kūrīa kūngī guothe Mūrīmo-wa-Farati:

Nīndamūgeithia.

18 Marūa marīa mwatūtūmīre nīmathomeirwo hau mbere yakwa na ngītaūrīrwo ūhoru wamo.

19 Nīndarutire watho na ūhoru ūcio ūgītuīrio, na gūkīoneka atī itūūra rīrī inene nīrīūkaine kuuma tene atī nī rīa kūregana na watho wa athamaki, na rītūūraga rīrī iremi, na nī rīa kūrīngīrīria andū mookīrīre thirikari.†

20 Jerusalemu nīrīkoretwo na athamaki a hinya magīathana Mūrīmo-wa-Farati wothe, na nīmarīhagwo igooti na maruta ma mūthamaki, o na igooti rīa mīrigo ĩgītoonya būrūri-inī.

† 4:19 Ūhoru wa kūrīema na gūūkīrīra athamaki warī kuo o na hīndī ya Hezekia, Jehoiakimu, na Zedekia.

²¹ Na rĩrĩ, ruta watho kũrĩ andũ acio matige wĩra, nĩguo itũũra rĩu inene rĩtigaakwo rĩngĩ, nginya rĩrĩa ngoiga.

²² Menyerera ũndũ ũyũ ndũkaage kũhingio. Mũngĩrekereria ũndũ ũngĩrehe ũgwati na ũthũkie ũthamaki nĩkĩ?

²³ Na rĩrĩ, kobi ya marũa ma Mũthamaki Aritashashita maarĩkia gũthomerwo Rehumu na Shimushai ũrĩa mwandĩki, na andũ a thiritũ yao, no gũthiĩ mathiire Jerusalemu kũrĩ Ayahudi, na makĩmatigithia wĩra ũcio na hinya.

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio, wĩra wa gwaka nyũmba ya Ngai kũu Jerusalemu ũkĩrũgama nginya mwaka wa keerĩ wa wathani wa Dario mũthamaki wa Perisia.

5

Marũa ma Tatenai kũrĩ Dario

¹ Na rĩrĩ, mũnabii Hagai, na mũnabii Zekaria wa rũciaro rwa Ido, nĩmarathĩire Ayahudi a kũu Juda na Jerusalemu thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Ngai wa Isiraeli, mũgitĩri wao.

² Hĩndĩ ĩyo Zerubabeli mũrũ wa Shealitieli, na Jeshua mũrũ wa Jozadaku makĩambĩrĩria wĩra wa gwaka rĩngĩ nyũmba ya Ngai kũu Jerusalemu, na anabii a Ngai maarĩ hamwe nao makĩmateithia.

³ Ihinda rĩu Tatenai, barũthi wa Mũrĩmo-wa-Farati, na Shetharu-Bozenai, hamwe na athiritũ ao magĩthiĩ kũrĩ o, makĩmooria atĩrĩ, “Nũũ wamũheire rũtha rwa gwaka rĩngĩ hekarũ ĩno na gũcookereria mwako ũyũ?”

⁴ Ningĩ makĩũria atĩrĩ, “Andũ arĩa maraaka nyũmba ĩno metagwo atĩa?”

⁵ No rĩrĩ, Ngai nĩaroraga athuuri acio a Ayahudi, na matiatigithirio wĩra nginya ũhoru ũkinyĩrio Dario, na marũa ma macookio make maamũkĩrwo.

⁶ ĩno nĩyo kobi ya marũa marĩa maatũmĩrwo Mũthamaki Dario nĩ Tatenai ũrĩa warĩ barũthi wa Mũrĩmo-wa-Farati, marĩ na Shetharu-Bozenai na athiritũ ao, arĩa maarĩ anene a Mũrĩmo-wa-Farati.

⁷ Ũhoru ũrĩa maamũtũmĩire watariĩ ũũ:

Kũrĩ Mũthamaki Dario:

Ngeithi cia thayũ.

⁸ Nĩ wega mũthamaki amenye atĩ ithuĩ nĩtwathiire rũgongo rwa Juda, kũu hekarũ-inĩ ya Ngai ũrĩa mũnene. Andũ acio nĩmaraaka hekarũ na mahiga manene, o na magekĩra mbaũ rũthingo-inĩ. Wĩra nĩũrarutwo na kĩyo, na nĩũrathĩ na mbere mũno ũrĩ moko-inĩ ma arĩa maraũruta.

⁹ Tuoririe athuuri acio atĩrĩ, “Nũũ wamũheire rũtha rwa gwaka rĩngĩ hekarũ ĩno na gũcookereria mwako ũyũ?”

¹⁰ Ningĩ nĩtwamoririe marĩtwa mao, nĩgeetha twandĩke marĩtwa ma atongoria ao, nĩguo tũkũmenyithie.

¹¹ ũũ nĩguo maatũcokeirie:

“Ithuĩ tũrĩ ndungata cia Ngai wa igũrũ na thĩ, na tũraaka rĩngĩ hekarũ ĩrĩa yakĩtwo mĩaka mĩingĩ mĩthiru, ĩrĩa yakĩtwo na ĩkarĩkio nĩ mũthamaki mũnene wa Isiraeli.

¹² No tondũ maithe maitũ nĩmarakaririe Ngai wa igũrũ, nĩamaneanire kũrĩ Nebukadinezaru ũrĩa Mũkalidei, mũthamaki wa Babuloni, ũrĩa wamomorire hekarũ ĩno na agĩthaamĩria andũ bũrũri wa Babuloni.

13 “No rĩrĩ, mwaka wa mbere wa Kurusu mũthamaki wa Babuloni, mũthamaki nĩathanire atĩ nyũmba ĩno ya Ngai yakwo rĩngĩ.

14 O na nĩarutire kuuma hekarũ ĩrĩa yarĩ Babuloni indo cia thahabu na cia betha cia nyũmba ya Ngai, iria Nebukadinezaru aarutĩte hekarũ-inĩ kũu Jerusalemu, agĩcitwara hekarũ-inĩ kũu Babuloni.

“Nake Mũthamaki Kurusu agĩcineana kũrĩ mũndũ wetagwo Sheshibazaru, ũrĩa aatuĩte barũthi,

15 na akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Oya indo ici ũcitware na ũciige thĩinĩ wa hekarũ kũu Jerusalemu, na wake rĩngĩ nyũmba ya Ngai o harĩa yarĩ.’

16 Nĩ ũndũ ũcio Sheshibazaru agĩũka agĩaka mũthingi wa nyũmba ya Ngai kũu Jerusalemu. Kuuma mwaka ũcio nginya ũmũthĩ mwako ũcio no ũthiiga na mbere na ndũrĩ warĩika.”

17 Na rĩrĩ, mũthamaki angĩona kwagĩrĩre-rĩ, nĩgũtuĩrio maandĩko-inĩ ma ũthamaki ma tene ma Babuloni, kuoneke kana Mũthamaki Kurusu ti-itherũ nĩarutĩte watho wa gwaka rĩngĩ nyũmba ĩno ya Ngai gũkũ Jerusalemu. Ningĩ reke mũthamaki atũtũmĩre itua rĩake ũhoru-inĩ ũcio.

6

Dario Kũruta Watho wa Kũrũmĩrĩrwo

1 Nake Mũthamaki Dario akĩruta watho, naguo ũhoru ũcio ũgĩtuĩrio nyũmba-inĩ ĩrĩa yaigĩtwo mabuku ma maũndũ ma tene marĩa maigĩtwo nyũmba ya kĩgĩna kũu Babuloni.

2 Ibuku rĩa gĩkũnjo rĩkĩoneka kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Eki-batana, bũrũri-inĩ wa Media. Narĩo rĩandĩkĩtwo ta ũũ:

Ūhoru wa Kũririkanania:

3 Mwaka wa mbere wa Mũthamaki Kurusu, mũthamaki nĩathanire ũhoru ũkonĩ hekarũ ya Ngai kũu Jerusalemu, akiuga atĩrĩ:

Hekarũ nĩyakwo rĩngĩ ĩrĩ handũ ha kũrutagĩrwo magongona, na mĩthingi yayo yakwo. ĩkorwo ĩrĩ mĩkono mĩrongo ĩtandatũ* kũraiha na igũrũ, na mĩkono mĩrongo ĩtandatũ kwarama,

4 ĩkorwo ĩrĩ na mĩhari ĩtatũ ya mahiga manene, na ũmwe wa mbaũ. Thogora ũcio ũrĩhwo kuuma kĩgĩna-inĩ kĩa ũthamaki.

5 Ningĩ indo cia thahabu na cia betha cia nyũmba ya Ngai iria Nebukadinezaru aakuuĩte kuuma hekarũ ĩrĩa ĩrĩ Jerusalemu agĩcirehe Babuloni-rĩ, nĩcookio o kĩndũ harĩa kĩarĩ thĩinĩ wa hekarũ kũu Jerusalemu; na mũciige thĩinĩ wa nyũmba ya Ngai.

6 Na rĩrĩ, wee Tatenai barũthi wa Mũrĩmo-wa-Farati, hamwe na Shetharu-Bozenai, na inyuĩ, anene a thiritũ yao, mũtigathĩ kuo.

7 Mũtikaingĩrĩre wĩra ũcio wa hekarũ ya Ngai. Barũthi wa Ayahudi na athuuri a Ayahudi nĩmarekwo maake rĩngĩ nyũmba ĩyo ya Ngai o harĩa yaakĩtwo.

8 O na ningĩ nĩndathana ũrĩa mũgwĩkĩra athuuri aya a Ayahudi magĩaka nyũmba ĩyo ya Ngai:

Mahũthĩro mothe ma andũ acio nĩ marĩhwo kuuma kĩgĩna-inĩ kĩa ũthamaki kĩa Mũrĩmo-wa-Farati, nĩgeetha wĩra ũyũ ndũkanarũgame.

9 Kĩrĩa gĩothe kĩngĩendekana, tũtegwa, na ndũrũme, na tũtũrũme; cia kũrutwo maruta ma njino kũrĩ Ngai wa igũrũ, na ngano, na cumbĩ, na

* 6:3 nĩ ta mita 27

ndibei, na maguta, o ta ũrĩa ingĩtio nĩ athĩnjĩri-Ngai kũu Jerusalemu no nginya maheagwo o mũthenya itekwaga,

¹⁰ nĩgeetha marutage magongona ma gwĩtikĩrĩka nĩ Ngai wa igũrũ, na mahooyagĩre kũgaacĩra kwa mũthamaki na ariũ ake.

¹¹ Ningĩ nĩndathana atĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩgarũra maandĩko macio, mũitĩrĩro ũkaarutwo nyũmba-inĩ yake na acooke oywo na igũrũ ohanĩtio nago. Na nĩ ũndũ wa rĩhia rĩu nyũmba yake ĩgaatuuo iganjo rĩa mahuti.

¹² Ngai ũrĩa ũtũmĩte Rĩitwa rĩake rĩtũũre kũu aroeheria mũthamaki o wothe kana andũ arĩa mangĩgeria kũgarũra watho ũyũ kana kũharagania hekarũ ĩyo ĩrĩ Jerusalemu.

Nĩ Dario nĩ nĩ ndaruta watho ũcio. Nĩwathĩkĩrwo na kĩyo.

Kũrũkia na Kwamũra Hekarũ

¹³ Ningĩ, nĩ ũndũ wa watho ũrĩa warutĩtwo nĩ Mũthamaki Dario, Tatenai barũthi wa Mũrĩmo-wa-Farati, na Shetharu-Bozenai, marĩ na athiritũ ao nĩmathĩkĩire watho ũcio na kĩyo.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio athuuri a Ayahudi magĩthĩ o na mbere gwaka na kũgaacĩra makĩhunjagĩrio nĩ mũnabii Hagai, na Zekaria wa rũciaro rwa Ido. Makĩrĩkia gwaka hekarũ kũringana na rĩathani rĩa Ngai wa Isiraeli na watho wa Kurusu, na wa Dario, na wa Aritashashita, athamaki a Perisia.

¹⁵ Hekarũ ĩyo yarĩkire mũthenya wa gatatũ wa mweri wa Adari, mwaka wa gatandatũ wa gũthamaka kwa Mũthamaki Dario.

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo andũ a Isiraeli na athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na andũ arĩa angĩ maatahĩtwo, magĩkũngũra kwamũrwo kwa nyũmba ya Ngai marĩ na gĩkeno.

¹⁷ Indo iria maarutire nĩ ũndũ wa kwamũrwo kwa nyũmba ya Ngai ciarĩ ndegwa igana rĩmwe, na ndũrũme magana meerĩ, na tũtũrũme magana mana, irĩ iruta rĩa kũhoroheria Isiraeli othe mehia mao, na thenge ikũmi na igĩrĩ, o ĩmwe kũrĩ o mũhĩrĩga wa Isiraeli.

¹⁸ Nao magĩtoonyia athĩnjĩri-Ngai wĩra-inĩ kũringana na ikundi ciao, na Alawii kũringana na matuanĩra mao, nĩ ũndũ wa wĩra wa gũtungatĩra Ngai kũu Jerusalemu o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Musa.

Bathaka

¹⁹ Mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa mbere, andũ arĩa maatahĩtwo magĩkũngũra Gĩathĩ gĩa Bathaka.

²⁰ Athĩnjĩri-Ngai na Alawii nĩmetheretie na othe maarĩ atheru. Alawii nĩo maathĩnjire gatũrũme ka Bathaka, nĩ ũndũ wa arĩa othe maatahĩtwo, na nĩ ũndũ wa ariũ a ithe wao athĩnjĩri-Ngai, o na nĩ ũndũ wao ene.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli arĩa maacookete kuuma kũrĩa maatahĩrwo makĩrĩa Bathaka ĩyo, hamwe na arĩa othe meyamũranĩtie na mĩtugo ya thaahu ya ndũrĩrĩ iria mariganĩtie nacio nĩgeetha marongorie Jehova Ngai wa Isiraeli.

²² Nĩmakũngũire Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩkĩre Ndawa ya Kũimbia marĩ na gĩkeno ihinda rĩa mũthenya mũgwanja, tondũ Jehova nĩamayũrĩtie gĩkeno nĩ ũndũ wa kũgarũra meciiria ma mũthamaki wa Ashuri, nake akĩmateithia wĩra-inĩ wa gwaka nyũmba ya Ngai, o we Ngai wa Isiraeli.

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa maũndũ macio, rĩrĩa Aritashashita mũthamaki wa Perisia aathamakaga, Ezara mũrũ wa Seraia, mũrũ wa Azaria, mũrũ wa Hilikia,

² mũrũ wa Shalumu, mũrũ wa Zadoku, mũrũ wa Ahitubu,

³ mũrũ wa Amaria, mũrũ wa Azaria, mũrũ wa Meraiothu,

⁴ mũrũ wa Zerahia, mũrũ wa Uzi, mũrũ wa Buki,

⁵ mũrũ wa Abishua, mũrũ wa Finehasi, mũrũ wa Eleazaru, mũrũ wa Harũni mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene,

⁶ Ezara ũcio nĩambatire oimĩte Babuloni. Aarĩ mũrutani mũũgĩ mũno ũhoru-inĩ wa Watho wa Musa, ũrĩa Jehova Ngai wa Isiraeli aaheanĩte. Mũthamaki nĩamũheete indo ciothe iria aahooete kũrĩ we, tondũ guoko kwa Jehova Ngai wake kwarĩ hamwe nake.

⁷ Andũ amwe a Isiraeli, hamwe na athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na aini a nyĩmbo, na aikaria a ihingo, na ndungata cia hekarũ o nao nĩmambatire magĩũka Jerusalemu mwaka wa mũgwanja wa wathani wa Aritashashita.

⁸ Ezara aakinyire Jerusalemu mweri wa gatano wa mwaka wa mũgwanja wa mũthamaki.

⁹ Aambĩrĩrie rũgendo rwake rwa kuuma Babuloni mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere, na aakinyire Jerusalemu mũthenya wa mbere wa mweri wa gatano, tondũ guoko kwa ũtugi kwa Ngai wake kwarĩ hamwe nake.

¹⁰ Nĩgũkorwo Ezara nĩerutĩire gũthoma na kũrũmia Watho wa Jehova, na kũrutana watho wa kũrũmĩrĩrwo na mawatho maguo kũu Isiraeli.

Marũa ma Mũthamaki Aritashashita kũrĩ Ezara

¹¹ Īno nĩyo kobi ya marũa marĩa Mũthamaki Aritashashita aaheete Ezara ũcio mũthĩnjĩri-Ngai na mũrutani, mũndũ warĩ mũũgĩ maũndũ-inĩ makonĩ maathani na mawatho ma kũrũmĩrĩrwo ma Jehova harĩ Isiraeli:

¹² *Aritashashita, mũthamaki wa athamaki,

Kũrĩ Ezara ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na mũrutani wa Watho wa Ngai ũrĩa ũrĩ igũrũ:

Nĩndakũgeithia.

¹³ Rĩu-rĩ, nĩndaruta watho atĩ andũ a Isiraeli othe arĩa marĩ ũthamaki-inĩ wakwa, hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii, arĩa mangĩenda gũthĩ nawe kũu Jerusalemu, no mathĩ.

¹⁴ Wee ũtũmĩtwo nĩ mũthamaki na ataari ake mũgwanja, ũthĩ ũgatuĩrie ũhoru wa Juda na wa Jerusalemu, o ta ũrĩa Watho wa Ngai waku ũrĩa ũrĩ naguo guoko-inĩ gwaku ũtariĩ.

¹⁵ O na ningĩ ũkuue betha na thahabu, iria mũthamaki na ataari ake maheanĩte na kwĩyendera kũrĩ Ngai wa Isiraeli ũrĩa ũtũũraga Jerusalemu,

¹⁶ hamwe na betha na thahabu ciothe iria ingĩheanwo kuuma bũrũri wa Babuloni, o na mĩhothi ya kwĩyendera kuuma kũrĩ andũ na athĩnjĩri-Ngai, nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai wao irĩa irĩ Jerusalemu.

¹⁷ Menyerera wone atĩ mbeeca ici nĩciagũra ndegwa, na ndũrũme na tũtũrũme, hamwe na maruta ma ngano na ma kũnyuuo, irutwo igongona hau kĩgongona-inĩ kĩa hekarũ ya Ngai waku kũu Jerusalemu.

* **7:12** Gĩchunji gĩkĩ kĩandĩkirwo na rũthiomi rwa Asuriata rũrĩa rwatũmagĩrwo nĩ mabũrũri hĩndĩ ĩyo.

18 Wee na ariũ a thoguo Ayahudi no mwĩke o ũrĩa mũngĩona kwagĩriire na matigari ma betha na thahabu, kũringana na wendi wa Ngai wanyu.

19 Twarĩrai Ngai wa Jerusalemu indo ciothe iria mwĩhokeirwo cia kũhũthagĩrwo mahooya-inĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Ngai wanyu.

20 Na kĩndũ kĩngĩ o gĩothe kĩngĩendekana nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai wanyu, o kĩrĩa ũngĩona mweke wa kũheana, no ũkĩrute kuuma kĩgĩina-inĩ kĩa mũthamaki.

21 Na rĩrĩ, nĩ Mũthamaki Aritashashita, nĩndatha aigi othe a kĩgĩina a Mũrĩmo-wa-Farati maheane na kĩyo kĩrĩa gĩothe Ezara ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na mũrutani wa watho wa Ngai ũrĩa ũrĩ igũrũ angĩbatario nĩkĩo,

22 gĩtakĩrĩte taranda igana rĩmwe[†] cia betha, na kori igana rĩmwe[‡] cia ngano, na bathi igana rĩmwe[§] cia ndibei, na bathi igana rĩmwe cia maguta ma mũtamaiyũ, na cumbĩ ũtarĩ gĩthimi.

23 ũndũ ũrĩa wothe Ngai wa igũrũ atuĩte, nĩwĩkwo na kĩyo, ũndũ wothe ũkonĩ hekarũ ya Ngai ũrĩa ũrĩ igũrũ. Nĩ kĩ kĩngĩtũma kũgĩe na mang'ũrĩ ũthamaki-inĩ wa mũthamaki na ariũ ake?

24 Ningĩ mũmenye atĩ mũtirĩ na watho wa gwĩtia mũthĩnjĩri-Ngai o wothe, na Alawii, na aini a nyĩmbo, na aikaria a ihingo, na ndungata cia hekarũ, kana andũ arĩa angĩ marutaga wĩra nyũmba-inĩ iyo ya Ngai igooti, kana maruta ma mũthamaki o na kana igooti rĩa mĩrigo igĩtoonya bũrũri-inĩ.

25 Nawe Ezara, kũringana na ũũgĩ wa Ngai waku ũrĩa ũrĩ naguo, thuura aciirithania na atui a ciira nĩguo matuagĩre andũ othe a Mũrĩmo-wa-Farati ciira na kĩhooto, arĩa othe mooĩ watho wa Ngai wanyu. Nao arĩa matooĩ ũmarute.

26 Mũndũ o wothe ũtarĩathĩkagĩra watho wa Ngai waku na watho wa mũthamaki no nginya aherithio na ũndũ wa kũũragwo, kana aingatwo bũrũri, o na kana indo ciake itahwo, kana ohwo njeera.

27 Jehova arogoocwo, Ngai wa maithe maitũ, ũrĩa wĩkĩrĩte ũndũ ũcio ngoro-inĩ ya mũthamaki, atĩ atĩithie nyũmba ya Jehova ĩrĩa ĩrĩ kũu Jerusalemu na njĩra ĩno,

28 o ũcio ũtũmĩte njĩtĩkĩrĩke mbere ya mũthamaki, na ataarani ake, na anene othe a mũthamaki arĩa marĩ ũhoti. Tondũ guoko kwa Jehova Ngai wakwa kwarĩ hamwe na nĩ, nĩndeyũmĩrĩrie, ngĩcookanĩrĩria atongoria a Isiraeli nĩguo twambate nao.

8

Marũtwa ma Atongoria a Nyũmba aria Macookire na Ezara

1 Aya nĩo atongoria a nyũmba o hamwe na arĩa meyandĩkithĩtie, na nĩo mambatanirie na nĩ kuuma Babuloni hĩndĩ ya wathani wa Mũthamaki Aritashashita:

2 kuuma njiaro cia Finehasi, aarĩ Gerishomu;
na njiaro cia Ithamaru, aarĩ Danieli;
na kuuma njiaro cia Daudi, aarĩ Hatushu

3 wa njiaro cia Shekania;

na kuuma njiaro cia Paroshu, aarĩ Zekaria, hamwe na andũ 150 arĩa meyandĩkithĩtie;

† 7:22 nĩ ta tani ithatũ na robo ithatũ (3.75) ‡ 7:22 nĩ ta kilo 3,400 § 7:22 nĩ ta lita 2,200

- ⁴ na kuuma njiaro cia Pahathu-Moabi, aarĩ Eliehoenai mūrũ wa Zerahia, hamwe na andũ angĩ 200;
- ⁵ na kuuma njiaro cia Zatu, aarĩ Shekania mūrũ wa Jahazieli, hamwe na andũ angĩ 300;
- ⁶ na kuuma njiaro cia Adini, aarĩ Ebedi mūrũ wa Jonathani, hamwe na andũ angĩ 50;
- ⁷ na kuuma njiaro cia Elamu, aarĩ Jeshaiia mūrũ wa Athalia, hamwe na andũ angĩ 70;
- ⁸ na kuuma njiaro cia Shefatia, aarĩ Zebadia mūrũ wa Mikaeli, hamwe na andũ angĩ 80;
- ⁹ na kuuma njiaro cia Joabu, aarĩ Obadia mūrũ wa Jehieli, hamwe na andũ angĩ 218;
- ¹⁰ na kuuma njiaro cia Bani, aarĩ Shelomithi mūrũ wa Josifia, hamwe na andũ angĩ 160;
- ¹¹ na kuuma njiaro cia Bebai, aarĩ Zekaria mūrũ wa Bebai, hamwe na andũ angĩ 28;
- ¹² na kuuma njiaro cia Azigadi, aarĩ Johanani mūrũ wa Hakatani, hamwe na andũ angĩ 110;
- ¹³ na kuuma njiaro cia Adonikamu, na nĩo a mũthia, marĩitwa mao maarĩ Elifeleti, na Jeueli, na Shemaia, hamwe na andũ angĩ 60;
- ¹⁴ na kuuma njiaro cia Bigivai, maarĩ Uthai na Zakuri, hamwe na andũ angĩ 70.

Gũcooka Jerusalemu

¹⁵ Nĩdamacookanĩrĩrie hamwe rūũ-inĩ rūrĩa rūthereraga rūrorete Ahava, na tũgũikara hau mĩthenya ĩtatũ. Na rĩrĩ, rĩrĩa ndarorire gatagatĩ-inĩ ka andũ acio na athĩnjĩri-Ngai, ndionire Alawii ho.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio ngĩtũmanĩra Eliezeri, na Arieli, na Shemaia, na Elinathani, na Jaribu, na Elinathani, na Nathani, na Zekaria, na Meshulamu arĩa maarĩ atongoria, na Joiaribu na Elinathani, andũ arĩa maarĩ arutani,

¹⁷ ngĩmatũma kũrĩ Ido mũtongoria wa Kasifia. Ngĩmeera ũrĩa megũthĩ kwĩra Ido na andũ a nyũmba yake, acio ndungata cia hekarũ kũu Kasifia, nĩguo matũrehere aruti a wĩra wa nyũmba ya Ngai witũ.

¹⁸ Na tondũ guoko kwa ũtugi kwa Ngai witũ kwarĩ hamwe na ithuĩ-rĩ, magĩtũrehere Sherebia, mũndũ mũhoti wa kuuma njiaro cia Mahili mūrũ wa Lawi, ũrĩa warĩ mūrũ wa Isiraeli, na ariũ a Sherebia na ariũ a ithe, othe maarĩ andũ 18;

¹⁹ Na makĩrehe Hashabia hamwe na Jeshaiia wa kuuma njiaro cia Merari, na ariũ a ithe na ciana ciao, othe andũ 20.

²⁰ Ningĩ makĩrehe andũ ndungata 220 cia hekarũ, gĩkundi gĩathondeketwo nĩ Daudi na anene ake nĩguo gĩteithagĩrĩrie Alawii. Othe makĩandĩkwo na marĩitwa mao.

²¹ Tũrĩ o hau rūũ-inĩ rwa Ahava, ngĩanĩrĩra twĩhinge kũrĩa irio, nĩguo tũhote kwĩnyiihia mbere ya Ngai witũ tũmũhooe atũgitĩre rũgendo-inĩ, ithuĩ na ciana ciitũ, hamwe na indo ciitũ ciothe.

²² Nĩndaiguire thoni kũũria mũthamaki atũhe thigari cia magũrũ o na iria ithiiga ihacĩte mbarathi cia gũtũgitĩra harĩ thũ njĩra-inĩ, tondũ nĩtwerĩte mũthamaki atĩrĩ, “Guoko kwa ũtugi kwa Ngai witũ kũrĩ igũrũ rĩa mũndũ o wothe ũrĩa ũmwĩhokaga, no marakara make manene marĩ igũrũ rĩa arĩa othe mamũtiganagĩria.”

²³ Nĩ ũndũ ũcio tũkĩhinga kũrĩa irio na tũgĩthaitha Ngai witũ nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio, nake agĩcookia ihooya riitũ.

²⁴ Ningĩ ngĩamũra athĩnjĩri-Ngai ikũmi na eerĩ arĩa maarĩ atongoria, hamwe na Sherebia, na Hashabia, na ariũ a ithe wao ikũmi,

²⁵ na ngĩmathimĩra maruta ma betha na thahabu, na indo iria cia-heanĩtwo nĩ mũthamaki, na ataari ake, na anene ake, na andũ othe a Isiraeli arĩa maarĩ kuo, nĩ ũndũ wa nyũmba ya Ngai witũ.

²⁶ Ngĩmathimĩra taranda 650* cia betha, na indo cia betha cia ũritũ wa taranda igana rĩmwe†, na taranda igana rĩmwe cia thahabu,

²⁷ na mbakũri 20 cia thahabu cia thogora wa mbaũni 1,000,‡ na indo igĩrĩ cia gĩcango gĩtherie mũno kĩa goro o ta thahabu.

²⁸ Ngĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ o ũndũ ũmwe na indo ici nĩ mwamũrĩrwo Jehova. Betha na thahabu ici nĩ maruta ma kwĩyendera marutĩrwo Jehova Ngai wa maithe manyu.

²⁹ Mũcimenyerere wega o nginya rĩrĩa mũgaacithimĩra tũnyũmba-inĩ tũrĩa tũrĩ thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova kũu Jerusalemu mbere ya athĩnjĩri-Ngai arĩa atongoria, na Alawii, na atongoria a nyũmba cia Isiraeli.”

³⁰ Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii makĩamũkĩra betha na thahabu, na indo icio nyamũre iria ciathimĩtwo nĩguo itwarwo nyũmba ya Ngai witũ kũu Jerusalemu.

³¹ Na mũthenya wa ikũmi na ĩrĩ mweri wambere tũkiuma rũũ-inĩ rwa Ahava twerekeire Jerusalemu. Guoko kwa Ngai witũ kwarĩ hamwe na ithuĩ, nake agĩtũgitĩra kuuma kũrĩ thũ na njangiri njĩra-inĩ.

³² Nĩ ũndũ ũcio tũgĩkinya Jerusalemu, na tũkihurũka kuo mũthenya ĩtatũ.

³³ Mũthenya wa kana, tũrĩ thĩinĩ wa nyũmba ya Ngai witũ, tũgĩthima betha na thahabu na indo iria nyamũre ikĩneanwo moko-inĩ ma Mere-mothu mũrũ wa Uria, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. Elezaru mũrũ wa Finehasi aarĩ hamwe nake, o ũndũ ũmwe na Jozabadu mũrũ wa Jeshua, na Noadia mũrũ wa Binui, arĩa Alawii.

³⁴ Indo ciothe nĩciatarirwo kũringana na mũigana na ũritũ wacio, naguo ũritũ wacio ũrĩ wothe ũkĩandĩkwo o hĩndĩ ĩyo.

³⁵ Hĩndĩ ĩyo arĩa maacookete kuuma kũrĩa maatahĩrwo makĩrutĩra Ngai wa Isiraeli maruta ma njino: makĩruta ndegwa ikũmi na igĩrĩ nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli othe, na ndũrũme mĩrongo kenda na ithathatũ, na tũtũrũme mĩrongo mũgwanja na mũgwanja, na makĩruta thenge ikũmi na igĩrĩ irĩ iruta rĩa kũhoroheria mehia. Ici ciothe ciarutĩrwo Jehova irĩ iruta rĩa njino.

³⁶ Magĩcooka magĩtwara mawatho ma mũthamaki kũrĩ anene arĩa maathuurĩtwo nĩ mũthamaki, na kũrĩ mabarũthi§ ma Mũrĩmo-wa-Farati, nao magĩteithia andũ na magĩteithĩrĩa maũndũ ma nyũmba ya Ngai.

9

Ihooya rĩa Ezara Rĩkoniĩ Kũhikania na Ndũrĩrĩ

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa gwĩka maũndũ macio,* atongoria magĩũka kũrĩ nĩ, makĩnjũra atĩrĩ, “Andũ a Isiraeli, o hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii, matĩamũranĩtie kuuma kũrĩ andũ arĩa matũrigiicĩirie, na kuuma kũrĩ mĩtugo yao ĩrĩ magigi, ta ĩrĩa ya Akaanani, na Ahiti, na Aperizi, na Ajebusi, na Aamoni, na Amoabi, na Amisiri, na Aamori.

* **8:26** nĩ ta tani 25 † **8:26** nĩ ta tani ithatũ na robo ithatũ (3.75) ‡ **8:27** nĩ ta kilo inyanya na nuthu (8.5) § **8:36** Nĩ kwarĩ na anene maathuuragwo nĩ mũthamaki nĩguo marũgamagĩrĩre ng’ongo cia mabũrũri mao, namo mabarũthi maarĩ anini ao. * **9:1** Ezara eerirwo maũndũ macio mũeri kenda thuutha wa gũkinya Jerusalemu (rora 10:9).

² Nĩmahikĩtie airĩtu amwe ao magatuĩka atumia ao na a ariũ ao, na magatukania rũrĩrĩ rũrĩa rũtheru na andũ arĩa matũrigiicĩirie. Atongoria na anene ao nĩo matongoretie andũ arĩa angĩ ũhoro-inĩ ũyũ wa kwaga kwĩhokeka.”

³ Rĩrĩa ndaiguire ũhoro ũcio, ngĩtembũranga nguo yakwa ya thĩinĩ na ya igũrũ,† na ngĩmunya njuĩrĩ cia mĩtwe wakwa o na nderu, ngĩkara thĩ ndĩ na kĩa kĩnene.

⁴ Hĩndĩ ĩyo andũ othe arĩa mainainire nĩ ũndũ wa ciugo icio cia Ngai wa Isiraeli makĩgomana harĩ nĩ nĩ ũndũ wa kwaga kwĩhokeka kũu kwa andũ arĩa maatahitwo. Ngĩkara thĩ hau ndĩ na kĩa kĩnene o nginya hĩndĩ ya igongona rĩa hwaĩ-inĩ.

⁵ Na rĩrĩ, ihinda rĩa igongona rĩa hwaĩ-inĩ rĩakinya-rĩ, ngĩũkĩra ngiuma hau ndaikarĩte ndĩnyihĩtie, nguo yakwa ya thĩinĩ na ya igũrũ irĩ ndembũkangu, ngĩturia ndu ndambũrũkĩtie moko makwa kũrĩ Jehova Ngai wakwa,

⁶ ngĩhooya ũũ:

“Wee Ngai wakwa, nĩngũigua thoni mũno na ngaconoka na ndingĩhota gũgũtiirĩra gĩthiithi, Wee Ngai wakwa, tondũ mehia maitũ nĩ maingĩ makaraiha gũkĩra ũraihu witũ na ũũru witũ, ũgakinya o kũu igũrũ.

⁷ Kuuma matukũ-inĩ ma maithe maitũ ma tene nginya ũmũthĩ, ũũru witũ ũkoretwo ũrĩ mũingĩ. Tondũ wa mehia maitũ, ithuĩ na athamaki aitũ, na athĩnjĩri-Ngai aitũ, tũtũire tũũragagwo na rũhiũ rwa njora, tũgatahwo na tũgatunywo indo ciitũ, na tũgaconorithio guoko-inĩ kwa athamaki a mabũrũri mangĩ, o ta ũrĩa gũtariĩ ũmũthĩ.

⁸ “No rĩrĩ, gwa kahinda kanini, Jehova Ngai witũ akoretwo arĩ mĩtugi nĩ gũtũtigĩria matigari na gũtũhe handũ harũmu harĩa hake haamũre, na nĩ ũndũ ũcio Ngai nĩaheete maitho maitũ ũtheri na agatũhooreria hanini ũkombo-inĩ witũ.

⁹ O na gũtuĩka tũrĩ ngombo-rĩ, Ngai witũ ndatũtiganĩirie ũkombo-inĩ.‡ Nĩatũiguĩrĩre tha maitho-inĩ ma athamaki a Perisia: Nĩatũheete mĩtũũrĩre mwerũ nĩguo tũhote gwaka nyũmba ya Ngai witũ rĩngĩ na tũcookererie kũrĩa ĩthũkĩtio, na nĩatũheete rũthingo rwa gũtũgitĩra thĩinĩ wa Juda na Jerusalemu.

¹⁰ “No rĩrĩ, Wee Ngai witũ-rĩ, nĩ atĩa tũngiuga thuutha ũyũ? Tondũ nĩtwagĩire mawatho maku bata

¹¹ marĩa waheanire na tũnua twa anabii ndungata ciaku, rĩrĩa woigire atĩrĩ, ‘Bũrũri ũrĩa mũrathiĩ kwĩgwatĩra ũtuĩke wanyu nĩmũthaahie nĩ waganu wa andũ aguo. Nĩ ũndũ wa maũndũ mao me magigi, nĩmaũiyũrĩtie maũndũ mao mooru kuuma mwena ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ.

¹² Nĩ ũndũ ũcio, mũtikanetĩkĩrie airĩtu anyu mahikio nĩ ariũ ao kana ariũ anyu mahikie airĩtu ao. Mũtikanagĩe na kĩrĩkanĩro kĩa ũrata nao o na rĩ, nĩgeetha mũgĩe na hinya na mũrĩĩage indo njega cia bũrũri ũcio, na mũkaaũtigĩra ciana cianyu ũrĩ igai rĩao nginya tene.’

¹³ “Maũndũ macio matũkorete nĩ ũndũ wa ciiko ciitũ njũru na wĩhia witũ mũnene, no rĩrĩ, Wee Ngai witũ ũtũherithĩtie na iherithia inini gũkĩra ũrĩa mehia maitũ magĩrĩire, o na nĩtũtigĩrie matigari ma andũ ta aya.

† 9:3 Gũtarũranga nguo kuonanagia aĩ mũndũ nĩaracakaya.

‡ 9:9 Hĩndĩ ĩno Ayahudi

maathagwo nĩ andũ a mabũrũri mangĩ.

¹⁴ Rīu-rī, no tūcooke kuuna maathani maku rīngī, na tūhikanie na andū arīa mekaga maündū me magigi ta macio? Githī ndūngītūrakarīra nginya ūtūniine, kwage matigari kana mündū ūngīhonoka?

¹⁵ Wee Jehova Ngai wa Isiraeli, ūrī mūthingu! Ūmūthī ūyū nītūtīgītwo tūrī matigari. Tūrī haha mbere yaku twīhītie, na tondū wa ūndū ūcio gūtīrī o na ūmwe witū ūngīhota kūrūgama mbere yaku.”

10

Andū Kuumbūra Mehia

¹ Rīrīa Ezara aahooyaga akiumbūraga mehia na akīrīraga, o na akīngūithagia thī hau nyūmba-inī ya Ngai-rī, gīkundi kīnene kīa andū a Isiraeli, kīa arūme, na andū-a-nja, na ciana, gīkīūngana gīkīmūthiūrūrūkīria. O nao makīrīra marī na ruo mūno.

² Nake Shekania mūrū wa Jehieli, ūmwe wa rūciaro rwa Elamu, akīra Ezara atīrī, “Tūkoretwo tūtārī ehokeku harī Ngai witū nī ūndū nītūhikītie andū-a-nja kuuma ndūrīrī iria itūthiūrūrūkīrie. No o na kūrī ūguo-rī, Isiraeli no marī na kīrīgīrīro.

³ Na rīrī, nītūthondeke kīrīkanīro tūrī mbere ya Ngai witū atī nītūkūngata andū-a-nja aya othe na ciana ciao, kūrīngana na mataaro ma mwathi wakwa, o na mataaro ma arīa metīgīrīte maathani ma Ngai witū. Ūndū ūyū nīwīkwo kūrīngana na Watho.

⁴ Arahūka; ūhoro ūyū ūrī moko-inī maku. Ithuī tūrī hamwe nawe; nī ūndū ūcio, wīyūmīrīrie ūwīke.”

⁵ Nī ūndū ūcio Ezara akīarahūka, agītūma atongoria a athīnjīri-Ngai na Alawii, o na andū othe a Isiraeli mehīte atī nīmegwīka ūrīa kwerītwo. Nao makīhīta.

⁶ Ningī Ezara akiuma hau mbere ya nyūmba ya Ngai, agīthī kanyūmba ka Jehohanani mūrū wa Eliashibu. Arī kūu ndaigana kūrīa irio kana kūnyua maaī tondū aathiire o na mbere gūcakaya nī ūndū andū arīa maatahītwo nīmagīte kwīhokeka.

⁷ Gūgīcooka gūkīanīrīrwo Juda na Jerusalemu guothe atī andū othe arīa maatahītwo mongane Jerusalemu.

⁸ Mündū o wothe ūngīagire gūkinya Jerusalemu mīthenya itatū itanathira kūrīngana na itua rīa anene na athuuri, atunywo indo ciake ciothe, nake we mwene aingatwo, ehere kīūngano-inī kīa andū arīa maatahītwo.

⁹ Mīthenya īyo itatū itanathira, arūme othe a Juda na Benjamini makīūngana Jerusalemu. Naguo mūthenya wa mīrongo īrī wa mweri wa kenda, andū othe nīmaikarīte thī kīhaaro-inī kīrīa kīarī mbere ya nyūmba ya Ngai, mathīnīkīte mūno tondū wa ūndū ūcio na nī ūndū wa mbura.

¹⁰ Hīndī īyo Ezara ūcio mūthīnjīri-Ngai akīrūgama na igūrū, akīmeera atīrī, “Mūkoretwo mūtārī ehokeku; nīmūhikītie andū-a-nja a kūngī, mūgakīongerera mahītia ma Isiraeli.

¹¹ Rīu-rī, umbūrai mehia manyu kūrī Jehova Ngai wa maithe manyu, na mwīke ūrīa endaga. Mwīyamūraniei na andū arīa mamūthiūrūrūkīrie, o na atumia anyu a kūngī.”

¹² Kīūngano gīothe gīgīcookia na mūgambo mūnene atīrī, “Nīwoiga ūrīa kwagīrīre! No nginya twīke o ta ūguo woiga.

¹³ No rīrī, andū aya marī haha nī aingī, na nī hīndī ya mbura; nī ūndū ūcio tūtingīkara nja. Ningī ūhoro ūyū ndūngīthondekeka na mūthenya ūmwe kana īrī, tondū nītwīhītie mūno ūndū-inī ūyū.

14 Reke anene aitũ marũgamĩrĩre kũngano gĩkĩ gĩothe. Ningĩ o mũndũ wothe ũrĩ matũũra-inĩ maitũ ũhikĩtie mũndũ-wa-nja wa kũngĩ nĩetĩkĩrio oke mahinda marĩa matuĩtwo, hamwe na athuuri na atuanĩri ciira a o itũũra, nginya twehererio marakara marĩa mahiũ ma Ngai witũ ũhoru-inĩ ũyũ.”

15 Andũ arĩa maareganire na ũhoru ũcio no Jonathani mũrũ wa Asaheli, na Jahazeia mũrũ wa Tikiva, hamwe na Meshulamu, na Shabethai ũrĩa Mũlawii.

16 Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa maatahĩtwo magũka o ta ũrĩa kwerĩtwo. Nake Ezara ũcio mũthĩnjĩri-Ngai agĩthuura arũme arĩa maarĩ atongoria a nyũmba ciao, o mũndũ ũmwe kuuma o nyũmba, o ũrĩa ciagayanĩtio, nao othe makĩandĩkwo marĩitwa mao. Mũthenya wa mbere wa mweri wa ikũmi magũkara thĩ nĩguo matuĩrie maciira macio,

17 na gũgĩkinya mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere, makĩrĩkia maciira ma arũme othe arĩa maahikĩtie andũ-a-nja a kũngĩ.

Andũ arĩa Maahĩtĩtie nĩ Kũhikania na Ndũrĩrĩ

18 Thĩinĩ wa njiaro cia athĩnjĩri-Ngai, andũ aya nĩo maahikĩtie andũ-a-nja a kũngĩ:

Kuuma njiaro cia Jeshua mũrũ wa Jozadaku na ariũ a ithe nĩ:

Maaseia, na Eliezeri, na Jaribu, na Gedalia.

19 (Othe makĩranĩra atĩ nĩmegũtigana na atumia ao, na o mũndũ akĩruta ndũrũme kuuma rũũru-inĩ rwake nĩ ũndũ wa iruta rĩa mahĩtia mao.)

20 Kuuma kũrĩ njiaro cia Imeri nĩ:

Hanani na Zebadia.

21 Kuuma kũrĩ njiaro cia Harimu nĩ:

Maaseia, na Elija, na Shemaia, na Jehieli, na Uzia.

22 Kuuma kũrĩ njiaro cia Pashuri nĩ:

Elioenai, na Maaseia, na Ishumaeli, na Nethaneli, na Jozabadu, na Elasa.

23 Kuuma kũrĩ Alawii nĩ:

Jozabadu, na Shimei, na Kelaia (na nowe Kelita), na Pethahia, na Juda, na Eliezeri.

24 Kuuma kũrĩ aini a nyĩmbo nĩ:

Eliashibu.

Kuuma kũrĩ aikaria a ihingo nĩ:

Shakumu, na Telemu, na Uri.

25 Na gatagatĩ-inĩ ga Aisiraeli arĩa angĩ:

Kuuma kũrĩ njiaro cia Paroshu nĩ:

Ramia, na Izia, na Malikija, na Mijamini, na Eleazaru, na Malikija, na Benaia.

26 Kuuma kũrĩ njiaro cia Elamu nĩ:

Matania, na Zekaria, na Jehieli, na Abadi, na Jeremothu, na Elija.

27 Kuuma kũrĩ njiaro cia Zatu nĩ:

Elioenai, na Eliashibu, na Matania, na Jeremothu, na Zabadi, na Aziza.

28 Kuuma kũrĩ njiaro cia Bebai nĩ:

Jehohanani, na Hanania, na Zabai, na Athilai.

29 Kuuma kũrĩ njiaro cia Bani nĩ:

Meshulamu, na Maluku, na Adaia, na Jashubu, na Sheali, na Jere-mothu.

³⁰ Kuuma kūrĩ njiaro cia Pahathu-Moabi nĩ:
Adina, na Kelali, na Benaia, na Maaseia, na Matania, na Bezaleli, na Binui, na Manase.

³¹ Kuuma kūrĩ njiaro cia Harimu nĩ:
Eliezeri, na Ishija, na Malikija, na Shemaia, na Shimeoni,
³² na Benjamini, na Maluku, na Shemaria.

³³ Kuuma kūrĩ njiaro cia Hashumu nĩ:
Matenai, na Matata, na Zabadi, na Elifeleti, na Jeremai, na Manase, na Shimei.

³⁴ Kuuma kūrĩ njiaro cia Bani nĩ:
Maadai, na Amuramu, na Ueli,
³⁵ na Benaia, na Bedeia, na Keluhi,
³⁶ na Vania, na Meremothu, na Eliashibu,
³⁷ na Matania, na Matenai, na Jaasu.

³⁸ Kuuma kūrĩ njiaro cia Binui nĩ:
Shimei,
³⁹ na Shelemia, na Nathani, na Adaia,
⁴⁰ na Makinadebai, na Shashai, na Sharai,
⁴¹ na Azareli, na Shelemia, na Shemaria,
⁴² na Shalumu, na Amaria, na Jusufu.

⁴³ Kuuma kūrĩ njiaro cia Nebo nĩ:
Jeieli, na Matithia, na Zabadi, na Zabina, na Jadai, na Joeli, na Benaia.

⁴⁴ Acio othe nĩmahikĩtie andũ-a-nja a kũngĩ, na amwe ao nĩmaciarĩte ciana na atumia acio.

NEHEMIA

Ihooya rĩa Nehemia

¹ Ici nĩcio ciugo cia Nehemia mūrũ wa Hakalia:

Atĩrĩrĩ, mweri-inĩ wa Kiselevu wa mwaka wa mĩrongo ĩrĩ,* rĩrĩa ndaarĩ thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki kũu Shushani-rĩ,†

² Hanani, ũmwe wa ariũ a baba, agĩũka kuuma Juda arĩ na andũ angĩ, na ngĩmahoooya ũhoru wa matigari ma Ayahudi arĩa maahonokete gũtahwo, o na ngĩmahoooya ũhoru wa Jerusalemu.

³ Nao makĩnjookeria atĩrĩ, “Andũ arĩa maahonokire gũtahwo, o acio marĩ kũu bũrũri-inĩ, marĩ na thĩina mũnene na makanyararwo mũno. Rũthingo rwa Jerusalemu nĩrũmomore, na ihingo ciaruo igacinwo na mwaki.”‡

⁴ Rĩrĩa ndaiguire maũndũ macio, ngĩikara thĩ, ngĩrĩra. Ngĩikara ngĩcakayaga matukũ maigana ũna, ngĩhinga kũrĩa irio na ngĩhooya Ngai wa igũrũ.

⁵ Ningĩ ngiuga atĩrĩ:

“Wee Jehova Ngai wa Igũrũ, wee Mũrungu mũnene na wa kũmakania, ũrĩa ũhingagia kĩrĩkanĩro gĩake kĩa wendo kũrĩ arĩa mamwendete na magaathĩkĩra maathani make,

⁶ ndagũthaitha ũtege gũtũ gwaku, na ũhingũre maitho maku ũigue ihooya rĩrĩa ndungata yaku ĩrahooya ĩrĩ mbere yaku mũthenya na ũtukũ nĩ ũndũ wa ndungata ciaku, andũ a Isiraeli. Nĩngumbũra mehia ma andũ a Isiraeli, na makwa, na ma nyũmba ya baba, marĩa ithuĩ tũkwĩhĩrie.

⁷ Nĩtwĩkĩte maũndũ ma waganu mũnene harĩwe. Tũtiathĩkĩire maathani na irĩra cia watho waku cia kũrũmĩrĩrwo, o na mawatho marĩa waheire Musa ndungata yaku.

⁸ “Ririkana ũrutani ũrĩa waheire Musa ndungata yaku, ũkiuga atĩrĩ, ‘Mũngĩaga kwĩhokeka, nĩngamũhurunja gatagatĩ ka ndũrĩrĩ,

⁹ no mũngĩkanjookerera na mwathĩkĩre maathani makwa, hĩndĩ ĩyo o na andũ anyu arĩa maatahĩtwo magatwarwo ituri cia thĩ kũrĩa kũraya mũno, nĩngamacookereria ndĩmarute kuo, ndĩmarehe kũndũ kũrĩa thuurĩte gũtuĩke gĩikaro kĩa Rĩitwa rĩakwa.’

¹⁰ “Acio nĩ ndungata ciaku na andũ aku, arĩa wakũũrĩre na ũndũ wa hinya waku mũnene na guoko gwaku kũrĩ ũhoti.

¹¹ Wee, Jehova, ndagũthaitha ũtege gũtũ ũigue mahooya ma ndungata ĩno yaku, o na mahooya ma ndungata ciaku iria ikenagio nĩ gwĩtigĩra rĩitwa rĩaku. Kĩreke ndungata yaku ĩgaacĩre ũmũthĩ na ũndũ wa gũtũma ĩtikĩrĩke harĩ mũndũ ũyũ.”

Nĩ nĩ ndatwaragĩra mũthamaki kĩndũ gĩa kũnyua.

2

Aritashashita Gũtũma Nehemia Jerusalemu

* **1:1** Kwarĩ mĩaka mĩrongo kenda na ũmwe kuuma mĩgwate ya mbere yacooka Jerusalemu.
 † **1:1** Shushani nĩkuo athamaki a Perisia maaikaraga hĩndĩ ya heho; kwarĩ mũkuru-inĩ wa Rũũĩ rwa Tigrisi. ‡ **1:3** Wathani wa Perisia wagayanĩtio ng’ongo ithatũ; rũgongo rwa Juda rwathagwo kuuma Samaria.

1 Mweri-inĩ wa Nisani, mwaka wa mĩrongo ĩrĩ wa Mũthamaki Ar-itashashita, rĩrĩa aareheirwo ndibei, ngĩoya ndibei ĩyo ngĩmĩnengera mũthamaki. Mbere ya hĩndĩ ĩyo ndiatukĩtie gĩthiithi ndĩ harĩ we;

2 nĩ ũndũ ũcio mũthamaki akĩnjũũria atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩtũmĩte ũtukie gĩthiithi ũguo na ndũrĩ mũrũaru? Ũndũ ũcio no uumanire na kĩa kĩa ngoro.”

Na nĩ ngĩtigĩra mũno,

3 no ngĩra mũthamaki atĩrĩ, “Mũthamaki arotũũra nginya tene! Gĩthiithi gĩakwa kĩngĩaga gũtuka atĩa hĩndĩ ĩrĩa itũũra inene rĩrĩa maithe makwa mathikĩtwo rĩkirĩte ihooru, na ihingo ciarĩo igacinwo ikaniinwo na mwaki?”

4 Mũthamaki akĩnjũũria atĩrĩ, “Ũkwenda atĩa?”

Hĩndĩ ĩyo ngĩhooya Ngai wa Igũrũ,

5 na ngĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Mũthamaki, angĩona kwagĩrĩire, na ndungata yaku ĩtikĩrike maitho-inĩ make, nĩakĩndũme itũũra rĩu inene rĩa Juda, kũrĩa maithe makwa mathikĩtwo, nĩguo ngarĩake rĩngĩ.”

6 Hĩndĩ ĩyo mũthamaki, aikaranĩtie na mūtumia wake, akĩnjũũria atĩrĩ, “Rũgendo rwaku nĩ rwa matukũ maigana na ũgaacooka rĩ?” Mũthamaki akĩona arĩ wega andũme; nĩ ũndũ ũcio ngĩtua ihinda rĩa gũthĩ.

7 Ningĩ ngĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki angĩona kwagĩrĩire, reke heo marũa ndwarĩre abarũthi a Mũrĩmo-wa-Farati, nĩgeetha manjĩtikĩrie hĩtũkĩre kuo kinya nginye Juda.

8 O na no heo marũa ndwarĩre Asafu, mũmenyereri wa mũtitũ wa mũthamaki, nĩgeetha akaahe mbaũ cia gũthondeka mĩgamba ya ihingo cia nyũmba ya mũthamaki ĩrĩa ĩrganĩtie na hekarũ, na cia gwaka rũthingo rwa itũũra inene o na cia gwaka nyũmba ĩrĩa ndĩrĩkaraga?” Na tondũ ũtugi wa guoko kwa Ngai wakwa warĩ hamwe na nĩ, mũthamaki agĩtikĩra kũũhingĩria maũndũ marĩa mothe ndaamũũrĩtie.

9 Nĩ ũndũ ũcio ngĩthĩ kũrĩ abarũthi a Mũrĩmo-wa-Farati, ngĩmanengera marũa ma mũthamaki. Ningĩ mũthamaki nĩatũmĩte anene a mbũtũ cia ita hamwe na thigari iria ithiiga na mbarathi tũthĩ hamwe nao.

10 Rĩrĩa Sanibalati ũrĩa Mũhoroni,* na Tobia mũnene ũrĩa Mũamoni, maaiguire ũhoru ũcio, magĩtangĩka mũno makĩria nĩkũigua atĩ kwarĩ mũndũ wokĩte gũcaria maũndũ ma kũguna andũ a Isiraeli.

Nehemia Kũrora Thingo cia Jerusalemu

11 Nĩndathiire Jerusalemu, na thuutha wa gũikara kuo mĩthenya ĩtatũrĩ,

12 ngiumagara ũtukũ ndĩ na andũ matarĩ aingĩ. Ndierĩte mũndũ o na ũmwe ũndũ ũrĩa Ngai wakwa eekĩrĩte ngoro-inĩ yakwa njike nĩ ũndũ wa Jerusalemu. Gũtiarĩ na mbarathi ingĩ tiga ĩrĩa yanguuĩte.

13 Nĩndathiire ũtukũ ngereire Kĩhingo gĩa Kĩanda,† njerekeire Gĩthima kĩa Ndamathia na Kĩhingo gĩa Kĩara-inĩ,‡ ngĩroraga thingo cia Jerusalemu iria ciamomoretwo, na ihingo ciarĩo iria ciacinĩtwo ikaniinwo nĩ mwaki.

14 Ningĩ ngĩthĩ o na mbere njerekeire Kĩhingo gĩa Gĩthima na Karia-inĩ ka Mũthamaki, no hatiarĩ handũ haiganu ha kũhĩtũkĩrwo nĩ mbarathi yakwa;

* 2:10 Sanibalati aarĩ barũthi wa Samaria. † 2:13 Kĩhingo gĩa Kĩanda kĩarĩ mwena wa ithũiro wa rũthingo rwa Jerusalemu. ‡ 2:13 Kĩhingo gĩa Kĩara-inĩ nĩkĩo Ayahudi moimagĩria nyamũ iria ciarutagwo magongona, magacitwara Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio ngĩambata na mũkuru ũtukũ ngĩroraga ũrĩa rũthingo rwatariĩ. Ndakinya mũthia, ngĩhũndũka ngĩngĩrĩra Kĩhingo gĩa Kĩanda rĩngĩ.

¹⁶ Anene a kũu matiamenyire kũrĩa ndathiite kana ũrĩa ndekaga tondũ ndiamenyithĩtie Ayahudi, kana athĩnjĩri-Ngai, kana arĩa maarĩ igweta, kana anene, o na kana arĩa angĩ mangĩarutire wĩra.

¹⁷ Ningĩ ngĩmeera atĩrĩ, “Nĩmũrona thĩna ũrĩa tũrĩ naguo: itũũra rĩa Jerusalemu nĩrĩanangĩku, na ihingo ciarĩo igacinwo na mwaki. Ũkai twake rũthingo rwa Jerusalemu rĩngĩ, na tũtigacooka kũnyararwo o na rĩ.”

¹⁸ O na ningĩ ngĩmeera ũrĩa guoko kwa ũtugi kwa Ngai wakwa kwarĩ hamwe na nĩ, na ũrĩa mũthamaki anjĩrĩte.

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩtwambĩrĩriei gwaka rĩngĩ.” Nĩ ũndũ ũcio makĩambĩrĩria wĩra ũcio mwega.

¹⁹ No rĩrĩa Sanibalati ũrĩa Mũhoroni na Tobia mũnene ũrĩa Mũamoni na Geshemu ũrĩa Mũarabu maiguire ũhoru ũcio, magĩtũnyũrũria na magĩtũthekerera, makĩũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũũ mũreka? Kaĩ mũkũremera mũthamaki?”

²⁰ Ngĩmacookeria atĩrĩ, “Ngai wa Igũrũ nĩwe ũgũtũma tũgaacĩre. Ithuĩ ndungata ciake nĩtũkwambĩrĩria gwaka rĩngĩ, no ha ũhoru wanyu-rĩ, mũtirĩ na igai gũkũ Jerusalemu, kana kĩhooto, kana ũndũ wa tene wa kũmũnyĩitithania narĩo.”

3

Aaki a Rũthingo

¹ Na rĩrĩ, Eliashibu mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ a thiritũ yake, magĩthĩĩ kũruta wĩra, na magĩcookereria Kĩhingo kĩa Ng’ondũ. Magĩkĩamũra na magĩgũĩkĩra mĩrango. Magĩaka o nginya Mũthiringo ũrĩa mũraihi na igũrũ wa Igana, ũrĩa maamũrire, na magĩaka o nginya Mũthiringo ũrĩa mũraihi na igũrũ wa Hananeli.

² Andũ a Jeriko magĩaka gĩcunjĩ kĩrĩa kĩariganĩtie na ho, nake Zakuri mũrũ wa Imuri agĩaka kũrigania nao.

³ Kĩhingo gĩa Thamaki gĩakirwo rĩngĩ nĩ ariũ a Hasenaa. Nĩmarire mĩgogo yakĩo, na magũĩkĩra mĩrango na igera cia kũmĩhinga na icuuma ciakĩo.

⁴ Meremothu mũrũ wa Uria mũrũ wa Hakozi, nĩwe wacookereirie gĩcunjĩ kĩrĩa kĩarũmĩrĩire. Nake Meshulamu mũrũ wa Berekia mũrũ wa Meshezabeli agĩcookereria rũthingo gĩcunjĩ kĩrĩa kĩariganĩtie na hau. Ningĩ Zadoku mũrũ wa Baana agĩthĩĩ na mbere gũcookereria gĩcunjĩ kĩrĩa kĩarũmĩrĩire.

⁵ Gĩcunjĩ kĩrĩa kĩarũmĩrĩire gĩacookereirio nĩ andũ a Tekoa, no andũ ao arĩa maarĩ igweta nĩmaregire kũruta wĩra ũrĩa maaheetwo nĩ arũgamĩrĩri ao.

⁶ Joiada mũrũ wa Pasea marĩ na Meshulamu mũrũ wa Besodeia nĩo macookereirie Kĩhingo kĩa Jeshanahi. Nĩmarire mĩgogo yakĩo, na magũĩkĩra mĩrango na igera cia kũmĩhinga na icuuma ciakĩo.

⁷ Kũrigania nao, wĩra wa gũcookereria rũthingo warutirwo nĩ andũ a kuuma Gibeoni na Mizipa, nĩo Melatia wa Gibeoni, na Jadoni wa Meronothu, matũũra marĩa maathagwo nĩ barũthi wa Mũrĩmo-wa-Farati.

⁸ Uzieli mũrũ wa Harihaia, ũmwe wa aturi a thahabu, nĩacookereirie kũrĩa kwarũmĩrĩire; nake Hanania, ũmwe wa athondeki a maguta

manungi wega, agĩcookereria rūthingo harĩa haariganĩtie na hau. Magĩcookereria rūthingo rwa Jerusalemu o nginya Rũthingo rūrĩa Rwarĩi.

⁹ Gĩcunjĩ kĩa kĩa kĩa rũmĩrĩire gĩacookereirio nĩ Refaia mūrũ wa Huri ũrĩa warĩ mwathi wa nuthu ya gĩcigo kĩa Jerusalemu.

¹⁰ Kũhakana na hau, Jedaia mūrũ wa Harumafu agĩcookereria rūthingo rūrĩa rwang'etheire nyũmba yake, nake Hatushu mūrũ wa Hashabineia agĩcookereria rūthingo rūrĩa rwariganĩtie nake.

¹¹ Malikija mūrũ wa Harimu, na Hashubu mūrũ wa Pahathu-Moabi nao nĩmacookereirie gĩcunjĩ kĩngĩ, hamwe na Mũthiringo ũrĩa mūraihu na igūrũ wa Mariiko ma Mwaki.

¹² Gĩcunjĩ kĩa kĩa rũmĩrĩire gĩacookereirio nĩ Shalumu mūrũ wa Haloheshu, mwathi wa nuthu ya gĩcigo kĩa Jerusalemu, ateithĩrĩrio nĩ airĩtu ake.

¹³ Kĩhingo gĩa Kĩanda gĩacookereirio nĩ Hanuni hamwe na andũ arĩa maatũũraga Zanoa. Magĩgĩaka rĩngĩ na magĩkĩra mĩrango, na igeri cia kũmĩhinga na icuuma ciakĩo, ningĩ magĩcookereria rūthingo ũraihu wa mĩkono 1,000* o nginya Kĩhingo gĩa Kĩara-inĩ.

¹⁴ Kĩhingo gĩa Kĩara-inĩ gĩacookereirio nĩ Malikija mūrũ wa Rekabu, mwathi wa gĩcigo kĩa Bethi-Hakeremu. Agĩgĩaka rĩngĩ na agĩkĩra mĩrango, na igeri cia kũmĩhinga na icuuma ciakĩo.

¹⁵ Kĩhingo gĩa Gĩthima gĩacookereirio nĩ Shalumu mūrũ wa Koli-Hoze, mwathi wa gĩcigo kĩa Mizipa. Agĩgĩaka rĩngĩ, agĩkĩgita, na agĩkĩra mĩrango na igeri cia kũmĩhinga na icuuma ciakĩo. Ningĩ nĩacookereirie rūthingo rwa Karia ga Siloamu kũrigania na Mũgũnda wa Mũthamaki, o nginya ngathĩ-inĩ ya gũkũrũka kuuma Itũũra Inene rĩa Daudi.

¹⁶ Kuuma harĩ we, Nehemia mūrũ wa Azibuku, mwathi wa nuthu ya gĩcigo kĩa Bethi-Zuru,† agĩcookereria rūthingo nginya kũng'ethera mbĩrĩra cia Daudi, o nginya karia-inĩ ga kwĩyenjera, na o nginya Nyũmba ya Njamba cia Ita.

¹⁷ Kũrigania nake, wĩra wa gũcookereria rūthingo warutirwo nĩ Alawii arĩa maarũgamĩrĩrwo nĩ Rehumu mūrũ wa Bani. Kũrigania nake, Hashabia, mwathi wa nuthu ya gĩcigo gĩa Keila, agĩcookereria rūthingo handũ-inĩ ha andũ a gĩcigo gĩaake.

¹⁸ Kũrigania nake, andũ ao a bũrũri nĩ maacookereirie rūthingo matongoretio nĩ Binui mūrũ wa Henadadi, mwathi wa nuthu ĩyo ĩngĩ ya Keila.

¹⁹ Kũrigania nake, Ezeri mūrũ wa Jeshua, mwathi wa Mizipa, nĩacookereirie gĩcunjĩ kĩngĩ kuuma harĩa haang'etheire mwambato nginya harĩa haigagwo indo cia mbaara, o nginyagia koine-inĩ.

²⁰ Kũrigania nake, Baruku mūrũ wa Zabai agĩcookereria gĩcunjĩ kĩngĩ arĩ na kĩyo, kuuma koine-inĩ nginya itoonyero rĩa nyũmba ya Eliashibu mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

²¹ Kũrigania nake, Meremothu mūrũ wa Uria, mūrũ wa Hakozi, nĩacookereirie gĩcunjĩ kũ kĩngĩ kuuma itoonyero rĩa nyũmba ya Eliashibu nginya mũthia-inĩ wayo.

²² Kũrigania nake, rūthingo rwacookereirio nĩ athĩnjĩri-Ngai a kuuma rūgongo rūrĩa rwathĩũrũrũkĩirie kũu.

* 3:13 nĩ ta mita 450 † 3:16 Bethi-Zuru yarĩ kambĩ ya tene ya arangĩri a Mũthamaki Daudi.

²³ Kuuma harĩo, Benjamini na Hashubu magĩcookereria rūthingo gĩcunjĩ kĩrĩa kiarĩ mbere ya nyũmba yao; na kũrigania nao, Azaria mũrũ wa Maaseia, mũrũ wa Anania, agĩcookereria rūthingo hakuhĩ na nyũmba yake.

²⁴ Kũrigania nake, Binui mũrũ wa Henadadi nĩacookereirie gĩcunjĩ kĩngĩ kuuma nyũmba-inĩ ya Azaria o nginya koine-inĩ harĩa thingo ciacemanĩirie,

²⁵ nake Palali mũrũ wa Uzai agĩcookereria rūthingo kũng'ethera harĩa thingo ciacemanĩirie na mũthiringo ũrĩa wacomokete nyũmba-inĩ ya igũrũ ya mũthamaki hakuhĩ na nja ya arangĩri. Kũrigania nake, Pedaia mũrũ wa Paroshu

²⁶ hamwe na atungati a hekarũ arĩa maatũũraga kĩrĩma-igũrũ kĩa Ofeli magĩcookereria rūthingo o nginya kũng'ethera Kĩhingo kĩa Maaĩ kwerekera mwena wa irathĩro na kũng'ethera mũthiringo ũrĩa wacomokete na igũrũ.

²⁷ Kũrigania nao, andũ a Tekoa magĩcookereria gĩcunjĩ kĩngĩ kuuma mũthiringo mũnene ũrĩa wacomokete na igũrũ nginya rūthingo rwa Ofeli.

²⁸ Igũrũ wa Kĩhingo kĩa Mbarathi, athĩnjĩri-Ngai nĩmacookereirie rūthingo, o mũndũ mbere ya nyũmba yake.

²⁹ Kũrigania nao, Zadoku mũrũ wa Imeri agĩcookereria rūthingo kũng'ethera nyũmba yake. Kũrigania nake, Shemaia mũrũ wa Shekania, mũikaria wa Kĩhingo kĩa Irathĩro, nĩwe wacookereirie rūthingo rũrĩa rwarũmĩrĩire.

³⁰ Kũrigania nake, Hanania mũrũ wa Shelemia, na Hanuni mũriũ wa gatandatũ wa Zalafu, nĩo maacookereirie gĩcunjĩ kũ kĩngĩ. Kũrigania nao, Meshulamu mũrũ wa Berekia agĩcookereria rūthingo kũng'ethera harĩa aikaraga.

³¹ Kũrigania nake, Malikija, ũmwe wa aturi a thahabu, agĩcookereria rūthingo nginya nyũmba-inĩ ya ndungata cia hekarũ na cia onjorithia, kũng'ethera Kĩhingo gĩa Gũtuĩria, na o nginya kanyũmba karĩa kaarĩ igũrũ rĩa koine;

³² na gatagatĩ ga kanyũmba karĩa kaarĩ igũrũ rĩa koine na Kĩhingo kĩa Ng'ondũ haacookereirio nĩ aturi a thahabu na onjorithia.

4

Kũgiri Gwaka Rũthingo Rĩngĩ

¹ Rĩrĩa Sanibalati aaguire atĩ nĩtwakaga rūthingo rĩngĩ, akĩrakara na agĩthirĩka mũno. Agĩthekerera Ayahudi,

² na arĩ mbere ya athiritũ ake na mbũtũ cia ita cia Samaria, akiuga atĩrĩ, "Ayahudi aya ahinyaru-rĩ, nĩ kĩĩ mareka? Nĩmegũcookereria rūthingo rwao? Nĩmekũruta magongona? Nĩmekũrĩkia wĩra ũyũ na mũthenya ũmwe? Maahota gũtũma mahiga macooke muoyo kuuma hĩba-inĩ ici cia mahuti maya mahĩite ũũ wothe?"

³ Tobia ũrĩa Mũamoni, ũrĩa warĩ mwena wake, akiuga atĩrĩ, "Rũthingo rũu rwa mahiga maraaka-rĩ, o na mbwe ĩngĩrũhaica no ĩrũmomore!"

⁴ No rĩrĩ, Wee Ngai witũ tũthikĩrĩrie, tondũ tũrĩ andũ anyarare. Garũra irumi icio ciao imacookerere. Maneane ta matahĩtwo bũrũri-inĩ wa ũkombo.

⁵ Ndũkahithĩrĩre mahĩtia mao kana weherie mehĩa mao kuuma ũthiũ-inĩ waku, nĩgũkorwo nĩmarumĩte andũ arĩa maraaka.

6 Nĩ ũndũ ũcio tũgĩaka rūthingo rūu rĩngĩ o nginya ruothe rūgĩkinya nuthu ya ũraihu waruo, nĩgũkorwo andũ acio maarutire wĩra na ngoro cia kwĩyendera.

7 No hĩndĩ ĩrĩa Sanibalati, na Tobia, na Aarabu, na Aamoni, na andũ a Ashidodi maiguire atĩ thingo cia Jerusalemu nĩciathiaga na mbere gũcookererio na atĩ mĩanya nĩyathingagwo-rĩ, makĩrakara mũno.

8 Magĩthĩ ndundu marĩ othe, magĩciira ũrĩa megũka mahũũrane na Jerusalemu, na mambĩrĩrie ngũ kuo.

9 No nĩtwahooire Ngai witũ na tũkĩiga arangĩri a gũtũgitĩra mũthenya na ũtukũ nĩ ũndũ nĩtwehĩtĩrwo.

10 O ihinda rūu, andũ a Juda makiuga atĩrĩ, “Aruti a wĩra nĩmaroorwo nĩ hinya, na nĩ kũrĩ na mahuti maingĩ mũno matangĩreka twake rūthingo rūu rĩngĩ.”

11 O nacio thũ ciitũ ikiuga atĩrĩ, “Mũira wa mamenye ũhoru kana matuone, tũgũkorwo hamwe nao, tũmoorage na tũtũme wĩra ũcio ũtuge kũrutwo.”

12 Hĩndĩ ĩyo Ayahudi arĩa maatũũraga hakuhĩ na thũ icio magĩũka, magĩtwĩra maita ikũmi atĩrĩ, “O kũrĩa mũngĩũrĩra-rĩ, nĩmegũtũtharĩkĩra.”

13 Nĩ ũndũ ũcio ngĩiga andũ amwe na thuutha wa kũrĩa rūthingo rwarĩ thĩ mũno na gũtaarĩ na ũgitĩri; ngĩmaiga kũringana na nyũmba ciao marĩ na hiũ ciao cia njora, na matimũ, na mota.

14 Ndaarĩkia kuona ũrĩa maũndũ maatariĩ, ngĩrũgama ngĩra andũ arĩa maarĩ igweta, na anene, na andũ arĩa angĩ atĩrĩ, “Mũtikametigĩre. Ririkanai Mwathani, o we ũrĩa mũnene na wa kũmakania, nĩguo mũrũĩrĩre ariũ a thoguo, na aanake anyu, na airĩtu anyu, na atumia anyu, o na mĩciĩ yanyu.”

15 Rĩrĩa thũ ciitũ ciamenyire atĩ nĩtwamenyete ũhoru wa ndundu yao, na atĩ Ngai nĩarigĩrĩrie ũndũ ũcio, ithuothe tũgĩcooka rūthingo-inĩ, o mũndũ agĩthĩ wĩra-inĩ wake.

16 Kuuma mũthenya ũcio nuthu ya andũ akwa nĩo maarutaga wĩra nayo nuthu ĩyo ĩngĩ yao makĩheo matimũ, na ngo, na mota, o na nguo cia kĩgera. Anene nao makĩrũgama thuutha wa andũ othe a Juda

17 arĩa maakaga rūthingo. Nao arĩa maakuuaga indo cia mwako maarutaga wĩra na guoko kũmwe, nakuo kũrĩa kũngĩ kũnyitĩte kĩndũ kĩa mbaara,

18 nake mwaki o wothe aikaraga eyohete rūhiũ rwake rwa njora njohero o akĩrutaga wĩra. No mũhuhi wa karumbeta aanjikaraga hakuhĩ.

19 Ningĩ ngĩra arĩa maarĩ igweta, na anene, na andũ arĩa angĩ atĩrĩ, “Wĩra nĩ mũingĩ mũno na ũgatambũrũka, na nĩtũraihanĩrĩrie mũno mũndũ na ũrĩa ũngĩ rūthingo-inĩ.

20 Rĩrĩa rĩothe mũngĩigua karumbeta kaahuhwo, mũũke harĩa tũrĩ. Ngai witũ nĩwe ũgũtũrũĩrĩa!”

21 Nĩ ũndũ ũcio tũgĩthĩ na mbere na kũruta wĩra, nuthu ya andũ ĩnyitĩte matimũ kuuma rũciinĩ nginya njata cioneke hwaĩ-inĩ.

22 Hĩndĩ o ĩyo ngĩra andũ atĩrĩ, “Reke o mũndũ na mũteithia wake maikarage Jerusalemu thĩinĩ ũtukũ, nĩgeetha matũtungatagĩre ta arangĩri ũtukũ, na mũthenya makaruta wĩra.”

23 Niĩ mwene, kana ariũ a baba, kana andũ akwa, kana arangĩri arĩa maarĩ hamwe na niĩ gũtirĩ warutaga nguo; o mũndũ aakoragwo na indo ciake cia mbaara o na agĩthĩ gũtaha maaĩ.

5

Nehemia Gũteithia Athũni

¹ Na rĩrĩ, andũ amwe na atumia ao nĩmatetire mũno nĩ ũndũ wa ũrĩa maahinyĩrĩrio nĩ Ayahudi arĩa angĩ ariũ a ithe wao.

² Amwe moigaga atĩrĩ, “Ithuĩ na aanake aitũ na airĩtu aitũ tũrĩ aingĩ. Na no nginya tũkorwo na irio, nĩguo tũrĩe tũtũre muoyo.”

³ Angĩ moigaga atĩrĩ, “Tũneanaga ithaka ciitũ na mĩgũnda iitũ ya mĩthabibũ, na mĩciĩ iitũ itũrũgamĩrĩre nĩguo tũheo irio hĩndĩ ya ng’aragu.”

⁴ O na angĩ moigaga atĩrĩ, “No nginya tũngĩakombire mbeeca nĩguo tũhote kũrĩha igooti rĩa mũthamaki rĩa ithaka ciitũ na mĩgũnda ya mĩthabibũ.

⁵ O na gũtuĩka tũrĩ a mũthiimo ũmwe na thakame ĩmwe na andũ a bũrũri witũ, na o na gũtuĩka aanake aitũ nĩ ega o ta ao-rĩ, ithuĩ tũtuĩkĩte no nginya tũneane aanake aitũ na airĩtu aitũ matuĩke ngombo. O na rĩu airĩtu aitũ amwe nĩ ngombo, no tũtirĩ na ũhoti wa kũgirĩrĩria ũndũ ũcio tondũ ithaka ciitũ na mĩgũnda iitũ ya mĩthabibũ ĩrĩ moko-inĩ ma andũ angĩ.”

⁶ Rĩrĩa ndaiguire mateta mao na thitango icio, nĩndarakarire mũno.

⁷ Ngĩcũũrania maũndũ macio, na ngĩrũithia andũ arĩa maarĩ igweta na anene, ngĩmeera atĩrĩ, “Nĩmũreetia andũ a bũrũri wanyu uumithio wa mbeeca iria mũmakombithĩtie!” Nĩ ũndũ ũcio ngĩtana mũcemanio mũnene wa kũmaciirithia,

⁸ ngiuga atĩrĩ, “Tũgeretie o ũrĩa tũngĩhota gũkũũra Ayahudi ariũ a ithe witũ arĩa mendeirio ndũrĩrĩ. No inyuĩ nĩ kwendia mũrendia andũ anyu nĩguo tũcooke tũmagũre rĩngĩ!” Andũ acio magĩkira ki tondũ matingĩonire wa kuuga.

⁹ Ningĩ ngĩthĩĩ na mbere ngiuga atĩrĩ, “Ūrĩa mũreka ti wega. Githĩ mũtiagĩrĩrwo nĩ gũthiiga mwĩtigĩrĩte Ngai witũ nĩgeetha tũtikanyararwo nĩ ndũrĩrĩ iria irĩ ũthũ na ithuĩ?”

¹⁰ Nĩĩ, na ariũ a baba, na andũ akwa, o na ithuĩ nĩtũrakombithia andũ mbeeca na irio. No rekei gwĩtia kwa uumithio wa mbeeca iria mũkombanĩire gũthire!

¹¹ Cookeriai andũ ithaka ciao narua, na mĩgũnda yao ya mĩthabibũ na ya mĩtamaiyũ, na nyũmba ciao, o na uumithio ũcio mũmarĩhagia wa gĩcunjĩ kĩa igana kĩa mbeeca, na ngano, na ndibei ya mũhiano, na kĩa maguta.”

¹² Nao makiuga atĩrĩ, “Nĩtũkũmacookeria. Na tũtikũmetia kĩndũ kĩngĩ. Tũgwĩka o ta ũrĩa ũkuuga.”

Ningĩ ngĩtũmanĩra athĩnjĩri-Ngai ngĩra andũ arĩa maarĩ igweta na arĩa anene mehĩte atĩ nĩmakahingia ũrĩa meranĩire.

¹³ O na nĩĩ ngĩribariba icũrĩ cia nguo yakwa ya igũrũ, ngiuga atĩrĩ, “O ta ũguo-rĩ, mũndũ o wothe ũtakahingia kĩrĩkanĩro gĩkĩ, Ngai aromũribariba kuuma nyũmba yake na kuuma kũrĩ indo ciake. Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ta ũcio aroribaribwo, atigwo atarĩ kĩndũ!”

Mũingĩ wothe ũkiuga, “Ameni,” na ũkĩgooca Jehova. Nao andũ othe magũka o ta ũrĩa meeranĩire.

¹⁴ Ningĩ kuuma mwaka wa mĩrongo ĩrĩ wa Mũthamaki Aritashashita, rĩrĩa ndathuurirwo nduĩke barũthi wao bũrũri wa Juda, nginyagia mwaka wa mĩrongo ĩtatũ na ĩrĩ, mĩaka ikũmi na ĩrĩ-rĩ, nĩĩ o na kana ariũ a baba, tũtiarĩire irio iria ciagayagĩrwo barũthi.

¹⁵ No rĩrĩ, abarũthi arĩa maarĩ mbere yakwa nĩmahatagĩrĩria andũ mũno na makametia cekeru cia betha mĩrongo ĩna,* hamwe na irio na ndibei. Ateithĩrĩria ao nao no mahatagĩrĩria andũ. No nĩ tondũ wa gwĩtigĩra Ngai ndiekire ũguo.

¹⁶ Handũ ha gwĩka ũguo-rĩ, nĩ ndeheanire gwaka rũthingo rũrũ. Andũ akwa othe moonganĩte hau nĩ ũndũ wa wĩra; na tũtiigana kũgũra ithaka.

¹⁷ Ningĩ-rĩ, Ayahudi igana rĩa mĩrongo ĩtano, o hamwe na anene maarĩaga gwakwa, hamwe na arĩa mookaga kuuma ndũrĩrĩ-inĩ iria ciatũthiũrũrũkĩrie.

¹⁸ O mũthenya indo iria ciahaaragĩrio cia kũrĩo ciarĩ ndegwa ĩmwe, na ng'ondũ ithathatũ noru, na ngũkũ, na o mũthenya ikũmi yathira ndaarehagĩrwo ndibei nyingĩ mũno ya mũthemba yothe. O na kũrĩ ũguo-rĩ, ndietagia irio iria ciagayagĩrwo barũthi, tondũ maruta macio nĩmaritũhĩire andũ.

¹⁹ Wee Ngai wakwa, ndirikana, ũnjĩke wega nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mothe njĩkĩire andũ aya.

6

Gũthĩ na Mbere Kũgĩrio Gwaka Rũthingo

¹ Na rĩria Sanibalati, na Tobia, na Geshemu ũria Mũarabu, na thũ iria ingĩ ciitũ maakinyĩrwo nĩ ũhoru atĩ nĩnjakĩte rũthingo rĩngĩ na hatiarĩ ithenya o na rĩmwe rĩatigarĩte rũthingo-inĩ, o na gũtuĩka nginyagia ihinda rĩu ndiekĩrĩte mĩrango ya ihingo,

² Sanibalati na Geshemu makĩndũmĩra ndũmĩrĩri ĩno: “Ũka, reke tũcemanie itũũra-inĩ rĩmwe werũ-inĩ wa Ono.”

No rĩrĩ, maathugundaga kũnjĩka ũũru;

³ nĩ ũndũ ũcio ngĩmatũmĩra andũ mamacookerie atĩrĩ: “Ndĩ na wĩra wa bata ndĩraruta, ndingĩhota gũikũrũka njũke. Wĩra ũngĩkĩrũgamio nĩkĩ, atĩ nyambe njikũrũke kũrĩ inyuĩ?”

⁴ Maandũmĩire ndũmĩrĩri ta ĩyo maita mana, na o hĩndĩ ndaacookagia icookio rĩu.

⁵ Ihinda rĩa gatano Sanibalati akĩndũmĩra ndungata yake na ndũmĩrĩri o ro ĩyo, ĩkũũte marũa mataarĩ matume,

⁶ marĩa maandĩkitwo ũũ:

“Ũhoru nĩwarĩtio ndũrĩrĩ-inĩ, na Geshemu aroiga ũhoru ũcio nĩ wa ma, atĩ wee na Ayahudi nĩmũrathugunda kũremera mũthamaki mũmũũkĩrĩre, na nĩ ũndũ ũcio nĩmũraaka rũthingo. Ningĩ kũringana na ũhoru ũcio nĩũrenda gũtuĩka mũthamaki wao

⁷ na atĩ nĩ ũthuurĩte anabii a kwanĩrĩra ũhoru ũgũkonĩ kũu Jerusalemu makiugaga atĩrĩ, ‘Juda kũrĩ na mũthamaki!’ Rĩu-rĩ, ũhoru ũcio nĩũgũkinyĩra mũthamaki; nĩ ũndũ ũcio ũka, twaranĩrie.”

⁸ Na nĩ ngĩkĩmũcookeria atĩrĩ: “Gũtirĩ ũndũ ta ũcio ũroiga ũrekĩka; nĩ gwĩthugundĩra ũrethugundĩra ũhoru ũcio meciiria-inĩ maku.”

⁹ Andũ acio maageragia ũria wothe mangĩtũguoyohia, magĩciiria atĩrĩ, “Moko mao nĩmekwaga hinya wa kũruta wĩra, nagu wage kũrĩka.”

No ngĩhooya Ngai, ngĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu ĩkĩra moko makwa hinya.”

¹⁰ Mũthenya ũmwe nĩndathiire mũciĩ gwa Shemaia mũrũ wa Delaia, mũrũ wa Mehetabeli, ũria wahingĩrwo gwake mũciĩ. Akĩnjĩra atĩrĩ, “Nĩtũcemanie nyũmba ya Ngai, hekarũ thĩnĩ, na tũhinge mĩrango ya

* 5:15 nĩ ta nuthu kilo

hekarũ, tondũ kũrĩ na andũ maroka gũkũũraga, megũka gũkũũraga ũtukũ.”

¹¹ No ngĩmũũria atĩrĩ, “Mũndũ ta niĩ nĩagĩrĩrwo nĩ kũũra? Kana mũndũ ta niĩ nĩagĩrĩrwo kwĩhitha thĩinĩ wa hekarũ* ahonokie muoyo wake? Nĩ ndigũthiĩ!”

¹² Nĩndamenyire atĩ ti Ngai wamũtũmĩte, no aandathagĩra ũũru tondũ Tobia na Sanibalati nĩmamũrĩhĩte eke ũguo.

¹³ Aarĩhĩtwo nĩguo atũme ndĩtigĩre nĩgeetha ndeka ũguo njĩhie, ngĩe na rĩtwa rĩũru nao mone njĩra ya kũũmenithia.

¹⁴ Wee Ngai wakwa, ririkana Tobia na Sanibalati tondũ wa ũrĩa mekĩte, na ũririkane Noadia mũnabii mũndũ-wa-nja, o na anabii arĩa angĩ makoretwo makĩgeria kũnjĩkĩra guoya.

Kũrũka kwa Rũthingo

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio, rũthingo rũu rwarĩkĩre thuutha wa mũthenya mũrongo ĩtano na ĩrĩ, mũthenya wa mũrongo ĩrĩ na ĩtano, mweri-inĩ wa Eluli.

¹⁶ Rĩrĩa thũ ciitũ ciaiguire ũhoru ũcio, ndũrĩrĩ ciothe iria ciatũthiũrũrũkĩirie igĩtigĩra na ikĩaga mwĩhoko, nĩ ũndũ nĩmamenyire atĩ wĩra ũcio warutĩkĩre na ũndũ wa ũteithio wa Ngai witũ.

¹⁷ Ningĩ matukũ-inĩ macio, andũ arĩa maarĩ igweta a Juda nĩmatũmagĩra Tobia marũa maingĩ, nao nĩmanyiitaga macookio kuuma kũrĩ Tobia.

¹⁸ Nĩgũkorwo andũ aingĩ a Juda nĩmehĩtĩte gũkorwo mwena wake, tondũ aarĩ mũthoni-we wa Shekania mũrũ wa Ara, na mũriũ wake Jehohanani aahikĩtie mwarĩ wa Meshulamu mũrũ wa Berekia.

¹⁹ Na ningĩ nĩmaikaraga makĩheaga ũhoru wa ciiko ciake njega magacooka makamwĩra ũrĩa na niĩ njugĩte. Nake Tobia akaandũmagĩra marũa ma gũtũma ndĩtigĩre.

7

¹ Na rĩrĩ, rũthingo rwarĩka gwakwo rĩngĩ, na niĩ ngĩkorwo njĩkĩrĩte mũrango ihingo-inĩ-rĩ, nĩrĩo arangĩri a ihingo, na aini, na Alawii maathu-urirwo.

² Nĩndatuire Hanani mũrũ wa baba mũrũgamĩrĩri wa Jerusalemu, marĩ na Hanania mũnene wa gĩikaro kĩgitĩre kĩa mũthamaki, tondũ aarĩ mũndũ mwĩhokeku, na agetigĩra Ngai gũkĩra andũ arĩa angĩ.

³ Ngĩmeera atĩrĩ, “Thingo cia Jerusalemu itikahingũragwo, o nginya rĩrĩa riũa rĩrĩkoragwo rĩarĩte. Ningĩ o na rĩrĩa arangĩri a ihingo marĩ wĩra-inĩ, nĩmaikarage mahingĩte mũrango ĩyo, na makamĩkĩra mĩgũko. Ningĩ mũthũure aikari a Jerusalemu matũke arangĩri, amwe marangagĩre harĩa matũrĩrwo kũrangĩra, na arĩa angĩ marangagĩre hakuhĩ na nyũmba ciao.”

Andũ arĩa Maacookire kuuma Ithaamĩrio

⁴ Na rĩrĩ, itũũra rĩa Jerusalemu rĩarĩ inene mũno na rĩkaarama, no andũ arĩa maatũũraga kuo maarĩ anini, na nyũmba itiakoretwo ciakĩtwo rĩngĩ.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Ngai wakwa akĩnjĩkĩra wendo ngoro-inĩ yakwa wa gũcookanĩrĩria andũ arĩa maarĩ igweta, na anene, na andũ arĩa angĩ nĩguo meyandĩkithie kũringana na nyũmba ciao. Nĩndonire ibuku rĩa marĩtwa ma njiaro cia arĩa maarĩ a mbere gũcooka. Ũũ nĩguo ndonire rĩandĩkĩtwo:

* **6:11** Andũ arĩa mataarĩ athĩnjĩri-Ngai matietĩkĩrĩtio gũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno.

⁶ Aya n̄io andũ a bũrũri arĩa maacookire kuuma bũrũri ũrĩa maatahĩirwo, arĩa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni aatahĩte akamatwara Babuloni bũrũri wa ũkombo (nao magĩcooka Jerusalemu na Juda, o mũndũ itũũra-inĩ rĩake,

⁷ marehanĩte na Zerubabeli, na Jeshua, na Nehemia, na Azaria, na Raamia, na Nahamani, na Moridekai, na Bilishani, na Misiperethu, na Bigivai, na Nehumu, na Baana):

Mũigana wa andũ a Isiraeli watariĩ ũũ:

⁸ njiaro cia Paroshu ciarĩ 2,172

⁹ na cia Shafatia ciarĩ 372

¹⁰ na cia Ara ciarĩ 652

¹¹ na cia Pahathu-Moabi (iria cioimĩte harĩ Jeshua na Joabu) ciarĩ 2,818

¹² na cia Elamu ciarĩ 1,254

¹³ na cia Zatu ciarĩ 845

¹⁴ na cia Zakai ciarĩ 760

¹⁵ na cia Binui ciarĩ 648

¹⁶ na cia Bebai ciarĩ 628

¹⁷ na cia Azigadi ciarĩ 2,322

¹⁸ na njiaro cia Adonikamu ciarĩ 667

¹⁹ na njiaro cia Bigivai ciarĩ 2,067

²⁰ na cia Adini ciarĩ 655

²¹ na cia Ateri (iria cioimĩte harĩ Hezekia) ciarĩ 98

²² na cia Hashumu ciarĩ 328

²³ na cia Bezai ciarĩ 324

²⁴ na cia Harifu ciarĩ 112

²⁵ na cia Gibeoni ciarĩ 95.

²⁶ nao andũ a Bethlehemu na Netofa maarĩ 188

²⁷ na andũ a Anathothu maarĩ 128

²⁸ na andũ a Bethi-Azimavethu maarĩ 42

²⁹ na andũ a Kiriathu-Jearimu, na Kefira, na Beerothu maarĩ 743

³⁰ na andũ a Rama na Geba maarĩ 621

³¹ na andũ a Mikimashi maarĩ 122

³² na andũ a Betheli na Ai maarĩ 123

³³ na andũ a Nebo irĩa ingĩ maarĩ 52

³⁴ na andũ a Elamu irĩa ingĩ maarĩ 1,254

³⁵ na andũ a Harimu maarĩ 320

³⁶ na andũ a Jeriko maarĩ 345

³⁷ na andũ a Lodi, na Hadidi, na Ono maarĩ 721

³⁸ na andũ a Senaa maarĩ 3,930.

³⁹ Nao athĩnjĩri-Ngai maarĩ:

njiaro cia Jedaia

(iria cioimĩte harĩ nyũmba ya Jeshua) ciarĩ 973

⁴⁰ na cia Imeri ciarĩ 1,052

⁴¹ na cia Pashuri ciarĩ 1,247

⁴² na cia Harimu ciarĩ 1,017.

⁴³ Nao Alawii maarĩ:

a njiaro cia Jeshua (iria cioimĩte harĩ Kadimieli, rũciaro-inĩ rwa Hodavia) ciarĩ 74.

⁴⁴ Nao aini maarĩ:

njiaro cia Asafu ciarĩ 148.

⁴⁵ Nao aikaria a iHINGO maarĩ:

njiaro cia

Shalumu, na Ateri, na Talimoni, na Akubu, na Hatita, na Shobai ciarĩ 138.

⁴⁶ Nacio ndungata cia hekarũ ciarĩ:

njiaro cia

Ziha, na Hasufa, na Tabaothu,

⁴⁷ na Keroso, na Sia, na Padoni,

⁴⁸ na Lebana, na Hagaba, na Shalimai,

⁴⁹ na Hanani, na Gideli, na Gaharu,

⁵⁰ na Reaia, na Rezini, na Nekoda,

⁵¹ na Gazamu, na Uza, na Pasea,

⁵² na Besai, na Meunimu, na Nefisimu,

⁵³ na Bakabuku, na Hakufa, na Harihuru,

⁵⁴ na Baziluthu, na Mehida, na Harasha,

⁵⁵ na Barikosi, na Sisera, na Tema,

⁵⁶ na Nezia, na Hatifa.

⁵⁷ Nacio njiaro cia ndungata cia Solomoni ciarĩ:

njiaro cia

Sotai, na Soferethu, na Perida,

⁵⁸ na Jaala, na Darikoni, na Gideli,

⁵⁹ na Shefatia, na Hatili, na Pokerethu-Hazebaimu, na Amoni.

⁶⁰ Ndungata cia hekarũ hamwe na njiaro cia ndungata cia Solomoni maarĩ andũ 392.

⁶¹ Nao aya nõ maambatire kuuma matũũra ma Teli-Mela, na Teli-Harasha, na Kerubu, na Adoni, na Imeri, no matingĩonanirie atĩ nyũmba ciao ciarĩ cia njiaro cia Isiraeli:

⁶² njiaro cia

Delaia, na Tobia, na Nekoda ciarĩ 642.

⁶³ Na kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai:

njiaro cia

Hobaia, na Hakoza, na Barizilai (mũndũ ũrĩa wahikĩtie mwarĩ wa Barizilai ũrĩa Mũgileadi, na eetanagio na rĩitwa rĩu).

⁶⁴ Andũ acio nĩmacaririe maandĩko ma nyũmba ciao, no mati-igana kũmona, nĩ ũndũ ũcio makĩeherio thiritũ-inĩ ya athĩnjĩri-Ngai, magĩtuuo ta andũ maarĩ na thaahu.

⁶⁵ Nake barũthi wa kũu akĩmaatha matikarĩe irio iria therie mũno, o nginya gũkaagĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũratungata na Urimu na Thumimu.

⁶⁶ Andũ acio othe marĩ hamwe maarĩ 42,360,

⁶⁷ gūtataritwo ndungata ciao cia arūme na cia andũ-a-nja 7, 337; ningĩ nĩ maarĩ na aini arūme na andũ-a-nja 245.

⁶⁸ Maarĩ na mbarathi 736, na nyũmbũ 245,

⁶⁹ na ngamĩira 435, na ndigiri 6,720.

⁷⁰ Atongoria amwe a nyũmba nĩmarutire indo ciao nĩ ũndũ wa wĩra ũcio. Barũthi wa kũu nĩaheanire durakima 1,000* cia thahabu, na mbakũri 50, na nguo cia athĩnjĩri-Ngai 530, nacio ikĩgwo kĩgĩĩna-inĩ.

⁷¹ Nao atongoria amwe a nyũmba nĩmaheanire indo nĩ ũndũ wa wĩra ũcio, durakima 20,000† cia thahabu, na ratiri 2,200‡ cia betha, nacio ikĩgwo kĩgĩĩna-inĩ.

⁷² Mũigana wa kĩrĩa kĩaheanirwo nĩ andũ arĩa angĩ warĩ durakima 20,000 cia thahabu, na ratiri 2,000§ cia betha, na nguo 67 cia athĩnjĩri-Ngai.

⁷³ Athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na aikaria a ihingo, na aini na ndungata cia hekarũ, marĩ hamwe na andũ amwe ao, na andũ arĩa angĩ a Isiraeli magĩaka na magĩtũura matũura-inĩ mao.

8

Ezara Gũthoma Watho

¹ Na rĩrĩ, mweri wa mũgwanja wagĩkinya-rĩ, andũ a Isiraeli magĩkorwo maatũũrite thĩnĩ wa matũura mao. Nao andũ othe makĩungana marĩ ta mũndũ ũmwe kĩaaro-inĩ kĩrĩa kĩaarĩ mbere ya Kĩhingo kĩa Maaĩ. Nao makĩira Ezara ũrĩa mwandĩki-marũa arute Ibuku rĩrĩa rĩa Watho wa Musa ũrĩa Jehova aathite andũ a Isiraeli.

² Nĩ ũndũ ũcio, mũthenya wa mbere wa mweri wa mũgwanja, Ezara ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agĩtwara ibuku rĩu rĩa Watho mbere ya kĩungano kũu kionganite kĩa arūme na andũ-a-nja, na arĩa angĩ othe mangĩahotire gũtaũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio.

³ Agĩthoma ibuku rĩu aanĩrĩre kuuma rũciinĩ nginya mĩaraho, ang'etheire kĩaaro kĩrĩa kĩaarĩ mbere ya Kĩhingo kĩa Maaĩ, arĩ mbere ya arūme, na andũ-a-nja, na andũ arĩa angĩ mangĩahotire gũtaũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio. Nao andũ othe magĩtega matũ, magĩthikĩrĩria ciugo cia Ibuku rĩa Watho.

⁴ Ezara ũrĩa mwandĩki-marũa aarũgamĩte igũrũ rĩa gĩtara kĩa mbaũ kĩrĩa gĩakĩtwo nĩ ũndũ wa ũndũ ũcio kĩũmbe. Mwena wake wa ũrĩo haarũgamĩte Matithia, na Shema, na Anaia, na Uria, na Hilikia, na Maaseia, naguo mwena wa ũmotho hakarũgama Pedaia, na Mishaeli, na Malikija, na Hashumu, na Hashibadana, na Zekaria, na Meshulamu.

⁵ Ezara akĩhingũra ibuku rĩu. Andũ othe nĩmamuonaga tondũ aarũgamĩte handũ hatũũgĩru. Na rĩrĩa aahingũrĩre ibuku, andũ othe makĩrũgama na igũrũ.

⁶ Ezara akĩgooca Jehova, Ngai ũrĩa mũnene; nao andũ othe makĩoya moko mao na igũrũ makiuga atĩrĩ, "Ameni! Amenii!" Magĩcooka makĩnamĩrĩra, makĩhooya Jehova maturumithĩtie mothiũ mao thĩ.

⁷ Nao Alawii, na nĩo Jeshua, na Bani, na Sherebia, na Jamini, na Akubu, na Shabethai, na Hodia, na Maaseia, na Kelita, na Azaria, na Jozabadu, na Hanani, na Pelaia, makĩruta andũ ũhoru wa Watho, andũ acio marũgamĩte o hau.

* 7:70 nĩ ta kilo inyanya na nuthu (8:5) † 7:71 nĩ ta kilo 170 ‡ 7:71 nĩ ta tani ĩmwe na robo (1:25) § 7:72 nĩ ta tani ĩmwe na gĩcunjĩ gĩa ikũmi (1:1)

⁸ Magĩthoma kuuma Ibuku rĩa Watho wa Ngai, magĩtaũraga na magĩtaaragĩria wega nĩgeetha andũ acio mataũkĩrwo wega nĩ ũhoro ũcio wathomagwo.

⁹ Ningĩ Nehemia ũrĩa barũthi wa kũu na Ezara mũthĩnjĩri-Ngai na mwandĩki-marũa hamwe na Alawii arĩa maarutaga andũ, makĩra andũ acio othe atĩrĩ, “Mũthenya ũyũ wa ũmũthĩ nĩmwamũrĩre Jehova Ngai wanyu. Mũtigaacakaye kana mũrĩre.” Nĩgũkorwo andũ acio othe nĩmarĩraga maigua ciugo cia Watho ũcio.

¹⁰ Nehemia akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mũgekenie na irio iria njega, na mũnyue indo irĩ mũrĩo, na indo icio imwe mũhe arĩa matarĩ na kindũ mathondekeirwo. Mũthenya wa ũmũthĩ nĩmwamũrĩre Mwathani witũ. Mũtikagĩe na kĩa, nĩgũkorwo gĩkeno kĩa Jehova nĩkĩo hinya wanyu.”

¹¹ Alawii makĩhooreria andũ acio othe, makĩmeeraga atĩrĩ, “Hoorera tondũ ũyũ nĩ mũthenya mwamũre. Mũtikagĩe na kĩa.”

¹² Ningĩ andũ othe magĩthiĩ makarĩe na makanyue, na makaheane irio imwe, na magakũngũire makenete nĩ ũndũ nĩmataũkĩrwo nĩ ciugo iria maarutĩtwo.

¹³ Mũthenya wa keerĩ wa mweri, atongoria a nyũmba ciothe, marĩ hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii, makĩũngana harĩ Ezara ũcio mwandĩki-marũa nĩguo mathikĩrĩrie ciugo cia Watho.

¹⁴ Nao magĩkora kwandĩkitwo watho-inĩ ũrĩa Jehova aathanĩte na kanua ka Musa, atĩ andũ a Isiraeli maikarage thiĩnĩ wa ithũnũ hĩndĩ ya gĩathĩ kĩa mweri wa mũgwanja,

¹⁵ na atĩ maanagĩrĩre na mahunjagie ũhoro ũyũ matũũra-inĩ mao o na kũu Jerusalemu makiugaga atĩrĩ: “Thiĩ kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma mũrehe hongwe cia mĩtamaiyũ ya mĩgũnda na ya gĩthaka, na cia mĩhandathi,* na cia mĩkindũ, o na cia mĩtĩ ya kĩruru cia gwaka ithũnũ,” o ta ũrĩa kwandĩkitwo.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio andũ makiumagara, makĩrehe hongwe, makĩakĩra ithũnũ igũrũ rĩa nyũmba ciao o na nja ciao, na nja cia nyũmba ya Ngai, na kĩaaro-inĩ kĩa kĩa Kĩhingo-inĩ kĩa Maaĩ, na kĩa kĩa Kĩhingo-inĩ kĩa Efiraimu.

¹⁷ Andũ arĩa othe maacookete kuuma kũrĩa maatwarĩtwo maatahwo makĩakĩra ithũnũ, magĩkara thiĩnĩ wacio. Kuuma matukũ ma Joshua mũrũ wa Nuni nginya mũthenya ũcio, andũ a Isiraeli matiakoretwo makũngũire gĩathĩ kũu ta ũguo. Nakĩo gĩkeno kĩa kĩa kĩa kĩnene mũno.

¹⁸ Mũthenya o mũthenya, kuuma mũthenya wa mbere nginya wa mũthia, Ezara nĩathomaga Ibuku rĩa Watho wa Ngai. Nao nĩmakũngũire gĩathĩ kũu mũthenya mũgwanja, na mũthenya wa kanana, kũringana na watho, gũkĩgĩa na kũngano.

9

Andũ a Isiraeli Kuumbũra Mehia Mao

¹ Mweri-inĩ o ro ũcio, mũthenya wa mĩrongo iĩrĩ na ĩna, andũ a Isiraeli makĩũngana hamwe mehingĩte kũrĩa irio na makehumba nguocia makũnia, o na makeitĩrĩria tĩri mĩtwe yao.

² Arĩa maarĩ a rũciaro rwa andũ a Isiraeli nĩmeyamũranĩtie na ageni othe. Makĩrũgama o andũ handũ hao, makiumbũra mehia mao na waganu wa maithe mao.

³ Makĩrũgama o ro hau maarĩ, magĩthoma Ibuku rĩa Watho wa Jehova Ngai wao ihinda rĩa gĩcunjĩ gĩa kana kĩa mũthenya, na magĩtũmĩra gĩcunjĩ

* **8:15** Mĩhandathi yakũraga ĩrĩ tũhinga, na mahuti mayo nĩmanungaga wega.

o kīngī gĩa kana makiumbūra mehia na magĩthathaiyagia Jehova Ngai wao.

⁴ Na rĩrĩ, ngathĩ-inĩ nĩ haarũgamĩte Alawii, nĩo Jeshua, na Bani, na Kadimieli, na Shebania, na Buni, na Sherebia, na Bani, na Kenani, nao magakayagĩra Jehova Ngai wao na mĩgambo maanĩrĩre.

⁵ Nao Alawii nĩo Jeshua, na Kadimieli, na Bani, na Hashabineia, na Sherebia, na Hodia, na Shebania, na Pethahia, makiuga atĩrĩ, “Rũgamai mũgooce Jehova Ngai wanyu, ũcio ũtũũraga tene na tene.”

“Kũrathimwo nĩ rĩtwa rĩaku rĩrĩ riiri, narĩo rĩrotũũgĩrio gũkĩra ũgooci na irathimo ciothe.

⁶ Wee wiki nowe Jehova. Nĩwe wombire igũrũ, o igũrũ kũrĩa kũraya mũno, na ũkĩũmba mbũtũ cia njata ciakuo, na thĩ na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo, na maria na indo ciothe iria irĩ thĩnĩ wamo. Nĩwe ũheaga indo ciothe muoyo, nacio mbũtũ cia igũrũ nĩgũthathaiyagia.

⁷ “Wee nĩwe Jehova Ngai, ũrĩa wathuurire Aburamu ũkĩmũruta Uriya-Akalidei na ũkĩmũtua rĩtwa rĩngĩ Iburahĩmu.

⁸ Nĩwonire atĩ ngoro yake nĩyakwĩhokete, nawe ũkĩgĩa na kĩrĩkanĩro nake atĩ nũkahe njaro ciake bũrũri wa Akaanani, na wa Ahiti, na wa Aamori, na wa Aperizi, na wa Ajebusi, na wa Agirigashi. Nĩũhingĩtie kĩranĩro gĩaku nĩ tondũ ũrĩ mũthingu.

⁹ “Nĩwonire ũrĩa maithe maitũ ma tene maathĩnĩkire marĩ bũrũri wa Misiri; ũkĩigua kĩrĩro kĩa marĩ hau Iria-inĩ Itune.

¹⁰ ũkĩringa ciama na morirũ, na ũgĩũkĩrĩra Firaũni, na anene ake othe, na andũ a bũrũri wake othe, nĩgũkorwo nĩwamenyete ũrĩa andũ a Misiri metĩaga makĩmahinyĩrĩria. Nawe ũkĩgĩra igweta, rĩrĩa rĩtũũraga nginya ũmũthĩ.

¹¹ Nĩwagayanirie Iria Itune mbere yao, nĩ ũndũ ũcio magĩtuĩkanĩria iria gatagatĩ harĩa haatuĩkĩte thĩ nyũmũ, no arĩa maamaingatithĩtie ũkĩmaikia kũu kũriku o ta ihiga rĩikĩtio maaĩ-inĩ mariku mũno.

¹² Mũthenya wamatongoragia na gĩtugĩ gĩa itu, naguo ũtukũ ũkamatongoria na gĩtugĩ kĩa mwaki gĩa kũmamũrĩkĩra njĩra irĩa mekũgera.

¹³ “Nĩwaikũrũkire Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai, ũkĩmaarĩria kuuma igũrũ.

Nĩwamaheire mĩtabarĩre na mawatho ma kĩhooto na magĩrĩru, na kĩrĩra gĩaku gĩa kũrũmĩrĩrwo, o na maathani mega.

¹⁴ Nĩwamamenyithirie Thabatũ yaku theru na ũkĩmahe maathani, na kĩrĩra gĩaku gĩa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho kũgerera kanua ka Musa ndungata yaku.

¹⁵ Hĩndĩ ya ng’aragu nĩwamaheire irio kuuma igũrũ, na rĩrĩa maarĩ anyootu ũkĩmahe maaĩ kuuma rwaro-inĩ rwa ihiga; wamaathire mathĩ makegwatĩre bũrũri ũrĩa wehĩtĩte woete guoko na igũrũ atĩ nũkamahe.

¹⁶ “No rĩrĩ, maithe maitũ ma tene magĩtĩia na makĩũmia ngoro ciao, makĩaga gwathĩkĩra maathani maku.

¹⁷ Makĩrega kũigua na makĩaga kũrĩrikana ciama iria waringĩte gatagatĩ-inĩ kao. Nĩmoomirie ngingo, na tondũ wa ũremi wao magĩthuurĩra mũtongoria nĩgeetha macooke ũkombo-inĩ wao. No rĩrĩ, we ũrĩ Ngai ũrekanagĩra mehia, na ũrĩ mũtugi na mũigua tha, ndũhiũhaga kũrakara na ũiyũrĩtwo nĩ wendo. Nĩ ũndũ ũcio ndwamatiganĩrie,

¹⁸ o na rĩrĩa methondekeire mũhianano wa njaũ, makiuga atĩrĩ, ‘Ino nĩyo ngai yanyu irĩa yamũrutire bũrũri wa Misiri,’ kana o na rĩrĩa meekire maũndũ mooru mũno ma gũkũruma.

19 “Tondũ wa tha ciaku nyingĩ, ndwamatiganĩirie kũu werũ-inĩ. Gĩtugĩ gĩa itu gĩtiagire kũmatongoria njĩra-inĩ yao mũthenya, kana gĩtugĩ kĩa mwaki gĩkĩaga kũmamũrĩkĩra ũtukũ njĩra ĩrĩa mekũgerera.

20 Wamaheire Roho waku mwega amarutage. Ndwagire kũmahe mana marĩe, kana ũkĩaga kũmahe maaĩ maanyoota.

21 Ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna nĩwamatũũririe werũ-inĩ; matiagire kĩndũ o nakĩ, ningĩ nguo ciao itiigana gũthira, kana magũrũ mao makĩimba.

22 “Nĩwamaheire mothamaki na ndũrĩrĩ, ũkĩmagairia o nginya mĩhaka-inĩ ya kũraya. Magĩtaha bũrũri wa Sihoni mũthamaki wa Heshiboni, na bũrũri wa Ogu mũthamaki wa Bashani.

23 Waingĩhirie ariũ ao o ta njata cia matu-inĩ na ũkĩmakinyia bũrũri ũrĩa werĩte maithe mao matoonye makawĩgwatĩre ũtuĩke wao.

24 Ariũ ao nĩmatoonyire, makĩgwatĩra bũrũri ũcio. Ũgĩtooria andũ a Kaanani arĩa maatũũraga bũrũri ũcio mbere yao; ũkĩneana andũ a Kaanani kũrĩ o, hamwe na athamaki ao na andũ a bũrũri ũcio, ũkĩmaneana moko-inĩ mao meke nao o ũrĩa mangĩendire.

25 Nĩmatunyanire matũũra maarĩ mairigĩre na thingo cia hinya, na mĩgũnda mĩnoru, makĩgwatĩra nyũmba ciaiyũrĩte indo njega cia mĩthemba yothe, na ithima iria cienjetwo, na mĩgũnda ya mĩthabibũ, na mĩgũnda ya mĩtamaiyũ, na mĩtĩ mĩingĩ mũno ya matunda. Makĩrĩa, nginya makĩhũũna na makĩagĩra mĩrĩ; magĩkenera wega waku mũingĩ.

26 “No nĩmagire gwathĩka, magĩkũremera, na makĩhutatĩra watho waku. Nĩmooragire anabii aku arĩa maamataaraga nĩguo mamacookie kũrĩ we; magĩka maũndũ mooru mũno ma gũkũruma.

27 Nĩ ũndũ ũcio, ũkĩmaneana moko-inĩ ma thũ ciao, nacio ikĩmahinyĩrĩria. No rĩrĩa maahinyĩrĩrio, magĩgũkaĩra. Ũkĩmaigua kuuma igũrũ, na tondũ wa tha ciaku nyingĩ ũkĩmahe andũ a kũmahonokia, nao makĩmateithũra kuuma moko-inĩ ma thũ ciao.

28 “No maarĩkia kũgĩa na ũhurũko, magĩcookerera gwĩka maũndũ mooru maitho-inĩ maku. Hĩndĩ ĩyo ũkĩmatiganĩria moko-inĩ ma thũ ciao nĩgeetha imaathe. Na rĩrĩa magũkaĩire rĩngĩ, ũkĩmaigua ũrĩ o kũu igũrũ, na tondũ wa tha ciaku nĩwamahonokagia kaingĩ.

29 “Nĩwamataarire macookerere watho waku, no-o magĩĩtĩia na makĩrega gwathĩkĩra maathani maku. Makĩĩhia nĩkũregana na mawatho maku marĩa mangĩtũũria mũndũ muoyo angĩmaathĩkĩra. Nĩ ũndũ wa kũng’athia, magĩkũhutatĩra, makĩũmia ngingo, na makĩrega gũkũigua.

30 Nĩwamakirĩrĩirie mĩaka mũingĩ. Na ũndũ wa Roho waku, nĩwamakaaania na tũnua twa anabii aku. No matiigana gũkũigua, na nĩ ũndũ ũcio ũkĩmaneana moko-inĩ ma ndũrĩrĩ iria maariganĩtie nacio.

31 No tondũ wa tha ciaku nyingĩ, ndwamaniinire kana ũkĩmatiganĩria, nĩgũkorwo ũrĩ Mũrungu mũtugi na mũigua tha.

32 “Na rĩu-rĩ, Wee Ngai witũ, Mũrungu mũnene ũrĩ hinya na wa gwĩtigĩrwo, o wee ũhingagia kĩrĩkanĩro gĩaku kĩa wendo, ndũkareke moritũ maya moneke arĩ ũndũ mũnini maitho-inĩ maku, moritũ maya matũkorete, na magakora athamaki aitũ na atongoria aitũ, na magakora athĩnjĩri-Ngai na anabii aitũ, na magakora maithe maitũ na andũ aku othe, kuuma matukũ ma athamaki a Ashuri nginya ũmũthĩ.

33 Maũndũ-inĩ macio mothe matũkorete, wee ũkoretwo ũrĩ na kĩhooto; wĩkĩte maũndũ na wĩhokeku, o rĩrĩa ithuĩ tũhĩtĩtie.

34 Athamaki aitũ, na atongoria aitũ, na athĩnjĩri-Ngai aitũ na maithe

maitũ, matiarũmĩrĩire watho waku; matiathikĩrĩirie maathani maku kana mataaro marĩa wamaheire.

³⁵ O na rĩrĩa maarĩ ũthamaki-inĩ wao, magĩkenagĩra wega waku mũnene bũrũri-inĩ ũcio mwariĩ na mũnoru ũrĩa wamaheete, mati-agũtungatĩire kana magĩtigana na njĩra ciao cia waganu.

³⁶ “No rĩrĩ, ũmũthĩ ũyũ tũrĩ ngombo, ngombo bũrũri-inĩ ũrĩa waheire maithe maitũ ma tene nĩguo marĩage matunda maguo na indo iria ingĩ njega ikũraga kuo.

³⁷ Tondũ wa mehia maitũ, magetha maguo maingĩ mathiiaga kũrĩ athamaki arĩa ũigĩte igũrũ riiitũ. Maathaga mũrĩ iitũ na ng’ombe ciitũ o ũrĩa mekwenda. Tũrĩ ahinyĩrĩirie mũno.

Kĩrĩko kĩa Andũ

³⁸ “Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, nĩtũgũthondeka kĩrĩko gĩa gũtũũra na twandĩkanĩre, nao atongoria aitũ, na Alawii aitũ na athĩnjĩri-Ngai aitũ makĩhũũre mũhũũri.”

10

¹ Arĩa meekĩrĩre kĩrĩkanĩro kũu mũhũũri maarĩ:

Nehemia ũrĩa warĩ barũthi wa kũu, mũrũ wa Hakalia,

na Zedekia,

² na Seraia, na Azaria, na Jeremia,

³ na Pashuru, na Amaria, na Malikija,

⁴ na Hatushu, na Shebania, na Maluku,

⁵ na Harimu, na Meremothu, na Obadia,

⁶ na Danieli, na Ginethoni, na Baruku,

⁷ na Meshulamu, na Abija, na Mijamini,

⁸ na Maazia, na Biligai, na Shemaia.

Acio nĩo maarĩ athĩnjĩri-Ngai.

⁹ Nao Alawii maarĩ:

Jeshua mũrũ wa Azania,

na Binui wa ariũ a Henadadi, na Kadimieli,

¹⁰ nao athiritũ ao maarĩ:

Shebania, na Hodia, na Kelita, na Pelaia, na Hanani,

¹¹ na Mika, na Rehobu, na Hashabia,

¹² na Zakuri, na Sherebia, na Shebania,

¹³ na Hodia, na Bani, na Beninu.

¹⁴ Nao atongoria a andũ maarĩ:

Paroshu, na Pahathu-Moabi, na Elamu, na Zatu, na Bani,

¹⁵ na Buni, na Azigadi, na Bebai,

¹⁶ na Adonija, na Bigivai, na Adini,

¹⁷ na Ateri, na Hezekia, na Azuri,

¹⁸ na Hodia, na Hashumu, na Bezai,

¹⁹ na Harifu, na Anathothu, na Nebai,

²⁰ na Magipiashu, na Meshulamu, na Heziri,

²¹ na Meshezabeli, na Zadoku, na Jadua,

²² na Pelatia, na Hanani, na Anaia,

- 23 na Hoshea, na Hanania, na Hashubu,
 24 na Haloheshu, na Piliha, na Shobeku,
 25 na Rehumu, na Hashabina, na Maaseia,
 26 na Ahia, na Hanani, na Anani,
 27 na Maluku, na Harimu, na Baana.

28 “Andũ arĩa angĩ, nĩ athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na aikaria a ihingo, na aini, o na ndungata cia hekarũ na arĩa othe meyamũranĩtie na andũ arĩa maariganĩtie nao nĩguo maathĩkĩre Watho wa Ngai, marĩ hamwe na atumia ao, na aanake, na airĩtu ao othe arĩa mangĩhota gũtaũkĩrwo nĩ maũndũ,

29 andũ aya othe maanyiitana na ariũ a ithe wao arĩa marĩ igweta, na meeohu na kĩrumi na mwĩhĩtwa atĩ nĩmarĩrũmagĩrĩra Watho wa Ngai ũrĩa waheirwo Musa ndungata ya Ngai, na mamenyagĩrĩre gwathĩkĩra maathani mothe, na mawatho, na kĩrĩra gĩa kũrũmĩrĩrwo kĩa Jehova Mwathani witũ.

30 “Tweranĩra atĩ tũtikaheana airĩtu aitũ mahikio nĩ andũ arĩa matũrigiicĩirie o na kana aanake aitũ mahikie airĩtu ao.

31 “Rĩrĩa andũ a mabũrũri marĩa tũriganĩtie marĩrehaga indo na ngano ya kwendia mũthenya wa Thabatũ, tũtikamagũrĩra mũthenya ũcio wa Thabatũ o na kana mũthenya ũngĩ o wothe mwamũre. O mwaka wa mũgwanja wakinya tũtirĩrĩmaga mĩgũnda iitũ, na nĩtũrĩrekanagĩra mathiirĩ mothe.

32 “Nĩtuoya mũrigo wa kũhingia mawatho ma kũheanaga gĩcunjĩ gĩa gatatũ gĩa cekeri* o mwaka nĩ ũndũ wa wĩra wa nyũmba ya Ngai witũ:

33 nĩ ũndũ wa mĩgate ĩrĩa ĩigagwo metha-inĩ; nĩ ũndũ wa mahinda ma maruta ma mũtu na ma njino; na nĩ ũndũ wa maruta marĩa marutagwo mũthenya wa Thabatũ, na wa ciathĩ cia Karũgamo ka Mweri, na wa ciathĩ iria ciathanĩtwo; nĩ ũndũ wa maruta marĩa maamũre; nĩ ũndũ wa maruta ma kũhoroheria mehia ma Isiraeli; o na nĩ ũndũ wa mawĩra mothe ma nyũmba ya Ngai witũ.

34 “Ithuĩ athĩnjĩri-Ngai, na Alawii o na andũ aya angĩ nĩtũcuukĩte mĩtĩ tũgatuanĩra rĩrĩa o nyũmba iitũ ĩrĩrehaga ngũ nyũmba-inĩ ya Ngai witũ, cia gũikaragia mwaki wakanĩte kĩgongona-inĩ kĩa Jehova Ngai witũ mahinda marĩa matuanĩrwo o mwaka, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ.

35 “O na nĩtuoya mũrigo wa kũrehaga maciaro ma mbere ma mĩgũnda iitũ na ma mũtĩ o wothe wa matunda nyũmba-inĩ ya Jehova o mwaka.

36 “O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ, nĩtũrĩrehaga marigithathi maitũ ma aanake, na ma ng’ombe, na ma ndũũru cia ng’ombe na cia mbũri ciitũ gũkũ nyũmba-inĩ ya Ngai witũ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa matungataga kuo.

37 “O na ningĩ nĩtũrĩrehaga thĩnĩ wa makũmbĩ ma nyũmba ya Ngai, tũnengere athĩnjĩri-Ngai mũtu wa mbere, na magongona maitũ ma ngano ma mbere, na maruta ma matunda ma mĩtĩ iitũ yothu ma mbere, na ma ndibeĩ iitũ ya mũhĩhano o na ma maguta. O na nĩtũrĩrehaga gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa maciaro ma mĩgũnda iitũ, tũkanengera Alawii, nĩgũkorwo nĩ Alawii maamũkagĩra icunjĩ cia ikũmi kuuma matũũra mothe kũrĩa tũrutaga wĩra.

38 Mũthĩnjĩri-Ngai wa rũciaro rwa Harũni nĩarĩkoragwo ho Alawii makĩamũkĩra gĩcunjĩ kũ gĩa ikũmi, nao Alawii nĩmarĩrehaga gĩcunjĩ gĩa

* 10:32 nĩ ta giramu 4

ikūmi kīa indo ciothe makūmbĩ-inĩ ma kīgĩina kīa nyūmba ya Ngai witū.†

³⁹ Andū a Isiraeli, hamwe na Alawii, nĩmarĩrehaga maruta mao ma ngano, na ndibei ya mūhihano, na maguta thĩinĩ wa makūmbĩ marĩa indo cia handū-harĩa-haamũre ciigagwo, na kūrĩa athĩnjĩri-Ngai, arĩa maratungata, na aikaria a ihingo, na aini maikaraga.

“Tūtĩrĩrekağĩrĩria nyūmba ya Ngai witū.”

11

Atūũri Eerũ a Jerusalemu

¹ Na rĩrĩ, atongoria a andū magĩtūũra Jerusalemu, nao andū acio angĩ magĩcuuka mĩtĩ nĩguo mathuure mūndū ũmwe harĩ o andū ikūmi atuĩke wa gūtūũra Jerusalemu, itūũra rĩrĩa itheru, nao acio angĩ kenda megūtũgara mathĩĩ magatūũre matūũra-inĩ mao.

² Andū nĩmagathĩrĩirie andū arĩa othe meerutĩire gūtūũra Jerusalemu na kwĩyendera.

³ Aya nĩo atongoria a bũrũri arĩa maatūũrĩre Jerusalemu (na rĩrĩ, andū amwe a Isiraeli, na athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na ndungata cia hekarũ, na njiaro cia ndungata cia Solomoni maatūũraga matūũra-inĩ ma Juda, o mūndū gĩthaka-inĩ gĩake thĩinĩ wa matūũra mao.

⁴ O na andū angĩ kuuma Juda na Benjamini nĩmatūũraga Jerusalemu):

Kuuma njiaro-inĩ cia Juda maarĩ:

Athaia mūrũ wa Uzia, mūrũ wa Zekaria, mūrũ wa Amaria, mūrũ wa Shefatia, mūrũ wa Mahalaleli, wa rũciaro rwa Perezu;

⁵ na Maaseia mūrũ wa Baruku, mūrũ wa Koli-Hoze, mūrũ wa Hazaiia, mūrũ wa Adaia, mūrũ wa Joiaribu, mūrũ wa Zekaria, wa rũciaro rwa Mũshiloni.

⁶ Njiaro cia Perezu iria ciatūũraga Jerusalemu, arĩa maarĩ andū njamba, mũigana wao warĩ andū 468.

⁷ Kuuma njiaro-inĩ cia Benjamini maarĩ:

Salu mūrũ wa Meshulamu, mūrũ wa Joedi, mūrũ wa Pedaia, mūrũ wa Kolaia, mūrũ wa Maaseia, mūrũ wa Ithieli, mūrũ wa Jeshaiia,

⁸ na arũmĩrĩri ake, Gabai na Salai, othe maarĩ andū 928.

⁹ Joeli mūrũ wa Zikiri nĩwe warĩ mūrũgamĩrĩri wao ũrĩa mūnene, nake Juda mūrũ wa Hasenua nĩwe warũgamĩrĩire Gĩcigo gĩa Keerĩ kĩa itūũra rĩrĩa inene.

¹⁰ Nao athĩnjĩri-Ngai maarĩ:

Jedaia; mūrũ wa Joiaribu; Jakini;

¹¹ Sheraiia mūrũ wa Hilikia, mūrũ wa Meshulamu, mūrũ wa Zadoku, mūrũ wa Meraiothu, mūrũ wa Ahitubu, mūrũri wa maũndũ ma nyūmba ya Ngai,

¹² hamwe na athiritũ ao arĩa maarutaga wĩra wa hekarũ, maarĩ andū 822; Adaia mūrũ wa Jerohamu, mūrũ wa Pelalia, mūrũ wa Amuzi, mūrũ wa Zekaria, mūrũ wa Pashuru, mūrũ wa Malikija,

† 10:38 Nĩ kwarĩ na tũnyūmba hekarũ-inĩ kūrĩa indo iria theru ciaigagwo.

¹³ hamwe na andũ a thiritũ yake arĩa maarĩ atongoria a nyũmba ciao, maarĩ andũ 242; Amashusai mũrũ wa Azareli, mũrũ wa Ahazai, mũrũ wa Meshilemothu, mũrũ wa Imeri,

¹⁴ na andũ a thiritũ yake arĩa maarĩ njamba, maarĩ andũ 128. Mũtongoria wao mũnene aarĩ Zabidieli mũrũ wa Hagedolimu.

¹⁵ Na kuuma kũrĩ Alawii maarĩ:

Shemaia mũrũ wa Hashubu, mũrũ wa Azirikamu, mũrũ wa Hashabia, mũrũ wa Buni;

¹⁶ Shabethai na Jozabadu, arĩa maarĩ atongoria eerĩ a Alawii, na nĩo maaroraga wĩra wa nja wa nyũmba ya Ngai;

¹⁷ Matania mũrũ wa Mika, mũrũ wa Zabedi, mũrũ wa Asafu, ũrĩa watongoragia mahooya ma gũcookeria Ngai ngaatho; Bakabukia ũrĩa warĩ wa keerĩ harĩ athiritũ ake: na Abada mũrũ wa Shamua, mũrũ wa Galali, mũrũ wa Jeduthuni.

¹⁸ Alawii arĩa maarĩ thĩnĩ wa Itũũra rĩu itheru maarĩ andũ 284.

¹⁹ Aikaria a ihingo maarĩ:

Akubu, na Talimoni, na andũ a thiritũ yao, arĩa maarangagĩra ihingo, maarĩ andũ 172.

²⁰ Andũ a Isiraeli acio angĩ, hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii, maarĩ matũũra-inĩ mothe ma Juda, o mũndũ gĩthaka-inĩ kĩa maithe mao.

²¹ Ndungata cia hekarũ ciatũũraga kĩrĩma-inĩ kĩa Ofeli, marũgamĩrĩrwo nĩ Ziha na Gishipa.

²² Mũtongoria mũnene wa Alawii kũu Jerusalemu aarĩ Uzi mũrũ wa Bani, mũrũ wa Hashabia, mũrũ wa Matania, mũrũ wa Mika. Uzi aarĩ ũmwe wa rũciaro rwa Asafu, arĩa maarĩ aini arĩa maarũgamĩrĩire wĩra wa nyũmba ya Ngai.

²³ Aini maarĩ watho-inĩ wa mũthamaki, ũrĩa wamatuagĩra wĩra wao wa o mũthenya.

²⁴ Pethahia mũrũ wa Meshezabeli, wa rũciaro rwa Zera mũrũ wa Juda, aarĩ mũramati wa mũthamaki maũndũ-inĩ mothe makonainie na andũ.

²⁵ Ha ũhoru wa tũtũũra na mĩgũnda yatuo-rĩ, andũ amwe a Juda maatũũraga Kiriathu-Ariba na matũũra marĩo marĩa marĩrigiicĩirie, na Diboni na matũũra marĩo, na Jekabizeeli na tũtũũra twarĩo,

²⁶ na kũu Jeshua, na Molada, na Bethi-Peleti,

²⁷ na Hazari-Shuali, na Biri-Shiba na matũũra marĩo;

²⁸ na Zikilagi, na Mekona na matũũra marĩo,

²⁹ na Eni-Rimoni, na Zora, na Jaramuthu,

³⁰ na Zanoa, na Adulamu na tũtũũra twarĩo, na Lakishi na mĩgũnda ya rĩo, na Azeka na matũũra marĩo. Nĩ ũndũ ũcio maatũũraga kuuma Birishiba o nginya Kĩanda kĩa Hinomu.

³¹ Njiaro cia Benjamini kuuma Geba ciatũũraga Mikimashi, na Aija, na Betheli na matũũra marĩo,

³² na kũu Anathothu, na Nobu na Anania,

³³ na Hazoru, na Rama na Gitaimu,

³⁴ na Hadidi, na Zeboimu na Nebalati,

³⁵ na Lodi na Ono, na Kĩanda-inĩ kĩa Aturi.

³⁶ Amwe a ikundi cia Alawii a Juda maatũũrĩre Benjamini.

12

Athĩnjĩri-Ngai na Alawii

¹ Aya nĩ athĩnjĩri-Ngai na Alawii arĩa maacookire hamwe na Zerubabeli mũrũ wa Shealitieli, na Jeshua:

Seraia, na Jeremia, na Ezara,*

² na Amaria, na Maluku, na Hatushu,

³ na Shekania, na Rehumu, na Meremothu,

⁴ na Ido, na Ginethoni, na Abija,

⁵ na Mijamini, na Maadia, na Biliga,

⁶ na Shemaia, na Joiaribu, na Jedaia,

⁷ na Salu, na Amoku, na Hilikia, na Jedaia.

Acio nĩ maarĩ atongoria a athĩnjĩri-Ngai na athiritũ ao, matukũ-inĩ macio ma Jeshua.

⁸ Nao Alawii maarĩ Jeshua, na Binui, na Kadimieli, na Sherebia, na Juda, o na Matania, ũrĩa, marĩ hamwe na athiritũ ake, nĩwe warũgamĩrĩire arĩa maainaga nyĩmbo cia gũcookia ngaatho.

⁹ Bakabukia na Uni, athiritũ ao, maarũgamaga mang'ethanĩire nao magĩtungata.

¹⁰ Jeshua nĩwe warĩ ithe wa Joiakimu, nake Joiakimu aarĩ ithe wa Eliashibu, nake Eliashibu aarĩ ithe wa Joiada,

¹¹ nake Joiada aarĩ ithe wa Jonathani, nake Jonathani aarĩ ithe wa Jadua.

¹² Matukũ-inĩ ma Joiakimu, aya nĩ maarĩ atongoria a nyũmba cia athĩnjĩri-Ngai:

ya Seraia, aarĩ Meraia;

ya Jeremia, aarĩ Hanania;

¹³ ya Ezara, aarĩ Meshulamu;

ya Amaria, aarĩ Jehohanani;

¹⁴ ya Maluki, aarĩ Jonathani;

ya Shebania, aarĩ Jusufu;

¹⁵ ya Harimu, aarĩ Adina;

ya Meraiothu, aarĩ Helikai;

¹⁶ ya Ido, aarĩ Zekaria;

ya Ginethoni, aarĩ Meshulamu;

¹⁷ ya Abija, aarĩ Zikiri;

ya Miniamini na Moadia, aarĩ Pilitai;

¹⁸ ya Biliga, aarĩ Shamua;

ya Shemaia, aarĩ Jehonathani;

¹⁹ ya Joiaribu, aarĩ Matenai;

ya Jedaia, aarĩ Uzi;

²⁰ ya Salai, aarĩ Kalai;

ya Amoku, aarĩ Eberi;

²¹ ya Hilikia, aarĩ Hashabia;

na ya Jedaia, aarĩ Nethaneli.

²² Nao atongoria a nyũmba cia Alawii matukũ-inĩ ma Eliashibu, na Joiada, na Johanani, na Jadua, o ũndũ ũmwe na atongoria a athĩnjĩri-Ngai, nĩmandĩkirwo marĩtwa mao hĩndĩ ya wathani wa Dario ũrĩa Mũperisia.

²³ Atongoria a nyũmba cia njiaro cia Lawi nginya hĩndĩ ya Johanani mũrũ wa Eliashibu o nao nĩmandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa matukũ macio.

²⁴ Nao atongoria a Alawii maarĩ Hashabia, na Sherebia, na Jeshua mũrũ wa Kadimieli, na athiritũ ao, arĩa maarũgamaga mamang'etheire

* **12:1** Ezara ũyũ tiwe Ezara ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai.

makĩina nyĩmbo cia kũgococa na cia gũcookia ngaatho, gĩkundi kĩmwe gĩkaamũkağĩria kĩrĩa kĩngĩ, kũringana na ũrĩa gwathanĩtwo nĩ Daudi mũndũ wa Ngai.

²⁵ Matania, na Bakabukia, na Obadia, na Meshulamu, na Talimoni, na Akubu maarĩ aikaria a ihingo arĩa maarangagĩra makũmbĩ marĩa maarĩ ihingo-inĩ.

²⁶ Maatungataga hĩndĩ ya Joiakimu mũrũ wa Jeshua, mũrũ wa Jozadaku, na hĩndĩ ya Nehemia ũrĩa warĩ barũthi, na hĩndĩ ya Ezara ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai na mwandĩki-marũa.

Kwamũrwo kwa Rũthingo rwa Jerusalemu

²⁷ Hĩndĩ ya kwamũrwo kwa rũthingo rwa Jerusalemu, Alawii nĩmacaririo kuuma kũrĩa guothe maarĩ nĩguo moke Jerusalemu makũngũire kwamũrwo kũu marĩ na gĩkeno, na makĩinaga nyĩmbo cia gũcookia ngaatho, makĩinaga na thaani iria ihũũrithanagio, na inanda cia kĩnũbi, na cia mũgeeto.

²⁸ Aini o nao nĩmacookanĩrĩrio hamwe kuuma ng'ongo iria ciathiũrũrũkĩrie Jerusalemu, magĩcookanĩrĩrio kuuma tũtũũra-inĩ twa Anetofathi,

²⁹ na kuuma Bethi-Giligali, na kuuma mwena wa Geba na Azimavethu, nĩgũkorwo aini nĩmeyakĩire matũũra gũthiũrũrũkĩria Jerusalemu.

³⁰ Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii marĩkia gwĩtheria, magĩtheria andũ, na ihingo, o na rũthingo.

³¹ Atongoria a Juda nĩndameerire mahaice rũthingo-igũrũ. Ningĩ ngĩhe ikundi igĩrĩ nene cia aini wĩra wa gũcookia ngaatho. Gĩkundi kĩmwe gĩgĩthiĩ mwena wa ũrĩo kĩrĩ rũthingo-igũrũ, kĩerekeire Kĩhingo gĩa Kĩara-inĩ.

³² Hoshaiia hamwe na nuthu ya atongoria a Juda makĩmarũmĩrĩra,

³³ hamwe na Azaria, na Ezara, na Meshulamu,

³⁴ na Juda, na Benjamini, na Shemaia, na Jeremia,

³⁵ o ũndũ ũmwe na athĩnjĩri-Ngai amwe me na tũrumbeta, o na Zekaria mũrũ wa Jonathani, mũrũ wa Shemaia, mũrũ wa Matania, mũrũ wa Mikaia, mũrũ wa Zakuri, mũrũ wa Asafu,

³⁶ na athiritũ ake, nĩo Shemaia, na Azareli, na Milalai, na Gilalai, na Maai, na Nethaneli, na Juda, na Hanani, marĩ na indo cia kũina nacio o ta ũrĩa gwathanĩtwo nĩ Daudi, mũndũ wa Ngai. Ezara ũrĩa mwandĩki-marũa nĩwe wamatongoretie.

³⁷ Na rĩrĩ, kuuma Kĩhingo gĩa Gĩthima maathiire marũngĩrĩrie, makĩhaica rũthingo igũrũ na ngathĩ cia Itũũra rĩa Daudi, makĩhĩtũkĩra igũrũ rĩa nyũmba ya Daudi, o nginya Kĩhingo kĩa Maaĩ mwena wa irathĩro.

³⁸ Gĩkundi gĩa keerĩ kĩa aini gĩgĩthiĩ kĩerekeire mwena wa ũmotho. Na nĩ ngĩmarũmĩrĩra kũu rũthingo igũrũ hamwe na nuthu ya andũ, tũkĩhĩtũkĩra Mũthiringo wa Mariiko ma Mwaki o nginya Rũthingo-inĩ Rwariĩ,

³⁹ igũrũ rĩa Kĩhingo kĩa Efiraimu, na Kĩhingo kĩa Jeshana, na Kĩhingo gĩa Thamaki, na Mũthiringo wa Hananeli, na Mũthiringo wa Igana, nginya Kĩhingo-inĩ kĩa Ng'ondũ. Makĩrũgama Kĩhingo-inĩ kĩa Mũrangĩri.

⁴⁰ Ikundi icio cieriĩ cia aini cia gũcookia ngaatho igĩkara handũ ha cio thĩnĩ wa nyũmba ya Ngai, o na nĩ ngĩka o ũguo, hamwe na nuthu ya anene,

⁴¹ o ũndũ ũmwe na athĩnjĩri-Ngai, nĩo Eliakimu, na Maaseia, na Miniadini, na Mikaia, na Elioenai, na Zekaria, na Hanania marĩ na tũrumbeta twao,

⁴² o hamwe na Maaseia, na Shemaia, na Eleazaru, na Uzi, na Jehohanani, na Malikija, na Elamu, na Ezeri. Nao aini maatongoragio nĩ Jezerahia.

⁴³ Na mũthenya ũcio nĩmarutire magongona manene, makĩrũhagia tondũ Ngai nĩamaheete gĩkeno kĩnene. O nao andũ-a-nja na ciana magĩkena. Mbugĩrĩrio ya gĩkeno kũu Jerusalemu nĩyaiguĩkaga kũndũ kũraya.

⁴⁴ Mahinda-inĩ macio nĩ gwathuurirwo andũ marũgamĩrĩre makũmbĩ ma indo iria ciarutagwo, na maciaro ma mbere, na gĩcunjĩ gĩa ikũmi. Kuuma mĩgũnda-inĩ ĩrĩa yathiũrũrũkĩrie matũũra magĩrĩrwo kurehe makũmbĩ-inĩ icunjĩ iria ciatuĩtwo nĩ watho irĩ cia athĩnjĩri-Ngai na Alawii, tondũ andũ a Juda nĩmakenagĩra athĩnjĩri-Ngai na Alawii arĩa maatungataga.

⁴⁵ Nĩmarutaga wĩra wa gũtungatĩra Ngai wao, na wĩra wa gwĩtheria, o ta ũrĩa aini na aikaria a ihingo meekaga, kũringana na ũrĩa gwathanĩtwo nĩ Daudi na mũriũ Solomoni.

⁴⁶ Nĩgũkorwo tene mũno, matukũ-inĩ ma Daudi na ma Asafu, nĩ kwarĩ na atongoria a aini na a nyĩmbo cia kũgococa na gũcookeria Ngai ngaatho.

⁴⁷ Nĩ ũndũ ũcio matukũ-inĩ ma Zerubabeli na ma Nehemia, andũ a Isiraeli othe nĩmarutaga icunjĩ cia o mũthenya nĩ ũndũ wa aini na aikaria a ihingo. Ningĩ nĩmamũraga icunjĩ nĩ ũndũ wa Alawii arĩa angĩ, nao Alawii makaamũra icunjĩ nĩ ũndũ wa njiaro cia Harũni.

13

Magarũrĩra ma Mũthia ma Nehemia

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũcio, Ibuku rĩa Musa rĩgĩthomwo na mũgambo mũnene andũ makĩĩguagĩra, rĩgĩthomwo handũ haandĩkitwo atĩ gũtirĩ Mũamoni kana Mũmoabi ũgetĩkĩrio akorwo kĩũngano-inĩ kĩa andũ a Ngai,

² tondũ matiigana kũhe andũ a Isiraeli irio na maaĩ; no-o nĩ kũrĩha maarĩhire Balamu amarume. (No rĩrĩ, Ngai witũ akĩgarũra kĩrumi gĩgĩtuĩka kĩrathimo.)

³ Rĩrĩa andũ maaiguire watho ũcio, makĩeheria andũ othe arĩa maarĩ ageni kuuma Isiraeli.

⁴ Mbere ĩyo, Eliashibu ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai nĩakoretwo atuĩtwo mũrũgamĩrĩri wa makũmbĩ ma nyũmba ya Ngai witũ. Aarĩ wa thiritũ ya hakuhĩ na Tobia,

⁵ na nĩamũhete nyũmba nene aikarage ĩrĩa mbere ĩyo yaigagwo mũhothi ya ngano, na ũbumba, na indo cia hekarũ, o na mũhothi ya gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa ngano, na ndibei ya mũhahano na maguta marĩa maaheagwo Alawii, na aini na aikaria a ihingo, o na mũhothi ĩrĩa yarutagĩrwo athĩnjĩri-Ngai.

⁶ No rĩrĩa maũndũ maya mothe maathiiaga na mbere, niĩ ndiarĩ kũu Jerusalemu, nĩgũkorwo mwaka-inĩ ũcio wa mĩrongo ĩtatũ na ĩrĩ wa ũthamaki wa Aritashashita, mũthamaki wa Babuloni,* nĩndacookete kũrĩ mũthamaki. Matukũ manini maathira nĩndamũhooire rũtha,

⁷ ngĩcooka Jerusalemu. Ndacooka Jerusalemu nĩguo ndaamenyire ũũru ũrĩa Eliashibu eekĩte nĩ ũndũ wa kũhe Tobia kanyũmba nja ya nyũmba ya Ngai.

⁸ Nĩndarakaririo nĩ ũhoru ũcio mũno na ngĩikia indo ciothe cia Tobia nja.

* **13:6** Thuutha wa kũhoota na kwĩgwatĩra Babuloni, Kurusu nĩeheire rĩtwa "Mũthamaki wa Babuloni".

⁹ Ngĩcooka ngĩruta watho kũgĩe igongona rĩa gũtheria nyũmba ĩyo, na ngĩcookia indo ciothe cia nyũmba ya Ngai kuo, hamwe na maruta ma ngano na ũbumba.

¹⁰ Ningĩ nĩndamenyire atĩ Alawii matiaheagwo gĩcunjĩ kĩrĩa kĩerĩtwo maaheagwo, na Alawii othe hamwe na aini arĩa maatungataga nĩmatiganĩirie ũtungata, magacooka mĩgũnda-inĩ yao.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio ngĩrũithia anene acio, ngĩmooria atĩrĩ: “Nyũmba ya Ngai ĩtiganĩirio nĩkĩ?” Ningĩ ngĩmeeta othe hamwe, ngĩmacookia o mũndũ wĩra-inĩ wake.

¹² Andũ othe a Juda nĩmarehire gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa ngano, na ndibei ya mũhiano, o na maguta makũmbĩ-inĩ.

¹³ Na nĩ ngĩtua Shelemia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Zadoku ũrĩa mwandĩki-marũa, marĩ na Mulawii wetagwo Pedaia, arũgamĩrĩri a makũmbĩ, na ngĩtua Hanani mũrũ wa Zakuri mũrũ wa Matania mũnini wao, tondũ andũ aya nĩmoonagwo marĩ ehokeku. Nĩmatuirwo a kũgayagĩra ariũ a ithe wao indo.

¹⁴ Ndirikana, Wee Ngai wakwa, nĩ ũndũ wa maũndũ maya, na ndũgatharie wĩra na ũtungata ũrĩa ndungatĩte nyũmba-inĩ ya Ngai wakwa ndĩ mwĩhokeku.

¹⁵ Matukũ-inĩ macio nĩndeyoneire andũ a Juda makĩhiha ndibei mũthenya wa Thabatũ na makĩrehe ngano, na magĩkuuithia ndigiri ngano hamwe na ndibei, na thabibũ, na ngũyũ, na mĩthemba yothe ya mĩrigo. Indo icio ciothe maarehaga Jerusalemu mũthenya wa Thabatũ. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmakaania kwendia irio mũthenya ũcio wa Thabatũ.

¹⁶ Andũ a Turo arĩa maatũũraga Jerusalemu nĩmarehaga thamaki na indo cia mĩthemba yothe, na magaciendagĩria andũ a Juda mũthenya wa Thabatũ kũu Jerusalemu.

¹⁷ Ngĩrũithia andũ arĩa maarĩ igweta a Juda, ngĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũyũ mũreka wa waganu wa gũthaahia mũthenya wa Thabatũ?”

¹⁸ Maithe manyu ma tene-rĩ, githĩ ti maũndũ ta maya meekire, nake Ngai witũ agĩtũrehere mathĩna maya mothe matũkorete na magakora itũũra rĩrĩ inene? No rĩu inyuĩ mũrarehera Isiraeli mang’ũrĩ maingĩ makĩria na ũndũ wa gũthaahia Thabatũ.”

¹⁹ Na rĩrĩ, hwaĩ-inĩ kwambĩrĩria kũgĩa nduma ihingo-inĩ cia Jerusalemu Thabatũ ĩtanakinya-rĩ, ngĩathana mĩrango ya Jerusalemu ĩhingwo na ndĩkahingũrwo nginya Thabatũ ĩthire. Ngĩiga andũ amwe akwa ihingo-inĩ marangĩre, nĩgeetha gũtikagĩe mũrigo ũngĩtoonyio thĩnĩ mũthenya wa Thabatũ.

²⁰ Rĩmwe kana meerĩ, onjorithia na endia a indo cia mĩthemba yothe maraarire nja ya Jerusalemu.

²¹ No ngĩmakaania ngĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩgũtũma mũraare rũthingo-inĩ? Mũngũka ũguo rĩngĩ nĩndĩmũnyiitithia.” Kuuma hĩndĩ ĩyo matiacoockire gũũka mũthenya wa Thabatũ.

²² Ningĩ ngĩatha Alawii meetherie macooke mathĩ makarangĩre ihingo nĩgeetha maige mũthenya wa Thabatũ ũrĩ mũtheru.

Ndirikana, Wee Ngai wakwa, nĩ ũndũ wa ũndũ ũyũ o naguo, na ũnjiguĩre tha kũringana na wendo waku mũnene.

²³ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio nĩndonire arũme a Juda arĩa maahikĩtie andũ-a-nja a kuuma Ashidodi, na Amoni, na Moabi.

²⁴ Nuthu ya ciana ciao cjaaragia rũthiomi rwa Ashidodi kana thiomu cia ndũrĩrĩ icio ingĩ, no matiooĩ kwaria rũthiomi rwa Juda.

²⁵ Ngĩmarũithia na ngĩmetĩria kĩrumi. Nĩndahũũire arũme amwe ao na ngĩmamunya njuĩrĩ. Ngĩtũma mehĩte mwĩhĩtwa makĩgwetaga rĩtwa rĩa Ngai, ngĩmeera atĩrĩ: “Menyai gũkaaneana airĩtu anyu mahikio nĩ ariũ ao, kana aanake anyu inyuĩ ene mahikie airĩtu ao.

²⁶ Githĩ ti ihikano ta icio ciatũmire Solomoni mũthamaki wa Isiraeli eehie? Ndũrĩrĩ-inĩ nyingĩ gũtiarĩ mũthamaki ũngĩ watariĩ take. Ngai wake nĩamwendete, akĩmũtua mũthamaki Isiraeli guothe; no-o na kũrĩ ũguo-rĩ, nĩatoonyirio mehia-inĩ nĩ andũ-a-nja a kũngĩ.

²⁷ Ithuĩ-rĩ, no nginya tũigwe atĩ o na inyuĩ mũreka waganu ũyũ wothe mũũru ũũ, mũkaaga kwĩhokeka kũrĩ Ngai witũ na ũndũ wa kũhikia andũ-a-nja a kũngĩ?”

²⁸ Mũriũ ũmwe wa Joiada mũrũ wa Eliashibu mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene aarĩ mũthoni-we wa Sanibalati ũrĩa Mũhoroni. Nĩndamũingatire oime harĩ nĩ.

²⁹ Maririkane, Wee Ngai wakwa, tondũ nĩmathaahirie wĩra wa ũthĩnjĩri-Ngai, o na magĩthaahia kĩrĩkanĩro kĩa wĩra wa athĩnjĩri-Ngai na kĩa Alawii.

³⁰ Nĩ ũndũ ũcio, ngĩtheria athĩnjĩri-Ngai na Alawii kuuma kũrĩ ũndũ o wothe mũgeni, ngĩcooka ngĩmagaĩra o mũndũ wĩra wake kĩũmbe.

³¹ Ningĩ nĩndathondekire mweke wa kũhothaga ngũ na maciaro ma mbere mahinda marĩa maatuĩtwo.

Wee Ngai wakwa, ndirikana na ũnjĩke wega.

ESITERI

Kweherio kwa Vashiti Mütumia wa Muthamaki

¹ Na rĩrĩ, ũũ nĩguo gwekĩkire matukũ-inĩ ma Ahasuerusu, o we Ahasuerusu ũrĩa waathaga mabũrũri 127 marĩa moimĩte kuuma bũrũri wa Ahĩndĩ o nginya bũrũri wa Akushi.*

² Matukũ-inĩ macio-rĩ, Mũthamaki Ahasuerusu aathamakaga arĩ gĩtĩ-inĩ gĩaake kĩa ũnene thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki kũu gũikaro kĩgitĩre kĩa mũthamaki gĩa Shushani,†

³ na mwaka wa gatatũ wa wathani wake, nĩarugithĩirie andũ ake othe arĩa maarĩ igweta na anene iruga. Nao atongoria a mbũtũ cia ita cia Perisia na cia Media, na abarũthi na andũ arĩa maarĩ igweta a mabũrũri maarĩ kuo.

⁴ Nake akĩonania ũtonga mũnene wa ũthamaki wake na ũkengi na riiri wa ũnene wake, ihinda rĩa matukũ 180.

⁵ Matukũ macio maathira, mũthamaki nĩarugithirie iruga, rĩrĩa rĩaikarire mũthenya mũgwanja, narĩo rĩarĩ thĩinĩ wa mũgũnda ũrĩa warĩ mũirigĩre wa nyũmba ya mũthamaki, rĩkĩrugĩrwo andũ othe kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene, arĩa maarĩ kũu thĩinĩ wa gũikaro kĩrĩa kĩarĩ kĩirigĩre gĩa Shushani.

⁶ Mũgũnda ũcio warĩ na mũcuurio ya gatani ya rangi mwerũ na ya rangi wa bururu, nayo yohanĩtio na mũkanda ya gatani ya rangi mwerũ na ya rangi wa ndathi, ikoohererwo icũhĩ-inĩ cia betha iria cianyitithanĩtio na itugĩ cia mahiga marĩa mega merũ. Nĩ kwarĩ na itĩ cia gũikarĩra cia thahabu na cia betha‡ iria ciaigĩtwo kũndũ kwarĩtwo mahiga ma nyaigĩ, na mahiga mega merũ, na mahiga ma rangi wa ngoikoni, na mahiga mangĩ ma goro mũno.

⁷ Ndibei yaheanagwo na ikombe cia thahabu, na gũtirĩ kĩaahanaine na kĩrĩa kĩngĩ, na ndibei ya nyũmba ya ũthamaki yarĩ nyingĩ mũno o ta ũrĩa ũtaana wa mũthamaki watariĩ.

⁸ Kũringana na watho wa mũthamaki, o mũgeni nĩeetĩkĩrĩtio kũnyua kĩrĩa angĩendire, nĩ ũndũ mũthamaki nĩathĩte aheani othe a ndibei mahe o mũndũ kĩrĩa eendaga.

⁹ O nake Vashiti, mũtumia wa mũthamaki, nĩarugithĩirie andũ-a-nja iruga o kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Mũthamaki Ahasuerusu.

¹⁰ Mũthenya wa mũgwanja, hĩndĩ ĩrĩa Mũthamaki Ahasuerusu aakenete nĩ ũndũ wa kũnyua ndibei, agĩatha ndungata iria mũgwanja ciarĩ hakũre iria ciamũtungatagĩra, nĩcio Mehumani, na Bizatha, na Haribona, na Bigatha, na Abagutha, na Zetharu, na Karikasi,

¹¹ irehe Vashiti, ũcio mũtumia wa mũthamaki mbere yake ekĩrĩte tanji yake ya ũthamaki, nĩgeetha onanie ũthaka wake kũrĩ andũ, o na ningĩ kũrĩ andũ arĩa maarĩ igweta, nĩgũkorwo aarĩ kĩĩrorerwa.

¹² No rĩrĩa ndungata icio ciakinyirie watho wa mũthamaki, Vashiti mũtumia wa mũthamaki akĩrega gũthĩ. Hĩndĩ ĩyo mũthamaki akĩng'ũrĩka mũno na agĩcinwo nĩ marakara.

* **1:1** Wathani wagayanĩtio ng'ongo 127, na o rũgongo rũkagayanio na mabũrũri. † **1:2** Shushani rĩarĩ itũũra rĩmwe inene rĩa marĩa mana ma ũthamaki ũcio; macio mangĩ matatũ maarĩ Babuloni, Perisiapoli, na Ekibatani. ‡ **1:6** Andũ a Perisia maarĩaga metambũrũkĩtie itĩ-inĩ.

¹³ Na tondũ warĩ mūtugo wa mũthamaki gũtuĩria maũndũ ma watho na ma kĩhooto, akĩaria na andũ arĩa oogĩ na mooĩ ũhoro wa matukũ ma tene.

¹⁴ Nao arĩa maakuhĩrĩirie mũthamaki mũno maarĩ Karishena, na Shetharu, na Adamatha, na Tarashishi, na Meresu, na Marisena na Memukani, andũ mũgwanja arĩa maarĩ igweta a Perisia na Media, arĩa meetĩkĩrĩtio kuonanaga na mũthamaki, na nĩo maarĩ anene mũno ũthamaki-inĩ ũcio.

¹⁵ Mũthamaki akĩũria atĩrĩ, “Kũringana na watho-rĩ, Vashiti mūtumia wa mũthamaki agĩrĩrwo nĩ gwĩkwo atĩa? Nĩaregete gwathĩkĩra watho wa Mũthamaki Ahasuerusu ũrĩa akinyĩirio nĩ andũ acio ahakũre.”

¹⁶ Memukani agĩcookia arĩ mbere ya mũthamaki na andũ arĩa maarĩ igweta atĩrĩ, “Vashiti mūtumia wa mũthamaki nĩekĩte mahĩtia, na to mũthamaki wiki ahĩtĩrie, no ahĩtĩrie o na andũ othe arĩa marĩ igweta na andũ othe a mabũrũri ma Mũthamaki Ahasuerusu.

¹⁷ Nĩgũkorwo ũndũ ũyũ wĩkĩtwo nĩ mūtumia wa mũthamaki nĩũkũmenyeka nĩ andũ-a-nja othe, na nĩ ũndũ ũcio nĩmarĩmenagĩrĩria athuuri ao makoiga atĩrĩ, ‘Mũthamaki Ahasuerusu araathanire Vashiti mūtumia wa mũthamaki arehwo mbere yake, no ndaigana gũthiĩ.’

¹⁸ Ũmũthĩ-rĩ, andũ-a-nja arĩa marĩ igweta a Perisia na Media arĩa maiguĩte ũndũ ũyũ wĩkĩtwo nĩ mūtumia wa mũthamaki noguo nao marĩkaga andũ arĩa marĩ igweta a mũthamaki. Kĩnyararo na ngarari itigathira.

¹⁹ “Nĩ ũndũ ũcio, mũthamaki angĩona arĩ wega, nĩarute watho wa ũthamaki na etĩkĩre wandĩkwo mawatho-inĩ ma Perisia na Media, marĩa matagarũragwo, atĩ Vashiti ndarĩ hĩndĩ ĩngĩ agooka mbere ya Mũthamaki Ahasuerusu. Naho handũ ha Vashiti-rĩ, mũthamaki acarie mũndũ-wa-nja ũngĩ mwega kũmũkĩra.

²⁰ Rĩrĩa watho ũcio wa mũthamaki ũrĩanĩrĩrwo kũndũ guothe kũrĩa mũthamaki aathanaga-rĩ, andũ-a-nja othe nĩmarĩtĩĩaga athuuri ao, kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene.”

²¹ Mũthamaki na andũ ake arĩa maarĩ igweta magĩkenio nĩ mataaro macio, nĩ ũndũ ũcio mũthamaki agĩka o ta ũrĩa Memukani oigĩte.

²² Agĩtũma marũa kũndũ guothe ũthamaki-inĩ ũcio, o bũrũri na mwandĩkĩre wago na o rũrĩrĩ na mwarĩrie waruo, akĩanĩrĩrithia na thiomu cia andũ othe atĩ mũthuuri o wothe nĩwe mwathi wa mũciĩ wake.

2

Esiteri Gũtuĩka Mūtumia wa Mũthamaki

¹ Thuutha ũcio rĩrĩa marakara ma Mũthamaki Ahasuerusu maa-hoorerire, akĩririkana Vashiti na ũrĩa eekĩte, o na ũrĩa aamũtuĩrĩire eekwo.

² Hĩndĩ ĩyo ndungata iria ciatungatagĩra mũthamaki we mwene ikiuga atĩrĩ, “Mũthamaki nĩacarĩrio airĩtu gathirange ethĩ na ciĩrorerwa.

³ Mũthamaki nĩathuure anene mabũrũri-inĩ mothe marĩa aathanaga marehe airĩtu acio othe ciĩrorerwa nyũmba-inĩ ĩrĩa ĩtũũragwo nĩ andũ-a-nja thĩnĩ wa nyũmba ya ũthamaki kũu gĩkaro kĩrĩa kĩirigĩre gĩa Shushani. Nao nĩmamenyagĩrĩrwo nĩ Hegai, ndungata ĩrĩa hakũre ya mũthamaki ĩrĩa yarũgamagĩrĩra andũ-a-nja acio; ningĩ maheo indo cia gwĩthakaria nacio.

⁴ Thuutha ũcio mũirĩtu ũrĩa ũgaakenia mũthamaki nĩagatuĩka mūtumia wa mũthamaki ithenya rĩa Vashiti.” Mataaro macio magĩkenia mũthamaki, nake akĩmarũmĩrĩra.

⁵ Na rĩrĩ, thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki kũu gũikaro kĩrĩa kũirigĩre gĩa Shushani, nĩ kwarĩ na Mũyahudi wa mũhĩrĩga wa Benjamini wetagwo Moridekai mũrũ wa Jairũ, mũrũ wa Shimei, mũrũ wa Kishu,

⁶ nake aatahĩtwo kuuma Jerusalemu nĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, arĩ ũmwe wa andũ arĩa maatahanĩirio na Jekonia, mũthamaki wa Juda.

⁷ Moridekai aarĩ na mwarĩ wa ithe mũnini wetagwo Hadasa, ũrĩa aarerete tondũ ndaarĩ na ithe kana nyina. Mũirĩtu ũcio, ũrĩa ningĩ wetagwo Esiteri, aarĩ kũrorerwa mwĩrĩ na ũthiũ akĩonwo, nake Moridekai akĩmuoya akĩmũrera o ta mwarĩ thuutha wa ithe na nyina gũkua.

⁸ Rĩrĩa watho ũcio wa mũthamaki wanĩrĩrwo-rĩ, airĩtu aingĩ nĩmarehirwo thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki kũu gũikaro kĩrĩa kũirigĩre gĩa Shushani, na maamenyagĩrĩrwo nĩ Hegai. Esiteri o nake nĩatwarirwo kũu nyũmba ĩyo ya mũthamaki na akĩhokerwo Hegai, ũrĩa warũgamĩrĩre nyũmba ĩrĩa yatũũragwo nĩ andũ-a-nja.

⁹ Mũirĩtu ũcio nĩamũkenirie na akĩendeka nĩwe. O hĩndĩ ĩyo akĩmũhe indo cia gwĩthakaria nacio o na akĩmũhe irio cia mwanya. Ningĩ akĩmũhe ndungata mũgwanja cia airĩtu, arĩa maathuurĩtwo kuuma nyũmba-inĩ ya mũthamaki na akĩmũthaamia marĩ hamwe na ndungata icio ciake cia airĩtu akĩmũtwara handũ harĩa hega mũno kũu nyũmba-inĩ ĩyo yatũũragwo nĩ andũ-a-nja.

¹⁰ Esiteri ndoimbũrĩte rũrĩrĩ rwake kana kĩhumo kĩa nyũmba yao, tondũ Moridekai nĩamũtaarĩte akamwĩra ndageke ũguo.

¹¹ O mũthenya Moridekai nĩaceerangaga hau nja ya nyũmba ĩyo yatũũragwo nĩ andũ-a-nja, nĩguo amenye ũrĩa Esiteri aikaraga, na ũrĩa aathiiaga na mbere.

¹² Mbere ya o mũirĩtu kũgĩa na mweke wa gũthiĩ kũrĩ Mũthamaki Ahasuerusu, aaniinaga mũeri ikũmi na ĩrĩrĩ ya gwĩthakaria ĩrĩa yaathanĩtwo ĩkaragwo nĩ airĩtu acio, ĩtandatũ ya kwĩhaka maguta ma manemane, na ĩtandatũ ya kwĩhaka maguta manungi wega na indo ingĩ cia kwĩhaka.

¹³ O mũirĩtu aarĩ athiĩ harĩ mũthamaki ta ũũ: Nĩaheagwo kĩndũ kĩrĩa gĩothe angĩendire gwĩkuuĩra kuuma nyũmba ĩyo yatũũragwo nĩ andũ-a-nja gĩa gũthiĩ nakĩo nyũmba-inĩ ya mũthamaki.

¹⁴ Hwai-inĩ aathiiaga agatoonya kuo, na rũciinĩ agacooka mwena ũngĩ wa nyũmba ĩyo yatũũragwo nĩ andũ-a-nja, nakuo kũu akamenyagĩrĩrwo nĩ Shaashagazu, ndungata ĩrĩa yarĩ hakũre ya mũthamaki, ĩrĩa yehokeirwo thuriya cia mũthamaki. Ndingĩacookire rĩngĩ kũrĩ mũthamaki tiga o mũthamaki akenirio nĩwe amũtũmanĩre na rĩitwa rĩake.

¹⁵ Ihinda rĩa Esiteri rĩakinya (mũirĩtu ũrĩa Moridekai aarerete taarĩ mwarĩ, ũrĩa warĩ mwarĩ wa ithe mũkũrũ Abihaili) rĩa gũthiĩ kũrĩ mũthamaki, ndaigana gwĩtia kĩndũ o nakĩ, tiga o kĩrĩa Hegai ndungata ĩyo yarĩ hakũre ya mũthamaki, mũrori wa nyũmba ĩyo yatũũragwo nĩ andũ-a-nja, aamwĩrĩre akuue. Nake Esiteri nĩetĩkĩrĩkaga nĩ mũndũ o wothe wamuonaga.

¹⁶ Nake Esiteri agĩtwarwo kũrĩ Mũthamaki Ahasuerusu kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki mweri-inĩ wa ikũmi, mweri wa Tebethu, mwaka-inĩ wa mũgwanja wa wathani wake.

¹⁷ Na rĩrĩ, mũthamaki nĩaguucĩrĩirio nĩ Esiteri gũkĩra andũ-a-nja acio angĩ othe, nake agĩtĩkĩrĩka nĩwe gũkĩra airĩtu acio angĩ gathirange othe. Nĩ ũndũ ũcio akĩoya tanji ya ũnene, akĩmwĩkĩra mũtwe, akĩmũtua mũtumia wa mũthamaki ithenya rĩa Vashiti.

¹⁸ Nake mūthamaki akīrugithia iruga inene mūno, iruga rīa Esiteri, agīta andū ake othe arīa maarī igweta na anene. Mabūrūri-inī mothe mūthamaki akīanīrīra thigūkū na akīheana iheo kūrīngana na ūtaana wa ūthamaki.

Moridekai Kūhithūria Ndundu Njūru

¹⁹ Rīrīa airītu acio gathirange moonganirio ihinda rīa keerī, Moridekai aikarīte hau kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki.

²⁰ No Esiteri ndoimbūrīte kīhumo kīa nyūmba yao kana kīa rūrīrī rwake, o ta ūrīa Moridekai aamūtaarīte, nīgūkorwo aathiire na mbere kūrūmīrīra mataaro ma Moridekai o ta ūrīa ekaga rīrīa aareragwo nīwe.

²¹ Ihinda rīu Moridekai aikaraga kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki, Bigithana na Tereshu, anene eerī arīa meehokeirwo kūrūgamīrīra kīhingo kīa nyūmba ya mūthamaki, nīmarakarire, na makīgīa na ndundu ya kūrūraga Mūthamaki Ahasuerusu.

²² Nowe Moridekai akīmenya ūhoru wa ndundu ūyo na akīra Esiteri, mūtumia ūcio wa mūthamaki, nake Esiteri akīra mūthamaki ūhoru ūcio, na akiuga nī Moridekai ūmwīrīte.

²³ Na rīrīa ūhoru ūcio watūrīrio na ūkīoneka atī warī wa ma, anene acio eerī magīcuurio mūtī igūrū. Ūhoru ūcio wothe nīwandīkīrwo hau mbere ya mūthamaki ibuku-inī rīa maūndū marīa meekīkīte ihinda rīu.

3

Hamani Gūciirīra Kūniina Ayahudi

¹ Thuutha wa maūndū macio, Mūthamaki Ahasuerusu nīatūūgīrīrie Hamani mūrū wa Hamedatha, ūrīa Mūagagi, akīmūnenehia na akīmūhe gītīio gīakīrīte kīa andū arīa angī othe maarī igweta.

² Anene othe a mūthamaki arīa maarī hau kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki nīmaturagia maru na makainamīrīra, magatīa Hamani, nī ūndū mūthamaki nīathanīte gwīkagwo ūguo nī ūndū wake. No Moridekai ndaigana gūturia maru kana kūmūinamīrīra amūtīe.

³ Hīndī ūyo anene a mūthamaki arīa maarī kīhingo-inī kīa mūciī wa mūthamaki makīūria Moridekai atīrī, “Ūregete gwathīkīra watho wa mūthamaki nīkī?”

⁴ O mūthenya nīmamwaragīria no akīrega kūmaigua. Nī ūndū ūcio makīhe Hamani ūhoru ūcio nīgeetha mone kana mūtugo ūcio wa Moridekai no ūkirīrīrio, nīgūkorwo nīameerīte atī we aarī Mūyahudi.

⁵ Rīrīa Hamani onire atī Moridekai ndangīmūtūrīria maru kana amūtīe, akīng'ūrīka mūno.

⁶ No aarīkia kūmenya rūrīrī rwa andū a Moridekai rwarī rūrīkū, akīona kūrūragithia Moridekai arī o wiki ti kūiganu. Handū ha ūguo, Hamani agīcaria njīra ya kūniinithia rūrīrī ruothe rwa andū a Moridekai, na nīo Ayahudi, arīa maarī mabūrūri-inī mothe marīa maathagwo nī Mūthamaki Ahasuerusu.

⁷ Mwaka-inī wa ikūmi na īrī wa Mūthamaki Ahasuerusu, mweri wa mbere, mweri wa Nisani, magīcuuka puri (ūguo nī ta kuuga gūcuuka mītī) mbere ya Hamani nīguo mathuure mūthenya na mweri. Naguo mūtī ūkīgīwīra mweri wa ikūmi na īrī, nīguo mweri wa Adari.

⁸ Hamani agīcooka akīra Mūthamaki Ahasuerusu atīrī, “Nī kūrī rūrīrī rūhurunjūkīire ndūrīrī-inī cia mabūrūri mothe marīa ūthamakagīra, rūrīa mītugo yao ītahaanaine na ya andū arīa angī othe, na andū a rūrīrī

rũu matiathĩkagĩra mawatho ma mũthamaki; nĩ ùndũ ùcio hatirĩ bata wa mũthamaki kũmakirĩrĩria.

⁹ Mũthamaki angĩona kwagĩĩre-rĩ, no kũrutwo watho wa kũmaniinithia, na nĩ nĩngũiga taranda 10,000* cia betha thĩnĩ wa kĩgĩna kĩa ùthamaki cia kũrĩha andũ arĩa mekũruta wĩra ùcio.”

¹⁰ Nĩ ùndũ ùcio mũthamaki akĩruta gĩcũhĩ kĩa mũhũũri wake ku-uma kĩara-inĩ gĩake, agĩkĩnengera Hamani mũrũ wa Hamedatha, ùrĩa Mũagagi, ùcio thũ ya Ayahudi.†

¹¹ Mũthamaki akĩra Hamani atĩrĩ, “Ikara na mbeeca icio ciaku, na wĩke na andũ acio o ùrĩa ùkwenda.”

¹² Na rĩrĩ, mũthenya wa ikũmi na ìtatũ wa mweri wa mbere, aandĩki-marũa a mũthamaki magĩtũwo. Makĩandĩka ùrĩa wothe Hamani aathanĩte, na mwandĩkĩre wa o bũrũri, na rũthiomi rwa o rũrĩrĩ, makĩandĩkĩra anene a mũthamaki, na abarũthi a mabũrũri a kũndũ na kũndũ, na andũ arĩa maarĩ igweta a ndũrĩrĩ mwanya. Marũa macio maandĩkirwo na rĩtwa rĩa Mũthamaki Ahasuerusu we mwene, na magĩkĩrwo mũhũũri wa gĩcũhĩ gĩake mwene.

¹³ Marũa macio maatwarirwo mabũrũri-inĩ mothe ma mũthamaki nĩ andũ arĩa maakuuaga marũa, namo maaheanĩte watho wa kwananga, na kũũraga, na kũhukia Ayahudi othe, andũ ethĩ na arĩa akũrũ, na andũ-anja na twana tũnini, maniinwo mũthenya o ro ùmwe, arĩ guo mũthenya wa ikũmi na ìtatũ, mweri wa ikũmi na ìrĩrĩ, mweri wa Adari, na matahe indo ciao.

¹⁴ Kobi ìmwe ya marũa macio ma watho ùcio yarĩ ìtũmwo ìrĩ watho wa kũrũmĩrĩrwo mabũrũri-inĩ mothe, na ùmenyithio andũ a ndũrĩrĩ ciothe, nĩgeetha mehaarĩrie nĩ ùndũ wa mũthenya ùcio.

¹⁵ Nĩ ùndũ wa ùrĩa watho wa mũthamaki warĩ wa na ihenya, atwari a marũa makiumagara o narua tondũ watho ùcio waheanirwo kuuma thĩnĩ wa nyũmba ya ùthamaki kũu gĩikaro kĩrĩa kĩarĩ kũirigĩre gĩa Shushani. Mũthamaki na Hamani magĩikara thĩ kũnyua, no itũũra rĩu inene rĩa Shushani rĩkĩgagaya mũno.

4

Moridekai Kũringĩrĩria Esiteri Amateithie

¹ Rĩrĩa Moridekai aamenyire ùrĩa wothe gwekĩtwo, agĩtembũranga nguo ciake, akĩĩhumba nguo ya ikũnia na akĩĩhurĩria mũhu, agĩthĩĩ, agĩtuĩkanĩria itũũra akĩrĩraga anĩrĩre mũno, na arĩ na ruo.

² Aathiire o nginya kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki, tondũ gũtirĩ mũndũ wetĩkagĩrio gũtoonya kũu thĩnĩ ehumbĩte nguo ya ikũnia.

³ Thĩnĩ wa mabũrũri mothe kũrĩa marũa na watho wa mũthamaki wakinyaga kwagĩaga na gũcakaya kũnene, na kwĩhinga kũrĩa irio, na kũrĩra na kũgirĩka kũnene kũrĩ Ayahudi. Aingĩ ao magĩkoma thĩ mehumbĩte nguo cia ikũnia na mehurĩrie mũhu.

⁴ Hĩndĩ ìrĩa ndungata cia Esiteri cia airĩtu na cia arũme iria ciarĩ hakũre ciokire ikĩmũhe ùhoru ùkonĩ Moridekai, Esiteri nĩathĩnĩkire mũno. Akĩmũneanĩra nguo ehumbe arute ìyo ya ikũnia, no Moridekai akĩrega gũcioya.

⁵ Nake Esiteri agĩtũmanĩra Hathaka, ùmwe wa ndungata iria ciarĩ hakũre cia mũthamaki, ùrĩa waheetwo wĩra wa kũmũtungatĩra, akĩmwatha athĩ akamenye nĩ ùndũ ùrĩkũ ùcio wathĩnagĩa Moridekai, na gĩtũmi kĩaguo.

* 3:9 nĩ ta tani 375 † 3:10 Maandĩko maatuĩkaga ma ma rĩrĩa mekĩrwo mũhũũri wa gĩcũhĩ kĩa mũthamaki.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Hathaka akiumagara, agĩthiĩ kũrĩ Moridekai kĩa haaro-inĩ gĩa itũũra rĩu inene hau mbere ya kĩhingo kĩa mũciĩ wa mũthamaki.

⁷ Nake Moridekai akĩmwĩra maũndũ marĩa mothe maamũkorete, hamwe na mũigana wa mbeeca iria ciothe Hamani eeranĩre kũrĩha ciigwo kĩgĩna-inĩ kĩa mũthamaki nĩguo Ayahudi maniinwo biũ.

⁸ Ningĩ akĩmũnengera kobi ya marũa ma watho ũcio wa kũniinwo kwao, irĩa yandĩkĩtwo na ikahunjanĩrio kũu Shushani, akamĩonie Esiteri na amũtaarĩrie ũhoru wayo, na akĩmwĩra aringĩrĩrie Esiteri athiĩ kũrĩ mũthamaki, akamũthaithe maiguĩrwo tha, na aarĩrĩrie andũ ake harĩ mũthamaki.

⁹ Nake Hathaka agĩcooka, na akĩmenyithia Esiteri ũrĩa Moridekai oigĩte.

¹⁰ Nake Esiteri akĩmũtaarĩria ũrĩa ekwĩra Moridekai, akĩmwĩra atĩrĩ,

¹¹ “Anene othe a mũthamaki, o na andũ othe a mabũrũri marĩa mũthamaki aathanaga nĩmooĩ atĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wanja o wothe ũrĩa ũngĩtoonya harĩ mũthamaki hau nja ya na thĩinĩ atetĩtwo, mũthamaki arĩ o watho ũmwe: naguo nĩ atĩ mũndũ ũcio ooragwo. Kĩgirĩrĩria kĩa ũndũ kũuragwo no mũthamaki amũtambũrũkĩirie rũthanju rwake rwa ũthamaki rwa thahabu. No rĩrĩ, rĩu matukũ mĩrongo itatũ nĩmathirĩte kuuma rĩrĩa ndetĩtwo thĩĩ kũrĩ mũthamaki.”

¹² Rĩrĩa ciugo cia Esiteri cierirwo Moridekai,

¹³ agĩtũmana macookio mamwĩre atĩrĩ, “Ndũgeciirie atĩ tondũ ũrĩ thĩinĩ wa nyũmba ya mũthamaki atĩ wee nowe wiki ũkaahonoka, nao Ayahudi othe maniinwo.

¹⁴ Nĩgũkorwo ũngĩaga kwaria ihinda ta rĩrĩ, kĩhonia na kũhonokio kwa Ayahudi nĩikoima handũ hangĩ, no wee na nyũmba ya thoguo no mũkaaniinwo. Ningĩ-rĩ, nũũ ũũĩ kana wokire ũthamaki-inĩ nĩ ũndũ wa ihinda ta rĩrĩ?”

¹⁵ Nake Esiteri akĩmeera macookerie Moridekai ũhoru, mamwĩre atĩrĩ,

¹⁶ “Thiĩ ũcookanĩrĩrie Ayahudi othe arĩa maikaraga Shushani, na mwĩhinge kũrĩa irio nĩ ũndũ wakwa. Mũtikaarĩe kana mũnyue kahinda ka mĩthenya itatũ, ũtukũ na mũthenya. Nĩ na ndungata ciakwa cia airĩtu nĩtũkwĩhinga kũrĩa irio hamwe na inyuĩ. Twarĩkia gwĩka ũguorĩ, nĩngathĩĩ kũrĩ mũthamaki, o na akorwo tiguu watho ugĩte. Ingĩkua-rĩ, ndĩgĩkue.”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Moridekai agĩthiĩ na agĩka ũrĩa wothe Esiteri aamũtaarĩte.

5

Ihooya rĩa Esiteri kũrĩ Mũthamaki

¹ Mũthenya wa gatatũ wakinya-rĩ, Esiteri akĩhumba nguo ciake cia ũthamaki na akĩrũgama nja ya na thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki, mbere ya nyũmba nene ya mũthamaki. Nake mũthamaki aikarĩire gĩtĩ gĩaake kĩa ũnene nyũmba-inĩ iyo nene, ang'etheire itoonyero rĩayo.

² Rĩrĩa onire Esiteri, mũtumia wa mũthamaki arũngiĩ hau nja, akĩmũkenera na akĩmũtambũrũkĩria rũthanju rwake rwa ũnene rwa thahabu rũrĩa aanyitĩte. Nĩ ũndũ ũcio Esiteri agĩkuhĩrĩria, akĩhutia mũthia waruo.

³ Nake mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Esiteri, mũtumia ũyũ mũthamaki, ũbatairio nĩ kĩĩ? Ihooya rĩaku nĩ rĩrĩkũ? O na wahooya ũheo nuthu ya kũrĩa guothe thamakaga, nũkũheo.”

⁴ Esiteri akĩmũcookeria akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki angĩona kwagĩrĩire, nĩetĩkĩre moke marĩ na Hamani ũmũthĩ iruga-inĩ rĩrĩa ngũrugithĩirie.”

⁵ Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Gĩirai Hamani o rĩu, nĩgeetha twĩke o ũguo Esiteri orĩtie.”

Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki marĩ na Hamani magĩthĩ iruga-inĩ rĩrĩa Esiteri aahaarĩirie.

⁶ Na rĩrĩa maanyuuaga ndibei-rĩ, mũthamaki akĩũria Esiteri o ro rĩngĩ atĩrĩ, “Ihooya rĩaku nĩ rĩrĩkũ? Nĩũkũhingĩrio. Na nĩ kĩ ũrooria ũheo? O na wahooya ũheo nuthu ya kũrĩa guothe thamakaga-rĩ, nĩũkũheo.”

⁷ Esiteri agĩcookia atĩrĩ, “Ũndũ ũrĩa ndĩrooria, o na ihooya rĩakwa nĩ rĩrĩ:

⁸ Kũngĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte nĩ mũthamaki, na akorwo mũthamaki no etĩkĩre ihooya rĩakwa na aahingĩrie ũrĩa ndĩrooria-rĩ, mũthamaki na Hamani nĩmagooka rũciũ iruga-inĩ rĩrĩa ngaamarugithĩria. Hĩndĩ iyo nĩguo ngaacookia kũria kĩa mũthamaki.”

Hamani Kũrakarĩra Moridekai

⁹ Mũthenya ũcio Hamani nĩoimire kũu akenete na agacanjamũka ngoro. No hĩndĩ ĩrĩa onire Moridekai hau kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki na akĩona atĩ ndaramũrũgamĩra kana akamwĩtigĩra, akĩng’ũrĩka mũno nĩ ũndũ wa Moridekai.

¹⁰ No rĩrĩ, Hamani nĩerigĩrĩrie gwĩka ũndũ, na akĩinũka mũciĩ.

Hamani agĩta arata ake hamwe na mũtumia wake, Zereshu,

¹¹ akĩmarahĩra ũhoru wa ũtonga wake mũingĩ, na ariũ ake aingĩ, na njĩra ciothe iria mũthamaki aamũtĩite nacio, na ũrĩa aamũtũũgĩrĩtie gũkĩra andũ arĩa angĩ maarĩ igweta na anene.

¹² Hamani agĩthĩ na mbere kuuga atĩrĩ, “O na to ũguo wiki, niĩ no niĩ nyiki Esiteri mũtumia wa mũthamaki egwĩtĩte tũthĩ na mũthamaki iruga-inĩ rĩrĩa ekũrugithĩtie. Na nĩanjĩtĩte tũthĩ na mũthamaki rũciũ.

¹³ No maũndũ macio mothe, matiratũma njiganĩre rĩrĩa rĩothe ndĩrona Moridekai, Mũyahudi ũcio, aikarĩte kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki.”

¹⁴ Zereshu mũtumia wake marĩ na arata ake othe makĩmwĩra atĩrĩ, “Thondekithia mũtĩ wa gũcuuria mũndũ wa buti mĩrongo mũgwanja na ithano* kũraiha na igũrũ, na rũciũ rũciĩnĩ ũrooke ũrie mũthamaki etĩkĩre Moridekai acuurio hau mũtĩ-igũrũ. Ũcooke ũthĩ mũrĩ na mũthamaki iruga-inĩ ũrĩ mũkenu.” Rĩciiria rĩrĩ nĩrĩakenirie Hamani, nake agĩthondekithia mũtĩ ũcio.

6

Moridekai Kũheo Gĩtĩo

¹ Na rĩrĩ, ũtukũ ũcio mũthamaki akĩũrwo nĩ toro; nĩ ũndũ ũcio agĩathana areherwo ibuku rĩrĩa rĩandĩkitwo maũndũ ma matukũ ma tene, maandĩko marĩa ma wathani wake, rĩrehwo athomerwo.

² Hakĩoneka handĩkitwo thĩnĩ warĩo atĩ Moridekai nĩwe woimbũrĩte Bigithana na Tereshu, anene eerĩ a mũthamaki arĩa marangagĩra kĩhingo, o acio maacirĩire kũũraga Mũthamaki Ahasuerusu.

³ Mũthamaki akĩũria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ Moridekai aatĩirwo naguo na nĩ ũnene ũrĩkũ aaheirwo nĩ ũndũ wa ũndũ ũcio?”

Ndungata ciake ikĩmũcookeria atĩrĩ, “Hatĩrĩ ũndũ o na ũmwe eekirwo.”

⁴ Mũthamaki akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũrĩ hau nja?” Hamani aakorirwo no hĩndĩ aatoonya nja ya nyũmba ya mũthamaki nĩguo aarie na mũthamaki ũhoru wa gũcuuria Moridekai mũtĩ-igũrũ ũrĩa aathondekithĩtie nĩ ũndũ wake.

* 5:14 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25)

⁵ Ndungata ciake ikimūcookeria atĩrĩ, “Nĩ Hamani ũrũgamĩte nja.”
Mũthamaki agĩathana atĩrĩ, “Mwĩrei atoonye.”

⁶ Rĩrĩa Hamani aaingĩrire, mũthamaki akimũũria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũngũkwo mũndũ ũrĩa mũthamaki angĩenda gũtĩithia?”

Hĩndĩ ĩyo Hamani akĩyũria na ngoro atĩrĩ, “Nũũ ũngĩ mũthamaki angĩenda gũtĩithia tĩa nĩ?”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa mũthamaki angĩenda gũtĩithia-rĩ,

⁸ nĩ wega wathane atĩ nguo ĩrĩa ndaaya ya ũthamaki ĩrĩa wee mũthamaki wanekĩra ĩrehwo, ningĩ mbarathi ĩrĩa yanakuua mũthamaki ĩrĩa ĩkĩrĩtwo tanji ya ũthamaki mūtwe ĩrehwo.

⁹ Ningĩ wĩtikĩre nguo ĩyo ndaaya, na mbarathi ĩyo, ciĩhokerwo mũndũ ũmwe mūtĩku mũno wa anene a mũthamaki. Wĩtikĩre ahumbe mũndũ ũrĩa mũthamaki angĩenda gũtĩithia nguo ĩyo, na amũtongorie athĩ akuuĩtwo nĩ mbarathi ĩyo kũ njĩra-inĩ cia itũũra rĩu inene, nake mũndũ ũcio athĩ akĩanagĩrĩra arĩ mbere yake atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo gwĩkagwo mũndũ ũrĩa mũthamaki angĩenda gũtĩithia.’”

¹⁰ Mũthamaki agĩatha Hamani, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ narua, woe nguo ĩyo na mbarathi ĩyo, na wĩke Moridekai ũcio Mũyahudi o ũguo woiga, o ũcio ũikaraga hau kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki. Ndũgatigĩrĩre ũndũ o na ũmwe wa maũndũ macio mothe wagaathĩrĩria mekwo.”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Hamani akĩoya nguo ĩyo na mbarathi ĩyo. Akĩhumba Moridekai nguo, na akĩmũtongoria ahaicĩte mbarathi njĩra-inĩ cia itũũra rĩu inene, akĩanagĩrĩra mbere yake atĩrĩ, “Ũũ nĩguo gwĩkagwo mũndũ ũrĩa mũthamaki angĩenda gũtĩithia!”

¹² Thuutha ũcio-rĩ, Moridekai agĩcooka kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki. No Hamani akĩguthũka gwake mũciĩ aiyũrĩtwo nĩ kĩa,

¹³ akĩra Zereshu mūtumia wake na arata ake othe maũndũ marĩa mothe maamũkorete.

Andũ arĩa maamũtaaraga, o na Zereshu mūtumia wake, makĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo Moridekai ũcio wambĩrĩria gũgũtooria nĩ wa kĩhumo kĩa Ayahudi-rĩ, ndũngĩmwĩtiiria, na ti-itherũ nĩũgũthira!”

¹⁴ ĩhinda o ro rĩu maaragia nake, ndungata iria ciarĩ hakũre cia mũthamaki igĩkinya, na igĩtwara Hamani na ĩhenya iruga-inĩ rĩrĩa Esiteri aamarugithĩrie.

7

Hamani Gũcuurio

¹ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki na Hamani magĩthĩ kũrĩanĩra na Esiteri, mūtumia wa mũthamaki,

² rĩrĩa manyuuaga ndibei mũthenya ũcio wa keerĩ, mũthamaki akĩũria Esiteri o rĩngĩ atĩrĩ, “Esiteri, mūtumia wa mũthamaki, ihooya rĩaku nĩ rĩrĩkũ? Nĩũkũhingĩrio. Na nĩ kĩ ũrooria ũheo? O na wahooya nuthu ya kũrĩa guothe thamakaga, nĩũkũheo.”

³ Nake Esiteri mūtumia wa mũthamaki akimūcookeria atĩrĩ, “Ingĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte nĩwe, wee mũthamaki, na mũthamaki angĩona kwagĩrĩre-rĩ, ndahooya ndekwo ndũũre muoyo, rĩu nĩrĩo ihooya rĩakwa. Ningĩ ndahooya atĩ andũ akwa marekwo matũũre muoyo.

⁴ Nĩ ũndũ nĩ na andũ akwa nĩtwendetio tũniinwo, na tũũragwo na tũhukio. Atĩrĩrĩ, korwo no kwendio twendetio tũgatuĩke ngombo cia arũme, na cia andũ-a-nja, nĩ nĩngĩrakirire tondũ thĩna ta ũcio ti mũiganu wa gũthĩnia mũthamaki.”

⁵ Mũthamaki Ahasuerusu akĩũria Esiteri mũtumia wa mũthamaki atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũngĩgeria gwĩka ũndũ ta ũcio-rĩ, nũũ hihi? Arĩ ha?”

⁶ Esiteri akiuga atĩrĩ, “Mũtũthũũri na thũ iitũ nĩ Hamani ũyũ mwaganu.” Hamani akĩnyitwo nĩ kĩmako kĩnene arĩ hau mbere ya mũthamaki o na mũtumia wake.

⁷ Nake mũthamaki agĩũkĩra arakarĩte mũno, agĩtiga kũnyua ndibei yake, agĩthĩ nakũu mũgũnda-inĩ ũcio wa nyũmba ya ũthamaki. Nake Hamani amenya atĩ mũthamaki nĩarĩkĩtie gũtua ciira wake, agĩtigwo na thuutha ethaithanĩrĩre harĩ Esiteri mũtumia wa mũthamaki nĩguo ndakooragwo.

⁸ Na rĩrĩa mũthamaki aacookaga nyũmba ya iruga kuuma mũgũnda-inĩ ũcio wa nyũmba ya ũthamaki, Hamani nake noguo aakorirwo akĩgũithia gĩtĩ-inĩ harĩa Esiteri aaikairĩte.

Nake mũthamaki akĩgũthũka, akĩũria atĩrĩ, “Kaĩ angĩnyiita mũtumia wa mũthamaki na hinya o na tũrĩ nake gũkũ nyũmba?”

Mũthamaki akĩrĩkia kuuga ũguo, makĩhumbĩra Hamani ũthiũ.*

⁹ Nake Haribona, ndungata ĩmwe ya iria hakũre, arĩa maatungatagĩra mũthamaki, akiuga atĩrĩ, “Mũtĩ wa gũcuuria andũ wa buti mũrongo mũgwanja na ithano† kũraiha na igũrũ ũrũgamĩtio nyũmba-inĩ ya Hamani. Araũthondekithĩtie nĩ ũndũ wa Moridekai, ũrĩa waririe ndeto cia gũteithia mũthamaki.”

Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Mũcuuriei mũtĩ-inĩ ũcio!”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio magĩcuuria Hamani mũtĩ-inĩ ũcio aathondekithĩtie nĩ ũndũ wa Moridekai. Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩthirwo nĩ marakara.

8

Itua rĩa Mũthamaki Gũteithia Ayahudi

¹ Mũthenya o ro ũcio, Mũthamaki Ahasuerusu akĩhe mũtumia wake Esiteri indo cia Hamani, ũcio thũ ya Ayahudi.* Nake Moridekai agĩũka mbere ya mũthamaki, nĩ ũndũ Esiteri nĩoigĩte ũrĩa maatarainie.

² Mũthamaki akĩruta gĩcũhĩ kĩa mũhũũri wake kĩrĩa aatunyĩte Hamani, na agĩkĩhe Moridekai. Nake Esiteri agĩtua Moridekai mũrũgamĩrĩri wa indo cia Hamani.

³ Esiteri agĩthaitha mũthamaki o rĩngĩ, akĩgũithagia magũrũ-inĩ make akĩrĩraga. Akĩmũhooya aniine mũbango ũcio mũũru wa Hamani ũcio Mũagagi, ũrĩa aaciirĩre wa gũũkĩrĩra Ayahudi.

⁴ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩtambũrũkĩria Esiteri rũthanju rwa thahabu rwa ũthamaki, nake Esiteri agĩũkĩra akĩrũgama mbere yake.

⁵ Akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Mũthamaki angĩona kwagĩrĩre, na ngorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte nĩwe na one ũndũ ũcio nĩguo wagĩrĩre nĩ gwĩkwo, na akorwo nĩ akenetio nĩ nĩrĩ, nĩetĩkĩre kwandĩkithia watho wa kũgarũra marũa marĩa maatũmitwo nĩ Hamani mũrũ wa Hamedatha, ũcio Mũagagi, ũrĩa aaciirĩre na akĩandĩkithia nĩguo aniinithie Ayahudi mabũrũri-inĩ marĩa mothe mũthamaki athamakaga.

⁶ Nĩ ũndũ-rĩ, ingĩhota atĩa gũkirĩrĩria ngĩonaga ngero ĩrĩa ĩkũgerwo andũ akwa? Ingĩhota atĩa gũkirĩrĩria kuona andũ a nyũmba yakwa makĩniinwo?”

⁷ Mũthamaki Ahasuerusu agĩcookeria Esiteri mũtumia wa mũthamaki na Moridekai ũrĩa Mũyahudi atĩrĩ, “Nĩ ũndũ Hamani nĩaciirĩre

* **7:8** Kũhumbĩrwo mũndũ ũthiũ kuonanagia atĩ mũndũ ũcio aarĩ mũtuĩre kũũragwo. † **7:9** nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25) * **8:1** Hĩndĩ ĩyo, mũndũ angĩatuĩrĩrwo kũũragwo, indo ciake ciothe ciatuĩkaga cia mũthamaki.

kũuragithia Ayahudi, indo ciake nĩndĩciheete Esiteri, na nĩ mamũcuurĩtie mũtĩ-igũrũ.

⁸ Na rĩrĩ, andĩkithiai uuge ũngĩ na rĩtwa rĩa mũthamaki wa gũteithia Ayahudi ta ũrĩa mũkuona kwagĩrĩire, na mũhũũre marũa macio mũhũũri na gĩcũhĩ kĩa mũthamaki, nĩ ũndũ gũtirĩ marũa mandĩkĩtwo na rĩtwa rĩa mũthamaki na makahũũrwo mũhũũri wa gĩcũhĩ gĩaake mangĩgarũrwo.”

⁹ O rĩmwe aandĩki-marũa a ũthamaki magĩtwo, mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ithatũ, mweri-inĩ wa gatatũ, mweri wa Sivani. Makĩandĩka watho wothe wa Moridekai kũrĩ Ayahudi na anene a mũthamaki, na abarũthi, na andũ arĩa maarĩ igweta a mabũrũri 127 matambũrũkĩte kuuma bũrũri wa Ahĩndĩ nginya bũrũri wa Kushi. Mawatho macio maandĩkirwo na mwandĩkĩre wa o bũrũri na rũthiomi rwa a andũ, o na kũrĩ Ayahudi na mwandĩkĩre na rũthiomi rwao.

¹⁰ Moridekai nĩandĩkithirie marũa na rĩtwa rĩa Mũthamaki Ahasuerusu, makĩhũũrwo mũhũũri wa gĩcũhĩ kĩa mũthamaki, na akĩmatũma na andũ arĩa maathiiaga mahaicĩte mbarathi, o arĩa maahaicaga mbarathi iria ciarĩ ihenya, nacio ciaciarĩtwo nĩ mbarathi cia mũthamaki.

¹¹ Itua rĩu rĩa mũthamaki rĩgĩtĩkĩria Ayahudi a matũũra mothe marĩa manene kĩhooto gĩa kũngana megĩtĩre; maniine, na moorage, na mahukie mbũtũ o ciothe cia rũruka o ruothe kana bũrũri ũrĩa ũngĩmatharĩkĩra, o hamwe na andũ-a-nja na ciana ciao; na matahe indo cia thũ ciao.

¹² Mũthenya ũrĩa wamũrirwo wa Ayahudi gwĩka ũguo mabũrũri-inĩ mothe ma Mũthamaki Ahasuerusu warĩ mũthenya wa ikũmi na ĩtatũ mweri wa ikũmi na ĩrĩ, naguo nĩ mweri wa Adari.

¹³ Kobi ya marũa macio ma itua rĩu yarĩ ĩheanwo ĩrĩ watho wa kũrũmĩrĩrwo mabũrũri-inĩ mothe, na itua rĩu rĩmenyithio andũ a ndũrĩrĩ ciothe, nĩguo Ayahudi mehaarĩrie mũthenya ũcio merĩhĩrie harĩ thũ ciao.

¹⁴ Atwari acio a marũa, mahaicĩte mbarathi cia mũthamaki, magĩthĩ na ihenya nĩkũhĩkwo nĩ watho wa mũthamaki. Narĩo itua rĩu nĩrĩaheanirwo kũu nyũmba-inĩ ya mũthamaki kũu Shushani.

¹⁵ Moridekai oimire mbere ya mũthamaki ekĩrĩte nguo cia ũthamaki cia rangi wa bururu na rangi mwerũ, na arĩ na tanji nene ya thahabu mũtwe, na akehumba nguo ndaaya ya rangi wa ndathi ya gatani ĩrĩa njega. Nao andũ a itũũra rĩa Shushani magĩkũngũĩra itua rĩu marĩ na gĩkeno.

¹⁶ Kũrĩ Ayahudi rĩu rĩarĩ ihinda rĩa gũkeno, na kũigua wega na gũcanjamũka o na gũtĩka.

¹⁷ Thĩinĩ wa bũrũri o wothe o na thĩinĩ wa itũũra inene o rĩothe, kũrĩa guothe itua rĩu rĩa mũthamaki rĩatwarirwo, Ayahudi nĩmagĩire na gĩkeno na magĩcanjamũka, makĩruga maruga magĩkũngũĩra. Na andũ aingĩ a ndũrĩrĩ ingĩ makĩgarũra magĩtũta Ayahudi tondũ nĩmanyiitĩtwo nĩ guoya wa gwĩtigĩra Ayahudi.

9

Ũhootani wa Ayahudi

¹ Kũrĩ mũthenya wa ikũmi na ĩtatũ mweri wa ikũmi na ĩrĩ, nĩguo mweri wa Adari, nĩrĩo itua rĩrĩa rĩathanĩtwo nĩ mũthamaki, rĩarĩ rĩhingio. Mũthenya ũcio, thũ cia Ayahudi nĩcierĩgĩrĩire kũmahoota, no rĩrĩ, gũkĩgarũrũkana, nao Ayahudi makĩgĩa na hinya gũkĩra arĩa maamathũire.

² Ayahudi nĩmecookanĩrĩirie matũũra-inĩ mao manene mabũrũri-inĩ mothe ma Mũthamaki Ahasuerusu, nĩgeetha matharĩkĩre acio mendaga

kūmaniina. Gūtiri mūdū ũngĩahotire kūmeetiiria, nĩ ũndū ndūrĩ icio ingĩ ciothe nĩciametigĩrire.

³ Nao andū othe arĩa maarĩ igweta a mabūruri macio, na anene a mūthamaki, na abarūthi, na arĩa mateithagĩrĩria mūthamaki gwathana magĩteithia Ayahudi, nĩ ũndū nĩmanyiitĩtwo nĩ guoya wa gwĩtigĩra Moridekai.

⁴ Moridekai aarĩ mūdū woĩkaine wega kū nyūmba-inĩ ya ũthamaki; nayo ngumo yake ikĩhunja mabūruri-inĩ macio mothe, nake agĩkĩrĩria kũgĩa na hinya.

⁵ Ayahudi makĩhũura thũ ciao ciothe na hiũ cia njora, magĩciũraga magĩciniina, na magĩka thũ ciao, o icio ciamathũire, o ũria wothe mangĩendire gũciika.

⁶ Nyūmba-inĩ ya mūthamaki kū Shushani, Ayahudi nĩmooragire na makĩniina andū magana matano.

⁷ Ningĩ nĩmooragire Parishandatha, na Dalifoni, na Asipatha,

⁸ na Poratha, na Adalia, na Aridatha,

⁹ na Parimashata, na Arisai, na Aridai, na Vaizatha,

¹⁰ na nĩo ariũ ikūmi a Hamani mūrũ wa Hamedatha, ũria warĩ thũ ya Ayahudi. No matiigana gũtaha indo ciao.

¹¹ Mũigana wa andū arĩa mooragĩrwo nyūmba-inĩ ya mūthamaki kū Shushani nĩwakinyĩrio mūthamaki mūthenya o ro ũcio.

¹² Nake mūthamaki akĩra Esiteri mūtumia wa mūthamaki atĩrĩ, “Ayahudi nĩmoragĩte na makaniina andū magana matano o na ariũ ikūmi a Hamani thĩnĩ wa nyūmba ya ũthamaki kū gĩkaro kĩrĩa kĩrigĩre gĩa Shushani. Hihĩ mekĩte atĩa mabūruri-inĩ marĩa mangĩ ma mūthamaki? Atĩrĩrĩ, ihooya rĩaku nĩ rĩrĩkũ? Nĩkũhingĩrio. Na nĩ ũndū ũrĩkũ ũrooria ũheo? O naguo ũndū ũcio nĩkũheo.”

¹³ Esiteri agĩcookia atĩrĩ, “Mūthamaki angĩona kwagĩrĩre-rĩ, itĩkĩria Ayahudi arĩa marĩ Shushani makaahingia itua rĩrĩ o na rũciũ, na ũreke ciimba cia ariũ ikūmi a Hamani igaacuurio mĩtĩ-igũrũ.”

¹⁴ Nĩ ũndū ũcio mūthamaki agĩathana gwĩkwo ũguo. Itua rĩkĩhĩtũkio kū Shushani, nao magĩcuuria ciimba cia ariũ acio ikūmi a Hamani mĩtĩ-igũrũ.

¹⁵ Ayahudi arĩa maarĩ kū Shushani magĩcookanĩrĩra hamwe mūthenya wa ikūmi na ĩna wa mweri wa Adari, nao makĩũraga andū magana matatũ kū Shushani. No matiigana gũtaha indo ciao.

¹⁶ O mahinda macio-rĩ, Ayahudi arĩa angĩ maatigaire mabūruri-inĩ marĩa mūthamaki ũcio aathamakaga o nao makĩũngana hamwe nĩguo meegĩtĩre, na meeyũkĩrĩrie harĩ thũ ciao. Makĩũraga andū ngiri mĩrongo mũgwanja na ithano cia thũ ciao, no matiigana gũtaha indo ciao.

¹⁷ ũndū ũcio wekĩkire kūrĩ mūthenya wa ikūmi na ĩtatũ mweri-inĩ wa Adari, na kūrĩ mūthenya wa ikūmi na ĩna makĩhurũka, na makĩũtua mūthenya wa ndĩa na wa gĩkeno.

Gũkũngũra gĩathĩ kĩa Purimu

¹⁸ Na rĩrĩ, Ayahudi arĩa maarĩ Shushani, nĩmonganĩte mūthenya wa ikūmi na ĩtatũ na wa ikūmi na ĩna, naguo mūthenya wa ikūmi na ĩtano makĩhurũka na makĩũtua mūthenya wa ndĩa na wa gĩkeno.

¹⁹ ũndū ũcio nĩguo ũtũmaga Ayahudi arĩa maatũũraga tũtũura-inĩ marũmie mūthenya wa ikūmi na ĩna wa mweri wa Adari, ũrĩ mūthenya wa gĩkeno na wa ndĩa, na mūthenya wa kũheana iheo harĩ mūdū na ũria ũngĩ.

²⁰ Moridekai nĩandĩkire maũndũ macio, na agĩtũmĩra Ayahudi othe marũa kũndũ guothe mabũrũri-inĩ ma Mũthamaki Ahasuerusu, marĩa maarĩ gũkuhĩ na marĩa maarĩ kũraya,

²¹ nĩguo makũngũyagĩre mũthenya wa ikũmi na ĩna, na wa ikũmi na ĩtano wa mweri wa Adari o mwaka,

²² arĩ rĩo ihinda rĩrĩa Ayahudi meeyũkĩrĩirie kũrĩ thũ ciao, o na arĩ guo mweri ũrĩa kĩa kĩa gĩatuĩkire gĩkeno, namo macakaya mao magĩtuĩka mũthenya wa gũkũngũiya. Aamandĩkĩre marũmagie mũthenya ĩyo ĩrĩ mũthenya ya ndĩa na ya gĩkeno, na ya kũheana iheo cia irio harĩ mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na ya kũhe athĩni iheo.

²³ Nĩ ũndũ ũcio Ayahudi magĩtĩkĩra gũthĩ na mbere na gũkũngũira ũguo maambĩrĩirie, magekaga ũrĩa Moridekai aamandĩkĩre.

²⁴ Nĩgũkorwo Hamani mũrũ wa Hamedatha, ũrĩa Mũagagi, o we thũ ya Ayahudi othe, nĩathugundĩte gũũkĩrĩra Ayahudi amaniine, na agĩcuuka puri (ũguo nĩ kuuga agĩcuuka mĩtĩ) nĩguo monũhwo na maniinwo.

²⁵ No rĩrĩa ũndũ ũcio wa hitho wamenyekire nĩ mũthamaki, akĩruta watho mwandĩke wa kuuga atĩ ũũru ũcio Hamani aathugundĩre Ayahudi ũmũcookerere we mwene, o na atĩ we na ariũ ake macuurio mĩtĩ-igũrũ.

²⁶ (Nĩ ũndũ ũcio mũthenya ĩyo ĩgĩtwo Purimu kuumana na rĩitwa rĩu Puri.) Nĩ ũndũ wa maũndũ mothe marĩa maandĩkĩtwo marũa-inĩ macio, na nĩ ũndũ wa ũrĩa meyoneire na nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa maamakorire,

²⁷ Ayahudi magĩtua kũgĩe mũtugo wa kũrũmĩrĩrwo, nĩguo o ene, na njiaro ciao, na arĩa othe mangĩtũũrania nao, marũmagie mũthenya ĩyo yeerĩ o mwaka mategũtĩrĩria, na njĩra ĩrĩa kwandĩkĩtwo, na mahinda marĩa maatuĩtwo.

²⁸ Mũthenya ĩyo ĩtuĩke ya kũririkanagwo na ĩmenyagĩrĩrwo nĩ njiarwa ciothe na nyũmba ciothe, na mabũrũri-inĩ mothe na matũũra-inĩ manene mothe. Na mũthenya ĩyo ya Purimu ndĩkanaage gũkũngũirwo nĩ Ayahudi, o na kana kĩririkano kĩayo kĩage njiaro-inĩ ciao.

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio Esiteri, mũtumia wa mũthamaki, mwarĩ wa Abihaili, marĩ na Moridekai ũrĩa Mũyahudi, makĩandĩka marĩ na ũhoti wothe ũrĩa maarĩ nago, nĩguo mekĩre marũa macio ma keerĩ meegĩ Purimu hinya.

³⁰ Nake Moridekai agĩtũmĩra Ayahudi othe arĩa maarĩ mabũrũri-inĩ 127 ma ũthamaki wa Ahasuerusu marũa, marĩ ciugo cia kũmeciiria wega na kũmoomĩrĩria,

³¹ nĩgeetha marũmagie mũthenya ĩyo ya Purimu mahinda marĩa matuĩtwo, o ta ũrĩa Moridekai ũrĩa Mũyahudi marĩ na Esiteri, mũtumia wa mũthamaki maamatuĩrĩre, na o ta ũrĩa meetuĩrĩre o ene, hamwe na njiaro ciao, ũhoro wĩgĩ mahinda mao ma kwĩhinga kũrĩa irio na gũcakaya.

³² Itua rĩu rĩa kũrũmĩrĩrwo rĩa Esiteri nĩrĩekĩrĩre mawatho macio maakoniĩ Purimu hinya, nago watho ũcio ũkĩandĩkwo mabuku-inĩ ma kĩririkano.

10

Ūnene wa Moridekai

¹ Na rĩrĩ, Mũthamaki Ahasuerusu nĩeetagia igooti mabũrũri marĩa mothe aathanaga, o nginya icigĩrĩra ciakuo cia kũraya.

² Ha ũhoro wa ciĩko ciake cia hinya na ũhoti, hamwe na ũhoro wothe wa ūnene wa Moridekai, nginya harĩa mũthamaki aamũnenehetie-rĩ, githĩ ti mwandĩke mabuku-inĩ ma maũndũ ma athamaki a Media na Perisia?

³ Moridekai ũrĩa Mũyahudi aarĩ wa keerĩ wathani-inĩ kuuma he Mũthamaki Ahasuerusu, na n̄eetĩkĩrĩtwo nĩ Ayahudi ta m̄nene wao, na agatĩka m̄no k̄rĩ Ayahudi ao aingĩ, tondũ aacaragĩria andũ ake maũndũ mega, na akaarĩrĩria kũgaacĩra kwa Ayahudi othe.

AYUBU

Ciugo cia Kwambĩrĩria

¹ Bũrũri-inĩ wa Uzu nĩ kwarĩ mũndũ watũire kuo wetagwo Ayubu.* Mũndũ ũcio ndaarĩ ũcuuke ningĩ aarĩ mũndũ mũrũngĩrĩru; nĩetigĩrĩte Ngai na agatheemaga maũndũ marĩa mooru.

² Ayubu aarĩ na ariũ mũgwanja na airĩtu atatũ,

³ ningĩ nĩ aarĩ na ng'ondũ 7,000, na ngamĩira 3,000, na ndegwa cia kũigana kuohwo macooki 500, na ndigiri 500, na nĩ aarĩ na ndungata nyingĩ mũno. Nĩwe warĩ mũndũ ũrĩa mũnene mũno kũrĩ andũ arĩa angĩ othe a mwena wa Irathĩro.

⁴ Ariũ ake nĩmagĩaga na iruga o mũndũ riita rĩake gwake mũciĩ, na nĩmetaga aarĩ a nyina acio atatũ nĩguo marĩanĩre na manyuuanĩre nao.

⁵ Na matukũ ma maruga maathira, Ayubu nĩamatũmanagĩra moke nĩguo amatherie. Nĩokagĩra rũciinĩ tene akaruta igongona rĩa njino nĩ ũndũ wa o ũmwe wao, tondũ eeciiragia atĩrĩ, “No gũkorwo ciana ciakwa nĩciĩhĩtie ikaruma Ngai na ngoro.” Ũcio nĩguo warĩ mūtũgo wa Ayubu wa mahinda mothe.

Kũgerio kwa Ayubu kwa Mbere

⁶ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe araike nĩmathiire kũrũgama mbere ya Jehova, na Shaitani o nake agĩthĩ hamwe nao.

⁷ Nake Jehova akĩũria Shaitani atĩrĩ, “Uuma kũ?”

Nake Shaitani agĩcookeria Jehova atĩrĩ, “Nyuma kũriũnga thĩ, o na gũcangacanga kuo kũndũ na kũndũ.”

⁸ Ningĩ Jehova akĩũria Shaitani atĩrĩ, “Nĩũcũũranĩtie ũhoru wa ndungata yakwa Ayubu? Ũkoona atĩ kũu thĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩ ũhaana take; ndarĩ ũcuuke na nĩmũrũngĩrĩru, mũndũ mwĩtigĩri-Ngai na ũtheemaga maũndũ marĩa mooru?”

⁹ Shaitani agĩcookia atĩrĩ, “Kaĩ Ayubu agĩtigagĩra Ngai o ro ũguo tũhũ?”

¹⁰ Githĩ wee ndũmũirigĩre na ũkamũrigiicĩria hamwe na nyũmba yake, o hamwe na maũndũ make mothe? Nĩũrathimĩte wĩra wa moko make, nĩ ũndũ ũcio ũhiũ wake na ndũũru ciake ciyũrĩte bũrũri wothe.

¹¹ No rĩrĩ, ta tambũrũkia guoko gwaku ũhutie indo ciothe iria arĩ nacio, na ti-itherũ ndarĩ hĩndĩ ategũkũruma o ũthiũ-inĩ waku.”

¹² Jehova akĩira Shaitani atĩrĩ, “No wega, indo ciothe iria arĩ nacio nĩndaciiga moko-inĩ maku, nowe mwene ndũkanamũhutie.”

Nake Shaitani akiuma hau mbere ya Jehova.

¹³ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe hĩndĩ irĩa ariũ na aarĩ a Ayubu maarĩaga na makanyua ndibei kwa mũrũ wa nyina wao ũrĩa mũkũrũ-rĩ,

¹⁴ mũkinyia-ũhoru agĩkora Ayubu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndegwa nĩkũrĩma ikũrĩmaga na mĩraũ, nacio ndigiri ikũrĩaga o hau hakuhĩ,

¹⁵ nao andũ a Sabea† macitharĩkĩra na macitaha. Ndungata nacio maciũraga na rũhiũ rwa njora, na no nĩ nyiki ndahonoka, ndagĩũka gũkũrehere ũhoru!”

* **1:1** Bũrũri wa Uzu warĩ mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani; Ayubu ndaarĩ mũndũ wa Isiraeli. † **1:15** Andũ a Sabea maarĩ arĩthi arĩa morũũraga na mahiũ mao.

¹⁶ O akīaragia-rī, mūkinyia-ūhoro ūngī agīūka, akiuga atīrī, “Mwaki wa Ngai uumire na igūrū na wacina ng’ondu o na ndungata waniina biū; no niī nyiki ndahonoka, ndagīūka gūkūrehere ūhoro!”

¹⁷ O akīaragia-rī, mūkinyia-ūhoro ūngī agīūka, akiuga atīrī, “Akalidei‡ meyūmba mbūtū ithatū, maatharīkīra ngamīra ciaku na macitaha, maathiī nacio. Ndungata nacio maciūruga na rūhiū rwa njora; na no niī nyiki ndahonoka, ndagīūka gūkūrehere ūhoro!”

¹⁸ O akīaragia-rī, mūkinyia-ūhoro o ūngī agīūka, akiuga atīrī, “Ariū na aarī aku mekūrīaga, makīnyuuaga ndibei kwa mūrū wa nyina wao ūrīa mūkūrū;

¹⁹ na rīrī, o hīndī ūyo rūhuho rūnene rwahurutana ruumīte werū-inī, na ruo rwahūūra nyūmba ūyo koine ciayo inya, yamomoka, yamagwīra maakua; na no niī nyiki ndahonoka, ndagīūka gūkūrehere ūhoro!”

²⁰ Nake Ayubu aigua-ūhoro ūcio, akīrūgama, agītembūranga nguo yake ya igūrū, na akīenjwo mūtwe. Agīcooka akīīgūithia thī, akīhooya Ngai,

²¹ akiuga atīrī:

“Ndoimire nda ya maitū ndī njaga,
na ngoima thī ūno ndī njaga.

Nī Jehova waheanire, na nī Jehova wacookera:
rītwa rīa Jehova rīrogoocwo.”

²² Thīinī wa maūdū macio mothe-rī, Ayubu ndaigana kwīhia na ūndū wa gūtūira Ngai mahītia.

2

Kūgerio kwa Ayubu gwa keerī

¹ Ningī nī kwarī mūthenya ūngī araike maathiire kūrūgama mbere ya Jehova, na Shaitani o nake agīthī hamwe nao kūrūgama mbere yake.

² Nake Jehova akīūria Shaitani atīrī, “Uuma kū?”

Nake Shaitani agīcookeria Jehova atīrī, “Nyuma kūriūnga thī o na gūcangacanga kuo kūdū na kūdū.”

³ Ningī Jehova akīūria Shaitani atīrī, “Nīcūūranītie ūhoro wa ndungata yakwa Ayubu? Ūkoona atī kūu thī gūtīrī mūdū ūhaana take; ndarī ūcuuke na nī mūrūngīrīru, mūdū mwītīgīri-Ngai na ūtheemaga maūdū marīa mooru. Ningī no arūmītie wīhokeku wake, o na gūtūika nīwaningīrīrie ndīmwanange hatarī gītūmi.”

⁴ Nake Shaitani agīcookeria Jehova, akiuga atīrī, “Gīkonde kīrīhagwo na gīkonde! Mūdū no arute indo ciake ciothe nīguo ahonokie muoyo wake.

⁵ No rīrī, ta tambūrūkia guoko gwaku ūhutie mahīndī na nyama cia mwīrī wake, na ti-itherū ndarī hīndī ategūkūruma o ūthiū-inī waku.”

⁶ Nake Jehova akīra Shaitani atīrī, “No wega, rīu arī moko-inī maku; no ndūkahutie muoyo wake.”

⁷ Nī ūndū ūcio Shaitani akiuma hau mbere ya Jehova, akīnyamaria Ayubu na ironda ciarī na ruo mūno kuuma makinya ma magūrū make nginya mūtwe.

⁸ Nake Ayubu akīoya gacere ka nyūngū ethūage nako, agīikara thī harīa haitagwo mūhu.

⁹ Nake mūtumia wake akīmūūria atīrī, “Anga no ūrūmītie wīhokeku waku o na rīu? Ruma Ngai wīkuire!”

‡ **1:17** Akalidei maarī arīthi arīa morūūruga na mahiū mao. Maatūūruga Mesopotamia, na nīo thuutha-inī maathondekire ūthamaki wa Babuloni.

10 Nake Ayubu akīmūcookeria atĩrĩ, “Wee ũraaria ta mūndũ-wa-nja mūkĩngu. Kaĩ turĩkĩamūkagĩra o maūndũ mega kuuma kūrĩ Ngai, na tūtiamūkĩre mathĩna?”

Thĩinĩ wa maūndũ macio mothe-rĩ, Ayubu ndaigana kwĩhia thĩinĩ wa mĩario yake.

Arata Atatũ a Ayubu

11 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa arata atatũ a Ayubu, nĩo Elifazu ũrĩa Mūtemaani,* na Bilidadi ũrĩa Mūshuhi, na Zofaru ũrĩa Mūnaamathi, maaiguire mathĩna marĩa mothe maakorete Ayubu-rĩ, makĩgĩa gĩathĩ, makiuma o mūndũ gwake na magĩcemanía nĩguo mathiĩ makamūcakaithie o makīmūhooreragia.

12 Rĩrĩa maamuonire marĩ o haraaya-rĩ, makĩrigwo nĩwe nĩ ũrĩa aahaanaga; makĩambĩrĩria kūrĩra maanĩrĩire, na magĩtembūranga nguociao, o na makĩhurĩria rūkūngũ mĩtwe.

13 Ningĩ magĩcooka magĩkara thĩ hamwe nake matukũ mūgwanja, mūthenya na ũtukũ, na gūtĩrĩ mūndũ wamwaragĩria kiugo o na kĩmwe, nĩgũkorwo nĩmoonire atĩ kunyamarika gwake kwarĩ kũnene mũno.

3

Mĩario ya Ayubu

1 Thuutha wa matukũ macio, Ayubu agĩtumũra kanua, akĩruma mūthenya ũrĩa aaciirwo.

2 Akiuga atĩrĩ:

3 “Mūthenya ũrĩa nĩ ndaciirwo ũroora,
o na ũtukũ ũcio kwerirwo atĩrĩ, ‘Mūtumia nĩaciara mwana wa kahĩ!’

4 Mūthenya ũcio-rĩ, ũrotuĩka o nduma;
Ngai arĩ igūrũ aroaga kũūrũmbũiya;
mūthenya ũcio ũroaga gũthererwo nĩ ũtheri.

5 Mūthenya ũcio ũrokĩĩnyiitĩrwo nĩ nduma nene na kĩruru gĩa gĩkuũ;
ũrohumbĩrwo nĩ itu;
nduma ĩrotooria ũtheri waguo.

6 ũtukũ ũcio-rĩ, ũronyiitwo nĩ nduma ndumanu;
ũroaga gũtaranĩrio na mĩthenya ĩrĩa ĩngĩ ya mwaka,
o na kana ũtarwo harĩ mweri o na ũrĩkũ.

7 ũtukũ ũcio ũrothaata;
o na gũtikanoigwo ngemi ũtukũ ũcio.

8 Arĩa marumaga mĩthenya maroruma mūthenya ũcio,
o acio moĩ kwarahũra nyamũ ĩrĩa ĩitagwo Leviathani.

9 Njata ciaguo cia rūciinĩ irotuĩka nduma;
ũroeterera ũtheri na wage kũwona,
o na ũroaga kuona ruoro rūgĩtema,

10 nĩ ũndũ ndũigana kũhinga mĩrango ya nda ya maitũ,
na ndũigana kũgirĩrĩria maitho makwa kuona thĩna.

11 “Ndaagire gũkua ngĩciarwo nĩkĩ?
Ndaagire gũkua ngiuma nda nĩkĩ?

12 Ndaamũkĩrĩrwo maru-inĩ nĩkĩ?
Ndaamũkĩrĩrwo nyondo-inĩ atĩ nĩguo nyongithio nĩkĩ?

13 Nĩgũkorwo rĩu ingĩkomete ndĩ na thayũ;
rĩu ingĩrĩ toro hurũkĩte

* 2:11 Elifazu aarĩ wa kuuma Edomu.

- 14 hamwe na athamaki na aheani kīrīra a gūkū thī
arīa meeyakīre kūdū kūrīa kwanangīku rīngī,
15 o hamwe na aathani arīa maarī na thahabu,
o arīa maiyūrītie nyūmba ciao betha.
16 Ningī-rī, nī kīi kīagiririe thikwo tīri-inī ta kīhuno
o na kana ta gakenge karīa gatoonire ūtheri wa riūa?
17 Kūu andū arīa aaganu nīmatigīte kūnyamarīka,
na kūu arīa anogu nīmahurūkīte.
18 Kūu-rī, mīgwate o nayo nīkenagīra kwaraha kwayo;
nītigīte kūigua kīgūthūko kīa nyabaara ya ngombo.
19 Andū arīa anini na arīa anene othe marī kuo,
nayo ngombo nīrekereirio kuuma kūrī mūmīathi.
- 20 “Nī kīi gītūmaga andū arīa marī na mīnyamaro maheo ūtheri,
naguo muoyo ūkaheo arīa marī na ruo rwa ngoro,
21 o acio meriragīria gīkuū na gītingīūka,
o arīa magīcaragia gūkīra kīndū kīa goro kīrīa kīhithe,
22 acio maiyūragwo nī gīkeno
magakena maakinya mbīrīra?
23 Nī kīi gītūmaga muoyo ūheo mūdū ūūrīte njīra,
o ūcio mūhingīrīrie nī Ngai?
24 Nī ūndū handū ha ndīe irio, no kuumwo nyumagwo nī ngoro;
nakuo gūcaaya gwakwa gūtīkaga ta maaī.
25 Ūndū ūrīa ndeetigagīra nīūngorete;
ūndū ūrīa wamakagia mūno nīguo ūnginyīrīire.
26 Ndionaga thayū, o na kana ngahoorera;
ndionaga ūhurūko, no mīnyamaro.”

4

Mīario ya Elifazu

- 1 Nake Elifazu ūrīa Mūtemaani agīcookia, akīmūūria atīrī:
2 “Mūdū angīgeria gūkūgwetera koigo kamwe-rī, hihi wamūkirīrīria?
No rīrī, nūū ūngīhota kwīgirīrīria kwaria?
3 Ririkana ūrīa wanataara andū aingī,
na ūrīa wanekīra moko marīa maregeru hinya.
4 Ciugo ciaku cianatiirīrīra arīa manahīngwo makenda kūgūa;
nīwe wanekīra maru marīa magondoku hinya.
5 No rīu-rī, nīūkoretwo nī thīna, nawe ūkoorwo nī hinya;
ūhūūrītwo, nawe ūkanyiitwo nī kīmako.
6 Githī wītīgīri Ngai waku tiguu wagīrīrwo gūtuīka ūūmīrīru waku,
nayo mīthīire yaku itarī ūcuuke-rī, githī tiyo mwīhoko waku?
7 “Ta wīcūūranie atīrī: Nī mūdū ūrīkū wanathīnīka atekīte ūūru?
Nī kū andū arīa arūngīrīru marī manīinwo?
8 Nī ūrīa nyonete-rī, nī atī andū arīa marīmaga ūūru,
na arīa mahaandaga thīna-rī, maūdū macio no mo magethaga.
9 Manangagwo nī mīhūmū ya Ngai;
makaniinwo nī kīhuhūkanio kīa marakara make.
10 Mīrūūthi no īrume na īraramē,
no magego ma mīrūūthi īyo mīnene nīmakoinangwo.
11 Mūrūūthi nīūkuaga nī kwaga gīa kūguīma,
nacio ciana cia mūrūūthi wa mūgoma ikahurunjūka.

- 12 “Nĩ kũrĩ kohoro karanginyĩire na hito,
namo matũ makwa marakaigua gakĩhehanwo.
- 13 Ũtukũ ngĩcũũrania ũhoro wa cioneki cia kũmakania,
ũtukũ rĩrĩa andũ makoragwo marĩ toro mũnene,
- 14 ngĩnyitwo nĩ guoya na kũinaina,
namo mahĩndĩ makwa mothe magĩthingitha.
- 15 O hĩndĩ iyo roho ũraahĩtũkĩra o ũthiũ-inĩ wakwa,
nacio njuĩrĩ cia mwĩrĩ wakwa irambarara.
- 16 Roho ũcio ũrarũgama,
no ndinahota kũmenya ũrĩa ũratariĩ.
- Mbere yakwa hararũgama mũhianĩre wa kĩndũ,
ndĩracooka ndĩraigua gũkĩario na mĩheehũ gũkĩũrio atĩrĩ,
- 17 ‘Mũndũ wa gũkua-rĩ, aahota gũtuĩka mũthingu gũkĩra Ngai?
Mũndũ aahota gũtuĩka mũtheru gũkĩra Mũmũmbi?’
- 18 Angĩkorwo Ngai ndangĩhota kwĩhoka ndungata ciake-rĩ,
na angĩkorwo nĩonaga araike ake marĩ na mahĩtia-rĩ,
- 19 githĩ to oone mahĩtia maingĩ mũno ma andũ arĩa matũũraga nyũmba
cia ndoro,
acio mĩthingi yao ĩrĩ rũkũngũ-inĩ,
acio mamemendagwo na ihenya gũkĩra kũhuruta!
- 20 Kuuma rũciinĩ nginya hwaĩ-inĩ moinangagwo tũcunjĩ;
magathira tene na tene matekũrũmbũyo.
- 21 Githĩ mĩkanda ya hema yao ndĩmunyũrĩtwo,
nĩguo makue matarĩ na ũũgĩ?’

5

- 1 “Wenda gwĩtana, ĩtana, no rĩrĩ, nũũ ũngĩgwĩtika?
Nĩ ũrĩkũ wa arĩa atheru ũngĩũrĩra kũrĩ we?
- 2 Rũng’athio rũũragaga kĩrimũ,
naguo ũiru ũkooaga mũndũ ũrĩa mũkĩĩgu.
- 3 Nĩ mwene nĩnyonete kĩrimũ gĩkĩgĩa na mĩri,
no-o rĩmwe nyũmba yakĩo ĩkĩrumwo.
- 4 Ciana ciake nĩraihanĩrĩrie na ũgitĩri,
ihatĩrĩrio igooti-inĩ itarĩ na mũndũ wa gũciciirĩrĩa.
- 5 ũrĩa mũhũtu arĩaga magetha make,
amoyaga o na marĩ mũigua-inĩ,
nao arĩa anyootu makahũmagĩra ũtonga wao.
- 6 Nĩgũkorwo hatĩka ndĩkunũkaga kuuma thĩ,
kana thĩna ũkamera tĩri-inĩ.
- 7 No rĩrĩ, mũndũ aciaragwo arĩ wa kuonaga thĩna,
o ta ũrĩa na ma thandĩ cia mwaki irathũkaga na igũrũ.
- 8 “No rĩrĩ, korwo nĩ nĩ ingĩthaitha Mũrungu;
ingĩneana ciira wakwa kũrĩ we.
- 9 We ekaga maũndũ ma magegania marĩa mataangĩmenyeka,
na akaringa ciama itangĩtarĩka.
- 10 Nĩwe uuragĩria thĩ mbura;
na nĩwe ũrehagĩra bũrũri maaĩ.
- 11 Arĩa menyiihagia nĩwe ũmatũũgagĩria,
nao arĩa marĩ na kĩa moyagwo na igũrũ makagitĩrwo.
- 12 Nĩwe ũthaatagia mĩbango ya arĩa marĩ waara,

- nĩgeetha moko mao matikagĩe na ũhootani.
- 13 Nĩanyiitaga arĩa oogĩ waara-inĩ wao,
namo mathugunda ma arĩa oingumania akaameheria biũ.
- 14 Nduma ĩmakoraga kũrĩ o mũthenya;
mũthenya barigici makahambataga taarĩ ũtukũ.
- 15 Nĩahonokagia arĩa abatari kuuma kũrĩ rūhiũ rwa njora rūrĩa rūrĩ
tũnua-inĩ twao;
amahonokagia moko-inĩ ma arĩa marĩ hinya.
- 16 Nĩ ũndũ ũcio athĩni makagĩa na kĩrĩgĩrĩro,
naguo ciira ũtarĩ wa kĩhooto ũgatumia kanua.
- 17 “Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũrũngagwo nĩ Ngai;
nĩ ũndũ ũcio ndũkamene irũithia rĩa Mwene-Hinya-Wothe.
- 18 Nĩgũkorwo nĩaguraranagia, no rĩrĩ, acookaga akooha nguraro ĩyo wega;
nĩatiihanagia, no moko make no mo mahonanagia.
- 19 Nĩagagũteithũra harĩ mĩtino ĩtandatũ;
o na ĩrĩ mũgwanja-rĩ, gũtirĩ ũũru ũgaagũkora.
- 20 Hĩndĩ ya ng’aragu nĩagagũkũũra kuuma kũrĩ gĩkuũ,
ningĩ hĩndĩ ya mbaara agũkũũre ndũkooragwo na rūhiũ rwa njora.
- 21 Nĩũkagitĩrwo harĩ rūcamiũ rwa rūrĩmĩ,
na ndũgetigĩra hĩndĩ ĩrĩa mwanangĩko ũgooka.
- 22 Nĩũgathekerera mwanangĩko na ng’aragu,
na ndũgetigĩra nyamũ cia gũkũ thĩ.
- 23 Nĩgũkorwo nĩũkagĩa na kĩrĩkanĩro na mahiga ma werũ-inĩ,
nacio nyamũ cia gĩthaka itũũre irĩ na thayũ nawe.
- 24 Nawe ũikarage ũũĩ atĩ hema yaku nĩ ngitĩre;
nawe nĩũkooya ithabu rĩa indo ciaku ũkore hatirĩ kĩndũ kĩũrĩte.
- 25 Nĩũkamenya atĩ ciana ciaku nĩikaingĩha,
nacio njiaro ciaku cingĩhe o ta nyeki ya gũkũ thĩ.
- 26 Ũgaathiĩ mbĩrĩra-inĩ ũrĩ o na hinya,
ũhaana ta itĩia cia ngano ĩgethetwo hĩndĩ ya magetha.
- 27 “Nĩtũtuĩrĩtie ũhoro ũyũ, na nĩ wa ma.
Nĩ ũndũ ũcio kĩũigue na ũũmenye wee mwene.”

6

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “Naarĩ korwo ruo rūrũ ndĩ naruo rwathimwo,
nayo mĩnyamaro ĩno ndĩ nayo yothe ĩgĩrĩrwo ratiri igũrũ!
- 3 Ti-itherũ yakorwo ĩrĩ mĩritũ gũkĩra mũthanga ũrĩa ũrĩ maria-inĩ marĩa
manene;
na nĩkĩo ndĩrahiũhire kwaria.
- 4 Mĩguĩ ya Mwene-Hinya-Wothe nĩĩndoonyete,
naguo roho wakwa nĩũranyua ũrũrũ wayo;
maũndũ ma kũmakania mũno ma Ngai nĩmerekeirio harĩ nĩ.
- 5 Njagĩ ya werũ-inĩ-rĩ, nĩyaanagia rĩrĩa ĩrĩ na nyeki ya kũrĩa,
kana ndegwa ĩkaania rĩrĩa ĩtuĩrĩrwo?
- 6 Irio itarĩ mũcamo nĩ irĩkaga itekĩrĩtwo cumbĩ?
Mũruru wa itumbĩ ũrĩa mwerũ-rĩ, nĩ urĩ mũrĩo?
- 7 Nĩ ndingĩcihutia;
irio ta icio no itũme njire ngoro.

- 8 “Naarĩ korwo ndaheo ũndũ ũrĩa ndĩrahooya,
korwo Ngai aahe ũndũ ũrĩa ndĩrerirĩria,
9 naguo nĩ atĩ Ngai eetĩkĩre kũmemenda,
arekererie guoko gwake kũuniine!
10 Hĩndĩ ĩyo no ngĩe na ũndũ wa kũũhooreria,
ũndũ wa gĩkeno ruo-inĩ rũrũ rũtarathira,
atĩ nĩ ndikaanĩte ciugo cia Ũrĩa Mũtheru.
- 11 “Ndĩ na hinya ũrĩkũ atĩ nĩguo njikare ndĩ na mwĩhoko?
Ndĩ na kĩrĩgĩrĩro kĩrĩkũ atĩ nĩguo ngirĩrĩrie?
12 Nĩ ndĩ hinya ta ihiga?
Mwĩrĩ wakwa nĩ wa gĩcango?
13 Nĩ ndĩ na hinya wa gwĩteithia,
kuona atĩ rĩu nĩndunyĩtwo ũhootani?
- 14 “Mũndũ ũtarĩ na kĩrĩgĩrĩro aagĩrĩire gũteithio nĩ arata ake,
o na angĩkorwo nĩatiganĩrie ũhoru wa gwĩtigĩra Ũrĩa Mwene-Hinya-
Wothe.
15 No ariũ a baba maagĩte kwĩhokeka o ta tũrũũ tũrĩa tũhũaga,
ningĩ o ta tũrũũ tũrĩa tũiyũraga tũkoina,
16 rĩrĩa tũirĩtio nĩ mbarabu ĩgĩtweka,
na tũkaiyũrwo nĩ tharunji ĩrĩa ĩratweka,
17 no rĩrĩ, tũtithereraga rĩrĩa kwara,
na hĩndĩ ya ũrugarĩ tũkahũa mĩtaro-inĩ yatuo.
18 Ikundi cia agendi nĩthaamaga njĩra ciacio,
ikambata werũ-inĩ, igathirĩra kuo.
19 Ikundi cia agendi cia Tema icaragia maaĩ,
agendi a wonjoria a Sheba makamacaria marĩ na mwĩhoko.
20 Magathĩnĩka, tondũ makoretwo marĩ na kĩrĩgĩrĩro;
no maakinya ho magakora hatirĩ kĩndũ.
21 O na inyuĩ-rĩ, mũtuĩkĩte andũ matangĩheana ũteithio;
muonaga ũndũ wa kũmakania mũgetigĩra.
22 Nĩ-rĩ, nĩ ndĩ ndoiga atĩrĩ: ‘Heanai kĩndũ nĩ ũndũ wakwa,
ngũũrai na indo cianyu,
23 honokiai guoko-inĩ gwa thũ,
ngũũrai kuuma moko-inĩ ma arĩa matarĩ tha’?
- 24 “Atĩrĩrĩ, ndutaai ũhoru na nĩngũkĩra;
nyonereriai harĩa hĩtĩtie.
25 Kaĩ ciugo cia ma irĩ ruo-ĩ!
No rĩrĩ, ngarari cianyu nĩ kĩhooto kĩrĩkũ irarehe?
26 Anga mũrenda kũruta mahĩtia ũrĩa njugĩte,
mũgatua ciugo cia mũndũ ũmũirwo tha taarĩ rũhuho?
27 Inyuĩ o na no mũcuukĩre mwana wa ngoriai mĩtĩ,
na mwendie mũrata wanyu.
- 28 “No rĩu-rĩ, ndamũthaitha mwĩtĩkĩre kũndora.
Anga no ngĩheenanie o maitho-inĩ manyu?
29 Mwĩcũraniei nĩguo mũtikogomie kĩhooto;
njookerera, nĩgũkorwo wĩhokeku wakwa nĩguo ũraarũithio.
30 Nĩ kũrĩ wĩhia ũrĩ mĩromo-inĩ yakwa?

Anga kanua gakwa gatingihota gũkũũrana maũndũ ma rũmena?

7

- 1 “Githĩ mũndũ ndakoragwo na ũtungata mũritũ gũkũ thĩ?
Githĩ matukũ make matihaana o ta ma mũndũ mwandĩke wĩra?
2 O ta ngombo ikwĩrirĩria ciĩruru cia hwaĩ-inĩ,
o na kana ta mũndũ mwandĩke ũgũthethũkĩra mũcaara wake-rĩ,
3 ũguo nĩguo nĩ ngaĩrwo mĩeri ya tũhũ,
na ngatuĩrwo atĩ ũtukũ ndaarage ndĩ na kĩeha.
4 Rĩrĩa ndakoma ndiyũragia atĩrĩ, ‘Ndĩrũkĩra rĩ?’
Ūtukũ ũkaraiha, na ngaraara ngĩgarũra nginya gũgakĩa.
5 Mwĩrĩ wakwa ũiyũrĩtwo nĩ igunyũ na ngũcĩ,
nakĩo gĩkonde gĩakwa gĩatũkangĩte na gĩgatogota.
- 6 “Matukũ makwa maraathira na ihenya rĩkĩrĩte rĩa kanyamũ karĩa
gakonjithanagia uuthi ngoora igĩtumwo,
magagĩkinya mũthia itarĩ na kĩrĩgĩrĩro.
7 Wee Ngai-rĩ, ririkana atĩ muoyo wakwa no ta mĩhũmũ;
namo maitho makwa matigacooka kuona ũndũ mwega rĩngĩ.
8 Riitho rĩrĩa rĩranyona rĩtigacooka kũnyona rĩngĩ;
mũkaanjaria, no ndigakorwo ho.
9 O ta ũrĩa itu rĩthiiga rĩkabuĩria,
ũguo noguo ũrĩa ũthiiga mbĩrĩra-inĩ atacookaga kuoneka.
10 Ndagacooka kũinũka gwake mũciĩ;
harĩa aaikaraga ndagacooka kuonwo ho.
- 11 “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ndigũkĩra;
ngwaria nĩ ũndũ wa ũrĩa roho wakwa ũrĩ na ruo,
ndĩteterere nĩ ũndũ wa ũrĩa ngoro yakwa ĩrĩ na marũrũ.
12 Nĩrĩ-rĩ, ndĩ iria rĩa maai, kana nyamũ ĩrĩa nene ĩtũũraga iria thĩnĩ kũrĩa
kũriku,
atĩ nĩkĩo nangagĩrwo?
13 Rĩrĩa ngwĩciiria ũrĩrĩ wakwa nĩguo ũkũũhooreria,
na atĩ gĩtanda gĩakwa no kĩniinĩre gũteta-rĩ,
14 o na hĩndĩ ĩyo ũũmakagia na irooto,
o na ũkanjiguithia guoya na cioneki,
15 nĩ ũndũ ũcio ngathuura kaba gũitwo, na gĩkuũ,
handũ ha gũikara na mwĩrĩ ũyũ wakwa.
16 Nĩthũire muoyo wakwa; ndikwenda gũtũũra nginya tene.
Tigana na nĩ tondũ matukũ makwa no ma tũhũ.
- 17 “Mũndũ-rĩ, akĩrĩ kĩ, tondũ ũmwĩkĩrĩire ũguo,
na ũkamũrũmbũyia mũno ũguo,
18 atĩ ũmũthuthuuragia ngoro o rũciinĩ,
na ũkamũgeragia mahinda mothe?
19 Kaĩ gũtarĩ hĩndĩ ũgaatiga gũikara ũndorete,
kana ũtigane na nĩ o na kahinda kanini?
20 Angĩkorwo nĩnjĩhĩtie-rĩ, nĩ atĩa nĩ ngwĩkĩte,
Wee mũrori wa andũ?
Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũnchorote?
Kaĩ nduĩkĩte mũrigo harĩwe?

21 Nĩ kĩĩ kĩragiria ũnjohere mahĩtia makwa
na ũndekere mehia makwa?
Nĩgũkorwo ndĩ hakuhĩ gũkoma tĩĩri-inĩ;
nawe nĩũkanjaria no ndigakorwo ho.”

8

Mĩario ya Bilidadi

- 1 Nake Bilidadi ũrĩa Mũshuhi agĩcookia, akĩũria atĩrĩ:
2 “Nĩ nginya rĩ ũgũikara ũkĩaragia maũndũ ta macio?
Ciugo ciaku no ta inegene rĩa rũhuho rũkĩhurutana.
3 Mũrungu-rĩ, nĩogomagia ciira wa kĩhooto?
Ūcio Mwene-Hinya-Wothe nĩogomagia ũndũ ũrĩa ũrĩ wa ma?
4 Rĩrĩa ciana ciaku ciamwĩhĩirie-rĩ,
nĩacirekereirie iherithio nĩ ũndũ wa mehia ma cio.
5 No rĩrĩ, wee ũngĩcũthĩrĩria Mũrungu
na wĩthaihanĩrĩre harĩ Ūcio Mwene-Hinya-Wothe,
6 ũngĩkorwo ũrĩ mũtheru na mũrũngĩrĩru-rĩ,
o na rĩu no arahũke nĩ ũndũ waku
nĩguo agũcookie handũ harĩa hakwagĩrĩire.
7 O na gũtuũka kĩambĩrĩria gĩaku no kĩoneke kĩrĩ kĩnini,
thuutha-inĩ nĩũkagaacĩra mũno.
- 8 “Ūria ũhoru harĩ njarwa cia tene,
na ũtuĩrie maũndũ marĩa maithe mao meerutire,
9 nĩgũkorwo ithuĩ tũraciarirwo o ro ira na tũtirĩ ũndũ tũũ,
namo matukũ maitũ ma gũikara gũkũ thĩ no ta kĩiruru.
10 Acio githĩ to makũrute na makũhe ũhoru?
Acio githĩ to maarie ũhoru marĩ na ũmenyo?
11 Irura-rĩ, no rĩkũre handũ hatarĩ itomboya?
Ithanjĩ-rĩ, no rĩtheereme handũ hatarĩ maaĩ?
12 Rĩngĩkũrĩra handũ hatarĩ maaĩ rĩũmaga narua gũkĩra nyeki,
o na rĩtakinyĩte rĩa gũtuuo.
13 Ūcio nĩguo mũthia wa arĩa othe mariganagĩrwo nĩ Mũrungu;
ũguo no ta guo mwĩhoko wa arĩa matooi Ngai ũthiraga.
14 Kĩrĩa ehokete no kĩndũ kĩhũthũ;
kĩrĩa egiritanagia nakĩo no ta rũrenda rwa mbũmbũ.
15 Etiiranagia na rũrenda rwake, naruo rũgatuũka;
akenyiitĩrĩra harĩ ruo, no rũtingĩmũtiirĩrĩra.
16 Ahaana ta mũtĩ ũitĩrĩrio maaĩ wega ũrĩ riũa-inĩ,
ũtambũrũkĩtie thuuna ciaguo mũgũnda-inĩ;
17 mĩri yaguo iĩthiororokeirie kĩhumbu kĩa mahiga,
na icaragia ha kwĩgwatĩrĩra rwaro-inĩ rwa mahiga.
18 No rĩrĩa wakũũrwo harĩa ũraarĩ-rĩ,
handũ hau hagakaana mũtĩ ũcio, hakoiga atĩrĩ, ‘Niĩ ndirĩ ndakuona.’
19 Ti-itherũ muoyo waguo ũmaga ũgathira,
naho hau tĩĩri-inĩ ũcio hagakũra mũtĩ ĩngĩ.
- 20 “Ti-itherũ Mũrungu ndangĩrega mũndũ ũtarĩ ũcuuke,
kana ekĩre moko ma arĩa mekaga ũũru hinya.
21 Na rĩrĩ, no arĩyũria kanua gaku mũtheke,
nayo mũromo yaku yanĩrĩre nĩ gũkena.
22 Thũ ciaku nĩikahumbwo thoni,

nacio hema cia arĩa aaganu itigacooka kuonwo.”

9

Miario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia, akiuga atĩrĩ:
- 2 “Ti-itherũ nĩnjũũĩ ũhoro ũcio nĩ wa ma.
No rĩrĩ, mũndũ angĩhota atĩa gũkorwo arĩ mũthingu mbere ya Mũrungu?
- 3 O na korwo mũndũ enda gũkararania na Ngai-rĩ,
ndangĩhota kũmũcookeria kĩũria o na kĩmwe harĩ ciũria ngiri.
- 4 Ũũgĩ wake nĩ mũingĩ mũno, na ũhoti wake nĩ mũnene.
Nũũ wanaregana nake akĩgaacĩra?
- 5 Eeheragia irĩma itekũmenya,
na agacing’aũrania nĩ kũrakara.
- 6 Athingithagia thĩ ikoima handũ hayo,
na akainainia itugĩ ciayo.
- 7 Aathaga riũa rĩkaaga kũratha;
nake agiragĩrĩria ũtheri wa njata.
- 8 Nĩwe watambũrũkirie igũrũ arĩ o wiki,
na athiiga agĩkinyangaga makũmbĩ ma iria.
- 9 Nĩwe Mũũmbi wa njata iria ciĩtagwo Nduba, na Karaũ,
na Kĩrĩmĩra, o na ikundi cia njata cia mwena wa gũthini.
- 10 Nĩekaga magegania matangĩmenyeka,
na akaringa ciama itangĩtarĩka.
- 11 Rĩrĩa aahĩtũkĩra harĩa ndĩ, ndingĩmuona;
o na rĩrĩa aathiĩra harĩa ndĩ ndimenyaga.
- 12 Angĩgutha kĩndũ-rĩ, nũũ ũngĩhota kũmũgiria?
Nũũ ũngĩmũũria atĩrĩ, ‘Nĩ atĩa ũreka?’
- 13 Ngai ndahingagĩrĩria marakara make;
o na arĩa maateithagĩrĩria Rahabu nĩmamũinamagĩrĩa.
- 14 “Niĩ-rĩ, ndaakĩhota atĩa kũmũkararia?
Ingĩruta kũ ciugo cia kũmũcookeria?
- 15 O na korwo ndihĩtĩtie-rĩ, ndingĩhota kũmũcookeria ũndũ;
ũrĩa ingĩka no gũthaitha ingĩthaitha Mũnjiirithia anjiguĩre tha.
- 16 O na ingĩamwĩtire nake anjĩtĩke-rĩ,
ndingĩtĩkia nĩangĩathikĩrĩrie.
- 17 We angĩamemendire na kĩhuhũkanio,
na aingĩhie ironda ciakwa hatarĩ gĩtũmi.
- 18 Ndarekaga njookererwo nĩ mĩhũmũ,
no nĩahatagĩrĩria na mathũina.
- 19 Korwo no ũhoro wa hinya-rĩ, we arĩ hinya mũno!
Na korwo no ũhoro wa ciira wa kĩhooto-rĩ, nũũ ũngĩmwĩta?
- 20 O na korwo ndiahĩtĩtie-rĩ, kanua gakwa no kandue mũhĩtia;
korwo ndiarĩ na ũcuuke-rĩ, nĩkangĩanduire mũhĩtia.
- 21 “O na gũtuĩka ndirĩ na ũcuuke-rĩ, ndikwĩrĩrĩa;
muoyo wakwa nĩndĩwagĩire kĩene.
- 22 Ũhoro no ũrĩa ũmwe; nĩkĩo ndĩroiga atĩrĩ,
‘Aniinaga arĩa matarĩ ũcuuke o na akaniina arĩa aaganu.’
- 23 Hĩndĩ irĩa ihũũra rĩarehe gĩkuũ kĩa narua,

- nĩathekagĩrĩra kũũrwo nĩ hinya kwa arĩa matarĩ na mahĩtia.
- 24 Hĩndĩ ĩrĩa bũrũri wagĩa moko-inĩ ma andũ aaganu,
nĩahingaga aciirithania maitho.
Akorwo ti we-rĩ, nũũ wĩkaga ũguo?
- 25 “Matukũ makwa marahanyũka gũkĩra mũkinyia-ũhororo;
mombũkaga matarĩ na gĩkeno o na kĩnini.
- 26 Mahĩtũkaga na ihenya mũno ta tũtarũ twa irura,*
kana ta nderi igũcuuhũkĩra kĩndũ gĩa kũrĩa.
- 27 Ingiuga atĩrĩ, ‘Nĩngũriganĩrwo nĩ mateta makwa,
nĩngũtiga gũtukia gĩthiithi, ngene,’
- 28 no ngeetigĩra mĩnyamaro yakwa yothe,
nĩgũkorwo nĩnjũũ ndũkandua atĩ ndiĩhĩtie.
- 29 Kuona atĩ nĩndĩkĩtie gũtuuo mũhĩtia-rĩ,
nĩ kĩ gĩgũtũma ndiĩnogie tũhũ?
- 30 O na ingiĩthamba na thabuni,
na ndiĩthambe moko na igata-rĩ,
- 31 no ũndikirie irima rĩa gĩcoro
nĩgeetha o na nguo ciakwa iithũũre.
- 32 “We ti mũndũ ta nĩ atĩ nĩguo ndĩmũcookerie,
nĩguo tũng’ethanĩre igooti-inĩ.
- 33 Naarĩ korwo nĩ harĩ mũndũ ũngĩtũiguithania,
atũigĩrĩre guoko gwake ithuĩ eerĩ,
- 34 mũndũ wa kũnjehereria rũthanju rwa Ngai,
nĩgeetha ndigacooke kũmakio nĩ itebeeberia rĩake.
- 35 Hĩndĩ ĩyo nĩngĩacooka kwaragia itekũmwĩtigĩra,
no ũrĩa ndariĩ rĩu-rĩ, ndingĩhota.

10

- 1 “Nĩthũire gũtũũra muoyo ũyũ;
nĩ ũndũ ũcio ndikũhingĩrĩria mateta makwa,
o na nĩ ngwaria nĩ ũndũ wa ũrĩa ngoro yakwa ĩrĩ na marũrũ.
- 2 Ngwĩra Ngai atĩrĩ: Tiga kũndua mwĩhia,
no nyonia kĩrĩa ũrandũithĩria.
- 3 Kaĩ ũkenagio nĩ kũũhinyĩrĩria,
ũgathũũra wĩra wa moko maku,
o rĩrĩa ũrakenera mathugunda ma andũ arĩa aaganu?
- 4 Kaĩ maitho maku marĩ o ta maitho ma andũ?
Kaĩ muonere waku ũhaana o ta wa mũndũ?
- 5 Kaĩ matukũ maku maigana ta ma andũ,
kana mĩaka yaku ĩkaigana o ta ya mũndũ,
- 6 nĩguo ũcarĩrĩrie mahĩtia makwa,
o na ũtuĩragie mehia makwa,
- 7 o na gũtuĩka wee nĩũũ atĩ ndiĩhĩtie,
na ũkamenya atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũũhonokia moko-inĩ maku?
- 8 “Moko maku nĩmo maathondekire na makĩnyũmba.
Rĩu nĩũgũkĩgarũrũka ũnyanange?

* 9:26 Tũtarũ tũtaarĩ tũnene twa ithanjĩ twathondekagĩrwo Misiri.

- 9 Ririkana atĩ wanyũũmbire ta rĩũmba.
Rĩu ũgũcooka ũndue rũkũngũ rĩngĩ?
- 10 Githĩ ndwanjitire ta iria,
na ũgĩcooka ũkĩimatia ta maguta marĩo,
- 11 ũkĩihumbĩra na nyama na gĩkonde,
na ũkĩohania mahĩndĩ na mĩkiha yakwa hamwe.
- 12 Nĩwaaheire muoyo o na ũkĩnyonia ũtugi waku;
naguo ũmenyereri waku nĩguo ũtũirie roho wakwa.
- 13 “No nĩwahithire maũndũ maya ngoro-inĩ yaku,
na nĩnjũũĩ no warĩ na ũndũ ũyũ meciiria-inĩ maku:
- 14 Ingĩehirie wee nĩwanyonaga,
na ndũngĩagire kũũherithia nĩ ũndũ wa wĩhia wakwa.
- 15 Kaĩ akorwo nĩnjĩhĩtie ndĩ na haaro-ĩ!
O na ingĩiguĩka ndiĩkĩte ũũru, ndingĩhota gũtiira mũtwe wakwa,
nĩgũkorwo njiyũrĩtwo nĩ thoni,
na ngarikĩra mathĩna-inĩ makwa.
- 16 Ingĩtiira mũtwe wakwa-rĩ, wee ũnjeemaga o ta mũrũũthi,
na ningĩ ũkonania ũhoti waku mũnene wa kũnjũkĩrĩra.
- 17 Nĩũndeheire aira angĩ manjũkĩrĩre,
na nĩwongereire marakara maku igũrũ rĩakwa;
mbũtũ ciaku ikanjũkĩrĩra o ta makũmbĩ ma maaĩ marũmanĩrĩire.
- 18 “Nĩ kũĩ gĩatũmire ũndute nda ya maitũ?
Naarĩ korwo ndakuire itoneetwo nĩ maitho ma mũndũ o na ũmwe.
- 19 Naarĩ korwo ndaciarirwo,
kana korwo ndaciarirwo njerekeirio mbĩrĩra!
- 20 Githĩ matukũ makwa o na marĩ manini matikirie gũthira?
Tigana na nĩ nĩguo ngĩe na gĩkeno gwa kahinda kanini,
- 21 kamũira thiĩte kũrĩa mũndũ athiiga na ndacooke,
bũrũri wa nduma, o nduma nene ya gĩkuũ,
- 22 o bũrũri ũrĩa ũtukũ wakuo ũrĩ mũtumanu mũno,
bũrũri wa nduma ya gĩkuũ, na ũtarĩ kĩhaarĩro,
kũrĩa o na ũtheri ũhaana o ta nduma.”

11

Mĩario ya Zofaru

- 1 Nake Zofaru ũrĩa Mũnaamathi agĩcookia, akĩũria atĩrĩ:
- 2 “Ciugo icio ciothe-rĩ, nĩcikwaga gũcookio?
Mwaria ũyũ-rĩ, nĩegũgĩtuo mwagĩrĩru?
- 3 Mwĩraho ũcio waku-rĩ, nĩguo ũgũkiria andũ naguo?
No kwage mũndũ ũngĩgũkaania rĩrĩa ũranyũrũrania?
- 4 Wee ũreera Ngai atĩrĩ, ‘Wĩtĩkio wakwa ndũrĩ ũcuuke,
o na nĩ ndĩ mũtheru maitho-inĩ maku.’
- 5 Naarĩ korwo Ngai no aarie,
atumũre mĩromo yake agũũkĩrĩre,
- 6 na akũguũrĩrie hitho cia ũũgĩ,
nĩ ũndũ ũũgĩ ũrĩa wa ma nĩ wa mĩena iĩrĩ.
Menya ũndũ ũyũ; atĩ Ngai ndakũherithĩtie kũringana na ũrĩa mehia
maku maigana.
- 7 “Wee no ũhote kũmenya maũndũ marĩa mahithe ma Ngai?

- Kana no ũhote gũtuĩria kũna maũndũ ma Mwene-Hinya-Wothe?
⁸ Maũndũ make nĩmatũũgĩru gũkĩra igũrũ, wee nĩ atĩa ũngĩka?
 Nĩ mariku gũkĩra ũriku wa mbĩrĩra, wee nĩ atĩa ũngĩmenya?
⁹ Gĩthimo kĩamo nĩ kĩraihu gũkĩra thĩ
 na nĩ kĩaramu gũkĩra iria rĩrĩa inene.
- ¹⁰ “Angĩũka agũikie njeera-rĩ,
 acooke etane ciira-rĩ, nũũ ũngĩmũgĩria?
¹¹ Ti-itherũ nĩoĩ andũ arĩa maheenanagera;
 na rĩrĩa oona ũndũ mũũru-rĩ, githĩ ndaũmenyaga?
¹² No rĩrĩ, mũndũ ũtarĩ ũũgĩ ndangĩtuĩka mũũgĩ o na rĩ,
 o ta ũrĩa njaũ ya ndigiri ya gĩthaka ĩtarĩ hĩndĩ ĩngĩciarwo ĩrĩ mũndũ.
- ¹³ “No rĩrĩ, ũngĩneana ngoro yaku kũrĩ Ngai,
 na ũtambũrũkie moko maku kũrĩ we,
¹⁴ ũngĩheria mehia marĩa marĩ guoko-inĩ gwaku,
 na ũgirie ũũru ũikare thĩnĩ wa hema yaku-rĩ,
¹⁵ hĩndĩ ĩyo no ũhote gũtiira ũthiũ waku na igũrũ ũtegũconoka;
 no ũrũgame wega ũtarĩ na guoya.
¹⁶ Ti-itherũ nĩũkariganĩrwo nĩ mathĩna maku,
 ũmaririkanage o ta maaĩ marĩkĩtie gũtherera.
¹⁷ Mũtũũrĩre waku nĩũgacangarara gũkĩra mũthenya barigici,
 nayo nduma ĩgaatuĩka o ta rũciinĩ.
¹⁸ Ũgũtũũra ũrĩ na mwĩhoko tondũ ũrĩ na ũgitĩri,
 ũkehũgũraga harĩa ũrĩ, na ũkahurũka ũtarĩ na ũgwati.
¹⁹ Nĩũgakomaga, gũtarĩ na mũndũ ũngĩtũma wĩtigĩre,
 nao andũ aingĩ nĩmakeyendithagia harĩ we.
²⁰ No rĩrĩ, maitho ma andũ arĩa aaganu nĩmakaaga kuona,
 na matikoona gwa kũũrĩra;
 naguo ũndũ ũrĩa meriragĩria ũgaatuĩka mũcaayo wa gĩkuũ.”

12

Mĩario ya Ayubu

- ¹ Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
² “Hatirĩ nganja inyuĩ nĩ inyuĩ andũ,
 naguo ũũgĩ ũgaathiranĩra na inyuĩ rĩrĩa mũgaakua!
³ No rĩrĩ, ndĩ na ũmenyo o ta inyuĩ;
 mũtirĩ oogĩ kũngĩra.
 Nũũ ũtooĩ maũndũ macio mothe?
⁴ “Nduĩkĩte mũndũ wa gũthekererwo nĩ arata akwa,
 o na gũtuĩka nĩndakaĩre Ngai nake akĩnjigua:
 nĩ nduĩkĩte mũndũ wa gũthekererwo,
 o na gũtuĩka ndĩ mũthingu na ndirĩ ũcuuke!
⁵ Andũ arĩa maikaraga megangarĩte manyũrũragia mũtino,
 makona ta ũndũ ũcio ũkoraga o andũ arĩa magũrũ mao maten-
 derũkaga.
⁶ Hema cia atunyani nĩcio ciikaraga igaacĩre,
 na andũ arĩa marakaragia Mũrungu nĩo maikaraga na thayũ,
 o acio makuuaga ngai yao na moko.

- 7 “No ta kũurie nyamũ, na nĩgũkũruta ũhoro,
kana ũrie nyoni cia rĩera-inĩ, na nĩgũkwĩra;
- 8 kana warĩrie thĩ, na nĩgũkũruta ũhoro,
kana ũkĩarĩrie thamaki cia iria-inĩ, nacio nĩgũkũhe ũhoro.
- 9 Nĩ irĩkũ cia icio ciothe itooĩ
atĩ nĩ guoko kwa Jehova gwĩkĩte ũndũ ũyũ?
- 10 Mĩoyo ya ciũmbe ciothe ĩrĩ guoko-inĩ gwake,
o na mĩhũmũ ya andũ othe.
- 11 Githĩ gũtũ gũtithuuranagia ciugo
o ta ũrĩa rũrĩmĩ rũcamaga irio?
- 12 Githĩ ũũgĩ ndũkoragwo na andũ arĩa akũrũ?
Githĩ gũtũũra mũno gũtirehaga ũmenyo?
- 13 “Ũũgĩ na hinya nĩ cia Ngai;
mataaro na ũmenyo nĩ ciake.
- 14 Kĩrĩa amomoraga gĩtingĩakwo rĩngĩ;
mũndũ ũrĩa aahingĩra njeera gũtirĩ mũndũ ũngĩmuohora.
- 15 Ahingagĩrĩria maaĩ, gũkaaga mbura;
ningĩ aamarekereria makaananga bũrũri.
- 16 Hinya na ũtooria nĩ ciake;
mũheenio na mũheenania eerĩ no ake.
- 17 Aheani kĩrĩa amatongoragia matarĩ nguo,
na agatua aciirithania irimũ.
- 18 Nĩohoraga mĩnyororo ĩrĩa athamaki moohaga andũ nayo,
akamooha mũcibi njohero.*
- 19 Athĩnjĩri-Ngai amatongoragia marutĩtwo nguo,
na akang’aurania andũ arĩa mehaandire tene.
- 20 Nĩakiragia mĩromo ya aheani kĩrĩa arĩa meehoketwo,
nao athuuri akamatunya ũhoro wa gũkũũrana maũndũ.
- 21 We nĩagagĩra arĩa atĩku bata,
nao arĩa marĩ na hinya nĩamatunyaga indo ciao cia mbaara.
- 22 Nĩaguũragia maũndũ marĩa mariku ma nduma,
na nduma nene ya gĩkuũ akamiumĩria ũtheri-inĩ.
- 23 Anenehagia ndũrĩrĩ, agacooka agaciananga;
aingĩhagia ndũrĩrĩ, agacooka agacihurunja.
- 24 Nĩagaagagia meciiria ma atongoria a gũkũ thĩ;
akamaingata, morũũrage werũ-inĩ mũtheri ũtarĩ njĩra.
- 25 Mahambaataga nduma-inĩ kũrĩa gũtarĩ ũtheri;
ningĩ atũmaga matũgũũge ta mũndũ mũrĩũ.

13

- 1 “Atĩrĩrĩ, maitho makwa nĩmonete maũndũ macio mothe,
matũ makwa nĩmamaiguĩte na magataũkĩrwo nĩmo.
- 2 Ũrĩa mũũĩ o na nĩ nĩnjũũĩ;
mũtirĩ oogĩ kũngĩra.
- 3 No nĩ ndĩrenda kwaria na Mwene-Hinya-Wothe,
na ngerirĩria gũciira na Mũrungu.
- 4 No inyuĩ-rĩ, mũranjigĩrĩra ndeto cia maheeni;
inyuothe mũrĩ athondekani a tũhũ!

* 12:18 Nguo cia kuohera njohero ihumbĩre thoni no cio ngombo cietĩkĩrĩtio kwĩhumba.

- 5 Naarĩ korwo mwakira ki!
 Ūndũ ũcio ũngĩtuĩka ũũgĩ harĩ inyuĩ.
- 6 Na rĩrĩ, thikĩrĩriai kĩhoo to gĩakwa;
 iguai gũthaitana kwa mĩromo yakwa.
- 7 Kaĩ mũngĩaria ũũru mũkĩarĩrĩria Mũrungu?
 Kaĩ mũngĩaria maheeni igũrũ rĩake?
- 8 Kaĩ mũngĩmuonia kĩmenyano?
 Kaĩ mũgũciirĩra Mũrungu?
- 9 Angĩmũtuĩria inyuĩ-rĩ, ũndũ ũcio no ũtuĩke mwega?
 No mũmũheenie ta ũrĩa mũngĩheenia mũndũ?
- 10 Ti-itherũ no amũrũithie
 mũngĩtuĩka a kuonania kĩmenyano na hito.
- 11 Hĩ, riiri wake ndũngĩmũmakia?
 Mũtingĩnyitwo nĩ guoya nĩ ũndũ wake?
- 12 Mĩario yanyu ya ũũgĩ nĩ thimo hũthũ o ta mũhu;
 ihoo to cianyu no ta kwĩgitĩra na rĩũmba.
- 13 “Kira ki, mũreke njarie;
 o ũrĩa ndĩrĩona-rĩ, rekei nyone.
- 14 Nĩ kĩ gĩgũtũma ndĩtoonyie ũgwati-inĩ
 na ngaiga muoyo wakwa moko-inĩ makwa?
- 15 O na angĩnjũraga-rĩ, nĩ nowe ndĩrĩhokaga;
 na ti-itherũ nĩ ngatetera mĩthĩre yakwa hau mbere yake.
- 16 Ti-itherũ, ũndũ ũyũ noguo ũgaatuĩka wa kũũhonokia,
 nĩgũkorwo mũndũ ũtooĩ Ngai ndangĩmũrĩria gũũka mbere yake!
- 17 Thikĩrĩriai wega ũhoro wakwa;
 matũ manyu nĩmakĩigue ũrĩa nguuga.
- 18 Ti-itherũ nĩhaarĩrie ciira wakwa,
 na nĩnjũũ nĩ nguoneka ndĩ wa kĩhoo to.
- 19 Nĩ kũrĩ mũndũ ũngĩhota gũũthitanga?
 Angĩkorwo nĩ kũrĩ-rĩ, no gũkira ngũkira ngue.
- 20 “Wee Ngai, ta kũhe o maũndũ maya meerĩ,
 na ndigũcooka gũkwĩhitha:
- 21 Atĩrĩ, eheria guoko gwaku, gũikare kũraya na nĩ,
 na ũtuge kũũmakia na imakania ciaku.
- 22 Ningĩ ũnjĩte na nĩngwĩtĩka,
 kana ũkĩreke njarie, nawe ũnjookerie.
- 23 Nĩ mahĩtia na mehia maigana nĩ njĩkĩte?
 Nyonia ihĩtia na rĩhĩa rĩakwa.
- 24 Ūraahitha ũthiũ waku nĩkĩ,
 na ũkandua thũ yaku?
- 25 Nĩũngĩnyamaria ithangũ rĩrahurutwo nĩ rũhuho?
 Nĩũgũteng’erania na maragara momũ?
- 26 Nĩgũkorwo nĩ wandĩkĩte maũndũ marũrũ ma kũnjũkĩrĩra,
 na ũkaangaĩra igai rĩa mehia ma ũnini wakwa.
- 27 Wohaga magũrũ makwa na mĩnyororo;
 ũrangagĩra njĩra ciakwa ciothe
 na ũndũ wa gũcora njoro makinya ma magũrũ makwa.
- 28 “Nĩ ũndũ ũcio mũndũ amocaga ta kĩndũ kĩbuthĩte,
 agathira ta nguo ĩrĩtwo nĩ memenyi.

14

- 1 “Mündũ ũciarĩtwo nĩ mündũ-wa-nja-rĩ,
aikaraga o matukũ manini, namo makaiyũrwo nĩ mathĩina.
- 2 Akũraga ta ihũa na agacooka akooma;
ahĩtũkaga na ihenya ta kĩruru, na ndatũũraga.
- 3 Mündũ ta ũcio wakĩmũkũũrĩra maitho?
Mündũ ta ũcio wamũrehe mbere yaku aciirithio?
- 4 Nũũ ũngĩhota kũruta kĩndũ gĩtheru kuuma harĩ kĩndũ kĩrĩa gĩtarĩ
gĩtheru?
Gũtirĩ o na ũmwe!
- 5 Matukũ ma mündũ nĩ matare;
nĩũtuĩte mũigana wa mĩeri yake,
na nĩũmũigĩire mĩhaka ĩrĩa ataangĩkĩra.
- 6 Nĩ ũndũ ũcio tĩga kũmũrora, tĩgana nake,
nginya arĩkie mĩthenya yake ta mũthũkũmi.
- 7 “Mũtĩ-rĩ, nĩwĩrĩgagĩrĩrwo atĩ ũngĩtemwo,
no ũthethũke rĩngĩ,
na atĩ mathethũka maguo matikaaga.
- 8 O na mĩri yaguo ĩngĩkũrĩra thĩ
na gĩthukĩ kĩaguo kĩũmĩre tĩĩri-inĩ,
9 ũngĩkaguucia maaĩ-rĩ, nĩũgathethũka
na ũrute hongea ta mũtĩ wa kũhaandwo.
- 10 No mündũ akuuaga agathikwo;
aatuĩkana-rĩ, ndacookaga kuonwo rĩngĩ.
- 11 O ta ũrĩa maaĩ mahũũaga kũu iria-inĩ,
na ta ũrĩa mũtaro wa rũũĩ ũng’araga ũkooma-rĩ,
12 ũguo noguo mündũ akomaga na ndacookaga gũũkĩra rĩngĩ;
o nginya rĩrĩa igũrũ rĩgaathira-rĩ,
andũ matirĩ hĩndĩ magookĩra kana maarahũrwo mookĩre.
- 13 “Naarĩ korwo wahitha thĩinĩ wa mbĩrĩra,
na ũnjige hito-inĩ nginya rĩrĩa marakara maku magaathira!
Naarĩ korwo wandũira gĩathĩ,
ũgaacooka kũndirikana hĩndĩ ĩyo.
- 14 Mündũ akua-rĩ, nĩagatũũra muoyo rĩngĩ?
Matukũ makwa mothe ma wĩra mũritũ-rĩ,
ngweterera ihinda riakwa rĩa kwerũhĩrio hinya rĩkinye.
- 15 Wee ũgetana, na nĩ nĩngagwĩtĩka;
na nĩũkeerĩrĩa kĩũmbe gĩkĩ wombire na moko maku.
- 16 Hĩndĩ ĩyo nĩũgatara makinya makwa,
no ndũkarũmbũiya mehia makwa.
- 17 Mahĩtia makwa meekĩrĩtwo mondo-inĩ,
ĩkoohwo na ĩkahũũrwo mũhũũri; nĩũkahumbĩra mehia makwa.
- 18 “No rĩrĩ, o ta ũrĩa kĩrĩma kĩenjekaga na gĩkamomoka,
na o ta ũrĩa rwaro rwa ihiga rũeheragio handũ ha ruo,
19 na o ta ũrĩa maaĩ mamuthũraga mahiga,
na o ta ũrĩa mbura nene ĩtwaraga tĩĩri-rĩ,
ũguo noguo wanangaga kĩrĩgĩrĩro kĩa mündũ.
- 20 Wee ũmũtooragia o rĩmwe rĩa kũigana, nake agathira;
ũgarũraga gĩthiithi gĩake ũrĩa kĩhaana, na ũkamũingata.
- 21 Ariũ ake mangĩtheo gĩtĩio, ndangĩmenya ũhoru ũcio;

- mangiconorithio, we ndoonaga ūndũ ūcio.
 22 We no ruo rwa mwĩrĩ wake aiguaga,
 nake atũũraga o ecaayagĩra.”

15

Mĩario ya Elifazu

- 1 Nake Elifazu ūrĩa Mũtemaani akĩũria atĩrĩ:
 2 “Mũndũ mũũgĩ no acookie ūhoru na kwĩgereria,
 kana aiyũrie nda yake na rũhuho ruumĩte na irathĩro?
 3 No eciirĩrĩre na ciugo cia tũhũ,
 kana na mũario itarĩ bata?
 4 No wee-rĩ, nĩũracambia ūhoru wa gwĩtigĩra Ngai,
 na ūkagirĩrĩria ūhoru wa andũ kwĩrutĩra Mũrungu.
 5 Mehia maku nĩmo mataaraga kanua gaku;
 nawe ūthuurĩte kwaria na rũrĩmĩ rwa mũndũ mwara.
 6 Kanua gaku wee mwene nĩko karagũtuĩra ciira, ti gakwa:
 nayo mũromo yaku wee mwene ikaaria ūira wa gũgũũkĩrĩra.
- 7 “Wee nĩwe mũndũ wa mbere gũciarwo?
 Wee-rĩ, waciirirwo mbere ya irĩma igĩe ho?
 8 Wee nĩũthikagĩrĩria ndundu ya Ngai?
 Wee wiki-rĩ, nowe ūrigĩtie na ūũgĩ?
 9 Nĩ atĩa ūũĩ ithuĩ tũtooĩ?
 Nĩ ūmenyo ūrĩkũ ūrĩ naguo ithuĩ tũtarĩ?
 10 Tũrĩ na athuuri marĩ na mbuĩ na arĩa akũrũ mũno,
 andũ akũrũ o na gũkĩra thoguo.
 11 Ndũiganĩtwo nĩ ūhoorerania wa Mũrungu,
 o na kana ūhoru ūcio warĩirio na ūhooreri?
 12 Ngoro yaku igũteete nĩkĩ,
 na nĩ kĩĩ kĩratũma ūikare ūkiunaga maitho,
 13 nĩguo werekerie marakara maku kũrĩ Mũrungu,
 o na ūgaitũrũra ciugo ta icio kuuma kanua gaku?
- 14 “Mũndũ akĩrĩ kĩ, atĩ no ahote gũtuĩka mũtheru,
 o na mũndũ ūciarĩtwo nĩ mũndũ-wa-nja nake akĩrĩ kĩ,
 atĩ no ahote gũtuĩka mũthingu?
 15 Angĩkorwo Ngai ndangĩhota kwĩhoka andũ arĩa ake aamũre-rĩ,
 na kũngĩkorwo o na igũrũ ti gũtheru maitho-inĩ make-rĩ,
 16 mũndũ akĩrĩ kĩ atĩ amwĩhoke?
 Mũndũ nĩ mwaganu na nĩ kĩmaramari, anyuuaga waganu ta maaĩ!
- 17 “Wee ta thikĩrĩria na nĩngũgũtaarĩria;
 reke ngwĩre ūrĩa nyonete,
 18 ngwĩre ūrĩa andũ arĩa oogĩ moigĩte,
 matekũhitha ūndũ o na ūmwe wa ūhoru ūrĩa maaheirwo nĩ maithe
 mao,
 19 (o acio oiki maaheetwo bũrũri
 hĩndĩ irĩa gũtaarĩ mũndũ wa kũngĩ watuĩkanagia gatagatĩ-inĩ kao):
 20 Atĩrĩ, mũndũ mwaganu akoragwo na mũnyamaro matukũ make mothe.
 Matukũ mothe ma ūcio ūtarĩ tha-rĩ, maigĩrwo o mũnyamaro.
 21 Aiguaga o mĩgambo ya kũmakania mũno;
 hĩndĩ irĩa maũndũ mothe moneka ta marĩ mega-rĩ,
 atunyani makamũtharĩkĩra.

- 22 Ndarĩ na kĩĩrĩgĩrĩro gĩa gwĩthara kuuma nduma-inĩ;
etereirio kũũragwo na rũhiũ rwa njora.
- 23 Orũũraga agĩcaragia irio, oragie atĩrĩ, ‘Irĩ na kũ?’
Aikaraga amenyete atĩ mũthenya wa nduma ũrĩ o hakuhĩ.
- 24 Mĩnyamaro na ruo rwa ngoro nĩcio imũmakagia;
imũtooragia taarĩ mũthamaki wĩhaarĩirie kũmũtharĩkĩra,
- 25 nĩ ũndũ ainainagĩria Mũrungu ngundi,
na akang’athĩria Mwene-Hinya-Wothe,
- 26 akamũguthũkĩra ang’athĩtie,
arĩ na ngo yake mata ya hinya.
- 27 “O na gũtuĩka ũthiũ wake nĩ mũnoru,
na njohero yake ikaneneha nĩ kũnora-rĩ,
- 28 agaatũũraga matũũra maanangĩku,
na aikarage nyũmba itatũũragwo nĩ mũndũ,
nyũmba itigairie o kũmomoka ituĩke ihumbu cia mahiga.
- 29 Ndagacooka gũkorwo arĩ mũtongu, naguo ũtonga wake ndũgatũũra,
o na kana indo ciake itheereme kũu bũrũri-inĩ.
- 30 Ndakahota kũũrĩra nduma;
rũrĩrĩmbĩ nĩrũkahoohia thuuna ciake,
nayo mĩhũmũ ya kanua ka Ngai nĩkamweheria.
- 31 Nĩatige kwĩheenia na ũndũ wa kwĩhoka maũndũ ma tũhũ,
nĩgũkorwo gũtirĩ kĩndũ makaamũrehere.
- 32 Ihinda rĩake rĩtanakinya-rĩ, nĩakarĩhio mũigana wake wothe,
na honge ciake itikarura.
- 33 Agaatuĩka ta mũthabibũ ũhũrũrĩtwo thabibũ ciaguo itarĩ njĩru,
ahaane ta mũtamaiyũ ũraita kĩro kĩaguo.
- 34 Nĩgũkorwo andũ a thiritũ ya arĩa matooi Ngai matũũraga marĩ thaata,
na mwaki nĩũgaacina hema cia arĩa mendete mahaki.
- 35 Magĩaga nda cia mathĩna, na magaciara waganu;
nda ciao ithugundaga o maheeni.”

16

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “Nĩnjiguĩte maũndũ maingĩ ta macio;
inyuothe mũrĩ ahoorerania a kũnyamarania!
- 3 Mĩario iyo yanyu mũingĩ ya mũhũhũtĩko-rĩ, ndĩrĩithira?
Nĩ kũ kĩramũthĩnia, gĩgatũma mũtinde mũgĩkararania?
- 4 O na nĩ no njarie ta inyuĩ, korwo nĩ inyuĩ mũrĩ harĩa ndĩ;
nĩ no njarie mũario mũega ya kũmũciirithia na ndĩmũinainĩrie
mũtwe.*
- 5 No rĩrĩ, kanua gakwa no kamũũmĩrĩrie;
ũhoorerania uumĩte mũromo-inĩ yakwa no ũmũhoorerie.
- 6 “No o na ndaaria-rĩ, ruo rwakwa rũtirathira;
o na ndegirĩrĩria kwaria-rĩ, rũtiranjeherera.
- 7 Ti-itherũ, Wee Ngai nĩũũnogeetie;
nĩũharaganĩtie nyũmba yakwa yothe.
- 8 Wee nĩũnjoheete, naguo ũndũ ũcio ũgatuĩka ũira;

* 16:4 Kũinainĩria mũndũ mũtwe kuonanagia kũnyarara mũndũ ũcio, na kũu kwarĩ kũmũruma.

- ũhĩnju ũyũ ndĩ naguo nĩwambararĩte ũkaanyumbũra ũrĩa ndariĩ.
- 9 Ngai nĩandooretie na akandembũranga nĩ ũrĩa arakarĩte,
akaahagaranĩria magego;
ũcio thũ yakwa nĩangũũrĩre maitho.
- 10 Andũ nĩmathamĩtie tũnua twao maathekerere;
mangũthaga rũthĩa makĩnyũrũragia,
na makanyitana hamwe manjũkĩrĩre.
- 11 Mũrungu nĩandekereirie kũrĩ andũ arĩa ooru,
na akanjikia mĩtego-inĩ ya arĩa aaganu.
- 12 Nĩ ndaikarĩte wega, nowe agĩthethera;
aanyitire mũmero, akĩhehenja.
We andũite cabaa wake wa kũrathagwo;
13 aikia a mĩguĩ ake nĩmandigiicĩirie.
Araheeca higo ciakwa atarĩ na tha,
na agaita maaĩ makwa ma nyongo thĩ.
- 14 Aatharĩkagĩra maita maingĩ maingĩ;
anguthũkagĩra ta njamba ya ita.
- 15 “Ndumĩire gĩkonde gĩakwa kĩa mwĩrĩ nguo ya ikũnia,
na ngahitha thiithi wakwa rũkũngũ-inĩ.
- 16 Ũthiũ wakwa nĩũtunĩhĩte nĩkũrĩra,
nduma nene ĩgakĩhumbĩra maitho makwa;
- 17 no rĩrĩ, moko makwa matirĩ ũndũ wa ũhinya mekĩte
namo mahooya makwa nĩ matheru.
- 18 “Wee thĩ-rĩ, ndũkahumbĩre thakame yakwa;
kĩrĩro gĩakwa kĩroaga gũkaahuurũkio!
- 19 O na rĩu-rĩ, mũira wakwa arĩ igũrũ;
ũcio mũnjiirĩrĩri arĩ o igũrũ.
- 20 Mũũthaihanĩrĩri nĩ mũrata wakwa
rĩria maitho makwa maraita maithori harĩ Ngai;
- 21 nĩathaihanagĩrĩra mũndũ kũrĩ Ngai,
o ta ũrĩa mũndũ athaihanagĩrĩra mũratawe.
- 22 “No mĩaka mĩnini ĩgũthira,
thĩ rũgendo rũrĩa mũndũ athiiga na ndacooke.

17

- 1 Roho wakwa nĩmũthuthĩku,
matukũ makwa nĩmathirĩte, mbĩrĩra nĩyo ĩnjetereire.
- 2 Ti-itherũ thiũrũrũkĩrio nĩ andũ a kũũnyũrũria;
maitho makwa no nginya meorerere rũmena rwao.
- 3 “Wee Ngai-rĩ, ta kĩhe kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra thĩrĩ wakwa kĩrĩa ũretia,
tondũ-rĩ, nũũ ũngĩ ũngĩitĩkĩra kũruta kĩndũ gĩaake kĩndũgamĩrĩre?
- 4 Wee nĩwaagithĩtie meciiria mao ũmenyo;
nĩ ũndũ ũcio ndũngĩmetĩkĩria mahootane.
- 5 Mũndũ angĩkaana arata ake nĩ ũndũ wa kĩheo-rĩ,
maitho ma ciana ciake nĩmakoora.
- 6 “Ngai nĩanduĩte mũndũ wa kuunwo thimo nĩ andũ othe,
ndũkĩte mũndũ wa gũtuagĩrwo mata ũthiũ nĩ andũ.

- 7 Maitho makwa nĩ maroora nĩ gwĩthikĩra;
ciĩga ciakwa ciothe ihũthĩte o ta kĩruru.
- 8 Andũ arĩa arũngĩrĩru nĩmagegetio nĩ ũhoro ũcio;
andũ arĩa matarĩ na ũũru mekĩte nĩmarahũkĩte mokĩrĩre andũ arĩa
matooĩ Ngai.
- 9 O na kũrĩ ũguo-rĩ, arĩa athingu nĩmarĩrũmagia njĩra ciao,
nao arĩa marĩ moko matheru nĩmarĩongagĩrĩrwo hinya.
- 10 “No rĩrĩ, ta gĩũkei inyuothe, geriai o rĩngĩ!
Nĩ ndirĩ ndĩrona mũndũ mũũgĩ gatagatĩ kanyu.
- 11 Matukũ makwa nĩ mathiru, mĩbango yakwa nĩmĩharaganie,
o na merirĩria ma ngoro yakwa.
- 12 Andũ aya magarũraga ũtukũ makaũtua mũthenya;
nduma yamakinyĩrĩra moigaga atĩrĩ, ‘Ūtheri ũrĩ o hakuhĩ.’
- 13 Angĩkorwo mũciĩ ũrĩa njĩrĩgĩrĩire no mbĩrĩra,
angĩkorwo ingĩara ũrĩrĩ wakwa o nduma-inĩ-rĩ,
- 14 angĩkorwo no njĩre ũhoro wa kũbutha atĩrĩ, ‘Wee nĩwe baba,’
na njĩre kĩgunyũ atĩrĩ, ‘Wee nĩwe maitũ’ kana ‘Nĩwe mwarĩ wa maitũ-
rĩ’,
- 15 mwĩhoko wakwa ũkĩrĩ kũ?
Nũũ ũngĩnyonera mwĩhoko?
- 16 Na rĩrĩ, mwĩhoko nĩũharũrũkĩte nginya ihingo-inĩ cia gĩkuũ?
Nĩtũgũgũkĩrũkania hamwe rũkũngũ-inĩ?”

18

Mĩario ya Bilidadi

- 1 Ningĩ Bilidadi ũrĩa Mũshuhi agĩcookia, akĩũria atĩrĩ:
2 “Ūrĩtiga kwaria mĩario ĩno rĩ?
Gĩa na ũũgĩ nĩguo o na ithuĩ tũhote kwaria.
- 3 Nĩ kĩĩ kĩratũma ũtuone tũhaana ta ng’ombe,
na tũgatuuo irimũ maitho-inĩ maku?
- 4 Wee ũrehanyũrũra nĩ ũndũ wa ũrĩa ũrakarĩte-rĩ,
thĩ no ĩthaamwo nĩ ũndũ waku?
Kana no nginya ndwaro cia mahiga cieherio harĩa itũire?
- 5 “Tawa wa mũndũ mwaganu nĩmũhorie;
rũrĩrĩmbĩ rwa mwaki wake nĩrũtigĩte gwakana.
- 6 Ūtheri ũrĩa ũrĩ thĩnĩ wa hema yake ũtuĩkĩte nduma;
naguo tawa ũrĩa ũrĩ hakuhĩ nake ũkahora.
- 7 Hinya wa mũkinyũkĩrie wake nĩmũhũthie;
namo mathugunda make makamũgũithia thĩ.
- 8 Makinya make mamũikagia wabu-inĩ,
nake akoorũraga thĩnĩ wa marima mayo.
- 9 Mũtego ũmũnyitĩire ndiira-inĩ ya kũgũrũ;
mũtego ũgakĩmũrũmia biũ.
- 10 Ahithĩrwo kĩaana kĩa rũrigi tĩri-inĩ,
akaambĩrwo mũtego njĩra-inĩ yake.
- 11 Imakania imuumagĩrĩra na mĩena yothe,
na ikamũteng’eragia harĩa hothe aagerera.
- 12 Mũtino nĩũmũhũũtĩire;
mwanangĩko wetereire agwe.
- 13 Mũtino ũrĩaga icunjĩ cia gĩkonde gĩaake;

- narĩo irigithathi rĩa gĩkuũ rĩgatambuuraŋa ciĩga ciake.
- 14 Agucĩtio, akarutwo ũgitĩri-inĩ wa hema yake,
na agatwarwo kũrĩ mũthamaki wa imakania.
- 15 Mwaki nĩguo ũtũũraga hema-inĩ yake;
ũbiriti ũgwakana nĩũhurunjĩtwo gĩikaro gĩake.
- 16 Mĩri yake yũmagĩra tĩiri-inĩ,
nacio hongea ciake ikahooa na igũrũ.
- 17 Kĩrikano gĩake nĩ gĩgaathira thĩ;
ndarĩ rĩitwa bũrũri-inĩ.
- 18 Akaarutũrũrwo ũtheri-inĩ atwarwo nduma-inĩ
na nĩakaingatwo oime thĩ ĩno.
- 19 Ndarĩ ciana kana njiaro thĩinĩ wa andũ ao,
o na ndarĩ mũndũ wake ũgaatigara kũrĩa aatũũraga.
- 20 Andũ a mwena wa ithũĩro nĩmakagegio nĩ maũndũ marĩa mamũkorete;
andũ a mwena wa irathĩro manyiitwo nĩ kĩmako.
- 21 Ti-itherũ ũguo nĩguo gĩikaro kĩa mũndũ mwaganu gũkahaana;
kũndũ kwa mũndũ ũrĩa ũtooĩ Mũrungu-rĩ, gwake kũhaana ũguo.”

19

Mĩario ya Ayubu

- 1 Nake Ayubu akĩũria atĩrĩ:
- 2 “Mũkũũnyariira nginya-rĩ,
mũkĩhehenjaga na ciugo?
- 3 Rĩu mũrĩ kũndetia maita ikũmi;
mũũtharĩkũire mũtarĩ na thoni.
- 4 Angĩkorwo nĩ ma atĩ nĩhitĩtie njĩra,
ihĩtia rĩakwa rĩgũikara rĩrĩ thĩina wakwa.
- 5 Mũngĩkorwo ti-itherũ nĩmũgwĩtũũgĩria igũrũ rĩakwa,
na mũgĩe na mweke wa kũnjũkĩrĩa nĩ ũndũ wa ũguo njonorithĩtio,
- 6 no kĩmenyei atĩ Ngai nĩwe ũũhĩĩrie,
akandigiicĩria na wabu wake.
- 7 “O na gũtuĩka nĩngayaga ngoiga atĩrĩ, ‘Ndĩimũhĩĩrie!’ Nĩ ndirĩ ũndũ
njookagĩrio;
o na gũtuĩka nĩhooyaga ndeithio, gũtirĩ kĩhoto nyonaga.
- 8 Nĩahingĩire njĩra na nĩ ndingĩhota kũhĩtũka;
tũcĩra twakwa nĩatwĩkĩrĩte nduma.
- 9 Nĩanjaũrĩte gĩtĩno gĩakwa,
na akanduta thũmbĩ mũtwe.
- 10 Andarũrangaga kuuma mbarĩ ciothe nginya ngathira;
amunyaga mwĩhoko wakwa o ta mũtĩ.
- 11 Marakara make nĩmanjakanĩire;
andaraga hamwe na thũ ciake.
- 12 Mbũtũ ciake cia ita injerekagĩra na hinya;
ciakaga ihumbu cia kũnjũkĩrĩa,
igathiũrũrũkĩria hema yakwa.
- 13 “Nĩanyamũranĩtie na ariũ a baba makaahutatĩra;
andũ arĩa tũyaine nao nĩmeĩndigithĩtie biũ.
- 14 Andũ a mbarĩ ciitũ nĩmathiĩte makandiga;
arata akwa nĩmariganĩirwo nĩ nĩ.
- 15 Ageni akwa na ndungata ciakwa cia andũ-a-nja matuaga ta matanjũũĩ;

- maanyonaga ta ndĩ mündũ uumĩte kũndũ kũngĩ.
- 16 Njĩtaga ndungata yakwa, no ndĩngĩnjĩtĩka,
o na ndĩmĩthaithĩte na kanua gakwa nĩ mwene.
- 17 Mĩhũmũ ya kanua gakwa nĩmĩnungu harĩ mĩtumia wakwa;
nduĩkĩte wa kũmenwo harĩ ariũ a maitũ.
- 18 O na tũhĩ tũrĩa tũnini nĩtũũnyararĩte,
rĩrĩa ndatumĩrĩa no gũũthekerera tũũthekagĩrĩa.
- 19 Arata akwa arĩa manguhĩrĩrie othe nĩmathũire;
andũ arĩa nyendeete nĩmahutatĩire makaanjũkĩrĩa.
- 20 Nĩ thirĩte ngatigara o gĩkonde na mahĩndĩ;
nĩ ndigarĩrwo no kĩni kĩa magego giiki.
- 21 “Njiguĩrai tha, inyuĩ arata akwa, iguai tha,
nĩgũkorwo guoko kwa Ngai nĩkũngũthĩte.
- 22 Mũthingatanaga na nĩ o ta ũrĩa Mũrungu aathingataga nĩkĩ?
Mũtirĩ mũraiganwo nĩ nyama ciakwa?”
- 23 “Naarĩ korwo ciugo ciakwa nĩciandĩkĩtwo,
igakĩandĩkwo ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo,
- 24 igakarwo na karamu ga kĩgera igũrũ rĩa ngocorai,
kana igakururwo rwaro-inĩ rwa ihiga itũũre nginya tene!
- 25 Nĩnjũũĩ atĩ Mũngũũri arĩ muoyo,
na atĩ marigĩrĩrio-inĩ nĩwe ũkaarũgama thĩ ĩno.
- 26 Nakĩo gĩkonde gĩkĩ gĩakwa kĩarĩkia gũthira,
na mwĩrĩ ũyũ wa nyama ũkorwo ũtarĩ ho,
hĩndĩ ĩyo nĩ ngoona Ngai;
- 27 nĩ mwene nĩngamwĩonera na maitho,
nĩ mwene, ti mündũ ũngĩ.
Ĩ ngoro yakwa ndĩkĩrĩ na wendo mũnene!
- 28 “Mũngiuga atĩrĩ, ‘Ĩ nĩtũthingatane nake,
kuona atĩ nĩwe kĩhumo gĩa thĩina ũyũ,’
29 inyuĩ ene nĩmwagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩra rūhiũ rwa njora;
nĩgũkorwo mang’ũrĩ nĩmakarehithia kũherithanio na rūhiũ rwa
njora,
na hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ kũrĩ ũtuanĩri wa ciira.”

20

Mĩario ya Zofaru

- 1 Nake Zofaru ũrĩa Mũnaamathi agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “Meciiria makwa nĩ mathĩnĩku, na nĩkĩo ngũcookia,
nĩ ũndũ nĩndangĩkĩte mũno.
- 3 Ndĩraigua irũithia rĩa kũnjonorithia,
naguo ũmenyo wakwa nĩũranjĩkĩra hinya wa gũcookia.
- 4 “Ti-itherũ nĩũũĩ ũrĩa gũtũire kuuma tene
rĩrĩa mündũ aigirwo gũkũ thĩ ĩno,
5 atĩ kũrũũhia kwa arĩa aaganu no gwa kahinda,
o nakĩo gĩkeno kĩa andũ arĩa matooĩ Ngai no gĩa kahinda kanini.
- 6 O na gũtuũka mwĩtĩio wake nĩ ũkinyaga o igũrũ,
naguo mĩtwe wake ũkahutia matu-rĩ,

- 7 agaathira nginya tene o ta mai make mwene;
arĩa manamuona mooragie atĩrĩ, ‘Kaĩ aathiire kũ?’
- 8 Airagĩria ta kĩroto, akaaga kuoneka rĩngĩ,
akaingatwo ta kĩoneki kĩa ũtukũ.
- 9 Riitho rĩrĩa rĩamuonaga rĩtikamuona rĩngĩ;
harĩa aaikaraga hatikamuona rĩngĩ.
- 10 Ciana ciake ikaageragia kwĩiguithania na athĩni;
moko make mwene no nginya magaacookia ũtonga wake kũrĩa
aaũrutire.
- 11 Hinya wa wĩthĩ ũrĩa ũiyũrĩte mahĩndĩ-inĩ make
ũgaakoma hamwe nake rũkũngũ-inĩ.
- 12 “O na gũtuĩka ũũru ũrĩ mũrĩo ũrĩ kanua gake,
na nĩaũhithaga rungu rwa rũrĩmĩ rwake,
- 13 o na gũtuĩka ndangĩhota kũũrekia
na aũigaga kanua gake-rĩ,
- 14 irio ciake nĩkarũra irĩ nda yake;
igaatuĩka ũrũrũ wa nduĩra thĩinĩ wake.
- 15 Nĩagatahĩka ũtonga ũrĩa ameretie;
Mũrungu nĩagatũma aũtahĩke.
- 16 Nĩakoonga thumu wa nyoka;
magego ma nyoka nĩmo makaamũũraga.
- 17 Ndagakenera tũrũũ,
njũũ iria ithereraga ũũkĩ na ngorono.
- 18 Kĩndũ kĩrĩa anogeire no nginya agagĩcookia atakĩrĩte;
ndagakenera uumithio wa wonjoria wake.
- 19 Nĩgũkorwo nĩahinyĩrĩirie athĩni, akamatiga matarĩ na kĩndũ;
nĩatunyanĩte nyũmba iria ataakire.
- 20 “Ti-itherũ merirĩria make matingĩthira;
ndangĩhonokia na indo iria eigĩire.
- 21 Gũtirĩ kĩndũ atigĩirio gĩa kũrĩa;
ũtonga wake ndũgatũũra.
- 22 Hĩndĩ ĩrĩa aiganĩire nĩ ũndũ wa kũingĩhia indo, mĩnyamaro
nĩkamũnyĩita;
ũkĩa nĩũkamũkora na nditi nene.
- 23 Hĩndĩ ĩrĩa aiyũrĩtie nda yake-rĩ,
nĩguo Ngai akaarekereria marakara make mahiũ mamũkore
na amuurĩrie mahũũra make.
- 24 O na angĩũrĩra indo cia mbaara cia kĩgera,
akaarathwo na mũguĩ wa gĩcango.
- 25 Aũcomoraga kuuma ng’ong’o wake,
mũtheece ũcio mũkengu akaũcomora kuuma ini-inĩ rĩake.
Imakania nĩkamũkorerera;
²⁶ nduma nene nĩyeteraire igĩina ciake.
- Mwaki ũtarĩ mũhurutĩre nĩũkamũcina,
na ũniine kĩrĩa gĩtigaire thĩinĩ wa hema yake.
- 27 Igũrũ nĩrĩkaguũria wĩhia wake;
thĩ nayo nĩkarahũka ĩmũũkĩrĩre.
- 28 Kĩguũ nĩgĩgathereria nyũmba yake,
indo cia nyũmba yake ithererio nĩ kĩguũ mũthenya ũcio wa mang’ũrĩ
ma Ngai.

29 Ūcio nĩguo ũndũ ũrĩa Ngai agayagĩra arĩa aaganu,
igai rĩrĩa maathĩrĩrwo nĩ Mũrungu.”

21

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
2 “Thikĩrĩriai wega ciugo ciakwa;
rekei ũndũ ũyũ ũtuĩke nĩguo mũkũũhooreria naguo.
3 Ngirĩrĩriai na nĩ njarie,
na ndaarĩkia kwaria-rĩ, mũgĩcooke mũũnyũrũrie.
- 4 “Nĩ-rĩ, kaĩ mateta makwa meerekeirio mũndũ?
Ngũkiaga kũremwo nĩ gũkirĩrĩa nĩkĩ?
5 Ta ndorai mũgege;
mwĩnyiite tũnua twanyu na moko nĩ kũmaka.
6 Ndĩciiragia ũhoru ũyũ ngamaka mũno;
ngethithimũkwo nĩ mwĩrĩ, ngambĩrĩria kũinaina.
7 Atĩrĩ, andũ arĩa aaganu marekagwo matũũre muoyo nĩkĩ,
magakũra o na magakĩrĩrĩa kũgĩa na ũhoti?
8 Nĩmeonagĩra ciana ciao ikĩgaacĩra kũu marĩ,
makoona rũciaro rwao rũkũhaanda mbere ya maitho mao.
9 Mĩciĩ yao ĩkaraga ĩgitĩrwo na ĩtarĩ na guoya;
naruo rũthanju rwa Ngai rũtimahũũraga.
10 Ndegwa ciao itiagaga kũgwatia;
ng’ombe ciao iciaraga, na itihunaga.
11 Moimagaragia twana twao tũingĩ o ta rũũru;
ciana icio ciao ikaina igĩtũrũhaga.
12 Nao o ene mainaga makĩhũũraga tũhembe na inanda cia mũgeeto;
mekenagia na mũgambo wa mũtũrirũ.
13 Matũũraga mĩaka yao magaacĩire,
na magathiĩ mbĩrĩra-inĩ marĩ na thayũ.
14 Na no-o meeraga Mũrungu atĩrĩ, ‘Thiĩ! Tigana na ithuĩ!
Tũtikwenda kũmenya njĩra ciaku.
15 Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ũ, atĩ nĩguo tũmũtungatagĩre?
Tũkũgunĩka nakĩ tũngĩmũhooya?’
16 No rĩrĩ, kũgaacĩra kwao gũtirĩ moko-inĩ mao ene,
nĩ ũndũ ūcio nĩ njikaraga haraaya na kĩrĩa kĩa andũ arĩa aaganu.
- 17 “Na rĩrĩ, nĩ maita maigana tawa wa arĩa aaganu ũhoragio?
Nĩ maita maigana makoragwo nĩ mũtino,
na nĩ maita maigana Ngai amagayagĩra ruo nĩ kũmarakarĩra?
18 Nĩ maita maigana matuĩkaga ta nyeki nyũmũ ikũhurutwo nĩ rũhuho,
o na kana ta maragara marĩa mombũragwo nĩ kĩhuhũkanio?
19 Kuugagwo atĩrĩ, ‘Ngai aigagĩra ciana iherithia rĩa ithe wao.’
No rĩrĩ, nĩ kaba Ngai aherithie mũndũ ūcio we mwene,
nĩguo amenye nĩehĩtie!
20 Maitho make nĩmeyonere mwanangĩko wake mwene;
nĩarekwo akunde mang’ũrĩ ma Mwene-Hinya-Wothe.
21 Nĩ ũndũ-rĩ, anga no eetangaga ha ũhoru wa andũ ake
arĩa agaatika na thuutha, matukũ make maathira?

- 22 “Nĩ kũrĩ mũndũ o na ũmwe ũngĩhota kũruta Mũrungu atĩ nĩguo agĩe na ũmenyo,
kuona atĩ Mũrungu nĩwe ũtuanagĩra ciira, o na agatuĩra arĩa atũũgĩirie mũno?
- 23 Nĩ kũrĩ mũndũ ũkuuaga arĩ na hinya wake wothe,
arĩ mũgitĩre wega biũ, na arĩ na thayũ,
- 24 mwĩrĩ wake ũheetwo irio wega,
na mahĩndĩ ma mũthiimo yake marĩ o maigũ.
- 25 Mũndũ ũngĩ agakua arĩ na marũrũ ma ngoro,
atarĩ aakenera kĩndũ kĩega o na kĩ.
- 26 Makomaga o ro ũndũ ũmwe tĩĩri-inĩ,
na eerĩ-rĩ, igunyũ ikamahumbĩra.
- 27 “Niĩ nĩnjũũĩ wega ũrĩa mũreciiria,
ngamenya mathugunda manyu maakũhĩtĩria namo.
- 28 Mũrooria atĩrĩ, ‘Rũ nyũmba ya mũndũ ũrĩa mũnene ikĩrĩ ha,
na hema ĩrĩa andũ aaganu maratũũraga-rĩ, ikĩrĩ ha?’
- 29 Kaĩ mũtarĩ muoria andũ arĩa mathiiga ng’endo?
Kaĩ mũtarũmbũyagia ũrĩa mamwĩraga:
- 30 atĩ mũndũ ũrĩa mwaganu nĩ aiguagĩrwo tha mũthenya wa mũtino,
atĩ nĩahonokagio mũthenya wa mang’ũrĩ?
- 31 Nũũ ũreganaga na mũtugo ya mũndũ mwaganu maitho-inĩ make?
Nũũ ũmũrĩhagia kũringana na maũndũ marĩa aaneke?
- 32 Atwaragwo mbĩrĩra-inĩ,
nayo mbĩrĩra yake ĩkarangagĩrwo.
- 33 Tĩĩri wa gĩtuamba nĩũrĩ mũrĩo harĩ we;
andũ othe nĩwe marũmagĩrĩra,
na kĩrĩndĩ gĩtangĩtarĩka gĩgathiiaga mbere yake.
- 34 “Mwakĩhota atĩa kũũhooreria na ndeto cia tũhũ?
Hatĩrĩ kĩndũ gĩtigaru harĩ macookio manyu tĩga o maheeni!”

22

Mĩario ya Elifazu

- 1 Nake Elifazu ũrĩa Mũtemaani agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “Mũndũ aahota kũguna Mũrungu?
O na mũndũ mũũgĩ-rĩ, akĩhota kũmũguna?
- 3 Nĩ gĩkeno kĩrĩkũ ũthingu waku ũngĩrehere Mwene-Hinya-Wothe?
Nĩ uumithio ũrĩkũ angĩgĩa nago angĩkorwo mũthiire yaku ndĩrĩ ũcuuke?
- 4 “Arakũrũithia na agagũthitanga
nĩ ũndũ wa wĩtigĩri Ngai waku?
- 5 Githĩ waganu waku ti mũnene?
Mehia maku-rĩ, makĩrĩ mũthia?
- 6 Wetirie ũgitĩri kuuma kũrĩ ariũ a thoguo hatarĩ gĩtũmi;
nĩwaũrĩre andũ ngu, ũkĩmatiga njaga.
- 7 Arĩa anogu ndwamaheire maaĩ,
na nĩwaimire arĩa ahũtu irio,
- 8 o na gũtuĩka warĩ mũndũ ũrĩ hinya, ũrĩ na mĩgũnda:
mũndũ ũheetwo gĩtũo, na watũũraga kuo.
- 9 Nĩwaingatire atumia a ndigwa matarĩ na kĩndũ,

- na ũkĩniina hinya wa arĩa matarĩ na maithe.
- 10 Nĩkĩo ũthiũrũrũkĩirio nĩ mĩtego,
nĩkĩo thĩina wa narua ũkũmakagia,
- 11 nĩkĩo ũtumanĩirwo nĩ nduma, ũkaremwo nĩkuona,
na nokĩo mũiyũro wa maaĩ ũkũhubanĩirie.
- 12 “Githĩ Ngai ndarĩ o kũu igũrũ o igũrũ?
O na ta kĩone ũrĩa njata iria irĩ igũrũ mũno itũũgĩrĩte!
- 13 No rĩrĩ, wee ũroiga atĩrĩ, ‘Mũrungu nĩ atĩa angĩmenya?
No atuanĩre ciira nduma-inĩ ta ĩno?
- 14 Matu matumanu nĩmamũhumbĩrĩte,
nĩ ũndũ ũcio ndangĩtuona rĩrĩa egũceera kũu igũrũ gacũmbĩrĩ.’
- 15 Ũgũtũũra ũgeraga o njĩra ya tene
ĩrĩa andũ aaganu managerera?
- 16 Nĩmahuririo ihinda rĩao rĩtanakinya,
mĩthingi yao ĩgĩthererio nĩ mũiyũro wa maaĩ.
- 17 Nao meerire Mũrungu atĩrĩ, ‘Tigana na ithuĩ!
Mwene-Hinya-Wothe-rĩ, angĩtwĩka atĩa?’
- 18 No rĩrĩ, nĩwe waiyũririe nyũmba ciao na indo njega,
nĩ ũndũ ũcio nĩ njikaraga haraaya na kĩrĩra kĩa andũ arĩa aaganu.
- 19 “Andũ arĩa athingu nĩmeyonagĩra mwanangĩko wa acio aaganu,
magakena;
arĩa matarĩ na ũũru mekĩte mamanyũrũragia makiugaga atĩrĩ:
- 20 ‘Ti-itherũ thũ ciitũ nĩnyanange,
mwaki nĩũcinĩte ũtonga wao.’
- 21 “Athĩkĩra Ngai ũikare ũrĩ na thayũ nake,
ũndũ ũyũ nĩguo ũgaakũrehere ũgaacĩru.
- 22 ĩtĩkĩra ũrutani wa kanua gake,
na ũige ciugo ciake ngoro-inĩ yaku.
- 23 Ũngĩcookerera ũcio Mwene-Hinya-Wothe,
nĩegũkwamũkĩra; ũngĩheria waganu kũraya na hema yaku,
- 24 na ũte ngũmba ciaku cia thahabu rũkũngũ-inĩ,
na thahabu yaku ya Ofiri ũmĩte na kũu ndwaro-inĩ cia mahiga kũu
mũkuru-inĩ,
- 25 hĩndĩ ĩyo ũcio Mwene-Hinya-Wothe agaatuĩka thahabu yaku,
na atuĩke betha ĩrĩa njega mũno harĩ we.
- 26 Ti-itherũ, hĩndĩ ĩyo nĩũkona gĩkeno thĩinĩ wa ũcio Mwene-Hinya-Wothe,
na nĩũgatiirĩra Ngai ũthiũ waku.
- 27 Nĩũkamũhooya, nake nĩagakũigua,
nawe nĩũkahingia mĩhĩtwa yaku.
- 28 Ũrĩa watua wĩkwo nĩguo ũrĩkagwo,
naguo ũtheri nĩ ũkaara njĩra-inĩ ciaku.
- 29 Hĩndĩ ĩrĩa andũ angĩ manyiĩhio, nawe ũkoiga, ‘Nĩmatũũgĩrĩo!’
Hĩndĩ ĩyo nĩakahonokia arĩa makuĩte ngoro.
- 30 Nĩakahonokia o na ũrĩa ũrĩ na ũcuuke,
ahonokio nĩ ũndũ wa ũtheru wa moko maku.”

23

Mĩario ya Ayubu

- ¹ Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:

- 2 “O na ũmũthĩ güteta gwakwa no kūrūrũ;
guoko gwake nĩkũnditũhĩire o na ngĩcaayaga ũguo.
- 3 Naarĩ korwo nĩnjũũĩ kūrĩa ingĩmuona;
Naarĩ korwo no hote gũthĩĩ kūrĩa aikaraga!
- 4 Ingĩyarĩrĩria harĩ we,
njjĩyũrie kanua gakwa ihooto.
- 5 No nyende kũmenya ũrĩa angĩnjookeria,
ndĩcũũranie ũrĩa angĩnjĩira.
- 6 No anjũkĩrĩre na ũhoti wake mũnene?
Aca, ndangĩhatĩrĩria na thitango.
- 7 Hau-rĩ, mũndũ mũrũngĩrĩru no atware ciira wake mbere yake,
na nĩ njohorithio kuuma kūrĩ mũnjiirithia nginya tene.
- 8 “No rĩrĩ, ingĩthĩĩ mwena wa irathĩro, we ndarĩ kuo;
ingĩthĩĩ mwena wa ithũiro, ndiramuona.
- 9 Hĩndĩ ĩrĩa arĩ wĩra-inĩ mwena wa gathigathini, ndimuonaga;
rĩrĩa athĩĩ mwena wa gũthini, ndimuonaga o na hanini.
- 10 Nowe-rĩ, nĩooĩ njĩra ĩrĩa ngeragĩra;
aarĩkia kũngeria, ngoima haana o ta thahabu.
- 11 Magũrũ makwa moimĩte makinya make thuutha;
nũmagĩrĩra njĩra yake itekwahũka na mwena.
- 12 Nĩ nditiganĩirie maathani ma mĩromo yake;
njĩkĩrĩire ciugo cia kanua gake gũkĩra irio ciakwa cia o mũthenya.
- 13 “No rĩrĩ, arũgamaga arĩ o wiki; nũũ ũngĩhota kũregana nake?
Ekaga o ũrĩa ekwenda.
- 14 Ahingagia ũndũ ũrĩa andũrĩire,
na arĩ o na mĩbango mĩingĩ ta ĩyo anjigĩire.
- 15 Kũ nĩkĩo gĩtũmĩte nyiitwo nĩ kĩmako ndĩ mbere yake;
ndeciiria maũndũ macio mothe-rĩ, ngamwĩtigĩra.
- 16 Mũrungu nĩatũmĩte ngoro yakwa yũrwo nĩ hinya;
ũcio Mwene-Hinya-Wothe nĩatũmĩte nyiitwo nĩ guoya.
- 17 No rĩrĩ, ndikirĩtio nĩ nduma,
ĩ nduma ĩyo ndumanu ĩhumbĩrĩte ũthiũ wakwa.

24

- 1 “Nĩ kĩĩ kĩgiragia Mwene-Hinya-Wothe araarĩrie mahinda ma ciira?
Nĩ kĩĩ gĩtũmaga arĩa mamũũĩ meterere mĩthenya ta ĩyo o tũhũ?
- 2 Kũrĩ andũ meeheragia mahiga ma mũhaka,
na makarĩithia ndũũru cia mahiũ iria maiyĩte.
- 3 Moyaga ndigiri ya mwana wa ngoriai,
na magakuua ndegwa ya mũtumia wa ndigwa ĩtuĩke ya kũrũgamĩrĩra
thiirĩ wao.
- 4 Nĩ meeheragia andũ arĩa abatari njĩra-inĩ,
na makahatĩrĩria athĩĩni othe a bũrũri magatũma mathĩĩ makehithe.
- 5 O ta njagĩ cia werũ,
nogu andũ arĩa athĩĩni marokagĩra wĩra wa kũhaara kĩndũ gĩa kūrĩa;
kũũ bũrũri ũrĩa ũtagĩaga kĩndũ nĩkuo marutaga irio cia kũhe ciana
ciao.
- 6 Monganagia ngaragatha mĩgũnda-inĩ,
na makahaara matigari mĩgũnda ya mĩthabibũ ya arĩa aaganu.

- 7 Maraaraga njaga nĩ kwaga nguo;
matirĩ kĩndũ gĩa kwĩhumbĩra rĩrĩa kwagĩa heho.
- 8 Maconjoragio nĩ mbura ya irĩma-inĩ,
nao makenyitĩrĩra mahiga nĩ ũndũ wa kwaga ha kwĩyũa.
- 9 Mahuragia mwana wa ngoriai kuuma nyondo-inĩ;
nako gakenge ka mũthĩni gatahagwo nĩ ũndũ wa thĩirĩ.
- 10 Mathiiaga njaga nĩ kwaga nguo;
makuuaga itĩia cia ngano, no magatigwo marĩ o ahũtu.
- 11 Mahihagĩra ndamaiyũ mĩtaro-inĩ;
nĩo makinyangaga ihihĩro cia ndibei o magĩkuaga nĩ nyoota.
- 12 Mũcaayo wa arĩa marakua nĩũraiguwo ũkiuma itũũra inene,
nayo mĩoyo ya arĩa agurarie no gũkaya ĩrakaya ĩkĩenda ũteithio.
No Ngai gũtirĩ mũndũ aratuĩra ciira nĩ ũndũ wa gwĩka ũũru.
- 13 “Nĩ kũrĩ andũ arĩa mareganaga na ũtheri,
na matiũĩ njĩra ciaguwo,
o na kana magaikara tũcĩra-inĩ twaguwo.
- 14 Hĩndĩ ĩrĩa gwatuka-rĩ,
mũũragani ookagĩra akooraga athĩni na abatari;
ningĩ ũtukũ agatũka ta mũici.
- 15 Riitho rĩa gĩtharia rĩetagirĩra kũgĩe mairia;
kĩiraga atĩrĩ, ‘Gũtirĩ riitho o na rĩmwe rĩngĩnyona,’
na gĩgaikara kĩhithĩte ũthiũ.
- 16 Rĩrĩa kũrĩ nduma-rĩ, nĩguo andũ matuaga nyũmba,
no mũthenya magatinda mehingĩre;
matierendaga ũndũ wa ũtheri.
- 17 Nĩgũkorwo andũ acio othe-rĩ, nduma ĩrĩa ndumanu nĩyo rũciinĩ rwao;
magĩaga ũrata na imakania cia nduma.
- 18 “No rĩrĩ, o nĩ mũhũũyũ ũrĩa ũrerete igũrũ rĩa maaĩ;
igai rĩao bũrũri-inĩ nĩ irume,
na nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũndũ ũthiiga mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ.
- 19 O ta ũrĩa riũa na ũrugarĩ iniinaga maaĩ ma tharunji-rĩ,
ũguo noguo mbĩrĩra ĩhuragia arĩa mehĩtie.
- 20 Nayo nda ĩrĩa yamaciarire ĩkariganĩrwo nĩo,
igunyũ nacio ikamarĩa;
andũ arĩa aaganu maticookaga kũririkanwo,
no moinangagwo ta mũtĩ.
- 21 Marĩaga indo cia mũtumia thaata na ũrĩa ũtarĩ kaana,
na matiiguagĩra mũtumia wa ndigwa tha.
- 22 No Ngai, nĩ ũndũ wa ũhoti wake, nĩakururagia arĩa marĩ hinya;
o na mangĩhaanda wega-rĩ, matirĩ na mwĩhoko atĩ nĩmagatũũra
muoyo.
- 23 We no ametĩkĩrie maikare mahurũkĩte makĩĩguaga ta matarĩ na
ũgwati,
no maitho make nĩmacũthagĩrĩria njĩra ciao.
- 24 Nĩgũkorwo matũũgagĩrio o kahinda kanini, magacooka makeehera;
maikũrũkagio na magakua o ta andũ arĩa angĩ othe;
makeeheragio o ta igira cia ngano.
- 25 “Akorwo ũguo tiguwo gũtariĩ-rĩ, nũũ ũngĩonania atĩ nĩndaheenania,
na agĩtue ciugo ciakwa cia tũhũ?”

25

Miario ya Bilidadi

- 1 Nake Bilidadi ūrĩa Mūshuhi agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “Wathani na gwītigĩrwo nĩ cia Ngai;
nĩwe ūhaandaga watho kũu igũrũ o igũrũ mũno.
- 3 Mbūtũ ciake no itarĩke?
Nũũ ūtaaragĩrwo nĩ ūtheri wake?
- 4 Mũndũ aakĩhota atĩa gũkorwo arĩ mũthingu mbere ya Mũrungu?
Mũndũ ūciarĩtwo nĩ mũndũ-wa-nja-rĩ, akĩhota atĩa gũtuĩka mũtheru?
- 5 Angĩkorwo o na mweri ti mũcangararu,
na njata ti theru maitho-inĩ make-rĩ,
- 6 mũndũ na no ta kĩgunyũ, o we mūrũ wa mũndũ-rĩ,
ndakĩrĩ mũnyiihĩre mũno makĩrĩa!”

26

Miario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “Kaĩ ūrĩ gũteithia ūrĩa ūtarĩ na ūhoti-ĩ!
Kaĩ ūrĩ kũhonokia guoko kũrĩa gũtarĩ na hinya-ĩ!
- 3 Kaĩ ūrĩ gũtaara mũndũ ūtarĩ na ūũgĩ-ĩ!
Na atĩrĩ, kaĩ nĩwonanĩtie ūmenyo mũnene-ĩ!
- 4 Nũũ wagũteithia kwaria ciugo icio?
Na nĩ roho waũ waria na kanua gaku?
- 5 “Arĩa akuũ marĩ na ruo rũnene,
o acio marĩ rungu rwa maaĩ na kĩrĩa gĩothe gĩtũũraga kuo.
- 6 Gĩkuũ nĩkĩguũranie mbere ya Ngai;
mwanangĩko ūikarĩte ūtarĩ mũhumbĩre.
- 7 Atambũrũkagia matu ma mwena wa gathigathini igũrũ rĩa kũndũ gũtarĩ
kĩndũ;
nayo thĩ ndarĩ kĩndũ amĩcunjurĩtie nakĩo.
- 8 Athayaga maaĩ thĩnĩ wa matu make,
no matu macio matingĩtembũrwo nĩ ūritũ wamo.
- 9 Ahumbagĩra ūthiũ wa mweri rĩrĩa waiganana,
agatambũrũkia matu make igũrũ rĩaguo.
- 10 Nĩekĩrĩte rũkiriri igũrũ rĩa maaĩ,
rũkahakania ūtheri na nduma.
- 11 Itugĩ iria itiiirĩrĩre igũrũ nĩ ithingithaga,
ikagegearaga nĩ ūndũ wa ikũũmana rĩake.
- 12 Nĩoirugire maaĩ ma iria na ūndũ wa hinya wake;
na nĩ ūndũ wa ūũgĩ wake nĩatinaangirie Rahabu tũcunjĩ.
- 13 Mĩhũmũ yake nĩyo yathakaririe igũrũ;
guoko gwake nĩ gwatheecire nyoka ĩrĩa ĩnyororokaga na ihenya.
- 14 Atĩrĩrĩ, ĩno no mĩthia ya mawĩra make;
kaĩ no kamũheehũ kanini tũiguaga ka ūhoru wake-ĩ!
Nũũ ūngĩgĩtaũkĩrwo nĩ marurumĩ ma ūhoti wake?”

27

- 1 Nake Ayubu agĩthiĩ na mbere na miario yake, akiuga atĩrĩ:
- 2 “Ti-itherũ o ta ūrĩa Mũrungu atũũraga muoyo, o we ūnyimĩte kĩhooto,
ũcio Mwene-Hinya-Wothe, ūrĩa ūtũmĩte ngĩe na ūrũrũ ngoro-inĩ-rĩ,

- 3 hĩndĩ ĩrĩa yothe nĩ ngũtũũra muoyo,
nayo mĩhũmũ ya Ngai ĩrĩ maniũrũ-inĩ makwa,
4 mĩromo yakwa ndĩkaaria maũndũ ma waganu,
na rũrĩmĩ rwakwa rũtikaaria maheeni.
5 Nĩ ndigetĩkĩra atĩ nĩ inyuĩ mũrĩ na kĩhooto;
nginya rĩrĩa ngaakua, ndigakaana ũkindĩrĩku wakwa.
6 Nĩngũtũũria ũthingu wakwa na ndikaũreka;
thamiri yakwa ndĩkanjiirithia rĩrĩa rĩothe ngũtũũra muoyo.
- 7 “Thũ ciakwa irogĩtuĩka ta arĩa aaganu,
arĩa marĩ muku na nĩ marotuĩka ta arĩa matarĩ kĩhooto!
8 Tondũ-rĩ, kũrĩgĩrĩro kĩa ũrĩa ũtarĩ mwĩtigĩri Ngai gĩkĩrĩ kĩrĩkũ akua,
hĩndĩ ĩrĩa Ngai ooya muoyo wake?
9 Mũrungu nĩakĩiguaga gũkaya gwake
rĩrĩa akorwo nĩ mĩnyamaro?
10 Nĩakenagĩra ũcio Mwene-Hinya-Wothe?
Nĩakayagĩra Ngai mahinda mothe?
- 11 “Nĩngũmũruta ũhoru wĩgĩ ũhoti wa Mũrungu;
ndikũhitha njĩra cia Mwene-Hinya-Wothe.
12 Inyuothe nĩmwĩoneire maũndũ macio.
Ĩkĩrĩ yakĩ mĩario ĩno ĩtarĩ kĩene?
- 13 “Ũũ nĩguo Mũrungu aathagĩrĩria arĩa aaganu,
na nĩrĩo igai rĩrĩa mũndũ ũrĩa ũtarĩ tha aamũkagĩra kuuma kũrĩ
Mwene-Hinya-Wothe:
14 O na ciana ciake ciangĩha atĩa, ciathĩrĩirio rũhiũ rwa njora;
rũciarwo rwake rũtikoona irio cia kũrũigana.
15 Mũthiro nĩguo ũkaaninũkia arĩa agaatiga thuutha wake,
na atumia ao a ndigwa matikamarĩrĩa.
16 O na angĩonganĩrĩria betha ta rũkũngũ,
na agĩe na nguo nyingĩ ta hĩba cia rĩũmba,
17 kĩrĩa egũcookanĩrĩria gĩkehumbwo nĩ ũrĩa mũthingu,
na arĩa matarĩ mahĩtia nĩo makaagayana betha yake.
18 Nyũmba ĩrĩa aakaga no ta nyũmba ya kũhuruta,
ningĩ no ta gĩthũnũ gĩakĩtwo nĩ mũrangĩri.
19 Agaakoma arĩ mũtongu, no ndagacooka gwĩka ũguo rĩngĩ;
akaahingũra maitho akore gũtirĩ kĩndũ arĩ nakĩo.
20 Imakania imũkoragĩrĩa ta mũiyũro wa maaĩ;
kĩhuhũkanio gĩkaamũhuria ũtukũ.
21 Rũhuho rwa mwena wa Irathĩro rũmuoyaga akabuĩria;
rũmweheragia kũrĩa atũũraga.
22 Rũmũhuruta rũtarĩ na tha
o rĩrĩa aroorĩra hinya waruo.
23 Rũhũũraga hĩ rũkamũkenerera,
na rũkagamba ta nyoka rũkamũruta kũrĩa atũũraga.”

28

- 1 “Nĩ kũrĩ handũ harĩa betha yenjagwo
o na nĩ harĩ handũ harĩa thahabu ĩtheragĩrio.
2 Kĩgera kĩrutagwo kuuma tĩri-inĩ,
nakĩo gĩcango kĩrutagwo mahiga-inĩ gĩgatwekio.

- 3 Mündũ nĩkũniina aniinaga nduma;
acaragia mahiga macio nginya kũrĩa kũriku mũno,
o kũu ndumanu ĩrĩ ndumanu mũno.
- 4 Mündũ atũrĩkagia irima thĩ kũraya na kũrĩa andũ matũũraga,
agakinya kũndũ kũrĩa mündũ aariganĩirwo nĩgũthiiga;
kũu kũraihanĩĩrie na andũ nĩkuo acunjuuraga akĩereeraga.*
- 5 Thĩ nĩkuo kuumaga irio,
no na kũu thĩinĩ mũhuro kũgarũrũkĩte gũkahaana ta gũcinĩtwo na
mwaki;
- 6 mahiga-inĩ ma thĩ nĩkuo kuumaga yakuti ĩrĩa ya bururu,
na mũthanga wayo ũkoragwo na ngũmba cia thahabu.
- 7 Gũtirĩ nyoni ndĩa-nyama yũĩ gacĩra kau kahithe,
na gaturĩ konwo nĩ riitho rĩa hũngũ.
- 8 Nyamũ iria ciĩtĩaga itirĩ ciagathiĩra,
o na gũtirĩ mũrũũthi ũkageragĩra.
- 9 Guoko kwa mündũ gũtharĩkagĩra gũkanyiita ihiga rĩa nyaigĩ,
na gũkaguũria itina cia irĩma.
- 10 Enjaga mungu ũgatũrĩkia rwaro rwa ihiga;
maitho make makĩonaga igĩina ciaruo ciothe.
- 11 Ethaga itwe cia njũũ,
na indo iria hithe agaciumĩria ũtheri-inĩ.
- 12 “No ũũgĩ-rĩ, ũngĩoneka kũ?
Ūmenyo ũtũũraga kũ?”
- 13 Mündũ ndangĩmenya thogora wa ũũgĩ;
ndũngĩoneka bũrũri wa arĩa marĩ muoyo.
- 14 Kũrĩa kũriku mũno kuugaga atĩrĩ, ‘Ndũrĩ thĩinĩ wakwa’;
narĩo iria rĩkoiga atĩrĩ, ‘Ndũrĩ gũkũ gwakwa.’
- 15 Ndũngĩgũrĩka na thahabu ĩrĩa therie mũno,
kana thogora wago ũthimwo na betha.
- 16 Ndũngĩgũrĩka na thahabu ya Ofiri,
kana ũgũrĩke na onigithi ĩrĩa ĩrĩ goro mũno,
o na kana yakuti ĩrĩa ya bururu.
- 17 Thahabu kana icicio-rĩ, itingĩhota kũgerekano nago;
o na kana ũkũũranio na mathaga ma thahabu.
- 18 Maricani kana ngenyekenyi iria cia goro itiangĩĩire kũgwetanio nago;
thogora wa ũũgĩ ũkĩrĩte wa ruru ĩrĩa ndune.
- 19 Yakuti ya Kushi ndĩngĩigananio nago;
o na ndũngĩgũrĩka na thahabu ĩrĩa therie mũno.
- 20 “Hakĩrĩ ũguo-rĩ, ũũgĩ ũngĩkiuma nakũ?
Ūmenyo ũtũũraga kũ?”
- 21 Nĩmũhithe kũrĩ maitho ma ciũmbe ciothe iria itũũraga muoyo,
ũkahithwo o na nyoni cia rĩera-inĩ.
- 22 Mwanangĩko na gĩkuũ ciugaga atĩrĩ,
‘No mũhuhu wago ũkinyĩte matũ-inĩ maitũ.’
- 23 Ngai nĩooĩ njĩra ya gũthiĩ kũrĩa ũrĩ,
na nowe wiki ũũĩ kũrĩa ũtũũraga,
- 24 nĩgũkorwo nĩonaga mũthia wa thĩ,
na nĩonaga maũndũ marĩa mothe marĩ rungu rwa igũrũ.

* 28:4 Enji a marima magĩcaria tũhiga twa goro maikaragĩra itĩ ciacunjuuragio na mĩkanda.

- 25 Rĩrĩa aathimĩire rūhuho nditi yaruo,
o na agĩthima maaĩ-rĩ,
26 rĩrĩa aarutĩire mbura watho ĩrũmagĩrĩre,
na agĩtemera rūheni na marurumĩ njĩra-rĩ,
27 nake nĩonire ũũgĩ na akĩũthima;
aũrũmirie na akĩũthuthuuria.
28 Agĩcooka akĩira andũ atĩrĩ,
'Gwĩtigĩra Mwathani-rĩ, ũcio nĩguo ũũgĩ,
Nakuo gũtheemaga ũũru nĩ ũmenyo.' "

29

- 1 Ningĩ Ayubu nĩathiire na mbere kwaria, akiuga atĩrĩ:
2 "Naarĩ korwo no haane ũrĩa ndaatariĩ mĩeri ĩrĩa ya tene,
matukũ-inĩ marĩa Ngai aamenyagĩrĩra,
3 rĩrĩa tawa wake wamũrĩkaga igũrũ rĩa mūtwe wakwa,
na ũndũ wa ũtheri wake ngatuĩkanagĩria nduma-inĩ!
4 Korwo ndariĩ ũrĩa ndatariĩ matukũ-inĩ marĩa ndagaaciire biũ,
hĩndĩ ĩrĩa kuumĩrania ngoro na Ngai kwarathimaga nyũmba yakwa,
5 rĩrĩa Mwene-Hinya-Wothe aarĩ hamwe na nĩ,
nacio ciana ciakwa ikandigiicĩria,
6 rĩrĩa gacĩra gakwa kaihũgĩtio nĩ kĩrimũ kĩa iria,
naruo rwaro rwa ihiga rũgaatherũkagĩra tũrũũ twa maguta ma
mũtamaiyũ!
- 7 "Rĩrĩa ndaathiiaga kĩhingo-inĩ kĩa itũũra inene,
na ngaikarĩra gĩtĩ gĩakwa hau kĩaraho-inĩ-rĩ,
8 aanake maanyonaga makeehera,
nao athuuri makarũgama,
9 andũ arĩa anene maatigaga kwaria,
makahumbĩra tũnua twao na moko;
10 mĩgambo ya andũ arĩa marĩ igweta ĩgakirio,
nacio nĩmĩ ciao ikanyiitana na karakara.
11 Ũrĩa wothe wanjiguaga ngĩaria aaragia wega igũrũ rĩakwa,
nao arĩa maanyonaga makangaathĩrĩria,
12 nĩ ũndũ nĩndahatũraga arĩa athĩni maakaya mateithio,
o na arĩa mataarĩ na maithe maagĩte mũndũ wa kũmateithia.
13 Mũndũ agĩkua nĩandaathimaga;
nĩndatũmaga ngoro ya mūtumia wa ndigwa ĩine.
14 Ndehumbaga ũthingu ta ngu;
ciira wa kĩhooto nĩguo warĩ ngu yakwa ya igũrũ, o na kĩremba
gĩakwa.
15 Nĩ nĩ ndaarĩ maitho ma arĩa atumumu,
na magũrũ ma arĩa ithua.
16 Ndaarĩ ithe wa arĩa abatari;
nĩndaciiragĩrĩra o na mũndũ itooĩ.
17 Ningĩ nĩndoinangaga magego ma arĩa aaganu,
na ngahuria arĩa maarĩ magego-inĩ mao.
18 "Ndeciiragia atĩrĩ, 'Nĩ ngaakuĩra gwakwa nyũmba,
matukũ makwa marĩ maingĩ ta mũthanga.
19 Mĩri yakwa ĩgataamba ĩkinye maaĩ-inĩ,
nariĩ ireera rĩkoragwo hong-inĩ ciakwa ũtukũ wothe.

- 20 Riiri wakwa ũgūtũūra werũhagio thĩinĩ wakwa,
naguo ũta wakwa ũtũũre ũrĩ mwerũ guoko-inĩ gwakwa.’
- 21 “Andũ maathikagĩrĩria marĩ na kĩrĩgĩrĩro,
meetagĩrĩra kĩrĩra gĩakwa makirĩte.
- 22 Ndaarĩkia kwaria-rĩ, matiacookaga kwaria;
ciugo ciakwa ciatoonyaga matũ mao kahora ihooreire.
- 23 Maanjetagĩrĩra ta andũ metereire mbura,
na makanyua ciugo ciakwa o ta mbura ĩrĩa ya kũrigĩrĩria.
- 24 Ndaamathekathekagia moorĩtwo nĩ hinya makaaga gwĩtĩkia;
ũtheri wa ũthiũ wakwa warĩ wa bata mũno kũrĩ o.
- 25 Nĩ nĩ ndamoonagia njĩra, ngaikaraga ta ndĩ múnene wao;
ndatũũraga ta mũthamaki arĩ gatagatĩ ga ita rĩake;
ningĩ ndaatarĩ ta mũndũ ũrĩa ũhooraqĩria arĩa maracakaya.

30

- 1 “No rĩu-rĩ, andũ ethĩ kũngĩra nĩmaanyũrũragia,
arĩa o na itangĩendire gũturanĩra maithe mao
na ngui ciakwa cia rũũru.
- 2 Hinya wa moko mao ũngĩang’unire nakĩ,
kuona atĩ hinya wao nĩwamehereire?
- 3 Nĩmathĩnikĩte nĩ ũndũ wa wagi na ng’aragu,
ũtukũ-rĩ, moorũũraga bũrũri mũng’aru,
bũrũri mwanangĩku ũkirĩte ihooru.
- 4 Maahaaraga nyeni cia mahuti ma cumbĩ kuuma ihinga-inĩ,
na irio ciao ciarĩ mĩri ya mũtĩ wa kĩaato.
- 5 Nĩmaingatirwo kuuma kũrĩ mũingĩ,
makiugĩrĩrio ta maarĩ aici.
- 6 Nĩmahatĩrĩrio maikarage mĩkuru-inĩ ya tũrũũ tũhũu,
kũu ndwaro-inĩ cia mahiga na marima-inĩ marĩa marĩ thĩ.
- 7 Maanagia ta nyamũ kũu ihinga-inĩ,
makahatĩkanagĩra kũu mahuti-inĩ.
- 8 Rũciaro rũtarĩ kĩene na rũtarĩ rĩtwa,
nĩ rwarutũrũrirwo ruume kũu bũrũri-inĩ.
- 9 “Na rĩu ariũ ao maraanyũrũria na rwĩmbo;
ngagĩtuĩka wa kuunagwo thimo nĩo.
- 10 Nĩmathũire na magaikaraga haraihu na nĩ;
matĩitigagĩra kũndũira mata ũthiũ.
- 11 Nĩ ũndũ rĩu Ngai nĩaregeretie ũta wakwa,
na akandeehera mathĩina-rĩ,
matĩrĩ ũndũ merigagĩrĩria gwĩka marĩ harĩa ndĩ.
- 12 Mwena wakwa wa ũrĩo kũrĩ rũrĩrĩ rũratharĩkĩra;
maigagĩra magũrũ makwa mĩtego,
na magaaka ihumbu ciao cia gũũtharĩkĩra.
- 13 Maharaganagia njĩra yakwa;
mahotaga kũnyũnũha o na gũtarĩ na mũndũ ũramateithia.
- 14 Mokĩte ta matoonyeire mwanya-inĩ mwariĩ;
mokĩire gatagatĩ ga kũu kwanangĩku, makaamomokera.
- 15 Imakania nĩcihootete;
gĩtĩio gĩakwa kũumbũrĩtwo ta kĩhurutĩtwo nĩ rũhuho,
naguo ũgitĩri wakwa ũkabuĩria ta itu.

- 16 “Na rīu muoyo wakwa nīurathirīrīkīra;
matukū ma thīina nīmanyiitīte.
- 17 Ūtukū ūtheecangaga mahīndī makwa;
ruo rwa gūthegeya rūtindigithagīria.
- 18 Ngai angūnjakūnjaga ta nguo na ūndū wa ūhoti wake mūnene;
aanyiitaga ta kanjū yakwa ngingo-inī.
- 19 Anjikītie ndoro-inī,
ngatuīka ta rūkūngū na ta mūhu.
- 20 “Nīwe ndīrakaīra, o Wee Ngai, no ndūranjītīka;
ndīrarūgama, no wee no kūndora ūrandora.
- 21 Wee nīūngarūrūkīte ūtarī na tha;
ūtharīkīre na hinya wa guoko gwaku.
- 22 Nīūūhurītie, ūkaandīdīka mbere ya rūhuho;
ūūnyugutanītie kīhuhūkanio-inī.
- 23 Nīnjūūī nīūkanginyia o gīkuū-inī,
ūndware kūrīa gwathīrīrwo arīa othe marī muoyo.
- 24 “Ti-itherū gūtīrī mūndū ūūkagīrīra mūndū ūthuthīkīte ngoro,
hīndī īrīa egūkaya ateithio arī mīnyamaro-inī.
- 25 Nīī-rī, githī ndianarīrio nī arīa marī na thīina?
Githī ngoro yakwa ndīanaiguīra arīa athīini kīeha?
- 26 No rīrī, rīrīa ndeerīgagīrīra wega, ūūru ūgīūka;
rīrīa ndaacaragia ūtheri-rī, hīndī īyo nduma īgīūka.
- 27 Nda yakwa ndītīgaga kūruruma;
matukū ma thīina nīmanginyīire.
- 28 Thiaga njirīte biū, no ti ūndū wa kūhīa nī riūa;
ngarūgama kīūngano-inī ngakaya ndeithio.
- 29 Nduīkīte mūrū wa nyina na mbwe,
ngatuīka mūthiritū wa ndundu.
- 30 Gīkonde gīakwa nīkīgarūrūkīte, gīgathita na gīkoonūka;
mwīrī wakwa ūhiūhīte nī ūrugarī.
- 31 Kīnanda gīakwa kīa mūgeeto kīrutaga o mūgambo wa gūcakaya,
naguo mūtūrīrū wakwa ūkaruta o mūgambo wa kīrīro.

31

- 1 “Nīi nītwarīkanīire na maitho makwa
ndikanarore mūrītu ndīmwirīrīrie.
- 2 Nī ūndū-rī, kaī rūgai rwa mūndū kuuma igūrū kwa Ngai rūkīrī kīi?
Igai rīake nī rīrīkū kuuma kūrī ūcio Mwene-Hinya-Wothe ūrī igūrū?
- 3 Githī ti kwanangwo kwa arīa aaganu,
na mūtino kūrī arīa meekaga maūndū mooru?
- 4 Githī we ndonaga njīra ciakwa,
na agatara o ikinya o ikinya rīakwa?
- 5 “Ingīkorwo thīaga na njīra itarī cia ma-rī,
kana kūgūrū gwakwa gūkahiūha thīi ngaheenanīe-rī,
- 6 Ngai nīathīme na ratiri cia kīhotoo,
nake nīekūmenya atī nīi ndirī ūcuuke;
- 7 makinya makwa mangīkorwo nīmahūkīte makoima njīra-inī,
nayo ngoro yakwa īngīkorwo nīitongoretio nī maitho makwa,

- kana moko makwa makorwo nĩmathaahĩtio-rĩ,
⁸ hĩndĩ ĩyo kĩrĩa haandĩte kĩrorĩño nĩ andũ angĩ,
 nacio irio cia mĩgũnda yakwa iromunywo.
- ⁹ “Ngoro yakwa ĩngĩkorwo yanaheenererio nĩ mũndũ-wa-nja,
 kana ngorwo ndanaceema mũrango-inĩ wa mũndũ wa itũũra,
¹⁰ hĩndĩ ĩyo mũtumia wakwa arothĩa ngano ya mũndũ ũngĩ,
 na arũme angĩ tiga niĩ marokoma nake.
¹¹ Nĩgũkorwo ũndũ ũcio nĩ ũmaramari wa thoni,
 na nĩ rĩhĩa rĩa gũtuĩrwo ciira nĩ kĩama.
¹² Tondũ ũcio nĩ mwaki ũrĩa ũcinaga nginya ũkaananga;
 na nĩũngĩamunyĩte magetha makwa mothe.
- ¹³ “Ingĩkorwo nĩnyimĩte ndungata ciakwa cia arũme na cia andũ-a-nja
 kĩhoto
 rĩrĩa manateta nĩ ũndũ wakwa-rĩ,
¹⁴ niĩ ngeeka atĩa rĩrĩa Mũrungu akaanjũkĩrĩa?
 Ngaacookia atĩa rĩrĩa ngeetwo ndĩitetere ũhoru-inĩ ũcio?
¹⁵ Githĩ ũcio wanyũũmbire kũu nda ya maitũ to we wamoombire?
 Githĩ tiwe watũthondekire tũrĩ kũu nda cia aa maitũ?
- ¹⁶ “Ingĩkorwo ndanaima athĩni kĩrĩa maanerirĩria,
 kana ngareka maitho ma mũtũmia wa ndigwa morwo nĩ hinya-rĩ,
¹⁷ ingĩkorwo ndĩaga irio ciakwa nyiki,
 ngaaga kũgayana na ũrĩa ũtarĩ ithe-rĩ,
¹⁸ (no niĩ kuuma ũnini wakwa, mwana ta ũcio ndaamũreraga o ta ũrĩa
 angĩarerirwo nĩ ithe,
 na kuuma gũciarwo gwakwa ndũire ndongoragia mũtumia wa
 ndigwa)
¹⁹ ingĩkorwo ndanoona mũndũ agĩkua nĩ ũndũ wa kwaga nguo,
 kana ngoona mũndũ mũbatari atarĩ kĩndũ gĩa kwĩhumba,
²⁰ na ngoro yake ndĩandathimire nĩ ũndũ wa kũmũiguithia ũrugarĩ
 na guoya wa ng’ondũ ciakwa-rĩ,
²¹ ingĩkorwo ndanoya guoko gwakwa ngookĩrĩa mwana ũtarĩ ithe,
 nĩkũmenya atĩ no nyone wa kũndeithia kwagĩa ciira igooti-inĩ-rĩ,
²² hĩndĩ ĩyo guoko gwakwa kũroahũkĩra kĩande-inĩ kũgwe,
 kũroinĩkĩra o irũngo-inĩ.
²³ Nĩ ũndũ nĩndetigagĩra mwanangĩko uumĩte kũrĩ Mũrungu,
 na nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra riiri wake, ndingĩekire maũndũ ta macio.
- ²⁴ “Ingĩkorwo nĩnjigĩte mwĩhoko wakwa harĩ thahabu,
 kana ngeera thahabu ĩrĩa therie mũno atĩrĩ, ‘Wee nĩwe ũgitĩri wakwa,’
²⁵ ingĩkorwo ndanakenera ũtonga wakwa mũnene,
 kana ngakenera uumithio ũrĩa moko makwa mecarĩirie-rĩ,
²⁶ ingĩkorwo ndanarũmbũiya riũa rĩarĩte,
 kana mweri ũgĩthiĩ ũcangararĩte,
²⁷ na ngoro yakwa ĩkĩheenererio nĩcio na hitho,
 kana guoko gwakwa gũgĩcikinyĩria kĩmumunyano gĩa gũcitĩia-rĩ,
²⁸ o na macio mangĩtuĩka mehia ma gũtuĩrwo ciira,
 nĩgũkorwo ingĩtuĩkĩte mũndũ ũtarĩ mwĩhokeku harĩ Mũrungu ũrĩa
 ũrĩ igũrũ.

- 29 “Ingĩkorwo ndaanakena nĩ thũ yakwa kuona mūtino,
kana ngĩmĩthekerera rĩrĩa thĩina wamĩkora,
30 no nĩ ndirĩ ndetĩkĩra kanua gakwa keehie
na ũndũ wa kũhoera muoyo wayo kĩrumi,
31 kũngĩkorwo andũ a nyũmba yakwa matirĩ moiga atĩrĩ,
‘Nũũ ũtarĩ warĩa nyama cia Ayubu akahũũna?’
32 no gũtirĩ mũgeni wanaraara njĩra-inĩ,
nĩ ũndũ mũrango wa mũciĩ wakwa ũtũire ũhingũrĩrwo mũgendi,
33 ingĩkorwo ndaanahitha mehia makwa, ta ũrĩa andũ meekaga,
na ũndũ wa kũhitha mahĩtia ngoro-inĩ yakwa
34 tondũ wa gwĩtigĩra kĩrĩndĩ,
o na gwĩtigĩra kũmenwo nĩ mĩhĩrĩga
ngagĩkĩra ki na ndiume nja-rĩ,
- 35 (“Naarĩ korwo ndaarĩ na mũndũ wa kũnjigua!
Rĩu nĩndekĩra rũũri rwa kwĩyarĩrĩria:
reke Mwene-Hinya-Wothe anjookerie ũhoru;
reke mũũthitangi andĩke marũa ma thitango yake.
36 Ti-itherũ marũa macio ingĩmaigĩrĩra kĩande,
ndĩmehumbe taarĩ thũmbĩ.
37 Njooke ndĩmũhe ũhoru wakwa ikinya gwa ikinya;
ndĩmũkuhĩrĩrie ta ndĩ mũnene.)
- 38 “Korwo mũgũnda wakwa wakaya, ũnjũkĩrĩre,
nayo mĩtaro yaguo yothe ĩkorwo ĩkĩrĩra maithori,
39 ingĩkorwo ndanarĩa maciaro maguo iteekũrĩha,
kana ngoraga ngoro cia ene guo-rĩ,
40 hĩndĩ ĩyo cong’e ũrokũra kuo handũ ha ngano,
na riya handũ ha cairi.”
Ndeto cia Ayubu nĩciathira.

32

Mĩario ya Elihu

1 Nĩ ũndũ ũcio andũ acio atatũ nĩmatigire gũcookeria Ayubu, nĩ ũndũ eeyonaga arĩ mũthingu.

2 No rĩrĩ, Elihu mũrũ wa Barakeli ũrĩa Mũbuzi, wa nyũmba ya Ramu, nĩarakaririo mũno nĩ Ayubu nĩ ũndũ wa gwĩtua aarĩ na kĩhooto gũkĩra Ngai.

3 Ningĩ nĩarakarĩtio nĩ arata acio atatũ tondũ nĩmagĩte ũndũ mangĩcookeria Ayubu, o na gũtuĩka nĩmamũtuĩrĩire ciira.

4 Na rĩrĩ, Elihu aambĩte gweterera acio angĩ maarie atanaaria na Ayubu, tondũ o maarĩ akũrũ kũmũkĩra.

5 No rĩrĩa onire atĩ andũ acio atatũ matiarĩ na ũndũ ũngĩ wa kuuga-rĩ, agĩakanwo nĩ marakara.

6 Nĩ ũndũ ũcio Elihu, mũrũ wa Barakeli ũcio Mũbuzi, akiuga atĩrĩ:

“Nĩ ndĩ na mĩaka mĩnini,
na inyuĩ mũrĩ akũrũ;

nĩkĩo ngwĩtigagĩra,
ngaaga ũmĩrĩru wa kũmwĩra ũrĩa njũũ.

7 Ndeciiragia atĩrĩ, ‘Ūkũrũ nĩwaagĩrĩire warie;
ũingĩ wa mĩaka nĩwaagĩrĩire kũrutana ũũgĩ.’

8 No nĩ roho ũrĩa ũrĩ thĩnĩ wa mũndũ,

- o yo mĩhũmũ ya Mwene-Hinya-Wothe, ũheaga mũndũ ũmenyo.
- ⁹ To arĩa akũrũ oiki oogĩ,
na to arĩa akũrũ mamenyaga ũrĩa kwagĩrĩre.
- ¹⁰ “Nĩ ũndũ ũcio nguuga atĩrĩ, ‘Thikĩrĩriai;
o na nĩ nĩngũmwĩra ũrĩa njũũ.’”
- ¹¹ Nĩngwetereire rĩrĩa mũkwaragia,
ndathikĩrĩria ihooto cianyu;
rĩrĩa mũgũcaragia ciugo-rĩ,
¹² nĩngũmũtegeire matũ biũ.
- No gũtirĩ o na ũmwe wanyu wonanirie mahĩtia ma Ayubu;
gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũmũcookeirie mĩario yake.
- ¹³ Tigai kuuga atĩrĩ, ‘Nĩtũgĩite na ũũgĩ;
rekei Mũrungu amũkararie, no ti mũndũ.’
- ¹⁴ No rĩrĩ, Ayubu ti nĩ ekwerekeirie ciugo ciake,
na nĩ ndikũmũcookeria kũringana na mĩario yanyu.
- ¹⁵ “Nĩmamakĩte, na matirĩ na ũndũ ũngĩ mangiuga;
nĩmarigĩtwo nĩ atĩa mangiuga.
- ¹⁶ no nginya njeterere, nĩ ũndũ rĩu nĩmakirĩte,
tondũ atĩ rĩu marũgamĩte hau matarĩ na macookio?
- ¹⁷ O na nĩ nĩngwaria;
o na nĩ nĩnguuga ũrĩa njũũ.
- ¹⁸ Nĩgũkorwo njiyũritwo nĩ ciugo,
naguo roho ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wakwa nĩũrandindĩkĩrĩria;
- ¹⁹ thĩinĩ wakwa haana ta ndibei irĩ cuba ngunĩke,
ngahaana ta mondo njerũ ya ndibei ikirie gũtuthũka.
- ²⁰ no nginya njarie hũucũke,
no nginya ndumũre mĩromo yakwa njookie ũhoru.
- ²¹ Ndigũtĩra mũndũ o na ũ maũthĩ,
kana ngaathĩrĩrie mũndũ o na ũrĩkũ tũhũ;
- ²² nĩ ũndũ korwo ndĩ mwara na kũgaathĩrĩria,
Mũnyũmbi no anjeherie narua.

33

- ¹ “No rĩu Ayubu-rĩ, thikĩrĩria ciugo ciakwa;
tega matũ ũigue ũrĩa wothe nguuga.
- ² Ndĩ hakuhĩ gũtumũra kanua gakwa;
ciugo ciakwa irĩ o rũrĩmĩ-inĩ rwakwa.
- ³ Ciugo ciakwa ciumĩte ngoro nũngĩrĩru;
mĩromo yakwa yaragia ĩtarĩ na ũhinga.
- ⁴ Roho wa Mũrungu nĩwe ũnyũmbĩte;
mĩhũmũ ya Mwene-Hinya-Wothe nĩyo ĩheaga muoyo.
- ⁵ Nawe njookeria, akorwo nĩũkũhota;
wĩhaarĩrie ũũng’ethere.
- ⁶ Nĩ haana o tawe maitho-inĩ ma Mũrungu;
o na nĩ ndombirwo na rĩũmba.
- ⁷ Kwĩndigĩra gũtigakũmakie,
kana guoko gwakwa gũkũritũhĩre.
- ⁸ “No rĩrĩ, nĩuugĩte ngĩguaga,

- ngaigua ciugo icio ũkiuga atĩ,
 9 'Ndĩ mũtheru na ndirĩ na mehia;
 ndiĩkĩte ũũru, na ndirĩ na mahĩtia.
 10 No Ngai nĩanyonete na mahĩtia;
 anduĩte thũ yake.
 11 Nĩanjohaga magũrũ na mĩnyororo;
 arangagĩra njĩra ciakwa ciothe.'
- 12 "No ngũkwĩra atĩrĩ, ũhoru-inĩ ũyũ wee ndũrĩ na kĩhooito,
 nĩgũkorwo Ngai nĩ mũnene gũkĩra mũndũ.
 13 Ũramũtetia nĩkĩ,
 atĩ ndacookagia kiugo kĩa mũndũ o na kĩmwe?
 14 Nĩgũkorwo Mũrungu nĩaaragia,
 rĩmwe na njĩra ĩmwe, na rĩngĩ akaaria na njĩra ĩngĩ,
 o na gũtuĩka mũndũ no aage gũkũũrana.
 15 Rĩmwe akaaragia kĩroto-inĩ na kĩoneki-inĩ gĩa ũtukũ,
 rĩrĩa andũ mahĩtĩtwo nĩ toro mũnene marĩ ũrĩrĩ,
 16 no amaarĩrie matũ-inĩ mao,
 na amamakie nĩguo amakaanie,
 17 nĩguo agarũre mũndũ atige kũhĩtia,
 na atigane na mwĩtĩo,
 18 nĩguo agitĩre roho wake kuuma gĩkuũ-inĩ,
 na agitĩre muoyo wake ndũkaniinwo na rũhiũ rwa njora.
 19 Nĩngĩ mũndũ no arũithio na gũkomio ũrĩrĩ wa ruo,
 akorwo na thĩĩna wa mahĩndĩ ũtathiraga,
 20 o nginya ngoro yake ĩgathũũra irio,
 na roho wake ũgathũũra irio iria njega mũno.
 21 Nyama cia mwĩrĩ wake ihĩnjaga igathirĩrĩkĩra,
 na mahĩndĩ make marĩa mataroonekaga makoimĩra.
 22 Roho wake ũgakuhĩrĩria mbĩrĩra,
 na muoyo wake ũgakuhĩrĩria arĩa mareehage gĩkuũ.
- 23 "No rĩrĩ, angĩkorwo harĩ na mũraika mwena wake arĩ mũiguithania,
 ũmwe harĩ ngiri, wa kwĩra mũndũ ũndũ ũrĩa ũmwagĩrĩre,
 24 nake amũkinyĩrie wega wake na oige atĩrĩ,
 'Mũhonokie ndagatuĩke wa gũikũrũka mbĩrĩra-inĩ;
 nĩnyonete gĩa kũmũkũũra nakĩo,'
 25 hĩndĩ ĩyo nyama cia mwĩrĩ wake igeethĩha ta cia mwana;
 igaacooka ta ũrĩa ciarĩ matukũ-inĩ ma wĩthĩ wake.
 26 Ahooyaga Ngai ageekwo wega nĩwe,
 oonaga ũthiũ wa Ngai akaanĩrĩra nĩ gũkena;
 agacookio ũthingu-inĩ wake nĩ Ngai.
 27 Nake agacooka agathiĩ kũrĩ andũ akameera atĩrĩ,
 'Nĩndehirie, na ngĩogomia ũndũ ũrĩa warĩ wa ma,
 no ndiigana kũherithio ũrĩa ndagĩrĩrwo nĩkũherithio.
 28 Nĩakũũrĩre roho wakwa ndũkaharũrũkio mbĩrĩra,
 na nĩ ngũtũũra ngenagĩra ũtheri ũcio.'
- 29 "Mũrungu nĩekaga mũndũ maũndũ macio mothe,
 maita meerĩ o na kana matatũ,
 30 nĩguo agarũre roho wake ndũkaharũrũkio mbĩrĩra,
 nĩgeetha ũtheri ũcio wa muoyo ũmũtherere.

- 31 “Atĩrĩrĩ Ayubu, tega matũ na ũũthikĩrĩrie;
kira ki na niĩ njarie.
32 Wakorwo ũrĩ na ũndũ wa kuuga-rĩ, njĩra;
aria, nĩgũkorwo ingĩenda woneke ndwĩhĩtie.
33 No akorwo ti ũguo-rĩ, wee gĩthikĩrĩrie;
kira ki, na nĩngũkũruta ũũgĩ.”

34

- 1 Ningĩ Elihu akiuga atĩrĩ:
2 “Iguai ciugo ciakwa, inyuĩ andũ aya oogĩ;
thikĩrĩriai, inyuĩ amenyi a maũndũ.
3 Nĩgũkorwo gũtũ gũthuuranagia ciugo
o ta ũrĩa rũrĩmĩ rũcamaga irio.
4 Nĩtwĩkũũranĩrei ithuĩ ene ũndũ ũrĩa wagĩrĩire;
nĩtwĩrute tũrĩ hamwe ũndũ ũrĩa mwega.
5 “Ayubu aroiga atĩrĩ, ‘Niĩ ndihĩtĩtie,
no Mũrungu nĩanjagithĩtie kĩhooto gĩakwa.
6 O na gũtuĩka ndĩraria ũrĩa kũrĩ,
ndĩratuuo mũheenania;
o na gũtuĩka ndirĩ na mahĩtia,
mũguĩ wake ũngurarĩtie kĩronda gĩtangĩhona.’
7 Nĩ mũndũ ũrĩkũ ũhaana ta Ayubu,
mũndũ ũnyuuaga kĩnyũrũri taarĩ maaĩ aranyua?
8 Atwaranaga na andũ arĩa mekaga ũũru;
agĩaga thiritũ na andũ arĩa aaganu.
9 Nĩgũkorwo oigaga atĩrĩ, ‘Gũtirĩ uumithio mũndũ onaga
rĩrĩa arageria gũkenia Ngai.’
10 “Nĩ ũndũ ũcio gĩthikĩrĩriei, inyuĩ andũ aya mũrĩ na ũtaũku.
Ūhoru wa kwĩhia ũroaga kuoneka harĩ Mũrungu,
Mwene-Hinya-Wothe aroaga gwĩka ũũru.
11 Arĩhaga mũndũ kũringana na ũrĩa ekĩte;
akamũrehere o kĩrĩa kĩringaine na mĩthĩire yake.
12 Gũtingĩhoteka atĩ Mũrungu no eeke mahĩtia,
atĩ ũrĩa Mwene-Hinya-Wothe no ogomie kĩhooto.
13 Nũũ wamũtuire mũrori wa thĩ?
Nũũ wamũtuire mũrũgamĩrĩri wa thĩ yothe?
14 Korwo aagĩa na muoroto
wa kweheria roho wake na mĩhũmũ-rĩ,
15 andũ othe mangĩthiranĩra hamwe,
nake mũndũ acooke rũkũngũ-inĩ.
16 “Akorwo ũrĩ mũndũ ũrĩ na ũtaũku-rĩ, igua ũhoru ũyũ;
thikĩrĩria ũrĩa nguuga.
17 Mũndũ ũthũire kĩhooto-rĩ, no ahote gwathana?
Ūrĩa ũrĩ kĩhooto, o Ūcio kĩhoti-rĩ, no ũmũtue mwĩhia?
18 Githĩ ti we wĩraga athamaki atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũtirĩ kĩene,’
na akeera arĩa marĩ igweta atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ aaganu,’
19 o ũcio ũtatĩagĩra anene maũthĩ,
na ndendaga arĩa atongu gũkĩra arĩa athĩni,
nĩgũkorwo othe nĩ wĩra wa moko make?”

- 20 Makuuaga o rīmwe, o ūtukū gatagatī;
andū mainainaga magakua;
arīa marī hinya meeheragio matahutītio nī guoko kwa mūndū.
- 21 “Maitho make maikaraga macūthīrīrie mīthiire ya andū;
nīonaga mīthiire yao yothe.
- 22 Gūtīrī handū harī nduma, kana handū harī kūruru kīnene,
hangīhithwo nī arīa meekaga ūūru.
- 23 Mūrungu ndabatairio nīgūthuthuuria ndeto cia andū makīria,
atī nīguo moke mbere yake maciirithio.
- 24 Ahehenjaga arīa marī ūhoti atekūūria mūndū
na akarūgamia andū angī ithenya rīao.
- 25 Tondū we nīamenyaga maūndū marīa meekaga,
amang’aūranagia ūtukū magathuthīka.
- 26 Amaherithagīria waganu wao
makīonagwo nī mūndū o wothe,
- 27 tondū nīmagarūrūkire magītiga kūmūrūmīrīra,
na matirūmbūyagia njīra yake o na īrīkū.
- 28 Nīmatūmire kīrīro kīa arīa athīni gīkinye hau mbere yake,
nī ūndū ūcio akūigua kīrīro kīa arīa abatari.
- 29 No rīrī, angīikara akirīte-rī, nū ūngīmūtua muhītia?
Angīhitha ūthiū wake-rī, nū ūngīmuona?
- Nowe arī igūrū rīa mūndū na igūrū rīa rūrīrī o ūndū ūmwe,
³⁰ nīguo agirie mūndū ūtarī na ūngai gwathana,
amūgirie kūigīra kīrīndī mītego.
- 31 “Korwo mūndū no ere Mūrungu atīrī,
‘Nīnjīhītīe no ndikehia rīngī.
- 32 Nduta menye ūrīa itarahota kuona;
ingīkorwo nīnjīkīte ūūru-rī, ndigacooka gwīka ūguo rīngī.’
- 33 Ngai-rī, no agīkūrīhe kūrīngana na ūrīa wee ūkwenda
rīrīa ūregete kwīrira?
- No nginya we ūtue itua, no ti nī;
nī ūndū ūcio kīnjīre ūrīa ūū.
- 34 “Andū arīa marī na ūtaūku maroiga atīrī,
nao andū acio oogī maiguīte ngīaria manjīrīte atīrī,
- 35 ‘Ayubu aaragia atarī na ūmenyo;
ciugo ciake nīciagīte ūūgī.’
- 36 Hī, naarī korwo Ayubu aagerio nginya mūthia,
nī ūndū macookio make nī ta ma mūndū mwaganu!
- 37 Nīongereire ūremi harī mehia make;
atūhūūragīra hī cia kīnyūrūri,
na akaingīhia ciugo ciake cia gūūkīrīra Mūrungu.”

35

Mīario ya Elihu

- 1 Ningī Elihu akiuga atīrī:
- 2 “Nīūgwīciiria ūhoru ūyū nī wa kīhooto?
Ūroiga atīrī, ‘Mūrungu nīekūnjarīrīria atue ndiīhītīe.’
- 3 No rīrī, wee no ūramūūria atīrī, ‘Kūrī na uumithio ūrīkū harī nī,

na ngūgunīka nakī ndaaga kwīhia?’

- 4 “No nyende gūgūcookeria ūhoru,
wee hamwe na arata aku.
- 5 Ta rora igūrū wone;
ta cūthīrīria matu macio marī igūrū rīaku kūraya mūno.
- 6 Ūngīhia-rī, ūndū ūcio ūngīhutia Ngai atīa?
Mehia maku mangīingīha mūno-rī, ūndū ūcio ūngīmwiika atīa?
- 7 Ūngīkorwo ūrī mūthingu-rī, ūngīmūhe kīi,
kana nī kīi aamūkaḡira kuuma guoko-inī gwaku?
- 8 Waganu waku ūhutagia o mūndū tawe,
na ūthingu waku ūkahutia o ciana cia andū.
- 9 “Andū makayaga nī icooki rīa kūhinyīrīrio;
mathaithanaga mateithūrwo guoko-inī kwa ūcio ūrī hinya mūingī.
- 10 No gūtīrī mūndū uugaga atīrī, ‘Ngai ūrīa wanyūūmbire arī ha,
ūrīa ūheaga mūndū nyīmbo ūtukū,
- 11 ūrīa ūtūrutaga maūndū gūkīra ūrīa arutaga nyamū cia werū-inī,
o na agatūhe ūūḡī gūkīra nyoni cia rīera-inī?’
- 12 Ndacookagia rīrīa andū maakaya
nī ūndū wa mwītūūḡīrio wa andū arīa aaganu.
- 13 Ti-itherū, Mūrungu ndathikaḡīrīria mathaithana mao ma tūhū;
ūcio Mwene-Hinya-Wothe ndarūmbūyagia mathaithana macio.
- 14 Githī ndakaaga gūthikīrīria mūno makīria
rīrīa ūkuuga atī ndūramuona,
na atī ciira waku ūrī mbere yake,
na no nginya ūmweterere,
- 15 na makīria ma ūguo ūkoiga atī marakara make matiherithanagia
na ndarūmbūyagia waganu o na hanini!
- 16 Nī ūndū ūcio Ayubu atumūrīte kanua gake akaaria ūhoru wa tūhū;
nīarītīe ndeto nyingī atarī na ūmenyo.”

36

- 1 Elihu aḡīthī na mbere kwaria, akiuga atīrī:
- 2 “Ngirīrīria hanini, na nīngūkuonia
atī harī maūndū mangī mangiugwo ma gūciirīrīra Ngai.
- 3 Ūmenyo wakwa ndīūrūtīte kūraiḡu;
nī ngūtūūḡīria kīhooḡo kīa ūcio Mūnyūūmbi.
- 4 Menya wega atī ndeto ciakwa ti cia maheeni;
ūyū mūrī nake arī na ūmenyo mūkinyanīru.
- 5 “Mūrungu nīwe mwene hinya, no ndairaga andū;
we nī mwene hinya, na nīarūmagia muoroto wake.
- 6 Ndatūūragia arīa aaganu muoyo,
no nīaheaga arīa anyariire kīhooḡo kīao.
- 7 Ndeheragia maitho make harī arīa athingu;
amaikaraḡīria ḡītī kīa ūnene hamwe na athamaki,
na akamatūūḡīria nginya tene.
- 8 No rīrī, andū mangīkorwo mohetwo na mīnyororo,
makanyiitio na mīhīndo ya mīnyamaro,
- 9 we nīameeraga ūrīa mekīte,

- atĩ mehĩtie na ũtũrĩka.
- 10 We nĩatũmaga mathikĩrĩrie ũtaaro,
na akamaatha merire ũũru wao.
- 11 Mangĩmwathĩkĩra na mamũtungatĩre,
megũtũũra matukũ mao marĩa matigaru magaacĩire,
na mĩaka yao o maiganĩire.
- 12 No mangĩaga kũigua,
nĩmakaniinwo na rũhiũ rwa njora,
na makue matarĩ na ũmenyo.
- 13 “Arĩa matarĩ na Ngai ngoro-inĩ meigagĩra marakara;
o na rĩrĩa aramooaha na mĩnyororo, matikayaga mateithio.
- 14 Makuuaga marĩ ethĩ,
magakua hamwe na arũme arĩa maraya ma mahooero-inĩ.
- 15 No arĩa mathĩnĩkaga, nĩamakũũraga kuuma thĩina-inĩ wao;
nĩamaragĩria marĩ mĩnyamaro-inĩ.
- 16 “We-rĩ, nĩarakũguucĩrĩria uume magego-inĩ ma mĩnyamaro,
agũtware handũ haariĩ hatarĩ na ũkunderu,
na agũtware akũhurũkie metha-inĩ yaku iĩyũrĩte irio iria njega.
- 17 No rĩu-rĩ, ũtitikithĩtio ituĩro rĩrĩa rĩagĩrĩire arĩa aaganu;
ituĩro rĩa ciira na kĩhooto nĩcigũkumbatĩte.
- 18 Wĩmenyerere mũndũ o na ũrĩkũ ndakanakũheenererie na ũtonga;
ndũgetikĩrie ihaki inene rĩkũhĩtithie njĩra.
- 19 ũtonga waku o na kana kĩyo gĩaku kĩnene-rĩ,
no ikũnyitĩrĩre nĩguo ndũgatoonye mĩnyamaro-inĩ?
- 20 Tiga kwĩrirĩria ũtukũ,
nĩguo ũguucĩrũrie andũ kuuma kwao mĩciĩ.
- 21 Wĩmenyerere ndũkeerekere ũũru-inĩ,
tondũ ũkuoneka taarĩ guo wendete gũkĩra gũthĩnĩka.
- 22 “Mũrungu nĩatũgĩrĩtio nĩ ũndũ wa ũhoti wake.
Nũũ mũrutani take?
- 23 Nũũ ũmwathĩrĩire njĩra ciake,
kana akamwĩra atĩrĩ, ‘Wee nĩwĩkĩte ũũru?’
- 24 Ririkanaga gwĩkĩrĩra wĩra wake,
ũrĩa andũ manakumia na rwĩmbo.
- 25 Andũ othe nĩmawonete;
andũ mawĩroragĩra marĩ o kũraya.
- 26 Ĩ Mũrungu ndakĩrĩ mũnene; nĩ mũnene gũkĩra ũmenyi witũ!
Mũigana wa mĩaka yake ndũngĩtuĩrĩka.
- 27 “Ambatagia matata ma maaĩ,
marĩa macookaga gũtaatĩra tũrũũĩ ta mbura;
- 28 matu magaita ũigũ wamo,
nayo mbura nyingĩ ikoirĩra andũ.
- 29 Nũũ ũngĩmenya ũrĩa atambũrũkagia matu,
kana ũhoru wa marurumĩ marĩa moimaga hema-inĩ yake?
- 30 Kĩone ũrĩa ahurunjaga rũheni rwake rũkamũthiũrũrũkĩria,
agathambia iria kũrĩa kũriku.
- 31 ũũ nĩguo aathaga ndũrĩrĩ
na akaheana irio nyingĩ.

- ³² Akumbatagĩria rūheni na moko make,
na akarwatha rūringe kĩrĩa kiorotetwo.
³³ Marurumĩ make nĩmanagĩrĩa kĩhuhũkanio kĩrĩa kĩroka;
o na ng'ombe nĩimenyithanagia atĩ kũrĩ kĩhuhũkanio kĩroka.

37

- ¹ “Ndaigua ũguo ngoro yakwa ĩgatumatuuma,
na ĩkambarara ĩkoima handũ hayo.
² Thikĩrĩria! Thikĩrĩria mũraramo wa mũgambo wake,
mũrurumo ũrĩa uumaga kanua gake.
³ Arekagĩrĩria rūheni rwake rungu rwa igũrũ guothe
na akarũtũma nginya ituri cia thĩ.
⁴ Thuutha waruo gũkaga mũgambo wa mũraramo wake;
arurumaga na mũgambo wake mũkaru.
Hĩndĩ ĩrĩa mũgambo wake waiguu-rĩ,
ndarigagĩrĩria heni.
⁵ Mũgambo wa Mũrungu ũrurumaga na njĩra ya magegania;
ekaga maũndũ manene tũtangĩhota kũmenya.
⁶ Eeraga tharunji atĩrĩ, ‘Gwa thĩ,’
nayo mbura ya rũthuthuũ akamĩra atĩrĩ, ‘Tuĩka mbura nene.’
⁷ Nĩatigithagia mũndũ o wothe wĩra wake
nĩgeetha andũ othe ombĩte mamenye wĩra wake.
⁸ Nyamũ nacio nĩciĩhithaga;
ciikaraga imamo-inĩ ciacio.
⁹ Kĩhuhũkanio kiumaga gĩikaro gĩakĩo,
heho nayo ĩkoima rũhuho-inĩ rũkĩhurutana.
¹⁰ Mĩhũmũ ya Mũrungu nĩthondekaga mbarabu,
namo maaĩ harĩa maaramĩre makanyiitana.
¹¹ Nĩaiyũragia matu na ũigũ;
ahurunjaga rūheni rũkamatũrĩkia.
¹² Mathiiaga magĩthiũrũrũkaga
o kũrĩa angĩmeerekeria thĩ yothe,
mageeke o ũrĩa wothe angĩmaatha.
¹³ Arehaga matu macio nĩguo aherithie andũ,
kana aihũgie thĩ yake na onanie wendani wake.

¹⁴ “Ayubu, thikĩrĩria ũhoro ũyũ;
tithĩria hau wĩcũũranie ũhoro wa magegania ma Mũrungu.
¹⁵ Wee nĩũũĩ ũrĩa Ngai aathaga matu,
na ũrĩa atũmaga rūheni rwake rūhenũke?
¹⁶ Wee nĩũũĩ ũrĩa matu macio macuurĩtio wega,
magegania macio ma ũrĩa ũrĩ ũmenyo mũkinyanĩru?
¹⁷ Wee ũringĩkaga nĩ ũrugarĩ wa nguo ciaku
rĩrĩa bũrũri ũkirĩte ki hĩndĩ ya rũhuho rwa gũthini-rĩ,
¹⁸ no ũhote kũruta wĩra nake ũhoro-inĩ wa gũtambũrũkia matu mairũ,
o macio momĩte o ta gĩcicio gĩa gĩcango?

¹⁹ “Ta twĩre ũrĩa twagĩrĩirwo nĩ kũmwĩra;
tũtingĩhota gwĩciirĩra nĩ ũndũ wa nduma iitũ.
²⁰ Nĩagĩrĩire kwĩrwo atĩ nĩngwenda kwaria?
Nĩ kũrĩ mũndũ o na ũ ũngiuga amerio?”

- 21 Rīu-rī, gūtīrī mūdū ũngīhota kūrora riūa,
rīcangararīte kūu igūrū
thuutha wakuo kūhaatwo nī rūhuhō gūgathera.
- 22 Okaga kuuma mwena wa gathigathini arī na riiri ukengeete ta wa
thahabu;
Ngai okaga arī na ũkaru wa gwītīgīrwo.
- 23 Ūcio Mwene-Hinya-Wothe-rī, tūtingīhota kūmūkinyīra,
nīatūgīrītio nī ūndū wa ũhoti wake;
tondū wa ūrīa arī wa kīhoto na ũthingu mūnene-rī,
ndahinyanagīrīria.
- 24 Nī ūndū ūcio andū nīmamūtīite,
tondū githī ndarūmbūyagia arīa meyonaga ta marī oogī na ngoro
ciao?”

38

Mīario ya Jehova

- 1 Nake Jehova agīcookeria Ayubu ũhoro arī kīhuhūkanio-inī, akīmwīra
atīrī:
- 2 “Nūū ūyū ũrekīra kīrīra gīakwa nduma
na ciugo itarī na ũmenyo?
- 3 Wīhotore ta mūdū mūrūme;
nīngūkūūria ciūria, nawe ūkīnjookerie.
- 4 “Warī kū rīrīa ndaakire mūthingi wa thī?
Njīra akorwo ūrī na ūūgī wa kūmenya.
- 5 Nūū wathimire mūigana wayo? Ti-itherū wee nīūūī!
Nūū watambūrūkirie rūrigi rwa gūthima igūrū rīayo?
- 6 Mīthingi yayo yahandirwo igūrū rīa kīī,
kana nūū wahaandire ihiga rīayo rīa koine,
- 7 hīndī īrīa njata cia rūciinī ciainire hamwe,
na araike othe makīanīrīra nī gūkena?
- 8 “Nūū wahingīrīirie iria na mīrango
rīrīa rīatumūkire kuuma nda,
- 9 rīrīa ndatuire matu nguo ciarīo,
na ngīrīoha nduma nene ta taama warīo,
- 10 rīrīa ndarīkīrīire mīhaka, na ngīrīhingīra na mīrango yarīo,
na ngīkīra mīgīko handū hayo,
- 11 rīrīa ndoigire atīrī, ‘Ūkinyage o haha na ndūkanahakīre;
makūmbī maku macio metīi-rī, hau nīho marīkinyaga’?
- 12 “Kuuma o kīambīrīria-rī, ūrī waathana atī rūciinī rūgīe ho,
kana ūkīonereria ūtheri wa rūciinī harīa ūkūmīrīra,
- 13 nīguo ūhote kūnyīta thī na mīthia yaguo,
nao arīa aaganu maribaribwo moime kuo?
- 14 Thī īhaanaga ta rīūmba rīhūrītwo mūhūūri;
mūonekere wayo ūtariī ta mūhianīre wa nguo.
- 15 Andū arīa aaganu nīmaimagwo ūtheri wao,
na guoko kwao kūrīa kuoetwo na igūrū gūkoinwo.
- 16 “Ūrī wathiī rūgendo nginya kūrīa iria rītherūkagīra,
kana ūgaceera itwe-inī cia ndia kūrīa kūrīku mūno?

- 17 Ūrĩ wonio ihingo cia gĩkuũ?
Ūrĩ wona ihingo cia kīruru gĩa gĩkuũ?
- 18 Ūrĩ wamenya ūnene wa wariĩ wa thĩ?
Njīra akorwo nīũũ maũndũ macio mothe.
- 19 “Njīra ya gũthiĩ kūrĩa ūtheri ūtūūruga nīrīkū?
Nayo nduma iikaraga kū?
- 20 No ūcitware gwacio?
Nīũũ tūcīra twa gũthiĩ kūrĩa itūūruga?
- 21 Ti-itherũ wee nīũũ, nīgūkorwo warĩ mūciare!
Wee-rĩ, nīūtūūrīte mīaka mīingĩ!
- 22 “Ūrĩ watoonya makūmbĩ kūrĩa tharunji iigĩtwo,
kana ūkīona makūmbĩ kūrĩa mbura ya mbembe iigĩtwo,
- 23 o icio njigĩte nī ūndũ wa mahinda ma thīna,
ngaciiga nī ūndũ wa matukū ma mbaara na ma kūrĩa.
- 24 Njīra ya gũthiĩ kūrĩa ūtheri ūgayanagīrio nīrīkū,
kana ya gũthiĩ kūrĩa rūhuho rwa irathīro rūhurunjagīrwo gūkū thĩ?
- 25 Nūũ wenjagīra mbura ya kīboboto mūtaro wa kūgerera,
kana agatemera mbura ya marurumĩ njīra,
- 26 nīguo mbura yure būrūri ūtatūūruga mūndũ,
na yure werũ kūrĩa gūtari mūndũ,
- 27 nīguo ihūūnagie kūu gūtiganīrie gūgakira ihooru,
na itūme kūmere nyeki?
- 28 Mbura nīrīrĩ ithe?
Nūũ mūciari wa matata ma ime?
- 29 Tharunji yumaga nda ya ū?
Nūũ ūciaraga mbaa irĩa yumaga igūrũ,
- 30 rīrĩa maaĩ momaga ta ihiga,
rīrĩa maaĩ marĩa marĩ igūrũ wa iria magwatana?
- 31 “Wee-rĩ, wahota kuohania njata iria thaka cia Kīrīmīra?
Wahota kuohora mīkanda ya njata iria ciitagwo Karaũ?
- 32 Wahota kuumagaragia njata iria ciitagwo Mazarothu o mahinda maacio
maakinya,
kana wahota gūtongoria Nduba na ciana ciayo?
- 33 Nīũũ mawatho ma igūrũ?
No ūhote kūhaanda wathani wa Ngai ūrūme gūkū thĩ?
- 34 “Wahota kwanīrīra nginya mūgambo waku ūkinye matu-inĩ
nīguo kuure wīhumbīre na kīguũ kĩa maaĩ?
- 35 Wee nīwe ūtūmaga heni ithiĩ na njīra ciacio?
Nīikūrehagīra ūhoru igakwīra atĩ, ‘Tūrī haha’?
- 36 Nūũ waheire ngoro ūūgĩ,
kana akīhe meciiria ūmenyo?
- 37 Nūũ ūrĩ na ūūgĩ wa gūtara matu?
Nūũ ūngīhota kūinamia ndigithū cia maaĩ cia igūrũ
- 38 rīrĩa rūkūngū rwatondora,
nayo ndoro ikooma ikanyiitana?
- 39 “Nīwe ūguūmagīra mūrūūthi wa mūgoma wone gĩa kūrĩa,

- kana nīwe ūniinagīra mīrūūthi ng'aragu
 40 rīrīa īkomereire imamo-inī ciayo,
 kana rīrīa īkaraga yoheirie nyamū ihinga-inī?
 41 Nūū ūheaga ihuru irio
 rīrīa tūcui twarīo tūgūkaīra Mūrungu
 tūkīūrūūraga nī kwaga irio?

39

- 1 “Wee nīūūī rīrīa mbūri cia irīma-inī iciaraga?
 Wee nīwīroragīra rīrīa thwariga īgūciara kaana kayo?
 2 Wee nīūtaraga mīeri īrīa ciikaraga ingīgaaciara?
 Nīūūī hīndī īrīa iciaraga?
 3 Cīithunaga igaciara twana twacio;
 ruo rwacio rwa gūciara rūgathira.
 4 Twana twacio twagīraga mwīrī, tūgakūra tūrī na hinya o kūu gīthaka-
 inī;
 tūkinyaga ihinda rīa kwehera na tūticookaga.
 5 “Nūū warekereirie njagī īthiige itarī mūūria?
 Nūū wamīohore mīhīndo?
 6 Ndaamīheire werū ūtuīke mūciī wayo,
 nago būrūri wa cumbī ūtuīke gītūūro kīayo.
 7 Īthekagīrīra inegene rīrī thīnī wa itūūra;
 ndīguaga mūkaīrīrio wa mūtwarithia.
 8 Īrimūthagīra irīma-inī īgīetha gwa kūrīa,
 īkahaara kahuti o gothe karuru.
 9 “Mbogo ya njamba-rī, yetīkīra gūgūtungata?
 No īkindīrie mūharatī-inī waku ūtukū?
 10 No ūhote kūmīoha matandīko irīme na mūraū?
 No īkuume thuutha ituamba-inī īkīrīmaga na mūraū?
 11 No ūmīihoke nī ūndū atī īrī na hinya mūingī?
 No ūmītigīre wīra waku mūrītū īrutage?
 12 No ūmīihoke īkūrehere ngano yaku,
 na īmīcookanīrīrie kīhuhīro-inī gīaku?
 13 “Mathagu ma nyaga mabatabataga nī gūkena,
 no matingīgerekanio na mathagu na njoya cia njūū.
 14 Īrekagīria matumbī mayo tīri-inī
 na īkamatiga mūthanga-inī magwate ūrugarī,
 15 ītegwīciiria atī no makinywo na magūrū makue,
 kana marangwo nī nyamū ya gīthaka.
 16 Īkaga ciana ciayo ūūru ta itarī ciayo;
 ndīmakaga atī wīra wayo no ūtuīke wa tūhū,
 17 nīgūkorwo Ngai ndaamīheire ūūgī
 kana akīmīhe igai rīa mwīciirīrie mwega.
 18 No rīrī, rīrīa yatambūrūkia mathagu ihanyūke,
 īthekagīrīra mbarathi na mūmīhaici.
 19 “Wee nīwe ūheaga mbarathi hinya wayo,
 kana ūkamīhumba ngingo na mūreera?”

- 20 Wee nīwe ūtūmaga ĩrūūge ta ngigĩ,
ĩkahahūra andũ na mũtĩihĩre wayo wa mwĩtĩio?
- 21 Ĩhuragia thĩ na ūcamba ĩgĩkenagĩra hinya wayo,
ĩkaguthũka ĩtoonyete mbaara-inĩ.
- 22 ĩthekagĩrĩra guoya, ĩtarĩ ūndũ ĩngĩtigĩra;
ndĩmakagio nĩ rūhiũ rwa njora.
- 23 Thiaka wa mũmĩhaici ūbocabocaga mbaru-inĩ ciayo,
hamwe na itimũ rĩkũhenia na mĩcengi.
- 24 Irĩaga tĩiri nĩ ūrũme;
ndĩngĩrũgama ĩkindĩirie hĩndĩ ĩrĩa karumbeta kagamba.
- 25 Hĩndĩ ĩrĩa karumbeta kagamba ĩgatĩiha, 'Hĩ!'
Ĩnyĩitaga thaaha wa mbaara ĩrĩ o haraaya,
na ĩkaigua kayũ ka anene a mbaara, o na mbugĩrĩrio ya mbaara.
- 26 "Rwĩgĩ-rĩ, nīwe ūrũhotithagia kũmbũka na ūũgĩ waku,
kana gũtambũrũkia mathagu maruo rwerekeire mwena wa gũthini?"
- 27 Nderi nīwe ūmĩathaga yũmbũke na ĩgũrũ,
na ĩkeyakĩra gĩtara kĩayo ĩgũrũ mũno?
- 28 ĩtũũraga kĩharũrũka-inĩ kĩa ihiga, na nĩ ho ĩraaraga;
rũhĩa-inĩ rwa ihiga iraaya mũno nĩ ho mwĩgitio wayo.
- 29 ĩrĩ hau nĩguo ĩcaragĩria gĩa kũrĩa;
maitho mayo moonaga irio irĩ o kũraya.
- 30 Tũcui twayo tũnyuuaga thakame,
na handũ harĩa arĩa moragĩtwo marĩ, hau nĩ ho ĩkoragwo."

40

- 1 Ningĩ Jehova akĩira Ayubu atĩrĩ:
- 2 "Mũndũ ūrĩa ūrũaga na Mwene-Hinya-Wothe-rĩ, no amũrute mahĩtia?
Ūcio ūkararagia Ngai-rĩ, nĩakĩmũcookerie!"
- 3 Nake Ayubu agĩcookeria Jehova, akĩmwĩra atĩrĩ:
- 4 "Nĩ ndiagĩrĩire o na hanini; ndaakĩhota atĩa gũgũcookeria?
Nĩndehumbĩra kanua na guoko.
- 5 Nĩndaririe rĩmwe, no ndirĩ na macookio;
o na ngĩaria rĩa keerĩ, no ndirĩ na ūndũ ūngĩ nguuga."
- 6 Ningĩ Jehova akĩarĩria Ayubu arĩ kĩhuhũkanio-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ:
- 7 "Wĩhotore ta mũndũ mũrũme;
nĩngũkũũria ciũria, nawe ūkĩnjookerie.
- 8 "Gũtua ciira gwakwa na kĩhooto-rĩ, githĩ no ūkũmenererie?
Githĩ no ūndue mwĩhia nĩgeetha wee ūtuĩke ndwĩhĩtie?"
- 9 Wee-rĩ, ūrĩ na guoko ta kwa Mũrungu?
Wee wahota kũruruma na mũgambo ta wake?
- 10 Ta kũngemie na riiri na ūkengi,
na wĩhumbe gĩtĩio na ūnene.
- 11 Rekereria marakara mahiũ ma mang'ũrĩ maku,
wone mũndũ o wotho mwĩtĩi ūmũharũrũkie,
- 12 rora mũndũ o wotho mwĩtĩi na ūmũnyiihie,
ũmemende andũ arĩa aaganu o harĩa marũngĩ.
- 13 Mathike othe hamwe tĩiri-inĩ;
ũmoophe mothiũ na nduma kũu mbĩrĩra-inĩ.
- 14 Hĩndĩ ĩyo nĩ mwene nĩngetĩkania nawe
atĩ guoko gwaku mwene kwa ūrĩo no gũkũhonokie.

- 15 “Ta rora nyamũ ĩrĩa ĩtagwo Behemothu,*
 ĩyo ndoombire hamwe nawe,
 na ĩrĩaga nyeki ta ndegwa.
- 16 Nĩ hinya ũigana atĩa ĩrĩ naguo njohero,
 na nĩ ũhoti mũnene atĩa ũrĩ mũkiha-inĩ yayo ya nda!
- 17 ĩnagia mũting’oe wayo ta mũtarakwa;
 nga cia ciero ciayo ciohanĩtio hamwe ta mũhĩndo.
- 18 Mahĩndĩ mayo mahaana ta mũberethi ya gĩcango,
 nacio ciĩga ciayo cihaana ta irung’o cia kĩgera.
- 19 Nĩyo nyamũ ya mbere harĩ ciũmbe cia Mũrungu,
 no rĩrĩ, Mũũmbi wayo nowe ũngĩmĩkuhĩrĩria na rũhiũ rwake rwa njora.
- 20 Irĩma ĩmĩheaga maciaro maacio,
 na nyamũ ciothe cia gĩthaka itũhagĩra gũkuhĩ na kũu.
- 21 ĩkomaga rungu rwa mahũa ma maaĩ-inĩ,
 ĩhithĩte thĩinĩ wa ithanjĩ kũrĩa kũrĩ mũtondo.
- 22 Mahũa macio ma maaĩ-inĩ makamĩhitha;
 nakĩo kũiruru kĩa mũtĩ ya irura hũgũrũrũ-inĩ cia karũũ
 gĩkamĩthiũrũrũkĩria.
- 23 Rĩrĩa rũũ ruoka na nditi, ndĩmakaga;
 nĩngitĩre, o na Rũũ rwa Jorodani rũngĩmĩyũrĩrĩa nginya kanua.
- 24 Kũrĩ mũndũ ũngĩhota kũmĩnyiita rĩrĩa ĩhũũgĩte,
 kana amĩtege, amĩtũrĩkie iniũrũ na amĩkĩre kĩaana kĩa rũrigi?

41

- 1 “No ũhote kũguucũrũria nyamũ ĩrĩa ĩtagwo Leviathani na ndwano,
 kana wohe rũrĩmĩ rwayo na mũkanda?
- 2 No ũhote kũmĩtoonyia rũrigi iniũrũ,
 kana ũmĩtũrĩkanie rũthĩa na ndwano?
- 3 No ĩtinde ĩgĩgũthaitha ũmĩguĩre tha?
 No ĩkwarĩrie na ciugo cia ũhooreri?
- 4 No ĩrĩkanĩre nawe ũthĩ nayo,
 ĩtũũre ĩrĩ ngombo yaku nginya tene?
- 5 No ũhote kũmĩhooreria ta nyoni,
 kana ũmĩoherere handũ nĩguo airĩtu aku mamĩmeemagie?
- 6 Onjoria no mamĩkũũranie na indo ciao?
 No mamĩgayanie kũrĩ onjorithia?
- 7 No ũhote gũtheecanga rũũa rwayo na mũcengi,
 kana ũtheecange mũtwe wayo na mũcengi ĩrĩa ĩtegaga thamaki?
- 8 ũngĩmĩhutia na guoko,
 ũngĩtũũra ũririkanaga kĩgiano kũu, na ndũngĩgacookera!
- 9 Mwĩrĩgĩrĩro wa atĩ no ũmĩtoorie nĩ kwĩheenia;
 o kũmĩona tu nĩkũiganĩte gũtũma mũndũ amake, orwo nĩ hinya.
- 10 Gũtirĩ mũndũ ũrĩ ũcamba mũiganu wa kũmĩarahũra.
 Nũũ ũngĩkĩhota kwĩĩndiiria nĩ?
- 11 Nũũ ũngĩnandũra kĩndũ atĩ nĩguo ndĩmũrĩhe?
 Kĩndũ gĩothe kĩrĩ rungu rwa igũrũ nĩ gĩakwa.
- 12 “Ndikwaga kwaria ũhoru wa ciĩga ciayo,

* 40:15 ĩno yarĩ nyamũ ĩmwe ya iria ciatũũraga thĩ tene. (O na 41:1)

- o na wa hinya wayo, na wa ūthaka wayo.
- 13 Nūū ūngīhota kūmīaūra nguo yayo ya igūrū?
Nūū ūngīmīkuhīrīria amīkīre matamu?
- 14 Nūū ūngīūmīrīria kūmīathamia kanua,
kau kaiyūrīte magego ma kūmakania?
- 15 Mūgongo wayo ūrī na ngo cīiganīrīire mīhari,
ikomanīire ikanyiitana;
- 16 o īmwe īnyiitanīte na īrīa īngī,
ūū aī gūtīrī rīera rīngītoonyera gatagatī ga cio.
- 17 Igwatanītio hamwe irī nūmu;
inyiitanīte hamwe ūndū itangītīgithūkana.
- 18 Gūtīiha kwayo kūmenūkagia ūtheri;
maitho mayo nī ta mīrūrī ya rūciinī gūgīthererūka.
- 19 Imūrī cia mwaki ciumaga kanua-inī kayo;
īrathūkagia thandī cia mwaki.
- 20 Īrutaga ndogo na maniūrū
taarī nyūngū īratherūka īhagīrītuo igūrū rīa mwaki wa ithanjī.
- 21 Mīhūmū yayo īgwatagia makara mwaki,
naruo rūrīrīmbī rūkoima kanua kayo.
- 22 Ngingo-inī yayo nīho hinya wayo ūkoragwo,
ūrīa ūmakagia kīrīa gīothe gītūnganaga nayo.
- 23 Mīgūtha ya nyama ciayo nīmīnyiitanu mūno;
nī mīrūmu ūū aī ndīngīenyenyeka.
- 24 Ngoro yayo yūmīte ta ihiga,
īkooma ta ihiga rīa gūthīa rīa na thī.
- 25 Rīrīa yarahūka, arīa marī hinya nīmamakaga;
mooraga ītanamahūūra.
- 26 Gūtīrī rūhiū rwa njora rūngīmīka ūndū,
o na kana itimū, kana mūguī, kana mīcengi.
- 27 Harī Leviathani-rī, kīgera no ta nyeki nyūmū,
nakīo gīcango no ta gīcunjī kībuthu kīa mūtī.
- 28 Mīguī ndīngītūma yūre;
mahiga ma kīgūtha no ta mūūngū harī yo.
- 29 Harī yo njūgūma no ta gacunjī ka rūnyeki rūmū;
īthekagīrīra kūbīrīrīka gwa itimū.
- 30 Nda yayo nī ta rūgīo rūrī na mageca;
ītigaga ngururo ndaka-inī ta cia ngaari iria ikonyoraga ngano.
- 31 Ītūmaga iria kūrīa kūrīku gūtherūke ta nyūngū,
na īkoiruga iria ta nyūngū ya maguta ma kwīhaka.
- 32 Harīa yagerera ītigaga mūhari ūkūhenia;
mūndū no eciirie aī ndia īrī na mbuī.
- 33 Gūtīrī kīndū kīngīigananio nayo gūkū thī;
nī kīūmbe gītārī guoya.
- 34 Īnyūrūragia kīrīa gīothe gītūūgagīria;
nīyo mūthamaki wa kīrīa gīothe gītīāga.”

42

Mīario ya Ayubu

- 1 Ningī Ayubu agīcookeria Jehova, akīmwīra atīrī:
2 “Nīnjūūī aī wahota gwīka maūndū mothe;
gūtīrī mūbango waku ūngīgirīrīka.

³ Nīworirie atīrī, ‘Nūū ūyū ūrahithania kīrīra gīakwa nī kwaga ūmenyo?’
Ti-itherū ndaaririe maūndū itaamenyete,
maūndū ma magegania itangīmenya.

⁴ “Woigire atīrī, ‘Thikīrīria rīu, na nī njarie;
nīngūkūūria ciūria, nawe nīūkūnjookeria.’

⁵ Matū makwa nīmaiguīte ūhoru waku
no rīu maitho makwa nīgūkuona makuonete.

⁶ Nī ūndū ūcio nīngwīmena nī mwene,
na ndīrīre, ndīhurīrie rūkūngū na mūhu.”

Ndeto cia Kūrīkīrīria

⁷ Thuutha wa Jehova kwīra Ayubu maūndū macio-rī, nīerire Elifazu ūrīa Mūtemaani atīrī, “Nīndakarītio nīwe na arata aku eerī, tondū mūtīarītīe ūhoru wakwa ūrīa wagīrīire, ta ūrīa ndungata yakwa Ayubu īkīte.

⁸ Nī ūndū ūcio, rīu oyai ndegwa mūgwanja na ndūrūme mūgwanja, mūthī kūrī ndungata yakwa Ayubu, mūkarute igongona rīa njino nī ūndū wanyu inyuī ene. Ndungata yakwa Ayubu nīkamūhoera, na nī nīngētīkīra mahooya make, na ndikamwīka kūrīngana na ūrimū wanyu. Mūtīarītīe ūhoru wakwa ūrīa wagīrīire ta ūrīa ndungata yakwa Ayubu īkīte.”

⁹ Nī ūndū ūcio Elifazu ūrīa Mūtemaani, na Bilidadi ūrīa Mūshuhi, na Zofaru ūrīa Mūnaamathi magīka o ta ūrīa Jehova aameerire; nake Jehova nīetīkīrīre ihooya rīa Ayubu.

¹⁰ Thuutha wa Ayubu kūhoera arata ake-rī, Jehova nīamūcookeirie ūtonga wake na akīmūhe maita meerī ma indo irīa aarī nacio mbere.

¹¹ Ariū na aarī a nyina othe, na mūndū o wothe wamūū mbere, magīka makīrīanīra nake mūciī gwake, nao makīmūhooreria na makīmūcakaithia nī ūndū wa mathīna marīa mothe Jehova aamūreheire. Andū acio o mūndū akīmūhe gīcunjī kīa betha na gīcūhī gīa thahabu.

¹² Jehova nīarathimire matukū ma mūthia ma muoyo wa Ayubu gūkīra marīa ma mbere. Nīaagīire na ng’ondū 14,000, na ngamīra 6,000, na ndegwa cia kuohwo macooki 1,000, na ndigiri 1,000.

¹³ Nīacookire akīgīa na aanake mūgwanja na airītu atatū.

¹⁴ Mwarī wa mbere aamūtūire Jemima, na wa keerī aamūtūire Kezia, nake wa gatātū akīmūtua Kerēni-Hapuku.

¹⁵ Gūtīrī handū o na ha būrūri-inī wothe hangīonekire andū-a-nja athaka ta airītu a Ayubu, nake ithe wao akīmahe igai hamwe na ariū a nyina.

¹⁶ Thuutha wa maūndū macio-rī, Ayubu nīatūūrīre mīaka igana rīa mīrongo īna; akīona ciana ciake na akīona ciana ciacio, nginya rūciaro rwa kana.

¹⁷ Nake agīkua arī mūkūrū, na arī na mīaka mīingī.

THABURI Ibuku rĩa Mbere

1

Thaburi 1–41

Gĩkeno Kĩrĩa kĩa Ma

- 1 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ
ũrĩa ũtatwaranaga na ũtaaro wa andũ arĩa aaganu,
kana akarũgama njĩra-inĩ ya andũ arĩa mehagia,
o na kana agaikarĩra gĩtĩ kĩa arĩa manyũrũranagia.
- 2 No rĩrĩ, nĩ watho wa Jehova akenagĩra,
na agecũũranagia ũhoru wa watho wake kũrĩ mũthenya kana ũtukũ.
- 3 Mũndũ ũcio ahaana ta mũtĩ mũhaande tũmĩtaro-inĩ twa maaĩ,
naguo ũciaraga maciaro maguo hĩndĩ ya mo yakinya,
namo mathangũ maguo matihoohaga.
Na rĩrĩ, ũndũ o wothe ekaga nĩũgaacagĩra.
- 4 No andũ arĩa aaganu matihaana ũguo!
Mahaana ta mũũngũ
ũrĩa ũmbũragwo nĩ rũhuho.
- 5 Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa aaganu matigetiiria ciira-inĩ,
kana andũ arĩa ehia metiirie kĩũngano-inĩ kĩa andũ arĩa athingu.
- 6 Nĩgũkorwo Jehova nĩamenyagĩrĩra njĩra ya andũ arĩa athingu,
no andũ arĩa aaganu marĩ njĩra-inĩ ya kũũra.

2

Mũthamaki ũrĩa Ũthuurĩtwo nĩ Ngai

- 1 Nĩ kĩĩ gĩtũmaga ndũrĩrĩ iciirĩre gwĩka ũũru
na andũ mathugunde maũndũ ma tũhũ?
- 2 Athamaki a thĩ nĩmatuĩte itua,
na aathani magacookania ndundu nĩguo mookĩrĩre Jehova,
na mookĩrĩre ũrĩa wake Mũitĩrĩrie Maguta.
- 3 Moigaga atĩrĩ, “Nĩtwĩohorei mĩnyororo yao,
na mabĩngũ mao tũmate matweherere.”
- 4 ũrĩa ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene kũu igũrũ no gũtheka aratheka;
We Mwathani-rĩ, nĩkũnyũrũria aramanyũrũria.
- 5 Ningĩ agacooka akamakũũma arakarĩte,
na akamekĩra guoya mũnene ang’ũrĩkĩte akameera atĩrĩ,
- 6 “Nĩ nĩ nĩ njigĩte Mũthamaki wakwa
kũu Zayuni, kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩrĩa kĩamũre.”
- 7 Nĩ nĩngwanĩrĩra itua rĩa Jehova:
Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrũ wakwa,
ũmũthĩ nĩndatuĩka thoguo.
- 8 Hooya nĩ,
na nĩngũkũhe ndũrĩrĩ ituĩke igai rĩaku,
nacio ituri cia thĩ ituĩke ciaku kĩũmbe.
- 9 Nĩũgaciunanga na njũgũma ya kĩgera ya ũthamaki;

ũgaacihehenja ihaane ta tũcunjĩ twa nyũngũ ya rĩũmba.”

- 10 Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ athamaki ta kũhĩgeei,
inyuĩ aathani a thĩ mũtaarĩke.
- 11 Tungatĩrai Jehova mũkĩmwĩtigagĩra,
na mũkene o mũkĩinainaga.
- 12 Mumunyai Mũriũ, ndakae kũrakara,
na inyuĩ mũniinĩrwo njĩra-inĩ,
nĩgũkorwo mang’ũrĩ make maahota kũrĩmbũka o rĩmwe.
Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa othe moragĩra harĩ we.

3

Ihooya rĩa Rũciinĩ rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, kaĩ thũ ciakwa nĩ nyingĩ-ĩ!
Andũ arĩa manjũkĩrĩire nĩ aingĩ mũno!
- 2 Aingĩ nĩ arĩa maraaria ũhoru wakwa, makoiga atĩrĩ,
“Ngai ndangĩmũhonokia.”
- 3 No rĩrĩ, Wee Jehova nĩwe ngo ya kũngitĩra mĩena yothe;
Wee nowe ũũheaga riiri na ũgatũũgĩria mĩtwe wakwa.
- 4 Ngayagĩra Jehova na mũgambo mũnene,
nake akanjĩtĩka arĩ kĩrĩma-inĩ gĩake kĩamũre.
- 5 Nĩ ngomaga na ngoona toro;
ngacooka ngokĩra rĩngĩ, tondũ Jehova nĩwe ũndũũragia.
- 6 Ndingĩtĩgĩra andũ makũmi ma ngiri,
acio mehaarĩrie kũnjũkĩrĩra na mĩena yothe.
- 7 Arahũka, Wee Jehova!
Wee Ngai wakwa, honokia!
Thũ ciakwa ciothe nĩwe ũcigũthĩte thĩa,
na ũkoinanga magego ma andũ arĩa aaganu.
- 8 Ũhonokio uumaga harĩ Jehova.
Irathimo ciaku irotũũra na andũ aku.

4

Ihooya rĩa Hwaĩ-inĩ

Thaburi ya Daudi

- 1 Njĩtĩka rĩrĩa ndagũkaĩra,
Wee Ngai wakwa, o Wee mũthingu.
Ũndeithagie rĩrĩa ndĩ mĩnyamaro-inĩ;
njiguĩra tha na ũigue mahooya makwa.
- 2 Inyuĩ, andũ aya, nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mĩtũmaga riiri wakwa
ũnyararwo?
Nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mwendete maũndũ ma tũhũ,
na mũkarongoragia ngai cia maheeni?
- 3 Menyai atĩ Jehova nĩeyamũrĩire arĩa mamwendete;
Jehova nĩarĩguaga rĩrĩa ndamũkaĩra.

- 4 Mũngĩrakara mūtikehie;
rĩrĩa mūrĩ marĩrĩ-inĩ manyu-rĩ,
thuthuuragiai ngoro cianyu mwĩkirĩire.
- 5 Rutagai magongona marĩa magĩrĩire,
na mwĩhokage Jehova.
- 6 Kūrĩ andũ aingĩ maroria atĩrĩ,
“Nũũ ũngĩtuonia maũndũ mega?”
Wee Jehova reke ũtheri wa gĩthiithi gĩaku ũtwarĩre.
- 7 Wee nĩũnjiyũrĩtie gĩkeno kĩnene ngoro-inĩ yakwa,
gũkĩra kĩrĩa makoragwo nakĩo hĩndĩ ya bũthi wa ngano na ndibei ya
mũhahano.
- 8 Nĩ ndĩrĩkomaga na nyonage toro ndĩ na thayũ,
nĩgũkorwo Wee Jehova nĩwe
ũikaraga ũũmenyereire wega.

5

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri kuuma kũrĩ Thũ

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, igua ciugo ciakwa,
na ũigue gũcaaya gwakwa.
- 2 Thikĩrĩria ngĩgũkaĩra ũndeithie,
Mũthamaki wakwa na Ngai wakwa,
nĩgũkorwo nĩwe ndĩrahooya.
- 3 Wee Jehova-rĩ, o rūciinĩ ũrĩguaga mũgambo wakwa;
o kĩrooko ndĩrĩigaga mabataro makwa mbere yaku,
na ngeterera macookio ndĩ na kũrĩgĩrĩro.
- 4 Nĩgũkorwo Wee ndũrĩ Mũrungu wa gũkenera ũũru;
ningĩ andũ arĩa aaganu ndũngĩtũũrania nao.
- 5 Andũ arĩa etĩĩi matingĩrũgama mbere yaku;
andũ arĩa othe mekaga maũndũ mooru nĩũmathũire.
- 6 Andũ arĩa maaragia maheeni nĩũmaniinaga;
nao arĩa maitaga thakame na makaheenania,
Jehova nĩamathũire.
- 7 No nĩ-rĩ, nĩ ũndũ wa tha ciaku nyingĩ,
nĩngũũka ndoonye nyũmba yaku;
ndĩnyiihĩtie nyinamĩrĩre ndorete hekarũ-inĩ yaku theru.
- 8 Wee Jehova-rĩ, ndongoria na ũthingu waku;
nĩ ũndũ wa thũ ciakwa-rĩ,
rũngaria njĩra yaku mbere yakwa.
- 9 Tũnua twacio tũtiaragia ũhoru ũngĩhokwo;
ngoro ciacio ciyũrĩte mwanangĩko.
Mĩmero yacio nĩ ta mbĩrĩra ngunũre;
ciaragia maheeni na rũrĩmĩ rwacio.
- 10 Wee Ngai, matue nĩmahĩtĩtie!
Reke magũithio nĩ mĩbango ĩyo yao ya ungumania.
Maingate nĩ ũndũ wa mehia mao maingĩ,
nĩgũkorwo nĩmakũremeire.

- 11 No rĩrĩ, reke arĩa moragĩra harĩwe makene;
nĩmarekwo mainage hĩndĩ ciothe nĩ gũkena.
Tambũrũkia ũgitĩri waku igũrũ rĩao,
nĩguo arĩa mendete rĩitwa rĩaku magũkenagĩre.
- 12 Nĩ ũndũ ti-itherũ Wee Jehova nĩurathimaga andũ arĩa athingu;
ũtũuraga ũmairigĩire na wega waku taarĩ ngo.

6

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio Hĩndĩ ya Thũna

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, ndũkandũithie ũrĩ na marakara,
o na kana ũũherithie ũrĩ na mang'ũrĩ.
- 2 Jehova, njiguĩra tha, nĩgũkorwo nĩthirĩtwo nĩ hinya;
Wee Jehova honia, nĩgũkorwo mahĩndĩ makwa marĩ na ruo rũnene.
- 3 O nayo ngoro yakwa ĩrĩ na ruo rũnene.
Nĩ nginya rĩ, Wee Jehova, nĩ nginya rĩ?
- 4 Wee Jehova, cooka, ũka ũũthare;
honokia tondũ wa wendo waku ũrĩa ũtathiraga.
- 5 Gũtirĩ mũndũ ũngĩkũririkana arĩ mũkuũ.
Nũũ ũkũgoocaga arĩ thĩinĩ wa mbĩrĩra?
- 6 Nĩ ndĩ mũnogu mũno nĩ ũndũ wa gũcaaya;
ũtukũ wothe njihũgagĩa ũrĩrĩ wakwa na kĩrĩro,
na ngaconjoria gĩtĩ gĩakwa na maithori.
- 7 Maitho makwa matirona wega nĩ ũndũ wa ihooru;
nĩmaroora nĩ ũndũ wa thũ ciakwa ciothe.
- 8 Njehererai inyuĩ arĩa othe mwĩkaga ũũru,
nĩgũkorwo Jehova nĩaiguĩte kĩrĩro gĩakwa.
- 9 Jehova nĩaiguĩte ngĩmũthaiha anjiguĩre tha;
Jehova nĩetĩkĩrĩte ihooya rĩakwa.
- 10 Thũ ciakwa ciothe nĩgaconoka na imake;
igaacooka na thuutha o rĩmwe iconokete.

7

Ihooya rĩa kũũria Gũtharwo Kuuma kũrĩ Thũ

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova Ngai wakwa, nĩngwĩhitha harĩwe;
honokia na ũũthare kuuma kũrĩ arĩa othe manyingatithagia,
2 tondũ waga gwĩka ũguo mekũndembũranga o ta mũrũũthi,
o na mandinangie icunjĩ hatarĩ mũndũ ũngĩndeithia.
- 3 Wee Jehova Ngai wakwa, ingĩkorwo nĩnjĩkĩte ũndũ ũcio,
na ngorwo njĩkĩte ũũru na moko makwa,
4 na ingĩkorwo njĩkĩte mũndũ ũũru ũrĩa ũtarĩ na haaro na nĩ,
kana ngatunya thũ yakwa kĩndũ hatarĩ gĩtũmi-rĩ,
5 hĩndĩ ĩyo kĩreke thũ yakwa ĩnyiingatithie na ĩnyiite;
tũma ĩrangĩrĩrie muoyo wakwa tĩri-inĩ,
na ĩtũme ngame rũkũngũ-inĩ.

- 6 Arahũka Wee Jehova, marakara-inĩ maku;
rũgama ũũkĩrĩre thũ ciakwa na marũrũ.
Ũkĩra Wee Ngai wakwa, ũtuanĩre ciira na kĩhooto.
- 7 Andũ a ndũrĩrĩ arĩa monganĩte nĩmagũthiũrũrũkĩrie.
Mathamakĩre ũrĩ kũu igũrũ;
8 Jehova nĩagĩtuĩre andũ othe ciira.
Wee Jehova, ndũira ciira, kũringana na ũthingu wakwa,
na kũringana na ũrũngĩrĩru wakwa, Wee Ũrĩ-Igũrũ-Mũno.
- 9 Wee Ngai mũthingu,
o Wee ũthuthuuragia meciiria na ngoro,
kinyia ũhinya wa andũ arĩa aaganu mũthia,
na ũtũme andũ arĩa athingu matũũre na thayũ.
- 10 Ngai-Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩwe ngo yakwa,
ũrĩa ũhonokagia arĩa arũngĩrĩru ngoro.
- 11 Ngai nĩwe ũtuanagĩra ciira na kĩhooto,
nĩ Mũrungu ũrĩa wonanagia marakara make o mũthenya.
- 12 Mũndũ angĩaga kũgarũrũka,
nĩekũmũnoorera rũhiũ rwake rwa njora;
ũta wake nĩaũtungĩte na akaũgeeta.
- 13 Nĩahaarĩirie indo ciake cia mbaara cia kũũragana;
akahaarĩria mĩguĩ yake ikũrĩrĩmbũka mwaki.
- 14 Mũndũ ũrĩa ũgĩte nda ya waganu,
na akooha nda ya thĩĩna, aciaraga maheeni.
- 15 Mũndũ ũrĩa wenjaga irima na akarĩthikũria,
agũũaga o irima rĩu enjete.
- 16 Thĩĩna ũrĩa aambĩrĩirie ũmũcookagĩrĩra we mwene,
haaro yake ikamũgwĩra mũtwe wake mwene.
- 17 Nĩngũcookeria Jehova ngaatho tondũ wa ũthingu wake,
na ngooce rĩitwa rĩa Jehova Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno na rwĩmbo.

8

Ũũmbi Wonanagia Riiri wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, o Wee Mwathani witũ,
kaĩ rĩitwa rĩaku nĩ inene gũkũ thĩ yothe-ĩ!
- Nĩũigĩte riiri waku o igũrũ matu-inĩ.
- 2 Nĩũtũmĩte rũgooco ruume tũnua-inĩ twa ciana na twa ngenge,
nĩ tondũ wa thũ ciaku,
nĩguo ũkirie ũrĩa ũrĩ muku nawe o na mwĩrĩhĩria.
- 3 Rĩrĩa ndecũũrania ũhoru ũkoniĩ igũrũ rĩu rĩaku,
ngoona wĩra wa ciara ciaku,
mweri na njata icio wĩkĩrĩte kuo-rĩ,
- 4 mũndũ akĩrĩ kĩ tondũ ũikaraga ũkĩmwĩciiragia,
nake mũrũ wa mũndũ akĩrĩ kĩ atĩ nĩkĩo ũmũmenyagĩrĩra?
- 5 Watũmire atigie o hanini aiganane nawe,
na ũkĩmũhumba thũmbĩ ya riiri o na gĩtĩo.

- 6 Wamũtuire wa gwathaga mawĩra ma moko maku;
ũkĩiga indo ciothe rungu rwa makinya make:
7 ndũũru ciothe cia mbũri na cia ng'ombe,
na nyamũ cia gĩthaka,
8 na nyoni cia rĩera-inĩ,
na thamaki cia iria-inĩ,
na kĩrĩa gĩothe kĩgeragĩra kũu iria-inĩ thĩinĩ.
- 9 Wee Jehova, o Wee Mwathani witũ,
kaĩ rĩitwa rĩaku nĩ inene gũkũ thĩ yothe-ĩ!

9

Wathani wa Ngai wa Kĩhooto

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, nĩngũkũgooca na ngoro yakwa yothe;
nĩngũgana maũndũ maku mothe ma magegania marĩa wĩkĩte.
- 2 Nĩngũcanjamũka na ngene nĩ ũndũ waku.
Nĩngũina rwĩmbo ngooce rĩitwa rĩaku, Wee Ūrĩ-Igũrũ-Mũno.
- 3 Thũ ciakwa icookaga na thuutha,
ikahĩngwo igathira irĩ mbere yaku.
- 4 Nĩgũkorwo nĩũtiirĩrĩre kĩhooto gĩakwa na ciira wakwa;
nĩũikarĩire gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene, na ũgatua ciira na ũthingu.
- 5 Nĩũrũithĩtie ndũrĩrĩ na ũkaniina andũ arĩa aaganu;
namo marĩitwa mao ũkamatharia tene na tene.
- 6 Thũ nĩũcikinyĩirie mwanangĩko ũtathiraga,
nĩwanangĩte matũũra macio manene;
o na kũririkanwo kwao nĩgũthirĩte.
- 7 Jehova athamakaga nginya tene;
nĩahaandĩte gĩtĩ gĩake kĩa ũnene nĩguo atuanĩre ciira.
- 8 Nĩagatuĩra andũ a thĩ ciira na kĩhooto;
nĩagathamakĩra ndũrĩrĩ o ta ũrĩa kwagĩrĩre.
- 9 Jehova nĩwe rĩũrĩro rĩa arĩa ahinyĩrĩrie,
kĩhitho kĩrĩ hinya hĩndĩ ya mathĩina.
- 10 Arĩa mooĩ rĩitwa rĩaku nĩmarĩkwĩhokaga,
nĩgũkorwo Jehova ndũrĩ watiganĩria arĩa makũrongoragia.
- 11 Inĩrai Jehova nyĩmbo mũmũgooce,
o ũcio ũikarĩire gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kũu Zayuni;
umbũrĩrai andũ a ndũrĩrĩ maũndũ marĩa ekĩte.
- 12 Nĩgũkorwo ũcio ũrĩhanagĩria thakame nĩamaririkanaga;
kĩrĩro kĩa andũ arĩa ahinyĩrĩrĩku ndakariganĩrwo nĩkĩo.
- 13 Wee Jehova, ta rora wone ũrĩa thũ ciakwa iranyariira!
Njiguĩra tha, ũnjoe na igũrũ, ũndute kuuma ihingo-inĩ cia gĩkuũ,
- 14 nĩguo nyumbũre ũgooci waku
ndĩ kũu ihingo-inĩ cia Mwarĩ wa Zayuni,
na ndĩ kũu ngenagĩre ũhonokio waku.
- 15 Ndũrĩrĩ nĩigwĩte o irima rĩrĩa cienjete;
magũrũ maacio nĩmanyiitĩtwo nĩ wabu o ũcio ihithĩte wa gũtegana.
- 16 Jehova nĩemenyithanĩtie na ũndũ wa gũtuanĩra ciira na kĩhooto gĩake;

andũ arĩa aaganu nĩmetegeete na wĩra wa moko mao ene.

- 17 Andũ arĩa aaganu macookaga o mbĩrĩra-inĩ,
ĩ-ni, ndũrĩri iria ciothe iriganagĩrwo nĩ Ngai.
- 18 No rĩrĩ, andũ arĩa abatari matigũtũũra mariganĩire,
na kana mwĩhoko wa arĩa ahinyĩrĩrie ũthire nginya tene.
- 19 Wee Jehova, arahũka, Ndũkareke mũndũ agĩe na ũhootani;
reke ndũrĩri ituĩrwo ciira irĩ mbere yaku.
- 20 Wee Jehova, maiguithie guoya,
ũreke ndũrĩri imenye atĩ cio no andũ.

10

Ūnene wa Ngai

- 1 Wee Jehova, ũkũrũgama haraaya nĩkĩ?
Wĩhithaga nĩkĩ hĩndĩ ya mathĩina?
- 2 Mũndũ ũrĩa mwaganu etĩaga rĩrĩa ekũhĩta andũ arĩa matarĩ hinya,
rĩrĩa magwatio nĩ mĩbango ĩyo mathugundĩte.
- 3 Mũndũ ũrĩa mwaganu erahagĩra merirĩria ma ngoro yake;
arathimaga andũ arĩa akoroku, na akaruma Jehova.
- 4 Mũndũ ũcio mwĩtĩi ndarongoragia Ngai;
meciiria-inĩ make mothe ndeciiragia ũhoru wa Ngai.
- 5 Njĩra ciake ciikaraga igaaciire hĩndĩ ciothe;
we nĩ mwĩtĩi mũno, namo mawatho maku nĩmamũraihĩrĩrie;
we nĩkũnyũrũria anyũrũragia arĩa marĩ ũthũ nake.
- 6 Eĩiraga na ngoro yake atĩrĩ, “Gũtirĩ ũndũ ũngĩnyinainia;
ndĩrĩkoragwo ndĩ mũkenyu hĩndĩ ciothe na gũtirĩ hĩndĩ ngoona thĩina.”
- 7 Kanua gake kaiyũrĩte irumi na maheeni, o na kũguoyohithania;
mĩtangĩko na mĩario mĩũru irĩ rũrĩmĩ-inĩ rwake.
- 8 Aikaraga oheirie andũ hakuhĩ na matũũra:
ageterera arĩa matarĩ na ũũru akamooraga,
aikaraga acũthĩrĩrie na hito mũndũ ũrĩa ũtarĩ na mũmũteithia.
- 9 Aikaraga oheirie o ta mũrũũthi ũrĩ kĩmamo-inĩ kĩaguo;
agaikara oheirie nĩguo anyiite arĩa matarĩ na hinya;
anyiitaga arĩa matarĩ na hinya, akamakururia akamatwara mũtego-
inĩ wake.
- 10 Ahehenjaga andũ acio matarĩ na wa kũmateithia, makaringĩka;
magũũaga thĩ nĩ ũndũ wa hinya wake.
- 11 Eĩiraga na ngoro atĩrĩ, “Mũrungu nĩariganĩrwo:
nĩehumbĩrĩte ũthiũ na ndoonaga.”
- 12 Arahũka, Jehova!
Ambararia guoko gwaku na igũrũ, Wee Mũrungu.
Tiga kũriganĩrwo nĩ arĩa matarĩ na hinya.
- 13 Nĩ kĩ gĩtũmaga mũndũ ũrĩa mwaganu arume Ngai?
Nĩ kĩ gĩtũmaga eĩire na ngoro atĩrĩ,
“We ndangĩrĩhania?”
- 14 No rĩrĩ, Wee Ngai, Wee nĩwonaga mathĩina o na kĩeha,
ũkoona ũhoru ũcio ũkawamũkĩra moko-inĩ maku.
Mũndũ ũrĩa ũtarĩ wa kũmũteithia eneanaga harĩwe.
Wee nĩwe mũteithia wa andũ arĩa matarĩ maithe mao.

- 15 Una guoko kwa mündũ ũrĩa mwaganu na kwa ũrĩa mũũru;
mũrĩhie nĩ ũndũ wa waganu wake ũcio ũtangĩmenyeka.
- 16 Jehova nĩwe Mũthamaki wa nginya tene;
ndũrĩrĩ nĩgathira ciehere bũrũri-inĩ wake.
- 17 Wee Jehova, nĩũiguaga wendi wa andũ arĩa anyamaarie;
nĩũmomagĩrĩria, na ũgathikĩrĩria gũkaya kwao,
- 18 ũgitagĩra andũ arĩa matarĩ maithe na arĩa ahinyĩrĩrie,
nĩgeetha mündũ, ũrĩa ũrĩ o wa thĩ, ndagacooke gwĩkanĩra guoya.

11

Rwĩmbo rwa Kwĩhoka Jehova

Thaburi ya Daudi

- 1 Nĩ njũragĩra harĩ Jehova.
Mwahota atĩa kũnjĩra atĩrĩ:
“Ũmbũka ta nyoni ũũrĩre kĩrĩma-inĩ gĩaku.
- 2 Ta rora, andũ arĩa aaganu nĩmageetete mota mao,
makahagĩka mĩguĩ yao ndigi-inĩ
nĩguo mehithĩte nduma-inĩ
marathe andũ arĩa atheru ngoro.
- 3 Hĩndĩ irĩa mĩthingi iraanangwo-rĩ,
andũ arĩa athingu mangĩhota gwĩka atĩa?”
- 4 Jehova arĩ thĩinĩ wa hekarũ yake theru;
Jehova arĩ gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa ũnene kũu igũrũ.
Acũthagĩrĩria ariũ a andũ;
maitho make nĩmamaroragia.
- 5 Jehova nĩaroragia andũ arĩa athingu,
no andũ arĩa aaganu na arĩa mendete haaro-rĩ,
ngoro yake nĩmathũire.
- 6 Andũ arĩa aaganu nĩakamoirĩria
marakara maraakana na ũbiriti ũgwakana;
igai rĩao nĩ rũhuho rũrĩa rũcinaga.
- 7 Nĩgũkorwo Jehova nĩ mũthingu,
na nĩendete ciira wa kĩhooto;
andũ arĩa arũngĩrĩru nĩo marĩonaga ũthiũ wake.

12

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- 1 Jehova, tũteithie, nĩgũkorwo andũ arĩa etigĩri Ngai nĩmaniinĩtwo;
andũ arĩa ehokeku nĩmathirĩte makoima gatagatĩ-inĩ ka andũ.
- 2 O mündũ aheenagia mündũ wa itũũra rĩake;
mĩromo yao ya ũhinga yaragia maheeni.
- 3 Jehova aroheria mĩromo yothe ya ũhinga,
o na nĩmĩ ciothe iria ciaragia na mwĩgaatho,
- 4 iria ciugaga atĩrĩ, “Tũkũhootana nĩ ũndũ wa nĩmĩ ciitũ;
mĩromo ĩno tũrĩ nayo nĩ iitũ; mwathi witũ akĩrĩ ũ?”
- 5 “Tondũ wa kũhinyĩrĩrio kwa andũ arĩa matarĩ hinya,

- na gūcaaya kwa arīa abatari-rī,
rīu nīngwarahūka,” ũguo nīguo Jehova ekuuga.
“Nīngūmagitīra kuuma kūrī andū arīa mamacambagia.”
- ⁶ Nacio ciugo cia Jehova itirī mahītia,
ihaana ta betha ĩthereirio kīrugutīro-inī kīa rīūmba,
ĩtheretio maita mūgwanja.
- ⁷ Wee Jehova nīūrītūmenyagīrīra wega,
na ũtūgitagīre kuuma kūrī andū ta acio nginya tene.
- ⁸ Andū arīa aaganu macangacangaga marī na mwītīio,
rīrīa ũndū ūrīa mūūru ūragathīrīrio nī andū.

13

Gweterera Ūhonokio wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Nī nginya rī, Wee Jehova?
Ūgūtūūra ūriganīirwo nī nī nginya tene?
Nī nginya rī ūgūtūūra ūhithīte ūthiū waku?
- ² Nī nginya rī ngūtūūra ngianaga na meciiria makwa,
na o mūthenya ngoragwo na ihooru ngoro-inī yakwa?
Nī nginya rī thū yakwa ĩgūtūūra ĩhootaga?
- ³ Wee Jehova, Ngai wakwa, ndora na ũnjookerie ūhoru.
Tūma maitho makwa mone, nīguo ndikae gūkoma toro wa gīkuū;
⁴ nīguo thū yakwa ndīkoige atīrī, “Nīndīmūhootete,”
nao arīa marī muku na nī magīkenere kūgūa gwakwa.
- ⁵ No nī ndīhokete wendo waku ūrīa ūtathiraga;
ngoro yakwa ĩkenagīra ūhonokio waku.
- ⁶ Nīngūinīra Jehova,
nīgūkorwo nīanjīkīte wega mūno.

14

Ngai ndakenagio nī Irimū

Thaburi ya Daudi

- ¹ Kīrimū kīiraga na ngoro atīrī,
“Gūtīrī Ngai.”
Nī amaramari, cīiko ciao nī njūru;
gūtīrī mūndū o na ūmwe wīkaga wega.
- ² Jehova aroraga ciana cia ariū a andū arī o igūrū,
one kana nī harī ūrī na ūmenyo,
o na kana nī harī ūrongoragia Ngai.
- ³ Othe-rī, nīmorīte njīra,
magatuīka amaramari marī hamwe;
gūtīrī mūndū o na ūmwe wīkaga wega,
gūtīrī o na ūmwe.
- ⁴ Andū acio mekaga maūndū mooru kaī matamenyaga,
o acio marīaga andū akwa o ta ūrīa andū marīaga irio,
o acio matakayagīra Jehova?

- ⁵ Hau nĩho marĩ manyiitĩtwo nĩ guoya mũnene,
nĩgũkorwo Ngai aikaraga hamwe na thiritũ ya arĩa athingu.
- ⁶ Inyuĩ andũ aya aaganu nĩmũthũkagia mĩbango ya arĩa athĩni,
no Jehova nĩwe rĩũrĩro rĩao.
- ⁷ Naarĩ korwo ũhonokio wa Isiraeli no ũgĩũke kuuma Zayuni!
Rĩrĩa Jehova agaacookeria andũ ake indo ciao-rĩ,
Jakubu nĩagĩkene, na Isiraeli acanjamũke.

15

Maũndũ marĩa Jehova Endaga

Thaburi ya Daudi

- ¹ Jehova, nũũ ũngĩtũũra hema-inĩ yaku?
Nũũ ũngĩtũũra kĩrĩma-inĩ gĩaku kĩrĩa kĩamũre?
- ² Nĩ mũndũ ũrĩa mĩthiire yake ĩtarĩ ũcuuke,
na ũrĩa wĩkaga maũndũ ma ũthingu,
na kwaria aragia ũhoru wa ma kuuma ngoro-inĩ yake,
³ na ndarĩ njambanio rũrĩmĩ-inĩ rwake,
na ndeekaga mũndũ wa itũũra rĩake ũũru,
o na kana akamenereria mũndũ ũrĩa ũngĩ;
⁴ mũndũ ũcio nĩathũire mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ mooru,
no nĩatĩte arĩa etigĩri Jehova,
na ndagaga kũhingia mwĩhĩtwa wake,
o na ũngĩkorwo ũrĩ wa kũmũtuuria,
⁵ ndakombanagĩra mbeeca ciake nĩguo one uumithio,
na ndangĩoya ihaki nĩguo ahatĩrĩrie mũndũ ũteehĩtie.

Mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ ta macio
ndarĩ hĩndĩ akenyenyeka.

16

Mwathani nĩwe Rĩũrĩro Rĩakwa

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Mũrungu, ngitagĩra,
nĩgũkorwo nĩ hariwe njũragĩra.
- ² Ndeerire Jehova atĩrĩ, “Wee nĩwe Mwathani wakwa;
hatirĩ ũndũ mwega ingĩona ũtoimĩte hariwe.”
- ³ Ha ũhoru wa andũ arĩa aamũre arĩa marĩ bũrũri-inĩ,
acio nĩo andũ arĩa marĩ riiri, na nĩo ngenagĩra mũno.
- ⁴ Andũ arĩa mateng’eragĩra ngai ingĩ-rĩ,
kĩeha kĩaao nĩgĩkaingĩha.
- Ndirĩ hĩndĩ ngarutĩra ngai icio magongona ma gũita thakame,*
o na kana ngwete marĩitwa maacio na mĩromo yakwa.
- ⁵ Jehova nĩwe ũnjigĩire rwĩga rwakwa, na gĩkombe gĩakwa;†
Wee nĩwe ũgitagĩra igai rĩakwa.

* **16:4** Ndibei nĩyo yarutagwo igongona rĩa gũitwo. Andũ a Ndũrĩrĩ nĩmatukanagia thakame ya ũrĩa woragwo na ndibei, nĩguo igatuĩka igongona rĩa gũitwo. † **16:5** Gĩkombe gĩkĩ nĩ kĩrĩa mũndũ aaheagwo hĩndĩ ya gũkũngũra maũndũ.

- 6 Ūnjatūrīire ithaka kũndũ kūrīa kwega;
ti-itherũ igai rīakwa nīrīngenagia mũno.
- 7 Nīngũgocca Jehova, ūrīa ūũheaga kīrīra;
o na ūtukũ ngoro yakwa nīndaaraga.
- 8 Jehova akoragwo arī mbere yakwa hīndī ciothe.
Tondũ arī guoko-inī gwakwa kwa ūrīo-rī,
ndingīenyenyeka.
- 9 Nī ūndũ ūcio ngoro yakwa nīnjanjamũku, na rūrīmī rwakwa rūgakena;
o nago mwīrī wakwa nī ūgaatũūra ūrī na thayũ,
- 10 tondũ ndũkandiganīria mbīrīra-inī,
o na kana ūreke Ūrīa-waku-Mũtheru abuthe.
- 11 Nīũũmenyithītie njīra ya gũthī muoyo-inī;
nīũkanjīyūria gīkeno ndī harīa ūrī,
hamwe na mwago wa tene na tene ndī guoko-inī gwaku kwa ūrīo.

17

Ihooya rīa Mũndũ Ūtarī Ūcuuke

Ihooya rīa Daudi

- 1 Wee Jehova, ta igua gũthaitana gwakwa kwa ūthingu;
thīkīrīria gũkaya gwakwa.
Tega gũtũ ūigue ihooya rīakwa,
tondũ rītiumanīte na mīromo ya maheeni.
- 2 Ituīro rīakwa rīa kīhooto nīrīkīume kūrī wee;
maitho maku nīmakīone o ūndũ ūrīa wagīrīire.
- 3 O na ūngīthuthuuria ngoro yakwa na ūndũrīe ūtukũ,
o na ūngīngeria, ndūrī ūndũ mũũru ūngīona;
nīndũite atī ndikehia na kanua gakwa.
- 4 Ha ūhorō wa cīko cia andũ,
na ūndũ wa uge wa mīromo yaku
nī ndũūrīte ndīrigagīrīria
njīra cia andũ arīa mendete haaro.
- 5 Makīnya makwa nīmarũmītie njīra ciaku;
magūrũ makwa matirī matenderũka.
- 6 Wee Mūrungu, ngũkayagīra tondũ nīũnjītīkaga;
ndegeera gũtũ na ūigue ihooya rīakwa.
- 7 Tũma magegania ma wendo waku mũnene monekane,
Wee ūhonokanagia na guoko gwaku kwa ūrīo
arīa moragīra harīwe kuuma kūrī thũ ciao.
- 8 Menyagīrīra nī ta kīũma kīa riitho rīaku;
hitha kīruru-inī kīa mathagu maku
- 9 ndigakorwo nī andũ arīa aaganu arīa maatharīkagīra,
na kuuma kūrī thũ cia muoyo wakwa iria cīndigīcīrie.
- 10 Nīmahinganītie ngoro ciao nyũmũ,
na tuo tũnua twao tũkaaria na mwīgaatho.
- 11 Maahītīte, rīu nīmandigīcīrie,
mangũrũrīre maitho, mone mweke wa kũnũnda.
- 12 Mahaana ta mūrũũthi ūhũtīire ndīa yaguō,

makahaana ta mūrũũthi mūnene woheirie kīrĩa ũrenda kũnyiita.

- 13 Arahũka, Wee Jehova, mang'ethere, ũmahoota;
ndeithũra na rūhiũ rwaku rwa njora kuuma kūrĩ andũ arĩa aaganu.
14 Wee Jehova, honokia na guoko gwaku kuuma kūrĩ andũ ta acio,
ũũhonokie kuuma kūrĩ andũ a thĩ ĩno arĩa irĩhi rĩao rĩrĩ o muoyo-inĩ
ũyũ tũrĩ.

- Ũniinagĩra andũ arĩa wendete ng'aragu ũkamahũũnia;
ciana ciao irĩ na cia kũigana,
na nĩmaigagĩra ciana cia ciana ciao mũthiithũ.
15 Na nĩrĩ, nĩngeyonera ũthiũ waku na ũthingu;
rĩrĩa ngokĩra-rĩ, nĩngaĩiganwo nĩgũkuona ũrĩa ũtariĩ.

18

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Ũhootani

Thaburi ya Daudi

- 1 Nĩngwendete, Wee Jehova, o Wee hinya wakwa.
2 Jehova nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga, na rūirigo rwakwa rwa hinya, na
mũkũũri wakwa;
Mũrungu wakwa nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga, o we rĩũrĩro rĩakwa.
Nĩwe ngo yakwa, na rūhĩa rwa ũhonokio wakwa, o na kĩĩhitho gĩakwa
kĩrũmu.
3 Ngayagĩra Jehova, ũrĩa wagĩrĩire nĩkũgoocwo,
na ngahonokio kuuma kūrĩ thũ ciakwa.
4 Mĩhĩndo ya gĩkuũ nĩyandigiicire;
kĩguũ kĩa mwanangĩko gĩkĩĩhubĩkania.
5 Mĩhĩndo ya mbĩrĩra ĩgĩĩthiororokeria;
nayo mĩtego ya gĩkuũ ĩkĩnjĩhotorera.
6 Mĩnyamaro-inĩ yakwa ndakaiire Jehova;
ngĩrĩrĩra Ngai wakwa aandeithie.
Arĩ hekarũ-inĩ yake nĩ aaguire mũgambo wakwa;
kĩrĩro gĩakwa gĩgĩkinya harĩ we, o matũ-inĩ make.
7 Thĩ ĩkĩinaina na ĩgĩthingitha,
nayo mĩthingi ya irĩma ĩkĩenyenyanya;
ĩkĩinaina tondũ aarĩ mũrakaru.
8 Ndogo ĩkiuma maniũrũ-inĩ make ĩkĩambata na igũrũ;
mwaki wa kũniinana ũkiuma kanua-inĩ gake,
kanua-inĩ gake hakiuma makara mekũrĩrĩmbũka.
9 Aahingũrĩre igũrũ agĩkũrũka thĩ;
matu matumanu maarĩ rungu rwa makinya make.
10 Aathiire akuuĩtwo nĩ ikerubi* akĩũmbũka;
akĩambata na igũrũ na mathagu ma rūhuho.
11 Aatũire nduma kĩndũ gĩake gĩa kwĩhumbĩra,
hema ya kũmũthiũrũrũkĩria,
o matu marĩa mathimbu ma mbura.
12 Kuuma ũkengi ũrĩa warĩ harĩ we,

* 18:10 Akerubi nĩ ciũmbe cia matu-inĩ na nĩcio ciakuuaga gĩtĩ kĩa Ngai kĩa ũnene.

- mbura ya mbembe na heni igūtūrīkanīria matu-inī make.
- 13 Jehova akīruruma arī kūu igūrū;
mūgambo wa Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno ūkīiguuo.
- 14 Aikirie mīguī yake, akīharagania thū,
agīciikīria heni nene, agīcingatithia.
- 15 Mīkuru ya iria ikīguūrio,
nayo mīthingi ya thī ikīhumbūrio
nī ūndū wa irūithia rīaku, Wee Jehova,
na nī ūndū wa ihurutana rīa mīhūmū ya maniūrū maku.
- 16 Agītambūrūkia guoko gwake kuuma o kūu igūrū, akīnyīita;
akīnguucia, akīnduta maaī-inī kūrīa kūrīku.
- 17 Andeithūrire harī thū yakwa irī hinya,
akīndeithūra kūrī arīa maathūire, o acio maangīrītie hinya.
- 18 Manjīhotoreire mūthenya ūrīa ndaarī na mūtino,
no Jehova nīwe warī mūtiirīrīri wakwa.
- 19 Andehire kūndū kwariī;
akīndeithūra nī tondū nīakenetio nī niī.
- 20 Jehova anjīkīire maūndū kūrīngana na ūthingu wakwa;
andīhīte kūrīngana na ūtheru wa moko makwa.
- 21 Nīgūkorwo nīnūmītie njīra cia Jehova;
ndīkīte ūūru ngahutatīra Ngai wakwa.
- 22 Mawatho make mothe marī mbere yakwa;
ndihutatīire irīra cia watho wake wa kūrūmīrīrwo.
- 23 Ngoretwo itarī na ūcuuke ndī mbere yake,
na ngemenyerera ndikehie.
- 24 Jehova andīhīte kūrīngana na ūthingu wakwa,
akandīha kūrīngana na ūtheru wa moko makwa maitho-inī make.
- 25 Kūrī mūndū ūrīa mwīhokeku ūrīonanagia ūrī mwīhokeku,
na kūrī ūrīa ūtarī ūcuuke ūrīonanagia ndūrī ūcuuke,
- 26 kūrī ūrīa wītheragia, ūrīonanagia ūrī mūtheru,
no kūrī ūrīa ūrī mīthīire mīogomu, ūrīonanagia ūrī mūmūhutatīri.
- 27 Wee ūhonokagia andū arīa enyīhia,
no arīa marī maitho ma mwītīio ūkamaconorithia.
- 28 Wee Jehova, ūigaga tawa wakwa wakanīte;
Ngai wakwa atūmaga nduma yakwa ituīke ūtheri.
- 29 Ndī na ūteithio waku no hote gūtharīkīra mbūtū ya ita;
ndī na Ngai wakwa no hote kūrūga rūthingo.
- 30 Mūrungu-rī, njīra ciake nīnginyanīru;
kiugo kīa Jehova gītīrī ihītia.
We nīwe ngo ya arīa othe mehithaga harī we.
- 31 Nī ūndū-rī, nūū Mūrungu tiga Jehova?
Na nūū Rwaro rwa Ihiga tiga Ngai witū?
- 32 Nī Mūrungu ūūheaga hinya
na agatūma njīra yakwa ikinyanīre.
- 33 Atūmaga magūrū makwa magīe ihenya ta ma thwariga;
aahotithagia kūrūgama kūndū kūrīa kūrīaihu.
- 34 We nīwe wonagia moko makwa mūrūire wa mbaara;
moko makwa no mageete ūta wa gīcango.

- 35 Ũũheaga ngo yaku ya ũhootani,
guoko gwaku kwa ũrĩo nĩkuo kũndiiragĩrĩra;
ũinamagĩrĩra ũkaanenehia.
- 36 Ũnjaramagĩria njĩra ya kũrĩa thiiagĩra,
nĩgeetha magũrũ makwa matigatirũke.
- 37 Ndaingatithirie thũ ciakwa ngĩcikinyĩra;
ndiacookire na thuutha nginya rĩrĩa cianiinirwo.
- 38 Ndacihehenjire ikĩremwo nĩ gũũkĩra;
ciagũire thĩ wa magũrũ makwa.
- 39 Wee waheire hinya wa kũrũa mbaara;
ũgĩgĩtũma thũ ciakwa ciinamĩrĩre magũrũ-inĩ makwa.
- 40 Watũmire thũ ciakwa ihũndũke ciũre,
na nĩ ngĩniina arĩa maathũire.
- 41 Maakaire mateithio, no hatiarĩ na wa kũmahonokia,
maakaĩre Jehova no ndaametĩkire.
- 42 Ndaamahũrĩre makĩhinya ta rũkũngũ rũmbũrĩtwo nĩ rũhuho;
ngĩmaita njĩra-inĩ ta ndooro.
- 43 Nĩũũhonoketie ngaaga gũtharĩkĩrwo nĩ andũ;
ũndũite mũtongoria wa ndũrĩrĩ;
andũ itooĩ nĩmandungatagĩra.
- 44 O rĩrĩa maigua ngumo yakwa, nĩmanjathĩkagĩra;
andũ a kũngĩ mehetaga marĩ mbere yakwa.
- 45 Othe makuuaga ngoro;
mookaga makĩinainaga moimĩte ciĩhitho ciao cia hinya.
- 46 Jehova atũũraga muoyo!
O we Rwaro rwakwa rwa Ihiga arogoocwo!
Ngai o we Mũhonokia wakwa arotũgĩrio!
- 47 We nĩwe Mũrungu ũrĩa ũndĩhagĩria,
agatooria ndũrĩrĩ, agaciiga rungu rwakwa,
48 o we ũũhonokagia kuuma kũrĩ thũ ciakwa.
- Wandũgĩririe igũrũ rĩa andũ arĩa maathũire;
ũkĩndeithũra kuuma kũrĩ andũ arĩa mahũthagĩra hinya.
- 49 Nĩ ũndũ ũcio, Wee Jehova, nĩndĩrĩkũgoocaga ndĩ gatagatĩ ka ndũrĩrĩ,
ndĩrĩinaga ngagooca rĩitwa rĩaku.
- 50 Aheaga mũthamaki wake ũhootani mũnene;
onanagia ũtugi wake ũtathiraga kũrĩ ũcio wake mũitĩrĩrie maguta,
kũrĩ Daudi na njiaro ciake nginya tene.

19

Ũũmbi wa Ngai Wonanagia Riiri Wake

Thaburi ya Daudi

- 1 Igũrũ riumbũraga riiri wa Mũrungu;
namo matu mamemerekagia wĩra wa moko make.
- 2 Mũthenya ũkinyagĩria mũthenya ũrĩa ũngĩ ũhoro;
naguo ũtukũ ũkamenyithia ũtukũ ũrĩa ũngĩ ũhoro wa riiri ũcio.
- 3 Gũtirĩ mĩario kana rũthiomi
kũrĩa mũgambo wacio ũtaiguĩkaga.
- 4 Mũgambo wacio ũthiiaga thĩ yothe,

nacio ciugo ciacio igakinya ituri cia thĩ.

- Ngai nĩambĩire riũa hema kũu igũrũ,
⁵ narĩo riumaga rĩhaana ta mũhikania akiuma nyũmba yake,
 o na kana ta mũteng'eri njoorua akĩhĩahĩia gũteng'era.
- ⁶ Rĩrathagĩra mwena-inĩ ũmwe wa kũu igũrũ,
 na rĩgathiũrũrũka nginya mwena ũrĩa ũngĩ;
 gũtirĩ kĩndũ gĩtakinyagĩrwo nĩ ũrugarĩ warĩo.
- ⁷ Watho wa Jehova nĩ mũkinyanĩru,
 ũriũkagia ngoro ya mũndũ.
 Kĩrĩra kĩa Jehova nĩ gĩa kwĩhokeka,
 nĩkĩũhĩgagia mũndũ ũrĩa ũtarĩ mũũgĩ.
- ⁸ Mataaro ma Jehova nĩmarũngĩrĩru,
 nĩ makenagia ngoro.
 Maathani ma Jehova nĩ macangararu,
 maheaga maitho ũtheri.
- ⁹ Gwĩtigĩra Jehova nĩ ũndũ mũtheru,
 gũtũũraga nginya tene.
 Matua ma Jehova nĩ ma ma,
 na mothe nĩ ma kĩhooto.
- ¹⁰ Maũndũ macio nĩ ma goro gũkĩra thahabu,
 o na gũkĩra thahabu ĩrĩa therie mũno;
 marĩ mũrĩo gũkĩra ũũkĩ,
 o ũũkĩ ũrĩa uumĩte igua-inĩ.
- ¹¹ Ningĩ nĩmo mataaraga ndungata yaku;
 kũmamenyerera nĩ ũndũ ũrĩ irĩhi inene.
- ¹² Nũũ ũngĩhota gũkũũrana mahĩtia make?
 Ndekera mahĩtia makwa ma hitho-inĩ.
- ¹³ Ningĩ rigagĩrĩria ndungata yaku ndĩkeehie mehia ma mwĩiro o namo;
 ndũkanareke mehia macio manjathe.
 Nĩguo ndĩrĩĩkaraga itarĩ na ũcuuke,
 na itarĩ na mehia ma kwagarara watho.
- ¹⁴ Ciugo cia kanua gakwa na matarania ma ngoro yakwa
 irogũkenia maitho-inĩ maku,
 Wee Jehova, o Wee Rwaro rwakwa rwa Ihiga, na Mũkũũri wakwa.

20

Ihooya rĩa kũũria Ũhootani

Thaburi ya Daudi

- ¹ Jehova arogwĩtika rĩrĩa ũrĩ mũnyamaro-inĩ;
 rĩitwa rĩa Ngai wa Jakubu rĩrokũgitĩra.
- ² Arokũrehere ũteithio kuuma handũ harĩa hake haamũre,
 na agũtiirĩrĩre arĩ kũu Zayuni.
- ³ Aroririkana magongona maku mothe,
 na etĩkĩre maruta maku ma njino.
- ⁴ Arokũhe maũndũ marĩa ngoro yaku ĩrirĩirie,
 na atũme mĩbango yaku yothe ĩgaacĩre.
- ⁵ Rĩrĩa ũkaahootana nĩtũkoigĩrĩria na gĩkeno,
 na tuoye bendera ciitũ na igũrũ nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Ngai witũ.

Jehova arokūhingīria maūndū marīa mothe ūmūhooete.

- 6 Rīu nīmenyete atī Jehova nīahonokagia ūrīa wake mūitīrīrie maguta;
nīamwītīkaga arī kūu igūrū rīake rīamūre,
arī na ūhoti wa kūhonokania ūrīa ūrī guoko-inī gwake kwa ūrīo.
- 7 Andū amwe mehokaga ngaari cia ita, na angī makehoka mbarathi,
no ithuī twīhokaga rīitwa rīa Jehova Ngai witū.
- 8 Makurumaga makagūa thī,
no ithuī tūrūgamaga tūkehaanda.
- 9 Wee Jehova, honokia mūthamaki!
Twītīkage rīrīa twagūkaīra!

21

Ūhootani wa Jehova

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, mūthamaki nīakeneire hinya waku.
Kaī gīkeno kīa ūhootani kīrīa ūmūheaga gīkīrī kīnene-ī!
- 2 Nīūmūhingīrie wendi wa ngoro yake,
naguo ūndū ūrīa akūhooete na mīromo yake ndūmūimīte.
- 3 Wamwamūkīrīre na irathimo nyingī,
na ūkīmwīkīra thūmbī ya thahabu īrīa therie mūtwe.
- 4 Aakūhooire atūūre muoyo, nawe ūkīmūhe muoyo,
ūkīmūhe matukū maingī atūūre nginya tene na tene.
- 5 Riiri wake nī mūnene nī ūndū wa ūhootani ūrīa ūmūheete;
nīūmūheete riiri na igweta.
- 6 Ti-itherū nīūmūrathimīte na irathimo cia gūtūūra nginya tene,
na ūgatūma acanjamūke nī gīkeno gīa gūikara harīwe.
- 7 Nīgūkorwo mūthamaki ehokaga Jehova;
nī ūndū wa wendo wa Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno
ndangīenyenyeka.
- 8 Guoko gwaku nīgūkanyīta thū ciaku ciothe;
guoko gwaku kwa ūrīo gūgaakumbata arīa marī muku nawe.
- 9 Hīndī īrīa ūkaamoimīrīra
ūgaatūma mahaane ta icua rīa mwaki mūnene.
Nī ūndū wa mang'ūrī make-rī, Jehova nīakamameria,
naguo mwaki wake ūmaniine.
- 10 Nīūkaniina njiaro ciao ithire gūkū thī,
na ciana cia ciana ciao ūciniine kuuma kūrī andū.
- 11 O na mangīgagūciirīra magwīke ūūru,
na mathugunde maūndū ma waganu, matikahootana,
- 12 nīgūkorwo nīūgatūma mahūndūke moore
rīrīa makoona ūgeetete ūta waku ūmarathe.
- 13 No gītūūgīre Wee Jehova, nī ūndū wa hinya waku;
na ithuī nītūine na tūgooce hinya waku.

22

Ruo Rūnene na Rwīmbo rwa Kūgooca

Thaburi ya Daudi

- 1 Ngai wakwa, Ngai wakwa, ũndiganĩirie nĩkĩ?
 Ũndaihĩrĩirie ũguo nĩkĩ, ũkaaga kũũhonokia,
 ũkaraihĩrĩria ciugo cia mũcaayo wakwa?
- 2 Wee Ngai wakwa, ngũkayagĩra mũthenya, no ndũnjĩtĩkaga,
 ngũkayagĩra ũtukũ, na ndingĩkira.
- 3 No rĩrĩ, Wee ũrĩ Mũtheru, Wee ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene;
 Wee nĩwe ũgoocagwo nĩ Isiraeli.
- 4 Maithe maitũ nĩwe meehokaga;
 maakwĩhokire nawe ũkĩmahonokia.
- 5 Maagũkaĩire nao makĩhonokio;
 maakwĩhokire na matiigana gũconorithio.
- 6 No nĩ nduĩkĩte o ta kĩgunyũ, no ti ta mũndũ,
 nganyararwo nĩ andũ na ngamenwo nĩ kĩrĩndĩ.
- 7 Andũ arĩa othe maanyonaga nĩmanyũrũragia;
 makaanuma makĩinainagia mĩtwe, makoiga atĩrĩ:
- 8 “Ehokaga Jehova; Jehova nĩakĩmũhatũre.
 Nĩakĩmũteithũre, nĩgũkorwo nĩakenagio nĩwe.”
- 9 No rĩrĩ, Wee nĩwe wandutire nda ya maitũ;
 watũmire ngwĩhoke ndĩ o nyondo-inĩ cia maitũ.
- 10 Kuuma ndaaciarwo ndaikirio o harĩwe;
 kuuma ndoima nda ya maitũ ũkoretwo ũrĩ Mũrungu wakwa.
- 11 Ndũkandaihĩrĩrie,
 nĩgũkorwo thĩĩna ũrĩ o hakuhĩ,
 na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa kũndeithia.
- 12 Ndegwa nyingĩ nĩindigicĩirie;
 thiũrũrũkĩirio nĩ ndegwa irĩ hinya cia Bashani.*
- 13 Mĩrũũthi ikũrarama, igĩtambuura kĩa igwatĩtie,
 injathamĩirie tũnua twayo.
- 14 Njitĩtwo thĩ ta maaĩ,
 namo mahĩndĩ makwa mothe nĩmarekanĩtie.
 Ngoro yakwa yororoete ta mũhũra;
 itwekete irĩ thĩinĩ wakwa.
- 15 Hinya wakwa ũniarĩte ta rũgĩo,
 naruo rũrĩmĩ rwakwa rũkanyitana na karakara nĩkũng'ara;
 ũngometie rũkũngũ-inĩ rwa gĩkuũ.
- 16 Ndĩmũrigicĩirie nĩ magui;
 ndĩmũthiũrũrũkĩirie nĩ gĩkundi kĩa andũ arĩa meekaga ũũru,
 nĩmatheecangĩte moko na magũrũ makwa.
- 17 Mahĩndĩ makwa no hote kũmatara mothe;
 andũ marandora na makangũũrĩra maitho.
- 18 Maragayana nguo ciakwa,
 nayo kanjũ yakwa makamĩcuukĩra mĩtĩ.
- 19 No rĩrĩ, Wee Jehova, ndũkandaihĩrĩrie mũno;
 Wee Hinya wakwa, hiũha ũũke ũndeithie.
- 20 Teithũra muoyo wakwa kuuma harĩ rũhiũ rwa njora,

* 22:12 Bashani kwarĩ mwena wa gathigathini-irathĩro wa Palestina; nĩ kwoĩkaine nĩ ũndũ wa ndegwa ciakuo cia hinya na ng'ombe noru.

- ũteithũre muoyo wakwa wa goro harĩ hinya wa magui.
- 21 Thara kuuma kanua-inĩ ka mĩrũũthi;
honokia kuuma hĩa-inĩ cia mbogo.
- 22 Nĩngumbũra rĩitwa rĩaku kũrĩ ariũ a baba;
ndĩrĩkũgocaga ndĩ kĩũngano-inĩ.
- 23 Inyuĩ andũ aya mwĩtigĩrĩte Jehova, mũgococi!
Inyuothe a njiaro cia Jakubu, mũkumiei,
inyuĩ a njiaro cia Isiraeli, mũtĩiei.
- 24 Nĩgũkorwo we ndaamenire
kana akĩnyarara gũthĩnĩka kwa ũrĩa mũnyamarĩku;
ndaahithire ũthiũ wake kuuma kũrĩ we,
no nĩathikĩrĩrie kĩrĩro gĩake.
- 25 Gĩtũmi kĩa ngũgococi ũrĩa ngũgocaga ndĩ kĩũngano-inĩ kĩnene kiumĩte
harĩwe;
nĩ nĩndĩrĩhingagia mũhĩtwa yakwa ndĩ mbere ya arĩa magwĩtigĩrĩte.
- 26 Andũ arĩa athĩni marĩrĩaga na makahũũna,
arĩa marongoragia Jehova, nĩmarĩmũgocaga;
ngoro cianyu irotũũra nginya tene.
- 27 Andũ arĩa othe matũũraga ituri ciothe cia thĩ
nĩmakaririkana na macookerere Jehova,
andũ a nyũmba ciothe cia ndũrĩrĩ
nĩmakainamĩrĩra mbere yake,
- 28 nĩgũkorwo ũthamaki nĩ wa Jehova,
na nĩwe wathaga ndũrĩrĩ ciothe.
- 29 Andũ arĩa othe atongu a thĩ makaarĩa na mamũhooe;
arĩa othe makuuaga magathikwo nĩmagaturia ndu mbere yake,
o acio matangĩhota gwĩtũũria muoyo.
- 30 Ciana nĩikamũtungatĩra;
nacio nĩikahe njiarwa iria igooka ũhoro wa Mwathani.
- 31 Acio nĩmakahunjia ũthingu wake
kũrĩ andũ arĩa magaaciarwo,
nĩgũkorwo nĩwe wĩkĩte ũguo.

23

Jehova nĩwe Mũrĩithi Wakwa

Thaburi ya Daudi

- 1 Jehova nĩwe mũrĩithi wakwa, ndirĩ kĩndũ ingĩaga.
2 Atũmaga njarahe ũrĩithio-inĩ ũrĩ nyeki nduru,
aandongoragia maaĩ-inĩ marĩ na ũhurũko.
3 Nĩariũkagia ngoro yakwa,
akandongoragia njĩra-inĩ cia ũthingu,
nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩake.
- 4 O na ingĩtuĩka ndĩrahungurĩra
mũkuru ũrĩ nduma ta ya gĩkuũ,
ndirĩ ũũru ingĩtigĩra,
nĩgũkorwo ũrĩ hamwe na nĩ;
thiarĩ waku na mũthĩgi waku
nĩciihooreragia.

- 5 Ūnjaragĩra metha mbere yakwa
o harĩa thũ ciakwa irĩ.*
Ūnjitagĩrĩria maguta mūtwe;†
gĩkombe gĩakwa nĩkĩyũrĩrĩre.
- 6 Ti-itherũ wega na wendani nĩirĩrũmanagĩrĩra na nĩ
matukũ mothe ma muoyo wakwa,
na nĩ ngũtũũra nyũmba ya Jehova nginya tene.

24

Jehova nĩ Mũthamaki Mũnene

Thaburi ya Daudi

- 1 Thĩ nĩ ya Jehova, na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wayo,
mabũrũri mothe o na arĩa matũũraga kuo;
- 2 nĩgũkorwo nĩwe waakire mũthingi wayo igũrũ rĩa maria,
na akĩmĩrũmia ĩikare igũrũ rĩa maaĩ.
- 3 Nũũ ũngĩambata kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova?
Nũũ ũngĩrũgama handũ harĩa hake haamũre?
- 4 Nĩ mũndũ ũrĩa ũrĩ na moko matheru na akaaga ũũru ngoro,
na ũrĩa ngoro yake ĩtahooyaga mũhianano,
o na kana akeehĩta na maheeni.
- 5 Mũndũ ũcio nĩarĩamũkagĩra kĩrathimo kuuma kũrĩ Jehova,
na onagwo atarĩ mũhĩtia nĩ Ngai, Mũhonokia wake.
- 6 Ūguo nĩguo rũciaro rwa arĩa mamũrongoragia rũtariĩ,
o rũrĩa rũrongoragia ũthiũ waku, Wee Ngai wa Jakubu.
- 7 Ambarariai mĩtwe yanyu, inyuĩ ihingo ici,
ambararioi inyuĩ mĩrango ĩno ya tene,
nĩguo Mũthamaki wa riiri atoonye thĩinĩ.
- 8 Mũthamaki ũcio wa riiri nĩwe ũũ?
Nĩwe Jehova ũrĩa ũrĩ hinya na nĩ njamba,
nĩwe Jehova ũrĩa njamba ita-inĩ.
- 9 Ambarariai mĩtwe yanyu, inyuĩ ihingo ici,
mĩambarariei inyuĩ mĩrango ĩno ya tene,
nĩguo Mũthamaki wa riiri atoonye thĩinĩ.
- 10 Mũthamaki ũcio wa riiri nĩwe ũ?
Jehova Mwene-Hinya-Wothe-rĩ,
nĩwe Mũthamaki wa riiri.

25

Ihooya rĩa kũũria Gũtongorio na Kũgitĩrwo

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, ngoro yakwa ndĩmĩroretie na igũrũ kũrĩ we;
2 Wee Ngai wakwa, nowe ndĩhokete.
Ndũkareke njonorithio,
o na kana ũreke thũ ciakwa ingenerere.
- 3 Gũtirĩ mũndũ ũkwĩhokete
ũgaaconorithio o na rĩ,
no arĩa mekaga andũ ũũru hatarĩ gĩtũmi-rĩ,

* 23:5 Matukũ ma tene irĩkanĩro ciahũũragwo mũhũũri na ũhoru wa kũrĩanĩra irio cia kuonania gĩkeno na ũrata. † 23:5 Mũgeni wa gĩtĩio nĩahakagwo maguta manungi wega mūtwe hĩndĩ ya iruga.

acio n̄o magaconorithio.

- 4 Wee Jehova, nyonia m̄thīre yaku,
ũmenyithie nj̄ra ciaku;
- 5 ndongoria ũhoro-in̄i waku wa ma na ũndutage,
n̄gũkorwo n̄iwe Ngai ũr̄ia ũũhonokagia,
na n̄iwe k̄ir̄iḡir̄o ḡiakwa m̄thenya wothe.
- 6 Jehova, ririkana tha ciaku nyinḡi o na wendo waku,
n̄gũkorwo n̄i cia kuuma o tene.
- 7 Ndũkaririkane mehia ma ũnini wakwa,
o na kana mehia makwa ma ũremi;
ndirikana k̄uringana na wendani waku,
n̄i ũndũ wa wega waku, Wee Jehova.
- 8 Jehova n̄i mwegu na n̄i m̄rũnḡir̄u;
n̄i ũndũ ũcio andũ ar̄ia ehia n̄iar̄imonaḡir̄ia nj̄ra ciake.
- 9 Atongoragia andũ ar̄ia menyiihagia na nj̄ra ir̄ia yaḡir̄ire,
na akamarutaga nj̄ra yake.
- 10 Nj̄ra ciothe cia Jehova n̄i cia wendani na w̄ihokeku,
har̄i ar̄ia mamenyaḡir̄ia k̄ir̄ikan̄iro ḡiake.
- 11 Wee Jehova, n̄i ũndũ wa r̄itwa r̄iaku-r̄i,
ndekera mehia makwa, o na ḡutuika n̄i manene.
- 12 M̄ndũ ũr̄ia mw̄itiḡiri Jehova nũũ?
M̄ndũ ũcio n̄iar̄imuonaḡir̄ia nj̄ra ir̄ia aaḡir̄irwo n̄i kũgera.
- 13 M̄ndũ ũcio eḡtũũra matukũ make agaaciire,
nacio nj̄aro ciake n̄ikaagaya b̄ur̄uri.
- 14 Jehova n̄ihokaga andũ ar̄ia mamw̄itigaḡira;
n̄o amenyithagia k̄ir̄ikan̄iro ḡiake.
- 15 Maitho makwa maikaraga h̄ind̄i ciothe macũth̄ir̄irie Jehova,
n̄gũkorwo nowe wiki ũnḡiteithũkithia maḡurũ makwa m̄tego-in̄i.
- 16 Hũgũk̄ira, ũnyonie ũtugi waku,
n̄gũkorwo nd̄i o nyiki na nd̄i m̄nyamar̄iku.
- 17 Math̄ina ma ngoro yakwa n̄imainḡih̄ite;
niin̄ira ruo r̄ur̄ia nd̄i naruo.
- 18 Rora m̄nyamaro yakwa o na ḡutanḡika gwakwa,
ũk̄indekere mehia makwa mothe.
- 19 Rora thũ ciakwa wone ũr̄ia cinḡih̄ite,
nacio iithũire na r̄uthũũro r̄utar̄i tha!
- 20 Menyaḡir̄ia muoyo wakwa na ũũthare;
ndũkareke njonorithio,
n̄gũkorwo n̄i har̄iwe nj̄raḡira.
- 21 Wikind̄iru wa ngoro na ũr̄unḡir̄u irongitaḡira,
tondũ n̄iwe nj̄ir̄igaḡir̄ia.
- 22 Wee Ngai, ḡikũũre andũ a Isiraeli,
moime math̄ina-in̄i mao mothe!

26

Ihooya r̄ia M̄ndũ Mwegu

Thaburi ya Daudi

1 Wee Jehova, ndũira itua r̄ia k̄ihooto,

- nīgũkorwo mĩthiĩre yakwa nĩmĩkindĩrĩku;
ndũũrĩte ndĩhokete Jehova itegũthangania.
- ² Wee Jehova, ngeria na ũndorie,
tuĩria ngoro yakwa o na meciiria makwa;
- ³ nīgũkorwo wendo waku ũkoragwo ũrĩ mbere yakwa,
na ngeragĩra njĩra-inĩ yaku ya ũhoru wa ma.
- ⁴ Ndiikaranagia na andũ a maheeni,
o na kana ngagwatanĩra na andũ arĩa marĩ ũhinga.
- ⁵ Nĩthũire kĩũngano kĩa andũ arĩa mekaga ũũru,
na ngarega gũikarania na andũ arĩa aaganu.
- ⁶ Ngwĩthamba moko nyonanie ndirĩ na mahĩtia,*
thiũrũrũke kĩgongona gĩaku, Wee Jehova,
- ⁷ nyine nyanĩrĩre rwĩmbo rwa gũcookia ngaatho,
na heane ũhoru wa ciiko ciaku ciothe cia magegania.
- ⁸ Wee Jehova, nĩnyendete nyũmba irĩa ũtũũraga,
o handũ harĩa riiri waku ũikaraga.
- ⁹ Ndũkeherie ngoro yakwa hamwe na ya arĩa mehagia,
kana muoyo wakwa hamwe na wa andũ arĩa maitaga thakame,
- ¹⁰ arĩa marĩ na maũndũ ma waganu moko-inĩ mao,
o arĩa moko mao ma ũrĩo maiyũrĩte mahaki.
- ¹¹ No niĩ-rĩ, ndũũraga mũtũũrĩre ũtarĩ ũcuuke;
kĩngũũre na ũnjiguĩre tha.
- ¹² Magũrũ makwa marũgamĩte handũ harĩa haigananu;
nĩndĩrĩgocaga Jehova ndĩ kĩũngano-inĩ kĩnene.

27

Kũgĩa na Ũũmĩrĩru harĩ Jehova

Thaburi ya Daudi

- ¹ Jehova niĩwe ũtheri wakwa na ũhonokio wakwa;
ingĩgĩtigĩra ũ?
Jehova niĩwe kĩhitho kĩa muoyo wakwa;
ingĩkĩmakio nũũ?
- ² Rĩrĩa andũ arĩa ooru manjũkĩrĩra
nĩguo matambuure nyama cia mwĩrĩ wakwa,
o acio thũ ciakwa na arĩa marĩ muku na niĩ maatharĩkĩra-rĩ,
marĩhĩngagwo makagũa.
- ³ O na mbũtũ cia ita ingĩndigiicĩria,
ngoro yakwa ndĩngĩtigĩra;
o na ingĩũkĩrĩrwo niĩ ita,
ndingĩgĩa na nganja.
- ⁴ Ndĩ o ũndũ ũmwe njũũragia harĩ Jehova,
na noguo thingataga:
atĩ njikarage nyũmba ya Jehova
matukũ mothe ma muoyo wakwa,
ndĩionagĩre wega wa Jehova,
na ndũiragie kĩrĩra ndĩ thĩinĩ wa hekarũ yake.
- ⁵ Nĩgũkorwo mũthenya wa thĩina-rĩ,

* 26:6 Gwĩthamba moko mbere ya mũingĩ kuonanagia atĩ mũndũ ũcio ndeekĩte ngero iyo.

- akaangitira ndi hau gikaro-ini giake;
 niakahitha kigunyini kina hema yake,
 na andugamie iguru wa rwaro rwa ihiga.
- 6 Hindi iyo mutwe wakwa nukambarario
 iguru wa thu iria iithiururukirie;
 ningaruta igongona ngianagirira na gikeno ndi hema-ini yake;
 ningainira Jehova na ndimugooce.
- 7 Wee Jehova, igua mugambo wakwa riria ndagukaira;
 njiguagira tha na unjitikage.
- 8 Ha ugoro waku, ngoro yakwa yugaga atiri, "Rongoria uthiu wake!"
 Na ni ngoiga atiri, Wee Jehova, uthiu waku nigu ndi rongoragia.
- 9 Ndukaahithe uthiu waku,
 tiga kuingata ndungata yaku na marakara;
 Wee niwe utuuriite undeithagia.
 Ndūkandege kana undiganirie,
 Wee Ngai Mūhonokia wakwa.
- 10 O na baba na maitu mangindiganiria,
 Jehova niakanyamukira.
- 11 Wee Jehova nyonagiriria njira yaku,
 na ungeragirie njira iria nungaru,
 ni undu wa thu ciakwa.
- 12 Ndūkaneane kuri aria mari muku na ni,
 nigukorwo aira a maheeni nimanjukirire,
 makaheha miheehu ya kunjika uuru.
- 13 Ni njitikitie uu:
 ati ningeyonera wega wa Jehova
 ndi bururi wa aria mari muoyo.
- 14 Eterera o Jehova:
 gi na hinya na umiririe ngoro,
 na weterere Jehova.

28

Ihooya rira kuiria Uteithio

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, niwe ndirakaira, Wee Rwaro rwakwa rwa Ihiga;
 ndukarege guuthikirira.
 Nigukorwo ungingirira,
 ingihaana ta aria maikurukite magatoonya irima.
- 2 Igua guthaithana gwakwa ngigukaira undeithie,
 o nyambararitie moko makwa
 ndimerekeirie haria haku Hatheru-Muno.
- 3 Ndūkanguucururanie hamwe na andu aria aganu,
 ati undwaranirie hamwe na aria mekaga uuru,
 o aria maaragia ndeto cia thayu na andu a itura,
 no mari na uuru ngoro-ini ciao.
- 4 Andu acio marihe ni undu wa ciko ciao,
 na ni undu wa wira wao muru;
 marihe ni undu wa wira wa moko mao,
 umarihe o kiria kimagirire.

⁵ Tondũ matirũmbũyagia mawĩko ma Jehova
o na wĩra wa moko make,
we nĩakamatharũria na ndakamaaka rĩngĩ.

⁶ Jehova arogoocwo,
nĩgũkorwo nĩaiguĩte ngĩmũthaitha anjiguĩre tha.

⁷ Jehova nĩwe hinya wakwa na nowe ngo yakwa;
ngoro yakwa nĩwe iĩhokete, na nĩandeithĩtie.
Ngoro yakwa nĩrarũũhia nĩ gĩkeno,
na nĩngũmũinĩra rwĩmbo rwa kũmũcookeria ngaatho.

⁸ Jehova nĩwe hinya wa andũ ake,
na kũrĩ ũrĩa wake mũitĩrĩrie maguta nĩ kĩirigo kĩa hinya kĩa ũhonokio.

⁹ Honokia andũ aku na ũrathime igai rĩrĩ rĩaku,
tuĩka mũrĩithi wao na ũmakuuage nginya tene.

29

Ūhootani wa Jehova

Thaburi ya Daudi

¹ Rahai Jehova, inyuĩ ciũmbe cia igũrũ,
rahai Jehova tondũ nĩwe ũrĩ riiri na hinya.

² Rahai Jehova, mũheane ũhoro wa riiri wa rĩitwa rĩake;
thathaiyai Jehova thĩinĩ wa ũkenge wa ũthingu wake.

³ Mũgambo wa Jehova ũragamba na kũu iria-inĩ;
Mũrungu ũcio wa riiri nĩararuruma,
Jehova araruruma igũrũ rĩa maaĩ maingĩ.

⁴ Mũgambo wa Jehova nĩ ũrĩ ũhoti;
mũgambo wa Jehova ũiyũrĩte riiri.

⁵ Mũgambo wa Jehova unangaga mĩtarakwa;
Jehova oinangaga mĩtarakwa ya Lebanoni ĩgatuĩka tũcunjĩ.

⁶ Atũmaga bũrũri wa Lebanoni ũtũũhe ta njaũ,
nakĩo Kĩrĩma gĩa Sirioni* gĩgatũũha ta njaũ ya mbogo.

⁷ Mũgambo wa Jehova ũhenũkaga nĩnĩmbĩ cia mwaki.

⁸ Mũgambo wa Jehova ũinainagia werũ;
Jehova ainainagia Werũ wa Kadeshi.

⁹ Mũgambo wa Jehova ũthioraga mĩtĩ ya mĩgandi,
na ũgatũma mĩtitũ ĩhũrũrũke ĩgatigwo ũtheri.

Nakuo hekarũ-inĩ yake arĩa othe marĩ kuo makaanĩrĩra
makoiga, “Kaĩ arĩ riiri-ĩ!”

¹⁰ Jehova arĩ igũrũ rĩa mũiyũro wa maaĩ aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene;
Jehova egũtũũra aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene arĩ Mũthamaki nginya tene.

¹¹ Jehova aheaga andũ ake hinya;
Jehova arathimaga andũ ake magaikara na thayũ.

30

Ihooya rĩa Gũcookia Ngaatho

¹ Wee Jehova-rĩ, nĩngũgũtũũgĩria

* **29:6** Sirioni nĩ rĩitwa rĩngĩ rĩa Herimoni na rũthiomi rwa Finicia.

- nīgũkorwo wandutire kũrĩa kũriku,
na ũkĩgiria thũ ciakwa ingenerere.
- ² Wee Jehova Ngai wakwa,
ndagũkaĩire ũndeithie nawe ũkĩhonia.
- ³ Wee Jehova, wandutire kuuma mbĩrĩra-inĩ;
ũkĩgiria njikũrũke, ndoonye irima.
- ⁴ Inĩrai Jehova mũmũgooce, inyuĩ andũ ake aamũre;
mũgooce rĩitwa rĩu rĩake itheru,
- ⁵ nīgũkorwo marakara make nĩ ma kahinda o kanini,
no ũtugi wake nĩwagũtũũria mũndũ muoyo;
kĩrĩro no kĩraarĩre ũtukũ wothe
no rũciinĩ gwakĩa kũrooke gĩkeno.
- ⁶ Hĩndĩ irĩa ndagaacĩire, ndoigire atĩrĩ,
“Ndirĩ hĩndĩ ngenyenyeke.”
- ⁷ Wee Jehova, rĩrĩa wanyonirie ũtugi waku-rĩ,
watũmire ndĩhaande o ta kĩrĩma;
no rĩrĩa wahithire ũthiũ waku-rĩ,
nĩndamakire.
- ⁸ Wee Jehova nĩwe ndakaĩire;
ngĩthaita Mwathani anjiguĩre tha:
- ⁹ “Mwanangĩko wakwa ũngĩkorwo na uumithio ũrĩkũ,
ingĩtoonyerera irima-inĩ?
Rũkũngũ-rĩ, no rũkũgooce?
No rwanĩrĩre wĩhokeku waku?”
- ¹⁰ Wee Jehova, thikĩrĩria na ũnjiguĩre tha;
Wee Jehova, tuĩka ũteithio wakwa.”
- ¹¹ Wagarũrĩre kĩgirĩko gĩakwa gĩgĩtuĩka rwĩmbo rwa gĩkeno;
ũkĩnduta nguo yakwa ya ikũnia, ũkĩhumba gĩkeno,
- ¹² nĩgeetha ngoro yakwa ikũinĩre na ndĩgakire.
Wee Jehova Ngai wakwa, ngũtũũra ngũcookagĩria ngaatho nginya
tene.

31

Ihooya rĩa Kwĩhoka Jehova

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, nĩ harĩwe njũrĩire;
ndũkanareke njonorithio;
nĩ ũndũ wa ũthingu waku-rĩ, ndeithũra.
- ² Ndegera gũtũ
na ũhiũhe ũũke ũũhatũre;
tuĩka rwaro rwakwa rwa ihiga rwa kũũrĩra,
ũtuĩke gĩikaro kĩirigĩre na hinya, ũũhonokie.
- ³ Nĩgũkorwo Wee nĩwe Rwaro rwakwa rwa Ihiga
na gĩikaro gĩakwa kĩirigĩre na hinya,
nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku, ndongoria na ũnyonie njĩra.
- ⁴ Ndeithũkithia mũtego-inĩ ũrĩa nyambĩrwo,
nĩgũkorwo nĩwe rĩũrĩro rĩakwa.
- ⁵ Roho wakwa ndaũiga moko-inĩ maku;
Wee Jehova, ngũũra, o Wee Mũrungu ũrĩa wa ma.

- 6 Nĩthũire arĩa mahooyaga ngai cia mĩhianano ĩtarĩ kĩene;
niĩ ndĩhokete o Jehova.
- 7 Niĩ nĩngũcanjamũka na ngenage nĩ ũndũ wa wendo waku,
nĩgũkorwo nĩwonire mĩnyamaro yakwa,
na ũkĩmenya ruo rũnene rwa ngoro yakwa.
- 8 Ndũũneanĩte kũrĩ thũ,
no niũkinyithĩtie magũrũ makwa handũ haariĩ.
- 9 Njiguĩra tha, Wee Jehova, nĩgũkorwo ndĩ mũnyamarĩku;
maitho makwa nĩmaroorwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa kĩaha,
ngoro yakwa na mwĩrĩ wakwa ikoorwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa ihooru.
- 10 Muoyo wakwa nĩũniinĩtwo nĩ ruo rũnene,
na mĩaka yakwa ĩkaniinwo nĩ gũcaaya;
nĩnjũrĩtwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa mĩnyamaro yakwa,
namo mahĩndĩ makwa makaaga hinya.
- 11 Nĩ ũndũ wa thũ ciakwa ciothe,
nduĩkĩte wa kũnyararwo nĩ andũ a itũũra rĩakwa;
nduĩkĩte kĩndũ gĩa gwĩtigĩrwo nĩ arata akwa,
nao arĩa maanyona njĩra-inĩ nĩ kũũra moraga.
- 12 Nĩmariganĩirwo nĩ niĩ o ta mũndũ ũkuĩte;
ngakĩhaana o ta nyũngũ nguũ.
- 13 Nĩgũkorwo nĩndĩraigua njambanio ya andũ aingĩ;
guoya mũnene ũkĩnyumaga na mĩena yothe;
marathugunda manjĩke ũũru,
makagĩa ndundu ya ũrĩa mangĩnjũraga.
- 14 No niĩ nĩwe ndĩhokete, Wee Jehova,
ngoiga atĩrĩ, “Wee nĩwe Ngai wakwa.”
- 15 Mahinda makwa marĩ moko-inĩ maku;
ndeithũra kuuma kũrĩ thũ ciakwa,
na kuuma kũrĩ arĩa maathingataga.
- 16 Tũma ũthiũ waku warĩre ndungata yaku;
honokia nĩ ũndũ wa wendo waku ũtathiraga.
- 17 Wee Jehova, ndũkareke njonorithio,
nĩgũkorwo nĩwe ngayagĩra;
no andũ arĩa aaganu ũreke maconorithio
na makome mbĩrĩra-inĩ makirĩte ki.
- 18 Tũma mĩromo yao ya kũheenania ĩkirio,
nĩgũkorwo maaragia na mwĩtĩĩo na kĩnyararo,
maaragia na mwĩgaatho magookĩrĩra andũ arĩa athingu.
- 19 Kaĩ wega waku ũrĩa ũigĩire arĩa magwĩtigĩrĩte, nĩ mũingĩ-ĩ,
o wega ũrĩa ũheaga andũ arĩa moragĩra harĩwe andũ othe
makĩonaga.
- 20 Ũmahithaga harĩa Wee ũrĩ o harĩa hegitĩtie,
kuuma kũrĩ arĩa mamaciiragĩra kũmeka ũũru;
ũmaigaga gũikaro-inĩ gĩaku,
ũkamagitĩra harĩ nĩmĩ iria icambanagia.
- 21 Jehova arogoocwo,
nĩgũkorwo nĩanyonirie wendo wake wa magegania
rĩrĩa ndaarĩ itũũra inene rĩrigicĩirio nĩ thũ.

22 Rĩrĩa ndaarĩ mũmaku, ndoigire atĩrĩ,
 “Nĩnjeheretio maitho-inĩ maku!”
 No nĩwaiguire ngĩgũthaitha ũnjiguĩre tha,
 rĩrĩa ndagũkaiire ũndeithie.

23 Endai Jehova inyuĩ andũ ake aamũre!
 Jehova nĩamenyagĩrĩra arĩa ehokeku,
 no ũrĩa mwĩtĩĩ amũrĩhaga o ũrĩa kwagĩrĩre.

24 Gĩai na hinya na mwĩyũmĩrĩrie ngoro,
 inyuĩ inyothe arĩa mwĩhokete Jehova.

32

Gĩkeno gĩa Kũrekerwo Mehia

Thaburi ya Daudi

1 Kũrathimwo-rĩ,
 nĩ ũrĩa ũrekeirwo mahĩtia make,
 o ũrĩa mehia make mahumbĩrĩtwo.

2 Kũrathimwo-rĩ,
 nĩ mũndũ ũrĩa Jehova atatuaga mwĩhia,
 na ũrĩa ũtarĩ ũhinga ngoro.

3 Rĩrĩa ndakĩrĩte ki,
 mahĩndĩ makwa nĩmahinyarire
 nĩ ũndũ wa gũcaaya gwakwa mũthenya wothe.

4 Nĩgũkorwo guoko gwaku
 nĩ kwanditũhagĩra mũthenya na ũtukũ;
 hinya wakwa wathirire
 o ta ũrĩa ime rĩthiraga hĩndĩ ya riũa.

5 Hĩndĩ iyo ngĩkumbũrĩra mehia makwa,
 na ndiahithire waganu wakwa,
 ndoigire atĩrĩ, “Nĩngumbũra mahĩtia makwa kũrĩ Jehova,”
 nawe ũkĩndekera ũũru wa mehia makwa.

6 Nĩ ũndũ ũcio mũndũ wothe mwĩtigĩri Ngai
 nĩakũhooe rĩrĩa ũngĩoneka;
 ti-itherũ rĩrĩa maaĩ maingĩ marĩ hinya maambũrũrũka,
 matingĩmũkinyĩra.

7 Wee nĩwe kĩihitho gĩakwa;
 nĩũkangitĩra hĩndĩ ya mathĩina,
 na ũũthiũrũrũkĩrie na nyĩmbo cia ũhonokio.

8 Nĩndĩrĩkũrutaga na ngakuonereria njĩra ĩrĩa wagĩrĩrwo nĩ kũgera;
 ndĩrĩgũtaaraga na ngũmenyagĩrĩre.

9 Ndũkahaane ta mbarathi kana nyũmbũ,
 iria itarĩ ũmenyo,
 iria arĩ o nginya ciĩkĩrwo matamu na mĩkwa kanua,
 kwaga ũguo itingĩgũkuhĩrĩria.

10 Andũ arĩa aaganu monaga maruo maingĩ,
 no mũndũ ũrĩa wĩhokaga Jehova
 egũtũũra arigiĩcĩirio nĩ wendo ũrĩa ũtathiraga.

11 Inyuĩ arĩa athingu kenerai Jehova na mũcanjamũke;

mūinīrei, inyuothe arīa arūngīrīru ngoro!

33

Rwĩmbo rwa Kũgooca

- 1 Inīrai Jehova mūkenete, inyuĩ andũ arīa athingu;
andũ arīa arūngīrīru ngoro nĩo maagīrīrwo nĩkũmũgooca.
- 2 Goocai Jehova na kīnanda kīa mūgeeto;
mūinīrei na kīnanda kīrīa kīgeete na nga ikūmi.
- 3 Mūinīrei rwĩmbo rwerũ;
hũũrai inanda mūrī na ũũgĩ, na mwanĩrīre nĩ gũkena.
- 4 Nīgũkorwo kiugo kīa Jehova nĩkīerekereru na nĩ kīa ma;
we nĩ mwĩhokeku maũndũ-inĩ mothe marīa ekaga.
- 5 Jehova nĩendete ũthingu na ciira wa kīhooto;
thĩ yothe ĩyūrīte wendani wake ũrīa ũtathiraga.
- 6 Igūrũ rĩombirwo na ũndũ wa kiugo kīa Jehova,
mbūtũ cia igūrũ ikĩũmbwo na mĩhũmũ ya kanua gake.
- 7 Aacookanĩrīrie maaĩ ma iria inene ndigithũ-inĩ;
maaĩ ma kūrīa kūrīku aamaigire thĩnĩ wa makũmbĩ.
- 8 Thĩ yothe nĩtigīre Jehova;
andũ othe a thĩ nĩmamūtĩe.
- 9 Nīgũkorwo aaririe, thĩ ĩkīgĩa kuo;
aathanire, ĩkĩhaanda, ĩkĩrũma wega.
- 10 Jehova nĩarigiicaga mĩbango ya ndūrĩrĩ;
nĩathũkagia mĩoroto ya andũ.
- 11 No mĩbango ya Jehova ĩhaandaga wega nginya tene,
mĩoroto ya ngoro yake ĩgakinyĩra njjarwa na njjarwa.
- 12 Kūrathimwo-rĩ, nĩ rūrĩrĩ rūrīa Jehova arĩ we Ngai waruo,
andũ arīa eethuurīre matuĩke igai rīake.
- 13 Jehova arĩ igūrũ aroraga thĩ
akoona andũ othe;
- 14 acũthagīrīria arīa othe matũũraga gũkũ thĩ,
arĩ o kũu gĩikaro-inĩ gĩake,
- 15 we nĩwe mũũmbi wa ngoro ciao othe,
na nĩoĩ mawĩra mao mothe.
- 16 Gūtīrĩ mũthamaki ũhonokagio nĩ mũigana wa ita rīake,
na gūtīrĩ njamba ya ita ĩiteithũraga nĩ ũndũ wa hinya wayo mūnene.
- 17 Ha ũhoru wa kũhonokania-rĩ,
mbarathi cia mbaara nĩ mwĩhoko wa tũhũ;
o na ĩrĩ na hinya mũingĩ ndĩngĩhonokania.
- 18 No rĩrĩ, maitho ma Jehova macũthagīrīria andũ arīa mamwĩtigagĩra,
o acio maikaraga mehokete wendo wake ũrīa ũtathiraga,
- 19 akamateithũra gĩkuũ-inĩ,
na akamatũũria muoyo hĩndĩ ya ng'aragu.
- 20 Ithuĩ twetagīrīra Jehova tūrī na mwĩhoko;
nĩwe ũteithio witũ o na ngo iitũ.
- 21 Ngoro ciitũ nĩcikenete nĩ ũndũ wake,
nĩgũkorwo twĩhokete rĩtwa rīake itheru.
- 22 Wee Jehova-rĩ, wendo waku ũrīa ũtathiraga ũroikarania na ithuĩ,

o ta ūrĩa ithuĩ tũkwĩrĩgĩrĩire.

34

Kũgooca Jehova nĩ ūndũ wa Ūhonokio Wake

Thaburi ya Daudi

- 1 Ndĩrĩkumagia Jehova hĩndĩ ciothe;
ndĩrĩmũgocaga na kanua gakwa hĩndĩ ciothe.
- 2 Ngoro yakwa nĩ Jehova irĩrahaga;
arĩa anyamaarĩku marĩiguaga ũguo magakena.
- 3 Gocai Jehova mũmũnenehie mũrĩ hamwe na nĩ;
rekei tũtũgĩrie rĩitwa rĩake tũrĩ hamwe.

- 4 Ndarongoririe Jehova, nake akĩnjĩtĩka,
akĩndeithũra kuuma kũrĩ maũndũ marĩa mothe maanjĩkagĩra guoya.
- 5 Andũ arĩa mamũcũthagĩrĩria matheragĩrwo nĩ ũtheri;
mothiũ mao gũtirĩ hĩndĩ magaaconorithio.
- 6 Mũndũ ũyũ mũthĩni aakaĩire Jehova, nake Jehova akĩmũigua,
akĩmũhonokia mathĩna-inĩ make mothe.
- 7 Mũraika wa Jehova aikaraga arangĩire arĩa othe mamwĩtigagĩra,
na akamateithũra othe.

- 8 Camai muone atĩ Jehova nĩ mwega;
kũrathimwo nĩ mũndũ ūrĩa ũragĩra harĩ we.
- 9 Mwĩtigĩrei Jehova, inyuĩ andũ ake aamũre,
nĩgũkorwo arĩa mamwĩtigĩrĩte gũtirĩ kĩndũ maagaga.
- 10 Mĩrũũthi no yage gĩa kũrĩa ihũte,
no arĩa marongoragia Jehova gũtirĩ kĩndũ kĩega maagaga.

- 11 Ūkai ciana ciakwa, mũthikĩrĩrie ūrĩa nguuga;
nĩngũmũruta gwĩtigĩra Jehova.
- 12 Mũndũ ūrĩa wanyu ũngĩenda gũtũũra muoyo,
na erirĩrie kuona matukũ maingĩ mega,
- 13 nĩakĩmenyerere rũrĩmĩ rwake rũtikoige ũũru,
na mĩromo yake ndĩkaarie maheeni.
- 14 Garũrũka utige gwĩka ũũru na wĩke ūrĩa kwagĩrĩire;
caragia thayũ na ũũthingatage.

- 15 Maitho ma Jehova macũthagĩrĩria andũ arĩa athingu,
na matũ make magathikĩrĩria kĩrĩro kĩa;
- 16 ũthiũ wa Jehova ũũkagĩrĩra andũ arĩa mekaga ũũru,
nĩguo moima thĩ matikanaririkanwo.

- 17 Andũ arĩa athingu makayaga, Jehova akamaigua;
amateithũraga kuuma mathĩna-inĩ mao mothe.
- 18 Jehova akoragwo arĩ hakuhĩ na andũ arĩa ahehenjeku ngoro,
na akahonokia arĩa athuthĩku roho.

- 19 Mũndũ ūrĩa mũthingu no akorwo arĩ na mathĩna maingĩ,
no Jehova amũteithũraga harĩ mo mothe;
- 20 agitagĩra mahĩndĩ make mothe,
gũtirĩ o na rĩmwe rĩngiunĩka.

- 21 Andũ arĩa aaganu makoorage wo nĩ ũũru;
nao arĩa mathũire andũ arĩa athingu nĩmagatuĩrwo ciira.
- 22 Jehova akũũraga ndungata ciake;
arĩa othe moragĩra harĩ we gũtirĩ ũgaatuĩrwo ciira.

35

Kũhooya Kũhonokio kuuma kũrĩ Thũ

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, hũũrana na arĩa marahũũrana na nĩ;
rũa na arĩa mararũa na nĩ.
- 2 Oya ngo nene na gako kanini;
arahũka ũũke ũndeithie.
- 3 Hiũria itimũ na mĩcengi,
ũũkĩrĩre arĩa maathingatĩte.
- Ĩra ngoro yakwa atĩrĩ,
“Nĩ nĩ nĩ ũhonokio waku.”
- 4 Andũ arĩa mendaga kũnduta muoyo
maroconorithio na maagithio gĩtũio,
arĩa mathugundaga kũnyũnũha
marocookio na thuutha mamakĩte.
- 5 Marohaana ta mahuti mombũritwo nĩ rũhuho,
na mũraika wa Jehova amaingatithĩtie;
- 6 njĩra yao ĩrogĩa nduma na ĩtendere,
nake mũraika wa Jehova ahanyũkanie nao.
- 7 Kuona atĩ nĩmahithĩire wabu wa kũndega hatarĩ gĩtũmi,
na makanyenjera irima hatarĩ gĩtũmi,
- 8 marokorererwo nĩ mwanangĩko matehaarĩire,
wabu ũcio manyambĩire ũromanyiita o ene,
marogwa irima rĩu manyenjeire.
- 9 Hĩndĩ ĩyo ngoro yakwa ĩgaacanjamũka nĩ ũndũ wa Jehova,
na ĩkenagĩre ũhonokio wake.
- 10 Nĩngwanĩrĩra na ngoro yakwa yothe, njũũrie atĩrĩ,
“Nũũ ũhaana tawe, Wee Jehova?”
- O Wee ũhatũraga andũ arĩa athĩni harĩ arĩa marĩ hinya kũmakĩra,
ũkahatũra athĩni na abatari harĩ arĩa mamatunyaga indo.”
- 11 Nĩkuumĩrĩte aira a maheeni,
makanjũũria ũhoru wa maũndũ itooĩ.
- 12 Wega wakwa mandĩhaga na ũũru,
magatiga ngoro yakwa ĩrĩ na ihooru.
- 13 No rĩrĩa o maarĩ arũaru, nĩ ndehumbire nguo ya ikũnia,
na ngĩnyiihia na ũndũ wa kwĩhinga kũrĩa irio.
- Rĩrĩa mahooya makwa maagire macookio-rĩ,
14 ndaikarire ngĩcakayaga,
o taarĩ mũrata wakwa kana mũrũ wa maitũ ndaacakayagĩra.
- Ndethikĩire ndĩ na ihooru,
o taarĩ mũndũ ũracakaĩra nyina.
- 15 No rĩrĩa ndahĩngirwo ngĩgwa, o moonganire hamwe mangenerere;
atharĩkĩri makĩũngana maatharĩkĩre itekũmenya.
Manjaambirie mategũtigithĩria.

- 16 Maanyūrūragia ta andũ matooĩ Ngai,
makaahagaranĩria magego mao.
- 17 Wee Jehova-rĩ, nĩ nginya rĩ ũgũikara wĩroreire?
Hatũra muoyo wakwa kuuma harĩ wanangi wao,
ũhatũre muoyo wakwa wa goro kuuma harĩ mĩrũũthi ĩno.
- 18 Nĩ nĩ ngũgũcookeria ngaatho kiũngano-inĩ kĩrĩa kĩnene;
ndĩkũgoocaga ndĩ gatagatĩ ka andũ aingĩ.
- 19 Ndũkareke arĩa maathũire tũhũ
mangũũrĩre maitho, mangenerere;
kana acio maamenete hatarĩ gĩtũmi
moinanĩre maitho.
- 20 Matiaragia ndeto cia thayũ,
no mathugundaga maũndũ ma maheeni,
ma gũũkĩrĩra andũ arĩa maikaraga na thayũ bũrũri-inĩ.
- 21 Manjathamagĩria tũnua twao makoiga atĩrĩ,
“Haiya! Haiya! Maitho maitũ nĩmeyoneire ũguo.”
- 22 Wee Jehova, nĩwĩoneire ũguo; tiga gũkira.
Wee Mwathani-rĩ, ndũgaikare haraaya na nĩ.
- 23 Arahũka, ũkĩra ũngitĩre!
Hũũranĩra, Wee Ngai wakwa na Mwathani wakwa.
- 24 Wee Jehova, ndũira kũringana na ũthingu waku, Wee Ngai wakwa;
ndũkareke mangũũrĩre maitho, mangenerere.
- 25 Ndũkareke meciirie atĩrĩ, “Haiya, ũguo noguo tũrendaga gwĩkĩke!”
Kana moige atĩrĩ, “Nĩtũmũmeretie.”
- 26 Arĩa othe mangũũragĩra maitho mangenerere nĩ ũndũ wa mĩnyamaro
yakwa
maroconorithio na manyiitwo nĩ kĩrigiicano;
arĩa othe metũũgagĩria igũrũ rĩakwa
maroconorithio na maagithio gĩtũio.
- 27 Arĩa makenaga ndaatuĩrwo ciira na kĩhotoo,
nĩmanĩrĩre na gĩkeno na gũcanjamũka;
nĩmatũũre moigaga atĩrĩ, “Jehova arotũgĩrio,
o we ũkenagĩra ũgaacĩru wa ndungata yake.”
- 28 Rũrĩmĩ rwakwa rũrĩaragia ũhoru wa ũthingu waku,
na ngũgoocage mũthenya wothe.

36

Waganu wa Andũ

Thaburi ya Daudi

- 1 Ndĩ na ndũmĩrĩri nditũ ngoro-inĩ yakwa,
ĩkonĩ wĩhia wa mũndũ ũrĩa mwaganu:
Nĩ atĩrĩ, hatĩrĩ wĩtigĩri Ngai
maitho-inĩ make.
- 2 Nĩ gũkorwo maitho-inĩ make mwene erahaga mũno,
ũũ atĩ ndangĩhota gũkũũrana o na kana athũũre mehia make.
- 3 Ciugo cia kanua gake nĩ cia waganu na nĩ cia maheeni;
nĩatigĩte gũtuĩka mũndũ mũũgĩ na wa gwĩkaga wega.
- 4 O na arĩ ũrĩrĩ-inĩ wake athugundaga o maũndũ mooru;
eهانaga njĩra-inĩ ya kũmwerekeria gwĩka ũũru,

na ndathũũraga ũndũ mũũru.

- ⁵ Wee Jehova-rĩ, wendani waku ũkinyĩte o igũrũ,
naguo wĩhokeku waku ũgakinya o matu-inĩ.
- ⁶ Ũthingu waku ũhaana ta irĩma iria nene,
kĩhoo to gĩaku gĩkarikĩra ta kũrĩa kũriku.
Wee Jehova-rĩ, ũmenyagĩrĩra mũndũ o na nyamũ.
- ⁷ Hĩ! Kaĩ wendo waku ũrĩa ũtathiraga nĩ wa goro mũno-ĩ!
Andũ othe anene na anini
moragĩra kũigunyĩ-inĩ kĩa mathagu maku.
- ⁸ Marĩaga makaigania kuumana na ũingĩ wa nyũmba yaku;
ũmaheaga gĩa kũnyua kuuma rũũ-inĩ rwaku rwa gĩkeno.
- ⁹ Nĩgũkorwo gĩthima kĩa muoyo kĩrĩ kũrĩ we;
ũtheri-inĩ waku nĩho tuonaga ũtheri.
- ¹⁰ Kĩrĩrĩria kwenda arĩa makũũ,
naguo ũthingu waku ũtũũre na arĩa arũngĩrĩru ngoro.
- ¹¹ Ikinya rĩa ũrĩa mwĩtĩi rĩroaga kũnjũkĩrĩra,
o na kana guoko kwa ũrĩa mwaganu kũnyingate.
- ¹² Ta rora wone ũrĩa andũ arĩa mekaga ũũru magwĩte thĩ;
maikanĩtio thĩ, na matingĩhota gũũkĩra!

37

Marigĩrĩrio ma Andũ arĩa Athingu na arĩa Aaganu

Thaburi ya Daudi

- ¹ Tigaga gũthĩnĩka ngoro nĩ ũndũ wa andũ arĩa mekaga ũũru,
o na kana ũiguage ũiru nĩ ũndũ wa arĩa mekaga mahĩtia;
- ² nĩgũkorwo acio makaahooa o narua o ta ũrĩa nyeki ihooaha,
na makue narua o ta ũrĩa riya rĩhoohaga rĩamunywo.
- ³ Wĩhoke Jehova na wĩkage wega;
tũũra bũrũri-inĩ ũkenagĩra ũrĩithio wa thayũ.
- ⁴ Īkaga maũndũ ma gũkenia Jehova,
na nĩarĩkũhingagĩria merirĩria ma ngoro yaku.
- ⁵ Rekagĩrĩria Jehova njĩra yaku;
mwĩhokage o we, nake nĩarĩkaga maũndũ maya:
- ⁶ Nĩarĩtũmaga ũthingu waku ware o ta rũciinĩ,
nakĩo kĩhoo to gĩa ciira waku kĩare o ta riũa rĩa mũthenya barigici.
- ⁷ Hoorera mbere ya Jehova na ũmweterere ũtegũthethũka;
ndũgathĩnĩke ngoro rĩrĩa andũ magaacĩra mũthĩire-inĩ yao,
rĩrĩa mekũhingia mathugunda mao ma gwĩka ũũru.
- ⁸ Tigaga kũrakara na wĩrigagĩrĩrie mang'ũrĩ;
tigaga gũthĩnĩka ngoro, tondũ ũndũ ũcio no ũtũme wĩke ũũru.
- ⁹ Nĩgũkorwo andũ ooru nĩmakaniinwo,
no arĩa mehokete Jehova nĩmakagaya bũrũri.
- ¹⁰ No kahinda kanini, arĩa aaganu mage kuoneka rĩngĩ;
o na mũngĩmacaria, mũtingĩmoona.

- 11 No arĩa ahooreri nĩo makaagaya bũrũri,
na matũũre makenete nĩkũingĩhĩrwo nĩ thayũ.
- 12 Andũ arĩa aaganu mathugundaga mokĩrĩre andũ arĩa athingu,
na makamahagaranĩria magego;
- 13 no Mwathani athekagĩrĩra andũ acio aaganu,
nĩgũkorwo nĩoĩ mũthenya wao nĩũrooka.
- 14 Andũ arĩa aaganu macomorete hiũ cia njora,
na makageeta ũta
nĩguo maniine mũndũ ũrĩa mũthĩini na mũbatari,
na moorage andũ arĩa njĩra ciao irũngĩrĩrie.
- 15 No hiũ icio ciao cia njora igaatheeca ngoro ciao ene,
na mota mao moinangwo.
- 16 Nĩ kaba kĩndũ kĩnini kĩrĩ na andũ arĩa athingu,
gũkĩra ũtonga mũingĩ wa andũ aaganu;
- 17 nĩgũkorwo hinya wa andũ arĩa aaganu nĩũkaniinwo,
no Jehova atiiragĩrĩra andũ arĩa athingu.
- 18 Matukũ ma andũ arĩa matarĩ ũcuuke nĩmooĩo nĩ Jehova,
na igai rĩao rĩgũtũũra nginya tene.
- 19 Hĩndĩ ya mwanangĩko matikoona ũũru;
na hĩndĩ ya ng'aragu magaakorwo na irio cia kũigana.
- 20 No andũ arĩa aaganu nĩmagathira:
Thũ cia Jehova igaathira ta ũrĩa ũthaka wa mĩgũnda ũthiraga,
nĩikabuĩria, ibuĩrie o ta ndogo.
- 21 Andũ arĩa aaganu makoombaga na matirĩhaga,
no arĩa athingu maheanaga na ũtaana;
- 22 andũ arĩa Jehova arathimĩte nĩmakagaya bũrũri,
no arĩa arumĩte nĩmakaniinwo.
- 23 Jehova angĩkenio nĩ mũthiire wa mũndũ,
atũmaga makinya make marũme wega;
- 24 o na angĩhĩngwo, ndangĩgũa,
nĩgũkorwo Jehova amũnyiitagĩrĩra na guoko gwake.
- 25 Ndaarĩ mũnini, na rĩu ndĩ mũkũrũ,
no ndirĩ ndoona andũ arĩa athingu matiganĩrio,
kana ciana ciao ikĩhooya irio.
- 26 Hĩndĩ ciothe makoragwo marĩ ataana,
na makombanagĩra matekwenda uumithio;
ciana ciao nĩ ikaarathimwo.
- 27 Theemaga ũũru, na wĩkage wega,
nawe ũtũũre bũrũri-inĩ nginya tene.
- 28 Nĩgũkorwo Jehova endete o kĩhooto,
na ndagatiganĩria arĩa ake ehokeku.

Acio megũtũũra magitĩirwo nginya tene,

- no ciana cia arĩa aaganu nĩkaniinwo.
- 29 Andũ arĩa athingu nĩo makaagaya bũrũri,
na matũũre kuo nginya tene.
- 30 Kanua ka mũndũ mũthingu gatumũkaga ndeto cia ũũgĩ,
naruo rũrĩmĩ rwake rũkaaria kĩhooto.
- 31 Watho wa Ngai wake ũrĩ o ngoro-inĩ yake;
makinya make matingĩtenderũka.
- 32 Andũ arĩa aaganu maikaraga moheirie arĩa athingu,
magĩcaria o ũrĩa mangĩmooraga;
- 33 no Jehova ndakamatiganĩria moko-inĩ ma andũ acio aaganu,
kana areke matuĩrwo atĩ nĩ ehia rĩrĩa magaaciirithio.
- 34 Etagĩrĩa Jehova
na ũrũmagĩrĩre njĩra yake.
Nĩagagũtũũgĩria nĩguo ũgae bũrũri;
rĩrĩa andũ arĩa aaganu makaaniinwo-rĩ,
wee nĩũkeyonera ũndũ ũcio.
- 35 Nĩnyonete mũndũ mwaganu na mũndũ ũtarĩ tha
agaaciire ta mũtĩ mũruru ũrĩ o imerero-inĩ rĩaguo,
- 36 no thuutha wa kahinda o kanini akĩehera,
akĩaga gũkorwo ho rĩngĩ;
o na gũtuĩka nĩdamũcaririe, ndiigana kũmuona.
- 37 Cũrania ũhoru wa mũndũ ũrĩa ũtarĩ ũcuuke,
na ũrore ũrĩa mũrũngĩrũ,
ũhoru wake wa matukũ marĩa magooka nĩ ũhoru wa thayũ.
- 38 No rĩrĩ, andũ arĩa ehia othe nĩmakaniinwo;
no andũ arĩa aaganu mũthia wao nĩ kũũragwo makooraagwo.
- 39 Ũhonokio wa andũ arĩa athingu uumaga kũrĩ Jehova;
we nĩwe kũhitho kĩa kĩa hinya hĩndĩ ya mathĩna.
- 40 Jehova nĩamateithagia na akamateithũra;
amateithũraga kuuma kũrĩ andũ arĩa aaganu na akamahonokia,
tondũ moragĩra harĩ we.

38

Ihooya rĩa Mũndũ Ũrathũnĩka

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, ndũkandũithie ũrĩ na marakara,
kana ũũherithie ũrĩ na mang'ũrĩ.
- 2 Nĩgũkorwo mĩguĩ yaku nĩtheceete,
na guoko gwaku nĩ kũũhũrite mũno.
- 3 Ndirĩ na ũgima wa mwĩrĩ tondũ wa mang'ũrĩ maku;
mahĩndĩ makwa nĩmarũaru nĩ ũndũ wa mehia makwa.
- 4 Mahĩtia makwa nĩmanditũhĩire mũno
o ta mũriigo mũritũ itangĩhota gũkuua.
- 5 Ironda ciakwa nĩitogotete na ikanunga
nĩ tondũ wa ũrimũ wakwa wa mehia.

- 6 Thiiaga ndĩhacĩte, ngakungĩrĩra mũno,
mũthenya wothe ndindaga ngĩcakaya.
- 7 Mũgongo wakwa ũiyũrĩtwo nĩ ruo ta rwa mwaki;
ndirĩ na ũgima wa mwĩrĩ.
- 8 Ndĩ mũmocu na ngathuthĩka biũ;
ndĩracaaya nĩ ruo rwa ngoro.
- 9 Wee Mwathani, wendi wakwa wothe ũrĩ o mbere yaku;
gũcaaya gwakwa ti kũhitharu harĩwe.
- 10 Ngoro yakwa nĩratuuma mũno,
naguo hinya wakwa nĩgũthira ũrathira;
o na ũtheri nĩumĩte maitho-inĩ makwa.
- 11 Arata na athiritũ akwa matiendaga kũnguhĩrĩria
nĩ ũndũ wa ironda ciakwa;
o na andũ a itũũra rĩakwa manjkaraga haraihu.
- 12 Andũ arĩa mendaga kũnjũraga nĩ mũtego mandegagĩra,
arĩa mendaga kũnjĩka ũũru maaragia ũrĩa mangĩnyũnũha;
mũthenya wothe mathugundaga o maheeni.
- 13 Nĩ haana ta mũndũ gĩtaigua, ũrĩa ũtaiguaga,
ngahaana ta mũndũ ũtaaragia, ũrĩa ũtangĩtumũra kanua gake;
- 14 ndũkĩte ta mũndũ ũtaiguaga,
ũrĩa kanua gake gatarĩ ũndũ kangĩhota gũcookia.
- 15 Wee Jehova, Wee nĩwe njetagĩrĩra;
Wee Mwathani Ngai wakwa, Wee nĩwe ũkũnjookeria ũhoru.
- 16 Nĩgũkorwo ndoigire atĩrĩ, “Ndũkanareke thũ ciakwa ingenerere,
o na kana ciĩtũũgĩrie igũrũ rĩakwa rĩrĩa kũgũrũ gwakwa gwaten-
derũka.”
- 17 Nĩgũkorwo ngirie kũgũa,
na njikaraga ndĩ na ruo hĩndĩ ciothe.
- 18 Nĩngumbũra waganu wakwa;
nĩthĩnĩtio nĩ mehia makwa.
- 19 Thũ ciakwa iria irĩ kĩyo nĩcio nyingĩ;
arĩa maathũire hatarĩ gĩtũmi nĩ aingĩ.
- 20 Andũ arĩa mandĩhaga wega wakwa na ũũru
manjambagia rĩrĩa nĩ ngũthingata ũndũ ũrĩa mwega.
- 21 Wee Jehova, ndũkandiganĩrie;
Wee Ngai wakwa, ndũgaikare haraihu na nĩ.
- 22 Ũka narua ũndeithie,
Wee Mwathani, Mũhonokia wakwa.

39

Kuumbũra Mehia kwa Mũndũ Mũthũnĩku

Thaburi ya Daudi

- 1 Ndoigire atĩrĩ, “Ndĩmenyagĩrĩra mũthĩire yakwa,
ndĩrigagĩrĩrie ndikehie na rũrĩmĩ rwakwa;
nĩnguoha kanua gakwa
rĩrĩa rĩothe mũndũ mwaganu arĩ harĩa ndĩ.”
- 2 No rĩrĩa ndakirĩte na ngahoorera,
itekwaria o na ũndũ mwega-rĩ,

- ruo rwakwa rūgĩkĩrĩrĩria kuongerereka.
- ³ Ngoro yakwa yahĩahĩaga thĩinĩ wakwa,
na o rĩria ndecũũranagia, mwaki ũgĩakana;
hĩndĩ ĩyo ngĩaria na rūrĩmĩ rwakwa, ngiuga atĩrĩ:
- ⁴ “Wee Jehova, nyonia mũthia wa mūtũũrĩre wakwa,
o na mũigana wa matukũ makwa;
nĩngĩmenye ũrĩa mūtũũrĩre wakwa ũrĩ wa gũthira na ihenya.
- ⁵ Ũtũmĩte matukũ makwa makuhĩhe ta rūhĩ;
mũigana wa miaka yakwa ti ta kĩndũ harĩwe.
Mũndũ o wothe ũrĩ muoyo o na rĩria ehaandĩte wega nĩ kĩndũ gĩa
tũhũ.
- ⁶ Ti-itherũ mũndũ nĩ ta kĩruru rĩria egũcangacanga:
Mĩhang’o ĩria ehang’agia nayo no ya tũhũ;
eigagĩra ũtonga, no ndooĩ nũũ ũkeeguna naguo.
- ⁷ “No rĩu, Mwathani-rĩ, nĩ kĩ njetereire?
Wee nĩwe mwĩhoko wakwa.
- ⁸ Honokia kuuma mehia-inĩ makwa mothe;
ndũkareke thekererwo nĩ andũ arĩa akĩĩgu.
- ⁹ Ndakirĩte ki; ndingĩatumũrĩre kanua gakwa,
nĩgũkorwo nĩwe wekĩte ũguo.
- ¹⁰ Njehereria ihũũra rĩaku;
nĩhootetwo nĩ iringa rĩa guoko gwaku.
- ¹¹ We ũrũithagia na ũkaherithia andũ nĩ ũndũ wa mehia mao;
ũniinaga ũtonga wao ta memenyi;
mũndũ no ta kĩndũ gĩa tũhũ.
- ¹² “Igua ihooya rĩakwa, Wee Jehova,
thikĩrĩria ngĩgũkaĩra ũndeithie;
ndũkarege kũigua kĩrĩro gĩakwa.
Nĩgũkorwo njikaranagia nawe ta ndĩ mũgeni,
ngahaana ta mũndũ ũthaamĩire kuo,
o ta ũrĩa maithe makwa mothe maatarĩĩ.
- ¹³ Wĩhũgũre na kũngĩ ũtĩge kũnyona, nĩguo ngĩkene rĩngĩ,
itanathĩ njage gũkorwo ho rĩngĩ.”

40

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ndetereire Jehova o ngirĩrĩrie;
nake agĩithikĩrĩria akĩigua kĩrĩro gĩakwa.
- ² Nĩ aandutire irima rĩa mũũro,
thĩinĩ wa ndoro yarĩ ndenderũ,
agĩkinyithia magũrũ makwa igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga,
na agĩtũma ndĩhaande wega.
- ³ Eekĩrĩre rwĩmbo rwerũ kanua-inĩ gakwa,
rwĩmbo rwa kũgoocaga Ngai witũ naruo.
Andũ aingĩ marĩonaga ũguo magetigĩra,
nao makehoka Jehova.
- ⁴ Kũrathimwo nĩ mũndũ

ũrĩa ũtuĩte atĩ arĩhokaga o Jehova,
na nderĩgagĩrĩra andũ arĩa etĩĩ,
o acio marũmagĩrĩra ngai cia maheeni.

⁵ Wee Jehova Ngai wakwa-rĩ,
magegania marĩa wĩkĩte nĩ maingĩ.

Maũndũ marĩa ũtũbangĩire
gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũgũtaarĩria;
korwo ndaaria heane ũhoru wamo-rĩ,
mangĩkorwo marĩ maingĩ mũno kũmoiga.

⁶ Wee-rĩ, ti magongona na maruta weriragĩria,
no nĩũheete matũ ma gũkũigua;
maruta ma njino na maruta ma kũhoroheria mehia
ti mo maakũbatairie.

⁷ Ningĩ ngiuga atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha, nĩndooka,
o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo ũhoru wakwa ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo.

⁸ Nĩ ndĩriragĩria gwĩka wendi waku, Wee Ngai wakwa;
watho waku ũrĩ ngoro-inĩ yakwa.”

⁹ Nyanagĩrĩra ũhoru wa ũthingu ndĩ kĩũngano-inĩ kĩnene;
o ta ũrĩa ũũĩ, Wee Jehova,
nĩ ndihingaga mũromo yakwa.

¹⁰ Nĩ ndihithagĩrĩra ũthingu waku ngoro-inĩ yakwa;
njaragia ũhoru wa wĩhokeku na ũhonokio waku.

Wendo waku na ũhoru waku wa ma
ndirĩ ndacihitha kĩũngano kĩrĩa kĩnene.

¹¹ Wee Jehova-rĩ, ndũkagirĩrĩrie tha ciaku inginyĩrĩre;
wendo waku na ũhoru waku wa ma irongitagĩra hĩndĩ ciothe.

¹² Nĩgũkorwo mathĩĩna matangĩtarĩka nĩmandigiicĩirie;
mehia makwa nĩmanginyĩrĩre, ngaremwo nĩkuona.

Maingĩhĩte gũkĩra njuĩrĩ cia mũtwe wakwa,
na ngoro yakwa nĩyũrĩtwo nĩ hinya.

¹³ Wee Jehova-rĩ, ĩtikĩra kũũhonokia,
Wee Jehova-rĩ, ũka narua ũndeithie.

¹⁴ Andũ arĩa othe mendaga kũnjũraga
maroconorithio na manyiitwo nĩ kĩrigiicano;
arĩa othe mendaga nyanangwo
marocooka na thuutha maconokete.

¹⁵ Andũ arĩa maathekagĩrĩra makiugaga atĩrĩ, “Haiya! Haiya!”
Maroiyũrwo nĩ ihooru nĩ ũndũ wa thoni ciao.

¹⁶ No arĩa makũrongoragia
marokena na macanjamũke nĩ ũndũ waku;
arĩa mendete ũhonokio waku marotũũra moigaga atĩrĩ,
“Jehova arotũgĩrio!”

¹⁷ No rĩrĩ, nĩ ndĩ mũthĩĩni na mũbatari;
Mwathani arondirikana.

Wee nĩwe ũteithio wakwa na mũndeithũri;
Wee Ngai wakwa-rĩ, hiuha ũkĩndeithie.

41

Ihooya rĩa Mündũ Mūrũaru

Thaburi ya Daudi

- 1 Kūrathimwo-rĩ, nĩ mündũ ũrĩa ũrũmbũyagia andũ arĩa matarĩ hinya;
ũcio-rĩ, Jehova nĩamũhatũraga hĩndĩ ya mathĩna.
- 2 Jehova nĩarĩmũgitagĩra na amũtũũragie muoyo;
nĩarĩmũrathimaga bũrũri-inĩ,
na ndakamũrekereria kũrĩ merirĩria ma thũ ciake.
- 3 Jehova nĩarĩmũmenyagĩrĩra arĩ ũrĩrĩ-inĩ arĩ mūrũaru,
na acooke amũhonie arĩ o hau ũrĩrĩ-inĩ wake.
- 4 Ndoigire atĩrĩ, “Wee Jehova, njiguĩra tha;
honia, nĩgũkorwo Wee nĩwe njĩhĩrie.”
- 5 Thũ ciakwa ciaragia ũhoru wakwa na rũmena ikooria atĩrĩ,
“Agakua rĩ, rĩitwa rĩake rĩthire?”
- 6 Rĩrĩa rĩothe mündũ ooka kũnyona,
aaheaga ũhoru wa maheeni, o rĩrĩa ngoro yake ĩrahũnga ndeto cia
kũnjambia;
agacooka agathiĩ gũcimemeerekia kũndũ guothe.
- 7 Thũ ciakwa ciothe iheehanagĩra nĩguo iinjũkĩrĩre;
injiiragĩrĩra maũndũ mooru mũno, ikoĩga atĩrĩ,
- 8 “Mũrimũ mũũru nĩũmũnyitĩte;
ndarĩ hĩndĩ agokĩra hau akomete.”
- 9 O na mũrata wakwa wa hakuhĩ, ũrĩa ndĩrehokete,
o ũrĩa tũrĩanagĩra irio nake nĩangarũrũkĩte.
- 10 No rĩrĩ, Wee Jehova, njiguĩra tha;
njarahũra, nĩguo ndĩrĩhĩrie harĩo.
- 11 Nĩnjũũĩ atĩ nĩũkenetio nĩ nĩ,
nĩgũkorwo thũ yakwa ndĩndooretie.
- 12 We nĩũnyitĩrĩire nĩ ũndũ wa wagĩrĩru wakwa,
na ũkanjiga harĩwe nginya tene.
- 13 Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, arogoocwo,
kuuma tene wa tene nginya tene na tene.
Ameni, na ningĩ Ameni.

Ibuku rĩa Keerĩ

42

Thaburi 42-72

Kwĩhoka Ũhonokio wa Mwathani. Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 O ta ũrĩa thwariga ĩnyootagĩra tũrũũĩ twa maaĩ,
no taguo ngoro yakwa ĩkũnyootagĩra, Wee Ngai.
- 2 Ngoro yakwa nĩ Ngai ĩnyootagĩra, O we Mũrungu ũrĩa ũrĩ muoyo.
Ĩ nĩ rĩ ngaathiĩ ngacemanie na Ngai?
- 3 Maithori makwa matuĩkĩte nĩmo irio ciakwa
mũthenya o na ũtukũ,
nao andũ manjũũragia mũthenya wothe atĩrĩ,
“Ngai waku akĩrĩ ha?”
- 4 Maũndũ maya ndĩmaririkanaga
o ngĩtũrũraga ngoro yakwa:

ngaririkana ūrĩa ndatwaranaga na kīrīndī,
 ndongoretie mūtongoro nginya nyũmba-inĩ ya Ngai,
 tũkĩanagĩrĩra na gĩkeno na tũgĩcookagia ngaatho,
 ndĩ kīrīndī-inĩ hĩndĩ ya ciathĩ.

⁵ Wee ngoro yakwa, ũkīritũhĩirwo nĩkĩ?
 Ūrathĩnĩka ũguo nĩkĩ ūrĩ thĩinĩ wakwa?
 Wĩrĩgagĩrĩre Ngai, nĩgũkorwo no ndĩrĩmũgoocaga,
 o we Mũhonokia wakwa, na Ngai wakwa.

⁶ Ngoro yakwa nĩnditũhĩre ĩrĩ thĩinĩ wakwa;
 nĩ ũndũ ũcio nĩngũkũririkana
 ndĩ bũrũri wa Jorodani,
 o kũu irĩma-inĩ cia Herimoni,* kuuma Kĩrĩma-inĩ kĩa Mizari.

⁷ Ndia ĩmwe nĩreta ndia ĩrĩa ĩngĩ
 na mũgambo wa mũrurumo wa ndururumo ciaku cia maaĩ;
 makũmbĩ maku mothe o na ndiihũ nĩciũkĩte, ikaahubanĩria.

⁸ Mũthenya-rĩ, Jehova nĩariathagĩrĩra wendo wake harĩ nĩ,
 na ũtukũ nĩ rwĩmbo ndĩrĩmũinagĩra,
 rũrĩ ihooya rĩa kũhooya Mũrungu wa muoyo wakwa.

⁹ Njũũragia Mũrungu, o we rwaro rwakwa rwa Ihiga, atĩrĩ,
 “Ūriganĩirwo nĩ nĩ nĩkĩ?
 Ingĩthĩ ngĩcakayaga nĩkĩ,
 nĩ ũndũ wa kũhinyĩrĩrio nĩ thũ?”

¹⁰ Nĩ ta ngũhehenjwo mahĩndĩ makwa,
 rĩrĩa amuku akwa mekũnyũrũria,
 magatinda mũthenya wothe makĩnjũũria atĩrĩ,
 “Ngai waku akĩrĩ ha?”

¹¹ Wee ngoro yakwa, ũkīritũhĩirwo nĩkĩ?
 Ūrathĩnĩka ũguo nĩkĩ ūrĩ thĩinĩ wakwa?
 Wĩrĩgagĩrĩre Ngai,
 nĩgũkorwo no ndĩrĩmũgoocaga,
 o we Mũhonokia wakwa na Ngai wakwa.

43

Kwĩhoka Ūhonokio wa Mwathani

¹ Nduĩra ciira wakwa, Wee Ngai,
 na ũnjiirĩrĩre harĩ rũrĩrĩ rũrũ rũtagwĩtĩkĩtie;
 ndeithũra kuuma kũrĩ andũ aya aaganu na maaragia maheeni.

² Wee Ngai nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya.
 Ūndiganĩirie nĩkĩ?

Ingĩthĩ ngĩcakayaga nĩkĩ
 nĩ ũndũ wa kũhinyĩrĩrio nĩ thũ?

³ Tũma ũtheri waku na ũhoro waku wa ma,
 ũreke indongorie arĩ cio;
 reke inginyie kĩrĩma-inĩ gĩaku kĩrĩa kĩamũre,
 o kũu gĩikaro-inĩ gĩaku.

* 42:6 Herimoni kwarĩ mũhaka-inĩ wa mwena wa gathigathini wa bũrũri wa Isiraeli.

4 Hĩndĩ ãyo nĩngathiĩ kĩgongona-inĩ kĩa Ngai,
 nginye harĩ Mũrungu, o we gĩkeno gĩakwa, na o we ngenagĩra.
 Nĩndĩrĩkũgocaga ngĩhũũraga kĩnanda kĩa mũgeeto,
 Wee Ngai, o Wee Ngai wakwa.

5 Wee ngoro yakwa, ũkĩritũhĩirwo nĩkĩ?
 Ūrathĩnĩka ũguo nĩkĩ ũrĩ thĩinĩ wakwa?
 Wĩrĩgagĩrĩre o Ngai,
 nĩgũkorwo no ndĩrĩmũgocaga,
 o we Mũhonokia wakwa na Ngai wakwa.

44

1 Twanaigua na matũ maitũ Wee Ngai,
 tũkĩrwo nĩ maithe maitũ
 ũrĩa wekire matukũ-inĩ mao,
 o matukũ macio ma tene.

2 Nĩwaingatire ndũrĩrĩ na guoko gwaku,
 na ũgĩcoka kũhaanda maithe maitũ kuo;
 Wee nĩwanyariirire irĩndĩ iria ingĩ,
 na ũgĩtũma maithe maitũ magaacĩre.

3 Matiegwatĩre bũrũri ũcio na hinya wa rũhiũ rwao,
 o na ti icoka ciao ciamahere ũhootani;
 no nĩ guoko gwaku kwa ũrĩo, ãĩ nĩ gĩcoka gĩaku,
 na ũtheri wa gĩthiithi gĩaku, nĩgũkorwo nĩwamendete.

4 Wee nĩwe Mũthamaki wakwa na Ngai wakwa,
 ũrĩa wathagĩrĩra Jakubu ũhootani.

5 Wee nĩwe ũtũhotithagia kũhoota thũ ciitũ;
 nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩaku tũrangagĩrĩria arĩa marĩ muku na ithuĩ.

6 Ndiĩhokaga ũta wakwa,
 rũhiũ rwakwa rwa njora ti ruo rũngĩhootanĩra;

7 no Wee nĩwe ũtũtooranagĩria harĩ thũ ciitũ,
 ũgagĩconorithia acio matũthũire.

8 Ngai nĩwe tũtindaga tũkĩrahĩra mũthenya wothe,
 na tũgũtũũra tũgocaga rĩtwa rĩaku nginya tene.

9 No rĩu nĩtũtiganĩrie na ũgatũconorithia;
 nĩtũtigĩte gũtwaranaga na mbũtũ ciitũ cia ita.

10 Nĩwatũmire tũrĩre thũ ciitũ,
 o icio itũthũire igetahĩra indo ciitũ.

11 Ũtũrekereirie tũtambuurwo ta ng'onda,
 na ũgatũhurunja harĩ ndũrĩrĩ.

12 Wendetie andũ aku ta kĩndũ tũhũ,
 ndũrĩ uumithio wonete nĩ ũguo ũmendetie.

13 Nĩtũmĩte tũmenwo nĩ andũ arĩa tũhakanĩte nao,
 tũgatuĩka a kũnyararwo na gũthekererwo nĩ arĩa
 matũthiũrũrũkĩirie.

14 Nĩtũmĩte tũtuĩke a kuunagwo thimo nĩ ndũrĩrĩ;
 tũgagĩtuĩka a kũinainagĩrio mĩtwe nĩ andũ.

15 Ndindaga njonokete mũthenya wothe,
 ngahumbwo nĩ thoni ũthiũ wothe,

16 nĩ ũndũ wa inyũrũri cia andũ arĩa maanyũrũragia na makaanuma,

tondũ wa thũ írĩa irenda kwĩrĩhĩria.

- 17 Twakorirwo nĩ maũndũ macio mothe,
o na gũtuĩka tũtiariganĩirwo nĩwe,
o na kana tũgĩthaahia kĩrĩkanĩro gĩaku.
- 18 Ngoro ciitũ iticookete na thuutha;
makinya maitũ matiumĩte njĩra-inĩ yaku.
- 19 No ũtũhehenjete, na ũgatũtua imamo cia mbwe,
na ũgatũhumbĩra na nduma nene.
- 20 Tũngĩkorwo nĩtwariganĩirwo nĩ rĩitwa rĩa Ngai witũ,
o na kana tũkĩambararia moko kũrĩ ngai ng'eni-rĩ,
21 githĩ Ngai ndangĩamenyire ũhoru ũcio,
kuona atĩ nĩamenyaga hito cia ngoro?
22 No nĩ ũndũ waku tũtindaga tũng'etheire gĩkuũ mũthenya wothe;
tũtuĩtwo ta ng'ondũ cia gũthĩnjwo.
- 23 Wee Mwathani, arahũka! Ũgĩkomete nĩkĩ?
Wĩyarahũre! Ndũgatũtiganĩrie nginya tene.
- 24 Ũhithĩte ũthiũ waku nĩkĩ,
na ũkariganĩrwo nĩ mathĩna maitũ na kũhinyĩrĩrio gwitũ?
- 25 Tũrũndĩtwo rũkũngũ-inĩ;
mĩrĩ iitũ ikĩnyiitanĩte na thĩ.
- 26 Arahũka ũtũteithie;
tũkũũre tondũ wa wendani waku ũtathiraga.

45

Rwĩmbo rwa Kũinĩra Mũthamaki Akĩhikania

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Ngoro yakwa ñiyũritwo nĩ ũhoru mweka
rĩrĩa ngũinĩra mũthamaki rwĩmbo rũrũ;
rũrimĩ rwakwa no ta karamu ka mwandĩki ũrĩa mũũgĩ.
- 2 Wee ũrĩ mũthaka mũno gũkĩra andũ othe,
nacio iromo ciaku nĩciitĩrĩrio maũndũ ma ũtugi,
kuona atĩ Ngai nĩakũrathimĩte nginya tene.
- 3 Wĩohe rũhiũ rwaku rwa njora njohero,
Wee njamba ñno írĩ hinya;
wĩhumbe ũkaru waku o na ũnene.
- 4 Ũrĩ thĩinĩ wa ũnene waku thĩ ũhaicĩte mbarathi,
ũkĩhootanaga nĩ ũndũ wa ũhoru wa ma, na wa kwĩnyiihia, o na wa
ũthingu;
reke guoko gwaku kwa ũrĩo kuonanie ciĩko cia kũmakania.
- 5 Mĩguĩ yaku írĩa mũũgĩ nĩtheece thũ cia mũthamaki o ngoro-inĩ;
ndũrĩrĩ nĩgwe magũrũ-inĩ maku.
- 6 Wee Ngai, gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene gĩgũtũũra tene na tene;
mũthĩgi waku wa kĩhooto nĩguo ũgaatuĩka mũthĩgi wa ũthamaki
waku.
- 7 Wee wendete ũthingu no ũgathũũra waganu;
nĩ ũndũ ũcio Ngai, o we Ngai waku,
nĩakwambararĩtie gũkĩra athiritũ aku othe

- na ūndũ wa gũgũitĩrĩria maguta ma gĩkeno.
- 8 Nguo ciaku ciothe inungĩte o manemane, na thubiri, na mũndarathini;*
nĩũrakenio nĩ aini a nyĩmbo na inanda cia nga
marĩ ciikaro-inĩ cia mũthamaki iria igemetio na mĩguongo.
- 9 Thĩinĩ wa andũ-a-nja aku arĩa atĩku harĩ na aarĩ a athamaki;
mũhiki ūcio wa mũthamaki aikarĩte mwena waku wa ūrĩo
egemetie na thahabu ya Ofiri.
- 10 Ta thikĩrĩria, wee mwarĩ ūyũ, wĩcũũranie na ūigue:
Riganĩrwo nĩ andũ anyu o na nyũmba ya thoguo.
- 11 Mũthamaki nĩakenetio mũno nĩ ūthaka waku;
mũtĩe, nĩgũkorwo nĩwe mwathi waku.
- 12 Mwarĩ wa Turo nĩagakũrehera kĩheo,
o nao andũ arĩa atongu mũno magatuĩka a kwĩyendithia harĩwe.
- 13 Mwarĩ wa mũthamaki no riiri mũtheri arĩ naguo arĩ thĩinĩ wa nyũmba
yake,
nguo yake itumĩtwo na ndigi cia thahabu.
- 14 Aratwarwo harĩ mũthamaki ehumbĩte nguo ng'emie;
oimĩtwo thuutha nĩ airĩtu gathirange a thiritũ yake,
na othe marooka kũrĩ we.
- 15 Mararehwo na gĩkeno na ndũhiũ;
nĩmatoonye nyũmba ya mũthamaki.
- 16 Ciana cianyu nĩcio igaacooka ithenya rĩa maithe manyu;
ũkaamatua anene bũrũri-inĩ guothe.
- 17 Nĩngũtũma ūtũũre ūririkanagwo nĩ njiarwa na njiarwa;
nĩ ūndũ ūcio ndũrĩrĩ igaatũura igũkumagia tene na tene.

46

Ngai arĩ Hamwe na Ithuĩ

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Ngai nĩwe rĩũrĩro riitũ o na hinya witũ,
o we ūteithio witũ hĩndĩ ya mathĩna.
- 2 Tondũ ūcio tũtingĩtigĩra, o na thĩ ĩngĩthingitha,
na irĩma igwe iria-inĩ,
- 3 o na maaĩ marĩo mangĩruruma na mahũyũke,
nginya irĩma igathingithio nĩ nditi yamo.
- 4 Nĩ kũrĩ rũũĩ rũrĩa tũrũũĩ twaruo tũkenagia itũũra rĩa Ngai,
gĩikaro kũu kĩamũre kĩa Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.
- 5 Ngai arĩ kũu thĩinĩ wa itũũra rĩu, na rĩtikenyenyeke;
Ngai nĩwe ūkaarĩteithia kĩrooko gũgĩkĩa.
- 6 Ndũrĩrĩ nĩiraronja, namo mothamaki makenyenya;
nake agũũthũka-rĩ, thĩ ĩgatweka.
- 7 Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ hamwe na ithuĩ;
Ngai wa Jakubu nĩwe kĩirigo giitũ kĩa hinya.
- 8 Ūkai muone ciĩko iria Jehova ekĩte,

* 45:8 Nguo nĩciaitagĩrĩrio maguta manungi wega.

- ũkai muone ũrĩa akirĩtie thĩ ihooru.
⁹ Aniinaga mbaara nginya ituri cia thĩ;
 oinaga ũta na agathethera itimũ,
 na agacina ngo na mwaki.
¹⁰ “Hoorerai, na mũmenye atĩ niĩ nĩ niĩ Ngai;
 nĩngatũũgĩrio ndũrĩrĩ-inĩ,
 na ndũũgĩrio thĩ yothe.”
¹¹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ hamwe na ithuĩ;
 Ngai wa Jakubu nĩwe kĩirigo giitũ kĩa hinya.

47

Jehova nĩwe Mũthamaki wa Thĩ Yothe

Thaburi ya Ariũ a Kora

- ¹ Inyuĩ andũ a ndũrĩrĩ ciothe, hũũrai hĩ;
 ugĩrĩriai nĩ ũndũ wa Ngai, na mwanĩrĩre mũrĩ na gĩkeno.
² Jehova Ũrĩa-Ũrĩ-Igũrũ-Mũno kaĩ nĩ wa gwĩtigĩrwo-ĩ,
 O we Mũthamaki mũnene ũrĩa wathaga thĩ yothe!
³ Atooragia ndũrĩrĩ igaikara rungu rwitũ,
 irĩndĩ igaikara rungu rwa makinya maitũ.
⁴ Nĩwe watũthuurĩre igai riitũ,
 ithuĩ gĩkeno kĩa Jakubu, o ũcio eendete.
⁵ Ngai nĩambatĩte, o agĩkũngũyagĩrwo na gĩkeno,
 Jehova akaambata akĩhuhagĩrwo tũrumbeta.
⁶ Inĩrai Ngai mũmũgooce na nyĩmbo, mũinĩrei mũmũgooce;
 inĩrai Mũthamaki witũ mũmũgooce, mũinĩrei mũmũgooce.*
⁷ Nĩgũkorwo Ngai nĩwe Mũthamaki wa thĩ yothe;
 mũgoocei na nyĩmbo.
⁸ Ngai nĩwe ũthamakagĩra ndũrĩrĩ;
 Ngai aikarĩre gĩtĩ gĩake kĩrĩa gĩtheru kĩa ũnene.
⁹ Andũ a ndũrĩrĩ arĩa marĩ igweta nĩmonganĩte
 matuĩke ta andũ a Ngai wa Iburahĩmu,
 nĩgũkorwo athamaki a thĩ nĩ a Ngai;
 we nĩwe ũtũũgĩrĩtio mũno.

48

Zayuni Itũũra rĩa Jehova

Thaburi ya Ariũ a Kora

- ¹ Jehova nĩ mũnene, na nĩ wa kũgoocwo mũno,
 arĩ kũu thĩinĩ wa itũũra inene rĩa Ngai witũ,
 o kĩrĩma-inĩ gĩake kĩrĩa kĩaamũre.
² Kĩrĩma kũu kĩa Ngai nĩ gĩthaka na gĩkaraiha na igũrũ,
 na nĩkĩo gĩkeno gĩa thĩ yothe.
 O ta ũrĩa Zafoni gũtũgĩrĩte na igũrũ mũno,
 no taguo Kĩrĩma gĩa Zayuni kĩaana,
 itũũra rĩu inene rĩa Mũthamaki ũrĩa Mũnene.
³ Ngai arĩ thĩinĩ wa ciikaro iria ngitĩre cia mũthamaki;

* **47:6** Andũ nĩmainagĩra Ngai kĩaambĩrĩria kĩa o mwaka na rũhĩa rwarĩ kayũ kanene rwetagwo shofari.

nake n̄eyonan̄itie atĩ n̄we k̄irigo ḡiacio k̄ia hinya.

- 4 R̄ir̄ia athamaki maanyiitanire hamwe
na maḡithiĩ magathar̄ik̄ire itũũra r̄iu,
5 maar̄ionire, maḡituĩka nda;
mak̄ũra n̄i k̄imako k̄inene.
6 O hau-hau mak̄inyiitwo n̄i k̄uinaina,
mak̄iḡia na ruo ta rwa m̄undũ-wa-nja ak̄irũmwo.
7 Wamanangire o ta ũr̄ia marikabu cia Tarishishi cianangagwo
n̄i r̄uhuhu ruum̄ite mwena wa irath̄iro.
- 8 O ta ũr̄ia tũiguĩte,
ũguo noguo tuonete
th̄iinĩ wa itũũra inene r̄ia Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
itũũra r̄iu inene r̄ia Ngai witũ:
Ngai eḡutũũra ar̄igita ḡira nginya tene.
- 9 Tũr̄i th̄iinĩ wa hekarũ yaku, Wee Ngai,
tw̄icũũranagia ũhoru wa wendo waku ũr̄ia ũtathiraga.
10 O ta ũr̄ia r̄iitwa r̄iaku r̄itariĩ, Wee Ngai,
ũguo noguo ngumo yaku ñigana o nginya ituri-inĩ cia th̄i;
guoko gwaku kwa ũr̄io k̄uiyũr̄itwo n̄i ũthingu.
11 K̄ir̄ima ḡia Zayuni n̄iḡikenaga,
namo matũũra ma Juda magacanjamũka
n̄i ũndũ wa matuĩro maku ma ciira.
- 12 Ceeraceerai Zayuni, m̄ur̄ithiũr̄ũr̄uke,
m̄utare m̄thiringo yar̄io ñr̄ia m̄iraihu na igũrũ,
13 m̄ũrore ũr̄ia k̄uiriḡitwo na hinya,
na m̄ũrore ciikaro iria ngit̄ire cia m̄ũthamaki,
n̄igeetha m̄ukeeraga r̄uciaro r̄ũr̄ia r̄ũgooka ũhoru wacio.
14 N̄igũkorwo Ngai ũyũ n̄we Ngai witũ nginya tene na tene;
eḡutũũra atũtongoragia nginya h̄indĩ ñtagathira.

49

Ũrimũ wa Kw̄ihoka Ũtonga

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Iguai ũhoru ũyũ, inyuĩ ndũr̄ir̄i ciothe;
thik̄ir̄ir̄iai, inyuothe m̄tũũraga gũkũ th̄i,
2 inyuĩ m̄utar̄i igweta na ar̄ia m̄ur̄i igweta,
inyuĩ itonga na ath̄iini m̄igue hamwe:
3 Kanua gakwa n̄igekwaria ciugo cia ũũgĩ,
m̄ario ya ngoro yakwa ñkorwo na ũtaũku.
4 N̄ingũtega gũtũ nd̄iiguĩre thimo;
njooke ndaũre ndaĩ ñno nḡihũũraga k̄inanda k̄ia m̄ugeeto:
- 5 Nĩ k̄i k̄inḡitũma nd̄itiḡire h̄indĩ ya math̄ina,
r̄ir̄ia andũ aaganu acio maheenanageria maathiũr̄ũr̄ũk̄irie,
6 o acio mehokaga ũtonga wao,
na makeeraha n̄i ũingĩ wa indo ciao?
7 Gũtir̄i m̄undũ ũnḡihota gũkũũra muoyo wa m̄undũ ũngĩ,
kana arut̄ire Ngai k̄indũ ḡia gũkũũra m̄undũ ũcio,

- 8 nīgũkorwo ũkũũri wa muoyo nĩ ũndũ wa goro mũno,
gũtirĩ irĩhi rĩngĩgana o na atĩa,
9 atĩ nĩguo mũndũ atũũre muoyo nginya tene,
na ndakanabuthe.
10 Nīgũkorwo andũ othe nĩmonaga atĩ o na andũ arĩa oogĩ nĩmakuuaga;
mũndũ mũkĩgu na mũndũ kĩrimũ o nao nĩmakuuaga,
magatigĩra andũ angĩ ũtonga wao.
11 Mbĩrĩra ciao igũtũũra irĩ nyũmba ciao nginya tene,
ituĩke ciikaro ciao njiarwa na njiarwa,
o na gũtuĩka maarĩ na mĩgũnda yao ene.
- 12 No mũndũ-rĩ, o na arĩ na indo nyingĩ, ndatũũraga;
akuuaga o ta ũrĩa nyamũ ikuuaga igathira.
- 13 Ũyũ nĩguo ũndũ ũrĩa wathĩrĩirio arĩa meĩhokaga o ene,
na arũmĩrĩri ao, arĩa metĩkanagia na mĩario yao.
14 Maathĩrĩirio mbĩrĩra o ta ng'onde cia gũthĩnjwo,
na gĩkuũ nĩkĩo gĩgaatũĩka mũrĩithi wao.
Magaathagwo nĩ andũ arĩa arũngĩrĩru rũciinĩ;
ciimba ciao ikaabuthĩra mbĩrĩra-inĩ,
irĩ kũraihi na nyũmba ciao nene.
15 No Ngai nĩagakũũra muoyo wakwa kuuma mbĩrĩra-inĩ;
ti-itherũ nĩwe ũkaanyamũkĩra.
- 16 Ndũkanetigĩre mũndũ rĩrĩa aatuĩka gĩtonga,
rĩrĩa riiri wa nyũmba yake wongerereka;
17 nīgũkorwo ndarĩ kĩndũ agaathiĩ nakĩo akua,
riiri wake ndagaikũrũka naguo.
18 O na gũtuĩka rĩrĩa aarĩ muoyo eyoonaga arĩ mũrathime,
nīgũkorwo andũ nĩmagũkumagia rĩrĩa wagaacĩra,
19 agakua athĩĩ kũrĩ maithe mao,
acio matagacooka kuona ũtheri rĩngĩ.
- 20 Mũndũ mũtongu ũtarĩ na ũmenyo
atarĩĩ o ta nyamũ iria ikuuaga igathira.

50

Ngoro ĩiyũrĩtwo nĩ Ngaatho

Thaburi ya Asafu

- 1 Jehova, o we Ngai ũcio Mwene-Hinya,
nĩaraaria, ageeta thĩ yothe
kuuma irathĩro rĩa riũa nginya kũrĩa rĩthũagĩra.
2 Ngai aracangarara arĩ Zayuni
itũũra rĩu ithaka mũno.
3 Ngai witũ nĩ gũũka arooka na ndegũkĩra;
mbere yake nĩ mwaki ũrakana,
na akarigiicĩrio nĩ kĩhuhũkanio kĩnene.
4 Areeta igũrũ na thĩ
nĩguo ituĩke aira agĩciirithia andũ ake:
5 “Cookanĩrĩrai harĩ nĩ inyuĩ andũ akwa aamũre,
o inyuĩ mwagĩire kĩrĩkanĩro na nĩ na ũndũ wa kũndutĩra igongona.”
6 Narĩo igũrũ rĩanagĩrĩra ũthingu wake,

nĩgũkorwo Ngai we mwene nĩwe mĩtuanĩri ciira.

- 7 “Inyuĩ andũ akwa, thikĩrĩriai na nĩngwaria,
ũthikĩrĩrie, wee Isiraeli, na nĩngũruta ũira wa gũgũthita:
nĩ nĩ Ngai, o Ngai waku.
- 8 Ndirakũrũithia nĩ ũndũ wa magongona maku,
o na kana nĩ ũndũ wa maruta maku ma njino,
marĩa makoragwo mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
- 9 Ndibatarĩtio nĩ ndegwa yumĩte kiugũ gĩaku,
kana mbũri ciumĩte ciugũ ciaku,
- 10 nĩgũkorwo nyamũ ciothe cia gĩthaka nĩ ciakwa,
na ng’ombe iria irĩ tũrĩma-inĩ ngiri na ngiri.
- 11 Nyoni ciothe iria irĩ kũu irĩma-inĩ, gũtirĩ o na ĩmwe itooĩ,
na ciũmbe ciothe cia werũ-inĩ nĩ ciakwa.
- 12 Ingĩkorwo hũtiĩ, ndingĩkwĩra, nĩgũkorwo thĩ nĩ yakwa,
na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wayo.
- 13 Nĩ nĩndĩaga nyama cia ndegwa,
o na kana nganyua thakame ya mbũri?
- 14 Rutĩra Ngai igongona rĩa gũcookia ngaatho,
na ũhingagĩrie Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno mĩhĩtwa yaku,
- 15 na ũngayagĩre mũthenya wa mĩnyamaro;
na nĩndĩrĩkũhonokagia, nawe ũngoocage.”

16 No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa mwaganu Ngai ekũmũũria atĩrĩ:

- “Ũrĩ na kĩhooto kĩrĩkũ gĩa kuuga mawatho makwa,
kana kwaria ũhoru wa kĩrĩkanĩro gĩakwa?
- 17 Nĩũmenete ũrutani wakwa,
na ũgateanĩria ciugo ciakwa.
- 18 Rĩrĩa wona mũici, ũnyĩtanagĩra nake;
na ũgĩaga ũrũmwe na itharia.
- 19 Ũhũthagĩra kanua gaku kwaria ndeto njũru,
na rũrĩmĩ rwaku naruo rũkaaragia maheeni.
- 20 Hĩndĩ ciothe waragia ndeto cia gũũkĩrĩra mũrũ wa thoguo,
ũgagĩcambia mũrũ-wa-nyũkwa.
- 21 Maũndũ macio ũmekaga o ngirĩte,
nawe ũgeciiria atĩ nĩ ndariĩ o tawe.
- No rĩrĩ, rĩu nĩngũkũrũithia,
nguonie maũndũ marĩa wĩkĩte.
- 22 “Mwĩcũraniei ũhoru ũyũ, inyuĩ mũriganagĩrwo nĩ Ngai,
nĩguo ndikamũtambuure, na haage mũndũ wa kũmũteithũra.
- 23 Mũndũ ũrĩa ũrutaga igongona rĩa gũcookia ngaatho nĩ nĩ atĩaga,
na akahaarĩria njĩra
nĩgeetha ndĩmuonie ũhonokanio wa Ngai.”

51

Kũhooya Gũtherio na Kũrekerwo

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai-rĩ, njiguĩra tha,
kũringana na wendo waku ũrĩa ũtathiraga;

- kūringana na tha ciaku nyingĩ-rĩ,
tharia mahĩtia makwa mathire.
- 2 Thambia mahĩtia makwa mothe,
na ũtherie mehia makwa.
- 3 Nĩgũkorwo nĩnjũũ mahĩtia makwa,
namo mehia makwa makoragwo mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
- 4 Wee nĩwe njĩĩrie, o Wee wiki,
na ngeeka ũndũ mũũru maitho-inĩ maku,
nĩguo Wee wonekage ũtarĩ na mahĩtia rĩrĩa ũkwaria,
na ũrĩ wa kĩhooto rĩrĩa ũgũtua ciira.
- 5 Ti-itherũ ndaciarirwo ndĩ mwĩhia;
maitũ aagĩire nda ya kũnjiara arĩ o na mehia.
- 6 Ti-itherũ, Wee wendaga ũhoru wa ma kuuma ngoro thĩinĩ;
nĩ ũndũ ũcio ũndutaga kũgĩa na ũũgĩ ngoro-inĩ yakwa.
- 7 Theria na mũthobi,* na nĩngũthera;
thaambia, na nĩngwerũha gũkĩra ira.
- 8 Tũma ngene na njanjamũke;
mahĩndĩ marĩa ũthetherete nĩmagĩkene.
- 9 Hitha ũthiũ waku ndũkoone mehia makwa,
na ũtharie mahĩtia makwa mothe.
- 10 Wee Ngai-rĩ, nyũmbĩra ngoro theru thĩinĩ wakwa,
na ũnjerũhĩrie roho wa kwĩhokeka thĩinĩ wakwa.
- 11 Ndũkanyingate nyume harĩwe,
o na kana weherie Roho waku Mũtheru kuuma thĩinĩ wakwa.
- 12 Njookeria gĩkeno kĩrĩa kĩa ũhonokio waku,
na ũũhe roho wa kũndũũria ngwathĩkagĩra.
- 13 Hĩndĩ ĩyo nĩngaruta andũ arĩa aremi nĩguo mamenye njĩra ciaku,
nao ehia magũcookerere.
- 14 Wee Ngai, o Wee Ngai ũrĩa ũũhonokagia-rĩ,
honokia kuumana na ũiti thakame,
naru rũrĩmĩ rwakwa nĩrũkaina ũhoru wa ũthingu waku.
- 15 Wee Mwathani, tumũra mĩromo yakwa,
nako kanua gakwa koimbũre ũgooci waku.
- 16 Wee ndũkenagio nĩ kũrutĩrwo igongona,
korwo nĩũkenagio nĩrĩo no ngũrutĩre;
o na ndũkenagio nĩ magongona ma njino.
- 17 Magongona marĩa Ngai etĩkagĩra nĩ roho ũrĩa mũthuthĩku;
ngoro ĩrĩa thuthĩku na ĩkahera-rĩ,
Wee Ngai ndũngĩmĩrega.
- 18 Tũma itũũra rĩa Zayuni rĩgaacĩre nĩ ũndũ wa wega waku;
aka thingo cia Jerusalemu rĩngĩ.
- 19 Hĩndĩ ĩyo nĩũgakenagĩra magongona ma ũthingu,
na maruta ma njino o marĩa macinagwo magathira biũ;
nĩngĩ magongona ma ndegwa nĩmakarutagĩrwo kĩgongona-inĩ gĩaku.

* 51:7 Mũthobi nĩguo watũmagĩrwo kũminjaminjĩria andũ thakame ya kũmatheria.

52

Wega wa Ngai na Gūtuanīra Ciira Gwake

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee njamba ĩno ĩrĩ hinya,
ũreegana nĩ ũndũ wa maũndũ mooru nĩkĩ?
Ūtindaga wĩrahĩte mũthenya wothe nĩkĩ,
o wee ũtuĩkĩte gĩconoko maithe-nĩ ma Ngai?
- 2 Rũrĩmĩ rwaku rũthugundaga mwanangĩko;
rũhaana ta rwenji rũnoore,
o wee wĩkaga maũndũ ma maheeni.
- 3 Wendete maũndũ mooru gũkĩra marĩa mega,
ũkenda maheeni gũkĩra kwaria ma.
- 4 Wendete ciugo o ciothe ithũkagia andũ,
wee rũrĩmĩ rũrũ rwa maheeni!
- 5 Ti-itherũ Mũrungu nĩagakwananga nginya tene na tene:
Agakũnyiita, akũhurie na akũrute hema-inĩ yaku;
agakũmunya akweherie bũrũri wa arĩa marĩ muoyo.
- 6 Andũ arĩa athingu nĩmakona ũguo metigĩre;
nao magathekerera mũndũ ũcio, moige atĩrĩ,
- 7 “Ūyũ nĩwe mũndũ
ũrĩa wagire gũtua Ngai kĩhitho gĩake kĩa hinya,
no eehokire ũtonga wake mũingĩ,
na akĩgĩa hinya nĩ ũndũ wa kũniina andũ arĩa angĩ!”
- 8 No rĩrĩ, nĩ ndariĩ ta mũtĩ wa mũtamaiyũ,
ũrĩa ũrakũra wega ũrĩ thĩnĩ wa nyũmba ya Ngai;
ndĩhokete wendo wa Ngai ũrĩa ũtathiraga
nginya tene na tene.
- 9 Ngũtũũra ngũgocaga nginya tene nĩ ũndũ wa ũrĩa wĩkĩte;
ndĩrĩhokaga rĩtwa rĩaku, nĩgũkorwo rĩtwa rĩaku nĩ rĩega.
Ndĩrĩkũgocaga ndĩ mbere ya andũ aku arĩa aamũre.

53

Ngai Ndakenagio nĩ Irimũ

Thaburi ya Daudi

- 1 Kĩrimũ kĩraga na ngoro atĩrĩ,
“Gũtirĩ Ngai.”
Nao amaramari, ciĩko ciao irĩ magigi;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩkaga wega.
- 2 Ngai aroraga ciana cia andũ
arĩ o igũrũ,
one kana nĩ harĩ ũrĩ na ũmenyo,
o na kana nĩ harĩ ũrongoragia Ngai.
- 3 Othe nĩmacookete na thuutha,
othe marĩ hamwe nĩmatuĩkĩte amaramari;
gũtirĩ o na ũmwe wĩkaga wega,
gũtirĩ o na ũmwe.
- 4 Andũ acio mekaga maũndũ mooru kaĩ matarĩ ũmenyo,

- o acio marĩaga andũ akwa o ta ũrĩa andũ marĩaga irio,
o acio matakayagĩra Ngai?
- ⁵ O hau-rĩ, makanyiitwo nĩ guoya mũnene,
o na gũtarĩ kĩndũ gĩa gũtũma metigĩre.
Nĩgũkorwo Ngai nĩahurunjĩte mahĩndĩ ma andũ acio magũtharĩkĩire;
nĩwamaconorithirie, nĩgũkorwo Ngai nĩamamenete.
- ⁶ Naarĩ korwo ũhonokio wa Isiraeli no ũgũke kuuma Zayuni!
Rĩrĩa Ngai agacookereria andũ ake na indo ciao-rĩ,
Jakubu nĩagakena na Isiraeli acanjamũke!

54

Ngai Nĩwe ũteithio Wakwa

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, honokia nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku;
ndĩhĩria na hinya waku.
- ² Wee Ngai, igua ihooya rĩakwa;
thikĩrĩria ciugo cia kanua gakwa.
- ³ Andũ ageni nĩmanjũkĩrĩire;
nao andũ matarĩ tha nĩmaracaria muoyo wakwa,
o andũ acio matarũmbũyagia Ngai.
- ⁴ Ti-itherũ Ngai nĩwe ũteithio wakwa;
Mwathani nĩwe ũndiiragĩrĩa.
- ⁵ Cookereria andũ arĩa manjambagia ũũru wao;
Wee maniine nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku.
- ⁶ Nĩngũkũrutĩra igongona rĩa kwĩyendera;
nĩngũgooca rĩitwa rĩaku, Wee Jehova,
tondũ nĩ rĩega.
- ⁷ Nĩgũkorwo nĩahonoketie mathĩna-inĩ makwa mothe,
na maitho makwa nĩmeyoneire gũtoorio gwa thũ ciakwa.

55

Mwathani Nĩtiiragĩrĩa Andũ arĩa Athingu

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, thikĩrĩria ihooya rĩakwa,
ndũkaage kũigua ithaithana rĩakwa;
² njigua na ũnjĩtĩke.
- Meciiria makwa nĩmathĩnĩtie na ndĩ mũgiĩku
³ nĩ ũndũ wa mũgambo wa thũ,
nĩ ũndũ wa gũkũrĩrwo maitho nĩ andũ arĩa aaganu;
tondũ o mandehagĩra o mathĩna,
na makaanyũrũria marakarĩte.
- ⁴ Ngoro yakwa ĩrĩ na ruo rũnene thĩnĩ wakwa,
nganyiitwo nĩ imakania nene cia gĩkuũ.
- ⁵ Guoya na kũinaina nĩcindigiicĩirie;
hubanĩrio nĩ kĩmako kĩnene.

- 6 Na nĩ ngiuga atĩrĩ, “Hĩ, naarĩ korwo ndĩ na mathagu ta ndutura!
Ingĩumbũka thiĩ ngahurũke,
- 7 ingĩũra thiĩ kũndũ kũraya,
ngaikare werũ-inĩ;
- 8 ingĩhiũha thiĩ handũ harĩa ingĩgitia,
kũraihu na rũhuho rũu rũnene na kĩhuhũkanio.”
- 9 Wee Mwathani, andũ arĩa aaganu nĩmanyiitwo nĩ kĩrigiicano,
ũhĩngĩcanie mĩario yao,
nĩgũkorwo itũũra-inĩ inene nyonaga o haaro na ngũĩ.
- 10 Mũthenya na ũtukũ, andũ acio aaganu macangacangaga thingo-inĩ cia
itũũra rĩu;
narĩo rĩiyũritwo nĩ rũmena na irumi.
- 11 Thĩinĩ wa itũũra rĩu inene no mwanangĩko ũrĩ kuo;
kwĩhĩtanĩra na kũheenania ciyũrite njĩra-inĩ ciarĩo.
- 12 Korwo nĩ thũ ĩranuma-rĩ,
no ngĩrĩrĩrie;
korwo nĩ thũ ĩranjũkĩrĩra-rĩ,
no ndĩhithe ndĩkanyone.
- 13 No rĩrĩ, nĩwe mũndũ wa riika rĩakwa,
mũthiritũ wakwa, mũrata wakwa ũrĩa twendanĩte mũno,
- 14 o wee twanakenanĩra tũrĩ na ngwatanĩro njega,
tũgĩthiĩ hamwe na andũ arĩa angĩ nyũmba-inĩ ya Ngai.
- 15 Gĩkuũ kĩrohubanĩria thũ ciakwa o rĩmwe;
iroikũrũka mbĩrĩra irĩ muoyo,
tondũ ũũru ũkoragwo ngoro-inĩ ciacio.
- 16 No rĩrĩ, nĩ nĩ Ngai ngayagĩra,
nake Jehova nĩahonokagia.
- 17 Hwaĩ-inĩ, na rũciinĩ, o na mĩaraho,
ngayaga ndĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake nĩaiguaga mũgambo wakwa.
- 18 We angũũraga kuuma mbaara-inĩ ĩrĩa ndũithagio,
ngoima itagurarĩtio,
o na gwakorwo nĩ andũ aingĩ mandũithagia.
- 19 Mũrungu ũrĩa ũtũũrite aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene nginya tene,
nĩekũmaigua na amaherithie,
andũ acio matagarũragĩra mĩthĩire yao,
o acio matetigagĩra Ngai.
- 20 Mũndũ ũcio tũrĩ thiritũ nake atharĩkagĩra arata ake,
na agathũkia kĩrĩkanĩro gĩake.
- 21 Mĩario yake ĩnyorokete o ta thiagĩ,
no rĩrĩ, mbaara ĩrĩ ngoro-inĩ yake;
ciugo ciake ihooranagĩria gũkĩra maguta,
no icio nĩ hiũ cia njora irĩ njomore.
- 22 Rekereria Jehova maũndũ marĩa magũtangaga,
na nĩegũgũtiirĩrĩra;
ndarĩ hĩndĩ akaareka mũndũ ũrĩa mũthingu agwe.
- 23 No rĩrĩ, Wee Ngai, nĩũkaharũrũkia andũ arĩa aaganu

irima-inĩ rĩa ũmaramari;
andũ arĩa manyootagĩra thakame na andũ a maheeni
matigaakinyia nuthu ya matukũ mao.

No niĩ hakwa-rĩ, Wee nĩwe ndĩhokete.

56

Kwĩhoka Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, njiguĩra tha,
nĩgũkorwo andũ nĩmaingatanĩte na niĩ mũno;
mũthenya wothe mendaga o gũũtharĩkĩra.
- 2 Andũ arĩa manjambagia
maingatanaga na niĩ mũthenya wothe;
aingĩ nĩ arĩa maraatharĩkĩra na mwĩtĩio.
- 3 Rĩrĩa ndetigĩra-rĩ,
nĩwe ndĩrĩhokaga.
- 4 Nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai, nĩndĩrĩgoocaga kiugo gĩake,
ndĩhokete o Ngai; ndingĩitigĩra.
Mũndũ ũrĩ na mwĩrĩ angĩnjĩka atĩa?
- 5 Mũthenya wothe matindaga makĩogomia ciugo ciakwa;
hĩndĩ ciothe mathugundaga kũnjĩka ũũru.
- 6 Manjiiragĩra na makanjoheria,
na makarĩithania na mĩthiĩre yakwa,
makĩenda kũnjũraga.
- 7 Wee Ngai, ndũkareke mahonoke o na atĩa;
ng'aũrania ndũrĩrĩ na marakara maku.
- 8 Andĩka ũhoro wa gũcakaya gwakwa;
maithori makwa mekĩre cuba-inĩ yaku,
githĩ matirĩ maandĩko-inĩ maku?
- 9 Rĩrĩa ngaakaya ndeithio
thũ ciakwa nĩikahũndũka.
Ūndũ ũcio nĩũgatũma menye atĩ Ngai arĩ hamwe na niĩ.
- 10 Nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai, ũrĩa ngoocaga kiugo gĩake,
nĩ ũndũ wa hinya wa Jehova, ũrĩa ngoocaga kiugo gĩake,
- 11 ndĩhokete o Ngai; ndingĩitigĩra.
Mũndũ-rĩ, angĩnjĩka atĩa?
- 12 Wee Ngai, mĩhĩtwa ĩrĩa ndĩhĩtĩte ndĩ o nayo,
nĩndĩrĩkũrutagĩra maruta ma gũgũcookeria ngaatho.
- 13 Nĩgũkorwo nĩũũhonoketie kuuma gĩkuũ-inĩ,
na ũkagirĩrĩria magũrũ makwa kũhĩngwo,
nĩguo thiiage mbere ya Ngai
ngĩonaga ũtheri ũrĩa wonagwo nĩ arĩa marĩ muoyo.

57

Ihooya rĩa kũũria Ngai Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, njiguĩra tha, ũnjiguĩre tha,
nĩgũkorwo nĩ harĩwe njũragĩra.
Nĩ ngũũrĩra kĩruru-inĩ kĩa mathagu maku,
o nginya mwanangĩko ũhĩtũke.
- ² Ngũkaĩra Ngai-Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno,
o kũrĩ Mũrungu, ũrĩa ũũhingagĩria maũndũ.
- ³ Atũmaga ũteithio kuuma igũrũ akaahonokia,
akarũithia arĩa maahanyũkagia mũno;
Ngai agakĩndũmĩra wendani na wĩhokeku wake.
- ⁴ Nĩ ndĩ gatagatĩ-inĩ ka mĩrũũthi;
ngomete gatagatĩ ka nyamũ ndĩiani,
na nĩo andũ arĩa magego mao mahaana ta matimũ na mĩguĩ,
o acio nĩmĩ ciao ihaana ta hiũ cia njora njũgĩ.
- ⁵ Wee Ngai, tũũgĩra, ũtũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ;
riiri waku nĩũgĩe igũrũ rĩa thĩ yothe.
- ⁶ Thũ ciakwa nĩciambĩire magũrũ makwa mũtego wa wabu,
na nĩ ngĩthikĩra nĩ kũnyamarĩka.
Cienjete irima njĩra-inĩ yakwa,
no nĩcio igũite thĩnĩ warĩo.
- ⁷ Wee Ngai, ngoro yakwa nĩkindĩirie,
ngoro yakwa no ĩkindĩirie;
nĩkũina ngũina, ngũgooce na rwĩmbo.
- ⁸ Wee muoyo wakwa arahũka!
Arahũka wee kĩnanda kĩa mũgeeto, o nawe kĩnanda gĩa kĩnũbi!
Ngwarahũka ruoro rũgĩtema.
- ⁹ Wee Mwathani, nĩngũkũgocca, gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ;
nĩngũkũinĩra ngũgooce ndĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ.
- ¹⁰ Nĩgũkorwo wendo waku nĩ mũnene, ũgagĩkinya o igũrũ;
wĩhokeku waku ũkinyĩte o matu-inĩ.
- ¹¹ Wee Ngai, tũũgĩra, ũtũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ;
riiri waku nĩũgĩe igũrũ rĩa thĩ yothe.

58

Ihooya rĩa kũũria Ngai Aherithie Andũ arĩa Aaganu

Thaburi ya Daudi

- ¹ Inyuĩ aathani aya-rĩ, ti-itherũ nĩmwaragia maũndũ ma kĩhooto?
Nĩmũtuagĩra andũ ciira ũrĩa kwagĩrĩire na kĩhooto?
- ² Aca, ngoro-inĩ cianyu mũthugundaga maũndũ matarĩ ma kĩhooto,
na moko manyu mageeka maũndũ ma kũruta haaro gũkũ thĩ.
- ³ O kuuma gũciarwo andũ arĩa aaganu nĩmahĩtagia njĩra;
matũũraga marĩ imaramari kuuma gũciarwo, na maaragia maheeni.

- 4 Ūrūrū wao nĩ ta ūrūrū wa nyoka,
ūhaana ta thumu wa nduĩra ĩthingĩte matũ mayo,
5 ĩrĩa ĩtangĩigua rwĩmbo rwa mũmĩthuuthĩri,
o na angĩkorwo aramĩthuuthĩra arĩ na ũũgĩ mũnene atĩa.
- 6 Wee Ngai, unanga magego marĩa marĩ tũnua twao;
Wee Jehova, munya mũthangiri ya mũrũũthi ĩyo!
7 Nĩmabuĩrie o ta maaĩ marĩa mathereraga makabuĩria;
rĩrĩa magereka ũta-rĩ, mũguĩ yao nĩkoragwo ĩrĩ mũtuuhu.
8 Marotuĩka ta ndinoho ĩrĩa ĩtwekaga o ĩgĩthiiga,
matuĩke ta kĩhuno kĩrĩa gĩtoonaga riũa.
- 9 Andũ arĩa aaganu makeeherio narua,
gũkĩra ũrĩa nyũngũ cianyu ingĩhiũhio nĩ mwaki wa mũigua,
ĩrĩ mũigũ kana ĩrĩ mũũmũ.
10 Andũ arĩa athingu nĩmagakena maarĩhĩrio,
rĩrĩa magathambia nyarĩrĩ ciao thakame-inĩ ya arĩa aaganu.
11 Hĩndĩ ĩyo andũ nĩmakoiga atĩrĩ,
“Ti-itherũ nĩ kũrĩ na irĩhi rĩa arĩa athingu;
ti-itherũ nĩ kũrĩ Ngai ũrĩa ũtuagĩra andũ a thĩ ciira.”

59

Ihooya rĩa kũhooya Ūgitĩri

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, honokia kuuma kũrĩ thũ ciakwa;
ngitĩra harĩ arĩa manjũkagĩrĩa.
2 Honokia kuuma kũrĩ arĩa mekaga ũũru,
na ũũhonokie kuuma kũrĩ acio aiti thakame.
- 3 Ta kĩone ũrĩa manjoheirie!
Andũ ooru maranjĩrĩa manjũkĩrĩre,
o na itekĩte ũũru kana ngehia, Wee Jehova.
4 Ndirĩ ũndũ mũũru njĩkĩte,
no rĩrĩ, nĩmehaarĩrie maatharĩkĩre.
Arahũka ũndeithie; wĩonere ũrĩa thĩnĩkĩte!
5 Wee Jehova, Ngai Mwene-Hinya-Wothe, o Wee Ngai wa Isiraeli,
arahũka ũherithie ndũrĩrĩ ciothe;
ndũkaiguĩre andũ aaganu tha, o acio makunyanagĩra andũ arĩa angĩ.
- 6 Macookaga hwaĩ-inĩ makĩraramaga ta ngui,
makĩũrũraga itũũra-inĩ inene.
7 Ta kĩone kĩrĩa marerũka na tũnua twao,
nĩ ta marerũka hiũ cia njora kuuma mũromo-inĩ yao,
makooria atĩrĩ, “Nũũ ũngĩtũigua?”
8 No Wee Jehova-rĩ, mathekerere;
ndũrĩrĩ icio ciothe nĩucinyararĩte.
- 9 Wee Hinya wakwa-rĩ, nowe njũũthĩrĩrie;
Wee Ngai-rĩ, nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
o Wee Ngai wakwa mũnyendi.
- 10 Ngai nĩegũthĩ mbere yakwa,

- na nĭekũnjĭtĭkĭria ngenerere arĭa manjambagia.
- 11 No ndũkamoorage,
nĭguo andũ akwa matikanariganĩrwo.
Nĩ ũndũ wa hinya waku, tũma matũũre morũũraga,
nginya ũmatorie, Wee Mwathani ngo iitũ.
- 12 Nĩ ũndũ wa mehia ma tũnua twao,
na nĩ ũndũ wa ciugo cia mĩromo yao,
tũma magwatio nĩ mũtego wa mwĩtĩo wao.
Nĩ ũndũ wa irumi na maheeni marĭa maaragia,
13 maniine na marakara maku,
maniine nginya mathire biũ.
Hĩndĩ ĩyo nĭgũkamenyeka nginya ituri cia thĩ,
atĩ Ngai nĩwe wathaga Jakubu.
- 14 Macookaga hwaĩ-inĩ makĩraramaga ta ngui,
makĩũrũraga itũũra-inĩ inene.
- 15 Morũũraga magĩcaria irio,
na makoigĩrĩria maga kũhũũna.
- 16 No nĩi-rĩ, ndĩinaga ũhoru wa hinya waku,
o rũciinĩ ngaina ũhoru wa wendo waku;
nĭgũkorwo Wee nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
na rĩũrĩro rĩakwa hĩndĩ ya mathĩina.
- 17 Wee Hinya wakwa-rĩ, nĭngũkũinĩra ngũgooce;
nĭgũkorwo Wee nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
o Wee Ngai ũrĭa ũnyendete.

60

Ihooya rĭa kũũria Ũtoorania

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai nĩũtũtiganĩrie na ũgatũharagania;
ũkoretwo ũtũrakarĩire, no rĩu tũcookerere!
- 2 Nĩũthingithĩtie bũrũri na ũkawatũra;
thinga mĩatũka yaguo, nĭgũkorwo nĩũrenyenya.
- 3 Nĩũtũmĩte andũ aku makorwo na mahinda maritũ;
ũmanyuithĩtie ndibei magathĩi magĩtũgũũgaga.
- 4 No rĩrĩ, andũ arĭa magwĩtigĩrĩte-rĩ, nĩũmahaicĩirie bendera,
nĭguo metharagĩre harĩ yo mona arĭa mamarathaga na ũta.
- 5 Tũhonokie na ũtũteithie na guoko gwaku kwa ũrĩo,
nĭguo arĭa wendete mahonoke.
- 6 Ngai nĩarĩtie arĩ handũ hake harĭa haamũre, akoiga atĩrĩ:
“Nĩngatũranga Shekemu* ndĩ na gĩkeno kĩingĩ,
na thimĩre andũ akwa Gĩtuamba gĩa Sukothu.
- 7 Gileadi nĩ gwakwa, o na Manase no gwakwa;†
Efiraimu nĩ ngũbia yakwa ya kĩgera,
na Juda nĩ rũthanju rwakwa rwa ũthamaki.
- 8 Moabi nĩ kĩa gĩakwa gĩa gwĩthambĩra,

* 60:6 Shekemu nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene rĩa Isiraeli matukũ-inĩ ma tene. † 60:7 Gileadi na Manase kwarĩ mwena wa irathĩro wa bũrũri wa Isiraeli.

na Edomu nīho njikagia kīraatū gīakwa;
nyanagīrīra nī ūrīa ndooretie būrūri wa Filistia.”

- ⁹ Nūū ūkūnginyia itūūra rīrīa inene rīirigīre?
Nūū ūkūndongoria andware Edomu?
¹⁰ Githī tiwe, Wee Ngai, o Wee ūtūregete,
na ūgatiga gūtwarana na mbūtū ciitū cia ita?
¹¹ Tūteithie, ūtūhootanīre harī thū ciitū,
nīgūkorwo ūteithio wa mūdū nī wa tūhū.
¹² Ngai arī hamwe na ithuī nītūkūhootana,
na nīakarangīrīria thū ciitū thī.

61

Kūhooya Ūgitīri wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, igua kīrīro gīakwa;
thikīrīria ihooya rīakwa.
² Ndīragūkaīra kuuma ituri cia thī,
ndīragūkaīra o ngoro yakwa īgīthiragwo nī hinya;
ndongoria nginye rwaro-inī rwa ihiga rūrīa rūraihi na igūrū kūngīra.
³ Nīgūkorwo nīwe ūkoretwo ūrī rīūrīro rīakwa,
mūthiringo mūrāihu na igūrū wa hinya wa kwīhitha kuuma kūrī thū.
⁴ Ndīriragīria gūtūūra hema-inī yaku nginya tene,
na ndīhithage kīruru-inī kīa mathagu maku.
⁵ Nīgūkorwo Wee Ngai nūiguīte mīhītwa yakwa,
nīungāire igai rīa andū arīa metigīrīte rītwa rīaku.
⁶ Ongerera matukū ma mūthamaki ma gūtūūra muoyo,
mīaka yake īigane ta ya njjarwa nyingī.
⁷ Aroikarīra gītī kīa ūnene arī mbere ya Ngai nginya tene;
tūma wendo na wīhokeku waku imūgitagīre.
⁸ Hīndī īyo ngatūūra nyinaga rwīmbo rwa kūgooca rītwa rīaku,
na hingagie mīhītwa yakwa mūthenya o mūthenya.

62

Kwīhoka Ngai arī o We Wiki

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ngoro yakwa yetagīrīra Ngai o we wiki;
ūhonokio wakwa uumaga harī we.
² O we wiki nīwe rwaro rwakwa rwa ihiga na ūhonokio wakwa;
nīwe kīrigo gīakwa kīa hinya, ndirī hīndī ngenyenyeke.
³ Nī nginya rī mūgūtūūra mūtharīkagīra mūdū?
Mwamūūrāga inyuothe, taarī rūthingo rūinamu
kana rūirigo rūrenda kūgūa?
⁴ Nīmatuīte itua mamweherie ūnene-inī wake;
makenagio nī maheeni.
Marathimanaga na tūnua twao,

no ngoro-inĩ ciao makarumana.

- ⁵ Wee ngoro yakwa, etha ũhurũko harĩ Ngai o we wiki,
kĩirigĩrĩro gĩakwa kĩrĩ harĩ we.
- ⁶ O we wiki nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga na ũhonokio wakwa;
nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya ndirĩ hĩndĩ ngenyenyeka.
- ⁷ ũhonokio wakwa na gĩtĩio gĩakwa ciumaga kũrĩ Ngai;
nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga rũrĩ hinya, na rĩũrĩro rĩakwa.
- ⁸ Inyuĩ andũ aya, mwĩhokagei o we hĩndĩ ciothe;
itũrũragai ngoro cianyu harĩ we,
nĩgũkorwo Ngai nĩwe rĩũrĩro riitũ.
- ⁹ Andũ arĩa matarĩ igweta no mĩhũmũ tu,
na arĩa marĩ igweta no maheeni tu;
mangĩthimwo na ratiri-rĩ, o no kĩndũ gĩa tũhũ;
othe marĩ hamwe no mĩhũmũ mĩtheri.
- ¹⁰ Mũtikehoke ũtunyani
kana mwĩtĩie na indo cia kũiya;
o na ũtonga wanyu ũngĩingĩha-rĩ,
mũtikawĩhoke.
- ¹¹ Harĩ ũndũ ũmwe Ngai oigĩte,
o na nĩ maũndũ meerĩ njiguĩte:
atĩ Wee Ngai, nĩ ũrĩ hinya,
¹² na atĩ Wee Mwathani, ũrĩ mwendani.
Ti-itherũ nĩũkarĩha o mũndũ
kũringana na wĩra wake.

63

Kũnyootera Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, nĩwe Mũrungu wakwa,
Wee-rĩ, nĩwe nongoragia na kĩyo;
ngoro yakwa nĩwe ĩnyootagĩra,
na mwĩrĩ wakwa nĩwe wĩriragĩria,
ndĩ bũrũri-inĩ ũyũ mũũmũ na wa mĩnoga,
o ũyũ ũtarĩ maaĩ.
- ² Nĩnguonete ũrĩ handũ-harĩa-haamũre,
na ngeyonera hinya waku na riiri waku.
- ³ Tondũ wendo waku nĩ mweya gũkĩra muoyo guo mwene-rĩ,
mĩromo yakwa nĩrĩkũgocaga.
- ⁴ Ndĩrĩkũgocaga hĩndĩ ĩrĩa yothe ngũtũũra muoyo,
ngocage rĩitwa rĩaku nyambararĩtie moko makwa.
- ⁵ Ngoro yakwa ĩganĩire ta ĩrĩite irio iria njega mũno;
nako kanua gakwa nĩkarĩkũgocaga, mĩromo yakwa ĩgakũinĩra.
- ⁶ Ngũririkanaga ndĩ ũrĩrĩ;
ndĩciiragia ũhoro waku ũtukũ wothe.
- ⁷ Tondũ Wee nĩwe ũteithio wakwa-rĩ,
nyinagĩra kũruru-inĩ kĩa mathagu maku.
- ⁸ Ngoro yakwa nĩnyitĩrĩire harĩwe;
guoko gwaku kwa ũrĩo gũkaanyitĩrĩra.

- ⁹ Andũ arĩa macaragia muoyo wakwa nĩguo maũniine nĩmakanangwo; magaatonyerera na thĩ nginya kũrĩa kũriku mũno.
- ¹⁰ Makoogwo na rũhiũ rwa njora matuĩke irio cia mbwe.
- ¹¹ No rĩrĩ, mũthamaki nĩagakena nĩ ũndũ wa Ngai; andũ arĩa othe mehĩtaga makĩgwetaga rĩtwa rĩa Ngai nĩmakamũgooca, natuo tũnua twa arĩa maaragia maheeni nĩtũgaakirio.

64

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, igua mũgambo wakwa ngĩkwĩra mateta makwa; gitĩra muoyo wakwa harĩ kwĩhĩtĩrwo nĩ thũ.
- ² Kĩihithe kuuma kũrĩ ndundu ya andũ arĩa aaganu, ũũhithe kuuma kũrĩ inegene rĩa mũingĩ ũrĩa wĩkaga ũũru.
- ³ Manooraga nĩmĩ ciao ta hiũ cia njora, na makaaria ciugo njũru itariĩ ta mũguĩ irĩ ũrũrũ.
- ⁴ Mehithagĩra mũndũ ũtehĩtie makamũratha na mũguĩ; mamũrathaga o rĩmwe mategwĩtigĩra.
- ⁵ Momanagĩrĩria magĩthugunda mũbango mũũru, meranaga ũrĩa mekũhitha mũtego yao; mooragia atĩrĩ, “Nũũ ũngĩmĩona?”
- ⁶ Mathugundaga maũndũ matarĩ ma kĩhoo, makoiga atĩrĩ, “Kaĩ nĩtũbangĩte mũbango mwagĩrĩru-ĩ!”
Ti-itherũ meciiria ma mũndũ na ngoro yake itingĩtuĩrĩka.
- ⁷ No rĩrĩ, Ngai nĩekũmaratha na mũguĩ yake, amathece o rĩmwe.
- ⁸ Akaamarehithĩria mwanangĩko nĩ ũndũ wa ciugo njũru iria maaragia na tũnua twao; andũ arĩa othe makamoona makaamanyũrũria, mamainainĩrie mũtwe.
- ⁹ Andũ othe nĩmagetigĩra; nĩmakaheana ũhoru wa wĩra wa Ngai, na meciirie ũhoru wa maũndũ marĩa ekĩte.
- ¹⁰ Andũ arĩa athingu nĩmagĩkenere Jehova na moragĩre harĩ we; andũ arĩa othe arũngĩrĩru ngoro nĩmamũgooce!

65

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Irathimo

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, twetereire gũkũgooca tũrĩ Zayuni; nĩ harĩwe mũhĩtwa iitũ ikaahingio.
- ² Wee ũiguaga mahooya-rĩ, andũ othe marĩũkaga harĩwe.
- ³ Rĩrĩa twahubanĩirio nĩ mehia,

- Wee nīwatūrekeire mahītia maitū.
⁴ Kūrathimwo-rī, nī andū arīa ūthuurīte,
 na ūkamarehe hakuhī matūūrage kūu nja ciaku!
 Ithuī tūrīiganagīra nī maūndū mega ma nyūmba yaku,
 o macio ma hekarū yaku theru.
- ⁵ Ūtūcookagīria ūhoru na ciiko cia magegania na cia kīhotoo,
 Wee Ngai Mūhonokia witū,
 o Wee nīwe mwīhoko wa andū arīa marī ituri-inī ciothe cia thī,
 na arīa marī iria-inī kūndū kūraya mūno,
⁶ o Wee wombire irīma na hinya waku,
 wīohete ūhoti taarī mūcibi,
⁷ o Wee wahooreririe mūrurumo wa maria,
 ūkīhooreria mūrurumo wa ndiihū ciamo,
 na ūgīkiria inegene rīa ndūrīrī.
⁸ Andū arīa matūūraga kūraya nīmetigagīra magegania maku;
 ūtūmaga thī yothe ikene,
 kuuma kūrīa rūciinī rūrathaga nginya kūrīa hwaī-inī ūthūaga.
- ⁹ Wee nīwe ūmenyagīrīra thī na ūkamiurīria mbura;
 ūtūmaga īgīe na būthi mūingī.
 Rūūī rwa Ngai rūiyūrīte maaī
 ma gūkūrīria andū irio,
 nīgūkorwo ūguo nīguo wathīrīrie gwīkagwo.
- ¹⁰ Ūiyūrāgia mītaru yakuo maaī,
 na ūkaarāgania mīkūmūkūmū yakuo;
 ūmīororoāgia na mbura ya rūthuthuū,
 na ūkarathima kīmera kīayo.
- ¹¹ Mwaka ūwīkīrīte thūmbī ya wega waku,
 namo makaari maku makaiyūrīrīra būthi mūingī.
- ¹² Nyeki ya werū nī nduru mūno,
 natuo tūrīma tūiyūrītuo nī gīkeno.
- ¹³ Cieni ciyūrīte ndūūru cia ng'ondū,
 nacio ituamba ikaiyūra ngano;
 indo ciothe iroigīrīria ikaina nī gūkena.

66

Rwīmbo rwa Kūgooca Ngai nī ūndū wa Wegā Wake

Rwīmbo rwa Thaburi

- ¹ Anīrīrai Ngai mūkenete mūrī mbere ya Jehova, inyuī andū othe a thī!
² Inai mūrahe riiri wa rīitwa rīake;
 gūkumio gwake tūmai kūgīe na riiri!
- ³ Īrai Ngai atīrī, “Kaī ciiko ciaku nī cia magegania-ī!
 Ūhoti waku nī mūnene mūno nginya
 ūgatūma thū ciaku ciīhetage nī guoya irī mbere yaku.
- ⁴ Andū othe a thī nīwe mainamagīrīra;
 mainaga magakūgooca,
 mainaga makagooca rīitwa rīaku.”
- ⁵ Ūkai muone ūrīa Ngai ekīte,
 maūndū marīa ekagīra andū matikīrī ma kūmakania!
- ⁶ Aagarūrīre iria rīgītuīka thī nyūmū,

- nao andũ makĩhĩtũkĩra kũu maaĩ-inĩ na magũrũ;
ũkai, tũmũkenere.
- 7 Nĩ ũndũ wa hinya wake, egũtũũra aathanaga nginya tene,
maitho make maikaraga marorete ndũrĩrĩ,
nĩguo andũ arĩa aremĩ matikagerie kũmũũkĩrĩra.
- 8 Gocai Ngai witũ, inyuĩ andũ a ndũrĩrĩ,
mũgambo wake wa kũmũgocca nĩũiguĩke;
- 9 nĩatũtũrĩtie muoyo na akagirĩrĩria magũrũ maitũ matirũke.
- 10 Nĩgũkorwo Wee Ngai nĩũtũgeretie;
ũtũtheragia ta ũrĩa betha ĩtheragio na mwaki.
- 11 Nĩwatũmire tũtwarwo njeera
na ũgĩtũkuuithia mĩrigo mĩritũ.
- 12 Warekire andũ matũikarĩre mĩtwe;
twagĩtuĩkanirie mwaki-inĩ o na maaĩ-inĩ,
no ũgĩcooka ũgĩtũrehe kũndũ kũrĩ bũthi.
- 13 Nĩngũũka hekarũ-inĩ yaku ndĩ na maruta ma njino,
nĩguo hingie mĩhĩtwa yakwa harĩwe,
- 14 mĩhĩtwa ĩrĩa mĩromo yakwa yeranĩire, na ngĩmĩaria na kanua gakwa,
rĩrĩa ndaarĩ thĩna-inĩ.
- 15 Ngũkũrutĩra igongona rĩa nyamũ iria noru,
na ndute iruta rĩa ndũrũme;
ngũkũrutĩra igongona rĩa ndegwa na mbũri.
- 16 Ũkai mũthikĩrĩrie inyuothe arĩa mwĩtigĩrĩte Ngai;
rekei ndĩmũhe ũhoru wa ũrĩa anjĩkĩire.
- 17 Ndamũkaĩire na kanua gakwa,
ngĩmũgocca na rũrĩmĩ rwakwa.
- 18 Korwo ndaarĩ na mehia ngoro-inĩ yakwa-rĩ,
Mwathani ndangĩanjigũire;
- 19 no ti-itherũ Ngai nĩathikĩrĩrie,
na akĩigua mũgambo wakwa ngĩmũhooya.
- 20 Ngai arogocwo,
o we ũtaaregire kũigua ihooya rĩakwa,
o na kana akĩaga kũnyonia wendo wake!

67

Rwĩmbo rwa Kũgocca Ngai

Rwĩmbo rwa Thaburi

- 1 Ngai arotũkinyĩria wega wake, na atũrathime,
na atũme ũthiũ wake ũtwarĩre,
- 2 nĩguo njĩra ciaku imenyeke gũkũ thĩ,
ũhonokio waku ũmenywo nĩ ndũrĩrĩ ciothe.
- 3 Andũ marokũgocca, Wee Ngai;
andũ othe marogũkumia.
- 4 Ndũrĩrĩ nĩicanjamũke na cikũinĩre nĩ gũkena,
nĩgũkorwo wathaga andũ na kĩhooto,
na ũgatongoria ndũrĩrĩ iria irĩ gũkũ thĩ.
- 5 Andũ marokũgocca, Wee Ngai;
andũ othe marogũkumia.

- 6 Hĩndĩ ãyo bũrũri nĩũkaruta magetha maguo,
na Ngai, o we Ngai witũ, nĩagatũrathima.
7 Ngai nĩagatũrathima,
nacio ituri ciothe cia thĩ nĩkamwĩtigĩra.

68

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

- 1 Ngai nĩakĩarahũke, ahurunje thũ ciake;
nao arĩa mamũthũire nĩmoore mehere mbere yake.
2 O ta ũrĩa ndogo yũmbũragwo nĩ rũhuho-rĩ,
ũromombũra;
o ta ũrĩa mũhũra ũringũkagio nĩ mwaki-rĩ,
andũ arĩa aaganu marothira marĩ mbere ya Ngai.
3 No rĩrĩ, arĩa athingu marocanjamũka
na makene marĩ mbere ya Ngai;
marorũhĩa nĩ gũkena.
4 Inĩrai Ngai, mũine mũgooce rĩitwa rĩake,
kumiai ũcio ũhaicaga matu ta mbarathi,
rĩitwa rĩake nĩ Jehova;
gĩcanjamũkei mũrĩ mbere yake.
5 Ngai ũrĩa ũikaraga gĩikaro gĩake gĩtheru-rĩ,
nĩwe ithe wa ciana cia ngoriai, na mũgitĩri wa atumia a ndigwa.
6 Ngai nĩatũmaga arĩa maikaraga marĩ oiki magĩe na mũciĩ,
arĩa ohe amohorithagia na akamoimagaria;
no andũ arĩa aremi matũũraga bũrũri mũũmũ.
7 Wee Ngai rĩrĩa woimagarire ũrĩ mbere ya andũ aku,
hĩndĩ irĩa watũkanĩirie rũng'ũrĩ-inĩ-rĩ,
8 thĩ nĩyathingithire,
narĩo igũrũ rĩkiuria mbura,
nĩ ũndũ wa gũũka kwa Ngai, o ũcio Ngai wa Sinai,
na nĩ ũndũ wa gũũka kwa Ngai, Ngai wa Isiraeli.
9 Wee Ngai-rĩ, nĩwoiririe mbura nyingĩ,
ũkĩnyootora bũrũri ũcio wa igai rĩaku ũrĩa wang'arĩte.
10 Andũ aku magĩtũũra kuo,
na kuumana na ũingĩ wa indo ciaku, Wee Ngai-rĩ,
ũgĩtanahĩra athĩni acio.
11 Mwathani nĩaheanire ũhoro,
nao arĩa maawanĩrĩire maarĩ gĩkundi kĩnene:
12 "Athamaki na mbũtũ cia ita moraga na ihenya;
nakuo kambĩ-inĩ andũ magayanaga indo cia ndaho.
13 O na rĩrĩa mũkomete hakuhĩ na mwaki wa gĩikaro kĩa nja,
mũhaana o ta mathagu ma ndutura magemetio na betha,
nacio njoya ciayo ikagemio na thahabu ikũhenia."
14 Rĩrĩa Mwene-Hinya-Wothe aahunjire athamaki bũrũri-inĩ-rĩ,
kwahaanaga o ta rĩrĩa tharunji igwĩte kĩrĩma-inĩ gĩa Zalimoni.
15 Ĩ irĩma cia Bashani ti irĩma irĩ riiri;

- irīma cia Bashani irī tūcūmbīrī tūingī.
- 16 Inyuĩ irīma ici irī tūcūmbīrī tūingī-rī, mūrarora na ũiru nīkī,
kīrīma kīrīa Ngai athuurīte gītuĩke gīkarō gīake,
o kūrīa Jehova we mwene egūtūūra nginya tene?
- 17 Ngaari cia Ngai cia ita nĩ makūmi ma ngiri,
na ngiri cia ngiri;
Mwathani nĩokīte arī gatagatĩ ga cio oimĩte Kīrīma gĩa Sinai,
agatoonya handū hake haamūre.
- 18 Rīrīa wambatire igūrū,
nīwatongoririe arīa maatahītuo mūtongoro-inĩ waku;
nīwamūkīrire iheo kuuma kūrī andū,
o na ũgīciamūkīra kuuma kūrī andū arīa aremi,
nĩgeetha Wee, Jehova Ngai, ũtūũre kuo.
- 19 Goocai Mwathani, o we Mūrungu Mūhonokia witū,
o we ũkuuaga mīrigo iitū mūthenya o mūthenya.
- 20 Ngai witū nĩ Mūrungu ũhonokanagia;
Mwathani Jehova nĩwe rīūrīro rīa kuuma gīkuũ-inĩ.
- 21 Ti-itherū Ngai nĩakamemenda ciongo cia thū ciake,
amemende ruototia rwa arīa mathiiaga na mbere kwīhia.
- 22 Mwathani ekuuga atīrī, “Nīngaruta thū cianyu kuuma Bashani;
ndīcirute iria-inĩ kūrīa kūrīku,
23 nĩgeetha mūtobokie makinya manyu thakame-inĩ ya thū cianyu,
o nacio nīmĩ cia ngui cianyu igīe na igai rīacio.”
- 24 Wee Ngai-rī, mūtongoro waku nīwonekete,
o mūtongoro wa Mūrungu wakwa na Mūthamaki
agītoonya handū-harīa-haamūre.
- 25 Aini a nyīmbo nĩo matongoretie,
makarūmīrīrwo nĩ ahūũri inanda;
hamwe nao nĩ airītu arīa marahūũra tūhembe.
- 26 Goocai Ngai, kīũngano-inĩ kīrīa kīnene;
mūgooce Jehova kīũngano-inĩ gĩa Isiraeli.
- 27 Mūhīrīga ũrīa mūnini wa Benjamini nĩguo ũcio ũmatongoretie,
kīrīndī kīnene kīa athamaki a Juda kīrī ho,
na makarūmīrīrwo nĩ athamaki a Zebuluni na a Nafitali.
- 28 Wee Ngai-rī, onania ũhoti waku;
tuonie hinya waku, Wee Ngai, ta ũrīa waneka.
- 29 Tondū wa hekarū yaku ĩrīa ĩrī kūu Jerusalemu-rī,
athamaki nĩmagakūrehagīra iheo.
- 30 Rūithia nyamū ĩrīa ĩrī ithanjī-inĩ,
ũkīrūithie rūuru rwa ndegwa rūrīa rūrī thīinĩ wa tūcaũ twa ndūrīrī.
Īkwīnyiihīrie, na ĩkūrehere icunjī cia betha.
Hurunja ndūrīrī iria ikenagīra mbaara.
- 31 Abarūthi nĩmagooka moimĩte būrūri wa Misiri;
naguo būrūri wa Kushi nĩũkenyīihīria Ngai.
- 32 Inīrai Ngai, inyuĩ mothamaki ma thī,
inai mūgooce Mwathani,

- 33 ũcio ũthiiaga ahaicĩte matu macio ma igũrũ ma tene,
ũcio ũrurumaga na mũgambo mũnene.
- 34 Anĩrĩrai hinya wa Ngai,
we ũrĩa ũnene wake arĩ guo ũrũgamĩrĩire Isiraeli,
o ũcio ũhoti wake ũrĩ kũu matu-inĩ.
- 35 Wee Ngai-rĩ, ũrĩ wa gwĩtigĩrwo, ũrĩ handũ hau haku haamũre;
Mũrungu wa Isiraeli nĩaheaga andũ ake ũhoti o na hinya.

Ngai arogoocwo!

69

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai-rĩ, honokia,
nĩgũkorwo maaĩ maanginyĩte o ngingo.
- 2 Ndĩratoonyerera mũtondo-inĩ mũriku,
handũ hatarĩ na ha gũkinyithia kũgũrũ.
Nginyĩte maaĩ-inĩ harĩa hariku;
mũiyũro wa maaĩ nĩũhumbĩkanĩtie.
- 3 Nĩnogete mũno nĩ gũkaya ndeithio;
mũmero wakwa nĩ mũng'aru.
Maitho makwa nĩmorĩtwo nĩ hinya
nĩgũcũthĩrĩria Ngai wakwa.
- 4 Andũ arĩa maathũire hatarĩ gĩtũmi
nĩ aingĩ gũkĩra njuĩrĩ cia mũtwe wakwa;
thũ ciakwa iria iithũire hatarĩ gĩtũmi nĩ nyingĩ,
o icio injaragia iniine.
Hatagĩrĩrio njookie kĩndũ itaiyĩte.
- 5 Wee Ngai nĩũũĩ ũrimũ wakwa;
mahĩtia makwa matingĩhithĩka harĩwe.
- 6 Andũ arĩa makwĩhokete,
maroaga gũconorithio nĩ ũndũ wakwa,
Wee Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-wothe;
arĩa makũrongoragia
maroaga kũnyararwo nĩ ũndũ wakwa,
Wee Ngai wa Isiraeli.
- 7 Nĩgũkorwo nĩngirĩrĩrie kũmenwo nĩ ũndũ waku,
naguo ũthiũ wakwa nĩũhumbĩtwo thoni.
- 8 Nduĩkĩte ta mũgeni harĩ ariũ a baba,
ngatuĩka ta mũndũ wa kũngĩ harĩ ariũ a maitũ;
- 9 kĩyo kĩrĩa ndĩ nakĩo kĩa nyũmba yaku nĩkĩo kĩrandĩa,
irumi cia arĩa makũrumaga nĩ nĩ igũĩrĩire.
- 10 Rĩrĩa ngũrĩra na ngehinga kũrĩa irio,
no nginya ngirĩrĩrie kũnyũrũrio;
- 11 rĩrĩa ndehumba nguo ya ikũnia,
andũ no gũũthekerera.
- 12 Andũ arĩa maikaraga kĩhingo-inĩ gĩa itũũra nĩ nĩ manyũrũragia,
na nduĩkĩte rwĩmbo rwa arĩũ.
- 13 Wee Jehova, nĩndakũhooya

- hĩndĩ ĩrĩa ya gwĩtĩkĩrĩka nĩwe;
 Wee Ngai, nĩ ũndũ wa wendo waku mũnene,
 ũnjĩtĩke na ũhonokio waku wa ma.
- 14 Honokia ũndute mũtondo-inĩ,
 ndũkareke ndoonyerere;
 ndeithũra kuuma kũrĩ arĩa maathũire,
 ũndute kuuma maaĩ-inĩ marĩa mariku.
- 15 Ndũkareke mũiyũro wa maaĩ ũhubĩkanie,
 kana merio nĩ kũrĩa kũriku,
 o na kana ndumĩrio kanua nĩ irima rĩa gĩkuũ.
- 16 Wee Jehova, njĩtika nĩ ũndũ wa wega wa wendo waku;
 nĩ ũndũ wa tha ciaku nyingĩ wĩhũgũre ũnjookerere.
- 17 Ndũkahithe ndungata yaku ũthiũ waku;
 njĩtika narua, nĩgũkorwo ndĩ thĩna-inĩ.
- 18 Ũka hakuhĩ ũndeithũre;
 honokia kuuma kũrĩ thũ ciakwa.
- 19 We nĩũũĩ ũrĩa nyũrũrĩtio, na ngaconorithio na ngahumbwo thoni;
 thũ ciakwa ciothe ĩrĩ mbere yaku.
- 20 Kũnyũrũrio nĩ gũũthuthĩte ngoro
 ngatigwo itarĩ na mwĩhoko;
 ndeetereire nyone wa kũnjiguĩra tha, no ndiigana kũmuona,
 ngĩeterera nyone andũ a kũũhooreria, no ndiamonire.
- 21 Maanjĩkĩrĩire maaĩ ma nyongo irio-inĩ ciakwa,
 na ndanyoota makĩhe thiki nyue.
- 22 Metha ĩrĩa maarĩrwo ĩrotuĩka mũtego;
 ĩrotuĩka ihũũra o na mũtego wa kũmagwatia.
- 23 Maitho mao marogĩa nduma matige gũcooka kuona,
 nayo mĩgongo yao ĩrohocerera nginya tene.
- 24 Maitũrũrĩre mang'ũrĩ maku;
 makinyĩrie marakara maku mahiũ.
- 25 Mĩciĩ yao ĩrokira ihooru;
 kũroaga mũndũ wa gũtũũra hema-inĩ ciao.
- 26 Nĩgũkorwo manyariiraga arĩa wee ũgurarĩtie,
 na makaaria ũhoru wa ruo rwa arĩa ũtĩhĩtie.
- 27 Mathitangĩre o ngero thuutha wa ĩrĩa ĩngĩ;
 ndũkanareke magatoonya ũhonokanio-inĩ waku.
- 28 Marothario ibuku-inĩ rĩa muoyo,
 mage kwandĩkwo mũtaratara-inĩ wa andũ arĩa athingu.
- 29 Ndĩ na ruo na ngathĩnĩka;
 Wee Ngai kĩĩhonokie na ũngitĩre.
- 30 Nĩngũgooca rĩitwa rĩa Ngai na rwĩmbo,
 na ndĩmũtũũgĩrie ngĩmũcookagĩria ngaatho.
- 31 Naguo ũndũ ũcio nĩũgũgĩkenia Jehova gũkĩra kũmũhe ndegwa,
 na gũkĩra ndegwa nene ĩrĩ na hĩa na mahũngũ.
- 32 Andũ arĩa athĩni mona ũguo nĩmagakena;
 inyuĩ arĩa mũrongoragia Ngai, ngoro cianyu iroarahũka!
- 33 Jehova nĩathikagĩrĩria arĩa abatari,
 na ndangĩnyarara andũ ake moohetwo.

- 34 Igūrũ na thĩ nĩimũgooce,
o na maria marĩa manene na kĩrĩa gĩothe gĩthiiagĩra thĩinĩ wamo,
35 nĩgũkorwo Ngai nĩakahonokia Zayuni,
na aake matũũra marĩa manene ma Juda rĩngĩ.
Hĩndĩ ĩyo andũ nĩmagatũũra kuo na makwĩgwatĩre;
36 ciana cia ndungata ciake nĩigakũgaya,
nao arĩa mendete rĩitwa rĩake nĩmagatũũra kuo.

70

Rwĩmbo rwa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, hiũha ũũhonokie;
Wee Jehova ũka narua ũndeithie.
2 Andũ arĩa mendaga kũnjũraga
maroconorithio na manyiitwo nĩ kĩrigiicano;
arĩa othe mendaga nyanangwo
marocooka na thuutha maconokete.
3 Andũ arĩa mathekagĩrĩra makiugaga atĩrĩ, “Haiya! Haiya!”
marocooka na thuutha maconokete.
4 No arĩa othe makũrongoragia
marokena na macanjamũke;
arĩa mendete ũhonokio waku marotũũra moigaga atĩrĩ,
“Ngai arotũgĩrio!”
5 No rĩrĩ, niĩ ndĩ mũthĩĩni na mũbatari;
Wee Ngai, hiuha ũũke kũrĩ niĩ.
Wee niwe ũteithio wakwa na mũhonokia wakwa;
Wee Jehova, ndũkagonderere gũũka kũndeithia.

71

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri

- 1 Wee Jehova-rĩ, njũrĩire harĩwe;
ndũkanakĩreke njonorithio.
2 Ndeithũra na ũũhonokie nĩ ũndũ wa ũthingu waku;
thikĩrĩria ũũhonokie.
3 Tuĩka rwaro rwakwa rwa ihiga rwa kũũrĩra,
harĩa ingĩthiĩ hĩndĩ ciothe;
athana honokio,
nĩgũkorwo niwe rwaro rwakwa rwa ihiga na kĩirigo gĩakwa kĩa hinya.
4 Honokia, Wee Ngai wakwa, kuuma guoko-inĩ kwa andũ arĩa aaganu,
ũndeithũre kuuma ngumbaco ya andũ arĩa ooru na matarĩ tha.
5 Nĩgũkorwo ũkoretwo ũrĩ kĩrĩgĩrĩro gĩakwa, Wee Mwathani Jehova,
ũtũũrĩte ũrĩ mwĩhoko wakwa kuuma ndĩ o mũnini.
6 Kuuma gũciarwo gwakwa ndũũrĩte ngwĩhokete;
niwe wandutire nda ya maitũ.
Ngũtũũra ngũgocaga.
7 Nĩndũkĩte ta kĩndũ gĩa kũgegania harĩ andũ aingĩ,
no niwe rĩũrĩro rĩakwa rĩa hinya.
8 Kanua gakwa kaiyũrĩte ũgooci waku,
gatindaga gakĩgana riiri waku mũthenya wothe.

- 9 Ndūkande hīndī ya ūkūrū;
ndūkanandiganīrie rīrīa itarī na hinya.
- 10 Nīgūkorwo thū ciakwa ciaragia ūhoru wa kūnjūkīrīra;
acio metagīrīra kūnjūrāga nīmacokanītie ndundu.
- 11 Moigaga atīrī, “Ngai nīamūtiganīrie;
hanyūkaniai nake mūmūnyiite,
nīgūkorwo ndarī mūdū wa kūmūteithūra.”
- 12 Wee Ngai, tīga kūndaihīrīria;
Wee Ngai wakwa, ūka narua ūndeithie.
- 13 Acio maathitangaga-rī, maroconoka na manīinwo;
acio mendaga kūnjīka ūūru,
maronyararwo na maconorwo.
- 14 No nī-rī, ndīrīkoragwo na kūrīgīrīro hīndī ciothe;
ndīrīkīragīrīria gūkūgooca mūno makīria.
- 15 Kanua gakwa karīganaga ūthingu waku,
ndindage o ngīgana ūhonokio waku mūthenya wothe,
o na gūtuīka ndiūi mūigana wāguo.
- 16 Wee Mwathani Jehova, ngūūka ngīanagīrīra cīko ciaku cia hinya,
nyanīrīre ūthingu waku, o ūthingu waku wiki.
- 17 Kuuma ndī o mūnini, Wee Ngai, ūtūūrīte ūndutaga,
na nginyagia ūmūthī no nyumbūrāga cīko ciaku cia magegania.
- 18 Wee Ngai, o na ndakūra ngīe mbuti,
ndūkanandiganīrie,
o nginya nyumbūre ūhoru wa ūhoti waku kūrī rūciaro rūrīa rūrooka,
na nyumbūre ūhoru wa hinya waku kūrī arīa othe magooka thuutha.
- 19 Wee Ngai-rī, ūthingu waku ūkinyīte o matu-inī,
Wee wīkīte maūdū manene.
Wee Ngai-rī, nūū ūngī ūhaana ta we?
- 20 O na gūtuīka nīūtūmīte nyone mathīina maingī na marūrū-rī,
nīūkariūkia muoyo wakwa rīngī;
nīūkandiūkia rīngī
kuuma thī kūrīa kūriku.
- 21 Nīūkongerera gītīo gīakwa,
na ūūhoorerie o rīngī.
- 22 Ndīrīkūgoocaga na kīnanda kīa mūgeeto
nī ūndū wa wīhokeku waku, Wee Ngai wakwa;
ndīrīinaga ngūgoocage na kīnanda gīa kīnūbi,
Wee Mūtheru wa Isiraeli.
- 23 Mīromo yakwa nīrīanagīrīra nī gūkena
rīrīa ngūina ngūgooce,
o nī, ūrīa Wee ūkūūrīte.
- 24 Rūrīmī rwakwa rūrīrahaga ūhoru wa cīko ciaku cia ūthingu
mūthenya wothe,
nīgūkorwo arīa meendaga kūnjīka ūūru
nīmaconorithītio na makarigiicwo.

72

Ihooya rīa Kūhoera Mūthamaki
Thaburi ya Solomoni

- 1 Wee Ngai, he mūthamaki ūhoti wa gūtuuanagīra ciira na kīhooto,
na mūrū wa mūthamaki ūkīmūhe ūthingu waku.
- 2 Nake nīarīciiragīra andū aku na ūthingu,
andū aku arīa anyamaarīku amatuagīre ciira na kīhooto.
- 3 Irīma igaatūmaga andū magaacīre,
natuo tūrīma tūciarage matunda ma ūthingu.
- 4 Nīarīgitagīra andū arīa anyamaarīku gatagatī ka andū,
na ahonokie ciana cia arīa abatari;
nīakahehenja arīa mamahinyagīrīria.
- 5 Mūthamaki arotūūra hīndī irīa yothe riūa rīgūtūūra,
na rīrīa rīothe mweri ūgūtūūra nginya njiarwa na njiarwa.
- 6 Arīhaanaga ta mbura īkiurīra mūgūnda mūtūgūte,
ahaane ta rūthuthuū ūrīa rūihūgagia thī.
- 7 Matukū-inī make andū arīa athingu nīmagatheerema;
naguo ūgaacīru ūingīhe o nginya rīrīa mweri ūgaakorwo ūtarī ho.
- 8 Agaathanaga kuuma iria rīmwe nginya rīrīa rīngī,
na kuuma Rūūi rwa Farati* o nginya ituri cia thī.
- 9 Ndūrīrī cia werū-inī nīkainamīrīra mbere yake,
nacio thū ciake icūne rūkūngū.
- 10 Athamaki a Tarishishi† na a mabūrūri marīa marī hūgūrūrū-inī cia
kūrāya
nīmakamūrehagīra igooti;
nao athamaki a Sheba na Seba
nīmakamūrehagīra iheo.
- 11 Athamaki othe makaamūinamīrīra,
nacio ndūrīrī ciothe imūtungatagīre.
- 12 Nīgūkorwo nīakahonokia abatari maamūkaīra,
o na arīa anyamaarie matarī na wa kūmateithia.
- 13 Nīakaiguagīra tha arīa matarī hinya na arīa abatari,
na ahonokie arīa athīni kuuma kūrī gīkuū.
- 14 Nīakamateithūra kuuma kūrī arīa mamahinyagīrīria na kuuma haaro-
inī,
nīgūkorwo thakame yao irī bata mūno maitho-inī make.
- 15 Arogītūūra hīndī ndaaya!
Aroheagwo thahabu ya kuuma Sheba.
Arotūūra ahooyagīrwo nī andū hīndī ciothe,
na mamūrathimage mūthenya wothe.
- 16 Būrūri ūrogīa na būthi wa ngano kūdū guothe;
īrorirūkīra tūrīma-igūrū.
Maciaro makuo marothegea ta ma Lebanoni;
nakuo matūūra-inī andū marotheerema ta nyeki ya gīthaka.
- 17 Rīitwa rīake rīrotūūra nginya tene;
rīrotūūra o ta ūrīa riūa rīgūtūūra.
- Ndūrīrī ciothe nīkarathimwo nī ūndū wake,
nacio inwītage mūdū mūrathime.

* 72:8 Rūūi rwa Farati rwarī mwena wa irathīro wa būrūri wa Isiraēli hīndī ya wathani wa Mūthamaki Solomoni. † 72:10 Tarishishi kwoīkaine taarī kuo kwarī mūthia wa thī.

- 18 Gocai Jehova Ngai, o we Ngai wa Isiraeli,
o we wiki wĩkaga maũndũ ma magegania.
- 19 Rĩitwa rĩake rĩu rĩrĩ riiri rĩrogoocagwo nginya tene;
nayo thĩ yothe ĩroiyrwo nĩ riiri wake.
Ameni, na ningĩ Ameni.
- 20 Ũcio nĩguo mũthia wa mahooya ma Daudi, mũrũ wa Jesii.

Ibuku rĩa Gatatũ

73

Thaburi 73–89

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri

Thaburi ya Asafu

- 1 Ti-itherũ Ngai nĩ mwega harĩ andũ a Isiraeli,
harĩ andũ arĩa atheru ngoro.
- 2 No niĩ-rĩ, magũrũ makwa maratigĩtie hanini matenderũke;
ndaarĩ o hakuhĩ kũgũa.
- 3 Nĩgũkorwo nĩndaiguagĩra arĩa etĩi ũiru,
rĩrĩa ndonire kũgaacĩra kwa andũ arĩa aaganu.
- 4 Nĩgũkorwo matithĩnĩkaga;
mĩrĩ yao nĩ mĩgima na ĩkoragwo na hinya.
- 5 Matikoragwo na moritũ ta andũ arĩa angĩ,
na matikoragwo nĩ mathĩna marĩa makoraga andũ.
- 6 Nĩ ũndũ ũcio mwĩtĩo nĩguo mũgathĩ wao;
o ene mehumbaga ũhinya.
- 7 Ũmũ wa ngoro ciao ũtherũkaga o ũmaramari;
meciiria mao mooru matirĩ mũhaka.
- 8 Nĩ andũ a kĩnyũrũri, na maaragia ndeto cia rũmena;
maaragia na mwĩtĩo ũhoru wa kũhinyĩrĩria andũ arĩa angĩ.
- 9 Tũnua twao twaragia ũũru wa gũũkĩrĩra igũrũ,
nacio nĩmĩ ciao ikegwatĩra thĩ yothe.
- 10 Nĩ ũndũ ũcio andũ ao nĩmakamacokerera
na metĩkie ũrĩa wothe makoiga.
- 11 Makoiga atĩrĩ, “Mũrungu angĩmenya atĩa?
Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩarĩ na ũmenyo?”
- 12 Ũũ nĩguo andũ arĩa aaganu matariĩ:
tondũ gũtirĩ ũndũ ũmamakagia, makĩragĩrĩria o gũtonga.
- 13 Ti-itherũ, nĩnjigĩte ngoro yakwa ĩrĩ theru o tũhũ;
thambĩtie moko makwa makaaga gwĩka ũũru o tũhũ.
- 14 Nĩgũkorwo ndindaga na mĩnyamaro mũthenya wothe;
herithĩtio rũciinĩ o rũciinĩ.
- 15 Ingĩoigire atĩrĩ, “Nĩngwaria o ũũ,”
nĩngĩakunyanĩre ciana ciaku.
- 16 No rĩrĩa ndageragia gũtaũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio wothe,
watuĩkire wa kũũhinyĩrĩria,
- 17 o nginya rĩrĩa ndatoonyire handũ-harĩa-haamũre ha Mũrungu;
hĩndĩ ĩyo ngĩkĩmenya ũrĩa makaarĩkĩrĩria.

- 18 Ti-itherũ ũmaigaga kũndũ kũrĩa gũtenderũ;
ũmagũithagia thĩ makaanangĩka.
- 19 Hĩ! Kaĩ nĩmakanangwo o rĩmwe-ĩ!
Makaaniinwo biũ nĩ imakania!
- 20 O ta ũrĩa kĩroto gĩthiraga mũndũ okĩra,
no taguo makahaana rĩrĩa Wee Mwathani ũkaarahũka,
ũkaamaagĩra bata o ta irooto.
- 21 Rĩrĩa ngoro yakwa yarĩ na kĩaha
na roho wakwa ũgatuurwo,
- 22 ndiarĩ na meciiria magima, na ndiarĩ na ũmenyo;
ndahaanaga o ta nyamũ ndĩ mbere yaku.
- 23 No rĩrĩ, ngoragwo nawe hĩndĩ ciothe;
nĩũnyitĩte guoko gwakwa kwa ũrĩo.
- 24 Nĩũndongoragia na ũtaaro waku,
na thuutha ũcio nĩũkanyamũkĩra riiri-inĩ waku.
- 25 Nũũ ũngĩ ndĩ nake kũu igũrũ tiga Wee?
Gũkũ thĩ ndirĩ na kĩndũ ĩngĩrirĩria tiga o Wee.
- 26 Mwĩrĩ wakwa na ngoro yakwa no ciage hinya,
no rĩrĩ, Ngai nĩwe hinya wa ngoro yakwa,
na nĩwe rwĩga rwakwa nginya tene.
- 27 Ti-itherũ arĩa magũtiganagĩria nĩmagathira;
nĩũkanangaga arĩa othe matakwĩhokete.
- 28 No ha ũhoru wakwa-rĩ, nĩ wega gũkuhĩrĩria Ngai.
Nĩndũite Mwathani Jehova rĩũrĩro rĩakwa;
nĩndĩrĩheanaga ũhoru wa ciĩko ciaku ciothe.

74

Gũthaithanĩrĩa Bũrũri Hĩndĩ ya Thũna

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Ngai-rĩ, nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtũtiganĩrie nginya tene?
Nĩ kĩ gĩtũmaga marakara maku macine ng'onde cia rũũru rwaku?
- 2 Ririkana andũ arĩa wegũrĩire o tene,
arĩa wakũrĩire magĩtuĩka mũhĩrĩga ũrĩa wegaĩire,
na ũririkane Kĩrĩma gĩa Zayuni, o kũrĩa watũũrĩte.
- 3 Erekeria makinya maku kũrĩ mwanangĩko ũyũ ũtũũrĩte kuo,
wone ũrĩa handũ harĩa haku haamũre hathũkangĩtio nĩ thũ.
- 4 Amuku aku mararamĩire harĩa wacemanĩrie na ithuĩ;
maahaandire bendera ciao irĩ imenyithia.
- 5 Metũite ta andũ mekũhiũria mathanwa
mateme mĩtĩ ya mũtitũ.
- 6 Mbaũ iria ciothe ciagemetio magĩciunanga
na mathanwa na ibũi ciao.
- 7 Nĩmacinire handũ-haku-harĩa-haamũre hakĩmomoka,
magĩthaahia gĩkaru kĩa Rĩitwa rĩaku.
- 8 Moigire atĩrĩ na ngoro ciao, "Tũkũmahehenja mathire!"
Maacinire handũ harĩa hothe Mũrungu aahooyagĩrwo kũu bũrũri-inĩ.
- 9 Gũtirĩ ciama tũringagĩrwo mahinda maya;
anabii nĩmathirĩte,

na gütirĩ witũ ũũĩ nĩ nginya rĩ gũgũikara ũguo.

- 10 Wee Ngai, thũ ïgütũũra ïgũthirĩkagia nginya rĩ?
Mũmuku no atũũre acambagia rĩitwa rĩaku nginya tene?
- 11 Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ũthune guoko gwaku, o guoko kũu gwaku kwa ũrĩo?
Kũrute mĩkũnjo-inĩ ya nguo ciaku ũmaniine!
- 12 No rĩrĩ, Wee Ngai, nĩwe mũthamaki wakwa kuuma tene;
nĩwĩkaga maũndũ ma kũhonokania gũkũ thĩ.
- 13 Wee-rĩ, nĩwe wagayanirie iria na ũhoti waku,
ũkĩhehenja mĩtwe ya nyamũ iria nene kũu maaĩ-inĩ.
- 14 Wee-rĩ, nĩwe wahehenjire mĩtwe ya Leviathani,
ũkĩmĩheana ïtuĩke irio cia ciũmbe cia werũ-inĩ.
- 15 Wee-rĩ, nĩwe watũmire ithima itherũke na tũrũũ tũtherere,
ũkĩhũithia njũũ iria itahũaga.
- 16 Mũthenya nĩ waku o na ũtukũ no waku;
Wee nĩwe wahaandire riũa na mweri.
- 17 Wee-rĩ, nĩwe wekĩrĩre mĩhaka yothe ya thĩ;
nĩwe watũmire kũgĩe hĩndĩ ya riũa na hĩndĩ ya heho.
- 18 Ririkana ũrĩa thũ ïkũnyũrũrĩtie, Wee Jehova,
na ũrĩa andũ arĩa akĩĩgu macambĩtie rĩitwa rĩaku.
- 19 Ndũkaneane muoyo wa ndirahũgĩ yaku kũrĩ nyamũ cia gĩthaka;
ndũkariganĩrwo nĩ mĩoyo ya andũ aku arĩa manyariirĩtwo nginya tene.
- 20 Ririkana kĩrĩkanĩro gĩaku,
tondũ kũndũ guothe kũrĩa kũrĩ nduma bũrũri-inĩ kũiyũrĩte haaro.
- 21 Ndũkareke mũndũ ũrĩa mũhinyĩrĩrie acooke na thuutha aconokete;
andũ arĩa athĩni na arĩa abatari nĩmagooce rĩitwa rĩaku.
- 22 Arahũka, Wee Ngai, ũrũgamĩrĩre kĩhooto gĩaku;
ririkana ũrĩa andũ arĩa akĩĩgu magũthirĩkagia mũthenya wothe.
- 23 Ndũkariganĩrwo nĩ mbugĩrĩrio ya amuku aku,
o inegene rĩa thũ ciaku, rĩrĩa iranegeni itegũtigithĩria.

75

Ngai nĩ wa Kĩhooto

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Ngai, nĩtwagũcookeria ngaatho,
twagũcookeria ngaatho, nĩgũkorwo Rĩitwa rĩaku rĩrĩ hakuhĩ;
andũ maheanaga ũhoru wa ciĩko ciaku cia magegania.
- 2 Uugaga atĩrĩ, “Nĩ nĩ thuuraga hĩndĩ ïrĩa njagĩrĩru;
nĩ nĩ nduanagĩra ciira na kĩhooto.
- 3 Rĩrĩa thĩ na andũ ayo othe maathingitha,
nĩ nĩ nyiitagĩrĩra itugĩ ciayo ngacirũmia.
- 4 Andũ arĩa etĩĩ ngũmeera atĩrĩ, ‘Mũtigacooke kwĩraha,’
na arĩa aaganu ngameera atĩrĩ, ‘Mũtikambararie hĩa cianyu.
- 5 Tigai kwambararia hĩa cianyu na igũrũ,
mũtĩge kwaria mũũmĩtie ngingo.’ ”
- 6 Nĩ ũndũ-rĩ, ũhoru wa gũtũũgĩria mũndũ nduumaga na irathĩro kana
ithũĩro,

- o na kana kuuma werũ-inĩ.
⁷ No rĩrĩ, nĩ Ngai ũtuanagĩra ciira:
 Anyiihagia mũndũ ũmwe, na agatũũgĩria ũrĩa ũngĩ.
⁸ Jehova anyiitĩte gĩkombe kũiyũrite ndibei ĩrĩ na mũhũũyũ,
 ĩtukanĩtio na mahuti manungi wega;
 amĩonoragia, nao andũ othe aaganu a thĩ makamĩnyua,
 makainĩkĩrĩra nginya itata rĩa mũthia.
- ⁹ No niĩ-rĩ, nĩngumbũra ũhoru ũyũ nginya tene;
 ndĩrĩnaga ũgooci kũrĩ Ngai wa Jakubu.
¹⁰ Nĩngarenga hĩa cia andũ arĩa othe aaganu,
 no hĩa cia arĩa athingu nĩkambarario.

76

Jehova Nĩwe Ngai wa Jakubu

Thaburi ya Asafu

- ¹ Kũu Juda Ngai nĩoĩkaine;
 rĩitwa rĩake nĩ inene thĩinĩ wa Isiraeli.
² Hema yake ĩrĩ kũu Salemu,
 gĩkaro gĩake kĩrĩ Zayuni.
³ Kũu nĩkuo oinangĩire mĩguĩ ya ũta ĩkũhenia,
 akiunanga ngo na hiũ ciao cia njora,
 o na indo ciao ciothe cia mbaara.
- ⁴ Wee ũcangararĩte nĩ ũtheri,
 ũkagĩa na ũkaru gũkĩra irĩma irĩ na ũtonga wa nyamũ cia iguĩma.
⁵ Andũ arĩa njamba magwĩte magatunywo indo,
 magakoma toro wao wa gĩkuũ;
 gũtirĩ o na ũmwe wa njamba cia ita
 ũngĩambararia moko make.
⁶ Nĩ ũndũ wa ikũũma rĩaku, Wee Ngai wa Jakubu,
 mbarathi o ũndũ ũmwe na ngaari cia ita igwĩte thĩ ikaaga kwĩigua.
⁷ Wee nowe wa gwĩtigĩrwo.
 Nũũ ũngĩrũgama mbere yaku rĩrĩa ũrĩ mũrakaru?
⁸ Wamenyithanirie itua rĩaku ũrĩ o kũu igũrũ,
 nayo thĩ ĩgĩtigĩra na ĩgĩkira ki,
⁹ rĩrĩa Wee Ngai, warũgamire ũtuanĩre ciira,
 nĩguo ũhonokie arĩa othe anyamaarĩku a bũrũri.
- ¹⁰ Ti-itherũ mang'ũrĩ ma andũ nĩmagakũgoocithia,
 na ũkeyoha matigari ma mang'ũrĩ maku ta mũcibi.
- ¹¹ Mwĩhĩtei mũhĩtwa harĩ Jehova Ngai wanyu na mũmĩhingie;
 rekei mabũrũri marĩa mothe mũriganĩtie namo
 marehere ũcio wa gwĩtigĩrwo iheo.
¹² Athuthaga roho wa arĩa maathanaga;
 etigagĩrwo nĩ athamaki a thĩ.

77

Kũririkana Cũko cia Ngai cia Hinya

Thaburi ya Asafu

- 1 Ndakaĩire Ngai andeithie;
ndakaĩire Ngai nĩguo anjigüe.
- 2 Rĩrĩa ndaarĩ mĩnyamaro-inĩ, nĩ Mwathani ndarongoririe;
ũtukũ ndamwambararĩirie moko itekũnoga,
no muoyo wakwa ũkĩrega kũhoorerio.
- 3 Wee Ngai, ndakũririkanire ngĩcaaya;
ndataranirie maũndũ, nago roho wakwa ũkĩringĩka.
- 4 Wee watũmire njũrwo nĩ toro,
ngĩthĩnĩka mũno, ngĩremwo nĩ kwaria.
- 5 Ndeciiririe ũhoru wa matukũ ma tene,
ngĩririkana mĩaka o ĩrĩa yarĩ ya tene;
- 6 ngĩkĩririkania ũrĩa ndainaga ũtukũ,
ngoro yakwa ĩgĩtarania maũndũ,
nago roho wakwa ũkĩyũuria atĩrĩ:
- 7 “Mwathani egũtũura atũregete nginya tene?
Ndarĩ hĩndĩ agacooka gũtũkenera?”
- 8 Wendo wake ũtathiraga-rĩ, nĩkũbuĩria ũbuĩrĩtie nginya tene?
Kĩiranĩro gĩake gĩgũtũura gĩtahingĩte nginya tene?
- 9 Kaĩ Mũrungu ariganĩirwo nĩkũiguanĩra tha?
Kaĩ marakara make matũmĩte atige gũtugana?”
- 10 Ngĩcooka ngĩciiria atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩguo ngwĩtiiria nago:
kũririkana mĩaka ya guoko kwa ũrĩo kwa Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.”
- 11 Nĩngũririkana ciĩko cia Jehova;
ĩ nĩguo, nĩngũririkana ciama ciaku cia tene.
- 12 Ndĩrĩtaranagia mawĩra maku mothe,
na ngecũũrania ũhoru wa ciĩko ciaku cia hinya.
- 13 Njĩra ciaku, Wee Ngai, nĩ theru.
Nĩ ngai ĩrĩkũ nene ta Ngai witũ?
- 14 Wee nĩwe Mũrungu ũrĩa ũringaga ciama;
wonanagia ũhoti waku kũrĩ ndũrĩrĩ.
- 15 Nĩwakũũrĩre andũ aku na guoko gwaku kwa hinya,
o acio njiaro cia Jakubu na Jusufu.
- 16 Maaĩ nĩmakuonire, Wee Ngai,
maaĩ macio maakuonire makĩigua guoya,
nakuo kũrĩa kũriku mũno gũkĩinyogonda.
- 17 Matu moiririe mbura,
nacio ngwa ikĩruruma igũrũ guothe;
heni ciahenũkire ikĩrathũka mĩena yothe
- 18 Ngwa yaku yaiguĩkanire kĩhuhũkanio-inĩ,
rũheni rwaku rũkĩmũrĩka thĩ yothe,
nayo thĩ ikĩinaina na ĩgĩthingitha.
- 19 Njĩra yaku yatũĩkanĩirie iria-inĩ,
njĩra yaku ĩgĩtuĩkanĩria maaĩ-inĩ maingĩ,
o na gũtuĩka makinya maku mationekire.
- 20 Watongoririe andũ aku o ta ũrĩa mũrĩithi atongoragia rũũru,

ũkĩmatongoria na guoko kwa Musa na kwa Harũni.

78

Rũgano rwa Ngai na Andũ ake a Isiraeli

Thaburi ya Asafu

- 1 Inyuĩ andũ akwa, iguai ũrutani wakwa;
thikĩrĩriai ciugo cia kanua gakwa.
- 2 Ngũtumũra kanua gakwa njarie na ngerekano,
ngũgweta maũndũ mahithe, maũndũ ma kuuma o tene:
- 3 maũndũ marĩa twanaigua na tũkamenya,
o marĩa maithe maitũ maanatwĩra.
- 4 Tũtingĩhitha ciana ciao maũndũ macio;
nĩtũrũraga rũciaro rũrĩa rũgooka
ũhoro wa ciĩko cia Jehova cia kũmũgoocithia,
na ũhoti wake, na magegania marĩa aaneka.
- 5 Aaheire Jakubu mawatho,
na akĩhaanda watho thĩinĩ wa Isiraeli,
ũrĩa aathire maithe maitũ
atĩ maũrutage ciana ciao,
- 6 nĩguo rũciaro rũrĩa rũgooka thuutha rũkaamenya watho ũcio,
o hamwe na ciana iria itaciarĩtwo,
nĩguo nacio ikeera ciana ciacio.
- 7 Hĩndĩ iyo ciĩhoke Ngai
na ciage kũriganĩrwo nĩ ciĩko ciake,
no kũrũmia irũmagie maathani make.
- 8 Nacio itikahaane ta maithe macio ma tene,
arĩa maarĩ a rũciaro rũremi na rũng'athia,
rũrĩa ngoro ciaruo itaathĩkagĩra Mũrungu,
o rũu maroho maaruo mataamwĩhokire.
- 9 Andũ a Efiraimu, o na maarĩ na mota ma kũrũa,
nĩmahũndũkire mũthenya ũrĩa wa mbaara;
- 10 matiarũmirie kĩrĩkanĩro kĩa na Ngai,
na nĩmaregire kũrũmĩrĩa watho wake.
- 11 Nĩmariganĩrwo nĩ maũndũ marĩa ekĩte,
na makĩriganĩrwo nĩ magegania marĩa aamonetie.
- 12 Nĩaringire ciama maithe mao makĩonagĩra
marĩ kũu bũrũri wa Misiri, kũu werũ-inĩ wa Zoani.
- 13 Aagayanirie iria, akĩmaringia;
aatũmire maaĩ marũgame ta rũthingo.
- 14 Mũthenya aamatongoragia na itu,
naguo ũtukũ wothe akamatongoria na ũtheri wa mwaki.
- 15 Nĩatũranirie mahiga kũu werũ-inĩ,
na akĩmahe maaĩ maingĩ o ta ma iria;
- 16 nĩatũmire tũrũũĩ tuume rwaro-inĩ rwa ihiga,
na agĩtũma maaĩ matherere ta njũũĩ.
- 17 No-o maathiire o na mbere kwĩhĩria Ngai,
magĩkĩremera Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno marĩ kũu werũ-inĩ.
- 18 Nao makĩgeria Mũrungu makĩendaga,
na ũndũ wa gwĩtia irio iria meeriragĩria kũrĩa.
- 19 Magĩũkĩrĩa Ngai na mĩario, makĩũrania atĩrĩ,

- “Mūrungu no ahote kwara metha werū-inĩ?
²⁰ Rĩrĩa aagũthire ihiga, maaĩ nĩmatothokire boo,
 natuo tũrũũ tũgĩtherera tũiyũrite maaĩ maingĩ.
 No rĩrĩ, no ahote gũtũhe o na irio?
 No ahe andũ ake nyama?”
- ²¹ Rĩrĩa Jehova aiguire ũguo, akĩrakara;
 agĩtharĩkĩra Jakubu na mwaki wake,
 namo mang’ũrĩ make magĩũkĩrĩra Isiraeli,
²² nĩgũkorwo matiigana gwĩtĩkia Ngai,
 kana kwĩhoka ũhonokania wake.
²³ No rĩrĩ, we nĩathire matu ma igũrũ
 na akĩhingũra mĩrango ya igũrũ;
²⁴ oirĩirie andũ mana ta mbura marĩe,
 na akĩmahe ngano ya kũu igũrũ.
²⁵ Andũ makĩrĩa irio cia araiika;
 akĩmahe irio iria ciothe mangĩahotire kũrĩa.
²⁶ O na ningĩ akĩerekeria rũhuho rwa mwena wa irathĩro kuuma igũrũ,
 na akĩrehithia rũhuho rwa mwena wa gũthini na ũndũ wa hinya
 wake.
²⁷ Akĩmaharũrũkĩria nyama nyingĩ ta rũkũngũ,
 nyoni cia rĩera-inĩ ciaingĩhĩte ta mũthanga wa iria-inĩ.
²⁸ Agĩtũma igwe thĩinĩ wa kambĩ yao,
 igĩthiũrũrũkĩria hema ciao.
²⁹ Maarĩire o nginya makĩhũũna,
 nĩgũkorwo aamaheire kĩrĩa merirĩirie kũrĩa.
³⁰ No matanarĩkia kũrĩa irio icio meriragĩria,
 o irĩ tũnua-inĩ twao-rĩ,
³¹ marakara ma Ngai makĩmokĩrĩra;
 akĩũraga arĩa maarĩ na hinya mũno gatagatĩ kao,
 akĩniina andũ ethĩ a Isiraeli.
- ³² O na amekĩte ũguo wothe-rĩ, mathiire o na mbere kwĩhia;
 o na ekĩte magegania make, matiamwĩtĩkirie.
³³ Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma matukũ mao mathire o ũguo tũhũ,
 na mĩaka yao igĩthira nĩ ihooru rĩa kũmaka.
³⁴ Rĩrĩa rĩothe Mūrungu ooraga amwe ao nĩmamũmaathaga;
 mamũrongoragia na makamũcookerera na kĩyo.
³⁵ Nao makaririkana atĩ Ngai nĩwe warĩ Rwaro rwao rwa Ihiga,
 na atĩ Mūrungu Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩwe warĩ Mũkũũri wao.
³⁶ No-o makeyendithĩrĩria harĩ we na tũnua twao,
 makamũheenagia na nĩmĩ ciao;
³⁷ ngoro ciao itiarĩ njĩhokeku kũrĩ we,
 na matiarĩ eehokeku harĩ kĩrĩkanĩro gĩake.
³⁸ Nowe no aaiyũritwo nĩ tha;
 akĩmarekera waganu wao,
 na ndaigana kũmaniina.
 Kaingĩ na kaingĩ nĩagiragĩrĩria marakara make,
 na ndaigana kwarahũra mang’ũrĩ make mothe.
³⁹ Nĩaaririkanire atĩ maarĩ o andũ tu,
 karũhuho karĩa kahĩtũkaga na gaticooke rĩngĩ.
- ⁴⁰ Nĩ maita maingĩ atĩa maamũremagĩra marĩ kũu werũ-inĩ,

- na makamũiguithia kĩa marĩ kũu rũng'ũrĩ-inĩ.
- 41 Mahinda maingĩ nĩmageririe Mũrungu;
maathirĩkirie Ūrĩa-Mũtheru-wa-Isiraeli.
- 42 Matiaririkanire ūhoti wake;
mũthenya ūrĩa aamakũũrire kuuma kũrĩ arĩa maamahinyagĩrĩa,
- 43 kana mũthenya ūrĩa onanirie ciama ciake kũu bũrũri wa Misiri,
kana magegania make marĩa onanirie kũu werũ-inĩ wa Zoani.
- 44 Nĩagarũrire njũũ cia bũrũri wa Misiri igĩtuĩka thakame;
matingĩahotire kũnyua maaĩ ma tũrũũ twao.
- 45 Akĩmatũmĩra mĩrumbĩ mĩingĩ ya ngi ikĩmarĩa,
o na ciũra iria ciamaanangire.
- 46 Irio cia mĩgũnda yao aaciheire itono,
na maciaro mao akĩmarekereria ngigĩ.
- 47 Aanangire mĩthabibũ yao na mbura ya mbembe,
na mĩkũyũ yao akĩmĩcina na mbaa.
- 48 Ng'ombe ciao aaciũragire na mbura ya mbembe,
na mahiũ mao akĩmahũũra na ngwa.
- 49 Aamaitĩrĩrie marakara make mahiũ,
na mang'ũrĩ, na marũrũ, na muku:
akĩmarekereria mbũtũ ya arĩa arĩa maniinanaga.
- 50 Nĩaatemeire marakara make njĩra;
ndamahonokirie kũrĩ gĩkuũ,
no nĩamarekereirie kũrĩ mũthiro.
- 51 Akĩũraga marigithathi mothe ma bũrũri wa Misiri,
arĩ mo maciaro ma mbere ma mũndũ thĩinĩ wa hema cia Hamu.
- 52 No akĩruta andũ ake kuo ta rũũru;
akĩmatongoria o ta ūrĩa mũrĩithi atongoragia ng'ondũ magĩtuĩkanĩria
kũu werũ-inĩ.
- 53 Aamatongoririe amamenyereire, nĩ ūndũ ūcio matietigĩrire;
no thũ ciao ikĩhubĩkanio nĩ iria.
- 54 Nĩ ūndũ ūcio akĩmakinyia mũhaka-inĩ wa bũrũri wake ūcio mũtheru,
akĩmakinyia bũrũri wa irĩa ūrĩa guoko gwake kwa ūrĩo kwegwatĩire.
- 55 Ningĩ akĩrutũrũra ndũrĩrĩ ciehere mbere yao,
na akĩmagairĩ bũrũri ūcio wa ndũrĩrĩ ūtuĩke igai rĩao;
akĩhe mĩhĩrĩga ya Isiraeli mĩciĩ yao.
- 56 No nĩmageririe Ngai
na makĩremera Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno;
matiathikĩrĩrie mawatho make.
- 57 Nĩmagire wĩhokeku na makĩaga wĩtkio o ta maithe mao,
makĩaga kwĩhokeka o ta ūta mũgathũku ūrĩa ūtangĩhokwo.
- 58 Nĩmamũrakaririe nĩ ūndũ wa gũkorwo na kũndũ kwao gũtũũgĩru gwa
kũhooyagĩra;
makĩarahũra ūiru wake nĩ ūndũ wa mĩhianano yao.
- 59 Rĩrĩa Ngai aamaiguire, nĩarakarire mũno;
nake agĩtiganĩria Isiraeli o biũ.
- 60 Agĩthaama Hema-ya-Gũtũnganwo irĩa yarĩ Shilo,*
hema irĩa aahaandĩte atũũranagie na andũ.
- 61 Akĩrekereria ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩrĩa rĩa hinya wake rĩthaamio,
riiri ūcio wake akĩũneana moko-inĩ ma thũ.
- 62 Andũ ake nao akĩmarekereria rũhiũ rwa njora;

* 78:60 Matukũ-inĩ ma tene mũno, Shilo nĩrĩo rĩarĩ itũũra itheru, na ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩagĩtwo kuo.

- n̄arakar̄tio m̄no n̄ igai r̄ake.
- 63 Mwaki ũḡcina aanake ao,
nao air̄itu ao mak̄aga k̄inaḡrwo nȳmbo cia ũhiki;
- 64 ath̄nj̄iri-Ngai ao mak̄iuragwo na r̄hiũ rwa njora,
na atumia ao a ndigwa mak̄aga k̄umacakāira.
- 65 Ninḡi Mwathani ak̄arah̄ka ta m̄ndũ woima toro,
ta njamba ya ita iḡũk̄ira thuutha wa k̄r̄ño n̄ ndibei.
- 66 Aah̄ũr̄ire thũ ciake aḡcih̄ndũra;
aaciconorithirie nginya tene.
- 67 Ninḡi ak̄irega hema cia Jusufu,
na ndathuurire m̄h̄r̄iga wa Efiraimu;
- 68 no r̄r̄i, n̄athuurire m̄h̄r̄iga wa Juda,
na K̄r̄ma ḡia Zayuni k̄r̄ia endete.
- 69 N̄iaakire handũ har̄ia hake haam̄re hak̄ihaana ta ir̄ima iria ndaaya,
hak̄ihaana ta th̄i ir̄ia aahaandire itũũre ir̄um̄ite nginya tene.
- 70 Aathuurire Daudi ndungata yake
na ak̄im̄uruta ciugũ-in̄i cia ng'ondũ;
- 71 ak̄im̄utigithia k̄r̄iithia ng'ondũ,
ak̄imutua m̄r̄iithi wa andũ ake, n̄io mbar̄i ya Jakubu,
ar̄iithagie Isiraeli igai r̄ake.
- 72 Nake Daudi ak̄imar̄iithia ar̄i na waḡr̄iru wa ngoro;
aamatongoragia na ũũḡi wa moko make.

79

Ihooya r̄ia k̄ũria Ngai Ahonokie R̄r̄r̄i

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Ngai, ndũr̄r̄i n̄iithar̄k̄ire igai r̄aku;
n̄iithaah̄tie hekarũ yaku theru,
imomorete itũũra r̄ia Jerusalemu r̄igatūka irũndo cia mahiga.
- 2 Ciimba cia ndungata ciaku macinean̄ite
itūke irio cia nyoni cia r̄iera-in̄i,
na m̄r̄i ya andũ aku aam̄re makam̄heana k̄r̄i nyamũ cia ḡithaka.
- 3 Mait̄ite thakame ya andũ aku ta maāi
Jerusalemu guothe,
na ḡutir̄i m̄ndũ wa ḡuthika ar̄ia makūite.
- 4 Tũtūk̄ite andũ a k̄umenwo n̄i ar̄ia t̄urigan̄tie nao,
tũgatūka andũ a k̄unyararwo na ḡuthekererwo n̄i ar̄ia
matũthiũr̄ũk̄irie.
- 5 Wee Jehova-r̄i, n̄i nginya r̄i? Ũḡtũũra ũr̄i m̄urakaru nginya tene?
N̄i nginya r̄i ũiru waku ũḡtũũra wakan̄ite ta mwaki?
- 6 It̄ir̄ia ndũr̄r̄i iria itakũũ mang'ũr̄i maku,
ũmait̄ir̄ie mothamaki mar̄ia matakayaḡira r̄itwa r̄aku;
- 7 n̄igũkorwo n̄imatambuur̄ite Jakubu
na makaananga b̄ur̄uri wake.
- 8 Ndũgatũherithie n̄i ũndũ wa mehia ma maithe maitũ;
tha ciaku irohiũha itũkinȳr̄ire,
n̄igũkorwo t̄ur̄i ahinȳr̄ir̄iku m̄no.
- 9 Tũteithie, Wee Ngai M̄honokia witũ;

nĩ ũndũ wa riiri wa rĩitwa rĩaku;
tũteithũre na ũtũrekere mehia maitũ
nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku.

10 Nĩ kũ gĩgũtũma ndũrĩrĩ ciurie atĩrĩ,
“Ngai wao akĩrĩ ha?”

Menyithania kũrĩ ndũrĩrĩ tũkĩionagĩra na maitho maitũ
atĩ nĩũrĩhanagĩria thakame ya ndungata ciaku ĩrĩa ĩitĩtwo.

11 Mũcaayo wa arĩa moohetwo njeera ũrogũkinyĩra;
nĩ ũndũ wa hinya wa guoko gwaku
gitĩra arĩa matuĩrĩrwo gũkua.

12 Wĩrĩhĩrie maita mũgwanja harĩ ndũrĩrĩ iria tũriganĩtie nacio,
nĩ ũndũ wa rũmena rũrĩa makũmenete naruo, Wee Mwathani.

13 Na ithuĩ andũ aku, o ithuĩ ng’ondũ cia rũũru rwaku,
tũkũgocage nginya tene na tene;
nĩtũrahage ũgooci waku,
kuuma njjarwa na njjarwa.

80

Kũhoera Rũrĩrĩ Rũgaacĩre Rĩngĩ

Thaburi ya Asafu

1 Wee Mũrĩithi wa Isiraeli, tũigue,
o Wee ũtongoragia Jusufu ta ũrĩa mũrĩithi atongoragia rũũru;
Wee ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene gatagatĩ ka makerubi-rĩ, cangarara

2 ũrĩ mbere ya Efiraimu, na Benjamini, na Manase.*

Arahũra ũhoti waku,
ũũke ũtũhonokie.

3 Wee Ngai-rĩ, tũma tũgaacĩre rĩngĩ;
tũma ũthiũ waku ũtwarĩre,
nĩguo tũhonoke.

4 Wee Jehova Ngai mwene hinya wothe,
marakara maku megũtooga nginya rĩ
ũgĩũkĩrĩra mahooya ma andũ aku?

5 Nĩũmahũũnĩtie na irio cia maithori;
ũtũmĩte manyue maithori maiyũrĩte mbakũri riita.

6 ũtũtuĩte kĩndũ gĩa kũrũagĩrwo nĩ arĩa tũriganĩtie nao,
nacio thũ ciitũ igatũnyũrũria.

7 Wee Ngai-Mwene-Hinya-Wothe-rĩ, tũma tũgaacĩre rĩngĩ;
tũma ũthiũ waku ũtwarĩre,
nĩguo tũhonoke.

8 Wareehire mũthabibũ kuuma bũrũri wa Misiri;
warutũrũrĩre ndũrĩrĩ ũkĩũhaanda arĩ guo.

9 Nĩwaũthereirie mũgũnda,
naguo ũkĩgwata, na ũkĩiyũra bũrũri wothe.

10 Irĩma nĩciahumbĩrirwo nĩ kũruru kĩaguo,
nayo mĩtarakwa ĩrĩa mĩnene ĩkĩhumbĩrwo nĩ hongwe ciaguo.

* 80:2 Mĩhĩrĩga ĩno ĩtatũ yarĩ njjarwa cia Rakeli, na nĩcio ciarĩ cia mbere kũrũmĩrĩra ithandũkũ
rĩa kĩrĩkanĩro rĩrĩa Isiraeli mangĩoimagarire marĩ werũ-inĩ.

- 11 Watambūrūkirie hongwe ciagu o nginya Iria-inĩ rĩrĩa Inene,
na thuuna ciagu ũgĩcikinyia o nginya Rũũ-inĩ rwa Farati.†
- 12 Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũmomore njirigo ciagu,
ũgagĩtũma ehĩtũkĩri othe matuage thabibũ ciagu?
- 13 Ũrangarangagwo nĩ ngũrwe cia gĩthaka,
na ũkarĩo nĩ nyamũ cia werũ-inĩ.
- 14 Wee Ngai Mwene-Hinya-Wothe, tũcookerere!
Rora ũrĩ igũrũ wone!
Rũmbũiya mũthabibũ ũyũ,
15 mũri ũrĩa guoko gwaku kwa ũrĩo kwahaandire,
mũriũ ũrĩa wee mwene wĩrereire.
- 16 Mũthabibũ waku nĩttemetwo, ũgacinwo na mwaki;
thũ ciaku irothira nĩ ũndũ wa irũithia rĩaku.
- 17 Guoko gwaku kũroikara na mũndũ ũrĩa ũrĩ guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo,
ũcio mũrũ wa mũndũ wĩrereire wee mwene.
- 18 No ithuĩ-rĩ, tũtigatigana nawe o rĩ;
tũrurumũkie na nĩtũrikayagĩra rĩitwa rĩaku.
- 19 Wee Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, tũma tũgaacĩre rĩngĩ;
tũma ũthiũ waku ũtwarĩre,
nĩguo tũhonoke.

81

Rwĩmbo rwa Gũkũngũra Gĩathĩ

Thaburi ya Asafu

- 1 Inĩrai Ngai, o we hinya witũ, nĩ ũndũ wa gũkena;
anĩrĩrai mũinĩre Ngai wa Jakubu!
- 2 Ambĩrĩraiai kũina, hũũrai kĩhembe,
na mũhũũre kĩnanda kĩa mũgeeto kĩrĩa kĩgambi wega, o na gĩa
kĩnũbi.
- 3 Huhai coro hĩndĩ ya Karũgamo ka Mweri,
na ningĩ rĩrĩa mweri waiganana, mũthenya ũrĩa wa Gĩathĩ giitũ;
- 4 ũyũ nĩ watho wa kĩrĩra gĩa kũrũmĩrĩrwo kũrĩ Isiraeli,
o guo watho wa Ngai wa Jakubu.
- 5 We nĩaũhaandire ũtuĩke kĩrĩra harĩ Jusufu
hĩndĩ irĩa aathire gũtharĩkĩra bũrũri wa Misiri,
kũrĩa twaiguire mwario tũtaamenyire.
- 6 Ekuuga atĩrĩ, “Nĩndeheririe mũrigo kuuma ciande-inĩ ciao;
moko mao nĩndameheririe kuuma thĩinĩ wa gĩkabũ.
- 7 Wangaiire ũrĩ na mũnyamaro na nĩ ngĩkũhatũra,
ngĩgwĩtika ndĩ thĩinĩ wa mũrurumo wa ngwa;
ndakũgeririe ũrĩ kũu maaĩ-inĩ ma Meriba.
- 8 “Inyuĩ andũ akwa, iguai ngĩmũkaania,
naarĩ korwo no mũũthikĩrĩrie, inyuĩ Isiraeli!
- 9 Mũtikanagĩe na ngai ng’eni gatagatĩ-inĩ kanyu;
mũtikanainamĩrĩre ngai ya kũngĩ.

† 80:11 Ũthamaki wa Daudi na Solomoni woimĩte Iria rĩrĩa Inene nginya Rũũ rwa Farati.

- 10 Nĩ nĩ Jehova Ngai waku,
ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Misiri.
Athamia kanua gaku na nĩngũkũhe gĩa kũrĩa.
- 11 “No andũ akwa matiigana gũũthikĩrĩria;
Isiraeli ndaigana kũnjathikĩra.
- 12 Nĩ ũndũ ũcio ngĩmarekereria marũmĩrĩre ũremi wa ngoro ciao,
na marũmagĩrĩre mwĩiro wao ene.
- 13 “Korwo andũ akwa no maathikĩrĩrie,
korwo Isiraeli no marũmĩrĩre njĩra ciakwa,
- 14 ndamatooreria thũ ciao o na ihenya,
na njũkĩrĩre andũ arĩa marĩ muku nao na ũndũ wa guoko gwakwa!
- 15 Andũ arĩa mathũire Jehova mangĩthuna marĩ mbere yake,
na iherithia rĩao rĩtũũre nginya tene.
- 16 No inyuĩ ingĩmũhe ngano ĩrĩa njega mũno mũrĩĩage;
ingĩmũhũũnagia na ũũkĩ wa kuuma rwaro-inĩ rwa ihiga.”

82

Kũhooya Ciira wa Kĩhooto

Thaburi ya Asafu

- 1 Ngai arũgamĩte kũũngano-inĩ kĩrĩa kĩnene;
aratuĩra “ngai” ciira arĩ gatagatĩ ga cio.
- 2 “Nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mũciiragĩrĩra andũ arĩa matarũgamagĩrĩra
kĩhooto,
na mũgatĩra arĩa aaganu maũthĩ?
- 3 “Ciiragĩrĩrai kĩhooto kĩa arĩa matarĩ hinya na arĩa matarĩ maithe;
tũũriai ihooto cia andũ arĩa athĩni o na arĩa ahinyĩrĩrie.
- 4 Hatũragai arĩa matarĩ hinya na arĩa abatari;
mateithũrei kuuma moko-inĩ ma arĩa aaganu.
- 5 “Andũ acio matirĩ ũndũ mooĩ, na matirĩ ũndũ makũũranaga.
Macangacangaga nduma-inĩ;
mĩthingi yothe ya thĩ nĩyenyenyete.
- 6 “Ndoigire atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ “ngai”;
inyuothe mũrĩ ariũ a Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.’
- 7 No mũgaakua o ta ũrĩa andũ makuuaga;
mũkaagũa o ta aathani arĩa angĩ.”
- 8 Arahũka, Wee Ngai, ũtuĩre thĩ ciira,
nĩgũkorwo ndũrĩrĩ ciothe nĩ igai rĩaku.

83

Kũhooya Ngai ahoote Thũ cia Isiraeli

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Ngai-rĩ, ndũgakire;
tiga gũikara ũtumĩtie, Wee Mũrungu,
ndũgaikare wĩnyiitanĩirie.

- 2 Ta rora wone ūrĩa thũ ciaku iranegenā,
 acio magũthũire makambararia mĩtwe yao.
- 3 Mathugundaga ndundu ya gũũkĩrĩra andũ aku na wara;
 maciiragĩrĩra gũũkĩrĩra andũ arĩa wendete.
- 4 Meranaga atĩrĩ, “Ūkai, tũmaniine matige gũtuĩka rũrĩrĩ,
 nĩguo rĩtwa rĩa Isiraeli rĩtikanacooke kũririkanwo rĩngĩ.”
- 5 Maciiraga marĩ na ngoro ĩmwe;
 maiguithanagĩria magũũkĩrĩre:
- 6 andũ a hema cia Edomu, na cia Aishumaeli,
 na cia Moabi, na cia Ahagari,
- 7 na cia Gebali, na cia Amoni, na cia Amaleki,
 na cia Filistia, hamwe na andũ a Turo.
- 8 O na Ashuri nĩmegwatanĩtie nao
 nĩguo mateithĩrĩrie njiaro cia Loti.
- 9 Meeke o ta ūrĩa wekire Amidiani,
 na o ta ūrĩa wekire Sisera na Jabini rũũĩ-inĩ rwa Kishoni,
- 10 o acio maaniinĩrwo Enidoru,
 na magĩtuĩka ta thumu wa kũnorĩa tĩri.
- 11 Tũma andũ ao arĩa marĩ igweta mahaane ta Orebu na Zeebu,*
 anene ao othe ũmahaananie na Zeba na Zalimuna,
- 12 arĩa moigire atĩrĩ, “Nĩtwĩgwatĩrei bũrũri
 wa ūrĩthio wa Ngai ũtuĩke witũ.”
- 13 Wee Ngai wakwa, matue ta rũkũngũ rũrĩa rũgũrũkagio,
 mahaane o ta mũũngũ ũmbũrĩtwo nĩ rũhuho.
- 14 O ta ūrĩa mwaki ũcinaga mũtitũ
 kana ta rũrĩrĩmbĩ rũgĩcina irĩma-rĩ,
- 15 maingatithie o ro ũguo na kĩhuhũkanio gĩaku,
 na ũmamakie mũno na huho ciaku nene.
- 16 Humba mothiũ mao thoni,
 nĩgeetha andũ marongorie rĩtwa rĩaku, Wee Jehova.
- 17 Marotũũra maconokete na marĩ amaku;
 marokua na gĩconoko kĩnene.
- 18 Tũma mamenye atĩ Wee, o Wee wĩtagwo Jehova,
 atĩ Wee nĩwe Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, o igũrũ rĩa thĩ yothe.

84

Kwĩrirĩria Gũthĩ Nyũmba ya Ngai

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe-rĩ,
 kaĩ gĩikaro gĩaku nĩ gĩthaka-ĩ!
- 2 Muoyo wakwa wĩriragĩria mũno, ĩĩ o na ũkoorwo nĩ hinya,
 nĩ ũndũ wa kwĩrirĩria nja cia Jehova;
 ngoro yakwa na mwĩrĩ wakwa irakaĩra
 Mũrungu ūrĩa ũtũũraga muoyo.
- 3 O na kanyonika-nja nĩkoonete mũciĩ,

* **83:11** Orebu na Zeebu maarĩ athamaki a Midiani, na maahootirwo ni Gideoni.

- nayo thũngũrũrũ ikeyonera gĩtara,
 harĩa ãngĩkaria tũcui twayo,
 o hau hakuhĩ na kĩgongona gĩaku,
 Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
 o Wee Mũthamaki wakwa na Ngai wakwa.
- ⁴ Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa matũũraga nyũmba yaku;
 matũũraga makũgoocaga.
- ⁵ Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa maheagwo hinya nĩwe,
 o arĩa matuĩte na ngoro ciao gũthĩ Zayuni.
- ⁶ Rĩrĩa megũtuĩkanĩria Gĩtuamba kĩa Baka,
 matũmaga kũgĩe na ithima;
 mbura ya maguna-ng'ombe o nayo ikũhumbĩraga na tũria twa maaĩ.
- ⁷ Mathiaga magĩkĩragĩrĩa kũgĩa na hinya,
 nginya o mũndũ o mũndũ agakinya mbere ya Ngai kũu Zayuni.
- ⁸ Igua ihooya rĩakwa, Wee Jehova Ngai-Mwene-Hinya-Wothe;
 thikĩrĩa, Wee Ngai wa Jakubu.
- ⁹ Wee Ngai, ta rora ngo iitũ;
 tiirĩra ũrĩa waku ũitĩrĩrie maguta gĩthiithi.
- ¹⁰ Kaba mũthenya ũmwe nja-inĩ ciaku,
 gũkĩra gũikara mũthenya ngiri handũ hangĩ o hothe;
 kaba ngorwo ndĩ mũrangĩri wa kĩhingo kĩa nyũmba ya Ngai wakwa,
 gũkĩra ndũũre thĩinĩ wa hema cia andũ arĩa aaganu.
- ¹¹ Nĩgũkorwo Jehova Ngai nĩ riũa na ngo;
 Jehova nĩarĩtũtugaga na agatwĩka maũndũ mega;
 arĩa mũthiire yao ĩtarĩ ũcuuke
 ndarĩ ũndũ mwega angĩmaima.
- ¹² Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
 kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũkwĩhokaga.

85

Ihooya rĩa kũũria Ũtugi wa Ngai

Thaburi ya Ariũ a Kora

- ¹ Wee Jehova, nĩ wekire bũrũri waku wega;
 nĩwacookeirie Jakubu ũtonga wake.
- ² Nĩwarekeire andũ aku waganu wao,
 na ũkĩhumbĩra mehia mao mothe.
- ³ Nĩweheririe mang'ũrĩ maku mothe,
 na ũgĩthirwo nĩ marakara maku mahiũ.
- ⁴ Tũma tũgaacĩre rĩngĩ, Wee Ngai Mũhonokia witũ,
 na ũtuge gũikara ũtũrakarĩire.
- ⁵ Ũgũtũũra ũtũrakarĩire nginya tene?
 Marakara maku megũkinyĩra njjarwa na njjarwa?
- ⁶ Kaĩ ũtangĩtũrurumũkia ngoro ciitũ,
 nĩguo andũ aku magũkenere?
- ⁷ Wee Jehova-rĩ, tuonie wendo waku ũrĩa ũtathiraga,
 na ũtũhe ũhonokio waku.

- 8 Nĩngũthikĩrĩria njigwe ũrĩa Mũrungu, o we Jehova, ekuuga;
 eranagĩra thayũ kũrĩ andũ ake, o acio ake aamũre:
 no ndũkareke macookerere ũrimũ wao.
- 9 Ti-itherũ ũhonokio wake ũrĩ hakuhĩ na arĩa mamwĩtigĩrĩte,
 nĩgeetha riiri wake ũtũũre bũrũri-inĩ witũ.
- 10 Wendo na wĩhokeku nĩicemanĩtie;
 ũthingu na thayũ nĩikĩmumunyanĩte.
- 11 Wĩhokeku ũkunũkaga kuuma na thĩ,
 naguo ũthingu ũcũthagĩrĩrie ũrĩ o igũrũ.
- 12 Ti-itherũ Jehova no aheane kĩndũ o gĩothe kĩega,
 naguo bũrũri witũ ũciarage magetha maguo.
- 13 Ũthingu nĩguo ũmũthiiga mbere,
 ũkahaaragĩria makinya make njĩra.

86

Ihooya rĩa Ũteithio wa gũtooria Thũ

Ihooya rĩa Daudi

- 1 Wee Jehova, njigua na ũnjĩtike,
 nĩgũkorwo ndĩ mũthĩini na mũbatari.
- 2 Gitĩra muoyo wakwa,
 nĩgũkorwo nĩndĩheanĩte harĩwe.
- Wee nĩwe Ngai wakwa;
 honokia ndungata yaku ĩno ĩkwĩhokete.
- 3 Njiguĩra tha, Wee Mwathani,
 nĩgũkorwo ngũkayagĩra mũthenya wothe.
- 4 He ndungata yaku gĩkeno,
 nĩgũkorwo nĩ kũrĩ we, Wee Mwathani,
 ndorereirie ngoro yakwa.
- 5 Nĩgũkorwo Wee Mwathani ũrĩ mwega na nĩũrekanagĩra,
 ũkaingĩhia wendo kũrĩ arĩa othe magũkayagĩra.
- 6 Igua ihooya rĩakwa, Wee Jehova;
 thikĩrĩria ikaya rĩakwa ũnjiguĩre tha.
- 7 Mũthenya ũrĩa ngaakorwo na thĩina nĩngagũkaĩra,
 nĩgũkorwo nĩũkanjĩtĩka.
- 8 Wee Mwathani, thĩinĩ wa ngai ciothe gũtirĩ ĩngĩ tawe;
 gũtirĩ ciĩko ingĩhaanano na ciaku.
- 9 Ndũrĩrĩ ciothe iria ũmbĩte
 nĩigooka igũthathaiye irĩ mbere yaku, Wee Mwathani;
 nĩikarehera rĩitwa rĩaku riiri.
- 10 Nĩgũkorwo Wee ũrĩ mũnene, na nĩwĩkaga ciĩko cia kũgegania;
 Wee wiki nowe Ngai.
- 11 Wee Jehova, nyonagĩrĩria njĩra ciaku,
 nĩgeetha thiiage na mũthĩire ya ma;
 he ngoro ĩrutĩire kũna,
 nĩguo ndĩitigagĩre rĩitwa rĩaku.
- 12 Nĩndĩrĩkũgoocaga na ngoro yakwa yothe,
 Wee Mwathani Ngai wakwa;
 ngũtũũra ngumagia rĩitwa rĩaku nginya tene.

- 13 Nīgũkorwo wendo waku nĩ mũnene harĩ nĩ;
nĩũndeithũrĩte kuuma mbĩrĩra-inĩ o kũrĩa kũriku mũno.
- 14 Wee Ngai, andũ arĩa etĩi nĩmaraatharĩkĩra;
gĩkundi kĩa andũ matarĩ tha nĩmaracaria muoyo wakwa,
o andũ acio matakũrũmbũyagia.
- 15 No Wee, Wee Mwathani, ũrĩ Mũrungu mũigua tha na ũrĩ mũtugi,
ndũhiũhaga kũrakara, na ũiyũrĩtwo nĩ wendo na wĩhokeku.
- 16 Wihũgũre ũndore na ũnjiguĩre tha;
he ndungata ĩno yaku hinya waku,
na ũhonokie mũriũ wa ndungata yaku ya mũndũ-wa-nja.
- 17 Nyonia kĩmenyithia kĩa wega waku,
nĩguo thũ ciakwa ikĩone iconorithio,
nĩgũkorwo Wee, Wee Jehova, nĩũndeithĩtie na ũkaahooreria.

87

Gĩkeno gĩa Gũtũũra Zayuni

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Nĩahaandĩte mũthingi wa itũũra rĩake igũrũ rĩa kĩrĩma kĩrĩa kĩamũre;
2 Jehova nĩendete ihingo cia Zayuni
gũkĩra ciikaro iria ingĩ ciothe cia Jakubu.
- 3 Maũndũ mega nĩmaragio igũrũ rĩaku,
wee itũũra inene rĩa Ngai:
- 4 “Nĩngwandĩka ũhoru wa Rahabu na wa Babuloni
thĩinĩ wa arĩa manjũũ,
Filistia o nakuo, na Turo, hamwe na Kushi,
njuge atĩrĩ, ‘Ūyũ aaciariĩrwo Zayuni.’ ”
- 5 Ti-itherũ, ũhoru wa Zayuni ũkĩario nĩgũkagwetagwo atĩrĩ,
“Ūyũ o na ũũrĩa maaciariĩrwo kuo,
na Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno we mwene nĩagatũma gũtũũre kũrĩ
kũrũmu.”
- 6 Jehova nĩakandĩka ibuku-inĩ rĩa kĩrĩndĩ ũũ:
“Ūyũ aaciariĩrwo Zayuni.”
- 7 Nao magĩtungu nyĩmbo makaina atĩrĩ,
“Ithima ciakwa ciothe irĩ thĩinĩ waku.”

88

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio Hĩndĩ ya Kũhinyĩrĩrĩka

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Wee Jehova, o Wee Ngai ũrĩa ũũhonokagia,
ngũkayagĩra mũthenya na ũtukũ ndĩ mbere yaku.
- 2 Ihooya rĩakwa rĩrokinya harĩwe;
inamĩrĩria gũtũ gwaku ũigue gũkaya gwakwa.
- 3 Nĩgũkorwo muoyo wakwa ũiyũrĩtwo nĩ thĩina,
na nĩ ngirie gũkua.
- 4 Nĩ ndaranĩirio na arĩa makiriĩ gũkua;
haana ta mũndũ ũtarĩ na hinya.
- 5 Nĩ njiganĩirio na arĩa akuũ,
o ta arĩa moragĩtwo magakoma mbĩrĩra,

o acio ūtacookaga kūririkana,
arĩa meheretio kuuma ūmenyereri-inĩ waku.

- 6 Ūnjikĩtie irima rĩrĩa iriku mũno,
o kũu kũriku kũrĩ nduma ndumanu.
7 Mang'ũrĩ maku nĩmanditũhĩire mũno;
nĩũhubĩkanĩtie na ndiihũ ciaku ciothe.
8 Nĩũnjehereirie arata akwa arĩa twendanĩte mũno,
na ūgatũma ndũike kĩndũ kĩrĩ magigi harĩo.
Ndĩimũhingĩrĩrie ndingĩhota kũũra;
9 maitho makwa nĩmaroora nĩ kĩaha.

Wee Jehova, ngũkayagĩra o mũthenya;
ngũtambũrũkagĩria moko makwa.

- 10 Andũ arĩa akuũ-rĩ, wee nĩũmonagia magegania maku?
Acio makuĩte-rĩ, nĩmarahũkaga, magakũgococa?
11 Wendo waku nĩumbũragwo mbĩrĩra-inĩ,
kana wĩhokeku waku ūgakiumbũrwo Mwanangĩko-inĩ?*
- 12 Magegania maku nĩmonagwo kũndũ kũu kwa nduma,
kana ciĩko ciaku cia ūthingu ikamenyeka
bũrũri-inĩ ūcio wa kĩriganĩro?
- 13 No nĩngũgũkaĩra ūndeithie, Wee Jehova;
rũciinĩ mahooya makwa mokaga harĩwe.
14 Wee Jehova, nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ūndiganĩrie
na ūkaahitha ūthiũ waku?
- 15 Kuuma o ūnini wakwa ndũũrĩte nyamarĩtio na ngakuhĩrĩria gĩkuũ;
nĩnyamaarĩkĩte nĩ imakania ciaku, igatũma njage mwĩhoko.
16 Mang'ũrĩ maku nĩmahubĩkanĩtie,
nacio imakania ciaku ikanyananga.
17 Maathiũrũrũkagĩria mũthenya wothe ta mũiyũro wa maaĩ;
hingĩrĩrio nĩmo na mũena yothe.
18 Nĩũnjehereirie athiritũ akwa na arĩa nyendete;
nduma nĩyo mũrata wakwa ūrĩa ūnguhĩrĩrie mũno.

89

Kĩrĩkanĩro kĩa Ngai na Daudi

Thaburi ya Ethani wa mbarĩ ya Ezara

- 1 Ngũtũũra nyinaga ūhoru wa wendo mũnene wa Jehova nginya tene;
ndĩrĩmenyithanagia wĩhokeku waku na kanua gakwa kũrĩ njiarwa na
njarwa.
2 Nĩngumbũra atĩ wendo waku ūtũũraga ūrĩ mũrũmu nginya tene,
nyumbũre atĩ wĩhokeku waku nĩũũhaandĩte o kũu igũrũ.
3 Woigire atĩrĩ, "Nĩngĩte kĩrĩkanĩro na ūrĩa nĩ ndĩthuurĩre,
na ngeehĩta na mwĩhĩtwa harĩ Daudi ndungata yakwa ngamwĩra atĩrĩ,
4 Nĩngatũma rũciaro rwaku rũtũũre rwĩhaandĩte nginya tene,
na ndũme gĩtĩ gĩaku kĩa ūnene gĩtũũre kĩrĩ kĩrũmu njiarwa na
njarwa.' "

* 88:11 Nĩ Abadoni na Kĩhibirania

- 5 Wee Jehova-rĩ, igũrũ nĩrĩkumagia magegania maku,
na rĩkagaathĩrĩria wĩhokeku waku o naguo, kĩũngano-inĩ kĩa acio
atheru.
- 6 Nĩ ũndũ-rĩ, kũu matu-inĩ igũrũ nũũ ũngĩgerekanio na Jehova?
Nũũ ũkĩhaana ta Jehova harĩ ciũmbe iria irĩ igũrũ?
- 7 Kĩama-inĩ kĩa acio atheru, Mũrungu nĩetigĩrĩtwo mũno;
nĩ wa gwĩtigĩrwo gũkĩra arĩa othe mamũrigiicĩirie.
- 8 Wee Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, nũũ ũkĩhaana tawe?
Wee Jehova, nĩ ũrĩ hinya, na wĩhokeku waku ũtũũraga ũkũrigiicĩirie.
- 9 Nĩwe wathaga kĩhuhũkanio kĩa iria rĩrĩa inene;
rĩrĩa makũmbĩ marĩo mookĩra na igũrũ, nĩũmahooreragia.
- 10 Wahehenjire Rahabu agĩtuĩka o ta ũmwe wa arĩa moragĩtwo;
wahurunjire thũ ciaku na guoko gwaku kũrĩ hinya.
- 11 Igũrũ nĩ rĩaku, o na thĩ no yaku;
Wee nĩwe wombire thĩ na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wayo.
- 12 Nĩwe wombire mwena wa gathigathini na wa gũthini;
Taboru na Herimoni ciinaga ikenete nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku.
- 13 Gĩcoka gĩaku nĩ kĩrĩ ũhoti;
guoko gwaku kũrĩ hinya, guoko gwaku kwa ũrĩo nĩgũtũgĩrie.
- 14 Ũthingu na kĩhooto nĩcio mũthingi wa gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene;
wendo na wĩhokeku nĩgũtongoragia.
- 15 Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa mooĩ gũkũgococa na nyĩmbo,
o arĩa mathiiga na ũtheri waku, Wee Jehova.
- 16 Makenagĩra rĩitwa rĩaku mũthenya wothe;
magũtũũgagĩria nĩ ũndũ wa ũthingu waku.
- 17 Nĩgũkorwo Wee nĩwe riiri na hinya wao,
na tondũ wa ũtugi waku nĩtũũgagĩria rũhĩa rwitũ.
- 18 Ti-itherũ, ngo iitũ irĩ na Jehova,
mũthamaki witũ nĩ wa Ũrĩa-Mũtheru-wa-Isiraeli.
- 19 Hĩndĩ ĩmwe nĩwaririe na njĩra ya kĩoneki,
ũkĩĩra andũ aku arĩa ehokeku atĩrĩ,
“Nĩheete njamba ĩmwe ya ita hinya;
nĩndũgĩrĩtie mwanake gatagatĩ ka andũ.
- 20 Nĩndĩĩoneire Daudi ndungata yakwa;
nĩndĩmũitĩrĩirie maguta makwa maamũre.
- 21 Guoko gwakwa nĩkũrĩmũtiiragĩrĩra;
ti-itherũ gĩcoka gĩakwa nĩkĩrĩmwĩkagĩra hinya.
- 22 Gũtirĩ thũ ĩkaamwĩtia igooti.
gũtirĩ mũndũ mwaganu ũkaamũhinyĩrĩria.
- 23 Nĩngahehenja thũ ciake mbere yake,
na njũrage arĩa othe mamũthũire.
- 24 Wendo wakwa wa kwĩhokeka ũrĩkoragwo hamwe nake,
na nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa rũhĩa rwake nĩrũrĩtũũgagĩrio.
- 25 Nĩngatambũrũkia guoko gwake igũrũ rĩa iria,
na guoko gwake kwa ũrĩo ndĩkũige igũrũ rĩa njũũ.
- 26 Nĩakanjĩta anjĩire atĩrĩ, ‘Wee nĩwe Baba,
na Mũrungu wakwa, o Rwaro rwa Ihiga, Mũhonokia wakwa.’
- 27 Nĩngĩ nĩngamwamũra atuĩke irigithathi rĩakwa,
na ndũme atũũgĩrio gũkĩra athamaki a thĩ.

- 28 Nĩngūtũria wendo wakwa harĩ we nginya tene,
na kĩrĩkanĩro gĩakwa nake gĩtũũre kĩrĩ gĩa kwĩhokeka.
- 29 Nĩngahaanda rūciaro rwake nginya tene,
na gĩtĩ gĩaake kĩa ũnene ndĩkĩhaande rĩrĩa rĩothe igũrũ rĩgūtũura.
- 30 “Ariũ ake mangĩgatirika watho wakwa
na mage kũrũmĩrĩra kĩrĩra gĩakwa,
31 mangĩgathũkia kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo
na mage kũmenyerera maathani makwa,
32 nĩngaherithia wĩhia wao na rũthanju,
herithie waganu wao na kũmahũũra iboko;
33 no ndirĩ hĩndĩ ngaamwehereria wendo wakwa,
o na kana thaahie wĩhokeku wakwa o na rĩ.
34 Ndigathũkia kĩrĩkanĩro gĩakwa
kana ngarũrĩre ũrĩa iromo ciakwa ciarĩtie.
35 Nĩndĩhĩtĩte ngĩgwetaga ũtheru wakwa, rĩmwe rĩa kũigana,
na ndirĩ hĩndĩ ngaahenia Daudi,
36 atĩ rūciaro rwake rũgūtũura nginya tene,
na gĩtĩ gĩaake kĩa ũnene gĩtũũre kĩrĩ kĩrũmu mbere yakwa ta riũa;
37 gĩgūtũura kĩrĩ kĩrũmu nginya tene o ta mweri,
mũira ũrĩa ũrĩ matu-inĩ nĩ mwĩhokeku.”
- 38 No rĩrĩ, wee nĩũregete, na ũgatiganĩria,
o na ũgakĩrakarĩra ũcio ũitĩrĩirie maguta.
- 39 Wee nĩũkanĩte kĩrĩkanĩro kĩrĩa ũrĩkanĩire na ndungata yaku,
na ũkarangĩrĩria thũmbĩ yake rũkũngũ-inĩ.
- 40 Wee ũmomorete thingo ciake ciothe
na ũkaananga cĩhitho ciake iria cia hinya.
- 41 Ehĩtũkĩri othe nĩmatahĩte indo ciake;
atuĩkĩte wa kũnyararwo nĩ andũ arĩa mariganĩtie nake.
- 42 Wee nĩũtũũgĩrĩtie guoko kwa ũrĩo kwa arĩa mamũthũire;
nĩũtũmĩte thũ ciake ciothe ikene.
- 43 Ũũgĩ wa rũhiũ rwake rwa njora nĩũũhũndũrĩte,
na ũkaaga kũmũteithĩrĩria mbaara-inĩ.
- 44 Nĩũniinĩte riiri wake ũgathira,
na ũgaikania gĩtĩ gĩaake kĩa ũnene thĩ.
- 45 Nĩũnyihĩtie matukũ ma wĩthĩ wake;
ũmũhumbĩte thoni o ta nguo.
- 46 Nĩ nginya rĩ, Wee Jehova? Ũgūtũura wĩhithĩte nginya tene?
Nĩ nginya rĩ mang’ũrĩ maku megūtũura maakanĩte ta mwaki?
- 47 Ririkana ũrĩa mũtũũrĩre wakwa ũrĩ wa gũthira o narua.
Kaĩ akĩrĩ ũndũ wa tũhũ watũmire ũmbe andũ othe!
- 48 Nĩ mũndũ ũrĩkũ ũngĩtũura muoyo na ndonane na gĩkuũ,
kana ehonokie kuuma kũrĩ hinya wa mbĩrĩra?
- 49 Wee Mwathani, wendo waku mũnene ũrĩa wa tene ũkĩrĩ kũ,
ũrĩa wehĩtire, ũkĩrĩra Daudi na ũndũ wa wĩhokeku waku?
- 50 Mwathani, ririkana ũrĩa ndungata yaku ĩnyũrũrĩtio,
na ũrĩa nyũmĩrĩirie irumi iria numĩtwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe ngoro-inĩ
yakwa,
- 51 o irumi iria thũ ciaku ĩnyũrũrĩtie nacio, Wee Jehova,
iria itũire ĩnyũrũrĩtie makinya ma ũrĩa wee ũitĩrĩirie maguta nacio.

52 Jehova arogoocwo nginya tene!
Ameni, na ningĩ Ameni.

Ibuku rĩa Kana

90

Thaburi 90-106

Matukũ ma Mũndũ

Ihooya rĩa Musa, ndungata ya Ngai

1 JEHOVA, nĩwe ũtũũrite ũrĩ gĩkaro giitũ
kuuma njarwa na njarwa.

2 O mbere ya irĩma kũgĩa kuo
kana ũkĩũmba thĩ na mabũrũri,
kuuma tene nginya tene, Wee ũrĩ o Mũrungu.

3 Wee ũcookagia andũ magatuĩka rũkũngũ,
ũkoiga atĩrĩ, “Cookai rũkũngũ-inĩ, inyuĩ ciana ici cia andũ.”

4 Nĩgũkorwo mĩaka ngiri harĩwe
no ta mũthenya wa ira ũrĩa ũrahĩtũkire,
kana ta ituanĩra rĩmwe rĩa arangĩri a ũtukũ.

5 Ũhaataga andũ, ũkameeheria, magakoma toro wa gĩkuũ;
andũ mahaana ta nyeki ĩrĩa ĩringũkaga rũciinĩ:

6 o na gũtuĩka rũciinĩ nĩringũkaga,
hwaĩ-inĩ ĩhoohaga, ĩkooma.

7 Tũniinagwo nĩ marakara maku,
na tũkamakio mũno nĩ marũrũ maku.

8 Nĩũigĩte wĩhia witũ o mbere yaku,
mehia maitũ marĩa mahithe ũkamoimĩria o ũtheri-inĩ hau mbere
yaku.

9 Matukũ maitũ mothe maniinagwo nĩ mang’ũrĩ maku;
tũninũkagia mĩaka iitũ na gũcaaya.

10 Mũigana wa matukũ maitũ-rĩ, nĩ mĩaka mĩrongo mũgwanja,
kana mĩrongo ĩnana, tũngĩkorwo tũrĩ na hinya;
no rĩrĩ, mũigana wamo no thĩina na kĩa,
nĩgũkorwo mathiraga o narua, na ithuĩ tũgathiĩ, tũkabuĩria.

11 Nũũ ũũĩ hinya wa marakara maku?
Nĩgũkorwo mang’ũrĩ maku nĩ manene o ta gwĩtigĩrwo kũrĩa
wagĩrĩire.

12 Tuonie gũtara matukũ maitũ wega,
nĩgeetha tũgĩe na ngoro ya ũũgĩ.

13 Wee Jehova, hoorera! Nĩ nginya rĩ?
Iguĩra ndungata ciaku tha.

14 Rũciinĩ tũhũnagie na wendo waku ũtathiraga,
nĩguo tũinage nĩ gũkena na tũcanjamũkage matukũ maitũ mothe.

15 Tũma tũkene matukũ maingĩ o ta marĩa ũtũnyamarĩtie,
na mĩaka mĩingĩ o ta ĩrĩa tuonete thĩina.

16 Ndungata ciaku irokĩonio ciĩko ciaku,
naguo riiri waku wonio ciana ciao.

17 Wega wa Mwathani Ngai witũ ũrogĩa na ithuĩ;

tūma wīra wa moko maitū ūgaacīre,
ĩ-ni, kīrūmie wīra wa moko maitū.

91

Ngai Nīwe Mūgitīri Witū

- 1 Mūdū ūrīa ūikaraga agitīrwo nī Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno arīhurūkaga kīruru-inī kīa Mwene-Hinya-Wothe.
- 2 Ngūkiuga ūhoru wa Jehova atīrī,
“Wee nīwe rīūrīro rīakwa na kīirigo gīakwa kīrī hinya,
nīwe Ngai wakwa, ūrīa ndīihokete.”
- 3 Ti-itherū nīegūgūteithūra gīkerenge-inī kīa mūtegi,
o na kuuma mūrimū-inī ūrīa mūūru wa kūūraga.
- 4 Arīkūhumbagīra na njoya ciake,
na rungu rwa mathagu make nīho ūrīgitagia;
wīhokeku wake nīūgatuīka ngo yaku na kīhitho gīaku.
- 5 Ndūrītīgagīra imakania cia ūtukū,
kana mūguī ūrīa ūthīrīrīkaga mūthenya,
- 6 o na kana mūrimū ūrīa ūceemaga nduma-inī,
kana mūthiro ūrīa ūniinanaga mūthenya gatagatī.
- 7 Andū ngiri no magūe mwena waku,
nao ngiri ikūmi magūe guoko-inī gwaku kwa ūrīo,
no ndūngīkuhīrīrio nīguo.
- 8 Wee no kwīrorera ūkerorera na maitho maku
wīonere iherithia rīa andū arīa aaganu.
- 9 Ūngītua Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno gīikaro gīaku,
o we Jehova, ūrīa arī we rīūrīro rīakwa,
- 10 hīndī ūyo gūtīrī ūūru ūgaagūkorerera,
gūtīrī mwanangīko ūgaakuhīrīria hema yaku.
- 11 Nīgūkorwo nīagaatha arāika ake nī ūndū waku,
makūgitagīre mīthīre-inī yaku yothe;
- 12 nīmagakuoya na igūrū na moko mao
nīgeetha ndūkarīngwo kūgūrū nī ihiga.
- 13 Nīūgakinyīrīria mūrūūthi, o na ndūira;
ūkarangīrīria mūrūūthi ūrīa mūnene, o na nyoka.
- 14 Jehova ekuuga atīrī, “Kuona atī nīanyendete,
nīngamūhatūra hatīka-inī;
nīndīrīmūgitagīra, nīgūkorwo nīamenyete rītwa rīakwa.
- 15 Arīngayagīra, na nī ngamwītīka;
ndīrīkoragwo hamwe nake hīndī ya thīna,
ndīrīmūteithūraga na ngamūtīithia.
- 16 Ngūmūtūūria muoyo matukū maingī nginya aiganie,
na ndīmuonagie ūhonokio wakwa.”

92

Rwīmbo rwa Gūcookia Ngaatho

- 1 Nī wega mūno gūcookagīria Jehova ngaatho
o na gūkumagia rītwa rīaku na rwīmbo,
Wee Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno,

- 2 nĩ wega mũno kwanagĩrĩra wendo waku o rūciinĩ,
o na kwanĩrĩra wĩhokeku waku ũtukũ,
3 tũkĩinagia kĩnanda gĩa kĩnũbi kĩa ndigi ikũmi,
o hamwe na kĩnanda kĩa mũgeeto kĩrĩa kĩgambi wega.
- 4 Nĩgũkorwo, Wee Jehova, nĩũngenetie nĩ ũndũ wa ciiko ciaku;
nĩngũina ngenete nĩ ũndũ wa wĩra wa moko maku.
- 5 Īĩ mawĩra maku matikĩrĩ manene, Wee Jehova,
meciiria maku-rĩ, matikĩrĩ marikĩru!
- 6 Mũndũ ũrĩa ũtarĩ ũũgĩ ndangĩmamenya,
mũndũ mũkĩngu ndangĩkũũrana ũndũ ũyũ,
7 atĩ o na arĩa aaganu mangĩkũra ta nyeki,
o na arĩa othe mekaga ũũru mangĩgaacĩra,
makaaninwo nginya tene na tene.
- 8 No Wee Jehova, ũtũũraga ũtũũgĩrĩtio nginya tene.
- 9 Nĩgũkorwo thũ ciaku, Wee Jehova,
ti-itherũ thũ ciaku nĩgathira;
arĩa othe mekaga ũũru nĩmakaharaganio.
- 10 Wee nĩwambararĩtie rūhĩa rwakwa o ta rwa mbogo;
ndĩimũitĩrĩrie maguta marĩa mega mũno.
- 11 Maitho makwa nĩmeyoneire gũtoorio gwa thũ ciakwa;
matũ makwa nĩmeiguĩrĩre ũrĩa thũ ciakwa icio njaganu itooretio.
- 12 Andũ arĩa athingu marĩtheeremaga o ta mũtĩ wa mũkĩndũ,
makũre o ta mũtarakwa wa Lebanoni;
- 13 mahaandĩtwo kũu nyũmba-inĩ ya Jehova,
marĩtheeremaga kũu nja-inĩ cia Ngai witũ.
- 14 Magatũũra maciaraga maciaro o na marĩ akũrũ,
matũũre marĩ na hinya wa wĩthĩ wao, na marĩ aruru,
- 15 maanagĩrĩre, makiugaga atĩrĩ, "Jehova nĩ mũrũngĩrĩru;
we nĩwe Rwaro rwakwa rwa Īhiga,
na gũtirĩ waganu ũngĩoneka thĩinĩ wake."

93

Ūkaru wa Wathani wa Ngai

- 1 Jehova nĩarathamaka, ehumbĩte ũkaru;
Jehova ehumbĩte ũkaru
na akeoha hinya ta mũcibi.
- Thĩ nĩhaandĩtwo ĩkarũma ki,
ndĩrĩ hĩndĩ ĩngĩenyenyeka.
- 2 Gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene gĩtũũrĩte kĩrĩ kĩrũmu kuuma o tene;
wee ũtũũrĩte kuo kuuma tene na tene.
- 3 Wee Jehova-rĩ, maria nĩmaranĩrĩra,
maria maranĩrĩra na mĩgambo yamo;
maria maranĩrĩra makahũũrithia makũmbĩ.
- 4 We nĩarĩ hinya gũkĩra makũmbĩ ma iria,
arĩ hinya gũkĩra marurumĩ macio ma maaĩ maingĩ,
Jehova arĩ igũrũ nĩ arĩ hinya.

- 5 Wee Jehova, mawatho maku maikaraga marĩ marũmu;
naguo ũtheru ũgũtũũra ũgemetie nyũmba yaku
matukũ matarĩ mũthia.

94

Ngai Nĩwe Ũrĩhagĩria arĩa Athingu

- 1 Wee Jehova, o Wee Mũrungu ũrĩa ũrĩhanagĩria,
Wee Mũrungu ũrĩa ũrĩhanagĩria-rĩ, cangarara.
- 2 Arahũka, Wee mũtuanĩri ciira wa andũ othe a thĩ;
kĩrĩhe andũ arĩa etĩĩ o kĩrĩa kĩmagĩrĩire.
- 3 Wee Jehova-rĩ, nĩ nginya rĩ andũ arĩa aaganu megũtũũra makenete,
nĩ nginya rĩ andũ arĩa aaganu megũtũũra marũũhagia?
- 4 Maaragia ndeto cia mwĩgaatho;
andũ arĩa othe meekaga ũũru, o maiyũrĩtwo nĩ mwĩtĩio.
- 5 Mahehenjaga andũ aku, Wee Jehova,
makahinyĩrĩria igai rĩaku.
- 6 Mooragaga mũtumia wa ndigwa, na mũndũ wa kũngĩ;
mooragaga ciana iria itarĩ maithe.
- 7 Moigaga atĩrĩ, “Jehova ndangĩona;
Ngai wa Jakubu-rĩ, ndangĩrũmbũiya.”
- 8 Mwĩmenyererei inyuĩ arĩa mwagĩte ũũgĩ mũrĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ;
inyuĩ andũ aya akĩĩgu, mũgaakĩũhĩga rĩ?
- 9 Ũrĩa wombire gũtũ-rĩ, ndangĩĩgua?
Ũcio wombire riitho-rĩ, ndangĩona?
- 10 Ũcio ũrũithagia ndũrĩrĩ-rĩ, ndangĩherithania?
O ũcio ũrutaga andũ-rĩ, ndarĩ ũmenyo?
- 11 Jehova nĩoĩ meciiria ma mũndũ;
ĩĩ, oĩ atĩ meciiria mao nĩ ma tũhũ.
- 12 Wee Jehova, kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa Wee ũtaaraga,
o mũndũ ũcio ũrutaga watho waku;
- 13 nĩũgaatũma ahoorere matukũ-inĩ ma thĩina,
o nginya rĩrĩa mũndũ ũrĩa mwaganu akenjerwo irima.
- 14 Nĩgũkorwo Jehova ndagatiganĩria andũ ake;
igai rĩake ndarĩ hĩndĩ angĩrĩtirika.
- 15 Ũtuanĩri ciira wa kĩhooto nĩũgakwo rĩngĩ igũrũ rĩa ũthingu,
nao andũ othe arĩa arũngĩrĩru ngoro maũrũmagĩrĩire.
- 16 Nũũ ũkwarahũka, andũrĩre harĩ arĩa aaganu?
Nũũ ũkũndũgamĩrĩra, andũrĩre harĩ arĩa meekaga ũũru?
- 17 Tiga Jehova aandeithirie-rĩ,
ingĩakuire o narua, ngatũũre kũu ũkiri-inĩ.
- 18 Rĩrĩa ndoigire atĩrĩ, “Kũgũrũ gwakwa nĩkũratenderũka,”
wendani waku, Wee Jehova, nĩwandĩrĩrĩire.
- 19 Rĩrĩa mĩtangĩko yaingĩhire thĩinĩ wakwa-rĩ,
Wee wahooreririe, ũgĩkenia ngoro yakwa.
- 20 Gĩtĩ kĩa ũnene kĩa ungumania-rĩ, hihi no kĩgĩe na ngwatanĩro nawe,
o kĩrĩa kĩrehanagĩra mũnyamaro nĩ ũndũ wa matũiro ma kĩo?

- 21 Monganaga hamwe nĩguo mokĩrĩre mũndũ ũrĩa mũthingu,
na magatuĩra mũndũ ũtehitie ooragwo.
- 22 No Jehova nĩwe ũtuĩkĩte kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
na Ngai wakwa, o we rwaro rwakwa rwa ihiga harĩa njũragĩra.
- 23 We nĩakamaherithia nĩ ũndũ wa mehia mao
na amaniine nĩ ũndũ wa waganu wao;
Jehova Ngai witũ nĩakamaniina.

95

Rwĩmbo rwa gwĩta Andũ Magooce Jehova

- 1 Ũkai, tũinĩre Jehova nĩ gũkena;
tũkĩanĩrĩre ũcio Rwaro rwa Ihiga rwa ũhonokio witũ.
- 2 Nĩtũũkei mbere yake tũgĩcookagia ngaatho,
na tũmũinĩre nyĩmbo cia kũmũkumia.
- 3 Nĩgũkorwo Jehova nĩ Mũrungu mũnene,
o we Mũthamaki mũnene ũkĩrĩte ngai ciothe.
- 4 Thĩ kũrĩa kũriku mũno kũrĩ guoko-inĩ gwake,
o na tũcũmbĩrĩ twa irĩma no twake.
- 5 Iria nĩ rĩake, nĩgũkorwo nĩwe warĩũmbire,
na moko make nĩmo moombire thĩ nyũmũ.
- 6 Ũkai, tũmũinamĩrĩre tũmũhooe,
nĩtũturĩrie Jehova o we Mũtũũmbi ndu;
- 7 nĩgũkorwo nĩwe Ngai witũ,
na ithuĩ tũrĩ andũ a ũrĩithio wake,
rũũru rũrĩa we mwene arĩithagia.
- Ũmũthĩ mũngĩigua mũgambo wake,
8 mũtikoomie ngoro cianyu
ta ũrĩa mwekire mũrĩ Meriba,
o na ta ũrĩa mwekire mũthenya ũrĩa mwarĩ Masa kũu werũ-inĩ,
- 9 kũrĩa maithe manyu maangeririe na makĩngararia,
o na gũtuĩka nĩmoonete ũrĩa wothe ndaamekĩire.
- 10 Nĩgũkorwo ndaatũũrĩte ndakarĩire rũciaro rũu mĩaka mĩrongo ĩna;
ngiuga atĩrĩ, “Aya nĩ andũ arĩa ngoro ciao ciũrĩte,
na nĩmagĩte kũmenya njĩra ciakwa.”
- 11 Nĩ ũndũ ũcio ngĩhĩta ndakarĩte, ngiuga atĩrĩ,
“Matirĩ hĩndĩ magaatoonya kĩhurũko-inĩ gĩakwa.”

96

Kũgooca Ngai ũrĩa Mũtuanĩri Ciira

- 1 Inĩrai Jehova rwĩmbo rwerũ;
inĩrai Jehova, inyuĩ andũ a thĩ yothe.
- 2 Inĩrai Jehova, goocai rĩitwa rĩake;
hunjagiai ũhonokio wake mũthenya o mũthenya.
- 3 Umbũrai riiri wake kũrĩ ndũrĩrĩ,
mumbũre mawĩko make ma kũgegania kũrĩ andũ othe.
- 4 Nĩgũkorwo Jehova nĩ mũnene, na nĩ wa kũgoocwo mũno;
nĩwe wa gwĩtigĩrwo gũkĩra ngai ciothe.

- 5 Nīgūkorwo ngai ciothe cia ndūrīrī nī mīhianano,
no Jehova nīwe wombire igūrū.
- 6 Riiri na ūnene irī mbere yake;
hinya na riiri irī handū hake harīa haamūre.
- 7 Tūūgīriai Jehova, inyuī mīhīrīga ya ndūrīrī,
mūtūgīrie Jehova nī ūndū wa riiri na hinya wake.
- 8 Tūūgīriai Jehova nī ūndū wa riiri ūrīa wagīrīire rītwa rīake;
mūreherei maruta na mūūke nja-inī ciake.
- 9 Hooyai Jehova thīinī wa riiri wa ūtheru wake;
inainai mūrī mbere yake, inyuī andū a thī yothe.
- 10 Īrai ndūrīrī atīrī, “Jehova nīarathamaka.”
Thī nīhaandītwo īkarūma, ndīngīenyenyeka;
agatuīra kīrīndī ciira akīigananītie.
- 11 Igūrū nīrīkene, thī nīcanjamūke;
iria nīrīrurume, na indo iria ciothe irī thīinī warīo;
12 mīgūnda nīkenerūrūke, na indo iria ciothe irī thīinī wayo.
- Hīndī iyo mītī yothe ya mūtītū nīkaina nī gūkena;
13 īkaina irī mbere ya Jehova, nīgūkorwo nīarooka,
arooka gūtuīra thī ciira.
- Agaatuīra thī ciira na ūthingu,
na kīrīndī agītuīre na ma yake.

97

Riiri wa Wathani wa Ngai

- 1 Jehova nīarathamaka, thī nīgīkene;
mabūrūri marīa marī ndwere-inī cia iria nīmacanjamūke.
- 2 Athiūrūrūkīirio nī matu na nduma ndumanu;
ūthingu na kīhooto nīcio mūthingi wa gītī gīake kīa ūnene.
- 3 Mwaki ūmūthiiga mbere
ūgīcinaga thū ciake na mīena yothe.
- 4 Heni ciake imūrīkaga thī yothe;
thī īcionaga īkainaina.
- 5 Irīma itwekaga o ta mūhūra mbere ya Jehova,
igatweka irī mbere ya Mwathani wa thī yothe.
- 6 Igūrū rīanagīrīra ūthingu wake,
nao andū othe makoona riiri wake.
- 7 Andū arīa othe mahooyaga mīhianano mīicūhie nīmaconorithagio,
acio meerahaga na mīhianano:
inyuī ngai ici, mūinamīrīrei mūmūhooe.
- 8 Zayuni īiguaga ūguo īgakena,
namo matūūra ma Juda magacanjamūka,
tondū wa matūiro maku ma ciira, Wee Jehova.
- 9 Nīgūkorwo Wee Jehova, nīwe Ūrīa-Ūrī-Igūrū-Mūno wa thī yothe;
wee nīūtūūgīrītio mūno igūrū rīa ngai ciothe.
- 10 Arīa endi Jehova nīmathūūre ūūru,

nĩgũkorwo nĩagitagĩra mĩoyo ya arĩa ake ehokeku,
na akamateithũra kuuma moko-inĩ ma arĩa aaganu.

- 11 Ũtheri nĩwarĩire arĩa athingu
na arĩa arũngĩrĩru ngoro makaiyũrwo nĩ gĩkeno.
12 Kenerai Jehova, inyuĩ arĩa athingu,
mũkĩgooce rĩitwa rĩake rĩamũre.

98

Ngai Nĩwe wathaga Thĩ Yothe

- 1 Inĩrai Jehova rwĩmbo rwerũ,
nĩgũkorwo nĩekĩte maũndũ ma kũgegania;
guoko gwake kwa ũrĩo na gĩcoka gĩake gĩtheru
nĩcio imũhonokanĩirie.
2 Jehova nĩamenyithanĩtie ũhonokio wake
na akaguũria ũthingu wake kũrĩ andũ a ndũrĩrĩ.
3 Nĩaririkanĩte wendo wake
na wĩhokeku wake ũrĩa erĩire nyũmba ya Isiraeli;
ituri ciothe cia thĩ nĩcionete
ũhonokanio wa Ngai witũ.
4 Anĩrĩrai mũkenete mũrĩ mbere ya Jehova, inyuĩ andũ othe a thĩ,
tumũkai mũkenũrũrũke na nyĩmbo mũkĩinaga;
5 inĩrai Jehova na kĩnanda kĩa mũgeeto,
mũmũinĩre na kĩnanda kĩa mũgeeto
o na mũgambo ũrĩa mwega mũno,
6 inai na tũrumbeta, na mũgambo wa coro:
anĩrĩrai na gĩkeno mũrĩ mbere ya Jehova, o ũcio Mũthamaki.
7 Iria rĩrĩa inene nĩrĩrurume, na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ warĩo,
mabũrũri mothe, na arĩa othe matũũraga kuo.
8 Njũũ nacio nĩikĩhũũre hĩ,
o nacio irĩma nĩciine hamwe nĩ gũkena;
9 nĩciine irĩ mbere ya Jehova,
nĩgũkorwo nĩarooka nĩguo athamakĩre thĩ.
Agatuĩra mabũrũri ciira na ũthingu,
nakĩo kĩrĩndĩ agĩtuithanagie na werekereru.

99

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa ũthingu Wake

- 1 Jehova nĩarathamaka,
ndũrĩrĩ nĩcikĩinaine;
aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene arĩ gatagatĩ ka makerubi,
thĩ nũthingithe.
2 Jehova nĩ mũnene Zayuni;
nĩatũũgĩrĩte igũrũ rĩa ndũrĩrĩ ciothe.
3 Andũ nĩmakĩgooce rĩitwa rĩaku inene na rĩa gwĩtigĩrwo:
we nĩwe mũtheru.
4 Mũthamaki nĩ arĩ hinya, na nĩendete kĩhooito:
nĩũrũmĩtie ũtuithania wa ciira ũrĩa mwerekereru;
nĩwĩkĩte maũndũ ma kĩhooito na ma ũthingu
thĩinĩ wa Jakubu.

- 5 Tũũgĩriai Jehova Ngai witũ,
na mũmũinamĩrĩre, mũmũhooe mũrĩ gĩturwa-inĩ kĩa makinya make;
we nĩwe mũtheru.
- 6 Musa na Harũni maarĩ amwe a athĩnjĩri-Ngai ake,
nake Samũeli aarĩ ũmwe wa arĩa maakayagĩra rĩitwa rĩaake;
maakayagĩra Jehova
nake akametĩka.
- 7 Aamaragĩria arĩ thĩinĩ wa gĩtugĩ kĩa itu;
makĩrũmia mawatho make
na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩwo kĩrĩa aamaheete.
- 8 Wee Jehova Ngai witũ-rĩ,
nĩwametĩkaga;
harĩ Isiraeli warĩ Mũrungu mũrekanĩri,
o na gũtuĩka nĩwamaherithagia nĩ ũndũ wa ciĩko ciao njũru.
- 9 Tũũgĩriai Jehova Ngai witũ,
na mũmũhooyage mũrĩ kĩrĩma-inĩ gĩaake kĩaamũre,
nĩgũkorwo Jehova Ngai witũ nĩ mũtheru.

100

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai

- 1 Anĩrĩrai mũkenete mũrĩ mbere ya Jehova, inyuĩ andũ othe a thĩ.
2 Thathaiyai Jehova mũcanjamũkĩte;
ũkai mbere yake mũkĩinaga mũkenete.
- 3 Menyai atĩ Jehova nĩwe Ngai.
Nĩwe watũũmbire, na ithuĩ tũrĩ ake,
tũrĩ andũ ake, ng'ondũ cia ũrĩithio wake.
- 4 Tonyerai ihingo ciake mũrĩ na ngaatho,
mũtoonye nja ciake mũkĩmũgoocaga;
mũcookeriei ngaatho na mũgooce rĩitwa rĩaake.
- 5 Nĩgũkorwo Jehova nĩ mwegu,
wendo wake ũtũũraga nginya tene na tene;
wĩhokeku wake nĩ wa nginya njjarwa na njjarwa.

101

Wĩhokeku wa Mũthamaki harĩ Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Nĩ ndĩinaga ũgoro wa wendo na wa kĩhooito gĩaaku;
Wee Jehova nĩwe ndĩrĩgoocaga na rwĩmbo.
- 2 Nĩngwĩmenyerera ndũũre mũtũũrĩre ũtarĩ ũcuuke:
nĩ rĩ ũgaagĩũka kũrĩ nĩ?

Nĩndĩrĩkaraga mũciĩ gwakwa
ndĩ na ngoro ĩtarĩ ũcuuke.

- 3 Gũtirĩ ũndũ mũũru
ndĩrĩigaga mbere ya maitho makwa.

Nĩthũire ciĩko cia andũ arĩa matarĩ wĩtĩkio;
ndingĩtĩkĩra menyĩtĩrĩre harĩ nĩ.

- 4 Nĩrĩkaraga haraihu na andũ arĩa marĩ ngoro nemi;

ũũru-rĩ, ndirĩ hĩndĩ ngaanyiitanĩra nagueo.

⁵ Mũndũ o wothe ũngĩcambia mũndũ wa itũũra rĩake na hito,
ũcio nĩngamũniina;
mũndũ o wothe ũrĩ maitho ma rũng'athio na ngoro ya mwĩtĩo,
ũcio ndikamũkirĩria.

⁶ Maitho makwa-rĩ, marĩroraga andũ arĩa ehokeku bũrũri-inĩ,
nĩguo maikaranagie na nĩ;
mũndũ ũrĩa mĩthiire yake ĩtarĩ ũcuuke-rĩ,
ũcio nĩarĩndungatagĩra.

⁷ Gũtirĩ mũndũ wĩkaga maũndũ ma mawara
ũgaikara nyũmba-inĩ yakwa;
gũtirĩ mũndũ waragia maheeni
ũkaarũgama mbere yakwa.

⁸ O rũciinĩ nĩndĩrĩkiragia
arĩa othe aaganu bũrũri-inĩ;
nĩngeheria andũ arĩa othe mekaga ũũru
mathire itũũra-inĩ rĩrĩa inene rĩa Jehova.

102

Ihooya rĩa Mũndũ Mũnyamarĩku

- ¹ Wee Jehova, igua ihooya rĩakwa;
reke gũkaya gwakwa ngĩhooya ũteithio gũgũkinyĩre.
- ² Tiga kũũhitha ũthiũ waku
rĩrĩa ndĩ mĩnyamaro-inĩ.
Inamĩrĩria gũtũ gwaku ũnjigie;
ndagũkaĩra, njĩtika o narua.
- ³ Nĩgũkorwo matukũ makwa marathira
o ta ũrĩa ndogo ĩthiraga;
namo mahĩndĩ makwa maraakana o ta gĩcinga.
- ⁴ Ngoro yakwa ĩringĩkĩte na ĩkahooa o ta nyeki;
ndiganĩirwo o na nĩ kũrĩa irio.
- ⁵ Tondũ wa ũrĩa ndĩracaaya nyanĩrĩire,
hĩnjĩte ngatigara o gĩkonde na mahĩndĩ.
- ⁶ Haana ta ndundu ya werũ-inĩ,
ngahaana ta ndundu ĩrĩa ĩkaraga kũrĩa kwanangĩku.
- ⁷ Ndaaraga ĩtarĩ toro;
haanĩte ta nyoni ĩrĩ o iiki nyũmba igũrũ.
- ⁸ Mũthenya wothe thũ ciakwa itindaga igũthirĩkia;
acio manyũrũragia mahũthagĩra rĩitwa rĩakwa taarĩ kĩrumi.
- ⁹ Nĩgũkorwo ndĩaga mũhu taarĩ irio ciakwa,
na kĩrĩa nyuuaga ngagĩtukania na maithori,
- ¹⁰ tondũ wa mang'ũrĩ maku manene,
ũnjoete na igũrũ ũkanjikia mwena-inĩ.
- ¹¹ Matukũ makwa mahaana o ta kĩruru kĩa hwaĩ-inĩ;
hooaha ta nyeki.

- 12 No rĩrĩ, Wee Jehova ũgūtũūra ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene nginya tene na tene;
ngumo yaku ĩgūtũūra njarwa na njarwa.
- 13 Wee nĩũkwarahũka ũiguĩre itũūra rĩa Zayuni tha,
nĩgũkorwo ihinda rĩa kũrĩka wega nĩ ikinyu;
ihinda rĩrĩa rĩathĩrĩre nĩ ikinyu.
- 14 Nĩgũkorwo mahiga makuo nĩmakenagĩrwo nĩ ndungata ciaku;
o na rũkũngũ rwakuo nĩrũtũmaga iringwo nĩ tha.
- 15 Ndũrĩrĩ nĩgeetigĩra rĩtwa rĩa Jehova,
athamaki othe a thĩ mekĩrĩre riiri waku.
- 16 Nĩgũkorwo Jehova nĩagaaka itũūra rĩa Zayuni rĩngĩ,
na eyumĩrie arĩ na riiri wake.
- 17 Nĩakaigua mahooya ma andũ arĩa aagi;
ndakanyarara mahooya mao.
- 18 Ũhoro ũyũ nĩwandĩkwo nĩ ũndũ wa rũciaro rũrĩa rũgooka,
nĩguo andũ arĩa mataciarĩtwo makaagooa Jehova:
- 19 “Jehova nĩacũthĩrĩrie thĩ arĩ harĩa hake haamũre kũu igũrũ;
arĩ kũu igũrũ Jehova nĩkũrora aarorire thĩ,
20 nĩguo aigue gũcaaya kwa arĩa moheetwo,
na ohorithie arĩa maatuĩrĩrwo gũkua.”
- 21 Nĩ ũndũ ũcio rĩtwa rĩa Jehova nĩrĩkoimbũrwo kũu Zayuni,
na nĩakagoocwo kũu Jerusalemu
- 22 rĩrĩa andũ a ndũrĩrĩ na mothamaki
makoongana, mathathaiye Jehova.
- 23 Hĩndĩ ya mũtũũrĩre wakwa nĩanyiihirie hinya wakwa;
nĩakuhĩhirie matukũ makwa.
- 24 Nĩ ũndũ ũcio ngĩkiuga atĩrĩ:
“Wee Ngai wakwa, ndũkanjũrage o rĩrĩa ndaiganĩria matukũ makwa;
wee-rĩ, mĩaka yaku ĩthiiaga o na mbere nginya njarwa na njarwa.
- 25 O kĩaambĩrĩria-inĩ, nĩwaarire mĩthingi ya thĩ,
o narĩo igũrũ nĩ wĩra wa moko maku.
- 26 Icio nĩgũthira igaathira, no wee nĩgūtũūra ũgaatũūra;
igaakũra o ta nguo, ithire.
- Ũgaacigarũrĩra ta nguo,
icooke iteeo.
- 27 No Wee ndũgarũrũkaga,
nayo mĩaka yaku ndĩrĩ mũthia.
- 28 Ciana cia ndungata ciaku igaatũūra na thayũ mbere yaku;
nacio njiaro ciacio cigaikara irũmĩte irĩ mbere yaku.”

103

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Wegu wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Gooa Jehova, wee ngoro yakwa;
kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩnĩ wakwa, gooca rĩtwa rĩake itheru.
- 2 Gooa Jehova, wee ngoro yakwa,
na ndũkariganĩrwo nĩ maũndũ mothe marĩa aanagwĩka:
- 3 o ũrĩa ũkũrekagĩra mehia maku mothe,
na agakũhonia mĩrimũ yaku yothe,
- 4 ũrĩa ũkũũraga muoyo waku kuuma irima rĩa gĩkuũ,

- na agakũhumba wendo na tha taarĩ thũmbĩ ya ũnene,
⁵ o we ũkũhũũnagia na maũndũ mega
 nĩgeetha waanake waku werũhagio o ta wa nderi.*
- ⁶ Jehova ekaga maũndũ ma ũthingu,
 na akarũgamĩrĩra kĩhooto kũrĩ arĩa othe ahinyĩrĩrie.
- ⁷ Nĩamenyithirie Musa njĩra ciake,
 nacio ciĩko ciake agĩcimenyithia andũ a Isiraeli:
- ⁸ Jehova nĩ mũigua tha na nĩ mũtugi,
 ndahiũhaga kũrakara, na nĩaiyũirwo nĩ wendo mũingĩ.
- ⁹ We ndaciirithanagia hĩndĩ ciothe,
 o na kana agatũũra arakarĩte nginya tene;
- ¹⁰ Ndatũherithagia ta ũrĩa mehia maitũ magĩrĩrwo,
 o na kana agatũrĩhia kũringana na waganu witũ ũrĩa ũigana.
- ¹¹ O ta ũrĩa igũrũ rĩraihanĩrĩrie na thĩ,
 ũguo no taguo wendo wake ũrĩ mũnene kũrĩ arĩa mamwĩtigĩrĩte;
- ¹² o ta ũrĩa irathĩro kũraihanĩrĩrie na ithũĩro-rĩ,
 ũguo no taguo atwehereirie mehia maitũ magatũraihĩrĩria.
- ¹³ O ta ũrĩa mũthuuri aigugĩra ciana ciake tha,
 ũguo no taguo Jehova aigugĩra tha arĩa mamwĩtigĩrĩte;
- ¹⁴ nĩgũkorwo we nĩoĩ ũrĩa tuombirwo,
 nĩaririkanaga atĩ ithuĩ tũrĩ o rũkũngũ.
- ¹⁵ Ha ũhoro wa mũndũ-rĩ, matukũ make mahaana o ta nyeki,
 we acanũkaga o ta ihũa rĩa gĩthaka;
- ¹⁶ rĩhurutagwo nĩ rũhuho rĩkehera,
 na harĩa rĩraarĩ rĩtingĩcooka kuonwo rĩngĩ.
- ¹⁷ No rĩrĩ, kuuma tene nginya tene
 wendo wa Jehova ũtũũraga harĩ arĩa mamwĩtigĩrĩte,
 nago ũthingu wake ũgakinyĩra ciana cia ciana ciao,
- ¹⁸ o acio mamenyagĩrĩra kĩrĩkanĩro gĩake,
 na makaririkanaga gwathĩkĩra watho wake.
- ¹⁹ Jehova nĩahaandĩte gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kũu igũrũ,
 na ũthamaki wake wathaga maũndũ mothe.
- ²⁰ Goocai Jehova, inyuĩ araika ake,
 inyuĩ njamba irĩ hinya, inyuĩ mwĩkaga ũrĩa oigĩte,
 o inyuĩ mwathĩkagĩra kiugo gĩake.
- ²¹ Goocai Jehova, inyuĩ mbũtũ ciake ciothe cia igũrũ,
 o inyuĩ ndungata ciake iria ciĩkaga ũrĩa endaga.
- ²² Goocai Jehova, inyuĩ mawĩra make mothe
 mũrĩ kũrĩa guothe athamakaga.

Wee ngoro yakwa, gooca Jehova.

104

Jehova ũrĩa Mũũmbi na Mũheani

¹ Goocai Jehova, wee ngoro yakwa.

* **103:5** Nderi yũikaine nĩ ũndũ wa hinya wayo, na nĩ ũndũ wa gũtũũra mũno.

- Wee Jehova Ngai wakwa, Wee ūrī mūnene mūno;
wīhumbīte riiri na ūkaru.
- ² Ehumbīte ūtheri taarī nguo;
we atambūrūkagia igūrū taarī hema,
³ na akaara mīgamba ya tūnyūmba twake twa ngoroba igūrū rīa maaī.
- We atūmaga matu matuīke ngaari yake ya ita,
na agakuuo nī mathagu ma rūhuho.
- ⁴ Nīwe ūtūmaga rūhuho rūtuīke arekio ake,
nacio nīnīmbī cia mwaki agacitua ndungata ciake.
- ⁵ We aahaandire thī igūrū rīa mīthingi yayo;
ndīrī hīndī īngīenyenyeka.
- ⁶ Wamīhumbīrire na iria rīrīa inene taarī nguo;
maaī maikarire makunīkīire irīma.
- ⁷ No rīrī, wakūūmire maaī makīūra,
nacio ngwa ciaku ciagamba magūthara;
- ⁸ magītherera igūrū wa irīma,
magīkūrūka cianda-inī,
magītherera na kūrīa watuīte mathī.
- ⁹ Wee nīwe wekīrire mūhaka ūrīa matangīkīra;
gūtīrī hīndī magaacooka kūhumbīra thī.
- ¹⁰ We atūmaga ithima ciitīrīre maaī mīkuru-inī;
mathereraga gatagatī-inī ka irīma.
- ¹¹ Nīcio iheaga nyamū ciothe cia gīthaka maaī ma kūnyua;
nīkuo njagī cia werū-inī inyootoragīrwo.
- ¹² Nyoni cia rīera-inī ciakaga itara hakuhī na maaī macio;
ciinaga irī hongē-inī cia mītī.
- ¹³ We aitagīrīria irīma maaī moimīte nyūmba-inī ciake iria irī igūrū;
thī nīīganagwo nī maciaro ma wīra wake.
- ¹⁴ We atūmaga nyeki ikūre nī ūndū wa kūrīo nī mahiū,
na agakūria mīmera īrīa andū mahaandaga,
tīiri-inī gūgakiumaga irio:
- ¹⁵ ndibei īrīa īkenagia ngoro ya mūdū
na maguta ma gūtūma ūthiū wake ūkenge,
o na irio iria ciīkagīra ngoro yake hinya.
- ¹⁶ Mītī ya Jehova nīyuragīrio mbura wega,
mītarakwa īyo ya Lebanoni o īrīa aahaandire.
- ¹⁷ Kūu nīkuo nyoni ciakaga itara ciacio;
nayo njūū, nyūmba yayo īrī kūu mīkarakaba-inī.
- ¹⁸ Irīma-inī iria ndaaya nīkuo mbūri cia gīthaka ciikaraga;
mīatūka-inī ya mahiga nīkuo ikami ciīhithaga.
- ¹⁹ Mweri nīguo ūmenyithanagia hīndī ya imera,
narīo rīūa nīrīmenyaga hīndī yarīo ya gūthūa.
- ²⁰ Wee nīwe ūtūmaga kūgīe nduma, gūgatuīka ūtukū,
nacio nyamū ciothe cia gīthaka ikoimīra icemeete.
- ²¹ Mīrūūthi īrīa mīthī īraramaga ikīhīta,
na īgacaria irio ciayo kuuma harī Mūrungu.
- ²² Rīūa rīrathaga, nayo īgeethīra;
īthiīaga īgakoma imamo-inī ciayo.
- ²³ Hīndī īyo mūdū agathiī kūruta wīra wake,

agakĩruta wĩra o nginya hwaĩ-inĩ.

- 24 Wee Jehova, kaĩ mawĩra maku nĩ maingĩ-ĩ!
Mothe ũmarutĩte na ũũgĩ;
nayo thĩ ñiyũrĩte ciũmbe ciaku.
- 25 Rĩrĩa nĩrĩo iria rĩrĩa inene na rĩariĩ,
rĩiyũrĩte ciũmbe irĩ muoyo itangĩtarĩka,
iria nene na iria nini.
- 26 Marikabu nĩkuo igeragĩra igĩthiĩ na igĩcooka,
o na nyamũ ĩrĩa ĩĩtagwo Leviathani,
ĩrĩa wombire nĩguo ĩtũũhagĩre kuo.
- 27 Icio ciothe nĩwe icũthagĩrĩria
nĩguo ũcihe irio ciacio hĩndĩ ĩrĩa yagĩrĩire.
- 28 Na rĩrĩa wacihe irio,
cioyaga ikarĩa;
rĩrĩa watambũrũkia guoko gwaku,
ũcihũũnagia na indo njega.
- 29 Rĩrĩa wahitha ũthiũ waku,
inyĩitagwo nĩ guoya;
rĩrĩa weheria mĩhũmũ yacio,
ikuuaga igaacooka rũkũngũ-inĩ.
- 30 Rĩrĩa watũma Roho waku,
ikagĩa kuo,
nawe ũkerũhia maũndũ mothe gũkũ thĩ.
- 31 Riiri wa Jehova ũrotũũra nginya tene;
Jehova arokenagĩra mawĩra make:
- 32 o we ũcio ũroraga thĩ, nayo ĩkainaina,
o we ũhutagia irĩma, nacio ikoima ndogo.
- 33 Ngũtũũra nyinagĩra Jehova matukũ mothe ma muoyo wakwa;
ndĩrĩinaga ngĩgocaga Ngai wakwa hĩndĩ ĩrĩa yothe ngũtũũra muoyo.
- 34 Jehova arokenio nĩ mecũũrania makwa,
rĩrĩa ndĩrĩkenaga nĩ ũndũ wake.
- 35 No rĩrĩ, ehia maroniinwo kuuma thĩ,
na andũ arĩa aaganu mathire biũ.

Wee ngoro yakwa, gooca Jehova.

Goocai Jehova.

105

Wĩhokeku wa Ngai kũrĩ Isiraeli

- 1 Cookeria Jehova ngaatho, kaĩrai rĩitwa rĩake;
menyithiai ndũrĩrĩ maũndũ marĩa ekĩte.
- 2 Mũinĩrei, mũmũinĩre mũkĩmũgocaga;
heanai ũhoru wa ciĩko ciake ciothe cia magegania.
- 3 Mwĩrahei nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩake itheru;
ngoro cia arĩa marongoragia Jehova nĩikene.
- 4 Cũthĩrĩriai Jehova na hinya wake;
mathai ũthiũ wake hĩndĩ ciothe.

- 5 Ririkanai magegania marĩa ekĩte,
na ciama ciake, na matũiro ma ciira marĩa atuĩte,
6 inyuĩ njiaro cia Iburahĩmu ndungata yake,
o inyuĩ ciana cia Jakubu, inyuĩ ake athuure.
7 Jehova nĩwe Ngai witũ;
matũiro make ma ciira marĩ thĩ yothe.
- 8 Nĩaririkanaga kĩrĩkanĩro gĩake nginya tene,
nĩkĩo kiugo kĩrĩa aathanire, nĩ ũndũ wa njiarwa ngiri,
9 kĩrĩkanĩro kĩrĩa aarĩkanĩire na Iburahĩmu,
na noguo mwĩhitwa ũrĩa eehĩtire harĩ Isaaka.
10 Nĩagĩkĩrĩre hinya harĩ Jakubu kĩrĩ kĩrĩra gĩake kĩa watho wa
kũrũmagĩrĩrwo,
agĩgĩkĩra hinya harĩ Isiraeli kĩrĩ kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na tene:
11 “Wee nĩwe ngaahẽ bũrũri wa Kaanani ũtuĩke igai rĩrĩa ũkaagaya.”
- 12 Hĩndĩ ĩrĩa maarĩ o anini magĩtarwo,
o anini biũ, na marĩ ageni kuo-rĩ,
13 morũũraga kuuma rũrĩrĩ rũmwe nginya rũrĩa rũngĩ,
na kuuma ũthamaki-inĩ ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ.
14 Ndarĩ mũndũ o na ũmwe eetĩkĩrĩre amanyariire;
nĩ ũndũ wao akĩrũithia athamaki, akĩmeera atĩrĩ:
15 “Mũtikanahutie andũ arĩa akwa aitĩrĩre maguta;
mũtikaneke anabii akwa ũũru.”
- 16 Agĩtũma bũrũri ũcio ũgĩe ng’aragu,
na akĩniina mũthiithũ yao yothe ya irio;
17 agĩtũma mũndũ athiĩ mbere yao:
nĩwe Jusufu, ũrĩa wendirio arĩ ngombo.
18 Nĩmamũtĩhirie magũrũ na bĩngũ,
na makĩmuoha ngingo na igera,
19 nginya ũrĩa oigĩte ũgĩkinyanĩra,
nginya kiugo kĩa Jehova gĩkĩonania atĩ aarĩ mũndũ wa ma.
20 Mũthamaki agĩtũmana na akĩmuohorithia,
mwathi ũcio wa ndũrĩrĩ akĩmũrekereria.
21 Akĩmũtua mwathi wa indo cia nyũmba yake,
na mũrori wa indo iria ciothe aarĩ nacio,
22 nĩguo ataarage anene ake o ũrĩa angĩonire kwagĩrĩre,
na arutage athuuri ake ũũgĩ.
- 23 Hĩndĩ ĩyo Isiraeli agĩthiĩ Misiri;
Jakubu agĩtũũra arĩ mũgeni bũrũri-inĩ ũcio wa Hamu.
24 Jehova agĩtũma andũ ake maciarane mũno;
agĩtũma maingĩhe mũno gũkĩra thũ ciao,
25 iria aagarũrĩre ngoro ciao agĩtũma ithũũre andũ ake,
agĩtũma ithugundĩre ndungata ciake ũũru.
26 Aatũmire Musa ndungata yake,
na Harũni, ũrĩa aathurĩte.
27 Nao makĩringa ciama ciake gatagatĩ-inĩ kao,
magũka magegania make bũrũri-inĩ wa Hamu.
28 Agĩtũma kũgĩe nduma naguo bũrũri ũcio ũgĩtumana,
tondũ-rĩ, githĩ ti ciugo ciake maaremeire?

- 29 Akĩgarũra maaĩ mao magĩtuĩka thakame,
agĩtũma thamaki ciao ikue.
- 30 Bũrũri wao ũkĩiyũra ciũra,
iria ciatoonyire nginya tũnyũmba twa toro twa anene ao.
- 31 Aaririe, gũgĩũka mĩrumbĩ ya ngi,
na rwagĩ rũkĩiyũra bũrũri wao wothe.
- 32 Akĩgarũra mbura yao ĩgĩtuĩka ya mbembe,
na heni ikĩhenũka bũrũri-inĩ wao wothe;
- 33 akĩrũnda mĩthabibũ yao, na mĩkũyũ,
na akiunanga mĩtĩ ya bũrũri wao.
- 34 Aaririe, nacio ngigĩ igĩũka,
na ndaahi itangĩtarĩka;
- 35 ikĩrĩa kĩndũ gĩothe kĩarĩ kĩiruru bũrũri-inĩ wao,
na ikĩrĩa maciaro ma tĩiri wao.
- 36 Ningĩ akĩũraga marigithathi mothe ma bũrũri wao,
maciaro ma mbere ma ũciari wao wothe.
- 37 Nĩaarutire Isiraeli makiuma kuo, makuũte betha na thahabu,
na gatagatĩ ka mĩhĩrĩga yao hatiarĩ mũndũ o na ũmwe warĩ
mũhinyaru.
- 38 Andũ a Misiri nĩmakenire moima kuo,
tondũ nĩmanyiitĩtwo nĩ guoya wa andũ acio a Isiraeli.
- 39 Nĩatambũrũkirie itu rĩmahumbagĩre,
o na mwaki wa kũmamũrĩkagĩra ũtukũ.
- 40 Metirie irio, nake akĩmarehere tũmakia-arũme,
na akĩmahũũnia na irio cia igũrũ.
- 41 Aatũranirie rwaro rwa ihiga, namo maaĩ magĩtothoka;
magĩgĩtherera ta rũũĩ kũu werũ-inĩ.
- 42 Nĩgũkorwo nĩaririkanire kĩĩranĩro gĩake gĩtheru
kĩrĩa aarĩkanĩire na ndungata yake Iburahĩmu.
- 43 Nĩaarutire andũ ake makiuma kũu makenete,
akĩruta acio ake athuure makĩanagĩrĩra nĩ gũkena;
- 44 akĩmahe mabũrũri ma ndũrĩrĩ,
nao magĩtuĩka a kũgaya kĩrĩa andũ angĩ maanogeire,
- 45 nĩguo marũmagie mataaro make,
na maathĩkagĩre mawatho make.

Goocai Jehova.

106

Kuumbũra Mehia ma Isiraeli

1 Goocai Jehova.

Cookeriai Jehova ngaatho, nĩgũkorwo nĩ mwega;
wendo wake ũtũũraga nginya tene.

2 Nũũ ũngiuga ciĩko cia hinya cia Jehova,
kana aanĩrĩre kũna ũgooci wake wothe?

3 Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa marũmagia kĩhoto,
arĩa meekaga ũrĩa kwagĩrĩire hĩndĩ ciothe.

4 Ndirikanaga, Wee Jehova, hĩndĩ ĩrĩa ũgwĩka andũ aku wega,
ũndeithagie rĩrĩa ũkũmahonokia,

- 5 nĩguo ngenagĩre ũgaacĩru wa andũ aku athuure,
nĩguo ngwatanagĩre gĩkeno-inĩ kĩa rŭrĩrĩ rwaku,
na nyiitanagĩre na igai rĩaku tũgĩkũgooca.
- 6 Ithuĩ nĩtwĩhĩtie, o ta ũrĩa maithe maitũ meehirie;
nĩtwĩkĩte ũũru na tũkaagana.
- 7 Rĩrĩa maithe maitũ maarĩ Misiri,
matiarũmbũirie ciama ciaku;
matiigana kũririkana ũtugi waku mũingĩ,
na makĩrema marĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria, o Iria rĩu Itune.
- 8 No nĩamahonokirie nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩake,
nĩguo atũme hinya wake mũnene ũmenyeke.
- 9 Nĩakũũmire Iria Itune, narĩo rĩkĩhũa;
akĩmagereria kũu kũriku taarĩ werũ-inĩ.
- 10 Nĩamahonokirie guoko-inĩ kwa andũ arĩa maamathũire;
akĩmakũũra kuuma guoko-inĩ gwa thũ.
- 11 Maaĩ macio nĩmahubanĩirie amuku ao;
gũtirĩ o na ũmwe wao watigarire.
- 12 Hĩndĩ ĩyo magũtĩkia ciĩranĩro ciake,
na makĩmũinĩra, makĩmũgooca.
- 13 No makĩriganĩrwo o narua nĩ ũrĩa ekĩte,
na matiigana gweterera ũtaaro wake.
- 14 Marĩ kũu werũ-inĩ makĩnyitwo nĩ thuti;
makĩgeria Mũrungu marĩ kũu gũtagũaga kĩndũ.
- 15 Nĩ ũndũ ũcio akĩmahe kĩrĩa maamwĩtirie,
no akĩmatũmĩra mũrimũ wa kũmanyariira.
- 16 Ningĩ nĩmaiguĩrĩire Musa ũiru marĩ kũu kambĩ-inĩ,
o na makĩiguĩra Harũni ũiru, o ũcio wamũrĩrwo Jehova.
- 17 Thĩ ĩgĩatũka na ĩkĩmeria Dathani;
ningĩ ĩgĩthika thiritũ ya Abiramu.
- 18 Mwaki ũgĩakana gatagatĩ-inĩ ka arũmĩrĩri ao;
rũrĩrĩmbĩ rũgĩcina andũ acio aaganu.
- 19 Nĩmathondekire gacaũ marĩ kũu Horebu,
makĩhooya mũhianano ũtweketio kuuma kũrĩ kĩgera.
- 20 Maakũũranirie Riiri wa Ngai
na mũhianano wa ndegwa ĩrĩa ĩrĩĩaga nyeki.
- 21 Makĩriganĩrwo nĩ Mũrungu ũrĩa wamahonokirie,
ũrĩa wekĩte maũndũ manene kũu bũrũri wa Misiri,
- 22 akĩringa ciama bũrũri wa Hamu,
na agĩka mawĩko ma gwĩtigĩrwo Iria-inĩ Itune.
- 23 Nĩ ũndũ ũcio akiuga nĩekũmaniina,
tiga nĩ Musa, ũrĩa we aathurĩte,
warũgamire mbere yake,
akĩmũthaita ndakamaniine na mang'ũrĩ make.
- 24 Ningĩ makĩnyarara bũrũri ũcio mwega,
makĩaga gwĩtĩkia kũĩranĩro gĩake.
- 25 Makĩnuguna marĩ hema-inĩ ciao,
na makĩaga gwathĩkĩra Jehova.

- 26 Nĩ ũndũ ũcio akĩoya guoko na igũrũ,
akĩhĩta atĩ nĩakamang'aũranĩria kũu werũ-inĩ,
27 ang'aũranĩrie njiaro ciao kũu gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ,
aciharaganĩrie kũu mabũrũri-inĩ guothe.
- 28 Nĩmeyohanirie na Baali ya Peoru,
na makĩrĩa magongona maarutĩrwo ngai itarĩ muoyo;
29 magĩtũma Jehova arakare nĩ ũndũ wa ciĩko ciao cia waganu,
naguo mũthiro ũgĩtuthũka gatagatĩ-inĩ kao.
30 No Finehasi akĩrũgama na igũrũ, akĩherithia arĩa maarĩ na mahĩtia,
naguo mũthiro ũgĩthira.
31 Ũhoro ũcio ũgĩtũma atuuo nĩ mũthingu
kũrĩ njiarwa na njiarwa nginya tene.
- 32 Nao makĩrakaria Jehova hau maaĩ-inĩ ma Meriba,
nake Musa agĩkinyĩrwo nĩ thĩina nĩ ũndũ wao;
33 nĩgũkorwo nĩmaremeire Roho wa Ngai,
nake Musa akĩaria ciugo itaagĩrĩire.
- 34 Matiigana kũniina ndũrĩrĩ icio
ta ũrĩa Jehova aamaathĩte,
35 no nĩgũtukana maatukanire na ndũrĩrĩ,
na makĩrũmĩrĩra mĩtugo yao.
36 Makĩhooya mĩhianano yao,
ĩrĩa yatuĩkire mũtego kũrĩ o.
37 Makĩrutĩra ndaimono
aanake na airĩtu ao marĩ magongona.
38 Magĩita thakame ĩteehĩtie,
thakame ya aanake na airĩtu ao,
arĩa maarutire marĩ magongona kũrĩ mĩhianano ya Kaanani,
naguo bũrũri ũgĩthaahio nĩ thakame yao.
39 Nĩmethaahirie o ene nĩ gwĩka ũguo meekire;
na ũndũ wa ciĩko ciao makĩhũũra ũmaraya.
- 40 Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩrakarĩra andũ ake,
na agĩthũũra igai rĩake mũno.
41 Akĩmaneana kũrĩ ndũrĩrĩ,
nĩguo maathagwo nĩ thũ ciao.
42 Thũ ciao ikĩmahinyĩrĩria,
na ikĩmaiga rungu rwa wathani wao.
43 Nake akĩmateithũra mahinda maingĩ,
no-o makĩrema,
makĩrikĩra mehia-inĩ mao.
- 44 Nowe akĩona mĩnyamaro yao
rĩrĩa aaiguire magĩkaya;
45 nĩ ũndũ wao akĩririkana kĩrĩkanĩro gĩake,
na nĩ ũndũ wa wendo wake mũnene akĩringwo nĩ tha.
46 Agĩtũma maiguĩrwo tha
nĩ arĩa othe maamatahĩte.
- 47 Tũhonokie, Wee Jehova Ngai witũ,

na ūtūcookanīrīrie ūtūrute kūrī ndūrīrī,
nīguo tūcookagīrie rītwa rīaku itheru ngaatho,
na twīrahagīre ūgooci waku.

⁴⁸ Jehova arogoocwo, o we Ngai wa Isiraeli,
kuuma tene wa tene, nginya o tene na tene.
Nao andū othe nīmakiuge, “Ameni!”

Goocai Jehova.

Ibuku rīa Gatano

107

Thaburi 107-150

Gūcookia Ngaatho nī ūndū wa Kūhonokio Mathūna-inī Maingī

- ¹ Cookeriai Jehova ngaatho, nīgūkorwo nī mwega;
wendo wake ūtūūruga tene na tene.
- ² Andū arīa makūūrītwo nī Jehova nīmakiuge ūguo:
o acio akūūrīte kuuma guoko-inī gwa thū,
- ³ o acio aacookanīrīrie amarutīte mabūrūri-inī,
kuuma mwena wa irathīro na wa ithūīro,
na kuuma mwena wa gathigathini na wa gūthini.
- ⁴ Amwe morūūrīre werū-inī ūtarī kīndū,
maagīte njīra ya kūmakinya itūūra inene kūrīa mangīatūūrīre.
- ⁵ Maarī ahūtu na makanyoota,
na makaaga mwīhoko thīnī wao.
- ⁶ Nao magīkaīra Jehova marī mīnyamaro-inī,
nake akīmahonokia kuuma thīna-inī.
- ⁷ Aamagereirie njīra nūngarū,
nginya magīkinya itūūra inene kūrīa mangīonire gwa gūtūūra.
- ⁸ Nīmagīcookerie Jehova ngaatho nī ūndū wa wendo wake ūrīa
ūtathiraga,
na mawīko make ma magegania marīa eekīire andū,
- ⁹ nīgūkorwo nīwe ūnyootoraga andū arīa anyootu,
na akahūūnia arīa ahūtu na maūndū mega.
- ¹⁰ Amwe maaīkarīte nduma-inī o na nduma-inī nene mūno,
makīnyamarīka marī ohe na mīnyororo ya kīgera,
- ¹¹ nīgūkorwo nīmaremeire ciugo cia Mūrungu,
o na makīagīra kīrīra kīa Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno bata.
- ¹² Nī ūndū ūcio akīmarutithia wīra wa hinya;
nao makīhīngwo na gūkīaga wa kūmateithia.
- ¹³ Hīndī īyo magīkaīra Jehova marī thīna-inī,
nake akīmahonokia kuuma mīnyamaro-inī.
- ¹⁴ Nake aamarutire nduma-inī, akīmaruta kūu nduma-inī nene mūno,
na agītuaanga mīnyororo īrīa moohetwo nayo.
- ¹⁵ Nīmagīcookerie Jehova ngaatho nī ūndū wa wendo wake ūrīa
ūtathiraga,
na mawīko make ma magegania marīa eekīire andū,
- ¹⁶ nīgūkorwo nīoinangaga ihingo cia gīcango
na akoinanga mīgīko ya kīgera.

- 17 Amwe maatuĩkire andũ akĩigu nĩ ùndũ wa mĩthiĩre yao ya ùremi,
o na nĩ ùndũ wa waganu wao magĩtuĩka a gũthĩĩnĩka.
- 18 Magĩtuĩka a kũira ngoro mona irio o ciothe,
nao magĩkuhĩrĩria ihingo cia gĩkuũ.
- 19 Hĩndĩ ãyo magĩkaĩra Jehova marĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake akĩmaruta thĩĩna-inĩ.
- 20 Aatũmire kiugo gĩake akĩmahonia;
aamateithũrĩre kuuma mbĩrĩra-inĩ.
- 21 Nĩmagĩcookerie Jehova ngaatho nĩ ùndũ wa wendo wake ùrĩa
ùtathiraga,
na mawĩko make ma magegania marĩa eekĩire andũ.
- 22 Nĩmakĩrute igongona rĩa gũcookia ngaatho,
na mamenyithanie mawĩko make makĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno.
- 23 Angĩ maagereire iria-inĩ marĩ marikabu-inĩ;
maathiiaga wonjoria kũu maria-inĩ manene.
- 24 Nĩmoonire mawĩko ma Jehova,
makĩona ciĩko ciake cia magegania kũu kũriku.
- 25 Nĩgũkorwo aaririe, akĩarahũra kĩhuhũkanio
kĩrĩa gĩatũmire iria rĩgĩe na makũmbĩ.
- 26 Marikabu igĩikanio na igũrũ, na igĩcooka igĩikanio na kũu thĩ kũrĩa
kũriku;
andũ acio magĩkua ngoro nĩ ùndũ marĩ ùgwati-inĩ mũnene.
- 27 Makĩagaga na magĩtũgũũga ta andũ arĩũ;
ũũgĩ wao wothe nĩwakinyĩte mũthia.
- 28 Hĩndĩ ãyo magĩkaĩra Jehova marĩ thĩĩna-inĩ,
nake akĩmahonokia kuuma mĩnyamaro-inĩ.
- 29 Nake akĩhooreria kĩhuhũkanio kũu kĩnene;
namo makũmbĩ ma iria rĩu magĩkirio ki.
- 30 Nao magĩkena nĩ iria rĩu kũhoorera,
nake akĩmakinyia nginya gĩcukĩro-inĩ kĩa marikabu kĩrĩa merirĩirie
gũkinya.
- 31 Nĩmagĩcookerie Jehova ngaatho nĩ ùndũ wa wendo wake ùrĩa
ùtathiraga,
na mawĩko make ma magegania marĩa eekĩire andũ.
- 32 Nĩmamũtũũgĩrie kũũngano-inĩ kĩa andũ,
na mamũgooce marĩ kĩaama-inĩ kĩa athuuri.
- 33 Aagarũrĩre kũrĩa kwarĩ njũũĩ gũgĩtuĩka werũ,
nakuo kũrĩa kwarĩ ithima ciathereraga gũgĩtuĩka kũndũ kũng'aru,
- 34 naguo bũrũri ùrĩa woimaga irio mũno akĩũtua werũ wa igata ùtaarĩ
kĩndũ,
tondũ wa waganu wa andũ arĩa maatũũraga kuo.
- 35 Aagarũrĩre kũrĩa kwarĩ werũ gũkĩgĩa tũria twa maaĩ,
nakuo kũrĩa kwarĩ kũng'aru agĩtũma gũkunũke ithima;
- 36 nao andũ arĩa maarĩ ahũtu akĩmarehe kuo,
nao magĩaka itũũra inene rĩa gũikara.
- 37 Maarĩmire mĩgũnda na makĩhaanda mĩthabibũ,
ĩrĩa yaciarire magetha maingĩ;
- 38 aamarathimire nao makĩingĩha mũno,
na ndaarekire mahiũ mao manyiĩhe.

- 39 Mũigana wao ũgĩcooka ũkĩnyiiha, na makĩagithio hinya,
nĩ kũhinyĩrĩrio, na kũnyariirĩka, o na kĩaha;
40 we ũrĩa ũnyararithagia andũ arĩa marĩ igweta-rĩ,
agĩtũma morũũre kũndũ gũtaarĩ njĩra.
41 No rĩrĩ, nĩarutire andũ arĩa abatari mathĩĩna-inĩ,
na andũ a nyũmba ciao akĩmaingĩhia o ta mahiũ.
42 Andũ arĩa arũngĩrĩru monaga ũguo magakena,
no arĩa othe aaganu nĩgũkirio makiragio.
43 Mũndũ o wothe mũũgĩ-rĩ, nĩarũmbũiye maũndũ macio,
na ecũranie ũhoru wa wendo mũnene wa Jehova.

108

Ihooya rĩa kũũria Ũtoorania

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, ngoro yakwa nĩkindĩirie;
nĩkũina ngũina, ngũgooce na rwĩmbo na muoyo wakwa wothe.
2 Arahũka, wee kĩnanda kĩa mũgeeto na gĩa kĩnũbi!
Ngwarahũka ruoro rũgĩtema.
3 Wee Jehova nĩngũkũgocca, ngũgooce gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ;
nĩngũkũinĩra ndĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ.
4 Nĩgũkorwo wendo waku nĩ mũnene, ũkaraiha gũkĩra igũrũ;
wĩhokeku waku ũkinyaga o matu-inĩ.
5 Wee Ngai tũũgĩra, ũtũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ,
riiri waku nĩũgĩe igũrũ rĩa thĩ yothe.
6 Tũhonokie na ũtũteithie na guoko gwaku kwa ũrĩo,
nĩguo ũteithũre arĩa wendete.
7 Ngai nĩarĩtie arĩ handũ hake harĩa haamũre, akoiga atĩrĩ:
“Nĩngatũranga Shekemu ndĩ na gĩkeno kĩingĩ,
na thimĩre andũ akwa Gĩtuamba gĩa Sukothu.
8 Gileadi nĩ gwakwa, o na Manase no gwakwa;
Efiraimu nĩ ngũbia yakwa ya kĩgera,
na Juda nĩ mũthĩgi wakwa wa ũthamaki.
9 Moabi nĩ kĩaĩ gĩakwa gĩa gwĩthambĩra,
na Edomu nĩho njikagia kĩaatũ gĩakwa;
nĩngwanĩrĩra nĩ ũrĩa ndooretie bũrũri wa Filistia.”
10 Nũũ ũkũnginyia itũũra rĩrĩa inene rĩirigĩre?
Nũũ ũkũdongoria andware Edomu?
11 Githĩ tiwe, Wee Ngai, o Wee ũtũtiganĩirie,
na ũgatiga gũtwarana na mbũtũ ciitũ cia ita?
12 Tũteithie ũtũhootanĩre harĩ thũ ciitũ,
nĩgũkorwo ũteithio wa mũndũ nĩ wa tũhũ.
13 Ngai arĩ hamwe na ithuĩ nĩtũkũhootana,
na nĩakarangĩrĩria thũ ciitũ thĩ.

109

Ihooya rĩa Mũndũ kũũria Arĩhĩrio

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, ũrĩa ngoocaga,

- ndũgaakire,
² nĩgũkorwo andũ arĩa aaganu na a maheeni
 nĩmathamĩtie tũnua nĩguo manjũkĩrĩre;
 nĩmarĩtie ũhoru wakwa na rũrĩmĩ rwa maheeni.
³ Mandigicĩirie makĩaragia ndeto cia rũthũũro;
 maatharĩkagĩra hatarĩ gĩtũmi.
⁴ Handũ ha wendo ũrĩa ndĩmendete naguo,
 o nĩ gũũthitanga maathitangaga,
 no nĩ nĩkũhooya ndĩmahoooyagĩra.
⁵ Mandĩhaga wega na ũũru,
 na makandĩha wendani na rũthũũro.
- ⁶ Mũndũ ũrĩa wĩkĩte ũguo mũigĩre mũndũ mũũru amũũkĩrĩre;
 mwena wake wa ũrĩo nĩkũrũgame mũndũ wa kũmũthitanga.
⁷ Aacirithio-rĩ, nĩatuuagwo mwĩhia,
 na kũhooya gwake gũgĩtuĩke no kwĩhia.
⁸ Matukũ make maronyiia;
 ũtongoria wake ũrooywo nĩ mũndũ ũngĩ.
⁹ Ciana ciake irotuĩka cia ngoriai,
 na mũtumia wake atuĩke wa ndigwa.
¹⁰ Ciana ciake irotuĩka njara-rũhĩ cia gũcangacanga;
 iroingatwo ciume mĩciĩ yao ĩyo mĩanangĩku.
¹¹ Indo ciake ciothe irotahwo nĩ mũndũ ũrĩa marĩ thĩrĩ nake;
 andũ a kũngĩ nĩmeyoere maciaro ma wĩra wake.
¹² Aroaga mũndũ ũngĩmwonia ũtugi,
 o na kana mũndũ ũngĩguĩra ciana icio ciake cia ngoriai tha.
¹³ Njiaro ciake iroherio,
 na marĩtwa maacio mathario kuuma rũciaro-inĩ rũrĩa rũgooka.
¹⁴ Waganu wa maithe make ũrotũũra ũririkanagwo nĩ Jehova;
 wĩhia wa nyina ũroaga gũgaathario o na rĩ.
¹⁵ Mehia mao marotũũra hĩndĩ ciothe marĩ mbere ya Jehova,
 nĩguo akaaniina kũririkanwo kwao gũkũ thĩ.
- ¹⁶ Nĩgũkorwo mũndũ ũcio we ndarĩ hĩndĩ eciiragia ũhoru wa gũtugana,
 no aingatithagia mũndũ ũrĩa mũthĩni, na ũrĩa mũbatari,
 o na ũrĩa mũthuthĩku ngoro, o nginya akamooraga.
¹⁷ Aronyiitwo nĩ kĩrumi,
 tondũ we endete o kũruma andũ manyiitwo nĩ kĩrumi;
 kĩrathimo kĩromũraihĩrĩria,
 tondũ we ndendaga kũrathimana.
¹⁸ Ehumbaga kĩrumi taarĩ nguo;
 kĩamũtoonyire mwĩrĩ ta maaĩ,
 o na gĩkĩmũtoonya mahĩndĩ-inĩ taarĩ maguta.
¹⁹ Kĩrotuĩka taarĩ nguo ya igũrũ erigiicĩirie,
 na gĩtuĩke taarĩ mũcibi ehotorete nginya tene.
²⁰ Rĩrĩ nĩrĩtuĩke irĩhi rĩa Jehova kũrĩ arĩa maathitangaga,
 o kũrĩ arĩa maaragia ũũru igũrũ rĩakwa.
²¹ No rĩrĩ, Wee Mwathani Jehova,
 njĩka maũndũ mega nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩaku;
 ndeithũra tondũ wa wega wa wendo waku.
²² Nĩgũkorwo ndĩ mũthĩni na mũbatari,
 nayo ngoro yakwa nĩngurarĩtio thĩnĩ wakwa.

- 23 Ndĩ hakuhi kũbuĩria o ta kũruru kĩa hwaĩ-inĩ;
hurutagwo nĩ rũhuho o ta ngigĩ.
- 24 Maru makwa nĩmaregerete nĩ kwĩima kũrĩa;
mwĩrĩ wakwa ũhĩnjĩte nĩ kwaga maguta.
- 25 Nduĩkĩte kĩndũ gĩa kũnyũrũrio nĩ andũ arĩa maathitangaga;
rĩrĩa maanyona, mainainagia mĩtwe.
- 26 Wee Jehova Ngai wakwa, ndeithia;
honokia kũringana na wendo waku.
- 27 Tũma mamenye atĩ kũu nĩ guoko gwaku,
mamenye atĩ Wee Jehova, nĩwe wĩkĩte ũguo.
- 28 O nĩ marumanage, no wee ũrathimanager;
rĩrĩa maatharĩkĩra nĩmarĩconorithagio,
no ndungata yaku no gũkenena ĩrĩkenaga.
- 29 Arĩa maathitangaga makaahumbwo njono
na mohwo thoni taarĩ nguo ya igũrũ.
- 30 Nĩndĩrĩkumagia Jehova mũno na kanua gakwa;
nĩndĩrĩmũgoocaga ndĩ kĩrĩndĩ-inĩ kĩnene.
- 31 Nĩgũkorwo arũgamaga guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa mũndũ ũrĩa mũbatari,
nĩguo ahonokagie muoyo wake harĩ andũ arĩa mangĩmũtua nĩ
mwĩhia.

110

Ũhootani wa Mũthamaki Ũrĩa Mũthĩnjĩri-Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Jehova nĩerire Mwathani wakwa atĩrĩ:
“Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo,
nginya rĩrĩa ngaatũma thũ ciaku
ituĩke gaturwa ka makinya maku.”*
- 2 Mũthĩgi wa hinya waku-rĩ,
Jehova nĩakaũtambũrũkia kuuma Zayuni;
nĩũgaathana ũrĩ gatagatĩ ga thũ ciaku.
- 3 Ikundi ciaku cia ita nĩikerutĩra
mũthenya waku wa mbaara.
Igooka irĩ na ũgemu wa ũtheru,
aanake aku mahaana ta ime rĩoima nda
ya rũciinĩ ruoro rũgĩtema.
- 4 Jehova nĩehĩtĩte
na ndangĩricũkwo, akoiga atĩrĩ:
“Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene,
o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.”
- 5 Mwathani arĩ guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo;
nĩakahehenja athamaki mũthenya wa mang’ũrĩ make.
- 6 Nĩagatuĩra ndũrĩrĩ ciira, aige ciimba irũndo,
na ahehenje aathani a thĩ yothe.
- 7 Nĩakanyua maaĩ ma karũũĩ karĩ mũkĩra-inĩ;

* **110:1** Itĩ cia ũnene cia tene ciakoragwo handũ hatũũgĩru harĩa haambatagwo na ngathĩ.

nĩ ũndũ ũcio nĩakambararia mūtwe wake.

111

Kūgaathĩrĩria Cĩiko cia Ngai cia Kūgeganĩa

¹ Goocai Jehova.

Nĩngũkumia Jehova na ngoro yakwa yothe
ndĩ thiritũ-inĩ ya arĩa arũngĩrĩru, o na kĩũngano-inĩ.

- ² Cĩiko cia Jehova nĩ cia mageganĩa;
nĩicũũranagio nĩ arĩa othe makenagio nĩcio.
- ³ Cĩiko ciake ciyũrĩte riiri na ũkaru,
naguo ũthingu wake ũtũũraga nginya tene.
- ⁴ Nĩatũmĩte mageganĩa make maririkanwo;
Jehova nĩ mūtugi na nĩ mũigua tha.
- ⁵ Arĩa mamwĩtigagĩra nĩamaheaga irio;
egũtũũra aririkanaga kĩrĩkanĩro gĩake nginya tene.
- ⁶ Nĩonetie andũ ake mawĩra make ma hinya,
nĩ ũndũ wa kũmahe mabũrũri ma ndũrĩrĩ iria ingĩ.
- ⁷ Mawĩra ma moko make nĩ ma kwĩhokeka, na nĩ ma kĩhooito;
mataaro make mothe nĩ ma kwĩhokwo.
- ⁸ Nĩ marũmu nginya tene na tene,
maheanĩtwo na wĩhokeku na ũrũngĩrĩru.
- ⁹ Nĩakinyĩirie andũ ake ũkũũri;
aamũrire kĩrĩkanĩro gĩake kĩrĩ gĩa gũtũũra nginya tene:
rĩtwa rĩake nĩ itheru na nĩ rĩa gwĩtigĩrwo.
- ¹⁰ Kĩambĩrĩria kĩa ũũgĩ nĩ gwĩtigĩra Jehova;
arĩa othe marũmagĩrĩra mataaro make nĩmagĩĩaga na ũmenyo
mwega.
Kũgocwo nĩ gwake tene na tene.

112

Irathimo cia Andũ arĩa Athingu

¹ Goocai Jehova.

Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa wĩtigagĩra Jehova,
ũrĩa ũkenagĩra maathani make mũno.

- ² Ciana ciake nĩigatuĩka cia bata bũrũri-inĩ;
rũciaroro rwa arĩa arũngĩrĩru nĩrũkarathimwo.
- ³ Gwake mũciĩ gũkoragwo na ũtonga na indo nyingĩ,
naguo ũthingu wake ũtũũraga nginya tene.
- ⁴ Mũndũ ũrĩa mũrũngĩrĩru o na arĩ nduma-inĩ nĩatheragĩrwo nĩ ũtheri,
ũgatherera mũndũ ũcio mũtugani, ningĩ arĩ tha, o na nĩ mũthingu.
- ⁵ Mũndũ ũcio mũtugani na ũheanaga o ũguo tũhũ,
o ũcio wĩkaga maũndũ make na kĩhooito-rĩ, nĩarĩonaga maũndũ
mega.
- ⁶ Ti-itherũ mũndũ ũcio ndakenyenyeka;
mũndũ mũthingu atũũraga aririkanagwo nginya tene.
- ⁷ Angĩigua ũhororo mũũru ndangĩtigĩra;
ngoro yake nĩkindĩire, aikaraga ehokete o Jehova.

- 8 Ngoro yake n̄ngit̄ire, ndanḡit̄iḡira;
mariḡir̄io-in̄i n̄akoona ḡutoorio gwa th̄u ciake.
- 9 N̄iahurunj̄ite iheo ciake akahe and̄u ar̄ia ath̄iini,
naguo ūthingu wake ūt̄ūraga nginya tene;
r̄uh̄ia rwake n̄r̄ūkambarario na iḡūr̄u, aheo ḡit̄iio.
- 10 M̄und̄u ūr̄ia mwaganu n̄akoona ūguo na arakare,
n̄akahagarania magego make, acooke abuw̄irie;
merir̄iria ma ar̄ia aaganu matigaakinyan̄ira.

113

Ngai M̄uteithia wa And̄u ar̄ia Abatari

1 Goocai Jehova.

- M̄ugoocei, inyūi ndungata cia Jehova,
m̄ugooce r̄it̄wa r̄ia Jehova.
- 2 R̄it̄wa r̄ia Jehova r̄irogocwo,
kuuma r̄iu nginya tene na tene.
- 3 Kuuma o irath̄iro r̄ia rīua nginya ith̄ũiro r̄iar̄io,
r̄it̄wa r̄ia Jehova n̄r̄igocagwo.
- 4 Jehova n̄iat̄ūḡir̄it̄io iḡūr̄u r̄ia nd̄ūr̄ir̄i ciothe,
riiri wake ūr̄i iḡūr̄u r̄ia iḡūr̄u.
- 5 N̄ũ ūhaana ta Jehova Ngai wit̄u,
o Ūcio ūikaraḡira ḡit̄i k̄ia ūnene k̄uu iḡūr̄u,
- 6 o ūcio ūinamaḡir̄ira arorererie
maũnd̄u ma iḡūr̄u o na ma th̄i?
- 7 Oyaga ath̄iini na iḡūr̄u kuuma r̄ūk̄unḡu-in̄i,
na agok̄iria ar̄ia abatari, akamaruta k̄ihumbu-in̄i k̄ia m̄uhu;
- 8 amaikaragia hamwe na anene,
o hamwe na anene a and̄u ao.
- 9 At̄umaga m̄utumia thaata at̄ũre gwake m̄ucīi,
agatūika nyina wa ciana, agakenaga.

Goocai Jehova.

114

Rw̄imbo rwa Bathaka

- 1 R̄ir̄ia Isiraeli moimire b̄ūr̄uri wa Misiri,
nyũmba ya Jakubu ik̄iuma k̄ur̄i and̄u a r̄uthiomi r̄unḡi-r̄i,
- 2 Juda gwatūikire hand̄u ha Ngai haam̄ure,
na Isiraeli ḡuḡitūika n̄ikuo ar̄iathanaga.
- 3 Iria r̄ionire ūguo r̄ik̄ũra,
naruo R̄ũũ rwa Jorodani r̄uḡicooka na thuutha;
- 4 Ir̄ima iḡit̄ũhat̄ũha ta nd̄ūr̄ume,
natuo t̄ur̄ima t̄uḡit̄ũhat̄ũha ta t̄uḡondu.
- 5 Kaĩ wonire at̄ia, wee iria, n̄iguo ūre,
nawe Jorodani, tond̄u wacookire na thuutha?

- 6 Inyuĩ irĩma, muonete kĩ, nĩguo mūtũhatũũhe ta ndũrũme,
na inyuĩ tũrĩma, nĩguo mūtũhatũũhe ta tũgongdu?
- 7 Wee thĩ, ta kĩinaine ũrĩ mbere ya Mwathani,
ũrĩ hau mbere ya Ngai ũcio wa Jakubu,
- 8 o we ũcio wagarũrire rwaro rwa ihiga rũgĩtuĩka karia ka maaĩ,
nariĩ ihiga rĩũmũ rĩgĩtuĩka ithima cia maaĩ.

115

Ũnene wa Ngai, na Mĩhianano kwaga Kĩene

- 1 Ti ithuĩ, Wee Jehova, ti ithuĩ twagĩrĩire kũgocwo,
no goocithia rĩitwa rĩaku,
tondũ wa wendo na wĩhokeku waku.
- 2 Nĩ kĩĩ gĩtũmaga ndũrĩrĩ ciũrie atĩrĩ,
“Ngai wao akĩrĩ ha?”
- 3 Ngai witũ arĩ o igũrũ;
we ekaga o ũrĩa endaga.
- 4 No mĩhianano yao nĩ betha na thahabu,
wĩra ũthondeketwo na moko ma andũ.
- 5 Nĩrĩ tũnua, no ndĩaragia,
nĩrĩ maitho, no ndĩonaga;
- 6 nĩrĩ matũ, no ndĩiguaga,
nĩrĩ na maniũrũ, no ndĩiguaga mũnungo;
- 7 nĩrĩ moko, no ndĩngĩhambata kĩndũ,
nĩrĩ magũrũ, no ndĩngĩtwara;
o na nĩrĩ mĩmero, no ndĩngĩnyuria.
- 8 Andũ arĩa mamĩthondekaga makaahaana o tayo,
na noguo arĩa othe mamĩhokaga makaahaana.
- 9 Wee nyũmba ya Isiraeli, wĩhokage Jehova:
we nĩwe ũteithio wao o na ngo yao.
- 10 Wee nyũmba ya Harũni, wĩhokage Jehova:
we nĩwe ũteithio wao o na ngo yao.
- 11 Inyuĩ arĩa mũmwĩtigĩrĩte, mwĩhokagei Jehova:
we nĩwe ũteithio wao na ngo yao.
- 12 Jehova nĩatũririkanĩte na nĩegũtũrathima:
Nĩekũrathima nyũmba ya Isiraeli,
nĩekũrathima nyũmba ya Harũni,
- 13 nĩekũrathima arĩa metigĩrĩte Jehova,
anini na anene o ũndũ ũmwe.
- 14 Jehova arotũma mũingĩhe,
inyuĩ na ciana cianyu.
- 15 Mũrorathimwo nĩ Jehova,
Mũmbi wa igũrũ na thĩ.
- 16 Kũu igũrũ mũno nĩ kwa Jehova,
no thĩ nĩamĩheanĩte kũrĩ andũ.
- 17 Andũ arĩa akuũ matigoocaga Jehova,
acio maikũrũkaga kũu ũkiri-inĩ;

18 nĩ ithuĩ tũrĩkumagia Jehova,
kuuma rĩu nginya tene na tene.

Goocai Jehova.

116

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Kũhonio Ndwari

- 1 Nĩnyendete Jehova, nĩgũkorwo nĩaiguĩte mũgambo wakwa;
nĩaiguire ngĩmũthaitha anjiguĩre tha.
- 2 Tondũ nĩathikĩrĩirie-rĩ,
ndĩrĩmũkayagĩra rĩrĩa rĩothe ngĩtũũra muoyo.
- 3 Ndarigiicĩirio nĩ mĩhĩndo ya gĩkuũ,
ngĩkinyĩrĩrwo nĩ ruo rwa mbĩrĩra;
ngĩhootwo nĩ mĩtangĩko o na kĩaha.
- 4 Hĩndĩ ĩyo ngĩkaĩra rĩitwa rĩa Jehova, ngĩmwĩra atĩrĩ:
“Wee Jehova, honokia!”
- 5 Jehova nĩ mūtugi na nĩ mũthingu;
Ngai witũ aiyũrĩtwo nĩ tha.
- 6 Jehova nĩagitagĩra andũ arĩa matarĩ oogĩ;
rĩrĩa ndahinyĩrĩirio mũno, nĩahonokirie.
- 7 Wee ngoro yakwa-rĩ, cookerera ũhurũko waku,
nĩgũkorwo Jehova nĩagwĩkĩte wega.
- 8 Nĩgũkorwo Wee Jehova nĩũhonoketie muoyo wakwa kuuma kũrĩ gĩkuũ,
namo maitho makwa ũkamagiria maithori,
na ũkagiria magũrũ makwa mahĩngwo,
- 9 nĩgeetha thiiage ndĩ mbere ya Jehova
bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo.
- 10 No ndetĩkirie ũhoru wake; nĩ ũndũ ũcio ndoigire atĩrĩ,
“Nĩthĩnĩkĩte mũno.”
- 11 Nĩ ũndũ wa ũrĩa ndamakĩte, ngiuga atĩrĩ,
“Andũ othe nĩ a maheeni.”
- 12 Nĩ kũ ingĩthukĩra Jehova nakĩo
nĩ ũndũ wa wega wake wothe ũrĩa anjĩkĩte?
- 13 Nĩkuoya nguoya gĩkombe kĩa ũhonokio na igũrũ,
ngaĩre rĩitwa rĩa Jehova.
- 14 Nĩngũhingĩria Jehova mĩhĩtwa ĩrĩa ndehĩtire,
andũ ake othe marĩ ho.
- 15 Andũ arĩa athingu marĩ bata mũno harĩ Jehova,
nĩ ũndũ ũcio ndakenaga rĩrĩa makua o ro ũguo.
- 16 Wee Jehova, ti-itherũ nĩ ndĩ ndungata yaku;
nĩ ndĩ ndungata yaku, mũriũ wa ndungata yaku ya mũndũ-wa-nja;
wee nĩũnjohorithĩtie mĩnyororo-inĩ.
- 17 Nĩngũkũrutĩra igongona rĩa gũgũcookeria ngaatho,
na ngaĩre rĩitwa rĩa Jehova.
- 18 Nĩngũhingĩria Jehova mĩhĩtwa ĩrĩa ndehĩtire

andũ ake othe marĩ ho,
 19 kũu nja-inĩ cia nyũmba ya Jehova,
 o thĩinĩ waku, wee Jerusalemu.

Goocai Jehova.

117

Ndũrĩrĩ Ciothe kũũrio Igooce Ngai

- 1 Goocai Jehova, inyuĩ ndũrĩrĩ ciothe;
 mũkumiei, inyuĩ andũ othe.
 2 Nĩgũkorwo wendo wake nĩ mũnene harĩ ithuĩ,
 na wĩhokeku wa Jehova nĩ wa gũtũũra nginya tene.

Goocai Jehova.

118

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Ũhootani

- 1 Cookeriai Jehova ngaatho nĩgũkorwo nĩ mwega;
 wendo wake nĩ wa tene na tene.
 2 Andũ a Isiraeli nĩmoige atĩrĩ,
 “Wendo wake nĩ wa tene na tene.”
 3 Nyũmba ya Harũni nĩyuuge atĩrĩ,
 “Wendo wake nĩ wa tene na tene.”
 4 Andũ arĩa metigĩrĩte Jehova nĩmoige atĩrĩ,
 “Wendo wake nĩ wa tene na tene.”
 5 Ndakaĩire Jehova ndĩ mĩnyamaro-inĩ,
 nake akĩnjĩtika na akĩndeithũra.
 6 Jehova arĩ hamwe na nĩ; ndingĩtigĩra.
 Mũndũ-rĩ, nĩ atĩa angĩhota kũnjĩka?
 7 Jehova arĩ hamwe na nĩ; nĩwe mũndeithia.
 Nĩngerorera thũ ciakwa ikĩhootwo.
 8 Nĩ kaba kũũrĩra harĩ Jehova,
 gũkĩra kwĩhoka mũndũ.
 9 Nĩ kaba kũũrĩra harĩ Jehova,
 gũkĩra kwĩhoka anene.
 10 Ndarigiicĩirio nĩ ndũrĩrĩ ciothe,
 no tondũ wa kwĩhoka rĩitwa rĩa Jehova, ngĩciananga.
 11 Ciandigiicĩirie mĩena yothe,
 no tondũ wa kwĩhoka rĩitwa rĩa Jehova, ngĩciananga.
 12 Ciathiũrũrũkiirie na mĩena yothe ta njũkĩ,
 no ikĩhora narua o ta mwaki wa mĩigua;
 tondũ wa kwĩhoka rĩitwa rĩa Jehova ngĩciananga.
 13 Ndahatĩkĩtwo mũno nĩ thũ hakuhĩ ngwe,
 no Jehova akĩndeithia.
 14 Jehova nĩwe hinya wakwa na nĩwe ũtũmaga nyine;
 nake nĩatuĩkĩte ũhonokio wakwa.

- 15 Mbugĩrĩrio ya gĩkeno na ya ũhootani
ĩiyũrite hema-inĩ cia andũ arĩa athingu, atĩ:
“Guoko kwa ũrĩo kwa Jehova nĩ gwĩkĩte maũndũ manene!
16 Guoko kwa ũrĩo kwa Jehova nĩ kwambararie;
guoko kwa ũrĩo kwa Jehova nĩ gwĩkĩte maũndũ manene!”
- 17 Nii gũkua ndigũkua, no nĩngũtũũra muoyo,
ng’anage ũrĩa Jehova ekĩte.
- 18 Jehova nĩaherithĩtie mũno,
no ndandekereirie ngue.
- 19 Hingũrĩrai ihingo cia ũthingu;
nĩngũtoonya njookerie Jehova ngaatho.
- 20 Gĩkĩ nĩkĩo kĩhingo kĩa Jehova
kĩrĩa andũ arĩa athingu mangĩtoonyera.
- 21 Nĩ ngaatho ngũgũcookeria, nĩgũkorwo nĩwanjĩtikire;
nĩũtuĩkĩte ũhonokio wakwa.
- 22 Ihiga rĩrĩa aaki maaregire
nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga inene rĩa koine;
- 23 Jehova nĩwe wĩkĩte ũndũ ũcio,
naguo nĩ wa magegania tũkĩwona.
- 24 Mũthenya ũyũ nĩ Jehova ũtũmĩte ũgĩe;
nĩtũcanjamũkei, tũkĩũkenere.
- 25 Wee Jehova, tũhonokie;
Wee Jehova, tũma tũgaacĩre.
- 26 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩitwa rĩa Jehova.
Ithuĩ nĩtwamũrathima tũrĩ thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova.
- 27 Jehova nĩwe Mũrungu,
na nĩatũmĩte ũtheri wake ũtwarĩre.
Ambĩrĩriai gũkũngũiya, mũrĩ na mathĩgĩ moko,
mũthĩ nginya hĩa-inĩ cia kĩgongona.
- 28 Wee nĩwe Mũrungu wakwa, nĩngũgũcookeria ngaatho;
Wee nĩwe Ngai wakwa, nĩngũgũtũũgĩria.
- 29 Cookerai Jehova ngaatho, nĩgũkorwo we nĩ mwega;
wendo wake nĩ wa tene na tene.

119

Ũkengu wa Watho wa Jehova

- 1 Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa mũthĩre yao ĩtarĩ ũcuuke,
o arĩa mathiiaga kũringana na watho wa Jehova.
- 2 Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa marũmagia kĩrĩa gĩake,
o arĩa mamũrongoragia na ngoro yothe.
- 3 Matirĩ ũndũ mũũru mekaga;
no kũgera mageragĩra njĩra ciake.
- 4 Wee nĩũheanĩte mawatho
marĩa marĩ ma gwathĩkagĩrwo na kĩyo.
- 5 Naarĩ korwo mũthĩre yakwa ĩkĩrĩ mũkindĩrĩku
ũhoroinĩ wa gwathĩkagĩra kĩrĩa gĩaku!

- 6 Hĩndĩ ĩyo ndingĩconorithio
rĩrĩa ngũcũũrania maathani maku mothe.
7 Nĩndĩrĩkũgocaga ndĩ na ngoro nũngĩrĩru,
o ngũrutaga ũhoru wa mawatho maku ma kĩhooto.
8 Nĩndĩrĩathĩkagĩra kĩrĩra kĩa watho waku;
ndũgakĩndiganĩrie o biũ.

Gwathĩkĩra Kiugo kĩa Jehova

- 9 Mũndũ mwĩthĩ-rĩ, angĩiga mĩtũũrĩre wake ũrĩ mũtheru atĩa?
Nĩ na ũndũ wa gũtũũra athĩkagĩra kiugo gĩaku.
10 Ngũrongoragia na ngoro yakwa yothe;
ndũkanareke njũrũũre ndigane na maathani maku.
11 Nĩhithĩte kiugo gĩaku thĩinĩ wa ngoro yakwa,
nĩguo ndikae gũkwĩhĩria.
12 Wee Jehova, ũrokĩgocwo;
kĩndute kĩrĩra kĩa watho waku.
13 Nĩndĩriugaga na ngacookera na mĩromo yakwa
ũhoru wa mawatho mothe marĩa moimĩte kanua gaku.
14 Nĩngenagio nĩkũrũmĩrĩra kĩrĩra gĩaku,
o ta ũrĩa mũndũ akenagĩra kũgĩa na ũtonga mũnene.
15 Nĩndĩrĩcũũranagia mawatho maku
na ngatarania njĩra yaku.
16 Nĩngenagĩra kĩrĩra kĩa watho waku;
ndigatiganĩria kiugo gĩaku.

Watho wa Jehova Ũrehaga Gĩkeno

- 17 Nĩ ndungata yaku njĩka wega, na nĩngũtũũra muoyo;
nĩ nĩndĩrĩathĩkagĩra kiugo gĩaku.
18 Hingũra maitho makwa nĩguo nyone
maũndũ ma magegania marĩa marĩ watho-inĩ waku.
19 Nĩ ndĩ mũgeni gũkũ thĩ;
ndũkaahithe maathani maku.
20 Ngoro yakwa nĩrahĩahĩa
nĩ kwĩrĩrĩria mawatho maku o mahinda mothe.
21 Wee nĩkũũmaga arĩa etĩi, o acio manyiitĩtwo nĩ kĩrumi,
na arĩa morũũraga magatiga maathani maku.
22 Njehereria kĩnyũrũri na kũmenwo,
nĩgũkorwo ndũũrĩte nũmĩtie kĩrĩra gĩaku.
23 O na gũtuĩka aathani maikaraga thĩ hamwe makanjambia,
ndungata yaku nĩrĩcũũranagia kĩrĩra kĩa watho waku.
24 Kĩrĩra gĩaku nĩkĩo ngenagĩra;
nĩkĩo kũheaga mataaro.

Gwathĩkĩra Watho wa Jehova

- 25 Ngometio thĩ rũkũngũ-inĩ;
tũũria muoyo wakwa kũringana na kiugo gĩaku.
26 Nĩndakwĩrĩre mĩthĩire yakwa nawe ũkĩnjĩtika;
nduta kĩrĩra kĩa watho waku.
27 Menyithia ũrutani wa mawatho maku;
na nĩ nĩndĩrĩcũũranagia ũhoru wa magegania maku.
28 Ngoro yakwa nĩ nogu nĩ ũndũ wa kĩa;
njĩkĩra hinya kũringana na kiugo gĩaku.
29 Njeheranĩria na mĩthĩire ya maheeni;

- nĩ ũndũ wa ũtugi waku nduta watho waku.
 30 Nĩ-rĩ, ndĩthuurĩire njĩra ya ma;
 matua maku ndĩmaigĩte ngoro-inĩ yakwa.
 31 Wee Jehova, nĩnũmĩtie kĩrĩra gĩaku;
 ndũkanareke njonorithio.
 32 Hanyũkaga o na njĩra ya maathani maku,
 nĩgũkorwo nĩwohorithĩtie ngoro yakwa.

Kũhooya Kũmenya Watho

- 33 Wee Jehova, nduta kũrũmĩrĩra kĩrĩra kĩa watho waku,
 na nĩ ndĩkĩrũmie nginya mũthia.
 34 He ũmenyo, na nĩndĩrĩrũmagia watho waku
 na ndĩwathĩkagĩre na ngoro yakwa yothe.
 35 Ngeragĩria njĩra-inĩ cia maathani maku,
 nĩgũkorwo nĩmo ngenagĩra.
 36 Erekeria ngoro yakwa kũrĩ kĩrĩra gĩaku,
 nĩguo itige kwerekera ũhoru-inĩ wa gwĩtongia.
 37 Girĩrĩria maitho makwa matige kwĩrorera maũndũ ma tũhũ;
 tũũria muoyo wakwa kũringana na kiugo gĩaku.
 38 Hingĩria ndungata yaku kũranĩro gĩaku,
 nĩgeetha wĩtigagĩrwo.
 39 Njehereria njono iria ndĩitigagĩra,
 nĩgũkorwo mawatho maku nĩ mega.
 40 Kaĩ nĩndĩiriragĩria mawatho maku-ĩ!
 Tũũria muoyo wakwa nĩ ũndũ wa ũthingu waku.

Kwĩhoka Watho wa Jehova

- 41 Wee Jehova, wendo waku ũrĩa ũtathiraga ũronginyĩra,
 ũhonokio waku ũnginyĩre kũringana na kũranĩro gĩaku;
 42 nĩguo ngoragwo na ũndũ wa gũcookeria andũ arĩa maanyũrũragia,
 nĩgũkorwo nĩ ndĩhokete kiugo gĩaku.
 43 Ndũkandunye kiugo kĩa ma kuuma kanua-inĩ gakwa,
 nĩgũkorwo njigĩte mwĩhoko wakwa mawatho-inĩ maku.
 44 Ngũtũũra njathĩkagĩra watho waku,
 nginya tene na tene.
 45 Ndĩrĩthiiaga ndĩ na wĩyathi,
 nĩgũkorwo nĩmaathaga mawatho maku.
 46 Nĩndĩrĩaragia ũhoru wa kĩrĩra gĩaku
 mbere ya athamaki na ndirĩconokaga,
 47 nĩgũkorwo nĩngenagĩra maathani maku
 tondũ nĩndĩmendete.
 48 Ndĩrĩambararagia moko makwa kũrĩ maathani maku marĩa nyendete,
 na ndĩcũuranagie igũrũ rĩa kĩrĩra kĩa watho waku.

Kũgĩa na Mwĩhoko Watho-inĩ wa Jehova

- 49 Ririkana kiugo gĩaku kũrĩ ndungata yaku,
 nĩgũkorwo nĩũũheete kũirĩgĩrĩro.
 50 ũndũ ũrĩa ũũhooreragia ndĩ mĩnyamaro-inĩ nĩ ũyũ:
 atĩ kũranĩro gĩaku nĩkĩo gĩtũũragia muoyo wakwa.
 51 Andũ arĩa etĩi maanyũrũragia matekwĩgirĩrĩria,
 no nditiganagĩria watho waku.
 52 Nĩndirikanaga mawatho maku ma tene, Wee Jehova,
 namo nĩmahooreragia.

- 53 Nyiitagwo nĩ mang'ũrĩ nĩ ũndũ wa andũ arĩa aaganu,
o acio maatiganĩirie watho waku.
- 54 Ũhoro wa kĩrĩra gĩaku nĩguo ũtuĩkĩte rwĩmbo rwakwa,
o kũrĩa guothe ingĩkara.
- 55 Ũtukũ ndirikanaga rĩtwa rĩaku,
ngakĩrũmia watho waku Wee Jehova.
- 56 Ũũ nĩguo ngoretwo ngĩka:
nĩnjathĩkagĩra mawatho maku.

Kwĩrutĩra nĩ ũndũ wa Watho wa Jehova

- 57 Wee Jehova, Wee nĩwe igai rĩakwa;
nĩngwĩrĩte atĩ ndĩathĩkagĩra ciugo ciaku.
- 58 Maathĩite ũthiũ waku na ngoro yakwa yothe;
nginyagĩria wega waku o ta ũrĩa wĩranĩire.
- 59 Nĩndĩcũũranĩtie ũhoro wa mĩthiĩre yakwa,
ngagĩcookia makinya makwa kũrĩ kĩrĩra gĩaku.
- 60 Nĩngũhiũha na ndigũcererwo
gwachĩkĩra maathani maku.
- 61 O na kũngĩtuĩka atĩ andũ arĩa aaganu no manjohe na mĩhĩndo-rĩ,
ndingĩriganĩrwo nĩ watho waku.
- 62 Ũtukũ gatagatĩ njarahũkaga ngũcookerie ngaatho
nĩ ũndũ wa mawatho maku ma kĩhooito.
- 63 Nĩ ndĩ mũrata wa andũ arĩa othe magwĩtigĩrĩte,
o arĩa othe marũmagĩrĩra mawatho maku.
- 64 Wee Jehova, thĩ iĩyũrĩtwo nĩ wendo waku;
nduta kĩrĩra kĩa watho waku.

Watho wa Jehova nĩ wa Bata

- 65 Wee Jehova, ika ndungata yaku
kũringana na kiugo gĩaku.
- 66 Nduta gũkũũrana maũndũ wega o na kũmamenya,
nĩgũkorwo nĩnjĩtikĩtie maathani maku.
- 67 Mbere itanoona thĩina nĩndahĩtagia,
no rĩu nĩnjathĩkagĩra kiugo gĩaku.
- 68 Wee ũrĩ mwega, na nĩwĩkaga o wega;
nduta kĩrĩra kĩa watho waku.
- 69 O na gũtuĩka andũ arĩa etiĩ nĩmahakĩte gĩko na ndeto cia maheeni,
ngũtũũra nũmĩtie mawatho maku na ngoro yakwa yothe.
- 70 Ngoro ciao nĩ nyũmũ na itirĩ tha,
no nĩ ngenagĩra watho waku.
- 71 Warĩ ũndũ mwega nĩ nyone thĩina,
nĩgeetha ndĩrute kĩrĩra kĩa watho waku.
- 72 Watho ũrĩa uumĩte kanua gaku nĩ wa bata mũno harĩ nĩ,
gũkĩra ngiri cia icunjĩ cia betha na thahabu.

Watho wa Jehova nĩ wa Kĩhooito

- 73 Moko maku nĩmo manyũmbire na magĩthondeka ũguo ndariĩ;
he ũtaũku nĩguo ndĩrute maathani maku.
- 74 Andũ arĩa magwĩtigĩrĩte marokenaga rĩrĩa maanyona,
nĩgũkorwo nĩnjigĩte mwĩhoko wakwa harĩ kiugo gĩaku.
- 75 Jehova, nĩnjũũ atĩ mawatho maku nĩ ma ũthingu,
na ũnyonetie thĩina nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku.
- 76 Wendani waku ũrĩa ũtathiraga ũrotuĩka wa kũũhooreria,

- kūringana na kīranīro gīaku kīrīa weriire ndungata yaku.
- 77 Itīkīra tha ciaku inginyire nīguo ndūūre muoyo,
nīgūkorwo watho waku nīguo ngenagīra.
- 78 Andū arīa etīi maroconorithio nī ūndū wa kūnjīka ūūru hatarī gītūmi;
no niī-rī, ndīrīcūūranagia ūhoru wa mawatho maku.
- 79 Andū arīa magwītīgīrīte maronjookerera,
o acio mataūkīirwo nī kīrīra gīaku.
- 80 Ngoro yakwa iroaga ūcuuke ūhoru-inī wa kīrīra kīa watho waku,
nīguo ndikanaconorithio.

Ihooya rīa kūūria Ūhonokio

- 81 Ngoro yakwa īringīkaga nī kwīrīrīria ūhonokio waku,
no niī njigīte mwīhoko wakwa harī kiugo gīaku.
- 82 Maitho makwa nīmaraaga hinya nī gūtūūra njūthīrīrie kīranīro gīaku;
ngakīūria atīrī, “Ūgaakīihooreria rī?”
- 83 O na gūtūika haana ta mondo ya rūūa ya ndibei īigītwo ndogo-inī,*
ndiriganagīrwo nī kīrīra kīa watho waku.
- 84 Niī ndungata yaku-rī, ngweterera nginya rī?
Arīa manyariiraga ūkaamaherithia rī?
- 85 Andū arīa etīi manyenjeire marima nīguo ngwe kuo,
o acio makararagia watho waku.
- 86 Maathani maku mothe nī ma kwīhokwo;
ndeithia, nīgūkorwo andū manyariiraga hatarī gītūmi.
- 87 Maatīgītīe hanini maaniine nyume thī īno,
no nditiganīrie mawatho maku.
- 88 Menyerera muoyo wakwa kūringana na wendo waku,
na ndīathīkagīra kīrīra gīa kanua gaku.

Gwītīkia Watho wa Jehova

- 89 Wee Jehova, kiugo gīaku gītūūraga tene na tene;
gītūūraga kīihaandīte wega kūu igūrū.
- 90 Wīhokeku waku nī wa kuuma njarwa nginya njarwa;
nīwe warūmirie thī, nayo īgagīkara o īrūmīte.
- 91 Mawatho maku matūūraga nginya ūmūthī,
nīgūkorwo indo ciothe nīwe itungataga.
- 92 Korwo watho waku tigo ūngenagia,
ingīanathira nī mīnyamaro yakwa.
- 93 Niī ndirī hīndī ngaariganīrwo nī mawatho maku,
nīgūkorwo ūndūūrītīe muoyo nī ūndū wamo.
- 94 Honokia, nīgūkorwo ndī waku,
na nīmaathīte mawatho maku.
- 95 Andū arīa aaganu manjoheirie nīguo maaniine,
no niī ndīrīcūūranagia o ūhoru wa kīrīra gīaku.
- 96 Ūndū o wothe mūkinyanīru wega, nīnyonete nī ūrī mūthia;
no maathani maku matirī mūhaka.

Kwenda Watho wa Jehova

- 97 Kaī nīnyendete watho waku-ī!
Ndindaga ngītariana ūhoru wago mūthenya wothe.
- 98 Maathani maku matūmaga njūhīge gūkīra thū ciakwa,
nīgūkorwo makoragwo hamwe na niī hīndī ciothe.

* **119:83** Mondo cia njūa irī na ndibei itarī ngagatu ciacuuragio itara nīguo ndibei īgagate na ihenya.

- 99 Nii ndĩ na ũmenyo mũingĩ gũkĩra arutani akwa othe,
nĩgũkorwo ndaranagia ũhoru wa mawatho maku.
- 100 Nii ndĩ na ũmenyo mũingĩ gũkĩra athuuri,
nĩgũkorwo njathĩkagĩra kĩrĩra gĩaku.
- 101 Nĩndigagĩrĩria magũrũ makwa matikagerere njĩra o yothe njũru,
nĩgeetha njathĩkagĩre kiugo gĩaku.
- 102 Nii nditiganĩrie mawatho maku,
nĩgũkorwo Wee nĩwe ũndutĩte ũhoru ũcio.
- 103 Kaĩ ciugo ciaku irĩ mũrĩo ngĩcicama-ĩ,
irĩ mũrĩo gũkĩra ũũkĩ ũrĩ kanua-inĩ gakwa!
- 104 Ngĩĩaga na ũtaũku nĩ ũndũ wa kĩrĩra gĩaku;
nĩ ũndũ ũcio nĩthũire njĩra o yothe njũru.

Ũtheri ũrĩa Uumanaga na Watho wa Jehova

- 105 Kiugo gĩaku nĩkĩo tawa wa magũrũ makwa,
na ũtheri wa kũmũrĩka njĩra yakwa.
- 106 Nĩndĩhĩtĩte mwĩhĩtwa na ngagwatĩria,
atĩ nĩndĩrĩrũmagĩrĩra mawatho maku ma ũthingu.
- 107 Nĩthĩnĩkĩte mũno;
Wee Jehova, tũũria muoyo wakwa, kũringana na kiugo gĩaku.
- 108 Wee Jehova, itĩkĩra ũgooci wa kwĩyendera wa kanua gakwa,
na ũkĩndute mawatho maku.
- 109 O na gũtuĩka ndũũraga nyiitĩrĩire muoyo wakwa moko-inĩ makwa-rĩ,
ndingĩriganĩrwo nĩ watho waku.
- 110 Andũ arĩa aaganu nĩmanyambĩire mũtego,
no ndirĩ ndahĩtia kĩrĩra gĩaku.
- 111 Mawatho maku nĩmo igai rĩakwa nginya tene;
nĩmo gĩkeno kĩa ngoro yakwa.
- 112 Ngoro yakwa nĩtuĩte kũrũmagia kĩrĩra kĩa watho waku
o nginya mũthia.

Ũgitĩri ũrĩa Uumanaga na Watho wa Jehova

- 113 Nĩthũire andũ a ngoro igĩrĩ,
no nĩnyendete watho waku.
- 114 Wee nĩwe rĩũrĩro rĩakwa na ngo yakwa;
njigĩte mwĩhoko wakwa kiugo-inĩ gĩaku.
- 115 Njehererai, inyuĩ eeki ũũru,
nĩguo ngĩrũmie maathani ma Ngai wakwa!
- 116 Nyiitagĩrĩra kũringana na kĩranĩro gĩaku, na nĩngũtũũra muoyo;
ndũkareke kĩrĩgĩrĩro gĩakwa kĩharagane.
- 117 Ndiiragĩrĩra, na nĩngũhonokio;
ngũtũũra ndĩite uuge waku.
- 118 Nĩũregaga arĩa othe matiganaga na kĩrĩra kĩa watho waku,
nĩgũkorwo kwĩheenia kũu meheenagia nakuo nĩ gwa tũhũ.
- 119 Arĩa othe aaganu a gũkũ thĩ ũmateaga ta gĩko;
nĩ ũndũ ũcio nĩ nĩnyendete kĩrĩra kĩa watho waku.
- 120 Mwĩrĩ wakwa nĩũinainaga nĩgũgwĩtigĩra;
njikaraga na guoya mũnene nĩ ũndũ wa mawatho maku.

Gwathĩkĩra Watho wa Jehova

- 121 Nii njikĩte maũndũ ma ũthingu na ma kĩhooto;
ndũkandiganĩrie harĩ arĩa maahinyagĩrĩria.
- 122 Menyerera ũgima wa ndungata yaku;

- ndūkareke andū arĩa etĩĩ maahinyĩrĩrie.
 123 Maitho makwa nĩmaraaga hinya nĩgũtũũra njũũthĩrĩrie ũhonokio waku,
 ngacũthĩrĩria kĩranĩro gĩaku kĩa ũthingu.
 124 Īkaga ndungata yaku kũringana na wendo waku,
 na ũndutage kĩrĩra kĩa watho waku.
 125 Nĩ ndĩ ndungata yaku; he gũkũũrana maũndũ,
 nĩguo hote gũtaũkĩrwo nĩ kĩrĩra gĩaku.
 126 Wee Jehova, hĩndĩ nĩnginyu wĩke ũndũ,
 tondũ andũ nĩmathũkĩtie watho waku.
 127 Tondũ nĩnyendete maathani maku gũkĩra thahabu,
 ngamenda mũno gũkĩra thahabu ĩrĩa therie,
 128 na tondũ nĩnduĩte mawatho maku mothe nĩmagĩrĩire,
 nĩthũire njĩra o yothe ĩtarĩ ya ma.

Kwenda Gwathĩkĩra Watho wa Jehova

- 129 Kĩrĩra gĩaku nĩ kĩa magegania;
 nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrĩgĩathĩkagĩra.
 130 Ciugo ciaku ciataũrwo nĩrehaga ũtheri;
 nĩciũhĩgagia andũ arĩa matarĩ oogĩ.
 131 Njathamĩtie kanua gakwa ngahũma
 nĩ ũndũ wa kwĩrirĩria maathani maku.
 132 Njerekera na ũnjiguĩre tha,
 o ta ũrĩa wĩkaga andũ arĩa mendete rĩitwa rĩaku.
 133 Rũngagĩrĩria makinya makwa kũringana na kiugo gĩaku;
 ndūkareke njathagwo nĩ wĩhia o na ũrĩkũ.
 134 Ngũũra kuuma ũhiinyanĩrĩria wa andũ,
 nĩguo njathĩkagĩre mawatho maku.
 135 Tũma ũthiũ waku warĩre ndungata yaku,
 na ũndutage kĩrĩra kĩa watho waku.
 136 Maitho makwa manyũrũrũkagia maithori ta rũũĩ,
 nĩgũkorwo andũ matirathĩkĩra watho waku.

Watho wa Jehova nĩ wa Kĩhotoo

- 137 Wee Jehova, ũrĩ mũthingu,
 na mawatho maku nĩmagĩrĩire.
 138 Mawatho marĩa ũheanĩte nĩ ma ũthingu;
 nĩ ma kwĩhokwo kũna.
 139 Kĩyo gĩakwa nĩkĩinogetie,
 nĩgũkorwo thũ ciakwa nĩcitiganĩrie ciugo ciaku.
 140 Cĩranĩro ciaku nĩthuuranĩre o biũ,
 na ndungata yaku nĩciendete.
 141 O na gũtuĩka ndirĩ bata na nĩnyararĩtwo-rĩ,
 ndiriganagĩrwo nĩ mawatho maku.
 142 ũthingu waku nĩ wa gũtũũra tene na tene,
 nago watho waku nĩ wa ma.
 143 Ngoretwo nĩ mathĩina na mũnyamaro,
 no maathani maku nĩmo ngenagĩra.
 144 Kĩrĩra gĩaku nĩ kĩa ma nginya tene;
 kĩhe ũtaũku nĩguo ndũũre muoyo.

Ihooya rĩa kũũria ũhonokio

- 145 Ndĩragũkaĩra na ngoro yakwa yothe, Wee Jehova, njĩtĩka,

- na nĩndĩrĩathĩkagĩra kĩrĩra kĩa watho waku.
 146 Wee nĩwe ndĩrakaĩra,
 honokia na nĩndĩrĩmenyagĩrĩra mawatho maku.
 147 Njũkagĩra tene gũtanakĩa, ngakũrĩrĩra nĩguo ũndeithie;
 njigĩte mwĩhoko wakwa kiugo-inĩ gĩaku.
 148 Maitho makwa maikaraga mahingũkĩte matuanĩra-inĩ mothe ma
 arangĩri,
 nĩguo ndaranagie ũhoru wa ciĩranĩro ciaku.
 149 Igua mũgambo wakwa kũringana na wendo waku;
 Wee Jehova, tũũria muoyo wakwa, kũringana na mawatho maku.
 150 Andũ arĩa mathugundaga maũndũ ma wĩki naaĩ nĩmanguhĩrĩrie,
 no-o nĩmaraihanĩrĩrie na watho waku.
 151 No Wee Jehova, ũikaraga hakuhĩ,
 na maathani maku mothe nĩ ma ma.
 152 Matukũ-inĩ ma tene nĩndamenyire kuuma kĩrĩra-inĩ gĩaku,
 atĩ wagĩthondekire kĩrĩ gĩa gũtũũra nginya tene.

Kũhooya Ũteithio

- 153 Rora gũthĩnĩka gwakwa na ũndeithũre,
 nĩgũkorwo ndiriganĩirwo nĩ watho waku.
 154 Ndũrĩra na ũkĩngũũre;
 tũũria muoyo wakwa kũringana na kũranĩro gĩaku.
 155 Ũhonokio nĩũraihĩrĩrie andũ arĩa aaganu,
 nĩgũkorwo matirongoragia kĩrĩra kĩa watho waku.
 156 Wee Jehova, tha ciaku nĩ nyingĩ;
 tũũria muoyo wakwa kũringana na mawatho maku.
 157 Andũ arĩa maanyariiraga nĩ aingĩ,
 no ndirĩ ndahutatĩra kĩrĩra gĩaku.
 158 Njũthagĩrĩria arĩa matarĩ na wĩtĩkio ngoro,
 nĩgũkorwo matiathĩkagĩra kiugo gĩaku.
 159 Ta kĩone ũrĩa nyendete mawatho maku;
 tũũria muoyo wakwa, Wee Jehova, kũringana na wendo waku.
 160 Ciugo ciaku ciothe nĩ cia ma;
 mawatho maku mothe nĩ ma ũthingu na nĩ ma gũtũũra tene na tene.

Kũhingia Watho wa Jehova

- 161 Aathani maanyariiraga hatarĩ gĩtũmi,
 no ngoro yakwa iinainagio nĩ kiugo gĩaku.
 162 Ngenagĩra kũranĩro gĩaku,
 o ta ũrĩa mũndũ atahĩte indo nyingĩ akenaga.
 163 Nĩmenete na ngathũũra maheeni,
 no nĩnyendete watho waku.
 164 O mũthenya ngũgocaga maita mũgwanja
 nĩ ũndũ wa mawatho maku ma ũthingu.
 165 Arĩa mendete watho waku nĩ marĩ thayũ mũingĩ,
 na gũtirĩ kĩndũ kĩngĩtũma mahĩngwo.
 166 Njetagĩrĩra ũhonokio waku, Wee Jehova,
 na ngarũmĩrĩra maathani maku.
 167 Njathĩkagĩra kĩrĩra gĩaku,
 nĩgũkorwo nĩndĩkĩendete mũno.
 168 Njathĩkagĩra mawatho maku na kĩrĩra gĩaku,
 nĩgũkorwo mũthĩire yakwa yothe nĩũmĩũĩ.

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

- 169 Wee Jehova-rĩ, gũkaya gwakwa kũrokinya harĩwe;
he gũtaũkĩrwo kũringana na kiugo gĩaku.
- 170 Mathaithana makwa marokinya harĩwe;
ndeithũra kũringana na kũĩranĩro gĩaku.
- 171 Mĩromo yakwa ĩrĩkũgoocaga hĩndĩ ciothe,
nĩgũkorwo nĩũndutaga kĩrĩra kĩa watho waku.
- 172 Rũrĩmĩ rwakwa nĩrũkĩine ũhoru wa kiugo gĩaku,
nĩgũkorwo maathani maku mothe nĩ ma ũthingu.
- 173 Guoko gwaku nĩgũkĩĩhaarĩrie kũndeithia,
nĩgũkorwo mawatho maku nĩmo nĩ ndĩthuurĩire.
- 174 Ũhonokio waku nĩguo ndĩĩriragĩria, Wee Jehova,
naguo watho waku nĩguo ngenagĩra.
- 175 Ndĩrogĩtũũra muoyo nĩguo ngũgoocage,
namo mawatho maku nĩmatũũre mandeithagia.
- 176 Nĩ nĩhĩtĩtie njĩra ta ng'ondũ yũrĩte.
Gĩcarie ndungata yaku,
nĩgũkorwo ndiriganĩirwo nĩ maathani maku.

120*Ihooya rĩa kũũria Ũteithio*

Thaburi ya Agendi

- 1 Ndakaiire Jehova ndĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake akĩnjĩtika.
- 2 Wee Jehova, honokia harĩ mĩromo ĩrĩa yaragia maheeni,
na harĩ nĩmĩ iria iheenanageria.
- 3 Agaagwĩka atĩa, na nĩ atĩa ũngĩ makĩria ya ũguo,
wee rũrĩmĩ rũrũ rũheenanageria?
- 4 Agaakũherithia na mĩguĩ mĩnoore ya njamba ya ita,
na makara marĩrĩmbũkĩte mwaki ma mũtĩ wa mũkoigo.
- 5 Kai ndĩ na haaro-ĩ, nĩgũtũũra gũkũ Mesheki,
na ngaikara hema-inĩ cia Kedari-ĩ!
- 6 Nĩndũũrĩte hĩndĩ ndaaya
gatagatĩ-inĩ ka arĩa mathũire thayũ.
- 7 Nĩ ndĩ mũndũ wa thayũ;
no rĩrĩa ndaaria-rĩ, o mendaga o mbaara.

121*Ũgitĩri wa Ngai*

Thaburi ya Agendi

- 1 Nĩngũtiira maitho makwa ndore irĩma-inĩ:
ũteithio wakwa ũngiuma na kũ?
- 2 Ũteithio wakwa uumaga kũrĩ Jehova,
o we Mũũmbi wa igũrũ na thĩ.
- 3 We ndangĩreka kũgũrũ gwaku gũtirũke:
ũcio mũmenyereri waku ndarĩ hĩndĩ angĩcũnga;
- 4 ti-itherũ, ũcio mũmenyereri wa Isiraeli
ndarĩ hĩndĩ angĩcũnga, kana ahĩtwo nĩ toro.

- 5 Jehova nīwe ūkūmenyagīrīra:
 Jehova nīwe kīruru gīaku guoko-inī gwaku kwa ūrīo;
 6 mūthenya wee ndūngīringīka nī riūa,
 kana ūringīke nī mweri ūtukū.
- 7 Jehova nīarīkūgitagīra kuuma ūūru-inī wothe:
 nīarīmenyagīrīra muoyo waku;
 8 Jehova nīarīkūmenyagīrīra ūkiomagara na ūgīcooka,
 kuuma rīu nginya tene na tene.

122

Rwīmbo rwa Kūgaathīrīria Jerusalemu

Thaburi ya Daudi

- 1 Nīndakenire hamwe na arīa maanjīrīre atīrī,
 “Nītūthī nyūmba ya Jehova.”
 2 Magūrū maitū marūgamīte
 ihingo-inī ciaku, wee Jerusalemu.
- 3 Jerusalemu rīakītwo ta itūūra inene
 rīnyitithanītio wega.
 4 Kūu nīkuo mīhīrīga yambataga,
 o yo mīhīrīga ya Jehova,
 īgathiī kūgooca rītwa rīa Jehova
 kūringana na mawatho marīa aheete Isiraeli.
 5 Kūu nīkuo kūgītwo itī cia ūnene cia atuanīri ciira,
 o cio itī cia ūnene cia nyūmba ya Daudi.
- 6 Hoerai Jerusalemu thayū:
 “Arīa makwendete marotūūra na thayū.
 7 Kūrīa thingo ciaku ciirigīre kūrogīa na thayū,
 naguo ūgitīri ūgīe ciikaro-inī ciaku cia ūthamaki.”
 8 Nī ūndū wa ariū a baba na arata, nguuga atīrī,
 “Thayū ūrogīa thīnī waku.”
 9 Nī ūndū wa nyūmba ya Jehova Ngai witū,
 caragia ūgaacīru waku.

123

Ihooya rīa kūūria Tha cia Ngai

Thaburi ya Agendi

- 1 Nīngūtīira maitho makwa na kūrī we,
 o Wee ūikarīire gītī gīaku kīa ūnene kūu igūrū.
 2 O ta ūrīa maitho ma ndungata maroragīrīria guoko kwa mwathi wayo,
 na o ta ūrīa maitho ma mūrītu ndungata maroragīrīria guoko kwa
 mūtumia mwathi wayo,*
 ūguo noguo maitho maitū maroragīrīria Jehova Ngai witū,
 o nginya atūiguire tha ciake.
- 3 Tūiguire tha, Wee Jehova, tūiguire tha,
 nīgūkorwo nītūkirīrīrie kūnyararwo kūnene.

* 123:2 Aathi a ngombo maaciaragīria na maitho kana na moko.

⁴ Nītũkirĩĩrie kĩnyũrũri kĩnene kĩa andũ arĩa menenehagia,
o na rũmena rũingĩ rwa andũ arĩa etĩĩ.

124

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

- ¹ Korwo Jehova ndaakoretwo arĩ mwena witũ;
Isiraeli nĩmakiuge ũguo:
² Korwo Jehova ndaarĩ mwena witũ
rĩrĩa andũ maatũtharĩkĩire-rĩ,
³ nĩmangĩatũmeririe tũrĩ muoyo;
rĩrĩa marakara mao maatũrĩrĩmbũkĩire-rĩ,
⁴ mũiyũro wa maaĩ nĩũngĩatũhubanĩirie,
tũhumbwo nĩ nditi ya maaĩ macio;
⁵ maaĩ macio maathereraga na hinya mũno
nĩmangĩatũthereririe.
- ⁶ Jehova arogocwo,
o we ũtaatũrekereirie tũtambuurangwo nĩ magego mao.
⁷ Ithũ tũhonokete ta nyoni
ĩhonokete mũtego-inĩ wa mũmĩtegi;
mũtego nĩunangĩtwo,
na ithũ nĩtũhonokete.
⁸ Ũteithio witũ uumaga harĩ Jehova,
o we Mũũmbi wa igũrũ na thĩ.

125

Thayũ wa Andũ a Ngai

- ¹ Andũ arĩa mehokete Jehova matariĩ ta Kĩrĩma gĩa Zayuni,
kĩrĩa gĩtangĩenyenyeka, no gĩtũũraga nginya tene.
² O ta ũrĩa irĩma ithiũrũrũkĩirie Jerusalemu
ũguo noguo Jehova athiũrũrũkagĩria andũ ake,
kuuma rĩu nginya tene na tene.
- ³ Mũthĩgi wa andũ arĩa aaganu ndũgũtũũra wathanaga
bũrũri ũrĩa ũgaiirwo andũ arĩa athingu,
nĩguo andũ acio athingu
matikae gũtambũrũkia moko mao meeke ũũru.
- ⁴ Wee Jehova, andũ arĩa ega mekaga o maũndũ mega,
o acio arũngĩrĩru ngoro.
⁵ No rĩrĩ, andũ arĩa maahũkaga makagera njĩra iria njogomu-rĩ,
Jehova nĩakamaingatanĩria hamwe na arĩa mekaga ũũru.

Isiraeli kũrogĩa thayũ.

126

Magetha ma Gĩkeno

Thaburi ya Agendi

- ¹ Rĩrĩa Jehova aacookirie andũ a Zayuni arĩa maatahĩtwo akĩmainũkia-rĩ,
twaahanire ta andũ mekũroota.

- 2 Tūnua twitū twaiyūrire mītheke,
nacio nīmī ciitū ikiina nyīmbo cia gīkeno.
Hīndī ūyo ndūrīrī-inī gūkīranwo atīrī,
“Jehova nīekīire andū aya maūndū manene.”
- 3 Jehova nīatwīkīire maūndū manene,
na ithuī tūkaiyūrwo nī gīkeno.
- 4 Tūma tūgaacīre rīngī, Wee Jehova,
ta ūrīa nījūī cia Negevu icookaga kūiyūra.
- 5 Andū arīa mahaandaga na maithori,
nīmakagetha makīnaga nyīmbo cia gīkeno.
- 6 Mūndū o na angiumagara akīrīraga,
akuuīte mbeū cia kūhaanda,
agaacooka akīnaga nyīmbo cia gīkeno,
akuuīte itīa ciake cia ngano.

127

Kūgaatha Ngai nī ūndū wa Wega Wake

- 1 Tiga nyūmba yakirwo nī Jehova,
andū arīa mamīakaga marutaga wīra o wa tūhū.
Tiga itūūra inene rīmenyereirwo nī Jehova,
arangīri maraaraga mehūūgīte o tūhū.
- 2 Nī tūhū andū kūrooka gūūkīra rūciinī tene,
na gūkoma magakoma macereirwo,
makīnogera irio cia kūrīa,
nīgūkorwo andū arīa Jehova endete,
we nīamaheaga o na marī toro.
- 3 Ciana nī igai kuuma kūrī Jehova,
ciana nī kīheo kuuma kūrī we.
- 4 Ciana iria mūndū aciarīte arī mūnini
no ta mīguī īrī moko-inī ma njamba ya ita.
- 5 Kūrathimwo nī mūndū
ūrīa thiaka wake ūiyūrīte mīguī.
Matigaaconorithio
rīrīa magaakorwo magīciira na thū ciao hau kīhingo-inī.

128

Kīrathimo kīa Mūciī Wītigīrīte Jehova

Thaburi ya Agendi

- 1 Kūrathimwo nī mūndū o wothe wītigīrīte Jehova,
o ūcio ūgeragīra njīra ciake.
- 2 Nīūkarīāga maciaro ma wīra waku;
irathimo na kūgaacīra nīgatuīka ciaku.
- 3 Mūtumia waku egūtuīka ta mūthabibū ūrīa ūciaraga mūno
arī kūu nyūmba-inī yaku thīnī;
ciana ciaku ituīke ta thuuna cia mūtamaiyū
ithiūrūrūkīrie metha yaku.
- 4 Ūguo nīguo mūndū arīrathimagwo,
ūrīa wītigīrīte Jehova.
- 5 Jehova arokūrathimaga arī Zayuni

matukū mothe ma muoyo waku;
 ūroona kūgaacīra kwa Jerusalemu,
⁶ na ūtūūre muoyo, ūkoona ciana cia ciana ciaku.

Thayū ūrogā Isiraeli.

129

Ihooya rīa kūūria Ngai okīrīre Thū cia Isiraeli

Thaburi ya Agendi

- ¹ Maanahinyīrīria mūno kuuma ūnini-inī wakwa,
Isiraeli nīmakiuge ūguo,
- ² maanahinyīrīria mūno kuuma ūnini-inī wakwa,
no rīrī, matirī maahota kūndooria.
- ³ Andū arīa marīmaga na mūraū marīmīte ng'ong'o wakwa,
magatema mītaro mīraihu.
- ⁴ No rīrī, Jehova nī mūthingu;
nīanjohorithītie harī mīhīndo ya andū arīa aaganu.
- ⁵ Andū arīa othe mathūire Zayuni
marocookio na thuutha maconokete.
- ⁶ Marohaana ta nyeki īrī nyūmba igūrū,
īrīa īhoohaga ītanamera;*
- ⁷ mūmītui ndangīmīiyūria hī-inī ciake,
o na kana ūrīa ūmīūnganagia amīiyūrie moko-inī make.
- ⁸ Andū arīa mahītūkaḡira kuo maroaga kuuga atīrī,
“Kīrathimo kīa Jehova kīrogā igūrū rīanyu;
nītwa mūrathima thīinī wa rītwa rīa Jehova.”

130

Ihooya rīa kūūria Ūteithio

Thaburi ya Agendi

- ¹ Wee Jehova-rī, ndīragūkaīra ndī o kūrīa kūrīku;
² Wee Jehova, igua mūgambo wakwa.
Matū maku nīmaigue
ngīgūkaīra ūnjiguīre tha.
- ³ Wee Jehova, korwo no ūtare maita marīa tūkwīhagīria-rī,
nūū ūngīgwītīiria, Wee Jehova?
- ⁴ No rīrī, Wee nīūrekanagīra;
nī ūndū ūcio nīwītīgīrītwo.
- ⁵ Njetagīrīra Jehova, ngoro yakwa nīmwetereire,
nī ndīhokaga kiugo ḡiake.
- ⁶ Ngoro yakwa yetagīrīra Jehova,
ḡūkīra ūrīa arangīri metagīrīra rūciinī ḡūkīe,
ī-ni, ḡūkīra ūrīa arangīri metagīrīra rūciinī ḡūkīe.
- ⁷ Wee Isiraeli, wīhokage Jehova,
nīgūkorwo harī Jehova he wendo ūrīa ūtathiraga,

* **129:6** Riya nīrīameraga nyūmba igūrū no rīkooma o na ihenya nī ūndū wa kwaga tūri.

- na ningĩ harĩ we harĩ na ũhonokio kũna.
 8 We mwene nĩagakũũra Isiraeli
 kuuma mehia-inĩ mao mothe.

131

Ihooya rĩa Kwĩnyiihĩria Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, ngoro yakwa ndĩrĩ na mwĩgaatho,
 o na maitho makwa ti ma mwĩtũũgĩrio;
 nĩ ndirũmbũyanagia na maũndũ manene,
 o na kana maũndũ ma magegania marĩa mangĩrĩte.
 2 No rĩrĩ, nĩhooreretie na ngakiria ngoro yakwa;
 o ta kaana gatuithĩtio iria gakuuĩtwo nĩ nyina,
 o ta kaana gatuithĩtio iria nĩguo ngoro yakwa ĩhaana ĩrĩ thĩinĩ wakwa.
 3 Atĩrĩrĩ wee Isiraeli, wĩhokage Jehova
 rĩu na nginya tene.

132

Gũikaro kĩa Ngai gĩa Tene na Tene kũu Zayuni

Thaburi ya Agendi

- 1 Wee Jehova, ririkana Daudi
 na mathĩna marĩa mothe omĩrĩrie.
 2 Nĩehĩtire mwĩhĩtwa harĩ Jehova,
 akĩhĩta harĩ ũcio Mwene-Hinya,
 o we Ngai wa Jakubu, akiuga ũũ:
 3 “Ndigatoonya nyũmba yakwa,
 kana haice ũrĩrĩ wakwa,
 4 ndikaareke maitho makwa mone toro,
 kana ndeke imone ciakwa icũnge,
 5 o nginya ngoonera Jehova handũ ha gũikara,
 ũcio Mwene-Hinya, o we Ngai wa Jakubu,
 ndĩmuonere gũikaro.”
 6 Nĩtwaiguire ũhoro tũrĩ Efiratha,
 na tũkĩũkora mĩgũnda-inĩ ya Kiriathu Jearimu.
 7 Tũkiuga atĩrĩ, “Nĩtũthiĩ gũikaro-inĩ gĩake;
 nĩtũinamĩrĩre tũmũhooe tũrĩ gaturwa-inĩ ka makinya make;
 8 arahũka, Wee Jehova, ũũke kĩhurũko-inĩ gĩaku,
 wee na ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩa hinya waku.
 9 Athĩnjĩri aku marohumbwo na ũthingu;
 andũ aku aamũre nĩmakĩine nĩ gũkena.”
 10 Nĩ ũndũ wa ndungata yaku Daudi,
 ndũkarega ũrĩa we ũitĩrĩrie maguta.
 11 Jehova nĩehĩtire na mwĩhĩtwa harĩ Daudi,
 mwĩhĩtwa atangĩricũkwo, akĩmwĩra atĩrĩ:
 “Nĩngaikarĩria ũmwe wa rũciaro rwaku
 Gĩtĩ-inĩ gĩaku kĩa ũnene,
 12 ariũ aku mangĩkaamenyerera kĩrĩkanĩro gĩakwa

na mawatho makwa marĩa ndĩrĩmarutaga,
hĩndĩ ĩyo ariũ ao nĩmagaikarĩra
gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene nginya tene na tene.”

- ¹³ Nĩgũkorwo Jehova nĩathuurĩte Zayuni,
akerirĩria gũtuĩke gĩikaro gĩake, akoiga atĩrĩ:
¹⁴ “Gĩkĩ nĩkĩo kĩhurũko gĩakwa nginya tene na tene;
gũkũ nĩkuo ngũtũũra njikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene,
nĩgũkorwo nĩ nĩ ndĩyendeire;
¹⁵ nĩngakũrathima na ũmaathi mũingĩ mũno;
athĩni akuo ndĩmahũũnie na irio.
¹⁶ Nĩngahumba athĩnjĩri-Ngai akuo ũhonokio,
na andũ akuo arĩa aamũre matũũre mainaga nĩ gũkena.
- ¹⁷ “Kũu nĩkuo ngaatũma rũhĩa rwa Daudi rũthundũke
na njigĩre ũrĩa njitĩrĩirie maguta tawa ũgwakana.
¹⁸ Thũ ciake nĩngacihumba thoni,
no thũmbĩ ya ũnene ĩrĩa ĩrĩ mĩtwe wake nĩngakenga na riiri.”

133

Kĩrathimo gĩa Gũikara Andũ Maiguanĩte

Thaburi ya Daudi

- ¹ Nĩ ũhoru mweka atĩa, o na ũrĩ gĩkeno,
rĩrĩa andũ a nyũmba ĩmwe maikarania maiguanĩte!
² Nĩ ta maguta manungi wega maitĩrĩirio mĩtwe,
makĩnyũrũrũkĩra nderu-inĩ,
o nderu-inĩ cia Harũni,
makanyũrũrũka nginya ngingo-inĩ ya kanjũ yake.
³ Ningĩ nĩ ta ime rĩa Herimoni
rĩkĩgwĩra Kĩrĩma gĩa Zayuni.
Nĩgũkorwo kũu nĩkuo Jehova eranĩire kĩrathimo gĩake,
nĩkĩo muoyo wa tene na tene.

134

Rwĩmbo rwa Kũgocca Ngai Ũtukũ

Thaburi ya Agendi

- ¹ Goccai Jehova, inyuothe ndungata cia Jehova,
inyuĩ mĩtungataga mũrĩ nyũmba-inĩ ya Jehova ũtukũ.
² Ambarariai moko manyu mũrĩ thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre
mũgocce Jehova.
- ³ Jehova, o we Mũũmbi wa igũrũ na thĩ
aromũrathima arĩ kũu Zayuni.

135

Kũgocca Ngai nĩ ũndũ wa Ũnene Wake

¹ Goccai Jehova.

- Goccai rĩtwa rĩa Jehova;
inyuĩ ndungata cia Jehova-rĩ, mũgoccei,
² inyuĩ mĩtungataga thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova,

o inyuĩ mūrũgamaga nja-inĩ cia nyũmba ya Ngai witũ.

- ³ Goocai Jehova, nĩgũkorwo Jehova nĩ mwegaga;
inaĩ mũgooce rĩitwa rĩake, nĩgũkorwo nĩ rĩega.
- ⁴ Nĩgũkorwo Jehova nĩethuurĩire Jakubu atuĩke wake,
agathuura Isiraeli atuĩke igai rĩake kũmbe.
- ⁵ Nĩ nĩnjũũĩ atĩ Jehova nĩ mũnene,
atĩ Mwachani witũ nĩ mũnene gũkĩra ngai ciothe.
- ⁶ Jehova ekaga ũrĩa wothe ekwenda,
kũu igũrũ na gũkũ thĩ,
o na kũu iria-inĩ o na kũrĩa guothe kũriku mũno.
- ⁷ Nĩwe ũtũmaga matu mambate kuuma ituri-inĩ cia thĩ;
nĩwe ũtũmaga kũgĩe heni irehanĩte na mbura,
na akarehe rũhuho kuuma mĩthithũ-inĩ yake.
- ⁸ Nĩwe waringire marigithathi ma Misiri,
marigithathi ma andũ na ma nyamũ.
- ⁹ Wee Misiri, nĩwe watũmire thĩinĩ waku kũringwo ciana na morirũ,
agĩũkĩrĩra Firaũni na ndungata ciake ciothe.
- ¹⁰ Nĩwe waringire ndũrĩrĩ nyingĩ
na akĩũraga athamaki maarĩ hinya:
- ¹¹ nĩo Sihoni mũthamaki wa Aamori,
na Ogu mũthamaki wa Bashani,
o na athamaki othe a Kaanani;
- ¹² akĩheana bũrũri wao ũtuĩke igai,
ũtuĩke igai kũrĩ andũ ake a Isiraeli.
- ¹³ Rĩitwa rĩaku, Wee Jehova, rĩtũũraga nginya tene,
ngumo yaku, Wee Jehova, ĩgakinyĩra njiarwa na njiarwa.
- ¹⁴ Nĩgũkorwo Jehova nĩagaciirĩrĩra andũ ake,
na aigũire ndungata ciake tha.
- ¹⁵ Mĩhianano ya ndũrĩrĩ ĩthondeketwo na betha na thahabu,
o wĩra wa moko ma andũ.
- ¹⁶ Nĩrĩ tũnua, no ndĩaragia,
nĩrĩ maitho, no ndĩonaga;
- ¹⁷ nĩrĩ matũ, no ndĩiguaga,
o na ndĩrĩ mĩhũmũ tũnua-inĩ twayo.
- ¹⁸ Andũ arĩa mamĩthondekaga makaahaana o tayo,
na noguo arĩa othe mamĩhokaga makaahaana.
- ¹⁹ Inyuĩ nyũmba ya Isiraeli, goocai Jehova;
Inyuĩ nyũmba ya Harũni, goocai Jehova;
- ²⁰ Inyuĩ nyũmba ya Lawi, goocai Jehova;
inyuĩ arĩa mũmwĩtigĩrĩte, goocai Jehova.
- ²¹ Jehova arogoocwo kuuma Zayuni,
o we ũtũũraga kũu Jerusalemu.

Goocai Jehova.

136

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

- 1 Cookeriai Jehova ngaatho, tondũ nĩ mweга.
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 2 Cookeriai Ngai wa ngai iria ingĩ ngaatho.
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 3 Cookeriai Mwathani wa aathani ngaatho:
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 4 we wiki nĩwe wĩkaga maũndũ manene ma magegania,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 5 nĩwe wombire igũrũ na ũndũ wa ũmenyo wake,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 6 nĩwe watambũrũkirie thĩ nyũmũ igũrũ rĩa maaĩ,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 7 nĩwe wombire imũrĩ iria nene,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 8 riũa rĩathage mũthenya,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 9 nago mweri na njata ciathage ũtukũ;
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 10 nĩwe waringire marigithathi ma Misiri,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 11 akĩruta Isiraeli gatagatĩ-inĩ kao,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 12 na guoko kwa hinya na atambũrũkĩtie gĩcoka gĩake,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 13 nĩwe wagayũkanirie Iria Itune rĩgĩtigana,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 14 agĩtũma andũ a Isiraeli matuĩkanie gatagatĩ karĩo,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 15 no Firaũni na ita rĩake akĩmahubĩkanĩria kũu Iria-inĩ Itune;
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 16 nĩwe watongoririe andũ ake magĩtuĩkanĩria werũ-inĩ,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 17 nĩwe waringire athamaki maarĩ anene,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 18 na akĩũraga athamaki maarĩ ngumo:
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 19 nĩo Sihoni mũthamaki wa Aamori,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 20 na Ogu mũthamaki wa Bashani;
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 21 na akĩheana bũrũri wao ũtuĩke igai,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 22 ũgĩtuĩka igai rĩa Isiraeli ndungata yake;
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 23 nĩwe watũririkanire rĩrĩa twahatĩrĩrio,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 24 na agĩtũhonokia kuuma kũrĩ thũ ciitũ,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 25 nĩwe ũheaga ciũmbe ciothe irio.

Wendo wake nĩ wa tene na tene.

- 26 Cookeriai Mũrungu wa igũrũ ngaatho.
Wendo wake nĩ wa tene na tene.

137

Gũcakaya kwa Isiraeli rĩrĩa Maatahitwo

- 1 Ngurumo-inĩ cia njũũĩ cia Babuloni nĩkuo twaikaraga thĩ tũkarĩra,
twaririkana Zayuni.
- 2 Kũu mĩtĩ-inĩ ya mĩethia nĩkuo
twacuuragia inanda ciitũ cia mũgeeto,
- 3 nĩgũkorwo tũrĩ kũu andũ arĩa maatũtahĩte nĩmatwĩraga tũmainĩre
nyĩmbo,
o acio atũnyariiri magatwĩra tũmainĩre nyĩmbo tũkenete,
magatwĩra atĩrĩ, “Tũinĩrei rwĩmbo rũmwe rwa iria mwainaga mũrĩ
Zayuni!”
- 4 Tũngĩhota atĩa kũina nyĩmbo cia Jehova
tũrĩ bũrũri wa ũgeni?
- 5 Ingĩkariganĩrwo nĩwe, Wee Jerusalemu-rĩ,
guoko gwakwa kwa ũrĩo kũrokĩriganĩrwo nĩ ũũgĩ wakuo wa gwĩka
maũndũ.
- 6 Rũrĩmĩ rwakwa rũronyiitana na karakara
ingĩkaaga gũkũririkana,
ingĩkaaga gũtua Jerusalemu
gĩkeno gĩakwa kĩrĩa kĩnene.
- 7 Wee Jehova, ririkana ũrĩa andũ a Edomu* meekire,
mũthenya ũrĩa itũũra rĩa Jerusalemu rĩanyitirwo.
Maanĩrĩre, makiuga atĩrĩ, “Rĩmomorei,
rĩmomorei o nginya mũthingi-inĩ warĩo!”
- 8 Wee mwarĩ wa Babuloni, o wee ũtuĩrĩrwo kũniinwo,
gũkena nĩ mũndũ ũrĩa ũgũgwĩka
o ta ũguo ũtwĩkĩte:
- 9 gũkena nĩ mũndũ ũrĩa ũhuragia tũkenge twaku,
agatũgũthithia ndwaro-inĩ cia mahiga.†

138

Ihooya rĩa Gũcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, nĩngũkũgooca na ngoro yakwa yothe;
ngũkũinĩra ngũgooce ngai iria ingĩ irĩ o ho.
- 2 Ngũinamĩrĩra njerekeire hekarũ-inĩ yaku ĩrĩa nyamũre,
ngooce rĩitwa rĩaku,
nĩ ũndũ wa wendo waku na wĩhokeku waku,
nĩgũkorwo nĩtũũgĩrĩtie rĩitwa rĩaku,
na ũgatũũgĩria kiugo gĩaku
makĩria ya maũndũ marĩa mangĩ mothe.

* **137:7** Andũ a Edomu maarĩ a rũciaro rwa Esaũ. † **137:9** Nĩguo njiaro cia andũ arĩa maatoorio mbaara-inĩ ithire-rĩ, tũkenge twaringithagio mĩtwe mahiga-inĩ tũgakua.

- 3 Hĩndĩ ĩrĩa ndagwĩtĩre, nĩwanjĩtĩkĩre;
wanyũmĩrĩrie na ũkĩnjĩkĩra hinya ngoro.
- 4 Wee Jehova-rĩ, athamaki othe a thĩ nĩmakũgocage,
rĩrĩa maigua ciugo cia kanua gaku.
- 5 Nĩmaganage ũhoru wa njĩra cia Jehova,
nĩgũkorwo riiri wa Jehova nĩ mũnene.
- 6 O na gũtũĩka Jehova arĩ igũrũ-rĩ,
nĩaroraga andũ arĩa enyĩhia,
no arĩa etĩĩ akamenya ũhoru wao arĩ o kũraya.
- 7 O na ingĩgerera mathĩĩna-inĩ,
Wee nĩũmenyagĩrĩa muoyo wakwa;
ũtambũrũkagia guoko gwaku ũgookĩrĩa marakara ma thũ ciakwa,
ũkaahonokia na guoko gwaku kwa ũrĩo.
- 8 Jehova nĩakahingia muoroto wake harĩ nĩ;
wendo waku, Wee Jehova, nĩ wa tene na tene;
nĩ ũndũ ũcio ndũgatiganĩrie wĩra wa moko maku.

139

Ngai Ũrĩa Ũtangĩũrĩrwo

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova-rĩ, nĩũũthuthuurĩtie
na ũkaamenya.
- 2 Nĩũũ rĩrĩa njikarĩte thĩ na rĩrĩa njũkĩrĩte
ũkamenya meciiria makwa ũrĩ o kũraya.
- 3 Nĩũũĩ ngiumagara o na ngĩkoma;
Wee nĩũũĩ mĩthĩire yakwa yothe.
- 4 Wee Jehova-rĩ, itanagweta kiugo na rũrĩmĩ rwakwa,
Wee nĩũkoragwo ũkĩũĩ biũ.
- 5 Nĩũnjirigĩire mbere na thuutha;
nĩũnjigĩrĩire guoko gwaku.
- 6 Ũmenyo ta ũcio nĩ wa magegania mũno harĩ nĩ,
ũrĩ igũrũ mũno ndingĩũkinyĩra.
- 7 Nĩ kũ ingĩthĩĩ njeherere Roho waku?
Ingĩũrĩra kũ nyume ũthĩũ-inĩ waku?
- 8 Ingĩambata thĩĩ igũrũ, Wee ũrĩ kuo;
ingĩara ũrĩrĩ wakwa kũrĩa kũriku mũno, Wee ũrĩ o kuo.
- 9 Ingĩũmbũka na mathagu ma gũgĩkĩa,
ingĩthĩĩ gũtũũra mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria, kũndũ kũraya mũno,
- 10 o na kũu guoko gwakwa nokuo kũngĩndongoria,
guoko gwaku kwa ũrĩo gũkĩnyĩite kũnũmĩtie.
- 11 Ingiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ nduma nĩkũũhitha,
naguo ũtheri ũyũ ũũthiũrũrũkĩirie ũtuĩke ũtukũ,”
- 12 o na nduma ndĩrĩ hĩndĩ ingĩgũtumanĩra;
ũtukũ ũkwara ta mũthenya,
nĩgũkorwo nduma kũrĩ we nĩ ta ũtheri.

- 13 Nīgũkorwo nĩwe wombire ciĩga ciakwa cia na thĩinĩ;
wanyiitithanirie ndĩ o nda ya maitũ.
- 14 Nĩngũkũgooca nĩ ũndũ mũũmbĩre ũrĩa nyũmbĩtwo naguo
nĩ wa kũmakania na wa magegania;
ciĩko ciaku nĩ cia magegania,
nĩ mwene nĩnjũũ ũguo o wega.
- 15 Mahĩndĩ makwa matiahithĩkĩte harĩwe,
rĩrĩa ndoombĩirwo kũrĩa kũhitharu.
Rĩrĩa ndanyiitithanagio hamwe ndĩ thĩ kũrĩa kũriku mũno-rĩ,
16 maito maku nĩmonaga mwĩrĩ wakwa ũtanombwo biũ.
Matukũ mothe marĩa nyamũrĩirwo
nĩmandĩkitwo ibuku-inĩ rĩaku
o na mbere ya ũmwe wamo kũgĩa.
- 17 Hĩ! Ĩ meciiria maku matikĩrĩ ma bata harĩ niĩ, Wee Mũrungu!
Kaĩ mũigana wamo nĩ mũnene-ĩ!
- 18 Ingĩtua kũmatara,
no maingĩhe gũkĩra mũthanga.
Hĩndĩ ĩrĩa ndokĩra,
ndĩ o hamwe nawe.
- 19 Wee Ngai-rĩ, naarĩ korwo woraga arĩa aaganu!
Njeherera, inyuĩ mũnyootagĩra gũita thakame!
- 20 Maaragia ũhoru waku marĩ na meciiria mooru;
arĩa magũthũire mahũthagĩra rĩitwa rĩaku ũũru.
- 21 Wee Jehova, githĩ ndithũire arĩa magũthũire,
na ngamena arĩa magũũkagĩrĩa?
- 22 Gũthũura ndĩmathũire o biũ;
ndĩmatuaga thũ ciakwa.
- 23 Wee Mũrungu, thuthuuria, ũmenye ngoro yakwa;
ngeria ũmenye meciiria makwa.
- 24 Rora wone kana nĩ harĩ mũthĩire mũũru thĩinĩ wakwa,
na ũkĩdongorie na njĩra ĩrĩa ya tene na tene.

140

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, hatũra kuuma moko-inĩ ma andũ arĩa ooru;
ngitĩra harĩ andũ arĩa mahũthagĩra ũhinya,
- 2 o acio mathugundaga maũndũ mooru ngoro-inĩ ciao,
na magathugunda mbaara o mũthenya.
- 3 Manooraga nĩmĩ ciao ikohĩga ta rũrĩmĩ rwa nyoka;
mĩromo yao yaragia maũndũ marũrũ ta thumu wa ndũira.
- 4 Wee Jehova, njeheria moko-inĩ ma andũ arĩa aaganu;
ngitĩra kuuma harĩ andũ arĩa mahũthagĩra ũhinya,
o acio mabangaga ũrĩa mangĩhĩnga magũrũ makwa.
- 5 Andũ arĩa etĩĩ nĩmanyambĩire mũtego;
nĩmatambũrũkĩtie ndigi cia wabu wao,
na makanjigĩra mũtego njĩra-inĩ yakwa.

- 6 Wee Jehova, nguuga atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrungu wakwa.”
Wee Jehova-rĩ, igua ngĩgũkaĩra nĩguo, ũnjiguĩre tha.
- 7 Wee Mwathani Jehova, o Wee ũrĩa mũũhonokia ũrĩ hinya,
Wee ũgitagĩra mūtwe wakwa mũthenya wa mbaara:
- 8 Wee Jehova, ndũkahingĩrie arĩa aaganu merirĩria mao,
ndũkareke mĩbango yao ĩgaacĩre,
matikae gwĩtĩia.
- 9 Mĩtwe ya arĩa mandigicĩirie
ĩrohumbĩkanio na mathĩina marĩa marehetwo nĩ mĩromo yao.
- 10 Marogwĩrwo nĩ makara me gwakana;
maroikio mwaki-inĩ,
maikio marima marĩ mũtondo, kũrĩa matakoima o na rĩ.
- 11 Ndũkanareke arĩa macambanagia magaacĩre bũrũri-inĩ;
mwanangĩko ũrothingata andũ arĩa mahũthagĩra ũhinya.
- 12 Niĩ nĩnjũũ atĩ Jehova nĩarũagĩra kĩhooto kĩa arĩa athĩni,
na akagitĩra kĩhooto kĩa arĩa abatari.
- 13 Ti-itherũ arĩa athingu nĩmarĩgocaga rĩitwa rĩaku,
na arĩa arũngĩrĩru nĩmagatũũra ũthiũ-inĩ waku.

141

Ihooya rĩa Kũgitĩrwo kuuma Ũũru-inĩ

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, nĩwe ndĩrakaĩra; hiũha ũũke kũrĩ niĩ.
Igua mũgambo wakwa ngĩgũkaĩra.
- 2 Ihooya rĩakwa rĩroambata mbere yaku ta mũtararĩko wa ũbumba;
nakuo kwambararia moko makwa kũrotuĩka ta igongona rĩa hwaĩ-inĩ.
- 3 Wee Jehova, iga mũrangĩri kanua-inĩ gakwa,
rangagĩra mũrango ũyũ wa mĩromo yakwa.
- 4 Ndũkareke ngoro yakwa ĩguucĩrĩrio ũndũ-inĩ mũũru,
ndigatuĩke wa gwĩka ciĩko cia waganu
hamwe na andũ arĩa amaramari;
Ndũkareke ndĩe irio ciao iria irĩ mũrĩo.
- 5 Mũndũ mũthingu nĩakĩninge: ũndũ ũcio nĩ wa kũnyonia ũtugi;
kũndũithia nĩakĩndũithie: ũguo no ta kũnjitĩrĩria maguta mūtwe
wakwa.
Mūtwe wakwa ndũngĩrega gũitĩrĩrio maguta macio.
- No rĩrĩ, ihooya rĩakwa nĩ rĩa gũtũũra ndeganĩte na ciĩko cia andũ arĩa
meekaga ũũru;
- 6 aathani ao magaikio thĩ kuuma igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga,
nao arĩa aaganu nĩmakamenya atĩ ciugo ciakwa ciarĩ cia ma.
- 7 Nĩmakoiga atĩrĩ, “O ta ũrĩa mũndũ acimbaga mũgũnda na akahũũra
hianyũ,
no taguo mahĩndĩ maitũ maharaganĩtio mũromo-inĩ wa mbĩrĩra.”
- 8 No rĩrĩ, maitho makwa nĩwe macũthĩrĩrie, Wee Mwathani Jehova;
nĩ harĩwe njũragĩra; nĩ ũndũ ũcio ndũkareke ngue.
- 9 Ngitĩra ndikanyitwo nĩ mĩtego ĩrĩa nyambũirwo,

ũnjehanĩrĩrie na mũtego ya andũ arĩa mekaga ũũru.
¹⁰ Andũ acio aaganu maroogwa wabu-inĩ wao ene,
 no niĩ ngĩhitũkage itekuona ũgwati.

142

Ihooya rĩa kũũria Gũkũũrwo kuuma Mĩnyamaro-inĩ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ngayagĩra Jehova nyanĩrĩire;
 ngwambararia mũgambo wakwa kũrĩ Jehova anjiguĩre tha.
- ² Njitũrũraga mateta makwa mbere yake;
 ndĩrĩmwĩraga thĩna wakwa ndĩ mbere yake.
- ³ Rĩrĩa roho wakwa waringĩka thĩinĩ wakwa,
 Wee nĩwe ũmenyaga njĩra ĩrĩa ndĩrĩgera.
 Njĩra-inĩ ĩrĩa thiiagĩra-rĩ,
 andũ nĩmahithĩire mũtego.
- ⁴ Ta rora mwena wakwa wa ũrĩo wone;
 gũtirĩ o na ũmwe ũranũmbũiya.
 Ndirĩ na ha kũũrĩra;
 muoyo wakwa gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũngĩũmenyerera.
- ⁵ Wee Jehova, nĩwe ngayagĩra;
 njugaga atĩrĩ, “Wee nĩwe rĩũrĩro rĩakwa,
 na igai rĩakwa bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo.”
- ⁶ Thikĩrĩria gũkaya gwakwa,
 nĩgũkorwo ndĩmũhinyĩrĩrie mũno;
 ndeithũra kuuma kũrĩ andũ arĩa mathingatanĩte na niĩ,
 nĩgũkorwo marĩ na hinya mũno kũngĩra.
- ⁷ Njohorithia kuuma kĩoho-inĩ gĩakwa,
 nĩguo ngoocage rĩtwa rĩaku.
- Hĩndĩ ĩyo andũ arĩa athingu nĩmakandigiicĩria,
 nĩ ũndũ wa ũrĩa ũnjĩkĩte wega.

143

Ihooya rĩa kũũria Kũhonokio

Thaburi ya Daudi

- ¹ Igua ihooya rĩakwa, Wee Jehova,
 thikĩrĩria kĩrĩro gĩakwa ũnjiguĩre tha;
 ũka ũndeithie,
 nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku na ũthingu waku.
- ² Ndũgaciirithie ndungata yaku,
 nĩgũkorwo maitho-inĩ maku gũtirĩ mũndũ ũrĩ muoyo ũngĩtuuo
 mũthingu.
- ³ Thũ nĩthingatĩte,
 ĩkangurumania thĩ tĩri-inĩ;
 ĩtũmaga ndũũre nduma-inĩ
 ta arĩa maakuire tene.
- ⁴ Nĩ ũndũ ũcio roho wakwa ũkaringĩka thĩinĩ wakwa;
 ngoro yakwa nĩmakĩte mũno thĩinĩ wakwa.

- 5 Nĩndĩrĩririkanaga matukũ marĩa ma tene;
ndĩrĩcũũranagia mawĩko maku mothe
na ngatarania maũndũ marĩa moko maku meekĩte.
- 6 Ndambũrũkĩtie moko makwa na kũrĩ we;
muoyo wakwa ũkũnyootagĩra ta bũrũri ũrĩa mũũmũ.
- 7 Wee Jehova, hiũha kũnjĩtĩka;
roho wakwa nĩũthirĩtwo nĩ hinya.
Tiga kũũhitha ũthiũ waku,
ndikahaane ta arĩa matoonyaga irima.
- 8 O rũciinĩ reke njiguage kiugo kĩa wendo waku ũrĩa ũtathiraga,
nĩgũkorwo nĩwe ndĩhokete.
Nyonia njĩra ĩrĩa njagĩrĩrwo nĩkũgera,
nĩgũkorwo muoyo wakwa ndĩwerekeirie igũrũ kũrĩ we.
- 9 Ndeithũra kuuma kũrĩ thũ ciakwa, Wee Jehova,
nĩgũkorwo ndĩhithaga harĩwe.
- 10 Nduta gwĩkaga wendi waku,
nĩgũkorwo Wee nĩwe Ngai wakwa;
Roho waku mwega arondongoragia,
ngeragĩre kũrĩa kwaraganu.
- 11 Wee Jehova, nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku, tũũria muoyo wakwa;
nĩ ũndũ wa ũthingu waku-rĩ, nduta kuuma mũnyamaro-inĩ.
- 12 Nĩ ũndũ wa wendo waku ũtathiraga, kiria thũ ciakwa;
niina arĩa othe maathũire,
nĩgũkorwo nĩ ndĩ ndungata yaku.

144

Mũthamaki kũhooya Ngai Amũteithie

Thaburi ya Daudi

- 1 Jehova arogocwo, o we Rwaro rwakwa rwa Ihiga,
o we ũmenyithagia moko makwa mũrũire wa mbaara,
agakĩruta ciara ciakwa kũrũa mbaara.
- 2 Nĩwe Ngai ũrĩa ũnyendete, na nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
o we kĩĩhitho gĩakwa na mũhonokia wakwa,
ningĩ nĩwe ngo yakwa, na nĩ harĩ we njũragĩra,
o we ũtũmaga andũ a ndũrĩrĩ maathĩke marĩ rungu rwakwa.
- 3 Wee Jehova, mũndũ akĩrĩ kĩ nĩguo ũmũmenyagĩrĩre,
nake mũrũ wa mũndũ akĩrĩ kĩ nĩgeetha ũmũrũmbũyagie?
- 4 Mũndũ no ta mĩhũmũ;
matukũ make mathiraga na ihenya o ta kũruru.
- 5 Wee Jehova, hingũra igũrũ ũikũrũke;
hutia irĩma, nĩgeetha irute ndogo.
- 6 Henũkia rũheni ũhurunje thũ ciaku;
ikia mĩguĩ yaku ũcingatithie.
- 7 Tambũrũkia guoko gwaku ũrĩ igũrũ;
ndeithũra na ũũthare
kuuma kũrĩ maaĩ maya maingĩ,
ũndute kuuma moko-inĩ ma andũ a kũngĩ
- 8 arĩa tũnua twao twaragia maheeni,

o acio moko mao ma ūrĩo marĩ na wara.

⁹ Wee Ngai, nĩngũkũinĩra rwĩmbo rwerũ;
ngũkũinĩra na kĩnanda kĩrĩa kĩgeetetwo na nga ikũmi,

¹⁰ nyinĩre Ūrĩa ūhootanagĩra athamaki,
o we ūhonokagia Daudi ndungata yake
harĩ rūhiũ rwa njora rwa ūragani.

¹¹ Ndeithũra na ūũthare,
ũndute kuuma moko-inĩ ma andũ a kũngĩ,
arĩa tũnua twao twaragia maheeni,
o acio moko mao ma ūrĩo marĩ ma wara.

¹² Hĩndĩ ĩyo aanake aitũ
magaatuĩka ta mĩmera mĩrore wega wĩthĩ-inĩ wao,
nao airĩtu aitũ mahaane ta itugĩ
ciacũhĩtio cia kũgemia nyũmba ya ūthamaki.

¹³ Makũmbĩ maitũ makaiyũragio
irio cia mĩthemba yothe.

Ng'onde ciitũ ikaingĩha ikinye ngiri nyingĩ,
cingĩhe ikinye makũmi ma ngiri kũu mĩgũnda-inĩ iitũ;

¹⁴ nacio ndegwa ciitũ nĩigakuuaga mĩrigo mĩritũ.

Thingo itigakorwo na mĩanya,
kana gũtahwo tũtwarwo ūkombo-inĩ,
o na gũtigakorwo na kĩrĩro kĩa mĩnyamaro njĩra-inĩ cia matũũra.

¹⁵ Kũrathimwo nĩ andũ arĩa matariĩ ta ūguo;
kũrathimwo nĩ andũ arĩa Ngai wao arĩ we Jehova.

145

Ūnene na Wegu wa Ngai

Thaburi ya Daudi

¹ Nĩngũgũtũũgĩria, Wee Ngai wakwa Mũthamaki;
ndĩrĩĩgocaga rĩitwa rĩaku tene na tene.

² O mũthenya ndĩrĩkũgocaga
na ngumagie rĩitwa rĩaku tene na tene.

³ Jehova nĩwe mũnene, na nowe wagĩrĩire kũgocwo mũno;
ũnene wake gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũũtuĩria.

⁴ Rũciaro rũmwe nĩrũkarahĩra rũrĩa rũngĩ maũndũ marĩa waneka;
nĩrũkamenyithanagia ūhoru wa ciĩko ciaku cia hinya.

⁵ Nĩmakaaria ūhoru wa ūkaru wa ūnene waku ūrĩa ūrĩ riiri,
na nĩ ndaranagie ūhoru wa ciĩko ciaku cia magegania.

⁶ Nĩmarĩheanaga ūhoru wa ūhoti wa maũndũ maku ma kũmakania,
na nĩ hunjagie ūhoru wa ūnene wa ciĩko ciaku.

⁷ Nĩmagakũngũira wega waku mũingĩ,
na maine ūhoru wa ūthingu waku makenete.

⁸ Jehova nĩ mũtugi na nĩ mũigua-tha,
ndahiũhaga kũrakara, na aiyũrĩtwo nĩ wendo.

⁹ Jehova nĩ mwega harĩ andũ othe;
nĩaiguagĩra tha kĩrĩa gĩothe ombĩte.

- 10 Wee Jehova, kīrīa gīothe ūmbīte nīkīrīkūgocaga;
andū aku arīa aamūre nīmarīgūkumagia.
- 11 Nīmarīheanaga ūhoru wa riiri wa ūthamaki waku,
na maaragie ūhoru wa hinya waku,
- 12 nīgeetha andū othe mamenye ūhoru wa ciiko ciaku cia hinya,
o na ūkaru wa ūthamaki waku, ūrīa ūrī riiri.
- 13 Ūthamaki waku nī ūthamaki wa gūtūūra tene na tene,
naguo wathani waku ūtūūruga nginya njiarwa ciothe.

Jehova nī mwīhokeku harī cīiranīro ciake ciothe,
na nīendete kīrīa gīothe ombīte.

- 14 Jehova nīanyiitagīrīra arīa othe maragūa,
na agatiira arīa othe mainamīte.
- 15 Maitho ma andū othe nīwe macūthīrīrie,
na nīūmaheaga irio ciao hīndī irīa yagīrīre.
- 16 Ūkūnjūruga guoko gwaku,
na ūkahingīria kīndū gīothe kīrī muoyo mabataro makīo.
- 17 Jehova nī mūthingu njīra-inī ciake ciothe,
na nīendete kīrīa gīothe ombīte.
- 18 Jehova arī hakuhī na andū arīa othe mamūkayagīra,
arīa othe mamūkayagīra na ma.
- 19 Arīa othe mamwītīgagīra nīamahingagīria mabataro mao;
nīaiguaga kīrīro kīao na akamahonokia.
- 20 Jehova nīamenyagīrīra arīa othe mamwendete,
no arīa othe aaganu nīkūniina akaamaniina.
- 21 Kanua gakwa karīaragia gakagooa Jehova.
Kīūmbe o gīothe nīgīkīgocce rīitwa rīake itheru
nginya tene na tene.

146

Kūgocca Ngai nī ūndū wa Ūteithio Wake

- 1 Gocai Jehova.

Wee ngoro yakwa-rī, gooca Jehova.

2 Ndīgocaga Jehova hīndī irīa yothe ngūtūūra muoyo;
ndīrīinaga, ngocage Ngai wakwa rīrīa rīothe ngūtūūra muoyo.

- 3 Ndūkanaige mwīhoko waku harī anene,
kana harī andū, arīa matangīhota kūhonokania.
- 4 Rīrīa roho wao wameherera, macookaga o tīiri-inī;
mūthenya o ro ūcio mībango yao ituīkaga ya tūhū.
- 5 Kūrathimwo-rī, nī mūdū ūrīa ūteithio wake
uumaga kūrī Mūrungu wa Jakubu,
ūrīa mwīhoko wake ūrī harī Jehova Ngai wake,
- 6 Mūūmbi wa igūrū na thī,
na iria, na kīrīa gīothe gītūūruga thīinī wacio:
ūcio nīwe Jehova, ūrīa ūtūūruga arī mwīhokeku nginya tene.
- 7 Nīarūgamagīrīra kīhoto kīa arīa ahatīrīrie,

- na akahe arĩa ahũtu irio.
 Jehova nĩwe wohoraga arĩa mohetwo,
⁸ Jehova nĩahingũraga maitho ma arĩa atumumu,
 Jehova nĩatiiraga arĩa mainamĩte,
 Jehova nĩendete andũ arĩa athingu.
⁹ Jehova nĩamenyagĩrĩra andũ a kũngĩ,
 na agatũũria ciana cia ngoriai o na mũtumia wa ndigwa,
 no njĩra cia andũ arĩa aaganu nĩacirigiicaga.
¹⁰ Jehova egũtũũra athamakaga nginya tene,
 Ngai waku, wee Zayuni, athamakage njiarwa na njiarwa.

Goocai Jehova.

147

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Kũmenyerera Jerusalemu

- ¹ Goocai Jehova.
 Kaĩ nĩ ũndũ mwega kũgooca Ngai witũ na rwĩmbo-ĩ,
 kaĩ nĩ ũndũ mwega na mwagĩrĩru kũmũgooca-ĩ!
² Jehova nĩwe wakaga Jerusalemu;
 nĩwe ũcookagĩrĩria andũ a Isiraeli arĩa matahĩtwo.
³ Nĩwe ũhonagia arĩa athuthĩku ngoro,
 na akamooha ironda ciao.
⁴ Nĩwe ũmenyaga mũigana wa njata,
 na akahe njata o njata rĩĩtwa rĩayo.
⁵ Mwachani witũ nĩwe mũnene na nĩ arĩ hinya mũingĩ;
 ũmenyo wake ndũrĩ mũthia.
⁶ Jehova nĩwe ũtiiragĩrĩra andũ arĩa ahooreri,
 no arĩa aaganu amatungumanagia thĩ.
⁷ Inĩrai Jehova mũmũcookerie ngaatho;
 inĩrai Ngai witũ na kĩnanda kĩa mũgeeto.
⁸ Nĩahumbagĩra igũrũ na matu;
 nĩwe uuragĩria thĩ mbura,
 na agatũma nyeki ĩmere tũrĩma-inĩ.
⁹ Nĩwe ũheaga ng'ombe irio,
 na akahe tũcui twa mahuru irio rĩrĩa twamũkaĩra.
¹⁰ We ndakenagĩra hinya wa mbarathi,
 o na kana agakenera magũrũ ma mũndũ;
¹¹ Jehova akenagio nĩ andũ arĩa mamwĩtigagĩra,
 o arĩa maigaga mwĩhoko wao harĩ wendo wake ũrĩa ũtathiraga.
¹² Wee Jerusalemu, kumia Jehova;
 gooca Ngai waku, wee Zayuni,
¹³ nĩgũkorwo nĩwe wĩkagĩra nĩgĩĩko ya ihingo ciaku hinya,
 na akarathima andũ aku arĩa marĩ thĩinĩ waku.
¹⁴ Nĩatũmĩte kũgĩe thayũ mũhaka-inĩ yaku,
 na agakũhũunia na ngano ĩrĩa njega mũno.

- 15 Atūmaga wathani wake ūkinye gūkū thĩ;
kiugo gĩake kīhanyūkaga narua mūno.
- 16 Oiragia tharunji ĩhaana ta guoya mwerū cua,
nayo mbaa akamīhurunja ta mūhu.
- 17 Mbura ya mbembe amiuragia taarĩ kagoto karoira.
Nūū ūngīhota gwītiiria heho ĩyo yake?
- 18 Atūmaga kiugo gĩake agatūma itwekūke;
ahurutithanagia rūhuho, namo maaĩ magatherera.
- 19 Nĩaguūrītie kiugo gĩake harĩ Jakubu,
akaguūrīria Isiraeli mawatho make
na kīrīra kĩa watho wake wa kūrūmīrīrwo.
- 20 Ndarĩ ekīra rūrīrī rūngī ta ūguo,
mawatho macio make ndūrīrī itirī ciamamenya.

Goocai Jehova.

148

Indo Ciothe Nīcigooce Jehova

1 Goocai Jehova.

- Goocai Jehova mūrī kūu igūrū,
mūmūgooce mūrī kūu gūtūūgīru mūno.
- 2 Mūgoocei, inyuĩ araika ake othe,
mūmūgooce, inyuothe mbūtū ciake cia igūrū.
- 3 Mūgoocei, inyuĩ riūa na mweri,
mūgoocei, inyuothe njata iria icangararaga.
- 4 Mūgoocei, inyuĩ igūrū rĩa igūrū,
o na inyuĩ maaĩ ma kūu igūrū wa matu.
- 5 Indo ciothe nīkīgooce rītwa rĩa Jehova,
nīgūkorwo nīwe wathanire na cio ikīgĩa kuo.
- 6 Aaciigire handū hacio itūūre ho tene na tene;
aaheanire kīrīra kĩa watho wa kūrūmīrīrwo kīrĩa gītagathira.
- 7 Goocai Jehova gūkū thĩ,
inyuĩ ciūmbe cia iria-inĩ, na ūriku wothe wa maria marĩa manene,
- 8 rūheni, na mbura ya mbembe, na tharunji, na matu,
na ihuhūkanio cia huho iria ihingagia kīrīra gĩake,
- 9 inyuĩ irīma, na tūrīma tuothe,
na mītī ya matunda, na mītarakwa yothe,
- 10 nyamū cia gīthaka, na ng'ombe ciothe,
na ciūmbe iria nini, o na nyoni iria ciūmbūkaga,
- 11 athamaki a thĩ, na ndūrīrī ciothe,
na inyuĩ anene, na aathani othe a thĩ,
- 12 aanake, na airītu,
na andū arĩa akūrū, o na ciana.
- 13 Othe nīmagoocage rītwa rĩa Jehova,
nīgūkorwo rītwa rīake riiki nīrīo rītūūgīrie;
riiri wake ūrī igūrū rĩa thĩ o na rĩa matu.
- 14 Nīambararītie rūhĩa nī ūndū wa andū ake,
nīruo ūgooci wa andū ake arĩa aamūre,

nĩo andũ a Isiraeli, andũ arĩa marĩ hakuhĩ na ngoro yake.

Goocai Jehova.

149

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Wega Wake kũrĩ Isiraeli

¹ Goocai Jehova.

Inĩrai Jehova rwĩmbo rwerũ,
mũmũgooce mũrĩ kũngano-inĩ kĩa arĩa aamũre.

² Andũ a Isiraeli nĩmakenere ũcio wamombire;
andũ a Zayuni nĩmacanjamũke nĩ ũndũ wa Mũthamaki wao.

³ Nĩmagooce rĩtwa rĩake makĩrũgarũgaga,
na mamũinĩre na tũhembe, na kĩnanda kĩa mũgeeto.

⁴ Nĩgũkorwo Jehova nĩakenagio nĩ andũ ake;
andũ arĩa ahooreri amahumbaga thũmbĩ ya ũhonokio.

⁵ Andũ arĩa aamũre nĩmakenere gĩtũo kũu,
na maine macanjamũkĩte marĩ o marĩrĩ-inĩ mao.

⁶ Ũgooci wa Mũrungu ũrokorwo tũnua-inĩ twao,
na rūhiũ rwa njora rūnoore mĩena yeerĩ rũkorwo moko-inĩ mao,

⁷ nĩguo meerĩhĩrie harĩ ndũrĩrĩ,
na maherithie kĩrĩndĩ gĩa thĩ,

⁸ nĩguo moohe athamaki ao na mĩnyororo,
na moohe andũ ao arĩa marĩ igweta na bĩngũ cia kĩgera,

⁹ nĩguo mamakinyĩrie ituĩro rĩrĩa mandĩkĩrwo.
Ũcio nĩguo riiri wa andũ ake othe arĩa aamũre.

Goocai Jehova.

150

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Ũnene Wake Mũkĩru

¹ Goocai Jehova.

Goocai Mũrungu mũrĩ harĩa hake haamũre;
mũgoocei mũrĩ kũu igũrũ, o kũu kwa hinya wake.

² Mũgoocei nĩ ũndũ wa ciiko ciake cia hinya;
mũgoocei nĩ ũndũ wa ũnene wake mũingĩ mũno.

³ Mũgoocei mũkĩhuhaga karumbeta,
mũmũgooce na kĩnanda kĩa mũgeeto, na gĩa kĩnũbi,

⁴ mũgoocei na tũhembe mũkĩrũgarũgaga,
mũmũgooce na inanda cia nga mũkĩhuhaga mĩtũrirũ,

⁵ mũgoocei mũkĩhũrithanagia thaani cia rũthuku iria ng'ambi,
mũmũgooce na thaani ikũgamba o ta rũgambi.

⁶ Kĩndũ gĩothe kĩrĩ mĩhũmũ nĩkĩgooce Jehova.

Goocai Jehova.

THIMO

Ciugo cia Kwambĩrĩria: Gĩtũmi na Muoroto

¹ Ici nĩ thimo cia Solomoni mũrũ wa Daudi, ũrĩa warĩ mũthamaki wa Isiraeli:

² nĩ thimo cia gũtũma mũndũ agĩe na ũũgĩ, na ataarĩke;
nĩ cia gũtũma ahote gũtaũkĩrwo nĩ ciugo cia ũũgĩ;
³ nĩ cia gũtũma mũndũ ataarĩke ahote kũbarĩrĩra mũtũũrĩre wake,
ekage maũndũ marĩa magĩrĩire, na ma kĩhooto, na marĩa mega;
⁴ nĩ cia gũtũma ũrĩa ũtarĩ na ũũgĩ agĩe na ũmenyo,
na cia gũtũma mũndũ mwĩthĩ agĩe na ũmenyo na ũgereri:
⁵ arĩa oogĩ-rĩ, nĩmathikĩrĩrie na mongerere wĩruti wao,
nao arĩa akũũrani maũndũ metĩkĩre gũtongorio.
⁶ Ningĩ nĩ cia gũtũma mũndũ ataũkĩrwo nĩ thimo na ngerekano,
na ataũkĩrwo nĩ ciugo cia andũ arĩa oogĩ, na ndaĩ ciao.

⁷ Kĩambĩrĩria kĩa ũmenyo nĩ gwĩtigĩra Jehova,
no arĩa akĩngu nĩ mathũire ũũgĩ na ũtaaro.

Mwĩmenyererei Kũheenererio

⁸ Mũrũ wakwa, thikĩrĩria mataaro ma thoguo,
na ndũgatigane na ũrutani wa maitũguo.
⁹ Maũndũ macio magaatũka ithaga rĩa kũgemia mũtwe waku,
na ta mũgathĩ wa kũgemia ngingo yaku.
¹⁰ Mũrũ wakwa, ehia mangĩgakũheenereria-rĩ,
ndũkanetĩkanie nao.

¹¹ Mangĩgakwĩra atĩrĩ, “Ũka ũthĩĩ hamwe na ithuĩ;
reke tuoherie mũndũ tũite thakame yake,
reke tũcemaceeme mũndũ o na ũtehĩtie;
¹² ningĩ reke tũmamerie marĩ muoyo, o ta ũrĩa mbĩrĩra iĩkaga,
na marĩ agima, o ta arĩa maharũrũkaga irima;
¹³ Na ithuĩ-rĩ, tũkĩgĩe na indo cia goro cia mĩthemba yothe,
na tũiyũrie nyũmba ciitũ na indo cia ndaho;
¹⁴ rutithania wĩra na ithuĩ,
tũkorwo na mũhuko ũmwe ithuothe”;
¹⁵ mũrũ wakwa, tiga gũtwarana nao,
ndũkagerere njĩra ciao;
¹⁶ nĩgũkorwo magũrũ mao mahanyũkaga mathĩĩ mehia-inĩ,
nao mahiũhaga magaithe thakame.
¹⁷ Kaĩ nĩ wĩra wa tũhũ kũiga gĩkerenge
nyoni ciothe igĩkuonaga-ĩ!
¹⁸ Andũ aya mohagĩria thakame yao ene;
maceemaga o mĩoyo yao ene!
¹⁹ Ũcio nĩguo mũthia wa arĩa othe magĩaga na indo na njĩra ya
ungumania;
indo icio iniinaga mĩoyo ya arĩa magĩaga nacio.

Mwĩmenyererei Mũtikarege Ũũgĩ

²⁰ Ũũgĩ nĩ aretana anĩrĩire njĩra-inĩ,

- ningĩ agakayũrũrũka arĩ ihaaro-inĩ cia mũingĩ;
- 21 Aragũthũka na mũgambo mũnene arĩ magomano-inĩ ma njĩra kũu kũrĩ inegene,
o na itoonyero rĩa itũũra inene akoria atĩrĩ:
- 22 “Inyuĩ mũtarĩ ũũgĩ-rĩ, nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mwendete njĩra cianyu itarĩ cia ũũgĩ?
Nĩ nginya rĩ anyũrũrania megũtũũra makenagĩra kĩnyũrũri,
na arĩa akĩngu mathũire ũmenyo?
- 23 Korwo nĩmwetĩkĩrĩre kũigua ũtaaro wakwa-rĩ,
nĩngĩamũhingũrĩire ngoro yakwa,
ndũme mũmenye meciiria makwa.
- 24 No tondũ nĩmwaregire kũnjigua rĩrĩa ndetanire,
na gũtirĩ mũndũ werũmbũirie hĩndĩ ĩrĩa ndatambũrũkirie guoko gwakwa,
25 na mũkĩagĩra mataaro makwa mothe bata,
na mũkĩaga gwĩtĩkĩra ikaanania rĩakwa-rĩ,
- 26 niĩ na niĩ nĩngamũthekerera hĩndĩ yanyu ya mwanangĩko,
na ndĩmũnyũrũrie rĩrĩa mũgaakorererwo nĩ mũtino:
- 27 ĩĩ hĩndĩ ĩrĩa guoya ũkaamũkorerera ta kĩhuhũkanio,
rĩrĩa mwanangĩko ũkaamũhaata ta rũhuho rwa kĩhuhũkanio,
rĩrĩa mũgaakinyĩrĩrwo nĩ mũnyamaro na ruo rwa ngoro.
- 28 “Hĩndĩ ĩyo nĩmakangaĩra, no ndikametĩka;
nĩmakanjetha na kĩyo, no matikanyona.
- 29 Tondũ nĩmathũũrĩre ũmenyo,
na matiigana gũthũura gwĩtigĩra Jehova,
- 30 tondũ matietĩkĩrĩre mataaro makwa,
na nĩmamenire ikaanania rĩakwa,
- 31 makaarĩa maciaro ma mũthĩire yao,
na mahũũnio nĩ maciaro ma mathugunda mao.
- 32 Nĩgũkorwo ũgenyũ wa arĩa matarĩ ũũgĩ nĩũkamooraga,
nakuo kwĩgangara kwa arĩa akĩngu nĩgũkamaniina;
- 33 no ũrĩa wothe ũnjiguaga arĩtũũraga na thayũ,
na atũũre ahooreire, atarĩ ũgwati angĩtigĩra.”

2

Uumithio wa Ũũgĩ Mũtũũrĩre-inĩ

- 1 Mũrũ wakwa, ũngĩtĩkĩra ciugo ciakwa,
na ũige maathani makwa ta mũthiithũ thĩinĩ waku,
- 2 nakuo gũtũ gwaku ũgũtegere ũũgĩ,
na werekerie ngoro yaku kũgĩa na ũmenyi,
- 3 na ũngĩgakayũrũrũka na ũhooe gũkũũrana maũndũ,
na wĩtane wanĩrĩire ũheo ũtaũku,
- 4 na ũngĩkawetha ta betha,
na ũũcarie ta kĩgĩna kĩhithe-rĩ,
- 5 hĩndĩ ĩyo nĩũgataũkĩrwo nĩ ũhoru wa gwĩtigĩra Jehova,
na ũgĩe na ũmenyo wa Ngai.
- 6 Nĩgũkorwo Jehova aheanaga ũũgĩ,
na kanua gake koimaga ũmenyo na ũtaũku.
- 7 Andũ arĩa arũngĩrĩru amaigĩire ũhootani,

- nīwe ngo ya arīa matarī ūcuuke mīthiire-inī yao,
⁸ nīgūkorwo nīarangagīra njīra cia arīa marūmagīrīra kīhooito,
 na akagitīra njīra ya andū ake arīa ehokeku.
- ⁹ Hīndī iyo nīūgakūūrana maūndū marīa magīrīire,
 na ma kīhooito, na marīa mega: ūgīkūūrane njīra o yothe njega.
- ¹⁰ Nīgūkorwo ūūgī nīūgatoonya ngoro yaku,
 naguo ūmenyo ūkenagie muoyo waku.
- ¹¹ ūgereri nīūrīkūgitagīra,
 naguo ūtaūku ūkūrangagīre.
- ¹² Ūūgī nīūgakūhonokia kuuma njīra-inī cia andū arīa aaganu,
 ūkūhonokie kuuma kūrī andū arīa maaragia maūndū ma waganu,
- ¹³ o arīa matigaga njīra iria nūngīrīru,
 magathiīra njīra cia nduma,
- ¹⁴ arīa makenaga magīka ūūru,
 na magakenagio nī ūūru wa waganu,
- ¹⁵ na no-o arīa njīra ciao ciogomete,
 na mīthiire yao īrī ya ungumania.
- ¹⁶ Ūūgī nīūgakūhonokia kuuma harī mūtumia ūrīa mūtharia,
 ūkūhonokie harī ng'enyū ya mūtumia na ciugo ciake cia
 kūheenereria andū,
- ¹⁷ ūcio ūtigīte mūratawe wa ūnini wake,
 na agatiganīria kīrīkanīro kīrīa aarīkanīire na mūthuuriwe arī mbere
 ya Ngai.
- ¹⁸ Nīgūkorwo nyūmba yake īroragia andū gīkuū-inī,
 nacio njīra ciake ikamerekeria kūrī maroho ma arīa akuū.
- ¹⁹ Gūtīrī mūndū ūthiiga harī we agacooka,
 kana akegwatīra njīra cia muoyo.
- ²⁰ No rīrī, wee nīūrīthiiga na mīthiire ya andū arīa ega,
 na ūgeragīre njīra cia arīa athingu.
- ²¹ Nīgūkorwo andū arīa arūngīrīru nīo magaatūūra būrūri-inī,
 na arīa matarī ūcuuke nīo magaatigara kuo;
- ²² no rīrī, andū arīa aaganu nīmakeeherio būrūri-inī,
 nao arīa matarī ehokeku nīmakamunywo maingatwo kuo.

3

Mauumithio mangī ma Ūūgī

- ¹ Mūrū wakwa, ndūkariganīrwo nī ūrutani wakwa,
 no ngoro yaku nīrūmagie maathani makwa,
- ² nīgūkorwo nīmagakuongerera matukū ūtūūre mīaka mīngī,
 na matūme ūgaacīre.
- ³ Ndūkanareke wendani na wīhokeku ikweherere;
 cioherere ngingo yaku,
 ūciandīke kīhengere-inī kīa ngoro yaku.
- ⁴ Weka ūguo nīūgeetīkīrīka, na ūgīe na rīitwa rīega
 maitho-inī ma Ngai o na ma andū.

- 5 Wihoke Jehova na ngoro yaku yothe,
na ndũkanehoke ũmenyo waku mwene;
- 6 mũmenyithagie mũthiire yaku yothe,
na nĩarĩrũngaga njĩra ciaku.
- 7 Tiga kwĩonaga ũrĩ mũũgĩ maitho-inĩ maku mwene;
wĩtigĩre Jehova na ũtheemage maũndũ marĩa mooru.
- 8 Ũndũ ũcio nĩũrĩkũrehagĩra ũgima wa mwĩrĩ,
na mahĩndĩ maku makoragwo marĩ na hinya.
- 9 Tĩĩaga Jehova na ũtonga waku,
ningĩ ũmũtĩĩage na maciaro mothe ma mbere ma irio ciaku cia
mĩgũnda;
- 10 namo makũmbĩ maku nĩmakaiyũrĩrĩra,
nayo mĩtũngi yaku ñiyũrĩrĩre ndibei ya mũhihano.
- 11 Mũrũ wakwa, tiga kũnyarara ihũũra rĩa Jehova,
na ndũgathũũre irũithia rĩake,
- 12 nĩgũkorwo Jehova arũithagia arĩa endete,
o ta ũrĩa ithe wa mũndũ arũithagia mũriũ ũrĩa akenagĩra.
- 13 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa wonete ũũgĩ,
mũndũ ũcio wĩgĩrĩire na ũmenyo,
- 14 nĩgũkorwo ũũgĩ nĩ wa bata mũno gũkĩra betha,
na ũciaraga uumithio ũkĩrĩte wa thahabu.
- 15 Ũũgĩ ũrĩ goro gũkĩra ruru iria ndune;
kĩrĩa gĩothe ũngĩrĩrĩria gũtirĩ kĩngĩringithanio naguo.
- 16 Guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo harĩ ũingĩ wa matukũ;
guoko-inĩ gwake kwa ũmotho harĩ na ũtonga na gĩtĩio.
- 17 Mĩthiire ya ũũgĩ nĩ mũthiire ya kwendeka,
na njĩra ciaguo ciothe nĩ cia thayũ.
- 18 Ũũgĩ nĩ mũtĩ wa muoyo kũrĩ arĩa maũhĩmbagĩria;
arĩa megĩagĩra naguo-rĩ, nĩmarĩrathimagwo.
- 19 Jehova aahandire mũthingi ya thĩ na ũũgĩ,
na akĩrũmia igũrũ na ũmenyo wake;
- 20 ũmenyo wake nĩguo wagayanirie kũrĩa kũriku,
namo matu magatatagia ime.
- 21 Mũrũ wakwa tũũria matua mega na ũkũũrani maũndũ,
ndũkanareke ciehere maitho-inĩ maku;
- 22 nĩcio igaagũtũũria muoyo, na nĩ ithaga rĩa kũgemagia ngingo yaku.
- 23 Ningĩ ũrĩthiĩaga na njĩra yaku ũrĩ na thayũ,
na kũgũrũ gwaku gũtikahĩngwo;
- 24 Wakoma-rĩ, ndũgetigĩra;
wakoma-rĩ, ũrĩkomaga toro mwega.
- 25 Ndũgetigĩre mwanangĩko wa narua,
kana kĩhuhũkanio kĩrĩa gĩkoragĩrĩra andũ arĩa aaganu,
- 26 nĩgũkorwo Jehova nĩwe ũgaatuĩka mwĩhoko waku,
na amenyagĩrĩre kũgũrũ gwaku gũtikanyitwo nĩ mũtego.

- 27 Ndūkanagirīrie ūndū mwega ūkinyire arīa maagīrīrwo
nīgūkinyīrīrwo nīguo,
rīrīa ūrī na ūhoti wa kūhingia ūndū ūcio.
- 28 Ndūkaneere mūdū wa itūūra rīaku atīrī,
“Thī ūgooka rīngī; kīu ūrenda nīngakūhe rūciū,”
o rīrīa ūrī na kīndū kīu hakuhī.
- 29 Ndūkanaciirīre gwīka mūdū wa itūūra rīaku ūūru,
ūcio ūtūūraga hakuhī nawe akwīhokete.
- 30 Ndūkanarūithie mūdū tūhū,
rīrīa atarī ūndū mūuru agwīkīte.
- 31 Ndūkanacumīkīre maūdū ma mūdū wa ngūī,
kana ūthuure njīra o na īmwe yake,
- 32 nīgūkorwo Jehova nīathūire mūdū mwaganu,
no nīagīaga ndundu na andū arīa arūngīrīru.
- 33 Nyūmba ya arīa aaganu itūūraga na kīrumi kīa Jehova,
no mūciī wa arīa athingu nīaūrathimaga.
- 34 Jehova nīanyūrūragia andū arīa manyūrūranagia na mwītīo,
no arīa menyīhagia nīamaheaga wega wake.
- 35 Andū arīa oogī magayaga gītīo,
no andū arīa akīgu magayaga njono.

4

Ūgī Ūkīrīte Indo Ciothe

- 1 Atīrīrī, inyuī ariū akwa, ta thikīrīriai ūrūtani wa thoguo;
njigwai nīguo mwīgīre na kūmenya maūdū.
- 2 Tondū ngūmūhe ūrutani mwega,
nī ūndū ūcio mūtīgatirike ūrutani wakwa.
- 3 Rīrīa ndaarī mwana nyūmba-inī ya baba,
ndī o mūdū mwīthī, na ndī mwana wa mūmwe wa maitū-rī,
- 4 baba nīandutire, akīnjīra atīrī,
“Wīgwatīre ciugo ciakwa na ngoro yaku yothe;
rūmia maathanī makwa, na nīgūtūūra muoyo.
- 5 Gīa na ūgī, gīa na kūmenya maūdū;
ndūkanariganīrwo nī ciugo ciakwa, kana wahūke kuuma harī cio.
- 6 Ndūkanatirike ūgī, naguo nīūrīkūgitagīra;
- 7 Ūgī ūkīrīte indo ciothe; nī ūndū ūcio wīgīre na ūgī.
Ī, kaba kūruta indo ciaku ciothe wīgīre na kūmenya maūdū.
- 8 Tūūgagīria ūgī mūno, naguo nīūrīkwambararagia;
ūhīmbagīrie, naguo nīūrīgūtīithagia.
- 9 Nīūgagwīkīra ithaga rīa ūtugi mūtwe waku,
na ūkūhe thūmbī thaka mūno.”
- 10 Thikīrīria, wee mūrū wakwa, na wītīkīre ūrīa ngūkwīra,
nīgeetha mīaka ya muoyo waku īingīhe.
- 11 Nguonetie njīra ya ūgī,
na ngagūtongoria njīra-inī iria nūngarū.
- 12 Rīrīa ūgūthī, makinya maku matikahīngīcwo;
rīrīa ūkūhanyūka-rī, ndūkahīngwo.
- 13 Rūmia ūrutani wakwa, na ndūkanareke ūkweherere;

- ũgitagĩre wega, nĩgũkorwo nĩguo muoyo waku.
- 14 Ndũkanagerere njĩra ya andũ arĩa aaganu,
kana ũthiĩre njĩra ya andũ arĩa oorũ.
- 15 Mĩtheemage, na ndũkanamĩgerere;
mĩhutatĩre, na wĩthiĩre na njĩra yaku.
- 16 Nĩgũkorwo andũ arĩa aaganu matingĩkoma nginya meeke ũũru;
mooragwo nĩ toro nginya matũme mũndũ ahĩngwo, agwe.
- 17 Marĩaga irio iria monete na ũmaramari,
na makanyua ndibei matunyanĩte na hinya.
- 18 Mĩthiĩre ya andũ arĩa athingu ihaana ta ũtheri wa gũgĩkĩa,
ũrĩa ũthiĩaga ũgĩthererũkaga nginya mũthenya barigici.
- 19 No mĩthiĩre ya andũ arĩa aaganu ihaana ta nduma ndumanu;
o matimenyaga kĩrĩa kĩamahĩnga.
- 20 Mũrũ wakwa, ta thikĩrĩria ũrĩa ngũkwĩra;
tega gũtũ ũigwe ciugo ciakwa.
- 21 Ndũkanareke ciehere maitho-inĩ maku,
ciigage ngoro-inĩ yaku;
- 22 nĩgũkorwo nĩcio itũũragia arĩa maciĩgwatĩire muoyo,
na igekĩra mwĩrĩ wao wothe ũgima.
- 23 Makĩria ya macio mothe, rangagĩra ngoro yaku,
nĩgũkorwo nĩyo gĩthima kĩrĩa gĩtherũkaga muoyo.
- 24 Eheria rũnana kanua-inĩ gaku;
nacio ndeto cia ũmaramari-rĩ, nĩciikare kũraya na iromo ciaku.
- 25 Maitho maku nĩmarorage na mbere,
ũcũthagĩrĩrie mbere yaku wega.
- 26 Aragania njĩra iria magũrũ maku marĩthiĩagĩra,
na ũthiĩagĩre o njĩra iria ngiindĩrĩku.
- 27 Ndũkanaahũke na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho;
eheria kũgũrũ gwaku kuuma ũũru-inĩ.

5

Ūtharia Gũkaanano

- 1 Mũrũ wakwa, thikĩrĩria ũũgĩ ũyũ wakwa,
tega gũtũ wega ũigwe ciugo ciakwa cia ũtaũku,
- 2 nĩguo ũtũũrie ũbaarĩrĩri,
nayo mĩromo yaku itũũrie ũmenyo.
- 3 Nĩgũkorwo mĩromo ya mũtumia mũtharia itaataga ũũkĩ,
na mĩario yake ĩnyorokete gũkĩra maguta;
- 4 no marigĩrĩrio nĩmũrũrũ ta maaĩ ma nyongo,
nĩ mũũgĩ ta rũhiũ rwa njora rũrĩa rũũgĩ mbarĩ cieri.
- 5 Magũrũ make maikũrũkaga gĩkuũ-inĩ;
makinya make mathiĩaga merekeire o mbĩrĩra.
- 6 Ndeciĩragia ũhoru wa njĩra ya muoyo;
njĩra ciake nĩ njogomu, nowe ndooĩ ũguo.
- 7 Atĩrĩrĩ, ariũ akwa, ta thikĩrĩriai;
mũtikanatiganĩrie ũrĩa ngũmwĩra.
- 8 Thiĩagĩrai njĩra ĩrĩ kũraya nake,
mũtigakuhĩrĩrie mũrango wa nyũmba yake,

- 9 nĩguo mũtikaheane hinya wanyu mweka kũrĩ andũ angĩ,
na mĩaka yanyu kũrĩ mũndũ ũtarĩ tha,
- 10 nĩguo ageni matikehũũnie na ũtonga wanyu,
na kĩria ũnogeire gĩtongie mũciĩ wa mũndũ wa kũngĩ.
- 11 Marigĩrĩrio-inĩ ma muoyo waku nĩũgacaaya,
hĩndĩ ĩrĩa nyama cia mwĩrĩ waku na mwĩrĩ waku igaakorwo ithirĩte
hinya.
- 12 Ũkoiga atĩrĩ, “Hĩ, kaĩ nĩndathũũrĩre gũtaarwo-ĩ!
Hĩ, kaĩ ngoro yakwa nĩyamenete kũrũithio-ĩ!
- 13 Ndingĩathĩkĩire arutani akwa,
kana thikĩrĩrie ataarani akwa.
- 14 Nĩnginyĩte hũgũrũrũ-inĩ cia mwanangĩko,
ndĩ o gatagatĩ-inĩ ga kũngano gĩothe.”
- 15 Atĩrĩrĩ, nyuuaga maaĩ ma itangi rĩaku we mwene,
maaĩ marĩa mathereraga moimĩte gĩthima-inĩ gĩaku mwene.
- 16 Nĩ kwagĩrĩire ithima ciaku ciunagĩre maaĩ barabara-inĩ,
kana tũrũũ twaku tuunagĩre ihaaro-inĩ cia mũingĩ?
- 17 Nĩmagĩtũũre marĩ maku wiki,
matigatuĩke maku na mũndũ wa kũngĩ o na rĩ.
- 18 Gĩthima gĩaku kĩrorathimwo,
nawe ũkenagĩre mũtumia wa ũnini waku.
- 19 Athakarĩte ta thwariga ya mũgoma,
akaagĩra ta gathiiya ka mũgoma:
kĩiganagwo nĩ nyondo ciake hĩndĩ ciothe,
ũkenagio nĩ wendo wake hĩndĩ ciothe.
- 20 Mũrũ wakwa, nĩ kĩ kĩngĩtũma ũkenio nĩ mũtumia mũtharia?
Nĩ kĩ kĩngĩtũma ũhĩmbĩrie gĩthũri kĩa mũtumia wa mũndũ ũngĩ?
- 21 Nĩgũkorwo mĩthiire ya mũndũ nĩyonagwo nĩ Jehova,
nake nĩatuĩragia njĩra ciake ciothe.
- 22 Cĩiko njũru cia mũndũ mwaganu nĩcio imũtegaga;
nga cia mehia make nĩcio imuohaga, ikamũrũmia biũ.
- 23 Mũndũ ũcio nĩagaakua nĩ kwaga ũtaaro,
akoora nĩ ũndũ wa ũrimũ wake mũnene.

6

Gũkaania Andũ Kũrũmĩrĩra Ũrimũ

- 1 Mũrũ wakwa, ũngĩkorwo ũigĩte kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra thĩrĩ wa mũndũ
wa itũũra rĩaku,
ũkorwo atĩ nĩwe ũtuĩkĩte wa kũmũrĩhĩra thĩrĩ harĩ mũndũ ũngĩ-rĩ,
- 2 ũngĩkorwo ũtegeetwo nĩ ũrĩa uugĩte,
ũkagwatithio nĩ ciugo cia kanua gaku-rĩ,
- 3 gĩĩke atĩrĩ, mũrũ wakwa, nĩguo wĩteithũre,
kuona atĩ nĩũgwĩte moko-inĩ ma mũndũ wa itũũra rĩaku:
Thiĩ wĩnyiihie wee mwene;
mũthaithe mũno akuohere.
- 4 Ndũkareke maitho maku mone toro,
kana ũreke imone ciaku icũnge.
- 5 Wĩteithũre o ta ũrĩa thwariga ĩiteithũraga kuuma moko-inĩ ma
mũguĩmi,
o na kana ta ũrĩa nyoni ĩiteithũraga kuuma mũtego-inĩ wa mũtegi.

- 6 Thiĩ harĩ thigiriri, wee kīgũũta gĩkĩ;
ũcũũranie mītugo yayo nĩguo ũhĩge!
- 7 Ndĩrĩ mũnene,
kana mũmĩrũgamĩrĩri,
o na kana mũmĩathi,
- 8 no nĩĩgagĩra mũthiithũ wa irio hĩndĩ ya riũa,
na ĩgacookanĩrĩria irio ciayo hĩndĩ ya magetha.
- 9 Ũgũkoma hau nginya-rĩ, wee kīgũũta gĩkĩ?
Ũrĩũkĩra rĩ, ũtĩge toro waku?
- 10 Komakoma gatoro kanini, na ũcũngacũnge hanini,
na ũkũnje moko hanini nĩguo ũhurũke;
- 11 atĩrĩ, ũthĩĩni ũgaagũkorerera ta mũitũ,
ũkorererwo nĩ wagi ũhaana ta mũndũ wĩohete indo cia mbaara.
- 12 Mũndũ kĩmaramari na mwaganu-rĩ,
ũrĩa ũthiiaga akĩaragia ndeto itarĩ nũngĩrĩru,
13 ũcio uunagĩra andũ riitho,
na akaheenereria andũ na makinya make,
o na akaheneria andũ na ciara ciake-rĩ,
- 14 ũcio ũthugundaga ũũru arĩ na maheeni ngoro-inĩ yake:
ũcio hĩndĩ ciothe ahuraga maũndũ ma nyamũkano.
- 15 Nĩ ũndũ ũcio mũtino ũkaamũhubanĩria o rĩmwe aterĩgĩrĩire;
mwanangĩko ũtarĩ kĩhonia nĩũkamũniina biũ.
- 16 Kũrĩ maũndũ matandatũ mathũirwo nĩ Jehova,
ĩĩ, o na nĩ mũgwanja marĩa onaga marĩ magigi, nĩmo:
17 maitho ma mwĩtĩĩo,
na rũrĩmĩ rũrĩa rũheenanaagia,
na moko marĩa maitaga thakame ya andũ matehĩtie,
18 na ngoro ĩrĩa ĩthugundaga maũndũ ma waganu,
na magũrũ marĩa mateng'eraga gũthiĩ gwĩka ũũru,
19 na mũira ũtarĩ wa ma ũrĩa ũthothoraga ndeto cia maheeni,
o na mũndũ ũrĩa ũrehaga nyamũkano gatagatĩ ka andũ a nyina
ũmwe.
- Gũkaanio ũtharia*
- 20 Mũrũ wakwa, tũũra ũrũmĩtie maathani ma thoguo,
na ndũgatirike ũrutani wa maitũguo.
- 21 Moherere ngoro-inĩ yaku nginya tene;
makundĩke marigiicĩrie ngingo yaku.
- 22 Rĩrĩa ũgũthiĩ-rĩ, nĩmarĩgũtongoragia;
wakoma-rĩ, nĩmarĩkũmenyagĩrĩra;
na rĩrĩa warahũka-rĩ, nĩmarĩkwaragĩria.
- 23 Nĩgũkorwo maathani maya nĩ tawa,
na ũrutani ũyũ nĩ ũtheri,
namo mataaro ma kũrũnga mũndũ-rĩ,
nĩmo njĩra ya muoyo,
- 24 magakweheragia harĩ mũndũ-wa-nja ũcio mwaganu,
na magakũhonokia kuuma kũrĩ rũrĩmĩ rũnyoroku rwa mũtumia ũcio
ng'enyũ.
- 25 Ndũkerirĩrie ũthaka wake ngoro-inĩ yaku,
kana ũreke akũguucĩrĩrie na maitho make,

- 26 nīgũkorwo mũmaraya atũmaga mũndũ athĩne nginya ahooyage kenyũ
ka mũgate,
na mũtumia mũtharia aguĩmaga muoyo waku guo mwene.
- 27 Mũndũ no atahĩre mwaki gĩthũri-inĩ gĩake,
na nguo ciake itihĩe?
- 28 Mũndũ no agererere igũrũ rĩa makara marĩ na mwaki,
na makinya make matihĩe?
- 29 Ũguo no taguo mũndũ ũrĩa ũkomaga na mũtumia wa mũndũ ũngĩ
atarĩ;
gũtirĩ mũndũ ũngĩmũhutia na ndaherithio.
- 30 Andũ matimenaga mũici angĩkorwo aiyĩte
nĩguo eniinĩre ng'aragu rĩrĩa arĩ mũhũũtu.
- 31 No rĩrĩ, angĩnyitwo-rĩ, no nginya arĩhe maita mũgwanja,
o na angĩkorwo ekũrĩha na ũtonga wa nyũmba yake wothe.
- 32 No mũndũ ũrĩa ũtharagia nĩagĩte wĩciirio;
ũrĩa wothe wĩkaga ũguo nĩwe mwene wĩyanangaga.
- 33 Nguraroro na kwĩnyararithia nĩcio igai rĩake,
na cio thoni icio ciake gũtirĩ hĩndĩ igaathario ithire;
- 34 nīgũkorwo ũiru nĩguo warahũraga mang'ũrĩ ma mũthuuri,
na ndakaigua tha akĩrĩhĩria.
- 35 Ndagetĩkĩra irĩhi o na rĩrĩkũ;
nĩakaarega ihaki o na rĩrĩ inene atĩa.

7

Gũkaanio kũgĩa Ndũgũ na Mũndũ-wa-Nja Mũtharia

- 1 Mũrũ wakwa, tũũra ũrũmĩtie ciugo ciakwa,
na wĩgĩre maathani makwa thĩinĩ waku.
- 2 Rũmia maathani makwa,
na nĩũgatũũra muoyo;
gitagĩra morutani makwa o ta kũũma kĩa riitho rĩaku.
- 3 Mohagĩrĩre ciara-inĩ ciaku;
ũmaandĩke kĩhengere-inĩ kĩa ngoro yaku.
- 4 Īra ũũgĩ atĩrĩ, "Wee nĩwe mwarĩ wa maitũ,"
naguo ũtaũku ũwĩtage mũndũ wa nyũmba yanyu;
- 5 nĩcirĩkweheragia harĩ mũndũ-wa-nja ũcio mũtharia,
o na kuuma kũrĩ mũtumia ũcio ũtarĩ mwĩhokeku,
hamwe na ciugo ciake cia kũheenarĩria.
- 6 Ndĩ ndirica-inĩ ya nyũmba yakwa-rĩ,
nĩndacũthĩrĩirie na nja kamwanya-inĩ,
- 7 ngĩona kĩmwana gatagatĩ ka arĩa matarĩ oogĩ,
na ngĩkũũrana gatagatĩ ka aanake,
mũndũ mwĩthĩ ũtaarĩ na ũũgĩ wa gũkũũrana maũndũ.
- 8 Aikũrũkaga na njĩra ĩrĩa yarĩ hakuhi na koine ya kwa mũndũ-wa-nja
ũcio,
agĩthĩĩ na njĩra ĩyo yerekeire na gwake mũciĩ,
- 9 na kwarĩ na mairia o kahwaĩ-inĩ gũgĩtukatuka,
gũkĩambĩrĩria kũgĩa nduma ya ũtukũ.
- 10 Na rĩrĩ, hagĩũka mũndũ-wa-nja kũmũtũnga,
wehumbite nguo ta mũmaraya, arĩ na wara ngoro-inĩ.

- 11 (Nĩ mũnegeni na mũng'athia,
na magũrũ make matikiragĩrĩria mũciĩ;
12 rĩmwe arĩ njĩra-inĩ, na rĩrĩa rĩngĩ arĩ ihaaro-inĩ,
ehithagĩre andũ koine-inĩ ciothe cia njĩra.)
13 Nake akĩnyiita mwanake ũcio, akĩmũmumunya,
na akĩmwĩra atĩrĩ ategũconoka,
14 “Ndĩ na maruta ma ngwatanĩro mũciĩ,
tondũ ũmũthĩ nĩhingirie mũhĩtwa yakwa.
15 Nĩ ũndũ ũcio ndoimagara, ndooka gũgũtũnga;
ngũgũcarĩtie mũno, na rĩu nĩndakuona!
16 Nĩjarĩte ũrĩrĩ wakwa
na macuka ma gatani ma marangi kuuma Misiri.
17 ũrĩrĩ ũcio wakwa nĩndĩũitĩrĩrie indo nungi wega ta manemane,
na thubiri, o na mũndarathini.
18 Ũka twĩhũũnie wendo nginya rũciinĩ;
reke twĩkenie na wendo!
19 Mũthuri wakwa ndarĩ mũciĩ;
nĩathiite rũgendo rũraihu.
20 Nĩathiire na mũhuko wake ũiyũrite mbeeca,
na akainũka mũciĩ o rĩrĩa mweri ũkaiganana.”
21 Agĩkĩmũheenereria na ciugo, akĩmũhĩtithia;
agĩkĩmuuha na mũario yake mũnyoroku.
22 O rĩmwe akĩmũrũmĩrĩra ta ndegwa ĩgĩthĩ gũthĩnjwo,
kana ta thwariga ĩgĩtoonya kĩaana-inĩ kĩa mũtego,
23 nginya akaaya gũtheecwo ini nĩ mũguĩ,
akahaana ta nyoni ĩgũthũkĩte mũtego-inĩ,
ĩtekũmenya o na hanini atĩ ũndũ ũcio no ũmĩrute muoyo.
24 Atĩrĩrĩ, ariũ akwa, ta thikĩrĩriai;
tegai matũ mũigwe ũrĩa ngũmwĩra.
25 Mũtikanareke ngoro cianyu ĩrũmĩrĩre mũthĩire yake,
kana mũingĩre njĩra-inĩ ciake.
26 Nĩ andũ aingĩ arĩkĩtie kũrũnda;
arĩa oragĩte nĩ kĩrĩndĩ kĩingĩ mũno.
27 Nyũmba yake nĩ njĩra njariĩ ya gũthĩ mbĩrĩra,
nayo yerekagĩria andũ nyũmba-inĩ cia gĩkuũ.

8

Ũũgĩ Gwĩtana

- 1 Githĩ ũũgĩ ndareetana?
Githĩ ũtaũku ndaranĩrĩra na mũgambo wake?
2 Njĩra-inĩ kũrĩa gũtũũgĩru, na magomano-inĩ ma njĩra-rĩ,
nĩho ũũgĩ arũgamĩte;
3 ningĩ hakuhĩ na ihingo iria cierekeire itũũra inene,
o hau matoonero-inĩ-rĩ, nĩho araanĩrĩra akoiga atĩrĩ:
4 “Inyuĩ andũ nĩ inyuĩ ndĩreeta;
ndĩraanĩrĩra na mũgambo wakwa kũrĩ andũ othe a thĩ.
5 Inyuĩ arĩa mũtarĩ na ũũgĩ, gĩai na ũbaarĩrĩri,
inyuĩ arĩa akĩngu, gĩai na ũtaũku.

- 6 Thikĩrĩriai, nĩgũkorwo ndĩ na maũndũ ma bata ngwaria;
ngũtumũra mĩromo yakwa njarie maũndũ marĩa magĩrĩire.
- 7 Kanua gakwa kaaragia ũhoro wa ma,
nĩgũkorwo mĩromo yakwa nĩĩthũire waganu mũno ta kĩndũ kĩrĩ
magigi.
- 8 Ciugo ciothe cia kanua gakwa nĩ cia ũthingu;
gũtirĩ o na kiugo kĩmwe gĩacio kĩogomu kana gĩa kũhĩtithania.
- 9 Kũrĩ arĩa makũũranaga maũndũ ciugo ciothe nĩciagĩrĩire;
itirĩ mahĩtia kũrĩ arĩa marĩ na ũmenyo.
- 10 Thuurai mataaro makwa handũ ha betha,
mũthũure ũmenyo handũ ha thahabu ĩrĩa njega mũno,
- 11 nĩgũkorwo ũũgĩ nĩ wa goro gũkĩra ruru iria ndune,
na gũtirĩ kĩndũ ũngĩrĩrĩria kĩngĩringithanio nague.
- 12 “Nĩ ũũgĩ-rĩ, ndũũranagia na ũbaarĩrĩri;
nĩndĩgwaĩire ũmenyo o na gũthugunda maũndũ mega.
- 13 Gwĩtigĩra Jehova nĩgũthũũra ũũru;
nĩthũire mwĩtĩo na mwĩtũũgĩrio,
na mĩtugo mĩũru na mĩario ya waganu.
- 14 Kĩrĩra na ũũgĩ wa gũkũũrana maũndũ nĩ ciakwa;
nĩ ndĩ na ũtaũku, na ndĩ na ũhoti.
- 15 Athamaki mathamakaga nĩ ũndũ wa hinya wakwa
nao aathani magathondeka mawatho ma kĩhooto;
- 16 anene mathamakaga nĩ ũndũ wa hinya wakwa,
o ũndũ ũmwe na arĩa othe marĩ igweta arĩa maathanaga gũkũ thĩ.
- 17 Nĩnyendete arĩa manyendete,
nao arĩa manjaragia na kĩyo nĩmanyonaga.
- 18 Ũtonga na gĩtĩo cionekaga harĩ nĩ,
o hamwe na ũtonga wa gũtũũra, na ũgaacĩru.
- 19 Maciaro makwa nĩ mega gũkĩra thahabu ĩrĩa therie;
uumithio wakwa nĩũkĩrite betha ĩrĩa njega.
- 20 Nĩ thiiaga na njĩra ya ũthingu,
ngathiĩra o njĩra-inĩ cia kĩhooto,
- 21 ngĩheaga andũ arĩa manyendete ũtonga,
na ngaiyũragia igĩina ciao.
- 22 “Jehova aanyũmbire o kĩambĩrĩria-inĩ kĩa wĩra wake,
mbere ya mawĩra make ma tene;
- 23 ndaathuurirwo kuuma tene wa tene,
kuuma o kĩambĩrĩria, thĩ ĩtarĩ yagĩa.
- 24 Rĩrĩa gũtaagĩte maria manene-rĩ, nĩguo ndaciarirwo,
o hĩndĩ ĩrĩa gũtaarĩ matherũkĩro maiyũrĩte maaĩ;
- 25 ndaciarirwo irĩma itanahaandwo harĩa irĩ,
na tũrĩma tũtanagĩa,
- 26 we atanoomba thĩ kana ithaka ciayo,
o na kana rũkũngũ o ruothe rwa thĩ.
- 27 Nĩ ndaarĩ o kuo hĩndĩ ĩrĩa aathondekire igũrũ na akĩrĩiga handũ ha rĩo,
hĩndĩ ĩrĩa eekĩrĩre rũkiriri rwa kũrĩa kũriku,
- 28 rĩrĩa aahaandire matu kũu igũrũ,
na akĩrũmia ithima cia kũrĩa kũriku wega,
- 29 rĩrĩa eekĩrĩre mũhaka wa iria
nĩguo maaĩ matikanae kwagarara watho wake,

na rĩrĩa aahandire mĩthingi ya thĩ.

³⁰ Hĩndĩ ãyo ndaarĩ o hakuhĩ nake ndĩ ta mũbundi mũũgĩ.
Ndaaiyũrĩtwo nĩ gĩkeno mũthenya o mũthenya,
na ngakenaga hĩndĩ ciothe ndĩ mbere yake,
³¹ ngakenagĩra thĩ yake yothe,
na ngakenagio nĩ andũ othe a thĩ.

³² “Atĩrĩrĩ ariũ akwa, ta thikĩrĩriai;
kũrathimwo nĩ arĩa marũmagia njĩra ciakwa.

³³ Ta thikĩrĩriai mataaro makwa nĩguo mũhĩge;
mũtikamarege.

³⁴ Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũnjiguaga,
agacũthagĩrĩria mĩrango-inĩ yakwa o mũthenya,
akanjetagĩrĩra hingĩro-inĩ cia mĩrango yakwa.

³⁵ Nĩgũkorwo ũrĩa wothe ũgĩte na niĩ nĩ muoyo agĩte naguo,
nake akagĩa na agetikĩrĩka harĩ Jehova.

³⁶ No ũrĩa wothe ũhĩtanĩtie na niĩ nĩ ũũru eĩkaga;
nao arĩa othe maathũire nĩ gĩkuũ mendete.”

9

Ũũgĩ na Ũkũgu Gwĩtana

¹ Ũũgĩ nĩakĩte nyũmba yake;
nĩaicũhĩtie itugĩ ciayo mũgwanja.

² Nĩahaarĩirie nyama, na akahaarĩria ndibei,*
o na akaara metha yake.

³ Nĩatũmĩte ndungata ciake cia airĩtu nja,
na nĩaretana arĩ harĩa hatũũgĩru mũno itũũra-inĩ rĩrĩa inene, akoiga
atĩrĩ:

⁴ “Andũ arĩa othe matarĩ na ũũgĩ nĩmoke gũkũ!”
Ningĩ akeera andũ arĩa maagĩte ũtaũku atĩrĩ,

⁵ Ũkai mũrĩe irio ciakwa,
na mũnyue ndibei ĩrĩa ndĩmũthondekeire.

⁶ Tiganai na mĩthĩire yanyu ĩtarĩ ya ũũgĩ, na nĩmũgũtũũra muoyo;
cookai gũthiiga na njĩra ya ũtaũku.

⁷ “Ũrĩa wothe ũtaaraga mũnyũrũrania eĩtagĩria irumi;
na ũrĩa wothe ũkaanagia mũndũ mwaganu egĩragĩra njono.

⁸ Ndũkanataare mũnyũrũrania, nĩguo ndagagũthũũre;
kaania mũndũ mũũgĩ, nake nĩegũkwenda.

⁹ Taara mũndũ mũũgĩ na nĩegũkĩrĩrĩria kũũhĩga;
mũndũ mũthingu mũrute, na nĩekuongerera ũũgĩ wake.

¹⁰ “Kĩambĩrĩria kĩa ũũgĩ nĩ gwĩtigĩra Jehova,
na kũmenya Ũrĩa Mũtheru nĩkuo gũtaũkĩrwo.

¹¹ Nĩgũkorwo nĩ ũndũ wakwa matukũ maku nĩmakaingĩha,
na wongererwo mĩaka ya gũtũũra muoyo.

¹² Ũngĩkorwo ũrĩ mũũgĩ-rĩ, ũũgĩ waku nĩũgakũguna;
na ũngĩkorwo ũrĩ mũnyũrũrania-rĩ, we nowe ũkaanyariirĩka.”

* **9:2** Ndibei nĩyatukanagio na indo ingĩ ta manemane nĩgeetha ĩcame wega.

- 13 Mündũ-wa-nja ũrĩa wĩtagwo Mũkĩĩgu nĩ wa inegene;
we ndarĩ mūtugo, na ndarĩ ũmenyo.
- 14 Aikaraga thĩ mūrango-inĩ wa nyũmba yake,
agaikarĩra gĩtĩ harĩa hatũũgĩru mũno itũũra-inĩ rĩrĩa inene,
- 15 ageetaga arĩa marehĩtũkĩra,
arĩa marethiĩra na njĩra ciao.
- 16 Ameeraga atĩrĩ, “Andũ arĩa othe matarĩ na ũũgĩ nĩmoke gũkũ!”
Nao arĩa maagĩite ũtaũku akameera atĩrĩ:
- 17 “Maaĩ ma kũiya marĩ mūrĩo;
o na irio iria irĩĩagĩrwo hitho-inĩ irĩ cama!”
- 18 No andũ acio matikoragwo makĩmenya atĩ arĩa akuũ marĩ kũu,
na atĩ ageni ake marĩ o kũrĩa kũriku mbĩrĩra-inĩ.

10

Thimo cia Solomoni

Ici nĩ Thimo cia Solomoni:

- 1 Mwana mũũgĩ atũmaga ithe akene,
no mwana mũkĩĩgu atũũragia nyina na kĩaha.
- 2 Mĩthiithũ yumanĩte na ungumania ndĩrĩ kĩguni,
no ũthingu ũkũũraga mũndũ kuuma kũrĩ gĩkuũ.
- 3 Jehova ndarekagĩrĩria mũndũ mũthingu ahũte,
no nĩamarigagĩrĩria merirĩria ma mũndũ mwaganu.
- 4 Moko ma kĩgũũta matũmaga mũndũ athĩĩne,
no moko ma mũndũ ũrĩ kĩyo marehaga ũtonga.
- 5 Ũrĩa ũcookanagĩrĩria irio hĩndĩ ya riũa nĩ mwana mũũgĩ,
no ũrĩa ũkomaga hĩndĩ ya magetha nĩ mwana wa kũrehe thoni.
- 6 Mũtwe wa mũndũ mũthingu ũikaraga ũhumbĩrĩtwo nĩ irathimo,
no kanua ka mũndũ mwaganu kaiyũraga ngũĩ.
- 7 Kĩirikano kĩa mũndũ mũthingu gĩgatuĩka kĩrathimo,
no rĩitwa rĩa mũndũ mwaganu nĩrĩkabutha.
- 8 Mũndũ ũrĩa ũrĩ na ũũgĩ wa ngoro nĩetĩkagĩra mawatho,
no mũndũ wa kũhũhũtĩka nĩakanangĩka.
- 9 Mũndũ wa mĩthiĩre mĩrũngĩrĩru athiiga ategwĩtigĩra ũgwati,
no mũndũ ũrĩa ũrĩ mĩthiĩre mĩogomu nĩakamenyeka.
- 10 Mũndũ ũrĩa uunagĩra ũngĩ riitho na rũnano nĩarehage kĩaha,
na mwaria mũkĩĩgu nĩakanangĩka.
- 11 Kanua ka mũndũ mũthingu nĩ gĩthima kĩa muoyo,
no kanua ka mũndũ mwaganu kaiyũraga ngũĩ.
- 12 Rũmena rũrehaga nyamũkano,
no wendani ũhumbagĩra ũũru wothe.

- 13 Ūũgĩ ũkoragwo mĩromo-inĩ ya mũndũ ũrĩa mũkũũrani maũndũ,
no mũndũ ũrĩa ũtooĩ gũkũũrana maũndũ aagĩrĩrwo nĩ rũthanju
ciande-inĩ ciake.
- 14 Andũ oogĩ meigagĩra ũmenyo,
no kanua ga kĩrimũ keĩtagĩria mwanangĩko.
- 15 Indo cia itonga nĩ gĩtũũro kĩa kĩirigĩre na hinya,
no ũkĩa nĩguo mwanangĩko wa andũ arĩa athĩni.
- 16 Mũcaara wa andũ arĩa athingu ũmarehagĩra muoyo,
no indo iria cionagwo nĩ andũ arĩa aaganu imarehagĩra iherithia.
- 17 Mũndũ ũrĩa ũiguaga agĩtaarwo arĩ njĩra-inĩ ya muoyo,
no mũndũ ũrĩa ũregaga kũrũithio-rĩ, nĩahĩtithagia andũ arĩa angĩ.
- 18 Mũndũ ũrĩa ũhithaga rũmena rwake aaragia na mĩromo ya maheeni,
na ũrĩa wothe ũcambanagia nĩ mũndũ mũkũũgu.
- 19 Rĩrĩa ciugo ciaingĩha mehia matiagaga,
no mũndũ ũrĩa ũkiraga nĩ mũũgĩ.
- 20 Rũrĩmĩ rwa mũndũ mũthingu nĩ betha njega,
no ngoro ya mũndũ mwaganu ndĩrĩ bata.
- 21 Mĩromo ya arĩa athingu ĩhũnagia andũ aingĩ,
no andũ akĩũgu makuaga nĩ kwaga gũkũũrana maũndũ.
- 22 Kĩrathimo kĩa Jehova nĩkĩo kĩrehaga ũtonga,
na ndarĩ kĩa onganagĩrĩria nakĩo.
- 23 Mũndũ mũkũũgu akenagĩra mĩtugo mĩũru,
no mũndũ ũrĩ na ũtaũku akenagĩra ũũgĩ.
- 24 Kĩrĩa mũndũ mwaganu etigagĩra nĩkĩo gĩkaamũkora,
na kĩrĩa mũndũ mũthingu eriragĩria nĩkĩo akaaheo.
- 25 Kĩhuhũkanio kĩa hĩtũka andũ arĩa aaganu maticookaga kuoneka,
no andũ arĩa athingu mehaandaga wega nginya tene.
- 26 Ta ũrĩa thiki ĩgagatagĩra magego, na ndogo ĩkarũrĩra maitho-rĩ,
noguo kĩgũũta kĩa haana kũrĩ arĩa magĩtũmaga.
- 27 Gwĩtigĩra Jehova-rĩ, kuongagĩrĩra mũndũ matukũ ma gũtũũra muoyo,
no mĩaka ya mũndũ mwaganu nĩkũnyiihio ĩnyiihagio.
- 28 Itanya rĩa mũndũ mũthingu nĩ gĩkeno,
no kĩrĩgĩrĩro kĩa mũndũ mwaganu no gĩa tũhũ.
- 29 Njĩra ya Jehova nĩ rĩũrĩro rĩa andũ arĩa athingu,
no nĩ mwanangĩko harĩ arĩa mekaga ũũru.

- 30 Mündũ ũrĩa mũthingu ndarĩ hĩndĩ akaamunywo,
no ũrĩa mwaganu ndagatũũra thĩinĩ wa bũrũri.
- 31 Kanua ka mündũ ũrĩa mũthingu karehaga ũũgĩ,
no rũrĩmĩ rwa ũtũrĩka nĩrũkaniinwo.
- 32 Mĩromo ya mündũ mũthingu nĩyũũĩ kwaria ndeto iria ciagĩrĩire,
no kanua ka ũrĩa mwaganu kaaragia o rũtũrĩko.

11

- 1 Ratiri itarĩ cia ma nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no nĩakenagĩra mahiga ma gũthima marĩa maigananu.
- 2 Rĩrĩa mwĩtĩio woka, ũrũmagĩrĩrwo nĩ thoni,
no kwĩnyiihia kũrehaga ũũgĩ.
- 3 ũrũngĩrĩru wa arĩa marũgamĩte wega nĩũmonagĩrĩria njĩra,
no andũ arĩa matarĩ ehokeku, nĩmanangagwo nĩ ũhinga wao.
- 4 ũtonga ndũrĩ kĩguni mũthenya wa mang'ũrĩ,
no ũthingu nĩũkũũraga mündũ kuuma kũrĩ gĩkuũ.
- 5 ũthingu wa andũ arĩa matarĩ na ũcuuke ũmathondekagĩra njĩra
nũngarũ,
no andũ arĩa aaganu magũithagio nĩ waganu wao ene.
- 6 ũthingu wa andũ arĩa arũngĩrĩru nĩũmahonokagia,
no andũ arĩa matarĩ ehokeku nĩmategagwo nĩ merirĩria mao mooru.
- 7 Hĩndĩ ĩrĩa mündũ mwaganu aakua, kĩrĩngĩrĩro gĩake nĩgũthira gĩthiraga;
kĩrĩa gĩothe eerĩgĩrĩire kuuma kũrĩ ũhoti wake gĩtuĩkaga o tũhũ.
- 8 Mündũ ũrĩa mũthingu nĩahonokagio kuuma thĩina-inĩ,
naguo ũgaacookerera ũrĩa mwaganu.
- 9 Mündũ ũtetigĩrĩte Ngai nĩanangaga mündũ wa itũũra na kanua gake,
no arĩa athingu nĩmetharaga nĩ ũndũ wa ũmenyo.
- 10 Rĩrĩa andũ arĩa athingu magaacĩra, itũũra nĩgũkena rĩkenaga;
rĩrĩa andũ arĩa aaganu maathira, nĩkũrũhio kũrũũhagio.
- 11 Itũũra inene nĩrĩtũũgagĩrio nĩ ũndũ wa kĩrathimo kĩa andũ arĩa
arũngĩrĩru,
no nĩrĩanangagwo nĩ kanua ka andũ arĩa aaganu.
- 12 Mündũ ũtarĩ ũũgĩ wa gũkũũrana maũndũ anyũrũragia mündũ wa
itũũra rĩake,
no mündũ ũrĩ na ũtaũku nĩ gwĩkirĩra ekiragĩra.
- 13 Mündũ wa mũhuhu nĩoimagia ndeto cia ndundu nja,
no mündũ mwĩhokeku nĩaigaga hito.

- 14 Būrūri ūngīaga ūtongoria mwega nīkūgūa ūgūūaga,
no ataarani aingī matūmaga kūgīe na ūhootani kūna.
- 15 Mūndū ūrīa ūrūgamagīrīra thiirī wa mūndū ūngī ti-itherū
nīagathīnīka,
no mūndū ūrīa wothe wagaga kūrūgamīrīra mūndū thiirī atūūruga
na thayū.
- 16 Mūndū-wa-nja mūtaana nīegīagīra gītīio,
no arūme arīa matarī tha no ūtonga magīaga nago.
- 17 Mūndū mūtaana egunaga we mwene,
no mūndū ūtarī tha erehagīra thīina we mwene.
- 18 Mūndū mwaganu athūkūmaga mūcaara wa kūmūheenia,
no ūrīa ūhaandaga ūthingu nīagethaga irīhi rīa ma.
- 19 Mūndū ūrīa mūthingu kūna nīagatūūra muoyo,
no mūndū ūrīa ūrūmagīrīra waganu nī gūkua agaakua.
- 20 Andū arīa marī ngoro ya rūtūrīko nī kīndū kīrī magigi harī Jehova,
no nīakenagio nī andū arīa njīra ciao itarī ūcuuke.
- 21 Ti-itherū mūndū mwaganu ndakaaga kūherithio,
no andū arīa athingu nīmakahonokio.
- 22 Mūndū-wa-nja mūthaka ūtarī ūgereri
ahaana ta gīcūhī gīa thahabu kīrī iniūrū-inī rīa ngūrwe.
- 23 Wendi wa mūndū mūthingu ūrīkagīrīria o wega-inī,
no kīrīgīrīro kīa mūndū ūrīa mwaganu kīrīkagīrīria mang'ūrī-inī.
- 24 Kūrī mūndū ūheanaga na ūtaana, nake agakīrīrīria kūgīa na indo;
ūngī atuīkaga mūkarī mūno, no agathī o na mbere gūthīna.
- 25 Mūndū mūtaana nīakagaacīra;
ūrīa ūnyootoraga arīa angī o nake mwene nīakanyootorwo.
- 26 Mūndū ūrīa ūregaga kwenderia andū mbembe iria aigīte nīarumagwo
nī andū,
no mūndū ūrīa ūciendagia, kīrathimo kīrīkoragwo mūtwe-inī wake.
- 27 Mūndū ūrīa ūcaragia maūndū mega arīonaga o wega,
no ūrīa ūcaragia maūndū mooru no mo marīmūkoraga.
- 28 Mūndū ūrīa wothe wīhokaga ūtonga wake nīkūgūa akaagūa,
no arīa athingu makaagaacīra ta ithangū rīrīa iruru.
- 29 Mūndū ūrīa ūnyamaragia mūciī wake akaagaya o rūhuho,
nake mūndū mūkīngu agaatuīka ndungata ya ūrīa mūūgī.
- 30 Maciaro ma andū arīa athingu nī mūtī wa muoyo,

nake mündũ ũrĩa mũũgĩ nĩaguucagĩrĩria ngoro cia andũ.

- ³¹ Angĩkorwo andũ arĩa athingu nĩmarĩhagwo marĩ gũkũ thĩ-rĩ,
gĩthĩ arĩa matetigĩrĩte Ngai na arĩa ehia matikarĩhwo makĩria!

12

- ¹ Mündũ ũrĩa wothe wendete ũtaaro nĩendete ũmenyi,
no ũrĩa ũthũire gũkaanio nĩ mündũ mũkĩgu.
- ² Mündũ ũrĩa mwega nĩatugagwo nĩ Jehova,
no mündũ mwara Jehova amũtuaga mündũ mwĩhia.
- ³ Mündũ ndangĩhota kwĩhaanda na maündũ ma waganu,
no ũrĩa mũthingu ndangĩenyenyeka.
- ⁴ Mũtumia ũrĩa ngatha nĩwe thũmbĩ ya mũthuuri wake,
no mũtumia ũconorithagia mũthuuri wake atariĩ ta ũbuthu mahĩndĩ-
inĩ make.
- ⁵ Mĩbango ya andũ arĩa athingu nĩ ya kĩhooto,
no ũtaaro wa andũ arĩa aaganu nĩ wa maheeni.
- ⁶ Ndeto cia andũ arĩa aaganu nĩ cia kuohia andũ mamaite thakame,
no mĩario ya andũ arĩa arũngĩrĩru nĩmahonokagia.
- ⁷ Andũ aaganu mang'aũranagio magathira biũ,
no nyũmba ya mündũ ũrĩa mũthingu ĩtũũraga ĩrĩ nũmu.
- ⁸ Mündũ agaathagĩrĩrio kũringana na ũũgĩ wake,
no andũ marĩ meciiria mogomu nĩmamenagwo.
- ⁹ Kaba mündũ ũrĩa wonagwo ta atarĩ bata no nĩ arĩ ndungata,
gũkĩra ũrĩa wĩtuaga atĩ nĩ mündũ wa bata, na ndarĩ gĩa kũrĩa.
- ¹⁰ Mündũ mũthingu nĩamenyagĩrĩra muoyo wa nyamũ yake,
no maündũ marĩa ma tha ma ũrĩa mwaganu nĩ ma kũnyariirana.
- ¹¹ Mündũ ũrĩa ũrĩmaga mũgũnda wake nĩarĩkoragwo na irio nyingĩ,
no ũrĩa ũhanyũkanagia na maündũ ma tũhũ nĩagĩte gũkũũrana
maündũ.
- ¹² Arĩa aaganu meriragĩria indo iria itahĩtwo nĩ andũ arĩa ooru,
no mĩri ya arĩa athingu nĩgaacagĩra.
- ¹³ Mündũ mũũru ategagwo nĩ mĩario ya wĩhia wake,
no mündũ mũthingu nĩahonokaga kuuma thĩna-inĩ.
- ¹⁴ Mündũ nĩaiyũragwo nĩ maciaro mega ma kanua gake,
ti-itherũ, o ta ũrĩa agunagwo nĩ wĩra wa moko make.
- ¹⁵ Njĩra ya mündũ mũkĩgu yonekaga yagĩrĩire harĩ we,
no mündũ mũũgĩ nĩathikagĩrĩria mataaro.

- 16 Mũndũ mũkĩgu onanagia marakara make o rĩmwe,
no mũndũ mũbaarĩrĩri aarumwo ndatindanagĩrĩra.
- 17 Mũira wa ma arutaga o ũira wa ma,
no mũira ũtarĩ wa ma aaragia maheeni.
- 18 Ciugo iteciirĩtio itheecaga ta rũhiũ rwa njora,
no rũrĩmĩ rwa mũndũ ũrĩa mũũgĩ nĩkũhonia rũhonagia.
- 19 Mĩromo ĩrĩa yaragia ma ĩtũũraga nginya tene,
no rũrĩmĩ rwa maheeni nĩ rwa kahinda o kanini.
- 20 Ngoro cia arĩa mathugundaga gwĩka ũũru ciyũrĩtwo nĩ maheeni,
no gĩkeno nĩ kĩa andũ arĩa matũmaga thayũ ũgaacĩre.
- 21 Gũtirĩ ũũru ũngĩkora andũ arĩa athingu,
no arĩa aaganu maiyũrĩtwo nĩ thĩna.
- 22 Mĩromo ĩrĩa ĩheenana nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no nĩakenagio nĩ andũ arĩa maaragia ma.
- 23 Mũndũ mũbaarĩrĩri nĩahithaga ũmenyi wake,
no ngoro cia andũ arĩa akĩgu ĩmemerekagia ũrimũ.
- 24 Moko ma mũndũ ũrĩ kĩyo nĩmo magaathana,
no kĩgũũta gĩkaarutithio wĩra wa ũkombo.
- 25 Ũritũ wa ngoro nĩũhatagĩrĩria mũndũ,
no ciugo njega nĩitũmaga akene.
- 26 Mũndũ mũthingu nĩataaraga arata ake,
no njĩra ya arĩa aaganu nĩ kũmahĩtithia ĩmahĩtithagia.
- 27 Mũndũ kĩgũũta o na ndahĩhagia nyama cia ũguĩmi wake,
no mũndũ ũrĩ kĩyo onaga indo ciake irĩ cia goro.
- 28 Muoyo wonekaga na njĩra ya ũthingu;
na njĩra-inĩ ĩyo-rĩ, kũrĩ muoyo ũtagaathira.

13

- 1 Mwana mũũgĩ nĩathikagĩrĩria ũrutani wa ithe,
no mũnyũrũrania ndathikagĩrĩria agĩkaanio.
- 2 Mũndũ nĩakenagĩra maciaro mega ma kuuma kanua gake,
no mũndũ ũrĩa ũtarĩ mwĩhokeku eeriragĩria haaro.
- 3 Mũndũ ũrĩa ũmenyagĩrĩra kanua gake nĩ muoyo wake amenyagĩrĩra,
no ũrĩa ũhiũhaga kwaria nĩakanangĩka.
- 4 Ngoro ya kĩgũũta ĩriragĩria na ndĩone kĩndũ,
no merirĩria ma mũndũ ũrĩ kĩyo nĩmakahingio.

- 5 Mündũ mũthingu nĩathũire ũhoro ũtarĩ wa ma,
no mündũ mwaganu ekaga maũndũ ma thoni na ma njono.
- 6 Ũthingu ũgitagĩra mündũ ũrĩa mũrũngĩrĩru,
no waganu nĩũng'aũranagia mündũ mwĩhia.
- 7 Kũrĩ mündũ wĩtuaga gĩtonga, no ndarĩ kĩndũ;
kũrĩ ũngĩ wĩtuaga mũthĩini, no arĩ na ũtonga mũnene.
- 8 Ũtonga wa mündũ wahota gũkũũra muoyo wake,
no mündũ mũthĩini ndaiguaga akĩhĩtĩrwo.
- 9 Ũtheri wa mündũ mũthingu waaraga ũgacangarara,
no tawa wa mündũ mwaganu nĩkũhorio ũhoragio.
- 10 Mwĩtĩio ũciaraga njũgitano,
no ũũgĩ wonekaga harĩ arĩa metĩkagĩra gũtaarwo.
- 11 Mbeeca itarĩ cia wĩhokeku ithiiaga igĩthiraga,
no ũrĩa ũcookanagĩrĩria mbeeca tũnini o tũnini nĩatũmaga ciongerereke.
- 12 Ũndũ mũtaanye ũngũikario mũno nĩũrwaragia mündũ ngoro,
no kĩrĩgĩrĩro kĩhingĩtio gĩtuĩkaga ta mũtĩ wa muoyo.
- 13 Mündũ ũrĩa ũthũire ũrutani nĩeyũnũhaga,
no ũrĩa ũtĩaga maathani nĩakaheo kĩheo.
- 14 Ũrutani wa mündũ ũrĩa mũũgĩ nĩ gĩthima kĩa muoyo,
ũhũndũraga mündũ kuuma mũtego-inĩ ya gĩkuũ.
- 15 Gũtaũkĩrwo wega nĩ maũndũ gũtũmaga mündũ endeke,
no njĩra ya arĩa matarĩ ehokeku ti hũthũ.
- 16 Mündũ o wotho mwĩbaarĩrĩri ekaga maũndũ make na ũmenyi,
no mündũ mũkĩĩgu aguũragia ũrimũ wake.
- 17 Mũtũmwo mwaganu atoonyaga thĩina-inĩ,
no mũtũmwo mwĩhokeku nĩarehaga kĩhonia.
- 18 Mündũ ũrĩa ũregaga gũtaarwo anyiitagwo nĩ thĩina na thoni,
no mündũ ũrĩa wĩtĩkagĩra gũkaanio atuĩkaga wa gũtĩio.
- 19 Ũndũ mwĩrĩrĩrie wakinyanĩra ũiguithagia ngoro wega,
no andũ akĩĩgu monaga kũhutatĩra ũũru ta ũndũ ũrĩ magigi.
- 20 Mündũ ũrĩa ũceeraga na arĩa oogĩ akĩragĩrĩria kũũhĩga,
no ũrĩa ũtwaranaga na mündũ mũkĩĩgu onaga o ũũru.
- 21 Mũtino ũthingataga mündũ ũrĩa mwĩhia,
no ũgaacĩru nĩ kĩheo kĩa arĩa athingu.

- 22 Mündũ mweaga atigagĩra ciana cia ciana ciake igai,
no ũtonga wa mündũ mwĩhia ũigagĩrwo andũ arĩa athingu.
- 23 Mũgũnda wa mündũ mũthĩini no ũciare irio nyingĩ,
no kwaga kĩhooto gũciniinaga ciothe.
- 24 Mündũ ũrĩa ũigaga rũthanju thĩ nĩ mwana wake athũire,
no ũrĩa wendete mwana wake nĩamũherithagia.
- 25 Andũ arĩa athingu marĩaga makahũũna,
no nda ya mündũ mwaganu ĩkaraga o ĩhũtiĩ.

14

- 1 Mũtumia mũũgĩ nĩ gwaka akaga nyũmba yake,
no mũtumia mũkĩigu nĩgũtharia atharagia nyũmba yake na moko
make mwene.
- 2 Mündũ ũrĩa ũthiiaga na mũthiire mĩrũngĩrĩru nĩwe mwĩtigĩri Jehova,
no ũrĩa mũthiire yake ĩrĩ mĩhĩtanu nĩamũmenete.
- 3 Mĩario ya mündũ mũkĩigu nĩ rũthanju rwa kũmũhũũra,
no mĩromo ya arĩa oogĩ nĩmagitagĩra.
- 4 Kũrĩa gũtarĩ ndegwa mĩharatĩ ĩkoragwo ĩrĩ mĩtheru,
no maciaro maingĩ moimanaga na hinya wa ndegwa.
- 5 Mũira mwĩhokeku ndaheenaganaga,
no mũira wa maheeni aaragia o maheeni.
- 6 Mũnyũrũrania acaragia ũũgĩ na ndangĩwona,
no kũgĩa na ũmenyo nĩ ũhũthũ kũrĩ mündũ ũrĩa ũkũũranaga
maũndũ.
- 7 Ikara kũraya na mündũ mũkĩigu,
nĩgũkorwo ndũrĩ ũmenyo ũngĩona kuuma mĩromo-inĩ yake.
- 8 ũũgĩ wa arĩa abaarĩrĩri nĩtũmaga mamenye ũhoru wa njĩra ciao,
no ũrimũ wa andũ arĩa akĩigu nĩmahĩtithagia.
- 9 Andũ arĩa akĩigu manyũrũragia horohio ya mehia,
no ũtugi wonekaga harĩ arĩa arũngĩrĩru.
- 10 Ngoro o yothe nĩyũũĩ ũrũrũ wayo,
o na gĩkeno-inĩ kĩayo gũtirĩ mündũ ũngĩnyitaniĩra nayo.
- 11 Nyũmba ya mündũ mwaganu nĩkanangwo,
no hema ya mündũ mũrũngĩrĩru nĩkagaacĩra.
- 12 Kũrĩ njĩra mündũ onaga ta yagĩrĩire,
no marigĩrĩrio mayo yerekagĩria mündũ o gĩkuũ-inĩ.
- 13 O na hĩndĩ ya gũtheka ngoro no ĩkorwo ĩgĩtuura,

na gĩkeno no kĩrigĩrĩrie na kĩaha.

- 14 Andũ arĩa matarĩ ehokeku nĩmakarĩhwo kũna nĩ ũndũ wa mĩthiĩre yao, nake mũndũ mweka aheo kĩaheo kũringana na mĩthiĩre yake.
- 15 Mũndũ ũtarĩ ũũgĩ etĩkagia ũndũ o wothe, no mũndũ mũbaarĩrĩri nĩacũuranagia ũhoru wa makinya make.
- 16 Mũndũ mũũgĩ nĩetigagĩra Jehova na akeherera ũũru, no mũndũ mũkĩĩgu ekaga maũndũ na kwĩgerera atekũmenyerera ũndũ.
- 17 Mũndũ ũhiũhaga kũrakara ekaga maũndũ ma ũrimũ, nake mũndũ mwara nĩamenagwo.
- 18 Andũ arĩa matarĩ ũũgĩ magayaga ũrimũ, no arĩa abaarĩrĩri mahumbagwo thũmbĩ ya ũmenyo.
- 19 Andũ arĩa ooru nĩmakainamĩrĩra harĩ arĩa ega, na arĩa aaganu mainamĩrĩre ihingo-inĩ cia arĩa athingu.
- 20 Andũ arĩa athĩĩni mathũũragwo o na nĩ andũ a itũũra rĩao, no itonga irĩ arata aingĩ.
- 21 Mũndũ ũrĩa ũmenaga mũndũ wa itũũra rĩake nĩ kwĩhia ehagia, no kũrathimwo nĩ ũrĩa ũiguagĩra athĩĩni tha.
- 22 Andũ arĩa mathugundaga ũũru githĩ ti njĩra mahĩtagia? No arĩa mabangaga maũndũ mega monaga ũtugi na wĩhokeku.
- 23 Wĩra wothe wa hinya ũrehaga uumithio, no mĩario mĩtheri irehaga o ũthĩĩni.
- 24 Ũtonga wa andũ arĩa oogĩ nĩguo thũmbĩ yao, no ũrimũ wa andũ akĩĩgu ũciaraga ũrimũ.
- 25 Mũira mwĩhokeku nĩahonokagia mĩoyo, no mũira wa maheeni nĩ mũheenania.
- 26 Mũndũ ũrĩa wĩtigagĩra Jehova arĩ na kĩĩhitho kĩrũmu, o na ciana ciake nĩho irĩũragĩra.
- 27 Gwĩtigĩra Jehova nĩ gĩthima kĩa muoyo, kũhũndũraga mũndũ kuuma mĩtego-inĩ ya gĩkuũ.
- 28 Ũingĩ wa andũ nĩguo riiri wa mũthamaki, no mũnene ũtarĩ andũ a gwatha nĩ mwanangĩku.
- 29 Mũndũ mũkirĩrĩria arĩ ũmenyo mũingĩ, no mũndũ ũhiũhaga kũrakara onanagia ũrimũ.
- 30 Ngoro irĩ na thayũ iheaga mwĩrĩ muoyo,

no ūiru ūbuthagia mahĩndĩ.

- 31 Mũndũ ūrĩa ūhinyagĩrĩria athĩni nĩkũnyarara anyararaga Ūrĩa wamombire,
no ūrĩa wothe ūiguagĩra athĩni tha, nĩ Ngai atĩaga.
- 32 Rĩrĩa mũtino woka, arĩa aaganu matungumanagio thĩ,
no arĩa athingu, o na gĩkuũ-inĩ makoragwo marĩ na rĩũrĩro.
- 33 Ūũgĩ nĩ ūikaraga ngoro-inĩ ya ūrĩa ūũĩ gũkũũrana maũndũ,
o na gatagatĩ ka irimũ nĩwĩmenyithanagia.
- 34 Ūthingu nĩgũtũũgĩria ūtũũgagĩria rũrĩrĩ,
no mehia nĩ gĩconoko harĩ andũ o othe.
- 35 Mũthamaki nĩakenagio nĩ ndungata njũgĩ,
no nĩang'ũrĩkagio nĩ ndungata ĩrĩa ĩmũconorithagia.

15

- 1 Icookio rĩa ūhooreri nĩrĩeheragia mang'ũrĩ,
no kiugo kĩa ūũru kĩarahũraga marakara.
- 2 Rũrĩmĩ rwa mũndũ ūrĩa mũũgĩ rũgaathagĩrĩria ūmenyo,
no kanua ka mũndũ mũkĩĩgu gathothokaga ūrimũ.
- 3 Maitho ma Jehova marĩ kũndũ guothe,
magacũthagĩrĩria andũ arĩa aaganu o na arĩa eega.
- 4 Rũrĩmĩ rũrĩa rũrehaga kĩhonia nĩ ta mũtĩ wa muoyo,
no rũrĩmĩ rwa maheeni rũthuthaga ngoro.
- 5 Mũndũ mũkĩĩgu aregaga ūtaaro wa ithe,
no mũndũ ūrĩa wĩtikagĩra kũrũngwo onanagia ūbaarĩrĩri.
- 6 Nyũmba ya mũndũ mũthingu ĩkoragwo na kĩgĩina kĩnene,
no uumithio wa andũ aaganu ūmarehagĩra thĩna.
- 7 Mĩromo ya andũ arĩa oogĩ ĩtambagia o ūũgĩ,
no tigo ngoro cia andũ arĩa akĩĩgu cĩkaga.
- 8 Igongona rĩa andũ arĩa aaganu nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no mahooya ma mũndũ ūrĩa mũrũngĩrĩru nĩamakenagĩrĩra.
- 9 Njĩra cia andũ arĩa aaganu nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no nĩendete andũ arĩa mathingataga ūthingu.
- 10 Iherithia rĩtarĩ rĩa tha rĩetereire mũndũ ūrĩa ūtigĩte njĩra,
na mũndũ ūrĩa ūthũire kũrũngwo nĩagaakua.
- 11 Gĩkuũ na Mwanangĩko ciikaraga ciĩyanĩkĩte mbere ya Jehova,
ĩ nacio ngoro cia andũ-rĩ, ikĩanĩkĩte atĩa!

- 12 Mũnyũrũrania nĩathũire kũrũngwo;
ndangĩhooya kĩrĩra kũrĩ ũrĩa mũũgĩ.
- 13 Ngoro ngenu ĩtũmaga gĩthiithi gĩthere,
no ruo rwa ngoro rũthuthaga roho.
- 14 Ngoro ĩrĩ na gũkũũrana maũndũ nĩmaathaga ũmenyo,
no kanua ka mũndũ mũkĩigu kehũũnagia na ũrimũ.
- 15 Matukũ mothe ma andũ arĩa ahatĩrĩrie nĩ ma thĩna,
no ngoro ĩrĩa njanjamũku ĩkoragwo na ndĩa hĩndĩ ciothe.
- 16 Nĩ kaba kĩndũ kĩnini hamwe na gwĩtigĩra Jehova,
gũkĩra ũtonga mũnene ũrĩ na kĩnyariirĩko.
- 17 Nĩ kaba kũrĩa rwĩga rwa nyeni harĩa harĩ wendo,
gũkĩra kũrĩa njaũ noru harĩa harĩ na rũthũũro.
- 18 Mũndũ ũhiũhaga kũrakara aarahũraga ngarari,
no mũndũ mũkirĩrĩria nĩkũhooreria ahooragĩria haaro.
- 19 Njĩra ya kĩgũũta nĩkũhingwo ĩhingĩtwo na mũigua,
no njĩra ya mũndũ mũrũngĩrĩru nĩ njĩra njariĩ.
- 20 Mwana mũũgĩ atũmaga ithe akene,
no mũndũ mũkĩigu nĩ nyina anyararaga.
- 21 Ũrimũ ũkenagia mũndũ ũrĩa ũtooĩ gũkũũrana maũndũ,
no mũndũ ũrĩa mũkuũku nĩarũngagĩrĩria mũthĩire yake.
- 22 Mĩbango nĩthaataga nĩ kwaga kĩrĩra,
no kũrĩ na ataarani aingĩ mũbango nĩgaacagĩra.
- 23 Mũndũ nĩaiguaga gĩkeno agĩcookia ũhoro ũrĩa wagĩrĩire,
nakĩo kiugo kĩarĩtio ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire, kaĩ nĩ kĩega-ĩ!
- 24 Harĩ mũndũ ũrĩa mũũgĩ njĩra ya muoyo ĩrorete na igũrũ,
ĩmũgirie gũikũrũka mbĩrĩra-inĩ.
- 25 Jehova nĩamomoraga nyũmba ya mũndũ ũrĩa mwĩtĩi,
no nĩamenyagĩrĩra mũhaka ya mũtumia wa ndigwa.
- 26 Meciiiria ma mũndũ mwaganu nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no meciiiria ma andũ arĩa atheru nĩmamũkenagia.
- 27 Mũndũ mũkoroku arehagĩra nyũmba yake thĩna,
no ũrĩa ũthũire mahaki nĩagatũũra muoyo.
- 28 Ngoro ya mũndũ mũthingu nĩthimaga macookio mayo,
no kanua ka mũndũ mwaganu gathothokaga ũũru.
- 29 Jehova aikaraga haraaya na andũ arĩa aaganu,

no n̄iaiguaga mahooya ma andũ arĩa athingu.

- ³⁰ Gũtheria gĩthiithi n̄kũrehagĩra ngoro gĩkeno,
naguo ũhoru ũrĩa mwega n̄wĩkĩraga mahĩndĩ hinya.
- ³¹ Mũndũ ũrĩa ũthikagĩrĩria ikaanania rĩrĩa rĩrehaga muoyo
n̄agatũũrania na andũ arĩa oogĩ.
- ³² Mũndũ ũrĩa ũregaga kũigua agĩkaanio n̄i kwĩnyarara enyararaga we
mwene,
no mũndũ ũrĩa wothe wĩtikagĩra kũrũngwo agĩaga na ũtaũku.
- ³³ Gwĩtigĩra Jehova n̄ikuo kũheaga mũndũ ũũgĩ,
nakuo kwĩnyiihia gũtongoragia gĩtĩo.

16

- ¹ Mĩbango ya ngoro n̄i ya mũndũ,
no icookio rĩa rũrĩmĩ riumaga harĩ Jehova.
- ² Mũndũ onaga mĩthiire yake yothe ĩrĩ mĩega,
no Jehova n̄iwe ũthimaga matanya.
- ³ Rekagĩrĩria Jehova maũndũ mothe marĩa ũrĩkaga,
nayo mĩbango yaku n̄ĩrĩgaacagĩra.
- ⁴ Jehova ombire indo ciothe irĩ na gĩtũmi gĩacio,
ĩ-ni, o na arĩa aaganu aamoombire n̄i ũndũ wa mũthenya wa thĩna.
- ⁵ Mũndũ wothe wa ngoro ya mwĩtĩo n̄i kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova.
Menyai na ma atĩrĩ, ndakaaga kũherithio.
- ⁶ Mehia n̄imahorohagĩrio n̄i wendo na wĩhokeku,
na n̄i ũndũ wa gwĩtigĩra Jehova-rĩ, mũndũ n̄iheragĩra ũũru.
- ⁷ Rĩrĩa mĩthiire ya mũndũ yakenia Jehova-rĩ,
atũmaga o na thũ ciake itũũranie nake na thayũ.
- ⁸ Kaba indo nini cionekete na njĩra ya ũthingu,
gũkĩra uumithio mũnene ũtarĩ wa kĩhoto.
- ⁹ Mũndũ n̄iabangaga na ngoro mũthiire wake,
no Jehova n̄iwe ũroragia makinya make kũrĩa ekũgerera.
- ¹⁰ Mĩromo ya mũthamaki yaragia ũhoru taarĩ ndũmĩrĩri,
na kanua gake gatiagĩrĩrwo kuogomia kĩhoto.
- ¹¹ Igeri na ratiri cia ma n̄i cia Jehova;
mahiga mothe ma gũthima marĩa marĩ mũhuko-rĩ, o namo no wĩra
wake.
- ¹² Kũrĩ athamaki-rĩ, gwĩka ũũru n̄i ũndũ ũrĩ magigi,
n̄igũkorwo gĩtĩ kĩa ũnene kĩhaandaga n̄i ũndũ wa ũthingu.

- 13 Athamaki nĩmakenagĩra mĩromo ĩrĩa yaragia ma;
nĩ marĩ bata na mũndũ waragia ũhoru wa ma.
- 14 Mang'ũrĩ ma mũthamaki nĩ ta mūtũmwo wa gĩkuũ,
no mũndũ mũũgĩ nĩakamahooreria.
- 15 Gũthererwo gĩthiithi nĩ mũthamaki nĩ muoyo;
ũtuigi wake ũtariĩ ta itu rĩa mbura ĩrĩa ĩkũragia irio.*
- 16 Hĩ! Kaĩ kũgĩa ũũgĩ nĩ kwegu gũkĩra thahabu-ĩ,
gũthuura ũtaũku gũgakĩra kũgĩa na betha!
- 17 Njĩra njariĩ ya arĩa arũngĩrĩru yeheragĩra ũũru;
mũndũ ũrĩa ũmenyagĩrĩra mĩthiire yake nĩ muoyo wake mwene
agitagĩra.
- 18 Mwĩtĩno ũrũmagĩrĩrwo nĩ mwanangĩko,
roho wa mwĩtũũgĩrio ũkarũmĩrĩrwo nĩ kũgĩa.
- 19 Nĩ kaba roho wa kwĩnyiihia na gũkorwo hamwe na arĩa ahinyĩrĩrie,
gũkĩra kũgayana indo cia ndaho na arĩa etĩĩ.
- 20 Mũndũ ũrĩa ũrũmbũyagia mataaro nĩagaacagĩra,
na kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa wĩhokaga Jehova.
- 21 Arĩa oogĩ ngoro-inĩ metagwo akũũrani maũndũ,
na ciugo njega itũũgagĩria ũtaaro.
- 22 Ũtaũku nĩ gĩthima kĩa muoyo kũrĩ arĩa marĩ naguo,
no ũrimũ ũrehaga iherithia kũrĩ andũ arĩa akĩgu.
- 23 Ngoro ya mũndũ mũũgĩ nĩyo ĩtongoragia kanua gake,
nayo mĩromo yake ĩtũũgagĩria ũtaaro.
- 24 Ndeto njega nĩ igua rĩa ũũkĩ,
irĩ mũrĩo ngoro-inĩ, na harĩ mahĩndĩ nĩ ũgima.
- 25 Kũrĩ njĩra mũndũ onaga ta yagĩrĩire,
no marigĩrĩrio mayo yerekagĩra gĩkuũ-inĩ.
- 26 Kũhũũta kwa mũruti wa wĩra nĩkuo kũmũteithagia,
ng'aragu yake nĩyo ĩmũtindĩkaga.
- 27 Kĩmaramari gĩthugundaga ũũru,
na mĩario yakĩo nĩ ta mwaki wa gũcina.
- 28 Mũndũ mwaganu arehaga ngarari,
na mũhuhu ũtigithanagia andũ marĩ ũrata mũnene.
- 29 Mũndũ wa haaro aheenagĩrĩria mũndũ wa itũũra rĩake,

* 16:15 Mbura ĩno ya gũkũria irio nĩrehaga kũgaacĩra na gĩkeno.

akamūtongoria njīra-inī itarī njega.

- ³⁰ Mündū ūrīa uunagīra andū riitho akoragwo agīthugunda waganu,
ūrīa ūtembanagia mīromo akoragwo agīthugunda ūūru.
- ³¹ Mbuī nī thūmbī ya riiri;
cionekaga nī ūndū wa mūtūūrīre wa ūthingu.
- ³² Nī kaba mündū mūkirīrīria gūkīra njamba ya ita,
na nī kaba mündū ūrīa ūrigagīrīria marakara make gūkīra ūrīa
wīnyiitagīra itūūra inene.
- ³³ Mītī ĩcuukagīrwo maru-inī,
no itua o rīothe riumaga kūrī Jehova.

17

- ¹ Nī kaba kīenyū kīūmū kīa mūgate kūdū kūrī na thayū na ūhooreri,
gūkīra nyūmba ĩyūrīte ndīa no ĩrī na ngū.
- ² Ndungata ĩrī na ūūgī ĩgaatuīka ya gwatha mūriū wa mwene yo ūrīa
ūrehaga njono,
na nīkegwatīra ĩgai ĩrī ta ūmwe wa ariū a mwathi wayo.
- ³ Nyūngū nī ya gūthererio betha, na kīrugutīro nī gīa gūthererio thahabu,
no Jehova nīwe ūgeragia ngoro cia andū.
- ⁴ Mündū mwaganu athikagīrīria mīromo ĩrīa yaragia waganu;
nake mündū wa maheeni athikagīrīria rūrīmī rūrīa rwaragia maūdū
ma gūthūkia.
- ⁵ Mündū ūrīa ūthekagīrīra athīni nīkūmena amenaga Ūrīa wamombire;
mündū ūrīa ūkenagīra mūtino ndakaaga kūherithio.
- ⁶ Ciana cia ciana nī thūmbī harī andū arīa akūrū,
nao aciari nīo riiri wa ciana ciao.
- ⁷ Mīario ya bata ndīagīrīire kanua ka mündū mūkīgu,
na makīria mīario ya maheeni ndīagīrīire mündū ūrīa wathanaga!
- ⁸ Ihaki rīhaana ta ihiga rīa kūrehe mūnyaka kūrī ūrīa ūhakanaga;
kūrīa guothe athiaga nīagaacagīra.
- ⁹ Mündū ūrīa ūhumbagīra ihītia nī wendo acaragia,
no ūrīa ūcookagīra ūhoru atigithanagia andū marī ūrata mūnene.
- ¹⁰ Kūrūithio nīgūkenagia mündū ūrīa ūkūūranaga maūdū
gūkīra iboko igana harī mündū mūkīgu.
- ¹¹ Mündū mūūru arongooragia o ūremi;
nī ūndū ūcio nīagatūmīrwo mūnene ūtarī tha amūūkīrīre.

- 12 Nĩ kaba gũcemanía na nduba ítunyĩtwo ciana ciayo
gũkĩra gũcemanía na mũndũ mũkĩĩgu na ũrimũ wake.
- 13 Mũndũ angĩrĩha wega na ũũru,
ũũru ndũkeehera nyũmba-inĩ yake.
- 14 Kwambĩrĩria haaro nĩ ta kũhingũrĩra maaĩ mahingĩrĩrie;
nĩ ũndũ ũcio tiganaga na ũhoro ũcio ngarari itaanagĩa.
- 15 Gũtuĩra mũndũ mwaganu atĩ ndehĩtie na gũtuĩra ũrĩa ũtehĩtie atĩ nĩ
mwĩhia,
maũndũ macio meerĩ nĩ marĩ magigi harĩ Jehova.
- 16 Mbeeca nĩ cia bata ũrĩkũ irĩ guoko-inĩ kwa mũndũ mũkĩĩgu,
na ndangĩhota kũgũra ũũgĩ, na ndarĩ ngoro ya kwenda gũtaũkĩrwo?
- 17 Mũrata wa mũndũ amwendaga hĩndĩ ciothe,
nake mũrũ wa nyina na mũndũ aciaragwo nĩ ũndũ wa hĩndĩ ya thĩna.
- 18 Mũndũ ũtooĩ gũkũũrana maũndũ atuĩkaga wa kũrĩha thĩrĩ wa mũndũ
ũngĩ
o na akaiga kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra thĩrĩ wa mũndũ wa itũũra rĩake.
- 19 Mũndũ ũrĩa wendete haaro nĩ mehía endete;
na mũndũ ũrĩa wakaga kĩhingo kĩraihi na igũrũ eĩtagĩria wanangĩki.
- 20 Mũndũ ũrĩ ngoro ya ũremi ndagaacagĩra;
nake mũndũ ũrĩa ũrĩ rũrĩmĩ rwa kũheenania agũũaga thĩna-inĩ.
- 21 Kũgĩa na mũriũ mũkĩĩgu kũrehaga ihooru;
ithe wa mũndũ mũkĩĩgu ndarĩ hĩndĩ akenaga.
- 22 Ngoro ngenũ nĩ ndawa njega,
no roho mũthuthĩku ũng'aragia mahĩndĩ.
- 23 Mũndũ mwaganu amũkagĩra ihaki na hito,
nĩguo ogomie ciira wa kĩhooto.
- 24 Mũndũ ũkũũranaga maũndũ aikaraga arorete o ũũgĩ,
no maitho ma mũndũ mũkĩĩgu morũũraga nginya ituri cia thĩ.
- 25 Mwana mũkĩĩgu arehagĩra ithe kĩaha,
na marũrũ kũrĩ nyina ũrĩa wamũciarire.
- 26 Ti wega kũherithia mũndũ ũtekĩte mahĩtia,
kana kũhũũra anene nĩ ũndũ wa ũrũngĩrĩru wao.
- 27 Mũndũ ũrĩ na ũmenyo aragia ciugo athimĩte,
nake mũndũ ũrĩ na ũtaũku aikaraga ahooreire.
- 28 O na mũndũ mũkĩĩgu angĩkĩra nĩonagwo arĩ mũũgĩ,
na akoneka arĩ mũtaũku angĩtumia kanua.

18

- 1 Mündũ ũrĩa ũtendaga gũtũũrania na andũ arũmagĩrĩra o merirĩria
make;
ningĩ areganaga na matua mothe ma ũũgĩ ũrĩa mũkinyanĩru.
- 2 Mündũ mũkĩĩgu ndakenagĩra ũtaũku,
no akenagĩra kwaria woni wake mwene.
- 3 Rĩrĩa waganu woka, ũrehaga ũirano,
nacio njono irehaga thoni.
- 4 Ciugo cia kanua ka mündũ nĩ ta ndia ndiku,
no gĩthima kĩa ũũgĩ nĩ karũũĩ gatherũkaga.
- 5 Ti wega gũtĩĩra andũ arĩa aaganu maũthĩ,
kana kuogomia kĩhooto kĩa arĩa matehĩtie.
- 6 Mĩromo ya mündũ mũkĩĩgu ĩmũrehagĩra ngũĩ,
nako kanua gake geetagia rũthanju.
- 7 Kanua ka mündũ mũkĩĩgu nĩko kamũthũkagĩria maũndũ,
nayo mĩromo yake nĩ mũtego wa ngoro yake.
- 8 Ndeto cia mündũ wa mũhuhu nĩ ta twenyũ twega twa irio;
tũmerũkaga nginya tũturi-inĩ twa nda tũrĩa tũrĩ thĩinĩ mũno.
- 9 Mündũ kĩgũũta wĩra-inĩ wake
nĩ wa nyina na ũrĩa wanangaga.
- 10 Rĩĩtwa rĩa Jehova nĩ mũthiringo ũrĩ hinya;
arĩa athingu moragĩra ho, nao magaikara marĩ agitire.
- 11 Ũtonga wa andũ arĩa atongu nĩguo itũũra rĩao rĩa hinya;
meciiragia nĩ rũthingo rũtangĩhaicĩka.
- 12 Mbere ya mwanangĩko, ngoro ya mündũ ĩkoragwo na mwĩtĩio,
no kwĩnyiihia nĩkuo gũtongoragia gĩtĩio.
- 13 Mündũ ũrĩa ũcookagia ũhoru mbere ya kũũthikĩrĩria,
ũndũ ũcio nĩ ũrimũ na thoni ciake.
- 14 Roho wa mündũ nĩguo ũmũũmagĩrĩria rĩrĩa arĩ mũrũaru,
no roho mũthuthĩku nũũ ũngĩhota kũwĩtiiria?
- 15 Ngoro ya mündũ mũkũũrani maũndũ nĩngĩagĩra ũmenyo;
matũ ma arĩa oogĩ nĩmaũcaragĩrĩria.
- 16 Kĩheo mündũ aheanĩte kĩmuonagia njĩra ya kũhĩtũkĩra,
gĩkamũkinyia harĩ andũ arĩa anene.
- 17 Mündũ ũrĩa ũrehaga ciira wake mbere onekaga taarĩ we na ma,
o nginya rĩrĩa mündũ ũrĩa maraciira nake ooka kũmũũria ciũria.

- 18 Ūcuuki wa mītī nĩũniinaga ngarari,
na ũgateithũrana andũ eerĩ njamba.
- 19 Mũndũ mũrakarie nĩ mūrũ wa nyina nĩ hinya kwĩiguithania nake
gũkĩra kwĩgwatĩra itũũra inene rĩirigĩre,
nacio ngarari nĩ ta mĩgĩiko ĩrĩa ĩhingaga njeera.
- 20 Nda ya mũndũ nĩhũũnagio nĩ maciaro ma kanua gake;
nĩaiganagwo nĩ magetha ma mĩromo yake.
- 21 Rũrĩmĩ rũrĩ na hinya wa gwathĩrĩra mũndũ muoyo kana gĩkuũ,
no arĩa marwendete no marĩage maciaro maaruo.
- 22 Mũndũ ũrĩa wĩgĩagĩra na mĩtumia nĩegĩagĩra na kĩndũ kĩega,
na nĩgũtugwo atugĩtwo nĩ Jehova.
- 23 Mũndũ mũthĩni athaithanaga aigũrwo tha,
no gĩtonga gĩcookagia ũhoru na ũũru.
- 24 Mũndũ mũceeri na andũ aingĩ aahota kwĩyũnũhithia,
no nĩ kũrĩ mũrata ũnyiitanaga na mũndũ gũkĩra mūrũ wa nyina na
mũndũ.

19

- 1 Nĩ kaba mũndũ mũthĩni ũrĩa ũthiiga na mĩthiire ĩtarĩ ũcuuke,
gũkĩra mũndũ mũkĩgu waragia waganu.
- 2 Ti wega kũgĩa na kĩyo hatarĩ na ũmenyo,
ningĩ kũhĩkĩka mũno gũtũmaga mũndũ ahĩtie njĩra.
- 3 Ūrimũ wa mũndũ nĩguo wanangaga muoyo wake,
nayo ngoro yake ĩtetagia Jehova.
- 4 Ūtonga nĩwongagĩrĩra mũndũ arata aingĩ,
no mũndũ mũthĩni nĩheragĩrwo nĩ mũratawe.
- 5 Mũira wa maheeni ndakaaga kũherithio,
na ũrĩa ũitũrũraga maheeni ndageethara.
- 6 Andũ aingĩ macaragia ũrĩa mangĩendwo nĩ mũnene,
na mũndũ mũheani iheo-rĩ, nĩ mũrata wa andũ othe.
- 7 Angĩkorwo mũndũ mũthĩni nĩatiganagio nĩ andũ ao othe-rĩ,
ĩ nao arata ake mangĩkĩmwĩtheema atĩa!
O na angĩmathingata akĩmathaithaga,
nĩmethiĩrĩre, matirĩ ho.
- 8 Mũndũ ũrĩa wĩgĩagĩra na ũũgĩ nĩ ngoro yake mwene endete;
ũrĩa ũkenagĩra ũtaũku nĩagaacagĩra.
- 9 Mũira wa maheeni ndakaaga kũherithio,

- na ūrĩa ūitūrūruga maheeni nĩakoowo nĩ muoyo.
- 10 Gũtiagĩrĩire mũndũ mũkĩigu gũikaraga egangarĩte;
gũkĩrĩ ūũru makĩria ngombo gwatha anene!
- 11 Ūũgĩ wa mũndũ nĩũmũheaga ūkirĩrĩria,
rĩiri wake nĩkũrekerera andũ arĩa angĩ mahĩtia mao.
- 12 Marakara ma mũthamaki nĩ ta mũraramo wa mũrũũthi,
no ūtugi wake nĩ ta ime rĩrĩ nyeki-inĩ.
- 13 Mwana mũkĩigu nĩ mwanangĩko harĩ ithe,
na mũtumia wa haaro ahaana ta maaĩ maratata mategũtigithĩria.
- 14 Nyũmba na ūtonga igayagwo kuuma kũrĩ aciari,
no mũtumia mũbaarĩrĩ maũndũ oimaga kũrĩ Jehova.
- 15 Ūgũũta ūrehaga toro mũnene,
na mũndũ gĩthayo arĩagwo nĩ ng'aragu.
- 16 Mũndũ ūrĩa wathĩkagĩra maathani-rĩ, nĩ muoyo wake amenyagĩrĩra,
no ūrĩa ūtoonaga bata wa kũmenyerera mĩthĩre yake nĩagaakua.
- 17 Mũndũ ūrĩa ūiguagĩra athĩni tha nĩ Jehova akombagĩra indo,
nake Jehova nĩakamũrĩha nĩ ūndũ wa ūrĩa ekĩte.
- 18 Rũithagia mũrũguo hĩndĩ irĩa kũrĩ na kĩrĩgĩrĩro;
tiga kwenda gũtũma akooragwo.
- 19 Mũndũ wa marakara mahiũ no nginya aherithio;
ũngĩmũteithũra rĩmwe no nginya ūkaamũteithũra rĩngĩ.
- 20 Thikĩrĩria mataaro na wĩtikĩre ūrutani,
marigĩrĩrio-inĩ nĩũgaatuĩka mũndũ mũũgĩ.
- 21 Mĩbango ya ngoro ya mũndũ nĩ mĩingĩ,
no muoroto wa Jehova noguo ūkaahinga.
- 22 Kĩrĩa mũndũ eriragĩria nĩ wendo ūrĩa ūtathiraga,
nĩ kaba gũthĩna gũkĩra mũndũ wa maheeni.
- 23 Gwĩtigĩra Jehova gũkinyagia mũndũ muoyo-inĩ:
Hĩndĩ iyo mũndũ akahurũka aiganĩre, atarĩ na thĩna.
- 24 Kĩgũũta kĩrikagia guoko gwakĩo thaani-inĩ;
gĩgakĩremwo o na nĩgũgũcookia kanua!
- 25 Hũũra mũnyũrũrania, nao arĩa mateciiragia merute kũgĩa na
ũbaarĩrĩ;
kaania mũkũũrani maũndũ, na nĩekuongerera ūmenyo.
- 26 Mũndũ ūrĩa ūtunyaga ithe indo na akaingata nyina,

nĩ mwana wa kũrehe thoni na gĩconoko.

²⁷ Mũrũ wakwa, ũngĩtiga gũthikĩrĩria mataaro-rĩ,
nĩũkoora njĩra ũtigane na ciugo cia ũmenyo.

²⁸ Mũira wa kũhakwo anyũrũragia kĩhoooto,
na kanua ka mũndũ mwaganu kameragia o ũũru.

²⁹ Maherithia maigĩrwo anyũrũrania,
nacio iboko ikaigĩrwo mĩgongo ya andũ arĩa akĩigu.

20

¹ Ndibei nĩ mũnyũrũrania, na njoohi nĩ mũndũ wa ngũĩ;
mũndũ ũrĩa ũhĩtithagio nĩcio ti mũũgĩ.

² Mang'ũrĩ ma mũthamaki nĩ ta mũraramo wa mũrũũthi;
ũrĩa ũmũrakaragia nĩ muoyo wake ateaga.

³ Gwĩtheema ngũĩ kũrehagĩra mũndũ gĩtĩio,
no mũndũ o wothe mũkĩigu ahiũhaga kũũgitana.

⁴ Kĩgũũta gĩticimbaga hĩndĩ ya irĩma;
nĩ ũndũ ũcio hĩndĩ ya magetha gĩathiĩ kũmaatha gĩtirĩ kĩndũ kĩonaga.

⁵ Muoroto wa ngoro ya mũndũ nĩ ta maaĩ ma ndia ndiku,
no mũndũ ũrĩ na ũtaũku nĩamatahaga.

⁶ Andũ aingĩ metuaga marĩ na wendo ũtangĩthira,
no mũndũ mwĩhokeku-rĩ, nũũ ũngĩmuona?

⁷ Mũndũ mũthingu atũũraga mũtũũrĩre ũtarĩ ũcuuke;
kũrathimwo-rĩ, nĩ ciana ciake iria atigaga.

⁸ Rĩrĩa mũthamaki aikarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene atue ciira,
maitho make mathũngũrũraga ũũru wothe.

⁹ Nũũ ũngiuga atĩrĩ, "Nĩnjigĩte ngoro yakwa ĩrĩ theru;
ndĩ mũtheru, na ndirĩ na mehia"?

¹⁰ Mahiga ma ratiri mataiganainie ũritũ, o na ithimi itaiganĩte:
cierĩ nĩ indo irĩ magigi harĩ Jehova.

¹¹ O na kaana kamenyekaga nĩ ũndũ wa ciĩko ciako,
gakamenyeka kana mĩtugo yako nĩ mũtheru, na kana nĩ mũagĩrũru.

¹² Matũ marĩa maiguaga na maitho marĩa monaga-rĩ,
cierĩ nĩ Jehova waciũmbire.

¹³ Tiga kwenda toro, ndũkae gũthĩĩna;
ĩkaraga wĩguĩte, na nĩũrĩrĩaga irio ũkahũũna.

- 14 Mũgũri akĩgũra oigaga atĩrĩ, “Kĩndũ gĩkĩ ti kĩaega, ti kĩaega!”
Agacooka agathiĩ akĩĩrahaga ũrĩa oĩ kũgũra.
- 15 Thahabu nĩ kũrĩ, o na ruru no nyingĩ,
no mĩromo ĩrĩa yaragia ũmenyo nĩ ithaga rĩa goro rĩrĩa rĩtonekaga.
- 16 Oya nguo ya mũndũ ũrĩa ũngĩrũgamĩrĩra thĩrĩ wa mũndũ wa kũngĩ;
mĩige ĩrũgamĩrĩre thĩrĩ ũcio wa mũndũ wa kũngĩ.
- 17 Irio cionekete na njĩra ya kũheenania irĩ cama harĩ mũndũ,
no thuutha kanua gake kaiyũraga o mũthanga.
- 18 Mĩbango ĩgaacagĩra nĩ ũndũ wa kũhooya kĩrĩra,
ũngĩtua gũthĩ mbaara-inĩ, heo ũtaaro.
- 19 Mũndũ wa mũhuhu nĩoimagia ndeto cia ndundu nja,
nĩ ũndũ ũcio wĩthemage mũndũ waragia mũno.
- 20 Mũndũ angĩruma ithe kana nyina,
tawa wake ũkaahorera nduma-inĩ ĩrĩa ndumanu.
- 21 Igai rĩrĩa rĩoneka narua kĩambĩrĩria-inĩ,
marĩgĩrĩrio-inĩ rĩtĩtuĩkaga rĩa kĩrathimo.
- 22 Ndũkoige atĩrĩ, “Nĩngerĩhĩria ũũru ũyũ!”
Eterera Jehova nake nĩegũkũhonokia.
- 23 Mahiga ma ratiri mataiganainie ũritũ nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
nacio ratiri itarĩ cia ma itimũkenagia.
- 24 Makinya ma mũndũ matongoragio nĩ Jehova.
Mũndũ-rĩ, angĩkĩhota atĩa kũmenya njĩra yake mwene?
- 25 Nĩ mũtego harĩ mũndũ kwamũrĩra Ngai kĩndũ na ihenya,
acooke gwĩcũũrania ũhoru wa mĩhĩtwa yake thuutha-inĩ.
- 26 Mũthamaki mũũgĩ nĩathũngũrũraga andũ arĩa aaganu;
ageragĩria kĩgaragari gĩa gũkonyora ngano igũrũ rĩao.
- 27 Roho wa mũndũ nĩ tawa wa Jehova,
ũthuthuuragia o nginya tũturi tũrĩa tũrĩ thĩinĩ mũno.
- 28 Wendo na wĩhokeku nĩcigitagĩra mũthamaki;
ũtugi nĩũtũmaga gĩtĩ gĩaake kĩa ũnene kĩrũme.
- 29 Hinya wa andũ ethĩ nĩguo riiri wao,
nacio mbuĩ nĩcio riiri wa arĩa akũrũ.
- 30 Mahũũra na nguraro nĩitheragia ũũru wa mũndũ,
nacio iboko itheragia o nginya tũturi twa thĩinĩ mũno.

21

- 1 Ngoro ya mūthamaki ĩrĩ moko-inĩ ma Jehova;
amĩroragia o kūrĩa ekwenda, o ta ũrĩa maaĩ moinithagĩrio mĩtaro-inĩ.
- 2 Mũndũ oonaga mĩthiire yake yothe ĩrĩ mĩega,
no Jehova athimaga ngoro.
- 3 Gwĩka ũrĩa kwagĩrĩire na ũrĩa ũrĩ kĩhooto
nĩ gwĩtikagĩrwo nĩ Jehova gũkĩra kūruta igongona.
- 4 Maitho ma mwĩtũũgĩrio na ngoro ya mwĩtĩio,
o icio tawa wa arĩa aaganu-rĩ, nĩ mehia!
- 5 Mĩbango ya arĩa marĩ kĩyo nĩrehaga uumithio,
o ta ũrĩa ti-itherũ ihenya inene rĩrehaga ũthĩini.
- 6 Kũgĩa na ũtonga na njĩra ya rūrĩmĩ rwa maheeni
nĩ kĩbii gĩa gũthira, na nĩ mũtego wa gĩkuũ.
- 7 Haaro ya andũ arĩa aaganu ĩkaamakururia, ĩmeherie,
nĩgũkorwo nĩmaregaga gwĩka ũrĩa kwagĩrĩire.
- 8 Njĩra ya mũndũ mũhĩtia nĩ njogomu,
no mĩthiire ya mũndũ ũrĩa ũtarĩ mahĩtia nĩ mĩrũngarũ.
- 9 Nĩ kaba gũtũũra nyũmba-igũrũ, koine-inĩ,
gũkĩra gũtũũra nyũmba thĩinĩ na mũtumia wa haaro.
- 10 Mũndũ ũrĩa mwaganu eriragĩria gwĩka o ũũru;
ndaiguuagĩra mũndũ wa itũũra rĩake tha.
- 11 Hĩndĩ ĩrĩa mũnyũrũrانيا aaherithio, arĩa maagĩte ũũgĩ nĩmohĩgaga;
hĩndĩ ĩrĩa mũndũ mũũgĩ aataarwo nĩagĩĩaga na ũmenyo.
- 12 Ũrĩa Mũthingu, o we Ngai, nĩonaga nyũmba ya ũrĩa mwaganu,
na akarehithĩria ũcio mwaganu mwanangĩko.
- 13 Mũndũ angĩhinga matũ ndakaigue kĩrĩro kĩa arĩa athĩini-rĩ,
o nake agaakaya na ndone wa kũmwĩtika.
- 14 Kĩheo kĩheanĩtwo na hitho nĩkĩhooreragia marakara,
na ihaki ihithe nguo-inĩ rĩhooreragia mang'ũrĩ manene.
- 15 Ituĩro rĩa kĩhooto rĩatuuo, rĩrehaga gĩkeno kũrĩ andũ arĩa athingu,
no rĩrehaga kĩmako kũrĩ arĩa mekaga ũũru.
- 16 Mũndũ ũrĩa ũtiganaga na njĩra ya ũũgĩ,
akaahurũkĩra kĩũngano-inĩ kĩa arĩa akuũ.
- 17 Mũndũ ũrĩa mwendi ikeno nĩagathĩina;
ũrĩa wothe mwendi ndibei na maguta-rĩ, gũtirĩ hĩndĩ agaatonga.

- 18 Mündũ ũrĩa mwaganu atuĩkaga irĩhi rĩa gũkũũra ũrĩa mũthingu,
na ũrĩa ũtarĩ mwĩhokeku agatuĩka irĩhi rĩa gũkũũra ũrĩa
mũrũngĩrĩru.
- 19 Nĩ kaba gũtũũra werũ-inĩ,
gũkĩra gũtũũra na mũtumia wa haaro na kũrakara narua.
- 20 Thĩinĩ wa nyũmba ya mündũ mũũgĩ nĩ kũrĩ mũthemba yothe ya irio
njega o na maguta,
no mündũ mũkũĩgu arĩaga kĩrĩa gĩothe arĩ nakĩo.
- 21 Mündũ ũrĩa ũthingataga ũthingu na wendani
nĩagĩaga na muoyo, na ũgaacĩru, na gĩtĩio.
- 22 Mündũ mũũgĩ atharĩkagĩra itũũra inene rĩa andũ arĩa njamba,
na akamomora kĩhitho kĩa hinya kĩrĩa mehokete.
- 23 Mündũ ũrĩa ũmenyagĩrĩra kanua gake na rũrĩmĩ rwake
nĩeyeheragia mũtino-inĩ.
- 24 Mündũ mwĩtĩĩ na mwĩgereri, etagwo “Mũnyũrũria”;
ekaga maündũ make na mwĩtĩio mũnene.
- 25 Merirĩria ma mündũ kĩgũũta nĩmo makaamũũraga,
tondũ moko make matiendaga kũruta wĩra.
- 26 Mũthenya wothe eriragĩria o makĩria,
no arĩa athingu maheanaga mategũtara.
- 27 Igongona rĩa mündũ mwaganu nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi:
ĩ rĩtikĩrĩ magigi makĩria hĩndĩ ĩrĩa rĩrehetwo na ũhinga ngoro-inĩ!
- 28 Mũira wa maheeni nĩgũthira agaathira,
nake ũrĩa ũmũthikagĩrĩria akaanangwo nginya tene.
- 29 Mündũ mwaganu erũagĩrĩra na ũrũme,
no mündũ mũrũngĩrĩru nĩeciiragia ũhoru wa mũthĩire yake.
- 30 Gũtirĩ ũũgĩ, kana ũmenyi, kana kĩrĩra o na kĩrĩkũ
kĩngĩhota gũkĩrĩra Jehova.
- 31 Mbarathi nĩharagĩrio nĩ ũndũ wa mũthenya wa mbaara,
no ũhootani uumaga kũrĩ Jehova.

22

- 1 Rĩitwa rĩega nĩrĩakwĩrĩrĩrio gũkĩra ũtonga mũnene;
gũtũĩka nĩ kwega gũkĩra betha kana thahabu.
- 2 Andũ arĩa atongu na arĩa athĩini harĩ ũndũ ũmwe ũmanyiitithanĩtie;
Jehova nĩwe Mũmbi wao othe.
- 3 Mündũ mũbaarĩrĩri onaga ũgwati akehitha,

no arĩa matarĩ ùũgĩ mathiiga o na mbere nao magatoonya thĩina-inĩ.

- 4 Kwĩnyiihia na gwĩtigĩra Jehova
kũrehaga ùtonga, na gĩtĩio, na muoyo.
- 5 Njĩra cia andũ arĩa aaganu irĩ mĩigua na mĩtego,
no ùrĩa ùgitagĩra ngoro yake aikaraga kũraya nacio.
- 6 Menyeria mwana njĩra ãrĩa agĩrĩrwo nĩkũgera,
na ndarĩ hĩndĩ akaamiuma o na aakũra.
- 7 Andũ arĩa atongu nĩ mathaga arĩa athĩini,
na ùrĩa ùkombaga nĩ ndungata ya mũmũkoomberi.
- 8 Mũndũ ùrĩa ùhaandaga waganu agethaga thĩina,
naruo rũthanju rwa marakara make nĩrũkanangwo.
- 9 Mũndũ mũtaana we mwene nĩakarathimwo,
tondũ nĩagayagĩra arĩa athĩini irio ciake.
- 10 Ingata mũnyũrũrania, nayo ngũĩ nĩgũkweherera;
inegene na irumi o nacio nĩcigũthira.
- 11 Mũndũ ùrĩa wendaga ngoro theru na akaaragia maũndũ ma ùtugi,
mũthamaki nĩagatuĩka mũrata wake.
- 12 Maitho ma Jehova nĩmamenyagĩrĩa ùmenyo,
no nĩathaahagia ciugo cia ùrĩa ùtarĩ mwĩhokeku.
- 13 Kĩgũũta kiugaga, “Nja kũrĩ na mũrũũthi!”
Kana gĩkoiga atĩrĩ, “Nĩngũũragĩrwo njĩra-inĩ!”
- 14 Kanua ka mũtumia mũtharia nĩ irima iriku,
nake ùrĩa werekeirio mang’ũrĩ ma Jehova agũũaga thĩinĩ wa rĩo.
- 15 Ngoro ya mwana yohanĩtio na ùrimũ,
no rũthanju rwa kũmũherithia nĩrũkaũingata kũraya nake.
- 16 Mũndũ ùrĩa ùhinyagĩrĩria arĩa athĩini nĩguo eyongerere ùtonga,
na ùrĩa ùheaga itonga iheo, eerĩ nĩmagathĩina.
- Mĩario ya arĩa Oogĩ*
- 17 Tega matũ, na ùthikĩrĩrie mĩario ya andũ arĩa oogĩ;
nyiiita na ngoro yaku maũndũ marĩa ngũrutana,
- 18 tondũ nĩ ùndũ mwega hĩndĩ ãrĩa ùkũmaiga ngoro-inĩ yaku,
na ùkoragwo namo mothe mĩromo-inĩ yaku.
- 19 Ndaakũmenyithia mo nĩgeetha mwĩhoko waku ùkoragwo harĩ Jehova,
wee nĩwe ngũruta maũndũ macio ùmũthĩ, ãrĩa wee nĩwe ngũruta.
- 20 Githĩ ndikwandĩkĩire thimo mĩrongo ãtatũ,
thimo cia ùtaarani na ùmenyo,
- 21 ngakũruta ciugo cia ma na cia kwĩhokeka,
nĩgeetha ùkaahota kũhe
ũrĩa ùgũtũmĩte macookio mega?

- 22 Ndūkanatunye arĩa athĩni indo ciao tondũ wa ũthĩni wao,
na ndūkanahinyĩrĩrie arĩa abatari ciira-inĩ,
- 23 nĩgũkorwo Jehova nĩakamacirĩrĩra,
na nĩagatunya arĩa mamatunyaga indo ciao.
- 24 Ndūkanagĩe ũrata na mũndũ ũrĩa ũrĩ marakara mahiũ,
ndūkanagĩe thiritũ na mũndũ ũrĩa ũhiũhaga kũrakara,
- 25 tondũ wahota kwĩruta mĩthiire yake,
na ũnyiitwo nĩ mũtego.
- 26 Ndūgatuĩke mũndũ wa kũiga kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra thiiĩ,
kana ũtuĩke wee nĩwe wa kũrũgamagĩrĩra mathiirĩ ma andũ angĩ;
- 27 ũngĩkaaga kĩndũ gĩa kũrĩha nakĩo-rĩ,
ũgaatunywo ũrĩrĩ waku o ũũkomeire.
- 28 Ndūkaneherie ihiga rĩa tene rĩa mũhaka
rĩrĩa rĩahaandirwo nĩ maithe manyu ma tene.
- 29 Nĩwonaga mũndũ mũũgĩ na wĩra wake?
Ūcio agatungata o na mbere ya athamaki;
ndagatungata mbere ya andũ matooĩkaine.

23

- 1 Rĩrĩa waikara thĩ kũrĩanĩra na mwathi wa bũrũri-rĩ,
wĩmenyerere nũũ ũcio mũrĩ nake;
- 2 wĩigĩrĩre kahiũ mũmero
ũngĩkorwo ũrĩ mũndũ mũkoroku.
- 3 Ndũkerirĩrie irio ciake irĩ mũrĩo,
nĩgũkorwo nĩ irio cia gũkũheenereria.
- 4 Tiga kwĩnogia na kwenda gwĩtongia;
gĩa na ũũgĩ wa kũhota kwĩrigĩrĩria.
- 5 No wone ũtonga, ũcooke ũbuĩrie,
nĩgũkorwo ti-itherũ ũtonga nĩwĩmeragia mathagu,
na ũkombũka ta nderi yerekeire matu-inĩ.
- 6 Tiga kũrĩa irio cia mũndũ mũkarĩ,
ndũkerirĩrie irio ciake cia mũrĩo;
- 7 tondũ nĩ mũndũ wa arĩa meciiragia o ũhoru wa thogora hĩndĩ ciothe.
Akwĩraga atĩrĩ, “Rĩa na ũnyue,”
no ngoro yake ndĩrĩ hamwe nawe.
- 8 Nĩũgatahĩka kĩrĩa kĩnini ũgaakorwo ũrĩite,
nacio ngaatho ciaku nĩikoorĩra thĩ.
- 9 Ndũkaarie na mũndũ mũkĩĩgu,
nĩgũkorwo we no anyararire ũũgĩ wa ciugo ciaku.
- 10 Ndūkaneherie ihiga rĩa tene rĩa mũhaka,
kana ũhatĩke mĩhaka ya mĩgũnda ya ciana cia ngoriai,
- 11 tondũ Mũgitĩri wacio nĩ arĩ na hinya;
nĩakamacirĩrĩra agũũkĩrĩre.

- 12 Ringĩrĩria ngoro yaku gũthikĩrĩria ũrutani,
na matũ maku kũigua ciugo cia ũmenyo.
- 13 Ndũkanaage kũherithia mwana;
ũngĩmũhũũra na rũthanju-rĩ, ndangĩkua.
- 14 Mũhũũrage na rũthanju
nĩguo ũhonokie muoyo wake kuuma kũrĩ gĩkuũ.
- 15 Mũrũ wakwa, ngoro yaku ĩngĩgĩa na ũũgĩ-rĩ,
hĩndĩ ĩyo ngoro yakwa no ĩkene;
- 16 ngoro yakwa nĩgacanjamũka
rĩrĩa mĩromo yaku ĩkaaria maũndũ marĩa magĩrĩire.
- 17 Ndũkanareke ngoro yaku ĩiguĩre ehia ũiru,
no hĩndĩ ciothe gĩaga na kĩyo gĩa gwĩtigĩa Jehova.
- 18 Tondũ ti-itherũ wee ũrĩ na kĩrĩgĩrĩro thuutha-inĩ,
na kĩrĩgĩrĩro gĩaku gĩtigaathira.
- 19 Mũrũ wakwa, thikĩrĩria nĩgeetha ũgĩe na ũũgĩ,
na ũige ngoro yaku njĩra-inĩ ĩrĩa yagĩrĩire.
- 20 Ndũkegwatanie na andũ arĩa manyuuaga njoohi,
kana arĩa makorokagĩa nyama,
- 21 nĩgũkorwo arĩu na andũ arĩa akoroku matuĩkaga athĩni,
naguo ũgũta ũtũmaga mũndũ ehumbe matangari.
- 22 Thikagĩrĩria thoguo, we ũrĩa wagũciarire,
na ndũkanyarare maitũguo, o na aakorwo nĩ mũkũrũ.
- 23 Wĩgũrĩre ũhoru ũrĩa wa ma na ndũkanawendie;
wĩgũrĩre na ũũgĩ, na ũtaaro, na ũtaũku.
- 24 Ithe wa mwana mũthingu arĩ gĩkeno kĩnene mũno;
nake ũrĩa ũrĩ na mwana mũũgĩ nĩakenagio nĩwe.
- 25 Thoguo na maitũguo marocanjamũka nĩ ũndũ waku;
mũtumia ũrĩa wagũciarire arokana!
- 26 Mũrũ wakwa, heaga ngoro yaku,
na ũreke maitho maku marũmagĩrĩre njĩra ciakwa,
- 27 nĩgũkorwo mũmaraya nĩ irima iriku,
nake mũtumia mũtharia nĩ gĩthima gĩkunderu.
- 28 Oohagĩria andũ njĩra-inĩ o ta njangiri,
na nĩatũmaga kuongerereke andũ matarĩ ehokeku kĩrĩndĩ-inĩ.
- 29 Nũũ ũrĩ na haaro? Nũũ ũrĩ na kĩaha?
Nũũ ũrĩ hatĩka-inĩ? Nũũ ũrĩ na mateta?
Nũũ ũgurarĩtio hatarĩ gĩtũmi? Nũũ ũtunĩhĩtie maitho?
- 30 Nĩ arĩa matindaga marũmanĩrĩire na ndibei,
arĩa mathiiaga magĩcamaga mbakũri cia ndibei ĩrĩa ndukanie.
- 31 Tiga kwĩrorera ndibei rĩrĩa ĩtunĩhĩte,
rĩrĩa ĩgũkenga ĩrĩ gĩkombe-inĩ,
rĩrĩa ĩkũmerũka wega!
- 32 Mũthia-inĩ ĩrũmanaga ta nyoka,
ĩgagũtheeca na thumu ta ndũira.
- 33 Maitho maku makoonaaga maũndũ mageni,

na meciiria maku meciirie maũndũ ma waganu.

³⁴ Ũgaatuĩka ta mũndũ ũkomete iria-inĩ rĩrĩa inene gatagatĩ,
o ta mũndũ ũkomete mũthia wa gĩtugĩ kĩa macua.

³⁵ Nĩũkoiga atĩrĩ, “Ngũthĩtwo, no ndinatiihio!
Nĩmahũũra, no ndinaigua ũndũ!

Ngokĩra-rĩ,
nĩguo ngacarie ĩngĩ ya kũnyua?”

24

¹ Tiga kũiguĩra andũ arĩa aaganu ũiru,
na ndũkanerirĩrie thiritũ yao,

² nĩgũkorwo ngoro ciao ithugundaga o haaro,
na mũromo yao yaragia ũhoro wa kũrehere andũ thĩna.

³ Nyũmba yakagwo na ũũgĩ,
naguo ũtaũku nĩguo ũtũmaga ĩhaande;

⁴ ũmenyo nĩguo ũiyũragia tũnyũmba twayo,
ũgatũiyũria na indo cia bata, na ũtonga mwega.

⁵ Mũndũ mũũgĩ arĩ ũhoti mũnene,
na mũndũ ũrĩ ũmenyo nĩakĩragĩrĩria kũgĩa na hinya;

⁶ ũgĩthĩ mbaara-inĩ nĩũbatarĩtio nĩgũtaarwo,
na nĩgeetha ũhootane nĩũbatarĩtio nĩ aheani kĩrĩra aingĩ.

⁷ ũũgĩ ũrĩ igũrũ mũno, ndũngĩkinyĩrĩka nĩ mũndũ mũkĩngu;
rĩrĩa kwagomanwo kĩhingo-inĩ, ndangĩona wa kuuga.

⁸ Mũndũ ũrĩa ũthugundaga ũũru-rĩ,
andũ mamwĩtaga mungumania.

⁹ Mathugunda ma ũrimũ nĩ mehia,
na mũnyũrũrania nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ andũ.

¹⁰ ũngĩtuĩka wa kũũrwo nĩ hinya hĩndĩ ya thĩna,
hinya waku kaĩ nĩ mũnini-ĩ!

¹¹ Honokia arĩa maratwarĩrĩrio gĩkuũ-inĩ;
girĩrĩria arĩa maratũgũũga merekeire gĩthĩnjĩro.

¹² ũngiuga atĩrĩ, “ũhoro ũcio tũtiraũmenyete,”
githĩ ũrĩa ũthimaga ngoro tiwe ũmenyaga?

Ũrĩa ũrangagĩra muoyo waku-rĩ, githĩ ndooĩ kana nĩguo?
Githĩ ndakaarĩha o mũndũ kũringana na ũrĩa ekĩte?

¹³ Mũrũ wakwa, rĩa ũũkĩ, nĩgũkorwo nĩ mwega;
ũũkĩ uumĩte magua-inĩ ũrĩ mũrĩo ũkĩũcama.

¹⁴ Ningĩ menya atĩ ũũgĩ ũrĩ mũrĩo harĩ ngoro yaku;
ũngĩgĩa naguo, nĩũkagĩa na kũrĩgĩrĩro,
na kũrĩgĩrĩro gĩaku gĩtigaathira.

¹⁵ Ndũkanoochie mũndũ mũthingu njĩra-inĩ ũtharĩkĩre nyũmba yake ta
mũitũ,
ndũkanahithũkĩre gĩikaro gĩake;

16 nīgũkorwo mũndũ mũthingu o na angĩgũa maita mũgwanja, agũũaga
o agĩũkagĩra,
no andũ arĩa aaganu marũndagwo nĩ mũtino.

17 Hĩndĩ ĩrĩa thũ yaku yagũa-rĩ, ndũkanamĩkenerere;
hĩndĩ ĩrĩa yahĩngwo-rĩ, ndũkareke ngoro yaku ĩkene,

18 nĩguo Jehova ndakone ũndũ ũcio arakare,
akĩhũndũre marakara make kuuma kũrĩ thũ ĩyo.

19 Ndũkanathĩĩnĩke ngoro nĩ ũndũ wa andũ arĩa ooru,
kana wĩrirĩrie kũhaanana na arĩa aaganu,

20 nīgũkorwo mũndũ ũrĩa mũũru ndarĩ na mwĩhoko wa thuutha-inĩ,
na tawa wa ũrĩa mwaganu nĩũkahorio.

21 Mũrũ wakwa, wĩtigĩre Jehova na wĩtigĩre mũthamaki,
na ndũkagĩe na ngwatanĩro na andũ arĩa aremi,

22 nīgũkorwo acio eerĩ no mamũrehithĩrie mwanangĩko wa narua,
na nũũ ũngĩmenya nĩ mũtino ĩrĩkũ mangĩrehe?

Mĩario ĩngĩ ya arĩa Oogĩ

23 O na ici no thimo cia andũ arĩa oogĩ:

Kwenda mwena ũmwe gũkĩra ũrĩa ũngĩ ciira-inĩ ti ũndũ mwega:

24 ũrĩa wothe wĩraga mũndũ ũrĩa ũrĩ na mahĩtia atĩrĩ, “Wee ndũrĩ na
mahĩtia,”
kĩrĩndĩ nĩgĩkamũruma, na athũũrwo nĩ ndũrĩrĩ.

25 No arĩa matuagĩra andũ arĩa aaganu ciira,
nĩmakona wega, na magĩe na kĩrathimo kĩega.

26 Icookio rĩa wĩhokeku
nĩ ta kĩmumunyano kĩa mũromo.

27 Rĩkia wĩra wa gũtua mwako na nja,
na ũhaarĩrie mĩgũnda yaku;
thuutha ũcio cooka wĩakĩre nyũmba.

28 Ndũkanarute ũira ũigĩrĩre mũndũ wa itũũra rĩaku kĩgeenyoy,
kana ũheenanie na mũromo yaku.

29 Ndũkanoige atĩrĩ, “Ngũmwĩka o ta ũrĩa anjĩkĩte;
ngwĩrĩhĩria harĩ mũndũ ũcio kũringana na ũrĩa eekire.”

30 Ndaahĩtũkĩire mũgũnda-inĩ wa kĩgũũta,
ngĩhĩtũkĩra mũgũnda-inĩ wa mĩthabibũ wa mũndũ ũtooĩ gũkũũrana
maũndũ;

31 na rĩrĩ, mĩigua yamerete kũndũ guothe,
na mũgũnda ũkaiyũra riya,
naruo rũthingo rwa mahiga rũkamomoka.

32 Nĩndacũũranirie na ngoro yakwa maũndũ macio ndonire,
na ngĩruta ũndũ kuumana na ũrĩa ndonire:

33 Mũtugo wa gũkoma hanini,
gũcooka toro hanini, gũkũnja moko hanini ũhurũke;

34 nague ũthĩni ũgaagũkororerera ta mũitũ,
na wagi ũgũkororerere ta mũndũ wĩohete indo cia mbaara.

25

Thimo Ingĩ cia Solomoni

¹ Ici nĩ thimo ingĩ cia Solomoni, iria ciacookanĩrĩrio na ikĩandĩkwo nĩ andũ a Hezekia ũrĩa warĩ mũthamaki wa Juda:

² Kũhithĩrĩra ũndũ nĩ ũgooci wa Ngai;
nakuo gũtuĩria ũndũ nĩkuo kũgoocithagia athamaki.

³ O ta ũrĩa igũrũ kũraihĩte na igũrũ, nakuo thĩ gũkarika mũno-rĩ,
ũguo noguo ngoro cia athamaki itangĩtuĩrĩka.

⁴ Theria betha ithire gĩko,
na nihegũtigara kĩndũ kĩa mūturi wa betha;

⁵ eheria andũ arĩa aaganu harĩ mũthamaki,
na gĩtĩ gĩaake kĩa ũnene nĩgĩkũrũmio nĩ ũthingu.

⁶ Ndũgetũũgĩrie harĩ mũthamaki,
na ndũkerũgamie gatagatĩ ka anene;

⁷ kaba mũthamaki we mwene akwĩre, “Ambata, ũũke haha,”
gũkĩra agũconorithie mbere ya mũndũ ũrĩ igweta.

Ũndũ ũrĩa wonete na maitho-rĩ,

⁸ ndũkahiũhe kũũtwara igooti-inĩ,
tondũ-rĩ, ũgeeka atĩa marigĩrĩrio-inĩ,
mũndũ wa itũũra rĩaku angĩkaaruta ũira agũconorithie?

⁹ Ciirai na mũndũ wa itũũra rĩaku we mwene,
nĩguo ndũkoimie ndundu ya mũndũ ũcio ũngĩ nja,

¹⁰ kana ũiguuo nĩ mũndũ ũngĩ agũconore,
ũtũũre na ngumo njũru itagagũthira.

¹¹ Kiugo kĩarĩtio hĩndĩ rĩria yagĩrĩire
nĩ ta matunda ma thahabu marĩ thaani-inĩ ya betha.

¹² Gĩcũhĩ gĩa gũtũ gĩa thahabu, kana ithaga rĩa thahabu rĩria therie,
nĩ taguo irũithia rĩa mũndũ mũũgĩ rĩtariĩ gũtũ-inĩ kwa mũndũ ũrĩa
ũiguaga.

¹³ Ta ũhehu wa tharunji hĩndĩ ya magetha,
no taguo mũtwari ndũmĩrĩri mwĩhokeku ahaana kũrĩ arĩa
mamũtũmaga;
nĩatũmaga ngoro cia anene ake ikene.

¹⁴ O ta ũrĩa matu na rũhuho matarĩ mbura ihaana,
no taguo mũndũ ahaana ũrĩa ũrahaga ũrĩa ekũheana iheo na
ndaheane.

¹⁵ Ũkirĩrĩria no ũguucĩrĩrie ũrĩa waathanaga etĩkĩre ũndũ,
naruo rũrĩmĩ ruororo no ruune ihĩndĩ.

¹⁶ Ũngĩona ũũkĩ-rĩ, rĩa o wa gũkũigana,
ũngĩrĩa mũingĩ mũno nĩũgũtahĩka.

¹⁷ Nyiihia gũthiiga kwa mũndũ wa itũũra,

ũngĩthiĩ kaingĩ no anogio nĩwe agũthũũre.

- 18 Mũndũ ũrĩa ũheanaga ũira wa maheeni agookĩrĩra mũndũ wa itũũra, ahaana ta njũgũma, kana rūhiũ rwa njora, kana mũguĩ mũũgĩ.
- 19 Kwĩhoka mũndũ ũtarĩ mwĩhokeku hĩndĩ ya thĩina, no ta kwĩhoka igeo ituĩku, kana kũgũrũ kũrathua.
- 20 Ũrĩa ũinagĩra mũndũ ũrĩ na ngoro nditũ nyĩmbo, no ta mũndũ kwĩruta nguo mũthenya wa heho, kana gũitĩrĩria thiki igata-inĩ.
- 21 Thũ yaku ãngĩkorwo ãhũtiĩ-rĩ, mĩhe irio ãrĩe; ãngĩkorwo ãnyootĩ-rĩ, mĩhe maaĩ ãnyue.
- 22 Weka ũguo-rĩ, nĩũkũmĩgĩrĩra makara ma mwaki mūtwe, nake Jehova nĩagakũrĩha.
- 23 O ta ũrĩa rūhuho rwa gathigathini rūrehaga mbura, no guo rūrĩmĩ rwa njuukũ rūrehaga ũhoru wa marakara.
- 24 Nĩ kaba gũtũũra nyũmba-igũrũ koine-inĩ, gũkĩra gũtũũrania nyũmba thĩinĩ na mūtumia wa haaro.
- 25 O ta ũrĩa maaĩ mahehu manyooraga mũndũ mũnyootu, no taguo ũhoru mwega uumĩte bũrũri wa kũraya wĩkaga.
- 26 O ta gĩthima kĩiyũrĩte ndaka, kana itherũkĩro rĩa maaĩ riunjuge, ũguo nĩguo mũndũ mũthingu ahaanaga angĩrekereria harĩ andũ arĩa aaganu.
- 27 Ti wega kũrĩa ũũkĩ mũingĩ mũno, o na ti ũndũ wa gũtũika mũndũ gwĩcarĩria gĩtũo we mwene.
- 28 Mũndũ ũtangĩhota gwatha ngoro yake atariĩ ta itũũra inene rĩmomoku, na rĩtarĩ na thingo.

26

- 1 O ta ũrĩa tharunji ãtaagĩrĩire kũgĩa hĩndĩ ya riũa, kana mbura kuura hĩndĩ ya magetha-rĩ, no guo gĩtũo gĩtagĩrĩire mũndũ mũkĩĩgu.
- 2 Ta kanyoni-ka-nja gekũbatabata, kana thũngũrũrũ ãkũhiũka-hiũka, no guo kĩrumi gĩtarĩ gĩtũmi gĩtarĩ ha kwĩgwatĩrĩra.
- 3 Kĩboko nĩ kĩa mbarathi, matamu nĩ ma ndigiri, na rūthanju nĩ rwa ciande cia andũ arĩa akĩĩgu!
- 4 Ndũkanacookerie mũndũ mũkĩĩgu kũringana na ũrimũ wake, ndũkae gũtuĩka take.
- 5 Cookeria mũndũ mũkĩĩgu kũringana na ũrimũ wake, nĩguo ndakeyone taarĩ mũndũ mũũgĩ maithe-inĩ make.

- 6 Gūtūma ndūmīrīri na guoko kwa mūdū mūkīgu-rī,
nī ta gwītīnia magūrū, kana kūnyua haaro.
- 7 O ta magūrū ma gīthua ūrīa mathiiga maniginīte,
nogu thimo īhaana īkīario nī kanua ka mūdū mūkīgu.
- 8 Kūhe mūdū mūkīgu gītīo
no ta kuohera ihiga kīgūtha-inī.
- 9 Thimo īkīario nī kanua ka mūdū mūkīgu
nī ta mūigua ūrī guoko-inī kwa mūrīu.
- 10 Mūdū wandīkaga mūdū mūkīgu kana mwīhītūkīri
nī ta ūrīa ūikagia mīguī o ro ūguo agatīhia andū.
- 11 Mūdū mūkīgu acookagīra ūrimū wake
o ta ūrīa ngui īcookagīrīra matahīko mayo.
- 12 Wanona mūdū wīonaga arī mūūgī maitho-inī make?
Mūdū mūkīgu arī na kīrīgīrīro gūkīra mūdū ūcio.
- 13 Kīgūūta kiugaga atīrī, “Njīra-inī kūrī na mūrūūthi,
mūrūūthi mūrīani ūrorūūra njīra-inī cia itūūra!”
- 14 Ta ūrīa mūrango ūtindaga ūkīgarūrūka ihocio-inī ciaguo,
nogu kīgūūta gītindaga gīkīgarūra gīkomete ūrīrī-inī wakīo.
- 15 Kīgūūta gīikagia guoko gwakīo o thaani-inī;
kīnogagio nīgūcooka gūkuoya gīgūkinyie kanua-inī.
- 16 Kīgūūta kīionaga kīrī kīūgī maitho-inī makīo,
gūkīra andū mūgwanja arīa macookagia ūhorō na ūūgī.
- 17 Mwīhītūkīri wītoonyagia inegene-inī rītāmūkoniī
no ta mūdū ūkūnyiita ngui matū.
- 18 Ta mūgūrūki ūgūikia
icinga cia mwaki, kana agaikia mīguī ya gīkuū,
19 no taguo mūdū ahaana ūrīa ūheenagia mūdū wa itūūra rīake,
agacooka kūmwīra atīrī, “Nī itherū nyuma narīo!”
- 20 Mwaki ūngīaga ngū no kūhora ūhoraga;
ngarari cingīaga mūhuhu no gūthira ithiraga.
- 21 O ta ūrīa makara magwatagia marīa mangī mwaki,
na o ta ūrīa ngū ciakanagia mwaki,
nogu mūdū mūūgiti aakagīrīria haaro.
- 22 Ndeto cia mūdū wa mūhuhu nī ta twenyū twega twa irio;
tūmerūkaga tūgathiī mwīrī wa mūdū o thīnī biū.
- 23 Ta ūrīa indo cia rīūmba inyorokagio ikahenia na igūrū,

no taguo mĩromo mĩnyoroku ĩhumbagĩra ngoro ĩrĩ na ũũru.

- 24 Mũndũ wa rūmena aaragia ũhinga na mĩromo yake,
no thĩinĩ wa ngoro yake aiyũrĩtwo no maheeni.
- 25 O na gũtuĩka mĩario yake nĩ ya gũkenania, ndũkanamwĩtĩkie,
nĩgũkorwo ngoro yake ĩiyũrĩte maũndũ mũgwanja marĩ magigi.
- 26 Rũmena rwake no rūhithwo na maheeni,
no waganu wake ũkaaguũrio kũngano-inĩ.
- 27 Mũndũ angĩenja irima, nĩwe ũkaagũa rĩo;
mũndũ angĩgaragara ihiga, rĩkaagaragara rĩmũcookerere.
- 28 Rũrĩmĩ rwa maheeni nĩkũmena rūmenete arĩa rĩtuuragia,
nako kanua ga kwĩyendithĩrĩria karehaga mwanangĩko.

27

- 1 Tiga kwĩraha nĩ ũndũ wa rūciũ,
nĩgũkorwo ndũũĩ kĩrĩa mũthenya ũngĩrehe.
- 2 Reke mũndũ ũngĩ akũgaathĩrĩrie, no ti kanua gaku mwene;
mũndũ ũngĩ nĩakũgaathĩrĩrie, no ti mĩromo yaku mwene.
- 3 Ihiga nĩ iritũ na mũthanga nĩ mũrigo,
no kũrakario nĩ mũndũ mũkĩgu nĩ kũritũ gũkĩra icio cierĩ.
- 4 Marakara matirĩ tha, namo marũrũ moinaga ta mũiyũro;
no ũiru-rĩ, nũũ ũngĩhota kũwĩtiiria?
- 5 Kaba kũrũithio nĩ mũndũ ũtekũhithĩrĩra ũndũ
gũkĩra wendo mũhithe.
- 6 Nguraro cia gũtihio nĩ mũrata no ciĩhokwo,
no imumunyano nyingĩ cia mũgũthũũri ti cia kwĩhokwo.
- 7 Mũndũ mũhũũnu athũũraga o na ũũkĩ,
no mũndũ mũhũũtu, o na kĩndũ kĩrũrũ aiguaga kĩrĩ mũrĩo.
- 8 Mũndũ ũũrĩte gwake mũciĩ
ahaana ta nyoni ĩtiganĩrie gĩtara kĩayo.
- 9 Maguta manungi wega na ũbumba irehagĩra ngoro ya mũndũ gĩkeno,
na noguo wega wa mũrata wa mũndũ wĩkaga akĩmũhe ũtaaro wake
wa ma.
- 10 Ndũkanateanĩrie mũrata waku kana mũrata wa thoguo,
na ndũgathiĩ kwa mũrũ wa maitũguo rĩrĩa mũtino wagũkora:
nĩ kaba mũndũ wa itũũra ũcio ũrĩ hakuhĩ, gũkĩra mũrũ wa nyina na
mũndũ ũrĩ kũraya.
- 11 Mũrũ wakwa, tuĩka mũndũ mũũgĩ, ũgĩkenagie ngoro yakwa;
na nĩ hotage gũcookagĩria mũndũ o wothe ũngĩnyarara.

- 12 Mündũ mũũgĩ oonaga ũgwati ũgĩũka akehitha,
no arĩa matarĩ ũũgĩ mathiiga o na mbere, nao magatoonya thĩina-inĩ.
- 13 Oya nguo ya mündũ ũrĩa ũrũgamagĩrĩa thĩrĩ wa mündũ wa kũngĩ;
mĩige ĩrũgamĩrĩre thĩrĩ ũcio wa mündũ-wa-nja wa kũngĩ.
- 14 Mündũ angĩrathima mündũ wa itũũra rĩake rũciinĩ tene anĩrĩire-rĩ,
ũndũ ũcio ũngĩtuĩka taarĩ kĩrumi.
- 15 Mũtumia wa haaro ahaanaine
na maaĩ maratata mategũtigithĩria hĩndĩ ya mbura;
- 16 kũgeria kũmũgirĩrĩria nĩ ta kũgeria kũgirĩrĩria rũhuho,
kana kũgeria gũkumatĩria maguta na guoko.
- 17 O ta ũrĩa kĩgera kĩnooraga kĩrĩa kĩngĩ,
no taguo mündũ ohĩgagia ũrĩa ũngĩ.
- 18 Mündũ ũrĩa ũrĩmagĩra mũkũyũ nĩakaarĩa maciaro maguo,
na mündũ ũrĩa ũtungataga mwathi wake nĩagatĩo.
- 19 O ta ũrĩa mündũ onaga ũthiũ wake maaĩ-inĩ,
no taguo ngoro ya mündũ yonanagia ũrĩa mündũ atarĩ.
- 20 Gĩkuũ na Mwanangĩko itiiganagia,
na o namo maitho ma mündũ matiiganagia.
- 21 Nyũngũ nĩ ya gũthererio betha, na kĩrugutĩro nĩ gĩa gũthererio
thahabu,
no mündũ athimagwo na igweta rĩrĩa agwetagwo narĩo.
- 22 O na ũngĩhũũrĩa mündũ mũkĩũgu ndĩrĩ-inĩ,
ũmũhũũre na mũũthĩ ta ngano-rĩ,
ndangiumwo nĩ ũrimũ wake.
- 23 Thũũrimaga mahiũ maku na kĩyo,
ũmenyagĩrĩre wega ndũũru ciaku;
- 24 nĩgũkorwo ũtonga ndũtũũraga nginya tene,
o nayo thũmbĩ ti ya gũkinyĩra njiarwa na njiarwa.
- 25 Nyeki ĩrĩa nyũmũ rĩrĩa yatũgũtwo na nyeki njerũ ĩkunũke-rĩ,
nayo ĩrĩa ya ĩrĩma-inĩ yũnganio na ĩnũkio-rĩ,
- 26 hĩndĩ ĩyo tũgondu nĩtũgaatũma ũgĩe na nguo,
nacio mbũri itũme ũgĩe na gĩa kũgũra mũgũnda.
- 27 Nĩũkagĩa na iria rĩingĩ rĩa mbũri
rĩa gũkũigana na rĩa kũnyuuo nĩ andũ a nyũmba yaku,
o na rĩa gũtũũria airĩtu aku a wĩra.

28

1 Andũ arĩa aaganu moraga o na gũtarĩ mündũ ũramathingata,
no arĩa athingu momagĩrĩria ta mũrũũthi.

2 Bũrũri ũngĩhĩa, nĩũgĩaga na aathani aingĩ,

no mündũ ũrĩ na ũtaũku na akagĩa na ũmenyo nĩatũmaga bũrũri ũkindĩrie.

- 3 Mwathani ũrĩa ũhatagĩrĩria andũ arĩa athĩni ahaana ta mbura ya rũhuho ĩrĩa ĩtatigagia irio.
- 4 Andũ arĩa matirikaga watho magathagĩrĩria andũ arĩa aaganu, no arĩa marũmagia watho magianaga nao.
- 5 Andũ arĩa ooru matiiguaga maũndũ ma kĩhooto, no arĩa marongoragia Jehova nĩmataũkagĩrwo nĩ mo biũ.
- 6 Nĩ kaba mündũ mũthĩni ũrĩa ũthiiga na mũthiire ĩtarĩ ũcuuke, gũkĩra gĩtonga gĩthiiga na mũthiire mũogomu.
- 7 Mündũ ũrĩa ũrũmagia watho nĩ mwana ũrĩ na gũkũũrana, no mwana ũrĩa ũthiiga na thiritũ ya arĩa akoroku aconorithagia ithe.
- 8 Mündũ ũrĩa ũingĩhagia ũtonga wake na ũndũ wa gũkombithia mbeeca na gwĩtia uumithio mũkĩru aũigagĩra mündũ ũngĩ, ũrĩa ũkaiguĩra athĩni tha.
- 9 Mündũ ũrĩa ũregaga kũigua watho, o na mahooya make nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi.
- 10 Mündũ ũrĩa ũngĩhĩtithia andũ arĩa arũngĩrĩru nĩguo magere njĩra ya ũũru, akaagũa mũtego-inĩ wake we mwene, no ũrĩa ũtarĩ ũcuuke, wega nĩguo ũgaatuĩka igai rĩake.
- 11 Mündũ mũtongu no eyone taarĩ mũũgĩ maitho-inĩ make, no mündũ mũthĩni ũrĩa ũũĩ gũkũũrana maũndũ amuonaga o ũrĩa atariĩ.
- 12 Hĩndĩ ĩrĩa arĩa athingu maatoorania, nĩkũgĩaga na ndũhiũ nene; no rĩrĩa arĩa aaganu maatũũgĩra, andũ nĩ kwĩhitha mehithaga.
- 13 Mündũ ũrĩa ũhithaga mehia make ndagaacagĩra, no ũrĩa ũmoimbũraga na agatigana namo nĩaiguagĩrwo tha.
- 14 Kũrathimwo nĩ mündũ ũrĩa wĩtigagĩra Jehova hĩndĩ ciothe, no ũrĩa ũmagia ngoro yake nĩkũgũa agũũaga thĩina-inĩ.
- 15 Mündũ mwaganu agĩatha andũ matarĩ na ũhoti, nĩ ta mũrũũthi ũkũrarama, kana nduba ĩgũticũka.
- 16 Mũnene ũtarĩ na ũtaũku nĩahinyagĩrĩria andũ mũno, no mündũ ũrĩa ũthũire uumithio ũtagĩrĩre nĩagakenera matukũ maingĩ ma muoyo wake.
- 17 Mündũ mũritũhĩre nĩ thakame ya mündũ ooragĩte, egũtũũra ehithaga nginya gũkua gwake; mündũ o na ũrĩkũ ndakanamũteithĩrĩrie.

- 18 Mündũ ũrĩa mĩthiĩre yake ĩtarĩ ũcuuke aikaraga arĩ mũgitĩre,
no mündũ ũrĩa ũthiĩaga na njĩra cia waganu akaagũa o rĩmwe, hubu!
- 19 Mündũ ũrĩa ũrĩmaga mũgũnda wake arĩkoragwo na irio nyingĩ,
no ũrĩa ũhanyũkanagia na maündũ hatarĩ arĩhũnaga o thĩĩna.
- 20 Mündũ mwĩhokeku arĩrathimagwo mũno,
no ũrĩa wĩriragĩria kũhiũha gũtonga ndakaaga kũherithio.
- 21 Gũtĩĩra mündũ maũthĩ ti wega:
no mündũ no eke ũũru nĩ ũndũ wa kenyũ ka irio.
- 22 Mündũ mũkarĩ nĩeriragĩria mũno gũtonga,
na ndooĩ atĩ etereirwo nĩ ũthĩĩni.
- 23 Mündũ ũrĩa ũrũithagia ũngĩ nĩagatuĩka wa kwendwo nĩwe thuutha-inĩ,
gũkĩra mündũ wa rũrĩmĩ rwa kwĩyendithĩrĩria.
- 24 Mündũ ũrĩa ũtunyaga ithe kana nyina kĩndũ kĩa,
agacooka akoĩga atĩrĩ, “Ti ũũru ndeka,”
ũcio marĩ rũmwe na ũrĩa wanangaga.
- 25 Mündũ mũkoroku aarahũraga ngarari,
no mündũ wĩhokete Jehova nĩakagaacĩra.
- 26 Mündũ ũrĩa wĩhokaga we mwene nĩ mündũ mũkĩĩgu,
no ũrĩa ũthiĩaga na njĩra cia ũũgĩ aikaraga arĩ mũgitĩre.
- 27 Mündũ ũrĩa ũheaga athĩĩni ndarĩ kĩndũ akaaga,
no mündũ ũrĩa ũmahingagĩra maitho nĩarĩĩrumagwo kaingĩ.
- 28 Rĩrĩa andũ arĩa aaganu maatuĩka a gwathana, andũ nĩ kwĩhitha
mehithaga;
no rĩrĩa arĩa aaganu mathira, arĩa athingu nĩmatheeremaga.

29

- 1 Mündũ ũrĩa ũikaraga omĩtie ngingo thuutha wa kũrũithio maita maingĩ,
akaanangwo o rĩmwe, na aage kĩhonia.
- 2 Rĩrĩa andũ arĩa athingu matheerema, andũ nĩmakenaga;
no rĩrĩa andũ arĩa aaganu maathana, andũ nĩgũcaaya macaayaga.
- 3 Mündũ ũrĩa wendete ũũgĩ atũũragia ithe na gĩkeno,
no mündũ ũrĩa ũceeraga na maraya nĩgũitanga aitangaga ũtonga
wake.
- 4 Mũthamaki ũrĩ matuĩro ma kĩhooto aikaragia bũrũri ũrĩ mwĩkindĩru,
no ũrĩa ũkorokagĩra mahaki nĩ kwananga awanangaga.
- 5 Mündũ ũrĩa wĩyendithagĩrĩria harĩ mündũ wa itũũra rĩake na maheeni,
nĩ wabu aambagĩra magũrũ make.

- 6 Mündũ mwaganu ategagwo nĩ mehia make we mwene,
no mündũ mũthingu ainaga na agakena.
- 7 Andũ arĩa athingu nĩmamenyagĩrĩra kĩhooto kĩa arĩa athĩni,
no arĩa aaganu matirũmbũyagia kĩhooto kĩa.
- 8 Anyũrũrania matũmaga itũura inene rĩrĩmbũke ta mwaki,
no andũ oogĩ nĩkũniina maniinaga marakara.
- 9 Mündũ mũũgĩ angĩthiĩ igooti-inĩ na mündũ mũkĩigu,
mündũ mũkĩigu arĩrĩmbũkaga nĩ marakara na akanyũrũrania, nago
thayũ ũkaaga.
- 10 Andũ arĩa maitaga thakame nĩmathũire mündũ mwĩhokeku,
no andũ arĩa arũngĩrĩru macaragia ũrĩa mangĩtirĩrĩra muoyo wake.
- 11 Mündũ mũkĩigu aitũrũraga marakara make mothe,
no mündũ mũũgĩ aikaraga amarigĩrĩrie, akahoorera.
- 12 Mündũ ũrĩa wathanaga angĩthikĩrĩria maheeni-rĩ,
anene ake othe matuĩkaga andũ aaganu.
- 13 Mündũ mũthĩni na mündũ mũhinyanĩrĩria harĩ ũndũ ũmwe
ũmahaananĩtie:
Jehova nĩwe ũtũmaga maitho mao eerĩ moone.
- 14 Mũthamaki angĩtuĩra athĩni ciira na kĩhooto-rĩ,
gĩtĩ gĩake kĩa ũnene gĩtũũraga kĩrũmĩte nginya tene.
- 15 Rũthanju na kũrũithio ciĩkagĩra mündũ ũũgĩ,
no mwana wa kũrekererio aconorithagia nyina.
- 16 Hĩndĩ ĩrĩa andũ aaganu matheerema, nago mehia matheeremaga,
no andũ arĩa athingu nĩmakerorera igwa rĩa.
- 17 Herithagia mũrũguo, na nĩagatũma ũgĩe na thayũ;
nĩagatũma ũgĩe na gĩkeno ngoro-inĩ.
- 18 Kũrĩa gũtarĩ na ũguũrio, kĩrĩndĩ gĩticookaga kwĩrigĩrĩria;
no gũkena nĩ mündũ ũrĩa ũrũmagia watho.
- 19 Ndungata ndĩngĩhera nĩ kwarĩrio gũtheri;
o na ĩngĩtaũkĩrwo nĩ ũhoro ndĩngĩũrũmbũiya.
- 20 Wanona mündũ ũhiũhaga kwaria?
Mündũ mũkĩigu arĩ na kĩrĩgĩrĩro kũmũkĩra.
- 21 Mündũ angĩnania ndungata yake kuuma wĩthĩ wayo,
marigĩrĩrio-inĩ nĩkamũrehera kĩa.
- 22 Mündũ wa marakara aarahũraga ngarari,
nake mündũ wa marũrũ agĩĩaga na mehia maingĩ.

- 23 Mwĩtĩño wa mũndũ nĩũmũnyiihagia,
no mũndũ ũrĩa wa ngoro ya kwĩnyiihia nĩagatĩño.
- 24 Mũndũ wa kũgĩa thiritũ na mũici nĩ muoyo wake mwene athũire;
ehĩtithagio na ndangĩruta ũira.
- 25 Gwĩtigĩra mũndũ gũtuĩkaga mũtego,
no ũrĩa wĩhokaga Jehova aikaraga arĩ mũgitĩre.
- 26 Andũ aingĩ nĩmacaragia kũiguuo nĩ mũnene,
no mũndũ oonaga kĩhooto kuuma kũrĩ Jehova.
- 27 Andũ arĩa athingu monaga andũ arĩa matarĩ ehokeku ta kĩndũ kĩrĩ
magigi;
nao andũ arĩa aaganu moonaga andũ arĩa arũngĩrĩru ta kĩndũ kĩrĩ
magigi.

30

Mĩario ya Aguri

- ¹ Īno nĩyo mĩario ya Aguri mũrũ wa Jake, na nĩ ndũmĩrĩri nditũ:
Mũndũ ũcio eerire Ithieli,
akĩra Ithieli na Ukali atĩrĩ:
- 2 “Nĩ ndĩ mũndũ mũriitu gũkĩra andũ arĩa angĩ;
ndirĩ na ũtaũku ta wa mũndũ.
- 3 Ndiĩrutĩte kũgĩa na ũũgĩ,
o na kana ngamenya Ũrĩa Mũtheru.
- 4 Nũũ wanambata igũrũ na agacooka agaikũrũka gũkũ thĩ?
Nũũ wanacookereria rũhuho ngundi-inĩ ciake?
Maaĩ namo-rĩ, nũũ ũrĩ wamooiania na nguo yake ya igũrũ?
Nũũ wahaandire ituri ciothe cia thĩ?
Etagwo atĩa, nake mũriũ etagwo atĩa?
Akorwo nĩũũ-rĩ, ndũkĩnjĩre!
- 5 “Kiugo gĩothe kĩa Ngai gĩtirĩ mahĩtia;
nĩwe ngo ya arĩa moragĩra harĩ we.
- 6 Ndũkanongerere ciugo ciake,
ndakae gũkũrũithia wonekane ũrĩ wa maheeni.
- 7 “Nĩngũkũhooya maũndũ meerĩ, Wee Jehova;
ndũkanarege kũhe mo mbere ya ngue:
- 8 Atĩrĩrĩ, njehereria maũndũ matarĩ ma ma, na ma maheeni, cindaihĩrĩrie
mũno;
ningĩ ndũkaahe ũthĩni kana ũtonga,
no ũũheage irio cia o mũthenya.
- 9 Ndikaagĩe na indo nyingĩ mũno, ngũkaane,
njũũrie atĩrĩ, ‘Jehova nũũ?’
Kana thĩne mũno, njiye,
na nĩ ũndũ ũcio ngĩmenererie rĩtwa rĩa Ngai wakwa.
- 10 “Ndũgacambie ndungata kũrĩ mũnene wayo,
ndĩgagĩkũrume, nawe ũrĩhio ũũru ũcio.

- 11 “Nĩ kũrĩ andũ marumaga maithe mao
o na matangĩrathima manyina mao;
- 12 kũrĩ andũ arĩa meyonaga marĩ atheru maitho-inĩ mao,
o rĩrĩa matathambĩtio gĩko kĩa;
- 13 nĩ arĩa marĩ maitho ma mwĩtĩo,
o arĩa maroraga andũ manyĩira;
- 14 nĩo arĩa magego mao mahaana ta hiũ cia njora,
na ngambucu ciao ihaana ta tũhiũ
twa gũtambuura arĩa athĩni, mahuke thĩ,
na arĩa abatari, mathire andũ-inĩ.
- 15 “Thambara ĩrĩ airĩtu eerĩ.
Matitigithagĩria kuuga, ‘Tũhei! Tũhei!’
- “Kũrĩ indo ithatũ itarĩ hĩndĩ ihũũnaga,
o na nĩ inya itarĩ hĩndĩ ingiuga, ‘Nĩndaigania!’
- 16 Nacio nĩ mbĩrĩra, na nda thaata,
na thĩ tondũ ndĩrĩ hĩndĩ ĩiganagia maaĩ,
na mwaki tondũ ndũrĩ hĩndĩ uugaga, ‘Nĩndaigania!’
- 17 “Riitho rĩa mũndũ ũrĩa ũnyũrũragia ithe,
na akarurũka kũiguaga nyina,
rĩgaakũũrwo nĩ mahuru ma kĩaanda-inĩ,
na rĩkaarĩo nĩ nderi.
- 18 “Kũrĩ maũndũ matatũ mangegagia mũno makĩria,
o na nĩ mana marĩa niĩ itakuũkagĩrwo nĩmo:
- 19 namo nĩ mũthiĩre wa nderi rĩera-inĩ,
na mũthiĩre wa nyoka rwaro-inĩ rwa ihiga,
na mũthiĩre wa marikabu ĩrĩ iria-inĩ gatagatĩ,
na mũthiĩre wa mũndũ makĩendana na mũirĩtu.
- 20 “Ūyũ nĩguo mũthiĩre wa mũndũ-wa-nja mũtharia:
Arĩaga na akehuura mũromo,
akoiga atĩrĩ, ‘Ndirĩ ũndũ mũũru njĩkĩte.’
- 21 “Kũrĩ maũndũ matatũ matũmaga thĩ ĩthingithe,
o na nĩ mana ĩtangĩĩtiria:
- 22 namo nĩ ndungata ĩtuĩkĩte mũthamaki,
na mũndũ mũkĩĩgu ahũũnĩte irio,
- 23 na mũndũ-wa-nja ũtangĩendeka ahikĩte,
na ndungata ya mũirĩtu ĩtuĩkĩte mũtumia wa mũthuuri wa mũmĩathi.
- 24 “Nĩ kũrĩ nyamũ inya nini gũkũ thĩ,
no nĩ njũgĩ mũno:
- 25 Thigiriri-rĩ, nĩ ciũmbe itarĩ hinya,
no nĩciĩigagĩra mũthiithũ wa irio hĩndĩ ya riũa;
- 26 ikami nĩ ciũmbe itarĩ ũhoti,
no nĩciĩthondekagĩra ciikaro ciacio ndwaro-inĩ cia mahiga;*
- 27 ngigĩ itirĩ mũthamaki wacio,
no nĩitwaranaga hamwe irĩ mbũtũ;

* 30:26 Ikami nĩ mũthemba wa mbũkũ ciikaraga marima-inĩ ma irĩma irĩ ikundi.

- 28 njagathi no inyiitwo na rūhĩ,
no ĩtũũraga thĩĩnĩ wa nyũmba cia athamaki.
- 29 “Kũrĩ indo ithatũ irĩ mũkinyũkĩrie mũgaacĩru,
o na nĩ inya ngaacĩru rĩrĩa igũthĩĩ:
- 30 nĩ mũrũũthi, arĩ guo ũrĩ hinya mũno gatagatĩ ka nyamũ iria ingĩ ciothe,
na ndũngĩeherera nyamũ ĩrĩkũ kana ĩrĩkũ njĩra;
- 31 nĩ njamba ya ngũkũ ĩrĩa ĩkinyũkagia na nguthi, na thenge,
na mũthamaki mũthiũrũrũkĩrie nĩ mbũtũ ciake cia ita.
- 32 “Angĩkorwo nĩwĩtuĩte mũndũ mũkĩĩgu, na ũgetũũgĩria,
kana ũkorwo nĩũthugundĩte gwĩka ũũru-rĩ,
humbĩra kanua gaku na rūhĩ!
- 33 Nĩgũkorwo o ta ũrĩa iria rĩthũcagwo, rĩkoima thiagĩ,
na o ta ũrĩa iniũrũ rĩthioragwo rĩkoira thakame-rĩ,
ũguo noguo gũthogotha marakara kũrehaga ngũ.”

31

Mĩario ya Mũthamaki Lemueli

- 1 ĩno nĩyo mĩario ya Mũthamaki Lemueli: nĩ ndũmĩrĩri nditũ ĩrĩa aarutĩrwo nĩ nyina:
- 2 “Atĩrĩrĩ, wee mũrũ wakwa, ngũkwĩra atĩa, o wee mwana wa nda yakwa,
ngũkwĩra atĩa o wee mwana wa mĩhĩtwa yakwa,
- 3 atĩrĩ, ndũkanaitange hinya waku na andũ-a-nja,
kana ũhe ũhoti waku acio manangaga athamaki.*
- 4 “Atĩrĩrĩ, wee Lemueli, athamaki matiagĩrĩirwo nĩkũnyua ndibei,
ti mũtugo wa athamaki kũnyua ndibei,
anene matiagĩrĩirwo nĩ kwĩrĩrĩria njoohi,
- 5 nĩgeetha matikanyue mariganĩrwo nĩ ũrĩa watho uugaga,
nao magithie arĩa othe ahinyĩrĩrie kĩhoo to kĩa.
- 6 Heaga arĩa marathira njoohi,
na ndibei kũrĩ arĩa marĩ na ruo rũnene rwa ngoro;
- 7 reke manyue mariganĩrwo nĩ ũthĩĩni wao,
na matige gũcooka kũririkana kĩa kĩa.
- 8 “Arĩrĩria arĩa matangĩhota kwĩyarĩrĩria,
warĩrĩrie kĩhoo to kĩa arĩa othe anyamaarĩku.
- 9 Maarĩrĩrie, na ũmatũire ciira na kĩhoo to;
rũĩrĩra kĩhoo to kĩa arĩa athĩĩni na arĩa abatari.”

Ciugo cia Kũrigĩrĩria: Mũtumia ũrĩa Ngatha

- 10 Mũtumia ngatha-rĩ, angĩoneka kũ?
Nĩgũkorwo thogora wake nĩũkĩrĩte mũno ũrĩa wa ruru iria ndune.
- 11 Mũthuuri wake nĩamwĩhokete biũ,
na ndarĩ kĩndũ kĩa bata angĩaga.
- 12 Mũtumia ũcio, matukũ mothe ma muoyo wake,
no maũndũ mega ekaga mũthuuriwe,
na ndangĩmwĩka ũũru.
- 13 Ethaga guoya wa ng’ondũ na ndigi cia ũguta,

* 31:3 Nyũmba ya ũthamaki nĩyakoragwo na andũ-a-nja aingĩ mũno arĩa rĩmwe na rĩmwe monũhaga athamaki.

- agacirutĩra wĩra na kĩyo, na moko make.
- 14 Ahaana ta marikabu cia wonjoria,
tondũ athũgũraga irio ciake kuuma kũraya.
- 15 Okĩraga rũciinĩ kũrĩ o na nduma;
akahe andũ a nyũmba yake irio,
na akagaĩra ndungata ciake cia airĩtu mawĩra mao.
- 16 Ecũũranagia ũhoru wa mũgũnda mũna, akaũgũra;
kuumana na ũthũkũmi wake, ahaandaga mũgũnda wa mĩthabibũ.
- 17 Ehotoragĩra wĩra wake erutanĩirie;
moko make marĩ hinya wa kwĩrutĩra wĩra.
- 18 Nĩatigagĩrĩra atĩ wonjoria wake nĩũrĩ na uumithio,
naguo tawa wake ũraaraga ũgĩakana.
- 19 Anyiitaga mũtĩ wa kuogotha ndigi na guoko,
nakĩo gĩcũni kĩa ndigi agakĩnyiitĩrĩra na ciara ciake.
- 20 Nĩataanahagĩra andũ arĩa athĩini,
nao arĩa abatari akamatambũrũkĩria moko make.
- 21 Rĩrĩa tharunji yagũa-rĩ, we ndamakaga atĩ nĩgũthĩnia andũ a nyũmba
yake;
nĩgũkorwo othe nĩahumbe nguo cia rangi mũtune.
- 22 Nĩatumaga indo cia kwara ũrĩrĩ wake;
nake ehumbaga nguo cia gatani ĩrĩa njega, na cia rangi wa ndathi.†
- 23 Mũthuuri wake nĩaheagwo gĩtĩio kĩhingo-inĩ gĩa itũũra inene,
harĩa aikaraga marĩ na athuuri a bũrũri.‡
- 24 Mũtumia ũcio nĩatumaga nguo cia gatani agaciendia,
na agatwaragĩra onjoria mĩcibi.
- 25 Hinya na ũtĩiku nĩcio nguo iria ehumbaga;
nĩakenaga ategwĩtigĩra matukũ marĩa magooka.
- 26 Aaragia ciugo cia ũũgĩ,
naruo rũrĩmĩ rwake rũrutanaga maũndũ ma ũtugi.
- 27 Nĩarũmbũyagia maũndũ ma nyũmba yake,
na ndarĩaga irio atanogeire.
- 28 Ciana ciake ciarahũkaga, cikoiga arorathimwo;
o nake mũthuuri wake nĩamũgaathagĩrĩria, akamwĩra atĩrĩ:
- 29 “Andũ-a-nja aingĩ manatuĩka ngatha,
no wee nĩũmakĩrĩte othe.”
- 30 Ngoga nĩ cia kũheenania, naguo ũthaka nĩ wa tũhũ;
no mũtumia ũrĩa mwĩtigĩri Jehova nĩ wa kũgaathĩrĩrio.
- 31 Mũrĩhei mũcaara wa wĩra ũrĩa arutĩte,
naguo wĩra wake ũrekwo ũmũgaathĩrĩrie kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩrĩa
inene.

† 31:22 Gĩtambaya kĩa rangi wa ndathi kĩarĩ kĩa goro mũno, na kĩarĩ kĩonereria kĩa ũnene.

‡ 31:23 Kĩhingo-inĩ kĩa itũũra niho athuuri a itũũra maacemanagia.

KOHELETHU

Maündũ Mothe nĩ ma Tũhũ

¹ Ici nĩcio ciugo cia Mũrutani, mũrũ wa Daudi, ũrĩa warĩ mũthamaki kũu Jerusalemu:

² “Maündũ mothe nĩ ma tũhũ! Ìĩ nĩ ma tũhũ!”
 Ūguo nĩguo Mũrutani ekuuga.

“Ti-itherũ nĩ ma tũhũ mũtheri!
 Maündũ mothe nĩ ma tũhũ.”

³ Mũndũ-rĩ, nĩ uumithio ũrĩkũ onaga harĩ wĩra
 ũrĩa wothe arutaga gũkũ thĩ kwaraga riũa?

⁴ Rũciaro rũmwe rwathira-rĩ, nĩ rũngĩ rũũkaga,
 no rĩrĩ, thĩ ìtũũraga o ho nginya tene na tene.

⁵ Riũa rĩrathaga na rĩgathũa,
 ningĩ rĩgacooka na ihenya kũrĩa rĩrathagĩra.

⁶ Rũhuho rũhurutanaga rwerekeire mwena wa gũthini,
 na rũgacooka rũkeerekera mwena wa gathigathini;
 rũthiiaaga o rũgĩthiũrũrũkaga rũtegũtigithĩria,
 o rũgĩcookaga njĩra-inĩ yaruo.

⁷ Njũũ ciothe ciĩitagĩrĩa iria-inĩ,
 no rĩrĩ, iria rĩtirĩ hĩndĩ rĩiyũraga.

O kũu njũũ ciumaga,
 nokuo icookaga.

⁸ Maündũ mothe marehanagĩra mĩnoga
 ĩrĩa ĩtangĩgweteka.

Riitho rĩtirĩ hĩndĩ rĩiganagia kuona,
 o na kana gũtũ gũkaigania kũigua.

⁹ Maündũ marĩa maanakorwo kuo no mo macookaga gũkorwo kuo rĩngĩ,
 naguo ũndũ ũrĩa waneekwo noguo ũcookaga ũgeekwo rĩngĩ;
 gũtirĩ ũndũ ũtarĩ woneka gũkũ thĩ kwaraga riũa.

¹⁰ Hihi nĩ harĩ ũndũ mũndũ angiuga atĩrĩ:
 “Ta rora! Ūyũ nĩ ũndũ ũtarĩ wonekana?”

Ūndũ ũcio warĩ kuo hĩndĩ ndaaya hĩtũku;
 warĩ kuo tũtarĩ twaciarwo.

¹¹ Andũ arĩa maarĩ kuo tene matiririkanagwo,
 na o na arĩa matarĩ maraciarwo
 matikaaririkanwo
 nĩ arĩa magaaciarwo thuutha wao.

Ūũgĩ no wa Tũhũ

¹² Nĩ Mũrutani-rĩ, ndaarĩ mũthamaki wathamakagĩra Isiraeli kũu Jerusalemu.

¹³ Nĩnderutĩire na kĩyo kwĩruta, na gũtuĩria na ũũgĩ maündũ mothe marĩa mekagwo gũkũ thĩ. Kaĩ Ngai nĩakuithĩtie andũ mũrigo mũritũ-ĩ!

¹⁴ Nĩndĩioneire maündũ marĩa mothe mekagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa;
 maündũ mothe no ma tũhũ, na ũguo no ta gũteng’eria rũhuho.

¹⁵ Kĩndũ kĩrĩa kĩogomu gĩtingĩrũngĩka;
 nakĩo kĩrĩa gĩtarĩ ho gĩtingĩtarwo.

¹⁶ Na nĩ ngĩciiria, ngiuga na ngoro yakwa atĩrĩ, “Ndĩ mũkũrũ na ngagĩa na ũũgĩ mũingĩ gũkĩra andũ arĩa othe manaathana Jerusalemu mbere yakwa; nĩmenyete maũndũ maingĩ makoniĩ ũũgĩ na ũmenyo.”

¹⁷ Ningĩ nĩnderutire na ngoro yakwa kũmenya ũhoru wa ũũgĩ, o na kũmenya ũhoru wa ũgũrũki na wa ũrimũ, no ngĩmenya atĩ ũhoru ũcio, o naguo, no ta gũteng’eria rũhuho.

¹⁸ Nĩgũkorwo o ũrĩa ũũgĩ waingĩha, noguo ihooru rĩingĩhĩte; na ũrĩa ũmenyo waingĩha, noguo kĩha kĩingĩhĩte.

2

Ikeno no cia Tũhũ Mũtheri

¹ Ndeĩrire na ngoro yakwa atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, ũka rĩu, nĩngũkũgeria na ikeno nĩgeetha nyone nĩ ũndũ ũrĩkũ mwega.” No rĩrĩ, o naguo ũndũ ũcio warĩ o wa tũhũ.

² Ningĩ ngiuga atĩrĩ, “Mĩtheko o nayo nĩ ũrimũ. Naguo ũhoru wa gwĩkenia-rĩ, ngĩyũria nĩ wa bata ũrĩkũ?”

³ Ndaageririe ũrĩa ingĩkenia mwĩrĩ wakwa na ndibei, o ndongoretio nĩ ngoro yakwa na ũũgĩ, ngĩhĩmbĩria ũkĩgu, ngĩenda kũmenya nĩ ũndũ ũrĩkũ andũ maagĩrĩrwo nĩ gwĩka gũkũ thĩ matukũ-inĩ o macio manini ma muoyo wao.

⁴ Nĩndarutire mawĩra manene: Ngĩyĩyakĩra nyũmba, na ngĩhaandĩra mĩgũnda ya mĩthabibũ.

⁵ Nĩndathondekire mĩgũnda na kũndũ gwa kũhurũkwo, na ngĩhaanda mĩtĩ ya mĩthemba yothe ya matunda kuo.

⁶ Ngĩcooka ngĩhingĩrĩria tũria twa maaĩ twa kuunithagĩria maaĩ kũrĩa mĩtĩ iyo yakũragĩra.

⁷ Ningĩ ngĩgũra ngombo cia arũme na cia andũ-a-nja, na nĩ ndaarĩ na ngombo ingĩ iria ciaciariĩrwo gwakwa mũciĩ. O na nĩ ndaarĩ na ndũũru nyingĩ cia mbũri na cia ng’ombe gũkĩra arĩa othe maarĩ Jerusalemu mbere yakwa.

⁸ Nĩndacookanĩrĩrie betha na thahabu, na indo cia bata iria cia athamaki o na cia mabũrũri. Ningĩ ngĩgĩa na aini a arũme na a andũ-a-nja, o na thuriya nyingĩ mũno: maũndũ marĩa makenagia ngoro ya mũndũ.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio ngĩneneha na ngĩtonga mũno gũkĩra arĩa othe maarĩ Jerusalemu mbere yakwa. Thĩnĩ wa maũndũ macio mothe-rĩ, ũũgĩ wakwa ndaarĩ o naguo.

¹⁰ Naguo ũndũ o wothe ũrĩa maito makwa meriragĩria ndierigagĩrĩria kũwĩka;

o na ningĩ ngoro yakwa ndiamĩrigĩrĩrie gĩkeno o na kĩrĩkũ. Nĩgũkorwo ngoro yakwa nĩyakenagĩra mawĩra makwa mothe, naguo ũndũ ũcio nĩguo warĩ irĩhi rĩa wĩra wakwa wothe.

¹¹ No rĩrĩa ndaarorire mawĩra marĩa mothe ndaarutĩte na moko makwa, o na ũrĩa ndetungumanĩtie ngĩmaruta, ngĩona atĩ maũndũ mothe nĩ ma tũhũ, no ta gũteng’eria rũhuho; gũtirĩ kĩndũ mũndũ angĩgũna nakĩo gũkũ thĩ.

Ũũgĩ na Ũkũgu no cia Tũhũ

¹² Ningĩ ngĩcooka ngĩhũgũra nĩguo ndicũũranie ũhoru wa ũũgĩ, o na wa ũgũrũki, na wa ũkĩgu.

Atĩrĩrĩ, nĩ atĩa ũngĩ mũthamaki ũrĩa ũcookagio ithenya rĩa ũrĩa ũngĩ angĩka ũteekĩtwo?

¹³ Hĩndĩ iyo ngĩkĩona atĩ ũũgĩ nĩ mwega gũkĩra ũkĩgu,

- o ta ūrĩa ūtheri ūrĩ mwega gũkĩra nduma.
¹⁴ Mũndũ ūrĩa mũũgĩ nĩonaga kũrĩa arathiĩ,
 no mũndũ mũkĩĩgu athiagĩra nduma-inĩ;
 no ngĩcooka ngĩmenya
 atĩ o eerĩ makoragwo nĩ ūndũ o ro ūmwe.
¹⁵ Hĩndĩ ĩyo ngĩkiuga na ngoro yakwa atĩrĩ,
 “Ūndũ ūrĩa ūkoraga mũndũ mũkĩĩgu o na niĩ no ūkaangora.
 Ūũgĩ wakwa-rĩ, ūkĩng’ unĩte na kĩ?”
 Ngĩkiuga atĩrĩ na ngoro yakwa,
 “Ūndũ ūyũ o naguo no wa tũhũ.”
¹⁶ Nĩgũkorwo mũndũ ūrĩa mũũgĩ, o ta mũndũ ūrĩa mũkĩĩgu, ndagatũūra
 aririkanagwo;
 nĩgũkorwo matukũ-inĩ marĩa magooka o eerĩ nĩmakariganĩra.
 Hĩ, mũndũ ūrĩa mũũgĩ akuuaga o ta mũndũ ūrĩa mũkĩĩgu!

Mĩnoga no ya Tũhũ

- ¹⁷ Nĩ ūndũ ūcio ngĩthũūra gũtũūra muoyo, tondũ wĩra ūrĩa ūrutagwo
 gũkũ thĩ kwaraga riũa warĩ wa kũnjiguithia kĩahe. Wothe warĩ wa tũhũ,
 o ta gũteng’eria rũhuho.
¹⁸ Ngĩgĩthũūra maũndũ mothe marĩa ndenogeetie namo gũkũ thĩ
 kwaraga riũa, tondũ no nginya ngaamatigĩra ūrĩa ūgooka thuutha wakwa.
¹⁹ Nĩngĩ nũũ ūũĩ kana ūcio ūgooka ithenya rĩakwa agaakorwo arĩ mũndũ
 mũũgĩ kana arĩ mũndũ mũkĩĩgu? No rĩrĩ, nĩwe ūkaarũgamĩrĩra wĩra ūrĩa
 ndaanetungumania naguo ngĩtũmagĩra ūũgĩ wakwa gũkũ thĩ kwaraga
 riũa. Ūndũ ūcio o naguo no wa tũhũ.
²⁰ Nĩ ūndũ ūcio ngoro yakwa ĩkĩambĩrĩria kũũrwo nĩ hinya nĩ ūndũ wa
 wĩra wakwa wothe wa mũnoga ūrĩa ndaarutaga gũkũ thĩ kwaraga riũa.
²¹ Tondũ mũndũ no arute wĩra wake na ūũgĩ, na ūmenyo, na kũũhĩgĩra
 maũndũ, no rĩrĩ, no nginya acooke atige kĩrĩa gĩothe agĩta nakĩo kũrĩ
 mũndũ ūngĩ ūtakĩnogeire. Ūndũ ūyũ o naguo no wa tũhũ, na nĩ mũtino
 mũnene.
²² Mũndũ-rĩ, nĩ uumithio ūrĩkũ oonaga harĩ wĩra ūrĩa wothe arutaga,
 na mũnoga, na gwĩtungumania kũrĩa anetungumania nakuo gũkũ thĩ
 kwaraga riũa?
²³ Nĩgũkorwo matukũ make mothe, wĩra wake nĩ wa ruo na kĩahe; o na
 ūtukũ, meciiria make matihurũkaga. Ūndũ ūcio o naguo no wa tũhũ.
²⁴ Mũndũ-rĩ, ndarĩ ūndũ ūngĩ mwega angĩĩka ūkĩrĩte kũrĩa na kũnyua,
 na gũkenera wĩra wake. Ūndũ ūyũ o naguo ngĩona atĩ uumĩte guoko-inĩ
 kwa Ngai,
²⁵ nĩ ūndũ-rĩ, nũũ ūngĩhota kũrĩa kana gũkena Ngai atarĩ ho?
²⁶ Ngai aheaga mũndũ ūrĩa ūmũkenagia maũndũ ma ūũgĩ, na ūmenyo,
 na gĩkeno, no mũndũ ūrĩa mwĩhia akamũhe wĩra wa gũcookanĩrĩria
 na kwĩigĩra ūtonga, nĩguo acooke aũnenganĩre kũrĩ mũndũ ūrĩa
 ūmũkenagia. Ūndũ ūcio o naguo no wa tũhũ, o ta gũteng’eria rũhuho.

3

O Ūndũ na Ihinda Rĩaguo

- ¹ Atĩrĩrĩ, o ūndũ nĩ ūrĩ ihinda rĩaguo,
 na o ūndũ o wothe wĩkagwo gũkũ thĩ nĩ ūrĩ mahinda maguo:
² kũrĩ hĩndĩ ya gũciarwo na hĩndĩ ya gũkua,

hĩndĩ ya kũhaanda na hĩndĩ ya kũmunya kĩrĩa kĩaande,
³ hĩndĩ ya kũũraga na hĩndĩ ya kũhonia,
 hĩndĩ ya gũtharia na hĩndĩ ya gwaka,
⁴ hĩndĩ ya kũrĩra na hĩndĩ ya gũtheka,
 hĩndĩ ya gũcakaya na hĩndĩ ya kũina,
⁵ hĩndĩ ya kũhurunja mahiga na hĩndĩ ya kũmacookanĩrĩria,
 hĩndĩ ya kũhĩmbĩria na hĩndĩ ya kwaga kũhĩmbĩria,
⁶ hĩndĩ ya gũcaria na hĩndĩ ya kũũrĩrwo nĩ indo,
 hĩndĩ ya kũiga, na hĩndĩ ya gũte,
⁷ hĩndĩ ya gũtembũra na hĩndĩ ya gũtuma,
 hĩndĩ ya gũkira na hĩndĩ ya kwaria,
⁸ hĩndĩ ya kwenda na hĩndĩ ya gũthũũra,
 hĩndĩ ya mbaara na hĩndĩ ya thayũ.

⁹ Mũruti wa wĩra-rĩ, nĩ uumithio ũrĩkũ oonaga harĩ gwĩtungumania gwake?

¹⁰ Nĩnyonete mathĩna marĩa Ngai aheete andũ nĩguo mathĩnĩkage nĩ mo.

¹¹ Ngai oombire kĩndũ o gĩothe kĩrĩ gĩthaka hĩndĩ yakĩo. Ningĩ nĩekĩrĩte ũhoru wa tene na tene ngoro-inĩ cia andũ; no andũ matingĩhota kũmenya wĩra ũrĩa Ngai arutĩte kuuma kĩambĩrĩria nginya kĩrĩkĩrĩro.

¹² Nĩnjũũĩ atĩ gũtirĩ ũndũ ũngĩ mwega andũ mangĩka ũkĩrĩte gũkena na gwĩka maũndũ mega rĩrĩa rĩothe megũtũũra muoyo.

¹³ O na ningĩ ngamenya atĩ mũndũ o wothe angĩrĩa na anyue, na akenere gwĩtungumania gwake, kũ nĩ kĩheo kuuma kũrĩ Ngai.

¹⁴ Nĩnjũũĩ atĩ ũndũ ũrĩa wothe Ngai ekaga nĩ wagũtũũra nginya tene; ndũngĩongerereka kana ũnyihanyihe. Ngai awĩkaga nĩgeetha andũ mamwĩtigagĩre.

¹⁵ ũrĩa gũtariĩ rĩu noguo gwatariĩ tene,
 na ũrĩa gũgaatuĩka thuutha-inĩ noguo gwatariĩ mbere ĩyo;
 nake Ngai acaragia atĩ ũndũ ũrĩa wahĩtũkire ũcooke o ro ho.

¹⁶ O na ningĩ ngĩona ũndũ ũngĩ gũkũ thĩ kwaraga riũa:
 Handũ harĩa haatuuagĩrwo ciira-rĩ, waganu warĩ ho,
 na ho handũ harĩa ha kĩhooto-rĩ, waganu warĩ ho.

¹⁷ Ngĩra atĩrĩ na ngoro yakwa,
 “Ngai nĩwe ũgaaciirithia
 andũ arĩa athingu na arĩa aaganu,
 tondũ nĩgũgakorwo ihinda rĩa o ũndũ o wothe wĩkagwo gũkũ thĩ,
 o na ihinda rĩa wĩra o wothe.”

¹⁸ Ningĩ ngĩciiria atĩrĩ, “Ha ũhoru wa andũ-rĩ, Ngai amageragia nĩgeetha mone atĩ mahaana o ta nyamũ.

¹⁹ Maũndũ marĩa makoraga mũndũ no mo makoraga nyamũ; mũndũ na nyamũ makoragwo nĩ ũndũ o ro ũmwe: O ta ũrĩa mũndũ akuuaga, noguo nyamũ ĩkuaga. Mĩhũmũ ya mũndũ na nyamũ no ĩmwe; mũndũ ndarĩ handũ akĩrĩte nyamũ. ũndũ o wothe nĩ wa tũhũ.

²⁰ Mũndũ na nyamũ mathiiga o kũndũ kũmwe; othe moimĩte tĩri-inĩ, na othe macookaga o tĩri-inĩ.

²¹ Nũũ ũũũ kana hihi roho wa mũndũ wambataga na igũrũ, naguo roho wa nyamũ ũgaikũrũka na thĩ?”

²² Nĩ ũndũ ũcio ngĩona atĩ hatirĩ ũndũ mwega harĩ mũndũ ũkĩrĩte gũkenera wĩra wake, tondũ rĩu nĩrĩo igai rĩake. Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ ũngĩmũcookia rĩngĩ nĩguo one ũrĩa gũgeekĩka thuutha wake?

4

Kūhinyĩrĩrio, Kwĩnogia, na Kwaga Arata

¹ Ningĩ nĩndarorire na ngĩona kūhinyanĩrĩria kūrĩa gwathiiaga na mbere gūkũ thĩ kwaraga riũa:

Ngĩona maithori ma arĩa ahinyĩrĩrie,
na matirĩ na mũndũ wa kũmahooreria;
arĩa maamahinyagĩrĩria nĩo maarĩ na ũhoti,
no acio maahinyagĩrĩrio matiarĩ na mũndũ wa kũmahooreria.

² Tondũ ũcio ngiuga atĩ andũ arĩa akuũ,
o acio marĩkĩtie gũkua,
nĩmakenaga gũkĩra arĩa marĩ muoyo,
o acio marĩ muoyo o na rĩu.

³ No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa mwega gũkĩra acio eerĩ
nĩ ũrĩa ũtarĩ mũciare,
o ũcio ũtoneete ũũru
ũrĩa wĩkagwo gūkũ thĩ kwaraga riũa.

⁴ Ningĩ ngĩona atĩ wĩra wothe na maũndũ marĩa mũndũ agĩaga namo moimanaga na mũndũ kũiguĩra mũndũ wa itũũra rĩake ũiru. Ũndũ ũcio o naguo no wa tũhũ, o ta gũteng'eria rũhuho.

⁵ Mũndũ mũkĩigu enyiitanagĩria moko,
akeyananga we mwene.

⁶ Nĩ kaba mũndũ akorwo na kĩndũ kĩnini na akorwo na ũhooreri,
gũkĩra gwĩtungumania agĩe na indo nyingĩ,
na gũteng'eria rũhuho.

⁷ Ningĩ ngĩona ũndũ wa tũhũ gūkũ thĩ kwaraga riũa:

⁸ Kwarĩ na mũndũ watũũraga arĩ wiki;
ndaarĩ na mũriũ kana mũrũ wa nyina.

No rĩrĩ, aatũũraga etungumanagia,
no maitho make matiaiganagwo nĩ ũtonga.
Eyũririe atĩrĩ, “Nũũ ũratũma ndĩtungumanie ũũ, na noge,
na nĩ kĩĩ kĩratũma ndĩiime ikeno?”
Ũndũ ũcio o naguo nĩ wa tũhũ,
no wĩra wa gũthĩĩnĩka!

⁹ Nĩ kaba andũ eerĩ gũkĩra ũmwe,
tondũ nĩmoonaga uumithio mwega wa wĩra wao:

¹⁰ Ũmwe angĩgũa thĩ-rĩ,
mũratawe no amuoe.
No rĩrĩ, mũndũ angĩgũa thĩ na ndarĩ na wa kũmuoya-rĩ,
kaĩ ũcio nĩ wa kũiguĩrwo tha-ĩ!

¹¹ Ningĩ-rĩ, andũ eerĩ mangĩkoma hamwe nĩmaiguithanagia ũrugarĩ.
No rĩrĩ, mũndũ angĩhota kũigua ũrugarĩ atĩa arĩ o wiki?

¹² Mũndũ ũmwe no akĩrio hinya,
no andũ eerĩ no mahote kwĩgitĩra.
Mũhĩndo mũrame na ndigi ithatũ ndũngĩtuĩka narua.

Ũthii wa-na-Mbere no wa Tũhũ

¹³ Nĩ kaba mũndũ mwĩthĩ mũthĩĩni no nĩ mũũgĩ, gũkĩra mũthamaki mũkũrũ no nĩ mũkĩigu, ũrĩa ũtangĩtaarĩka.

¹⁴ Mũndũ mwĩthĩ ũcio no akorwo oimĩte njeera agatuuo mũthamaki, kana akorwo aaciarirwo arĩ mũthĩĩni o kũu ũthamaki-inĩ wake.

¹⁵ Ngĩkĩona atĩ andũ arĩa othe matũũraga na magathiiagĩra gũkũ thĩ kwaraga riũa maarũmĩrĩire mwanake ũcio mũthĩini, o ũcio wacookire ithenya rĩa mũthamaki.

¹⁶ Andũ arĩa othe maathagwo nĩwe matingĩtarĩka. No rĩrĩ, andũ arĩa mookire thuutha wake matiakenirio nĩ ũcio wacookire ithenya rĩa mũthamaki. Ũndũ ũyũ o naguo nĩ wa tũhũ, o ta gũteng'eria rũhuho.

5

Ikaraga Wĩtigĩrĩte Ngai

¹ Atĩrĩrĩ, ceemaga ũgĩtoonya nyũmba ya Ngai. Gũkuhĩrĩria na kũigua ndeto ciake nĩ kwega gũkĩra igongona rĩrĩa rĩrutagwo nĩ andũ arĩa akĩigu, tondũ matimenyaga nĩ ũũru mareeka.

² Tiga kũhiũha kwaria ũtambĩte gwĩciiria, ndũgetĩkĩrie ngoro yaku ihiũhe kwaria ũndũ mbere ya Ngai.

Ngai arĩ igũrũ,
nawe ũrĩ gũkũ thĩ,
nĩ ũndũ ũcio nyiihagia ciugo ciaku.

³ O ta ũrĩa mĩhang' o mĩingĩ itũmaga mũndũ aroote-rĩ, ũguo no taguo mũndũ mũkĩigu aingĩhagia mĩario.

⁴ Hĩndĩ irĩa wehĩta mwĩhĩtwa harĩ Ngai, ndũkanahũthĩrĩrie kũũhingia. Nĩ ũndũ we ndakenagio nĩ andũ akĩigu; hingagia mwĩhĩtwa waku.

⁵ Nĩ kaba kwaga kwĩhĩta, gũkĩra kwĩhĩta na kwaga kũhingia mwĩhĩtwa.

⁶ Ndũkareke kanua gaku gatũme wĩhie. Ndũkanoigĩre mbere ya mũtũmwo wa hekarũ atĩrĩ, "Mwĩhĩtwa wakwa ndehĩtire na mahĩtia." Nĩ kũ kĩngĩtũma ũrakarie Ngai na uge waku, nake athũkie wĩra wa moko maku?

⁷ Irooto nyingĩ na ciugo nyingĩ nĩ cia tũhũ. Nĩ ũndũ ũcio ikaraga wĩtigĩrĩte Ngai.

Ũtonga no wa Tũhũ

⁸ Ũngĩkoona mũthĩini akĩhinyĩrĩrio, na akaagithio ciira wa ma na kĩhooto bũrũri-inĩ, ndũkanamakio nĩ maũndũ macio; nĩgũkorwo mũnene ũmwe aroragwo nĩ mũnene ũngĩ, na igũrũ wa acio eerĩ nĩ harĩ angĩ anene kũmakĩra.

⁹ Uumithio wa bũrũri nĩ wa andũ othe; o na mũthamaki we mwene oonaga uumithio kuuma mĩgũnda-inĩ.

¹⁰ Mũndũ ũrĩa wothe wendeete mbeeca ndarĩ hĩndĩ aciiganagia; nake ũrĩa wothe wendeete ũtonga ndaiganagwo nĩ kĩrĩa oonaga. Ũndũ ũyũ o naguo no wa tũhũ.

¹¹ O ũrĩa indo ikĩragĩrĩria kuongerereka, noguo arĩa macirĩaga mongererereka. Mwene cio agunĩkaga nakĩ, tiga o gũciĩrorera na maitho?

¹² Toro wa mũndũ ũrĩa ũrutaga wĩra nĩ mwega, o na angĩrĩa irio nini kana nyingĩ, no ũingĩ wa indo cia gĩtonga ndũrekaga kĩone toro.

¹³ Nĩnyonete ũndũ mũũru na wa kĩaha gũkũ thĩ kwaraga riũa: ũtonga ũrĩa mũndũ eigagĩra ũkaya kũmũthũkia we mwene,

¹⁴ kana ũtonga ũrĩa ũthiraga na njĩra ya mũtino,

atĩ angĩgaaciara kahĩ,

gatirĩ kĩndũ kangĩgaya.

¹⁵ Mũndũ oimaga nda ya nyina arĩ njaga,
na o ũguo okaga, noguo athiiga.

Ndarĩ kĩndũ o nakĩ kiumanĩte na wĩra wake
agaakuua na moko make.

¹⁶ Ũndũ ũyũ o naguo nĩ mũũru, na wa kĩeha:
Atĩ o ũrĩa mũndũ okaga, noguo athiiga,
nake-rĩ, nĩ ũndũ ũrĩkũ egunaga naguo,
kuona atĩ enogagĩria o rũhuho?

¹⁷ Matukũ-inĩ make mothe arĩagĩra nduma-inĩ,
arĩ na gũtangĩka kũnene, na kũhinyĩrĩrĩka, o na marakara.

¹⁸ Ngĩcooka ngĩmenya atĩ nĩ wega na nĩ kwagĩrĩire mũndũ arĩage na
anyuuage, na akenagĩre gwĩtungumania gwake arĩ gũkũ thĩ kwaraga riũa
matukũ-inĩ manini ma gũtũũra muoyo marĩa aheetwo nĩ Ngai, tondũ rĩu
nĩrĩo igai rĩake.

¹⁹ Na ningĩ-rĩ, mũndũ o wothe angĩheo ũtonga na indo nĩ Ngai, na
amũhotithie gũcikenera, nake aamũkĩre igai rĩake na akenio nĩ wĩra
wake-rĩ, kũ nĩ kĩheo aheetwo nĩ Ngai.

²⁰ Ti kaingĩ mũndũ ũcio ataranagia ũhoru wa matukũ ma muoyo wake,
tondũ Ngai nĩamũikaragia arĩ na gĩkeno ngoro-inĩ.

6

¹ Na rĩrĩ, nĩnyonete ũndũ ũngĩ mũũru gũkũ thĩ kwaraga riũa, naguo
nĩũritũhagĩra andũ mũno:

² Naguo nĩ atĩ Ngai aheaga mũndũ ũtonga, na indo, o na gĩtĩo,
agakoragwo na kĩndũ o kĩrĩa gĩothe ngoro yake ĩngĩrĩrĩria, no rĩrĩ,
Ngai akaaga kũmũhotithia gũcikenera, no mũndũ ũngĩ mũgeni nĩwe
ũcikenagĩra handũ hake. Ũndũ ũyũ nĩ wa tũhũ, na nĩ ũndũ mũũru na
wa kĩeha.

³ Mũndũ no agĩe ciana igana rĩmwe na atũũre mĩaka mũingĩ; no rĩrĩ, o
na angĩtũũra ihinda irayya atĩa, angĩkorwo ndangĩkenera ũgaacĩru wake
na aage gũthikwo wega-rĩ, nguuga atĩrĩ, mũndũ ũcio akĩrĩtwo nĩ kĩhuno.

⁴ Kĩhuno kũ gĩũkaga kĩrĩ tũhũ, na gĩgathiĩ nduma-inĩ, na rĩtwa rĩakĩo
rĩkahumbĩrwo nĩ nduma o ro ĩyo.

⁵ O na gũtuĩka gĩtionire riũa kana gĩkĩmenya ũndũ o na ũrĩkũ-rĩ,
nĩkĩgĩaga na ũhurũko gũkĩra mũndũ ũcio:

⁶ ĩĩ, ti-itherũ o na angĩtũũra mĩaka ngiri ĩmwe maita meerĩ, na aage
gũkenera ũgaacĩru wake. Githĩ othe matigĩthiiga o handũ hamwe?

⁷ Mũndũ arutaga wĩra wothe na kĩyo nĩguo aiyũrie kanua gake,
no gũtirĩ hĩndĩ ngoro yake ĩganagia.

⁸ Mũndũ mũũgĩ-rĩ,
akĩrĩte mũndũ mũkĩgu na kĩ?

Nake mũndũ mũthĩni ũrĩa ũmenyete gũikarania na andũ arĩa angĩ-rĩ,
egunaga na kĩ?

⁹ Nĩ kaba kĩrĩa maitho marona,
gũkĩra kwangangio nĩ merĩrĩria.

Ũndũ ũyũ o naguo nĩ wa tũhũ,
o ta gũteng'eria rũhuho.

¹⁰ Kĩndũ gĩothe kĩanakorwo kuo kĩaheirwo rĩtwa,
nake mũndũ nĩamenyekete ũrĩa atariĩ;

gūtirī mūndū ũngīhota gūkararania
na ũrīa ũrī hinya kūmūkīra.

11 O ũrīa ciugo iraingīha,
noguo ituīkaga cia tūhū,
naguo ũndū ũcio ũgunaga mūndū na kī?

12 Nī ũndū-rī, nūū ũngīmenya maūndū marīa magīrīire mūndū
mūtūūrīre-inī wake, matukū mothe ma muoyo wake manini na ma tūhū
marīa aniinaga magathira o ta kīruru? Nūū ũngīmŵīra ũrīa gūkaahaana
gūkū thī kwaraga riūa aarīkia kwehera?

7

Ūūgī

1 Nī kaba rīitwa rīega gūkīra maguta marīa manungi wega,
na mūthenya wa gūkua gūkīra mūthenya wa gūciarwo.

2 Nī kaba gūthīi nyūmba irī na macakaya
gūkīra gūthīi nyūmba irī na ndīa,
nīgūkorwo gīkuū nīkīo mūthia wa andū othe;
nao andū arīa marī muoyo nīmākīge ũndū ũcio ngoro-inī ciao.

3 Nī kaba kīeha gūkīra mītheko,
tondū gūtuka gīthiithi nīgūtūmaga ngoro yagīre.

4 Ngoro cia andū arīa oogī irūmbūyagia nyūmba irī na macakaya,
no ngoro cia andū arīa akīigu irūmbūyagia nyūmba irī na ikeno.

5 Nī kaba kūigua irūithia rīa mūndū ũrīa mūūgī,
gūkīra gūthikīrīria rwīmbo rwa andū arīa akīigu.

6 O ta ũrīa mīigua itūratūrīkaga irī rungu rwa nyūngū,*
no taguo mītheko ya andū arīa akīigu itarīi.
Ūndū ũyū o naguo no wa tūhū.

7 Ūhinyanīrīria ũtūmaga mūndū mūūgī akīige,
narīo ihaki rīgathūkia ngoro.

8 Nī kaba kīrīkīrīro kīa ũndū gūkīra kīambīrīria kīaguo,
na gūkirīrīria nī kwega gūkīra mwītīio.

9 Tigaga kūhiūha kūrakara na ngoro yaku,
nī ũndū marakara maikaraga ngoro-inī cia andū arīa akīigu.

10 Ndūkooorie atīrī, “Nī kī gīatūmaga matukū ma tene makorwo marī mega
gūkīra maya?”
Nīgūkorwo tī ũūgī kūūria ũguo.

11 Ūūgī, o ta igai, nī mwega
na nīūteithagia arīa marī muoyo.

12 Ūūgī nī mwīgitio,
o ta ũrīa mbeeca irī mwīgitio,
no rīrī, wega wa ũmenyi maūndū nī ũyū:
atī ũūgī nīūtūūragia ũrīa ũrī naguo muoyo.

13 Ta cūrania ũrīa Ngai ekīte:
Kīrīa ogometie-rī,
nūū ũngīhota gūkīrūnga?

* 7:6 Mwaki wa mīigua o na watūratūrīka ndūrī ūrugarī wa kūigana hīndī ya heho.

- 14 Hīndī ĩrīa mahinda marī mega, kenaga;
no rīrī, rīrīa mahinda magūthūūkīra, ūiririkanage atīrī:
Ngai nīwe ūtūmaga
maūndū macio meerī matwarane.
Nī ūndū ūcio mūndū ndarī ūndū angīmenya
wīgīi mūtūūrīre wake wa thuutha-inī.
- 15 Mūtūūrīre-inī ūyū wakwa wa tūhū, nīnyonete maūndū maya meerī:
mūndū mūthingu no akue o na arī mūthingu,
nake mūndū mwaganu agatūūra muoyo ihinda iraya o na arī
mwaganu.
- 16 Tiga gūthinga makīria,
o na kana kūhīga makīria:
ūkwenda kwīniina nīkī?
- 17 Tiga kwagana makīria,
kana gūkīga:
ūkwenda gūkua hīndī yaku ĩtakinyīte nīkī?
- 18 Nī wega kūrūmia ūndū ūmwe,
na ndūkarekie ūcio ūngī.
Mūndū ūrīa mwītīgīri-Ngai nīetheemaga maūndū macio meerī.
- 19 Ūūgī wīkīraga mūndū mūūgī hinya,
agakīra aathani ikūmi marī itūūra-inī inene.
- 20 Gūtīrī mūndū mūthingu gūkū thī,
ūrīa wīkaga o wega mūtheri na ndehagia.
- 21 Ndūgathikagīrīrie ūrīa wothe andū maraaria,
tondū wahota kūigua ndungata yaku ĩgīkūruma:
- 22 nīgūkorwo ngoro-inī yaku nīūū
atī mahinda maingī wee mwene wanaruma andū arīa angī.
- 23 Maūndū macio mothe ndamatuīrīrie na ūūgī, ngiuga atīrī,
“Nīnduīte itua rīa kūgīa na ūūgī.”
No rīrī, ūndū ūcio warī kūraya na nīi.
- 24 O ūndū ūrīa wothe ūngītuīka nīguo, ūūgī-rī,
nīūrai hīrīrie mūno na nīmūhithe makīria:
nūū ūngīūmenya?
- 25 Nī ūndū ūcio ngīhūndūra meciiria makwa harī ūmenyi,
na gūtuīria, na kūmaatha ūūgī, na mūtabarīre wa maūndū
na ndaūkīrwo nī ūkīgu wa waganu,
na ūgūrūki wa ūrimū.
- 26 Ningī ngīona ūndū mūrūrū gūkīra gīkuū,
naguo nī mūndū-wa-nja ūrīa ūhaana ta mūtego,
o ūrīa ngoro yake ĩhaana mūtego wa kūgwatia,
namo moko make makahaana ta mīnyororo.
Mūndū ūrīa ūkenagia Ngai nīakehonokia harī mūndū-wa-nja ūcio,
no mūndū ūrīa mwīhia nīakagwatio nīwe.
- 27 Mūrutani ekuuga atīrī, “Ūndū ūyū nīguo menyete:
“Ngīringithania ūndū ūmwe na ūrīa ūngī nīguo menyete mūtabarīre wa
maūndū-rī,
28 o ngīethaga ūguo
na ndione-rī:

Nĩndonire mũndũ mũrũme ũmwe mũrũngĩrĩru harĩ arũme ngiri,
no ndionire mũndũ-wa-nja o na ũmwe mũrũngĩrĩru thĩĩnĩ wao othe.

²⁹ Ũndũ ũyũ noguo nyonete:

Ngai oombire mũndũ arĩ mũrũngĩrĩru,
no andũ nĩmecarĩirie maũndũ maingĩ ma wara.”

8

¹ Nũũ ũtariĩ ta mũndũ ũrĩa mũũgĩ?

Ningĩ nũũ ũngĩmenya gũtaũra maũndũ?

Ũũgĩ nĩguo ũtũmaga ũthiũ wa mũndũ ũkenge,
na ũgatũma gũthita gĩthiithi gwake kũgarũrũke.

Athĩkagĩra Mũthamaki

² Nguga atĩrĩ, athĩkagĩra rĩathani rĩa mũthamaki, nĩ ũndũ nĩwehĩtire
ũrĩ mbere ya Ngai.*

³ Ndũkahiũhage kwehera harĩ mũthamaki. Ndũgekage ũndũ mũũru,
nĩgũkorwo we ekaga ũndũ ũrĩa ũngĩmũkenia.

⁴ Na tondũ uuge wa mũthamaki ũrĩ hinya-rĩ, nũũ ũngĩhota kũmũũria
kĩũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũreka?”

⁵ Mũndũ ũrĩa wothe wathĩkagĩra watho wake ndakoona ũũru,
nayo ngoro ya mũndũ mũũgĩ ikũũranaga gwathĩkĩra mũthamaki
ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire, ningĩ na njĩra irĩa yagĩrĩire.

⁶ Nĩgũkorwo ũndũ o wothe nĩ ũrĩ ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire,
na njĩra irĩa yagĩrĩire ya kũwĩka,
o na gũtuĩka thĩĩna wa mũndũ nĩmũritũhagĩra mũno.

⁷ Tondũ gũtirĩ mũndũ ũngĩmenya maũndũ marĩa makaamũkora-rĩ,
nũũ ũngĩmwĩra maũndũ marĩa magooka?

⁸ Gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gwatha rũhuho agirie rũhurutane;
ũguo noguo gũtarĩ mũndũ ũngĩhota kũgirĩrĩria mũthenya wake wa
gũkua.

O ta ũrĩa gũtarĩ mũndũ ũheagwo rũũtha hĩndĩ ya mbaara,
ũguo noguo waganu ũtangĩhonokia mũndũ ũrĩa ũwĩkaga.

⁹ Maũndũ macio mothe nĩndamoonire, o ndĩrutanĩirie kũmenya ũhoro
wa maũndũ marĩa mothe mekagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa. Nĩ kũrĩ hĩndĩ
mũndũ agĩaga na ũhoti wa gwathaga andũ arĩa angĩ, nake agethũkia we
mwene.

¹⁰ O na ningĩ ngĩona andũ arĩa aaganu magĩthikwo, o acio maathiiaga na
makoima handũ-harĩa-haamũre, nao magakumagio kũu itũũra-inĩ inene
kũrĩa meekagĩra maũndũ macio. Ũndũ ũyũ o naguo no wa tũhũ.

¹¹ Rĩrĩa gwĩka ũũru kwaga kũherithio narua-rĩ, ngoro cia andũ
ikĩragĩrĩria gũthugunda gwĩka ũũru.

¹² O na mũndũ mwaganu angĩka maũndũ mooru maita igana na atũũre
muoyo ihinda iriũya-rĩ, nĩnjũũĩ na ma atĩ andũ arĩa metigĩrĩte Ngai
nĩmakona maũndũ mega, o acio mahooyaga marĩ mbere ya Ngai.

¹³ No rĩrĩ, tondũ andũ arĩa aaganu matiĩtigagĩra Ngai-rĩ, matikoona
maũndũ mega, na matukũ mao matikaraiha ta kũrũru.

¹⁴ Na nĩ kũrĩ ũndũ ũngĩ wa tũhũ wĩkĩkaga gũkũ thĩ: naguo nĩ atĩ
andũ arĩa athingu nĩmakoragwo nĩ maũndũ marĩa magĩrĩire gũkora andũ
arĩa aaganu, ningĩ atĩ andũ arĩa aaganu nĩmakoragwo nĩ maũndũ marĩa

* **8:2** Andũ nĩmehĩtaga marĩ mbere ya Ngai atĩ nĩmarĩkoragwo marĩ ehokeku.

magĩĩire gũkora andũ arĩa athingu. Ũndũ ũyũ o naguo, nguga atĩrĩ, no wa tũhũ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio ngũgaathĩrĩria gĩkeno kĩa mūtũũrĩre, tondũ gũtirĩ ũndũ ũngĩ mwegu wa mũndũ gũkũ thĩ kwaraga riũa gũkĩra kũrĩa, na kũnyua, na gũkena. Nakĩo gĩkeno gĩtũũre kĩrũmanĩrĩre nake wĩra-inĩ wake matukũ mothe ma muoyo marĩa Ngai amũheete gũkũ thĩ kwaraga riũa.

¹⁶ Rĩrĩa ndeerutanĩirie kũmenya ũhoru wa ũũgĩ na kuona wĩra ũrĩa mũndũ arutaga gũkũ thĩ, tondũ nĩ kũrĩ mũndũ maito make matoonaga toro mũthenya kana ũtukũ,

¹⁷ hĩndĩ ĩyo ngĩkĩona maũndũ marĩa mothe Ngai ekĩte. Gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũmenya ũrĩa gũthiia na mbere gũkũ thĩ kwaraga riũa. O na mũndũ angĩtuĩria na kĩyo gĩake gĩothe, ndangĩhota kũmenya gĩtũmi kĩa ũndũ ũcio. O na mũndũ mũũgĩ angĩtua atĩ nĩoĩ, ndangĩhota gũtaũkĩrwo kũna nĩ ũndũ ũcio.

9

Gĩkuũ Gũkaga kũrĩ Andũ Othe

¹ Nĩ ũndũ ũcio ngĩcũũrania ũhoru wa maũndũ macio mothe na ngĩona atĩ andũ arĩa athingu na arĩa oogĩ, o hamwe na mawĩra mao, marĩ moko-inĩ ma Ngai, no rĩrĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩmenya kana nĩ wendo, kana nĩ rũmena rũmwetereire.

² Andũ othe marĩkagĩrĩria o ũndũ ũmwe: kĩrĩkĩrĩro kĩa andũ arĩa athingu na arĩa aaganu, kĩa andũ arĩa ega na arĩa ooru, kĩa andũ arĩa matethaahĩtie na arĩa methaahĩtie, na kĩa andũ arĩa marutaga magongona na arĩa matarutaga gĩothe no kĩmwe.

O ta ũrĩa mũndũ mwegu atariĩ,

ũguo noguo mũndũ mwĩhia atariĩ;

o ta ũrĩa arĩa mehĩtaga na mĩhĩtwa matariĩ,

ũguo noguo arĩa metigagĩra kwĩhĩta na mĩhĩtwa matariĩ.

³ ũyũ nĩguo ũũru ũrĩa ũkoragwo maũndũ-inĩ mothe marĩa mekĩkaga gũkũ thĩ kwaraga riũa: Andũ othe marĩkagĩrĩria o ũndũ ũmwe. O na nĩngĩ ngoro cia andũ ciyũrĩte ũũru, na ũgũrũki ũkaagĩa ngoro-inĩ ciao rĩrĩa marĩ muoyo, na thuutha-inĩ magakua.

⁴ Mũndũ ũrĩa wothe ũrĩ gatagatĩ ka arĩa marĩ muoyo arĩ na kĩrĩgĩrĩro; na rĩrĩ, nĩ kaba ngui ĩrĩ muoyo gũkĩra mũrũthi mũkuũ!

⁵ Nĩ ũndũ andũ arĩa marĩ muoyo nĩmooĩ nĩmagakua,

no arĩa makuĩte matirĩ ũndũ mooĩ;

na matirĩ kĩheo kĩngĩ metereire,

o na matiririkanagwo, nĩmariganĩire.

⁶ Wendani wao, na rũmena rwao,

o na ũiru wao nĩithirĩte biũ;

na gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ magaacooka kũgĩa na handũ

maũndũ-inĩ marĩa mothe mekagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa.

⁷ Thiĩ, ũrĩe irio ciaku ũkenete, na ũnyue ndibei yaku ũcanjamũkĩte ngoro, nĩgũkorwo ihinda rĩrĩ nĩrĩo Ngai etĩkĩrĩte wĩra waku.

⁸ Wĩhumbage nguo cia rangi mwerũ hĩndĩ ciothe, na wĩhakage maguta mũtwe hĩndĩ yothe.*

⁹ Tũũranagiai na gĩkeno na mũtumia ũcio waku wendeete, matukũ mothe ma muoyo ũyũ wa tũhũ marĩa Ngai akũheete gũkũ thĩ kwaraga

* **9:8** Ayahudi maakũngũyagĩra ciathĩ ciao na kwĩhumba nguo njerũ cua na kwĩhaka maguta mũtwe.

riŭa, o matukũ macio maku mothe ma tũhũ. Nĩ ũndũ rĩrĩ nĩrĩo igai rĩaku mĩtũũrĩre-inĩ waku, o na gwĩtungumania-inĩ gwaku ũrĩ gũkũ thĩ kwaraga riŭa.

¹⁰ ũndũ ũrĩa wothe ũngĩona wa gwĩka na guoko gwaku-rĩ, wĩke na hinya waku wothe, tondũ mbĩrĩra-inĩ kũrĩa ũrorete, gũtirĩ kũruta wĩra kana gwĩciiria, kana kũmenya maũndũ, o na kana ũũgĩ.

¹¹ Nĩnyonete ũndũ ũngĩ gũkũ thĩ kwaraga riŭa:
Atĩ andũ arĩa marĩ ihenya tio mahootanaga ihenya-inĩ,
na arĩa marĩ hinya tio mahootanaga mbaara-inĩ,
o na arĩa oogĩ tio moonaga irio,
na arĩa mooĩ maũndũ mũno tio magĩaga na ũtonga,
o na kana andũ arĩa oogĩ makaheo gĩtĩio;
no rĩrĩ, ihinda na mweke nĩ cia andũ othe.

¹² O na ningĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩmenya rĩrĩa mũtino ũngĩmũkora:
Tondũ o ta ũrĩa thamaki inyiitagwo na mũtego mũũru,
o na ta ũrĩa nyoni inyiitagwo na gĩkerenge,
ũguo noguo andũ manyiitagwo nĩ mahinda mooru
marĩa mamakinyagĩrĩra materĩgĩrĩre.

Ũũgĩ nĩ Mwega Gũkĩra Ũkũgu

¹³ Ningĩ ngĩona ũũgĩ gũkũ thĩ kwaraga riŭa ũrĩa wamakirie mũno, watariĩ ũũ:

¹⁴ Hĩndĩ ĩmwe nĩ kwarĩ itũũra inini, na rĩarĩ na andũ o anini thĩinĩ warĩo. Na mũthamaki warĩ na hinya mũno akĩrĩũkĩrĩra, akĩrĩthiũrũrũkĩria, na agĩaka rũirigo rwa kũrĩrigiicĩria, arĩũkĩrĩre.

¹⁵ Na rĩrĩ, itũũra-inĩ rĩu nĩ gwatũũraga mũndũ mũthĩini no aarĩ mũũgĩ, nake akĩhonokia itũũra rĩu na ũũgĩ wake. No rĩrĩ, gũtirĩ mũndũ wacookire kũririkana mũndũ ũcio mũthĩini.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio ngĩkiuga atĩrĩ, “Ũũgĩ nĩ mwega gũkĩra hinya.” No ũũgĩ wa mũndũ mũthĩini nĩũmenagwo, na ciugo ciake itithikagĩrĩrio.

¹⁷ Ciugo cia ũhooreri cia mũndũ ũrĩa mũũgĩ nĩciagĩrĩre ithikagĩrĩrio, gũkĩra rĩanĩrĩra rĩa mũndũ ũrĩa wathaga irimũ.

¹⁸ Nĩ kaba ũũgĩ gũkĩra indo cia mbaara,
no rĩrĩ, mũndũ mwĩhia ũmwe nĩathũkagia maũndũ maingĩ mega.

10

¹ O ta ũrĩa ngĩ nguũ itũmaga maguta manungi wega magĩe na kĩheera kĩuru-rĩ,
noguo ũkũgu mũnini ũkomagĩrĩria ũũgĩ na gĩtĩio.

² Ngoro ya mũndũ ũrĩa mũũgĩ yerekagĩra mwena wa ũrĩo,
no ngoro ya mũndũ mũkũgu ĩkeerekera mwena wa ũmotho.

³ O na rĩrĩa egũthĩ na njĩra,
mũndũ mũkũgu nĩoragwo nĩ meciiria make,
na akoonia mũndũ o wothe ũrĩa arĩ mũkũgu.

⁴ Marakara ma mũndũ ũrĩa wathanaga mangĩarahũka igũrũ rĩaku,
ndũkoime harĩa ũrĩ;
ũhooreri no ũhoorerie mahĩtia manene.

⁵ Nĩ harĩ ũndũ mũũru nyonete gũkũ thĩ kwaraga riŭa,
na nĩ ihĩtia rĩrĩa riumanaga na mwathi wa andũ:

⁶ Atĩ andũ arĩa akũgu nĩmatũũgagĩrio mũno,

- nao andũ arĩa itonga makanyiihio.
⁷ Nĩnyonete ngombo igĩthiĩ ihaicĩte mbarathi,
 nao ariũ a athamaki magathiĩ na magũrũ ta ngombo.
- ⁸ Mũndũ ũrĩa wenjaga irima-rĩ, nĩwe ũkaarĩgũa;
 nake ũrĩa ũtharagia rũthingo nĩkũrũmwo akaarũmwo nĩ nyoka.
- ⁹ Mũndũ ũrĩa wenjaga mahiga no agerwo ngero nĩmo;
 nake ũrĩa watũraga ngũ no imũrehere ũgwati.
- ¹⁰ Ithanwa rĩngĩtuuha na rĩage kũnoorwo-rĩ,
 mũndũ nĩatũmagĩra hinya mũingĩ,
 no ũũgĩ wa wĩra ũrehaga ũhootani.
- ¹¹ Nyoka ĩngĩrũma mũndũ ĩtanathuuthĩrwo ĩhoorere-rĩ,
 hatirĩ bata kũrĩ mũmĩthuuthĩri.
- ¹² Ciugo cia kanua ka mũndũ mũũgĩ nĩ cia ũtugi,
 no mũndũ mũkĩĩgu aniinagwo nĩ mũromo yake mwene.
- ¹³ Kĩambĩrĩria-inĩ ciugo ciake nĩ cia ũrimũ;
 na kĩrĩkĩrĩro-inĩ nĩ cia ũgũrũki mũtheri:
¹⁴ nake mũndũ mũkĩĩgu no ciugo aingĩhagia.
- Gũtirĩ mũndũ ũũĩ ũrĩa gũkaahaana,
 ningĩ nũũ ũngĩmwĩra ũhoru wa maũndũ marĩa mageekĩka thuutha
 wake?
- ¹⁵ Wĩra wa mũndũ mũkĩĩgu nĩũmũnogagia;
 we ndamenyaga njĩra ya gũthiĩ itũũra-inĩ.
- ¹⁶ Bũrũri ũrĩa mũthamaki wakuo aarĩ ndungata,
 na anene akuo marokagĩra kũrĩa o rũciinĩ kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ!
- ¹⁷ Kũrathimwo-rĩ, nĩwe bũrũri ũrĩa mũthamaki waku aaciarĩtwo arĩ
 mũndũ wa gũtĩĩka,
 na ũrĩa ariũ ake marĩĩaga irio ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire:
 nĩgeetha magĩe na hinya, na makanyua, no ti geetha marĩĩo.
- ¹⁸ Mũndũ angĩkorwo arĩ kĩgũũta, mũitĩrĩro ya nyũmba yake nĩhocagĩrĩra;
 namo moko make mangĩregera, nyũmba no yure.
- ¹⁹ Iruga rĩrugagwo nĩguo andũ makene,
 nayo ndibei ĩkenagia muoyo,
 no mbeeca nĩcio ihingagia maũndũ mothe.
- ²⁰ Ndũkanarume mũthamaki, o na meciiria-inĩ maku,
 na ndũkanacuuke gĩtonga ũrĩ nyũmba yaku ya thĩinĩ,
 tondũ nyoni ya rĩera-inĩ no ĩtware ciugo ciaku,
 o na kana ĩrĩa ĩrĩ mathagu ĩheane ũhoru ũcio warĩtie.

11

Ūtaana na Kĩyo

- ¹ ĩkia irio ciaku igũrũ rĩa maaĩ,
 nĩ ũndũ thuutha wa matukũ maingĩ nĩũgaaciona rĩngĩ.

2 He andũ mūgwanja rwīga, ĩĩ, o na ũhe andũ anana,
nĩgũkorwo wee ndũngĩmenya mūtino ũrĩa ũngĩũka bũrũri-inĩ.

3 Matu mangĩiyũra mbura,
mamiuragia gũkũ thĩ.
Mūtĩ ũngĩgũa na mwena wa gũthini, kana mwena wa gathigathini,
o harĩa ũgũũaga, hau no ho ũikaraga.

4 Mũndũ ũrĩa wotho ũcũthagĩrĩria rũhuho, ndahaandaga;
nake ũrĩa ũroraga matu, ndagethaga.

5 Tondũ ndũũĩ njĩra ĩrĩa rũhuho rũgeraga,
o na kana ũrĩa mwana athondekagwo nda-inĩ ya nyina,
ũguo noguo ũtangĩmenya wĩra wa Ngai,
o we Mũũmbi wa indo ciothe.

6 Haanda mbeũ ciaku rũciinĩ,
na hwaĩ-inĩ-rĩ, ndũkahurũkie moko maku,
nĩgũkorwo ndũũĩ iria ikaagĩra,
kana nĩ ici, kana nĩ icio ingĩ,
kana hihĩ ikaagĩra o cierĩ.

Ririkana Mũkũũmbi rĩrĩa ũrĩ Mwĩthĩ

7 Ũtheri nĩ mweya,
namo maitho nĩmakenagĩra kuona riũa.

8 Na rĩrĩ, mũndũ o na angĩgĩtũũra muoyo mĩaka mĩingĩ atĩa-rĩ,
nĩamĩkenagĩre yotho.

No nĩaririkanage matukũ ma nduma,
tondũ magaakorwo marĩ maingĩ.
Maũndũ mothe magooka nĩ ma tũhũ.

9 Atĩrĩrĩ, wee mwanake ũyũ, kenagĩra ũnini waku,
na ũreke ngoro yaku ĩgũkenagie matukũ-inĩ ma wĩthĩ waku.
Thiiga na mĩthĩire ĩrĩa wĩyendeire na ngoro yaku,
o na ĩrĩa yonagwo ĩrĩ mĩega nĩ maitho maku,
no ũmenye atĩrĩ, harĩ maũndũ macio mothe,
Ngai nĩagagũciirithia.

10 Nĩ ũndũ ũcio, eheria gwĩtanga ngoro-inĩ yaku,
na weherie mathĩĩna mwĩrĩ-inĩ waku,
tondũ wĩthĩ waku na hinya wa mwĩrĩ no cia tũhũ.

12

1 Ririkanaga Mũkũũmbi
matukũ-inĩ ma ũnini waku,
mũiria wa matukũ ma thĩĩna makinye,
na mĩaka ĩkuhĩrĩrie rĩrĩa ũkoiga atĩrĩ,
“Kaĩ ndikenagĩra mĩaka ĩno-ĩ”:

2 riũa na ũtheri,
na mweri na njata ĩtanatuĩka nduma,
namo matu matanacooka ho mbura yathira;

3 rĩrĩa aikaria a nyũmba makainaina,
nao arĩa marĩ hinya mainame,
rĩrĩa ithĩi igaatiga gũthĩa nĩ ũndũ nĩ nini,

nao arĩa macũthagĩrĩria na ndirica matumanĩrwo nĩ nduma;
⁴ rĩria mĩrango ya kuumĩra barabara ikaahingwo,
 na mũgambo wa gũthĩa ũnyiihe;
 rĩria andũ magookagĩrio nĩ mĩgambo ya nyoni,
 no nyĩmbo ciao ciothe ikaaga kũiguĩka;
⁵ rĩria andũ marĩ na guoya wa kũhaica igũrũ,
 na mageetigĩra mogwati ma mabarabara-inĩ;
 rĩria mũtĩ wa mũrothi ũrutĩte kĩro,
 nayo ndaahi ithiige iĩkururĩtie,
 namo merirĩria mage hinya.
 Hĩndĩ iyo mũndũ ainũke kũrĩa agaatuũra tene na tene,
 nao acakai mathiĩ magĩcakayaga njĩra-inĩ.

⁶ Ririkanaga Mũkũũmbi: mbere ya mũhĩndo wa betha ũtanatuĩka,
 o na kana mbakũri ya thahabu itaanooragwo;
 mbere ya ndigithũ gũthethererwo itherũkĩro-inĩ rĩa maaĩ,
 kana kũgũrũ kwa ngaari kuunikĩre gĩthima-inĩ,
⁷ naruo rũkũngũ rũcooke tĩiri-inĩ kũrĩa ruoimire,
 naguo roho ũcooke kũrĩ Ngai ũrĩa waũheanire.

⁸ “Maũndũ mothe nĩ ma tũhũ! Nĩ ma tũhũ!” Ũguo nĩguo Mũrutani
 ekuuga.
 “Maũndũ mothe nĩ ma tũhũ!”

Kĩrĩkĩrĩro kĩa ũhoru

⁹ Mũrutani to kũũhĩga aarĩ mũũgĩ, no nĩ aarutire andũ maũndũ.
¹⁰ Nĩacũũranirie na agĩtuĩria maũndũ, na agĩtabanĩria thimo nyingĩ na
 mũbango. Mũrutani nĩatuĩririe nĩgeetha one ciugo o iria ciagĩrĩire, na
 ũrĩa aandĩkire warĩ mũrũngĩrĩru na wa ma.
¹¹ Ciugo cia andũ arĩa oogĩ nĩ ta mĩcengi, nayo mĩario yao icookanĩrĩrio
 ihaana ta nyambo ihũũrĩrwo wega ikarũma, iheanĩtwo nĩ Mũrĩithi
 ũmwe.
¹² Iĩkĩra gũtaarwo, mũrũ wakwa, ndũkanekeke ũndũ wa gũciongerera.
 Ha ũhoru wa gũthondeka mabuku maingĩ-rĩ, ndũrĩ mũthia, nakuo
 gũthoma mũno kũnogagia mwĩrĩ.
¹³ Rĩu-rĩ, maũndũ mothe nĩmarĩkĩtie kũiguuo;
 kĩrĩkĩrĩro kĩa ũhoru ũcio wothe nĩ gĩkĩ:
 Wĩtigĩre Ngai na ũrũmagie maathani make,
 nĩ ũndũ gwĩka ũguo nĩkũhingia maũndũ mothe marĩa mũndũ
 agĩrĩrũo nĩ gwĩka.
¹⁴ Nĩgũkorwo Ngai nĩagaciirithanĩria ũndũ o wothe wĩkĩtwo,
 hamwe na maũndũ mothe marĩa mahithe,
 marĩ mega kana marĩ mooru.

RWĨMBO RŪRĨA RWEGA MŪNO

¹ Rŭrŭ nĩruo rwĩmbo rwa Solomoni rŭrĩa rwega gŭkĩra nyĩmbo ciothe.

Mwendwa

² Ta nĩamumunye na mamumunya ma kanua gake:
nĩ ũndũ wendo waku nĩ mwega gŭkĩra ndibei.

³ Mŭtararĩko wa maguta macio wĩhakĩte nĩ mwega;
rĩitwa rĩaku no ta mŭtararĩko wa maguta manungi wega
magĩitanĩrĩrio.

Na nokĩo wendetwo nĩ airĩtu!

⁴ Ndŭkandige, nĩtũthĩ nawe; reke twĩhĩke!
Mũthamaki nĩandoonyie nyũmba ciake cia thĩnĩ.

Arata

Tŭgũcanjamũka na tũkene nĩ ũndũ waku;
tŭrĩkumagia wendo waku gŭkĩra ndibei.

Mwendwa

Kaĩ marĩ na kĩhoo to gĩa gŭkwenda-ĩ!

⁵ Nĩ nĩ mŭirũ, no nĩ mũthaka,
inyuĩ aarĩ a Jerusalemu,
njirĩte o ta hema cia Kedari,*
ngaagĩra o ta itambaya cia gũcuuria hema cia Solomoni.

⁶ Tigai kũndora nĩ ũndũ nĩ mŭirũ,
tondũ njirĩte nĩ kũhĩa nĩ riũa.

Ariũ a maitũ nĩmandakarĩre,
makĩndua mŭrori wa mĩgũnda ya mĩthabibũ;
no mũgũnda wakwa wa mĩthabibũ nĩndĩũrekereirie.

⁷ Atĩrĩrĩ, wee nyendete, ta njĩra harĩa ũrarĩthĩria rŭũru rwaku rwa mbũri,
njĩra harĩa ũkwarahia ng'ondũ ciaku mĩaraho.

Ingĩkara atĩa ta mŭtumia mũhumbe maitho
ndũũru-inĩ cia arata aku?

Arata

⁸ We mũthaka kŭrĩ andũ-a-nja othe, akorwo ndũũrĩ,
umagara ũrũmĩrĩre makinya ma ng'ondũ,
ũkarĩithĩrie tũũri twaku
hakuĩ na hema cia arĩithi.

Mwendani

⁹ Wee, mwendwa wakwa-rĩ, ngũgerekanagia na mbarathi ya mũgoma
yohereirwo ngaari ĩmwe ya ngaari cia ita rĩa Firaũni.

¹⁰ Makai maku-rĩ, mathakarĩrwo mŭno nĩ icũhĩ cia matũ,
nayo ngingo yaku ĩkaagĩrĩrwo nĩ mĩgathĩ ya tũhiga twa goro.

¹¹ Tũgũgũthondekera icũhĩ cia matũ cia thahabu,
ciohanĩtio na tũbungo twa betha.

Mwendwa

¹² Rĩrĩa mũthamaki aarĩ metha-inĩ yake-rĩ,
maguta makwa manungi wega maiyũrĩtie mŭtararĩko wamo kũu.

¹³ Mwendwa wakwa harĩ niĩ-rĩ, ahaana ta koohe ka manemane†
gakomeire gatagatĩ ka nyondo ciakwa.

¹⁴ Mwendwa wakwa harĩ niĩ-rĩ, nĩ ta kamanja ka mahũa ma mũhanuni

* **1:5** Andũ a Kedari maarĩ Arabu arĩa maatũũraga gũkuhĩ na Edomu, na hema ciao ciatumagwo na guoya wa mbũri njirũ. † **1:13** Manemane nĩ mahuti manungaga wega maacinwo na mwaki, na monekaga Ethiopia, Irathĩro-rĩa-Gatagatĩ, na India.

kuuma mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ ya Eni-Gedi.‡

Mwendani

¹⁵ Hĩ! Kaĩ wee mwendwa wakwa ũkĩrĩ mũthaka-ĩ!
Hĩ, ti-itherũ ũrĩ mũthaka!
Maitho maku magĩrite o ta ma ndutura.

Mwendwa

¹⁶ Hĩ! Kaĩ wee mwendwa wakwa ũkĩrĩ mũthaka-ĩ!
Kaĩ ũkĩrĩ wa kwendeka-ĩ!
Na ũrĩrĩ witũ nĩ ta nyeki ĩrĩa nduru.

Mwendani

¹⁷ Mĩratho ya nyũmba iitũ nĩ ya mĩtarakwa;
nayo mĩitĩrĩro yayo nĩ ya mĩkarakaba.

2

Mwendwa

¹ Nĩ ndĩ ihũa rĩa Sharoni,
ningĩ gĩtoka gĩa ituamba-inĩ.*

Mwendani

² O ta gĩtoka kĩrĩ mũigua-inĩ-rĩ,
nĩguo mwendwa wakwa atariĩ arĩ gatagatĩ ka airĩtu arĩa angĩ.

Mwendwa

³ O ta mũtĩ wa mũtunda ũrĩ mũtĩ-inĩ ya gĩthaka-rĩ,
nĩguo mũnyendi atariĩ arĩ gatagatĩ ka aanake arĩa angĩ.

Ngenagĩra gũikara kũgunyĩ-inĩ gĩaake,
namo matunda make ngĩmacama njiguaga marĩ mũrĩo.

⁴ Nĩandoonyetie nyũmba nene ĩrĩa ĩrĩĩagĩrwo iruga,
nayo bendera ĩrĩa ahaicĩtie igũrũ rĩakwa nĩ wendo.

⁵ Njikĩrai hinya na thabibũ iria nyũmithie,
mũnjerũhĩrie hinya na matunda,
nĩ ũndũ ndĩ mũcuce nĩ wendo.

⁶ Guoko gwake kwa ũmotho akũigĩte rungu rwa mũtwe wakwa,
nakuo guoko gwake kwa ũrĩo gũkaahĩmbĩria.

⁷ Inyuĩ aarĩ a Jerusalemu, ndamwĩhĩtithia na thiiya,
na mĩgoma ya thwariga cia werũ-inĩ atĩrĩ:

Mũtikoimbuthũre wendo o na kana mũwarahũre,
o nginya wĩrirĩrie kwarahũka guo mwene.

⁸ Ta thikĩrĩria, ũcio nĩ mwendwa wakwa!

Ta rora! ĩĩ nĩwe ũyũ ũroka,
akĩrũgaga akĩrĩire irĩma-inĩ,
arooka agĩtũrũhaga tũrĩma-inĩ.

⁹ Mwendwa wakwa ahaana ta thiiya, kana ta thwariga ĩrĩa nyanake.

Ta kĩrore! Nĩwe ũũrĩa ũrũngĩĩ thuutha wa rũthingo rwitũ,
ararorera ndirica-inĩ,
agacũthĩrĩria mĩanya-inĩ.

¹⁰ Mwendwa wakwa aaririe akĩnjĩra atĩrĩ,
“Mũrata wakwa, o wee mũthaka,
ũkĩra tũthĩĩ.

¹¹ Atĩrĩrĩ! Hĩndĩ ya heho nĩ thiru;
nayo mbura nĩkĩite ĩgatiga kuura.

‡ 1:14 Eni-Gedi nĩ handũ haarĩ maarĩ werũ-inĩ, na haarĩ mwena wa ithũiro wa Iria rĩa Cumbĩ, naho nĩhakũraga mahuti maingĩ manungi wega. * 2:1 Gĩtuamba-inĩ gĩa Kĩrĩma gĩa Karimeli nĩ gwakũraga mahũa ma mĩmera ĩtarĩ mĩraihu, na maarĩ ma rangi mwerũ, kana wa ndathi, kana wa ngoikoni.

- 12 Nĩ hĩndĩ mahũa marakunũka thĩ;
ihinda rĩa kũina nĩikinyu,
mĩgambo ya ndutura
nĩiraiguuo bũrũri-inĩ witũ.
13 Mũkũyũ-rĩ, nĩũrutĩte ngũyũ cia mbere;†
mĩthabibũ ĩrĩa ĩratumũra kĩro nĩraruta mũtararĩko wayo wega.
Ūkĩra, ũka mũrata wakwa;
o wee wakwa mũthaka, ũkĩra tũthĩ.”

Mwendani

- 14 Ndutura yakwa wee ũrĩ mĩatũka-inĩ ya rwaro rwa ihinga,
kũu ciĩhitho-inĩ cia hurũrũka cia irĩma,
nyonia ũthiũ waku,
ta reke njigwe mũgambo waku;
nĩ ũndũ mũgambo waku nĩ mwororo,
na ũthiũ waku nĩ mũthaka.
15 Tũnyitĩrei mbwe,
o tũbwe tũu tũnini,
tũrĩa tũthũkagia mĩgũnda ya mĩthabibũ,
o mĩthabibũ ĩyo iitũ ĩratumũra kĩro.

Mwendwa

- 16 Mwendwa wakwa nĩ wakwa na niĩ ndĩ wake;
arĩthagia kũrĩa kũrĩ itoka.
17 Hũndũka nginya rĩrĩa kũrĩrura,
nacio ciĩruru ciirĩrie.
Hũndũka mwendwa wakwa,
tuĩka ta thiiya,
kana ta thwariga nyanake,
ĩrĩ irĩma-inĩ cia Betheri.

3

- 1 Ūtukũ wothe ndĩ ũrĩrĩ-inĩ wakwa
ndĩracaragia ũcio ngoro yakwa yendete;
ndĩramũcaririe, no ndinamuona.
2 Nĩngũkĩra thĩĩ ngacangacange itũũra-inĩ inene,
hungure njĩra-inĩ ciarĩo na nja ciarĩo;
thĩĩ ngeethe ũcio ngoro yakwa yendete.
Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũcaria, no ndiigana kũmuona.
3 Arangĩri nĩmanyonire,
magĩthiũrũrũka itũũra-inĩ rĩu inene.
Ngĩmooria atĩrĩ, “Nĩmuonete ũrĩa ngoro yakwa yendete?”
4 O ndamahĩtũka o ũguo,
nĩguo ndonire ũrĩa ngoro yakwa yendete.
Ngĩmũnyiita na ndiamũrekirie,
o nginya ngĩmũtoonyia nyũmba ya maitũ,
ngĩmũtoonyia kanyũmba ga thĩinĩ ka ũrĩa wanjarire.
5 Inyuĩ aarĩ a Jerusalemu, ndamwĩhĩtithia na thiiya,
na mĩgoma ya thwariga cia werũ-inĩ atĩrĩ:
Mũtikoimbuthũre wendo o na kana mũwarahũre,
o nginya wĩrirĩrie kwarahũka guo mwene.
6 Nũũ ũyũ ũroka ambatĩte oimĩte werũ-inĩ
ahaana ta itu rĩa ndogo,

† 2:13 Kũu Isiraeli mĩkũyũ yaciaraga maita meerĩ mwaka.

arĩ mũtararĩko wa manemane na ũbani,
 iria ithondeketwo na mahuti mothe manungi wega ma mwonjoria?
 7 Atĩrĩrĩ! Nĩ ngaari ya gũkuua Solomoni,
 yumagarĩtio nĩ njamba cia ita mĩrongo ĩtandatũ,
 iria ndĩie mũno cia Isiraeli,
 8 othe meeohete hiũ cia njora,
 na othe marĩ na ũũgĩ wa mbaara,
 o ũmwe wao eyohete rūhiũ rwa njora,
 ehaarĩirie nĩ ũndũ wa imakania iria ingĩũka ũtukũ.
 9 Mũthamaki Solomoni nĩethondekeire ngaari ya kũmũkuuaga;
 amĩakĩte na mĩtĩ ya kuuma Lebanoni.
 10 Itugĩ ciayo atumithĩtie cia betha,
 nago mwĩtiro wayo nĩ wa thahabu,
 gĩtĩ kĩayo kĩgemetio na gĩtambaya kĩa rangi wa ndathi,
 mwena wa thĩinĩ wayo ũgemetio na wendo
 nĩ aarĩ a Jerusalemu.
 11 Inyuĩ aarĩ a Zayuni ta kiumei,
 mwĩrorere Mũthamaki Solomoni ekĩrĩte thũmbĩ,
 thũmbĩ ĩrĩa nyina aamwĩkĩrire
 mũthenya wake wa kũhikania,
 mũthenya o ũrĩa ngoro yake yakeneire.

4

Mwendani

1 Hĩ, kaĩ wee mwendwa wakwa ũkĩrĩ mũthaka-ĩ!
 ĩ ti-itherũ ũrĩ mũthaka!
 Maitho maku mahaana ta ma ndutura makĩonerwo hau taama-inĩ ũcio
 ũkũhumbĩrĩte ũthiũ.
 Njuĩrĩ yaku no ta rūũru rwa mbũri*
 rūgĩkũrũka Kĩrĩma-inĩ kĩa Gileadi.
 2 Magego maku mahaana ta rūũru rwa ng'ondũ ciarĩkia kũmurwo guoya
 o ũguo,
 ikĩambata ciumĩte gũthambio.
 O ĩmwe yacio ĩrĩ na ihatha rĩayo;
 hatĩrĩ o na ĩmwe yacio ĩrĩ iiki.
 3 Mĩromo yaku ĩhaana ta uuthi mūtune;
 kanua gaku kagĩrĩte mũno.
 Thĩa ciaku ihaana ta ciatũ igĩrĩ cia itunda rĩa mũkomamanga,
 ikĩonerwo hau taama-inĩ ũcio ũkũhumbĩrĩte ũthiũ.
 4 Ngingo yaku ĩhaana ta mũthiringo ũrĩa mũraihi wa Daudi,
 wakĩtwo wega mũno;
 nakuo gũgacuurio ngo ngiri,
 na ciothe nĩ ngo cia njamba cia ita.
 5 Nyondo ciaku cieri ihaana ta ciana igĩrĩ cia thiiya,
 ikahaana ciana cia mahatha cia thiiya
 ikĩrĩa itoka-inĩ.
 6 Nĩngũthiĩ kĩrĩma-inĩ kĩa manemane,
 na nginye karĩma-inĩ ka ũbani,
 njikare kuo nginya kũrĩrura,
 nacio ciĩruru ciirĩrie.
 7 Wee mwendwa wakwa ũrĩ mũthaka biũ;
 ndũrĩ na kameni o na kanini.

* 4:1 Mbũri ciarĩ njirũ-ci ta njuĩrĩ.

- 8 Ũka tũthĩ nawe, mũhiki wakwa, tuume Lebanoni,
nĩtũthĩ nawe tuume Lebanoni.
Harũrũka uume gacũmbĩrĩ-inĩ ka Amana,
ũkiume kĩrĩma gĩa Seniru, o gacũmbĩrĩ ka Herimoni,
uume kũu imamo-inĩ cia mĩrũũthi,
ũkiume irĩma-inĩ icio cia ngarĩ.
- 9 Nĩũtahĩte ngoro yakwa, wee mwarĩ wa maitũ, o wee mũhiki wakwa;
nĩũtahĩte ngoro yakwa
na irora o rĩmwe rĩa maitho maku,
na ithaga rĩmwe rĩa mũgathĩ waku wa ngingo.
- 10 Wee mwarĩ wa maitũ, o we mũhiki wakwa, kaĩ wendo waku nĩ wa
gũkenerwo-ĩ!
Ĩĩ wendo waku nĩ wa gũkenania mũno gũkĩra ndibei,
naguo mũtararĩko wa maguta maku nĩ mwega kũrĩ wa mahuti mothe
marĩa manungi wega!
- 11 Wee mũhiki wakwa, mĩromo yaku ĩtaatagia mũrĩo ta magua ma ũũkĩ;
iria na ũũkĩ irĩ rungu rwa rũrĩmĩ rwaku.
Mũtararĩko mwega wa nguo ciaku no ta ũrĩa wa Lebanoni.
- 12 Wee mwarĩ wa maitũ, o wee mũhiki wakwa, ũhaana ta mũgũnda
mũirigĩre,
ũkahaana ta gĩthima kĩirigĩre,[†] na ta itherũkĩro rĩa maaĩ ihingĩrĩrie.
- 13 Thuuna ciaku nĩ ta mũgũnda wa mĩtĩ ya mĩkomamanga
ĩ na matunda mega mũno,
ũrĩ na mĩhanuni, na mĩtĩ ĩrĩa yumaga uundi,
14 ĩkoima uundi na manjano,
na irago na mĩndarathini,
hamwe na mũtĩ o wothe wa ũbani,
na manemane na thubiri,
na mahuti mothe marĩa manungi wega mũno.
- 15 Wee-rĩ, ũrĩ itherũkĩro rĩa maaĩ rĩrĩ mũgũnda,
ũrĩ gĩthima kĩa maaĩ megũtherera,
maikũrũkĩte moimĩte Lebanoni.[‡]
- Mwendwa*
- 16 Wee rũhuho rwa gathigathini ũkĩra,
nawe rũhuho rwa gũthini-rĩ, ũka!
Hurutanaai mũgũnda-inĩ wakwa,
nĩguo mũtararĩko wago ũhunje kũndũ kũraya.
Mwendwa wakwa nĩatoonye mũgũnda-inĩ wake,
na arĩe matunda maguo o macio mega mũno.

5

Mwendani

- 1 Wee mwarĩ wa maitũ o wee mũhiki wakwa, nĩndoka mũgũnda-inĩ
wakwa;
nĩnjookanĩrĩrie manemane makwa na mahuti makwa marĩa mangĩ
manungi wega.
Nĩndĩite magua makwa, o na ũũkĩ wakwa;
nĩnyuĩte ndibei yakwa, o na iria rĩakwa.

Arata

Inyuĩ arata-rĩ, rĩai na mũnyue;

[†] 4:12 Ithima nĩciakunĩkagwo nĩgeetha maaĩ matikagĩe gĩko. [‡] 4:15 Kĩrĩma kĩa Lebanoni kĩarĩ
na ira (tharunji) rĩrĩa rĩatwekaga rĩkaiyũria tũrũũĩ maaĩ.

inyuĩ mwendaine-rĩ, nyuai nginya mũiganie.

Mwendwa

² Ndĩrarĩ toro, no ngoro yakwa nĩreiguĩte.

Ta thikĩrĩria! Mwendwa wakwa nĩararingaringa mũrango, akiugaga atĩrĩ:

“Mwarĩ wa maitũ, wee mwendwa wakwa, wee ndutura yakwa, o wee wakwa ũtarĩ kaũcuuke-rĩ, hingũrĩra.

Mũtwe wakwa nĩũihũgĩtio nĩ ime, njuĩrĩ yakwa ikaiyũra ireera rĩa ũtukũ.”

³ Nĩndutĩte nguo yakwa ya igũrũ: no nginya ndĩmĩhumbe rĩngĩ?

Ningĩ nĩndĩthambĩte magũrũ: no nginya ndĩmekĩre gĩko rĩngĩ?

⁴ Mwendwa wakwa araikirie guoko gwake kamwanya-inĩ ka mũrango, nayo ngoro yakwa ĩrambĩrĩria kũmwĩrĩria.

⁵ Ndĩrokĩra kũhingũrĩra mwendwa wakwa, moko makwa magĩtaataga manemane, nacio ciara ciakwa ikanyũrũrũkia manemane, nyiitĩro-inĩ ya mũrango.

⁶ Ndĩrahingũrĩre mwendwa wakwa, no mwendwa wakwa ndararĩ ho, nĩarathiĩte; Nayo ngoro yakwa ĩroorwo nĩ hinya nĩ ũndũ wake gũthiĩ.

Ndĩramwethire, no ndinamuona. Ndĩramwĩtire, no ndananjĩtika.

⁷ Arangĩri maranyona magĩthiũrũrũka itũũra-inĩ rĩu inene.

Nao marahũũrire, marandihangia; marandunya nguo yakwa ya igũrũ, arangĩri acio a thingo!

⁸ Inyuĩ aarĩ aya a Jerusalemu, ndamwĩhĩtithia atĩrĩ: mũngĩona mwendwa wakwa-rĩ,

mũkũmwĩra atĩa? Mwĩrei atĩ ndĩ mũcuce nĩ wendo.

Arata

⁹ Wee mũthaka gũkĩra andũ-a-nja arĩa angĩ othe-rĩ, mwendwa waku aagĩrite agakĩra endwa arĩa angĩ na kĩ?

Mwendwa waku akĩrite endwa arĩa angĩ nakĩ, nĩguo ũtwĩhĩtithie ũguo?

Mwendwa

¹⁰ Mwendwa wakwa nĩ mũthaka na agatunĩha, nĩekũũranĩte harĩ arũme ngiri ikũmi.

¹¹ Mũtwe wake ũhaana ta thahabu theru mũno; njuĩrĩ yake ĩrĩ na mĩkumba, na ĩkaira ta ihuru.

¹² Maitho make mahaana ta ma ndutura ciũmbĩte tũrũũ-inĩ, mahaana ta mathambĩtio na iria, o ta maigĩtwo wega makaagĩrĩra ta mathaga.

¹³ Makai make namo mahaana ta tũmĩgũnda tũtumanĩte mahuti manungi wega magĩtararĩka.

Mĩromo yake no ta itoka igũita manemane.

¹⁴ Moko make mahaana ta thanju cia thahabu, ithecereirwo tũhiga-inĩ tũrĩa twĩtagwo thumarati; mwĩrĩ wake ũhaana ta mũguongo ũrĩa mũnyorokie,

ũgemetio na yakuti ĩrĩa theru.

¹⁵ Magũrũ make matariĩ ta itugĩ cia mahiga ma mũthemba wa marimari, ihaandĩrĩrwo itina-inĩ cia thahabu ĩrĩa therie.

Maũthĩ make matariĩ ta Lebanoni, agathakara ta mĩtarakwa yakuo.

¹⁶ Kanua gake akĩaria karĩ mũrĩo mũno; we nĩ wa kwendeka biũ.

Atĩrĩrĩ, ũyũ nĩwe mwendwa wakwa, ũyũ nĩwe mũrata wakwa, inyuĩ aarĩ a Jerusalemu.

6

Arata

¹ Wee mũthaka gũkĩra andũ-a-nja arĩa angĩ othe-rĩ, mwendwa waku athiite kũ? Mwendwa waku arorire na kũ, nĩguo tũmũcarie nawe?

Mwendwa

² Mwendwa wakwa aikũrũkire mũgũnda-inĩ wake, o tũmĩgũnda-inĩ tũrĩa tũtumanĩte mahuti marĩa manungi wega, athiite kũrĩithia kũu mĩgũnda-inĩ, agĩtuaga mahũa ma itoka.

³ Nĩĩ ndĩ wa mwendwa wakwa, nake nĩ wakwa; we arĩithagia itoka-inĩ.

Mwendani

⁴ Wee mwendwa wakwa, ũrĩ mũthaka, o ta bũrũri wa Tiriza,* ũrĩ wa kwendeka o ta Jerusalemu, na ũkamakania o ta ita rĩrĩ na bendera.

⁵ Wihũgũre na kũngĩ, ũtige kũndora; maitho maku nĩmarahoota.

Njuĩrĩ yaku no ta rũũru rwa mbũri rũgĩikũrũka Kĩrĩma kĩa Gileadi.

⁶ Magego maku mahaana ta rũũru rwa ng'onde ikĩambata ciumĩte gũthambio.

O ĩmwe yacio ĩrĩ na ihatha rĩayo, hatirĩ o na ĩmwe yacio ĩrĩ iiki.

⁷ Thĩa ciaku ihaana ta ciatũ igĩrĩ cia itunda rĩa mũkomamanga, ikĩonerwo hau taama-inĩ ũcio ũkũhumbĩrĩte ũthiũ.

⁸ No gũkorwo na atumia athamaki mĩrongo ĩtandatũ, na thuriya mĩrongo ĩnana,

na airĩtu gathirange matangĩtarĩka;

⁹ no ndutura yakwa, ũcio wakwa ũtarĩ ũcuuke-rĩ, gũtirĩ ũngĩ mahaanaine, nowe mũirĩtu wa nyina wiki, o we gĩtũnio kĩa ũcio mũmũciari.

Airĩtu maamuonire makĩmwĩta mũrathime; nao atumia athamaki o na thuriya makĩmũkumia.

Arata

¹⁰ Nũũ ũyũ ũroimĩra ta ruoro rũgĩtema, athakarĩte ta mweri, na agathera ta riũa, arĩ na ũkengu ta wa njata irũrũnganĩte?

Mwendani

¹¹ Nĩndĩraikũrũkire mũgũnda wa mĩkombokombo, ngarore tũmĩtĩ tũrĩa tũmerete kũu gĩtuamba-inĩ,

* **6:4** Itũũra rĩa Tiriza nĩrĩo Jeroboamu aathuurire rĩtuĩke itũũra inene rĩa ũthamaki wa Gathigathini.

nĩguo nyone kana mĩthabibũ nĩthundũrĩte,
o na kana mĩkomamanga nĩrutĩte kĩro.

¹² O na itanamenya ũrĩa gũtariĩ-rĩ,
merirĩria ma ngoro yakwa marandwara
gatagatĩ-inĩ ka ngaari cia mũthamaki cia ita cia andũ aitũ.

Arata

¹³ Cooka, cooka, wee Mũshulamu;
cooka, cooka, nĩgeetha tũkwĩrorere!

Mwendani

Mũkwenda kwĩrorera Mũshulamu ũyũ nĩkĩ,
taarĩ rwĩmbo rwa Mahanaimu mũreerorera?

7

¹ We mwarĩ ũyũ wa mũnene,
ĩ magũrũ maku mekĩrĩtwo iraatũ ti mathaka!
Magũrũ maku mathakarĩte makahaana ta mathaga,
marĩa mathondeketwo nĩ moko ma mũbundi mũũgĩ.
² Mũkonyo waku nĩ ta kaihũri ga gĩthiũrũrĩ
karĩa gataagaga ndibei ningie.
Njohero yaku ihaana ta kĩhumbu kĩa ngano ngonyore,
gĩthiũrũrũkĩirio nĩ itoka.
³ Nyondo ciaku ihaana ciana igĩrĩ cia thiiya,
ikahaana mahatha ma thiiya.
⁴ Ngingo yaku ihaana ta mũthiringo mũraihu wakĩtwo na mĩguongo.
Maitho maku nĩ ta tũria twa Heshiboni,
hakuhĩ na kĩhingo kĩa Bathi-Rabimu.
Iniũrũ rĩaku rĩhaana ta mũthiringo mũraihu wa Lebanoni
ũrĩa ũrorete na mwena wa Dameski.
⁵ Mũtwe waku ũkũhumbaga tanji ta Kĩrĩma gĩa Karimeli.
Nacio njuĩrĩ ciaku ciirĩte ikahaana ta rangi wa ndathi;
mũthamaki aikaraga ta oohereirwo tũmĩcuha-inĩ twacio.
⁶ Wee wendo, kaĩ wee ũrĩ mũthaka na wa gũkenania-ĩ!
Maũndũ maku nĩmagũkenania!
⁷ Kĩrũgamo gĩaku kĩrũngarĩte ta mũtĩ wa mũkĩndũ,
nacio nyondo ciaku ihaana ta imanjĩka cia matunda.
⁸ Ndoigire atĩrĩ, “Nĩngũhaica mũtĩ ũyũ wa mũkĩndũ;
nĩngũtua matunda maguo.”
Nyondo ciaku irotuĩka ta imanjĩka cia thabibũ,
nayo mĩhũmũ yaku itararĩke wega ta matunda,
⁹ nako kanua gaku gatuĩke ta ndibei irĩa njega mũno.

Mwendwa

Ndibei iyo irokinyĩra mwendwa wakwa,
na ĩmerũke wega irĩ gatagatĩ ka mĩromo na magego.
¹⁰ Nii ndĩ wa mwendwa wakwa,
nake nĩ niĩ eriragĩria.
¹¹ Mwendwa wakwa, ũka, nĩtũthiĩ mĩgũnda-inĩ,
nĩtũthiĩ tũkaraarĩrĩre tũtũũra-inĩ.
¹² Nĩtũrooke gũthiĩ tene mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ
tũkarore kana mĩthabibũ nĩmĩthundũku,
na kana nĩcanũrĩte kĩro kĩaayo,
o na kana mĩkomamanga nĩrutĩte kĩro:
kũu nĩkuo ngaakũheera wendo wakwa.

13 Matunda ma mandarĩki nĩmaratararĩka,
na mũrango-inĩ gwitũ kũrĩ na matunda ma mĩthemba yothe marĩa
mega mũno,
ma mũgethano o na mangĩ maikaru,
marĩa ngũigĩire, wee mwendwa wakwa.

8

1 Naarĩ korwo no ũtuĩke ta mũrũ wa maitũ,
ũrĩa wongire nyondo cia maitũ!
Hĩndĩ ĩyo, ingĩgũtũnga nja,
ndaakũmumunya,
na gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩĩmena.

2 Ingĩgũtongoria,
ngũtware nyũmba ya maitũ,
ũcio wandutire maũndũ.
Ingĩkũhe ndibei ĩrĩa njamithie wega ũnyue,
o yo ngogoyo ya mĩkomamanga yakwa.

3 Guoko gwake kwa ũmotho akũigĩte rungu rwa mũtwe wakwa,
nakuo guoko gwake kwa ũrĩo gũkaahĩmbĩria.

4 Inyuĩ aarĩ a Jerusalemu, ndamwĩhĩtithia atĩrĩ:
Mũtikoimbuthũre wendo o na kana mũwarahũre,
o nginya wĩrirĩrie kwarahũka guo mwene.

Arata

5 Nũũ ũyũ ũroka ambatĩte oimĩte werũ-inĩ,
etiiranĩtie na mwendwa wake?

Mwendwa

Rungu-inĩ rwa mũtĩ wa matunda nĩho ndakwarahũrĩre ũrĩ toro;
hau nĩho nyũkwa aagĩrĩire nda yaku,
o hau nĩho ũcio warĩ na ruo rwa kũrũmwo aagũciarĩire.

6 Njikĩra ta mũhũũri ngoro-inĩ yaku,
ũhũũre ta mũhũũri guoko-inĩ gwaku;
amu wendo ũrĩ hinya o ta gĩkuũ,
ũiru wago ũmĩtie ngoro o ta mbĩrĩra.

Ūcinaga o ta mwaki ũrakana,
na o ta rũrĩrĩmbĩ rũnene mũno rwa Jehova.

7 Maaĩ maingĩ matingĩhota kũhorĩa wendo;
njũũ itingĩhota kũũthereria.

Korwo mũndũ no aheane
ũtonga wotho wa nyũmba yake nĩ ũndũ wa wendo-rĩ,
no kũnyũrũrio ũngĩnyũrũrio o biũ.

Arata

8 Nĩtũrĩ na kairĩtu ka maitũ,
nako gatumĩtie nyondo.

Tũgeka atĩa nĩ ũndũ wa kairĩtu kau gaitũ,
mũthenya ũrĩa gagaatuĩka ga kũũrio?

9 Korwo nĩ rũthingo-rĩ,
tũngĩaka mĩthingo mĩraihu na igũrũ ya betha igũrũ rĩako.
Korwo nĩ mũrango-rĩ,
tũngĩkahingĩrĩria na mbaũ cia mũtarakwa.

Mwendwa

10 Nĩ ndĩ rũthingo,
nacio nyondo ciakwa ihaana ta mĩthingo mĩraihu na igũrũ.
Nĩ ũndũ ũcio maitho-inĩ make-rĩ,

nduĩkĩte o ta mũndũ ũtũmaga aiganĩre.

¹¹ Solomoni aarĩ na mũgũnda wa mĩthabibũ kũu Baali-Hamoni;
mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ akĩũkomborithia kũrĩ akombori.

O mũndũ aarĩ arehage cekerĩ 1,000* cia betha
nĩ ũndũ wa maciaro maguo.

¹² No mũgũnda wakwa wa mĩthabibũ nĩ wakwa o nĩ nyiki;
cekerĩ icio 1,000 nĩ ciaku wee Solomoni;
nacio cekerĩ 200† nĩ cia arĩa marĩmagĩra maciaro maguo.

Mwendani

¹³ Atĩrĩrĩ, wee ũikaraga mĩgũnda-inĩ
hamwe na arata a thiritũ yaku,
reke o na nĩ njigue mũgambo waku.

Mwendwa

¹⁴ Umagara na ihenya mwendwa wakwa,
ũtuĩke ta thiiya,
kana ta thwariga nyanake
ĩrĩ irĩma-inĩ iria ĩrĩ mahuti manungi wega.

* **8:11** nĩ ta kilo ikũmi na ĩmwe na nuthu (11.5) † **8:12** nĩ ta kilo igĩrĩ na robo (2.25)

ISAIA

¹ Maya nīmo maũndũ marĩa maaguũrĩrio Isaia mũrũ wa Amozu, makoniĩ Juda na Jerusalemu hĩndĩ ya wathani wa Uzia, na wa Jothamu, na wa Ahazu, na wa Hezekia, arĩa maarĩ athamaki a Juda.

Rũrĩrĩ Rũremi

² Atĩrĩrĩ, wee igũrũ, ta thikĩrĩria! Nawe thĩ ta igua!

Nĩgũkorwo Jehova nĩarĩtie akoiga atĩrĩ:

“Nĩ heete ciana irio, ngacirera igakũra,

no cio ikaanemera.

³ Ndegwa nĩyũũ mwene yo,
nayo ndigiri ikamenya mũharatĩ wa mwene yo,
no Isiraeli ndarĩ ũndũ ooĩ,
andũ akwa nĩmagĩte ũmenyo.”

⁴ Hĩ! Kaĩ mũrĩ rũrĩrĩ rwĩhagia-ĩ.

Mũrĩ andũ matitikĩte mahĩtia,

na rũruka rwa andũ mekaga ũũru,

na ciana ciĩrutĩre gũthũkia maũndũ!

Nĩmatiganĩrie Jehova;

nĩmamenete Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli,
makamũhutatĩra, magacooka na thuutha.

⁵ Nĩ kĩ gĩgũtũma mwende gũikara mũkĩhũũragwo?

Nĩ kĩ gĩgũtũma mũthiĩ o na mbere kũrema?

Mũtwe wothe nĩmũtihangie,

nayo ngoro yothe ikanyamarĩka.

⁶ Kuuma ikinya rĩa kũgũrũ nginya mũtwe

gũtirĩ handũ hagima:

no nguraro theri, na mĩtũnda,

na ironda cia ndĩira

itarĩ thambie, kana ikoohwo,

kana ikororoio na maguta.

⁷ Bũrũri wanyu ũkirĩte ihooru,

matũũra manyu manene magacinwo na mwaki;

mĩgũnda yanyu iramathwo igatigwo ũtheri nĩ andũ a kũngĩ

o mũkĩonaga,

ĩkoonũhwo ta ĩng’aũranĩtio nĩ ageni.*

⁸ Mwarĩ wa Zayuni atiganĩrio

ta gĩthũnũ kĩrĩ mũgũnda wa mĩthabibũ,

agatiganĩrio ta kanyũmba karĩ mũgũnda wa marenge,

o na ta itũũra inene rĩthiũrũrũkĩirio nĩ thũ ikienda kũrĩtunyana.

⁹ Tiga Jehova Mwene-Hinya-Wothe

aatũtigĩrie matigari manini ma andũ-rĩ,

tũngĩtuĩkĩte ta Sodomu,

na tũkahaana ta Gomora!

¹⁰ Thikĩrĩriai kiugo kĩa Jehova,

* **1:7** Ũndũ ũyũ wekĩkĩte rĩrĩa Senakeribu aatharĩkĩre Jerusalemu (1Ath 18:13).

inyuĩ mwathanaga Sodomu;
na mũigwe watho wa Ngai witũ,
inyuĩ andũ a Gomora!

11 “Magongona macio manyu mũndutagĩra maingĩ-rĩ,
nĩ ma kĩ kũrĩ niĩ?” Ūguo nĩguo Jehova ekũũria.

“Nĩnjiganĩtwo nĩ magongona ma njino,
na magongona ma ndũrũme, na maguta ma nyamũ noru;
niĩ ndikenagĩra thakame ya ndegwa,
na ya tũtũrũme, o na ya mbũri.

12 Nũũ ũkoragwo amwĩrĩte mũndutĩre magongona macio
rĩrĩa mũgũũka mbere yakwa kũũhooya,
mũkĩrangaga nja cia nyũmba yakwa?

13 Tigai gũcooka kũrehe maruta ma tũhũ!
Ūbumba wanyu nĩ kĩndũ kĩa magigi harĩ niĩ.

Ndingĩhota gũkirĩrĩria ciũngano cianyu cia waganu:
mĩcemanio yanyu ya Karũgamo ka Mweri, na Thabatũ, o na ciathĩ
iria njathane.

14 Ngoro yakwa nĩthũire ciathĩ cianyu
cia Karũgamo ka Mweri, o na ciathĩ iria njathane.
Maũndũ macio matuĩkĩte mũrigo harĩ niĩ,
nĩmanogetie.

15 Hĩndĩ ĩrĩa mwambararia moko manyu na igũrũ mũkĩhooya,
nĩndĩrĩmũhithaga maitho makwa ndikamuone;
o na mũngĩhooya mahooya maingĩ ndirĩmũiguaga.

Nĩgũkorwo moko manyu maiyũrĩtwo nĩ thakame;

16 mwĩthambei mwĩtherie.
Eheriai ciĩko cianyu njũru maitho-inĩ makwa!

Tigai gwĩka maũndũ mooru,
17 mwĩrutei gwĩkaga wega!

Thingatagai ciira wa kĩhoto,
na mũkoomĩrĩria arĩa ahinyĩrĩrie.
Tuagai ciira wa ciana cia ngoriai na kĩhoto,
na mũthaithanagĩrĩre mũtumia wa ndigwa.”

18 Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Ūkai tũciire.

O na mehia manyu mangĩkorwo matunĩhĩte ta gakarakũ-rĩ,
nĩmagathera o ta ira;
o na maatuĩka matunĩhĩte ta thakame,
nĩmakerũha o ta guoya wa ng'ondũ.

19 Mũngĩnjigua na mũnjathĩkĩre,
nĩ mũrĩrĩaga indo iria njega mũno cia bũrũri;

20 no mũngĩrema na mũrege gwathĩka,
mũkaaniinwo na rũhiũ rwa njora.”

Nĩgũkorwo nĩ kanua ka Jehova koigĩte ũguo.

21 Hĩ! Kaĩ itũũra inene rĩrĩa rĩĩhokeku
nĩrĩtuĩkĩte ta mũmaraya-ĩ!
Hĩndĩ ĩmwe rĩaiyũrĩte ũtuanĩri ciira wa kĩhoto;
ũthingu nĩguo watũũraga thĩinĩ warĩo,
no rĩu nĩ oragani matũũraga kuo!

22 Betha yanyu ĩtuĩkĩte gĩko,
ndibei yanyu ĩrĩa njega mũno ĩgatukanio na maaĩ.

- 23 Andũ anyu arĩa mamwathaga nĩ kũrema maremete,
magatuĩka a thiritũ ya aici;
othe nĩmendete mahaki,
nao mahanyũkanagia na indo cia kũheo.
Maticiiiragĩra ciana cia ngoriai na kĩhooto;
na matithikagĩrĩria ciira wa mũtumia wa ndigwa.
- 24 Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
O we Mwene Hinya wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ,
“Hĩ! Nĩngaitĩrĩria amuku akwa mang’ũrĩ makwa,
na ndĩrĩhĩrie harĩ thũ ciakwa.
- 25 Nĩngagũũkĩrĩra na guoko gwakwa;
ngagũtheria gĩko gĩaku gĩthire biũ,
na maũndũ maku mothe marĩa matarĩ matheru ndĩmatherie.
- 26 Aciirithania aku ngaatũma matuĩke o ta ũrĩa maatariĩ matukũ-inĩ ma
tene,
na aheani kĩrĩra aku o ta ũrĩa maatariĩ kĩambĩrĩria-inĩ.
Thuutha ũcio ũgeetagwo
Itũũra Inene rĩa Ũthingu,
o na Itũũra Inene Rĩhokeku.”
- 27 Itũũra rĩa Zayuni rĩgaakũũrwo na ciira wa kĩhooto,
nao andũ a rĩo arĩa merirĩte makũũrwo na ũthingu.
- 28 No andũ arĩa aremi na arĩa ehia makaaniinwo hamwe,
nao arĩa matiganagĩria Jehova nĩmagathira biũ.
- 29 “Nĩmũgaconoka nĩ ũndũ wa mĩgandi iyo mĩamũre
mũtũire mũkenagĩra;
nĩmũkaigua thoni nĩ ũndũ wa mĩgũnda
iyo mwĩthuurĩre.
- 30 Mũgaatuĩka ta mũgandi ũrahooaha mathangũ,
mũtuĩke ta mũgũnda ũtarĩ maaĩ.
- 31 Mũndũ ũrĩa ũrĩ hinya agaatuĩka maragara,
naguo wĩra wake ũtuĩke thandĩ;
we na wĩra wake nĩmakahĩa hamwe,
haage mũndũ wa kũhoria mwaki ũcio.”

2

Kĩrĩma kĩa Jehova

1 Ũyũ nĩguo ũhoru ũrĩa Isaia mũrũ wa Amozu onire ũkonĩĩ Juda na
Jerusalemu:

- 2 Matukũ-inĩ ma kũrigĩrĩria
kĩrĩma kĩa hekarũ ya Jehova nĩgĩkahaandwo
kĩrĩ kĩo kĩnene gatagatĩ ka irĩma iria ingĩ;
nĩgĩkambarario igũrũ rĩa tũrĩma tũrĩa tũngĩ,
nao andũ a ndũrĩrĩ nĩkuo magaathiiaga.
- 3 Ndũrĩrĩ nyingĩ nĩgathiĩ kuo ikiugaga atĩrĩ,
“Ũkai, twambate tũthĩĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova,
tũthĩĩ nyũmba ya Ngai wa Jakubu.
Nĩagatũruta ũhoru wa mĩthĩire yake,
nĩgeetha tũgeragĩre njĩra ciake.”
Nĩgũkorwo Zayuni nĩgũkoima ũtaarani,
nakuo Jerusalemu kuume ndũmĩrĩri ya Jehova.

4 Nake n̄agatuithanagia ndūrĩrĩ ciira,
 na aiguithanie irĩndĩ nyingĩ.
 Hiũ ciao cia njora magaacithondeka ituĩke mĩraũ ya kūrĩma,
 namo matimũ mao mamathondeke matuĩke hiũ cia gũceeha mĩtĩ.
 Gūtĩrĩ rūrĩrĩ rũgaacooka kūrũa na rūrĩrĩ rūrĩa rũngĩ na rũhiũ rwa njora,
 o na kana merute ũhoru wa mbaara hĩndĩ ĩngĩ.

5 Atĩrĩrĩ wee nyũmba ya Jakubu,
 ũkaai tũthiige tũmũrĩkĩirwo nĩ ũtheri wa Jehova.

Mũthenya wa Jehova

6 Wee nĩūtiganĩrie andũ aku,
 o acio a nyũmba ya Jakubu.
 Nao marũmĩtie mũno mĩtugo na irĩra cia andũ a mwena wa irathĩro;
 maragũraga ta Afilisti,
 na makagĩa thiritũ na andũ matooi Ngai.

7 Bũrũri wao ũiyũrite betha na thahabu,
 igĩĩna ciao itingĩthira.

Bũrũri wao ũiyũrite mbarathi;
 na ngaari ciao cia ita itingĩtarĩka.

8 Bũrũri wao ũiyũrite mĩhianano ya kũhooywo;
 mainamagĩrĩra wĩra wa moko mao,
 o indo iria mathondekete na ciara ciao.

9 Nĩ ũndũ ũcio mũndũ nĩakaharũrũkio,
 nacio iruka cia andũ iconorithio;
 ndũkanamarekere.

10 Toonyai rwaro-inĩ rwa ihiga,
 mwĩhithe tĩri-inĩ mũrĩre kĩmakania kĩa Jehova
 na riiri wa ũnene wake!

11 Maitho ma mũndũ mwĩtĩi nĩmagaconorithio,
 naguo mwĩtĩio wa andũ nĩukaharũrũkio;
 no Jehova we wiki nĩwe ũgaatũũgĩrio mũthenya ũcio.

12 Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ na mũthenya aigĩte
 wa gũũkĩrĩra andũ arĩa othe etĩi na arĩa meĩkagĩrĩra,
 na arĩa othe metũũgagĩria
 (nao othe nĩmakanyiihio),

13 na okĩrĩre mĩtarakwa yothe ya Lebanoni, ĩrĩa mĩraihi na igũrũ na
 ĩkaneneha mũno,*
 o na mĩgandi yothe ya Bashani,

14 na okĩrĩre irĩma iria ndaaya na igũrũ,
 na tũrĩma tuothe tũrĩa tũraihi.

15 na okĩrĩre mũthiringo o wothe mũraihi na igũrũ
 na rũthingo o ruothe rwakĩtwo rwa hinya,

16 na okĩrĩre marikabu ciothe cia Tarishishi,
 na marikabu ciothe iria njega mũno.

17 Mwĩtũũgĩrio wa mũndũ nĩukaharũrũkio,
 na mwĩtĩio wa andũ ũconorithio;
 no Jehova we wiki nĩwe ũgaatũũgĩrio mũthenya ũcio,
 18 nayo mĩhianano ya kũhooywo nĩgathira biũ.

* 2:13 Bũrũri wa Lebanoni warĩ mwena wa irathĩro wa Jorodani, na woĩkaine nĩ ũndũ wa mĩtarakwa na ng'ombe ciakuo.

- 19 Andũ makoorĩra ngurunga-inĩ cia ndwaro cia mahiga,
o na marima-inĩ ma thĩ,
moorĩre kĩmakania kĩa Jehova na riiri wa ũnene wake,
hĩndĩ ĩrĩa akaarũgama athingithie thĩ.
- 20 Mũthenya ũcio andũ makooya mĩhianano yao ya betha,
na mĩhianano yao ya thahabu,
ĩrĩa methondekeire mamĩhooyage,
mamĩkĩrie huko na huhu.
- 21 Nao makoorĩra ngurunga-inĩ cia ndwaro cia mahiga,
na mahiga-inĩ marĩa macunjurĩte
morĩre kĩmakania kĩa Jehova
na riiri wa ũnene wake,
hĩndĩ ĩrĩa akaarũgama, athingithie thĩ.
- 22 Tiga kwĩhoka mũndũ,
ũrĩa mĩhũmũ yake ĩrĩ o maniũrũ-inĩ make.
Nĩ ũndũ-rĩ, akĩrĩ wa bata ũrĩkũ?

3

Jerusalemu na Juda Gũtuĩrwo Ciira

- 1 Atĩrĩrĩ, Mwathani,
Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
arĩ hakuhĩ kwehereria Jerusalemu na Juda
ũteithio wao na kĩrĩa kĩmatiiragĩrĩa,
amehererie ũteithio wothe wa irio na wa maaĩ,
2 o na amehererie mũndũ ũrĩa njamba na mũrũi wa mbaara,
na mũtuanĩri ciira na mũnabii,
na mũragũri na mũthuri wa kĩaama,
3 na mũtongoria wa gĩkundi gĩa thigari mĩrongo ĩtano,
na mũheani kĩrĩa, na mũbundi mũũgĩ, o na mũndũ-mũgo mũũgĩ.
- 4 Tũhĩ nĩtuo ngaatua anene ao;
na maathagwo nĩ tũkenge.
- 5 Andũ nĩmakahiinyanĩrĩria:
o mũndũ akaahinyĩrĩria ũrĩa ũngĩ,
mũndũ wa itũũra okĩrĩre mũndũ wa itũũra rĩaake.
Arĩa anini nĩmagookĩrĩra arĩa akũrũ,
nao arĩa matarĩ ngumo mokĩrĩre mũndũ ũrĩa mũtĩku.
- 6 Mũndũ nĩakanyiita ũmwe wa ariũ a nyina
arĩ gwa ithe mũciĩ, amwĩre atĩrĩ,
“Wee ũrĩ na nguo ya igũrũ, tuĩka mũtongoria witũ;
ũreke kũndũ gũkũ kwanangĩtwo kũgĩe wathani-inĩ waku!”
- 7 Nowe nĩakaanĩrĩra mũthenya ũcio oige atĩrĩ,
“Nĩ ndirĩ na kĩhonia.
Nĩgũkorwo gwakwa mũciĩ gũtirĩ irio kana nguo,
tigai kũndua mũtongoria wa andũ.”
- 8 Nĩgũkorwo Jerusalemu nĩkũratũgũũga,
nakuo Juda nĩkũragũa;
ciugo na ciiko ciakuo nĩirokĩrĩra Jehova
na makang'athĩria thiithi wake ũrĩ riiri.
- 9 Ithiithi ciao nĩcio ciumbũraga ũrĩa mahaana;

maanikaga mehia mao o ta ma Sodomu;
o na matimahithaga.
Kaĩ marĩ na haaro-ĩ!
Nĩo mereheire mwanangĩko.

¹⁰ Ha ũhoro wa andũ arĩa athingu, meerei atĩ nĩmakagaacĩra;
nĩgũkorwo nĩmakaarĩaga maciaro ma maũndũ marĩa maaneka.

¹¹ No andũ arĩa aaganu, meerei atĩrĩ: kaĩ marĩ na haro-ĩ!
Nĩgũkorwo mwanangĩko ũrĩ igũrũ rĩao!
Nao makaarĩhwo kũringana na wĩra wa moko mao.

¹² Andũ akwa mahinyagĩrĩrio nĩ ciana,
nao andũ-a-nja nĩo mamaathaga.
Atĩrĩrĩ inyuĩ andũ akwa, atongoria anyu nĩo mamũhĩtithagia,
magatũma muume njĩra irĩa yagĩrĩire.

¹³ Jehova nĩaikarĩire gĩtĩ gĩake iciirĩro-inĩ;
akarũgama nĩguo aciirithie andũ.

¹⁴ Jehova nĩarĩkĩtie gũtuĩra
athuuri na atongoria a andũ ake ciira, akameera atĩrĩ:
“Nĩ inyuĩ mwanangĩte mũgũnda wakwa wa mĩthabibũ;
o na indo iria mũtunyĩte athĩni irĩ thĩinĩ wa nyũmba cianyu.”

¹⁵ “Mũhehenjaga andũ akwa,
na mũkamemenda mothiũ ma athĩni nĩkĩ?”
nĩguo Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekũũria.

¹⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Andũ-a-nja a Zayuni nĩetĩi,
mathiiga maguucĩtie ngingo,
makiuhanaga na maitho mao,
na makinyaga na njacĩ magĩthiĩ,
na makagambia njingiri iria irĩ thũng’wa-inĩ ciao.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani nĩagatũma andũ-a-nja acio a Zayuni magĩe na
ironda mĩtwe;
Jehova nĩakoonania njaga yao.”

¹⁸ Mũthenya ũcio Jehova nĩakamaaũra mathaga mao: nĩmo bangiri, na
rũtamĩ rwa kuoha njuĩrĩ, na mĩgathĩ irĩa iĩhacĩte ta mweri,

¹⁹ na icũhĩ cia matũ, na mĩrĩnga ya moko, na taama wa kwĩhumbĩra
ũthiũ,

²⁰ na itambaya cia mũtwe, na irengeeri cia magũrũ, na mĩcibi, na cuba
cia maguta manungi wega, na ithiitũ

²¹ na icũhĩ cia mũhũũri cia moko, na icũhĩ cia maniũrũ,

²² na nguo ndaihu iria njega, na ngũbia, na tũbuti, na nguo cia igũrũ,
na tũmondo,

²³ na icicio cia kwĩrora, na nguo cia gatani irĩa njega, na itambaya, na
macuka ma ciande.

²⁴ Handũ ha mũtararĩko mwega gũkaagĩa na mũnungo mũũru;

handũ ha mũcibi hagaakorwo mũkanda;
handũ ha njuĩrĩ thonkeke wega hagĩe kĩhara;
handũ ha nguo njega hakaagĩa nguo ya ikũnia;
naho handũ ha ũthaka wa mwĩrĩ hagĩe gũcinanwo na ruoro.

²⁵ Arũme anyu makoogwo na rũhiũ rwa njora,
nacio njamba cianyu cia ita ikaaniinĩrwo mbaara-inĩ.

26 Ihingo cia Zayuni nĩigacakaya na igirīke,
na itũũra rĩu rĩkire ihooru, na rĩkare rĩmomoretwo, rĩkagũa thĩ.

4

1 Na rĩrĩ, mũthenya ũcio andũ-a-nja mũgwanja makaanyiita mũndũ
mũrũme ũmwe,
mamwĩre atĩrĩ, “Tũrĩrĩaga irio ciitũ ithuĩ ene,
na twĩheage nguo;
no ũreke twĩtanagio nawe.
Twehererie thoni ciitũ!”

Thuuna ya Jehova

2 Mũthenya ũcio Thuuna ya Jehova nĩgathakara na ĩgĩe riiri, namo
maciaro ma bũrũri ũcio magaakorwo marĩ mega, na marĩ mwĩraho na
riiri wa arĩa magaakorwo marĩ matigari kũu Isiraeli!

3 Na rĩrĩ, nĩgũgakinya atĩrĩ, andũ arĩa magaatigwo Zayuni, na arĩa
magaakorwo matigaire Jerusalemu, mageetagwo atheru, nao nĩ arĩa othe
maandĩkitwo na magaathĩrĩrwo gũtũũra muoyo kũu Jerusalemu.

4 Mwathani nĩagathambia gĩko kĩrĩa kĩũru kĩa andũ-a-nja a Zayuni;
nĩagatheria Jerusalemu marooro ma thakame arĩ na roho wa gũtuanĩra
ciira o na roho wa gũcina na mwaki.

5 Ningĩ Jehova nĩagatũma itu rĩa ndogo rĩgĩe kũndũ guothe mũthenya
kũrĩa gũikarĩtwo nĩ andũ kĩrĩma-inĩ kũu gĩa Zayuni, na atũme kũrĩa
kũnganĩtwo gwakane rũrĩrĩmbĩ rwa mwaki ũtukũ; igũrũ rĩa riiri ũcio
wothe gũgaakorwo taarĩ hema.

6 ĩgaatuĩka ta gĩthũnũ gĩa kũrehe kĩrũru gĩa kwĩgitia kuuma kũrĩ
ũrugarĩ wa mũthenya, na handũ ha kũũrĩra na ha kwĩgitia kuuma kũrĩ
kĩhuhũkanio kĩa rũhuho na kĩa mbura.

5

Rwĩmbo rwa Mũgũnda wa Mĩthabibũ

1 Nĩngũinĩra mwendwa wakwa ũrĩa nyendete rwĩmbo,
ndĩmũinĩre rwĩmbo rũkoniĩ mũgũnda wake wa mĩthabibũ:
Mwendwa wakwa aarĩ na mũgũnda wa mĩthabibũ
kĩrĩma-inĩ handũ hanoru mũno.

2 Akĩũthiũrũrũkĩria na mũtaru,
na akiũngania mahiga marĩa mothe maarĩ kuo akĩmate,
agĩcooka akĩũhaanda mĩthabibũ ĩrĩa mĩega mũno.
Nĩaakire mũthiringo mũrĩihu na igũrũ kũu thĩinĩ wago,
o na ningĩ akĩenja handũ ha kũhahagĩra thabibũ.
Nake agĩeterera ũciare thabibũ njega,
no rĩrĩ, waciarire thabibũ cia gĩthaka.

3 “Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ aya mũtũũraga Jerusalemu o na andũ a Juda,
tũtuithaniei ciira, nĩ na mũgũnda wakwa wa mĩthabibũ.

4 Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũngĩ ingĩekire mũgũnda ũcio wakwa wa mĩthabibũ
gũkĩra ũguo ndawĩkire?

Waciarire thabibũ cia gĩthaka nĩkĩ,
o hĩndĩ ĩrĩa ndetereire ũciare thabibũ njega?

5 Atĩrĩrĩ, nĩngũmwĩra ũrĩa ngwĩka
mũgũnda ũcio wakwa wa mĩthabibũ:
Nĩngũwehereria rũgiri rwago,

nĩguo wanangwo,
njooke momore rūthingo rwaguo,
nĩguo ũrangĩrĩrio.

⁶ Ndĩūtiganĩrie wanangĩke,
ũtegũcehwo kana kũrĩmwo,
naguo ũrĩmeraga cong'e na mũigua.
Ningĩ njathe matu matikanaurĩrie mbura.”

⁷ Mũgũnda wa mũthabibũ wa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
nĩguo nyũmba ya Isiraeli,
nao andũ a Juda
nĩo mũgũnda wake wa mũthabibũ ũrĩa akenagĩra.
Nake eethire ciira wa kĩhooto, akĩona o ũiti wa thakame;
agĩcaria ũthingu, no akĩigua kĩrĩro kĩa mũnyamaro.

Haaro na Gũtuĩrwo Ciira

⁸ Kaĩ, inyuĩ arĩa mũikaraga mũkĩiongagĩrĩra nyũmba mũrĩ na haro-ĩ!
O inyuĩ mũnyitithanagia gĩthaka kĩmwe na kĩrĩa kĩngĩ gĩgatuĩka
kĩmwe,
nginya hakaaga handũ ha gũtigĩria andũ arĩa angĩ,
nĩguo mũtũũre bũrũri-inĩ mũrĩ inyuiki.
⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe oigĩte atĩrĩ ngĩiguaga:
“Ti-itherũ nyũmba iria nene nĩigakira ihooru,
nacio nyũmba iria thaka ciage andũ a gũciikara.
¹⁰ Mũgũnda wa iĩka ikũmi wa mũthabibũ ũkaaruta bathi ĩmwe* ya ndibei,
nayo homeri ĩmwe† ya mbegũ yume eba ĩmwe‡ ya ngano.”

¹¹ Kaĩ arĩa marokaga gũũkĩra rũciinĩ tene,
makahang'ĩre njoochi marĩ na haaro-ĩ!
o acio maikaraga thĩ ũtukũ gũgakũra,
nginya makarĩio nĩ ndibei.

¹² Maruga-inĩ mao makoragwo na inanda cia mũgeeto,
na cia inubi na tũhembe, na mũtũrirũ, o na ndibei,
no matirũmbũyagia ciĩko cia Jehova,
na makaagĩra wĩra wa moko make gĩtĩio.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio andũ akwa nĩmagatahwo matwarwo bũrũri ũngĩ
nĩ ũndũ wa kwaga ũmenyo;
andũ ao arĩa atĩiku magaakua nĩ ng'aragu,
nakĩo kĩrĩndĩ kĩa kĩhooteke nĩ nyoota.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio mbĩrĩra nĩnenehetie thuti nĩ ũndũ wao,
na ĩgaathamia kanua kayo gatarĩ gĩturi;
kũu nĩkuo gũkaaharũrũka andũ ao arĩa marĩ igweta na ikundi cia andũ,
hamwe na andũ arĩa manyuuaga makanegena, o na arĩũ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio mũndũ nĩakaharũrũkio,
nakĩo kĩrĩndĩ gĩconorithio,
namo maitho ma arĩa etĩĩ maconorithio.

¹⁶ No Jehova Mwene-Hinya-Wothe niagatũũgĩrio nĩ ũndũ wa ciira wake
wa kĩhooto,
nake Mũrungu, o we ũcio mũtheru, nĩakeyonia nĩ mũtheru na
ũndũ wa ũthingu wake.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo ng'ondũ ikaarĩaga ta irĩ ũrĩithio-inĩ wacio;
natuo tũgondũ tũkaarĩithagio kũndũ kũrĩa kwanangĩku gwa itonga.

* 5:10 nĩ ta lita 22 † 5:10 nĩ ta lita 22 ‡ 5:10 nĩ ta lita 22

- 18 Kaĩ arĩa maguucagia mehia na mĩhĩndo ya maheeni marĩ na haaro-ĩ!
o acio maguucagia waganu na mĩkanda ta ĩrĩa ĩguucagia ngaari cia
ng'ombe,
- 19 o acio moigaga atĩrĩ, “Ngai nĩahiũhe oke,
nĩahĩke wĩra wake nĩguo tũwone.
Nĩũkuhĩrĩrie,
mũbango wa Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli nĩũũke,
nĩguo tũũmenye.”
- 20 Kaĩ arĩa metaga ũũru wega,
naguo wega makawĩta ũũru marĩ na haaro-ĩ!
o acio matuaga nduma nĩyo ũtheri, na ũtheri makaũtua nduma,
na magatua kĩndũ kĩrũrũ nĩ kĩrĩ mũrĩo,
nakĩo kĩndũ kĩrĩa kĩrĩ mũrĩo magagĩtua nĩ kĩrũrũ.
- 21 Hĩ! Kaĩ arĩa meyonaga marĩ oogĩ maitho-inĩ mao,
na makeyona marĩ na ũmenyi marĩ na haaro-ĩ!
- 22 Hĩ! Kaĩ andũ arĩa marĩ ngumo ya kũnyua ndibei,
na njoorua cia kũriingia indo cia gũtũma andũ marĩo marĩ na haaro-
ĩ!
- 23 o arĩa marekagĩrĩria andũ arĩa mehĩtie nĩ ũndũ wa ihaki,
no makarega gũtua ciira wa kĩhooto wa andũ arĩa matehĩtie.
- 24 Nĩ ũndũ ũcio, o ta ũrĩa nĩnĩmbĩ cia mwaki icinaga itira cia mũgũnda,
na ta ũrĩa nyeki nyũmũ ĩniinũkagio nĩ rũrĩrĩmbĩ rwa mwaki-rĩ,
ũguo noguo mĩri yao ĩkaabutha,
na kĩro kĩa kũmbũrwo o ta rũkũngũ;
nĩgũkorwo nĩmaregete watho wa Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
na makamena kiugo kĩa Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.
- 25 Nĩ ũndũ ũcio marakara ma Jehova maakanĩte mookĩrĩre andũ ake;
nake nĩatambũrũkĩtie guoko amagũthe magũe thĩ.
Irĩma nacio igathingitha,
nacio ciimba ciao ikaaraganio njĩra-inĩ ta mahuti.
- No o na kũrĩ ũguo-rĩ, marakara make matirĩ maraahũahũa,
guoko gwake no gũtambũrũkĩtio o na rĩu.
- 26 Nake ahaicĩtie bendera handũ igũrũ eete ndũrĩrĩ iria irĩ kũraya,
nao arĩa marĩ ituri cia thĩ ahuhaga biringi akĩmeeta. §
Nĩo aya mokĩte,
mateng'ere na ihenya.
- 27 Gũtirĩ o na ũmwe wao ũraanoga kana akahĩngwo,
gũtirĩ o na ũmwe ũracũũnga kana agakoma;
gũtirĩ ũraregeria mũcibi njohero,
o na gũtirĩ rũrigi rwa kĩaatũ rũtuĩkĩte.
- 28 Mĩguĩ yao nĩ mĩũgĩ,
namo mota mao mothe nĩmageete;
mahũngũ ma mbarathi ciao mahaana ta ihiga rĩa nyaigĩ,
namo magũrũ ma ngaari ciao cia ita mathiiga ta rũhuho.

§ 5:26 Ashuri na Babuloni nĩcio ndũrĩrĩ icio igwetetwo.

- 29 Mūraramo wao nĩ ta wa mūrũũthi,
nao mararamaga o ta njaũ cia mĩrũũthi;
marurumaga makĩnyiita ũguĩmi wao,
na makaũkuua na gũtirĩ ũngĩũteithũra.
- 30 Mũthenya ũcio makaararama nĩ ũndũ wa kĩrĩa manyiitĩte,
o ta ũrĩa iria rĩrurumaga rĩgĩkia ndiihũ.
Na mũndũ angĩgaacũthĩrĩria bũrũri-inĩ,
akoona no nduma ĩrĩ kuo na mĩnyamaro,
o naguo ũtheri nĩũgaathiĩkwo nĩ matu.

6

Gũtũmwo kwa Isaia

1 Na rĩrĩ, mwaka ũrĩa Mũthamaki Uzia aakuire-rĩ, nĩguo ndonire Mwathani aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene, kĩrĩ igũrũ na gĩtũũgĩrĩtio, nayo nguo yake yaiyũrite hekarũ nĩ ũndũ wa ũrĩa yaraihĩte.

2 Igũrũ wake kwarũgamĩte aserafi, na o mũserafi ũmwe aarĩ na mathagu matandatũ: nao makehumbĩra mothiũ mao na mathagu meerĩ, namo meerĩ makehumbĩra magũrũ namo, na meerĩ makombũka namo.

3 Nao metanaga makerana atĩrĩ:
“Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe mũtheru, ĩĩ nĩwe mũtheru, ti-itherũ nĩwe mũtheru;
thĩ yothe ĩiyũrĩtwo nĩ riiri wake.”

4 Nĩ ũndũ wa mūrurumo wa mĩgambo yao, itugĩ cia mĩrango na hingĩro ciaguo ikĩenyanya, nayo hekarũ ĩkĩiyũra ndogo.

5 Na nĩ ngĩanĩrĩra ngiuga atĩrĩ, “Hĩ! Kaĩ ndĩ na haaro-ĩ! Ndĩngũthira! Nĩgũkorwo ndĩ mũndũ wa mĩromo ĩtarĩ mĩtheru, o na ningĩ ndũũranagia na andũ matarĩ mĩromo mĩtheru, na maitho makwa nĩmonete Mũthamaki, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe.”

6 Hĩndĩ ĩyo mũserafi ũmwe akĩũmbũka, agĩũka harĩ nĩ akuuĩte ikara rĩa mwaki na guoko, rĩrĩa aarutĩte na mĩhato kĩgongona-inĩ.*

7 Mũserafi ũcio akĩhutia kanua na ikara rĩu, akiuga atĩrĩ, “Kuona atĩ ikara rĩrĩ nĩrĩahutia mĩromo yaku, mahĩtia maku nĩmeherio, o namo mehia maku nĩmahoroherio.”

8 Ningĩ ngĩigua mũgambo wa Mwathani ũkĩũria atĩrĩ, “Nũũ ngũtũma? Na nũũ ũgũthĩ handũ haitũ?”

Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha. Ndũma!”

9 Nake akĩnjũra atĩrĩ, “Thĩ ũkeere andũ aya atĩrĩ:
“ ‘Inyuĩ tũũrai o mũiguaga no mũtikanamenye ũndũ;
tũũrai muonaga no mũtikanakuũke.’”

10 Tũma ngoro cia andũ aya ciũme,
o na ũtũme matũ mao magĩe njiika mage kũigua,
o na ũhinge maitho mao matige kuona.

Tondũ maahota kuona na maitho mao,
na maigue na matũ mao,
na ngoro ciao igĩe na ũmenyo,
macooke magarũrũke mahonio.”

11 Na nĩ ngĩcooka ngĩũria atĩrĩ, “Mwathani, nĩ nginya rĩ?”

Nake akĩnjookeria atĩrĩ:
“Nĩ nginya hĩndĩ ĩrĩa matũũra marĩa manene magaaakorwo maanangĩtwo na matarĩ na wa kũmatũura,

* 6:6 Gĩkĩ nĩ kĩgongona kiarĩ gatagatĩ ka Handũ-harĩa-Hatheru kĩa mahuti marĩa manungi wega.

nacio nyumba ikorwo itiganirio,

na mĩgũnda ikaanangwo na igathũkio biũ,

¹² o nginya rĩria Jehova agaakorwo atwarĩte andũ othe kũraya,
naguo bũrũri ũgatiganirio biũ.

¹³ Na rĩrĩ, o na kũngĩkorwo kũrĩ na gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa andũ gĩtigaire
bũrũri-inĩ-rĩ,
bũrũri ũcio no ũkaanangwo rĩngĩ.

No rĩrĩ, o ta ũrĩa mũceneni na mũgandi itigagio ithukĩ yatemwo-rĩ,
ũguo noguo rũciaro rũrũ rwamũre rũgaatigario gĩtina kĩaruo bũrũri-
inĩ ũcio.”

7

Kĩmenyithia kĩa Imanueli

¹ Hĩndĩ irĩa Ahazu mũrũ wa Jothamu, mũrũ wa Uzia, aarĩ mũthamaki
wa Juda-rĩ, Rezini mũthamaki wa Suriata marĩ na Peka mũrũ wa Remalia
mũthamaki wa Isiraeli, makĩambata mathiĩ magatharĩkĩre itũũra rĩa
Jerusalemu, no matiigana kũrĩtooria.*

² Na rĩrĩ, andũ a nyumba ya Daudi nĩ meerirwo atĩrĩ, “Andũ a Suriata
nĩmanyiitanĩte na andũ a Efiraimu”; nĩ ũndũ ũcio ngoro ya Ahazu o na
ngoro cia andũ ake ikĩinaina o ta ũrĩa mĩtĩ ya mũtitũ iinainagio nĩ rũhuho.

³ Hĩndĩ iyo Jehova akĩira Isaia atĩrĩ, “Umagara, wee mũrĩ na mũrũguo
Sheari-Jashubu, mũthiĩ mũgatũnge Ahazu mũthia-inĩ wa mũtaro ũrĩa
uumĩte Karia-inĩ ka Rũgongo, njĩra-inĩ ya gũthiĩ Gĩthaka kĩa Mũthambia-
Nguo.

⁴ Ũmwĩre atĩrĩ, ‘Wĩmenyerere, ũikare ũhooreire na ndũgetigĩre.
Ndũkareke ũũrwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa icinga icio igĩrĩ iratooga ndogo;
ndũgetigĩre marakara mahiũ ma Rezini, na ma Suriata, o na ma mũrũ wa
Remalia.

⁵ Suriata, na Efiraimu, na mũrũ wa Remalia nĩmaciirĩre gũkwananga,
makoiga atĩrĩ,

⁶ “Nĩtũtharĩkĩre Juda, tũkũnyariire na tũkũgayane, na tũtue mũrũ wa
Tabeeli mũthamaki wakuo.”

⁷ No rĩrĩ, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:

“ Ũhoru ũcio ndũgaakinyanĩra,
na ndũgekĩka,

⁸ nĩgũkorwo itũũra inene rĩa Suriata nĩ Dameski,
na mũnene wa Dameski no Rezini.

Ihinda rĩa mĩaka mĩrongo itandatũ na itano itaanathira-rĩ,
andũ a Efiraimu magaakorwo maharaganĩtio ũndũ matangĩcooka
gũtuĩka rũrĩrĩ.

⁹ Ningĩ itũũra inene rĩa Efiraimu nĩ Samaria,
na mũnene wa Samaria no mũrũ wa Remalia.

Mũngĩaga kũrũgama mũrũmĩte wega wĩtĩkio-inĩ wanyu-rĩ,
mũtikehaanda o na atĩa.’ ”

¹⁰ Ningĩ Jehova nĩarĩirie Ahazu o rĩngĩ, akĩmwĩra atĩrĩ,

¹¹ “Itia kĩmenyithia kuuma kũrĩ Jehova Ngai waku, o na kiumĩte kũndũ
kũrĩa kũriku mũno, kana kiumĩte igũrũ kũrĩa kũraihi mũno.”

¹² No Ahazu akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndigwĩtia; nĩ ndikũgeria Jehova.”

* **7:1** Mwaka wa 735 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ, andũ a Isiraeli na a Suriata nĩmendaga
gũkĩrĩra bũrũri wa Ashuri, na nĩmendaga Ahazu amateithĩrĩre.

13 Ningĩ Isaia akiuga atĩrĩ, “Ta iguai rĩu, inyuĩ andũ a nyũmba ya Daudi! Anga mũkuona arĩ ũndũ mũnini kũgeria ũkirĩrĩria wa andũ? Anga nĩmũũkũgeria ũkirĩrĩria wa Ngai wakwa o naguo?”

14 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, Mwathani we mwene nĩakamũhe kĩmenyithia: Nĩgũkorwo mũirĩtu gathirange nĩakagĩa nda aciare kahĩ, nake agatue Imanueli.

15 Iria imata na ũũkĩ nĩcio gakarĩaga rĩrĩa gakaamenya kũrega ũũru na gwĩthuurĩra maũndũ marĩa mega.

16 No mbere ya kahĩ kau kũmenya kũrega ũũru na gwĩthuurĩra maũndũ marĩa mega-rĩ, bũrũri ũcio wa athamaki acio eerĩ wĩtigĩrite nĩũkanangwo.

17 Jehova nĩagakũrehithĩria wee mwene na andũ aku, o na andũ a nyũmba ya thoguo maũndũ matarĩ moneka kuuma rĩrĩa Efiraimu aatiganire na Juda; Jehova akaarehera mũthamaki wa Ashuri.”

18 Hĩndĩ ĩyo Jehova nĩakahũhĩra ngi mĩrũri, aciĩte kuuma tũrũũ-inĩ twa kũraya twa bũrũri wa Misiri, na eete njũkĩ iria irĩ bũrũri wa Ashuri.

19 Nacio ciothe nĩcigooka ciikare iharũrũka-inĩ cia mĩkuru, na mĩatũka-inĩ ya ndwaro cia mahiga, na ihinga-inĩ ciothe cia mĩigua, na marima-inĩ mothe ma maaĩ.

20 Mũthenya ũcio Mwathani nĩakahũthĩra rwenji rũkomboretwo kuuma mũrĩmo wa Rũũ rwa Farati; naruo nĩruo mũthamaki wa Ashuri; nake nĩakenja mĩtwe yanyu na njuĩrĩ cia magũrũ manyu, o na ningĩ enje nderu cianyu.

21 Mũthenya ũcio, mũndũ akaarĩithia o moori ĩmwe na ng’ondũ igĩrĩ.

22 Na tondũ wa ũingĩ wa iria rĩrĩa igaakamagwo-rĩ, mũndũ ũcio akaanyuuaga iria imata. Arĩa othe magaatigara kũu bũrũri ũcio makaanyuuaga iria imata, na marĩage ũũkĩ.

23 Mũthenya ũcio, kũndũ kũrĩa guothe kwarĩ mĩthabibũ 1,000 ĩngĩendirio cekerĩ 1,000[†] ya betha, gũgaakũra o cong’e na mĩtĩ ya mĩigua.

24 Andũ magaaathĩaga kuo marĩ na ũta na mĩguĩ, nĩgũkorwo bũrũri ũcio ũkaiyũra cong’e, na mĩtĩ ya mĩigua.

25 Nakuo irĩma-inĩ guothe kũrĩa kwanarĩmwo na icembe, mũtigacooka gũthĩ nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra cong’e, na mĩtĩ ya mĩigua; kũndũ kũu gũgaatuĩka gwa kũrĩithagio ng’ombe, na gwa kũrangagwo nĩ ndũũru cia ng’ondũ.

8

Jehova Kũhũthĩra Ashuri

1 Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Oya kĩbaũ kĩnene, na ũkĩandĩke na karamu ka ndũire ũũ: Maheri-Shalali-Hashi-Bazu.

2 Na nĩ nĩngwĩta Uria ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Zekaria mũrũ wa Jeberekia matuĩke aira akwa ehokeku.”

3 Hĩndĩ ĩyo ngĩthĩ, ngĩkoma na mũtumia wakwa, nake akĩgĩa nda, agĩciara kahĩ. Nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Gatue Maheri-Shalali-Hashi-Bazu.

4 Kahĩ kau gataanamenya gwĩtana koige ‘Baba’ kana ‘Maitũ’, ũtonga wa Dameski na indo iria itahĩtwo nĩ Samaria nĩigakuo nĩ mũthamaki wa Ashuri.”

5 O rĩngĩ Jehova akĩnjarĩria, akĩnjĩra atĩrĩ:

6 “Kuona atĩ andũ aya nĩmaregete

[†] 7:23 nĩ ta kilo ikũmi na ĩmwe na nuthu (11:5)

maaĩ marĩa mathereraga mahooreire ma Siloamu,*
na magakenera Rezini
o na mūrũ wa Remalia-rĩ,
7 nĩ ũndũ ũcio Mwathani akiriĩ kũmarehithĩria
mũiyũro mũnene wa Rũũĩ rwa Farati,
naruo nĩruo mũthamaki wa Ashuri arĩ na riiri wake wothe.
Rũkaaiyũrĩrĩra mĩkaru yaru yoythe,
na ruune hũgũrũrũ ciaru,
8 ningĩ rũgaathiĩ rũhaatĩte Juda rũiyũre guothe,
rũhitũkiĩre kuo na rũkinye nginya ngingo.
Mathagu maaruo matambũrũkĩtio makaahumbĩra wariĩ wa bũrũri waku,
wee Imanueli!”

9 Atĩrĩrĩ inyuĩ andũ a ndũrĩrĩ, ugĩrĩriai mbugĩrĩrio ya mbaara, na no
mũgũthetherwo!
Ta thikĩrĩriai inyuĩ mabũrũri ma kũraya.
Haarĩriai mbaara, na no mũgũthetherwo!
Haarĩriai mbaara, na no mũgũthetherwo!
10 Thugundai mĩbango yanyu, no ĩgaatuĩka ya tũhũ;
ariai ũhoru wa matanya manyu, no matikahinga,
nĩgũkorwo Mũrungu arĩ hamwe na ithuĩ.

Wĩtigĩre Ngai

11 Jehova nĩanjarĩirie ũhoru ũcio agwatĩirie mũno, na akĩngaanania
ndikarũmĩrĩre njĩra cia andũ acio. Akĩnjĩra atĩrĩ:
12 “Maũndũ marĩa mothe andũ aya metaga ndundu ya gwĩka ũũru,
wee ndũkamete ndundu ya gwĩka ũũru;
na ndũgetigĩre kĩrĩa metigagĩra,
na ndũkamakio nĩkĩo.†
13 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe mũrĩtuaga mũtheru,
we nĩwe mwagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩra,
o we nĩwe ũngĩtũma mũmake,
14 na nĩwe ũgaatuĩka handũ hanyu harĩa haamũre;
no kũrĩ nyũmba cieriĩ cia Isiraeli agaatuĩka
ihiga rĩrĩa rĩtũmaga andũ mahĩngwo,
na rwaro rwa ihiga rũrĩa rũtũmaga magũe.
Na kũrĩ andũ arĩa matũũraga Jerusalemu
agaatuĩka mũtego na gĩkerenge gĩa kũmanyiita.
15 Aingĩ ao nĩmakahĩngwo;
nao magũe na moinĩke,
magwatio na manyiitwo.”

16 Oha ũira ũcio na watho ũcio,
ũũhũre mũhũuri ũtuĩke kĩrĩa harĩ arutwo akwa.
17 Nĩ ngweterera Jehova,
ũrĩa ũhithĩte nyũmba ya Jakubu ũthiũ wake.
Ndĩrĩkaraga ndĩmwĩhokete.

18 Nĩ hamwe na ciana iria Jehova aheete-rĩ, nĩ ithuĩ marũuri na
imenyithia thĩinĩ wa Isiraeli kuuma kũrĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ũrĩa
ũtũũraga Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni.

* 8:6 Maaĩ ma itũura rĩa Jerusalemu mooimaga Karia ga Siloamu, karĩa kaarĩ nja ya itũura rĩu.

† 8:12 Rĩrĩa andũ maaigũre ũhoru wa kũnyĩitana kwa Isiraeli na Suriata nĩmamakire.

19 Andũ mangĩkwĩra ũgatuĩrie kĩrĩra kuuma kũrĩ aragũri na ago arĩa mahehanaga na makang'ung'ura-rĩ, ũkaamoria atĩrĩ, "Githĩ andũ matiagĩrĩrwo nĩgũtuĩria ũhoru harĩ Ngai wao?" Nĩ kĩ gĩgũtũma mũtuĩrie ũhoru wa andũ arĩa marĩ muoyo kuuma kũrĩ arĩa akuũ?

20 Nĩ kaba mũtuĩrie watho-inĩ wa Ngai o na ũira-inĩ wake! Angĩkorwo ũhoru wao ndũkũringana na ciugo ici, o nao matirĩ na ũtheri.

21 Andũ magaaatũkanagĩria bũrũri-inĩ marĩ anyamaarĩku na marĩ ahũtu; na rĩrĩ, rĩrĩa makahũũta mũno, nĩmakarakara mũno na matiire maitho na igũrũ, nao marume mũthamaki wao na Ngai wao.

22 Hĩndĩ ĩyo makaarora thĩ mone o mũnyamaro, na nduma, na kĩaha gĩa kũmakania, nao nĩmagaikio nduma-inĩ ndumanu.

9

Nĩtũciarĩrwo Mwana

1 No rĩrĩ, andũ a bũrũri ũyũ arĩa makoretwo marĩ na mũnyamaro matigacooka kũgĩa na kĩaha. Mbere ĩyo nĩanyararithirie bũrũri wa Zebuluni na bũrũri wa Nafitali, no mahinda ma thuutha-inĩ nĩagatĩithia bũrũri ũrĩa ũgereire iria-inĩ, ũikũrũkanĩtie na Rũũĩ rwa Jorodani, nĩkuo gwĩtagwo Galili-kwa-Ndũrĩrĩ:

2 Andũ arĩa matũũraga nduma-inĩ
nĩmonete ũtheri mũnene;
nao arĩa matũũraga bũrũri ũrĩ nduma ta ya gĩkuũ-rĩ,
nĩmarĩrwo nĩ ũtheri.

3 Wee nĩũingĩhĩtie rũrĩrĩ rũu,
na ũkongerera gĩkeno kĩaruo;
andũ aruo makenaga marĩ mbere yaku,
o ta ũrĩa andũ makenagĩra magetha,
magakena o ta ũrĩa andũ makenaga
makĩgayana indo cia ndaho.

4 Nĩgũkorwo o ta ũrĩa kwarĩ mũthenya ũrĩa Amidiani maahootirwo,
ũguo noguo unangĩte icooki rĩrĩa rĩmaritũhagĩra,
na ũkoinanga mũtĩ wa kũmoohania ciande,
na rũthanju rwa arĩa mamahinyagĩrĩria.

5 Iraatũ ciothe cia njamba cia ita iria ihũthagĩrwo mbaara-inĩ,
na nguo ciothe ĩtoboketio thakame-inĩ,
igaatuĩka cia gũcinwo
ta irĩ ngũ cia mwaki.

6 Nĩgũkorwo nĩtũciarĩrwo kaana,
tũkaheo kahĩ,
naguo wathani ũgaakorwo ciande-inĩ ciako.

Nako gageetagwo
Mũheani-Kĩrĩra-wa-Kũgegania, Mũrungu Mwene-Hinya,
Ithe-wa-Andũ-wa-Tene-na-Tene, Mũnene-wa-Thayũ.

7 Naguo ũhoru wa gũtheerema kwa ũthamaki wake na thayũ
gũtirĩ hĩndĩ igaathira.

Agaathamakagĩra ũthamaki wake
aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Daudi,
aũhaande na aũtiirĩrĩre
na ciira wa kĩhooto na ũthingu,
kuuma rĩu nginya tene.

Kĩyo kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
nĩkĩo gĩgaatũma maũndũ macio mekĩke.

Jehova Kūrakarīra Isiraeli

- 8 Mwathani nīatūmīte ndūmīrīri ya gūūkīrīra Jakubu;*
nayo nīgakinyīra Isiraeli.
- 9 Nao andū othe nīmakamenya ūhoru wayo,
andū acio a Efiraimu, na arīa matūūruga Samaria,
o acio moigaga na mwītīo na nguthi ngoro-inī atīrī,
- 10 “Maturubarī nīmagwīte thī,
no ithuī tūgwaka rīngī na mahiga maicūhie;
mītī ya mīkūyū nīmīteme,
no ithenya rīayo tūgwaka na mītarakwa.”
- 11 No rīrī, Jehova nīaheete andū arīa marī muku na Rezini hinya
mamookīrīre,
na akaarahūra thū ciao.†
- 12 Andū a Suriata kuuma mwena wa irathīro,
na Afilisti kuuma mwena wa ithūiro
nīmathamītie kanua, magatambuura Isiraeli.
- No o na kūrī ūguo-rī, marakara make matirī maraahūahūa,
guoko gwake no gūtambūrūkītio o na rīu.

- 13 No rīrī, andū acio maticookereire ūcio wamahūūrīre,
kana makarongooria Jehova Mwene-Hinya-Wothe.
- 14 Nī ūndū ūcio Jehova nīagatinia mūtwe na mūting’oe wa Isiraeli,
na arenge rūhonge rwa mūkīndū na rwa ithanjī o mūthenya ūmwe.
- 15 Athuuri na andū arīa marī igweta nīo mūtwe,
nao anabii arīa marutanaga ūhoru wa maheeni nīo mūting’oe.
- 16 Nīgūkorwo atongoria a andū aya nīo mamahītithagia,
nao arīa matongoragio makahītithio njīra.
- 17 Nī ūndū ūcio Mwathani ndagakenio nī aanake,
kana aigūire ciana cia ngoriai na atumia a ndigwa tha,
nīgūkorwo andū othe matiitigīrīte Ngai na nī aaganu,
natuo tūnua twao tuothe twaragia maūndū mooru.

No o na kūrī ūguo-rī, marakara make matirī maraahūahūa,
guoko gwake no gūtambūrūkītio o na rīu.

- 18 Ti-itherū waganu ūrīrīmbūkīte ta mwaki,
ūgacina cong’e na mīigua,
na ūgaakana ihinga-inī cia mūtītū,
nayo ndogo yaguo īgeekonja yambatīte na igūrū ta itu ithimbu.
- 19 Nī ūndū wa mang’ūrī ma Jehova Mwene-Hinya-Wothe
būrūri nīūgaacinwo biū,
nao andū magaatuīka ta ngū cia mwaki;
gūtīrī mūndū o na ūmwe ūgacaaīra mūrū wa nyina.
- 20 Magaathara irio cia mwena wao wa ūrīo,
na makorwo marī o ahūtu;
makaarīa cia mwena wao wa ūmotho,
no matihūūne.
- O mūndū akaarīa nyama cia ciana ciake mwene;
21 Manase akaarīa Efiraimu, nake Efiraimu arīe Manase:
nao marī hamwe nīmagookīrīra Juda.

* 9:8 Jakubu, Isiraeli, Efiraimu na Samaria ciothe nī kuuga Ūthamaki wa Gathigathini; itūūra inene rīaguo rīarī Samaria. † 9:11 Thū cia Rezini ciarī andū a Ashuri arīa marī hamwe na andū a Suriata na Afilisti maatharīkīre Isiraeli.

No o na kūrī ũguo-rĩ, marakara make matirĩ maraahũahũa,
guoko gwake no gūtambūrūkītio o na rĩu.

10

- ¹ Kaĩ arĩa mathondekaga mawatho matarĩ ma kĩhooto marĩ na haaro-ĩ!
o arĩa marutaga mawatho ma kũhinyanĩrĩria,
² nĩguo mahotomie ciira wa andũ arĩa athĩni,
na magirĩrĩrie kĩhooto kĩa andũ akwa arĩa mahinyĩrĩrio,
na magatua atumia a ndigwa iguĩma rĩao,
o na magatunya ciana cia ngoriai indo ciacio.
³ Mũgeeka atĩa mũthenya wa ciira,
rĩrĩa mũgaakororerwo nĩ mwanangĩko uumĩte kũraya?
Mũkoorĩra kūrī ũ amũteithie?
Ūtonga wanyu mũkaaũtiga kũ?
⁴ Gūtirĩ ũndũ ũgaakorwo ũtigarĩte tiga kwĩnyiihia gatagatĩ ka mĩgwate,
kana mũgũe gatagatĩ ka arĩa makuĩte.

No o na kūrī ũguo-rĩ, marakara make matirĩ maraahũahũa,
guoko gwake no gūtambūrūkītio o na rĩu.

Ngai Gũtuĩra Andũ a Ashuri Ciira

- ⁵ “Kaĩ andũ a Ashuri marĩ na haaro-ĩ! o acio rũthanju rwa marakara
makwa,
na thimbũ ya mang’ũrĩ makwa!
⁶ Ndĩmatũmaga mookĩrĩre rũrĩrĩ rũrĩa rũtooĩ Ngai,
ngamatũma mookĩrĩre andũ arĩa mandakaragia,
nĩguo matunyane indo, na mahurie ndaho,
na mamarangĩrĩrie ta ndoro ya njĩra-inĩ.
⁷ No ũguo tiguu maciirĩre gwĩka,
ũndũ ũyũ tiguu ũrĩ meciiria-inĩ mao,
muoroto wao nĩ kwananga,
na kũniina ndũrĩrĩ nyingĩ biũ.
⁸ Mũthamaki wa Ashuri aaragia, akoiga atĩrĩ, ‘Githĩ anene akwa a ita othe
tĩ athamaki?
⁹ Githĩ itũũra rĩa Kalino rĩtiekirwo o ta Karikemishi?
O narĩo Hamathu-rĩ, githĩ rĩtiekirwo o ta Aripadi?
Narĩo Samaria githĩ rĩtiekirwo o ta Dameski?
¹⁰ O ta ũrĩa guoko gwakwa gwatunyanire mothamaki marĩa meigagĩra
mĩhianano ya kũhooywo,
o macio maarĩ mĩhianano mĩingĩ mĩicũhie gũkĩra ya Jerusalemu na
ya Samaria-rĩ,
¹¹ githĩ ndigeeka Jerusalemu na mĩhianano yarĩo ya kũhooywo
o ta ũrĩa ndeekire Samaria na mĩhianano yarĩo?’ ”
¹² Mwathani aarĩkia wĩra wake wotha wa gũũkĩrĩra Kĩrĩma gĩa Zayuni
na Jerusalemu-rĩ, akoiga atĩrĩ, “Nĩngũherithia mũthamaki wa Ashuri nĩ
ũndũ wa mwĩtĩio wa ngoro yake na mwĩtũũgĩrio wake, nĩ ũndũ wa ũrĩa
oonaga ta ekĩrĩrwo.
¹³ Nĩgũkorwo oigaga atĩrĩ:
“ Njĩkĩte ũguo na hinya wa guoko gwakwa,
o na ũũgĩ wakwa, tondũ ndĩ na ũmenyo.
Nĩndeheririe mĩhaka ya ndũrĩrĩ,
na ngĩtaha igĩna ciao,
na ta mũndũ ũrĩ na hinya-rĩ, nĩndatooririe athamaki ao.

14 O ta ũrĩa mündũ akinyagĩra gĩtara,
ũguo noguo guoko gwakwa gwakinyĩre ũtonga ũcio wa ndũrĩrĩ;
o ta ũrĩa andũ macookanagĩrĩria matumbĩ marĩa maatiganĩirio,
ũguo noguo na nĩ ndacookanĩrĩrie mabũrũri mothe;
gũtirĩ o na ũmwe wabatabatirie ithagu rĩaguo,
kana ũgĩathamia kanua kaguo ũkĩgamba.' "

15 Ithanwa-rĩ, rĩahota kwĩyambararia igũrũ rĩa ũrĩa ũtemaga mũtĩ narĩo,
kana mũthumeno wĩtĩre ũrĩa ũũguucagia?

Kaĩ rũthanju rũngĩkĩhiũria ũrĩa ũruoete na igũrũ,
kana thimbũ ĩhiũrie ũrĩa ũtarĩ mbaũ!

16 Nĩ ũndũ ũcio Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
nĩakarehera njamba ciake cia ita iria irĩ hinya mũrimũ wa kũhĩnja;
na handũ ha kũhumbĩrwo nĩ riiri wake-rĩ, nĩ mwaki magaaakĩrio
ũrĩrĩmbũke ta rũrĩrĩmbĩ.

17 Ũtheri wa Isiraeli agaatuĩka mwaki,

nake ũrĩa Mũtheru wao atuĩke rũrĩrĩmbĩ.

Ũgaakana na ũcine mĩigua yake na cong'e wake o mũthenya ũmwe.

18 Nake nĩakaniina biũ riiri wa mĩtitũ yake,
o hamwe na wa mĩgũnda yake ĩrĩa mĩnoru,
o ta ũrĩa mündũ mũrũaru ahĩnjaga agathirĩrĩkĩra.

19 Nayo mĩtĩ ya mĩtitũ yake ĩgaatigara o mĩnini,
atĩ o na mwana no andĩke mũigana wayo.

Matigari ma Isiraeli

20 Na rĩrĩ, mũthenya ũcio andũ arĩa magaatigara a Isiraeli,
o na arĩa makaahonoka a nyũmba ya Jakubu,
matigacooka kwĩgiritania

na ũcio wamahũũrĩte,*
no makegiritania na Jehova o ma,
o we ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.

21 Matigari nĩmagacooka, o macio matigari ma Jakubu-rĩ,
nĩmagacookerera Mũrungu Mwene-Hinya.

22 O na gũtuĩka andũ aku, wee Isiraeli maingĩhĩte ta mũthanga wa iria-
inĩ-rĩ,
no matigari magaacooka kwao.

Mwanangĩko naguo nĩwathanĩtwo,
mwanangĩko wa kuonania atĩ itua rĩake nĩ rĩa kĩhooto kũna.

23 Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
nĩwe ũkaananga bũrũri ũcio wothe ta ũrĩa gwathanĩtwo.

24 Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atĩrĩ:
"Inyuĩ andũ akwa arĩa mũtũũraga Zayuni,
mũtigetigĩre andũ a Ashuri,
arĩa mamũhũũraga na rũthanju,

na makamuopera njũgũma mamũũkĩrĩre ta ũrĩa mwekagwo Misiri.

25 Nĩgũkorwo no ihinda inini rĩtigaire marakara makwa igũrũ rĩanyu
mathire,
namo mang'ũrĩ makwa mamacookerere mamaniine."

26 Ningĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩakamahũũra na kĩboko,

* 10:20 ũcio wamahũũrĩte nĩ Ashuri.

- o ta ūrĩa Amidiani mekirwo rĩrĩa mooragĩrwo rwaro-inĩ rwa ihiga rĩa
Orebu;
na nĩakambararia mũthĩgi wake igũrũ rĩa maaĩ,
o ta ūrĩa eekire kũu bũrũri wa Misiri.
27 Mũthenya ūcio mũrigo wao nĩũkeherio ciande-inĩ ciaku,
nariĩ icooki rĩao rĩeherio ngingo-inĩ cianyu;
icooki rĩu nĩrĩkoinangwo
nĩ ūndũ wa ūrĩa wee ūitĩrĩrio maguta.
- 28 Nĩmaratoonya Aiathu;
maratuĩkanĩria Migironi;
o na maraiga igĩĩna ciao Mikimashi.
29 Nao makĩhĩtũkĩra mũkuru-inĩ, makoiga atĩrĩ,
“Ūtukũ ūyũ tũkũraarĩrĩa Geba.”
Rama nĩkũinaina kũrainaina;
nakuo Gibe a itũũra rĩa Saũlũ nĩ kũũra rĩroora.
30 Atĩrĩrĩ, wee mwarĩ wa Galimu, uga mbu!
Wee Laisha, thikĩrĩria!
Nawe Anathothu, wũi-ĩ!
31 Andũ a Madimena nĩ kũũra maroora;
nao andũ a Gebimu nĩ kwĩhitha marehitha.
32 Mũthenya wa ūmũthĩ marĩrũgama kũu Nobu;
maramainainĩria ngundi
marĩ kũu kĩrĩma-inĩ kĩa Mwarĩ wa Zayuni,
o kũu karĩma-inĩ ka Jerusalemu.
- 33 Atĩrĩrĩ, Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
nĩagaceeha hongee na hinya mũnene.
Mĩtĩ irĩa mĩnene mũno nĩngatemwo, igũithio thĩ,
na irĩa mĩraihu inyihio.
34 Nĩagatema ihinga cia mũtitũ na ithanwa;
Lebanoni nĩkagũithio nĩ Ūrĩa-ũrĩ-Hinya.

11

Rũhonge kuuma harĩ Jesii

- 1 Na rĩrĩ, kuuma gĩthukĩ-inĩ kĩa Jesii nĩhakoima mũndũ ūhaana ta thuuna
irathundũka,
na Rũhonge rũrĩa rũkoima mĩri-inĩ yake nĩrũgaciara maciaro.
2 Nake Roho wa Jehova agaakorwo igũrũ rĩake:
Roho wa ūũgĩ na wa ūmenyo,
Roho wa ūtaarani na wa hinya,
Roho wa ūmenyo na wa gwĩtigĩra Jehova:
3 naguo ūndũ ūrĩa ūkaamũkenagia nĩ gwĩtigĩra Jehova.
- Ndagatuuaga ciira na ūndũ wa kũrora gĩthiithi kĩa mũndũ,
kana atue ciira na ūndũ wa kũigua njuukũ;
4 no rĩrĩ, nĩagaciirithia arĩa abatari arĩ na ūthingu,
nao arĩa athĩni a gũkũ thĩ amatuĩre ciira na kĩhoo.
Nĩakahũũra thĩ na rũthanju rwa kanua gake,
na oorage andũ arĩa aaganu na mĩhũmũ ya mĩromo yake.
5 Ūthingu nĩguo ūgaatuĩka mũcibi wake,
naguo wĩhokeku ūtuĩke mwĩhotoro wake wa njohero.

- 6 Njũũĩ ĩgaatũũranagia na kagondũ,
 nayo ngarĩ ĩgaakomanagia na mbũri,
 nayo njaũ, na mũrũũthi, na nyamũ ya gĩcegũ igmaakaraga hamwe;
 nacio igmaatongoragio nĩ kaana kanini.
- 7 Ng'ombe na nduba ikaarĩaga hamwe,
 natuo tũcaũ twacio tũgaakomanagia hamwe,
 naguo mũrũũthi ũkaarĩaga nyeki ta ndegwa.
- 8 Mwana wa rũkenge agathaakagĩra irima-inĩ rĩa gũiko,
 nake mwana mũnini nĩagaikagia guoko irima-inĩ rĩa ndũira.
- 9 Gũtikageranwo ngero kana kũniinanwo,
 kũu kĩrĩma-inĩ gĩakwa gĩtheru,
 nĩgũkorwo thĩ nĩkaiyũrwo nĩ ũmenyo wa Jehova,
 o ta ũrĩa maaĩ maiyũrĩte iria-inĩ.
- 10 Na nĩgũgakinya atĩrĩ, mũthenya ũcio mũndũ ũcio ũkoima Mũri-inĩ
 wa Jesii, nĩakarũgama atuĩke ta bendera kũrĩ kĩrĩndĩ; ndũrĩrĩ nĩkongana
 harĩ we, nakĩo gũikaro gĩake gĩa kũhurũka gĩgaakorwo kĩrĩ na riiri.
- 11 Mũthenya ũcio Mwathani nĩagatambũrũkia guoko ihinda rĩa keerĩ,*
 akũũre matigari ma andũ ake marĩa magaakorwo matigaire, amarute
 Ashuri, na kuuma Misiri ya Kĩanda, na kuuma Misiri ya Rũgongo, na
 kuuma Kushi, na kuuma Elamu, na kuuma Babuloni, na kuuma Hamathu,
 na kuuma icigĩrĩra cia iria.
- 12 Nĩakahaandĩra ndũrĩrĩ bendera,
 na acookanĩrĩrie andũ a Isiraeli arĩa maatahĩtwo;
 ningĩ acookanĩrĩrie andũ a Juda arĩa maahurunjĩtwo
 kuuma ituri-inĩ iria inya cia thĩ.
- 13 Ũiru wa Efiraĩmu nĩũgaathira,
 nacio thũ cia Juda nĩikaaniinwo;
 Efiraĩmu ndakaiguĩra Juda ũiru,
 kana Juda agĩe na ũthũ na Efiraĩmu.
- 14 Nao nĩmagaikũrũka iharũrũka-inĩ cia Afilisti cia mwena wa ithũiro;
 na marĩ hamwe nĩmagataha andũ a mwena wa irathĩro.
 Nĩmakenyitĩra Edomu na Moabi,
 na nĩo magaathaga andũ a Amoni.
- 15 Na harĩa iria rĩa Misiri rĩcomokete ta rũrĩmĩ-rĩ,
 Jehova nĩakarĩhũithia biũ;
 ningĩ nĩakahuruta rũhuho rũhiũ na guoko gwake
 rũhũithie Rũũĩ rwa Farati.
 Nĩakarũgayania rũtuĩke tũrũũĩ mũgwanja,
 nĩgeetha andũ mahote kũringaga matekũruta iraatũ.
- 16 Nĩgũgakorwo na njĩra nene ya kũgererwo nĩ matigari ma andũ ake
 arĩa magaakorwo matigaire Ashuri,
 o ta ĩrĩa yagereirwo nĩ andũ a Isiraeli
 rĩrĩa maambatire makiuma bũrũri wa Misiri.

12

Nyĩmbo cia Kũgooca

- 1 Na rĩrĩ, mũthenya ũcio nĩũkoiga atĩrĩ,
 “Nĩngũkũgooca, Wee Jehova.
 O na gũtuĩka nĩwaandakarĩire-rĩ,
 nĩũnjehereirie marakara maku na ũkaahooreria.
- 2 Ti-itherũ Mũrungu nĩwe ũhonokio wakwa;

* 11:11 Riita rĩa mbere nĩ rĩrĩa aamarutire Misiri.

nīwe ndīrīhokaga na ndigage gwītīgīra.
 Jehova, o we Jehova, nīwe hinya wakwa na rwīmbo rwakwa;
 nīatuīkīte ūhonokio wakwa.”
³ Mūrītahaga maaī ithima-inī cia ūhonokio mūkenete.
⁴ Mūthenya ūcio nīmūkoiga atīrī:
 “Cookeriai Jehova ngaatho, kaīrai rītwa rīake;
 menyithaniai ndūrīrī-inī ūrīa ekīte,
 na mūhunje muuge atī rītwa rīake nī itūūgīrie mūno.
⁵ Inīrai Jehova, nīgūkorwo nīekīte maūndū marī riiri;
 na mūtūme ūndū ūcio ūmenywo nī thī yothe.
⁶ Anīrīrai mūine mūrī na gīkeno, inyuī andū a Zayuni,
 nīgūkorwo Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli, o ūcio ūrī gatagatī-inī kanyu, nī
 mūnene mūno.”

13

Ūrathi wa Gūūkīrīra Babuloni

¹ Ino nīyo ndūmīrīri nditū īkoniī Babuloni, īrīa Isaia mūrū wa Amozu
 onire:
² Atīrīrī, haandai bendera kīrīma igūrū kīrīa gītārī mītī,
 anīrīrai na mūmahenerie,
 nīguo matoonyere ihingo-inī cia arīa marī igweta.
³ Nīnjathīte andū akwa arīa atheru,
 nīndūmanīre njamba ciakwa, o icio ikenagīra ūhootani wakwa,
 ciūke ikinyanīrie marakara makwa.
⁴ Ta thikīrīriai, mūigie inegene rīrī irīma-inī igūrū,
 inegene rīhaana ta rīa kīrīndī kīngī!
 Ta thikīrīriai mūigie ngūī gatagatī ka mothamaki,
 taarī ndūrīrī irarūrūngana hamwe!
 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīwe ūracookanīrīria ita rīa kūrūa mbaara.
⁵ Andū acio marooka moimīte mabūrūri ma kūrāya,
 makoima ituri-inī cia kūrīa igūrū.
 Ti-itherū Jehova nīarooka na indo cia mbaara cia mang’ūrī make,
 nīguo aanange būrūri wothe.
⁶ Girīkai, nīgūkorwo mūthenya wa Jehova nīūkuhīrīrie;
 ūgooka ūtariī ta mwanangīko uumīte kūrī Mwene-Hinya-Wothe.
⁷ Tondū ūcio moko mothe nīmakaregera,
 na ngoro ya mūdū o wothe īringīke.
⁸ Andū makaanyiitwo nī kīmako kīnene,
 na magwatwo nī ruo na kīeha,
 na manyiitwo nī ruo o ta rwa mūdū-wa-nja akīrūmwo.
 O mūdū akaagegio nī ūrīa ūngī,
 na mothiū mao mahaane ta nīnīmī cia mwaki.
⁹ Atīrīrī, mūthenya ūcio wa Jehova nīūrooka,
 na gūtikaiguanīrwo tha;
 ūgaakorwo ūrī mūthenya wa mang’ūrī na marakara mahiū,
 ma gūtūma thī īkire ihooru, na ūniine ehia arīa magaakorwo kuo.
¹⁰ Nīgūkorwo njata cia igūrū na iria cionekaga irī gītutu
 itigacooka kwara na ūtheri wacio.
 Narīo rīūa rīkīratha rīgaatuīka nduma,

- naguo mweri ūtige gūcooka kwara.
- 11 Nīngaherithia thī nī ūndū wa ūūru wayo,
na herithie andū arīa aaganu nī ūndū wa mehia mao.
Nīnganiina mwīkīrīro wa andū arīa efīi,
na nyihie mwītīio wa arīa matarī tha.
- 12 Ūgaakorwo ūrī ūndū mūritū mūno kuona mūndū,
gūkīra kuona thahabu therie,
kana kuona thahabu ya ofiri.
- 13 Nī ūndū ūcio nīngatūma igūrū rīinaine;
nayo thī nīgaathingitha, yehere gīikaro kīayo,
nī ūndū wa mang'ūrī ma Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
mūthenya ūrīa marakara make makarīrīmbūka.
- 14 O ta thwariga īrīa ikūguīmwo,
na o ta ūrīa ng'ondu itarī na mūrīithi ciūruga,
ūguo no taguo mūndū o mūndū agaacookerera andū ao kīūmbe,
na o mūndū oore acooke būrūri wao kīūmbe.
- 15 Mūndū ūrīa wothe ūkaanyiitwo mūgwate agaathecwo atūrīkanio;
nao arīa othe makaanyiitwo makooragwo na rūhiū rwa njora.
- 16 Twana twao tūkaabacanio thī tūtūike icunjī makīionagīra na maitho;
indo ciao cia nyūmba igaatahwo, na atumia ao manyiitwo na hinya.
- 17 Atīrīrī, nīngarahūra andū a Amedi mamookīrīre,
arīa matarī bata wa betha,
na matakenagio nī thahabu.
- 18 Nīmakoorage aanake na mīguī yao;
o na matikaiguīra twana tha, kana macaīre ciana.
- 19 Itūūra rīa Babuloni, o rīo inagī rīa mothamaki,
na nīrīo rītūmaga andū a Babuloni metīe nī ūndū wa riiri warīo,
nīrīkang'aūranio nī Ngai,
o ta ūrīa Sodomu na Gomora kwang'aūranirio.
- 20 Gūtīrī hīndī rīgaacooka gūtūūrwo o na rī,
kana rīikarwo nī andū njiarwa na njiarwa;
gūtīrī Mūarabu ūkaamba hema yake kuo,
na gūtīrī mūrīithi ūkaarahia mahiū make kuo.
- 21 No rīrī, gūgaakomagwo nī nyamū cia werū,
nacio nyūmba ciarīo igaikaragwo nī mbwe;
kūu nīkuo ndundu igaatūūruga,
na nokuo mbūri cia gīthaka-inī igaatūūhagīra.
- 22 Hiti ikaagambagīra ciīgītīro-inī ciakuo,
na mbwe ciikarage nyūmba iria njega cia ūthamaki.
Na rīrī, ihinda rīa ituīro rīu nīikinyu,
na matukū marīo matikongererwo.

14

- 1 No rīrī, Jehova nīakaiguīra Jakubu tha;
nīegwīthuurīra Isiraeli o rīngī,
na atūme maikare būrūri wao ene.
Ageni nīmakegwatania nao,
na manyiitane na nyūmba ya Jakubu.
- 2 Ndūrīrī nīikamooya,
imacookie kūndū kwao.

Nayo nyũmba ya Isiraeli nĩkegwatĩra ndũrĩrĩ,
 ituĩke ndungata ciao cia arũme na cia airĩtu kũu bũrũri wa Jehova.
 Nĩmagataha andũ arĩa maamatahĩte tene,
 na macooke gwatha andũ arĩa maamahinyagĩrĩria.

³ Mũthenya ũrĩa Jehova akaamũhurũkia kuuma mathĩina-inĩ na
 mĩnyamaro-inĩ, na ũkombo-inĩ wa kũhinyĩrĩrio-rĩ,

⁴ nĩmũgookĩrĩra mũthamaki wa Babuloni na kĩnyũrũri, mũmwĩre atĩrĩ:
 Kaĩ mũhinyanĩrĩria nĩakinyĩte mũthia-ĩ!

Kaĩ marakara make mahiũ nĩmathirĩte-ĩ!
⁵ Jehova nĩoinangĩte rũthanju rwa andũ arĩa aaganu,
 o na akoinanga thimbũ ya ũnene ya arĩa maathanaga,

⁶ ĩrĩa maahũũraga andũ nayo mategũtigithĩria,
 marakarĩte,
 magaatha ndũrĩrĩ marĩ na marakara,
 na magaciũgitaga matarĩ na tha.

⁷ Mabũrũri mothe rĩu nĩmahurũkĩte na marĩ na thayũ;
 nĩmambĩrĩrie kũina.

⁸ O nayo mĩtĩ ya mĩkarakaba na mĩtarakwa ya Lebanoni
 ĩragũkenenerera, ĩkoiga atĩrĩ:
 “Kuuma hĩndĩ ĩrĩa wagũithirio thĩ,
 gũtirĩ mũtemi mĩtĩ ũrĩ woka gũtũtema.”

⁹ Mbĩrĩra kũu mũhuro wa thĩ nĩyarahũkĩte,
 ĩgũtũnge ũgĩkinya kuo;
 nĩyarahũrĩte maroho ma arĩa maanakua makũgeithie:
 arĩa othe maarĩ atongoria gũkũ thĩ;
 ĩtũmaga mookĩrĩrie itĩ ciao cia ũnene,
 o arĩa othe maarĩ athamaki a ndũrĩrĩ.

¹⁰ Nao othe magaacookia,
 makwĩre atĩrĩ,
 “O nawe nĩwagĩte hinya o ta ithuĩ;
 ũhaanĩte o ta ithuĩ.”

¹¹ Riiri wothe wa ũnene waku ũikũrũkĩtio o nginya mbĩrĩra-inĩ,
 hamwe na mĩgambo ya inanda ciaku cia mũgeeto;
 igunyũ nĩcio ũkomeire,
 na igunyũ nocio ikũhumbĩre.

¹² Hĩ! Kaĩ wee njata ya kĩwariĩ nĩũgwĩte ũkoima igũrũ-ĩ,
 o wee mũrũ wa rũciinĩ kĩroko gwakĩa!
 Ũharũrũkĩtio ũgaikio gũkũ thĩ,
 o wee ũrĩa hĩndĩ ĩmwe wahinyagĩrĩria ndũrĩrĩ!

¹³ Wee weĩraga atĩrĩ na ngoro yaku,
 “Ngũhaica nginye igũrũ;
 na gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene ndĩkĩambararie
 gĩkĩre njata cia Mũrungu;
 na njikarĩre kĩrĩma-inĩ gĩa gũtũnganwo,
 o gacũmbĩrĩ ga kĩrĩma kĩrĩa kĩamũre.

¹⁴ Nĩngahaica nginya kũndũ kũraihi igũrũ rĩa matu,
 ndĩhaananie na Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.”

¹⁵ No rĩrĩ, wee ũharũrũkĩtio thĩ nginya mbĩrĩra-inĩ,
 ũgakinya irima kũrĩa kũriku.

¹⁶ Arĩa marĩkuonaga, marĩgũkũũragĩra maitho,

magecũũrania ũhoru waku, makoorania atĩrĩ,
 “Ũyũ nĩwe mũndũ ũrĩa wenyenyagia thĩ
 na agatũma mothamaki mainaine,
 17 mũndũ ũrĩa watũmire thĩ ĩtuĩke ta werũ,
 na akang’aũrania matũũra mayo marĩa manene?
 Nĩwe ũrĩa ũtetĩkagĩria andũ arĩa oohe mainũke kwao mĩciĩ?”

18 Athamaki othe a ndũrĩrĩ makuĩte magakomio,
 o mũndũ mbĩrĩra-inĩ yake.

19 No wee-rĩ, nĩgũteo ũtetwo kuuma mbĩrĩra-inĩ yaku,
 o ta rũhonge rũrĩ magigi;
 ũkahumbĩrwo nĩ ciimba cia arĩa moragĩtwo,
 arĩa matheecangĩtwo na hiũ cia njora,
 o acio maikĩtio irima rĩrĩ mahiga.

Ũikarĩte ta kĩimba kĩrangĩrĩrie thĩ na magũrũ,

20 no wee-rĩ, ndũgaathikwo tao,
 tondũ nĩwaanangire bũrũri waku,
 na ũkĩũraga andũ aku.

Rũciaro rwa andũ arĩa aaganu
 rũtikaagwetwo rĩngĩ.

21 Haarĩriai handũ ha kũũragĩra ciana ciake,
 nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao ma tene;
 nĩguo itikanarahũke ciĩgaĩre bũrũri,
 na ciĩyakĩre matũũra maiyũre thĩ.

22 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,
 “Nĩ nĩngarahũka ndĩciũkĩrĩre,
 nĩngeheria rĩitwa rĩacio kũu Babuloni, o na rĩa matigari ma cio,
 o na njeherie ciana ciao na rũciaro rwao,”
 nĩguo Jehova ekuuga.

23 “Nĩngatua kũndũ kũu gĩikaro kĩa ndundu,
 na ndĩgũtue bũrũri wa maria ma maaĩ;
 ngaakũhaata na kĩhato kĩa mwanangĩko,”
 ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Ashuri

24 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩehĩtĩte, akoiga atĩrĩ,
 “Ti-itherũ, o ũrĩa thugundĩte, ũguo noguo gũgaatuĩka,
 na ũrĩa nduĩte, ũguo noguo gũgaikara.

25 Nĩngahehenja Mũashuri ũcio ũrĩ bũrũri-inĩ wakwa;
 ngaamũrangĩrĩria thĩ irĩma-inĩ ciakwa.

Nĩngehereria andũ akwa icooki rĩake,
 na mũrigo wake ũmoime ciande-inĩ ciao.”

26 Ũũ nĩguo thugundĩte gwĩka thĩ yothe;
 nakuo guoko kũrĩa gũtambũrũkĩirio ndũrĩrĩ ciothe nĩkuo gũkũ.

27 Nĩgũkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩguo atuĩte gwĩka, nũũ
 ũngĩhota kũmũgirĩrĩria?
 Guoko gwake nĩgũtambũrũkĩtio, nũũ ũngĩhota gũgũthuna?

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Aflisti

28 Atĩrĩrĩ, mwaka ũrĩa Mũthamaki Ahazu aakuire-rĩ, nĩguo ndũmĩrĩri ĩno yaguũranĩrio:

29 Inyuĩ Afilisti inyuothe tigai gũkena,
nĩ atĩ rũthanju rũrĩa rwamũhũũraga nĩrunĩkĩte;
nĩgũkorwo kuuma mũri-inĩ wa nyoka iyo nĩgũkoima nduĩra,
namo maciaro mayo magaatuĩka mũthemba wa nyoka ĩrĩ thumu ĩrĩa
ĩticũkaga.

30 Nao andũ arĩa athĩni biũ nĩmakona gĩa kũrĩa,
na mũbatari akomage atarĩ na ũgwati.
No rũciaro rwaku nĩngarũũraga na ng'aragu;
nayo ĩkooraga matigari maku.

31 Wee kĩhingo-rĩ, girĩka! Na wee itũũra inene-rĩ, ugĩrĩria!
Na inyuĩ Afilisti inyuothe mũniinwo nĩ guoya, mũthire biũ!
Itu rĩa ndogo rĩrooka riumĩte mwena wa gathigathini,
na gũtigakorwo na mũndũ ũgaatigwo na thuutha mbũtũ-inĩ ciake nĩ
ũndũ wa kwaga hinya.

32 Nĩ icookio rĩrĩkũ rĩkaaheanwo
kũrĩ andũ arĩa matũmĩtwo a rũrĩrĩ rũu?
Magaacookerio atĩrĩ, "Jehova nĩahaandĩte Zayuni,
na thĩinĩ wakuo andũ ake arĩa anyamaarĩku nĩmakona rĩũrĩro."

15

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Moabi

1 Atĩrĩrĩ, ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkonĩ Moabi:

Itũũra rĩa Ari kũu Moabi nĩrĩanange,
rĩkaanangwo ũtukũ o ro ũmwe!
Itũũra rĩa Kiri kũu Moabi nĩrĩanange,
o narĩo rĩanangĩtwo ũtukũ o ro ũmwe!*

2 Andũ a Diboni nĩmambatĩte magathiĩ hekarũ-inĩ yao,
mambatĩte kũrĩa gũtũũgĩru makarĩrĩre kuo;
andũ a Moabi maraagirĩka nĩ ũndũ wa Nebo na Medeba.
Mĩtwe yao yothe nĩyenjetwo,
na nderu ciao ciothe ikenjwo.

3 Marĩ njĩra-inĩ marathiĩ mehumbĩte nguo cia makũnia;
othe no kũgirĩka maragirĩka
marĩ nyũmba igũrũ na ihaaro-inĩ,
makagũa thĩ, magakoma na nda makĩrĩraga.

4 Heshiboni na Eleale nĩkũrĩra maraarĩra maanĩrĩire,
mĩgambo yao ĩraiguo o nginya Jahazu.

Nĩ ũndũ ũcio andũ a mbaara a Moabi nĩmararĩra maanĩrĩire,
nacio ngoro ciao ĩkaringĩka.

5 Ngoro yakwa nĩrarĩrĩra Moabi,
andũ arĩa maingatĩtwo kuo morĩire Zoari,
magathiĩ nginya Egilathu-Shelishiya.
Mambatĩte na njĩra ya gũthĩ Luhithu,
magathiĩ makĩrĩraga;
o na ningĩ njĩra-inĩ ya gũthĩ Horonaimu,
maracakaya nĩ ũndũ wa mwanangĩko ũrĩa ũmakorete.

6 Maaĩ ma kũu Nimurimu nĩmahũite,

* 15:1 Ari na Kiri maarĩ matũũra ma Moabi ma bata mũno.

nayo nyeki nĩhoohete;
 namo mahuti mothe maigũ nĩmomĩte,
 na gũtirĩ kĩndũ kĩruru gĩtigaire.
 7 Nĩ ũndũ ũcio ũtonga ũrĩa magĩte naguo na makeigĩra,
 maũkuuĩte makaũringia mũrĩmo wa karũũ karĩa karĩ mĩtĩ hũgũrũrũ-
 inĩ ciako.
 8 Kayũ ka mũkayo wao nĩkaiguĩtwo mĩhaka-inĩ ya Moabi;
 nakuo kũgirĩka kwao gũgakinya Egilaimu,
 o namo macakaya mao magakinya o Biri-Elimu.
 9 Maaĩ ma Dimoni maiyũrĩtwo nĩ thakame,
 no nĩngũrehe maũndũ mangĩ mooru makĩria kũu Dimoni,
 mahaana ta mũrũũthi ũgũtharĩkĩra andũ arĩa morĩte kuuma Moabi,
 o na ũtharĩkĩre arĩa matigaire kũu bũrũri-inĩ.

16

1 Twarĩrai ũrĩa wathanaga bũrũri
 tũtũrũme twa kũrĩha igooti,
 kuuma itũũra rĩa Sela, gũtuĩkanĩria werũ-inĩ,
 nginya kĩrĩma-inĩ kĩa Mwarĩ wa Zayuni.
 2 O ta ũrĩa nyoni ciũrũũraga
 ciatharĩrio gĩtara gĩacio,
 ũguo no taguo andũ-a-nja a Moabi
 magaikara marĩ mariũko-inĩ ma Arinoni.*
 3 “Tũhei kĩrĩra, na mũtue itua.
 Tũmai kĩruru kĩanyu gĩtuĩke ta ũtukũ,
 o kũrĩ mũthenya barigici.
 Hithai arĩa maingatĩtwo kwao,
 na mũtigakunyanĩre arĩa moorĩire kwanyu.
 4 Rekei andũ a Moabi arĩa mehithĩte kwanyu maikare na inyuĩ;
 tuĩkai kĩngitio kĩa kuuma kũrĩ mwanangani.”
 Mũhinyanĩrĩria nĩagakinya mũthia,
 naguo mwanangĩko ũthire;
 nake mũũgiti nĩakabuĩria kuuma bũrũri-inĩ.
 5 Gĩtĩ kĩa ũnene gĩkaahaandwo na wendo;
 na mũndũ mwĩhokeku nĩwe ũgaagĩkarĩra,
 o mũndũ wa kuuma nyũmba ya Daudi,
 mũndũ ũrĩa ũgaatuanagĩra ciira arũmĩrĩire o kĩhotoo,
 namo maũndũ ma ũthingu nĩmo akaahiũhaga gwĩka.
 6 Nĩtũiguĩte ũhoru wa mwĩtĩio wa Moabi:
 tũkaigua ũhoru wa mwĩtĩio wake mũkĩru na mwĩkĩrĩro wake,
 tũkaigua ũhoru wa mwĩtĩio wake na rũng’athio rwake;
 no rĩrĩ, mwĩgaatho ũcio wake no wa tũhũ.
 7 Nĩ ũndũ ũcio andũ a Moabi nĩkũgirĩka maragirĩka,
 maragirĩka hamwe nĩ ũndũ wa Moabi.
 Cakayai na mũnyitwo nĩ kĩa
 nĩ ũndũ wa andũ a Kiri-Haresethi.
 8 Mĩgũnda ya Heshiboni nĩrahooha,

* 16:2 Arinoni rwarĩ rũũ rũnene rwa bũrũri wa Moabi.

- o na mĩthabibũ ya Sibima o nayo nĩrahooaha.
 Aathani a ndũrĩrĩ
 nĩmarangĩrĩrie mĩthabibũ ĩrĩa mĩega mũno,
 ĩrĩa hĩndĩ ĩmwe yakinyĩte Jazeri,
 na ĩgatheerema yerekeire werũ-inĩ.
 Thuuna ciayo ciatambĩte
 igakinya o iria-inĩ.
- ⁹ Nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrarĩra, ngarĩra o ta Jazeri,
 ngĩrĩrĩra mĩthabibũ ya Sibima.
 Wee Heshiboni, o nawe Eleale,
 ngũmũihũgia na maithori!
 Tondũ mbugĩrĩrio cia gĩkeno kĩanyu nĩ ũndũ wa matunda manyu marĩa
 meruĩte,
 na nĩ ũndũ wa magetha manyu ma ngano nĩithirĩte.
- ¹⁰ Gũtirĩ gĩkeno kana ndũhiũ mĩgũnda-inĩ ya matunda;
 gũtirĩ mũndũ ũraini kana akoigĩrĩria mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ,
 gũtirĩ mũndũ ũrahiha ndibei kĩhĩhĩro-inĩ,
 nĩgũkorwo nĩndũmĩte ngemi cia magetha ciage kũiguuo.
- ¹¹ Ngoro yakwa nĩracakaĩra Moabi o ta kĩnanda kĩa mũgeeto,
 nayo ngoro yakwa ĩgacaĩra Kiri-Heresethu.
- ¹² Rĩrĩa andũ a Moabi maathiĩ kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru makahooe,
 no kwĩnogia menogagia;
 hĩndĩ ĩrĩa maathiĩ ihooero-inĩ rĩao kũhooya,
 no wĩra wa tũhũ marutaga.
- ¹³ Ũyũ nĩguo ũhoro ũrĩa Jehova aarĩtie ũkoniĩ Moabi.
- ¹⁴ No rĩrĩ, rĩu Jehova ekuuga atĩrĩ: “Mĩaka ĩtatũ ĩtanathira, ĩtarĩtwo ta
 ũrĩa mĩaka ya mũndũ wandĩkĩtwo wĩra ĩrĩkanagĩrwo-rĩ, riiri wa Moabi
 hamwe na andũ ake othe nĩũkanyararwo, namo matigari make makorwo
 marĩ manini mũno na makahinyara.”

17

Ndũmĩrĩri Nditũ ya Gũũkĩrĩra Dameski

- ¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkoniĩ Dameski:
 “Atĩrĩrĩ, itũũra rĩa Dameski rĩtigũcooka gũtuĩka itũũra inene rĩngĩ,
 no rĩrĩ, rĩgaatuĩka hĩba ya mwanangĩko.
- ² Matũũra marĩa manene ma Aroeri nĩmagatiganĩrio,
 matigĩrwo ndũũru cia mbũri iria igaakomaga kũu,
 gũtarĩ mũndũ wa gũcimakia.
- ³ Kĩĩgitĩro kĩrĩa kĩrũmu kĩa Efiraimu nĩgĩkeherio,
 o na hinya wa ũthamaki weherio Dameski;
 namo matigari ma Suriata makaahaana
 o ta riiri wa andũ a Isiraeli,”
 ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.
- ⁴ “Thinda rĩu riiri wa Jakubu nĩ ũgaatheũka;
 nago mwĩrĩ ũcio wake mũnoru ũhĩnje.
- ⁵ Gũkaahaana o ta rĩrĩa mũgethi acookanagĩrĩria ngano ĩrĩa ĩtarĩ ngethe,
 akagetha ngano na guoko gwake:
 gũkahaana ta mũndũ ũkũhaara itira cia ngano
 Gĩtuamba-inĩ kĩa Refaimu.
- ⁶ No rĩrĩ, nĩgũgatigwo ngano ĩngĩhaarwo,

o ta ũrĩa maciaro ma mūtamaiyũ matangĩitĩka mothe mūtĩ ũcio
 ũngĩinainio,
 no ndamaiyũ igĩrĩ kana ithatũ nĩitigaraga hong-e-inĩ iria irĩ igũrũ
 gacũmbĩrĩ,
 o na inya kana ithano igatigara hong-e-inĩ iria irĩ na maciaro maingĩ,”
 ũguo nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga.

⁷ Mũthenya ũcio, andũ magaacũthĩrĩria Ũrĩa Mũũmbi wao,
 namo maitho mao marore Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.

⁸ Matigacũthĩrĩria igongona
 iria mathondekete na moko mao,
 na matikarũmbũiya itugĩ cia Ashera,
 na magongona marĩa methondekeire ma gũcinĩra ũbumba.

⁹ Mũthenya ũcio matũũra mao manene marĩa marĩ hinya, marĩa
 maatiganĩirio makĩũrĩra andũ a Isiraeli, makahaana ta kũndũ gũtiganĩire
 gũgatuĩka gĩthaka, na gũgakũra mahuti. Namu matũũra macio magaakira
 ihooru.

¹⁰ Nĩmũriganĩirwo nĩ Ngai, Mũhonokia wanyu;
 nĩmwagĩte kũririkana Rwaro rũu rwa Ihiga, o rũu kũngĩtĩro kĩanyu.
 Nĩ ũndũ ũcio o na mũngĩkahaanda mĩmera ĩrĩa mĩega mũno,
 na mũhaande mĩthabibũ ya kuuma kũndũ kũngĩ,

¹¹ o na mũngĩgaatũma ĩkũre mũthenya o ro ũcio mũkaamĩhaanda,
 o na rũciinĩ rũrũ rũngĩ mūtũme ĩrute kĩro-rĩ,
 gũtirĩ magetha mũkoona mũthenya ũcio wa mũrimũ
 na ruo rũtangĩthira.

¹² ĩiya-ĩ, mũrurumo wa ndũrĩrĩ nyingĩ,
 iraruruma ta iria rĩkĩhuhũkania!
 ĩiya-ĩ, inegene rĩa kĩrĩndĩ kĩranegena,
 o ta mũrurumo wa maaĩ maingĩ.

¹³ O na gũtuĩka ndũrĩrĩ iranegena na mũrurumo ta wa ndiihũ cia maaĩ
 maingĩ-rĩ,
 hĩndĩ ĩrĩa we mwene aacikũũma, ciũraga igathiĩ kũndũ kũraya mũno,
 ihurutĩtwo nĩ rũhuho ta ũrĩa mũũngũ ũrĩ irĩma-inĩ ũmbũragwo,
 kana ta riya rĩgĩthiũrũrũkio nĩ rũhuho rũnene.

¹⁴ Hwaĩ-inĩ, o rĩmwe gũkagĩa kĩmako kĩnene!
 Gũtanakĩa-rĩ, andũ matirĩ ho!
 Rũu nĩrĩo igai rĩa andũ arĩa matũtunyaga indo ciitũ,
 ũcio nĩguo mūtĩ ũrĩa ũgwĩrĩre andũ arĩa matũtahaga indo ciitũ.

18

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Kushi

¹ Kaĩ bũrũri ũrĩa ũrĩ ibatabata rĩa mathagu,
 o ũcio ũrĩ mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa njũũĩ cia Kushi,* ũrĩ na haaro-ĩ!
² ũrĩa ũtũmaga arekio makagerera njĩra ya iria,
 mahaicĩte tũtarũ twakĩtwo na marura, tũrĩa tũgeragĩra maaĩ igũrũ.

Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ aya mūtũmĩtwo na mũrĩ mĩtũkĩ,
 thiĩ kũrĩ andũ araihu na anyoroku mĩrĩ,

* **18:1** Firaũni arĩa maathanaga Misiri hĩndĩ ya Isaia maarĩ a kuuma Kushi (Ethiopia); nĩo
 maacarĩre ũteithio wa Isiraeli nĩguo mookĩrĩre ũthamaki wa Ashuri.

o acio metigĩrĩtwo nĩ andũ a kũndũ gũkuhĩ na a kũraya,
 rũrĩrĩ rũũgiti rwaragia rũthiomi rũgeni,
 na bũrũri wao ũgayanĩtio nĩ njũũĩ.

³ Inyuĩ andũ arĩa mũtũũraga mabũrũri mothe ma thĩ,
 o inyuĩ mũtũũraga gũkũ thĩ-rĩ,
 rĩrĩa bendera ikaahaandwo irĩma-igũrũ, nĩmũkamĩona,
 na rĩrĩa karumbeta gakaahuhwo, nĩmũgakaigua.

⁴ Jehova anjĩrĩte ũũ:
 “Ngũikara ngirĩte ki ndĩrorere maũndũ ndĩ o gĩkaro-inĩ gĩakwa,
 haana ta ũrugarĩ wa riũa ũkũhenahenia,
 o na ta itu rĩa ime hĩndĩ ya ũrugarĩ wa magetha.”

⁵ Nĩgũkorwo mbere ya magetha,
 hĩndĩ irĩa kĩro gĩaitĩka na mahũa magatuĩka thabibũ irerua,
 nĩguo agaaceeha thuuna na tũhiũ twa gũceeha,
 na ateme hongee iria ciaramĩte mũno acieherie.

⁶ Nacio ciothe igaatigĩrwo nyoni cia irĩma-inĩ iria irĩaga nyama,
 na nyamũ cia gĩthaka;
 nyoni icio igaacirĩa hĩndĩ ya riũa,
 nacio nyamũ cia gĩthaka icirĩe hĩndĩ ya heho yothe.

⁷ Hĩndĩ iyo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe akaareherwo iheo
 kuuma kũrĩ andũ araihu na anyoroku mĩrĩ,
 na kuuma kũrĩ andũ metigĩrĩtwo nĩ andũ a kũndũ gũkuhĩ na a kũraya,
 rũrĩrĩ rũũgiti rwaragia rũthiomi rũgeni,
 arĩa bũrũri wao ũgayanĩtio nĩ njũũĩ:
 iheo icio ikaarehwo Kirĩma-inĩ gĩa Zayuni, harĩa haamũrĩrwo Rĩitwa rĩa
 Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

19

Ūrathi Ūkoniĩ Misiri

¹ Īno nĩ ndũmĩrĩri nditũ ĩkoniĩ bũrũri wa Misiri:
 Atĩrĩrĩ, Jehova ahaicite itu rĩhanyũkĩte mũno
 athĩte bũrũri wa Misiri.
 Mĩhianano ya bũrũri wa Misiri irainaina mbere yake,
 nacio ngoro cia andũ a bũrũri wa Misiri ikaringĩka thĩinĩ wao.

² “Nĩngarahũa Mũmisiri ookĩrĩre Mũmisiri ũrĩa ũngĩ:
 mũndũ nĩakarũa na mũrũ wa ithe,
 nake mũndũ wa itũũra ookĩrĩre mũndũ wa itũũra rĩake,
 narĩo itũũra inene rĩũkĩrĩre itũũra rĩrĩa rĩngĩ,
 nago ũthamaki ũũkĩrĩre ũthamaki ũrĩa ũngĩ.

³ Andũ a bũrũri wa Misiri nĩmagakua ngoro,
 nayo mĩbango yao ndĩmĩtue ya tũhũ;
 makaahooya kĩrĩra kũrĩ ngai cia mĩhianano
 na kũrĩ maroho ma andũ arĩa makuĩte,
 o na kũrĩ ago na aragũri.

⁴ Nĩnganeana andũ a bũrũri wa Misiri
 wathani-inĩ wa mwathi ũtarĩ tha,*
 na mũthamaki mũũru amathamakĩre,”
 ũguo nĩguo Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

* **19:4** Mwaka-inĩ wa 712 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ nĩguo Mũthamaki Shabaka wa Kushi ambĩrĩrie gwathana Misiri.

- 5 Maaĩ ma Rũũĩ rwa Nili nĩmakaahũa,
na mũkaro waruo ũng'are na ũũme.
- 6 Mĩtaro ya maaĩ nĩkanunga;
tũrũũĩ twa Misiri nĩtũkaahũa tũũme biũ.
Namo marura na mathanjĩ nĩmakahooaha,
7 o nayo mĩmera ĩrĩa ĩrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Nili,
gĩtwe-inĩ kĩa rũũĩ rũu, nĩkahooaha.
- Indo iria ciothe ĩhaandĩtwo
mĩgũnda ĩrĩa ĩrĩ gũkuhĩ na Rũũĩ rwa Nili nĩkooma biũ,
na ciũmbũrwo, na itigacooka kuoneka kuo rĩngĩ.
- 8 Ategi a thamaki nĩmagacaaya na marĩre,
arĩa othe maikagia ndwano ciao Rũũĩ-inĩ rwa Nili;
nao arĩa othe maikagia mĩtego yao maaĩ-inĩ macio
nĩmakoorwo nĩ hinya.
- 9 Andũ arĩa marutaga wĩra na ndigi cia ũguta ũrĩa mwega nĩmagakua
ngoro,
na arĩa matumaga mataama marĩa mahoro nĩmakaaga mwĩhoko.
- 10 Atumi a nguo nĩmagakorwo na kĩaha,
na arĩa othe maheagwo mĩcaara nĩmakaigua ũũru ngoro.
- 11 Anene a Zoani nĩmakĩgĩte o gũkĩga;
nao andũ arĩa oogĩ a Firaũni maheanaga kĩrĩra kĩa ũrimũ.
Mwakĩhota atĩa kwĩra Firaũni,
"Nĩ ndĩ ũmwe wa andũ arĩa oogĩ,
ndĩ mũrutwo wa athamaki arĩa a tene?"
- 12 Andũ aku arĩa oogĩ makĩrĩ ha rĩu?
Ta nĩmagĩkuonie na makũmenyithie
ũrĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
aciirĩire gwĩka bũrũri wa Misiri.
- 13 Anene a Zoani makĩgĩte o gũkĩga,
nao atongoria a Nofu† makaheeneka;
namo mahiga ma koine ma andũ ake
nĩmahĩtithĩtie andũ a Misiri.
- 14 Jehova nĩwe ũmaitĩrĩrie
roho wa kĩrigiicano;
matũmaga andũ a Misiri matũgũũge mawĩra-inĩ mothe marĩa marutaga,
o ta ũrĩa mũrĩu atũgũũgaga matahĩko-inĩ make.
- 15 Gũtirĩ wĩra ũngĩrutwo bũrũri-inĩ wa Misiri:
gũtirĩ wĩra ũngĩrutwo nĩ mũtwe kana mũting'oe,
kana rũhonge rwa mũnathi, kana ithanjĩ.
- 16 Mũthenya ũcio-rĩ, andũ a Misiri makahaana o ta andũ-a-nja.
Makainaina nĩ guoya mona guoko kwa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
kwambararĩtio kũmookĩrĩre.
- 17 Naguo bũrũri wa Juda ũkaguoyohia andũ a Misiri; na mũndũ o wothe
ũkaagweterwo ũhoru wa Juda nĩagetigĩra, nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa
Jehova Mwene-Hinya-Wothe aciirĩire gwĩka amokĩrĩre.
- 18 Mũthenya ũcio matũũra matano ma bũrũri wa Misiri makaaragia
rũthiomi rwa Kaanani, makĩhĩtaga atĩ marĩtungatagĩra Jehova Mwene-
Hinya-Wothe. Na itũũra rĩmwe rĩamo rĩgeetagwo Itũũra Inene rĩa
Mwanangĩko.

† 19:13 Nofu nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene rĩa Misiri.

19 Mũthenya ũcio-rĩ, nĩgũkagĩa na kĩgongona kĩa Jehova o kũu gatagatĩ ka bũrũri wa Misiri, na kũhaandwo ihiga rĩa kĩririkano kĩa Jehova mĩhaka-inĩ yakuo.

20 Ihiga rĩu rĩgaatuĩka kĩmenyithia na mũira wa maũndũ marĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekĩte thĩinĩ wa bũrũri ũcio wa Misiri. Rĩrĩa magaakaĩra Jehova amateithie nĩ ũndũ wa andũ arĩa mamahinyagĩrĩria-rĩ, nĩakamatũmĩra mũhonokia na mũmagitĩri, nake nĩakamahonokia.

21 Nĩ ũndũ ũcio Jehova nĩakemenyithania kũrĩ andũ a Misiri, na mũthenya ũcio nĩmagakũũrana Jehova. Makaamũhooyaga makĩmũrutagĩra magongona na maruta ma mũtu: na ningĩ makehĩtaga mĩhĩtwa marĩ mbere ya Jehova na mamĩhingagie.

22 Jehova nĩakahũũra bũrũri wa Misiri na mũthiro, amahũũre acooke amahonie. Nao nĩmagacookerera Jehova, nake nĩagathikĩrĩria gũthaithana kwao na amahonie.

23 Mũthenya ũcio nĩgũkagĩa njĩra njariĩ yumĩte bũrũri wa Misiri ĩgakinya Ashuri. Andũ a Ashuri nĩmagathiiaga Misiri, na o andũ a Misiri mathiige Ashuri. Andũ a Misiri na andũ a Ashuri nĩmakahooyaga hamwe.

24 Mũthenya ũcio bũrũri wa Isiraeli ũgaatuĩka wa gatatũ, hamwe na Misiri na Ashuri, nao nĩmagatũma thĩ yothe ĩrathimwo.

25 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩakamarathima akiugaga atĩrĩ, “Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ akwa a Misiri, o na Aashuri arĩa ndeyũmbĩire, na Isiraeli igai rĩakwa.”

20

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Bũrũri wa Misiri na wa Kushi

1 Atĩrĩrĩ, mwaka ũcio mũnene wa anene a ita rĩa Ashuri aakinyire Ashidodi atũmitwo nĩ Sarigoni mũthamaki wa Ashuri, aakinya kuo, na aarĩtharĩkĩra na aarĩtunyana-rĩ,

2 hĩndĩ ĩyo nĩguo Jehova aaririe na kanua ka Isaia mũrũ wa Amozu. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ruta nguo ĩyo ya ikũnia wĩhumbĩte, na ũrute iraatũ ciaku magũrũ.” Nake agĩka o ro ũguo, agĩthĩ njaga na arĩ magũrũ matheri.

3 Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “O ta ũguo ndungata yakwa Isaia athĩte njaga na arĩ magũrũ matheri mĩaka ĩtatũ, arĩ rũuri na kĩmenyithia kĩa maũndũ mooru marĩa magaakora bũrũri wa Misiri na wa Kushi-rĩ,

4 ũguo noguo mũthamaki wa Ashuri agaataha andũ a bũrũri wa Misiri na a bũrũri wa Kushi, amoimagarie marĩ njaga na marĩ magũrũ matheri, arĩa ethĩ na arĩa akũrũ, thũnũ ciao irĩ njaga; ũguo nĩguo Misiri gũgaaconorithio.

5 Nao andũ arĩa mehokete Kushi na makegooca nĩ ũndũ wa Misiri nĩmakamaka na maconorithio.

6 Hĩndĩ ĩyo nĩguo andũ arĩa maikaraga hũgũrũrũ-inĩ ici cia iria makoiga atĩrĩ, ‘Onei ũrĩa kũhanĩte kũrĩ arĩa tũtũire twĩhokete, acio tuorĩire kũrĩ o atĩ nĩguo matũteithie na matũhonokie kuuma kũrĩ mũthamaki wa Ashuri! Rĩu tũngĩkĩhonoka atĩa?’ ”

21

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Babuloni

1 ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkonĩ Werũ ũrĩa ũrĩ Hũgũrũrũ-inĩ cia Iria: Atĩrĩrĩ, o ta ũrĩa ihuhũkanio iria nene ihurutanaga ituĩkanĩrie bũrũri wa gũthini,

ũguo noguo mũtharĩkĩri agooka oimĩte werũ-inĩ,

kuuma bŭrŭri wa kŭguoyohania.

- ² Niĩ nĩnyonetio kĩoneki gĩa kŭmakania mŭno:
Mŭkunyanĩri no arakunyanĩra, nake mŭtahani no aratahana.
Wee Elamu tharĩkĩra! Nawe Media, thiŭrŭrŭkĩria!
Gũcaaya kŭrĩa anagũcaaitia nĩngagũkinyia mŭthia.
- ³ Nĩ ũndũ wa ũguo mwĩrĩ wakwa nĩũiyŭrĩtwo nĩ ruo,
ruo rŭnene nĩrũũnyitĩte, o ta ruo rwa mŭtumia akĩrŭmwo;
ngagĩtururio nĩ maũndũ marĩa ndĩraigua,
na ngagegeario nĩ maũndũ marĩa ndĩrona.
- ⁴ Ngoro yakwa nĩratumatuuma,
na ngainaina nĩ guoya;
hwaĩ-inĩ ũrĩa ndĩriragĩria
ũtuĩkite ũndũ wa kŭũmakia mŭno.
- ⁵ Nao nĩmaarĩte metha,
na makaara mĩgeka,
nĩguo marĩe na manyue!
Ūkĩrai inyuĩ anene,
mũhake ngo maguta!
- ⁶ Jehova anjĩrĩte atĩrĩ:
“Thiĩ, ũige mŭrangĩri wa gũcũthĩrĩria
na ũmwĩre amenyithanie ũrĩa aroona.
- ⁷ Rĩrĩa angĩona ngaari cia ita
irĩ na mbarathi ihaanaine,
na andũ magĩũka mahaicĩte ndigiri kana ngamĩira-rĩ,
nĩaikare eiguĩte, akeigua biũ.”
- ⁸ Nake mŭrangĩri akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ,
“Mũthenya o mũthenya, mwathi wakwa, ndũgamaga gĩtara-inĩ kĩa
mŭrangĩri;
na ũtukũ o ũtukũ njikaraga handũ hakwa ha kŭrangĩra.
- ⁹ Atĩrĩrĩ, nĩharooka mŭndũ akuuĩtwo nĩ ngaari ya ita,
ĩrĩ na mbarathi ihaanaine.
Nake aracookia ũhoru akoiga atĩrĩ:
‘Babuloni nĩrĩgũu, ĩĩ nĩrĩgwĩte!
Mĩhianano yothe ya ngai ciakuo
nĩmĩhehenje, ĩkaharagana thĩ!’ ”
- ¹⁰ Inyuĩ andũ akwa, o inyuĩ mũthuthĩrwo kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano-rĩ,
ngũmwĩra ũrĩa njiguĩte
kuuma kŭrĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
kuuma kŭrĩ Ngai wa Isiraeli.
- Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Edomu*
- ¹¹ ĩno nĩ ndũmĩrĩri nditũ ĩkoniĩ Duma:
Atĩrĩrĩ, nĩ hari mŭndũ ũraanjĩta kuuma Seiru,
akanjũũria atĩrĩ, “Mŭrangĩri, ũtukũ ũkinyĩte ha?
Mŭrangĩri ũyũ, ũtukũ ũkinyĩte ha?”
- ¹² Nake mŭrangĩri akamũcookeria atĩrĩ,
“Gũkirĩ gũkĩa, no rĩrĩ, nĩgũgũcooka gũtuke.
Angĩkorwo kŭrĩ ũndũ ũkũũria-rĩ, ũria;
ũcooke ũũke hĩndĩ ĩngĩ.”

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Arabia

¹³ Īno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkoniĩ bũrũri wa Arabia:

Inyuĩ ikundi cia agendi a Adedani,
o inyuĩ mwambĩte hema ithaka-inĩ cia Arabia-rĩ,

¹⁴ twarĩrai andũ arĩa anyootu maaĩ;
na inyuĩ mütũũraga bũrũri wa Tema,
tũngiai andũ acio maroora irio

¹⁵ Nĩgũkorwo maroorĩra rũhiũ rwa njora,
o rũhiũ rwa njora rũrĩa rũcomoretwo,
makoorĩra ũta mũgeete,
na makoima kũrĩa mbaara ĩhĩire.

¹⁶ Mwathani aranjĩira atĩrĩ: “Mwaka ũmwe ũtanathira, ũtarĩtwo ta ũrĩa mĩaka ya mũndũ wa kwandĩkwo wĩra ĩrĩkanagĩrwo-rĩ, riiri wothe wa Kedari nĩũgaathira.

¹⁷ Andũ arĩa magaatigario nĩ thigari iria ciikagia mĩguĩ, o acio njamba cia ita cia Kedari-rĩ, magaakorwo marĩ o anini.” Jehova Ngai wa Isiraeli nĩwe warĩtie ũhoru ũcio.

22*Ūrathi ũkoniĩ Jerusalemu*

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkoniĩ Gĩtuamba gĩa Kĩoneki:
Atĩrĩrĩ, nĩ kĩĩ kĩragũthĩĩnia rĩu,

tondũ andũ aku othe marahaica nyũmba igũrũ,
² wee itũũra rĩiyũrĩte ngũĩ,
o wee itũũra inene rĩa mbugĩrĩrio na ũrĩũ?

Andũ aku arĩa makuĩte matiũragĩtwo na rũhiũ rwa njora,
kana magakuĩra mbaara-inĩ.

³ Atongoria aku othe nĩmorĩte marĩ hamwe;
maatahirwo o na hatarĩ mũguĩ ũikĩtio.

Andũ aku othe arĩa maakorereirwo moohirwo hamwe,
o acio mooraga thũ ĩrĩ o kũraya.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio ngiuga atĩrĩ, “Njeherera;
reke ndĩre ngĩgirĩkaga.

Ndũkagerie kũũhooreria
igũrũ rĩa mwanangĩko ũrĩa ũkorete andũ akwa.”

⁵ Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, arĩ na mũthenya
ũrĩa agaatumũ ũtuĩke wa mbugĩrĩrio, na wa kũranganĩrĩria, o na wa
kũguoyohia

kũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Kĩoneki.
Mũthenya ũcio ũgaakorwo ũrĩ wa kũmomora thingo igwe thĩ,
na wa gũkaĩra irĩma.

⁶ Andũ a Elamu nĩmakuĩte thiaka wa mĩguĩ,
marĩ na ngaari cia ita na andũ mahaicĩte mbarathi;
o nao andũ a Kiri macuurũragia ngo.

⁷ Ituamba ciaku iria njega mũno ciyũrĩte ngaari cia ita,
nao andũ arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi maigĩtwo ihingo-inĩ cia
itũũra inene;

⁸ nago ũgitĩri wa Juda nĩweheretio.

Mũthenya ũcio nĩmwacũthĩrĩirie

indo cia mbaara iria ciarĩ Nyũmba-inĩ ya Ũnene ya Mũtitũ;

9 mūkiona atĩ thingo cia ũgitĩri cia Itũũra Inene rĩa Daudi
nĩciatharũkĩte kũndũ kũingĩ;

na inyuĩ mũkĩhingĩrĩria maaĩ

Karia ka Mũhuro.

10 Nĩmwatarire nyũmba kũu Jerusalemu,
na mũgĩtharia nyũmba nĩguo muone mahiga
ma gũcookereria rũthingo rũgĩe na hinya makĩria.

11 Nĩmwakire handũ ha kũhingĩrĩria maaĩ gatagatĩ ga thingo cieri,
nĩgeetha maaĩ ma Karia ga Tene mathiige ho,

no mũtiigana kũrongooria Ũrĩa wagathondekire,
kana mũrũmbũiye Ũrĩa watũmire kagĩe ho kuuma o tene.

12 Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
nĩamwĩtire mũthenya ũcio
nĩguo mũrĩre na mũgirĩke,
na mwenjwo njuĩrĩ cianyu na mwĩhumbe nguo cia ikũnia.

13 No rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ na gĩkeno na ũrĩũ,
mũrathĩnja ng'ombe na ng'ondũ,
mũkĩrĩnaga nyama na mũkĩnyuuaga ndibei!

Mũgakiuga atĩrĩ, "Nĩtũrie na tũnyue,
nĩgũkorwo rũciũ nĩtũgaakua!"

14 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩanguũrĩrie ũhoro ũyũ
ndĩmũthikĩrĩrie, akoiga atĩrĩ, "Rĩhĩa rĩrĩ mũtikahoroherio nginya
mũgaakua," ũguo nĩguo Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
ekuuga.

15 Na rĩrĩ, Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:
"Thiĩ kũrĩ Shebina,
ũrĩa mũramati na mũrũgamĩrĩri wa nyũmba ya ũthamaki, ũmwĩre
atĩrĩ:

16 Ũreka atĩa gũkũ na nũũ ũgwĩtikĩrĩtie
kwĩyenjera mbĩrĩra gũkũ,
ũgetemera mbĩrĩra handũ hatũũgĩru,
na ũkeyacũhĩria harĩa ũkaahurũkio rwaro-inĩ rwa ihiga?

17 "Wĩhũge, tondũ Jehova akiriĩ gũkũnyiita akũrũmĩtie,
acooke akũnyugute, wee mũndũ ũyũ ũrĩ hinya.

18 Nĩagagũkũnja akũrũmie o ta mũbira,
agũikie bũrũri mwariĩ.

Kũu nĩkuo ũgaakuĩra,
na nokuo ngaari ciaku cia ita iria irĩ riiri igaikara:
wee ũconorithagia nyũmba ya mwathi waku!

19 Nĩngakũingata wehere wĩra-inĩ waku
na ũtunywo wĩra ũcio ũrũgamĩrĩre.

20 "Mũthenya ũcio nĩngeeta ndungata yakwa, Eliakimu mũrũ wa
Hilikia.

21 Nĩngamũhumba nguo yaku irĩa ndaaya na ndĩmũhotore mũcibi
waku, na ndĩmũnengere wathani waku. Nĩagatuĩka ithe wa arĩa
matũũraga Jerusalemu o na wa nyũmba ya Juda.

22 Kĩhingũro kĩa nyũmba ya Daudi ngaakĩgĩrĩra kĩaande-inĩ gĩake; na
rĩrĩ, kĩrĩa gĩothe akaahingũra gũtirĩ mũndũ ũkaahota kũhinga, na kĩrĩa
gĩothe akaahinga gũtirĩ mũndũ ũkaahota kũhingũra.

²³ Ngaamuoherera handũ harũmu aikare ho ta higĩ hũũrĩrĩre; atuĩke gĩĩ gĩa gĩĩĩo thĩinĩ wa nyũmba ya ithe.

²⁴ Nĩwe ũgaacookererwo nĩ riiri wothe wa nyũmba ya ithe ta ũcuurĩto harĩ we: ciana ciake na iria ikeyongerera thĩinĩ wa ciana icio, o indo ciothe ciayo iria cionekaga ta itarĩ kĩene, kuuma mbakũri nginya mĩthemba yothe ya ndigithũ.”

²⁵ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio higĩ ĩrĩa thecerere handũ harũmu nĩkenyenya; nĩkamunyũka ĩgwe, na indo iria njuurie harĩ yo nĩkaharagana.” Jehova nĩwe warĩtie ũhoru ũcio.

23

Ūrathi Ūkoniĩ Turo

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkoniĩ itũũra rĩa Turo: Atĩrĩrĩ, inyuĩ marikabu cia Tarishishi, ta girĩkai.

Nĩgũkorwo itũũra rĩa Turo nĩrĩanange,
rĩgatigwo rĩtarĩ nyũmba kana gĩcukĩro kĩa marikabu.

Ūhoru ũcio nĩũmakinyĩre marĩ o kũu bũrũri wa Kitimu.

² Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a gĩcigĩrĩra,
na inyuĩ onjorithia a Sidoni,
ta kirai o inyuĩ mũtongetio nĩ andũ arĩa mageragĩra iria-inĩ.

³ Kũu maaĩ-inĩ maingĩ
nĩkuo kwageragĩrio ngano ya Shihoru,
namo magetha ma Nili nĩmo maarĩ uumithio wa itũũra rĩa Turo,
narĩo rĩgĩtuĩka ndũnyũ ya ndũrĩrĩ.

⁴ Atĩrĩrĩ wee Sidoni, o nawe, kũhitho kĩrũmu kĩa iria-inĩ, conokai,
nĩgũkorwo iria nĩrĩarĩtie rĩkoiga atĩrĩ:
“Nĩ ndirĩ ndagĩa na ruo rwa kũrũmwo, kana ngaciara;
ndirĩ ndaarera aanake, kana ngarera airĩtu.”

⁵ Hĩndĩ ĩrĩa ũhoru ũcio ũgaakinya bũrũri wa Misiri,
andũ akuo nĩmakaagĩa na ruo rũnene mũno maigua ũhoru ũcio wa
Turo.

⁶ Atĩrĩrĩ, ringai mũthĩ mũrĩmo wa Tarishishi,
ta girĩkai inyuĩ mũtũũraga kũu gĩcigĩrĩra-inĩ.

⁷ Rĩrĩ nĩrĩo itũũra rĩanyu inene rĩa ikeno cia ũrĩũ,
itũũra inene rĩa kuuma tene, o tene mũno,
itũũra rĩrĩa andũ aarĩo maathiĩte na magũrũ
magatũũre mabũrũri ma andũ a kũraya mũno?

⁸ Nũũ waciirĩre atĩ itũũra rĩa Turo rĩũkĩrĩrwo,
o itũũra rĩũ rĩheanaga tanji cia ũthamaki,
o rĩo onjorithia a rĩo arĩ ariũ a athamaki,
na endia a rĩo marĩ igweta thĩ yothe?

⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe waciirĩre ũndũ ũcio,
nĩgeetha aniine mwĩtĩo wa riiri wothe,
na aconorithie andũ arĩa othe marĩ igweta a gũkũ thĩ.

¹⁰ Atĩrĩrĩ, wee mwarĩ wa Tarishishi,
thĩ ũkarĩme bũrũri waku o ta ũrĩa kũrĩmĩtwo hũgũrũrũ-inĩ cia Rũĩ
rwa Nili,
tondũ rĩũ ndũrĩ na gĩcukĩro kĩa marikabu rĩngĩ.

11 Jehova nīatambūrūkītie guoko gwake igūrū rīa iria,
na agatūma mothamaki marīo mainaine.
Nīathanīte atī ciīgītīro iria nūmu cia Foinike cianangwo.

12 Akoiga atīrī, “Wee mwarī gathirange wa Sidoni
ikeno ciaku cia ūrīu nī thiru, rīu ūrī mūhehenje!

“Ūkīra ūringe, ūthī ūkinye Kitimu;
no rīrī, o na kūu ndūkoona ūhurūko.”

13 Ta rora būrūri wa Ababuloni,
andū acio rīu maagīte kīene!
Ashuri magūtūite gīkarō kīa nyamū cia werū;
nīmaakire mīthiringo mīraihi na igūrū ya kūrīthiūrūrūkīria,
na magītiga ciīgītīro ciao itarī kīndū,
magītūma būrūri ūcio wanangīke biū.

14 Atīrīrī, inyuī marikabu cia Tarishishi, ta girīkai;
nīgūkorwo gīkarō kīanyu nīkīanange.

15 Hīndī ūyo itūūra rīa Turo nīrīkariganīra mīaka mīrongo mūgwanja,
o ta ūrīa matukū ma mūthamaki ūmwe maigana. No mīaka mīrongo
mūgwanja yathira-rī, Turo gūgaacooka kūhaana ta mūmaraya ūrīa
ūganagwo na rwīmbo ta ūū:

16 “Oya kīnanda kīa mūgeeto, ūtuīkanie itūūra inene,
wee mūmaraya ūyū ūtūūrīte ūriganīire;
Hūūra kīnanda kīa mūgeeto wega, ūine nyīmbo nyingī,
nīgeetha ūririkanwo.”

17 Mīaka mīrongo mūgwanja yathira-rī, Jehova nīagacookerera Turo.
Itūūra rīu nīrīgacooka wīra-inī warīo ūcio ūrehaga uumithio ta
rīkūhūūra ūmaraya, rīonjorithanagie na mothamaki mothe ma thī.

18 No rīrī, wonjorithia warīo na uumithio warīo nīkamūrīrwo Jehova;
itikaigwo igīina-inī kana ihithwo. Uumithio warīo ūgaatuīka wa arīa
matūūrāga marongorāgia Jehova, moonage irio nyingī na nguo njega.

24

Jehova Kwananga Thī

1 Atīrīrī, Jehova akirie kwananga thī,
na atūme ikire ihooru;
nake nīakamīnūha
na ahurunje arīa matūūrāga kuo:

2 gūgaakorwo kūrī ūndū o ūmwe
kūrī mūthīnjīri-Ngai na kūrī andū,
kūrī ndungata na kūrī mūmīathi,
kūrī ndungata ya mūrītu na kūrī mūtumia ūrīa mūmīathi,
kūrī mwendia wa indo na kūrī mūgūri,
kūrī mūkoombi na kūrī mūkoombanīri,
kūrī mūdū ūrīa ūrī na thīrī na kūrī ūrīa ūrandūrāga thīrī.

3 Thī nī kwanangwo īkaanangwo
na itigwo īrī ūtheri biū.
Jehova nīwe warītie ūhoro ūcio.

4 Thī īng’arīte ikahooha,
mabūrūri mothe magathirīrīkīra na makahooha,

- andũ arĩa marĩ ngumo a thĩ nĩmorĩtwo nĩ hinya.
- 5 Thĩ nĩngwatie thaahu nĩ andũ ayo;
nao maremeire mawatho,
na makaagarara irĩra,
na magathũkia kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩa gũtũũra tene na tene.
- 6 Nĩ ũndũ ũcio kĩrumi nĩkĩrarĩa thĩ;
na andũ arĩa matũũraga kuo makaherithio nĩ ũndũ wa wĩhia wao.
Nĩ ũndũ ũcio arĩa matũũraga gũkũ thĩ nĩmacinĩtwo na mwaki,
na nĩ anini mũno matigaire.
- 7 Ndibei irĩa ya mũhahano nĩ thiru, nayo mĩthabibũ ikahooa;
nao andũ arĩa marĩ ikeno-inĩ no gũcaaya maracaaya.
- 8 Gĩkeno kĩrĩa kiumanaga na kũhũũrwo gwa tũhembe nĩgĩtigĩte gũkenwo,
narĩo inegene rĩa andũ arĩa arĩũ nĩrĩthirĩte,
nĩngĩ gĩkeno kĩrĩa gĩkenagwo gũkĩhũũrwo kĩnanda kĩa mũgeeto
nĩgĩkirĩtio.
- 9 Andũ arĩa manyuuaga ndibei matigacooka kũnyua makĩinaga rwĩmbo,
nayo njoohi nĩrĩrĩire arĩa mamĩnyuuaga.
- 10 Narĩo itũũra rĩrĩa inene rĩanangĩku rĩkirĩte ihooru,
namo matoonyero ma nyũmba ciothe nĩmahinge.
- 11 Kũu njĩra-inĩ andũ nĩ kũrĩra mararĩra nĩ kwaga ndibei,
gĩkeno gĩothe gĩtuĩkĩte kĩa, nacio ikeno ciothe igathira thĩ.
- 12 Itũũra rĩrĩa inene nĩrĩanange biũ,
nakĩo kĩhingo kĩarĩo kiunangĩtwo gĩgatuĩka tũcunjĩ.
- 13 O ta ũrĩa mũtĩ wa mũtamaiyũ ũikaraga wainainio,
na o ta ũrĩa mũtĩ wa mũthabibũ ũikaraga thabibũ ciahawo hĩndĩ
ya magetha,
ũguo noguo ũhoru ũgaikara gũkũ thĩ
na ndũrĩrĩ-inĩ ciothe.
- 14 Maranĩrĩra, makoigĩrĩria nĩ gũkena;
kuuma mwena wa ithũiro marakũngũira ũnene wa Jehova.
- 15 Nĩ ũndũ ũcio inyuĩ andũ a kuuma mwena wa irathĩro gocithiai Jehova;
nenehai rĩtwa rĩa Jehova Ngai wa Isiraeli,
kũu icigĩrĩra-inĩ cia iria.
- 16 Nĩtũiguĩte nyĩmbo ikĩinwo kuuma ituri cia thĩ, ikainwo atĩrĩ:
“Arogocwo ũcio Mũthingu.”

No nĩ ngiuga atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ na haaro-ĩ!
nĩgũkorwo nĩndĩrahiinyĩrĩrĩka, ã ti-itherũ nĩndĩrahiinyĩrĩrĩka!
Andũ arĩa akunyanĩri nĩmarakunyanĩra arĩa angĩ,
o acio akunyanĩri magakunyanĩra arĩa angĩ na ũkunyanĩri mũnene
mũno!”

17 Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ arĩa mũtũũraga thĩ,
iguoyohia, na irima, o na mũtego nĩcio imwetereire.

18 Mũndũ ũrĩa ũkoora nĩ ũndũ wa iguoyohia,
akaagũa irima,
nake ũrĩa ũkoimĩra irima rĩu-rĩ,
akaagwatio nĩ mũtego ũcio.

Ndirica cia mũiyũro wa maaĩ cia igũrũ nĩhiingũre,

- nacio itina cia thĩ igathingitha.
- 19 Thĩ nĩnjatũku,
yatũkĩte ikarekania,
ningĩ nĩrathingitha mũno mũno.
- 20 Thĩ iratũgũga o ta mũrĩũ,
ĩgathũngũthio ũũ na ũũ o ta gĩthũnũ hĩndĩ ya rũhuho;
mehia ma ũremi wayo nĩmamĩritũhĩire mũno,
kũgũa nĩkũgũa na ndĩgaacooka gwĩtiiria rĩngĩ.
- 21 Mũthenya ũcio-rĩ, Jehova nĩakaherithia
maahinya ma kũu igũrũ, o kũu matu-inĩ,
na aherithie athamaki a thĩ ĩno.
- 22 Nĩmagacookanĩrĩrio hamwe
o ta ũrĩa andũ oohe macookanagĩrĩrio kĩoho-inĩ;
makaahingĩrwo njeera
na thuutha wa matukũ maingĩ nĩmakaherithio.
- 23 Mweri nĩũgaconorithio, na riũa rĩconoke;
nĩgũkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ũgaathamaka
arĩ Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni na Jerusalemu,
na mbere ya athuuri akuo, athamake arĩ na riiri.

25

Goocai Jehova

- 1 Wee Jehova-rĩ, Wee nĩwe Ngai wakwa;
nĩngũgũtũgĩria na ngooce rĩitwa rĩaku,
nĩgũkorwo nĩwĩkĩte maũndũ ma magegania,
na maũndũ marĩa maabangĩtwo kuuma o tene,
ũkamahingia na wĩhokeku waku mũkinyanĩru.
- 2 Nĩũtũmĩte itũũra rĩrĩa inene rĩtuĩke hĩba ya mahiga,
itũũra rĩu rĩirigĩre na hinya ũgatũma rĩanangwo,
itũũra inene rĩrĩa rĩarĩ kĩhitho kĩa andũ a kũngĩ,
ti itũũra rĩngĩ, na rĩtigaakwo rĩngĩ.
- 3 Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa marĩ hinya nĩmagagũtĩia,
namo matũũra manene ma ndũrĩrĩ iria itarĩ tha magwĩtigĩre.
- 4 Wee ũkoretwo ũrĩ rĩũrĩro rĩa athĩni,
na rĩũrĩro rĩa abatari hĩndĩ ya mĩnyamaro yao,
handũ ha kũũrĩra hĩndĩ ya kĩhuhũkanio,
o na ta kĩĩruru gĩa kwĩyũa riũa.
Nĩgũkorwo mĩhũmũ ya arĩa matarĩ tha
ĩhaana kĩhuhũkanio kĩrĩa kĩgũthaga rũthingo na nditi,
⁵ ningĩ ĩhaana ta ũrugarĩ wa werũ-inĩ.
Wee nĩwe ũkiragia ngũĩ ya andũ a kũngĩ
o ta ũrĩa ũrugarĩ ũnyiihagio nĩ kĩĩruru gĩa itu,
na nĩ ũndũ ũcio rwĩmbo rwa acio matarĩ tha nĩrũtigĩte kũinwo.
- 6 Kĩrĩma-inĩ gĩkĩ nĩkuo Jehova Mwene-Hinya-Wothe
akaarugithĩria andũ othe iruga rĩa irio iria njega mũno,
na iruga rĩa ndibei ĩrĩa njega mũno:
iruga rĩa nyama iria njega mũno,
o na ndibei ĩrĩa njega mũno makĩria.
- 7 Kĩrĩma-inĩ gĩkĩ nĩkĩo akaanangĩra
taama ũrĩa wohanĩtie andũ othe,

na cuka ũrĩa ũhumbĩrĩte ndũrĩrĩ ciothe;
⁸ gĩkuũ nĩkũniinwo gĩkaaniinwo nginya tene.
 Ningĩ Mwathani Jehova nĩakagiria maithori,
 kuuma mothiũ mothe,
 na rũmena rũrĩa andũ ake mamenetwo na ruo arũniine,
 rũthire thĩ yothe.

Jehova nĩwe warĩtie ũhoru ũcio.

⁹ Mũthenya ũcio nĩmakoiga atĩrĩ,
 “Ti-itherũ ũyũ nĩwe Ngai witũ;
 nĩwe twehokire, nake agĩtũhonokia,
 ũyũ nĩwe Jehova, nĩwe twehokire;
 nĩtũkene na tũcanjamũke nĩ ũndũ wa ũhonokio wake.”

¹⁰ Nĩgũkorwo guoko kwa Jehova gũgaikaraga kĩrĩma-inĩ gĩkĩ;
 no Moabi gũkaarangĩrĩrio rungu rwake,
 o ta ũrĩa nyeki nyũmũ irangagĩrĩrio thumu-inĩ.

¹¹ Magaatambũrũkĩria moko mao kuo,
 o ta ũrĩa mũthambĩri atambũrũkagia moko agĩithambĩra.
 Ngai nĩwe ũkaaharũrũkia mwĩtĩo wao,
 o na marĩ na wara wa wĩra ũrĩa marutaga na moko mao.

¹² Nĩakamomora thingo cianyu iria ndaihu ciakĩtwo na hinya,
 acigũithie thĩ;
 agaacimomora igwe thĩ,
 o rũkũngũ-inĩ.

26

Rwĩmbo rwa Ũgooci

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũcio rwĩmbo rũrũ nĩruo rũkainwo bũrũri wa Juda:
 Tũrĩ na itũũra inene rĩa hinya;

Ngai atuuaga ũhonokio ũtuĩke
 thingo ciarĩo na njirigo ciarĩo cia hinya.

² Hingũrai ihingo nĩguo rũrĩrĩ rũrĩa rũthingu rũtoonye,
 o rũrĩrĩ rũrĩa rũrũmagia wĩtĩkio.

³ Mũndũ ũrĩa ũrĩ meciiria makindĩirie harĩwe-rĩ,
 nĩwe ũgaatũuria na thayũ mũkinyanĩru
 tondũ nĩakwĩhokete.

⁴ Tũũrai mwĩhokete Jehova nginya tene,
 nĩgũkorwo Jehova, o we Jehova,
 nĩwe Rwaro rwa Ihiga rwa tene na tene.

⁵ Nĩanyiihagia andũ arĩa maikaraga kũrĩa gũtũũgĩru,
 o na itũũra rĩrĩa itũũgĩru akarĩharũrũkia,
 akarĩharagania thĩ,
 agacooka akarĩtungumania rũkũngũ-inĩ.

⁶ Magũrũ ma andũ makarĩrangĩrĩria;
 magũrũ ma andũ arĩa ahinyĩrĩrie,
 o na makinya ma arĩa athĩni.

⁷ Njĩra ya andũ arĩa athingu nĩ nũngĩrĩru;
 nawe Jehova, Wee Mũthingu,
 nĩwe ũnyorokagia njĩra cia arĩa athingu.

⁸ Īĩ, ti-itherũ Jehova, nĩwe twetagĩrĩra
 o tũgĩthiagĩra njĩra ya mawatho maku;

ngoro ciitũ ciĩriragĩria

rĩitwa rĩaku na ngumo yaku.

⁹ Ngoro yakwa nĩwe ĩriragĩria ũtukũ;
rũciinĩ roho wakwa ũgakũnyootera.

Rĩria watuanĩra ciira wa kĩhooŧo gũkũ thĩ,
andũ a mabũrũri mothe nĩmerutaga ũhoru wa ũthingu.

¹⁰ O na andũ aaganu mangĩguĩrwo tha,
matĩĩrutaga ũhoru wa ũthingu;
o na marĩ bũrũri-inĩ wa arĩa arũngĩrũru,
mathiiaga o na mbere gwĩka ũũru,
makaaga gũtĩia ũnene wa Jehova.

¹¹ Wee Jehova-rĩ, guoko gwaku nĩ kwambararĩtio na igũrũ,
no matingĩkuona o na atĩa.

No rĩrĩ, reke mone kĩyo kĩria ũrĩ nakĩo nĩ ũndũ wa andũ aku,
nĩgeetha maconoke;
mwaki ũria ũigĩrwo thũ ciaku nĩũrekwo ũmacine.

¹² Wee Jehova-rĩ, nĩwe ũtũheaga thayũ;
maũndũ marĩa mothe tũhingĩtie, nĩwe ũtwĩkĩire.

¹³ Wee Jehova, o Wee Ngai witũ,
nĩ harĩ aathani angĩ manatwatha tiga wee,
no rĩrĩ, rĩitwa rĩaku riiki norĩo tũtũite.

¹⁴ Na rĩrĩ, acio rĩu nĩmakuĩte, matigacooka gũtũũra muoyo;
maroho macio matikariũka.
Wee nĩwamaherithirie ũkĩmaananga;
ningĩ ũgĩtũma mariganĩre biũ.

¹⁵ Wee Jehova nĩũtũmĩte rũrĩrĩ rũu ruongerereke;
ti-itherũ nĩwongereire rũrĩrĩ rũu, ũkarũingĩhia.
Wee nĩwĩgĩrĩire na riiri,
ũkaaramia mĩhaka yothe ya bũrũri.

¹⁶ Atĩrĩrĩ Jehova, mookire kũrĩ we rĩria maarĩ na mathĩina;
rĩria wamaherithagia-rĩ,
maahotaga o kũhooya na mĩheehũ.

¹⁷ O ta ũria mũndũ-wa-nja arĩ na nda akiriĩ gũciara
enyogondaga na agakaya nĩ ruo-rĩ,
ũguo noguo twatariĩ tũrĩ mbere yaku, Wee Jehova.

¹⁸ Ithuĩ twatariĩ ta twarĩ nda, twenyogondaga nĩ ruo,
no rĩrĩ, nĩ ta twaciarire o rũhuho.
Gũtirĩ ũndũ o na ũrĩkũ wa kũhonokania twĩkĩte gũkũ thĩ,
o na kana tũgaciara andũ arĩa maikaraga gũkũ thĩ.

¹⁹ No rĩrĩ, andũ aku arĩa makuĩte nĩmagatũũra muoyo;
mĩrĩ yao nĩkariũka.

Inyuĩ arĩa mũtũũraga rũkũngũ-inĩ,
ũkĩrai na mwanĩrĩre nĩ gũkena.
Ime rĩanyu rĩtariĩ ta ireera rĩa rũciinĩ;
nayo thĩ nĩgacookia andũ arĩa akuũ muoyo.

²⁰ Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ akwa,
thĩi mũtoonye tũnyũmba twanyu na mwĩhingĩre;
mwĩhithe kuo gwa kahinda kanini

nginya mang'ūrī make mathire.

- ²¹ Atīrīrī, Jehova nīarooka oimīte gīkaro-inī gīake,
nīguo aherithie andū a gūkū thī nī ūndū wa mehia mao.
Nayo thī nīkonania thakame īrīa īitītwo kuo;
ndīgaacooka kūhitha andū ayo arīa moragītwo.

27

Gūkūūrwo gwa Isiraeli

- ¹ Na rīrī, mūthenya ūcio,
Jehova nīakaherithia na rūhiū rwake rwa njora,
rūhiū rūu rwake rwa njora rūūgī, na rūnene, na rūrī hinya,
aherithie Leviathani nyoka īrīa īnyororokaga na ihenya,
o Leviathani nyoka īrīa īithioranagia;
nīakooraga ndamathia īrīa ya iria-inī.
- ² Mūthenya ūcio-rī:
“Inīrai mūgūnda wa mīthabibū ūrīa ūciaraga maciaro maingī:
³ Nīī Jehova, nī nīī ndīūmenyagīrīra,
na nī nīī ndīunithagīria maaī hīndī ciothe.
Ndiūrangagīra mūthenya na ūtukū,
nīgeetha mūndū o na ūrīkū ndakaūthūkie.
⁴ Nīī ndirakarīte.
Naarī korwo nī cong'e na mīigua iranjūkīrīra!
No thīī ngahūūrane mbaara nacio;
Ingīcicina ciothe na mwaki.
⁵ Akorwo ti ūguo, nīirekwo ciūke ciīhithe kūrī nīī;
nīirekwo icarie thayū na nīī,
īī ti-itherū nīicarie thayū na nīī.”
- ⁶ Matukū marīa magooka-rī, Jakubu nīakagīa na mīri,
Isiraeli agaathundūka arute kīro,
aiyūrie thī yothe maciaro.
- ⁷ Anga Jehova nīahūūrīte Isiraeli,
ta ūrīa aahūūrīre arīa maamūhūūraga?
Anga nīoragītwo
ta ūrīa arīa maamūūrāgaga mooragirwo?
- ⁸ Wamūrūithirie na mbaara na gūtahwo:
amūingataga na rūhuho rwake rwa hinya,
ta mūthenya ūrīa rūhuho rwa mwena wa irathīro rūhurutanaga.
- ⁹ Na rīrī, nī ūndū wa ūguo, mahītia ma Jakubu nīmakahoroherio mathire,
namo maciaro maya nīmo makoonekana nī ūndū wa kwehererio
mehia make:
Atī mahiga mothe ma kīgongona
akaamatua ta coka ūhehenjetwo ūgatuīka tūcunjī,
na gūtīrī itugī cia Ashera kana igongona cia gūcinīra ūbumba
igaatigwo irūgamīte.
- ¹⁰ Itūūra rīrīa inene rīirigīre na hinya rīkirīte ihooru,
kīrī gīkaro gīthaamītwo, gīgatiganīrio kīrī ūtheri ta werū;
kūu nīkuo njaū irīithagio,
na nokuo ikomaga;
nacio ihūrūrāga hongē ciakuo gūgatigwo ūtheri.
- ¹¹ Hīndī īrīa tūrūhongē tuoma-rī, nīkunangwo tuunangagwo,

nao andũ-a-nja magooka magaakia mwaki natuo.
 Na tondũ aya nĩ andũ matarĩ na ũmenyo-rĩ,
 ũcio Mũũmbi wao ndamaiguagĩra tha,
 ũcio wamoombire ndamekaga wega.

¹² Mũthenya ũcio Jehova nĩagacookanĩrĩria maciaro marĩa agethete, amarute kũrĩa guothe Rũũĩ rwa Farati rũthereraga, o nginya Karũũĩ ka Misiri, na inyuĩ o inyuĩ andũ a Isiraeli, nĩmũgacookanĩrĩrio ũmwe kwa ũmwe.

¹³ Na mũthenya ũcio-rĩ, mũgambo mũnene wa karumbeta nĩũkaiguuo. Nao andũ arĩa moorĩire bũrũri wa Ashuri, na arĩa maatahĩtwo magatwarwo Misiri, nĩmagooka na mahooe Jehova marĩ kĩrĩma-inĩ kĩrĩa gĩtheru kũu Jerusalemu.

28

Efraimu kũrĩ na Haaro

¹ Kaĩ itũũra rĩrĩa rĩa arĩũ a Efraimu, o rĩu matuĩte tanji yao ya mwĩtĩo,*
 rĩrĩ na haaro-ĩ,
 o rĩu rĩrĩ riiri mũnene ta wa mahũa marĩa macookaga kũhooa,
 o rĩu rĩakĩtwo gĩtwe-inĩ gĩa kĩaanda kĩrĩa kĩnoru,
 kĩa andũ acio matoragio nĩ ndibei!

² Atĩrĩrĩ, Jehova arĩ na njamba ĩrĩ hinya na ũhoti.†
 ĩhaana ta mbura ya mbembe, na ta rũhuho rũrĩa rwanangaga,
 kana rũhuho rũnene rũrĩa rũniinanaga, o na kana mũiyũro wa mbura
 nene,
 nake nĩakarĩtungumania thĩ na hinya.

³ Tanji ĩyo ya mwĩtĩo ya arĩũ a Efraimu,
 nĩĩkarangĩrĩrio thĩ na magũrũ.

⁴ Ihũa rĩu rĩraahooa, o rĩo ũthaka wa riiri wake,
 o rĩu rĩakĩtwo gĩtwe-inĩ gĩa kĩaanda kĩrĩa kĩnoru,
 itũũra rĩu rĩkaahaana ta ngũyũ ĩĩruĩte mbere ya magetha,
 nayo mũndũ aamĩona amĩnyĩitaga na guoko gwake,
 nake no kũmĩrĩa amĩrĩĩaga.

⁵ Mũthenya ũcio Jehova Mwene-Hinya-Wothe
 agaatuĩka thũmbĩ ĩrĩ riiri,
 atuĩke tanji thaka mũno ya mahũa
 harĩ matigari ma andũ ake.

⁶ Agaatuĩka roho wa gũtuanĩra ciira na kĩhooto
 kũrĩ andũ arĩa matuanagĩra ciira,
 o na atuĩke hinya
 wa andũ arĩa mahũndũraga ita cia thũ ciakinya kĩhingo-inĩ.

⁷ No rĩrĩ, andũ aya mathiiaga magĩtũgũũgaga nĩkũnyua ndibei,
 na magatururio nĩ njoohi:
 athĩnjĩri-Ngai na anabii nĩo mathiiaga magĩtũgũũgaga nĩ ũndũ wa njoohi,
 ĩĩ ti-itherũ nĩmarĩtwo nĩ ndibei biũ, na magatururio nĩ njoohi;
 nĩgũtũgũũga maratũgũũga makĩona cioneki,
 na magaturuura magĩtuanĩra ciira.

⁸ Metha ciothe ciyũrĩte matahĩko,
 na gũtirĩ handũ o na hamwe hataiyũrĩte gĩko.

* 28:1 Tanji ĩno nĩ Samaria. † 28:2 Njamba ĩno nĩ mũthamaki wa Ashuri.

- 9 Nao maroria atĩrĩ, “Nũũ ũcio arageria kũruta maũndũ?
Ningĩ nũũ arataarĩria ndũmĩrĩri yake?
Hihi nĩ kũrĩ ciana iria ciĩrĩgĩte gũtiga kuonga,
o icio irutĩtwo nyondo-inĩ?”
- 10 Nĩgũkorwo ũrutani wake nĩ ta ũũ:
ĩka ũũ na ũũ, ĩka ũũ na ũũ,
ningĩ watho nĩũrũmĩrĩrwo nĩ watho,
ĩ, watho ũrũmĩrĩrwo nĩ watho;
na kohoro kanini haha, na kohoro kanini hau.”
- 11 Atĩrĩrĩ, ti-itherũ Ngai nĩakaaĩria andũ aya
na tũnua twa andũ maaragia na mwarĩrie wa andũ a kũngĩ na thiomi
ng’eni,
12 andũ arĩa eerire atĩrĩ,
“Haha nĩho handũ ha kũhurũka, andũ arĩa anogu nĩmahurũke ho”;
o na akĩmeera atĩrĩ, “Haha nĩho kĩhurũko”;
no matiigana kũmũigua.
- 13 Nĩ ũndũ ũcio kiugo kĩa Jehova harĩo gĩgaatuĩka ũũ:
Ĩka ũũ na ũũ, ĩka ũũ na ũũ,
ningĩ watho nĩũrũmĩrĩrwo nĩ watho,
ĩ, watho ũrũmĩrĩrwo nĩ watho;
na kohoro kanini haha, na kohoro kanini hau:
nĩguo mathiĩ magũe na ngara,
matiihio, na magwatio na mũtego, manyiitwo.
- 14 Nĩ ũndũ ũcio ta thikĩrĩriai kiugo kĩa Jehova, inyuĩ anyũrũrania,
o inyuĩ mwathaga andũ aya marĩ gũkũ Jerusalemu.
- 15 Mwĩgaathaga mũkoiga atĩrĩ, “Nĩtũgĩte na kĩrĩkanĩro na gĩkuũ,
tũkaiguana na mbĩrĩra.
Hĩndĩ ĩrĩa gũkaaherithanio taarĩ kĩguũ gĩa kũhubanĩria-rĩ,
gĩtigaatũhutia,
nĩgũkorwo nĩtũtuĩte maheeni rĩũrĩro riitũ,
naguo ũheenania tũkaũtua kĩhitho giitũ.”
- 16 Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Nĩnjigĩte ihiga rĩa gĩtina kĩrũmu kũu Zayuni,
ihiga rĩbaarĩrĩre wega, ihiga rĩa goro rĩa koine;
mũndũ ũrĩa ũrĩrĩhokaga
ndarĩ hĩndĩ akenyenyeka.
- 17 Ũtuanĩri ciira na kĩhooto nĩguo ũgaatuĩka rũrigi rwa gũthima naruo,
naguo ũthingu ũtuĩke kabirũ;
mbura ya mbembe nĩgathereria maheeni macio mũtuĩte kĩhitho kĩanyu,
namo maaĩ nĩmakoinĩra kũrĩa mwĩhithĩte.
- 18 Kĩrĩkanĩro kĩanyu kĩrĩa mwarĩkanĩire na gĩkuũ nĩgĩgathario;
ũiguano wanyu na mbĩrĩra ndũkehaanda.
Hĩndĩ ĩrĩa iherithia ta rĩa kĩguũ rĩkaamũhubanĩria,
nĩmũgatoorio nĩrĩo.
- 19 Rĩrĩa rĩothe iherithia rĩu rĩoka nĩmũrĩkoragĩrĩrwo nĩrĩo;
rĩrĩmũkoragĩrĩra rũciinĩ o rũciinĩ,
na mũthenya o na ũtukũ nĩrĩkamũthereria.”

Nĩmũkamaka mũno
mwataũkĩrwo nĩ ndũmĩrĩri ĩno.

- 20 Nīgūkorwo ūrīrī wanyu ndūngīmūigana gwītambūrūkīria ho nī gūkuhīha,
nagu mūrīngīti nī mūceke mūno ndūngīmūigana kwīhumbīra.
- 21 Jehova nīakarahūka o ta ūrīa arahūkire kūu Kīrīma-inī kīa Perazimu,
arahūke arakarīte o ta ūrīa aarakarīte kūu Gītuamba-inī kīa Gibeoni:
nīgeetha arute wīra wake ūrīa atamenyerete kūruta,
na ahingie ciiko ciake, ciiko iria atatūire ahingagia.
- 22 Tondū ūcio, tigai inyūrūri cianyu,
kana mīnyororo yanyu īmūritūhīre makīria;
nīgūkorwo Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
nīaheete ūhoru akanjīra atī gūkū thī guothe nīgūkwanangwo biū.
- 23 Thikīrīriai mūigue mūgambo wakwa;
tegai matū mūigue ūrīa nguuga.
- 24 Hīndī īrīa mūrīmi ekūrīma nīguo ahaande-rī, atūūruga o arīmaga?
Atūūruga aciimbaga na akīhūūruga harū?
- 25 Aarīkia kwaragania mūgūnda-rī,
githī ndacookaga akahaanda mbegū cia ndengū,
na akahura tūhīndī twa kumini?
Nayo ngano githī ndamīhaandaga handū hayo,
na cairi akamīhaanda karūhari kayo,
nayo ngano īrīa njirū akamīhaanda mūgūnda wayo?
- 26 Ngai wake nīwe ūmuonagia ūrīa egwīka,
na akamūruta maūndū marīa magīrīre.
- 27 Ndengū itihūūrugwo na mūgogo ūkururītio,
kana kumini īkahūūrwo na kūgūrū kwa ngaari;
ndengū ihūūrugwo na mūtī,
na kumini īkahūūrwo na rūthanju.
- 28 Ngano no nginya īthīo nīguo īthondekwo mūgate;
nī ūndū ūcio mūndū ndatūūruga amīhūūruga nginya tene.
O na angītwarīra magūrū ma ngaari ya kūhūūra igūrū rīayo-rī,
mbarathi ciake itingīmīthīa.
- 29 Maūndū maya mothe o namo moimaga kūrī Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
mūheani kīrīra wa kūgegania, na ūrīa mwīkīrīre mūno nī ūndū wa
ūūgī wake mūnene.

29

Itūūra-inī Inene rīa Daudi kūrī na Haaro

- 1 Arieli,* o wee Arieli,
wee itūūra inene kūrīa Daudi aatūūruga, kaī ūrī na haaro-ī!
Ongerera mwaka kūrī mwaka ūngī,
na mūreke ciathī cianyu ithī o na mbere.
- 2 No nīngarigiicīria itūūra rīa Arieli;
nīrīkarīra na rīcakaye,
na rīgaatuīka ta riiko rīa kīgongona harī nī.
- 3 Nīngamba hema ciakwa ngūrigiicīrie;
nīngagūthiūrūrūkīria na mīthiringo mīraihi na igūrū,
ngūrigiicīrie na ihumbu cia tīri, ngūtharīkīre.
- 4 Nawe ūgaatungumanio thī, waragie ūrī thī;

* 29:1 Arieli nī rīitwa rīngī rīa Jerusalemu.

ūtuīke wa kūng'ung'ua ūrī hau tīri-inī.
Mūgambo waku ūgaatuīka ta wa roho wa ūragūri ūroima na thī;
naguo mūgambo waku ūkaaiguagwo ūrī wa mīheehū ūkiuma tīri-
inī.

⁵ No rīrī, thū ciaku nyingī ūgaatuīka ta rūkūngū rūhinyu,
na kīrīndī kīa andū arīa matarī tha matuīke ta mūūngū ūrīa
ūmbūragwo.

Ūndū ūcio ūkooneka na ihenya, o rīmwe,

⁶ amu Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīagooka
na marurumī, na gīthingithia, na mūrurumo mūnene,
hamwe na rūhuho rūnene, na kīhuhūkanio kīnene, na nīnīmbī cia
mwaki ūkūniinana.

⁷ Nakīo kīrīndī kīa ndūrīrī ciothe kīrīa kīrūaga na Arieli,
kīrīa gītharīkagīra itūūra rīu na ciīhitho ciarīo iria nūmu,
na gīkarīthiūrūrūkīria-rī, gīkaabuīria o ta kīroto,
o ta kīoneki kīa ūtukū:

⁸ o ta ūrīa mūndū mūhūtu arootaga, akeyona akīrīa irio,
no rīrīa okīra, agakora no mūhūtu;
ningī gūgaatuīka o ta ūrīa mūndū mūnyootu arootaga, akeyona akīnyua
maai,
no agokīra arī mūringīku, na arī o mūnyootu.

Ūguo noguo gūgaikara harī kīrīndī kīa ndūrīrī ciothe
iria irūaga na Kīrīma gīa Zayuni.

⁹ Gegearai na mūmake,
mwītuei atumumu na mwage kuona;
mūnyue mūrīo, no mūtīkarīo nī ndibeī,
ningī mūtūgūūge, no mūtīgatūgūūgio nī njoohi.

¹⁰ Jehova nīamūreheire toro mūnene:
nīahingīte maitho manyu (inyuī anabii);
nīahumbīrīte mītwe yanyu (inyuī ooni-maūndū).

¹¹ Naguo ūhoru wa kīoneki gīkī gīothe harī inyuī ūtuīkīte kīndū
gīa tūhū, ūgatuīka ta ciugo irī ibuku-inī rīa gīkūnjo, rītumītwo na
rīkahūūrwo mūhūūri. Na mūngīnengera mūndū ūngīhota gūthoma
ibuku rīu rīa gīkūnjo na mūmwīre atīrī, "Twagūthaiha, tūthomere ibuku
rīrī," nake akaamūcookeria atīrī, "Ndingīhota gūthoma tondū nītume
na rīkahūūrwo mūhūūri."

¹² Kana mūngīnengera mūndū ūtangīhota gūthoma ibuku rīu rīa
gīkūnjo, mūmwīre atīrī, "Twagūthaiha, tūthomere ibuku rīrī," nake
akaamūcookeria atīrī, "Nī ndiūū gūthoma."

¹³ Mwathani ekuuga atīrī:
"Andū aya manguhagīrīria na tūnua twao,
na makahe gītīo na mīromo yao,
no ngoro ciao irī kūrāya na nī.
Namo mahooya marīa mahooyaga
nī kūrīngana na mawatho marīa marutītwo nī andū.

¹⁴ Nī ūndū ūcio, o rīngī nīngagegia andū aya,
njīke maūndū ma kūgeganīa, o ma kūgeganīa biū;
ūūgī wa andū arīa oogī nīūgaathira,
naguo ūmenyo wa andū arīa moī gūkūūrana maūndū nīūkabuīria."

¹⁵ Kaī andū acio mekagīra kīyo kīnene

- nĩguo mahithe Jehova mĩbango yao marĩ na haaro-ĩ!
 O acio marutagĩra mawĩra mao nduma-inĩ, mageciiria atĩrĩ,
 “Nũũ ũratuona?” ningĩ-rĩ, “Nũũ ũngĩmenya ũrĩa tũreka?”
- 16 Inyuĩ mũinamanagia maũndũ,
 mũũmbi ageciirĩrio nĩwe rĩũmba!
 Kĩrĩa kĩombirwo no kĩire mũkĩũmbi atĩrĩ,
 “Wee tiwe wanyũũmbire”?
- Nyũngũ no ĩire mũmĩũmbi atĩrĩ,
 “Wee ndũrĩ ũndũ ũũĩ”?
- 17 Githĩ ti kahinda kanini gatigaire Lebanoni kũgarũrwo
 gũtuĩke mũgũnda mũnoru,
 nago mũgũnda ũcio mũnoru ũtuĩke ta mũtitũ?
- 18 Mũthenya ũcio, andũ arĩa mataiguaga nĩmakaigua ciugo cia ibuku rĩu
 rĩa gĩkũnjo,
 namo maitho ma atumumu
 arĩa matũũraga moonaga mairia na nduma nĩmakona.
- 19 Na o rĩngĩ andũ arĩa ahooreri nĩmagakenera Jehova;
 nao andũ arĩa athĩni nĩmagakenera Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.
- 20 Andũ arĩa matarĩ tha nĩmakabuĩria,
 nao arĩa anyũrũrania nĩmagathira,
 na arĩa meriragĩria gwĩka ũũru nĩmakaniinwo:
- 21 o acio mahũthagĩra kiugo kĩmwe magatua mũndũ mũhĩtia,
 na makaigĩra mũciiranĩrĩri mũtego iciirĩro-inĩ,
 na makahũthĩra ũira wa maheeni nĩguo mũndũ ũtekĩte ũũru aage
 gũtuĩrwo ciira na kĩhooto.
- 22 Nĩ ũndũ ũcio Jehova ũrĩa wahonokirie Iburahĩmu ekwĩra nyũmba ya
 Jakubu atĩrĩ:
 “Jakubu ndagaaconorithio rĩngĩ;
 na matigacooka gũtukia ithiithi ciao rĩngĩ.
- 23 Rĩrĩa makoona ciana ciao iria ndombire na moko makwa irĩ hamwe nao,
 nĩmakaiga rĩtwa rĩakwa rĩrĩ itheru;
 nĩmakoimbũra ũtheru wa Ũrĩa Mũtheru wa Jakubu,
 na maikarage metigĩrĩte Ngai wa Isiraeli.
- 24 Andũ arĩa ngoro ciao imahĩtithagia nĩmakaagĩa na ũmenyo,
 nao arĩa matetaga nĩmagathikĩrĩria mataaro.”

30

Haaro kũrĩ Rũrĩrĩ Rũremi

- 1 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Kaĩ ciana iria nemi irĩ na haaro-ĩ!
 o icio ihingagia mĩbango ĩtarĩ yakwa,
 na igathondeka ngwatanĩro,* no ti na Roho wakwa,
 igakĩiganĩrĩra mehia igũrũ rĩa mehia;
- 2 o icio ciikũrũkaga igathiĩ bũrũri wa Misiri
 itaahoete kĩrĩra;
 icio ciethaga ũteithio wa kũgitĩrwo nĩ Firaũni,
 na ikehoka kĩrũru kĩa bũrũri wa Misiri gĩtuĩke rĩrũrĩro rĩacio.
- 3 No ũgitĩri ũcio wa Firaũni ũgaatuĩka wa kũmũconorithia,
 na kwĩhoka kĩrũru kĩa bũrũri wa Misiri gũkaamũrehera thoni.
- 4 O na akorwo marĩ na anene kũu Zoani,

* 30:1 Andũ a Juda nĩmathondekete ngwatanĩro na andũ a Misiri.

- na mabarũthi mao nĩmakinyĩte Hanesi-rĩ,
⁵ andũ othe nĩmagaconorithio
 nĩ ũndũ wa andũ matangĩmaguna na ũndũ o na ũrĩkũ,
 arĩa matangĩmateithia kana mamagune,
 tiga o kũmaconorithia na kũmarehera thoni.”
- ⁶ Īno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkoniĩ nyamũ cia Negevu:
 Mabarũthi mao makuuaga ũtonga wao na ndigiri,
 na igĩĩna ciao magaaciigĩrĩra maguku-inĩ ma ngamĩra,
 magatuĩkanĩria bũrũri wa thĩĩna na wa mĩnyamaro,
 bũrũri ũrĩ mĩrũũthi ya njamba na ya nga,
 na ndũira na nyoka iria ĩticũkaga,
 macitware bũrũri wa andũ matangĩmaguna o na atĩa.
⁷ Nĩgũkorwo ũteithio wa Misiri nĩ wa tũhũ na ndũrĩ kĩguni.
 Nĩ ũndũ bũrũri ũcio ndĩwĩtĩte
 Rahabu ũrĩa Ũtarĩ-ũndũ-Ekaga.
- ⁸ Na rĩrĩ, rĩu thiĩ ũmakururĩre ũhoru ũyũ kĩbaũ-inĩ,
 na ũwandĩke ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo,
 nĩgeetha ũgaatuĩka ũira wa gũtũũra matukũ marĩa magooka.
- ⁹ Nĩgũkorwo aya nĩ andũ aremi na nĩ ciana itũire iheenana,
 ciana itendaga gũthikĩrĩria ũtaaro wa Jehova.
- ¹⁰ Nacio ciĩraga ooni-maũndũ atĩrĩ,
 “Mũtigatuonere maũndũ mangĩ!”
 na ikeera anabii atĩrĩ,
 “Tigai gũtũrathĩra maũndũ ma ũhoru wa ma!
 Twĩragei maũndũ marĩa mangĩtũkenia,
 na mũtũrathagĩre maũndũ ma maheeni.
- ¹¹ Eherai njĩra-inĩ ĩno,
 muume gacĩra-inĩ gaka,
 na mũtĩge gũtwĩra
 ũhoru wa Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli!”
- ¹² Nĩ ũndũ ũcio Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ:
 “Tondũ nĩmũregete ndũmĩrĩri ĩno,
 mũkehoka ũhinyanĩrĩria,
 na mũgatua maheeni kĩndũ gĩa gwĩtiiranagia nakĩo,
- ¹³ rĩhia rĩrĩ rĩgũtuĩka ta rũthingo rũraihu na igũrũ,
 rũrĩ na mwatũka ũrĩa ũikaraga o ũkĩaramaga,
 rũrĩa rũmomokaga o narua, o rĩmwe.
- ¹⁴ Rũkoinĩkanga tũcunjĩ ta nyũngũ,
 rũthethereke rũtegũcaĩrwo,
 ũndũ hakaaga gacunjĩ o na kamwe gakoneka
 kangĩruta mwaki riiko,
 kana kangĩtaha maaĩ kuuma gĩthima-inĩ.”
- ¹⁵ Mwathani Jehova Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ:
 “Njĩra ĩrĩa ĩngĩtũma mũhonoke no ya kwĩrira na gũikara mũtegwĩtanga,
 naguo hinya ũrĩa mũkaagĩa naguo ũkooneka nĩ ũndũ wa gũikara
 mũhooreire na kwĩhoka,
 no macio mothe nĩmũmaregete.
- ¹⁶ Mwoigire atĩrĩ, ‘Aca, nĩtũkoora tũhaicĩte mbarathi.’
 Nĩ ũndũ ũcio nĩmũgakĩũra!
 Ningĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Tũkaahaica mbarathi iria irĩ ihenya mũno tũũre!’

Nĩ ũndũ ũcio arĩa makaamūteng'eria magaakorwo marĩ na ihenya mũno o nao!

17 Andũ ngiri makoora nĩ kũmakio nĩ mũndũ ũmwe;
na inyuĩ inyuothe mũũre nĩ kũmakio nĩ andũ atano,
nginya mũtigwo mũhaana ta mũtĩ wa bendera ũrĩ kĩrĩma-igũrũ,
o na ta bendera ĩrĩ karĩma-igũrũ.”

18 O na gũtariĩ ũguo-rĩ, Jehova eriragĩria kũmūtuga;
arahũkaga nĩguo amũiguĩre tha.
Nĩgũkorwo Jehova nĩ Ngai ũtuanagĩra ciira na kĩhooto.
Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa othe mamwetagĩrĩra.

19 Inyuĩ andũ a Zayuni, o inyuĩ mũtũũraga Jerusalemu, mũtigacooka kũrĩra. Hĩ, kaĩ nĩakamūtuga rĩrĩa mũkaamũkaĩra amũteithie-ĩ! Na rĩrĩa akaamũigua nĩakamwĩtika.

20 O na gũtuĩka Mwathani nĩamũheaga irio cia thĩina na maaĩ ma mũnyamaro-rĩ, arutani anyu matigacooka kũhithwo rĩngĩ; mũkaameyonera na maito manyu.

21 O na mũngĩkagarũrũka na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho, matũ manyu nĩmakaiguaga mũgambo thuutha wanyu ũkiuga atĩrĩ, “Ĩno nĩyo njĩra; gererai yo.”

22 Ningĩ nĩmũgathaahia mĩhianano yanyu ya kũhooywo ĩrĩa ĩgemetio na betha igũrũ, na mĩhiano yanyu ĩrĩa ĩgemetio na thahabu igũrũ; mũkaamĩte ta taama ũrĩ thaahu wa mũndũ-wa-nja hĩndĩ ya mweri, mũmĩre atĩrĩ, “Thĩĩ na kũu muume haha!”

23 Ningĩ nĩakamuurĩria mbura nĩ ũndũ wa mbeũ iria mũhaandĩte mĩgũnda, nacio irio iria ikoima mĩgũnda ĩyo igaakorwo irĩ njega na ikaingĩha. Hĩndĩ ĩyo ng'ombe cianyu ikaarĩithagio kũndũ kũrĩ ũrĩithio mwariĩ mũno.

24 Ndegwa na ndigiri iria ikaarĩmaga mĩgũnda ikaarĩaga mahuti mathuranĩre na irio huhe, ciaraganĩtio na hũũma na iciko cia tĩiri.

25 Mũthenya ũcio gũkooraganwo mũno, rĩrĩa mĩthiringo ĩrĩa mĩraihi na igũrũ ĩkaamomoka, tũrũũ nĩtũgaatherera kuuma kĩrĩma-inĩ o gĩothe kĩraihi na karĩma o gothe gatũũgĩru.

26 Naguo mweri ũkaara ta riũa, na ũtheri wa riũa ũnenehio maita mũgwanja, ũhaane ta ũtheri wa mĩthenya mũgwanja mĩgima, rĩrĩa Jehova akooha nguraro cia andũ ake na amahonie ironda iria aamatihirie.

27 Atĩrĩrĩ, Rĩitwa rĩa Jehova rĩrooka riumĩte kũraya,
rĩrĩ na marakara mahiũ na matu mathimbu ma ndogo;
nacio iromo ciake ciyũrĩtwo nĩ mang'ũrĩ,
na rũrĩmĩ rwake nĩ mwaki ũniinanaga.

28 Mĩhũmũ yake nĩ ta rũũ rũratherera na hinya
rũkambata rũgakinya o nginya ngingo.
Athũngũthagia ndũrĩrĩ gĩcungi-inĩ kĩa mwanangĩko;
ekagĩra andũ matamu kanua nĩgeetha amahĩtithie.

29 Na inyuĩ nĩmũkaina,
ta ũrĩa mũinaga ũtukũ ũrĩa mũkũngũyagĩra gĩathĩ kĩrĩa kĩamũre;
nacio ngoro cianyu nĩigakena
ta ũrĩa andũ makenaga

makĩambata kĩrĩma kĩa Jehova makĩhuhaga mĩtũrirũ,
o ũcio Rwaro-rwa-Ihiga rwa Isiraeli.

30 Jehova nĩagatũma mũgambo wake ũrĩ riiri ũiguuo nĩ andũ,

na nīagatūma mone guoko gwake gūgīkūrūka,
arī na marakara maingī na mwaki wa kūniinana,
hamwe na mbura ya marurumī, na kīhuhūkanio, na mbura ya
mbembe.

³¹ Mūgambo wa Jehova nīūgathethera Ashuri;
nīakamagūtha na rūthanju rwake, amaniine magūe.

³² Igūtha o rīothe rīrīa Jehova akaamagūtha
na rūthanju rwake rwa kūherithania-rī,
rīkaahaana ta rwīmbo rūrainwo na tūhembe na inanda cia mūgeeto,
akīrūa mbaara nao ategūtīgithīria kūmahūūra na guoko gwake.

³³ Tofeti gūtūūrīte kūhaarīrio;
gūthondeketo nī ūndū wa mūthamaki.
Irima rīakuo rīa mwaki nīirikie na rīkaaramio,
narīo rīrī na mwaki mūingī na ngū nyingī,
nayo mīhūmū ya Jehova nīyo īraakia mwaki ūcio,
īhaana ta rūū rwa ūbiriti.

31

Haaro kūrī arīa Mehokaga Misiri

¹ Kaī arīa maikūrūkaga magathiī būrūri wa Misiri gwetha ūteithio marī
na haaro-ī,
o acio mehokaga hinya wa mbarathi,
na makehoka ūingī wa ngaari cia ita,
na makehoka hinya mūnene wa andū arīa mathiiga mahaicīte
mbarathi,

na makaaga gūcūthīrīria Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli,
o na makaaga gūcaria ūteithio kuuma kūrī Jehova.

² No rīrī, o nake Jehova nī mūūgī na no amarehithīrie mwanangīko,
nīgūkorwo ndericūkagwo ūrīa oigīte.

We nīakarāhūka okīrīre nyūmba ya andū arīa aaganu,
na okīrīre arīa mateithagīrīria andū arīa mekaga maūndū mooru.

³ No rīrī, andū a Misiri no andū tu, na ti Mūrungu;
nacio mbarathi ciao no nyama na itirī roho thīnī wacio.

Rīrīa Jehova aatambūrūkia guoko gwake,
ūcio ūteithanagia nīahīngagwo,
na ūcio ūteithagio nīagūūaga;
nao eerī makaaniinwo hamwe.

⁴ Jehova anjīrīte atīrī:

“O ta ūrīa mūrūūthi ūraramaga,
mūrūūthi njamba ūkīrīa nyamū īrīa ūnyitīte,
na ndūmakagio nī mīgambo ya arīithi
o na mokīte marī gīkundi kīnene
metītvo hamwe nīguo maūūkīrīre,
kana wītīgīre nī ūndū wa inegene rīao-rī,
ūguo noguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe agaikūrūka,
arūe arī kū Kīrīma-inī gīa Zayuni, o na ciambatīro ciakīo.

⁵ O ta ūrīa nyoni īreeraga rīera-inī,
ūguo noguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe akaagitīra itūūra rīa
Jerusalemu;

akaarīgītīra na arīkūūre,
‘akaahītūkīra igūrū rīa rīo’ nīguo arīhonokie.”

⁶ Inyuī andū a Isiraeli-rī, cookereraī ūcio mūtūire mūremeire mūno.

⁷ Nĩgũkorwo mũthenya ũcio o mũndũ wanyu nĩagatee mĩhianano ya betha na ya thahabu írĩa mwĩthondekeire na moko manyu ĩgatũma mwĩhie.

⁸ “Andũ a Ashuri makoogwo na rũhiũ rwa njora no ti rwa mũndũ; rũhiũ rwa njora nĩruo rũkaamaniina biũ, no ti rwa andũ.

Nĩmakoorĩra rũhiũ rũu rwa njora,
na aanake ao makaanyiitwo, marutithio wĩra na hinya.

⁹ Nacio cĩhitho ciao cia hinya nĩkaagũa nĩ ũndũ wa guoya;
nao anene ao a ita moona bendera ya ita nĩmakamaka mũno,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga,
ũrĩa wakĩtie mwaki wake Zayuni,
o na icua rĩake rĩa mwaki rĩrĩ kũu Jerusalemu.

32

Ūthamaki wa Ūthingu

¹ Atĩrĩrĩ, nĩgũkagĩa mũthamaki wa gũthamaka na ūthingu,
na kũgĩe na anene a gwathana na kĩhooto.

² O mũndũ agaatuĩka ta handũ ha kwĩgitia rũhuho,
na ha kwĩyũa mbura ya kĩhuhũkanio,

o na atuĩke ta tũrũũ twa maaĩ tũgũtherera werũ-inĩ,
o na ta kĩruru kĩa rwaro rũnene rwa ihiga bũrũri-inĩ ũrĩ na nyoota.

³ Namo maitho ma andũ arĩa moonaga matikaahingwo mage kuona,
namo matũ ma arĩa maiguaga nĩmagathikĩrĩria.

⁴ Mũndũ ũrĩa ũhĩkaga gwĩka maũndũ ateciirĩtie wega,
nĩakamenya maũndũ na ataũkĩrwo nĩmo,
naruo rũrĩmĩ rũrĩa rũtondoiraga nĩrũkaaria o wega.

⁵ Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ mũndũ mũkĩgu agaacooka kũgĩa igweta,
kana kĩmaramari gĩcooke gũtĩio mũno.

⁶ Nĩgũkorwo mũndũ mũkĩgu aragia ũrimũ,
na meciiria make mathugundaga maũndũ mooru:

Mũndũ ũcio ekaga maũndũ matarĩ ma ũ-ngai,
na akamemerekia maũndũ ma gũcambia Jehova;
arĩa ahũtu amatigaga matarĩ na gĩa kũrĩa,
na arĩa anyootu akamaima maaĩ ma kũnyua.

⁷ Mĩthĩire ya mũndũ kĩmaramari no ya waganu,
athugundaga o maũndũ mooru

ma kũniinithia andũ arĩa athĩni na ũhoru wa maheeni,
o na rĩrĩa mathaithana ma mũbatari marĩ ma kĩhooto.

⁸ No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa mũtaana eciiragia o maũndũ ma ũtugi,
na maũndũ macio ma ũtugi nĩmo egũtũra ekaga.

Andũ-a-nja a Jerusalemu

⁹ Atĩrĩrĩ inyuĩ andũ-a-nja aya mũtarĩ ũndũ ũmũthĩĩnagia,
arahũkai mũthikĩrĩrie mũgambo wakwa;

o na inyuĩ airĩtu aya mũtarĩ ũndũ mwĩtigagĩra,
ta iguai ũrĩa nguuga!

¹⁰ Mwaka na matukũ matarĩ maingĩ maathira-rĩ,
inyuĩ mũtarĩ ũndũ mwĩtigagĩra, nĩmũkainaina;
nĩgũkorwo gũtigakorwo na magetha ma thabibũ,
o na kana gũkorwo na magetha mangĩ.

- 11 Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ-a-nja aya mũtarĩ ũndũ ũmũthĩĩnagia, inainai nĩ kũmaka;
inainai inyuĩ airĩtu aya mũtarĩ ũndũ mwĩtigagĩra!
Rutai nguo cianyu mũtigwo njaga,
mũcooke mwĩohe makũnia njohero.
- 12 Mwĩhũũrei ithũri, mũrĩrĩre mĩgũnda yanyu ĩrĩa mĩega,
o na mĩthabibũ ĩrĩa ĩciaraga mũno,
- 13 na mũrĩrĩre bũrũri wa andũ akwa,
ũcio ũmerete mĩgua na cong'e:
ĩ ti-itherũ, cakaĩrai nyũmba ciothe cia ikeno,
na itũũra rĩrĩa inene rĩrĩ na ndũhiũ cia arĩũ.
- 14 Nĩgũkorwo ciĩgitĩro iria nũmu nĩgatiganĩrio,
narĩo itũũra rĩũ inene rĩyũrĩte andũ rĩtigwo ũtheri;
o na nyũmba ya mũthamaki na mũthiringo mũraihu igaatuĩka bũrũri
ũteanĩrio nginya tene,
gũtuĩke bũrũri wa gũtũũhagwo nĩ ndigiri, na ũrĩithio wa ndũũru cia
mbũri,
- 15 nginya rĩrĩa tũgaitĩrĩrio Roho kuuma igũrũ,
naguo werũ ũgarũrwo ũtuĩke mũgũnda mũnoru,
na mũgũnda ũcio mũnoru ũhaane ta mũtitũ.
- 16 Ciira ũgaatũũra ũtuagwo na kĩhooto kũu werũ-inĩ,
naguo ũthingu ũtũũre kũu mũgũnda-inĩ ũcio mũnoru.
- 17 Maciaro ma ũthingu ũcio nĩ thayũ;
naguo uumithio wa ũthingu ũgaakorwo ũrĩ ũhooreri na kwĩhoka
Ngai nginya tene.
- 18 Andũ akwa magaatũũraga ciikaro cia thayũ,
matũũre kũndũ gũtarĩ ũgwati,
na mahurũkage kũndũ gũtarĩ na thĩina.
- 19 O na mbura ya mbembe ĩngĩgũithia mĩtĩ ya mũtitũ thĩ,
narĩo itũũra inene rĩaraganio biũ-rĩ,
- 20 kaĩ inyuĩ nĩmũkarathimwo-ĩ,
mũhaandage mbegũ cianyu gũkuhĩ na tũrũũĩ,
nacio ng'ombe na ndigiri cianyu irĩithagio kũndũ guothe.

33

Mĩnyamaro na Ũteithio

- 1 Atĩrĩrĩ wee mwanangi ũyũ,
o wee ũtarĩ wanangwo, kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ!
Wee mũkunyanĩri ũyũ,
o wee ũtarĩ wakunyanĩrwo, kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ!
Rĩrĩa ũgaatiga kwanangana,
nĩguo nawe ũkaanangwo,
na ningĩ rĩrĩa ũgaatiga gũkunyanĩra,
nĩguo nawe ũgaakunyanĩrwo.
- 2 Wee Jehova, tũiguĩre tha;
wee nĩwe twetagĩrĩra.
Tuĩka hinya witũ rũciinĩ o rũciinĩ,
na ũtuĩke ũhonokio witũ hĩndĩ ya mũnyamaro.
- 3 Andũ nĩ kũũra mooraga maigua mũrurumo wa mũgambo waku;
warahũka-rĩ, ndũrĩrĩ nĩihurunjũkaga.
- 4 Indo cianyu iria igaakorwo itahĩtwo, inyuĩ ndũrĩrĩ, ikoingũrũrio itahwo,

o ta ũrĩa ciana cia ngigĩ ciũngũrũragia;
andũ magaacitharĩkĩra ta ũrĩa mĩrumbĩ ya ngigĩ ãtharĩkagĩra
mĩgũnda.

- ⁵ Jehova nĩatũũgĩrĩtio, nĩgũkorwo atũũraga igũrũ;
nake nĩakaiyũria Zayuni na ciira wa kĩhoto na ũthingu.
- ⁶ Nĩwe ũgaatuĩka gĩtina kĩrũmu matukũ-inĩ maku,
na atuĩke kĩgĩĩna kĩa ũhoru mũingĩ wa ũhonokio, na ũũgĩ, na ũmenyi
wa maũndũ;
na ũhoru wa gwĩtigĩra Jehova nĩguo ũgaakorwo ũrĩ mũthiithũ wa
ma.
- ⁷ Atĩrĩrĩ, andũ ao arĩa njamba mararĩrĩra njĩra-inĩ maanĩrĩire;
nao mabarũthi mao ma thayũ maraarĩra na kĩgirĩko kĩnene.
- ⁸ Barabara iria njariĩ itigĩtwo itarĩ andũ,
na agendi magatiga kũgerera njĩra icio.
Kĩrĩkanĩro kĩrĩa maarĩkanĩire nĩgĩthũkie,
na aira a kĩo makanyararwo,
gũtirĩ o na mũndũ ũmwe ũraheo gĩtĩio.
- ⁹ Bũrũri nĩũracakaya na ũgathirĩrĩkĩra,
nakuo kũu Lebanoni nĩgũconorithĩtio na mũtĩ yakuo ãkahooha.
Sharoni nakuo kũhanĩte ta werũ wa Araba,
nakuo Bashani na Karimeli gũgaita mathangũ makuo.
- ¹⁰ Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Rĩu nĩngwarahũka, rĩu nĩngũtũũgĩrio;
rĩu nĩngwambarario na igũrũ.
- ¹¹ Inyuĩ mũkaagĩa nda cia maragara,
mũciare rũũa rwa ngano;
nayo mĩhũmũ yanyu ãtuĩkĩte mwaki wa kũmũcina.
- ¹² Andũ a ndũrĩrĩ magaacinwo mahaane ta coka;
magaacinwo na mwaki o ta ihinga cia mũigua itemetwo.”
- ¹³ Atĩrĩrĩ inyuĩ andũ arĩa mũrĩ kũraya, ta thikĩrĩriai mũigue ũrĩa njĩkĩte;
na inyuĩ mũrĩ gũkuhĩ umbũrai ũhoru wa hinya wakwa.
- ¹⁴ Ehia arĩa marĩ kũu Zayuni nĩmamakĩte;
nao andũ arĩa matooi Ngai nĩkũinaina marainaina, makoiga atĩrĩ,
“Nũũ witũ ũngĩtũũrania na mwaki ũrĩa ũcinanaga?
Nĩngĩ nũũ witũ ũngĩtũũrania na mwaki ũtakahora nginya tene?”
- ¹⁵ Nĩ mũndũ ũrĩa ũthiiga na mũthiire ya ũthingu
na akaaria ũhoru ũrĩa wagĩrĩire,
o we ũtangĩoya uumithio uumanĩte na ũhinyanĩrĩria,
na akagirĩrĩria guoko gwake kwamũkĩre mahaki,
o ũcio ũgiragĩrĩria matũ make kũigua ndeto cia gũciirĩra ũragani,
na akahinga maitho make matikerorere maũndũ mooru.
- ¹⁶ Ũcio nĩwe mũndũ ũrĩa ũgaatũũra kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru,
ũrĩa kĩĩhitho gĩake gĩgaakorwo kĩrĩ kĩirigo kĩrũmu kũu kĩrĩma-inĩ.
Nĩakaheagwo irio ciake,
na maaĩ make gũtirĩ hĩndĩ makaaga.
- ¹⁷ Maitho maku nĩmakeyonera mũthamaki arĩ na riiri wake wothe,
na wĩrorere bũrũri waramĩte, ũgatambũrũka kũraya ma.

- 18 Meciiria-inĩ maku nĩũgecũrانيا ũhoro wa kĩmakania kĩrĩa kĩarĩ ho hau mbere, ũrie atĩrĩ: “Mũtongoria ũrĩa mũnene arĩ ha? Nake mũndũ ũrĩa wamũkagĩra mbeeca cia igooti rĩa bũrũri arĩ ha? Nake mũnene ũrĩa ũrũgamagĩrĩra mĩthiringo ĩrĩa mĩraihu na igũrũ arĩ ha?”
- 19 Andũ acio ndũrĩka ndũgacooka kũmona rĩngĩ, o acio maaragia mĩario ĩtangĩguĩka, na makaaria na rũthiomi rũgeni rũtangĩmenyeka.
- 20 Ta rora Zayuni, itũũra rĩrĩa inene rĩa maruga maitũ; maitho maku nĩmakona Jerusalemu, gĩikaro gĩa thayũ, nĩyo hema ĩrĩa ĩtakenyenyeka; hĩgĩ ciayo itirĩ hĩndĩ ikaamunywo, o na kana mũkanda o na ũmwe wayo ũtuĩke.
- 21 Kũu nĩkuo Jehova Mwene-Hinya agaakorwo hamwe na ithuĩ. Nakuo kũu gũgaatuĩka ta kũndũ kwa njũũ njariĩ, o na tũrũũ, njũũ itakagererio marikabu cia mbaara, kana igererio marikabu iria nene cia iria-inĩ.
- 22 Nĩgũkorwo Jehova nĩwe wa gũtua ciira, Jehova nĩwe mũtwathi, Jehova nĩwe mũthamaki witũ: we nĩwe ũgaatũhonokia.
- 23 Mĩkanda yaku nĩmĩregeru, na mũtĩ ũrĩa mũraaya wa marikabu ti mũrũmu, nago taama wa kũmĩtwarithia timũtambũrũku. Hĩndĩ ĩyo indo nyingĩ cia ndaho nĩ ikaagayanwo, o na andũ arĩa mathuaga nĩmagekũũra indo cia ndaho.
- 24 Gũtirĩ mũndũ ũtũũraga Zayuni ũkoiga atĩrĩ, “Nĩ ndĩ mũrũaru”; nao andũ arĩa matũũraga kuo nĩmakarekerwo mehia mao.

34

Itua rĩa Gũũkĩrĩra Ndũrĩrĩ

- 1 Atĩrĩrĩ, inyuĩ ndũrĩrĩ, ũkai hakuhĩ mũthikĩrĩrie; o na inyuĩ andũ a mabũrũri tegai matũ mũigue! Thĩ o nayo nĩigue, o na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo, o hamwe na mabũrũri, na kĩrĩa gĩothe kiumaga kuo!
- 2 Nĩgũkorwo Jehova nĩarakarĩire ndũrĩrĩ ciothe; mang’ũrĩ make marĩ kũrĩ mbũtũ ciao ciothe cia ita. Nĩagaciniina ithire biũ, nĩagacineana ciũragwo.
- 3 Andũ arĩa moragĩtwo magaaateo o ro ũguo, na mũnũngo wa ciimba ciao wambate na igũrũ; nacio irĩma ihaane ta irindĩtwo nĩ thakame yao.
- 4 Njata ciothe cia igũrũ nĩgathira, narĩo igũrũ rĩkũnjwo o ta ibuku rĩa gĩkũnjo; nayo mbũtũ ya njata cia matu-inĩ ĩgwe o ta ũrĩa mathangũ ma mũthabibũ maahooa magũũaga, na o ta ũrĩa ngũyũ ciahooa igũũaga kuuma mũkũyũ-inĩ.
- 5 Rũhiũ rwakwa rwa njora rũnyũite rũkanyootoka rũrĩ o kũu matu-inĩ; ta rora, rũraikũrũkĩra Edomu rũrĩ na ituĩro,

- o andũ acio niinĩte biũ.
⁶ Rũhiũ rwa njora rwa Jehova ruiyũritwo nĩ thakame,
na rũkahumbĩrwo nĩ maguta:
nĩ thakame ya tũtũrũme na ya mbũri,
na maguta ma higo cia ndũrũme.
Nĩgũkorwo Jehova arĩ na igongona kũu Bozara,
na kũũragana kũnene kũu Edomu.
⁷ Nacio mbogo nĩikooraganĩrio hamwe,
o na tũtegwa na ndegwa iria nene.
Bũrũri wao nĩũgaacagacio nĩ thakame,
naruo rũkũngũ rũrindwo nĩ maguta.
- ⁸ Nĩgũkorwo Jehova arĩ na mũthenya wa kwĩrĩhĩria,
arĩ na mwaka wa kũherithania, nĩguo arũĩre kĩhooito gĩa Zayuni.
⁹ Tũrũũ twa Edomu tũkaagarũrwo tũtuĩke rami,
naruo rũkũngũ rwakuo rũtuĩke mwaki wa ũbiriti;
naguo bũrũri wake ũtuĩke o ta rami igwakana mwaki!
¹⁰ Naguo mwaki ũcio ndũkahorio mũthenya na ũtukũ;
ndogo yaguo ĩgaatũũra ĩtoogaga igũrũ nginya tene.
Gũgaakira ihooru njjarwa nginya njjarwa,
na gũtirĩ mũndũ ũgaacooka gũtuĩkanĩria kuo rĩngĩ.
¹¹ Ndundu ya werũ-inĩ na ndundu ĩrĩa ĩgambaga nĩikegwatĩra kũndũ kũu;
nayo ndundu ĩrĩa nene na ihuru nĩkuo igaaka itara ciacio.
Ngai nĩagathima Edomu na gĩthimi gĩa kĩrigiicano,
na agũthime na kabirũ ka ihooru.
¹² Gũtigakorwo kĩndũ andũ akuo arĩa marĩ igweta mangĩta ũthamaki,
ariũ a mũthamaki a kũu othe nĩmagathira.
¹³ Mĩigua nĩkamerera nyũmba ciakuo cia ũthamaki iria njirigĩre,
thabai na mũtare ĩmere ciĩgitĩro-inĩ ciakuo cia hinya.
Gũgaatuĩka ũtũũro wa mbwe,
na ciikaro cia ndundu.
¹⁴ Nyamũ cia werũ-inĩ nĩigacemania na hiti,
nacio mbũri cia gĩthaka nĩikananĩria;
kũu nĩkuo nyamũ cia ũtukũ igaakomaga,
na ciĩyonere gwa kũhurũka.
¹⁵ Ndundu nĩgaka gĩtara kũu, ĩrekagĩrie matumbĩ mayo kuo,
nĩkamatũrĩkia na ĩrere njui ciayo rungu rwa mathagu mayo;
ningĩ kũu nokuo hũngũ ikoongana igĩrĩ igĩrĩ,
o njamba na nga yayo.
¹⁶ Atĩrĩrĩ, tuĩriai ũhoro ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo rĩa Jehova, na mũrĩthome:
Gũtirĩ nyamũ o na ĩmwe yacio ĩkaaga kuoneka kuo,
na gũtirĩ njamba ĩkaaga nga yayo.
Nĩgũkorwo nĩ kanua ka Jehova gaathanĩte ũguo,
na Roho wake nĩwe ũgacicookanĩrĩria.
¹⁷ Nĩwe ũcigayagĩra igai rĩacio;
guoko gwake gũciheaga kĩrĩa acithimĩire.
Nĩikegwatĩra igai rĩu rĩtuĩke rĩacio nginya tene,
na itũũre kuo nginya njjarwa na njjarwa.

35

Gĩkeno kĩa arĩa Mahonoketio

- ¹ Atĩrĩ, werũ ũtarĩ kĩndũ na bũrũri ũrĩa mũũmũ nĩigakena;

werũ nĩũgakena na ũcanũke.
 O ta mahũa ma nyeki-inĩ,
² werũ nĩũkaruta kĩro kĩingĩ;
 nĩũgakena mũno, na wanĩĩre nĩ gũkena.
 Nĩũkaheo riiri o ta wa Lebanoni,
 na ũheo ũkengi o ta wa Karimeli, na wa Sharoni;
 nĩmakona riiri wa Jehova,
 na mone ũkengi wa Ngai witũ.

³ Īkĩrai hinya moko marĩa maregeru,
 na maru marĩa maregerete mĩtũme marũgame wega;
⁴ andũ arĩa marĩ na guoya ngoro meerei atĩrĩ,
 “Mwĩyũmĩrĩriei, tigai gwĩtigĩra;
 atĩrĩ, Ngai wanyu nĩagooka,
 na agooka na ũhoru wa kũrĩhanĩria;
 nĩwe ũgooka na iherithia rĩa Ngai,
 ooke kũmũhonokia.”

⁵ Hĩndĩ ĩyo maitho ma atumumu nĩmakahingũka,
 na matũ ma andũ arĩa mataiguaga macooke kũigua.
⁶ Hĩndĩ ĩyo mũndũ ũrĩa ũthuaga nĩakarũgarũga ta thwariga,
 na rũrĩmĩ rũrĩa rũtaaragia rwanĩĩre nĩ gũkena.
 Namo maaĩ nĩmagatherũka kuuma werũ-inĩ,
 natuo tũrũũĩ tũtherere werũ-inĩ wa mũthanga.
⁷ Mũthanga ũrĩa mũhiũ ũgaatuĩka karia ka maaĩ,
 nayo thĩ ĩyo ng’aru ĩtherũke ithima cia maaĩ.
 Imamo iria cianakomwo nĩ mbwe-rĩ,
 igaakũra nyeki, na ithanjĩ, o na marura.

⁸ Nakuo kũu nĩgũkagĩa barabara njariĩ;
 nayo ĩgeetagwo Njĩra ĩrĩa Nyamũre.
 Andũ arĩa matarĩ atheru matikamĩgera;
 ĩgaakorwo ĩrĩ Njĩra ya andũ arĩa mamĩgeraga;
 nĩ ũndũ ũcio o na andũ akĩngu matikamĩhĩtia.

⁹ Gũtirĩ mũrũũthi ũgaakorwo njĩra-inĩ ĩyo,
 o na kana nyamũ o yothe ndĩani ĩmĩgerere;
 nyamũ icio itikoonekana njĩra-inĩ ĩyo.
 No rĩrĩ, andũ arĩa makũũrĩtwo nĩo oiki makaamĩgerera,
¹⁰ nao andũ arĩa akũũre a Jehova nĩmagacooka.
 Magaatoonya Zayuni makĩinaga;
 nao nĩmageekĩrwo thũmbĩ ya gĩkeno gĩa tene na tene.
 Magaakena na macanjamũke,
 nakĩo kĩeha o na mũcaayo nĩigathira biũ.

36

Senakeribu Kwĩhĩtĩra Jerusalemu

¹ Mwaka wa ikũmi na ĩna wa wathani wa Mũthamaki Hezekia, Senakeribu mũthamaki wa Ashuri nĩatharĩkĩire matũũra manene mothe marĩa mairigĩirwo na thingo cia hinya ma Juda, na akĩmatunyana.

² Ningĩ mũthamaki wa Ashuri agĩtũma mũnene wa mbũtũ ciake cia ita, kuuma Lakishi, arĩ na mbũtũ nene ya ita athĩ kũrĩ Mũthamaki Hezekia

kūu Jerusalemu. Rĩria mūnene ũcio wa mbūtũ ya ita aarũgamire mūtaro-inĩ wa Karia-ka-Rũgongo, njĩra-inĩ ya gũthĩ Mũgũnda-wa-Mũthambia-Nguo,

³ Eliakimu mūrũ wa Hilikia ũria warĩ mūrori wa nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũria mwandĩki-marũa, na Joa mūrũ wa Asafu ũria mwandĩki wa maũndũ ma ihinda rĩu, makiumagara magĩthĩ kūrĩ we.

⁴ Nake mūnene ũcio wa mbūtũ ya ita akĩmeera atĩrĩ, “Ĩrai Hezekia atĩrĩ,

“ Mũthamaki ũria mūnene o we mũthamaki wa Ashuri, ekũũria atĩrĩ: Ūrutĩte ũmĩrĩru ũcio ũrĩ naguo kũ?

⁵ Wee uugaga nĩ ũũĩ kūrũa na ũrĩ na hinya wa mbūtũ cia ita, no waragia o ciugo cia tũhũ. Nũũ ũcio wĩhokete nĩguo ũnemere?

⁶ Atĩrĩrĩ, wee wĩhokete andũ a Misiri, acio mahaana ta kamũrangi koinĩkangu, karĩa gathecaga mũndũ guoko, gakamũguraria etiirania nako! Ūguo nĩguo Firaũni mũthamaki wa Misiri ahaana kūrĩ arĩa othe mamwĩhokaga.

⁷ O na ũngĩnjĩra atĩrĩ, “Ithuĩ twĩhokete Jehova Ngai witũ,” githĩ ũcio tiwe Hezekia aatharĩirie igongona na kũndũ kūrĩa gũtũũgĩru, na akĩira andũ a Juda na a Jerusalemu atĩrĩ, “No nginya mũhooyagĩre kĩgongona-inĩ gĩkĩ”?

⁸ “ Rĩu-rĩ, ũka ũkeiguithanie na mwathi wakwa, mũthamaki wa Ashuri: Nĩngũkũhe mbarathi ngiri igĩrĩ, angĩkorwo ũrĩ na andũ a gũthĩ macihaicĩte!

⁹ Wakĩhota atĩa gũtooria o na mūnene ũria mūnini mũno thĩinĩ wa anene a mwathi wakwa, o na gũtuĩka wĩhokete ngaari cia ita na andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi a Misiri?

¹⁰ Na ningĩ-rĩ, njũkĩte gũtharĩkĩra na kwananga bũrũri ũyũ iterĩtwo nĩ Jehova? Jehova we mwene nĩwe wanjĩrĩre njũke hũũre bũrũri ũyũ na ndĩwanange.’ ”

¹¹ Nao Eliakimu, na Shebina, na Joa makĩira mūnene ũcio wa mbūtũ cia ita atĩrĩ, “Twagũthaiha arĩria ndungata ciaku na rũthiomi rwa Asuriata, tondũ nĩtũrũũĩ.* Tiga gũtwarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania andũ aya marĩ rũthingo-inĩ makĩguaga.”

¹² No mūnene ũcio wa mbūtũ cia ita agĩcookia atĩrĩ, “Kaĩ ndatũmirwo nĩ mwathi wakwa kūrĩ o mwathi wanyu na kūrĩ o inyuĩ, ndĩmwĩre maũndũ maya, na ti kūrĩ andũ aya maikarĩte rũthingo igũrũ, o aya makaarĩa kĩoro kĩa na manyue mathugumo mao o ene o ta ũria inyuĩ mũgeeka?”

¹³ Ningĩ mūnene ũcio wa mbūtũ cia ita akĩrũgama akĩanĩrĩra na Kĩhibirania, akiuga atĩrĩ, “Thikĩrĩriai ndũmĩrĩri ya mũthamaki ũria mūnene, mũthamaki wa Ashuri!

¹⁴ Mũthamaki ekuuga ũũ: Mũtigetĩkĩre Hezekia amũheenie. Ndagĩhota kũmũhonokia!

¹⁵ Mũtigetĩkĩre Hezekia amũringĩrĩrie kwĩhoka Jehova hĩndĩ irĩa ekuuga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ Jehova nĩegũtũhonokia; itũũra rĩrĩ inene rĩtikaaneanwo guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Ashuri.’

¹⁶ “Mũtigathikĩrĩrie Hezekia. Mũthamaki wa Ashuri ekuuga atĩrĩ: Rekei tũiguane na mũũke kūrĩ niĩ. Mweka ũguo, o ũmwe wanyu nĩakarĩaga

* **36:11** Rũthiomi rwa Asuriata ruoĩkaine nĩ anene tu hĩndĩ ĩno; nĩ rwacookire gũtuĩka rwa kwario nĩ Ayahudi othe kuuma mwaka wa 5 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ.

maciaro ma mūtī wake wa mūthabibū na wa mūkūyū na anyuuage maaī ma gīthima gīake,

¹⁷ o nginya rīrīa ngooka ndīmūtware būrūri ūhaana ta wanyu, būrūri ūrī ngano na ndibeī ya mūhīhano, būrūri ūrī irio na mīgūnda ya mīthabibū.

¹⁸ “Mūtigetīkīre Hezekia amūhītithie, rīrīa ekuuga atīrī, ‘Jehova nīegūtūhonokia.’ Nī kūrī ngai ya rūrīrī o na rūrīkū īrī yahonokia būrūri wayo kuuma guoko-inī kwa mūthamaki wa Ashuri?

¹⁹ Ngai cia Hamathu na Aripadi irī kū? Ngai cia Sefarivaimu irī kū? Nīihonoketie Samaria kuuma guoko-inī gwakwa?

²⁰ Nī ngai īrīkū harī ngai ciothe cia mabūrūri macio yanahonokia būrūri wayo kuuma kūrī nī? Gwakīhoteka atīa Jehova ahonokie Jerusalemu kuuma guoko-inī gwakwa?”

²¹ No rīrī, andū acio magīkīra ki na matirī ūndū maamūcookeirie, tondū mūthamaki nīamathīte, akameera atīrī, “Mūtīkamūcookerie ūndū.”

²² Hīndī īyo Eliakimu mūrū wa Hilikia ūrīa mūrōri wa maūndū ma nyūmba ya ūthamaki, na Shebina ūrīa mwandīki-marūa, na Joa mūrū wa Asafu ūrīa mwandīki wa maūndū ma ihinda rīu, magīthī kūrī Hezekia, matembūrangīte nguo ciao, makīmwīra ūrīa mūnene ūcio wa mbūtū cia ita oigīte.

37

Ūhonokio wa Jerusalemu Kwīranīrwo

¹ Rīrīa Mūthamaki Hezekia aaiguire ūhorō ūcio, agītembūranga nguo ciake na akīhumba nguo ya ikūnia, agītoonya hekarū ya Jehova thīinī.

² Agītūma Eliakimu mūrōri wa maūndū ma nyūmba ya ūthamaki, na Shebina ūrīa mwandīki-marūa, na athīnjīri-Ngai arīa atongoria, othe mehumbīte nguo cia makūnia, mathī kūrī mūnabīi Isaia mūrū wa Amozu.

³ Makīmwīra atīrī, “Ūū nīguo Hezekia ekuuga: Mūthenya wa ūmūthī nī mūthenya wa mīnyamaro, na ngūmano, na gīconoko o ta ihinda rīa ciana rīa gūciarwo rīakinya, nāguo hinya wa gūciara ūkaaga.

⁴ No gūkorwo Jehova Ngai waku nīekūigua ciugo ciothe cia mūnene ūcio wa mbūtū cia ita, ūrīa mwathi wake, mūthamaki wa Ashuri atūmīte, nīgeetha oke anyūrūrie Ngai ūrīa ūrī muoyo, na amūkūūme nī ūndū wa ūhorō ūcio Jehova Ngai waku aigūite. Nī ūndū ūcio hoera matigari marīa matigaire muoyo.”

⁵ Rīrīa anene a Mūthamaki Hezekia maakinyire kūrī Isaia-rī,

⁶ Isaia akīmeera atīrī, “Īrai mwathi wanyu atīrī, ‘Ūū nīguo Jehova ekuuga: Tiga gwītīgīra nī ciugo iria ūiguīte atungati a mūthamaki wa Ashuri makīnūma nacio.

⁷ Ta thīkīrīria! Nī nīngwīkīra roho wa mūthemba mūna thīinī wake, nīguo rīrīa arīigua ūhorō mūna, acooke būrūri wake, na arī kūu ndūme ooragwo na rūhiū rwa njora.’ ”

⁸ Rīrīa mūnene wa mbūtū cia ita aaiguire atī mūthamaki wa Ashuri nīoimīte Lakishi, akīehera Jerusalemu agīthī agīkora mūthamaki akīrūa mbaara na Libina.

⁹ Na rīrī, Senakeribu agīkinyīrwo nī ūhorō wa atī Tirihaka, ūrīa Mūkushi mūthamaki wa Misiri, nīoimagarīte oke arūe nake. Nī ūndū ūcio agītūma andū rīngī kūrī Hezekia marī na ūhorō ūyū:

10 “Irai Hezekia mūthamaki wa Juda atīrī: Ndūgetīkīrie Ngai ūcio wīhokete akūheenie rīrīa ekuuga atīrī, ‘Jerusalemu rītikūneanwo kūrī mūthamaki wa Ashuri.’

11 Ti-itherū nīūiguīte ūrīa athamaki a Ashuri mekīte mabūrūri-inī mothe, ūrīa maamaniinire biū. Inyuī mūgūkīhonoka atīa?

12 Na rīrī, ngai cia ndūrīrī iria cianiinirwo nī maithe maitū ma tene: ngai cia Gozani, na cia Harani, na cia Rezefu, na andū a Edeni arīa maarī Telasaru-rī, nīciamahonokirie?

13 Mūthamaki wa itūūra rīa Hamathu arī ha, na mūthamaki wa Aripadi, na mūthamaki wa itūūra rīrīa inene rīa Sefarivaimu, na wa Hena, na wa Iva, rīu marī ha?”

Ihooya rīa Hezekia

14 Nake Hezekia akīnyiita marūa kuuma kūrī andū arīa maatūmītwo na akīmathomā. Agīcooka akīambata hekarū-inī ya Jehova, akīmatambūrūkia mbere ya Jehova.

15 Nake Hezekia akīhooya Jehova, akiuga atīrī:

16 “Wee Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, o wee ūikarīire gītī kīa ūnene gatagatī ka makerubi, Wee wiki nowe Ngai igūrū rīa mothamaki mothe ma thī. Nīwe wombire igūrū na thī.

17 Tega matū maku, Wee Jehova, ūigue; hingūra maitho maku Wee Jehova wone, ūigue ciugo ciothe cia Senakeribu iria atūmīte cia kūrūma Ngai ūrīa ūtūūrāga muoyo.

18 “Ti-itherū, Jehova, athamaki a Ashuri nīmanangīte andū a ndūrīrī na mabūrūri mao biū.

19 Na nīmaikītie ngai ciao mwaki-inī na magacithūkangia, tondū itiarī ngai no ciarī mītī na mahiga, nacio ciathondeketwo na moko ma andū.

20 Rīu-rī, Wee Jehova Ngai witū, tūhonokie kuuma guoko-inī gwake, nīgeetha mothamaki mothe ma thī mamenye atī Wee Jehova, o Wee wiki, nīwe Ngai.”

Isaia Kūratha Kūhootwo kwa Senakeribu

21 Hīndī iyo Isaia mūrū wa Amozu agītūma ndūmīrīri kūrī Hezekia, akīmwīra atīrī: “Ūū nīguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Tondū nīūūhooete ūhorō wīgī Senakeribu mūthamaki wa Ashuri-rī,

22 ūyū nīguo ūhorō ūrīa Jehova aarītie wa kūmūūkīrīra:

“Mūrītu Gathirange, Mwarī wa Zayuni

nīakūmenete na agakūnyarara.

Mwarī wa Jerusalemu

arainia mūtwe rīrīa wee ūroora.

23 Ūcio ūrumīte na ūkamenereria nūū?

Nūū ūgūthūkīire na mūgambo,

na ūkamwambararīria maitho na mwītīo?

Wee nīūūkīrīire Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli!

24 Ūtūmīte andū aku

moke marume Jehova.

Na ūkoiga atīrī,

‘Nī ūndū wa ngaari ciakwa nyingī cia ita,

nīnyambatīte ngakinya tūcūmbīrī twa irīma,

o kūu igūrū mūno Lebanoni.

Nīndemete mītarakwa yakuo irīa mīraihu mūno,

o na mīthengera irīa mīega mūno.

Nīnginyīte tūcūmbīrī twakuo kūrīa kūrāya mūno,

o kūrīa kūrī na mītītū irīa mīega mūno.

25 Ninyenjete ithima mabūrūri ma kūngī
na nganyua maaĩ kuo.
Nihūithītie tūrūũ twa Misiri
na makinya ma magūrū makwa.’

26 “Kaĩ ūtaiguĩte?
Kuuma tene nīndamūrīte ūndū ūcio.
Matukū-inĩ macio ma tene nīndabangĩte ūndū ūcio:
rīu nīndīūhingītie,
atĩ wee nīūtūmīte matūūra manene marīa mairigīre na thingo cia hinya
matuĩke hība cia mahiga.

27 Andū akuo maagithītio hinya,
nao makagegeare na magaconorithio.
Mahaana mīmera ĩrī mūgūnda,
makoororoa o ta thuuna nduru,
kana ta nyeki ĩmerete nyūmba igūrū,
ĩrīa yūmaga ĩtanakūra.

28 “No nīnjūũ kūrīa ūikaraga,
na ngamenya ūkiomagara na ūgĩcooka,
o na ūrīa ūndakaragīra.

29 Tondū nīūdakarīire
na rūng’athio rwaku nīrūkinyīire matū makwa,
nīngūgwīkīra gīcūhī gīakwa iniūrū,
na matamu ndīmoohē kanua-inĩ gaku,
na nīngatūma ūcookere
njīra o ĩyo wokīire.

30 “Gīkī nīkīo gīgaakorwo kīrī kīmenyithia gīaku, wee Hezekia:
“Mwaka ūyū ūkūrīa irio cia maitīka,
naguo mwaka wa keerī ūrīe kīrīa gīgaathundūka harī mo.
No mwaka wa gatātū-rī, nīūkahaanda na ūgethe,
ūhaande mīgūnda ya mīthabibū, na ūrīe maciaro mayo.

31 O rīngī matigari ma nyūmba ya Juda
nīmagaikūrūkia mīri na thī, na maciare maciaro na igūrū.

32 Nīgūkorwo Jerusalemu nīgūkoima matigari ma andū,
nakuo Kīrīma-inĩ gīa Zayuni kuume gīkundi kīa arīa mahonokete.
Kīyo kīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
nīkīo gīkaahingia ūguo.

33 “Nī ūndū ūcio Jehova ekuuga ūũ igūrū rīa mūthamaki wa Ashuri:
“Ndagatoonya itūūra rīrī inene
kana arathūkie mūguĩ kuo.
Ndagooka mbere yarīo na ngo
kana arīrigiicīrie na ihumbu cia tīri, arīūkīrīre.

34 Njīra ĩrīa agookīra no yo agaacookera;
ndagatoonya itūūra rīrī inene,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

35 “Nīngagitīra itūūra rīrī inene na ndīrīhonokie,
nī ūndū wakwa na nī ūndū wa Daudi ndungata yakwa!”

36 Hīndī ĩyo mūraika wa Jehova agīthīi na akīūruga andū ngiri igana
rīmwe rīa mīrongo ĩnana na atano kūu kambī-inĩ ya Ashuri. Rīrīa andū
mookīrīre rūciinī tene, magīkora kūu no ciimba theri!

37 Nĩ ũndũ ũcio Senakeribu mũthamaki wa Ashuri agĩtharia kambĩ agĩthiĩ; agĩcooka Nineve, agĩkara kuo.

38 Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe rĩrĩa ahooyaga arĩ hekarũ-inĩ ya ngai yake Nisiroku-rĩ, ariũ ake eerĩ Adarameleki na Sharezeru makĩmũũraga na rũhiũ rĩa njora, na makĩũrĩra bũrũri wa Ararati. Nake mũriũ Esari-Hadoni agĩtuĩka mũthamaki itheriya rĩake.

38

Ndwari ya Hezekia

1 Matukũ-inĩ macio Hezekia akĩrwara, hakuhĩ akue. Mũnabii Isaia mũrũ wa Amozu agĩthiĩ kũrĩ we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: Thondeka maũndũ ma mũciĩ waku, tondũ nĩngũkua, ndũkũhona.”

2 Hezekia akĩhũgũra ũthiũ wake, akĩrora rũthingo-inĩ, na akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ,

3 “Wee Jehova, ririkana ũrĩa ngoretwo ngĩthiĩ na mũthiĩre ya kwĩhokeka mbere yaku, na ngeheana na ngoro yakwa yothe, na ngeeka ũrĩa kwagĩrĩire maitho-inĩ maku.” Nake Hezekia akĩrĩra mũno.

4 Hĩndĩ iyo kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Isaia, akĩrwo atĩrĩ,

5 “Cooka ũkeere Hezekia atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wa thoguo Daudi ekuuga ũũ: Nĩnjiguĩte ihooya rĩaku na ngoona maithori maku; nĩngũkuongerera mũaka ikũmi na ĩtano ya gũtũura muoyo.

6 Nĩngũkũhonokia hamwe na itũura rĩrĩ inene kuuma guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Ashuri. Nĩngũgitĩra itũura rĩrĩ inene.

7 “ ‘Gĩkĩ nĩkĩo kĩmenyithia kĩrĩa Jehova egũkũhe atĩ Jehova nĩegwĩka ũndũ ũcio akwĩrĩire:

8 Nĩngatũma kĩruru kĩa riũa gĩcooke na thuutha makinya ikũmi marĩa gĩkũrũkĩte ngathĩ-inĩ ya Ahazu.’ ” Nĩ ũndũ ũcio ũtheri wa riũa ũgĩcooka na thuutha makinya ikũmi marĩa waikũrũkĩte.

9 Maya nĩmo maandĩko ma Hezekia mũthamaki wa Juda marĩa aandĩkire thuutha wa kũrũara na kũhona:

10 Nĩ ndoigire atĩrĩ, “O rĩrĩa matukũ ma muoyo wakwa magaacĩra-rĩ, no rĩo ngũthiĩ ndonye ihingo-inĩ cia gĩkuũ, na ndunywo mũaka yakwa ĩrĩa ĩtigarĩte?”

11 Ngĩkiuga atĩrĩ, “Nĩ ndikona Jehova rĩngĩ, ndikona Jehova ndĩ bũrũri ũyũ wa arĩa matũũraga muoyo; gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ ngona mũndũ wa thĩ, kana ngorwo hamwe na arĩa marĩ gũkũ thĩ.

12 Nyũmba yakwa nĩtharĩtio, ĩkeherio kũrĩ nĩ, o ta ũrĩa hema ya mũrĩithi yambũragwo.

Nĩngũnjĩte muoyo wakwa ta ũrĩ taama wa mũndũ ũrĩa ũtumaga na mũtambo, na rĩu nĩkũndinia ekũndinia anjeherie mũtambo-inĩ ũcio wake; mũthenya na ũtukũ-rĩ, ũtuĩkĩte o wa kũũniina.

13 Ndetereire ngĩrĩrĩrie nginya gũgĩkĩa, na akiunanga mahĩndĩ makwa mothe o ta mũrũũthi. Mũthenya na ũtukũ-rĩ, wee ũtuĩkĩte o wa kũũniina.

14 Ngĩkaya ta hũngũrũrũ kana mũrũaru, ngĩcaaya o ta ũrĩa ndutura ĩcaayaga.

Maitho makwa makĩaga hinya nĩgũcũthĩrĩria igũrũ. Ndĩ mũthĩnĩku; Wee Mwathani ũka ũndeithie!”

- 15 No ingikiuga atia?
 Nianjariirie, na nwe mwene wike ugo.
 Mīaka yakwa yothe ndirithiaga ndinyihitie,
 tondū wa ruo rūrū rwa ngoro yakwa.
- 16 Mwathani, andū matūruga moonaga maūdū ta maya;
 o nago roho wakwa utūruga muoyo wonaga maūdū o ta macio.
 Wanjookeirie ūgima wa mwīrī,
 na ūkireka ndūre muoyo.
- 17 Ti-itherū ūhoru ūcio warī wa kung'una,
 nīkio ndaiguire ruo rūnene ūgo.
 Nī ūndū wa wendo waku,
 nīwagirīrie ndoonye irima rīa mwanangiko;
 mehia makwa mothe nūriganirwo nimo.
- 18 Nīgukorwo mbīrīra ndingihota gūkūgooca,
 o nakio gīkuū gītingīkūgooca;
 arīa maharūrūkaga irima rīu
 matingīgīa na kīrīgīrīro kīa wīhokeku waku.
- 19 Arīa marī muoyo, o acio matūruga muoyo-rī, nīmakūgocaga,
 ta ūrīa ndireka ūmūthī;
 maithe ma ciana nio meraga ciana
 ūhoru wa wīhokeku waku.
- 20 Jehova nīakahonokia,
 na nītūkaina tūrī na inanda cia mūgeeto
 matukū mothe ma muoyo witū,
 tūrī hekarū-inī ya Jehova.
- 21 Isaia oigite atīrī, “Thondekai ngūmba ya ngūyū, mūmīgīrīre ihūha-
 inī, na nīekūhona.”
- 22 Hezekia ooritie atīrī, “Kīmenyithia gīgaakorwo kīrī kīrīkū atī
 nīngambata thī hekarū-inī ya Jehova?”

39

Mabarūthi Kuuma Babuloni

¹ Na rīrī, ihinda rīu Merodaki-Baladani mūrū wa Baladani mūthamaki
 wa Babuloni nīatūmīre Hezekia marūa na kīheo, tondū nīaiguite ūhoru
 wa ndwari yake na kūhona gwake.

² Hezekia akīamūkīra andū arīa maatūmītwo na gīkeno, na akīmoonīa
 indo ciothe iria aigite makūmbī make; akīmoonīa betha, na thahabu na
 mahuti marīa manungi wega na maguta marīa mega mūno, na indo ciake
 ciothe cia mbaara na indo ciothe iria ciarī igīna-inī ciake. Gūtīrī kīndū o
 na kīmwe thīnī wa nyūmba ya ūthamaki kana kīarī ūthamaki-inī wake
 wothe Hezekia ataamoonīre.

³ Hīndī iyo mūnabīi Isaia agīthī kūrī Mūthamaki Hezekia, akīmūūria
 atīrī, “Andū acio moiga atīa, na mekuumīte kū?”

Nake Hezekia agīcookīa atīrī, “Moimīte būrūrī wa kūrāya; megūkīte
 kuuma būrūrī wa Babuloni.”

⁴ Nake mūnabīi akīūria atīrī, “Nī kī moonire nyūmba-inī yaku ya
 ūthamaki.”

Nake Hezekia agīcookīa atīrī, “Moonire indo ciothe cia nyūmba yakwa
 ya ūthamaki. Gūtīrī kīndū o na kīmwe kīrī igīna-inī ciakwa itanamoonīa.”

⁵ Nake Isaia akīra Hezekia atīrī, “Ta igua kiugo kīa Jehova Mwene-
 Hinya-Wothe:

⁶ Ti-itherũ ihinda nĩrĩgakinya, rĩrĩa indo ciothe iria irĩ thĩinĩ wa nyũmba yaku ya ũthamaki, na iria ciothe maithe maku matũire maigĩte nginya ũmũthĩ, igaakuo itwarwo Babuloni. Gũtirĩ o na kĩmwe gĩgaatigara. Ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁷ Na andũ amwe a rũciaro rwaku, o arĩa moimĩte mũthiimo waku, o arĩa wee ũgaaciara, nĩmagathaamio, na nĩmakaahakũrwo nĩguo matungatage nyũmba-inĩ ya mũthamaki wa Babuloni.”

⁸ Nake Hezekia agĩcookia atĩrĩ, “Kiugo kĩa Jehova kĩrĩa waria nĩ kĩega,” tondũ eeciiririe atĩrĩ, “Hĩndĩ irĩa ngũtũra muoyo nĩgũgũkorwo kũrĩ na thayũ na ũgitĩri.”

40

Kũhooreria Andũ a Ngai

¹ Atĩrĩrĩ, hooreriai, mũhoorerie andũ akwa, ũguo nĩguo Ngai wanyu ekuuga.

² Arĩriai itũũra rĩa Jerusalemu na ũhooreri, na mwanĩrĩre, mũrĩire atĩrĩ, wĩra warĩo mũritũ nĩũthirĩte, na nĩrĩrekeirwo mehia marĩo, o na ningĩ atĩ nĩrĩherithĩtio nĩ guoko kwa Jehova maita meerĩ nĩ ũndũ wa mehia marĩo mothe.

³ Kũrĩ na mũgambo wa mũndũ ũkwanĩrĩra, akoiga atĩrĩ: “Haarĩriai njĩra ya Jehova kũu werũ-inĩ wa mũthanga, mũrũngarie njĩra nene ya Ngai witũ kũu werũ-inĩ.

⁴ Mĩkuru yothe nĩgathikwo yambatĩre, nacio irĩma ciothe na tũrĩma ciaraganio; nakuo kũrĩa gũtarĩ kũigananu nĩgũkaigananio, nakuo kũrĩa gũtarĩ kwaraganu kwaraganio wega.

⁵ Naguo riiri wa Jehova nĩũkaguũranĩrio, na andũ othe nĩmakawĩonera marĩ hamwe. Nĩgũkorwo nĩ kanua ka Jehova kaarĩtie ũhoru ũcio.”

⁶ Kũrĩ na mũgambo wa mũndũ ũroiga atĩrĩ, “Anĩrĩra.” Na nĩ ngĩmũũria atĩrĩ, “Ngwanĩrĩra njuge atĩa?”

“Uga atĩrĩ: Andũ othe mahaana ta nyeki, na ũthaka wao wothe ũhaana ta mahũa ma mũgũnda.

⁷ Nyeki nĩhoohaga, namo mahũa magaitĩka, nĩkũhurutwo nĩ mĩhũmũ ya Jehova. Ti-itherũ andũ mahaana o ta nyeki.

⁸ Nyeki nĩhoohaga namo mahũa magaitĩka, no kiugo kĩa Ngai witũ gĩtũũraga nginya tene.”

⁹ Inyuĩ andũ arĩa mũrehaga ũhoru mwega Zayuni, ambatai mũthiĩ kĩrĩma-inĩ kĩrĩa kĩraihi na igũrũ. Inyuĩ arĩa mũrehaga ũhoru mwega Jerusalemu, anĩrĩrai na mũgambo mũnene, anĩrĩrai, na mũtigetigĩre; irai matũũra ma Juda atĩrĩ, “Ngai wanyu arĩ haha!”

- 10 Atĩrĩrĩ, Mwathani Jehova nĩarooka arĩ na ũhoti,
na guoko gwake nĩkuo gũgaathanaga.
Atĩrĩrĩ, kĩheo gĩake arĩ nakĩo,
o na irĩhi rĩake arĩ narĩo.
- 11 Arĩithagia mbũri ciake o ta mũrĩithi:
Natuo tũgongdu atuoyaga na moko make
na agatũkuuĩra gĩthũri-inĩ gĩake;
nacio ng'ongdu iria irongithia acitongoragia o kahora.
- 12 Nũũ wanathima maaĩ na rũhĩ rwake,
kana agĩthima igũrũ na wariĩ wa guoko gwake?
Nũũ wanekĩra rũkũngũ rwa thĩ gĩkabũ-inĩ arũthime,
kana agĩthima irĩma na ithimi,
o na agĩthima tũrĩma na ratiri?
- 13 Nũũ wanamenya meciiria ma Jehova,
kana akĩmũtaara taarĩ we mũmũhei kĩrĩra?
- 14 Nũũ Jehova aahoire kĩrĩra nĩguo amũmenyithie maũndũ,
na nũũ wamũrutire gũthiĩ na njĩra irĩa yagĩrĩire?
Nũũ wamũrutire maũndũ ma ũũgĩ,
kana akĩmuonia ũrĩa angĩhota gũkuũkĩrwo nĩ maũndũ?
- 15 Ti-itherũ ndũrĩrĩ ihaana ta itata rĩa maaĩ rĩrĩ ndoo-inĩ;
cionagwo ihaana ta karũkũngũ kanini karĩa gatigagwo ratiri-inĩ;
we athimaga icigĩrĩra cia iria-inĩ taarĩ rũkũngũ rũhinyu.
- 16 Mũtitũ wa Lebanoni-rĩ, ndũngĩgania ngũ cia mwaki wa kĩgongona,
kana nyamũ ciakuo ciigane kũmũrutĩra magongona ma njino.
- 17 Ndũrĩrĩ ciothe ikĩonwo nĩwe, acionaga ihaana ta kĩndũ hatarĩ;
we acionaga ta itarĩ kĩene,
o na ta irĩ tũhũ mũtheri.
- 18 Atĩrĩrĩ, ũngĩgerekania Mũrungu na ũ?
Kana nĩ mũhianĩre ũrĩkũ mũngĩmũgerekania naguo?
- 19 Mĩhianano ya kũhooywo yacũhagio nĩ mũturi,
nake mũturi wa thahabu akamĩgemia na thahabu,
na akamĩthondekera irengeeri cia betha.
- 20 Mũndũ ũrĩa mũthĩini mũno ũtangĩhota kuona indo ta icio cia kũrutwo,
athuuraga mũtĩ ũrĩa ũtangĩbutha.
Agacaria bundi mũũgĩ
wa kũmwacũhĩria mũhianano wa kũhooywo mũrũmu wega
ũtangĩgũa.
- 21 Anga mũtirĩ mwamenya?
Kaĩ mũtarĩ mwaigua ũhororo?
Mũtirĩ mwahero ũhororo kuuma o kĩa mbĩrĩria?
Kaĩ mũtarĩ mwataũkĩrwo kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo?
- 22 Jehova aikaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene igũrũ rĩa gĩthiũrũrĩ gĩa thĩ,
nao andũ arĩa matũũraga thĩ akamoona mahaana o ta ndaahi.
Atambũrũkagia matu marĩa mairũ o ta kĩa andarũa,
na akamaamba ta marĩ hema ya gũtũũrwo.
- 23 Nĩwe ũtũmaga anene matuĩke ta kĩa ndũ gũtarĩ,
na akanyiihia aathani a thĩ akamatua ta marĩ o tũhũ mũtheri.
- 24 O mahaandwo o ũguo-rĩ,
o mbeũ ciao ciahurwo-rĩ,

o mambĩrĩria gũikũrũkia mĩri yao tĩiri-inĩ-rĩ,
amahuhaga na mĩhũmũ yake nao makahooa,
nakĩo kĩhuhũkanio kĩa rũhuho gĩkamahuruta o ta mahuti.

25 Ūrĩa Mũtheru ekũũria atĩrĩ,
“Nĩi-rĩ, mũngĩngerekania na ũ?
Kana nũũ tũngĩiganana?”

26 Tiirai maitho manyu mũrore na igũrũ:
Nũũ wombire njata icio ciothe?

Ūcio nĩwe ũrehaga mbũtũ icio cia igũrũ agĩcitaraga,
na ageeta o ĩmwe yacio na rĩtwa.
Tondũ wa ũhoti wake mũnene na hinya wake mũnene,
gũtirĩ o na ĩmwe yacio yagaga ho.

27 Wee Jakubu, nĩ kĩ gĩgũtũma warie,
na wee Isiraeli ũgateta, ũkoooria atĩrĩ,
“Mĩthĩire yakwa nĩhithĩtwo Jehova;
naguo ciira wakwa wa kĩhooto ndũrũmbũyagio nĩ Ngai wakwa?”

28 Anga mũtirĩ mwamenya?
Kaĩ mũtarĩ mwaigua ũhororo?

Jehova nĩwe Ngai ũrĩa ũtũũraga tene na tene,
nĩwe Mũmbi wa ituri ciothe cia thĩ.
We ndooragwo nĩ hinya o na kana akanoga,
naguo ũmenyo wake wa maũndũ gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũũtuĩria.

29 Mũndũ ũrĩa mũnogu nĩamũheaga hinya,
nake ũrĩa ũũrĩtwo nĩ hinya akamuongerera ũhoti.

30 Andũ ethĩ o nao nĩmooragwo nĩ hinya na makanoga,
nao andũ arĩa matarĩ akũrũ nĩmahĩngagwo na makagũa;

31 no rĩrĩ, andũ arĩa mehokaga Jehova
nĩmakerũhĩrio hinya wao.

Makombũkaga na mathagu o ta nderi;
magaateng’era na matinoge,
magaathiiaga na magũrũ na matiũrwo nĩ hinya.

41

Mũteithia wa Isiraeli

1 “Atĩrĩrĩ, inyuĩ icigĩrĩra, ta kirai ki mũrĩ mbere yakwa!
Nacio ndũrĩrĩ nĩcierũhie hinya wacio!
Nĩcikuhĩrĩrie ciarie;
nĩtũcemaniei hamwe tũciire.

2 “Nũũ warahũrĩte mũndũ oime na mwena wa irathĩro,
akamwĩta amũtungatagĩre na ũthingu?

Aneanaga ndũrĩrĩ kũrĩ we,
na agatooria athamaki makamwathĩkagĩra.
Amatuuaga o ta rũkũngũ na rũhiũ rwake rwa njora,
akamatua maragara na ũta wake nao makombũrwo nĩ rũhuho.

3 Amateng’eragia, akamahĩtũka atagurarĩtio,
o na angĩkorwo nĩ njĩra atarĩ agerera na magũrũ make mbere ĩyo.

4 Nũũ wĩkĩte ũndũ ũcio na akaũhingia,
ageeta njiarwa marĩtwa kuuma o kĩambĩrĩria?
Nĩi Jehova, nĩ nĩ wa mbere

na wa kūrīgīrīria; nī nī nī we.”

⁵ Icīgīrīra nīciōneire ūndū ūcio na igetīgīra;
nacio ituri cia thī ikainaina.

Ikuhagīrīria na ikeyumīria;

⁶ o ūmwe ateithagia ūrīa ūngī,
na akeera mūrū wa nyina atīrī, “Wīyūmīrīrie mūno!”

⁷ Mūbundi ekagīra mūturi wa thahabu hinya,
nake ūrīa ūnyorokagia na nyondo īrīa nene
omagīrīria ūrīa ūturagīra ihiga-inī rīa ūturi.

Nake akoīga atīrī, “Wīra ūcio wa kūnyiitithania cuma nī mwega.”

Akanyitithania mūhianano ūcio wa kūhooywo na mīcumarī, nīguo
ndūkenyenye, ūgwe.

⁸ “No rīrī, wee Isiraeli, ndungata yakwa,
o wee Jakubu ūrīa thuurīte,
o inyuī njiaro cia Iburahīmu mūrata wakwa,

⁹ ndakūrutire kuuma ituri cia thī,
ngīgwīta kuuma koine ciayo iria irī kūrāya mūno.

Ngīkwīra atīrī, ‘Wee ūrī ndungata yakwa;’
nīngūthuurīte na ndikūregete.

¹⁰ Nī ūndū ūcio tiga gwītīgīra, nīgūkorwo ndī hamwe nawe;
tiga kūmaka, nīgūkorwo nī nī nī Ngai waku.

Nīndīkuongagīrīra hinya na ngūteithagie;
na ti-itherū nīndīrīgūtīiragīrīra na guoko gwakwa kwa ūrīo kwa
ūthingu.

¹¹ “Andū arīa othe makūrakaragīra magagūūkīrīra
ti-itherū nīmagaconorithio na manyararithio;
arīa marūaga nawe
magaatuīka o ta kīndū hatarī na mathire biū.

¹² O na ūngīgaacaria thū ciaku, ndūgaaciona.
Andū arīa mahūūranaga mbaara nawe
magaatuīka o ta kīndū hatarī.

¹³ Nīgūkorwo nī nī nī Jehova, Ngai waku,
ūrīa ūkūnyiitaga guoko kwa ūrīo,
na agakwīra atīrī, Tiga gwītīgīra;
nīngūgūteithia.

¹⁴ Tiga gwītīgīra, wee Jakubu kagunyū gaka,
o wee Isiraeli gakundi kanini,
nī mwene nī nī ngūgūteithia,” ūguo nīguo Jehova ekuuga,
ūcio Mūkūūri waku, Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli.

¹⁵ “Atīrīrī, nīngagūtua kīhūūri kīa ngano,
kīhūūri kīerū na kīūgī, kīna magego maingī.
Nīūkahūūra irīma na ūcihehenje,
natuo tūrīma ūtūtue mūūngū.

¹⁶ Wee nīūgaacihuha, naruo rūhuho rūcīgūrūkie,
nakīo kīhuhūkanio gīcīhurunje.
No rīrī, wee nīūgakenera Jehova,
na wīrahagīre Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli.

¹⁷ “Andū arīa athīni na abatari methaga maaī ma kūnyua, no gūtīrī;

- nīmĩ ciao nīcing'arĩtio nĩ nyoota.
 No rĩrĩ, niĩ Jehova nīngamacookeria ũhoru;
 niĩ Ngai wa Isiraeli, ndirĩ hĩndĩ ngaamatiganĩria.
- 18 Nīngatũma njũũĩ itherere kũu rũng'ũrĩ-inĩ kũria gũtũũgĩru,
 nacio ithima itherũke cianda-inĩ.
 Nīngatũma kũu werũ-inĩ kũgie tũria twa maaĩ,
 nakuo kũndũ kũria kũng'aru ndũme gũtherũke ithima cia maaĩ.
- 19 Nīngahaanda mĩtarakwa na mĩгаа,
 na mĩhandathi na mĩtamaiyũ kũu werũ-inĩ.
 Na haande mĩbinde kũndũ kũria gũtakũraga kĩndũ,
 na mĩthengera, na mĩkarakaba o hamwe,
- 20 nĩgeetha andũ mone na mamenye,
 mecũũranie na mataũkĩrwo,
 atĩ nĩ guoko kwa Jehova gwĩkĩte maũndũ macio,
 na atĩ Ũria Mũtheru wa Isiraeli nĩwe wamĩũmbire."
- 21 Jehova ekuuga atĩrĩ, "Rehei ciira wanyu ũria mũrĩ naguo.
 Onaniai ihooto cianyu cia hinya,"
 ũguo nĩguo Mũthamaki wa Jakubu ekuuga.
- 22 "Rehei ngai cianyu cia mĩhianano ya kũhooywo
 itwĩre ũria gũkaahaana.
 Twĩrei ũria maũndũ ma tene maatariĩ,
 nĩguo twĩcũũranie ũhoru wamo,
 na tũmenye ũria makaarigĩria.
- Kana mũtũmenyithie ũhoru wa maũndũ marĩa magooka thuutha,
 23 na mũtwĩre ũria gũgaikara thuutha-inĩ,
 nĩguo tũmenye atĩ mũrĩ ngai.
- ĩkai ũndũ mwega kana mũũru,
 nĩguo tũmake na tũiyũrwo nĩ guoya.
- 24 No rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ kĩndũ hatarĩ,
 na mawĩra manyu matirĩ bata;
 mũndũ ũria ũmwĩthuurĩre atariĩ o ta kĩndũ kĩrĩ magigi.
- 25 "Nĩnjarahũrite mũndũ wa kuuma gathigathini, na nĩarooka:
 mũndũ uumĩte irathĩro rĩa riũa ũria ũkayagĩra rĩtwa rĩakwa.
 Arangagĩria aathani a thĩ o ta marĩ ndaka,
 akamarangĩria o ta ũria mũmbi akimaga rĩũmba.
- 26 Nũũ waheanire ũhoru ũcio kuuma o kĩambĩria, nĩguo tũũmenye;
 kana akĩũheana mbere ĩyo, nĩguo tuuge atĩrĩ, 'Ũhoru ũcio aarĩtie nĩ
 wa ma'?
- Gũtirĩ mũndũ weranire ũhoru ũyũ,
 na gũtirĩ mũndũ waũheanĩte mbere ĩyo,
 gũtirĩ mũndũ waiguĩte ũhoru ũyũ kuuma kũrĩ inyuĩ.
- 27 Nĩ niĩ ndaarĩ wa mbere kwĩra Zayuni atĩrĩ, 'Atĩrĩrĩ, aya marĩ haha!'
 Nĩ niĩ ndatũmire mũndũ athiĩ Jerusalemu agatware ũhoru ũria
 mwega.
- 28 Ndĩrarora no hatirĩ mũndũ;
 gũtirĩ mũndũ thĩinĩ wao ũngĩheana kĩrĩa,
 gũtirĩ mũndũ wa kũnjookeria ũhoru rĩria ingĩmorĩa kũria.
- 29 Atĩrĩrĩ, andũ othe nĩ a maheeni!
 Cũko ciao no cia tũhũ;
 mĩhianano yao ya gwacũhio ĩhaana o ta rũhuho, na nĩ ya tũhũ
 mũtheri.

42

Ndungata ya Jehova

1 “Atĩrĩrĩ, ĩno nĩyo ndungata yakwa, ĩrĩa ndiiragĩrĩa,
 ĩrĩa ndĩthuurĩire na nĩyo ĩkenagia ngoro yakwa;
 nĩngamĩitĩrĩria Roho wakwa
 nayo nĩnkarehithĩria ndũrĩrĩ ciira wa kĩhooto.
 2 Ndikaanĩrĩa kana ĩgũũthũke,
 kana mũgambo wayo ũiguuo kũu njĩra-inĩ.
 3 Kamũrangi kagondoku ndĩgakoina,
 kana ĩhorie rũtambĩ rwa ũguta rũrĩa rũratooga.
 Na nĩ ũndũ wa wĩhokeku nĩngatuanĩra ciira na kĩhooto;
 4 ndĩgaatithia kana ĩkue ngoro
 nginya hĩndĩ ĩrĩa ĩgaatũma gũkũ thĩ kũgĩe ciira wa kĩhooto.
 Andũ arĩa matũũraga icigĩrĩa-inĩ makehoka watho wayo.”

5 Jehova, Mũrungu witũ, ũrĩa wombire igũrũ na akĩrĩtambũrũkia,
 o we ũrĩa waraganirie thĩ na indo iria ciothe ciumaga kuo,
 na nĩwe ũheaga andũ a thĩ mĩhũmũ,
 na akahe arĩa maikaraga kuo muoyo, ekuuga atĩrĩ:
 6 “Nĩ Jehova nĩ nĩ ngwĩtĩte na njĩra ya ũthingu;
 nĩngakũnyiita guoko.
 Nĩngakũmenyagĩrĩa na ngũheane
 ũtuĩke wa kũrĩkanĩra kĩrĩkanĩro na andũ,
 o na ũtuĩke ũtheri wa gũtherera andũ a Ndũrĩrĩ,
 7 na nĩguo ũhingũrage atumumu maitho,
 na wohorithagie arĩa mohetwo ũmarute moime njeera,
 o nao arĩa maikarĩte nduma-inĩ ũmarekererie, moime korokoro-inĩ.
 8 “Nĩ nĩ Jehova; rĩu nĩrĩo rĩĩtwa rĩakwa!
 Naguo riiri wakwa ndikaũhe mũndũ ũngĩ,
 kana njĩtkĩre mĩhianano ya kũhooywo ĩheo ũgooci wakwa.
 9 Atĩrĩrĩ, maũndũ maarathirwo tene nĩmahingĩtio,
 na rĩu nĩ maũndũ merũ ngwanĩrĩa;
 na maũndũ macio matanakinya-rĩ,
 nĩndĩmũmenyithĩtie ũhoru wamo.”

Rwĩmbo rwa Kũgooca Jehova

10 Inĩrai Jehova rwĩmbo rwerũ,
 na mũmũgooce kuuma ituri-inĩ ciothe cia thĩ,
 inyuĩ mũikũrũkaga kũu iria-inĩ, na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ warĩo,
 o na inyuĩ icigĩrĩa, na arĩa othe matũũraga thĩinĩ wacio.
 11 Werũ na matũũra makuo nĩmanĩrĩre na mĩgambo;
 o na tũtũura tũrĩa Kedari atũũraga nĩtũkũngũire.
 Andũ a Sela nĩmarekwo maine rwĩmbo nĩ gũkena;
 o na mũreke maanĩrĩre marĩ kũu irĩma-igũrũ.
 12 Nĩmarekwo makumie Jehova,
 na maanĩrĩre ũgooci wake kũu icigĩrĩa-inĩ.
 13 Jehova nĩakoimagara athĩ o ta njamba ĩrĩ hinya,
 na aarahũre kĩyo gĩake ta njamba ya ita;
 akaanĩrĩa na oigĩrĩrie mbugĩrĩrio ya mbaara,
 na nĩagatooria thũ ciake.

- 14 “Thinda iraaya ngoretwo ngirĩte ki,
ngegirĩrĩria gwĩka ũndũ.
No rĩu-rĩ, ndĩrakaya ta mūtumia ũrarũmwo,
ngateeha na ngahũma.
- 15 Nĩngananga irĩma na tũrĩma,
na ndũme mĩmera ĩrĩa yothe ĩkũraga kuo yũme;
nĩngatũma njũũĩ ituĩke icigĩrĩra
na ndũme tũria tũhwe.
- 16 Nao atumumu nĩngamagereria njĩra iria matooi,
na ndĩmatoongorerie tũcĩra tũrĩa mataahũthĩrĩte gũthĩra;
nayo nduma nĩngamĩgarũra ĩtuĩke ũtheri mbere yao,
nakuo kũndũ kũrĩa gũtarĩ kũigananu ndĩkwaraganie.
Maũndũ macio nĩmo ngeeka,
na ndikamatiganĩria.
- 17 No rĩrĩ, andũ arĩa mehokete mĩhianano ya kũhooywo,
o acio meraga mĩhianano ya gwacũhio atĩrĩ, ‘Inyuĩ nĩ inyuĩ ngai ciitũ,’
nĩmakahũndũrwo na nĩmagaconorithio kũna.

Andũ a Isiraeli Nĩ Atumumu na Matiiguaga

- 18 “Inyuĩ mũtaiguaga, ta iguai,
na inyuĩ atumumu-rĩ, ta cũthĩrĩriai, nĩguo muone!
- 19 Nũũ mūtumumu tiga o ndungata yakwa,
o na kana nũũ ũtaiguaga ta mūtũmwo ũcio ndũmĩte?
Nũũ mūtumumu ta ũrĩa wĩheanĩte biũ kũrĩ niĩ,
na nũũ mūtumumu ta ndungata ya Jehova?
- 20 Nĩwonete maũndũ maingĩ, no ndũmarũmbũyagia;
matũ maku nĩmahingũrĩtwo, no ndũrĩ ũndũ ũiguaga.”
- 21 Jehova nĩonire arĩ wega atũũgĩrie watho wake
na ũgĩe riiri nĩ ũndũ wa ũthingu wake.
- 22 No rĩrĩ, andũ aya nĩmatahĩtwo na magatunywo indo,
othe manyiitĩtwo na mĩtego marima-inĩ,
o na makahithwo njeera thĩinĩ.
Matuĩkĩte ta nyamũ cia kũguĩmwo,
na gũtirĩ mũndũ ũngĩmahonokia;
maikarĩte marĩ atahe,
na gũtirĩ mũndũ ũngiuga atĩrĩ, “Nĩmacookio kwao.”
- 23 Nũũ wanyu ũgũthikĩrĩria ũhoro ũyũ,
kana aũrũmbũiye mahinda marĩa magooka?
- 24 Nũũ waneanire Jakubu atuĩke wa gũtahwo,
na nũũ waneanire Isiraeli kũrĩ atunyani?
Githĩ ti Jehova,
o ũrĩa ithuĩ twĩhĩrie?
Nĩgũkorwo andũ nĩmaregire gũthĩ na njĩra ciake;
nĩmagire gwathĩkĩra watho wake.
- 25 Nĩ ũndũ ũcio nĩamaitĩrĩrie marakara make mahiũ,
na akĩmatharĩkĩra na mbaara.
Maarigiicĩirio nĩ marakara mahaana ta nĩnĩmbĩ cia mwaki mĩena yothe,
no-o matiigana kũmenya.
Marakara macio makĩmacina,
no matiigana kũrũmbũiya ũhoro ũcio ngoro-inĩ ciao.

43

Mūhonokia wa Isiraeli

- 1 No rīrī, wee Jakubu, Jehova ūrīa wakūumbire,
o we ūcio watūmire ūgīe ho,
wee Isiraeli, ekuuga atīrī:
“Tiga gwītīgīra, nīgūkorwo nī niī ngūkūūrīte;
Ngwītīte na rītwa rīaku; wee ūrī wakwa.
- 2 Rīrīa ūkūgerera maaī-inī ūkīhītūkīra kuo-rī,
ndīrīkoragwo hamwe nawe;
o na rīrīa ūkūringa njūūī-rī, itigagūtware.
Rīrīa ūkūgerera mwaki-inī-rī, ndūgaagūcina;
ndūkarīrīmbūkīrwo nī rūrīrīmbī rwaguo.
- 3 Nīgūkorwo nī niī Jehova, Ngai waku,
o we Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli, Mūhonokia waku;
nīheanīte būrūri wa Misiri ūtuīke kīndū gīa gūgūkūūra,
nakuo Kushi na Seba ngakūheana ithenya rīaku.
- 4 Tondū wee ūrī wa goro mūno, na ūgatīka maitho-inī makwa,
na tondū nīngwendete-rī,
nīnganeana andū nī ūndū waku,
na neane ndūrīrī nī ūndū wa muoyo waku.
- 5 Tiga gwītīgīra, nīgūkorwo ndī hamwe nawe;
nīngakūrehere ciana ciaku kuuma mwena wa irathīro,
na ngūcookanīrīrie kuuma mwena wa ithūīro.
- 6 Nīngeera mwena wa gathigathini atīrī, ‘Marekererie!’
na njīre mwena wa gūthini atīrī, ‘Tiga kūmagirīrīria.’
Ariū akwa marehei moime kūndū kūrāya,
o nao airītu akwa marehei moime ituri-inī ciothe cia thī:
- 7 arīa othe metanītio na rītwa rīakwa,
o acio ndoombire nīgeetha riiri wakwa wonekage,
acio ndoombire, o acio wīra wa moko makwa.”
- 8 Tongoriai andū arīa marī na maitho, no nī atumumu,
na andū arīa marī na matū, no matiiguaga.
- 9 Andū a ndūrīrī ciothe nīmonganīte hamwe,
nao andū a mabūrūri makagomana.
Nī mūndū ūrīkū wao warathire ūhorō ūyū,
na agītīwīra maūndū marīa maarī ma tene?
Nīmārehe aira ao moonanie atī ūhorō ūcio wao warī wa ma,
nīguo andū maūigua moige atīrī, “Ūhorō ūcio nī wa ma.”
- 10 “Inyuī nī inyuī aira akwa,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.
“O na nī inyuī ndungata ciakwa iria thuurīte
nīgeetha mūmenye, na mūnjītīkie,
na mūmenye atī niī nī niī ūrīa we.
Mbere yakwa gūtīrī ūngī wombītwo,
na gūtīkagīa ūngī thuutha wakwa.
- 11 Niī-rī, o niī nī niī Jehova,
na gūtīrī mūhonokia ūngī tiga niī.
- 12 Niī-rī, nīnguūranīrie ūhorō, na ngahonokania, na ngoimbūra:
Niī mwene, na ti ngai ng’eni irī thīnī wanyu.
Tondū ūcio, inyuī nī inyuī aira akwa atī niī nī niī Mūrungu,” ūguo nīguo
Jehova ekuuga.
- 13 “Ī, ti-itherū, kuuma matukū ma tene, niī nī niī ūrīa we.

Gūtirĩ mündũ o na ũ ũngĩhota kũhonokia mündũ kuuma guoko-inĩ gwakwa.

Rĩrĩa ndeka ũndũ-rĩ, nũ ũngĩhota kũũgarũra?”

Tha cia Ngai, na Kwaga Wĩhokeku kwa Isiraeli

14 Jehova, Mũhonokia wanyu,

o Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ,

“Nĩngatũma mbũtũ ya ita yũkĩrĩre Babuloni nĩ ũndũ wanyu, na ndehe andũ othe a Babuloni marĩ mĩgwate, maikũrũkĩtio na marikabu iria makenagio nĩcio.

15 Nĩ nĩ nĩ Jehova, Ũrĩa Mũtheru wanyu,

Mũũmbi wa Isiraeli, na Mũthamaki wanyu.”

16 Ũũ nĩguo Jehova ekuuga,

o ũcio watemire njĩra iria-inĩ,

na agĩtema gacĩra kũndũ kũrĩa kwarĩ maaĩ marĩ hinya,

17 ũrĩa waguucĩrĩrie ngaari cia ita o na mbarathi,

na mbũtũ cia ita, hamwe na anene a cio,

nao magĩkoma hau na maticooke kwarahũka rĩngĩ, makĩhora biũ ta rũtambĩ rũhoretio.

18 “Tigai kũririkana maũndũ marĩa mahĩtũkĩte;

o na tigai gwĩcũũrania maũndũ marĩa ma tene.

19 Atĩrĩrĩ, nĩngwĩka ũndũ mwerũ!

Rĩu no hĩndĩ ũraakunũka; kaĩ inyuĩ mũtaraũmenya?

Ngwĩka atĩrĩ, nĩngũtema njĩra werũ-inĩ,

nakuo rũng’ũrĩ-inĩ ndũme gũtherũke tũrũũ.

20 Nyamũ cia gĩthaka, ta mbwe na ndundu,

nĩciheaga gĩtĩo,

tondũ nĩ nĩ heanaga maaĩ werũ-inĩ

o na rũng’ũrĩ-inĩ,

ngatũma kũgĩe na tũrũũ twa kũnyuuagwo nĩ andũ akwa,

andũ arĩa nĩ thuurĩte,

21 andũ arĩa ndeyũmbĩire,

nĩguo mahunjagie ũhoru wa ũgooci wakwa.

22 “No rĩrĩ, wee Jakubu ndũrĩ wangaĩra,

nawe Isiraeli-rĩ, nĩkũnogio ũnogetio nĩ nĩ.

23 Inyuĩ mũtindeheire ng’ondũ cia maruta ma njino,

kana mũkandĩithia na magongona manyu.

Ndimũhatĩrĩrie na magongona ma mũtu,

kana ngamũnogia na kũmwĩtia ũbumba.

24 Mũtirĩ mwangũrĩra ũbumba ũrĩa ũrĩ mũtararĩko mwega,

o na kana mũkandutĩra maguta ma magongona manyu.

No rĩrĩ, mehia manyu nĩmanditũhĩire

na mũkaanogia na mawaganu manyu.

25 “Nĩ, o nĩ mwene, nĩ nĩ tharagia mahĩtia maku, mathire biũ,

nĩ ũndũ wakwa Nĩ mwene,

na ngaaga kũririkana mehia manyu rĩngĩ.

26 Ta ndirikianiai maũndũ marĩa mahĩtũkĩte,

na mũreke tũmaarĩrĩrie tũrĩ hamwe;

ningĩ mũciire muonanie atĩ mũtiĩhĩtie.

- 27 Ithe wanyu wa mbere nīehirie;
nao andũ arĩa maaragia ithenya rĩanyu makĩnemera.
28 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩngaconorithia anene a hekarũ yanyu,
na ndũme Jakubu anangĩke,
o nake Isiraeli atuĩke wa kũnyararwo.

44

Isiraeli Ũrĩa Mũthuure

- 1 “No rĩrĩ, ta thikĩrĩria, wee Jakubu, ndungata yakwa,
o we Isiraeli, ũrĩa nĩ thuurĩte.
2 Jehova, ũrĩa wakũũmbire
na agĩgũthondeka ũrĩ nda ya maitũguo,
o ũrĩa ũrĩgũteithagia, ekuuga atĩrĩ:
Tiga gwĩtigĩra, wee Jakubu, ndungata yakwa,
o nawe Jeshuruni, ũrĩa nĩ thuurĩte.
3 Nĩgũkorwo bũrũri ũrĩa mũng’aru nĩngaũitĩrĩria maaĩ,
nakuo kũndũ kũrĩa kũmũ nĩgũgathereraga tũrũũ;
naruo rũciaro rwaku nĩngarũitĩrĩria Roho wakwa,
nacio njiaro cianyu ndĩciitĩrĩrie kĩrathimo gĩakwa.
4 Nĩmakaingĩha o ta nyeki ya gĩtuamba ĩkunũkĩte,
o na kana ta mĩtĩ ya mĩribina ĩrĩa ĩkũraga hũgũrũrũ-inĩ cia njũũ.
5 Mũndũ ũmwe nĩakoiga atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩ wa Jehova’;
nake ũrĩa ũngĩ akeĩtania na Jakubu;
o nake ũngĩ eyandĩke guoko gwake atĩrĩ, ‘Ndĩ wa Jehova,’
na eetue rĩtwa rĩtanĩtio na Isiraeli.

Nĩ Jehova, ti Mĩhianano

- 6 “Atĩrĩrĩ, Mũthamaki wa Isiraeli na Mũkũũri wao,
o we Jehova-Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atĩrĩ:
Nĩ nĩ wa mbere na nĩ nĩ wa kũrigĩrĩria,
gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga nĩ.
7 Nũũ ũkĩhaana ta nĩ? Nĩarekwo oimbũre ũhoru ũcio.
Nĩaheane ũhoru ũcio na oimbũre arĩ mbere yakwa,
ũrĩa gwatarĩ kuuma rĩrĩa ndoombire andũ akwa a tene,
na onanie ũrĩa gũgaikara thuutha-inĩ;
ĩ, nĩakĩrathe ũhoru wa maũndũ marĩa magooka.
8 Tigai kũinaina, o na kana mwĩtigĩre.
Githĩ ndioimbũrĩre maũndũ maya,
na ngĩratha ũhoru ũyũ kuuma o tene?
Inyuĩ nĩ inyuĩ aira akwa. Nĩ kũrĩ Ngai ũngĩ tiga nĩ?
Aca, gũtirĩ rwaro rũngĩ rwa Ihiga, nĩ ndirĩ ũngĩ njũũ.”
9 Andũ arĩa othe mathondekaga mĩhianano ya kũhooywo nĩ a tũhũ,
na indo iria meriragĩria mũno itirĩ bata.
Andũ arĩa mangĩaria ithenya rĩao nĩ atumumu;
gũtirĩ ũndũ mamenyaga, ũguo nĩguo ũmaconorithagia.
10 Nũũ wacũhagia mũhianano wa kũhooywo,
o na ageturĩra mũhianano wa gũtwekio ũrĩa ũtangĩmũguna?
11 We na arĩa macihooyaga nĩmagaconorithio;
mabundi o nao no andũ matarĩ kĩene.
Othe nĩmongane hamwe na matue itua;
nao nĩmakanyĩtwo nĩ guoya mũnene na maconorithio.

- 12 Mūturi wa igera ooyaga kīndū kīa wīra,
na agakīrutīra wīra agagīcina na makara;
agathondeka ngai ya mūhianano na nyondo,
akaūtura na hinya wa guoko gwake.
Mūndū ūcio ahūūtaga, akoorwo nī hinya;
akaga kūnyua maaī, akaringīka.
- 13 Mūtharamara aigaga rūrigi rwa kūrūngaria mūhari,
agacooka agakurura na karamu;
mūhianano ūcio egūthondeka akaūhūūra randa,
ningī akaūthima gīthiūrūrī,
na agacooka kūwacūhia wega ūhaanane na mūhianīre wa mūndū,
o ta mūndū ūrī na riiri wake wothe,
nīgeetha ūtūūre ihooero-inī rīaguo.
- 14 Mūndū aatemire mītarakwa,
na agīthuurīra mūkarakaba kana mūgandi.
Akīreka ūkūranīre na mītī īrīa īngī ya mūtītū,
kana akīhaanda mūthengera, nayo mbura īkīūkūria.
- 15 Mūtī ūcio nī wa kuunwo ngū;
oyaga imwe agaakia mwaki, agoota,
no iria ingī agaakia mwaki, akaruga mīgate.
Ningī gīcunjī kīmwe agethondekera ngai ya mūhianano, akamīhooyaga.
Ī ti-itherū, athondekaga mūhianano mūicūhie akaūinamagīrīra.
- 16 Nuthu ya ngū agaakia mwaki nacio;
akarugīra irio ciake ho,
na akahīhīria nyama ciake ho, akarīa, akahūūna.
Ningī agoota mwaki, akoiga atīrī,
“Hī! Nīndaigua ūrugarī; nīndona mwaki.”
- 17 Ngū iria ciatigara agathondeka ngai, mūhianano wake wa kūhooya;
akaūinamīrīra na akaūturīria maru.
Akaūhooya, akoiga atīrī,
“Honokia; wee nīwe ngai yakwa.”
- 18 Matirī ūndū mooī, na matirī ūndū mamenyaga;
maitho mao nīmahumbīre, nī ūndū ūcio matingīona,
na meciiria mao nīmahingītwo makaaga kūmenya maūndū.
- 19 Gūtirī mūndū ūkiraga ageciiria,
gūtirī mūndū ūrī na ūūgī kana ūmenyo oige atīrī,
“Nuthu ya ngū ndahūthīrīre na gwakia mwaki;
o na ngīrugīra mīgate makara-inī macio,
na ngīcooka ngīhīhia nyama na ngīrīa.
Ti-itherū no ngīthondeke kīndū kīrī magigi kuuma kūrī ngū iria itigaire?
Ti-itherū no nyinamīrīre gīcunjī kīa mūtī?”
- 20 Arīaga mūhu, ahītithītio nī ngoro īrīa īheenekete;
ndangīhota kwīhonokia, kana oige atīrī,
“Githī kīndū gīkī kīrī guoko gwakwa kwa ūrīo ti maheeni?”
- 21 “Ririkana maūndū maya, wee Jakubu,
o wee Isiraeli, tondū ūrī ndungata yakwa.
Nī nī ndakūūmbire, wee ūrī ndungata yakwa;
atīrī, wee Isiraeli, ndikaariganīrwo nīwe.
- 22 Nīnjeheretie mahītia maku magathira biū,
o ta ūrīa itu rīa mbura rīthiraga,
mehia maku ngamaniina ta kībii kīa rūciinī.

Njookerera tondũ nĩngũkũũrĩte.”

23 Wee igũrũ ina nĩ gũkena,
nĩgũkorwo nĩ Jehova wĩkĩte ũndũ ũcio;
nawe thĩ ũrĩ rungu rwa igũrũ-rĩ, anĩrĩra.

Na inyuĩ irĩma-rĩ, inai rwĩmbo,
o na inyuĩ mĩtitũ na mĩtĩ yanyu yothe inai,
nĩgũkorwo Jehova nĩakũũrĩte Jakubu,
na akoonania riiri wake kũu Isiraeli.

Jerusalemu Nĩgũgatũũrwo

24 “Jehova, Mũkũũri waku,
ũrĩa wakũũmbĩire nda ya maitũguo, ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ nĩ nĩ Jehova
ũrĩa wombire indo ciothe,
ũrĩa watambũrũkirie igũrũ ndĩ nyiki,
ũrĩa waaranirie thĩ ndĩ nyiki,

25 nĩ nĩ ngiragĩrĩria ciama cia anabii a maheeni,
nao aragũri ngamatua irimũ,
ningĩ ngagarũra ũũgĩ wa arĩa oogĩ,
ngaũtua ũrimũ mũtheri.

26 Nĩ nĩ njĩkagĩra ciugo cia ndungata ciakwa hinya,
na ngahingia ũrathi wa atũmwo akwa,

na ha ũhoru wa Jerusalemu ngoiga atĩrĩ, ‘Nĩrĩgatũũrwo,’
na ha ũhoru wa matũũra ma Juda ngoiga atĩrĩ, ‘Nĩmagaakwo,’
o na kũndũ gwakuo kũrĩa kwanangĩtwo ngoiga atĩrĩ,
‘Nĩngagũcookereria.’

27 Nĩ nĩ njĩrĩraga maaĩ ma kũrĩa kũriku atĩrĩ, ‘Hũai,
na nĩngahũithia tũrũũ twanyu.’

28 Nĩ nĩ njugaga ũhoru wa Mũthamaki Kurusu atĩrĩ, ‘Nĩwe mũrĩithi wa
mbũri ciakwa,
na nĩwe ũkaahingia ũrĩa wothe nyendaga wĩkwo;
Nĩakoiga ũhoru wa Jerusalemu atĩrĩ, “Nĩrĩakwo,”
na ha ũhoru wa hekarũ oige atĩrĩ, “Mĩthingi yayo nĩyakwo.” ’ ’

45

1 Atĩrĩrĩ, ũyũ nĩguo ũhoru ũrĩa Jehova areera Kurusu,
ũrĩa wake mũitĩrĩrie maguta,
o ũcio nĩ nyitĩte guoko gwake kwa ũrĩo
nĩguo ndoorie ndũrĩrĩ iria irĩ mbere yake,
na njaũre athamaki indo ciao cia mbaara,
nĩgeetha ndĩmũhingũrĩre mĩrango mbere yake,
na nĩguo ndakanakore ihingo ihingĩtwo:

2 Nĩngagũtongoria
na nĩngaragania irĩma;
nĩngoinanga ihingo cia gĩcango,
na ndinangie mĩgũlko ya kĩgera.

3 Nĩngakũhe igĩĩna iria ihithĩtwo nduma-inĩ,
ngũhe ũtonga ũrĩa mũhithe,

- nĩguo ũmenye atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova,
o we Ngai wa Isiraeli, ũrĩa ũgwĩtĩte na rĩtwa rĩaku.
- 4 Nĩngwĩtĩte na rĩtwa rĩaku,
nĩ ũndũ wa ndungata yakwa Jakubu,
o na nĩ ũndũ wa Isiraeli ũcio niĩ ndĩthuurĩire,
na ngakũhe rĩtwa rĩa gĩtĩio,
o na gũtuĩka wee ndũnjũũ.
- 5 Niĩ nĩ niĩ Jehova, na gũtirĩ ũngĩ;
tiga niĩ gũtirĩ Ngai ũngĩ.
Nĩndĩrĩkuongagĩrĩra hinya,
o na gũtuĩka wee ndũnjũũ,
- 6 nĩgeetha kuuma irathĩro rĩa riũa
nginya ithũĩro rĩarĩo,
andũ mamenye atĩ gũtirĩ ũngĩ tiga niĩ.
Niĩ nĩ niĩ Jehova, na gũtirĩ ũngĩ.
- 7 Nĩ niĩ ndũmaga kũgĩe ũtheri, o na ngatũma kũgĩe nduma,
nĩ niĩ ndehaga ũgaacĩru na ngatũma kũgĩe mwanangĩko;
Nĩ niĩ, Jehova, ũrĩa wĩkaga maũndũ macio mothe.
- 8 “Atĩrĩrĩ inyuĩ matu ma igũrũ, urĩriai thĩ ũthingu;
o na inyuĩ matu ma mbura itĩrĩriai thĩ ũthingu.
Thĩ nayo nĩyathamie kanua,
naguo ũhonokio nĩũkunũke, ũmere,
ũkũranĩre na ũthingu.
Niĩ Jehova-rĩ, nĩ niĩ ndũmĩte igĩe kuo.
- 9 “Ūrĩa ũgianaga na Mũmũmbi, kaĩ arĩ na haaro-ĩ!
Ūcio ahaana o ta rũgĩo thĩinĩ wa ngĩio iria irĩ thĩ.
Rĩũmba rĩahota kũũria ũrĩa ũmbaga indo narĩo atĩrĩ,
‘Nĩ kĩi kũu ũromba?’
O na kana wĩra waku no uuge atĩrĩ,
‘Ndarĩ na moko?’
- 10 Hĩ, kaĩ ũrĩa ũragia ithe atĩrĩ,
‘Nĩ kĩi kũu wagĩire?’
kana akooria nyina atĩrĩ,
‘Nĩ kĩi kũu waciara?’
Kaĩ arĩ na haaro-ĩ!
- 11 “Jehova, Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli,
na Mũũmbi wake, ekuuga atĩrĩ:
Ha ũhoru ũkoniĩ maũndũ marĩa magooka-rĩ,
anga no mũkĩnjũũrie ũhoru wa ciana ciakwa,
kana mũnjathĩre wĩra wa moko makwa?
- 12 Nĩ niĩ ndombire thĩ,
na ngĩũmba andũ arĩa marĩ kuo.
Moko makwa nĩmo maatambũrũkirie kũu igũrũ,
na ngĩatha mbũtũ cia igũrũ igĩe ho.
- 13 Nĩngarahũra Kurusu nĩ ũndũ wa ũthingu wakwa:
Nĩngatũma mĩthĩire yake ĩrũngĩrĩre.
We nĩagaaka itũũra rĩakwa rĩrĩa inene rĩngĩ,
na ohorithie andũ akwa arĩa matahĩtwo,
no rĩrĩ, matikarutĩrwo kĩndũ gĩa kũmakũũra kana marutĩrwo kĩheo,
ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.”

14 Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Maciaro ma bũrũri wa Misiri, na indo cia wonjorithia cia Kushi,
 o na andũ acio araihu a Sabea,
 nĩmagooka kũrĩ we matuĩke aku;
 nĩmagakuuma thuutha,
 na moke kũrĩ we mohetwo na mĩnyororo.
 Nĩmagakũinamĩrĩra, magũthaithe, makwĩre atĩrĩ,
 ‘Ti-itherũ Mũrungu arĩ hamwe nawe, na gũtirĩ ũngĩ tiga we;
 ti-itherũ gũtirĩ ngai ĩngĩ.’ ”

15 Ti-itherũ wee ũrĩ Mũrungu ũrĩa ũikaraga ehithĩte,
 Wee Ngai na Mũhonokia wa Isiraeli.

16 Arĩa othe mathondekaga mĩhianano ya kũhooywo
 nĩmagaconorithio na manyararithio;
 makoimagara mathĩ manyararithio othe hamwe.

17 No rĩrĩ, Isiraeli nĩakahonokio nĩ Jehova
 na ũhonokio wake ũrĩa ũtũũraga tene na tene;
 wee ndũgaconorithio kana ũnyararithio
 nginya tene na tene.

18 Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ,
 ũcio wombire igũrũ,
 o we Ngai,
 o ũcio wombire thĩ na akĩmĩthondeka,
 agĩcooka akĩmĩrũmia wega;
 na ndaamĩũmbire ĩtũũre ĩrĩ ũtheri,
 no aamĩũmbire ĩtũũragwo nĩ andũ;
 we ekuuga atĩrĩ:
 “Nĩ nĩ nĩ Jehova,
 na gũtirĩ ũngĩ.

19 Ndirĩ ndaaria na hitho,
 ndĩ handũ bũrũri-inĩ ũrĩ nduma;
 ndirĩ ndeera njiaro cia Jakubu atĩrĩ,
 ‘Nongoriai o ũguo tũhũ.’
 Nĩ Jehova, njaragia ũhoru wa ma;
 nyumbũraga maũndũ marĩa magĩrĩire.

20 “Cookanĩrĩrai hamwe, mũũke;
 ũnganai, inyuĩ arĩa mũũrĩte kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ.
 Kwaga ũmenyi-rĩ, nĩ andũ arĩa makuuaga mĩhianano ya kũhooywo ya
 mĩtĩ,
 na makahooya ngai itangĩhota kũmahonokia.

21 Umbũrai ũhoru wa ũrĩa gũgaikara, na mũũheane,
 na andũ marekwo maciire marĩ hamwe.
 Nũũ waheanire ũhoru ũyũ kuuma o tene?
 Ningĩ nũũ waumbũrĩte matukũ-inĩ macio ma tene mũno?
 Githĩ ti nĩ, nĩ Jehova?
 Gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga nĩ,
 Mũrungu mũthingu na Mũhonokia;
 ti-itherũ gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ.

22 “Atĩrĩrĩ, inyuĩ ituri ciothe cia thĩ,
 njookerera mũhonokio,

- nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ Mũrungu, na gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ.
- 23 Nĩndĩhĩtĩte ngĩgwetaga rĩitwa rĩakwa nĩ mwene,
naguo ũhoro ũkoima kanua gakwa na kĩhooto,
naguo ndũkagarũrũka o na atĩa:
Maru mothe nĩmagaturio mbere yakwa;
nacio nĩmĩ ciothe nĩcikeehĩta na rĩitwa rĩakwa.
- 24 Nĩmakaaria ũhoro wakwa, moige atĩrĩ,
‘Ũthingu na hinya cionekaga harĩ Jehova o we wiki.’ ”
Andũ arĩa othe maarakarire makĩmũũkĩrĩra,
nĩmagooka harĩ we maconorithio.
- 25 No njiaro ciothe cia Isiraeli
nĩikoonekaga irĩ na ũthingu nĩ ũndũ wa Jehova,
na nĩigakena mũno.

46

Ngai cia Babuloni

- 1 Atĩrĩrĩ, Beli nĩinamĩrĩire, nayo Nebo ikahocerera;
mĩhianano yacio ya kũhooywo ikuuagwo nĩ nyamũ cia mũtitũ o na
ng’ombe.
Mĩhianano ĩyo mĩacũhie ikuuagwo kũndũ na kũndũ nĩtuĩkĩte mĩrigo
mĩritũ,
mĩrigo ya kũnogia nyamũ iria imĩkuuaga.
- 2 Nyamũ icio na ngai icio cia kũhooywo irainamĩrĩra hamwe;
ciothe ikaremwo nĩkũhonokia mĩhianano ĩyo ikuuĩtwo,
nacio nyene igatahwo igatwarwo ũkombo-inĩ.
- 3 “Atĩrĩrĩ, ta thikĩrĩrai, inyuĩ nyũmba ya Jakubu,
inyuotho matigari ma nyũmba ya Isiraeli,
o inyuĩ arĩa ndũire nditikĩte kuuma rĩrĩa mwarĩ nda cia manyina manyu,
na ngatũura ndĩmũkuuĩte kuuma rĩrĩa mwaciarirwo.
- 4 O na ũkũrũ-inĩ wanyu, no nĩ,
o na rĩrĩa mũgaakorwo mũrĩ na mbuĩ,
nĩ nĩ nĩ ngũmũtũũria muoyo.
Nĩ nĩ ndaamũũmbire, na nĩ nĩ ngũtũura ndĩmũkuuaga,
ĩ ti-itherũ nĩ nĩ ngũmũtũũria muoyo na ndĩmũhonokagie.
- 5 “Nĩ-rĩ, mũngĩngerekania na ũ kana nũũ mũngĩnjiganania nake?
Mũngũhaanania na ũ nĩguo tũgerekano nake?
- 6 Andũ amwe maitũrũraga thahabu kuuma mondo-inĩ ciao,
na magathima betha na ratiri;
magacooka makaandĩka mũturi wa thahabu
amĩthondeke ĩtuĩke mũhianano wa ngai yao,
nao magacooka makamĩnamĩrĩra, makamĩhooya.
- 7 Mũhianano ũcio maũigagĩrĩra ciande ciao, makaũkuua;
makaũiga handũ hagu, ũgaikara ũrũgamĩte o hau.
No ndũngĩhota kuuma hau wĩtware.
O na mũndũ angĩũkaĩra-rĩ, ndũngĩcookia,
kana ũhonokie mũndũ ũcio kuuma mathĩna-inĩ make.
- 8 “Inyuĩ aremi aya, ririkanai ũndũ ũyũ,
na mũwĩkĩre meciiria-inĩ manyu, mũũige ngoro-inĩ.
- 9 Ririkanai maũndũ marĩa mahĩtũkĩte, marĩa ma tene;
nĩ nĩ nĩ Mũrungu, na gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ;

- niĩ nĩ niĩ Ngai, na gũtirĩ ũngĩ ũhaana ta niĩ.
 10 Niĩ menyithanagia maũndũ marĩa mageekĩka marigĩrĩrio-inĩ kuuma o
 kĩambĩrĩria,
 namo maũndũ marĩa magooka ngamamenyithania kuuma o tene.
 Ngoiga atĩrĩ: Ūrĩa nduĩte niũkahinga,
 namo maũndũ mothe marĩa nyendaga gwĩka-rĩ, no mo ngeeka.
 11 Nĩngeeta nyoni ndĩa nyama kuuma mwena wa irathĩro;
 nĩngeeta mũndũ wa kũhingia maũndũ marĩa nduĩte gwĩka kuuma
 bũrũri wa kũraya.*
 Ūrĩa njugĩte nĩngahingia;
 ũndũ ũrĩa ndĩciirĩtie gwĩka nĩngawĩka.
 12 Ta thikĩrĩriai, inyuĩ andũ a ngoro nyũmũ,
 o inyuĩ mũraihanĩrĩrie na ũhoro wa ũthingu.
 13 Nĩngũreharehe ũthingu wakwa hakuhĩ,
 ndũrĩ kũraya;
 o naguo ũhonokio wakwa ũgũũka o narua.
 Ūhoro wa ũhonokio wakwa ngũwathĩrĩra Zayuni,
 na njathĩrĩre riiri wakwa kũrĩ Isiraeli.

47

Kũgũa kwa Babuloni

- 1 “Atĩrĩrĩ, harũrũka ũikare thĩ rũkũngũ-inĩ,
 wee Mũirĩtu Gathirange wa Babuloni;
 ikara thĩ ũtaikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene,
 wee Mwarĩ wa andũ a Babuloni.
 Ndũgacooka gũtuĩka mũndũ wa kũmenyererwo,
 kana mũndũ mũnyoroku ũtarĩ ũndũ angĩkĩra.
 2 Oya mahiga ma gĩthĩi, ũthĩe mũtu;
 eheria gĩtambaya gĩa kwĩhumbĩra ũthiũ.
 Heta nguo ciaku na ũguũrie magũrũ maku,
 ũtobokeye maaĩ-inĩ ũringe tũrũũ.
 3 Nĩũkarutwo nguo ũtigwo njaga,
 ũikare ũconorithĩtio.
 Nĩngerĩhĩria,
 na gũtirĩ mũndũ ngaiguĩra tha.”
 4 Mũkũũri witũ, Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo Rĩitwa rĩake,
 nĩwe Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli.
 5 “Wee Mwarĩ wa andũ a Babuloni,
 ikara thĩ ũkirĩte ki, ũthiĩ ũkinye nduma-inĩ;
 ndũgacooka gwĩtwo
 mũthamaki-mũndũ-wa-nja wa gwatha mothamaki.
 6 Nĩkũrakara ndaarakarĩtio nĩ andũ akwa,
 na ngĩtũma igai rĩakwa rĩthaaha;
 ngĩmaneana moko-inĩ maku,
 nawe ũkĩaga kũmaiguĩra tha.
 O na andũ arĩa akũrũ
 ũkĩmaigĩrĩra icooki iritũ mũno.
 7 Nawe ũkiuga atĩrĩ, ‘Ngũtũra ndĩ mũthamaki-mũndũ-wa-nja nginya
 tene!’

* 46:11 Mũndũ ũcio nĩ Kurusu.

No wee ndũigana gũcũũrania maũndũ maya,
o na kana wĩciirie ũrĩa ũhoro wamo wa kũrigĩrĩria ũgaikara.

⁸ “Na rĩrĩ, ta thikĩrĩria, wee wendete ikeno,
na ũkaraga ũtarĩ ũgwati ũngũtigĩra,
na ũkeĩraga atĩrĩ,

‘Nĩ no nĩ, na gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ.

Ndirĩ hĩndĩ ngaatuĩka mũtumia wa ndigwa,
kana menye ũhoro wa gũkuĩrwo nĩ ciana.’

⁹ Maũndũ macio meerĩ nĩmagagũkorerera o rĩmwe,
mũthenya o ro ũmwe:

nĩũgakuĩrwo nĩ ciana, na ũtuĩke mũtumia wa ndigwa.

Maũndũ macio magaagũkorerera na ũiyũru biũ,
o na gũtuĩka ũrĩ na ũrogi mũingĩ,
na ũgo waku ũkaingĩha mũno.

¹⁰ Ũtũire wĩhokete waganu waku,
ũkoiga atĩrĩ, ‘Gũtirĩ mũndũ ũnyonaga.’

Ũngĩ na ũmenyo waku nĩkũhĩtithagia rĩrĩa ũkwĩra atĩrĩ,
‘Nĩ no nĩ, na gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ.’

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio mwanangĩko nĩũgagũkora,
na ndũkaamenya ũrĩa ũngĩũũrĩa.

Nĩũgakorererwo nĩ mũtino

ũrĩa ũtangĩhota gwĩkũũra kuuma kũrĩ guo;

ningĩ nĩũgakorererwo o ro rĩmwe
nĩ ihooru rĩa maũndũ ũterĩgĩrĩire.

¹² “Wee thiĩ na mbere na ciama ciaku cia ũgo,
na ũrogi waku mũingĩ ũrĩa ũtũire wĩkaga kuuma ũrĩ mũnini.

No gũkorwo hihi nĩũkona kĩguni kĩa mo,
kana hihi ũtũme kũgĩe na itua-nda inene.

¹³ Irĩa iria ciothe ũheetwo no gũkũnogia ikũnogetie!

Ago aku arĩa maroraga igũrũ matu-inĩ nĩmeyumĩrie,
acio matuĩragia njata na makaratha mohoro o mweri, o mweri-rĩ,
nĩmagĩkũhonokie kuuma kũrĩ maũndũ marĩa megũgũkorerera.

¹⁴ Ti-itherũ, andũ acio mahaana ta itira iria itigĩtwo mũgũnda;
nĩgũcinwo magaacinwo nĩ mwaki mathire.

Matikahota kwĩhonokia kuuma kũrĩ hinya wa rũrĩrĩmbĩ rwa mwaki,
nĩgũkorwo hatigaakorwo makara mangĩotwo mwaki;
hatirĩ mwaki haha ũngĩotwo.

¹⁵ Ũguo noguo mangĩgwĩkĩra,
aya mwanarutithania wĩra na mũkonjorithia nao
kuuma rĩrĩa warĩ mũnini.

O mũndũ wao athiiga o na mbere kũhĩtia;
gũtigakorwo mũndũ o na ũmwe ũngĩgĩkũhonokia.

48

Isiraeli kũũmia Ngoro

¹ “Atĩrĩrĩ, we nyũmba ya Jakubu, ta thikĩrĩria ũhoro ũyũ,
o wee wĩtanagio na rĩtwa rĩa Isiraeli,
na uumĩte rũciaro-inĩ rwa Juda,
o inyuĩ mwĩhĩtaga mũkĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova,

- na mūkahooya Ngai wa Isiraeli,
 o na gūtuika mūtimūhooyaga na ma kana na ūthingu,
² nīgūkorwo inyuī mwītāga atūūri a itūūra rīrīa inene itheru,
 na mūkehoka Ngai wa Isiraeli,
 o ūcio rītwa rīake arī Jehova Mwene-Hinya-Wothe:
³ O tene nīndarathire ūhoru wa maūndū marīa magooka,
 ngīmaaria na kanua gakwa na ngītūma mamenyeke;
 na o ro rīmwe ngīmahingia, namo magīkīka.
⁴ Nīgūkorwo nīndamenyaga atī wee ūrī mūremi mūno,
 nayo ngingo yaku ikahaana ta rūga rūmū rwa kīgera,
 nago thiithi waku ūgatuika ta gīcango.
⁵ Nī ūndū ūcio ndakwīre maūndū maya o tene;
 ngīkwīra ūhoru wamo mataanekīka, nīgeetha ndūkanoige atīrī,
 ‘Mīhianano yakwa ya kūhooywo nīyo īkīte maūndū macio;
 mūhianano wakwa wa gwacūhio, na ngai yakwa ya kīgera
 nīcio ciathanire ūhoru wamo.’
⁶ Kūigua nīmūiguīte maūndū macio; ta kīmarorei mothe.
 Githī mūtikamoimbūra atī nīguo matarīi?

- “Kuuma rīu ndīkwīraga ūhoru wa maūndū merū,
 ngakwīra ūhoru wa maūndū mahithe, o marīa wee ūtooī.
⁷ Maūndū macio mathondeketwo o rīu, na ti ma tene;
 ndūrī waigua ūhoru ūcio, waūigua ūmūthī.
 Nī ūndū ūcio ndūngiuga atīrī,
 ‘Maūndū macio nīndamenyete ūhoru wamo.’
⁸ Wee ndūrī waigua kana ūkamenya;
 kuuma o tene matū maku matirī mahingūka.
 Nīnjūūi wega ūrīa ūrī mūndū mūgarū,
 o na atī kuuma waciarwo wetirwo mūremi.
⁹ Nīngwamba kūrūgamia mang’ūrī makwa nī ūndū wa rītwa rīakwa;
 na tondū wa ūgooci wakwa ndigīrīrie mang’ūrī macio matigagūkore,
 nīguo ndigakūniine biū.
¹⁰ Atīrīrī, nīngūtheretie o na gūtuika ti ta ūrīa betha ītheragio;
 wee-rī, ngūgeretie thīinī wa icua rīa mīnyamaro.
¹¹ Nī ūndū wakwa nī mwene,
 ī ti-itherū, nī ūndū wakwa nī mwene-rī, nīngeeka ūndū ūcio.
 Nī mwene-rī, ndaahota atīa gwītīkīria rītwa rīakwa rīthaahio?
 Riiri wakwa ndikaūhe mūndū ūngī.

Isiraeli Kūrekio

- ¹² “Atīrīrī, wee Jakubu, ta thikīrīria,
 o na wee Isiraeli ūrīa nī njītīte:
 Nī nī nī Ngai; nī nī wa mbere,
 o na ningī nī nī wa kūrigīrīria.
¹³ Guoko gwakwa kīumbe nīkuo kwahaandire mīthingi ya thī,
 na guoko gwakwa kwa ūrīo gūgītambūrūkia matu;
 rīrīa ndaameta,
 mothe marūgamaga o hamwe.
¹⁴ “Cookanīrīrai hamwe inyuothe na mūthikīrīrie:
 Nī mīhianano īrīkū ya kūhooywo īrī yoimbūranīra maūndū macio?
 Mūndū ūrīa Jehova ethuurīre manyiitanīre nake
 nīwe ūkaahingia muoroto wake wa gūūkīrīra būrūri wa Babuloni;

guoko gwake nīkuo gūgookīrīra andū a Babuloni.

15 Niī, o niī-rī, nīnjarītie;
 īī nīguo, nī niī ndīm-wītīte,
 na nīngamūrehe,
 na nīakagaacīra wīra-inī wake.

16 “Nguhīrīriai mūthikīrīrie ūhorō ūyū:
 “Kuuma o kīambīrīria ndirī ndaaria ūhorō na hitho;
 maūndū macio makīoneka, niī ngoragwo ho.”

Na rīu Mwathani Jehova nīwe ūndūmīte,
 we mwene o na Roho wake.

17 Jehova, o we Mūkūūri waku,
 o we Mūtheru wa Isiraēli, ekuuga atīrī:
 “Niī nī niī Jehova Ngai waku,
 ūrīa ūkūrutaga maūndū marīa makwagīrīire,
 na nowe ūkuonagīrīria njīra īrīa wagīrīirwo nīkūgera.

18 Naarī korwo nīmwaiguīte maathani makwa,
 thayū wanyu ūngīahaanire ta rūūī rūgūtherera,
 nago ūthingu wanyu ūhaane ta makūmbī ma iria-inī.

19 Njīaro cianyu ingīaingīhire o ta mūthanga,
 nacio ciana cianyu cingīhe ta hīndī cia mūthanga iria itangītarīka;
 rīitwa rīao rītingīkaaniinwo,
 kana rīanangwo, rīeherio mbere yakwa.”

20 Umai būrūri wa Babuloni,
 mwīthareī, muume kūrī andū a Babuloni!
 Anīrīrai ūhorō ūyū na kayū kanene mūkenete,
 na mūhunje ndūmīrīri īno.
 Mītūmeī nginya ituri-inī cia thī;
 ugai atīrī, “Jehova nīakūūrīte ndungata yake Jakubu.”

21 Matianyootire hīndī īrīa aamatoongoreirie werū-inī;
 nīamarutīire maaī kuuma rwaro-inī rwa ihiga;
 o na ningī agīatūra rwaro rwa ihiga,
 namo maaī makiuma ho.

22 Jehova ekuuga atīrī, “Andū arīa aaganu matikagīa na thayū o na rī.”

49

Ndungata ya Jehova

1 Atīrīrī, inyuī mūtūūrāga icigīrīra-inī ta thikīrīriai;
 o na inyuī andū a mabūrūri ma kūrāya ta iguai:
 Jehova aanjītire itarī mūciare;
 ndī o nda ya maitū nīguo aanjītire na rīitwa rīakwa.

2 Nīatūmire kanua gakwa gatuīke ta rūhiū rūūgī rwa njora,
 na akīhitha kīruru-inī gīa guoko gwake;
 agīithondeka ta mūguī mūnyoroku,
 na akīhitha thiaka-inī wake.

3 Agīcooka akīnjīra atīrī, “Wee Isiraēli, nīwe ndungata yakwa,
 andū nīmarīngocaga nī ūndū waku.”

4 No ngiuga atīrī, “Niī ndutīte wīra wa tūhū;

hũthĩrite hinya wakwa wothe nĩ ũndũ wa maũndũ matarĩ kĩguni na ma tũhũ.
No rĩrĩ, ũhoru wakwa wa gũtuĩrwo ciira na kĩhooito uumaga harĩ Jehova, nariĩ irĩhi riakwa rĩrĩ na Ngai wakwa.”

⁵ Na rĩu-rĩ, Jehova ũrĩa wanyũũmbire ndĩ nda ya maitũ nduĩke ndungata yake,
nĩguo hũndũre Jakubu, ndĩmũcookie harĩ we, na njookanĩrĩrie Isiraeli harĩ we,

nĩgũkorwo ndĩ mũtĩku maitho-inĩ ma Jehova,
na Ngai wakwa agakorwo arĩ hinya wakwa,

⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ mũhũthũ harĩwe gũtuĩka ndungata yakwa,
ya gũcookereria mĩhĩrĩga ya Jakubu,
na kũhũndũra matigari ma Isiraeli marĩa ndĩtigĩrie.
Ningĩ nĩngatũma ũtuĩke ũtheri wa gũtherera andũ a ndũrĩrĩ,
nĩgeetha ũtware ũhonokio wakwa ituri-inĩ ciothe cia thĩ.”

⁷ Jehova, Mũkũũri wa Isiraeli,
o we ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli,
ekwarĩria ũrĩa mũnyarare na agathũũrwo nĩ ndũrĩrĩ,
akeera ũrĩa ndungata ya aathani atĩrĩ,
“Ahamaki marĩkuonaga magakũrũgamĩra,
aanake a ahamaki makuona magakũinamĩrĩra,
nĩ ũndũ wa Jehova, ũcio mwĩhokeku,
o we ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli, ũrĩa ũgũthuurĩte.”

Gũcookereria Isiraeli

⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Hĩndĩ ya gwĩtikĩrĩka, nĩngagũcookereria ũhoru,
naguo mũthenya wa kũhonokania, nĩngagũteithia;
nĩndĩkũmenyagĩrĩra, na nĩngũkũheana
ũtuĩke wa kũrĩkanĩra kĩrĩkanĩro na andũ anyu
gĩa kũmacookeria bũrũri,
na ũtũme megwatĩre igai rĩa kũndũ kũrĩa gwatigirwo gũkirĩte ihooru,
⁹ na ningĩ wĩre andũ arĩa mohetwo atĩrĩ, ‘Thiĩi, nĩmuohorwo,’
nao arĩa maikarĩte nduma-inĩ ũmeere atĩrĩ, ‘Umĩrai ũtheri-inĩ!’

“Makaarĩthagio mĩkĩra-inĩ ya njĩra,
na moonage gĩa kũrĩa tũrĩma-inĩ tuothe tũrĩa tũtarĩ kĩndũ.

¹⁰ Matikaahũta kana manyoote,
kana macinwo nĩ ũrugarĩ wa werũ-inĩ o na kana mahĩe nĩ riũa.
Nĩgũkorwo ũrĩa ũmaiguagĩra tha nĩwe ũkaamoonia njĩra
na amatongoragie amatware ithima-inĩ cia maaĩ.

¹¹ Nĩngatũma kũgĩe njĩra irĩma-inĩ ciakwa ciothe,
nacio barabara ciakwa iria njariĩ ciambatĩrio na igũrũ.

¹² Atĩrĩrĩ, magooka moimĩte kũndũ kũraya:
amwe makoima gathigathini, na amwe moime ithũiro,
na arĩa angĩ moime rũgongo rĩa Sinimu.”

¹³ Wee igũrũ, anĩrĩra nĩ gũkenya;
nawe thĩ ũcanjamũke,
na inyuĩ irĩma-rĩ, inai rwĩmbo!

Nīgũkorwo Jehova nĩahooreretie andũ ake,
nao andũ ake arĩa anyariire akamaiguĩra tha.

14 No rĩrĩ, Zayuni oigire atĩrĩ, “Jehova nĩandiganĩirie,
Mwathani nĩariganĩirwo nĩ nĩ.”

15 “Nyina wa mwana-rĩ, no ariganĩrwo nĩ mwana ũrĩa arongithia,
na aage kũiguĩra tha mwana ũrĩa aciarĩte?

Hihi no kũhoteke ariganĩrwo,
no nĩ ndikaariganĩrwo nĩwe!

16 Atĩrĩrĩ, ngururĩte mũhiano waku hĩ-inĩ ciakwa,
nacio thingo ciaku ikoragwo mbere yakwa hĩndĩ ciothe.

17 Ariũ aku mahiũhĩte magĩcookaga kũrĩ we,
nao arĩa makwanangĩte nĩmarakũũrĩra.

18 Tiira maitho maku wĩrorere kũndũ guothe;
ariũ aku othe maracookanĩrĩra hamwe moke harĩwe.”
Jehova ekuuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ,
ũkaamehumba othe ta mathaga;
ũkaamehumba o ta ũrĩa mũhiki egemagia na mathaga make.

19 “O na gũtuĩka nĩwanangĩtwo ũgakira ihooru,
o naguo bũrũri waku ũkonũhwo-rĩ,
bũrũri ũcio nĩũkanyiiha wage kũiganĩra andũ arĩa matũũraga kuo,
nao arĩa magũtambuurangĩte magaakorwo maingatĩtwo magathĩ
haraaya nawe.

20 Ciana iria ciaciarĩrwo bũrũri ũrĩa watahĩrwo,
ikoiga ũkĩiguaga atĩrĩ,
‘Bũrũri ũyũ nĩ mũnini, ndũngĩtũigana,
tũhe kũndũ kũngĩ gwa gũtũũra.’

21 Hĩndĩ ĩyo nĩũkeyũria na ngoro yaku atĩrĩ,
‘Nũũ wanjarĩire ciana ici,

kuona atĩ nĩndakuĩrĩrwo nĩ ciana ciakwa, ngĩtigwo ta ndĩ thaata;
ndaarĩ mũtahe na ngamenwo.
Nũũ warerire ciana ici?

Nĩ ndatigirwo nyiki,
no rĩrĩ, ciana ici ciumĩte nakũ?’ ”

22 Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“Atĩrĩrĩ, nĩngeeta ndũrĩrĩ,
njooke nyambararie bendera yakwa kũrĩ andũ a mabũrũri;
nao nĩmakarehe ariũ aku mamakuũte na moko,
na makuue airĩtu aku na ciande ciao.

23 Athamaki nĩo magaatũika mathoguo ma gũkũrera,
na atumia ao matũike ta aa maitũguo a gũkũrera.

Nĩmagakũinamĩrĩra maturumithĩtie mothiũ mao thĩ,
na nĩmagacũna rũkũngũ rũrĩa rũrĩ magũrũ-inĩ maku.

Hĩndĩ ĩyo nĩũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova;
arĩa manjĩhokaga matigaaconoka.”

24 Anga njamba ĩrĩ hinya no ĩtunywo indo iria itahĩte,
o na kana andũ arĩa maanyiitĩtwo mahonokio kuuma kũrĩ andũ
karaũ?

25 No rĩrĩ, Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Ĩ, njamba cia ita nĩigatunywo andũ arĩa ciohete mĩgwate,

na indo iria itahitwo itunyanwo kuuma kūrī andũ arĩa karaũ;
nĩngahũũrana na andũ arĩa mahũũranaga nawe,
na nĩngahonokia ciana cianyu.

²⁶ Nĩngatũma andũ arĩa makũhinyagĩrĩria marĩe nyama cia mĩĩrĩ yao;
makaarĩo nĩ thakame yao ene o ta marĩitwo nĩ njoohi.

Nao andũ othe nĩmakamenya,
atĩ niĩ, Jehova, nĩ niĩ Mũhonokia waku,
na Mũkũũri waku, o niĩ Ūrĩa Mwene-Hinya wa Jakubu.”

50

Mehia ma Isiraeli

- ¹ Jehova ekũũria atĩrĩ,
“Marũa marĩa maitũguo aaheirwo ma gũtigana nake,
o macio monanagia atĩ nĩndamũteire-rĩ, marĩ ha?
Kana nĩ mũndũ ũrĩkũ wa arĩa ndaarĩ thiĩrĩ nao ndakwendeirie?
Nĩ ũndũ wa mehia manyu-rĩ, nĩkĩo mwendirio;
nĩ ũndũ wa ũrĩa mwagararĩte watho,
nĩkĩo nyina wanyu aateirwo.
- ² Rĩrĩa ndokire-rĩ, nĩ kĩĩ gĩatũmire haage mũndũ o na ũmwe?
Ningĩ rĩrĩa ndetanire-rĩ, nĩ kĩĩ gĩatũmire haage mũndũ o na ũmwe
wanjĩtikire?
Kaĩ guoko gwakwa gwakuhĩhĩte, nĩguo kũremwo nĩkũmũkũũra?
Nĩ hinya njagĩte wa kũmũhonokia?
Ikũũma rĩakwa riiki nĩrĩtũmaga iria rĩhũe,
o na ngatũma njũũĩ ituĩke werũ;
thamaki ciakuo ikabutha nĩ kwaga maaĩ,
na igakua nĩ nyoota.
- ³ Niĩ humbaga igũrũ nguo ya nduma,
na ngarĩkunĩkĩra na nguo ya ikũnia.”
- ⁴ Mwathani Jehova nĩaahete rũrĩmĩ rwa andũ arĩa marutĩtwo maũndũ,
nĩguo menyage ũrĩa ciugo ciakwa ingĩhota gũteithia andũ arĩa anogu.
Anjarahũraga rũciinĩ o rũciinĩ,
akaarahũra matũ makwa thikĩrĩrie nĩguo ndĩĩrute ta andũ arĩa
marutagwo maũndũ.
- ⁵ Mwathani Jehova nĩahingũrĩte matũ makwa,
na niĩ ndirĩ ndamũremera;
ndicookete na thuutha.
- ⁶ Ndaneanire mũgongo wakwa kūrī andũ arĩa maahũũraga,
kĩreru gĩakwa ngĩkĩnengera arĩa maangũũraga nderu;
ndiahithire ũthiũ wakwa atĩ nĩguo ndikanyũrũrio,
kana ndige gũtuĩrwo mata.
- ⁷ Tondũ Mwathani Jehova nĩwe ũndeithagia-rĩ,
ndirĩ hĩndĩ ngaaconorithio.
Nĩ ũndũ ũcio ndũmĩte ũthiũ wakwa ũikare ũũmĩte o ta ihiga rĩa nyaigĩ,
na nĩnjũũĩ ndirĩ hĩndĩ ngaaconorithio.
- ⁸ Ningĩ ũrĩa ũnduuaga mũthingu arĩ hakuhĩ.
Nũũ ũngĩgĩithitanga?
Nĩoke tũrũgamane nake!
Ningĩ ũrĩa ũngĩnjiirithia akĩrĩ we ũ?
Mũndũ ũcio nĩarekwo akĩng’ethere!
- ⁹ Atĩrĩrĩ, Mwathani Jehova nĩwe ũndeithagia.

Ūria ūngĩndua mwĩhia akĩrĩ ūũ?
Andũ acio othe magaathira o ta ūria nguo ĩthiraga;
makaarĩo nĩ memenyi, mathire biũ.

¹⁰ Nũũ thĩinĩ wanyu wĩtigĩrĩte Jehova,
na wathĩkagĩra kiugo kĩa ndungata yake?
Mũndũ ūria ūthiagĩra nduma-inĩ,
ũria ūtarĩ na ūtheri,
nĩakĩhoke rĩitwa rĩa Jehova,
na egiritanie na Ngai wake.

¹¹ No rĩrĩ, rĩu inyuĩ arĩa othe mwakagia mwaki,
na mũkeehe imũrĩ igwakana-rĩ,
thiĩi, mũgerere ūtheri-inĩ wa mwaki wanyu,
na wa imũrĩ cia mwaki ūria mũgwatĩtie.
Ūndũ ūyũ nĩguo mũkaamũkĩra kuema guoko-inĩ gwakwa:
Mũgaakoma thĩ na mĩnyamaro.

51

Ūhonokio wa Zayuni wa Tene na Tene

¹ “Atĩrĩrĩ, inyuĩ mũrũmagĩrĩra maũndũ ma ūthingu ta thikĩrĩriai,
o inyuĩ mũrongoragia Jehova:

Rorai rwaro rwa ihiga rũria mwarutirwo,
o na kienjero kĩa mahiga kĩria mwenjirwo;

² ta rorai Iburahĩmu, o we ithe wanyu,
o na Sara, ūria wamũciarire.

Nĩgũkorwo hĩndĩ ĩria aarĩ o wiki nĩguo ndamwĩtire,
na ngĩmũrathima, ngĩtũma aingĩhe.

³ Ti-itherũ Jehova nĩakahooreria Zayuni,
o na ahoorerie kũndũ gwakuo kũria kwanangĩtwo;
werũ wakuo akaaũtua o ta Edeni,
na rũng’ũrĩ rwakuo arũtue o ta mũgũnda wa Jehova.

Kũu guothe gũkaiyũra gĩkeno, na gũcanjamũka ngoro,
na gũcookagia ngaatho, o gũkiinagwo nyĩmbo.

⁴ “Inyuĩ andũ akwa ta thikĩrĩriai,
na inyuĩ rũrĩrĩ rwakwa, njiguai:
Nĩgũkorwo watho ūkoima harĩ niĩ;
nakĩo kĩhotoo gĩakwa nĩkĩo gĩgaatuĩka ūtheri wa ndũrĩrĩ.

⁵ Ūhoro wakwa wa ūthingu nĩũrooka o na ihenya,
nakuo kũhonokania gwakwa kũrĩ hakuhĩ kuoneka,
o nakuo guoko gwakwa nĩkuo gũgaatuĩra andũ a ndũrĩrĩ ciira wa
kĩhotoo.

Andũ a icigĩrĩra-inĩ niĩ niĩ magaacũthĩrĩria
na meterere guoko gwakwa marĩ na mwĩhoko.

⁶ Tiirai maitho manyu na igũrũ,
na mũrore thĩ ĩria ĩrĩ mũhuro;
igũrũ rĩkaabuĩria o ta ndogo,
nayo thĩ ĩthire o ta ūria nguo ĩthiraga,
nao atũũri ao makuage o ūguo ta ngi.

No rĩrĩ, ūhonokio wakwa nĩwagũtũũra nginya tene,
naguo ūthingu wakwa ndũrĩ hĩndĩ ūgaathira.

- 7 “Ta njiguai, inyuĩ andũ arĩa mũũĩ ũhoro wa ũthingu,
o inyuĩ andũ arĩa mũrũmĩtie watho wakwa ngoro-inĩ cianyu:
Mũtigetigĩre kũmenwo nĩ andũ,
o na kana mũmakio nĩ irumi iria mamũrumaga nacio.
- 8 Nĩgũkorwo makaarĩo nĩ memenyi mathire biũ o ta nguo;
na marĩo nĩ igunyũ o ta marĩ guoya wa ng’ondũ.
No rĩrĩ, ũhoro wakwa wa ũthingu nĩ wa gũtũũra nginya tene,
naguo ũhonokio wakwa ũtũũre nginya njiarwa-inĩ ciothe.”
- 9 Arahũka, arahũka! Wĩĩkĩre hinya,
wee guoko kwa Jehova;
arahũka o ta ũrĩa waarahũkire matukũ marĩa ma tene,
warahũke o ta hĩndĩ ya njiarwa cia tene.
Githĩ wee tiwe watinangirie Rahabu tũcunjĩ,
o wee watheecangire nyamũ ĩyo nene, ũkĩmĩtũrĩkania?
- 10 Githĩ tiwe wahũithirie iria,
maaĩ ma kũndũ kũrĩa kũriku mũno,
o wee watemire njĩra kũu iria-inĩ kũrĩa kũriku,
nĩgeetha andũ arĩa wakũũrĩte maringĩre yo?
- 11 Andũ arĩa akũũre a Jehova nĩmagacooka.
Nao magaatonya Zayuni makĩinaga;
nĩmagekĩrwo thũmbĩ ya gĩkeno gĩa tene na tene.
Magaakena na macanjamũke,
nakĩo kĩa na mũcaayo nĩgathira biũ.
- 12 “Nĩ, o nĩ mwene-rĩ, nĩ nĩ ndĩmũhooreragia.
Wee ũrĩ ũ, atĩ nĩguo wĩtigĩre andũ arĩa makuuaga,
na ũgetigĩra ariũ a andũ arĩa magaatuuu o ta nyeki,
- 13 nawe ũkariganĩrwo nĩ Jehova ũrĩa wakũũmbire,
o we ũrĩa watambũrũkirie matu,
na agĩaka mĩthingi ya thĩ,
atĩ nĩguo o ũtũũrage na guoya o mũthenya
nĩ ũndũ wa mang’ũrĩ ma mũhinyanĩrĩria
rĩrĩa ekwĩhaarĩria aniinane?
Namo mang’ũrĩ ma mũhinyanĩrĩria ũcio-rĩ, makĩrĩ ha?
- 14 Nao oohwo arĩa marainaina nĩ guoya nĩmekuohorwo o narua;
matigakuĩra kũu marima-inĩ ma njeera,
o na kana irio ciao ciage.
- 15 Nĩgũkorwo nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu,
ũrĩa ũtũmaga iria rĩikie ndiihũ nĩguo makũmbĩ marĩo makaruruma;
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩitwa rĩake.
- 16 Nĩnjĩkĩrĩte ciugo ciakwa kanua-inĩ gaku,
na ngakũhumbĩra na kĩĩruru gĩa guoko gwakwa,
o nĩ ndatambũrũkirie matu harĩa marĩ,
na ngĩaka mĩthingi ya thĩ,
o nĩ njĩruga andũ a Zayuni atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ andũ akwa.’ ”
- Gĩkombe kĩa Mang’ũrĩ ma Jehova*
- 17 Arahũka, arahũka!
Wee Jerusalemu ũkĩra,
o wee ũnyuĩrĩire gĩkombe kĩa mang’ũrĩ ma Jehova,
ũnengereirio kuuma guoko-inĩ gwake,
o wee ũnyuĩrĩire kuuma mbakũri

- ĩrĩa ĩtũmaga andũ matũgũũge na ũkamĩinĩkĩrĩria.
- 18 Harĩ ariũ ake othe arĩa aaciarire,
gũtirĩ o na ũmwe ũngĩmũtongoria;
o na ningĩ ariũ ake othe arĩa aarerire-rĩ,
gũtirĩ o na ũmwe ũngĩmũnyiita guoko.
- 19 Mogwati maya meerĩ nĩmo magũkorete;
nũũ ũgaagĩkũhooreria?
Mogwati macio nĩ mwanangĩko na ũniinani,
ningĩ nĩ ng'aragu o na rũhiũ rwa njora;
nũũ ũgaagĩkũhooreria?
- 20 Ariũ aku nĩmaringĩkĩte;
nao makomete macemanĩrio-inĩ ma njĩra ciothe,
magakoma o ta thiiya ĩnyitĩtwo nĩ mũtego.
Maiyũritwo nĩ mang'ũrĩ ma Jehova,
na ikũũma rĩa Ngai wanyu.
- 21 Nĩ ũndũ ũcio igua ũhoro ũyũ, wee ũnyariirĩtwo,
ũkarĩno, no ti ndibei ĩkũrĩte.
- 22 Mwathani Jehova Ngai waku
ũrĩa ũgitagĩra andũ ake, ekuuga ũũ:
"Atĩrĩrĩ, nĩngwehereirie gĩkombe kĩrĩa gĩatũmire ũtũgũge,
ngakĩruta guoko-inĩ gwaku;
o na ngakwehereria mbakũri ya mang'ũrĩ makwa,
na ndũgacooka kũmĩnyũira rĩngĩ.
- 23 Nĩnganeana mbakũri ĩyo moko-inĩ ma arĩa makũnyariiraga,
o arĩa maakwĩrĩre atĩrĩ,
'Wĩgũithie thĩ, nĩguo tũkũgerere igũrũ.'
Nawe ũgĩkoma, mũgongo waku ũgĩtuĩka taarĩ thĩ,
na ũkĩũtua taarĩ njĩra nĩguo andũ acio makũgeragĩre igũrũ."

52

- 1 Arahũka, arahũka, wee Zayuni,
wĩkĩre hinya.
Ĩkĩra nguo ciaku iria irĩ riiri,
o wee Jerusalemu, itũũra rĩrĩa inene na rĩamũre.
Nĩgũkorwo kuuma rĩu thĩinĩ waku
gũtigacooka gũtoonya mũndũ ũtarĩ mũruu
kana mũndũ ũrĩ na thaahu.
- 2 Wĩribaribe rũkũngũ;
ũkĩra, ũikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene, wee Jerusalemu.
Wĩohore mũnyororo ĩyo ĩrĩ ngingo yaku,
wee mwarĩ wa Zayuni, o wee ũtũire ũrĩ muohe.
- 3 Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ:
"Wee wendirio ũtarutĩrwo kĩndũ,
na ũgaakũrwo ũtarutĩrwo mbeeca."
- 4 Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:
"Tene andũ akwa maikũrũkire bũrũri wa Misiri
magĩthĩ gũtũũra marĩ ageni kuo;
thuutha ũyũ andũ a Ashuri nĩmamahinyĩrĩrie."
- 5 Jehova ekũũria atĩrĩ, "Rĩu-rĩ, nĩ kĩ ndĩ nakĩo?
"Nĩgũkorwo andũ akwa maatahirwo o ũguo tũhũ,
nao andũ arĩa mamaathaga no kũmanyũrũria.
Narĩo rĩtwa rĩakwa rĩcambagio hĩndĩ ciothe,"

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

6 “Nĩ ũndũ ũcio andũ akwa nĩmakamenya rĩtwa rĩakwa;
mũthenya ũcio nĩmakamenya
atĩ nĩ nĩ ndaaririe ũhoru ũcio o tene.
Ĩĩ nĩguo, nĩ nĩ ndawaririe.”

7 Kaĩ magũrũ ma mũndũ ũrĩa ũrarehe ũhoru mwega,
nĩmagĩrĩire kũu irĩma-inĩ igũrũ-ĩ,
o ũcio ũrahanjanĩria ũhoru wa thayũ,
na akarehe ũhoru mwega wa maũndũ magĩrĩru,
o na akahunjanĩria ũhoru wa kũhonokania,
o we ũrĩa ũreera Zayuni atĩrĩ,
“Ngai waku nĩwe ũrathamaka!”

8 Atĩrĩrĩ, ta thikĩrĩria! Arangĩri aku nĩmaranĩrĩra;
maranĩrĩra nĩ gũkena marĩ hamwe.
Rĩria Jehova agaacooka Zayuni,
nĩmakeyona na maitho mao.

9 Atĩrĩrĩ, inyuĩ kũndũ kũria kwanangĩtwo kwa Jerusalemu,
ambĩrĩria kũina nyĩmbo cia gĩkeno,
nĩgũkorwo Jehova nĩahooreretie andũ ake,
na agakũũra Jerusalemu.

10 Jehova nĩakaguũria guoko gwake gũtheru
harĩ ndũrĩrĩ ciothe, ikuone na maitho mao,
nacio ituri ciothe cia thĩ nĩcikoona
ũhonokanio wa Ngai witũ.

11 Eherai, eherai, umai kũu!
Mũtikahutie kĩndũ kĩrĩ thaahu!
Umai kũu na mwĩtherie,
inyuĩ mũkuuaga indo cia Jehova.

12 No rĩrĩ, mũtikoima na ihenya,
kana mũthiĩ mũhanyũkĩte;
nĩgũkorwo Jehova nĩwe ũkaamũtongoria,
Ngai wa Isiraeli nĩwe ũkaamuuma thuutha, amũgitĩre.

Ndungata Gũthũnĩka

13 Atĩrĩrĩ, ndungata yakwa ĩgeekaga maũndũ na ũũgĩ;
nĩkambarario na yambatĩrio, o na ĩtũũgĩrio mũno.

14 O ta ũrĩa andũ aingĩ maagegĩrio mũno nĩ ũndũ wake,
tondũ gĩthiithi gĩake nĩgĩathũkĩtio mũno, gĩgakĩra kĩa mũndũ o
wothe,
na mũhianĩre wake ũgathũkio gũkĩra mũhianĩre wa andũ,

15 ũguo noguo akaamakia ndũrĩrĩ nyingĩ,
nao athamaki nĩmagatumia tũnua twao nĩ ũndũ wake.

Nĩgũkorwo maũndũ marĩa materĩtwo, nĩmakamoona,
na maũndũ marĩa mataiguĩte, nĩmakamenya ũhoru wamo.

53

1 Nũũ wĩtikĩtie ũhoru witũ,
nakuo guoko kwa Jehova-rĩ, kũguũrĩrio ũ?

2 Nĩgũkorwo ndungata ĩyo yakũrĩre ĩhaana ta mũtĩ mwĩthĩ,
na ta mũri ũmerete kũndũ kũmũ.

Ndĩarĩ kũrorerwa o na kana ĩgathakara ũndũ tũngĩaguucĩrĩrio nĩyo,

- ĩkĩoneka-rĩ, gũtirĩ kĩndũ kĩngĩatũmire tũmĩrirĩrie.
³ Ndungata ĩyo nĩyanyararirwo na ĩkĩregwo nĩ andũ,
 aarĩ mũndũ wa kĩahe kĩingĩ na wonete thĩna.
 O ta mũndũ ũrĩa andũ mahithaga mothiũ mao matikamuone-rĩ,
 aanyararirwo, na ithuĩ tũtiigana kũmũtĩa.
- ⁴ Ti-itherũ nĩwe woire wonje witũ,
 na agĩkuua kĩahe giitũ;
 no ithuĩ twatuire nĩkũhũũrwo aahũũrĩtwo nĩ Ngai,
 akamũgũtha na akamũnyamaria.
- ⁵ No rĩrĩ, aatihangirio nĩ ũndũ wa mahĩtia maitũ,
 o na akĩhehenjwo nĩ ũndũ wa waganu witũ;
 nakuo kũherithio kũrĩa gwatũmire tũgĩe na thayũ nĩwe waherithirio,
 na ithuĩ tũhonagio nĩ ũndũ wa nguraro ciake.
- ⁶ Ithuothe, nĩtũhĩtĩtie njĩra, tũgaturuura ta ng'ondũ ciũrĩte,
 o mũndũ agathiĩ na njĩra yake mwene;
 nake Jehova nĩamũigĩrĩre
 waganu witũ ithuothe.
- ⁷ Nĩahinyĩrĩrio na agĩthĩnio, nowe ndaatumũrire kanua gake;
 aakĩrĩre ki o ta ũrĩa gatũrũme gakiraga gagĩthĩ gũthĩnjwo,
 na o ta ũrĩa ng'ondũ ĩkiraga ki ĩrĩ mbere ya mũmĩenji guoya,
 noguo o nake ataatumũrire kanua gake.
- ⁸ Eeheririo na ũndũ wa kũhinyĩrĩrio na gũtuĩrwo ciira ũtarĩ wa kĩhooito.
 Ha ũhoru wa rũciaro rwake-rĩ, nũũ ũngĩaria ũhoru waruo?
 Nĩgũkorwo eeheririo kuuma bũrũri wa arĩa matũũraga muoyo;
 na nĩ ũndũ wa mahĩtia ma andũ akwa nĩkĩo aahũũrĩrwo.
- ⁹ Rĩrĩa aakuire aagirwo mbĩrĩra-inĩ ya andũ aaganu,
 o na agĩthikwo mbĩrĩra-inĩ ya andũ arĩa itonga,
 o na harĩa atekĩte ũndũ mũũru,
 kana kanua gake gakaaria maheeni.
- ¹⁰ No rĩrĩ, Jehova nĩonire arĩ wega amũhehenje, na agĩtũma athĩnĩke,
 na rĩrĩa Jehova agaatumũ muoyo wake ũtuĩke igongona rĩa mehia-rĩ,
 nĩakoona rũciaro rwake, na amũingĩhĩrie matukũ make,
 naguo wendi wa Jehova nĩũkagaacĩra guoko-inĩ gwake.
- ¹¹ Thuutha wa ngoro yake gũthĩnĩka,
 nĩakoona uumithio wa gũthĩnĩka gwake, na aiganĩre;
 nĩ ũndũ wa ũmenyo wake, ndungata ĩyo yakwa thingu
 nĩngatũma andũ aingĩ matuĩke athingu,
 na nĩngakuua mawaganu mao, ĩmeherie.
- ¹² Nĩ ũndũ ũcio nĩngamĩgayanĩria igai hamwe na arĩa anene,
 o na magayane indo cia gũtahwo na andũ arĩa marĩ hinya,
 tondũ nĩarutire muoyo wake akue,
 na agĩtaranĩrio na arĩa aagarari watho.
 Nĩgũkorwo nĩakuire mehia ma andũ aingĩ,
 o na arĩa maahĩtĩtie akĩmathaithanĩrĩa.

54

Riiri ũrĩa Ũgooka wa Zayuni

- ¹ “Atĩrĩrĩ, wee mũndũ-wa-nja thaata ina rwĩmbo,
 o wee ũtarĩ waciara mwana;

- ambĩrĩria kũina rwĩmbo, na wanĩrĩre nĩ gũkena,
wee ũtarĩ wanyitwo nĩ ruo rwa gũciara,
tondũ ciana cia mũndũ-wa-nja ũrĩa ũtiganĩirio nĩ nyingĩ,
gũkĩra cia ũrĩa ũrĩ na mũthuuri,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 2 “Wĩyaramĩrie handũ ha hema yaku,
na ũtambũrũkie mataama ma hema yaku maarama,
maguucie ũtekũmacaaĩra;
raihia mĩkanda ya hema yaku,
nacio higĩ ciayo ũcikiindĩre irũme biũ.
- 3 Nĩgũkorwo nĩũgatheerema mwena wa ũrĩo na wa ũmotho;
njiaro ciaku nĩikegwatĩra mabũrũri ma ndũrĩrĩ,
na itũũre matũũra manene ma cio marĩa matigĩtwo matarĩ andũ.
- 4 “Ndũkanetigĩre; tondũ ndũgaaconoka.
O na ndũkanaigwe guoya wa gũconorithio;
nĩgũkorwo ndũrĩ hĩndĩ ũkaanyararithio.
Nĩũkariganĩrwo nĩ thoni cia ũnini waku,
na ndũgacooka kũririkana rĩngĩ
ũrĩa wananyararwo nĩgũkorwo ũrĩ wa ndigwa.
- 5 Nĩgũkorwo ũrĩa Mũũmbi waku nĩwe mũthuuri waku,
nake etagwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
o we ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli nĩwe Mũkũũri waku;
nake etagwo Ngai mwene thĩ yothe.
- 6 Nĩgũkorwo Jehova nĩagagwĩta ũcooke,
ũhaana ta mũtumia ũtiganĩirio, na mũthĩnĩku ngoro,
mũtumia wahikire arĩ mũnini, agacooka agateo,”
ũguo nĩguo Ngai waku ekuuga.
- 7 “Nĩgũkorwo ndĩragũtiganĩirie o gwa kahinda kanini,
no nĩngũgũcookia ndĩ na tha nyingĩ mũno.
- 8 Hĩndĩ ya marakara maingĩ
nĩndakũhithire ũthiũ wakwa gwa kahinda kanini,
no nĩ ũndũ wa ũtugi ũrĩa ũtathiraga, nĩngakũiguĩra tha,”
ũguo nĩguo Jehova Mũkũũri waku ekuuga.
- 9 “Kũrĩ nĩ matukũ maya no ta marĩa ma hĩndĩ ya Nuhu,
rĩrĩa ndehĩtire ngiuga atĩ maaĩ ta macio ma hĩndĩ ya Nuhu
matigacooka kũiyũra thĩ.
Nĩ ũndũ ũcio rĩu nĩndĩhĩtĩte atĩ ndigacooka kũrakara nĩwe
o na kana ngũkũũme rĩngĩ.
- 10 Nĩgũkorwo irĩma no ithingithio,
natuo tũrĩma tweherio,
no rĩrĩ, wendo wakwa ũrĩa ũtathiraga ũrĩa ngwendete naguo-rĩ,
ndũkeenenyio,
o na kana kĩrĩkanĩro gĩakwa gĩa thayũ kĩeherio harĩwe,”
ũguo nĩguo Jehova ũrĩa ũkũiguagĩra tha ekuuga.
- 11 “Atĩrĩrĩ, wee itũũra rĩrĩ inene inyamarie,
o wee ũthukathukĩtwo nĩ ihuhũkanio,
na ũkaaga wa gũkũhooreria,
nĩngagwaka na mahiga ma rangi wa mĩthemba mĩingĩ,
nayo mĩthingi yaku ndĩmĩake na mahiga ma yakuti.

- 12 Nĩngathondeka ndirica ciaku na mahiga mega matune,
na ihingo ciaku ndĩcithondeke na mahiga ma goro me kũhenia,
nacio thingo ciaku ciothe ikorwo irĩ cia mahiga ma goro mũno.
- 13 Ciana ciaku ciothe nĩkarutagwo ũhoru nĩ Jehova,
naguo thayũ wa ciana icio ciaku nĩũkaingĩha mũno.
- 14 Nĩũgaikara ta ũhaandĩtwo wega ũhoru-inĩ wa ũthingu:
Ũnyamarania nĩũgakũraihĩria;
ndũgakorwo ũrĩ na ũndũ ũngĩtũma wĩtigĩre.
Nakĩo kĩmako nĩgĩgakũraihĩria;
gĩtigagũkuhĩria.
- 15 Na rĩrĩ, andũ mangĩgaagũtharĩkĩra-rĩ, nĩ ndigakorwo ũhoru-inĩ ũcio;
na mũndũ o wothe ũgaagũtharĩkĩra-rĩ, ũcio nĩ kwĩneana akeeneana
harĩwe.
- 16 “Atĩrĩrĩ, nĩ nĩ nĩ ndoombire mũturi,
ũrĩa ũhurutagĩra mwaki wa makara,
na agatura kĩndũ kĩa mbaara o ũrĩa kĩagĩrĩre wĩra-inĩ wakĩo.
O na mũndũ ũrĩa wanangaga akaniinana-rĩ, nĩ nĩ ndĩmũmbĩte;
17 na gũtirĩ kĩndũ kĩa mbaara gĩthondeketwo gĩa gũgũũkĩrĩra
gĩkaagaacĩra wĩra-inĩ wakĩo,
na nĩũkahoota mũndũ ũrĩa ũkaaria ciugo cia gũgũthitanga.
Rĩrĩ nĩrĩo igai rĩa ndungata cia Jehova,
o naguo ũhoru wacio wa gũtuuo thingu uumaga harĩ nĩ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

55

Gwĩtwo kwa Andũ Anyootu

- 1 “Atĩrĩrĩ, inyuĩ inyuothe arĩa mũnyootĩ-rĩ,
ũkaai mũnyue maaĩ;
na inyuĩ mũtarĩ na mbeeca-rĩ,
ũkaai mũgũre irio, mũrĩe!
Ũkaai, mũgũre ndibei na iria
mũtarĩ na mbeeca mũkũruta, na hatarĩ na thogora.
- 2 Nĩ kĩ gĩgũtũma mũtũmĩre mbeeca harĩ irio gũtarĩ,
o na mũnoge mũkĩrutĩra wĩra kĩndũ gĩtangĩmũhũũnia?
Thikĩrĩriai na mũnjigwe, nĩguo mũrĩage indo iria njega,
nacio ngoro cianyu nĩrĩkenagĩra irio iria njega mũno.
- 3 Tegai matũ mũthikĩrĩrie, na mũũke kũrĩ nĩ;
njiguai nĩgeetha mũtũũre muoyo.
Na nĩ nĩngarĩkanĩra na inyuĩ kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na tene,
arĩ wendo wakwa wa kwĩhokeka ũrĩa nderĩre Daudi.
- 4 Atĩrĩrĩ ũcio nĩndĩmũtuĩte mũira kũrĩ ndũrĩrĩ,
na ngamũtua mũtongoria na mũnene wa ndũrĩrĩ.
- 5 Ti-itherũ nĩũgeeta ndũrĩrĩ iria ũtooĩ,
nacio ndũrĩrĩ iria itakũũ iteng’ere ciũke kũrĩ we,
nĩ ũndũ wa Jehova Ngai waku,
o we ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli,
nĩgũkorwo nĩakũhumbĩte ũkengu mũnene.”
- 6 Mathaai Jehova hĩndĩ irĩa angĩoneka;
mũkaĩrei hĩndĩ irĩa arĩ hakuhi.
- 7 Mũndũ ũrĩa mwaganu nĩatigane na mũthiire yake,

nake mündũ ũrĩa ũtarĩ mũthingu atigane na meciiria make mooru.
Nĩacookerere Jehova, na nĩekũmũiguĩra tha,
na acookerere Ngai witũ,
nĩgũkorwo nĩakĩragĩrĩria kũrekanĩra.

- 8 “Nĩgũkorwo meciiria makwa timo meciiria manyu,
o na kana mũthiĩre yanyu ĩgatuĩka ta mũthiĩre yakwa,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 9 “O ta ũrĩa matu maraihanĩrĩrie na thĩ,
ũguo noguo mũthiĩre yakwa ĩraihanĩrĩrie na mũthiĩre yanyu,
o na meciiria makwa magakĩra meciiria manyu.
- 10 Nĩgũkorwo o ta ũrĩa mbura yuraga,
narĩo ira rĩkaharũrũka kuuma ĩgũrũ,
na iticookaga kuo itaihũgĩtie thĩ
na ĩgatũma mũmera ĩthundũke na ĩciare,
nĩguo mũhandi aheo mbeũ
na ũrĩa wendaga kũrĩa aheo irio ciake,
- 11 ũguo noguo kiugo gĩakwa kĩrĩa kiumaga kanua gakwa gĩgaaikara:
Kiugo kũu gĩtikanjookerera o ro ũguo tũhũ,
no nĩgĩkahingia ũrĩa nyendete wĩkwo,
na gĩkinyanĩrie muoroto ũrĩa watũmire ndĩgĩtũme.
- 12 Ũkoimagara na gĩkeno,
na ũthiĩage ũtongoretio nĩ thayũ;
ĩrĩma o na tũrĩma nacio
nĩgaitĩka kũina rwĩmbo mbere yaku,
nayo mũtĩ yothe ya gĩthaka nĩkahũũra hĩ.
- 13 ĩthenya rĩa mũigua-rĩ, gũkaamera mũthengera,
na ĩthenya rĩa cong’e kũmere mũhandathi.
Naguo ũndũ ũcio ũgaatuĩka wa gũtũma Jehova agĩe igweta,
na ũtuĩke kĩmenyithia gĩa gũtũũra nginya tene, kĩrĩa gĩtagathũkio.”

56

Ũhonokio wa Andũ arĩa angĩ

- 1 Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Tũũrai mũtuanagĩra ciira wa kĩhooto,
na mwĩkage maũndũ marĩa magĩrĩire,
nĩgũkorwo ũhonokio wakwa ũrĩ hakuhi kũguũranĩrio.
o naguo ũthingu wakwa ũrĩ hakuhi kũguũranĩrio.
- 2 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ macio,
o mũndũ ũrĩa ũrũmagia maũndũ macio mũno,
na ũrĩa ũmenyagĩrĩra thabatũ atekũmĩthaahia,
na akagirĩrĩria guoko gwake gwĩka ũũru.”
- 3 Mũndũ wa kũngĩ ũrĩa wĩnyiitanĩtie na Jehova ndakanoige atĩrĩ,
“Ti-itherũ Jehova nĩakanyamũrania, andigithanie na andũ ake.”
O na kana mũndũ ũrĩa mũhakũre arekwo oige atĩrĩ,
“Nĩ haana o ta mũtĩ mũũmũ.”
- 4 Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Ha ũhoru wa andũ arĩa ahakũre arĩa mamenyagĩrĩra thabatũ ciakwa,
na magathuura gwĩka maũndũ marĩa mangelagia,
na makarũmia kĩrĩkanĩro gĩakwa-rĩ,
- 5 nĩngamahe handũ thĩnĩ wa hekarũ yakwa na thingo-inĩ ciayo,

na ndũme maririkanagwo na magĩe igweta rĩega mũno
gũkĩra andũ arĩa marĩ na ciana cia aanake na cia airĩtu;
o na ningĩ nĩngamahe rĩitwa rĩrĩa magaatũũra meetagwo nginya tene na
tene,

rĩrĩa rĩtagacooka kũriganĩra.

⁶ Andũ a kũngĩ arĩa menyiitanĩtie na Jehova
nĩguo mamũtungatagĩre,
o acio mendete rĩitwa rĩa Jehova,
na mamũhooyaga,

o na arĩa othe mamenyagĩrĩra thabatũ matekũmĩthaahia,
na makarũmia kĩrĩkanĩro gĩakwa-rĩ,

⁷ andũ acio nĩo ngaatwara kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩrĩa kĩamũre,
na ndĩmahe gĩkeno thĩinĩ wa nyũmba yakwa ya mahooya.

Maruta mao ma njino na magongona
nĩmagetikĩrĩka kĩgongona-inĩ gĩakwa;
nĩgũkorwo nyũmba yakwa ĩgeetagwo
nyũmba ya mahooya ya kũhooyagĩrwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe.”

⁸ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ,
o we ũrĩa ũcookanagĩrĩria andũ a Isiraeli arĩa matahĩtwo:
“Hamwe na acio ndĩkĩtie gũcookanĩrĩria
no kũrĩ angĩ ngaacookanĩrĩria meongerere harĩo.”

Thitango ya Ngai ya Gũũkĩrĩra Andũ arĩa Aaganu

⁹ Atĩrĩrĩ, ũkaai inyuĩ nyamũ ciothe cia gĩthaka,
o na inyuĩ nyamũ ciothe cia mũtitũ ũkaai mũrĩe!

¹⁰ Arangĩri a Isiraeli nĩ atumumu,
othe nĩmagĩte ũmenyo;
othe matariĩ ta ngui itagambaga,
ikaremwo nĩ gũkũga;
makomaga thĩ makaroota,
na mendaga o gũkoma toro.

¹¹ Matariĩ o ta ngui ngoroku mũno;
matirĩ hĩndĩ mahũũnaga.

Nĩ arĩithi matariĩ na ũtaũku;
othe magariũrũkĩte magathiĩ na njĩra ciao o ene,
na o mũndũ acaragia maũndũ ma kwĩguna we mwene.

¹² O mũndũ aanagĩrĩra akoiga atĩrĩ, “Ũnganai ndĩmũrehere ndibe!
Nĩtũnyue njoohi nginya tũrĩio!

Naruo rũciũ rũkaahaana o ta ũmũthĩ,
kana rwagĩre mũno makĩria.”

57

¹ Atĩrĩrĩ, andũ arĩa athingu makuaga o ro ũguo,
na gũtirĩ mũndũ wĩciiragia ũhoru ũcio ngoro-inĩ yake;
andũ arĩa etigĩri-Ngai meheragio,
na gũtirĩ mũndũ ũmenyaga atĩ acio athingu meheretio
nĩguo matharwo, matikoone ũũru.

² Andũ arĩa mathiiaga na mĩthiire mĩagĩrĩru,
matoonyaga thayũ-inĩ;
ningĩ nĩmonaga ũhurũko makua.

³ “No inyuĩ-rĩ, ũkaai haha,
inyuĩ ariũ a mũndũ-wa-nja mũragũri,

- o inyuĩ ciana cia itharia na cia maraya!
 4 Nũũ ũcio inyuĩ mũranyũrũria?
 Nũũ ũcio mũratembanĩria mĩromo
 na mũkamũrutĩra rũrĩmĩ?
 Githĩ inyuĩ ti inyuĩ ciana cia aremi,
 o na rũciaro rwa aheenania?
 5 Inyuĩ mũhĩahĩaga nĩ thuti cianyu mũrĩ kũu mĩgandi-inĩ,
 na mũrĩ rungu rwa mũtĩ o wothe mũruru;
 mũrutaga ciana cianyu magongona kũu ituamba-inĩ,
 na mĩatũka-inĩ ya ndwaro cia mahiga.
- 6 “Mĩhianano ya kũhooywo ĩrĩa ĩrĩ mahiga-inĩ manyoroku* kũu ituamba-
 inĩ nĩyo rũgai rwanyu;
 ĩĩ, mĩhianano ĩyo nĩyo igai rĩanyu.
 ĩĩ, ĩyo nĩyo ũitĩire magongona maku ma kĩndũ gĩa kũnyuuo,
 na ũkamĩrutĩra maruta ma mũtu.
 Nĩĩ-rĩ, ingĩhota atĩa gũkirĩrĩria maũndũ ta macio?
 7 Wee ũthondekete ũrĩrĩ waku karĩma-inĩ karĩa karaaya na igũrũ, na
 gatũũgĩru;
 na kũu igũrũ nĩkuo waambatire, ũgĩthiĩ kũrutĩra magongona maku
 kuo.
 8 Thuutha wa mĩrango yaku, na hingĩro-inĩ ciayo
 nĩkuo ũigĩte imenyithia cia gũkũririkania ũhoru wa mĩhianano ya
 andũ acio matooi Ngai.
 Nĩwahumbũririe gĩtanda gĩaaku nĩ ũndũ wa kũndirika,
 ũkĩhaica igũrũ rĩakĩo, o na ũgĩkĩaramia makĩria;
 ũkĩrĩkanĩra na acio wendete itanda ciao,
 na ũgĩcooka ũkĩrorera njaga yao.
 9 Nĩwathiire kũrĩ Moleku ũrĩ na maguta ma mũtĩ wa mũtamaiyũ,
 na ũkĩongerera maguta maku marĩa manungaga wega.
 Nĩwatũmire abarũthi aku mathiĩ kũndũ kũraya mũno;
 ningĩ ũgĩkũrũka o nginya mbĩrĩra-inĩ!
 10 Nĩwanogirio nĩ mĩthiire yaku yothe,
 no rĩrĩ, ndũigana kuuga atĩrĩ, ‘Ũndũ ũyũ nĩ wa tũhũ.’
 Ũkĩgĩa na hinya mwerũ,
 nĩ ũndũ ũcio ndũigana kũringĩka.
- 11 “Nũũ wakũiguithirie guoya na ũkĩmwĩtigĩra,
 ũũ atĩ ũkoretwo ũkĩaga gũtuĩka mwĩhokeku kũrĩ nĩ,
 na ũkaaga gũcooka kũndirikana,
 o na kana wĩcũũranie ũhoru ũcio na ngoro yaku?
 Githĩ ti tondũ ngoretwo ngirĩte ki ihinda iraihu,
 nawe ũkaaga kũnjĩtigĩra?
 12 Nĩngaumbũrania ũthingu waku na ciĩko ciaku,
 nacio itigakũguna.
 13 Rĩrĩa ũgaakaya ũkĩenda ũteithio-rĩ,
 mĩhianano ĩyo ya kũhooywo ũnganĩtie-rĩ, nĩngagĩkũhonokia!
 Rũhuho nĩrũkamĩkuua yothe,
 yũmbũrwo, yeherio nĩ mĩhũmũ mĩtheri.
 No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa ũnduuaga rĩũrĩro rĩake-rĩ,
 nĩwe ũkaagaya bũrũri,

* 57:6 Mahiga manyoroku maahũthagĩrwo gũtungatĩra ngai cia mĩhianano.

o na egwatĩre kĩrĩma gĩakwa kĩrĩa kĩamũre.”

Kũhoorerio Andũ arĩa Maherete

- ¹⁴ Na nĩgũkeeranwo atĩrĩ:
 “Akaai, akaai, na mũthondeke njĩra!
 Eheriai mĩhĩnga yehere njĩra-inĩ ya andũ akwa.”
- ¹⁵ Nĩgũkorwo Ūrĩa-Ūrĩ-Igũrũ Mũno,
 o We ūtũũgĩrĩtio na ūtũũraga tene na tene,
 ūrĩa wĩtagwo mũtheru; ekuuga atĩrĩ:
 “Ndũũraga o igũrũ handũ hatheru,
 na ningĩ ngatũũrania na mũndũ ūrĩa ūrĩ ngoro ãthuthĩkĩte,
 na ūrĩa ūherete na wĩnyiihĩtie,
 nĩguo njarahũre roho wa mũndũ ūcio wĩnyiihĩtie,
 na njarahũre ngoro ãyo ãthuthĩkĩte.”
- ¹⁶ Ndigũtũũra ndũithanagia nginya tene,
 o na kana ndũũre ndakarĩte hĩndĩ ciothe,
 tondũ roho wa mũndũ wahota kũringĩka mbere yakwa,
 mĩhũmũ ãyo ya mũndũ ūcio ndoombire ãhwererekere.
- ¹⁷ Nĩndarakaririo mũno nĩ mehia make ma gũkoroka;
 ngĩmũherithia na ngĩmũhitha ūthiũ wakwa nĩ kũrakara,
 no agĩthiĩ o na mbere na mĩthiĩre yake ãrĩa eyendeire.
- ¹⁸ Nĩnyonete njĩra ciake, no nĩngamũhonia;
 ningĩ nĩngamũtongoria, na njooke ndĩmũũmĩrĩrie,
¹⁹ ndũme kũgĩe na ūgooci tũnua-inĩ twa andũ arĩa macakayaga kũu
 Isiraeli.
 Thayũ, thayũ kũrĩ arĩa marĩ kũraya, na kũrĩ arĩa marĩ gũkuhĩ,”
 ūguo nĩguo Jehova ekuuga. “Na nĩ nĩ ngaamahonia.”
- ²⁰ No rĩrĩ, andũ arĩa aaganu mahaana ta iria rĩgũĩkia ndiihũ ciarĩo,
 rĩrĩa rĩtangĩhoorera,
 rĩrĩa makũmbĩ marĩo mahurunjaga ndaka na ndooro.
- ²¹ Ngai wakwa ekuuga atĩrĩ, “Mũndũ ūrĩa mwaganu-rĩ, ndarĩ hĩndĩ angĩgĩa
 na thayũ.”

58

Kwĩhinga Kũrĩa Irio kũrĩa kwa Ma

- ¹ “Atĩrĩrĩ, anĩrĩra mũno, na ndũgakire.
 Anĩrĩra na mũgambo mũnene o taarĩ karumbeta karagamba.*
 Uumbũrĩre andũ akwa ūhoru wa ūremi wao,
 o na andũ a nyũmba ya Jakubu ūmoimbũrĩre mehia mao.
- ² Nĩgũkorwo manjaragia mũthenya o mũthenya;
 makonekaga ta mangĩenda mũno kũmenya njĩra ciakwa,
 ta marĩ rũrĩrĩ rwĩkaga ūrĩa kwagĩrĩre,
 na rũtatirikĩte maathani ma Ngai waruo.
 Mendaga ndĩmatuagĩre ciira wa kĩhooto,
 na makoneka makĩenda mũno Ngai amakuhĩrĩrie.
- ³ Moragia atĩrĩ, ‘Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte twĩhinge kũrĩa irio, nawe ūkaaga kuona?
 Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte twĩnyiihie, nawe ūkaaga kũrũmbũiya ūhoru ūcio?’
- “No rĩrĩ, mũthenya wanyu wa kwĩhinga kũrĩa irio
 mwĩkaga o ūrĩa mũkwenda,
 na aruti othe anyu a wĩra mũkamahinyĩrĩria.

* **58:1** Karumbeta kaahũthagĩrwo gwĩta thigari nĩguo ithiĩ mbaara.

- 4 Kwĩhinga kũrĩa irio kwanyu kũrĩkagĩrĩria na ngũĩ na njũgitano,
na mũkahũũrana na ngundi ta andũ aaganu.
Kwĩhinga kũrĩa irio kwanyu kwa matukũ maya
gũtingĩtũma mĩgambo yanyu iiguu kũu igũrũ.
- 5 Kwĩhinga kũrĩa irio kwa mũthemba ũcio
wa mũndũ kwĩnyiihia mũthenya o ũmwe tu-rĩ,
nĩkuo nĩ thuurĩte?
Kwĩhinga no kũinamia mũtwe ta ithanjĩ,
na gũkomera nguo ya ikũnia, o na mũhu?
Kũu nĩkuo mwĩtaga kwĩhinga kũrĩa irio,
na mũkawĩta mũthenya wa gwĩtĩkĩrĩka nĩ Jehova?
- 6 “Githĩ mũthemba ũrĩa thuurĩte wa kwĩhinga kũrĩa irio ti ũyũ:
kuohora arĩa moohetwo na njĩra ĩtarĩ ya kĩhooto,
na kuohoraga mĩkwa ya icooki rĩa ngingo,
na kũrekereria arĩa mahinyĩrĩrio,
o na kuunanga macooki mothe ma ngingo?
- 7 Githĩ ti kũgayanaga irio ciaku na andũ arĩa ahũtu,
na ũrehage athũni arĩa matarĩ ũikaro gwaku mũciĩ,
na rĩrĩa wona mũndũ arĩ njaga ũkamũhumba nguo,
na ndũkanahutatĩre andũ arĩa mũrĩ a mũthiimo ũmwe nao?
- 8 Hĩndĩ ĩyo ũtheri waku nĩũgaathera o ta ũrĩa gũtherũrũkaga rũciinĩ,
nakuo kũhonio gwaku nĩgũkooneka o narua;
ningĩ ũthingu waku nĩũgagũtongoria,
naguo riiri wa Jehova ũkuume thuutha, ũkũgitĩre.
- 9 Ningĩ hĩndĩ ĩyo nĩũgeetana, nake Jehova nĩagagwĩtĩka;
nĩũgakaya ũteithio, nake nĩakoiga atĩrĩ: Ī nĩ ũyũ haha.
- “Ũngĩeheria icooki rĩa kũhinyanĩrĩria,
na weherie kĩara kĩrĩa worotanaga nakĩo, na ndeto cia rũmena-rĩ,
- 10 ningĩ ũngĩrutĩra kũhũũnia andũ arĩa ahũtu,
nao arĩa ahinyĩrĩrie ũmahingĩrie maũndũ marĩa mamabatairie,
hĩndĩ ĩyo ũtheri waku nĩũgaathera kũu nduma-inĩ,
naguo ũtukũ waku ũgaatuĩka o ta mũthenya barigici.
- 11 Jehova nĩarĩgũtoongoragia hĩndĩ ciothe,
na nĩarĩkũhingagĩria mabataro maku ũrĩ bũrũri-inĩ mũũmũ,
o na mahĩndĩ maku amekagĩre hinya.
Ũkahaana ta mũgũnda unithĩrio maaĩ,
ũtuĩke ta gĩthima kĩrĩa gĩtahũaga.
- 12 Andũ aku nĩo magaacookereria kũrĩa kwaanangĩtwo o tene,
na maakĩrĩre mĩthingi ĩrĩa ya tene mũno;
nawe ũgeetagwo Mũcookereria wa Thingo iria Momoku,
na wĩtagwo Mũcookereria wa Njĩra cia Itũũro.
- 13 “Ũngĩgirĩrĩria magũrũ maku gũthũkia mũthenya wa Thabatũ,
na wage gwĩka maũndũ maku we mwene
mũthenya ũcio wakwa ũrĩa mwamũre,
nayo Thabatũ ĩyo ũmĩtue mũthenya wa gĩkeno,
na mũthenya ũcio mwamũre wa Jehova ũtue wa gũtĩĩo-rĩ,
na ũngĩũtĩia na kwaga kũrũmĩrĩra njĩra ciaku,
na kwaga gwĩka maũndũ maku we mwene, o na kana kwaria ndeto
cia tũhũ-rĩ,

14 hĩndĩ ĩyo nĩũgakena nĩ ũndũ wa Jehova,
na nĩngatũma ũtũũgĩrio mũno gũkũ thĩ,
na ngũheage igai rĩa thoguo Jakubu, ũrĩrĩage.”
Nĩgũkorwo nĩ kanua ka Jehova
kaarĩtie ũhoru ũcio.

59

Mehia, Kũhera na Gũkũũrwo

- 1 Atĩrĩrĩ, ti-itherũ guoko kwa Jehova ti kuonju
atĩ gũtingĩhota kũhonokania,
o na kana gũtũ gwake gũkagĩa njiika
atĩ gũtingĩhota kũigua.
- 2 No rĩrĩ, mawaganu manyu
nĩmo mamũtigithanĩtie na Ngai wanyu;
namo mehia manyu nĩmo matũmĩte amũhithe ũthiũ wake,
akarega kũmũigua.
- 3 Nĩgũkorwo moko manyu nĩmathaahĩte nĩ ũiti wa thakame,
nacio ciara cianyu ikaiyũra wĩhia.
Tũnua twanyu nĩtwarĩtie ndeto cia maheeni,
na nĩmĩ cianyu ikang'ung'uaga o ndeto cia waganu.
- 4 Gũtirĩ mũndũ wendaga ciira wa kĩhotoo,
o na kana ageciirĩrĩra na njĩra ya ma.
Mehokaga ngarari cia tũhũ na makaaria ndeto cia maheeni;
magĩaga nda cia mathĩĩna na magaciara waganu.
- 5 Mahaana ta makomeire matumbĩ ma ndũira,
na makaamba mũtego ya rũrenda rwa mbũmbũĩ.
Mũndũ o wothe ũrĩa ũngĩrĩa matumbĩ macio no gũkua akuaga,
na o itumbĩ rĩahehenjwo rĩtũrĩkaga ndũira.
- 6 Rũrenda rũu rwao nĩ rwa tũhũ rũtingĩtumwo nguo;
matiingĩhumbĩra na kĩrĩa mathondekaga naruo.
Mawĩra mao nĩ mawĩra ma waganu,
na moko mao maiyũrĩte ciiko cia haaro.
- 7 Magũrũ mao mahanyũkaga makehie;
mahiũhaga magaite thakame ya mũndũ ũtehitie.
Meciiria mao no meciiria ma ũũru;
na kũrĩa guothe mathiiga matigaga gũkirĩte ihooru na mwanangĩko.
- 8 Njĩra ya thayũ matimũĩ;
na mũthiĩre yao ti ya gũtuanĩra ciira na kĩhotoo.
Metemeire njĩra njogomu;
gũtirĩ mũndũ ũcigeragĩra akagĩa na thayũ.
- 9 Nĩ ũndũ ũcio ciira wa kĩhotoo ũrĩ kũraya na ithuĩ,
naguo ũthingu ndũtũkinyagĩra.
Tũcaragia ũtheri, no tuonaga o nduma;
tũgacaria ũkengu, no tũkagerera kũrĩa kũrĩ na mairia matumanu.
- 10 Tũhambataga rũthingo ta mũtumumu,
na tũgeetherera njĩra ta andũ matarĩ maitho.
Tũhĩngagwo mũthenya barigici o ta rĩrĩa kũrĩ mairia;
tũrĩ gatagatĩ ka andũ arĩa marĩ hinya, tũhaanaga ta andũ akuũ.
- 11 Ithuothe tũraramaga o ta nduba;
tũcakayaga na kĩeha ta ndutura.
Tũcaragia ũhoru wa gũtuĩrwo ciira na kĩhotoo, na tũtingĩwona o na atĩa;

tūgacaria ūhoru wa ūhonokanio, no ūgatūraihīrīria mūno.

- 12 Nīgūkorwo mahītia maitū nī maingī maitho-inī maku,
 namo mehia maitū makoimbūra ūrīa tūtariī.
 Hīndī ciothe mahītia maitū makoragwo hamwe na ithuī,
 namo mehia maitū nītūmooī mothe:
- 13 namo nī ūremi na gūkaana Jehova,
 na kūhutatīra Ngai witū,
 na kwaragia ndeto cia kūhinyanīrīria, na kūregana na watho,
 na kwaria ndeto cia maheeni iria ngoro ciitū ithugundīte.
- 14 Nī ūndū ūcio nītwagīte ciira wa kīhotoo,
 naguo ūthingu ūgatūraihīrīria;
 naguo ūhoru wa ma ūkagūa njīra-inī,
 naguo ūrūngīrīru ūkaagīrwo mweke.
- 15 Ūhoru wa ma ndūrī handū ūngīoneka,
 nake mūndū ūrīa wīthemaga ūūru agatuīka mūndū wa kūguīmwo.
 Nake Jehova akīona ūndū ūcio, ūkīaga kūmūkenia,
 tondū gūtiatuanagīrwo ciira na kīhotoo.
- 16 Ningī akīona atī gūtiarī mūndū o na ūmwe wagīrīre,
 na akīgega tondū gūtiarī na mūteithūrani;
 nī ūndū ūcio guoko gwake mwene nīkuo kwamūhonokirie,
 naguo ūthingu wake mwene ūkīmūtiirīrīra.
- 17 Agīcooka akīhumba ūthingu taarī gako gake ga kūmūgitīra gīthūri,
 na agīkīra ngūbia ya kīgera ya ūhonokio mūtwe;
 naguo ūhoru wa kūrīhanīria akīwīhumba taarī nguo,
 na akīhotora kīyo taarī nguo ndaaya.
- 18 O ta ūrīa ciīko ciao itariī, ūguo noguo akaarīhana,
 arīhe thū ciake na mang'ūrī,
 nao andū arīa marī muku nake amacookererie ūūru wao;
 andū arīa matūūruga icigīrīra-inī-rī,
 erīhīrie na kūmagera ngero o ūrīa kwagīrīre.
- 19 Nī ūndū ūcio-rī, andū nīmagetigīra rīitwa rīa Jehova kuuma ithūiro,
 na nīmagatīa riiri wake kuuma irathīro rīa riūa.
 Nīgūkorwo agooka ta rūūī ruunīte, rūgatherera na ihenya,
 rūtindīkītwo nī mīhūmū ya Jehova.

- 20 “Mūkūūri nīagooka Zayuni,
 na akinye kūrī andū a Jakubu arīa maherete mehia mao,”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.

21 Ningī Jehova ekuuga atīrī, “Ha ūhoru wakwa-rī, gīkī nīkīo kīrīkanīro
 kīrīa ndarīkanīre nao, atī Roho wakwa, ūrīa ūrī igūrū rīaku, na ciugo
 ciakwa iria njīkīrīte kanua gaku, itirī hīndī ikehera kuuma kanua gaku,
 kana ciehere kuuma tūnua twa ciana ciaku, o na kana ciehere kuuma
 tūnua twa njiaro ciao, kuuma rīu nginya tene na tene,” ūguo nīguo Jehova
 ekuuga.

60

Riiri wa Zayuni

- 1 “Atīrīrī, arahūka ūcangarare, tondū ūtheri waku nīūūkīte,
 naguo riiri wa Jehova ūgakwarīra.
- 2 Atīrīrī, nduma nīhumbīrīte thī,
 nayo nduma ndumanu ikahumbīra ndūrīrī ciothe,

- no Jehova nīakwarīire,
naguo riiri wake ūgakwarīra.
- ³ Ndūrīrī nīigooka kūrī ūtheri waku,
nao athamaki moke kūrīa ūcangararīte ta riūa rīkīratha.
- ⁴ “Tiira maitho wīrorere mīena yothe:
One ūrīa andū othe monganīte magooka harīwe,
nao ariū aku makoima kūdū kūrāya,
nao airītu aku magooka makuūtwo na moko.
- ⁵ Hīndī īyo nīūkona ūndū ūcio, nawe ūcangarare,
ngoro yaku nayo ītuumatuume, na īiyūrwo nī gīkeno;
ūtonga ūrīa ūrī iria-inī nīūkareherwo,
o naguo ūtonga wa ndūrīrī ūrehwo kūrī we.
- ⁶ Ndūūru cia ngamīra nīikaiyūra būrūri waku,
o nacio njaū cia ngamīra cia kuuma Midiani, na cia Efa.*
Ngamīra ciothe cia kuuma Sheba ciūke,
ikuuīte thahabu na ūbumba,
nao andū maanīrīre magooce Jehova.
- ⁷ Ndūūru ciothe cia mbūri cia Kedari igaacookanīrīrio irehwo kūrī we,
ūtungatagīrwo nī ndūrūme cia Nebaiothu;
nīigetīkīrwo, ituīke cia kūrutwo igongona kīgongona-inī gīakwa,
na nī nīngagemia hekarū yakwa īrīa īrī riiri.
- ⁸ “Atīrīrī, andū aya mombūkīte na igūrū ta matu,
o na kana ta ndutura igīcooka itara-inī ciacio nī a?
- ⁹ Ti-itherū andū arīa matūūraga icigīrīra-inī nī nī metagīrīra;
matongoretio nī marikabu cia Tarishishi,
ikīrehe ariū anyu kuuma kūdū kūrāya,
marī na betha na thahabu ciao
nī ūndū wa gūtīa Jehova Ngai wanyu,
Ūrīa Mūtheru wa Isiraēli,
nīgūkorwo nīakūheete riiri.
- ¹⁰ “Andū a kūngī nīo magaacookereria thingo ciaku,
nao athamaki ao magūtungatagīre.
O na akorwo nīndakūhūūrire na marakara-rī,
nīūgeetīkīrīka nī nī nīguo ngūiguire tha.
- ¹¹ Ihingo ciaku igūtūūra irī hingūre,
itirī hīndī ikaahingwo mūthenya kana ūtukū,
nīgeetha andū makūrehagīre ūtonga wa ndūrīrī,
athamaki ao marūmanīrīre mūtongoro wa ūhootani.
- ¹² Nīgūkorwo rūrīrī kana ūthamaki ūrīa ūtagagūtungatīra nīūkaniinwo;
ūkaanangwo biū.
- ¹³ “Riiri wa Lebanoni ūgaatuīka waku,
naguo nī wa mītī ya mīthengera, mīhuhu, na mīkarakaba yothe
hamwe,
nīguo īgemie handū hakwa harīa haamūre;
na nī nīngagoocithia handū harīa hakinyagwo nī magūrū makwa.
- ¹⁴ Ariū a andū arīa makūhinyagīrīria nīmagooka harīwe makūinamīrīre;

* **60:6** Andū a Midiani maarī arīithi mwena wa gūthini wa Jorodani; Efa aarī mūrū wa Midiani.

na arĩa othe makũmenete, mainamĩrĩre magũrũ-inĩ maku,
nao magwĩtage Itũura-Inene-rĩa-Jehova,
na Zayuni itũura rĩa Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.

- 15 “O na akorwo nĩwatiganĩirio na ũkĩmenwo,
na gũkĩaga mũndũ o na ũmwe ũngĩtuĩkanĩria gwaku-rĩ,
nĩngatũma ũtũũre ũrĩ mũtũĩku nginya tene,
na ũrĩ gĩkeno kĩa njiarwa ciothe.
- 16 Nĩũkanyuuaga iria rĩa ndũrĩrĩ
na wongithagio nyondo cia ũthamaki.
Hĩndĩ ĩyo nĩguo ũkaamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova, nĩ niĩ Mũhonokia waku,
na Mũkũuri waku, Ũrĩa-ũrĩ-Hinya-Mũno wa Jakubu.
- 17 Ngaakũrehera gĩcango handũ ha thahabu,
na ngũrehere betha handũ ha kĩgera.
Handũ ha mbaũ ngaakũrehera gĩcango,
na ngũrehere kĩgera handũ ha mahiga.
Nĩngatũma thayũ ũtuĩke mũnene waku,
naguo ũthingu ũtuĩke mwathi waku.
- 18 Ngũĩ ndĩgaacooka kũiguuo bũrũri-inĩ waku,
o na kana mĩhaka-inĩ ya bũrũri waku kũgĩe ũũnũhi kana
mwanangĩko,
no nĩũgeeta thingo ciaku Ũhonokio,
na ihingo ciaku ũciĩte Ũgooci.
- 19 Riũa ti rĩo rĩrĩkwaragĩra mũthenya,
kana ũtheri wa mweri ũgũtheragĩre ũtukũ,
nĩgũkorwo Jehova agaatuĩka ũtheri waku wa nginya tene
na Ngai waku atuĩke riiri waku.
- 20 Riũa rĩu rĩaku rĩtigacooka gũthũa rĩngĩ,
o na kana mweri waku ũtukĩrwo rĩngĩ;
nĩgũkorwo Jehova nĩwe ũgaatuĩka ũtheri wa gũgũtherera nginya tene,
na matukũ maku ma kĩa nĩmagathira.
- 21 Hĩndĩ ĩyo nao andũ aku othe magaaatuĩka athingu,
na megwatĩre bũrũri nginya tene.
Andũ acio nĩo thuuna ĩrĩa ndĩhaandĩire,
arĩ wĩra wa moko makwa,
nĩgeetha monanagie ũkengu wakwa mũnene.
- 22 Nyũmba ĩrĩa nini ĩkongerereka ĩtuĩke andũ ngiri,
nayo ĩrĩa ĩtarĩ andũ aingĩ ĩtuĩke rũrĩrĩ rũrĩ hinya mũno.
Niĩ nĩ niĩ Jehova.
Nĩngeeka ũndũ ũcio narua ihinda rĩraguo rĩakinya.”

61

Mwaka wa Ũtugi wa Jehova

- 1 Atĩrĩrĩ, Roho wa Mwathani Jehova arĩ igũrũ rĩakwa,
nĩ ũndũ Jehova nĩanjitĩrĩirie maguta,
nĩguo hunjagĩrie andũ arĩa athĩni ũhoru-ũrĩa-mwega.
Nĩandũmĩte ngahonie arĩa athuthĩku ngoro,
na ngaanĩrĩre atĩ andũ arĩa mohetwo nĩmohorwo,
nao arĩa mohetwo njeera ndĩmeere nĩmarekererio,
2 na hunjanagĩrie ũhoru wa mwaka ũrĩa Jehova akoonania ũtugi wake,
na mũthenya ũrĩa Ngai witũ akerĩhĩria,

ningĩ hooragĩrie arĩa othe marĩ na kĩaha,
³ na ndeithagie andũ arĩa marĩ na kĩaha kũu Zayuni:
 ndĩmahumbe tanji ya ũthaka handũ ha mũhu,
 na ndĩmaitĩrĩrie maguta ma gĩkeno handũ ha kĩaha,
 na ndĩmahumbe nguo ya ũgooci
 handũ ha ngoro ĩtarĩ mwĩhoko.
 Nĩgeetha meetagwo mĩtĩ ya ũthingu,
 mĩtĩ ĩrĩa ĩhaandĩtwo nĩ Jehova
 nĩguo monanagie riiri wake.

⁴ Nao nĩmagaka kũndũ kũrĩa gũtũire kwanangĩtwo kuuma tene,
 na macookererie kũndũ kũrĩa kuonũhirwo tene;
 nĩ magaacookereria matũũra manene
 marĩa matũire marĩ manange njiarwa na njiarwa.

⁵ Nao ageni nĩmakarĩthagia ndũũru cianyu;
 nao andũ a kũngĩ marĩmage mĩgũnda yanyu,
 o na maceehage mĩthabibũ yanyu.

⁶ No inyuĩ mũgeetagwo athĩnjĩri-Ngai a Jehova,
 nao andũ mamwĩtage atungatĩri a Ngai witũ.
 Mũkaarĩaga ũtonga wa ndũrĩrĩ,
 na mwĩtĩĩage na indo icio ciao nyingĩ.

⁷ Nĩ ũndũ wa ũrĩa andũ akwa manaconorithio,
 makaarĩhĩrio maita meerĩ,
 na handũ ha thoni-rĩ,
 nĩmagakenera igai rĩao;
 na nĩ ũndũ ũcio makaagaya igai maita meerĩ bũrũri-inĩ wao,
 na magĩe na gĩkeno gĩtagathira nginya tene.

⁸ “Nĩgũkorwo niĩ, Jehova, nĩnyendete ciira wa kĩhotoo;
 nĩthũire ũtunyani na waganu.
 Nĩ ũndũ wa wĩhokeku wakwa-rĩ, nĩngamarĩha irĩhi rĩao,
 na ndũkanĩre nao kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra nginya tene.
⁹ Njiaro ciao nĩikaagĩa igweta ndũrĩrĩ-inĩ,
 na ciana ciao imenywo nĩ andũ a ndũrĩrĩ.
 Arĩa othe makaamoona nĩmagetĩkĩra
 atĩ acio nĩo andũ arĩa Jehova arathimĩte.”

¹⁰ Niĩ nĩngenagĩra Jehova mũno;
 ngoro yakwa ĩcanjamũkaga nĩ ũndũ wa Ngai wakwa.
 Nĩgũkorwo nĩahumbĩte ũhonokio ta nguo,
 na akaahumba nguo ndaaya ya ũthingu,
 o ta ũrĩa mũhikania agemagia mũtwe wake na kĩremba taarĩ mũthĩnjĩri-
 Ngai,
 na ta ũrĩa mũhiki egemagia na mathaga make ma goro.

¹¹ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa tĩiri ũtũmaga mbegũ imere,
 na mũgũnda ũgatũma mbegũ ikũre-rĩ,
 ũguo noguo Mwathani Jehova agaatũma ũthingu na ũgooci
 ciumĩre cionekane nĩ ndũrĩrĩ ciothe.

- 1 Ha ũhoru wa kūrũĩrĩra Zayuni-rĩ, ndigakira,
o na kana ndigithĩrie gũtetera Jerusalemu,
nginya hĩndĩ ĩrĩa ũthingu wake ũkaara o ta ũtheri wa rũciinĩ,
naguo ũhoru wake wa kũhonokio wonekane o ta tawa ũrĩa
ũrĩrĩmbũkaga.
- 2 Ndũrĩrĩ nĩikoona ũthingu waku,
nao athamaki othe mone riiri waku;
nawe ũgeetagwo na rĩitwa rĩerũ,
rĩrĩa rĩkaagwetwo na kanua ka Jehova.
- 3 Ningĩ ũgaatuĩka ta tanji ya ũthaka
ũnyitĩtwo guoko-inĩ kwa Jehova,
na ũhaana ta thũmbĩ ya ũthamaki
ĩnyitĩtwo guoko-inĩ kwa Ngai waku.
- 4 Wee ndũgacooka gwĩtwo Mũtiganĩrie,
kana bũrũri waku wĩtwo Mũkiri-Ihooru.
No rĩrĩ, ũrĩitagwo Hefiziba,
na bũrũri waku wĩtagwo Beula;
nĩgũkorwo Jehova nĩagakenagio nĩwe,
naguo bũrũri waku ũgaatuĩka o ta mũhiki ũhikĩtio.
- 5 O ta ũrĩa mwanake ahikagia mũirĩtu,
ũguo noguo ariũ aku magaakũhikia;
na o ta ũrĩa mũhikania akenagĩrĩra mũhiki wake,
ũguo noguo Ngai waku agaagũkenerera.
- 6 Nĩnjigĩte arangĩri a thingo ciaku, wee Jerusalemu,
nao matigakira mũthenya kana ũtukũ.
Inyũ arĩa mũkayagĩra Jehova-rĩ,
mũtikanahurũke,
- 7 o na kana mũmũhe ũhurũko nginya rĩrĩa akahaanda Jerusalemu,
na arĩtue itũura rĩrĩ igweta thĩ yothe.
- 8 Jehova nĩehĩtĩte ambararĩtie guoko gwake kwa ũrĩo,
na akehĩta na guoko gwake kũrĩ hinya, akoiga atĩrĩ:
“Ndigacooka kũhe thũ ciaku ngano yaku
ĩtuĩke irio ciao,
na gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ andũ a kũngĩ makaanyua ndibei ya mũhihano
ĩrĩa wee ũrutĩire wĩra;
- 9 no rĩrĩ, andũ arĩa marĩgethaga ngano nĩo marĩmĩrĩĩaga,
na magoocage Jehova,
nao arĩa monganagia thabibũ nĩo marĩnyuuaga ndibei yacio
maikarĩte nja ya handũ hakwa harĩa haamũre.”
- 10 Hĩtũkĩrai, mũhĩtũkĩre ihingo-inĩ, mumagare!
Thondekerai andũ njĩra.
Akaai, mwake njĩra njariĩ!
Ūnganiai mahiga, mũmeherie kuo.
Ambarariai bendera na igũrũ nĩguo yonwo nĩ ndũrĩrĩ.
- 11 Jehova nĩanĩrĩire ũhoru ũyũ
ituri-inĩ ciothe cia thĩ, akoiga atĩrĩ:
“Ĩrai Mwarĩ wa Zayuni ũũ,
‘Atĩrĩrĩ ũrĩa ũgaakũhonokia nĩarooka!

Arooka arĩ na kĩheo gĩake,
 na irĩhi rĩake arĩ o narĩo.' ”
 12 Acio marĩitagwo Andũ arĩa Aamũre,
 o arĩa Jehova Akũũrĩte;
 nawe ũrĩitagwo Wa Kwendeka,
 Itũũra-Inene-rĩrĩa-Rĩtagacooka-Gũthaamwo.

63

Mũthenya wa Ngai wa Kwĩrĩhĩria na Kũhonokania

1 Nũũ ũyũ ũroka oimĩte Edomu,
 akoima itũũra rĩa Bozara ehumbĩte nguo ndune ta thakame?
 Nũũ ũyũ wĩhumbĩte nguo irĩ na ũkengu,
 agĩkinyũkagia arĩ na hinya wa ũnene wake?

“Nĩ nĩ, ngĩaragia ndeto cia ũthingu,
 na ndĩ na hinya wa kũhonokania.”

2 Nĩ kĩ gĩtũmĩte nguo ciaku itunĩhe,
 ta cia mũndũ ũraranga kĩhĩhĩro kĩa ndibei?

3 “Nĩ-rĩ, nĩnangĩte kĩhĩhĩro kĩa ndibei ndĩ nyiki;
 gũtirĩ mũndũ wa kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ o na ũmwe twarĩ nake.
 Ndamakinyĩrĩrie ndĩ na marakara,
 na ngĩmarangĩrĩria thĩ ndĩ na mang'ũrĩ;
 nayo thakame yao ikĩminjũkĩra nguo ciakwa,
 nacio ciothe ikĩgĩa na marooro mayo.

4 Nĩgũkorwo mũthenya wa kũrĩhanĩria warĩ ngoro-inĩ yakwa,
 naguo mwaka wa gũkũũra andũ akwa nĩmũkinyu.
 5 Nĩ nĩndacũthĩrĩrie, ngĩona atĩ hatiarĩ mũndũ wa kũndeithia,
 na ngĩgega tondũ gũtiarĩ na mũndũ wa kũndiirĩrĩa;
 nĩ ũndũ ũcio guoko gwakwa mwene nĩkuo kwahonokirie,
 namo mang'ũrĩ makwa mwene makĩndiirĩrĩa.

6 Nĩndakinyĩrĩrie ndũrĩrĩ ndĩ na marakara,
 ngĩtũma ituĩke ta irĩtwo nĩ njoohi nĩ ũndũ wa mang'ũrĩ makwa,
 nayo thakame yao ngĩmĩita thĩ.”

Kũgooca na Kũhooya

7 Nĩngũheana ũhoru wa motugi ma Jehova,
 o na ciĩko ciake iria itũmaga agoocwo,
 kũringana na maũndũ mothe marĩa Jehova atwĩkĩire:
 nĩ, nĩngũheana ũhoru wa maũndũ maingĩ mega
 marĩa eekĩire nyũmba ya Isiraeli,
 kũringana na tha ciake, na motugi make maingĩ.

8 Nĩ ũndũ oigire atĩrĩ, “Ti-itherũ acio nĩ andũ akwa,
 na nĩ ciana iria itakaheenia,”
 na nĩ ũndũ ũcio agĩtuĩka Mũhonokia wao.

9 Mathĩna-inĩ mao mothe o nake nĩathĩnĩkire,
 nake mũraika wake akĩmahonokia.
 Akĩmakũũra nĩ ũrĩa aamendete na akamaiguĩra tha,
 akĩmooya na agĩtũũra amakuĩte matukũ mothe ma tene.

10 No rĩrĩ, nĩmamũremeire
 na makĩiguithia Roho wake Mũtheru ũũru.
 Nĩ ũndũ ũcio akĩmagarũrũka, agĩtuĩka thũ yao,

nake we mwene akĩrũa mbaara nao.

- 11 Ningĩ andũ acio ake makĩririkana matukũ ma tene,
o hĩndĩ ya Musa na andũ ake, makĩũria atĩrĩ:
Ūrĩa wamaringirie iria, hamwe na mũrĩithi wa rũũru rwake-rĩ, akĩrĩ ha?
 Ĩ we ūrĩa wareehire Roho Mũtheru gatagatĩ kao-rĩ, akĩrĩ ha?
- 12 Ūrĩa watũmire guoko gwake kwa hinya na kũrĩ riiri
gũikare mwena wa ūrĩo wa Musa, akĩrĩ ha?
O we ūrĩa wagayũkanirie maaĩ mbere yao,
nĩguo egĩire na igweta nginya tene,
- 13 ūrĩa wamatongoreirie kũndũ kũu kũriku, akĩrĩ ha?
 O ta mbarathi igĩtwarĩrwo werũ-inĩ-rĩ, matiahĩngirwo;
- 14 o ta ūrĩa ng'ombe ithiiaga kwarahio gĩtuamba-inĩ,
nogu o nao maaheirwo ūhurũko nĩ Roho wa Jehova,
Ūguo nĩguo watongoririe andũ aku
nĩgeetha wĩgĩire rĩitwa rĩ na riiri.
- 15 We ta cũthĩrĩria thĩ ūrĩ o kũu igũrũ, wĩrorere,
wone ūrĩa gũtariĩ ūrĩ gĩtĩ-inĩ gĩaku kũu gĩtũũgĩru kĩa ūnene,
o kũu gĩtheru na kĩrĩ riiri.
Kaĩ maũndũ maku marĩa wĩkaga ma kĩyo o na ma hinya makĩrĩ ha?
 Ūhoru wa ūrĩa ūtũiguagĩra tha na ūrĩa ūtũcakayagĩra ngoro-inĩ yaku-
rĩ, nĩũgirĩtie ūtũkinyĩre.
- 16 O na angĩkorwo Iburahĩmu ndatũũ,
nake Isiraeli nĩatũkaanĩte-rĩ,
Wee nĩwe Ithe witũ;
Wee Jehova-rĩ, nĩwe Ithe witũ,
narĩo rĩitwa rĩaku nĩ Mũkũũri witũ kuuma tene.
- 17 Atĩrĩrĩ, Wee Jehova, nĩ kũu gĩtũmaga ūtũrekererie tuume njĩra-inĩ ciaku,
na ūkoomia ngoro ciitũ nĩguo twage gũgũtĩia?
Garũrũka nĩ ūndũ wa ndungata ciaku,
o mĩhĩrĩga ĩyo ĩtuĩkĩte igai rĩaku.
- 18 Andũ aku arĩa aamũre nĩmegwatĩire bũrũri ūyũ wamaheire
ũgĩtuĩka wao o ihinda inini,
no rĩu thũ ciitũ nĩcirangĩrĩirie
handũ haku harĩa haamũre.
- 19 Ithuĩ tũrĩ andũ aku kuuma tene;
no rĩrĩ, o ndũrĩ wamathamakĩra,
o na matirĩ metanio na rĩitwa rĩaku.

64

- 1 Atĩrĩrĩ, naarĩ korwo watarũranga matu ūikũrũke gũkũ thĩ,
nĩguo irĩma ithingithe irĩ mbere yaku!
- 2 O ta ūrĩa mwaki ūmundagia thari ikarĩrĩmbũka,
na ūgatũma maaĩ matherũke-rĩ,
ikũrũka thĩ ūtũme rĩitwa rĩaku rĩmenywo nĩ thũ ciaku,
na ūtũme ndũrĩrĩ ciinaine irĩ mbere yaku!
- 3 Nĩgũkorwo hĩndĩ ĩrĩa Wee wekire maũndũ ma kũmakanĩa marĩa
tũteerĩgĩrĩire-rĩ,
nĩwaikũrũkire, nacio irĩma igĩthingitha irĩ mbere yaku.
- 4 Kuuma o tene gũtirĩ mũndũ o na ūmwe ūrĩ waigua maũndũ ta macio,
na gũtirĩ gũtũ kũrĩ kwaigua ūhoru ta ūcio,

- o na kana riitho rĩkĩona Ngai ũngĩ tawe,
ũrĩa wĩkaga maũndũ nĩ ũndũ wa andũ arĩa maikaraga mamwetereire.
- 5 Wee ũũkaga gũteithia andũ arĩa mekaga maũndũ marĩa magĩrĩire makenete,
o acio maririkanaga njĩra ciaku.
No rĩrĩa twagire gũcirũmĩrĩra tũgĩthĩĩ na mbere na kwĩhia-rĩ,
wee nĩwarakarire.
Ithuĩ-rĩ, tũngĩkĩhonoka atĩa?
- 6 Ithuothe tũtuĩkĩte ta mũndũ ũrĩ na thaahu,
na ciĩko ciothe cia ũthingu witũ ihaana ta ndangari irĩ magigi;
ithuothe tũhohaga tũkahaana ta ithangũ,
namo mehia maitũ magatũhuruta o ta ũrĩa rũhuho rũhuruutaga maragara.
- 7 Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũkayagĩra rĩitwa rĩaku,
kana akageria anyiitane nawe;
nĩgũkorwo nĩtũhithĩte ũthiũ waku,
ũgagĩtũma tũhinyĩrĩrĩke nĩ ũndũ wa mehia maitũ.
- 8 No rĩrĩ, Wee Jehova, wee nĩwe ithe witũ.
Ithuĩ tũrĩ rĩũmba, nawe nĩwe mũtũũmbi;
ithuothe tũrĩ wĩra wa moko maku.
- 9 Wee Jehova-rĩ, tiga gũtũrakarĩra mũno makĩria,
o na kana ũtũũre ũririkanaga mehia maitũ.
Na rĩrĩ, ta tũrore twagũthaitha,
wone atĩ ithuothe tũrĩ andũ aku.
- 10 Matũũra maku marĩa manene maamũre nĩmatuĩkĩte werũ;
o na itũũra rĩa Zayuni rĩtuĩkĩte werũ,
narĩo itũũra rĩa Jerusalemu rĩgakira ihooru.
- 11 Hekarũ iitũ ĩrĩa nyamũre na ĩrĩ riiri,
kũrĩa maithe maitũ maakũgoocagĩra,
nĩcinĩtwo na mwaki,
nacio indo ciitũ ciothe iria irĩ bata nĩcianangĩtwo.
- 12 Thuutha wa maũndũ macio mothe, Wee Jehova-rĩ,
anga nĩgũtũtiganĩria, wage gũtũteithia?
Ūgũkĩra o ro ũguo na ũkĩrĩrĩrie gũtũherithia makĩria?

65

Ciira na Ūhonokio

- 1 “Nĩ ndeguũrĩrie andũ arĩa mataahooyaga kĩrĩra;
na andũ arĩa mataamaathaga nĩ, nĩo maanyonire.
Naruo rũrĩrĩ rũrĩa rũtarĩ rwahooya rũkĩgwetaga rĩitwa rĩakwa,
ngĩrwĩra atĩrĩ: ‘Nĩ ũyũ haha, nĩ ũyũ haha.’
- 2 Mũthenya wothe ndindaga ndambũrũkĩrie moko makwa
kũrĩ andũ aremi,
arĩa matathiaga na mũthiire mũega,
no marũmagĩrĩra mathugunda mao:
- 3 o andũ arĩa matũũraga maathirĩkagia
o ũthiũ-inĩ wakwa,
makarutagĩra magongona mĩgũnda-inĩ,
na magacinagĩra ũbumba igongona-inĩ cia maturubarĩ;
- 4 arĩa matindaga maikarĩte mbĩrĩra-inĩ,
makarara meiguĩte na hito ũtukũ wothe;
arĩa makĩrĩaga nyama cia ngũrwe,

na nyūngū ciao ciyūrīte thaathi wa nyama irī thaahu;
⁵ andū acio moigaga atīrī, ‘Njeherera, tiga kūnguhīrīria,
 tondū niī ndī mūtheru gūgūkīra!’
 Andū ta acio mahaana ta ndogo maniūrū-inī makwa,
 na ta mwaki wakanaga mūthenya wothe.

⁶ “Atīrīrī, mbere yakwa gūtūire kwandīkitwo maūndū macio:
 ndigūtūūra ngirīte ki, no rīrī, nīngarīhanīria kūna;
 ti-itherū ngaarīhanīria o ciero-inī ciao,
⁷ ndīhanīrie mehia manyu inyuī ene, o na mehia ma maithe manyu,”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.
 “Tondū nīmaciniire ūbumba irīma-igūrū,
 na makīnuma marī kūu tūrīma-igūrū,
 nīngerīhīria ciero-inī ciao,
 ndīmarīthe irīhi rīothe nī ūndū wa ciīko ciao cia mbere.”
⁸ Jehova ekuuga atīrī:
 “O ta ūrīa ngogoyo yonekaga kīmanjīka-inī gīa thabibū,
 nao andū makoiga atīrī, ‘Tiga gūkīananga,
 hahota gūkorwo na kīndū kīega thīnī wakīo,’
 ūguo noguo ngeeka nī ūndū wa ndungata ciakwa;
 ndigaciniina ciothe.
⁹ Ngaaruta njiaro kuuma kūrī Jakubu,
 nao agai a irīma ciakwa moime Juda;
 andū akwa arīa niī ndīthuurīre nīo magaacigaya,
 nacio ndungata ciakwa itūūre kuo.
¹⁰ Sharoni gūgaatuīka ūrīithio wa ndūūru cia mbūri,
 na Gītuamba-kīa-Akori gītuīke handū ha kwarahagwo nī mahiū,
 nī ūndū wa andū akwa arīa matūire manjaragia.

¹¹ “No rīrī, inyuī arīa mūtiganīrie Jehova,
 na mūkariganīrwo nī kīrīma gīakwa kīrīa kīamūre,
 inyuī arīa mwaragīra metha ngai ya maheeni
 irīa itagwo Mūreehi-mūnyaka,
 na mūkaiyūria mbakūri cia ndibei ya mūtukanio
 mūgaitīra ngai irīa itagwo Mūreehi-mūtino nīguo mūmīhoorerie-rī,
¹² ngaamwathīrīria kūūragwo na rūhiū rwa njora,
 na inyuothe mūkegūithia thī mūūragwo;
 nīgūkorwo ndamwītire mūkīaga kūnjītīka,
 na ndamwarīrie mūkīaga gūthikīrīria.
 Mwekire maūndū mooru maitho-inī makwa,
 na mūgīthuura maūndū marīa matangenagia.”

¹³ Nī ūndū ūcio Jehova Mwathani ekuuga atīrī:
 “Ndungata ciakwa nīikaarīa irio,
 no inyuī nīmūkahūūta;
 ndungata ciakwa nīikaanyua,
 no inyuī nīmūkanyoota;
 ndungata ciakwa nīigakena,
 no inyuī nīmūgaconorithio.
¹⁴ O na ningī ndungata ciakwa nīikaina
 nīgūcanjamūka ngoro,
 no inyuī nīmūkarīra
 nī ūndū wa ruo rwa ngoro,

na mūgirīke nī ūndū wa gūthuthīka ngoro.
 15 Marīitwa manyu mūkaamatigīra andū akwa arīa ndīthuurīre,
 mamatūmagīre rīrīa mekwenda kūruma andū;
 Mwathani Jehova nīagakūūruga,
 no ndungata ciake agaaciitaga marīitwa mangī.
 16 Mūndū ūrīa wothe ūkaahoera būrūri kīrathimo,
 ageeka ūguo akīgwetaga rīitwa rīa Ngai ūrīa wa ma;
 ningī ūrīa ūkeehīta na mwīhītwa būrūri-inī,
 akeehīta akīgwetaga rīitwa rīa Ngai ūrīa wa ma.
 Nīgūkorwo mathīna marīa ma tene nīmakariganīra,
 na mahithwo maitho-inī makwa.

Igūrū Rīerū na Thī Njerū

17 “Atīrīrī, nīngūmba
 igūrū rīerū o na thī njerū.
 Maūndū marīa ma tene matigacooka kūririkanwo,
 o na kana meciirio.
 18 No rīrī, canjamūkai na mūkenere
 indo iria ngūmba tene na tene,
 nīgūkorwo nīngūmba itūūra rīa Jerusalemu rītuīke rīa gūkenewo,
 na andū a rīo matuīke a gūkenania.
 19 Nīngakenera Jerusalemu
 na njanjamūke nī ūndū wa andū akwa;
 naguo mūgambo wa kīgirīko o na kana wa kīrīro
 ndūkaiguuo kūu rīngī.
 20 “Kūu gūtīrī mwana wa rūkenge ūgaacooka gūkua arī na matukū
 manini,
 o na kana mūndū mūkūrū akue atatūūrīte mīaka yake yothe;
 mūndū ūrīa ūgaakua arī na mīaka igana
 akoonagwo taarī mūndū mwīthī;
 nake ūrīa ūtagaakinyia mīaka igana
 akoonagwo ta arumītwa na kīrumi.
 21 Nao nīmagaka nyūmba na macitūūre;
 makaahaanda mīgūnda ya mīthabībū
 na marīage maciaro mayo.
 22 Gūtīrī hīndī īngī magaaka nyūmba
 ituīke cia gūtūūrwo nī andū angī,
 o na kana mahaande irio irīio nī andū angī.
 Nīgūkorwo o ta ūrīa matukū ma mūtī maigana,
 ūguo noguo matukū ma andū akwa magaakorwo maigana;
 andū akwa arīa athuure magaatūūra
 makenagīra wīra wa moko mao ihinda iraaya.
 23 Nao matigacooka kūruta wīra wa tūhū,
 o na kana maciare ciana ciathīrīrio mūtino;
 nīgūkorwo magaatuīka andū arathime nī Jehova,
 o hamwe na njiaro ciao.
 24 Na nīgūgatuīka atīrī, o mbere mataananjīta-rī,
 nīngamacookeria ūhoru;
 ningī o makīaragia-rī, nīngakorwo njiguīte.
 25 Nayo njūūi na kagondū ikaarīaga hamwe,
 naguo mūrūūthi ūkarīaga nyeki ta ndegwa,
 no rūkūngū nīruo rūgaatuīka irio cia nyoka.

Itikagerana ngero kana cianangane
kũu guothe kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩamũre,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

66

Ciira na Kĩĩrĩgĩrĩro

¹ Jehova ekuuga ũũ:

“Igũrũ nĩrĩo gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene,
nayo thĩ nĩyo gĩturwa gĩakwa kĩa magũrũ.
Mũngĩkĩnjakĩra nyũmba ihaana atĩa?
Naho handũ hakwa ha kũhurũka hangĩkorwo hahaana atĩa?”

² Githĩ ti guoko gwakwa gwathondekire indo ici ciothe,
na gũgĩtũma igĩe kuo?”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Atĩrĩrĩ, mũndũ ũyũ nowe ngaatĩia:
nĩ mũndũ ũrĩa wĩnyiihagia na akagĩa na ngoro iherete,
na akainaina rĩrĩa ekũigua kiugo gĩakwa.

³ No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa ũrutaga ndegwa igongona
ahaana o ta ũrĩa ũragaga mũndũ,
nake ũrĩa ũrutaga gatũrũme,
ahaana o ta mũndũ ũrĩa uunaga ngui ngingo;
mũndũ ũrĩa ũrutaga iruta rĩa mũtu,
ahaana o ta mũndũ ũrĩa ũrutaga thakame ya ngũrwe,
nake ũrĩa ũcinaga ũbumba wa kĩirikano,
ahaana o ta mũndũ ũrĩa ũhooyaga mũhianano.

Andũ acio nĩmethuurĩire njĩra ciao o ene,
na ngoro ciao igakenagio nĩ maũndũ marĩa marĩ magigi;
⁴ nĩ ũndũ ũcio, nĩ o na nĩ nĩngathuura kũmeka ũndũ mũũru
na ndĩmarehithĩrie maũndũ marĩa matũmaga metigĩrĩte.
Nĩgũkorwo rĩrĩa ndetanire, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wanjĩtkire,
na rĩrĩa ndaaririe, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wathikĩrĩrie.
Andũ acio meekire maũndũ mooru maitho-inĩ makwa,
na magĩthuura maũndũ marĩa matangenagia.”

⁵ Atĩrĩrĩ, inyuĩ mũinainaga nĩ gũtĩia kiugo gĩake,
ta iguai ndũmĩrĩri ya Jehova:

“Ariũ a thoguo arĩa mamũthũire,
na makamũingata nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa, moigĩte atĩrĩ,
‘Jehova ta nĩagĩkumio
nĩguo tũkĩone gĩkeno kĩanyu!’
No rĩrĩ, o nĩmagaconorithio.

⁶ Ta iguai mbugĩrĩrio iyo iroima kũu itũũra rĩrĩa inene,
mũigue inegene rĩu rĩroima kũu hekarũ-inĩ!

Ũcio nĩ mũgambo wa Jehova mũraigua
akĩrĩha thũ ciake kĩrĩa kĩmagĩrĩire.

⁷ “Atanambĩrĩria kũrũmwo-rĩ,
nĩaciarĩte:
na ataanarũmwo nĩ ruo-rĩ,
agagĩciara mwana wa kahĩ.

⁸ Nũũ ũrĩ aigua ũndũ ta ũcio?

- Nũũ ũrĩ wona maũndũ ta macio?
 Anga bũrũri wakĩhota gũciarĩrwo andũ aguo mũthenya o ro ũmwe,
 o na kana rũrĩrĩ rũkĩigane o ro rĩmwe?
 No rĩrĩ, o rĩrĩa Zayuni yanyiitirwo nĩ ruo-rĩ,
 o hĩndĩ ĩyo nĩguo yaciarire ciana ciayo o ro rĩmwe.
- ⁹ Anga no nginyie ihinda rĩa mwana gũciarwo
 na ndikĩreke aciarwo?" ũguo nĩguo Jehova ekũũria.
 "Anga no hingĩrĩrie mwana nda
 nginyĩtie ihinda rĩake rĩa gũciarwo?"
 ũguo nĩguo Ngai wanyu ekũũria.
- ¹⁰ "Inyuĩ inyuothe arĩa mwendete itũũra rĩa Jerusalemu,
 kenanĩrai narĩo na mũcanjamũke nĩ ũndũ warĩo;
 kenanĩrai mũno narĩo,
 inyuĩ inyuothe arĩa mũtũire mũrĩcakayagĩra.
- ¹¹ Nĩgeetha mũhaane ta andũ mongete maũndũ mega marĩo,
 mũkahũũna mũhooreire nyondo-inĩ ciake;
 ningĩ mũnyuuage mũkanyootoka,
 na mũkenagĩre ũingĩ wa iria rĩake."
- ¹² Nĩgũkorwo ũũ nĩguo Jehova ekuuga:
 "Nĩngakinyĩria itũũra rĩa Jerusalemu thayũ ũhaana ta rũũĩ,
 na ũtonga wa ndũrĩrĩ ũhaana taarĩ rũũĩ rũiyũrĩte rũkoina;
 mũkahoorera ta kaana gakĩongithio nĩ nyina,
 mũgaakuo na moko make,
 na mũcũgacũgagio mũrĩ maru-inĩ make.
- ¹³ O ta ũrĩa mwana ahooreragio nĩ nyina,
 ũguo noguo ngaamũhooreria;
 na nĩmũkahoorerio mũrĩ kũu Jerusalemu."
- ¹⁴ Rĩrĩa mũkoona ũndũ ũcio, ngoro cianyu nĩigakena,
 nawe ũrirũke ta nyeki nduru;
 nague hinya wa guoko kwa Jehova nĩũkamenyeka nĩ ndungata ciake,
 no marakara make nĩmakamenyeka nĩ thũ ciake.
- ¹⁵ Atĩrĩrĩ, Jehova arooka arĩ na mwaki,
 na ngaari ciake cia ita ihaana ta kĩhuhũkanio kĩnene;
 akaamũikũrũkĩria marakara make arĩ na mang'ũrĩ,
 na amũkũũme na ikũũmana rĩhaana ta nĩnĩmbĩ cia mwaki.
- ¹⁶ Nĩgũkorwo Jehova nĩagatuĩra andũ othe ciira,
 arĩ na mwaki na rũhiũ rwake rwa njora,
 na arĩa makooraagwo nĩ Jehova magaakorwo marĩ aingĩ.
- ¹⁷ "Na rĩrĩ, andũ arĩa meamũrĩte na magetheria nĩguo mathĩĩ
 marũmĩrĩire ũrĩa ũrĩ gatagatĩ nĩguo makinye magongona-inĩ marĩa
 marutagĩrwo mĩgũnda-inĩ, o acio marĩĩaga nyama cia ngũrwe na mbĩa, na
 indo ingĩ irĩ thaahu, magaathiranĩra hamwe," ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ¹⁸ "Na nĩrĩ, tondũ wa ciĩko ciao na mecũũrania mao, ngirie gũũka
 njookanĩrĩrie ndũrĩrĩ ciothe o na andũ a mũario yothe, nao nĩmagooka
 meyonere riiri wakwa.
- ¹⁹ "Nĩngekĩra kĩmenyithia thĩinĩ wao, na amwe a arĩa makaahonoka
 nĩngamatũma mathĩĩ ndũrĩrĩ-inĩ: mathĩĩ Tarishishi, na mathĩĩ Putu na
 Ludu kũrĩ andũ arĩa me ngumo ya gũikia mĩguĩ, na mathĩĩ Tubali
 na Javani, na mathĩĩ kũrĩ andũ arĩa matũũraga icigĩrĩra-inĩ cia kũndũ
 kũraya, kũrĩa gũtarĩ kwaiguu ngumo yakwa, kana gũkonwo riiri wakwa.
 Nĩmakahunjia ũhoru wa riiri wakwa kũrĩ andũ a ndũrĩrĩ.

²⁰ Nao nĩmakarehe ariũ a thoguo othe, kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe, marehwo makuũtwo nĩ mbarathi, na ngaari cia ita, na makaari ma kũguucio, na mahaicĩte nyũmbũ na ngamĩira, moke kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩrĩa kĩamũre kũu Jerusalemu, matuĩke ta igongona harĩ Jehova,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Nao magaacirehe o ta ũrĩa andũ a Isiraeli marehaga ngano yao ya maruta kũu hekarũ-inĩ ya Jehova ĩkuũtwo na indo iria itarĩ thaahu.

²¹ Na nĩ nĩngathuura amwe ao matuĩke athĩnjĩri-Ngai na Alawii,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²² Jehova ekuuga atĩrĩ, “O ta ũrĩa igũrũ rĩu rĩerũ na thĩ njerũ iria ngũthondeka igatũũra mbere yakwa-rĩ, ũguo noguo rĩitwa rĩaku na njiaro ciaku irĩtũũraga.

²³ Kuuma Karũgamo ka Mweri ũmwe nginya Karũgamo ka Mweri ũrĩa ũngĩ, na kuuma Thabatũ ĩmwe nginya Thabatũ ĩrĩa ĩngĩ, andũ othe nĩmagookaga kũhooya mainamĩrĩire mbere yakwa,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²⁴ “Nao nĩmakoimagara makerorere ciimba cia andũ arĩa maanemeire; nĩ ũndũ igunyũ ciao itigakua, o na kana mwaki ũrĩa wa kũmacina ũhore, nao nĩmagatuĩka ta kĩndũ gĩthũirwo mũno nĩ andũ othe.”

JEREMIA

¹ Maya nĩmo maũndũ marĩa maaririo nĩ Jeremia, mũrũ wa Hilikia, ũmwe wa athĩnjĩri-Ngai arĩa maatũũraga itũũra rĩa Anathothu kũu bũrũri wa Benjamini.*

² Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyamũkinyĩrĩre mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩtatũ wa wathani wa Josia, mũrũ wa Amoni, mũthamaki wa Juda,

³ o na ningĩ matukũ-inĩ ma wathani wa Jehoiakimu mũrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda, o nginya mweri wa gatano, mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe wa wathani wa Zedekia mũrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda, rĩrĩa andũ a Jerusalemu maatahirwo.

Gwĩtwo kwa Jeremia

⁴ Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ,
⁵ “Mbere ya gũkũũmba nda-inĩ ya maitũguo-rĩ, no ndaakũũĩ,
o na ũtanaciarwo-rĩ, nĩndakwamũrĩte;
nĩndagũtuire mũnabii wa kũrathagĩra ndũrĩrĩ.”

⁶ Na nĩ ngĩmũcookeria, ngiuga atĩrĩ: “Hĩ, Mwathani Jehova! Nĩ ndiũ kwaria; nĩ ndĩ o mwana.”

⁷ Nowe Jehova akĩnjĩra atĩrĩ: “Tiga kuuga atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩ o mwana.’ No nginya ũthiĩ kũrĩ mũndũ o wothe ngũgũtũma kũrĩ we na ũmwĩre ũrĩa wothe ngũgwatha.

⁸ Ndũkanametigĩre, nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe, na nĩngakũhonokia,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁹ Hĩndĩ ĩyo Jehova agĩtambũrũkia guoko, akĩhũtia kanua, akĩnjĩra atĩrĩ, “Rĩu nĩndekĩra ndũmĩrĩri yakwa kanua gaku.

¹⁰ One, ũmũthĩ nĩndagũtua mũnene wa ndũrĩrĩ o na wa mothamaki, nĩgeetha ũmunyage na ũmomorage, wanangage na ũng’aũranagie, na wakage na ũhaandage.”

¹¹ Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrĩre, ngĩũrio atĩrĩ: “Jeremia, nĩ kũ ũroona?”

Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, “Ndĩrona rũhonge rwa mũtĩ wa mũrothi.”

¹² Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩguo nĩwona wega, tondũ njũthĩrĩrie nyone atĩ ndũmĩrĩri yakwa nĩyahingio.”

¹³ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrĩre o rĩngĩ ngĩũrio atĩrĩ: “Nĩ kũ kĩngĩ ũrona?”

Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, “Ndĩrona nyũngũ ĩgũtherũka, ĩnamĩte kuuma mwena wa gathigathini.”

¹⁴ Nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Mwanangĩko uumĩte na mwena wa gathigathini, nĩũgaitĩrĩrio andũ othe arĩa matũũraga bũrũri ũyũ.

¹⁵ Ndĩ hakuhĩ gwĩta andũ othe a mothamaki ma gathigathini,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Athamaki ao nĩmagooka mahaande itĩ ciao cia ũthamaki
matoonyero-inĩ ma ihingo cia Jerusalemu;
nĩmagooka mathiũrũrũkĩrie thingo ciothe cia Jerusalemu,
na mokĩrĩre matũũra mothe ma Juda.

¹⁶ Nĩngatuĩra andũ akwa matuĩro ma ciira,
tondũ wa waganu wao wa kũndirika,

* **1:1** Anathothu rĩarĩ itũũra rĩmwe rĩa matũũra mana ma Alawii marĩa maarĩ bũrũri wa Benjamini (Josh 21:17-18).

na wa gūcinīra ngai ingī ūbumba,
na kūhooya indo iria methondekeire na moko mao.

¹⁷ “Ūkīra wīhaarīrie! Rūgama na ūmeere ūndū o wothe ūrīa ngūgwatha. Ndūkamakio nīo, kana na nīi ngūmakie ūrī mbere yao.

¹⁸ Ūmūthī-rī, nīndagūtua ta itūūra rīirige na hinya, na ta gītugī gīa kīgera, na ta rūthingo rwa gīcango, nīgeetha wīyūmie ūūkīrīre būrūri wothe: ūūkīrīre athamaki a Juda, na anene, na athīnjīri-Ngai akuo, o na andū othe a būrūri ūyū.

¹⁹ Nīmakarūa nawe no matigaakūhoota, nīgūkorwo ndī hamwe nawe na nīndīrīkūhonokagia,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

2

Isiraeli Gūtirika Ngai

¹ Ningī ndūmīrīri ya Jehova nīyanginyīrīre, ngīrwo atīrī:

² “Thīi ūkaanīrīre ūkīiguagwo nī andū a Jerusalemu, ūmeere atīrī:
“ Nīndirikanaga ūrīa weheanīte kūrī nīi rīrīa warī mwīthī,
na ūrīa wanyendete rīrīa ndakūhikirie
na ūkīnūmīrīra kūu werū-inī,
tūgītūkanīria kūu būrūri ūcio ūtaahandagwo irio.

³ Isiraeli-rī, aatūūrīte aamūrīrwo Jehova,
arī maciaro ma mbere ma magetha make;
arīa othe maamūtambuuraga maatuirwo ahītia,
nao magīkinyīrīrwo nī mwanangīko,’ ”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁴ Thikīrīriai mūigue ndūmīrīri ya Jehova, inyuī andū a nyūmba ya Jakubu,
inyuī inyothe andū a mīhīrīga yothe ya nyūmba ya Isiraeli.

⁵ Jehova ekuuga atīrī:
“Nī mahītia marīkū maithe manyu maanyonire namo,
atī nīkīo maandirikire, makīndaihīrīria ūguo?
Maarūmīrīre mīhianano ītarī kīene,
nao ene makīaga kīene.

⁶ Matiigana kūūria atīrī: ‘Jehova arī ha,
ūrīa watūrūtire būrūri wa Misiri,
agītūgereria werū-inī ūtaarī kīndū,
tūkīgerera būrūri warī wa werū na iharūrūka,
būrūri ūtoiraga mbura, na warī nduma ta ya gīkuū,
būrūri ūtaageragīrwo na ūtaatūūrāgwo nī mūdū?’

⁷ Nīndamūrehire būrūri mūnoru,
nīguo mūrīage matunda maguo,
na mwīgune na indo ciakuo iria njega.
No inyuī muokire, mūgīthaahia būrūri wakwa
na mūgītūma igai rīakwa rīthūūrwo mūno.

⁸ Athīnjīri-Ngai matiigana kūūria atīrī:
‘Jehova arī ha?’
Arīa marūmbūyagia watho matiigana kūūmenya;
atongoria ao nīmanemeire.
Anabii maarathaga mohoro makīgwetaga Baali,
marūmīrīre mīhianano ītarī kīene.

⁹ “Nī ūndū ūcio nīngūmūciirithia o rīngī,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Ningĩ nĩngaciirithia ciana cia ciana cianyu.

10 Ringai mũthĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Kitimu mũkerorere,
ningĩ mũtũmane gũthiio Kedari gũgatuĩrio wega,*
muone kana kũrĩ kuoneka ũndũ ta ũyũ:

11 Atĩrĩrĩ, nĩ kũrĩ rũrĩrĩ rũrĩ rwatirika ngai ciaruo, rũkĩgarũrũkĩra ngai
ingĩ?

(O na harĩa ngai icio itarĩ ngai.)

No rĩrĩ, andũ akwa nĩmakũũranĩtie Riiri wao
na mĩhianano itarĩ kiene.

12 Inyuĩ igũrũ-rĩ, makaai nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio,
inainai mũrĩ na kĩa kĩa kĩnene,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

13 “Andũ akwa nĩmekĩte mehia meerĩ:

Nĩmandirikĩte,

o nĩ gĩthima kĩa maaĩ ma muoyo,
na makeyenjera marima mangĩ ma maaĩ,
namo nĩ marima mamethũkangu, matangĩga maaĩ.

14 Rĩu-rĩ, anga Isiraeli nĩ ndungata, o mũndũ ũciarĩrwo ũkombo-inĩ?
Nĩ kĩ gĩtũmĩte atuĩke mũndũ wa gũtahwo?

15 Mĩrũũthi nĩraramĩte;
nĩmũraramĩre.

Nĩyanangĩte bũrũri wake;
matũũra make macinĩtwo na mwaki, na magatigwo matarĩ mũndũ.

16 O na andũ a Memufisi, na a Tahapanahesi
nĩmagũtĩhĩtie, magagwĩkĩra rũhara ruototia rwa mũtwe.

17 Githĩ tiwe mwene wĩrehereire maũndũ maya
nĩ ũndũ wa gũtirika Jehova Ngai waku,
o rĩrĩa we aagũtongoragia na njĩra ĩrĩa wageraga?

18 Rĩu-rĩ, nĩ kĩ gĩgũtũma ũcooke bũrũri wa Misiri
ũkanyue maaĩ ma Shihoru?

Na ningĩ-rĩ, ũgũthĩ Ashuri nĩkĩ,
ũkanyue maaĩ ma Rũũĩ rwa Farati?

19 Waganu waku nĩguo ũgaakũherithia,
nakuo gũcooka na thuutha gwaku nĩgũgakũrũithia.

Tondũ ũcio wĩciirie wega na ũmenye
ũrĩa arĩ ũndũ mũũru mũno na ũrĩ ruo harĩwe,
rĩrĩa ũtirikĩte Jehova Ngai waku,
na rĩrĩa ũkwaga kwĩndigĩra,”

ũguo nĩguo Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
ekuuga.

20 “Nĩwoinangire icooki rĩaku rĩa ngingo o tene,
na ũgĩtuuanga mĩhĩndo yaku;
woigire atĩrĩ, ‘Ndigũcooka gũgũtungata!’

Tondũ-rĩ, tũrĩma-inĩ tũrĩa tuothe tũraiho na igũrũ,
na rungu rwa mũtĩ o wothe mũruru
nĩkuo wakomaga ũkĩhũũra ũmaraya.

21 Nĩ ndaakũhaandĩte ũrĩ ta mũthabibũ mũthuuraniĩre
wa mũthemba ũrĩa mwega.

Wagĩcookire kũngarũrũka atĩa,

* 2:10 Kitimu ũmũthĩ nĩ Kuporo hamwe na ndwere-inĩ cia mwena wa ithũĩro, nakuo Kedari nĩkuo
iruka cia Beduni ciatũũraga.

- ũgĩthũka, ũgĩtuĩka ta mũthabibũ wa gĩthaka?
 22 O na ũngũthamba na igata,
 o na ũhũthĩre thabuni mũingĩ mũno-rĩ,
 kĩmeni kĩa wĩhia waku ndingĩtiga gũkĩona,”
 ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.
- 23 “Rĩu-rĩ, ũngĩhota atĩa kuuga atĩrĩ: ‘Nĩ ndiĩthaahĩtie;
 ndirũmĩrĩire kĩrĩra kĩa Mabaali?’
 Ta rora wone mĩtugo yaku kũu gĩtuamba-inĩ;
 wĩcũũranie wega maũndũ marĩa wĩkĩte.
 Wee ũhaana ta moori ya ngamĩira
 ĩgĩcangacanga kũndũ na kũndũ,
- 24 ũkahaana ta njagĩ ĩrĩa ĩmenyerete gũikara werũ-inĩ,
 ĩrĩa ĩnuhanuhaga rĩrĩa ĩkwenda kũhaicwo;
 rĩrĩa ĩrĩ na mũrukĩ-rĩ, nũũ ũngĩhota kũmĩrigĩrĩria?
 Njamba iria ingĩmĩenda, itingĩnogia ikĩmĩcaria;
 mweri wayo wakinya, nĩkamĩona.
- 25 Tiga kũhanyũka nginya ũthirĩrwo nĩ iraatũ magũrũ,
 naguo mũmero waku ũng’are.
 No wee ũkiuga atĩrĩ, ‘Hatĩrĩ bata!
 nĩnyendete ngai cia kũngĩ,
 na no nginya ndĩcume thuutha.’
- 26 “O ta ũrĩa mũici aconorithagio aanyiitwo,
 ũguo no taguo nyũmba ĩno ya Isiraeli ĩconorithĩtio:
 o ene, na athamaki ao, na anene ao,
 na athĩnjĩri-Ngai ao, na anabii ao.
- 27 Meeraga mũtĩ atĩrĩ, ‘Wee nĩwe Baba,’
 na makeera ihiga atĩrĩ, ‘Wee nĩwe wanjarire.’
 Nĩmahutatĩire,
 makaaga kũnyonia mothiũ mao;
 no rĩrĩa marĩ thĩĩna-inĩ manjĩiraga atĩrĩ,
 ‘Ūka ũtũhonokie!’
- 28 Ikĩrĩ kũ ngai icio mwethondekeire?
 Kĩrekei ciũke, aakorwo no imũhonokie
 rĩrĩa mũrĩ thĩĩna-inĩ!
 Nĩgũkorwo ngai ciaku cingĩhĩte
 o ta matũũra maku, wee Juda.
- 29 “Mũgũkĩndũithia nĩ ũndũ kĩ?
 Inyuothe nĩmũũnemeire,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 30 “Nĩ wĩra wa tũhũ ndaarutire ngĩherithia andũ anyu;
 matiigana kũigua maakaanio magarũrũke.
 Rũhiũ rwaku rwa njora nĩrũniinĩte anabii anyu,
 o ta mũrũũthi ũrĩa mũrĩĩani.
- 31 “Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a rũciaro rũrũ, mwĩcũraniei wega ũhoru wa
 ndũmĩrĩri ĩno ya Jehova:
 “Kaĩ nduĩkĩte ta werũ harĩ Isiraeli,
 kana ta bũrũri ũrĩ nduma nene?
 Nĩ kũ gĩtũmaga andũ akwa moige atĩrĩ,
 ‘Ithuĩ tũrĩkaga ũrĩa tũkwenda;
 tũtigagũcookerera rĩngĩ’?
- 32 Rĩu-rĩ, mũirĩtu ahota kũriganĩrwo nĩ mathaga make ma kwĩgemia,

kana mũhiki ariganĩrwo nĩ nguo ciake cia ũhiki?
 No rĩrĩ, andũ akwa nĩmariganĩrwo nĩ niĩ,
 matukũ maingĩ matangĩtarĩka.

33 Kaĩ nĩ ũrĩ ũũgĩ mũingĩ rĩrĩa ũgũcaria wendo-ĩ!
 Nĩ ũndũ ũcio o na atumia arĩa aaganu mũno
 no merute na mĩthiire yaku.

34 Nguo-inĩ ciaku-rĩ, andũ nĩmoonaga
 thakame ya athiĩni arĩa matarĩ ũũru mekĩte,
 o na aakorwo ndwamanyiitire magĩtua nyũmba.

No rĩrĩ, o na gũtariĩ ũguo
 35 wee uugaga atĩrĩ, 'Nĩ ndirĩ ũndũ mũũru njĩkĩte;
 we ndandaakarĩire.'

No niĩ nĩngũgũtuĩra ciira,
 tondũ uugaga atĩrĩ, 'Nĩ ndiĩhĩtie.'

36 Ũriũngariũngaga nĩkĩ,
 ũkĩgarũraga mĩthiire yaku?
 Nĩũgaconorithio nĩ bũrũri wa Misiri,
 o ta ũrĩa waconorithirio nĩ Ashuri.

37 Ũgaacooka uume kũndũ kũu
 ũigĩrĩire moko mũtwe,
 nĩgũkorwo Jehova nĩaregete acio wĩhokete,
 o matigagũteithia.

3

1 "Mũndũ angĩtigana na mũtumia wake,
 nake mũtumia ũcio athiĩ ahikĩre mũndũ ũngĩ-rĩ,
 mũthuri ũcio no amũcookerere?
 Githĩ bũrũri ũcio to ũthahe biũ?
 No wee-rĩ, ũtũũrite ũhũũraga ũmaraya na endwa aku aingĩ mũno!
 Rĩu-rĩ, wee no ũnjookerere?"
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

2 "Ta tiira maitho ũcũthĩrĩrie tũcũmbĩrĩ twa irĩma kũrĩa gũtigĩtwo ũtheri.
 Nĩ kũrĩ handũ ũtarĩ wacomwo nawe?
 Mĩkĩra-inĩ ya njĩra-rĩ, nĩkuo wetagĩrĩra endwa aku,
 kũu nĩkuo waikaraga thĩ ũkiameterera, o ta Mũarabu arĩ werũ-inĩ.
 Wee nĩũthaahĩtie bũrũri ũyũ
 na ũmaraya waku na waganu waku.

3 Tondũ wa ũguo-rĩ, mbura ya maguna-ng'ombe nĩgirĩtio yure,
 o na irĩa ya gũkũria irio nayo ikaaga kuura.
 No rĩrĩ, wee nĩũmĩtie gĩthiithi ta kĩa mũmaraya,
 ũkaaga thoni o na hanini.

4 Githĩ to rĩu wanjĩta ũkiugaga:
 'Baba, wee mũrata wakwa kuuma ndĩ o mũnini,

5 kaĩ ũgũgĩtũũra ũrakarĩte?
 Mang'ũrĩ macio maku-rĩ, megũgĩthiĩ na mbere nginya tene?'
 ũguo nĩguo waragia,
 no ũgacooka ũgeeka ũũru wothe ũrĩa ũngĩhota."

Isiraeli kwaga Wĩhokeku

6 Matukũ-inĩ ma wathani wa Mũthamaki Josia, Jehova nĩanjũririe atĩrĩ:
 "Ĩ nĩwonete ũrĩa Isiraeli aahutatĩire? Nĩahaicĩte gĩthũngũri-inĩ gĩothe

kĩria kĩraihu na igũrũ, na agathiĩ rungu rwa mũtĩ o wothe ũrĩa mũruru na akahũũrĩra ũmaraya kuo.

⁷ Ndeciirĩtie atĩ nĩakanjookerera aarĩkia gwĩka maũndũ macio mothe, nowe ndaigana kũnjookerera, nake mwarĩ wa nyina, Juda, ũrĩa ũtaarĩ mwĩhokeku, agĩkĩionera maũndũ macio.

⁸ Nĩndaheire Isiraeli ũcio wahutatĩire marũa ma gũtigana nake, ngĩmũingata nĩ ũndũ wa ũtharia ũcio wake wothe. No rĩrĩ, nĩndonire atĩ o na Juda, mwarĩ wa nyina ũcio ũtaarĩ mwĩhokeku, ndaarĩ na guoya; o nake nĩoimagarire, agĩthĩ gũtharia.

⁹ Tondũ wa ũrĩa Isiraeli oonaga ũmaraya wake ũtarĩ ũndũ mũnene harĩ we, nĩathaahirie bũrũri ũcio, agĩkĩrĩrĩria kũhũũra ũmaraya na ũndũ wa kũhooya mahiga na mĩtĩ.

¹⁰ O na kũrĩ ũguo-rĩ, Juda, mwarĩ wa nyina ũcio ũtaarĩ mwĩhokeku, ndaanjookereire na ngoro yake yothe, no aanjookereire na ũhinga," ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹¹ Jehova akĩnjĩira atĩrĩ: "Isiraeli, ũrĩa waahuutatĩire-rĩ, nĩ mũthingu gũkĩra Juda, ũcio ũtaarĩ mwĩhokeku.

¹² Thiĩ ũkahunjanĩrie ndũmĩrĩri ĩno werekeire mwena wa gathigathini, uge ũũ:

" 'Njookerera, wee Isiraeli, o wee ũhutatĩire,' ũguo nĩguo Jehova ekuuga, 'na nĩ ndigacooka gũkũhetera gĩthiithi na marakara, nĩ ũndũ njyũrĩtwo nĩ tha,' ũguo nĩguo Jehova ekuuga. 'Ndigũtũũra ndakarĩte nginya tene.

¹³ Wee ũndũ ũrĩa ũgwĩka-rĩ, no kuumbũra mahĩtia maku, nĩ ũndũ wa ũrĩa ũremeire Jehova Ngai waku, nĩ ũndũ wa ũrĩa waneitanga, ũkĩĩheanaga kũrĩ ngai cia kũngĩ, rungu rwa mũtĩ o wothe mũruru, na ũkaaga kũnjathĩkĩra,' " ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ: "Njookerera, inyuĩ andũ aya mũhutatĩire, nĩgũkorwo nĩ nĩ mũthuuri wanyu; nĩngamũcookanĩrĩria, ndute mũndũ ũmwe itũũra-inĩ rĩmwe, na angĩ eerĩ ndĩmarute mũhĩrĩga ũmwe, ndĩmũtware Zayuni.

¹⁵ Nĩngacooka ndĩmũhe arĩithi arĩa ndĩthuurĩire na ngoro yakwa, arĩa makaamũtongoragia marĩ na ũũgĩ o na ũmenyo."

¹⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ: "Matukũ-inĩ macio, rĩrĩa mũgaakorwo mũingĩhĩte mũno gũkũ bũrũri ũyũ-rĩ, andũ matigacooka kuuga, 'Ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova.' Ũhoru ũcio ndũgatoonya meciiria-inĩ mao kana ũririkanwo; rĩtigeciirio ũhoru warĩo o na kana rĩthondekwo rĩngĩ.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo mageetaga itũũra rĩa Jerusalemu Gĩtĩ kĩa Ũthamaki kĩa Jehova, nacio ndũrĩrĩ ciothe nĩkongana kũu itũũra rĩa Jerusalemu nĩ ũndũ wa gũtĩia rĩtwa rĩa Jehova. Matigacooka kũrũmĩrĩra ũremi wa ũũru wa ngoro ciao.

¹⁸ Matukũ-inĩ macio nyũmba ya Juda nĩkanyitana na nyũmba ya Isiraeli, na o eerĩ nĩmagooka moimĩte bũrũri wa mwena wa gathigathini, makinye bũrũri ũrĩa ndaaheire maithe manyu ũtuĩke igai rĩa.

¹⁹ "Nĩ mwene ngiuga atĩrĩ, " 'Ingĩakenire atĩa ngĩmũtua ta ariũ akwa, na ndĩmũhe bũrũri mwega, igai rĩrĩa rĩega rĩkĩrĩte magai ma ndũrĩrĩ ciothe.'

Ndeciiragia mūrīnjītaga ‘Baba’

na mwage kũhutatīra nīguo mūtige kũnũmīrīra.

20 No rīrī, o ta mūtumia ūtarī mwīhokeku harī mũthuariwe,
ũguo noguo mũkoretwo mūtārī ehokeku harī nī, inyuĩ nyũmba ya
Isiraeli,”
ũguo nīguo Jehova ekuuga.

21 Kīrīro nīkīguītwo kũndũ kūrīa gūtũũgīru gūtārī kīndũ,
kũgirīka na gũthaithana kwa andũ a Isiraeli,
nī ūndũ nīmogometie njīra ciao,
na makariganīrwo nī Jehova Ngai wao.

22 “Njookerera, inyuĩ andũ aya mũhutatīre;
nīngũmũhonia nīguo mūtigacooke gũcooka na thuutha.”

Magĩcookia atīrī, “Ī nīguo, nītũgũũka harīwe,
nīgũkorwo wee nīwe Jehova Ngai witũ.

23 Ti-itherũ inegene rīa ūhooi mīhianano kũu tūrīma-inī
o na kũu irīma-inī nī rīa maheeni;
ti-itherũ, ūhonokio wa Isiraeli ūrī na Jehova Ngai witũ.

24 Kuuma o ūnini-inī witũ, ngai icio cia mīhianano cia thoni
nīcio ciananiina maciaro ma mawīra ma maithe maitũ:
ndũũru ciao cia mbũri na cia ng’ombe,
aanake ao na airītu ao.

25 Nītũgũũthieĩ thī tũconokete,
nacio njono ciitũ itũhumbīre.

Nī twīhīrie Jehova Ngai witũ,
ithuĩ o hamwe na maithe maitũ;
kuuma rīrīa twarī anini nginya ūmũthī ūyũ-rī,
tūtũūrīte tūtārī twathīkīra Jehova Ngai witũ.”

4

1 “Atīrīrī wee Isiraeli, ūngĩkorwo nīngũcooka-rī,
njookerera,”
ũguo nīguo Jehova ekuuga.

“Ūngīeheria mīhianano ĩyo yaku ĩrī magigi,
na ūtīge gũcooka kũūrũũra rīngī,

2 ningī ūngīrũmia ūhoru wa ma, na ūtuanīri ciira wa kīhooito, na wa
ũthingu,
na wīhīte ūkiugaga atīrī, ‘Ti-itherũ o ta ūrīa Jehova atũũraga muoyo,’
hīndī ĩyo ndūrīrī nīkarathimwo nīwe,
na thīnī wake nīkaagīa na riiri.”

3 Atīrīrī, Jehova areera andũ a Juda, o na andũ a Jerusalemu ūũ:
“Cimbai mīgũnda yanyu ĩrīa ĩrī ngamba,
na mūtīkahaande irio mīgua-inī.

4 Mwīamūrīrei Jehova,
na ūndũ wa kũruithia ngoro cianyu
inyuĩ andũ aya a Juda, na inyuĩ mūtũũraga Jerusalemu,
nīgeetha mang’ũrī makwa matigaakane ta mwaki,
nī ūndũ wa ūũru ūrīa mwīkīte,
maakane mage mũndũ wa kũmahoria.

Mwanangĩko uumĩte Mwena wa Gathigathini

- 5 “Anĩrĩrai kũu Juda, na mũhunje ũhoro kũu Jerusalemu, muuge ũũ:
 ‘Huhai tũrumbeta bũrũri-inĩ guothe!’
 Anĩrĩrai na kayũ muuge atĩrĩ:
 ‘Mwĩcookanĩrĩriei!
 Nĩtũũrĩrei matũũra-inĩ marĩa manene mairigĩre!’
- 6 Haandai bendera mũthiĩ mwerekeire Zayuni!
 Mwĩthareĩ narua mwĩhonokie!
 Nĩgũkorwo nĩndĩrarehithia mwanangĩko uumĩte mwena wa gathigathini,
 o na kũniinanwo kũnene.”
- 7 Mũrũũthi* nĩumĩte kĩmamo-inĩ kĩaguo;
 mũniinani wa kũniina ndũrĩrĩ nĩoimagarĩte.
 Oimĩte gwake
 oke aanange bũrũri waku.
 Matũũra maku makaanangĩka,
 mage mũndũ wa gũtũũra kuo.
- 8 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩhumbei nguo cia makũnia,
 cakayai na mũrĩre,
 nĩ ũndũ tũtirĩ tũrehererwo
 nĩ mang’ũrĩ macio mahiũ ma Jehova.
- 9 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ,
 mũthamaki na anene ake nĩmagakua ngoro,
 nao athĩnjĩri-Ngai nĩmakagegeara,
 nao anabii mamake.”
- 10 Hĩndĩ iyo ngiuga atĩrĩ: “Hĩ! Mwathani Jehova, ti-itherũ nĩ ta
 ũkĩheenete andũ aya biũ, o na ũkaheenia Jerusalemu, nĩ ũndũ wa
 kũmeera atĩrĩ, ‘Nĩmũkaagĩa na thayũ,’ o rĩrĩa tũigĩrĩrwo rũhiũ rwa njora
 mũmero.”
- 11 Ihinda rĩu andũ aya o hamwe na Jerusalemu nĩmakeerwo atĩrĩ,
 “Rũhuho rũhiũ ruumĩte kũndũ kũrĩa gũtarĩ kĩndũ kũu gũtũũgĩru werũ-
 inĩ nĩrũkahurutana rwerekeire kũrĩ andũ akwa, no rĩrĩ, ti ta rũrĩa rwa
 kũhuha irio kana rwa gũcitheria;
- 12 nĩ rũhuho rũrĩ na hinya kũrĩ rũu ruumĩte kũrĩ nĩ. Rũu nĩngũmatũira
 matũiro ma ciira.”
- 13 Ta rorai muone! Mũndũ ũcio aroka ta matu,
 ngaari ciake cia ita irooka ta kĩhuhũkanio,
 nacio mbarathi ciake ihanyũkaga gũkĩra nderi.
 Īiya witũ-ĩ! Tũrĩ aniine biũ.
- 14 Wee Jerusalemu-rĩ, theria ũũru kuuma ngoro-inĩ yaku nĩguo ũhonoke.
 Ũgũtũũra ũthugundaga ũũru meciiria-inĩ maku nginya-rĩ?
- 15 Nĩ kũrĩ na mũgambo wa mũndũ ũranĩrĩra kũu Dani,
 ũkaanĩrĩra ũhoro wa mwanangĩko kũu irĩma-inĩ cia Efiraimu.
- 16 “Īrai ndũrĩrĩ ũhoro ũcio,
 hunjĩriai Jerusalemu muuge atĩrĩ:
 ‘Ita inene rĩa gũgũũkĩrĩra nĩrĩroka riumĩte bũrũri wa kũraya,
 na rĩroka na mbugĩrĩrio ya mbaara
 ya gũũkĩrĩra matũũra mothe manene ma Juda.
- 17 Marĩrigiicĩirie o ta andũ marangĩire mũgũnda,
 tondũ itũũra rĩu nĩrĩnemeire, rĩkanjũkĩrĩra,’ ”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

* 4:7 Mũrũũthi warĩ rũuri rwa Babuloni, na bũrũri ũyũ woĩkaine ta mũnyariirani (2:15).

18 “Mĩthĩire yaku mwene na ciĩko ciaku
 nĩcio ikũreheire maũndũ macio.
 Rĩĩrĩ nĩrĩo iherithia rĩaku.
 Na kaĩ nĩ irũrũ-ĩ!
 Kaĩ nĩrĩgũtheeca ngoro-ĩ!”

19 Wũi, ruo-ĩ, wũi ruo-ĩ!
 Ndĩrenyogonda nĩ ruo.
 Wũi, ruo rũnene ngoro-inĩ yakwa-ĩ!
 Ngoro yakwa nĩratumatuuma,
 ndingĩhota gũkirĩrĩria.
 Nĩgũkorwo nĩnjiguĩte mũgambo wa karumbeta;
 nĩnjiguĩte mbugĩrĩrio ya mbaara.
 20 Mwanangĩko ũrarũmanĩrĩra na mwanangĩko;
 bũrũri wothe nĩwanangĩtwo.
 O rĩmwe hema ciakwa nĩthũkangie,
 o kahinda gatarĩ coho kũgitio gĩakwa gĩgathũkangio.
 21 Nĩ nginya rĩ ngũtũũra nyonaga bendera ya mbaara,
 na ngaigua mũgambo wa karumbeta?

22 “Andũ akwa nĩ irimũ;
 matinjũũĩ.
 Nĩ ciana iteciiragia,
 na ikaaga ũmenyo.
 Ũũgĩ ũrĩa marĩ naguo no wa gwĩka ũũru;
 matiũĩ gwĩka wega.”

23 Ndaacũthĩrĩrie thĩ,
 ngĩkĩona atĩ ndĩarĩ ũrĩa yatarĩ na ndĩarĩ na kĩndũ;
 ningĩ ngĩcũthĩrĩria matu-inĩ,
 ngĩona atĩ gũtiarĩ na ũtheri.
 24 Ndaacũthĩrĩria irĩma,
 ngĩona atĩ nĩgũthingitha ciathingithaga;
 natuo tũrĩma tuothe nĩ kwereera twereeraga.
 25 Ngĩcũthĩrĩria, ngĩona atĩ gũtiarĩ na andũ;
 nyoni ciothe cia rĩera-inĩ nĩciombũkĩte ikoora.
 26 Ngĩcũthĩrĩria, ngĩona bũrũri ũrĩa waciaraga maciaro maingĩ, watuĩkĩte
 o werũ mũtheri,
 matũũra makuo mothe nĩmamomokeire hau mbere ya Jehova,
 makagũa thĩ nĩ ũndũ wa marakara make mahiũ.

27 Ũũ nĩguo Jehova ekuuga:

“Bũrũri wothe nĩũkanangwo,
 o na gũtuĩka ndikaũniina biũ.
 28 Nĩ ũndũ ũcio thĩ nĩngacakaya,
 narĩo igũrũ rĩgĩe nduma,
 tondũ ũguo nĩguo njugĩte, na ndingĩricũkwo.
 Nĩnduĩte itua na ndikũgarũrũka.”

29 Rĩrĩa kwaiguuo mũrurumo wa andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi
 na wa andũ arĩa maikagia mĩguĩ-rĩ,
 andũ a matũũra mothe no makoora.

Amwe ao makoorĩra ihinga-inĩ,
 nao amwe ao makahaica ndwaro-inĩ cia mahiga.
 Matũũra macio mothe nĩmathaamĩtwo;
 gũtirĩ mũndũ ũikaraga kuo.

30 Ũreka atĩa, wee ũnũhĩtwo?
 Ũkwĩhumba nguo ndune
 na ũkegemia na mathaga ma thahabu nĩkĩ?
 Ũrahaka mbutu ciaku cia maitho rangi nĩkĩ?†
 Atĩrĩrĩ, kwĩgemia gwaku no gwa tũhũ.
 Endwa aku nĩmakwagĩire bata;
 rĩu maracaria ũrĩa mangĩkũruta muoyo.

31 Nĩndĩraigua kĩrĩro ta kĩa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo,
 arĩ na mũcaayo ta wa mũtumia agĩciara mwana wake wa irigithathi:
 nĩ kĩrĩro kĩa Mwarĩ wa Zayuni agĩteeha,
 atambũrũkĩtie moko make, akiugaga atĩrĩ,
 “Wũi-ĩ-ya-wakwa-ĩ! Nĩndĩraringĩka;
 muoyo wakwa nĩmũneane kũrĩ oragani.”

5

Gũtirĩ Mũndũ o na Ũmwe Mũrũngĩrĩru

- 1 “Ta ambatai na mũikũrũke barabara-inĩ ciothe cia Jerusalemu,
 mũrore na mũcarie,
 na mũtuĩrie ihaaro-inĩ ciakuo.
 Hihi mwahota kuona mũndũ o na ũmwe
 wĩkaga maũndũ ma kĩhooto kana akarũmbũiya ũhoru wa ma;
 muona mũndũ ta ũcio, nĩngarekera itũũra rĩa Jerusalemu.
- 2 O na gũtuĩka nĩmehĩtaga makoigaga atĩrĩ,
 ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo,’
 kwĩhĩta kwao no kwa maheeni.”
- 3 Wee Jehova, githĩ maitho maku ti ũhoru ũrĩa wa ma macaragia?
 Wamaringire iringa, no matiigana kũigua ruo;
 wamahehenjire, no makĩrega ũtaarani ũcio.
 Momirie ithiithi ciao gũkĩra ihiga,
 makĩrega kwĩrira.
- 4 Ngĩciiria atĩrĩ: “Aya nĩ andũ athĩni;
 nĩ andũ akĩigu,
 nĩgũkorwo matiũĩ njĩra ya Jehova,
 kana makamenya ũrĩa Ngai wao endaga.
- 5 Nĩ ũndũ ũcio nĩngũthĩ kũrĩ atongoria
 ngaaranĩrie nao;
 ti-itherũ acio nĩmoĩ njĩra ya Jehova,
 na makamenya ũrĩa Ngai wao endaga.”
 No rĩrĩ, othe marĩ hamwe, nĩmoinangĩte icooki rĩao rĩa ngingo,
 na magatua mĩkwa.
- 6 Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mũrũũthi nĩũkoima mũtitũ-inĩ ũmatharĩkĩre,
 na njũũi yume werũ-inĩ ĩmatambuorange,
 nayo ngarĩ ĩmooherie njĩra-inĩ cia matũũra mao,

† 4:30 Ũyũ nĩ rangi wehakagwo maitho arĩ njĩra ĩmwe ya ũthaka na gũtũma maitho moneke marĩ manene (2Ath 9:30; Ezek 23:40).

nĩguo ĩtambuurange mũndũ wothe ũrĩa ũngĩgeria kuuma nja,
nĩ ũndũ ũremi ũcio wao nĩũingĩhite mũno,
na ũhoru wao wa gũcooka na thuutha nĩ mũingĩ.

7 “Ngũmũrekerera nĩkĩ?

Ciana cianyu nĩciindirikĩte,
na ikeehĩta ikĩgwetaga mariĩtwa ma ngai cia tũhũ.

Nĩi ndaamaheaga o kĩrĩa gĩothe mabataragio nĩkĩo,
no-o no gũtharia maatharagia,
makahatĩkana nĩguo matoonye nyũmba cia maraya.

8 Mahũũnĩte magatuĩka ta mbarathi cia njamba cikĩirĩria cia mĩgoma,
o ũmwe wao akeriragĩria mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngĩ.

9 Githĩ ndikĩagĩrĩrwo nĩkũmaherithia nĩ ũndũ wa maũndũ macio?”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Githĩ ndikĩagĩrĩrwo nĩ kwĩrĩhĩria
harĩ rũrĩrĩ ta rũu?

10 “Tuĩkanĩriai mĩgũnda yao ya mĩthabibũ mũmĩharaganie,
no mũtikamĩanange biũ.

Hũrũrai hongu ciayo,
nĩgũkorwo andũ aya ti a Jehova.

11 Andũ a nyũmba ya Isiraeli na andũ a nyũmba ya Juda
nĩmagĩte wĩhokeku harĩ nĩ biũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

12 Nĩmaheenanĩtie ũhoru wĩgĩi Jehova;
moigĩte atĩrĩ, “Ndarĩ ũndũ egwĩka!

Gũtirĩ ũũru tũkuona;
tũtikoonu tũtharĩkĩrwo na rũhiũ rwa njora kana tuone ng’aragu.

13 Anabii nĩ a tũhũ ta rũhuho,
nakĩo kiugo kĩa Jehova gĩtirĩ thĩnĩ wao;
nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ũguo moigĩte nĩguo mageekwo.”

14 Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:
“Tondũ wa andũ acio kwaria ndeto ta icio,
ndũmĩrĩri yakwa ĩrĩa ngwĩkĩra kanua-inĩ gaku ngaamĩtua ta mwaki,
nao andũ aya ndĩmatue ta ngũ, mwaki ũcio ũmacine ũmaniine.

15 Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli,” ũũ nĩguo Jehova ekũmwĩra,
“nĩngũtũma mũũkĩrĩrwo nĩ rũrĩrĩ ruumĩte kũndũ kũraya:
naru o nĩ rũrĩrĩ rũtũũrĩte kuuma o tene,
andũ mũtangĩmenya rũthiomi rwao,
o na kana mũigwe mwarĩrie wao.

16 Mathiaka ma mĩguĩ yao matariĩ ta mbĩrĩra iria ĩtathikĩtwo;*

17 Nao nĩmakaarĩa na maniine magetha manyu o na irio cianyu,
na marĩe na maniine aanake na airĩtu anyu;
nĩmakaarĩa ndũũru cianyu cia mbũri na cia ng’ombe maciniine,
nĩngĩ marĩe mĩthabibũ na mĩkũyũ yanyu.

Nĩmakananga matũũra marĩa mairigĩre na rũhiũ rwa njora,
o macio mwĩhokaga.

18 “No rĩrĩ, o na matukũ-inĩ macio, ndigakwananga ngũniine biũ,” ũguo
nĩguo Jehova ekuuga.

* 5:16 Mbĩrĩra ĩtathikĩtwo yonanagia kwaga kũiganĩra, mwanangĩko, o na gĩkuũ (Thim 30:15-16).

19 “Na rĩria andũ makooria atĩrĩ, ‘Nĩ kũ gītũmĩte Jehova Ngai witũ atwĩke maũndũ maya mothe?’ Ũkamacookeria, ũmeere atĩrĩ: ‘O ta ũria inyuĩ mwandirikire na mũgĩtungatĩra ngai cia kũngĩ mũrĩ bũrũri-inĩ wanyu-rĩ, ũguo noguo mũgaatungatagĩra andũ a kũngĩ mũrĩ bũrũri ũtarĩ wanyu.’

20 “Anĩrĩra ũhoru ũyũ kũrĩ andũ a nyũmba ya Jakubu,
na ũũhunje kũu Juda, uge atĩrĩ:

21 Ta thikĩrĩriai inyuĩ andũ aya akĩgu na mũtarĩ mbugũiro,
o inyuĩ mũrĩ na maitho na mũtionaga,
na mũrĩ na matũ na mũtiiguaga:

22 Githĩ inyuĩ mũtiagĩrĩrwo nĩkũnjĩtigĩra?” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Githĩ inyuĩ mũtiagĩrĩrwo nĩkũinaina mũrĩ mbere yakwa?

Ndaatũmire mũthanga ũtuĩke mũhaka wa iria rĩria inene,
ngĩũtua rũirigo rwa gũtũũra, rũtangĩagararwo nĩ iria rĩu.
Makũmbĩ ma maaĩ no moyane, no matingĩrũtooria,
no mahũyũke, no matingĩrwagarara.

23 No andũ aya-rĩ, marĩ ngoro cia rũng’athio na nemi;
nĩmahĩtĩtie njĩra na makoora.

24 Nao matingĩra atĩrĩ, ‘Nĩtwĩtigĩrei Jehova Ngai witũ,
ũria ũheanaga mbura ya kũmeria hĩra,

na ya gũkũria irio o kĩmera gĩakinya,
o we ũria ũtũheaga mwĩhoko wa kũgetha mahinda maakinya.’

25 Mahĩtia manyu nĩmo matũmĩte mũraihĩrĩrio nĩ maũndũ macio;
mehia manyu matũmĩte mwage maũndũ marĩa mega.

26 “Thĩinĩ wa andũ akwa-rĩ, nĩ kũrĩ andũ aaganu
arĩa maikaraga moheirie ta andũ arĩa mategaga nyoni,
na ta andũ arĩa mambaga mĩtego ya kũgwatia andũ.

27 O ta ũria gĩkerenge kũyũraga nyoni,
ũguo nĩguo nyũmba ciao ciyũrite ũheenania;

matongete na makagĩa na hinya,

28 ningĩ manorete na makanyoroka mwĩrĩ.

Waganu wao nĩũingĩhĩte mũno;
maticiiragĩrĩra mwana wa ndigwa nĩguo ahootane ciira-inĩ,
na matirũagĩrĩra kĩhooto kĩa mũndũ mũkĩa.

29 Githĩ ndikĩagĩrĩrwo nĩkũmaherithia nĩ ũndũ wa maũndũ macio?”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Githĩ ndikĩagĩrĩrwo nĩ kwĩrĩhĩria
harĩ rũrĩrĩ ta rũrũ?

30 “Ũndũ mũũru mũno na wa kũmakania
nĩwĩkĩkĩte bũrũri-inĩ ũyũ:

31 Anabii marathaga mohoro ma maheeni,
nao athĩnjĩri-Ngai magaathana ũria mekwenda,

nao andũ akwa ũguo nĩguo mendaga.

No inyuĩ-rĩ, kĩrĩkĩrĩro-inĩ kĩa maũndũ macio mũgeeka atĩa?

6

Jerusalemu Kũrigiicĩrio

1 “Mwĩtharei mwĩhonokie, inyuĩ andũ a Benjamini!

Mwĩtharei muume Jerusalemu!

Huhai karumbeta mũrĩ kũu Tekoa!

Īkĩrai kĩmenyithia kũu Bethi-Hakeremu!
 Nĩgũkorwo ũũru nĩũũkĩte uumĩte na mwena wa gathigathini,
 na nĩ ũũru wa kũniinanwo kũnene mũno.
² Nĩngananga Mwarĩ wa Zayuni,
 o ũcio mũthaka na mwĩbacĩrĩri mũno.
³ Arĩithi marĩ na ndũũru ciao cia mbũri nĩmagooka nĩguo mamũũkĩrĩre;
 nĩmakaamba hema ciao imũthiũrũrũkĩirie mũena yothe,
 o mũndũ o mũndũ akarangĩra handũ hake.”

⁴ “Mwĩhaarĩriei tũrũe nake!
 Arahũkai, rekei tũmũtharĩkĩre mũarahoh!
 No rĩrĩ, wũi-ĩya-ĩ! Nĩkũratuka,
 nacio cĩruru cia hwaĩ-inĩ nĩraraiha.
⁵ Nĩ ũndũ ũcio, arahũkai, tũtharĩkĩre kũrĩ ũtukũ,
 tũharaganie cĩgitio ciake iria nũmu!”

⁶ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:
 “Temai mũtĩ
 mũmũĩge ihũba nene ing’etheire Jerusalemu.
 Itũũra rĩrĩ inene no nginya rĩherithio;
 nĩ ũndũ rĩyũrĩte ũhoroh wa kũhinyanĩrĩria.
⁷ O ta ũrĩa gĩthima gĩtherũkaga maaĩ-rĩ,
 ũguo noguo itũũra rĩu rĩtherũkaga waganu.
 Maũndũ ma ũhinya na wanangi no mo maiguagwo kuo;
 ndwari ciakuo na nguraro nĩcio ndũũraga nyonaga.
⁸ Atĩrĩrĩ, wee Jerusalemu,
 ĩtikĩra gũtaarwo,
 kwaga ũguo nĩngũkũhutatĩra na ndũme bũrũri waku ũkire ihooru,
 nginya kwage mũndũ ũngĩtũũra kuo.”

⁹ ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:
 “Atĩrĩrĩ, andũ nĩmarekwo mahaare matigari ma Isiraeli mahinyĩtie,
 o ta ũrĩa mũthabibũ ũhaaragwo;
 cookerithia guoko hongeh-inĩ rĩngĩ,
 o ta ũrĩa mũcookereria wa thabibũ ekaga.”

¹⁰ Nũũ ingĩkĩarĩria ndĩmũkaanie na anjigwe?
 Nũũ ũngĩthikĩrĩria?
 Matũ mao nĩmahinge,
 nĩ ũndũ ũcio matĩngĩigua.
 Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩmahĩtagĩria,
 na matĩngĩmĩkenera.
¹¹ No rĩrĩ, nĩ njyũrĩtwo nĩ mang’ũrĩ ma Jehova,
 ndingĩhota kũmahingĩrĩria.

“Maitĩrĩrie ciana iria irĩ barabara-inĩ,
 na ũmaitĩrĩrie aanake arĩa monganĩte hamwe;
 mũthuri na mũtumia wake, maitĩkĩrwo nĩmo,
 o ũndũ ũmwe na andũ arĩa akũrũ, arĩa maingĩhĩtie mũaka.

¹² Nyũmba ciao igaatuĩka cia andũ angĩ,
 o hamwe na mĩgũnda yao na atumia ao,
 rĩrĩa ngaatambũrũkia guoko gwakwa
 njũkĩrĩre andũ arĩa matũũraga bũrũri ũcio,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹³ “Kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene,

- othe nĩmakoroketio nĩ kwenda kwĩguna;
 anabii o hamwe na athĩnjĩri-Ngai,
 othe nĩmaheenaganagia.
- 14 Mohaga kĩronda kĩa andũ akwa
 taarĩ kĩronda kĩa andũ matagurarĩtio mũno,
 makĩmeeraga atĩrĩ: ‘Gwĩ thayũ, gwĩ thayũ,’
 o rĩrĩa gũtarĩ thayũ.
- 15 Hihi nĩmaconokaga nĩ mūtugo ũcio wao ũrĩ magigi?
 Aca, maticonokaga o na hanini;
 o na matirĩ rũkobe.
 Nĩ ũndũ ũcio o nao makaagũanĩra na arĩa makaagũa;
 nĩmakarũndwo rĩrĩa ngaamaherithia,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 16 Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Rũgamai magomano-inĩ ma njĩra, mũtuĩrie ũhoru;
 ũrĩrĩriai njĩra iria ciageragwo tene,
 mũũrie harĩa njĩra ĩrĩa njega ĩrĩ, nĩguo mũmĩgerere,
 nacio ngoro cianyu nĩkahurũka.
 No inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũtikũmĩgerera.’
- 17 Nĩndaigire arangĩri nĩguo mamũrangĩre, ngiuga atĩrĩ,
 ‘Ta thikĩrĩriai karumbeta!’
 No inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũtigũthikĩrĩria.’
- 18 Nĩ ũndũ ũcio, thikĩrĩriai inyuĩ ndũrĩrĩ;
 rorai wega inyuĩ aira,
 nĩguo mũmenye ũrĩa gũgekĩka kũrĩ andũ akwa.
- 19 Ta thikĩrĩria, wee thĩ:
 nĩngũrehere andũ aya mwanangĩko,
 ũrĩ maciaro ma maũndũ marĩa mathugundaga,
 tondũ nĩmagĩte gũthikĩrĩria ndũmĩrĩri yakwa,
 na nĩmaregete watho wakwa.
- 20 Ngĩrĩ na bata ũrĩkũ na ũbumba ũcio wa kuuma Sheba,*
 kana igwa cia mũrĩo cia kuuma bũrũri wa kũraya?
 Maruta manyu ma njino matingũtĩkĩrĩka;
 magongona manyu matingenagia.”
- 21 Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Nĩngwĩkĩra mĩhĩnga mbere ya andũ aya.
 Maithe na ariũ ao nĩmakahĩngagwo nĩyo;
 andũ a itũũra hamwe na arata ao nĩmagakua.”
- 22 Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Ta rorai muone, nĩ harĩ na ita rĩroka
 riumĩte bũrũri wa mwena wa gathigathini;
 rũrĩrĩ rũnene nĩ rwarahũrĩtwo
 kuuma ituri-inĩ cia thĩ.
- 23 Manyitĩte mĩguĩ na matimũ;
 nĩ andũ ooru matarĩ tha.
 Mũrurumo wao magĩũka mahaicĩte mbarathi,
 nĩ ta wa ndihũ cia iria rĩrĩa inene;
 maroka mehaarĩirie ta andũ moka mbaara
 nĩguo magũtharĩkĩre, wee Mwarĩ wa Zayuni.”
- 24 Nĩtũiguĩte ũhoru wa andũ acio,

* 6:20 Itũũra rĩa Sheba rĩarĩ mwena wa gũthini wa irathĩro wa Arabia, na nĩkuo kwarĩ na wonjoria wa ũbumba.

- namo moko maitũ nĩmorĩtwo nĩ hinya.
 Nĩtũnyitĩtwo nĩ ruo rũnene,
 ruo rũhaana ta rwa mũtumia ũkũrũmwo.
 25 Mũtikoimagare mũthiĩ mĩgũnda,
 kana mũthiĩ na njĩra,
 nĩ ũndũ thũ ĩyo ĩrĩ na rũhiũ rwa njora,
 na kũrĩ na imakania irigiicĩrie mĩena yothe.
 26 Inyuĩ andũ akwa, mwĩhumbei nguo ya ikũnia,
 na mwĩgaragarie mũhu-inĩ;
 rĩrai na kĩgi,
 ta ũrĩa mwana wa mũmwe arĩragĩrwo,
 nĩgũkorwo mwanangi ũcio
 agaatũhithũkĩra o rĩmwe.
- 27 “Wee nawe nĩngũtuĩte mũgeria wa cuuma,
 nao andũ akwa matariĩ ta kĩgera,
 nĩguo wee ũrorage
 na ũthimage mĩthiĩre yao.
 28 Nĩ aremi momĩtie ngoro,
 mathiiga magĩcambanagia.
 Mahaana o ta gĩcango na kĩgera;
 othe mekaga maũndũ mathũku mũno.
 29 Ihuruti nĩirahurutĩra mwaki na hinya
 nĩguo ũcine ngocorai,
 no rĩrĩ, wĩra ũcio ũrarutwo wa kũmatheria no wa tũhũ;
 arĩa aaganu matirathera.
 30 Andũ acio marĩitagwo betha-ĩrĩa-ĩregetwo,
 nĩ ũndũ Jehova nĩamaregeete.”

7

Ndini ya Maheeni ndĩrĩ Kĩene

- 1 ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova,
 akĩrwo atĩrĩ:
 2 “Thiĩ ũrũgame kĩhingo-inĩ kĩa nyũmba ya Jehova na ũrĩ hau wanĩrĩre
 ũhoro ũyũ, uuge atĩrĩ:
 “Thikĩrĩriai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuothe andũ a Juda, inyuĩ
 mũtoonyagĩra ihingo-inĩ ici nĩguo mũgathathaiye Jehova.
 3 Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Garũrĩrai
 mĩthiĩre yanyu o na ciĩko cianyu, na nĩ nĩngareka mūtũũre kũndũ gũkũ.
 4 Tigai gũikaraga mwĩhokete ndeto cia maheeni, muge atĩrĩ, “Ĩno nĩ
 hekarũ ya Jehova, ti-itherũ nĩ hekarũ ya Jehova, nĩ hekarũ ya Jehova ki!”
 5 Nĩ ũndũ-rĩ, mũngĩagĩria mĩthiĩre yanyu na ciĩko cianyu biũ, na
 mūtuanagĩre ciira na kĩhooto mũndũ na ũrĩa ũngĩ-rĩ,
 6 mũngĩaga kũhinyĩrĩria mũndũ wa kũngĩ, kana mwana wa ngoriai,
 kana mũtumia wa ndigwa-rĩ, na mwage gũitithia thakame ya mũndũ
 ũteehĩtie kũndũ gũkũ-rĩ, o na ningĩ mwage kwĩgerithia ngero nĩ ũndũ
 wa kũrũmĩrĩra ngai ingĩ-rĩ,
 7 hĩndĩ ĩyo nĩngareka mūtũũre kũndũ gũkũ, o gũkũ bũrũri ũyũ ndaheire
 maithe manyu nginya tene na tene.
 8 No rĩrĩ, mwĩhokete ndeto cia maheeni itarĩ kĩene.

9 “ ‘Anga mūrīyaga na mūkooragana, na mūgatharia, na mūkehita na maheeni, mūgīcinagīra Baali ūbumba, na mūkarūmīrīra ngai ingī iria mūtooī,

10 na ningī mūgacooka mūgooka mūkarūgama mbere yakwa thīnī wa nyūmba ĩno ĩtanītio na Rīitwa rīakwa, mūkoiga atīrī, “Tūrī agitīre”; mūgitīrwo nīguo mwīkage maūndū macio mothe marī magigi?

11 Nyūmba ĩno ĩtanītio na Rīitwa rīakwa mūmītuīte ngurunga ya atunyani? No nī nīndīioneire maūndū macio! Ūguo nīguo Jehova ekuuga.

12 “ ‘Rīu ūkīrai mūthīī Shilo, kūndū kūrīa ndambire gūtua gīkaro kīa Rīitwa rīakwa, nīguo mwīonere ūrīa ndeekire kuo nī ūndū wa waganu wa andū akwa a Isiraeli.

13 Jehova ekuuga atīrī: Rīrīa inyuī mwekaga maūndū macio mothe, nī nīndamwaragīria kaingī kaingī, no mūtiigana kūnjigua; ndamwītire no mūtiigana kūnjītika.

14 Nī ūndū ūcio, ūrīa ndeekire kūu Shilo noguo ngeeka nyūmba ĩno ĩtanītio na Rīitwa rīakwa, o hekarū ĩno mwīhokete, kūndū gūkū ndamūheire inyuī o na ngīhe maithe manyu.

15 Nīngamūingata mwehere mbere yakwa, o ta ūrīa ndeekire ariū a ithe wanyu othe, nīo andū a Efiraimu.’

16 “Nī ūndū ūcio, tiga kūhoera andū aya, kana ūmathaithanīrīre, kana ūmaarīrīre, o na kana ūhooe ndīmekīre ūndū tondū ndingīgūthikīrīria.

17 Kaī wee ūtarona ūrīa marka kūu matūūra-inī ma Juda, o na kūu njīra-inī cia itūūra rīa Jerusalemu?

18 Ciana iroina ngū, namo maithe mao magaakia mwaki, nao atumia magakanda mūtu, makarugīra ngai ĩrīa ĩitagwo Mūthamaki-Mūndū-wanja wa kūrīa Igūrū tūmīgate, na maitīre ngai ingī maruta ma indo cia kūnyuuo nīguo maathirīkie ndaakare.

19 Jehova egūkīūria atīrī: Nī nī maraathirīkia? Githī andū aya ti o ene marethūkia meconorithie?

20 “ ‘Nī ūndū ūcio-rī, Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Marakara na mang’ūrī makwa nīmagaitīrīrio kūndū gūkū, magaitīrīrio mūndū na nyamū, na mītī ya gīthaka o na maciaro ma thī, namo nīmagaakana na matikahoreka.

21 “ ‘Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Thīī na mbere na kuongerera maruta ma magongona manyu ma njino harī magongona manyu marīa mangī, na mūrīe nyama ĩcio inyuī enel

22 Nī ūndū rīrīa ndaarutire maithe manyu kūu būrūri wa Misiri na ngīmaarīria, ndiamaheire o mawatho makonī maruta ma njino na magongona,

23 no nīndamaheire rīathani rīrī: Atīrī, njathīkagīrai, na nī nīngūtūika Ngai wanyu na inyuī mūtuīke andū akwa. Thīiagai na mīthīre ĩrīa yothe ndīrīmwithaga, nīguo muonage maūndū mega.

24 No rīrī, matiigana kūnjigua kana kūrūmbūiya ūhoru ūcio; handū ha gwīka ūguo-rī, maarūmīrīrie ūremi wa ngoro ciao njūru. Nao maacookire na thuutha, makīaga gūthī na mbere.

25 Kuuma hīndī ĩrīa maithe manyu moimire būrūri wa Misiri nginya rīu, ndīmūtūmagīra ndungata ciakwa cia anabii, mūthenya o mūthenya, na hīndī o hīndī.

26 No rīrī, o matiigana gūthikīrīria kana kūrūmbūiya ūhoru ūcio. No nīmoomirie ngoro ciao na makīagana gūkīra maithe mao.’

27 “Wameera maũndũ macio mothe-rĩ, matigaagũthikĩrĩria; o na rĩria ũkaameeta, matigaagwĩtika.

28 Nĩ ũndũ ũcio, meere atĩrĩ, ‘Rũrũ nĩruo rũrĩrĩ rũrĩa rũregete gwathĩkĩra Jehova Ngai waruo, o na rũkarega gũtaarwo. Ũhorowama nĩũthirĩte; nĩũmehereire ũkoima mĩromo-inĩ yao biũ.

29 Enjwoi njuĩrĩ cianyu mũcite, mũcooke mũcaka mũrĩ kũu tũrĩmagũrũ kũrĩa gũtigĩtwo gũtarĩ kĩndũ, nĩ ũndũ Jehova nĩaregete na agatiganĩria rũciaro rũrũ arakarĩire.

Mũkuru wa Kũũraganĩrwo

30 “ ‘Jehova ekuuga atĩrĩ, andũ aya a Juda nĩmekĩte maũndũ mooru maitho-inĩ makwa. Nĩmaigĩte mĩhianano ĩyo yao ĩrĩ magigi kũu thĩnĩ wa nyũmba ĩyo ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa, makamĩthaahia.

31 Nĩmakĩte kũndũ gũtũũgĩru gwa Tofethi, kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, nĩguo macinagĩre aanake na airĩtu ao na mwaki kuo, ũndũ nĩ itaathanire wĩkagwo, o na ũndũ ũtarĩ wagĩa meciiria-inĩ makwa.

32 Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga atĩrĩ, mwĩmenyererei, tondũ matukũ nĩmarooka, rĩrĩa andũ matagacooka gwĩa kũndũ gũkũ Tofethi kana Gĩtuamba kĩa Beni-Hinomu, no gũgeetagwo Gĩtuamba gĩa Kũũraganĩrwo. Nĩgũkorwo kũu Tofethi nĩkuo magaathikaga andũ arĩa akuũ nginya kwage handũ hangĩthikanwo.

33 Hĩndĩ ĩyo ciimba cia andũ acio nĩigatuĩka nyama cia kũrĩio nĩ nyoni cia rĩera-inĩ, o na nyamũ cia gĩthaka, na gũtigakorwo o na mũndũ ũmwe wa gũcirira.

34 Ningĩ nĩnganiina mĩgambo ya gĩkeno na ya kũrũũhia, na mĩgambo ya gĩkeno kĩa mũhiki na mũhikania kũu matũũra-inĩ ma Juda, o na njĩra-inĩ cia Jerusalemu, nĩ ũndũ bũrũri ũcio nĩũgakira ihooru.

8

1 “ ‘Jehova ekuuga atĩ ihinda rĩu, mahĩndĩ ma athamaki na ma anene a Juda, na mahĩndĩ ma athĩnjĩri-Ngai na ma anabii, o na mahĩndĩ ma andũ a Jerusalemu nĩmakarutwo mbĩrĩra-inĩ ciao.*

2 Makaanĩkĩrwo riũa, na mweri, na njata ciothe cia igũrũ, icio mendete na magacitungatĩra, o icio maarũmirĩire, na magatuĩria kĩrĩra harĩ cio, na magacihooya. Mahĩndĩ macio matikoonganio kana mathikwo, no magaatuĩka ta rũrua rũharaganĩtio gũkũ thĩ.

3 Kũrĩa guothe ngaamathaamĩria, matigari mothe ma rũrĩrĩ rũrũ rwaganu, makeeriragĩria gũkua handũ ha gũtũũra muoyo, ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.’

Mehia na Kũherithio

4 “Meere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga,
“ ‘Andũ mangĩgũa thĩ-rĩ, githĩ maticookaga gũkĩra?

Mũndũ angĩhĩtia njĩra-rĩ, githĩ ndamĩcookagĩrĩra?

5 Nĩ kĩ gĩtũmĩte andũ aya mathĩ na mbere kũũhutatĩra?

Andũ a Jerusalemu maahutatagĩra nĩkĩ?

Matũũrĩte marũmĩtie maũndũ ma maheeni,
makarega gũcooka.

6 Nĩndĩmathikĩrĩrie wega mũno,
no matiaragia ũndũ ũrĩa wagĩrĩire.

Gũtirĩ o na ũmwe wao wĩriraga waganu wake,

* 8:1 Gĩko gĩa kũruta mahĩndĩ mbĩrĩra kĩarĩ gĩa kuonania kwaga mũndũ gĩtĩio o na bata.

- akoiga atĩrĩ, “Njikĩte ũguo nĩkĩ?”
 O mũndũ wao arũmagĩrĩra njĩra yake
 o ta mbarathi iteng’erete itoonye mbaara-inĩ.
- 7 Mũrũaru ũrĩ rĩera-inĩ
 nĩũmenyaga mahinda maguo ma gũcooka,
 o nacio ndirahũgĩ, na thũngũrũrũ, na nyamĩndigi
 nĩcimenyaga mahinda ma cio ma gũcooka.
 No andũ akwa matiũĩ
 maũndũ marĩa Jehova endaga mekwo.
- 8 “ ‘Mwakĩhota atĩa kuuga atĩrĩ, “Tũrĩ oogĩ,
 nĩ ũndũ tũrĩ na watho wa Jehova,”
 o rĩrĩa karamu ka maheeni ka aandĩki-marũa
 kaũgarũrĩte gakaũtua wa maheeni?”
- 9 Andũ arĩa oogĩ nĩmagaconorithio;
 nĩmakagega na magwatio nĩ mũtego.
 Kuona atĩ nĩmareganĩte na ndũmĩrĩri ya Jehova,
 ũũgĩ ũrĩa makĩrĩ naguo nĩ ũrĩkũ?
- 10 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, atumia ao nĩngamaheana kũrĩ arũme angĩ,
 nayo mĩgũnda yao ndĩmĩheane kũrĩ andũ ageni.
 Kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene,
 othe nĩmakoroketio nĩ kwenda kwĩguna;
 anabii o hamwe na athĩnjĩri-Ngai,
 othe nĩmaheenana.
- 11 Mohaga kĩronda kĩa andũ akwa
 taarĩ kĩronda kĩa andũ matagurarĩtio mũno.
 Moigaga atĩrĩ, “Gwĩ thayũ, gwĩ thayũ,”
 o rĩrĩa gũtarĩ thayũ.
- 12 Hihi nĩmaconokaga nĩ mũtugo ũcio wao ũrĩ magigi?
 Aca, maticonokaga o na hanini;
 o na matirĩ rũkobe.
 Nĩ ũndũ ũcio o nao makaagũanĩra na arĩa makaagũa;
 nĩmakarũndwo rĩrĩa makaaherithio,
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 13 “ ‘Jehova ekuuga atĩrĩ,
 nĩnganina magetha mao,
 mĩthabibũ ndĩgaakorwo ĩrĩ na thabibũ.
 Gũtikagĩa na ngũyũ mĩkũyũ-inĩ,
 namo mathangũ mayo nĩmakahooa.
 Kĩndũ kĩrĩa gĩothe ndĩmaheete
 nĩmagatunywo.’ ”
- 14 “Tũikarĩte haha nĩkĩ?
 Cookanĩrĩrai hamwe!
 Nĩtũũrei, tũtoonye matũũra marĩa mairigĩrwo na hinya
 tũgakuĩre kuo!
 Nĩgũkorwo Jehova Ngai witũ nĩwe ũtwathĩrĩirie gĩkuũ,
 agatũhe maaĩ maroge tũnyue,
 nĩ ũndũ nĩtũmwĩhĩirie.
- 15 Tũtũũrĩte twĩrĩgĩrĩire atĩ nĩgũkũgĩa thayũ,
 no gũtirĩ ũndũ mwega ũtũkorete,
 tũkerĩgĩrĩra ihinda rĩa kũhonio,

- no rĩrĩ, no kĩmako kĩonekaga.
 16 Mũtĩihĩre wa mbarathi cia thũ
 ũraiguuo kuuma Dani;
 mbarathi ciao cia njamba iraanĩa
 bũrũri wothe ũkainaina.
 Mookĩte kũrĩa
 bũrũri na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo,
 na marĩe itũũra inene na arĩa othe matũũraga kuo.”
- 17 “Atĩrĩrĩ, nĩngamũrehithĩria nyoka irĩ thumu gatagatĩ kanyu,
 ndĩmũrehithĩrie nduĩra irĩa itangĩhoorereka,
 nacio nĩkamũrũma,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 18 Wee ũũhooreragia rĩrĩa ndĩ na kĩa-rĩ,
 ngoro yakwa nĩringĩkĩte.
- 19 Ta thikĩrĩria kĩrĩro kĩa andũ akwa
 marĩ bũrũri wa kũraya:
 “Atĩrĩrĩ, githĩ Jehova ndarĩ kũu Zayuni?
 Mũthamaki wakuo-rĩ, kaĩ atatũũraga kuo?”
- “Nĩ kũ gĩtũmĩte maathirĩkie nĩguo ndaakare
 na ũndũ wa mĩhianano ĩyo yao methondekeire,
 makandakaria na mĩhianano ĩyo yao ya kũngĩ ĩtarĩ kĩaene?”
- 20 “Thinda rĩa magetha nĩrĩhĩtũku,
 nayo hĩndĩ ya riũa ĩgathira,
 na tũtĩhonoketio.”
- 21 Kuona atĩ andũ akwa nĩmahehenjetwo-rĩ, o na nĩ ndĩmũhehenje;
 nĩndĩracaaya na nĩnyĩtĩtwo nĩ kĩmako kĩnene.
- 22 Kaĩ gũtarĩ ndawa kũu Gileadi?†
 Gũtirĩ mũthondekani kuo?
 Ironda cia andũ akwa
 cikĩagĩte kũhona nĩkĩ?

9

- 1 Naarĩ korwo mũtwe wakwa nĩ itherũkĩro rĩa maaĩ,
 namo maitho makwa nĩ gĩthima kĩa maithori!
 Ingĩrĩraga mũthenya na ũtukũ,
 ngĩrĩrĩra andũ akwa arĩa moragĩtwo.
- 2 Naarĩ korwo ndĩ na nyũmba
 ya kũrarĩrĩrwo nĩ agendi kũu werũ-inĩ,
 nĩgeetha ndige andũ akwa,
 thĩ ndĩmeherere;
 nĩ ũndũ othe nĩ itharia,
 othe nĩ gĩkundi kĩa andũ matangĩhokeka.
- 3 “Mahacaga nĩmĩ ciao
 magacitua ta ũta wa gũikia ndeto cia maheeni.
 Ũhootani ũrĩa marĩ naguo bũrũri-inĩ,
 nduumanĩte na ũhoru wa ma.

† 8:22 Bũrũri wa Gileadi nĩwoĩkaine nĩ ũndũ wa indo cia mũtararĩko mwega, o na mĩtĩ ya ndawa (Kĩam 37:25).

Moimaga rĩhia-inĩ rĩmwe magatoonya rĩhia-inĩ rĩrĩa rĩngĩ;
na matinjũũ,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

4 “Mwĩhũgei arata anyu;

mũndũ ndakehoke mũrũ wa nyina.

Nĩgũkorwo mũrũ wa nyina na mũndũ nĩ mũheenania,
na mũrata wa mũndũ nĩ mũcambania.

5 Mũrata aheenagia mũratawe,

na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe waragia ũhoru wa ma.

Maarutĩte nĩmĩ ciao kwaria ndeto cia maheeni;
menogagia na mĩhang’o o ya kwĩhia.

6 Wee ũtũũraga ũrigiicĩirio nĩ maheeni,

nao aheenania acio nĩmaregete kũmenyana na nĩ,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

7 Tondũ ũcio Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ:

“Atĩrĩrĩ, nĩngamageria, na ndĩmatherie na mwaki,

nĩ ũndũ-rĩ, nĩatĩa ũngĩ ingĩka

nĩ ũndũ wa mehia ma andũ akwa?

8 Nĩmĩ ciao itariĩ ta mĩguĩ ya kũũragana;

no ndeto cia maheeni ciaragia.

O mũndũ aaragĩria ũrĩa ũngĩ ndeto cia thayũ na kanua gake,
no ngoro-inĩ yake-rĩ, aikaraga amwambũire mũtego.”

9 Jehova ekũũria atĩrĩ,

“Anga ndakĩaga kũmaherithia nĩ ũndũ wa maũndũ macio?

Anga ndakĩaga kwĩrĩhĩria

harĩ rũrĩrĩ ta rũrũ?”

10 Nĩngũrĩra na ngirĩke nĩ ũndũ wa irĩma,

o na njakaye nĩ ũndũ wa ũrĩithio wa werũ.

Nĩgũkirĩte ihooru na gũkaaga mũndũ ũngĩtuĩkanĩria kuo,

na mwanio wa ng’ombe ndũraiguĩka kuo.

Nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ cia gĩthaka

nĩciũrĩte, igeethĩra.

11 “Ngaatua itũũra rĩa Jerusalemu hĩba ya mahiga,

gũtuĩke kũndũ gwa gũtũũrwo nĩ mbwe;

namo matũũra ma Juda nĩngamaharagania,

kwage mũndũ o na ũmwe ũngĩtũũra kuo.”

12 Rĩu-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩkũ mũũgĩ ũngĩtaũkĩrwo nĩ ũhoru ũyũ? Nũũ
hihi ũtaarĩtwo nĩ Jehova nĩguo atũtaarĩrie? Nĩ kĩ gĩtũmĩte bũrũri ũyũ
wanangwo na ũgakira ihooru, ũgatuĩka ta werũ mũtheri nginya gũkaaga
mũndũ ũngĩtuĩkania kuo?

13 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Gĩtũmi nĩ tondũ nĩmatirikire watho wakwa ũrĩa
ndaamaheire; matinjathĩkĩire, o na kana makarũmĩrĩra watho wakwa.

14 Handũ ha ũguo, o maarũmĩrĩire ũremi wa ngoro ciao, na
makarũmĩrĩra Mabaali, o ta ũrĩa maithe mao maamonereirie.”

15 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli
ekuuga ũũ: “Atĩrĩrĩ, nĩngũtũma andũ aya marĩe irio ndũrũ, na manyue
maaĩ marĩ na thumu.

16 Nĩngũmahurunja ndũrĩrĩ-inĩ iria o ene matooi, o na kana maithe mao,
njooke ndĩmaingatithie na rũhiũ rwa njora nginya ndĩmaniine biũ.”

17 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:

“Mwĩcũraniei rĩu! Ītai atumia arĩa marĩraga makĩgirĩkaga moke;*
tũmanĩrai atumia arĩa oogĩ mũno thĩĩnĩ wao moke.

18 Nĩmeerwo moke narua, matũrĩrĩre
nginya maitho maitũ maiyũre maithori,
nacio imone cia maitho maitũ
inyũrũrũkie maithori ta tũrũũ.

19 Mũgambo wa andũ maragirĩka nĩũraiguuo kuuma Zayuni:
‘Hĩ, kaĩ rĩu tũrĩ aanange-ĩ!
Kaĩ nĩtũconorithĩtio mũno-ĩ!
No nginya tuume bũrũri witũ,
tondũ nyũmba ciitũ nĩcimomoretwo.’ ”

20 No rĩrĩ, inyuĩ atumia aya, ta thikĩrĩriai kiugo kĩa Jehova;
hingũrai matũ manyu mũigũe ciugo cia kanua gake.
Oniai airĩtu anyu kũgirĩka;
o mũndũ nĩarute ũrĩa ũngĩ gũcakaya.

21 Gĩkuũ kĩambatĩte gĩgaatoonyera ndirica-inĩ ciitũ,
na gĩgatoonya nyũmba ciitũ iria ciirigĩrwo na hinya,
nĩkĩniinĩte ciana ciitũ kũu barabara-inĩ cia itũũra,
o na aanake aitũ makaniinwo kuuma kũu ihaaro-inĩ.

22 Meere ũũ, “Jehova ekuuga atĩrĩ:
“ ‘Ciimba cia andũ nĩkaragana
ta rũrua rũrĩ mũgũnda,
na ta itira iria itinĩtio igatigwo na thuutha nĩ mũgethi,
itarĩ na mũndũ wa gũcicookanĩrĩria.’ ”

23 Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Mũndũ ũrĩa mũũgĩ-rĩ, nĩatige kwĩgaatha nĩ ũndũ wa ũũgĩ wake,
kana mũndũ ũrĩa ũrĩ na hinya egaathe nĩ ũndũ wa hinya ũrĩa arĩ
nagu,
o na kana gĩtonga kũigathe nĩ ũndũ wa ũtonga wakĩo,
24 no rĩrĩ, mũndũ ũrĩa ũkwĩgaatha, nĩegaathe nĩ ũndũ wa ũhoru ũyũ:
atĩ we nĩataũkĩrwo na akamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova,
ũrĩa wĩkaga maũndũ ma ũtugi,
na ngatuanĩra ciira kĩhooto na ngarũmia ũthingu gũkũ thĩ,
nĩ ũndũ maũndũ macio nĩmo ngenagio nĩmo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

25 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Matukũ nĩmagooka rĩrĩa ngaaherithia andũ othe
arĩa maruĩte o mũrĩ yao iiki,

26 nao nĩ andũ a bũrũri wa Misiri, na a Juda, na a Edomu, na a Amoni,
na a Moabi, na arĩa othe matũũraga werũ-inĩ kũndũ kũraya. Nĩgũkorwo
andũ a ndũrĩrĩ ici ciothe ti aruu kũna, o na andũ a nyũmba yothe ya Isiraeli
matiruĩte ngoro.”

10

Ngai na Mĩhianano ya Kũhooywo

1 Ta thikĩrĩriai mũigũe ũhoru ũrĩa Jehova ekũmwĩra, inyuĩ andũ a
nyũmba ya Isiraeli.

2 Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Tigai kwĩruta mĩthĩre ya ndũrĩrĩ,
kana mũguoyohio nĩ morirũ ma kũũrĩa igũrũ,

* 9:17 Gĩtũmi kĩa acakai a kũrĩhwo kĩarĩ gĩa gũteithia arĩa makuĩrĩrwo marĩre na macakae.

- o na gũtuĩka ndũrĩrĩ icio nĩiguoyohetio nĩmo.
- 3 Nĩgũkorwo mĩtugo ya andũ acio ndĩrĩ kĩene:
matemaga mũtĩ mũtitũ, ũkarutĩrwo wĩra nĩ bundi,
akawacũhia na ithanwa rĩake.
- 4 Maũgemagia na betha na thahabu;
maũhũũragĩrĩra na mĩcumarĩ na nyondo
ndũkae kwenyenya.
- 5 Ũtariĩ ta kĩndũ gĩa kũhahũra nyamũ gĩthecereirwo mũtĩ mũgũnda-inĩ
wa marengẽ,
mĩhianano yao ndĩngĩhota kwaria;
ningĩ no nginya ĩkuuo,
tondũ ndĩngĩhota gwĩtwara.
Mũtikanamĩtigĩre;
ndĩngĩhota gwĩka ũũru
o na kana gwĩka wega o na ũrĩkũ.”
- 6 Atĩrĩrĩ, gũtirĩ ũngĩ ũtariĩ tawe, Wee Jehova;
Wee ũrĩ mũnene,
nariĩ rĩtwa rĩaku nĩ rĩrĩ ũhoti mũnene.
- 7 Nũũ ũtangĩgwĩtigĩra,
Wee mũthamaki wa ndũrĩrĩ?
Wee nowe wagĩrĩire gwĩtigĩrwo.
Thĩinĩ wa andũ arĩa othe oogĩ a ndũrĩrĩ,
o na mothamaki-inĩ mao mothe,
gũtirĩ ũngĩ ũhaana tawe.
- 8 Acio othe-rĩ, matiĩciiragia, no nĩ akĩngu;
mataaragwo nĩ mĩhianano ĩtarĩ kĩene o ĩrĩa ĩthondeketwo na mĩtĩ.
- 9 Ĩgemagio na betha ĩrĩa hũũre ĩrutĩtwo Tarishishi,
na thahabu ĩrutĩtwo Ufazu.
Kĩndũ kũ gĩthondeketwo na moko ma bundi, na ma mũturi wa thahabu
gĩcookaga gĩkahumbĩrwo na rangi wa bururu na wa ndathi,
ciothe ithondeketwo nĩ andũ arĩa oogĩ na wĩra ũcio.
- 10 No Jehova nĩwe Ngai ũrĩa wa ma; nĩwe Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo,
o na mũthamaki ũrĩa ũtũũraga tene na tene.
Rĩrĩa arakarĩte-rĩ, thĩ nĩthingithaga,
nacio ndũrĩrĩ itingĩtiiria mang'ũrĩ make.
- 11 “Meerei atĩrĩ, ‘Ngai icio itoombire igũrũ na thĩ, nĩigathira gũkũ thĩ,
na ithire kũrĩa guothe gũtambũrũkĩirio matu mairũ.’”
- 12 No rĩrĩ, nĩ Ngai wombire thĩ na hinya wake;
akĩhaanda thĩ na ũũgĩ wake,
na agĩtambũrũkia matu mairũ na ũndũ wa ũmenyo wake.
- 13 Hĩndĩ ĩrĩa we agũũthũka-rĩ, maaĩ marĩa marĩ igũrũ matu-inĩ
nĩmarurumaga;
nĩwe ũtũmaga thaatũ waambate na igũrũ uumĩte ituri ciothe cia thĩ.
Atũmaga rũheni rũũke rũrehanĩte na mbura,
na akarehithia rũhuho ruumĩte makũmbĩ-inĩ make.
- 14 Andũ othe nĩmagĩte meciiria na makaaga ũũgĩ;
nake mũturi wa thahabu o wothe nĩaconorithĩtio nĩ mĩhianano ĩyo
yake.
Nĩ ũndũ mĩhianano ĩyo yake ya gwĩturĩra nĩ ya maheeni;
ndĩrĩ mĩhũmũ thĩinĩ wayo.
- 15 Ndĩrĩ kĩene, nĩ ya kũnyararwo;

narĩo ihinda rĩayo rĩa gũciirithio rĩakinya-rĩ, nĩgathira biũ.
 16 We ũcio Rũgai rwa Jakubu ndatarĩ tayo,
 nĩgũkorwo nĩwe Mũũmbi wa indo ciothe,
 o hamwe na Isiraeli mũhĩrĩga ũrĩa, eegwatĩire ũtuĩke igai rĩake,
 Jehova Mwene-Hinya-Wothe, nĩrĩo rĩtwa rĩake.

Mwanangĩko ũrĩa Ũroka

17 Ohai mĩrigo yanyu mũthaame bũrũri ũyũ,
 inyuĩ arĩa mũtũũrĩte mũrigiicĩirio nĩ thũ.
 18 Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Ihinda rĩrĩ nĩrĩo ngũikia
 andũ arĩa othe matũũraga bũrũri ũyũ ta maikĩtio na kĩgũtha;
 Nĩngũmarehithĩria mĩnyamaro,
 nĩgeetha manyiitwo mĩgwate.”

19 Wũi-ĩiya-wakwa, nĩ ũndũ wa itihia rĩrĩa ndiihĩtio-ĩ!
 Ironda ciakwa itingĩhona!
 No ngĩcookeria ũhoru ngiuga atĩrĩ,
 “Ũyũ nĩ mũrimũ wakwa, na no nginya ndũũkirĩrĩrie.”

20 Hema yakwa nĩyanangĩtwo,
 nayo mĩkanda yayo yothe ĩgatuĩkanga.
 Ariũ akwa nĩmanjehereire magethĩra na rĩu matikĩrĩ ho;
 rĩu gũtirĩ mũndũ mũtigaru wa kwamba hema yakwa,
 o na kana wa gũtambũrũkia mataama mayo.

21 Arĩithi matiĩciiragia,
 na matituĩragia ũhoru harĩ Jehova;
 nĩ ũndũ ũcio matigaacagĩra,
 nacio ndũũru ciao ciothe cia mbũri nĩihurunjũkĩte.
 22 Ta thikĩrĩria! Nĩtũrakinyĩrio ũhoru, tũkeerwo atĩrĩ,
 kũrĩ na gacagaca nene kuuma bũrũri wa mwena wa gathigathini!
 Gacagaca ĩyo nĩngatũma matũũra ma Juda makire ihooru,
 ĩtũme matuĩke ma gũtũũragwo nĩ mbwe.

Ihooya rĩa Jeremia

23 Atĩrĩrĩ Wee Jehova, nĩnjũũ atĩ muoyo wa mũndũ ti wake we mwene;
 mũndũ we mwene ti we ũrũngagĩrĩria makinya make.
 24 Atĩrĩrĩ Wee Jehova, herithia, no ũherithie na kĩhooto;
 ndũkaherithie ũrĩ na marakara,
 ndũkae kũniina nduĩke kĩndũ hatarĩ.
 25 Itũrũrĩra ndũrĩrĩ iria itakũũ mang’ũrĩ maku,
 ũmaitũrũrĩre andũ arĩa
 matakayagĩra rĩtwa rĩaku.
 Nĩ ũndũ-rĩ, nĩmahukĩtie Jakubu;
 mamũhukĩtie biũ,
 nago bũrũri wake makawananga.

11

Andũ a Juda Gũthũkia Kĩrĩkanĩro

1 ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte harĩ Jehova:
 2 “Ta thikĩrĩria mohoro ma kĩrĩkanĩro gĩkĩ, ũcooke ũhe andũ a Juda o
 na andũ arĩa matũũraga Jerusalemu ũhoru wamo.

3 Meere atĩrĩ, ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga: ‘Atĩrĩrĩ, kũgwatwo nĩ kĩrumi, nĩ mũndũ o wothe ũrĩa ũtaathĩkagĩra mohoro marĩa marĩ kĩrĩkanĩro-inĩ gĩkĩ;

4 namo nĩ mohoro marĩa ndaathire maithe manyu rĩrĩa ndaamarutire bũrũri wa Misiri, ngĩmaruta kũu icua-inĩ rĩa gũtwekia igera.’ Ngĩmeera atĩrĩ, ‘Njathĩkagĩrai na mũhingagie maũndũ marĩa mothe ndĩmwathĩte, na inyuĩ nĩmũgũtuĩka andũ akwa, na niĩ nduĩke Ngai wanyu.

5 Hĩndĩ ĩyo, niĩ na Niĩ nĩngahingia mwĩhitwa ũrĩa ndehĩtĩre maithe manyu, atĩ nĩngamahe bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ,’ na nĩguo bũrũri ũyũ mwĩgwatĩire ũmũthĩ.”

Na niĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Kũrotuĩka ũguo, Jehova.”

6 Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ, “Hunjanĩriai mohoro macio mothe matũũra-inĩ ma Juda o na kũu barabara-inĩ cia Jerusalemu, ũmeere atĩrĩ: ‘Thikĩrĩriai mohoro ma kĩrĩkanĩro gĩkĩ na mũmarũmagĩrĩre.

7 Kuuma hĩndĩ ĩrĩa ndaarutire maithe manyu kũu bũrũri wa Misiri, nginya ũmũthĩ, ndũũrĩte ndĩmakaanagia o hĩndĩ o hĩndĩ, ngameera atĩrĩ, “Njathĩkagĩrai.”

8 No matiigana kũnjigua kana kũrũmbũiya ũhoru ũcio; handũ ha gwĩka ũguo, o maarũmĩrĩre ũremi wa ngoro ciao thũku. Nĩ ũndũ ũcio na niĩ ngĩmarehithĩria irumi ciothe cia kĩrĩkanĩro kũu ndaamaathĩte marũmagĩrĩre no-o makĩaga gũkĩhingia.’ ”

9 Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Nĩ harĩ ndundu ya njũkanĩrĩro ĩthugundĩtwo thĩinĩ wa andũ a Juda, o na thĩinĩ wa andũ arĩa matũũraga Jerusalemu.

10 Nĩmacookereire mehia ma maithe mao ma tene, arĩa maaregire kũigua ndeto ciakwa. Nĩmarũmĩrĩre ngai ingĩ nĩgeetha macitungatĩre. Nyũmba cierĩ, ya Isiraeli na ya Juda, niithũkĩtie kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩre na maithe mao ma tene.

11 Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Nĩngũmarehithĩria mwanangĩko matangĩhota kũũrĩra. O na mangĩkaangaĩra, ndikamathikĩrĩria.

12 Andũ a matũũra ma Juda na arĩa matũũraga Jerusalemu nĩmagathiĩ gũkaĩra ngai icio macinagĩra ũbumba, no itikamateithia o na hanini hĩndĩ ĩrĩa magaakorwo nĩ mwanangĩko.

13 Wee Juda-rĩ, ũrĩ na ngai nyingĩ o ta ũrĩa matũũra maku maigana, na igongona iria ũhaandĩte cia gũcinĩra ngai ĩyo ya thoni ĩtagwo Baali ũbumba nĩ nyingĩ o ta barabara cia Jerusalemu.’

14 “Tiga kũhoera andũ aya, kana ũmathaithanĩrĩre, o na kana ũmaarĩrĩre, tondũ ndikamathikĩrĩria hĩndĩ ĩrĩa makaangaĩra marĩ mĩnyamaro-inĩ.

15 “Mwendwa wakwa nĩ atĩa areka thĩinĩ wa hekarũ yakwa, o agĩthugundaga maũndũ mooru na andũ aingĩ?

Anga nyama iria nyamũre cia kĩgongona-inĩ ciahota kũgirĩrĩria iherithia rĩaku?

Amu ũgĩkenaga

rĩrĩa ũgwĩka maũndũ maku ma waganu.”

16 Jehova, akũheete rĩitwa atĩrĩ:

Mũtamaiyũ mũruru mwega

ũrĩ na maciaro mathaka makĩoneka.

No rĩrĩ, nĩekũugwatia mwaki,

aũcine na mũrurumo wa kĩhuhũkanio kĩnene, nacio hongwe cianguo ciunĩkange.

17 Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o ũcio wakũhaandire wee, nĩwe ũgũtuĩrĩire ũkorwo nĩ mwanangĩko, tondũ rĩrĩ, andũ a nyũmba ya Isiraeli na andũ a nyũmba ya Juda nĩmekĩte maũndũ mooru, makaandakaria nĩ ũndũ wa gũcinĩra Baali ũbumba.

Ndundu ya gũũkĩrĩra Jeremia

18 Nĩndamenyire ndundu yao njũru nĩ ũndũ Jehova nĩanguũrĩirie, nĩgũkorwo o ihinda rĩu nĩanyonirie ũrĩa meekaga.

19 Nĩ ndatarĩ ta gatũrũme kahooreri koimagarĩtio gagathĩnjwo; ndiamenyaga atĩ nĩmathugundĩte kũnjĩka ũũru, makiugaga atĩrĩ,

“Nĩtwanangei mũtĩ ũyũ na maciaro maguo;

nĩtũmũniinei oime bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo,

nĩgeetha rĩtwa rĩake rĩtikanacooke kũririkanwo o rĩ, o rĩ.”

20 No rĩrĩ, Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o wee ũtuaga ciira na kĩhooto na ũkoiruuria maũndũ ma ngoro na ma meciiria-rĩ,

reke ndĩionere wee mwene ũkĩndĩhĩria harĩ andũ aya,

nĩgũkorwo wee nĩwe ndekereirie maũndũ makwa mothe.

21 “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Jehova ekuuga ũhoroinĩ ũkoniĩ andũ a Anathothu, acio marena gũkũruta muoyo, makoiga atĩrĩ, ‘Tiga gũcooka kũratha mohoro ũkĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova, nĩgeetha tũtigakũũrage na moko maitũ’;

22 nĩ ũndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: ‘Nĩngamaherithia. Aanake ao makooragwo na rũhiũ rwa njora, nao ariũ ao na aarĩ ao mooragwo nĩ ng’aragu.

23 Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wao ũgaatigara, tondũ nĩngarehithĩria andũ a Anathothu mwanangĩko mwaka-inĩ ũrĩa makaaherithio.’ ”

12

Mateta ma Jeremia

1 Atĩrĩrĩ, Wee Jehova ũtũũraga ũnduagĩra ciira na kĩhooto rĩrĩa rĩothe ndarehe ciira mbere yaku.

No rĩrĩ, no nyende twaranĩrie nawe ũndũ ũkoniĩ kĩhooto gĩaku:

Nĩ kũ gĩtũmaga mũthĩre wa mũndũ ũrĩa mwaganu ũgaacĩre?

Nĩ kũ gĩtũmaga andũ arĩa matarĩ wĩtikio matũũre megangarĩte?

2 ũmahaandĩte, nao makagĩa na mĩri;

makũraga na magaciara maciaro.

Ŭgwetagwo hĩndĩ ciothe nĩ tũnua twao,

no meciiria ma ngoro ciao marĩ haraaya nawe.

3 No rĩrĩ, Wee Jehova nĩũnjũũ;

nĩwe ũnyonaga na ũkoiruuria meciiria makwa ũndũ ũgũkoniĩ.

Maguucũrũrie ta ng’ondũ irathiĩ gũthĩnjwo!

Maamũre ũmetererie mũthenya wao wa kũũragwo!

4 Nĩ ihinda rĩgana atĩa bũrũri ũgũtũũra ũng’arĩte,

nayo nyeki mĩgũnda-inĩ yothe ĩikare ĩhoohete?

Tondũ andũ arĩa matũũraga kuo nĩ andũ aaganu-rĩ,

nyamũ na nyoni nĩithĩrite.

Ningĩ, andũ acio maroĩga atĩrĩ,

“Ndakoona ũrĩa tũkaarĩkĩrĩria.”

Icookio rĩa Ngai

5 “Angĩkorwo nĩũteng’eranĩtie na andũ marathiĩ na magũrũ nao magakũhũmia-rĩ,

wakĩhota atĩa gũcindana na mbarathi?
 Angĩkorwo nĩũhĩngagwo ũkĩgerera bũrũri ũrĩ thayũ-rĩ,
 ũgaakĩhota atĩa gũtũrĩkania ihinga iria irĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Jorodani?
 6 Ariũ a maitũguo, na andũ a nyũmba ya thoguo-rĩ,
 o nao nĩmagũkunyanĩire;
 nĩmanĩrĩire na mũgambo magũũkĩrĩire.
 Ndũkae kũmeehoka,
 o na mangĩaria wega waku atĩa.

7 “Nĩ nĩngũtirika nyũmba yakwa,
 na ndiganĩrie igai rĩakwa;
 nĩngũneana ũrĩa nyendete
 moko-inĩ ma thũ ciake.

8 Igai rĩakwa rĩtuĩkĩte
 ta mũrũũthi ũrĩ gĩthaka-inĩ harĩ nĩ.

Nĩkũrarama ũndaramĩire,
 nĩ ũndũ ũcio ngaũthũũra.

9 Githĩ igai rĩakwa rĩtituĩkĩte
 ta nyoni ndĩa-nyama ĩrĩ maroro harĩ nĩ,
 ĩrĩa nyoni iria ingĩ ndĩa-nyama ĩthiũrũrũkagĩria ikamĩtharĩkĩra?
 Thiĩ ũkonganie nyamũ ciothe cia gĩthaka;
 cirehe imatambuure.

10 Ariĩthi aingĩ nĩmakananga mũgũnda wakwa wa mĩthabibũ,
 na marangĩrĩrie mũgũnda wakwa;
 nĩmagatũma mũgũnda wakwa ũrĩa mwegu
 ũtuĩke rũng’ũrĩ rũkirĩte ihooru.

11 Magaatũma gũkire ihooru,
 gũtuĩke kũndũ kũng’aru na gũkirĩte ihooru maitho-inĩ makwa;
 bũrũri ũcio wothe nĩũgathũkangio
 nĩ ũndũ gũtirĩ mũndũ wakũrũmbũiya.

12 Werũ-inĩ guothe kũrĩa gũtũũgĩru
 aniinani nĩkuo makaiyũra,
 nĩgũkorwo rũhiũ rwa njora rwa Jehova nĩrũkaniinana
 kuuma gĩturi kĩmwe kĩa bũrũri nginya kĩrĩa kĩngĩ;
 gũtigakorwo mũndũ o na ũrĩkũ ũgaakorwo na thayũ.

13 Makaahandaga ngano, makagetha mĩigua;
 makeenogia na matione kĩndũ.

Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, conokerai magetha manyu,
 tondũ wa marakara mahiũ ma Jehova.”

14 Jehova ekuuga atĩrĩ: “Ha ũhoro wa andũ acio aaganu maandigi-
 icĩirie, o acio matunyaga andũ akwa a Isiraeli igai rĩrĩa ndaamaheire-rĩ,
 nĩngamamunya kuuma mabũrũri mao, na munye nyũmba ya Juda yume
 gatagatĩ kao.

15 No rĩrĩ, thuutha wa kũmamunya nĩngacooka ndĩmaiguĩre tha na
 njookie o ũmwe wao igai-inĩ rĩake mwene, bũrũri-inĩ wake kũũmbe.

16 Ningĩ mangĩkeruta wega mĩthiire ya andũ akwa na mehĩte
 makĩgwetaga rĩtwa rĩakwa moige atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova
 atũũraga muoyo,’ o ta ũrĩa maarutire andũ akwa hĩndĩ ĩmwe kwĩhĩta
 makĩgwetaga rĩtwa rĩa Baali-rĩ, hĩndĩ ĩyo nao nĩmakahaandwo marũme
 wega gatagatĩ ka andũ akwa.

17 No rĩrĩ, rũrĩrĩ o na rũrĩkũ rũngĩkaaga kũnjigua-rĩ, nĩngarũmunya na
 mĩri na ndĩrũniine biũ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

13

Mūcibi wa Gatani

¹ Jehova aanjūrīre atīrī: “Thiī wīgūrīre mūcibi wa gatani, wīohe njohero, no ndūkareke ūhutanie na maaī.”

² Nī ūndū ūcio ngīgūra mūcibi, o ta ūrīa Jehova aanjathīte njīke, ngīwīoha njohero.

³ Ningī ndūmīrīri ya Jehova ikīnginyīrīra hīndī ya keerī ngīrwo atīrī,

⁴ “Oya mūcibi ūcio ūraagūrīre, o ūcio wīohete njohero, ūūkīre o rīu ūthiī ūkinye Rūūī rwa Farati, ūūhithe mwatūka-inī wa rwaro rwa ihiga.”

⁵ Nī ūndū ūcio ngīthiī ngīūhitha kūu Rūūī-inī rwa Farati, o ta ūrīa Jehova anjūrīte njīke.

⁶ Matukū maingī maathira Jehova akīnjūrīra atīrī, “Rīu ūkīra ūthiī ūkinye Rūūī-inī rwa Farati, woe mūcibi ūrīa ndakwīrīre ūkaūhithe kuo.”

⁷ Nī ūndū ūcio ngīthiī kūu rūūī-inī rwa Farati, ngīthikūria mūcibi ūcio ngīūruta harīa ndaaūhithīte, no rīrī, nīwabuthīte ūkaaga kīene biū.

⁸ Hīndī iyo ndūmīrīri ya Jehova ikīnginyīrīra, ngīrwo atīrī,

⁹ “Jehova ekuuga atīrī: ‘Ūguo nīguo ngaaniina rūtūrīko rwa Juda o na rūtūrīko rūnene rwa Jerusalemu.

¹⁰ Andū aya aaganu, aya maregete kūigua ūhoru wakwa, o aya marūmagīrīra ūremi wa ngoro ciao, makoima ngai ingī thuutha macitun-gatīre na macihooye-rī, magaatūka ta mūcibi ūcio, mage kīene biū!

¹¹ Nīgūkorwo o ta ūrīa mūcibi wīohagwo njohero ya mūdū, ūguo nīguo ndeohire nyūmba yothe ya Isiraeli na nyūmba yothe ya Juda, nīgeetha matūike andū akwa kūna, nīguo ndīgīre na ngumo, na ngumagio na ngaheagwo gītīo. No rīrī, matiigana gūthikīrīria,’ ūguo nīguo Jehova ekuuga.

Mondo cia Ndibei

¹² “Meere atīrī: ‘Ūū nīguo Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga: Mondo o yothe ya ndibei yagīrīre nīkūiyūrīo ndibei.’ Nao mangīgaakūūria atīrī, ‘Ithuī tūtiūī atī mondo o yothe ya ndibei nīyagīrīre kūiyūrīo ndibei?’

¹³ Hīndī iyo ūmeere atīrī, ‘Ūū nīguo Jehova ekuuga: Nīngūiyūrīa arīa othe matūūrāga būrūrī ūyū na ūrīu, o hamwe na athamaki acio maikaragīra gītī kīa ūthamaki kīa Daudi, na athīnjīri-Ngai, na anabii, na arīa othe matūūrāga Jerusalemu.

¹⁴ Nīngamahūūrithania mūdū na ūrīa ūngī, hūūrithanie maithe na ciana o ūndū ūmwe, ūguo nīguo Jehova ekuuga. Ndikamaiguīra tha, kana ndīmacaairē o na kana ngīe na kīeha atī nīguo njage kūmaniina.’ ”

Kwīhītīrwo Gūtahwo

¹⁵ Thikīrīriai na mūtege matū,
tigai gwītīia,
nīgūkorwo Jehova nīarītie.

¹⁶ Goocai Jehova Ngai wanyu
atanarehe nduma,
na mbere ya magūrū manyu mahīngwo
kūu irīma-inī kūragīa nduma.

Inyuī mwīrīgīrīre ūtheri,
nowe-rī, nīakaūgarūra ūtuīke nduma ndumanu,
aūgarūre ūtuīke ta kīeha kīnene.

¹⁷ No rīrī, mūngīaga kūigua,
ndīrīrīragīra hitho-inī
nī ūndū wa mwītīo wanyu;

maitho makwa makaarĩra na ruo,
ngĩitaga maithori,
nĩ ũndũ rũũru rwa Jehova nĩrũgũtahwo.

18 Īra mũthamaki o na nyina wa mũthamaki atĩrĩ,
“Harũrũkai mume itĩ-inĩ cianyu cia ũthamaki,
nĩgũkorwo tanji icio cianyu irĩ riiri
nĩcikũgũa kuuma mĩtwe-inĩ yanyu.”

19 Matũũra manene ma kũu Negevu nĩmakahingwo,
na gũtikagĩa mũndũ ũkaamahingũra.
Andũ othe a Juda nĩmagatahwo matwarwo bũrũri ũngĩ,
magaatahwo matwarwo othe biũ.

20 Tiirai maitho muone
andũ acio marooka moimĩte mwena wa gathigathini.

Rũũru rũrĩa wehokeirwo rwa ng’ondũ
rũrĩa ũretĩaga naruo-rĩ, rũkĩrĩ ha?

21 Ũkoiga atĩa rĩrĩa Jehova akaanenehia
andũ arĩa watuĩte athiritũ aku
nĩguo matuĩke a gũgwathaga?

Githĩ ndũkanyitwo nĩ ruo rũnene,
ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo?

22 Nawe ũngĩkeyũria atĩrĩ,
“Nĩ kũ gĩtũmĩte maũndũ macio mangore?”

Nĩũkamenya atĩ magũkorete nĩ ũndũ wa mehia maku maingĩ,
na nĩkĩo ũtarũrũrwo nguo ciaku,
naguo mwĩrĩ waku ũgathũkio.

23 Mũkushi ahota kũgarũra gĩkonde kĩa mwĩrĩ wake,
o na kana ngarĩ ĩgarũre maroro mayo?

O na inyuĩ mũtingĩhota gwĩka wega,
nĩ ũndũ nĩ mwamenyerire gwĩka ũũru.

24 “Nĩ ngaakũhurunja o ta ũrĩa mũũngũ
ũmbũragwo nĩ rũhuho rwa werũ-inĩ.

25 Rĩu nĩrĩo igai rĩaku,
rũgai rũrĩa ngũtuĩrĩire,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga,

“tondũ nĩũriganĩrwo nĩ niĩ,
ũkehoka ngai cia maheeni.

26 Nĩngakũguũria nguo ikũhumbĩre ũthiũ
nĩguo njaga yaku yoneke:

27 ũtharia waku o na mũito ĩrĩa wanagĩria,
o na ũmaraya waku ũrĩa ũtarĩ thoni!

Nĩndĩioneire ciĩko ciaku cia ũũra-thoni
kũu tũrĩma-inĩ na mĩgũnda-inĩ.

Kaĩ ũrĩ na haaro, wee Jerusalemu-ĩ!
Ũgũtũũra wĩthaahĩtie nginya-rĩ?”

14

Kwaga Mbura, Ng’aragu, na Rũhiũ rwa Njora

1 Īno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia ĩkoniĩ ihinda rĩrĩa
kwagĩte mbura:

- 2 “Būrūri wa Juda nūrarakaya,
 namo matūūra makuo makoowo nĩ hinya;
 nĩmararĩra būrūri,
 nakĩo kĩrĩro nĩkĩambatĩte na igūrũ kiumĩte Jerusalemu.
- 3 Andũ arĩa marĩ igweta maratũma ndungata ciao igatahe maaĩ;
 irathĩ marima-inĩ ikaaga maaĩ.
 Iracooka na ndigithũ itarĩ kĩndũ;
 ikehumbĩra mĩtwe iconokete na ikuĩte ngoro.
- 4 Thĩ nĩyatũkangĩte,
 nĩ ũndũ gũtirĩ mbura yurĩte būrūri-inĩ,
 arĩmi nao magakua ngoro,
 makehumbĩra mĩtwe.
- 5 O nayo thwariga
 nĩteete gacaũ kayo gaaciarwo o ro ũguo kũu werũ-inĩ,
 nĩ ũndũ gũtirĩ nyeki.
- 6 Njagĩ nacio irũgamĩte tũrĩma-igūrũ kũrĩa gũtakũraga kĩndũ,
 ikĩhũmahũmaga ta mbwe;
 nĩciũrĩte maitho
 nĩ kwaga mahuti ma kũrĩa.”
- 7 O na gũtuĩka mehia maitũ nĩmaroimbũra ũũru ũrĩa twĩkĩte,
 Wee Jehova-rĩ, ĩka ũndũ nĩ tondũ wa rĩtwa rĩaku.
 Nĩgũkorwo gũcoka na thuutha gwitũ nĩ kũnene;
 nĩtũkwĩhĩrie.
- 8 Wee Kĩrĩgĩrĩro gĩa Isiraeli,
 o wee Mũhonokia wao hĩndĩ ĩrĩa marĩ na mĩnyamaro,
 nĩ kũ gĩtũmĩte ũtuĩke ta mũgeni būrūri-inĩ,
 kana ta mũgendi ũraarĩrĩre ũtukũ o ũmwe?
- 9 Nĩ kũ gĩtũmĩte ũikare ta mũndũ mũmaku,
 ũgaikara ta njamba ĩrĩ hinya ĩtangĩhota kũhonokania?
 Wee Jehova-rĩ, ũrĩ gatagatĩ gaitũ,
 na ithuĩ tũgeetanio na rĩtwa rĩaku;
 ndũkanatũtirike!
- 10 Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũkoniĩ andũ aya:
 “Nĩmendete kũũrũra mũno;
 nĩmaregete kũgirĩrĩria magũrũ mao.
 Nĩ ũndũ ũcio nake Jehova ndangĩmetĩkĩra;
 rĩu nĩekũrĩrikana waganu wao,
 na amaherithie nĩ ũndũ wa mehia mao.”
- 11 Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Tiga kũhoera andũ aya atĩ nĩguo mone wega.
- 12 O na mangũhinga kũrĩa irio, ndigathikĩrĩria kĩrĩro kĩa; o na mangĩndutĩra maruta ma njino na maruta ma mũtu-rĩ, ndikametĩkĩra. Nĩ kũniina ngaamaniina na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, o na mũthiro.”
- 13 No ngiuga atĩrĩ, “Wũi, Mwathani Jehova, anabii mameeraga atĩrĩ, ‘Mũtikoono rũhiũ rwa njora kana mũhatĩrĩrio nĩ ng’aragu. Ti-itherũ, nĩngamũhe thayũ wa gũtũũra kũndũ gũkũ.’ ”
- 14 Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Anabii acio mararatha ũhoru wa maheeni makĩgwetaga rĩtwa rĩakwa. Nĩ ndimatũmĩte, kana ngamathuura, o na kana ngamaarĩria. Maramũrathĩra mohoro ma cioneki cia maheeni, na ũragũri wa tũhũ, na kũhooya mĩhianano, na maũndũ ma maheeni marĩa methugundĩre na meciiria mao.

15 Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Jehova ekuuga ũhoru ũkoniĩ anabii arĩa mararatha maũndũ makĩgwetaga rĩitwa rĩakwa: Nĩ ndiamatũmĩte, no-o moigaga atĩrĩ, ‘Gũtirĩ rũhiũ rwa njora kana ng’aragu ikaahutia bũrũri ũyũ.’ Anabii o acio makaaniinwo na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu.

16 Nao andũ acio marathagĩrwo mohoro nĩo, magaikanio na kũu njĩra-inĩ cia itũũra rĩa Jerusalemu tondũ wa ng’aragu na rũhiũ rwa njora. Gũtikoneka mũndũ wa kũmathika, kana wa gũthika atumia ao, o na kana wa gũthika ariũ ao na airĩtu ao. Nĩngamaitĩrĩa mũtino ũrĩa ũmagĩrĩre.

17 “Maarĩrie ũhoru ũyũ, ũmeere atĩrĩ:
 “ ‘Rekei maitho makwa maite maithori
 ũtukũ na mũthenya mategũtigithĩria;
 nĩgũkorwo mũirĩtu wakwa gathirange, o acio andũ akwa,
 nĩmũgurarie ũũru,
 akagũthwo igũtha rĩa kũmũhehenja.

18 Ingĩtoonya bũrũri-inĩ,
 nyonaga arĩa moragĩtwo na rũhiũ rwa njora;
 ingĩtoonya itũũra inene,
 nyonaga arĩa manyariirĩtwo nĩ ng’aragu.
 Mũnabii na mũthĩnjĩri-Ngai,
 eerĩ nĩmathiĩte bũrũri matooĩ.’ ”

19 Rĩu-rĩ, kaĩ ũregete Juda biũ?
 Anga nĩũnyararĩte Zayuni?
 Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtũhũũre,
 nginya tũkaaga kĩhonia?
 Twerĩgĩrĩire thayũ,
 no gũtirĩ wega tuonete,
 tũgeterera ihinda rĩa kũhonanio,
 no rĩrĩ, no maũndũ ma kũmakania tuonete.

20 Nĩtũkumbũra waganu witũ, Wee Jehova,
 o na wĩhia wa maithe maitũ;
 nĩ ũndũ ti-itherũ nĩtũkwĩhĩirie.

21 Twagũthaitha ũtĩge gũtũthũũra, nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku;
 ndũgaaconorithie gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene kĩrĩa kĩrĩ riiri.
 Ririkana kĩrĩkanĩro kĩrĩa warĩkanĩire na ithuĩ,
 na ndũgagĩthũkie.

22 Nĩ kũrĩ mũhianano o na ũmwe wa ĩyo ĩtarĩ kĩene ya ndũrĩrĩ ũngiuria mbura?
 Matu mo mene nĩmoiragia mbura?
 Aca, nĩwe, Wee Jehova Ngai witũ, uuragia mbura.
 Nĩ ũndũ ũcio, kĩrĩgĩrĩro giitũ kĩrĩ harĩwe,
 nĩgũkorwo wee nĩwe wĩkaga maũndũ macio mothe.

15

1 Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ: “O na korwo Musa na Samũeli maarũgama mbere yakwa-rĩ, ngoro yakwa ndĩngĩerekera kũrĩ andũ aya. Maingatei mehere mbere yakwa! Nĩmarekwo mathiĩ!

2 Nao mangĩkũũria atĩrĩ, ‘Tũgũgĩthiĩ kũ?’ ũmeere atĩrĩ, ‘Ŭũ nĩguo Jehova ekuuga:
 “ ‘Arĩa maathĩrĩirio gũkua-rĩ, magakue;
 arĩa maathĩrĩirio kũũragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ, makoaragwo na rũhiũ rwa njora;

arĩa maathĩrĩirio ng'aragu-rĩ, makoogwo nĩ ng'aragu;
arĩa maathĩrĩirio gũtahwo-rĩ, matahwo matwarwo bũrũri ũngĩ.'

³ “Nĩngamarehithĩria mĩthemba ñna ya aniinani mamookĩrĩre.” ũguo nĩguo Jehova ekuuga, “Rũhiũ rwa njora rũgooka rũũrage andũ, namo magui mamakururie, nacio nyoni cia rĩera-inĩ, o na nyamũ cia gũkũ thĩ imatambuure, imaniine.

⁴ Nĩngatũma matũike andũ a gũthũũrwo nĩ mothamaki mothe ma gũkũ thĩ, nĩ ũndũ wa ũrĩa Manase mũrũ wa Hezekia mũthamaki wa Juda eekire gũkũ itũũra-inĩ rĩa Jerusalemu.

⁵ “Nũũ ũgaakũiguĩra tha, wee Jerusalemu?

Nũũ ũgaagũcakaĩra?

Nũũ ũgaakerũra gwaku oke akũũrie ũrĩa ũhoro waku ũtariĩ?”

⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ,

“Wee nĩũndegete,

wee ũtũũrĩte ũcookaga na thuutha.

Nĩ ũndũ ũcio nĩngũgũtambũrũkĩria moko ngũniine;
ndingĩricũkwo rĩngĩ.

⁷ Nĩngamahuha ta mahuti makĩhuhwo na gĩtarũrũ
ihingo-inĩ cia itũũra inene rĩa bũrũri.

Nĩngarehe gĩkuũ na mwanangĩko kũrĩ andũ akwa,
nĩgũkorwo nĩmagĩte kũgarũrĩra mĩthĩire yao.

⁸ Nĩngatũma atumia ao a ndigwa maingĩhe,
makĩre mũthanga wa iria-inĩ.

Nĩngarehithia mũniinani hĩndĩ ya mĩarahho
okĩrĩre manyina ma aanake ao;

ngaamarehera ruo rũnene

na makorererwo nĩ kĩa kĩnene o rĩmwe.

⁹ Nyina wa ciana mũgwanja

nĩakaringĩka, akue.

Nĩagathũrĩrwo nĩ riũa kũrĩ o mũthenya barigici;

nĩagaconorithio na anyararwo.

Arĩa magaatigara ngaamaneana kũrĩ thũ ciao,

maniinwo na rũhiũ rwa njora,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁰ Wũi-ĩiya-wakwa maitũ-ĩ, wee wanjiarire!

Nduĩkĩte mũndũ wa kũgianagwo na kũhũũranagwo na nĩ nĩ bũrũri
wothe!

Nĩ ndikombithĩtie kana ngakomberwo kĩndũ nĩ mũndũ,
no numagwo nĩ andũ othe.

¹¹ Jehova oigĩte atĩrĩ,

“Ti-itherũ nĩngagũkũũra ndĩ na muoroto mwegha harĩwe;

ti-itherũ nĩngatũma thũ ciaku igũthaithe mahinda ma mwanangĩko
na mahinda ma mĩnyamaro.

¹² “Mũndũ no oine kĩgera:

kĩgera kĩrĩa kiumĩte gathigathini,

kana oine gĩcango?

¹³ Nĩnganeana ũtonga waku na igĩna ciaku

itahwo hatarĩ irĩhi,

nĩ ũndũ wa mehia maku mothe

marĩa maneeekwo bũrũri-inĩ waku wothe.

¹⁴ Nĩngamũtua ngombo cia thũ cianyu

thĩinĩ wa bũrũri mũtooĩ,
nĩ ũndũ marakara makwa
nĩmagaakana ta mwaki, ũmũcine.”

- 15 Wee Jehova-rĩ, nĩwe ũũĩ;
ndirikana na ũũmenyagĩrĩre.
Ndĩhĩria kũrĩ arĩa maanyariiraga.
Wee nĩũkiragĩrĩria; ndũkanjeherie;
ririkana ũrĩa ndananyariirĩka nĩ ũndũ waku.
- 16 Rĩrĩa ciugo ciaku cianginyĩrĩre-rĩ, nĩndacirĩre;
ciarĩ gĩkeno gĩakwa, na igĩcanjamũra ngoro yakwa,
nĩgũkorwo nĩnjĩtanĩtio na rĩitwa rĩaku,
Wee Jehova Ngai-Mwene-Hinya-Wothe.
- 17 Ndirĩ ndaikara thiritũ-inĩ ya arĩa mekenagia,
o na kana ngĩkenia magĩkenia;
ndaikarire ndĩ wiki nĩ ũndũ guoko gwaku kwarĩ igũrũ rĩakwa,
nawe nĩwanjyũrĩtie marakara.
- 18 Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ruo rwakwa rwage gũthira,
na kironda gĩakwa gĩkeeha, gĩkaaga kũhona?
Anga ũgũtuĩka harĩ nĩ ta karũũĩ gatangũhokwo,
kana ta gĩthima kĩa maaĩ kĩrĩa kĩhũũaga?
- 19 Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Ũngũĩrira, nĩngũgũcookereria
nĩgeetha ũndungatagĩre;
akorwo nĩũrĩaragia maũndũ marĩa marĩ bata,
no ti marĩa matarĩ bata,
nĩũgũtuĩka wa kũnjarĩrĩria.
Andũ aya nĩmagũcookerere,
no wee ndũkamacookerere.
- 20 Nĩngagũtua ta rũthingo harĩ andũ aya,
ngũtue rũthingo rũrũmu rwa gĩcango;
nĩmakarũa nawe,
no matigagũtooria,
nĩgũkorwo nĩ ndĩ hamwe nawe,
nĩguo ngũteithũre na ngũhonokie,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 21 “Nĩngakũhonokia kuuma moko-inĩ ma andũ arĩa aaganu,
na ngũkũũre ngũrute moko-inĩ ma andũ arĩa matarĩ tha.”

16

Mũthenya wa Mwanangĩko

- 1 Hĩndĩ iyo ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrĩre, ngũrwo atĩrĩ:
2 “Ndũkanahikanie ũgĩe na aanake kana airĩtu kũndũ gũkũ.”
3 Nĩgũkorwo ũũ nĩguo Jehova ekuuga ũndũ ũkonĩĩ aanake na airĩtu
arĩa maciarĩrwo bũrũri ũyũ na ũkonĩĩ atumia arĩa marĩ manyina mao
na arũme arĩa marĩ maithe mao, atĩrĩ:
4 “Nĩmagakua gĩkuũ kiumanĩte na mĩrimũ mĩũru. Matigaacakaĩrwo
kana mathikwo, no magaatuĩka ta rũrua rũharaganĩtio gũkũ thĩ.
Makaaniinwo na rũhiũ rwa njora na ng’aragu, nacio ciimba ciao igatuĩka,
irio cia nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ cia gĩthaka.”
5 Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ: “Ndũkanatoonye mũciĩ ũrĩ na ndĩa
ya mathiko; ndũgathiĩ gũcakaya kana gũcaayanĩra, nĩ ũndũ nĩnjeheretie

kĩrathimo gĩakwa, na wendo wakwa, o na tha ciakwa harĩ andũ aya," ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁶ "Andũ othe, anene na arĩa anini, nĩmagakuĩra bũrũri-inĩ ũyũ. Matigaathikwo kana macakaĩrwo, na gũtirĩ mũndũ ũgetiihangia kana enjwo mũtwe* nĩ ũndũ wao.

⁷ Gũtirĩ mũndũ ũkaaheana irio cia kũhooreria acio maracakaĩra arĩa makuĩte,† o na akorwo nĩ ithe kana nyina, o na gũtirĩ mũndũ ũkaaheana kĩndũ gĩa kũnyua nĩguo amagirie maithori.

⁸ "Nĩngĩ ndũkanatoonye mũciĩ ũrĩ na gĩathĩ, atĩ nĩguo ũikare thĩ nao mũrĩe na mũnyue.

⁹ Nĩgũkorwo Jehova, Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: 'Matukũ-inĩ manyu nĩmũkeonera na maitho manyu ngakinyia mĩgambo ya ndũrũhĩ na ya gĩkeno mũthia o na niine mĩgambo ya mũhiki na mũhikania kũndũ gũkũ.'

¹⁰ "Rĩrĩa ũkeera andũ aya maũndũ macio mothe nao makũũrie atĩrĩ, 'Nĩ kũ gĩtũmĩte Jehova atũtuĩre mwanangĩko mũnene ũguo? Kaĩ twĩkĩte ihĩtia rĩrĩkũ? Nĩ mehia marĩkũ twĩhĩrie Jehova Ngai witũ?'

¹¹ Hĩndĩ ĩyo ũmeere atĩrĩ: Jehova ekuuga atĩrĩ, 'Nĩ tondũ maithe manyu nĩmandirikire, makĩrũmĩrĩra ngai ingĩ, magĩcitungatagĩra na magĩcihooyaga. Nĩmandirikire na makĩaga kũrũmia watho wakwa.

¹² No inyuĩ nĩmwĩkĩte maũndũ ma waganu mũgakĩra maithe manyu. Ta rorai muone ũrĩa o ũmwe wanyu arũmĩrĩre ũremi wa ngoro yake thũku, handũ ha kũnjathĩkĩra.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio nĩngũmũrutũrũra muume bũrũri ũyũ mũthiĩ bũrũri mũtooĩ inyuĩ ene, o na kana ũkamenywo nĩ maithe manyu, na mũrĩ kũu nĩmũgatungatagĩra ngai ingĩ mũthenya na ũtukũ, nĩgũkorwo ndigũcooka kũmwĩka maũndũ mega.' "

¹⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ, "O na kũrĩ ũguo, matukũ nĩmarooka rĩrĩa andũ matagacooka kuuga atĩrĩ, 'Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa warutire andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri,'

¹⁵ no makoigaga atĩrĩ, 'Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa warutire andũ a Isiraeli bũrũri ũrĩa ũrĩ mwena wa gathigathini, na akĩmaruta mabũrũri-inĩ mothe kũrĩa aamathaamĩrie.' Nĩgũkorwo nĩngamacookia bũrũri-inĩ ũrĩa ndaaheire maithe mao."

¹⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ, "No rĩrĩ, nĩngũtũmana gwĩtwo ategi a thamaki aingĩ, nao nĩmakamatega. Thuutha wa ũguo njooke ndũmanĩre aguĩmi aingĩ, nao nĩmakamaguĩma irĩma-inĩ, na tũrĩma-inĩ tuothe, na mĩatũka-inĩ ya ndwaro cia mahiga.

¹⁷ Maitho makwa nĩmoonaga mĩthiĩre yao yothe; ndĩngĩhithĩka harĩ niĩ, o namo mehia mao matingĩhithwo atĩ nĩguo maitho makwa mage kũmona.

¹⁸ Ngaamarĩhia maita meerĩ nĩ ũndũ wa waganu wao na mehia mao, nĩ ũndũ nĩmathaahĩtie bũrũri wakwa na mĩhaano ĩtarĩ muoyo mĩmeneku mũno, na makaiyũria igai rĩakwa na mĩhianano ĩrĩ magigi."

¹⁹ Atĩrĩrĩ Wee Jehova, o wee hinya wakwa, na kĩirigo gĩakwa kĩrũmu, o wee rĩũrĩro rĩakwa hĩndĩ ya mathĩna, ndũrĩrĩ igooka harĩwe

ciumĩte ituri-inĩ cia thĩ, ciuge atĩrĩ,
"Maithe maitũ matiarĩ na kĩndũ tiga ngai cia maheeni,
o mĩhianano ĩyo ĩtarĩ kĩene na ĩtarĩ ũndũ mwega yamekĩire.

* **16:6** O na gũtuĩka andũ a Isiraeli rĩmwe nĩmenjagwo njuĩrĩ nĩ ũndũ wa arĩa akuũ, mũtugo ũyũ nĩwakananĩtio nĩ watho (Alaw 19:28; 21:5). † **16:7** Warĩ mũtugo kũrĩ andũ arĩa maracakaya kũheo irio (2Sam 3:35; Ezek 24:17, 22).

20 Andũ nĩmethondekagĩra ngai ciao ene?
 Ĩĩ, no rĩrĩ, icio ti ngai!”

21 “Tondũ ũcio nĩngamaruta maamenye,
 ihinda-inĩ rĩrĩ nĩguo ngaamaruta ũhoru wa ũhoti na hinya wakwa.
 Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ rĩtwa rĩakwa nĩ Jehova.

17

1 “Atĩrĩrĩ, mehia ma Juda makururĩtwo na karamu ga kĩgera,
 magakururwo na mũthia mũũgĩ wa kahiga ka nyaigĩ,
 ihengere-inĩ cia ngoro ciao,
 o na magakururwo hĩa-inĩ cia igongona ciao.

2 O na ciana ciao nĩiririkanaga
 igongona ciao na itugĩ cia Ashera
 iria ciahandĩtwo rungu rwa mũtĩ ĩrĩa mũruru,
 o na tũrĩma-inĩ tũrĩa tũraihu na igũrũ.

3 Kĩrĩma gĩakwa kĩrĩa kĩrĩ bũrũri-inĩ,
 o hamwe na ũtonga waku, na mũthiithũ yaku yothe-rĩ,
 nĩngacirekereria itahwo,
 o hamwe na kũndũ gwaku kũrĩa gũtũũgĩru,
 nĩ ũndũ wa mehia marĩa maiyũrite guothe bũrũri-inĩ waku.

4 Nĩ ũndũ wa kwĩhia gwaku wee mwene,
 nĩũkoorwo nĩ igai rĩrĩa ndaakũheire.

Nĩngagũtua ngombo ya thũ ciaku
 thĩnĩ wa bũrũri ũtooĩ,
 nĩgũkorwo nĩtũmĩte marakara makwa maakane,
 na megũtũura makanaga nginya tene.”

5 Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ ũrĩa wĩhokaga mũndũ,
 o ũcio wĩhokaga mũndũ nĩ ũndũ wa hinya wake,
 ngoro yake ĩkahutatĩra Jehova.

6 Agaatuĩka o ta kĩhinga kĩrĩ werũ-inĩ ũtarĩ kĩndũ;
 ndakoona ũgaacĩru ihinda rĩakinya.
 Agaatũura kũndũ kũmũ na kũrĩ nyoota werũ-inĩ,
 o kũu bũrũri-inĩ wa cumbĩ gũtatũũraga mũndũ.

7 “No kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa wĩhokaga Jehova,
 o ũrĩa ũigĩte mwĩhoko wake harĩ we.

8 Agaatuĩka ta mũtĩ ũhaandĩtwo hũgũrũrũ-inĩ cia maaĩ,
 ũrĩa ũtaambagia mũri yaguo ĩgakinya rũũ-inĩ.

Ndwĩtigagĩra hĩndĩ ya ũrugarĩ wa riũa wakinya;
 mathangũ maguo makoragwo marĩ maruru.

Ndũngĩũma mwaka ũrĩa gũtarĩ mbura,
 na ndwagaga gũciara maciaro maguo.”

9 Ngoro ya mũndũ nĩheenanageria gũkĩra ciũmbe iria ingĩ ciothe,
 na nĩ njaganu mũno.
 Nũũ ũngĩhota gũthuuthuuria ũhoru wayo?

10 “Nĩ Jehova thuthuuragia ngoro,
 na ngoiruuria maũndũ marĩa mahithe meciiria-inĩ,

nĩgeetha ndaathime mũndũ o mũndũ kũringana na maũndũ marĩa ekaga,
o na kũringana na ũrĩa ciiko ciake itariĩ.”

11 O ta ũrĩa ngware ikomagĩrĩria matumbĩ marĩa itareketie-rĩ,
ũguo noguo mũndũ ũrĩa wĩtongagia na njĩra itarĩ cia kĩhooato atariĩ.
O matukũ ma muoyo wake magĩthiĩ kũigananĩria-rĩ,
ũtonga ũcio nĩũkamweherera, nake marigĩrĩrio-inĩ nĩakeyonania arĩ
mũkĩĩgu.

12 Handũ haitũ harĩa haamũre, hahaanaine na gĩtĩ gĩa ũthamaki kĩrĩa kĩrĩ
riiri,
kĩrĩa gĩtũũrite gĩtũũgĩrĩtio kuuma o kĩaambĩrĩria,

13 Wee Jehova, o wee mwĩhoko wa Isiraeli,
arĩa othe magũtirikaga nĩmagaconorithio.
Arĩa makũhutatagĩra makoima harĩwe-rĩ,
makaandĩkwo marĩitwa mao rũkũngũ-inĩ rwa thĩ,
nĩ ũndũ nĩmatirikĩte Jehova,
o we gĩthima kĩa maaĩ ma muoyo.

14 Wee Jehova-rĩ, honia na nĩngũhona;
honokia na nĩngũhonoka,
nĩ ũndũ wee nowe ngoocaga.

15 Andũ manjũũragia atĩrĩ,
“Kaĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ikĩrĩ kũ?
Nĩkĩhingio rĩu!”

16 Nĩ ndiũrĩte ngatiga gũtuĩka mũrĩithi waku;
wee nĩũũĩ atĩ ndiũrĩrĩrie mũthenya wa mũtino.
Ūrĩa wothe njaragia na kanua gakwa ndũhithĩtwo harĩwe.

17 Ndũgatuĩke itua-nda harĩ nĩ;
wee nĩwe kĩhitho gĩaakwa mũthenya wa mwanangĩko.

18 Arĩa maanyariiraga maroconorithio,
no nĩ-rĩ, ndũkanareke njonoke;
maronyiitwo nĩ kĩmako,
no nĩ-rĩ, ndũkanareke nyiitwo nĩ kĩmako.
Makinyĩrĩrie mũthenya wa mwanangĩko;
maniine na iniinana inene maita meerĩ.

Kũiga Thabatũ irĩ Theru

19 Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ: “Thiĩ ũrũgame kĩhingo-inĩ kĩrĩa gĩtagwo
kĩhingo kĩa andũ, kĩrĩa athamaki a Juda mageraga magĩtoonya itũũra-inĩ
na makiuma; ningĩ ũrũgame ihingo-inĩ iria ingĩ ciothe cia Jerusalemu.

20 Mũmeere atĩrĩ, “Ta thikĩrĩriai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ athamaki a
Juda, na andũ othe a Juda, na mũndũ o wothe ũrĩa ũtũũraga Jerusalemu,
ũrĩa ũtoonyagĩra ihingo-inĩ ici.

21 Jehova ekuuga atĩrĩ: Mwĩmenyererei mũtikanakuue mũrigo
mũthenya wa Thabatũ, kana mũũtoonyerie ihingo-inĩ cia Jerusalemu.

22 Mũtikanakuue mũrigo mũũrute nyũmba-inĩ cianyu, kana mũrute
wĩra o na ũrĩkũ mũthenya wa Thabatũ, no rĩrĩ, mũthenya wa Thabatũ
mũwamũrage, o ta ũrĩa ndaathire maithe manyu mekage.

23 No matiigana gũthikĩrĩria kana kũrũmbũiya ũhoro ũcio: moomirie
ngingo, makĩaga gũthikĩrĩria, o na makĩrega gũtaarwo.

24 Jehova ekuuga atĩrĩ, mũngĩmenyerera mũnjathĩkĩre na mwage gũkuua mĩrigo mũmĩtoonyerie ihingo-inĩ cia itũũra rĩrĩ inene mũthenya wa Thabatũ, no mũmenyerere mũthenya wa Thabatũ mũwamũre na ũndũ wa kwaga kũruta wĩra mũthenya ũcio-rĩ

25 hĩndĩ ĩyo athamaki arĩa maikarĩire gĩtĩ kĩa ũthamaki kĩa Daudi nĩmagatoonyera ihingo cia itũũra rĩrĩ inene marĩ na anene ao. O, hamwe na anene ao, nĩmagooka makuuĩtwo nĩ ngaari cia ita, na mahaicĩte mbarathi, marĩ hamwe na andũ a Juda, na andũ arĩa matũũraga Jerusalemu, narĩo itũũra rĩu-rĩ, nĩrĩgatũũrwo nĩ andũ nginya tene.

26 Andũ nĩmagooka moimĩte matũũra-inĩ ma Juda, o na tũtũũra-inĩ tũrĩa tũrigiicĩrie Jerusalemu, na moime bũrũri wa Benjaminĩ na bũrũri ũrĩa ũrĩ magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũiro, na moime bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma o na wa Negevu, moke marehe indo cia maruta ma njino na cia magongona, na maruta ma mũtu, na ũbumba, na maruta ma gũcookia ngaatho nyũmba-inĩ ya Jehova.

27 No rĩrĩ, mũngĩrega kũnjathĩkĩra, na mwage kwamũra mũthenya wa Thabatũ na ũndũ wa kwaga gũkuua mũrigo o na ũrĩkũ rĩrĩa mũgũtoonyera ihingo-inĩ ici cia Jerusalemu mũthenya wa Thabatũ-rĩ, hĩndĩ ĩyo nĩngaakia mwaki ũtangĩhoreka ihingo-inĩ cia Jerusalemu nĩguo ũcine ciikaro ciao iria njirigĩre.’ ”

18

Nyũmba-inĩ ya Mũũmbi wa Nyũngũ

1 Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte harĩ Jehova, akĩrwo atĩrĩ:

2 “Ikũrũka ũthĩ nyũmba-inĩ ya mũũmbi wa nyũngũ, na wakinya kũu nĩkuo ngũkũheera ndũmĩrĩri yakwa.”

3 Nĩ ũndũ ũcio ngĩkũrũka ngĩthĩ kũu nyũmba-inĩ ya mũũmbi wa nyũngũ, ngĩkora akĩruta wĩra na ngaari yake ya kũũmba nyũngũ.

4 No rĩrĩ, nyũngũ ĩrĩa ombaga na rĩũmba nĩyathũkire ĩrĩ o moko-inĩ make; nĩ ũndũ ũcio mũũmbi ũcio agĩcooka akĩũmba nyũngũ ĩngĩ na rĩũmba o rĩu, akĩmĩthondeka o ta ũrĩa onire yagĩrĩire gũthondekwo.

5 Hĩndĩ ĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ:

6 “Inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, githĩ to njĩke na inyuĩ o ta ũrĩa mũũmbi ũyũ wa nyũngũ ekaga?” Ūguo nĩguo Jehova ekuuga. “O ta rĩũmba rĩrĩ guoko-inĩ kwa mũũmbi-rĩ, ũguo nĩguo mũtariĩ mũrĩ guoko-inĩ gwakwa, inyuĩ andũ aya a nyũmba ya Isiraeli.

7 Hĩndĩ o yothe ingĩkaanĩrĩra, njuge rũrĩrĩ kana ũthamaki mũna ũmunyũrwo na mũri, na unangwo, o na ũniinwo,

8 naruo rũrĩrĩ rũu ngaanĩtie rũngũrĩra, rũtigane na ũũru waruo, nĩngaigua tha, njage kũrũka ũũru ũcio njiirĩire kũrũka.

9 Ningĩ ihinda rĩngĩ ingĩkaanĩrĩra njuge rũrĩrĩ kana ũthamaki mũna wakwo nĩguo wĩhaande,

10 naruo rũrĩrĩ rũu rũcooke rwĩke maũndũ marĩa nyonaga marĩ mooru na rwage kũnjathĩkĩra-rĩ, nĩngericũkwo, njage kũrũka wega ũcio njugĩte nĩngũrũka.

11 “Nĩ ũndũ ũcio, rĩu ĩra andũ a Juda na arĩa matũũraga Jerusalemu atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ta rorai muone! Nĩndĩrahaarĩria kũmũrehera mwanangĩko na ngathugunda njĩra ya kũmũũkĩrĩra. Nĩ ũndũ ũcio, garũrũkai mũtigane na mũthĩire yanyu mũũru, mũndũ o mũndũ wanyu, na mũgarũrĩre mũthĩire yanyu na ciiko cianyu.’

12 No-o magaacookia moige atĩrĩ, ‘Hatirĩ bata wa gũtaarwo. Tũgũthĩ na mbere na mĩbango iitũ; mũndũ o mũndũ witũ ekũrũmĩrĩra ũremi wa ngoro yake thũku.’ ”

13 Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Tuĩriai harĩ ndũrĩrĩ:

Nũũ ũrĩ waigua ũndũ ta ũyũ?

Ũndũ ũrĩ magigi mũno nĩwĩkĩtwo

nĩ Isiraeli, ũrĩa mũirĩtu gathirange!

14 Tharunji ya Lebanoni-rĩ,

ĩrĩ yaaga hurũrũka-inĩ ciakĩo cia mahiga?

Maaĩ mahehu makĩo marĩa moimaga matherũkĩro-inĩ ma kũraya-rĩ,

marĩ maga gũtherera?

15 No rĩrĩ, andũ akwa nĩmariganĩirwo nĩ nĩ;

macinagĩra mĩhianano ĩtarĩ kĩene ũbumba,

ĩrĩa yatũmire mahĩngwo mĩthĩre-inĩ yao,

makĩaga kũrũmĩrĩra mĩthĩre ĩrĩa ya tene.

Yatũmire magerere tũcĩra twa mĩkĩra,

o na barabara iria ĩtarĩ thondeke.

16 Bũrũri wao ũgaatigwo ũrĩ mwanangĩku,

ũgaatuĩka kũndũ gwa kũnyararwo nginya tene;

arĩa othe makaahĩtũkĩra kuo-rĩ,

nĩmakagega makĩinagia mĩtwe.

17 O ta rũhuho rũkĩhurutana kuuma mwena wa irathĩro,

noguo ngaamahurunja mbere ya thũ ciao;

ngaamahutatĩra na njage kũmoonia ũthiũ wakwa

mũthenya ũrĩa magaakorwo nĩ mwanangĩko.”

18 Nao makiuga atĩrĩ, “Ūkai tũciirĩre ũrĩa tũgũũkĩrĩra Jeremia; nĩ ũndũ ũrutani wa watho ũrĩa athĩnjĩri-Ngai marutanaga ndũkooora, kana kĩrĩra kĩa andũ arĩa oogĩ kĩũre, o na kana ndũmĩrĩri ya anabii yũre. Nĩ ũndũ ũcio ũkai, tũmũtharĩkĩre na nĩmĩ ciitũ, na tũtikarũmbũiye ũndũ o wothe ekuuga.”

19 Ta thikĩrĩria, Wee Jehova;

igua ũrĩa aya aathitangi maroiga!

20 Wega-rĩ, no ũrĩhwo na ũũru?

No rĩrĩ, andũ acio nĩmanyenjeire irima.

Ta ririkana ũrĩa ndaarũgamire mbere yaku,

na ngĩmarĩrĩria,

nĩguo ngirĩrĩrie marakara maku matikamakore.

21 Nĩ ũndũ ũcio rekereria ciana ciao ng’aragu;

cieneane, iniinwo na rũhiũ rwa njora.

Reke atumia ao matigwo matarĩ ciana, na marĩ a ndigwa;

rekereria arũme ao mooragwo,

o nao aanake ao mooragĩrwo mbaara-inĩ na rũhiũ rwa njora.

22 Kĩrĩro kĩroiguuo kuuma nyũmba-inĩ ciao

rĩrĩa ũkaarehe andũ a kũmatharĩkĩra hi na hi,

nĩ ũndũ nĩmanyenjeire irima nĩguo maanyite,

na makanyumbĩkĩra mĩtego ya kũnyiita magũrũ makwa.

23 No wee nĩũũĩ, Wee Jehova,

ũrĩa wothe manjiirĩre nĩguo manjũrage.

Tiga kũmarekera mahĩtia mao,

kana kũhuura mehia macio mao mehere ũthiũ-inĩ waku.

No marong'aũranĩrio thĩ mbere yaku;
meeke maũndũ macio rĩrĩa ũgaakorwo ũrakarĩte.

19

¹ Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: “Thiĩ ũgũre gatigithũ ka rĩũmba harĩ mũũmbi. Ũcooke woe athuuri amwe a kĩrĩndĩ na athĩnjĩri-Ngai amwe,

² mumagare mũthiĩ Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, hakuhĩ na itoonyero rĩa Kĩhingo-kĩa-Ngĩo. Wakinya hau wanĩrĩre ũhoru ũrĩa ngũkwĩra,

³ uuge atĩrĩ, ‘Ta iguai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ athamaki a Juda, na andũ a Jerusalemu. Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: Ta thikĩrĩriai! Nĩngũrehithia mwanangĩko kũndũ gũkũ ũrĩa ũgaatũma mũndũ o wothe ũrĩa ũkaũigua ararakwo nĩ matũ.

⁴ Nĩgũkorwo nĩmandirikĩte na magatũma haha hatũike handũ ha ngai cia kũndũ kũngĩ; nĩmacinĩire magongona kũrĩ ngai iria o ene, kana maithe mao, o na kana athamaki a Juda matooĩ, na makaiyũria kũndũ gũkũ thakame ya andũ arĩa matarĩ ũũru mekĩte.

⁵ Nĩmakĩte kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa kũhooerwo Baali, na gwa gũcinagĩrwo ariũ ao na mwaki matũike maruta ma kũrutĩrwo Baali, ũndũ ũrĩa nĩ itaathanire wĩkagwo, kana ngĩũgweta, o na ũndũ ũtarĩ wagĩa meciiria-inĩ makwa.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ, Mwĩmenyererei, tondũ matukũ nĩmarooka rĩrĩa andũ matagacooka gwĩtaga kũndũ gũkũ Tofethi, kana Gĩtuamba kĩa Beni-Hinomu, no gũgeetagwo Gĩtuamba gĩa Kũũraganĩrwo.

⁷ “Kũndũ gũkũ nĩkuo ngathũkĩria mĩbango yothe ya Juda na ya Jerusalemu. Nĩngatũma mooragwo na hiũ cia njora nĩ thũ ciao, moko-inĩ ma andũ arĩa mendaga kũmaruta muoyo, nacio ciimba ciao ndĩciheane ituĩke nyama cia kũrĩo nĩ nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ cia gĩthaka.

⁸ Nĩngananga itũũra rĩrĩ ndũme rĩtuĩke kũndũ gwa kũnyararwo; arĩa othe makaahĩtũkĩra kuo nĩmakagega na mamanyũrũrie moona ũrĩa nguraroo ciao cingĩhĩte.

⁹ Nĩngatũma marĩe nyama cia mĩrĩ ya ariũ na aarĩ ao, na o mũndũ arĩe nyama cia mwĩrĩ wa mũndũ ũrĩa ũngĩ hĩndĩ ĩrĩa magaakorwo marĩ na mĩnyamaro nĩ ũndũ wa gũthiũrũrũkĩrio nĩ thũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo.’

¹⁰ “Ũcooke ũũrage gatigithũ kau, acio mũgaathiĩ nao makĩonaga,

¹¹ ũmeere atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: Nĩngahehenja rũrĩrĩ rũrũ, o na itũũra rĩrĩ, o ta ũrĩa mũndũ oragaga nyũngũ ya mũũmbi na ndĩcookaga gũthondekeka ituĩke ng’ima rĩngĩ. Magaathika arĩa makuĩte kũu Tofethi nginya kwage handũ ha gũthikanwo.

¹² Ũguo nĩguo ngeeka kũndũ gũkũ, o na andũ arĩa matũũraga kuo, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. Nĩngatũma itũũra rĩrĩ inene rĩhaane o ta Tofethi.

¹³ Nyũmba iria irĩ Jerusalemu, o na cia athamaki a Juda nĩgathaahio o ta gũkũ Tofethi: nyũmba ciothe iria maacinĩire ũbumba igũrũ rĩacio, makĩũcinĩra mbũtũ ciothe cia njata, na magĩitagĩra ngai ingĩ maruta ma indo cia kũnyuuo.’ ”

¹⁴ Jeremia agĩcoka akĩhũndũka kuuma Tofethi, o kũu Jehova aamũtũmĩte akarathĩre andũ ũhoru, nake akĩrũgama nja ya hekarũ ya Jehova, akĩra andũ othe atĩrĩ,

¹⁵ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o Wee Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ, ‘Ta thikĩrĩriai! Nĩngũrehithĩria itũũra rĩrĩ inene, o na tũtũũra tũrĩa

tūririigiicīirie tuothe mwanangīko ūrīa wothe ngwetete igūrū rīao, nī ūndū nīmoomirie ngingo, makīaga gūthikīrīria ciugo ciakwa.’ ”

20

Jeremia na Pashuri

¹ Rīrīa Pashuri ūrīa mūthīnjīri-Ngai, mūrū wa Imeri, o ūcio warī mūnene wa arīa angī kūu hekarū-inī ya Jehova, aiguire Jeremia akīratha maūndū macio-rī,

² agīathana Jeremia ūcio mūnabii ahūūrwo na oohererwo magūrū ndungu-inī hau Kīhingo-inī kīa Rūgongo kīa Benjamini, o kūu hekarū-inī ya Jehova.

³ Mūthenya ūcio warūmīrīre, rīrīa Pashuri aamuohorithirie ndungu magūrū, Jeremia akīmwīra atīrī, “Rīitwa rīrīa Jehova agūtūite ti Pashuri, no ūrīitagwo Magori-Misabibu.

⁴ Nī ūndū Jehova ekuuga atīrī: ‘Nīngūtūma ūtuīke ta ūndū wa kūguoyohia kūrī wee mwene o na wa kūmakia arata aku othe;* nīūkeyonera na maitho maku rīrīa andū acio makoora gwo na rūhiū rwa njora rwa thū ciao. Nīnganeana andū a Juda othe kūrī mūthamaki wa Babuloni, nake amatahe amatware Babuloni, kana amooragithie na rūhiū rwa njora.

⁵ Nīnganeana ūtonga wothe wa itūūra rīrī inene kūrī thū ciao: maciaro marīo mothe, indo ciothe ciarīo cia bata, o na mīthithū yothe ya athamaki a Juda. Nīmagacitaha macitware Babuloni.

⁶ Nawe Pashuri, na arīa othe matūūruga gwaku nyūmba, nī mūgaatahwo mūtwarwo Babuloni. Kūu nīkuo ūgaakuīra na ūthikwo o kuo, wee hamwe na arata aku othe arīa ūrathagīra ūhoru wa maheeni.’ ”

Mateta ma Jeremia

⁷ Wee Jehova, nīwaheenereirie, na nī ngīheeneka, wangīririe hinya ūkīhoota.

Ndindaga ngīthekererwo mūthenya wothe; nyūrūragio nī mūdū o wothe.

⁸ Rīrīa rīothe ngwaria-rī, nyanagīrīra ngīhunjanagīria ūhoru wa maūndū ma ūhinya, na ma mwanangīko.

Nī ūndū ūcio ndūmīrīri ya Jehova īndeeheire o kūrūmwo na kūnyararwo mūthenya wothe.

⁹ No ingiuga atīrī, “Ndigūcooka kūmūgweta kana kwaria ngīgwetaga rīitwa rīake,” ndūmīrīri yake īrīa īrī ngoro-inī yakwa īhaana ta mwaki, o ta mwaki ūhingīrīrio mahīndī-inī makwa.

Nīnogetio nīkūmīiga thīnī wakwa, na ti-itherū ndingīhota.

¹⁰ Nīnjiguaga andū aingī makīheehana atīrī, “Itua-nda rīrī mīena yothe!

Nīacukanīrīrwo! Nītūmūcuukanīrīre!” Arata akwa othe metereire ndenderūke, makiugaga atīrī,

“Hihi nīekūheeneka; hīndī īyo nītūkūmūtooria, twīrīhīrie harī we.”

* **20:4** Rīitwa rīerū rīa Pashuri rīarī rīa gwīkīra Juda guoya; andū a Juda maarī matahwo matwarwo būrūri wa Babuloni.

- 11 No rĩrĩ, Jehova arĩ hamwe na nĩ ta njamba ĩrĩ hinya;
nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa manyariiraga
nĩmakahĩngwo na matikahootana.
Nĩmagaconorithio mũno nĩgũkorwo matigaatooria;
kũnyararwo kwao gũtikariganĩra o na rĩ.
- 12 Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, wee ũtuĩragia andũ arĩa athingu,
na ũkoiruuria maũndũ ma ngoro na ma meciiria,
reke ndĩionere wee ũkĩndĩhĩria harĩ andũ aya,
nĩgũkorwo wee nĩwe ndekereirie maũndũ makwa mothe.
- 13 Inĩrai Jehova!
Goocai Jehova!
Nĩgũkorwo nĩahonokagia mũoyo ya arĩa abatari,
akamĩruta moko-inĩ ma arĩa aaganu.
- 14 Mũthenya ũrĩa ndaciarirwo ũrogwatwo nĩ kĩrumi!
Mũthenya ũrĩa maitũ aanjariire-rĩ, ũroaga kũrathimwo!
- 15 Mũndũ ũrĩa waheire baba ũhoru ũcio arogwatwo nĩ kĩrumi,
ũrĩa watũmire akene mũno, rĩrĩa aamwĩrire atĩrĩ,
“Nĩũciarĩrwo mwana wa kahũ!”
- 16 Mũndũ ũcio-rĩ, arotũka o ta matũũra
marĩa Jehova aang’auranirie atarĩ na tha.
Arotũũra aiguga mũkayo o rũciinĩ,
na akaigua mbu ya mbaara mĩaraho.
- 17 Nĩ ũndũ ndanjũragire ndĩ nda ya maitũ,
nĩguo maitũ atuĩke o taarĩ mbĩrĩra yakwa,
nayo nda yake ĩtũũre ĩimbĩte nginya tene.
- 18 Rĩu-rĩ, ndoimire nda ya maitũ nĩkĩ,
nyonage o thĩina na kĩeha,
na ndĩkĩrĩrie matukũ makwa njonokete?

21

Ngai kũrega Ihooya rĩa Zedekia

1 Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte harĩ Jehova,
hĩndĩ ĩrĩa Mũthamaki Zedekia amũtũmĩire Pashuri mũrũ wa Malikija, na
Zefania mũrũ wa Maaseia mũthĩnjĩri-Ngai. Makĩmwĩra atĩrĩ:

2 “Tũtuĩrĩrie ũhoru harĩ Jehova, nĩ ũndũ Nebukadinezaru, mũthamaki
wa Babuloni, nĩatũtharĩkĩire. Hihi Jehova nĩegũtwĩkĩra maũndũ ma
magegania o ta ũrĩa anatwĩkĩra mahinda ma tene, nĩguo mũthamaki ũcio
atweherere.”

3 No Jeremia akĩmacookeria atĩrĩ, “Īrai Zedekia atĩrĩ,

4 ‘Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Ngirie gũtũma indo icio cia
mbaara, o icio irĩ moko-inĩ manyu, iria mũrahũthĩra mũkĩrũa mbaara na
mũthamaki wa Babuloni na andũ a Babuloni arĩa marĩ nja ya rũthingo
mamũrigiicĩirie, imũcookerere imũhũũre inyuĩ ene. Andũ acio nao
nĩngamacookanĩrĩria thĩinĩ wa itũũra rĩrĩ inene.

5 Nĩ mwene nĩngahũũrana na inyuĩ ndambũrũkĩtie guoko gwakwa, o
na njĩkĩrĩte njora yakwa hinya, ndaakarĩte, na ndĩ na mang’ũrĩ na marũrũ
maingĩ.

6 Nĩngahũũra kĩrĩa gĩothe gĩtũũraga itũũra rĩrĩ inene, andũ na nyamũ,
ciothe ciũragwo na mũthiro mũũru mũno.

7 Ningĩ Jehova ekuuga atĩrĩ: Thuutha ũcio-rĩ, nĩnganeana Zedekia, mũthamaki wa Juda, na anene ake, o na andũ arĩa angĩ magaakorwo matigaire itũũra-inĩ rĩrĩ inene, arĩa matooragirwo nĩ mũthiro ũcio, kana rũhiũ rwa njora, kana ng'aragu, ndĩmaneane kũrĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni, na kũrĩ thũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo. Nĩakamooragithia na rũhiũ rwa njora; ndakamaiguĩra tha, kana amacaaire, o na kana amaiguĩre kĩahe.'

8 "O na ningĩ wĩre andũ acio atĩrĩ, 'Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Atĩrĩrĩ, nĩngũiga njĩra ya muoyo, o na njĩra ya gĩkuũ mbere yanyu.

9 Mũndũ ũrĩa wothe ũgũikara itũũra-inĩ rĩrĩ inene, alooragwo na rũhiũ rwa njora, kana ng'aragu, kana mũthiro. No ũrĩa wothe ũgaathĩ eneane kũrĩ andũ a Babuloni arĩa mamũrigiicĩirie nĩagatũũra muoyo; nĩakahonokia muoyo wake.

10 Nĩndũite atĩ nĩngũgera itũũra rĩrĩ inene ngero njũru, na ndirĩ wega ingĩrĩka, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. Nĩrĩkũneanwo moko-inĩ ma mũthamaki wa Babuloni, nake arĩniine na mwaki.'

11 "Ningĩ wĩre nyũmba ya ũthamaki wa Juda atĩrĩ, 'Iguai ndũmĩrĩri ya Jehova;

12 atĩrĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Daudi, ũũ nĩguo Jehova ekuuga:

"Tuithanagiai ciira na kĩhoto rũciinĩ o rũciinĩ;

teithũrai mũndũ ũrĩa ũtunyĩtwo indo ciake

kuuma guoko-inĩ kwa mũmũhinyĩrĩria,

kana mang'ũrĩ makwa mamũũkĩrĩre maakanĩte ta mwaki

nĩ ũndũ wa ũũru ũrĩa mwĩkĩte,

maakane ta mwaki ũtangĩhoreka nĩ mũndũ.

13 Nĩngũmũũkĩrĩra, inyuĩ andũ a Jerusalemu,

o inyuĩ mũtũũraga rũgongo igũrũ rwa gĩtuamba gĩkĩ,

kũrĩa kwaraganu ndwaro-inĩ cia mahiga,

ũguo nĩguo Jehova ekuuga,

o wee uugaga atĩrĩ, "Nũũ ũngĩhota gũtũũkĩrĩra?

Nũũ ũngĩkĩhota gũtoonya kũrĩro-inĩ giitũ?"

14 Nĩngamũherithia kũringana na ciiko cianyu,

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Nĩngaakia mwaki mũtitũ-inĩ yanyu,

ũrĩa ũkaaniina kĩrĩa gĩothe kĩmũrigiicĩirie.' "

22

Athamaki arĩa Aaganu Gĩtuũrwo Ciira

1 Jehova ekuuga atĩrĩ, "Ikũrũka ũthĩ nginya nyũmba ya ũthamaki ya mũthamaki wa Juda* ũhunje ndũmĩrĩri ĩno kuo, uuge atĩrĩ:

2 'Ta thikĩrĩria ndũmĩrĩri ya Jehova, wee mũthamaki wa Juda, o wee ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũthamaki kĩa Daudi: wee mwene, na anene aku, o na andũ anyu arĩa matoonyagĩra ihingo-inĩ ici.

3 Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: ĩkagai maũndũ marĩa magĩrĩire na ma kĩhoto. Honokagai mũndũ ũrĩa ũtunyĩtwo indo ciake kuuma guoko-inĩ kwa mũmũhinyĩrĩria. Mũtikaneeke ũndũ mũũru kana maũndũ ma kũhũthĩra hinya harĩ mũndũ wa kũngĩ, kana harĩ mwana wa ngoriai kana mũtumia wa ndigwa, na ningĩ kũndũ gũkũ mũtikanaithie thakame ya mũndũ ũtekĩte ũũru.

* 22:1 Nyũmba ya mũthamaki yarĩ mũhuro wa hekarũ (26:10-12).

4 Nĩgũkorwo mũngĩmenyerera mwathĩkĩre mawatho maya, hĩndĩ ĩyo athamaki arĩa maikariire gĩtĩ kĩa Daudi gĩa ũthamaki nĩmarĩtoonyagĩra ihingo-inĩ cia nyũmba ya ũthamaki, mahaicĩte ngaari cia ita na mbarathi, marĩ hamwe na anene ao, o na andũ ao.

5 No mũngĩkaaga gwathĩkĩra mawatho maya, Jehova ekuuga atĩrĩ, Ndehĩta na Rĩitwa rĩakwa mwene atĩ nyũmba ĩno ya ũthamaki nĩkanangwo.’ ”

6 Nĩ ũndũ Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũkoniĩ nyũmba ya ũthamaki ya mũthamaki wa Juda:

“O na gũtuĩka ũhaana ta Gileadi harĩ nĩ,
ũkahaana ta gacũmbĩrĩ ka Lebanoni,
ti-itherũ nĩngatũma ũtuĩke ta werũ ũtarĩ kĩndũ,
ũtuĩke ta matũũra matatũũragwo.

7 Nĩngagũtũmĩra andũ magũũkĩrĩre, makwanange,
o ũmwe wao eyohete indo ciake cia mbaara,
na nĩmagatemanga mũtarakwa yaku ĩrĩa mũega mũno,
mamĩkie mwaki-inĩ.

8 “Andũ a ndũrĩrĩ nyingĩ nĩmakahĩtũkĩra itũũra-inĩ rĩrĩ inene na nĩmakooranagia atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ gĩtũmĩte Jehova eke itũũra rĩrĩ inene maũndũ ta maya?’

9 Nao nĩmagacookerio atĩrĩ, ‘Nĩ tondũ nĩmatirikire ũhoru wa kũrũmĩrĩra kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wao, makĩhooya na magĩtungatĩra ngai ingĩ.’ ”

10 Mũtikarĩrĩre mũthamaki ũcio ũkuĩte, kana mũcaka nĩ ũndũ wa kũũrwo nĩwe;
no rĩrĩ, rĩrai na mũgirĩke nĩ ũndũ wa ũcio ũthaamĩtio,
nĩ tondũ, ũcio ndagacooka kwao,
kana oone bũrũri ũrĩa aaciarĩrwo rĩngĩ.

11 Nĩ ũndũ Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũkoniĩ Shalumu† mũrũ wa Josia, ũrĩa wacookire ithenya rĩa ithe Josia, mũthamaki wa Juda, no nĩacookire akiuma kũndũ gũkũ: “Ndarĩ hĩndĩ agaacooka gũkũ gũthamaka.

12 Agaakuĩra kũu aatwarirwo arĩ mũgwate; ndakoona bũrũri ũyũ rĩngĩ.”

13 “Kaĩ ũrĩa wakaga nyũmba yake ya ũthamaki na njĩra itarĩ cia ũthingu arĩ na haaro-ĩ!
o ũcio wakaga tũnyũmba twake twa ngoroba na maũndũ matarĩ ma kĩhooto,
na akarutithia andũ a bũrũri wake wĩra ũtarĩ mũcaara,
akaaga kũmarĩha kĩrĩa maagĩrĩrwo nĩ kũheo nĩ ũndũ wa wĩra ũcio wao.

14 Oigaga atĩrĩ, ‘Nĩngwĩyakĩra nyũmba nene ya ũthamaki, ĩrĩ na tũnyũmba twa ngoroba.’

Nĩ ũndũ ũcio amĩakaga ĩrĩ na ndĩrica nene,
na akamĩhũũrĩrĩra mbaũ cia mũtarakwa,
o na akamĩgemia na rangi mũtune.

15 “Kũgĩa na mbaũ nyingĩ mũno cia mũtarakwa-rĩ,
no gũtũme ũtuĩke mũthamaki?

Githĩ thoguo ndaarĩ o na gĩa kũrĩa na gĩa kũnyua?
Ekaga maũndũ marĩa maagĩrĩre na ma kĩhooto,
nĩ ũndũ ũcio maũndũ make mothe makĩgaacĩra.

16 Aaciiragĩrĩra andũ arĩa athĩni na arĩa abatari,
na nĩ ũndũ ũcio maũndũ make mothe makĩgaacĩra.

† 22:11 Shalumu nĩ rĩitwa rĩngĩ rĩa Jehoahazu.

Githĩ ũguo tiguu kũmenyana na nĩ?”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

17 “No rĩrĩ, maitho maku na ngoro yaku
irorereirio o uumithio ũtarĩ wa kwĩhokeka,
cikeerekera gũitithia thakame ya andũ matarĩ ũũru mekĩte,
o na kũhinyanĩrĩria, na gwĩtia indo na hinya.”

18 Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũkonĩ Jehoiakimu mũrũ wa
Josia, mũthamaki wa Juda:

“Andũ matikamũrĩrĩra makiugaga atĩrĩ:
‘Wũi-ĩya, mũrũ-wa-Itthe-witũ-ĩ! Wũi-ĩya mwarĩ-wa-itthe-witũ-ĩ!’

Ningĩ matikamũrĩrĩra makiugaga:
‘Wũi-ĩya mwathi-witũ-ĩ! Wũi-ĩya riiri-wake-ĩ!’

19 Agaathikwo o ta ũrĩa ndigiri ithikagwo:
agaakururio, aikio na kũu nja ya ihingo cia Jerusalemu.”

20 “Ambata, ũthiĩ Lebanoni, ũkanĩrĩre kuo,
ũreke mũgambo waku ũiguĩke kũu Bashani,
na ũkayũrũrũke kuuma Abarimu,
nĩgũkorwo athiritũ aku othe nĩahehenje.

21 Nĩndagũkaanirie rĩrĩa weiguuga ũrĩ mũgitĩre,
nowe ũkiuga atĩrĩ, ‘Ndigũthikĩrĩria!’

Ũyũ ũkoretwo ũrĩ mũthĩre waku kuuma ũrĩ o mũnini;
wee ndũrĩ wanjathĩkĩra.

22 Arĩithi aku othe makaahurutwo nĩ rũhuho,
nao athiritũ aku nĩmagathaamĩrio kũngĩ.

Hĩndĩ ĩyo nĩũgaconoka na ũnyararithio
nĩ ũndũ wa waganu waku wothe.

23 Inyuĩ mũtũũraga Lebanoni,
o inyuĩ mũkaraga nyũmba cia mĩtarakwa,
kaĩ nĩmũgacakaya rĩrĩa mũkanyitwo nĩ ruo,
o ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo-ĩ!”

24 Jehova ekuuga atĩrĩ, “O ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, wee Jekonia,
mũrũ wa Jehoiakimu mũthamaki wa Juda, o na ũngĩrĩ gĩcũhĩ kĩa mũhũũri
kĩrĩ guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo-rĩ, no gũkũruta ingĩkũruta ho.

25 Ngũkũneana kũrĩ arĩa magũcaragia makũrute muoyo, o acio
wĩtigagĩra, ngũneane kũrĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni na
kũrĩ andũ a Babuloni.

26 Wee hamwe na maitũguo ũrĩa wagũciarire, ngamũnyuguta bũrũri
ũngĩ kũrĩa mũtaciariirwo, na kũu nĩkuo inyuĩ eerĩ mũgakuĩra.

27 Mũtirĩ hĩndĩ mũgaacooka gũkũ bũrũri ũyũ mwĩriragĩria
gũgaacooka.”

28 Hĩ anga mũndũ ũcio wĩtagwo Jekonia, nĩ nyũngũ nguũ na nyarare,
na kĩndũ gĩtarĩ mũndũ ũngĩkĩenda?

Nĩ kĩ gĩgũtũma we hamwe na ciana ciake manyugutwo,
na maikio bũrũri matooi?

29 Atĩrĩrĩ, wee bũrũri, bũrũri, bũrũri ũyũ,
ta thikĩrĩria ndũmĩrĩri ya Jehova!

30 Ũũ nĩguo Jehova ekuuga:

“Mũndũ ũyũ nĩandĩkwo maandĩko-inĩ, ta mũndũ ũtarĩ mwana,
mũndũ ũtakagaacĩra mũtũũrĩre-inĩ wake wothe,
nĩgũkorwo gũtirĩ mwana wake ũkaagaacĩra,
gũtirĩ ũgaikarĩra gĩtĩ gĩa ũthamaki kĩa Daudi

kana athamake rīngī thīnī wa Juda.”

23

Rūhonge rwa Ūthingu

¹ “Hī! Kaī arīithi arīa maninaga na makahurunja mbūri cia rūūru rwakwa marī na haaro-ī!” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

² Nī ūndū ūcio Jehova Ngai wa Isiraeli ekūūria arīithi arīa marīithagia andū akwa atīrī: “Tondū nīmūhurunjīte mbūri ciakwa na mūgaciingata, na nīmwigīte gūcimenyerera-rī, nīngamūherithia nī ūndū wa ūūru ūcio mwīkīte,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

³ “Nī mwene nīngacookereria matigari ma rūūru rwa mbūri ciakwa kuuma mabūrūri mothe marīa ndaacitwarithirie, ndīcicookie ūrīithio-inī wacio, na nīgaciaranīra kuo, cingīhe.

⁴ Nīngacirehera arīithi a gūcirīithagia, na itigacooka gwītīgīra kana kūmaka, na gūtīrī o na īmwe yacio īkoora,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁵ Jehova ekuuga atīrī, “Matukū nīmarooka rīrīa ngaarahūrīra Daudi mūndū mūthingu ūgerekanītio na Rūhonge rwa mūtī, na nīwe Mūthamaki ūrīa ūgaathamakaga arī na ūūgī, na ageekaga maūndū marīa magīrīire na ma kīhoto būrūri-inī.

⁶ Matukū-inī make-rī, Juda nīakahonokio, nake Isiraeli atūūre arī mūgitīre.

Nake ageetagwo rītwa rīrī:

Jehova-Ūthingu-Witū.”

⁷ Nī ūndū ūcio Jehova ekuuga atīrī: “Matukū nīmarooka, rīrīa andū matagacooka kuuga atīrī, ‘Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūraga muoyo, ūrīa warutire andū a Isiraeli kuuma būrūri wa Misiri,’

⁸ no makoigaga atīrī, ‘Ti-itherū, o ta ūrīa Jehova atūūraga muoyo, ūrīa warutire njaro cia Isiraeli būrūri ūrīa ūrī mwena wa gathigathini, na kuuma mabūrūri-inī mothe kūrīa aamathaamīrie.’ Hīndī īyo magaatūūra būrūri wao ene.”

Anabii a Maheeni

⁹ Ūhoro ūkoniī anabii nī atīrī:

Ngoro yakwa nīthuthīku;

mahīndī makwa mothe nīmarainaina.

Haana ta mūndū mūrīū,

ngahaana ta mūndū mūtoorie nī ndibei,

nī ūndū wa Jehova,

na nī ūndū wa ndūmīrīri ciake theru.

¹⁰ Būrūri ūyū ūiyūrīte itharia;

būrūri ūyū ūikarīte ūrī mūng’aru nī ūndū wa kīrumi,

naguo ūrīithio wothe kūu werū-inī ūkahooha.

Anabii marūmīrīire mītūūrīre mīūru,

na makahūthīra hinya wao ūrīa gūtagīrīire.

¹¹ “Anabii na athīnjīri-Ngai matīitigagīra Ngai;

o na thīnī wa hekarū-inī yakwa,

nīndīoneire waganu wao,”

ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹² “Nī ūndū ūcio njīra yao nīgūtuīka ndenderū;

magaathaamīrio nduma-inī,

na kūu nīkuo makaagūira.

Nĩngamarehithĩria mwanangĩko
mwaka-inĩ ũrĩa makaaherithio,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

13 “Thĩinĩ wa anabii a Samaria-rĩ,
nĩndonire ũndũ ũrĩ magigi, naguo nĩ ũyũ:
Maarathaga mohoro na rĩitwa rĩa Baali,
nao makĩhĩthia andũ akwa a Isiraeli.

14 Ningĩ thĩinĩ wa anabii a Jerusalemu-rĩ,
nĩnyonete ũndũ mũũru mũno, naguo nĩ ũyũ:
Matharanagia, na magatũũra maheenanageria.

Mekagĩra moko ma eeki naaĩ hinya,
gũkaaga mũndũ ũngĩgarũrũka atigane na waganu wake.
Othe mahaanĩte ta Sodomu harĩ nĩ;
andũ a Jerusalemu mahaana o ta Gomora.”

15 Nĩ ũndũ ũcio, ũhoru ũkoniĩ anabii acio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe
ekuuga ũũ:

“Nĩngatũma marĩe irio ndũrũ
na manyue maaĩ marĩ na thumu,
nĩ ũndũ kuuma kũrĩ anabii a Jerusalemu,
wagi wa gwĩtigĩra Ngai ũhunjĩte bũrũri-inĩ guothe.”

16 ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:
“Mũtigathikĩrĩrie ũrĩa anabii acio maramũrathĩra;
nĩ cĩrĩgĩrĩro cia tũhũ mamũheaga.

Maaragia ũhoru wa cioneki ciumĩte meciiria-inĩ mao ene,
no ti kuuma kanua ka Jehova.

17 Mathiiaga na mbere na kwĩra andũ arĩa maathũire atĩrĩ,
‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩmũkũgĩa na thayũ.’

Na kũrĩ arĩa othe marũmagĩrĩra ũremi wa ngoro ciao,
makameera atĩrĩ, ‘Gũtirĩ ũũru ũkũmũkora.’

18 No rĩrĩ, nũũ wao ũrĩ warũgama ciira-inĩ wa Jehova,
akĩona kana akĩigua kiugo gĩake.
Nũũ wathikĩrĩrie kana akĩigua kiugo gĩake?

19 Atĩrĩrĩ, kĩhuhũkanio kĩa Jehova
gĩgaatuthũka na mang’ũrĩ,
ta kĩhuhũkanio kĩnene gĩkĩharũrũka,
nakĩo kĩgũire mĩtwe ya andũ arĩa aaganu.

20 Marakara macio ma Jehova matigaathira,
o nginya rĩrĩa akaahingia
muoroto wa ngoro yake.

Matukũ-inĩ marĩa magooka-rĩ,
nĩmũgataũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio wega.

21 Anabii acio-rĩ, ti nĩ ndaamatũmire,
no rĩrĩ, nĩmateng’erete na ndũmĩrĩri ciao;
nĩ ndiamaarĩrie,
no-o no marathĩte mohoro.

22 No korwo nĩmarũgamĩte ciira-inĩ wakwa-rĩ,
nĩmangĩahunjirie ndũmĩrĩri yakwa kũrĩ andũ akwa,
na nĩmangĩagarũrũkĩte, magatigana na mĩthĩire yao mũũru,
na magatigana na cĩko ciao njũru.

23 “Kaĩ ndĩ Ngai wa o gũkũ gũkuhĩ,
na ndirĩ Ngai wa kũraya?”

ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

24 “Kũrĩ mũndũ ũngĩhota kwĩhitha kũrĩa kwĩhithĩte mũno, ũndũ itangĩhota kũmuona?”

ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

“Githĩ ndiyũrĩte kũndũ guothe, igũrũ na thĩ?”

ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

25 “Nĩnjiguĩte ũrĩa anabii moigaga arĩa marathaga mohoro ma maheeni makĩgwetaga rĩtwa rĩakwa. Moigaga atĩrĩ, ‘Nĩndĩrarootire! Nĩndĩrarootire!’

26 Nĩ nginya rĩ ũhoru ũyũ ũgũthĩ na mbere ngoro-inĩ cia anabii acio maheenanagia, o acio marathaga maũndũ ma matũhũhũ moimĩte meciiria-inĩ mao ene?

27 Meciragia atĩ irooto icio meranaga mũndũ na ũrĩa ũngĩ nĩgũtũma andũ akwa mariganĩrwo nĩ rĩtwa rĩakwa, o ta ũrĩa maithe mao mariganĩrwo nĩ rĩtwa rĩakwa makĩhooya Baali.

28 Mũnabii ũrĩa ũrotete kĩroto-rĩ, nĩaheane ũhoru wa kĩroto kũu gĩake, no rĩrĩ, ũrĩa ũrĩ na ndũmĩrĩri yakwa nĩaheane ũhoru wayo arĩ na wĩhokeku. Tondũ-rĩ, kaĩ rũũwa rwa ngano rũrĩ na ũhoru ũrĩkũ na ngano?” ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

29 “Githĩ ndũmĩrĩri yakwa ndĩhaana ta mwaki, o na ta kĩbũi kĩrĩa gĩthetheraga rwaro rwa ihiga rũgatuĩka tũcere?” ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

30 “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩndeganĩte na anabii acio maiyaga ndeto mũndũ kuuma kũrĩ ũrĩa ũngĩ, magaciaria ta ciumĩte kũrĩ nĩ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

31 Ũũ nĩguo Jehova ekuuga, “Nĩngũũkĩrĩra anabii acio maaragia ndeto ciao ene, na magacooka makoiga atĩrĩ, ‘Ũguo nĩguo Jehova oiga.’

32 Īĩ ti-itherũ, nĩngũũkĩrĩra anabii acio marathaga mohoro ma irooto cia maheeni,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Maheanaga ũhoru wacio, makahĩtithia andũ akwa na maheeni na mwĩtĩo wao, no ti nĩ ndĩmatũmĩte kana ngamaatha. Matigunaga andũ aya o na hanini,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Ndũmĩrĩri Nditũ cia Maheeni, na Anabii a Maheeni

33 “Rĩrĩa andũ aya, kana mũnabii, o na kana mũthĩnjĩri-Ngai mangĩkũũria atĩrĩ, ‘Ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova nĩ ĩrĩkũ?’ ũkameera atĩrĩ, ‘Ndũmĩrĩri nditũ ya Jehova nĩ inyuĩ, na nĩngamũtiganĩria, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.’

34 Mũnabii, kana mũthĩnjĩri-Ngai, o na kana mũndũ ũngĩ o wothe angiuga atĩrĩ, ‘Īno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,’ nĩ nĩngaherithia mũndũ ũcio o hamwe na nyũmba yake.

35 Mũndũ o mũndũ wanyu atiindaga akĩũria mũratawe kana mũndũ wao atĩrĩ: ‘Icookia rĩa Jehova nĩ rĩrĩkũ?’ kana, ‘Jehova oigĩte atĩa?’

36 No rĩrĩ, mũtigacooke kuuga rĩngĩ atĩ ‘ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,’ tondũ kiugo kĩa mũndũ we mwene nĩkĩo gĩtuĩkaga ndũmĩrĩri yake nditũ, na ũguo nĩguo mũgarũraga ciugo cia ndũmĩrĩri cia Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai witũ.

37 Mũtindaga mũkĩũria mũnabii atĩrĩ: ‘Jehova agũcookeirie ũhoru ũrĩkũ?’ kana, ‘Jehova aarĩtie atĩa?’

38 O na gwatuĩka inyuĩ nĩmugaga atĩrĩ, ‘Īno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,’ ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩmwahũthĩrĩre ciugo ici, ‘Īno

nīyo ndūmīrīri nditū kuuma kūrī Jehova,' o na gūtuika nīndamwīrite mūtikanoige atī 'Ino nīyo ndūmīrīri nditū kuuma kūrī Jehova.'

³⁹ Nī ūndū ūcio, ti-itherū nīngariganīrwo nī inyuī, ndīmūingate mwehere mbere yakwa hamwe na itūūra rīrī inene rīrīa ndaamūheire inyuī ene o na maithe manyu.

⁴⁰ Nīngamūrehithīria thoni cia gūtūūra tene na tene, īī, ndūme mūconorithio na njono itakariganīra."

24

Ikabū Igīrī cia Ngūyū

¹ Thuutha wa Jekonia mūrū wa Jehoakimu mūthamaki wa Juda na anene ake, na mabundi na atūūri a Juda gūtahwo, makīrutwo Jerusalemu magītwarwo Babuloni nī Nebukadinezaru, mūthamaki wa Babuloni-rī, Jehova nīanyonirie ikabū igīrī cia ngūyū ciigītwo hau mbere ya hekarū ya Jehova.

² Gīkabū kīmwe kīarī na ngūyū njega mūno, ta ngūyū iria ciambaga kwīrua; gīkabū kīrīa kīngī kīarī na ngūyū njūru mūno, itangīrīka nī ūndū wa ūrīa ciathūkīte.

³ Hīndī iyo Jehova akīnjūūria atīrī, "Jeremia, nī kīī ūroona?"

Ngīmūcookeria atīrī, "Nī ngūyū. Iria njega nī njega mūno, no iria njūru nī njūru mūno ūndū itangīrīo."

⁴ Hīndī iyo ndūmīrīri ya Jehova ikīnginyīra, ngīrwo atīrī:

⁵ "Jehova, Ngai wa Isiraēli ekuuga atīrī: 'O ta ngūyū ici imwe njega-rī, ūguo noguo nyonaga andū a Juda marī ega arīa maatahirwo, acio ndaarutire gūkū ngīmatwara būrūri wa Babuloni.

⁶ Maitho makwa nīmakamarora na ndīmeeke maūndū mega, na nīngamacookia gūkū būrūri ūyū. Nīngamarūgamia na ndikamamomora; nīngamahaanda na ndigacooka kūmamunya.

⁷ Nīngamahe ngoro ya gūtūma mamenye atī nī nīī Jehova. Nīmagatuika andū akwa na nīī nduīke Ngai wao, nīgūkorwo nīmakanjookerera na ngoro ciao ciothe.

⁸ "'No rīrī, o ta ngūyū icio njūru, icio itangīrīka nī ūndū wa ūrīa ithūkīte-rī,' Jehova ekuuga atīrī, 'ūguo no taguo ngeeka Zedekia mūthamaki wa Juda, na anene ake o na matigari ma andū a Jerusalemu, arīa magaakorwo matigaire gūkū būrūri ūyū kana arīa matūūraga būrūri wa Misiri.

⁹ Nīngatūma mathūrwo mūno, matuīke kīndū gīa gūthirīkia mothamaki mothe ma gūkū thī, na mameneke na matuīke a kuunagwo thimo, na matūūre mathekağīrīrwo na manyiitagwo nī kīrumi kūrīa guothe ngaamathaamīria.

¹⁰ Nīngamarehithīria rūhiū rwa njora, na ng'aragu, na mūthiro imokīrīre, nginya maninwo mathire būrūri-inī ūrīa ndaamaheire o na ngīhe maithe mao.' "

25

Mīaka Mīrongo Mūgwanja ya Ūkombo

¹ Ndūmīrīri nīyakinyīrīire Jeremia ikoniī andū othe a Juda, mwaka-inī wa kana wa gūthamaka kwa Jehoiakimu mūrū wa Josia mūthamaki wa Juda, naguo nīguo warī mwaka wa mbere wa gūthamaka kwa Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni.

2 Nĩ ùndũ ùcio Jeremia ùcio mũnabii akĩira andũ othe a Juda na arĩa othe maatũũraga Jerusalemu atĩrĩ:

3 Ihinda rĩa mũaka mũrongo ñĩrĩ na ìtatũ, kuuma mwaka-inĩ wa ikũmi na ìtatũ wa ùthamaki wa Josia mũrũ wa Amoni mũthamaki wa Juda, nginya ùmũthĩ, ndũmĩrĩri cia Jehova itũire inginyagĩrĩra, na ñĩ ngamũhe ùhoru wacio kaingĩ kaingĩ, no mũtithikĩrĩrie.*

4 Na rĩrĩ, o na gũtuũka Jehova ñamũtũmĩire ndungata ciake ciothe cia anabii kaingĩ, kaingĩ, mũtiigana gũthikĩrĩria kana gũtega matũ manyu nĩguo mũmaigue.

5 Maamwĩrĩte atĩrĩ, “Garũrũkai rĩu o ùmwe wanyu, mũtigane na mũthĩire yanyu mũuru na ciĩko cianyu njũru, nĩguo mũtũũre bũrũri-inĩ ùrĩa Jehova aamũheire inyuĩ o na maithe manyu nginya tene.

6 Mũtikandarũmĩrĩre ngai ingĩ mũcitungatĩre kana mũcihoee; mũtikandarokie na ùndũ wa kĩria mwĩthondekeire na moko manyu. Mwathĩka ùguo, hĩndĩ iyo ndikamũgera ngero.”

7 Jehova ekuuga atĩrĩ, “No inyuĩ mũtiathikĩrĩrie, no mũgũthirĩkia nĩguo ndaakare na ùndũ wa kĩria mwethondekeire na moko manyu, na inyuĩ nĩmũkĩgerithĩtie ngero.”

8 Nĩ ùndũ ùcio Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: “Tondũ nĩmũregete gũthikĩrĩria ndũmĩrĩri yakwa,

9 nĩngwĩta andũ othe a mwena wa gathigathini hamwe na ndungata yakwa Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni,” ùguo nĩguo Jehova ekuuga. “Nĩngũmarehe mookĩrĩre bũrũri ùyũ na arĩa matũũraga kuo o na mookĩrĩre ndũrĩrĩ ciothe iria iũrigiicĩrie. Nĩngamaniina biũ na ndũme matũũke ta kĩndũ kĩa ihooru na gĩa kũmeneka, na manangĩke nginya tene.

10 Nĩngũmehereria mĩgambo ya gĩkeno na ya kũrũũhia, o na mĩgambo ya mũhiki na mũhikania, na mũrurumo wa ithĩ, o na ùtheri wa tawa.

11 Bũrũri ùyũ wothe ùgaatuũka bũrũri ùtarĩ kĩndũ o na ùkirĩte ihooru, nacio ndũrĩrĩ icio nĩgatungatĩra mũthamaki wa Babuloni mũaka mũrongo mũgwanja.

12 “No rĩrĩ, mũaka mũrongo mũgwanja yathira, nĩngaherithia mũthamaki wa Babuloni na rũrĩrĩ rwake, herithie bũrũri ùcio wa andũ a Babuloni nĩ ùndũ wa mahĩtia mao, na nĩngĩ nĩngatũma bũrũri ùcio ùtũũre ùkirĩte ihooru nginya tene,” ùguo nĩguo Jehova ekuuga.

13 “Nĩngarehithĩria bũrũri ùcio maũndũ mothe marĩa ndanoiga atĩ nĩmakaũkora, marĩa mothe mandikĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩ, o macio maarathĩrwo ndũrĩrĩ ciothe nĩ Jeremia.

14 Nĩgũkorwo o ene nĩmagatuũka ngombo cia ndũrĩrĩ nyingĩ na athamaki anene; na ñĩ nĩngerĩhĩria harĩo kũringana na ciĩko ciao, o na kũringana na maũndũ marĩa maneeke na moko mao.”†

Gĩkombe kĩa Marakara ma Ngai

15 Atĩrĩrĩ, Jehova Ngai wa Isiraeli, aanjĩrĩre atĩrĩ: “Oya gĩkombe gĩkĩ kĩiyũrĩte ndibei ya mang’ũrĩ makwa kuuma guoko-inĩ gwakwa, na ùkĩnyuithie ndũrĩrĩ iria ciothe ngũgũtũma kũrĩ cio.

16 Rĩria ikaanyua-rĩ, nĩgatũgũũga na igũrũke nĩ ùndũ wa rũhiũ rwa njora rũria ngaarehithia gatagatĩ-inĩ kao.”

17 Nĩ ùndũ ùcio ngĩoya gĩkombe kũu kuuma guoko-inĩ kwa Jehova, na ngĩtũma ndũrĩrĩ iria ciothe aandũmĩte kũrĩ cio ikĩnyũire:

* 25:3 Andũ a Juda nĩmagire gũthikĩrĩria ndũmĩrĩri ya Jeremia, o ta ùrĩa Ngai aamũmenyithĩtie rĩria aamwĩtĩre (Jer 1:17-19). † 25:14 Ngai ñiarekereire andũ a Babuloni maathwo nĩ mabũrũri mangĩ nĩ ùndũ wa ùria meekire andũ a Juda.

18 itũũra rĩa Jerusalemu na matũũra ma Juda, na athamaki akuo na anene akuo, nĩguo manangĩke, na matuĩke ta kĩndũ kĩrĩ magigi na gĩa kũmeneka, o na kĩndũ kĩgwatĩtwo nĩ kĩrumi, ta ũrĩa matariĩ ũmũthĩ;

19 ningĩ Firaũni mũthamaki wa Misiri, na arĩa mamũtungataga, na anene ake na andũ ake othe,

20 na ageni arĩa othe matũũraga kuo; na ningĩ athamaki othe a Uzu; na ningĩ athamaki othe a Afilisti (aya nĩ andũ a Ashikeloni, na Gaza, na Ekironi, o na andũ arĩa maatigaire Ashidodi);

21 ningĩ andũ a Edomu, na Moabi na Amoni;

22 ningĩ athamaki othe a Turo na Sidoni; o na athamaki a icigĩrĩra iria irĩ mũrĩmo wa iria;

23 ningĩ andũ a Dedani, na Tema, na Buzu, na arĩa othe marĩ kũraya;

24 ningĩ athamaki othe a Arabia, na athamaki othe a ndũrĩrĩ ng'eni arĩa matũũraga werũ-inĩ;

25 ningĩ athamaki othe a Zimuri, na Elamu na Media;

26 o na athamaki othe a mwena wa gathigathini, a gũkuhĩ na a kũraya, marũmanĩrĩre mũndũ na ũrĩa ũngĩ: moimĩte mothamaki-inĩ mothe ma thĩ. Na thuutha wao othe, mũthamaki wa Sheshaki nĩagakĩnyũra o nake.

27 “Ŭcooke ũmeere atĩrĩ, ‘Ŭũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nyuai, mũrĩño na mũtahĩke, mũcooke mũgũe na mũtikanacooke gũkĩra, nĩ ũndũ wa rũhiũ rwa njora rũrĩa ngaarehithia gatagati-inĩ kanyu.’

28 No rĩrĩ, mangĩkaarega kuoya gĩkombe kũu kuuma guoko-inĩ gwaku manyue-rĩ, ũkameera atĩrĩ, ‘Ŭũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga: No nginya mũnyue!

29 Atĩrĩrĩ, nĩnyambĩrĩrie kũrehe mwanangĩko itũũra-inĩ rĩrĩ inene rĩtanĩtio na Rĩtwa rĩakwa; anga inyuĩ no mwage kũherithio? Mũtikaaga kũherithio, nĩ ũndũ nĩndĩrarehithĩria andũ arĩa othe matũũraga gũkũ thĩ rũhiũ rwa njora, ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.’

30 “Rũ marathĩre mohoro maya mothe, ũmeere atĩrĩ:

“ ‘Jehova akaarama arĩ o kũu igũrũ;
akaagamba ta ngwa arĩ gũikaro-inĩ gĩake gĩtheru,
na ararame na hinya, okĩrĩre bũrũri wake.

Akaanĩrĩra na mũgambo mũnene mũno
ta wa andũ arĩa marangagĩrĩria thabibũ,
agũthũkĩre andũ othe arĩa matũũraga gũkũ thĩ.

31 Inegene rĩu nĩrĩkaiguĩka nginya ituri-inĩ ciothe cia thĩ,
nĩ ũndũ Jehova nĩagaciirithia ndũrĩrĩ;

nĩagatuĩra andũ othe ciira
na oorage arĩa aaganu na rũhiũ rwa njora, ”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

32 Ŭũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:

“Atĩrĩrĩ! Mwanangĩko nĩũrahunja
kuuma rũrĩrĩ rũmwe nginya rũrĩa rũngĩ;
kĩhuhũkanio nĩkĩrahuhũkana
kuuma ituri-inĩ cia thĩ.”

33 Ihinda-inĩ rĩu andũ arĩa mooragithĩtio nĩ Jehova magaakorwo maara-ganĩte kũndũ guothe, kuuma gĩturi kĩmwe gĩa thĩ nginya kĩrĩa kĩngĩ. Matikarĩrĩrwo, kana monganio, kana mathikwo, no magaaikara ta rũrua, mahurunjũkĩte thĩ.

34 Rĩrai na mũgirĩke, inyuĩ arĩithi aya;
mwĩgaragariei rũkũngũ-inĩ, inyuĩ atongoria a rũũru rwa mbũri.

- Nīgũkorwo ihinda rĩanyu rĩa gũthĩnjwo nĩ ikinyu;
 mũkaagũa mũthuthĩke o ta rĩũmba rĩrĩa rĩega mũno.
- 35 Ariĩthi acio matikoona kũndũ gwa kũũrĩra,
 na atongoria a rũũru rwa mbũri matikoona gwa gwĩtharĩra.
- 36 Thikĩrĩriai mũigue kĩrĩro kĩa arĩithi,
 o na kĩgirĩko kĩa atongoria a rũũru rwa mbũri,
 nĩ ũndũ Jehova nĩaranangithia ũrĩithio wao.
- 37 Ũrĩithio ũcio wa cianda-inĩ ũtarĩ ũgwati nĩũkanangwo
 tondũ wa marakara mahiũ ma Jehova.
- 38 Akoimagara ta mũrũũthi ũkiuma kĩmamo-inĩ kĩaguo,
 na bũrũri wao nĩũgaakira ihooru
 nĩ tondũ wa rũhiũ rwa njora rwa mũhinyanĩrĩria,
 na nĩ ũndũ wa marakara mahiũ ma Jehova.

26

Jeremia Kwĩhĩtĩrwo Kũũragwo

¹ Rĩrĩa Jehoiakimu mũrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda ambĩrĩrie gũthamaka-rĩ, ndũmĩrĩri nĩyanginyĩrire yumĩte kũrĩ Jehova, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Jehova ekuuga atĩrĩ: Rũgama nja ya nyũmba ya Jehova warĩrie andũ othe a matũũra ma Juda, acio mokaga kũhoera thĩinĩ wa nyũmba ĩno ya Jehova. Mahe ũhoru ũrĩa wothe ngũgwatha; ndũgatige o na kiugo kĩmwe.

³ Hihi nĩmegũgũthikĩrĩria na mũndũ o mũndũ wao agarũrũke atigane na mũthiire yake mũũru. Hĩndĩ ĩyo na nĩ ndĩricũkwo ndige kũmarehera mwanangĩko ũrĩa nduĩte atĩ nĩngũmarehera, nĩ ũndũ wa ciĩko ciao njũru iria mekĩte.

⁴ Meere atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Mũngĩrega kũnjigua na kũrũmĩrĩra mawatho makwa marĩa njigĩte mbere yanyu,

⁵ na mũngĩaga gũthikĩrĩria ciugo cia ndungata ciakwa anabii, o icio ndĩmũtũmagĩra kaingĩ kaingĩ (o na gwatuĩka mũticiiguaga),

⁶ hĩndĩ ĩyo nĩngatũma nyũmba ĩno ĩtuĩke ta Shilo, o narĩo ĩtũũra rĩrĩ inene ndĩrĩtue rĩa kũgwetagwo ta kĩrumi nĩ andũ a ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ.’ ”

⁷ Athĩnjĩri-Ngai, na anabii, na andũ acio angĩ othe makĩigua Jeremia akĩaria ndũmĩrĩri ĩyo kũu nyũmba-inĩ ya Jehova.

⁸ No rĩrĩ, Jeremia aarĩkia kwĩra andũ maũndũ marĩa mothe Jehova aamwathĩte ameere-rĩ, athĩnjĩri-Ngai, na anabii, na andũ acio angĩ othe makĩmũnyĩta, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee no nginya ũkue!

⁹ Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũrathe mohoro ũkĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova, ũkoiga atĩ nyũmba ĩno ĩgaatuĩka ta Shilo, narĩo ĩtũũra rĩrĩ inene rĩkire ihooru na rĩtiganĩrio?” Nao andũ acio othe makĩũngana, makĩrigiicĩria Jeremia kũu thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova.

¹⁰ Rĩrĩa anene a Juda maaiguire maũndũ macio, makĩambata moimĩte nyũmba ya ũthamaki, magĩthĩ nyũmba-inĩ ya Jehova, makĩrũgama o mũndũ handũ hake itoonyero-inĩ rĩa Kĩhingo kĩrĩa Kĩerũ kĩa nyũmba ya Jehova.

¹¹ Hĩndĩ ĩyo athĩnjĩri-Ngai na anabii makĩra anene acio na andũ othe atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ agĩrĩre atuĩrwo kũũragwo, tondũ nĩarathĩte maũndũ mooru makonĩ ĩtũũra rĩrĩ inene. Nĩmũmeiguĩrĩire na matũ manyu!”

¹² Hĩndĩ ĩyo Jeremia akĩra anene othe na andũ othe atĩrĩ: “Nĩ Jehova wandũmire ngarathĩte maũndũ ma gũũkĩrĩra nyũmba ĩno na ĩtũũra rĩrĩ, o ta ũguo mũrĩkĩtie kũigua.

¹³ Rīu garūrīrai mīthiire yanyu na ciiko cianyu na mwathikire Jehova Ngai wanyu. Nake Jehova nīekwīricūkwo aage kūrehe mwanangiko ūcio aamūgweteire.

¹⁴ No niī-rī, ndī moko-inī manyu; njīkai o ūrīa mūkuona arī wega na kwagīrīire.

¹⁵ No rīrī, menyai wega, atī mūngīnjūruga nīmūgūcookererwo nī mahītia ma gūita thakame ya mūdū ūtarī ūūru ekīte, inyuī ene īmūcookerere, hamwe na itūūra rīrī inene, na arīa othe matūūruga kuo, tondū ti-itherū nī Jehova ūndūmīte kūrī inyuī njarie ūhoru ūyū wothe mūkīūiguaga.”

¹⁶ Hīndī īyo anene na andū acio angī othe makīra athīnjīri-Ngai na anabii atīrī, “Mūdū ūyū ndaagīrīire gūtuīrwo gūkua! Aatwarīirie akīgwetaga rītwa rīa Jehova Ngai witū.”

¹⁷ Athuuri amwe a būrūri ūcio makīrūgama hau mbere, makīra ūngano ūcio wa andū othe atīrī,

¹⁸ “Mika ūrīa Mūmoreshethu nīarathire ūhoru matukū-inī ma Hezekia, mūthamaki wa Juda. Eerire andū othe a Juda atīrī, ‘Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:

“ ‘Zayuni nīgūkarīmwo ta mūgūnda,

Jerusalemu gūgaatuīka ta hība ya kagoto,

nakīo kīrīma gīkī gīakītwo hekarū

gītuīke ta kīhumbu kīmereirwo nī ithaka.’

¹⁹ “Hezekia mūthamaki wa Juda kana mūdū ūngī wothe kūu Juda nīamūūragine? Githī Hezekia ti gwītīgīra eetīgīrīre Jehova, na agīcaria gwītīkīrīka nīwe? Na githī Jehova ndeerīcūkīrwo agītiga kūrehe mwanangiko ūrīa oigīte nīekūmarehera? Tūrorete kwīrehere mwanangiko mūūru mūno!”

²⁰ (Ningī nī haarī mūdū ūngī wetagwo Uria mūrū wa Shemaia, wa kuuma Kiriathu-Jearimu, nake aarathire ūhoru akīgwetaga rītwa rīa Jehova; aarathire o maūdū ta maya megī itūūra rīrī inene na būrūri ūyū, o ta ūguo Jeremia aarathīte.

²¹ No rīrīa Mūthamaki Jehoiakimu, na atongoria ake a mbaara na anene maiguire ndūmīrīri yake, mūthamaki agīcaria njīra ya kūmūūruga. No Uria nīaiguire ūhoru ūcio, agītīgīra, na akīūrīra būrūri wa Misiri.

²² Na rīrī, Mūthamaki Jehoiakimu agītūma Elinathani mūrū wa Akiboru athī būrūri wa Misiri, marī hamwe na andū angī.

²³ Nao makīgīra Uria kuuma Misiri, makīmūtware kūrī Jehoiakimu ūcio mūthamaki, nake akīmūūragithia na rūhiū rwa njora, nakīo kīimba gīake gīgīteeo mbīrīra-inī harīa haathikagwo andū arīa mataarī bata).

²⁴ No rīrī, Ahikamu mūrū wa Shafani akīgītīra Jeremia, na nī ūndū ūcio ndaaneanirwo kūrī andū mamūūrage.

27

Juda Nīagatungata Nebukadinezaru

¹ O kīambīrīria-inī kīa wathani wa Zedekia mūrū wa Josia, mūthamaki wa Juda, ndūmīrīri īno nīyakinyīrīire Jeremia yumīte kūrī Jehova:

² Nake Jehova akīnjīra atīrī, “Wīthondekere icooki rīa mīkwa na mītī mīkīranie, ūcooke ūmīkīre ngingo.

³ Ūcooke ūtūme ndūmīrīri kūrī athamaki a Edomu, na Moabi, na Amoni, na Turo na Sidoni ūmīnengerete abarūthi ao arīa mokīte Jerusalemu kūrī Zedekia mūthamaki wa Juda.

⁴ Mahe ndūmīrīri matwarīre anene ao, ūmeere atīrī, ‘Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: “Īrai anene anyu atīrī:

⁵ Nīi nī nīi ndombire thī na andū arīa marī kuo o na nyamū iria irī kuo na hinya wakwa mūnene na ndambūrūkītie guoko gwakwa, na ndīmīheaga o mūdū ūrīa ingīenda kūhe.

⁶ Na rīu nīngūneana mabūrūri manyu mothe kūrī ndungata yakwa Nebukadinezaru, mūthamaki wa Babuloni; nīngūtūma o na nyamū cia gīthaka imūtungatagīre.

⁷ Ndūrīrī ciothe nīkamūtungatīra we, na mūrīū, o na mwana wa mūrīū, nginya rīrīa ihinda rīa būrūri wake rīgaakinya; hīndī īyo ndūrīrī nyingī na athamaki anene nīmakamūtua wa kūmatungatagīra arī o.

⁸ “ “ “No rīrī, rūrīrī o ruothe kana ūthamaki o wothe arīa makaaga gūtungatīra Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, kana marege kūinamia ngingo mekīrwo icooki rīake, nīngaherithia rūrīrī rūu na rūhiū rwa njora, na ng’aragu, na mūthiro, nginya rīrīa ngarūniinithia na guoko gwake, ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁹ Nī ūndū ūcio-rī, tigai gūthikīrīria anabii anyu, na arathi anyu, na ataūrī-a-irooto, na aragūrī, kana andū-ago, o acio mamwīraga atīrī: ‘Inyuī mūtīrī hīndī mūgaatungatīra mūthamaki wa Babuloni.’

¹⁰ Nī ūndū ūcio nī ūhoru wa maheeni mamūrathagīra, marīa magaatūma mūtahwo, mūtwarwo kūdū kūrāya na būrūri wanyu; ngamūingata, mūniinwo biū.

¹¹ No rūrīrī rūrīa ruothe rūkainamia ngingo rwīkīrwo icooki rīa mūthamaki wa Babuloni na rūmūtungatīre-rī, nīngētīkīria rūrīrī rūu rūtūūre būrūri-inī wao kīūmbe, marīmage na maikarage kuo, ūguo nīguo Jehova ekuuga.” ” ”

¹² Nīndaheanire ndūmīrīri o ro īyo kūrī Zedekia mūthamaki wa Juda. Ngīmwīra atīrī, “Inamia ngingo yaku, wīkīrwo icooki rīa mūthamaki wa Babuloni; mūtungatīre we mwene na andū ake, na nīngūtūūra muoyo.

¹³ Wee mwene mūrī na andū aku-rī, mūgūkīninithia nīkī na rūhiū rwa njora, na ng’aragu, o na mūthiro, o icio Jehova atuīrīre rūrīrī o ruothe rūrīa rūtagatungatīra mūthamaki wa Babuloni?

¹⁴ Tiga gūthikīrīria ūhoru wa anabii acio makwīraga atīrī, ‘Wee ndūrī hīndī ūgaatungatīra mūthamaki wa Babuloni,’ tondū makūrathagīra ūhoru wa maheeni.

¹⁵ ‘Nīi ndimatūmīte,’ nīguo Jehova ekuuga. ‘Mararatha ūhoru wa maheeni, makīgwetaga rītwa rīakwa. Nī ūndū ūcio nīngamūingata, na inyuī mūniinwo biū, wee hamwe na anabii acio makūrathagīra mohoro.’ ”

¹⁶ Ngīcooka ngīra athīnjīri-Ngai na andū acio angī othe atīrī: “Ūū nīguo Jehova ekuuga: Tigai gūthikīrīria anabii acio mamwīraga atīrī, ‘Hatigairie o kahinda kanini, nacio indo iria ciarutirwo nyūmba ya Jehova icookio kuuma Babuloni.’ Maramūrathīra ūhoru wa maheeni.

¹⁷ Tigai kūmathikīrīria. Tungatīrai mūthamaki wa Babuloni, na nīmūgūtūūra muoyo. Kaī itūūra rīrī rīngīkīanangwo nīkī?

¹⁸ Angīkorwo acio nī anabii marī na ndūmīrīri kuuma kūrī Jehova-rī, nīmagīthaithe Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīguo indo iria itigarīte gūkū thīnī wa nyūmba ya Jehova, o na thīnī wa nyūmba ya mūthamaki wa Juda, o na kūu Jerusalemu itigatwarwo Babuloni.

19 Nĩ ūndũ ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe oigĩte ũhoro ũkonĩ itugĩ cia hekarũ, na karia ka maaĩ, indo cia kũigĩrĩra iria ingĩ, na indo ciothe cia nyũmba ingĩkorwo itigaire gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩ inene,

20 iria Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni ataakuire hĩndĩ ĩrĩa aatahire Jekonia mūrũ wa Jehoiakimu mũthamaki wa Juda agĩthaamio arutĩtwo Jerusalemu na agĩtwarwo Babuloni, we mwene hamwe na andũ othe a Juda na a Jerusalemu arĩa maarĩ igweta:

21 ĩĩ, ti-itherũ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli oigĩte atĩrĩ ũhoro ũkonĩ indo icio itigaire thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova, o na thĩinĩ wa gũikaro kĩa mũthamaki wa Juda, o na kũu Jerusalemu:

22 'Nĩgatwarwo Babuloni, na igaikara kũu nginya mũthenya ũrĩa ngooka gũcigĩra,' ũguo nĩguo Jehova ekuuga. 'Hĩndĩ ĩyo nĩngacirehe ndĩcicookie gũkũ.' "

28

Hanania Mũnabii wa Maheeni

1 Mweri-inĩ wa gatano mwaka-inĩ ũcio, nĩguo mwaka wa kana, o kĩambĩrĩria-inĩ kĩa ũthamaki wa Zedekia mũthamaki wa Juda, mũnabii wetagwo Hanania mūrũ wa Azuri, ũrĩa woimĩte Gibeoni, nĩanjĩrĩre atĩrĩ, tũrĩ o kũu nyũmba ya Jehova mbere ya athĩnjĩri-Ngai na andũ arĩa angĩ othe:

2 "Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: 'Nĩnyunangĩte icooki rĩa mũthamaki wa Babuloni.

3 Mĩaka ĩrĩ ĩtanathira, nĩngũcookithia indo cia nyũmba ya Jehova gũkũ, iria Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni aarutire gũkũ agĩcitwara Babuloni.

4 Ningĩ Jekonia mūrũ wa Jehoiakimu mũthamaki wa Juda, nĩngamũcookia marĩ hamwe na andũ othe arĩa maatahitwo kuuma Juda magĩtwarwo Babuloni, nĩ ūndũ nĩnyunangĩte icooki rĩa mũthamaki wa Babuloni,' " ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

5 Hĩndĩ ĩyo mũnabii Jeremia agĩcookeria mũnabii Hanania ũhoro arĩ hau mbere ya athĩnjĩri-Ngai hamwe na andũ arĩa angĩ othe marũgamĩte kũu nyũmba ya Jehova.

6 Akĩmwĩra atĩrĩ, "Kũrotũka guo! Jehova aroeka o ũguo! Jehova arohingia ũhoro ũcio waratha na ūndũ wa gũcookithia indo icio cia nyũmba ya Jehova, o na andũ othe arĩa maatahirwo gũkũ amacookie kuuma Babuloni.

7 No rĩrĩ, ta thĩkĩrĩria ũigue ũhoro ũrĩa ngwaria ũkĩiguagĩra na matũ, o nao andũ aya othe makĩiguaga:

8 Kuuma o mahinda ma tene, anabii arĩa maarĩ mbere yaku o na yakwarĩ, maatũrĩte marathaga ũhoro wa mbaara, na mwanangĩko, na mũthiro, gũkĩrĩra mabũrũri maingĩ o na mothamaki marĩ hinya.

9 No rĩrĩ, mũnabii ũrĩa ũrathagĩra andũ ũhoro wa thayũ akaamenyeka wega atĩ ti-itherũ nĩ Jehova wamũtũmĩte o rĩrĩa ũrathi wake ũkaahinga."

10 Hĩndĩ ĩyo mũnabii Hanania akĩruta icooki ngingo-inĩ ya Jeremia na akĩriunanga,

11 agĩcooka akiuga andũ acio othe marĩ ho atĩrĩ, "Jehova ekuuga atĩrĩ: 'Ūguo noguo ngoinanga icooki rĩa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, rĩehere ngingo-inĩ cia ndũrĩrĩ ciothe mĩaka ĩrĩ ĩtanathira.' " Mũnabii Jeremia aigua ũguo agĩthĩra.

12 Kahinda kanini thuutha wa mūnabii Hanania kuunanga icooki rīu rīarī ngingo-inī ya Jeremia ūcio mūnabii, ndūmīrīri ya Jehova nīyakinyīire Jeremia akīrwo atīrī:

13 “Thīi wīre Hanania atīrī, ‘Ūū nīguo Jehova ekuuga: Wee uunangīte icooki rīa mūtī, no rīrī, handū harīo ūgeekīrwo icooki rīa kīgera.

14 Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nīngēkīra ndūrīrī icio ciothe icooki rīa kīgera ngingo, nīgeetha ndūme itungatīre Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, na nīkamūtungatīra. O na nīngamūhe wathani aathage nyamū cia gīthaka.’”

15 Hīndī īyo mūnabii Jeremia akīra Hanania ūcio mūnabii atīrī, “Hanania, ta thikīrīria! Jehova ndagūtūmīte, no wee-rī, nīūringīrīrie rūrīrī rūrū rwīhoke ūhoru wa maheeni.

16 Nī ūndū ūcio, Jehova ekuuga atīrī: ‘Ndī hakuhī gūkweheria thī. Mwaka-inī o ro ūyū nīūgūkua, tondū nīūhunjītie ūremi wa gūkīrīra Jehova.’”

17 Mweri-inī wa mūgwanja wa mwaka o ro ūcio-rī, Hanania ūcio mūnabii agīkua.

29

Marūa kūrī Andū arīa Maatahītwo

1 Ūyū nīguo ūhoru ūrīa waandīkītwo marūa-inī marīa mūnabii Jeremia aatūmire arī Jerusalemu kūrī athuuri arīa maatigaire thīnī wa arīa maatahītwo, na kūrī athīnjīri-Ngai, na anabii, o na andū acio angī othe arīa Nebukadinezaru aatahīte kuuma Jerusalemu akamatwara Babuloni.

2 (Hīndī īno nī thuutha wa Mūthamaki Jekonia, na nyina wa mūthamaki, na anene a kwa mūthamaki, na atongoria a Juda na a Jerusalemu, na mabundi na atūūri gūkorwo matahītwo kuuma Jerusalemu.)

3 Ehokeire marūa macio Elasa mūrū wa Shafani, na Gemaria mūrū wa Hilikia, arīa Zedekia mūthamaki wa Juda aatūmire kūrī Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni. Marūa macio moigīte atīrī:

4 Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekwīra andū othe arīa ndaarutire Jerusalemu ngīmatwarithia Babuloni atīrī:

5 “Mwīyakīrei nyūmba na mūcītūre; haandai mīgūnda mūcooke mūrīe maciaro mayo.

6 Hikaniai, mūciare aanake na airītu; carīriai aanake anyu atumia mahikie, nao airītu anyu mūreke mahikio, nīgeetha o nao maciare aanake na airītu. Ongererekai na mūngīhe mūrī kūu; mūtikanyihanyihe.

7 Ningī-rī, caragiai thayū na ūgaacīru wa itūūra rīu inene kūu ndīmūthaamīrie. Hooyagai Jehova nī ūndū warīo, tondū rīngīgaacīra-rī, o na inyuī no mūkūgaacīra.”

8 Īi, ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: “Mūtikareke anabii na aragūri arīa marī gatagatī kanyu mamūheenie. Mūtikanathikīrīrie irooto icio inyuī mūmaringagīrīria mamūrotere.

9 Mamūrathagīra ūhoru wa maheeni, makīgwetaga rītwa rīakwa. Ti nī ndīmatūmīte,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

10 Jehova ekuuga atīrī: “Mwaniina mīaka mīrongo mūgwanja kūu Babuloni, nīngooka kūrī inyuī ndīmūhingīrie kīranīro gīakwa kīa ūtugi gīa kūmūcookia gūkū.

11 Nīgūkorwo nīnjūũ meciiria marīa ndīciiragia ūhoru-inī wanyu, o meciiria ma thayū na ti ma kūmwīka ūūru, meciiria ma kūmwīhe kīrīgīrīro atī ūhoru wanyu nīūkaagīrīra thuutha-inī," ūguo nīguo Jehova ekuuga.

12 "Hīndī īyo nīmūkangaīra na mūūhooe, na nī nīngamūigua.

13 Nīngī nīmūkanjaria na nīmūkanyona rīrīa mūkaanjaria na ngoro yanyu yothe.

14 Nī na nī nīngonekana nī inyuī," ūguo nīguo Jehova ekuuga. "Nīngamūruta kūrīa mūtūūrīte mūrī andū atahe, ndīmūcookie gūkū. nīngamūcooanīrīria kuuma ndūrīrī-inī ciothe na kūdū guothe kūrīa ndaamūhurunjīire, na nīngamūcookia kūdū kūrīa ndaamūrūtīte ngīmūtwaru mabūrūri ma kūngī," ūguo nīguo Jehova ekuuga.

15 Mwahota kuuga atīrī, "Jehova nīatwarahūrīire anabīi gūkū Babuloni,"

16 no rīrī, ūū nīguo Jehova ekuuga ūhoru ūkonīi mūthamaki ūrīa ūikaragīra gītī kīa ūnene kīa Daudi, marī hamwe na andū othe arīa maatigarire itūūra-inī rīrī inene, na andū a būrūri wanyu, acio mūtaakuuanīirio nao mūgītahwo:

17 ī, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atīrī: "Nīngamatwarithīria rūhiū rwa njora, na ng'aragu, na mūthiro, na ndūme mahaane ta ngūyū njūru mūno, iria itangīrīka nī ūndū wa gūthūka.

18 Nīngamaingatithia na rūhiū rwa njora, na ng'aragu, na mūthiro, na ndūme matūike kīndū kīmeneku harī mothamaki mothe ma gūkū thī, na matūike ta kīndū kīnyiite nī kīrumi na kīrī magigi, na kīndū gīa kūnyararwo na kūmeneka, manyararwo ndūrīrī-inī ciothe kūrīa ngaamatwarithia.

19 Nīgūkorwo matiathikīrīirie ndūmīrīri ciakwa, ndūmīrīri iria ndaamatūmīire kaingī na tūnua twa ndungata ciakwa cia anabīi", ūguo nīguo Jehova ekuuga "O na inyuī arīa mwatahirwo-rī, mūtiigana gūthikīrīria," ūguo nīguo Jehova ekuuga.

20 Nī ūndū ūcio-rī, ta thikīrīriai ndūmīrīri ya Jehova, inyuī arīa mūtahītwo ngamūruta Jerusalemu mūgatwarwo Babuloni.

21 Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga nī ūndū wa Ahabu mūrū wa Kolaiia, na Zedekia mūrū wa Maaseia, o acio mamūrathagīra mohoro ma maheeni makīgwetaga rītwa rīakwa: "Nīngamaneana kūrī Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, nake nīakamooraga mūkīionagīra na maitho manyu.

22 Nī ūndū wa ūhoru ūcio wao-rī, andū othe a Juda arīa maatahirwo na rīu marī Babuloni nīmakamoinaga thimo makīrumana, makoiga atīrī, 'Jehova arotūma ūtuīke ta Zedekia na Ahabu, arīa mūthamaki wa Babuloni aacinire na mwaki.'

23 Nīgūkorwo nīmekīte maūndū mooru mūno thīnī wa Isiraeli; nī matharītie na atumia a andū angī, na makaaria ndeto cia maheeni, makīgwetaga rītwa rīakwa, ūndū itaameerīte meke. Nīnjūũ ūguo nīguo, na ndī mūira wamo," ūguo nīguo Jehova ekuuga.

Ndūmīrīri kūrī Shemaia

24 Īra Shemaia ūcio Mūnehelami atīrī,

25 "Ūū nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Wee nīwatūmire marūa na rītwa rīaku mwene kūrī andū othe a Jerusalemu, na kūrī Zefania mūrū wa Maaseia ūrīa mūthīnjīri-Ngai, o na kūrī athīnjīri-Ngai arīa angī othe. Werire Zefania atīrī,

²⁶ ‘Jehova nĩagũtuĩte mũthĩnjĩri-Ngai ithenya rĩa Jehoiada nĩguo ũtuĩke mũrũgamĩrĩri wa nyũmba ya Jehova; wee wagĩrĩrwo nĩkuoherera mũgũrũki o wothe ũretua mũnabii ndungu magũrũ na ũmuoherere igeracia ngingo.

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ kĩĩ kĩgirĩtie wee ũkaanie Jeremia ũcio wa kuuma Anathothu, o ũcio wĩtuaga mũnabii gatagatĩ-inĩ kanyu?

²⁸ Nĩatũtũmĩire ndũmĩrĩri ĩno gũkũ Babuloni akoiga atĩrĩ: Nĩmũgũikara mũrĩ atahe ihinda iraa. Nĩ ũndũ ũcio akaai nyũmba na mũcitũũre, na mũrĩme mũgũnda na mũrĩe maciaro mayo.’ ”

²⁹ No rĩrĩ, we Zefania ũcio mũthĩnjĩri-Ngai agĩthomera mũnabii Jeremia marũa macio.

³⁰ Hĩndĩ iyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jeremia, akĩrwo ũũ:

³¹ “Tũma ndũmĩrĩri ĩno kũrĩ andũ othe arĩa atahe: ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga ũndũ ũkonĩĩ Shemaia ũcio Mũnehelami: Tondũ Shemaia nĩamũrathĩire ũhoru, o na gũtuĩka ndiamũtũmĩte, na nĩatũmĩte mwĩhoke ũhoru wa maheeni-rĩ,

³² ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Ti-itherũ nĩngaherithia Shemaia ũcio Mũnehelami na njiaro ciake. Ndakagĩa na mũndũ ũtigarĩte thĩĩnĩ wa andũ aya, o na kana eyonere maũndũ mega marĩa ngeeka andũ akwa, tondũ nĩahunjĩtie ũremi akaanjũkĩrĩra,’ ” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

30

Gũcookererio kwa Isiraeli

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova:

² “Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ‘Andĩka ũhoru ũrĩa wothe ngwarĩirie ibuku-inĩ.’

³ Tondũ Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Matukũ nĩmarooka, rĩrĩa ngaarehe andũ akwa a Isiraeli na a Juda moime kũrĩa maatwarirwo maatahwo na ndĩmacookie bũrũri ũrĩa ndaheire maithe mao mawĩgwatĩre,’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga.”

⁴ Ũyũ nĩguo ũhoru ũrĩa Jehova aaririe ũkonĩĩ Isiraeli na Juda:

⁵ “Jehova ekuuga atĩrĩ:

“ Nĩtũiguĩte mũkayũrũrũko wa kũmakania,
wa itua-nda, no ti wa thayũ.

⁶ Ta tuĩriai ũhoru, muone:

Hihi mũndũ mũrũme no ahote gũciara mwana?
Nĩ kĩĩ kĩragĩtũma nyone arũme othe arĩa marĩ hinya
menyiĩtĩte nda ta mũtumia ũkũrũmwo,
na o mũndũ akagarũrũka agatukia gĩthiithi?

⁷ Kaĩ mũthenya ũcio nĩũgakorwo ũrĩ mũrũrũ-ĩ!

Gũtirĩ ũngĩ ũkahaana taguo.

Gũgaakorwo kũrĩ ihinda rĩa kũnyariirĩka rĩa Jakubu,
no nĩakahonokio kuuma harĩ guo.’

⁸ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,

‘Mũthenya ũcio nĩngoinanga icooki rĩu
ndĩrĩeherie ngingo-inĩ ciao,
na nduuange nga iria mohetwo nacio;
nacio ndũrĩrĩ itigacooka kũmatua ngombo ciao rĩngĩ.

⁹ Handũ ha ũguo, magaatungatagĩra Jehova Ngai wao,
na Daudi mũthamaki wao,

ũrĩa nĩ ngaamarahũrĩa.

10 “ ‘Nĩ ũndũ ũcio tiga gwĩtigĩra, wee Jakubu ndungata yakwa;
tiga kũmaka, wee Isiraeli,’
nĩguo Jehova ekuuga.

‘Ti-itherũ nĩngakũhonokia ngũrute kũu kũraya,
na njiaro ciaku ndĩcirute bũrũri ũrĩa maathaamĩrio.
Jakubu nĩagacookererwo nĩ thayũ o na ũgitĩri,
na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũgaatũma etigĩre.

11 Ndĩ hamwe nawe na nĩngakũhonokia,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

‘O na ingĩniina ndũrĩrĩ ciothe
cia kũrĩa guothe ngũharaganĩirie,
wee ndigakũniina biũ.

No nĩngakũherithia na kĩhoto;
ndikaareka ũthĩ o ro ũguo itakũherithĩtie.’

12 “Nĩ ũndũ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“ ‘Kĩronda gĩaku gĩtingĩhona,
nguraro ciaku itirĩ kĩhonia.

13 Hatirĩ na wa gũgũthaithanĩrĩa,
kana ndawa ya kĩronda gĩaku,
o na kana gĩa gũkũhonia.

14 Athiritũ aku othe nĩmariganĩirwo nĩwe;
ndũrĩ kiene harĩo.

Ngũgũthĩte o ta ũrĩa thũ ingĩkũgũtha,
na ngaakũherithia o ta ũrĩa mũndũ ũtarĩ tha aherithanagia,
nĩ ũndũ mahĩtia maku nĩ manene mũno,
namo mehia maku makaingĩha makĩria.

15 Nĩ kĩ kĩratũma ũrĩrĩre kĩronda gĩaku,
ũkarĩrĩa ruo rwaku rũtarĩ na kĩhonia?
Nĩ ũndũ wa ũrĩa mahĩtia maku manenehete
na mehia maku magakiingĩha rĩ,
nĩkĩo ngwĩkĩte maũndũ macio.

16 “ ‘No rĩrĩ, andũ arĩa othe magaaakũng’aũrania
o nao nĩmakang’aũranio;
thũ ciaku ciothe nĩgatwarwo ithaamĩrio.

Arĩa magũtahaga indo ciaku nĩmagatahwo;
arĩa othe magũtunyaga indo na nĩ nĩngamatunya.

17 No nĩngagũcookeria ũgima waku,
na ngũhonie nguraro ciaku,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga,

‘tondũ wĩtagwo mũndũ mũte,
Zayuni itũũra rĩtarĩ mũndũ ũrĩrũmbũyagia.’

18 “Ũũ nĩguo Jehova ekuuga:

“ ‘Nĩngacookia ũgaacĩru wa Jakubu hema-inĩ ciake,
nacio ciikaro ciake ndĩciiguĩre tha;
itũũra rĩu inene nĩrĩgaakwo rĩngĩ o kũu rĩanangĩirwo,
nayo nyũmba ya ũthamaki nĩkarũgama harĩa hamĩagĩrĩire.

19 Kuuma kũu nĩgũkaiguuagwo gũkĩinĩrwo nyĩmbo cia gũcookia ngaatho,
na kũiguuagwo mĩgambo ya gĩkeno.

Nĩngamaingĩhia

na matikanyihanyiiha;
nĩngamaheithia gĩtĩño,
na matikaagithio kĩene.

20 Ciana ciao igaikaraga o ta matukũ-inĩ marĩa ma tene,
nakĩo kĩrĩndĩ kĩaao gĩtũũre kĩrũmĩte wega mbere yakwa;
nĩngaherithia arĩa othe mamahinyagirĩria.

21 Mũtongoria wao agaakorwo arĩ ũmwe wa andũ ao kĩũmbe;
o nake mwathi wao akoima o kũu thĩinĩ wa andũ ao.
Nĩngamũreharehe nake oke hakuhĩ na nĩ,
nĩ ũndũ-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩkũ ũngĩrutĩra
gũũka hakuhĩ na nĩ?’

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

22 ‘Nĩ ũndũ ũcio nĩmũgatuĩka andũ akwa,
na nĩ nduĩke Ngai wanyu.’ ”

23 Atĩrĩrĩ, mang’ũrĩ ma Jehova
nĩmagatuthũka mahaana ta kĩhuhũkanio;
ti-itherũ makaahaana ta rũhuho rũkũhurutana mũno,
igũrũ rĩa andũ arĩa aaganu.

24 Marakara mahiũ ma Jehova matigaathira,
o nginya rĩrĩa akaahingia
muoroto wa ngoro yake biũ.

Matukũ-inĩ marĩa magooka-rĩ,
nĩmũgataũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio wega.

31

1 “Ihinda-inĩ rĩu ngaakorwo ndĩ Ngai wa mbarĩ ciothe cia Isiraeli, nao
nĩmagatuĩka andũ akwa,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

2 Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Andũ arĩa makaahonoka kũũragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ,
nĩmagetikĩrĩka kũu werũ-inĩ;
nĩngooka kũhuurũkia andũ a Isiraeli.”

3 Jehova nĩatumĩrĩire matukũ-inĩ ma tene, agĩtwĩra atĩrĩ:

“Nĩ ngwendete na wendo wa tene na tene;
nĩngũguucĩrĩrie na ũtugi.

4 Nĩngagwaka rĩngĩ nawe nĩũgaakĩka,
wee Isiraeli mũirĩtu ũyũ gathirange.

Nĩũkooya tũhembe twaku rĩngĩ,
uume ũthĩ mũkaine hamwe na arĩa marakena.

5 Ningĩ nĩũkahaanda mĩgũnda ya mĩthabibũ
kũu irĩma-inĩ cia Samaria;

arĩmi nĩmakamĩhaanda,
na makenere maciaro mayo.

6 Nĩgũkaagĩa mũthenya ũmwe ũrĩa arangĩri makaanĩrĩra
marĩ tũrĩma-inĩ twa Efiraimu, moige atĩrĩ,

‘Ũkĩrai twambate tũkinye Zayuni,
harĩ Jehova Ngai witũ.’ ”

7 Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Inĩrai Jakubu mũkenete,
mũkũngũire rũrĩrĩ rũrĩa rũnene mũno.
Tũmai kũgococa kwanyu kũiguuo, mũkiugaga atĩrĩ,
‘Wee Jehova, honokia andũ aku,

- o acio matigari ma Isiraeli.’
- ⁸ Atĩrĩrĩ, ngaamarehe, ndĩmarute bũrũri wa gathigathini,
ndĩmacookererie kuuma ituri ciothe cia thĩ.
Na magooka marĩ na atumumu ao, na ithua,
o na atumia arĩa marĩ na nda, o na arĩa mararũmwo;
magaacooka marĩ kĩrĩndĩ kĩnene mũno.
- ⁹ Nao magooka makĩrĩraga;
nĩmakahooyaga ngĩmacookia kwao.
Nĩngamagereria ndwere-inĩ cia tũrũũ twa maaĩ,
njĩra-inĩ irĩa njaraganu kũndũ matangĩhĩngwo,
nĩgũkorwo niĩ niĩ ithe wa Isiraeli,
nake Efraimu nĩwe mũrũ wakwa wa irigithathi.
- ¹⁰ “Thikĩrĩriai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ ndũrĩrĩ;
hunjanĩriai ũhoru wayo ndwere-inĩ cia iria kũndũ kũraya, atĩrĩ:
‘We ũrĩa wahurunjire andũ a Isiraeli nĩakamacookereria,
na amamenyerere o ta ũrĩa mũrĩithi arĩithagia mbũri cia rũũru
rwake.’
- ¹¹ Nĩ ũndũ Jehova nĩagakũũra Jakubu,
na amahonokie kuuma kũrĩ arĩa marĩ hinya kũmakĩra.
- ¹² Nĩmagooka maanĩrĩre nĩ gũkena marĩ kũu irĩma-inĩ cia Zayuni;
nĩmagakenagĩra ũtaana wa Jehova:
wa ngano, na wa ndibei ya mũhahano, na wa maguta,
na wa tũgundu tuumĩte ndũũru-inĩ cia mbũri, na wa tũcaũ tuumĩte
ndũũru-inĩ cia ng’ombe.
Magaatuĩka ta mũgũnda unithĩirio maaĩ,
na matigacooka kũnyitwo nĩ ihooru rĩngĩ.
- ¹³ Hĩndĩ iyo airĩtu nĩmakaina na makene,
o na aanake na athuuri o ũndũ ũmwe.
Nĩngagarũra gũcakaya kwao gũtuĩke gĩkeno;
nĩngamahooreria, na ndĩmahe gĩkeno handũ ha kĩaha.
- ¹⁴ Nĩngahũũnia athĩnjĩri-Ngai na bũthi,
nao andũ akwa nĩmakaiganwo nĩ ũtugi wakwa,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ¹⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Mũgambo nĩũiguĩtwo kũu Rama,
gũcakaya kũnene na kĩrĩro,
Rakeli akĩrĩrĩra ciana ciake,
na akarega kũhoorerio,
nĩgũkorwo ciana ciake itirĩ ho.”
- ¹⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Wĩgirĩrĩrie mũgambo waku ũtuge kũiguuo ũkĩrĩra,
na ũgirĩrĩrie maitho maku gũita maithori,
nĩ ũndũ nĩũkarĩhwo wĩra waku,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Ciana icio ciaku nĩigacooka kuuma bũrũri wa thũ.
- ¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ harĩ kĩrĩgĩrĩro matukũ-inĩ maku ma thuutha,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Ciana ciaku nĩigacooka gũkũ bũrũri wacio kũmbe.
- ¹⁸ “Ti-itherũ nĩnjiguĩte mũcaayo wa Efraimu akiuga atĩrĩ:
‘Wee nĩũũherithĩtie o ta gacaũ gatamenyerete gwĩkĩrwo icooki,

na niĩ nĩnjathĩkĩte.
 Njokereria, na niĩ nĩngũcooka,
 tondũ wee niĩwe Jehova Ngai wakwa.
 19 Thuutha wa gũturuura,
 nĩndacookire ngĩrira;
 thuutha wa gũtaũkĩrwo,
 nĩndehũũrĩre gĩthũri.
 Nĩndaconokire na ngĩnyarara,
 nĩ ũndũ nĩndakuũte thoni cia wĩthĩ wakwa.’
 20 Githĩ Efraimu tiwe mũrũ wakwa ũrĩa nyendete,
 mwana ũrĩa niĩ ngenagĩra?
 O na gũtuĩka ndanamũũkĩrĩra kaingĩ-rĩ,
 no ndirikanaga ũrĩa ndĩmwendete.
 Nĩ ũndũ ũcio ngoro yakwa nĩmũnyootagĩra;
 nĩndĩmũiguagĩra tha mũno,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

21 “Ĩkĩrai marũũri ma barabara,
 na mũhaande itugĩ cia kuonania njĩra.
 Ta rorai barabara ĩyo nene,
 o barabara ĩyo mwagereire mũgĩthĩ.
 Njookerera, wee Isiraeli mũirĩtu gathirange,
 cooka matũũra-inĩ maku.
 22 Ũgũtũũra ũrũũraga nginya-rĩ,
 wee mwarĩ ũyũ ũtarĩ mwĩhokeku?
 Jehova nĩegũthondeka ũndũ mwerũ gũkũ thĩ:
 mũndũ-wa-nja nĩakagitĩra mũndũ mũrũme.”

23 Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: “Rĩrĩa ngaamacookia moime kũrĩa maatwarirwo maatahwo-rĩ, andũ arĩa marĩ bũrũri-inĩ wa Juda o na matũũra-inĩ makuo nĩmagacooka kwaria ciugo ici rĩngĩ, moige atĩrĩ: ‘Jehova arokũrathima, wee gĩikaro gĩkĩ kĩa ũthingu, wee kĩrĩma gĩkĩ gĩtheru.’

24 Andũ nĩmagatũũrania hamwe kũu Juda o na matũũra-inĩ makuo mothe, arĩmi o na andũ arĩa Morũũraga na ndũũru ciao cia mbũri.

25 Nĩnganogora arĩa anogu, nake ũrĩa ũũrĩtwo nĩ hinya nĩngamũhũũnia.”

26 Ndaigua ũguo ngĩũkĩra, ngĩhũgũra mĩena yothe. Ngĩigua toro ũcio warĩ mwega mũno harĩ niĩ.

27 Jehova ekuuga atĩrĩ: “Matukũ nĩmarooka, rĩrĩa ngaiyũria nyũmba ya Isiraeli na nyũmba ya Juda na njiaro cia andũ na cia nyamũ.

28 O ta ũrĩa ndaarũgamĩrĩre makĩmunywo na magĩtharũrio, na makĩng’auranio, na makĩniinwo, o na ngĩmarehera mwanangĩko-rĩ, ũguo noguo ngarũgamĩrĩra nĩguo makwo na mahaandwo wega,” nĩguo Jehova ekuuga.

29 “Matukũ-inĩ macio andũ matigacooka kuuga atĩrĩ,
 “ ‘Maithe ma ciana nĩmarĩte thabibũ irĩ rwagatha,
 namo magego ma ciana nĩmo maiguĩte thiithi.’

30 No rĩrĩ, mũndũ o wothe agaakua nĩ ũndũ wa mehia make we mwene; ũrĩa wothe ũkaarĩa thabibũ irĩ rwagatha, nĩ magego make mwene makaigua thithi.”

31 Jehova ekuuga atĩrĩ: “Matukũ nĩmarooka,
 rĩrĩa ngarĩkanĩra kĩrĩkanĩro kĩerũ

na nyũmba ya Isiraeli,
o na nyũmba ya Juda.

32 Nakĩo kĩrĩkanĩro kũu gĩtihaana ta kĩrĩkanĩro
kĩrĩa ndaarĩkanĩire na maithe mao ma tene
rĩrĩa ndaamanyĩitire na guoko,
ngĩmatongoria ngĩmaruta bũrũri wa Misiri,
tondũ nĩmagararire kĩrĩkanĩro gĩakwa,
o na harĩa ndaarĩ ta ndĩ mũthuri wao,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

33 “Gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra na nyũmba ya Isiraeli
ihinda rĩu rĩathira,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Nĩngekĩra watho wakwa meciiria-inĩ mao,
na ndĩwandĩke ngoro-inĩ ciao.

Ngaatuĩka Ngai wao,
nao matuĩke andũ akwa.

34 Gũtigacooka gũkorwo na mũndũ ũkũruta ũrĩa ũngĩ,
kana mũndũ arute mũrũ wa ithe, amwĩre atĩrĩ, ‘Menyana na Jehova,’
tondũ andũ othe nĩmagakorwo maamenyete,
kuuma ũrĩa mũnini mũno wao nginya ũrĩa mũnene,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Nĩgũkorwo nĩngamarekera waganu wao,
na ndigacooka kũririkana mehia mao.”

35 Jehova ekuuga atĩrĩ,
o we ũcio ũtũmaga riũa
rĩare mũthenya,
narĩo itua rĩake rĩgatũma mweri na njata
ciare ũtukũ,
o we unjugaga iria

namo makũmbĩ marĩo makaruruma,
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩitwa rĩake:

36 “Mawatho ma kũrũmĩrĩrwo mangĩkeherio maitho-inĩ makwa-rĩ,
norĩo njiaro cia Isiraeli ingĩtiga
gũtuĩka rũrĩrĩ maitho-inĩ makwa,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

37 Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Angĩkorwo igũrũ matu-inĩ no gũthimĩke,
nayo mĩthingi ya thĩ ĩtuĩrio na kũu rungu-rĩ,
nĩ na nĩ no rĩo ingĩingata njiaro ciothe cia Isiraeli
nĩ ũndũ wa ũrĩa wothe mekĩte,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

38 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Matukũ nĩmarooka rĩrĩa itũũra rĩrĩ inene
rĩgaakwo rĩngĩ nĩ ũndũ wakwa, kuuma Mũthiringo ũrĩa Mũraihi na igũrũ
wa Hananeli nginya Kĩhingo-inĩ gĩa Koine.

39 Naruo rũrigi rwa gũthima rũgaatambũrũka kuuma hau rũringĩrĩire
nginya karĩma-inĩ ka Garebi, rũcooke rwĩhiũrie rwerekere Goa.

40 Gĩtuamba-inĩ gĩothe kũrĩa ciimba iteagwo na gũgaitwo mũhu, na
mbenji-inĩ ciothe gũthĩ nginya Karũũĩ ga Kidironi mwena wa irathĩro o
nginya koine-inĩ ya Kĩhingo kĩa Mbarathi, kũu guothe gũgaatuĩka kũndũ
kwamũrĩrwo Jehova. Itũũra rĩu inene gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ rĩkamunywo kana
rĩmomorwo.”

32

Jeremia Kūgūra Githaka

¹ Īno nīyo ndūmīriri ĩrĩa yakinyĩrĩre Jeremia yumĩte kūrĩ Jehova mwaka-inĩ wa ikūmi wa wathani wa Zedekia mūthamaki wa Juda, na nĩguo warĩ mwaka wa ikūmi na ĩnana wa wathani wa Nebukadinezaru.

² Hĩndĩ ĩyo mbūtũ cia ita cia mūthamaki wa Babuloni nĩciarigiicĩirie Jerusalemu irĩtunyane, nake Jeremia ũrĩa mūnabii aahingĩrĩtwo kũu nja ya arangĩri thĩinĩ wa nyũmba ya mūthamaki wa Juda.*

³ Nĩgũkorwo Zedekia mūthamaki wa Juda nĩamuohithĩtie kũu, akoiga atĩrĩ, “Ūtũrathagĩra ũguo nĩkĩ? uugaga atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhĩ kũneana itũũra rĩrĩ inene kūrĩ mūthamaki wa Babuloni, nake nĩakarĩnyitĩra.

⁴ Zedekia mūthamaki wa Juda ndakehonokia kuuma moko-inĩ ma andũ a Babuloni, nowe no nginya akaaneanwo kūrĩ mūthamaki wa Babuloni, na nĩakaranĩria nake ũthiũ kwa ũthiũ, na nĩakamuona na maitho make mwene.

⁵ Nĩagatwara Zedekia kũu Babuloni, kūrĩa agaaikara nginya njĩke nake ũrĩa kwagĩrĩre, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. O na mũngĩrũa na andũ a Babuloni, mūtikamahoota.’ ”

⁶ Nake Jeremia akiuga atĩrĩ, “Ndūmīriri ya Jehova nĩyanginyĩrĩre ngĩrwo atĩrĩ:

⁷ Hanameli mūrũ wa Shalumu, ũrĩa mamaguo, nĩegũũka kūrĩ we, akwĩre atĩrĩ, ‘Wĩgũrĩre mũgũnda wakwa ũrĩa ũrĩ Anathothu, nĩ ũndũ wee nĩwe mũndũ wa ndĩra ciitũ wa hakuhĩ makĩria, na nĩwe ũrĩ na kĩhooto gĩa kũũgũra.’

⁸ “Hĩndĩ ĩyo, o ta ũrĩa Jehova aakoretwo anjĩra-rĩ, Hanameli mūrũ wa mama agĩũka kūrĩ nĩ kũu nja ĩrĩa ĩkaragio nĩ arangĩri, akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Wĩgũrĩre mũgũnda wakwa ũrĩa ũrĩ Anathothu, bũrũri-inĩ wa Benjamini. Nĩgũkorwo wee nĩwe ũrĩ na kĩhooto gĩa kũũkũura ũtuĩke waku, wĩgũrĩre ũtuĩke waku.’

“Hĩndĩ ĩyo ngĩmenya ndūmīriri ĩyo yoimĩte kūrĩ Jehova;

⁹ nĩ ũndũ ũcio ngĩkĩgũra mũgũnda ũcio warĩ Anathothu kuuma kūrĩ Hanameli mūrũ wa mama, na ngĩmũthimĩra cekerĩ ikūmi na mũgwanja† cia betha.

¹⁰ Ngĩcooka ngĩkĩra kĩrore na ngĩcinĩrĩra mũhũũri wakwa marũa-inĩ macio ma kuonania nũũ mwene gĩthaka, ningĩ ngĩkorwo ndĩ na aira a ũhoro ũcio, nayo betha ĩgĩthimwo na ratiri.

¹¹ Ngĩoya kobi ĩmwe ya marũa macio ma kuonania nũũ mwene gĩthaka, ĩcinĩrĩrwo mũhũũri wakwa na ĩkandĩkwo maũndũ ma ũrĩa kĩrĩkanĩro kũu gĩatariĩ, hamwe na kobi ya marũa macio mataarĩ macinĩrĩre mũhũũri,

¹² ngĩcineana kūrĩ Baruku mūrũ wa Neria, mūrũ wa Maaseia, mbere ya Hanameli mūrũ wa mama, na mbere ya aira arĩa meekĩrĩte kĩrore marũa-inĩ macio ma ũgũri wa gĩthaka, o na Ayahudi othe arĩa maikarĩte hau nja ĩrĩa ĩkaragio nĩ arangĩri.

¹³ “O marĩ hau-rĩ, nĩndataarĩrie Baruku, ngĩmwĩra atĩrĩ,

¹⁴ ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Oya marũa maya ma kĩrĩko gĩa kuonania nũũ mwene gĩthaka, kobi ĩyo njĩkĩrĩte mũhũũri wakwa, na ĩyo ĩngĩ ĩtarĩ mũhũũri, ũthiĩ ũmekĩre thĩinĩ wa ndigithũ ya rĩũmba nĩgeetha matũũre hĩndĩ ndaaya.

* 32:2 Jeremia nĩahingĩrĩrio nja-inĩ ya arangĩri thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki nĩ Mūthamaki Zedekia nginya rĩria Jerusalemu yatunyanirwo. † 32:9 nĩ ta giramu 200

15 Nīgũkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Nyũmba, na mīgũnda, na mīgũnda ya mĩthabibũ ciothe nĩigacooka kũgũrwo gũkũ bũrũri-inĩ ũyũ.'

16 "Na rĩrĩ, ndaarĩkia kũnengera Baruku wa Neria marũa macio ma kĩrĩkanĩro gĩa kuonania nũũ mwene gĩthaka, ngĩhooya Jehova ngiuga ũũ:

17 "Atĩrĩrĩ, wee Mwathani Jehova, we nĩwe wombire igũrũ na thĩ na ũndũ wa hinya waku mũnene, o na ũndũ wa gũtambũrũkia guoko gwaku. Wee-rĩ, gũtirĩ ũndũ mũritũ harĩwe.

18 Wee wonanagia wendani waku kũrĩ andũ ngiri na ngiri, no ũkaherithania nĩ ũndũ wa mehia ma maithe, ũkaũkinyĩria ciero-inĩ cia njiarwa ciao iria igooka thuutha wao. Wee Mũrungu mũnene na ũrĩ hinya, o wee rĩitwa rĩaku arĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe,

19 wee nowe mũnene wa ũheani kĩrĩra, na ciiko ciaku nĩ cia hinya. Maitho maku maikaraga macũthĩrĩrie mĩthĩire yothe ya andũ; wee ũrĩhaga mũndũ o wothe kũringana na mĩthĩire yake, ningĩ kũringana na ũrĩa ciiko ciake itarĩ.

20 Wee nĩwe waringire ciama o na ũkĩonania morirũ kũu bũrũri wa Misiri, na no wĩkaga ũguo nginya ũmũthĩ, gũkũ Isiraeli o na gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa angĩ othe, namo magatũma wĩgĩire igweta rĩrĩa rĩrĩ rĩaku.

21 Warutire andũ aku a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri na ũndũ wa kũringa ciama na kuonania morirũ, na ũndũ wa guoko gwaku kũrĩ hinya, ũgũtambũrũkitie, o na ũgĩka maũndũ manene ma kũguoyohia.

22 Nĩwamaheire bũrũri ũyũ werĩire maithe mao na mwĩhĩtwa atĩ nĩũkamahe, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ.

23 Maatoonyire bũrũri ũcio makĩwĩgwatĩra ũgĩtuĩka wao, no rĩrĩ, matiigana gũgwathĩkĩra kana kũrũmĩrĩra mawatho maku; matiekire maũndũ marĩa wamaathĩte meke. Nĩ ũndũ ũcio ũkĩmarehithĩria mwanangĩko ũyũ ũmakorete.

24 "Atĩrĩrĩ, ta rora wone ũrĩa gwakĩtwo ihumbu cia kũrigiicĩria itũũra rĩrĩ inene nĩgeetha marĩtunyane nĩ ũndũ wa mbaara ya rũhiũ rwa njora, na ng'aragu, na mũthiro, itũũra rĩrĩ nĩrĩkũneanwo kũrĩ andũ a Babuloni acio mararĩtharĩkĩra. ũndũ ũrĩa wee woigire nĩũhingĩte, o ta ũrĩa we ũreyonera.

25 O na gũtuĩka itũũra nĩrĩkũneanwo kũrĩ andũ a Babuloni, wee, o wee Mwathani Jehova, ũnjĩrĩte atĩrĩ, 'Wĩgũrĩre mũgũnda na betha, nago ũgũri ũcio wa mũgũnda ũcio ũgĩe na aira.' "

26 Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova igĩkinyĩra Jeremia, akĩrwo atĩrĩ:

27 "Nĩ nĩ nĩ Jehova, Ngai wa andũ othe. Nĩ harĩ ũndũ o na ũmwe mũritũ harĩ nĩ?

28 Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhĩ kũneana itũũra rĩrĩ inene kũrĩ andũ a Babuloni, ndĩrĩneane kũrĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, arĩtunyane.

29 Andũ acio a Babuloni maraatharĩkĩra itũũra rĩrĩ inene nĩmagatoonya kuo na marĩmundie mwaki; nĩ makaarĩcina rĩthire, hamwe na nyũmba iria andũ maacinagĩra Baali ũbumba igũrũ rĩacio, o na magaitagĩra ngai ingĩ indo cia kũnyuuo nĩguo maathirĩkie ndaakare.

30 "Andũ a Isiraeli na a Juda mekaga o maũndũ mooru maitho-inĩ makwa kuuma ũnini-inĩ wao; ti-itherũ, andũ a Isiraeli matirĩ ũndũ mekaga tiga gũũthirĩkia maathirĩkagia nĩguo ndaakare na indo iria methondekeire na moko mao, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

31 Kuuma mūthenya ūrĩa itũūra rĩrĩ rĩakirwo nginya ūmũthĩ, itũūra rĩrĩ rītũūrĩte rĩarahũraga marakara makwa na mang'ũrĩ, na nĩkĩo no nginya ndĩrĩeherie maitho-inĩ makwa.

32 Andũ a Isiraeli na a Juda nĩmathirĩkĩtie nĩguo ndakare na maũndũ mothe ma waganu marĩa meekĩte: o, na athamaki, na anene ao, na athĩnjĩri-Ngai na anabii ao, na andũ a Juda na andũ a Jerusalemu.

33 Nĩmahutatĩire makaaga kũhũgũra mothiũ mao kũrĩ nĩ; o na gũtuĩka nĩndamarutire kaingĩ kaingĩ, matiathikĩrĩrie kana magĩtikĩra gũtaarwo.

34 No maigire mĩhianano ĩyo yao ĩrĩ magigi thĩinĩ wa nyũmba ĩrĩa ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩakwa, makĩmĩthaahia.

35 Ningĩ nĩmakĩire Baali mahooero kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, nĩguo marutagĩre Moleku ariũ ao na airĩtu ao marĩ magongona, o na gũtuĩka nĩ ndiathanĩte ūndũ ūcio wĩkagwo, o na kana ūgĩtoonya meciiria-inĩ makwa, atĩ hihi no meeke ūndũ mũũru na ūrĩ magigi ta ūcio, wa gũtũma andũ a Juda mehie.

36 “Ha ūhoro ūkonĩ itũūra rĩrĩ inene, mũroiga atĩrĩ, ‘na ūndũ wa mbaara ya rũhiũ rwa njora, na ng'aragu, na mũthiro nĩrĩkaneanwo kũrĩ mũthamaki wa Babuloni’; no rĩrĩ, ūũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga:

37 Ti-itherũ nĩngamacookanĩrĩria kuuma mabũrũri-inĩ marĩa ndaamath-aamĩrie ndĩ na marakara mahiũ na mang'ũrĩ maingĩ; ngaamacookia kũndũ gũkũ na ndũme matũũre marĩ agĩtre.

38 Nĩmagatuĩka andũ akwa na nĩ nduĩke Ngai wao.

39 Nĩngatũma o magĩe na ūrũmwe wa ngoro o na mĩthĩire-inĩ yao, nĩgeetha matũũre manjĩtigĩrĩte nĩgeetha matũũre moonaga wega o ene na ciana ciao iria igooka thuutha wao.

40 Nĩngarĩkanĩra nao kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra nginya tene na tene: Ndirĩ hĩndĩ ngaatiga kũmeka wega, na nĩngatũma manjĩtigagĩre, nĩguo matikanae kũhutatĩra.

41 Nĩngakenaga ngĩmeeka wega, na ti-itherũ nĩngamahaanda gũkũ bũrũri ūyũ ngwatĩrie na ngoro yakwa yothe o na muoyo wakwa wothe.

42 “Jehova ekuuga atĩrĩ: O ta ūrĩa ndaarehithĩrie andũ aya mathĩna manene, ūguo noguo ngaamahe ūgaacĩru ūrĩa wothe ndĩmerĩie.

43 O rĩngĩ nĩgũkagũrwo mĩgũnda bũrũri-inĩ ūyũ, o ūyũ inyuĩ mugaga atĩrĩ, ‘Ūyũ nĩ bũrũri mũkiru ihooru, ūtarĩ na andũ kana nyamũ, nĩgũkorwo nĩwaneanirwo kũrĩ andũ a Babuloni.’

44 Mĩgũnda ĩkaagũragwo na betha, namo marũa ma ūgũri nĩmakandĩkanĩrwo na mekĩrwo kĩrore na macinĩrĩrwo mũhũũri aira marĩ ho, kũu bũrũri wa Benjamini,‡ na tũtũũra-inĩ tũrĩa tũriganĩtie na Jerusalemu, na matũũra ma Juda, na matũũra ma bũrũri ūrĩa ūrĩ irĩma na matũũra marĩa marĩ magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũiro, o na ma Negevu, nĩ tondũ nĩngamacookeria ūgaacĩru wao, ūguo nĩguo Jehova ekuuga.”

33

Kĩranĩro gĩa Gũcookererio

1 O mahinda-inĩ macio Jeremia aarĩ muohe kũu nja-inĩ ya arangĩri, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyamũkinyĩire riita rĩa keerĩ, akĩrwo atĩrĩ:

2 “Ūũ nĩguo Jehova ekuuga, o we ūrĩa wombire thĩ, Jehova ūrĩa watũmire thĩ ĩgĩe ho, na akĩmĩhaanda, Jehova nĩrĩo rĩitwa rĩake:

‡ 32:44 Bũrũri wa Benjamini ūgwetetwo mbere tondũ nĩkwo Jeremia oimĩte.

3 ‘Ta kīngaĩre, na niĩ nīngūgwītika na ngwĩre maũndũ manene na matangĩtuĩrĩka, marĩa ũtooĩ.’

4 Nīgũkorwo ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga ũhoru ũkonĩ nyũmba iria irĩ itũũra rĩrĩ inene, o na nyũmba cia ũthamaki wa Juda o icio ciatharirio nĩguo indo iria ciakĩte kuo ihũthĩrwo kwĩgitĩra kuuma kũrĩ ihumbu cia tĩrĩ iria cikũrigiicĩirie o na kuuma kũrĩ rūhiũ rwa njora,

5 makĩhũũrana na andũ a Babuloni: ‘Nyũmba icio ciothe nĩkaiyũrio ciimba cia andũ arĩa ngooragithia ndĩ na marakara na mang’ũrĩ. Nīngahitha itũũra rĩrĩ inene ũthiũ wakwa nĩ ũndũ wa waganu wao wothe.

6 “ ‘No rĩrĩ, nīngarĩrehera ũgima wa mwĩrĩ na ndĩrĩhonie. Nīngĩ nīngahonia andũ akwa na ndũme matũũre makenagĩra thayũ mũingĩ na ũgitĩri.

7 Nīngacookia andũ a Juda na a Isiraeli gũkũ ndĩmarute kũrĩa matũũrĩte marĩ atahe, njooke ndĩmaake rīngĩ, maikare o ta ũrĩa maatarĩ mbere.

8 Nīngamatheria mathirwo nĩ mehia mothe marĩa mananjĩhĩria na ndĩmarekere mehia mao mothe ma kũrega kũnjathĩkĩra.

9 Hĩndĩ iyo itũũra rĩrĩ inene nĩrĩkandehithĩria ngumo na gĩkeno, na gĩtĩio, na ũgooci, o na gwĩkĩrĩrwo mbere ya ndũrĩrĩ ciothe cia gũkũ thĩ rĩrĩa andũ akuo makaigua ũhoru wa maũndũ mothe mega marĩa ndĩmekagĩra; nĩkũgega makaagega na mainaine moona ũingĩ wa ũgaacĩru na thayũ ũrĩa ngaathe itũũra rĩu.’

10 “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Mwaragia ũhoru ũkonĩ kũndũ gũkũ, mũkoiga atĩrĩ, “Nĩ kũndũ kũnũhe gũtarĩ kĩndũ, na gũtarĩ andũ kana nyamũ.” No thĩinĩ wa matũũra ma Juda na njĩra-inĩ iria nene cia Jerusalemu, o kũu gũthaamĩtwo gũkaaga andũ kana nyamũ-rĩ, nīgũgacooka kũiguuo

11 mĩgambo ya gĩkeno na ya gũcanjamũka, na mĩgambo ya mũhiki na mũhikania, o na mĩgambo ya andũ arĩa mararehe indo cia maruta ma gũcookia ngaatho nyũmba-inĩ ya Jehova, makiugaga atĩrĩ,

“ ‘Cookeriai Jehova Mwene-Hinya-Wothe ngaatho,

nĩ ũndũ Jehova nĩ mwega;

wendo wake ũtũũraga tene na tene.”

Nīgũkorwo nīngacookeria bũrũri ũyũ ũgaacĩru wago, o ta ũrĩa warĩ kuo mbere,’ nĩguo Jehova ekuuga.

12 “O na ningĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: ‘Kũndũ gũkũ kũnũhe na gũtarĩ andũ kana nyamũ-rĩ, matũũra makuo mothe nĩmagacooka kũgĩa ũrĩithio kũrĩa arĩithi makaarahagia ndũũru ciao cia mbũri.

13 Thĩinĩ wa matũũra ma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, o na marĩa marĩ magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũĩro, o na ma Negevu, bũrũri-inĩ wa Benjimini, o na tũtũũra-inĩ tũrĩa tũrigiicĩirie Jerusalemu o na matũũra-inĩ ma Juda-rĩ, ndũũru cia mbũri nīgacooka kũhĩtũkĩra guoko-inĩ kwa ũrĩa ũcitaraga,’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

14 “Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Matukũ nĩmagooka rĩrĩa ngaahingia kĩranĩro gĩakwa kĩa wega kĩrĩa nderĩire nyũmba ya Isiraeli na nyũmba ya Juda.

15 “ ‘Matukũ-inĩ macio o na ihinda rĩu-rĩ, nīngarahũrĩra Daudi mũndũ mũthingu ũgerekanĩtio na rũhonge rwa mũtĩ;

nĩageekaga maũndũ marĩa magĩrĩire na ma kĩhooto bũrũri-inĩ.

16 Matukũ-inĩ macio, Juda nīgũkahonokanio, nakuo Jerusalemu gũtũũre kũrĩ kũgitĩre.

Nake ageetagwo rĩtwa rĩrĩ

Jehova-Ũthingu-Witũ.’

17 Nīgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Daudi ndarĩ hĩndĩ akaaga mũndũ wa gũikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa nyũmba ya Isiraeli,

18 kana athĩnjĩri-Ngai, arĩa Alawii, mage mũndũ wa gũikara mbere yakwa hĩndĩ ciothe acinage maruta ma njino, na maruta ma mũtu, o na arutage magongona marĩa ma o mũthenya.’ ”

19 Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩire Jeremia akĩrwo atĩrĩ,

20 “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Angĩkorwo inyuĩ mwahota gũthũkia kĩrĩkanĩro gĩakwa na mũthenya, na kĩrĩkanĩro gĩakwa na ũtukũ, nĩgeetha mũthenya na ũtukũ itigacooke kũgĩa hĩndĩ irĩa yagĩrĩire-rĩ,

21 nakĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩire na Daudi ndungata yakwa, o na kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩire na Alawii arĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa matungataga marĩ mbere yakwa, kĩahta gũthũkio, nake Daudi akĩage gũcoka kũgĩa na mũndũ wa rũciaro rwake wa gũthamakaga arĩ gĩtĩ-inĩ gĩaake kĩa ũnene.

22 Nĩngatũma njiaro cia Daudi ndungata yakwa, o na Alawii acio matungataga marĩ mbere yakwa maingĩhe o ta njata cia igũrũ iria itangĩtarĩka nĩ ũndũ wa kũingĩha, o na ta mũthanga ũrĩa ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria ũrĩa ũtangĩthimĩka ũrĩa ũigana.’ ”

23 O rĩngĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩire Jeremia akĩrwo atĩrĩ,

24 “Kaĩ ũtamenyete andũ aya maroiga atĩrĩ, ‘Jehova nĩatete mothamaki marĩa meerĩ ethuurĩire?’ Nĩ ũndũ ũcio mamenaga andũ akwa na matimoonaga ta marĩ rũrĩrĩ.

25 Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Angĩkorwo ndiigĩte kĩrĩkanĩro gĩakwa na mũthenya na ũtukũ, o na mawatho marĩa marũmu ma igũrũ na thĩ-rĩ,

26 hĩndĩ iyo nĩngagĩteanĩria njiaro cia Jakubu na cia Daudi ndungata yakwa, na njage gũthuura ũmwe wa aanake ake atuĩke wa gũthamakĩra njiaro cia Iburahĩmu, na cia Isaaka, na cia Jakubu. Nīgũkorwo nĩngamacookeria ũgaacĩru wao na ndĩmaiguĩre tha.’ ”

34

Zedekia kwĩrwo Nĩegũtahwo

1 Rĩrĩa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni aarũaga mbaara na Jerusalemu na matũũra marĩa maarĩrigiicĩirie, arĩ na mbũtũ ciake cia ita, hamwe na mothamaki marĩa maathagwo nĩwe, na ndũrĩrĩ ciothe ciakuo, ndũmĩrĩri ĩno nĩyakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova, akĩrwo atĩrĩ,

2 “Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: Thiĩ kũrĩ Zedekia mũthamaki wa Juda, ũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhĩ kũneana itũũra rĩrĩ inene kũrĩ mũthamaki wa Babuloni, nake nĩekũrĩcina na mwaki rĩthire.

3 Nawe ndũkahonoka atĩ wĩeherie moko-inĩ make, tondũ ti-itherũ nĩũkanyĩitwo na ũneanwo kũrĩ we. Nĩũkeyonera mũthamaki wa Babuloni na maitho maku, na nĩmũkaranĩria nake ũthiũ kwa ũthiũ. Nawe nĩũgatwarwo Babuloni.

4 “ ‘No rĩrĩ, ta thikĩrĩria kĩĩranĩro kĩa Jehova, wee Zedekia mũthamaki wa Juda. Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũgũkoniĩ: Wee ndũkooragwo na rũhiũ rwa njora;

5 ũgaakua gĩkuũ gĩa thayũ. O ta ũrĩa andũ maakirie mwaki wa macakaya nĩ ũndũ wa gũtĩia maithe maku, o acio athamaki arĩa maarĩ mbere yaku-rĩ, ũguo noguo magaakia mwaki nĩ ũndũ wa gũgũtĩia na magũcakaĩre, makiugaga atĩrĩ, “Īiya, Mwathi witũ-ĩ!” Nĩ mwene nĩ nĩ ndakwĩrĩra ũhoru ũcio, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.’ ”

6 Nake Jeremia ūcio mūnabii akīra Zedekia mūthamaki wa Juda maūndū macio mothe, arī kūu Jerusalemu,

7 hīndī ūyo mbūtū cia ita cia mūthamaki wa Babuloni ciahūūranaga na Jerusalemu o na matūūra macio mangī ma Juda marīa meyūmīrīrie, nīmo Lakishi na Azeka. Macio moiki no mo matūūra marīa matigaire harī marīa mairigīrwo na hinya kūu Juda.*

Kuohorwo kwa Ngombo

8 Ndūmīrīri nīyakinyīrīire Jeremia yumīte kūrī Jehova thuutha wa Mūthamaki Zedekia kūrīkanīra kūrīkanīro na andū othe arīa maarī Jerusalemu maanīrīre ūhoru wa kuohorwo kwa ngombo.

9 Mūndū o wothe angītūika nīekuohora ngombo ciake cia Ahibirania, cia arūme na cia andū-a-nja; gūtīrī mūndū o na ūrīkū wagīrīrwo nī kūiga Mūyahudi ūrīa ūngī arī ngombo.

10 Nī ūndū ūcio anene othe o na andū arīa maatoonyire kūrīkanīro-inī kūu, magītīkīra atī nīmekūrekereria ngombo ciao cia arūme na cia andū-a-nja, na atī matigūcooka kūmaiga ūkombo-inī. Magīgītīkīra ūhoru ūcio na makīmarekereria.

11 No rīrī, thuutha-inī nīmericūkirwo, makīnyiita andū acio mohorete na makīmatua ngombo rīngī.

12 Hīndī ūyo ndūmīrīri ya Jehova nīyakinyīrīire Jeremia, akīrwo atīrī:

13 “Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīrī: Nīndarīkanīire na maithe manyu ma tene rīrīa ndamarutire būrūri wa Misiri, ngīmaruta būrūri wa ūkombo, ngīmeera atīrī,

14 ‘Hīndī ciothe mwaka-inī wa mūgwanja, o mūndū o mūndū wanyu wothe no nginya arekagīrīrie mūrū wa ithe Mūhibirania o wothe ūrīa wīyendetie kūrī we. Thuutha wa gūgūtungata mīaka itandatū-rī, no nginya ūmūrekererie.’ No maithe manyu matiigana gūthikīrīria kana kūrūmbūiya ūhoru ūcio wakwa.

15 Nīmwrīga kwīrira, na mūgīka maūndū marīa magīrīire makīonwo nī nī: Tondū o ūmwe wanyu nīanīrīire ūhoru wa kuohorwo kwa mūndū o mūndū būrūri-inī. O na ningī mūkīgīa na kūrīkanīro kūu mūrī mbere yakwa thīinī wa nyūmba īrīa īitanītio na rītwa rīakwa.

16 No rīu nīmūgarūrūkīte mūgathaahia rītwa rīakwa; mūndū o mūndū wanyu nīacocketie ngombo yake ya mūndū mūrūme na ya mūndū-wa-nja īrīa ararekereirie īithīire o kūrīa īngīenda. Nīmūmatuīte ngombo cianyu rīngī.

17 “Nī ūndū ūcio, Jehova ekuuga atīrī: Inyuī nīm wagīte kūnjathīkīra: mūtianīrīire kuohorithio kwa andū a būrūri wanyu. Nī ūndū ūcio rīu nīngwanīrīra ‘kuohorithio’ kwanyu, ūguo nīguo Jehova ekuuga, nakuo nī ‘kuohorithio’ nīguo mūūragwo na rūhiū rwa njora, na mūthiro, na ng’aragu. Nīngatūma mūtuīke kīndū gīa gūthūrwo mūno mothamaki-inī mothe ma gūkū thī.

18 Andū arīa magariite kūrīkanīro gīakwa, na makaaga kūhingia mohoro ma kūrīkanīro kūu maarīkanīire marī mbere yakwa, ngaameka o ta njaū īrīa maatinanirie icunjī igīrī, makīgerera gatagatī ga icunjī icio ciayo.

19 Atongoria a Juda na a Jerusalemu, na andū arīa mehokeirwo mawīra ma kwa mūthamaki, na athīnjīri-Ngai, na andū othe a būrūri arīa magereire gatagatī ga icunjī icio cīerī cia njaū ūyo-rī,

* 34:7 Matūūra ma Lakishi na Azeka mairigītwo nī Rehoboamu mūrū wa Solomoni (2Maū 11:5, 9).

²⁰ nĩngamaneana kũrĩ thũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo. Ciimba ciao igaatuĩka irio cia nyoni cia rĩera-inĩ, na cia nyamũ cia gĩthaka.

²¹ “Nĩnganeana Zedekia mũthamaki wa Juda na anene ake kũrĩ thũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo, ndĩmaneane kũrĩ mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Babuloni, icio ciambĩte kũmweherera.

²² Nĩngũruta watho, nĩguo Jehova ekuuga, na nĩngamacookia gũkũ itũũra-inĩ rĩĩrĩ inene. Nĩmakahũũrana narĩo, marĩtahe na marĩcine. Nĩngĩ nĩngonũha matũũra ma Juda makire ihooru, na kwage mũndũ ũngĩtũũra kuo.”

35

Ciana cia Rekabu

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova hĩndĩ ya wathani wa Jehoiakimu mũrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda, akĩrwo atĩrĩ:

² “Thĩĩ kũrĩ andũ a nyũmba ya Rekabu, ũmeere moke kanyũmba-inĩ kamwe ga tũtũ tũrĩ rwere-inĩ rwa nyũmba ya Jehova, nawe ũmahe ndibei manyue.”

³ Nĩ ũndũ ũcio ngĩthĩ ngĩgũĩra Jaazania mũrũ wa Jeremia mũrũ wa Habazania, hamwe na ariũ a ithe, o na ariũ ake othe, na andũ a nyũmba ĩyo yothe ya Rekabu.

⁴ Ngĩmarehe thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova, ngĩmatoonyia kanyũmba ka ariũ a Hanani mũrũ wa Igidalia, mũndũ wa Ngai. Kanyũmba kau kaariganĩtie na kanyũmba ka anene, karĩa kaarĩ hau igũrũ rĩa nyũmba ya Maaseia mũrũ wa Shalumu, ũrĩa warĩ mũikaria wa mũrango.

⁵ Ngĩcooka ngĩiga mbakũri ciyũrĩte ndibei, o na ngĩiga ikombe mbere ya andũ acio a nyũmba ya Rekabu, ngĩmeera atĩrĩ, “Nyuai ndibei ĩno.”

⁶ No-o magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ tũtinyuuaga ndibei, nĩ ũndũ ithe witũ wa tene, Jonadabu mũrũ wa Rekabu, nĩatũtigĩire watho, akiuga atĩrĩ, ‘Mũtikanyue ndibei, inyuĩ ene kana njiaro cianyu.*’

⁷ Nĩngĩ-rĩ, mũtikanaake nyũmba, kana mũhaande mbeũ, kana mũhaande mĩgũnda ya mĩthabibũ; mũtikanaagĩe na kĩndũ o na kĩmwe kĩa indo icio, no rĩrĩ, mũgũtũũra mũikaraga hema-inĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmũgatũũra matukũ maingĩ bũrũri ũyũ mũikaraga ta mũrĩ ageni.’

⁸ Nĩtũtũũrĩte twathĩkĩire ũndũ o wothe ũrĩa ithe witũ wa tene Jonadabu mũrũ wa Rekabu aatwathire. Gũtirĩ mũndũ witũ ithuĩ, kana atumia aitũ, kana ariũ na airĩtu aitũ, ũrĩ wanyua ndibei,

⁹ kana agĩaka nyũmba ya gũtũũrwo, kana akĩgĩa mĩgũnda ya mĩthabibũ, kana ithaka, o na kana akehaandĩra irio.

¹⁰ Tũtũũrĩte hema-inĩ twathĩkagĩra ũrĩa wothe ithe witũ wa tene Jonadabu aatwathire.

¹¹ No rĩrĩa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni aahithũkĩire bũrũri ũyũ, nĩtwoigire atĩrĩ: ‘Ũkĩrai, no nginya tũthĩĩ Jerusalemu tũũrĩre mbũtũ cia ita cia Babuloni na cia Asuriata.’ Nĩ ũndũ ũcio tũkoretwo tũgũikara gũkũ Jerusalemu.”

¹² Nĩngĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jeremia, akĩrwo atĩrĩ:

¹³ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Thĩĩ ũkeere andũ a Juda na arĩa othe matũũruga Jerusalemu atĩrĩ: ‘Kaĩ inyuĩ mũtangĩĩruta ũndũ nĩguo mwathĩkĩire ciugo ciakwa?’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

* 35:6 ũyũ warĩ mwĩhĩtwa wa njiaro cia Rekabu ũrĩa mehĩtĩte atĩ matikananyua ndibei.

¹⁴ 'Jonadabu mūrū wa Rekabu aathire ariū ake matikananyue ndibei, naguo watho ūcio wake matūūrīte maūhingagia. O na nginya ūmūthī matinyuuaga ndibei, nīgūkorwo nīmāthīkagīra watho ūcio wa ithe wao wa tene. No rīrī, inyuī ndīmwarīirie kaingī kaingī, no mūtīrī mwanjathīkīra.

¹⁵ Ndīmūtūmīire ndungata ciakwa ciothe cia anabii kaingī kaingī. Nao mamwīraga atīrī, "Mūndū o wothe wanyu no nginya atigane na mīthīire yake ya waganu na aagīrie ciiko ciake; tigai kūrūmīrīra ngai ingī kana gūcitungatagīra. Na inyuī nīmūgatūūra būrūri ūyū ndaamūheire inyuī o na maithe manyu." No inyuī mūtiigana kūrūmbūiya ūhorō ūcio kana gūthikīrīra.

¹⁶ Njiaro icio cia Jonadabu mūrū wa Rekabu nīhingītie watho ūcio ithe wao wa tene aacitigīire, no andū aya matinjathīkīire.'

¹⁷ "Nī ūndū ūcio, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīrī: 'Ta thikīrīrai! Nīngūrehithīria Juda o na mūndū wothe ūtūūrāga Jerusalemu mwanangīko ūrīa wothe ndoigire nīngamarehere. Nī ndaamaarīirie, no-o makīrega gūthikīrīra; ndaametire no-o makīrega kūnjītika.' "

¹⁸ Nake Jeremia agīcooka akīra andū a nyūmba ya Rekabu atīrī, "Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīrī: 'Inyuī nīmwathīkīire watho wa Jonadabu, ithe wanyu wa tene, na mūkarūmīrīra mataaro make mothe, na nīmwikīte ūrīa wothe aamwathire.'

¹⁹ Nī ūndū ūcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīrī: 'Jonadabu mūrū wa Rekabu ndarī hīndī akaaga mūndū wa kūndungatīra.' "

36

Jehoiakimu Gūcina Ibuku rīa Gīkūnjo rīa Jeremia

¹ Mwaka-inī wa īna kuuma Jehoiakimu mūrū wa Josia atuīka mūthamaki wa Juda-rī, ndūmīrīri īno nīyakinyīire Jeremia yumīte harī Jehova, akīrwo ūū:

² "Oya ibuku rīa gīkūnjo wandīke thīinī warīo mohoro marīa mothe ngūheete makonī Isiraeli na Juda, o hamwe na ndūrīrī iria ingī ciothe, kuuma ihinda rīrīa ndambīrīirie gūkwarīria hīndī ya wathani wa Josia, o nginya ūmūthī.

³ Hihi rīrīa andū a Juda makaigua ūhorō wa mwanangīko ūrīa wothe njiirīire kūmarehithīria-rī, mūndū o mūndū wao ahota kūgarūrūka atigane na mīthīire yake ya waganu; na nī nīngamarekera waganu wao na mehia mao."

⁴ Nī ūndū ūcio Jeremia agīta Baruku mūrū wa Neria, nake Jeremia akīmwīra maūndū marīa mothe Jehova aamwarīirie, nake Baruku aka-mandīka ibuku-inī rīu rīa gīkūnjo.

⁵ Hīndī īyo Jeremia akīra Baruku atīrī, "Nī ndīmuohe; ndingīhota gūthīi hekarū-inī ya Jehova.

⁶ Nī ūndū ūcio thī arī we kū nyūmba-inī ya Jehova mūthenya ūmwe ūrīa kwīhingagwo kūrīa irio, nawe ūthomere andū acio kuuma ibuku-inī rīrī rīa gīkūnjo maūndū marīa maarītio nī Jehova, macio wee wandīkire o ta ūrīa nī ndaakwīraga wandīke.

⁷ Hihi maahota kūrehe mathaithana mao harī Jehova, na o mūndū wao atigane na mīthīire yake ya waganu, nī ūndū marakara na mang'ūrī marīa matuīrīrwo andū aya nī Jehova nī manene."

⁸ Nake Baruku mūrū wa Neria n̄ekire ūrĩa wothe Jeremia ūrĩa mūnabii aamwīrīte eeke; agīthoma ndūmīriri iyo ya Jehova kūu thīnī wa hekarū kuuma ibuku-inī rīu rĩa gīkūnjo.

⁹ Na rīrī, mweri-inī wa kenda wa mwaka wa itano wa wathani wa Jehoiakimu mūrū wa Josia mūthamaki wa Juda, ihinda rĩa kwīhinga kūrĩa irio mbere ya Jehova nīrīanīrīrwo kūrī andū othe a Jerusalemu, o na arĩa angī othe mookīte kuuma matūūra ma Juda.

¹⁰ Kuuma kanyūmba-inī ka Gemaria mūrū wa Shafani ūrĩa mwandīki, karĩa kaarī o kūu nja ya na igūrū, itoonyero-inī rĩa Kīhingo kīrĩa Kīerū kīa hekarū, Baruku agīthomera andū othe ciugo cia Jeremia kuuma ibuku-inī rīu rĩa gīkūnjo kūu hekarū-inī ya Jehova.

¹¹ Rīrĩa Mikaia mūrū wa Gemaria, mūrū wa Shafani aiguire ndūmīriri iyo ya Jehova yothe kuuma ibuku-inī rīu rĩa gīkūnjo-rī,

¹² agīkūrūka agītoonya kanyūmba-inī ka mwandīki karĩa kaarī kūu nyūmba-inī ya ūthamaki, harĩa anene othe maikarīte, nao n̄o: Elishama ūrĩa mwandīki, na Delia mūrū wa Shemaia, na Elinathani mūrū wa Akibori, na Gemaria mūrū wa Shafani, na Zedekia mūrū wa Hanania, na anene arĩa angī othe.

¹³ Mikaia aarīkia kūmahe ūhoru wothe ūrĩa aigūite Baruku agīthomera andū kuuma ibuku-inī rĩa gīkūnjo-rī,

¹⁴ anene acio othe magītūma Jehudi mūrū wa Nethania, mūrū wa Shelemia, mūrū wa Kushi, athī akeere Baruku atīrī, “Oya ibuku rīu rĩa gīkūnjo, rīu ūthomeire andū, ūūke narīo.” Nī ūndū ūcio Baruku mūrū wa Neria agīthī hau maarī anyiitīte ibuku rīu rĩa gīkūnjo na guoko gwake.

¹⁵ Nao makīmwīra atīrī, “Rīu ta ikara thī, ūtūthomere.”

Nī ūndū ūcio Baruku akīmathomera.

¹⁶ Rīrĩa maaiguire mohoro macio mothe, makīrorana marī na guoya, makīra Baruku atīrī, “No nginya tūkinyīrie mūthamaki ūhoru ūcio wothe.”

¹⁷ Ningī magīcooka makīūra Baruku atīrī, “Ta twīre, maūndū macio mothe wamandīkire atīa? Nī Jeremia wakwīraga nawe ūkamaandīka?”

¹⁸ Baruku akīmacookeria atīrī, “Ī, nīwe wanjīraga mohoro macio mothe, na nī ngamaandīka na rangi ibuku-inī rīrī rĩa gīkūnjo.”

¹⁹ Nao anene acio makīra Baruku atīrī, “Wee na Jeremia thīi mwīhithe. Mūtikareke mūdū o na ū amenye kūrĩa mūrī.”

²⁰ Maarīkia kūiga ibuku rīu rĩa gīkūnjo kanyūmba-inī ka Elishama, ūrĩa mwandīki, magītoonya harĩa mūthamaki aarī kūu nyūmba yake ya thīnī makīmūhe ūhoru ūcio wothe.

²¹ Mūthamaki nake agītūma Jehudi agūire ibuku rīu rĩa gīkūnjo, nake Jehudi akīrīrehe kuuma kanyūmba-inī ka Elishama, ūrĩa mwandīki, akīrīthomera mūthamaki na anene acio othe marūgamīte hau harī mūthamaki.

²² Kwarī mweri wa kenda, nake mūthamaki aikarīte nyūmba-inī īrĩa aikaraga hīndī ya kīmera kīa heho, na haarī na mwaki waakanaga riiko-inī hau mbere yake.

²³ Jehudi aathoma icigo ithatū kana inya cia ibuku rīu rĩa gīkūnjo-rī, mūthamaki nake agacitinia na kahiū ka mwandīki, agacikia riiko-inī, o nginya rīrĩa ibuku rīu rĩa gīkūnjo rīacinirwo rīothe.

²⁴ Mūthamaki na andū arĩa othe maamūtungataga arĩa maiguire mohoro macio matiigana gwītigīra, o na kana magītembūranga nguo ciao.

²⁵ O na gūtuīka Elinathani, na Delia, na Gemaria nīmathaithire mūthamaki ndagacine ibuku rīu rĩa gīkūnjo-rī, nīaregire kūmathikīrīria.

²⁶ Handũ ha ũguo, mũthamaki agĩatha Jerameeli, mũrũ ũmwe wa mũthamaki, na Seraia mũrũ wa Azirieli, na Shelemia mũrũ wa Abideli, nĩguo manyiite Baruku ũcio mwandĩki, na Jeremia ũrĩa mũnabii. No rĩrĩ, Jehova nĩamahithĩte.

²⁷ Thuutha wa mũthamaki gũcina ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo rĩrĩa rĩandĩkĩtwo mohoro nĩ Baruku ta ũrĩa eerĩtwo nĩ Jeremia andĩke-rĩ, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩire Jeremia, akĩrwo atĩrĩ:

²⁸ “Oya ibuku rĩngĩ rĩa gĩkũnjo wandĩke thĩnĩ warĩo mohoro marĩa mothe maarĩ ibuku-nĩ rĩu rĩa mbere, rĩu Jehoiakimu mũthamaki wa Juda aacinire.

²⁹ Ningĩ wĩre Jehoiakimu mũthamaki wa Juda atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩwacinire ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, ũkĩũria atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩtũmĩte wandĩke atĩ, ti-itherũ mũthamaki wa Babuloni nĩagooka kwananga bũrũri ũyũ na eherie andũ na nyamũ kuo?”

³⁰ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ ũndũ ũkoniĩ Jehoiakimu mũthamaki wa Juda: Ndakagĩa na mũndũ wa gũikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Daudi; kĩimba gĩaake gĩgaateeo, na kĩaanĩkĩrwo riũa mũthenya, na kĩhĩe nĩ mbaa ũtukũ.

³¹ Nĩngamũherithia we hamwe na ciana ciake, na arĩa mamũtungataga, nĩ ũndũ wa waganu wao; nĩngarehithĩria arĩa othe matũũraga Jerusalemu na andũ a Juda mwanangĩko ũrĩa wothe ndaaririe ũhoru wago ũmakoniĩ, tondũ nĩmagĩte gũthikĩrĩria.’ ”

³² Nĩ ũndũ ũcio Jeremia akĩoya ibuku rĩngĩ rĩa gĩkũnjo, akĩrĩnengera Baruku mũrũ wa Neria ũcio mwandĩki, nake akĩandĩka ibuku-inĩ rĩu mohoro mothe marĩa aacookire kũheo nĩ Jeremia, o macio maandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩa Jehoiakimu mũthamaki wa Juda aacinĩte na mwaki; na hakĩongererwo mohoro mangĩ maingĩ maahaanaine na macio ma mbere.

37

Jeremia gũikio Njeera

¹ Na rĩrĩ, Zedekia mũrũ wa Josia nĩatuirwo mũthamaki wa Juda nĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, nake agĩthamaka ithenya rĩa Jekonia mũrũ wa Jehoiakimu.

² No rĩrĩ, we mwene o na kana arĩa maamũtungatagĩra, na andũ a bũrũri ũcio matiarũmbũirie ciugo iria Jehova aarĩtie na kanua ka Jeremia ũcio mũnabii.

³ Nake Mũthamaki Zedekia agĩtũma Jehukali mũrũ wa Shelemia marĩ na Zefania mũrũ wa Maaseia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai mathĩĩ kũrĩ Jeremia ũcio mũnabii, mamũtwarĩre ndũmĩrĩri ĩno: “Twagũthaitha ũtũhooere kũrĩ Jehova, Ngai witũ.”

⁴ Na rĩrĩ, ihinda rĩu Jeremia aarĩ na wĩyathi wa gũceeranga gatagatĩ-inĩ ka andũ, nĩgũkorwo ndaakoretwo aikĩtio njeera.

⁵ Hĩndĩ ĩyo mbũtũ cia ita cia Firaũni nĩcioimagarĩte kuuma bũrũri wa Misiri, na rĩrĩa andũ a Babuloni arĩa maarigiicĩrie Jerusalemu maiguire ũhoru wacio, makĩhũndũka, makĩehera kũu Jerusalemu.

⁶ Hĩndĩ ĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jeremia ũcio mũnabii, akĩrwo atĩrĩ,

⁷ “Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ĩra mũthamaki wa Juda, ũcio ũgũtũmĩte ũũke ũhooe kĩrĩra harĩ nĩ, atĩrĩ, ‘Mbũtũ cia ita cia Firaũni icio irooka gũgũteithia-rĩ, nĩgũcooka bũrũri wacio, kũu bũrũri wa Misiri.

⁸ Hĩndĩ ĩyo nao andũ a Babuloni nĩmagacooka gũkũ na matharĩkĩre itũũra rĩrĩ inene, marĩtunyane na marĩcine na mwaki.’

9 “Jehova ekuuga atĩrĩ: Tigai kwĩheenia, mũgũciiria atĩrĩ, ‘Andũ a Babuloni ti-itherũ nĩmegũtigana na ithuĩ matweherere.’ Matigeeka ũguo!

10 O na mũngĩhoota mbũtũ ciothe cia ita cia andũ a Babuloni icio iramũtharĩkĩra, na gũtuĩke atĩ no andũ arĩa matiihangĩtio matigĩtwo hema-inĩ ciao-rĩ, no moime kũu hema-inĩ na macine itũũra rĩĩrĩ na mwaki.”

11 Thuutha wa mbũtũ icio cia ita cia andũ a Babuloni kwehera kũu Jerusalemu nĩ ũndũ wa mbũtũ cia Firaũni,

12 Jeremia nĩoimagarire kuuma itũũra-inĩ rĩu inene nĩguo athĩ bũrũri wa Benjamini akenyiitĩre igai rĩake rĩa gĩthaka gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa maarĩ kuo.

13 No rĩrĩa aakinyire Kĩhingo-inĩ kĩa Benjamini, mũnene wa arangĩri ũrĩa wetagwo Irija mũrũ wa Shelemia, mũrũ wa Hanania, akĩmũnyiita, akiuga atĩrĩ, “Wee nĩ kũũra ũroora ũthĩ ũkeneane kũrĩ andũ a Babuloni!”

14 Jeremia akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca ũguo tiguu! Nĩ ti kũũra ndĩroora ngeneane kũrĩ andũ a Babuloni.” No Irija akĩrega kũmũthikĩrĩria; handũ ha ũguo akĩnyiita Jeremia, akĩmũtwara kũrĩ anene.

15 Anene acio nĩmarakarĩre Jeremia, na magĩathana ahũurwo na ahingĩrwo nyũmba ya Jonathani ũrĩa mwandĩki, ĩrĩa maatuĩte njeera.

16 Nake Jeremia agĩtoonyio mungu-inĩ warĩ kanyũmba ga thĩĩnĩ mũno kũu kĩoho-inĩ, kũrĩa aikarire matukũ maingĩ.

17 Na thuutha ũcio Mũthamaki Zedekia agĩtũmana areehwo kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki. Arĩ kũu, mũthamaki akĩmũũria na hito atĩrĩ, “Hihi nĩ harĩ ndũmĩrĩri yumĩte kũrĩ Jehova?”

Nake Jeremia akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩi, nĩ kũrĩ; wee nĩũkaneanwo moko-inĩ ma mũthamaki wa Babuloni.”

18 Ningĩ Jeremia akĩra Mũthamaki Zedekia atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ngwĩhĩtie we mwene, kana ndungata ciaku, o na kana andũ aya, nĩguo njikio njeera?”

19 Marĩ ha anabii acio aku, acio maakũrathĩre ũhoro atĩrĩ, ‘Mũthamaki wa Babuloni ndagagũtharĩkĩra wee o na kana bũrũri ũyũ?’

20 Na rĩu-rĩ, wee mũthamaki mwathi wakwa, ĩtikĩra gũthikĩrĩria. Njĩtikĩria ndeehe mathaithana makwa mbere yaku: Ndũkanjookie nyũmba ya Jonathani ũrĩa mwandĩki, ndigakuĩre kuo.”

21 Nake Mũthamaki Zedekia akĩruta watho, akiuga atĩ Jeremia aigwo kũu nja ĩrĩa ya arangĩri, na aheagwo mũgate o mũthenya ũrutĩtwo barabara-inĩ ya arugi mĩgate, o nginya rĩrĩa mĩgate ĩgaathira kũu itũũra-inĩ inene. Nĩ ũndũ ũcio Jeremia agĩkara kũu nja ĩyo ya arangĩri.

38

Jeremia gũikio Irima-inĩ rĩa Maaĩ

1 Nao Shefatia mũrũ wa Matani, na Gedalia mũrũ wa Pashuri, na Jehukali mũrũ wa Shemalia, o na Pashuri mũrũ wa Malikija nĩmaiguire ũrĩa Jeremia eeraga andũ othe, rĩrĩa oigire atĩrĩ,

2 “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Mũndũ ũrĩa wothe ũgũikara itũũra-inĩ rĩĩrĩ inene nĩakooragwo na rũhiũ rwa njora, kana ng’aragu, kana mũthiro, no ũrĩa ũgwĩtwara kũrĩ andũ a Babuloni nĩagatũũra muoyo. Nĩakahonokia muoyo wake; nĩagatũũra muoyo.’

3 Ningĩ, Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Itũũra rĩĩrĩ inene no nginya rĩkaneanwo kũrĩ mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Babuloni, ũrĩa ũkaarĩtunyana.’”

4 Hĩndĩ ĩyo anene makĩra mũthamaki atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aagĩrĩre ooragwo. Nĩaratũma thigari iria itigaire gũkũ itũũra-inĩ rĩĩrĩ inene ciĩtigĩre, o ũndũ ũmwe na andũ aya othe, nĩ ũndũ wa maũndũ macio

arameera. Mündũ üyũ ndarĩ ùndũ mweга areciirĩria andũ aya tiga o ùũru.”

⁵ Mũthamaki Zedekia agĩcookia atĩrĩ, “Arĩ moko-inĩ manyu; mũthamaki ndangĩgirĩria mwĩke ùrĩa inyuĩ mũkwenda.”

⁶ Nĩ ùndũ ùcio makĩnyiita Jeremia makĩmũikia irima rĩa maaĩ rĩa Malikija, ùrĩa mũrũ wa mũthamaki, rĩrĩa rĩarĩ kũu nja ìyo ya arangĩri.* Magĩkũrũkia Jeremia irima rĩu rĩa maaĩ na mũkanda; no rĩtiarĩ na maaĩ, no mũtondo rĩarĩ, nake Jeremia agĩtoonyerera kũu mũtondo-inĩ ùcio.

⁷ No rĩrĩ, Ebedi-Meleku ùrĩa Mũkushi, ùmwe wa arĩa mehokeirwo wĩra wa kũu nyũmba-inĩ ya ùthamaki, nĩaiguire atĩ nĩmaikĩtie Jeremia irima rĩu rĩa maaĩ. Hĩndĩ ìyo mũthamaki aikarĩte Kĩhingo-inĩ kĩa Benjamini,

⁸ Ebedi-Meleku akiuma hau nja ya nyũmba ya ùthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ,

⁹ “Mũthamaki mwathi wakwa, andũ aya nĩmekĩte ùũru nĩ ùndũ wa maũndũ maya mothe mekĩte Jeremia ùrĩa mũnabii. Nĩmamũikĩtie irima rĩa maaĩ, akuĩre kuo nĩ ng’aragu, tondũ mĩgate ìkirie gũthira gũkũ itũũra-inĩ inene.”

¹⁰ Hĩndĩ ìyo mũthamaki agĩatha Ebedi-Meleku ùcio Mũkushi, akĩmwĩra atĩrĩ: “Oya andũ mũrongo ìtatũ kuuma haha mũthiĩ nao mũkarute Jeremia ùcio mũnabii kuuma irima rĩu rĩa maaĩ atanakua.”

¹¹ Nĩ ùndũ ùcio Ebedi-Meleku akĩoya andũ acio, agĩthiĩ nao, nao magĩtoonya kanyũmba kaarĩ rungu rwa harĩa haaigagwo mũthiithũ wa indo cia bata kũu thĩinĩ wa nyũmba ya ùthamaki. Akĩoya ndangari imwe cia nguo ngũrũ, na nguo iria ndũiku ciarĩ kuo, agĩciikũrũkia Jeremia na mũkanda kũu irima rĩa maaĩ.

¹² Ebedi-Meleku ùcio Mũkushi, akĩra Jeremia atĩrĩ: “Ìkĩra nguo icio ngũrũ na ndangari icio njegeeke, wĩrigĩrĩrie gũkerwo nĩ mũkanda ìyo.” Nake Jeremia agĩka o ùguo,

¹³ nao makĩmũguucia na mũkanda ìyo, makĩmũruta irima rĩu rĩa maaĩ. Nake Jeremia agĩkara kũu nja ìyo ya arangĩri.

Zedekia kũhooya Jeremia Ùhoro rĩngĩ

¹⁴ Mũthamaki Zedekia agĩtũmanĩra Jeremia ùcio mũnabii, akiuga arehwo itonyero-inĩ rĩa gatatũ rĩa hekarũ ya Jehova. Mũthamaki akĩra Jeremia atĩrĩ, “Nĩngũkũria ùndũ. Nawe ndũkaahithe ùhoro o na ùrĩkũ.”

¹⁵ Jeremia akĩra Zedekia atĩrĩ, “Ingĩkuumburĩra ùhoro-rĩ, githĩ ndũkũnjũraga? O na ingĩgũtaara-rĩ, wee ndũngĩthikĩrĩria.”

¹⁶ Nake Mũthamaki Zedekia akĩhĩta mwĩhĩtwa na hito harĩ Jeremia, akiuga ùũ: “Ti-itherũ o ta ùrĩa Jehova atũũraga muoyo, o we ùrĩa watũheire muoyo ùyũ tũrĩ naguo-rĩ, niĩ ndigũkũũraga kana ngũneane moko-inĩ ma acio mendaga gũkũruta muoyo.”

¹⁷ Nake Jeremia akĩra Zedekia atĩrĩ, “Ùũ nĩguo Jehova Ngai-Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga: ‘Ùngĩneana kũrĩ anene a mũthamaki wa Babuloni, muoyo waku nĩkũhonokio, o na itũũra rĩrĩ inene rĩtigaacinwo; wee na andũ a nyũmba yaku nĩmũgũtũũra muoyo.

¹⁸ No ùngĩrega kwĩneana kũrĩ anene a mũthamaki wa Babuloni, itũũra rĩrĩ nĩrĩkũneanwo kũrĩ andũ a Babuloni, nao marĩcine na mwaki rĩthire; na wee mwene ndũkahonoka kuuma moko-inĩ mao.’”

¹⁹ Mũthamaki Zedekia akĩra Jeremia atĩrĩ, “Nĩndĩretigĩra Ayahudi arĩa mewanĩte kũrĩ andũ a Babuloni, nĩ ùndũ andũ a Babuloni mahota kũũneana kũrĩ Ayahudi acio nao maanyamarie.”

* **38:6** Anene a Mũthamaki Zedekia meendaga kũũraga Jeremia na njĩra ya kũmũikia irima rĩa maaĩ, no ti na moko mao ene.

20 Nake Jeremia akĩmũcookeria atĩrĩ, “Matigaakũneana kũrĩ o. Wee athĩkĩra Jehova, wĩke ũguo ndĩrakwĩra. Hĩndĩ ĩyo nĩũkona wega, naguo muoyo waku nĩũkahonokio.

21 No rĩrĩ, warega kwĩneana, ũũ nĩguo Jehova anguũrĩrie:

22 Andũ-a-nja othe arĩa matigaire thĩinĩ wa nyũmba ya mũthamaki wa Juda nĩmagatwarĩrwo anene a mũthamaki wa Babuloni. Andũ-a-nja acio nao magaakwĩra atĩrĩ:

“ ‘Arata acio aku wehokeete
nĩmakũhĩtithirie na magĩgũkĩria hinya.
Magũrũ maku nĩmatoonyereire mũtondo-inĩ;
nao arata aku nĩmagũtiganĩrie.’

23 “Atumia aku othe na ciana ciaku nĩmakaneanwo kũrĩ andũ a Babuloni. Wee mwene ndũkehonokia moko-inĩ mao, no nĩũkanyitwo nĩ mũthamaki wa Babuloni; narĩo itũũra rĩrĩ inene nĩrĩgacinwo rĩthire.”

24 Hĩndĩ ĩyo Zedekia akĩra Jeremia atĩrĩ, “Ndũkareke mũndũ o na ũrĩkũ amenye ũhoru wa mĩario ĩno, ndũkae kũũragwo.

25 Anene mangĩgua atĩ nĩtwaraniĩrie nawe, nao moke kũrĩ we makũũrie atĩrĩ, ‘Twĩre ũrĩa wĩrĩte mũthamaki, na ũrĩa nake mũthamaki akwĩrĩte; ndũgatũhithe ũndũ kana tũkũũrage,’

26 hĩndĩ ĩyo nawe ũmeere atĩrĩ, ‘Nĩgũthaitha ndĩrathaithaga mũthamaki ndakae kũnjookia nyũmba-inĩ kwa Jonathani, ndigakuĩre kuo.’”

27 Anene acio othe nĩmookire kũrĩ Jeremia, makĩmũũria ũhoru ũcio, nake akĩmeera ũrĩa wothe aathĩtwo nĩ mũthamaki oige. Nĩ ũndũ ũcio matiamwĩrire ũndũ ũngĩ, nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ waiguĩte ũrĩa maarĩtie na mũthamaki.

28 Nake Jeremia agĩkara kũu kĩhingo-inĩ kĩa arangĩri nginya mũthenya ũrĩa itũũra rĩa Jerusalemu rĩatunyanirwo.

39

Kũgũa kwa Jerusalemu

Na rĩrĩ, itũũra rĩa Jerusalemu rĩatunyanirwo ũũ: ¹ Mwaka-inĩ wa kenda wa wathani wa Zedekia mũthamaki wa Juda, mweri-inĩ wa ikũmi, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩathiire gũtharĩkĩra itũũra rĩa Jerusalemu arĩ na mbũtũ ciake ciothe cia ita, akĩrĩrigiicĩria arĩtunyane.

² Ningĩ mũthenya wa kenda wa mweri wa ĩna wa mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe wa wathani wa Zedekia, nĩguo rũthingo rwa itũũra rĩu inene rwatũrĩkirio.

³ Hĩndĩ ĩyo anene othe a mũthamaki wa Babuloni magĩtoonya na magĩkara Kĩhingo-inĩ gĩa Gatagatĩ: Nao nĩ Nerigali-Sharezeru wa Samugari, na Nebo-Sarisekimu mũtongoria ũmwe mũnene, na Nerigali-Sharezeru ũrĩa warĩ mũnene wathani-inĩ, marĩ hamwe na anene arĩa angĩ othe a mũthamaki wa Babuloni.

⁴ Rĩrĩa Zedekia mũthamaki wa Juda na thigari ciothe maamonire, makũra; makiuma itũũra-inĩ rĩu inene ũtukũ magerete njĩra ya mũgũnda-inĩ wa mũthamaki, kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩarĩ gatagatĩ ga thingo cieri, magĩthĩ merekeire Araba.

⁵ No nayo mbũtũ ya andũ a Babuloni ĩkĩmateng’eria, ĩgĩkorerera Zedekia werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu wa Jeriko. Makĩmũnyiita, makĩmũtwarĩra Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni arĩ kũu Ribila bũrũri-inĩ wa Hamathu, na kũu nĩkũo aamũtuĩrĩire ciira.

⁶ Kũu Ribila nokuo mũthamaki wa Babuloni oragithĩrie ariũ a Zedekia, maitho-inĩ make, na akũũragithia andũ othe arĩa maarĩ igweta kũu Juda.

⁷ Agĩcooka agĩkũũrithia Zedekia maitho na akĩmuoha na bĩngũ cia gĩcango nĩguo atwarwo Babuloni.

⁸ Andũ acio a Babuloni magĩcina nyũmba ya ũthamaki, o na nyũmba cia andũ arĩa angĩ, na makĩmomora thingo cia Jerusalemu.

⁹ Nebuzaradani, mũnene wa arangĩri a mũthamaki, agĩtaha andũ arĩa maatigaire kũu itũũra-inĩ thĩinĩ, akĩmatwara Babuloni marĩ hamwe na arĩa meneaĩte kũrĩ we o na andũ acio angĩ othe.

¹⁰ No rĩrĩ, Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri a mũthamaki, nĩatigirie andũ amwe arĩa maarĩ athĩni kũu bũrũri wa Juda, arĩa mataarĩ na kĩndũ kĩa; no hĩndĩ iyo akĩmahe mĩgũnda ya mĩthabibũ na mĩgũnda ya kũrĩma.

¹¹ Na rĩrĩ, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩarutĩte watho ũkoniĩ Jeremia, akeera Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri a mũthamaki atĩrĩ:

¹² “Muoe ũmũmenyerere; ndũkamwĩke ũũru, no ũmũhingagĩrie ũndũ o wothe ũrĩa angĩkũũria.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri, na Nebuzaradani mũtongoria ũmwe mũnene na Nerigali-Sharezuru ũrĩa warĩ mũnene wathani-inĩ, o na anene acio angĩ othe a mũthamaki wa Babuloni

¹⁴ magĩtũmana, makiuga Jeremia arutwo kũu thĩinĩ wa nja ĩrĩa ya arangĩri. Nao makĩmũneana harĩ Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani, nĩguo amũinũkie gwake mũciĩ. Nĩ ũndũ ũcio agĩtũũrania na andũ arĩa angĩ ao.

¹⁵ Rĩrĩa Jeremia aatũũrĩte oheetwo kũu thĩinĩ wa nja ĩrĩa ya arangĩri-rĩ, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyamũkinyĩrĩire akĩrwo atĩrĩ:

¹⁶ “Thĩi ũkeere Ebedi-Meleku ũrĩa Mũkushi atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhĩ kũhingia ũrĩa ndoigire atĩ nĩngarehere itũũra rĩrĩ inene mwanangĩko, no ti ũgaacĩru. Hĩndĩ iyo, maũndũ macio nĩmakahingio ũkĩmeyonagĩra na maitho.

¹⁷ No rĩrĩ, wee nĩngakũhonokia mũthenya ũcio, ũguo nĩguo Jehova ekuuga; wee ndũkaneanwo kũrĩ andũ acio wĩtigĩraga.

¹⁸ Nĩ nĩngakũhonokia; wee ndũkooragwo na rũhiũ rwa njora no nĩũkahonokia muoyo waku, tondũ nĩ nĩ ũtũũrĩte wĩhokete, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.’ ”

40

Jeremia Kũrekererio

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova thuutha wa Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri a mũthamaki kũmũrekereria oime kũu Rama. Nĩakorete Jeremia arĩ muohe na mĩnyororo arĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa othe maatahĩtwo kuuma Jerusalemu na Juda rĩrĩa maatwaragwo Babuloni marĩ ohe.

² Nake mũnene ũcio wa arangĩri a mũthamaki oona Jeremia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova Ngai waku nĩwe watũrĩire kũndũ gũkũ mwanangĩko ũyũ.

³ Na rĩu-rĩ, Jehova nĩatũmĩte gwĩkĩke ũguo; ekĩte o ta ũrĩa oigire. Maũndũ maya mothe meekĩkĩte nĩ ũndũ inyuĩ andũ aya nĩmwehĩirie Jehova na mũkĩaga kũmwathĩkĩra.

⁴ No rĩrĩ, ũmũthĩ nĩngũkuohora mĩnyororo ĩno ũrĩ nayo moko. Ũka tũthĩ nawe Babuloni, akorwo nĩũkwenda, na nĩ nĩndĩkũmenyagĩrĩra; no ũngĩkorwo ndũkwenda tũthĩ nawe, tiga gũũka. Atĩrĩrĩ, bũrũri ũyũ wothe ũrĩ mbere yaku; thĩi o harĩa hothe ũngĩenda.”

⁵ No rĩrĩ, Jeremia atanagarũrũka acooke-rĩ, Nebuzaradani akĩmwarĩria rĩngĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kũrĩ Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani, ũrĩa mũthamaki wa Babuloni atuĩte mũrũgamĩrĩri wa matũũra ma Juda, mũgatũũre nake kũu hamwe na andũ arĩa angĩ, kana ũgĩthĩ o harĩa hangĩ hothe ũngĩenda.”

Ningĩ mũnene ũcio wa arangĩri akĩmũhe irio, o na akĩmũhe kĩheo, akĩreka ethĩre.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jeremia agĩthĩ kũrĩ Gedalia, mũrũ wa Ahikamu kũu Mizipa, magĩtũũra nake gatagatĩ-inĩ ka andũ acio angĩ maatigĩtwo bũrũri-inĩ ũcio.

Gedalia Gũkunyaĩrwo

⁷ Rĩrĩa anene othe a mbũtũ cia ita na andũ ao arĩa maarĩ kũu bũrũri-inĩ ũcio mwaraganu maiguire atĩ mũthamaki wa Babuloni nĩatuĩte Gedalia mũrũ wa Ahikamu barũthi wa bũrũri ũcio, na atĩ nĩamũtuĩte mũrũgamĩrĩri wa arũme, na andũ-a-nja, na ciana, o acio maarĩ athĩni mũno kũu bũrũri ũcio, arĩa mataatahirwo matwarwo Babuloni-rĩ,

⁸ magĩthĩ kũrĩ Gedalia kũu Mizipa: nao maarĩ Ishumaeli mũrũ wa Nethania, na Johanani na Jonathani ariũ a Kareya, na Seraia mũrũ wa Tanihumethu, na ariũ a Efai ũrĩa Mũnetofathi, na Jaazania mũrũ wa Mũmaakathi, marĩ na andũ ao.

⁹ Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani akĩhĩta nĩguo amatĩrithie marĩ hamwe na andũ ao, akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra gũtungatĩra andũ aya a Babuloni. Tũũrai bũrũri ũyũ na mũtungatage mũthamaki wa Babuloni, na nĩmũrĩonaga maũndũ mega.

¹⁰ Nĩ mwene nĩngũtũũra gũkũ Mizipa nĩgeetha ndĩmwaragĩrĩrie kũrĩ andũ a Babuloni arĩa marĩũkaga kũrĩ ithuĩ, no inyuĩ-rĩ, thondekai ndibei, na mũgethage matunda ma hĩndĩ ya riũa,* o na maguta, mwĩgĩre ndigithũ-inĩ cianyu cia mũthiithũ, na mũtũũre matũũra-inĩ marĩa mwĩnyĩtĩre.”

¹¹ Hĩndĩ ĩrĩa Ayahudi arĩa othe maarĩ Moabi, na Amoni, na arĩa maarĩ Edomu, o na arĩa maarĩ mabũrũri marĩa mangĩ mothe maiguire atĩ mũthamaki wa Babuloni nĩatigĩtie matigari kũu Juda, na atĩ nĩatuĩte Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani, barũthi wao-rĩ,

¹² othe magĩcooka bũrũri wa Juda kũrĩ Gedalia kũu Mizipa, moimĩte mabũrũri-inĩ mothe marĩa maahurunjũkĩire. Nao magĩthondekera ndibei nyingĩ, o na makĩgetha matunda maingĩ ma hĩndĩ ya riũa.

¹³ Johanani mũrũ wa Kareya, marĩ na anene othe a mbũtũ cia ita arĩa maarĩ o kũu bũrũri ũcio mwaraganu, magĩũka kũrĩ Gedalia kũu Mizipa,

¹⁴ nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Kaĩ ũtamenyete atĩ Balisi mũthamaki wa andũ a Amoni nĩatũmĩte Ishumaeli mũrũ wa Nethania oke akũrute muoyo?” No Gedalia mũrũ wa Ahikamu ndaametĩkirie.

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Johanani mũrũ wa Kareya akĩarĩria Gedalia na hito marĩ kũu Mizipa, akĩmwĩra atĩrĩ: “Njĩtĩkĩria thĩ ngoorage Ishumaeli mũrũ wa Nethania, na gũtirĩ mũndũ ũkũmenya ũhoro ũcio. Nĩ kĩ gĩgũtũma ende gũkũruta muoyo, nĩguo atũme Ayahudi aya othe mecookanĩrĩrie harĩwe mahurunjũke, namo matigari ma Juda mathire biũ?”

¹⁶ Nowe Gedalia mũrũ wa Ahikamu akĩra Johanani mũrũ wa Kareya atĩrĩ, “Ndũkae gwĩka ũndũ ta ũcio! ũhoro ũcio ũraaria ũkonĩ Ishumaeli ti wa ma.”

* **40:10** Mũthamaki Nebukadinezaru aakinyire Jerusalemu hĩndĩ ĩrĩa ngũyũ na thabibũ ciagethagwo.

41

¹ Mweri-inĩ wa mŭgwanja Ishumaeli mŭrũ wa Nethania, mŭrũ wa Elishama, ũrĩa warĩ wa rŭciaro rwa mŭthamaki na mbere aakoretwo arĩ ũmwe wa anene a mŭthamaki, nŭookire arĩ na andũ ikũmi kŭrĩ Gedalia mŭrũ wa Ahikamu kũu Mizipa. Na rĩrĩa maarĩ hamwe makĩrĩa-rĩ,

² Ishumaeli mŭrũ wa Nethania hamwe na andũ acio ikũmi mokĩte nake magĩũkĩra, magĩtemanga Gedalia mŭrũ wa Ahikamu, mŭrũ wa Shafani na rŭhiũ rwa njora, makĩũraga mŭndũ ũcio mŭthamaki wa Babuloni aatuĩte barũthi wa bŭrũri ũcio.

³ Ishumaeli agĩcooka akĩũraga Ayahudi othe arĩa maarĩ na Gedalia kũu Mizipa, o ũndũ ũmwe na thigari cia Babuloni iria ciarĩ kuo.

⁴ Mũthenya ũrĩa warũmĩrĩre kũũragwo kwa Gedalia, ũhoru ũcio ũtamenyetwo nĩ mŭndũ-rĩ,

⁵ andũ mĩrongo ĩnana meyenjete nderu, na magatembũranga nguo ciao, o na magetemanga mĩrĩ nĩmookire moimĩte Shekemu, na Shilo, na Samaria, marĩ na ngano ya maruta na ũbumba, magĩcirehe thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova.

⁶ Ishumaeli mŭrũ wa Nethania akiuma Mizipa, agĩthĩ akĩrĩraga aka-matũnge. Rĩrĩa maacemanirie akĩmeera atĩrĩ, “Ūkaai kŭrĩ Gedalia mŭrũ wa Ahikamu.”

⁷ Rĩrĩa maatoonyire thĩnĩ wa itũũra, Ishumaeli mŭrũ wa Nethania na andũ arĩa maarĩ nake, makĩmooraga, makĩmaikia irima rĩa maaĩ.

⁸ No rĩrĩ, andũ ikũmi thĩnĩ wao makĩra Ishumaeli atĩrĩ, “Tiga gũtũũraga! Tũrĩ na ngano na cairi, na maguta na ũũkĩ iria tũhithĩte werũ-inĩ.” Nĩ ũndũ ũcio agĩtigana nao na ndaamooragire hamwe na acio angĩ.

⁹ Na rĩrĩ, irima rĩu aikirie ciimba cia andũ acio othe ooragĩte, hamwe na kĩimba kĩa Gedalia, rĩenjithĩtio nĩ Mũthamaki Asa rĩtuĩke kĩhitho gĩake rĩrĩa angĩtharĩkĩrwo nĩ Baasha mŭthamaki wa Isiraeli. Ishumaeli mŭrũ wa Nethania akĩrĩyũria ciimba cia andũ acio moragĩtwo.

¹⁰ Ishumaeli nĩanyiitire mĩgwate andũ acio angĩ othe arĩa maikaraga Mizipa, akĩmataha: nao maarĩ airĩtu a mŭthamaki, hamwe na andũ acio angĩ othe arĩa maatigĩtwo kuo, arĩa Nebuzaradani ũcio mŭnene wa arangĩri a mŭthamaki aatuĩte maroragwo nĩ Gedalia mŭrũ wa Ahikamu. Ishumaeli mŭrũ wa Nethania nĩamatahire akiumagara nao, agĩtuĩkania erekeire mŭrĩmo wa andũ a Amoni akeeneane kŭrĩ o.

¹¹ Rĩrĩa Johanani mŭrũ wa Kareia, na anene othe a mbũtũ cia ita arĩa maarĩ nake maiguire ũhoru wa ngero icio ciothe Ishumaeli mŭrũ wa Nethania aagerete-rĩ,

¹² makĩoya andũ ao othe na makiumagara makarũe na Ishumaeli mŭrũ wa Nethania. Nao makĩmũkorerera hakuhĩ na handũ haarĩ maaĩ maingĩ kũu Gibeoni.

¹³ Rĩrĩa andũ acio othe Ishumaeli aarĩ nao monire Johanani mŭrũ wa Kareia na anene a mbũtũ cia ita acio maarĩ nake-rĩ, othe magĩkena.

¹⁴ Andũ acio othe Ishumaeli aatahĩte kũu Mizipa nĩmahũndũkire, magĩthĩ kŭrĩ Johanani mŭrũ wa Kareia.

¹⁵ Nowe Ishumaeli mŭrũ wa Nethania na andũ ake anana nĩmetharire kuuma harĩ Johanani, makĩũrĩra kŭrĩ andũ a Amoni.

Kũũrĩra Bũrũri wa Misiri

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo Johanani mŭrũ wa Kareia na anene othe a mbũtũ cia ita acio maarĩ nake, magĩtongoria arĩa othe maatigaire kuuma Mizipa, o acio aatunyanĩte harĩ Ishumaeli mŭrũ wa Nethania thuutha wake kũũraga Gedalia mŭrũ wa Ahikamu: Nao maarĩ thigari, na andũ-a-nja, na ciana,

o na andũ arĩa mehokeirwo mawĩra ma nyũmba ya mũthamaki, arĩa aacooketie kuuma Gibeoni.

¹⁷ Nao magĩthiĩ na mbere, makĩraarĩrĩra Geruthu-Kimuhamu gũkuhĩ na Bethlehemu marĩ rũgendo-inĩ rwa gũthiĩ bũrũri wa Misiri,

¹⁸ nĩguo moorĩre andũ a Babuloni. Nĩmetigagĩra andũ a Babuloni tondũ Ishumaeli mũrũ wa Nethania nĩooragĩte Gedalia mũrũ wa Ahikamu, ũrĩa watuĩtwo barũthi nĩ mũthamaki wa Babuloni.

42

¹ Hĩndĩ ĩyo anene othe a mbũtũ cia ita, hamwe na Johanani mũrũ wa Kareya, na Jezania mũrũ wa Hoshaiya, na andũ othe kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene, magĩthiĩ harĩ

² Jeremia ũcio mũnabii, makĩmwĩra atĩrĩ: “Twagũthaiha ĩtĩkĩra kũigua gũthaihana gwitũ, ũhooe Jehova Ngai waku nĩ ũndũ wa matigari maya mothe. Nĩgũkorwo o ta ũrĩa ũroona, o na gũtuĩka rĩmwe twarĩ aingĩ, rĩu tũtigaire o andũ anini.

³ Tũhooere harĩ Jehova Ngai waku nĩguo atwĩre kũrĩa twagĩrĩrwo nĩgũthiĩ, na ũndũ ũrĩa twagĩrĩrwo nĩ gwĩka.”

⁴ Jeremia ũcio mũnabii akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndamũigua, na no nginya ndĩmũhooere harĩ Jehova Ngai wanyu o ta ũguo mũnjũũrĩtie njĩke; nĩngamwĩra ũrĩa wothe Jehova ekuuga, na ndirĩ ũndũ o na ũmwe ngaaga kũmwĩra.”

⁵ Hĩndĩ ĩyo makĩra Jeremia atĩrĩ, “Jehova arotuĩka mũira wa ma na mwĩhokeku wa gũtũũkĩrĩra, tũngĩkaaga gwĩka kũringana na ũrĩa wothe Jehova Ngai waku agaagũtũma ũtwĩre.

⁶ ũndũ ũrĩa ũgũtwĩra, ũrĩ mwega kana ũrĩ mũũru, nĩtũgwathĩkĩra Jehova Ngai witũ, o ũcio tũragũtũma kũrĩ we, nĩgeetha na ithuĩ tuonage maũndũ mega, nĩ ũndũ nĩtũgwathĩkĩra Jehova Ngai witũ.”

⁷ Mĩthenya ikũmi yathira, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩre Jeremia.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio agĩta Johanani mũrũ wa Kareya, marĩ na anene othe a mbũtũ cia ita acio maarĩ nake, o na andũ acio angĩ othe kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene, makĩũngana hamwe.

⁹ Akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli o ũcio mwandekirie kũrĩ we ndĩmũtwarĩre mathaihana manyu, ekuuga:

¹⁰ ‘Atĩrĩrĩ, inyuĩ mũngĩkara gũkũ bũrũri ũyũ, nĩngatũma mũikare mũgaacĩre, na ndigacooka kũmũhurunja; nĩngamũhaanda na ndigacooka kũmũmunya, tondũ nĩndĩraigua kĩeha nĩ ũndũ wa mwanangĩko ũrĩa ndĩmũreheire.

¹¹ Tigai gwĩtigĩra mũthamaki wa Babuloni, ũcio mwĩtigĩrĩte. Jehova ekuuga atĩrĩ, mũtikamwĩtigĩre, nĩgũkorwo ndĩ hamwe na inyuĩ, nĩngamũhonokia ndĩmũrute moko-inĩ make.

¹² Nĩngamũiguĩra tha, nĩguo o nake ndũme amũiguĩre tha, amũcookie bũrũri ũyũ wanyu kũmbe.’

¹³ “No rĩrĩ, mũngĩkiuga atĩ, ‘Ithuĩ tũtigũikara gũkũ bũrũri ũyũ,’ na nĩ ũndũ ũcio mũremere Jehova Ngai wanyu,

¹⁴ na kana muuge atĩrĩ, ‘Aca, ithuĩ tũgũthiĩ gũtũũra bũrũri wa Misiri, kũrĩa tũtagacooka kuona mbaara, kana kũigua karumbeta, kana ng’aragu nĩ ũndũ wa kwaga mũgate,’

¹⁵ Kĩigwei ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ matigari ma Juda. Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: ‘Mũngĩkorwo nĩmũtuĩte atĩ nĩmũgũthiĩ bũrũri wa Misiri, na inyuĩ mũthiĩ mũgatũũre kuo-rĩ,

16 hĩndĩ ĩyo rūhiũ rwa njora rūu mwĩtigĩrĩte, nĩrũkamũhĩta kuo, na ng'aragu ĩyo ĩramũmakia nĩĩkamũrũmĩrĩra nginya bũrũri wa Misiri, na kũu nĩkũo mũgaakuĩra.

17 Ti-itherũ, arĩa othe matuĩte atĩ nĩmegũthĩ bũrũri wa Misiri magatũũre kuo, makooragwo na rūhiũ rwa njora, na ng'aragu, o na mũthiro; gũtirĩ o na ũmwe wao ũgaatigara kana orĩre mwanangĩko ũrĩa ngaamarehithĩria.'

18 Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: 'O ta ũrĩa marakara na mang'ũrĩ makwa maitĩrĩrio andũ arĩa maatũũraga Jerusalemu-rĩ, ũguo noguo mũgaitĩrĩrio mang'ũrĩ makwa rĩrĩa mũgaathĩ kũu bũrũri wa Misiri. Mũgaatuĩka ta kĩndũ kĩrume, na mũtuĩke kĩndũ kĩrĩ magigi, o na kĩndũ gĩa gũtuĩrwo ciira, na kĩa njono; mũtikoona kũndũ gũkũ rĩngĩ.'

19 "Inyuĩ matigari maya ma Juda, Jehova amwĩrĩte atĩrĩ, 'Mũtigaathĩ bũrũri wa Misiri.' Menyai wega ũndũ ũyũ: Ũmũthĩ ũyũ nĩndamũmenyithia

20 atĩ nĩmweĩkire ũũru rĩrĩa mwandũmire thĩ kũrĩ Jehova Ngai wanyu, mũkĩnjĩra atĩrĩ, 'Tũhooere kũrĩ Jehova Ngai witũ; twĩre ũrĩa wothe ekuuga, na ithuĩ nĩtũkũwĩka.'

21 Nĩ nĩndamũcookeria ũhoru ũcio ũmũthĩ, no rĩrĩ, mũtiathĩkĩire Jehova Ngai wanyu harĩ maũndũ macio mothe aandũmĩte ndĩmwĩre.

22 Nĩ ũndũ ũcio, rĩu menyai wega ũũ: Nĩmũkooragwo na rūhiũ rwa njora, na ng'aragu, o na mũthiro mũrĩ kũndũ kũu mũrenda gũthĩ gũtũũra."

43

1 Rĩrĩa Jeremia aarĩkirie kũhe andũ acio ndũmĩrĩri ya Jehova Ngai wao, ũhoru ũrĩa wothe Jehova aamũtũmĩte akameere-rĩ,

2 Azaria mũrũ wa Hoshai, na Johanani mũrũ wa Karea, marĩ hamwe na andũ othe arĩa etĩi, makĩra Jeremia atĩrĩ, "Wee nĩũraheenania! Jehova Ngai witũ ndagũtũmĩte ũũke ũtwĩre atĩrĩ, 'Mũtikanathĩ bũrũri wa Misiri gũtũũra kuo.'

3 No rĩrĩ, Baruku mũrũ wa Neria nĩwe ũkũringĩrĩrie ũtũũkĩrĩre, nĩguo tũneanwo kũrĩ andũ a Babuloni, nĩguo matũũrage, kana matũtahe, matũtware Babuloni."

4 Nĩ ũndũ ũcio Johanani mũrũ wa Karea marĩ hamwe na anene othe a mbũtũ cia ita, o na andũ othe, makĩrega gwathĩkĩra watho wa Jehova wa gũikara kũu bũrũri wa Juda.

5 Handũ ha ũguo, Johanani mũrũ wa Karea hamwe na anene othe a mbũtũ cia ita magĩtongoria matigari mothe ma andũ a Juda, o acio macookete nĩguo maikare kũu bũrũri wa Juda moimĩte ndũrĩrĩ-inĩ ciothe kũrĩa mahurunjĩtwo.

6 Ningĩ magĩtongoria arũme othe, na andũ-a-nja na ciana, o na airĩtu a mũthamaki acio Nebuzaradani mũnene wa arangĩri a mũthamaki aatigĩire Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani, o na magĩtongoria Jeremia ũcio mũnabii, na Baruku mũrũ wa Neria.

7 Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ bũrũri wa Misiri, makĩremera Jehova, na magĩthĩ o nginya Tahapanahesi.

8 Na marĩ kũu Tahapanahesi, ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jeremia, akũrwo atĩrĩ:

9 “Oya mahiga manene na guoko gwaku, Ayahudi makwĩroreire, ũthĩ ũmathike na rĩũmba hau nja haarĩtwo maturubarĩ itoonyero-inĩ rĩa nyũmba ya Firaũni kũu Tahapanahesi.

10 Hĩndĩ iyo ũmeere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nĩngũtũmanĩra ndungata yakwa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, na nĩngahaanda gĩtĩ gĩake kĩa ũthamaki igũrũ rĩa mahiga maya ndathika haha; nĩakamba hema yake ya ũnene igũrũ rĩamo.

11 Nĩagooka atharĩkĩre bũrũri wa Misiri, oragithie andũ arĩa maathĩrĩirio gũkua, na atũme arĩa maathĩrĩirio gũtahwo matahwo, nao arĩa maathĩrĩirio kũũragwo na rũhiũ rwa njora mooragwo naruo.

12 Nĩagacina hekarũ cia ngai cia Misiri; agaacina hekarũ ciao na atahe ngai ciao. O ta ũrĩa mũrĩithi ehumbaga nguo yake, noguo akehumba bũrũri wa Misiri, acooke oime kuo atarĩ mũhutie.

13 Nĩakoinanga itugĩ iria ihooyagwo, iria irĩ thĩinĩ wa hekarũ ya riũa kũu bũrũri wa Misiri, na acooke acine hekarũ cia ngai cia bũrũri wa Misiri ithire.’ ”

44

Mwanangĩko nĩ ũndũ wa Kũhooya Mĩhianano

1 Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia ĩkonĩi Ayahudi othe arĩa matũũraga bũrũri wa Misiri ya Mũhuro*: kũu Migidoli, na Tahapanahesi, na Nofu, o na kũu Misiri ya mwena wa rũgongo, akĩrwo atĩrĩ:

2 “Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Inyuĩ nĩmweyoneire mwanangĩko mũnene ũrĩa ndaarehithĩirie Jerusalemu o na matũũra mothe ma Juda. Ũmũthĩ ũyũ nĩmatiganĩirio, magakira ihooru na makaanangĩka

3 nĩ ũndũ wa ũuru ũrĩa mekĩte. Nĩmathirĩkirie, magĩtũma ndakare nĩ ũndũ wa gũcinĩra ngai ingĩ ũbumba, o na nĩ ũndũ wa kũhooya ngai ingĩ iria matooi, kana ikamenywo nĩ inyuĩ, o na kana nĩ maithe manyu.

4 Ndatũũrĩte ndĩmatũmagĩra ndungata ciakwa cia anabii kaingĩ, o arĩa maameeraga atĩrĩ: ‘Tigai gwĩka ũndũ ũyũ ũrĩ magigi, o ũyũ nĩ thũire!’

5 No rĩrĩ, matiigana gũthikĩrĩria kana kũrũmbũiya ũhoro ũcio; matiagarũrũkire matigane na waganu wao, kana matige gũcinĩra ngai ingĩ ũbumba.

6 Nĩ ũndũ ũcio, marakara makwa mahiũ magĩitĩka; magĩakana matũũra-inĩ ma Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu, nakuo gũgĩtigwo gwatuĩka kũndũ kwanangĩku gũgakira ihooru, o ta ũguo gũtariĩ ũmũthĩ.

7 “Rĩu-rĩ, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekũũria ũũ: Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mwĩrehere mwanangĩko mũnene ũguo na njĩra ya kweheria arũme na andũ-a-nja, na ciana na ngenge kuuma Juda, na inyuĩ mũkeniina, gũkaaga mũndũ o na ũmwe ũtigarĩte?

8 Mũraathirĩkia nĩkĩ, mũgatũma ndaakare nĩ ũndũ wa kĩrĩa mũthondekete na moko manyu na ũndũ wa gũcinĩra ngai ingĩ ũbumba gũkũ bũrũri wa Misiri, kũrĩa mũũkĩte gũtũũra? Nĩmũkwĩniina na mũtuĩke kĩndũ gĩa kũrumagwo na gĩa kũnyararwo thĩinĩ wa ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ.

9 Kaĩ mũriganĩrwo nĩ maũndũ ma waganu marĩa mekirwo nĩ maithe manyu, na athamaki na atumia-athamaki a Juda, na maũndũ ma waganu

* 44:1 Ayahudi aya nĩ arĩa maatahĩtwo magatwarwo bũrũri wa Misiri (2Ath 23:34), na nĩkuonania he kahinda kaahĩtũkĩte thuutha wa maũndũ ma Jer 43.

marĩa inyuĩ na atumia anyu mwekire bũrũri-inĩ wa Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu?

¹⁰ Nginya ũmũthĩ, matirĩ menyiihia, kana makaahē gĩtĩo, kana makarũmĩrĩra watho wakwa, o na kana uuge wa kũrũmagĩrĩrwo ũrĩa ndaamũheire inyuĩ na maithe manyu.

¹¹ “Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Nĩndũite atĩ nĩngũmũrehithĩria mwanangĩko, na nyanangithie Juda guothe.

¹² Nĩngweheria matigari ma Juda macio matuĩte atĩ nĩmegũthĩ bũrũri wa Misiri magatũũre kuo. Othe magaathirĩra bũrũri wa Misiri; makoor-agwo na rũhiũ rwa njora, kana makue nĩ ng’aragu, kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene, othe makaaniinwo na rũhiũ rwa njora kana ng’aragu. Magaatuĩka o ta kĩndũ kĩrume na kĩndũ kĩrĩ magigi, o na kĩndũ gĩa kũmenwo na kĩa njono;

¹³ andũ arĩa matũũraga bũrũri wa Misiri nĩngamaherithia na rũhiũ rwa njora, na ndĩmaherithie na ng’aragu o na mũthiro, o ta ũrĩa ndaaherithirie Jerusalemu.

¹⁴ Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa matigari ma Juda acio mathiĩte gũtũũra bũrũri wa Misiri ũkaahonoka, kana atigare nĩguo acooke bũrũri wa Juda, ũrĩa meriragĩria gũgaacooka magatũũre kuo; gũtirĩ ũgaacooka, tiga o andũ anini arĩa mageethara.”

¹⁵ Hĩndĩ iyo andũ othe arĩa maamenyete atĩ atumia ao nĩmacinagĩra ngai ingĩ ũbumba, marĩ hamwe na atumia arĩa othe maarĩ ho, marĩ kĩũngano kĩnene, o hamwe na andũ arĩa othe maatũũraga Misiri ya mũhuro na ya Rũgongo, makĩra Jeremia atĩrĩ,

¹⁶ “Ithuĩ tũtingĩthikĩrĩria ndũmĩrĩri iyo ũtwarĩirie ũkĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova!

¹⁷ Gũtirĩ nganja ithuĩ no tũgwĩka ũrĩa wothe tuoigire atĩ nĩtũgwĩka: Nĩtũrĩcinagĩra Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũrĩa Igũrũ ũbumba, na tũmũitagĩre maruta ma indo cia kũnyuuo, o ta ũrĩa ithuĩ ene, na maithe maitũ, na athamaki aitũ o na anene aitũ, meekaga matũũra-inĩ ma Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu. Mahinda macio twarĩ na irio nyingĩ, na tũkagaacĩra, na tũtioonaga ũũru.

¹⁸ No rĩrĩ, kuuma twatiga gũcinĩra Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũrĩa Igũrũ ũbumba, na tũgĩtiga kũmũrutagĩra magongona ma indo cia kũnyuuo-rĩ, tũtirĩ kĩndũ tũkoretwo tũrĩ nakĩo, na tũniinagwo na rũhiũ rwa njora na ng’aragu.”

¹⁹ Atumia nao magĩcooka makĩongerera atĩrĩ, “Rĩrĩa twacinagĩra Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũrĩa Igũrũ[†] ũbumba, na tũkamũrutagĩra magongona ma indo cia kũnyuuo-rĩ, githĩ o nao athuuri aitũ matiamenyaga atĩ nĩtwamũthondekagĩra tũmĩgate tũrĩ na mũhianano wake, na tũkamũrutagĩra magongona ma indo cia kũnyuuo?”

²⁰ Hĩndĩ iyo Jeremia akĩarĩria andũ othe, arũme na andũ-a-nja, acio maamũcookagĩria ũhoru, akĩmeera atĩrĩ,

²¹ “Githĩ Jehova ndaaririkanire na agĩciiria ũhoru wa ũbumba ũcio wacinagĩrwo matũũra-inĩ macio ma Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu nĩ inyuĩ, na maithe manyu, na athamaki anyu, na anene anyu, o na andũ othe a bũrũri ũcio?

²² Na rĩrĩa Jehova aaremĩrwo nĩ gũcooka gũkirĩrĩria ciĩko cianyu cia waganu na maũndũ marĩ magigi macio mwekaga-rĩ, bũrũri wanyu

[†] 44:19 Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũrĩa Igũrũ yarĩ ngai ya andũ a Babuloni ĩrĩa yatuĩkaga yarĩ na ũhoti wa gũtũma mũndũ aciare.

ũgĩtuĩka kũndũ gwa kũnyitwo nĩ kĩrumi, na ũgĩtuĩka kũndũ gũkirĩte ihooru, gũtarĩ andũ matũũraga kuo, o ta ũguo gũtariĩ ũmũthĩ.

²³ Nĩ ũndũ inyuĩ nĩmũcinĩte ũbumba mũkehĩria Jehova, na nĩmũregete kũmwathĩkĩra, kana kũrũmĩrĩra watho wake kana uuge wake wa kũrũmĩrĩrwo, o na kana irĩra ciake-rĩ, nĩkĩo mwanangĩko ũyũ ũmũkorete rĩu, o ta ũrĩa mũrona.”

²⁴ Ningĩ Jeremia akĩĩra andũ othe, hamwe na andũ-a-nja acio, atĩrĩ, “Ta iguai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ andũ othe a Juda mũrĩ gũkũ bũrũri wa Misiri.

²⁵ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Inyuĩ na atumia anyu nĩmuonanĩtie na ciĩko cianyu ũrĩa mweranĩire rĩrĩa mwoigire atĩrĩ, ‘Gũtirĩ nganja, ithuĩ no nginya tũhingie mũhĩtwa ĩrĩa twehĩtire atĩ nĩtũrĩcinagĩra Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũrĩa Igũrũ ũbumba, na nĩtũrĩmũrutagĩra maruta ma indo cia kũnyuuo.’

“Thĩĩ na mbere, ĩkai ũrĩa mweranĩire! Hingiai mũhĩtwa yanyu!

²⁶ No rĩrĩ, iguai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ Ayahudi othe arĩa mũtũũraga bũrũri wa Misiri: Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Nĩndĩhĩtĩte na rĩtwa rĩakwa inene, ngoiga gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa kuuma Juda ũtũũraga handũ o hothe thĩĩnĩ wa bũrũri wa Misiri ũgaacooka kũgweta rĩtwa rĩakwa kana ehĩte akiugaga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Mwathani Jehova atũũraga muoyo.”

²⁷ Nĩgũkorwo nĩndĩmacũthĩrĩrie ndĩmarehere ũũru, no ti ndĩmarehere wega; Ayahudi arĩa marĩ bũrũri wa Misiri nĩmakaniinwo na rũhiũ rwa njora na ng’aragu, nginya othe mathire biũ.

²⁸ Arĩa makaahonoka kũũragwo na rũhiũ rwa njora macooke bũrũri wa Juda moimĩte bũrũri wa Misiri magaakorwo marĩ anini mũno. Hĩndĩ ĩyo matigari mothe ma andũ a Juda arĩa mathĩite gũtũũra bũrũri wa Misiri, nĩmakamenya nĩ kiugo kĩa ũ gĩkaarũgama: nĩ gĩakwa kana nĩ kĩa.”

²⁹ “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Ũndũ ũyũ nĩguo ũgaatuĩka kĩmenyithia kĩanyu atĩ nĩngamũherithia mũrĩ gũkũ, nĩguo mũmenye atĩ ti-itherũ uuge wakwa wa kũmũrehithĩria ũũru nĩũkehaanda.’

³⁰ Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: ‘Nĩngũneana Firaũni Hofira mũthamaki wa bũrũri wa Misiri kũrĩ thũ ciake iria icaragia kũmũruta muoyo, o ta ũrĩa ndaaneanire Zedekia mũthamaki wa Juda moko-inĩ ma Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, thũ ĩrĩa yacaragia kũmũruta muoyo.’ ”

45

Ndũmĩrĩri kũrĩ Baruku

¹ Ũũ nĩguo mũnabii Jeremia eerire Baruku mũrũ wa Neria, mwaka-inĩ wa kana wa wathani wa Jehoiakimu mũrũ wa Josia mũthamaki wa Juda, thuutha wa Baruku kwandĩka ũhoro ũrĩa Jeremia aamwĩraga andĩke ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo:

² “Ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, arakwĩra wee Baruku:

³ Woigire atĩrĩ, ‘Kaĩ ndĩ na haaro-ĩ! Jehova nĩanyongereire kĩa igũrũ rĩa ruo rũrĩa ndĩ naruo; nĩnogetio nĩ gũcaaya, na ngaaga ũhurũko.’ ”

⁴ Jehova oigire atĩrĩ, “Mwĩre atĩrĩ: ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩngang’aũrania kĩrĩa njakĩte, na munye kĩrĩa haandĩte bũrũri-inĩ ũyũ wothe.

⁵ No ũgĩcooke wĩcarĩrie maũndũ manene? Tiga kũmacaria. Nĩgũkorwo nĩngarehithĩria andũ othe mwanangĩko, ũguo nĩguo Jehova ekuuga, no rĩrĩ, kũrĩa guothe ũrĩthiiga nĩngatũma wĩthare ũhonokie muoyo waku.’ ”

46

Ndũmĩrĩri ikoniĩ Bũrũri wa Misiri

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ikoniĩ ndũrĩrĩ ĩrĩa yakinyĩrĩire mũnabii Jeremia:

² Ha ũhoro ũkoniĩ bũrũri wa Misiri:

Īno nĩyo ndũmĩrĩri ya gũũkĩrĩra mbũtũ cia ita cia Firaũni Neko, mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, iria ciahoteirwo kũu Karikemishi, Rũũĩ-inĩ rwa Farati, nĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, mwaka-inĩ wa kana wa wathani wa Jehoiakimu mũrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda:

³ “Thagathagai ngo cianyu, iria nene na tũrĩa tũnini,
mũthĩĩ mbaara-inĩ!

⁴ Tandĩkai mbarathi,
mũcihaice!
Rũgamai o mũndũ handũ hake
mwĩkĩrĩte ngũbia cia igera!

Kumuthai matimũ manyu,
na mwĩhumbe nguo cianyu cia mbaara.

⁵ Nĩ kĩĩ ndĩrona?
Nĩamaku mũno,
nĩmaracooka na thuutha,
njamba ciao nĩndoorie.

Nĩmetharĩte na ihenya
matekwĩhũgũra,
na kũrĩ na itua-nda mũena yothe,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁶ “Arĩa marĩ ihenya matingĩhota kũũra,
kana arĩa marĩ hinya meethare.
Mwena wa gathigathini kũu Rũũĩ-inĩ rwa Farati
mahĩngagwo makagũa.

⁷ “Nũũ ũyũ wĩyambararĩtie ta Rũũĩ rwa Nili,
akaambarara ta njũũĩ irĩ na ndiihũ cia maaĩ?

⁸ Bũrũri wa Misiri wĩyambararĩtie ta Rũũĩ rwa Nili,
ũkambarara ta njũũĩ irĩ na ndiihũ cia maaĩ.

Oigaga atĩrĩ, ‘Nĩngũiyũra nginya humbĩre thĩ;
nĩngwananga matũũra marĩa manene na andũ arĩa matũũraga kuo.’

⁹ Guthũkai, inyuĩ mbarathi ici!
Mateng’eriei hatarĩ itherũ, inyuĩ mũtwarithagia ngaari cia ita.

Umagarai, inyuĩ njamba ici cia ita:
inyuĩ andũ a Kushi na a Putu, inyuĩ mũũĩ kũrũmia ngo,
na inyuĩ andũ a Ludu, inyuĩ mũgeetaga ũta.

¹⁰ No rĩrĩ, mũthenya ũcio nĩ wa Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe:

nĩ mũthenya wa kwĩrĩhĩria, erĩhĩrie harĩ thũ ciake.
Rũhiũ rwa njora rũkaarĩa nginya rũhũũne,
rũkaanyua thakame yao nginya rũnyootoke.

Nĩgũkorwo Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, nĩakarutĩra
igongona
kũu bũrũri wa mwena wa gathigathini gũkuhĩ na Rũũĩ rwa Farati.

¹¹ “Ambata, ũkinye Gileadi, ũgũire ndawa,

wee Mũirĩtu Gathirange, Mwarĩ wa bũrũri wa Misiri.
No rĩrĩ, ũingĩhagia ndawa icio mũno, o tũhũ;
gũtirĩ ingĩkũhonia.

12 Ndũrĩrĩ nĩkaigua ũhoru wa gũconorithio gwaku;
kĩrĩro gĩaku gĩkaaiyũra thĩ.

Njamba ikaahĩngagwo nĩ ĩrĩa ĩngĩ;
cierĩ ikaagũa thĩ hamwe.”

13 ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa Jehova aaheire Jeremia ũcio mũnabii ĩkonĩĩ
gũũka kwa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, gũtharĩkĩra bũrũri
wa Misiri:

14 “Anĩrĩrai ũhoru ũyũ bũrũri-inĩ wa Misiri, na mũũhunje kũu Migidoli;
ningĩ mũũhunjanĩrie kũu Nofu na Tahapanahesi:

‘Rũgamai harĩa hamwagĩrĩire na mwĩhaarĩrie,
nĩgũkorwo rũhiũ rwa njora nĩrũrarĩa arĩa mamũthiũrũrũkĩirie.’

15 Nĩ kũĩ gĩgũtũma njamba cianyu cia ita ciaraganio thĩ?

Itĩngĩhota gwĩtiiria, nĩgũkorwo Jehova nĩwe ũgaacitĩndĩka acigũithie
thĩ.

16 Nĩikahĩngwo rĩngĩ na rĩngĩ;
ikaagũanĩra o mũndũ igũrũ rĩa ũrĩa ũngĩ.

Ikoiga atĩrĩ, ‘Ũkĩrai, nĩtũcookei
kũrĩ andũ aitũ, kũrĩa twaciarĩrwo,
tweherere rũhiũ rũrũ rwa njora rwa mũtũhatĩrĩria.’

17 Marĩ kũu makaanagĩrĩra, makoiga atĩrĩ,
‘Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, nĩ inegene rĩa tũhũ;
nĩorirwo nĩ mweke wake.’ ”

18 Mũthamaki, o we ũrĩa wĩtagwo
Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atĩrĩ,
“Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ,
nĩ kũrĩ mũndũ ũroka, ũgaakorwo ahaana ta Kĩrĩma gĩa Taboru
kĩrĩ gatagatĩ-inĩ ka ĩrĩma iria ĩngĩ,
o na ta ũrĩa Kĩrĩma gĩa Karimeli kĩaana kĩrĩ hakuhĩ na iria.

19 Oha mĩrigo yaku ya gũthiĩ nayo kũrĩa ũgaatahwo, ũtwarwo,
wee ũtũũraga bũrũri wa Misiri,
nĩgũkorwo Nofu gũkaanangwo, kwage kĩndũ,
o na gũkire ihooru, gũtarĩ mũndũ wa gũgũtũũra.

20 “Bũrũri wa Misiri ũhaana moori njega mũno,
no rĩrĩ, nĩ harĩ mbogo kanyarare ĩrooka
kũmĩũkĩrĩra, yumĩte mwena wa gathigathini.

21 Thigari cia mũcaara iria irĩ kuo
ihaana ta njaũ cia gĩcegũ.

O nao nĩmakagarũrũka more marĩ hamwe,
matikahota gwĩtiiria,
nĩgũkorwo mũthenya wa mwanangĩko nĩũkamakorera,
na nĩrĩo ihinda rĩa rĩa kũherithio.

22 Mũrurumo wa andũ a Misiri ũgaatuĩka ta wa nyoka rĩrĩa ĩrethara,*
rĩrĩa thũ ĩgooka ĩrĩ na hinya;
magaagũũkĩrĩra na mathanwa,
o ta andũ maratema mĩtĩ.”

23 Jehova ekuuga atĩrĩ,

* 46:22 Athamaki a bũrũri wa Misiri maahũthagĩra rũrũri rwa nyoka taarĩ guo ũhoti wa wathani wao.

“Nĩmagatema mũtitũ wakuo,
o na ũrĩ mũtumanu ũguo.
Tondũ nĩ andũ aingĩ mũno gũkĩra ngigĩ,
na matingĩtarĩka.

²⁴ Mwarĩ ũcio wa bũrũri wa Misiri nĩagaconorithio,
akaanenganĩrwo kũrĩ andũ a mwena wa gathigathini.”

²⁵ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: “Ndĩ hakuhi kũherithia Amoni ngai ya Thebesi, na Firaũni, na bũrũri wa Misiri na ngai ciakuo, na athamaki akuo, na arĩa othe mehokaga Firaũni.

²⁶ Nĩngamaneana kũrĩ andũ arĩa mendaga kũmaruta muoyo, ndĩmaneane kũrĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni na anene ake. No rĩrĩ, thuutha-inĩ bũrũri wa Misiri nĩgũgatũrwo nĩ andũ rĩngĩ o ta tene,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²⁷ “Tiga gwĩtigĩra, wee Jakubu ndungata yakwa:
o nawe Isiraeli-rĩ, ndũkamake.
Ti-itherũ nĩngakũhonokia ngũrutĩte kũndũ kũraya,
njiaro ciaku ciume bũrũri ũrĩa ciatahirwo igĩtwarwo.
Jakubu nĩagakorwo na thayũ na ũgitĩri rĩngĩ,
na gũtirĩ mũndũ ũgaatũma acooke gwĩtigĩra.”

²⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ “Tiga gwĩtigĩra,
wee Jakubu ndungata yakwa, nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe.
o na ingĩkaniinũkia ndũrĩrĩ ciothe
kũrĩa ndarekire mũtwarwo mũrĩ atahe-rĩ,
wee ndigakũniina biũ,
no rĩrĩ, nĩngakũherithia na kĩhotoo;
ndigakũreka ũthiĩ o ũguo ũtahirithĩtio.”

47

Ndũmĩrĩri ikoniĩ Andũ a Filisti

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia ũrĩa mũnabii, ĩkoniĩ andũ a Filisti, Firaũni atanatharĩkĩra Gaza:

² Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Ta rora ũrĩa kĩguũ kĩa maaĩ kĩroima na kũu mwena wa gathigathini;
nĩgĩgũtuĩka ta rũũ rũiyũru mũno, rũkoina.

Megũtherera moinĩre bũrũri na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo,
na moinĩre matũũra-inĩ na arĩa matũũraga kuo.

Andũ nĩmagakaya;
arĩa othe maĩkaraga bũrũri ũcio makaarĩra na magirĩke,

³ maigua mũkubio wa mbarathi igĩteng’era,
na inegene rĩa ngaari cia ita cia thũ ciao,
o na mũrurumo wa magũrũ ma ngaari icio.

Maithe ma ciana matikehũgũra mateithie ciana ciao;
moko mao magaikara o ũguo maregerete.

⁴ Nĩgũkorwo mũthenya nĩmũkinyu
wa kũniina andũ a Filisti othe,
na wa kweheria matigari mothe ma andũ
arĩa mangĩteithia Turo na Sidoni.

Jehova arĩ hakuhi kwananga andũ a Filisti,
acio maatigaire kuuma hũgũrũrũ-inĩ cia Kafitori.

⁵ Andũ a Gaza makeenjwo njuĩrĩ macakae;
Ashikeloni nakuo gũgaakira ki.

Atĩrĩrĩ, inyuĩ matigari maya mũrĩ kũu werũ-inĩ,
mũgũtũũra mwĩtemangaga nginya-rĩ?

- 6 “Mũrarĩra mũkoooria atĩrĩ,
‘Wee, rũhiũ rwa njora rwa Jehova-rĩ,
ũgũthiĩ na mbere nginya rĩ ũngĩkaahurũka?
Wĩcookie njora-inĩ;
hurũka na ũkire o ro ũguo.’
7 No rĩrĩ, rũngĩkĩhuurũka atĩa,
o rĩrĩa arĩ Jehova ũrwathĩte,
o rĩrĩa arwĩrĩte rũtharĩkĩre Ashikeloni,*
o na kũu ndwere-inĩ cia iria?”

48

Ndũmĩrĩri ikoniĩ Moabi

- 1 Ha ũhoru ũkoniĩ bũrũri wa Moabi:

- Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ:
“Wũi-iiya, nĩ ũndũ Nebo nĩgũkwanangwo-ĩ.
Kiriathaimu nĩgũgaconorithio na gũtunyanwo;
kũngĩtĩro kĩrĩa kĩrũmu nĩgũgaconorithio na kĩharaganio.
2 Moabi gũtigacooka kũgaathĩrĩrio rĩngĩ;
kũu Heshiboni andũ nĩmagathugunda ũrĩa megũgũũkĩrĩra, makoiga
atĩrĩ:
‘Ūkai, nĩtũniinei rũrĩrĩ rũu.’
O nawe itũũra rĩa Madimeni-rĩ, nĩũgakirio ki;
rũhiũ rwa njora nĩrũgagũteng’eria.
3 Ta thikĩrĩria mbu iyo ĩroigwo kũu Horonaimu,
mbu nĩ ũndũ wa kũniinanwo kũnene na mwanangĩko.
4 Bũrũri wa Moabi nĩũkonũhwo:
ciana ciakuo cia ngenge nĩikaarĩra ciugĩrĩirie.
5 Marambata na njĩra ya gũthiĩ Luhithu,
makĩrĩraga na ruo rũnene o magĩthiiga;
marĩ njĩra-inĩ ya gũikũrũka Horonaimu
nĩmaiguĩte kĩrĩro kĩa ruo ruumĩte ngoro nĩ ũndũ wa ũrĩa
kwanangĩtwo.
6 Mwĩtharei! Honokiai mĩoyo yanyu,
tuĩkai ta kahinga karĩ werũ-inĩ.
7 Tondũ wa ũrĩa wee wĩhokete ciĩko ciaku o na ũtonga waku-rĩ,
o nawe nĩũgatahwo,
nayo ngai ĩrĩa ĩtagwo Kemoshu* nĩngatwarwo ithaamĩrio,
ĩrĩ hamwe na athĩnjĩri-ngai, o na anene a yo.
8 Mũniinani nĩagookĩrĩra itũũra o itũũra,
na gũtirĩ itũũra rĩkahonoka.
Gĩtuamba nĩgĩkahaaganio,
naguo werũ ũrĩa mwaraganu wanangwo,
tondũ Jehova nĩwe ugĩte ũguo.
9 Itĩrĩriai Moabi cumbĩ,
tondũ nĩrĩkonũhwo;
matũũra makuo nĩmagakira ihooru,

* 47:7 Ũhoru wa gũtharĩkĩra Ashikeloni wahingirio nĩ Nebukadinezaru mwaka-inĩ wa 604 mbere
ya gũciarwo gwa Kristũ. * 48:7 Kemoshu yarĩ ngai ya andũ a Moabi (1Ath 11:7, 33; 2Ath 23:13).

kwage mündũ o na ũmwe ũngĩmatũũra.

- 10 “Kũrumwo-rĩ, nĩ mündũ ũrĩa ũkũruta wĩra wa Jehova arĩ na ũgũũta!
Kũrumwo-rĩ, nĩ mündũ ũrĩa ũkũgirĩrĩria rũhiũ rwake rwa njora gũita
thakame!
- 11 “Moabi atũũrĩte agaaciĩre kuuma arĩ mwĩthĩ,
ta ndibei ĩrĩa ĩĩkeerete,
ĩkarika kĩnyita ĩtarĩ nyonoranie;
we ndarĩ aatahwo agatwarwo bũrũri ũngĩ.
Nĩ ũndũ ũcio mũcamo wake no ta ũrĩa warĩ tene,
naguo mũtararĩko wake ndũrĩ wagarũrũka.
- 12 No matukũ nĩmarooka,
rĩrĩa ngaatũma andũ arĩa monoranagia moke,
nao mamuonorerie thĩ;
matige ndigithũ ciake irĩ theri,
na moragaange nyũngũ ciake,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 13 “Hĩndĩ ĩyo Moabi nĩagaconoka nĩ ũndũ wa ngai ĩrĩa ĩtagwo Kemoshu,
o ta ũrĩa nyũmba ya Isiraeli yaconokire,
rĩrĩa meehokete Betheli.
- 14 “Mwakĩhota atĩa kuuga atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũrĩ njamba irĩ hinya,
andũ marĩ ũrũme ita-inĩ’?
- 15 Moabi nĩgũkanangwo na matũũra makuo matharĩkĩrwo;
aanake ake arĩa ega mũno magaikũrũka rĩũraganĩro-inĩ makoor-
agwo,”
nĩguo Mũthamaki ekuuga, o we ũrĩa wĩtagwo Jehova Mwene-Hinya-
Wothe.
- 16 “Kũgũa kwa Moabi nĩgũkinyu;
mũtino wake nĩũgũũka o na ihenya.
- 17 Mũcakaĩrei inyuĩ arĩa othe mũtũũraga mũmũthiũrũrũkĩirie,
inyuotha arĩa mũũĩ ngumo yake;
ugai atĩrĩ, ‘Kaĩ rũthanju rwa ũnene nĩrunĩkangu-ĩ!
Kaĩ mũthĩgi ũrĩa ũrĩ riiri nĩmunangĩku-ĩ!’
- 18 “Harũrũkai mwehere riiri-inĩ ũcio wanyu,
mũikare thĩ kũrĩa kũng’aru,
inyuĩ atũũri a kũu kwa Mwarĩ wa Diboni,
nĩgũkorwo ũrĩa ũkaananga Moabi
nĩakamũũkĩrĩra,
aharaganie matũũra manyu marĩa mairigĩre na hinya.
- 19 Rũgamai mũkĩra-inĩ wa barabara mwĩrorere,
inyuĩ arĩa mũtũũraga Aroeri.
Hooyai kĩrĩra harĩ mündũ ũcio ũrethara, o na harĩ mündũ-wa-nja ũcio
ũroora,
mũmoorie atĩrĩ, ‘Kaĩ gwĩkĩkĩte atĩa?’
- 20 Moabi nĩmũconorithie, nĩ ũndũ nĩmũhehenje.
Kayũrũrũkai na mũrĩre!
- Heanai ũhoru ũcio kũu Arinoni,
atĩ Moabi nĩ mwanange.
- 21 Matuĩro ma ciira nĩmakinyĩte bũrũri-inĩ ũrĩa mwaraganu:
magakinya Holoni, na Jahaza, na Mefaathu,
22 na magakinya Diboni, na Nebo, na Bethi-Dibilathaimu,

- 23 na magakinya Kiriathaimu, na Bethi-Gamuli, na Bethi-Meoni,
 24 na magakinya Keriothu, na Bozara:
 ñ, nginya matũũra mothe ma Moabi,
 marĩ kũraya na marĩ gũkuhĩ.
- 25 Rũhĩa rwa Moabi nĩrũrengetwo;
 guoko gwake nĩ kuunĩtwo,"
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 26 "Mũheei njoohi anyue arĩo,
 tondũ nĩang'athĩirie Jehova.
 Moabi nĩarekwo egaragarie matahĩko-inĩ make;
 nĩarekwo atuĩke kĩndũ gĩa gũthekererwo.
- 27 Githĩ Isiraeli ndatuĩkĩte kĩndũ gĩa gũthekererwo nĩwe?
 Kaĩ aanyitirwo arĩ gatagatĩ ka aici,
 atĩ nĩkĩo ũinagia kĩongo nĩkũmũnyarara,
 rĩrĩa rĩothe ũkwaria ũhoru wake?
- 28 Tiganĩriai matũũra manyu mũgatũũre ndwaro-inĩ cia mahiga,
 inyuĩ arĩa mũtũũraga Moabi.
 Tuĩkai ta ndutura irĩa iyakagĩra gĩtara
 mũromo-inĩ wa ngurunga.
- 29 "Nĩtũiguĩte ũhoru wa mwĩtĩo wa Moabi,
 ũrĩa aarĩ mwĩkĩrĩri na akeyona,
 tũkaigua ũhoru wa mwĩtĩo wake o na mwĩtũũgĩrio,
 o na tũkaigua ũhoru wa mwĩgaatho wa ngoro yake.
- 30 Nĩnjũũ rũng'athio rwake, no nĩ rwa tũhũ,
 nago mwĩraho wake ndũrĩ ũndũ ũhingĩtie,"
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 31 "Nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrarĩrĩa Moabi,
 nĩ Moabi guothe ndĩrarĩrĩa,
 ndĩracakaĩra andũ a Kiri-Haresethi.
- 32 Ndĩrarĩra nĩ ũndũ wanyu, o ta ũrĩa Jazeri arĩraga,
 inyuĩ mĩthabibũ ya Sibima.
 Honge cianyu itambũrũkĩte igakinya iria-inĩ;
 itambũrũkĩte nginya iria-inĩ rĩa Jazeri.
 Mũniinani nĩagũĩrĩire matunda maku
 marĩa meeru, o na akagwĩra thabibũ.
- 33 Gĩkeno na gũcanjamũka nũithirĩte
 kũu mĩgũnda-inĩ ya matunda, o na kũu mĩgũnda-inĩ ya Moabi.
 Nĩndũmĩte ndibei yage ihihĩro-inĩ ciayo;
 gũtirĩ mũndũ ũhahaga thabibũ kuo arĩ na mbugĩrĩrio ya gĩkeno.
 O na gũtuĩka nĩ kũrĩ na mbugĩrĩrio,
 ti mbugĩrĩrio cia gĩkeno.
- 34 "Mĩgambo ya kĩrĩro kĩa iriaiguu
 kuuma Heshiboni o nginya Eleale na Jahazu,
 na kuuma Zoari o nginya Horonaimu na Egilathu-Shelishiya,
 tondũ o na maai ma Nimurimu nĩmahũite.
- 35 Kũu Moabi nĩnganiina
 arĩa othe marutagĩra maruta kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru,
 na magacinĩra ngai ciao ũbumba,"
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

- 36 “Nĩ ũndũ ũcio ngoro yakwa nĩracakaĩra Moabi, nganĩrĩra o ta mūtũrirũ;
ĩracakaya yanĩĩire ta mūtũrirũ nĩ ũndũ wa andũ a Kiri-Haresethi,
tondũ ũtonga ũrĩa megĩĩire nĩmũthiru biũ.
- 37 Mĩtwe yothe nĩmĩenje
na nderu ciothe cikenjwo;
guoko guothe nĩgũteme,
na njohero o yothe ĩhumbĩtwo na nguo ya ikũnia.
- 38 Nyũmba-igũrũ guothe kũu Moabi,
o na kũu iwanja-inĩ cia mũingĩ,
gũtirĩ ũndũ ũngĩ tiga o gũcakaya,
nĩgũkorwo nĩnjũragĩte Moabi
o ta ndigithũ ya rĩũmba ĩrĩa ĩtangĩendeka nĩ mũndũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 39 “Hĩ! Kaĩ nĩkũmomore-ĩ! Kaĩ nĩmararĩra-ĩ!
Kaĩ Moabi nĩahũndũkĩte na thuutha nĩ thoni-ĩ!
Moabi atuĩkĩte kĩndũ gĩa gũthekererwo,
na agatuĩka kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ arĩa othe mamũrigiicĩirie.”
- 40 Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Atĩrĩrĩ! Nderi nĩracuuhũka,
ĩtambũrũkĩtie mathagu mayo igũrũ rĩa Moabi.
- 41 Keriouthu nĩgũgũtunyanwo,
nacio cĩhitho iria cia hinya kuo itahwo.
Mũthenya ũcio-rĩ, ngoro cia njamba iria irĩ hinya cia Moabi
igaatuĩka ta ngoro ya mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.
- 42 Moabi nĩakaniinwo atige gũtuĩka rũrĩrĩ rĩngĩ,
tondũ nĩang’athĩirie Jehova.
- 43 Inyuĩ andũ a Moabi,
guoya, na kũgũa marima, o na kũgwatio na mĩtego nĩcio
imwetereire,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 44 “Ũrĩa wothe ũkoora nĩ ũndũ wa guoya,
ũcio akaagũa irima,
nake ũrĩa ũkaahaica oime irima-rĩ,
akaagwatio nĩ mũtego;
nĩ ũndũ nĩngũtũma Moabi akinyĩrwo
nĩ mwaka wa kũherithio,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 45 “Andũ arĩa metharĩte makoorĩra cĩruru-inĩ cia Heshiboni
matirĩ na ũteithio,
nĩgũkorwo mwaki nĩumĩte Heshiboni,
rũrĩrĩmbĩ rũkoima gatagatĩ ka Sihoni;
rũracina mothiũ ma Moabi,
na rũgacina ciongo cia acio merahaga makarehe ngũĩ.
- 46 Wee Moabi, kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ!
Andũ a Kemoshu nĩaniine;
aanake aku manyiitĩtwo mĩgwate magathaamio
nao airĩtu aku magatahwo.
- 47 “No rĩrĩ, nĩngacookia ũgaacĩru wa Moabi
matukũ-inĩ marĩa magooka,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Hau n̄ho m̄thia wa ituĩro r̄ia Moabi.

49

Nd̄um̄ĩr̄iri ĩkoniĩ B̄ur̄uri wa Amoni

¹ Ũhoru ũkoniĩ andũ a Amoni:
Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Kaĩ Isiraeli atarĩ na aanake?
Ndarĩ na andũ a k̄um̄ugaya?
Nĩ k̄ĩ ḡĩḡit̄um̄ite Moleku egwatĩre b̄ur̄uri wa Gadi?
Nĩ k̄ĩ ḡit̄um̄ite andũ ake matũũre matũũra-inĩ makuo?”

² Jehova ekuuga atĩrĩ,
“No r̄ir̄i, matukũ n̄imarooka
r̄ir̄ia ngoigithia mbu ya mbaara
ya ḡũk̄ir̄ira Raba k̄uu kwa andũ a Amoni;
nakuo ḡũgaatuĩka h̄iba ya mwanangĩko,
natuo t̄ut̄ũra t̄ur̄ia t̄uk̄ur̄igiic̄irie t̄ucinwo na mwaki.
Hĩndĩ ĩyo n̄iguo Isiraeli akaingata
andũ ar̄ia maam̄uingatĩte,”
ũguo n̄iguo Jehova ekuuga.

³ “Wee Heshiboni, gir̄ika, n̄iḡuk̄orwo Ai n̄ĩ kwanange!
R̄irai, inyuĩ m̄t̄ũũraga Raba!
Mwĩhumbei nguo cia mak̄unia m̄ucakae;
Teng’erai ũũ na ũũ k̄uu thingo-inĩ ciakuo,
n̄iḡuk̄orwo Moleku n̄ieḡutahwo atwarwo b̄ur̄uri ũngĩ,
hamwe na ath̄inj̄iri-ngai na anene ake.
⁴ Nĩ k̄ĩ ḡit̄um̄aga w̄irah̄ire ituamba ciaku,
ũkeraha n̄ĩ ũndũ wa ituamba ciaku icio noru m̄uno?
Wee mwarĩ ũyũ ũtarĩ mwĩhokeku,
wee ũt̄ũũrite w̄ihokete ũtonga waku ũkiugaga atĩrĩ,
‘Nũũ ũnḡũthar̄ik̄ira?’

⁵ N̄ingak̄urehith̄iria imakania
kuuma k̄ur̄i ar̄ia othe mak̄ur̄igiic̄irie,”
n̄iguo Mwathani ekuuga,
o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

“Andũ othe anyu n̄imakaingatwo,
na ḡutikaḡia na m̄undũ wa ḡucokereria andũ acio mahurunj̄ũk̄ite.

⁶ “No r̄ir̄i, thuutha-inĩ n̄ingacookia
ũgaac̄iru wa andũ a Amoni,”
ũguo n̄iguo Jehova ekuuga.

Nd̄um̄ĩr̄iri ĩkoniĩ B̄ur̄uri wa Edomu

⁷ Ha ũhoru ũkoniĩ Edomu:
Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:
“Kaĩ ḡutarĩ na ũũḡĩ ũtigar̄ite k̄uu Temani?
Kaĩ k̄ir̄ira ḡithir̄ite harĩ andũ ar̄ia akuũku?
Kaĩ ũũḡĩ wao ũbuth̄ite biũ?”

⁸ Gar̄ur̄ukai mwĩthare, m̄uth̄iĩ m̄ukehithe th̄iinĩ wa ngurunga iria ndiku,
inyuĩ ar̄ia m̄t̄ũũraga k̄uu Dedani,
tondũ n̄ingarehith̄iria Esaũ mwanangĩko
r̄ir̄ia ngaam̄uherithia.

⁹ Agethi a thabibũ manḡũka k̄ur̄i we-r̄i,

- githĩ to matigie tũthabibũ tũnini?
 Aici mangĩũka ũtukũ-rĩ,
 githĩ matingĩiya o indo iria imabatarĩtie?
- 10 No rĩrĩ, niĩ nĩngaguũria Esaũ nguo atigwo njaga,
 nĩngaguũria ciĩhitho ciake,
 nĩguo ndakanacooke kuona gwa kwĩhitha.
 Ciana ciake, na andũ a nyũmba yao, na andũ a itũũra rĩake nĩmakaniinwo,
 na o nake ndagatigara.
- 11 Ndigĩrai ciana cianyu cia ngoriai; nĩngagitĩra mĩoyo yacio.
 Atumia anyu a ndigwa mũreke o nao manjĩhoke.”
- 12 Jehova ekuuga atĩrĩ: “Kũngĩkorwo arĩa mataagĩrĩrwo kũnyũira
 gĩkombe kũu no nginya makĩnyũire-rĩ, wee ũngĩkĩaga kũherithio nĩkĩ?
 Ndũrĩ hĩndĩ ũtakaherithio, no rĩrĩ, no nginya ũgaakĩnyũira.”
- 13 Jehova ekuuga atĩrĩ: “Ngwĩhĩta ngĩgwetaga rĩtwa rĩakwa, njuge atĩ
 Bozara gũgaatuĩka kũndũ kwanangĩku na kũrĩ magigi, gwa kũmenwo na
 gwa kũnyitwo nĩ kĩrumi; namo matũũra makuo mothe magatũũra marĩ
 manangĩku nginya tene.”
- 14 Nĩnjiguĩte ndũmĩrĩri kuuma kũrĩ Jehova:
 Atĩ nĩatũmire mũrekio athĩ kũrĩ ndũrĩrĩ, agaciĩre atĩrĩ,
 “Ũnganai mũrĩtharĩkĩre!
 Arahũkai mũkarũe mbaara!”
- 15 “Rĩu nĩngũkũnyiihia mũno gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ,
 ndũme ũmenwo nĩ andũ.
- 16 Guoya ũrĩa ũtũmaga andũ magwĩtigĩre
 na mwĩtũo wa ngoro yaku-rĩ, nĩikũheenetic,
 o wee ũtũũraga thĩnĩ wa ngurunga cia ndwaro cia mahiga,
 o na ũgaikaraga tũcũmbĩrĩ igũrũ twa karĩma.
 O na ũngĩgaaka itara igũrũ mũno ta cia nderi,
 ngaakũruta kuo, ngũharũrũkie,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 17 “Edomu gũgaatuĩka kũndũ gwa kũmakania;
 arĩa othe makaahĩtũkĩra kuo nĩmakamaka na makũnyũrũrie,
 nĩ ũndũ wa ũrĩa gũgaakorwo kwanangĩtwo.
- 18 O ta ũrĩa Sodomu na Gomora kwang’aũranirio,
 hamwe na matũũra marĩa maariganĩtie namo,
 atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩtũũra kuo;
 gũtirĩ mũndũ ũgaacooka gũtũũra kuo,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 19 “O ta mũrũũthi ũũkĩte kuuma ihinga-inĩ cia Jorodani,
 ũgakinya ũrĩthio-inĩ ũrĩa mũnoru-rĩ,
 noguo ngaingata Edomu oime bũrũri-inĩ wake o rĩmwe.
 Nũũ ũthuurĩtwo wa kũruta wĩra ũcio nĩgeetha ndĩmũtue wa
 kũũrũgamĩrĩra?
 Nũũ ũngĩ ũhaana ta niĩ, na nũũ ũngĩhota kũngararia?
 Ningĩ nĩ mũrĩithi ũrĩkũ ũngĩkĩhota kũregana na niĩ?”
- 20 Nĩ ũndũ ũcio, ta thikĩrĩriai, mũigwe ũrĩa Jehova athugundĩte gwĩka
 Edomu,
 o na ũrĩa atuĩte gwĩka arĩa matũũraga Temani:
 Arĩa anini thĩnĩ wa rũũru rũu rwa mbũri magaaakururio matwarwo kũndũ
 kũraya;

- nĩakaniina ũrĩithio wao ũthire biũ nĩ ũndũ wao.
 21 Thĩ nĩĩkainainio nĩ mĩrurumo wao makĩgũa thĩ;
 kayũ ga kĩrĩro kĩa gakaiguuo o nginya Iria Itune.
 22 Atĩrĩrĩ! Nderi nĩĩkombũka na ĩcuuhũke,
 ĩtambũrũkĩtie mathagu mayo igũrũ rĩa Bozara.
 Mũthenya ũcio-rĩ, ngoro cia njamba iria irĩ hinya cia Edomu
 igaatuĩka ta ngoro ya mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.

Ndũmĩrĩri ĩkoniĩ Dameski

- 23 Ha ũhoro ũkoniĩ Dameski:
 “Hamathu na Aripadi nĩamaku,
 nĩ ũndũ nĩmaiguĩte ndeto njũru.
 Nĩmorĩtwo nĩ hinya,
 makaagaaga ta maaĩ ma iria.
 24 Dameski nĩrĩrĩtwo nĩ hinya,
 nao andũ a rĩo makahũndũka meethare,
 rĩiyũrĩtwo nĩ kũinaina;
 andũ a rĩo manyiĩtwo nĩ ruo rwa ngoro na kĩaha,
 ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.
 25 Nĩ kĩ gĩtũmĩte itũũra rĩrĩa rĩrĩ ngumo rĩage gũtiganĩrio,
 o itũũra rĩu rĩngenagia?
 26 Ti-itherũ, aanake a rĩo nĩmakarũndwo barabara-inĩ ciarĩo;
 thigari ciakuo ciothe igaakirio ki mũthenya ũcio,”
 ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.
 27 “Nĩngacina thingo cia Dameski;
 nanguo mwaki ũcio nĩũgaacina ciĩgitĩro cia Beni-Hadadi.”

Ndũmĩrĩri ĩkoniĩ Kedari na Hazoru

- 28 ũhoro ũkoniĩ Kedari, o na mothamaki ma Hazoru, marĩa
 Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni aatharĩkĩire:

- Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Arahũkai mũtharĩkĩre Kedari,
 na mũniine andũ acio a mwena wa Irathĩro.
 29 Hema ciao na ndũũru ciao cia mbũri nĩigatahwo;
 ciandarũa ciao nĩigakuuo,
 hamwe na indo ciao ciothe, na ngamĩra ciao ciothe.
 Andũ nĩmakanĩrĩra, mameere atĩrĩ,
 ‘Kĩmako kĩnene kũmanĩte na mĩena yothe!’

- 30 “Mwĩtharei narua!
 Ikarai thĩnĩ wa ngurunga iria ndiku,
 inyuĩ mũtũũraga kũu Hazoru.
 Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩaciirĩire kũmũũkĩrĩra;
 nĩathugundĩte ũrĩa ekũmũũkĩrĩra,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
 31 “Arahũkai mũtharĩkĩre rũrĩrĩ rũu rũtũũrĩte rũgaacĩire na rũhooreire,
 o rũu rũtũũrĩte rũrĩ na thayũ,
 rũrĩrĩ rũteehingagĩra na ihingo kana rũkeirigĩra na igera;
 andũ aruo matũũraga marĩ oiki,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
 32 “Ngamĩra ciao igaatuĩka cia gũtahwo,
 nacio ndũũru icio ciao nyingĩ cia ng’ombe ituĩke cia ndaho.

Arĩa marĩ kũndũ kũraya nĩngamahurunjĩra mĩena yothe ĩrĩa yumaga rũhuho.

na nĩngamarehithĩria mwanangĩko kuuma mĩena yothe,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

33 “Hazoru gũgaatuĩka ũtũũro wa mbwe,
gũtũũre gũkirĩte ihooru nginya tene.

Gũtirĩ mũndũ ũgaatũũra kuo;
gũtirĩ mũndũ ũgaikara kuo.”

Ndũmĩrĩri ĩkonĩ Elamu

34 ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia ũcio mũnabii ĩkonĩ Elamu, o kĩambĩrĩria-inĩ kĩa wathani wa Zedekia mũthamaki wa Juda:

35 ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:
“Atĩrĩrĩ, nĩngoinanga ũta wa Elamu,
ũrĩa arĩ guo kĩhumo kĩa hinya wao.

36 Nĩngarehithĩria andũ a Elamu huho iria inya
ciumaga mĩena ĩrĩa ĩna ya igũrũ;
ngaamahurunjĩra na kũu huho icio inya ciumaga,
na gũtirĩ rũrĩrĩ o na rũmwe
andũ acio aingate a Elamu matakoorĩra.

37 Nĩngahehenja Elamu maitho-inĩ ma thũ ciao,
marĩ o mbere ya andũ arĩa macaragia kũmaruta muoyo;
nĩngamarehithĩria mwanangĩko,
o na marakara makwa mahiũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Ngaamateng’eria na rũhiũ rwa njora
nginya ndĩmaniine biũ.

38 Nĩngaiga gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene kũu Elamu,
na niine mũthamaki wakuo o na anene akuo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

39 “No rĩrĩ, nĩngacookia ũgaacĩru wa Elamu
matukũ-inĩ marĩa magooka,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

50

Ndũmĩrĩri ĩkonĩ Bũrũri wa Babuloni

1 ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa Jehova aaririe na kanua ka Jeremia ũcio mũnabii, ũhoru ũkonĩ Babuloni na andũ a bũrũri wa Babuloni:

2 “Anĩrĩrai na mũhunjanĩrie ũhoru ndũrĩrĩ-inĩ,
haandai kĩbebero na mũhunjanĩrie ũhoru wakĩo;
mũtikamahithe ũndũ, no mũmeere atĩrĩ,
‘Babuloni nĩgũgũtunyanwo;
Beli nĩgũconorithio,
nayo Merodaki ĩyũrwo nĩ kĩmako.

Mĩhianano yakuo nĩgaconorithio,
na mũhianano yao nĩkaiyũrwo nĩ guoya.’

3 Tondũ rũrĩrĩ ruumĩte mwena wa gathigathini nĩrũkamũtharĩkĩra,
na rwanange bũrũri wake.

Gũtirĩ mũndũ ũgaatũũra kuo;
andũ nĩmakoora o hamwe na nyamũ.

- 4 “Matukũ-inĩ macio, na ihinda-inĩ rĩu,
andũ a Isiraeli na andũ a Juda hamwe
nĩmagathiĩ macarie Jehova Ngai wao makĩrĩraga,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 5 “Nĩmakoorĩria njĩra ya gũthiĩ Zayuni,
na magariũrũke, merekeirie mothiũ mao kuo.
Nĩmagooka meeohanie na Jehova,
na marĩkanĩre kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na tene
kĩrĩa gĩtagacooka kũriganĩra.
- 6 “Andũ akwa makoretwo marĩ ng’ondũ ciũrĩte;
arĩithi ao nĩmamahĩtithĩtie njĩra,
na magatũma morũũre irĩma igũrũ.
Nao morũũrĩte kuuma kĩrĩma-inĩ nginya karĩma-inĩ,
makariganĩrwo nĩ kũrĩa ũhurũko wao ũrĩ.
- 7 Ũrĩa wothe wamoonire akĩmatambuura; thũ ciao ikiuga atĩrĩ,
‘Ithuĩ tũtirĩ na ihĩtia, nĩ ũndũ nĩmehĩirie Jehova,
ũrĩa arĩ we ũrĩithio wao wa ma,
o we Jehova, mwĩhoko wa maithe mao.’
- 8 “Mwĩtharei muume Babuloni;
eheraĩ bũrũri wa andũ a Babuloni,
na mũtuĩke ta thenge iria itongoragia rũũru rwa mbũri.
- 9 Nĩgũkorwo nĩngarahũra ũiguano wa ndũrĩrĩ nene,
ciumĩte bũrũri wa gathigathini ciũkĩrĩre Babuloni.
Nĩkarũgama handũ ha cio irĩũkĩrĩre na igũtunyane,
kuuma mwena ũcio wa gathigathini.
Mĩguĩ yao ĩgaatuĩka ta ĩrĩa ya njamba njoorua,
iria itacookaga moko matheri.
- 10 Nĩ ũndũ ũcio Babuloni nĩgũgatahwo;
andũ othe arĩa magaagũtaha nĩmagakuua indo cia kũmaigana,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 11 “Tondũ nĩmũkenete na mũkarũũhia,
inyuĩ arĩa mũtahaga igai rĩakwa,
tondũ mũgũtũũha ta moori ĩkĩraanga ngano ĩkĩmĩhũũra,
na mũkaania ta mbarathi cia njamba,
- 12 nyina wanyu nĩagaconoka mũno;
we ũcio wamũciarire nĩagaconorithio.
Nĩwe ũgaakorwo arĩ mũnini mũno ndũrĩrĩ-inĩ,
atuĩke ta werũ, na ta bũrũri mũng’aru, o na ta werũ wa mũthanga.
- 13 Tondũ wa marakara ma Jehova, bũrũri ũcio ndũgacooka gũtũũrwo nĩ
andũ,
no rĩrĩ, nĩgũkĩra gũgaakira ihooru biũ.
Andũ arĩa othe makaagerera kũu Babuloni nĩmakamaka, na manyũrũrie
kũndũ kũu
tondũ wa ũrĩa gũgaakorwo kwanangĩtwo.
- 14 “Mwĩhaarĩrie mũthiũrũrũkĩrie Babuloni,
inyuothe arĩa mũgeetaga ũta.
Rĩrathei! Mũtigatigie mĩguĩ,
nĩgũkorwo nĩrĩhĩirie Jehova.
- 15 Riugĩrĩriei kuuma na mũena yothe!

- Nĩrĩneanĩte rĩo rĩene, mĩthiringo yarıo nĩgwĩte,
na thingo ciarıo nĩmomokete.
Nĩgũkorwo rĩrĩ nĩrĩo irĩhĩria rĩa Jehova-rĩ,
mwĩrĩhĩriei harĩ rĩo;
rĩkei o ta ũrĩa rĩaneeka andũ arĩa angĩ.
- 16 Eheriai ũrĩa ũhaandaga kũu Babuloni,
na ũrĩa ũgethaga na rũhiũ rwake hĩndĩ ya magetha.
Tondũ wa rũhiũ rũu rwa njora rwa mũhinyanĩrĩria-rĩ,
o mũndũ nĩacooke kũrĩ andũ ao,
o mũndũ nĩorĩre bũrũri wao kũmbe.
- 17 “Isiraeli ahaana ta rũũru rũhurunjũkĩte,
rũteng’eretio nĩ mĩrũũthi.
Mũthamaki wa Ashuri
nĩwe warĩ wa mbere kũmũtambuura;
wa kũrigĩrĩria kũmũhehenja mahĩndĩ-rĩ,
aarĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni.”
- 18 Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga
atĩrĩ:
“Nĩngaherithia mũthamaki wa Babuloni na bũrũri wake,
o ta ũrĩa ndaaherithirie mũthamaki wa Ashuri.
- 19 No nĩngacookia Isiraeli ũrĩithio-inĩ wake mwene,
nake akaarĩithagĩria kũu Karimeli na Bashani;
akaarĩaga akahũũna
kũu irima-inĩ cia Efiraimu, na cia Gileadi.
- 20 Matukũ-inĩ macio, o ihinda-inĩ rĩu-rĩ,
ihĩtia rĩa Isiraeli nĩrĩgathuthuurio,
no rĩtikoneka,
o na mehĩa ma Juda mathuthuurio,
no matikooneka,
nĩgũkorwo matigari marĩa ngaahonokia nĩngamarekera,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 21 “Tharĩkĩrai bũrũri wa Merathaimu,*
mũũkĩrĩre arĩa matũũraga Pekodi.
Mateng’eriei, na mũmoorage, mũmaniine biũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Ĩkai ũrĩa wothe ndĩmwathĩte.
- 22 Kũrĩ na mbugĩrĩrio ya mbaara bũrũri-inĩ ũcio,
nayo nĩ mbugĩrĩrio ya kũniinanwo kũnene!
- 23 Nyondo irĩa itũũrĩte ihũũraga thĩ yothe-rĩ,
kaĩ nĩyunangĩtwo, ĩgathethereka-ĩ!
Kaĩ Babuloni nĩgũkirĩte ihooru gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ-ĩ!
- 24 Ndaakwambĩre mũtego, wee Babuloni,
nawe ũkĩgwatio nĩguo ũtekũmenya;
wakorereirwo, ũkĩnyitwo
tondũ wa gũkararia Jehova.
- 25 Jehova nĩahingũrĩte harĩa aigaga indo ciake cia mbaara,
akaruta indo icio cia mbaara cia mang’ũrĩ make,
nĩgũkorwo Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ na wĩra wa kũruta
kũu bũrũri-inĩ wa andũ a Babuloni.
- 26 Ũkaai mũgũtharĩkĩre muumĩte kũndũ kũraya.

* 50:21 Merathaimu rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “kũremera Jehova maita meerĩ.”

- Thariai makũmbĩ makuo;
gũcookanĩrĩriei irũndo ta cia hĩba cia ngano.
Kwanangei biũ,
na mũtigatigie matigari kuo.
- 27 Ūragai tũtegwa twakuo tuothe,
tũikũrũkiei tũgathĩnjwo!
Kaĩ marĩ na haaro-ĩ! Nĩgũkorwo mũthenya watuo nĩmũkinyu,
ihinda rĩatuo rĩa kũherithio.
- 28 Ta thikĩrĩriai mũigwe arĩa moorĩte na arĩa metharĩte makoima bũrũri
wa Babuloni,
makiumbũra marĩ kũu Zayuni
ũrĩa Jehova Ngai witũ erĩhĩrie,
akerĩhĩria nĩ ũndũ wa hekarũ yake.
- 29 “Itai aikia a mĩguĩ mokĩrĩre Babuloni,
o arĩa othe mageetaga ũta.
Ambaai hema mũgũthiũrũrũkĩirie;
mũtikareke mũndũ o na ũmwe warĩo oore.
Rĩrĩhei kũringana na ciĩko ciarĩo;
o ta ũrĩa rĩaneeka andũ angĩ-rĩ, rĩlkei o ta guo.
Nĩgũkorwo nĩrĩng’athĩrie Jehova,
o we Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli.
- 30 Nĩ ũndũ ũcio, aanake aarĩo nĩmakaagũa njĩra-inĩ cia itũũra;
thigari ciarĩo ciothe nĩigakirio ki mũthenya ũcio,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 31 “Atĩrĩrĩ, nĩngũũkĩrĩrie, wee mwĩtĩĩ ũyũ,
nĩgũkorwo mũthenya waku nĩmũkinyu,
o rĩo ihinda rĩaku rĩa kũherithio,”
ũguo nĩguo Mwathani, o we Jehova-Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga.
- 32 “Mwĩtĩĩ ũcio nĩakahĩngwo agwe,
na gũtirĩ mũndũ ũkaamũũkĩria;
nĩngagwatia matũũra makuo mwaki,
naguo nĩũgaacina arĩa othe mamũrigiicĩirie, maniinwo biũ.”
- 33 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,
“Andũ a Isiraeli nĩmahinyĩrĩrio,
o ũndũ ũmwe na andũ a Juda.
Arĩa othe maamatahire nĩmamarũmitie mũno,
makarega kũmarekia mathĩi.
- 34 No rĩrĩ, Mũkũũri wao arĩ na hinya;
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩitwa rĩake.
Nĩakamarũrĩra na kĩyo ciira-inĩ wao,
nĩguo atũme bũrũri wao ũgĩe na ũhurũko,
no aagithie arĩa matũũraga Babuloni ũhurũko.”
- 35 Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Harĩ na rũhiũ rwa njora rwa gũũkĩrĩra andũ a Babuloni,
rũũkĩrĩre arĩa matũũraga Babuloni,
na rũũkĩrĩre anene na andũ arĩa ogĩ akuo!
- 36 Rũhiũ rwa njora rũgookĩrĩra anabii akuo a maheeni,
nao matũũke irimũ.
Nĩngĩ rũhiũ rwa njora nĩrũgookĩrĩra njamba ciakuo iria irĩ hinya,
nacio nĩikaiyũrwo nĩ kĩmako kĩnene.
- 37 Rũhiũ rwa njora rũgookĩrĩra mbarathi, na ngaari cia ita,

- na andũ a ndũrĩrĩ arĩa marĩ ita-inĩ rĩake,
nao matuĩke ta andũ-a-nja.
Ningĩ rūhiũ rwa njora nĩrũgookĩrĩra indo ciao iria cia bata ciigĩtwo igĩĩna-
inĩ ciao,
nacio nĩigatahwo.
- 38 Nĩgũkaara riũa rĩa kũhũithia maaĩ makuo!
Namo nĩmakaahũa biũ.
Nĩgũkorwo ũcio nĩ bũrũri ũiyũrĩte ngai cia mĩhianano,
nao andũ akuo nĩmagũrũkĩtio nĩyo.
- 39 “Nĩ ũndũ ũcio nyamũ cia werũ-inĩ na hiti nĩcio igaatũũraga Babuloni,
na kũu no kuo gũgaatũũrwo nĩ ndundu.
Gũtigacooka gũtũũrwo nĩ andũ
o na kana gũikarwo nĩ andũ, nginya njjarwa na njjarwa.
- 40 O ta ũrĩa Ngai aang’auranirie Sodomu, na Gomora,
o hamwe na matũũra marĩa maariganĩtie namo-rĩ,
ũguo noguo gũtarĩ mũndũ ũgaatũũra kuo;
gũtirĩ mũndũ ũgaikara kuo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 41 “Atĩrĩrĩ, mbũtũ ya ita nĩ ĩrooka yumĩte mwena wa gathigathini;
rũrĩrĩ rũnene, na athamaki aingĩ
nĩmarahũrĩtwo kuuma ituri-inĩ cia thĩ.
- 42 Marooka marĩ na mota na matimũ mao;
nao nĩ andũ ooru, na matarĩ tha.
Mũrurumo wao nĩ ta mũrurumo wa ndiihũ cia maaĩ ma iria,
magĩũka mahaicĩte mbarathi ciao;
mokĩte meyarĩire wega mbaara-inĩ
nĩguo magũtharĩkĩre, wee Mwarĩ ũyũ wa Babuloni.
- 43 Mũthamaki wa Babuloni nĩaiguĩte ũhoru wao,
namo moko make makoowũ nĩ hinya.
Nĩanyiitĩtwo nĩ ruo rũnene ngoro-inĩ yake,
na ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.
- 44 O ta mũrũũthi ũũkĩte kuuma ihinga-inĩ cia Jorodani
ũgakinya ũrĩithio-inĩ ũrĩa mũnoru-rĩ,
ũguo noguo ngaingata Babuloni, oime bũrũri-inĩ wake o rĩmwe.
Nũũ ũcio ũthuurĩtwo wĩra ũcio nĩgeetha ndĩmũtue wa
kũũrũgamĩrĩra?
Nũũ ũngĩ ũhaana ta nĩ, ningĩ-rĩ, nũũ ũngĩhota kũngararia?
Ningĩ nĩ mũrũithi ũrĩkũ ũngĩhota kũregana na nĩ?”
- 45 Nĩ ũndũ ũcio, thikĩrĩriai mũigue ũndũ ũrĩa Jehova athugundĩte
wa gũũkĩrĩra bũrũri wa Babuloni,
o na ũrĩa atuĩte gwĩka bũrũri wa andũ a Babuloni:
Arĩa anini rũũru-inĩ magaakururio, matwarwo kũndũ kũraya;
nĩakananga ũrĩithio wao ũthire biũ nĩ ũndũ wao.
- 46 Mũrurumo wa Babuloni gũgĩtahwo nĩũgathingithia thĩ;
kayũ ga kĩrĩro gĩakuo nĩgakaiguuo ndũrĩrĩ-inĩ.

51

- 1 Jehova ekuuga ũũ:
“Atĩrĩrĩ, nĩngarahũra roho wa mũniinani,
ũũkĩrĩre Babuloni, o na andũ a Lebi-Kamai.

- 2 Nīngatūma andū a kūngĩ mathiĩ Babuloni
magakūhurunje ta ūrĩa mũũngũ ũmbūrāgwo ihuhĩro-inĩ,
na manange bŭrŭri ũcio ũtigwo ũtarĩ kīndũ;
makaũkīrĩra kuuma mīena yothe,
mũthenya ũcio wāguo wa mwanangĩko.
- 3 Mŭtikanareke mũikia wa mĩguĩ ageete ũta wake,
kana ehumbe nguō ciake cia ita.
Mŭtigacaĩre aanake akuo;
anangai mbŭtũ ciake cia ita, mũciniine.
- 4 Makaagũa thĩ moragĩtwo kũu Babuloni,
magurarĩtio nguraro cia gĩkuũ kũu barabara-inĩ ciakuo.
- 5 Nĩgũkorwo Isiraeli na Juda matitirikĩtwo
nĩ Ngai wao, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
o na gũtuĩka bŭrŭri wao ũiyŭrĩtwo nĩ mahĩtia
maitho-inĩ ma ũcio Mũtheru wa Isiraeli.
- 6 “Mwĩthareĩ muume kũu Babuloni!
Ūrai mũhonokie mũoyo yanyu!
Mwĩthareĩ mŭtikaniinanĩrio nakuo nĩ ũndũ wa mehia makuo.
Nĩ ihinda rĩa Jehova rĩa kwĩrĩhĩria;
agaakŭrĩha o kĩrĩa gĩkwagĩrĩire.
- 7 Babuloni kwahaanaga ta gĩkombe gĩa thahabu
kĩrĩ guoko-inĩ kwa Jehova;
nakuo gũgĩtūma thĩ yothe ĩhaane ta ĩrĩtwo nĩ njoohi.
Ndŭrĩrĩ nĩcianyuire ndibei yakuo;
nĩ ũndũ ũcio rĩu ihaana ta igŭrŭkĩte.
- 8 Babuloni nĩgũkũgũa o rĩmwe na kũhehenjwo.
Kŭrĩrĩrei!
Rehei ndawa ya kũniina ruo rwakuo;
hihi kwahota kũhona.
- 9 “ ‘Nĩtũngĩahonirie Babuloni,
no rĩrĩ, gũtingĩhonio.
Nĩtũgũtigi, na o mũndũ acooke bŭrŭri wake kũmbe,
nĩgũkorwo ituĩro rĩakuo rĩkinyĩte o matu-inĩ,
rĩambatĩte o nginya matu-inĩ marĩa mairũ.’
- 10 “ ‘Jehova nĩonanĩtie ũthingu witũ;
ũkai tũthiĩ tũkoimbŭrĩre Zayuni
maũndũ marĩa Jehova Ngai witũ ekĩte.’
- 11 “Noorai mĩguĩ, oyai ngo!
Nĩgũkorwo Jehova nĩarahŭrĩte athamaki a Amedi,
nĩ ũndũ nĩaciirĩre kũniina Babuloni.
Jehova nĩekwĩrĩhĩria harĩo,
erĩhĩrie maũndũ
marĩa meekirwo hekarũ yake.
- 12 Haandai bendera kŭrigania na thingo cia Babuloni!
Ongererai agitĩri, igai arangĩri,
mũhaarĩrie andũ a kũhithũkĩra njĩra-inĩ!
Jehova nĩekũhingia ūrĩa aciirĩre gwĩka,
ahingie uge wake wa kŭrũmĩrĩtwo,
wa gũũkĩrĩra andũ a Babuloni.

- 13 Wee ütũruga gũkuhĩ na njũũ nyingĩ,
na ũkeigĩra indo nyingĩ igĩĩna-inĩ ciaku-rĩ,
ithirĩro rĩaku nĩ ikinyu,
nĩ ihinda rĩaku rĩa kweherio.
- 14 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩehĩtite akĩgwetaga rĩitwa rĩake, akoiga atĩrĩ:
Ti-itherũ nĩngatũma ũũkĩrĩrwo nĩ andũ aingĩ o ta mĩrumbĩ ya ngigĩ,
nao makuugĩrĩrie nĩ ũndũ wa gũkũhoota.
- 15 “Nĩwe wombire thĩ na ũndũ wa hinya wake;
ningĩ akĩhaanda thĩ na ũũgĩ wake,
na agĩtambũrũkia matu mairũ na ũndũ wa ũmenyo wake.
- 16 Hĩndĩ ĩrĩa agũũthũka-rĩ, maaĩ marĩa marĩ igũrũ matu-inĩ
nĩmarurumaga;
nĩwe ũtũmaga thaatũ wambate na igũrũ kuuma ituri ciothe cia thĩ.
Atũmaga rũheni rũũke rũrehanĩte na mbura,
na akahingũrĩra rũhuho ruume makũmbĩ-inĩ make.
- 17 “Andũ othe nĩmagĩte meciiria na makaaga ũmenyo,
nake mũturi wa thahabu o wothe nĩaconorithĩtio nĩ mĩhianano ĩyo yake.
Nĩ ũndũ mĩhianano ĩyo yake nĩ ya maheeni;
ndĩrĩ mĩhũmũ thĩinĩ wayo.
- 18 Ndĩrĩ kĩene, nĩ indo cia kũnyararwo;
narĩo ihinda rĩayo rĩa gũciirithio rĩakinya-rĩ, nĩngathira biũ.
- 19 We ũcio Rũgai rwa Jakubu ndatarĩ tayo,
nĩgũkorwo nĩwe Mũũmbi wa indo ciothe,
o hamwe na mũhĩrĩga ũrĩa eegwatĩire ũtuĩke igai rĩake;
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩitwa rĩake.
- 20 “Nĩwe njũgũma yakwa ya ita,
na nowe kĩndũ gĩakwa kĩa mbaara:
nĩwe hũthagĩra kũhehenja ndũrĩrĩ,
na ngatũmĩra hinya waku kũniina mothamaki.
- 21 Nĩwe hũthagĩra kũhehenja mbarathi na mũmĩhaici,
ngakũhũthĩra kũhehenja ngaari ya ita na mũmĩtwari,
- 22 ngakũhũthĩra kũhehenja mũndũ mũrũme na mũndũ-wa-nja,
ngakũhũthĩra kũhehenja mũndũ mũkũrũ na ũrĩa mwĩthĩ,
o na ngakũhũthĩra kũhehenja mwanake na mũirĩtu,
- 23 Ngakũhũthĩra kũhehenja mũrĩithi na rũũru rwake rwa mbũri,
ngakũhũthĩra kũhehenja mũrĩmi na ndegwa ciake cia kũrĩma,
o na ngakũhũthĩra kũhehenja abarũthi na anene.
- 24 “Na rĩrĩ, Babuloni na arĩa othe matũũruga Kalidei, ngaamacookereria
ũũru wao mũkĩĩonagĩra, ũũru wothe ũrĩa maaneka kũu Zayuni,” ũguo
nĩguo Jehova ekuuga.
- 25 “Nĩngũgũũkĩrĩra wee kĩrĩma gĩkĩ gĩa kũniinana,
wee ũniinaga thĩ yothe.”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- “Nĩngũgũtambũrũkĩria guoko ngũũkĩrĩre,
ngũgaragarie ngũrute ndwaro-inĩ cia mahiga,
na ndũme ũtuĩke ta kĩrĩma gĩcinĩtwo nĩ mwaki.
- 26 Gũtirĩ ihiga rĩkarutwo harĩwe rĩtuĩke rĩa koine,

o na kana ihiga o rïothe rïa mũthingi,
nĩ ùndũ ùgùtũũra ùkirĩte ihooru nginya tene,”
ùguo nĩguo Jehova ekuuga.

- 27 “Haandai bendera bũrũri-inĩ,
huhai karumbeta ndũrĩrĩ-inĩ!
Thagathagai ndũrĩrĩ ikahũũrane nake;
ĩtai mothamaki maya meturanĩre, mamũũkĩrĩre:
mothamaki ma Ararati, na Mini, na Ashikenazu.
Mũigĩrei múnene wa ita wa kũmũũkĩrĩra;
ambatiaĩ mbarathi cia ita nyingĩ ta mĩrumbĩ ya ngigĩ.
- 28 Thagathagai ndũrĩrĩ ikahũũrane nake;
thagathagai athamaki a Amedi,
na abarũthi, na anene ao othe,
na andũ a mabũrũri mothe marĩa maathagwo nĩo.
- 29 Bũrũri nĩũrathingitha na ùkenyogonda nĩ ruo,
nĩgũkorwo ùndũ ùrĩa Jehova aciĩrĩre gwĩka Babuloni nĩ mũrũmu:
wa kũharagania bũrũri wa Babuloni
nĩguo kwage mũndũ ùngĩtũũra kuo.
- 30 Njamba iria irĩ hinya cia Babuloni nĩitigĩte kũrũa;
ciikarĩte ciĩgitio-inĩ ciacio iria nũmu.
Hinya wacio nĩ mũthiru;
ihaanĩte o ta andũ-a-nja.
Ciikaro ciakuo nĩicinĩtwo na mwaki;
mĩgũka ya ihingo ciakuo nĩ miunange.
- 31 Mũtwari ndũmĩrĩri ùmwe ararũmĩrĩrwo nĩ ùngĩ,
nake mũrekio akarũmĩrĩrwo nĩ mũrekio ùrĩa ùngĩ,
makamenyithie mũthamaki wa Babuloni
atĩ itũũra rĩu rĩake inene rïothe nĩrĩtunyane,
- 32 ningĩ mariũko ma njũũ nĩmanyiite,
na kũrĩa kũrĩ marura gũgaacinwo na mwaki,
nacio thigari ikanyiitwo nĩ guoya.”
- 33 Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ:
“Mwarĩ wa Babuloni atariĩ ta kĩhuhĩro kĩa ngano
hĩndĩ irĩa yaraganĩtio ikĩrangĩrĩrio;
kahinda gake ga kũgethwo nĩgegũkinya o narua.”
- 34 “Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩatũmeretie,
nĩatũreheire kirigiicano,
agatũma tũtuĩke ta nyũngũ ya rĩũmba ĩtarĩ kĩndũ.
Nĩatũmerũkĩtie o ta ndamathia,
nayo nda yake akamĩiyũria na indo ciitũ iria irĩ mũrĩo,
na nĩacookete agatũtahĩka.
- 35 Maũndũ ma ùhinya marĩa maanekwo nyama ciitũ-rĩ,
marocokerera Babuloni,”
ùguo nĩguo atũuri a Zayuni mekuuga.
“Thakame iitũ ĩrocokerera acio maikaraga kũu Babuloni,”
ùguo nĩguo Jerusalemu ĩkuuga.
- 36 Nĩ ùndũ wa ùguo-rĩ, Jehova ekuuga ùũ:
“Atĩrĩrĩ, nĩ nĩngũkũrũrĩra na ngũrĩhĩrie;
nĩngahũithia iria rĩake, na ndũme ithima ciake ihũe.
- 37 Babuloni gũgaatuĩka hĩba ya kũndũ kwanangĩku,
na imamo cia mbwe,

na kũndũ gwa kũmakania, na gwa gũthekererwo,
kũndũ gũtarĩ mũndũ ũngĩtũũra kuo.

38 Andũ othe akuo makaararamaga ta mĩrũũthi mũthĩ,
makaarurumaga ta njaũ cia mĩrũũthi.

39 No rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa magaakorwo macinĩtwo nĩ thuti-rĩ,
nĩrĩo ngaamarugithĩria iruga,
na ndũme marĩio nĩ njoohi,

nĩguo magaatheka maanĩĩre,
macooke makome toro nginya tene, na maticooke gũũkĩra,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

40 “Ngaamaikũrũkia ta tũgondũ tũgĩthĩ gũthĩnjwo,
o na ta ndũrũme irĩ hamwe na thenge.

41 “Hĩ, kaĩ Sheshaki nĩrĩkeegwatĩrwo-ĩ,
itũũra rĩu rĩrahagwo nĩ thĩ yothe kaĩ nĩinyiite-ĩ!

Babuloni gũgaatuĩka kũndũ gwa kũmakania
thĩnĩ wa ndũrĩrĩ ciothe!

42 Iria rĩrĩa inene nĩrĩkaiyũra Babuloni guothe;
mũrurumo wa ndiihũ ciarĩo nĩguo ũgaakũhubanĩria.

43 Matũũra makuo nĩmakirĩte ihooru,
matũũke bũrũri mũũmũ na werũ ũtarĩ kĩndũ,
bũrũri ũtarĩ mũndũ ũngĩtũũra,
kũndũ gũtarĩ mũndũ ũgeragĩra kuo.

44 Nĩngaherithĩria Beli kũu Babuloni
na ndũme ĩtahĩke kĩndũ kĩrĩa gĩothe ĩmeretie.

Ndũrĩrĩ itigacooka kũhatĩkana igĩthĩ kũrĩ yo.
Naruo rũthingo rwa Babuloni nĩrũkaagũa.

45 “Umui kũu thĩnĩ warĩo, inyuĩ andũ akwa!
Mwĩtharej, mũhonokie mũoyo yanyu!
Mwĩtharej, mweherere marakara marĩa mahiũ ma Jehova.

46 Mũtikanareke ngoro cianyu ciũrwo nĩ hinya, kana mwĩtigĩre
hĩndĩ ĩrĩa ndeto cia mũhuhu ikaiguuo bũrũri-inĩ;
ũhoru ũmwe wa mũhuhu nĩũkaiguuo mwaka ũyũ,
na ũngĩ ũiguuo mwaka ũcio ũngĩ ũrũmĩrĩre,
mũhuhu ũkoniĩ ndeto cia haaro bũrũri-inĩ,
na wa mwathani ũmwe agĩũkĩrĩra mwathani ũrĩa ũngĩ.

47 Nĩgũkorwo ti-itherũ ihinda nĩrĩgooka
rĩrĩa ngaaherithia ngai cia mũhianano ya Babuloni;
bũrũri ũcio wothe nĩũgaconorithio,
nao andũ akuo arĩa othe moragĩtwo nĩmakaaragana kuo.

48 Hĩndĩ ĩyo igũrũ na thĩ na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo
nĩikanĩrĩra nĩ gũkena igĩkenerera Babuloni,
nĩgũkorwo aniinani nĩmakarĩtharĩkĩra,
moimĩte mwena wa gathigathini,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

49 “Babuloni no nginya gũkaagũa nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli arĩa
maanooraga,
ũguo noguo andũ a mabũrũri mothe makaagũa thĩ,
moragĩtwo nĩ ũndũ wa Babuloni.

50 Inyuĩ mũhonokete kũũragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ,

mwĩtharei na mũtikagonderere!
Ririkanagai Jehova mũrĩ bũrũri wa kũraya,
na mwĩciiragie ũhoro wa Jerusalemu.”

51 “Nĩtũconorithĩtio,
nĩgũkorwo nĩtũrumĩtwo,
na tũkahumbwo thoni mothiũ maitũ,
tondũ andũ a kũngĩ nĩmatoonyete
kũndũ kũrĩa kwamũre thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova.”*

52 Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Matukũ nĩmagooka rĩrĩa ngaaherithia mĩhianano yake,
nao andũ arĩa agurarie kũu bũrũri-inĩ ũcio guothe
nĩmagacaaya.

53 O na kũngĩtuĩka Babuloni gwĩtũũgĩrĩtie gũgakinya o matu-inĩ,
na ciĩhitho ciakuo ikairigĩrwo na hinya mũno-rĩ,
no ngaakũrehithĩria aniinani magũũkĩrĩre,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

54 “Mũgambo wa kĩrĩro nĩũraiguuo kũu Babuloni;
nĩ mũgambo wa kũniinanwo
ũraiguuo kũu bũrũri wa andũ a Babuloni.

55 Jehova nĩakaniina Babuloni;
nĩagakiria inegene rĩu inene rĩakuo.
Makũmbĩ ma thũ makaahũũyũka taarĩ mũrurumo wa maaĩ maingĩ.
Mũrurumo wa mũgambo yao nĩkaiguuagwo.

56 Mũniinani nĩagookĩrĩra Babuloni;
njamba ciakuo iria irĩ hinya nĩkaanyitwo,
namo mota mao moinangwo.

Nĩ ũndũ Jehova nĩ Mũrungu ũrĩhanagĩria;
we akaarĩhanĩria biũ.

57 Anene akuo, na andũ arĩa ogĩ, o na abarũthi akuo,
o ũndũ ũmwe na anene akuo, o na njamba ciakuo iria irĩ hinya,
othe nĩngatũma marĩo nĩ njoohi;
magaakoma nginya tene, na matiũkĩre,”
nĩguo Mũthamaki ekuuga,
o we ũrĩa rĩitwa rĩake arĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

58 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:
“Rũthingo rwa Babuloni rũrĩa rwariĩ nĩrũkang’auranio biũ,
nacio ihingo ciakuo iria ndaaya na igũrũ icinwo na mwaki;
andũ menogagia tũhũ,
naguo wĩra wa ndũrĩrĩ no ngũ cia gũcinwo na mwaki.”

59 Īno nĩo ndũmĩrĩri ĩrĩa Jeremia aaheire Seraia mũrũ wa Neria, mũrũ
wa Maaseia, o ũcio warĩ mũnene ũrĩa mũrori wa maũndũ ma nyũmba ya
mũthamaki, rĩrĩa aathire Babuloni marĩ na Zedekia mũthamaki wa Juda
mwaka-inĩ wa ĩna wa ũthamaki wake.

60 Jeremia nĩandĩkĩte ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo ũhoro wothe ũkonĩ
mwanangĩko ũrĩa ũgaakinyĩrĩra Babuloni: maũndũ marĩa mothe
maandĩkitwo makonĩ Babuloni.

* 51:51 Rũrĩ nĩ ihinda rĩrĩa Nebukadinezaru aingĩrĩre thĩnĩ wa hekarũ na akĩmĩthaahia mwaka
wa 586 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ.

⁶¹ Jeremia akĩira Seraia atĩrĩ, “Wakinya Babuloni-rĩ, ũgaatigĩrĩra atĩ nĩwathoma mohoro maya mothe wanĩrĩire.

⁶² Ũcooke uuge atĩrĩ, ‘Wee Jehova, nĩugĩte nĩũkũniina kũndũ gũkũ, nĩgeetha gũtikanatũrwo nĩ mũndũ, o na kana nyamũ; gũgũtũura gũkirĩte ihooru nginya tene.’

⁶³ Warĩkia gũthoma ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo-rĩ, ũrĩoherere ihiga, ũrĩkie Rũĩ rwa Farati.

⁶⁴ Ũcooke uuge atĩrĩ, ‘Ũguo noguo Babuloni gũkaarikĩra kũrĩre biũ, na gũtigacooka kuumĩra na igũrũ, nĩ ũndũ wa mwanangĩko ũrĩa ngaakũrehithĩria. Nao andũ akuo nĩmakaagũa.’ ”

Ũhoru wa Jeremia ũkinyĩte hau.

52

Kũgũa kwa Jerusalemu

¹ Zedekia aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ũmwe rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ũmwe. Nyina eetagwo Hamutali mwarĩ wa Jeremia; nake oimĩte Libina.

² Nake agĩka maũndũ mooru maito-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa Jehoiakimu eekĩte.

³ Na nĩ ũndũ wa marakara ma Jehova-rĩ, nĩkĩo maũndũ macio mothe meekĩkire kũu Jerusalemu na Juda, na mũthia-inĩ akĩmaingata mehere mbere yake.

Na rĩrĩ, Zedekia akĩremera mũthamaki wa Babuloni, akĩaga gwathĩka.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio mwaka-inĩ wa kenda wa ũthamaki wa Zedekia, mũthenya wa ikũmi wa mweri wa ikũmi-rĩ, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni agĩthĩ kũhũrana na Jerusalemu arĩ na ita rĩake rĩothe, nao makĩamba hema nja ya itũura rĩu inene, na magĩaka ihumbu cia tĩri mĩena yothe yarĩo cia kũmateithia gũtharĩkĩra itũura rĩu.

⁵ Narĩo itũura rĩu inene rĩgĩkara rĩrĩ irigiicĩrie nginya mwaka wa ikũmi na ũmwe wa ũthamaki wa Zedekia.

⁶ Na rĩrĩ, mũthenya wa kenda wa mweri wa kana, ng’aragu ĩkĩneneha mũno kũu itũura-inĩ, o nginya gũkĩaga irio cia kũrĩo nĩ andũ a bũrũri ũcio.

⁷ Hĩndĩ ĩyo rũthingo rwa itũura rĩu inene rũkĩmomorwo, nacio mbũtũ ciothe cia ita ikĩũra. Moimire itũura-inĩ ũtukũ magereire kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩarĩ gatagatĩ ga thingo cieri hakuhĩ na mũgũnda wa mũthamaki, o na gũtuĩka andũ a Babuloni nĩmarigiicĩrie itũura rĩu inene rĩothe. Nao makĩura merekeire Araba,

⁸ no mbũtũ ya ita ya Babuloni ĩgĩteng’eria Mũthamaki Zedekia nginya ĩkĩmũkinyĩra werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu wa Jeriko. Thigari ciake ciothe ikĩamũranio nake ikĩhurunjwo.

⁹ Nayo mbũtũ ya ita ya Babuloni ĩkĩnyiita Mũthamaki Zedekia.

Makĩmũtwara kũrĩ mũthamaki wa Babuloni ũrĩa warĩ kũu Ribila, bũrũri-inĩ wa Hamathu, na kũu nĩkuo aamũtuĩrĩre ciira.

¹⁰ Mũthamaki wa Babuloni arĩ kũu Ribila nĩoragithirie ariũ a Zedekia o hau maito-inĩ ma ithe wao; agĩcooka akĩũragithia anene othe a Juda.

¹¹ Nĩacookire agĩkũũrithia Zedekia maito, na akĩmuoha na bĩngũ cia gĩcango, akĩmũtwara Babuloni, na kũu akĩmũikia njeera nginya mũthenya ũrĩa aakuire.

12 Mũthenya wa ikūmi wa mweri wa itano, mwaka-inĩ wa ikūmi na kenda wa gũthamaka kwa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni-rĩ, Nebuzaradani mũnene wa arangĩri a mũthamaki wa Babuloni, ũrĩa watungataga mũthamaki wa Babuloni, agĩũka Jerusalemu,

13 agĩcina hekarũ ya Jehova, na nyũmba ya ũthamaki, o na nyũmba ciothe cia Jerusalemu. Ningĩ agĩcina nyũmba o yothe yarĩ ya bata kuo.

14 Nayo mbũtũ yothe ya ita ya Babuloni, itongoretio nĩ mũnene ũcio wa arangĩri a mũthamaki, ikĩmomora thingo ciothe iria ciathiũrũkĩirie Jerusalemu.

15 Nebuzaradani ũcio warĩ mũnene wa arangĩri a mũthamaki nĩatahire andũ amwe arĩa maarĩ athĩni mũno, na andũ arĩa maatigaire kũu itũũra-inĩ rĩu inene, hamwe na mabundi marĩa mangĩ, o na andũ arĩa metwarĩte o ene kũrĩ mũthamaki wa Babuloni.

16 No Nebuzaradani nĩatigire andũ amwe arĩa maarĩ athĩni mũno a bũrũri ũcio kuo, nĩguo marutage wĩra mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ na mĩgũnda-inĩ irĩa ĩngĩ.

17 Andũ a Babuloni makiunanga itugĩ cia gĩcango, na metha cia kũigĩrĩrwo indo, na Karia karĩa kaarĩ ga gĩcango, iria ciarĩ thĩni wa hekarũ ya Jehova, magĩkuua gĩcango kũu gĩothe magĩgĩtwara Babuloni.

18 Ningĩ magĩkuua nyũngũ, na icakũri, na magathĩ ma gũtinia ndaambĩ, na mbakũri cia kũminjaminjĩria maaĩ, na thaani, o na indo ciothe cia gĩcango iria ciahũthagĩrwo wĩra-inĩ wa hekarũ, magĩthĩi nacio.

19 Mũnene ũcio wa thigari cia mũthamaki nĩakuuire mbakũri iria nene, na Ngĩo, na mbakũri cia kũminjaminjĩria maaĩ, na nyũngũ, na mĩtĩ ya matawa, na thaani, o na mbakũri iria ciahũthagĩrwo na kũruta maruta ma kũnyuuo, iria ciothe ciathondeketwo na thahabu irĩa therie kana betha.

20 Gĩcango kĩrĩa kĩarutirwo itugĩ-inĩ icio cieri, na Karia kau, na ndegwa iria ikūmi na igĩrĩ cia gĩcango iria ciarĩ rungu rwako, na metha, iria Mũthamaki Solomoni aathondekete cia hekarũ ya Jehova, gĩtingĩathimĩkire nĩ kũingĩha.

21 O gĩtugĩ kĩmwe gĩacio kĩarĩ kĩa mĩkono ikūmi na ĩnana* kũraiha, na mĩkono ikūmi na ĩĩrĩ† gũthiũrũrũka; na o kĩmwe gĩacio kĩarĩ na ũtungu wa ciara inya, na kĩarĩ na irima gatagatĩ.

22 Kĩongo gĩa gĩcango kĩrĩa kĩarĩ hau gĩtugĩ-igũrũ, o kĩmwe kĩarĩ kĩa mĩkono itano‡ kũraiha, na gĩkagemio na rũgara rũrĩ na makomamanga ma gĩcango gũthiũrũrũkĩria. Gĩtugĩ kũu kĩngĩ gĩa keerĩ, kĩrĩ na makomamanga makĩo nĩkĩahaanaine biũ na kũu kĩngĩ kĩa mbere.

23 Na haarĩ na makomamanga mĩrongo kenda na matandatũ maacuuhĩte mĩena-inĩ; makomamanga mothe marĩa maathiũrũrũkĩirie igũrũ wa magemio macio ma rũgara maarĩ igana rĩmwe.

24 Mũnene ũcio wa arangĩri nĩanyiitire Seraia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na Zefania mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa wa keerĩ harĩ we, o na andũ arĩa atatũ maarangagĩra mũrango.

25 Harĩ andũ arĩa maatigaire kũu itũũra-inĩ inene, akĩnyiita mũnene ũrĩa warũgamĩrĩire andũ a mbaara, na akĩnyiita andũ mũgwanja arĩa maataaraga mũthamaki. Ningĩ akĩnyiita karani ũrĩa mũnene, ũrĩa wandĩkithagia andũ a gũthĩi ita a bũrũri ũcio, na andũ ake mĩrongo itandatũ arĩa maakorirwo itũũra-inĩ rĩu inene.

26 Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri akĩmakua othe, akĩmatwarĩra mũthamaki wa Babuloni kũu Ribila.

* 52:21 nĩ ta mita 8 † 52:21 nĩ ta mita ithano na nuthu (5:5) ‡ 52:22 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25)

²⁷ Kūu Ribila, būrūri-inĩ wa Hamathu, nĩkuo mũthamaki ũcio wa Babuloni aamoragithĩirie.

Nĩ ũndũ ũcio andũ a Juda magĩtahwo, magĩtwarwo būrūri ũngĩ, makĩrutwo būrūri wao.

²⁸ Ūyũ nĩguo mũigana wa andũ arĩa Nebukadinezaru aatahire akĩmatwara būrūri ũngĩ:

mwaka-inĩ wa mũgwanja aatahire Ayahudi 3,023;

²⁹ nague mwaka wa ikūmi na ĩnana wa ũthamaki wa Nebukadinezaru, agĩtaha andũ 832 kuuma Jerusalemu;

³⁰ o nague mwaka-inĩ wake wa mĩrongo ĩĩĩ na ĩtatũ,

agĩtaha Ayahudi 745 magĩtwarwo būrūri ũngĩ

nĩ Nebuzaradani ũcio mwathi wa arangĩri a mũthamaki.

Andũ acio othe maarĩ 4,600.

Jekonia Kuohorwo

³¹ Na gũgĩkinya atĩĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtatũ na mũgwanja kuuma rĩrĩa Jekonia, mũthamaki wa Juda, aatwarirwo būrūri ũngĩ, mwaka-inĩ ũrĩa Evili-Merodaki aatuĩkire mũthamaki wa Babuloni-rĩ, nĩohorithirie Jekonia mũthamaki wa Juda, akĩmũrekereria oime njeera mũthenya wa mĩrongo ĩĩĩ na ĩtano wa mweri wa ikūmi na ĩĩĩ.

³² Nĩamwarĩirie na ũhooreri, na akĩmũhe gĩtĩ gĩa kũmũtũgĩria gũkĩra athamaki acio angĩ maarĩ nao kūu Babuloni.

³³ Nĩ ũndũ ũcio Jekonia akĩruta nguo ciake cia njeera, na agĩtũũra arĩanagĩra irio na mũthamaki matukũ mothe marĩa aatũũrire muoyo.

³⁴ Mũthamaki ũcio wa Babuloni nĩaheaga Jekonia indo cia kũmũteithia o mũthenya matukũ mothe marĩa aatũũrire muoyo, nginya mũthenya ũrĩa aakuire.

MACAKAYA

1

- ¹ Hĩ! Kaĩ itũũra rĩu inene nĩrĩkarĩte rĩtiganĩirio,
o rĩu rĩratũire rĩiyũrĩte andũ-ĩ!
Kaĩ rĩkũhaana o ta mũtumia wa ndigwa,
ũcio ũraarĩ mũnene gatagatĩ ka ndũrĩrĩ-ĩ!
O we ũratũire arĩ mũthamaki-mũndũ-wa-nja ng'ongo-inĩ cia bũrũri-rĩ,
rĩu atuĩkĩte ngombo.
- ² Ũtukũ araaraga akĩrĩra na ruo,
maithori makanyũrũrũkĩra makai-inĩ make.
Arĩa othe marendanĩte nake-rĩ,
hatĩrĩ o na ũmwe wa kũmũhooreria.
Arata ake othe nĩmamũkunyanĩire;
othe matuĩkĩte thũ ciake.
- ³ Thuutha wa thĩĩna na mawĩra maritũ,
Juda nĩatwarĩtwo ithaamĩrio.
Atũũraga gatagatĩ ka ndũrĩrĩ;
agakĩaga handũ ha kũhurũka.
Arĩa othe mamũingatithagia nĩmamũkinyĩrĩire
arĩ hatĩka-inĩ ciake.
- ⁴ Njĩra cia gũthĩ Zayuni no macakaya,
nĩ ũndũ gũtirĩ andũ mookaga ciathĩ ciake iria njathane.
Matoonyero make mothe makirĩte ihooru,
athĩnjĩri-Ngai ake no gũcaaya maracaaya,
airĩtu ake no kũgirĩka,
nake arĩ na ruo rũnene.
- ⁵ Amuku ake matuĩkĩte nĩo mamwathaga;
thũ ciake nĩcio igaacĩire.
Jehova nĩamũrehithĩirie kĩa
nĩ ũndũ wa mehia make maingĩ.
Ciana ciake itahĩtwo igatwarwo bũrũri ũngĩ,
igatuĩka mĩgwate ya thũ.
- ⁶ Mwarĩ wa Zayuni nĩehereirwo nĩ riiri wake.
Anene ake mahaanĩte ta thwariga ciagĩte ũrĩithio;
moorĩte matarĩ na hinya,
moimĩtwo thuutha nĩ arĩa mamaingatithĩtie.
- ⁷ Matukũ-inĩ ma thĩĩna na kũũrũũra gwake-rĩ,
Jerusalemu aririkanaga igĩĩna ciothe
iria ciarĩ ciake matukũ ma tene.
Rĩrĩa andũ ake maagũire moko-inĩ ma thũ-rĩ,
gũtiarĩ mũndũ o na ũmwe wa kũmũteithia.
Thũ ciake ikĩmũrora,
igĩthekerera mwanangĩko wake.

8 Jerusalemu n̄eh̄itie m̄uno,
 na n̄i ūndũ ūcio akanyitwo n̄i thaahu.
 Ar̄ia othe maamūt̄ite-r̄i, r̄iu n̄imamũnyarar̄ite,
 n̄i ūndũ n̄imonete njaga yake;
 we mwene no gũcaaya aracaaya,
 na akamahutat̄ira.

9 Ḡiko ḡiake n̄ik̄inyiit̄ite nguo ciake;
 nake ndaigana gw̄icũũrania m̄tũũr̄ire wake wa thuutha.
 Kũgũa gwake kwar̄i gwa kũmakania;
 ḡutiari m̄undũ o na ūmwe wa kũmũhooreria.
 “Wee Jehova, ta k̄ione math̄iina makwa,
 n̄igũkorwo thũ yakwa n̄ihootan̄ite.”

10 Thũ iyo n̄iyegwat̄ire
 iḡiina-in̄i ciake ciothe;
 nake ak̄ionera ndũr̄ir̄i iria itooĩ Ngai
 iḡitoonya handũ har̄ia hake haamũre:
 o ar̄ia wee wathan̄ite
 matikanatoonye k̄iũngano-in̄i ḡiaku.*

11 Andũ ake othe n̄igũcaaya maracaaya
 maḡietha ḡia k̄ur̄ia;
 magaḡikũũrania iḡiina ciao
 na irio n̄iguo matũũre muoyo.
 “Wee Jehova, ta cũrania wone,
 n̄igũkorwo nd̄i m̄umeneku.”

12 “At̄ir̄ir̄i, inyuĩ m̄urah̄itũka,
 anga m̄ukuona ūndũ ūyũ ta ūtamũkon̄i?
 Ta rorai muone.
 N̄i k̄ur̄i th̄iina ūiganaine na th̄iina ūyũ wakwa,
 th̄iina ūr̄ia njiḡir̄ir̄iwo,
 o ūcio Jehova aandehith̄irie
 m̄uthenya wa marakara make mahiũ?

13 “We aandũm̄ire mwaki uum̄ite iḡurũ,
 ak̄iũikũrũkia, ūḡitoonya nginya mah̄ind̄i-in̄i makwa.
 Aamb̄iire maḡurũ makwa wabu wa kũmatega, ak̄ih̄undũra.
 Nake aḡitũma nyiitwo n̄i ihooru, nḡik̄irinḡika m̄uthenya wothe.

14 “Mehia makwa mohan̄itio, magatuĩka icooki.
 Moko make mamogothan̄itie hamwe.
 Magaḡik̄irwo ngingo-in̄i yakwa,
 nake Mwathani agak̄iiniina hinya.
 Akaaneana moko-in̄i ma ar̄ia itanḡihota gw̄itiiria.

15 “Mwathani n̄iaregete
 njamba ciothe cia ita iria nd̄i nacio,
 akanj̄it̄ira ita n̄iguo r̄injũk̄ir̄ire,
 r̄imemende aanake akwa.

* **1:10** Andũ a ndũr̄ir̄i matiet̄ik̄ir̄itio ḡutoonya hekarũ matikam̄ithaahie (Ezek 44:7-9).

Kihihĩro-inĩ gĩake kĩa ndibei-rĩ,
Mwathani nĩarangĩrĩirie
Mwarĩ Gathirange wa Juda.

16 “Maũndũ macio nĩmo maratũma ndĩre,
namo maitho makwa makanyũrũrũkia maithori.
Gũtirĩ mũndũ ũrĩ hakuhĩ wa kũũhooreria,
gũtirĩ mũndũ wa kũnyũmirĩria ngoro.
Ciana ciakwa ituĩkĩte cia kũnyamarĩka
tondũ thũ nĩyo ĩhootanĩte.”

17 Zayuni atambũrũkĩtie moko,
no gũtirĩ mũndũ wa kũmũhooreria.
Jehova nĩathanĩte ũhoru wa Jakubu
atĩ arĩa mariganĩtie nake matuĩke thũ ciake;
Jerusalemu nĩatuĩkĩte
kĩndũ kĩrĩ thaahu gatagatĩ-inĩ kao.

18 “Jehova nĩ mũthingu,
no rĩrĩ, nĩndaremeire watho wake.
Thikĩrĩriai, inyuĩ andũ othe,
na mũrore gũthĩnĩka gwakwa.
Aanake akwa na airĩtu akwa
nĩmatahitwo magatwarwo thĩ ng’eni.

19 “Ndaatũmanĩire arĩa twarĩ ngwatanĩro,
no-o makĩngunyanĩra.
Athĩnjĩri-Ngai akwa, na athuuri akwa
marakuĩrĩire itũũra-inĩ rĩu inene,
o magĩcaragia irio cia kũmatũũria muoyo.

20 “Wee Jehova, ta rora wone ũrĩa ndĩ hatĩka-inĩ!
Nĩndĩratangĩka thĩinĩ wakwa,
na ngathĩnĩka thĩinĩ wa ngoro yakwa,
nĩ ũndũ ngoretwo ndĩ mũremi mũno.
Na kũu nja, hiũ cia njora nĩirooraga andũ,
nakuo thĩinĩ no gĩkuũ kũrĩ.

21 “Andũ nĩmaiguĩte mũcaayo wakwa,
no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa kũũhooreria.
Thũ ciakwa ciothe nĩciguĩte ũhoru wa hatĩka ciakwa,
nacio igakena nĩ ũndũ wa ũguo wĩkĩte.
Nawe gĩkinyie mũthenya ũrĩa wanĩrĩire
nĩguo nao mahaane ta nĩ.

22 “Waganu wao wothe nĩũgĩkinye mbere yaku,
nawe ũmeke o ta ũrĩa ũnjikĩte
nĩ ũndũ wa mehia makwa mothe.
Mĩcaayo yakwa nĩ mĩngĩ,
nayo ngoro yakwa nĩringĩkĩte.”

2

1 Hĩ! Kaĩ Mwathani nĩakĩhumbĩrĩte Mwarĩ wa Zayuni

na itu rĩa marakara make-ĩ!
 Nĩatungumanĩtie riiri wa Isiraeli,
 akaũharũrũkia kuuma igũrũ nginya thĩ;
 ndaaririkanire gaturwa ka magũrũ make,
 mũthenya ũrĩa aarakarire.

² Mwathani-rĩ, nĩameretie
 itũuro ciothe cia Jakubu atarĩ na tha;
 nĩamomorete ciĩhitho iria nũmu
 cia Mwarĩ wa Juda arĩ na marakara.
 Nĩagũithĩtie ũthamaki wa Mwarĩ wa Juda,
 na akagũithia anene ake, akamaconorithia.

³ Rũhĩa rwa Isiraeli ruothe
 arũrengete arĩ na marakara mahiũ.
 Nĩeheretie guoko gwake kwa ũrĩo,
 gũkameeherera o rĩrĩa thũ ciamakuhĩrĩria.
 Nĩgũcina acinĩte Jakubu ta mwaki ũkũrĩrĩmbũka,
 ũrĩa ũcinaga kĩrĩa gĩothe kĩrĩ hakuhĩ naguo.

⁴ Ageetete ũta wake o ta thũ;
 guoko gwake kwa ũrĩo nĩ kwĩhaarĩirie.
 Arĩa othe maatũire makenagia maithe-rĩ,
 amooragĩte o ta marĩ thũ;
 hema ya Mwarĩ wa Zayuni
 amĩitĩirie mang'ũrĩ make mahaana ta mwaki.

⁵ Mwathani-rĩ, atuĩkĩte ta thũ;
 nĩameretie Isiraeli.
 Nĩameretie nyũmba ciake ciothe cia ũthamaki,
 na akaananga ciĩhitho ciake iria nũmu.
 Nĩaingĩhĩirie Mwarĩ wa Juda
 gũcakaya na kũgirĩka.

⁶ Nĩonũhĩte gũikaro gĩake ta mũgũnda;
 nĩanangĩte handũ hake ha gũtũnganĩrwo.
 Jehova nĩatũmĩte Zayuni ariganĩrwo
 nĩ ciathĩ ciake iria njathane, o hamwe na Thabatũ ciake;
 nĩ ũndũ wa marakara make mahiũ-rĩ,
 akanyarara mũthamaki, o hamwe na mũthĩnjĩri-Ngai.

⁷ Mwathani nĩaregete kĩgongona gĩake,
 na agatiganĩria handũ hake harĩa haamũre.
 Nĩaneanĩte thingo cia nyũmba ciake cia ũthamaki kũrĩ thũ;
 iraanĩrĩa irĩ thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova,
 o taarĩ mũthenya wa gĩathĩ kĩrĩa gĩathane.

⁸ Jehova nĩatuire itua rĩa kũmomora
 rũthingo rũrĩa rũthiũrũrũkĩirie Mwarĩ wa Zayuni.
 Nĩatambũrũkirie rũrigi rwa gũthima,
 na ndaagiririe guoko gwake gũtuge kũrwananga.
 Nĩatũmire njirigo na thingo icakaye;
 o cieri igĩgĩtuĩka cia kwanangĩka.

9 Iingo ciakuo niihorokeire na thi;
 mĩgĩko yacio nĩamiunangĩte, akamĩananga.
 Mũthamaki na anene akuo nĩmatahĩtwo magatwarwo ndũrĩrĩ-inĩ,
 watho rĩu ndũrutaganwo,
 na anabii akuo nĩmatigire kuona cioneki
 ciumĩte kũrĩ Jehova.

10 Athuuri a kũu kwa Mwarĩ wa Zayuni
 maikarĩte thi makirĩte ki;
 nao nĩmehurĩrie rũkũngũ mĩtwe,
 na makehumba nguo cia makũnia.
 Airĩtu a Jerusalemu
 mainamĩrĩire maturumithĩtie mĩtwe yao thi.

11 Maitho makwa nĩmaroora nĩ kũrĩra,
 ngatangĩka thiinĩ wakwa,
 naguo roho wakwa nĩũitũrũrĩrwo thi
 nĩ ũndũ wa andũ akwa kwanangwo,
 nĩgũkorwo twana na tũkenge
 tũraringĩkĩra njĩra-inĩ cia itũũra rĩrĩa inene.

12 Tũrooria manyina atĩrĩ,
 “Irio na ndibei irĩ ha?”
 o tũkĩringĩkaga ta andũ matiihĩrio
 njĩra-inĩ cia itũũra rĩrĩa inene,
 o mĩoyo yatuo igĩthiragĩra
 moko-inĩ ma manyina.

13 Ingĩkiuga atĩa nĩ ũndũ waku?
 Ingĩkũgerekania nakĩ,
 wee Mwarĩ ũyũ wa Jerusalemu?
 Ingĩkũhaanania nakĩ,
 nĩguo ngũhoorerie,
 wee Mwarĩ ũyũ Gathirange wa Zayuni?
 Kĩrona gĩaku kĩrikĩte o ta iria.
 Nũũ ũngĩhota gũkũhonia?

14 Cioneki iria anabii aku moonaga
 ciarĩ cia tũhũ na cia maheeni;
 matiigana kũmũguũrĩria mehia manyu
 nĩguo magirĩrĩrie gũtahwo kwanyu.
 Ndũmĩrĩri iria maamũheire
 ciarĩ cia maheeni, na cia kũmũhĩtithia.

15 Ehĩtũkĩri othe mahũũraga hĩ;
 mathekaga makĩinainagĩria Mwarĩ ũyũ wa Jerusalemu mĩtwe,
 makĩũragia atĩrĩ:
 “Ĩrĩ rĩrĩ nĩrĩo itũũra inene rĩrĩa rĩetagwo
 ũthaka ũrĩa mũkinyanĩru biũ,
 na rĩgeetwo gĩkeno gĩa thi yothe?”

16 Thũ ciaku ciothe
 ciathamagia tũnua igũũkĩrĩre;

igũthekagĩrĩra na ikahagarania magego,
 ikoiga atĩrĩ, “Ithuĩ nĩtũmũmeretie.
 Ũyũ nĩguo mũthenya ũrĩa tũtũire twetereire,
 na rĩu nĩtũwonete.”

17 Jehova nĩarĩkĩtie gwĩka ũrĩa aathugundĩte;
 we nĩahingĩtie kiugo gĩake,
 kĩrĩa aathanire o matukũ ma tene.
 Akũng’auanĩtie ategũkũiguĩra tha,
 atũmĩte thũ igũkenere,
 rũhĩa rwa amuku aku nĩruo atũgĩrĩtie.

18 Ngoro cia andũ nĩirakaĩra Mwathani.
 Atĩrĩrĩ, wee rũthingo rũrũ rwa Mwarĩ wa Zayuni,
 reke maithori maku manyũrũrũke ta rũũĩ
 mũthenya na ũtukũ;
 ndũkahurũke,
 kana ũreke maitho maku mahurũke.

19 Arahũka, ũkayũrũrũke ũtukũ,
 rĩrĩa ũrangĩri wa ũtukũ wambagĩrĩria;
 itũrũraga ngoro yaku ta maaĩ
 mbere ya Mwathani.
 Ambararia moko maku na igũrũ kũrĩ we
 nĩ ũndũ wa mĩoyo ya ciana ciaku,
 o icio iraringĩka nĩ ng’aragu
 magomano-inĩ ma njĩra ciothe.

20 “Wee Jehova, ta rora, na ũcũũranie:
 Nũũ ũngĩ wee ũrĩ weka ũguo?
 Andũ-a-nja nĩmagĩrĩrwo nĩ kũrĩa maciaro mao,
 o ciana iria marerete?
 Mũthĩnjĩri-Ngai na mũnabii nĩmagĩrĩire
 kũũragagĩrwo handũ-harĩa-haamũre ha Mwathani?”

21 “Andũ ethĩ o na arĩa akũrũ
 makomete hamwe rũkũngũ-inĩ rwa njĩra,
 aanake akwa na airĩtu
 moragĩtwo na rũhiũ rwa njora.
 Ũmoragĩte mũthenya ũrĩa ũrakarĩte;
 ũmoragĩte ũtekũmaiguĩra tha.

22 “O ta ũrĩa wĩtanaga mũthenya wa gĩathĩ-rĩ,
 noguo ũnjĩtĩire maũndũ ma kũnguoyohia,
 makandigiicĩria mĩena yothe
 o taarĩ mũthenya wa gĩathĩ.
 Mũthenya wa marakara ma Jehova-rĩ,
 gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wahonokire kana agĩtigara;
 arĩa ndarũmbũirie na ngĩrera-rĩ,
 thũ yakwa nĩmanangĩte.”

3

1 Nĩ ndĩ mũndũ wonete thĩna

- nĩ ùndũ wa kũhũũrwo na rũthanju rwa mang'ũrĩ make.
- ² Andwarĩte akangereria nduma-inĩ
handũ ha ũtheri-inĩ;
- ³ ti-itherũ, atũmĩte guoko gwake kũnjũkĩrĩre
rĩngĩ na rĩngĩ, mũthenya wothe.
- ⁴ Nĩatũmĩte nyama cia mwĩrĩ wakwa
na gĩkonde kĩaguo ihinyare,
na akoinanga mahĩndĩ makwa.
- ⁵ Nĩandigiicĩirie, na agaathiũrũrũkĩria
na marũrũ, na thĩna.
- ⁶ Atũmĩte ndũũre nduma-inĩ
o ta andũ arĩa maakuire tene.
- ⁷ Nĩanjirigĩire na rũthingo nĩguo ndikae kũũra;
mĩnyororo yakwa nĩamĩritũhĩtie mũno.
- ⁸ O na rĩrĩa ndetana kana ndakaya ngĩenda ũteithio-rĩ,
nĩ kũhingĩrĩria ahingagĩrĩria mahooya makwa.
- ⁹ Nĩahingĩte njĩra yakwa na mahiga maicũhie;
atũmĩte tũcĩra twakwa tuogome.
- ¹⁰ Kũrĩ nĩ aatuĩkĩte o ta nduba rĩrĩa yoheirie,
kana ta mũrũũthi rĩrĩa wĩhithĩte,
- ¹¹ akĩngururia kuuma gacĩra-inĩ,
akĩndambuura, akĩndiganĩria itarĩ na ũteithio.
- ¹² Ageetete ũta wake, akangereka,
ndũike cabaa ya kũrathagwo nĩ mĩguĩ yake.
- ¹³ Nĩatheecire ngoro yakwa
na mĩguĩ kuuma thiaka-inĩ wake.
- ¹⁴ Ngĩgĩtuĩka wa gũthekagĩrĩrwo nĩ andũ akwa othe;
maanyũrũragia na rwĩmbo mũthenya wothe.
- ¹⁵ Anjĩyũrĩtie maũndũ marũrũ,
na akaahũũnia na maaĩ ma nyongo.
- ¹⁶ Nĩang'ethũrangĩte magego makwa na kagoto;
anangĩrĩrie rũkũngũ-inĩ.
- ¹⁷ Nĩnjagithĩtio thayũ;
nĩndiganĩrwo ũgaacĩru nĩ kũ.
- ¹⁸ Nĩ ùndũ ũcio nguuga atĩrĩ, "Riiri wakwa nĩũthirĩte,
o hamwe na maũndũ marĩa mothe ndũire njĩrĩgĩrĩire kuuma kũrĩ
Jehova."
- ¹⁹ Nĩngũririkana thĩna wakwa, na kũũrũũra gwakwa,
na ngaririkana maũndũ marũrũ, o na maaĩ ma nyongo.
- ²⁰ Ngoro yakwa no ĩraririkana maũndũ macio,
nayo ĩkaringĩka thĩnĩ wakwa.
- ²¹ O na gũtariĩ ũguo nĩndirikanaga ùndũ ũyũ,
na tondũ wa ũguo ngagĩa na kũrĩgĩrĩro:
- ²² Tondũ wa wendo mũnene wa Jehova, nĩkĩo tũtaniinĩtwo biũ,
nĩgũkorwo tha ciake itirĩ hĩndĩ ithiraga.

- 23 Tha ciaku ikoragwo irĩ njerũ rũciinĩ o rũciinĩ,
wĩhokeku waku nĩ mũnene mũno.
- 24 Ngoro yakwa yugaga atĩrĩ,
“Jehova nĩwe igai rĩakwa; tondũ ũcio nĩwe ndĩrĩetagitĩra.”
- 25 Jehova nĩ mweka kũrĩ arĩa mamwĩhokaga,
kũrĩ ngoro ĩyo ĩmũrongoragia;
- 26 nĩ wega mũndũ gweterera
ũhonokio wa Jehova o akirĩte.
- 27 Nĩ wega mũndũ gũkuua icooki
hĩndĩ ĩrĩa arĩ mũnini.
- 28 Nĩaikare arĩ wiki akirĩte,
nĩgũkorwo nĩ Jehova ũmũigĩrĩre rĩo.
- 29 Nĩaturumithie ũthiũ wake rũkũngũ-inĩ,
no gũkorwo aahota kũgĩa na kũrĩgĩrĩro.
- 30 Nĩerekereerie rũthĩa kũrĩ mũndũ ũrĩa ũkũmũgũtha,
na aiyũrwo nĩ thoni.
- 31 Nĩgũkorwo Jehova
ndateanagitĩria andũ nginya tene.
- 32 O na gũtuĩka nĩarehaga kĩa-rĩ, we nĩaiguanagitĩra tha,
nĩgũkorwo wendo ũcio wake ũtathiraga nĩ mũnene mũno.
- 33 Nĩgũkorwo ndarehagitĩra andũ mĩnyamaro,
kana akarehere ciana cia andũ kĩa akĩendaga.
- 34 Rĩrĩa andũ a bũrũri arĩa othe mohetwo
maarangĩrĩrio na makinya-rĩ,
- 35 rĩrĩa mũndũ aagithio kĩhoo to gĩa
mbere ya ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno-rĩ,
- 36 o na rĩrĩa mũndũ atuĩrwo ciira hatarĩ kĩhoo to-rĩ,
githĩ Mwachani ndonaga maũndũ macio?
- 37 Nũũ ũngĩaria na atũme ũndũ ũcio ũhinge,
Mwachani ataathanĩte gũtuĩke ũguo?
- 38 Githĩ kanua-inĩ ka ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno
tiho hoimaga maũndũ mooru, na hakoima maũndũ mega?
- 39 Mũndũ o wotho ũrĩ muoyo-rĩ, atetaga nĩkĩ
rĩrĩa ekũherithio nĩ ũndũ wa mehia make?
- 40 Nĩtũthuthuurie-i mĩthĩre iitũ na tũmĩtuĩrie,
tũcokerere Jehova.
- 41 Nĩtwambararie ngoro ciitũ na moko maitũ na igũrũ
kũrĩ Mũrungu ũrĩa ũrĩ igũrũ, tuuge atĩrĩ:
- 42 “Ithui-rĩ, nĩtwĩhĩtie na tũgakũremera,
wee nawe ũkaaga gũtũrekerera.
- 43 “Wee wĩhumbĩrĩte na marakara, ũgatũingatithia;
ũũraganĩte ũtekũiguanĩra tha.
- 44 Wee wĩhumbĩrĩte na itu
nĩgeetha gũtikagĩe na ihooya rĩngĩgũkinyĩra.
- 45 Wee ũtũmĩte tũtuĩke ta gĩko,
na ta mahuti gatagatĩ ka ndũrĩrĩ.

- 46 “Thũ ciitũ ciothe itwathamĩrie tũnua itũũkĩrĩre.
 47 Nĩtũkorereirwo nĩ kĩmako kĩnene, na tũkenjerwo marima,
 tũgakorwo nĩ ũniinani, na mwanangĩko.”
- 48 Maitho makwa maranyũrũrũkia tũrũũĩ twa maithori
 nĩ ũndũ andũ akwa nĩmanangĩtwo.
- 49 Maitho makwa marĩnyũrũrũkagia maithori mategũtigithĩria,
 magaikara o makĩnyũrũrũkaga,
 50 nginya rĩria Jehova agaacũthĩrĩria arĩ igũrũ oone.
 51 Maũndũ marĩa ndĩrona nĩmaranjiguithia kĩa ngoro,
 tondũ wa andũ-a-nja othe a itũura rĩakwa inene.
- 52 Andũ arĩa maatuĩkĩte thũ ciakwa hatarĩ gĩtũmi
 nĩo maanguĩmaga ta nyoni.
 53 Maanjikirie irima makĩenda kũnjũraga,
 na makĩhũũra na mahiga;
 54 ndaahubanĩrio nĩ maaĩ maingĩ,
 magĩkũrũkĩra igũrũ rĩa mũtwe wakwa,
 na nĩ ngĩciiria ndĩ hakuhĩ kũniinwo.
- 55 Ngĩkaĩra rĩitwa rĩaku Wee Jehova,
 ndĩ kũu irima-inĩ rĩu iriku.
 56 Na we ũkĩigua ithaithana rĩakwa, ngĩkwĩra atĩrĩ,
 “Tiga kũhinga matũ maku ngĩgũkaĩra ũndeithie.”
 57 Nawe ũkĩnguhĩrĩria rĩria ndagũkaĩre,
 ũkĩnjĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra.”
- 58 Wee Mwathani-rĩ, nĩwe wanjĩrĩrĩre;
 nawe ũgĩgĩkũũra muoyo wakwa.
 59 Wee Jehova, nĩwonete ũũru ũria njĩkĩtwo.
 Tua ciira wakwa arĩ we!
 60 Wee nĩwonete kwĩrĩhĩria kwao guothe,
 o na mathugunda mao mothe ma kũnjũkĩrĩra.
- 61 Wee Jehova-rĩ, nĩũiguĩte irumi iria manumĩte nacio,
 o na mathugunda mao mothe ma kũnjũkĩrĩra:
 62 maũndũ marĩa thũ ciakwa ciaragia na mĩheehũ ikĩng’ung’uanaga
 injũkĩrĩre mũthenya wothe.
 63 Ta kĩmarore! Magĩkara thĩ kana magĩũkĩra,
 manyũrũragia na nyĩmbo ciao.
- 64 Wee Jehova-rĩ, marĩhe kũringana na ũria mekĩte,
 kũringana na wĩra wa moko mao.
 65 Ũmia ngoro ciao, nakĩo kĩrumi gĩaku kĩroikara nao!
 66 Maingatithie ũrĩ na marakara,
 na ũmaniine mathire gũkũ mũhuro wa igũrũ rĩa Jehova.

4

- 1 Hĩ! Kaĩ thahabu ĩyo nĩthirĩte ũkengu wayo-ĩ,
 thahabu ĩria therie kaĩ ĩrĩ gũthita-ĩ!
 Tũhiga twa goro tũria twamũre
 nĩtũhurunjĩtwo magomano-inĩ ma njĩra ciothe.

- 2 Ariũ a Zayuni arĩa me bata,
arĩa rĩmwe mangĩaringithanirio na thogora wa thahabu,
kaĩ rĩu moonagwo ta nyũngũ cia rĩũmba-ĩ,
o ta wĩra wa moko ma mũũmbi!
- 3 O na mbwe nĩciongithagia ciana ciacio,
no andũ akwa matuĩkĩte andũ matarĩ tha,
o ta nyaga cia werũ-inĩ.
- 4 Rũrĩmĩ rwa gakenge
rũnyitaniĩte na karakara nĩ ũndũ wa kũnyoota;
twana tũhooyaga irio,
no gũtirĩ mũndũ ũtũheaga.
- 5 Andũ arĩa rĩmwe maarĩaga irio njega,
rĩu maikaraga njĩra-inĩ mekonotete,
arĩa maarerirwo makĩhumbagwo nguo cia rangi wa ndathi-rĩ,
rĩu makomaga ciara-inĩ cia mũhu.
- 6 Iherithia rĩa andũ akwa
nĩ inene gũkĩra rĩa itũũra rĩa Sodomu,
rĩrĩa rĩang'aũranirio o rĩmwe,
gũtarĩ guoko kwarĩteithirie.
- 7 Anene akuo maatherete gũkĩra tharunji,
na makeerũha gũkĩra iria,
maarĩ atune mũĩrĩ gũkĩra ruru ĩrĩa ndune,
magakĩhaana ta kahiga ka goro karĩa getagwo yakuti.
- 8 No rĩu mairĩte o na gũkĩra mbiro;
matikũũrĩkanaga marĩ njĩra-inĩ.
Ikonde cia mũĩrĩ yao ciũmanĩrĩire na mahĩndĩ;
ciumĩte o ta rũthanju.
- 9 Kaba arĩa mooragagwo na rũhiũ rwa njora,
kũrĩ arĩa makuuaga nĩ ng'aragu;
matoragio nĩkũhũũta,
makamoca nĩ ũndũ wa kwaga irio cia kuuma mũgũnda.
- 10 Moko ma andũ-a-nja arĩa marĩ tha
nĩmarugire ciana ciao ene,
igĩtuĩka irio ciao
hĩndĩ ĩyo andũ akwa manangirwo.
- 11 Jehova nĩarekereirie mang'ũrĩ make biũ;
aitũrũrĩte marakara make mahiũ.
Nĩakĩtie mwaki kũu Zayuni
ũrĩa ũcinĩte mũthingi yakuo.
- 12 Athamaki a thĩ matingĩetĩkirie,
o na kana kĩrĩndĩ o na kĩmwe gĩa gũkũ thĩ,
atĩ thũ na amuku nĩmangĩahotire
gũtoonya ihingo cia Jerusalemu.

- 13 No ũndũ ũcio wekĩkire nĩ ũndũ wa mehia ma anabii akuo,
na mawaganu ma athĩnjĩri-Ngai akuo
arĩa manaita thakame
ya andũ arĩa athingu kũu thĩinĩ.
- 14 Rĩu maturuuraga njĩra-inĩ
ta andũ atumumu.
Mathaahĩtio nĩ thakame ũũ atĩ
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũngĩgeria kũhutia nguo ciao.
- 15 Andũ mamakayagĩrĩria, makoiga atĩrĩ,
“Thĩii nakũu! Mũrĩ na thaahu! Thĩii! Thĩii! Mũtigatũhutie!”*
Ningĩ moora na maatuĩka orũuri,
makeerwo atĩrĩ kũu ndũrĩrĩ-inĩ,
“Matingĩikara gũkũ rĩngĩ.”
- 16 Jehova we mwene nĩwe ũmahurunjĩte;
nĩatigĩte kũmarũmbũiya.
Athĩnjĩri-Ngai matiheagwo gĩtĩio,
o na makarega gũtuga athuuri.
- 17 Makĩria ma ũguo-rĩ, maitho maitũ nĩmathirire hinya,
o tũcũthĩrĩrie ũteithio ũrĩa tũtoonire;
kuuma mĩthiringo iitũ ĩrĩa mĩraihu-rĩ,
twetereire rũrĩrĩ rũtangĩahotire gũtũhonokia.
- 18 Andũ maatũcemaga ikinya gwa ikinya,
nĩ ũndũ ũcio tũtingĩathĩrĩrie njĩra-inĩ ciitũ.
Ithirĩro riitũ rĩgĩkuhĩrĩria, namo matukũ maitũ maarĩ matare,
nĩgũkorwo ithirĩro riitũ nĩrĩakinyĩte.
- 19 Andũ arĩa matũingatithĩtie-rĩ,
maarĩ na ihenya gũkĩra nderi irĩ rĩera-inĩ;
maatũhanyũkağĩria irĩma-inĩ,
na magatuoheria werũ-inĩ.
- 20 Mũndũ ũrĩa mũitĩrĩrie maguta nĩ Jehova,
o we ũrĩa warĩ ta mĩhũmũ iitũ-rĩ,
nĩagwatirio nĩ mũtego yao.
Tweciiragia atĩ tũrĩ kĩruru-inĩ gĩake-rĩ,
no tũtũũre gatagatĩ ka ndũrĩrĩ.
- 21 Kena na ũcanjamũke, wee Mwarĩ wa Edomu,
o wee ũtũũraga bũrũri wa Uzu.
No rĩrĩ, o nawe gĩkombe gĩkĩ nĩgĩgagũkora;
ũgaakĩnyũra ũrĩio, na ũrutwo nguo, ũtigwo njaga.
- 22 Wee Mwarĩ wa Zayuni-rĩ, iherithia rĩaku nĩrĩgathira;
ndakoongerera ihinda rĩaku rĩa gũikara ũrĩ mũtahe.
No wee, Mwarĩ wa Edomu-rĩ, nĩagakũherithĩria mehia maku
na aguũrie waganu waku.

* 4:15 Andũ arĩa maakoragwo na mangũ maanagĩrĩra nĩguo andũ matikamahutie tondũ maakoragwo na thaahu (Alaw 13:45).

5

- 1 Wee Jehova-rĩ, ririkana maũndũ marĩa matũkorete;
ta rora wone gũconoka gwitũ.
- 2 Igai riitũ nĩrĩneanĩtwo kũrĩ ageni,
nayo mĩciĩ iitũ ĩgakĩneanwo kũrĩ andũ a kũngĩ.
- 3 Nĩtũtuĩkĩte ciana cia ngoriai na ciana itarĩ na maithe,
nao manyina maitũ magatuĩka ta atumia a ndigwa.
- 4 Maaĩ marĩa tũnyuuaga no tũgũrĩre;
o na ngũ nĩkũgũra tũragũra.
- 5 Arĩa matũingathagia marĩ o magũrũ-inĩ maitũ;
nĩtũnogete, na tũkaaga ũhurũko.
- 6 Twĩneanĩte kũrĩ andũ a Misiri na a Ashuri
nĩgeetha tuone irio cia gũtũigana.
- 7 Maithe maitũ nĩmehirie na rĩu matirĩ ho,
na ithuĩ nĩ ithuĩ tũraherithio handũ hao.
- 8 Ngombo nĩcio itwathaga,
na gũtirĩ mũndũ wa gũtũteithũra kuuma moko-inĩ ma cio.
- 9 Tuonaga irio na ũndũ wa gũtwarĩrĩria mĩoyo iitũ ũgwati-inĩ,
nĩ ũndũ wa rũhiũ rwa njora rũrĩa rũrĩ werũ-inĩ.
- 10 Gĩkonde giitũ kĩhiũhĩte o ta riiko rĩa kũruga mĩgate,
tũkainaina nĩ ũndũ wa kũhũũta.
- 11 Andũ-a-nja nĩmanyiitĩtwo na hinya gũkũ Zayuni,
nao airĩtu gathirange makanyiitwo na hinya matũũra-inĩ ma Juda.
- 12 Anene akuo nĩ macuurĩtio na moko mao;
athuuri nao matiheagwo gĩtũio.
- 13 Aanake marutithagio wĩra wa hinya ithĩ-inĩ;
tũmwana natuo tũtũgũũgaga nĩgũkuuithio mĩrigo ya ngũ.
- 14 Athuuri nĩmatigĩte gũikara kĩhingo-inĩ gĩa itũũra inene;
aanake nao nĩmatigĩte kũina nyĩmbo ciao.
- 15 Ngoro ciitũ nĩithirĩte gĩkeno;
ndũrũhĩ ciitũ igarũrũkĩte igatuĩka macakaya.
- 16 Thũmbĩ ya ũnene* nĩngwĩte, ĩgatuuma mũtwe,
kaĩ tũrĩ na haaro-ĩ, nĩgũkorwo nĩtwĩhĩtie!
- 17 Tondũ ũcio ngoro ciitũ nĩiringĩkĩte;
na tondũ wa maũndũ macio maitho maitũ makaira,
- 18 tondũ wa Kĩrĩma gĩa Zayuni, kĩrĩa gĩkirĩte ihooru,
nacio mbwe rĩu nĩkuo iceeraga.
- 19 Wee Jehova-rĩ, wathanaga nginya tene;
gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene gĩtũũraga kuuma njjarwa nginya njjarwa.
- 20 Ũriganagĩrwo nĩ ithuĩ hĩndĩ ciothe nĩkĩ?
Ũtũtiganiirie hĩndĩ ndaaya ũguo nĩkĩ?
- 21 Wee Jehova-rĩ, tũcookererie harĩwe, nĩguo tũhote gũgũcookerera;
erũhia matukũ maitũ macooke o ta ũrĩa matariĩ tene,
- 22 tiga ũkorirwo nĩũtũregeete biũ,
ũgagĩtũrakarĩra o mũno makĩria.

* 5:16 Thũmbĩ yonanagia riiri na gĩtũio (Isa 28:1, 3).

EZEKIELI

Ciũmbe Iria irĩ Muoyo na Riiri wa Jehova

¹ Mwaka-inĩ wa mĩrongo itatũ,* mũthenya wa gatano wa mweri wa kana, hĩndĩ irĩa ndaarĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Kebari tũrĩ hamwe na andũ arĩa maatahitwo magatwarwo kuo, igũrũ nĩrĩahingũkire, na nĩ ngĩona cioneki cia Ngai.

² Mũthenya wa gatano wa mweri ũcio, naguo nĩguo mwaka wa itano kuuma Mũthamaki Jehoiakini athaamio,

³ kiugo kĩa Jehova nĩgĩakinyĩrĩire Ezekieli ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, mũrũ wa Buzi, kũu hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Kebari, o kũu bũrũri wa Babuloni. Nakuo guoko kwa Jehova kwarĩ igũrũ rĩake.

⁴ Ngĩcũthĩrĩria ngĩona rũhuho rwa kĩhuhũkanio rũgĩũka ruumĩte na mwena wa gathigathini, naruo rwarĩ itu inene rĩrĩ na rũheni rũkũhenũka narĩo rĩarigĩicĩirio nĩ ũtheri mũcangararu. Gatagatĩ ka mwaki ũcio haahaanaga ta kĩgera kĩraakana,

⁵ na thĩinĩ wa mwaki ũcio nĩ haarĩ kĩndũ kĩaahaanaga ciũmbe inya† irĩ muoyo, nacio cionekaga irĩ na mũhianĩre wa mũndũ,

⁶ na o kĩmwe gĩacio kĩarĩ na mothiũ mana na mathagu mana.

⁷ Magũrũ ma cio maarĩ marũngarũ; namo makinya ma cio maatarĩ ta ma gacaũ, na maakengaga ta gĩcango gĩkumuthe.

⁸ Rungu rwa mathagu ma cio, mĩena ĩna yacio, ciarĩ na moko ma mũndũ. Ciothe inya ciarĩ na mothiũ na mathagu,

⁹ namo mathagu ma cio, nĩmahutanĩtie. O kĩmwe gĩa cio gĩathiiaga kĩerekeire o mbere; itiehũgũraga igĩthĩ.

¹⁰ Mothiũ ma cio maatarĩ ta ũũ: O kĩmwe gĩa icio inya kĩarĩ na ũthiũ wa mũndũ, na mwena wa ũrĩo o kĩmwe kĩarĩ na ũthiũ wa mũrũũthi, naguo mwena wa ũmotho kĩarĩ na ũthiũ wa ndegwa; o na ningĩ, o kĩmwe gĩa cio kĩarĩ na ũthiũ wa nderi.

¹¹ Ũguo nĩguo mothiũ ma cio maatarĩ. Mathagu ma cio maatambũrũkĩtio na igũrũ; o kĩmwe kĩarĩ na mathagu meerĩ, o ithagu rĩhutanĩtie na ithagu rĩa kĩũmbe kĩrĩa kĩngĩ mĩena yeerĩ, namo mathagu meerĩ makahumbĩra mwĩrĩ wakĩo.

¹² O kĩmwe gĩa cio gĩathiiaga kĩrũngĩrĩirie o mbere. O kũrĩa guothe Roho aacierekagĩria, no kuo ciathiiaga itekwĩhũgũra.

¹³ Ciũmbe icio irĩ muoyo cionagwo ihaana ta makara megwakana mwaki kana ta imũrĩ. Mwaki ũcio wathiiaga thuutha na mbere gatagatĩ-inĩ ga ciũmbe icio; warĩ mũcangararu, na rũheni rwahenũkaga kuuma harĩ guo.

¹⁴ Ciũmbe icio ciaguthũkaga na thuutha na ikaguthũka na mbere ta ũrĩa rũheni rũhenũkaga.

¹⁵ Rĩrĩa ndacũthĩrĩirie ciũmbe icio irĩ muoyo, nĩndonire harĩ na kũgũrũ kwa ngaari gũkinyĩte thĩ kũrĩ mwena-inĩ wa o kĩũmbe kũu kĩrĩ na mothiũ mana.

¹⁶ Naguo mũhianĩre na mũthondekere wa magũrũ macio ma ngaari warĩ ta ũũ: Maahenagia ta thumarati, na mothe mana nĩmahaanaine.

* **1:1** No gũkorwo ĩno yarĩ mĩaka ya Ezekieli; Mũlawii aingĩraga ũtungata-inĩ wa ũthĩnjĩri-Ngai aakinyia mĩaka mĩrongo itatũ (Ndar 4:3). † **1:5** Mũigana wa “inya” ũrũgamĩrĩire ũkinyanĩru ta “ciũmbe iria inya irĩ muoyo” (Kĩam 13:14) kana “mĩena ĩna irĩa yumaga rũhuho” (Isa 11:12).

O kũmwe kuonekaga gũthondeketwo ta kũgũrũ kwa ngaari, gũtoonyetio gatagatĩ ga kũgũrũ kũrĩa kũngĩ.

¹⁷ Namu magĩthĩ maathiiaga na mwena o wothe wa ĩyo ĩna kũrĩa ciũmbe icio cierekeirie ũthiũ; magũrũ macio ma ngaari matiararũkaga rĩrĩa ciũmbe icio igũthĩ.

¹⁸ Mĩbara ya mo yarĩ mĩraihu na igũrũ na yarĩ ya kũmakania, nayo mĩbara ĩyo yothe ĩna yaiyũrite maitho mĩena yothe.

¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa ciũmbe icio irĩ muoyo ciathiĩ, magũrũ macio maarĩ mwena-inĩ wacio magathiĩ; na rĩrĩa ciũmbe icio irĩ muoyo ciambata na igũrũ ciumĩte thĩ, magũrũ macio o namo makaambata.

²⁰ O kũrĩa guothe Roho aacierekagĩria, nokuo ciathiiaga, namo magũrũ macio magookĩra magatwarana nacio, tondũ roho wa ciũmbe icio irĩ muoyo warĩ thĩnĩ wa magũrũ macio.

²¹ Hĩndĩ ĩrĩa ciũmbe icio ciathiĩ, o namo magũrũ ma cio magathiĩ; rĩrĩa ciũmbe icio ciarũgama, o namo makarũgama; na rĩrĩa ciũmbe icio ciambata na igũrũ ciumĩte thĩ, magũrũ macio makambatania nacio, tondũ roho wa ciũmbe icio irĩ muoyo warĩ thĩnĩ wa magũrũ macio.

²² Igũrũ rĩa mĩtwe ya ciũmbe icio irĩ muoyo nĩ haarĩ kĩndũ kĩaraganu kĩaahanaga ta wariĩ wakengaga ta mbarabu, na warĩ wa kũmakania.

²³ Rungu rwa wariĩ ũcio, mathagu ma cio maatambũrũkĩtio o rĩmwe rĩerekeire harĩ rĩrĩa rĩngĩ, na o kũmbe kĩarĩ na mathagu meerĩ marĩa maakĩhumbĩrite mwĩrĩ.

²⁴ Hĩndĩ ĩrĩa ciũmbe icio ciathiiaga, ngĩigua mũgambo wa mathagu ma cio, taarĩ mũrurumo wa maaĩ magĩtherera, na taarĩ mũgambo wa Mwene-Hinya-Wothe, taarĩ mbugĩrĩrio ya thigari cia ita. Na rĩrĩa ciũmbe icio ciarũgamire, igĩthuna mathagu ma cio.

²⁵ Ningĩ ngĩigua mũgambo uumĩte na igũrũ rĩa wariĩ ũcio warĩ igũrũ rĩa mĩtwe yacio hĩndĩ ĩyo ciarũgamĩte ithunĩte mathagu.

²⁶ Igũrũ rĩa wariĩ ũcio warĩ igũrũ rĩa mĩtwe yacio nĩ haarĩ kĩndũ kĩaahanaga ta gĩtĩ kĩa ũnene gĩakĩtwo na kahiga ka yakuti ĩrĩa ya bururu, na hau igũrũ rĩa gĩtĩ kũ kĩa ũnene nĩ haarĩ na kĩndũ kĩonekaga kĩrĩ na mũhianĩre ta wa mũndũ.

²⁷ Ndaarora ngĩona kuuma harĩa honekaga taarĩ ho njohero yake gũcooka na igũrũ, oonekaga ahaana ta kĩgera kĩaakana, kana ta kĩgera kĩiyũritwo nĩ mwaki, ningĩ kuuma hau njohero gũcooka na thĩ oonekaga ahaana ta mwaki; naguo ũtheri mũcangararu ũkamũrigiicĩria.

²⁸ ũtheri ũcio wamũrigiicĩrie watariĩ ta mũkũnga-mbura ũrĩ itu-inĩ rĩa mbura mũthenya ũrĩa kũroira, ũguo noguo ũtheri ũrĩa mũnene wamũrigiicĩrie watariĩ.

ũtheri ũcio wonekaga ũhaanaine na riiri wa Jehova. Na rĩrĩa ndawonire-rĩ, ngĩgũithia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ, ngĩigua mũgambo wa mũndũ ũkwaria.

2

Ūrĩa Ezekieli Eetirwo

¹ Nake mũndũ ũcio akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, wĩrũgamie na magũrũ maku, ngwarĩrie.”

² O hĩndĩ ĩyo aanjaragĩria, Roho agĩtoonya thĩnĩ wakwa, akĩnjoya akĩndũgamia, na niĩ ngĩigua akĩnjarĩria.

³ Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩngũgũtũma kũrĩ andũ a Isiraeli, ũthiĩ kũrĩ rũrĩrĩ rũu rũremu, o rũu rũnemeire; ruo rwene o na maithe maaruo rũtũũrite rũregete kũnjathĩkĩra nginya ũmũthĩ.

4 Andũ acio ndĩragũtũma kũrĩ o-rĩ, nĩmanyũmĩirie ngoro na makaang'athĩria. Meere atĩrĩ, 'Ũũ nĩguo Mwathani Jehova aroiga.'

5 Na rĩrĩ, andũ acio mangĩthikĩrĩria kana marege gũthikĩrĩria, nĩgũkorwo nĩ andũ a nyũmba ya ũremi, nĩmakamenya atĩ nĩhakoretwo na mũnabii gatagatĩ-inĩ kao.

6 Nawe mũrũ wa mũndũ-rĩ, ndũkametigĩre kana wĩtigĩre ciugo ciao. Ndũgetigĩre, o na akorwo cong'e na mĩigua nĩcigũthiũrũkĩirie, na ũikaraga gatagatĩ ga tũng'aurũ. Ndũgetigĩre ũrĩa mekuuga kana ũmakio nĩo, o na akorwo nĩ andũ a nyũmba ya ũremi.

7 No nginya ũmaarĩrie na ciugo ciakwa, kana nĩmegũthikĩrĩria kana matigũthikĩrĩria, nĩ ũndũ nĩ aremi.

8 No wee mũrũ wa mũndũ-rĩ, thikĩrĩria ũrĩa ngũkwĩra. Ndũkareme ta nyũmba iyo ya ũremi; athamia kanua gaku na ũrĩe kĩrĩa ngũkũhe."

9 Ngĩcooka ngĩcũthĩrĩria, ngĩona ndaambũrũkĩirio guoko. Guoko kũu kwanyĩitĩte ibuku rĩa gĩkũnjo,

10 nake akĩrĩkũnjũrĩra hau mbere yakwa. Narĩo rĩandĩkĩtwo ciugo cia macakaya mĩena yeerĩ, na cia kĩrĩro, o na cia kĩeha.

3

1 Nake mũndũ ũcio akĩnjĩra atĩrĩ, "Mũrũ wa mũndũ, rĩa kĩrĩa kĩrĩ mbere yaku, rĩa ibuku rĩrĩ rĩa gĩkũnjo; ũcooke ũthiĩ ũkaarĩrie andũ a nyũmba ya Isiraeli."

2 Nĩ ũndũ ũcio ngĩathamia kanua, nake akĩrĩhe ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo ndĩrĩrĩe.

3 Ningĩ akĩnjĩra atĩrĩ, "Mũrũ wa mũndũ, rĩa ibuku rĩrĩ rĩa gĩkũnjo ndĩrakũhe ũiyũrie nda yaku." Nĩ ũndũ ũcio ngĩrĩria, na rĩrĩ kanua-inĩ gakwa rĩarĩ na mũrĩo ta ũũkĩ.*

4 Ningĩ agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ: "Mũrũ wa mũndũ, thiĩ o rĩu kũrĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli ũmaarĩrie ciugo ciakwa.

5 Ndũratũmwo kũrĩ andũ a mwarĩrie ũtooĩ kana rũthiomi rũritũ, no nĩ kũrĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli;

6 ti kũrĩ ndũrĩrĩ nyingĩ iria ciaragia mwarĩrie ũtooĩ kana rũthiomi rũritũ, kana rũrĩ na ciugo iria ũtangĩmenya. Ti-itherũ, korwo nĩndagũtũmĩte kũrĩ o, nĩmangĩagũthikĩrĩrie.

7 No rĩrĩ, andũ a nyũmba ya Isiraeli matingĩenda gũkũigua, nĩ ũndũ matiendaga kũnjigua, nĩgũkorwo nyũmba yothē ya Isiraeli nĩyũmĩtie ngoro na ikang'athia.

8 No rĩrĩ, nĩ ngũtũma wage kuororoa na ũũmie ngoro o ta o.

9 Nĩngũtũma gĩthiithi gĩaku kĩũme ta ihiga rĩrĩa rĩũmũ mũno, rĩrĩa rĩũmũ gũkĩra ihiga rĩa nyaigĩ. Ndũkametigĩre kana ũmakio nĩo, o na akorwo nĩ a nyũmba ya ũremi."

10 Ningĩ akĩnjĩra atĩrĩ, "Mũrũ wa mũndũ, thikĩrĩria wega na wĩkĩre ciugo iria ciothe ngũkwarĩria ngoro-inĩ.

11 Thiĩ o rĩu kũrĩ andũ anyu arĩa matahĩtwo warie nao. Meere atĩrĩ, 'Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga,' kana nĩmegũthikĩrĩria kana matigũthikĩrĩria."

12 Ningĩ Roho akĩnjoya na igũrũ, na ngĩigua mũgambo mũnene thuutha wakwa ũkĩruruma. (Riiri wa Jehova ũrogoocwo arĩ o kũu gĩikaro-inĩ gĩake!)

* 3:3 Ciugo cia Ngai irĩ mũcamo mwega (Thab 19:10; 119:103), o na hĩndĩ irĩa ũhoru wacio ũkũiguĩka ũrĩ mũrũrũ (Kũg 10:9-10).

13 Naguo warĩ mũgambo wa mathagu ma ciũmbe icio irĩ muoyo makĩhutania mo mene, na wa magũrũ ma ngaari marĩa maarĩ mĩena yacio, naguo warĩ mũgambo mũnene warurumaga.

14 Roho agĩcooka akĩnjoya na igũrũ akĩnjeheria, na niĩ ngĩthiĩ ndĩ na marũrũ na marakara ngoro-inĩ, nakuo guoko kwa Jehova kũrĩa kwa hinya kwarĩ igũrũ rĩakwa.

15 Ngĩkinya kũrĩ arĩa maatahitwo, arĩa maatũũraga kũu Teli-Abibu, gũkuhĩ na Rũũ rwa Kebari, na ngĩkarania nao kwa ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja, makĩte mũno.

Isiraeli Gũkaanio

16 Thuutha wa mĩthenya ĩyo mũgwanja-rĩ, kiugo kĩa Jehova gĩkinginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ,

17 “Mũrũ wa mũndũ, nĩngũtuĩte mũrangĩri† wa andũ a nyũmba ya Isiraeli, nĩ ũndũ ũcio igua kiugo kĩrĩa ngwaria, na ũmeere ũrĩa ndĩramakaania.

18 Rĩrĩa ngwĩra mũndũ mwaganu atĩrĩ, ‘Ti-itherũ, nĩũgaakua,’ nawe wage kũmũkaania, kana kũmwarĩria atigane na mĩthiire yake ya waganu nĩguo ahonokie muoyo wake-rĩ, mũndũ ũcio mwaganu nĩagaakua nĩ ũndũ wa mehia make, nawe nĩwe ngooria thakame yake.

19 No wee ũngĩkaania mũndũ ũcio mwaganu, nake arege kũgarũrũka atigane na waganu wake kana mĩthiire yake mĩũru-rĩ, we nĩagaakua nĩ ũndũ wa mehia make; no wee-rĩ, nĩũgaakorwo ũhonoketie muoyo waku.

20 “Ningĩ-rĩ, mũndũ mũthingu angĩgarũrũka atigane na ũthingu wake eke maũndũ mooru, na niĩ ndĩmwĩkĩrĩre mũhĩnga mbere yake-rĩ, nĩagaakua. Kũngĩkorwo ndwamũkaanirie-rĩ, nĩagaakua nĩ ũndũ wa mehia make. Maũndũ marĩa aneeka ma ũthingu matikaaririkanwo, nawe nĩwe ngooria thakame yake.

21 No rĩrĩ, wee ũngĩkaania mũndũ ũcio mũthingu atige kwĩhia, nake aage kwĩhia-rĩ, ti-itherũ nĩagatũũra muoyo nĩ ũndũ nĩathikĩrĩrie ũguo wamũkaanirie, nawe-rĩ, nĩũgaakorwo ũhonoketie muoyo waku.”

22 Guoko kwa Jehova kwarĩ igũrũ rĩakwa ndĩ o kũu, nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Ūkĩra ũthiĩ werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu, na kũu nĩkuo ngũkwarĩria.”

23 Nĩ ũndũ ũcio ngĩũkĩra ngĩthiĩ werũ-inĩ ũcio mwaraganu, naguo riiri wa Jehova warũngiĩ kuo, ũhaana ta riiri ũrĩa ndoonete hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Kebari, na niĩ ngĩgũithia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ.

24 Hĩndĩ ĩyo Roho agĩtoonya thĩinĩ wakwa, akĩnjoya akĩndũgamia na magũrũ makwa. Akĩjarĩria, akĩnjĩra atĩrĩ, “Thiĩ ũkehingĩre gwaku nyũmba.

25 No rĩrĩ, wee mũrũ-wa-mũndũ, nĩmagakuoha na mĩhĩndo; ũgaikara ũrĩ muohe nĩguo ndũkoime ũthiĩ gatagati-inĩ ka andũ.

26 Niĩ nĩngatũma rũrĩmĩ rwaku rũnyiitane na karakara nĩguo ũkire wage kũmanegenia, o na akorwo o nĩ andũ a nyũmba ya ũremi.

27 No rĩrĩa ngaakwarĩria-rĩ, nĩngakũhingũra kanua, nawe nĩũkameera ũũ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ.’ Ūrĩa wothe ũngĩthikĩrĩria nĩathikĩrĩrie, nake ũrĩa wothe ũkũrega nĩarege; nĩgũkorwo o nĩ andũ a nyũmba ya ũremi.

4

Ngerekano ya Kũrigiicĩrio kwa Jerusalemu

† 3:17 Mũrangĩri wa itũũra aaikaraga handũ igũrũ wa rũthingo nĩguo angĩonire ũgwati kana andũ matũmitwo eere andũ a itũũra (1Sam 14:16; 2Sam 18:24-27).

1 “Wee, mūrū wa mündū, rīu oya iturubarī ūrīige mbere yaku, ūcooke ūkurure itūūra inene rīa Jerusalemu igūrū rīarīo;

2 Ūcooke ūrīrigiicīrie: Rīakīrīre indo cia mbaara cia gūteithia gūtharīkīra itūūra, na wake kīhumbu gīkinyīte itūūra, na ūrīakīrīre kambī na nja, na ūigithie mīgogo mītungu ya kūrīmomora īrīrigiicīrie.

3 Cooka woe rūgīo rwa kīgera, ūrūige rūtuīke taarī rūgiri rwa kīgera gatagatī gaku na itūūra rīu inene, na ūhūgūre ūthiū waku na kūu rīrī. Narīo rīrigiicīrio, na nīwe ūkaarīrigiicīria. Ūndū ūcio nīūgaatuīka kīmenyithia harī andū a nyūmba ya Isiraeli.

4 “Ningī ūkome na mwena waku wa ūmotho, ūcooke wīgīrīre mehia ma andū a nyūmba ya Isiraeli. Nīwe ūgaakuua mehia mao matukū marīa mothe ūgaakoma na mwena ūcio.

5 Nīngūtūrīire ūkome matukū maiganaine na mīaka ya mehia mao. Nī ūndū ūcio matukū magana matatū na mīrongo kenda nīmo ūgaakuua mehia ma andū a nyūmba ya Isiraeli.

6 “Warīkia gwīka ūguo, ūkome rīngī, ihinda rīrī na mwena waku wa ūrīo, ūkuue mehia ma nyūmba ya Juda. Nīngūtūrīire matukū mīrongo īna, o mūthenya ūkarūgamīrīra mwaka ūmwe.

7 Hūgūra ūthiū waku ūwerekerie itūūra rīa Jerusalemu rīu rīrigiicīrio, ūrītambūrūkīrie guoko kūhumbūrītio, ūrīrathīre ūhorō wa gūūkīrīrwo.

8 Nīngakuoha na mīhīndo nīguo ndūkanahote kwīgarūra na mwena ūmwe kana ūrīa ūngī nginya rīrīa matukū maku ma kūrīgiicīrio magathira.

9 “Oya ngano na cairi, na mboco na ndengū, na mwere na ngano njirū; cīkīre thīinī wa ndigithū ūcihūthagīre gwīthondekera mūgate. Mūgate ūcio nīguo ūrīrīaga ihinda rīa matukū magana matatū na mīrongo kenda macio ūgūkorwo ūkomete na mwena.

10 Thima cekerī mīrongo īrī* cia irio iria ūrīrīaga o mūthenya na ūcirīage mahinda marīa mabange.

11 Ningī ūthime maaī gīcunjī gīa ithathatū kīa hini† īmwe, na ūmanyuuage mahinda o marīa mabange.

12 Rīaga irio icio o ta ūrīa ūngīrīa mūgate wa cairi; ūūruge andū makīonaga, ūhūthīrīte mwaki wakītio na mai ma mündū.”

13 Jehova akiuga atīrī, “Ūguo nīguo andū a Isiraeli makaarīaga irio irī na thaahu marī gatagatī-inī ka ndūrīrī, kūrīa ngaamatwarithia.”

14 Na nī ngiuga atīrī, “Ūguo ti guo, Mwathani Jehova! Nī ndirī ndethaahia. Kuuma ūnini wakwa nginya rīu, ndirī ndarīa nyama ya nyamū īkuīte kana ītambuurītwo nī nyamū cia gīthaka. Gūtīrī nyama īrī mūgiro īrī yatoonya kanua gakwa.”

15 Nake akiuga atīrī, “Ūguo nī wega; nīngūreke ūruge mūgate waku na mai ma ng’ombe,‡ handū ha mwaki wa mai ma mündū.”

16 Nake agīcooka akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mündū, nīngagirīrīria irio itigatoonye Jerusalemu. Andū acio makaarīaga irio cia gīthimo magītangīkaga, na manyuuage maaī ma gīthimo matarī na kīrīgīrīro,

17 nī ūndū nīgūgakorwo na ūnyīhu wa irio na wa maaī. Nīmakamakaga moonā o mündū ūrīa atarī na nīmakahīnja nī ūndū wa mehia mao.

* 4:10 nī ta giramu 200 † 4:11 nī ta nuthu lita 0.5 ‡ 4:15 Mai ma ng’ombe nīmahūthagīrwo ta ngū cia kūruga mabūrīri-inī ma irathīro, na no mahūthagīrwo ūmūthī.

5

¹ “Na rĩrĩ, mũrũ wa mũndũ, oya rũhiũ rwa njora rũũgĩ, ũrũhũthĩre ta rwenji rwa mwenjani, wĩyenje naruo mũtwe na nderu. Ningĩ ũcooke woe ratiri ya gũthima, ũganyie njuĩrĩ ĩyo.

² Rĩrĩa matukũ marĩa mũrigiicĩirio magaathira-rĩ, ũgaacinĩra gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa njuĩrĩ ĩyo na mwaki kũu thĩinĩ wa itũũra inene. Oya gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩaayo ũthiũrũrũke itũũra rĩu inene ũkĩmĩgũthagũthaga na rũhiũ rwa njora. Nakĩo gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩaayo ũkĩhurunje gĩtwarwo nĩ rũhuho. Nĩgũkorwo nĩngamaingathia na rũhiũ rwa njora ndĩrũcomorete.

³ No rĩrĩ, oya gakundi ka njuĩrĩ ũthinĩkĩre ruuno-inĩ rwa guo yaku.

⁴ Cooka woe gakundi kayo ũgaikie mwaki-inĩ ũgacine. Mwaki nĩũgatheerema kuuma hau ũiyũre nyũmba yothē ya Isiraeli.

⁵ “Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Rĩrĩ nĩrĩo itũũra inene rĩa Jerusalemu, rĩrĩa haandĩte gatagatĩ ka ndũrĩrĩ rĩthiũrũkĩirio nĩ mabũrũri.

⁶ No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa waganu warĩo, nĩrĩremeire mawatho makwa o na watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo gũkĩra ndũrĩrĩ na mabũrũri macio marĩthiũrũrũkĩirie. Nĩrĩregete mawatho makwa na rĩtirũmĩrĩre watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo.

⁷ “Nĩ ũndũ ũcio ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Wee ũkoretwo ũrĩ mũremi gũkĩra ndũrĩrĩ ici igũthiũrũrũkĩirie, ũkaaga kũrũmĩrĩra watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo kana kũhingia mawatho makwa. Wee o na ndwĩkĩte maũndũ maringaine na irĩa cia ndũrĩrĩ icio igũthiũrũrũkĩirie.

⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩ mwene nĩngũgũũkĩrĩra, wee Jerusalemu, ngũherithie ũkĩonagwo nĩ ndũrĩrĩ icio.

⁹ Tondũ wa mĩhianano ĩyo yaku yothē ĩrĩ magigi, nĩ nĩngũgwĩka ũrĩa itarĩ ndeeka mbere ĩyo na itageeka rĩngĩ.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio, gatagatĩ-inĩ gaku maithe nĩmakaarĩa ciana ciao, o nacio ciana irĩe maithe ma cio.* Nĩngakũherithia, na hurunje matigari maku mothe matwarwo nĩ rũhuho.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio, ti-itherũ ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, tondũ nĩũthaahĩtie gũikaro gĩakwa kĩamũre na ũndũ wa mĩhianano yaku yothē mĩbuthu na ciĩko thũũrĩku-rĩ, nĩngakwehereria wendo wakwa, na ndigacooka gũkũrora na tha, kana ngũcaaĩre.

¹² Gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa andũ aku makooraagwo nĩ mũthiro, kana maniinwo nĩ ng’aragu o kũu thĩinĩ waku; gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩkooraagwo na rũhiũ rwa njora nja ya thingo ciaku; nakĩo gĩcunjĩ gĩa ithatũ ngaakĩhurunja gĩtwarwo nĩ rũhuho, na gĩteng’erio na rũhiũ rwa njora rũcomoretwo.

¹³ “Hĩndĩ ĩyo marakara makwa nĩmagathira, na mang’ũrĩ makwa harĩo manyiie, na nĩ nĩngarĩhĩrio. Ndaarĩkia kũmaitũrũrĩra mang’ũrĩ makwa, nĩmakamenya atĩ nĩ Jehova, nĩ nĩ ndoiga ũguo ndĩrũtanĩirie.

¹⁴ “Nĩngagũtua mwanangĩko, na ngũtue kĩndũ gĩa kũnyararwo gata-gatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ iria igũthiũrũrũkĩirie, o na maitho-inĩ ma ahĩtũki.

¹⁵ Wee ũgaatuĩka wa kũmenwo, na wa kũnyararwo, na kĩndũ gĩa gũkaania nakĩo, na kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ ndũrĩrĩ icio igũthiũrũrũkĩirie, hĩndĩ irĩa ngaakũherithia ndĩ na marakara na mang’ũrĩ, na ngũkaanie na mathũgũta manene. Nĩ Jehova nĩ nĩ ndoiga ũguo.

¹⁶ Rĩrĩa ngaakũratha na mĩguĩ yakwa ya ũragani na ya ng’aragu, ngaakũratha ngũniine. Nĩngakũrehere ng’aragu makĩria, na hĩnge njĩra irĩa irio ciaku ciũkagĩra.

* **5:10** Ũhoru wa andũ kũrĩa andũ arĩa angĩ warĩ mũtũũrĩre mũũru mũno na wonekaga rĩrĩa andũ maarigiicĩirio (Gũcook 28:53; Zek 11:9).

17 Nĩngakũrehere ng'aragu na nyamũ cia gĩthaka igũtharĩkĩre, nacio nĩngakũniinĩra ciana. Mũthiro na ũiti wa thakame nĩngakũhaata, na nĩngarehithia rũhiũ rwa njora rũgũũkĩrĩre. Nĩ Jehova nĩ nĩ ndoiga ũguo."

6

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Irĩma cia Isiraeli

1 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ,

2 "Mũrũ wa mũndũ, ng'ethera irĩma cia Isiraeli; cirathĩre ũhoru wa gũciũkĩrĩra,

3 ũciĩre atĩrĩ: 'Inyuĩ irĩma cia Isiraeli, iguai kiugo kĩa Mwathani Jehova. Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekwĩra irĩma na tũrĩma, na mĩkuru na cianda: Nĩ ngirie kũmũũkĩrĩra na rũhiũ rwa njora, na nyanange kũndũ kwanyu kũrĩa gũtũũgĩru.*

4 Igongona cianyu nĩkamomorwo, na igongona cianyu cia gũcinĩrwo ũbumba ihehenjwo; na nĩngooragĩra andũ anyu hau mbere ya mĩhianano ĩyo yanyu.

5 Nĩngaragania ciimba cia andũ a Isiraeli hau mbere ya mĩhianano ĩyo yao, na nĩngahurunja mahĩndĩ manyu gũthiũrũrũkĩria igongona cianyu.

6 Kũndũ kũrĩa guothe mũtũũraga, matũũra macio nĩmakanangwo, na kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũmomorwo, nĩguo igongona cianyu ithũkio na cianangwo, nayo mĩhianano yanyu ihehenjwo na yũnũhwo, o na igongona cianyu cia gũcinĩrwo ũbumba imomorwo, na kĩrĩa mũthondekete kĩniinwo.

7 Andũ anyu nĩmakooragĩrwo gatagatĩ-inĩ kanyu, na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.

8 " 'No rĩrĩ, nĩ kũrĩ amwe ngaatigia, nĩgũkorwo amwe anyu nĩmakahonoka kũũragwo na rũhiũ rwa njora rĩrĩa mũgaakorwo mũhurunjũkĩre mabũrũri-inĩ na ndũrĩrĩ-inĩ.

9 Ningĩ marĩ ndũrĩrĩ-inĩ kũu matwarĩtwo marĩ atahe-rĩ, arĩa makaa-honoka nĩmakandirikana. Nĩmakaririkana ũrĩa njiguithĩtio ũũru nĩ ngoro ciao cia ũtharia, iria iihutatĩre, na maitho mao marĩa makoretwo makĩrĩrĩria mĩhianano yao. Nĩmakemena nĩ ũndũ wa waganu ũrĩa mekĩte, na nĩ ũndũ wa ciĩko ciao ciothe irĩ magigi.

10 Nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova; nĩ ndiamamakagia tũhũ ngiuga atĩ nĩngamarehere mũtino ũyũ.

11 " 'Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Hũũra hĩ, na ũhũũrithie makinya thĩ, uugĩrĩre uuge atĩrĩ, "Wũi!" Tondũ wa waganu wothe na ciĩko irĩ magigi cia nyũmba ya Isiraeli, nĩgũkorwo nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora, na ng'aragu, na mũthiro.

12 Mũndũ ũrĩa ũtũũraga kũraya akooragwo nĩ mũthiro, nake ũrĩa ũrĩ gũkuhĩ ooragwo na rũhiũ rwa njora, nake ũrĩa ũkaahonoka atigare, akooragwo nĩ ng'aragu. Ũguo nĩguo ngeeruta mang'ũrĩ makwa nao.

13 Nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova, rĩria andũ magaakorwo moragĩtwo marĩ gatagatĩ-inĩ ka mĩhianano ĩyo yao mathiũrũrũkĩrie igongona ciao, na handũ hothe hatũũgĩru, na tũcũmbĩrĩ tuothe twa irĩma, na rungu rwa mũtĩ o wothe waraganĩtie hongwe, na rungu rwa mũgandi o wothe mũruru, kũndũ guothe kũrĩa maarutagĩra mĩhianano yao mahuti manungi wega.

* 6:3 Kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru nĩkuo kwarĩ mahooero ma andũ a Kaanani.

14 Na niĩ nĩngamatambũrũkĩria guoko ndĩmookĩrĩre, na ndũme bũrũri wanangĩke ũtiganĩrio, kuuma werũ-inĩ ũcio nginya Dibila, kũndũ guothe kũrĩa matũũrĩte. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.’ ”

7

Ithirĩro Nĩrĩkinyu

1 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

2 “Mũrũ wa mũndũ, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekwĩra bũrũri wa Isiraeli: Ithirĩro! Ithirĩro nĩrĩkinyĩrĩre ituri icio inya cia bũrũri.

3 Rũu ithirĩro nĩrĩgũkinyĩrĩre, na nĩngũrekereria marakara makwa magũũkĩrĩre. Nĩngagũtuĩra ciira kũringana na mũthĩre yaku na ngũrĩhe kũringana na mũtugo yaku yothe ĩrĩ magigi.

4 Ndigakũiguĩra tha kana ngũcaaĩre; ti-itherũ, nĩngakũrĩha nĩ ũndũ wa mũthĩre yaku na mũtugo yaku ĩrĩ magigi gatagatĩ-inĩ kanyu. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.

5 “Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: ‘Mwanangĩko! Mwanangĩko ũtarĩ waiguuo nĩũrooka.

6 Ithirĩro nĩrĩkinyu! Ithirĩro nĩrĩkinyu! Rĩarahũkĩte rĩgũũkĩrĩre. Nĩrĩkinyu!

7 Nĩũkoretwo nĩ mũtino, wee ũtũũraga bũrũri-inĩ. Ihinda nĩrĩkinyu, mũthenya ũcio nĩũkuhĩrĩrie; nĩ kũrĩ na guoya mũnene, na gũtirĩ gĩkeno kũu irĩma-inĩ.

8 Niĩ ndĩ hakuhĩ gũgũitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndĩrute marakara nawe; nĩngagũtuĩra ciira kũringana na mũthĩre yaku, na ngũrĩhe nĩ ũndũ wa mũtugo yaku yothe ĩrĩ magigi.

9 Ndigakũiguĩra tha kana ngũcaaĩre; nĩngakũrĩha kũringana na mũthĩre yaku na mũtugo yaku ĩrĩ magigi gatagatĩ-inĩ kanyu. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ niĩ Jehova ndĩrahũũrana.

10 “ ‘Mũthenya nĩguo ũyũ! Nĩmũkinyu! Mũtino nĩmũkinyu, rũthanju nĩrũthundũkĩte, naguo mwĩtĩno nĩũcanũkĩte!

11 Maũndũ ma ũhinya nĩmakũrĩte magatuĩka rũthanju rwa kũherithia waganu; gũtirĩ andũ magaatigara, gũtirĩ o na ũmwe wa kĩrĩndĩ kũu; gũtirĩ ũtonga, na gũtirĩ kĩndũ kĩa bata gĩgaatigara.

12 Ihinda rũu nĩrĩkinyu, mũthenya ũcio nĩũkinyĩte. Mũgũri nĩatige gũkena kana mwendia aigue kĩa, nĩgũkorwo mang’ũrĩ nĩmakinyĩrĩre kĩrĩndĩ kũu gĩothe.

13 Mwendia ndagakũũra gĩthaka kĩrĩa endetie rĩrĩa rĩothe acio eerĩ marĩ muoyo, nĩgũkorwo kĩoneki kũu gĩkonĩĩ kĩrĩndĩ kũu gĩothe gĩtikagarũrwo. Tondũ wa mehia mao, gũtirĩ o na ũmwe wao ũgaatũũria muoyo wake.

14 O na mangĩhaha karumbeta, na magĩe na maũndũ mothe, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũgaathiĩ ita-inĩ, nĩgũkorwo mang’ũrĩ makwa nĩmakinyĩrĩre kĩrĩndĩ kũu gĩothe.

15 “ ‘Mwena wa na nja kũrĩ na rũhiũ rwa njora, mwena wa na thĩinĩ kũrĩ na mũthiro na ng’aragu; arĩa marĩ kũu mĩgũnda-inĩ makooraagwo na rũhiũ rwa njora, nao arĩa marĩ thĩinĩ wa itũũra inene makaaniinwo nĩ ng’aragu na mũthiro.

16 Arĩa othe magaatigara na mahonoke magaakorwo irĩma-inĩ, magĩcaaya ta ndutura cia ituamba-inĩ, o mũndũ tondũ wa mehia make.

17 Guoko o guothe nĩgũkaregera, na iru o rĩothe nĩrĩkaaga hinya o ta maaĩ.

18 Nĩmakahumbwo nguo cia makũnia, na mahumbwo kĩmako kĩnene. Mothiũ mao nĩmakahumbwo thoni, na menjwo mũtwe yao.

19 Nĩmakahurunja betha yao barabara, nayo thahabu yao ĩtuuo kĩndũ kĩrĩ thaahu. Betha yao na thahabu itikahota kũmahonokia mũthenya wa mang'ũrĩ ma Jehova. Itikamaniinĩra ng'aragu kana ihũũnie nda ciao, nĩgũkorwo nĩcio ĩtũmĩte mahĩngwo magatuĩka a kwĩhia.

20 Nĩmetĩagĩra ũgemu wa mathaga mao, na makamahũthĩra gũthondeka mĩhianano yao ĩrĩ magigi, na mĩhiano ĩtarĩ kĩene. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩngatũma indo ĩcio ĩtuĩke kĩndũ kĩrĩ thaahu harĩo.

21 Nĩngacineana ciothe kũrĩ andũ a kũngĩ ĩtuĩke ndaho, na ndĩcineane kũrĩ andũ arĩa aaganu a gũkũ thĩ ĩtuĩke ta itunyanĩtwo, nao nĩmagacithaahia.

22 Nĩngamahutatĩra ndige kũmona, nao nĩmagathaahia handũ harĩa nyendete mũno; atunyani nĩmagatoonya ho mahathaahie.

23 “ ‘Haarĩria mĩnyororo, tondũ bũrũri wothe ũiyũrite ũiti wa thakame, narĩo ĩtũũra inene rĩkaiyũra maũndũ ma ũhinya.

24 Nĩngarehe ndũrĩrĩ iria njaganu mũno ciĩgwatĩre nyũmba ciao ĩtuĩke ciao; nĩngatũma mwĩtĩo wa andũ arĩa marĩ hinya ũthire, nakuo kũndũ kwao kũrĩa kwamũre nĩgũgathaahio.

25 Kĩmakania gĩoka-rĩ, magaacaragia thayũ, no ndũkooneka.

26 Mũtino ũgooka ũrũmanĩrĩre na ũngĩ, naguo mũhuhu ũũke ũrũmanĩrĩre na ũngĩ. Nĩmakageria kũgĩa na kĩoneki kuuma kũrĩ mũnabii; ũrutani wa mũthĩnjĩri-Ngai ũkoniĩ watho nĩũgaathira, o ta ũrĩa kĩrĩra gĩa athuuri o nakĩo gĩgaathira.

27 Mũthamaki nĩagacakaya, nake mũrũ wa mũthamaki nĩakahumbwo gũkua ngoro, namo moko ma andũ a bũrũri ũcio nĩmakainaina. Na nĩ nĩngameka kũringana na mĩthĩre yao, na ndĩmatũire ciira kũringana na ũrĩa magĩrĩre gũtuĩrwo. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ ĩi Jehova.’ ”

8

Ũhooi Mĩhianano Thĩnĩ wa Hekarũ

1 Mwaka-inĩ wa ĩtandatũ, mweri wa ĩtandatũ, mũthenya wa gatano, rĩrĩa ndaikarĩte gwakwa nyũmba nao athuuri a Juda magaikara mbere yakwa-rĩ, guoko kwa Mwathani Jehova gũgĩũka igũrũ rĩakwa.

2 Ngĩrora, ngĩona mũhiano ta wa mũndũ. Kuuma harĩa honekaga taarĩ njohero yake gũcooka na thĩ aahaanaga ta mwaki, na kuuma hau gũcooka na igũrũ oonekaga akĩhenia ta kĩgera kĩraakana.

3 Nĩatambũrũkirie kĩndũ kĩahaanaga ta guoko na akĩnjoya anyiĩtite njuĩrĩ cia mũtwe wakwa. Roho akĩnjoya na-igũrũ rĩera-inĩ, na akĩndwara Jerusalemu, ndĩ cioneki-inĩ cia Ngai, nginya mũrango-inĩ wa kĩhingo gĩa gathigathini kĩa nja ya na thĩinĩ, harĩa mũhianano ũrĩa ũtũmaga Ngai aigue ũiru warũngĩ.

4 Na hau mbere yakwa nĩho riiri wa Ngai wa Isiraeli warĩ, o ta ũrĩa ndoonete kĩoneki-inĩ werũ-inĩ.

5 Ningĩ akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, rora mwena wa gathigathini.” Nĩ ũndũ ũcio ngĩrora, na hau itoonyero-inĩ rĩa mwena wa gathigathini wa kĩhingo gĩa kĩgongona, ngĩona mũhianano ũcio ũtũmaga Ngai aigue ũiru.

6 Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩũrona ũrĩa mareeka; maũndũ marĩ magigi biũ marĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli marekĩra haha, maũndũ ma kũndĩndĩka kũraya na handũ-hakwa-harĩa-haamũre? No wee-rĩ, nĩũkuona maũndũ o na marĩ magigi makĩria.”

7 Ningĩ akĩndehe itoonyero-inĩ rĩa nja ĩyo. Ngĩrora ngĩona irima rũthingo-inĩ.

⁸ Akĩnjĩira atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, aramia irima rĩu rĩrĩ rũthingo-inĩ.” Rĩrĩa ndaaramirie irima rĩu, ngĩona nĩ haarĩ na mũrango.

⁹ Ningĩ akĩnjĩira atĩrĩ, “Toonya thĩinĩ wĩonere maũndũ marĩ magigi marĩa mareka kuo.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio ngĩtoonya kuo, ngĩrora ngĩona thingo-inĩ gũkururĩtwo mĩthemba yothe ya indo iria ikurumaga, na ya nyamũ ciothe iria irĩ mũgiro, na ya mĩhianano yothe ya andũ a nyũmba ya Isiraeli.

¹¹ Hau mbere yacio nĩ haarũgamĩte athuuri mĩrongo mũgwanja a nyũmba ya Isiraeli, nake Jazania mũrũ wa Shafani akarũgama gatagatĩ-inĩ kao. O ũmwe wao aanyĩĩtĩte rũgĩo rwa gũcinĩra ũbumba, nayo ndogo ĩrĩ na mũtararĩko mwega wa ũbumba nĩyatoogaga na igũrũ.

¹² Nake akĩnjĩira atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩwona maũndũ marĩa athuuri a nyũmba ya Isiraeli marekĩra nduma-inĩ, o ũmwe wao arĩ ihooero-inĩ rĩa mũhianano wake? Moigaga atĩrĩ, ‘Jehova ndatuonaga; Jehova nĩatiganĩirie bũrũri ũyũ.’ ”

¹³ Ningĩ akiuga atĩrĩ, “Wee-rĩ, nĩũkũmona magĩka maũndũ o na marĩ magigi makĩria.”

¹⁴ Ningĩ akĩndehe itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa gathigathini kĩa nyũmba ya Jehova, na nĩ ngĩona andũ-a-nja maikarĩte thĩ ho magĩcakaĩra Tamuzu.*

¹⁵ Nake akĩnjĩira atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩũrona maũndũ maya? Nĩũkuona maũndũ o na marĩ magigi mũno gũkĩra maya.”

¹⁶ Ningĩ akĩndoonyia nja ya na thĩinĩ ya nyũmba ya Jehova, na hau itoonyero-inĩ rĩa hekarũ, gatagatĩ ga gĩthaku na kĩgongona-rĩ, haarĩ arũme ta mĩrongo ĩrĩ na atano. Maahutafĩire hekarũ ya Jehova, makaroria mothiũ mao mwena wa irathĩro, makainamagĩrĩra riũa marĩhoore marorete na kũu mwena wa irathĩro.†

¹⁷ Nake akĩnjĩira atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩwona ũguo? Anga ũcio nĩ ũndũ mũhũthũ andũ acio a nyũmba ya Juda gwĩka maũndũ marĩ magigi ta macio marekĩra haha? No nginya maiyũrie maũndũ ma ũhinya bũrũri na mandakaragie hĩndĩ ciothe? Ta marore magĩkĩra tũhonge maniũrũ mao!

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio nĩ nĩngameka maũndũ na marakara; ndikamaiguĩra tha kana ndĩmacaĩre. O na mangĩkaanĩrĩra matũ-inĩ makwa, ndika-mathikĩrĩria.”

9

Ahooi Mĩhianano Kũũragwo

¹ Ningĩ ngĩigua agĩitana na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Rehei arangĩri a itũũra inene haha, o mũndũ arĩ na itharaita rĩa mbaara guoko-inĩ.”

² Na nĩ ngĩona andũ atandatũ magĩũka moimĩte mwena wa kĩhingo kĩa rũgongo, kĩrĩa kĩrorete mwena wa gathigathini, o mũndũ arĩ na kĩndũ gĩa kũũragana guoko-inĩ. Makĩrehane na mũndũ ũngĩ ũmwe wehumbĩte nguo cia gatani na eyohete indo cia kwandĩka njohero. Nao magĩtoonya makĩrũgama mwena-inĩ wa kĩgongona kĩrĩa gĩa gĩcango.

³ Na rĩrĩ, riiri wa Ngai wa Isiraeli ũkĩambata uumĩte igũrũ rĩa makerubi, harĩa warĩ mbere, ũgĩthĩ hingĩro-inĩ ya hekarũ. Ningĩ Jehova agĩita

* **8:14** Tamuzu yarĩ ngai ya Babuloni ĩrĩa yoĩkaine ũhoro-inĩ wa gũtũma andũ-a-nja maciare.

† **8:16** Hekarũ cia tene ciakagwo irorete mwena wa irathĩro. Andũ maaroragia ng’ong’o ciao na mwena wa hekarũ mokĩra kũhooya hĩndĩ ĩrĩa riũa rĩraratha rũciinĩ.

mündũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, o ũcio weyohete indo cia kwandĩka njohero,

⁴ akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ ũtuĩkanie itũũra inene rĩa Jerusalemu, na wĩkĩre rũũri ithiithi cia arĩa marĩ na kĩaha, na magacakaya nĩ ũndũ wa maũndũ mothe marĩ magigi marĩa mekagwo kũu thĩinĩ warĩo.”

⁵ O thikĩrĩirie ũguo, akĩira acio angĩ atĩrĩ, “Mũrũmĩrĩrei, mũtuĩkanĩrie itũũra rĩu inene mũũragane mũtekũiguanĩra tha kana gũcaayanĩra.

⁶ Ūragai athuuri, na aanake na airĩtu, na andũ-a-nja na ciana, no mũtikahutie mündũ o na ũrĩkũ mwĩkĩre rũũri rũu. Ambĩrĩriai o haha hakwa haamũre.” Nĩ ũndũ ũcio makĩambĩrĩria na athuuri arĩa maarĩ hau mbere ya hekarũ.

⁷ Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Thaahiai hekarũ ĩno na mũiyũrie nja ciayo andũ arĩa moragĩtwo. Thiĩ!” Nĩ ũndũ ũcio makiumagara, makĩambĩrĩria kũũragana kũu itũũra-inĩ inene.

⁸ Hĩndĩ ĩrĩa mooraganaga nĩ ngĩtigwo ndĩ nyiki, ngĩgũithia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ, ngĩrĩra, ngĩũria atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani Jehova! Anga nĩkũniina matigari mothe ma Isiraeli hĩndĩ ĩno ya gũitĩrĩria Jerusalemu mang’ũrĩ maku?”

⁹ Nake akĩnjookeria atĩrĩ, “Mehia ma nyũmba ya Isiraeli na ya Juda nĩ maingĩ magakĩra; bũrũri ũiyũrite ũiti wa thakame, narĩo itũũra inene rĩiyũrite ũhotomia wa kĩhooto. Moigaga atĩrĩ, ‘Jehova nĩatiganĩrie bũrũri ũyũ; Jehova ndarona.’

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, Nĩ ndigacooka kũmaiguĩra tha kana kũmacaaĩra, no nĩngamacookereria ũrĩa mekĩte.”

¹¹ Ningĩ mündũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, na akeoha indo cia wandĩki njohero, agĩcookia ndũmĩrĩri, akiuga atĩrĩ, “Nĩnjĩkĩte o ta ũrĩa wathanire.”

10

Riiri Kwehera Hekarũ

¹ Na rĩrĩ, nĩndarorire ngĩona hau rĩera-inĩ igũrũ rĩa mĩtwe ya akerubi kĩndũ kĩaahanaga ta gĩtĩ kĩa ũnene ta ihiga rĩa yakuti.

² Nake Jehova akĩira mündũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani atĩrĩ, “Thiĩ ũtoonye gatagatĩ-inĩ ka magũrũ macio marathiũrũrũka rungu rwa harĩa akerubi marĩ. Iyũria hĩ ciaku cieri makara ma mwaki kuuma gatagatĩ ka akerubi ũcooke ũmahurunje kũu itũũra-inĩ inene.” Nake agĩthĩ agĩtoonya thĩinĩ, o ngĩonagĩra na maitho makwa.

³ Na rĩrĩ, mündũ ũcio aatoonya thĩinĩ, akerubi acio magĩkorwo marũgamĩte mwena wa gũthini wa hekarũ, narĩo itu rĩkaiyũra nja ĩrĩa ya na thĩinĩ.

⁴ Naguo riiri wa Jehova ũkĩambata uumĩte igũrũ rĩa akerubi, na ũgĩthĩ hingĩro-inĩ ya hekarũ. Itu rĩu rĩkĩiyũra hekarũ, nayo nja ĩkĩiyũra ũkengi wa riiri wa Jehova.

⁵ Naguo mũrurumo wa mathagu ma akerubi acio nĩwaiguĩkaga o nginya kũu nja ya nyumĩrĩra, o taarĩ mũgambo wa Mũrungu Mwene-Hinya-Wothe rĩrĩa ekwaria.

⁶ Na rĩrĩa Jehova aathire mündũ ũcio warĩ na nguo cia gatani, akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya mwaki kuuma gatagatĩ ka magũrũ macio, kuuma gatagatĩ-inĩ ka akerubi,” mündũ ũcio agĩtoonya thĩinĩ na akĩrũgama mwena-inĩ wa kũgũrũ kũmwe kwamo.

⁷ Ningĩ ūmwe wa akerubi acio agĩtambũrũkia guoko gwake mwaki-inĩ ūcio warĩ gatagatĩ-inĩ kao. Akĩoya mwaki ūmwe wago, akĩwĩkĩra hĩ-inĩ cia mũndũ ūcio warĩ na nguo cia gatani, nake mũndũ ūcio akĩwoya akiuma nja.

⁸ (Rungu rwa mathagu ma akerubi acio nĩkuonekaga kĩndũ kĩaahanaga ta moko ma mũndũ.)

⁹ Nĩndarorire, ngĩona magũrũ mana ma ngaari hau mĩena-inĩ ya akerubi acio, o kũmwe gũkagĩa mwena-inĩ wa o ūmwe wa akerubi acio; magũrũ macio maahenagia ta rangi wa thumarati.

¹⁰ Makĩoneka-rĩ, mothe mana nĩmahaanaine; o kũgũrũ kuonekaga ta gũtoonyanĩte na kũgũrũ kũngĩ.

¹¹ Magĩthiĩ, maathiiaga na mwena o wothe wa ĩyo ĩna, o kũrĩa akerubi acio merekeirie ũthiũ; magũrũ macio ma ngaari matiagarũrũkaga rĩrĩa akerubi acio megũthiĩ. Akerubi acio maathiiaga na kũrĩa guothe mĩtwe werekera, matekũgarũrũka rĩrĩa marathiĩ.

¹² Mĩrĩ yao yothe, o hamwe na mĩgongo yao, na moko mao na mathagu mao, maiyũrite maitho kũndũ guothe, na magũrũ macio mana ma ngaari o namo.

¹³ Na rĩrĩ, nĩndaiguire magũrũ macio magĩtwo atĩrĩ, “Magũrũ marĩa mathiũrũkaga.”

¹⁴ O ūmwe wa akerubi aarĩ na mothiũ mana: ũthiũ ūmwe warĩ wa kerubi, na wa keerĩ warĩ wa mũndũ, na wa gatatũ warĩ wa mũrũũthi, na wa kana warĩ wa nderi.

¹⁵ Ningĩ akerubi acio makĩambata na igũrũ. Ici ciarĩ ciũmbe irĩ muoyo iria ndoonete hau Rũũĩ-inĩ rwa Kebari.

¹⁶ Hĩndĩ ĩrĩa akerubi acio maathiiaga, magũrũ macio maarĩ mĩena-inĩ yao namo magathiĩ; na hĩndĩ ĩrĩa akerubi acio maambararia mathagu mao mombũke, magũrũ macio matioimaga mĩena-inĩ yao.

¹⁷ Rĩrĩa akerubi acio marũgama, o namo makarũgama o ũguo; na rĩrĩa akerubi mombũka, namo makombũkania nao, tondũ roho wa ciũmbe icio irĩ muoyo warĩ thĩinĩ wamo.

¹⁸ Ningĩ riiri wa Jehova ũkĩehera hau igũrũ rĩa hingĩro ya hekarũ na ũkĩrũgama igũrũ rĩa akerubi acio.

¹⁹ O ndĩroreire ũguo, akerubi acio makĩambararia mathagu mao makĩũmbũka, na rĩrĩa maathiiaga, magũrũ macio maatwaranaga nao. Nao makĩrũgama itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo kĩa mwena wa irathĩro wa nyũmba ya Jehova; nago riiri wa Ngai wa Isiraeli warĩ igũrũ riao.

²⁰ Icio nĩ ciũmbe irĩ muoyo iria ndoonete irĩ rungu rwa Ngai wa Isiraeli hau Rũũĩ-inĩ rwa Kebari, na nĩ ngĩmenya atĩ maarĩ akerubi.

²¹ O ūmwe aarĩ na mothiũ mana, na mathagu mana, na rungu rwa mathagu mao nĩ haarĩ na kĩndũ gĩatariĩ ta moko ma mũndũ.

²² Mothiũ mao maahaanaga ta marĩa ndoonete hau Rũũĩ-inĩ rwa Kebari. O ūmwe wao aathiiaga arũngĩrĩrie na mbere.

11

Atongoria a Isiraeli Gũtuĩrwo Ciira

¹ Hĩndĩ ĩyo Roho akĩnjoya na igũrũ, akĩndwara kĩhingo-inĩ kĩa nyũmba ya Jehova kĩrĩa kĩerekeire mwena wa irathĩro. Hau itoonyero-inĩ riu rĩa kĩhingo kiu nĩ haarĩ arũme mĩrongo ĩrĩ na atano, na gatagatĩ-inĩ kao ngĩona Jazania mũrũ wa Azuri, na Pelatia mũrũ wa Benaia, arĩa maarĩ atongoria a kĩrĩndĩ.

2 Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, aya nĩo arũme arĩa marathugunda waganu, na makaheana kĩrĩra kĩa waganu itũũra-inĩ rĩrĩ inene.

3 Moigaga atĩrĩ, ‘Githĩ ihinda rĩtigũkinya o narua rĩa gwaka nyũmba? Itũũra rĩrĩ inene nĩ nyũngũ ya kũruga, na ithuĩ nĩ ithuĩ nyama.’

4 Nĩ ũndũ ũcio marathĩre ũhoru wa kũmookĩrĩra; marathĩre ũhoru, wee mũrũ wa mũndũ.”

5 Ningĩ Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩakwa, akĩnjĩra njuge atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Ũguo nĩguo mũroiga, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, no nĩ-rĩ, nĩnjũũ ũrĩa ũrĩ meciiria-inĩ manyu.

6 Nĩmũuragĩte andũ aingĩ itũũra-inĩ rĩrĩ inene, na mũkaiyũria ciimba njĩra-inĩ ciarĩo.

7 “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Ciimba icio mũikĩtie kũu nĩcio nyama, narĩo itũũra rĩrĩ inene nĩrĩo nyũngũ, no Nĩ nĩngũmũingata muume kuo.

8 Inyuĩ nĩmwĩtigĩrĩte rũhiũ rwa njora, na rũhiũ rũu rwa njora no ruo ngaamũũkĩrĩra naruo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

9 Nĩngamũrutũrũra muume itũũra-inĩ inene, na ndĩmũneane moko-inĩ ma andũ a kũngĩ, na ndĩmũherithie.

10 Inyuĩ mũkooragwo na rũhiũ rwa njora, na nĩngamũtuĩra ciira kũu mĩhaka-inĩ ya Isiraeli. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.

11 Itũũra rĩrĩ inene rĩtigatuĩka nyũngũ harĩ inyuĩ, kana inyuĩ mũtuĩke nyama thĩinĩ warĩo; nĩngamũtuĩra ciira kũu mĩhaka-inĩ ya Isiraeli.

12 Na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova, nĩ ũndũ mũtirũmĩrĩre kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, kana mũkarũmia mawatho makwa, no mwĩkĩte maũndũ maringaine na ma ndũrĩrĩ iria imũrigiicĩrie.”

13 Na rĩrĩa ndaarathaga, Pelatia mũrũ wa Benaia agĩkua. Hĩndĩ ĩyo ngĩgũithia ngĩturumithia ũthiũ thĩ, ngĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, ngĩũria atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani Jehova! Nĩũkũniina matigari ma Isiraeli biũ?”

14 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ,

15 “Mũrũ wa mũndũ, ariũ a thoguo, ariũ a thoguo arĩa marĩ a rũrĩra rwanyu na nyũmba yothe ya Isiraeli, acio nĩo andũ a Jerusalemu maarĩtie ũhoru wao makoiga atĩrĩ, ‘Marĩ haraaya mũno na Jehova; bũrũri ũyũ nĩ ithuĩ twaheirwo ũtuĩke witũ.’

Kũranĩro gĩa Gũcooka Gwa Isiraeli

16 “Nĩ ũndũ ũcio uga atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: O na gũtuĩka nĩndamatwarithirie kũraya gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ, na ngĩmahurunjĩra mabũrũri-inĩ, no nĩ nduĩkĩte handũ-hao-harĩa-haamũre, mabũrũri-inĩ kũu mathĩite, gwa kahinda kanini.’

17 “Nĩ ũndũ ũcio uga atĩrĩ: ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩngamũcookanĩrĩria kuuma ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmũrute mabũrũri-inĩ kũrĩa mwahurunjirwo, na ndĩmũcookerie bũrũri wa Isiraeli rĩngĩ.’

18 “Nĩmagacooka kuo, na meeherie mĩhiano ĩyo yakuo mĩthũku yothe, na mĩhianano ĩyo ĩrĩ magigi.

19 Nĩngamahe ũũrũmwe wa ngoro, na njĩkĩre roho mwerũ thĩinĩ wao; nĩngeheria ũmũ wa ngoro thĩinĩ wao ndĩmahe ngoro njororo ta nyama.

20 Ningĩ nĩmakarũmagĩrĩra kĩrĩra gĩakwa gĩa kũrũmĩrĩrwo, na marũmagie mawatho makwa. Nĩmagatuĩka andũ akwa, na nĩ nduĩke Ngai wao.

21 No rĩrĩ, ha ũhoro wa andũ arĩa ngoro ciao ciĩyamũriire mĩhiano ĩyo mĩũru na mĩhianano ĩyo ĩrĩ magigi, nĩngatũma o ene macookererwo nĩ ũũru ũrĩa mekĩte, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

22 Hĩndĩ ĩyo akerubi acio, marĩ na magũrũ ma ngaari mĩena-inĩ, magĩtambũrũkia mathagu mao, nago riiri wa Ngai wa Isiraeli warĩ igũrũ rĩao.

23 Riiri ũcio wa Jehova ũkĩambata uumĩte thĩinĩ wa itũũra rĩu inene na ũgĩikara igũrũ rĩa kĩrĩma kĩrĩa kiarĩ mwena wa irathĩro warĩo.

24 Roho akĩnjoya na igũrũ, akĩndwara kũrĩ andũ arĩa maatahĩtwo magatwarwo bũrũri wa Babuloni,* o ndĩ thĩinĩ wa kĩoneki kũu ndoonetio nĩ Roho ũcio wa Ngai.

Hĩndĩ ĩyo kĩoneki kũu ndoonetio gĩkĩnjeherera,

25 na nĩ ngũira andũ acio maatahĩtwo ũhoro wothe ũrĩa Jehova aanyonetie.

12

Ngerekano ya Ithaamĩrio

1 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

2 “Mũrũ wa mũndũ, wee ũtũũranagia na andũ aremi. Nĩ marĩ na maitho ma kuona no mationaga, na nĩ marĩ na matũ ma kũigua no matiiguaga, nĩgũkorwo nĩ andũ aremi.

3 “Nĩ ũndũ ũcio wee mũrũ wa mũndũ-rĩ, oha mĩrigo yaku ya gũthaama, na kũrĩ mũthenya barigici magĩkuonaga-rĩ, umagare uume gũkũ, ũthĩ kũndũ kũngĩ. Hihi nĩmagataũkĩrwo, o na gũtuĩka nĩ andũ a nyũmba ya ũremi.

4 Kũrĩ mũthenya barigici, o magĩkuonaga-rĩ, ruta mĩrigo yaku nja ĩrĩ mĩohe nĩ ũndũ wa gũthĩ bũrũri wa ithaamĩrio. Ningĩ hwaĩ-inĩ, umagare ũthĩ o magĩkuonaga, o ta ũrĩa andũ mathaamaga.

5 O makwĩroreire, tũrĩkia rũthingo, ũgererie mĩrigo yaku ho.

6 Oya mĩrigo ĩyo ũmĩgĩrĩre ciande o makwĩroreire, ũmĩumagarie na mairia. Wĩhumbĩre ũthĩũ nĩguo ndũkone bũrũri, nĩgũkorwo nĩngũtuĩte kĩmenyithia harĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli.”

7 Nĩ ũndũ ũcio nĩ ngũka o ta ũrĩa ndaathĩtwo. Ngĩruta mĩrigo yakwa nja kũrĩ mũthenya barigici, yoheetwo nĩ ũndũ wa gũthaama. Ningĩ hwaĩ-inĩ ngĩtũrĩkia rũthingo na moko makwa. Ngiumia mĩrigo yakwa nja kũrĩ na mairia, ngĩmĩumagaria ndĩmĩkuuĩte na ciande o manjĩndoreire.

8 Rũciinĩ kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩũrio atĩrĩ,

9 “Mũrũ wa mũndũ, githĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli o acio aremi matiakũũririe atĩrĩ, ‘Nĩ atĩa ũreka?’

10 “Meere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndũmĩrĩri ĩno nditũ ĩkoniĩ mũnene ũrĩa ũrĩ Jerusalemu, o na andũ a nyũmba yothe ya Isiraeli arĩa marĩ kuo.’

11 Meere atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩ kĩmenyithia harĩ inyuĩ.’

“O ta ũguo nĩ njĩkĩte, noguo o nao mageekwo. Nĩmagatwarwo bũrũri wa kũngĩ marĩ atahe.

12 “Mũthamaki ũcio ũrĩ gatagatĩ-inĩ kao nĩagakuua mĩrigo yake na ciande kũrĩ mairia oimagare, naruo rũthingo nĩrũgatũrĩkio irima oimĩre ho. Nake nĩakehumbĩra ũthĩũ nĩguo ndakone bũrũri.

* 11:24 Kana Bũrũri wa Akalidei; andũ a Babuloni moĩkaine na rĩtwa rĩngĩ ta Akalidei.

13 Nĩngamūtambūrūkĩria wabu wakwa, nake nĩakanyiitwo nĩ mũtego wakwa; nĩngamūtwarithia Babuloni, kũu bũrũri wa Akalidei, no rĩrĩ, we ndakawona, nakuo kũu nĩkuo agaakuĩra.

14 Arĩa othe mamũrigiicĩirie, nĩngamahurunja huho-inĩ, o acio aruti ake a wĩra na thigari ciake ciothe, na ndĩmateng'erie na rūhiũ rwa njora rūrĩ rūcomore.

15 "Nĩmakamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova, rĩrĩa ngaamahurunjĩra ndũrĩrĩ-inĩ na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ.

16 No rĩrĩ, nĩngahonokia amwe ao matikaniinwo na rūhiũ rwa njora, kana ng'aragu, kana mũthiro, nĩgeetha kũu magaathiĩ ndũrĩrĩ-inĩ makoimbũraga maũndũ mao marĩa meekaga marĩ magigi. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova."

17 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

18 "Mũrũ wa mũndũ, inainaga rĩrĩa ũkũria irio, na wĩthithimũkagwo nĩ guoya ũkĩnyua maaĩ.

19 ĩra andũ a bũrũri ũyũ atĩrĩ, 'Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga igũrũ rĩkoniĩ andũ arĩa matũũraga Jerusalemu na arĩa matũũraga bũrũri wothe wa Isiraeli: Makaarĩaga irio ciao marĩ na mĩtangĩko, na manyuuge maaĩ moorĩtwo nĩ hinya nĩgũkorwo bũrũri wao nĩũkaniinwo indo ciothe iria irĩ kuo, nĩ ũndũ wa maũndũ ma ũhinya ma andũ arĩa othe matũũraga kuo.

20 Matũũra marĩa matũũragwo nĩ andũ nĩmakanangwo, naguo bũrũri ũkirio ihooru. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.' "

21 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

22 "Mũrũ wa mũndũ, nĩ thimo ĩrĩkũ ĩno yunanagwo thĩinĩ wa bũrũri wa Isiraeli, ĩno yugaga atĩrĩ: 'Matukũ nĩmathiraga, nakĩo kĩoneki o gĩothe gĩgatuĩka gĩa tũhũ'?

23 Meere atĩrĩ, 'Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩngũniina thimo ĩno, na matigacooka kũmĩgweta rĩngĩ gũkũ Isiraeli.' Meere atĩrĩ, 'Matukũ nĩmakuhĩrĩrie rĩrĩa kĩoneki o gĩothe gĩkaahingio.

24 Nĩgũkorwo gũtigacooka kũgĩa cioneki cia maheeni, kana ũragũri wa kũheenaniĩria gatagatĩ-inĩ ka andũ a Isiraeli.

25 No niĩ Jehova-rĩ, nĩngoiga ũrĩa ngeenda, naguo nĩũkahingio ũtegũcererwo. Nĩgũkorwo matukũ-inĩ manyu, inyuĩ andũ a nyũmba ya ũremi, nĩngahingia ũrĩa wothe ndĩroiga, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.' "

26 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

27 "Mũrũ wa mũndũ, andũ a nyũmba ya Isiraeli maroiga atĩrĩ, 'Kĩoneki kĩrĩa onaga gĩgũtũura mĩaka mĩingĩ gĩgĩkahingio, na araratha ũhoru wa ihinda iraya rĩgooka.'

28 "Nĩ ũndũ ũcio meere atĩrĩ, 'Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Gũtirĩ kiugo o na kĩmwe gĩakwa gĩgaacooka gũcererwo; ũhoru ũrĩa wothe nĩ ngaaria nĩũkahingio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.' "

13

Anabii a Maheeni Gũtuĩrwo Ciira

1 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

2 "Mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru wa gũũkĩrĩra anabii a Isiraeli arĩa mararatha ũhoru rĩu. ĩra acio marathaga ũhoru ũrĩa megereirie na ngoro ciao ene atĩrĩ: 'Iguai ndũmĩrĩri ya Jehova!'

3 Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Kaĩ anabii acio akĩĩgu marĩ na haro-ĩ, o acio marũmagĩrĩra roho wao ene na matĩrĩ ũndũ monete!

4 Anabii aku, wee Isiraeli-rĩ, matariĩ ta mbwe irĩ kũndũ kũria kwanangĩku.

5 Inyuĩ mũtiambatĩte mũthiĩ rũthingo-inĩ kũria gũtharũkĩte, mũrũcookererie nĩ ũndũ wa nyũmba ya Isiraeli nĩgeetha rũgetiiria hĩndĩ ya mbaara mũthenya ũria wa Jehova.

6 Cioneki ciao nĩ cia maheeni, na ũragũri wao o naguo no wa maheeni. Moigaga atĩrĩ, “Jehova oigĩte atĩrĩ,” o rĩria Jehova atamatũmĩte; merĩgagĩrĩra atĩ ciugo ciao nĩkahinga!

7 Githĩ ti cioneki cia maheeni muonete, na mũkaaria ũragũri wa maheeni, rĩria mũkuuga atĩrĩ, “Jehova oigĩte atĩrĩ,” o rĩria nĩ itarĩtie?

8 “ ‘Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Tondũ wa ciugo cianyu cia maheeni na cioneki cia kũheenania-rĩ, nĩngũmũũkĩrĩra, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

9 Guoko gwakwa nĩngũgookĩrĩra anabii arĩa moonaga cioneki cia maheeni, na makagweta ũragũri wa kũheenania. Matigakorwo marĩ a kĩa kĩa andũ akwa, kana maandĩkwo ibuku-inĩ rĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli, o na kana matoonye bũrũri wa Isiraeli. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Mwathani Jehova.

10 “ ‘Tondũ mahĩthagia andũ akwa, makiugaga atĩrĩ, “Kũrĩ na thayũ,” o rĩria gũtarĩ thayũ; tondũ rĩria rũthingo rũhũthũ rwakwo marũhakaga coka,

11 nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ arĩa marũhakaga coka atĩ no rũkũgũa. Nĩngoiria mbura nene mũno, na ndũme kũgĩe na mbura ya mbembe, nacio huho irĩ na hinya nĩkarũmomora.

12 Rĩria rũthingo rũu rũkaaga-rĩ, githĩ andũ matigakũũria atĩrĩ, “Coka ũria ũrarũhakĩte ũkĩrĩ ha?”

13 “ ‘Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩngarekereria rũhuho rũrĩ na hinya ndĩ na mang’ũrĩ, na kũgĩe mbura ya mbembe na mbura ya kiboboto ndĩ na mathũgũta ma kwananga.

14 Nĩngamomora rũthingo rũu mũhakĩte coka na ndĩrũharaganie tĩri-inĩ nginya mũthingi wa ruo ũguũranio. Rĩria rũkaagũa, mũkaanangĩrwo kuo; na nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

15 ũguo nĩguo ngeeruta mang’ũrĩ makwa na rũthingo rũu, na njũkĩrĩre acio maarũhakire coka. Ngaakwĩra atĩrĩ, “Rũthingo nĩ rweherete, o na arĩa maarũhakire coka,

16 o anabii acio a Isiraeli, arĩa maarathĩire itũũra rĩa Jerusalemu makĩrĩonera cioneki cia thayũ, gũtaarĩ na thayũ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.” ’

17 “Rĩu mũrũ wa mũndũ-rĩ, hũgũra ũthiũ waku kũrĩ airĩtu a andũ anyu arĩa marathaga mohoro moimĩte meciiria-inĩ mao ene, ũmarathĩre ũhoro wa kũmookĩrĩra,

18 ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kaĩ andũ-a-nja arĩa matumagĩrĩra ithitũ nyunĩro-inĩ ciao cia moko na magathondekaga mataama ma kwĩhumbĩra ũthiũ nĩguo magwatagie andũ marĩ na haaro-ĩ. Anga mũrĩgwatagia mũoyo ya andũ akwa nĩguo mũhonokie mũoyo yanyu inyuĩ ene?

19 Nĩmũũthaahĩtie kũrĩ andũ akwa nĩ ũndũ wa ngundi ya cairi na twentyũ twa mũgate. Nĩ ũndũ wanyu kũheenia andũ akwa, arĩa mathikagĩrĩria maheeni, nĩmũũragĩte arĩa mataagĩrĩire gũkua, na mũkahonokia arĩa mataagĩrĩire gũtũũra muoyo.

20 “ ‘Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩnjũkĩrĩire ithitũ icio cianyu, icio mũgwatagia andũ akwa nacio ta marĩ nyoni, na

niĩ nĩngũcituanga kuuma moko-inĩ manyu. Nĩngohorithia andũ acio mũgwatagia ta marĩ nyoni.

²¹ Nĩngatembũranga mataama macio manyu na honokie andũ akwa ndĩmarute moko-inĩ manyu, nao matigacooka kũgwatio nĩ inyuĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.

²² Tondũ nĩmwatũmire arĩa athingu morwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa kũmaheenia o rĩrĩa niĩ itaamareheire kĩa, na mũgĩteithĩrĩa arĩa aaganu mage gũtiga njĩra ciao cia waganu nĩguo mahonokie mĩoyo yao,

²³ nĩ ũndũ ũcio, mũtigacooka kuona cioneki cia maheeni kana kũragũra. Nĩngahonokia andũ akwa, ndĩmarute moko-inĩ manyu. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.’ ”

14

Ahooi Mĩhianano Gũtuĩrwo Ciira

¹ Athuuri amwe a Isiraeli nĩmookire harĩ niĩ, magĩkara thĩ hau mbere yakwa.

² Hĩndĩ ĩyo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩa, ngĩrwo atĩrĩ,

³ “Mũrũ wa mũndũ, andũ aya nĩmeigĩire mĩhianano ngoro-inĩ ciao, na makeigĩra mĩhĩnga ya waganu mbere ya maitho mao. Nĩnjagĩrĩrwo kũreka matuĩrie ũndũ o na ũrĩkũ harĩ niĩ?”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio maarĩrie, ũmeere ũũ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Hĩndĩ ĩrĩa Mũisiraeli o wotho angĩgĩa mĩhianano ngoro-inĩ yake, na eigĩre waganu wa kũmũhĩngithia mbere ya maitho make, angĩcooka athĩ harĩ mũnabii-rĩ, niĩ Jehova nĩ niĩ mwene ngaamũcookeria ũhoru kũringana na ũrĩa ũhooi wake wa mĩhianano ũigana,

⁵ Ngeeka ũguo nĩguo ndĩnyitĩre ngoro cia andũ a Isiraeli rĩngĩ, arĩa othe mandiganĩrie nĩ ũndũ wa mĩhianano ĩyo yao.’

⁶ “Nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Mwĩrirei! Garũrũkai mũtigane na mĩhianano ĩyo yanyu, na mũregane na maũndũ marĩa mothe mwĩkaga marĩ magigi!

⁷ “ ‘Hĩndĩ ĩrĩa Mũisiraeli o wotho, kana mũndũ wa kũngĩ ũrĩa ũtũũraga Isiraeli angĩhehera harĩ niĩ, na eigĩre mĩhianano ngoro-inĩ yake, na agĩe na waganu wa kũmũhĩngithia mbere ya maitho make, angĩcooka athĩ harĩ mũnabii agatuĩrie ũhoru kũrĩ niĩ-rĩ, niĩ Jehova nĩ niĩ mwene ngaamũcookeria ũhoru.

⁸ Nĩngatũma ũthiũ wakwa ũũmĩre mũndũ ũcio, na ndũme atuĩke kĩonereria harĩ arĩa angĩ, o na ndũme atuĩke wa kuunagwo thimo. Nĩngamweheria harĩ andũ akwa. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.

⁹ “ ‘Mũnabii angĩkaheenererio nĩguo aarie ũhoru wakwa, niĩ Jehova nĩ niĩ ngaakorwo heenererie mũnabii ũcio, na nĩngamũtambũrũkĩria guoko gwa kũmũũkĩrĩa, ndĩmũniine ehene gatagatĩ-inĩ ka andũ akwa a Isiraeli.

¹⁰ Andũ acio nĩmakaherithĩrio wĩhia wao; mũnabii ũcio agaatuuo mwĩhia o ta mũndũ ũcio ũtuĩrĩtie ũhoru harĩ we.

¹¹ Hĩndĩ ĩyo andũ a Isiraeli matigacooka kũhĩtia njĩra mehere harĩ niĩ, kana macooke gwĩthaahia na mehia macio mao mothe. Nĩmagatuĩka andũ akwa, na niĩ nduĩke Ngai wao, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

Ituĩro rĩa Ciira Rĩtangĩhehererwo

¹² Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

13 “Mūrũ wa mũndũ, bũrũri ũngĩnjĩhĩria nĩ ũndũ wa kwaga kwĩhokeka, na ndambũrũkie guoko ndĩũũkĩrĩre, na ndĩũniĩre kĩhumo kĩa irio, na ndĩũrehere ng’aragu, na njũrage andũ aguo na mahiũ mao,

14 andũ aya atatũ, Nuhu, na Danieli, na Ayubu, o na mangĩkorwo maarĩ thĩinĩ wa bũrũri ũcio, no mehonokirie o oiki nĩ ũndũ wa ũthingu wao, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

15 “Ningĩ korwo ndarekereria nyamũ cia gĩthaka igerere bũrũri ũcio nacio ciũtuge ũtarĩ ciana, nago ũkire ihooru kwage mũndũ ũngĩtuĩkanĩria kuo nĩ ũndũ wa nyamũ icio,

16 Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, o na andũ acio atatũ mangĩgakorwo marĩ kuo, matikahota kũhonokia ariũ ao kana aarĩ ao. O oiki no mahonoke, no bũrũri ũcio no ũkire ihooru.

17 “O na kana ingĩrehithia rũhiũ rwa njora njũkĩrĩre bũrũri ũcio, njuge atĩrĩ, ‘Rũhiũ rwa njora nĩrũtuĩkanĩrie bũrũri ũyũ wothe,’ na njũrage andũ akuo na mahiũ mao-rĩ,

18 Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, o na andũ acio atatũ mangĩgakorwo marĩ kuo, matikahota kũhonokia ariũ ao kana aarĩ ao. O oiki no-o mangĩhonokio.

19 “O na ningĩ korwo ndarehithia mũthiro bũrũri ũcio, na nĩ ndĩũitĩrĩrie mang’ũrĩ makwa na ũndũ wa gũitithia thakame, na njũragithie andũ akuo na mahiũ mao,

20 Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, o na Nuhu, na Danieli, na Ayubu, mangĩgakorwo marĩ kuo, matikahonokia mũriũ kana mwarĩ. O oiki no mehonokie nĩ ũndũ wa ũthingu wao.

21 “Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Gũtigagĩkorwo kũrĩ kũũru makĩria hĩndĩ ĩrĩa ngaarehera Jerusalemu matuĩro makwa mana ma ciira ma kũguoyohithia: namo nĩmo rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na nyamũ cia gĩthaka, o na mũthiro, nĩguo njũrage andũ akuo na mahiũ mao!

22 No rĩrĩ, kũrĩ amwe magaatigara; nao nĩo ariũ na aarĩ arĩa magatharwo marutwo kuo. Nĩmagooka kũrĩ inyuĩ, na rĩrĩa mũkoona mũtugo na ciĩko ciao, nĩmũkahoorerio ngoro igũrũ rĩa mwanangĩko ũcio ndeheire Jerusalemu, nago nĩ mwanangĩko o wothe ndĩrĩrehithĩrie.

23 Nĩmũkahoorerio ngoro rĩrĩa mũkoona mũtugo yao na ciĩko ciao, nĩgũkorwo nĩmũkamenya atĩ gũtirĩ ũndũ o na ũmwe njĩkĩte kuo ũtarĩ na gĩtũmi, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

15

Jerusalemu nĩ Mũthabibũ wa Tũhũ

1 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

2 “Mūrũ wa mũndũ, mũtĩ wa mũthabibũ ũkĩrĩte rũhonge rwa mũtĩ o wothe wa mũtĩ ya mũtitũ na kĩ?

3 Mbaũ ciago irĩ ciathondekwo kĩndũ kĩa bata? Andũ no mathondeke tũhocio twa gũcuurio indo kuuma kũrĩ guo?

4 ũngĩkio riiko ũtuĩke rũkũ, na mwaki ũũcine mũena yeerĩ ũũcurie gatagatĩ-rĩ, no ũgĩe bata ũngĩ?

5 Angĩkorwo rĩrĩa warĩ mũgima ndwagĩire bata o na atĩa-rĩ, wakĩhota atĩa gũthondekwo kĩndũ kĩa bata rĩrĩa wacinwo nĩ mwaki, wacura?

6 “Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: O ta ũrĩa heanĩte mũtĩ wa mũthabibũ gatagatĩ-inĩ ka mũtĩ ĩrĩa ingĩ ya mũtitũ, ngaũtua rũkũ

rwa gūcinwo na mwaki-rĩ, ũguo noguo ngeeka andũ arĩa matũũraga Jerusalemu.

⁷ Nĩngatũma ũthiũ wakwa ũmoomĩre. O na angĩkorwo nĩmoimĩte mwaki-inĩ-rĩ, no nginya mwaki ũcio ũkaamacina ũmaniine. Hĩndĩ ĩyo nĩguo inyuĩ mũkaamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova, rĩrĩa ngatũma ũthiũ wakwa ũmoomĩre.

⁸ Nĩngatũma bũrũri ũkire ihooru nĩ ũndũ nĩmagĩte kwĩhokeka, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

16

Ngerekano ya Jerusalemu kwaga Wĩhokeku

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ,

² “Mũrũ wa mũndũ, ng’ethanĩra na itũũra rĩa Jerusalemu, ũrĩonie mĩtugo yarıo ĩyo ĩrĩ magigi,

³ uuge atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova areera Jerusalemu: Kĩhumo gĩaku na gūciarwo gwaku cioimanire na bũrũri wa andũ a Kaanani; thoguo aarĩ Mũamori, nake maitũguo aarĩ Mũhiti.

⁴ Mũthenya ũrĩa waciarirwo-rĩ, ndwatinirio rũrĩra, o na kana ũgĩthambio na maaĩ nĩguo ũthere, o na kana ũkĩhakwo cumbĩ, kana ũgĩthaywo na nguo cia mwana.

⁵ Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wakũrorire, agĩkũiguĩra tha, kana agĩgũcaaĩra o kũigana nĩguo agwĩke ũndũ o na ũmwe wa macio. No rĩrĩ, wateirwo na kũu werũ-inĩ, nĩ ũndũ wamenirwo o mũthenya o ro ũcio waciarirwo.

⁶ “Hĩndĩ ĩyo nĩndahĩtũkĩire hau warĩ ngĩkuona ũkĩgaragara thakame-inĩ yaku, na rĩrĩa wakomete hau thakame-inĩ yaku-rĩ, ngĩkwĩra atĩrĩ, “Tũũra muoyo!”

⁷ Nĩndatũmire ũkũre o ta mũtĩ wa mũgũnda. Nawe ũgĩkũra, ũkĩneneha, o na ũgĩtuĩka ithaga ithaka mũno gũkĩra marĩa mangĩ. Nyondo ciaku nacio ikĩhaanda, na njuĩrĩ yaku ĩgĩkũra, o wee ũrĩa warĩ njaga na ũkaaga nguo.

⁸ “Thuutha ũcio nĩndahĩtũkĩire hau, na rĩrĩa ndaakũrorire ngĩona atĩ warĩ mũgima wa kwendeka, ngĩgũtambũrũkĩria gĩcũrĩ kĩa nguo yakwa, ngĩhumbĩra njaga yaku. Na niĩ ngĩkwĩhĩtĩra mwĩhĩtwa mũrũmu, na tũkĩgĩa kĩrĩkanĩro nawe, ũgĩtuĩka wakwa, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

⁹ “Nĩndagũthambirie na maaĩ, ngĩkũgĩria thakame, na ngĩkũhaka maguta.

¹⁰ Nĩndakũhumbire nguo ng’emie na ngĩgwĩkĩra nyamũga cia rũũa. Nĩndakũhumbire nguo njega ya gatani na ngĩkũhumba nguo cia goro.

¹¹ Nĩndakũgemirie na mathaga: ngĩgwĩkĩra bangiri moko, na mũgathĩ ngingo,

¹² ngĩcooka ngĩgwĩkĩra gĩcũhĩ iniũrũ, na icũhĩ matũ, na tanji thaka mũtwe.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio ũkĩgemio na thahabu na betha: nacio nguo ciaku ciarĩ cia gatani ĩrĩa njega, na itambaya cia goro, na nguo ng’emie. Irio ciaku ciarĩ mũtu mũhinyu, na ũũkĩ, na maguta ma mũtamaiyũ. Wee nawe ũgĩthakara mũno na ũkĩambatĩrio ũgĩtuĩka mũthamaki-mũndũ-wa-nja.

¹⁴ Nayo ngumo yaku ĩgĩtheerema ndũrĩrĩ-inĩ nĩ ũndũ wa ũthaka waku, nĩ ũndũ riiri ũrĩa ndaagwĩkĩrĩte nĩwatũmire ũthaka waku wagĩrĩre kũna, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

15 “ ‘No rĩrĩ, wee nĩwehokire ũthaka waku, na ũkĩhũthĩra ngumo yaku ĩgĩtũma ũtuĩke mũmaraya. Nĩwahũũrĩre ũmaraya na mwĩhĩtũkĩri o wothe, naguo ũthaka waku ũgĩtuĩka wake.

16 Woire nguo imwe ciaku, ũkĩgemia mahooero ma kũndũ gũtũũgĩru kũrĩa wahũũragĩra ũmaraya. Maũndũ ta macio matiagĩrĩrwo nĩ gwĩkĩka, kana magĩe kuo o na rĩ.

17 Ningĩ ũgĩcooka ũkĩoya mathaga macio mega ndaakũheire, o mathaga macio mathondeketwo na thahabu yakwa na betha yakwa, ũgĩthondekera mĩhianano ya arũme, ũgĩcooka ũkĩhũũra ũmaraya nayo.

18 Ningĩ ũkĩoya nguo icio ciaku ciarĩ ng’emie, ũgĩcihumba mĩhianano ĩyo, ũgĩcooka ũkĩmĩrutĩra maguta makwa na ũbumba.

19 O nacio irio iria ndaakũheete ũrĩe, nacio nĩ mũtu mũhinyu, na maguta ma mũtamaiyũ, na ũũkĩ, wacirutĩire mĩhianano ĩyo ĩtuĩke ũbumba ũrĩ na mũtararĩko mwega. Ũguo nĩguo gwekĩkire, Mwathani Jehova nĩwe ugĩte ũguo.

20 “ ‘Na rĩrĩ, woire ariũ na aarĩ aku arĩa wanjarĩire, ũkĩmaruta igongona matuĩke ta irio cia mĩhianano ĩyo. Ũhũũri waku wa ũmaraya-rĩ, kaĩ ũtaarĩ mũiganu?

21 Nĩwathĩnjire ciana ciakwa ũgĩciruta igongona harĩ mĩhianano ĩyo.

22 Mĩtugo-inĩ yaku yothe ĩrĩ magigi ĩrĩa wekire, na ũhũũri-inĩ waku wa ũmaraya, ndwaririkanire matukũ ma ũnini waku, rĩrĩa warĩ njaga na ũtaarĩ na nguo, o rĩrĩa wegaragaragia thakame-inĩ yaku.

23 “ ‘Hĩ, kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ! ũguo nĩguo Jehova ekuuga. O na wĩkĩte mawaganu macio mangĩ mothe,

24 nĩweyakĩire kĩhumbu, na ũgĩaka ihooero itũũgĩru handũ harĩa hothe haarĩ na kĩhaaro gĩa kũgomanagwo.

25 Gĩturi-inĩ kĩa o njĩra nĩweyakĩire mahooero matũũgĩru, na ũkĩagithia ũthaka waku gĩtĩo, ũgakĩrĩrĩria kũneana mwĩrĩ waku kũrĩ mwĩhĩtũkĩri o wothe atharie nawe.

26 Nĩwahũũrĩre ũmaraya na andũ a Misiri arĩa mwariganĩtie nao, o acio maiyũrĩtwo nĩ merirĩria ma mwĩrĩ, ũgĩtũma ndakare nĩ ũndũ waku gũkĩrĩrĩria gũtharia.

27 Nĩ ũndũ ũcio ngĩgũtambũrũkĩria guoko ngĩgũũkĩrĩra, ngĩnyiihia bũrũri waku; nĩndakũneanire moko-inĩ ma thũ ciaku, o acio airĩtu a Afilisti, arĩa maamakirio nĩ mĩtugo yaku ya ũũra-thoni.

28 Nĩwahũũrĩre ũmaraya na andũ a Ashuri o nao, nĩ ũndũ ndũngĩaiganirie; o na thuutha ũcio-rĩ, ndwaiganirie.

29 Ningĩ ũgĩkĩrĩrĩria gũtharia o nginya ũgĩkinya Babuloni, bũrũri wa onjoria, no-o na weka ũguo ndwaiganirie.

30 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, Hĩ! Kaĩ wee ũrĩ wa ngoro hũthũ-ĩ! Wĩkaga maũndũ macio mothe, o ta mũmaraya ũtarĩ thoni!

31 Rĩrĩa weyakĩire ihumbu gĩturi-inĩ kĩa o njĩra, na ũkĩakĩra mahooero matũũgĩru harĩa hothe haarĩ kĩhaaro gĩa kũgomanwo-rĩ, we wetuire ta ũtarĩ mũmaraya, nĩ ũndũ nĩwaregire irĩhi.

32 “ ‘Wee mũtumia ũyũ mũtharia! Wee wendaga ageni handũ ha mũthuuriguo!

33 Mũmaraya o wothe nĩamũkagĩra irĩhi, no wee-rĩ, nĩwe ũheaga endwa aku othe iheo, ũkamahaka nĩguo mokage kũrĩ we kuuma kũndũ guothe nĩguo megwatĩre ikeno ciaku itaagĩrĩire.

34 Nĩ ũndũ ũcio wee ndūtariĩ ta arĩa angĩ ũmaraya-inĩ waku; gūtiriĩ mũndũ ũkwiringagĩrĩria ũmwĩtikĩre. Wee-rĩ, ũrĩ na ũtiganu mũno na arĩa angĩ, nĩgũkorwo wee nĩwe ũrĩhanaga, no gūtiriĩ kĩndũ ũrĩhagwo.

35 “ Nĩ ũndũ ũcio, wee mũmaraya ũyũ, igua kiugo kĩa Jehova!

36 Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Tondũ nĩwaitangire ũtonga waku, na ũkĩguũria njaga yaku ũgĩtharia na endwa aku, o na tondũ wa mĩhianano ĩyo yothe yaku ĩrĩ magigi, na tondũ nĩwamaheire thakame ya ciana ciaku,

37 nĩ ũndũ ũcio nĩngũcookanĩrĩria endwa aku othe arĩa wanekenia nao, arĩa wendete o na arĩa ũthũire. Nĩngũmacookanĩrĩria magũũkĩrĩre kuuma mĩena yothe, na nĩ ngũguũrie nguo mbere yao, nao mone njaga yaku yothe.

38 Nĩngagũtuĩra ciira o ta ũrĩa andũ-a-nja arĩa matharagia na arĩa maitithagia thakame matuuagĩrwo; na ndũme ũkorwo nĩ mang’ũrĩ makwa na ũiguĩrwo ũiru nĩguo ũcookererwo nĩ thakame ĩyo.

39 Ningĩ nĩngakũneana moko-inĩ ma endwa aku, nao nĩmakaharagania ihumbu icio ciaku, na manange mahooero macio maku matũũgĩru. Nao nĩmagakũruta nguo, na moe mathaga maku ma goro, magũtige njaga na ũrĩ ũtheri.

40 Nĩmakarehe kĩrĩndĩ gĩgũũkĩrĩre, nao nĩmagakũhũũra na mahiga nyuguto, na magũtinangie na hiũ ciao cia njora.

41 Nĩmagacina nyũmba ciaku na makũherithie wĩroreirwo nĩ andũ-a-nja aingĩ. Nĩngakinyia ũmaraya waku mũthia, nawe ndũgacooka kũrĩha endwa acio aku.

42 Hĩndĩ ĩyo mathũgũta makwa ma gũgũũkĩrĩra nĩmakahũahũa, namo marakara makwa maiyũrĩtwo nĩ ũiru makweherere. Nĩngahoorera na ndigacooka kũrakara.

43 “ Na tondũ ndwaririkanire matukũ ma ũnini waku, no kũndakaria wandakaririe na maũndũ macio mothe-rĩ, ti-itherũ nĩngatũma ũcookererwo nĩ ũrĩa wĩkĩte, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Githĩ nduongereire ũũra-thoni harĩ maũndũ marĩa mangĩ wĩkaga marĩ magigi?

44 “ Mũndũ o wothe waragia na thimo-rĩ, nĩagakuuna thimo ĩno, oige atĩrĩ: “O ta ũrĩa nyina ahaana, no taguo mwarĩ ahaana.”

45 Wee ũrĩ mwarĩ wa nyũkwa kũna, ũrĩa wanyararire mũthuriwe na ciana ciake; na ũrĩ wa nyina kũna na aarĩ a maitũguo, arĩa manyararire athuri ao na ciana ciao. Maitũguo aarĩ Mũhiti, nake thoguo aarĩ Mũamori.

46 Mwarĩ wa nyũkwa ũrĩa mũkũrũ aarĩ Samaria ũrĩa watũũraga mwena waku wa gathigathini marĩ na airĩtu ake; nake mwarĩ wa nyũkwa ũrĩa mũnini aarĩ Sodomu, ũrĩa watũũraga mwena waku wa gũthini hamwe na airĩtu ake.

47 Wee-rĩ, to gũthiĩ wathiire na mũthiire yao na ũkĩrũmĩrĩra mũtugo yao ĩrĩ magigi, no mũthiire-inĩ yaku yothe nĩwahiũhire gũthũka kũmakĩra.

48 Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa Nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, mwarĩ wa nyũkwa Sodomu na airĩtu ake matiekire ta ũrĩa wee na airĩtu aku mwĩkĩte.

49 “ Maya nĩmo maarĩ mehia ma mwarĩ wa nyũkwa Sodomu: We marĩ na airĩtu ake maarĩ andũ etĩĩ, a kwĩhũũnĩrĩria, na matiarũmbũyagia ũhoru wa andũ arĩa angĩ; matiateithirie andũ arĩa athĩĩni o na arĩa abatari.

50 Nĩmeĩkĩrĩire na magĩka maũndũ marĩ magigi maitho-inĩ makwa. Nĩ ũndũ ũcio nĩndamaingaire, o ta ũguo muonete.

⁵¹ Samaria ndehirie nuthu ya mehia marĩa wee wehirie. Wee wĩkĩte maũndũ marĩ magigi maingĩ kũmakĩra, na nĩtũmĩte aarĩ a maitũguo moneke ta marĩ athingu nĩ ũndũ wa maũndũ macio mothe wĩkĩte.

⁵² Ũrokĩrĩrĩria gũconorithio, nĩgũkorwo nĩtũmĩte aarĩ a maitũguo moneke ta marĩ athingu. Tondũ mehia maku maarĩ mooru gũkĩra mao, o mekuoneka marĩ athingu gũgũkĩra. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, igua thoni na ũconoke, nĩgũkorwo nĩtũmĩte aarĩ a nyũkwa moneke marĩ athingu.

⁵³ “ ‘No rĩrĩ, nĩngacookeria Sodomu ũgaacĩru wake marĩ na airĩtu ake, o na Samaria marĩ na airĩtu ake, na nĩngagũcokeria ũgaacĩru waku o hamwe nao,

⁵⁴ nĩguo ũigue thoni na ũconoke nĩ ũndũ wa maũndũ macio mothe wekire nĩ ũndũ wa kũmahe ũhurũko.

⁵⁵ Nao aarĩ acio a maitũguo, Sodomu marĩ na airĩtu ake, na Samaria marĩ na airĩtu ake-rĩ, nĩmagacooka o ta ũrĩa maarĩ mbere; nawe ũrĩ na airĩtu aku nĩmũgacooka o ta ũrĩa mwarĩ mbere.

⁵⁶ O na ndũngĩagwetire rĩtwa rĩa mwarĩ wa nyũkwa Sodomu mũthenya ũcio wetĩaga,

⁵⁷ mbere ya waganu waku kũguũrio. O na kũrĩ ũguo-rĩ, rĩu ũrĩ mũnyarare nĩ airĩtu a Edomu, marĩ hamwe na andũ othe arĩa mariganĩte nao, o na nĩ airĩtu a Afilisti, acio othe magũthũire na magakũrigiicĩria na mũena yothe.

⁵⁸ Wee nĩwe ũgaacokererwo nĩ maciaro ma ũũra-thoni waku, na ma maũndũ marĩa wĩkaga marĩ magigi, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁵⁹ “ ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩngagwĩka o ta ũrĩa wagĩrĩire nĩ gwĩkwo, tondũ nĩũmenete mwĩhĩtwa wakwa na ũndũ wa gũthũkia kĩrĩkanĩro kũ.

⁶⁰ No rĩrĩ, nĩngaririkana kĩrĩkanĩro kĩria ndarĩkanĩire nawe matukũ-inĩ ma ũnini waku, na nĩngahaanda kĩrĩkanĩro giitũ nawe gĩa gũtũũra.

⁶¹ Hĩndĩ ĩyo nĩũkaririkana mũthĩire yaku, nawe ũconoke rĩria ũkaamũkĩra aarĩ a maitũguo arĩa akũrũ gũgũkĩra na arĩa anini gũgũkĩra. Nĩngamaneana kũrĩ we marĩ ta aarĩ aku, no ti kũringana na kĩrĩkanĩro giitũ nawe.

⁶² Nĩ ũndũ ũcio nĩngahaanda kĩrĩkanĩro giitũ nawe, na nĩũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

⁶³ Ningĩ rĩrĩa ngaakũhoroheria nĩ ũndũ wa maũndũ mothe marĩa wĩkĩte-rĩ, nĩũkaririkana na ũconoke, na ndũgacooka gũtumũra kanua gaku rĩngĩ nĩ ũndũ wa ũrĩa ũconorithĩtio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

17

Nderi Igĩrĩ na Mũthabibũ

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ,

² “Mũrũ wa mũndũ, gwatania ndaĩ na warĩrie andũ a nyũmba ya Isiraeli na ngerekano.

³ Meere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nderi nene ĩrĩ na mathagu marĩ hinya, na njoya ndaaya, na macoya ma marangi maingĩ nĩyokire Lebanoni. ĩkĩnyiita gacũmbĩrĩ ka mũtarakwa,

⁴ ĩkiuna thuuna ya gacũmbĩrĩ kau, na ĩkĩmĩtwara bũrũri wa onjoria, nayo ĩkĩmĩhaanda thĩinĩ wa itũũra inene rĩa onjoria.

⁵ “ ‘Īgĩcooka ĩgĩkuua mbeũ imwe cia bũrũri wanyu, na ĩgĩcihaanda tĩiri-inĩ mũnoru. Īgĩcihaanda ta mũtĩ ũrĩa ũkũraga hakuhĩ na maaĩ maingĩ,

⁶ naguo ũkiringūra, ũgĩtuĩka mũthabibũ mũkuhĩ ũtheeremete. Honge ciaguo ikĩmĩhũgũkĩra, no mĩri yaguo ĩgĩkorwo ĩthiĩte na thĩ rungu rwayo. Nĩ ũndũ ũcio ũgĩtuĩka mũthabibũ, ũkĩruta hongere irĩ na tũhwang'a tũrĩ na mathangũ.

⁷ “No nĩ kwarĩ na nderi ĩngĩ nene yarĩ na mathagu maarĩ na hinya, na maiyũrĩte njoya. Hĩndĩ ĩyo mũthabibũ ũcio ũgĩtwara mĩri yaguo yerekeire na kũrĩ nderi ĩyo uumĩte hau wahaandĩtwo, naguo ũgĩtambũrũkia hongere ciaguo harĩ yo nĩguo wone maaĩ.

⁸ Nĩwahaandĩtwo tĩri-inĩ mwega handũ harĩ na maaĩ maingĩ nĩguo ũrute hongere, na ũciare maciaro, na ũtuĩke mũthabibũ ũrĩ na riiri.’

⁹ “Meere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Hihi nĩũgatheerema? Githĩ ndũkamunywo, na maciaro maguo mahũrũrwo nĩguo ũhoohe? Mathangũ maguo mothe ma mũringũrano nĩmakahoohe. Ndũkabatara guoko kũrĩ na hinya, kana andũ aingĩ a kũũmunya na mĩri.

¹⁰ O na ũngĩmunywo, ũhaandwo handũ hangĩ-rĩ, hihi nĩũgatheerema? Githĩ ndũkahoohe biũ rĩrĩa rũhuho rwa mwena wa irathĩro* rũkaũhuruta, naguo ũhoohere o hau wakũrĩre?’ ”

¹¹ Hĩndĩ ĩyo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ,

¹² “Ūria andũ a nyũmba ĩno ya ũremi atĩrĩ, ‘Mũtiramenya gĩtũmi kĩa maũndũ macio?’ Meere atĩrĩ, ‘Mũthamaki wa Babuloni nĩathiire Jerusalemu, agĩtaha mũthamaki wakuo na andũ arĩa maarĩ igweta akuo, akĩmatwara nginya Babuloni.

¹³ Ningĩ akĩoya mũndũ ũmwe wa nyũmba ya ũthamaki akĩrĩkanĩra kĩrĩkanĩro nake, na akĩmwĩhĩtithia. Ningĩ agĩcooka akĩoya atongoria a bũrũri ũcio agĩthĩ nao,

¹⁴ nĩguo ũthamaki ũcio wagithio hinya, ndũkanehaande rĩngĩ, no ũtũũragio nĩ gwathĩkĩra kĩrĩkanĩro kũ gĩake.

¹⁵ No rĩrĩ, mũthamaki ũcio akĩmũremera na ũndũ wa gĩtũma abarũthi ake mathĩ bũrũri wa Misiri makamũrehere mbarathi na mbũtũ nene ya ita. Hihi nĩekũhootana? Mũndũ ũrĩa wĩkaga ciiko ta icio no ehonokie? Mũndũ ũcio aakĩhota gũthũkia kĩrĩkanĩro na acooke ehonokie?

¹⁶ “ ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, mũndũ ũcio agaakuĩra kũ Babuloni, bũrũri wa mũthamaki ũcio wamũikarĩrie gĩtĩ kĩa ũthamaki, ũcio aanyararire mwĩhĩtwa wake na agĩthũkia kĩrĩkanĩro gĩake.

¹⁷ Firaũni hamwe na mbũtũ yake ya hinya ya ita o na kĩrĩndĩ kĩngĩ, matikamũteithia mbaara-inĩ, rĩrĩa ihumbu ĩgaakwo na gũthiũrũrũkĩrio na rũirigo nĩguo mũoyo mũingĩ ĩniinwo.

¹⁸ Nĩanyararire mwĩhĩtwa ũcio na ũndũ wa gũthũkia kĩrĩkanĩro kũ. Tondũ nĩanyiitanĩire na kĩrĩkanĩro kũ, no agĩcooka gwĩka maũndũ macio mothe-rĩ, ndakahonoka.

¹⁹ “ ‘Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, nĩngatũma acookererwo nĩ mwĩhĩtwa ũcio wakwa aanyararire o na kĩrĩkanĩro gĩakwa kũ aathũkirie.

²⁰ Nĩngamũtambũrũkĩria wabu wakwa, nake agwatio nĩ mũtego wakwa. Nĩngamũrehe Babuloni ndĩmũciirithĩrie kuo, tondũ nĩagire kwĩhokeka harĩ nĩ.

* **17:10** Rũrũ rwarĩ rũhuho rwa mwena wa irathĩro, na rwakoragwo rũrũ rũhiũ; nĩruomagia irio irĩ mĩgũnda na ruoĩkaine ta “Kahamsini”. Maandĩko-inĩ rwarũgamĩrĩre mbũtũ cia Babuloni.

21 Nacio mbūtū ciake cia thigari ciothe iria ikoora nīkooagwo na rūhiū rwa njora, namo matigari mao mahurunjīrwo huho-inī ciothe. Hīndī ĩyo nīmūkamenya atī nī Jehova nī nī njarītie.

22 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Nīi mwene nīngatua karūhonge kuuma gacūmbīrī ka mūtarakwa ndīkahaande. Ngaatua karūhonge koororo ka mūthunano kuuma gacūmbīrī kaguo, na ndīkahaande kīrīma-inī kīraihi na gītūūgīru na igūrū.

23 Kūu kīrīma-igūrū gīa Isiraeli nīkuo ngakahaanda; nīgakaruta honge na gaciare maciaro, naguo nīūgatuīka mūtarakwa ūrī na riiri. Nyoni cia mīthemba yothe nīigaaka itara ciacio honge-inī ciaguo; nīngatūūra kīruru-inī kīa honge ciaguo.

24 Mītī yothe ya mūgūnda nīkamenya atī nī Jehova nī nī nyiihagia mūtī ūrīa mūrāihu na ngatūma mūtī ūrīa mūkuhī ūkūre ūraihe. Nīnyūmagia mūtī ūrīa mūruru, naguo mūtī ūrīa mūmū ngatūma ūrure.

“ ‘Nīi Jehova nī nī njarītie, na nīngwīka ūguo.’ ”

18

Roho Ūrīa Wīhagia Nīūgakua

1 Kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīre, ngīūrio atīrī:

2 “Inyuī andū aya, mūkoragwo mūkiuga atīa rīrīa mūkwaria thimo ĩno igūrū rīa būrūri wa Isiraeli:

“ ‘Maithe ma ciana marīaga thabibū ngagatu, namo magego ma ciana makaigua thithi’?

3 “Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Ti-itherū o ta ūrīa nī ndūūrāga muoyo-rī, mūtīgacooka kūgweta thimo ĩno thīnī wa Isiraeli.

4 Nīgūkorwo roho o wothē ūrī muoyo nī wakwa; roho wa ithe nī wakwa o na wa mūrīū no wakwa. Roho ūrīa wīhagia nīguo ūgaakua.

5 “Mūndū aahota gūkorwo nī mūthingu, na ekaga maūndū ma kīhoto na marūngīrīru.

6 We ndarīaga irio iria irutagīrwo mahooero-inī marīa marī irīma igūrū, kana agatīrīra maitho mīhianano ya andū a nyūmba ya Isiraeli.

We ndathaahagia mūtumia wa mūndū ūrīa ūngī, kana agakoma na mūndū-wa-nja rīrīa arī na ihinda rīa mweri.

7 Ndahinyagīrīria mūndū o na ūrīkū, no nīacookagīria mūndū ūrīa marī thīrī nake kīrīa oete kīrī gīa kūrūgamīrīra thīrī.

We ndatunyanaga indo, no arīa ahūtu nīamaheaga irio ciake, na arīa marī njaga akamahe nguo.

8 Nīngī ndakombanagīra nīguo etie uumithio ūtarī wa kīhoto, kana agetia uumithio mūkīru.

We nīagirāgia guoko gwake gūtīgeeke ūūru, na nīatuithanāgia ciira na kīhoto gatagatī ka mūndū na ūrīa ūngī.

9 Mūndū ūcio nīarūmagīrīra watho wakwa wa kūrūmīrīrwo, na akahingia watho wakwa na wīhokeku.

Mūndū ūcio nī mūthingu; ti-itherū nīagatūūra muoyo, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

10 “Mūndū ūcio angīkorwo arī na mwanake mūtunyani, mūtithia wa thakame kana wīkaga ūndū o na ūmwe wa maūndū macio mangī mooru

11 (o na harīa ithe atekire ūndū o na ūmwe wa mo):

“We n̄arĩaga irio iria irutĩirwo mahooero-inĩ marĩa marĩ irĩma-igũrũ.
Nĩathũkagia m̄utumia wa m̄undũ ũrĩa ũngĩ.

¹² Nĩahinyagĩrĩria m̄uthĩni na m̄batari.

Nĩatunyanaga indo.

Ndacookagia kĩrĩa oete gĩa kũrũgamĩrĩra thĩirĩ.

Nĩatiiragĩra m̄hianano maitho.

Nĩekaga maũndũ marĩa marĩ magigi.

¹³ We n̄iakombanagĩra nĩguo etie uumithio ũtarĩ wa kĩhooto, na agetia uumithio m̄kĩru.

M̄undũ ta ũcio-rĩ, n̄agatũũra muoyo? Ndagĩtũũra muoyo! Nĩ ũndũ n̄ekĩte maũndũ macio mothe marĩ magigi-rĩ, ti-itherũ no nginya akoor-gwo na thakame yake ĩmũcookerere we mwene.

¹⁴ “No rĩrĩ, m̄uriũ ũcio angĩkorwo arĩ na mwana ũrĩa wonaga mehia macio mothe ithe ekaga, na o na gũtuĩka n̄amoonaga, we ndekaga maũndũ macio mooru:

¹⁵ “We ndarĩaga irio iria irutĩirwo mahooero-inĩ marĩa marĩ irĩma igũrũ, kana agatiĩra maitho m̄hianano ya andũ a nyũmba ya Isiraeli.

Ndathaahagia m̄utumia wa m̄undũ ũrĩa ũngĩ.

¹⁶ Ndahinyagĩrĩria m̄undũ o na ũrĩkũ,

na ndeetagia kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra thĩirĩ.

Ndatunyanaga indo,

no irio ciake aciheaga arĩa ahũtu,

na akahe arĩa marĩ njaga nguo.

¹⁷ Nĩarigagĩrĩria guoko gwake gũtikehie,

na ndakombanagĩra nĩguo etie uumithio ũtarĩ wa kĩhooto, kana etie uumithio m̄kĩru.

Nĩahingagia watho wakwa, na akarũmĩrĩra watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo.

Ũcio-rĩ, ndagakua nĩ ũndũ wa mehia ma ithe; ti-itherũ n̄agatũũra muoyo.

¹⁸ No rĩrĩ, ithe n̄agaakua nĩ ũndũ wa mehia make mwene, tondũ we n̄ekire maũndũ ma ũrĩa-ng’ũũrũ, na agĩtunya m̄rũ wa ithe indo, na agĩka maũndũ marĩa mooru gatagatĩ-inĩ ka andũ ao.

¹⁹ “No inyuĩ m̄ũragia atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ gĩkũgĩria m̄uriũ agae mahĩtia ma ithe?’ Kuona atĩ m̄uriũ ũcio n̄ekĩte maũndũ marĩa marĩ kĩhooto na magĩrĩru, na akamenyerera watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na akaũhingia-rĩ, ti-itherũ n̄egũtũũra muoyo.

²⁰ Roho ũrĩa wĩhagia nĩguo ũgaakua. Mwana ndakagaya waganu wa ithe, kana ithe agae waganu wa mwana. Ũthingu wa m̄undũ ũrĩa m̄thingu nowe mwene ũgaacookerewo nĩguo, n̄guo waganu wa m̄undũ ũrĩa mwaganu nowe ũgaacookerewo nĩguo.

²¹ “No rĩrĩ, m̄undũ mwaganu angĩgarũrũka atigane na mehia mothe marĩa ekĩte, na arũmie watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na ekage maũndũ ma kĩhooto na marĩa magĩrĩre, ti-itherũ n̄egũtũũra muoyo; we ndagakua.

²² Gũtirĩ ihĩtia o na rĩmwe rĩa marĩa aaneka rĩgaacooka kũririkanwo. Tondũ wa maũndũ ma ũthingu marĩa ekĩte-rĩ, n̄egũtũũra muoyo.

²³ Mwathani Jehova ekũũria atĩrĩ: Anga nĩ n̄ingenagio nĩ gĩkuũ kĩa andũ arĩa aaganu? Githĩ ti kwenda ingĩenda magarũrũke matigane na mĩthĩre ĩyo yao nĩguo matũũre muoyo?

²⁴ “No angĩkorwo m̄undũ m̄thingu no agarũrũke atigane na ũthingu wake, na ehie na eke maũndũ marĩ magigi ta marĩa mekagwo nĩ m̄undũ mwaganu-rĩ, anga n̄agagĩtũũra muoyo? Hatĩrĩ ũndũ o na ũmwe wa

maündũ ma ũthingu marĩa aaneka ũkaaririkanwo. Tondũ wa mahĩtia ma kwaga kwĩhokeka na tondũ wa mehia marĩa ekĩte-rĩ, no agaakua.

²⁵ “No inyuĩ muugaga atĩrĩ, ‘Njĩra ya Mwathani ti ya kĩhooto.’ Ta thikĩrĩriai inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli: Njĩra yakwa-rĩ, ti ya kĩhooto? Atĩrĩrĩ, githĩ njĩra cianyu ticio itarĩ cia kĩhooto?”

²⁶ Mündũ mũthingu angĩgarũrũka atigane na ũthingu wake ehie, agaakua nĩ ũndũ wa mehia make; agaakua nĩ ũndũ wa mehia macio ekĩte.

²⁷ No mündũ mwaganu angĩgarũrũka atigane na waganu ũrĩa ekĩte, na eke maündũ ma kĩhooto na marĩa magĩrĩre-rĩ, we nĩakahonokia muoyo wake.

²⁸ Nĩ ũndũ nĩeciiragia ũhoru wa mahĩtia make mothe marĩa aneeka, na akagarũrũka agatigana namo-rĩ, ti-itherũ nĩagatũũra muoyo; we ndagakua.

²⁹ No andũ a nyũmba ĩno ya Isiraeli mekuuga atĩrĩ, ‘Njĩra ya Mwathani ti ya kĩhooto.’ Anga njĩra ciakwa ti cia kĩhooto, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli? Githĩ njĩra cianyu ticio itarĩ cia kĩhooto?”

³⁰ “Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, nĩngũmũtuĩra ciira, o mündũ o mündũ kũringana na mũthĩre yake, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Mwĩrĩrei! Tiganai na mahĩtia manyu mothe; namo mehia manyu matigatũma mwanangwo.

³¹ Tiganai na waganu wothe ũrĩa mwĩkĩte, mũgĩe na ngoro njerũ na roho mwerũ. Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mũkue, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli?”

³² Nĩgũkorwo ndikenagio nĩ gĩkuũ kĩa mündũ o na ũrĩkũ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Mwĩrĩrei mũtũũre muoyo!

19

Macakaya nĩ ũndũ wa Athamaki a Isiraeli

¹ “Ningĩ ambĩrĩria macakaya* makoniĩ athamaki a Isiraeli,

² ũmeere atĩrĩ:

“ ‘Atĩrĩrĩ, maitũguo ahaanaga ta mũrũũthi wa mũgoma arĩ gatagatĩ ka mũrũũthi ĩrĩa ĩngĩ!

Wakomire kĩmamo-inĩ kĩa mũrũũthi mũĩthĩ, na ũkĩrera ciana ciagu.

³ Warerire kĩaana kĩmwe kĩagu, gĩgĩtuĩka mũrũũthi ũrĩ hinya.

Mũrũũthi ũcio ũkĩmenyera gũtambuuranga kĩrĩa wanyĩita, na ũkarĩiaga andũ.

⁴ Nacio ndũrĩrĩ ikĩigua ũhoru wagu, naguo ũkĩgwatĩrio irima-inĩ rĩao.

Ũgĩtwarwo bũrũri wa Misiri ũguucĩtio na icũhĩ cia maniũrũ.

⁵ “ ‘Na rĩrĩa nyina ya mũrũũthi ũcio yoonire mwĩhoko wayo ndũnahinga, na itanya rĩayo nĩrĩatuĩka rĩa tũhũ-rĩ,

ĩkĩoya kĩaana kĩngĩ kĩaayo, ĩgĩgĩtua mũrũũthi ũrĩ hinya.

⁶ Naguo ũgĩcangacanga gatagatĩ ka mũrũũthi ĩrĩa ĩngĩ, nĩgũkorwo nĩwatuĩkĩte mũrũũthi ũrĩ hinya.

Mũrũũthi ũcio ũkĩmenyera gũtambuuranga kĩrĩa wanyĩita, na ũkarĩiaga andũ.

* **19:1** Icakaya rĩrĩ rĩatungagwo na rĩkainwo hĩndĩ ya mathiko ma mũtongoria (2Sam 1:17-27).

- 7 Nīwamomorire cīhitho ciao iria nūmu,
na ūkīananga matūūra mao.
Būrūri ūcio na andū arīa othe maatūūruga kuo,
makīyūrwo nī guoya wa mūraramo waguo.
- 8 Hīndī ūyo, ndūrīrī ikīūūkīrīra,
ndūrīrī iria cioimīte ng’ongo iria ciagūthiūrūrūkīrie.
Ikīwambīra mūtego,
naguo mūrūūthi ūcio ūkīgwatīrio irima-inī rīao.
- 9 Makīūguucūrūria na icūhī cia maniūrū, makīūingīria kīaga-ini,
makīūtwarīra mūthamaki wa Babuloni.
Makīūikia njeera,
na nī ūndū ūcio mūraramo waguo ndwacookire kūiguuo
kūu irīma-inī cia Isiraeli rīngī.
- 10 “ ‘Maitūguo aatarī ta mūthabibū
ūhaandītwo thīinī wa mūgūnda waku wa mīthabibū
hakuhī na maaī;
nīwaciarīte mūno, na ūkagīa na hongē nyingī
tondū wa maaī kūingīha.
- 11 Hongē ciaguo ciarī hinya,
igakīagīrīra gūtuuo mūthīgi wa mūthamaki.
Mūthabibū ūcio ūkīraiha na igūrū,
ūgīkīra mahuti marīa matumanu,
na nīwonekaga wega nī ūndū wa ūrīa waraihīte na igūrū,
na nī ūndū wa hongē ciaguo nyingī.
- 12 No nīwamunyirwo na mīri yaguo nī ūndū wa marakara,
na ūgīkanio thī.
Naruo rūhuho rūrīa ruumaga mwena wa irathīro rūgītūma ūhoohe,
na maciaro maguo makīhūrūrwo;
hongē ciaguo iria ciarī hinya ikīūma,
ikīhīa nī mwaki, ūgīciniina.
- 13 Na rīrī, rīu ūhaandītwo werū-inī wa mūthanga,
būrūri ūrīa mūūmū, ūrī nyoota.
- 14 Mwaki woimire rūhongē-inī rūmwe rwa iria nene,
ūgīcina maciaro maguo, magīthira.
Gūtīrī rūhongē rūrī hinya rūtigaire harī guo
rūngītūuo mūthīgi wa mūthamaki.’
Maya nī macakaya, na nīmo maūndū marīa marīcakayanagīrwo namo.”

20

Isiraeli Kūrema

1 Mwaka-inī wa mūgwanja, mūthenya wa ikūmi wa mweri wa gatano, athuuri amwe a Isiraeli magīūka gūtuūria ūhorō harī Jehova, nao magīkara thī hau mbere yakwa.

2 Hīndī ūyo kiugo kīa Jehova gīkīnginyīrīra ngīrwo atīrī:

3 “Mūrū wa mūndū, arīria athuuri a Isiraeli, ūmeere atīrī, ‘Mwathani Jehova ekūūria atīrī: Anga mūūkīte gūtuūria ūhorō harī nī? Ti-itherū o ta ūrīa nī ndūūruga muoyo-rī, ndingīreka mūtuūrie ūhorō harī nī, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.’

4 “Nīūkūmatūira ciira? Nīūkūmatūira ciira, wee mūrū wa mūndū? Nī ūndū ūcio marūithie, ūmeere maūndū marī magigi marīa meekagwo nī maithe mao,

⁵ ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũrĩa ndethu-urĩre Isiraeli-rĩ, nĩndehĩtire harĩ njiaro cia andũ a nyũmba ya Jakubu njoete guoko na igũrũ, na ngĩmeguũrĩria kũu bũrũri wa Misiri. Ngĩmeera njoete guoko na igũrũ atĩrĩ, “Niĩ nĩ niĩ Jehova Ngai wanyu.”

⁶ Mũthenya ũcio ndehĩtire ngĩmeera atĩ nĩngamaruta bũrũri wa Misiri, ndĩmatware bũrũri ũrĩa niĩ ndĩmacarĩirie, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, bũrũri mũthaka gũkĩra mabũrũri mothe.

⁷ Na niĩ ngĩmeera atĩrĩ, “O ũmwe wanyu-rĩ, nĩatigane na mĩhiano ĩyo mĩũru mũikaraga mũcũthĩrĩirie, na mũtige gwĩthaahia na mĩhianano ĩyo ya bũrũri wa Misiri. Niĩ nĩ niĩ Jehova Ngai wanyu.”

⁸ “ ‘No rĩrĩ, nĩmanemeire, makĩaga gũũthikĩrĩria; matiatiganire na mĩhiano ĩyo mĩũru ĩrĩa maikaraga macũthĩrĩirie, o na matiatiganire na mĩhianano ĩyo ya bũrũri wa Misiri. Nĩ ũndũ ũcio ngiuga nĩngũmaitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndĩĩrute marakara nao marĩ o kũu bũrũri wa Misiri.

⁹ No ngĩka ũndũ, nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa nĩguo rĩtigathaahio maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ icio maatũuranagia nacio, o icio cionire ngĩonithania kũrĩ andũ a Isiraeli na ũndũ wa kũmaruta bũrũri wa Misiri.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio ndaamatongoririe ngĩmaruta bũrũri wa Misiri, ngĩmarehe werũ-inĩ.

¹¹ Nĩndamaheire kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo na ngĩmamenyithia mawatho makwa, nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa ũrĩmaathĩkagĩra nĩagatũũrio nĩmo.

¹² Ngĩcooka ngĩmahe Thabatũ ciakwa irĩ kĩmenyithia gatagatĩ gakwa nao, nĩgeetha mamenyage atĩ niĩ Jehova nĩndamatuire atheru.

¹³ “ ‘No rĩrĩ, andũ acio a Isiraeli nĩmanemeire kũu werũ-inĩ. Matiarũmĩrĩire kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na nĩmaregire mawatho makwa, o na gũtuĩka mũndũ ũrĩa ũmathĩkagĩra nĩagatũũrio nĩmo, na magĩthaahia Thabatũ ciakwa biũ. Nĩ ũndũ ũcio niĩ na niĩ ngiuga atĩrĩ, nĩngũmaitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, ndĩmaniinĩre kũu werũ-inĩ.

¹⁴ No ngĩka ũndũ nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa, nĩguo rĩtigathaahio maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ icio cieyoneire na maitho ngĩmaruta kuo.

¹⁵ Ningĩ nĩndehĩtire njoete guoko na igũrũ o kũu werũ-inĩ, ngiuga ndikamakinyia bũrũri ũrĩa ndaamaheete, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, na bũrũri ũrĩa mwega gũkĩra mabũrũri mothe;

¹⁶ Ndeekire ũguo tondũ nĩmaregire mawatho makwa, na matiarũmĩrĩire watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na nĩmathaahirie Thabatũ ciakwa. Nĩgũkorwo ngoro ciao nĩcieheanĩte kũrĩ mĩhianano ĩyo yao.

¹⁷ No rĩrĩ, nĩndamaiguĩrĩre tha, ngĩaga kũmaananga kana kũmaniinĩra kũu werũ-inĩ.

¹⁸ Nĩnderire ciana ciao irĩ kũu werũ-inĩ atĩrĩ, “Tigai kũrũmĩrĩra irĩra cia watho wa maithe manyu, kana mũrũmĩrĩre mawatho mao, kana mwĩthaahie na mĩhianano yao.

¹⁹ Niĩ nĩ niĩ Jehova Ngai wanyu; rũmagĩrĩrai kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na mũmenyagĩrĩre mawatho makwa.

²⁰ Ikaragai Thabatũ ciakwa irĩ theru, nĩguo ituĩke kĩmenyithia gatagatĩ gakwa na inyuĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova Ngai wanyu.”

²¹ “ ‘No rĩrĩ, ciana icio nĩcianemeire: Itiarũmĩrĩire kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, o na kana ikĩmenyerera kũrũmia mawatho makwa, o na gwakorwo mũndũ ũrĩa ũmathĩkagĩra nĩagatũũrio nĩmo, nĩciathaahirie Thabatũ ciakwa. Nĩ ũndũ ũcio ngiuga nĩngũciitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndũme marakara makwa maciũkĩrĩre kũu werũ-inĩ.

22 No nīndagirīrīrie guoko gwakwa, na ngīka ūndū, nī ūndū wa rīitwa rīakwa nīguo rītigathaahio maitho-inī ma ndūrīrī icio cieyoneire ngīmaruta kuo.

23 Ningī nīndehītire harīo njoete guoko na igūrū kūu werū-inī, ngiuga atī nīngamahurunjīra ndūrīrī-inī, na ndīmaharaganīrie mabūrūri-inī,

24 tondū matiathīkīire mawatho makwa, no nī kūrega maaregire kīrīra kīa watho wakwa wa kūrūmīrīrwo na magīthaahia Thabatū ciakwa, namo maitho mao makīrīrīria mīhianano ya maithe mao.

25 Ngīcooka ngīmarekereria irīra-inī iria itaarī njega, na mawatho marīa matangīmatūūria;

26 nīndarekire mathaahio nī ūndū wa iheo ciao, irī igongona rīa mwana o wothe wa irigithathi, nīguo ndūme maiyūrwo nī guoya mūnene, na mamenye atī nī nī Jehova.’

27 “Nī ūndū ūcio, wee mūrū wa mūdū, arīria andū a Isiraeli, ūmeere atīrī, ‘Mwathani Jehova ekuuga ū: Thīnī wa ūndū ūyū o nago, maithe manyu nīmanumire na ūndū wa kūndirika:

28 Rīrīa ndaamareehire būrūri ūrīa ndeehītire atī nīngamahe, rīrīa moonire kīrīma o gīothe kīraihu kana mūtī o wothe warī na mathangū, hau nīho maarūtīre magongona mao, makīruta magongona marīa maatūmire ndakare, na makīruta ūbumba wao ūrīa mūnungi wega, o na magīitanga maruta mao ma kūnyuuo.

29 Hīndī īyo ngīmooria atīrī: Gītūmi gīa kūndū kūu gūtūūgīru mūthiiga nī kī?’ ” (Nakuo gwītagwo Bama* nginya ūmūthī.)

Gūtūrwo Ciira na Gūcookererio

30 “Nī ūndū ūcio īra andū a nyūmba ya Isiraeli atīrī: ‘Ūū nīguo Mwathani Jehova ekuuga: Anga nīmūgwīthaahia o ta ūrīa maithe manyu meekire, na makīrīrīria mīhiano yao mīūru?

31 Rīrīa mūkūruta iheo cianyu, mūkaruta igongona rīa kūhītūkithīria ariū anyu mwaki-inī-rī, mūthiiga na mbere na gwīthaahia na mīhianano yanyu yothe o nginya ūmūthī. Nī no ndīmwtīkīrie mūtuīrie ūhorō harī nī, inyuī andū a nyūmba ya Isiraeli? Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Ti-itherū o ta ūrīa nī ndūūraga muoyo, ndingīmwtīkīria mūtuīrie ūhorō harī nī.

32 “ Inyuī mugaga atīrī, “Ithuī tūkwenda gūtūika ta andū a ndūrīrī, ta kīrīndī kīa mabūrūri ma gūkū thī, arīa matungatagīra mītī na mahiga.” No maūdū marīa mwīciirītie gūtīrī hīndī makaahinga.

33 Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Ti-itherū o ta ūrīa nī ndūūraga muoyo, ngaamwathaga na guoko kūrī hinya, na guoko gūtambūrūkītio, na mang’ūrī maitanīrīrio.

34 Nīngamūruta ndūrīrī-inī na guoko kūrī hinya, na guoko gūtambūrūkītio, o na mang’ūrī maitanīrīrio, ndīmūcookererie kuuma mabūrūri-inī marīa mwahurunjirwo.

35 Nīngamūrehe werū-inī wa ndūrīrī, na kūu nīkuo ngaamūtuīra ciira tūkīonanaga ūthiū kwa ūthiū.

36 O ta ūrīa ndaatuīrīrie maithe manyu ciira kūu werū-inī wa būrūri wa Misiri-rī, ūguo noguo ngaamūtuīra ciira, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

37 Nīngamūrūmbūiya ngīmūhītūkīria rungu rwa rūthanju rwakwa, na nīngamūrehe ndīmuohanie na kīrīkanīro gīakwa.

* 20:29 Bama nī kuuga kūndū kūrīa gūtūūgīru.

38 Nĩngamũtheria, ndĩmwehererie andũ arĩa aremi na arĩa manjũkağĩrĩra. O na gũtuĩka nĩngamaruta bũrũri ũrĩa matũũragarĩ, matigatoonya bũrũri wa Isiraeli. Hĩndĩ ñyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

39 “ No inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli-rĩ, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Thiĩi mũndũ o mũndũ mũgatungatĩre mĩhianano yanyu! Ti-itherũ thuutha ũcio, nĩmũgathikĩrĩria na mũtigacooka gũthaahia rĩitwa rĩakwa itheru na iheo cianyu na mĩhianano yanyu.

40 ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩgũkorwo kĩrĩma-inĩ gĩakwa gĩtheru, kĩrĩma kĩrĩa kĩraihu gĩa Isiraeli, kũu bũrũri ũcio nĩkuo andũ a nyũmba yothe ya Isiraeli† makaandungatagĩra, na kũu nĩkuo ngaametĩkĩrĩra. Kũu nĩkuo ngaabatario nĩ maruta manyu na iheo cianyu iria njega, o hamwe na magongona manyu mothe marĩa maamũre.

41 Nĩngamwĩtikĩra ta mũrĩ ũbumba ũrĩ na mũtararĩko mwega, rĩrĩa ngamũruta ndũrĩrĩ-inĩ, ndĩmũcookererie kuuma mabũrũri-inĩ marĩa mwahurunjirwo, na nĩngeyonania atĩ ndĩ mũtheru gatagatĩ kanyu maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ.

42 Hĩndĩ ñyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaamũcookia bũrũri wa Isiraeli, bũrũri ũrĩa ndehĩtire njoete guoko na igũrũ atĩ nĩngaũhe maithe manyu.

43 Mũrĩ kũu nĩmũkaririkana mũtugo yanyu na ciĩko ciothe iria mwĩthaahĩtie nacio, na inyuĩ nĩmũkeemena nĩ ũndũ wa ũuru ũrĩa wothe mwaneeka.

44 Nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaamwĩka maũndũ macio nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa, no ti kũringana na mĩthĩre yanyu mĩũru, na mũtugo yanyu mĩũru, na maũndũ manyu mooru marĩa mwĩkaga, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Gũthini

45 Ningĩ kiugo kĩa Jehova gĩkinginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ,

46 “Mũrũ wa mũndũ, roria ũthiũ waku mwena wa gũthini; hunjia ũhoru wa gũũkĩrĩra mwena wa gũthini, na ũrathe ũhoru wa gũũkĩrĩra mũtitũ wa bũrũri ũcio wa mwena wa gũthini.

47 Īra mũtitũ ũcio wa mwena wa gũthini atĩrĩ: ‘Igua kiugo kĩa Jehova. ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Ndĩ hakuhĩ gwakia mwaki thĩinĩ waku, naguo nĩũkaniina mĩtĩ yaku yothe, ĩrĩa mĩigũ nginya ĩrĩa mĩũmũ. Rũrĩrĩmbĩ rũu rũtikahoreka, na ũthiũ o wothe kuuma mwena wa gũthini nginya mwena wa gathigathini nĩũgaacinwo nĩruo.

48 Mũndũ o wothe nĩakoona atĩ nĩ nĩ Jehova nĩ nĩ ndĩwakĩtie; ndũkahoreka.’ ”

49 Hĩndĩ ñyo ngiuga atĩrĩ, “Hĩ! Mwathani Jehova. Maraaria ũhoru wakwa, makoiga atĩrĩ, ‘Githĩ to kwaria araaria na ngerekano?’ ”

21

Babuloni, Rũhiũ rwa Njora rwa Ngai rwa Gũtuanĩra Ciira

1 Kiugo kĩa Jehova nĩkianginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

2 “Mũrũ wa mũndũ, roria ũthiũ waku Jerusalemu, na ũhunjie ũhoru wa gũũkĩrĩrwo kwa handũ-harĩa-haamũre. Ratha ũhoru wa gũũkĩrĩrwo kwa bũrũri ũcio wa Isiraeli,

† 20:40 Nyũmba yothe ya Isiraeli yarũgamĩrĩre Ũthamaki wa Gũthini hamwe na wa Gathigathini.

³ ũwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũgũũkĩrĩra. Nĩngũcomora rūhiũ rwakwa rwa njora kuuma njora-inĩ, na ngwehererie andũ arĩa athingu na arĩa aaganu.

⁴ Tondũ nĩngũkwehereria andũ arĩa athingu na arĩa aaganu-rĩ, rūhiũ rwakwa rwa njora nĩrũgacomorerwo mündũ o wothe kuuma mwena wa gũthini nginya mwena wa gathigathini.

⁵ Hĩndĩ ĩyo, andũ othe nĩmakamenya atĩ niĩ Jehova nĩ niĩ njomorete rūhiũ rwakwa rwa njora kuuma njora-inĩ; rũtigacookio rĩngĩ njora-inĩ.’

⁶ “Nĩ ũndũ ũcio, wee mūrũ wa mündũ caaya! Caaĩra mbere yao, ũrĩ mũthĩĩnĩku ngoro na ũrĩ na kĩa kĩnene.

⁷ Na rĩrĩa magaakũũria atĩrĩ, ‘Ūracaaya nĩkĩ?’ ũkameera atĩrĩ, ‘Nĩ ũndũ wa ũhoru ũrĩa ũroka. Ngoro o yothe nĩkaringĩka, na guoko o guothe kwage hinya; roho o wothe nĩkaringĩka na iru o rĩothe nĩrĩkaregera o ta ũrĩa maaĩ mereeraga.’ Ūhoru ũcio nĩũrooka! Ti-itherũ, ũhoru ũcio nĩũgekĩka, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

⁸ Nakĩo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ:

⁹ “Mūrũ wa mündũ, ratha ũhoru, uuge atĩrĩ, ‘Mwathani ekuuga ũũ:

“ ‘Harĩ rūhiũ rwa njora, harĩ rūhiũ rwa njora,
rũnooretwo rũkohĩga, na rũgathũũo rũkahenia,

¹⁰ rũnooretwo rũrĩ rwa kũũragana,
na rũgathũũo nĩguo rũhenagie ta rũheni!

“ ‘Anga nĩtũgagĩkenera mũthĩgi wa ũthamaki wa mūrũ wakwa Juda? Rũhiũ rũu rwa njora nĩrũiraga mũthĩgi o wothe ta ũcio.

¹¹ “ ‘Rũhiũ rũu rwa njora rũthuurĩtwo nĩguo rũthũũo,
nĩguo rũnyĩitagwo na guoko;

nĩrũnoore na rũgathũũo,
na nĩrũhaarĩrio nĩguo rũneanwo guoko-inĩ kwa mũũragani.

¹² Rĩra na ũgirĩke, wee mūrũ wa mündũ,
nĩgũkorwo nĩrũũkĩrĩire andũ akwa,
o na rũgookĩrĩra athamaki othe a Isiraeli.

Nĩmaneanĩtwo rūhiũ-inĩ rwa njora
marĩ hamwe na andũ akwa.

Nĩ ũndũ ũcio wĩhũũre gĩthũri.

¹³ “ ‘Ti-itherũ kũgeranio nĩgũgooka. Gũgaagĩkara atĩa angĩkorwo mũthĩgi ũcio wa ũthamaki wa Juda, ũrĩa ũiragwo nĩ rūhiũ rũu rwa njora ndũgathĩĩ na mbere? Ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’

¹⁴ “Nĩ ũndũ ũcio, wee mūrũ wa mündũ-rĩ,
ratha ũhoru, na ũhũũre hĩ.

Naruo rūhiũ rũu rwa njora ũreke rũringe maita meerĩ,
o na nĩrũringe maita matatũ.

Nĩ rūhiũ rwa njora rwa kũũragana,
nĩ rūhiũ rwa njora rwa kũũragana kũnene,
rũramahatĩrĩria na mĩena yothe.

¹⁵ Nĩgeetha ngoro iringĩke,
nao arĩa magwĩte maingĩhe,
nĩnjigĩte rūhiũ rwa njora rwa kũũragana
ihingo-inĩ ciao ciothe.

Hĩ! Rũthondeketwo rũhenagie ta rũheni,
rũnyĩitĩtwo nĩguo rũũragane.

¹⁶ Wee rūhiũ rwa njora, temanga mwena wa ũrĩo,
na ningĩ ũtemange mwena wa ũmotho,
na ũtemange kũrĩa guothe ũũgĩ waku ũngĩerekerio.

17 Nii o na niĩ-rĩ, nĩngahũũra hĩ,
 namo mang'ũrĩ makwa mahũahũe.
 Nĩ niĩ Jehova njugĩte ũguo."

18 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ,

19 "Mũrũ wa mũndũ, tema njĩra igĩrĩ cia kũgererwo nĩ rũhiũ rwa njora
 rwa mũthamaki wa Babuloni, cieriĩ ciumĩte bũrũri o ũmwe. Haanda rũri
 harĩa njĩra yahũkĩire ĩrorete itũũra inene.

20 Tema njĩra ĩmwe ĩrĩa rũhiũ rũu rwa njora rũkaagerera rũgĩthĩ
 gũũkĩrĩra Raba kũu kwa Aamoni, na ĩngĩ ya kũgerwo nĩruo rũgĩthĩ
 gũũkĩrĩra Juda hamwe na Jerusalemu kũu kũirigĩre.

21 Nĩgũkorwo mũthamaki wa Babuloni akaarũgama maahũkanĩro ma
 njĩra ĩyo, harĩa njĩra icio cieriĩ ciahũkanĩre, nĩguo aragũrie: Akaahũthĩra
 mĩguĩ agĩcuuka mĩtĩ, na ahooe kĩrĩra harĩ mĩhianano yake, na arorithie
 ini.

22 Guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo, mũtĩ nĩũkagwĩra Jerusalemu, kũrĩa
 akaigithia mĩgogo ya kũmomora rũirigo, na arute watho wa kũũraganwo,
 na kuugĩrĩrio mbugĩrĩrio ya mbaara, nayo mĩgogo ya kũmomora ĩgwo
 ĩhingĩrĩrie ihingo, na aigithie kĩhumbu, na gwakwo ngathĩ ndaaya cia
 mbaara cia gũteithia gũtharĩkĩra itũũra.

23 Ũndũ ũcio nĩũkoneka ta ũtarĩ wa ma kũrĩ andũ arĩa mehĩtite
 atĩ nĩmarĩmwathĩkagĩra, nowe nĩakamaririkania mahĩtia mao, acooke
 amanyiite mĩgwate.

24 "Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekuuga ũũ: 'Tondũ inyuĩ andũ aya
 nĩmũtũmĩte mahĩtia manyu maririkanwo nĩ ũndũ wa ũrĩa ũremi wanyu
 wonekanĩte, ũkaguũria mehia manyu makoneka maũndũ-inĩ mothe
 marĩa mwĩkaga; nĩ ũndũ nĩmwĩkĩte ũguo-rĩ, nĩmũkanyitwo mĩgwate.

25 " 'Wee mũthamaki ũyũ wa Isiraeli, o wee mwaganu na ndũrĩka,
 mũthenya waku nĩmũkinyu, na ihinda rĩaku rĩa kũherithio rĩgakinya
 mũthia.

26 Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ruta kĩremba, na weherie
 tanji. Maũndũ matigacooka gũikara ta ũrĩa maatariĩ: Arĩa anini
 nĩmagatũũgĩrio, nao arĩa atũũgĩrie nĩmakanyiihio.

27 Nĩ mwanangĩko! ĩĩ nĩ mwanangĩko! Nĩngarĩanangithia!
 Rĩtigacookererio nginya hĩndĩ ĩrĩa ũcio mwene rĩo agooka; ũcio nĩwe
 ngaarĩneana kũrĩ we.'

28 "Nawe mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru, uuge atĩrĩ, 'Ũũ nĩguo Mwathani
 Jehova ekuuga ũhoru-inĩ ũkonii Aamoni na irumi ciao:

" 'Harĩ rũhiũ rwa njora, harĩ rũhiũ rwa njora,
 rũcomoretwo rũũragane,
 na rũthũũitwo rũrĩ rwa kũniinana,
 na rwakũhenia ta rũheni!

29 O na gũkorwo nĩ kũrĩ cioneki cia maheeni igũkonii,
 na ũragũri wa maheeni ũgũkonii-rĩ,
 nĩrũkaigĩrĩrwo ngingo
 cia arĩa aaganu, arĩa marĩ a kũũragwo,
 arĩa mũthenya wao ũkinyĩte,
 o acio ihinda rĩao rĩa kũherithio rĩkinyĩte mũthia.

30 Cookia rũhiũ njora thĩinĩ.

Ũrĩ kũu wee wombĩrwo,
 o kũu bũrũri-inĩ ũcio wa maithe manyu,
 nĩkuo ngaagũtuĩra ciira.

31 Nĩngagũitĩrĩra mang'ũrĩ makwa,

na ngũũkĩrĩre na mĩhũmũ ya marakara makwa mahiũ;
nĩngakũneana moko-inĩ ma andũ matarĩ tha,
andũ ohĩgĩrĩru na kũniinana.

³² Wee ũgaatuĩka ngũ cia gwakia mwaki ũcio,
nayo thakame yaku ĩgaitĩrwo kũu bũrũri waku,
ndũgacooka kũririkanwo;
nĩgũkorwo nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie.' "

22

Mehia ma Jerusalemu

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

² "Mũrũ wa mũndũ, nĩũkũrĩtuĩra ciira? Nĩũgũtuĩra ciira itũũra rĩrĩ inene rĩitithagia thakame? Nĩ ũndũ ũcio rĩonie maũndũ marĩa mothe rĩkaga marĩ magigi,

³ ũrĩre atĩrĩ, 'Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Wee itũũra inene rĩrĩa rĩrehithagĩria mũtino nĩ ũndũ wa gũitithia thakame kũu thĩinĩ warĩo, na rĩgethaahia nĩ ũndũ wa gũthondeka mĩhianano,

⁴ nĩũhĩtĩtie nĩ ũndũ wa thakame ĩrĩa ũitĩte, na nĩũthaahĩtio nĩ mĩhianano ĩrĩa ũthondekete. Nĩũtũmĩte matukũ maku makinye mũthia, o nago mũthia wa mĩaka yaku nĩmũkinyu. Nĩ ũndũ ũcio nĩngatũma ũtuĩke kĩndũ kĩmeneku harĩ ndũrĩrĩ, na kĩndũ gĩa gũthekererwo nĩ mabũrũri macio mothe.

⁵ Andũ arĩa marĩ gũkuhĩ na arĩa marĩ kũraya nĩmagakũnyũrũragia, wee itũũra rĩrĩ inene ũrĩ ngumo njũru, na ũkaiyũra ngũĩ.

⁶ " 'Ta rora ũrĩa o ũmwe wa athamaki* a Isiraeli arĩa marĩ thĩinĩ waku ahũthagĩra hinya wake ũũru agĩitithia thakame.

⁷ Nĩmagithĩtie ithe wa ciana o na nyina gĩtĩio marĩ kũu thĩinĩ waku; na marĩ thĩinĩ waku nĩmahinyĩrĩrie ageni na makanyariira mwana ũrĩa ũkuĩrĩrwo nĩ ithe, o na mũtumia wa ndigwa.

⁸ Wee-rĩ, nĩũnyararĩte indo ciakwa iria nyamũre, o na ũgathaahia Thabatũ ciakwa.

⁹ Kũu thĩinĩ waku nĩ kũrĩ andũ maiganagĩrĩra igenyo, na mendete ũiti wa thakame; na thĩinĩ waku nĩ kũrĩ andũ marĩĩaga irio mahooero ma irĩma-igũrũ, na mageeka ciĩko cia ũũra-thoni.

¹⁰ Nĩ kũrĩ andũ thĩinĩ waku mataheaga ũrĩrĩ wa maithe mao gĩtĩio; na thĩinĩ waku nĩ kũrĩ andũ mathũkagia atumia nĩ ũndũ wa gũthiĩ nao mahinda-inĩ mao ma mweri, ihinda-inĩ rĩrĩa marĩ na thaahu.

¹¹ Kũu thĩinĩ waku nĩ kũrĩ mũndũ wĩkaga maũndũ marĩ magigi na mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngĩ, nake ũngĩ ndangĩconoka agĩthũkia mũtumia wa mũriũ, ũngĩ nake agathũkagia mwarĩ wa nyina, o ũcio mwarĩ wa ithe.

¹² Andũ maamũkagĩra mahaki marĩ thĩinĩ waku nĩguo maite thakame; wee ũrĩ mũrĩa-ng'ũũrũ, na nĩwamũkagĩra uumithio mũkĩru, na ũkoona uumithio ũtarĩ kĩhooito kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ na njĩra ya ũhahanyi. Wee nĩũriganĩrwo nĩ nĩ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹³ " 'Ti-itherũ nĩngahũũra hĩ nĩ ũndũ wa uumithio ũcio wonete ũtarĩ wa kĩhooito, na nĩ ũndũ wa thakame ĩrĩa ũitithĩtie kũu thĩinĩ waku.

¹⁴ Mũthenya ũrĩa ngaakũherithia-rĩ ũmĩrĩru waku nĩũgetiiria, kana moko maku magĩe na hinya? Nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie ũhoro ũcio, na nĩ nĩ ngaawĩka.

* **22:6** Aya maarĩ atongoria thĩinĩ wa Isiraeli, no ti athamaki ta thĩinĩ wa 19:1; na 21:12.

15 Nĩngakũharaganĩria ndũrĩrĩ-inĩ, na ngũhurunjĩre mabũrũri-inĩ; na nĩngakinyia thaahu waku mũthia.

16 Hĩndĩ ĩrĩa wee ũgaakorwo ũthaahĩte maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ, nĩũkamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova.’ ”

17 Ningĩ kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ:

18 “Mũrũ wa mũndũ, harĩ niĩ-rĩ, andũ a nyũmba ĩno ya Isiraeli matuĩkĩte o ta gĩko kĩrĩa gĩtigaraga rĩrĩa cuuma ĩratherio na mwaki wa ũturi; acio othe matuĩkĩte o ta gĩcango, na ibati, na kĩgera, o na ngocorai marĩ mwaki-inĩ wa ũturi. O no ta gĩko kĩrĩa gĩtigaraga rĩrĩa betha ĩratherio na mwaki wa ũturi.

19 Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Tondũ inyuotho nĩmũtuĩkĩte gĩko kĩrĩa gĩtigaraga rĩrĩa cuuma ĩratherio na mwaki wa ũturi, nĩngamũcookanĩrĩria kũu Jerusalemu.

20 O ta ũrĩa andũ macookanagĩrĩria betha, na gĩcango, na kĩgera, na ngocorai, o na ibati icua-inĩ rĩa mwaki nĩguo itwekio na mwaki mũhiũ-rĩ, ũguo nĩguo o na niĩ ngaamũcookanĩrĩria ndĩ na marakara na mang’ũrĩ, na ndĩmũikie kũu thĩinĩ wa itũũra inene ndĩmũtwekerie kuo.

21 Nĩngamũcookanĩrĩria na ndĩmũhurutĩre na mang’ũrĩ makwa mahiũ, na inyuĩ nĩmũgatwekerio o kũu thĩinĩ warĩo.

22 O ta ũrĩa betha ĩtwekagĩrio icua-inĩ rĩa mwaki, ũguo noguo o na inyuĩ mũgaatwekerio kũu thĩinĩ warĩo, na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ niĩ Jehova nĩ niĩ ndĩmũitĩrĩrie mang’ũrĩ makwa.’ ”

23 O rĩngĩ kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

24 “Mũrũ wa mũndũ, ĩra bũrũri ũcio atĩrĩ, ‘Wee-rĩ, ũrĩ bũrũri ũkoretwo wagĩte mbura kana rũthuthuũ, mũthenya ũrĩa wa mang’ũrĩ.’

25 Nĩ kũrĩ na ndundu ya gũũkanĩrĩra ya anene akuo marĩ thĩinĩ waguo, nao matariĩ ta mũrũũthi ũkũrarama ũgĩtambuura kĩrĩa ũnyitĩte; marĩnaga andũ, na magakuua mĩthithũ na indo cia goro, na magatũma kũgĩe na atumia aingĩ a ndigwa thĩinĩ waguo.

26 Athĩnjĩri-Ngai akuo mahũthagĩra hinya makiuna watho wakwa, na magathaahia indo ciakwa iria nyamũre; matikũũranaga indo iria nyamũre na iria itarĩ nyamũre; marutanaga atĩ gũtirĩ ngũũrani ya indo irĩ thaahu na iria itarĩ thaahu; na mahingaga maitho matikamenyerere Thabatũ ciakwa, nĩguo ngarumagwo gatagatĩ-inĩ kao.

27 Anene akuo arĩa marĩ kuo matariĩ ta njũũi igĩtambuura kĩrĩa inyitĩte; maitaga thakame na makoora andũ, nĩguo megwatĩre uumithio ũrĩa ũtagĩrĩre.

28 Anabii akuo mamahakagĩra ciĩko icio coka mwerũ, na njĩra ya kũmoonera cioneki cia maheeni, na ũragũri wa maheeni. Moigaga atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ’, o rĩrĩa Jehova atarĩ ũndũ oigĩte.

29 Andũ a bũrũri ũcio mahũthagĩra ũhahanyi na ũtunyani; mahinyagĩrĩria athĩni na abatari, na makanyariira andũ a kũngĩ, makamaagithia kĩhooto.

30 “Ndaacaririe mũndũ thĩinĩ wao ũngĩaka rũthingo na arũgame mbere yakwa mwanya-inĩ, agitĩre bũrũri ũcio, nĩguo ndikaũniine o kũũniina, no ndiigana kuona o na ũmwe.

31 Nĩ ũndũ ũcio nĩngamaitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndĩmaniine na marakara makwa mahiũ, na ndĩmacookererie maũndũ marĩa mothe mekĩte, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

23

Airĩtu Eerĩ a Nyina Ũmwe Itharia

1 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

2 “Mũrũ wa mũndũ, nĩ kwarĩ na andũ-a-nja eerĩ, airĩtu a nyina ũmwe.

3 Nĩmatuĩkire ahũuri maraya kũu bũrũri wa Misiri, makĩambĩrĩria ũmaraya kuuma marĩ ethĩ. Marĩ kũu bũrũri-inĩ ũcio nĩmahutagio nyondo, na makahambatwo ithũri cia ũirĩtu wao.

4 Ũrĩa mũkũrũ eetagwo Ohola, nake mwarĩ wa nyina eetagwo Oholiba. Maarĩ akwa, nao magĩciara aanake na airĩtu. Ohola nĩwe Samaria, nake Oholiba nĩwe Jerusalemu.

5 “Ohola nĩahũũraga ũmaraya o na arĩ wakwa; nake nĩeriragĩria endwa ake, na nĩo andũ a Ashuri, o acio maarĩ njamba cia ita

6 mehumbĩte nguo cia rangi wa bururu, na aathani na anene a ita, acio othe maarĩ andũ ethĩ ciĩrorerwa, o arĩa maathiiaga mahaicĩte mbarathi.

7 Nĩeneanire ta mũmaraya harĩ andũ othe arĩa atĩku thĩinĩ wa Ashuri, na agĩthaahia na mĩhianano yothe ya mũndũ o wotho ũrĩa eeriragĩria.

8 Ndaatiganire na ũmaraya ũcio aambĩrĩrie arĩ bũrũri wa Misiri, rĩrĩa andũ maakomaga nake arĩ mwĩthĩ na makahambataga gĩthũri kĩa ũirĩtu wake, o na magĩkĩrĩrĩria kũhũura ũmaraya nake.

9 “Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũneana harĩ endwa ake, nĩo andũ a Ashuri o acio eeriragĩria.

10 Nĩmamũrutire nguo, makĩmũtunya ariũ na aarĩ ake, na makĩmũũraga na rũhiũ rwa njora. Nĩatuĩkire wa kuunagwo thimo gatagatĩ-inĩ ka andũ-a-nja, nake nĩ aaherithirio.

11 “Mwarĩ wa nyina Oholiba nĩeyoneire maũndũ macio, no merirĩria-inĩ make o na ũmaraya-inĩ wake nĩeekire mĩtugo mĩaganu gũkĩra mwarĩ wa nyina.

12 O nake nĩeriragĩria andũ a Ashuri, arĩa maarĩ aathani na anene a ita, na njamba cia ita ciĩhumbĩte nguo irĩ riiri, o arĩa maathiiaga mahaicĩte mbarathi, acio othe maarĩ andũ ethĩ ciĩrorerwa.

13 Nĩndonire atĩ o nake nĩethaahĩtie; eerĩ maathiiaga na mĩthĩire ihaanaine.

14 “No rĩrĩ, we nĩakĩrĩrĩrie kũhũura ũmaraya. Nĩoonire arũme makururĩtwo rũthingo-inĩ, nayo yarĩ mĩhiano ya Akalidei ikururĩtwo na rangi mũtune,

15 meeohete mĩcibi njohero na iremba mĩtwe icunjuurĩte; othe monekaga mahaana ta atwarĩthia a ngaari cia mbarathi cia ita a Babuloni, andũ a gũciarĩrwo Kalidei.

16 O rĩrĩa aamoonire, nĩamerirĩrie, akĩmatũmĩra andũ kũu Kalidei.

17 Ningĩ andũ a Babuloni magĩũka kũrĩ we, kũu kĩrĩrĩ-inĩ kĩa wendo, nao makĩmũthaahia nĩ ũndũ wa merirĩria mao. Thuutha wa gũthaahio nĩo, agĩtigana nao, akĩira ngoro nĩo.

18 Rĩrĩa aathiire na mbere na ũmaraya wake atekũhitha, na akĩguũria njaga yake, nĩ na nĩ nĩndatiganire nake ngĩmũmena, ngĩtigana nake o ta ũrĩa ndaatiganire na mwarĩ wa nyina.

19 No rĩrĩ, we aakĩrĩrĩrie kũhũura ũmaraya aaririkana matukũ marĩa aarĩ mwĩthĩ, rĩrĩa aarĩ mũmaraya kũu bũrũri wa Misiri.

20 Arĩ kũu, akĩrĩrĩria endwa ake, arĩa ciĩga ciao ciatariĩ ta cia ndigiri, na hinya wao wa ũndũrũme woimaga ta wa mbarathi.

21 Nĩ ũndũ ũcio ũkĩrĩrĩria ũura-thoni wa wĩthĩ waku, rĩrĩa wahambatagwo gĩthũri na ũkahutio nyondo ciaku cia ũirĩtu ũrĩ kũu bũrũri wa Misiri.

22 “Nĩ ũndũ ũcio, wee Oholiba, Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngarahũra endwa aku magũũkĩrĩre, acio watiganire nao ũkĩmamena, ndĩmarehe magũũkĩrĩre kuuma mĩena yothe,

²³ andũ a Babuloni na Akalidei othe, na andũ a kuuma Pekodi, na Shoa, na Koa, marĩ hamwe na andũ a Ashuri othe, aanake arĩa ciĩrorerwa, arĩa othe matuĩtwo abarũthi na anene a ita, na anene a ngaari cia mbarathi cia ita na andũ arĩa marĩ igweta inene, nao othe mathiiga mahaicĩte mbarathi.

²⁴ Nĩmagagũũkĩrĩra marĩ na matharaita, na ngaari cia mbarathi cia ita, na makaari, na marĩ na kĩrĩndĩ kĩingĩ; nao mabange magũũkĩrĩre kuuma mĩena yothe, marĩ na ngo iria nene na iria nini, na mekĩrĩte ngũbia cia kĩgera mĩtwe. Nĩngakũneana kũrĩ o ũherithio, nao nĩmagakũherithia kũringana na ũrĩa matuuanagĩra ciira.

²⁵ Nĩngerekeria marakara makwa ndĩ na ũiru ngũũkĩrĩre, nao nĩmagakũherithia marĩ na marakara manene. Nĩmagagũtinia maniũrũ na matũ, nao andũ anyu arĩa magaatigara nĩmakaniinwo na rũhiũ rwa njora. Magaataha ariũ anyu na aarĩ anyu, nao arĩa anyu magaatigara nĩmakaniinwo na mwaki.

²⁶ Nĩngĩ nĩmagakũruta nguo na makuue mathaga maku marĩa mega.

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio nĩnganiina ũũra-thoni na ũmaraya ũrĩa wee waambĩrĩirie ũrĩ kũu bũrũri wa Misiri. Ndũkarora maũndũ macio ũmerirĩrie, kana ũririkane bũrũri wa Misiri rĩngĩ.

²⁸ “Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ndĩ hakuhĩ gũkũneana kũrĩ acio ũthũire, ngũneane kũrĩ acio wamenire ũkĩmahutatĩra.

²⁹ Magaakũherithia marĩ na rũthũũro, na magũtunye indo ciaku ciothe iria ũnogeire. Magaagũtiga njaga, ũrĩ ũtheri, nacio thoni cia ũmaraya waku nĩikaguũrio. Naguo ũũra-thoni na ũmaraya waku.

³⁰ nĩcio ikũreheire maũndũ macio, nĩgũkorwo nĩwerirĩirie ndũrĩrĩ icio, na ũgĩthaahia na mĩhianano yacio.

³¹ Wee ũrũmĩrĩire mĩthĩire ya mwarĩ wa nyũkwa; nĩ ũndũ ũcio nĩngakũnengera gĩkombe gĩake ũkĩnyiite na guoko gwaku.

³² “Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“Wee ũkaanyũra gĩkombe kĩa mwarĩ wa nyũkwa,
gĩkombe kĩnene na kĩriku;
nĩgĩkarehe kĩnyararo na itheko,
nĩgũkorwo nĩkĩyũrĩrĩru mũno.

³³ Wee nĩũkaiyũrwo nĩ ũrĩũ na kĩa, gĩkombe kĩũ kĩa mwanangĩko na ihooru, gĩkombe kĩũ kĩa mwarĩ wa nyũkwa Samaria.

³⁴ ũgaakĩnyũra na ũkĩinĩkĩrĩre; ũgaakĩringithia thĩ, kĩenyũkange icere, na wĩtarũrange nyondo.

Nĩ nĩ njarĩtie ũhoru ũcio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

³⁵ “Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuona atĩ wee nĩũriganĩrwo nĩ nĩ na ũkanjikia na thuutha waku, no nginya ũcookererwo nĩ maciaro ma ũũra-thoni waku na ũmaraya waku.”

³⁶ Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ: Mũrũ wa mũndũ, nĩũgũtuĩra Ohola na Oholiba ciira? Nĩ ũndũ ũcio marũithie nĩ ũndũ wa mĩtugo yao ĩrĩ magigi,

³⁷ nĩgũkorwo nĩmatharĩtie, namo moko mao maiyũrĩte thakame. Matharĩtie na mĩhianano yao; o na makamĩrutĩra ciana ciao magongona, iria manjarĩire, ituĩke irio ciayo.

³⁸ O na ningĩ ũndũ ũngĩ manjĩkĩte nĩ ũyũ: Ihinda o rĩu nĩmathaahirie handũ-hakwa-harĩa-haamũre, na magĩthũkia Thabatũ ciakwa.

³⁹ Mũthenya o ro ũcio maarutire ciana ciao igongona kũrĩ mĩhianano yao-rĩ, noguo maatoonyire handũ-hakwa-harĩa-haamũre na makĩhathaahia. Ũguo nĩguo meekire thĩinĩ wa nyũmba yakwa.

⁴⁰ “O na ningĩ magĩtũmanĩra arũme arĩa mookire kuuma kũraya, na hĩndĩ irĩa maakinyire, mũgĩthamba nĩ ũndũ wao, na mũkĩhaka rangi maitho, na mũkĩngemia na mathaga.

⁴¹ Ningĩ mũgĩkarĩra ũrĩrĩ warĩtwo na ũkagemio mũno, na hau mbere yaguo hakaigwo metha irĩa mwaigagĩrĩra ũbumba na maguta marĩa maarĩ makwa.

⁴² “Nake nĩarigiicĩirio nĩ kĩrĩndĩ kĩingĩ kĩanegenaga gĩtekũmaka; andũ a Sabea* makĩrehwo kuuma werũ-inĩ, marĩ hamwe na gĩkundi kĩa andũ matarĩ igweta, nao magĩkĩra mĩtumia ũcio na mwarĩ wa nyina bangiri moko, na makĩmekĩra tanji thaka mĩtwe.

⁴³ Ningĩ ngĩaria ũhoro wa ũcio waniinĩtwo hinya nĩ ũtharia, ngiuga atĩrĩ, ‘Rĩu nĩmarekwo mamũhũthĩre ta mũmaraya, nĩgũkorwo ũguo nĩguo atarĩ.’

⁴⁴ Nao magĩkoma nake. O ta ũrĩa arũme makomaga na mũmaraya, ũguo nĩguo maakomire na andũ-a-nja acio maagĩte thoni, nao nĩo Oholo na Oholiba.

⁴⁵ No andũ arĩa athingu nĩmakamaherithia na iherithia rĩa andũ-a-nja arĩa matharagia na magaitithia thakame, tondũ nĩmatharagia, na moko mao maiyũrĩte thakame.

⁴⁶ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mareherei kĩrĩndĩ kĩmookĩrĩre, na mũmaneane maguoyohithio na matahwo.

⁴⁷ Kĩrĩndĩ kũ nĩgĩkamahũũra na mahiga nyuguto na kĩmatemange na hiũ ciao cia njora; gĩkooraga aanake na airĩtu ao, na gĩcine nyũmba ciao.

⁴⁸ “Nĩ ũndũ ũcio nĩnganiina ũũra-thoni kũu bũrũri ũcio nĩguo andũ-a-nja othe makaanio, matikaneke maũndũ ma ũtharia ta inyuĩ.

⁴⁹ Inyuĩ nĩmũkaherithio nĩ ũndũ wa ũũra-thoni wanyu, na mũcookererwo nĩ maciaro ma mehia manyu ma kũhooya mĩhianano. Na inyuĩ hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Mwathani Jehova.”

24

Nyũngũ ya Kũruga

¹ Mwaka-inĩ wa kenda, mũthenya wa ikũmi wa mweri wa ikũmi, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, andĩka mũthenya wa ũmũthĩ nĩ tarĩki ciigana, o ũyũ wa ũmũthĩ, tondũ mũthenya ũyũ wa ũmũthĩ mũthamaki wa Babuloni nĩarigiicĩirie Jerusalemu.

³ Arĩria andũ aya a nyũmba ĩno nemi na ngerekano, ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:

“ ‘Hagĩra nyũngũ ya kũruga;

mĩhagĩre na ũmĩitĩrĩre maaĩ.

⁴ ĩkĩra icunjĩ cia nyama thĩinĩ wayo,

icunjĩ ciothe iria njega, ta cia kũgũrũ na guoko.

Mĩiyũrie na mahĩndĩ marĩa mega mũno;

⁵ oya nyamũ irĩa njega mũno rũũru-inĩ.

Igĩrĩra ngũ rungu rwayo nĩ ũndũ wa mahĩndĩ;

reke ĩtherũke,

namo mahĩndĩ mahĩre o kũu thĩinĩ wayo.

* **23:42** Andũ a Sabea maatũũraga bũrũri wa Arabia na maarĩ onjoria (Ayub 6:19).

6 “ Nīgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “ Kaĩ itũũra rĩu inene rĩitithagia thakame rĩrĩ na haro-ĩ,
 o na nyũngũ ĩyo ĩrĩ na mũcura,
 ĩrĩa gĩkũrĩ kĩayo gĩtangĩthira!
 Mĩonorie kĩrung’o, o kĩrung’o,
 itegũcuukĩrwo mĩtĩ.

7 “ Nīgũkorwo thakame ĩrĩa rĩitithĩtie ĩrĩ o thĩinĩ warĩo:
 Rĩamĩitire o kũu rwaro-inĩ rwa ihiga itheri;
 rĩtiamĩitire tũiri-inĩ,
 harĩa rũkũngũ rũngĩamĩthikire.

8 Nĩgeetha njarahũre mang’ũrĩ na ndĩrĩhĩrie-rĩ,
 ndaitire thakame yarĩo rwaro-inĩ rwa ihiga itheri,
 nĩguo ndĩgathikwo.

9 “ Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga:
 “ Kaĩ itũũra rĩu inene rĩitithagia thakame rĩrĩ na haaro-ĩ!
 O na nĩ nĩngacookanĩrĩria ngũ hĩba ndaaya na igũrũ.

10 Nĩ ũndũ ũcio iganĩrĩra ngũ,
 na wakie mwaki.

Ruga nyama icio wega,
 na ũtukanie na indo cia gũcamia wega;
 namo mahĩndĩ ũreke macure.

11 Nĩngĩ ũhagĩre nyũngũ ĩyo theri makara-inĩ,
 nginya ĩhiũhe na gĩcango kĩayo gĩtunĩhe,
 nĩguo gĩko kĩayo gĩtweke,
 na gĩkũrĩ kĩayo gĩcinwo, gĩthire.

12 Nĩkĩremete njĩra ciothe;
 gĩkũrĩ kĩu kĩayo ti kĩrute,

o na gĩacinwo na mwaki.

13 “ Rĩu-rĩ, gĩko gĩaku nĩ ũũra-thoni. Tondũ ngeretie gũgũtheria, no wee
 ndũngĩthera gĩko gĩaku, wee ndũngĩthera rĩngĩ nginya mang’ũrĩ makwa
 ma gũgũũkĩrĩra makahũahũa.

14 “ Nĩ Jehova nĩnjarĩtie. Ihinda nĩikinyu njĩke ũndũ. Ndikerigĩrĩria;
 na ndikaiguanĩra tha kana ndĩricũkwo. Ũgaatuĩrwo ciira kũringana na
 mĩtugo yaku, na ciiko ciaku, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

Mũtumia wa Ezekieli Gũkua

15 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

16 “ Mũrũ wa mũndũ, atĩrĩ, ndĩ hakuhi gũkwehereria kĩrĩa gĩkenagia
 maitho maku mũno na igũtha o rĩmwe. No rĩrĩ, ndũgacakae kana ũrĩre,
 o na kana ũite maithori.

17 Caaya ũkirĩte; tiga kũrĩrĩra ũcio ũkuĩte. Ikara wĩohete kĩremba
 mũtwe na wĩkirĩte iraatũ magũrũ; ndũkehumbĩre kanua kana ũrĩe irio
 cia mũtugo wa hĩndĩ ya macakaya.”

18 Nĩ ũndũ ũcio ngĩrooka kwarĩria andũ rũciinĩ, na hwaĩ-inĩ ũcio
 mũtumia wakwa agĩkua. Rũciinĩ rũrũ rũngĩ ngĩka o ta ũrĩa ndaathĩtwo
 njĩke.

19 Nao andũ acio makĩnjũũria atĩrĩ, “Kaĩ ũtangĩtwĩra ũhoro wa maũndũ
 maya na ũrĩa matũkoniĩ?”

20 Nĩ ũndũ ũcio ngĩmeera atĩrĩ, “Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire,
 ngĩrwo atĩrĩ:

21 Īra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Ngirie gũthaahia handũ-hakwa-harĩa-haamũre, hau gũikaro kĩa hinya kĩrĩa mwĩtĩaga nakĩo, o kũu gĩkenagia maitho manyu, kĩrĩa mwendete. Ariũ na aarĩ anyu arĩa mwatigire na thuutha makaaniinwo na rũhiũ rwa njora.

22 Na inyuĩ nĩmũgeeka o ta ũguo nĩ njĩkĩte. Mũtikehumbĩra kanua kana mũrĩe irio cia mũtugo wa hĩndĩ ya macakaya.

23 Nĩmũgaikara mwĩohete iremba mĩtwe na mwĩkĩrĩte iraatũ magũrũ. Mũtigacakaya kana mũrĩre, no nĩmũkahwererekera tondũ wa mehia manyu na mũcaayage thĩinĩ wanyu.

24 Ezekieli agaatuĩka rũuri harĩ inyuĩ; mũgeeka o ta ũguo we ekĩte. Hĩndĩ ĩrĩa maũndũ macio mageekĩka-rĩ, nĩrĩo mũkaamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Mwathani Jehova.’

25 “Nawe mũrũ wa mũndũ, mũthenya ũrĩa ngeeheria gũikaro kĩa kĩa hinya, gĩkeno kĩa na riiri wao, na kĩndũ kĩrĩa gĩkenagia maitho mao, na wendĩ wa ngoro ciao, na aanake na airĩtu ao o nao,

26 mũthenya ũcio mũndũ ũrĩte kwao nĩagakũrehera ũhoru.

27 Hĩndĩ ĩyo kanua gaku nĩgagatumũka; nĩũkaria nake, na ndũgacooka gũkĩra. Nĩ ũndũ ũcio wee ũgaatuĩka rũuri harĩo, nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.”

25

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Amoni

1 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre ngũrwo atĩrĩ:

2 “Mũrũ wa mũndũ, erekeria ũthiũ waku harĩ Amoni, na ũmarathĩre ũhoru wa kũmookĩrĩra.

3 Meere atĩrĩ, ‘Iguai kiugo kĩa Mwathani Jehova. Ūũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Tondũ nĩmuoigire, “Aha!” Igũrũ rĩa harĩa-hakwa-haamũre hĩndĩ ĩrĩa haathaahirio, o na igũrũ rĩa bũrũri wa Isiraeli rĩrĩa wanangirwo, na ningĩ igũrũ rĩa andũ a Juda hĩndĩ ĩrĩa maatahirwo-rĩ,

4 nĩ ũndũ ũcio nĩngũmũneana kũrĩ andũ a kũu irathĩro mũtuĩke kĩndũ kĩa. Nĩmagaaka kambĩ ciikaro ciao na mambe hema ciao, thĩinĩ wanyu; nĩmakaarĩa matunda manyu, na manyue iria rĩanyu.

5 Nĩngagarũra Raba gũtuĩke ũrĩithio wa ngamĩra, nakuo Amoni gũtuĩke gwa kwarahwo nĩ ng’ondũ. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

6 Nĩgũkorwo ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Tondũ inyuĩ nĩmũhũrĩte hĩ na mũkaringithia makinya manyu thĩ, mũgĩkenagĩrĩra bũrũri wa Isiraeli mũrĩ na rũmena ruothe rwa ngoro cianyu,

7 nĩ ũndũ ũcio nĩngamũtambũrũkĩria guoko gwakwa, ndĩmũũkĩrĩre na ndĩmũneane mũtahwo nĩ ndũrĩrĩ. Nĩngamweherania na ndũrĩrĩ, na ndĩmũniine mabũrũri-inĩ. Nĩngamwananga, na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’ ”

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Moabi

8 “Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: “Tondũ Moabi na Seiru moigire atĩrĩ, “Ta rora, nyũmba ya Juda ĩtuĩkĩte o ta ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe,”

9 nĩ ũndũ ũcio nĩngaguũria rũbaru rwa Moabi, nyambĩrĩrie na matũũra makuo ma mĩhaka-inĩ, na nĩmo Bethi-Jeshimothu, na Baali-Meoni, na Kiriathaimu, na nĩmo monagwo marĩ riiri wa bũrũri ũcio.

10 Nĩnganeana Moabi hamwe na Amoni moko-inĩ ma andũ a Irathĩro matuĩke indo ciao, nĩgeetha Amoni acio matikanaririkanwo ndũrĩrĩ-inĩ;

11 na niĩ nĩngaherithia Moabi. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ niĩ niĩ niĩ Jehova.’ ”

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Edomu

12 “Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Tondũ Edomu nĩerĩhĩrie harĩ nyũmba ya Juda na agĩtuĩka mũhĩtia mũno niĩ ũndũ wa gwĩka ũguo-rĩ,

13 niĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩngatambũrũkia guoko gwakwa njũkĩrĩre Edomu na njũrage andũ akuo na mahiũ mao. Nĩngakwananga, na kuuma Timani nginya Dedani, nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora.

14 Nĩngerĩhĩria harĩ Edomu na guoko kwa andũ akwa Isiraeli, nao nĩmageeka Edomu kũringana na marakara makwa na mang’ũrĩ makwa; nĩmakamenya kwĩrĩhĩria gwakwa, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Filistia

15 “Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ; ‘Tondũ Afilisti nĩmekire maũndũ ma kwĩrĩhĩria, na makĩrĩhĩria marĩ na rũmena ngoro-inĩ ciao na marĩ na muku wa matukũ maingĩ magĩtua atĩ nĩmekwananga Juda,

16 niĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ngirie gũtambũrũkia guoko gwakwa njũkĩrĩre Afilisti, na nĩngeheria Akerethi na nyanange arĩa matigaire ndwere-inĩ cia iria.

17 Nĩngerĩhĩria harĩ na rĩrĩhĩria inene na ndĩmaherithie ndĩ na mang’ũrĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ niĩ niĩ niĩ Jehova, hĩndĩ ĩrĩa ngeerĩhĩria harĩ.’ ”

26

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Turo

1 Mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe, mũthenya wa mbere wa mweri, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

2 “Mũrũ wa mũndũ, tondũ Turo* riugĩte atĩrĩ ũhoru wa Jerusalemu, ‘Aha! Kĩhingo gĩa gũtoonya kwa ndũrĩrĩ nĩkiunange, na niĩ ngahingũrĩrwo mĩrango yarĩo; rĩu tondũ niĩ kwanangĩtwo-rĩ, nĩngũgaacĩra,’

3 niĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova oigĩte ũũ: Nĩngũgũũkĩrĩra wee Turo, na nĩngarehe ndũrĩrĩ nyingĩ igũũkĩrĩre, ta iria rĩgĩkia makũmbĩ marĩo na igũrũ.

4 Nĩmakananga thingo cia Turo, na mamomore mĩthiringo yarĩo ĩrĩa mĩraihu na igũrũ; nĩngate kagoto karĩo na ndĩgũtue rwaro rwa ihiga itheri.

5 Kũu iria-inĩ gũgaatuĩka kũndũ gwa gũtambũrũkĩria nga cia gũtega thamaki, nĩgũkorwo ũhoru ũcio niĩ niĩ njarĩtie, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Narĩo itũũra rĩu rĩgaatuĩka rĩa gũtahwo niĩ ndũrĩrĩ,

6 nakuo kũndũ kwarĩo kũrĩa gũtũũragwo kũu bũrũri-thĩinĩ nĩgũkaniinwo na rũhiũ rwa njora. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ niĩ niĩ niĩ Jehova.

7 “Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuuma mwena wa gathi-gathini nĩngarehe Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni, mũthamaki wa athamaki, okĩrĩre Turo arĩ na mbarathi, na ngaari cia ita, na ahaici a mbarathi, na mbũtũ nene ya ita.

* 26:2 Turo rĩarĩ itũũra inene rĩa gĩcigĩrĩra kĩa Foinike; Ezekieli aarathire ũhoru wa gũũkĩrĩra Turo gũkĩra mũnabii ũngĩ o wothe.

8 Nĩakananga kũndũ gwaku gwa gũtũũrwo kũu bũrũri-inĩ na rũhiũ rwa njora, na arute wĩra wa gũkũrigiicĩria, agũũkĩrĩre, aakithie ihumbu nginya thingo-inĩ ciaku, na ambararie ngo ciake agũũkĩrĩre.

9 Nĩakoonereria nditi ya mĩgogo amomere thingo ciaku, na amomere mĩthiringo yaku ĩria mĩraihu na igũrũ na indo ciake cia mbaara.

10 Mbarathi ciake igaakorwo irĩ nyingĩ ũũ atĩ nĩigagũthika na rũkũngũ. Thingo ciaku nĩikainaina nĩ ũndũ wa inegene rĩa mbarathi cia mbaara, na makaari, na ngaari cia ita hĩndĩ ĩria agaatoonyera ihingo-inĩ ciaku ta ũria andũ matoonyaga itũũra inene rĩria thingo imomoretwo.

11 Mahũngũ ma mbarathi ciake nĩmakaranga njĩra ciaku ciothe; nĩakooraga andũ aku na rũhiũ rwa njora, nacio itugĩ ciaku cia hinya nĩikaagũa thĩ.

12 Nĩmagagũtaha ũtonga waku na magũtunye indo ciaku cia wonjoria; nĩmakamomora thingo ciaku na matharie nyũmba ciaku iria njega, na maikie mahiga maku, na mbaũ, o na kagoto iria-inĩ.

13 Nĩngakinyia inegene rĩa nyĩmbo ciaku mũthia, na mũgambo wa inanda ciaku cia mũgeeto ndũkaiguuo rĩngĩ.

14 Nĩngatũma ũtuĩke rwaro rwa ihiga itheri, na nĩũgatuĩka handũ ha gũtambũrũkĩrio nga cia gũtega thamaki. Ndũgacooka gwakwo rĩngĩ, nĩ ũndũ nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie ũhoru ũcio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

15 “Mwathani Jehova ekwĩra Turo atĩrĩ: Mabũrũri marĩa marĩ ndwere-inĩ cia iria githĩ matikainaina nĩ mũrurumo wa kũgũa gwaku, hĩndĩ ĩria arĩa magurarĩtio magaacaaya, nayo njũragano yũraganwo thĩnĩ waku?

16 Ningĩ anene othe arĩa marĩ ndwere-inĩ cia iria nĩmakehera itĩ-inĩ ciao cia ũnene, na marute nguo ciao iria ndaaya, na marute nguo ciao iria ng’emie. Mahumbĩtwo kĩmako, magaikara thĩ makĩinainaga mahinda mothe, maguoyohetio nĩwe.

17 Hĩndĩ ĩyo nĩmakoerera icakaya rĩgũkoniĩ, makwĩre atĩrĩ:

“Kaĩ ũrĩ mwanange-ĩ, o wee itũũra rĩrĩ igweta,
o wee watũũragwo nĩ andũ arĩa maathiiaga iria-inĩ-ĩ!
Wee nĩwe warĩ na ũhoti kũu iria-inĩ,
wee na atũũri aku;

nĩwatũmaga arĩa othe maatũũraga kuo
manyiitwo nĩ guoya.

18 Rĩu-rĩ, mabũrũri marĩa marĩ ndwere-inĩ cia iria
nĩmakainaina mũthenya wa kũgũa gwaku;

icigĩrĩra cia iria-inĩ
nĩikamakio nĩ kũmomoka gwaku.’

19 “Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Hĩndĩ ĩria ngaatũma ũtuĩke itũũra inene rĩtiganĩrio, ũhaane ta matũũra manene marĩa matatũũragwo, na hĩndĩ ĩria ngaareka ũriku wa iria ũkũhumbĩre, naguo ũingĩ wa maaĩ marĩo ũgũthike-rĩ,

20 hĩndĩ ĩyo nĩguo ngaagũikũrũkia hamwe na arĩa maikũrũkagio irima-inĩ harĩ andũ arĩa a tene. Nĩngatũma ũtũũre mũhuro wa thĩ, ta kũndũ kũria gũtũũrĩte gũkirĩte ihooru o kuuma tene, hamwe na arĩa maikũrũkagio irima-inĩ, nawe ndũgacooka kana ũikare gũkũ bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo.

21 Nĩngatũma ũrĩkĩrĩrie na kĩmako kĩnene, nawe ndũgacooka kuonwo rĩngĩ. ũgaacaragio na ndũgacooka kuoneka, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

27

Gũcakaĩra Turo

- 1 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ,
 2 “Mũrũ wa mũndũ, cakaya nĩ ũndũ wa Turo.
 3 Īra Turo, itũũra rĩu rĩrĩ itoonyero-inĩ rĩa iria, rĩu rĩonjoranagia na andũ a ndwere-inĩ nyingĩ cia iria atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:
 “ ‘Ugaga atĩrĩ, wee Turo,
 “Niĩ thakarĩte ngarĩkia.”
 4 Wathani waku warĩ o kũu iria gatagatĩ;
 aaki aku nĩo maatũmire ũthaka waku ũkinyanĩre.
 5 Maagũthondekeire mbaũ ciaku ciothe
 na mĩkarakaba kuuma Seniru;*
 nĩmooire mĩtarakwa ya kuuma Lebanoni
 nĩguo magũthondekere mũtĩ wa kĩbebero.
 6 Nayo mĩtĩ ya gũtwarithia marikabu
 makĩmĩthondeka na mĩgandi kuuma Bashani;
 nacio mbaũ cia mĩthithinda cioimĩte ndwere-inĩ cia iria rĩa Kitimu,
 magĩgwakĩra nacio marikabu thĩinĩ, igemetio na mĩguongo.
 7 Taama mwega wa gatani ũrĩa mũgemie wa kuuma bũrũri wa Misiri
 nĩguo warĩ gĩtama gĩaku gĩa gũtwara marikabu,
 na noguo warĩ bendera yaku;
 ciandarũa ciaku cia kũhumbĩra igũrũ na cio
 ciarĩ cia rangi wa bururu na wa ndathi,
 kuuma ndwere-inĩ cia iria mwena wa Elisha.†
 8 Andũ a Sidoni‡ na Arivadi nĩo maatwarithagia marikabu ciaku;
 nao andũ aku arĩa oogĩ, wee Turo, nĩo maarutaga wĩra marikabu-inĩ.
 9 Mabundi arĩa akũrũ a Gebali
 nĩo maarutaga wĩra wa gũthinga mĩanya kũu marikabu-inĩ.
 Marikabu ciothe cia iria-inĩ na atwarithia a cio
 mookĩte kũu nĩguo mũthogorane nao indo ciaku.
 10 “ ‘Andũ a Perisia, na Ludu, na Putu
 nĩo maatungataga marĩ thigari mbũtũ-inĩ ciaku cia ita.
 Maacuuragia ngo na ngũbia ciao cia kĩgera thingo-inĩ ciaku,
 igakũrehagĩra riiri.
 11 Andũ a Arivadi na Heleki
 nĩo maarangagĩra thingo ciaku mĩena yothe;
 nao andũ a Gamadi
 nĩo maakoragwo marĩ mĩthiringo-inĩ yaku ĩrĩa mĩraihi na igũrũ.
 Maacuuragia ngo ciao gũthiũrũrũkĩria thingo ciaku;
 magĩtũma ũthaka waku ũkinyanĩre.
 12 “ ‘Andũ a Tarishishi§ nĩmarutithanirie wĩra wa wonjoria nawe nĩ
 ũndũ wa ũrĩa warĩ na ũtonga mũnene wa indo; nĩmakũũranagia indo
 ciaku cia wonjoria na betha, na kĩgera, na mabati, na ngocorai.
 13 “ ‘Ningĩ andũ a Javani, na Tubali, na Mesheki nĩmoonjorithanagia
 nawe; maakũũranagia indo ciaku na ngombo, na indo ciao cia gĩcango.
 14 “ ‘Andũ a Bethi-Togarima nĩmakũũranagia indo ciaku cia wonjoria na
 mbarathi cia wĩra, na mbarathi cia ita, o na nyũmbũ ciao.

* 27:5 Na norĩo itũũra rĩa Herimoni. † 27:7 Elisha rĩarĩ itũũra inene mwena wa irathĩro wa Kuporo. ‡ 27:8 Sidoni rĩarĩ itũũra rĩa gĩcukĩro kĩa marikabu kilomita 40 mwena wa gathigathini wa Turo. § 27:12 Tarishishi rĩarĩ itũũra rĩarĩ ndwere-inĩ cia iria mwena wa gũthini wa Sipania (1Ath 10:22; Jon 1:3).

15 “ ‘Ningĩ andũ a Dedani nĩmoonjorithanagia nawe, na mabũrũri maingĩ ma ndwere-inĩ cia iria maarĩ agũri a indo ciaku; maakũrĩhaga na mĩguongo na mĩbĩngũ.

16 “ ‘Ningĩ andũ a Suriata nĩmarutithanirie wĩra wa wonjoria nawe tondũ wa indo ciaku kũingĩha; nĩmakũũranirie indo ciaku cia wonjoria na tũhiga twa thumarati, na mataama ma rangi wa ndathi, na nguo iria ng’emie, na gatani ĩrĩa njega, na maricani, o na tũhiga twa goro tũrĩa tũtune.

17 “ ‘Juda na Isiraeli nĩmoonjorithanagia nawe; magĩkũũrania indo ciaku cia wonjoria na ngano ya kuuma Minithu, na theremende, na ũũkĩ, na maguta, na ũbani.

18 “ ‘Ningĩ andũ a Dameski,* tondũ wa indo ciaku nyingĩ na ũtonga waku mũnene wa indo, nĩmarutithanirie wĩra wa kwonjorithia nawe wa wendia wa ndibei ya kuuma Helibona, na guoya wa ng’onde wa kuuma Zaharu.

19 “ ‘Ningĩ andũ a Avedani, na Ajavani moimĩte Uzali nĩmagũraga indo ciaku cia wonjoria; nĩmakũũranagia indo ciaku cia wonjoria na igeria iria ndure, na mahuti marĩa manungi wega, o na mũtarathini.

20 “ ‘Ningĩ andũ a Dedani nĩo mwonjorithanagia nao matandĩko ma mbarathi.

21 “ ‘Ningĩ andũ a Arabia na anene othe a Kedari maarĩ agũri a indo ciaku; nĩmarutithanirie wĩra wa wonjoria nawe wa tũgondu, na ndũrũme, na mbũri.

22 “ ‘Nao onjoria a kuuma Sheba na Rama nĩmoonjorithanagia nawe; nĩ ũndũ indo ciaku cia wonjoria maacikũũranagia na indo iria njega mũno cia mĩthemba yothe ya mahuti manungi wega, na tũhiga twa goro, na thahabu.

23 “ ‘Ningĩ andũ a Harani,† na Kane, na Edeni, marĩ hamwe na onjoria a Sheba, na Ashuri, na Kilimadi nĩmoonjorithanagia nawe.

24 Kũu ndũnyũ-inĩ yaku-rĩ, nĩmoonjorithanagia nawe nguo iria thaka, na itambaya cia bururu, na nguo iria ng’emie, na mĩgeka ya marangi maingĩ ĩtumĩtwo na ndigi njogotho ikundĩkĩtwo ikanyiitio.

25 “ ‘Marikabu cia Tarishishi
nĩcio igũkuuagĩra indo ciaku cia wonjoria.

Ūiyũrĩrĩrio mĩrigo mĩritũ
o kũu iria gatagatĩ.

26 Andũ aku arĩa matwarithagia marikabu
magũtwaraga maria-inĩ gatagatĩ.

No rĩrĩ, rũhuho rwa mwena wa irathĩro
nĩrũgakuunanga ũtuĩkange icunjĩ
ũrĩ kũu iria gatagatĩ.

27 Ūtonga waku, na indo ciaku cia wonjoria, na cia wendia,
na thigari ciaku cia iria-inĩ, na arĩa marutaga wĩra marikabu-inĩ,
na arĩa marutaga wĩra wa gũthinga,
na onjorithia aku, na thigari ciaku ciothe,
na mũndũ ũngĩ o wothe ũrĩ marikabu-inĩ,
nĩmagatoonyerera iria gatagatĩ
mũthenya ũrĩa marikabu yaku ĩkoinĩkanga.

28 Mabũrũri marĩa mariganĩtie na iria nĩmagathingitha
hĩndĩ ĩrĩa aruti wĩra aku a marikabu-inĩ magaakaya.

* 27:18 Dameski rĩarĩ itũũra inene rĩa Suriata. † 27:23 Harani rĩarĩ itũũra inene rĩa Karikemishi, na rĩarĩ na ngumo ũhoro-inĩ wa wonjoria na ũhooi wa ngai ya mweri.

- 29 Arĩa othe mahutanagia na mũiko ya gũtwarithia marikabu nĩmagatiganĩria marikabu ciao;
thigari cia iria-inĩ na arĩa othe marutaga wĩra marikabu-inĩ makaarũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria.
- 30 Makaanĩrĩra, makũrĩrĩre marĩ na ruo;
makeitĩrĩria rũkũngũ mĩtwe, na megaragarie mũhu-inĩ.
- 31 Makenja mĩtwe yao nĩ ũndũ waku,
na mehumbe nguo cia makũnia.
Nĩmagakũrĩrĩra marĩ na ruo rwa ngoro,
na macakae nĩ kĩaha.
- 32 Na hĩndĩ iyo maragirĩka magĩgũcakayagĩra-rĩ,
nĩmakambĩrĩria macakaya magũkonĩĩ, makiugaga atĩrĩ:
“Nũũ ũrĩ wakirio ta Turo,
athiũrũrũkĩirio nĩ iria?”
- 33 Hĩndĩ ĩrĩa indo ciaku cia wonjoria ciatwaragwo iria-inĩ-rĩ,
nĩwaiganithirie mabataro ma ndũrĩrĩ nyingĩ;
nĩ ũndũ wa ũtonga waku mũnene,
na ũingĩ wa indo ciaku cia wonjoria,
ũgĩtongia athamaki a thĩ.
- 34 Rĩu nĩwanangĩtwo nĩ iria
o kũu maaĩ-inĩ marĩa mariku;
nĩũtoonyereire hamwe na indo ciaku cia wonjoria,
o na arĩa othe mũtwaranaga nao.
- 35 Arĩa othe matũũraga mabũrũri-inĩ marĩa marĩ ndwere-inĩ cia iria
nĩmamakĩte nĩ ũndũ waku;
athamaki ao mainainaga nĩ kũmaka,
na magathita ithiithi nĩ guoya.
- 36 Nao onjoria marĩ gatagatĩ ka ndũrĩrĩ nĩmarakũnyũrũria;
nĩũkinĩyĩte mũthia wa kũguoyohithania,
nawe ndũgacooka kuonwo rĩngĩ.’ ”

28

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Mũthamaki wa Turo

- 1 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:
2 “Mũrũ wa mũndũ, ĩra mũnene wa Turo atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova oigĩte ũũ:
“ Nĩ ũndũ ngoro yaku nĩyambararĩtie,
uugaga atĩrĩ, “Nĩ ndĩ ngai;
njikaragĩra gĩtĩ gĩa ũthamaki kĩa ngai
kũu iria gatagatĩ.”
No wee ũrĩ mũndũ na ndũrĩ ngai,
o na watũka wĩciiragia atĩ ũrĩ mũũgĩ o ta ngai.
3 Wee-rĩ, ũkĩrĩ mũũgĩ gũkĩra Danieli?
Anga gũtirĩ hitho ũngĩhithwo?
4 Tondũ wa ũũgĩ waku na ũmenyo waku,
nĩwĩgĩrĩire na ũtonga,
na ũkehaĩra thahabu na betha
mĩthiithũ-inĩ yaku.
5 Tondũ wa ũmenyi waku mũnene wa wonjoria,
nĩwĩongereire ũtonga,
na nĩ tondũ wa ũtonga waku,
ngoro yaku nĩgĩite na mwĩtĩio.

6 “ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ:
 “ Tondũ wĩciiragia ũrĩ mũũgĩ,
 ũkohĩga o ta ngai-rĩ,
 7 nĩngũkũrehithĩria andũ a kũngĩ magũũkĩrĩre,
 nacio nĩ ndũrĩrĩ iria itarĩ tha o na hanini;
 nĩigacomora hiũ ciacio cia njora ciũkĩrĩre ũthaka waku na ũũgĩ waku,
 na itheecange riiri waku mũcangararu.
 8 Nĩmagagũikũrũkia magũkinyie irima-inĩ,
 na nĩũgaakua gĩkuũ kĩa ũhinya kũu gatagatĩ ka iria.
 9 Hĩndĩ iyo nĩũkoiga atĩ, “Nĩ ndĩ ngai,”
 ũrĩ mbere ya acio magaakũũraga?
 Ūgaakorwo ũrĩ o mũndũ, no ti ngai,
 ũrĩ moko-inĩ ma acio magaakũũraga.
 10 Ūgaakua gĩkuũ ta kĩa andũ arĩa mataruaga,
 moko-inĩ ma andũ a kũngĩ.
 Nĩ nĩ njugĩte ũguo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

11 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:
 12 “Mũrũ wa mũndũ, ambĩrĩria macakaya makoniĩ mũthamaki wa Turo,
 ũmwĩre atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:
 “ Wee warĩ kĩonereria kĩa ũkinyanĩru,
 ũkaiyũrwo nĩ ũũgĩ, na ũgathakara o biũ.
 13 Wee watũũrĩte Edeni,
 mũgũnda wa Ngai;
 wagemetio na kahiga gothe ka goro ta:
 wakiki ĩrĩa ndune, na yakuti ĩrĩa ya rangi wa ngoikoni, na arimathi,
 na thumarati ĩrĩa theru, na onigithi, na njathibi,
 na yakuti ĩrĩa ya rangi wa bururu, na thumarati ĩrĩa nduru, na
 baregethu.
 Magemio maku maathondeketwo na thahabu;
 mũthenya ũrĩa wee wombirwo noguo maahaarĩrio.
 14 Waitĩrĩrio maguta ũtuĩke ta kerubi mũgitanĩri,
 na nĩkĩo ndaakwamũrĩre.
 Wee warĩ kĩrĩma-igũrũ kĩrĩa gĩtheru kĩa Ngai;
 waceeragĩra mahiga-inĩ ma mwaki.
 15 Ndwarĩ na ũcuuke mũthĩire-inĩ yaku,
 kuuma mũthenya ũrĩa wombirwo,
 nginya rĩrĩa waganu wonekire thĩinĩ waku.
 16 Tondũ wa wonjoria waku kũingĩha, nawe ũkĩhĩa.
 Nĩ ũndũ ũcio ngĩkũrutũrũra kuuma kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai ũnyararĩkĩte,
 na wee kerubi, wee ũgitanagĩra,
 ngĩkũingata wehere mahiga-inĩ macio ma mwaki.
 17 Ngoro yaku nĩyanyitirwo nĩ mwĩtĩo
 nĩ ũndũ wa ũthaka waku,
 nawe ũgĩthũkia ũũgĩ waku
 nĩ ũndũ wa riiri waku.
 Nĩ ũndũ ũcio ngĩgũikia thĩ;
 ndaagũtuire kĩnyararo ũrĩ mbere ya athamaki.
 18 Nĩ ũndũ wa mehĩa maku maingĩ na wonjoria ũtarĩ wa ma,
 nĩũthaahĩtie kũndũ gwaku kũrĩa-gũtheru.
 Nĩ ũndũ ũcio ngĩtũma mwaki uume thĩinĩ waku,
 naguo ũgĩkũniina,

na ngigūtua mūhu hau thī,
 maitho-inĩ ma arĩa meeroragĩra.
 19 Ndūrĩrĩ ciothe iria ciakũũ,
 nĩcigegetio nĩwe;
 nĩũkinyĩte mũthia wa kũguoyohithia,
 nawe ndũgacooka kuonwo rĩngĩ.’ ”

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Sidoni

20 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:
 21 “Mũrũ wa mũndũ, erekeria ũthiũ waku Sidoni; rĩrathĩre ũhoru wa kũrĩũkĩrĩra,
 22 ũrĩire atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:
 “ ‘Wee Sidoni, nĩngũgũũkĩrĩra,
 na nĩngegĩra na riiri thĩinĩ waku.
 Nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova,
 hĩndĩ irĩa ngaarĩrehere iherithia,
 na ndĩonanie atĩ ndĩ mũtheru thĩinĩ warĩo.
 23 Nĩngarĩrehithĩria mũthiro,
 na ndũme thakame ietherere njĩra-inĩ ciarĩo.
 Arĩa oorage nĩmakaagũa thĩinĩ warĩo,
 naruo rũhiũ rwa njora rũrĩũkĩrĩre mĩena yothe.
 Hĩndĩ iyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.
 24 “ ‘Gũtirĩ hĩndĩ ینگĩ andũ a Isiraeli makaagĩa na thũ mariganĩtie nacio,
 nĩguo ituĩke cong’e ũrĩ ruo, na mĩigua mĩũgĩ. Hĩndĩ iyo nĩmakamenya atĩ
 nĩ nĩ nĩ Mwathani Jehova.
 25 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Hĩndĩ irĩa ngaacookanĩrĩria andũ a
 Isiraeli moime ndūrĩrĩ-inĩ kũrĩa maahurunjirwo, hĩndĩ iyo nĩngonania
 maitho-inĩ ma ndūrĩrĩ atĩ ndĩ mũtheru ndĩ thĩinĩ wao. Hĩndĩ iyo
 nĩmagatũũra bũrũri wao kĩũmbe ũrĩa ndaaheire ndungata yakwa Jakubu.
 26 Magaatũũra kuo marĩ agitĩre, na nĩmagaka nyũmba, na mahaande
 mĩgũnda ya mĩthabibũ; nao magaatũũra marĩ agitĩre rĩria ngaarehe
 iherithia kũrĩ andũ arĩa othe mariganĩtie nao arĩa maamacambagia. Hĩndĩ
 iyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao.’ ”

29

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Misiri

1 Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa ikũmi, mweri wa ikũmi, mũthenya wa ikũmi na
 iĩrĩ wa mweri wa ikũmi, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:
 2 “Mũrũ wa mũndũ, erekeria ũthiũ waku kũrĩ Firaũni mũthamaki
 wa Misiri, ũmũũkĩrĩre, na ũmũrathĩre ũhoru wa kũmũũkĩrĩra na wa
 gũũkĩrĩra bũrũri wothe wa Misiri.
 3 Mwarĩrie ũmwĩre atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:
 “ ‘Nĩngũgũũkĩrĩra, wee Firaũni mũthamaki wa Misiri,
 o wee nyamũ ĩno nene ũkomete tũrũũ-inĩ twaku.
 Ugaga atĩrĩ, “Nili nĩ rũũ rwakwa;
 nĩ nĩ ndarũthondekire nĩ ũndũ wakwa.”
 4 No nĩngagwĩkĩra ndwano thĩa-inĩ ciaku,
 na ndũme thamaki cia tũrũũ twaku ciĩgwatĩrĩre ngũcĩ-inĩ ciaku.
 Nĩngakũguucia ngũrute tũrũũ-inĩ twaku,
 hamwe na thamaki ciothe iria ciĩgwatĩrĩire ngũcĩ-inĩ ciaku.
 5 Nĩngagũtiga werũ-inĩ,
 wee, hamwe na thamaki ciothe cia tũrũũ twaku.
 Nĩũkagũa kũu werũ-inĩ,

na ndũkoererwo kana ũnganio.

Ngaakũneana ũtuĩke irio

cia nyamũ cia gĩthaka, na nyoni cia rĩera-inĩ.

⁶ Hĩndĩ ĩyo arĩa othe matũũraga bũrũri wa Misiri nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

“Wee ũkoretwo ũrĩ mũthĩgi wa kamũrangi wa gũtiira nyũmba ya Isiraeli.

⁷ Hĩndĩ ĩrĩa maakũnyiitire na moko mao-rĩ, nĩwatũkangire, na ũgĩtarũranga ciande ciao; hĩndĩ ĩrĩa meetiiranirie nawe-rĩ, nĩwoinĩkangire, nayo mĩgongo yao ikĩgonyoka.

⁸ “Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngakũrehithĩria rũhiũ rwa njora rũgũũkĩrĩre na rũũrage andũ aku na mahiũ mao.

⁹ Misiri gũgaatuĩka bũrũri mũtiganĩrie, ũgakira ihooru. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

“Tondũ wee woigire atĩrĩ, “Rũũrĩ rwa Nili nĩ rwakwa; nĩ nĩ ndarũthondekire,”

¹⁰ nĩ ũndũ ũcio nĩngũgũũkĩrĩra na njũkĩrĩre tũrũũ twaku, na nĩngatũma bũrũri wa Misiri wanangĩke na ũkire ihooru, kuuma Migidoli nginya Aswani, o na nginya mũhaka-inĩ wa Kushi.

¹¹ Gũtirĩ ikinya rĩa mũndũ kana rĩa nyamũ rĩgaatuĩkanĩria kuo; gũtirĩ mũndũ ũgaatũra kuo ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna.*

¹² Nĩngatũma bũrũri wa Misiri ũkire ihooru gatagatĩ-inĩ ka mabũrũri marĩa manangĩku, na matũũra maguo manene matiganĩrio mĩaka mĩrongo ĩna gatagatĩ ka matũũra manene marĩa manangĩku. Na nĩngahurunjĩra andũ a Misiri ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ.

¹³ “No rĩrĩ, Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ: Mĩaka mĩrongo ĩna yathira-rĩ, nĩngacookanĩrĩria andũ a Misiri moime ndũrĩrĩ-inĩ iria maahurunjirwo.

¹⁴ Nao andũ arĩa maatahitwo a Misiri nĩngamacookia bũrũri wa Pathirosi, bũrũri ũrĩa wa maithe mao. Marĩ kũu magaatũka ũthamaki wĩnyiihĩtie.

¹⁵ ũgaakorwo wĩnyiihĩtie gũkĩra mothamaki mothe, na ndũgacooka rĩngĩ gwĩtũũgĩria igũrũ rĩa ndũrĩrĩ iria ingĩ. Nĩ nĩ ngaawagithia hinya ũũ atĩ ndũrĩ hĩndĩ ĩngĩ ũgaatha ndũrĩrĩ.

¹⁶ Bũrũri wa Misiri ndũgacooka gũtuĩka mwĩhoko wa andũ a Isiraeli, no ũgaatũka kĩrĩrikania kĩa mehia mao ma gũcaria ũteithio kuo. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Mwathani Jehova.’ ”

¹⁷ Mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja, mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

¹⁸ “Mũrũ wa mũndũ, Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni, nĩatũmire mbũtũ ciake cia ita ciũkĩrĩre Turo na ihũũra inene; o mũtwe nĩwamunyirwo njuĩrĩ, na o kĩande gĩgĩcũnũrwo. No rĩrĩ, we mwene o na ita rĩake matiarĩhirwo kĩndũ nĩ ũndũ wa mbaara ĩyo aarũithirie ya gũũkĩrĩra Turo.

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũneana bũrũri wa Misiri harĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, na nĩagakuua ũtonga wakuo. Agaatunyana na atahe indo cia bũrũri ũcio, ituĩke cia kũrĩha mbũtũ ciake cia ita.

* **29:11** Ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna rĩmwe rĩonanagia ihinda iraihu na iritũ (4:6).

20 Nĩndĩmũheete bũrũri wa Misiri ũtuĩke kĩheo gĩa kĩyo gĩaake, tondũ we na mbũtũ ciake cia ita meekire ũguo nĩ ũndũ wakwa, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

21 “Mũthenya ũcio, nĩngatũma nyũmba ya Isiraeli ĩmerie rũhĩa, na ndumũre kanua gaku thĩinĩ wao. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.”

30

Gũcakaĩra Misiri

1 Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ

2 “Mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru, uuge atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“ ‘Gĩrĩkai, muuge atĩrĩ,

“Kaĩ mũthenya ũcio ũrĩ na haaro-ĩ!”

3 Nĩgũkorwo mũthenya ũcio nĩũkuhĩrĩirie,
mũthenya wa Jehova nĩũkuhĩrĩirie,

mũthenya ũrĩ na matu,

mũthenya ũrĩ na mũthiro harĩ ndũrĩrĩ.

4 Rũhiũ rwa njora nĩrũgookĩrĩra bũrũri wa Misiri,
naruo ruo rwa ngoro rũkinyĩrĩre Kushi.

Rĩrĩa arĩa moragĩtwo makaagũa kũu bũrũri wa Misiri,
ũtonga wakuo nĩũgakuuo,

nayo mĩthingi yakuo ĩmomorwo.

5 Andũ a Kushi na Putu, na Ludu, na Arabia guothe, na Lubia, na andũ a bũrũri wa kĩrĩkanĩro, makooraagwo na rũhiũ rwa njora marĩ hamwe na andũ a Misiri.

6 “ ‘Jehova ekuuga ũũ:

“ ‘Arata a Misiri nĩmakooragwo,

naguo hinya wake ũrĩa etĩaga naguo nĩũgaathira.

Kuuma Migidoli o nginya Aswani,

makooraagĩrwo kuo thĩinĩ na rũhiũ rwa njora,

ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

7 “ ‘Nĩmagakira ihooru,

marĩ gatagatĩ-inĩ ka mabũrũri marĩa manangĩtwo, magakira ihooru,
namo matũũra mao manene magaakorwo

marĩ thĩinĩ wa matũũra manene marĩa manangĩku.

8 Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova,

rĩrĩa ngaacina bũrũri wa Misiri na mwaki,

nao arĩa othe maamateithagia mahehenjwo.

9 “ ‘Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngatũma andũ moime harĩ nĩ marĩ na marikabu, mathĩ makahahũre andũ a Kushi, moime mwĩcaaro-inĩ wao. Nĩmakanyiitwo nĩ ruo rwa ngoro mũthenya ũcio bũrũri wa Misiri ũkaaniinwo, nĩgũkorwo ti-itherũ nĩũgakinya.

10 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“ ‘Nĩnganiina kĩrĩndĩ kĩa Misiri,

hũthĩrĩte guoko kwa Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni.

11 We na mbũtũ ciake cia ita,

o mbũtũ icio ikĩrĩtie ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe kwaga tha,

nĩcio ikaarehwo, iniine bũrũri ũcio.

Nĩgacomora hiũ ciao cia njora, ciũkĩrĩre bũrũri wa Misiri

na ciyūrie būrūri ūcio andū arīa moragītwo.
 12 Nīngatūma tūrūūi tuothe twa Rūūi rwa Nili tūhwe,
 naguo būrūri ūcio ndīwenderie andū aaganu;
 ngaawananga na moko ma andū a kūngī,
 guo mwene, o hamwe na kīrīa gīothe kīrī kuo.
 Nīi Jehova nī nīi njarītie.

13 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū:
 “ ‘Nīngathūkangia ngai cia mīhianano
 na niine mīhiano īrīa īrī Nofu.
 Gūtigacooka kūgīa mūthamaki kūu būrūri wa Misiri,
 na nīngaiyūria būrūri ūcio wothe guoya.
 14 O nakuo Pathirosi nīngakwananga,
 na ngwatie mwaki kūu Zoani,
 o na herithanie kūu Thebesi.
 15 O nakuo Pelusiumu nīngagūitīrīria mang’ūrī makwa,
 o kūu kīgitīro kīa hinya kīa būrūri wa Misiri,
 na njeherie kīrīndī gīa kūu Thebesi.
 16 Nīngagwatia mwaki kūu būrūri wa Misiri,
 nakuo Pelusiumu nīgūkeehūūrithania nī ruo.
 Thebesi nīgūgatharīkīrwo.
 Nofu nīgūgakorwo na mīnyamaro ītegūtigithīria.
 17 Aanake a Heliopoli* na a Bubasiti
 makooragwo na rūhiū rwa njora,
 nao andū a matūūra macio manene matahwo.
 18 Mūthenya nīūkagīa nduma† kūu Tehafunehasu
 rīrīa ngoinanga icooki rīa Misiri;
 kūu nīkuo hinya wake ūcio etīāga naguo ūgaathirīra.
 Nīakahumbīrwo nī matu,
 namo matūūra make nīmagatahwo.
 19 Nī ūndū ūcio nīngaherithia būrūri wa Misiri,
 nao nīmakamenya atī nīi nīi Jehova.’ ”

20 Mwaka-inī wa ikūmi na ūmwe, mūthenya wa mūgwanja wa mweri
 wa mbere, kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīire, ngīrwo atīrī:

21 “Mūrū wa mūdū, nīnyunīte guoko kwa Firaūni, mūthamaki wa
 Misiri. Gūtiohetwo na taama ūrī na ndawa nīguo kūhone, kana
 gūkoohanio na mītī nīguo kūgwate kūgīe na hinya wa kuoya rūhiū rwa
 njora.

22 Nī ūndū ūcio, Mwathani Jehova ekuuga ūū: Nīi nīngūūkīrīra Firaūni
 mūthamaki wa būrūri wa Misiri. Nīngūmuuna moko meerī, kūrīa kūgima
 na kūrīa kuunīku, na ndūme rūhiū rwa njora ruume guoko-inī gwake
 rūgwe thī.

23 Nīngahurunja andū a Misiri ndūrīrī-inī, na ndīmaharaganīrie
 mabūrūri-inī.

24 Nīngekīra moko ma mūthamaki wa Babuloni hinya, na
 ndīmūnengere rūhiū rwakwa rwa njora arūnyiite na guoko, no nīngoina
 moko ma Firaūni, nake acaaīre hau mbere yake, o ta mūdū ūgurarītio
 ngurarō ya gīkuū.

25 Nīngekīra moko ma mūthamaki wa Babuloni hinya, no moko ma
 Firaūni nīmakaaga hinya. Hīndī īyo nīmakamenya atī nīi nīi Jehova,

* 30:17 Heliopoli nī rītwa rīa Kīyunani na rīgītaūrwo nī kuuga itūūra inene rīa ngai ya rīua.

† 30:18 Nduma rīngī yonanagia kūnūhwo, mwanangīko kana gīkuū.

rĩrĩa ngaanengera mũthamaki wa Babuloni rūhiũ rwakwa rwa njora arũnyiite na guoko, nake arũhiũrie okĩrĩre bũrũri wa Misiri.

²⁶ Nĩngahurinja andũ a Misiri ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.”

31

Mũtarakwa wa Lebanoni

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe, mũthenya wa mbere wa mweri wa gatatũ, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, arĩria Firaũni mũthamaki wa Misiri na kĩrĩndĩ gĩake, ũmeere atĩrĩ:

“ ‘Nũũ ũngĩgerekano nawe ũhoru-inĩ ũkonĩ ũnene?

³ Cũrania ũhoru wa bũrũri wa Ashuri,
ũrĩa hĩndĩ ĩmwe warĩ mũtarakwa wa Lebanoni,
warĩ na hongge thaka, ciahumbĩrĩte mũtitũ ũcio;

waraihĩte na igũrũ,
gacũmbĩrĩ kaguo gakagĩa igũrũ rĩa mathangũ marĩa matumanu.

⁴ Wakũragio nĩ maaĩ,
ithima iria ndiku nĩciatũmaga ũraihe;
tũrũũ twa ithima icio twathereraga,
tũgathiũrũrũkĩria gĩtina kĩaguo mũena yothe,
na tũgathereria maaĩ
mĩtĩ-inĩ yothe ya gĩthaka.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio ũgĩkĩrĩrĩria kũraiha
gũkĩra mĩtĩ yothe ya gĩthaka;
mathĩgĩ maguo makĩongerereka,
na hongge ciaguo ikĩraiha,
igĩtheerema nĩ ũndũ wa maaĩ kũingĩha.

⁶ Nyoni ciothe cia rĩera-inĩ
igĩaka itara mathĩgĩ-inĩ maguo,
nacio nyamũ ciothe cia gĩthaka
ciaciara gĩra rungu rwa hongge ciaguo;
ndũrĩrĩ ciothe iria nene
ciatũũraga kĩruru-inĩ kĩaguo.

⁷ Ũthaka waguo warĩ mũkaru,
na mathĩgĩ maguo magatheerema,
nĩgũkorwo mũri yaguo nĩyatoonyete thĩ tĩri-inĩ
kũrĩa kwarĩ na maaĩ maingĩ.

⁸ Mĩtarakwa ĩrĩa yarĩ mũgũnda wa Ngai
ndĩngĩaigananire naguo,

kana mĩthengera
ĩiganane na mathĩgĩ maguo,
o na kana mũraracĩ
ĩgerekano na hongge ciaguo,
gũtiarĩ mũtĩ thĩinĩ wa mũgũnda wa Ngai
ũngĩaigananire naguo gũthakara.

⁹ Nĩ nĩ ndaũthakarĩtie
na hongge nyingĩ,
o nginya mĩtĩ yothe ya Edeni ĩrĩa yarĩ kũu mũgũnda wa Ngai
ĩgĩtuĩka ya kũũiguĩra ũiru.

10 “ ‘Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuona atĩ nĩwaraihite na igũrũ, na ũkaraihia mũthia wago igũrũ rĩa mathangũ marĩa matumanu, na tondũ nĩwetĩagĩra kũraiha kwaguo-rĩ,

11 nĩndaũneanire kũrĩ mwathi wa ndũrĩrĩ, nĩguo aũherithie kũringana na ũrĩa waganu wago watariĩ. Nĩndaũteanirie,

12 naruo rũrĩrĩ rũtarĩ tha o na hanini, rũgakĩria iria ingĩ gũthũka, rũkĩũtema, rũkĩũtiga wagũa. Mathĩgĩ maguo makĩgũa irĩma-igũrũ na mĩkuru-inĩ guothe; nacio hongge ciaguo ikĩgũa ciunĩkangĩire kũu ituamba-inĩ ciothe cia bũrũri. Ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ ikĩehera kũruru-inĩ kĩaguo, igĩtigana nago.

13 Nyoni ciothe cia rĩera-inĩ igĩtũũra mũtĩ-inĩ ũcio wagwĩte, nacio nyamũ ciothe cia gĩthaka igĩtũũra kũu hongge-inĩ ciaguo.

14 Nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũtĩ ingĩ irĩ kũu gũkuhĩ na maaĩ ĩgaacooka gwĩtĩia nĩ ũndũ wa kũraiha na igũrũ, ĩraihie mũthia yayo igũrũ rĩa mathangũ marĩa matumanu. Gũtirĩ mũtĩ ingĩ ĩnyuĩte maaĩ wega ũguo ĩkaaraiha ta guo; yothe yorotereirio gĩkuũ-inĩ, kũndũ kũriku thĩ, kũrĩa andũ arĩa makuuaga matũũrĩte, o arĩa maikũrũkaga irima.

15 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũrĩa mũtĩ ũcio waikũrũkirio mbĩrĩra-inĩ, nĩndahingire ithima iria ciarĩ ndiku nĩ ũndũ wa kũũcakaĩra; nĩndarũgamirie tũrũũĩ twakuo, namo maaĩ maingĩ makuo makĩhingĩrĩrio. Nĩ ũndũ wago ngĩhumba Lebanoni nduma, nayo mũtĩ yothe ya gĩthaka ikĩhooha.

16 Nĩndatũmire ndũrĩrĩ ciinainio nĩ mũrurumo wago ũkĩgũa rĩrĩa ndaũikũrũkirie mbĩrĩra-inĩ hamwe na arĩa maikũrũkaga kũu irima. Hĩndĩ ĩyo mũtĩ yothe ya Edeni, o ĩrĩa mĩega mũno gũkĩra ĩrĩa ingĩ ya Lebanoni, mũtĩ yothe ĩrĩa yanyuithĩtio maaĩ wega, ikĩhoorerio ngoro ĩrĩ thĩ kũu kũriku.

17 Arĩa othe maatũũraga kũruru-inĩ kĩaguo, arĩa maarĩ ngwatanĩro nago gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ, o nao nĩmaikũrũkĩtio mbĩrĩra-inĩ hamwe nago, mageturanĩra na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa njora.

18 “ ‘Nĩ mũtĩ ũrĩkũ harĩ mũtĩ ya Edeni ũngĩgerekanio nawe ũhoroinĩ ũkoniĩ riiri na ũnene? No rĩrĩ, o nawe nĩũgaikũrũkio hamwe na mũtĩ ya Edeni nginya kũu thĩ kũriku; ũgaakoma gatagatĩ ka andũ arĩa mataruaga, hamwe na arĩa mooragirwo na rũhiũ rwa njora.

“ ‘Ūcio nĩwe Firaũni na kĩrĩndĩ gĩake gĩothe, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

32

Gũcakaĩra Firaũni

1 Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩrĩ, mũthenya wa mbere wa mweri wa ikũmi na ĩrĩ, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

2 “Mũrũ wa mũndũ, ambĩrĩria gũcakaĩra Firaũni, mũthamaki wa Misiri, ũmwĩre atĩrĩ:

“ ‘Wee ũtariĩ ta mũrũũthi gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ;

ũtariĩ o ta nyamũ nene ya iria-inĩ,

ũkĩhũũra maaĩ kũu tũrũũĩ-inĩ twaku,

na ũkiunjuga maaĩ na makinya maku-rĩ,

ũgekĩra tũrũũĩ tũu ndooro.

3 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“ ‘Nĩngagũikĩria wabu wakwa,

ndĩ hamwe na kĩrĩndĩ kĩingĩ,

nakĩo nĩgĩgakũguucũrũria na wabu ũcio wakwa.

- 4 Nīngagūikia kūu būrūri-inī,
ngūnyugute werū-inī ūtarī kīndū.
Nīngatūma nyoni ciothe cia rīera-inī ikūūmbīrīre,
nacio nyamū ciothe cia gīthaka cīhūūnīrīrie nawe.
- 5 Nīngaragania nyama ciaku irīma igūrū,
namo matigari maku ndīmaiyūrie mīkuru-inī.
- 6 Nīngaiyūria thī na thakame yaku īyo īratherera
o ngīnya irīma-inī,
nayo mīkuru īiyūre nyama ciaku.
- 7 Hīndī rīria ngaakūhuhūkia-rī, nīngahumbīra igūrū,
nacio njata ndīciikīre nduma;
nīngahumbīra riūa na itu,
naguo mweri wage gūcooka kūruta ūtheri wago.
- 8 Motheri mothe marīa maaraga marī igūrū
nīngatūma magūtūkīre nduma;
nīngaiyūria būrūri waku nduma,
ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.
- 9 Nīngathīnia ngoro cia andū aingī,
rīria ngaakūrehera wanangīku ūrī kūu gatagatī-inī ka ndūrīrī,
o kūu mabūrūri-inī marīa ūtooī.
- 10 Nīngatūma ndūrīrī nyingī imakio nīwe,
nao athamaki a cio mainaine nī ūndū wa gwītīgīra nī ūndū waku,
rīria ngaamahiūrīria rūhiū rwa njora.
Mūthenya ūrīa ūkaagūa,
o mūndū o mūndū nīakainaina
ategūtīgithīria gwītīgīra nī ūndū wa muoyo wake.
- 11 “ Nīgūkorwo Mwathani Jehova ekuuga atīrī:
“ Rūhiū rwa njora rwa mūthamaki wa Babuloni
nīrūgagūūkīrīra.
- 12 Nīngatūma kīrīndī gīaku kīūragwo
na hiū cia njora cia andū arīa marī hinya,
o acio a rūrīrī rūtarī tha gūkīra ndūrīrī iria ingī ciothe.
Nīmakahehenja mwītīio wa būrūri wa Misiri,
nakīo kīrīndī gīakuo nīgīkang’aūranio.
- 13 Nīnganiina mahiū mao mothe
marīa marī ndwere-inī cia maaī maingī,
marīa matagacooka kunjugwo nī kūgūrū kwa mūndū,
kana mekīrwo ndooro nī mahūngū ma mahiū.
- 14 Hīndī īyo nīngatūma maaī makuo mahoorere,
na ndūme tūrūūī twakuo tūtherere ta maguta,
ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.
- 15 Rīria ngaatūma būrūri wa Misiri ūkire ihooru,
na njeherie kīrīa gīothe kīrī kūu būrūri-inī,
na hūre arīa othe matūūraga kuo-rī,
hīndī īyo nīmakamenya atī nī nī Jehova.’
- 16 “Macio nīmo macakaya marīa makaamūcakaīra. O nao airītu a
ndūrīrī magaacakaya o ūguo; ūguo nīguo magaacakaīra būrūri wa Misiri
na kīrīndī gīakuo, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.”
- 17 Mwaka-inī wa ikūmi na nīrī, mūthenya wa ikūmi na ītano wa mweri
ūcio, kiugo kīa Jehova nīkīanginyīrīire, ngūrwo atīrī:

18 “Mūrū wa mūdū, girīka nī ūndū wa kīrīndī kīa būrūri wa Misiri, na ūkīharūrūkie kūu thī kūrīku, hamwe na airītu a ndūrīrī iria irī hinya, o hamwe na arīa maikūrūkagio kūu irima-inī.

19 Moorie atīrī: ‘Inyuī mūrī ende gūkīra arīa angī? Ikūrūkai mūgakomio hamwe na arīa mataruīte.’

20 Nao makaagūa hamwe na arīa maanooragwo na rūhiū rwa njora. Rūhiū rwa njora nīrūcomore; rekei akururio arī hamwe na kīrīndī gīake gīothe.

21 Kuuma kūu thīinī wa mbīrīra, atongoria arīa marī hinya nīmakaaragia ūhorō ūkonī būrūri wa Misiri na arīa marī ngwatanīro nago, moige atīrī, ‘Nīmaikūrūkītio, na makometio hamwe na arīa mataruīte, o hamwe na arīa maanooragwo na rūhiū rwa njora.’

22 “Ashuri arī kūu hamwe na mbūtū ciake ciothe cia ita; arigiicīrio nī mbīrīra cia arīa ake othe maanooragwo, o acio othe moragītwo na rūhiū rwa njora.

23 Mbīrīra ciao irī irima kūrīa kūrīku, nacio mbūtū ciake cia ita igūīte irigiicīrie mbīrīra yake. Arīa othe maiyūrītie guoya thīinī wa būrūri wa arīa marī muoyo nīmoragītwo, makooragwo na rūhiū rwa njora.

24 “Elamu arī o kūu, na kīrīndī gīake gīothe kīrigiicīrie mbīrīra yake. Othe nīmoragītwo, makooragwo na rūhiū rwa njora. Arīa othe maiyūrītie būrūri wa arīa marī muoyo guoya maaharūrūkirio thī kūrīa kūrīku matarī aruu. Maikaraga maconokete marī hamwe na arīa maharūrūkītio irima.

25 Nīarīrwo ūrīrī gatagatī-inī ka arīa maanakua, kīrīndī gīake kīrigiicīrie mbīrīra yake. Acio othe ti aruu, na mooragirwo na rūhiū rwa njora. Tondū nīo maaguoyohithanagia būrūri wa arīa marī muoyo, maikaraga maconokete marī hamwe na arīa maharūrūkītio irima; magakomio hamwe na arīa maanooragwo.

26 “Mesheki na Tubali marī kūu, nacio irīndī ciao ciothe irigiicīrie mbīrīra ciao. Acio othe mataruīte, na mooragirwo na rūhiū rwa njora tondū nīmaiūrītie būrūri wa arīa marī muoyo guoya.

27 Githī matikomete hamwe na njamba iria ingī cia ita iria itaruīte iria ikuīte, iria cīaharūrūkirio mbīrīra-inī hamwe na matharaita ma cio, o icio hiū ciacio cia njora ciakomeirio mītwe yacio? Iherithia rīa mehīa mao rīacookereire mahīndī mao, o na akorwo kūguoyohithania kwa njamba icio cia ita nī kwaiyūrīte būrūri wa arīa marī muoyo.

28 “O nawe Firaūni-rī, nīūkoinangwo na ūkomio gatagatī-inī ka arīa mataruīte, o hamwe na arīa maanooragwo na rūhiū rwa njora.

29 “Edomu arī kūu, hamwe na athamaki ake, na anene ake othe; o na maarī na hinya-rī, makometio hamwe na arīa maanooragwo na rūhiū rwa njora. Makomete hamwe na arīa mataruīte, o hamwe na arīa maharūrūkagio irima.

30 “Anene othe a gathigathini, na andū othe a Sidoni marī kūu; maaharūrūkirio hamwe na arīa maanooragwo maconokete, o na kwarī na kūguoyohania kwarehetwo nī ūhoti wao. Makometio matarī aruu, marī hamwe na arīa maanooragwo na rūhiū rwa njora, na maikaraga maconokete marī hamwe na arīa maharūrūkagio irima.

31 “Firaūni, we hamwe na mbūtū yake yothe ya ita rīake, nīakameyonera, nake ahoorerio ngoro nī ūndū wa kīrīndī gīake gīothe kīrīa kīanooragwo na rūhiū rwa njora, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

32 O na gūtuīka nī nī ndatūmire aiyūrīe guoya būrūri-inī wa arīa marī muoyo-rī, Firaūni hamwe na kīrīndī gīake gīothe nīmagakomio hamwe

na arĩa matarĩ aruu, hamwe na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa njora, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

33

Ezekieli Mũrangĩri

¹ Ningĩ kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, arĩria andũ anyu, ũmeere atĩrĩ: ‘Hĩndĩ ĩrĩa ngaarehithia rũhiũ rwa njora rũũkĩrĩre bũrũri, nao andũ a bũrũri ũcio methuurĩre mũndũ ũmwe wao mamūtue mũrangĩri wao,

³ nake one rũhiũ rwa njora rũgĩũka gũũkĩrĩra bũrũri ũcio, nake ahuhe karumbeta nĩgeetha amenyithie andũ mehũũge-rĩ,

⁴ hĩndĩ ĩyo mũndũ wothe ũrĩa ũkaigua karumbeta kau no aage kwĩhũga, naruo rũhiũ rũu rwa njora rũũke rũmũũrage-rĩ, nĩagacookererwo nĩ thakame yake mwene.

⁵ Kuona atĩ nĩaguire mũgambo wa karumbeta na akĩaga kwĩhũga-rĩ, nĩagacookererwo nĩ thakame yake mwene. Korwo nĩehũũgĩre-rĩ, nĩangĩehonokirie we mwene.

⁶ No rĩrĩ, mũrangĩri ũcio angĩona rũhiũ rũu rwa njora rũgĩũka, na aage kũhuha karumbeta nĩgeetha andũ mehũũge, naruo rũhiũ rũu rwa njora rũũke rũũrage ũmwe wao, mũndũ ũcio agaakua tondũ wa wĩhia wake, no nĩ-rĩ, nĩngooria mũrangĩri ũcio thakame ya mũndũ ũcio.’

⁷ “Mũrũ wa mũndũ, nĩngũtuĩte mũrangĩri wa andũ a nyũmba ya Isiraeli; nĩ ũndũ ũcio, igua kiugo kĩrĩa ngwaria na ũmahe ũhoru kuuma harĩ nĩ atĩ mehũũge.

⁸ Hĩndĩ ĩrĩa ndeera mũndũ mwaganu atĩrĩ, ‘Wee mũndũ ũyũ mwaganu, ti-itherũ nĩũgũkua,’ nawe wage kũmũringĩrĩria atigane na mĩthĩire ĩyo yake-rĩ, mũndũ ũcio mwaganu nĩagaakua tondũ wa wĩhia wake, no wee nĩwe ngooria thakame yake.

⁹ No rĩrĩ, ũngĩra mũndũ ũcio mwaganu ehũũge atigane na mĩthĩire ĩyo yake, nake aage gwĩka ũguo-rĩ, nĩagaakua nĩ ũndũ wa wĩhia wake, no wee nĩũkahonokia muoyo waku.

¹⁰ “Mũrũ wa mũndũ, ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũroiga atĩrĩ: “Mahĩtia na mehia maitũ nĩmatũritũhĩire, na ithuĩ tũkahwererekera nĩ ũndũ wamo. Twakĩhota atĩa gũtũũra muoyo?”’

¹¹ Meere ũũ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, ndikenagio nĩ gĩkuũ kĩa andũ arĩa aaganu, no nĩ kaba magarũrũke matigane na mĩthĩire ĩyo yao, nĩguo matũũre muoyo. Garũrũkai! Garũrũkai, mũtigane na mĩthĩire ĩyo yanyu mĩũru! Mũgũgĩkua nĩkĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli?’

¹² “Nĩ ũndũ ũcio, wee mũrũ wa mũndũ, ĩra andũ anyu atĩrĩ, ‘Ũthingu wa mũndũ ũrĩa mũthingu ndũkamũhonokia rĩrĩa akaaga gwachĩka, naguo waganu wa mũndũ ũrĩa mwaganu-rĩ, ndũgatũma agwe rĩrĩa akaagarũrũka atigane naguo. Mũndũ ũrĩa mũthingu angĩhĩria-rĩ, ndagetĩkĩrio atũũre muoyo nĩ ũndũ wa ũthingu ũrĩa ararĩ naguo.’

¹³ Ingĩra mũndũ ũrĩa mũthingu atĩ ti-itherũ nĩegũtũũra muoyo, no hĩndĩ ĩyo we mwene ehie ehokete ũthingu ũcio wake, gũtirĩ gũko kĩa ũthingu o na kĩmwe kĩa iria aneeka gĩkaaririkanwo; agaakua nĩ ũndũ wa ũũru ũcio ekĩte.

¹⁴ Ningĩ ingĩra mũndũ ũrĩa mwaganu atĩrĩ, ‘Ti-itherũ nĩũgũkua,’ nowe agarũrũke atigane na mehia make, eke maũndũ marĩa marĩ ma kĩhooto na magĩrĩire,

¹⁵ angĩcookia kĩrĩa ooete gĩa kũrũgamĩrĩra thĩirĩ, na acookie kĩrĩa aiyĩte, na arũmagĩrĩre irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo iria iheanaga muoyo, na ndageke ũndũ mũũru-rĩ, ti-itherũ nĩagatũũra muoyo; ndagakua.

¹⁶ Gũtirĩ rĩhĩa o na rĩmwe ekĩte rĩgaacooka kũririkanwo nĩguo orio. Nĩekĩte maũndũ marĩa marĩ ma kĩhooito na magĩrĩre; ti-itherũ nĩagatũũra muoyo.

¹⁷ “No andũ anyu moigaga atĩrĩ, ‘Njĩra ya Mwathani ti ya kĩhooito.’ No nĩ njĩra yao ĩtarĩ ya kĩhooito.

¹⁸ Mũndũ mũthingu angĩtigana na ũthingu wake eeke maũndũ moorurĩ, nĩagaakua nĩ ũndũ wamo.

¹⁹ Nake mũndũ mwaganu angĩgarũrũka atigane na waganu wake, eeke maũndũ marĩa marĩ ma kĩhooito na magĩrĩre-rĩ, nĩagatũũra muoyo nĩ ũndũ wa gwĩka ũguo.

²⁰ No rĩrĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, mugaga atĩrĩ, ‘Njĩra ya Mwathani ti ya kĩhooito.’ No rĩrĩ, nĩ ngaatuĩra o mũndũ wanyu ciira kũringana na mũthĩire yake we mwene.”

Gũtaarĩra gwa Kũgũa kwa Jerusalemu

²¹ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩrĩ kuuma twathaamio, mũthenya wa ĩtano wa mweri wa ikũmi-rĩ, mũndũ worĩte kuuma Jerusalemu agĩũka kũrĩ nĩ, akĩnjĩra atĩrĩ, “Itũũra rĩrĩa inene nĩrĩgwĩte!”

²² Na rĩrĩ, hwaĩ-wa-ira, mũndũ ũcio ataanakinya, guoko kwa Jehova kwarĩ igũrũ rĩakwa, nake akĩhingũra kanua gakwa, mũndũ ũcio atanooka kũrĩ nĩ rũciinĩ. Nĩ ũndũ ũcio ngĩtumũrwo kanua, na ndiacookire gũkira.

²³ Ningĩ kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ:

²⁴ “Mũrũ wa mũndũ, andũ acio matũũraga kũu kwanangĩku bũrũri-inĩ wa Isiraeli maroiga atĩrĩ, ‘Iburahĩmu aarĩ o mũndũ ũmwe, no nĩegwatĩire bũrũri ũyũ. No ithuĩ tũrĩ aingĩ; ti-itherũ bũrũri ũyũ nĩ ithuĩ tũheetwo ũtuĩke igai riitũ.’

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio meere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuona atĩ inyuĩ mũrũaga nyama irĩ o na thakame, na mũkainamĩrĩra mũhianano yanyu, na mũgaitithia thakame-rĩ, inyuĩ no mũkĩgwatĩre bũrũri ũyũ ũtuĩke wanyu?’

²⁶ Inyuĩ mwĩhokaga rũhiũ rwanyu rwa njora, na mũgeeka maũndũ marĩ magigi, na o mũndũ wanyu agathaahia mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngĩ. Inyuĩ no mũkĩgwatĩre bũrũri ũyũ ũtuĩke wanyu?’

²⁷ “Meere atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, acio matigaire kũu kwanangĩku makaaniinwo na rũhiũ rwa njora, nao arĩa marĩ mĩgũnda-inĩ ngaamaneana kũrĩ nyamũ cia gĩthaka imatambuorange, nao arĩa marĩ ciĩhitho-inĩ nũmu na ngurunga-inĩ makoorage nĩ mũthiro.

²⁸ Nĩngatũma bũrũri ũcio wanangĩke ũkire ihooru, naguo hinya ũrĩa wĩtĩagĩra nĩũgaathira, na irĩma icio cia Isiraeli nĩgakiro ihooru, kwage mũndũ ũngĩtuĩkanĩria kuo.

²⁹ Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaananga bũrũri ũcio ũkire ihooru, nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mothe marĩ magigi maneeka.’

³⁰ “No wee mũrũ wa mũndũ-rĩ, andũ anyu maraaranĩria ũhoro waku marĩ thingo-inĩ, na mĩrango-inĩ ya nyũmba, makeerana atĩrĩ, ‘Ūkaai mũigwe ndũmĩrĩri ĩrĩa yũkĩte kuuma kũrĩ Jehova.’

³¹ Andũ akwa mokaga kũrĩ we, o ta ũrĩa mamenyerete gwĩka, na magaikara thĩ mbere yaku mathikĩrĩrie ciugo ciaku, no rĩrĩ, matũkaga ũrĩa

ciugĩte. Merutagĩra na tũnua twao, no ngoro ciao ikorokagĩra uumithio ũtarĩ wa kĩhooto.

³² Ti-itherũ harĩ o-rĩ, wee ũtuĩkĩte o ta mũndũ ũrĩa ũinaga nyĩmbo cia wendo arĩ na mũgambo mwega, na akahũũra kĩnanda wega, nĩgũkorwo nĩmaiguaga ciugo ciaku no matiĩkaga ũrĩa ciugĩte.

³³ “Hĩndĩ irĩa maũndũ macio mothe makaahinga, na ti-itherũ nĩmakahinga, hĩndĩ iyo nĩmakamenya atĩ thĩnĩ wao nĩ kwarĩ na mũnabii.”

34

Arĩithi na Ng'ondũ

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru wa gũũkĩrĩra arĩithi a Isiraeli; ratha ũhoru, ũmeere atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kaĩ arĩithi a Isiraeli, o acio merĩithagia o ene, marĩ na haaro-ĩ! Githĩ arĩithi ti a kũrĩithagia rũũru?”

³ Inyuĩ mũrĩaga ng'ondũ iria noru, na mũkehumba nguo cia guoya wacio, na mũgathĩnja iria njega, no mũtirĩithagia rũũru rũu.

⁴ Inyuĩ mũtiĩkĩrĩte iria hinyaru hinya, kana mũkahonia iria ndwaru, o na kana mũkooha iria ndiihie. Mũtihũndũrĩte iria itururĩte, kana mũgacaria iria ciũrĩte. Mũciathĩte na hinya, o na mũtarĩ na tha.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio ciahurunjũkire tondũ itiarĩ na mũrĩithi, na rĩrĩa ciahurunjũkire igĩtuĩka irio cia nyamũ ciothe cia gĩthaka.

⁶ Ng'ondũ ciakwa ciorũũrĩre kũu irĩma-inĩ guothe o na tũrĩma-igũrũ. Ciahurunjirwo thĩ yothe, na gũtirĩ mũndũ worĩrĩrie kũrĩa irĩ, kana agĩcicaria.

⁷ “Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ arĩithi-rĩ, iguai kiugo kĩa Jehova:

⁸ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, tondũ rũũru rwakwa nĩ rwagĩte mũrĩithi, na nĩrũtahĩtwo rũgatuĩka irio cia nyamũ ciothe cia gĩthaka, na ningĩ tondũ arĩithi akwa matiigana gũcacia rũũru rwakwa, no nĩo ene meemenyereire handũ ha kũmenyerera rũũru rwakwa-rĩ,

⁹ nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ arĩithi, iguai kiugo kĩa Jehova:

¹⁰ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũũkĩrĩra arĩithi acio, na nĩo ngooria rũũru rwakwa. Nĩngameheria matige kũrĩithia rũũru rũu, nĩguo arĩithi acio matigacooke kũrĩa ng'ondũ. Nĩngateithũra rũũru rwakwa kuuma tũnua-inĩ twao, nĩguo rũtigatuĩke irio cia kũrĩo nĩo.

¹¹ “Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩ mwene, nĩ nĩ ngaacaria ng'ondũ ciakwa ndĩcirĩithagie.

¹² O ta ũrĩa mũrĩithi amenyagĩrĩra rũũru rwake rũrĩa rũhurunjũkĩte rĩrĩa arĩ hamwe naruo-rĩ, ũguo nĩguo o na nĩ ngaamenyagĩrĩra ng'ondũ ciakwa. Nĩngaciteithũra ndĩcirute kũrĩa guothe ciahurunjirwo mũthenya ũrĩa kwarĩ matu na nduma.

¹³ Nĩngaciruta ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩcicookanĩrĩrie kuuma mabũrũri-inĩ, na ndĩcirehe bũrũri ũrĩa ũrĩ wacio kũmbe. Nĩngacirĩithagia kũu irĩma-inĩ cia bũrũri wa Isiraeli, na tũmĩkuru-inĩ, o na kũu bũrũri-inĩ ũcio kũrĩa gũtũũragwo nĩ andũ.

¹⁴ Nĩngacirĩithagia kũrĩa kũrĩ na ũrĩithio mwega, na irĩma-inĩ cia bũrũri wa Isiraeli nĩkuo gũgaatuĩka bũrũri wacio wa ũrĩithio. Kũu nĩkuo ikaarahaga, bũrũri ũrĩ ũrĩithio mwega, na irĩage ũrĩithio-inĩ mũnoru, kũu irĩma-inĩ cia bũrũri wa Isiraeli.

15 Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, Niĩ mwene nĩ niĩ ngerĩithagĩria ng'ondeu ciakwa, na ndũme ciarahage kũu.

16 Nĩngacaria iria ciũrĩte, na njookie iria itururĩte. Nĩngooaha iria ndiihie nacio iria hinyaru ndĩciĩkĩre hinya, no iria noru na iria irĩ na hinyarĩ, nĩkũniina ngaaciniina. Nĩngarĩithagia rũũru rũu na kĩhooito.

17 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: “Ha ũhoru wanyu inyuĩ rũũru rwakwa-rĩ, nĩngatuithania ciira gatagatĩ ka ng'ondeu ĩmwe na ĩrĩa ĩngĩ, na gatagatĩ ka ndũrũme na thenge.

18 Anga ti ũndũ mũiganu harĩ inyuĩ kũrĩa kũu ũrĩithio-inĩ ũcio mweaga? Ningĩ no nginya mũrangĩrĩrie ũrĩithio ũcio ũngĩ wanyu na makinya? Anga ti ũndũ mũiganu harĩ inyuĩ kũnyua maaĩ makembu? No nginya mũcooke munjuge maaĩ macio mangĩ na makinya manyu?

19 No nginya rũũru rwakwa rũrĩĩage kĩrĩa mũrangĩrĩrie, na rũnyuuage kĩrĩa munjugĩte na makinya manyu?”

20 “ ‘Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekũmeera ũũ: Atĩrĩrĩ, niĩ mwene nĩ niĩ ngaatuithania ciira gatagatĩ ka ng'ondeu iria noru na iria hĩnju.

21 Tondũ mũcithinĩkanagia na rwere, o na kĩaande, nacio ng'ondeu iria itarĩ na hinya mũgacitiindĩka na hĩa cianyu o nginya mũgaciingata,

22 nĩngahonokia rũũru rwakwa, naruo rũtigaacooka gũtahwo rĩngĩ. Nĩngatuithania ciira gatagatĩ ka ng'ondeu ĩmwe na ĩrĩa ĩngĩ.

23 Nĩngaciarahũrĩra mũrĩithi ũmwe, nake nĩ Daudi ndungata yakwa, na nĩwe ũgaacirĩithagia; agaacirĩithagia na atuĩke mũrĩithi wacio.

24 Niĩ Jehova nĩ niĩ ngaatuĩka Ngai wacio, nake Daudi ndungata yakwa nĩngatuĩka mũthamaki gatagatĩ-inĩ ga cio. Niĩ Jehova nĩ niĩ njarĩtie ũhoru ũcio.

25 “ ‘Nĩngathondeka kĩrĩkanĩro gĩa thayũ nacio, nacio nyamũ cia gĩthaka ndĩcieherie kũu bũrũri-inĩ ũcio, nĩgeetha itũũre werũ-inĩ na ikomage mĩtitũ-inĩ irĩ na thayũ.

26 Nĩngacirathima na ndaathime kũrĩa gũthiũrũkĩirie kĩrĩma gĩakwa. Nĩngoiragia mbura hĩndĩ ya kĩmera yakinya; nĩgũkaagĩa mbura ya kĩrathimo.

27 Mĩtĩ ya mũgũnda nĩngaciaraga maciaro mayo, nayo mĩgũnda ĩgĩe na magetha mayo; andũ nao nĩmagaikaraga na thayũ thĩinĩ wa bũrũri wao. Nĩmakamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova, rĩrĩa ngoinanga mĩtĩ ya macooki kuuma ngingo-inĩ ciao, na ndĩmateithũre kuuma moko-inĩ ma arĩa maamatuire ngombo.

28 Matigacooka gũtahwo nĩ ndũrĩrĩ, kana kũrĩio nĩ nyamũ cia gĩthaka. Magaatũuraga na thayũ, na gũtirĩ mũndũ ũkaamamakagia.

29 Nĩngamahe bũrũri ũĩkaine nĩ ũndũ wa kũgĩa magetha, nao matigacooka kũhũũta marĩ kũu bũrũri-inĩ ũcio kana maconorithio nĩ ndũrĩrĩ icio.

30 Nao nĩmakamenya atĩ niĩ, Jehova Ngai wao, ndĩ hamwe nao, na atĩ nĩo andũ akwa, o andũ a nyũmba ya Isiraeli, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

31 Inyuĩ ng'ondeu ciakwa, o inyuĩ ng'ondeu cia rũũru rwakwa-rĩ, inyuĩ mũrĩ andũ, na niĩ ndĩ Ngai wanyu, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ”

35

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Edomu

1 Ningĩ kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

2 “Mũrũ wa mũndũ, erekeria ũthiũ waku Kĩrĩma gĩa Seiru: kĩrathĩre ũhoru wa gũgũkĩrĩra,

³ ũkĩire atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Wee Kĩrĩma gĩa Seiru, nĩngũgũũkĩrĩra, na ngũtambũrũkĩrie guoko gwakwa nginya ndũme wanangĩke ũkire ihooru.

⁴ Nĩngatũma matũũra maku manangwo nawe nĩũgaakira ihooru. Hĩndĩ ĩyo nĩũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

⁵ “Tondũ wee-rĩ, kuuma o matukũ ma tene nĩũtũũrĩtie muku na andũ a Isiraeli na ũkĩmaneana mooragwo na rũhiũ rwa njora, rĩrĩa maarĩ na mũtino, o hĩndĩ ĩrĩa iherithia rĩao rĩehĩrĩire,

⁶ nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, nĩngakũneana ũitwo thakame, nayo nĩngathingatana nawe. Kuona atĩ ndwamenire ũiti wa thakame-rĩ, ũiti wa thakame nĩũgaathingatana nawe.

⁷ Nakĩo Kĩrĩma gĩa Seiru nĩngatũma kĩanangwo gĩkire ihooru, na njũrage arĩa othe mokaga kuo na makoimagara.

⁸ Nĩngaiyũria irĩma ciaku na arĩa moragĩtwo; arĩa moragĩtwo na rũhiũ rwa njora makaagũa tũrĩma-inĩ twaku, na ituamba-inĩ ciaku, o na mĩkuru-inĩ yaku yothe.

⁹ Nĩngatũma ũtũũre ũkirĩte ihooru nginya tene, namo matũũra maku matigatũũrwo. Hĩndĩ ĩyo nĩũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

¹⁰ “Tondũ uugĩte atĩrĩ, “Ndũrĩrĩ ici cierĩ na mabũrũri maya nĩngatuĩka ciitũ, na tũciigwatĩre,” o na gwatuĩka atĩ nĩ Jehova ndaarĩ kuo,

¹¹ nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, nĩngagwĩka maũndũ maringaine na marakara maku na ũiru waku, iria wonanirie ũrĩ na rũmena harĩo, na nĩngatũma menyeke gatagatĩ-inĩ kao hĩndĩ ĩrĩa ngaamũtuĩra ciira.

¹² Hĩndĩ ĩyo nĩũkamenya atĩ nĩ Jehova nĩnjiguĩte maũndũ mothe ma kĩnyararo marĩa warĩtie ma gũũkĩrĩra irĩma cia bũrũri wa Isiraeli. Woigire atĩrĩ, “Nĩcianangĩtwo na ikaneanwo kũrĩ ithuĩ tũcitambuure.”

¹³ Nĩmwerahire na mũkĩaria maũndũ ma kũnjũkĩrĩra mũtekwĩgirĩrĩa na nĩ ngĩigua maũndũ macio.

¹⁴ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Rĩrĩa thĩ yothe ĩgaakorwo ĩgĩcanjamũka, nĩngatũma ũkire ihooru.

¹⁵ Tondũ nĩwakenire rĩrĩa igai rĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli rĩanangirwo rĩgĩkĩra ihooru-rĩ, ũguo noguo ngagwĩka o nawe. Wee Kĩrĩma gĩa Seiru, nĩũgakirio ihooru, wee mwene o na bũrũri wa Edomu wothe. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’ ”

36

Ūrathi Ūkoniĩ Irĩma cia Isiraeli

¹ “Atĩrĩrĩ, wee mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru ũkoniĩ irĩma cia Isiraeli, ũciĩre atĩrĩ, ‘Inyuĩ irĩma cia Isiraeli, iguai kiugo kĩa Jehova.

² Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Thũ nĩyaaririe ũhoru waku, ĩkiuga atĩrĩ, “Aha! Kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa tene nĩgũtuĩkĩte gwitũ gwa kwĩgwatĩra.” ’

³ Nĩ ũndũ ũcio ratha ũhoru uuge atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuona atĩ nĩmakwanangire na magĩkũguĩma na mĩena yothe nĩguo wĩgwatĩrwo nĩ ndũrĩrĩ icio ingĩ ũtuĩke kĩndũ kĩmene na gĩa gũcambio nĩ andũ-rĩ,

⁴ nĩ ũndũ ũcio inyuĩ irĩma cia Isiraeli, iguai kiugo kĩa Mwathani Jehova: Mwathani Jehova ekwĩra irĩma na tũrĩma, na mĩkuru na ituamba, na kũndũ kũrĩa kwanangĩtwo gũgakira ihooru, na matũũra marĩa

mathaamĩtwo, na matũũra marĩa matahĩtwo indo na makanyararwo nĩ ndũrĩrĩ icio ingĩ iria imũthiũrũrũkĩirie atĩrĩ,

⁵ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩjarĩtie ũhoro wa gũũkĩrĩra ndũrĩrĩ icio ingĩ ndĩ na kĩyo kĩnene gĩakanĩte ta mwaki, na ngaaria ũhoro wa gũũkĩrĩra bũrũri wa Edomu wothe, nĩgũkorwo nĩmegwatĩire bũrũri wakwa ũtuĩke wao, makĩngenagĩrĩra na marĩ na rũmena ngoro-inĩ ciao, nĩguo matunyane ũrĩithio wakuo.'

⁶ Nĩ ũndũ ũcio ratha ũhoro ũkoniĩ bũrũri wa Isiraeli, na wĩre irĩma na tũrĩma, na mĩkuru na ituamba, atĩrĩ: 'Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ngwaria ndĩ na mang'ũrĩ marĩ na ũiru tondũ nĩũnyararĩtwo nĩ ndũrĩrĩ icio.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ndehĩta njoete guoko na igũrũ ndoiga atĩ ndũrĩrĩ icio imũthiũrũrũkĩirie o nacio nĩkanyararwo.

⁸ " 'No rĩrĩ, inyuĩ irĩma cia Isiraeli nĩmũkaruta honge, na mũciarĩre andũ akwa a Isiraeli maciaro,* nĩgũkorwo marĩ hakuhĩ kũinũka.

⁹ Nĩndĩrarũmbũiya ũhoro wanyu na nĩngũmũkinyĩria wega wakwa; nĩmũgacimbwo na mũhaandwo,

¹⁰ na nĩngamũingĩhĩria andũ, o acio a nyũmba ya Isiraeli yothe. Matũũra nĩmagatũrwo, nakuo kũrĩa kwanange nĩgũgacookererio.

¹¹ Nĩngamũingĩhĩria andũ na mahiũ, nao nĩmagaciarana na maingĩhe. Nĩngatũma mũtũrwo nĩ andũ ta ũrĩa mwatũrĩtwo mbere, na ndũme mũgaacĩre gũkĩra mbere. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ Jehova.

¹² Nĩngatũma andũ, o acio andũ akwa a Isiraeli magere igũrũ rĩaku. Nĩmakamwĩgwatĩra, na inyuĩ nĩmũgatuĩka igai rĩao; mũtigacooka kũmatunya ciana ciao rĩngĩ.

¹³ " 'Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Tondũ andũ maramwĩra atĩrĩ, "Inyuĩ mũniinũkagia andũ, na mũgatunya rũrĩrĩ rwanyu ciana ciaruo,"

¹⁴ nĩ ũndũ ũcio mũtigacooka kũniina andũ, kana gũtũma rũrĩrĩ rwanyu rwage ciana, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁵ Ndigacooka gũtũma mũigue kĩnyũrũri kĩa ndũrĩrĩ, o na kana mũcooke kũnyararwo nĩ kĩrĩndĩ, kana ndũme rũrĩrĩ rwanyu rĩgwe, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.' "

¹⁶ Ningĩ kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

¹⁷ "Mũrũ wa mũndũ, hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli maatũũraga bũrũri wao kĩũmbe-rĩ, nĩmaũthaahirie na mĩtugo yao na ciiko ciao. Mĩtugo yao yatarĩ ta thaahu wa mũndũ-wa-nja wa o mweri maitho-inĩ makwa.

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio nĩndamaitĩrĩirie mang'ũrĩ makwa, tondũ nĩmaitithĩtie thakame kũu bũrũri ũcio na tondũ nĩmaũthaahĩtie na mĩhianano yao.

¹⁹ Nĩndamahurunjire ndũrĩrĩ-inĩ, na makĩharaganĩrio mabũrũri-inĩ; ndaamatuĩrĩire ciira kũringana na mĩtugo yao na ciiko ciao.

²⁰ Na kũrĩa guothe maathiire ndũrĩrĩ-inĩ nĩmathaahirie rĩitwa rĩakwa itheru, nĩgũkorwo kweragwo atĩrĩ igũrũ rĩao, 'Aya nĩ andũ a Jehova, no no nginya maangĩeherire bũrũri wake.'

²¹ Nĩndarũmbũyagia ũhoro wa rĩitwa rĩakwa itheru, rĩrĩa rĩathaahirio nĩ nyũmba ya Isiraeli ndũrĩrĩ-inĩ kũrĩa maathiite.

²² "Nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, 'Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ndigwĩka maũndũ macio nĩ ũndũ wanyu, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, no ngũmeeka nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa itheru, rĩrĩa mũthaahĩtie ndũrĩrĩ-inĩ kũrĩa mũthiite.

* 36:8 Ũyũ warĩ ũndũ wa kuonania maciaro maingĩ (17:8, 23), o hamwe na ũtugi wa Ngai.

23 Nĩngonania ũtheru wa rĩtwa rĩakwa inene, rĩrĩa rĩthaahĩtio ndũrĩrĩ-inĩ icio, rĩtwa rĩu inyuĩ mũthaahĩtie gatagatĩ-inĩ ga cio. Hĩndĩ ĩyo ndũrĩrĩ icio nĩikamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, hĩndĩ ĩrĩa ngeyonania atĩ ndĩ mũtheru maitho-inĩ mao kũhĩtũkĩra harĩ inyuĩ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

24 “ Nĩgũkorwo nĩngamũruta ndũrĩrĩ-inĩ icio; nĩngamũcookanĩrĩria kuuma mabũrũri macio mothe, na ndĩmũcookie bũrũri wanyu kĩũmbe.

25 Nĩngamũminjaminjĩria maaĩ matheru, na inyuĩ nĩmũgathera; nĩ nĩ ngaamũtheria mũthirwo nĩ thaahu wanyu wothe, na ndĩmũtherie kuuma kũrĩ mĩhianano yanyu yothe.

26 Nĩngamũhe ngoro njerũ, na njĩkĩre roho mwerũ thĩinĩ wanyu; nĩngamwehereria ngoro yanyu ya ihiga, ndĩmũhe ngoro ya nyama.

27 Na nĩngekĩra Roho wakwa thĩinĩ wanyu, na ndũme mũrũmagĩrĩre watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na mũmenyagĩrĩre kũrũmia mawatho makwa.

28 Mũgaatũũra thĩinĩ wa bũrũri ũrĩa ndaaheire maithe manyu ma tene; nĩmũgatuĩka andũ akwa, na nĩ ndũike Ngai wanyu.

29 Nĩngamũhonokia kuuma thaahu-inĩ wanyu wothe. Nĩngoiga kũgĩe ngano, na ndũme ĩingĩhe, na ndikamũrehithĩria ng'aragu.

30 Nĩngaingĩhia maciaro ma mĩtĩ na maciaro ma mũgũnda, nĩgeetha mũtikanacooke kũnyararwo mũrĩ thĩinĩ wa ndũrĩrĩ tondũ wa ng'aragu.

31 Hĩndĩ ĩyo nĩmũkaririkana mĩthĩre yanyu mĩũru na ciiko cia waganu, na nĩmũgethũũra inyuĩ ene nĩ ũndũ wa mehia manyu na mĩtugo yanyu ĩrĩ magigi.

32 Nĩngwenda mũmenye atĩ ndireeka ũndũ ũyũ nĩ ũndũ wanyu, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Iguai thoni, na mũnyararithio nĩ ũndũ wa mĩtugo yanyu, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli!

33 “ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũrĩa ngaamũtheria mũthirwo nĩ mehia manyu mothe-rĩ, nĩngatũma matũũra manyu macooke gũtũũrwo, na kũrĩa kwanangĩku nĩgũgacookererio.

34 Bũrũri ũrĩa ũkirĩte ihooru nĩũkarĩmwo handũ ha gũikaraga ũkirĩte ihooru maitho-inĩ ma arĩa othe mahĩtũkagĩra kuo.

35 Nao nĩmakoiga atĩrĩ, “Bũrũri ũyũ watũũrĩte ũrĩ mũteanĩrie rĩu ũtuĩkĩte o ta mũgũnda wa Eden; matũũra manene marĩa maanangĩtwo, na magakirio ihooru, na makaniinwo-rĩ, rĩu nĩmairigĩre na magatũũrwo.”

36 Hĩndĩ ĩyo ndũrĩrĩ iria imũthiũrũrũkĩirie, iria igaatigara, nĩikamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ njookereirie kũrĩa kwanangĩtwo, na ngahaanda rĩngĩ kũrĩa gwakirĩtio ihooru. Nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie, na nĩ nĩ ngeeka ũguo.’

37 “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: O rĩngĩ nĩngetĩkĩra kũigua ithaithana rĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli na ndĩmekĩre ũũ: Nĩngatũma andũ ao maingĩhe o ta rũũru rwa ng'ondũ,

38 maingĩhe o ta ndũũru cia kũrutwo magongona kũu Jerusalemu hĩndĩ ya ciathĩ iria nyamũre. ũguo nĩguo matũũra macio manene manangĩtwo makaiyũrio ndũũru cia andũ. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.”

37

Gĩtuamba kĩa Mahĩndĩ Momũ

1 Na rĩrĩ, guoko kwa Jehova nĩ kwagĩire igũrũ rĩakwa, ngĩoywo nĩ Roho wa Jehova akĩndwara handũ gĩtuamba-inĩ gatagatĩ; nakĩo kĩa iyũrĩte mahĩndĩ.

² Nake akĩndongoria akĩnjeeria kũu maarĩ, na ngĩona mahĩndĩ maingĩ mũno maaraganĩte kũu gĩtuamba-inĩ kũu, na mahĩndĩ macio maarĩ momũ mũno.

³ Nake akĩnjũuria atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, mahĩndĩ maya-rĩ, no macooke muoyo?”

Na niĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani Jehova, wee nowe wiki ũũ.”

⁴ Ningĩ agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, “Rathĩra mahĩndĩ maya ũhoru, ũmeere atĩrĩ, ‘Mahĩndĩ maya momũ, iguai kiugo kĩa Jehova!’

⁵ Mwathani Jehova ekwĩra mahĩndĩ maya ũũ: Nĩngũtũma mũgĩe na mĩhũmũ, na inyuĩ nĩmũgũcooka muoyo.

⁶ Nĩngũmwĩkĩra mĩkiha, na ndũme mũgĩe na nyama na ndĩmũhumbĩre na gĩkonde; nĩngũmwĩkĩra mĩhũmũ, na nĩmũgũcooka muoyo. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ niĩ niĩ Jehova.’ ”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩratha ũhoru o ta ũrĩa ndaathĩtwo. Na rĩrĩa ndaarathaga, hakĩgĩa na inegene, mũgambo wa gũkaragacana, namo mahĩndĩ macio magĩcookanĩrĩa, o ihĩndĩ rĩgĩcookerera ihĩndĩ rĩrĩa rĩagĩrĩre.

⁸ Na niĩ ngĩcũthĩrĩria, ngĩona maagĩa mĩkiha na nyama, nakĩo gĩkonde gĩkĩmahumbĩra, no matiarĩ na mĩhũmũ.

⁹ Ningĩ akĩnjĩra atĩrĩ, “Rathĩra mĩhũmũ ũhoru; mũrũ wa mũndũ, mĩrathĩre ũhoru ũmĩre atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ũkai inyuĩ mĩhũmũ ya muoyo muumĩte mĩena ĩna ĩrĩa yumaga rũhuho, na mwĩkĩre mĩhũmũ thĩinĩ wa aya moragĩtwo, nĩguo macooke muoyo.’ ”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio ngĩratha ũhoru o ta ũrĩa aanjathĩte, nayo mĩhũmũ ĩkĩmatoonya; nao makĩgĩa muoyo, makĩrũgamia na magũrũ mao, nao magĩkorwo marĩ mbũtũ nene ya ita.

¹¹ Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, mahĩndĩ maya nĩmo andũ a nyũmba yothe ya Isiraeli. Moigaga atĩrĩ, ‘Mahĩndĩ maitũ nĩmomũ, nago mwĩhoko witũ nĩmũthiru; na ithuĩ nĩtũeheretio.’

¹² Nĩ ũndũ ũcio, marathĩre ũhoru, ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Inyuĩ andũ akwa, nĩngũhingũra mbĩrĩa cianyu ndĩmwambatie muume kũu; nĩngũmũcookia bũrũri ũcio wa Isiraeli.

¹³ Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ niĩ niĩ Jehova, rĩrĩa ngaahingũra mbĩrĩa cianyu ndĩmwambatie muume kuo, inyuĩ andũ aya akwa.

¹⁴ Nĩngamwĩkĩra Roho wakwa, na inyuĩ nĩmũgatũũra muoyo, na nĩngamũtwara bũrũri ũrĩa ũrĩ wanyu kĩũmbe mũgatũũre kuo. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ niĩ Jehova niĩ njarĩtie, na niĩ njĩkĩte ũguo, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.’ ”

Rũrĩrĩ Rũmwe Rungu rwa Mũthamaki Ũmwe

¹⁵ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ:

¹⁶ “Mũrũ wa mũndũ, oya gathanju ka mũtĩ wandĩke igũrũ rĩako atĩrĩ, ‘Gaka niĩ ka Juda na andũ a Isiraeli arĩa makuruhanĩte nake.’ Ningĩ woe gathanju kangĩ ka mũtĩ wandĩke igũrũ rĩako atĩrĩ, ‘Gathanju ka Efiraimu, karĩa ka Jusufu na andũ othe a nyũmba ya Isiraeli arĩa makuruhanĩte nake.’

¹⁷ Tũnyiitithanie tũtuĩke rũthanju rũmwe nĩguo tũtuĩke rũthanju rũmwe guoko-inĩ gwaku.

¹⁸ “Rĩrĩa andũ anyu magaakũũria atĩrĩ, ‘Kaĩ ũtangĩtwĩra gĩtũmi kĩa maũndũ maya ũreka?’

¹⁹ ũkaamacookeria, ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩnguoya gathanju kau ka Jusufu na mĩhĩrĩga ya Isiraeli iyo ĩkuruhanĩte

nake, o kau karĩ guoko-inĩ kwa Efiraimu, ndĩkoohanie hamwe na gathanju ka Juda, tũtuĩke rũthanju rũmwe, natuo tũtuĩke rũthanju rũmwe guoko-inĩ gwakwa.’

²⁰ Nyiita tũthanju tũu wandĩkĩte maitho-inĩ mao,

²¹ ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngaruta andũ a Isiraeli kuuma ndũrĩrĩ-inĩ kũrĩa maathiĩte. Nĩngamacookanĩrĩria ndĩmarute kũrĩa guothe marĩ, na ndĩmacookie bũrũri wao kũũmbe.

²² Nĩngamatua rũrĩrĩ rũmwe marĩ kũu bũrũri ũcio, o kũu irĩma-igũrũ cia Isiraeli. Gũkaagĩa mũthamaki ũmwe igũrũ rĩao othe, na matigacooka rĩngĩ gũtuĩka ndũrĩrĩ igĩrĩ, kana magayũkanio matuĩke mothamaki meerĩ.

²³ Matigethaahia rĩngĩ na mĩhianano yao, kana mĩhiano mĩũru, kana waganu wao o wothe, nĩgũkorwo nĩngamahonokia matige gũcoka na thuutha nĩ ũndũ wa mehia mao, na nĩngamatheria. Magaatuĩka andũ akwa, na niĩ nduĩke Ngai wao.

²⁴ “ ‘Daudi ndungata yakwa nĩwe ũgaatuĩka mũthamaki wao, nao othe magĩe na mũrĩithi ũmwe. Nĩmakarũmĩrĩra mawatho makwa na mamenyerere watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo.

²⁵ Magaatũura bũrũri ũcio ndaaheire ndungata yakwa Jakubu, bũrũri ũrĩa maithe manyu maatũuraga. O ene, hamwe na ciana ciao, o na ciana cia ciana ciao, magaatũura kuo nginya tene, nake Daudi ndungata yakwa atuĩke mũnene wao nginya tene.

²⁶ Nĩngarĩkanĩra kĩrĩkanĩro gĩa thayũ nao; nakĩo gĩgaatuĩka kĩrĩkanĩro gĩa gũtũura nginya tene. Nĩngamahaanda na ndũme maingĩhe, na nĩngahaanda handũ-hakwa-harĩa-haamũre gatagatĩ-inĩ kao nginya tene.

²⁷ Ningĩ gĩikaro gĩakwa gĩgaatũura hamwe nao; nĩngatuĩka Ngai wao, nao matuĩke andũ akwa.

²⁸ Hĩndĩ iyo ndũrĩrĩ nĩikamenya atĩ niĩ Jehova nĩ niĩ nduuaga andũ a Isiraeli atheru, hĩndĩ ĩrĩa handũ-hakwa-harĩa-haamũre hagamũura hamwe nao nginya tene.’ ”

38

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Gogu

¹ Na rĩrĩ, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

² “Mũrũ wa mũndũ, erekeria ũthiũ waku harĩ Gogu wa kũu bũrũri wa Magogu, ũcio mũnene wa anene a Mesheki na Tubali; mũrathĩre ũhoru wa kũmũũkĩrĩra,

³ ũmwĩre atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũgũũkĩrĩra, wee Gogu, mũnene wa anene a Mesheki na Tubali.

⁴ Nĩngakũhũgũra, ngwĩkĩre ndwano thĩa-inĩ ciaku, na ngũrute na nja hamwe na mbũtũ ciaku ciothe cia ita: nĩcio mbarathi ciaku, na andũ aku arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi meeohete indo cia mbaara, na kĩrĩndĩ kĩnene kĩrĩ na ngo iria nene na iria nini, othe makĩhiũragia hiũ ciao cia njora.

⁵ Nao andũ a Perisia, na Kushi, na Putu magaaakorwo hamwe nao, othe manyiĩtĩte ngo na magekĩra ngũbia cia kĩgera,

⁶ o na Gomeri na thigari ciakuo ciothe, o na andũ a Bethi Togarima moimĩte kũraya mwena wa gathigathini marĩ na mbũtũ cia ita ciakuo ciothe, o ndũrĩrĩ icio nyingĩ irĩ hamwe nawe.

⁷ “ ‘Wĩthagathage; wĩhaarĩrie, wee mwene hamwe na kĩrĩndĩ kĩrĩa gĩothe gĩgũthiũrũrũkĩirie, nawe ũgĩathe.

8 Thuutha wa matukũ maingĩ, nĩmũgetwo mũthiĩ ita-inĩ. Mĩaka-inĩ ya thuutha nĩmũgatharĩkĩra bũrũri ũgaakorwo ũhonoketio kuuma mbaara-inĩ, ũrĩa andũ aguo maacookanĩrĩrio kuuma ndũrĩrĩ-inĩ nyingĩ magĩtwarwo irĩma-inĩ icio cia bũrũri wa Isiraeli, kũrĩa gũtũũrĩte gũkirĩte ihooru. Acio marutĩtwo ndũrĩrĩ-inĩ icio, na rĩu acio othe maikaraga na thayũ.

9 Wee hamwe na mbũtũ ciaku ciothe cia ita na ndũrĩrĩ icio nyingĩ mũrĩ nacio nĩmũkambata, mũmaguthũkĩre ta kĩhuhũkanio; mũgaatuĩka ta itu rĩhumbĩrĩte bũrũri.

10 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũcio wee nĩũkagĩa na meciiria, nawe nĩũgathugunda ũndũ mũũru.

11 Nawe nĩũkoiga atĩrĩ, “Nĩngũtharĩkĩra bũrũri ũrĩa wa matũũra matarĩ mairigĩre; nĩngũhithũkĩra andũ marĩ na thayũ na matarekũũa ũndũ, arĩa othe maikaraga matũũra matarĩ mairigĩre, na matarĩ ihingo na mĩgĩlko.

12 Nĩngũtaha, na ndunyane, o na njũkĩrĩre matũũra marĩa maanangĩtwo na magacooka gũtũũrwo, na njũkĩrĩre andũ arĩa marĩ kuo arĩa monganĩtio kuuma ndũrĩrĩ-inĩ, andũ marĩ na ũtonga wa mahiũ, na wa indo, nao matũũrĩte gatagatĩ ka bũrũri ũcio.”

13 Andũ a Sheba, na a Dedani, na onjorithia a Tarishishi na matũũra mothe makuo magaakũũria atĩrĩ, “Ũũkĩte gũtaha indo? Ũnganĩtie kĩrĩndĩ gĩaku mũũke mũtunyane indo, na mũkuue betha na thahabu, na mũkuue mahiũ na indo, o na mũtahe indo nyingĩ mũno?”

14 “Nĩ ũndũ ũcio, mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru wĩre Gogu atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ihinda rĩu, rĩrĩa andũ akwa Isiraeli magaakorwo maikarĩte marĩ na thayũ-rĩ, githĩ o nawe ndũkarĩmenya?

15 Nĩũkoima gwaku kũndũ kũraya, o kũu mwena wa gathigathini, wee mũrĩ hamwe na ndũrĩrĩ nyingĩ, othe mahaicĩte mbarathi, marĩ kĩrĩndĩ kĩngĩ, mbũtũ ya ita ĩrĩ hinya.

16 Nĩũgathĩ na mbere na gũũkĩrĩra andũ akwa a Isiraeli ũtariĩ ta itu rĩhumbĩrĩte bũrũri. Matukũ-inĩ marĩa magooka, wee Gogu-rĩ, nĩngagũtwara ũgookĩrĩre bũrũri wakwa, nĩguo ndũrĩrĩ ikaamenya rĩrĩa ngeyonania kũhĩtũkĩra harĩwe atĩ ndĩ mũtheru maitho-inĩ mao.

17 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Githĩ wee tiwe ndaaririe ũhoru waku matukũ-inĩ ma mbere, ngĩaria na anabii a Isiraeli, o acio ndungata ciakwa? Ihinda-inĩ rĩu nĩmarathire ũhoru mĩaka mĩingĩ, makiuga atĩ nĩngagũtwara ũkamookĩrĩre.

18 ũũ nĩguo gũkaahaana ihinda-inĩ rĩu: Rĩrĩa Gogu agaatharĩkĩra bũrũri wa Isiraeli, marakara makwa mahiũ nĩmakarahũrwo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

19 Nguuga ndĩ na kĩyo kĩnene na mang’ũrĩ mahiũ ta mwaki atĩ ihinda rĩu nĩgũkagĩa gĩthingithia kĩnene kũu bũrũri-inĩ wa Isiraeli.

20 Thamaki cia iria-inĩ, na nyoni cia rĩera-inĩ, na nyamũ cia gĩthaka, na kanyamũ o gothe karĩa gathiiagĩra thĩ, o na andũ othe arĩa marĩ gũkũ thĩ nĩmakainaina maanyona. Irĩma nĩikang’aũranio, na hurũrũka nĩikaragana, o na rũthingo o ruothe nĩrũkamomoka.

21 Nĩngarehithia rũhiũ rwa njora rũũkĩrĩre Gogu kũu irĩma-inĩ ciakwa ciothe, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Naruo rũhiũ rwa njora rwa o mũndũ nĩrũgookĩrĩra mũrũ wa ithe.

22 Nĩngatuĩra Gogu ciira, ndĩmũrehere mũthiro na ũiti wa thakame; nĩngoiria mbura nene mũno, ndĩmuurĩrie we mwene na thigari ciake, o

na ndūrĩrĩ icio nyingĩ irĩ hamwe nake, ndĩmoirĩrie mbura ya mbembe na ũbiritĩ.

²³ Ũguo nĩguo ngoonania ũnene o na ũtheru wakwa, na ndũme menyeke maitho-inĩ ma ndūrĩrĩ nyingĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.’

39

¹ “Mūrũ wa mũndũ, ratha ũhoru wa gũũkĩrĩra Gogu, ũmwĩre atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũgũũkĩrĩra, wee Gogu, o wee mũnene wa anene a Mesheki na Tubali.

² Nĩngakũhũgũrania na ngũguucũrũrie. Nĩngakũruta kũndũ kũraya mwena wa gathigathini, ngũtware ũgookĩrĩre irĩma cia bũrũri wa Isiraeli.

³ Nĩngĩ nĩngagũtha ũta waku uume guoko-inĩ gwaku kwa ũmotho, na ndũme mĩguĩ yaku ĩgwe yume guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo.

⁴ Kũu irĩma-igũrũ cia bũrũri wa Isiraeli nĩkuo ũkaagũa, wee, na mbũtũ ciaku ciothe cia ita, na ndūrĩrĩ iria igaakorwo hamwe nawe. Nĩngakũneana kũrĩ nyoni cia mĩthemba yothe iria irĩaga nyama, na kũrĩ nyamũ cia gĩthaka, ũrĩio nĩcio.

⁵ Nĩũkagũa werũ-inĩ ũtarĩ kĩndũ, nĩgũkorwo nĩ nĩ njarĩtie ũhoru ũcio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

⁶ Nĩngatwarithĩria Magogu mwaki, o na ndwarithĩrie andũ arĩa matũũraga marĩ na thayũ kũu ndwere-inĩ cia iria, nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.

⁷ “ ‘Nĩngatũma rĩtwa rĩakwa itheru rĩmenyeke gatagatĩ-inĩ ka andũ akwa a bũrũri wa Isiraeli. Ndigacooka kũreka rĩtwa rĩu rĩakwa itheru rĩthaahio, nacio ndūrĩrĩ nĩkamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ ũrĩa Mũtheru thĩinĩ wa Isiraeli.

⁸ Mũthenya ũcio nĩũrooka! Ti-itherũ nĩũgakinya, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ũcio nĩguo mũthenya ũrĩa njarĩtie ũhoru waguo.

⁹ “ ‘Hĩndĩ ĩyo arĩa maikaraga matũũra manene ma bũrũri wa Isiraeli nĩmakoimagara, nao mahũthĩre indo icio ciao cia mbaara taarĩ ngũ, macicine ihĩe, macine ngo iria nini na iria nene, na mota na mĩguĩ, na ndotono o na matimũ. Magaacihũthagĩra taarĩ ngũ ihinda rĩa mĩaka mũgwanja.

¹⁰ Matikabatario nĩkũngania ngũ werũ-inĩ kana maciune mĩtitũ, tondũ nĩmagakagia mwaki kuuma indo-inĩ icio cia mbaara. Nao nĩmagataha arĩa maamatahĩte na matunye arĩa maamatunyĩte indo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹¹ “ ‘Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngahe Gogu handũ ha gũthikanwo kũu bũrũri-inĩ wa Isiraeli, gĩtuamba-inĩ kĩa agendi arĩa mathiiga mwena wa irathĩro werekeire Iria rĩa Cumbĩ. Nao agendi magirĩrĩrio gũcoka kũgera njĩra ĩyo, tondũ Gogu na kĩrĩndĩ gĩake nĩkuo magaathikwo. Nĩ ũndũ ũcio hageetagwo Gĩtuamba kĩa Hamoni-Gogu.

¹² “ ‘Andũ a nyũmba ya Isiraeli makaaniina mĩeri mũgwanja* magĩthika andũ acio, nĩguo matherie bũrũri ũcio.

¹³ Magaathikwo nĩ andũ othe a bũrũri ũcio, na mũthenya ũcio ngaagoocithio ũgaatuĩka mũthenya wao wa kũririkanagwo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

* **39:12** Ihinda rĩa thikũ, mĩeri, kana mĩaka mũgwanja rĩonanagia ũkinyanĩru na ũrĩkĩrĩru.

14 “ ‘Nao andũ nĩmakaheagwo wĩra wa gũtheragia bũrũri ũcio. Amwe magaathiĩ bũrũri ũcio kũndũ guothe, na mongererwo angĩ a gũthikaga ciimba iria igaakorwo itigaire kũu. Mĩeri ĩyo mũgwanja yathira-rĩ, nĩguo makaambĩrĩria gũcaria matigari macio.

15 Nao rĩrĩa magaakorwo magĩtuĩkanĩria bũrũri ũcio, ũmwe wao angĩkoona ihĩndĩ rĩa mũndũ, nĩagekĩra rũuri hakuhĩ narĩo o nginya rĩrĩa athikani makaarĩthika kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Hamoni-Gogu.

16 (Ningĩ kũu nĩgũgakorwo itũũra rĩitagwo Hamona.) Ũguo nĩguo magaatheria bũrũri ũcio.’

17 “Mũrũ wa mũndũ, Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Īta nyoni cia mĩthemba yothe, na nyamũ ciothe cia gĩthaka, ũciĩre atĩrĩ: ‘Ũnganai mũcookanĩrĩre hamwe kuuma kũndũ guothe, mũũke igongona-inĩ inene rĩrĩa ndĩrahaarĩria nĩ ũndũ wanyu, igongona inene kũu irĩma-igũrũ cia bũrũri wa Isiraeli. Kũu nĩkuo mũkaarĩra nyama na mũnyũire thakame.

18 Mũkaarĩa nyama cia andũ arĩa marĩ hinya, na mũnyue thakame ya andũ arĩa anene a thĩ taarĩ ndũrũme na tũtũrũme, na mbũri na ndegwa, ciothe irĩ nyamũ iria noru cia kuuma Bashani.

19 Igongona rĩu ndĩrahaarĩria nĩ ũndũ wanyu, mũkaarĩa maguta nginya mwĩhũũnĩrĩrie, na mũnyue thakame nginya mũrĩio.

20 Metha-inĩ yakwa mũkaarĩa mũhũũne nyama cia mbarathi, o na cia arĩa mathiiga macihaicĩte, na cia andũ marĩ hinya na thigari cia mĩthemba yothe’, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

21 “Nĩngonania riiri wakwa ndũrĩrĩ-inĩ, nacio ndũrĩrĩ ciothe nĩkoona iherithia rĩrĩa ngaarehe, o na guoko kũrĩa ngaamaigĩrĩra.

22 Kuuma mũthenya ũcio gũthiĩ na mbere, andũ a nyũmba ya Isiraeli nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao.

23 Nacio ndũrĩrĩ nĩkamenya atĩ andũ a Isiraeli maatahĩtwo nĩ ũndũ wa wĩhia wao, tondũ nĩmagire kũnjĩhoka. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmahitha ũthiũ wakwa, ngĩmaneana kũrĩ thũ ciao, nao othe makĩũragwo na rũhiũ rwa njora.

24 Kũringana na ũrĩa thaahu wao watariĩ na mahĩtia mao, ũguo noguo ndaamaherithirie na ngĩmahitha ũthiũ wakwa.

25 “Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Rĩu nĩngũcookia Jakubu kuuma kũrĩa aatwarĩtwo aatahwo, na njiguĩre andũ othe a Isiraeli tha, o na ndũũgamĩrĩre rĩitwa rĩakwa itheru na kĩyo.

26 Nĩmakariganĩrwo nĩ thoni ciao na kwaga kwĩhokeka kwao guothe kũrĩa maanyonirie rĩrĩa maatũũraga na thayũ bũrũri-inĩ wao gũtarĩ mũndũ ũngĩmamakia.

27 Hĩndĩ ĩrĩa ngaakorwo ndĩmacooketie kuuma ndũrĩrĩ-inĩ, na ngaamongania kuuma mabũrũri-inĩ ma thũ ciao, nĩngeyonania atĩ ndĩ mũtheru kũgerera harĩo maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ nyingĩ.

28 Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao, tondũ o na gũtuĩka nĩndatũmire matahwo magĩtwarwo thĩnĩ wa ndũrĩrĩ, nĩngamacookanĩrĩria bũrũri-inĩ wao kũũmbe, na hatirĩ o na ũmwe ngaatiga na thuutha.

29 Ndigacooka kũmahitha ũthiũ wakwa, nĩgũkorwo nĩngaitĩrĩria andũ a nyũmba ya Isiraeli Roho wakwa, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

40

Kĩeya kĩa Hekarũ ĩrĩa Njerũ

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtano wa gũtahwo gwitũ, kĩambĩrĩria-inĩ kĩa mwaka ũcio, mũthenya wa ikũmi wa mweri ũcio, naguo nĩ mwaka wa ikũmi na ĩna kuuma rĩrĩa itũũra inene rĩatunyanirwo, mũthenya o ũcio-rĩ, guoko kwa Jehova kwarĩ igũrũ rĩakwa, nake akĩndwara itũũra-inĩ rĩu inene.

² Ndĩ thĩnĩ wa cioneki cia Ngai nĩandwarire bũrũri wa Isiraeli, akĩnjiga kĩrĩma-igũrũ kĩaaya mũno, na mwena wakĩo wa gũthini kwarĩ na mĩako yoonekaga ĩtariĩ ta itũũra inene.

³ Nake akĩndwara ho, na nĩ ngĩona mũndũ, na mũhianĩre wake watariĩ ta gĩcango; nake aarũngĩ itoonyero-inĩ arĩ na rũrigi rwa gatani, na rũthanju rwa gũthima* guoko-inĩ gwake.

⁴ Nake mũndũ ũcio akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, ta rora na maitho maku, na ũigue na matũ maku, na ũrũmbũye wega maũndũ mothe marĩa ngũkuonia, nĩgũkorwo nĩkĩo gĩtũmĩte wee ũrehwo gũkũ. ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli maũndũ mothe marĩa ũkuona.”

Kĩhingo kĩa Mwena wa Irathĩro gĩa Gũtoonya Nja ya Nyumĩrĩra

⁵ Ningĩ nĩndonire rũthingo rwathiũrũrũkĩrie hekarũ mĩena yothe. Rũthanju rwa gũthima rũrĩa rwarĩ guoko-inĩ kwa mũndũ ũcio rwarĩ na ũraihi wa mĩkono ĩtandatũ. Nake nĩathimire rũthingo; wariĩ waruo warĩ wa mĩkono ĩtandatũ,† na mĩkono ĩtandatũ kũraiha na igũrũ.

⁶ Agĩcooka agĩthĩ kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩaang’etheire mwena wa irathĩro. Akĩambata na ngathĩ ciakĩo, na agĩthima hingĩro ya kĩhingo; yarĩ ya mĩkono ĩtandatũ gũtoonya na thĩnĩ.

⁷ Natuo tũnyũmba twa arangĩri twarĩ twa mĩkono ĩtandatũ kũraiha, na mĩkono ĩtandatũ kwarama, na itĩina rĩa kuuma kanyũmba kamwe nginya karĩa kangĩ rĩarĩ rĩa mĩkono ĩtano. Nayo hingĩro ya kĩhingo kũ kĩaariganĩtie na gĩthaku kĩrĩa kĩaang’etheire hekarũ, nakĩo kĩaarĩ kĩa mĩkono ĩtandatũ gũtoonya na thĩnĩ.

⁸ Ningĩ agĩthima gĩthaku kĩrĩa kĩaang’etheire hekarũ;

⁹ nakĩo kĩaarĩ kĩa mĩkono ĩnana‡ gũtoonya na thĩnĩ. Gĩthaku kũ kĩaarĩ na itugĩ igĩrĩ, O gĩtugĩ kĩaarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩrĩ.§ Nakĩo gĩthaku kũ kĩaang’etheire hekarũ.

¹⁰ Thĩnĩ wa kĩhingo kĩa mwena wa irathĩro haarĩ na tũnyũmba tũtatũ twa arangĩri o mwena; na tuothe tũtatũ twarĩ na ithimo ciiganaine, naguo mwena wa na mbere wa thingo cia tũnyũmba twa arangĩri warĩ wa ithimo ciiganaine.

¹¹ Ningĩ agĩthima wariĩ wa njĩra ĩyo ya itoonyero rĩu, nayo yarĩ ya mĩkono ikũmi,* na ũraihi wayo warĩ wa mĩkono ikũmi na ĩtatũ.†

¹² Mwena wa na mbere wa o kanyũmba ka arangĩri haarĩ na rũthingo rwarĩ rwa mĩkono ũmwe‡ kũraiha na igũrũ, natuo tũnyũmba tũu twa arangĩri twarĩ twa mĩkono ĩtandatũ§ mĩena yothe ĩna.

¹³ Ningĩ agĩthima itoonyero rĩu arutĩtie kuuma mũthia wa na thuutha wa rũthingo rwa kanyũmba kamwe ka arangĩri nginya mũthia wa na thuutha wa kanyũmba karĩa kaang’ethanĩre nako; itĩina rĩu rĩarĩ rĩa mĩkono mĩrongo ĩrĩ na ĩtano* kuuma mwanya ũmwe wa karũthingo nginya mwanya ũrĩa waringanĩte naguo.

* 40:3 Rũthanju rũrũ rwa gũthima rwarĩ na ũraihi wa ta mita 3 † 40:5 nĩ ta mita 3 ‡ 40:9 nĩ ta mita 4 § 40:9 nĩ ta mita 1 * 40:11 nĩ ta mita 5 † 40:11 nĩ ta mita ithathatũ na robo ithatũ (6.75) ‡ 40:12 nĩ ta nuthu mita (0.5) § 40:12 nĩ ta mita 3 * 40:13 nĩ ta mita 13

14 Ningĩ agĩthima mĩena ya na mbere ya thingo gũthiūrūrũka mĩena yeerĩ ya na thĩinĩ ya itoonyero, na yarĩ ya mĩkono mĩrongo itandatũ.† Gĩthimo kũ gĩakinyĩte gĩthaku-inĩ kĩrĩa kĩang'etheire nja ĩyo.

15 Itĩina rĩa kuuma itoonyero rĩa kĩhingo nginya mũthia ũrĩa ũngĩ wa gĩthaku kĩarĩo warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩtano.‡

16 Tũnyũmba tũu twa arangĩri hamwe na thingo icio ciarĩ thĩinĩ wa itoonyero rĩu nĩ gwatũrikĩtio mĩanya mĩceke karũthingo-inĩ ka igũrũ mĩena yothe, o ũndũ ũmwe na gĩthaku; tũmĩanya tũu tuothe twerekeire na thĩinĩ. Ũthiũ wa thingo icio nĩwagemetio na mĩkĩndũ.

Nja ya Nyumĩrĩra

17 Ningĩ akĩndwara nja ĩrĩa ya nyumĩrĩra. Ngĩona hau nĩ haarĩ na tũnyũmba, na nĩ haarĩtwo mahiga makarigiicĩria nja ĩyo yothe; nĩ haarĩ na tũnyũmba mĩrongo ĩtatũ twakĩtwo tũtwaranĩte na hau haarĩtwo mahiga.

18 Handũ hau haarĩtwo mahiga haarĩ mĩena-inĩ ya matoonyero macio, nagu wariĩ waho na ũraihi nĩciaiganaine; hau nĩho haarĩtwo mahiga mwena wa mũhuro.

19 Ningĩ agĩthima itĩina rĩa kuuma mwena wa na thĩinĩ wa kĩhingo kĩa mũhuro nginya mwena wa na nja wa nja ya na thĩinĩ; yarĩ mĩkono igana§ mwena wa irathĩro, o ũndũ ũmwe na mwena wa gathigathini.

Kĩhingo kĩa Mwena wa Gathigathini

20 Ningĩ agĩthima ũraihi na wariĩ wa kĩhingo kĩrĩa kĩerekeire mwena wa gathigathini, gĩa gũthiĩ nja ĩyo ya nyumĩrĩra.

21 Tũnyũmba twakĩo twa arangĩri, tũtatũ o mwena, na thingo ciakĩo, o na gĩthaku gĩakĩo ciarĩ na ithimo ciaiganaine na cia itoonyero rĩu rĩa mbere. Kĩarĩ kĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩtano, na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ na ĩtano.

22 Mĩanya yakĩo, na gĩthaku gĩakĩo na magemio ma mĩkĩndũ ciarĩ na ithimo o ta cia kĩhingo kĩrĩa kĩerekeire mwena wa irathĩro. Ngathĩ ya makinya mũgwanja yaambatĩte nginya ho, nakĩo gĩthaku gĩakĩo gĩkang'ethanĩra nayo.

23 Nĩ haarĩ na kĩhingo gĩa gũtoonya nja ya na thĩinĩ, kũng'ethanĩra na kĩhingo gĩa gathigathini o ta ũrĩa kwarĩ na kĩhingo mwena wa irathĩro. Nake agĩthima itĩina rĩa kuuma kĩhingo kĩmwe nginya kĩrĩa kĩang'ethanĩire nakĩo; narĩo itĩina rĩu rĩarĩ rĩa mĩkono igana.

Kĩhingo kĩa Mwena wa Gũthini

24 Ningĩ akĩndongoria na mwena wa gũthini, na nĩ ngĩona kĩhingo kĩerekeire mwena wa gũthini. Nake agĩthima itingĩ ciakĩo na gĩthaku gĩakĩo, nacio nĩciaiganainie ithimo na icio ingĩ.

25 Itoonyero rĩu na gĩthaku kĩarĩo ciarĩ na tũmĩanya tũceke mĩena yothe, twatariĩ ta mĩanya ya ihingo icio ingĩ. Itoonyero rĩu rĩarĩ rĩa mĩkono mĩrongo ĩtano kũraiha, na mĩkono mĩrongo ĩrĩ na ĩtano kwarama.

26 Ningĩ ngathĩ ya makinya mũgwanja nĩyaambatĩte ĩgakinya kĩhingo-inĩ kũ, nakĩo gĩthaku gĩakĩo kĩang'ethanĩire na nja ya hekarũ; thingo ciakĩo iria ciarĩ o mwena wa njĩra ĩyo nĩciagemetio na mĩkĩndũ.

27 Hau nja ya na thĩinĩ o na ho nĩ haarĩ kĩhingo kĩerekeire mwena wa gũthini, nake agĩthima kuuma kĩhingo-inĩ kũ nginya kĩhingo-inĩ kĩa nyumĩrĩra kĩa mwena wa gũthini; itĩina rĩu rĩarĩ rĩa mĩkono igana.

Ihingo cia Gũtoonya Nja ya na Thĩinĩ

† 40:14 nĩ ta mita 31 ‡ 40:15 nĩ ta mita 26 § 40:19 nĩ ta mita 52

²⁸ Ningĩ akĩnginyia nja ya na thĩinĩ tũtoonyeire kĩhingo kĩa mwena wa gũthini, nake agĩthima kĩhingo kĩa mwena ũcio; nakĩo nĩkĩaiganainie ithimo na ihingo icio ingĩ.

²⁹ Tũnyũmba twakĩo twa arangĩri, na thingo ciakĩo, na gĩthaku gĩakĩo nĩciaiganainie ithimo na icio ingĩ. Itoonyero rĩu na gĩthaku kĩaĩo ciarĩ na mĩanya mĩena yothe. Itoonyero rĩu rĩarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩtano, na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ na ĩtano.

³⁰ Ithaku cia matoonyero marĩa maarĩ hakuhĩ na nja ya na thĩinĩ ciarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ na ĩtano, na wariĩ wa mĩkono ĩtano.

³¹ Gĩthaku gĩakĩo kĩaĩng'etheire nja ĩyo ya nyumĩrĩra; nacio itingĩ ciakĩo nĩciagemetio na mĩkĩndũ, na ngathĩ ya makinya manana nĩyaambatĩte ĩgakinya ho.

³² Ningĩ akĩnginyia nja ya na thĩinĩ mwena wa irathĩro, nake agĩthima itoonyero rĩu; narĩo nĩrĩaiganainie ithimo na matoonyero macio mangĩ.

³³ Tũnyũmba twakĩo twa arangĩri, na thingo ciakĩo, na gĩthaku gĩakĩo nĩciaiganainie ithimo na icio ingĩ. Itoonyero rĩu na gĩthaku kĩaĩo ciarĩ na mĩanya mĩena yothe. Narĩo itoonyero rĩarĩ rĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩtano, na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ na ĩtano.

³⁴ Gĩthaku gĩakĩo kĩaĩng'etheire nja ĩyo ya nyumĩrĩra; nacio itingĩ ciakĩo nĩciagemetio na mĩkĩndũ mĩena yeerĩ, na ngathĩ ya makinya manana yaambatĩte ĩgakinya ho.

³⁵ Ningĩ agĩcooka akĩnginyia kĩhingo-inĩ kĩa mwena wa gathigathini, nake agĩthima kĩhingo kĩu. Nakĩo nĩkĩaiganainie ithimo na ihingo icio ingĩ,

³⁶ o ũndũ ũmwe na tũnyũmba twakĩo twa arangĩri, na thingo ciakĩo, na gĩthaku gĩakĩo, nakĩo kĩaĩo na mĩanya mĩena yothe. Kĩhingo kĩu kĩaĩo na ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩtano, na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ na ĩtano.

³⁷ Gĩthaku gĩakĩo kĩaĩng'etheire nja ĩyo ya nyumĩrĩra; nacio itingĩ icio ciakĩo nĩciagemetio na mĩkĩndũ mĩena yeerĩ, na ngathĩ ya makinya manana yaambatĩte ĩgakinya ho.

Tũnyũmba twa kũrĩa Kwahaaragĩrio Magongona

³⁸ Ningĩ hau gĩthaku-inĩ, o itoonyero-inĩ rĩa na thĩinĩ, nĩ haarĩ na kanyũmba kaarĩ na mũromo, na hau nĩho maruta ma njino maatham-bagĩrio.

³⁹ Hau gĩthaku-inĩ gĩa itoonyero nĩ haarĩ metha igĩrĩ o mwena, na igũrũ rĩacio nĩho haathĩnjagĩrwo nyamũ cia magongona ma njino, na magongona ma mehĩa, o na magongona ma mahĩtia.

⁴⁰ Mwena-inĩ wa rũthingo rwa na nja rwa gĩthaku kĩu gĩa itoonyero rĩu, hakuhĩ na ngathĩ ya kwambata itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo kĩa mwena wa gathigathini nĩ haarĩ na metha igĩrĩ, na mwena ũcio ũngĩ wa ngathĩ naho nĩ haarĩ na metha ingĩ igĩrĩ.

⁴¹ Nĩ ũndũ ũcio haarĩ na metha inya mwena ũmwe wa itoonyero, na inya mwena ũcio ũngĩ, ciothe ciarĩ metha inyanya, na igũrũ rĩacio nĩho haathĩnjagĩrwo nyamũ cia magongona.

⁴² Ningĩ haarĩ na metha inya cia mahiga maicũhie nĩ ũndũ wa maruta ma njino, o ĩmwe ũraihi wa mũkono ũmwe na nuthu,* na wariĩ wa mũkono ũmwe na nuthu, na mũkono ũmwe kũraiha na igũrũ. Igũrũ rĩacio nĩho haigagĩrwo indo cia wĩra wa gũthĩnja nyamũ cia maruta ma njino, na magongona marĩa mangĩ.

* 40:42 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75)

⁴³ Tūhocio twa njibe igĩrĩ, o kamwe karĩ na ũraihi wa wariĩ wa rūhĩ,† twathecereirio rūthingo-inĩ mĩena yothe. Metha icio ciarĩ cia kũigĩrĩrwo nyama cia maruta macio.

Tũnyũmba twa Athĩnjĩri-Ngai

⁴⁴ Hau nja ya kĩhingo gĩa thĩinĩ, kũu nja-inĩ ya na thĩinĩ, nĩ kwarĩ na tũnyũmba twĩrĩ, kamwe mwena wa kĩhingo gĩa gathigathini kerekeire mwena wa gũthini, na kangĩ mwena wa kĩhingo gĩa gũthini kerekeire mwena wa gathigathini.

⁴⁵ Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Kanyũmba kau karorete mwena wa gũthini-rĩ, nĩ ka athĩnjĩri-Ngai arĩa maikaragia hekarũ,

⁴⁶ nako kanyũmba kau karorete gathigathini-rĩ, nĩ ka athĩnjĩri-Ngai arĩa maikaragia kīgongona. Aya nĩo ariũ a Zadoku, na no-o Alawii arĩa mangĩthengerera Jehova nĩguo matungatage marĩ mbere yake.”

⁴⁷ Ningĩ agĩthima nja iyo: Mĩena yothe ĩna nĩyaiganaine, yarĩ na mĩkono igana‡ kũraiha, na mĩkono igana kwarama. Nakĩo kīgongona kĩarĩ hau mbere ya hekarũ.

Hekarũ

⁴⁸ Ningĩ akĩnginyia gĩthaku-inĩ kĩa hekarũ, na agĩthima itingĩ icio cia gĩthaku kũu; o mwena ciarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩtano.§ Wariĩ wa itoonyero rĩu warĩ na mĩkono ikũmi na ĩna,* na thingo ciarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩtatũ† o mwena.

⁴⁹ Gĩthaku kũu kĩarĩ na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ,‡ na mĩkono ikũmi na ĩrĩ§ kuuma mbere nginya thuutha. Ningĩ hau nĩ haarĩ na ngathĩ cia kwambata ho, na nĩ haarĩ na itugĩ, o kĩmwe mwena ũmwe wa itingĩ icio.

41

¹ Mũndũ ũcio agĩcooka akĩndwara nja ya handũ-harĩa-haamũre ha nyumĩrĩra, agĩthima itingĩ ciahō; wariĩ wa itingĩ icio warĩ mĩkono ĩtandatũ* o mwena.

² Wariĩ wa itoonyero warĩ wa mĩkono ikũmi,† nacio thingo iria ciarĩ o mwena wa itoonyero rĩu ciarĩ cia mĩkono ĩtano‡ kwarama. Nĩacookire agĩthima nja ya handũ-hau-haamũre; handũ hau haarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩna,§ na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ.*

³ Ningĩ agĩtoonya na thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre, agĩthima itingĩ cia itoonyero; o kĩmwe kĩarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩrĩ.† Itoonyero rĩu rĩarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩtandatũ, nacio thingo iria ciarĩ o mwena ciarĩ na wariĩ wa mĩkono mũgwanja.‡

⁴ Ningĩ agĩthima ũraihi wa handũ-harĩa-haamũre kũu thĩinĩ; naho haarĩ ha mĩkono mĩrongo ĩrĩ, naguō wariĩ waho warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ gũtuĩkania nginya mũthia wa nja ya handũ-harĩa-haamũre. Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Haha nĩho Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno.”

⁵ Ningĩ agĩthima rūthingo rwa hekarũ; naruo rwarĩ na ũtungu wa mĩkono ĩtandatũ, natuo tũnyũmba tũrĩa twarĩ mĩena-inĩ yothe ya hekarũ, o kamwe kaarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩna.§

† 40:43 nĩ ta centimita 8 ‡ 40:47 nĩ ta mita 52 § 40:48 nĩ ta mita igĩrĩ na nuthu (2.5) * 40:48 nĩ ta mita mũgwanja na robo (7.25) † 40:48 nĩ ta mita ĩmwe na nuthu (1.5) ‡ 40:49 nĩ ta mita ikũmi na robo (10:25) § 40:49 nĩ ta mita ithathatũ na robo (6:25) * 41:1 nĩ ta mita 3 † 41:2 nĩ ta mita 5 ‡ 41:2 nĩ ta mita igĩrĩ na nuthu (2:5) § 41:2 nĩ ta mita mĩrongo ĩrĩ na nuthu (20:5) * 41:2 nĩ ta mita ikũmi na robo (10:25) † 41:3 nĩ ta mita 1 ‡ 41:3 nĩ ta mita ithatũ na nuthu (3.5) § 41:5 nĩ ta mita 2

6 Tūnyūmba tūu twa mīena-inĩ twakītwo ngoroba ithatū, kamwe gagakwo karĩ igūrū wa karĩa kangĩ, o ngoroba tūnyūmba mīrongo itatū. Nĩ haarĩ na mīgamba yohanītio gūthiūrūrūkīria rūthingo rwa hekarū, ya gūtiirĩra tūnyūmba twa mīena-inĩ; nĩ ūndū ūcio mīgamba iyo ndiatoonyetio rūthingo-inĩ rūu rwa hekarū.

7 Tūnyūmba tūu twathiūrūrūkīrie hekarū twakītwo tūkīararamaga o ūrĩa ngoroba yathiiaga na igūrū. Mwako wa gūthiūrūrūkīria hekarū iyo waakītwo wambatītio na matīina, nĩ ūndū ūcio, tūnyūmba tūu tūkaaraarama o ūrĩa mūndū aambataga. Nayo ngathĩ yambatīte kuuma ngoroba irĩa yarĩ thĩ mūno nginya irĩa irĩ igūrū biū igereire ngoroba ya gatagatĩ.

8 Nĩndonire atĩ hekarū nĩ yarĩ na gītina kīambatīrie mīena yothe, gīgatuika mūthingi wa tūnyūmba tūu twa mīena-inĩ. Mūthingi ūcio warĩ na ūraihi wa rūthanju rūu rwa mīkono itandatū irĩa mīraihi.

9 Rūthingo rwa na nja rwa tūnyūmba tūu twa mīena-inĩ rwarĩ rwa ūtungu wa mīkono itano.* Ithenya rīrĩa rīatigītio gatagatĩ ga tūnyūmba tūu twa mīena-inĩ ya hekarū

10 na tūnyūmba twa athīnjīri-Ngai rīarĩ rĩa warĩ wa mīkono mīrongo irĩ gūthiūrūrūkīria hekarū yothe.

11 Nĩ haarĩ na matoonjero mīena ya tūnyūmba tūu hau haatigītio ithenya, rīmwe rīrĩ mwena wa gathigathini na rūu rīngĩ rīrĩ mwena wa gūthini; nakīo gītina kīu kīambatīrie na igūrū kūnyiitana na ithenya rūu kīarĩ na warĩ wa mīkono itano gūthiūrūrūkīria.

12 Nyūmba irĩa yang'etheire nja ya hekarū mwena wa ithūiro yarĩ ya warĩ wa mīkono mīrongo mūgwanja.† Naruo rūthingo rwa nyūmba iyo rwarĩ na ūtungu wa mīkono itano gūthiūrūrūkīria, na ūraihi waruo warĩ wa mīkono mīrongo kenda.‡

13 Ningĩ agīthima hekarū iyo; yarĩ na ūraihi wa mīkono igana,§ nayo nja ya hekarū, na nyūmba hamwe na thingo ciayo o nacio ciarĩ cia ūraihi wa mīkono igana.

14 Warĩ wa nja iyo ya hekarū wa mwena wa irathīro, o hamwe na mwena wa na mbere wa hekarū, warĩ wa mīkono igana.

15 Ningĩ agīthima ūraihi wa nyūmba iyo yang'etheire nja ya mwena wa na thuutha wa hekarū, o hamwe na ithaku ciayo cia o mwena; nago warĩ wa mīkono igana.

Mwena wa nja ya handū-harĩa-haamūre, na mwena wa na thīinĩ wa handū-harĩa-haamūre, na gīthaku kīrĩa kīang'etheire nja iyo,

16 o ūndū ūmwe na hingīro icio, na tūtirica tūu tūceke, hamwe na ithaku icio ciathiūrūrūkīrie ngoroba icio ithatū: kīrĩa gīothe kīarĩ mbere ya hingīro, o na nginya hingīro iyo nīciyahumbīrītwo na mbaū. Nyūmba nīyahumbīrītwo na mbaū thĩ, na thingo ikayahumbīrwo nginya tūtirica-inĩ, o na tūtirica twarĩ na mbaū.

17 Ningĩ hau igūrū rĩa mwena wa nja ya itoonjero rĩa gūtoonya thīinĩ wa handū-harĩa-haamūre, na igūrū rĩa thingo matīina maiganaine kūrigiicīria mwena wa thīinĩ na wa nja ya handū-harĩa-haamūre

18 nĩ gwakururītwo makerubi na mīkīndū. Mīkīndū yahakanītio nĩ makerubi; na o ikerubi rīarĩ na mothiū meerĩ:

* 41:9 nĩ ta mita igīrĩ na robo ithatū (2.75) † 41:12 nĩ ta mita mīrongo itatū na ithathatū na robo (36.25) ‡ 41:12 nĩ ta mita mīrongo ina na ithathatū na nuthu (46.5) § 41:13 nĩ ta mita 52

19 ũthiũ wa mũndũ warorete mũkĩndũ mwena ũmwe, naguo ũthiũ wa mũrũũthi ũkarora mũkĩndũ mwena ũcio ũngĩ. Namo magakururwo kũrigiicĩria ndwere cia hekarũ ĩyo yothe.

20 Kuuma nyũmba thĩ nginya hau igũrũ rĩa itoonyero, nĩ ha kururĩtwo makerubi na mĩkĩndũ rũthingo-inĩ rwa nja ya handũ-harĩa-haamũre.

21 Nja ya handũ-harĩa-haamũre nĩ yarĩ na buremu ya mũrango, nayo buremu ĩrĩa yarĩ hau mbere ya Harĩa-Hatheru-Mũno yatariĩ o tayo.

22 Ningĩ nĩ haarĩ na kĩgongona kĩa mbaũ kĩrĩa kĩarĩ kĩa mĩkono ĩtatũ* kũraiha na igũrũ, na mĩkono ĩĩrĩ† o mwena, mĩena yothe ĩna; koine ciakĩo, na njikarĩro yakĩo, o na mĩena yakĩo ciarĩ cia mbaũ. Nake mũndũ ũcio akĩnjĩra atĩrĩ, “Ĩno nĩyo metha ĩrĩa ĩrĩ hau mbere ya Jehova.”

23 Handũ-harĩa-haamũre na Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, o handũ haarĩ na mũrango ĩĩrĩ.

24 O mũrango wathondeketwo na mũrango ĩĩrĩ ya wa mbaũ, na o mũrango wahingũkaga na gatagatĩ.

25 Nayo mũrango ya nja ya handũ-harĩa-haamũre nĩyakururĩtwo makerubi na mĩkĩndũ, ta ũrĩa gwakururĩtwo thingo-inĩ, na nĩ haarĩ na membea ma mbaũ hau mbere ya gĩthaku kũu.

26 Thingo-inĩ icio cia mwena wa gĩthaku kũu nĩ haarĩ na tũtirica tũceke twarĩ na mĩkĩndũ ĩkururĩtwo o mwena o mwena. Tũnyũmba twa mĩena-inĩ ya hekarũ o na tuo nĩtwarĩ na membea ma mbaũ.

42

Tũnyũmba twa Athĩnjĩri-Ngai

1 Ningĩ mũndũ ũcio akĩndongoria, akĩndwara mwena wa gathigathini o nginya nja ĩyo ya nyumĩrĩra, akĩnginyia tũnyũmba-inĩ tũrĩa twang’etheire nja ya hekarũ na tũkang’ethera rũthingo rwa na nja rwa mwena wa gathigathini.

2 Nyũmba ĩrĩa mũrango wayo werekeire mwena wa gathigathini yarĩ ya ũraihi wa mĩkono igana* na wariĩ wa mĩkono mũrongo ĩtano.†

3 Gĩcigo kĩrĩa kĩarĩ kĩa mĩkono mũrongo ĩĩrĩ‡ kuuma nja ya na thĩinĩ, na gĩcigo kĩrĩa kĩaang’etheire harĩa haarĩtwo mahiga nja ya nyumĩrĩra-rĩ, nĩ kwariĩ na ithaku ciakĩtwo ngoroba ithatũ, na o gĩthaku kĩaang’etheire kĩrĩa kĩngĩ.

4 Hau mbere ya tũnyũmba tũu nĩ haarĩ na gacĩra ga thĩinĩ karĩ na wariĩ wa mĩkono ikũmi,§ na ũraihi wa mĩkono igana. Mũrango yatuo yekĩrĩtwo mwena wa gathigathini.

5 Na rĩrĩ, tũnyũmba tũu twarĩ igũrũ twarĩ tũkundakundeeru, nĩ ũndũ ithaku nĩcioete handũ hanene gũkĩra tũnyũmba tũrĩa twakĩtwo ngoroba ĩyo yarĩ mũhuro na ya gatagatĩ.

6 Tũnyũmba twa ngoroba ya gatatũ tũtiekĩrĩtwo itugĩ ta iria ciekĩrĩtwo nja; nĩ ũndũ ũcio tũnyũmba tũu tũgakĩnyiiha thĩ gũkĩra twa ngoroba ĩrĩa yarĩ thĩ, na ya gatagatĩ.

7 Nĩ haarĩ na rũthingo rwa mwena wa na nja rwathiĩte rũigananĩirie na tũnyũmba tũu na kũu nja ya nyumĩrĩra; rwatambũrũkĩte mbere ya tũnyũmba tũu mĩkono mũrongo ĩtano.

* 41:22 nĩ ta mita ĩmwe na nuthu (1:5) † 41:22 nĩ ta mita 1 * 42:2 nĩ ta mita 52 † 42:2 nĩ ta mita 26 ‡ 42:3 nĩ ta mita ikũmi na robo (10:25) § 42:4 nĩ ta mita 5

8 Mũhari wa tũnyũmba twa mwena ũrĩa wariganĩtie na nja ya nyumĩrĩra warĩ wa ũraihu wa mĩkono mĩrongo ítano, naguo mũhari ũrĩa wakuhĩrĩrie handũ-harĩa-hatheru warĩ wa ũraihu wa mĩkono igana.

9 Tũnyũmba tũrĩa twarĩ mũhuro mwena wa irathĩro nĩ twarĩ na itoonyero mũndũ agĩtoonya kuo oimĩte nja ya nyumĩrĩra.

10 Ningĩ mwena wa gũthini, gũtwarana na mwena ũrĩa mũraihu wa rũthingo rũu rwa nja ya nyumĩrĩra, kũnyiitana na mwena wa nja ya hekarũ, na kũng'ethera rũthingo rwa nja, nĩ haarĩ na tũnyũmba

11 twarĩ na gacĩra mbere yatuo. Tũnyũmba tũu twahaanaga o ta tũrĩa twarĩ mwena wa gathigathini; twarĩ na ũraihu na wariĩ waiganaine, nacio nyumĩrĩra ciatuo nĩciarĩngaine na ikaiganania ithimo. Namu matoonyero ma mwena wa gathigathini

12 nĩmahaanaine na matoonyero ma tũnyũmba twa mwena wa gũthini. Ningĩ nĩ haarĩ na itoonyero kĩaambĩrĩria-inĩ gĩa gacĩra karĩa gaatwaranĩte na rũthingo rũu rwerekeire mwena wa irathĩro, na nĩko mũndũ aageraga agĩtoonya tũnyũmba tũu.

13 Agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, "Tũnyũmba tũu tũrĩ mwena wa gathigathini na tũu tũrĩ mwena wa gũthini, tũu tũng'etheire nja ya hekarũ, nĩtuo twa athĩnjĩri-Ngai, na nĩkuo athĩnjĩri-Ngai arĩa megũkuhĩrĩria Jehova makarĩagĩra indo cia maruta marĩa matheru mũno. Kũu nĩkuo makaigaga indo cia maruta iria theru mũno, nacio nĩ maruta ma ngano, o na maruta ma mehia, na maruta ma mahĩtia, nĩgũkorwo handũ hau nĩ hatheru.

14 Athĩnjĩri-Ngai rĩrĩa maatoonya handũ hau haamũre-rĩ, matingĩcooka kuuma nja ya mwena wa nyumĩrĩra, nginya marute nguo icio cia ũtungata, nĩ ũndũ nĩ nyamũre. No nginya mehumbe nguo ingĩ matanakuhĩrĩria kũrĩa andũ maikaraga."

15 Rĩrĩa aarĩkirie gũthima kĩrĩa kĩarĩ mwena wa na thĩinĩ wa hekarũ, akĩnyumia na nja tũgereire kĩhingo kĩa mwena wa irathĩro, agĩthima mũigana wa handũ hau mĩena yothe:

16 Nĩathimire mwena wa irathĩro na rũthanju rwa gũthima; mũigana waho warĩ mĩkono magana matano.*

17 Ningĩ agĩthima mwena wa gathigathini; mũigana waho warĩ mĩkono magana matano ũthimĩtwo na rũthanju rũu rwa gũthima.

18 O na agĩthima mwena wa gũthini; mũigana waho warĩ mĩkono magana matano ũthimĩtwo na rũthanju rũu rwa gũthima.

19 Ningĩ agĩcooka agĩthima mwena wa ithũiro; mũigana waho warĩ mĩkono magana matano ũthimĩtwo na rũthanju rũu rwa gũthima.

20 Ũguo nĩguo aathimire handũ hau mĩena iyo yothe ina. Handũ hau haarigiĩcĩirio na rũthingo, naruo rwarĩ na ũraihu wa mĩkono magana matano, na wariĩ wa mĩkono magana matano, rwa kũhakanania handũ harĩa hatheru na harĩa hatarĩ haamũre.

43

Hekarũ Gũcookererwo nĩ Riiri

1 Ningĩ mũndũ ũcio akĩnginyia kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩaang'etheire mwena wa irathĩro,

2 na nĩ ngĩona riiri wa Ngai wa Isiraeli ũgĩũka uumĩte mwena wa irathĩro. Mũgambo wake watarĩ ta mũrurumo wa maaĩ maingĩ magĩtherera, naguo bũrũri ũgacangarara nĩ riiri wake.

* 42:16 nĩ ta mita 260

³ Kĩoneki kũu ndonire gĩatariĩ ta kĩoneki kĩrĩa ndoonete rĩrĩa ookĩte kwananga itũũra rĩrĩa inene, na ningĩ gĩatariĩ ta cioneki iria ndoonete hau Rũũ-inĩ rwa Kebari; na niĩ ngĩgũithia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ.

⁴ Naguo riiri wa Jehova ũgĩtoonya hekarũ ũgereire kĩhingo kĩrĩa kĩerekeire mwena wa irathĩro.

⁵ Ningĩ Roho akinjoya na igũrũ akĩndwara nja ĩyo ya na thĩinĩ, naguo riiri wa Jehova ũkĩiyũra kũu hekarũ.

⁶ Mũndũ ũcio o arũgamĩte hau hakuhĩ na niĩ-rĩ, ngĩigua mũndũ akĩjarĩria kuuma thĩinĩ wa hekarũ.

⁷ Akĩnjũra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, haha niĩho handũ ha gĩtĩ gĩakwa gĩa ũthamaki, o na niĩho handũ ha gũkinyithia makinya makwa. Haha niĩho ngũtũũra ndĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ a Isiraeli nginya tene. Nyũmba ya Isiraeli ndĩrĩ hĩndĩ ĩngĩ ĩgaacooka gũthaahia rĩtwa rĩakwa itheru, o ene o na kana athamaki ao marĩthaahie na ũndũ wa ũmaraya wao na kũhooya mĩhianano ĩtarĩ muoyo ya athamaki ao kũndũ kwao kũrĩa gũtũũgĩru.

⁸ Rĩrĩa meekĩrire hingĩro ciao hau hingĩro-inĩ ciakwa, na itugĩ cia mĩrango yao magĩciĩkĩra itugĩ-inĩ cia mĩrango yakwa, na no rũthingo rwarĩ gatagatĩ gakwa na o-rĩ, nĩmathaahirie rĩtwa rĩakwa itheru na mĩtugo ĩyo yao ĩrĩ magigi. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmaniina ndĩ na marakara.

⁹ Na rĩrĩ, ta nĩmatigane na ũmaraya wao wa kũhooya mĩhianano ĩtarĩ muoyo ya athamaki ao, na niĩ nĩngũtũũra gatagatĩ-inĩ kao nginya tene.

¹⁰ “Mũrũ wa mũndũ, taarĩria ũhoru wa hekarũ ĩyo kũrĩ andũ a Isiraeli, nĩguo maconoke nĩ ũndũ wa mehia mao. Reke maroranie mũcoro ũcio wayo,

¹¹ na angĩkorwo nĩmegũconoka nĩ ũndũ wa ũrĩa wothe mekĩte-rĩ, mamenyithie mũhianĩre wa hekarũ ĩyo, ũmamenyithie mũthondekere wayo, na nyumĩro ciayo, na matoonyero mayo, ningĩ ũmoonie mũhianĩre wayo wothe, na mĩtugo yayo yothe ya kũrũmĩrĩrwo, na mawatho mothe. Andĩka maũndũ maya mothe makĩonaga, nĩgeetha matĩie mũhianĩre wayo, na mahingie mĩtugo yayo yothe ya kũrũmĩrĩrwo.

¹² “Ũyũ nĩguo watho wa hekarũ: Kũrĩa guothe kũrigiicĩrie kĩrĩma gĩkĩ igũrũ gũgũikara kũrĩ gũtheru mũno. ũcio nĩguo watho wa hekarũ.

Kĩgongona

¹³ “Ici nĩcio ithimo cia kĩgongona, ithimĩtwo na mĩkono ĩrĩa mĩraihi, mũkono ũrĩa wa ũraihi wa mũkono ũmwe* na wariĩ wa rũhĩ†: Mũberethi wakĩo ũrĩ na ũriku wa mũkono ũmwe, na wariĩ wa mũkono ũmwe, naguo mũgũkũ ũrĩa ũkũrigiicĩrie nĩ wa irata rĩmwe‡ mũthia-inĩ. Kũu nĩkĩo kĩrũgamo gĩa kĩgongona.

¹⁴ Kuuma mũberethi ũrĩa ũrĩ gĩtina-inĩ nginya mũthia-inĩ wa mũhuro kĩrĩ na mĩkono ĩrĩ§ kũraiha na igũrũ, na wariĩ wa mũkono ũmwe, na kuuma mũthia-inĩ ũrĩa mũnini nginya mũthia-inĩ ũrĩa mũnenanene, kĩrĩ na mĩkono ĩna* kũraiha na igũrũ, na wariĩ wa mũkono ũmwe.

¹⁵ Narĩo riiko rĩa kĩgongona-rĩ, nĩ mĩkono ĩna kũraiha na igũrũ, nacio hĩa inya irorete na igũrũ ikoimĩrĩra kuuma hau riiko-inĩ.

¹⁶ Narĩo riiko rĩu rĩa kĩgongona rĩiganaine mĩena yothe ĩna, rĩrĩ na ũraihi wa mĩkono ikũmi na ĩrĩ,† na wariĩ wa mĩkono ikũmi na ĩrĩ.

¹⁷ Mũthia ũrĩa ũrĩ na igũrũ o naguo nĩũiganaine mĩena yothe, na ũrĩ na ũraihi wa mĩkono ikũmi na ĩna,‡ na wariĩ wa mĩkono ikũmi na ĩna,

* 43:13 nĩ ta nuthu mita (0.5) † 43:13 nĩ ta centimita 8 ‡ 43:13 nĩ ta centimita 22 § 43:14 nĩ ta mita ĩmwe * 43:14 nĩ ta mita 2 † 43:16 nĩ ta mita ithathatũ na robo (6.25) ‡ 43:17 nĩ ta mita mũgwanja na robo (7.25)

naguo mūgūkū ūrīa ūthiūrūrūkīrie nī wa nuthu ya mūkono, § ningī ūkarigiicīrio nī mūberethi wa mūkono ūmwe. Ngathī cia kīgongona kīu ing'etheire mwena wa irathīro."

¹⁸ Nake akīnjīra atīrī, "Mūrū wa mūdū, Mwathani Jehova ekuuga atīrī: Maya nīmo magaatuīka maūdū ma kūrūmīrwo gūkīrutwo magongona ma njino, na ma kūminjaminjīria thakame kīgongona-inī rīrīa gīgaakwo:

¹⁹ Nīūkaneana ndegwa itarī ngūrū itūike ya kūrutwo iruta rīa mehia, ūmīneane kūrī athīnjīri-Ngai, arīa Alawii, a nyūmba ya Zadoku, arīa manguhagīrīria makīndungatīra, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

²⁰ Nīūkooya thakame imwe ya yo ūmīhake hīa-inī icio inya cia kīgongona, na mīthia-inī iyo ina ya metha iyo irī igūrū, na ūthiūrūrūkīrie mūgūkū ūcio, nīguo ūtherie kīgongona na ūkīhoroherie.

²¹ Nīūkooya ndegwa iyo ya kūrutwo iruta rīa mehia, ūmīcinīre handū harīa hathuurītwo hekarū-inī kūu nja ya handū-harīa-haamūre.

²² "Mūthenya wa keerī nīūkaruta thenge itarī na kaūūgū, itūike ya kūrutwo iruta rīa mehia, nakīo kīgongona gītherio o ta ūrīa gīatheretio na ndegwa.

²³ Warīkia gūgītheria, nīūkaruta ndegwa itarī ngūrū, na ndūrūme kuuma rūūru-inī, cierī ikorwo itarī na kaūūgū.

²⁴ Nīūgaciruta igongona hau mbere ya Jehova, nao athīnjīri-Ngai nīmagaciminjaminjīria cumbī, rītuīke igongona rīa njino rīrutīrwo Jehova.

²⁵ "Ihinda rīa mīthenya mūgwanja nīūkarutaga thenge o mūthenya ya kūrutwo iruta rīa mehia; na ningī nīūkaruta ndegwa itarī ngūrū, na ndūrūme kuuma rūūru-inī, cierī ikorwo itarī na kaūūgū.

²⁶ Ihinda rīa mīthenya iyo mūgwanja, nīmakahoroheria kīgongona na magītherie; ūguo nīguo magaakīamūra.

²⁷ Mīthenya iyo yarīkia gūthira, kuuma mūthenya wa inana gūthī na mbere, athīnjīri-Ngai nīo makaheana maruta manyu ma njino, na maruta ma ūiguano, hau igūrū rīa kīgongona. Hīndī iyo nīngamwītīkīra, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga."

44

Mūnene, na Alawii, na Athīnjīri-Ngai

¹ Ningī mūdū ūcio akīnjookia nginya kīhingo-inī kīa nyumīrīra ya handū-harīa-haamūre, kīrīa kīang'etheire mwena wa irathīro, nakīo kīarī kīhinge.

² Nake Jehova akīnjīra atīrī, "Kīhingo gīkī kīrīkaraga kīrī kīhinge. Gītakanahingūrwo; gūtīrī mūdū ūgaagītoonyera. Kīrīkaraga kīhingītwo tondū nīkīo Jehova, Ngai wa Isiraeli, aatoonyeire.

³ Mūthamaki we mwene nowe wiki ūngīkara mwena wa thīnī wa itoonyero rīu na arīire irio hau mbere ya Jehova. Arītoonyagīra gīthaku gīa itoonyero rīu, na akiuma na nja akoimīra njīra o ro iyo."

⁴ Ningī mūdū ūcio akīndwara na njīra ya kīhingo kīa mwena wa gathigathini nginya hau mbere ya hekarū. Ngīcūthīrīria, ngīona riiri wa Jehova ūiyūrīte hekarū iyo ya Jehova, na nī ngīgūithia, ngīturumithia ūthiū thī.

⁵ Nake Jehova akīnjīra atīrī, "Mūrū wa mūdū, rora wega, na ūthikīrīrie wega, na ūrūmbūye maūdū mothe marīa ngūkwīra makonī mawatho

§ 43:17 nī ta robo ya mita (0.25)

mothe megii hekarũ ya Jehova. Rũmbũiya ũhoro wa itoonyero rĩa hekarũ, na njĩra ciothe cia kuuma handũ-harĩa-haamũre.

⁶ Īra andũ aya aremi a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, maũndũ manyu ma magigi nĩmaiganĩte!

⁷ Hamwe na maũndũ marĩa mothe marĩ magigi mwekire, nĩmwatoonyirie andũ a kũngĩ matarĩ aruu ngoro na mwĩrĩ handũ-hakwa-harĩa-haamũre, mũgĩthaahia hekarũ yakwa rĩrĩa mwandutĩire irio, na maguta, na thakame, na mũgĩthũkia kĩrĩkanĩro gĩakwa.

⁸ Handũ ha kũruta wĩra wanyu ũrĩa wagĩrĩire ũkoniĩ maũndũ makwa marĩa matheru, mwatuire andũ angĩ arũgamĩrĩri a handũ-hakwa-harĩa-haamũre.

⁹ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Gũtirĩ mũndũ wa kũngĩ ũtarĩ mũruu ngoro na mwĩrĩ ũngĩtoonya handũ-hakwa-harĩa-haamũre, o na angĩkorwo nĩ andũ a kũngĩ arĩa matũũranagia na andũ a Isiraeli.

¹⁰ “ ‘Alawii arĩa maanjehereire makĩndaihĩrĩria hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli maaturuure na makĩehera harĩ nĩ makĩrũmĩrĩra mĩhianano yao-rĩ, no nginya magaacookererwo nĩ mehia mao.

¹¹ Andũ acio no matungatage handũ-hakwa-harĩa-haamũre, na maikaragie ihingo cia hekarũ o na matungatage thĩinĩ wayo; no mathĩnje nyamũ cia maruta ma njino, na marutagĩre andũ magongona mao, na marũgamage mbere ya andũ makamatungatĩra.

¹² No rĩrĩ, tondũ nĩo maamatungatĩire marĩ mbere ya mĩhianano yao, na magĩtũma andũ a nyũmba ya Isiraeli magũe mehia-inĩ-rĩ, nĩ ũndũ ũcio na nĩ nĩndĩhĩtĩte njoete guoko na igũrũ atĩ no nginya magaacookererwo nĩ mehia mao, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹³ Andũ acio matigacooka kũnguhĩrĩria mandungatagĩre ta athĩnjĩri-Ngai, kana makuhĩrĩrie kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩa indo ciakwa iria theru, kana maruta makwa marĩa matheru mũno; no nginya magaacookererwo nĩ gĩconoko kĩa maũndũ marĩa marĩ magigi maneeka.

¹⁴ No nĩngamatua arũgamĩrĩri a maũndũ ma hekarũ, na mawĩra mothe marĩa mabataire kũrutwo kũu thĩinĩ.

¹⁵ “ ‘No rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai, acio marĩ Alawii na a rũciaro rwa Zadoku, o acio maarutire mawĩra ma handũ-hakwa-harĩa-haamũre na wĩhokeku rĩrĩa andũ a Isiraeli meeherire makiuma harĩ nĩ, nĩo marĩnguhagĩrĩria makandungatĩra; marĩrũgamaga mbere yakwa makaruta magongona ma maguta na ma thakame, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁶ Acio oiki nĩo marĩtoonyaga handũ-hakwa-harĩa-haamũre; acio oiki nĩo marĩkuhagĩrĩria metha yakwa makandungatĩra na makaruta wĩra wakwa.

¹⁷ “ ‘Hĩndĩ ĩrĩa megũtoonya ihingo-inĩ cia nja ya na thĩinĩ, marĩhumbaga nguo cia gatani; matikanehumbe nguo o na ĩmwe ya guoya wa ng’ondũ hĩndĩ ĩrĩa megũtungata ihingo-inĩ cia nja ĩrĩa ya na thĩinĩ, kana kũu hekarũ thĩinĩ.

¹⁸ Nĩmeyohage iremba cia gatani mĩtwe, na nguo cia gatani cia thĩinĩ njohero-inĩ. Matikanehumbe kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩngĩtũma mathigine.

¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa mekuuma matoonye nja ya nyumĩrĩra kũrĩa andũ marĩ-rĩ, makaruta nguo iria megũtungataga nacio, na magacitiga tũnyũmba-inĩ tũrĩa twamũre, na makehumba nguo ingĩ, nĩgeetha matikae kwamũra andũ acio na ũndũ wa nguo icio ciao.

²⁰ “ ‘Matikanenjwo njuĩrĩ ĩthire mĩtwe, kana mareke njuĩrĩ ciao iraihe mũno, no nĩ maigage njuĩrĩ ciao cia mĩtwe irĩ nenge.

21 Ningĩ gũtikanagĩe na mũthĩnjĩri-Ngai ũkũnyua ndibei rĩrĩa egũtoonya nja ya na thĩinĩ.

22 Matikanahikie atumia a ndigwa, kana mahikie atumia arĩa matiganĩte na athuuri ao; no rĩrĩ, no mahikie airĩtu gathirange a rũciaro rwa andũ a Isiraeli, kana atumia a ndigwa a athĩnjĩri-Ngai.

23 No nginya marutage andũ akwa ũtiganu wa maũndũ marĩa matheru na marĩa ma ndũire, na mamoonagie gũkũũrana maũndũ marĩa marĩ thaahu na marĩa matarĩ thaahu.

24 “ ‘Kũngĩgĩa ngarari-rĩ, athĩnjĩri-Ngai no nginya matuithanagie ciira,* na maũtue kũringana na matuĩro makwa ma ciira. Nĩmarĩmenyagĩrĩa mawatho makwa na kĩrĩa kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩro igũrũ rĩa ciathĩ ciakwa ciothe iria njathane, na maikaragie Thabatũ ciakwa irĩ theru.

25 “ ‘Mũthĩnjĩri-Ngai ndakanethaahie na ũndũ wa gũkuhĩrĩria kĩimba; no rĩrĩ, ũrĩa ũkuĩte angĩkorwo nĩ ithe kana nyina, kana mũriũ kana mwarĩ, kana mũrũ wa nyina kana mwarĩ wa nyina ũtahikĩte-rĩ, hĩndĩ iyo no ethaahie.

26 Aarĩkia gũtherio-rĩ, no nginya eterere mũthenya mũgwanja.

27 Mũthenya ũrĩa agaacooka gũtoonya nja irĩa ya na thĩinĩ ya handũ-harĩa-haamũre nĩguo agatungate thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre-rĩ, no nginya erutĩre iruta rĩa mehia, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

28 “ ‘Nĩ no nĩ igai rĩa athĩnjĩri-Ngai. Mũtikanamagaĩre igai gũkũ bũrũri wa Isiraeli; Nĩ nĩ ngũtuĩka igai rĩao.

29 Marĩrĩaga maruta ma ngano, na maruta ma mehia, na maruta ma mahĩtia; nakĩo kĩndũ o gĩothe kĩrĩa kĩrutĩrwo Jehova gũkũ bũrũri wa Isiraeli gĩgaatuĩka kĩa.

30 Maciaro mothe ma mbere marĩa mega, na iheo cianyu ciothe cia mwanya, igaatuĩka cia athĩnjĩri-Ngai. No nginya mũmaheage gĩcunjĩ kĩa mbere kĩa mũtu ũrĩa mũhinyu nĩgeetha kĩrathimo gĩtũũre kwanyu mũcĩĩ.

31 Athĩnjĩri-Ngai matikanarĩe nyamũ o na irĩkũ ingĩkorwo ikuĩte, irĩ nyoni, kana matigari ma nyamũ yũragĩtwo nĩ nyamũ ingĩ.

45

Kũgaya Bũrũri

1 “ ‘Hĩndĩ irĩa mũkaagaya bũrũri ũtuĩke magai-rĩ, nĩmũkarutĩra Jehova gĩcigo kĩa bũrũri ũcio gĩtuĩke rũgongo rwamũre, gĩkorwo na mũkono 25,000* kũraiha, na mũkono 20,000† kwarama; gĩcigo kũ gĩothe gĩgaatuĩka gĩtheru.

2 Gĩcigo-inĩ kũ, nĩhakagaywo gĩcigo kĩa mũena ina iigananĩte, gĩkorwo kĩrĩ na mũkono 500‡ o mwena, hatuĩke handũ-harĩa-haamũre, hacooke hathiũrũrũkĩrio nĩ njĩra ya mũkono mũrongo itano.§

3 Rũgongo-inĩ rũu rwamũre, nĩmũgathima gĩcunjĩ kĩa ũraiha wa mũkono 25,000, na wariĩ wa mũkono 10,000. Gĩcigo-inĩ kũ nĩho hagaakwo handũ-harĩa-haamũre, na nĩho Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno.

4 Handũ hau hagaatuĩka haamũre thĩinĩ wa bũrũri nĩ ũndũ wa athĩnjĩri-Ngai, arĩa matungataga handũ-harĩa-haamũre, arĩa marĩkuhagĩrĩria ho nĩguo matungatagĩre Jehova. No ho hagaatuĩka ha nyũmba ciao o na hatuĩke harĩa hatheru ha handũ-harĩa-haamũre.

* 44:24 Athĩnjĩri-Ngai nĩmatungataga ta atĩrĩrĩri bũrũri. Ũyũ warĩ wĩra ũmwe wao kuuma matukũ ma tene (1Sam 4:18; 2Maũ 19:8-11). † 45:1 nĩ ta kilomita 12 ‡ 45:1 nĩ ta kilomita 10 † 45:2 nĩ ta mita 260 § 45:2 nĩ ta mita 26

⁵ Gĩcigo kĩa mũigana wa ũraihu wa mĩkono 25,000, na wariĩ wa 10,000 gĩgaatuĩka kĩa Alawii, arĩa matungataga thĩinĩ wa hekarũ, gĩtuĩke igai rĩa rĩa gwakwo matũũra ma gũtũũrwo.

⁶ “ Nĩmũkagaya gĩcigo gĩakwo itũũra inene, gĩcigo kĩa wariĩ wa mĩkono 5,000,* na ũraihu wa mĩkono 25,000, kĩhakane na gĩcigo kĩrĩa kĩamũre; gĩcigo kũ gĩgaatuĩka kĩa andũ a nyũmba yothe ya Isiraeli.

⁷ “ Gĩthaka kĩrĩa gĩgaatuĩka kĩa mũnene ũcio gĩkaahakana mbarĩ cieriĩ na rũgongo rũrĩa rwamũrĩrwo Jehova, hamwe na gĩthaka gĩa itũũra rĩrĩa inene. Kuuma mwena wa ithũiro gĩgaatambũrũka kĩrorete mwena wa ithũiro, na kuuma mwena wa irathĩro gĩtambũrũke kĩrorete mwena wa irathĩro, naguo ũraihu wakĩo ũgaakĩgama kuuma mũhaka wa ithũiro nginya wa irathĩro, gĩtwaranĩte na mĩhaka ya magai ma Benjamini na Juda.

⁸ Gĩthaka kũ nĩkĩo gĩgaatuĩka igai rĩake thĩinĩ wa bũrũri wa Isiraeli. Nao anene acio akwa matigacooka kũhinyĩrĩa andũ akwa, no nĩmagetĩkĩria andũ a nyũmba ya Isiraeli megwatĩre bũrũri ũcio kũringana na mĩhĩrĩga yao.

⁹ “ Mwachani Jehova ekuuga ũũ: Inyuĩ anene aya a Isiraeli, ũguo mwĩkĩte nĩ mũiganu! Eheriai maũndũ ma ũhinya na ma kũhinyanĩrĩa, mwĩkage ũndũ ũrĩa ũrĩ wa kĩhooto na wagĩrĩre. Tigai gũtunyaga andũ akwa indo, ũguo nĩguo Mwachani Jehova ekuuga.

¹⁰ No nginya mũhũthagĩre ithimo iria iringaine wega, na mũhũthagĩre eba ĩrĩa ĩringaine wega, o na bathi ĩrĩa ĩringaine wega.

¹¹ Eba na bathi ikorwo irĩ kĩgeri kĩmwe kũiganaine, bathi ĩmwe ĩiganagĩre gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa homeri o ĩmwe, o nayo eba ĩmwe ĩiganagĩre gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa homeri o ĩmwe; homeri ĩmwe ituĩke nĩyo kĩgeri kĩrĩa gĩtĩkĩrĩku gĩa gũcithima cieriĩ.

¹² Cekerĩ ĩmwe ĩrĩkoragwo ĩrĩ ya gera mĩrongo ĩrĩ. Cekerĩ mĩrongo ĩrĩ, kuonganĩrĩa na cekerĩ ingĩ mĩrongo ĩrĩ na ithano, kuonganĩrĩa na ingĩ ikũmi na ithano, nĩ ũndũ ũmwe na mina ĩmwe.

Maruta na Mĩthenya ĩrĩa Mĩamũre

¹³ “ Gĩkĩ nĩkĩo kĩheo kĩa mwanya kĩrĩa mũrĩrutaga: Nakĩo nĩ gĩcunjĩ gĩa ithathatũ kĩa eba ĩmwe† kuuma harĩ o homeri ĩmwe‡ ya ngano, na gĩcunjĩ gĩa ithathatũ kĩa eba ĩmwe kuuma harĩ o homeri ĩmwe ya cairi.

¹⁴ Gĩcunjĩ kĩrĩa gĩtue kĩa maguta, mathimĩtwo na gĩthimi kĩa bathi, nĩ gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa bathi§ kuuma harĩ o kori ĩmwe* (nayo kori ĩmwe ĩrĩ na bathi† ikũmi kana homeri ĩmwe‡, nĩgũkorwo bathi ikũmi nĩcio homeri ĩmwe).

¹⁵ Ningĩ ng' Ondu ĩmwe nĩkarutwo kuuma harĩ o rũũru rwa ng' Ondu magana meerĩ kuuma ũrĩithio-inĩ ũrĩa mwega ũrĩ maaĩ kũu bũrũri wa Isiraeli. Icio nĩcio igaatuĩka cia maruta ma mũtu, na maruta ma njino, o na cia maruta ma ngwatanĩro, nĩguo andũ mahorohagĩrio nacio, ũguo nĩguo Mwachani Jehova ekuuga.

¹⁶ Andũ othe a bũrũri nĩmakanyiitanĩra ũhoru-inĩ ũcio wa kũruta iheo cia mwanya cia kũhũthĩrwo nĩ mũnene thĩinĩ wa bũrũri wa Isiraeli.

¹⁷ Mũnene ũcio nĩwe ũkaarutaga maruta ma njino, na maruta ma mũtu, na maruta ma kũnyuuo ciathĩ-inĩ, na Tũrũgamo twa Mweri, na Thabatũ, o na ciathĩ-inĩ ciothe iria njathane cia andũ a nyũmba ya Isiraeli. Nĩakaruta

* 45:6 nĩ ta kilomita igĩrĩ na nuthu (2:5) † 45:13 nĩ ta kilo ithatũ na nuthu (3:5) ‡ 45:13 nĩ ta kilo 220 § 45:14 nĩ ta lita 2 * 45:14 nĩ ta lita 220 † 45:14 nĩ ta lita 22 ‡ 45:14 nĩ ta lita 220

maruta ma mehia, na maruta ma mūtu, na maruta ma njino, na maruta ma ngwatanĩro ma kũhoroheria andũ a nyũmba ya Isiraeli.

18 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mweri wa mbere, o mũthenya wa mbere wa mweri ũcio, nĩmũkaruta gategwa gatarĩ na kaũũgũ nĩguo mũtherie handũ-harĩa-haamũre.

19 Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakooya thakame ĩmwe ya maruta ma mehia amĩhake itingĩ-inĩ cia mĩrango ya hekarũ, na amĩhake koine ciothe inya cia metha ya kĩgongona, o na amĩhake itingĩ-inĩ cia itoonyero rĩa nja ya na thĩinĩ.

20 Ũguo noguo mũgeeka mũthenya wa mũgwanja wa mweri ũcio nĩ ũndũ wa mũndũ o wothe ũngĩhia atekwenda kana ehie nĩ ũndũ wa kũrigwo; ũguo nĩguo mũkaahoroheria hekarũ ĩyo.

21 “ ‘Mweri wa mbere, mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri o ũcio nĩguo mũrĩgĩaga na gĩathĩ kĩa Bathaka, ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja, ihinda rĩrĩa mũrĩrĩaga mĩgate ĩtarĩ mũkĩre ndawa ya kũmbia.

22 Mũthenya ũcio-rĩ, mũnene akaaruta ndegwa irĩ iruta rĩa mehia nĩ ũndũ wake mwene, o na nĩ ũndũ wa andũ othe a bũrũri ũcio.

23 O mũthenya, ihinda rĩa mĩthenya ĩyo mũgwanja ya Gĩathĩ kũu, mũnene ũcio nĩakaruta ndegwa mũgwanja, na ndũrũme mũgwanja ĩtarĩ na kaũũgũ, cia kũrutĩra Jehova maruta ma njino, na arute thenge cia iruta rĩa mehia.

24 Ningĩ arute mũtu wa eba ĩmwe§ ũtuĩke iruta rĩa mũtu harĩ o ndegwa, na eba ĩmwe harĩ o ndũrũme, na hini ĩmwe* ya maguta harĩ eba ĩmwe.

25 “ ‘Thinda-inĩ rĩu rĩa mĩthenya ĩyo mũgwanja ya Gĩathĩ kũu, kĩrĩa gĩkaambĩrĩria mweri wa mũgwanja, mũthenya wa ikũmi na ĩtano, nĩakaruta indo ta icio nĩ ũndũ wa maruta ma mehia, na maruta ma njino, na maruta ma mũtu, o na ma maguta.

46

1 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kĩhingo kĩa nja ya na thĩinĩ kĩrĩa kĩrorete irathĩro kĩriikaraga kĩhingĩtwo mĩthenya ĩtandatũ ĩrĩa ya kũrutwo wĩra, no mũthenya wa Thabatũ na mũthenya wa Karũgamo ka Mweri nĩkĩrĩhingũragwo.

2 Nake mũnene arĩtoonyaga kuo na njĩra ya gĩthaku kĩrĩa gĩa itoonyero, na akarũgama hau gĩtugĩ-inĩ gĩa kĩhingo. Nao athĩnjĩri-Ngai marute igongona rĩa maruta make ma njino, na maruta make ma ngwatanĩro. Arĩhooyagĩra hau hingĩro-inĩ ya itoonyero, agacooka akoima nja, no kĩhingo kũu gĩtikahingwo nginya o hwaĩ-inĩ.

3 Nao andũ a bũrũri ũcio nĩmarĩhooyagĩra hau mũromo-inĩ wa kĩhingo kũu marĩ mbere ya Jehova mĩthenya ya Thabatũ na ya Tũrũgamo twa Mweri.

4 Namo maruta ma njino marĩa mũnene ũcio arĩrutagĩra Jehova mũthenya wa Thabatũ nĩ tũtũrũme tũtandatũ, na ndũrũme ĩmwe, ciothe ikorwo ĩtarĩ na kaũũgũ.

5 Narĩo iruta rĩa ngano rĩrĩa rĩakũrutanĩrio na ndũrũme ĩyo rĩrĩkoragwo rĩrĩ rĩa eba ĩmwe,* na iruta rĩa ngano rĩa kũrutanĩrio na tũtũrũme tũu rĩrĩkoragwo rĩrĩ rĩngĩ o ta ũrĩa angĩyendera, hamwe na hini ĩmwe† ya maguta harĩ o eba ĩmwe.

6 Naguo mũthenya wa Karũgamo ka Mweri arĩrutaga ndegwa ĩtarĩ ngũrũ, na tũtũrũme tũtandatũ, na ndũrũme ĩmwe, ciothe ĩtarĩ na kaũũgũ.

§ 45:24 nĩ ta kilo 22 * 45:24 nĩ ta lita 4 * 46:5 nĩ ta kilo 22 † 46:5 nĩ ta lita 4

7 Ningĩ nĩarĩrutaga iruta rĩa ngano, akaruta eba ãmwe hamwe na ndegwa ãyo, na eba ãmwe hamwe na ndũrũme ãyo, na akaruta tũtũrũme tũingĩ o ta ũrĩa angĩenda kũruta, hamwe na hini ãmwe ya maguta harĩ o eba ãmwe.

8 Na rĩrĩa mũnene egũtoonya-rĩ, arĩitoonyagĩra gĩthaku gĩa itoonyero, na akiuma akoimĩra njĩra o ãyo.

9 “ ‘Hĩndĩ ĩrĩa andũ a bũrũri ũcio marĩũkaga mbere ya Jehova mĩthenya ya ciathĩ iria njathane, mũndũ o wothe ũrĩa ũgaatoonyera kĩhingo kĩa mwena wa gathigathini akahooe-rĩ, akiuma akoimagĩra kĩhingo gĩa gũthini; na mũndũ o wothe ũgaatoonyera kĩhingo kĩa mwena wa gũthini, akiuma akoimagĩra kĩhingo gĩa gathigathini. Gũtirĩ mũndũ ũgaacookera kĩhingo kĩrĩa atoonyeire, no mũndũ ariomagĩra kĩhingo kĩrĩa kĩng’etheire kũ atoonyeire.

10 Mũnene ũcio arĩkoragwo arĩ hamwe nao, agatoonyaga magĩtoonya, na akoimaga makiuma.

11 “ ‘Hĩndĩ ya ciathĩ na ya maruga marĩa matuĩtwo, iruta rĩa ngano rĩrĩkoragwo rĩrĩ eba ãmwe hamwe na ndegwa, na eba ãmwe hamwe na ndũrũme, na akaruta tũtũrũme tũingĩ o ta ũrĩa angĩyendera, hamwe na hini ãmwe ya maguta harĩ o eba ãmwe.

12 Hĩndĩ ĩrĩa mũnene ũcio ekũrutĩra Jehova iruta rĩa kwĩyendera, o na rĩngĩkorwo rĩrĩ iruta rĩa njino kana maruta ma ngwatanĩro, nĩarĩhingũragĩrwo kĩhingo kĩrĩa kĩrorete mwena wa irathĩro. Arĩrutaga iruta rĩake rĩa njino kana maruta make ma ngwatanĩro o ta ũrĩa ekaga mũthenya wa Thabatũ. Aarĩkia kũruta oime nja na aarĩkia kuuma, kĩhingo kũ gĩkaahingwo.

13 “ ‘O mũthenya nĩũrĩrutaga gatũrũme ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe gatarĩ na kaũũgũ nĩ ũndũ wa kũrutĩra Jehova iruta rĩa njino; ũrĩkarutaga rũciĩnĩ o rũciĩnĩ.

14 Ningĩ hamwe nako nĩũrĩrutaga iruta rĩa ngano rĩa gĩcunjĩ gĩa ithathatũ kĩa eba ãmwe,‡ na gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa hini ãmwe§ ya maguta ma kũringia mũtu ũcio rũciĩnĩ o rũciĩnĩ. Iruta rĩrĩ rĩa ngano rĩrĩrutagĩrwo Jehova rĩrĩ watho wa gũtũũra.

15 Nĩ ũndũ ũcio gatũrũme kau, na iruta rĩu rĩa ngano, na maguta macio nĩrĩrutagwo rũciĩnĩ o rũciĩnĩ rĩrĩ iruta rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe.

16 “ ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũnene ũcio angĩkaahe mwanake ũmwe wake kĩheo kuuma kũrĩ igai rĩake, o na kĩo gĩgaatuĩka kĩa njiaro ciake; gĩgaatuĩka indo ciao iria magaiĩrwo.

17 No rĩrĩ, angĩkaahe ndungata ãmwe yake kĩheo kuuma igai-inĩ rĩake, ndungata ãyo ĩgaatũũra nakĩo o nginya mwaka wayo wa kuohorwo; hĩndĩ ãyo kĩheo kũ nĩgĩgacookerera mũnene ũcio. Igai rĩu rĩake nĩ rĩa ariũ ake oiki; nĩ igai rĩao.

18 Mũthamaki ũcio ndangĩtunya andũ acio magai mao na njĩra ya kũmaingata mehere indo-inĩ ciao. Nĩakahe ariũ ake magai mao kuuma indo-inĩ ciake mwene, nĩguo gũtikanagĩe mũndũ o na ũrĩkũ gatagatĩ-inĩ ka andũ akwa ũkeeherio indo-inĩ ciake.’ ”

19 Thuutha wa ũguo mũndũ ũcio akĩngereria itoonyero-inĩ rĩa mwena wa kĩhingo gĩa tũnyũmba tũu twamũre tũrĩa twarĩ twa athĩnjĩri-Ngai, tũrĩa twarorete mwena wa gathigathini, na akĩnyonia handũ haarĩ mũthia-inĩ wa mwena wa ithũiro.

20 Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Haha nĩho handũ harĩa athĩnjĩri-Ngai marĩrugagĩra iruta rĩa mahĩtia, na iruta rĩa mehia, na nĩho marĩhĩhagĩria

‡ 46:14 nĩ ta kilo ithatũ na nuthu (3:5) § 46:14 nĩ ta lita ãmwe na robo (1:25)

iruta rĩa ngano, nĩgeetha matikanamoimie na kũu nja ya nyumĩrĩra, matigatherie andũ namo.”

²¹ Ningĩ agĩcooka akĩndwara nja ĩyo ya nyumĩrĩra, na agĩthiũrũrũkia koine-inĩ ciayo inya, na nĩ ngĩona atĩ o koine-inĩ nĩ haarĩ na nja ĩngĩ.

²² Koine-inĩ icio inya cia nja ya nyumĩrĩra nĩ haarĩ na nja ciarĩ njirigĩre. Ciarĩ na gĩthimo kĩaiganaine kĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩna,* na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩtatũ†; o nja ĩmwe ya nja icio ciarĩ koine-inĩ icio inya nĩaiganaine na ĩrĩa ĩngĩ.

²³ Gũthiũrũrũka mwena wa na thĩinĩ wa nja icio inya nĩ haarĩ na mwako wa mahiga warĩ na mariiko maakĩtwo mathiũrũrũkĩirie hau rungu rwa mwako ũcio.

²⁴ Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Maya nĩmo mariiko marĩa andũ arĩa matungataga thĩinĩ wa hekarũ marĩrugagĩra indo cia magongona iria irutĩtwo nĩ andũ.”

47

Rũũ Rwoimaga Hekarũ

¹ Mũndũ ũcio nĩanjookirie itoonyero-inĩ rĩa hekarũ, na nĩ ngĩona maaĩ magĩtherũka kuuma rungu rwa hingĩro ya hekarũ, magatherera na mwena wa irathĩro (tondũ hekarũ yarorete mwena wa irathĩro). Maaĩ macio moimaga na kũu rungu rwa mwena wa gũthini wa hekarũ, o mwena ũcio wa gũthini wa kĩgongona.

² Ningĩ agĩcooka akĩndwara nja angereirie kĩhingo kĩa mwena wa gathigathini, na agĩthiũrũrũkĩria mwena wa nja akĩndwara nginya kĩhingo-inĩ kĩa nyumĩrĩra kĩrĩa kĩang’etheire mwena wa irathĩro, namo maaĩ macio maathereraga kuuma mwena wa gũthini.

³ Rĩrĩa mũndũ ũcio aathiiaga arorete mwena wa irathĩro anyiitĩte rĩrigi rwa gũthima na guoko-rĩ, agĩthima mĩkono 1,000,* agĩcooka akĩngereria maaĩ-inĩ macio, namo makĩnginya thũng’wa-inĩ.

⁴ Ningĩ agĩthima mĩkono ĩngĩ ngiri ĩmwe, na akĩndũkanĩria maaĩ-inĩ macio, namo makĩnginya maru-inĩ. Agĩcooka agĩthima mĩkono ĩngĩ ngiri ĩmwe, na akĩngereria maaĩ-inĩ macio, namo makĩnginya njohero-inĩ.

⁵ Ningĩ agĩthima mĩkono ĩngĩ ngiri ĩmwe, rũgĩkorwo rũrĩ rũũ ĩtangĩahotire kũringa, nĩ ũndũ maaĩ macio maarĩ maiyũru na rũkarika ũndũ rũngĩthambĩrwo, rũgatuĩka rũũ rũtangĩringĩka nĩ mũndũ.

⁶ Nake akĩnjũria atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩũrona ũndũ ũyũ?”

Hĩndĩ ĩyo akĩhũndũra, akĩnjookia nginya hũgũrũrũ-inĩ cia rũũ rũu.

⁷ Rĩrĩa ndaakinyire ho, ngĩona mĩtĩ mĩingĩ ĩrĩa yarĩ mĩrĩmo yeerĩ ya rũũ rũu.

⁸ Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Maaĩ maya mathereraga marorete bũrũri ũrĩa ũrĩ mwena wa irathĩro, magaikũrũka nginya Araba,† magacooka magathĩ makeitĩrĩra Iria-inĩ rĩa Cumbĩ. Maarĩkia kwĩitĩrĩra iria-inĩ rũu, namo maaĩ marĩo makaagĩra.

⁹ Mĩrumbĩ ya ciũmbe iria irĩ muoyo nĩgatũũra muoyo kũrĩa guothe rũũ rũu rũgaathereragĩra. Nĩgũkaagĩa thamaki nyingĩ, tondũ maaĩ macio nĩkuo mathereragĩra, magatũma maaĩ macio marĩ na cumbĩ magĩre; nĩ ũndũ ũcio kũrĩa rũũ rũu rũthereragĩra, ciũmbe ciothe nĩgatũũra muoyo.

¹⁰ Ategi a thamaki makaarũgamaga hũgũrũrũ-inĩ ciaruo; kuuma Eni-Gedi nginya Eni-Egilaimu nĩgũgakorwo na kũndũ gwa gũtambũrũkĩrio

* 46:22 nĩ ta mita 20 † 46:22 nĩ ta mita 15 * 47:3 nĩ ta mita 450 † 47:8 ũyũ warĩ bũrũri ũtaarĩ maaĩ gatagatĩ ka Jerusalemu na Iria rĩa Cumbĩ.

wabu. Thamaki igaakorwo irĩ cia mĩthemba mĩingĩ, o ta thamaki cia Iria Rĩrĩa Inene.

¹¹ No matindiri makuo na njabacabi ciakuo itikagĩra; igaatigwo irĩ cia cumbĩ.

¹² Mĩtĩ ya matunda ma mĩthemba yothe nĩgakũra hũgũrũrũ-inĩ cieriĩ cia rũũ rũu. Mathangũ mayo matikooma, o na kana mĩtĩ ĩyo yaage gũciara. O mweri nĩgaciara, tondũ maaĩ moimĩte handũ-harĩa-haamũre magaathereraga nginya kũu ĩrĩ. Maciaro mayo magaatuĩka irio namo mathangũ mayo matuĩke ma kũhonania.”

Mĩhaka ya Bũrũri

¹³ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: “Īno nĩyo mĩhaka ĩrĩa mũkaarũmĩrĩa mũkĩgaya bũrũri ũcio ũtuĩke igai gatagatĩ-inĩ ka mĩhĩrĩga ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli. Jusufu akaaheo icunjĩ igĩrĩ.

¹⁴ Nawe nĩukamagayania bũrũri ũcio icunjĩ ciiganaine. Tondũ nĩndehĩtire njoete guoko na igũrũ ngiuga atĩ nĩngaũhe maithe manyu ma tene-rĩ, bũrũri ũyũ nĩugaatuĩka igai rĩanyu.

¹⁵ “Ūyũ nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa bũrũri ũcio:

Mũhaka wa mwena wa gathigathini ũkoima Iria Rĩrĩa Inene ũgereire njĩra ya Hethiloni, ũhĩtũkĩre Lebo-Hamathu, nginya Zedadi,

¹⁶ na ũgerere Berotha na Sibiraimu (kũu mũhaka-inĩ ũrĩa ũrĩ gatagatĩ ka Dameski na Hamathu), ũthiĩ nginya Hazeri-Hatikoni, kũu mũhaka-inĩ wa Haurani.

¹⁷ Naguo mũhaka ũcio ũtambũrũke kuuma iria-inĩ ũkinye Hazari-Enani, mũhaka-inĩ wa mwena wa gathigathini wa Dameski, naguo mũhaka wa Hamathu ũkorwo ũrĩ mwena wa gathigathini. Ūcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa mwena wa gathigathini.

¹⁸ Naguo mũhaka wa mwena wa irathĩro ũkaagerera gatagatĩ ka Haurani na Dameski, ũtwaranĩte na Rũũ rwa Jorodani gatagatĩ ka Gileadi na bũrũri ũcio wa Isiraeli, ũrorete o iria-inĩ rĩa mwena wa irathĩro, ũthiĩ nginya Tamaru. Ūcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa mwena wa irathĩro.

¹⁹ Naguo mũhaka wa mwena wa gũthini ũkoima Tamaru o nginya kũu maaĩ-inĩ ma Meriba-Kadesi, ũtwarane na Karũũ ka Misiri o nginya Iria Rĩrĩa Inene. Ūcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa mwena wa gũthini.

²⁰ Naguo mũhaka wa mwena wa ithũiro, Iria Rĩrĩa Inene nĩrĩo rĩgaatuĩka mũhaka, ũthiĩ nginya harĩa hang’etheire Lebo-Hamathu. Ūcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa mwena wa ithũiro.

²¹ “Inyuĩ nĩ inyuĩ mũkeegayania bũrũri ũyũ kũringana na mĩhĩrĩga ya Isiraeli.

²² Mũkaũgayana ũtuĩke igai rĩanyu inyuĩ ene, na rĩa andũ a kũngĩ arĩa matũũraga gatagatĩ-inĩ kanyu na nĩ marĩ na ciana. Nĩmũkamatua ta marĩ andũ a Isiraeli maciarĩrwo bũrũri ũcio; acio makaagaĩrwo igai hamwe na inyuĩ gatagatĩ-inĩ ka mĩhĩrĩga ya Isiraeli.

²³ Mũhĩrĩga-inĩ o ũrĩa mũndũ angĩkorwo atũũrĩte arĩ mũgeni-rĩ, kũu nĩkuo mũkaamũgaĩra igai rĩake,” ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

48

Kūgayania Būrūri

¹ “Na rīrī, maya nīmo marītwa ma mīhīrīga ūyo: Mūhaka-inī wa mwena wa gathigathini, Dani nīakaheo gīcigo kīmwe; nakīo gīgaatwarana na njira ya Hethiloni ya gūthiī nginya Lebo-Hamathu; Hazari-Enani na mūhaka wa mwena wa gathigathini wa Dameski kūrigania na Hamathu gūgaakorwo kūrī mūhaka wakuo kuuma mwena wa irathīro nginya mwena wa ithūiro.

² “Nake Asheri aheo gīcigo kīmwe; nakīo gīkaahakana na rūgongo rwa Dani kuuma mwena wa irathīro nginya mwena wa ithūiro.

³ “Nake Nafitali aheo gīcigo kīmwe; nakīo gīkaahakana na rūgongo rwa Asheri kuuma mwena wa irathīro nginya mwena wa ithūiro.

⁴ “Nake Manase aheo gīcigo kīmwe; nakīo gīkaahakana na rūgongo rwa Nafitali kuuma mwena wa irathīro nginya mwena wa ithūiro.

⁵ “Efiraimu aheo gīcigo kīmwe; nakīo gīkaahakana na rūgongo rwa Manase kuuma mwena wa irathīro nginya mwena wa ithūiro.

⁶ “Nake Rubeni aheo gīcigo kīmwe; nakīo gīkaahakana na rūgongo rwa Efiraimu kuuma mwena wa irathīro nginya mwena wa ithūiro.

⁷ “Nake Juda aheo gīcigo kīmwe; nakīo gīkaahakana na rūgongo rwa Rubeni kuuma mwena wa irathīro nginya mwena wa ithūiro.

⁸ “Ningī kūhakana na rūgongo rwa Juda kuuma mwena wa irathīro nginya mwena wa ithūiro, nīmūkaruta gīcigo mūkīneane gītuīke kīheo kīa mwanya. Gīgaakorwo kīrī na wariī wa mīkono 25,000* kwarama, nago ūraihi wakīo ūkaiganana na gīcigo kīmwe kīa iria igaīrwo mīhīrīga kuuma mwena wa irathīro nginya mwena wa ithūiro; naho handū-harīa-haamūre hagaakorwo harī gatagatī ga kīo.

⁹ “Gīcigo kīu kīa mwanya mūkaarutīra Jehova-rī, gīgaakorwo kīrī na ūraihi wa mīkono 25,000, na wariī wa mīkono 10,000.†

¹⁰ Gīcigo kīu gīgaatuīka gīcigo kīamūre kīa athīnjīri-Ngai. Gīgaakorwo kīrī kīa ūraihi wa mīkono 25,000 mwena wa gathigathini na wariī wa mīkono 10,000 mwena wa ithūiro, na wariī wa mīkono 10,000 mwena wa irathīro, na ūraihi wa mīkono 25,000 mwena wa gūthini. Handū-harīa-haamūre hagaakorwo harī gatagatī ga kīo.

¹¹ Gīcigo kīu gīgaatuīka kīa athīnjīri-Ngai arīa aamūre, nao nī andū a Zadoku arīa matūūrīte marī ehokeku makīndungatīra, na matiigana gūturuura ta ūrīa Alawii meekire hīndī īrīa andū a Isiraeli maaturuurire.

¹² Gīcigo kīu gīgaatuīka kīheo kīao kīa mwanya kīrutītwo kuuma gīcigo-inī kīu kīamūre kīa būrūri, nakīo gīgaatuīka igai itheru mūno, na gīkaahakana na rūgongo rwa Alawii.

¹³ “Gūtwarana na rūgongo rūu rwa athīnjīri-Ngai-rī, Alawii nīmakagaya gīcigo kīa mīkono 25,000, na wariī wa mīkono 10,000. Ūraihi wakīo wothe ūgaakorwo ūrī mīkono 25,000, nago wariī wakīo ūkorwo ūrī wa mīkono 10,000.

¹⁴ Nao matikanendie kana makūūranie o na kīmwe gīa cio. Gīkī nīkīo gīcigo kīrīa kīega mūno būrūri-inī ūyū, na gītikananengerwo mūdū ūngī, tondū nīkīamūrīre Jehova.

¹⁵ “Gīcigo kīrīa gīgaatigara kīa wariī wa mīkono 5,000,‡ na ūraihi wa mīkono 25,000, gīgaatuīka gīa kūhūthagīrwo na maūdū ma itūūra

* 48:8 nī ta kilomita 12 † 48:9 nī ta kilomita 5 ‡ 48:15 nī ta kilomita igīrī na nuthu (2.5)

rũu inene, kũhũthĩrwo na gwakwo nyũmba cia gũtũũrwo, na ithaka cia ũrĩithio. Itũũra rũu inene rĩgaakorwo gatagatĩ ga gĩcigo kũu,

¹⁶ narĩo itũũra rũu rĩgaakorwo na ithimo ici: mwena wa gathigathini nĩ mĩkono 4,500,§ na mwena wa gũthini nĩ mĩkono 4,500, na mwena wa irathĩro nĩ mĩkono 4,500, na mwena wa ithũũro nĩ 4,500.

¹⁷ Gĩthaka kĩa ũrĩithio wa itũũra rũu inene gĩgaakorwo kĩrĩ na mĩkono 250* mwena wa gathigathini, na mĩkono 250 mwena wa gũthini, na mĩkono 250 mwena wa irathĩro, na mĩkono 250 mwena wa ithũũro.

¹⁸ Gĩcigo kĩrĩa gĩgaatigara, kĩhakanĩte na gĩcigo kũu kĩamũre, na gĩtwaranĩte na ũraihi wakĩo, gĩgaakorwo kĩrĩ kĩa mĩkono 10,000 mwena wa irathĩro, na mĩkono 10,000 mwena wa ithũũro. Maciaro makĩo nĩmo makaarĩagwo nĩ aruti wĩra a itũũra rũu inene.

¹⁹ Aruti wĩra acio a itũũra rũu inene arĩa makaarĩmaga kũu makoima mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli.

²⁰ Gĩcigo kũu gĩothe gĩgaakorwo kĩiganaine mĩena yothe ñna, na gĩkorwo kĩrĩ na mĩkono 25,000 o mwena. Nĩmũkaruta gĩcigo kũu kĩamũre kĩrĩ kĩheo kĩa mwanya, gĩtuĩke gĩcigo kĩamũre, mũkĩrutanĩrie na gĩthaka gĩa itũũra rũu inene.

²¹ “Kũndũ kũrĩa gũgaatigara mĩena yeerĩ ya gĩcigo kũu kĩamũre na gĩthaka gĩa itũũra rĩrĩa inene gũgaatuĩka kwa mũthamaki. Kũndũ kũu gũgaatambũrũka mwena wa irathĩro wa kũrĩa gwathimĩtwo mĩkono 25,000 ya gĩcigo kũu kĩamũre gũkinye nginya mũhaka-inĩ wa mwena wa irathĩro, nagu mwena wa ithũũro uume hau haathimĩtwo mĩkono 25,000, gũkinye nginya mũhaka-inĩ wa mwena wa ithũũro. Icigo icio cierĩ itwaranĩte na ũraihi wa icigo icio ingĩ cia mĩhĩrĩga igaatuĩka cia mũthamaki, nakĩo gĩcunjĩ kĩrĩa kĩamũre, hamwe na handũ-harĩa-haamũre ha hekarũ igaakorwo gatagatĩ ga kũndũ kũu.

²² Nĩ ũndũ ũcio ithaka cia Alawii na ithaka cia itũũra inene igaakorwo irĩ gatagatĩ ga gĩcigo kũu kĩa mũthamaki. Gĩcigo kũu kĩa mũnene gĩgaakorwo kĩrĩ gatagatĩ ka mũhaka wa Juda na mũhaka wa Benjamini.

²³ “Ha ũhoro wa mĩhĩrĩga ñyo ñngĩ ñtigarĩte: Benjamini akaaheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩgaatambũrũka kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũũro.

²⁴ “Nake Simeoni aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Benjamini kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũũro.

²⁵ “Nake Isakaru aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Simeoni kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũũro.

²⁶ “Nake Zebuluni aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Isakaru kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũũro.

²⁷ “Gadi nĩakagaya gĩcigo kĩmwe; gĩkaahakana na rũgongo rwa Zebuluni kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũũro.

²⁸ “Mũhaka wa mwena wa gũthini wa Gadi ũgaathiĩ ũrorete mwena wa gũthini kuuma Tamaru nginya maaĩ ma Meriba-Kadesi, ningĩ ũtwarane na Karũũĩ ka Misiri nginya Iria Rĩrĩa Inene.

²⁹ “Ūcio nĩguo bũrũri ũrĩa mũkaagayania ũtuĩke igai rĩa mĩhĩrĩga ya Isiraeli, nacio icio nĩcio igaatuĩka icigo ciao,” ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

Ihingo cia Itũũra Inene

§ 48:16 nĩ ta kilomita igĩrĩ na robo (2:25) * 48:17 nĩ ta mita 115

³⁰ “Ici n̄cio igaatuĩka njĩra cia kuuma itũũra rĩu inene: Kwambĩrĩria mwena wa gathigathini, ũrĩa ũrĩ na ũraihu wa mĩkono 4,500,

³¹ ihingo cia itũũra rĩu inene igeetanio na mĩhĩrĩga ya Isiraeli. Ihingo icio ithatũ irĩ mwena wa gathigathini-rĩ, kĩmwe nĩ kĩa Rubeni, kĩu kĩngĩ nĩ kĩa Juda, na kĩu kĩngĩ nĩ kĩa Lawi.

³² “Naguo mwena wa irathĩro, ũrĩa ũrĩ na ũraihu wa mĩkono 4,500, ũgaakorwo ũrĩ na ihingo ithatũ: kĩmwe nĩ kĩa Jusufu, kĩu kĩngĩ nĩ kĩa Benjamini, na kĩu kĩngĩ nĩ kĩa Dani.

³³ “Ningĩ mwena wa gũthini, ũrĩa ũrĩ na gĩthimo kĩa mĩkono 4,500, ũgaakorwo ũrĩ na ihingo ithatũ: kĩmwe nĩ kĩa Simeoni, kĩu kĩngĩ nĩ kĩa Isakaru, na kĩu kĩngĩ nĩ kĩa Zebuluni.

³⁴ “O na ningĩ mwena wa ithũĩro, ũrĩa ũrĩ na ũraihu wa mĩkono 4,500, ũgaakorwo ũrĩ na ihingo ithatũ: kĩmwe nĩ kĩa Gadi, kĩu kĩngĩ nĩ kĩa Asheri, na kĩu kĩngĩ nĩ kĩa Nafitali.

³⁵ “Itĩĩna rĩa gũthiũrũrũkĩria itũũra rĩu rĩothe rĩgaakorwo na mĩkono 18,000.†

“Narĩo itũũra rĩu inene kuuma hĩndĩ ĩyo gũthiĩ na mbere rĩgeetagwo ũũ:

JEHOVA ARĨ KUO.”

† 48:35 nĩ ta kilomita 8

DANIELI

Gũthomithio kwa Danieli

¹ Atĩrĩrĩ, mwaka-inĩ wa gatatũ wa ũthamaki wa Jehoiakimu, mũthamaki wa Juda-rĩ, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩokire itũũra rĩa Jerusalemu, akĩrĩrigiicĩria nĩguo arĩtunyane.

² Nake Mwathani akĩrekereria Jehoiakimu, mũthamaki wa Juda, guoko-inĩ gwake, hamwe na indo imwe kuuma hekarũ-inĩ ya Ngai.* Nake Nebukadinezaru agĩkuua indo icio, agĩcitwara hekarũ-inĩ ya ngai yake kũu Babuloni, na agĩciiga nyũmba-inĩ irĩa yaigagwo igĩĩna cia ngai yake.

³ Ningĩ mũthamaki ũcio agĩatha Ashipenazi, ũrĩa warĩ mũrori mũnene wa anene a nyũmba yake ya ũthamaki, amũrehere andũ amwe arĩa moimĩte Isiraeli a nyũmba ya ũthamaki na a rũciaro rwa andũ arĩa maarĩ igweta,

⁴ nao makorwo marĩ aanake matarĩ kaũũgũ o na karĩkũ, na athaka makĩonwo, na andũ mekuoneka marĩ na ũtaũku maũndũ-inĩ mothe ma kwĩrutwo, na andũ mooĩ maũndũ wega, na ahũthũ kũnyiita maũndũ, na magĩrĩire gũtungata thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki. Ashipenazi aarĩ arute andũ acio rũthiomi na maandĩko ma Ababuloni.†

⁵ Nake mũthamaki agĩtua maheagwo irio na ndibei mũthenya o mũthenya iria we mwene aarĩaga; maarĩ mathomithio maũndũ ihinda rĩa mĩaka itatũ, na thuutha ũcio matoonye wĩra-inĩ wa gũtungatĩra mũthamaki.

⁶ Thĩinĩ wa acio maathuurirwo nĩ haarĩ na aanake amwe maarutĩtwo Juda: Na nĩo Danieli, na Hanania, na Mishaeli, na Azaria.

⁷ Nake mũrori ũcio wa anene arĩa angĩ nĩamaheire marĩitwa mangĩ: Danieli akĩmwĩta Beliteshazaru, nake Hanania agĩitwo Shadiraka, nake Mishaeli agĩitwo Meshaki, nake Azaria agĩitwo Abedinego.‡

⁸ No rĩrĩ, Danieli agĩtua na ngoro yake atĩ ndegwĩthaahia na irio na ndibei iyo ya mũthamaki,§ na akĩũria mũrori ũcio wa anene etĩkĩrio ndakae gwĩthaahia na ũndũ wa kũrĩa irio icio.

⁹ Nake Ngai nĩatũmĩte Danieli etĩkĩrĩke na aigũrwo tha nĩ mũnene ũcio,

¹⁰ no mũnene ũcio akĩira Danieli atĩrĩ, “Nĩndĩretigĩra mũthamaki mwathi wakwa, ũrĩa ũtuĩte kĩrĩa mũrĩheagwo gĩa kũrĩa na gĩa kũnyua. Aangĩmuona mũrĩ ahĩnju gũkĩra aanake arĩa angĩ a riika rĩanyu-rĩ, angiuga nĩ kĩ gĩtũmĩte? Hĩndĩ iyo mũthamaki no aanengithie mũtwe nĩ ũndũ wanyu.”

¹¹ Danieli agĩcooka akĩarĩria mũrangĩri ũrĩa waheetwo wĩra nĩ mũrori wa anene arĩa angĩ wa kũroraga Danieli, na Hanania, na Mishaeli, na Azaria, akĩmwĩra atĩrĩ,

¹² “Ndagũthaitha, amba ũgerie ndungata ciaku handũ ha mũthenya ikũmi: Ndũgaatũhe kĩndũ o nakĩ tiga o nyeni cia kũrĩa na maaĩ ma kũnyua.

* **1:2** Andũ a Juda maatahirwo magĩtwarwo Babuloni, bũrũri wa ũkombo, nĩ ũndũ wa kwaga gwathĩkĩra Jehova. † **1:4** Rũthiomi na mwandĩko wa andũ a Babuloni warĩ na hinya gũthoma. ‡ **1:7** Rĩitwa Beliteshazaru nĩ kuuga “Beli arogĩtĩra muoyo wake” (rĩetanĩtio na ngai yetagwo Beli). Shadiraka nĩ kuuga “watho wa Aku” (ngai ya andũ a Sumeria thĩinĩ wa Babuloni ya mweri). Meshaki nĩ kuuga “nũũ ũtariĩ ta Aku?” Narĩo Abedinego nĩ kuuga “ndungata ya Nego” (rĩitwa rĩngĩ rĩa Beli). § **1:8** Andũ a Isiraeli maatuuga atĩ irio cia mũthamaki ciarĩ na thaahu tondũ rwĩga rwa mbere rwarutagĩrwo ngai cia mĩhianano.

¹³ Matukū macio maathira ũcooke ũtūroranie na aanake acio angĩ marĩaga irio icio cia mũthamaki, na thuutha ũcio ũcooke gwĩka ndungata ciaku o ta ũrĩa ũkuona kwagĩrĩre.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio agĩtikĩra ũhoru ũcio, nake akĩmageria matukū macio ikūmi.

¹⁵ Matukū macio ikūmi maathira-rĩ, mothiũ mao makĩoneka maagĩrĩte, nao magatunguha gũkĩra aanake acio angĩ maarĩaga irio cia mũthamaki.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio mũmarangĩri akĩeheria irio ciao iria ciarĩ njega mũno na ndibei rĩria maarĩ manyuuage na agĩcooka kũmaheaga o nyeni tu handũ ha irio icio.

¹⁷ Na rĩrĩ, Ngai nĩahere aanake acio ana ũmenyo na ũtaũku wa maandĩko ma mũthemba yothe, na wĩruti wa maũndũ. Nake Danieli nĩataũkagĩrwo nĩ cioneki na irooto cia mũthemba yothe.

¹⁸ Ihinda rĩria mũthamaki aatuĩte atĩ andũ acio magaatwarwo nyũmba yake thĩinĩ rĩathira-rĩ, mũrori wa anene arĩa angĩ agĩkĩmatwara harĩ Nebukadinezaru.

¹⁹ Mũthamaki akĩaria nao, na ndonire mũndũ ũngĩaiananirio na Danieli, na Hanania, na Mishaeli na Azaria; na nĩ ũndũ ũcio magĩtoonyio wĩra-inĩ wa gũtungatagĩra mũthamaki.

²⁰ Ũndũ-inĩ o wothe ũkoniĩ ũũgĩ na ũtaũku wa maũndũ marĩa mũthamaki aamoragia-rĩ, agĩkora makĩrĩte ago othe na aragũri a ũthamaki wake wothe maita ikūmi.

²¹ Nake Danieli agĩtũra kũu nginya mwaka wa mbere wa wathani wa Mũthamaki Kurusu.

2

Kĩroto kĩa Nebukadinezaru

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa ũthamaki wake-rĩ, Nebukadinezaru nĩarootire irooto; agĩtangĩka meciiria na akĩũrwo nĩ toro.

² Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki agĩta ago na aragũri, na arogi na arori a njata nĩguo moke mamwĩre ũrĩa aarootete. Rĩria mookire makĩrũgama mbere ya mũthamaki,

³ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ harĩ kĩroto ndootete kĩria kĩrathĩnia, na nĩngwenda kũmenya ũrĩa kiugĩte.”

⁴ Hĩndĩ iyo arori a njata acio magĩcookeria mũthamaki na rũthiomi rwa Asuriata,* makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee mũthamaki, ũrotũura tene na tene! Ta kũire ndungata ciaku kĩroto kĩria ũrotete, nacio itaũre kĩroto kũu.”

⁵ Nake mũthamaki agĩcookeria arori a njata acio, akĩmeera atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩguo nduĩte ngwatĩirie mũno: Mũngĩaga kũnjĩra kĩroto kĩria ndootete na mũgĩtaũre-rĩ, nguuga mũtemangwo mũkue, nacio nyũmba cianyu imomorwo ituĩke hĩba cia mahiga.

⁶ No mũngĩnjĩra kĩroto kũu na mũgĩtaarĩrie-rĩ, nĩngũmũhe iheo, na marĩhi, o na ndũmũtĩithie mũno. Nĩ ũndũ ũcio njĩrai ũrĩa ndootete na mũndaũrĩre ũhoru wa kĩroto kũu.”

⁷ Makĩmũcookeria o rĩngĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki nĩetĩkĩre kwĩra ndungata ciake ũrĩa arotete, na ithuĩ nĩtũkũmũtaũrĩra kĩroto kũu.”

⁸ Nake mũthamaki akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndĩramenya kũna atĩ mũrenda o kũraiharaihia ihinda, tondũ nĩmũramenya atĩ ũndũ ũyũ nĩguo nduĩte ngwatĩirie mũno:

* **2:4** Rũthiomi rwa Asuriata nĩruo rwario rũria anene aingĩ maaragia. Kuuma Dan 2:4 nginya Dan 7:28, ibuku rĩrĩ riandĩkitwo na rũthiomi rũrũ.

⁹ Mũngĩaga kũnjĩra kĩroto kũ ndootete-rĩ, iherithia rĩanyu no rĩmwe. Mũciirĩre kũnjĩra maũndũ ma kũhĩthia na ma waganu, mũgĩciiria atĩ ũrĩa nduĩte nĩkũgarũrũka. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, njĩrai kĩroto kũ, na nĩngũmenya atĩ no mũhote gũgĩtaũra.”

¹⁰ Nao arori a njata acio magĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe gũkũ thĩ ũngĩhota gwĩka ũguo mũthamaki aroiga! Gũtirĩ mũthamaki, o na arĩ mũnene na arĩ na hinya atĩa, ũrĩ wooria mũndũ-mũgo, kana mũragũri, kana mũrori wa njata eke ũndũ ta ũcio.

¹¹ ũndũ ũcio mũthamaki arooria ndũngĩhoteka. Gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kwĩra mũthamaki kĩroto kĩrĩa arootete, tiga o ngai ciiki, na ititũuranagia na andũ a gũkũ thĩ.”

¹² Mũthamaki aigua ũhoru ũcio akĩrakara na akĩng’ũrĩka mũno nginya agĩathana atĩ andũ arĩa othe oogĩ a Babuloni mooragwo.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio gũkĩrutwo watho andũ acio oogĩ mooragwo, na andũ magĩtũmwo magacarie Danieli na arata ake nĩguo mooragwo.

¹⁴ Rĩrĩa Arioku, mũnene wa arangĩri a mũthamaki, aathiiaga kũũraga andũ acio oogĩ a Babuloni-rĩ, Danieli akĩmwarĩria na ũũgĩ, o na eciirĩtie wega ũrĩa ekũmwĩra.

¹⁵ Akĩũria ũcio warĩ mũnene wa arangĩri a mũthamaki atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩatũma mũthamaki atue itua rĩũru ũguo?” Nake Arioku agĩtaarĩria Danieli ũrĩa ũhoru ũcio wothe watariĩ.

¹⁶ Danieli aigua ũguo agĩthiĩ harĩ mũthamaki, akĩmũũria amũhe ihinda, nĩgeetha ahote kũmũtaũrĩra kĩroto kũ.

¹⁷ Nake Danieli akĩinũka gwake mũciĩ na akĩmenyithia arata ake ũhoru ũcio, nao nĩo Hanania, na Mishaeli, na Azaria.

¹⁸ Akĩmaringĩrĩria mathaithe Ngai wa igũrũ nĩguo amaiguĩre tha, amaguũrĩrie ũhoru ũcio warĩ mũhithe, nĩgeetha we hamwe na arata acio ake matikooraganĩrio hamwe na andũ acio angĩ oogĩ a Babuloni.

¹⁹ Na rĩrĩ, ũtukũ ũndũ ũcio warĩ mũhithe ũkĩguũrĩrio Danieli na kĩoneki. Nake Danieli akĩgooca Ngai wa igũrũ,

²⁰ akiuga atĩrĩ:

“Rĩitwa rĩa Ngai rĩrotũũra rĩkumagio tene na tene;
ũũgĩ na ũhoti nĩ ciake.

²¹ Nĩwe ũgarũranagia mahinda na imera;
nĩanenehagia athamaki, na akameheria ũthamaki-inĩ.

Nĩwe ũheaga andũ arĩa oogĩ ũũgĩ,
nao arĩa makũũranaga maũndũ akamahe ũmenyo.

²² Nĩwe ũguũragia maũndũ marĩa marikĩru, o na marĩa marĩ hithe-inĩ;
nĩamenyaga maũndũ marĩa marĩ nduma-inĩ,
naguo ũtheri ũtũuranagia nake.

²³ Nĩndagũcookeria ngaatho na ndakũgooca, o Wee Ngai wa maithe
makwa:

Nĩũũheete ũũgĩ o na ũhoti,
ũkaamenyithia ũhoru ũrĩa tũkũhooete,
ũgatũma tũmenye kĩroto kĩa mũthamaki.”

Danieli Gũtaũra Kĩroto

²⁴ Hĩndĩ ĩyo Danieli agĩthiĩ kũrĩ Arioku, ũcio mũthamaki aamũrĩte athiĩ akooragithie andũ acio oogĩ a Babuloni, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkooagithie andũ acio oogĩ a Babuloni. Ndware kũrĩ mũthamaki, na nĩngũmũtaũrĩra kĩroto gĩake.”

²⁵ O hĩndĩ ĩyo Arioku agĩtwara Danieli kũrĩ mũthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩnyonete mũndũ ũmwe wa arĩa maatahitwo kuuma Juda ũngĩhota kwĩra mũthamaki ũrĩa kĩroto gĩaake kiugĩte.”

²⁶ Nake mũthamaki akĩũria Danieli (na nowe Belites hazaru) atĩrĩ, “No ũhote kũnjũra kĩroto kĩria ndootete na ũgĩtaũre?”

²⁷ Nake Danieli akĩmũcookeria atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa arĩa oogĩ, kana mũragũri, kana mũndũ-mũgo o na kana mũrathi ũngĩhota kwĩra mũthamaki ũhoro ũcio wa hitho,

²⁸ no nĩ kũrĩ Ngai ũrĩ igũrũ ũguũranagĩria maũndũ marĩa marĩ hitho-inĩ. Nĩwe wonetie Mũthamaki Nebukadinezaru ũrĩa gũgaikara matukũ-inĩ ma thuutha. Kĩroto gĩaaku na cioneki iria irahĩtũkĩire meciiria-inĩ maku ũkomete ũrĩrĩ iraarĩ ici:

²⁹ “Hĩndĩ ĩyo wakomete ũrĩrĩ-inĩ, wee mũthamaki, meciiria maku nĩmecũũranirie ũhoro wa maũndũ marĩa magooka thuutha-inĩ, nake ũrĩa mũguũria wa maũndũ marĩa marĩ hitho-inĩ agĩkũguũrĩria ũrĩa gũkaahaana thuutha-inĩ.

³⁰ Nĩ-rĩ, ndiguũrĩirio ũhoro ũcio ũrĩ hitho-inĩ atĩ tondũ ndĩ na ũũgĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ matũũraga muoyo, no nĩgeetha wee mũthamaki ũmenye ũrĩa kĩroto kũu kiugĩte, nĩguo ũtaũkĩrwo nĩ maũndũ macio ũrecũũranagia meciiria-inĩ maku.

³¹ “Wee mũthamaki, warora nĩwonire mũhianano mũnene warũngĩ mbere yaku: mũhianano ũcio warĩ mũnene mũno na nĩwahenahenagia, na warĩ wa kũmakania ũkĩonwo.

³² Mũtwe wa mũhianano ũcio warĩ wa thahabu ĩrĩa therie, nakĩo gĩthũri kĩaguo na moko ciarĩ cia betha, nayo nda na ciero ciaguo ciarĩ cia gĩcango,

³³ magũrũ maguo maarĩ ma kĩgera, namo makinya maarĩ ma kĩgera gĩtukanĩte na rĩũmba rĩcine.

³⁴ Hĩndĩ o ĩyo wawĩroreire, ihiga inene rĩkĩenjwo, no rĩtienjirwo nĩ moko ma mũndũ. Rĩkĩgũtha makinya ma mũhianano ũcio marĩa maarĩ ma kĩgera gĩtukanĩte na rĩũmba, rĩkĩmahehenja.

³⁵ Nakĩo kĩgera kũu, na rĩũmba, na gĩcango, na betha, na thahabu igĩthetherwo tũcunjĩ tũcunjĩ, igĩtuĩka ta mũũngũ ũrĩa ũmbũragwo kĩhuhĩro-inĩ hĩndĩ ya riũa. Ikĩhuhũkanio nĩ rũhuho, igĩthira biũ na itiacookire kuoneka rĩngĩ. No rĩrĩ, ihiga rĩu rĩagũthire mũhianano ũcio rĩkĩneneha, rĩgĩtuĩka kĩrĩma kĩnene, rĩkĩiyũra thĩ yothe.

³⁶ “Kũu nĩkĩo kĩroto kĩria warootire, na rĩu nĩtũgũgĩtaũrĩra mũthamaki.

³⁷ Wee mũthamaki-rĩ, nĩwe mũthamaki wa athamaki. Nake Ngai wa igũrũ nĩakũheete ũthamaki, na ũhoti, na hinya, na riiri;

³⁸ nĩagĩte andũ a ndũrĩrĩ ciothe moko-inĩ maku, na nyamũ cia gĩthaka, o na nyoni cia rĩera-inĩ. Kũria guothe itũũraga-rĩ, nĩagũtuĩte mwathi wacio ciothe. Wee nĩwe mũtwe ũcio wa thahabu.

³⁹ “Thuutha waku, nĩgũkarahũka ũthamaki ũngĩ ũtagaakorwo na hinya ta waku. Thuutha ũcio nĩgũkagĩa na ũthamaki ũngĩ wa gatatũ, nĩguo ũgerekanĩtio na gĩcango, naguo nĩũgaatha thĩ yothe.

⁴⁰ Marigĩrĩrio-inĩ nĩgũkarahũka ũthamaki ũngĩ wa kana ũrĩ hinya ta kĩgera, nĩgũkorwo kĩgera kiunangaga na gĩkahehenja indo ciothe, na o ta ũrĩa kĩgera kiunangaga indo igatuĩka tũcunjĩ ũguo noguo ũkahehenja na uunange mothamaki macio mangĩ mothe.

⁴¹ O ta ũguo wonire atĩ makinya na ciara ciarĩ cia rĩũmba rĩcine rĩtukanĩte na kĩgera-rĩ, noguo ũthamaki ũyũ ũgaakorwo ũrĩ mũgayũkanu; no rĩrĩ, nĩũgakorwo ũrĩ na hinya wa kĩgera thĩinĩ waguo, o ta ũguo wonire kĩgera kũu gĩtukanĩte na rĩũmba.

⁴² O ũguo ciara ciarĩ cia kĭgera gĭtukanĩte na cia rĩũmba-rĩ, noguo ũthamaki ũcio ũgaakorwo kũmwe ũrĩ na hinya na kũrĩa kũngĩ ũgathuthĩkanga.

⁴³ Na o ta ũguo wonire kĭgera gĭtukanĩte na rĩũmba rĩcine-rĩ, noguo andũ nao magaakorwo matukanĩte, na matigaatũura marĩ rũmwe rĩngĩ, o ta ũrĩa kĭgera gĭtangĭtukana na rĩũmba.

⁴⁴ “Na rĩrĩ, ihinda-inĩ rĩa athamaki acio, Ngai wa igũrũ nĩakahaanda ũthamaki ũtagacooka kwanangwo, kana ũtigĩrwo andũ angĩ. Nĩũkahehenja mothamaki macio mangĩ mothe ũmaniine, noguo mwene ũgaatũura wĩhaandĩte tene na tene.

⁴⁵ Ũcio nĩguo ũtaũri wa kĩoneki kĩa ihiga rĩu rĩenjetwo kuuma kĩrĩma-inĩ, no rĩtienjetwo na moko ma andũ, na nĩrĩo rĩathetherire kĭgera, na gĩcango, na rĩũmba, na betha na thahabu igĩtuĩka tũcunjĩ.

“Ngai ũcio mũnene nĩamenyithĩtie mũthamaki ũrĩa gũkaahaana thuutha-inĩ. Kĩroto kĩu nĩ kĩa ma, naguo ũtaũri wakĩo nĩ wa kwĩhokeka.”

⁴⁶ Hĩndĩ ĩyo Mũthamaki Nebukadinezaru akĩgũithia, agĩturumithia ũthiũ thĩ mbere ya Danieli, na akĩmũhe gĩtĩo kĩnene, na agĩathana atĩ arutĩrwo igongona na ũbumba.

⁴⁷ Mũthamaki akĩira Danieli atĩrĩ, “Ti-itherũ Ngai waku nĩwe Ngai wa ngai ĩria ingĩ, na Mwathani wa athamaki na mũguũria wa maũndũ marĩa marĩ hitho-inĩ, nĩgũkorwo nĩwahota kũguũria ũndũ ũyũ ũrĩ hitho-inĩ.”

⁴⁸ Nake mũthamaki agĩtũũgĩria Danieli, na akĩmũtuga na iheo nyingĩ mũno. Akĩmũtua mwathi wa bũrũri wothe wa Babuloni, na akĩmũtua mũrũgamĩrĩri wa andũ arĩa othe oogĩ a bũrũri ũcio.

⁴⁹ Nake Danieli agĩthaitha mũthamaki atue Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego arori a mawĩra marĩa maarutagwo bũrũri-inĩ ũcio wa Babuloni, no Danieli we mwene agĩikara kũu mũciĩ wa ũthamaki.

3

Mũhianano wa Thahabu, na Icuwa rĩa Mwaki

¹ Na rĩrĩ, Mũthamaki Nebukadinezaru nĩathondekithirie mũhianano wa thahabu, wa mĩkono mĩrongo ĩtandatũ* kũraiha na igũrũ, na mĩkono ĩtandatũ† kwarama, na akĩũhaandithia werũ-inĩ wa Dura kũu bũrũri wa Babuloni.

² Nebukadinezaru agĩcooka agĩita anene, na anyabara, na abarũthi, na ataari a mũthamaki, na aigi kĩgĩĩna, na aciirithania, na mawakiri, na anene a mabũrũri make mothe moke kĩamũro-inĩ gĩa kwamũra mũhianano ũcio aahandithĩtie.

³ Nĩ ũndũ ũcio, anene, na anyabara, na abarũthi, na ataari a mũthamaki, na aigi kĩgĩĩna, na aciirithania, na mawakiri, na anene othe a mabũrũri makĩgomana nĩ ũndũ wa kwamũra mũhianano ũcio Mũthamaki Nebukadinezaru aahaandithĩtie, nao makĩrũgama mbere yaguo.

⁴ Nake mũhuhi coro akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Inyuĩ andũ a iruka ciothe na a ndũrĩrĩ ciothe, na a mĩario yothe ta thikĩrĩriai ũrĩa mũthamaki aathanĩte mwĩke.

⁵ Rĩrĩa mũrĩigua mũgambo wa coro, na mĩtũrirũ, na thethe, na kĩnanda gĩa kĩnũbi, na kĩnanda kĩa mũgeeto, na mĩtũrirũ ĩrĩa mĩariĩ, o hamwe na ũini wa mĩthemba yothe-rĩ, o rĩmwe mwĩgũithie thĩ mũhooe mũhianano ũcio wa thahabu ũrĩa Mũthamaki Nebukadinezaru aahaandithĩtie.

* 3:1 nĩ ta mita 27 † 3:1 nĩ ta mita igĩrĩ na robo ithatũ (2:75)

⁶ Mündũ ũrĩa wothe ũtekwĩgũithia thĩ na ahooe, o hĩndĩ ĩyo nĩegũikio icua-inĩ rĩa mwaki ũgwakana mũno.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa andũ acio maiguire mũgambo wa coro, na mĩtũrirũ, na thethe, na kĩnanda gĩa kĩnũbi, na kĩnanda kĩa mũgeeto, na ũini wa mĩthemba yothe, andũ othe, na ndũrĩrĩ, na andũ a mĩario yothe makĩgũithia thĩ, makĩhooya mũhianano ũcio wa thahabu ũrĩa Mũthamaki Nebukadinezaru aahaandithĩtie.

⁸ Ihinda o rĩu arori a njata amwe makĩyumĩria, magĩcuuka Ayahudi,

⁹ makĩira Mũthamaki Nebukadinezaru atĩrĩ, “Wee mũthamaki ũrotũura tene na tene!

¹⁰ Atĩrĩrĩ, wee mũthamaki nĩũrutĩte uuge waku, ũkoiga atĩ rĩrĩa mündũ o wothe akaigua mũgambo wa coro, na mĩtũrirũ, na thethe, na kĩnanda gĩa kĩnũbi, na kĩnanda kĩa mũgeeto, na mĩtũrirũ ĩrĩa mĩariĩ, na ũini wa mĩthemba yothe no nginya egũithie thĩ, ahooe mũhianano ũcio wa thahabu,

¹¹ na ũkoiga atĩ mündũ ũrĩa wothe ũtekwĩgũithia thĩ aũhooe, nĩagaikio icua-inĩ rĩa mwaki ũgwakana mũno.

¹² No rĩrĩ, nĩ harĩ Ayahudi amwe arĩa wee ũigĩte a kũrora maũndũ ma bũrũri wa Babuloni, na nĩo Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, arĩa matakũiguaga, wee mũthamaki. Matitungatagĩra ngai ciaku, kana makahooya mũhianano wa thahabu ũcio ũhandithĩtie.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Nebukadinezaru agĩcinwo nĩ marakara, nake agĩtũmanĩra Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego mareehwo harĩ we. Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makĩreehwo mbere ya mũthamaki,

¹⁴ nake Nebukadinezaru akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũhoru wa ma wee Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, atĩ mũitungatagĩra ngai ciakwa, o na kana mũkahooya mũhianano wa thahabu ũcio handithĩtie?”

¹⁵ Rĩu-rĩ, mũngĩhaarĩria nĩgeetha rĩrĩa mũrĩigua mũgambo wa coro, na mĩtũrirũ, na thethe, na kĩnanda gĩa kĩnũbi, na kĩnanda kĩa mũgeeto, na mĩtũrirũ ĩrĩa mĩariĩ, na ũini wa mĩthemba yothe, mwĩgũithie thĩ, mũhooe mũhianano ũcio nĩ thondekithĩtie, nĩ wega mũno. No rĩrĩ, mũngĩrega kũhooya mũhianano ũcio-rĩ, nĩmũgũikio o ro rĩmwe icua-inĩ rĩa mwaki ũgwakana mũno. Na rĩrĩ, hihi nĩ ngai ĩrĩkũ ĩngĩhota kũmũhonokia kuuma guoko-inĩ gwakwa?”

¹⁶ Nao Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego magĩcookeria mũthamaki, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Nebukadinezaru, ithuĩ tũtibataire kwĩyarĩrĩria tũrĩ mbere yaku igũrũ rĩa ũhoru ũyũ.

¹⁷ Tũngĩikio icua-inĩ rĩa mwaki ũgwakana mũno-rĩ, Ngai ũrĩa ithuĩ tũtungataga e na ũhoti wa gũtũruta thĩnĩ warĩo, na nĩwe ũgũtũhonokia kuuma guoko-inĩ gwaku, wee mũthamaki.

¹⁸ No rĩrĩ, o na angĩaga gũtũhonokia-rĩ, nĩtũkwenda ũmenye, wee mũthamaki, atĩ ithuĩ tũtingĩtungatĩra ngai ciaku, kana tũhooe mũhianano wa thahabu ũcio wee ũhandithĩtie.”

¹⁹ Hĩndĩ ĩyo Nebukadinezaru akĩrakara mũno nĩ ũndũ wa Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, na agĩtukia gĩthiithi nĩ ũndũ wao. Agĩcooka agĩathana, akiuga icua rĩu rĩongererwo ngũ nĩguo rĩhiũhe maita mũgwanja ma ũrĩa rĩakoragwo rĩhiũhĩte.

²⁰ Nebukadinezaru agĩatha thigari imwe iria ciarĩ na hinya mũno ita-inĩ rĩake ciohe Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, imaikie icua-inĩ rĩu rĩa mwaki wakanĩte mũno.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio, mehumbĩte kanjũ ciao, na thuruarĩ, na iremba, o na nguo icio ingĩ-rĩ, makĩohwo na magĩikio icua-inĩ rĩu rĩa mwaki wakanĩte mũno.

²² Watho ũcio wa mũthamaki warĩ wa ihenya mũno, narĩo icua rĩkahiũha mũno, ũũ atĩ nĩnĩmbĩ cia mwaki ũcio cioragire thigari iria cianyitĩte Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego,

²³ nao andũ acio atatũ, moohetwo makarũmio, makĩgũa icua-inĩ rĩu rĩa mwaki wakanĩte mũno.

²⁴ Hĩndĩ iyo Mũthamaki Nebukadinezaru akĩgega, akĩrũgama na igũrũ o rĩmwe, akĩũria andũ arĩa maamũheaga kĩrĩra atĩrĩ, “Githĩ ti andũ atatũ tuohire na twamaikia mwaki-inĩ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩ ma ũguo nĩguo, mũthamaki.”

²⁵ Nake mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Hĩ, ta rorai! Nĩ ndĩrona andũ ana magĩcangacanga mwaki-inĩ, matarĩ ohe kana makahutio nĩ mwaki, nake ũcio wa kana ahaana ta ũmwe wa ariũ a ngai.”

²⁶ Nebukadinezaru agĩkuhĩrĩria mũromo-inĩ wa icua rĩu rĩakanaga mwaki, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Inyuĩ Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, inyuĩ ndungata cia Ngai-Ūrĩa-ũrĩ Igũrũ-Mũno, umĩrai, mũũke haha!”

Nĩ ũndũ ũcio Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego makiumĩra mwaki-inĩ ũcio,

²⁷ nao anene, na anyabara, na abarũthi, na arĩa maataaraga mũthamaki othe makĩmarigiicĩria, makĩionera atĩ mwaki ndwamekĩte ũũru mũrĩ yao, kana rũcuĩrĩ rwa mĩtwe yao rũkahĩa, o na nguo iria mehumbĩte itiahĩte, na matianungaga mwaki o na atĩa.

²⁸ Nake Nebukadinezaru akiuga atĩrĩ, “Ngai wa Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego arogoocwo, ũrĩa ũtũmĩte mũraika wake, ateithũre ndungata ciake! Mamwĩhokire, magĩkararia watho wa mũthamaki, na nĩmekwĩhaarĩrie kũruta mĩoyo yao handũ ha gũtungatĩra kana kũhooya ngai ingĩ, tiga Ngai ũcio wao.

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩndaruta watho atĩ andũ a rũrĩrĩ o ruothe kana rwario arĩa makaaria ũndũ o wothe wa gũũkĩrĩra Ngai wa Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego magatinangio icunjĩ, na nyũmba ciao imomorwo ituĩke hĩba ya mahiga, nĩgũkorwo gũtirĩ ngai ingĩ ingĩhonokania na njĩra ĩno.”

³⁰ Nake mũthamaki agĩtũũgĩria Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego kũu bũrũri wa Babuloni.

4

Kĩroto gĩa Keerĩ kĩa Nebukadinezaru

¹ Nĩ nĩ Mũthamaki Nebukadinezaru,

Ndĩramwandĩkĩra marũa maya inyuĩ andũ a iruka ciothe, na ndũrĩrĩ, na andũ a rwario o ruothe arĩa matũũraga thĩ yothe:

Mũrogaacĩra makĩria!

² Ndĩ na gĩkeno ngĩmũmenyithia morirũ na maũndũ ma kũgeganía marĩa Ngai-ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ mũno anjĩkĩire.

³ Kaĩ morirũ make nĩ manene-ĩ!

O namo maũndũ make ma kũgeganía kaĩ nĩ ma hinya-ĩ!

Ūthamaki wake nĩ wa tene na tene,

naguo wathani wake ũkinyagĩra njjarwa na njjarwa.

⁴ Atĩrĩrĩ, nĩ Nebukadinezaru ndarĩ gwakwa mũciĩ, njiganĩire na ngagaacĩra nyũmba-inĩ yakwa ya ũthamaki.

⁵ Na rĩrĩ, ũtukũ ũmwe ndarootire kĩroto kĩrĩa kĩamakirie mũno. Ngomete ũrĩrĩ-inĩ wakwa-rĩ, maũndũ marĩa mahĩtũkagĩra meciiria-inĩ makwa na cioneki ikĩndua nda.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio ngĩathana ngiuga atĩ andũ arĩa othe oogĩ a Babuloni mareehwo mbere yakwa nĩguo mandaũrĩre kĩroto kũ.

⁷ Rĩrĩa ago, na aragũri, na arori a njata na arathi mohoro mookire, ngĩmeera ũrĩa ndarootete, no nĩmaremirwo nĩ kũndaũrĩra kĩroto kũ.

⁸ No thuutha wao, Danieli agĩũka mbere yakwa, na nĩ ngĩmwĩra ũrĩa ndarootete. (Nĩwe wĩtagwo Belites hazaru tondũ etanĩtio na ngai yakwa, nake akoragwo na roho wa ngai iria theru thĩinĩ wake.)

⁹ Ngĩra Belites hazaru, mũnene wa ago othe atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ roho wa ngai iria theru ũrĩ thĩinĩ waku, na gũtirĩ ũndũ ũrĩ hitho-inĩ ũngĩkũrema. Gikĩ nĩkĩo kĩroto gĩakwa; nawe he ũtaũri wakĩo.

¹⁰ Ici nĩcio cioneki iria ndonire rĩrĩa ndaakomete ũrĩrĩ-inĩ wakwa: Ndarorire ngĩona hau mbere yakwa harũngĩ mūtĩ ũrĩ bũrũri gatagatĩ. Naguo warĩ mũraihi mũno.

¹¹ Mūtĩ ũcio ũkĩneneha ũkĩgĩa na hinya nako gacũmbĩrĩ kaguo gakahutia matu mairũ; naguo wonekaga nginya ituri ciothe cia thĩ.

¹² Mathangũ maguo maarĩ mathaka, na maciaro maguo makaingĩha warĩ na irio cia kũhũũnia andũ othe. Nyamũ cia gĩthaka ciaikaraga kũruru-inĩ kĩaguo, nacio nyoni cia rĩera-inĩ igaikaraga hongea-inĩ ciaguo; indo ciothe iria irĩ muoyo ciarĩlaga maciaro maguo.

¹³ “Ningĩ o ngomete ũrĩrĩ-inĩ wakwa ngĩrora ngĩona cioneki-inĩ icio, na hau mbere yakwa harĩ na mũrangĩri, mũndũ mũtheru, agĩkũrũka oimĩte igũrũ.

¹⁴ Akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ: Temai mūtĩ ũcio na mũhũrũre hongea ciaguo; itithiai mathangũ maguo, na mũhurunje maciaro maguo. Nyamũ nacio ciũre ciehere rungu wago, o na nyoni ciume hongea-inĩ ciaguo.

¹⁵ No rĩrĩ, mũreke gĩthukĩ na mũri yakĩo ciohwo na kĩgera na gĩcango, nacio itigwo tĩiri-inĩ, kũu nyeki-inĩ ya gĩthaka.

“Nĩaihũgagio nĩ ime rĩa igũrũ, na atũũranagie na nyamũ kũu nyeki-inĩ rĩra nduru ya gĩthaka.

¹⁶ Meciiria make nĩmagarũrwo matige gũtuĩka ta ma mũndũ, nake agĩe na meciiria ta ma nyamũ, ihinda ta rĩa mũaka mũgwanja.

¹⁷ “ ‘Itua rĩu rĩanĩrĩrwo nĩ arangĩri, narĩo rĩgekĩrwo hinya nĩ arĩa atheru, nĩgeetha arĩa marĩ muoyo mamenye atĩ ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩwe wathaga mothamaki ma andũ, naguo ũthamaki aũheaga o ũrĩa angĩenda kũũhe, na agatũũgĩria mũndũ ũtarĩ igweta o na hanini nĩguo ũtuĩke wake.’

¹⁸ “Kĩu nĩkĩo kĩroto kĩrĩa nĩ, Mũthamaki Nebukadinezaru ndarootire. Atĩrĩrĩ, wee Belites hazaru, ta njĩra ũrĩa kiugĩte kuona atĩ andũ arĩa angĩ othe oogĩ a ũthamaki wakwa nĩmaremetwo nĩkũndaũrĩra. No rĩrĩ, wee no ũhote tondũ roho wa ngai iria theru ũrĩ thĩinĩ waku.”

Danieli Gũtaũra Kĩroto

¹⁹ Hĩndĩ iyo Danieli (na nowe wĩtagwo Belites hazaru) akĩamba gũtangĩka mũno kwa ihinda, na akĩmaka mũno meciiria-inĩ make. Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki akĩmwĩra atĩrĩ, “Belites hazaru, tiga kũmakio nĩ kĩroto kũ kana ũtaũri wakĩo.”

Belites hazaru agĩcookia atĩrĩ, “Mwathi wakwa, naarĩ korwo kĩroto kũu kĩerekererio thũ ciaku, o na ũtaũri wakĩo wathĩrĩrio andũ arĩa magũthũire!

20 Mūtī ūcio wonire, ūrīa wanenehire na ūkīgīa na hinya, nako gacūmbīrī kaguo gakahutia matu mairū, na ūkoonekaga nī thī yothe,

21 ūrī na mathangū mathaka na maciaro maingī, na ūkaheaga andū othe irio, na nyamū cia gīthaka cikaarahaga kīruru-inī kīaguo, na ūkagīa na itara hongē-inī ciaguo cia nyoni cia rīera-inī-rī,

22 wee mūthamaki, nīwe mūtī ūcio! Nīūnenehete na ūkagīa na hinya; ūnene waku ūgakūra nginya ūkahutia matu mairū, naguo wathani waku ūgatambūrūka ūgakinya kūndū kūraya gūkū thī.

23 “Wee, mūthamaki-rī, Nīwonire mūrangīri, mūndū mūtheru, agīkūrūka oimīte matu-inī, akiugaga atīrī, ‘Temai mūtī ūcio na mūwanange, no mūtige gīthukī kīohetwo na kīgera na gīcango, kūu nyeki-inī ya gīthaka nayo mīri yakīo itigwo tīri-inī. Nake nīaihūgagio nī ime rīa matu-inī; nīaikarage ta nyamū cia gīthaka ihinda rīa mīaka mūgwanja.’

24 “Atīrīrī, wee mūthamaki, ūtaūri wa kīroto kūu nīguo ūyū, narīo ituīro rīrīa rītuītwo nī Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno nīguo rīgūkore wee, mūthamaki, mwathi wakwa, nīrīo rīrīrī:

25 Atīrīrī, nīūkaingatwo weherio kuuma kūrī andū, ūgatūūranagie na nyamū cia gīthaka; ūkaarīaga nyeki ta ng’ombe, na ūihūgagio nī ime rīa kuuma igūrū. Mīaka mūgwanja nīgathira, o nginya ūmenye atī Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno nīwe ūthamakagīra mothamaki mothe ma andū, na akamaheana kūrī o ūrīa angīenda.

26 Watho ūrīa woigire gīthukī na mīri yakīo gītigwo, nī kuuga atī nīūgacookerio ūthamaki waku rīrīa ūkaamenya atī wathani uumaga Igūrū.*

27 Nī ūndū ūcio, wee mūthamaki, itīkīra kūigua ūtaaro wakwa: Tigana na mehia maku, wīkage maūndū marīa magīrīire, na ūtīge waganu waku, na ūndū wa kūiguīra arīa ahinyīrīrie tha. Hihi kwahoteka ūgaacīru waku ūthīi na mbere.”

Kūhinga gwa Kīroto

28 Na rīrī, maūndū macio mothe nīmakorire Mūthamaki Nebukadinezaru.

29 Thuutha wa mīeri ikūmi na iīrī, rīrīa mūthamaki aaceerangaga arī nyūmba igūrū ya ūthamaki kūu Babuloni,

30 akiuga atīrī, “Githī ūno tiyo Babuloni, itūūra inene rīrīa njakīte rīrī gūkarō kīa mūthamaki, na ūndū wa ūhoti wakwa mūingī, na nī ūndū wa rīiri wa ūnene wakwa?”

31 Kahinda o kau aaragia, mūgambo ūkiuma igūrū, ūkiuga atīrī, “Rīrī nīrīo ituīro rīrīa ūtuīrīrwo, Mūthamaki Nebukadinezaru: Atīrīrī, nīwehererio ūhoti wa ūthamaki waku.

32 Nīūkūingatwo weherio kuuma kūrī andū, ūgatūūranagie na nyamū cia gīthaka; ūrīrīaga nyeki ta ng’ombe. Mīaka mūgwanja nīgūthira, o nginya ūmenye atī, Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno nīwe ūthamakagīra mothamaki mothe ma andū, na akamaheana kūrī o ūrīa angīenda.”

33 O hīndī iyo ituīro rīrīa rīatuīrīrwo Nebukadinezaru rīkīhinga. Akīingatwo, akīeherio kuuma kūrī andū, na akīrīa nyeki ta ng’ombe. Mwīrī wake waihūgagio nī ime rīa igūrū, o nginya njuīrī yake ikīraiha o ta njoya cia nderi, na ndwara ciake ikīraiha o ta cia nyoni.

* 4:26 “Igūrū” rīarī rīitwa rīa Kīyahudi rīa Ngai.

³⁴ Na rĩrĩ, mĩaka ĩyo yathira-rĩ, nĩ, Nebukadinezaru, ngĩtiira maitho makwa na igũrũ, na ngĩcookererwo nĩ ũgima wa meciiria makwa. Ningĩ ngĩgooca Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno; ngĩmũtĩia na ngĩkumia ũcio ũtũũraga muoyo tene na tene.

Wathani wake nĩ wathani wa gũtũũra tene na tene;
ũthamaki wake ũkinyagĩra njarwa na njarwa.

³⁵ Andũ othe a gũkũ thĩ
amonaga ta matarĩ bata.

Nake ekaga ũrĩa ekwenda na mbũtũ cia kũu igũrũ,
na andũ arĩa matũũraga gũkũ thĩ.

Na gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũgirĩrĩria guoko gwake,
kana amũũrie atĩrĩ: “Nĩatĩa ũguo weka?”

³⁶ O ihinda-inĩ o rĩu ndaacookereirwo nĩ ũgima wa meciiria makwa-rĩ, norĩo ndaacookeirio gĩtĩio gĩakwa na ũkaru wakwa nĩgeetha ũthamaki wakwa ũgĩe na riiri. Ningĩ ataari akwa na andũ arĩa maarĩ igweta makĩnyamũkĩra, ngĩcookio gĩtĩ-inĩ gĩakwa kĩa ũnene, na ngĩneneha gũkĩra mbere.

³⁷ Na rĩrĩ, nĩ Nebukadinezaru-rĩ, nĩngũkumia, na ndũũgĩrie, na ngooce Mũthamaki wa igũrũ, nĩngũkorwo maũndũ marĩa mothe ekaga nĩmagĩrĩire, na mĩthĩire yake yothe nĩ ya kĩhooto. Nao arĩa mathiiaga na mwĩgaatho nĩahotaga kũmanyiia.

5

Maandĩko Rũthingo-inĩ

¹ Atĩrĩrĩ, Mũthamaki Belishazaru nĩarugithĩirie andũ ake ngiri ĩmwe arĩa maarĩ igweta iruga inene, nake akĩnyuuanĩra ndibei nao.

² Rĩrĩa Belishazaru aanyuuga ndibei yake, agĩathana ikombe cia thahabu na cia betha, iria ithe Nebukadinezaru aatahĩte akaruta hekarũ-inĩ Jerusalemu, irehwo nĩgeetha mũthamaki, na andũ ake arĩa maarĩ igweta, na atumia ake na thuriya ciake manyue nacio.

³ Nĩ ũndũ ũcio makĩrehe ikombe icio cia thahabu iria ciatahĩtwo ikarutwo hekarũ-inĩ ya Ngai kũu Jerusalemu. Nake mũthamaki, na andũ ake acio maarĩ igweta, na atumia ake, na thuriya ciake makĩnyua nacio.

⁴ Nao maanyuuga ndibei, makĩgoocaga ngai cia thahabu, na cia betha, na cia gĩcango, na cia kĩgera, na cia mĩtĩ, na cia mahiga.

⁵ Na rĩrĩ, o rĩmwe hakĩoneka ciara cia guoko kwa mũndũ ikĩandĩka rũthingo-inĩ rwa nyũmba ĩyo ya ũthamaki hakuhĩ na mũtĩ ũrĩa wa kũigĩrĩra tawa. Nake mũthamaki akĩona guoko kũu gũkĩandĩka.

⁶ Nake mũthamaki agĩthita gĩthiithi na akĩmaka mũno, nginya maru make makĩgũthana, na akĩremwo nĩkũrũgama na magũrũ make.

⁷ Mũthamaki akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga aragũri, na arori a njata, na arathi a mohoro mareehwo nake akĩra andũ acio oogĩ a Babuloni atĩrĩ, “Ūrĩa wothe ũngĩthoma maandĩko maya na anjĩire ũrĩa moigĩte, nĩekũhumbwo nguogĩ rangi wa ndathi, na ekĩrwo kĩrengeri gĩa thahabu ngingo, na nĩegũtuuo mwathani wa gatatũ ũthamaki-inĩ ũyũ.”

⁸ Nao andũ a mũthamaki arĩa oogĩ othe magĩtoonya kuo, no matiahotire gũthoma maandĩko macio kana kwĩra mũthamaki ũrĩa moigĩte.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Belishazaru agĩkĩrĩrĩria kũmaka, na gĩthiithi gĩake gĩgĩthita makĩria. Andũ ake acio maarĩ igweta makĩrigwo nĩ ũrĩa mangũka.

10 Mūtumia wa mūthamaki rīrīa aiguire inegene rīa mūthamaki na andū acio ake maarī igweta agītoonya nyūmba iyo yarī na iruga. Akīra mūthamaki atīrī, “Wee mūthamaki, ūrotūūra nginya tene! Tiga kūmaka o na kana ūtukie gīthiithi nī ūndū wa ūhoru ūyū!

11 Ūthamaki-inī waku nī kūrī mūdū ūkoragwo na roho wa ngai iria theru thīnī wake. Matukū-inī ma thoguo-rī, nīonekire arī na meciiria marī na ūtaūku na ūmenyi o ta wa ngai icio. Thoguo, Mūthamaki Nebukadinezaru, (ndīrakwīra ūhoru wa thoguo mūthamaki,) nīamūtuire mūnene wa aragūri, na arori a njata, na arathi a mohoro.

12 Mūdū ūcio Danieli, na nīwe mūthamaki eetire Belites hazaru, nīonekire arī na meciiria makuūku, na ūmenyo, na ūtaūku, o na ningī ūhoti wa gūtaūra irooto, na gūtaarīria ndaī, na gūtuithania maūdū marīa maritū. Tūmana Danieli etwo na nīegūkwīra ūrīa maandīko macio moigīte.”

13 Nī ūndū ūcio Danieli akīrehwo mbere ya mūthamaki, nake mūthamaki akīmūūria atīrī, “Wee nīwe Danieli, ūmwe wa andū arīa baba, ūrīa warī mūthamaki aarehire gūkū matahītwo kuuma Juda?

14 Nīnjiguīte atī ūrī na roho wa ngai iria theru thīnī waku na atī ūrī na ūtaūku, na ūhoti wa gwīciiria na ūūgī wa mwanya.

15 Andū arīa oogī na aragūri nīmekūrehetwo harī nī mathome maandīko maya manjīre ūrīa moigīte, no matinahota kūmataarīria.

16 Rīu nīnjiguīte atī wee no ūhote gūtaūra na kūhīngīcanūra maūdū marīa maritū. Ūngīhota gūthoma maandīko maya na ūnjīre ūrīa moigīte-rī, nīūkūhumbwo nguo ya rangi wa ndathi, na wīkīrwo kīrengēeri gīa thahabu ngingo, na ūtuuo mwathani wa gatatū ūthamaki-inī ūyū.”

17 Nake Danieli agīcookeria mūthamaki atīrī, “Theo icio ciaku ikara nacio arī we, namo marīhi maku ūmahe mūdū ūngī. No o na gūkīrī ūguo-rī, nīngūthomera mūthamaki maandīko macio, na ndīmwire ūrīa moigīte.

18 “Atīrīrī, wee mūthamaki, Ngai-Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno nīaheire thoguo Nebukadinezaru wathani, na ūnene, na riiri, na ūkaru.

19 Nī ūndū wa kūmūtūgīria ūguo-rī, andū othe, na ndūrīrī ciothe, na andū a mīario yothe nīmainainaga marī mbere yake na makamwītīgīra. Andū arīa mūthamaki angīendire mooragwo nīamooragithagia; arīa angīendire kūhonokia mīoyo yao, nīamahonokagia; arīa angīendire gūtūūgīria, nīamatūgagīria; nao arīa angīendire kūnyiihia, nīamanyiihia.

20 No rīrīa ngoro yake yanyitirwo nī mwīgaatho na akīūmio ngoro nī mwītīio, nīarutirwo gītī-inī gīake kīa ūnene na akīaūrwo riiri wake.

21 Akīingatwo akīeherio kuuma kūrī andū, na akīgarūrwo akīgīa na meciiria ta ma nyamū, agītūūrania na njagī cia werū-inī, na akīrīa nyeki ta ng’ombe; naguo mwīrī wake waihūgagio nī ime riumīte igūrū, nginya rīrīa aamenyire atī Ngai-Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno nīwe wathaga mothamaki ma andū, na nīwe ūmaheanaga kūrī o ūrīa angīenda kūhe.

22 “No wee nawe Belishazaru, mūrū-we-rī, ndūigana kwīnyiihia, o na gūkorwo nīwooī maūdū macio mothe.

23 Handū ha ūguo-rī, wee nīwīnenehetie makīria, ūgakararia Mwathani-wa-Igūrū. Wetirie ikombe iria ciarūtītwo hekarū-inī yake, ūkīreherwo, nawe na andū aku arīa marī igweta, na atumia aku na thuriya ciaku, mūkīnyua ndibei nacio. Na inyuī mūkīgooca ngai cia betha na cia thahabu, na cia gīcango, na cia kīgera, na cia mītī, o na cia mahiga, iria

itoonaga, kana ikaigua, kana igakũũrana ũndũ. No rĩrĩ, wee ndũigana gũtĩia Ngai ũrĩa ũgwete muoyo waku guoko-inĩ gwake, na akamenya mĩthiire yaku yothe.

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma guoko kũu gũũke kwandĩke maandĩko macio.

²⁵ “Maandĩko macio mandĩkitwo maroiga ũũ:

MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN

²⁶ “Naguo ũtaũri wa ciugo ici nĩguo ũyũ:

MENE nĩ ta kuuga: Ngai nĩatarĩte matukũ ma ũthamaki waku, na akaũkinyia mũthia.

²⁷ TEKEL nĩ ta kuuga: Wee nĩũthimĩtwo na ratiri, ũkoneka nĩũtigairie.

²⁸ PERES nĩ ta kuuga: ũthamaki waku nĩ mũgayanie, ũkaheanwo kũrĩ Amedi na Aperisia.”

²⁹ Hĩndĩ iyo Belishazaru agĩatha andũ ake, nao makĩhumba Danieli nguo ya rangi wa ndathi, na agĩkĩrwo kĩrengeleri gĩa thahabu ngingo, naguo ũhoro wake ũkĩmenyithanio atĩ nĩwe mwathani wa gatatũ ũthamaki-inĩ ũcio.

³⁰ ũtukũ o ro ũcio, Belishazaru mũthamaki wa Babuloni akĩũragwo,

³¹ nake Dario ũrĩa Mũmedia akĩoya ũthamaki ũcio, arĩ na ũkũrũ ta wa mĩaka mĩrongo itandatũ na iĩrĩ.

6

Danieli Gũikio Irima rĩa Mĩrũũthi

¹ Na rĩrĩ, Dario nĩonire athuure anene 120 nĩguo matuĩke a gwithanaga ũthamaki-inĩ wake wothe.

² Ningĩ agĩcooka akĩiga atongoria atatũ matuĩke anene a acio angĩ, na ũmwe wa acio atatũ aarĩ Danieli. Anene acio atatũ maigirwo nĩgeetha marehagĩrwo ũhoro nĩ anene acio angĩ a bũrũri, nĩgeetha indo cia mũthamaki itikoore.

³ Nake Danieli akĩoneka arĩ wa mwanya harĩ atongoria acio angĩ othe o na anene nĩ ũndũ wa ũrĩa aarĩ kiyoy mũrutĩre-inĩ wake wa wĩra, na nĩ ũndũ ũcio mũthamaki agĩtanya kũmũtua mwathi wa ũthamaki ũcio wake wothe.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio atongoria na anene acio angĩ magĩcaria ũndũ mangĩcuukĩra Danieli wĩra-inĩ wake wa gwithana, no makĩaga ihĩtia. Nĩmagire ũndũ mangĩmũcuukĩra, tondũ aarĩ mwĩhokeku, akaaga ũcuuke kana ihĩtia mĩthiire-inĩ yake.

⁵ Marigĩrĩrio-inĩ andũ acio makĩirana atĩrĩ, “Gũtirĩ hĩndĩ tũkoona ũndũ tũngĩcuukĩra Danieli, tiga ũkorirwo nĩ ũndũ ũkoniĩ watho wa Ngai wake.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio atongoria na anene a bũrũri magĩthiĩ marĩ gĩkundi kũrĩ mũthamaki, makĩmwĩra atĩrĩ: “Wee Mũthamaki Dario, ũrotũra nginya tene!

⁷ Ithui tũrĩ atongoria a ũthamaki ũyũ, na anyabara, na anene a bũrũri, na andũ arĩa mataaraga mũthamaki o na abarũthi othe, nĩtũciirĩte tũkoona arĩ wega we mũthamaki ũrute watho naguo ũhinyĩrĩrio atĩ mũndũ o wothe ũrĩa ũngĩhooya ngai o na iĩrĩkũ kana mũndũ o na ũrĩkũ, tiga akũhooire wee mũthamaki, ihinda rĩa matukũ mĩrongo itatũ rĩtanathira, no nginya aikio irima-inĩ rĩa mĩrũũthi.

⁸ Na rĩrĩ, wee mũthamaki, athana watho ũcio ũgĩe ho na wandĩkwo, nawe ũwĩkĩre mũhũũri nĩgeetha ndũkagarũrwo, kũringana na mawatho ma Amedi na ma Aperisia marĩa matagarũragwo.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Dario akĩandĩka watho ũcio na agĩkĩra mũhũũri.

10 Rĩrĩa Danieli aamenyire atĩ watho ũcio nĩ wandĩkĩtwo-rĩ, akĩinũka gwake, akĩhaica kanyũmba gake ka igũrũ harĩa ndirica cia nyũmba yake ciahingũragwo irorete mwena wa Jerusalemu. O mũthenya, nĩaturagia ndu maita matatũ akahooya Ngai, akĩmũcookagĩria ngaatho o ta ũrĩa aamenyerete gwĩka hau kabere.

11 Nao andũ acio magĩthiĩ marĩ hamwe, magĩkora Danieli akĩhooya agĩthaitha Ngai amũteithie.

12 Nĩ ũndũ ũcio magĩthiĩ harĩ mũthamaki na makĩaria nake igũrũ rĩa uuge ũcio wa mũthamaki: Makĩmũuria atĩrĩ, “Githĩ ndwandĩkithirie watho atĩ handũ ha matukũ mĩrongo itatũ, mũndũ ũngĩhooya ngai o na ĩrĩkũ kana ahooye mũndũ o na ũrĩkũ tiga o we mũthamaki, no nginya aikio irima-inĩ rĩa mĩrũũthi?”

Mũthamaki agĩcookia atĩrĩ, “Watho ũcio ũrĩ o ho, kũringana na mawatho ma Amedi na Aperisia, marĩa matagarũragwo.”

13 Nao magĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Danieli, ũmwe wa andũ arĩa maatahĩtwo kuuma Juda, ndagwathĩkagĩra wee mũthamaki, kana agaathĩkĩra watho ũrĩa wee mwene wandĩkithĩtie. O na rĩu no ahooyaga Ngai wake maita matatũ o mũthenya.”

14 Rĩrĩa mũthamaki aagũire ũhoro ũcio, akĩigua kĩaha mũno; agĩtua itua rĩa kũhonokia Danieli, na mũthenya ũcio wothe aatindire akĩgeria ũrĩa angĩhonokia Danieli o nginya riũa rĩgĩthũa.

15 Hĩndĩ ĩyo andũ acio makĩũngana rĩngĩ magĩthiĩ harĩ mũthamaki na makĩmwĩra atĩrĩ, “Ririkana, wee mũthamaki, atĩ kũringana na watho wa Amedi na Aperisia, watho ũrĩa mĩrute kana mwandĩke nĩ mũthamaki ndũngĩgarũrwo.”

16 Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki agĩathana, nao makĩrehe Danieli na makĩmũikia irima-inĩ rĩa mĩrũũthi. Mũthamaki akĩra Danieli atĩrĩ, “Ngai waku ũrĩa ũtungatagĩra hĩndĩ ciothe-rĩ, arogũteithũra!”

17 Ihiga rĩkĩreehwo, rĩkĩgwo mũromo-inĩ wa irima rĩu, nake mũthamaki agĩkĩra mũhũuri na gĩcũhĩ gĩake mwene na icũhĩ cia andũ ake arĩa marĩ igweta, nĩgeetha gũtikagĩe ũndũ ũngĩgarũrwo ũkonĩ Danieli.

18 Nake Mũthamaki agĩcooka nyũmba yake ya ũthamaki, nake akĩraara ehingĩte kũrĩa irio na atarĩ na maũndũ ma gwĩkenia. Na ũtukũ ũcio wothe ndaigana kuona toro.

19 Na kwarooka gũkĩa-rĩ, mũthamaki agĩũkĩra tene, agĩthiĩ ahiũhĩte erekeire irima-inĩ rĩa mĩrũũthi.

20 Na aakuhĩrĩria irima rĩu, agĩta Danieli na mũgambo ũrĩ na ruo rĩnene, akĩmũuria atĩrĩ, “Danieli, wee ndungata ya Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, Ngai waku ũrĩa ũtungatagĩra hĩndĩ ciothe nĩakũhonoketie kuuma kũrĩ mĩrũũthi?”

21 Nake Danieli agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Wee mũthamaki, ũrotũura nginya tene!”

22 Ngai wakwa nĩarandũmĩre mũraika wake, nake arahinga mĩrũũthi tũnua. Ndĩrĩ ũndũ mũuru ĩnjĩkĩte, tondũ nĩnyonetwo itarĩ na mahĩtia njĩkĩte maitho-inĩ make. Ningĩ o na wee mũthamaki ndĩrĩ ndaakũhĩtĩria.”

23 Nake mũthamaki agĩkena mũno na agĩathana Danieli arutwo irima rĩu rĩa mĩrũũthi. Nake Danieli aarutwo irima-inĩ rĩu rĩa mĩrũũthi, ndaarĩ na handũ aagurarĩtio, tondũ we nĩehokete Ngai wake.

24 Nake Mũthamaki agĩathana, akiuga atĩ andũ arĩa maathitangĩte Danieli manyiitwo, macooke marehwo na maikio irima-inĩ rĩu rĩa

mīrūūthi, hamwe na atumia ao, na ciana ciao.* Na rīrī, o na matanakinya irima gītina-rī, mīrūūthi iyo ikīmakīria hinya, na ikīhehenja mahīndī mao mothe.

²⁵ Mūthamaki Dario agīcooka akīandīkīra andū othe, na ndūrīrī, na andū a mīario yothe būrūri-inī guothe marūa, akīmeera atīrī:

“Mūrogaacīra mūno makīria!

²⁶ “Nīndahītūkia watho, atī kūrīa guothe ūthamaki ūyū wakwa wakinya-rī, andū no nginya metigagīre na matīage Ngai wa Danieli.

“Nīgūkorwo nīwe Ngai ūrīa ūrī muoyo,
na atūūraga nginya tene;
ūthamaki wake ndūrī hīndī ūkaaniinwo o na rī,
naguo wathani wake ndūrī hīndī ūgaathira.

²⁷ Nīwe ūteithūranaga na akahonokania;
nīwe wīkaga morirū na magegania
kūu igūrū o na gūkū thī.

Ūcio nīwe ūhonoketie Danieli
kuuma kūrī hinya wa mīrūūthi.”

²⁸ Nī ūndū ūcio Danieli akīgaacīra hīndī ya wathani wa Dario, o na wathani-inī wa Kurusu ūrīa Mūperisia.

7

Kīroto kīa Danieli kīa Nyamū Inya

¹ Na rīrī, mwaka-inī wa mbere wa Belishazaru mūthamaki wa būrūri wa Babuloni, Danieli nīarootire kīroto, na akīona cioneki meciiria-inī make akomete ūrīrī-inī wake. Nake akīandīka ūhoru wa kīroto kīu.

² Danieli akiuga atīrī: “Nī Danieli-rī, ūtukū nīndonire kīoneki, na hau mbere yakwa ngīona huhu inya cia igūrū ikīhurutanīra igūrū wa iria rīrīa inene.

³ Naho hau hakiumīra nyamū inya ciarī nene kuuma iria-inī rīu, na gūtīrī yahanaga īrīa īngī.

⁴ “Nyamū ya mbere yahaanaga ta mūrūūthi, na yarī na mathagu ta ma ndiyyū. Ngīkara ndorete nginya rīrīa njoya ciayo ciamunyirwo, nayo īgīcooka ikīoywo na igūrū ikīrūgamio na magūrū mayo meerī ta mūdū, na ikīheo ngoro ta ya mūdū.

⁵ “Na hau mbere yakwa nī haarī na nyamū īngī ya keerī, nayo yahaanaga ta nduba. Nayo nyamū iyo nīyambararītie mwena ūmwe wayo, na īkarūma mbaru ithatū na kanua gatagatī ka magego mayo. Nayo ikīrwo atīrī, ‘Ūkīra ūrīe nyama nginya ūiganie!’

⁶ “Thuutha ūcio ngīrora na ngīona hau mbere yakwa nyamū īngī, nayo yahaanaga ta ngarī. Mūgongo-inī wayo yarī na mathagu mana maahaanaga ta ma nyoni. Nyamū iyo yarī na mītwe īna, na nīyahetwo ūhoti wa gwathana.

⁷ “Thuutha ūcio nī Danieli-rī, ūtukū nīndonire kīoneki, na hau mbere yakwa ngīona nyamū ya kana, nayo yarī ya kūmakania na ya gūtua mūdū nda, na nī yarī na hinya mūno. Nyamū iyo yarī na magego manene ma kīgera; na yahehenjaga na īgatambuura kīrīa yooraga, na kīrīa gīatigara īkarangīrīria na magūrū. Yarī na ngūūrani na nyamū icio īngī cionekete mbere yayo, na yarī na hīa ikūmi.

⁸ “Rīrīa ndeciiragia ūhoru wa hīa icio-rī, ngīona hau mbere yakwa harī na rūhīa rūngī, na rwarī rūnini, rūkīmera gatagatī ka icio īngī; nacio hīa

* **6:24** Kūūruga andū a nyūmba īmwe othe warī mūtugo wa andū a Perisia.

ithatũ cia iria ciarĩ cia mbere ikĩmunyũka biũ, ikĩrweherera. Naruo rũhĩa rũu rwarĩ na maitho ta ma mũndũ na kanua kaaragia ndeto cia mwĩtĩio.

⁹ “O ndorete ngĩona,
 “itĩ cia ũnene ikĩigwo handũ ha cio,
 nake Ũrĩa-Ũtũire-ho-kuuma-o-Tene agĩikarĩra gĩtĩ gĩake.
 Nacio nguo ciake cierũhĩte ta ira;
 na njuĩrĩ cia mũtwe wake ikerũha ta guoya wa ng’onde.
 Gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kĩarĩrĩmbũkaga nĩnĩmbĩ cia mwaki,
 namo magũrũ makĩo maarĩ ma mwaki ũgwakana.

¹⁰ Rũũĩ rwa mwaki nĩ rwathereraga
 ruumĩte hau mbere yake.
 Nake agatungatĩrwo nĩ ndungata ngiri maita ngiri;
 na andũ ngiri ikũmi maita ngiri ikũmi makarũgama mbere yake.
 Igooti rĩgĩikara thĩ rĩciirithanie,
 namo mabuku makĩhingũrwo.

¹¹ “Ningĩ ngĩthĩ na mbere gũcũthĩrĩria nĩ ũndũ wa ciugo cia mwĩgaatho iria rũhĩa rũu rwaragia. Ngĩikara ndorete nginya nyamũ ĩyo ĩkĩũragwo, na mwĩrĩ wayo ũkĩanangwo na ũgĩikio thĩnĩ wa mwaki ũcio wakanaga.

¹² (Nyamũ icio ingĩ nĩciatuunyĩtwo ũhoti wacio wa gwathana, no nĩcietĩkĩrĩtio ciikarange muoyo kwa ihinda.)

¹³ “Ningĩ-rĩ, ũtukũ nĩndonire kĩoneki, ngĩona hau mbere yakwa harĩ na mũndũ wahaanaga ta mũrũ wa mũndũ, agĩũka arĩ igũrũ rĩa matu. Nake agĩkuhĩrĩria Ũcio-Ũtũire-ho-kuuma-o-Tene na agĩtwarwo harĩa aarĩ.

¹⁴ Nake akĩheo wathani, na riiri, na hinya wa gwathana; nacio iruka ciothe, na ndũrĩrĩ, na andũ a mũario yothe makĩmũhooya. Wathani wake nĩ wathani wa gũtũũra tene na tene, na ndũgaathira, naguo ũthamaki wake ndũrĩ hĩndĩ ũkaanangwo.

Ũtaũri wa Kĩroto kũu

¹⁵ “Nĩ Danieli nĩndatangĩkire roho-inĩ, nacio cioneki iria ciahĩtũkĩire meciiria-inĩ makwa igĩthĩnia mũno.

¹⁶ Ngĩkuhĩrĩria ũmwe wa acio maarũngĩ hau, ngĩmũũria andaarĩrie ma ya ũhoru ũcio wothe.

“Nĩ ũndũ ũcio akĩndaũrĩra maũndũ macio mothe, akĩnjĩra atĩrĩ:

¹⁷ ‘Nyamũ icio inya nene nĩ mothamaki mana marĩa makaarahũka gũkũ thĩ.

¹⁸ No rĩrĩ, andũ arĩa atheru a Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩo makaamũkĩra ũthamaki na matũũre naguo nginya tene, ĩĩ, ti-itherũ, matũũre naguo nginya tene na tene.’

¹⁹ “Ningĩ ngĩenda kũmenya gĩtũmi kĩa nyamũ ĩyo ya kana ĩrĩa yarĩ na ngũũrani na icio ingĩ na yarĩ ya kũmakania mũno, ĩrĩ na magego mayo ma kĩgera na ndwara cia gĩcango, nyamũ ĩyo yahehenjaga na ĩgatambuura kĩrĩa yooraga, na ĩkarangĩrĩria na magũrũ kĩrĩa gĩatigara.

²⁰ O na ningĩ ngĩenda kũmenya ũhoru wa hĩa icio ikũmi ciarĩ mũtwe wayo na wa rũhĩa rũu rũngĩ rwacookire kũmera, o na wa hĩa icio ithatũ ciamunyũkire rũu rũngĩ rwamera, menye ũhoru wa rũhĩa rũu ruonagwo ta rwarĩ rũnene gũkĩra icio ingĩ, na rwarĩ na maitho na kanua kaaragia ndeto cia mwĩgaatho.

²¹ O njũũthĩrĩrie-rĩ, rũhĩa rũu rũgĩtharĩkĩra andũ arĩa atheru, rũkĩrũa nao na rũkĩmahoota,

²² o nginya rĩria Ūcio-Ūtũire-ho-kuuma-o-Tene ookire na agĩtuĩra andũ acio atheru a Ūria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno ciira wa kĩhooto, narĩo ihinda rĩgĩkinya makũigwatĩra ūthamaki.

²³ “Ningĩ akĩndaarĩria akĩnjiguithia atĩrĩ: ‘Nyamũ ĩyo ya kana nĩ ūthamaki wa kana ūria ūkaagĩa gũkũ thĩ. Ūgaakorwo ūrĩ na ngũũrani na mothamaki marĩa mangĩ mothe, na nĩũkaniina thĩ yothe, ūmĩrangĩrĩrie na ūmĩhehenje.

²⁴ Nacio hĩa icio ikũmi nĩ athamaki ikũmi arĩa makoima thĩnĩ wa ūthamaki ūcio. Na thuutha wao mũthamaki ūngĩ nĩakarauhũka, ūrĩ na ngũũrani na arĩa angĩ maarĩ mbere yake; na nĩagatooria athamaki acio atatũ.

²⁵ Nĩakaaria ndeto cia gũcambia Ūria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, na ahinyĩrĩrie andũ ake arĩa atheru, o na agerie kũgarũra mahinda na mawatho marĩa matue. Nao andũ arĩa atheru nĩmakaneanwo moko-inĩ make kwa ihinda rĩmwe, na mahinda meerĩ, na nuthu ya ihinda.

²⁶ “ ‘No igooti nĩrĩgaikara thĩ rĩciirithanie, na thuutha wa ūguo acooke atunywo wathani wake, na wanangwo biũ nginya tene.

²⁷ Ningĩ wathani, na ūhoti, na ūnene wa mothamaki marĩa marĩ gũkũ thĩ guothe cinengerwo andũ arĩa atheru, andũ a Ūria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno. Ūthamaki wake nĩ ūthamaki wa gũtũũra nginya tene na tene, nao aathani othe nĩmakamũhooyaga na mamwathĩkagĩre.’

²⁸ “Ūhoru ūcio ūgĩthirĩra hau. Nĩ Danieli-rĩ, nĩndatangĩkire mũno meciiria-inĩ makwa, na ngĩtukia gĩthiithi, no ngĩkara ngĩcũũranagia ūhoru ūcio ngoro-inĩ yakwa.”

8

Kĩoneki kĩa Danieli kĩa Ndũrũme na Thenge

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa gatatũ wa wathani wa Mũthamaki Belishazaru-rĩ, nĩ Danieli nĩndonire kĩoneki kĩngĩ, thuutha wa kĩrĩa ndoonete mbere.

² Kĩoneki-inĩ kũ gĩakwa ndeyonire ndĩ itũũra-inĩ igĩrĩe rĩa Shushani bũrũri-inĩ wa Elamu; kĩoneki-inĩ kũ ndeyonire ndĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Ulai.

³ Na rĩrĩ, ngĩcũthĩrĩria, na hau mbere yakwa ngĩona ndũrũme ĩrũngĩ hũgũrũrũ-inĩ cia rũũ, na yarĩ na hĩa igĩrĩ, nacio ciarĩ ndaaya. Rũhĩa rũmwe rwarĩ rũraiho gũkĩra rũria rũngĩ, o na gũtuĩka nĩruo rwamerete thuutha.

⁴ Ngĩcooka ngĩona ndũrũme ĩyo yaguthũka ĩrorete mwena wa ithũiro na wa gathigathini na wa gũthini, no gũtirĩ nyamũ o na ĩmwe ĩngĩahotire kũmĩtiiria, na gũtirĩ ĩngĩahotire kwĩhonokia kuuma harĩ hinya wayo. Yekaga o ta ūria ĩngĩendire gwĩka, nayo ĩkĩgĩa na hinya mũno.

⁵ Na rĩria ndacũũranagia ūhoru ūcio, o rĩmwe hagĩũka thenge yumĩte mwena wa ithũiro, ĩtuĩkanĩrie thĩ yothe ĩtekũhutia thĩ, nayo thenge ĩyo yarĩ na rũhĩa rũmwe rũnene thiithi-inĩ.

⁶ ĩgĩũka yerekeire harĩ ndũrũme ĩria yarĩ na hĩa igĩrĩ, ĩyo ndoonete ĩrũngĩ hũgũrũrũ-inĩ cia rũũ, ĩkĩmĩguthũkĩra ĩrĩ na mang’ũrĩ manene.

⁷ Ngĩona yatharĩkĩra ndũrũme ĩyo ĩrakarĩte mũno, ĩkĩringa ndũrũme ĩyo na ĩkiunanga hĩa ciayo cieri. Nayo ndũrũme ĩyo ndĩarĩ na hinya wa kũmĩtiiria, nĩ ūndũ ūcio thenge ĩyo ĩkĩmĩgũtha, ĩkĩmĩgũithia thĩ na ĩkĩmĩrangĩrĩria, na gũtirĩ mũndũ ūngĩahotire kũhonokia ndũrũme ĩyo kuuma harĩ hinya wa thenge ĩyo.

⁸ Thenge iyo ikigĩa na hinya mũno, no rĩria hinya wayo waingĩhire mũno-rĩ, rũhĩa rũu rwayo rũnene rũkiunĩka, na ithubya rĩaru hakĩmera hĩa ingĩ inya nene, irorete mũena ĩna ĩria huhu iria cia igũrũ ihurutanaga.

⁹ Na rĩrĩ, rũmwe rwacio rũkĩmererewo nĩ rũhĩa rũngĩ, rũria rwambĩrĩirie rũrĩ rũnini, no rũgĩkũra rũkĩgĩa na hinya rwerekeire mwena wa gũthini, na wa irathĩro, na wa Bũrũri ũria Mũthaka.

¹⁰ Rũkĩraiha nginya rũgĩkinyĩra mbũtũ cia igũrũ, na rũkĩrutũrũra mbũtũ imwe rũgĩcigũithia thĩ na rũgĩcirangĩria.

¹¹ Rũgĩtũgĩria rũnenehe rũiganane na Mũtongoria wa mbũtũ icio cia igũrũ; rũkĩheria magongona marĩa maacinagwo o mũthenya kuuma harĩ we, nakĩo gũikaro gĩake kĩria kĩamũre gĩking'aũranio.

¹² Nĩ ũndũ wa ũremi, mbũtũ cia andũ arĩa atheru na magongona ma o mũthenya makĩneanwo harĩ ruo. Rũkĩgaacĩra maũndũ-inĩ mothe marĩa rwekire, naguho ũhoru wa ma ũgĩteanĩrio.

¹³ Ningĩ ngĩcooka ngĩigua ũmwe wa andũ arĩa atheru akĩaria, nake ũngĩ mũtheru akĩmũria atĩrĩ, "Kĩoneki gĩkĩ-rĩ, gĩgũikara ihinda rĩgana atĩa gĩgĩkahingio: kĩoneki kũu gĩkoniĩ magongona ma o mũthenya, na ũremi ũcio wa kũrehe ihooru, na kũneanwo gwa gũikaro kĩria gĩtheru, na kũrangĩrĩrio thĩ kwa mbũtũ?"

¹⁴ Nake akĩnjookeria atĩrĩ: "Ũhoru ũcio ũgũikara matukũ 2,300; na thuutha ũcio gũikaro kũu gĩtheru nĩgĩkaamũrwo rĩngĩ."

Ũtaũri wa Kĩoneki

¹⁵ Rĩria nĩ Danieli nderoragĩra kĩoneki kũu o ngĩgeragia kũmenya gĩtũmi gĩakĩo-rĩ, hau mbere yakwa hakĩrũgama ũmwe wahaanaga ta mũndũ.

¹⁶ Na ngĩigua mũgambo wa mũndũ ũgĩtana kuuma Rũũ rwa Ulai, ũkiuga atĩrĩ, "Wee Gaburieli, ta taũrĩra mũndũ ũyũ gĩtũmi gĩa kĩoneki kũu onete."

¹⁷ Na rĩria aakuhĩrĩirie harĩa ndarũgamĩte, ngĩtuĩka nda, ngĩgwa ngĩturumithia ũthiũ thĩ. Nake akĩnjĩra atĩrĩ: "Mũrũ wa mũndũ, nĩ wega ũmenye atĩ kĩoneki kũu gĩkoniĩ mahinda ma ithirĩro."

¹⁸ Hĩndĩ iyo aanjaragĩria-rĩ, ndaarĩ toro mũnene, ngakoma ndurumithĩtie ũthiũ thĩ. Nake akĩhutia na akĩnjũkĩria, akĩndũgamia na igũrũ.

¹⁹ Akĩnjĩra atĩrĩ, "Nĩngũkwĩra ũria gũkaahaana thuutha-inĩ hĩndĩ ya mang'ũrĩ, tondũ rĩrĩ, kĩoneki gĩkĩ gĩkoniĩ mahinda marĩa maathĩrĩrio ma ithirĩro.

²⁰ Ndũrũme iyo wonire ĩrĩ na hĩa igĩrĩ, hĩa icio irũgamĩrĩire athamaki a Media na Perisia.

²¹ Nayo thenge iyo ĩrĩ na maguoya maingĩ mwĩrĩ nĩo mũthamaki wa Ũyunani, na rũhĩa rũu rũnene rũrĩ thiithi nĩruo mũthamaki wakuo wa mbere.

²² Hĩa icio inya ciamerire ithubya rĩa rũhĩa rũu ruoinĩkire irũgamĩrĩire mothamaki mana marĩa makoima thĩnĩ wa bũrũri wake, no matigaakoro marĩ na ũhoti ta wake.

²³ "Ningĩ mahinda ma kũrigĩria ma ũthamaki wao, rĩria andũ aremi magaakorwo maaganĩte biũ, nĩgũkarahũka mũthamaki ũngĩ ũtarĩ tha, mũndũ mwara na mũũgĩ na maũndũ ma ungumania.

²⁴ Nĩakagĩa na hinya mũno, no ti ũndũ wa ũhoti wake mwene. Nĩakarehithia mwanangĩko wa kũmakania, ningĩ nĩakagaacĩra ũndũ-inĩ wothe ageeka. Nĩakaniina andũ arĩa marĩ hinya na andũ arĩa a Ngai.

²⁵ Nĩagatũma maũndũ ma maheeni magaacĩre, na nĩakeyona arĩ mũnene gũkĩra andũ arĩa angĩ. Rĩrĩa makaigua ta kũrĩ thayũ nĩguo nake akooragithia andũ aingĩ, o na okĩrĩre Mũnene wa anene. No rĩrĩ, nĩakanangwo, no ti hinya wa mũndũ ũkaamwananga.

²⁶ “Kĩoneki kũu wonirio kĩa mahwaĩ-inĩ na ma rũciinĩ-rĩ, nĩ kĩa ma, no rĩrĩ, hingĩrĩria ũhoru wa kĩoneki kũu tondũ gĩkoniĩ mahinda marĩ kũraya gĩgĩkahingio.”

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio, nĩ Danieli ngĩthirwo nĩ hinya, na ngĩikara ndĩ mũrũaru mĩthenya mĩingĩ. Ngĩcooka ngĩũkĩra, na ngĩthĩ na mbere kũruta wĩra wa mũthamaki. Nĩndainainirio nĩ kĩoneki kũu, tondũ ndiahotire gũtaũkĩrwo nĩ ũhoru wakĩo.

9

Ihooya rĩa Danieli

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mbere wa Dario mũrũ wa Ahasuerusu (wa rũciaro rwa Amedi), ũrĩa watuĩtwo mũthamaki wa bũrũri wa Babuloni,

² mwaka-inĩ wa mbere wa wathani wake-rĩ, nĩ Danieli nĩndataũkĩrwo kuuma maandĩko-inĩ matheru nĩ kiugo kĩa Jehova eerite mũnabii Jeremia atĩ Jerusalemu nĩgũgakira ihooru mĩaka mĩrongo mũgwanja.

³ Nĩ ũndũ ũcio ngĩhũgũrĩra Jehova Ngai, ngĩmũhooya, ngĩmũthaitaga ndĩhingĩte kũrĩa irio, na ndĩhumbĩte nguo ya ikũnia, na ngehurĩria mũhu mũtwe.

⁴ Ngĩhooya Jehova Ngai wakwa, na ngiumbũra mehia, ngĩmwĩra atĩrĩ:

“Wee Mwathani Ngai mũnene na wa gwĩtigĩrwo, o Wee ũhingagia kĩrĩkanĩro gĩake kĩa wendo kũrĩ andũ othe arĩa mamwendete na magaathĩkĩra maathani make,

⁵ nĩtwĩhĩtie na tũgeka ũuru. Nĩtũkoretwo tũrĩ aaganu na tũkarema, tũkahutatĩra maathani maku na mawatho maku.

⁶ Na tũkarega kũigua anabii acio ndungata ciaku, arĩa maaragia makĩgwetaga rĩitwa rĩaku makĩarĩria athamaki aitũ, na anene aitũ, o na maithe maitũ, o na andũ othe a bũrũri witũ.

⁷ “Wee Mwathani-rĩ, ũrĩ mũthingu, no ithuĩ-rĩ, ũmũthĩ ũyũ tũiyũirwo nĩ thoni, ithuĩ andũ a Juda, na andũ a Jerusalemu, na andũ othe a Isiraeli, arĩa marĩ gũkuhĩ na arĩa marĩ kũraya, mabũrũri-inĩ mothe kũrĩa ũtũhurunjũire nĩ ũndũ wa kwaga kwĩhokeka harĩwe.

⁸ Atĩrĩrĩ Wee Jehova, ithuĩ na athamaki aitũ, na anene aitũ na maithe maitũ tũiyũrĩtwo nĩ thoni nĩ ũndũ wa mehia marĩa tũkwĩhĩrie.

⁹ Jehova Ngai witũ nĩ wa tha na nĩarekanagĩra, o na gũkorwo ithuĩ nĩtũmũremeire;

¹⁰ tũtiathĩkĩire Jehova Ngai witũ kana tũkarũmia mawatho make marĩa aatũheire na tũnua twa anabii, ndungata ciake.

¹¹ Bũrũri wothe wa Isiraeli nĩwagararĩte watho waku na ũgakũhutatĩra, na ũkarega gũgwathĩkĩra.

“Nĩ ũndũ ũcio nĩtũkinyĩrĩrwo nĩ irumi na tũgacookererwo nĩ mwĩhĩtwa ũrĩa wandĩkĩtwo watho-inĩ wa Musa, ndungata ya Ngai, tondũ nĩtũkwĩhĩrie.

¹² Na rĩu nĩũhingĩtie ciugo iria waririe cia gũtũũkĩrĩra ithuĩ na anene aitũ na ũndũ wa gũtũrehithĩria mwanangĩko mũnene. Gũkũ thĩ guothe gũtirĩ gwekwo ũndũ mũnene ta ũrĩa wĩkĩtwo Jerusalemu.

¹³ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo watho-inĩ wa Musa-rĩ, mwanangĩko ũyũ wothe nĩtũkinyĩrĩire. No rĩrĩ, tũtirĩ tũramaatha gwĩtĩkĩrĩka nĩ Jehova Ngai witũ, nĩguo tũtigane na mehia maitũ na tũcũũranie ũhoru waku wa ma.

14 Jehova ndaatithirie gütürehere mwanangiko ūcio, nīgūkorwo Jehova Ngai witū nī mūthingu maūndū-inī mothe marīa ekaga; no, ithuī tūtiigana kūmwathīkīra.

15 “Na rīrī, Wee Mwathani Ngai witū, o Wee warutire andū aku būrūri wa Misiri na guoko kwa hinya, na ūkīgīra igweta rīrīa rītūūraga ho nginya ūmūthī, ithuī Nītwīhītie, na tūgeka ūūru.

16 Atīrīrī Wee Mwathani, kūrīngana na ciiko ciaku cia ūthingu, ehereria Jerusalemu, itūūra rīu rīaku inene, na kīrīma gīaku gītheru marakara na mang’ūrī maku. Mehia maitū na mawaganu ma maithe maitū nīmo matūmīte Jerusalemu hamwe na andū aku matūike kīndū gīa gūconorithio harī andū arīa othe matūthiūrūrūkīrie.

17 “Na rīrī, Ngai witū, itīkīra kūigua mahooya na mathaithana ma ndungata īno yaku. Nī ūndū wa rītwa rīaku Wee Mwathani, igūira handū haku hatheru tha, o hau hakirīte ihooru.

18 Atīrīrī, Wee Ngai thikīrīria, na ūtūigue, ūhingūre maitho maku wone ihooru rīa itūūra inene rīrīa rītānītio na Rītwa rīaku. Tūtiragūthaitha nī ūndū tūrī athingu, no nī ūndū wa tha ciaku nyingī.

19 Wee Mwathani, tūthikīrīrie! Wee Mwathani tūrekere! Wee Mwathani, tūigue na ūtūteithie! Nī ūndū waku, Wee Ngai wakwa, ndūkagonderere nī ūndū wa itūūra rīaku inene na andū aku metanītio na Rītwa rīaku.”

Ciumia Mīrongo Mūgwanja

20 Na rīrī, rīrīa nīi ndaaragia ngīhooyaga na ngiumbūraga mehia makwa na ma andū akwa a Isiraeli, na ngīthaitha Jehova Ngai wakwa nī ūndū wa kīrīma gīake gītheru,

21 o ndī o mahooya-inī-rī, Gaburieli, mūndū ūrīa ndonire kīoneki-inī kīa mbere, agīūka harī nī ombūkīte na ihenya ihinda rīrīa igongona rīa hwaī-inī rīrutagwo.

22 Nake akīndaarīria atīrī, “Atīrīrī Danieli, rīu ndoka ngūhe ūmenyo na ūtaūku.

23 O rīrīa wambīrīrie kūhooya-rī, noguo icookio rīheanirwo, na nīi ndatūmwo njūke ngwīre, tondū ūrī mūndū mwende mūno. Nī ūndū ūcio, cūrānia ūhorō wa ndūmīrīri īno ngūkwīra, na ūtaūkīrwo nī kīoneki kīu:

24 “Atīrīrī, ihinda rīa ciumia mīrongo mūgwanja nīrīo rītūūrīrwo andū aku, na rīgatuīrwo itūūra rīaku itheru, nīgeetha hagīe na ihinda rīa kūniina ūmaramari, na rīa gūtīgana na mehia, na rīa kūhooroheria waganu, nīguo ūhorō wa ūthingu ūrīa ūtathiraga ūgīe, nakīo kīoneki na ūrathi ciūkīrwo mūhūūri, nake ūrīa mūtheru mūno aitīrīrio maguta.

25 “Atīrīrī, menya na ūtaūkīrwo atīrī, ‘Kuuma rīrīa gwatuirwo atī itūūra rīa Jerusalemu rīcookererio na rīakwo rīngī, nginya rīrīa mūtongoria ūrīa Mūtīrīrie Maguta agooka-rī, nīgūkagīa na ciumia mūgwanja na ciumia ingī mīrongo itandatū na igīrī. Itūūra rīu nīrīgaakwo rīngī, hamwe na njīra ciarīo na mūtaro, no gūgaakorwo kūrī mahinda ma thīna.

26 Thuutha wa ciumia mīrongo itandatū na igīrī, ūcio Mūtīrīrie Maguta nīakoogawo na atigwo atarī na kīndū. Ningī andū a mūtongoria ūrīa ūgooka thuutha wake nīmagathūkangia itūūra rīu inene o na handū-harīa-haamūre. Ithirīro rīgooka ta mūiyūro wa maaī: Nayo mbaara īgaathīi na mbere o nginya ithirīro, na nīgūtūtītwo atī nīgūgacooka gūkire ihooru.

27 Nīakagīa na kīrīkanīro kīrūmu na andū aingī handū ha kiumia kīmwe. Gatagatī-inī ga kiumia kīu nīagatūma magongona na maruta

matige kūrutwo. Na handū ha mo, mwena ūmwe wa hekarū-rī, nīakarūgamia kīndū kīrī magigi na thaahu, o nginya ithirīro rīrīa rītuītwo rīgaakinya, nake atūūre aitagīrīrio mang'ūrī.' ”

10

Kīoneki kīa Danieli kīa Mūndū

¹ Atīrīrī, mwaka-inī wa ītatū wa Kurusu mūthamaki wa Perisia, Danieli (na nīwe watuītwo Belites hazaru) nīaguūrīrio maūndū. Ndūmīrīri ya ūguūrīo ūcio yarī ya ma, na yakoniī ūhorō wa mbaara nene. Gūtaūkīrwo kwa ndūmīrīri īyo guokire kūrī we na njīra ya kīoneki.

² Ihinda-inī rīu-rī, nī Danieli ndaakoretwo ngīcakaya handū ha ciumia ithatū.

³ Nīndehingīte kūrīa irio njega; kanua gakwa gatiacamire nyama kana ndibe; ningī ndiehakaga maguta o na hanini, o nginya ciumia icio ithatū igīthira.

⁴ Mūthenya wa mīrongo īrī na īna wa mweri wa mbere, ndūgamīte hūgūrūrū-inī cia, rūū rūrīa rūnene rwa Tigirisi,

⁵ ngītiira maitho, na hau mbere yakwa ngīona mūndū wehumbīte nguo cia gatani, na akehotora mūcibi wa thahabu īrīa therie mūno.

⁶ Mwīrī wake watariī ta inagī rīrīa rītagwo thumarati, na ūthiū wake wahrenagia ta rūheni, maitho make maahaanaga ta imūrī cia mwaki, na moko make na magūrū maahaanaga ta gīcango gīkumuthe gīkahenia, naguo mūgambo wake watariī ta mūgambo wa andū aingī.

⁷ Nī Danieli-rī, no nī nyiki ndonire kīoneki kīu; nīgūkorwo andū arīa twarī nao matiakīonire, no nīmaiūrīrwo nī guoya, makīūra magīthī kwīhitha.

⁸ Nī ūndū ūcio ngītigwo ndī o nyiki ndīroreire kīoneki kīu kīnene. Ngīcooka ngīthirwo nī hinya, ngīthitia gīthiithi ta ngūkua, na gūtīrī ūndū ingīahotire gwīka.

⁹ Ngīcooka ngīigua akīaria, na rīrīa ndamūthikagīrīria, ngīnyitwo nī toro mūnene, ngīgwa ndurumithītie ūthiū wakwa thī.

¹⁰ Na rīrī, ngīhutio na guoko, gūkīnjoya na igūrū, gūkīnjiga ndūrītie ndu ndīnyitīrīre thī na moko, ngīinainaga.

¹¹ Nake akīnjīra atīrī, “Danieli, wee mūtīe mūno, cūrania wega ciugo ici ngirie gūkwarīria, na ūkīre na igūrū, nīgūkorwo rīu nīgūtūmwo ndatūmwo kūrī we.” Na aarīkia kūnjīra ūguo, ngīrūgama o ngīinainaga.

¹² Agīcooka agīthī na mbere akīnjīra atīrī, “Danieli, tiga gwītīgīra. Kuuma mūthenya wa mbere rīrīa wambīrīrie gūtuīria ūhorō ūyū na ūkīnyīhia mbere ya Ngai waku-rī, ciugo ciaku nīciaiguirwo, na rīu ndoka nīgeetha ngūhe ūhorō wacio.

¹³ No rīrī, mūnene wa ūthamaki wa Perisia nīangirīrīrie mīthenya mīrongo īrī na ūmwe. Hīndī īyo nīrīo Mikaeli, ūmwe wa arāka arīa anene, okire kūndeithia, tondū nīndahingīrīrio kūu hamwe na mūthamaki wa Perisia.

¹⁴ Rīu ndoka ngūtaarīrie maūndū marīa magaakora andū anyu matukū ma thuutha, tondū kīoneki kīu gīkoniī ihinda rīrīa rīgooka.”

¹⁵ Na rīrīa aanjīrāga ūhorō ūcio, ngīinamia ūthiū thī, ngīremwo nī kwaria.

¹⁶ Ningī ūngī wahaanaga ta mūndū akīhutia iromo ciakwa, ngītumūra kanua na ngīambīrīria kwaria. Ngīra ūcio warūngī mbere yakwa atīrī, “Mwathi wakwa, nī ndīmūhoote nī ruo rūnene tondū wa kīoneki kīu, na ndirī na ūndū ingīhota gwīka.

¹⁷ Nii ndungata yaku-rĩ, ndaakĩhota atĩa kwaria nawe mwathi wakwa? Nĩgũkorwo nĩthirĩtwo nĩ hinya o na mĩhũmũ yakwa.”

¹⁸ Ningĩ ngĩcooka ngĩguua ndaahutio rĩngĩ nĩ ũcio wahaanaga ta mũndũ, akĩnjĩkĩra hinya.

¹⁹ Akĩnjĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, wee mũndũ ũyũ mũtĩe mũno, ũrogĩa na thayũ! Wĩyũmĩrĩrie; wĩkĩre hinya.”

Na rĩrĩa aanjarĩrie ũguo, ngĩcookwo nĩ hinya, na nĩ ngiuga atĩrĩ, “Rĩu mwathi wakwa aria tondũ nĩwanjĩkĩra hinya.”

²⁰ Nake akĩnjũria atĩrĩ, “Wee nĩũũĩ kĩrĩa gĩtũmĩte njũke kũrĩ we? Nĩngũcooka o narua ngarũe na mũnene wa Perisia, na ndathĩrĩ-rĩ, nake mũnene wa Ũyunani nĩegũka;

²¹ no nĩngwamba gũkwĩra ũrĩa kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ-rĩa-Ma. (Ndirĩ mũndũ ũndeithagia ngĩrĩa nao tĩa Mikaeli, mũnene wanyu.

11

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mbere wa Dario, ũcio Mũmedia, nĩndarũgamire nake ndĩmũteithĩrĩrie na ndĩmwĩkĩre hinya.)

Athamaki a Gũthini na a Gathigathini

² “Na rĩu, nĩngũkwĩra ũhoru wa ma: Athamaki angĩ atatũ nĩmakarahũka a kũu Perisia, na thuutha ũcio kwarahũke ũngĩ wa kana, ũrĩa ũgaatonga gũkĩra acio angĩ othe. Na rĩrĩa akaagĩa na hinya mũnene nĩ ũndũ wa ũtonga ũcio wake, nĩakarahũra andũ othe mokĩrĩre ũthamaki wa Ũyunani.

³ Ningĩ nĩgũkarahũka mũthamaki ũngĩ ũrĩ na hinya makĩria, ũrĩa ũgaathanaga na hinya mũingĩ na ekage o ũrĩa angĩenda gwĩka.

⁴ Aarĩkia kwarahũka-rĩ, ũthamaki wake nĩũgatũkana na ũgayanĩrio mĩena ĩna kũrĩa huhu iria inya cia matu-inĩ ihurutanagĩra. Naguo ũthamaki wake ndũkagaywo nĩ andũ a rũciaro rwake, kana ũgĩe na hinya ta ũrĩa aarĩ naguo, tondũ ũthamaki wake nĩũgathengio uume harĩo na ũheo andũ angĩ.

⁵ “Mũthamaki wa mwena wa gũthini nĩakagĩa na hinya, no ũmwe wa atongoria ake a ita nĩakagĩa na hinya kũmũkĩra, acooke gwathana ũthamaki-inĩ wake na hinya mũnene.

⁶ Na rĩrĩ, mĩaka yathirathira, nĩmagacooka kũiguana. Mwarĩ wa mũthamaki ũcio wa gũthini nĩagathĩĩ kũrĩ mũthamaki wa gathigathini, nĩguo magĩe na kĩrĩko kĩa ũiguano, no mũtumia ũcio ndagatũũra arĩ na hinya, o na mũthamaki ũcio na hinya wake matigaatũũra. Matukũ-inĩ macio mũtumia ũcio nĩagakunyanĩrwo ooragwo hamwe na ndungata ciake cia ũthamaki, na ithe, o na mũndũ ũrĩa wamũteithagĩrĩria.

⁷ “Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wa rũciaro rwake nĩakarahũka ithenya rĩake. Nake nĩagatharĩkĩra ita rĩa mũthamaki wa gathigathini, na atoonye itũũra rĩake rĩrĩa rĩirigĩre; nĩakarũa nao na amatoorie.

⁸ Ningĩ nĩagataha ngai ciao cia mĩhianano, na mĩhianano yao ya kĩgera, na indo ciao cia goro cia betha na cia thahabu acikuue acitware bũrũri wa Misiri. Nĩagatigana na mũthamaki ũcio wa gathigathini ihinda rĩa mĩaka ĩigana ũna.

⁹ Nake mũthamaki wa gathigathini nĩagatharĩkĩra mũthamaki ũcio wa bũrũri wa gũthini, no nĩagacooka ahũndũke nginya bũrũri-inĩ wake.

¹⁰ No ariũ ake nĩmakehaarĩria kũrĩa mbaara, macookanĩrĩrie mbũtũ nene ya ita hamwe ĩrĩa ĩkaahaata ta kĩguũ kĩa maaĩ kĩrĩa

gītangĩhingĩrĩrio, na makinyie mbaara ĩyo nginya itũũra-inĩ rĩake rĩrĩa rĩirigĩre.

¹¹ “Hĩndĩ ĩyo mũthamaki wa gũthini nĩakoimagara arĩ na marũrũ akahũũrane na mũthamaki ũcio wa gathigathini, ũrĩa ũkaarahũra ita inene, no nĩakahootwo.

¹² Aarĩkia gũtaha mbũtũ ĩyo, mũthamaki ũcio wa gũthini nĩakaiyũrwo nĩ mwĩtĩio, na ooragithie andũ ngiri nyingĩ, no rĩrĩ, ũhootani wake ndũgatũũra.

¹³ Nĩgũkorwo mũthamaki wa gathigathini nĩagacookanĩrĩria mbũtũ ĩngĩ ya ita nene gũkĩra ya mbere; na thuutha wa mĩaka mĩingĩ nĩakoimagara erekeire kuo arĩ na mbũtũ nene mũno na ĩrĩ na indo ciothe cia mbaara.

¹⁴ “Mahinda-inĩ macio-rĩ, andũ aingĩ nĩmagookĩrĩra mũthamaki ũcio wa gũthini. Andũ a haaro gatagatĩ-inĩ ka andũ anyu nĩmakarema atĩ nĩgeetha kĩoneki gĩkĩ kĩhinge, no matikahootana.

¹⁵ Nake mũthamaki wa gathigathini nĩagooka aitithie ihumbu cia tĩiri, irigiicĩrie itũũra inene nĩguo arĩtunyane. Mbũtũ icio cia ita cia kuuma gũthini itikahota kũmwĩtiiria; o na thigari ciao iria njega mũno itigaakorwo na hinya wa gwĩtiiria.

¹⁶ Nake ũcio ũkaamatharĩkĩra nĩageeka o ta ũrĩa ekwĩendera; gũtirĩ ũkaahota kũmwĩtiiria. Nĩakehaanda kũu Bũrũri-inĩ ũcio Mũthaka na akorwo arĩ na hinya wa kũwananga.

¹⁷ Nĩagatua itua kwerekeria hinya wa ũthamaki wake wothe bũrũri-inĩ ũcio, acooke athondeke kĩrĩkanĩro kĩa ũiguano na mũthamaki wa gũthini. Nake nĩakamũhe mũirĩtu wake amũhikie nĩguo ahote kũgũithia ũthamaki ũcio, no mĩbango ĩyo yake ndĩkahinga kana ĩmũteithie.

¹⁸ Hĩndĩ ĩyo nĩakerekeria meciiria make mabũrũri-inĩ marĩa marĩ ndwere-inĩ cia iria na atahe maingĩ mamu, no rĩrĩ, mũnene ũmwe wa ita rĩake nĩakaniina mwĩgaatho ũcio wake, na aũgarũre ũmũcookerere.

¹⁹ Thuutha wa ũguo, nĩagacooka erekere matũũra marĩa mairigĩre ma bũrũri wake mwene, no nĩakahĩngwo na agwe ũndũ atagacooka kuonwo rĩngĩ.

²⁰ “Na rĩrĩ, ũrĩa ũgooka ithenya-inĩ rĩake nĩagatũma mwĩtia wa mbeeca cia igooti atuĩkanĩrie bũrũri ũcio wothe agĩitagia igooti, nĩguo atũurie riiri wa ũthamaki wake. No thuutha wa mĩaka mĩnini nĩakaniinwo, no ndakoorageo na marakara kana ooragĩrwo mbaara-inĩ.

²¹ “Na rĩrĩ, mũndũ ũrĩa ũgooka ithenya rĩake agaakorwo arĩ mũndũ wa kũnyararwo mũndũ ũtangĩheo gĩtĩio kĩa mũthamaki. Nake nĩakahithũkĩra ũthamaki ũcio rĩrĩa andũ akuo mageciiria atĩ nĩ kũrĩ thayũ, aũtunyane na waara.

²² Hĩndĩ ĩyo ningĩ, ita rĩrĩ na hinya mũno nĩrĩkahaatwo rĩeherio mbere yake; ita rĩu hamwe na mũnene wa kĩrĩkanĩro nĩmakaniinwo biũ.

²³ Thuutha wa kũgĩa na kĩrĩkanĩro kĩa ũiguano nake, nĩagacooka aheenanie, na arĩ na andũ o anini nĩakarahũka agĩe na hinya.

²⁴ Rĩrĩa mabũrũri marĩa matongu mũno magakorwo marĩ na thayũ, nĩguo akaamatharĩkĩra na eke maũndũ marĩa maithe make o na kana maithe make ma tene matekire. Nĩakagaĩra arũmĩrĩri ake ũtonga wa ndaho, o na wa kũiya. Nĩagathugunda kũng’aũrania matũũra marĩa mairigĩre, no nĩ kwa ihinda.

²⁵ “Nĩagacookanĩrĩria ita inene agĩe na hinya na ũcamba okĩrĩre mũthamaki wa gũthini. Mũthamaki wa gũthini nĩakarũa nake arĩ na

ita inene na rĩa hinya, no ndagetiiria nĩ ùndũ wa mĩbango ĩrĩa agaakorwo aciirĩrwo.

²⁶ Andũ arĩa marĩanagĩra na mũthamaki nĩo makaamũkunyanĩra; ita rĩake nĩrĩgathererio ta andũ megũtwarwo nĩ kĩguũ, na aingĩ ao mooragĩrwo mbaara-inĩ.

²⁷ Athamaki acio eerĩ, marĩ na ngoro iciirĩre gwĩka ùũru-rĩ, nĩmagaikara metha-inĩ ĩmwe maaranĩrie ndeto cia maheeni, no ndeto icio ciao itigakinyanĩra, amu ithirĩro rĩa maũndũ macio rĩgaakinya o hĩndĩ ĩrĩa rĩtuĩtwo.

²⁸ Mũthamaki wa gathigathini nĩagacooka bũrũri wake arĩ na ùtonga mũingĩ, no ngoro yake ĩgaakorwo ĩreganĩte na kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩtheru. Nĩagookĩrĩa kĩrĩkanĩro kũu, na thuutha ùcio acooke ainũke bũrũri wake.

²⁹ “Thinda rĩrĩa rĩtuĩtwo rĩakinya, nĩagatharĩkĩra bũrũri wa gũthini riita rĩngĩ, no rĩrĩ, itharĩkĩra rĩa ihinda rĩrĩ nĩrĩgakorwo rĩrĩ na ùtiganu na rĩa ihinda rĩa mbere.

³⁰ Andũ a kuuma Kitimu nĩmagooka na marikabu ciao mamũũkĩrĩre, nake nĩagaakua ngoro. Nake nĩakahũndũka arakarĩte mũno na okĩrĩre kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩtheru. Nĩagacooka eke maũndũ ma ùtugi kũrĩ andũ arĩa othe magaatirika kĩrĩkanĩro kũu gĩtheru.

³¹ “Ita rĩake rĩrĩ na indo cia mbaara nĩrĩkarahũka nĩguo rĩthaahie handũ harĩa hairigĩre na hinya ha hekarũ, rĩcooke rĩeherie magongona marĩa marutagwo o mũthenya nĩguo matikarutagĩrwo ho. Thuutha ùcio macooke marũgamie kĩndũ kĩrĩ thaahu ho, kĩrĩa kĩngĩtũma bũrũri ùkire ihooru.

³² Nĩakaheenereria na ndeto cia waara andũ arĩa mathũkĩtie kĩrĩkanĩro kũu gĩtheru, no andũ arĩa mooĩ Ngai wao nĩmakeĩkĩra hinya na maregane nake magwatĩirie.

³³ “Andũ arĩa oogĩ nĩmagathomithia andũ aingĩ, o na gũtuĩka kwa ihinda nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora, kana macinwo na mwaki, kana manyiitwo mĩgwate na matunywo indo ciao cia bata.

³⁴ Maagũa-rĩ, nĩmakaheo ùteithio mũnini, na andũ aingĩ arĩa matarĩ a ma nĩmakegwatania nao.

³⁵ Andũ amwe arĩa oogĩ nĩmakaagũa, nĩguo makumuthwo, na mathambio mage imeni nginya mahinda ma ithirĩro, amu ihinda rĩu rĩtuĩtwo no rĩgaakinya.

Mũthamaki Ūrĩa Wĩtũgagĩria

³⁶ “Mũthamaki ùcio ageekaga o ūrĩa ekwenda. Nĩagetũũgĩria na enenehie gũkĩra ngai ciothe na nĩakaaragia ndeto itarĩ ciaiguuo cia gũũkĩrĩa Ngai wa ngai ciothe. Nake nĩakagaacĩra nginya rĩrĩa ihinda rĩa mang’ũrĩ rĩgaathira, nĩgũkorwo ùndũ ūrĩa ùtuĩtwo no nginya ūkaahinga.

³⁷ Ningĩ ndakarũmbũiya ūhoru wa ngai cia maithe make, kana ngai ĩrĩa ĩrĩragĩrio nĩ andũ-a-nja, kana arũmbũiyeye ūhoru wa ngai o na ĩrĩkũ, no nĩ gwĩtũũgĩria ageetũũgĩria gũkĩra ngai icio ciothe.

³⁸ Handũ ha cio, agaatĩia ngai ya kũndũ kũrĩa kũirigĩtwo na hinya; ngai ĩtoĩkaine nĩ maithe make, nĩyo agaatĩia na amĩrutagĩre thahabu na betha, hamwe na tũhiga twa goro na iheo cia thogora mũnene.

³⁹ Nĩagatharĩkĩra kũndũ kũrĩa kũirigĩre na hinya mũno ateithĩrĩrio nĩ ngai ng’eni, na nĩagatĩĩithia mũno andũ arĩa othe makamwĩnyiihĩria. Acio nĩo agaatua aathani maathage andũ aingĩ, na agayanie ithaka cia bũrũri ùcio, aciheane na thogora.

⁴⁰ “Thinda rĩa ithirĩro rĩakinya-rĩ, mũthamaki ùcio wa gũthini nĩakamũtharĩkĩra mbaara-inĩ, no nake mũthamaki ùcio wa gathigathini

amũũkĩrĩre na ngaari cia ita, na andũ arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi, o na marikabu nyingĩ. Nĩagatharĩkĩra mabũrũri maingĩ, na atuĩkanĩrie kuo ta kĩguũ kĩa maaĩ.

⁴¹ Ningĩ nĩagatharĩkĩra Bũrũri ũrĩa Mũthaka. Mabũrũri maingĩ nĩmakaagũa, no bũrũri wa Edomu na wa Moabi, hamwe na atongoria a Amoni nĩmakahonokio kuuma guoko-inĩ gwake.

⁴² Nĩagatambũrũkia guoko gwake mabũrũri-inĩ maingĩ; o naguo bũrũri wa Misiri ndũkahonoka.

⁴³ Nĩakenyiitĩra igĩina ciothe cia thahabu na cia betha, o na ũtonga wa bũrũri wa Misiri wothe na hinya, nao andũ a Libia na a Kushi mamwĩnyihĩrie.

⁴⁴ No rĩrĩ, ndũmĩrĩri iria ikaamũkinyĩra ciumĩte mwena wa irathĩro na wa gathigathini nĩkamũmakia, nake oimagare arĩ na marakara maingĩ athĩi akaanange na aniine andũ aingĩ biũ.

⁴⁵ Akaamba hema ciake cia ũthamaki gatagatĩ ka iria rĩrĩa inene kĩrĩma-inĩ kĩrĩa gĩtheru na gĩthaka mũno. No rĩrĩ, nĩagakinya mũthia wake, na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũkaamũteithia.

12

Mahinda ma Ithirĩro

¹ “Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo Mikaeli, mũnene ũrĩa ũgitagĩra andũ anyu, nĩakarahũka. Nĩgũkaagĩa ihinda rĩa mũnyamaro mũingĩ ĩtarĩ yoneka ĩngĩ tayo kuuma rĩrĩa andũ mambĩrĩrie gũtuĩka ndũrĩrĩ nginya hĩndĩ ĩyo. No rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo nĩguo andũ anyu makaahonokio, mũndũ o wothe ũrĩa ũgaakorwo aandĩkitwo ibuku-inĩ.

² Kĩrĩndĩ kĩingĩ kĩa arĩa makomete rũkũngũ-inĩ rwa thĩ nĩmakariũkio: amwe mariũkĩre muoyo-inĩ ũrĩa ũtagaathira, nao arĩa angĩ mariũke nĩgeetha maconorithio na matũũre marĩ amene tene na tene.

³ Arĩa oogĩ magaacangarara ta ũtheri wa igũrũ, nao arĩa macookagia andũ njĩra-inĩ cia ũthingu magaakenga ta njata tene na tene.

⁴ No wee, Danieli, hinga ibuku na ũhũũre mũhũũri ciugo icio nyandĩke ibuku-inĩ rĩu rĩa gĩkũnjo, nginya rĩrĩa ithirĩro rĩgaakinya. Amu andũ aingĩ nĩmakorũũraga kũndũ na kũndũ nĩguo mongerere ũmenyo.”

⁵ Thuutha wa maũndũ macio, nĩ Danieli ngĩrora, ngĩona hau mbere yakwa harũngĩ andũ angĩ eerĩ, ũmwe wao arũngĩ hũgũrũrũ-inĩ cia mũrĩmo ũyũ wa rũũĩ nake ũcio ũngĩ akarũgama hũgũrũrũ-inĩ cia mũrĩmo ũrĩa ũngĩ.

⁶ ũmwe wao akĩarĩria mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, o ũcio warũgamĩte igũrũ rĩa maaĩ ma rũũĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Maũndũ macio ma kũgeganĩa megũikara ihinda rĩigana atĩa magĩkahinga?”

⁷ Mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, o ũcio warũgamĩte igũrũ rĩa maaĩ ma rũũĩ, akĩambararia guoko gwake kwa ũrĩo o na ningĩ kwa ũmotho amerekeirie na igũrũ, ngĩcooka ngĩigua ehĩta na rĩitwa rĩa ũrĩa ũtũũraga tene na tene, akiuga atĩrĩ, “Maũndũ macio megũikara ihinda rĩmwe, na mahinda meerĩ, na nuthu ya ihinda. Rĩrĩa hinya wa andũ arĩa atheru ũgaakorwo ũrĩ mũniine biũ-rĩ, nĩguo maũndũ macio mothe makaahingio.”

⁸ Nĩ ngĩiguĩra maũndũ macio, no ndiigana gũtaũkĩrwo nĩ mo. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũũria atĩrĩ, “Mwathi wakwa, kĩrĩkĩrĩro kĩa maũndũ macio mothe-rĩ, gĩgaakorwo kĩrĩ kĩĩ?”

⁹ Nake akĩnjookeria, akĩnjĩira atĩrĩ, “Wee Danieli wĩthiĩre, tondũ ciugo icio nĩhingĩre na ikahũũrwo mũhũũri nginya ihinda rĩa ithirĩro.

¹⁰ Andũ aingĩ nĩmagatherio, mathirwo nĩ gĩko merũhio, taarĩ gũkumuthwo makumuthĩtwo magathera, no arĩa aaganu nĩmagakĩrĩrĩa kwagana, na gũtirĩ o na ũmwe wao ũkaamenya gĩtũmi kĩa maũndũ macio, no arĩa oogĩ nĩmakamamenya.

¹¹ “Kuuma ihinda rĩrĩa magongona ma o mũthenya makaniinwo, na ithenya rĩamo harũgamio kĩndũ kĩrĩa kĩrĩ thaahu, kĩrĩa kĩngĩtũma bũrũri ũkire ihooru, gũgaakorwo kũrĩ mũthenya 1,290.

¹² Kũrathimwo-rĩ, nĩ ũrĩa ũgweterera na akinyĩrie mũthia wa mũthenya 1,335.

¹³ “No wee-rĩ, wĩthiĩre nginya hĩndĩ ĩrĩa ithirĩro rĩgaakinya. Nĩũkahurũka, na ningĩ marigĩrĩrio ma mũthenya ĩyo nĩũkariũka nĩgeetha wamũkĩre igai rĩaku.”

HOSEA

¹ Īno n̄yo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩire Hosea mũrũ wa Beerĩ hĩndĩ ya wathani wa Uzia, na wa Jothamu, na wa Ahazu, na wa Hezekia athamaki a Juda, na hĩndĩ ya wathani wa Jeroboamu mũrũ wa Joashu mũthamaki wa Isiraeli:

Mũtumia wa Hosea na Ciana Ciao

² Rĩrĩa Jehova aambĩrĩirie kwaria na kanua ka Hosea, Jehova aamwĩrire atĩrĩ, “Thiĩ, ũkahikie mũtumia mũmaraya na ũgĩe na ciana cia ũmaraya, tondũ andũ a bũrũri nĩmehĩtie, na ũndũ wa ũtharia mũũru mũno wa gũtirika Jehova.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Hosea akĩhikia Gomeri mwarĩ wa Dibilaimu, nake akĩgĩa nda na akĩmũciarĩra mwana wa kahĩ.

⁴ Nake Jehova akĩĩra Hosea atĩrĩ, “Gatue Jezireeli, tondũ nĩngũherithia nyũmba ya Jehu o narua nĩ ũndũ wa ũragani mũnene ooraganire kũu Jezireeli,* na niine ũthamaki wa Isiraeli.

⁵ Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngoinanga ũta wa Isiraeli Gĩtuamba-inĩ kĩa Jezireeli.”

⁶ Gomeri akĩgĩa nda rĩngĩ na agĩciara mwana wa kairĩtu. Nake Jehova akĩĩra Hosea atĩrĩ, “Gatue Lo-Ruhama, nĩgũkorwo ndigacooka kuonania wendo rĩngĩ kũrĩ nyũmba ya Isiraeli, atĩ ndĩmarekere o na atĩa.†

⁷ No nĩngonania wendo kũrĩ nyũmba ya Juda; na nĩngamahonokia, na ti na ũndũ wa ũta, kana rũhiũ rwa njora kana mbaara, kana na mbarathi na ahaici acio, no nĩ ũndũ wa Jehova Ngai wao.”

⁸ Thuutha wa gũtigithia Lo-Ruhama kuonga-rĩ, Gomeri agĩciara kahĩ kangĩ.

⁹ Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Gatue Lo-Ammi, nĩ ũndũ inyuĩ mũtirĩ andũ akwa, na niĩ ndirĩ Ngai wanyu.‡

¹⁰ “No rĩrĩ, andũ a Isiraeli magaatũka ta mũthanga wa hũgũrũrũ-inĩ cia iria, ũrĩa ũtangĩthimĩka kana ũtarĩke. O handũ harĩa merĩirwo atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũtirĩ andũ akwa’, no ho mageetwo ‘ariũ a Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo’.

¹¹ Nao andũ a Juda na andũ a Isiraeli nĩmagacookanĩrĩra rĩngĩ, na nĩmagathuura mũndũ ũmwe amatongorie, nao nĩmakoima bũrũri ũcio, nĩgũkorwo mũthenya wa Jezireeli nĩũgaatuĩka mũthenya mũnene.

2

¹ “Ha ũhoru wa ariũ a thoguo, meere atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ andũ akwa’, na ha ũhoru wa aarĩ a thoguo, ũmeere atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ endwa akwa’.*

Isiraeli Kũherithio na Gũcookererio

² “Thaithai nyina wanyu, mũthaithei,
nĩgũkorwo we ti mũtumia wakwa,
na niĩ ndirĩ mũthuuriwe.

Nĩherie maũndũ ma ũtharia ũthiũ-inĩ wake,
na athengie ũmaraya gatagatĩ-inĩ ka nyondo ciake.

³ Akorwo ti ũguo ndĩmũrute nguo aikare arĩ njaga,
na ndũme aikare njaga o ta mũthenya ũrĩa aaciarirwo;

* **1:4** Jezireeli nĩ kuuga “Ngai nĩaharaganagia”. † **1:6** Lo-Ruhama nĩ kuuga “arĩa mataiguĩrĩrwo tha” kana “andũ matarĩ ende”. ‡ **1:9** Lo-Ammi nĩ kuuga “arĩa matarĩ andũ akwa”. * **2:1** Ruhama nĩ kuuga “arĩa maiguĩrĩrwo tha”, nguo Ammi nĩ kuuga “andũ akwa”.

- ngaamūtua ta werū,
na ndīmūgarūre atuīke būrūri mūng'aru,
na ndīmūūrage na nyoota.
- 4 Ndikaiguīra ciana ciake tha,
tondū nī ciana cia ūtharia.
- 5 Nyina wao akoretwo akīhūūra ūmaraya,
na aagīire nda ciao na njīra cia ūūra-thoni.
Nī ūndū oigīte atīrī, 'Nīngūrūmīrīra endwa akwa,
arīa maaheaga irio ciakwa na maaī makwa,
na guoya wakwa wa ng'ondū o na gatani yakwa,
maguta makwa o na kīrīa nyuuaga.'
- 6 Nī ūndū wa ūguo nīngūhinga njīra yake na mīigua,
ndīmūirigīre thīnī, aage njīra ya kuumīra.
- 7 Nīagateng'eria endwa ake na ndakamakinyīra.
Akaamacaria na ndakamona.
Hīndī ūyo nīagacooka oige atīrī,
'Nīngūcooka kūrī mūthuuri wakwa wa mbere,
nīgūkorwo hīndī ūyo nīndaikarīte wega gūkīra rīu.'
- 8 Mūtumia ūcio nīagire kūmenya atī nī nī
ndaamūheaga ngano, na ndibei ya mūhiano, o na maguta,
na ngamūingīhīria betha na thahabu,
iria maahūthagīra gūthondeka ngai īrīa īitagwo Baali.†
- 9 "Tondū ūcio nīngoya ngano yakwa yakūra,
na ndibei yakwa ya mūhiano yagīrīra,
na ndīmūtunye guoya wakwa wa ng'ondū na gatani yakwa,
o iria ciarī cia kūmūhumbīra njaga yake.
- 10 Nī ūndū ūcio, nīngaguūria maūndū make ma waganu
endwa ake mamwīroreire;
gūtīrī mūndū ūkaamūteithūra moko-inī makwa.
- 11 Nīnganiina ikeno ciake ciothe, arī cio:
ciathī ciake cia mwaka o mwaka, na Tūrūgamo twake twa mweri,
na mīthenya yake ya Thabatū, na ciathī ciake ciothe iria nyamūre.
- 12 Nīngathūkangia mīthabibū yake na mīkūyū yake,
īrīa oigire nī irīhi rīake kuuma kūrī endwa ake;
nīngamītua ihinga,
na nyamū cia gīthaka nīikamīrīa."
- 13 Jehova ekuuga atīrī,
"Nīngamūherithia nī ūndū wa mīthenya īrīa acinīire Baali ūbumba;
rīrīa eegemagia na icūhī, na mathaga ma goro,
na akīrūmīrīra endwa ake, no akīrganīrwo nī nī.
- 14 "Nī ūndū wa ūguo nīngūmūguucīrīria na waara;
ngūmūtongoria nginya werū-inī,
na ndīmwarīrie na ciugo cia wendo.
- 15 Kūu nīkuo ngaamūcookeria mīgūnda yake ya mīthabibū,
na ndue Kīanda kīa Akori mūrango wa mwīhoko.‡
Kūu nīkuo akaina o ta ūrīa ainaga matukū-inī ma ūnini wake,
aine ta ūrīa ainire mūthenya ūrīa aambatire kuuma būrūri wa Misiri."

† 2:8 Andū a Kaanani meetīkītie atī Baali nīyo yamaheaga ngano, na ndibei, na maguta. ‡ 2:15 Kīanda kīa Akori nī kuuga "thīna" kana "gūthūnio".

- 16 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ,
nĩũkanjĩta ‘Mũthuuri wakwa’;
ndũkanjĩta rĩngĩ ‘Mwathi wakwa’.
- 17 Nĩngeheria marĩtwa ma Baali kuuma mĩromo-inĩ yake;
marĩtwa macio matikagwetwo rĩngĩ.
- 18 Mũthenya ũcio nĩngathondeka kĩrĩkanĩro
na nyamũ cia gĩthaka, o na nyoni cia rĩera-inĩ,
na ciũmbe iria ithiiagĩra gũkũ thĩ nĩ ũndũ wao.
- Ūta, na rũhiũ rwa njora, na mbaara nĩngaciniina bũrũri-inĩ,
nĩgeetha othe makomage marĩ na thayũ.
- 19 Nĩngakũũria ũtuĩke mĩtumia wakwa nginya tene;
ngaakũũria ũtuĩke wakwa ũhoru-inĩ wa ũthingu na wa kĩhooto,
ngũũrie ndĩ na wendo na tha.
- 20 Nĩngakũũria ũtuĩke wakwa na wĩhokeku,
nawe nĩũgetikĩra Jehova.”
- 21 Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngacookia ũhoru;
nĩngacookeria matu ũhoru,
namo matu macookerie thĩ ũhoru;
- 22 nayo thĩ ĩcookerie ngano,
na ndibei ya mũhiano, na maguta ũhoru,
nacio nĩngacookeria Jezireeli ũhoru.
- 23 Nĩngamũhaanda bũrũri-inĩ nĩ ũndũ wakwa mwene;
nĩngonania wendo wakwa harĩ ũrĩa nderĩte atĩrĩ,
‘Nĩ ndikwendete’.
- Arĩa nderĩte atĩrĩ, ‘Inyuĩ mĩtirĩ andũ akwa’,
nĩngameera atĩrĩ,
‘Inyuĩ mũrĩ andũ akwa’;
na mũndũ o mũndũ oige atĩrĩ, ‘Wee nĩwe Ngai wakwa.’ ”

3

Hosea na Mĩtumia Wake Kũiguana Rĩngĩ

1 Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Thĩ, wonie mĩtumia waku wendo rĩngĩ,
o na gũtuĩka nĩendetwo nĩ mũndũ ũngĩ na nĩ mũtharia. Mwende o ta
ũrĩa Jehova endete andũ a Isiraeli, o na gũtuĩka nĩmagarũrũkagĩra ngai
ingĩ na makenda keki iria nyamũre cia thabibũ nyũmũ.”

2 Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũgũra na thogora wa cekerĩ ikũmi na ithano* cia
betha, na ta homerĩ na letheku ĩmwe† ya cairi.

3 Ngĩcooka ngĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩũgũtũũrania na nĩ matukũ maingĩ,
na no nginya ũtĩge ũmaraya na ndũkendane na mũndũ ũngĩ, na nĩ
nĩngũtũũrania nawe.”

4 Nĩgũkorwo andũ a Isiraeli nĩmegũtũũra matukũ maingĩ matarĩ na
mũthamaki kana mũnene, na matarĩ na igongona kana mahiga maamũre,
na matarĩ na ebodi kana mũhianano.

5 Thuutha ũcio andũ a Isiraeli nĩmagacooka na marongorie Jehova Ngai
wao na Daudi mũthamaki wao. Nĩmagooka makĩnainaga kũrĩ Jehova na
kũrĩ irathimo ciake matukũ-inĩ ma mũthia.

* 3:2 nĩ ta giramu 170 † 3:2 nĩ ta kilo 330

4

Thitango ya Gũũkĩrĩra Isiraeli

- ¹ Iguai ũhoro wa Jehova, inyuĩ andũ a Isiraeli,
 tondũ Jehova nĩekũmũthitanga,
 inyuĩ mütũũraga thĩinĩ wa bũrũri ũyũ:
 “Nĩ ũndũ-rĩ, gũtirĩ na wĩhokeku kana wendo,
 kana kũmenya Ngai thĩinĩ wa bũrũri ũyũ.
- ² Kĩrĩa kũrĩ no kũrumana, na kũheenania, na ũragani,
 na ũici, na ũtharia;
 maũndũ macio makaingĩha mũno,
 na ũiti wa thakame ũkarũmĩrĩra ũiti wa thakame.
- ³ Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ bũrũri nĩũracakaya,
 na arĩa othe matũũraga thĩinĩ wago makahinyara;
 nyamũ cia gĩthaka, na nyoni cia rĩera-inĩ,
 na thamaki cia iria-inĩ nĩgũkua irakua.
- ⁴ “No rĩrĩ, ndũkareke mũndũ arehe thitango,
 mũndũ ndagathitange ũrĩa ũngĩ,
 nĩgũkorwo andũ anyu mahaana andũ arĩa
 mathitangaga mũthĩnjĩri-Ngai.
- ⁵ Mũhĩngagwo mũthenya na ũtukũ,
 na anabii makahĩngwo hamwe na inyuĩ.
 Nĩ ũndũ ũcio nĩnganiina maitũguo.
⁶ Andũ akwa maniinagwo nĩ ũndũ wa kwaga ũmenyo.
- “Tondũ nĩmũregete ũmenyo,
 o na nĩ nĩndĩmũregete mũtuĩke athĩnjĩri-Ngai akwa;
 tondũ nĩmũtiganĩrie watho wa Ngai wanyu,
 o na nĩ nĩngatiganĩria ciana cianyu.
- ⁷ O ũrĩa athĩnjĩri-Ngai maingĩhaga,
 noguo maakĩragĩrĩa kũnjĩhĩria;
 nao magĩkũũrania riiri wao na kĩndũ gĩa thoni.
- ⁸ Mehũũnagia na mehia ma andũ akwa,
 na magakenera waganu wao.
- ⁹ Na nĩgũgatuĩka atĩrĩ: O ta ũrĩa andũ makaahaana,
 no taguo athĩnjĩri-Ngai makaahaana.
 Nĩngamaherithia othe nĩ ũndũ wa mũthĩire yao,
 na ndĩmarĩhe kũringana na ciĩko ciao.
- ¹⁰ “Makaarĩaga no matikahũũna,
 makaahũũraga ũmaraya no matikaingĩha,
 tondũ nĩmatiganĩrie Jehova
 nĩguo meheane
¹¹ kũrĩ ũmaraya,
 na kũnyua ndibei irĩa ngũrũ na ya mũhiano,
 iria cieheragia ũmenyo
¹² wa andũ akwa.
 Mahooyaga kĩrĩa kuuma kũrĩ mũhiano mũicũhie,
 naruo rũthanju rwa ũragũri rũkamacookeria ũhoro.
 Roho wa ũmaraya nĩũmahĩtithagia njĩra;
 makaaga kwĩhokeka kũrĩ Ngai wao.
- ¹³ Marutagĩra igongona irĩma igũrũ,

na magacinĩra maruta ma njino tũrĩma-inĩ,
na rungu rwa mũtĩ wa mũgandĩ, na wa mũribina, o na mũcezeni,
tondũ kĩruru kĩayo nĩ kĩega.
Nĩkĩo airĩtu anyu mahũũraga ũmaraya,
na atumia a ariũ anyu magatharia.

14 “Ndikaherithia airĩtu anyu maahũũra ũmaraya,
kana herithie atumia a ariũ anyu maatharia,
tondũ arũme o ene mathiiga thiritũ na maraya,
na makarutaga igongona hamwe na maraya ma mahooero-inĩ:
nĩ ũndũ ũcio andũ matarĩ ũmenyo nĩmakanangĩka!

15 “Atĩrĩ wee Isiraeli, o na gũtuĩka nĩũtharagia-rĩ,
Juda nĩagĩtige kwĩhia.

“Ndũgathiĩ Giligali;

o na ndũkambate Bethi-Aveni.*

Na ndũkehĩte uge atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo!’

16 Andũ a Isiraeli mang’athĩtie
o ta moori ng’athia.

Kũngĩhoteka atĩa Jehova amarĩithie
ta tũgongu tũrĩ nyeki-inĩ nduru?

17 Efraimu nĩegwatanĩtie na mĩhianano;
tiganai nake!

18 O na rĩrĩa kĩndũ kĩa gĩa kũnyua gĩthirĩte-rĩ,
no mathiiga na mbere na ũmaraya wao;
aathani ao nĩmendete mũno njĩra cia thoni.

19 Kĩhuhũkanio kĩnene gĩkaamahaata kĩmombũkie,
na magongona mao nĩmakamaconorithia.

5

Isiraeli Gũtuĩrwo Ciira

1 “Iguai ũhoru ũyũ, inyuĩ athĩnjĩri-Ngai!

Tegai matũ, inyuĩ andũ a Isiraeli!

Thikĩrĩria, wee nyũmba ya ũthamaki!

Nĩ inyuĩ mũgũtuĩrwo ciira ũyũ:

Mũkoretwo mũrĩ mũtego kũu Mizipa,
na mũrĩ wabu ya gũtegana yarĩtwo kũu Taboru.

2 Aregi a watho nĩmarikĩire ũragani-inĩ.

Nĩ nĩngamaherithia othe.

3 Nĩ nĩnjũũ maũndũ mothe ma Efraimu;

Isiraeli ndahithĩtwo kuuma kũrĩ nĩ.

Wee Efraimu, riu nĩũhũrĩte ũmaraya;

Isiraeli nake nĩathũkĩte.

4 “Ciĩko ciao itingĩmetĩkĩria

gũcookerera Ngai wao.

Roho wa ũmaraya ũrĩ ngoro-inĩ ciao,

nao makaaga kũmenya Jehova.

5 Mwĩtĩo wa Isiraeli nĩũrutaga ũira wa kũmookĩrĩra;

* 4:15 Bethi-Aveni rĩarĩ rĩitwa rĩa kũnyũrũria Betheli, tondũ Bethi-Aveni nĩ kuuga “Nyũmba ya waganu”, nago Betheli nĩ kuuga “Nyũmba ya Ngai”.

- andũ a Isiraeli na Efiraimu mahĩngagwo nĩ mehia mao;
 Juda o nake akahĩngwo hamwe nao.
- 6 Hĩndĩ ĩrĩa magaathiĩ na ndũũru ciao cia mbũri na cia ng'ombe
 kũrongooria Jehova-rĩ,
 matikamuona; we nĩamehereire.
- 7 Nĩmagĩte kwĩhokeka harĩ Jehova;
 nao magaciara ciana itarĩ na ũngai.
 Na rĩrĩ, ciathiĩ ciao cia Karũgamo ka Mweri
 nĩikaamameria, o hamwe na mĩgũnda yao.
- 8 “Huhai karumbeta kũu Gibeaa,
 na mũhuhe coro kũu Rama.
 Muuge mbu ya gwĩtana mbaara kũu Bethi-Aveni;
 wee Benjamini, wĩhũũge.
- 9 Efiraimu nĩgũgakira ihooru
 mũthenya ũcio wa ituĩro.
 Gatagatĩ-inĩ ka mĩhĩrĩga ya Isiraeli-rĩ,
 nĩ ngwanĩrĩra ũrĩa kũrĩ.
- 10 Atongoria a Juda mahaana
 andũ arĩa meheragia mahiga ma mĩhaka.
 Nĩngamaitĩrĩria mang'ũrĩ makwa,
 taarĩ kĩguũ kĩa maaĩ.
- 11 Efiraimu nĩmũhinyĩrĩrie,
 akarangĩrĩrio ituĩro-inĩ rĩa ciira,
 nĩ ũndũ wa kwenda kũrũmĩrĩra mĩhianano.
- 12 Nĩ haana memenyi kũrĩ Efiraimu,
 na ngahaana ta ũbuthu kũrĩ andũ a Juda.
- 13 “Rĩrĩa Efiraimu oonire ndwari yake,
 nake Juda akĩona ironda ciake-rĩ,
 hĩndĩ ĩyo Efiraimu agĩthĩ kũrĩ Ashuri,
 na agĩtũmana kũrĩ mũthamaki ũcio mũnene nĩguo amũteithie.
 Nowe ndangĩhota gũkũhonia,
 o na kana ahonie ironda ciaku.
- 14 Nĩ ngaatuĩka ta mũrũũthi kũrĩ Efiraimu,
 ndũĩke ta mũrũũthi ũrĩ hinya kũrĩ Juda.
 Ngaamatambuuranga, njooke ndĩthĩre;
 ngaamataha, na gũtirĩ mũndũ ũkaamahonokia.
- 15 Ningĩ nĩ nĩngacooka gwakwa,
 nginya rĩrĩa magetĩkĩra mahĩtia mao.
 Nao nĩmakarongooria ũthiũ wakwa;
 nao mona mathĩina nĩmakanongoria na kĩa.”

6

Isiraeli Kwaga Kwĩrira

- 1 “Ũkai, rekei tũcookerere Jehova.
 Nĩatũtambuurangĩte,
 no nĩegũtũhonia;
 nĩatũtĩhangĩtie,
 no nĩegũtuoha ironda ciitũ.
- 2 Thuutha wa matukũ meerĩ, nĩagatwarahũra;
 mũthenya wa ĩtatũ nĩagatũcookereria

nĩguo tũtũũre muoyo mbere yake.
 3 Nĩtũmenyei Jehova,
 na tũkĩrĩrĩrie kũmũmenya.
 Ti-itherũ o ta ũrĩa riũa rĩrathaga-rĩ,
 noguo o nake akooneka;
 agooka kũrĩ ithuĩ ta mbura ya hĩndĩ ya heho,
 kana ta mbura ya gũkũria irio ĩrĩa yuraga thĩ.”

4 “Wee Efiraimu-rĩ, ingĩgwĩka atĩa?
 Na wee Juda-rĩ, ngũgwĩka atĩa?
 Wendo waku ũhaana ta kĩbii kĩa rũciinĩ,
 ũkahaana ta ime rĩa rũciinĩ rĩrĩa rĩcookaga rĩgathira.
 5 Nĩkĩo ndaagũtinangirie icunjĩ na tũnua twa anabii akwa,
 ngĩkũũraga na ciugo cia kanua gakwa;
 matuĩro makwa magĩkĩhenũka ta rũheni igũrũ rĩaku.
 6 Nĩgũkorwo nyendaga tha no ti igongona,
 na kũmenya Ngai gũkĩra maruta ma njino.
 7 O ta ũrĩa Adamu aathũkirie kĩrĩkanĩro gĩakwa,
 noguo maagire kwĩhokeka ũndũ-inĩ ũcio.
 8 Gileadi nĩ itũũra inene rĩa andũ aaganu,
 rĩhakĩtwo imeni nĩ makinya marĩ na thakame.
 9 O ta ũrĩa ikundi cia atunyani ciĩhithagĩra mũndũ,
 no taguo ikundi cia athĩnjĩri-Ngai ciĩkaga;
 moraganagĩra njĩra-inĩ ya gũthĩ Shekemu,
 makagera ngero cia thoni.
 10 Nĩ nĩnyonete ũndũ mũũru mũno
 nyũmba-inĩ ya Isiraeli.
 Kũu nĩkuo Efiraimu eheanĩte ahũũre ũmaraya,
 nake Isiraeli nĩakanyiitwo nĩ thaahu.
 11 “O na kũrĩ we, wee Juda,
 nĩwathĩrĩrio ihinda rĩa magetha.

“O hĩndĩ ĩrĩa ndaacookeria andũ akwa maũndũ ma kũmaguna,

7

1 o rĩrĩa ndenda kũhonia Isiraeli-rĩ,
 mehia ma Efiraimu makonanio,
 nacio ngero cia Samaria ikaguũrio.
 Maaragia maũndũ ma maheeni,
 na aici magatua nyũmba, magatoonya,
 nacio njangiri igatunyana indo njĩra-inĩ;
 2 no rĩrĩ, matimenyaga
 atĩ nĩndirikanaga ciĩko icio ciao njũru ciothe.
 Mehia mao nĩmamarigiicĩrie;
 makoragwo mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
 3 “Makenagia mũthamaki na waganu wao,
 magakenia anene na maheeni mao.
 4 Othe nĩ itharia,
 maakanaga ta riiko rĩa kũrugĩra mĩgate,
 rĩrĩa mũrugi wa mĩgate atabataragio nĩ gwakĩrĩria

- kuuma gũkanda mũtu nginya ũimbe.
- ⁵ Mũthenya wa gĩathĩ kĩa mũthamaki witũ-rĩ,
we na anene ake manyuuaga ndibei makarĩño,
nake akanyiitana moko na arĩa manyũrũranagia.
- ⁶ Ngoro ciao nĩ ta riiko rĩa kũrugĩra mĩgate;
mathiiaga harĩ we marĩ na waara.
Thuti ciao ciakanaga kahora ũtukũ wothe;
nakuo gwakĩa rũciinĩ igaakana ta mwaki wa rũrĩrĩmbĩ.
- ⁷ Othe mahiũhĩte ta riiko rĩa kũrugĩra mĩgate;
moragaga aathani ao.
Athamaki ao othe maniinagwo,
na gũtirĩ o na ũmwe wao ũngayagĩra.
- ⁸ “Efiraimu nĩetukanĩtie na ndũrĩrĩ;
Efiraimu nĩ mũgate ũtarĩ mũgarũre.
- ⁹ Andũ a kũngĩ marĩaga hinya wake,
nowe ndamenyaga ũguo.
Njuĩrĩ ciake irĩ na mbuĩ,
nowe ndoonaga ũguo.
- ¹⁰ Mwĩtĩño wa Isiraeli nĩũrutaga ũira wa kũmũũkĩrĩra,
no o na kũrĩ ũguo-rĩ,
we ndacookagĩrĩra Jehova Ngai wake,
kana akamũrongooria.
- ¹¹ “Efiraimu ahaana ta ndutura,
ĩrĩa iheenekaga narua, ĩtarĩ ũmenyo;
rĩmwe akayagĩra bũrũri wa Misiri
na rĩrĩa rĩngĩ agathĩ Ashuri.
- ¹² Rĩrĩa magaathĩ-rĩ, nĩngaikia wabu yakwa igũrũ rĩao;
nĩngamaharũrũkia ta nyoni cia rĩera-inĩ.
Rĩrĩa ngaigua nĩmaracookanĩrĩra-rĩ,
nĩngamanyiita.
- ¹³ Kaĩ marĩ na haaro-ĩ,
tondũ nĩmandiganĩirie!
Maroniinwo,
tondũ nĩmanemeire!
Nĩ nĩnyendaga kũmahonokia,
no-o no igenyo manjigagĩrĩra.
- ¹⁴ Matingayagĩra kuuma ngoro-inĩ ciao,
no kũgirĩka magirĩkaga marĩ marĩrĩ-inĩ mao.
Monganaga hamwe nĩ ũndũ wa ngano, na ndibei ya mũhahano,
no nĩ makaahutatĩra.
- ¹⁵ Ndaamathomithirie na ngĩmekĩra hinya,
no-o mathugundaga kũnjĩka ũũru.
- ¹⁶ Maticookagĩrĩra Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno;
mahaana ta ũta ũrĩa ũhĩtagia wathi.
Atongoria ao makoogwo na rũhiũ rwa njora,
nĩ ũndũ wa ciugo ciao cia rũtũrĩko.
Nĩ ũndũ wa ũguo nĩmakanyũrũrio
kũu bũrũri wa Misiri.

8

Isiraeli Kūgetha Kihuhūkanio

- 1 “Huhai karumbeta mwihūge!
Thū ĩrerete igūrū rīa nyūmba ya Jehova ta nderi,
tondū andū nīmathūkītie kīrīkanīro gīakwa,
na makarega watho wakwa.
- 2 Isiraeli nīarangaīra, akoiga atīrī,
‘Wee Ngai witū, nītūkūmenyete!’
- 3 No Isiraeli nīaregete ũndū ũrīa mwega;
nī ũndū ũcio thū nīkamūingatithia.
- 4 Marūgamagia athamaki matarī na rūtha rwakwa,
magathuura anene itametīkīrītie.
Methondekagīra mīhianano
na betha na thahabu ciao,
nayo ĩgatuīka ya kūmaniina.
- 5 Wee Samaria-rī, te mūhianano wa ngai ĩyo ya njaū!
Marakara makwa nīmakanīte harī yo.
Nī nginya-rī megūtūūra maremetwo nīgūikara marī atheru?
6 Acio moimīte Isiraeli!
Njaū ĩno nī mūturi ũmīthondekete;
yo ti Ngai.
Njaū ĩyo ya Samaria-rī,
nīkoinangwo icunjī.
- 7 “Mahaandaga rūhuho,
makagegtha kihuhūkanio;
ngano ndīrī na magira,
ndīngiumia mūtu;
korwo no ĩciare ngano,
andū a kūngī nīo mangīmīrīa.
- 8 Isiraeli nīameretio;
rīu arī gatagatī ka ndūrīrī
ahaana ta kīndū gītārī bata.
- 9 Nīgūkorwo nīmambatīte, magathiī Ashuri,
ta ndigiri ya gīthaka ĩkīūrūra ĩrī iiki.
Efiraimu nīeyendetie kūrī endwa ake.
- 10 O na gūtuīka nīmeyendetie gatagatī-inī ka ndūrīrī,
rīu nīngūmacookanīrīria hamwe.
Mekwambīrīria kūhinyara,
mahinyīrīrio nī mūthamaki ũrīa ũrī hinya.
- 11 “O na gūtuīka Efiraimu nīakīte igongona nyingī
cia kūrutagīrwo maruta ma kūhoroherio mehia,
icio ituīkīte igongona cia kwīhagīria.
- 12 Ndaamandīkīre maūndū maingī watho-inī wakwa,
no makīmatua taarī maūndū mageni.
- 13 Marutaga magongona marīa ndeheirwo,
magacooka makarīa nyama icio,
no Jehova ndakenagio nīmo.
Na rīrī, nīekūririkana waganu wao,
na aherithie mehia mao.
Nao nīmagacooka būrūri wa Misiri.

14 Isiraeli n̄arigan̄irwo n̄i ūr̄ia wam̄ũmbire,
 na agaaka nyũmba cia ūnene;
 Juda n̄airiḡiire matũũra mainḡi na thingo cia hinya.
 No n̄ingarehere matũũra mao manene mwaki
 ūr̄ia ūgaacina ciikaro ciao iria ciiriḡitwo na hinya.”

9

Kũherithio kwa Isiraeli

- 1 Wee Isiraeli-r̄i, tiga gũkenā;
 tiga gũkũngũira ta ndũr̄ir̄i iria inḡi.
 N̄igũkorwo ūkoretwo ūtar̄i mwĩhokeku har̄i Ngai waku;
 wee n̄iwendete mũcaara wa maraya,
 ūkaũcaragia kũr̄ia guothe kũhuhaḡirwo ngano.
- 2 Ihuh̄iro cia ngano na ihih̄iro cia ndibei itikahũũnia andũ,
 o na gũtigakorwo na ndibei ya mũhiano.
- 3 Matigaatũũra bũrũri wa Jehova;
 Efiraimu agaacooka bũrũri wa Misiri,
 na ar̄ie irio ir̄i thaahu kũu Ashuri.
- 4 Matigait̄ira Jehova maruta ma ndibei,
 kana magongona mao mamũkenie.
 Kũr̄io magongona ta macio makaahaana ta mũgate wa andũ megũcakaya;
 ar̄ia othe makaamar̄ia n̄imakanyitwo n̄i thaahu.
 Irio icio igaakorwo ir̄i ciao o ene;
 itikareehwo hekarũ-in̄i ya Jehova.
- 5 Mũgeeka at̄ia mũthenya ūr̄ia mwamũre wa ciath̄i cianyu,
 m̄ithenya iyo ya giath̄i k̄ia Jehova?
- 6 O na manḡikaahonoka kwanangwo,
 andũ a bũrũri wa Misiri n̄imakamacookereria,
 nao andũ a Memufisi mamathike.
 Cong'e n̄iguo ūgaacooka handũ ha iḡiina ciao cia betha,
 nayo m̄igua ihumb̄ire hema ciao.
- 7 Matukũ ma kũherithio n̄imakinyu,
 īi, matukũ ma kũr̄ihania n̄imakinyīte.
 Isiraeli n̄iamenye ūguo.
 Tondũ mehia manyu n̄i mainḡi mũno,
 na rũmena rwanyu rũkaneneha mũno,
 mũnabii akoonagwo ar̄i mũndũ mũkĩgu,
 na mũndũ ūr̄ia ūr̄i na ūrathi akonwo ar̄i mũgũrũki.
- 8 Mũnabii n̄iwe ūtuĩtwo mũranḡiri* wa Efiraimu n̄i Ngai wakwa;
 no r̄ir̄i, m̄itego imwetereire nj̄ira-in̄i ciake ciothe,
 na rũmena rũkamweterera nyũmba-in̄i ya Ngai wake.
- 9 N̄imatoonyereire, makarik̄ira mũno ūũru-in̄i,
 o ta ūr̄ia meekire matukũ-in̄i ma Gibeā.
 Nake Ngai n̄iakaririkana waganu wao,
 na amaherithie n̄i ūndũ wa mehia mao.
- 10 “R̄ir̄ia ndaamenyire Isiraeli,
 kwar̄i ta mũndũ onete thabibũ werũ-in̄i;
 r̄ir̄ia ndonire maithe manyu-r̄i,

* 9:8 Aranḡiri maar̄i anabii ar̄ia a ma, na n̄io matendetwo n̄i andũ a Isiraeli.

- kwarĩ ta mũndũ onete matunda ma mũtĩ wa mũkũyũ marĩa maambaga kwĩrua.
 No rĩrĩa Isiraeli mookire Baali-Peoru,
 nĩmeyamũrĩire mũhianano ũcio wa gĩconoko,
 na magĩthũka, magĩtuĩka o ta kĩndũ kũu mendete.
- 11 Riiri wa Efiraimu ũkoombũka ta nyoni ũũre:
 gũtigakorwo ũhoru wa gũciara, kana gũkuua nda, o na kana kũgĩa nda.
- 12 O na mangĩkaarera ciana-rĩ,
 nĩngaciũraga ciothe.
 Rĩrĩa ngaagarũrũka ndĩmatige,
 kaĩ nĩmagakorwo na haaro-ĩ!
- 13 Nĩnyonete Efiraimu,
 ahaandĩtwo handũ hega, o ta Turo.
 No rĩrĩ, Efiraimu akaaruta ciana ciake,
 acineane kũrĩ mũũragani.”
- 14 Mahe, Wee Jehova;
 no nĩ kĩ ũkũmahe?
 Mahe nda iria ihunaga,
 na ũmahe nyondo iria itarĩ iria.
- 15 “Nĩ ũndũ wa waganu wao wothe marĩ kũu Giligali,
 nĩkĩo ndamamenire marĩ o kũu.
 Nĩ ũndũ wa ciiko ciao cia mehia-rĩ,
 nĩngamarutũrũra moime nyũmba yakwa,
 na ndigacooka kũmenda rĩngĩ;
 atongoria ao othe nĩ aremi.
- 16 Andũ a Efiraimu nĩacine nĩ mbaa,
 naguo mũri wao nĩũhoohete,
 maticiaraga maciaro.
 O na mangĩciara ciana-rĩ,
 nĩngooraga ciana icio ciao mendete.”
- 17 Ngai wakwa nĩakamarega,
 nĩgũkorwo matiamwathĩkĩire;
 magaatuĩka andũ a kũũrũrũraga ndũrĩrĩ-inĩ.

10

- 1 Isiraeli aarĩ ta mũthabibũ watheeremaga,
 nake agĩciarĩra maciaro.
 O ũrĩa maciaro make maingĩhaga-rĩ,
 noguo nake aakaga igongona nyingĩ;
 o ũrĩa bũrũri wake wagaacagĩra-rĩ,
 noguo aagemagia mahiga make marĩa maamũre ma kũhooyagwo.
- 2 Ngoro ciao nĩ cia maheeni,
 na rĩu no nginya marĩhio wĩhia wao.
 Jehova nĩakamomora igongona ciao,
 na athũkangie mahiga macio mao maamũre ma kũhooyagwo.
- 3 Ningĩ nĩmakoiga atĩrĩ, “Tũtirĩ na mũthamaki,
 tondũ tũtiigana gũtĩĩa Jehova.
 No o na korwo twarĩ na mũthamaki-rĩ,

- nĩ atĩa angĩahotire gũtwĩkĩra?”
- 4 Meranagĩra ciĩranĩro nyingĩ,
na makehĩta mĩhĩtwa ya maheeni,
na magathondeka irĩkanĩro;
nĩ ũndũ ũcio maciira makunũkaga
ta mahuti marĩ ũrogi marĩa mameraga hianyũ-inĩ.
- 5 Andũ arĩa matũũraga Samaria metangaga
nĩ ũndũ wa mũhianano wa njaũ ĩrĩa ya Bethi-Aveni.
Amu andũ akuo nĩmakamĩcakaĩra,
na noguo athĩnjĩri-ngai a mĩhianano ĩyo mageeka
arĩa makenagĩra riiri wayo,
tondũ nĩyeheretio kuuma kũrĩ o, ĩgathaamĩrio kũndũ kũngĩ.
- 6 Nayo ĩgaatwarwo Ashuri,
ĩtuĩke kĩheo kũrĩ mũthamaki ũcio mũnene.
Efiraimu nĩagaconorithio;
Isiraeli nake nĩagaconoka nĩ ũndũ wa mĩhianano ĩyo yake ya mĩtĩ.
- 7 Samaria na mũthamaki wakuo magaathererio
ta karũhonge karĩ igũrũ wa maaĩ, maniinwo.
- 8 Kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwĩkagĩrwo waganu nĩgũkanangwo,
na nĩkuo kwene wĩhia wa Isiraeli.
Mĩigua na mahiũ ma nyeki-inĩ nĩcio igaakũra kuo,
nacio ihumbĩre igongona ciao.
Nao andũ nĩmakeera irĩma atĩrĩ, “Tũhumbĩrei!”
na macooke meere tũrĩma atĩrĩ, “Tũgwĩrei!”
- 9 “Wee Isiraeli-rĩ, kuuma o matukũ-inĩ ma Gibe
ũtũũrite wĩhagia, na ũguo noguo ũtũũraga.
Githĩ mbaara ndĩakinyĩire eeki ũũru kũu Gibe?
- 10 Rĩrĩa nĩ ngenda, nĩngamaherithia;
ndũrĩrĩ nĩigacookanĩrĩra,
imokĩrĩre nĩguo imoohe imatahe
nĩ ũndũ wa mehia mao kũingĩha.
- 11 Efiraimu nĩ moori menyerie wĩra
ĩrĩa yendete gũkonyora ngano;
nĩ ũndũ ũcio nĩngamĩoha icooki
ngingo-inĩ yayo thaka.
Nĩngatwarithia Efiraimu,
Juda no nginya agaacimba na mũraũ,
nake Jakubu no nginya agaacimba gĩtira.
- 12 Rĩu-rĩ, mwĩhaandĩrei ũhoru wa ũthingu,
nĩguo mwĩgethere maciaro ma wendo ũtathiraga,
na mũciimbe mĩgũnda yanyu ya ngamba;
nĩgũkorwo ihinda nĩ ikinyu rĩa kũrongooria Jehova,
nginya rĩrĩa agooka,
oirie mbura ya ũthingu igũrũ rĩanyu.
- 13 No rĩrĩ, inyuĩ mũhaandĩte waganu,
mũkagetha ũũru;
inyuĩ mũrĩite maciaro ma maheeni.
Tondũ mwĩhokaga hinya wanyu inyuĩ ene,
o na wa njamba cianyu nyingĩ cia ita-rĩ,
- 14 mũrurumo wa mbaara nĩũgokĩrĩra andũ aku.
Nĩ ũndũ ũcio ciikaro ciaku iria nũmu nĩikaanangwo,
o ta ũrĩa Shalimani aanangire Bethi-Arabeli mũthenya ũrĩa wa mbaara,

rĩrĩa manyina ma twana maatungumanirio thĩ hamwe na twana twao.
 15 Ũguo noguo ũgeekwo wee Betheli,
 nĩ ũndũ wa waganu waku mūnene.
 Rĩrĩa mūthenya ũcio ũgaakĩa-rĩ,
 mūthamaki wa Isiraeli nĩakaniinwo biũ.

11

1 “Rĩrĩa Isiraeli aarĩ kaana-rĩ, nĩndamwendete,
 ngĩgĩta mūrũ ũcio wakwa oime bũrũri wa Misiri.
 2 No o ũrĩa ndaakĩragĩrĩria gwĩta Isiraeli,
 noguo maakĩragĩrĩria kũnjũrĩra.
 Nao makĩrutĩra Baali magongona,
 na magĩcinĩra mĩhianano ũbumba.
 3 Nĩ nĩ nĩ ndaarutire andũ a Efraimu gwĩtwara na magũrũ,
 ndĩmanyiitĩte moko;
 no matiigana kũmenya
 atĩ nĩ nĩ ndamahonagia.
 4 Nĩndamatongoragia na mĩkanda ya ũtugi wa ũmũndũ,
 ngamaguucĩrĩria na mĩhĩndo ya wendo;
 ngĩmaruta icooki ngingo,
 na ngĩnamĩrĩra kũmahe irio.
 5 “Githĩ matigagĩcooka o kũu bũrũri wa Misiri,
 o na githĩ matigaathwo nĩ Ashuri,
 tondũ nĩmaregete kwĩrira, manjookerere?
 6 Hiũ cia njora ikaahenũkaga matũũra-inĩ mao manene,
 ikaananga mĩgĩko ya ihingo ciao,
 na ikinyie mĩbango yao mũthia.
 7 Andũ akwa nĩmatuĩte itũa maahuutatĩre.
 O na mangĩgaakaĩra ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno-rĩ,
 ndakamatũgĩria o na atĩa.
 8 “Ndahota atĩa gũgũtirika, wee Efraimu?
 Ndahota atĩa gũkũrekereria, wee Isiraeli?
 Ndahota atĩa gũtũma ũtuĩke ta Adima?
 Ndahota atĩa gũgũtua ta Zeboimu?
 Ngoro yakwa nĩireganĩte na ũhoru ũcio,
 nacio tha ciakwa ciothe nĩciarrahũkĩte.
 9 Ndikamũkinyĩria marakara makwa mahiũ,
 o na kana hũgũkĩre Efraimu ndĩmũniine.
 Nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ Ngai, ndirĩ mũndũ,
 Ngai ũrĩa Mũtheru gatagatĩ-inĩ kanyu.
 Ndigooka kũrĩ we ndĩ na mang’ũrĩ.
 10 Nĩmakarũmĩrĩra Jehova;
 nake nĩakararama ta mũrũũthi.
 Hĩndĩ rĩrĩa akaararama-rĩ,
 ciana ciake nĩigooka ikĩinainaga ciumĩte mwena wa ithũiro.
 11 Igooka ikĩinainaga
 ta nyoni ikiuma bũrũri wa Misiri,
 na ta ndutura ikiuma bũrũri wa Ashuri.
 Nĩngatũma matũũre mĩciĩ-inĩ yao ene,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Mehia ma Isiraeli

12 Efiraimu andigiicĩirie na maheeni,
nyũmba ya Isiraeli ikandigiicĩria na kũheenania.
Nake Juda akaremera Ngai,
o na agookĩrĩra Ūrĩa Mũtheru mwĩhokeku.

12

- 1 Efiraimu arĩaga rũhuho;
ahanyũkagia rũhuho rwa mwena wa irathĩro mũthenya wothe,
na akaingĩhia maheeni na haaro.
Agĩaga na kĩrĩkanĩro na Ashuri,
na agatũmana maguta ma mĩtamaiyũ matwarwo bũrũri wa Misiri.
- 2 Jehova arĩ na thitango ekũrehe ya gũũkĩrĩra Juda;
nĩakaherithia Jakubu kũringana na njĩra ciake,
na amũrihe kũringana na ciĩko ciake.
- 3 Arĩ nda ya nyina nĩanyiitire ndiira ya mũrũ wa nyina;
aatuĩka mũndũ mũgima-rĩ, nĩagianire na Ngai.
- 4 Nĩagianire na mũraika, na akĩmũtooria;
akĩrĩra na akĩmũthaitha amũrathime.
Aamũkorire Betheli na makĩaranĩria nake kũu:
- 5 Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe,
Jehova nĩrĩo rĩitwa rĩake rĩrĩa rĩrĩ ngumo.
- 6 No rĩrĩ, wee no nginya ũcookerere Ngai waku,
na ũtũurie wendo na kĩhooto,
na wetagĩrĩre Ngai waku hĩndĩ ciothe.
- 7 Mwonjorithia ahũthagĩra gĩthimi gĩtarĩ kĩa ma;
endaga kũiya na wara.
- 8 Efiraimu eganaga, akoiga atĩrĩ,
“Nĩ ndĩ mũtongu mũno; nĩ nĩnduĩkĩte gĩtonga.
No o na ndĩ na ũtonga ũcio wothe,
matingĩona waganu kana wĩhia o na ũrĩkũ thĩinĩ wakwa.”
- 9 “Nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu,
ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri;
nĩngatũma mũtũũre hema-inĩ rĩngĩ,
o ta ũrĩa mwatũũraga matukũ-inĩ ma ciathĩ cianyu iria nyamũre.
- 10 Nĩndarĩirie anabii,
ngĩmahe cioneki nyingĩ,
na ngĩheana ngerekano na tũnua twao.”
- 11 Gileadi-rĩ, nĩ kũrĩ waganu?
Andũ akuo nĩ a tũhũ!
Nĩmarutagĩra igongona rĩa ndegwa kũu Giligali?
Igongona ciao igaatuĩka ta hĩba cia mahiga
irĩ mũgũnda-inĩ mũciimbe.
- 12 Jakubu nĩorĩire bũrũri wa Aramu;
Isiraeli aatungatire nĩguo egĩre na mũtumia,
na nĩgeetha amũgũre-rĩ, aarĩithirie ng’ondũ.
- 13 Jehova aahũthĩrĩre mũnabii kũruta Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri,
na akĩmũmenyerera na guoko kwa mũnabii.
- 14 No Efiraimu nĩatũmĩte Jehova arakare mũno.

Mwathani wake nāgatūma acookererwo nĩ ihĩtia rĩake rĩa ũiti wa thakame,
na amũrihe nĩ ũndũ wa rĩmena rwake.

13

Marakara ma Jehova ma Gũũkĩrĩra Isiraeli

- ¹ Efiraimu-rĩ, aaragia andũ makainaina;
aarĩ mūtũgĩrie thĩinĩ wa Isiraeli.
No rĩrĩ, nĩehirie nĩ ũndũ wa kũhooya Baali, nake agĩkua.
- ² Na rĩrĩ, rĩu no gũkĩrĩrĩria makĩragĩrĩria kwĩhia;
methondekagĩra mĩhianano yao ene na betha ciao,
mĩhianano ĩthondeketwo na ũũgĩ mũingĩ,
yothe ĩrĩ wĩra wa mabundi.
Kwĩragwo atĩrĩ, ũhoru wa andũ aya,
“Marutaga andũ magongona,
na makamumunya mĩhianano ya njaũ.”
- ³ Nĩ ũndũ ũcio makahaana ta kĩbii kĩa rũciinĩ,
na ta ime rĩa kĩrooko rĩrĩa rĩcookaga gũthira,
na ta mũũngũ ũrĩa ũmbũragwo kuuma kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano,
o na ta ndogo ĩgĩtoga yumĩire ndirica-inĩ.
- ⁴ “No rĩrĩ, niĩ nĩ niĩ Jehova Ngai wanyu,
ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri.
Ndũkanetĩkie atĩ nĩ kũrĩ Ngai ũngĩ tiga niĩ,
na gũtirĩ Mũhonokia ũngĩ tiga niĩ.
- ⁵ Nĩ niĩ ndaakũmenyagĩrĩra werũ-inĩ,
kũu bũrũri-inĩ ũrĩ ũrugarĩ mũingĩ.
- ⁶ Rĩrĩa ndamaheire irio, nĩmahũũnire;
na rĩrĩa maahũũnire, magĩtĩia;
magĩcooka makĩriganĩrwo nĩ niĩ.
- ⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngaamahithũkĩra ta mũrũũthi,
na ndĩmehithĩre njĩra-inĩ ta ngarĩ.
- ⁸ O ta ũrĩa nduba ĩikaga rĩrĩa ĩtunyĩtwo twana twayo-rĩ,
ngaamatharĩkĩra na ndĩmatarũrange.
Ngaamarĩa ta mũrũũthi,
ndĩmatambuure o ta ũrĩa nyamũ ya gĩthaka ĩikaga.
- ⁹ “Wee Isiraeli-rĩ, ũrĩ mwanange,
nĩ ũndũ nĩũnjũkĩrĩire, ũgookĩrĩra mũteithia waku.
- ¹⁰ Mũthamaki waku akĩrĩ ha, atĩ nĩguo akũhonokie?
Aathani aku a matũũra maku mothe marĩ ha,
o arĩa woigire atĩrĩ,
‘He mũthamaki, na ũhe anene?’
- ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio, ndaakũheire mũthamaki ndakarĩte,
na ngĩcooka ngĩmweheria ndĩ na mang’ũrĩ.
- ¹² Wĩhia wa Efiraimu nĩmũige,
mehia make nĩmandĩkĩtwo makaigwo.
- ¹³ Ruo ta rwa mĩtumia ũkũrũmwo nĩrũramũnyiita,
nowe nĩ mwana ũtarĩ na ũũgĩ;
ihinda rĩakinya-rĩ,
akarega gũikũrũka nĩguo aciarwo.

14 “Nĩngamahonokia kuuma kũrĩ hinya wa mbĩrĩra;
 nĩngamakũũra kuuma kũrĩ gĩkuũ.
 Wee gĩkuũ-rĩ, mũthiro yaku ĩrĩ ha?
 Wee mbĩrĩra-rĩ, kũniinana gwaku gũkĩrĩ ha?

“Ndikaiguanĩra tha,
 15 o na angĩkaagaacĩra arĩ gatagatĩ-inĩ ka ariũ a ithe.
 Rũhuho rwa mwena wa irathĩro ruumĩte harĩ Jehova nĩrũgooka,
 rũhurutanĩte kuuma werũ-inĩ;
 nariĩ itherũkĩro riake riã maaĩ rikooma,
 nakiĩ gĩthima gĩake kĩhũe.
 Nyũmba yake ya mũthiithũ
 nĩngatahwo indo ciayo ciothe cia goro.
 16 Andũ a Samaria no nginya marĩhio wĩhia wao,
 nĩ tondũ nĩmaremeire Ngai wao.
 Nao nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora;
 natuo tũkenge twao tũgaatungumanio thĩ,
 na atumia ao arĩa marĩ na nda itarũrwo.”

14

Kwĩrira kũrĩa Kũrehaga Kĩrathimo

1 Wee Isiraeli-rĩ, cookerera Jehova Ngai waku.
 Mehia maku nĩmo makũgũithĩtie!
 2 Thiĩ na ciugo ũcookerere Jehova,
 ũmwĩre atĩrĩ,
 “Tũrekere mehia maitũ mothe,
 na ũtwamũkĩre na wega waku,
 nĩguo tũhote gũkũrutĩra igongona riã gũkũgocca na mĩromo iitũ.
 3 Ashuri ndangĩhota gũtũhonokia;
 tũtikũhaica mbarathi cia ita.
 Tũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ tũgaacooka
 gwĩta kĩrĩa tũthondekete na moko maitũ ‘ngai ciitũ,’
 nĩgũkorwo thĩinĩ waku ciana cia ngoriai nĩciiguagĩrwo tha.”
 4 “Nĩngamahonia kũrĩa maanoora njĩra,
 na ndĩmende ndĩyendeire;
 nĩgũkorwo marakara makwa nĩmamehereire.
 5 Ngaatuĩka ta ime harĩ Isiraeli;
 nake akaarirũka ta gĩtoka.
 Agaikũrũkia mĩri yake
 ehaande o ta mĩtarakwa ya Lebanoni.
 6 Thuuna ciake nĩigakũra.
 ũthaka wake ũgaatuĩka ta wa mũtĩ wa mũtamaiyũ,
 nago mũtararĩko wake ũtuĩke ta mũtarakwa wa Lebanoni.
 7 Andũ nĩmagatũũra rĩngĩ kĩĩruru-inĩ gĩake.
 Nake akaarura ta ngano.
 Akaarirũka ta mũthabibũ,
 nayo ngumo yake ĩtuĩke ta ya ndibei ya kuuma Lebanoni.
 8 Wee Efiraimu, ndĩ na ũhoru ũngĩ ũrĩkũ na mĩhianano ya kũhooywo?
 Nĩngamũcookeria ũhoru na ndĩmũmenyerere.
 Haana ta mũkarakaba mũruru;
 gũciara gwaku kuumaga harĩ niĩ.”

⁹ Nũũ mũũgĩ? Ũcio nĩakamenya maũndũ macio.
Nũũ ũkũũranaga maũndũ? Ũcio nĩakamamenya.
Njĩra cia Jehova nĩ njagĩrĩru;
arĩa athingu nĩcio mathiiagĩra,
no arĩa aremi mahĩngagwo marĩ o njĩra-inĩ icio.

JOELI

¹ Īno nīyo ndūmīriri ya Jehova, ĩrĩa yakinyĩrĩire Joeli mūrũ wa Pethueli.

Gũtharĩkĩrwo nĩ Ngigĩ

² Ta iguai ũhoru, inyuĩ athuuri;
o na inyuĩ inyuothe arĩa mūtũũraga bũrũri ũyũ thikĩrĩriai.
Kũrĩ gwekĩka ũndũ ta ũyũ matukũ-inĩ manyu,
o na kana matukũ-inĩ ma maithe manyu ma tene?
³ Heei ciana cianyu ũhoru ũcio,
na mũreke ciana cianyu ciĩre ciana ciacio,
nacio ciana ciacio ikeera rũciaro rũrĩa rũkaarũmĩrĩra.
⁴ Kĩndũ kĩrĩa gĩtigĩtio nĩ mũrumbĩ wa ngigĩ-rĩ,
nĩkĩrĩtwo nĩ ngigĩ iria nene;
kĩrĩa gĩtigĩtio nĩ ngigĩ iria nene-rĩ,
nĩkĩrĩtwo nĩ itono;
kĩrĩa itono icio itigĩtie-rĩ,
nĩkĩrĩtwo nĩ ngigĩ ingĩ.

⁵ Arahũkai, inyuĩ arĩũ aya mũrĩre!
Girĩkai, inyuothe anyui a ndibei;
girĩkai nĩ ũndũ wa ndibei ya mũhihano,
nĩgũkorwo nĩhurĩtio kuuma tũnua-inĩ twanyu.
⁶ Harĩ rũrĩrĩ rũtharĩkĩire bũrũri wakwa,
rũrĩrĩ rũrĩ hinya na rũtangĩtarĩka;
rũrĩ na magego mahaana ta ma mũrũũthi,
magego manene ta ma mũrũũthi wa mũgoma.
⁷ Nĩ rwanangĩte mĩthabibũ yakwa,
na rũgathũkia mĩkũyũ yakwa.
Nĩrũmĩũnrĩte makoni rũkamate,
rũgatiga hongge ciayo irĩ nyũnũre.

⁸ Cakayai ta mũirĩtu gathirange ehumbĩte nguo ya ikũnia,
akĩrĩrĩra mũthuuriwe wa wĩthĩ wake.
⁹ Maruta ma ngano, o na maruta ma kũnyuuo
nĩmatigĩte kũrehwo nyũmba-inĩ ya Jehova.
Athĩnjĩri-Ngai nĩmaracakaya,
o acio matungatagĩra Jehova.

¹⁰ Mĩgũnda nĩmĩthũkie,
nayo thĩ ĩkooma;
ngano nĩnyanange,
ndibei ya mũhihano nĩnĩarĩte,
o namo maguta magathira.

¹¹ Ūrwoi nĩ hinya, inyuĩ arĩmi,
na mũgirĩke, inyuĩ arĩa mũkũragia mĩthabibũ;
mũwĩthikĩrei nĩ ũndũ wa ngano na cairi,
tondũ magetha ma mĩgũnda nĩmanangĩtwo.

¹² Mĩthabibũ nĩyũmĩte,
nayo mĩkũyũ ĩkahooha;
mĩkomamanga, na mĩtende, na mĩcungwa:
ĩ, mĩtĩ yothe ya mũgũnda nĩyũmĩte.

Ti-itherũ gĩkeno kĩa andũ a thĩ nĩgĩthirĩte.

Andũ kwĩrwo Meerire

¹³ Mwĩhumbei nguo cia makũnia, inyuĩ athĩnjĩri-Ngai, na mũcaka; girĩkai, inyuĩ mũtungataga kĩgongona-inĩ.

Ũkai, mũraare mwĩhumbĩte nguo cia makũnia, inyuĩ mũtungatagĩra Ngai wakwa; nĩgũkorwo maruta ma ngano, na maruta ma kũnyuuo-rĩ, nĩmagĩte gũtwarwo nyũmba-inĩ ya Ngai wanyu.

¹⁴ Anĩrĩrai gĩathĩ kĩamũre gĩa kwĩhinga kũrĩa irio; ĩtanai kũngano gĩtheru.

Tũmanĩrai athuuri na andũ arĩa othe matũũraga bũrũri ũyũ moke nyũmba ya Jehova Ngai wanyu, nĩguo mũkaire Jehova.

¹⁵ Wũi, kaĩ mũthenya ũcio ũrĩ na haaro-ĩ! Nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova* ũrĩ hakuhĩ; mũthenya ũcio ũgooka ta mwanangĩko uumĩte kũrĩ Mwene-Hinya-Wothe.

¹⁶ Githĩ irio itithirĩte o tũkĩonagĩra na maitho maitũ: gĩkeno na gũcanjamũka igathira kuuma kũu nyũmba ya Ngai witũ?

¹⁷ Mbeũ nĩkũbutha irabuthĩra tĩiri-inĩ kũrĩa ihaandĩtwo. Nyũmba cia kũigwo indo nĩnyanange, namo makũmbĩ ma irio makamomorwo, nĩgũkorwo ngano nĩyũmĩte.

¹⁸ Kaĩ ng'ombe nĩcaaĩte-ĩ. Ndũũru cia ng'ombe iroorũũra o ũguo, tondũ itirĩ na gwa kũrĩithio; o nacio ndũũru cia ng'ondũ nĩirathĩnĩka.

¹⁹ Wee Jehova, nĩwe ndĩrakaĩra, nĩgũkorwo mwaki nĩũniĩte ũrĩithio wa werũ-inĩ, nacio nĩnĩmbĩ igacina mĩtĩ yothe ya gĩthaka.

²⁰ O na nyamũ cia gĩthaka nĩirakwanĩra; tũrũũ nĩtũhwĩte, nãguo mwaki nĩũniĩte ũrĩithio wa werũ-inĩ.

2

Mbũtũ ya Ngigĩ

¹ Huhai karumbeta kũu Zayuni, na muuge mbu kũu kĩrĩma-inĩ gĩakwa gĩtheru! Andũ arĩa othe matũũraga bũrũri ũyũ nĩmainaine, nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova nĩũrooka.

Mũthenya ũcio nĩ ta mũkinyu:

² nĩ mũthenya wa nduma na wa mairia, mũthenya wa matu na nduma ndumanu.

* **1:15** Mũthenya wa Jehova nĩ mũthenya ũrĩa Ngai agatoria thũ ciake, na rĩmwe ũtũmagĩrwo kuuga mũthenya ũrĩa Kristũ agaacooka thĩ.

Mbūtũ nene na ĩrĩ hinya ya ngigĩ nĩroka
 ta ruoro rūgĩtema irĩma-inĩ,
 na gũtirĩ kwagĩa ĩngĩ tayo kuuma tene,
 na gũtikagĩa ĩngĩ tayo matukũ marĩa magooka.

³ Mbere yacio nĩ mwaki wa kũniina,
 na thuutha wacio nĩ rūrĩrĩmbĩ rūracina bũrũri.
 Bũrũri ũrĩa ũrĩ mbere yacio ũhaana ta mũgũnda wa Edeni,
 no thuutha wacio ũgaatigwo ũhaana ta werũ mwanangĩku:
 gũtirĩ kĩndũ kĩngĩhonokia harĩ cio.
⁴ Mũhianĩre wacio nĩ ta wa mbarathi cia ita;
 ihanyũkaga ta thigari ihaicĩte mbarathi.
⁵ ĩrĩ na mũrurumo ta wa ngaari cia ita;
 irũgaga tũcũmbĩrĩ twa irĩma
 ta mwaki ũracarĩka ũgĩcina itira cia ngano,
 ihaana ta mbūtũ ya ita ĩrĩ hinya ĩthagathagĩtwo nĩ ũndũ wa mbaara.

⁶ Na rĩrĩa cionwo-rĩ, ndũrĩrĩ nĩnyiiitagwo nĩ ruo rūnene;
 andũ othe magatukia ithiithi.

⁷ Itharĩkagĩra ta njamba cia ita;
 ihaicaga thingo ta thigari.

Ithiiaga ciothe na mĩhari,
 itekũhĩtia kũrĩa cierekeire.

⁸ Itihatĩkanaga ĩmwe na ĩrĩa ĩngĩ;
 o ĩmwe ĩthiiaga yerekeire mbere.

Itoonyaga kũrĩa kũgitĩre,
 gũtirĩ kĩndũ kĩngĩcigiria.

⁹ Iguthũkagĩra itũũra inene,
 igateng'erera rūthingo-inĩ.

Ikahaica, igatoonya nyũmba,
 igatoonyera ndirica ta aici.

¹⁰ Thĩ ĩthingithaga mbere yacio,
 na igũrũ rĩkainaina,
 riũa na mweri ikagĩa nduma,
 na njata igatiga kwara.

¹¹ Jehova araruruma ta ngwa
 atongoretie ita;
 thigari ciake itingĩtarĩka,
 arĩa maathĩkagĩra watho wake marĩ hinya.
 Mũthenya wa Jehova nĩ mũnene,
 na nĩ wa gwĩtigĩrwo.
 Nũũ ũngĩkihota kũwĩtiiria?

Tembũrangai Ngoro Cianyu

¹² Jehova aroiga atĩrĩ,
 "O na rĩu-rĩ, njokererai na ngoro cianyu ciothe,
 mwĩhingĩte kũrĩa irio, mũkĩrĩraga na mũgĩcakayaga."

¹³ Tembũrangai ngoro cianyu
 no ti nguo cianyu.
 Cookerera Jehova Ngai wanyu,
 nĩgũkorwo nĩ mūtugi na nĩ mũigua-tha,

ndahiũhaga kũrakara, na aiyũrĩtwo nĩ wendo,
na nĩericũkagwo, akaaga gwĩka andũ ũũru.

14 Nũũ ũngĩmenya? Hihi no agarũrũke na aigue tha,
atige atũrathima:

atũhe indo iria irutagwo magongona ma mũtu,
na iria irutagwo magongona ma kũnyuuo,
cia kũrutĩrwo Jehova Ngai wanyu.

15 Huhai karumbeta kũu Zayuni,
anĩrĩrai gĩathĩ kĩamũre gĩa kwĩhinga kũrĩa irio,
ĩtanai kĩũngano gĩtheru.

16 Cookanĩrĩriai andũ,
amũrai kĩũngano kũu;
rehei athuuri hamwe,
na mũcookanĩrĩrie ciana, o na tũkenge tũrĩa tũronga.
Mũhikania nĩoime kanyũmba gake,
nake mũhiki nĩoime kĩrĩrĩ gĩake.

17 Athĩnjĩri-Ngai, arĩa matungataga mbere ya Jehova,
nĩmarĩrĩre gatagatĩ ga gĩthaku kĩa Hekarũ na kĩgongona.
Nĩmoige atĩrĩ, “Kĩhonokie andũ aku, Wee Jehova.
Ndũkareke igai rĩaku rĩtuĩke kĩndũ gĩa kũnyũrũrio,
kana tuunagwo thimo gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ.
Nĩ kũ kĩngĩtũma ndũrĩrĩ ciũranagie atĩrĩ,
‘Kaĩ Ngai wao akĩrĩ ha?’ ”

Icookia rĩa Jehova

18 Ningĩ Jehova nĩakaigua ũiru nĩ ũndũ wa bũrũri wake,
na aiguĩre andũ ake tha.

19 Jehova nĩakamacookeria atĩrĩ:
“Nĩngũmũrehithĩria ngano, na ndibei ya mũhihano, na maguta,
indo cia kũmũigana biũ;
na ndigacooka kũreka mũtuĩke
kĩndũ gĩa kũnyũrũrio nĩ ndũrĩrĩ rĩngĩ.

20 “Nĩngaingata mbũtũ ĩyo ya ita ya kuuma gathigathini ĩthiĩ kũraya na
inyũ,
ndĩmĩtĩndĩkĩrĩrie bũrũri mũũmũ na mũhĩnju, ũtangĩgĩa irio.
Mbũtũ yao ĩrĩa ĩtoongoretie ndĩmĩtĩrĩre iria-inĩ rĩa mwena wa irathĩro,
na ĩrĩa ĩrĩ thuutha ndĩmĩtĩrĩre iria-inĩ rĩa mwena wa ithũiro.
Nakĩo kĩheera gĩa ciimba ciayo kĩambate na igũrũ;
mũnungo wayo naguo ũiguĩke.”

Ti-itherũ nĩekĩte maũndũ manene.

21 Wee bũrũri, tiga gwĩtigĩra;
kena na ũcanjamũke.

Ti-itherũ Jehova nĩekĩte maũndũ manene.

22 Inyuĩ nyamũ cia gĩthaka, tigai gwĩtigĩra,
nĩgũkorwo ũrĩithio wa werũ-inĩ nĩũramera nyeki.
Mĩtĩ nĩraciara maciaro mayo,
nayo mĩkũyũ na mĩthabibũ ĩgaciara mũno.

23 Inyuĩ andũ a Zayuni, canjamũkai,
mũkenere Jehova Ngai wanyu,
nĩgũkorwo nĩamũheete mbura ya mbere

nĩ ũndũ wa ũthingu wake.
 Nĩamuurĩirie mbura nyingĩ
 ya mbere na ya thuutha, o ta mbere.
 24 Nacio ihuhĩro cia ngano nĩikaiyũra ngano;
 mĩtũngi nayo nĩikaiyũrĩra
 ndibei ya mũhahano na maguta.

25 “Nĩngamũrĩha mĩaka ĩrĩa yothe irio cianyu ciarĩirwo nĩ ngigĩ:
 ngigĩ iria nene, na itono cia ngigĩ,
 na ngigĩ iria ingĩ, na mĩrumbĩ ya ngigĩ;
 icio nĩ mbũtũ ciakwa nene cia ĩta iria ndaatũmĩte thĩinĩ wanyu.
 26 Nĩmũkagĩa na irio nyingĩ cia kũrĩa, o nginya mũhũũne,
 na inyuĩ nĩmũkagoocaga rĩitwa rĩa Jehova Ngai wanyu,
 ũrĩa ũmwĩkĩire maũndũ ma magegania;
 andũ akwa matigacooka gũconorithio rĩngĩ.
 27 Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ ndĩ thĩinĩ wa Isiraeli,
 na atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu,
 na atĩ gũtirĩ ũngĩ;
 andũ akwa matigacooka gũconorithio rĩngĩ.

Mũthenya wa Jehova

28 “Na thuutha wa maũndũ macio-rĩ,
 nĩngaitĩrĩria andũ othe Roho wakwa.
 Ariũ anyu na airĩtu anyu nĩmakarathaga mohoro,
 nao athuuri anyu nĩmakarootaga irooto,
 nao aanake anyu monage cioneki.
 29 O na ningĩ ndungata ciakwa cia arũme, na cia andũ-a-nja,
 nĩngacitĩrĩria Roho wakwa matukũ-inĩ macio.
 30 Nĩngonania morirũ kũu igũrũ, o na gũkũ thĩ,
 namo nĩ ma thakame, na ma mwaki,
 o na ma ndogo ĩkwambata na igũrũ.
 31 Riũa nĩrĩkagarũrwo rĩtuĩke nduma,
 nago mweri ũtuĩke ta thakame,
 mbere ya mũthenya ũcio mũnene na wa kũmakania wa Jehova
 ũtanakinya.
 32 Na nĩgũgakinya atĩrĩ,
 atĩ mũndũ o wothe ũgaakaĩra rĩitwa rĩa Jehova nĩakahonoka;
 nĩgũkorwo kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni na Jerusalemu
 nĩgũgakorwo na ũhonokio,
 o ta ũrĩa Jehova oigĩte,
 atĩ gatagatĩ-inĩ ka matigari
 nĩgũgakorwo na arĩa Jehova eĩtĩire.

3

Ndũrĩrĩ Gũtuĩrwo Ciira

1 “Matukũ-inĩ macio, na ihinda rĩu,
 rĩrĩa ngaacookeria Juda na Jerusalemu ũgaacĩru wacio-rĩ,
 2 nĩngacookanĩrĩria ndũrĩrĩ ciothe,
 na ndĩciikũrũkie nginya Gĩtuamba kĩa Jehoshafatu.*
 Kũu nĩkuo ngaamatuĩra ciira ũkoniĩ igai rĩakwa,

* 3:2 Rĩitwa Jehoshafatu nĩ kuuga “Jehova nĩwe mũtuanĩri ciira”; Gĩtuamba kĩa Jehoshafatu no kĩo gĩitagwo gĩtuamba gĩa ituĩro (3:14).

nĩo andũ akwa a Isiraeli,
nĩgũkorwo nĩmahurunjire andũ akwa ndũrĩrĩ-inĩ,
na makĩgayana bũrũri wakwa.

³ Nĩmacuukĩire andũ akwa mĩtĩ.
Maaheanire tũmwana twao tũrĩ irĩhi kũrĩ maraya;
na makĩendia airĩtu ndibei
nĩguo mamĩnyue.

⁴ “Na rĩrĩ, nĩ kĩi mũranjũria, inyuĩ Turo na Sidoni o na inyuĩ ng’ongo
ciothe cia Filistia? Anga nĩmũkwĩrĩhĩria ũndũ ndanamwĩka? Akorwo
nĩmũkwĩrĩhĩria-rĩ, na nĩi nĩngatũma mũcookererwo nĩ kwĩrĩhĩria kũu
kwanyu o narua na ihenya.

⁵ Nĩgũkorwo nĩmuoire betha na thahabu ciakwa, na mũgĩkuua
mĩthiithũ ya indo ciakwa iria njega mũno mũgĩcitwara hekarũ-inĩ cianyu.

⁶ Nĩmwendirie andũ a Juda na a Jerusalemu kũrĩ Ayunani nĩguo
mũmatware kũndũ kũraya na bũrũri wao.

⁷ “Atĩrĩrĩ, nĩngũmarahũra moime kũndũ kũrĩa guothe mwamendirie, na
nĩngamũcookereria ũndũ ũcio mwĩkĩte.

⁸ Nĩi nĩngendia ariũ anyu na airĩtu anyu kũrĩ andũ a Juda, nao
mamenderie andũ a Sheba, rũrĩrĩ rwa kũraya mũno.” Nĩ Jehova warĩtie
ũndũ ũcio.

⁹ Hunjanĩriai ũhoru ũyũ ndũrĩrĩ-inĩ:

Mwĩhaarĩriei gũthiĩ mbaara-inĩ!

Arahũrai njamba cia ita!

Andũ othe a ita nĩmakuhĩrĩrie, matharĩkĩre.

¹⁰ Turai mĩraũ yanyu ĩtuĩke hiũ cia njora,
o nacio hiũ cianyu cia gũceeha mĩtĩ ĩtuĩke matimũ.
Mũndũ ũrĩa ũtarĩ hinya nĩoige atĩrĩ,
“Nĩi ndĩ na hinya!”

¹¹ Ũkai na ihenya, inyuĩ ndũrĩrĩ cia kũndũ guothe,
mũngane, mwĩcookanĩrĩrie hamwe.

Wee Jehova, tũma njamba ciaku cia ita ciikũrũke kuo.

¹² “Ndũrĩrĩ nĩciarrahũrwo;
nĩcithiĩ Gĩtuamba kĩa Jehoshafatu,
nĩgũkorwo kũu nĩkuo ngaikarĩra gĩtĩ,
ndũire ndũrĩrĩ ciothe cia mĩena yothe ciira.

¹³ Hiũria-i rũhiũ rwa kũgetha,
nĩgũkorwo magetha nĩ makinyu.

Ũkai, rangĩrĩriai thabibũ,
nĩgũkorwo kĩhihĩro kĩa ndibei nĩkĩiyũru,
na mĩtũngi ĩkaiyũra, ĩgaitĩkĩrĩra thĩ:
ũguo noguo waganu wao ũnenehete!”

¹⁴ Gũgaakorwo irĩndĩ na irĩndĩ,
kũu gĩtuamba gĩa ĩtuĩro!
Nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova
wa gũkinya kũu gĩtuamba gĩa ĩtuĩro ũrĩ hakuhĩ.

¹⁵ Riũa na mweri nĩikaagĩa nduma,
nacio njata itigacooka kwara rĩngĩ.

¹⁶ Jehova nĩakararama arĩ kũu Zayuni
na arurume ta ngwa arĩ Jerusalemu;

thĩ na igũrũ nĩikainaina.

No rĩrĩ, Jehova nĩwe ũgaatuĩka rĩũrĩro rĩa andũ ake,
na atuĩke kũhitho kĩrũmu kĩa andũ a Isiraeli.

Irathimo cia Andũ a Ngai

- 17 “Hĩndĩ ĩyo nĩguo mũkaamenya atĩ niĩ, Jehova Ngai wanyu,
ndũũraga Zayuni, kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩrĩa gĩtheru.
Narĩo itũũra rĩa Jerusalemu rĩgaakorwo rĩrĩ rĩamũre;
gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ andũ a kũngĩ magaacooka kũrĩtharĩkĩra.
- 18 “Mũthenya ũcio-rĩ, irĩma-inĩ nĩgũgatataga ndibei ya mũhihano,
na tũrĩma-inĩ nĩgũgathereraga iria,
natuo tũrũũ tuothe twa Juda nĩtũgathereraga maaĩ.
Nakuo nyũmba ya Jehova nĩgũgakunũka gĩthima,
na maaĩ makĩo maikũrũkage o kũu Gĩtuamba gĩa Shitimu.
- 19 No bũrũri wa Misiri nĩgũkĩra ũgaakira ihooru,
nakuo Edomu gũtuĩke werũ ũtarĩ kĩndũ,
nĩ ũndũ wa maũndũ ma ũhinya marĩa meekire andũ a Juda,
ma gũitithia thakame ĩtarĩ na ũũru kũu bũrũri wao.
- 20 Juda gũgaatũũrwo tene na tene,
nakuo Jerusalemu gũtũũrwo njjarwa na njjarwa.
- 21 Wĩhia wao wa ũiti wa thakame,
ũcio itarĩ ndaamarekera-rĩ, nĩngamarekera.”

Jehova atũũraga Zayuni!

AMOSI

¹ Ũyũ nĩguo ũhoro wa Amosi, ũmwe wa arĩithi arĩa maarĩithagia Tekoa,* wa ũndũ ũrĩa onire ũkonĩĩ Isiraeli mĩaka ĩĩrĩ mbere ya gĩthingithia, hĩndĩ ĩrĩa Uzia aarĩ mũthamaki wa Juda nake Jeroboamu mũrũ wa Joashu aarĩ mũthamaki wa Isiraeli.

² Oigire atĩrĩ:

“Jehova araramaga arĩ Zayuni,
na akaruruma arĩ Jerusalemu;
ũrĩithio wa arĩithi a mbũri nĩũkooma,
nako gacũmbĩrĩ ga Karimeli kahohe.”

Ituĩro rĩa Cũra kũrĩ Andũ arĩa Mariganĩtie na Isiraeli

³ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Dameski, o na mana-rĩ,
nĩ ndikahũndũra mang’ũrĩ makwa.

Tondũ nĩahũũrĩre Gileadi na ibũi
ĩrĩ na magego ma kĩgera,

⁴ nĩngaitĩrĩria nyũmba ya Hazaeli mwaki
ũrĩa ũgaacina cĩhitho iria nũmu cia Beni-Hadadi.

⁵ Nĩngoinanga kĩhingo kĩa Dameski;
nĩngananga mũthamaki ũrĩa ũtũũraga Gĩtuamba kĩa Aveni,
na niine ũrĩa ũnyitĩte njũgũma ya wathani kũu Bethi-Edeni.

Andũ a Suriata nĩmagatahwo matwarwo Kiri,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Gaza,† o na mana-rĩ,
nĩ ndikahũndũra mang’ũrĩ makwa.

Tondũ nĩanyiitire kĩrĩndĩ gĩothe mĩgwate,
agĩkĩendia kũu Edomu.

⁷ Nĩngaitĩrĩria thingo cia Gaza mwaki
ũrĩa ũgaacina cĩhitho iria nũmu ciakuo.

⁸ Nĩngananga mũthamaki wa Ashidodi,
na niine ũrĩa ũnyitĩte njũgũma ya wathani kũu Ashikeloni.

Guoko gwakwa nĩgũgokĩrĩra Ekironi,
o nginya hĩndĩ ĩrĩa Mũfilisti wa mũthia agaakua,
ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

⁹ Ningĩ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Turo, o na mana-rĩ,
nĩ ndikahũndũra mang’ũrĩ makwa.

Tondũ nĩendirie kĩrĩndĩ gĩothe kĩa mĩgwate kũu Edomu,
akĩaga gũtĩia kĩrĩkanĩro kĩa ũiguano kĩa ariũ a ithe.

¹⁰ Nĩngaitĩrĩria thingo cia Turo mwaki
ũrĩa ũgaacina cĩhitho iria nũmu ciakuo.”

¹¹ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Edomu, o na mana-rĩ,
nĩ ndikahũndũra mang’ũrĩ makwa.

Tondũ nĩateng’eririe mũrũ wa nyina na rũhiũ rwa njora,

* **1:1** Tekoa rĩarĩ itũũra rĩa Juda, gũthini wa itũũra rĩa Bethlehemu. † **1:6** Gaza rĩarĩ itũũra rĩmwe rĩa bata rĩa matũũra matano ma Afilisti, hamwe na matũũra ma Ashidodi, na Ashikeloni, na Ekironi, o na Gathu.

atarĩ na tha,
 tondũ marakara make mahiũ matiathiraga,
 na mang'ũrĩ make makĩrĩrĩmbũka matekũhoreka,

¹² nĩngaitĩrĩria Temani mwaki
 ũrĩa ũgaacina ciĩhitho iria nũmu cia Bozara.”

¹³ Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Amoni, o na mana-rĩ,
 nĩ ndikahũndũra mang'ũrĩ makwa.
 Tondũ nĩatarũrire nda cia andũ-a-nja a Gileadi arĩa maarĩ na nda,
 nĩgeetha aaramie mĩhaka ya gwake.

¹⁴ Nĩngaitĩrĩria thingo cia Raba mwaki
 ũrĩa ũgaacina ciĩhitho iria nũmu ciakuo,
 gatagatĩ-inĩ ka mbugĩrĩrio ya mbaara mũthenya ũcio wa mbaara,
 ũhaana ta rũhuho rũnene mũthenya wa kĩhuhũkanio.

¹⁵ Mũthamaki wakuo nĩagatahwo, athaamio,
 we mwene, hamwe na anene ake,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

2

¹ Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Moabi, o na mana-rĩ,
 nĩ ndikahũndũra mang'ũrĩ makwa.
 Tondũ nĩacinire mahĩndĩ ma mũthamaki wa Edomu,
 magĩtuĩka ta coka,

² nĩngaitĩrĩria Moabi mwaki
 ũrĩa ũgaacina ciĩhitho iria nũmu cia Keriothu.
 Moabi nĩakagũa thĩ na mũrurumo mũnene,
 gatagatĩ-inĩ ka mbugĩrĩrio ya mbaara,
 na kũhuhwo kwa mũgambo wa karumbeta.

³ Nĩngananga mwathi wakuo,
 na njũrage anene ake othe hamwe nake,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Juda, o na mana-rĩ,
 nĩ ndikahũndũra mang'ũrĩ makwa.
 Tondũ nĩmaregete watho wa Jehova,
 na makaaga kũrũmia irĩra ciake cia watho wa kũrũmĩrĩrwo,
 tondũ nĩmahĩtithĩtio nĩ ngai cia maheeni,
 ngai iria maithe mao ma tene maarũmagĩrĩra.

⁵ Nĩngaitĩrĩria Juda mwaki
 ũrĩa ũgaacina ciĩhitho iria nũmu cia Jerusalemu.”

Isiraeli Gĩtuĩrwo Ciira

⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Isiraeli, o na mana-rĩ,
 nĩ ndikahũndũra mang'ũrĩ makwa.
 Mendagia andũ arĩa athingu betha,
 na arĩa abatari-rĩ, makamendia nyamũga igĩrĩ.

⁷ Marangagĩrĩria mĩtwe ya arĩa athĩni
 taarĩ rũkũngũ rwa thĩ,
 na makaagithia kĩhooto arĩa ahinyĩrĩrie.

- Mündũ na ithe makomaga na mũirĩtu ũmwe,
nĩ ũndũ ũcio magathaahia rĩtwa rĩakwa itheru.
- 8 Makomaga harĩa hothe harĩ na kĩgongona,
magakomera nguo iria irutĩtwo irũgamĩrĩre thiirĩ.*
Kũu thĩinĩ wa nyũmba ya ngai yao,
nĩkuo manyuuagĩra ndibei irĩa irutĩtwo ya ndooco.
- 9 “Nĩndanangire Aamori mehere mbere yao,
o na gũtuĩka maarĩ araihu ta mĩtĩ ya mĩtarakwa,
na marĩ na hinya ta mĩtĩ ya mĩgandi.
Nĩndanangire matunda make kuuma na igũrũ,
na ngĩananga mĩri yake kuuma na thĩ.
- 10 “Ndakwambatirie ngĩkũruta bũrũri wa Misiri,
na ngĩgũtongoria mĩaka mĩrongo ĩna kũu werũ-inĩ,
nĩguo ngũhe bũrũri wa Aamori.
- 11 Ningĩ nĩndarahũrire anabii kuuma kũrĩ ariũ aku,
na ngĩarahũra Anaziri kuuma kũrĩ aanake aku.
Githĩ ũcio ti ũhoru wa ma, inyuĩ andũ a Isiraeli?”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 12 “No inyuĩ nĩmwaheire Anaziri ndibei manyue,
na mũgĩatha anabii matikanarathe ũndũ.
- 13 “Na rĩrĩ, nĩ nĩngamũhehenja
o ta ũrĩa ngaari ĩiyũrĩte ngano ĩhehenjaga.
- 14 Mündũ ũrĩa ũrĩ ihenya ndakahota kwĩhonokia.
Ũrĩa ũrĩ hinya ndagateithio nĩ hinya ũcio wake,
nayo njamba ya ita ndĩkahonokia muoyo wayo.
- 15 Mũrathi na mĩguĩ ndakeyũmĩrĩria,
na mũthigari ũrĩa ũhiũkaga ndakahota kũũra,
na ũrĩa ũhaicĩte mbarathi ndakahonokia muoyo wake.
- 16 O nacio njamba cia ita iria nyũmĩrĩru mũno,
ikoora irĩ njaga mũthenya ũcio,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

3

Aira Gwĩtwo Marute Ũira wa Gũũkĩrĩra Isiraeli

- 1 Ta iguai ũhoru ũyũ Jehova aarĩtie wa kũmũũkĩrĩra, inyuĩ andũ a Isiraeli, ũira wa gũũkĩrĩra nyũmba yothe irĩa ndaarutire bũrũri wa Misiri:
- 2 “Inyuĩ no inyuĩ ndĩthuurĩire
kuuma harĩ nyũmba ciothe cia thĩ;
nĩ ũndũ ũcio nĩngamũherithia
tondũ wa mehia manyu mothe.”
- 3 Andũ eerĩ maahota gũtwarana atĩa
matarĩ na karĩiko?
- 4 Mũrũũthi-rĩ, nĩũraramaga kĩhinga-inĩ
ũtarĩ kĩndũ ũnyitĩte?
Nĩũraramaga ũrĩ kĩmamo-inĩ

* 2:8 Watho ndwetĩkĩrĩtie mündũ kũiga nguo iria ingĩarũgamĩrĩre thiirĩ ũtukũ wothe, tondũ no cio andũ meehumbagĩra.

- ūtanyiitite kīndū?
⁵ Nyoni-rī, no ĩgwe thī mūtego-inī
 hatarī kīndū gĩa kūmīheenereria?
 Mūtego-rī, no ūtegūke, uume thī
 ūtagwatītie kīndū?
⁶ Karumbeta no kahuhwo itūūra-inī inene,
 na andū mage gwītīgīra?
 Mūtino no ūūke itūūra-inī inene,
 na gūtuīke ti Jehova ūūrehete?
⁷ Ti-itherū Mwathani Jehova ndarī ūndū angīka
 atamenyithītie anabii, ndungata ciake,
 ūrīa atuīte gwīka.
⁸ Mūrūūthi nūraramīte,
 nūū ūtangītīgīra?
 Mwathani Jehova nīarītie,
 nūū ūtangīratha maūndū?
⁹ Anīrīrai mwīre cīhitho iria nūmu cia Ashidodi,
 na cīhitho iria nūmu cia būrūri wa Misiri ūciīre atīrī:
 “Ūnganai irīma igūrū cia Samaria,
 mwīonere inegene inene rīrīa rīrī kuo,
 na ūhinyanīrīria ūrīa ūrī thīinī wa andū.”
¹⁰ Jehova ekuuga atīrī:
 “Andū arīa mahībaga indo cia gūtunyana
 na indo cia ndaho kūu cīhitho-inī nūmu ciao,
 matiūū gwīka ūrīa kwagīrīire.”
¹¹ Nī ūndū ūcio Mwathani Jehova ekuuga atīrī,
 “Thū nīkakaragania būrūri;
 nīgatharia cīgītīro cianyu cia hinya,
 na cīhitho cianyu nūmu nīgatahwo.”
¹² Jehova ekuuga atīrī:
 “O ta ūrīa mūrīithi angīteithūra
 magūrū meerī kana gacunjī ga gūtū kuuma kanua ka mūrūūthi,
 ūguo noguo andū a Isiraeli makaahonokio,
 acio maikaraga Samaria
 maikarīire mīthia ya marīrī mao,
 o na arīa maikarīire itanda ciao marī Dameski.”
¹³ Mwathani Jehova, Ngai Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atīrī: “Ta iguai
 ūhoro ūyū, na inyuī mūrute ūira wa gūūkīrīra nyūmba ya Jakubu.
¹⁴ “Mūthenya ūrīa ngaaherithia Isiraeli nī ūndū wa mehia make-rī,
 nīngananga igongona cia Betheli;
 na ndinie hīa cia kīgongona kūu
 igwe thī.*
¹⁵ Nīngatharia nyūmba ya hīndī ya gathano,
 o hamwe na nyūmba ya hīndī ya riūa;
 nyūmba iria ng’emie na mīguongo nīikaanangwo,
 nacio nyūmba iria nene mūno nīkamomorwo,”

* **3:14** Mehia ma Isiraeli maagīre mīri marī Betheli rīrīa Mūthamaki Jeroboamu aathondekire ngai ya gacaū, na akīmīakīra kīgongona kuo.

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

4

Isiraeli Kwaga Gũcookerera Ngai

- 1 Ta iguai ũhoru ũyũ, inyuĩ ng'ombe cia Bashani
mũrĩ kũu igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Samaria,
o inyuĩ andũ-a-nja arĩa mũhinyagĩrĩria athĩni
na mũkahehenja arĩa abatari,
na mũkeeraga athuuri anyu atĩrĩ:
“Tũreherei ndibei tũnyue!”
- 2 Mwathani Jehova nĩehĩtĩte na ũtheru wake, akoiga atĩrĩ,
“Ti-itherũ ihinda nĩrĩroka
rĩrĩa mũkaguucũrũrio na mboorio,
na ũrĩa wanyu ũgaatigara aguucũrũrio na ndwano.
- 3 Mũkoimio nja ũmwe kwa ũmwe,
muumĩrio mĩanya-inĩ ya rũthingo,
na mũikanio na kũu Harimoni,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 4 “Thĩĩ Betheli mũkeehie;
o na thĩĩ Giligali mũgakĩrĩrĩrie kwĩhia.*
Rutagai magongona manyu o rũciinĩ,
mũrutage gĩcunjĩ kĩanyu gĩa ikũmi o mĩaka ĩtatũ.
- 5 Cinagai mĩgate ĩkĩrĩtwo ndawa ya kũimbia,
ĩtuĩke igongona rĩa gũcookia ngaatho,
na mwĩrahage nĩ ũndũ wa maruta manyu ma kwĩyendera,
na mwĩtĩage nĩ ũndũ wamo, inyuĩ andũ a Isiraeli,
nĩgũkorwo ũguo nĩguo mwendaga gwĩka,”
ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.
- 6 “Ndaatũmire mũhũte mũrĩ matũũra-inĩ manyu manene,
na ngĩtũma mwage irio matũũra-inĩ,
no rĩrĩ, inyuĩ mũtiigana kũnjookerera,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 7 “O na ningĩ ngĩmũima mbura,
hĩndĩ ĩrĩa magetha maatigĩtie o mĩeri ĩtatũ.
Nĩndoiririe mbura itũũra rĩmwe,
no ngĩaga kuuria itũũra rĩrĩa rĩngĩ.
Mũgũnda ũmwe ũkiurĩrwo;
ũrĩa ũngĩ ũkĩaga kuurĩrwo, ũkĩũma.
- 8 Andũ magĩtũgũũga kuuma itũũra rĩmwe nginya rĩrĩa rĩngĩ
magĩcaria maaĩ,
no mationire maaĩ maiganu ma kũnyua,
no rĩrĩ, inyuĩ mũtiigana kũnjookerera,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 9 “Mahinda maingĩ nĩndahũũrĩre mĩgũnda yanyu ya irio na ya mĩthabibũ,
ngĩmĩhũũra na mbaa, na mbuu.
Ngigĩ nĩciarĩire mĩtĩ yanyu ya mĩkũyũ na ya mĩtamaiyũ,
no rĩrĩ, inyuĩ mũtiigana kũnjookerera,”

* 4:4 Betheli na Giligali maarĩ matũũra ma bata, na nĩkuo andũ maathiiaga gũkũngũira ũrĩa Jehova anamateithia.

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

10 “Nĩndamũrehithĩirie mĩthiro
ta ũrĩa ndeekire bũrũri wa Misiri.
Aanake anyu ngĩmoragithia na rũhiũ rwa njora,
na ngĩmũtunya mbarathi cianyu.
Ngĩtũma mũnongo wa ciimba kuuma kambĩ yanyu
ũnungĩrĩre maniũrũ manyu,
no rĩrĩ, inyuĩ mũtiigana kũnjookerera,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

11 “Nĩndang’aũranirie amwe anyu
ta ũrĩa ndang’aũranirie Sodomu na Gomora.
Mwahaanaga ta gĩcinga kĩaakana kĩrutĩtwo mwaki-inĩ,
no rĩrĩ, inyuĩ mũtiigana kũnjookerera,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

12 “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo ngũgwĩka wee Isiraeli,
na tondũ nĩngũgwĩka ũguo-rĩ,
wĩhaarĩrie gũtũngana na Ngai waku, wee Isiraeli.”

13 Ũrĩa ũmbaga irĩma
nowe ũmbaga rũhuho,
na akaguũrĩria mũndũ meciiria make,
o we ũtũmaga rũciinĩ kũgĩe nduma,
na agathiĩra thĩ kũrĩa gũtũũgĩru,
rĩitwa rĩake nĩ Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

5

Andũ a Isiraeli kwĩrwo Meerire

¹ Ta iguai ũhoru ũyũ, inyuĩ nyũmba ya Isiraeli, mũigie ngĩcakaya nĩ
ũndũ wanyu:

² “Mũirĩtu gathirange, nĩwe Isiraeli, nĩagwĩte,
na ndagookĩra rĩngĩ,
atiganĩrio bũrũri-nĩ wake mwene,
hatarĩ na mũndũ wa kũmũũkĩria.”

³ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Itũũra inene rĩrĩa rĩatũmaga thigari ngiri cia Isiraeli-rĩ,
no thigari igana igaatigara;
nariĩo itũũra rĩrĩa rĩatũmaga thigari igana-rĩ,
no thigari ikũmi igaatigara.”

⁴ Jehova ekwĩra nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ:
“Njariai mũtũũre muoyo;

⁵ tigi kũrongooria Betheli,
tigi gũthĩ Giligali,
na mũtikanyiite rũgendo rwa gũthĩ Birishiba.
Tondũ andũ a Giligali ti-itherũ nĩmagatahwo,
na andũ a Betheli matuuo kĩndũ hatarĩ.”

⁶ Rongoriai Jehova, mũtũũre muoyo,
ndakae gũtuthũkĩra nyũmba ya Jusufu ta mwaki;
naguo mwaki ũcio nĩũkaniinana,
nakuo Betheli kwage mũndũ ũngĩhota kũũhoria.

- 7 Inyuĩ arĩa mũgarũraga kĩhoo to gĩgatuĩka ũrũrũ,
na mũkarangĩrĩria ũthingu thĩ
- 8 (we ũrĩa wombire njata iria ciĩtagwo Kĩrĩmĩra na Karaũ,
o we ũrĩa ũgarũraga nduma ndumanu ĩgatuĩka rũciinĩ,
na agatumania mũthenya ũgatuĩka ũtukũ,
ũrĩa wĩtaga maaĩ ma iria rĩrĩa inene
akamaitũrũra gũkũ thĩ-rĩ:
Jehova nĩrĩo rĩitwa rĩake;
- 9 areehagĩra kĩhitho kĩrũmu mwanangĩko o rĩmwe ta rũheni,
narĩo itũũra inene rĩrĩa rĩirigĩre akarĩanangithia),
- 10 inyuĩ mũthũũraga ũrĩa ũkananagia maũndũ iciirĩro-inĩ,
nake ũrĩa waragia ũhoru wa ma mũkamũmena.
- 11 Mũrangagĩrĩria mũthĩĩni,
na mũkamũtunya ngano na hinya.
Nĩ ũndũ ũcio, o na gũtuĩka nĩmwakĩte nyũmba nene cia mahiga-rĩ,
mũtigacitũũra;
o na gũtuĩka nĩmũhaandĩte mĩgũnda mĩega ya mĩthabibũ-rĩ,
mũtikanyua ndĩbei yayo.
- 12 Tondũ nĩ nĩnjũũ ũrĩa mahĩtia manyu maigana,
na ngamenya ũrĩa mehia manyu marĩ manene.
- Inyuĩ mũhinyagĩrĩria andũ arĩa athingu,
na mũkaamũkĩra mahaki,
na mũkaagithia athĩĩni kĩhoo to maciirĩro-inĩ.
- 13 Tondũ ũcio mũndũ ũrĩa mũbacĩrĩri
no gũkĩra akiraga ki mahinda ta macio,
tondũ nĩ mahinda mooru.
- 14 Rongoriai maũndũ marĩa mega, no ti marĩa mooru,
nĩguo mũtũũre muoyo.
Nake Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe
nĩarĩkoragwo hamwe na inyuĩ,
o ta ũrĩa mũtũũre muugaga.
- 15 Thũũrai maũndũ marĩa mooru,
mwendage marĩa mega;
tũũriai kĩhoo to maciirĩro-inĩ.
Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe
ahota kũiguĩra matigari ma Jusufu tha.
- 16 Tondũ ũcio-rĩ, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, o we Mwathani,
ekuuga atĩrĩ:
“Nĩgũkaagĩa na mũcakayo njĩra-inĩ ciothe iria nene,
na kĩrĩro kĩa ruo rwa ngoro ihaaro-inĩ ciothe.
Arĩmi nĩmagatũmanĩrwo moke marĩre,
nao arĩa macakayaga moke macakae.
- 17 Nĩgũkaagĩa mũcakayo mĩgũnda-inĩ yothe ya mĩthabibũ,
nĩgũkorwo nĩngatuĩkanĩria gatagatĩ-inĩ kanyu,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Mũthenya wa Jehova

- 18 Kaĩ inyuĩ mwĩriragĩria mũthenya wa Jehova
mũrĩ na haaro-ĩ!
Nĩ kũ gĩtũmaga mwĩrirĩrie mũthenya ũcio wa Jehova?

- Mũthenya ũcio ũgaatuĩka nduma, no ti ũtheri.
- 19 Ũgaatuĩka ta mündũ akĩũrĩra mũrũũthi,
agatũngana na nduba,
kana atoonye nyũmba yake,
nake aigĩrĩra guoko gwake rũthingo-inĩ,
arũmwo nĩ nyoka.
- 20 Githĩ mũthenya ũcio wa Jehova ndũgaagĩtuĩka nduma, no ti ũtheri;
ĩĩ, nduma ndumanu, gũtarĩ na mũrũri wa ũtheri?
- 21 “Nĩ nĩthũire na nganyarara ciathĩ cianyu;
ndingĩkirĩrĩria ciũngano cianyu.
- 22 O na mũngĩndehera maruta ma njino,
na maruta ma ngano-rĩ,
ndikametĩkĩra.
- O na mũngĩkarehe maruta marĩa mega ma ũiguano-rĩ,
ndikamarũmbũiya.
- 23 Thengiai inegene rĩu rĩa nyĩmbo cianyu!
Ndigathikĩrĩria mĩgambo ya inanda cianyu cia mũgeeto.
- 24 No kĩhooito nĩkĩrekwo gĩthererage ta rũũĩ,
na ũthingu ũthererage ta karũũĩ gatahũũaga.
- 25 “Inyuĩ nyũmba ya Isiraeli-rĩ,
nĩmwandutagĩra magongona na maruta
mĩaka mĩrongo ĩna mũri kũu werũ-inĩ?
- 26 Nĩmũtũũgĩrĩtie ihooero rĩa mũthamaki wanyu,
o na njikarĩro ya mĩhianano yanyu,
o njata ĩyo ya ngai yanyu,
ĩrĩa mwethondekeire inyuĩ ene.
- 27 Tondũ ũcio-rĩ, nĩngatũma mũtahwo mũtwarwo mbere ya Dameski,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga, ũrĩa wĩtagwo Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

6

Haaro kũrĩ arĩa Megangarĩte

- 1 Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! inyuĩ mũikaraga mwĩganganĩte mũrĩ kũu Zayuni,
na inyuĩ mũiguaga mũrĩ agitĩre mũrĩ kĩrĩma-igũrũ gĩa Samaria;*
o inyuĩ mũrĩ igweta thĩinĩ wa rũrĩrĩ rũrĩa rũrĩ mbere ya iria ingĩ,
kũrĩa andũ a Isiraeli mathiiaga.
- 2 Thĩĩĩ Kaline mũkeyonere kuo,
ningĩ muume kuo mũthĩĩ nginya Hamathu, itũũra rĩu inene,
mũcooke mũikũrũke mũkinye Gathu kwa Afilisti.
Anga acio nĩega magakĩra mothamaki manyu meerĩ?
Bũrũri wao-rĩ, nĩ mũnene gũkĩra wanyu?
- 3 Inyuĩ mũtĩragia mũthenya wa ũũru,
na mũkareharehe wathani wa ũhinya ũkuhĩrĩrie.
- 4 Mũkomagĩra marĩrĩ magemetio na mĩguongo,
na mũgetambũrũkia itanda-inĩ cianyu.
Mũrĩaga tũgondu tũrĩa twega mũno,
na tũcaũ tũrĩa tũnoru.
- 5 Mũtiindaga mũkĩhũũra inanda cianyu cia mũgeeto o ta Daudi,
na mũgethondekera inanda ingĩ cia kũina nacio.

* **6:1** O na gũtuĩka Amosi aarathagĩra ũthamaki wa gathigathini, haha aakũũmaga mothamaki meerĩ.

- 6 Mũnyuuaga ndibei mbakũri riita,
na mũkehakaga maguta marĩa mega mũno,
no mũtiiguaga kĩaha nĩ ùndũ wa mwanangĩko wa Jusufu.
7 Tondũ ũcio-rĩ, mũgaatuĩka a mbere gũtahwo;
ndĩa cianyu na gũikara mwĩtambũrũkĩtie ithire.

Jehova Nĩathũire Mwĩtũo wa Isiraeli

8 Mwathani Jehova nĩehĩtĩte akĩngwetaga we mwene, o we Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, akoiga atĩrĩ:

“Nĩthũire mwĩtũo wa Jakubu,
na ngamena cĩhitho ciake iria nũmu;
nĩngarekereria itũũra rĩu inene
na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ warĩo kũrĩ thũ.”

9 Andũ ikũmi mangĩgatigara thĩinĩ wa nyũmba ĩmwe-rĩ, o nao no magaakua.

10 Nike mũndũ wao ũrĩa wa gũcina mĩrĩ ĩyo angĩũka kũmiumia nja ya nyũmba na orie mũndũ ũrĩa wĩhithĩte kuo thĩinĩ atĩrĩ, “Kũrĩ mũndũ ũngĩ ũtakuĩte mũrĩ nike?” Nike oige atĩrĩ, “Aca.” Nike acookie oige atĩrĩ, “Kira ki! Tũtikagwete rĩitwa rĩa Jehova.”

11 Nĩgũkorwo Jehova nĩathanĩte,
nike nĩagathutha nyũmba ĩrĩa nene ĩtuĩke icunjĩ,
na nyũmba ĩrĩa nini ĩtuĩke tũcunjĩ.

12 Kaĩ mbarathi ingĩhota gũteng’era nyanjara-inĩ cia mahiga?
Kũrĩ mũndũ ũngĩrĩma kuo na mũraũ wa ndegwa?

No inyuĩ mũgarũrĩte kĩhooto gĩgatuĩka ũrogi,
na matunda ma ũthingu magatuĩka ũrũrũ,

13 inyuĩ arĩa mũkenagĩra ũhootani ũrĩa ũtarĩ ho,
na mũkoigaga atĩrĩ, “Githĩ tũtiatunyanire Karinaimu na hinya witũ
ithuĩ ene?”

14 Nĩgũkorwo Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,
“Nĩngarahũra rũrĩrĩ rũgũũkĩrĩre, wee nyũmba ya Isiraeli,
rũrĩa rũgakũhinyĩrĩria
kuuma itoonyero rĩa Hamathu, o nginya mũkuru wa Araba.”

7

Ngigĩ, na Mwaki, na Kabirũ

1 Mwathani Jehova aanyonirie ũũ: Nĩkũhaarĩria aharagĩria mĩrumbĩ ya ngigĩ thuutha wa magetha marĩa maagethagĩrwo mũthamaki, o ihinda rĩrĩa kĩmera gĩa keerĩ kĩambagĩrĩria.

2 Ciarĩkia kũrĩa tũhuti tuothe, bũrũri ũgĩthera biũ, ngĩkaya ngiuga atĩrĩ, “Mwathani Jehova, marekere! Jakubu-rĩ, angĩhonoka gĩkuũ atĩa? Nĩgũkorwo nĩ mũnini mũno!”

3 Nĩ ùndũ ũcio Jehova akĩigua tha.
Jehova akiuga atĩrĩ, “Ùndũ ũcio ndũgũwĩkĩka.”

4 Ningĩ Mwathani Jehova akĩnyonia ũũ: Mwathani Jehova nĩ gwĩtia eetagia mwaki amaciirithie nago; mwaki ũcio ũkĩniaria maaĩ ma kũrĩa kũriku mũno, na ũkĩniina bũrũri.

5 Ningĩ ngĩkaya, ngiuga atĩrĩ, “Mwathani Jehova ndagũthaitha, tiga! Jakubu-rĩ, angĩhonoka gĩkuũ atĩa? Nĩgũkorwo nĩ mũnini mũno!”

6 Nĩ ùndũ ũcio Jehova akĩigua tha.

Mwathani Jehova akiuga atĩrĩ, “Ũndũ ũcio o naguo ndũgwĩkĩka.”

⁷ Ningĩ akĩnyonia ũũ: Mwathani aarũgamĩte rũthingo-inĩ rwakĩtwo na rũgathimwo wega na kabirũ nake anyiitĩte rũrigi rwa kabirũ na guoko.

⁸ Nake Jehova akĩnjũũria atĩrĩ, “Amosi, nĩ kĩ ũroona?”

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ: “Nĩ kabirũ ndĩrona.”

Ningĩ Jehova akĩnjũũria atĩrĩ, nĩ kabirũ ndĩracuuria gatagatĩ ka andũ akwa a Isiraeli, ndigacooka kũmaiguĩra tha rĩngĩ.

⁹ “Kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kwa Isaaka nĩgũkaniinwo, na kũndũ kũrĩa kwamũre kwa Isiraeli nĩgũkanangwo; na nĩngokĩrĩra nyũmba ya Jeroboamu na rũhiũ rwakwa rwa njora.”

Amosi na Amazia

¹⁰ Nake Amazia mũthĩnjĩri-ngai wa Betheli agĩtũmana kũrĩ Jeroboamu, mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Amosi nĩagũciĩrĩre agũũkĩrĩre arĩ o gũkũ thĩinĩ wa Isiraeli. Bũrũri ndũngĩhota gũkirĩrĩria ndeto ciake ciothe.

¹¹ Nĩgũkorwo Amosi aroiga atĩrĩ:

“Jeroboamu alooragwo na rũhiũ rwa njora, na ti-itherũ andũ a Isiraeli nĩmagatahwo, matwarwo kũraya na bũrũri wao.’”

¹² Ningĩ Amazia akĩra Amosi atĩrĩ, “Umagara wee muoni-maũndũ ũyũ! Cooka bũrũri wa Juda. Wĩcaragĩrie gĩa kũrĩa kuo, na ũrathage maũndũ ũrĩ kuo.

¹³ Ndũkaarathĩre ũhoru rĩngĩ gũkũ Betheli tondũ gũkũ nĩkuo kwamũrĩrwo gũkaru kĩa mũthamaki na hekarũ ya ũthamaki.”

¹⁴ Amosi agĩcookeria Amazia atĩrĩ, “Nĩ-rĩ, ndiarĩ mũnabii kana mũrũ wa mũnabii, no ndaarĩ mũrĩithi wa mahiũ na ningĩ mũmenyereri wa mĩkũyũ.

¹⁵ No Jehova akĩnduta rũũru-inĩ rwa mahiũ akĩnjũũria atĩrĩ, ‘Thĩ ũkarathĩre andũ akwa a Isiraeli ũhoru.’

¹⁶ Na rĩrĩ, kĩgue ũhoru wa Jehova. Wee ũroiga atĩrĩ,

“Ndũkarathĩre Isiraeli ũndũ mũũru, na ũtĩge kũhunjia maũndũ ma gũũkĩrĩra nyũmba ya Isaaka.’”

¹⁷ “Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga ũũ:

“Mũtumia waku nĩagatuĩka mũmaraya itũũra-inĩ inene, nao aanake aku na airĩtu aku makooraagwo na rũhiũ rwa njora.

Bũrũri waku ũgaathimwo na ũgayanio, na wee mwene-rĩ, ũgaakuĩra bũrũri wa andũ matooi Ngai.

Na ti-itherũ andũ a Isiraeli no nginya magaatahwo, matwarwo kũraya na bũrũri wao.’”

8

Gĩkabũ kĩa Matunda Meeru

¹ Mwathani Jehova aanyonirie ũũ: aanyonirie gĩkabũ kĩrĩ na matunda meeru.

² Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Amosi, nĩ kĩ kũ ũroona?”

Ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndĩrona gĩkabũ kĩrĩ na matunda meeru.”

Ningĩ Jehova akĩnjũũria atĩrĩ, “Thinda rĩa mũthia nĩ ikinyu rĩa andũ akwa a Isiraeli; ndigacooka kũmaiguĩra tha rĩngĩ.”

³ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ, nyĩmbo iria ciinagwo kũu hekarũ-inĩ ikaagarũrũka ituĩke kĩrĩro. Ciimba nyingĩ mũno igaateagwo kũndũ guothe gũkirĩtwo ki!”

⁴ Iguai ũndũ ũyũ inyuĩ arĩa mũrangagĩrĩria abatari

na mūkaniina athĩni a bŭrŭri,

⁵ mŭkĩŭragia atĩrĩ,
 “Karŭgamo ka Mweri gagaathira-rĩ,
 nĩguo twendie irio,
 na Thabatũ ĩthire,
 nĩguo twendie ngano,*
 tŭkĩnyiihagia ithimi,
 tŭkĩongagĩrĩra thogora,
 na tŭkĩheenanageria na ratiri itarĩ cia ma;
⁶ tŭgŭrage athĩni na betha,
 nao arĩa abatari tŭkamagŭra na nyamŭga igĩrĩ,
 o na twendagie magira hamwe na ngano.”

⁷ Jehova o we ũrĩa Jakubu etĩagĩra, ehĩtite akoiga atĩrĩ, “Ndirĩ hĩndĩ ngariganĩrwo nĩ ciĩko ciothe iria maneeke.

⁸ “Githĩ bŭrŭri ndŭkainaina nĩ ũndũ wa ũguo,
 na arĩa othe matŭŭraga kuo macakae?
 Bŭrŭri wothe nĩkũiyŭra ũkaiyŭra ta Rũũ rwa Nili,
 ũhũŭrane, na ũcooke ũhũŭcũke
 ta rũũ rwa Misiri.”

⁹ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ,
 “nĩngatũma riũa rĩthũe mĩaraho,
 na ndũme thĩ kŭgĩe nduma mũthenya barigici.

¹⁰ Nĩngagarŭra ciathĩ cianyu ituĩke macakaya,
 na kũina kwanyu guothe gũtuĩke kĩrĩro.
 Nĩngatũma inyuothe mwĩhumbe makũnia,
 na ndĩmwenje mĩtwe.

Nĩngatũma ihinda rĩu rĩhaane ta hĩndĩ ya macakaya ma mwana wa
 mũmwe,
 naguo mũthia warĩo ũtuĩke ta mũthenya mŭrŭrũ.”

¹¹ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Matukũ nĩmarooka, rĩrĩa ngaatũma ng’aragu bŭrŭri-inĩ,
 na ti ng’aragu ya irio kana nyoota wa maaĩ,
 no nĩ ng’aragu ya kũigua ciugo cia Jehova.

¹² Andũ magaatũgũgaga kuuma iria-inĩ rĩmwe nginya rĩrĩa rĩngĩ,
 na morũŭrage kuuma gathigathini nginya irathĩro,
 magĩcaria kiugo kĩa Jehova,
 no matigakĩona.

¹³ “Mũthenya ũcio-rĩ,
 “airĩtu arĩa ciĩrorerwa na aanake arĩa marĩ hinya
 nĩmakaringĩka nĩ nyoota.

¹⁴ Acio mehĩtaga na thoni cia Samaria,
 kana makoiga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa ngai ĩyo yaku ĩtũŭraga muoyo
 wee Dani’,
 o na kana makoiga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa ngai ĩyo ya Birishiba
 ĩtũŭraga muoyo’:
 nĩmakaagũa,
 na maticooke gũũkĩra rĩngĩ.”

* **8:5** Karŭgamo ka Mweri o na Thabatũ ciarĩ ciathĩ nyamũre; nĩ ũndũ ũcio andũ matingĩendirie kĩndũ ihinda-inĩ rĩu.

9

Isiraeli Nĩgũkanangwo

¹ Nĩndonire Mwathani arũgamĩte kĩgongona-inĩ, nake akiuga atĩrĩ:
 “Gũtha ciongo cia itugĩ,

nĩgeetha hingĩro cia nyũmba cienyenye.

Hingĩro icio nĩgwĩre mĩtwe ya andũ othe,

na arĩa magatigara nĩngamooraga na rũhiũ rwa njora.

Gũtirĩ o na ũmwe ũkoora;

gũtirĩ ũkaahonoka.

² O na mangĩkenja thĩ makinye kwa ngoma,

guoko gwakwa no gũkaamaruta kuo.

O na mangĩkaahaica igũrũ,

nĩngamaharũrũkia kuuma kuo.

³ O na mangĩkehitha igũrũ rĩa kĩrĩma gĩa Karimeli,

nĩngamaguĩma kuo ndĩmanyiite.

O na mangĩkehitha mathĩ rungu rwa iria-rĩ,

o nakuo nĩngatha nyoka ĩmarũme.

⁴ O na mangĩgaatwarwo ithaamĩrio nĩ thũ ciao,

nĩngathana mooragĩrwo kuo na rũhiũ rwa njora.

Ngamakũũrĩra maitho makwa,

maitho ma ũũru, no ti ma wega.”

⁵ Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,

ũria ũhutagia thĩ, ĩgatweka,

nao arĩa othe matũũraga kuo magacakaya,

bũrũri wothe nĩkũiyũra ũiyũrite ta Rũũ rwa Nili,

ningĩ ũkahũcũka ta rũũ rwa Misiri,

⁶ we ũria wakaga gĩikaro gĩaake kĩa ũthamaki kĩraihi kũu igũrũ,

na akahaanda gĩtina gĩaakĩo gũkũ thĩ,

ũria wĩtaga maaĩ ma iria rĩria inene,

na akamaitũrũra gũkũ thĩ-rĩ,

Jehova nĩrĩo rĩitwa rĩaake.

⁷ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Githĩ inyuĩ andũ a Isiraeli

mũtihaana andũ a Kushi harĩ nĩĩ?

Githĩ ti nĩ ndaarutire na ngĩambatia andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa

Misiri,

na Afilisti kuuma Kafitori,

na Asuriata ngĩmaruta Kiri?

⁸ “Ti-itherũ, maitho ma Mwathani Jehova

nĩmacũthagĩrĩria makona ũthamaki ũria wĩhagia.

Nĩngawananga,

ũthire gũkũ thĩ,

no ndikaananga

nyũmba ya Jakubu biũ,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁹ “Nĩgũkorwo nĩngathana,

na nĩngainainia nyũmba ya Isiraeli

gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ ciothe,

o ta ũria ngano ĩnainagio ĩrĩ gĩcungi-inĩ,

na gũkaaga kahĩndĩ kangĩgũa thĩ.
 10 Andũ arĩa othe ehia thĩinĩ wa andũ akwa
 makooragwo na rūhiũ rwa njora,
 o arĩa othe moigaga atĩrĩ,
 ‘Tũtingĩkorererwo nĩ mūtino, kana ũtūtũnge.’

Gũcookio kwa Isiraeli

11 “Mũthenya ũcio nĩngacookereria
 hema ya Daudi ĩrĩa ĩgwĩte,
 thondeke kũrĩa yunĩkangĩte,
 na njookererie kũrĩa yanangĩtwo,
 na ndĩmĩake o ta ũrĩa yatariĩ mbere,
 12 nĩgeetha makegwatĩra matigari ma Edomu,
 na ndũrĩrĩ ciothe iria ciĩtanagio na rĩtwa rĩakwa,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga,
 ũrĩa ũgeeka maũndũ macio.
 13 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Matukũ nĩmarooka,
 “rĩrĩa mũgethi agaakorererwo nĩ mũciimbi,
 nake mũhaandi akorererwo nĩ mũndũ ũrĩa ũhihaga thabibũ.
 Ndibei ya mũhihano ĩgaatataga kuuma irĩma-inĩ,
 na ĩthererage kuuma tũrĩma-inĩ tuothe.
 14 Nĩngacookia andũ akwa a Isiraeli arĩa maatahĩtwo,
 nao macookererie matũũra manene marĩa maanangĩtwo, matũũre
 kuo;
 ningĩ marĩme mĩgũnda ya mĩthabibũ na manyuuage ndibei yayo.
 Magathondeka mĩgũnda ya irio na marĩĩage maciaro mayo.
 15 Nĩĩ ngaahaanda Isiraeli bũrũri wao ene,
 na matigacooka kũrutwo rĩngĩ bũrũri ũcio nĩ ndĩmaheete,”
 ũguo nĩguo Jehova Ngai wanyu ekuuga.

OBADIA

¹ Kĩoneki kĩa Obadia.
Mwathani Jehova ekuuga ũũ ũhoro ũkoniĩ Edomu:

Nĩtũiguĩte ũhoro uumĩte kũrĩ Jehova.

Mũtũmwo nĩatũmirwo kũrĩ ndũrĩrĩ oige atĩrĩ,
“Arahũkai, tũthiĩ tũmũũkĩrĩre, tũrũe nake”:

² “Atĩrĩrĩ, nĩngakũnyiihia maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ;
nawe nĩũkameneka biũ.

³ Mwĩtĩio wa ngoro yaku nĩũkũheeneticie,
wee ũtũũraga kũu ngurunga-inĩ cia mahiga,
na ũgathondeka gĩkaro gĩaku kũrĩa gũtũũgĩru,
o wee wĩiraga na ngoro atĩrĩ,

‘Nũũ ũngĩhota kũũharũrũkia andehe nginya thĩ?’

⁴ O na ũngĩkorwo ũmbũkaga na igũrũ ta nderi,
na ũgaaka gĩtara gĩaku o kũu njata irĩ,
nĩngakũharũrũkia thĩ ngũrute kuo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁵ “Ũngĩkorwo nĩ aici,
o na kana ũkorwo nĩ atunyani ũtukũ-rĩ,
kaĩ mwanangĩko nĩũgwetereire-ĩ!

Githĩ matingĩiya o nginya maiganie?

Atui a thabibũ mangĩũka gwaku-rĩ,
githĩ to matigie tũthabibũ tũnini tũngĩhaarwo?

⁶ No kaĩ Esaũ nĩakongũrũrio-ĩ,
nakĩo kĩgĩina gĩake kĩrĩa kĩhithe gĩgĩtahwo-ĩ!

⁷ Andũ othe arĩa mũgwatanagĩra nao nĩmagakũingata nginya mũhaka-
inĩ;
arata aku nĩmagakũheenia na magũtoorie;
arĩa marĩaga irio ciaku nĩmagakũigĩra mũtego,
no wee ndũkamenya.”

⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Githĩ mũthenya ũcio ndikaananga andũ arĩa oogĩ a Edomu,
na nyanange andũ arĩa marĩ ũmenyo kũu irĩma-inĩ cia Esaũ?

⁹ Atĩrĩrĩ, wee Temani,* njamba ciaku cia ita nĩikaamaka,
na andũ othe arĩa matũũraga irĩma-inĩ cia Esaũ
mooragwo, maniinwo.

¹⁰ Nĩ ũndũ wa ngũĩ ya gũũkĩrĩra mũrũ wa nyũkwa Jakubu,
nĩũgaconorithio;
nĩũkaniinwo nginya tene.

¹¹ Mũthenya ũrĩa wamũtiganĩirie,
rĩrĩa andũ a kũngĩ maatahire ũtonga wake,
nao ageni magĩtoonyera ihingo-inĩ ciake,
na magĩcuukĩra Jerusalemu mĩtĩ-rĩ,
we watariĩ o ta ũmwe wao.

¹² No wee ndũngĩanyararire mũrũ wa nyũkwa

* 1:9 Rĩitwa Temani nĩ kuuga Edomu guothe, na rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Gũthini.”

mũthenya wake wa mũtino,
 kana ũkenerere andũ a Juda
 mũthenya ũrĩa maaniinagwo,
 o na kana wĩtĩe mũno
 mũthenya ũrĩa maarĩ na thĩna.

13 Wee ndũngĩatuĩkaniirie ihingo-inĩ cia andũ akwa
 mũthenya wao wa mwanangĩko,
 kana ũmanyarare hĩndĩ irĩa maarĩ na mũnyarirĩko
 mũthenya wao wa kwanangwo,
 kana ũtahe ũtonga wao
 mũthenya ũcio wa mwanangĩko.

14 Wee ndwagĩrĩrwo kũmooheria magomano-inĩ ma njĩra
 nĩguo ũũrage arĩa mooraga,
 kana ũneane matigari mao
 mũthenya ũcio maarĩ na thĩna.

15 “Mũthenya wa Jehova ũrĩ hakuhĩ
 gũkinyĩra ndũrĩrĩ ciothe.

O ũrĩa wĩkĩte, noguo nawe ũgeekwo;
 ciiko ciaku nĩigagũcookerera.

16 O ta ũrĩa inyuĩ mwanyuĩrĩire gĩkombe gĩakwa kĩa iherithia kũu kĩrĩma-
 inĩ gĩakwa gĩtheru-rĩ,
 ũguo noguo ndũrĩrĩ ciothe igaakĩnyuĩra itegũtigithĩria.

Ikaanyua ikĩhũhũte,
 ininũkio, nacio ihaane ta itarĩ ciakorwo kuo.

17 No rĩrĩ, kũu Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni nĩgũgakorwo na ũhonokio;
 nakĩo kĩrĩma kũu gĩgaakorwo kĩrĩ gĩtheru,
 nayo nyũmba ya Jakubu
 nĩkegwatĩra igai rĩayo.

18 Nyũmba ya Jakubu ĩgaatuĩka ta mwaki,
 nayo nyũmba ya Jusufu ĩtuĩke ta rũrĩrĩmbĩ;
 nayo nyũmba ya Esaũ ĩgaatuĩka ta maragara ma mahuti,
 na nĩmakamĩmundia mwaki, ũmĩniine biũ.
 Gũtirĩ mũndũ ũgaatigara
 wa kuuma nyũmba ya Esaũ.”
 Jehova nĩwe uugĩte ũguo.

19 Andũ a Negevu nĩmagaikara
 irĩma-inĩ cia Esaũ,
 nao andũ arĩa maikaraga magũrũ-inĩ ma tũrĩma
 megwatĩre bũrũri wa Afilisti.

Nĩmagaikara mĩgũnda-inĩ ya Efiraimu, na ya Samaria,
 nake Benjamini egwatĩre Gileadi.

20 Gĩkundi kĩrĩa gĩatahĩtwo kĩa andũ a Isiraeli kĩrĩa kĩrĩ kũu Kaanani,
 gĩkeegwatĩra bũrũri ũcio o nginya Zarefathu;†
 nao andũ arĩa maatahirwo kuuma Jerusalemu, acio marĩ kũu Sefaradi,
 nĩo makegwatĩra matũũra ma Negevu.

21 Andũ a kũhonokania nĩmakambata Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni
 nĩguo maathanage kũu irĩma-inĩ cia Esaũ.
 Naguo ũthamaki ũgaatuĩka wa Jehova.

† 1:20 Zarefathu gwĩciiragĩrio nokuo Sefaradi, itũũra rĩa Asia Nini.

JONA

Jona Kūūrira Jehova

¹ Na rīrī, ndūmīriri ya Jehova nīyakinyīre Jona mūrū wa Amitai, akīrwo atīrī:

² “Ūkīra, ūthi itūūra rīria inene rīa Nineve,* na ūrīhunjīrie ūkīrīkaanagia, nīgūkorwo waganu warīo nīwambatīte ūgakinya o harī nīi.”

³ No Jona agīūkīra nīguo orīre Jehova, akīerekera Tarishishi. Agīkūrūka nginya Jopa na agīkorerera marikabu yathiiaga Tarishishi. Aarīkia kūrīha thogora wa rūgendo, akīngīra marikabu nīguo athī Tarishishi, orīre Jehova.

⁴ No rīrī, Jehova akīrehe rūhuho rūnene kūu iria-inī, gūkīgīa kīhuhūkanio kīnene mūno, hakuhī marikabu īyo yunīkange.

⁵ Atwari ayo othe makīmaka na o mūdū agīkaīra ngai yake; magīcooka magīkia mīrigo iria-inī, nīgeetha marikabu īhūthe.

No Jona nīaikūrūkīte kūu marikabu thīnī, na agakoma toro mūnene.

⁶ Tondū ūcio mūnene wa marikabu agīthī harī we, akīmūūria atīrī, “Wee ūngīhota gūkoma atīa? Ūkīra ūkaīre ngai yaku! No gūkorwo yahota gūtūigua twage gūthira.”

⁷ Ningī atwari a marikabu makīrana atīrī, “Ūkai tūcuuke mītī nīguo tūmenye nūū ūrehe mūtino ūyū.” Magīcuuka mītī nāguo mūtī ūkīgīwīra Jona.

⁸ Nī ūndū ūcio, makīmūūria atīrī, “Ta twīre, nūū ūtūmīte thīna ūyū wothe ūtūkore? Wee-rī, ūrutaga wīra ūrīkū? Uumīte kū? Wī wa būrūrī ūrīkū? Wī wa rūrīrī rūrīkū?”

⁹ Nake Jona akīmācookeria atīrī, “Nī ndī Mūhibirania na ndī mūhooi Jehova, Ngai wa igūrū, ūrīa wombire iria na thī nyūmū.”

¹⁰ Ūndū ūcio ūkīmēekīra guoya, makīmūūria atīrī, “Nī atīa wīkīte?” (Nīmamenyete atī nī kūrā ooragīra Jehova, tondū nīameerīte ūguo.)

¹¹ Narīo iria rīgīkīrīrīria kūhuhūkania. Nī ūndū ūcio makīmūūria atīrī, “Ūkwenda tūgwīke atīa nīgeetha tūhoorererwo nī iria?”

¹² Nake akīmācookeria atīrī, “Njoyai mūnjikie iria-inī na nīrīkūhoorera. Nī nīnjūū atī nī mahītia makwa matūmīte kīhuhūkanio gīkī kīnene kīmūkore.”

¹³ No andū acio makīrutanīria mūno gūcookia marikabu yao hūgūrūrū-inī cia iria. No makīremwo, nīgūkorwo iria nīrīakīrīrīrie kūhuhūkania makīria ma ūrīa rīarī mbere.

¹⁴ Nao magīkaīra Jehova makiuga atīrī, “Twagūthaitha Wee Jehova, ndūkareke tūkue nī ūndū wa muoyo wa mūdū ūyū. Ndūgatūcookererie mahītia ma kūrāga mūdū ūtehītie, nīgūkorwo Wee Jehova, wīkīte ūrīa wonete arī wega.”

¹⁵ Makīoya Jona makīmūikia iria-inī, narīo iria rīu rīahurutanaga rīkīhoorera.

¹⁶ Mona ūguo andū acio magītigīra Jehova mūno; na makīrutīra Jehova igongona, na makīhīta mīhītwa mbere yake.

¹⁷ Nake Jehova agīathīrīria thamaki nene mūno īmerie Jona, nake Jona agīkara nda ya thamaki īyo matukū matatū, mūthenya na ūtukū.

* 1:2 Itūūra rīa Nineve rīakirwo nī Nimurodi (Kīam 10:11), na rīgītuo itūūra inene rīa Ashuri nī Senakeribu.

2

Ihooya rĩa Jona

¹ Na rĩrĩ, Jona arĩ kũu nda ya thamaki ĩyo nene mũno akĩhooya Jehova Ngai wake.

² Akiuga atĩrĩ:

“Ndakaĩire Jehova ndĩ mũnyamaro-inĩ,
nake akĩnjĩtĩka.

Ngĩhooya ũteithio ndĩ o kũu mbĩrĩra-inĩ kũrĩa kũriku,
nawe ũkĩigua gũkaya gwakwa.

³ Wee wathinĩkanirie nginya kũrĩa kũriku,
o gatagatĩ ka iria rĩrĩa inene,
naguo mũiyũro wa maaĩ ũgĩthiũrũrũkĩria;
makũmbĩ maku mothe
na ndiihũ cia maaĩ ikĩhubanĩria.

⁴ Ngiuga atĩrĩ, ‘Ndĩ mũingate,
ngeherio maitho-inĩ maku;

no rĩrĩ, nĩngerorera
hekarũ yaku theru hĩndĩ ĩngĩ.’

⁵ Maaĩ macio maandigiicĩirie makenda kũnjũraga,
nakuo kũu kũriku gũgaathiũrũrũkĩria;
riya rĩa iria-inĩ rĩeohereire mũtwe wakwa.

⁶ Ngĩrikĩra o nginya itina-inĩ cia irĩma;
thĩ ya kũu rungu ĩkĩhingĩrĩria nginya tene.

No Wee Jehova, Ngai wakwa,
nĩwarutire muoyo wakwa kuuma irima rĩu.

⁷ “Hĩndĩ ĩrĩa muoyo wakwa wathiraga,
nĩndakũririkanire Wee Jehova,
namo mahooya makwa magĩkinya o harĩwe,
o thĩinĩ wa hekarũ yaku theru.

⁸ “Andũ arĩa mahooyaga mĩhianano ya tũhũ,
nĩmoragĩrwo nĩ ũtugi ũrĩa ũngĩkorwo ũrĩ wao.

⁹ No niĩ-rĩ, ndĩrĩkũrutagĩra igongona
ngĩinaga rwĩmbo rwa gũcookia ngaatho.
Nĩngahingia mĩhĩtwa yakwa ĩrĩa niĩ ndanehĩta.

Ũhonokio uumaga kũrĩ Jehova.”

¹⁰ Nake Jehova agĩatha thamaki ĩyo nene, nayo ĩgĩtahĩka Jona thĩ nyũmũ.

3

Jona Gũthĩ Nineve

¹ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jona hĩndĩ ya keerĩ, akĩrwo atĩrĩ:

² “Ũkĩra, ũthĩ itũũra rĩrĩa inene rĩa Nineve, na ũrĩhunjĩrie ũhoru ũrĩa ngũkwĩra.”

³ Nake Jona agĩathĩkĩra ndũmĩrĩri ya Jehova, agĩthĩ Nineve. Na rĩrĩ, Nineve rĩarĩ itũũra inene na rĩa bata mũno. Kũrĩthiũrũrũka rĩothe kũngĩaninire mĩthenya ĩtatũ.

⁴ Mũthenya wa mbere Jona akĩambĩrĩria gũtoonya itũũra rĩu. Akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Gwatigia mĩthenya mĩrongo ĩna Nineve kũharaganio.”

⁵ Nao andũ a Nineve magĩtĩkia Ngai. Makĩanĩrĩra kũgĩe na ihinda rĩa kwĩhinga kũrĩa irio, nao othe makĩhumba nguo cia makũnia, kuuma ũrĩa mũnene mũno o nginya ũrĩa mũnini mũno.

⁶ Hĩndĩ ĩrĩa mũthamaki wa kũu Nineve aakinyĩrwo nĩ ũhoru ũcio-rĩ, agĩũkĩra akiuma gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa ũnene, akĩruta nguo ciake cia ũthamaki, akĩhumba nguo ya ikũnia, na agĩkara thĩ rũkũngũ-inĩ.*

⁷ Ningĩ akĩanĩrĩrithia ũhoru ũyũ kũu Nineve:

“Kuumana na uuge wa mũthamaki na andũ ake arĩa marĩ igweta:

“Mũtikareke mũndũ o wothe, kana nyamũ cia rũũru rwa ng’ombe kana rwa mbũri, irũme kĩndũ; itikarekwo irĩe kana inyue.

⁸ No rĩrĩ, andũ nĩmehumbe nguo cia makũnia o nacio nyamũ nĩhumbwo makũnia. O mũndũ nĩakaĩre Ngai narua. Andũ nĩmatige mũthiire yao mũũru na ngũĩ ciao.

⁹ Nũũ ũngĩmenya kana Ngai aahota kwĩricũkwo, aigue tha atigane na marakara make mahiũ nĩgeetha tũtikaniinwo.”

¹⁰ Hĩndĩ ĩrĩa Ngai onire ũrĩa meekire, na ũrĩa maagarũrũkĩte magatiga mũthiire yao mũũru-rĩ, akĩmaiguĩra tha akĩaga kũmaniina ta ũrĩa oigĩte nĩekũmaniina.

4

Jona Kũrakario nĩ Tha cia Jehova

¹ No rĩrĩ, Jona nĩaiguire ũũru mũno na akĩrakara.

² Akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ, “Wee Jehova-rĩ, githĩ ũũ toguo ndoigĩte itoimĩte mũcĩi? Nĩkĩo ndaahiũhaga kũũrĩra Tarishishi. Nĩndoĩ atĩ wee wĩ Mũrungu mũtugi na ũrĩ tha, na ndũhiũhaga kũrakara, na ũiyũrĩtwo nĩ wendani, Ngai ũiguaga tha akericũkwo akaaga gwĩka ũũru.

³ No rĩrĩ, Wee Jehova, ndagũthaita ũndute muoyo; nĩgũkorwo nĩ kwagĩrĩire ngue, gũkĩra ndũũre muoyo.”

⁴ No Jehova akĩmũria atĩrĩ, “Ũrĩ na kĩhooto o na kĩrĩkũ gĩa gũtũma ũrakare?”

⁵ Jona akiuma kũu, agĩthiĩ agĩkara thĩ handũ mwena wa irathĩro wa itũũra rĩu inene. Akĩakĩra gĩthũnũ hau, agĩkara kĩrũru-inĩ gĩakĩo, agĩeterera one ũrĩa itũũra rĩu inene rĩgwĩkwo.

⁶ Nake Jehova Ngai akĩrehe rũũngũ na agĩtũma rũtambe igũrũ rĩa hau Jona aarĩ, nĩguo rũmũhe kĩrũru, kĩmũhumbĩre atige gũthĩĩka. Nake Jona agĩkenera rũũngũ rũu mũno.

⁷ No rĩrĩ, kwarooka gũkĩa mũthenya ũyũ ũngĩ, Ngai akĩrehe kĩgunyũ gĩkĩrĩa rũũngũ rũu, nĩ ũndũ ũcio rũkĩhooha.

⁸ Hĩndĩ ĩrĩa riũa rĩarathire, Ngai akĩrehithia rũhuho ruumĩte na irathĩro rũrĩ na ũrugarĩ mũnene, narĩo riũa rĩgĩcina Jona mũtwe, o nginya akĩringĩka. Akĩrĩrĩria gũkua, akiuga atĩrĩ, “Nĩ wega ngue gũkĩra ndũũre muoyo.”

⁹ Nake Ngai akĩũria Jona atĩrĩ, “Ũrĩ na kĩhooto gĩa kũrakara nĩ ũndũ wa rũũngũ rũu?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, ndĩ nakĩo; ndakarĩte o ũndũ ingĩkua.”

¹⁰ No Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee-rĩ, ũraiguĩra rũũngũ rũrũ tha, o na harĩa ũtarũrutĩre wĩra kana ũgatũma rũkũre. Rũrakũrĩre na ũtukũ ũmwe, na rũrathira na ũtukũ ũmwe.

* **3:6** Kwĩhinga kũrĩa irio, na kwĩhumba nguo cia makũnia, o na kwĩhurĩria mũhu ciothe ciarĩ njĩra cia kwĩnyihia na kũhera.

¹¹ No Nineve nĩ kũrĩ na andũ makĩria ma ngiri igana rĩa mĩrongo ãĩrĩ arĩa matangĩkũũrana guoko kwa ũrĩo kana guoko kwa ũmotho, o na ningĩ rĩrĩ na mahiũ maingĩ. Githĩ o na niĩ ndiagĩrĩrwo nĩkũiguĩra tha itũũra rĩu inene?”

MIKA

¹ Īno n̄yo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩire Mika* ũrĩa warĩ wa itũũra rĩa Moreshethu, ĩkoniĩ Samaria na Jerusalemu, hĩndĩ ya ũthamaki wa Jothamu, na wa Ahazu, na wa Hezekia, athamaki a Juda.

² Atĩrĩrĩ, ta thikĩrĩriai inyuĩ andũ aya inyuothe;
o nawe thĩ ta igua, na arĩa othe matũũraga kuo,
nĩgeetha Mwathani Jehova arute ũira wa kũmũũkĩrĩra,
o we Mwathani arĩ thĩinĩ wa hekarũ yake theru.

Ituĩro rĩa Gũũkĩrĩra Samaria na Jerusalemu

³ Atĩrĩrĩ! Jehova n̄arooka oimĩte gĩikaro gĩake;
araikũrũka arangĩrĩrie kũrĩa gũtũũgĩru gũkũ thĩ.

⁴ Irĩma itwekaga irĩ rungu rwake,
nayo mĩkuru ĩgaatũkana;
itwekaga ta mũhũra ũrĩ mwaki-inĩ,
igaikũrũka ta maaĩ maikũrũkĩte na ihenya kĩgaragara-inĩ.

⁵ Ũndũ ũyũ wonekete nĩ ũndũ wa ũremi wa Jakubu,
na nĩ ũndũ wa mehia ma nyũmba ya Isiraeli.

Ũremi wa Jakubu-rĩ, nĩ ũrĩkũ?
Githĩ ti Samaria?
Kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kwa Juda-rĩ, nĩ kũ?
Githĩ ti Jerusalemu?

⁶ “Nĩ ũndũ ũcio, ngaatua Samaria hĩba ya mahiga,
gũtuĩke kũndũ gwa kũhaandagwo mĩthabibũ.
Nĩngaita mahiga marĩo mũkuru-inĩ
na thikũrie mĩthingi yarĩo.

⁷ Mĩhianano yarĩo yotho nĩkoinangwo icunjĩ;
nacio iheo ciothe cia hekarũ yarĩo icinwo na mwaki.
Nĩngananga mĩhianano yotho yarĩo.
Tondũ rĩonganirie iheo ciarĩo kuuma mũcaara wa ũmaraya,
na igaatũmĩrwo rĩngĩ irĩ mũcaara wa kũrĩha maraya.”

Maithori na Kĩrĩro

⁸ Tondũ ũcio-rĩ, ngũrĩra na ngĩrĩke,
na thĩ ndĩ magũrũ matheri na ndĩ njaga.
Ngũgĩrĩka o ta mbwe,
na ndĩre ta ndundu.

⁹ Nĩgũkorwo kĩronda kĩarĩo gĩtingĩhona;
gĩũkĩte gĩgakinya Juda.
Nĩgĩkinyĩte o kĩhingo-inĩ kĩa andũ akwa,
gĩgakinya Jerusalemu kuo kwene.

¹⁰ Mũtikaheane ũhoru ũcio kũu Gathu,
mũtikarĩre o na hanini.
Nĩngĩ kũu Bethi-Ofara
mwĩgaragarieĩ rũkũngũ-inĩ.

¹¹ Inyuĩ andũ arĩa mũtũũraga Shafiri,
thĩĩ mũrĩ njaga na mũconokete.
Andũ arĩa matũũraga Zaanani

* 1:1 Rĩitwa Mika rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Nũũ ũhaana ta Jehova”.

matingiuma itũũra rĩao.
 Narĩo itũũra rĩa Bethi-Ezeli no gũcaaya rĩracaaya,
 itũũra rĩu rĩtingĩhota gũkũgitĩra.
 12 Andũ arĩa matũũraga Marothu-rĩ,
 menyogondaga nĩ ruo, o metereire ũteithio,
 nĩ ũndũ mwanangĩko ũikũrũkĩte kuuma kũrĩ Jehova,
 ũgakinya o kĩhingo-inĩ kĩa Jerusalemu.
 13 Inyuĩ mũtũũraga Lakishi,†
 ngaari cianyu cia ita ciohererei mbarathi.
 Nĩ inyuĩ mwatoonyirie Mwarĩ wa Zayuni mehia-inĩ,
 nĩgũkorwo ũremi wa Isiraeli woimanire na inyuĩ.
 14 Nĩ ũndũ ũcio nĩmũkahe Moreshethu-Gathu
 iheo cia kuuganĩra ũhoru.
 Itũũra rĩa Akizibu no rĩa kũheenereria
 athamaki a Isiraeli.
 15 Inyuĩ mũtũũraga Maresha
 nĩngamũrehithĩria mũndũ wa kũmũũkĩrĩra, amũtoorie.
 Ũrĩa we ũrĩ Riiri wa Isiraeli
 nĩagooka Adulamu.
 16 Enjwoi mĩtwe mũcakaĩre
 ciana cianyu iria mũkenagĩra;
 mwĩenjei kĩhara mũhaane ta nderi,
 nĩgũkorwo ciana icio cianyu nĩigatahwo.

2

Mĩbango ya Mũndũ na Mĩbango ya Ngai

1 Kaĩ andũ arĩa mathugundaga waganu,
 o acio meciiragia maũndũ mooru marĩ ũrĩrĩ, marĩ na haaro-ĩ!
 Rũciinĩ gwakĩa mekaga o ũguo,
 tondũ hinya wa gwĩka ũguo marĩ naguo.
 2 Macumĩkagĩra mĩgũnda makamĩtunyana,
 na makeerirĩria nyũmba magacioya na hinya.
 Maheenagia mũndũ makamũtunya mũciĩ wake,
 makaheenia mũndũ wao, makamũtunya igai rĩake.
 3 Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Nĩndĩrathugunda mwanangĩko wa gũũkĩrĩra andũ aya,
 ũrĩa mũtakahota kwĩhonokia.
 Mũtigacooka gũthiia na mwĩtĩo,
 nĩgũkorwo ihinda rĩu nĩ rĩa mũtino.
 4 Mũthenya ũcio andũ nĩmakamũthekerera;
 na mamũnyũrũrie na rwĩmbo rũrũ rwa kĩrĩro, maine atĩrĩ,
 ‘Tũrĩ anange biũ;
 indo cia andũ akwa nĩngayane.
 Nĩacieheretie kuuma kũrĩ nĩ!
 Aragaya mĩgũnda iitũ kũrĩ andũ arĩa matũkunyanagĩra.’ ”
 5 Nĩ ũndũ mũtigakorwo na mũndũ o na ũmwe kũũngano-inĩ kĩa Jehova
 wa kũgaya ithaka na ũndũ wa gũcicuukĩra mĩtĩ.

Anabii a Maheeni

6 Anabii ao moigaga atĩrĩ, “Mũtikarathe ũhoru.

† 1:13 Lakishi rĩarĩ itũũra rĩmwe rĩa marĩa manene mũno ma Juda.

Tigagai kūratha ūhoro ūkoniĩ maũndũ maya;
gĩconoko gītigatũkinyĩrĩa.”

⁷ Ningĩ nĩ kwagĩrĩre kũũranagio atĩrĩ,
wee nyũmba ya Jakubu:

“Kaĩ Roho wa Jehova arĩ mũrakaru?
We no eke maũndũ ta macio?”

“Githĩ ciugo ciakwa itigunaga
mũndũ ūrĩa ūthiiaaga na mĩthiire mĩrũngĩrĩru?

⁸ Ica-ikuhĩ-rĩ, andũ akwa maarahũkĩte magatuĩka ta thũ.
Mũtunyaga andũ arĩa mahooreire nguo ciao cia goro,
mũgatunya ehĩtũkĩri arĩa marahĩtũka matekũmaka,
o acio matakoragwo na meciiria ma mbaara na inyuĩ.

⁹ Mũingataga andũ-a-nja a andũ akwa
kuuma mĩciĩ yao ĩrĩa mĩega.

Mũgatunya ciana ciao
kĩrathimo gĩakwa nginya tene.

¹⁰ Ūkĩrai mũthiĩ, mwehere!
Nĩgũkorwo gĩkaro gĩkĩ ti kĩo kĩhurũko kĩanyu,
tondũ nĩgĩthaahie,
kĩanangĩtwo ūndũ gĩtangĩcookererio.

¹¹ Mũndũ wa maheeni na ūtaaragia ma angĩũka oige atĩrĩ,
‘Ndaamũrathĩra gũkorwo na ndibei na njoohi nyingĩ,’
ũcio nĩwe ūngĩtĩkĩrĩka nĩ andũ aya!

Ūhonokio Kwĩranĩrwo

¹² “Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a Jakubu,
ti-itherũ nĩngamũcookanĩrĩria, inyuothe,
o na inyuĩ matigari ma Isiraeli nĩngamũrehe hamwe.
Ngamarehe hamwe ta ng’ondu irĩ kiugũ,
matuĩke ta rũũru rwa mbũri rũrĩ ūrĩithio-inĩ waruo;
nakĩo kĩrĩndĩ kĩa andũ kiyũre kuo.

¹³ Mũhingũri njĩra, nĩakambata arĩ mbere yao;
nao nĩmakamomora kĩhingo moime nja.
Mũthamaki wao nĩakoimagara arĩ mbere yao,
Jehova amatongoretie.”

3

Atongoria na Anabii Gũkũũmwo

¹ Ningĩ ngiuga atĩrĩ,
“Ta iguai, inyuĩ atongoria a Jakubu,
o inyuĩ aathani a nyũmba ya Isiraeli.
Githĩ mũtiagĩrĩrwo nĩkũmenya ūhoro wa gũtuanĩra ciira na kĩhotoo.

² No inyuĩ mũthũire maũndũ mega no mũkenda marĩa mooru;
inyuĩ mũnũraga andũ akwa ikonde,
na mũgathoora nyama mahĩndĩ-inĩ mao.

³ Inyuĩ mũrĩĩaga nyama cia mĩrĩrĩ ya andũ akwa,
mũkamonũra ikonde
na mũkoinanga mahĩndĩ mao tũcunjĩ;

O inyuĩ mũmatinangagia ta nyama cia gũkarangwo na rũgĩo,
o na ta nyama cia gũtherũkio na nyũngũ.”

⁴ Hĩndĩ ĩyo magaakaĩra Jehova,

nowe ndakamacookeria.
 Hĩndĩ ĩyo nĩakahitha ũthiũ wake kuuma kũrĩ o,
 tondũ wa ũũru ũrĩa mekĩte.
⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ,
 “Ha ũhoru wa anabii acio
 mahĩthagia andũ akwa,
 mũndũ aamahe irio,
 maanagĩrĩa makiugaga ‘thayũ,’
 no angĩmama irio,
 makahaarĩria mbaara ya kũmũũkĩrĩa.
⁶ Tondũ ũcio, ũtukũ nĩũkamũhubanĩria,
 mwage kuona cioneki,
 mũhubanĩrio nĩ nduma mwage ũguũrio.
 Riũa nĩrĩgathũra anabii,
 naguo mũthenya ũmatuĩkĩre nduma.
⁷ Ooni-maũndũ nĩmagaconoka,
 nao aragũri maconorithio.
 Othe nĩmakahumbĩra mothiũ mao,
 tondũ gũtirĩ ũhoru magaacookerio nĩ Ngai.”

⁸ No hakwa-rĩ, nĩ njiyũrĩtwo nĩ hinya,
 na ngaiyũrwo nĩ Roho wa Jehova,
 o na ngaiyũrwo nĩ kĩhooto na ũhoti,
 nĩguo nyumbũrĩre Jakubu ũremi wake,
 na nyumbũrĩre Isiraeli mehia make.
⁹ Ta thikĩrĩriai, inyuĩ atongoria a nyũmba ya Jakubu,
 o inyuĩ aathani a nyũmba ya Isiraeli,
 inyuĩ mũmenaga kĩhooto,
 na mũkoogomia maũndũ marĩa ma ma;
¹⁰ inyuĩ mwakaga Zayuni na ũiti wa thakame,
 na mũgaaka Jerusalemu na waganu.
¹¹ Atongoria akuo matuaga ciira maahakwo,
 athĩnjĩri-Ngai akuo marutanaga maarĩhwo,
 na anabii akuo marathaga mohoro maheo mbeeca.
 No rĩrĩ, megiritanagia na Jehova makoiga atĩrĩ,
 “Githĩ Jehova ndakĩrĩ gatagatĩ-inĩ gaitũ?
 Gũtirĩ ũũru ũngĩtũkora.”
¹² Nĩ tondũ wanyu-rĩ,
 Zayuni gũgaaciimbwo ta mũgũnda,
 Jerusalemu gũtuĩke hĩba ya mahiga,
 nakĩo kĩrĩma kĩrĩa gĩakĩtwo hekarũ
 gĩtuĩke kĩhumbu kĩmereirwo nĩ ihinga.

4

Kĩrĩma kĩa Jehova

¹ Matukũ-inĩ ma kũrigĩrĩria,
 kĩrĩma kĩrĩa kĩa hekarũ ya Jehova nĩgĩkahaandwo
 kĩrĩ kĩo kĩnene gatagatĩ ka irĩma iria ingĩ;
 nĩgĩkambarario igũrũ rĩa tũrĩma tũrĩa tũngĩ,
 nao andũ a ndũrĩrĩ nĩkuo magaathiiaga.
² Ndũrĩrĩ nyingĩ igaathiĩ kuo, ikiugaga atĩrĩ,
 “Ũkai twambate tũthiĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova,

tũthĩ nyũmba ya Ngai wa Jakubu.
 Nĩagatũruta ũhoro wa mũthiire yake,
 nĩgeetha tũgeragĩre njĩra ciake.”
 Nĩgũkorwo Zayuni nĩgũkoima ũtaarani,
 nakuo Jerusalemu kuume ndũmĩrĩri ya Jehova.
³ Nĩagatuithania ndũrĩrĩ nyingĩ ciira,
 nacio ndũrĩrĩ iria irĩ hinya cia kuuma kũraya aciiguithanie.
 Magaatura hiũ ciao cia njora ituĩke hiũ cia mũraũ,
 namo matimũ mao maturwo hiũ cia gũceeha mũtĩ.
 Gũtirĩ rũrĩrĩ rũgaacooka kũrũa na rũrĩa rũngĩ na hiũ cia njora,
 kana rũcooke kwĩruta ũhoro wa mbaara rĩngĩ.
⁴ O mũndũ agaikaraga gĩtina-inĩ kĩa mũthabibũ wake
 na aikarage gĩtina-inĩ kĩa mũkũyũ wake,
 na gũtirĩ mũndũ ũkaamamakia,
 nĩgũkorwo ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe oigĩte.
⁵ Andũ a ndũrĩrĩ ciothe no marũmĩrĩre
 kĩrĩra kĩa ngai ciao;
 no ithuĩ tũrĩrũmagĩrĩra kĩrĩra kĩa Jehova Ngai witũ
 nginya tene na tene.

Mũbango wa Jehova

⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Mũthenya ũcio-rĩ,
 nĩngacookanĩrĩria ithua;
 na nĩngacookanĩrĩria arĩa matahĩtwo,
 o na arĩa nyariirithĩtie.
⁷ Ithua nĩngacitua matigari,
 na arĩa maingatĩtwo ndĩmatue rũrĩrĩ rũrĩ hinya.
 Jehova nĩwe ũkamaathaga arĩ Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni,
 kuuma mũthenya ũcio nginya tene.
⁸ Ha ũhoro waku, wee mũthiringo ũyũ mũrũihu na igũrũ
 wa kũrangĩra rũũru rwa mbũri,
 o wee kĩihitho kĩrũmu kĩa Mwarĩ wa Zayuni-rĩ,
 wathani ũrĩa warĩ naguo mbere nĩũgagũcookerera;
 naguo ũthamaki wa Mwarĩ wa Jerusalemu ũmũcookerere.”
⁹ Atĩrĩrĩ, nĩkĩ kĩratũma ũrĩre wanĩrĩre,
 kaĩ ũtarĩ na mũthamaki?
 Kaĩ ũkuĩrĩrwo nĩ mũkũhei kĩrĩra,
 tondũ wanyĩitwo nĩ ruo rũhaana ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo?
¹⁰ Wĩnyogonde nĩ ruo, wee Mwarĩ wa Zayuni,
 o ta mũndũ-wa-nja akĩrũmwo,
 nĩgũkorwo rĩu no nginya uume itũũra inene
 ũgaikare nja werũ-inĩ.
 Nĩũgathiĩ Babuloni;
 kũu nĩkuo ũkaahonokerio.
 Kũu nĩkuo Jehova agaagũkũũra
 kuuma guoko-inĩ gwa thũ ciaku.
¹¹ No rĩrĩ, ndũrĩrĩ nyingĩ
 nĩicookanĩrĩre, igũũkĩrĩre.
 Iroiga atĩrĩ, “Rekei anyĩitwo nĩ thaahu,
 rekei maito maitũ mathekerere Zayuni!”

12 No cio itingĩmenya meciiria ma Jehova;
o na itiũĩ mũbango wake,
o we ũrĩa ũcicookanagĩrĩria
ta itĩia cia ngano kihũrĩro-inĩ.

13 “Arahũka, wee Mwarĩ wa Zayuni, ũhũũre ngano ĩyo,
nĩgũkorwo nĩngakũhe hĩa cia kĩgera;
nĩngakũhe mahũngũ ma gĩcango
nawe nĩũkahehenja ndũrĩrĩ nyingĩ.”
Uumithio ũcio meyoeire na njĩra ĩtarĩ ya kihooto nĩũkawamũrĩra Jehova,
ũtonga wao ũwamũrĩre Mwathani wa thĩ yothe.

5

Mũthamaki kuuma Bethlehemu

1 Thagathaga mbũtũ ciaku cia mbaara,
wee itũũra inene rĩa mbũtũ cia mbaara,
nĩgũkorwo matũrigiicĩirie matũũkĩrĩre.
Nĩmakaringa mwathi wa Isiraeli
rũthĩa-inĩ na rũthanju.

2 “No rĩrĩ, wee Bethlehemu Efiratha,
o na harĩa arĩ we mũnini mũno mĩhĩrĩga-inĩ ya Juda,
thĩinĩ waku nĩkuo gũkoima
ũrĩa ũgaatuĩka mwathi wa Isiraeli,
ũrĩa kihumo gĩake nĩ gĩa kuuma tene,
kuuma mĩndĩ na mĩndĩ.”

3 Tondũ ũcio, Isiraeli nĩagatiganĩrio
nginya ihinda rĩkinye,
rĩrĩa ũrĩa ũraarũmwo agaaciara,
nao ariũ-a-ithe arĩa angĩ
magaacookerera andũ a Isiraeli.

4 Nĩagookĩra arĩithie rũũru rwa mbũri ciake
arĩ na hinya wa Jehova,
na ũnene wa rĩitwa rĩa Jehova Ngai wake.
Nao nĩmagatũũra marĩ agitĩre, nĩgũkorwo hĩndĩ ĩyo
ũnene wake ũgaakinya o nginya ituri ciothe cia thĩ.
⁵ Nake nĩagatuĩka thayũ wao.

Ũhonokania na Mwanangĩko

Hĩndĩ ĩrĩa Ashuri makaahithũkĩra bũrũri witũ,
na matuĩkanĩrie ciĩhitho ciitũ nũmu,
nĩtũkamaarahũrĩra arĩithi mũgwanja,
o na anene anana mamokĩrĩre.
6 Nĩmagaatha bũrũri wa Ashuri na rũhiũ rwa njora;
maathe bũrũri wa Nimurodi na hiũ cia njora icomoretwo.
Nĩagatũhonokia kuuma kũrĩ Aashuri
hĩndĩ ĩrĩa magaatharĩkĩra bũrũri witũ
na matuĩkanĩrie mĩhaka-inĩ iitũ.

7 Matigari ma Jakubu magaatuĩka
ta ime riumĩte harĩ Jehova

- gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ nyingĩ,
o na ta mbura ya rũthuthuũ yurĩte nyeki-inĩ,
ĩrĩa ĩtarehagwo nĩ mũndũ kana ĩkoirio nĩ andũ.
- 8 Matigari ma Jakubu magaakoragwo gatagatĩ ka ndũrĩrĩ,
o gatagatĩ ka ndũrĩrĩ nyingĩ,
ta mũrũũthi ũrĩ thĩinĩ wa nyamũ cia mũtitũ,
na ta kĩaana kĩa mũrũũthi kĩrĩ thĩinĩ wa ndũũru cia ng'onde,
kĩrĩa gĩthiiaga gĩgĩcitihangagia na gĩgĩcitambuura
na gũtirĩ mũndũ ũngĩcihonokia.
- 9 Guoko gwaku nĩgũkambarario na igũrũ kuonanie ũhootani harĩ thũ
ciaku,
na amuku aku othe nĩmakaniinwo.
- 10 Jehova ekuuga atĩrĩ, "Mũthenya ũcio-rĩ,
"nĩngananga mbarathi ciaku ikweherere biũ,
nacio ngaari ciaku cia ita ndĩcitharie.
- 11 Nĩngananga matũũra marĩa manene ma bũrũri wanyu,
na tharũrie ciĩhitho iria nũmu cianyu ciothe.
- 12 Nĩngananga ũgo wanyu,
na mũtigacooka kũragũra rĩngĩ.
- 13 Nĩngananga mĩhianano wanyu ya gwacũhio,
na nyanange mahiga manyu marĩa maamũre mũrĩ namo;
mũtigacooka kũinamĩrĩra
wĩra wa moko manyu rĩngĩ.
- 14 Itugĩ cia Ashera iria mũrĩ nacio nĩngacimunya
na momore matũũra manyu manene.
- 15 Nĩngerĩhĩria ndĩ na marakara na mang'ũrĩ
kũrĩ ndũrĩrĩ iria itanjathĩkagĩra."

6

Ciira wa Jehova harĩ Isiraeli

- 1 Ta thikĩrĩriai ũrĩa Jehova ekuuga:
"Ũkĩrai mwĩciirĩrĩre mbere ya irĩma;
mũreke tũrĩma tũigue ũrĩa mũkuuga.
- 2 Inyuĩ irĩma ici, iguai thitango ya Jehova;
thikĩrĩriai inyuĩ mĩthingi ya thĩ ĩrĩa ĩtũũraga tene na tene.
Nĩgũkorwo Jehova arĩ na ciira na andũ ake,
nĩarathitanga andũ a Isiraeli.
- 3 "Andũ akwa, kaĩ ndĩmwĩkĩte atĩa?
Ndĩmũnogetie na kĩ? Njookeriai.
- 4 Ndaamũrutire bũrũri wa Misiri,
ngĩmũkũũra kuuma bũrũri wa ũkombo.
Ngĩtũma Musa amũtongorie,
marĩ na Harũni na Miriamu.
- 5 Andũ akwa, ririkanai
ũrĩa Balaki mũthamaki wa Moabi aamũciirĩre,
na ũrĩa Balamu mũrũ wa Beori aamũcookeirie.
Ririkanai rũgendo rwanyu kuuma Shitimu nginya Giligali,
nĩgeetha mũmenye ciĩko cia ũthingu iria Jehova aaneka."
- 6 Nĩ kĩ ingĩtwara mbere ya Jehova,
ngĩinamĩrĩre mbere ya Ngai ũcio ũrĩ igũrũ mũno?

- Hihi no ngĩthiĩ mbere yake na maruta ma njino,
 kana thiĩ na tũcaũ twa ũkũrũ wa mwaka ũmwe?
 7 Anga Jehova no akenio nĩ ndũrũme ngiri nyingĩ,
 kana akenio nĩ maguta maingĩ ta ma njũũ ngiri ikũmi?
 Hihi no ndute mwana wakwa wa irigithathi nĩ ũndũ wa ũremi wakwa,
 kana ndute maciaro ma mwĩrĩ wakwa nĩ ũndũ wa mehia ma ngoro
 yakwa?
 8 Atĩrĩrĩ, wee mũndũ ũyũ, githĩ Jehova ndakuonetie maũndũ marĩa mega.
 Na nĩ ũndũ ũrĩkũ Jehova agwathaga wĩke?
 Githĩ to wĩkage maũndũ ma kĩhooto,
 na wendage ũhoru wa kũiguanĩra tha,
 na ũtwaranage na Ngai waku wĩnyiihĩtie.
- Andũ a Isiraeli Kũherithio nĩ ũndũ wa Mahĩtia Mao*
- 9 Ta thikĩrĩriai! Jehova nĩaretana kũu itũũra inene,
 mũndũ ũrĩa mũũgĩ nĩetigĩre rĩitwa rĩaku.
 “Rũmbũiya rũthanju, o na ũrĩa ũrũnyitĩte.
 10 Wee nyũmba ya waganu-rĩ,
 no ndiganĩrwo nĩ igĩna iria mwĩigĩire na njĩra ĩtarĩ ya kĩhooto,
 kana ndiganĩrwo nĩ eba ya gũthima ĩrĩa ĩtarĩ ya kĩhooto, ĩrĩa nume?
 11 No njuge mũndũ ndehĩtie akĩhũthagĩra ratiri ĩtarĩ cia ma,
 arĩ na mondo ya mahiga ma gũthima ma maheeni?
 12 Itonga ciakuo nĩ cia ngũĩ;
 andũ akuo nĩ a maheeni,
 na nĩmĩ ciao nĩkũheenania iheenanageria.
 13 Tondũ ũcio, nĩnyambĩrĩirie gũkũniina,
 na ngambĩrĩria gũkwananga nĩ ũndũ wa mehia manyu.
 14 Mũrĩrĩaga irio na mũtihũũne,
 nda cianyu irĩkoragwo o ihũtĩ.
 Mũrĩigaga mĩthiithũ, no mũtikahonokia kĩndũ,
 tondũ kĩrĩa gĩothe mwahonokia nĩngakĩniinithia na rũhiũ rwa njora.
 15 Mũrĩhaandaga no mũtikaagetha;
 mũrĩhihaga ndamayiũ no mũtikehaka maguta ma cio;
 mũrĩhihaga thabibũ no mũtikanyua ndibei yacio.
 16 Nĩmũrũmĩrĩire irĩra cia watho wa Omuri
 na mĩtugo yothe ya nyũmba ya Ahabu,
 mũkarũmĩrĩra irĩra ciao cia ndũire.
 Tondũ ũcio nĩngamũrekereria mwanangwo,
 na ndekererie andũ anyu matuĩke a gũthekererwo;
 mũgaatũũra mũnyararĩtwo nĩ ndũrĩrĩ icio.”

7

Mĩnyamaro ya Isiraeli

- 1 Hĩ, kaĩ ndĩ mũnyamarĩku-ĩ!
 Ndariĩ ta mũndũ ũrongania maciaro maarĩkia kũgethwo hĩndĩ ya
 riũa,
 o ta mũndũ ũrahaara thabibũ thuutha wa magetha;
 gũtirĩ kĩmanjĩka gĩa thabibũ kĩngĩrĩio,
 o na kana ngũyũ iria ciambaga kwĩrua iria ngoro yakwa ĩrĩragĩria.
 2 Andũ arĩa eetigĩri Ngai nĩmathirĩte bũrũri-inĩ,
 gũtirĩ mũndũ o na ũmwe mũrũngĩrĩru ũtigarĩte.
 Andũ othe maikarĩte metereire gũita thakame;
 o mũndũ araguĩma mũrũ wa nyina na wabu.

- 3 Mahũthagĩra moko mao meerĩ gwĩka ũũru;
mũtongoria etagia iheo na hinya,
nake mũciirithania aamũkagĩra mahaki;
arĩa marĩ hinya nĩo moigaga kĩrĩa mekwenda:
othe makagĩa ndundu ya gwĩka ũũru.
- 4 Ũrĩa mwega mũno wao ahaana ta cong'e,
ũrĩa mũrũngĩrĩru mũno nĩ mũũru gũkĩra rũgiri rwa mũigua.
Mũthenya ũrĩa arangĩri aku matũire makwĩraga ũhoru waguo
nĩmũkinyu,
mũthenya ũrĩa Ngai agaagũceerera.
Rĩrĩ nĩrĩo ihinda rĩa kĩrigiicano kĩa.
- 5 Ndũkanehoke mũndũ wa itũũra;
ndũkanehoke o na mũrataguo.
Menyerera ciugo cia kanua gaku,
ndũkaanahe mũtumia waku ũcio ũkomaga gĩthũri-inĩ gĩa ku ũhoru.
- 6 Nĩgũkorwo mũriũ nĩagĩte gũtĩia ithe,
nake mũirĩtu akaremera nyina,
o nake mũtumia wa mũriũ akaremera nyaciarawe,
thũ cia mũndũ igaatuĩka andũ a nyũmba yake mwene.

- 7 No rĩrĩ, nĩ hakwa-rĩ, ndĩcũthagĩrĩria Jehova
ndĩ na kĩrĩgĩrĩro,
njetereire Ngai Mũhonokia wakwa;
Ngai wakwa-rĩ, nĩakanjigua.

Isiraeli Kwĩhaanda Rĩngĩ

- 8 Atĩrĩrĩ, wee thũ yakwa-rĩ, tĩga kũngenerera!
O na ingĩgũa gũtirĩ hĩndĩ itagookĩra!
O na ingĩkara nduma-inĩ-rĩ,
Jehova nĩwe ũrĩtuĩkaga ũtheri wakwa.
- 9 Tondũ nĩ nĩ ndĩmwĩhĩrie,
nĩngũkirĩrĩria mang'ũrĩ ma Jehova
nginya rĩrĩa we akaanjiirĩrĩa,
na onanie kĩhooto gĩakwa.
Nĩakanduta nduma-inĩ, andehe ũtheri-inĩ,
na nĩ nĩngeyonera ũthingu wake.
- 10 Hĩndĩ ĩyo thũ yakwa nĩkeyonera ũguo,
na ĩhumbwo thoni,
o ĩyo yanjũũragia atĩrĩ,
"Jehova Ngai waku akĩrĩ ha?"
Rĩu nĩ hĩndĩ maitho makwa mekwĩonera kũgũa kwayo,
o na ĩkarangĩrĩrio thĩ ta ndooro ya njĩra-inĩ.
- 11 Mũthenya wa gwaka thingo ciaku nĩũgakinya,
o guo mũthenya wa kwaramia mĩhaka yaku.
- 12 Mũthenya ũcio, andũ nĩmagooka kũrĩ we
moimĩte Ashuri na matũũra manene ma Misiri,
na bũrũri ũrĩa ũrĩ gatagatĩ ka bũrũri wa Misiri
na Rũũĩ rwa Farati,
na kuuma iria rĩmwe nginya rĩrĩa rĩngĩ,
na kuuma kĩrĩma kĩmwe nginya kĩrĩa kĩngĩ.
- 13 Thĩ nĩkanangĩka ĩkire ihooru nĩ ũndũ wa andũ arĩa matũũraga kuo,
marĩ maciaro ma ciĩko ciao.

Mahooya na Kĩgooco

- 14 Rĩithia andũ aku na mũthĩgi waku,
 nĩo rũũru rwa igai rĩaku,
 rũrĩa rwĩrĩithagia rũrĩ rwiki mũtitũ-inĩ,
 kũrĩa kũrĩ ũrĩithio mũnoru.
 Reke irĩe o kũu Bashani na Gileadi,
 o ta ũrĩa ciarĩĩaga matukũ ma tene.
- 15 “Ta ũrĩa gwatariĩ matukũ marĩa mwoimire bũrũri wa Misiri,
 nĩngamoonia morirũ makwa.”
- 16 Ndũrĩrĩ nĩikoona na iconoke,
 itunyĩtwo hinya wacio wothe.
 Nĩikenyiita tũnua twacio,
 na ihingare matũ ciage kũigua.
- 17 Igaacũnaga rũkũngũ ta nyoka,
 ta ciũmbe iria ikurumaga thĩ.
 Nĩikoimĩra kuuma imamo-inĩ ciacio ikĩinainaga;
 nĩigacookerere Jehova Ngai witũ na guoya,
 na nĩigagwĩtigĩra.
- 18 Nĩ Ngai ũrĩkũ ũhaana tawe,
 ũrĩa ũrekagĩra matigari ma igai rĩake mehia na ũremi wao?
 Ndũtũũraga ũrakarĩte nginya tene,
 no nĩũkenagio nĩ kũiguanĩra tha.
- 19 Nĩũgatũiguĩra tha rĩngĩ,
 mehia maitũ nĩũkamarangĩrĩria na makinya,
 na waganu witũ wothe ũũnyugute iria-inĩ kũrĩa kũriku.
- 20 Nĩũgatũũria kĩrĩkanĩro gĩaku kũrĩ Jakubu,
 na ũiguĩre Iburahĩmu tha,
 o ta ũrĩa werĩire maithe maitũ na mwĩhĩtwa
 matukũ-inĩ macio ma tene.

NAHUMU

¹ Īno nīyo ndūmīrīri nditū ĩkoniĩ Nineve. Rīrī nīrīo ibuku rīa kīoneki kīa Nahumu, ūrīa Mūelikoshi.

Jehova Kūrakarīra Nineve

² Jehova nī Mūrungu ūrī ūiru na mwīrīhīria;
Jehova nīerīhagīria na akaiyūrwo nī mang'ūrī.
Jehova nīerīhagīria harī thū ciake,
na agatūūria mang'ūrī make harī amuku ake.

³ Jehova ndahiūhaga kūrakara na nīarī hinya mūnene;
Jehova ndakaaga kūherithia mūdū mwaganu.

Njīra yake ĩrī thīnī wa rūhuho rūnene na thīnī wa kīhuhūkano,*
matu namo nī rūkūngū rwa makinya make.

⁴ Akūūmaga iria, agatūma rīhūe;
ahūithagia njūū ciothe.

Bashani na Kārimeli nīkūhoohe,
na kīro kīa Lebanoni gīkaragatha.†

⁵ Irīma ithingithaga mbere yake,
natuo tūrīma tūgatweka.

Thī ĩnainaga ĩrī mbere yake,
o na mabūrūri mothe makainaina,
na arīa othe matūūraga kuo.

⁶ Nūū ūngītiiria mathirī make?
Nūū ūngīkūmīrīria marakara make mahiū?
Mang'ūrī make-rī, maitīkaga ta mwaki;
ndwaro cia mahiga igathethereka mbere yake.

⁷ Jehova nī mwega,
nī kīhitho hīndī ya thīna.
Arīa mamwīhokete-rī, nīamamenyagīrīra,
⁸ no rīrī, nīakaniina Nineve
na kīguū kīnene kīa maai;
nīakaingata thū ciake nginya nduma-inī.

⁹ Ūrīa wothe magaaciirīra gwīka Jehova-rī,
we nīakaūniina;
o na thīna ndūgooka hīndī ya keerī.

¹⁰ Makaarigiicwo mīgua-inī
na marīo nī ndibei yao;
nao magaacinwo ta maragara momū.

¹¹ Nī harī ūmwe wīyumīrītie thīnī waku wee Nineve,
ūrīa ūthugundaga ūūru wa gūūkīrīra Jehova,
na akaheanaga irīra cia waganu.

¹² Jehova ekuuga atīrī:
“O na aakorwo marī na arata, na nī aingī mūno-rī,
nīmakaniinwo, meherio.
O na aakorwo nīngūnyariirīte, wee Juda-rī,

* **1:3** Ihuhūkano na huho nene Kīrīkanīro-inī cionanagia hinya na riiri wa Jehova. † **1:4** Bashani, na Kārimeli, na Lebanoni kuoīkaine nī ūndū wa ūnoru na ūruru wakuo.

- ndigacooka gūkūnyariira rīngī.
 13 Na rīrī, nīnguunanga icooki rīao riume ngingo-inī yaku,
 na nduange mīnyororo īrīa woheetwo nayo.”
- 14 Jehova nīarutīte watho ūgūkonīi,
 wee Nineve, akoiga atīrī,
 “Ndūkagīa na njiaro cia gūtūūria rīitwa rīaku.
 Nīngananga mīhianano īyo mīicūhie o na īyo ya gūtwekio
 īrīa īrī kūu hekarū ya ngai ciaku.
 Nīngūhaarīria mbīrīra yaku,
 nīgūkorwo ūrī kīndū kīuru biū.”
- 15 Ta cūthīrīriai kūūrīa irīma-igūrū,
 muone magūrū ma mūdū ūrīa ūrarehe ūhoru mwega,
 ūrīa wanagīrīra thayū!
 Wee Juda-rī, kūngūira ciathī ciaku,
 na ūhingie mīhītwa yaku.
 Andū aaganu matigagūtharīkīra rīngī,
 nīgūkorwo nīmakaniinwo biū.

2

Kūgūa kwa Nineve

- 1 Atīrīrī, wee Nineve, mūgūtharīkīri nīokīte gūgūtharīkīra.
 Rangīra kīngitīro kīa hinya,
 na ūgitīre njīra;
 wīhotore,
 na wīkīre hinya mūno!
- 2 Jehova nīagacookeria Jakubu riiri wake,
 ūhaane ta riiri wa Isiraeli,
 o na aakorwo aanangi nīmamonūhīte,
 na makaananga mīthabibū yao.
- 3 Ngo cia thigari ciake nī cia rangi mūtune,
 njamba cia ita cīhumbīte nguo ndune ta gakarakū.
 Igera cia ngaari cia ita irahenia
 mūthenya ūrīa cīhaarīrio;
 matimū mahangīrītwa mītī ya mīkarakaba
 namo makahenūka maahiūrio.
- 4 Ngaari cia ita iraguthūka ituīkanīirie njīra cia itūūra,
 irahanyūka na mbere, ningī na thuutha,
 ituīkanīirie ihaaro-inī cia itūūra.
 Ihaana ta imūrī irakana;
 irahiūka ta rūheni.
- 5 Acookanīirīrie mbūtū cia thigari iria njamba,
 no ciūkaga ikīhīngagwo.
 Iguthūkaga nginya rūthingo-inī rwa itūūra inene;
 ituīkaga ta ngo ya kūrīgītīra.
- 6 Hingīrīrio cia rūūī nī hingūre,*
 naguo mūciī wa ūthamaki ūkamomoka.
- 7 Nī gwathanītwa itūūra rīu inene

* 2:6 Hingīrīrio cia njūūī nī kuuga kūrīa Rūūī rwa Koseri rwahingīrīrio, naguo mūiyūro ūcio wahingūrīrwo ūkīgūithia thingo.

- rĩtahwo na rĩthaamio.
 Ngombo ciarĩo cia airĩtu iragirĩka na mĩgambo ta ya ndutura,
 na ikehũũra ithũri.
 8 Nineve kũhaana ta ndia,
 na maaĩ makuo nĩkũhwa marahwa.
 Kũraanĩrĩrwo, gũkeerwo atĩrĩ, “Ta rũgamai! Ta rũgamai!”
 No gũtirĩ mũndũ ũngĩhũgũra.
 9 Tahai betha!
 Tahai thahabu!
 Ūtonga ũrĩa ũrĩ igĩna-inĩ ciao ciothe ndũngĩthira!
 10 Nineve nĩgũtahe, na indo igatunyanwo gũgatigwo ũtheri!
 Ngoro nĩkuĩte, na maru makaregera,
 na mĩrĩ ikainaina, o na andũ othe magathita ithiithi.
- 11 Atĩrĩrĩ, imamo cia mĩrũũthi irĩ ha,
 kũndũ kũrĩa yarereire ciana ciayo,
 kũrĩa mĩrũũthi ya njamba na ya nga yathiiaga
 na ciana ciayo itegwĩtigĩra?
 12 Mũrũũthi wa njamba nĩwatambuurĩire ciana ciaguo nyama cia
 gũciigana,
 na ũgĩitĩra mũgoma waguo gĩa kũrĩa,
 ũkĩiyũria imamo ciaguo na kĩrĩa woragĩte,
 na ũkĩiyũria ngurunga ciaguo na kĩrĩa waguĩmĩte.
- 13 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,
 “Nĩ nĩngũũkĩrĩire.
 Nĩngacina ngaari ciaku cia ita na mwaki,
 naruo rũhiũ rwa njora nĩrũkaniina mĩrũũthi yaku ĩrĩa mĩithĩ.
 Ndigagũtigĩria kĩndũ gĩa kũguĩma gũkũ thĩ.
 Nayo mĩgambo ya andũ arĩa ũtũmaga
 ndĩgaacooka kũiguuo rĩngĩ.”

3

Mwanangĩko Ūtangĩgirĩrĩka Nineve

- 1 Kaĩ itũũra inene rĩa Nineve rĩrĩa rĩitaga thakame rĩrĩ na haaro-ĩ!
 Itũũra rĩu rĩiyũrĩtwo nĩ maheeni
 na indo cia ũtunyani,
 na rĩtiagaga andũ moragĩtwo.
 2 Rĩ na mwanũko wa mĩcaarĩca,
 na mũrurumo wa magũrũ ma ngaari,
 na mbarathi iteng’erete,
 na ngaari cia ita ikũrũgarũga!
 3 Thigari cia mbarathi irahithũka,
 ikahenũkia hiũ cia njora
 na matimũ marahenia!
 Andũ aingĩ nĩmooragĩtwo,
 gũkagĩa na hĩba cia arĩa makuĩte,
 na ciimba itangĩtarĩka,
 nao andũ makahĩngwo nĩ ciimba icio:
 4 maũndũ maya mothe marekĩka nĩ ũndũ wa ũingĩ wa merirĩria ma
 mũmaraya,
 ũrĩa ũguucĩrĩirie mũndũ-wa-nja ũcio mũrogi,
 ũrĩa watuire ndũrĩrĩ ngombo na ũmaraya wake,

na agĩtua kĩrĩndĩ ngombo na ũragũri wake.

- 5 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,
 “Niĩ nĩngũgũũkĩrĩra.
 Ngũkũheta nguo ikũhumbĩre ũthiũ.
 Nguonia ndũrĩrĩ njaga yaku,
 na ngũconorithie mbere ya mothamaki.
- 6 Ngũgũikĩria gĩko kĩrĩ magigi,
 ngũnyarare ũtuĩke kĩndũ gĩa kũmakania gĩkĩonwo nĩ andũ.
- 7 Arĩa othe magaakuona nĩmakooru makiugaga atĩrĩ,
 ‘Hĩ, Nineve nĩrĩanange, nũũ ũkaarĩcakaĩra?’
 Mũndũ wa gũkũhooreria-rĩ, ingĩmũruta kũ?”
- 8 Wee-rĩ, ũkĩrĩ mwega gũkĩra Thebesi,*
 itũũra rĩrĩa rĩakĩtwo Rũũĩ-inĩ rwa Nili,
 o rĩo rĩrigiicĩirio nĩ maaĩ?
 Rũũĩ rũu nĩruo rũrĩgitagĩra,
 naruo rũthingo rwarĩo nĩ maaĩ macio.
- 9 Kushi na Misiri nĩcio ciarĩ hinya warĩo ũtangĩathirire;
 Putu na Lubimu maarĩ amwe a thiritũ narĩo.
- 10 No rĩrĩ, nĩrĩatahirwo,
 na andũ aarĩo magĩthaamio.
 Tũkenge twarĩo twatungumanirio,
 tũgĩtuĩka icunjĩ magomano-inĩ mothe ma njĩra.
 Mĩtĩ nĩyacuukĩirwo andũ aarĩo arĩa maarĩ igweta,
 anene othe aarĩo makĩohwo na mĩnyororo.
- 11 Wee nawe nũkarĩĩo,
 na nũkoora, wĩhithe,
 wethe kĩhitho ũũrĩre thũ ciaku.
- 12 Cĩhitho ciaku nũmu ciothe ihaana ta mĩtĩ ya mĩkũyũ,
 ĩrĩ na ngũyũ iria ciambĩte kwĩrua,
 yainainio-rĩ,
 ngũyũ ikagũa kanua-inĩ ka mũrĩi.
- 13 Tarora, mbũtũ ciaku cia ita,
 hĩ, ciothe ihaana ta andũ-a-nja!
 Ihingo cia bũrũri waku
 nĩ hingũrĩre thũ ciaku biũ,
 mĩgĩĩko yacio ĩgacinwo na mwaki.
- 14 Taha maaĩ ũige, ũgaakorwo namo hĩndĩ ya kũrigiicĩirio,
 ciĩgitĩro ciaku cia hinya ũcirũmie wega!
 Haarĩria rĩũmba,
 kia ndoro,
 ũthondeke maturubarĩ.
- 15 Kũu nĩkuo mwaki ũgaakũniinĩra,
 na rũhiũ rwa njora rũgũtemenge ũthire biũ,
 rũkũrĩe o ta ũrĩa ũngĩrĩĩo nĩ itono.
 Ciaranai ta itono,
 mũciarane, mũingĩhe ta ngigĩ!
- 16 Onjoria aku ũmaingĩhĩtie,

* 3:8 Thebesi rĩarĩ itũũra inene rĩa mwena wa rũgongo wa Rũũĩ rwa Nili. No rĩo rĩetago No kana No-Amoni.

makaingiha gũkĩra njata cia igũrũ,
no mahaana ta ngigĩ iria cianangaga bũrũri,
igacooka ikeyũmbũkĩra.

¹⁷ Arangĩri aku matariĩ ta ngigĩ,
anene aku nao nĩ ta mĩrumbĩ ya ngigĩ,
ĩrĩa yũmbaga thingo-inĩ ciaku mũthenya wa heho,
no riũa rĩara, ĩkombũka ĩgathiĩ,
na gũtirĩ mũndũ ũngĩmenya kũrĩa yathiĩ.

¹⁸ Atĩrĩrĩ, wee mũthamaki wa Ashuri, arĩithi aku nĩmakomete;
andũ aku arĩa marĩ igweta nĩmahuurũkĩte.
Andũ aku othe mahurunjũkĩire irĩma-inĩ,
na gũtirĩ wa kũmacookanĩrĩria.

¹⁹ Kĩronda gĩaku gĩtingĩhona;
nguraro yaku nĩ ya gũkũũraga.
Mũndũ o wothe ũiguĩte ũhoru waku
arahũũra hĩ tondũ nĩũgwĩte,
nũũ ũtarĩ wahutio
nĩ kĩnyariirano gĩaku gĩtarĩ mũthia?

HABAKUKU

¹ Īno n̄yo ndũmĩrĩri nditũ ĩrĩa yakinyĩrĩire mũnabii Habakuku.

Gūteta kwa Habakuku

² Wee Jehova-rĩ, nĩ nginya rĩ ngũtũũra ngũkayagĩra ũndeithie,
no wee ũkaaga kũnjigua?

Githĩ ndigũkayagĩra ngiugaga, “Haaro! Haaro!”
no wee ũkaaga kũhonokania?

³ Ũtũmaga ndĩrorere wagi wa kĩhooto nĩkĩ?

Ũkiragĩrĩria maũndũ mooru nĩkĩ?

Mwanangĩko na haaro irĩ mbere yakwa;
kũrĩ na njũgitano, nayo mbaara nĩ nyingĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio, watho nĩmwagithie hinya,
na kĩhooto gĩtihootanaga.

Andũ arĩa aaganu marigiicaga arĩa athingu,
na nĩ ũndũ ũcio kĩhooto gĩkoogomio.

Icookia rĩa Jehova

⁵ “Atĩrĩrĩ, ta rorai ndũrĩrĩ na mwĩrorere ũhoru wacio,
na mũmake biũ.

Nĩgũkorwo matukũ-inĩ maku nĩngwĩka ũndũ
ũrĩa ũtangĩtĩkia o na ũngĩrwo.

⁶ Nĩngwarahũra andũ a Babuloni,
andũ a haaro, na matarĩ tha,

arĩa matuĩkanagia thĩ yothe,
na makegwatĩra ciikaro itarĩ ciao.

⁷ Nĩ andũ a kũmakania, na a gwĩtigĩrwo;
nĩo meyathaga, na magetũũgĩria.

⁸ Mbarathi ciao irĩ ihenya gũkĩra ngarĩ,
na nĩ ooru mũno gũkĩra njũũi iria icangacangaga kĩhwaĩ-inĩ.

Thigari ciao iria ithiiaga ihaicĩte mbarathi iteng’eraga ta ciũmbũkĩte;
ahaici acio a mbarathi moimaga kũndũ kũraya.

Mombũkaga ta nderi ĩgĩcuuhũkĩra gĩa kũrĩa;

⁹ othe mokaga mehaarĩirie kũruta haaro.

Thigari icio ciao nyingĩ mũno ithiiaga ihaatĩte ta rũhuho rwa werũ-inĩ,
igathĩ itahĩte andũ aingĩ mũno ta mũthanga.

¹⁰ Manyararaga athamaki,
na makanyũrũria andũ arĩa maathanaga.

Mathekaagĩrĩra matũũra mothe manene marĩa mairigĩre;
maakaga ihumbu cia tĩri, magatunyana matũũra macio.

¹¹ Ningĩ mahĩtũkagĩra kuo na ihenya o ta rũhuho mathĩite na mbere:
andũ maagararaga watho, magatuĩka ehia,
magatua atĩ hinya wao nĩguo ngai yao.”

Gūteta gwa Keerĩ kwa Habakuku

¹² Wee Jehova-rĩ, githĩ ndũtũũraga kuuma tene o na tene?

O Wee Ngai wakwa, ũrĩa wakwa mũtheru, tondũ ũcio tũtigakua.

Wee Jehova-rĩ, nĩwe ũthuurĩte andũ a Babuloni mahingie ituĩro rĩaku;
wee Rwaro rwa Ihiga-rĩ, ũkamaamũra matũherithie.

¹³ Maitho maku nĩ matheru mũno, matingĩrorera ũmaramari;
wee-rĩ, ndũngĩkirĩrĩria maũndũ mooru.

- Ūgĩkiragĩrĩria andũ arĩa oingumania nĩkĩ?
 Ūkiraga nĩkĩ rĩrĩa andũ arĩa aaganu
 mekũmeria andũ arĩa athingu kũmakĩra?
 14 Ūtuĩte andũ ta thamaki cia iria,
 ũkamatua ta ciũmbe cia iria-inĩ, iria itarĩ mũciathi.
 15 Thũ ĩyo njaganu ĩmaguucagia othe na ndwano,
 ĩkamagwatia na wabu wayo,
 ĩkamacookereria thĩinĩ wa mũtego wayo;
 nĩ ũndũ ũcio ĩgakena na ĩgacanjamũka.
 16 Nĩ ũndũ ũcio, ĩrutagĩra wabu wayo igongona,
 na ĩgacinĩra mũtego wayo ũbumba,
 nĩgũkorwo wabu wayo nĩguo ũtũmaga ĩtũũre ĩkenagia,
 na ĩkarĩnĩaga irio iria njega mũno.
 17 ĩgũtũũra ĩtahaga na wabu wayo,
 ĩkaniinaga ndũrĩrĩ ingĩ ĩtegũciguĩra tha?

2

- 1 Nĩngũrũgama handũ hakwa ha kũrangĩra,
 na njikare o hau rũthingo igũrũ.
 Njetereire njigue ũrĩa ekũnjĩra,
 nĩguo menye ũrĩa ingĩcookia nĩ ũndũ wa iteta rĩrĩ.

Icookia rĩa Jehova

- 2 Nake Jehova akĩnjookeria atĩrĩ,
 “Andĩka ũguũrio ũyũ,
 ũwandĩke wega ihengere-inĩ na ndemwa nene,
 nĩgeetha ũthomeke wega,
 o na mũndũ angĩkorwo ateng’erete.
 3 Nĩgũkorwo ũguũrio ũyũ wetereire ihinda rĩrĩa rĩtuĩtwo;
 waragia ũhoru wa matukũ ma mũthia,
 na ndũngĩtuĩka wa maheeni.
 O na ũngĩkara mũno-rĩ, weterere.
 Ti-itherũ nĩũkahingio, na ndũgatĩirio.
 4 “Atĩrĩrĩ, mũndũ mwĩtĩi-rĩ,
 merĩrĩria maake ti marũngĩrĩru;
 no mũndũ ũrĩa mũthingu
 agatũũra muoyo nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia gwake;
 5 ti-itherũ, mũndũ ũcio mwĩtĩi nĩakunyanagĩrwo nĩ ndibei;
 nĩ mwĩtĩi na ndarĩ hĩndĩ ahurũkaga.
 Tondũ akorokete ta mbĩrĩra,
 na o ta ũrĩa gĩkuũ gĩtaiganagia,
 o nake ndaiganagia;
 acookanagĩrĩria ndũrĩrĩ ciothe harĩ we,
 na agataha andũ a ndũrĩrĩ ciothe.
 6 “Githĩ andũ othe matikamũthekerera makĩmũnyũrũragia, na
 mamũnyarare, makiugaga atĩrĩ,
 “Kaĩ mũndũ ũrĩa wĩigagĩra indo cia ũici,
 na agetongia na indo cia ũtunyani arĩ na haaro-ĩ!
 Egũtũũra ekaga ũguo nginya-rĩ?’
 7 Andũ arĩa ũrĩ na thĩrĩ wao githĩ matigagũũkĩrĩra o rĩmwe?
 Githĩ matikaarahũka, na matũme ũinaine,

- macooke makũnyamarie?
⁸ Tondũ nĩũtahĩte ndũrĩrĩ nyingĩ indo ciao,
 matigari ma ndũrĩrĩ icio, nĩmagagũtaha indo o nawe.
 Nĩ ũndũ nĩũitĩte thakame ya andũ,
 na ũkaananga mabũrũri, na matũũra manene, o na arĩa othe marĩ
 kuo.
- ⁹ “Mũndũ ũrĩa wakaga wathani wake,
 na agetongia na uumithio ũtarĩ wa kĩhooto,
 nĩgeetha aake nyũmba yake handũ igũrũ
 nĩguo ehonokie ndakanyiitwo nĩ mwanangĩko,
 kaĩ arĩ na haaro-ĩ!
- ¹⁰ Wee wanaciirĩra kũniinwo kwa ndũrĩrĩ nyingĩ,
 ũgaconorithia nyũmba yaku mwene,
 na ũkoorwo nĩ muoyo waku.
- ¹¹ Mahiga ma rũthingo nĩmakanĩrĩra,
 na mĩgamba ya mbaũ nĩkamũkĩria.
- ¹² “Mũndũ ũrĩa wakithagia itũũra inene na ũiti wa thakame,
 na akahaanda itũũra na njĩra cia ũmaramari, kaĩ arĩ na haaro-ĩ!
- ¹³ Githĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ndatuĩte
 atĩ wĩra wa andũ no ngũ cia gwakĩrĩria mwaki,
 na atĩ ndũrĩrĩ ciĩnogagia o tũhũ?
- ¹⁴ Nĩgũkorwo thĩ nĩkaiyũrwo nĩ ũmenyo wa riiri wa Jehova,
 o ta ũrĩa maaĩ maiyũrĩte iria-inĩ.
- ¹⁵ “Mũndũ ũrĩa ũheaga andũ a itũũra rĩake njoohi,
 akamatahĩria mondo-inĩ ya rũũa ya ndibei nginya makarĩĩo,
 nĩgeetha ererere njaga yao, kaĩ arĩ na haaro-ĩ!
- ¹⁶ Ũkaiyũrwo nĩ thoni, handũ ha kũgĩa na riiri.
 Rĩrĩ nĩrĩo ihinda rĩaku!
 Nyua, ũrĩĩo,
 nayo njaga yaku yoneke!
 Gĩkombe kuuma guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Jehova
 nĩkĩragũkora, na njono nĩkũhumbĩra riiri waku.
- ¹⁷ Haaro ĩrĩa ũrutĩire Lebanoni-rĩ, nĩngakũhubĩkania,
 na wanangi waku wa nyamũ-rĩ, nĩngakũmakia mũno.
 Nĩ ũndũ nĩũitĩte thakame ya andũ,
 na ũkaananga mabũrũri, na matũũra manene, na arĩa othe marĩ kuo.
- ¹⁸ “Mũhianano mũicũhie nĩ wa bata ũrĩkũ mũndũ aarĩkia kũwacũhia?
 O nago mũhianano wa gũtwekio ũrĩa ũtũmaga andũ maheeneke nĩ
 wa bata ũrĩkũ?
 Nĩgũkorwo ũrĩa ũũthondekaga ehokaga kĩrĩa ombĩte;
 athondekaga mĩhianano ĩtaaragia.
- ¹⁹ Mũndũ ũrĩa wĩraga rũbaũ atĩrĩ, ‘Gĩa na muoyo!’
 Kana akeera ihiga rĩtarĩ muoyo atĩrĩ, ‘Arahũka!’ Kaĩ arĩ na haaro-ĩ!
 Indo ta icio ciakĩhota kuonia mũndũ njĩra?
 Ihumbĩtwo thahabu na betha;
 no itirĩ na mĩhũmũ thĩinĩ wacio.
- ²⁰ No rĩrĩ, Jehova arĩ hekarũ-inĩ yake theru;
 thĩ yothe nĩkire ki ĩrĩ mbere yake.”

3

Ihooya rĩa Habakuku

- ¹ Rĩrĩ nĩ ihooya rĩa mũnabii Habakuku, rĩa kũinwo ta rwĩmbo.
- ² Atĩrĩrĩ Jehova, nĩnjiguĩte ũhoru wa ngumo yaku,
nganyiitwo nĩ guoya nĩ ũndũ wa ciĩko ciaku.
Rurumũkia ciĩko ciaku matukũ-inĩ maya maitũ,
ūtũme imenyeke matukũ-inĩ maitũ;
o na hĩndĩ ĩrĩa ũrĩ mũrakaru, iguanagĩra tha.
- ³ Ngai ookire oimĩte Temani,
ũcio Mũtheru agĩũka oimĩte Kĩrĩma kĩa Parani.
Riiri wake ũkĩhumbĩra igũrũ,
naguo ũgooci wake ũkĩiyũra thĩ.
- ⁴ Ũkengi wake wahaanaga ta riũa rĩkĩratha;
mĩrũri yahenũkaga kuuma guoko-inĩ gwake,
nahau hau nĩho hinya wake wahithĩtwo.
- ⁵ Mũthiro nĩguo wamũtongoragia;
mũrimũ wa mũthiro ũkamuuma thuutha.
- ⁶ Aarũgamire, agĩthingithia thĩ;
agĩcũthĩrĩria agĩtũma ndũrĩrĩ ciinaine.
Irĩma cia tene ikĩmumuthũka,
natuo tũrĩma twa tene tũkĩmomoka.
Mĩthĩire yake-rĩ, nĩ ya tene na tene.
- ⁷ Nĩndonire andũ arĩa matũũraga hema cia Kushani marĩ na mĩnyamaro,
nao arĩa matũũraga Midiani maiyũrĩtwo nĩ ruo rũnene.*
- ⁸ Wee Jehova-rĩ, nĩ njũũĩ warakarĩire?
Mang'ũrĩ maku-rĩ, nĩ tũrũũĩ mokĩrĩire?
Wee-rĩ, wokĩrĩire iria na mang'ũrĩ maku
rĩrĩa wahaicĩte mbarathi ciaku
na ngaari ciaku cia ũhootani cia ita?
- ⁹ Nĩwarutire ũta waku, ũkĩwoya na igũrũ,
na ũgĩtia mĩguĩ mĩingĩ.†
Nayo thĩ ũkĩmĩgayania na njũũĩ;
¹⁰ irĩma ciakuonire ikĩinyogonda.
Kĩguũ kĩa maaĩ nakĩo gĩgĩtherera;
maaĩ ma kũrĩa kũriku makĩhũũyũka,
na makĩambararia makũmbĩ mamu na igũrũ taarĩ moko.
- ¹¹ Riũa na mweri nĩciarũgamire o ro ũguo kũu igũrũ,
ciona ũtheri wa mĩguĩ yaku ĩkĩrathũka,
na ciona kũhenia gwa itimũ rĩaku rĩkĩmenũka.
- ¹² Watũĩkanĩrie thĩ na mang'ũrĩ,
na ũkĩhũũra ndũrĩrĩ ũrĩ na marakara.
- ¹³ Wokire kũhonokia andũ aku,
na ũhonokie ũrĩa waku mũitĩrĩrie maguta.
Wahehenjire kĩongo kĩa nyũmba ya waganu,
ũkĩmĩtharia nginya itina-inĩ ciayo.
- ¹⁴ Wamũtheecire mũtwe na itimũ rĩake mwene,
rĩrĩa njamba ciake cia ita ciatũtharĩkĩire itũharaganie;

* **3:7** Andũ a Kushani na Midiani maarĩ Aarabu arĩa matũũraga gũkuhĩ na Edomu. † **3:9** Mĩguĩ haha nĩ heni na marurumĩ iria Mwathani aahũthĩrĩre.

cigakenagĩrĩra ta igũtambuura athĩini arĩa mehithĩte.

¹⁵ Wee wakinyire iria igũrũ na mbarathi ciaku,
ũgĩthuka maaĩ macio maingĩ, magĩtuĩka makũmbĩ manene.

¹⁶ Ndaiguire ũhoru ũcio,
ngoro yakwa ĩgĩtumatuuma,
nacio iromo ciakwa ikĩinaina nĩ mũgambo ũcio;
mahĩndĩ makwa makĩonja,
namo magũrũ makwa makĩinaina.

No nĩ nĩngweterera ngirĩĩrie,
nginya mũthenya ũrĩa wa kũnyariirĩka ũgaakinya,
ũkore rũrĩrĩ rũrĩa rūtũtharĩkagĩra.

¹⁷ Atĩrĩrĩ, o na mũkũyũ ũngĩaga kũruta kĩro,
nayo mĩthabibũ yaage thabibũ,
o nago mũtamaiyũ wage maciaro,
nayo mĩgũnda yaage irio;

o na kũngĩaga ng'onda gĩcegũ
na kwage ng'ombe ciugũ-inĩ-rĩ,

¹⁸ nĩ no ndĩrĩkenagĩra Jehova,
njanjamũkage nĩ ũndũ wa Ngai Mũhonokia wakwa.

¹⁹ Mwathani Jehova nĩwe hinya wakwa,
atũmaga magũrũ makwa magĩe ihenya ta magũrũ ma thwariga,
nake aahotithagia kũhaica kũrĩa gũtũũgĩru.

Kũrĩ mũtongoria wa nyĩmbo. Rwĩmbo rũrũ nĩ rwa kũinwo na inanda cia
mũgeeto.

ZEFANIA

¹ Atĩrĩrĩ, ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩire Zefania mũrũ wa Kushi, mũrũ wa Gedalia, mũrũ wa Amaria, mũrũ wa Hezekia, rĩrĩa Mũthamaki Josia mũrũ wa Amoni aathamakaga Juda.

Juda Gũtuĩrwo Ciira

² Atĩrĩrĩ, Jehova ekuuga ũũ:

“Nĩnganiina indo ciothe ithire biũ,
ithire kũndũ guothe gũkũ thĩ.

³ Nĩnganiina andũ o na nyamũ;
njooke niine nyoni cia rĩera-inĩ,
na thamaki cia iria-inĩ.

Andũ arĩa aaganu magaatigĩrio o hĩba cia mahuti,
hĩndĩ ĩrĩa ngaaniina andũ mathire kũndũ guothe gũkũ thĩ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁴ “Nĩngatambũrũkia guoko gwakwa njũkĩrĩre Juda,
na njũkĩrĩre andũ othe arĩa matũũraga Jerusalemu.
Nĩnganiina mĩhianano ya Baali ĩrĩa ĩtigarĩte gũkũ,
na niine marĩitwa ma andũ arĩa matooi Ngai,
na athĩnjĩri-ngai cia mĩhianano,

⁵ o acio mainamagĩrĩra,
makahooya mbũtũ cia igũrũ marĩ nyũmba igũrũ,
o na makainamĩrĩra, makehĩta na rĩitwa rĩa Jehova,
na magacooka makehĩta na rĩitwa rĩa Milikomu,
⁶ o acio matigaga kũrũmĩrĩra Jehova magacooka na thuutha,
na maticaragia Jehova, o na kana makamũrongooria.

⁷ Atĩrĩrĩ, kirai ki mũrĩ mbere ya Mwathani Jehova,
nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova ũrĩ hakuhĩ.

Jehova nĩahaarĩirie igongona;
ningĩ nĩamũrĩte andũ arĩa etĩte.

⁸ Mũthenya ũcio wa igongona rĩa Jehova-rĩ,
nĩngaherithia anene, o na herithie ariũ a mũthamaki,
hamwe na arĩa othe magaakorwo mehumbĩte nguo cia bũrũri ũngĩ.

⁹ Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngaherithia ataagarari othe a hingĩro,
o acio maiyũragia hekarũ ya ngai ciao na haaro na maheeni.”

¹⁰ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio
nĩgũkaiguuo mũkayo uumĩte Kĩhingo-inĩ gĩa Thamaki,
o na kũgirĩka kuumĩte Itũũra Rĩerũ,
naguo mũrurumo mũnene wa mũmomoko uume tũrĩma-inĩ.

¹¹ Girĩkai, inyuĩ mũtũũraga rũgongo rwa ndũnyũ;
mũgirĩke tondũ onjorithia anyu othe nĩmekũniinwo,
na arĩa othe monjorithanagia na betha manangwo.

¹² Hĩndĩ ĩyo nĩngoya matawa njethe andũ Jerusalemu,
na herithie arĩa meiganĩtie,
arĩa mahaana ndibei ĩtiganĩrio na kĩnyita kĩayo,
arĩa meciiragia atĩrĩ,
‘Jehova ndarĩ ũndũ angĩka, mwega kana mũũru.’

¹³ Ũtonga wao nĩũgatahwo,

na nyũmba ciao imomorwo.
 Nĩmagaka nyũmba,
 no matigacitũũra;
 nĩmakahaanda mĩgũnda ya mĩthabibũ,
 no matikanyua ndibei yayo.

Mũthenya ũrĩa Mũnene wa Jehova

- 14 “Mũthenya ũrĩa mũnene wa Jehova ũrĩ hakuhĩ,
 ũrĩ hakuhĩ na nĩũrooka narua.
 Ta thikĩrĩriai! Kĩrĩro kĩa mũthenya ũcio wa Jehova gĩgaakorwo kĩrĩ
 kĩnene,
 nacio njamba cia ita nĩikaarĩra mũno irĩ kũu.
 15 Mũthenya ũcio-rĩ, ũgaakorwo ũrĩ wa mang’ũrĩ,
 mũthenya wa mĩnyamaro na ruo rũnene,
 mũthenya wa mathĩina na mwanangĩko,
 mũthenya wa nduma na mairia,
 mũthenya wa matu na nduma ndumanu,
 16 mũthenya wa kũhuhwo karumbeta na mbugĩrĩrio ya mbaara
 ya gũũkĩrĩra matũũra marĩa mairigĩrwo na hinya,
 na gũũkĩrĩra mĩthiringo ĩrĩa mĩraihi na igũrũ.
 17 Nĩngarehere andũ mĩnyamaro,
 nao magaathiiaga ta andũ atumumu,
 nĩ ũndũ nĩmehĩirie Jehova.
 Thakame yao nĩngaitwo ta rũkũngũ,
 nacio nyama cia nda ciao iteo ta irĩ rũrua.
 18 Betha kana thahabu ciao
 itikahota kũmahonokia,
 mũthenya ũcio wa mang’ũrĩ ma Jehova.
 Thĩ yothe ĩkaaniinwo
 na mwaki wa ũiru wake,
 nĩgũkorwo arĩa othe matũũraga gũkũ thĩ
 nĩakamaniina o rĩmwe.”

2

- 1 Mwĩcookanĩrĩriei hamwe, mwĩcookanĩrĩriei hamwe
 inyuĩ rũrĩrĩ rũrũ rũtarĩ thoni.
 2 Mwĩcookanĩrĩriei mbere ya ihinda rĩrĩa rĩtuĩtwo gũkinya,
 mũthenya ũcio ũmũkorerere ta ũrĩa mũũngũ ũmbũragwo nĩ rũhuho,
 mbere ya marakara mahiũ ma Jehova mamũkore,
 mbere ya mũthenya ũcio wa mang’ũrĩ ma Jehova kũmũkora.
 3 Cariai Jehova, inyuĩ andũ othe arĩa enyihia a bũrũri,
 inyuĩ arĩa mwĩkaga ũrĩa aathanĩte.
 Mwĩcarĩriei ũthingu, mwĩcarĩriei kwĩnyiihia;
 no gũkorwo nĩmũkagitĩrwo
 mũthenya ũcio wa marakara ma Jehova.

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Filistia

- 4 Itũũra rĩa Gaza nĩrĩgatiganĩrio,
 narĩo itũũra rĩa Ashikeloni rĩanangwo.
 Andũ a Ashidodi makaarutũrũrwo mũthenya barigici,
 narĩo itũũra rĩa Ekironi rĩthario ta mũtĩ ũkũmunywo.
 5 Inyuĩ arĩa mũtũũraga ndwere-inĩ cia iria,
 o inyuĩ Akerethi, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ!

Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩ ãgũũkĩrĩire,
wee Kaanani, bũrũri wa Afilisti.

“Nĩngakũniina,
na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũgaatigara.”

⁶ Bũrũri ũcio ũrĩ ndwere-inĩ cia iria, o kũu Akerethi matũũraga,
gũgaatuĩka kũndũ gwa gwakwo ithũnũ cia arĩithi, na ciugũ cia
ng’ondũ.

⁷ Bũrũri ũcio ũgaatuĩka wa matigari ma nyũmba ya Juda;
kũu nĩkuo makoona ũrĩithio.

Hwai-inĩ magaakomaga nyũmba cia Ashikeloni.

Nake Jehova Ngai wao nĩakamamenyerera, na atũme magaacĩre
rĩngĩ.

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Moabi na Amoni

⁸ “Nĩnjiguĩte irumi cia Moabi
na inyũrũri cia Aamoni,
acio maarumire andũ akwa
na makĩhĩta gũũkĩrĩra bũrũri wao.”

⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ,
“Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ,

Moabi gũgaatuĩka o ta Sodomu,
naguo bũrũri wa Aamoni ũtuĩke ta Gomora,
kũndũ kwa riya, na marima ma cumbĩ,
kũndũ gũtakũraga kĩndũ kuuma tene.

Matigari ma andũ akwa nĩmakaamataha;

nao andũ a rũrĩrĩ rwakwa arĩa makaahonoka nĩmakagaya bũrũri
wao.”

¹⁰ Maũndũ macio nĩmakamakora nĩ ũndũ wa mwĩtĩio wao,
na nĩ ũndũ wa kũruma na kũnyũrũria andũ a Jehova Mwene-Hinya-
Wothe.

¹¹ Jehova nĩagetigĩrwo nĩo
rĩrĩa akaananga ngai ciothe cia bũrũri ũcio.

Ndũrĩrĩ iria irĩ hũgũrũrũ-inĩ ciothe cia iria nĩikamũhooya,
o rũrĩrĩ rũrĩ bũrũri waruo kĩũmbe.

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Kushi

¹² “O na inyũĩ, andũ a Kushi,
nĩmũkooragwo na rũhiũ rwakwa rwa njora.”

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Ashuri

¹³ Nĩagatambũrũkia guoko gwake okĩrĩre andũ a gathigathini
na aniine Ashuri,
atige Nineve gũkirĩte ihooru,
na kũũmagarĩte o ta werũ.

¹⁴ Ndũũru cia mbũri na ng’ombe igaakoma kuo,
hamwe na ciũmbe cia mĩthemba yothe.

Ndundu cia werũ na ndundu iria ng’ambi
nĩikomba itugĩ-inĩ ciakuo.

Kayũ ka mĩgambo yacio gakaiguuagwo ndirica-inĩ,
hĩba cia mahiga igaakorwo mĩrango-inĩ,
nayo mĩgamba ya mĩtarakwa itigwo ũtheri.

¹⁵ Rĩrĩrĩ nĩrĩo itũũra rĩrĩa rĩratũire na gĩkeno,

o na rītarī na ūgwati.
 Rīrīa rīeñiraga atīrī,
 “Nīi no nīi, na gūtīrī ūngī tīga nīi.”
 Kaī nīrīkīanangītwo,
 rīgatuīka o kīmamo kīa nyamū cia gīthaka-ī!
 Arīa othe mahītūkagīra harī rīo
 no kūrīnyūrūria na kūrīorota.

3

Mehia ma Jerusalemu

- 1 Kaī itūūra rīrī inene rīa andū aremi, na rīgwatītio thaahu,
 o na rīiyūrīte maūndū ma kūhinyanīrīria rīrī na haaro-ī!
- 2 Rītīrī mūndū rīathīkagīra, rītiītīkagīra gūtaarwo.
 Rītīhokaga Jehova, na rītīkūhagīrīria Ngai warīo.
- 3 Anene aarīo mahaana ta mīrūūthi īkūrarama,
 aathani aarīo mahaana ta njūūi iria icangacangaga hwaī-inī,
 gūtīrī kīndū matigagia gīkinyie rūciinī.
- 4 Anabii aarīo nī etīi;
 nī andū a ungumania.
 Athīnjīri-Ngai aarīo mathaahītīe handū-harīa-haamūre,
 na magathūkia watho.
- 5 Jehova ūrīa ūrī thīnī warīo nī mūthingu;
 we ndeekaga ūūru.
 Rūciinī o rūciinī nīatuanagīra ciira na kīhotoo,
 mūthenya o mūthenya ndagaga gwīka ūguo,
 no arīa matarī athingu matīrī thoni.
- 6 “Nīniinīte ndūrīrī;
 cūgītīro ciao cia hinya nī momore.
 Nacio barabara ciao ndūmīte itiganīrio,
 gūtīrī mūndū ūracigerera.
 Matūūra mao manene nīmanange;
 gūtīrī mūndū o na ūmwe ūtigarīte, gūtīrī o na ūmwe.
- 7 Ndeerire itūūra rīu inene atīrī,
 “Ti-itherū nīūkanjītigīra,
 na wītīkīre gūtaarwo!”
 Hīndī īyo itūūro ciake itikaniinwo,
 o na kana maherithia makwa mamūkore.”
 No o meeriragīria o gwīka ūūru
 maūndū-inī mao mothe.
- 8 Nī ūndū ūcio Jehova ekuuga atīrī,
 “Ikarai mūnjetereire,
 mweterere mūthenya ūrīa ngaarūgama ndute ūira.
 Nīnduīte atī nīngacookanīrīria ndūrīrī hamwe,
 na nyūnganie mothamaki,
 nīguo ndīmaitīrīrie mang’ūrī makwa,
 nīmo marakara makwa mahiū.
 Thī yothe nīkaniinwo
 nī mwaki wa marakara ma ūiru wakwa.
- 9 “Hīndī īyo nīngatheria mīromo ya ndūrīrī,
 nīguo othe makayagīre rīitwa rīa Jehova,
 na mamūtungatagīre marī na ūrūmwe.

- 10 Andũ akwa arĩa mahurunjũkĩire
mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa njũũ cia Kushi,
o acio maahooyaga,
nĩmakandehera maruta.
- 11 Mũthenya ũcio wee ndũgaconorithio
nĩ ũndũ wa maũndũ mothe marĩa mooru wananjĩka,
tondũ nĩngeheria arĩa othe makenagĩra mwĩtĩio wao,
ndĩmarute kuuma itũũra-inĩ rĩrĩ inene.
Ndũgacooka gwĩtũũgĩria
ũrĩ kĩrĩma-inĩ gĩakwa gĩtheru.
- 12 No rĩrĩ, nĩngatigia gatagatĩ-inĩ kanyu
andũ arĩa ahooreri na enyihia,
arĩa mehokete rĩitwa rĩa Jehova.
- 13 Matigari ma Isiraeli matigekaga ũũru;
matikaheenanageria,
kana ũhinga woneke tũnua-inĩ twao.
Makaarĩaga na magakoma,
na gũtirĩ mũndũ ũkaamamakia.”
- 14 Atĩrĩrĩ, wee Mwarĩ wa Zayuni, ina rwĩmbo;
o nawe, Isiraeli anĩrĩra!
Nawe Mwarĩ wa Jerusalemu
kena na ũcanjamũke na ngoro yaku yothe!
- 15 Jehova nĩheretie ihũũra rĩaku,
nacio thũ ciaku nĩacingatĩte.
Jehova mũthamaki wa Isiraeli arĩ hamwe nawe;
ndũgacooka gwĩtigĩra mwanangĩko rĩngĩ.
- 16 Mũthenya ũcio nĩmakeera Jerusalemu atĩrĩ,
“Wee Zayuni, ndũgacooke gwĩtigĩra
na ndũkaregerie moko maku.
- 17 Jehova Ngai waku arĩ hamwe nawe,
o we ũrĩa ũrĩ hinya wa kũhonokania.
Nĩarĩgũkenagĩra mũno,
na nĩarĩkũhooragĩria na wendo wake,
agũkũngũire akĩinaga nyĩmbo.”
- 18 “Kĩeha gĩa ciathĩ iria njathane nĩngamwehereria;
icio ikoretwo irĩ mũrigo na cia thoni harĩ inyuĩ.
- 19 Hĩndĩ ĩyo nĩngaherithia
arĩa othe maamũhinyagĩrĩria;
nĩngahonokia arĩa ithua,
na njookererie arĩa mahurunjĩtwo.
Nĩngatũma magĩe igweta na ndĩmagoocithie
mabũrũri-inĩ mothe kũrĩa manaconorithio.
- 20 Ihinda rĩu nĩngamũcookanĩrĩria;
hĩndĩ ĩyo nĩngamũcookia mũcĩ.
Nĩngatũma mũgĩe igweta na ndĩmũgoocithie
gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ,
hĩndĩ ĩria ngaatũma mũgaacĩre rĩngĩ,
o mũkũĩonagĩra na maitho manyu,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

HAGAI

Andũ kwĩrwo maake Nyũmba ya Jehova

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa gũthamaka kwa Dario,* mũthenya wa mbere wa mweri wa gatandatũ, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire Zerubabeli mũrũ wa Shealiteli, mwathi wa bũrũri wa Juda, na kũrĩ Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na kanua ka mũnabii Hagai makĩrwo atĩrĩ,

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Andũ aya moigaga atĩrĩ, ‘Thinda ti ikinyu rĩa gwakĩra Jehova nyũmba.’”

³ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova igĩũka na kanua ka mũnabii Hagai ikĩũria atĩrĩ,

⁴ “Anga nĩ ihinda rĩanyu inyuĩ ene rĩa gũikara nyũmba iria ng’emie na mbaũ rĩrĩa nyũmba ĩno yakwa ĩkarĩte ĩrĩ nyanangĩku?”

⁵ Na rĩrĩ, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Mwĩcũraniei wega ũrĩa mũthĩire yanyu ĩtariĩ.

⁶ Mũhaandĩte irio nyingĩ, no mũkagetha o tũnini. Mũrĩaga no mũtihũnaga. Mũnyuuaga no mũtinyootokaga. Mwĩhumbaga nguo no mũtiiguaga ũrugarĩ. Ningĩ ũrĩa ũthũkũmaga, aanyiita mũcaara wake awĩkagĩra mũhuko ũrĩ na marima.”

⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Mwĩcũraniei wega ũrĩa mũthĩire yanyu ĩtariĩ.

⁸ Ambatai irĩma-inĩ mũgũire mbaũ, mũũke mũnjakĩre nyũmba, nĩgeetha nĩ ndĩmĩkenagĩre na ndũike wa gũtĩagwo,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁹ Mwerĩgagĩrĩra uumithio mũingĩ, no rĩrĩ, mũkĩona o kĩndũ kĩnini. Kĩrĩa mwainũkirie, ngĩkĩũmbũra na mũhũmũ yakwa. Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekũũria atĩrĩ, “Ndeekire ũguo nĩkĩ? Ndeekire ũguo nĩ ũndũ wa nyũmba yakwa, ĩrĩa ĩkarĩte ĩrĩ nyanangĩku, rĩrĩa o ũmwe wanyu arahangĩra maũndũ ma nyũmba yake mwene.

¹⁰ Nĩ ũndũ wanyu, igũrũ nĩrĩregete gũita ime, nayo thĩ ĩkarega na maciaro mayo.

¹¹ Nĩndatũmire bũrũri wage mbura mĩgũnda-inĩ na irĩma-inĩ, o na ngĩũmia ngano, na ngĩniina ndibei ya mũhihano na maguta na kĩrĩa gĩothe thĩ ĩciaraga, na ngĩnyiihia andũ na mahiũ, na ngĩthũkia wĩra wa moko manyu.”

¹² Ningĩ Zerubabeli mũrũ wa Shealiteli, na Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na matigari mothe ma andũ, magĩathĩkĩra mũgambo wa Jehova Ngai wao, o na ndũmĩrĩri ya mũnabii Hagai, tondũ nĩ Jehova Ngai wao wamũtũmĩte. Nao andũ acio magĩtigĩra Jehova.

¹³ Ningĩ Hagai mũtũmwo wa Jehova akĩheana ndũmĩrĩri ĩno ya Jehova kũrĩ andũ, akĩmeera atĩrĩ: Jehova ekuuga atĩrĩ, “Nĩ ndĩ hamwe na inyuĩ.”

¹⁴ Nake Jehova akĩarahũra roho wa Zerubabeli mũrũ wa Shealiteli, mwathi wa Juda, na roho wa Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, o na roho wa andũ othe arĩa maatigarĩte, nao magĩũka,

* **1:1** Mũthamaki Dario aathamakaga bũrũri wa Perisia mwaka-inĩ wa 522 nginya 486 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ.

makĩambĩrĩria kũruta wĩra wa nyũmba ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wao.

¹⁵ Kwarĩ mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ĩna, mweri wa gatandatũ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa gũthamaka kwa Dario.

2

Riiri wa Nyũmba ĩyo Njerũ

¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ũmwe, mweri wa mũgwanja, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire mũnabii Hagai, akĩrwo atĩrĩ,

² “Arĩria Zerubabeli mũrũ wa Shealitieli, mwathi wa bũrũri wa Juda, na Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na andũ othe arĩa matigaire, ũmooire atĩrĩ,

³ ‘Nũũ wanyu ũtigarĩte wonire nyũmba ĩno na riiri wayo wa mbere? Mũrona ĩhaana atĩa rĩu? Githĩ mũtiramĩona ĩhaana ta kĩndũ gĩa tũhũ?’

⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Gĩa na hinya, wee Zerubabeli, na ũgĩe na hinya, wee Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, gĩa na hinya inyuĩ andũ othe a bũrũri, na mũrute wĩra, nĩgũkorwo ndĩ hamwe na inyuĩ.’ Ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁵ ‘Ũguo nĩguo ndaarĩkanĩire na inyuĩ, rĩrĩa mwoimire bũrũri wa Misiri, na Roho wakwa egũtũũra thĩinĩ wanyu. Tigai gwĩtigĩra.’

⁶ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ; ‘Thuutha wa kahinda kanini nĩngathingithia igũrũ na thĩ rĩngĩ, na thingithie iria na thĩ nyũmũ.

⁷ Nĩngathingithia ndũrĩrĩ ciothe, nake ũrĩa wĩriragĩrio nĩ ndũrĩrĩ ciothe nĩagooka, na nĩ nĩngaiyũria nyũmba ĩno riiri,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁸ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ‘Betha nĩ yakwa, o na thahabu nĩ yakwa.

⁹ Riiri wa nyũmba ĩno ũgaakorwo ũrĩ mũnene gũkĩra riiri wa nyũmba ĩrĩa ya mbere,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga. ‘Na handũ haha nĩngaheana thayũ,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.”

Irathimo cia Andũ arĩa Marĩ na Thaahu

¹⁰ Mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ĩna, mweri wa kenda, mwaka wa keerĩ wa gũthamaka kwa Dario, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire mũnabii Hagai akĩrwo atĩrĩ,

¹¹ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ‘Ũriai athĩnjĩri-Ngai ũrĩa watho ugĩte:

¹² Mũndũ angĩkuua nyama nyamũre ruuno-inĩ rwa nguo yake, naruo ruuno rũhutie mũgate, kana thubu, kana ndibei, kana maguta, o na kana irio ingĩ-rĩ, irio icio ciatuĩka nyamũre?’ ”

Nao athĩnjĩri-Ngai magĩcookia atĩrĩ, “Aca.”

¹³ Ningĩ Hagai akĩmooira atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩ na thaahu nĩ ũndũ wa kũhutania na kũmba, angĩhutia kĩndũ kĩmwe gĩa icio-rĩ, kĩndũ kũ no kĩnyitwo nĩ thaahu?”

Nao athĩnjĩri-Ngai magĩcookia atĩrĩ, “Ī, no kĩnyitwo nĩ thaahu.”

¹⁴ Ningĩ Hagai akĩmeera atĩrĩ, “Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Ũguo noguo andũ aya na rũrĩrĩ rũrũ matariĩ maitho-inĩ makwa; ũrĩa wothe meekaga na kĩrĩa gĩothe marutaga kũu, kĩrĩ na thaahu.

15 “Na rĩrĩ, mwĩcũraniei wega ũhoro ũyũ kuuma ũmũthĩ, mũtaranie ũrĩa maũndũ maatarĩĩ mbere ya rĩrĩa gũtaarĩ ihiga rĩaigĩrĩirwo igũrũ wa rĩngĩ mwako-inĩ wa hekarũ ĩno ya Jehova.

16 Mũndũ o wothe angĩathiire hĩba-inĩ ya ngano ya ithimi mũrongo ĩrĩ, aakoraga no ithimi ikũmi. Mũndũ o wothe angĩathiire itangi-inĩ rĩa ndibei erĩgĩrĩire gũtahia ithimi mũrongo ĩtano, aakoraga o mũrongo ĩrĩ.

17 Ndathũkirie wĩra wothe wa moko manyu na mbaa, na mbuu na mbura ya mbembe,* no inyuĩ mũtiigana kũnjookerera,’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

18 Kuuma ũmũthĩ na gũthĩĩ na mbere, kuuma mũthenya ũyũ wa mweri mũrongo ĩrĩ na inya, mweri wa kenda, mwĩcũraniei wega ũhoro wa mũthenya ũrĩa mũthingi wa hekarũ ya Jehova wakirwo. Ta mwĩcũraniei wega:

19 Nĩ hakĩrĩ o na mbeũ ĩtigarĩte ikũmbĩ-inĩ? Nginyagia rĩu, mũthabibũ, na mĩkũyũ, na mĩkomamanga, o na mũtamaiyũ ndĩrĩ ĩragĩa na maciaro.

“Kuuma ũmũthĩ nĩndĩrĩmũrathimaga.’ ”

Zerubabeli, Gĩcũhĩ kĩa Jehova

20 Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire Hagai hĩndĩ ya keerĩ, mweri mũrongo ĩrĩ na inya wa mweri ũcio, akĩrwo atĩrĩ,

21 “Arĩria Zerubabeli mwathi wa Juda, ũmwĩre atĩ nĩngathingithia igũrũ na thĩ.

22 Nĩngang’aũrania itĩ cia ũnene, na hehenje hinya wa mothamaki ma thĩ ng’eni. Nĩngakurumania ngaari cia ita, na atwarithia a cio; na ndungumanie mbarathi hamwe na ahaici a cio, o mũndũ arũndwo na rũhiũ rwa njora rwa mũrũ wa nyina.

23 “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ‘Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngakwamũkĩra, wee ndungata yakwa Zerubabeli mũrũ wa Shealitelieli,’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ‘Ningĩ nĩngagũtua ta gĩcũhĩ gĩakwa gĩa kĩa, gĩkurure rũuri rwakwa, nĩgũkorwo nĩngũthuurĩte,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.”

* 2:17 Rũhuho rũhiũ na mbura ya mbembe ciatũmagĩrwo nĩ Ngai kũhũra andũ nĩ ũndũ wa ũremi wao.

ZEKARIA

Isiraeli Gwĩtwo Macookerere Jehova

¹ Na rĩrĩ, mweri wa ĩnana wa mwaka wa keerĩ wa ũthamaki wa Dario, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire mũnabii Zekaria, mũrũ wa Berekia, mũrũ wa Ido, akĩrwo atĩrĩ:

² “Jehova nĩarakaririo mũno nĩ maithe manyu ma tene.

³ Nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ atĩrĩ, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: ‘Njookerera, nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga, na nĩ nĩngũmũcookerera,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁴ Mũtikahaane ta maithe manyu ma tene arĩa maahunjagĩrio nĩ anabii a tene, makeerwo atĩrĩ: ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga: ‘Garũrũkai mũtĩge mũthĩire yanyu mũũru o na mũtugo yanyu mũũru.’ No makĩaga kũnjigua kana kũrũmbũiya uge wakwa, nĩguo Jehova ekuuga.

⁵ Maithe manyu ma tene makĩrĩ kũ riu? Nao anabii-rĩ, nĩmatũũraga nginya tene?

⁶ No rĩrĩ, githĩ ndũmĩrĩri yakwa na irĩra ciakwa cia kũrũmĩrĩrwo, iria ndaathĩte ndungata ciakwa cia anabii itiahingĩrio maithe manyu ma tene?

“Hĩndĩ ĩyo makĩrĩra makiuga atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe atwĩkĩte kũringana na ũrĩa mũthĩire na mũtugo iitũ ĩtariĩ, o ta ũrĩa aatuĩte nĩegwĩka.’ ”

Mũndũ ũrĩa warĩ Mĩtĩ-inĩ ya Mĩhandathi

⁷ Mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ĩna wa mweri wa ikũmi na ũmwe, mweri ũcio wa Shebati, mwaka-inĩ wa keerĩ wa ũthamaki wa Dario, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire mũnabii Zekaria, mũrũ wa Berekia, mũrũ wa Ido.

⁸ Nĩndonire kĩoneki ũtukũ, na rĩrĩ, mbere yakwa ngĩona mũndũ wa-haicĩte mbarathi ndune! Mũndũ ũcio aarũgamĩte mũtĩ-inĩ ya mĩhandathi yarĩ handũ mũkuru-inĩ. Thuutha wake nĩ haarĩ mbarathi ĩmwe ndune, na ingĩ cia gĩtĩri na ingĩ njerũ.

⁹ Na nĩ ngĩũria atĩrĩ, “Mwathi wakwa, ici nacio nĩ cia kĩ?”

Mũraika ũcio waaragia na nĩ akĩnjookeria atĩrĩ, “Nĩngũkwĩra nĩ cia kĩ.”

¹⁰ Nake mũndũ ũcio warũngĩ mũtĩ-inĩ ya mĩhandathi akĩndaarĩria akĩnjũira atĩrĩ, “Aya nĩo Jehova atũmĩte mathĩ thĩ yothe.”

¹¹ Nao magĩcookia ũhoro kũrĩ mũraika wa Jehova, ũrĩa warũngĩ mũtĩ-inĩ ya mĩhandathi, makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtũthĩite thĩ yothe na tũkoona atĩ thĩ nĩhooreire na ĩrĩ na thayũ.”

¹² Nĩngĩ mũraika ũcio wa Jehova akĩũria atĩrĩ, “Nĩ nginya rĩ, Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ũkwaga kũiguĩra Jerusalemu na matũũra ma Juda tha, marĩa ũkoretwo ũrakarĩire mĩaka mĩrongo mũgwanja?”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova agĩkĩarĩria mũraika ũcio twaragia nake na ciugo njega na cia kũhoorerania.

¹⁴ Nake mũraika ũcio wanjaragĩria akĩnjũira atĩrĩ, “Anĩrĩra ndũmĩrĩri ĩno: Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ‘Nĩnjiguaga ũiru nĩ ũndũ wa Jerusalemu na Zayuni,

¹⁵ no rĩrĩ, nĩndakarĩtio mũno nĩ ndũrĩrĩ iria ciĩguaga irĩ ngĩtĩre. Ndaarakarĩire andũ akwa o hanini, no ndũrĩrĩ icio igĩkĩrĩrĩria kũmanyamaria.’

¹⁶ “Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga ũũ: ‘Nĩngacooka itũũra rĩa Jerusalemu ndĩrĩguĩre tha, nayo nyũmba yakwa yakwo kuo rĩngĩ. Naruo rĩrigi

rūa gūthima nīrūgatambūrūkio Jerusalemu, ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

¹⁷ “Ningī ūthiī na mbere na kwanīrīra uuge atīrī: Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ūū, ‘Matūūra makwa nīmakaiyūrīrīra ūgaacīru rīngī, nake Jehova nīakahooreria Zayuni rīngī na ethuurīre Jerusalemu.’ ”

Hīa Inya na Mabundi Mana

¹⁸ Ningī ngītiira maitho, na rīrī, mbere yakwa ngīona hīa inya!

¹⁹ Ngīūria mūraika ūcio wanjaragīria atīrī, “Ici nacio nī cia kī?”

Nake akīnjookeria atīrī, “Ici nīcio hīa iria ciaharaganirie Juda, na Isiraeli, na Jerusalemu.”*

²⁰ Nake Jehova agīcooka akīnyonia mabundi mana.

²¹ Na nī ngīmūūria atīrī, “Aya-rī, marooka gwīka atīa?”

Nake akīnjookeria atīrī, “Ici nīcio hīa iria ciaharaganirie Juda nīguo gūtigacooke kuoneka mūdū ūkwīhaanda, no mabundi maya, mokīte kūmamakia na magūithie hīa icio cia ndūrīrī, iria ciambararirie hīa ciao igīūkīrīra būrūri wa Juda, nīguo andū akuo maharaganio.”

2

Mūdū warī na Rūrigi rwa Gūthima

¹ Ningī ngītiira maitho, na rīrī, hau mbere yakwa ngīona mūdū wanyītite rūrigi rūa gūthima na guoko gwake.

² Ngīmūūria atīrī, “Wee-rī, wathiī kū?”

Nake akīnjookeria atīrī, “Ndathiī gūthima itūūra rīa Jerusalemu, nīguo menye wariī o na ūraihi warīo.”

³ Na rīrī, mūraika ūcio wanjaragīria agīthiī, nake mūraika ūngī agīūka kūmūtūnga,

⁴ akīmūira atīrī, “Teng’era wīre mwanake ūcio atīrī, ‘Jerusalemu rīgaatuīka itūūra inene rītarī thingo, nī ūndū wa ūingī wa andū na mahiū marīa magaakorwo kuo.’

⁵ Jehova ekuuga ūū, ‘Nī mwene nī nī ngaatuīka rūthingo rwa mwaki ndīrīthiūrūkīrie, na ndūke riiri thīnī wa itūūra rū.’ ”

⁶ Jehova ekuuga ūū, “Ūkai, ūkai! Ūrai muume būrūri wa mwena wa gathigathini, nīgūkorwo ndīmūharaganīrie mīena yothe īna īrīa yumaga huho cia igūrū,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁷ “Ūka, wee Zayuni! Wīthare, o wee ūtūūrāga kwa Mwarī wa Babuloni!”

⁸ Nīgūkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “Thuutha wa kūūhe gītīo, akīndūma ngahūūrane na ndūrīrī iria ciatahite indo cianyu. Nīgūkorwo ūrīa wothe ūmūhutagia inyuī nī kīūma kīa riitho rīa Ngai ahutagia.

⁹ Ti-itherū nīngambararia guoko gwakwa ndīmookīrīre, nacio ngombo ciao itahe indo ciao. Hīndī iyo nīguo mūkaamenya atī Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīwe ūndūmīte.

¹⁰ “Wee Mwarī wa Zayuni-rī, anīrīra na ūkene, nīgūkorwo nīndīrooka gūtūūra gatagatī-inī kanyu,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹¹ “Mūthenya ūcio-rī, ndūrīrī nyingī nīkanyītithanio na Jehova, na nīmagatuīka andū akwa. Ngaatūūra gatagatī-inī kanyu na nīmūkamenya atī Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīwe ūndūmīte kūrī inyuī.”

¹² Jehova nīakagaya Juda gūtuīke igai rīake būrūri-inī ūrīa mūtheru, na nīagethuurīra Jerusalemu o rīngī.

* **1:19** Hīa icio inya ciarī mabūrūri ma Ashuri, na Misiri, na Babuloni, na Perisia.

¹³ Hoorerai harĩ Jehova inyuĩ kĩrĩndĩ gĩa thĩ tondũ nĩeyarahũrite kuuma gũikaro-ini gĩaake gĩtheru.

3

Nguo Theru cia Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa Mũnene

¹ Ningĩ akĩnyonia Joshua, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, arũgamĩte mbere ya mũraika wa Jehova, nake Shaitani arũgamĩte mwena wake wa ũrĩo nĩguo amũcuuke.

² Nake Jehova akĩira Shaitani atĩrĩ, “Jehova arogũkũuma, wee Shaitani! Jehova ũrĩa ũthuurĩte Jerusalemu arogũkũuma wee! Githĩ mũndũ ũyũ ti gĩcinga gĩtharĩtwo kuuma mwaki-inĩ?”

³ Na rĩrĩ, Joshua eehumbĩte nguogũ irĩ gĩko hĩndĩ ĩyo aarũgamĩte mbere ya mũraika.

⁴ Mũraika ũcio akĩira arĩa maarũngĩĩ mbere yake atĩrĩ, “Mũrutei nguogũ cio ciake irĩ na gĩko.”

Agĩcooka akĩira Joshua atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, nĩnjeheretie mehia maku, na nĩngũkũhumba nguogũ cia goro.”

⁵ Ngĩcooka ngiuga atĩrĩ, “Muohei kĩremba gĩtheru mũtwe.” Nĩ ũndũ ũcio makĩmuoha kĩremba gĩtheru mũtwe, na makĩmũhumba nguogũ, mũraika wa Jehova arũgamĩte o hau.

⁶ Mũraika wa Jehova agĩatha Joshua, akĩmwĩra atĩrĩ,

⁷ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ, ‘Ũngĩrũmĩrĩra mũthĩire yakwa na ũmenyagĩrĩre maũndũ marĩa nyendaga mekwo, nĩũgaathaga nyũmba yakwa, o na ũtuĩke mũrũgamĩrĩri wa nja ciayo, na ngwĩtikĩrie ũtuĩke ũmwe wa andũ aya marũngĩĩ haha.

⁸ “ ‘Ta thikĩrĩria, wee Joshua, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, hamwe na athiritũ aku aya maikarĩte thĩ mbere yaku, o acio kĩmenyithia kĩa maũndũ marĩa magooka: Nĩngarehe ndungata yakwa, o we Rũhonge.’

⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ, ‘Atĩrĩrĩ, nĩnjigĩte ihiga mbere ya Joshua! Ihiga rĩu rĩrĩ na maitho mũgwanja, na nĩngakurura maandĩko igũrũ warĩo, na njeherie mehia ma bũrũri ũyũ na mũthenya ũmwe.

¹⁰ “ ‘Mũthenya ũcio-rĩ, o mũndũ wanyu nĩageeta mũndũ wa itũũra rĩake maikare rungu rwa mũtĩ wake wa mũthabibũ na wa mũkũyũ,’ ” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

4

Mũtĩ wa Thahabu wa Kũigĩrĩra Tawa na Mĩtĩ ĩrĩ ya Mĩtamaiyũ

¹ Hĩndĩ ĩyo mũraika ũrĩa twaranagĩria nake akĩhũndũka, akĩnjarahũra, ta ũrĩa mũndũ aarahũragwo kuuma toro.

² Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Nĩ kũĩ ũroona?”

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndĩrona mũtĩ wa thahabu theri wa kũigĩrĩrwo tawa, ũrĩ na mbakũri igũrũ rĩaguogũ, na ũigĩrĩrwo matawa mũgwanja na mĩberethi mũgwanja ya gũtwara maguta matawa-inĩ macio.

³ Ningĩ harĩ na mĩtĩ ĩrĩ ya mĩtamaiyũ ĩrganĩtie nago, ũmwe ũrĩ mwena wa ũrĩo wa mbakũri, na ũrĩa ũngĩ mwena wayo wa ũmotho.”

⁴ Ngĩũria mũraika ũrĩa twaranagĩria atĩrĩ, “Mwathi wakwa, ici nacio nĩ ndũũ?”

⁵ Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Wee-rĩ, ndũũĩ ici nĩ ndũũ?”

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, Mwathi wakwa, ndiũũ.”

6 Nĩ ùndũ ùcio akĩnjĩra atĩrĩ, “Ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova kũrĩ Zerubabeli, nayo ikuuga ùũ: ‘Ti ùndũ wa hinya kana wa ùhoti, no nĩ ùndũ wa Roho wakwa,’ ùguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

7 “Wee kĩrĩma gĩkĩ kĩnene-rĩ, ùkĩrĩ ù? Ùgaatuĩka kũndũ kwaraganu mbere ya Zerubabeli. Ningĩ nĩwe ùkaarehe ihiga rĩa kũrĩkia mwako o gũkĩanagĩrĩrwo atĩrĩ, ‘Ngai rĩrathime! Ngai rĩrathime!’ ”

8 Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ikĩnginyĩrĩra ngĩrwo atĩrĩ:

9 “Moko ma Zerubabeli nĩmo maakĩte mũthingi wa hekarũ ĩno, na moko make no mo makaamĩrĩkia. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ùndũmĩte kũrĩ inyuũ.

10 “Nũũ ùmenaga mũthenya wa kĩambĩrĩria kĩa maũndũ manini? Andũ nĩmagakena moona kabirũ karĩ guoko-inĩ gwa Zerubabeli. (Maya nĩmo maitho mũgwanja ma Jehova, marĩa moonaga thĩ yothe.)”

11 Ningĩ ngĩũria mũraika ùcio atĩrĩ, “Mĩtamaiyũ ĩno ĩrĩ mwena wa ùrĩo na wa ùmotho wa mũtĩ wa kũigĩrĩra tawa nĩ mũtũũ?”

12 Ningĩ ngĩmũũria atĩrĩ, “Honge ici igĩrĩ cia mũtamaiyũ irũgamanĩte na mĩberethi ĩno ya thahabu iraita maguta mahaana ta thahabu nĩ ndũũ?”

13 Nake agĩcookia atĩrĩ, “Wee-rĩ, ndũũ ici nĩ ndũũ?”

Na nĩ ngiuga atĩrĩ, “Aca, Mwathi wakwa, ndiũũ.”

14 Nĩ ùndũ ùcio akĩnjĩra atĩrĩ, “Aya eerĩ nĩo maitĩrĩirio maguta nĩguo matungatage Mwathani wa thĩ yothe.”

5

Ibuku rĩa Gĩkũnjo Rĩumbũkĩte Rĩera-inĩ

1 Ningĩ ngĩcooka ngĩtiira maitho, na rĩrĩ, hau mbere yakwa ngĩona ibuku-ri-a-gĩkũnjo rĩombũkaga rĩera-inĩ.

2 Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ ùroona?”

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndĩrona ibuku-ri-a-gĩkũnjo rĩombũka rĩera-inĩ, rĩrĩ na ùraihu wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ* na wariĩ wa mĩkono ikũmi†.”

3 Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩ kĩrumi kĩrĩa gĩgũtambũrũka bũrũri wothe; nĩgũkorwo kũringana na ùrĩa mwena ùmwe warĩo wandĩkĩtwo, mũici o wothe no nginya agaathaamio, nago mwena ùcio ùngĩ warĩo ùkandĩkwo atĩrĩ, ùrĩa wothe wĩhĩtaga na maheeni nĩagathaamio.

4 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ‘Nĩngatũma kĩrumi kũu, nakĩo nĩgĩgatoonya nyũmba ya mũici na nyũmba ya ùrĩa wĩhĩtaga na maheeni akĩgwetaga rĩtwa rĩakwa. Gĩgaikara nyũmba yake na kĩmĩanange yothe, kĩanange mbaũ ciayo na mahiga mayo.’ ”

Mũndũ-wa-nja arĩ thĩinĩ wa Gĩkabũ

5 Ningĩ mũraika ùrĩa wanjaragĩria akiumĩra akĩnjĩra atĩrĩ, “Tiira maitho wone nĩ kĩ gĩkĩ kĩroimĩra.”

6 Ngĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩkĩ?”

Nake akĩnjookeria atĩrĩ, “Nĩ gĩkabũ gĩa gũthima.” Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ùyũ nĩguo waganu wa andũ, ùrĩa ùrĩ bũrũri wothe.”

7 Nakĩo gĩkunĩko gĩa kĩgera gĩgĩkunũrwo, na rĩrĩ, hau thĩinĩ wa gĩkabũ ngĩona mũndũ-wa-nja waikarĩte thĩ ho.

8 Nake akiuga atĩrĩ, “Ùyũ nĩwe Nyawaganu,” nake akĩmũcookia thĩinĩ wa gĩkabũ na agĩgĩkunĩka na gĩkunĩko kũu gĩa kĩgera.

* 5:2 nĩ ta mita 9 † 5:2 nĩ ta mita inya na nuthu (4.5)

⁹ Ngĩcooka ngĩtiira maitho, na rĩrĩ, hau mbere yakwa ngĩona andũ-a-nja eerĩ, mareretio nĩ rūhuho; tondũ maarĩ na mathagu ta ma njũũ, makĩoya gĩkabũ kũu magĩgĩtwara rĩera-inĩ.

¹⁰ Ngĩũria mũraika ũcio wanjaragĩria atĩrĩ, “Maratwara gĩkabũ kũu kũ?”

¹¹ Nake akĩnjookeria atĩrĩ, “Maragĩtwara bũrũri wa Babuloni magĩakĩre nyũmba kuo. Yarĩka-rĩ, gĩkabũ kũu makĩige kuo handũ hakĩo.”

6

Ngaari Inya cia Ita

¹ Ningĩ ngĩtiira maitho rĩngĩ, na rĩrĩ, ngĩona ngaari inya cia ita igĩũka ciumĩte gatagatĩ ka irĩma igĩrĩ, irĩma icio ciarĩ cia gĩcango!

² Ngaari ya mbere yaguucĩtio nĩ mbarathi ndune, na ya keerĩ ikaguucio nĩ mbarathi njirũ,

³ na ya gatatũ ikaguucio nĩ mbarathi njerũ, nayo ya kana ikaguucio nĩ mbarathi cia marooro; ciothe ciarĩ mbarathi ciarĩ na hinya.

⁴ Ngĩũria mũraika ũcio wanjaragĩria atĩrĩ, “Mwathi wakwa, ici nacio nĩ ndũũ?”

⁵ Nake mũraika ũcio akĩnjookeria atĩrĩ, “Maya nĩ maroho marĩa mana ma igũrũ, maroima harĩa marũgamaga mbere ya Mwathani wa thĩ yothe.

⁶ Ngaari iyo iguucĩtio nĩ mbarathi njirũ yerekeire bũrũri wa gathigathini, nayo iyo iguucĩtio nĩ mbarathi njerũ yerekeire bũrũri wa ithũiro, nayo iyo iguucĩtio nĩ mbarathi irĩ na maroro yerekeire bũrũri wa gũthini.”

⁷ Rĩrĩa mbarathi icio irĩ hinya cioimagarire-rĩ, nĩciageragia mũno ũrĩa ingĩthĩ thĩ yothe. Nake agĩciĩra atĩrĩ, “Thĩĩ mũcange thĩ yothe!” Nĩ ũndũ ũcio igĩthĩ thĩ yothe.

⁸ Ningĩ agĩcooka akĩnjĩta akĩnjĩra atĩrĩ, “Ta rora, icio cierekeire bũrũri wa gathigathini nĩitũmite Roho wakwa ũgĩe na ũhurũko kũu bũrũri wa gathigathini.”

Thũmbĩ ya Joshua

⁹ Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrĩre ngĩrwo atĩrĩ,

¹⁰ “Amũkĩra betha na thahabu kuuma kũrĩ andũ arĩa maatahĩtwo, na nĩo Helidai, na Tobija, na Jedaia, arĩa mokĩte kuuma Babuloni. Thĩ o ũmũthĩ mũciĩ kwa Josia mũrũ wa Zefania.

¹¹ Oya betha na thahabu icio ũthondeke thũmbĩ, ũcooke ũmĩgĩrĩre mũtwe wa Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

¹² Mwĩre atĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: ‘Ŭyũ nĩwe mũndũ ũrĩa wĩtagwo Rũhonge, nake nĩakaruta honge arĩ handũ haake na ake hekarũ ya Jehova.

¹³ Ŭcio nĩwe ũgaaka hekarũ ya Jehova, na nĩakahumbwo riiri, na nĩagaikarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene aathane. O na nĩagatungata arĩ mũthĩnjĩri-Ngai aikarĩire gĩtĩ gĩake kĩa ũnene; na maũndũ macio meerĩ nĩmakaganĩrĩra wega.’

¹⁴ Nayo thũmbĩ iyo ĩigwo thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, ĩrĩ kĩirikano kĩa Helidai, na Tobija, na Jedaia, na Heni mũrũ wa Zefania.

¹⁵ Arĩa marĩ kũraya nĩmagooka gũteithia gwaka hekarũ ya Jehova, na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ũndũmĩte kũrĩ inyuĩ. Ŭndũ ũyũ nĩũgekĩka mũngĩgaathĩkĩra Jehova Ngai wanyu mũrĩ na kĩyo.”

7

Cariai Kĩhooto na Tha, ti Kwĩhinga Kũrĩa Irio

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa ĩna wa ũthamaki wa Dario, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire Zekaria, mũthenya wa kana wa mweri wa kenda, na nĩguo mweri wa Kiselevu.

² Andũ a Betheli nĩmatũmĩte Sharezeru na Regemu-Meleku hamwe na andũ ao magathaithe Jehova

³ na kũũria athĩnjĩri-Ngai a nyũmba ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe na anabii atĩrĩ, “Nĩnjagĩrĩrwo nĩ gũcakaya na kwĩhinga kũrĩa irio mweri wa gatano, ta ũrĩa njĩkĩte mĩaka mũngĩ?”

⁴ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩyanginyĩire akĩnjĩra atĩrĩ,

⁵ “Ūria andũ othe a bũrũri o na athĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, ‘Rĩrĩa mwehingaga kũrĩa irio mũgĩcakayaga mweri-inĩ wa gatano na wa mũgwanja ihinda rĩa mĩaka mĩrongo mũgwanja-rĩ, ti-itherũ mwehingaga kũrĩa irio nĩ ũndũ wakwa?’

⁶ Na rĩrĩa mwarĩlaga na mũkanyua-rĩ, githĩ mũtiarĩlaga ndĩa ĩyo nĩ ũndũ wa inyuĩ ene?

⁷ Githĩ ici ticio ciugo cia Jehova iria cianĩrĩrwo igereire harĩ anabii a tene, rĩrĩa Jerusalemu na matũũra marĩa maarĩthiũrũrũkĩirie maarĩ na ũhurũko na makaagaacĩra, nakuo Negevu na hũgũrũrũ-inĩ cia irĩma cia mwena wa ithũiro nĩ gwatũũragwo nĩ andũ?’ ”

⁸ Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire Zekaria o rĩngĩ akĩrwo atĩrĩ:

⁹ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: ‘Tuagai ciira na kĩhooto; iguanagĩrai tha na mũcaayanagĩre mũndũ na ũrĩa ũngĩ.’

¹⁰ Mũtikanahinyĩrĩrie mũtumia wa ndigwa kana mwana wa ngoriai, kana mũndũ wa kũngĩ, kana mũthĩni. Mũtikaneciiranĩrie ũũru ngoro-inĩ cianyu.’

¹¹ “No nĩmaregire kũigua; makĩng’athia, na makĩhũgũka na magĩthinga matũ mao.

¹² Nao makĩũmia ngoro ciao o ta ihiga rĩa nyaigĩ, na matingĩathikĩrĩrie watho kana ndũmĩrĩri ĩrĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe aamatũmĩire na Roho wake, aarĩtie na tũnua twa anabii a tene. Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe akĩrakara mũno.

¹³ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ‘Rĩrĩa ndeetanire, matiathikĩrĩrie; nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa nao maanjĩtire, ndiamathikĩrĩrie.

¹⁴ Nĩndamaharaganirie na kĩhuhũkanio kĩnene ndũrĩrĩ-inĩ ciothe, magĩtũũra kuo marĩ ageni. Bũrũri wao watigirwo ũkirĩte ihooru, na nĩ ũndũ ũcio gũkĩaga mũndũ ũngĩtũũkania kana acooke kuo. Ūguo nĩguo maatũmire bũrũri ũcio mwega ũkire ihooru.’ ”

8

Jehova Kwĩranĩra Kũrathima Jerusalemu

¹ O rĩngĩ ndũmĩrĩri ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩyanginyĩire, ngĩrwo atĩrĩ:

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Nĩnjiguaga ũiru mũno nĩ ũndũ wa Zayuni; nĩndĩracinwo nĩ ũiru nĩ ũndũ wake.”

³ Jehova ekuuga ũũ: “Nĩngacooka Zayuni, ndũũre Jerusalemu. Hĩndĩ ĩyo itũũra rĩa Jerusalemu rĩgeetagwo Itũũra Inene rĩa Ūhoro-wa-Ma, nakĩo kĩrĩma kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe gĩgeetagwo Kĩrĩma Gĩtheru.”

⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Athuuri na atumia arĩa akūrũ mũno nĩmagaikara njĩra-inĩ cia Jerusalemu rĩngĩ, o mũndũ anyiitite mūtirima wake na guoko nĩ ũndũ wa gũkũra mũno.

⁵ Njĩra cia itũũra rĩu inene ikaiyũra tũhĩ na tũirĩtu tũgĩthaaka.”

⁶ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Hĩndĩ ĩyo ũndũ ũcio no woneke ũrĩ wa magegania nĩ matigari ma andũ acio, no Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekũũria atĩrĩ, harĩ nĩ-rĩ, ũndũ ũcio no woneke ũrĩ wa magegania?”

⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Nĩngahonokia andũ akwa kuuma mabũrũri ma mwena wa irathĩro na wa ithũĩro.

⁸ Nĩngamacookia matũũre Jerusalemu; nao magaatũika andũ akwa na nĩ nduĩke Ngai wao wa kwĩhokeka na mũthingu.”

⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Inyuĩ arĩa mũraigua ciugo ici ciaririo nĩ anabii arĩa maarĩ kuo rĩrĩa mũthingi wa nyũmba ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe wahaandirwo-rĩ, gĩai na hinya nĩgeetha hekarũ yakwo.

¹⁰ Mbere ya hĩndĩ ĩyo gũtiarĩ irĩhi rĩa mũndũ kana rĩa nyamũ. Gũtirĩ mũndũ ũngĩarutire wĩra wake na thayũ nĩ ũndũ wa thũ ciake, tondũ nĩndatũmĩte o mũndũ o mũndũ okĩrĩre ũrĩa ũngĩ.

¹¹ No rĩrĩ, rĩu ndigũcooka kũherithia matigari ma andũ aya ta ũrĩa ndeekaga tene.” Ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

¹² “Mbeũ nĩgakũra wega, naguo mũthabibũ nĩũgaciara matunda maguo, na tĩri nĩũkaruta magetha maguo, narĩo igũrũ nĩrĩgatatia ime. Ngaheana maũndũ maya mothe matũike igai rĩa matigari ma andũ aya.

¹³ O ta ũrĩa mũkoretwo mũkĩonwo ta mũrĩ arume mũrĩ gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ, wee Juda na Isiraeli-rĩ, noguo ngaamũhonokia, na nĩmũgatuĩka kĩrathimo. Mũtigetigĩre, no gĩai na hinya.”

¹⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “O ta ũrĩa ndaatuĩte atĩ nĩngũmũrehere mwanangĩko, na ndiigana kũigua tha rĩrĩa maithe manyu mandakaririe-rĩ,” Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,

¹⁵ “nĩ ũndũ ũcio rĩu nĩnduĩte nĩngwĩka Jerusalemu na Juda maũndũ mega rĩngĩ. Nĩ ũndũ ũcio tigai gwĩtigĩra.

¹⁶ Maya nĩmo maũndũ marĩa mũgwĩka: aranagĩriai ũhoru wa ma mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na mũtuage ciira wa ma na wa kĩhooto maciirĩro-inĩ manyu;

¹⁷ mũtikanaciirĩre gwĩka mũndũ wa itũũra rĩanyu ũũru, na mũtikanende kwĩhĩta na maheeni. Nĩ nĩthũire maũndũ macio mothe,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁸ Ndũmĩrĩri ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩyanginyĩrĩre rĩngĩ, ngĩrwo atĩrĩ:

¹⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Mahinda ma kwĩhinga kũrĩa irio mweri wa kana, na wa gatano, na wa mũgwanja na wa ikũmi-rĩ, magaatũika mahinda ma gũcanjamũka na kũrũhĩa, na ma maruga ma gĩkeno harĩ Juda. Nĩ ũndũ ũcio endagai ũhoru wa ma na wa thayũ.”

²⁰ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Andũ aingĩ na atũũri a matũũra maingĩ manene nĩ magooka,

²¹ nao atũũri a itũũra rĩmwe inene magaaathĩ itũũra rĩngĩ inene moige atĩrĩ, ‘Rekei tũthĩ o rĩu tũgathaithe Jehova na tũkarongoorie Jehova Mwene-Hinya-Wothe. Nĩ mwene nĩngũthĩ.’

²² Irĩndĩ na ndũrĩrĩ irĩ hinya nĩ igooka Jerusalemu kũrongooria Jehova Mwene-Hinya-Wothe na kũmũthaita.”

²³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Matukũ-inĩ macio andũ ikũmi kuuma thiomi-inĩ ciothe na ndũrĩrĩ-inĩ ciothe nĩmakanyĩta Mũyahudi ũmwe, marũmie gĩcũrĩ gĩa kanjũ yake na mamwĩre atĩrĩ, ‘Reke tũthĩ nawe, tondũ nĩtũiguĩte atĩ Ngai arĩ hamwe na inyuĩ.’ ”

9

Gũtuĩrwo gwa Thũ cia Isiraeli

Ũrathi

- ¹ Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyũkĩrĩire bũrũri wa Hadaraka,
na ĩgakinyĩrĩra Dameski:
nĩgũkorwo maitho ma andũ, na ma mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli
macũthĩrĩirie Jehova,
- ² na ĩgakinyĩrĩra Hamathu o nakuo, itũũra rĩrĩa rĩhakanĩte nakuo,
o na ĩgakinyĩrĩra Turo na Sidoni, o na gũtuĩka andũ akuo maarĩ oogĩ
mũno.
- ³ Andũ a Turo nĩmeyakĩire kĩngĩtĩro kĩrũmu,
na makeigĩra hĩba cia betha nyingĩ ta rũkũngũ,
na thahabu nyingĩ ta mahuti ma njĩra-inĩ.
- ⁴ No rĩrĩ, Mwathani nĩakarĩtunya ũtonga warĩo,
na aanange ũhoti warĩo wa iria-inĩ,
narĩo itũũra rĩu nĩrĩgacinwo na mwaki.
- ⁵ Ashikeloni nĩrĩkeyonera ũhoru ũcio na rĩtĩgĩre,
Gaza nĩrĩkehũũrithania nĩ ruo rũnene,
o na Ekironi o narĩo, nĩgũkorwo mwĩhoko warĩo nĩũkahooa.
Gaza nĩrĩkoorwo nĩ mũthamaki warĩo,
narĩo Ashikeloni nĩrĩgathaamwo.
- ⁶ Andũ a bũrũri ũngĩ nĩmagatũũra Ashidodi,
na nĩ nĩnganiina mwĩtĩo wa Afilisti.
- ⁷ Nĩngaruta thakame tũnua-inĩ twao,
na irio iria ngaananie ndĩcirute gatagatĩ ka magego mao.
Andũ arĩa magaatigara magaatũũka a Ngai witũ,
na matũũke atongoria a Juda,
nao andũ a Ekironi makahaana ta andũ a Jebusi.
- ⁸ Na rĩrĩ, nĩngagitĩra nyũmba yakwa
kuuma kũrĩ mbũtũ iria imarehagĩra mbaara.
Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ mũhinyanĩrĩria agaacooka gũtooria andũ akwa,
nĩgũkorwo rĩu nĩndĩoneire ũrĩa maanahinyĩrĩrio.

Gũũka kwa Mũthamaki wa Zayuni

- ⁹ Kena mũno, wee Mwarĩ wa Zayuni!
Anĩrĩra, wee Mwarĩ wa Jerusalemu!
Atĩrĩrĩ, mũthamaki waku nĩarooka kũrĩ we,
nĩ mũthingu na arĩ na ũhonokio,
nĩ mũhooreri na akuuĩtwo nĩ ndigiri,
agaikarĩra njaũ ya ndigiri.
- ¹⁰ Nĩngeheria ngaari cia ita kuuma Efiraimu,
na njeherie mbarathi cia mbaara kuuma Jerusalemu,
naguo ũta wa mbaara-rĩ, nĩũkoinangwo.
Nake aanĩrĩre thayũ ndũrĩrĩ-inĩ.
Wathani wake-rĩ, ũgaatambũrũka kuuma iria rĩmwe nginya rĩrĩa
rĩngĩ,
na kuuma Rũũĩ rwa Farati o nginya ituri cia thĩ.

- 11 No ha ũhoro waku-rĩ, nĩ ũndũ wa thakame ya kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndarĩkanĩire nawe,
nĩngoohorithia andũ aku arĩa mohetwo, moime irima rĩu rĩtarĩ maaĩ.
- 12 Cookai kĩhitho-inĩ kĩanyu kĩrĩa kĩrũmu, inyuĩ muohetwo mũrĩ na mwĩhoko;
o na rĩu nguuga atĩrĩ, nĩngamũcookeria indo cianyu maita meerĩ.
- 13 Ngaagonya Juda o taarĩ ũta wakwa,
nake Efiraimu atuĩke ta mĩguĩ ya ũta ũcio, ndĩmaiyrĩe kuo.
- Nĩngarahũra ariũ aku, wee Zayuni,
mokĩrĩre ariũ aku wee Mũyunani,
na ngũtue ta rũhiũ rwa njora rwa njamba ĩrĩ hinya.

Jehova Nĩakoimĩra

- 14 Hĩndĩ ĩyo Jehova nĩakoonwo arĩ igũrũ rĩao;
mũguĩ wake ũkaarathũka ta rũheni.
- Mwathani Jehova nĩakahuha karumbeta;
agaathiĩ arĩ ihuhũkanio-inĩ cia mwena wa gũthini,
15 nake Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩakamagitĩra.
- Nao makaamaniina biũ,
na matooranie na kũmahũũra na mahiga ma kĩgũtha.
- Makaanyua na manegene ta marĩtwo nĩ ndibei;
makaiyrĩrĩrio ta mbakũri
ĩrĩa ĩhũthagĩrwo kũminjaminjĩria koine cia kĩgongona.
- 16 Jehova Ngai wao nĩakamahonokia mũthenya ũcio,
marĩ andũ a rũũru rwake.
- Nĩmagakengaga bũrũri-inĩ wake,
ta mahiga ma goro marĩ thũmbĩ-inĩ ya mũthamaki.
- 17 Kaĩ nĩmagakorwo marĩ a kwendeka, na mathakarĩte-ĩ!
Irio cia mĩgũnda nĩgatũma aanake magaacĩre,
nayo ndibei ya mũhiano ĩtũme airĩtu o nao magaacĩre.

10

Jehova Nĩakamenyerera Juda

- 1 Hooyai Jehova oirie mbura hĩndĩ ya kĩmera kĩa mbere;
Jehova nĩwe ũtũmaga kũgĩe matu ma mbura ya kĩhuhũkanio.
- Nĩoiragĩria andũ mbura,
na akahe mũndũ o wotho irio cia mũgũnda.
- 2 Mĩhianano ya kũhooywo yaragia maheeni,
ago moonaga cioneki itarĩ cia ma,
maaragia ũhoro wa irooto itarĩ cia ma;
kũhoorerania kwao no gwa tũhũ.
- Nĩ ũndũ ũcio andũ maturuuraga ta ng'ondũ,
makahinyĩrĩka nĩ ũndũ wa kwaga mũrĩithi.
- 3 "Marakara makwa nĩmakanĩte nĩ ũndũ wa arĩithi,
na nĩ nĩngaherithia atongoria acio;
nĩgũkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩakamenyerera
rũũru rwake, nĩruo andũ a nyũmba ya Juda,
na atũme matuĩke ta mbarathi ĩgwĩtĩia ĩrĩ mbaara-inĩ.
- 4 Thĩinĩ wa Juda nĩgũkoima ũrĩa ũgaatuĩka ihiga rĩa koine,
na kuuma kũrĩ we kuume higĩ cia kwamba hema,
nĩngĩ kuume ũta wa mbaara,
o na kuume mũndũ o wotho wa gwathana.

- 5 Marĩ hamwe magatuĩka ta njamba cia ita irĩ hinya,
marangĩrĩrie thũ ciao ndoro-inĩ ya njĩra hĩndĩ ya mbaara.
Tondũ Jehova agaakorwo hamwe nao,
makaarũa na mang'aũranie ahaici a mbarathi.
- 6 "Nĩngekĩra nyũmba ya Juda hinya,
na honokie nyũmba ya Jusufu.
Nĩngamacookia kwao,
tondũ nĩndĩmaiguĩrĩre tha.
Nao magaikara ta itarĩ ndaamarega,
nĩgũkorwo niĩ niĩ Jehova Ngai wao,
na nĩngamacookeria mahooya mao.
- 7 Andũ a Efiraimu magatuĩka ta njamba cia ita,
nacio ngoro ciao icanjamũke ta andũ manyuĩte ndibei.
Ciana ciao nĩkoona ũndũ ũcio ikene;
nacio ngoro ciao nĩgakenera Jehova.
- 8 Nĩngameta ndĩmacookanĩrĩrie.
Ti-itherũ nĩngamakũũra;
nao nĩmakaingĩha o ta ũrĩa maarĩ mbere.
- 9 O na ingĩkamaharaganĩria ndũrĩrĩ-inĩ,
marĩ o kũu mabũrũri ma kũraya no makaandirikana.
O, hamwe na ciana ciao nĩmakahonoka
na macooke kwao.
- 10 Nĩngamacookia kuuma Misiri,
na ndĩmacookanĩrĩrie kuuma Ashuri.
Nĩngamarehe bũrũri wa Gileadi na wa Lebanoni,
o nginya mage ũikaro ũngĩmaigana.
- 11 Magatuĩkanĩria iria rĩa thĩna;
makũmbĩ ma iria nĩmakahoorerio,
nakuo kũrĩa Rũũĩ rwa Nili rũrikĩte nĩgũkahũa.
Mwĩtĩno wa Ashuri nĩũkaharũrũkio,
nayo thimbũ ya ũthamaki wa Misiri nĩkeherio.
- 12 Nĩngamekĩra hinya ndĩmomĩrĩrie thĩinĩ wa Jehova,
na thĩinĩ wa rĩitwa rĩake nĩmagetwara,"
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

11

- 1 Wee, Lebanoni-rĩ, hingũra mĩrango yaku,
nĩgeetha mwaki ũcine mĩtarakwa yaku, ũmĩniine!
- 2 Rĩra, wee mũthithinda, nĩgũkorwo mũtarakwa nĩũgwĩte;
mĩtĩ irĩa mĩrũngarũ nĩmĩanange!
Rĩrai inyuĩ mĩgandi ya Bashani;
nĩgũkorwo mĩtĩ ya mũtitũ ũrĩa mũtumanu nĩtemetwo.
- 3 Ta thikĩrĩriai ũrĩa arĩithi maraarĩra, makĩgirĩkaga:
ũrĩithio wao ũrĩa mũnoru nĩwanangĩtwo!
Ta thikĩrĩriai mũraramo wa mĩrũũthi;
gĩthaka kĩrĩa kĩruru kĩa Jorodani nĩkĩanange!

Arĩithi Eerĩ

4 Jehova Ngai wakwa ekuuga ũũ: "Rĩithia rũũru rũrĩa rũtuĩrĩrwo
gũthĩnjwo.

5 Arĩa macigũraga nĩo macithĩnjaga na matione wa kũmaherithia. Arĩa
maciendagia moigaga atĩrĩ, 'Jehova arogocwo, niĩ ndĩ mũtongu!' Arĩithi
ene cio maticiguagĩra tha.

⁶ Nīgūkorwo ndikaiguira andũ a bŭrŭri ũcio tha rĩngĩ, ” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ”Nĩnganeana mũndũ o kŭrĩ mũndũ wa itũura rĩake na kŭrĩ mũthamaki wake. Nĩmakahinyĩrĩria bŭrŭri ũcio, na ndikamahonokia kuuma moko-inĩ mao.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩrĩithia rŭuru rŭu rwatuĩrĩrwo gũthĩnjwo, na makĩria iria ciahinyĩrĩrio cia rŭuru rŭu. Ngĩcooka ngĩoya thanju igĩrĩ, rŭmwe ngĩrwĩta Ũtugi na rŭrĩa rŭngĩ ngĩrwĩta Ũiguano, na niĩ ngĩrĩithia rŭuru rŭu.

⁸ Ihinda rĩa mweri ũmwe nĩndeheririe arĩithi acio atatũ.

Naruo rŭuru rŭgĩithũura mũno, na niĩ ngĩnogio nĩo,

⁹ ngiuga atĩrĩ, ”Ndigũcooka gũtuĩka mŭrĩithi wanyu. Iria cia gũkua nĩikue, na iria cia gũthira nĩithire. Iria igũtigara-rĩ, nĩrĩane cio nyene.”

¹⁰ Ningĩ ngĩoya rŭthanju rwakwa rŭrĩa rwetagwo Ũtugi, ngĩruunania icunjĩ igĩrĩ, ngĩtharia kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndarĩkanĩire na ndŭrĩrĩ ciothe.

¹¹ Gĩatharirio o ro mũthenya ũcio, na nĩ ũndũ ũcio arĩa maahinyĩrĩrio a rŭuru rŭu, arĩa maanjũũthĩrĩrie, makĩmenya atĩ iyo yarĩ ndŭmĩrĩri ya Jehova.

¹² Ngĩcooka ngĩmeera atĩrĩ, ”Mũngĩona nĩ kwagĩrĩire, Heei mũcaara wakwa, na aakorwo ti ũguo-rĩ, ikarai nago.” Nĩ ũndũ ũcio makĩndĩha mũcaara wa icunjĩ mĩrongo ĩtatũ cia betha.

¹³ Hĩndĩ iyo Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, ”Ikĩria mũũmbi wa nyũngũ mbeeca icio”: ĩ thogora ũcio mwegu moonire nĩũnjiganĩte! Nĩ ũndũ ũcio ngĩoya icunjĩ icio mĩrongo ĩtatũ cia betha, ngĩciikĩria mũũmbi kũu nyũmba-inĩ ya Jehova.

¹⁴ Ningĩ ngiunania rŭthanju rwakwa rwa keerĩ rŭrĩa rwetagwo Ũiguano, ngĩthũkia ũrŭmwe gatagati ka Juda na Isiraeli.

¹⁵ Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, ”Oya o rĩngĩ indo cia mŭrĩithi mũkĩgu.

¹⁶ Nīgūkorwo nĩngwarahũra mŭrĩithi bŭrŭri-inĩ ũyũ, ũrĩa ũtakarũmbũiya ng’ondũ iria ciũrĩte, kana acarie tũgondũ, kana ohe iria ndiihie, o na kana arĩithie iria ng’ima, we no kŭrĩa arĩrĩaga nyama cia ng’ondũ iria noru, agĩcikũũraga mahũngũ.

¹⁷ ”Kaĩ mŭrĩithi ũcio wa tũhũ,

ũrĩa ũtiganagĩria rŭuru, arĩ na haaro-ĩ!

Guoko gwake na riitho rĩake rĩa ũrĩo irotemwo na rŭhiũ rwa njora!

Guoko gwake nĩgũkonja biũ,

na riitho rĩake rĩa ũrĩo rĩtuĩke itumumu biũ.”

12

Thũ cia Jerusalemu Kũniinwo

Ũrathi

¹ ĩno nĩyo ndŭmĩrĩri ya Jehova ĩkoniĩ Isiraeli. Jehova, ũrĩa watambŭrũkirie igŭrũ, na akĩhaanda gĩtina gĩa thĩ ĩno, o na akĩũmba roho thĩinĩ wa mũndũ, ekuuga ũũ:

² ”Nĩngũtua Jerusalemu ta gĩkombe kĩa ndibei gĩa gũtũma arĩa othe magũthiũrũrũkĩirie matũgũũge. Juda o ũndũ ũmwe na Jerusalemu nĩgũkarigiicĩrio nĩ thũ.

³ Mũthenya ũcio, rĩrĩa ndŭrĩrĩ ciothe cia thĩ igaacookanĩrĩra irĩũkĩrĩre, nĩngatua Jerusalemu ihiga rĩtangĩenyenyeka kŭrĩ ndŭrĩrĩ ciothe. Arĩa othe makaageria kŭrĩenyenyia nĩmakeguraria mũno.

⁴ Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngamakia mbarathi o yothe ihahũke, nake mũmĩhaici ndũme agũrũke,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Nĩngarangĩra nyũmba ya Juda, no mbarathi ciothe cia ndũrĩrĩ ndĩcitue ndumumu.

⁵ Hĩndĩ iyo atongoria a Juda makeĩra na ngoro atĩrĩ, ‘Andũ a Jerusalemu nĩmagĩte na hinya nĩ ũndũ wa Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wao.’

⁶ “Mũthenya ũcio nĩngatũma atongoria a Juda mahaane ta nyũngũ ĩiyũrite mwaki ĩrĩ riiko, na ndũme mahaane ta gĩcinga gĩgwakana kĩrĩ thĩnĩ wa itĩa cia ngano. Makaaniina andũ arĩa othe marĩthiũrũkĩirie mwena wa ũrĩo na mwena wa ũmotho, no rĩrĩ, andũ a Jerusalemu matigaakorwo na ũgwati o na hanini marĩ kũu Jerusalemu.

⁷ “Jehova akaamba kũhonokia andũ arĩa matũũraga Juda, nĩgeetha gĩtĩo kĩa nyũmba ya Daudi na kĩa aikari a Jerusalemu gĩtikananenehe gũkĩra kĩa andũ a Juda.

⁸ Mũthenya ũcio Jehova nĩakagitĩra andũ arĩa matũũraga Jerusalemu, nĩgeetha arĩa maagĩte hinya mũno gatagatĩ-inĩ kao makahaana ta Daudi, nayo nyũmba ya Daudi ĩkahaana o ta Ngai, ĩhaane ta mũraika wa Jehova amatongoretie.

⁹ Mũthenya ũcio nĩngoimagara nganiine ndũrĩrĩ ciothe iria igookĩrĩra itũũra rĩa Jerusalemu.

Kũrĩrĩra ũrĩa Maathecire

¹⁰ “Na nĩngaitĩrĩra nyũmba ya Daudi na arĩa othe matũũraga itũũra rĩa Jerusalemu roho wa gũtugana na wagũthaithana. Nao nĩmakerorera ũrĩa maathecire, na nĩmakamũrĩrĩra marĩ na ruo o ta ũrĩa mũndũ arĩragĩra mwana wa mũmwe, na magĩe na kĩa kĩnene o ta ũrĩa mũndũ ethikagĩra akuĩrĩrwo nĩ mwana wake wa irigithathi.

¹¹ Mũthenya ũcio nĩgũgakorwo kĩrĩro kĩnene kũu Jerusalemu, o ta kĩrĩro kĩrĩa kĩarĩ Hadadi-Rimoni* o kũu werũ-inĩ wa Megido.

¹² Bũrũri ũcio nĩũkagĩa na kĩrĩro, o mbarĩ o mbarĩ ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki: mbarĩ ya nyũmba ya Daudi ĩrĩre ĩrĩ iiki na atumia ao marĩ oiki, mbarĩ ya nyũmba ya Nathani ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki,

¹³ na mbarĩ ya nyũmba ya Lawi ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki, mbarĩ ya Shimei ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki,

¹⁴ na mbarĩ icio ingĩ ciothe itigaire o mbarĩ o mbarĩ ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki.

13

Gũtherio kwa Mehia

¹ “Mũthenya ũcio gĩthima nĩgĩgathikũrio nĩ ũndũ wa nyũmba ya Daudi o na nĩ ũndũ wa andũ arĩa matũũraga Jerusalemu, gĩthima gĩa kũmatheria mehia o na thaahu.”

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio nĩnganiina marĩtwa ma mĩhianano ya kũhooywo mathire bũrũri-inĩ, na matigacooka kũririkanwo rĩngĩ. Nĩngeheria anabii hamwe na roho ũcio wa thaahu, mathire bũrũri-inĩ.

³ Na rĩrĩ, kũngĩgaakorwo na mũndũ ũrathĩ na mbere na kũratha mohoro-rĩ, ithe na nyina, arĩa mamũciarĩte, nĩ makaamwĩra atĩrĩ, ‘No nginya ũkue, nĩ ũndũ nĩwarĩtie maheeni ũkĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova.’ Rĩrĩa akaaratha mohoro-rĩ, aciari ake mwene nĩmakamũtheeca na rũhiũ.

* **12:11** Hadadi-Rimoni nĩkuo andũ maacakaĩre gĩkuũ kĩa Josia (2Maũ 35:22, 24, 25).

⁴ “Mũthenya ũcio mũnabii o wothe nĩagaconoka nĩ ũndũ wa kĩoneki kĩa ũrathi wake. Ndakehumba nguo ya maguoya ya mũnabii nĩguo aheenie andũ.

⁵ Akoigaga atĩrĩ, ‘Niĩ ndirĩ mũnabii, ndĩ mūrĩmi, ndũũragio nĩ mũgũnda kuuma ũnini-inĩ wakwa.’

⁶ Nake mũndũ angĩkamũũria atĩrĩ, ‘Ironda ici irĩ mwĩrĩ waku nĩ cia kĩ?’ we agaacookia atĩrĩ, ‘Ironda ici ndagĩĩrĩre nyũmba-inĩ ya arata akwa.’

Mūrĩithi Kũringwo, na Ng’ondũ Kũhurunjũka

⁷ “Arahũka, wee rũhiũ rwa njora, ũũkĩrĩre mūrĩithi wakwa, ũkĩrĩra mũndũ ũcio wa hakuhĩ na niĩ!” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

“Ringa mūrĩithi, nacio ng’ondũ nĩkũhurunjũka, nakuo guoko gwakwa ndĩkwerekerie kũrĩ tũgondũ, ndĩtũũkĩrĩre.”

⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Bũrũri-inĩ guothe, andũ icunjĩ igĩrĩ thĩnĩ wa ithatũ nĩmakooragwo, mathire; no rĩrĩ, gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ithatũ nĩgĩgatigara kuo.

⁹ Gĩcunjĩ kũu gĩa ithatũ kĩa andũ nĩngakĩhitũkĩria mwaki-inĩ; ngaamatheria ta betha, na ndĩmagerie ta ũrĩa thahabu igeragio.

Nĩmagakaĩra rĩtwa rĩakwa, na niĩ nĩngametĩka;

Nĩngoiga atĩrĩ, ‘Aya nĩ andũ akwa,’

nao moige atĩrĩ, ‘Jehova nĩwe Ngai witũ.’ ”

14

Jehova Nĩegũũka Athamake

¹ Atĩrĩrĩ, mũthenya wa Jehova nĩũrooka, rĩrĩa indo cianyu igaatahwo na igayanĩrwo gatagatĩ-inĩ kanyu.

² Nĩngongania ndũrĩrĩ ciothe ciũkĩrĩre itũũra rĩa Jerusalemu, ihũũrane narĩo; itũũra rĩu inene nĩrĩkanyitwo nĩ thũ, na indo cia nyũmba ciũngũrũrio nao andũ-a-nja manyiitwo na hinya. Andũ nuthu ya itũũra nĩmagathaamio, no andũ acio angĩ matikeherio itũũra-inĩ rĩu.

³ Hĩndĩ iyo Jehova nĩakoimagara, okĩrĩre ndũrĩrĩ icio arũe nacio, o ta ũrĩa arũaga mũthenya wa mbaara.

⁴ Mũthenya ũcio-rĩ, Jehova nĩakarũgama Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ, mwena wa irathĩro wa Jerusalemu. Nakĩo Kĩrĩma kũu kĩa Mĩtamaiyũ nĩgĩgatũkana maita meerĩ kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũiro; naho hagĩe mũkuru mũnene, nuthu imwe ya kĩrĩma ithiĩ mwena wa gathigathini, nayo nuthu iyo ingĩ ithiĩ mwena wa gũthini.

⁵ Mũkoorĩra mũkuru-inĩ ũcio wa kĩrĩma gĩakwa tondũ ũgaakinya o Azeli. Mũkoora o ta ũrĩa mworĩire gĩthingithia matukũ-inĩ ma Uzia, mũthamaki wa Juda. Nake Jehova Ngai wakwa nĩagooka, arĩ hamwe na andũ arĩa atheru othe.

⁶ Mũthenya ũcio gũtigakorwo na ũtheri kana heho o na kana mbaa.

⁷ ũcio ũgaakorwo ũrĩ mũthenya wa mwanya, ũtarĩ mũthenya kana ũtukũ, mũthenya ũũĩo nĩ Jehova. Hwaĩ-inĩ wakinya, nĩgũkagĩa na ũtheri.

⁸ Mũthenya ũcio maaĩ ma muoyo nĩmagatherera moimĩte Jerusalemu; nuthu yamo yerekere iria-inĩ rĩa mwena wa irathĩro, nayo nuthu iyo ingĩ yerekere iria-inĩ rĩa mwena wa ithũiro. Maaĩ macio magathereraga hĩndĩ ya ũrugarĩ na hĩndĩ ya heho.

⁹ Jehova nĩwe ũgaatuĩka mũthamaki wa thĩ yothe. Mũthenya ũcio gũgaakorwo Jehova arĩ o we wiki, narĩo rĩtwa rĩake rĩkorwo no rĩo riiki.

10 Būrūri wothe kuuma Geba nginya Rimoni, mwena wa gūthini wa Jerusalemu, ūkaahaana ta Araba. No rīrī, itūūra rīa Jerusalemu nīrīgatūūgīrio na rītūūre o hau rīrī, kuuma Kīhingo-inī kīa Benjamini nginya harīa Kīhingo kīa Mbere kīrī, o nginya Kīhingo-inī gīa Koine, na kuuma mūthiringo ūrīa mūraaya na igūrū wa Hananeli gūthiī nginya ihihīro-inī cia ndibei cia mūthamaki.

11 Itūūra rīu rīgaatuīka rīa gūtūūrwo; rītikaanangwo hīndī īngī. Itūūra rīa Jerusalemu rīgaatūūra rītarī na ūgwati.

12 Na rīrī, ūyū nīguo mūthiro ūrīa Jehova akaahūūra ndūrīrī ciothe naguo, iria cianarūa na Jerusalemu: Mīrī yao īkaabuthaga o marūgamīte na magūrū mao, maitho mao namo mabuthīre marima-inī mamō, nacio nīmī ciao ikaabutha irī tūnua-inī twao.

13 Mūthenya ūcio-rī, Jehova nīakahūūra andū na kīmako kīnene. O mūdū nīakaguthūkīra guoko kwa mūdū ūrīa ūngī akūnyiite, nao matharīkanīre marūe.

14 Andū a Juda o nao nīmakarūira kūu Jerusalemu. Ūtonga wa ndūrīrī iria irigiicīrie kūu nīūkonganio, naguo nī ūtonga mūingī wa thahabu, na wa betha na wa nguo.

15 Mūthiro o ta ūcio nīūkaniina mbarathi na nyūmbū, na ngamīra na ndigiri, na nyamū ciothe iria igaakorwo kambī-inī icio.

16 Ningī-rī, matigari ma ndūrīrī icio ciothe iria cianatharīkīra Jerusalemu makaambataga mwaka o mwaka kūhooya Mūthamaki, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, na gūkūngūira Gīathī gīa Ithūnū.

17 Kūngīkaagīa andū gūkū thī matakaambata Jerusalemu kūhooya Mūthamaki, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe-rī, kwao gūtikoira mbura.

18 Andū a Misiri mangīkaaga gūthiī kūnyiitanīra na arīa angī-rī, kwao gūtikoira mbura. Jehova nīakamarehera mūthiro ūrīa ahūūruga ndūrīrī naguo iria itaambataga gūkūngūira Gīathī kūu gīa Ithūnū.

19 Rīrī nīrīo rīgaakorwo rīrī iherithia rīa būrūri wa Misiri, o na rīa ndūrīrī ciothe iria itaambataga igathiī gūkūngūira Gīathī kūu gīa Ithūnū.

20 Mūthenya ūcio-rī, mbugi cia mbarathi ikaandīkwo, ICI CIAMŪRĪRWO JEHOVA, nacio nyūngū cia kūruga iria irī nyūmba ya Jehova thīnī igaatuīka ta mbakūri iria nyamūre irī mbere ya kīgongona.

21 Nyūngū o yothe irī kūu Jerusalemu na Juda īkaamūrīrwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, nao arīa othe magookaga kūruta igongona-rī, makooyaga nyūngū imwe cia cio makaruga nacio. Na mūthenya ūcio-rī, gūtigacooka kūgīa na mwonjorithia thīnī wa nyūmba ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

MALAKI

¹ Īno nīyo ndūmīrīri nditū ĭrīa Jehova aarīirie andū a Isiraeli na kanua ka mūnabii Malaki.*

Jakubu Kwendwo, nake Esaū Kūregwo

² Jehova ekuuga atīrī, “Nī nīndīmwendete.

“No inyuī mūūragia atīrī, ‘Ūtwendete atīa?’ ”

Nake Jehova akamūūria atīrī, “Githī Esaū ndaarī mūrū wa nyina na Jakubu? No nī ndendire Jakubu,

³ ngīrega Esaū, būrūri wake wa irīma ngīwananga ūgītuīka tūhū, narīo igai rīake ngīrītua werū wa gūikaragwo nī mbwe.”

⁴ Andū a Edomu no moige atīrī, “O na gūtuīka tūrī ahehenje-rī, no tūgaaka kūrīa kwanangīku rīngī.”

No Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “No maake rīngī, no nīngakūmomora. Mageetagwo Būrūri Mwaganu, andū matūūraga marakarīrwo nī Jehova hīndī ciothe.

⁵ Nīmūkeyonera ūhorō ūcio, muuge atīrī, ‘Jehova nīwe mūnene, o na akaneneha na kūu mbere ya mīhaka ya Isiraeli!’ ”

Magongona marī na Ūūgū

⁶ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekūūria atīrī, “Mwanake atīāga ithe, nayo ndungata ĭgatīa mūmīathi. Angīkorwo ndī mūciari-rī, gītīo kīrīa kīnjagīrīire gīkīrī ha? Angīkorwo ndī mwathani-rī, gwītīgīrwo kūrīa kūnjagīrīire gūkīrī ha? Inyuī, athīnjīri-Ngai, nīnyuī mūmenagīrīria rītwa rīakwa.

“No mūūragia atīrī, ‘Tūmenagīrīria rītwa rīaku atīa?’

⁷ “Mūigagīrīria irio irī na thaahu kīgongona-inī gīakwa.

“No mūūragia atīrī, ‘Tūgūthaahītie atīa?’

“Nī kuuga muugaga atī metha ya Jehova nī ya kūmeneka.

⁸ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekūūria atīrī, ‘Rīrīa mūkūrehe nyamū ndumumu cia igongona-rī, gwīka ūguo ti ūūru? Rīrīa mūkūruta igongona rīa nyamū nyonju kana ndwaru-rī, gwīka ūguo ti ūūru? Ta geria gūcirutīra mwathi wanyu! No akenio nīnyuī? No amwītīkīre?’

⁹ “Na rīrī, ta thaithai Ngai nīguo atūtuge. Rīrīa mūkūrehe maruta ta macio-rī, no amwītīkīre?” Ūguo nīguo Jehova Mwene Hinya Wothe ekūūria.

¹⁰ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī: “Naarī korwo ūmwe wanyu aahinga mīrango ya hekarū nīguo mūtīkanaakie mīaki ya tūhū kīgongona-inī gīakwa! Ndikenetio nī inyuī na ndingītīkīra iruta o na rīrīkū kuuma kūrī inyuī.

¹¹ Rītwa rīakwa nīrīgatūūgīrio ndūrīrī-inī, kuuma riūa rīkīratha o nginya riūa rīgīthūa. Kūndū guothe ūbumba nīūgacinagwo na maruta matheru marutagīrwo rītwa rīakwa, tondū rītwa rīakwa nīrīgatūūgīrio ndūrīrī-inī,” ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

¹² “No inyuī mūrīthaahagia na kwaria ūhorō wa metha ya Mwathani mūkoiga atīrī, ‘Nīthaahie,’ na ha ūhorō wa irio ciayo mūkoiga atīrī, ‘Nī cia kūmeneka.’ ”

¹³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “Muugaga atīrī, ‘Kaī ūhorō ūcio nī mūrītū-ī!’ Na mūgatembania iromo.”

* 1:1 Rītwa Malaki rīgītāūrwo nī kuuga “Mūtūmwo.”

Jehova ekũuria atĩrĩ, “Rĩrĩa mũkũrehe nyamũ iria ndiihangie, na iria iigũthua, kana iria ndwaru mũgaaciruta irĩ magongona-rĩ, no ndĩgĩcĩĩtkĩre kuuma harĩ inyuĩ?”

¹⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũheenania ũrĩa wĩranĩire kũruta nyamũ ya njamba ĩngĩĩtkĩrĩka kuuma rũuru-inĩ rwake rwa mbũri, no agacooka akarutĩra Mwathani igongona rĩa nyamũ ĩrĩ na ũũgũ. Nĩgũkorwo ndĩ Mũthamaki mũnene, narĩo rĩitwa rĩakwa nĩ rĩa gwĩtigĩrwo ndũrĩrĩ-inĩ.

2

Athĩnjĩri-Ngai Gũtaarwo

¹ “Na rĩrĩ, rĩathani rĩrĩ nĩ rĩanyu, inyuĩ athĩnjĩri-Ngai.”

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Mũngĩaga gũũthikĩrĩria na mwage gũtua itua na ngoro cianyu gũtĩia rĩitwa rĩakwa-rĩ, nĩ nĩngamũtũmĩra kĩrumi o na irathimo iria ndĩmũrathimaga nacio ndĩcirume. ĩĩ, o na rĩu nĩndĩcirumĩte, tondũ mũtituĩte itua na ngoro cianyu kũndĩia.

³ “Nĩngarũithia njiaro cianyu nĩ ũndũ wanyu; nĩngamũminjĩria taatha wa nyamũ cia magongona ma ciathĩ cianyu na mũgaatahwo mũrĩ o naguo.

⁴ Na nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ ndĩmũtũmĩire rĩathani rĩrĩ, nĩgeetha kĩrĩkanĩro gĩakwa na Lawi gĩtũũre kĩrũmĩte,” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁵ “Kĩrĩkanĩro gĩakwa kĩarĩ giitũ nake, nakĩo kĩarĩ kĩrĩkanĩro kĩa muoyo na gĩa thayũ, na nĩ ngĩmũhe cio; ũndũ ũcio warĩ wa gũtũma eĩndigĩre, nake akĩndĩia na agĩtũũra etigĩrĩte rĩitwa rĩakwa.

⁶ Ũrutani wa ma warĩ kanua-inĩ gake, na gũtirĩ maheeni moonirwo mĩromo-inĩ yake. Aatwaranire na nĩ na thayũ na mĩthĩire mĩrũngĩrĩru, na akĩgarũra andũ aingĩ moime mehia-inĩ.

⁷ “Tondũ mĩromo ya mũthĩnjĩri-Ngai yagĩrĩrwo nĩgũtũũria ũũgĩ, nao andũ magĩrĩrwo nĩgũcaria ũrutani kuuma kanua gake tondũ nĩwe mũtũmwo wa Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

⁸ No inyuĩ nĩmũgarũrũkĩte mũgatiga njĩra, naguo ũrutani wanyu ũgatũma andũ aingĩ mahĩngwo; nĩmũthũkĩtie kĩrĩkanĩro giitũ na Lawi,” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁹ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩndũmĩte mũmenwo na mũconorithio mbere ya andũ othe, tondũ mũtirũmagĩrĩra njĩra ciakwa no nĩmũthuuranagia andũ mũgĩtua ciira.”

Juda ti Mwĩhokeku

¹⁰ Githĩ ithuothe tũtirĩ a ithe ũmwe? Githĩ ti Ngai ũmwe watũũmbire? Nĩ kĩĩ gĩgũtũma tũthaahie kĩrĩkanĩro kĩa maithe maitũ na ũndũ wa kwaga kwĩhokana mũndũ na ũrĩa ũngĩ?

¹¹ Andũ a Juda nĩmatigĩte gũtuĩka ehokeku. ũndũ wa magigi nĩwĩkĩtwo Isiraeli na Jerusalemu: Andũ a Juda nĩmathaahĩtie handũ harĩa hatheru harĩa Jehova endete, nĩ ũndũ wa kũhikia airĩtu a andũ arĩa mahooyaga ngai ng’eni.

¹² Mũndũ o wotho wĩkaga ũguo-rĩ, arĩ ũ kana ũ, Jehova aromweheria hema-inĩ cia Jakubu, o na angĩkorwo nĩarehage maruta make kũrĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

13 Kūrī ūndū ūngī mwīkaga. Mūiyūragia kīgongona kīa Jehova na maithori. Mūrīraga na mūkagirīka tondū nīatigire kūrūmbūiya maruta manyu, kana kūmaamūkīra na gīkeno kuuma harī inyuī.

14 Mūūragia atīrī, “Nī kīi gītūmi?” Nī tondū Jehova nīwe mūira gatagatī gaku na mūtumia wa ūnini waku, tondū ndūrī mwīhokeku harī we, o na gūtuīka nīwe mūrata waku, o we mūtumia wa kīrīkanīro kīa ūhiki waku.

15 Githī Jehova ndamatuīte ūmwe? Matuīkīte ake mwīrī na roho. Amatuīte ūmwe nīkī? Tondū nīacaragia rūciaro rwa etigīri Ngai. Nī ūndū ūcio, gitagīra roho waku, na ūtūūre ūrī mwīhokeku kūrī mūtumia ūcio wa ūnini waku.

16 Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atīrī, “Nīthūire ndigano ya mūthuuri na mūtumia wake, na nīthūire mūndū wīhumbaga haaro ta nguo,” ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

Nī ūndū ūcio gitīra roho waku, na ndūkaage kwīhokeka.

Mūthenya wa Ciira

17 Inyuī nīmūnogetie Jehova na ciugo cianyu.

No mūrooria atīrī, “Tūmūnogetie atīa?”

Mūmūnogetie na kuuga atīrī, “Othe arīa mekaga ūūru nīmagīrīire maitho-inī ma Jehova, na nīakenagio nō.” Ningī mūkooria atīrī, “Ngai wa kīhotoo-rī, akīrī ha?”

3

1 Na rīrī, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “Nīngūtūma mūtūmwo* wakwa, ūrīa ūgaathondeka njīra mbere yakwa. Hīndī īyo Mwathani ūcio mūcaragia nīagooka o rīmwe thīinī wa hekarū yake; mūtūmwo ūcio wa kīrīkanīro ūrīa mwīriragīria nīagooka.”

2 No nūū ūgetiiria mūthenya wa gūūka gwake? Nūū ūkomīrīria rīrīa akooneka? Nīgūkorwo akahaana ta mwaki wa mūturi ūrīa ūtheragia cuma, kana thabuni ūrīa ūtheragia nguo.

3 Agaikara thī ta mūturi wa betha na mūtheria wacio; nīagatheria Alawii, amatherie ta ūrīa thahabu na betha itheragio. Hīndī īyo Jehova nīagakorwo na andū arīa makamūrehere maruta ma ūthingu;

4 namo maruta ma Juda na Jerusalemu nīmagetīkīrīka nī Jehova, o ta matukū marīa mathirīte, o na ta mīaka īrīa ya mbere.

5 “Nī ūndū ūcio nīngamūkuhīrīria ndīmūciirithie na ndīmūtuīre. Nīngahiūha gūtuīka mūira wa gūtuīra ciira arogī, na itharia, na arīa mehītaga na maheeni, na njūkīrīre arīa matunyaga aruti wīra mīcaara yao, na arīa mahinyagīrīria atumia a ndigwa na ciana iria itarī maithe, na arīa maagithagia ageni kīhotoo na makaaga kwīindigīra,” ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

Kūiya Indo cia Ngai

6 “Nīi Jehova ndigarūrūkaga. Nī ūndū ūcio, inyuī njiaro cia Jakubu nīkīo mūtārī mwaniinwo.

7 O na kuuma hīndī ya maithe manyu-rī, mūtūire mūtiganīrie irīra ciakwa cia kūrūmīrīrwo na mūkaaga gūcirūmia. Njookerera na nī nīngūmūcookerera.” Ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

“No mūūragia atīrī, ‘Tūgūgūcookerera atīa?’

8 “Mūndū-rī, aahota gūtunya Ngai indo ciake? No inyuī nīmūndunyīte indo ciakwa.

“No mūūragia atīrī, ‘Nī kīi tūgūtunyīte?’

* 3:1 Atūmwo kana arekio hīndī īno maarī anabii na athīnjīri-Ngai.

“Münduunyite maruta na icunjĩ cia ikũmi.

⁹ Rũrĩrĩ rwanyu ruothe rŭgwatĩtwo nĩ kĩrumi, tondũ nĩmũndunyaga indo ciakwa.

¹⁰ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, rehei gĩcunjĩ gĩa ikũmi gĩothe thĩinĩ wa ikũmbĩ, nĩgeetha nyũmba yakwa ikoragwo na irio. Ngeriai na njĩra ñno muone kana ndikũmũhingũrĩra ndirica cia igũrũ, ndĩmuurĩrie irathimo nyingĩ mũno nginya mwage handũ ingĩganĩra.

¹¹ Ningĩ nĩngagiria cianangi ithũkie irio cia mĩgũnda yanyu, nayo mĩthabibũ ya mĩgũnda yanyu ndĩgaacooka gũita maciaro mayo matarĩ makũrũ.” Ūguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

¹² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Ndũrĩrĩ ciothe nĩikamwĩtaga andũ arathime, nĩgũkorwo bũrũri wanyu ũgaakorwo ũrĩ wa gĩkeno.”

¹³ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Nĩmwarĩtie maũndũ mooru ma kũnjambia.

“No mũuragia atĩrĩ, ‘Tũgũcambĩtie atĩa?’

¹⁴ “Inyuĩ muugĩte atĩrĩ, ‘Gũtungatĩra Ngai nĩ ũndũ wa tũhũ. Nĩ uumithio ũrĩkũ tuonire nĩkũhingia kwenda gwake, na gũthiiga mbere ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe ta andũ maracakaya?

¹⁵ No rĩrĩ, andũ etĩi nĩo twĩtaga arathime. Ti-itherũ arĩa aaganu nĩo magaacagĩra, na arĩa makararagia Ngai matitherithagio.’ ”

¹⁶ Nao arĩa meetigĩrĩte Jehova nĩmaranĩrie o mũndũ na ũrĩa ũngĩ, nake Jehova agĩthikĩrĩria na akĩigua ũhoru ũcio. Ibuku rĩa kĩririkano nĩrĩandĩkirwo ũhoru wa andũ acio metigĩrĩte Jehova na magatĩia rĩitwa rĩake, rĩkĩgwo hau mbere yake.

¹⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Acio nĩo magaatuĩka andũ akwa mũthenya ũrĩa ngaacookereria indo ciakwa cia bata. Nĩngamaiguĩra tha, o ta ũrĩa mũndũ aiguagĩra mũriũ tha ũrĩa ũmũtungatagĩra.

¹⁸ Na inyuĩ nĩmũkona rĩngĩ ngũũrani gatagatĩ ka arĩa athingu na arĩa aaganu, na gatagatĩ ka arĩa matungatagĩra Ngai na arĩa matamũtungatagĩra.

4

Mũthenya wa Jehova

¹ “Ti-itherũ mũthenya wa ituĩro nĩũrooka, naguo ũgaakana ta icua rĩa mwaki. Arĩa othe etĩi, na arĩa aaganu, magaatuĩka maragara ma mahuti, naguo mũthenya ũcio wakinya magaacinwo, maniinwo biũ. Gũtirĩ mũri kana rũhonge rwao rũgaatigara,” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

² “No inyuĩ mwĩtigĩrĩte rĩitwa rĩakwa-rĩ, riũa-rĩa-ũthingu rĩkaamwarĩra rĩrĩ na ũhoru wa kũhonania mathagu-inĩ marĩo. Na inyuĩ nĩmũkoima nja mūtũhe ta tũcaũ tũhingũrĩrwo tũkoima kiugũ.

³ Na nĩmũkarangĩrĩria arĩa aaganu matuĩke mũhu rungu rwa makinya manyu mũthenya ũrĩa ngeeka maũndũ macio,” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁴ “Ririkanai watho wa ndungata yakwa Musa, na irĩra ciakwa cia kũrũmĩrĩrwo, o na mawatho marĩa ndaamũheire kũu Horebu marĩ ma andũ a Isiraeli othe.

⁵ “Atĩrĩrĩ, nĩngamũtũmĩra mũnabii Elija mbere ya mũthenya ũcio mũnene na wa kũmakania wa Jehova ũtanakinya.

⁶ Nĩakagarũra ngoro cia maithe icookerere ciana ciao, na agarũre ngoro cia ciana icookerere maithe mao, nĩgeetha ndigooke hũũre bũrũri na kĩrumi.”

MATHAYO

Rūciaro rūrĩa Jesũ Oimire

¹ Maya nĩ maandĩko makoniĩ rūciaro rūrĩa Jesũ Kristũ, mūrũ wa Daudi, mūrũ wa Iburahĩmu oimire:

- ² Iburahĩmu aarĩ ithe wa Isaaka,
 nake Isaaka aarĩ ithe wa Jakubu,
 nake Jakubu aarĩ ithe wa Juda na ariũ a ithe,
³ nake Juda aarĩ ithe wa Perezu na Zera, arĩa nyina wao aarĩ Tamaru,
 nake Perezu aarĩ ithe wa Hezironi,
 nake Hezironi aarĩ ithe wa Ramu,
⁴ nake Ramu aarĩ ithe wa Aminadabu,
 nake Aminadabu aarĩ ithe wa Nahashoni,
 nake Nahashoni aarĩ ithe wa Salimoni,
⁵ nake Salimoni aarĩ ithe wa Boazu, ũrĩa nyina aarĩ Rahabu,
 nake Boazu aarĩ ithe wa Obedi, ũrĩa nyina aarĩ Ruthu,
 nake Obedi aarĩ ithe wa Jesii,
⁶ nake Jesii aarĩ ithe wa Mũthamaki Daudi.

Daudi aarĩ ithe wa Solomoni, ũrĩa nyina aarĩ mūtumia wa Uria,

- ⁷ nake Solomoni aarĩ ithe wa Rehoboamu,
 nake Rehoboamu aarĩ ithe wa Abija,
 nake Abija aarĩ ithe wa Asa,
⁸ nake Asa aarĩ ithe wa Jehoshafatu,
 nake Jehoshafatu aarĩ ithe wa Joram,
 nake Joram aarĩ ithe wa Uzia,
⁹ nake Uzia aarĩ ithe wa Jothamu,
 nake Jothamu aarĩ ithe wa Ahazu,
 nake Ahazu aarĩ ithe wa Hezekia,
¹⁰ nake Hezekia aarĩ ithe wa Manase,
 nake Manase aarĩ ithe wa Amoni,
 nake Amoni aarĩ ithe wa Josia,
¹¹ nake Josia aarĩ ithe wa Jekonia na ariũ a ithe, hĩndĩ ĩrĩa andũ
 maatahirwo, magĩtwarwo Babuloni.

¹² Thuutha wa gũtahwo, magĩtwarwo kũu Babuloni:

- Jekonia aarĩ ithe wa Shealiteli,
 nake Shealiteli aarĩ ithe wa Zerubabeli,
¹³ nake Zerubabeli aarĩ ithe wa Abihudu,
 nake Abihudu aarĩ ithe wa Eliakimu,
 nake Eliakimu aarĩ ithe wa Azoro,
¹⁴ nake Azoro aarĩ ithe wa Zadoku,
 nake Zadoku aarĩ ithe wa Akimu,
 nake Akimu aarĩ ithe wa Eliudi,
¹⁵ nake Eliudi aarĩ ithe wa Eleazaru,
 nake Eleazaru aarĩ ithe wa Maathani,
 nake Maathani aarĩ ithe wa Jakubu,
¹⁶ nake Jakubu aarĩ ithe wa Jusufu, mũthuuri wa Mariamu, ũrĩa
 waciarire Jesũ, ũrĩa wĩtagwo Kristũ.

17 Ūguo nĩ kuuga njiaro ciothe ciarĩ ikũmi na inya kuuma Iburahĩmu nginya Daudi, na njiaro ikũmi na inya kuuma Daudi nginya hĩndĩ ĩrĩa andũ maatahirwo magĩtwarwo kũu Babuloni, na ningĩ njiaro ikũmi na inya kuuma hĩndĩ ĩrĩa andũ maatahirwo nginya hĩndĩ ya Kristũ.*

Gũciarwo kwa Jesũ Kristũ

18 Ūhoro wa gũciarwo kwa Jesũ Kristũ watariĩ ũũ: Nyina Mariamu nĩ oorĩtio nĩ Jusufu atuĩke mĩtumia wake, no matanaikarania-rĩ, nĩamenyekire atĩ arĩ na nda ya Roho Mũtheru.

19 Nake Jusufu mũthuri wake tondũ aarĩ mũndũ mũthingu na ndangĩendire kũmũconorithia kũrĩ andũ, agĩciiria amũtuge na hito.

20 No thuutha wa gwĩciiria ũndũ ũcio, mũraika wa Mwathani akĩmuurĩra kĩroto-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jusufu, mũrũ wa Daudi, ndũkae gwĩtigĩra kũhikia Mariamu atuĩke mĩtumia waku, tondũ nda ĩyo arĩ nayo nĩ ya Roho Mũtheru.

21 Nĩagaciara kahĩ, nawe nĩũgagatua Jesũ, tondũ nĩwe ũkaahonokia andũ ake kuuma mehia-inĩ mao.”

22 Na rĩrĩ, maũndũ macio mothe meekĩkire nĩguo ũrĩa Mwathani aarĩtie na kanua ka mũnabii ũhinge, rĩrĩa oigire atĩrĩ,

23 “Mũirĩtu gathirange nĩakagĩa nda na nĩagaciara kahĩ, nao magaa-gatua Imanueli” ũguo naguo ũgĩtaũrwo nĩ kuuga, “Ngai hamwe na ithuĩ.”

24 Rĩrĩa Jusufu ookĩrĩre, agĩka o ta ũrĩa mũraika wa Mwathani aamwathĩte, nake akĩnũkia Mariamu gwake mũciĩ, agĩtuĩka mĩtumia wake.

25 No matiigana kũmenyana nginya rĩrĩa aaciariire mwana ũcio wa kahĩ. Nake Jusufu agĩtua mwana ũcio Jesũ.

2

Gũceererwo nĩ Andũ Oogĩ-a-Njata

1 Na rĩrĩ, thuutha wa Jesũ gũciarwo kũu itũũra-inĩ rĩa Bethlehemu bũrũri wa Judea, hĩndĩ ya mũthamaki wetagwo Herode, andũ Oogĩ-a-Njata moimĩte irathĩro magĩũka Jerusalemu,

2 makĩũria atĩrĩ, “Ūrĩa ũciarĩtwo arĩ mũthamaki wa Ayahudi-rĩ, arĩ ha? Nĩtuonire njata yake mwena wa irathĩro, na nĩtũũkĩte kũmũhooya.”

3 Rĩrĩa Mũthamaki Herode aigũre ũguo, agĩtangĩka ngoro, o hamwe na andũ Jerusalemu othe.

4 Na aarĩkia gwĩta athĩnjĩri-Ngai* arĩa anene othe, na arutani a watho hamwe, akĩmooria kũrĩa Kristũ aarĩ aciariwo.

5 Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Bethlehemu, bũrũri wa Judea, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo nĩ mũnabii, akoiga atĩrĩ:

6 “ ‘Nawe Bethlehemu, kũu bũrũri wa Juda, tiwe ũrĩa mũnini mũno wa aathani a Juda; tondũ thĩnĩ waku nĩgũkoima ũrĩa ũgaathanaga, ũrĩa ũgaatuĩka mũrĩithi wa andũ akwa a Isiraeli.’ ”

7 Nake Herode agĩta andũ acio Oogĩ-a-Njata na hito, na agĩtuĩria kuuma kũrĩ o ihinda rĩrĩa njata ĩyo yoonekete.

8 Akĩmatũma Bethlehemu akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũgatuĩrie wega ũhoro wa kaana kau. Mwarĩkia gũkoona mũũke mũũmenyithie, nĩgeetha o na nĩ thĩ ngagaturĩrie ndu ndĩkahoe.”

* 1:17 Kristũ nĩ kuuga “Ūrĩa Mũitĩrĩrie maguta”; Kĩhibirania nĩ Mesia. * 2:4 Athĩnjĩri-Ngai maarĩ atongoria a mahooya ma Ayahudi, na nĩo maarutagĩra Ngai magongona.

⁹ Nao maarĩkia kũigua ciugo cia mũthamaki magĩthiĩ, nayo njata ĩrĩa moonete irathĩro ĩkĩmatongoria nginya ĩkĩrũgama igũrũ rĩa harĩa kaana kau kaarĩ.

¹⁰ Rĩrĩa moonire njata ĩyo, magĩkena gĩkeno kĩnene mũno.

¹¹ Nao magĩtoonya nyũmba, na makĩona kaana karĩ na nyina Mariamu, magĩkainamĩrĩa, magĩkahooya. Magĩcooka makĩohora indo ciao cia goro, magĩkahe iheo cia thahabu, na ũbumba, na manemane.†

¹² Na nĩ ũndũ wa gũkaanio na kĩroto matigacookere kwa Herode, magĩcooka bũrũri wao magereire njĩra ĩngĩ.

Kũũrĩa Bũrũri wa Misiri

¹³ Maarĩkia gũthiĩ-rĩ, mũraika wa Mwathani akiumĩrĩa Jusufu kĩroto-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkĩra woe kaana gaka na nyina mũũrĩre Misiri. Ikarai kũu nginya rĩrĩa ngaakwĩra, nĩgũkorwo Herode nĩegũcaria kaana kau akoorage.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, agĩũkĩra, akĩoya kaana na nyina ũtukũ, magĩthiĩ Misiri,

¹⁵ kũrĩa maikarire nginya rĩrĩa Herode aakuire. Na nĩ ũndũ ũcio, ũhoru ũrĩa Mwathani oigĩte na kanua ka mũnabii ũkĩhinga, rĩrĩa oigire atĩrĩ, “Ndeetire mũrũ wakwa oime bũrũri wa Misiri.”

¹⁶ Hĩndĩ ĩrĩa Herode aamenyire atĩ nĩahenirio nĩ Oogĩ-a-Njata, akĩrakara mũno, akĩruta watho wa kũũraga tũhĩ tuothe kũu Bethlehemu na kũrĩa gũkuhĩ nakuo, tũrĩa twarĩ na ũkũrũ wa mĩaka ĩrĩ gũcooka na thĩ, kũringana na ihinda rĩrĩa eerĩtwo nĩ Oogĩ-a-Njata.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo ũhoru ũrĩa waarĩtio na kanua ka mũnabii Jeremia ũkĩhinga, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

¹⁸ “Mũgambo nĩwaiguirwo kũu Rama,
kĩrĩro na gũcakaya kũnene,
Rakeli akĩrĩrĩa ciana ciake,
na akarega kũhoorerio, tondũ itirĩ ho.”

Gũcooka Nazarethi

¹⁹ Na rĩrĩ, Herode akua-rĩ, mũraika wa Mwathani akiumĩrĩa Jusufu kĩroto-inĩ kũu Misiri,

²⁰ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkĩra, woe kaana gaka na nyina, mũthiĩ bũrũri wa Isiraeli, nĩgũkorwo arĩa maageragia gũkooraga nĩmakuĩte.”

²¹ Nĩ ũndũ ũcio, agĩũkĩra, akĩoya kaana na nyina, magĩthiĩ bũrũri wa Isiraeli.

²² Rĩrĩa aigũire atĩ Arikelau nĩwe wathamakaga Judea handũ ha ithe Herode, agĩtigĩra gũthiĩ kuo. Na aarĩkia gũkaanio kĩroto-inĩ-rĩ, agĩthiĩ bũrũri wa Galili,

²³ agĩthiĩ gũtũũra itũũra rĩitagwo Nazarethi. Nĩ ũndũ ũcio ũhoru ũrĩa waarĩtio na tũnua twa anabii ũkĩhinga, rĩrĩa moigire atĩrĩ, “Nĩageetagwo Mũnazari.”

3

Johana Mũbatithania Kũhaarĩa Njĩra

¹ Matukũ-inĩ macio Johana ũrĩa Mũbatithania nĩokire, akĩhunjagia kũu Werũ-inĩ wa Judea,

² akiugaga atĩrĩ, “Mwĩrĩrei, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩũkuhĩrĩrie.”

† 2:11 ũbumba nĩ mahuti manungi wega macinagwo na mwaki. Manemane nĩ indo ithondekagwo na kĩndũ kĩaana ta ũũkĩ wa gĩthaka, inungaga wega na nĩ cia goro mũno.

³ Ūyũ nīwe ūrĩa ūhoru wake waarĩtio nĩ mũnabii Isaia rĩrĩa oigire atĩrĩ: “Kũrĩ na mũgambo wa mũndũ ũkwanĩrĩra werũ-inĩ, akoiga atĩrĩ: ‘Haarĩriai njĩra ya Mwachani, rũngariai njĩra ciake.’”

⁴ Johana eekagĩra Nguo ya guoya wa ngamĩira, na nĩeyohaga mũcibi wa rũũa njohero. Irĩo ciake ciarĩ ngigĩ na ũũkĩ wa gĩthaka.

⁵ Nao andũ nĩmathiiaga kũrĩ we moimĩte Jerusalemu, na mĩena yothe ya Judea, na bũrũri wothe ūrĩa wariganĩtie na Jorodani.

⁶ Moimbũraga mehia mao, nake akamabatithĩria Rũũĩ-inĩ rwa Jorodani.

⁷ Na rĩrĩa oonire Afarisai na Asadukai* aingĩ magĩũka hau nĩgeetha amabatithie, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ rũciaro rũrũ rwa ndũira! Nũũ ũmũheete ūhoru atĩ mũũrĩre marakara marĩa makiriĩ gũũka?”

⁸ Ciarai maciaro maringaine na kwĩrira.

⁹ Na mũtikeĩre na ngoro cianyu atĩrĩ, ‘Ithe witũ nĩ Iburahĩmu.’ Ngũmwĩra atĩrĩ, Ngai no atũme mahiga maya matuĩke ciana cia Ibu-rahĩmu.

¹⁰ Ithanwa nĩrĩige itina-inĩ cia mĩtĩ, na mũtĩ o wothe ũtaciaraaga maciaro mega nĩũgatemo, ũikio mwaki-inĩ.

¹¹ “Nĩ ndĩmũbatithagia na maaĩ mwerira. No thuutha wakwa nĩgũgũũka mũndũ ũngĩ ūrĩ na hinya kũrĩ nĩ, na ndiagĩrĩre o na kũmũkuũira iraatũ ciake. We akaamũbatithagia na Roho Mũtheru na mwaki.

¹² Gĩtarũrũ gĩake akĩnyitĩte na guoko, na nĩagatheria kĩhuhĩro gĩake, na acookanĩrĩre ngano yake ikũmbĩ, acooke acine mahuti na mwaki ũtangĩhoreka.”

Kũbatithio kwa Jesũ

¹³ Hĩndĩ iyo Jesũ akiuma Galili agĩthĩ Rũũĩ-inĩ rwa Jorodani akabatithio nĩ Johana.

¹⁴ Nowe Johana akĩgeria kũmũgĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ njagĩrĩrwo nĩkũbatithio nĩwe, nawe wagĩũka kũrĩ nĩ atĩa?”

¹⁵ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Reke gũtuĩke ũguo rĩu; tondũ nĩtwagĩrĩrwo twĩke ũndũ ũyũ nĩguo tũhingie maũndũ mothe ma ũthingu.” Hĩndĩ iyo Johana agĩtĩkĩra.

¹⁶ Jesũ aarĩkia kũbatithio o ũguo-rĩ, akiumĩra maaĩ-inĩ. Kahinda o kau igũrũ rĩkĩhingũka, nake akĩona Roho wa Ngai agĩkũrũka ta ndutura, akĩũmba igũrũ rĩake.

¹⁷ Naguo mũgambo ũkiama igũrũ, ũkiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe Mũrũ wakwa, ūrĩa nyendete; na nĩngenaga mũno nĩ we.”

4

Kũgerio kwa Jesũ

¹ Hĩndĩ iyo Jesũ nĩatongoririo nĩ Roho agĩtwarwo werũ-inĩ akagerio nĩ mũcukani.

² Na aniina mĩthenya mĩrongo ĩna, ũtukũ na mũthenya, ehingĩte kũrĩa irio-rĩ, akĩigua ahũtĩ.

³ Nake mũgerania akĩmũkora, akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo wee nĩwe Mũrũ wa Ngai-rĩ, ĩra mahiga maya matuĩke mĩgate.”

* **3:7** Afarisai na Asadukai ciarĩ ikundi igĩrĩ cia atongoria a ndini ya Ayahudi itaiguanaga. Asadukai matietĩkĩtie ūhoru wa kũriũka kana wa araiika.

⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘To mũgate wiki ũngĩtũũria mũndũ muoyo, no nĩ kiugo gĩothe kĩrĩa kiumaga kanua ka Ngai.’”

⁵ Hĩndĩ ĩyo mũcukani akĩmũtwara itũũra rĩrĩa itheru, akĩmũrũgamia gathũrũmũndũ ka hekarũ,

⁶ akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo wee nĩwe Mũrũ wa Ngai-rĩ, wĩgũithie thĩ. Nĩgũkorwo kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Nĩagaatha araika ake nĩ ũndũ waku,
nao nĩmagakwanĩrĩria na moko mao,
nĩguo ndũkanahĩngwo kũgũrũ nĩ ihiga.’”

⁷ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ningĩ nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘Ndũkanagerie Mwathani Ngai waku.’”

⁸ Ningĩ mũcukani akĩmũtwara kĩrĩma-inĩ kĩraaya mũno, akĩmuonia mothamaki mothe ma thĩ na riiri wamo.

⁹ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Maũndũ maya mothe nĩngũkũhe, ũngĩtũũria kũnyinamĩrĩra ũũhooe.”

¹⁰ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ Shaitani ndiga! Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘Hooyaga Mwathani Ngai waku, na ũmũtungatagĩre o we wiki.’”

¹¹ Hĩndĩ ĩyo mũcukani akĩmũtiga, nao araika magĩũka makĩmũtungatĩra.

Jesũ Kwambĩrĩria Kũhunja

¹² Na rĩrĩa Jesũ aigũire atĩ Johana nĩaikĩtio njeera-rĩ, agĩthiĩ Galili.

¹³ Akiuma Nazarethi, agĩthiĩ gũtũũra Kaperinaumu. Itũũra rĩu rĩarĩ hakuhĩ na iria, bũrũri-inĩ wa Zebuluni na Nafitali.

¹⁴ Ũndũ ũcio wekĩkire nĩguo ũhoru ũrĩa waarĩtio na kanua ka mũnabii Isaia ũhinge, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

¹⁵ “Bũrũri wa Zebuluni, o na bũrũri wa Nafitali,
njĩra ya gũthiĩ iria-inĩ, gũikũrũkania na Rũũĩ rwa Jorodani,
kũu gwĩtagwo Galili-kwa-Ndũrĩrĩ:

¹⁶ andũ arĩa matũũraga nduma-inĩ
nĩmonete ũtheri mũnene;
nao arĩa matũũraga bũrũri ũrĩ kũrũru gĩa gĩkuũ-rĩ,
nĩmarĩrwo nĩ ũtheri.”

¹⁷ Kuuma hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩambĩrĩria kũhunja ũhoru akiugaga atĩrĩ, “Mwĩriri, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩũkuhĩrĩrie.”

Jesũ gwĩta Arutwo ake a Mbere

¹⁸ Rĩrĩa Jesũ aaceeraga hũgũrũrũ-inĩ cia Iria rĩa Galili, nĩonire andũ eerĩ a nyina ũmwe, nao nĩ Simoni ũrĩa wetagwo Petero, na mũrũ wa nyina Anderea. Maikagia neti iria-inĩ, nĩgũkorwo maarĩ ategi a thamaki.

¹⁹ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũkai, mũnũmĩrĩre, na nĩngũmũtua ategi a andũ.”

²⁰ Nao o rĩmwe magĩtiganĩria neti ciao, makĩmũrũmĩrĩra.

²¹ Na aathiathia akĩona andũ angĩ eerĩ a nyina ũmwe, Jakubu mũrũ wa Zebedi, na mũrũ wa nyina Johana. Maarĩ thĩinĩ wa gatarũ hamwe na ithe wao Zebedi makĩhaarĩria neti ciao. Nake Jesũ akĩmeeta,

²² na o rĩmwe magĩtiganĩria gatarũ na magĩtiga ithe wao, makĩmũrũmĩrĩra.

Jesũ Kũhonia Andũ Arũaru

²³ No rĩrĩ, Jesũ nĩathiire Galili guothe, akĩrutanaga thunagogi-inĩ ciao, akĩhunjagia Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki wa Ngai, na akĩhonagia andũ mĩrimũ yothe na ndwari ciothe iria maarĩ nacio.

²⁴ Nayo ngumo yake ikĩhunjio bũrũri wothe wa Suriata, nao andũ makĩmũrehera andũ arĩa othe maarĩ arũaru ndwari cia mĩthemba mĩingĩ, na arĩa maarĩ na ruo rũingĩ, na arĩa maarĩ na ndaimono, na arĩa maarĩ na mũrimũ wa kũgũũaga, o na arĩa maarĩ na mũrimũ wa gũkua ciĩga, nake akĩmahonia othe.

²⁵ Nao andũ aingĩ mũno kuuma Galili, na Dekapoli,* na Jerusalemu, na Judea, na mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa Rũũĩ rwa Jorodani makĩmũrũmĩrĩa.

5

Irathimo

¹ Na rĩrĩa Jesũ oonire andũ aingĩ mũno-rĩ, akĩambata kĩrĩma-igũrũ, agĩkara thĩ. Arutwo ake magĩthĩ harĩ we.

² Nake akĩambĩrĩa kũmaruta ũhoru, akĩmeera atĩrĩ:

³ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa athĩni ngoro,
nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩ wao.

⁴ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa marĩ na kĩaha,
nĩgũkorwo nĩmakaniinĩrwo kĩaha.

⁵ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa ahooreri,
nĩgũkorwo nĩmakagaya thĩ.

⁶ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa mahũũtagĩra na makanyootera ũthingu,
nĩgũkorwo nĩmakahũũnio.

⁷ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa maiguanagĩra tha,
nĩgũkorwo nĩmakaiguĩrwo tha.

⁸ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa atheru ngoro,
nĩgũkorwo nĩmakona Ngai.

⁹ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa macaragia thayũ,
nĩgũkorwo nĩmagetwo ariũ a Ngai.

¹⁰ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa manyariiragwo nĩ ũndũ wa ũthingu,
nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩ wao.

¹¹ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ hĩndĩ irĩa andũ mekũmũruma, na makamũnyariira, na makamũigĩrĩa maũndũ mothe mooru nĩ ũndũ wakwa.

¹² Kenai na mũcanjamũke, tondũ kĩaheo kĩaanyu nĩ kĩnene igũrũ, nĩgũkorwo ũguo noguo maanyariire anabii arĩa maarĩ kuo mbere yanyu.

Cumbĩ na Ũtheri

¹³ “Inyuĩ nĩ inyuĩ cumbĩ wa thĩ. No cumbĩ ũngĩkorwo nĩũthirĩte mũcamo wago-rĩ, ũngĩcooka gũcamithio ta cumbĩ nĩ kĩĩ? Ndũngĩcooka kũgĩa kĩaene rĩngĩ, tĩa no ũteirwo ũrangwo nĩ andũ.

¹⁴ “Inyuĩ nĩ inyuĩ ũtheri wa thĩ. Itũũra inene rĩakĩtwo kĩrĩma igũrũ rĩtingĩhithĩka.

¹⁵ O na ningĩ andũ matiakagia tawa magacooka kũũkunĩkĩra na mbakũri; handũ ha ũguo, maũigagĩrĩa igũrũ handũ haguo, naguo ũkamũrĩkĩra andũ othe arĩa marĩ thĩnĩ wa nyũmba.

¹⁶ O ũguo naguo, na inyuĩ rekei ũtheri wanyu ũmũrĩkagĩre andũ, nĩguo mone ciĩko cianyu njega, nao magoocage Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ.

Kũhingia Watho

* 4:25 Dekapoli nĩ kuuga “Matũũra Ikũmi.”

17 “Mūtikae gwīciiria njūkīte kweheria Watho kana Mohoro ma Anabii; ndiūkīte kūmeeheria, no njūkīte kūmahingia.

18 Ngūmwīra atīrī na ma, nginya hīndī īrīa thī na igūrū ikeehera, gūtīrī kairia ka maandīko, o na gūtīrī gakururo kanini ga karamu gakeehera o na atīa kuuma Watho-inī, nginya maūndū mothe makaahingio.

19 Ūrīa wothe ūkoina rīathani o na rīmwe rīa marīa manini, na arute arīa angī gwīka ūguo, nīagatuuo mūnini makīria thīnī wa ūthamaki wa igūrū, no ūrīa wothe wīkaga na akarutana maathani maya-rī, nīagatuuo mūnene ūthamaki-inī wa igūrū.

20 Nī ūndū ūcio ngūmwīra atīrī, ūthingu wanyu waga gūkīra ūrīa wa Afarisai na wa arutani a watho, mūtigatoonya ūthamaki wa igūrū o na atīa.

Ūragani

21 “Nīmūiguīte atī hīndī ya tene andū nīmerirwo atīrī, ‘Ndūkanoragane, na mūndū o na ūrīkū ūkooragana no nginya agaatuīka wa gūtuīrwo ciira.’

22 No nī ngūmwīra atīrī, ūrīa wothe ūkarakarīra mūrū wa ithe nīagatuīka wa gūtuīrwo ciira. Na ningī-rī, mūndū ūrīa wothe wīraga mūrū wa ithe atīrī, ‘Wee ndūrī bata,’ nīagaciirithio nī Kīama. No ūrīa wothe ūngiuga atīrī, ‘Wee wī mūkīgu!’ Nīagakorwo arī ūgwati-inī wa gūikio mwaki-inī wa Jehanamu.

23 “Nī ūndū ūcio, angīkorwo nīwīhaarīrie kūruta kīheo gīaku kīgongona-inī, na hīndī īyo ūrī hau ūririkane atī mūrū wa thoguo arī na ūndū nawe-rī,

24 tiga kīheo gīaku o hau mbere ya kīgongona. Amba ūthī ūkaiguane na mūrū wa thoguo; ūcooke ūke ūrutīre Ngai kīheo gīaku.

25 “Hiūha kwīguithania na thū yaku īrīa īragūtware igooti-inī. Īka ūguo mūrī o njīra-inī, kwaga ūguo nīgūgūtware kūrī mūtuanīri-ciira, nake mūtuanīri-ciira akūneane kūrī mūnene wa thigari, ūikio njeera.

26 Ngūkwīra atīrī na ma, ndūkoima kuo ūtarīhite thīrī wothe hatarī gathendi ūgūtigia.

Ūtharia

27 “Nīmūiguīte atī hīndī ya tene nī kwērīrwo atīrī, ‘Ndūkanatharanie.’

28 No nī ngūmwīra atīrī, ūrīa wothe ūkaarora mūndū-wa-nja na amwīrīrīrie, nīarīkītie gūtharia nake ngoro-inī yake.

29 Riitho rīaku rīa ūrīo rīngītūma wīhie-rī, rīkūūre, ūrīte. Nī kaba kīga kīmwe kīa mwīrī waku kīūre gūkīra mwīrī waku wothe ūikio Jehanamu.

30 Na guoko gwaku kwa ūrīo kūngītūma wīhie-rī, gūtīnie ūgūte. Nī kaba kīga kīmwe kīa mwīrī waku kīūre gūkīra mwīrī waku wothe ūikio Jehanamu.

Gūtharia Ūhiki

31 “Ningī nī kwīrītwo atīrī, ‘Ūrīa wothe ūngītigana na mūtumia wake no nginya amūhe marūa ma kuonania nīmatigana nake.’

32 No ngūmwīra atī mūndū ūrīa wothe ūtiganaga na mūtumia wake, o tiga nī ūndū wa ūtharia-rī, nīatūmaga atuīke mūtharia, na ūrīa wothe ūhikagia mūtumia ūrīa ūtiganīte na mūthuuriwe, nī gūtharia atharagia.

Mūhītwa

33 “Ningī, nīmūiguīte atī hīndī ya tene andū nīmerirwo atīrī, ‘Ndūkanehīte tūhū, no hingagīria Mwathani mūhītwa īrīa wīhītīte.’

34 No ngūmwīra atīrī: Mūtikanehīte o na atīa; mūtikanehīte na igūrū tondū nīkuo gītī kīa ūnene kīa Ngai;

³⁵ kana mwĩhĩte na thĩ, nĩgũkorwo nĩkuo gĩturwa gĩa kũigĩrĩra magũrũ make; o na kana mwĩhĩte na Jerusalemu, nĩgũkorwo nĩrĩo itũũra inene rĩa Mũthamaki mũnene.

³⁶ Na ndũkanehĩte na mũtwe waku, nĩgũkorwo ndũngĩhota gũtũma rũcuĩrĩ o na rũmwe rwerũhe kana rũire.

³⁷ Reke 'ĩĩ' yaku ĩtuĩke 'ĩĩ', na 'Aca' yaku ĩtuĩke 'Aca'; ũndũ o wothe makĩria ma ũguo-rĩ, uumaga kũrĩ ũrĩa mũũru.

Ũhoro wa Kwĩrĩhĩria

³⁸ "Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene nĩ kwerirwo atĩrĩ: 'Riitho rĩrĩhagwo na riitho, narĩo igego rĩrĩhagwo na igego.'

³⁹ No nĩ ngũmwĩra atĩrĩ: Mũtikanagiane na mũndũ ũrĩa mũũru. No rĩrĩ, mũndũ angĩkũgũtha rũthĩa rwa ũrĩo-rĩ, mũhũgũkĩrie rũu rũngĩ o naruo.

⁴⁰ Na mũndũ angĩenda gũgũthitanga oe kanjũ yaku-rĩ, mũnengere o na igooti rĩaku.

⁴¹ Mũndũ angĩkũhatĩrĩria ũthĩ itĩina rĩmwe-rĩ, thĩ nake matĩina meerĩ.

⁴² Mũndũ ũrĩa ũngĩkũhooya kĩndũ, mũhe, na mũndũ ũrĩa ũngĩenda ũmũkombere kĩndũ, ndũkarege kũmũkombera.

Endagai Thũ Cianyũ

⁴³ "Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene nĩ kwerirwo atĩrĩ, 'Endaga mũndũ wa itũũra rĩaku, na ũthũũrage thũ yaku.'

⁴⁴ No nĩ ngũmwĩra atĩrĩ: Endagai thũ cianyũ, na mũhooyagĩre arĩa mamũnyariiraga,

⁴⁵ nĩgeetha mũtuĩke ariũ a Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ. Atũmaga riũa rĩake rĩrathĩre arĩa ooru na arĩa ega, na akoiria mbura kũrĩ arĩa athingu na kũrĩ arĩa matarĩ athingu.

⁴⁶ Angĩkorwo mwendete o arĩa mamwendete-rĩ, mũgaakĩrĩhwo kĩ? Githĩ o na etia mbeeca cia igooti matiĩkaga o ũguo?

⁴⁷ Na ningĩ angĩkorwo mũgeithagia o ariũ na aarĩ a ithe wanyu-rĩ, mũgĩkĩrite arĩa angĩ na kĩ? Githĩ o na arĩa matetĩkĩtie Ngai matiĩkaga o ũguo?

⁴⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tuĩkai aagĩrĩru kũna, o ta ũrĩa Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ arĩ mwagĩrĩru kũna.

6

Gũteithia arĩa Abatari

¹ "Mwĩmenyererei mũtigatekage ciĩko cianyũ cia ũthingu mbere ya andũ nĩguo mamuone. Mũngũka ũguo-rĩ, mũtirĩ kĩheo mũkaaheo nĩ Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ.

² "Nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa ũkũheana kĩndũ kũrĩ arĩa abatari, ndũkae kwanĩrĩra ũrĩa ũreka na tũrumbeta, ta ũrĩa hinga ciĩkaga thunagogi-inĩ na njĩra-inĩ, nĩguo itĩagwo nĩ andũ. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, acio nĩmarĩkĩtie kwamũkĩra kĩheo kĩa gĩothe.

³ No hĩndĩ ĩrĩa ũkũheana kĩndũ kũrĩ arĩa abatari-rĩ, ndũkareke guoko gwaku kwa ũmotho kũmenye ũrĩa guoko gwaku kwa ũrĩo kũreeka,

⁴ nĩgeetha ũheani ũcio waku ũtuĩke wa hitho-inĩ. Nake Ithe wanyu, ũrĩa wonaga maũndũ marĩa mekagĩrwo hitho-inĩ, nĩakamũhe kĩheo.

Kũhooya

⁵ "Na rĩrĩa mũkũhooya-rĩ, mũtikanatuĩke ta hinga, nĩgũkorwo ciendaga kũhooya irũgamĩte thĩnĩ wa thunagogi na macemanĩrio ma njĩra nĩguo

cionwo nĩ andũ. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, icio nĩirĩkĩtie kwamũkĩra mũcaara wacio wothe.

⁶ No hĩndĩ ĩrĩa ũkũhooya, toonya nyũmba yaku, ũhinge mũrango na ũhooye Thoguo ũrĩa ũtoonekaga. Nake Thoguo ũrĩa wonaga maũndũ marĩa mekagĩrwo hitho-inĩ, nĩagakũhe mũcaara waku.

⁷ Na ningĩ hĩndĩ ĩrĩa mũkũhooya-rĩ, tigagai kũhũhũtĩka ta andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai, nĩgũkorwo meciiragia nĩ mekũiguuo nĩ ũndũ wa kũraihia mahooya.

⁸ Mũtigatuĩke tao, nĩgũkorwo Ithe wanyu nĩoĩ kĩrĩa kĩmũbatairie o na mũtanamũhooya.

⁹ “Nĩ ũndũ ũcio mwagĩrĩrwo nĩkũhooyaga atĩrĩ:

“ ‘Ithe witũ ũrĩ igũrũ,

rĩĩtwa rĩaku nĩrĩamũrwo,

¹⁰ ũthamaki waku nĩũũke,

ũrĩa wendete Wee nĩwĩkagwo

gũkũ thĩ ta ũrĩa wĩkagwo kũu igũrũ.

¹¹ Tũhe ũmũthĩ irio ciitũ cia gũtũigana.

¹² Na ũtũrekere mahĩtia maitũ,

ta ũrĩa o na ithuĩ tũrekagĩra arĩa matũhĩtagĩria.

¹³ Na ndũgatũtware magerio-inĩ,

no ũtũhonokagie kuuma kũrĩ ũrĩa mũũru.’

¹⁴ Nĩgũkorwo mũngĩrekera andũ hĩndĩ ĩrĩa mamũhĩtĩria, o nake Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ nĩarĩmũrekagĩra.

¹⁵ No mũngĩaga kũrekera andũ mehia mao-rĩ, o nake Ithe wanyu ndarĩmũrekagĩra mehia manyu.

Kwĩhinga Kũrĩa

¹⁶ “Ningĩ rĩrĩa mũkwĩhinga kũrĩa irio-rĩ, tigagai gũtukia mothiũ manyu ta ũrĩa hinga ciĩkaga, nĩgũkorwo nĩitukagia mothiũ macio nĩguo cionie andũ atĩ nĩciĩhingĩte kũrĩa irio. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, icio nĩirĩkĩtie kwamũkĩra mũcaara wacio wothe.

¹⁷ No rĩrĩa wĩhingĩte kũrĩa, wĩhakage maguta mũtwe na wĩthambage ũthiũ,

¹⁸ nĩguo andũ matikamenye atĩ nĩwĩhingĩte kũrĩa, tiga o Thoguo ũrĩa ũtoonekaga amenye; nake Thoguo ũrĩa wonaga maũndũ marĩa mekagĩrwo hitho-inĩ, nĩagakũhe mũcaara.

Mũthiithũ kũu Igũrũ

¹⁹ “Tigagai kwĩigĩra mũthiithũ gũkũ thĩ, kũrĩa indo irĩagwo nĩ memenyi na ikaroota, na kũrĩa aici mabunjaga makaiya.

²⁰ No mwĩigagĩrei mũthiithũ igũrũ, kũrĩa ĩtangĩrĩo nĩ memenyi kana ĩroote, na kũrĩa aici matangĩbunja maiye.

²¹ Nĩgũkorwo kũrĩa mũthiithũ yanyu ĩrĩ, nokuo ngoro cianyu o nacio irĩkoragwo irĩ.

²² “Riitho nĩrĩo tawa wa mwĩrĩ. Maitho maku mangĩkorwo marĩ mega, mwĩrĩ waku wothe nĩũrĩyũragwo nĩ ũtheri.

²³ No rĩrĩ, maitho maku mangĩkorwo nĩ mathũku, mwĩrĩ waku wothe ũrĩyũragwo nĩ nduma. Naguo ũtheri ũrĩa ũrĩ thĩnĩ waku ũngĩkorwo nĩ nduma-rĩ, nduma ĩyo kaĩ nĩ nene-ĩ!

²⁴ “Gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũtungatĩra aathani eerĩ. Nĩ ũndũ no athũũrĩre ũmwe, na ende ũcio ũngĩ; kana eheane harĩ ũmwe, na anyarare ũcio ũngĩ. Mũtingĩtungatĩra Ngai na mũtungatĩre mbeeca.

Mũtigatangĩke

25 “Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, tigagai gũtangĩkĩra mĩoyo yanyu, nĩ ũndũ wa kĩrĩa mũrĩrĩaga kana kĩrĩa mũrĩnyuuaga; kana kĩrĩa mũrĩhumbaga mũrĩ yanyu. Githĩ muoyo ndũrĩ bata gũkĩra irio, naguo mwĩrĩ ũkagĩa bata gũkĩra nguo?”

26 Ta rorai nyoni cia rĩera-inĩ; itihaandaga, kana ikagetha, kana ikaiga magetha ikũmbĩ, no Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ Igũrũ nĩaciheaga irio. Githĩ inyuĩ mũtikĩrĩ a bata mũno gũkĩra icio?”

27 Nũũ wanyu ũngĩhota kuongerera muoyo wake ithaa o na rĩmwe nĩ ũndũ wa gwĩtanga?”

28 “Na nĩ kĩĩ gĩtũmaga mwĩtange nĩ ũndũ wa nguo? Ta rorai itoka cia gĩthaka ũrĩa ikũraga. Itirutaga wĩra kana ikogotha ndigi,

29 no ngũmwĩra atĩrĩ, o na Solomoni arĩ na riiri wake wothe ndagemete ta kĩmwe gĩacio.

30 Angĩkorwo ũguo nĩguo Ngai ahumbaga nyeki ya gĩthaka ĩrĩa ĩrĩ ho ũmũthĩ na rũciũ ĩgaikio mwaki-inĩ-rĩ, githĩ inyuĩ ndarĩkĩmũhumbaga wega makĩria, inyuĩ mwĩtikĩtie o hanini?”

31 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tigagai gwĩtanga, mũkĩũria atĩrĩ: ‘Tũkũrĩa kĩĩ?’ kana ‘Tũkũnyua kĩĩ?’ kana ‘Tũkwĩhumba kĩĩ?’

32 Nĩgũkorwo maũndũ maya mothe nĩmo macaragio nĩ andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai. No Ithe wanyu wa igũrũ nĩoĩ atĩ nĩmũbataragio nĩmo.

33 No ambai mũcarie ũthamaki wake na ũthingu wake, na maũndũ maya mangĩ mothe o namo nĩarĩmũheaga.

34 Nĩ ũndũ ũcio tigagai gwĩtanga nĩ ũndũ wa rũciũ, nĩgũkorwo rũciũ nĩrũgetangĩkĩra ruo rwene. O mũthenya ũrĩ na mathĩna maguo ma kũũigana.

7

Gũtuĩra Andũ arĩa angĩ Ciira

1 “Mũtigaciirithanagie nĩgeetha na inyuĩ mũtikanaciirithio.

2 Nĩgũkorwo o ta ũrĩa mũtuagĩra andũ arĩa angĩ ciira, noguo na inyuĩ mũgaatuĩrwo ciira, na gĩthimi kĩrĩa mũthimanagĩra nakĩo, no kĩo mũrĩthimagĩrwo nakĩo.

3 “Nĩ kĩĩ gĩtũmaga wone kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo, no ũkaaga kuona mũgogo ũrĩa ũrĩ riitho rĩaku wee mwene?”

4 Wahota atĩa kwĩra mũrũ wa thoguo atĩrĩ, ‘Reke ngũrute kĩhuti kũ kĩrĩ riitho rĩaku,’ o rĩrĩa wee mwene ũrĩ na mũgogo riitho rĩaku?”

5 Wee hinga ĩno, amba ũrute mũgogo ũcio ũrĩ riitho rĩaku, nĩguo wone wega na ũhote kũruta kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo.

6 “Mũtikanahe magui kĩndũ kĩrĩa kĩamũre, na mũtikanaikĩrie ngũrwe ruru cianyu. Mũngĩĩka ũguo-rĩ, ingĩrangĩrĩria ruru na magũrũ ma cio, icooke imũgarũrũke, imũtĩhangie.

Hooyai, Mathaai, Ringaringai Mũrango

7 “Hooyai na nĩmũkũheo; mathaai na nĩmũkuona; ringaringai mũrango na nĩmũkũhingũrĩrwo.

8 Nĩgũkorwo ũrĩa wothe ũhooyaga nĩaheagwo, na ũrĩa ũmaathaga nĩonaga, na ũrĩa ũringaringaga mũrango, nĩahingũragĩrwo.

9 “Na rĩrĩ, nũũ wanyu ũngĩtio mũgate nĩ mwana wake amũhe ihiga?”

10 Kana amwĩtie thamaki nake amũhe nyoka?”

11 Angĩkorwo inyuĩ, o na mũrĩ ooru, nĩmũũĩ kũhe ciana cianyu iheo njega-rĩ, githĩ Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ ndagakĩrĩrĩria kũhe iheo njega kũrĩ arĩa mamũhooyaga!

12 Nĩ ũndũ ũcio, maũndũ-inĩ mothe, ikagai andũ arĩa angĩ ũrĩa mũngĩenda mamwĩkage, nĩgũkorwo ũcio nĩguo Watho wa Musa na Ūrutani wa Anabii.

Mũromo ũrĩa Mũceke na ũrĩa Mwarĩ

13 “Toonyerai mũromo ũrĩa mũceke. Nĩgũkorwo mũromo nĩ mwarĩ na njĩra nĩ njariĩ ĩrĩa yerekeire rĩrĩro, na andũ arĩa matoonyagĩra ho nĩ aingĩ.

14 No mũromo nĩ mũkunderu na njĩra nĩ njeke ĩrĩa ikinyaga muoyo-inĩ, na andũ arĩa mamĩonaga nĩ anini.

Mũtĩ na Maciaro Maguo

15 “Mwĩhũgagei anabii a maheeni. Mokaga kũrĩ inyuĩ mehumbĩte njũa cia ng’ondũ, no thĩinĩ wao nĩ njũũi ndĩani.

16 Nĩmũrĩmamenyaga na maciaro mao. Kaĩ thabibũ igĩtuuagwo mĩtĩ-inĩ ya mĩigua, kana ngũyũ igatuuu kuuma mahiũ-inĩ ma nyeki?

17 Ūguo noguo, mũtĩ wothe mwega ũciaraga maciaro mega, no mũtĩ mũũru ũciaraga maciaro mooru.

18 Mũtĩ mwega ndũngĩciara maciaro mooru, naguo mũtĩ mũũru ndũngĩciara maciaro mega.

19 Mũtĩ o wothe ũtaciara maciaro mega nĩgũtemwo ũtemagwo ũgaikio mwaki-inĩ.

20 Ūguo nĩguo mũrĩmamenyaga nĩ ũndũ wa maciaro mao.

21 “To mũndũ ũrĩa ũnjĩtaga, ‘Mwathani, Mwathani,’ ũgaatoonya ũthamaki wa igũrũ, no nĩ ũrĩa wĩkaga ũrĩa Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ endaga.

22 Mũthenya ũcio aingĩ makanjũra atĩrĩ, ‘Mwathani, Mwathani, githĩ tũtiarathaga maũndũ na rĩtwa rĩaku, na thĩinĩ wa rĩtwa rĩaku tũkaingata ndaimono na tũkaringa ciama nyingĩ?’

23 Hĩndĩ ĩyo nĩngameera wega atĩrĩ, ‘Nĩ ndirĩ hĩndĩ ndaamũũĩ o na rĩ. Eherai harĩ nĩ, inyuĩ mwĩkaga ũũru!’

Aaki Oogĩ na Aaki Akĩgu

24 “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũndũ o wothe ũiguaga ciugo ici ciakwa na ageeka ũrĩa ciugĩte, ahaana ta mũndũ mũũgĩ ũrĩa wakire nyũmba yake igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga.

25 Nayo mbura ĩkiura, na njũũĩ ikĩiyũra, naruo rũhuho rũkĩhurutana nacio ikĩhũũra nyũmba ĩyo na nditi, no nyũmba ĩyo ndĩagũire, tondũ mũthingi wayo wakĩtwo igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga.

26 No mũndũ o wothe ũiguaga ciugo ici ciakwa na ndekaga ũrĩa ciugĩte ahaana ta mũndũ mũkĩgu ũrĩa wakire nyũmba yake mũthanga igũrũ.

27 Nayo mbura ĩkiura, njũũĩ ikĩiyũra, naruo rũhuho rũkĩhurutana nacio ikĩhũũra nyũmba ĩyo na nditi, nayo nyũmba ĩyo ikĩmomoka na kũgũa kũnene.”

28 Rĩrĩa Jesũ aarĩkirie kuuga maũndũ macio, kĩrĩndĩ kũ gĩkĩgega nĩ ũndũ wa ũrutani wake,

29 tondũ aarutanaga ta mũndũ warĩ na ũhoti, na ti ta ũrĩa arutani ao a watho maarutanaga.

8

Mũndũ ũrĩa warĩ na Mangũ

1 Hĩndĩ ĩrĩa aikũrũkire kuuma kĩrĩma-inĩ, ikundi nene cia andũ ikĩmuuma thuutha.

² Na mündũ warĩ na mangũ agĩthiĩ harĩ we, agĩturia maru mbere yake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ũngĩenda-rĩ, no ũũtherie.”*

³ Nake Jesũ agĩtambũrũkia guoko gwake, akĩhutia mündũ ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngwenda. Therio!” O hĩndĩ ĩyo akĩhonio mangũ make.

⁴ Jesũ agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Menya ndũkeere mündũ o na ũrĩkũ. No thiĩ ũkeyonanie kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, na ũrute kĩheo kĩrĩa Musa aathanire gĩtuĩke ũira kũrĩ o.”

Wĩtikio wa Mũnene-wa-Thigari-Igana

⁵ Na Jesũ aarĩkia gũtoonya Kaperinaumu, mũnene-wa-thigari-igana agĩũka kũrĩ we, akĩmũhooya ũteithio.

⁶ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ndungata yakwa ĩkomete mũciĩ ĩrũarĩte mũrimũ wa gũkua ciĩga na ĩrĩ na ruo rũingĩ mũno.”

⁷ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngũthiĩ kũmĩhonia.”

⁸ No mũnene ũcio wa thigari igana akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, nĩ ndiagĩrĩire atĩ wee ũũke gwakwa. No uga o kiugo, na ndungata yakwa nĩkũhona.

⁹ Nĩgũkorwo nĩ mwene ndĩ mündũ wathagwo, na ndĩ na thigari njathaga. Ndeera ũmwe ‘Thiĩ,’ nĩathiiaga, na ndeera ũngĩ atĩrĩ, ‘Ūka,’ nĩokaga. Na ningĩ ndeera ndungata yakwa atĩrĩ, ‘Ĩka ũna,’ nĩkaga.”

¹⁰ Rĩrĩa Jesũ aigũire ũguo-rĩ, akĩgega, akĩira arĩa maamumĩte thuutha atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ndionete mündũ o na ũrĩkũ gũkũ Isiraeli ũrĩ na wĩtikio mũnene ũũ.

¹¹ Ngũmwĩra atĩrĩ, aingĩ nĩmagooka kuuma mwena wa irathĩro na wa ithũĩro, na nĩmagaikara iruga-inĩ hamwe na Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu, ũthamaki-inĩ wa igũrũ.

¹² No arĩa marĩ a ũthamaki ũcio nĩmagaikio nja, kũu nduma-inĩ, kũrĩa gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.”

¹³ Nake Jesũ agĩcooka akĩira mũnene ũcio wa thigari igana atĩrĩ, “Thiĩ! Nĩũgwĩkĩrwo o ũguo wĩtikĩtie.” Nayo ndungata yake ĩkĩhonio o ithaa rĩu.

Jesũ Kũhonia Andũ Aingĩ

¹⁴ Rĩrĩa Jesũ aatoonyire nyũmba ya Petero, akĩona atĩ nyina wa mũtunia wa Petero aarĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ, agakoma gĩtanda-inĩ.

¹⁵ Akĩmũhutia guoko, nake agĩtiga kũhiũha mwĩrĩ, akĩarahũka, akĩambĩrĩria kũmũtungatĩra.

¹⁶ Hwaĩ-inĩ ũcio, andũ aingĩ arĩa maarĩ na ndaimono makĩrehwo kũrĩ we, nake akĩingata maroho macio na kuuga o kiugo, na akĩhonia arĩa othe maarĩ arũaru.

¹⁷ Ūhoru ũyũ warĩ wa kũhingia ũrĩa kwaarĩtio na kanua ka mũnabii Isaia, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

“We mwene nĩoire wonje witũ,
na akĩeheria mũrimũ iitũ.”

Thogora wa Kũrũmĩrĩra Jesũ

¹⁸ Rĩrĩa Jesũ oonire gĩkundi kĩa andũ arĩa maamũthiũrũrũkĩirie, agĩathana maringe mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria.

¹⁹ Hĩndĩ ĩyo mũrutani ũmwe wa watho agĩũka harĩ we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩndĩkũrũmagĩrĩra kũrĩa guothe ũrĩthiiaga.”

²⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mbwe nĩ irĩ marima, na nyoni cia rĩera-inĩ nĩ irĩ itara, no Mũrũ wa Mündũ ndarĩ handũ angĩigĩrĩra mũtwe wake.”

* **8:2** Mündũ warĩ na mangũ aatuĩkaga arĩ na thaahu, na no atheririo.

²¹ Nake mūrutwo ũngĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, reke nyambe thĩ ngathike baba.”

²² Nowe Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra, na ũreke arĩa akuũ mathike akuũ ao ene.”

Jesũ Kũhooreria Kĩhuhũkanio

²³ Hĩndĩ ĩyo agĩtoonya gatarũ, nao arutwo ake makĩmũrũmĩrĩra.

²⁴ Na rĩrĩ, gũkĩgĩa kĩhuhũkanio kĩnene gĩteerĩgĩrĩrwo kũu iria-inĩ, gĩgĩtũma gatarũ kende kũhubwo nĩ makũmbĩ ma maaĩ. No Jesũ aarĩ toro.

²⁵ Nao arutwo magĩthiĩ, makĩmũũkĩria, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, tũhonokie! Nĩtũkũũrĩra maaĩ-inĩ!”

²⁶ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Inyuĩ mũrĩ a wĩtkio mũnini, nĩ kĩ gĩgĩtũma mwĩtigĩre ũguo?” Thuutha ũcio agĩũkĩra, agĩkũũma rũhuho na makũmbĩ macio, nakuo gũkĩhoorera biũ.

²⁷ Andũ acio makĩgega, makĩũria atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ũyũ akĩrĩ ũ atĩ o na rũhuho na makũmbĩ ma maaĩ nĩmwathĩkagĩra?”

Jesũ Kũhonia Andũ Eerĩ Maarĩ na Ndaimono

²⁸ Rĩrĩa aakinyire rũgongo rwa bũrũri wa Agadari-rĩ, agĩtũngwo nĩ andũ eerĩ maarĩ na ndaimono, moimĩte mbĩrĩra-inĩ. Maarĩ na ũũru mũingĩ mũno, atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩagerire njĩra ĩyo.

²⁹ Nao makĩanĩrĩra, makĩũria atĩrĩ, “Ũrenda atĩa na ithuĩ, wee Mũrũ wa Ngai. Woka gũkũ gũtũnyariira ihinda rĩrĩa rĩamũre rĩtanakinya?”

³⁰ Nĩ haarĩ na rũũru rũnene rwa ngũrwe rwarĩithagio† handũ hataarĩ haraaya na hau maarĩ.

³¹ Nacio ndaimono igĩthaiha Jesũ, ikĩmwĩra atĩrĩ, “Akorwo nĩũgũtũingata-rĩ, tũtũme kũrĩ rũũru rũũrĩa rwa ngũrwe.”

³² Nake agĩciĩra atĩrĩ, “Thiĩ!” Nĩ ũndũ ũcio ikiuma, igĩtoonya ngũrwe, naruo rũũru ruothe rũgĩkũrũka kĩharũrũka-inĩ na ihenya, rũkĩgũa iria thĩinĩ, rũgĩkuĩra maaĩ-inĩ.

³³ Arĩa maarĩithagia ngũrwe icio makĩũra, magĩthiĩ itũũra-inĩ, makĩheana maũndũ macio mothe o na ũrĩa gwekĩkĩte kũrĩ andũ arĩa maarĩ na ndaimono.

³⁴ Hĩndĩ ĩyo itũũra rĩothe rĩkiomagara rĩgatũnge Jesũ. Na hĩndĩ ĩrĩa maamuonire, makĩmũthaiha oime rũgongo rwao.

9

Jesũ Kũhonia Mũndũ Wakuĩte Cũga

¹ Nake agĩtoonya gatarũ, akĩringa iria, agĩkinya itũũra rĩa kwao.

² Andũ amwe makĩmũrehera mũndũ warĩ na mũrimũ wa gũkua ciĩga, akuuĩtwo na kĩbarĩ. Rĩrĩa Jesũ oonire wĩtkio wao, akĩra mũndũ ũcio wakuĩte ciĩga atĩrĩ, “Mũriũ, wĩyũmĩrĩrie, nĩwarekerwo mehia maku.”

³ Nĩ ũndũ wa ũguo, arutani amwe a watho makĩra na ngoro atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩaruma Ngai!”

⁴ Jesũ aamenya ũrĩa meeciiragia, akĩmooria atĩrĩ, “Mũreeciiria ũũru ngoro-inĩ cianyũ nĩkĩ?”

⁵ Nĩ ũndũ ũrĩkũ mũhũthũ: nĩ kwĩra mũndũ, ‘Nĩwarekerwo mehia maku,’ kana kũmwĩra, ‘Ũkĩra wĩtware?’

⁶ No nĩgeetha mũmenye atĩ Mũrũ wa Mũndũ arĩ na ũhoti gũkũ thĩ wa kũrekanĩra mehia-rĩ” Na o hĩndĩ ĩyo akĩra mũndũ ũcio wakuĩte ciĩga atĩrĩ, “Ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku ũinũke mũciĩ.”

† 8:30 Ndũrĩrĩ iria ciatũũraga Galili nĩcio ciarĩ arũthi a ngũrwe.

⁷ Nike mũndũ ũcio agĩũkĩra, akĩinũka mũciĩ.

⁸ Rĩrĩa kĩrĩndĩ kũ kionire ũguo, gĩkĩmaka na gĩkĩgocca Ngai, ũrĩa waheete andũ ũhoti ta ũcio.

Gwĩtwo kwa Mathayo

⁹ Na rĩrĩa Jesũ oimaga kũu, akĩona mũndũ wetagwo Mathayo aikarĩte harĩa heetagĩrio mbeeca cia igooti. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra,” nake Mathayo agĩũkĩra, akĩmũrũmĩrĩra.

¹⁰ Na rĩrĩa Jesũ aarĩ kwa Mathayo mũciĩ makĩrĩa irio cia hwaĩ-inĩ, etia mbeeca cia igooti aingĩ na andũ ehia magĩũka kũrĩanĩra hamwe nake na arutwo ake.

¹¹ Rĩrĩa Afarisai moonire ũguo, makĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Mũrutani wanyu arĩanaagĩra na etia mbeeca cia igooti na andũ ehia nĩkĩ?”

¹² Jesũ aigua ũguo, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ arĩa agima mũĩrĩ ti o mabataragio nĩ ndagĩtarĩ, no nĩ arĩa arũaru.

¹³ No rĩrĩ, thĩĩ mũkeerute ũrĩa ciugo ici ciugĩte: ‘Kũiguanĩra tha nĩkuo nyendaga, no ti magongona.’ Nĩgũkorwo nĩ ndiokire gũcaria arĩa athingu, no ndokire nĩ ũndũ wa arĩa ehia.”

Jesũ Kũũrio Ũhoru wa Kwĩhinga Kũrĩa

¹⁴ Hĩndĩ ĩyo arutwo a Johana magĩũka kũrĩ we makĩmũũria atĩrĩ, “Ithuĩ na Afarisai nĩtwĩhingaga kũrĩa, no nĩ kĩ gĩtũmaga arutwo aku mage kwĩhinga kũrĩa irio?”

¹⁵ Nike Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ageni a mũhikania mangĩhota atĩa kũigua kĩa rĩrĩa mũhikania arĩ hamwe nao? Ihinda nĩrĩgakinya rĩrĩa mũhikania akeherio kũrĩ o; hĩndĩ ĩyo nĩguo makeehinga kũrĩa irio.

¹⁶ “Gũtirĩ mũndũ ũtumagĩrĩra nguo ngũrũ kĩraka kĩa nguo njerũ, nĩgũkorwo kĩraka kũ no kĩguucie nguo ĩyo gĩtũme ĩtarũke makĩria.

¹⁷ Ningĩ andũ matiĩkagĩra ndibei ya mũhikano mondo-inĩ ngũrũ.* Mangĩka ũguo, mondo icio no ĩtarũke, nayo ndibei ĩtĩke, na mondo icio cia ndibei cianangĩke o biũ. No andũ mekagĩra ndibei ya mũhikano mondo-inĩ njerũ, nacio cieri igaikara irĩ njega.”

Mũirĩtu Wakuĩte na Mũtumia warĩ Mũrũaru

¹⁸ Na rĩrĩa aaragia maũndũ macio, hagĩũka mũndũ warĩ mũnene, akĩmũturĩria ndu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũirĩtu wakwa no hĩndĩ aakua; no ũka ũkamũigĩrĩre guoko, na nĩekũriũka.”

¹⁹ Nike Jesũ agĩũkĩra, agĩthĩ nake, arĩ na arutwo ake.

²⁰ O hĩndĩ ĩyo mũtumia watũire oiraga thakame mĩaka ikũmi na ĩrĩ agĩũka na thuutha wa Jesũ, akĩhutia gĩcũrĩ kĩa nguo yake.

²¹ Tondũ eĩraga atĩrĩ, “Ingĩhutia o nguo yake, no hone.”

²² Nike Jesũ akĩhũgũra, akĩmuona, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ ũyũ, wĩyũmĩrĩrie gwĩtĩkia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone.” Nike mũtumia ũcio akĩhonio o hĩndĩ ĩyo.

²³ Na rĩrĩa Jesũ aatoonyire nyũmba ya mũnene ũcio, akĩona ahuhi mĩturĩrũ na gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kĩa negenaga,

²⁴ akĩmeera atĩrĩ, “Eherai. Mũirĩtũ ũyũ ti mũkuũ, nĩ gũkoma akomete.” Nao andũ acio makĩmũthekerera.

²⁵ Thuutha wa andũ acio kuumio nja, agĩtoonya thĩinĩ, akĩnyĩita mũirĩtu ũcio guoko, nake agĩũkĩra.

²⁶ Ũhoru ũcio ũkĩhunja bũrũri ũcio wothe.

* **9:17** Ndibei yekagĩrwo mondo ciatumagwo na njũũa cia mbũri.

Jesũ Kũhonia Atumumu na Mũndũ Ūtaaragia

²⁷ Na rĩrĩa Jesũ oimire kũu, aathianga-rĩ, andũ eerĩ atumumu makĩmũrũmĩrĩra, makĩanagĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Tũiguĩre tha, wee Mũrũ wa Daudi!”

²⁸ Na hĩndĩ ĩrĩa aatoonyire nyũmba, atumumu acio magĩũka kũrĩ we, nake akĩmoooria atĩrĩ, “Nĩmwĩtikĩtie atĩ no hote gwĩka ũguo?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ-ni, Mwathani.”

²⁹ Hĩndĩ ĩyo akĩmahutia maitho, akiuga atĩrĩ, “Mũroĩkwo o ũguo mwĩtikĩtie;”

³⁰ namo maitho mao makĩhingũka magĩcooka kuona. Nake Jesũ akĩmakaania na hinya, akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikareke mũndũ o na ũrĩkũ amenye ũhoru ũyũ.”

³¹ No-o makiumagara na makĩhunjia ũhoru wake bũrũri ũcio wothe.

³² Na hĩndĩ ĩrĩa moimaga hau, Jesũ akĩreherwo mũndũ warĩ na ndaimono, na ndaaragia.

³³ Nayo ndaimono yaingatwo, mũndũ ũcio ũtaaragia, akĩaria. Kĩrĩndĩ gĩkĩgega, gĩkiuga atĩrĩ, “Ūndũ ta ũyũ ndũrĩ woneka Isiraeli.”

³⁴ No Afarisai makiuga atĩrĩ, “Aingataga ndaimono na hinya wa mũnene wa ndaimono.”

Aruti Wĩra nĩ Anini

³⁵ Nake Jesũ agĩtuĩkania matũũra-inĩ mothe na mĩciĩ-inĩ yothe, akĩrutanaga thĩinĩ wa thunagogi ciao, akĩhunjagia Ūhoru-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki, na akĩhonagia mĩrimũ na ndwari cia mĩthemba yothe.

³⁶ Na rĩrĩa oonire ũrĩa kĩrĩndĩ kũu kĩaiganaga, agĩkĩguĩra tha tondũ kĩarĩ gĩthĩĩnĩku na gĩkaaga ũteithio, ta ng’ondũ itarĩ na mũrĩithi.

³⁷ Hĩndĩ ĩyo akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Magetha nĩ maingĩ, no aruti a wĩra nĩ anini.

³⁸ Nĩ ũndũ ũcio, hooyai Mwathani wa magetha atũme aruti wĩra mathĩ magetha-inĩ make.”

10

Jesũ Gũtũma Arutwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

¹ Nake Jesũ nĩetire arutwo ake ikũmi na eerĩ moke harĩ we, nake akĩmahe ũhoti wa kũingata ngoma thũku na kũhonia mĩrimũ yothe na ndwari ciothe.

² Maya nĩmo marĩitwa ma arutwo acio ikũmi na eerĩ: Wa mbere nĩ Simoni (ũrĩa wĩtagwo Petero), na mũrũ wa nyina Anderea; na Jakubu mũrũ wa Zebedi, na mũrũ wa nyina Johana;

³ na Filipu, na Baritholomayo; na Toma, na Mathayo ũrĩa mwĩtia wa mbeeca cia igooti; na Jakubu mũrũ wa Alifayo, na Thadayo;

⁴ na Simoni ũrĩa Mũzelote, na Judasi Mũisikariota, ũrĩa wamũkunyanĩire.

⁵ Aya ikũmi na eerĩ nĩo Jesũ aatũmire na akĩmataara ũũ: “Mũtigathiĩ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ kana mũtoonnye itũũra rĩa Asamaria.

⁶ Nĩ kaba mũthĩĩ kũrĩ ng’ondũ iria ciũrĩte cia Isiraeli.

⁷ Mwathiĩ-rĩ, hunjagiai ndũmĩrĩri ĩno: ‘Ūthamaki wa igũrũ nĩũkuhĩrĩirie.’

⁸ Honagiai andũ arĩa arũaru, na mũriũkagie arĩa akuũ, na mũtheragie arĩa marĩ na mangũ, na mũingatage ndaimono. Mũheetwo tũhũ, heanagai tũhũ.

⁹ Mũtigekuuĩre thahabu, kana betha, kana gĩcango mĩcibi-inĩ yanyu;

10 O na ningĩ mütigekuuire mũhuko rūgendo-inĩ, kana nguo igĩrĩ, kana iraatũ, kana mütirima; nĩgũkorwo mūruti wa wĩra nĩabataire kũheo gĩa kũmũtũũria muoyo.

11 “Itũũra o rĩothe kana gatũũra karĩa mũngĩtoonya-rĩ, tuĩriai mũmenye mũndũ ũrĩa mwagĩrĩru kuo, mũikare gwake nginya rĩrĩa mũkoima kuo.

12 Mwatoonya mũciĩ ũcio-rĩ, geithagiai ene kuo.

13 Angĩkorwo mũciĩ ũcio nĩwagĩrĩire-rĩ, ũrathimeĩ na thayũ wanyu; angĩkorwo ndwagĩrĩire-rĩ, rekeĩ kĩrathimo kĩanyu kĩmũcookerere.

14 Mũndũ o wothe angĩrega kũmũnyiita ũgeni kana arege gũthikĩrĩria ciugo cianyu-rĩ, mũkiuma mũciĩ ũcio kana itũũra rĩu-rĩ, mũkaaribariba magũrũ manyu nĩguo rũkũngũ rũitĩke.*

15 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma ituĩro rĩa itũũra rĩu rĩgaakorwo rĩrĩ inene gũkĩra rĩa Sodomu na Gomora mũthenya ũrĩa wa ciira.

16 Atĩrĩrĩ ndamũtũma o ta ng’ondũ gatagatĩ ka njũũ. Nĩ ũndũ ũcio, gĩaĩ na ũũgĩ ta nyoka, na mwage ũũru ta ndutura.

17 “Mwĩmenyererei andũ; tondũ nĩmakamũneana ciama-inĩ, na mamũhũũre na iboko thunagogi-inĩ ciao.

18 Nĩ ũndũ wa ũhoru wakwa-rĩ, nĩmũgatwarwo mbere ya aathani na athamaki nĩgeetha mũtuĩke aira kũrĩ o na kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.

19 No rĩrĩa makaamũnyiita-rĩ, mũtikanetange nĩ ũndũ wa ũrĩa mũkoiga kana ũrĩa mũgaacookia. Hĩndĩ iyo nĩmũkeerwo ũrĩa mũkoiga,

20 nĩgũkorwo ti inyuĩ mũgaakorwo mũkĩaria, no nĩ Roho wa Ithe wanyu ũkaaria arĩ thĩinĩ wanyu.

21 “Mũndũ nĩagakunyanĩra mūrũ wa nyina ooragwo, na ithe wa mũndũ akunyanĩre mwana wake; ciana nĩkaremema aciari a cio na imoragithie.

22 Andũ othe nĩmakamũmena nĩ ũndũ wakwa, no ũrĩa ũgaakirĩrĩria nginya hĩndĩ ya mũthia nĩakahonoka.

23 Hĩndĩ irĩa mwanyariirwo itũũra-inĩ rĩmwe-rĩ, ũrĩrai rĩrĩa rĩngĩ. Ngũmwĩra na ma atĩ, mũtigaakorwo mũthiĩte matũũra mothe ma Isiraeli, Mūrũ wa Mũndũ atookĩte.

24 “Mūrutwo ti mũnene kũrĩ mūrutani wake, o na ndungata ti nene kũrĩ mũmĩathi.

25 Nĩkũiganĩire mūrutwo aiganane na mūrutani wake, o na ndungata iiganane na mũmĩathi. Angĩkorwo mwene nyũmba nĩetĩtwo Beelizebuli-rĩ,† githĩ andũ a nyũmba yake matigetwo marĩitwa mooru gũkĩra rĩu!

26 “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũtikametigĩre. Gũtirĩ ũndũ mũhithanie ũtakaguũrio, kana ũndũ mũhithe ũtakamenyeka.

27 ũrĩa ngũmwĩra nduma-inĩ-rĩ, wariei mũthenya barigici, na ũrĩa warĩtio na mũheehũ matũ-inĩ manyu-rĩ, wanĩrĩrei mūrĩ nyũmba-igũrũ.

28 Mütigetigĩre arĩa moragaga o mwĩrĩ, no matingĩhota kũũraga ngoro. Nĩ kaba gwĩtigĩra ũrĩa ũngĩananga ngoro na mwĩrĩ kũu Jehanamu.

29 Githĩ tũnyoni twĩrĩ tũtiendagio thendi imwe? No gũtirĩ o na kamwe gatuo kangĩgũa thĩ Ithe wanyu atefĩkĩrĩte.

30 O na njuĩrĩ cianyu cia mũtwe nĩndare.

31 Nĩ ũndũ ũcio mũtigetigĩre; mūrĩ a bata gũkĩra tũnyoni tũingĩ.

* **10:14** Kũribariba rũkũngũ magũrũ nĩ ũndũ wekagwo nĩ Afarisai moima ciikaro cia Ndũrĩrĩ metherie tondũ metĩkĩtie nĩmakuũite thaahu. ũndũ ũyũ warĩ wa kuonia andũ ũrĩa mageekwo marega ndũmĩrĩri ya Ngai. † **10:25** Rũitwa Beelizebuli rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Mũnene wa ndaimono,” no Kĩhibirania Beelizebubu rĩataũragwo “Mũnene wa ngi.”

³² “Ūrĩa wothe ũkaanyumbūra mbere ya andũ, o na nĩ nĩngamumbūra mbere ya Baba ūrĩa ūrĩ kũu igũrũ.

³³ No ūrĩa wothe ũkangaana mbere ya andũ, na nĩ nĩngamũkaana mbere ya Baba ūrĩa ūrĩ igũrũ.

³⁴ “Mũtigeciirie atĩ njũkĩte kũrehe thayũ gũkũ thĩ. Ndiokire kũrehe thayũ, no ndookire kũrehe rũhiũ rwa njora.

³⁵ Nĩgũkorwo njũkĩte gũtũma
 “ ‘mũndũ okanĩrĩre na ithe,
 na mũirĩtu okanĩrĩre na nyina,
 nake mũtumia okanĩrĩre na nyaciarawe;

³⁶ thũ cia mũndũ igaakorwo irĩ andũ a nyũmba yake kĩũmbe.’

³⁷ “Ūrĩa wothe wendete ithe kana nyina kũngĩra ndagĩrĩire gũtuĩka wakwa; na ūrĩa wothe wendete mũriũ kana mwarĩ kũngĩra ndagĩrĩire gũtuĩka wakwa;

³⁸ nake ūrĩa wothe ũtagakuua mũtharaba wake wa kwambĩrwo aanũmĩrĩre ndagĩrĩire gũtuĩka wakwa.

³⁹ Ūrĩa wothe ũgeragia gũtũũria muoyo wake nĩakoorwo nĩguo; no ūrĩa wothe ũkoorwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa nĩakaũtũũria.

⁴⁰ “Mũndũ ūrĩa ũmwamũkagĩra, nĩ nĩ amũkagĩra. Nake ūrĩa ũnyamũkagĩra, amũkagĩra ūrĩa wandũmire.

⁴¹ Ūrĩa wothe ũkaamũkĩra mũnabii tondũ nĩ mũnabii, nĩakamũkĩra kĩheo kĩrĩa kĩheagwo mũnabii, nake ūrĩa wothe ũkaamũkĩra mũndũ mũthingu tondũ nĩ mũthingu-rĩ, nĩakamũkĩra kĩheo kĩrĩa kĩheagwo mũndũ mũthingu.

⁴² Nake ūrĩa wothe ũheaga ũmwe wa aya anini o na gĩkombe kĩa maaĩ mahehu tondũ nĩ mũrutwo wakwa-rĩ, ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ndakaaga kũheo kĩheo gĩake.”

11

Jesũ na Johana Mũbatithania

¹ Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia gwatha arutwo acio ake ikũmi na eerĩ-rĩ, akiuma kũu agĩthĩ kũrutana na kũhunja matũũra-inĩ ma Galili.

² Na rĩrĩa Johana aigũire arĩ njeera maũndũ marĩa Kristũ eekaga-rĩ, agĩtũma arutwo ake,

³ makamũũrie atĩrĩ, “Wee nĩwe warĩ ũũke, kana tweterere mũndũ ũngĩ?”

⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Cookai mũkeere Johana maũndũ marĩa mwaigua na marĩa muona:

⁵ Atumumu nĩmaroona, na arĩa mathuaga nĩmaretwara, na arĩa marĩ na mangũ nĩmarahonio magathera, na arĩa mataiguaga nĩ maraigua, na arĩa akuũ nĩmarariũkio, na Ūhoru-ũrĩa-Mwega nĩũrahunjĩrio arĩa athĩni.

⁶ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ūrĩa ũtekũhĩngwo arakare nĩ ũndũ wakwa.”

⁷ Rĩrĩa arutwo a Johana moimaga hau, Jesũ akĩambĩrĩria kwarĩria kĩrĩndĩ ũhoru wa Johana, akĩmoooria atĩrĩ: “Mwathiĩte werũ-inĩ kuona kĩ? Mwathiĩte kuona kamũrangi kainainagio nĩ rũhuho?

⁸ Akorwo ti ũguo-rĩ, mwathiĩte kuona kĩ? Hihi nĩ mũndũ wehumbĩte nguo njega? Aca, arĩa mehumbaga nguo njega makoragwo thĩniĩ wa nyũmba cia ũthamaki.

⁹ Mwangĩthĩte kuona kĩ? Hihi mwathiĩte kuona mũnabii? Īĩ, ngũmwĩra atĩrĩ, muonire mũndũ ũkĩrĩte mũnabii.

¹⁰ Ūyũ nĩwe ũhoru wake waandĩkĩtwo atĩrĩ:

“ Nĩngūtũma mūtũmwo wakwa athiĩ mbere yaku,
agagũthondekere njĩra yaku.’

11 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma: Harĩ andũ arĩa manaciarwo nĩ andũ-a-nja, gũtirĩ kuoneka mũndũ mũnene gũkĩra Johana Mũbatithania; no rĩrĩ mũndũ ũrĩa mũnini mũno ũthamaki-inĩ wa igũrũ-rĩ, nĩ mũnene kũmũkĩra.

12 Kuuma matukũ ma Johana Mũbatithania gwata rĩu, ũthamaki wa igũrũ nĩũkoretwo ũkĩhatĩrĩria gũtheerema, nao andũ arĩa mehatagĩrĩria nĩo mawĩgwatagĩra na hinya.

13 Nĩgũkorwo Anabii othe, hamwe na Watho wa Musa, nĩmatũire marathaga ũhoru nginya hĩndĩ ya Johana.

14 Na angĩkorwo no mwende kwamũkĩra ũhoru ũcio-rĩ, ũcio nĩwe Elija ũrĩa werĩtwo nĩagooka.

15 ũrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua nĩaigue.

16 “Rĩu-rĩ, ingĩgerekania rũciaro rũrũ na kĩ? Rũhaana ta ciana ciikarĩte ndũnyũ igĩtaga iria ingĩ, igaciĩra atĩrĩ:

17 “ Twamũhuhĩre mūtũrirũ,
mũkiaga kũina;

o na twamũinĩire nyĩmbo cia macakaya,
no mũtiacakaire.’

18 Nĩgũkorwo Johana ookire atekũrĩa na atekũnyua, nao andũ makiuga atĩrĩ, ‘Arĩ na ndaimono.’

19 Mũrũ wa Mũndũ ookire akĩrĩaga na akĩnyuuaga, nao makiuga atĩrĩ, ‘Onei mũndũ mũkoroku na mũrĩũ, nĩ mũrata wa etia mbeeca cia igooti na “andũ ehia”.’ No ũũgĩ wonekaga nĩ wa ma nĩ ũndũ wa ciĩko ciaguo.”

Haaro kũrĩ Matũũra Manene marĩa Materirĩte

20 Hĩndĩ iyo Jesũ akĩambĩrĩria gũtetia matũũra manene marĩa maar-ingĩrwo ciama ciake iria nyingĩ, tondũ andũ akuo matiigana kwĩrira, akiuga atĩrĩ,

21 “Inyuĩ andũ a Korazini, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! O na inyuĩ andũ a Bethisaida, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Nĩ ũndũ korwo ciama iria mwaringĩrwo nĩcio ciaringĩrwo andũ a Turo na Sidoni, mangĩeririre tene, mehumbĩte nguo cia makũnia na mehurĩrie mũhu mĩtwe.

22 No ngũmwĩra atĩrĩ, andũ a Turo na Sidoni nĩmagakorwo marĩ murũ mũthenya ũcio wa ciira gũkĩra inyuĩ.

23 Na inyuĩ, andũ a Kaperinaumu, nĩmũkambarario nginya matu-inĩ? Aca, mũkaaharũrũkio mũkinye kũrĩa kũriku mũno. Ciama iria mwaringĩrwo ingĩaringĩrwo Sodomu, nĩkũngĩtũũraga nginya ũmũthĩ.

24 No ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Sodomu nĩgũgakorwo murũ mũthenya ũcio wa ciira kũmũkĩra.”

Kũhurũka kwa arĩa anogu

25 Hĩndĩ iyo Jesũ akiuga atĩrĩ, “Baba, wee Mwathani wa igũrũ na thĩ, nĩngũkũgaatha tondũ nĩũhithĩte andũ arĩa oogĩ na marĩ na ũmenyo maũndũ maya, na ũkamaguũrĩria tũkenge.

26 Īĩ, Baba, nĩgũkorwo ũyũ nĩ wendi waku.

27 “Nĩnengeretwo maũndũ mothe nĩ Baba. Gũtirĩ mũndũ ũũĩ Mũriũ tiga Ithe, na gũtirĩ mũndũ ũũĩ Ithe tiga Mũriũ, na arĩa Mũriũ, endaga kũguũrĩria.

28 “Ūkai kũrĩ nĩ, inyuothe anogu na mũkũũite mĩrigo mĩritũ, na nĩngũmũhurũkia.

29 Oyai icooki rĩakwa mwĩgĩrĩre na mwĩrute na nĩ, nĩgũkorwo ndĩ mũhooreri na mwĩnyiihia ngoro-inĩ, nacio ngoro cianyu nĩkũhurũkio.

³⁰ Nīgũkorwo icooki rĩakwa nĩ ihũthũ, na mũrigo wakwa nĩ mũhũthũ.”

12

Mwathani wa Thabatũ

¹ Ihinda rĩu Jesũ nĩatuĩkanĩirie mĩgũnda-inĩ ya ngano mũthenya wa Thabatũ, na arutwo ake maarĩ ahũtu, na makĩambĩrĩria gũtua ngira cia ngano, magĩcirigitha, makĩria ngano.

² Rĩria Afarisai moonire ũguo, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora! Arutwo aku nĩmareeka ũria watho ũtetĩkĩritie gwĩkwo mũthenya wa Thabatũ.”

³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtathomete ũria Daudi eekire rĩria we na arĩa maarĩ nake maarĩ ahũtu?”

⁴ Aatoonyire nyũmba ya Ngai, na arĩ hamwe na arĩa maarĩ nake, makĩria mĩgate irĩa yamũrĩrwo Ngai irĩa mateetĩkĩritio kũria nĩ watho, tiga no athĩnjĩri-Ngai meetĩkĩritio kũmĩria.

⁵ O na ningĩ kaĩ mũthomete Watho-inĩ atĩ mũthenya wa Thabatũ, athĩnjĩri-Ngai arĩa marĩ thĩnĩ wa hekarũ nĩmathaahagia mũthenya ũcio na matituagwo ahĩtia?

⁶ Ngũmwĩra atĩrĩ, ũmwe mũnene gũkĩra hekarũ arĩ haha.

⁷ Korwo nĩmwamenyete gĩtũmi gĩa ciugo ici, atĩrĩ, ‘Kũiguanĩra tha nĩkuo nyendaga, no ti magongona,’ mũtingĩatuĩrĩire andũ mateehĩtie mahĩtia.

⁸ Nīgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ nĩwe Mwathani wa mũthenya wa Thabatũ.”

⁹ Oima kũu-rĩ, agĩthĩ agĩtoonya thunagogi yao,

¹⁰ na nĩ haarĩ mũndũ wonjete guoko. Na tondũ nĩmacaragia gĩtũmi gĩa gũhitangĩra Jesũ-rĩ, makĩmũuria atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩritie kũhonania mũthenya wa Thabatũ?”

¹¹ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nũũ wanyu ũngĩkorwo na ng’ondũ, nayo igwe irima mũthenya wa Thabatũ-rĩ, ũtangĩmĩruta irima?”

¹² Kaĩ mũndũ atakĩrĩ wa bata mũno gũkĩra ng’ondũ! Nĩ ũndũ ũcio watho nĩwĩtikĩritie gwĩka wega mũthenya wa Thabatũ.”

¹³ Agĩcooka akĩria mũndũ ũcio atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku.” Nake agĩtambũrũkia guoko, nakuo gũgĩtuĩka kũgima, o ta kũu kũngĩ.

¹⁴ No Afarisai makiuma nja, magĩcookania ndundu ya ũria mangĩuragithia Jesũ.

Ndungata ya Ngai irĩa Thuure

¹⁵ Nake Jesũ aamenya ũhoru ũcio, akĩehera kũu. Andũ aingĩ makĩmũrũmĩrĩra, nake akĩhonia arũaru ao othe,

¹⁶ agĩcooka akĩmakaania atĩ matikoige we nĩwe ũ.

¹⁷ Ũndũ ũyũ nĩguo wahingirie ũhoru ũria waarĩtio na kanua ka mũnabii Isaia, rĩria oigire atĩrĩ:

¹⁸ “Ĩno nĩyo ndungata yakwa irĩa ndũthuurĩire,
irĩa nyendete, na nĩyo ikenagia ngoro yakwa;
nĩngamĩitĩrĩria Roho wakwa,
nayo nĩkamenyithia ndũrĩrĩ ciira wa kĩhooto.

¹⁹ Ndĩgaatetania kana igũũthũke;
na gũtirĩ mũndũ ũkaigua mũgambo wayo njĩra-inĩ.

²⁰ ndĩkoina kamũrangi kagondoku,
kana ihorie rũtambĩ rũria rũgũtooga,
nginya rĩria igaatũma itua rĩakwa rĩhootane.

²¹ Thĩnĩ wa rĩtwa rĩayo ndũrĩrĩ nĩikaagia na kũrĩngĩrĩro.”

Jesũ na Beelizebuli

22 Magĩcooka makĩmũrehera mũndũ warĩ na ndaimono, na aarĩ mĩtumumu, na ndaaragia, nake Jesũ akĩmũhonia, akĩhota kwaria na kuona.

23 Andũ othe makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Ũyũ no akorwo arĩ we Mũrũ wa Daudi?”

24 No rĩrĩa Afarisai maaiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli ũrĩa mũnene wa ndaimono.”

25 Nake Jesũ aamenya ũrĩa meciiragia, akĩmeera atĩrĩ, “Ũthamaki o wothe ũngĩgayũkana ũũkanĩrĩre guo mwene no ũharagane, narĩo itũũra o rĩothe kana nyũmba ĩngĩgayũkana ndĩngĩhaanda.

26 Angĩkorwo Shaitani nĩwe ũingataga Shaitani-rĩ, nĩagayũkanĩte we mwene. Ũthamaki wake ũngĩkĩhaanda atĩa?

27 Na angĩkorwo nĩ nyiingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli-rĩ, nao andũ anyu maingataga ndaimono na hinya wa ũ? Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, acio nĩo makaamũtuĩra ciira.

28 No nĩ ingĩkorwo nyiingataga ndaimono na Roho wa Ngai-rĩ, ũthamaki wa Ngai nĩũkinyĩte kũrĩ inyuĩ.

29 “Ningĩ-rĩ, mũndũ aahota atĩa gũtoonya nyũmba ya mũndũ njamba na amũtunye indo ciake ataambĩte kuoha mũndũ ũcio njamba? Hĩndĩ ĩyo no rĩo angĩhota kũmũtunya indo cia nyũmba yake.

30 “Mũndũ ũrĩa ũtarĩ hamwe na nĩ, ũcio nĩ thũ yakwa, nake ũrĩa ũtacookanagĩrĩria hamwe na nĩ, ũcio nĩkũhurunja ahurunjaga.

31 Ningĩ ngũmwĩra atĩ, rĩhĩa o rĩothe o na kũruma Ngai, andũ no marekerwo, no mũndũ ũrĩa ũkaaruma Roho, ũcio ndakarekerwo.

32 Mũndũ o wothe ũrĩa ũgacaambia Mũrũ wa Mũndũ nĩakarekerwo, no ũrĩa wothe ũgaacambia Roho Mũtheru, ũcio ndakaarekerwo, ihinda rĩrĩ tũrĩ kana ihinda rĩrĩa rĩgooka.

33 “Agĩriai mũtĩ na maciaro maguo nĩmekwagĩra, kana mũthũkie mũtĩ na mũthũkie maciaro maguo mooru, nĩgũkorwo mũtĩ ũmenyekaga na maciaro maguo.

34 Inyuĩ rũciaro rũrũ rwa ndũira, mwahota atĩa kwaria maũndũ mega, na mũrĩ oorũ? Nĩgũkorwo kanua kaaragia maũndũ marĩa maiyũrĩte ngoro-inĩ.

35 Mũndũ mwega aaragia maũndũ mega moimĩte mũthiithũ-inĩ wake mwega, nake mũndũ mũũru aaragia maũndũ mooru moimĩte mũthiithũ-inĩ wake mũũru.

36 No ngũmwĩra atĩrĩ, mũthenya wa itua rĩa ciira, andũ nĩmakaheana ũhoro wa ciugo ciothe cia tũhũ iria manaaria.

37 Nĩgũkorwo ciugo ciaku nĩcio igaatũma ũtuo ndũrĩ na mahĩtia, na ciugo ciaku no cio igaatũma ũtuo mũhĩtia.”

Kĩama kĩa Jona

38 Hĩndĩ ĩyo Afarisai amwe na arutani a watho makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, tũkwenda ũtũringĩre kĩaama.”

39 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Rũciaro rwaganu na rwa ũtharia rũrenda rũringĩrwo kĩaama! No gũtirĩ kĩaama rũkũringĩrwo tiga o kĩaama kĩa kĩa mũnabii Jona.

40 Nĩ gũkorwo o ta ũrĩa Jona aikarire matukũ matatũ, mũthenya na ũtukũ, arĩ nda ya thamaki ĩrĩa nene, ũguo noguo Mũrũ wa Mũndũ agaikara matukũ matatũ, mũthenya na ũtukũ, arĩ tũri-inĩ.

⁴¹ Andũ a Nineve nĩmakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na rũciaro rũrũ marũtuĩre ciira; nĩgũkorwo nĩmeririre rĩrĩa maahunjĩirio nĩ Jona, na rĩu ũmwe mũnene gũkĩra Jona arĩ haha.

⁴² Mũthamaki mũndũ-wa-nja wa mwena wa Gũthini nĩakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na rũciaro rũrũ arũtuĩre ciira; nĩgũkorwo nĩoimire ituri cia thĩ oke athikĩrĩrie ũũgĩ wa Solomoni, na rĩu ũmwe mũnene gũkĩra Solomoni arĩ haha.

⁴³ “Na rĩrĩ, roho mũũru woima thĩinĩ wa mũndũ, ũtuĩkanagĩria werũ-inĩ ũgĩcaria ũhurũko, na ũkaaga.

⁴⁴ Hĩndĩ ĩyo ũkoiga atĩrĩ, ‘Nĩngũcooka nyũmba ĩrĩa ndoimire.’ Na wacooka-rĩ, ũgakora nyũmba ĩyo ĩrĩ theri, ĩrĩ haate, ĩgathera na ĩgathondekwo wega.

⁴⁵ Hĩndĩ ĩyo roho ũcio ũkagĩra maroho mangĩ mũgwanja mooru makĩria maguo mwene, magatoonya magaikara kũu. Naguo mũikarĩre wa mũndũ ũcio ũgathũka gũkĩra wa mbere. Ũguo nĩguo gũkahaana kũrĩ rũciaro rũrũ rwaganu.”

Nyina wa Jesũ na Ariũ a Nyina

⁴⁶ O hĩndĩ ĩyo Jesũ aaragĩria andũ-rĩ, nyina na ariũ a nyina makĩrũgama nja makĩenda kwaria nake.

⁴⁷ Nake mũndũ ũmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Maitũguo na ariũ a maitũguo marũngĩi haha nja, makĩenda kwaria nawe.”

⁴⁸ Nake Jesũ akĩmũcookeria akĩmũũria atĩrĩ, “Maitũ nũũ, na ariũ a maitũ nĩ a?”

⁴⁹ Agĩcooka akĩorota arutwo ake, akiuga atĩrĩ, “Aya nĩo maitũ na ariũ a maitũ.

⁵⁰ Nĩgũkorwo mũndũ wothe wĩkaga ũrĩa Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ endaga, ũcio nĩwe mũrũ na mwarĩ wa maitũ, na nĩ we maitũ.”

13

Ngerekano ya Mũhuri wa Mbeũ

¹ Mũthenya o ro ũcio-rĩ, Jesũ nĩoimire nyũmba agĩthĩ agĩkara thĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

² Ikundi cia andũ aingĩ mũno ikĩũngana harĩa aarĩ nginya ĩgĩtũma atoonye gatarũ na agĩkara thĩ thĩinĩ wayo, nao andũ acio othe makĩrũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

³ Nake akĩmaruta maũndũ maingĩ na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ: “Mũrĩmi nĩoimagarire akahure mbeũ ciake.

⁴ Na rĩrĩa aahuraga mbeũ icio-rĩ, imwe ikĩgũa mũkĩra-inĩ wa njĩra, nacio nyoni igĩũka ĩgĩcirĩa.

⁵ Ingĩ ikĩgũa rũnyanjara-inĩ kũrĩa gũtaarĩ na tĩri mũingĩ. Nacio ikĩmera o narua tondũ tĩri ndwarĩ mũriku.

⁶ Na hĩndĩ ĩrĩa riũa rĩarire, rĩgĩcina mĩmera ĩyo, nayo ĩkĩũma tondũ ndĩarĩ na mĩri.

⁷ Na mbeũ ingĩ ikĩgũa mĩigua-inĩ, nayo mĩigua ĩgĩkũra, ĩgĩthararia mbeũ icio rĩrĩa ciamerire.

⁸ Ingĩ nacio ikĩgũa tĩri-inĩ ũrĩa mũnoru, ikĩgĩa na maciaro imwe ĩgĩciara maita igana, iria ingĩ ĩgĩciara maita mĩrongo ĩtandatũ, na iria ingĩ ĩgĩciara maita mĩrongo ĩtatũ ma iria ciahaandirwo.

⁹ Ũrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩaigue.”

¹⁰ Nao arutwo ake magĩũka kũrĩ we, makĩmũũria atĩrĩ, “Waragĩria andũ na ngerekano nĩkĩ?”

11 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmũheetwo ũmenyo wa kũmenya hitho cia ũthamaki wa igũrũ, no-o matiheetwo.

12 Ũrĩa wothe ũrĩ na indo nĩakoongererwo nyingĩ aingĩhie makĩria. Nake ũrĩa wothe ũtarĩ, nĩagatuunywo o na kĩrĩa arĩ nakĩo.

13 Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga ndĩmaarĩrie na ngerekano:

“Nĩ ũndũ o na gũkorwo nĩmoonaga-rĩ, mationaga;

o na gũkorwo nĩmaiguaga-rĩ, matiiguaga kana makamenya.

14 Nĩo makinyĩrwo nĩ ũhoro ũrĩa warathirwo nĩ mũnabii Isaia, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

“Kũigua mũgũtũũra mũiguaga, no mũtikaamenya ũndũ; kuona mũgũtũũra muonaga, no mũtigakuũkĩrwo.

15 “ ‘Nĩgũkorwo ngoro cia andũ aya nĩ ngingitaru; matũ mao matiiguaga, na nĩmahingĩte maitho mao.

Tondũ maahota kuona na maitho mao, na maigue na matũ mao,

o na ngoro ciao igĩe na ũmenyo, manjookerere, na niĩ ndĩmahonie.’

16 No kũrathimwo nĩ maitho manyu tondũ nĩmoonaga, na matũ manyu tondũ nĩmaiguaga.

17 Tondũ ngũmwĩra atĩrĩ na ma, anabii na andũ aingĩ athingu nĩmerirĩrie kuona maũndũ marĩa mũrona no-o matiamonire, na nĩmerirĩrie kũigua maũndũ marĩa mũraigua no matiamauguire.

18 “Nĩ ũndũ ũcio, ta iguai ngĩtaarĩria ũhoro wa ngerekano ĩyo ya mũhuri wa mbeũ:

19 Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ o wothe aigua ndũmĩrĩri ya ũthamaki na akaaga kũmĩmenya-rĩ, hĩndĩ ĩyo ũrĩa mũũru okaga akamũtunya kĩrĩa kĩaande ngoro-inĩ yake. ĩno nĩyo mbeũ ĩrĩa yahurirwo mũkĩra-inĩ wa njĩra.

20 Ũrĩa wamũkĩrire mbeũ ĩrĩa yagũire rũnyanjara-inĩ nĩ mũndũ ũrĩa ũiguaga kiugo, na o rĩmwe agakĩamũkĩra arĩ na gĩkeno.

21 No tondũ ndarĩ mĩri-rĩ, aikaraga o kahinda kanini. Hĩndĩ ĩrĩa thĩna woka, kana kwagĩa na kĩnyariirano nĩ ũndũ wa kiugo-rĩ, agagĩtiganĩria o narua.

22 Nake ũrĩa wamũkagĩra mbeũ ĩrĩa yagũire mĩigua-inĩ-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũiguaga kiugo, no mĩhang’o ya mũtũũrĩre ũyũ, na kũheenererio nĩ ũtonga, igagĩthararia, ikagiria kĩgĩe na maciaro.

23 No ũrĩa wamũkĩrire mbeũ ĩrĩa yagũire tĩri-inĩ ũrĩa mũnoru-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũiguaga kiugo, na agakĩmenya. Nake agaciara maciaro, ũmwe akaruta maita igana, ũngĩ maita mĩrongo ĩtandatũ, na ũngĩ maita mĩrongo ĩtatũ ma mbeũ ĩrĩa yahaandĩtwo.”

Ngerekano ya Riya

24 Ningĩ Jesũ akĩmahe ngerekano ĩngĩ, akĩmeera atĩrĩ: “Ũthamaki wa igũrũ ũhaana ta mũndũ ũrĩa wahaandire mbeũ njega mũgũnda wake.

25 No rĩrĩa andũ othe maakomete-rĩ, thũ yake igĩũka, ikĩhura itindĩ thĩnĩ wa ngano, na igĩĩthĩra.

26 Hĩndĩ ĩrĩa ngano yamerire na igĩciara-rĩ, hĩndĩ ĩyo itindiĩ o narĩo rĩkĩonekana.

27 “Ndungata cia mwene mũgũnda igĩũka kũrĩ we, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi witũ, githĩ ndwahaandire mbeũ njega mũgũnda waku? Kaĩ itindiĩ rĩkĩumĩte kũ?’

28 “Agĩcookia atĩrĩ, ‘Nĩ mũndũ ũrĩ ũthũ na niĩ wekire ũguo.’

“Ndungata icio ikĩmũria atĩrĩ, ‘Nĩũkwenda tũthĩ, tũkarĩmunye?’

²⁹ “Nake agĩcookia atĩrĩ, ‘Aca, tondũ mũkĩmunya itindiĩ rĩu, mwahota kũrĩmunyanĩria na ngano.

³⁰ Rekei ikũranĩre nginya hĩndĩ ya magetha. Hĩndĩ ĩyo-rĩ, nĩngeera agethi atĩrĩ: Ambai mũmunye itindiĩ na mũrĩohe itĩa, nĩguo rĩcinwo; mũcooke mũcookanĩrĩrie ngano, mũmĩige ikũmbĩ rĩakwa.’”

Ngerekano ya Mbeũ ya Karatarĩ, na ya Ndawa ya Kũmbia Mĩgate

³¹ Nĩamaheire ngerekano ĩngĩ, akĩmeera atĩrĩ: “Ūthamaki wa igũrũ ũtarĩ ta mbeũ ya karatarĩ, ĩria mũndũ oire akĩhaanda mũgũnda wake.

³² O na akorwo mbeũ ĩyo nĩyo nini mũno kũrĩ mbeũ ciothe-rĩ, rĩria yakũra, nĩnenehaga kũrĩ mĩmera ĩria ĩngĩ ya mũgũnda na ĩgatuĩka mũtĩ, nacio nyoni cia rĩera-inĩ igooka igaaka itara hong-e-inĩ ciaguo.”

³³ Agĩcooka akĩmahe ngerekano o ĩngĩ, akĩmeera atĩrĩ: “Ūthamaki wa igũrũ ũhaana ta ndawa ya kũmbia mĩgate ĩria mũndũ-wa-nja oire na akĩmĩtukania na mũtu mũingĩ o nginya mũtu ũcio wothe ũkĩimbio nĩyo.”

³⁴ Jesũ aaragĩria kĩrĩndĩ maũndũ macio mothe na ngerekano na ndaamaragĩria ũndũ o na ũmwe atekũhũthĩra ngerekano.

³⁵ Nĩguo ũhoru ũria waaririo na kanua ka mũnabii ũhinge rĩria oigire atĩrĩ:

“Ngaatumũra kanua gakwa njarie na ngerekano, nĩngaria maũndũ marĩa matũire marĩ mahithe kuuma rĩria thĩ yombirwo.”

Gũtaarĩria Ngerekano ya Itindiĩ

³⁶ Hĩndĩ ĩyo agĩtiga kĩrĩndĩ, agĩtoonya nyũmba. Arutwo ake magĩũka kũrĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũtaarĩrie ngerekano ya itindiĩ rĩria rĩarĩ thĩinĩ wa mũgũnda.”

³⁷ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ūria wahaandire mbeũ njega nĩ Mũrũ wa Mũndũ.

³⁸ Mũgũnda nĩ thĩ, nayo mbeũ njega nĩcio ciana cia ũthamaki. Itindiĩ nĩ ciana cia ũria mũũru,

³⁹ nayo thũ ĩria ĩrihaandaga nĩ ũria mũũru. Magetha nĩ ithirĩro rĩa mahinda maya, na agethi nĩ araika.

⁴⁰ “Nĩ ũndũ ũcio o ta ũria itindiĩ rĩmunyagwo rĩgacinwo na mwaki-rĩ, ũguo noguo gũkahaana hĩndĩ ya ithirĩro rĩa mahinda maya.

⁴¹ Mũrũ wa Mũndũ nĩagatũma araika ake, na nĩmakeheria maũndũ mothe marĩa marehaga mehia na andũ arĩa othe mekaga ũũru ũthamaki-inĩ wake.

⁴² Nĩmakamaikia thĩinĩ wa icua rĩa mwaki, kũria gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.

⁴³ Hĩndĩ ĩyo arĩa athingu magaakenga ta riũa thĩinĩ wa ũthamaki wa Ithe wao. Ūria ũrĩ na matũ nĩ aigue.

Ngerekano ya Mũthiithũ Mũhithe, na Ruru

⁴⁴ “Ūthamaki wa igũrũ ũhaanaine na mũthiithũ wahithĩtwo mũgũnda. Na rĩria mũndũ aawoonire, akĩũhitha rĩngĩ, na nĩ ũndũ wa ũria akenete, agĩthĩ akiendia indo ciothe iria arĩ nacio akĩgũra mũgũnda ũcio.

⁴⁵ “Nĩngĩ ũthamaki wa igũrũ ũhaanaine na mwonjorithia wacaragia ruru njega.

⁴⁶ Hĩndĩ ĩria oonire ĩmwe ya thogora mũnene-rĩ, agĩthĩ akiendia indo ciake ciothe iria aarĩ nacio, akĩmĩgũra.

Ngerekano ya Neti

⁴⁷ “O rĩngĩ, ũthamaki wa igũrũ ũhaanaine na neti ĩrĩa yaikirio iria-inĩ, nayo ĩgĩtega thamaki cia mĩthemba yothe.

⁴⁸ Hĩndĩ ĩrĩa yaiyũrire, ategi acio a thamaki makĩmĩguucia hũgũrũrũ-inĩ cia iria. Hĩndĩ ĩyo magũikara thĩ, magĩthuura thamaki iria njega, magĩciĩkĩra ikabũ-inĩ, no iria njũru magĩcite.

⁴⁹ Ũguo nĩguo gũgaakorwo hĩndĩ ya ithirĩro rĩa mahinda maya. Araika nĩmagooka maamũranie arĩa aaganu kuuma kũrĩ arĩa athingu,

⁵⁰ na maikie arĩa aaganu icua-inĩ rĩa mwaki, kũrĩa gũgaakorwo na kĩrĩro na kũhagarania magego.”

⁵¹ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwataũkĩrwo nĩ maũndũ macio mothe?”

Magĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩtwataũkĩrwo.”

⁵² Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũcio, mũrutani wa watho o wothe ũrĩa ũrutitwo ũhoro wa ũthamaki wa igũrũ-rĩ, ahaanaine na mwene nyũmba ũrĩa ũrutaga mũthiithũ-inĩ wake indo iria njerũ o na iria ngũrũ.”

Mũnabii ũtarĩ Mũtũe

⁵³ Nake Jesũ aarĩkia kũheana ngerekano icio-rĩ, akiuma kũu.

⁵⁴ Aakinya itũũra rĩa kwao-rĩ, akĩambĩrĩria kũrutana thunagogi-inĩ ciao, nao makĩgega. Makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ arutite kũ ũũgĩ ũyũ na ciiko ici cia hinya?”

⁵⁵ Githĩ ũyũ ti we mũrũ wa mũtharamara? Githĩ rĩtwa rĩa nyina ti Mariamu, na githĩ ariũ a nyina ti Jakubu, na Jusufu, na Simoni, na Juda?

⁵⁶ Na githĩ aarĩ a nyina othe tũtirĩ nao? Mũndũ ũyũ akĩrutite maũndũ maya mothe kũ?”

⁵⁷ Nao makĩmũrega.

No Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Kũndũ mũnabii ataheagwo gĩtũo no itũũra-inĩ rĩake na gwake mũciĩ.”

⁵⁸ Nake ndaaringire ciamu nyingĩ kũu, tondũ wa ũrĩa maagĩte gwĩtikia.

14

Johana Mũbatithania Kũrengwo Mũtwe

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo, Mũthamaki Herode nĩaguire ngumo ya Jesũ,

² nake akĩra arĩa maamũtungataga atĩrĩ, “Ũcio nĩ Johana Mũbatithania; nĩ ariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ! Nĩkĩo arĩ na hinya mũnene ũguo wa kũringa ciamu.”

³ Na rĩrĩ, Herode nĩanyitĩte Johana akamuoha, na akamũikia njeera nĩ ũndũ wa Herodia, ũrĩa warĩ mũtumia wa mũrũ wa nyina Filipu,

⁴ tondũ Johana nĩamwĩrĩte atĩrĩ: “Watho ndũgwĩtikĩrĩtie ũmũhikie.”

⁵ Herode nĩendaga kũũraga Johana, no nĩetigagĩra andũ, tondũ nĩmeetĩkĩtie atĩ Johana aarĩ mũnabii.

⁶ Mũthenya wa gũkũngũira gũciarwo kwa Herode-rĩ, mwarĩ wa Herodia nĩainĩire andũ, na agĩkenia Herode mũno.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Herode akĩhĩta na mwĩhĩtwa atĩ nĩekũmũhe kĩrĩa gĩothe angĩendire.

⁸ Nake mũirĩtu ũcio aarĩkia gũtaarwo nĩ nyina, akiuga atĩrĩ, “He mũtwe wa Johana Mũbatithania o rĩu ũrĩ thĩinĩ wa kiuga.”

⁹ Mũthamaki nĩataangĩkire mũno, no nĩ ũndũ wa mwĩhĩtwa wake, na ageni arĩa maarĩ iruga-inĩ rĩake-rĩ, agĩathana atĩ mũirĩtu ũcio aheo kĩrĩa eetĩtie.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio agĩtũmana kũu njeera na Johana akĩrengwo mũtwe.

¹¹ Naguo mũtwe ũcio wake ũkĩrehwo na kiuga, ũkĩnengerwo mũirĩtu ũcio, nake akĩũtwarĩra nyina.

12 Nao arutwo a Johana magĩthiĩ makĩoya kĩimba gĩake, magĩgĩthika, magĩcooka magĩthiĩ makĩira Jesũ.

Jesũ Kũhũũnia Andũ Ngiri Ithano

13 Na rĩria Jesũ aigũire ũhoro ũcio, akiuma kũu ahaicĩte gatarũ andũ matekũmenya, agĩthiĩ handũ hataarĩ na andũ. Nakĩo kĩrĩndĩ kĩaigua ũguo-rĩ, gĩkiuma matũũra-inĩ gĩkĩmũrũmĩrĩra na magũrũ.

14 Rĩria Jesũ oimire gatarũ na akĩona andũ aingĩ, akĩmaiguĩra tha, na akĩhonia arũaru ao.

15 Na gwakuhĩrĩria gũtuka-rĩ, arutwo ake magĩthiĩ harĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Gũkũ nĩ kũndũ gũtarĩ mĩciĩ, na nĩkũratuka. Īra andũ aya mathiĩ, nĩgeetha makegũrĩre irio tũtũũra-inĩ.”

16 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Hatirĩ bata wa mathiĩ. Mahei gĩa kũria inyuĩ ene.”

17 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Haha tũrĩ na mĩgate ĩtano tu na thamaki igĩrĩ.”

18 Akĩmeera atĩrĩ, “Ndeherai haha.”

19 Nake agĩathana andũ maikare thĩ nyeki-inĩ. Akĩoya mĩgate ĩyo ĩtano na thamaki icio igĩrĩ, akĩrora igũrũ, agĩcookia ngaatho, akĩenyũranga mĩgate ĩyo. Agĩcooka akĩmĩnengera arutwo, nao arutwo makĩhe andũ.

20 Othe makĩria makĩhũũna, nao arutwo makĩũngania cienyũ iria ciatigarĩte makĩiyũria ciondo ikũmi na igĩrĩ.

21 Mũigana wa andũ arĩa maarĩire maarĩ ta arũme ngiri ithano, andũ-a-nja na ciana matatarĩtwo.

Jesũ Kũgerera Maaĩ Igũrũ

22 O hĩndĩ ĩyo Jesũ akiĩra arutwo ake matoonye gatarũ, mathiĩ mbere yake mũrĩmo ũria ũngĩ wa iria mũira wa oigĩre kĩrĩndĩ ũhoro.

23 Thuutha wa kũmoigĩra ũhoro-rĩ, akĩambata kĩrĩma-inĩ arĩ wiki nĩguo akahooe. Na gũgĩtuka aarĩ o ho wiki,

24 no gatarũ nĩkarĩkĩtie gũthiĩ itĩina iraiharaihu kuuma thĩ nyũmũ, gakĩhũũragwo nĩ makũmbĩ ma maaĩ tondũ kerekeire na kũria rũhuho ruoimaga.

25 Na rĩrĩ, ta thaa kenda cia ũtukũ-rĩ, Jesũ agĩthiĩ kũrĩ o agereire maaĩ igũrũ.

26 Hĩndĩ ĩria arutwo maamuonire agĩthiĩ agereire maaĩ igũrũ, makĩnyiitwo nĩ guoya, makiuga atĩrĩ, “Īria nĩ ngoma,” na magĩkaya nĩ gwĩtigĩra.

27 No hĩndĩ o ĩyo Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūmĩrĩriai! Nĩ niĩ. Tigai gwĩtigĩra.”

28 Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, akorwo nĩwe-rĩ, njĩra njũke kũrĩ we ngereire maaĩ igũrũ.”

29 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka.”

Hĩndĩ ĩyo, Petero akiuma gatarũ, agĩthiĩ agereire maaĩ igũrũ erekeire harĩ Jesũ.

30 No rĩria oonire rũhuho, agĩtigĩra, na akĩambĩrĩria gũtoonyerera maaĩ-inĩ, agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Mwathani, honokia!”

31 O rĩmwe, Jesũ agĩtambũrũkia guoko, akĩmũnyiita, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee kaĩ ũrĩ na wĩtikio mũnini-ĩ! Wagĩa na nganja nĩkĩ?”

32 Na hĩndĩ ĩria maahaicire gatarũ-rĩ, rũhuho rũgĩtiga kũhurutana.

33 Hĩndĩ ĩyo arĩa maarĩ thĩinĩ wa gatarũ makĩmũgooca, makiuga atĩrĩ, “Nĩ ma wee nĩwe Mũrũ wa Ngai.”

³⁴ Na maarĩkia kũringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, magĩkina bũrũri wa Genesareti.

³⁵ Na hĩndĩ ĩrĩa andũ a kũu maamenyire atĩ nĩ Jesũ, makĩhunjia ũhoro ng'ongo ciothe iria ciamarigiicĩrie. Nao makĩmũrehera andũ othe arĩa maarĩ arũaru,

³⁶ na makĩmũthaitha areke arũaru mahutie gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na arĩa othe maamũhutirie makĩhonio.

15

Ũhoro wa Thaahu

¹ Na rĩrĩ, thuutha ũcio Afarisai amwe na arutani a watho magĩũka kũrĩ Jesũ moimĩte Jerusalemu, makĩmũũria atĩrĩ,

² “Nĩ kĩĩ gĩtũmaga arutwo aku mathũkie kĩrĩra gĩa athuuri? Matiithambaga moko rĩrĩa mekũrĩa irio!”

³ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Na inyuĩ mũthũkagia watho wa Ngai nĩ ũndũ wa ĩrĩa cianyu nĩkĩ?”

⁴ Nĩgũkorwo Ngai oigire atĩrĩ, “Tĩa thoguo na nyũkwa’ na ‘Mũndũ wa kũruma ithe kana nyina no nginya ooragwo.’

⁵ No inyuĩ muugaga atĩ mũndũ angĩra ithe kana nyina atĩrĩ, ‘Ũteithio ũrĩa ingĩagũteithia naguo, nĩ kĩheo kĩamũrĩre Ngai,’

⁶ mũndũ ũcio ndarĩ bata wa ‘gũtĩia ithe’ naguo. Nĩ ũndũ ũcio mũgagĩtua kiugo kĩa Ngai gĩa tũhũ nĩ ũndũ wa kĩrĩra kĩanyu.

⁷ Inyuĩ hinga ici! Isaia nĩamenyete wega hĩndĩ ĩrĩa aarathire ũhoro wanyu, akiuga atĩrĩ:

⁸ “ ‘Andũ aya maaheaga gĩtĩio na mĩromo, no ngoro ciao irĩ kũraya na nĩ.

⁹ Nao maahooyaga o tũhũ; morutani marĩa marutanaga no mawatho ma andũ.’ ”

¹⁰ Nake Jesũ agĩta kĩrĩndĩ kũu gĩũke harĩ we, agĩkĩra atĩrĩ, “Thikĩrĩriai na mũtaũkĩrwo.

¹¹ Kĩrĩa gĩtoonyaga na kanua ka mũndũ ti kĩo ‘kĩmũthaahagia’, no kĩrĩa kiumaga kanua gake nĩkĩo ‘kĩmũthaahagia.’ ”

¹² Na hĩndĩ ĩyo arutwo ake magĩthĩ harĩ we, makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũĩ atĩ Afarisai nĩmararakarire rĩrĩa maraiguire ũhoro ũcio?”

¹³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũmera o wothe ũtaahandĩtwo nĩ Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ nĩũkamunywo na mĩri.

¹⁴ Tiganai nao; acio nĩ atongoria atumumu. Mũtumumu angĩtongoria mũtumumu ũngĩ, eerĩ no kũgũa mangĩgũa irima.”

¹⁵ Nake Petero akiuga atĩrĩ, “Tũtaũrĩre ngerekano ĩyo.”

¹⁶ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “O na inyuĩ mũtirĩ mũrataũkĩrwo o na rĩu?”

¹⁷ Kaĩ mũtooĩ atĩ kĩndũ kĩrĩa gĩtoonyaga na kanua gĩthiiga nda, gĩgacooka gĩkoima mwĩrĩ?

¹⁸ No maũndũ marĩa moimaga kanua moimaga ngoro-inĩ, na nĩmo ‘mathaahagia’ mũndũ.

¹⁹ Nĩ ũndũ ngoro-inĩ nĩkuo kuumaga meciiria mooru, na ũragani, na ũtharia, na ũhũũri maraya, na ũici, na kũiganĩrĩra igenyo, na njambanio.

²⁰ Macio nĩmo maũndũ marĩa ‘mathaahagia’ mũndũ; no kũrĩa irio na moko matarĩ mathambie matingĩtũma mũndũ agĩe na ‘thaahu’.”

Wĩtĩkio wa Mũndũ-wa-Nja Mũkaanani

²¹ Ningĩ Jesũ akiuma kũu, agĩthĩ ndeere-inĩ cia Turo na Sidoni.

²² Mündũ-wa-nja Mũkaanani woimĩte gũkuhĩ na kũu agĩũka kũrĩ we, akĩmũkayagĩra, akiugaga atĩrĩ, “Mwathani, Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha! Mũirĩtu wakwa nĩarathũĩnio mũno nĩ ndaimono.”

²³ No Jesũ ndarĩ ũndũ o na ũmwe oigire. Nĩ ũndũ ũcio arutwo ake magĩthĩ kũrĩ we makĩmũringĩrĩria, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwĩre athĩ, tondũ nĩaratũrũmĩrĩra agĩkayaga.”

²⁴ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Ndaatũmirwo o kũrĩ ng’ondũ cia nyũmba ya Isiraeli iria ciũrĩte tu.”

²⁵ Nake mũndũ-wa-nja ũcio agĩũka, akĩmũturĩria ndu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ndeithia!”

²⁶ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Gũtiagĩrĩire kuoya mũgate wa ciana ũikĩrie ngui.”*

²⁷ Nake mũndũ-wa-nja ũcio akiuga atĩrĩ, “Ĩĩ nĩguo Mwathani; no o na ngui nĩrĩĩaga rũitĩki rũrĩa rũgũaga kuuma metha-inĩ ya mwene cio.”

²⁸ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, wĩtĩkio waku nĩ mũnene! Ihooya rĩaku nĩrĩahingio.” Nake mwarĩ akĩhonio ithaa o rĩu.

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Inya Irio

²⁹ Jesũ akiuma kũu, agĩthĩĩ agereire hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩa Galili, agĩcooka akĩambata kĩrĩma-inĩ, agĩkara thĩ.

³⁰ Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩũka kũrĩ we, gĩkĩmũrehera andũ arĩa maathuaga, na atumumu, na arĩa maarĩ onju na arĩa mataaragia, na angĩ aingĩ, makĩmaiga magũrũ-inĩ make; nake akĩmahonia.

³¹ Nao andũ makĩgega rĩrĩa moonire arĩa mataaragia makĩaria, na arĩa onju mahonetio, na arĩa maathuaga magĩitwara, na atumumu makĩona. Nao makĩgooca Ngai wa Isiraeli.

³² Nake Jesũ agĩta arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndĩraiguĩra andũ aya tha tondũ makoretwo hamwe na nĩ mĩthenya ĩtatũ, na matirĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa. Ndikwenda mathĩ marĩ ahũtu, tondũ maahota kũringĩkĩra njĩra.”

³³ Nao arutwo ake magĩcookia atĩrĩ, “Tũngĩruta kũ mĩgate ya kũhũũnia kĩrĩndĩ ta gĩkĩ, gũkũ werũ-inĩ?”

³⁴ Nake Jesũ akĩmooria, atĩrĩ, “Mũrĩ na mĩgate ĩgana?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũrĩ na mĩgate mũgwanja, na tũthamaki tũnini tũtarĩ tũingĩ.”

³⁵ Nake akĩra kĩrĩndĩ kũ gĩkare thĩ.

³⁶ Agĩcooka akĩoya mĩgate ĩyo mũgwanja na tũthamaki tũu, na aarĩkia gũcooka ngaatho-rĩ, akĩmĩenyũranga, akĩmĩnengera arutwo nao makĩhe andũ.

³⁷ Othe makĩrĩa makĩhũũna. Thuutha ũcio arutwo makĩũngania cienyũ iria ciatigarĩte makĩiyũria ciondo mũgwanja.

³⁸ Mũigana wa andũ arĩa maarĩire maarĩ andũ ngiri inya, andũ-a-nja na ciana matatarĩtwo.

³⁹ Jesũ aarĩkia kuugĩra kĩrĩndĩ ũhoro, agĩtoonya gatarũ, agĩthĩĩ mwena wa Magadani.

16

Jesũ Kũũrio Aringe Kĩama

¹ Na rĩrĩ, Afarisai na Asadukai magĩũka kũrĩ Jesũ, makĩmũgeria na kũmwĩra amaringĩre kĩa kiumĩte igũrũ makĩone.

* **15:26** Ayahudi meetaga andũ-a-Ndũrĩrĩ “Ngui” nĩ ũndũ wa kũmamena.

² Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa gwatuka, muugaga atĩrĩ, ‘Kaĩ nĩgũkaara-ĩ, tondũ igũrũ nĩ gũtune.’

³ Ningĩ rūciinĩ muugaga atĩrĩ, ‘Ūmũthĩ nĩgũkũgĩa kĩhuhũkanio, tondũ igũrũ nĩ gũtune na gũgathimba.’ Nĩmũũĩ gũtaũra ũrĩa igũrũ rĩtariĩ, no mũtingĩhota gũtaũra imenyithia cia mahinda maya tũrĩ.

⁴ Rũciaro rũrũ rwaganu na rwa ũtharia rũũragia rũringĩrwo kĩaama, no gũtirĩ kĩaama rũkũringĩrwo tiga kĩaama kĩrĩa kĩa Jona.” Nake Jesũ akĩmatiga, agĩthiira.

Ndawa ya Kũmbia Mĩgate ya Afarisai na Asadukai

⁵ Rĩrĩa maaringire iria, arutwo ake magĩkorwo nĩmariganĩrwo nĩgũkuua mĩgate.

⁶ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei, na mwĩhũgage ndawa ya kũmbia mĩgate ya Afarisai na Asadukai.”

⁷ Nao makĩaranĩria, makiuga atĩrĩ, “Hihi nĩ tondũ tũtinoka na mĩgate.”

⁸ Nake Jesũ aamenya ũrĩa meeranaga, akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ a wĩtkio mũnini, nĩ kĩĩ kĩratũma mwaranĩrie ũhoru wa kwaga mĩgate?”

⁹ Kaĩ mũtarĩ mwataũkĩrwo? Mũtingĩirikana mĩgate ĩtano ĩrĩa yarĩrwo nĩ andũ ngiri ithano, na nĩ ciondo ciigana muonganirie?

¹⁰ Kana mĩgate mũgwanja ĩrĩa yarĩrwo nĩ andũ ngiri inya, na nĩ ciondo ciigana muonganirie?

¹¹ Nĩ kĩĩ kĩragiria mũmenye atĩ ndikwaragia ũhoru wa mĩgate? No mwĩhũgagei ndawa ĩyo ya kũmbia mĩgate ya Afarisai na Asadukai.”

¹² Hĩndĩ ĩyo makĩmenya atĩ ndaameeraga mehũũge nĩ ũndũ wa ndawa ya kũmbia mĩgate, no nĩ memenyagĩrĩre ũrutani wa Afarisai na Asadukai.

Petero Kuumbũra Kristũ

¹³ Na rĩrĩa Jesũ aakinyire rũgongo rwa Kaisarea-Filipi, nĩoririe arutwo ake atĩrĩ, “Andũ moigaga Mũrũ wa Mũndũ nũũ?”

¹⁴ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Amwe moigaga atĩ nĩwe Johana Mũbatithania; angĩ makoiga nĩwe Elija, o na angĩ makoiga nĩwe Jeremia, kana ũmwe wa anabii.”

¹⁵ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ na inyuĩ muugaga atĩa? Muugaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

¹⁶ Simoni Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai ũrĩa wĩ muoyo.”

¹⁷ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Kũrathimwo-rĩ, nĩwe Simoni mũrũ wa Jona, nĩgũkorwo ndũguũrĩrio ũndũ ũyũ nĩ mũndũ, no nĩ Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ.

¹⁸ Na nĩ ngũkwĩra atĩrĩ, wee nĩwe Petero, na igũrũ rĩa ihiga rĩrĩ nĩngaka kanitha wakwa, nacio ihingo cia kwa ngoma itikaũtooria.

¹⁹ Nĩngakũnengera cabi cia ũthamaki wa igũrũ; na kĩrĩa gĩothe ũkooha gũkũ thĩ nĩgĩkoohwo igũrũ, na kĩrĩa gĩothe ũkoohora gũkũ thĩ, nĩgĩkoohorwo igũrũ.”

²⁰ Agĩcooka agĩkaania arutwo ake matikeere mũndũ o na ũrĩkũ atĩ we nĩwe Kristũ.

Jesũ Kuumbũra Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake

²¹ Kuuma hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩambĩrĩria gũtaarĩria arutwo ake atĩ no nginya athĩ Jerusalemu, na athĩnio mũno nĩ athuuri, na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, na atĩ no nginya ooragwo, na thuutha wa mũthenya ĩtatũ ariũke.

22 Nake Petero akīmūtware keheri-inĩ, akīmũkaania, akīmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, kũroaga gũtuĩka ũguo! Ũndũ ũcio ndũkanagũkore!”

23 Nake Jesũ akĩhũgũrĩra Petero, akīmwĩra atĩrĩ, “Cooka thuutha wakwa, Shaitani! Wee wĩ mũhĩnga harĩ nĩ; wee ndwĩciiragia maũndũ moimĩte kũrĩ Ngai, tiga maũndũ moimĩte kũrĩ andũ.”

24 Hĩndĩ iyo Jesũ akĩira arutwo ake atĩrĩ, “Mũndũ o wotho ũngĩenda kũnũmĩrĩra, no nginya eerege we mwene, oe mũtharaba wake aanũmĩrĩre.

25 Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa wotho wendaga kũhonokia muoyo wake nĩakoorwo nĩguo; no ũrĩa wotho ũkooorwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa nĩakaũhonokia.

26 Nĩ ũndũ-rĩ, mũndũ angĩgũna nakĩ o na angĩgwatĩra thĩ yotho, na orwo nĩ muoyo wake? Kana nĩ kĩ mũndũ angĩkũũrania muoyo wake nakĩo?

27 Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ nĩagooka na riiri wa Ithe hamwe na araika ake, na hĩndĩ iyo nĩakahe o mũndũ kĩheo gĩake kũringana na ciiko ciake.

28 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, amwe marũngĩ haha matigacama gĩkuũ matonete Mũrũ wa Mũndũ agĩũka na ũthamaki wake.”

17

Jesũ Kũgarũrũka ũrĩa Aatarĩ

1 Thuutha wa mĩthenya itandatũ, Jesũ nĩathire na Petero, na Jakubu, na mũrũ wa nyina Johana, akĩmatwara kĩrĩma-inĩ kĩraaya handũ hataarĩ na andũ.

2 Arĩ hau mbere yao akĩgarũrũka ũrĩa aahaanaga. Ũthiũ wake ũkĩara ta riũa, na nguo ciake ikĩerũha cua, ta ũtheri.

3 O hĩndĩ iyo hau mbere yao makĩumĩrĩrwo nĩ Musa na Elija makĩaranĩria na Jesũ.

4 Nake Petero akĩira Jesũ atĩrĩ, “Mwathani, nĩ wega tũikare gũkũ; ũngĩenda-rĩ, no njake ithũnũ ithatũ, kĩmwe gĩaku, na kĩmwe kĩa Musa, na kĩrĩa kĩngĩ kĩa Elija.”

5 O akĩaragia-rĩ, itu ikengu rĩgĩũka rĩkĩmahumbĩra, na mũgambo ũkiuma itu-inĩ rĩ ũkiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Mũrũ wakwa ũrĩa nyendete; na nĩngenagio mũno nĩwe. Mũiguagei!”

6 Rĩrĩa arutwo maiguire ũguo-rĩ, makĩinamĩrĩra, magĩturumithia mothiũ mao thĩ mamakĩte mũno.

7 No Jesũ agĩũka, akĩmahutia na akĩmeera atĩrĩ, “Arahũkai, tigi gwĩtigĩra.”

8 Na rĩrĩa maatiirire maitho-rĩ, mationire mũndũ ũngĩ tiga o Jesũ wiki.

9 Rĩrĩa maikũrũkaga kuuma kĩrĩma-inĩ, Jesũ akĩmaatha akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikae kwĩra mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩa muona, nginya rĩrĩa Mũrũ wa Mũndũ akaariũkio oime kũrĩ arĩa akuũ.”

10 Nao arutwo makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩkĩ gĩtũmaga arutani a watho moige atĩ Elija no nginya aambe ooke?”

11 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ti-itherũ, Elija no nginya aambe ooke, ahaarĩrie maũndũ mothe.

12 No ngũmwĩra atĩrĩ, Elija nĩarĩkĩtie gũũka, no andũ makĩaga kũmũmenya, no nĩmamwĩkire ũrĩa wotho meendaga kũmwĩka. O ũguo noguo nake Mũrũ wa Mũndũ akaanyariirwo nĩo.”

13 Hĩndĩ iyo arutwo makĩmenya atĩ aamaheaga ũhoru wa Johana Mũbatithania.

Kūhonia Kamwana kaarĩ na Ndaimono

¹⁴ Rĩria maakinyire harĩa kĩrĩndĩ kĩaarĩ, mũndũ ũmwe agĩthĩ harĩ Jesũ, akĩmũturĩria ndu,

¹⁵ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani iguĩra mũrũ wakwa tha, arĩ na mũrimũ wa kĩbaba na nĩmũthĩnagia mũno. Kaingĩ nĩagũũaga mwaki-inĩ kana akagũa maaĩ-inĩ.

¹⁶ Nĩndĩramũreheire arutwo aku, no matinahota kũmũhonia.”

¹⁷ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Rũciaro rũrũ rũtetĩkitie na rũremi, nĩ nginya rĩ ngũikara na inyuĩ? Ngũmũkirĩrĩria nginya rĩ? Ndeherai kamwana kau.”

¹⁸ Jesũ agĩkũũma ndaimono ĩyo, nayo ĩkiuma kamwana kau, na gakĩhonio o hĩndĩ ĩyo.

¹⁹ Nao arutwo magĩthĩ kũrĩ Jesũ keheri-inĩ, makĩmũũria atĩrĩ, “Tũremirwo nĩkũingata ndaimono ĩyo nĩkĩ?”

²⁰ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ tondũ wĩtĩkio wanyu nĩ mũnini. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũngĩkorwo na wĩtĩkio mũnini ta mbeũ ya karatarĩ, no mũhote kwĩra kĩrĩma gĩkĩ atĩrĩ, ‘Ehera haha, ũthĩ haarĩa’ na gĩthĩ. Gũtirĩ ũndũ ũkaamũrema.” (

²¹ No ndaimono mũthemba ũcio ndĩngĩingatĩka na kĩndũ kĩngĩ, tiga mahooya na kwĩhinga kũrĩa irio.)

²² Hĩndĩ ĩria macookanĩrĩre kũu Galili, akĩmeera atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkunyaĩrwo aneanwo moko-inĩ ma andũ.

²³ Nĩmakamũũraga, na mũthenya wa ĩtatũ nĩakariũkio.” Nao arutwo makĩyũrwo nĩ kĩahe.

Igooti rĩa Hekarũ

²⁴ Na rĩrĩ, Jesũ na arutwo ake maarĩkia gũkinya Kaperinaumu, arĩa meetagia andũ daraki igĩrĩ cia igooti rĩa hekarũ magĩthĩ kũrĩ Petero, makĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ mũrutani wanyu atarutaga igooti rĩa hekarũ?”

²⁵ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩarutaga.”

Rĩria Petero aatoonyire nyũmba, Jesũ akĩmũhĩta kwaria akĩmũũria atĩrĩ, “Ūgwĩciiria atĩa, wee Simoni? Athamaki a thĩ-rĩ, metagia igooti kuuma kũrĩ a? Metagia ariũ ao, kana metagia andũ arĩa angĩ?”

²⁶ Nake Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ.”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũcio ariũ ao matirĩhaga.

²⁷ No nĩguo tũtikamarakarie-rĩ, thĩ iria-inĩ ũkie ndwano kuo, na thamaki ĩria ũkũnyiita mbere, ũmĩtumũre kanua kayo, na nĩũkuona mbeeca, daraki inya; cioe ũthĩ ũrĩhe igooti rĩakwa na rĩaku.”

18

Mũndũ ũrĩa Mũnene mũno Ūthamaki-inĩ wa Igũrũ

¹ Ihinda o rĩu arutwo magĩũka kũrĩ Jesũ, makĩmũũria atĩrĩ, “Nũũ mũnene gũkĩra arĩa angĩ ũthamaki-inĩ wa igũrũ?”

² Nake agĩta kaana, agĩkarũgamia gatagatĩ kao.

³ Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, tiga mũgarũrũkire mũtuĩke o ta twana, mũtigatoonya ũthamaki wa igũrũ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio, ũrĩa wothe wĩnyiihagia ta kaana gaka nĩwe mũnene gũkĩra arĩa angĩ ũthamaki-inĩ wa igũrũ.

⁵ “Nake ũrĩa wothe wamũkagĩra kaana ta gaka thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩ nĩ aamũkagĩra.

⁶ No ūrĩa wothē ūngĩhĩthia kamwe ga twana tūtũ tũnjĩtĩkĩtie keehie, nĩ kaba mũndũ ūcio aharũkio ihiga rĩa gĩthĩ ngingo aikio iria-inĩ kũrĩa kũriku.

⁷ “Kaĩ gũkũ thĩ kũrĩ na haaro-ĩ, nĩ ūndũ wa maũndũ marĩa matũmaga andũ mehie! Maũndũ ta macio no nginya moke, no mũndũ ūrĩa ūtũmaga moke kaĩ arĩ na haaro-ĩ!

⁸ Guoko gwaku kana kũgũrũ gwaku kũngĩtũma wĩhie-rĩ, gũtinie ūgũte. Nĩ kaba ūtoonye muoyo-inĩ wĩ gĩthua kana wĩ kionje, gũkĩra ūkorwo na moko meerĩ kana magũrũ meerĩ na ūikio mwaki-inĩ wa tene na tene.

⁹ Narĩo riitho rĩaku rĩngĩtũma wĩhie-rĩ, rĩkũũre, ūrĩte. Nĩ kaba ūtoonye muoyo-inĩ na riitho rĩmwe, gũkĩra ūkorwo na maito meerĩ na ūikio mwaki-inĩ wa kwa ngoma.

Ngerekano ya Ng'ondũ ĩrĩa Yorĩte

¹⁰ “Menyererai mũtikae kũnyarara o na kamwe ga twana tūtũ tũnini. Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, araika a tuo nĩmonaga ūthiũ wa Baba ūrĩa ūrĩ igũrũ, hĩndĩ ciothe.” (

¹¹ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ ookire kũhonokia kĩrĩa kĩorĩte.)

¹² “Rĩu-rĩ, mũgwĩciiria atĩa? Mũndũ angĩkorwo arĩ na ng'ondũ igana rĩmwe, na ĩmwe yacio yũre-rĩ, gĩthĩ ndangĩtiga icio mĩrongo kenda na kenda kũu irĩma-inĩ, athĩ agacarie ĩyo yũrĩte?

¹³ Na angĩmĩona-rĩ, ngũmwĩra atĩrĩ na ma, akenagĩra ng'ondũ ĩyo ĩmwe ĩrorĩte kũrĩ ūrĩa akenagĩra icio mĩrongo kenda na kenda itaroorĩte.

¹⁴ Ūguo noguo Ithe wanyu ūrĩa ūrĩ Igũrũ atangĩenda o na kamwe ga twana tūtũ tũnini koore.

Mũndũ Wanyu Akũhĩtĩrie

¹⁵ “Mũrũ kana mwarĩ wa thoguo angĩkũhĩtĩria-rĩ, thĩ ūmuonie ihĩtia rĩake mũrĩ o inyuĩ eerĩ. Angĩgũthikĩrĩria-rĩ, nĩmwacookanwo nake.

¹⁶ No angĩrega gũgũthikĩrĩria, oya mũndũ ūngĩ ūmwe kana eerĩ mũthĩ nao, nĩguo ūndũ o wothē ūrũgamagĩrĩrwo nĩ ūira wa andũ eerĩ kana atatũ.

¹⁷ Angĩrega kũmathikĩrĩria-rĩ, ĩra kanitha ūndũ ūcio; na angĩkĩrega gũthikĩrĩria o na kanitha-rĩ, mũtue o ta mũndũ ūtetĩkĩtie kana ta mwĩtia wa mbeeca cia igooti.

¹⁸ “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ūndũ o wothē mũkooha gũkũ thĩ, o na igũrũ nĩũkoohwo, na ūrĩa wothē mũkoohora gũkũ thĩ, o na igũrũ nĩũkohorwo.

¹⁹ “O rĩngĩ ngũmwĩra atĩrĩ, andũ eerĩ anyu mangĩguanĩra gũkũ thĩ ūndũ o wothē ūrĩa marahooya, nĩmakahingĩrio nĩ Baba ūrĩa ūrĩ igũrũ.

²⁰ Nĩgũkorwo harĩa andũ eerĩ kana atatũ monganĩte thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa-rĩ, ngoragwo ndĩ ho gatagatĩ kao.”

Ngerekano ya Ndungata ĩtarĩ Tha

²¹ Ningĩ Petero agĩũka harĩ Jesũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, mũrũ kana mwarĩ wa baba angĩhĩtĩria maita maigana ngĩmũrekagĩra? Hihi nĩ maita mũgwanja?”

²² Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ, ti maita mũgwanja, no nĩ mĩrongo mũgwanja, maita mũgwanja.

²³ “Nĩ ūndũ ūcio, ūthamaki wa igũrũ ūhaananĩtio na mũthamaki ūrĩa wendaga kuonio mathabu ma mbeeca ciake nĩ ndungata ciake.

²⁴ Aambĩrĩria kũrora mathabu-rĩ, mũndũ warĩ na thĩirĩ wake wa taranda ngiri ikũmi* akĩrehwo kũrĩ we.

²⁵ Na tondũ nĩaremetwo nĩ kũrĩha-rĩ, mwathi wake agĩathana atĩ mũndũ ũcio, endio hamwe na mũtumia wake, na ciana ciake, na kĩrĩa gĩothe aarĩ nakĩo nĩguo thĩirĩ ũrĩhĩke.

²⁶ “Ndungata ĩyo ĩkĩgũithia mbere yake, ĩkĩmũthaitha, ĩkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ngĩrĩrĩria, na nĩndĩkũrĩha thĩirĩ wothe.’

²⁷ Nake mwathi ũcio wa ndungata ĩyo akĩmĩguĩra tha, akĩmĩrekera thĩirĩ ũcio akĩreka ĩthĩ.

²⁸ “No ndungata ĩyo yoima nja, ĩgĩcemanía na ndungata ĩngĩ yarutaga wĩra nayo yarĩ na thĩirĩ wayo wa dinari igana rĩmwe.† ĩkĩmĩnyĩita mũmero ĩmĩite, ĩkĩmĩra na hinya atĩrĩ, ‘Ndĩha thĩirĩ wakwa ũrĩa ũrĩ nago!’

²⁹ “Ndungata ĩyo ĩkĩgũithia thĩ, ĩkĩmĩthaitha, ĩkĩmĩra atĩrĩ, ‘Ngĩrĩrĩria, na nĩndĩkũrĩha.’

³⁰ “Nowe akĩrega. Handũ ha ũguo, agĩthĩ ĩkĩmĩkithia njeera nginya rĩrĩa ĩkaarĩha thĩirĩ ũcio.

³¹ Rĩrĩa ndungata irĩa ĩngĩ cionire ũrĩa gwekĩka-rĩ, ikĩgua ũũru mũno, igĩthĩ ikĩra mwathi wacio ũrĩa wothe gwekĩkĩte.

³² “Nake mwathi wao agĩta ndungata ĩyo, akĩmĩra atĩrĩ, ‘Wee ndungata ĩno njaganu, ngũrekeire thĩirĩ waku wothe tondũ nĩũũthaitire.

³³ Gĩthĩ nawe ndũkwagĩrĩrwo ũiguĩre ndungata ĩrĩa ĩngĩ tha o ta ũrĩa nĩ ngũiguĩrĩre tha?’

³⁴ Nĩ ũndũ wa kũrakara, mwathi wayo akĩmĩneana kũrĩ anene a njeera nĩguo ĩkaherithio o nginya rĩrĩa ĩkaarĩha thĩirĩ wothe.

³⁵ “Ūguo nĩguo Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ ageeka o ũmwe wanyu, mũngĩaga kũrekera mũrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu na ma kuuma ngoro-ĩnĩ cianyu.”

19

Gũtigana kwa Mũthuuri na Mũtumia

¹ Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia kũmeera maũndũ macio-rĩ, akiuma Galili, agĩthĩ rũgongo rwa Judea mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa Rũũ rwa Jorodani.

² Nao andũ aingĩ makĩmũrũmĩrĩra, nake akĩmahonera kuo.

³ Na Afarisai amwe magĩthĩ kũrĩ we nĩguo mamũgerie. Makĩmũũria atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩrĩtie mũndũ atigane na mũtumia wake nĩ ũndũ wa gĩtũmi o na kĩrĩkũ?”

⁴ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtathomete, atĩ o kĩambĩrĩria Mũũmbi ‘ombire mũndũ-mũrũme na mũndũ-wa-nja’,

⁵ na akiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ mũndũ mũrũme nĩagatigana na ithe na nyina, na anyiitane na mũtumia wake, nao eerĩ matũke mwĩrĩ ũmwe?’

⁶ Na nĩ ũndũ ũcio, acio ti andũ eerĩ rĩngĩ, no nĩ mũndũ ũmwe. Nĩ ũndũ ũcio, arĩa Ngai anyiitithanĩtie, mũndũ ndakanamatigithanie.”

⁷ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩatũmire Musa aathane atĩ mũndũ no ahe mũtumia wake marũa ma gũtigana nake, amũte?”

⁸ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Musa aamwĩtikĩrĩrie mũtiganage na atumia anyu tondũ wa ũmũ wa ngoro cianyu. No gũtiarĩ ũguo kuuma kĩambĩrĩria.

* **18:24** Taranda nĩ mbeeca yarĩ makĩria ma mũcaara wa mũaka ikũmi na ĩtano wa mũruti wĩra, kana mina mĩrongo ĩtandatũ. Ũmũthĩ nĩ ciringi milioni nyingĩ. † **18:28** Dinari yarĩ mũcaara wa mũthenya ũmwe.

⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ, mũndũ o wothe angĩtigana na mūtumia wake, tiga amũteire nĩ ũndũ wa ũtharia, nake ahikie mūtumia ũngĩ-rĩ, mũndũ ũcio nĩatharĩtie.”

¹⁰ Nao arutwo makĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo ũguo nĩguo kũrĩ gatagatĩ ka mũthuuri na mūtumia-rĩ, nĩ kaba kwaga kũhikania.”

¹¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ti mũndũ o wothe ũngĩhota gwĩtĩkĩra ũhoru ũyũ, tiga no arĩa maheetwo ũhoti ũcio.

¹² Nĩgũkorwo andũ amwe maaciarirwo mahaana ta marĩ ahakũre; angĩ maahakũrirwo nĩ andũ; na angĩ makarega kũhikania nĩ ũndũ wa ũthamaki wa igũrũ. Mũndũ ũrĩa ũngĩhota gwĩtĩkĩra ũndũ ũyũ, nĩawĩtĩkĩre.”

Jesũ Kũhoera Twana

¹³ Hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩreherwo twana nĩguo atũigĩrĩre moko na atũhooere. No arutwo magĩkũũma arĩa maatũrehete.

¹⁴ Nowe Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rekei twana tũũke kũrĩ nĩ, tigai gũtũgĩria, nĩgũkorwo ũthamaki wa Igũrũ nĩ wa arĩa mahaana ta tuo.”

¹⁵ Aarĩkia gũtũigĩrĩra moko, akiuma kũu.

Mwanake warĩ Gĩtonga

¹⁶ Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe nĩokire kũrĩ Jesũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, nĩ ũndũ ũrĩkũ mwega ingĩka nĩgeetha ngie na muoyo wa tene na tene?”

¹⁷ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũkũnjũũria ũhoru wa ũndũ ũrĩa mwega nĩkĩ? Kũrĩ o ũmwe mwega. ũngĩenda gũtoonya muoyo-inĩ-rĩ, athĩkagĩra maathani.”

¹⁸ Mũndũ ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ maathani marĩkũ?”

Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũkanoragane, na ndũkanatharanie, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyo,

¹⁹ na tĩia thoguo na nyũkwa,’ o na ‘endaga mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene.’”

²⁰ Mwanake ũcio akiuga atĩrĩ, “Maũndũ macio mothe ndũire ndĩmarũmĩtie, nĩ kĩ kĩngĩ ndigairie?”

²¹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “ũngĩenda kwagĩrĩra kũna, thĩ wendie indo ciaku ũhe athĩni mbeeca icio, na nĩũkagĩa na mũthiithũ igũrũ. ũcooke ũũke ũnũmĩrĩre.”

²² Rĩrĩa mwanake ũcio aigũire ũguo-rĩ, agĩthĩ arĩ na kĩaha, tondũ aarĩ na ũtonga mũingĩ.

²³ Nake Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ ũndũ ũrĩ hinya gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa igũrũ.

²⁴ O rĩngĩ ngũmwĩra atĩrĩ, nĩ ũhũthũ ngamĩra ĩhungurĩre irima rĩa cindano, gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki wa Ngai.”

²⁵ Rĩrĩa arutwo maigũire ũguo-rĩ, makĩmaka mũno, makĩũrania atĩrĩ, “Rĩu-rĩ, nũ ũngĩkĩhonoka?”

²⁶ Nake Jesũ akĩmarora akĩmeera atĩrĩ, “ũndũ ũcio ndũngĩhoteka nĩ andũ, no maũndũ mothe nĩmahotekaga nĩ Ngai.”

²⁷ Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ithũ nĩtũtigĩte maũndũ mothe, tũgakũrũmĩrĩra! Ithũ-rĩ, nĩ kĩ tũkaaheo?”

²⁸ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, hĩndĩ ĩrĩa Mũrũ wa Mũndũ agaakarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kĩrĩ riiri, thĩnĩ wa thĩ njerũ, inyuĩ arĩa mũnũmagĩrĩra nĩ inyuĩ mũgaakarĩra itĩ ikũmi na igĩrĩ cia ũnene, na nĩmũgatuĩra mĩhĩrĩga ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli ciira.

29 Na ūrĩa wothe ūtigĩte nyũmba, kana ariũ a nyina, kana aarĩ a nyina, kana ithe, kana nyina, kana ciana, kana mĩgũnda nĩ ūndũ wakwa nĩakamũkĩra maita igana ma iria atigĩte, na agae muoyo wa tene na tene.

30 No rĩrĩ, andũ aingĩ arĩa marĩ mbere nĩo makaarigia thuutha, na aingĩ arĩa marĩ thuutha nĩo magaatongoria.

20

Ngerekano ya Aruti Wĩra a Mũgũnda wa Mĩthabibũ

1 “Nĩgũkorwo ūthamaki wa igũrũ ūhaana ta mũndũ warĩ na gĩthaka, ūrĩa woimagarire rũciinĩ tene akaandĩke andũ a kũruta wĩra mũgũnda wake wa mĩthabibũ.

2 Na aarĩkanĩra nao atĩ nĩekũmarĩha dinari mũthenya ūcio, akĩmatũma makarute wĩra mũgũnda-inĩ wake wa mĩthabibũ.

3 “Ta thaa ithatũ nĩoimagarire na akĩona andũ angĩ marũngĩ thoko-inĩ matarĩ ūndũ meekaga.

4 Akĩmeera atĩrĩ, ‘O na inyuĩ-rĩ, thiĩ mũkarute wĩra mũgũnda-inĩ wakwa wa mĩthabibũ, na nĩngũmũrĩha o kĩrĩa kĩagĩrĩre.’

5 Nĩ ūndũ ūcio magĩthĩ.

“Nĩngĩ akĩumagara rĩngĩ ta thaa thita, na thaa kenda agĩka o ūguo.

6 Na ta thaa ikũmi na ĩmwe, akĩumagara na akĩona andũ angĩ marũngĩ o hau. Akĩmoria atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũtinde mũrũngĩ haha mũthenya mũgima mũtarĩ ūndũ mũreka?’

7 “Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Tondũ gũtirĩ mũndũ ūtwandĩkire.’

“Akĩmeera atĩrĩ, ‘O na inyuĩ thiĩ mũkarute wĩra mũgũnda-inĩ wakwa wa mĩthabibũ.’

8 “Gwatuka-rĩ, mwene mũgũnda ūcio wa mĩthabibũ akĩra mũrũgamĩrĩri wa wĩra wake atĩrĩ, ‘Ĩta aruti a wĩra ūmarĩhe mũcaara, wambĩrĩrie na arĩa maandĩkirwo thuutha, ūrĩkie na arĩa maandĩkirwo mbere.’

9 “Aruti a wĩra arĩa maandĩkitwo thaa ikũmi na ĩmwe moka, makĩrĩhwo dinari ĩmwe o mũndũ.

10 Nĩ ūndũ ūcio, rĩrĩa arĩa maandĩkitwo mbere mookire-rĩ, meeciirĩte mekũrĩhwo makĩria. No rĩrĩ, o nao maarĩhirwo dinari ĩmwe o mũndũ.

11 Maarĩkia kũrĩhwo, makĩambĩrĩria kũnugunĩkĩra mwene mũgũnda.

12 Makiuga atĩrĩ, ‘Andũ arĩa marigirie kwandĩkwo-rĩ, marutire wĩra o ithaa rĩmwe, na wamaiganania na ithuĩ arĩa twatinda wĩra na mĩnoga na kũhĩa nĩ riũa.’

13 “Nake agĩcookeria ūmwe wao atĩrĩ, ‘Mũrata wakwa, ndinagwĩka ūũru. Githĩ tũtirĩkanĩire atĩ ngũrĩhe dinari ĩmwe?’

14 Kĩoe mũcaara waku ūthĩ. Nĩ nĩ ndenda kũrĩha mũndũ ūcio wandĩkirwo thuutha o ta ūguo ndakũrĩha.

15 Githĩ ndirĩ na kĩhoo gĩa gwĩka ūrĩa ngwenda na mbeeca ciakwa? Kana ūraigua ūiru tondũ ndĩ mũtaana?’

16 “Nĩ ūndũ ūcio arĩa marĩ thuutha, magaatũka a mbere, na arĩa marĩ mbere magaatũka a thuutha.”

Jesũ Kuumbũra Ūhoro wa Gĩkuũ Gĩake rĩngĩ

17 Na rĩrĩa Jesũ aambataga Jerusalemu-rĩ, nĩetire arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ keheri-inĩ akĩmeera atĩrĩ,

18 “Twerekeire kwambata Jerusalemu, na kũu Mũrũ wa Mũndũ nĩagakunyanĩrwo aneanwo kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho. Nao nĩmakamũtuĩra kũũragwo

¹⁹ na nĩmakamũneana kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ anyũrũrio na ahũũrwo na kĩboko na mamwambe mũtĩ igũrũ. Na mũthenya wa gatatũ nĩakariũkio!”

Ihooya rĩa Nyina wa Ciana cia Zebedi

²⁰ Thuutha ũcio, nyina wa ciana cia Zebedi nĩokire kũrĩ Jesũ arĩ na ariũ ake, agĩtura ndu, akĩmũthaitha amũhingĩrie ũndũ mũna.

²¹ Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũkwenda?”

Akĩmũcookeria atĩrĩ, “Itĩkĩra atĩ ũmwe wa aanake aya akwa eerĩ magaikara ũmwe mwena waku wa ũrĩo, na ũcio ũngĩ mwena waku wa ũmotho ũthamaki-inĩ waku.”

²² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũtiũĩ ũrĩa mũrahooya. No mũhote kũnyuĩra gĩkombe kĩrĩa ngũnyuĩra?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Ĩ, no tũhote.”

²³ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩ mũkaanyuĩra gĩkombe gĩakwa, no gũikara mwena wakwa wa ũrĩo kana wa ũmotho ti nĩ heanaga. Itĩ icio ikaaheo arĩa mathondekeirwo cio nĩ Baba.”

²⁴ Rĩrĩa arutwo acio angĩ ikũmi maiguire ũhoro ũcio, makĩrakarĩra arutwo acio eerĩ a nyina ũmwe.

²⁵ Nake Jesũ akĩmeeta hamwe, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩmũũĩ atĩ aathani a Ndũrĩrĩ nĩ metũũgagĩria igũrũ rĩa andũ ao, na anene ao nĩmamaathaga na hinya.

²⁶ No rĩrĩ, gũtikanahaane ũguo gatagatĩ kanyu. Handũ ha ũguo, ũrĩa ũngĩenda gũtuĩka mũnene thĩinĩ wanyu-rĩ, nĩ atuĩke ndungata yanyu,

²⁷ na ũrĩa ũngĩenda gũtuĩka wa mbere thĩinĩ wanyu nĩatuĩke ngombo yanyu,

²⁸ o ta ũrĩa Mũrũ wa Mũndũ atookire gũtungatĩrwo, no ookire gũtungata, na arute muoyo wake ũtuĩke thogora wa gũkũũra andũ aingĩ.”

Atumumu Eerĩ Kũhonio

²⁹ Na rĩrĩa Jesũ na arutwo ake moimaga Jeriko-rĩ, andũ aingĩ makĩmũrũmĩrĩra.

³⁰ Nao andũ eerĩ atumumu maikarĩte mũkĩra-inĩ wa njĩra, na rĩrĩa maiguire atĩ nĩ Jesũ wahĩtũkaga-rĩ, makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mwathani, Mũrũ wa Daudi, tũiguire tha!”

³¹ Gĩkundi kũu kĩa andũ gĩkĩmakaania, gĩkĩmeera makire, no-o magĩkĩrĩrĩra kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwathani, Mũrũ wa Daudi, tũiguire tha!”

³² Nake Jesũ akĩrũgama, akĩmeeta. Akĩmooria atĩrĩ, “Mũrenda ndĩmwĩkĩre atĩa?”

³³ Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, tũrakũhooya o tũcooke kuona.”

³⁴ Nake Jesũ akĩmaiguĩra tha, akĩmahutia maitho. Na kahinda o kau makĩambĩrĩra kuona, makĩmũrũmĩrĩra.

21

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

¹ Na rĩrĩa maakuhĩrĩrie Jerusalemu, maakinya itũũra rĩa Bethifage kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ-rĩ, Jesũ agĩtũma arutwo ake eerĩ,

² akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ itũũra rĩrĩa rĩrĩ mbere yanyu, na mwaingĩra o ũguo nĩmũgũkora ndigiri yohetwo, ĩrĩ na njaũ yayo. Ciohorei mũndehere.

³ Na mũndũ o na ũrĩkũ angĩmũũria ũndũ-rĩ, mwĩrei atĩ Mwathani nĩabatarĩtio nĩcio, na nĩegũcicookia o narua.”

⁴ Ũndũ ũyũ wekĩkire nĩgeetha ũrathi ũrĩa waarĩtio na kanua ka mũnabii ũhinge, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

5 “Irai Mwarĩ wa Zayuni atĩrĩ,
 ‘Mũthamaki waku nĩarooka kũrĩwe,
 nĩ mũhooreri na akuuĩtwo nĩ ndigiri,
 o njaũ ya ndigiri.’ ”

6 Nao arutwo magĩthĩĩ magĩĩka o ũrĩa Jesũ aamerĩte.

7 Makĩrehe ndigiri na njaũ yayo, na makĩara nguo ciao igũrũ rĩayo, nake Jesũ agĩkuuo nĩyo.

8 Na andũ gĩkundi kĩnene mũno makĩara nguo ciao njĩra-inĩ, nao arĩa angĩ magĩtua mathĩgĩ ma mĩtĩ makĩmaara njĩra-inĩ.

9 Nacio ikundi cia andũ arĩa maamũtongoretie na arĩa maamũrũmĩrĩire maanagĩrĩra makoiga atĩrĩ,
 “Hosana, Mũrũ wa Daudi!”

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩtwa rĩa Mwachani!”

“Hosana igũrũ, o igũrũ mũno!”

10 Rĩrĩa Jesũ aatoonyire Jerusalemu, andũ a itũũra rĩu inene rĩothe makĩambũrũrũka, makĩũrania atĩrĩ, “Ũyũ nake nũũ?”

11 Nakĩo kĩrĩndĩ kũu gĩgĩcookia atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Jesũ ũrĩa mũnabii wa kuuma Nazarethi itũũra rĩa Galili.”

Jesũ arĩ thĩinĩ wa Hekarũ

12 Nake Jesũ agĩtoonya kũu hekarũ-inĩ akĩrutũrũra andũ othe arĩa maagũraga na meendagia indo kuo, akĩng’aũrania metha cia arĩa maakũũranagia mbeeca, na akĩng’aũrania itĩ cia arĩa meendagia ndutura.

13 Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ, ‘Nyũmba yakwa ĩgeetagwo nyũmba ya kũhooyagĩrwo,’ no inyuĩ mũmĩtuĩte ‘ngurunga ya atunyani.’ ”

14 Nao atumumu na cionje magĩthĩĩ kũrĩ we kũu hekarũ-inĩ, nake akĩmahonia.

15 No rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho moonire maũndũ ma magegania marĩa eekaga, na maigua ũrĩa ciana cianagĩrĩra kũu hekarũ-inĩ ikiugaga atĩrĩ, “Hosana Mũrũ wa Daudi,” makĩrakara.

16 Makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũraigua ũrĩa ciana ici iroiga?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Iĩ, nĩndĩraigua. Kaĩ inyuĩ mũtathomete ciugo iria ciugĩte atĩrĩ,

“ ‘Kuuma tũnua-inĩ twa twana na twa ngenge
 nĩũtũmĩte hoime ũgooci?’ ”

17 Agĩcooka akĩmatiga, akiuma itũũra rĩu inene, agĩthĩĩ Bethania, akĩraara kuo.

Mũkũyũ Kũhooha

18 Na rũciinĩ tene, arĩ njĩra agĩcooka kũu itũũra inene, akĩigua arĩ mũhũũtu.

19 Nake akĩona mũkũyũ mũkĩra wa njĩra, agĩthĩĩ harĩ guo, no ndaigana kuona kĩndũ thĩinĩ wago tiga o mathangũ. Nake akĩwĩra atĩrĩ, “Ũroaga gũgaaciara maciaro rĩngĩ!” O hĩndĩ ĩyo mũtĩ ũcio ũkĩhoha.

20 Rĩrĩa arutwo ake moonire ũguo makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ mũkũyũ ũyũ wahooa narua atĩa?”

21 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũngĩkorwo na wĩtikio na mũtigathanganie-rĩ, to ũguo mũkũyũ ũyũ wĩkĩtwo mũngĩhota gwĩka, no rĩrĩ, o na no mũhote kwĩra kĩrĩma gĩkĩ atĩrĩ, ‘Ũrokũũrũka ũkio iria-inĩ,’ na gwĩkĩke ũguo.

22 Maũndũ mothe marĩa mũrĩhooyaga mwĩtikĩtie nĩmũkaheo.”

Kiŭria Gikoniĩ Ũhoti wa Jesũ

²³ Na rĩria Jesũ aatoonyire hekarũ-inĩ-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a andũ makĩmũkora akĩrutana, makĩmũria atĩrĩ, “Ũreka maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ? Na nũũ ũkũheete ũhoti ũcio?”

²⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “O na niĩ nĩngũmũria kiŭria. Mwanjookeria-rĩ, nĩngũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.

²⁵ Ũbatithio wa Johana-rĩ, woimĩte kũ? Woimĩte igũrũ-ĩ, kana woimĩte kũrĩ andũ?”

Makĩaranĩria o ene ũhoru ũcio, makĩirana atĩrĩ, “Tũngiuga atĩ, ‘Woimĩte igũrũ’, egũtũria atĩrĩ, ‘Mwakĩregire kũmwĩtikia nĩkĩ?’

²⁶ No tũngiuga atĩ, ‘Woimĩte kũrĩ andũ’, nĩtũgwĩtigĩra andũ, nĩgũkorwo othe nĩmeetĩkitie atĩ Johana aarĩ mũnabii.”

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria Jesũ atĩrĩ, “Ithuĩ tũtiũ.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “O na niĩ ndikũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.

Ngerekano ya Ariũ arĩa Eerĩ

²⁸ “Na rĩrĩ, mũgwĩciiria atĩa? Nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ na ariũ eerĩ. Agĩthĩ harĩ ũria wa mbere, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũriũ, thiĩ ũkarute wĩra ũmũthĩ mũgũnda-inĩ wa mĩthabibũ.’

²⁹ “Nake agĩcookia, akiuga, ‘Ndigũthĩ,’ no thuutha akĩricũkwo, agĩthĩ.

³⁰ “Nĩngĩ mũthuuri ũcio agĩthĩ kũrĩ mũriũ ũcio ũngĩ akĩmwĩra o ũguo. Nake agĩcookia akiuga, ‘Ĩi baba, nĩngũthĩ,’ no ndaathiire.

³¹ “Acio eerĩ-rĩ, nũũ wekire ũria ithe eendaga?”

Magĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũria wa mbere.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, etia mbeeca cia igooti na maraya nĩmaratoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai mbere yanyu.

³² Nĩgũkorwo Johana ookire kũrĩ inyuĩ amwonie njĩra ya ũthingu, no mũtiamwĩtikirie, no etia mbeeca cia igooti na maraya nĩmamwĩtikirie. Na inyuĩ o na muona ũguo, mũtiigana kwĩrira mũmwĩtikie.

Ngerekano ya Akombori Mũgũnda

³³ “Ta thikĩrĩriai ngerekano ĩngĩ: Mũndũ warĩ mwene mũgũnda nĩahaandire mũgũnda ũcio wake mĩthabibũ. Agĩaka rũgiri rũgĩthiũrũrũkĩria mũgũnda ũcio, akĩenja kĩhihĩro gĩa thabibũ o kũu thĩnĩ, na agĩaka nyũmba ndaaya na igũrũ ya arangĩri. Agĩcooka agĩkomborithia mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ kũrĩ arĩmi na agĩthĩ rũgendo.

³⁴ Hĩndĩ ya kũgetha yakuhĩrĩria-rĩ, agĩtũma ndungata ciake kũrĩ akombori acio nĩguo ikanengerwo maciaro make.

³⁵ “Akombori acio makĩnyiita ndungata ciake; makĩhũũra ĩmwe, na makĩũraga ĩria ĩngĩ, na ya gatatũ makĩmĩhũũra na mahiga nyuguto.

³⁶ Agĩcooka akĩmatũmĩra ndungata ĩngĩ nyingĩ kũrĩ iria aatũmĩte mbere, nao akombori acio magĩciika o ro ũguo.

³⁷ Mũthia-inĩ akĩmatũmĩra mũrũwe, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩmagatĩia mũrũ wakwa.’

³⁸ “No rĩria akombori acio moonire mũriũ, makĩirana atĩrĩ, ‘Ũyũ nĩwe ũkaagaya mũgũnda ũyũ. Ũkai tũmũũrage, twĩyoere igai rĩake.’

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyiita, makĩmũikia nja ya mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ, na makĩmũũraga.

⁴⁰ “Nĩ ũndũ ũcio, rĩria mwene mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ agooka-rĩ, ageeka akombori acio atĩa?”

⁴¹ Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩakaniina andũ acio aaganu, na acooke akomborithie andũ angĩ mũgũnda ũcio, arĩa marĩmũgayagĩra maciaro hĩndĩ ya magetha yakinya.”

⁴² Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ mũtathomete thĩinĩ wa Maandĩko atĩ: “ ‘Thiga rĩrĩa aaki maaregire

nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga inene rĩa koine;
Mwathani nĩ we wĩkĩte ũndũ ũcio,
na nĩ wa magegania tũkĩwona’?

⁴³ “Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, ũthamaki wa Ngai nĩũkeeherio kũrĩ inyuĩ, ũheo andũ angĩ arĩa magaaciara magiaro maguo.

⁴⁴ Mũndũ ũrĩa ũkaagwĩra ihiga rĩrĩ nĩagathuthĩka, no ũrĩa ũkaagwĩrwo nĩrĩo nĩrĩkamũthethera.”

⁴⁵ Rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai maaiguire ngerekano icio cia Jesũ, makĩmenya atĩ aaragia ũhoru wao.

⁴⁶ Magĩcaria ũrĩa mangĩmũnyiita, no nĩmetigagĩra kĩrĩndĩ kũu, tondũ andũ nĩmeetĩkĩtie atĩ aarĩ mũnabii.

22

Ngerekano ya Iruga rĩa Ũhiki

¹ Nake Jesũ akĩmaarĩria rĩngĩ na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ,

² “Ũthamaki wa igũrũ ũhaanaine na mũthamaki warugire iruga nĩ ũndũ wa ũhiki wa mũriũ.

³ Agĩcooka agĩtũma ndungata ciake kũrĩ andũ arĩa meetĩtwo iruga-inĩ, ikameere moke, nao makĩrega gũũka.

⁴ “Nĩngĩ agĩtũma ndungata ingĩ agĩciĩra atĩrĩ, ‘ĩrai acio metĩtwo atĩ nĩndĩkĩtie kũhaarĩria iruga: Ndegwa ciakwa na ng’ombe iria noru nĩrĩkĩtie gũthĩnjwo na maũndũ mothe nĩmahaarĩrie. Ũkai iruga-inĩ rĩa ũhiki.’

⁵ “No andũ acio matiarũmbũirie ũhoru ũcio magĩthĩra, ũmwe agĩthĩ mũgũnda wake, na ũrĩa ũngĩ agĩthĩ wonjoria-inĩ wake.

⁶ Acio angĩ magĩtharĩkĩra ndungata ciake, magĩcinyariira na magĩciũraga.

⁷ Mũthamaki ũcio nĩarakarire mũno, agĩtũma mbũtũ yake ikaniine oraganĩ acio, na igĩcina itũũra rĩao inene.

⁸ “Hĩndĩ iyo akĩra ndungata ciake atĩrĩ, ‘Iruga rĩa ũhiki nĩrĩhaarĩrie no rĩrĩ, arĩa ndĩretire-rĩ, matiraagĩrĩrwo nĩ gũũka.

⁹ Thĩi magomano-inĩ ma njĩra mwĩre mũndũ o wothe mũkuona oke iruga-inĩ rĩa kĩhikanio.’

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio ndungata icio ikiumagara, igĩthĩ njĩra-inĩ, igĩcookanĩrĩria andũ othe arĩa ciahotire kuona, igĩta arĩa ega o na arĩa ooru, nayo nyũmba ya kĩhikanĩrio ikĩiyũra ageni.

¹¹ “No rĩrĩa mũthamaki aatoonyire nĩguo one ageni-rĩ, akĩona kuo mũndũ ũmwe ũtehumbĩte nguwo cia ũhiki.

¹² Akĩmũria atĩrĩ, ‘Mũrata wakwa, ũtoonyire atĩa gũkũ ũtarĩ na nguwo cia kĩhikanio?’ Mũndũ ũcio agĩkira ki.

¹³ “Hĩndĩ iyo mũthamaki ũcio akĩra ndungata ciake atĩrĩ, ‘Muohei moko na magũrũ, mũmũikie nja kũu nduma-inĩ, kũu nĩkuo gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.’

¹⁴ “Nĩgũkorwo aingĩ nĩmetĩtwo, no arĩa athuure nĩ anini.”

Kũria gĩkoniĩ Kũrĩha Igooti rĩa Kaisari

15 Hĩndĩ ĩyo Afarisai makiuma nja, magĩthugunda ũrĩa mangĩmũtega na ciugo ciake.

16 Magĩtũma arutwo ao hamwe na Aherodia kũrĩ we. Magĩthĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩtũũ atĩ wee wĩ mũndũ wa ma, na ũrutanaga ũhoru wa Ngai na ma. Wee ndwĩtigagĩra andũ, tondũ ndũrũmbũyagia ũrĩa mahaana.

17 Rĩu-rĩ, ta gĩtwĩre ũrĩa ũgwĩciiria. Nĩ kwagĩrĩre tũrutagĩre Kaisari igooti, kana aca?”

18 No Jesũ, nĩ ũndũ wa kũmenya meciiria mao mooru, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ hinga ici, mũrenda kũngeria nĩkĩ?”

19 Nyoniai mbeeca ĩrĩa ĩhũthagĩrwo ya kũrĩha igooti.” Nao makĩmũtwarĩra dinari,

20 nake akĩmooria atĩrĩ, “Mbica ĩno na rĩtwa rĩrĩ nĩ cia ũ?”

21 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ cia Kaisari.”

Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Rutagĩrai Kaisari kĩrĩa kĩrĩ gĩake, na mũrutagĩre Ngai kĩrĩa kĩrĩ gĩake.”

22 Rĩrĩa maiguire ũguo-rĩ, makĩgega. Nĩ ũndũ ũcio magĩtigana nake, magĩthĩra.

Kũria gĩkoniĩ Kũriũka

23 Mũthenya o ro ũcio Asadukai, arĩa moigaga atĩ gũtirĩ ũhoru wa kũriũka, magĩũka kũrĩ Jesũ makĩmwĩra atĩrĩ,

24 “Mũrutani, Musa aatwĩrĩre atĩ mũndũ angĩkua atarĩ na ciana, mũrũ wa nyina no nginya ahikie mũtumia ũcio wa ndigwa, nĩguo aciarĩre mũrũ wa nyina ciana.

25 Na rĩrĩ, kwarĩ aanake mũgwanja a nyina ũmwe gatagatĩ-inĩ gaitũ. Nake ũrĩa mũkũrũ akĩhikania na agĩkua, na tondũ ndaarĩ na ciana, agĩtigĩra mũrũ wa nyina mũtumia.

26 Na gũkĩhaana o ũguo kũrĩ mũrũ wa nyina wa keerĩ, na wa gatatũ, makĩrũmanĩrĩra, magĩkua othe mũgwanja.

27 Marigĩrĩrio-rĩ, mũtumia ũcio nake agĩkua.

28 Rĩu-rĩ, hĩndĩ ya kũriũka-rĩ, mũtumia ũcio agaakorwo arĩ wa ũ harĩ acio mũgwanja, tondũ othe nĩmamũhikĩtie?”

29 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ mũhĩtĩtie tondũ mũtiũ Maandĩko o na kana hinya wa Ngai.

30 Hĩndĩ ya kũriũka andũ matikahikania kana mahike; magaatuĩka ta araika arĩa marĩ kũu igũrũ.

31 No ha ũhoru wa kũriũka kwa arĩa akuũ-rĩ, kaĩ mũtathomete ũrĩa Ngai oigire atĩrĩ,

32 ‘Nĩ nĩ nĩ Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu?’ We ti Ngai wa arĩa akuũ, no nĩ Ngai wa arĩa marĩ muoyo.”

33 Rĩrĩa kĩrĩndĩ kũu kĩaiguire ũguo, gĩkĩgegio nĩ ũrutani wake.

Rĩathani Rĩrĩa Inene

34 Hĩndĩ ĩrĩa Afarisai maiguire atĩ Jesũ nĩahootete Asadukai, magĩcookanĩrĩra hamwe.

35 ũmwe wao, warĩ njorua ya watho, akĩmũgeria na kũmũria kũria gĩkĩ:

36 “Mũrutani, nĩ rĩathani rĩrĩkũ inene thĩnĩ wa Watho?”

37 Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “ ‘Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na meciiria maku mothe.’

38 Rĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩa mbere na rĩrĩa inene.

³⁹ Narĩo rĩa keerĩ no ta rĩu: ‘Endaga mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene.’

⁴⁰ Watho wothe na ũrutani wa Anabii ũhingĩtio nĩ maathani macio meerĩ.”

Kristũ nĩ Mũrũ wa Ũ?

⁴¹ Na hĩndĩ ĩyo Afarisai monganĩte hamwe-rĩ, Jesũ akĩmooria atĩrĩ,

⁴² “Mwĩciiragia atĩa ũhoru wa Kristũ? Muugaga nĩ mũrũ wa ũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ mũrũ wa Daudi.”

⁴³ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩagĩtũmire Daudi akĩaria arĩ na Roho amwĩte ‘Mwathani’? Nĩgũkorwo oigire atĩrĩ,

⁴⁴ “ ‘Mwathani eerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

“Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo,

nginya ngaiga thũ ciaku

rungu rwa makinya maku.” ’

⁴⁵ Angĩkorwo Daudi amwĩtaga ‘Mwathani-rĩ’, angĩgĩtuĩka mũriũ wake atĩa?”

⁴⁶ Gũtirĩ mũndũ wahotire kũmũcookeria, na kuuma mũthenya ũcio gũtirĩ mũndũ wacookire kũgeria kũmũũria ciũria ingĩ.

23

Haaro Mĩthemba Mũgwanja

¹ Ningĩ Jesũ akĩra ikundi cia andũ o hamwe na arutwo ake atĩrĩ:

² “Arutani a watho na Afarisai maikaragĩra gĩtĩ kĩa Musa.

³ Nĩ ũndũ ũcio, maathĩkagĩrei na mwĩkage ũrĩa wothe marĩmwĩraga. No mũtigekage ũrĩa mekaga, nĩgũkorwo matiĩkaga ũrĩa mahunjagia.

⁴ Mohaga mĩrigo mĩritũ mũno makamĩgĩrĩra ciande cia andũ, no-o ene matiendaga o na kũmĩhutia na kaara.

⁵ “Ũrĩa wothe mekaga, mekaga nĩguo monwo nĩ andũ: Maaraaramagia tũthandũkũ tũrĩa meyhaga thiithi tũrĩ na maandĩko thĩinĩ, na makaraihia ciohe cia ndigi cia nguo ciao,

⁶ na nĩmendete gũikara handũ ha gũtĩio maruga-inĩ, na gũikarĩra itĩ cia mbere thĩinĩ wa thunagogi;

⁷ na nĩmendete kũgeithio ndũnyũ-inĩ, na gwĩtwo nĩ andũ ‘Rabii’.

⁸ “No inyuĩ mũtikanetwo ‘Rabii’, nĩgũkorwo Mũnene wanyu no ũmwe, na inyuothe mũrĩ a ithe ũmwe.

⁹ Na mũtikaneete mũndũ o na ũrĩkũ gũkũ thĩ ‘baba’, nĩgũkorwo mũrĩ na Ithe o ũmwe, nake arĩ igũrũ.

¹⁰ O na mũtikanetwo ‘mũrutani’, nĩgũkorwo mũrĩ na ‘Mũrutani’ o ũmwe, nake nĩwe Kristũ.

¹¹ ũrĩa mũnene thĩinĩ wanyu nĩatuĩkage ndungata yanyu.

¹² Nĩgũkorwo ũrĩa wothe wĩtũgagĩria nĩakanyiihio, na ũrĩa wothe wĩnyiihagia nĩagatũũgĩrio.

¹³ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũhingagĩrĩria andũ gũtoonya ũthamaki wa igũrũ, na inyuĩ-ene mũtitoonyaga, o na mũtirikaga arĩa marena gũtoonya matoonye.

(

¹⁴ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũtoonyagĩrĩria nyũmba cia atumia a ndigwa, mũkamatumya indo ciao, na mũkahooyaga mahooya maraihu ma kwĩonania. Nĩ ũndũ ũcio nĩmũkaherithio makĩria ma andũ arĩa angĩ.)

15 “Kaĩ mŭrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai hinga ici! Mŭtuĩkanagia bŭrŭri na mŭkaringa iria mŭgĩcaria mŭndũ ũmwe mŭmŭgarũre amŭrŭmĩrĩre, na aamŭrŭmĩrĩra mŭkamŭtua mŭrũ wa Jehanamu maita meerĩ manyu.

16 “Kaĩ mŭrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ atongoria atumumu! Muugaga atĩrĩ, ‘Mŭndũ o na ũrĩkũ angĩhĩta na hekarũ, ũcio ti ũndũ; no mŭndũ angĩhĩta na thahabu ya hekarũ-rĩ, ũcio nĩekuohwo nĩ mwĩhĩtwa wake.’

17 Inyuĩ atumumu aya akĩgu! Nĩ kĩ kĩnene? Nĩ thahabu ĩyo, kana nĩ hekarũ ĩrĩa ĩtŭmaga thahabu ĩtuĩke nyamũre?

18 Ningĩ muugaga atĩrĩ, ‘Mŭndũ o na ũrĩkũ angĩhĩta na kĩgongona-rĩ, ũcio ti ũndũ; no mŭndũ angĩhĩta na kĩheo kĩrĩa kĩrĩ kĩgongona-igŭrũ, ũcio nĩekuohwo nĩ mwĩhĩtwa wake.’

19 Inyuĩ andũ aya atumumu! Nĩ kĩ kĩnene? Nĩ kĩheo kũ, kana nĩ kĩgongona kĩrĩa gĩtŭmaga kĩheo kũ gĩtuĩke kĩamũre?

20 Nĩ ũndũ ũcio, ũrĩa wĩhĩtaga na kĩgongona, ehĩtaga nakĩo na akehĩta na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kĩgongona-igŭrũ.

21 Nake ũrĩa wĩhĩtaga na hekarũ, ehĩtaga nayo na akehĩta na ũrĩa ũikaraga thĩinĩ wayo.

22 Nake ũrĩa wĩhĩtaga na igŭrũ, ehĩtaga na gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Ngai, na akehĩta na ũrĩa ũgĩkaragĩra.

23 “Kaĩ mŭrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mŭrutaga gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa nyeni; na nĩcio terere, na bitharĩ, na thuu. No nĩmŭtiganĩirie maũndũ marĩa ma bata makĩria marĩa makoniĩ watho na nĩmo kĩhooto, na kũiguanĩra tha, na wĩhokeku. Maya-rĩ, nĩmo mwagĩrĩrwo nĩ gwĩka mŭtegŭtiganĩria macio mangĩ.

24 Inyuĩ atongoria aya atumumu! Inyuĩ mŭcungaga rŭmuru, no mŭkameria ngamĩra.

25 “Kaĩ mŭrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mŭthambagia gĩkombe na mbakũri mwena wa nja, no thĩinĩ-rĩ, kũiyŭrĩte ũkoroku na kwenda kwĩhũũnia.

26 Wee Mŭfarisai ũyũ mŭtumumu! Amba ũthambie gĩkombe na mbakũri mwena wa thĩinĩ, nago mwena wa nja o nago nĩũgũthera.

27 “Kaĩ mŭrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mŭhaana mbĩrĩra hake mŭnyũ mwerũ, iria cionekaga irĩ thaka mwena wa nja, no thĩinĩ ciyŭrĩte mahĩndĩ ma andũ akuũ, na gĩko kĩa mĩthemba yothe.

28 No taguo andũ mamuonaga mŭrĩ athingu mwena wa nja, no mwena wa thĩinĩ mŭiyũirwo nĩ ũhinga na waganu.

29 “Kaĩ mŭrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mwakagĩra anabii mbĩrĩra na mŭkagemia mbĩrĩra cia arĩa athingu.

30 Mŭgacooka mŭkoiga atĩrĩ, ‘Tũngĩarĩ muoyo hĩndĩ ya maithe maitũ-rĩ, tŭtingĩagwatanĩire nao gũita thakame ya anabii.’

31 Nĩ ũndũ ũcio mŭkaruta ũira wa atĩ inyuĩ mŭrĩ njiaro cia arĩa mooragire anabii.

32 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, kũiyŭrĩrĩriei kĩgeri kĩa mehia ma maithe manyu ma tene.

33 “Inyuĩ nyoka ici! Inyuĩ ciana cia ndũira! Mŭgaagĩtheema atĩa gũtuĩrwo ciira wa gũikio Jehanamu?

34 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ngŭmŭtŭmĩra anabii, na andũ arĩa oogĩ, o na arutani. Amwe ao nĩmŭkamooraga na mwambe amwe ao mŭtĩ-igŭrũ, na arĩa angĩ mŭmahũire na iboko thĩinĩ wa thunagogi cianyu na mŭmaingate kuuma ĩtũra rĩmwe nginya rĩrĩa rĩngĩ.

³⁵ Na nīmūgagĩcookererwo nĩ thakame yothe ya andũ arĩa athingu, irĩa irĩkĩtie gũitwo gũkũ thĩ, kuuma thakame ya Habili ũrĩa warĩ mũthingu, nginya thakame ya Zekaria mũrũ wa Barakia, ũrĩa mworagĩire gatagatĩ ka Handũ-harĩa-Hatheru na kĩgongona.

³⁶ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, maũndũ maya mothe nĩmagakinyĩra rũciaro rũrũ.

³⁷ “Wee Jerusalemu, Jerusalemu, wee ũragaga anabii, na ũkahũũra arĩa matũmĩtwo kũrĩ wee na mahiga nyuguto, nĩ maita maingĩ atĩa ndanenda gũcookanĩrĩa ciana ciaku hamwe, ta ũrĩa ngũkũ ĩcookanagĩrĩa tũcui twayo rungu rwa mathagu mayo, no ndũnjĩtikagĩria!

³⁸ Atĩrĩrĩ, nyũmba yaku ĩtigĩtwo ĩkirĩte ihooru.

³⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ, kuuma rĩu mũtikanyona rĩngĩ nginya rĩrĩa mũkoiga atĩrĩ, ‘Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩtwa rĩa Mwathani.’ ”

24

Marũũri ma Mahinda ma Mũthia

¹ Nake Jesũ akiuma hekarũ, na rĩrĩa aathiiaga arutwo ake magĩũka kũrĩ we nĩguo mamuonie mĩako ya hekarũ.

² Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmũkuona indo ici ciothe? Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ ihiga o na rĩmwe rĩa maya rĩgaakorwo rĩrĩ igũrũ wa rĩrĩa rĩngĩ; mothe nĩmakamomorwo.”

³ Na rĩrĩa Jesũ aikarĩte thĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ-rĩ, arutwo ake magĩũka harĩ we hatarĩ andũ angĩ, makĩmũũria atĩrĩ, “Ta twĩre, maũndũ macio mageekĩka rĩ, na kĩmenyithia gĩa gũcooka gwaku na kĩa mũthia wa mahinda maya nĩ kĩrĩkũ?”

⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanaheenio nĩ mũndũ o na ũrĩkũ.

⁵ Nĩgũkorwo andũ aingĩ nĩmagooka na rĩtwa rĩakwa, makiugaga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ nĩ Kristũ,’ na nĩ makaheenia andũ aingĩ.

⁶ Nĩmũkaigua ũhoru wa mbaara, na mũhuhu ũkonĩ mbaara, no inyuĩ mũtikanamake. Maũndũ ta macio no nginya mageekĩka, no ithirĩro ti rĩkinyu.

⁷ Rũrĩrĩ nĩrũgookĩrĩa rũrĩa rũngĩ, na ũthamaki ũũkĩrĩre ũrĩa ũngĩ. Nĩgũkaagĩa ng’aragu na ithingithia kũndũ na kũndũ.

⁸ Maũndũ macio mothe nĩ kĩambĩrĩa kĩa ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo agĩe mwana.

⁹ “Nĩngĩ nĩmũkaneanwo mũnyariirwo na mũũragwo, na mũmenwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe nĩ ũndũ wakwa.

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo-rĩ, andũ aingĩ nĩmagatiganĩria wĩtikio na makunyananĩre mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na mamenane.

¹¹ Na anabii aingĩ a maheeni nĩmakoimĩra na nĩmakaheenia andũ aingĩ.

¹² Na tondũ waganu nĩũkaingĩha mũno-rĩ, wendani wa andũ aingĩ nĩũkanyiiha,

¹³ no ũrĩa ũgaakĩrĩrĩa nginya hĩndĩ ya ithirĩro-rĩ, ũcio nĩakahonoka.

¹⁴ Naguo ũhoru-ũyũ-Mwega wa ũthamaki nĩũkahunjio thĩ yothe ũtuĩke ũira kũrĩ ndũrĩrĩ ciothe, na thuutha ũcio ithirĩro rĩkinye.

¹⁵ “Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa mũkoona ‘kĩndũ kĩrĩa kĩrĩ thaahu na gĩa kũrehe ihooru’ kĩrũgamĩte Handũ-harĩa-Hatheru, o kĩrĩa kĩarĩtio na kanua ka mũnabii Danieli (ũrĩa ũrathoma nĩamenye ũhoru ũcio),

¹⁶ hĩndĩ ĩyo arĩa marĩ Judea nĩmorĩre irĩma-inĩ.

¹⁷ Mũndũ ũrĩa ũrĩ nyũmba yake igũrũ ndakaharũrũke atĩ akarute kĩndũ kuuma nyũmba yake.

18 Nake ūrĩa wĩ mŭgũnda ndagacooke mŭciĩ kŭgĩira nguo ciake.

19 Kaĩ atumia arĩa magaakorwo na nda na arĩa magaakorwo makĩongithia hĩndĩ ĩyo nĩmagakorwo na thĩina-ĩ!

20 Hooyai nĩguo gwĩthara kwanyu gŭtikanakorwo kŭrĩ hĩndĩ ya heho kana mŭthenya wa Thabatũ.

21 Nĩgŭkorwo hĩndĩ ĩyo nĩgŭkagĩa na mĩnyamaro mĩnene, ĩtarĩ yoneka kuuma kĩaambĩrĩria gĩa thĩ nginya rĩu, na ĩtakooneka rĩngĩ.

22 Na tiga matukũ macio makuhĩhirio-rĩ, gŭtirĩ mŭndũ ũngĩkaahonoka, no nĩ tondũ wa andũ arĩa aamũre, matukũ macio nĩmagakuhĩhio.

23 Hĩndĩ ĩyo mŭndũ o na ũrĩkũ angĩkamwĩra atĩrĩ, 'Kristũ arĩ na haha!' kana, 'Arĩ harĩa!' Mŭtikanetĩkie ũhoru ũcio.

24 Nĩgŭkorwo Kristũ a maheeni na anabii a maheeni nĩmakeyumĩria monanie morirũ manene na maringe ciama, nĩguo maheenie o na arĩa aamũre, korwo no kŭhoteke.

25 Na rĩrĩ, inyuĩ ndaamũmenyithia ũhoru ũcio mbere ya hĩndĩ ĩyo.

26 "Nĩ ũndũ ũcio mŭndũ o na ũrĩkũ angĩkamwĩra atĩrĩ, 'Arĩ werũ-inĩ,' mŭtikanathĩ kuo; kana angĩmwĩra, 'Arĩ nyũmba thĩinĩ,' mŭtikanetĩkie ũhoru ũcio.

27 Nĩgŭkorwo o ta ũrĩa rŭheni ruumĩte irathĩro ruonekaga ithũiro-rĩ, ũguo noguo gũũka kwa Mŭrũ wa Mŭndũ gũgaakorwo kũhaana.

28 Harĩa hothe harĩ kĩimba, hau nĩho nderi ciũnganaga.

29 "Na rĩrĩ, o rĩmwe thuutha wa mĩnyamaro ya matukũ macio, " 'riũa nĩrĩkagĩa nduma, nanguo mweri ũtuge kwara; nacio njata nĩikaagũa kuuma igŭrũ, namo maahinya ma igŭrũ nĩmakenyenyio.'

30 "Hĩndĩ ĩyo kĩmenyithia kĩa Mŭrũ wa Mŭndũ nĩgĩkooneka kũu igŭrũ, na ndŭrĩrĩ ciothe cia thĩ nĩigacakaya. Nĩikoona Mŭrũ wa Mŭndũ agĩũka arĩ igŭrũ rĩa matu, na arĩ na hinya na riiri mŭingĩ.

31 Nake nĩagatũma araika ake na mŭgambo mŭnene wa karumbeta, nao nĩmakoongania arĩa ake aamũre moimĩte mĩena ĩna ĩrĩa yumaga rŭhuho, kuuma gĩturi kĩmwe kĩa igŭrũ nginya kĩrĩa kĩngĩ.

32 "Na rĩrĩ, mwĩrutei na mŭkũyũ: Rĩrĩa hongwe ciagua ciarĩkia gũthundũka na ciaruta mathangũ-rĩ, nĩmũmenyaga atĩ hĩndĩ ya riũa ĩrĩ hakuhi.

33 Ũguo noguo rĩrĩa mũkoona maũndũ macio mothe, mũkaamenya atĩ ihinda rĩrĩ hakuhi, rĩrĩ o ta mŭrango-inĩ.

34 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, rŭciaro rŭrũ rŭtigaathira nginya maũndũ macio mothe mahinge.

35 Igŭrũ na thĩ nĩigathira, no ciugo ciakwa itigathira.

Mŭthenya na Thaa Itiũkaine

36 "Gŭtirĩ mŭndũ ũũ ũhoru wa mŭthenya ũcio kana ithaa rĩu, o na araika a igŭrũ matiũĩ, o na Mŭriũ ndooĩ, tiga no Ithe wiki.

37 O ta ũrĩa gwatariĩ matukũ-inĩ ma Nuhu, noguo gũkahaana hĩndĩ ya gũũka kwa Mŭrũ wa Mŭndũ.

38 Nĩgŭkorwo o ta ũrĩa gwatariĩ matukũ marĩa maarĩ mbere ya kĩguũ, andũ nĩmarĩaga na makanyua, na nĩmahikanagia na makahika, o nginya mŭthenya ũrĩa Nuhu aatoonyire thabina;

39 nao matiamenyire nginya rĩrĩa kĩguũ gĩokire, gĩkĩmaniina othe. Ũguo noguo gũkahaana hĩndĩ ya gũũka kwa Mŭrũ wa Mŭndũ.

40 Hĩndĩ ĩyo arũme eerĩ magaaakorwo marĩ mũgũnda; ũmwe nĩakoywo na ũrĩa ũngĩ atigwo.

41 Andũ-a-nja eerĩ magaaakorwo magĩthĩa hamwe; ũmwe nĩakoywo na ũrĩa ũngĩ atigwo.

42 “Nĩ ũndũ ũcio, ikaragai mwĩguĩte, tondũ mũtiũ mũthenya ũrĩa Mwathani wanyu agooka.

43 No menyai atĩrĩ, korwo mwene nyũmba nĩamenyete thaa cia ũtukũ iria mũici angĩũka, angĩaikarire eigũte, nyũmba yake ĩtuuo.

44 Nĩ ũndũ ũcio o na inyuĩ no nginya mũikarage mwĩhaarĩrie, tondũ Mũrũ wa Mũndũ agooka ithaa rĩrĩa mũtamwĩrĩgĩrĩire.

45 “Ningĩ-rĩ, ndungata ya kwĩhokeka na njũgĩ nĩrĩkũ, ĩrĩa mwathi wayo angĩhokera kũroraga ndungata iria ingĩ cia nyũmba yake, na ĩciheage irio ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire?

46 Kaĩ nĩũgaakorwo ũrĩ ũndũ mwegaga harĩ ndungata ĩyo, rĩrĩa mwathi wayo agooka akore ĩgĩka o ũguo-ĩ!

47 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩakamĩhokera indo ciake ciothe.

48 No rĩrĩ, ndungata ĩyo ĩngĩkorwo nĩ njaganu, na ĩire na ngoro atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa nĩegũikara ihinda iriaya atacookete,’

49 na ĩkĩambĩrĩrie kũhũũra ndungata iria ingĩ, na kũrĩa na kũnyua hamwe na arĩũ.

50 Mwathi wa ndungata ĩyo agooka mũthenya ũrĩa ĩtamwĩrĩgĩrĩire, na ithaa rĩrĩa ĩtooĩ.

51 Nake nĩakamĩherithia mũno, na amũkie hamwe na andũ arĩa hinga, kũrĩa gũgaakorwo na kĩrĩro na kũhagarania magego.

25

Ngerekano ya Airĩtu Ikũmi

1 “Hĩndĩ ĩyo-rĩ, ũthamaki wa igũrũ ũkaahaanania na airĩtu ikũmi arĩa mooire matawa mao, makiumagara nĩguo magatũnge mũhikania.

2 Atano ao maarĩ akĩgu, na atano maarĩ oogĩ.

3 Acio akĩgu nĩmakuuire matawa mao, no matiakuuire maguta.

4 No rĩrĩ, acio oogĩ, nĩmakuuire maguta na cuba, o hamwe na matawa mao.

5 Na rĩrĩ, Mũhikania nĩaikarire angĩgooka, na othe magĩcũnga, magĩkoma.

6 “Na ũtukũ gatagatĩ gũkĩanĩrĩrwo atĩrĩ: ‘Mũhikania nĩ mũũku! Umai mũkamũtũnge!’

7 “Hĩndĩ ĩyo airĩtu othe magĩũkĩra, magĩthondeka matawa mao.

8 Acio akĩgu makĩira acio oogĩ atĩrĩ, ‘Tũgaĩrei maguta manyu tondũ; matawa maitũ nĩmarahora.’

9 “No acio oogĩ makĩmacookeria atĩrĩ, ‘Aca, matingĩtũigana na mamũigane. Handũ ha ũguo-rĩ, thiĩ kũrĩ arĩa mendagia maguta mũkegũrĩre manyu.’

10 “No rĩrĩa maarĩ njĩra-inĩ magĩthĩ kũgũra maguta-rĩ, mũhikania agĩkinya. Airĩtu arĩa mehaarĩrie magĩtoonya kĩhikania-inĩ hamwe na mũhikania. Naguo mũrango ũkĩhingwo.

11 “Thuutha ũcio airĩtu acio angĩ o nao magĩũka. Makiuga atĩrĩ, ‘Mwathani! Mwathani! Tũhingũrĩre mũrango!’

12 “Nowe agĩcookia atĩrĩ, ‘Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ ndimũũ.’

13 “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩhũgageti, tondũ mũtiũ mũthenya kana thaa.

Ngerekano ya Taranda

14 “Ningĩ, ũthamaki wa igũrũ ũkaahaanania na mũndũ wathiiaga rŭgendo, nake agĩta ndungata ciake, agĩcihokera indo ciake.

15 Akĩnengera ĩmwe yacio taranda ithano cia mbeeca, na ĩngĩ taranda igĩrĩ, na ĩrĩa ĩngĩ taranda ĩmwe, o ndungata kũringana na ũhoti wayo. Agĩcooka agĩthĩ rŭgendo.

16 Ndungata ĩrĩa yaneetwo taranda ithano ĩgĩthĩ o hĩndĩ ĩyo, ĩkĩonjorithia mbeeca ciayo, na ĩkĩona uumithio wa taranda ingĩ ithano.

17 O nayo ĩrĩa yaheetwo taranda igĩrĩ ĩkĩonjorithia ĩkĩona uumithio wa ingĩ igĩrĩ.

18 No ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ĩmwe ĩgĩthĩ, ĩkĩenja irima, ĩkĩhitha mbeeca cia mwathi wayo.

19 “Thuutha wa ihinda iriaya, mwathi wa ndungata icio nĩacookire na agĩciita nĩguo iheane ũhoro wa mathabu ma mbeeca ciake.

20 Ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ithano ĩkĩrehe ingĩ ithano, ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa, waheire taranda ithano. Atĩrĩrĩ, nĩthũkũmĩte ingĩ ithano.’

21 “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Nĩwĩkĩte wega, wee ndungata ĩno njega na ya kwĩhokeka! Nĩũtuĩkĩte mwĩhokeku harĩ indo nini; nĩngũgũtua mũrori wa indo nyingĩ. Ũka ũtoonye gĩkeno-inĩ kĩa mwathi waku!’

22 “Ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda igĩrĩ o nayo ĩgĩũka. ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa waheire taranda igĩrĩ! Atĩrĩrĩ, nĩthũkũmĩte ingĩ igĩrĩ.’

23 “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Nĩwĩkĩte wega, wee ndungata ĩno njega na ya kwĩhokeka! Nĩũtuĩkĩte mwĩhokeku harĩ indo nini; nĩ ngũgũtua mũrori wa indo nyingĩ. Ũka ũtoonye gĩkeno-inĩ kĩa Mwathi waku!’

24 “Nayo ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ĩmwe o nayo ĩgĩũka. ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa, nĩ ndooĩ atĩ wee wĩ mũndũ mwĩ, ũgethaga kũrĩa ũtahandĩte, na ũkongania kũrĩa ũtaahandire mbeũ.

25 Nĩ ũndũ ũcio nĩndetigĩrĩre, ngĩthĩ ngĩhitha taranda yaku thĩ. Atĩrĩrĩ, ĩno no ĩrĩa yaku ndagũcookeria.’

26 “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Wee ndungata ĩno njaganu na ngũũtaru! Ũguo nĩ wooĩ atĩ ngethaga kũrĩa itahaandĩte, na ngongania kũrĩa itaahurĩte mbeũ?

27 Gũkĩrĩ ũguo-rĩ, wagĩrĩrwo nĩ kũiga mbeeca ciakwa bengi, na ndacooka-rĩ, nĩngĩacookerio mbeeca ciakwa irĩ hamwe na uumithio wacio.

28 “ ‘Nĩ ũndũ ũcio, mĩtunyei taranda ĩyo, mũmĩnengere ũrĩa ũrĩ na taranda ikũmi.

29 Nĩgũkorwo mũndũ o wothe ũrĩ na indo nĩwe ũkoongererwo ingĩ nyingĩ na akĩrĩrĩrio. Nake ũrĩa ũtarĩ, o na kĩrĩa arĩ nakĩo nĩagatuunywo.

30 Oyai ndungata ĩyo ĩtarĩ bata mũmĩkie nja kũu nduma-inĩ, kũrĩa gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.’

Ng’ondũ na Mbũri

31 “Hĩndĩ ĩrĩa Mũrũ wa Mũndũ agooka arĩ na riiri wake, na araika othe marĩ hamwe nake, nĩagaikarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene na kĩrĩ riiri wa igũrũ.

32 Ndũrĩrĩ ciothe nĩigacookanĩrĩrio mbere yake, nake nĩakamũrania andũ kuuma kũrĩ arĩa angĩ, o ta ũrĩa mũrĩithi aamũranagia ng’ondũ na mbũri.

33 Nĩakaiga ng’ondũ mwena wake wa ũrĩo, na mbũri aciige mwena wake wa ũmotho.

34 “Ningĩ Mũthamaki nĩakeera arĩa marĩ mwena wake wa ũrĩo atĩrĩ, ‘Ūkai, inyuĩ mūrathimĩtwo nĩ Baba; oyai igai rĩa ũthamaki ũrĩa mwathon-dekeirwo kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo.

35 Nĩgũkorwo ndaarĩ mũhũutu mũkĩhe gĩa kũrĩa, na ndaarĩ mũnyootu mũkĩhe gĩa kũnyua, na ndaarĩ mũgeni mũkĩnyĩita ũgeni,

36 na ndaarĩ njaga mũkĩhe nguo, na ndaarĩ mūrũaru na inyuĩ mũkĩmenyerera, o na ndaarĩ njeera na mũgĩũka kũndora.’

37 “Hĩndĩ iyo arĩa athingu nĩmakamũcookeria mamũurie atĩrĩ, ‘Mwathani, nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mũhũutu tũgĩkũhe gĩa kũrĩa, kana ũrĩ mũnyootu tũgĩkũhe gĩa kũnyua?

38 Na nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mũgeni tũgĩkũnyĩita ũgeni, kana ũrĩ njaga tũgĩkũhe nguo?

39 O na nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mūrũaru kana ũrĩ njeera na tũgĩũka gũkũrora?’

40 “Nake Mũthamaki nĩagacookia, ameere atĩrĩ, ‘Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũndũ wothe mwekĩire ariũ a Baba o na arĩa anini mũno, nĩ niĩ mwekĩire.’

41 “Ningĩ nĩakeera arĩa marĩ mwena wake wa ũmotho atĩrĩ, ‘Njeherera, inyuĩ mūrũmĩtwo, mũthĩ mwaki-inĩ wa tene na tene ũrĩa ũthondekeirwo mũcukani na araike ake.

42 Nĩgũkorwo ndaarĩ mũhũutu na mũtiaheire gĩa kũrĩa, na ndaarĩ mũnyootu na mũtiaheire gĩa kũnyua,

43 na ndaarĩ mũgeni na mũtianyĩitire ũgeni, ndaarĩ njaga na mũtiaheire nguo, ndaarĩ mūrũaru na ndaarĩ njeera na mũtiokire kũnyona.’

44 “Nao nĩmagacookia, mamũurie atĩrĩ, ‘Mwathani, nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mũhũutu, kana ũrĩ mũnyootu, kana ũrĩ mũgeni, kana ũrĩ njaga, kana ũrĩ mūrũaru, o na kana ũrĩ njeera na tũtiagũteithirie?’

45 “Nake nĩakamacookeria atĩrĩ, ‘Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũndũ o wothe mũteekire ũmwe wa aya anini mũno, nĩ niĩ mũteekĩire.’

46 “Hĩndĩ iyo nĩmagathiĩ kũrĩa andũ maherithagio tene na tene, no arĩa athingu mathĩ muoyo-inĩ wa tene na tene.”

26

Gũciĩrĩa Kũũraga Jesũ

1 Rĩrĩa Jesũ aarĩkirie kuuga maũndũ macio mothe-rĩ, akĩra arutwo ake atĩrĩ,

2 “O ta ũrĩa mũũ, Gĩathĩ kĩa Bathaka gĩtigairie matukũ meerĩ gĩkinye, nake Mūrũ wa Mũndũ nĩakaneanwo nĩgeetha aambwo mũtĩ-igũrũ.”

3 Hĩndĩ iyo athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a kĩrĩndĩ makĩgomana kwa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, wetagwo Kaiafa,

4 nĩguo maciire ũrĩa mangĩnyĩitithia Jesũ na njĩra ya wara, na mamũũragithie.

5 No makiuga atĩrĩ, “Tũtingĩmũnyĩita hĩndĩ ya Gĩathĩ, nĩguo andũ matikarute haaro.”

Jesũ Gũitĩrĩrio Maguta Bethania

6 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe Jesũ aarĩ Bethania, mũciĩ wa mũndũ wetagwo Simoni ũrĩa warĩ na mūrĩmũ wa mangũ,

7 na mũndũ-wa-nja warĩ na cuba ya maguta ma goro mũno na manungi wega, agĩũka kũrĩ Jesũ, akĩmũitĩrĩria maguta mũtwe arĩ metha-inĩ akĩrĩa.

8 Rĩrĩa arutwo moonire ũguo, makĩrakara, makĩũrania atĩrĩ, “Ūitangi ũyũ nĩ wakĩ?”

⁹ Maguta macio manungi wega nĩmangĩendio goro na mbeeca icio iheo athĩni.”

¹⁰ Nake Jesũ aamenya ũguo, akĩmooria atĩrĩ, “Mũrathĩnia mũndũ-wanja ũyũ nĩkĩ? We nĩanjĩka ũndũ mwega.

¹¹ Arĩa athĩni mũrĩkoragwo nao hĩndĩ ciothe, no nĩ-rĩ, mũtirĩkoragwo na nĩ hĩndĩ ciothe.

¹² Hĩndĩ ĩrĩa aitĩrĩrie mwĩrĩ wakwa maguta macio manungi wega, eekire ũguo nĩgeetha aathagathage ũrĩa ngaathikwo.

¹³ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, kũrĩa guothe Ũhoro-ũyũ-Mwega ũkaahunjio thĩnĩ wa thĩ yothe-rĩ, ũndũ ũcio eeka nĩũkeeragwo andũ nĩgeetha aririkanagwo.”

Judasi Gwĩtikĩra Gũkunyaĩra Jesũ

¹⁴ Hĩndĩ ĩyo ũmwe wa acio ikũmi na eerĩ, ũrĩa wetagwo Judasi Mũisikariota, agĩthĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene,

¹⁵ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ mũkũũhe ingĩmũneana kũrĩ inyuĩ?” Nao makĩmũtarĩra icunjĩ cia betha mũrongo ĩtatũ, makĩmũnengera.

¹⁶ Kuuma hĩndĩ ĩyo Judasi akĩambĩrĩria gũcaria mweke wa kũmũneana.

Gĩathĩ kĩa Bathaka

¹⁷ Mũthenya wa mbere wa kwambĩrĩria kũrĩa Mĩgate ĩrĩa ĩtarĩ Mĩkĩre Ndawa ya Kũmbia-rĩ, arutwo magĩthĩ kũrĩ Jesũ makĩmũũria atĩrĩ, “Ũkwenda tũkahaarĩrie irio cia Bathaka kũ?”

¹⁸ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Thĩĩ itũũra-inĩ kũrĩ mũndũ mũna mũmwĩre atĩrĩ, ‘Mũrutani oiga atĩrĩ: Ihinda rĩakwa rĩrĩa rĩtũitwo rĩrĩ hakahĩ. Ngũrĩra irio cia Bathaka nyũmba gwaku tũrĩ na arutwo akwa.’”

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio arutwo magĩka o ũrĩa Jesũ aamathĩte, na makĩhaarĩria irio cia Bathaka.

²⁰ Gwakinya hwaĩ-inĩ-rĩ, Jesũ agĩkara metha-inĩ ya irio hamwe na arutwo ake acio ikũmi na eerĩ.

²¹ Na rĩrĩa maarĩaga, akiuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũmwe wanyu nĩekũngunyaĩra.”

²² Nao makĩnyitwo nĩ kĩa mũno, makĩambĩrĩria kũmũũria o mũndũ atĩrĩ, “Mwathani, ti-itherũ nĩ nĩ?”

²³ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũrĩa waikanĩria guoko na nĩ mbakũri-inĩ nĩwe ũrĩngunyaĩra.

²⁴ Mũrũ wa Mũndũ nĩegũthĩ o ta ũrĩa ũhoro wake wandĩkitwo. No mũndũ ũrĩa ũgũkunyaĩra Mũrũ wa Mũndũ kaĩ arĩ na haaro-ĩ! Nĩ kaba mũndũ ũcio atangĩaciarirwo.”

²⁵ Hĩndĩ ĩyo Judasi, ũrĩa mũmũkunyaĩri, akiuga atĩrĩ, “Rabii, ti-itherũ nĩ nĩ?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩwe.”

²⁶ Na rĩrĩa maarĩaga, Jesũ akĩoya mũgate, agĩcookia ngaatho, akĩwenyũranga, akĩhe arutwo ake, akĩmeera atĩrĩ, “Oyai mũrĩe; ũyũ nĩ mwĩrĩ wakwa.”

²⁷ Agĩcooka akĩoya gĩkombe, agĩcookia ngaatho, akĩmanengera, akĩmeera atĩrĩ, “Nyuanĩrai inyuothe.

²⁸ ĩno nĩyo thakame yakwa ya kĩrĩkanĩro, ĩrĩa ĩgũitwo nĩ ũndũ wa andũ aingĩ nĩ ũndũ wa kũrekanĩrwo kwa mehia.

²⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ, ndikũnyua rĩngĩ ndibei ya maciaro ma mũthabibũ kuuma rĩu nginya mũthenya ũrĩa ngaamĩnyuanĩra na inyuĩ ĩrĩ njerũ ũthamaki-inĩ wa Baba.”

³⁰ Na maarĩkia kũina rwĩmbo-rĩ, makiumagara magĩthĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ.

Jesũ Kuuga ũrĩa Petero Akaamũkaana

³¹ Ningĩ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ũtukũ wa ũmũthĩ inyuothe nĩmũrĩndirika nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“ Nĩngaringa mũrĩithi,
nacio ng’ ondu cia rũũru ihurunjũke.’

³² No ndariũkio-rĩ, nĩngamũtongoria gũthĩ Galili.”

³³ No Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “O na arĩa angĩ othe mangĩgũtirika, nĩ ndigagũtirika.”

³⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ũmũthĩ, ũtukũ o ũyũ ngũkũ ĩtanakũga, ũrĩkorwo ũngaanĩte maita matatũ.”

³⁵ No Petero akiuga atĩrĩ, “O na angĩkorwo nĩgũkua ndĩkuanĩra nawe, nĩ ndingĩgũkaana.” Nao arutwo arĩa angĩ othe makiuga o ũguo.

Mũgũnda wa Gethisemane

³⁶ Ningĩ Jesũ agĩcooka agĩthĩ na arutwo ake handũ heetagwo Gethisemane, akĩmeera atĩrĩ, “Ikarai haha, na nĩ thĩ haarĩa ngahooe.”

³⁷ Agĩthĩ na Petero, na ariũ arĩa eerĩ a Zebedi, nake akĩambĩrĩria kũigua kĩeha na gũthĩnĩka ngoro.

³⁸ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngoro yakwa ĩrĩ na kĩeha mũno, o hakuhĩ gũkua. Ikarai haha mwĩiguĩte hamwe na nĩ.”

³⁹ Agĩthĩathĩia, agĩturumithia ũthĩ thĩ, akĩhooya, akiuga atĩrĩ, “Baba, kũngĩhoteka-rĩ, njehereria gĩkombe gĩkĩ. No ti ũrĩa nĩ ngwenda, no nĩ ũrĩa wee ũkwenda.”

⁴⁰ Hĩndĩ ĩyo agĩcooka kũrĩ arutwo ake, agĩkora makomete, akĩũria Petero atĩrĩ, “Mũtingĩhota gũikara ithaa rĩmwe mwĩiguĩte hamwe na nĩ?”

⁴¹ Mwĩhũgei na mũhooe nĩguo mũtikagwe magerio-inĩ. Ngoro nĩyenda, no mwĩrĩ ndũrĩ na hinya.”

⁴² Jesũ agĩthĩ riita rĩa keerĩ, akĩhooya, akiuga atĩrĩ, “Baba, angĩkorwo gũtingĩhoteka njehererio gĩkombe gĩkĩ itakĩnyũĩrĩre-rĩ, wendi waku ũrohingio.”

⁴³ Aacooka rĩngĩ akĩmakora makomete, tondũ nĩmahĩtĩtwo nĩ toro.

⁴⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩmatiga, agĩthĩ, akĩhooya rĩngĩ riita rĩa gatatũ, akiuga ciugo o ro icio.

⁴⁵ Ningĩ agĩcooka kũrĩ arutwo akĩmooria atĩrĩ, “O na rĩu mũrĩ o toro mũhurũkĩte? Atĩrĩrĩ, ihinda rĩ hakuhĩ, na Mũrũ wa Mũndũ nĩakunyanĩrwo moko-inĩ ma andũ ehia.

⁴⁶ Ũkĩrai, tũthĩ! ũrĩa ũkũngunyanĩra nĩarooka!”

Jesũ Kũnyiitwo

⁴⁷ O akĩaragia-rĩ, Judasi, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, agĩkinya. Ookire na gĩkundi kĩnene kĩa andũ, marĩ na hiũ cia njora na njũgũma, matũmĩtwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a kĩaama.

⁴⁸ Na rĩrĩ, ũcio wamũkunyanĩre nĩamaheete kĩmenyithia gĩkĩ: “ũrĩa ndĩmumunya, ũcio nĩwe, mũnyiitei.”

⁴⁹ Nake Judasi agĩthĩ harĩ Jesũ o rĩmwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, ũrĩ mũhoro!” na akĩmũmumunya.

⁵⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũrata wakwa, ĩka ũrĩa ũũkire gwĩka.”

Nao andũ acio makĩmũguthũkĩra, makĩmũnyiita.

⁵¹ Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wa arĩa maarĩ na Jesũ agĩcomora rũhiũ rwake rwa njora, agĩtinia gũtũ kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

⁵² Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Cookia rūhiũ rwaku njora nĩgũkorwo arĩa othe macomoraga rūhiũ makaaniinwo na rūhiũ.

⁵³ Kana ũgwĩciiria ndingĩhota kũhooya Baba, na o rĩmwe andũmĩre araika makĩria ya mbũtũ ikũmi na igĩrĩ?

⁵⁴ No rĩrĩ, Maandĩko mangĩkĩhinga atĩa marĩa moigĩte atĩ ũndũ ũyũ no nginya ũhinge na njĩra ĩno?”

⁵⁵ Hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩũria kĩrĩndĩ kũu atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ mũtongoria wa akararia a watho, atĩ nĩkĩo muoka mũũnyiite mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma? O mũthenya ndĩrakoragwo hekarũ-inĩ ngĩrutana, na mũtingĩnyiita.

⁵⁶ No ũndũ ũyũ wothe wĩkĩkĩite nĩguo ũhoru ũrĩa waandĩkĩtwo nĩ anabii ũhinge.” Nao arutwo othe makĩmũtiganĩria, makĩũra.

Jesũ Gũtwarwo Kĩama-inĩ kĩa Ayahudi

⁵⁷ Nao acio maanyiitire Jesũ makĩmũtwara gwa Kaiafa, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, kũrĩa arutani a watho na athuuri moonganĩte.

⁵⁸ Nowe Petero akĩmũrũmĩrĩra arĩ haraaya, o nginya agĩkinya nja ya kwa mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene. Agĩtoonya agĩkarania na arangĩri nĩguo amenye ũrĩa ũhoru ũgũthiĩ.

⁵⁹ Na rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Kĩama kĩrĩa Kĩnene gĩothe nĩmacarĩrĩrie ũira wa maheeni nĩguo mamũũragithie.

⁶⁰ No makĩaga ũira ta ũcio, o na gũkorwo andũ aingĩ nĩmarutĩte ũira wa maheeni.

Thuutha-inĩ andũ eerĩ makĩrũgama,

⁶¹ makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩoigire atĩrĩ, ‘No hote gũtharia hekarũ ya Ngai, na ndĩmĩake rĩngĩ na mĩthenya ĩtatũ.’ ”

⁶² Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩrũgama, akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũgũtũcookeria? Nĩ ũhoru ũrĩkũ ũyũ ũrathitangĩrwo?”

⁶³ No Jesũ agĩkira ki.

Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndakwĩhĩtithia na Ngai ũrĩa wĩ muoyo: Twĩre kana wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai.”

⁶⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, wee nĩwoiga, no ngũmwĩra atĩrĩ, inyuĩ inyuothe nĩmũkona Mũrũ wa Mũndũ aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa ũrĩa-ũrĩ-Hinya, agĩũka arĩ igũrũ rĩa matu.”

⁶⁵ Hĩndĩ ĩyo mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene agĩtembũranga nguo ciake, akiuga atĩrĩ, “Nĩaruma Ngai! Tũgũkĩbatario nĩ aira angĩ aakĩ? Atĩrĩrĩ, inyuĩ nĩmweiguĩra akĩruma Ngai.

⁶⁶ Mũgwĩciiria atĩa?”

Magĩcookia atĩrĩ, “Aagĩrĩrwo nĩ kũũragwo.”

⁶⁷ Magĩcooka makĩmũtuĩra mata ũthiũ, na makĩmũhũũra na ngundi. Angĩ makĩmũhũũra na hĩ,

⁶⁸ makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Kristũ, tũrathĩre ũhoru ũtwĩre, nũũ wakũgũtha!”

Petero Gũkaana Jesũ

⁶⁹ Na rĩrĩ, Petero aikarĩte nja, nake mũirĩtu warĩ ndungata akĩmũkora, akĩmwĩra atĩrĩ, “O nawe uuma hamwe na Jesũ ũcio wa Galili.”

⁷⁰ Nowe agĩkaana ũhoru ũcio mbere yao othe, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndiũũ ũrĩa ũroiga.”

⁷¹ Ningĩ akiumagara, agĩthiĩ kĩhingo-inĩ, harĩa mũirĩtu ũngĩ aamuonire, akĩũra andũ arĩa maarĩ hau atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ moima na Jesũ wa Nazarethi.”

⁷² Agĩkaana ũhoru ũcio o rĩngĩ, na akĩhĩta, akiuga atĩrĩ, “Niĩ ndiũ mũndũ ũcio!”

⁷³ Thuutha wa kahinda kanini, arĩa maarũgamĩte hau magĩthĩ harĩ Petero, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ wee ũrĩ ũmwe wao, tondũ mwarĩrie waku nĩũrakumbũra.”

⁷⁴ Nake akĩambĩrĩria kwĩhĩta, akiuga atĩrĩ, “Niĩ mũndũ ũcio ndimũũ!” Kahinda o kau ngũkũ igĩkũga.

⁷⁵ Nake Petero akĩririkana ũhoru ũrĩa Jesũ aamwĩrĩte atĩrĩ, “Ngũkũ itanakũga, ũrĩkorwo ũngaanĩte maita matatũ.” Akiuma nja, akĩrĩra mũno.

27

Judasi Kwĩta

¹ Na rĩrĩ, rũciinĩ tene, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene othe na athuuri a andũ makĩguithania atĩ matũre Jesũ kũũragwo.

² Makĩmuoha na mĩnyororo; makĩmũruta kũu, makĩmũtwara kũrĩ Pilato, ũrĩa warĩ barũthi.

³ Rĩrĩa Judasi, ũcio wamũkunyaĩire oonire atĩ Jesũ nĩatuĩrwo gũkua-rĩ, akĩrĩra na agĩcookeria athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri mbeeca icio cia betha mĩrongo itatũ.

⁴ Akiuga atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩtie, nĩgũkorwo nĩngunyaĩire thakame itarĩ na mahĩtia.”

Nao makĩmũcookeria makĩmũũria atĩrĩ, “Ũcio ũkĩrĩ ũhoru witũ? Ũcio nĩ ũhoru waku.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Judasi agĩkania mbeeca icio thĩinĩ wa hekarũ, agĩthiĩra. Agĩcooka agĩthiĩ akĩiita.

⁶ Athĩnjĩri-Ngai acio anene makĩoya mbeeca icio makiuga atĩrĩ, “Kũiga mbeeca ici kĩgũna-inĩ nĩ kuuna watho, nĩgũkorwo nĩ mbeeca cia thakame.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio makĩguithania mahũthĩre mbeeca icio na kũgũra gĩthaka kĩrĩa kĩa mũũmbi nyũngũ gĩtuĩke gĩa gũthikagwo ageni.

⁸ Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga gĩthaka kũu gĩtwo Gĩthaka gĩa Thakame nginya ũmũthĩ.

⁹ Hĩndĩ iyo nĩguo ũhoru ũrĩa waarĩtio nĩ Jeremia ũrĩa Mũnabii wahingire, rĩrĩa oigire atĩrĩ: “Nao nĩmoire icunjĩ icio mĩrongo itatũ cia betha, thogora ũrĩa andũ a Isiraeli maatuĩte wa kũmũgũra,

¹⁰ nao magĩcihũthĩra na kũgũra gĩthaka kĩa mũũmbi nyũngũ, o ta ũrĩa Mwathani aanjathire gwĩkwo.”

Jesũ Mbere ya Pilato

¹¹ Na rĩrĩ, Jesũ akĩrũgama mbere ya barũthi, nake barũthi ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi?”

Jesũ agĩcookia atĩrĩ. “Iĩ, wee nĩwoiga.”

¹² No rĩrĩa aathitangirwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri, ndarĩ ũndũ aacookirie.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ ũtaraigua ũira wa maũndũ marĩa maragũthitangĩra?”

¹⁴ Nowe Jesũ ndaigana gũcookia ũndũ o na ũmwe wa macio; nake barũthi akĩgega mũno.

¹⁵ Na rĩrĩ, hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Bathaka, barũthi ũcio nĩamenyerete kuohora mũndũ ũmwe wa arĩa oohe, o ũrĩa kĩrĩndĩ kĩngĩathuurire.

¹⁶ Hĩndĩ iyo nĩ maarĩ na mũndũ kĩmaramari wohetwo na woĩkaine mũno, wetagwo Baraba.

17 Nĩ ũndũ ũcio, hĩndĩ ĩrĩa kĩrĩndĩ kĩa gomanire, Pilato agĩkĩũria atĩrĩ, “Nũũ mũkwenda ndĩmuohorere; nĩ Baraba, kana nĩ Jesũ ũrĩa wĩtagwo Kristũ?”

18 Nĩgũkorwo we nĩamenyaga atĩ maatwarĩte Jesũ kũrĩ we nĩ ũndũ wa ũiru.

19 Na hĩndĩ ĩyo Pilato aikarĩire gĩtĩ gĩa ciira, mũtumia wake akĩmũtũmĩra mũndũ, akĩmwĩra atĩrĩ: “Ndũkae gwĩka mũndũ ũcio ũndũ tondũ ndarĩ na mahĩtia, nĩgũkorwo ũmũthĩ nĩthĩnĩtio nĩ kiroto mũno nĩ ũndũ wake.”

20 No rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri makĩringĩrĩria kĩrĩndĩ gĩtie Baraba, nake Jesũ ooragwo.

21 Barũthi ũcio akĩmooria atĩrĩ, “Andũ aya eerĩ nĩ ũrĩkũ mũkwenda ndĩmuohorere?”

Nao makiuga atĩrĩ, “Tũkwenda Baraba.”

22 Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Ngũgĩka atĩa na Jesũ ũyũ wĩtagwo Kristũ?”

Othe magĩcookia atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ-igũrũ.”

23 Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩkĩ? Nĩ ngero ĩrĩkũ agerete?”

Nao magĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ-igũrũ!”

24 Rĩrĩa Pilato oonire atĩ matiraiguithania, na akĩona atĩ nĩ ngũĩ yambagĩrĩria-rĩ, akĩoya maaĩ, agũithamba moko hau mbere ya kĩrĩndĩ, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndikoorio thakame ya mũndũ ũyũ ũtarĩ na mahĩtia. ũcio nĩ ũhoru wanyu!”

25 Nao andũ acio othe magĩcookia atĩrĩ, “Thakame yake ĩrotũcookerera hamwe na ciana ciitũ!”

26 Pilato akĩmohorera Baraba. No akĩhũũrithia Jesũ iboko, agĩcooka akĩmũneana akaambwo mũtĩ-igũrũ.

Thigari Kũnyũrũria Jesũ

27 Ningĩ thigari cia barũthi cigĩtwara Jesũ thĩnĩ wa gĩkaro kĩa barũthi, nacio cigĩcookanĩrĩria mbũtũ yothe ya thigari, cikĩmũrigiicĩria.

28 Cikĩmũruta nguo ciake, cikĩmũhumba nguo ndune,

29 cigĩcooka cigĩtuma thũmbĩ ya mĩigua, cikĩmwĩkĩra mũtwe. Cikĩmũnengera kamũrangi guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo, cikĩmũturĩria ndu, na cikĩmũnyũrũria, cikiuga atĩrĩ, “Wĩ mũhoru, mũthamaki wa Ayahudi!”

30 Cikĩmũtuĩra mata, cikĩoya kamũrangi kau, na cikĩmũhũũra nako mũtwe.

31 Ciarĩkia kũmũnyũrũria, cikĩmũruta nguo ĩyo, na cikĩmũhumba nguo ciake mwene. Cigĩcooka cikĩmumagaria cikamwambe mũtĩ-igũrũ.

Kwambwo kwa Jesũ Mũtĩ-Igũrũ

32 Na hĩndĩ ĩrĩa moimagaraga-rĩ, magĩcemanina na mũndũ woimĩte Kurene, wetagwo Simoni, nacio thigari cikĩmũkuuithia mũtharaba ũcio na hinya.

33 Magĩthĩi, magĩkinya handũ heetagwo Golgotha (ũguo nĩ kuuga Handũ hahaana ta Ihĩndĩ rĩa Mũtwe).

34 Nacio cikĩhe Jesũ ndibeĩ anyue, ĩtukanĩtio na kĩndũ kĩrũrũ ta maaĩ ma nyongo; no aamĩcama akĩrega kũmĩnyua.

35 Ciarĩkia kũmwamba mũtĩ-igũrũ, cikĩgayana nguo ciake na njĩra ya gũcicuukĩra mĩtĩ.

36 Nacio cigĩikara thĩ hau, cikĩmũrangĩra.

37 Na hau igũrũ rĩa mũtwe wake, nĩhandĩkĩtwo maũndũ marĩa aathi-tangĩrwo, atĩrĩ: ŨYŪ NĪWE JESŪ, MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.

38 Na rĩrĩ, atunyani eerĩ nĩmambirwo mĩtĩ-igũrũ hamwe nake, ũmwe mwena wake wa ũrĩo, na ũcio ũngĩ mwena wake wa ũmotho.

³⁹ Nao andũ arĩa maahītūkagĩra hau makamūrumaga, makĩinagia mĩtwe yao,

⁴⁰ makiugaga atĩrĩ, “Wee ũngĩratharirie hekarũ na ũcooke ũmĩake na mĩthenya itatũ-rĩ, kĩihonokie! Harũrũka uume mũtharaba-inĩ, aakorwo wee nĩwe Mũrũ wa Ngai!”

⁴¹ O ũndũ ũmwe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, na athuuri o nao makĩmũnyũrũria.

⁴² Makiuga atĩrĩ, “Nĩarahonokagia andũ arĩa angĩ, no ndangĩhota kwĩhonokia we mwene! Nĩwe Mũthamaki wa Isiraeli! Nĩakiume rĩu mũtharaba-inĩ, na ithuĩ nĩtũkũmwĩtũkia.

⁴³ Nĩehokete Ngai, nĩakĩmũhonokie rĩu aakorwo nĩamwendete, nĩgũkorwo oigire atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩ Mũrũ wa Ngai.’ ”

⁴⁴ O na atunyani arĩa maambanĩirio hamwe nake o nao makĩmũruma.

Gũkua kwa Jesũ

⁴⁵ Na rĩrĩ, kuuma thaa thita cia mũthenya nginya thaa kenda bũrũri wothe ũkĩgĩa nduma.

⁴⁶ Na ta thaa kenda Jesũ akĩgũthũka na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Eli, Eli, lama sabakithani?” (Ūguo nĩ kuuga, “Ngai wakwa, Ngai wakwa, ũndiganĩirie nĩkĩ?”)

⁴⁷ Nao andũ amwe a arĩa maarũngĩ hau rĩrĩa maiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Areeta Elija.”

⁴⁸ Na o rĩmwe, ũmwe wao agĩteng’era akĩoya thibũnji. Akĩmĩtobokia thiki-inĩ, akĩmĩthecerera kamũrangĩ-inĩ, akĩhe Jesũ anyue.

⁴⁹ Arĩa angĩ nao makiuga atĩrĩ, “Tiganai nake. Nĩtũkuona kana Elija nĩegũũka kũmũhonokia.”

⁵⁰ Nake Jesũ akĩgũthũka rĩngĩ na mũgambo mũnene, agĩtuũkana.

⁵¹ Na rĩrĩ, ihinda o rĩu gĩtambaya kĩa hekarũ gĩgĩatũkana icunjĩ igĩrĩ kuuma igũrũ nginya thĩ. Nayo thĩ igĩthingitha, nacio ndwaro cia mahiga igĩatũkana.

⁵² Mbĩrĩra nacio ikĩhingũka, nao andũ aingĩ arĩa atheru arĩa maarĩkĩtie gũkua makĩriũka,

⁵³ makiuma thĩinĩ wa mbĩrĩra. Na thuutha wa kũriũka kwa Jesũ, magĩthĩ itũũra rĩu inene itheru, na makiumĩrĩra andũ aingĩ.

⁵⁴ Rĩrĩa mũnene-wa-thigari-igana na arĩa maarĩ nake makĩrangĩra Jesũ moonire gĩthingitha na maũndũ mothe marĩa meekĩkire-rĩ, makĩnyitwo nĩ guoya, makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ mũndũ ũyũ oima Mũrũ wa Ngai!”

⁵⁵ Na nĩ haarĩ andũ-a-nja aingĩ meeroragĩra marĩ o haraaya. Maarũmĩrĩire Jesũ kuuma Galili nĩguo mamũtungatagĩre.

⁵⁶ Thĩinĩ wao haarĩ Mariamu Mũmagidali, na Mariamu ũrĩa nyina wa Jakubu na Jose, na nyina wa ariũ a Zebedi.

Gũthikwo kwa Jesũ

⁵⁷ Na hwaĩ-inĩ wakinya-rĩ, mũndũ warĩ gĩtonga wa kuuma Arimathea, wetagwo Jusufu, ũrĩa watuũkĩte mũrutwo wa Jesũ agĩũka.

⁵⁸ Nake agĩthĩ kũrĩ Pilato, na akĩhooya aheo mwĩrĩ wa Jesũ, nake Pilato agĩathana anengerwo mwĩrĩ ũcio.

⁵⁹ Jusufu akĩoya mwĩrĩ ũcio, akĩwoha na taama mũtheru wa gatani,

⁶⁰ akĩũiga thĩinĩ wa mbĩrĩra yake njerũ ĩrĩa eenjithĩtie rwaro-inĩ rwa ihiga. Akĩgaragara ihiga inene mũromo-inĩ wa mbĩrĩra ĩyo, na agĩthĩra.

⁶¹ Mariamu Mūmagidali na Mariamu ūcio ūngĩ maikarĩte hau mang'etheire mbĩrĩra.

Arangĩri Mbĩrĩra-inĩ

⁶² Na mūthenya ūyũ ūngĩ ūrĩa ūrũmagĩrĩra Mūthenya wa Ihaarĩria, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai magĩthĩĩ kwa Pilato.

⁶³ Makĩmwĩra atĩrĩ, "Mwathi witũ, nĩtũkũririkana atĩ rĩrĩa mūheenanĩa ūcio aarĩ muoyo. nĩoigire atĩrĩ, 'Thuutha wa matukũ matatũ nĩngariũka.'

⁶⁴ Nĩ ūndũ ūcio ruta watho nĩguo mbĩrĩra ĩyo ĩrangĩrwo nginya mūthenya wa gatatũ. Kwaga ūguo, arutwo ake maahota gũthĩĩ maiye mwĩrĩ ūcio macooke meere andũ atĩ nĩariũkĩtio kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Maheeni macio maahota gũtuĩka mooru gũkĩra marĩa ma mbere."

⁶⁵ Nake Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, "Oyai arangĩri, mũthĩĩ mũrangĩre mbĩrĩra ĩyo wega o ta ūrĩa mũngĩhota."

⁶⁶ Nĩ ūndũ ūcio magĩthĩĩ, makĩhinga ihiga rĩa mbĩrĩra ĩyo biũ, na makĩrĩkĩra rũũri rwa mũhũra, na makĩiga arangĩri ho.

28

1 Kũriũka kwa Jesũ

¹ Thuutha wa Thabatũ, gwatua gũkĩa mūthenya wa mbere wa kiumia, Mariamu Mūmagidali na Mariamu ūcio ūngĩ magĩthĩĩ kũrora mbĩrĩra.

² Na rĩrĩ, nĩ kwagĩre na gĩthingithia kĩnene, nĩgũkorwo mũraika wa Mwathani nĩaikũrũkire oimĩte igũrũ na agĩthĩĩ mbĩrĩra-inĩ, akĩgaragara ihiga akĩrĩeheria na akĩrĩkarĩra.

³ Oonekaga ahaana ta rũheni, na nguo ciake cierũhĩte o ta ira.

⁴ Nao arangĩri acio makĩmwĩtigĩra mũno nginya makĩinaina makĩhaana, ta andũ akuũ.

⁵ Nake mũraika ūcio akĩra andũ-a-nja acio atĩrĩ, "Inyuĩ-rĩ, tigai gwĩtigĩra, nĩgũkorwo nĩnjũũĩ atĩ nĩ Jesũ ūrĩa ūraambirwo mũtĩ-igũrũ mũracaria.

⁶ Ndarĩ haha, nĩariũkĩte, o ta ūrĩa oigire. Ūkai muone harĩa arakomete.

⁷ Na rĩrĩ, thĩĩ narua mũkeere arutwo ake atĩrĩ, 'Nĩariũkĩte akoima kũrĩ arĩa akuũ, na nĩegũthĩĩ Galili mbere yanyu. Kũu nĩkuo mũrĩmuona.' Ririkanai ūguo ndaamwĩra."

⁸ Nĩ ūndũ ūcio, andũ-a-nja acio makiuma mbĩrĩra-inĩ mahiũhĩte marĩ na guoya, no ningĩ maiyũrĩtwo nĩ gĩkeno, makĩhanyũka makeere arutwo ake ūhoro ūcio.

⁹ Na o rĩmwe Jesũ agĩtũngana nao, akĩmeera atĩrĩ, "Nĩndamũgeithia." Nao magĩthĩĩ harĩ we, makĩmũnyiita nyarĩrĩ, makĩmũhooya.

¹⁰ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, "Tigai gwĩtigĩra. Thĩĩ mũkeere ariũ na aarĩ a Baba mathĩĩ Galili; kũu nĩkuo marĩnyona."

Ūhoro wa Arangĩri

¹¹ Na rĩrĩa andũ-a-nja acio maathiiaga-rĩ, arangĩri amwe a arĩa maarangĩrĩte mbĩrĩra magĩtoonya itũura inene na makĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maũndũ mothe marĩa mekĩkĩte.

¹² Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩcemanĩa na athuuri, magĩthugunda ūrĩa megwĩka; makĩhe thigari icio mbeeca nyingĩ,

¹³ magĩciĩra atĩrĩ, "Inyuĩ mũkuuga atĩrĩ, 'Arutwo ake marookire ūtukũ maramũiya twĩ toro.'

¹⁴ Ūhoro ūyũ ūngĩkinyĩra barũthi, nĩtũkamũiguithia, na tũmũgitĩre mũtikone ūũru."

¹⁵ Nĩ ùndũ ùcio thigari ikĩoya mbeeca icio, igĩka o ta ùrĩa cierĩtwo. Naguo ùhoro ùcio ùkĩhunjio kũrĩ Ayahudi, na nĩhunjagio o nginya ùmũthĩ.

Gūtũmwo Gūtungata

¹⁶ Hĩndĩ ñyo arutwo arĩa ikũmi na ùmwe magĩthiĩ Galili, kĩrĩma-inĩ kĩrĩa Jesũ aamerĩte mathiĩ.

¹⁷ Na rĩrĩa maamuonire-rĩ, makĩmũhooya, no amwe maarĩ na nganja.

¹⁸ Nake Jesũ agĩthiĩ kũrĩ o akĩmeera atĩrĩ, “Nĩheetwo ùhoti wothe igũrũ na gũkũ thĩ.

¹⁹ Nĩ ùndũ ùcio thiĩ mũgatũme andũ a ndũrĩrĩ ciothe matuĩke arutwo akwa, mũkĩmabatithagia thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Ithe na rĩa Mũriũ na rĩa Roho Mũtheru,

²⁰ na mũkĩmarutaga gwathĩkĩra maũndũ marĩa mothe ndĩmwathĩte. Na ti-itherũ ndĩ hamwe na inyuĩ hĩndĩ ciothe, o nginya mũthia wa mahinda maya.”

MARIKO

Johana Mūbatithania Kūhaarīria Njīra

¹ Kĩambĩrīria kĩa Ūhoro-ūrĩa-Mwega ũkonĩĩ Jesũ Kristũ Mũrũ wa Ngai.

² O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa Isaia ũrĩa mūnabii atĩrĩ:
“Nĩngūtũma mūtũmwo wakwa athĩĩ mbere yaku,
ūrĩa ũgũgũthondekera njīra yaku.”

³ “Kũrĩ mũgambo wa mũndũ ũkwanĩrĩa werũ-inĩ akoiga atĩrĩ,
‘Haarĩriai njīra ya Mwathani,
rũngariai njīra ciake.’ ”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Johana ookire akĩhunjagia, na akĩbatithanagĩria werũ-inĩ. Aahunjagia atĩ andũ merire, nĩguo marekerwo mehia mao, nĩgeetha mabatithio.

⁵ Nao andũ othe a bũrũri wa Judea na andũ othe a Jerusalemu magĩthĩĩ kũrĩ we. Moimbũraga mehia mao, nake akamabatithĩria rũũ-inĩ rwa Jorodani.

⁶ Johana ehumbaga nguo ciathondeketwo na guoya wa ngamĩira, na nĩehotoraga mũcibi wa rũũa njohero, na aarĩaga ngigĩ na ũũkĩ wa gĩthaka.

⁷ Nayo ndũmĩrĩri yake yarĩ ĩno: “Thuutha wakwa nĩgũgũũka mũndũ ũngĩ ũrĩ na hinya kũngĩra, ũrĩa nĩ itagĩrĩire kũnamĩrĩa njohore ndigi cia iraatũ ciake.

⁸ Nĩ ndĩmũbatithagia na maaĩ, nowe arĩmũbatithagia na Roho Mũtheru.”

Kũbatithio na Kũgerio kwa Jesũ

⁹ Na rĩrĩ, ihinda o rĩu Jesũ agĩũka oimĩte Nazarethi kũu Galili, na akĩbatithio nĩ Johana rũũ-inĩ rwa Jorodani.

¹⁰ Na rĩrĩa Jesũ oimĩraga maaĩ-inĩ akĩona igũrũ rĩahingũka, nake Roho Mũtheru akĩmũikũrũkĩra ahaana ta ndutura.

¹¹ Mũgambo ũkiuma igũrũ ũkiuga atĩrĩ, “We nĩwe Mũrũ wakwa ũrĩa nyendete, na nĩngenaga mũno nĩwe.”

¹² Na o rĩmwe Roho akĩmuoya akĩmũtwara werũ-inĩ,

¹³ na agĩkara kũu werũ-inĩ matukũ mĩrongo ĩna, akĩgeragio nĩ Shaitani. Nake aikaranagia na nyamũ cia gĩthaka, nao araika makamũtungatagĩra.

Jesũ gwĩta Arutwo ake a Mbere

¹⁴ Thuutha wa Johana gũikio njeera, Jesũ agĩthĩĩ Galili akĩhunjagia Ūhoro-ūrĩa-Mwega wa Ngai,

¹⁵ akiuga atĩrĩ, “Thinda nĩikinyu, naguo ũthamaki wa Ngai nĩũkuhĩrĩirie. Mwĩrĩrei mwĩtĩkie Ūhoro-ūrĩa-Mwega!”

¹⁶ Na rĩrĩa Jesũ aathĩagĩra hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩa Galili, nĩonire Simoni na mũrũ wa nyina Anderea magĩkia neti ciao iria-inĩ, nĩgũkorwo maarĩ ategi a thamaki.

¹⁷ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūkai, mũnũmĩrĩre, na nĩngamũtua ategi a andũ.”

¹⁸ O rĩmwe magĩtiganĩria neti ciao makĩmũrũmĩrĩra.

¹⁹ Na aathiathia hanini, akĩona Jakubu mũrũ wa Zebedi hamwe na mũrũ wa nyina Johana marĩ gatarũ-inĩ makĩhaarĩria neti ciao.

²⁰ O rĩmwe akĩmeeta, nao magĩtiga ithe wao Zebedi gatarũ-inĩ hamwe na aruti ake a wĩra na makĩmũrũmĩrĩra.

Jesũ Kũingata Ngoma Thũku

²¹ Nao magĩthiĩ Kaperinaumu, na rĩrĩa mũthenya wa Thabatũ wakinyire, Jesũ agĩtoonya thunagogi na akĩambĩrĩria kũrutana.

²² Na andũ makĩgegio nĩ ũrutani wake, nĩgũkorwo aamarutaga ta mũndũ warĩ na ũhoti, no ti ta arutani a watho.

²³ Na rĩrĩ, hĩndĩ o ĩyo kũu thunagogi yao, nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ na ngoma thũku, nake akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ,

²⁴ “Ũrenda atĩa na ithuĩ, wee Jesũ wa Nazarethi? Ũũkĩte gũtũniina? Nĩnjũũ wee nĩwe ũ! Wee nĩwe Ũrĩa-Mũtheru-wa-Ngai.”

²⁵ Nake Jesũ akĩmĩkũma na hinya, akiuga atĩrĩ, “Kira na uume thĩinĩ wake!”

²⁶ Ngoma ĩyo thũku ĩkĩmũthukathuka na hinya na ĩkiuma thĩinĩ wake ĩgĩkayaga.

²⁷ Andũ acio othe makĩgega mũno nginya makĩũrania atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩ ũrĩkũ? Ũyũ nĩ ũrutani mwerũ, wĩ na ũhoti! Nĩ araatha o na ngoma thũku na ikamwathĩkĩra.”

²⁸ Nayo ngumo yake ĩkĩhunja na ihenya bũrũri wothe wa Galili.

Jesũ Kũhonia Andũ Aingĩ

²⁹ Na maarĩkia kuuma thunagogi, magĩthiĩ na Jakubu na Johana mũciĩ gwa Simoni na Anderea.

³⁰ Na rĩrĩ, nyina wa mũtumia wa Simoni aarĩ gĩtanda-inĩ arĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ, nao makĩra Jesũ ũhoro wake.

³¹ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthiĩ harĩa aarĩ, akĩmũnyiita guoko akĩmũũkĩria. Mũrimũ ũcio wa kũhiũha mwĩrĩ ũkĩmũtiga na akĩambĩrĩria kũmatungatĩra.

³² Hwaĩ-inĩ ũcio thuutha wa riũa gũthũa, andũ makĩrehera Jesũ andũ arĩa othe maarĩ arũaru na arĩa maarĩ na ndaimono.

³³ Nao andũ a itũra othe makĩũngana hau mũrango-inĩ wa nyũmba,

³⁴ nake Jesũ akĩhonia andũ aingĩ arĩa maarĩ na mũrimũ mũthemba mũingĩ. Nĩngĩ akĩingata ndaimono nyingĩ, no ndetĩkĩririe ndaimono ciarie tondũ nĩciamũũ.

Jesũ Kũhooya arĩ Handũ Keheri-inĩ

³⁵ Rũciinĩ kĩroko tene kũrĩ o na nduma, Jesũ agĩũkĩra akiuma nyũmba agĩthiĩ handũ keheri-inĩ, akĩhoera ho.

³⁶ Nake Simoni na arĩa maarĩ nao magĩthiĩ kũmwetha,

³⁷ na rĩrĩa maamuonire, makĩanĩrĩra, makĩmwĩra atĩrĩ: “Andũ othe nĩwe maracaria!”

³⁸ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Rekei tuume gũkũ tũthiĩ kũndũ kũngĩ, matũra-inĩ marĩa me hakuhi, nĩguo hunjie o nakuo. Tondũ nĩkĩo ndokire.”

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio agĩthiũrũrũka Galili guothe akĩhunjagia thunagogi-inĩ ciao na akĩingataga ndaimono.

Mũndũ warĩ na Mangũ

⁴⁰ Na mũndũ ũmwe warĩ na mangũ agĩũka kũrĩ we na akĩmũthaiha aturĩtie maru, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũngĩenda-rĩ, no ũũtherie.”

⁴¹ Nake Jesũ akĩringwo nĩ tha nyingĩ, agĩtambũrũkia guoko gwake akĩhutia mũndũ ũcio. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ngwenda. Therio.”

⁴² Na o hĩndĩ ĩyo mũndũ ũcio agĩthirwo nĩ mangũ, akĩhonio.

⁴³ Nake Jesũ akĩmũkaania na hinya na akĩmwĩra athiĩ,

⁴⁴ ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Menya ndũkeere mũndũ o na ũrĩkũ ũhoru ũyũ. No thiĩ ũkeyonanie kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, na ũrute magongona marĩa Musa aathanĩte nĩ ũndũ wa gũtherio gwaku, ũtuĩke ũira kũrĩ o.”

⁴⁵ No handũ ha ũguo agĩthiĩ, akĩambĩrĩria kwaria na kũmemerekia ũhoru ũcio. Nĩ ũndũ ũcio Jesũ ndacookire kũhota gũtoonya itũũra thĩinĩ akĩonagwo nĩ andũ, no aikaraga na nja kũndũ gũtaarĩ andũ. No andũ no mookaga kũrĩ we moimĩte kũndũ guothe.

2

Jesũ Kũhonia Mũndũ Wakuĩte Cĩga

¹ Matukũ manini maathira, Jesũ agĩcooka Kaperinaumu rĩngĩ, nao andũ makĩgua atĩ nĩoka mũciĩ.

² Nĩ ũndũ ũcio andũ aingĩ makĩũngana nginya hakĩaga handũ ha gũikarwo, o na nginya nja ya mũrango, nake akĩmahunjĩria ũhoru.

³ Nĩhookire andũ, makĩmũrehera mũndũ warũarĩte mũrimũ wa gũkua cĩga, akuuĩtwo nĩ andũ ana.

⁴ Na tondũ matingĩahotire kũmũkinyia harĩa Jesũ aarĩ nĩ ũndũ wa ũingĩ wa andũ-rĩ, magĩtharũria nyũmba igũrũ wa hau Jesũ aarĩ na maarĩkia kũhatharia, makĩharũrũkia mũndũ ũcio wakuĩte cĩga arĩ kĩbarĩ-inĩ kũ aakomeire.

⁵ Rĩrĩa Jesũ oonire wĩtĩkio wao, akĩira mũndũ ũcio wakuĩte cĩga atĩrĩ, “Mũriũ, nĩwarekerwo mehia maku.”

⁶ Na rĩrĩ, arutani amwe a watho maarĩ ho, nao makĩyũria na ngoro atĩrĩ,

⁷ “Mũndũ ũyũ ekwaria ũguo nĩkĩ? Nĩ araruma Ngai! Nũũ ũngĩ ũngĩhota kũrekanĩra mehia tiga Ngai wiki?”

⁸ O rĩmwe Jesũ akĩmenya thĩinĩ wa roho wake atĩ ũguo nĩguo meciiragia ngoro-inĩ ciao, nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩgũtũma mwĩciirie maũndũ macio ngoro-inĩ cianyu?”

⁹ Nĩ ũndũ ũrĩkũ mũhũthũ: kwĩra mũndũ ũyũ ũkuĩte cĩga atĩrĩ, ‘Nĩ warekerwo mehia maku,’ kana kũmwĩra atĩrĩ, ‘Ūkĩra woe kĩbarĩ gĩaku wĩtware?’

¹⁰ No nĩgeetha mũmenye atĩ Mũrũ wa Mũndũ arĩ na ũhoti gũkũ thĩ wa kũrekanĩra mehia-rĩ...” Akĩira mũndũ ũcio wakuĩte cĩga atĩrĩ,

¹¹ “Ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku ũinũke mũciĩ.”

¹² Nake agĩũkĩra, akĩoya kĩbarĩ gĩake, agĩthiĩra andũ othe mamwĩroreire. ũndũ ũcio ũgĩtũma andũ othe magege, nao makĩgocca Ngai, makiuga atĩrĩ, “Kaĩ tũtirĩ tuona ũndũ ta ũyũ-ĩ!”

Gwĩtwo kwa Lawi

¹³ O rĩngĩ Jesũ nĩoimagarire agĩthiĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria; nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩũka kũrĩ we, nake akĩambĩrĩria gũkĩruta ũhoru.

¹⁴ Na hĩndĩ irĩa aahĩtũkaga, akĩona Lawi mũrũ wa Alufayo aikarĩte harĩa heetagĩrio mbeeca cia igooti. Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra,” nake Lawi agĩũkĩra akĩmũrũmĩrĩra.

¹⁵ Na rĩrĩa Jesũ aarĩaga irio cia hwaĩ-inĩ nyũmba kwa Lawi, etia mbeeca cia igooti aingĩ na ehia nĩmarĩĩanĩire nake na arutwo ake, tondũ maarĩ aingĩ nĩmamũrũmĩrĩire.

¹⁶ Rĩrĩa arutani a watho arĩa maarĩ Afarisai moonire akĩrĩĩanĩra na andũ ehia na etia mbeeca cia igooti, makĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Arĩĩanagĩra na etia mbeeca cia igooti na ehia nĩkĩ?”

17 Nake Jesũ aigua ũguo akĩmeera atĩrĩ, “Andũ arĩa agima mũĩrĩ ti o mabataragio nĩ ndagĩtarĩ, no nĩ arĩa arũaru. Ndiokire gwĩta andũ arĩa athingu, no nĩ arĩa ehia.”

Jesũ Kũũrio Ũhoru wa Kwĩhinga kũrĩa Irio

18 Na rĩrĩ, arutwo a Johana na Afarisai nĩmehingĩte kũrĩa irio. Andũ amwe magĩũka makĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nĩkĩ gĩtũmaga arutwo a Johana na arutwo a Afarisai mehinge kũrĩa irio, no arutwo aku matiĩhingaga?”

19 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ageni a mũhikania mangĩhinga kũrĩa irio atĩa rĩrĩa arĩ hamwe nao? Matingĩhinga rĩrĩa rĩothe marĩ hamwe nake.

20 No ihinda nĩrĩgakinya rĩrĩa mũhikania akeeherio kuuma kũrĩ o, na hĩndĩ ĩyo nĩmakehinga kũrĩa irio.”

21 “Gũtirĩ mũndũ wĩkagĩra nguo ngũrũ kĩraka kĩerũ. Angĩka ũguo, kĩraka kũ kĩerũ no kĩguucie nguo ĩyo ngũrũ, nakĩo gĩtũme hau hatarũku hatũrĩke makĩria.

22 Ningĩ gũtirĩ mũndũ wĩkĩraga ndibei ya mũhikano mondo-inĩ ngũrũ. Angĩka ũguo, ndibei ĩyo no ĩtarũre mondo icio, nayo ndibei ĩyo ĩitĩke, nacio mondo ithũke. No rĩrĩ, ndibei ya mũhikano ĩkĩragwo thĩnĩ wa mondo njerũ.”

Mwathani wa Thabatũ

23 Na mũthenya ũmwe warĩ wa Thabatũ-rĩ, Jesũ nĩatuĩkanĩirie mĩgũnda-inĩ ya ngano. Na rĩrĩa aathiiaga arĩ hamwe na arutwo ake, arutwo makĩambĩrĩria gũtua ngira cia ngano.

24 Nao Afarisai makĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora, nĩ kũ kĩratũma arutwo aku meke ũrĩa watho ũtetĩkĩrĩtie mũthenya wa Thabatũ?”

25 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtarĩ mwathoma ũrĩa Daudi we mwene na arĩa maarĩ nake meekire rĩrĩa maarĩ ahũtu na makabatario nĩ gĩa kũria?”

26 Aatoonyire nyũmba ya Ngai rĩrĩa Abiatharu aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, akĩria mĩgate ĩria yamũrĩrwo Ngai, o ĩria yetĩkĩrĩtio kũrĩagwo nĩ athĩnjĩri-Ngai oiki. Na agĩcooka akĩhe arĩa maarĩ nake ĩmwe yayo.”

27 Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Mũthenya wa Thabatũ wekĩrirwo ho nĩ ũndũ wa mũndũ, no mũndũ ndombirwo nĩ ũndũ wa Thabatũ.

28 Nĩ ũndũ ũcio, Mũrũ wa Mũndũ nĩ Mwathani o na wa mũthenya wa Thabatũ.”

3

1 Ningĩ nĩatoonyire thunagogi rĩngĩ, na thĩnĩ nĩ kwarĩ na mũndũ wonjete guoko.

2 Andũ amwe ao nĩmacaragia ũndũ mangĩthitangĩra Jesũ, nĩ ũndũ ũcio makĩmũrora mũno mone kana nĩekũhonia mũndũ ũcio mũthenya wa Thabatũ.

3 Nake Jesũ akĩira mũndũ ũcio warĩ mwonju guoko atĩrĩ, “Rũgama haha mbere ya andũ othe.”

4 Ningĩ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ mwĩtikĩrie nĩ watho mũthenya wa Thabatũ; nĩ gwĩka wega kana nĩ gwĩka ũũru, nĩ kũhonokia muoyo kana nĩ kũũraga?” No-o magĩkira ki.

5 Akĩmarora arakaire, na aigũite ũũru nĩ ũndũ wa ũremi wa ngoro ciao, akĩira mũndũ ũcio atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku.” Nake agĩgũtambũrũkia, nakuo guoko gũkĩhona biũ.

6 Hĩndĩ ĩyo Afarisai makĩmagara na makĩambĩrĩria gũthugunda me hamwe na Aherodia ũrĩa mangĩũraga Jesũ.

Gĩkundi Kĩnene Kũrũmĩrĩra Jesũ

⁷ Nake Jesũ na arutwo ake makiuma kũu magĩthĩ iria-inĩ, nakĩo gĩkundi kĩnene kĩa andũ kuuma Galili gĩkĩmũrũmĩrĩra.

⁸ Na rĩrĩa maiguire ũrĩa wothe eekaga, andũ aingĩ magĩũka kũrĩ we moimĩte Judea, na Jerusalemu na Idumea o na mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jorodani, o na kuuma kũrĩa gwakuhĩrĩrie Turo na Sidoni.

⁹ Na tondũ wa gĩkundi kũu, akĩra arutwo ake mamũhaarĩrĩrie gatarũ nĩguo gĩkundi kũu gĩtuge kũmũhatĩka.

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩahonetie andũ aingĩ, nĩ ũndũ ũcio arĩa maarĩ na mĩrimũ nĩmatindĩkanaga nĩguo mamũhutie.

¹¹ Na rĩrĩa rĩothe ngoma thũku ciamuonaga, ciegũithagia thĩ mbere yake, igakaya ikiugaga atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrũ wa Ngai.”

¹² Nowe agĩcikaania na hinya mũno itikoige we nĩwe ũ.

Jesũ Gũthuura Arutwo Ikũmi na Eerĩ

¹³ Jesũ agĩcooka akĩambata kĩrĩma-inĩ na agĩta arĩa eyendeire, nao magĩũka harĩ we.

¹⁴ Akĩamũra ikũmi na eerĩ, akĩmatua atũmwo, nĩgeetha makoragwo nake, na nĩguo amatũmage makahunjie,

¹⁵ na magĩe na ũhoti wa kũingata ndaimono.

¹⁶ Andũ acio ikũmi na eerĩ aathurire nĩ Simoni (ũrĩa aature Petero);

¹⁷ na Jakubu wa Zebedi na mũrũ wa nyina Johana (nao acio akĩmatua Boanerigesĩ, ũguo nĩ kuuga Ariũ a Marurumĩ);

¹⁸ na Anderea, na Filipu na Baritholomayo, na Mathayo, na Toma, na Jakubu wa Alufayo na Thadayo, na Simoni ũrĩa Mũzelote

¹⁹ na Judasi Mũsikariota, ũrĩa wamũkunyaĩre.

Jesũ na Beelizebuli

²⁰ Ningĩ Jesũ agĩtoonya nyũmba, na o rĩngĩ kĩrĩndĩ gĩkĩũngana o nginya we na arutwo ake makĩremwo nĩ kũrĩa irio.

²¹ Rĩrĩa andũ ao maiguire ũhoru ũcio, magĩthĩ kũmũnyiita, nĩgũkorwo moigire atĩrĩ, “Nĩagũrũkĩte.”

²² Nao arutani a watho arĩa maikũrũkĩte kuuma Jerusalemu makiuga atĩrĩ, “Aiyũrĩtwo nĩ Beelizebuli! Araingata ndaimono na hinya wa mũnene wa ndaimono.”

²³ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akĩmeeta, na akĩmarĩria na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ: “Shaitani angĩhota atĩa kũingata Shaitani?”

²⁴ Ũthamaki ũngĩamũkana guo mwene, ũthamaki ũcio ndũngĩtũũra.

²⁵ Nyũmba ĩngĩamũkana na andũ ayo mokaĩrĩre, nyũmba ĩyo ndũngĩtũũra.

²⁶ Nake Shaitani angĩyũkĩrĩra we mwene na aamũkane-rĩ, ndangĩtũũra; nĩ gũthira egũthira.

²⁷ Na gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũtoonya nyũmba ya mũndũ njamba na amũtunye indo ciake, tĩga ambire kuoha mũndũ ũcio njamba. Hĩndĩ ĩyo no rĩo angĩhota kũmũtunya indo cia nyũmba yake.

²⁸ Ndamwĩra atĩrĩ na ma, andũ nĩmakarekerwo mehia mao mothe o na irumi ciao ciothe iria magaakorwo marumĩte Ngai nacio.

²⁹ No ũrĩa wothe ũkaaruma Roho Mũtheru ndarĩ hĩndĩ akarekerwo, nĩehĩtie rĩhĩa rĩa gũtũũra tene na tene.”

³⁰ Oigire ũguo tondũ moigaga atĩrĩ, “Arĩ na ngoma thũku.”

Nyina na Ariũ a Nyina na Jesũ

31 Hĩndĩ ĩyo, nyina wa Jesũ na ariũ a nyina na Jesũ magĩũka. Makĩrũgama nja, magĩtũma mũndũ atoonye akamwĩte.

32 Nakĩo gĩkundi kĩa andũ nĩgĩaikarĩte thĩ hau kĩmũrigiicĩirie, nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Maitũguo na ariũ a maitũguo marĩ nja magĩgũcaria.”

33 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Maitũ na ariũ a maitũ nĩ a?”

34 Agĩcooka akĩrora arĩa maikarĩte mamũrigiicĩirie, akĩmeera atĩrĩ, “Maitũ na ariũ a maitũ nĩ aya!”

35 Ūrĩa wothe wĩkaga maũndũ marĩa Ngai endaga, ũcio nĩwe mũrũ wa maitũ, na mwarĩ wa maitũ, o na maitũ.”

4

Ngerekano ya Mũhuri wa Mbeũ

1 Nake Jesũ akĩambĩrĩria kũrutana o rĩngĩ arĩ kũu hũgũrũrũ-inĩ cia iria. Na rĩrĩ, gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kĩonganĩte gĩkamũrigiicĩiria kĩarĩ kĩnene nginya gĩgĩtũma atoonye gatarũ-inĩ, agĩikara thĩinĩ wako kũu iria-inĩ; nao andũ acio angĩ othe magĩkara hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

2 Na akĩmaruta maũndũ maingĩ na ngerekano, na akĩrutana akĩmeera atĩrĩ,

3 “Ta thikĩrĩriai! Mũrĩmi ũmwe nĩoimagarire akahure mbeũ ciake.

4 Na rĩrĩa aahuraga mbeũ icio, imwe ikĩgũa mũkĩra-inĩ wa njĩra, nacio nyoni igĩũka igĩcirĩa.

5 Iria ingĩ ikĩgũa rũnyanjara-inĩ kũrĩa gũtaarĩ na tĩri mũingĩ. Nacio ikĩmera narua tondũ tĩri ndwarĩ mũriku.

6 No rĩrĩa riũa rĩarire rĩgĩcina mĩmera ĩyo, nayo ĩkĩũma tondũ ndĩarĩ na mĩri.

7 Mbeũ iria ingĩ ikĩgũa mũigua-inĩ, nayo mũigua ĩgĩkũra, ĩgĩthararia mbeũ icio ikĩaga gũciara.

8 Ingĩ nacio ikĩgũa tĩri-inĩ mũnoru. Ikĩmera, igĩkũra na igĩciara maciaro, imwe ikiumia maita mĩrongo ĩtatũ, ingĩ maita mĩrongo ĩtandatũ, o na ingĩ maita igana.”

9 Jesũ agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ūrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩgue.”

10 Na rĩrĩa aarĩ wiki, arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, o na arĩa angĩ maarĩ hamwe nake, makĩmũũria ũhoru wa ngerekano icio.

11 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Inyũ nĩmũheetwo ũmenyo wa kũmenya hitho cia ũthamaki wa Ngai. No arĩa marĩ na kũu nja maaragĩrio maũndũ mothe na ngerekano

12 nĩgeetha,

“ ‘matũũre maroraga no makaaga kuona,
na matũũre maiguaga na matimenye ũndũ;
nĩguo hihĩ matikae kũgarũrũka marekerwo mehia mao!’ ”

13 Ningĩ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ mũtanataũkĩrwo nĩ ngerekano ĩyo? Mũngĩkĩmenya atĩa ngerekano iria ingĩ?”

14 Mũrĩmi ahuraga kiugo kĩa Ngai.

15 Andũ amwe matariĩ ta mbeũ iria ciagũire njĩra-inĩ harĩa ũhoru ũhuragwo. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoru, na maarĩkia kũigua-rĩ, Shaitani agooka akeheria ũhoru ũcio wahaandwo thĩinĩ wao.

16 Angĩ nao matariĩ ta mbeũ iria ciagũire rũnyanjara-inĩ. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoru na o rĩmwe makawamũkĩra na gĩkeno.

17 No tondũ matirĩ na mĩri-rĩ, maikaraga o kahinda kanini. Hĩndĩ ĩrĩa thĩina woka kana maanyariirwo nĩ ũndũ wa ũhoru wa Ngai, magũũaga o narua.

18 Angĩ nao matariĩ ta mbeũ iria ciagũire mĩigua-inĩ. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoru,

19 no mĩhang' o ya maũndũ ma mũtũũrĩre ũyũ, na kũheenererio nĩ ũtonga, na merirĩria ma maũndũ mangĩ, magathararia ũhoru ũcio, magatũma wage maciaro.

20 Angĩ matariĩ ta mbeũ iria ciagũire tĩiri-inĩ ũrĩa mũnoru. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoru, makawĩtikĩra, na magaciara maciaro, amwe maita mĩrongo ĩtatũ, na angĩ maita mĩrongo ĩtandatũ, o na angĩ maita igana ma kĩrĩa kĩahaandirwo.”

Tawa Ũigĩrĩrwo Handũ Igũrũ

21 Jesũ agĩcooka akĩmooria atĩrĩ, “No anga tawa wakagio ũgacooka ũgakunĩkĩrio na irebe, kana ũkaigwo rungu rwa ũrĩrĩ? Handũ ha ũguo gĩthĩ ndũigagĩrĩrwo handũ igũrũ?”

22 Nĩgũkorwo kĩrĩa gĩothe kĩrĩ hitho-inĩ nĩgĩkaguũrio, nakĩo kĩrĩa gĩothe kĩhithĩtwo nĩgĩkareehwo ũtheri-inĩ.

23 Akorwo mũndũ arĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩgue.”

24 Agĩthĩ na mbere, akĩmeera atĩrĩ, “Menyagĩrĩrai wega ũrĩa mũiguaga. Gĩthimi kĩrĩa mũthimanagĩra nakĩo, no kĩo mũrĩthimagĩrwo nakĩo, na nĩmũrĩkĩragĩrĩrio.

25 ũrĩa wothe wĩ na indo nĩakongererwo nyingĩ; na ũrĩa wothe ũtarĩ nĩagatuunywo o na kĩrĩa arĩ nakĩo.”

Ngerekano ya Mbeũ ĩrakũra

26 Jesũ agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ũthamaki wa Ngai ũtarĩ ta mũndũ ũrĩa ũhaandaga mbeũ tĩiri-inĩ.

27 Akomaga ũtukũ na agokĩra mũthenya, nacio mbeũ ikamera na igakũra, nowe ndamenyaga ũrĩa ikũraga.

28 Tĩiri guo mwene nĩguo ũtũmaga iciare. Ciambaga kũruta nguha igacooka ikaruta igira, na thuutha ũcio igira thĩinĩ hakagĩa na hĩndĩ ĩrĩa njiganu.

29 Na maciaro macio maarĩkia kũũma, mũrĩmi ũcio akoya rũhiũ rwa igetha, akagetha tondũ hĩndĩ ya magetha nĩ yakinya.”

Ngerekano ya Mbeũ ya Karatarĩ

30 Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Tũngĩhaanania ũthamaki wa Ngai na kĩ? Kana nĩ ngerekano ĩrĩkũ tũngĩheana ũhoru wago nayo?”

31 ũhaana ta mbeũ ya karatarĩ, arĩ yo mbeũ ĩrĩa nini mũno mũhaandaga tĩiri-inĩ.

32 No yahaandwo-rĩ, ĩkũraga ĩgatuĩka mũmera mũnene gũkĩra mĩmera ĩrĩa ĩngĩ yothe ya mũgũnda, na ũkagĩa na hongene nene nginya nyoni cia rĩera-inĩ igooka igaaka itara na ikahurũka kĩruru-inĩ kĩaguo.”

33 Jesũ nĩamaheaga ũhoru na ngerekano ingĩ nyingĩ ta icio o ta ũrĩa mangĩahotire kũigua.

34 Gũtirĩ ũndũ aameeraga atekwaria na ngerekano. No rĩrĩa maarĩ na arutwo ake oiki, nĩamataragĩria maũndũ mothe.

Jesũ Kũhooreria Makũmbĩ ma Maaĩ

35 Na mũthenya o ũcio gwakinya hwaĩ-inĩ-rĩ, akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Nĩtũringei tũthĩ mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ.”

36 Na maarĩkia gũtiga gĩkundi kĩa andũ na thuutha, makĩhaica gatarũ-inĩ o harĩa Jesũ aarĩ. Na nĩ kwarĩ na tũtarũ tũngĩ twatwaranire hamwe nake.

³⁷ Na rĩrĩ, kũu iria-inĩ gũkĩgĩa na kĩhuhũkanio kĩnene, namo makũmbĩ ma maaĩ magĩtoonya gatarũ thĩnĩ, o nginya gakienda kũũrĩra.

³⁸ Jesũ aarĩ toro akomeire muto mũthia-inĩ wa gatarũ. Nao arutwo makĩmũũkĩria makĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, kaĩ wee ũtaramaka tũkĩũrĩra maaĩ-inĩ?”

³⁹ Nake Jesũ agĩũkĩra, agĩkaania rũhuho na akĩira makũmbĩ macio ma iria atĩrĩ, “Kira! Na ũhoorere!” Naruo rũhuho rũgĩtiga kũhurutana, gũkĩhoorera biũ.

⁴⁰ Jesũ akĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte mũmake ũguo? O na rĩu mũtirĩ mũretĩkia?”

⁴¹ Nao magĩtigĩra mũno na makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ũyũ akĩrĩ ũũ? Tondũ o na rũhuho na makũmbĩ ma iria nĩramwathĩkĩra!”

5

Kũhonio kwa Mũndũ warĩ na Ndaimono

¹ Jesũ na arutwo ake magĩkinya mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria, magĩthĩ bũrũri wa Agerasi.

² Na Jesũ aarĩkia kuuma gatarũ-inĩ, agĩtũngwo nĩ mũndũ warĩ na ngoma thũku oimĩte mbĩrĩra-inĩ.

³ Mũndũ ũcio aatũũraga kũu mbĩrĩra-inĩ, na gũtirĩ mũndũ ũngĩahotire kũmuoha na kĩndũ, o na mũnyororo.

⁴ Nĩgũkorwo nĩohagwo kaingĩ na mũnyororo moko na magũrũ, no akamĩtuanga icunji na akoinanga igerira iria ciamuohaga magũrũ. Na gũtirĩ mũndũ warĩ na hinya wa kũmũhoorera.

⁵ Aatũũraga akayaga ũtukũ na mũthenya, kũu mbĩrĩra-inĩ na irĩma-inĩ agĩitemangaga na mahiga.

⁶ Rĩrĩa oonire Jesũ arĩ o haraaya akĩhanyũka, akĩgũithia thĩ mbere yake.

⁷ Akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Ūrenda atĩa na nĩ, wee Jesũ, Mũrũ wa Ngai-Ūrĩa-Ūrĩ-Igũrũ-Mũno? Ndagũthaitha na Ngai ndũkaanyariire!”

⁸ Nĩgũkorwo Jesũ aamwĩrite atĩrĩ, “Wee ngoma ĩno thũku uma thĩnĩ wa mũndũ ũyũ!”

⁹ Jesũ agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Wĩtagwo atĩa?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Njĩtagwo Legioni, nĩgũkorwo tũrĩ aingĩ.”*

¹⁰ Nake agĩkĩrĩrĩra gũthaitha Jesũ mũno ndagacingate cieme bũrũri ũcio.

¹¹ Na rĩrĩ, haarĩ na rũũru rũnene rwa ngũrwe rwarĩlaga harũrũka-inĩ cia kĩrĩma kĩarĩ hakuhĩ na hau.

¹² Ndaimono icio igĩthaitha Jesũ, ikĩmwĩra atĩrĩ, “Twĩtikĩrie tũthĩ kũrĩ ngũrwe iria, tũtoonye thĩnĩ wacio.”

¹³ Nake agĩciĩtikĩria. Nacio ndaimono icio ikiuma igĩthĩ igĩtoonya thĩnĩ wa ngũrwe. Rũũru rũu ruothe rwa mũigana wa ngũrwe ngiri igĩrĩ, rũkĩharũrũka kĩhurũrũka-inĩ na ihenya rũgĩtoonya iria-inĩ, rũkĩũrĩra.

¹⁴ Arĩa maarĩithagia ngũrwe icio makĩũra, magĩthĩ kũheana ũhoru ũcio itũũra-inĩ na mĩgũnda-inĩ, nao andũ magĩũka kuona ũrĩa gwekĩkĩte.

¹⁵ Na rĩrĩa mookire harĩ Jesũ, makĩona mũndũ ũrĩa warĩ na Legioni ya ndaimono aikarĩte thĩ hau, ehumbĩte nguo na arĩ na meciiria mega; nao magĩtigĩra.

¹⁶ Andũ arĩa moonete ũndũ ũcio ũgĩkwo makĩira andũ acio angĩ maũndũ marĩa mekĩkire kũrĩ mũndũ ũcio waiyũrĩtwo nĩ ndaimono, o na makĩmahe ũhoru wa ngũrwe.

* 5:9 Legioni nĩ kiugo gĩa Kĩroma gĩa kuuga “mbũtũ ya thigari ngiri ithathatũ” (6,000).

17 Nao andũ acio makĩambĩrĩria gũthaitha Jesũ oime bũrũri ũcio wao.

18 Rĩria Jesũ aatoonyaga gatarũ, mũndũ ũcio warutĩtwo ndaimono agĩthaitha Jesũ etĩkĩre mathiĩ nake.

19 No Jesũ akĩmũgĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka mũciĩ kũrĩ andũ anyu, ũmeere ũrĩa wothe Mwathani agwĩkĩire, o na ũrĩa akũiguĩrĩire tha.”

20 Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ ũcio agĩthiĩ akĩambĩrĩria kũheana ũhoru kũu Dekapoli wa maũndũ marĩa mothe Jesũ aamwĩkĩire. Nao andũ othe makĩgega.

Kairĩtu Gaakuĩte na Mũtumia warĩ Mũrũaru

21 Nake Jesũ aarĩkia kũringa rĩngĩ na gatarũ na aakinya mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria, kĩrĩndĩ kĩingĩ gĩkĩũngana harĩ we o hau aarĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

22 Na hĩndĩ o ĩyo mũnene ũmwe wa thunagogi wetagwo Jairũ agĩũka hau. Oona Jesũ, akĩgũithia thĩ magũrũ-inĩ make

23 akĩmũthaitha mũno, akĩmwĩra atĩrĩ, “Kairĩtu gakwa gakiirie gũkua. Ndagũthaitha ũũke, ũgakaigĩrĩre moko nĩgeetha kahone, gatũũre muoyo.”

24 Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthiĩ nake.

Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩkĩmũrũmĩrĩra, na gĩkamũhatĩkaga na mũena yothe.

25 Na rĩrĩ, hau nĩ haarĩ na mũtumia watũire oiraga thakame mũaka ikũmi na ĩrĩ.

26 Nĩathĩnĩkĩte mũno agĩthondekwo nĩ mandagĩtarĩ aingĩ, na akahũthĩra kĩrĩa gĩothe aakoretwo nakĩo, no handũ ha kũhona aakĩragĩrĩria o kwĩhĩrwo.

27 Rĩria aigũire ũhoru wa Jesũ, agĩũka na thuutha wake gatagatĩ-inĩ ga kĩrĩndĩ, akĩhutia nguo yake,

28 tondũ eeciiririe atĩrĩ, “Ingĩhutia nguo ciake, no hone.”

29 O rĩmwe agĩtiga kuura, na akĩigua nĩhererio thĩina mwĩrĩ-inĩ wake.

30 Nake Jesũ o rĩmwe akĩigua atĩ hinya nĩwoima harĩ we. Akĩhũgũrĩra kĩrĩndĩ kũu akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũcio wahutia nguo ciakwa?”

31 Nao arutwo ake makĩmũcookeria atĩrĩ, “Woria ‘Nũũ wahutia?’ ũkĩonaga ũrĩa andũ aya marakũhatĩka?”

32 No Jesũ akĩroranga one nũũ wamũhutĩtie.

33 Nake mũtumia ũcio, aamenya ũrĩa eekĩtwo, agĩũka, akĩgũithia magũrũ-inĩ make akĩinainaga nĩ guoya, akĩmũhe ũhoru wothe ũrĩa watariĩ.

34 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ ũyũ, wĩtĩkio waku nĩguo watũma ũhone; thĩ na thayũ na ũhone mũrimũ waku.”

35 O hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩaragia-rĩ, hagĩũka andũ moimĩte kwa Jairũ ũrĩa warĩ mũnene wa thunagogi, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩguo nĩakua. Ũgũgĩthĩnia mũrutani rĩngĩ nĩkĩ?”

36 Nake Jesũ akĩaga gũthikĩrĩria ũguo moigaga, akĩra mũnene ũcio wa thunagogi atĩrĩ, “Wee ĩtĩkia na ndũgetigĩre.”

37 Jesũ ndetĩkĩririe mũndũ o na ũrĩkũ amũrũmĩrĩre, o tiga Petero na Jakubu na Johana mũrũ wa nyina na Jakubu.

38 Na maakinya mũciĩ kwa mũnene ũcio wa thunagogi, Jesũ akĩona andũ magagaĩte makĩrĩraga na makiugagĩrĩria.

39 Agĩtoonya thĩiniĩ akĩmeera atĩrĩ, “Kĩagago gĩkĩ gĩothe na kĩrĩro nĩ cia kĩ? Mwana ti mũkuũ, no nĩ gũkoma akomete.”

40 Nao makĩmũthekerera.

Na thuutha wa kũmoimia nja othe, akĩoya ithe na nyina wa mwana na arutwo arĩa aarĩ nao magĩtoonya harĩa mwana ũcio aarĩ.

⁴¹ Akĩnyiita mwana guoko, akĩmwĩra atĩrĩ, “Talitha kumi!” (naguo wataũrwo nĩ ta kuuga, “Kairĩtu gaka, ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra!”)

⁴² O rĩmwe kairĩtu kau gagĩũkĩra, gakĩambĩrĩria gũthĩ (nako kaarĩ na ũkũrũ wa mĩaka ikũmi na iĩrĩ). Nao mona ũguo makĩgega mũno.

⁴³ Nake akĩmakaania mũno matikareke mũndũ o na ũrĩkũ amenye ũhoru ũcio, na akĩmeera makahe kĩndũ gĩa kũrĩa.

6

Mũnabii ũtarĩ Mũtũe

¹ Thuutha ũcio Jesũ akiuma kũu agĩthĩ itũũra rĩao, arĩ hamwe na arutwo ake.

² Mũthenya wa Thabatũ wakinya, Jesũ akĩambĩrĩria kũruta andũ ũhoru arĩ thĩnĩ wa thunagogi, na andũ aingĩ arĩa maamũiguire makĩgega.

Nao makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aarutire maũndũ maya kũ? Nĩ ũũgĩ wa mũthemba ũrĩkũ ũyũ aheetwo, atĩ o na nĩaringaga ciama!

³ Githĩ ũyũ ti ũrĩa bundi wa mbaũ? Githĩ ũyũ ti mũrũ wa Mariamu, o we mũrũ wa nyina na Jakubu na Jusufu na Judasi na Simoni. Na aarĩ a nyina githĩ matirĩ gũkũ hamwe na ithuĩ?” Nao makĩmũrakarĩra.

⁴ Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Kũndũ mũnabii ataheagwo gĩtĩo no itũũra-inĩ rĩake, na kwa andũ a nyũmba yao, na gwake mũciĩ.”

⁵ Nake Jesũ ndaahotire kũringa ciama kũu, o tiga atĩ nĩagĩrĩire andũ mataarĩ aingĩ moko arĩa maarĩ arũaru nao makĩhona.

⁶ Nake akĩgega nĩ ũndũ wa ũrĩa maagĩte wĩtĩkio.

Jesũ Gũtũma Arutwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

Jesũ agĩcooka agĩthĩ akĩrutanaga itũũra gwa itũũra.

⁷ Agĩcooka agĩta arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, akĩmatũma mathĩ eerĩ eerĩ na akĩmahe ũhoti wa kũingata ngoma thũku.

⁸ Na akĩmeera atĩrĩ, “Mũtigekuuĩre kĩndũ o nakĩ rũgendo-inĩ tiga o mũtirima; na mũtigakuue mũgate, kana mondo, kana mbeeca ibeeti-inĩ cianyu.

⁹ Īkĩrai iraatũ no mũtigakuue nguo cia kũgarũrĩra.

¹⁰ Rĩrĩa rĩothe mwatoonya nyũmba, ikarai kuo nginya rĩrĩa mũkoima itũũra rĩu.

¹¹ Na kũrĩa andũ matakamũnyiita ũgeni kana marege kũmũthikĩrĩria-rĩ, mũkiuma kuo mũkaaribariba magũrũ manyu rũkũngũ rũitĩke, rũtuĩke ũira wa kũmatũira ciira.”

¹² Nao makiumagara magĩthĩ makĩhunjagia atĩ andũ merire.

¹³ Ningĩ makĩingata ndaimono nyingĩ na magĩtĩrĩria andũ aingĩ arĩa maarĩ arũaru maguta nao makĩhona.

Johana Mũbatithania Kũrengwo Mũtwe

¹⁴ Mũthamaki Herode nĩaguire ũhoru ũcio, nĩgũkorwo rĩtwa rĩa Jesũ nĩriagĩte igweta mũno. Andũ amwe moigaga atĩrĩ, “Johana Mũbatithania nĩariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ, na nĩkĩo arĩ na hinya mũnene ũguo wa kũringa ciama.”

¹⁵ Angĩ nao makoiga atĩrĩ, “Ũyũ nĩ Elija.”

Angĩ nao makoiga atĩrĩ, “Ũyũ nĩ mũnabii ta ũmwe wa arĩa a tene.”

¹⁶ Nowe Herode rĩrĩa aiguire ũhoru ũcio, akiuga atĩrĩ, “Johana, mũndũ ũrĩa ndaatinithirie mũtwe-rĩ, nĩariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ!”

17 Nīgūkorwo, Herode we mwene nĩanyiitithĩtie Johana na akamũikithia njeera. Eekĩte ũguo nĩ ũndũ wa Herodia, ũrĩa warĩ mūtumia wa mūrũ wa nyina Filipu, nīgūkorwo Herode nĩamũhikĩtie.

18 Nake Johana nĩeraga Herode atĩrĩ, “Ndũrĩ na rũtha kũhikia mūtumia wa mūrũ wa maitũguo.”

19 Nĩ ũndũ ũcio Herodia agĩtuma Johana ũthũ na akĩenda kũmũuragithia. No ndangĩahotire gwĩka ũguo,

20 nīgūkorwo Herode nĩetigĩrĩte Johana na akamũgitagĩra, tondũ nĩoĩ atĩ aarĩ mũndũ mũthingu na mũtheru. Herode nĩathikagĩrĩria Johana, no nĩatangĩkaga mũno amũigua; no nĩendaga mũno kũmũthikĩrĩria.

21 Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe Herodia nĩagĩire na mweke. Herode nĩarugithirie iruga inene rĩa kũririkana mũthenya wa gũciarwo gwake, nake agĩita anene arĩa maamũteithagia na atongoria ake a mbũtũ cia ita, na andũ arĩa maarĩ igweta kũu Galili.

22 Na rĩrĩa mwarĩ wa Herodia aatoonyire kũu maarĩ na akĩina-rĩ, agĩkenia Herode na ageni ake arĩa meetĩtwo iruga rĩu.

Mũthamaki akĩira mũirĩtu ũcio atĩrĩ, “Hooya o kĩrĩa gĩothe ũngĩenda na nĩngũkũhe.”

23 Akĩihĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Kĩrĩa gĩothe ũngĩhooya nĩngũkũhe, o na angĩkorwo nĩ nuthu ya ũthamaki wakwa.”

24 Mũirĩtu ũcio agĩthiĩ akĩũria nyina atĩrĩ, “Nĩ kĩ ngwĩtia?”

Nyina akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩtia mūtwe wa Johana Mũbatithania.”

25 O rĩmwe mũirĩtu ũcio akĩhiũha, agĩtoonya he mũthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngwenda ũhe o rĩu mūtwe wa Johana Mũbatithania ũrĩ thĩnĩ wa kiuga.”

26 Mũthamaki akĩigua kĩa mũno, no tondũ wa mwĩhitwa wake na nĩ ũndũ wa ageni ake, ndangĩaregire gwĩka ũguo orĩtio.

27 Nĩ ũndũ ũcio agĩtuma mũthigari ũmwe wa arĩa maamũrangagĩra, o hĩndĩ iyo akĩmwatha athiĩ arehe mūtwe wa Johana. Mũndũ ũcio agĩthiĩ njeera agĩtinia Johana mūtwe

28 akĩũrehe na kiuga, akĩnengera mũirĩtu ũcio, nake akĩũnengera nyina.

29 Nao arutwo a Johana maigua ũhoro ũcio, magĩũka, makĩoya mwĩrĩ wake, magĩthiĩ, makĩũthika.

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Ithano Irio

30 Atũmwo nĩmagomanire harĩ Jesũ, makĩmwĩra maũndũ marĩa mothe meekĩte, na marĩa maarutĩte andũ.

31 Na tondũ wa ũrĩa andũ aingĩ mookaga magĩthiiaaga-rĩ, matingĩahotire kuona o na hĩndĩ ya kũrĩa irio, nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūkai inyuĩ oiki, tũthiĩ handũ hatarĩ inegene, tũkahurũke.”

32 Nĩ ũndũ ũcio makĩingĩra gatarũ marĩ oiki, magĩthiĩ handũ hataarĩ andũ.

33 Nao andũ aingĩ arĩa maamonire magĩthiĩ, makĩmamenya, magĩteng'era na magũrũ moimĩte matũũra-inĩ mothe, magĩkinya mbere yao.

34 Na rĩrĩa Jesũ oimire gatarũ, akĩona andũ aingĩ, akĩmaiguĩra tha, tondũ maatarĩ ta ng'ondũ itarĩ na mũrĩithi. Nĩ ũndũ ũcio akĩambĩrĩria kũmaruta maũndũ maingĩ.

35 Na gwatua gũtuka, arutwo ake magĩthiĩ kũrĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Gũkũ nĩ werũ-inĩ na rĩu gũkiriĩ gũtuka.

36 Īra andũ aya mathiĩ nĩguo makinye mĩgũnda-inĩ na matũũra-inĩ marĩa me hakuhĩ makegũrĩre kĩndũ gĩa kũrĩa.”

37 Nowe akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Maheei kĩndũ gĩa kũrĩa arĩ inyuĩ.”

Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Ūrenda tũthiĩ tũkagũre mĩgate ya dinari magana meerĩ tũmahe marĩe?”

38 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Mũrĩ na mĩgate iigana? Thiĩ mũrore.”

Hĩndĩ ĩrĩa maarorire makĩmwĩra atĩrĩ, “Harĩ na mĩgate ĩtano, na thamaki igĩrĩ.”

39 Nake Jesũ agĩathana andũ othe maikare thĩ ikundi ikundi kũu nyeki-inĩ ĩrĩa yarĩ ho nduru.

40 Nĩ ũndũ ũcio magĩkara thĩ marĩ ikundi cia andũ igana na cia andũ mĩrongo ĩtano.

41 Nake akĩoya mĩgate ĩyo ĩtano na thamaki icio igĩrĩ, akĩrora na igũrũ, agĩcookia ngaatho na akĩenyũranga mĩgate ĩyo. Agĩcooka akĩmĩnengera arutwo ake mahe andũ. Ningĩ akĩoya thamaki icio igĩrĩ akĩmagayania othe.

42 Nao othe makĩrĩa makĩhũũna,

43 nao arutwo makĩũngania cienyũ cia mĩgate na cia thamaki iria ciatigarĩte makĩiyũria ciondo ikũmi na igĩrĩ.

44 Mũigana wa arũme arĩa othe maarĩire irio icio maarĩ ngiri ithano.

Jesũ Kũgerera Maaĩ Igũrũ

45 Na hĩndĩ o ĩyo Jesũ akĩira arutwo ake matoonye gatarũ mathiiage mbere yake makinye Bethisaida, mũira wa oigĩre kĩrĩndĩ ũhoru.

46 Thuutha wa kũmoigĩra ũhoru, akĩambata kĩrĩma-inĩ agĩthiĩ kũhooya.

47 Na gũgĩkinya hwaĩ-inĩ, gatarũ kaarĩ gatagatĩ ka iria, nake Jesũ aarĩ thĩ nyũmũ arĩ wiki.

48 Nake akĩona arutwo makĩgũmĩra gũtwara gatarũ, tondũ rũhuho rwerekeire na kũrĩa moimaga. Na rĩrĩ, ta thaa kenda cia ũtukũ, Jesũ agĩthiĩ kũrĩ o agereire maaĩ igũrũ. Nake aarĩ o hakuhĩ kũmahĩtũka,

49 no-o mamuona agereire maaĩ igũrũ magĩciiria nĩ ngoma moonaga. Magĩkaya

50 tondũ othe nĩmamuonire na magĩtigĩra mũno.

O hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūmĩrĩriai! Nĩ nĩ. Tigai gwĩtigĩra.”

51 Agĩcooka agĩtoonya gatarũ kau maarĩ, naruo rũhuho rũgĩtuĩka. Nao makĩgega mũno,

52 tondũ matiataũkĩirwo nĩ ũhoru wa mĩgate ĩyo; ngoro ciao ciarĩ o nyũmũ.

53 Na maarĩkia kũringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, magĩkinya Genesareti, makĩoha gatarũ kao hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

54 Maarĩkia kuuma gatarũ-inĩ, o rĩmwe andũ makĩmenya Jesũ.

55 Magĩtuĩkania bũrũri-inĩ ũcio wothe magakuuaga andũ arĩa maarĩ arũaru na ibarĩ, makĩmatwaraga kũrĩa guothe maiguaga atĩ nĩkuo arĩ.

56 Na kũrĩa guothe aathiiaga, mĩciĩ-inĩ, na tũtũũra-inĩ o na kana mĩgũnda-inĩ, o maigaga arĩa arũaru ndũnyũ-inĩ, na makamũthaiha ametĩkĩrie naarĩ mahutie gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na arĩa othe maamũhutirie makĩhona.

7

Kĩndũ kĩrĩ Thaahu na Gĩtarĩ Thaahu

¹ Na rĩrĩ, Afarisai na arutani amwe a watho arĩa moimĩte Jerusalemu makĩũngana harĩ Jesũ na

² makĩona arutwo ake amwe makĩrĩa irio na moko maarĩ na thaahu, ũguo nĩ ta kuuga, matethambĩte moko.

³ (Afarisai na Ayahudi othe matirĩĩaga irio matethambĩte moko mao wega kũringana na kĩrĩra gĩa athuuri.

⁴ Rĩrĩa moima ndũnyũ matingĩrĩa matambĩte gwĩthamba. Na nĩ marũmagia irĩra ingĩ, ta gũthambia ikombe, na nyũngũ o na mbirika).

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Afarisai na Arutani a watho makĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩtũmaga arutwo aku mage gũtũura kũringana na irĩra cia athuuri, na makarĩĩaga irio na moko marĩ na thaahu?”

⁶ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Isaia aaririe ma rĩrĩa aarathire ũhoru wanyu, inyuĩ hinga ici; o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“ ‘Andũ aya maaheaga gĩtĩo na mĩromo,
no ngoro ciao ikoragwo irĩ kũraya na nĩ.

⁷ Nao maahooyaga o tũhũ;

morutani marĩa marutanaga no mawatho ma andũ.’

⁸ Mũtiganĩirie maathani ma Ngai, mũkarũmia irĩra cia andũ.”

⁹ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩmũgĩite na njĩra njega ya gũtiganĩria maathani ma Ngai atĩ nĩguo mũrũmie irĩra cianyu ene!

¹⁰ Nĩgũkorwo Musa oigire atĩrĩ, ‘Tĩia thoguo na nyũkwa,’ na, ‘Ūrĩa wothe ũkaaruma ithe kana nyina no nginya ooragwo.’

¹¹ No inyuĩ muugaga atĩ mũndũ angĩira ithe kana nyina atĩrĩ, ‘Kĩrĩa ingĩagũteithia nakĩo nĩ Korubani’ (ũguo nĩ kuuga, nĩ kĩheo kĩamũrĩre Ngai),

¹² na mũticookaga kũmwĩtkĩria ekĩre ithe kana nyina ũndũ.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio mũkaagithia kiugo kĩa Ngai kĩene na ũndũ wa kĩrĩra kĩanyu kĩrĩa mũthiiga mũgĩtiganagĩra. Na nĩmwĩkaga maũndũ maingĩ ta macio.”

¹⁴ O rĩngĩ Jesũ agĩita kĩrĩndĩ harĩ we agĩkĩira atĩrĩ, “Inyuĩ andũ aya othe, thikĩrĩriai na mũigie.

¹⁵ Gũtirĩ kĩndũ kĩrĩ nja ya mũndũ kĩngĩmũgwatia ‘thaahu’ nĩ ũndũ wa gũtoonya thĩinĩ wake. No rĩrĩ, kĩrĩa kiumaga thĩinĩ wa mũndũ nĩkĩo kĩmũgwatagia ‘thaahu’.”

¹⁶ (Aakorwo mũndũ arĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩigie).

¹⁷ Thuutha wa gũtigana na kĩrĩndĩ na gũtoonya nyũmba, arutwo ake makĩmũũria ũhoru wa ngerekano iyo.

¹⁸ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “O na inyuĩ mũtirĩ mũrataũkĩrwo o na rĩu? Kaĩ mũtooĩ atĩ gũtirĩ kĩndũ gũtoonyaga thĩinĩ wa mũndũ kuuma na nja kĩngĩmũgwatia thaahu?

¹⁹ Nĩgũkorwo gĩtitoonyaga ngoro-inĩ yake, no gũtoonyaga nda yake gĩgacooka gĩkoima mwĩrĩ-inĩ wake.” (Akiuga ũguo-rĩ, Jesũ nĩgũtua aatuaga atĩ irio ciothe itirĩ thaahu).

²⁰ Agĩthĩ na mbere na kwaria, akiuga atĩrĩ, “Kĩrĩa kiumaga thĩinĩ wa mũndũ nĩkĩo kĩmũgwatagia thaahu.

²¹ Nĩgũkorwo ngoro-inĩ cia andũ nĩkuo kuumaga meciiria mooru, ũhũuri maraya, na ũici, na ũragani, na ũtharia,

²² na ũkoroku, na rũmena, na maheeni, na ũura-thoni, na ũiru, na njambanio, na mwĩtĩo, o na ũrimũ.

²³ Maũru maya mothe moimaga thĩinĩ wa mũndũ na makamũgwatia thaahu.”

Witikio wa Mütumia Mūfoinike

²⁴ Nake Jesū akiyuma kūu agĩthiĩ gũkuhĩ na Turo. Agĩtoonya nyũmba ĩmwe na ndeendaga mũndũ o na ũrĩkũ amenye atĩ arĩ kũu; no ndangĩahotire kwĩhitha.

²⁵ Na rĩrĩ, mütumia warĩ na kairĩtu kaarĩ na ngoma thũku rĩrĩa aiguire ũhoro wake, agĩũka akĩgũithia thĩ magũrũ-inĩ make.

²⁶ Mütumia ũcio aarĩ Mũyunani, waciariirwo Foinike ya Suriata. Nake agĩthaitha Jesū aingate ngoma ĩyo thũku yume thĩnĩ wa kairĩtu gake.

²⁷ Nake Jesū akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke ciana ciambe irĩe ihũũne, nĩgũkorwo ti wega kuoya mĩgate ya ciana na kũmĩkĩria ngui.”

²⁸ Nake mütumia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Noguo Mwathani, no o na ngui irĩ rungu rwa metha nĩ irĩaga rũitĩki rũrĩa rũitagwo nĩ ciana.”

²⁹ Jesū agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa ũguo wacookia-rĩ, wĩthĩre; ndaimono nĩyoima thĩnĩ wa mwarĩguo.”

³⁰ Mütumia ũcio akĩinũka mũciĩ agĩkora kaana gake gakomete ũrĩrĩ-inĩ na ndaimono ĩrĩkĩtie gũthĩ.

Kũhonio kwa Mũndũ Ūtaiguaga na Ūtaaragia

³¹ Ningĩ Jesū akiyuma kūu gũkuhĩ na Turo agĩtuĩkanĩria Sidoni, agĩkũrũka nginya iria-inĩ rĩa Galili, agĩtoonya bũrũri wa Dekapoli.

³² Arĩ kũu andũ amwe makĩmũrehere mũndũ ũtaiguaga na ũtaaragia, makĩmũthaitha amũigĩrĩre guoko.

³³ Na thuutha wa kũmũtwara handũ keheri-inĩ, haraaya na kĩrĩndĩ, Jesū agĩtoonya ciara ciake matũ ma mũndũ ũcio. Agĩcooka agĩtua mata na akĩhutia rũrĩmĩ rwa mũndũ ũcio namo.

³⁴ Akĩrora na igũrũ, akĩhũmũka na hinya, akĩmwĩra atĩrĩ, “Efatha!” (ũguo nĩ kuuga, “Hingũka!”).

³⁵ Aarĩkia kuuga ũguo matũ ma mũndũ ũcio makĩhingũka na rũrĩmĩ rwake rũkĩregera akĩambĩrĩria kwaria o wega.

³⁶ Nake Jesū akĩmaatha matikeere mũndũ o na ũrĩkũ. No ũrĩa akĩragĩrĩria kũmakaania, noguo makĩragĩrĩria kwaria mũno ũhoro ũcio.

³⁷ Nao andũ makĩgega mũno makĩria, makiuga atĩrĩ, “Nĩekĩte maũndũ mothe wega. O na agatũmaga andũ arĩa mataiguaga maigue na arĩa mataaragia maarie.”

8

Jesū kũhe Andũ Ngiri Inya Irio

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio kĩrĩndĩ kĩingĩ gĩkũũngana rĩngĩ. Na tondũ gĩtiarĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa-rĩ, Jesū agĩta arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ,

² “Nĩndĩraiguĩra andũ aya tha Nĩgũkorwo makoretwo hamwe na niĩ rĩu mĩthenya ĩtatũ na matirĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa.

³ Ingĩmeera mainũke mahũũtiĩ mekũringĩkĩra njĩra, tondũ amwe ao moimĩte kũraya.”

⁴ Nao arutwo makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ angĩruta irio cia kũmahũũnia kũ gũkũ werũ-inĩ ũyũ?”

⁵ Jesū akĩmooria atĩrĩ, “Mũrĩ na mĩgate ĩigana?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũrĩ na mĩgate mũgwanja.”

⁶ Akĩra kĩrĩndĩ gũikare thĩ. Nake akĩoya mĩgate ĩyo mũgwanja, na aarĩkia gũcookia ngaatho akĩenyũranga mĩgate ĩyo, akĩmĩnengera arutwo ake mahe andũ, nao magũka o ũguo.

⁷ O na nĩ maarĩ na tũthamaki tũnini tũtarĩ tũingĩ; agĩcookia ngaatho nĩ ũndũ watuo, na akĩira arutwo magaire andũ.

⁸ Nao makĩria makĩhũũna. Thuutha ũcio arutwo makĩũngania cienyũ iria ciatigarĩte, ikĩiyũra ciondo mũgwanja.

⁹ Andũ arũme arĩa maarĩre maarĩ ta ngiri inya. Na aarĩkia kũmeera mathĩ,

¹⁰ agĩtoonya gatarũ me na arutwo ake, magĩthiĩ bũrũri wa Dalumanutha.

¹¹ Nao Afarisai magĩũka na makĩambĩrĩria kũũria Jesũ ciũria. Makĩmwĩra aringe kĩama kuuma igũrũ no nĩkũmũgeria maamũgeragia.

¹² Nake akĩhũmũka ihũmũka inene, akĩũria atĩrĩ, “Nĩkĩ gĩgũtũma rũciaro rũrũ rũũrie rũringĩrwo kĩama? Ngũmwĩra atĩrĩ na ma gũtirĩ kĩama rũkũringĩrwo.”

¹³ Agĩcooka akĩmatiga, agĩtoonya gatarũ akĩringa mũrĩmo ũria ũngĩ.

Ndawa ya Kũmbia Mĩgate ya Afarisai na ya Herode

¹⁴ Na rĩrĩ, arutwo nĩmariganĩrwo nĩ gũkuua mĩgate, tiga o mũgate ũmwe marĩ nago gatarũ-inĩ.

¹⁵ Nake Jesũ akĩmataara akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei. Mwĩhũgagai ndawa ya kũmbia mĩgate ya Afarisai na ya Herode.”

¹⁶ Nao makĩaranĩria ũhoru ũcio mũndũ na ũria ũngĩ, makĩirana atĩrĩ, “Aratwĩra ũguo tondũ tũtirĩ na mĩgate.”

¹⁷ Jesũ aamenya ũria meeranaga akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩratũma mwaranĩrie ũhoru wa kwaga mĩgate? Nginya rĩu mũtirĩ mũrataũkĩrwo o na kana mũkamenya? Nĩ kũũmia mũũmĩtie ngoro cianyu?”

¹⁸ Anga mũrĩ na maitho na mũtionaga, na mũrĩ na matũ na mũtiiguaga? Kaĩ mũtararirikana?

¹⁹ Rĩria ndenyũrangĩire andũ arĩa ngiri ithano mĩgate irĩa itano-rĩ, nĩ ciondo ciigana muonganirie ciyũrĩte cienyũ cia mĩgate?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ciarĩ ciondo ikũmi na igĩrĩ.”

²⁰ “Na rĩria ndenyũrangĩire andũ arĩa ngiri inya mĩgate irĩa mũgwanja-rĩ, nĩ ciondo ciigana muonganirie ciyũrĩte cienyũ cia mĩgate?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ciarĩ ciondo mũgwanja.”

²¹ Akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ mũtarĩ mũrataũkĩrwo nĩ ũhoru nginya rĩu?”

Kũhonio kwa Mũtumumu Karia-inĩ ka Bethisaida

²² Na maakinya Bethisaida, andũ amwe makĩmũrehera mũndũ warĩ mũtumumu, na magĩthaitha Jesũ amũhutie.

²³ Akĩnyiita mũndũ ũcio mũtumumu guoko, akĩmuumia na nja ya itũũra. Na aarĩkia kũmũtuĩra mata maitho na kũmũigĩrĩra moko, Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ kĩndũ ũroona?”

²⁴ Nake agĩtiira maitho, akiuga atĩrĩ, “Nĩndĩrona andũ; no ngoona mahaana ta mĩtĩ magĩthiĩ.”

²⁵ O rĩngĩ Jesũ akĩigĩrĩra mũndũ ũcio moko maitho. Hĩndĩ iyo maitho make makĩhingũka, agĩcooka kuona na akĩona indo ciothe wega.

²⁶ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka, na ndũgatoonye itũũra-inĩ.”

Petero Kuumbũra Kristũ

²⁷ Jesũ na arutwo ake magĩthiĩ na mbere o nginya tũtũũra-inĩ tũria twarigiicĩrie Kaisarea-Filipi. Na me njĩra-inĩ akĩmooria atĩrĩ, “Andũ moigaga niĩ niĩ niĩ ũ?”

²⁸ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Amwe moigaga wee niĩwe Johana Mũbatithania; angĩ makoiga wee niĩwe Elija; o na angĩ moigaga wee ũrĩ ũmwe wa anabii.”

29 Nake akĩmoooria atĩrĩ, “Inyuĩ na inyuĩ muugaga atĩa? Muugaga niĩ niĩ niĩ ũ?”

Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ.”

30 Nake Jesũ akĩmakaania matikeere mũndũ o na ũrĩkũ ũhoru wake.

Jesũ Kuumbũra Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake Gĩtanakinya

31 Ningĩ Jesũ akĩambĩrĩria kũmaruta atĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya one mathĩna maingĩ na aregwo nĩ athuuri, na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene o na arutani a watho, na atĩ no nginya ooragwo, na thuutha wa mĩthenya ĩtatũ ariũke.

32 Aaririe ũhoru ũcio atekũhitha, nake Petero akĩmũtwara keheri-inĩ, akĩambĩrĩria kũmũkaania.

33 No Jesũ akĩhũgũra akĩrora arutwo ake, na agĩkũma Petero, akiuga atĩrĩ, “Cooka thuutha wakwa, Shaitani! Wee ndwĩciiragia maũndũ moimĩte kũrĩ Ngai, tiga o maũndũ marĩa moimĩte kũrĩ andũ.”

34 Agĩcooka agĩta kĩrĩndĩ hamwe na arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũngĩenda kũnũmĩrĩra, no nginya eerege we mwene, na akuue mũtharaba wake anũmĩrĩre.

35 Nĩgũkorwo ũrĩa wothe wendaga kũhonokia muoyo wake nĩ kũũrwo akoorwo nĩguo, no ũrĩa wothe ũkoorwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa na nĩ ũndũ wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega, nĩakaũhonokia.

36 Mũndũ angĩguna nakĩ angĩgwatĩra thĩ yothe, no orwo nĩ muoyo wake?

37 Kana nĩ kĩ mũndũ angĩkũũrania na muoyo wake?

38 Mũndũ o wothe ũngĩconoka nĩ ũndũ wakwa na aconoke nĩ ũndũ wa ciugo ciakwa hĩndĩ ĩno ya rũciaro rũrũ rwa ũtharia na rwa mehia, o nake Mũrũ wa Mũndũ nĩakamũconokera rĩrĩa agaacooka arĩ na riiri wa Ithe, arĩ na araika arĩa atheru.”

9

1 Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, amwe marũngĩ haha matigacama gĩkuũ matonete ũthamaki wa Ngai ũgĩũka wĩ na hinya!”

Jesũ Kũgarũrũka ũrĩa Aatarĩ

2 Thuutha wa mĩthenya ĩtandatũ, Jesũ nĩmathiire na Petero na Jakubu na Johana, akĩmatwara kĩrĩma-inĩ kĩraaya, marĩ oiki. Na rĩrĩ, arĩ hau mbere yao akĩgarũrũka ũrĩa aahaanaga.

3 Nguo ciake ikĩerũha cua; gũtirĩ mũndũ gũkũ thĩ ũngĩahotire gũcithambia cierũhe ũguo.

4 Na marĩ o hau makiumĩrĩrwo nĩ Elija na Musa, makĩaranĩria na Jesũ.

5 Nake Petero akĩra Jesũ atĩrĩ, “Rabii,* nĩtwagĩrĩrwo nĩ gũikara gũkũ. Reke twake ithũnũ ithatũ, kĩmwe gĩaku, na kĩmwe kĩa Musa, na kĩmwe kĩa Elija.”

6 (Petero oigire ũguo tondũ nĩarigĩtwo nĩ ũrĩa ekuuga, nĩ tondũ wa ũrĩa maamakĩte.)

7 Ningĩ hagĩũka itu, rĩkĩmahumbĩra, na mũgambo ũkiuma itu-inĩ rĩu, ũkiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Mũrũ wakwa, ũrĩa nyendete. Mũiguagei!”

8 Na kahinda o kau makĩhũgũra, no mationire mũndũ ũngĩ arĩ hamwe nao, tiga o Jesũ.

9 Na rĩrĩa maikũrũkaga kuuma kĩrĩma-inĩ, Jesũ akĩmaatha matikeere mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩa monete, nginya rĩrĩa Mũrũ wa Mũndũ agaakorwo ariũkĩte akoima kũrĩ arĩa akuũ.

* 9:5 Rabii nĩ kuuga “mũrutani.”

¹⁰ Nao magĩkira na ũhoro ũcio, no makooranagia o ene atĩrĩ, “kũriũka kuuma kũrĩ akuũ nĩ kuuga atĩa.”

¹¹ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmaga arutani a watho moige atĩ Elija no nginya ambe ooke?”

¹² Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ti-itherũ Elija no nginya ambe ooke ahaarĩrie maũndũ mothe. Ningĩ nĩ kĩĩ gĩgĩtũmĩte kwandĩkwo atĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya athĩnĩke mũno na aregwo nĩ andũ?”

¹³ No ngũmwĩra atĩrĩ, Elija nĩarĩkĩtie gũũka na andũ makamwĩka o ũrĩa wothe meendaga kũmwĩka, o ta ũrĩa ũhoro wake wandĩkĩtwo.”

Kũhonio gwa Kamwana Kaarĩ na Ngoma Thũku

¹⁴ Na rĩrĩa maakinyire harĩ arutwo arĩa angĩ, makĩona kĩrĩndĩ kĩnene kĩmarigiicĩirie, na arutani a watho magĩkararania nao.

¹⁵ Na rĩrĩa andũ othe moonire Jesũ, makĩgega mũno magĩteng’era makamũgeithie.

¹⁶ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ mũrakararanĩria nao?”

¹⁷ Mũndũ ũmwe warĩ kĩrĩndĩ-inĩ kũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũrutani, ngũkũreheire mũrũ wakwa, ũkoragwo arĩ na ngoma thũku na ndaaragia.

¹⁸ Hĩndĩ ĩrĩa yothe yamũnyiita, ĩmũtungumanagia thĩ na akarutaga mũhũyũ na kanua, akahagarania magego na akomagara. Njũũririe arutwo aku maingate ngoma ĩyo thũku, no matinahota.”

¹⁹ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ rũciaro rũrũ rũtetĩkagia, nĩ nginya rĩ ngũikarania na inyuĩ? Ngũmũkĩrĩrĩria nginya rĩ? Ndeherai kamwana kau.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio magĩgatwarĩra Jesũ. Rĩrĩa ngoma ĩyo thũku yoonire Jesũ, ĩgĩgathiorania o rĩmwe. Gagĩtungumana thĩ, gakĩgaragara, gakĩrutaga mũhũyũ na kanua.

²¹ Nake Jesũ akĩũria ithe wa kamwana kau atĩrĩ, “Nĩ hĩndĩ ĩigana atĩa gakoretwo kahaana ũguo?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ kuuma arĩ o kaana.

²² Na maita maingĩ yanagaikia mwaki-inĩ o na maaĩ-inĩ ĩkoorage. No akorwo nĩ harĩ ũndũ ũngĩka, tũiguĩre tha ũtũteithie.”

²³ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Atĩ ‘korwo ndahota’? Maũndũ mothe nĩmahotekaga kũrĩ mũndũ ũrĩa wĩtĩkĩtie.”

²⁴ O rĩmwe ithe wa kamwana kau akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Nĩndetĩkia, ndeithia harĩa njagĩte gwĩtĩkia.”

²⁵ Rĩrĩa Jesũ oonire atĩ kĩrĩndĩ nĩgĩateng’erete gĩũke hau, agĩkũũma ngoma ĩyo thũku. Akĩmũũria atĩrĩ, “Wee ngoma ĩno thũku ũtaiguaga na ũtaaragia, nĩndagwatha uume thĩnĩ wa kamwana gaka, na ndũkanacooke gũtoonya thĩnĩ wako rĩngĩ.”

²⁶ Ngoma ĩyo thũku ĩgĩkayũrũrũka, ĩgĩgathiorania na hinya, na ĩkiuma. Kamwana kau gakĩhaana ta karĩ gakuũ, o nginya andũ aingĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩ gakuũ.”

²⁷ No Jesũ agĩkanyĩta guoko, agĩgokĩria, nako gakĩrũgama.

²⁸ Thuutha wa Jesũ gũtoonya nyũmba, arutwo ake makĩmũũrĩria keheri-inĩ atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmire ithuĩ tũremwo nĩ kũingata ngoma ĩyo?”

²⁹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngoma ya mũthemba ta ũcio ndĩngiuma na njĩra ĩngĩ tiga o ya mahooya (o na kwĩima irio).” (Nĩ harĩ maandĩko mangĩ matakoragwo na ũhoro ũyũ wa kwĩima irio).

³⁰ Nao makiuma kũu magĩtuĩkanĩria bũrũri wa Galili, na Jesũ ndeendaga mũndũ o na ũrĩkũ amenye kũrĩa marĩ,

³¹ tondũ n̄arutaga arutwo ake. Nake akĩmeera atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ n̄iegũkunanĩrwo aneanwo moko-inĩ ma andũ, nao n̄ĩmakamũũraga, no thuutha wa mĩthenya ãtatũ n̄ĩakariũka.”

³² No matiigana gũtaũkĩrwo nĩ ũrĩa oigaga, na magĩtigĩra kũmũuria ũhoro ũcio.

Nũũ Mũnene kũrĩ arĩa Angĩ?

³³ Nao magĩkinya Kaperinaumu. Na rĩrĩa aarĩ nyũmba thĩinĩ akĩmooria atĩrĩ, “Mũgũkararanagĩria kũ tũrĩ njĩra-inĩ?”

³⁴ No-o magĩkira tondũ marĩ njĩra-inĩ n̄ĩmakararanagia makĩũranagia nũũ mũnene kũrĩ arĩa angĩ.

³⁵ Na aikara thĩ, Jesũ agĩta arutwo arĩa ikũmi na eerĩ akĩmeera atĩrĩ, “Ūrĩa wothe ũngĩenda gũtuĩka wa mbere, no nginya akorwo arĩ wa thuutha wa arĩa angĩ na atuĩke ndungata ya andũ othe.”

³⁶ Nake akĩrehe kaana agĩkarũgamia gatagatĩ kao. Na aarĩkia gũkaiyũkia moko-inĩ make, akĩmeera atĩrĩ,

³⁷ “Ūrĩa wothe ũngĩamũkĩra kaana kamwe ta gaka thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩ nĩ aamũkagĩra; na ũrĩa ũngĩnyamũkĩra nĩ to nĩ aamũkagĩra, no n̄ĩamũkagĩra ũrĩa wandũmire.”

Ūrĩa ũtarĩ Thũ Iitũ arĩ Mwena Witũ

³⁸ Johana akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, n̄ĩtũronire mũndũ akĩingata ndaimono thĩinĩ wa rĩitwa rĩaku tũramwĩra atige, tondũ ti ũmwe witũ.”

³⁹ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikamũgirie! Gũtirĩ mũndũ ũngĩringa kĩama thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa na thuutha ũcio ahote gũcooka kwaria ũũru wakwa,

⁴⁰ Nĩgũkorwo ũrĩa ũtarĩ ũthũ na ithuĩ nĩ ũmwe witũ.

⁴¹ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ o wothe ũrĩa ũkaamũhe gĩkombe kĩa maaĩ thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa nĩ ũndũ mũrĩ a Kristũ, ndarĩ hĩndĩ akoorwo nĩ igai rĩake.”

Gũtũma Mũndũ Eehie

⁴² “Na mũndũ ũrĩa wothe ũgaatũma kamwe ga twana tũtũ tũnjĩtkĩtie kehie, wega nĩ mũndũ ũcio ohererwo ihiga rĩa gĩthĩ ngingo na aikio thĩinĩ wa iria.

⁴³ Guoko gwaku kũngĩtũma wĩhie, gũtinie. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ wĩ kĩonje,

⁴⁴ gũkĩra ũthĩ Jehanamu kũrĩa kũrĩ mwaki ũtahoraga ũrĩ na moko meerĩ.

⁴⁵ Nakuo kũgũrũ gwaku kũngĩtũma wĩhie, gũtinie. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ ũrĩ gĩthua, gũkĩra ũikio Jehanamu ũrĩ na magũrũ meerĩ.

⁴⁶ Kũu kĩgunyũ kĩrĩa kĩmarĩaga gĩtikuaga, nago mwaki ũrĩa ũmacinaga ndũhoraga.

⁴⁷ Na riitho rĩaku rĩngĩtũma wĩhie, rĩkũũre. Nĩ kaba ũtoonye ũthamaki-inĩ wa Ngai ũrĩ na riitho rĩmwe gũkĩra ũikio Jehanamu ũrĩ na maitho meerĩ,

⁴⁸ kũu

“ ‘kĩgunyũ kĩrĩa kĩmarĩaga gĩtikuaga, nago mwaki ũrĩa ũmacinaga ndũhoraga.’

⁴⁹ Mũndũ o wothe agekĩrwo mũcamo wa cumbĩ nĩ mwaki, (na igongona o rĩothe rĩkĩrwo mũcamo na cumbĩ).

⁵⁰ “Cumbĩ nĩ mwega, no cumbĩ ũngĩkorwo nĩũthirĩte mũcamo wago-rĩ, ũngĩcooka gũcamithio ta cumbĩ na kĩ? Tuĩkai cumbĩ, na mũikaranagie na thayũ.”

10

Ndigano ya Mũthuuri na Mũtumia

¹ Jesũ agĩcooka akiuma kũu agĩthiĩ bũrũri wa Judea na mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jorodani. O rĩngĩ andũ ikundi magĩũka kũrĩ we, nake akĩmaruta ũhoru o ta ũrĩa aamenyerete gwĩka.

² Na Afarisai amwe magĩũka kũrĩ we makĩenda kũmũgeria, makĩmũũria atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩritie mũndũ atigane na mũtumia wake?”

³ Nake agĩcookia ũhoru, akĩmooria atĩrĩ, “Musa aamwathire mwĩkage atĩa?”

⁴ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Musa nĩetĩkagĩria mũndũ aandĩkĩre mũtumia wake marũa ma gũtigana nake, amũte.”

⁵ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Musa aamwandĩkĩire watho ũcio tondũ wa ũrĩa muomĩtie ngoro cianyu.

⁶ No kuuma o kĩambĩrĩria, Ngai ‘ombire mũndũ mũrũme na mũndũ-wanjã’.

⁷ ‘Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga mũndũ mũrũme atige ithe na nyina na anyiitane na mũtumia wake,

⁸ nao eerĩ magatuĩka mwĩrĩ ũmwe.’ Nĩ ũndũ ũcio, acio ti andũ eerĩ rĩngĩ, no nĩ mũndũ ũmwe.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio, arĩa Ngai anyiitithanĩtie, mũndũ ndakanamatigithanie.”

¹⁰ Na maatoonya nyũmba thĩinĩ, arutwo makĩũria Jesũ ũhoru ũcio o rĩngĩ.

¹¹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũndũ o wothe angĩtigana na mũtumia wake acooke ahikie mũtumia ũngĩ, mũndũ ũcio nĩ atharĩtie.

¹² Nake mũtumia angĩtigana na mũthuuriwe, ahikĩre mũndũ mũrũme ũngĩ, o nake nĩ atharĩtie.”

Twana Tũnini na Jesũ

¹³ Nao andũ makĩrehera Jesũ twana tũnini nĩguo atũhutie, no arutwo ake makĩmakaania.

¹⁴ Rĩrĩa Jesũ oonire ũguo, akĩrakara, akĩmeera atĩrĩ, “Rekei twana tũu tũũke kũrĩ nĩ, tigai gũtũgĩria, nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai nĩ wa arĩa matariĩ ta tuo.

¹⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothe ũtakamũkĩra ũthamaki wa Ngai ta kaana ndakaũtoonya o na atĩa.”

¹⁶ Nake akĩoya twana tũu, agĩtũgĩrĩra moko, agĩtũrathima.

Mwanake warĩ Gĩtonga

¹⁷ Na rĩrĩa Jesũ oimagaraga, mũndũ ũmwe nĩateng’erire harĩ we, agĩtura ndu mbere yake, akĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani mwega, ingĩka atĩa nĩguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?”

¹⁸ Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ũkũnjĩta mwega nĩkĩ? Gũtirĩ o na ũmwe mwega, tiga o Ngai we wiki.

¹⁹ Wee nĩ ũũĩ ũrĩa maathani moigĩte: ‘Ndũkanoragane, na ndũkanatharanie, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyoy, na ndũkanaheenanie, na tĩa thoguo na nyũkwa.’ ”

²⁰ Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, macio mothe ndũire ndĩmarũmĩtie kuuma ndĩ mũnini.”

²¹ Nake Jesũ amũrora, akĩmwenda, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ ũndũ ũmwe ũtigairie: Thĩĩ wendie indo ciaku ciothe iria ũrĩ nacio ũhe athĩni mbeeca icio, na nĩũkagĩa na mũthithũ igũrũ. Ũcooke ũũke, ũnũmĩrĩre.”

²² Mwanake ũcio agĩtukia gĩthiithi. Agĩthiĩ arĩ na kĩa, tondũ aarĩ na ũtonga mũingĩ.

²³ Nake Jesũ akĩhũgũra, akĩira arutwo ake atĩrĩ, “Kaĩ nĩ ũndũ wĩ hinya gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ!”

²⁴ Nao arutwo makĩgega maigua ciugo ciake. No Jesũ akiuga o rĩngĩ atĩrĩ, “Ciana, kaĩ nĩ ũndũ wĩ hinya gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ!”

²⁵ Nĩ ũhũthũ ngamĩra kũhungura irima rĩa cindano gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

²⁶ Arutwo ake magĩkĩrĩria kũgega, makĩũrania atĩrĩ, “Nũũ ũngĩkĩhonoka?”

²⁷ Nake Jesũ akĩmarora, akĩmeera atĩrĩ, “Harĩ mũndũ ũndũ ũyũ ndũngĩhoteka, no harĩ Ngai tiguu; maũndũ mothe nĩ mahotekaga nĩ Ngai.”

²⁸ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũtigĩte maũndũ mothe tũgakũrũmĩra!”

²⁹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũtigĩte mũciĩ kana ariũ a nyina, kana aarĩ a nyina, kana nyina, kana ithe, kana ciana, o na kana ithaka nĩ ũndũ wakwa, na nĩ ũndũ wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega,

³⁰ ũtakaheo ũtonga maita igana matukũ maya tũrĩ, na aheo maita igana ma nyũmba, na ariũ a nyina, na aarĩ a nyina, na manyina, na ciana o na ithaka, na hamwe na macio, mũnyamaro. Na ihinda rĩrĩa rĩgooka aheo muoyo wa tene na tene.

³¹ No rĩrĩ, andũ aingĩ arĩa marĩ mbere nĩmagatuĩka a thuutha, na a thuutha matuĩke a mbere.”

Jesũ kwaria Rĩngĩ Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake

³² Na rĩrĩa maarĩ njĩra-inĩ makĩambata merekeire Jerusalemu, Jesũ amatongoretie, arutwo ake nĩmagegire, nao arĩa maamarũmĩrĩre magĩtigĩra. O rĩngĩ Jesũ agĩtwara arutwo arĩa ikũmi na eerĩ keheri-inĩ, akĩambĩrĩria kũmeera maũndũ marĩa maakirie kũmũkora.

³³ Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩtũkwambata tũthĩ Jerusalemu, nake Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkunyaĩrwo kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na kũrĩ arutani a watho. Nao mamũtuĩre kũũragwo na mamũneane kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ,

³⁴ nao mamũnyũrũrie na mamũtuĩre mata, na mamũhũũre iboko o na mamũũrage. No thuutha wa mũthenya ĩtatũ nĩakariũka.”

Ihooya rĩa Jakubu na Johana

³⁵ Na rĩrĩ, Jakubu na Johana, ariũ a Zebedi, magĩũka kũrĩ Jesũ. Makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, tũkwenda ũtwĩkĩre o ũrĩa tũgũkũhooya.”

³⁶ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Mũkwenda ndĩmwĩkĩre atĩa?”

³⁷ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũtwĩtĩkĩrie tũgaikara ũmwe guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo na ũrĩa ũngĩ guoko-inĩ gwaku kwa ũmotho riiri-inĩ waku.”

³⁸ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũtiũũ kĩrĩa mũrahooya. Mwahota kũnyũra gĩkombe kĩrĩa niĩ ngũnyũra, kana mũbatithio na ũbatithio ũrĩa ngũbatithio naguo?”

³⁹ Nao magĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ no tũhote.”

Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Gĩkombe kĩrĩa ngũnyũra nĩ mũkaanyũra, o na mũbatithio na ũbatithio ũrĩa ngũbatithio naguo.

⁴⁰ No ha ũhoru wa gũikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo kana kwa ũmotho ti niĩ heanaga. Itĩ icio ikaaheo arĩa mathondekeirwo cio.”

⁴¹ Rĩrĩa arutwo acio angĩ ikũmi maiguire ũhoru ũcio, makĩrakarĩra Jakubu na Johana.

⁴² Nake Jesũ akĩmeeta hamwe akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ mũũĩ atĩ andũ arĩa matuuagwo aathanani a andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmetũũgagĩria igũrũ rĩao, nao anene ao nĩmamaathaga.

⁴³ No rĩrĩ, inyuĩ mūtitarĩ ũguo. Handũ ha ũguo, ũrĩa wothe ũngĩenda gũtuĩka mūnene thĩinĩ wanyu no nginya atuĩke ndungata yanyu,

⁴⁴ nake ũrĩa wothe ũkwenda gũtuĩka wa mbere thĩinĩ wanyu, no nginya atuĩke ngombo ya andũ othe.

⁴⁵ Nĩgũkorwo o na Mũrũ wa Mũndũ ndookire gũtungatĩrwo, no ookire gũtungata na arute muoyo wake nĩguo arĩhe thogora wa gũkũura andũ aingĩ.”

Mūtumumu Baritimayo Kũhota Kuona

⁴⁶ Nao magĩkinya Jeriko. Na rĩrĩa Jesũ na arutwo ake, hamwe na kĩrĩndĩ kĩnene moimaga itũũra-inĩ rĩu, mũndũ warĩ mūtumumu wetagwo Baritimayo (ũguo nĩ kuuga mũrũ wa Timayo), aikarĩte thĩ mũkĩra-inĩ wa njĩra akĩhooya thendi.

⁴⁷ Na rĩrĩa aiguire atĩ nĩ Jesũ wa Nazarethi, akĩambĩrĩria kwanĩrĩra akiugaga atĩrĩ, “Jesũ, Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha!”

⁴⁸ Andũ aingĩ makĩmũkaania, makĩmwĩra akire, nowe agĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra, akiugaga atĩrĩ, “Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha!”

⁴⁹ Nake Jesũ akĩrũgama, akiuga atĩrĩ, “Mwĩtei.”

Nĩ ũndũ ũcio magĩta mũndũ ũcio warĩ mūtumumu, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩyũmĩrĩrie! Rũgama! Nĩaragwĩta.”

⁵⁰ Agĩteania nguo yake ya igũrũ, agĩũkĩra na ihenya agĩthĩ harĩ Jesũ.

⁵¹ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ūkwenda ngwĩkĩre atĩa?”

Nake mũndũ ũcio warĩ mūtumumu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũrutani, ngwenda o njooke kuona.”

⁵² Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩthĩire, wĩtkio waku nĩguo watũma ũhone.” O rĩmwe akĩambĩrĩria kuona, nake akĩrũmĩrĩra Jesũ.

11

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ūhootani

¹ Na rĩrĩ, maakuhĩrĩria itũũra rĩa Jerusalemu, maakinya matũũra ma Bethifage na Bethania hau Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ-rĩ, Jesũ agĩtũma arutwo ake eerĩ,

² akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ itũũra rĩrĩa rĩrĩ mbere yanyu, na mwatoonya o ũguo, nĩmũkuona njaũ ya ndigiri yohetwo hau, nayo ndĩrĩ yakuaa mũndũ. Mĩohorei mũmĩrehe.

³ Na mũngĩũrio nĩ mũndũ atĩrĩ, ‘Mũreka ũguo nĩkĩ?’ Mwĩrei atĩrĩ, ‘Mwathani nĩabatarĩtio nĩyo na nĩekũmĩcookia haha o narua.’”

⁴ Nao magĩthĩ magĩkora njaũ ya ndigiri yohetwo mũromo-inĩ handũ nja, hakuhĩ na njĩra. Na rĩrĩa maamĩohoraga-rĩ,

⁵ andũ arĩa maarũngĩ ho makĩmoooria atĩrĩ, “Mũrohora njaũ ĩyo nĩkĩ?”

⁶ Nao makĩmacookeria o ũrĩa Jesũ aamerĩte, nao andũ acio makĩmetĩkĩria mathĩ nayo.

⁷ Rĩrĩa maatwarĩire Jesũ njaũ ĩyo, makĩmĩtandĩka nguo ciao nake Jesũ agĩkuuo nĩyo.

⁸ Andũ aingĩ makĩara nguo ciao njĩra-inĩ, nao arĩa angĩ makĩara mathĩgĩ marĩa maatuĩte mĩgũnda-inĩ.

⁹ Andũ arĩa maatongoretie na arĩa maamumĩte thuutha makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ,

“Hosana!”*

* **11:9** Hosana nĩ kuuga “honokia rĩu”, na no kĩo kiugo gĩa kũgaatha mũthamaki.

“Kūrathimwo-rĩ, nĩ ũrĩa ũgũũka na rĩitwa rĩa Mwathani!”

10 “Kūrathimwo-rĩ, nĩ ũthamaki ũrĩa ũgũũka, ũrĩa wa ithe witũ Daudi!”

“Hosana igũrũ o igũrũ!”

11 Nake Jesũ aatoonya Jerusalemu, agĩthiĩ hekarũ-inĩ. Na aarĩkia kwĩrorangĩra maũndũ mothe, akiumagara agĩthiĩ Bethania hamwe na arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, tondũ kwarĩ hwaĩ-inĩ.

Jesũ Kũruma Mũkũyũ

12 Mũthenya ũyũ ũngĩ rĩrĩa moimaga Bethania, Jesũ akĩigua ahũtiĩ.

13 Nake akĩona mũkũyũ warĩ haraaya ũrĩ na mathangũ maruru agĩthiĩ kũrora kana warĩ na ngũyũ. Aakinya harĩ guo, agĩkora ndwarĩ na ngũyũ tiga o mathangũ, tondũ ndĩarĩ hĩndĩ ya mĩkũyũ gũciara.

14 Nake akĩra mũkũyũ ũcio atĩrĩ, “Mũndũ ndakanarĩe maciaro maku nginya tene.” Nao arutwo ake makĩigua akiuga ũguo.

Jesũ Gũtheria Hekarũ

15 Na maakinya Jerusalemu, Jesũ agĩtoonya hekarũ thĩinĩ,† akĩambĩrĩria kũrutũrũra arĩa maagũraga, na arĩa meendanagĩria kuo. Akĩng’aũrania metha cia arĩa maakũũranagia mbeeca, o na itĩ cia arĩa meendagia ndutura,

16 na ndangĩetĩkĩririe mũndũ o na ũrĩkũ ahĩtũkĩrie kĩndũ gĩa kwendia kũu nja cia hekarũ.‡

17 Na rĩrĩa aamarutaga, akĩmooria atĩrĩ, “Githĩ ũhoro ndwandĩkĩtwo atĩrĩ,

“ ‘Nyũmba yakwa ĩgeetagwo

nyũmba ya mahooya ya kũhooyagĩrwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe’\$?
No inyuĩ mũmĩtuĩte ‘ngurunga ya atunyani’.”

18 Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho maigua ũguo, makĩambĩrĩria gũcaria ũrĩa mangĩmũũraga, nĩ ũndũ nĩmamwĩtigagĩra, tondũ kĩrĩndĩ gĩothe nĩkĩagegetio nĩ ũrutani wake.

19 Gwakinya hwaĩ-inĩ, Jesũ na arutwo ake makiuma itũũra rĩu.

Mũkũyũ kũũma

20 Rũciinĩ, makĩhĩtũka makĩona mũkũyũ ũrĩa Jesũ aarumĩte ũũmĩte wothe nginya mĩri.

21 Petero akĩririkana ũhoro wa mũkũyũ ũcio, akĩra Jesũ atĩrĩ, “Rabii, ta rora! Mũkũyũ ũrĩa ũrarumire-rĩ, nĩũũmĩte!”

22 Nake Jesũ akĩmacookeria, akĩmeera atĩrĩ, “Itĩkiai Ngai.

23 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ angĩkeera kĩrĩma gĩkĩ atĩrĩ, ‘Thiĩ, wĩkie iria-inĩ,’ na ndagathanganie ngoro-inĩ yake, no etĩkie atĩ ũrĩa oiga nĩũgwĩkĩka-rĩ, nĩagekĩrwo ũndũ ũcio.

24 Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, ũrĩa wothe mũrĩhooyaga mũheo, itĩkagiai atĩ nĩ mũrĩkĩtie kũwamũkĩra, naguo nĩũrĩtuĩkaga wanyu.

25 Na rĩrĩa mwarũgama mũhooe, mũrekanagĩre angĩkorwo mũrĩ ũthũ na mũndũ, nĩgeetha Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ o nake amũrekanagĩre mehia manyu.” (

† 11:15 Nĩ mwena wa hekarũ kũrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ metĩkĩrĩtio kũhoera Ngai. ‡ 11:16 Andũ maatuĩte nja ya hekarũ ta njĩra ya kũhĩtũkĩria indo cia kwendia. § 11:17 Andũ a Ndũrĩrĩ arĩa meetigĩrĩte Ngai nĩmerirwo nĩ Ngai atĩ nĩmũkahooyagĩra thĩinĩ wa hekarũ yake (Isa 56:7). Handũ hau nĩho Ayahudi maatuĩte ndũnyũ.

²⁶ No mūngĩkorwo mūtirekanagĩra mehia, nake Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igūrũ ndarĩmũrekaagĩra mehia manyu.)

Kĩũria Gĩkoniĩ Ũhoti wa Jesũ

²⁷ Magĩkinya o rĩngĩ Jerusalemu, na rĩrĩa Jesũ aaceeraga kũu nja cia hekarũ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, o na athuuri magĩũka kũrĩ we.

²⁸ Makĩmũũria atĩrĩ, “Wĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ? Na nũũ wakũheire ũhoti wa gwĩka maũndũ maya?”

²⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩngũmũũria kĩũria kĩmwe. Mwanjookeria, na niĩ nĩngũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.

³⁰ Ũbatithio wa Johana-rĩ, woimire igūrũ kana kũrĩ andũ? Njookeriai!”

³¹ Makĩaranĩria o ene ũhoru ũcio, makĩĩrana atĩrĩ, “Tũngiuga atĩ, ‘Woimire igūrũ’, egũtũũria atĩrĩ, ‘Mwakĩregire kũmwĩtĩkia nĩkĩ?’

³² No tũngiuga atĩrĩ, ‘Woimire kũrĩ andũ’ ...” (Nĩmetigagĩra andũ, tondũ andũ othe mooĩ kũna atĩ Johana aarĩ mũnabii.)

³³ Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria Jesũ atĩrĩ, “Ithuĩ tũtiũ.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “O na niĩ ndikũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.”

12

Ngerekano ya Akombori a Mũgũnda

¹ Nake akĩambĩrĩria kũmahe ũhoru na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe nĩahaandire mũgũnda wake mĩthabibũ. Agĩaka rũgiri rũgĩthiũrũrũkĩria mũgũnda ũcio, na akĩenja irima rĩa kũhihĩra thabibũ, na agĩaka nyũmba ndaaya na igūrũ ya arangĩri. Agĩcooka agĩkomborithia mũgũnda ũcio kũrĩ arĩmi angĩ, na agĩthiĩ rũgendo.

² Na rĩrĩ, hĩndĩ ya magetha yakinya-rĩ, agĩtũma ndungata yake kũrĩ akombori acio igĩire maciaro mamwe ma mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ.

³ Nao makĩmĩnyiita makĩmĩhũũra, na makĩmĩngata ĩtarĩ na kĩndũ.

⁴ Agĩcooka akĩmatũmĩra ndungata ĩngĩ; nao magĩtĩhia ndungata ĩyo mĩtwe na makĩmĩka maũndũ ma thoni.

⁵ Na o rĩngĩ agĩtũma ndungata ĩngĩ, nayo makĩmĩũraga. Nĩatũmire ndungata ĩngĩ nyingĩ, imwe ciacio magĩcihũũra, na iria ĩngĩ magĩciũraga.

⁶ “Mũndũ ũcio ndaarĩ na mũndũ ũngĩ watigaire wa gũtũma, tĩa o mũriũ wake ũrĩa eendete mũno. Akĩmũtũma thuutha wa acio angĩ othe, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩmegũtĩia mũrũ wakwa.’

⁷ “No akombori acio makĩĩrana atĩrĩ, ‘Ũyũ nĩwe ũkaagaya mũgũnda ũyũ. Ũkai, rekei tũmũũrage, nĩguo igai rĩake rĩgaatuĩka riitũ.’

⁸ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyiita, makĩmũũraga, makĩmũikia nja ya mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ.

⁹ “Rĩu-rĩ, mwene mũgũnda ũcio ageeka atĩa? Agooka oorage akombori acio, acooke ahe andũ angĩ mũgũnda ũcio.

¹⁰ Kaĩ mũtarĩ mwathoma maandĩko maya:

“Thiga rĩrĩa aaki maaregire,
nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga ĩnene rĩa koine;

¹¹ Mwathani nĩwe wĩkĩte ũndũ ũcio,
naguo nĩ wa magegania tũkĩwona’?”

¹² Magĩcaria ũrĩa mangĩmũnyiita tondũ nĩmamenyire aaragia ũhoru wao na ngerekano ĩyo, no nĩmetigagĩra kĩrĩndĩ; nĩ ũndũ ũcio magĩtigana nake, magĩthiĩ.

Kūrīha Igooti kūrī Kaisari

¹³ Thuutha ūcio magītūma Afarisai amwe na Aherodia kūrī Jesū nīguo mamūtege na mīario yake.

¹⁴ Magīūka kūrī we makīmwīra atīrī, “Mūrutani, nītūūī atī ūrī mūdū wa ma. Ndwītigagīra andū, tondū ndūrūmbūyagia ūrīa mahaana; no ūrutanaga ūhoru wa Ngai na ma. Rīu-rī, nī kwagīrīire kūrūtīra Kaisari mbeeca cia igooti, kana aca?*

¹⁵ Tūrutage kana tūtīkarutage?”

No tondū Jesū nīamenyaga ūhinga wao, akīmooria atīrī, “Mūrenda kūngeria nīkī? Ta ndeherai dinari ndīmīone.”

¹⁶ Makīmūrehera dinari iyo, nake akīmooria atīrī, “Mbica ĩno na rīitwa rīrī nī cia ū?”

Nao makīmūcookeria atīrī, “Nī cia Kaisari.”

¹⁷ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Rutagīrai Kaisari kīrīa kīrī gīake, na mūrutagīre Ngai kīrīa kīrī gīake.”

Nao makīgegio nīwe.

Ūhiki Hīndī ya Kūrīūka

¹⁸ Ningī Asadukai, arīa moigaga atī gūtīrī ūhoru wa kūrīūka magīūka kūrī Jesū na makīmūūria atīrī,

¹⁹ “Mūrutani, Musa aatwandīkīire atī mūrū wa nyina na mūdū angīkua atige mūtumia atarī na ciana-rī, mūdū ūcio no nginya ahikie mūtumia ūcio watigwo, aciarīre mūrū wa nyina ciana.

²⁰ Na rīrī, kwarī aanake mūgwanja a nyina ūmwe. Wa mbere akīhikania na agīkua, na ndatige ciana.

²¹ Nake wa keerī akīhikia mūtumia ūcio wa ndigwa, no o nake agīkua na ndatige ciana. O na wa gatātū nake agīka o ūguo.

²² Ūhoru wa ma nī atī, gūtīrī o na ūmwe wa acio mūgwanja watigire ciana. Thuutha wao othe, mūtumia ūcio o nake agīkua.

²³ Rīu-rī, hīndī ya kūrīūka mūtumia ūcio agaakorwo arī wa ū, nīgūkorwo othe mūgwanja nīmamūhikītie?”

²⁴ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Nīmūhītītie tondū mūtiū Maandīko kana hinya wa Ngai?”

²⁵ Rīrīa akuū makaariūka, matikahikania kana mahike; magaatuīka ta araika arīa marī kūu igūrū.

²⁶ Naguo ha ūhoru wa akuū kūrīūka-rī, kaī mūtathomete ibuku-inī rīa Musa, ūhoru ūkoniī kīhinga kīrīa kīahīaga, na ūrīa Ngai aamwīre atīrī, ‘Nī nī nī Ngai wa Iburahīmu na Ngai wa Isaaka, o na Ngai wa Jakubu?’

²⁷ We ti Ngai wa arīa akuū, no nī wa arīa marī muoyo. Inyuī mūhītītie mūno.”

Rīathani rīrīa Inene

²⁸ Na rīrī, mūrutani ūmwe wa watho nīokire akīigua makīaria. Aamenya atī Jesū nīamacookeirie icookio rīega-rī, akīmūūria atīrī, “Harī maathani marīa mangī mothe-rī, nī rīrīkū rīa bata mūno?”

²⁹ Jesū agīcookia atīrī, “Rīathani rīrīa rīa bata mūno nī rīrī: ‘Thikīrīria, inyuī Isiraēli, Mwathani Ngai witū, Mwathani nī ūmwe.

³⁰ Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na meciiria maku mothe, na hinya waku wothe.’

* **12:14** Andū nīmaurutaga mbeeca cia igooti kūrī būrūri ūrīa wamathaga. Ayahudi matiakenagio nī ūhoru ūcio, na angī nīmaregaga kūrīruta.

³¹ Narĩo rĩa keerĩ nĩ rĩrĩ: ‘Endaga mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩendete wee mwene.’ Gũtirĩ rĩathani rĩngĩ inene kũrĩ macio.”

³² Nake mũndũ ũcio agĩcookia atĩrĩ, “Mũrutani, ti-itherũ nĩwoiga wega atĩ Ngai nĩ ũmwe na gũtirĩ ũngĩ tiga we!

³³ Ningĩ ũmwende na ngoro yaku yothe, o na ũmenyo waku wothe, o na hinya waku wothe; o nakuo kwenda mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩendete wee mwene, ũcio nĩ ũndũ ũrĩ bata gũkĩra maruta mothe ma njino na magongona.”

³⁴ Rĩrĩa Jesũ oonire nĩacookia wega, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee-rĩ, ndũrĩ haraaya na ũthamaki wa Ngai.” Na kuuma hĩndĩ iyo gũtirĩ mũndũ wacookire kũmĩrĩria kũmũũria ciũria ingĩ.

Kristũ nĩ Mũriũ Wa ũ?

³⁵ Na rĩrĩ, Jesũ akĩrutana nja-inĩ cia hekarũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩtũmaga arutani a watho moige atĩ Kristũ nĩ mũrũ wa Daudi?”

³⁶ Daudi we mwene, akĩaria arĩ na Roho Mũtheru, oigire atĩrĩ:

“ ‘Mwathani eerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

“ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo
nginya ngaiga thũ ciaku
rungu rwa makinya maku.” ’

³⁷ Daudi we mwene aramwĩta ‘Mwathani.’ Angĩgĩtuĩka mũrũwe atĩa?”

Na nĩ haarĩ na gĩkundi kĩnene kĩa andũ kĩamũthikagĩrĩria gĩkenete.

³⁸ Ningĩ Jesũ akĩrutana, akiuga atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei arutani a watho. Mendete gũthĩ mehumbĩte nguo iria ndaaya† na kũgeithagio nĩ andũ othe rĩrĩa mekũgera ndũnyũ-inĩ,

³⁹ na makenda gũikaragĩra itĩ iria cia bata thunagogi-inĩ, na gũikara handũ ha andũ arĩa atĩku maruga-inĩ.

⁴⁰ Na no-o matoonyagĩrĩra nyũmba cia atumia a ndigwa makamatunya indo ciao, na nĩguo meyonanie, makahooya mahooya maraihu. Andũ ta acio nĩ makaaherithio mũno makĩria.”

Iruta rĩa Mũtumia wa Ndigwa

⁴¹ Jesũ agĩikara thĩ ang’etheire harĩa heekagĩrwo maruta,‡ akĩrorera ũrĩa gĩkundi kũ kĩaohothaga. Andũ aingĩ itonga makĩhotha mbeeca nyingĩ.

⁴² No mũtumia ũmwe wa ndigwa warĩ mũthĩni agĩũka akĩhotha tũthendi twĩrĩ tũnini mũno twa gĩcango tũrĩa twarĩ mũigana wa mbeeca ĩmwe.§

⁴³ Jesũ agĩita arutwo ake harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũtumia ũyũ wa ndigwa mũthĩni nĩekĩra mbeeca nyingĩ kĩgĩina-inĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ othe.

⁴⁴ Acio angĩ othe maheana kũringana na ũingĩ wa ũtonga wao, no mũtumia ũyũ aheana kĩrĩa gĩothe oima nakĩo, o na arĩ mũthĩni-rĩ, aheana mũthithũ wake wothe.”

13

Imenyithia cia Hĩndĩ ya Mũthia

† **12:38** Arutani a watho mekagĩra kanjũ ndaihu mũno hakuhĩ kũhutia thĩ. ‡ **12:41** Ithandũkũ rĩa mũhothi rĩaigagwo kũrĩa andũ-a-nja maahooyagĩra; arũme matiagiragio gũtoonya kuo. § **12:42** Gaka nĩko gathendi karĩa kaarĩ kanini mũno thĩnĩ wa Palestina hĩndĩ iyo. Mũtumia ũyũ wa ndigwa aarehire tũthendi twĩrĩ, na no tuo aarĩ natuo.

¹ Na rīrīa Jesū oimaga hekarū-inī, ūmwe wa arutwo ake akīmwīra atīrī, “Mūrutani, ta rora! Mahiga maya kaī nī manene-ī!”^{*} Kaī nyūmba ici nī thaka-ī!”

² Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nīūrona nyūmba ici nene ūū? Gūtīrī ihiga o na rīmwe rīa maya rīgaakorwo rīrī igūrū wa rīrīa rīngī; mothe nīmakamomorwo.”

³ Rīrīa Jesū aikarīte thī kīrīma-inī kīa Mītamaiyū ang’etheire hekarū-rī, Petero na Jakubu na Johana na Anderea makīmūūria marī keheri-inī atīrī,

⁴ “Ta twīre, maūndū macio mageekīka rī? Na kīmenyithia atī maūndū macio marī hakuhi gwīkīka nī kīrīkū?”

⁵ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Mwīmenyagīrīrei mūtikanahēenio nī mūndū o na ūrīkū.

⁶ Andū aingī nī magooka na rītwa rīakwa makiugaga atīrī, ‘Nī nī nī Kristū,’ na nīmakahēenia andū aingī.

⁷ Rīrīa mūkaigua mbaara na mūhuhu wa mbaara mūtikanamake. Maūndū ta macio no nginya mekīke, no rīrī, ithirīro ti rīkinyu.

⁸ Rūrīrī nīrūgookīrīra rūrīa rūngī, na ūthamaki ūūkīrīre ūthamaki ūrīa ūngī. Nīgūkaagīa na ithingithia kūndū na kūndū, o na kūgīe ng’aragu. Maūndū maya nī kīambīrīria kīa ruo ta rwa mūndū-wa-nja akīrūmwo.

⁹ “No inyuī-rī, ikaragai mwīiguīte. Nīmūkaneanwo kūrī cīama cīa athuuri na mūhūrwo iboko thīinī wa thunagogi. Nīmūkarūgama mbere ya aathani na athamaki nī ūndū wakwa, mūtūike aira akwa kūrī o.

¹⁰ Naguo Ūhoro-ūrīa-Mwega no nginya wambe ūhunjo kūrī ndūrīrī ciothe.

¹¹ Rīrīa rīothe mūkaanyiitwo mūtwarwo mūgaciirithio, mūtikanetange mūgīciiria ūrīa mūkoiga. Inyuī mūkoiga o ūrīa mūkaahotithio hīndī īyo, nīgūkorwo ti inyuī mūgaakorwo mūkīaria, no nī Roho mūtheru.

¹² “Mūndū nīagakunyanīra mūrū wa nyina ooragwo, na ithe wa mūndū akunyanīre mwana wake, o na cīana nīkaremera aciari a cio na imoragithie.

¹³ Andū othe nīmakamūmena nī ūndū wakwa, no ūrīa ūgaakīrīrīria nginya hīndī ya mūthia nīakahonoka.

¹⁴ “Rīrīa mūkoona kīrīa kīrī thaahu na gīa kūrehe ihooru kīarūgama harīa gītāgīrīrwo nī kūrūgama-rī, (ūrīa ūrathoma nīamenye ūhoro ūcio), hīndī īyo arīa marī Judea nīmoorīre irīma-inī.

¹⁵ Mūndū ūrīa wothe ūgaakorwo arī nyūmba yake igūrū ndakana-harūrūke kana atoonye kūruta kīndū nyūmba.

¹⁶ Nake mūndū ūrīa ūgaakorwo arī mūgūnda ndagacooke mūciī kūgīra nguo ciake.

¹⁷ Kaī atumia arīa magaakorwo marī na nda na arīa magaakorwo makīongithia hīndī īyo nīmagakorwo marī na haaro-ī!

¹⁸ Hooyagai Ngai atī maūndū macio matikanakinye hīndī ya heho,

¹⁹ nī ūndū matukū macio gūgaakorwo na mīnyamaro ītarī yoneka īngī tayo kuuma kīambīrīria rīrīa Ngai ombire thī nginya rīu, na gūtikonēka īngī tayo.

²⁰ Tiga Mwathani anyihanyihirie matukū macio, gūtīrī mūndū ūngīgatigara. No tondū wa andū ake arīa aamūre, matukū macio nīmagakuhīhio.

^{*} **13:1** Maandīko ma tene moigaga mahiga ma hekarū īyo maarī manene mūno; mamwe maarī na ūraihi wa buti mīrongo ītatū na mūgwanja (37), warī wa buti ikūmi na inyanya (18), na buti ikūmi na igīrī (12) kūraiha na igūrū.

²¹ Hĩndĩ ĩyo mũndũ o na ũrĩkũ angĩkamwĩra atĩrĩ, ‘Kristũ arĩ haha!’ kana amwĩre atĩrĩ, ‘Kristũ arĩ haarĩa!’ mūtikanetĩkie ũhoru ũcio.

²² Nĩgũkorwo Kristũ a maheeni na anabii a maheeni nĩmakeyumĩria monanie morirũ na maringe ciama nĩguo mahĩtithie andũ arĩa aamũre, korwo no kũhoteke.

²³ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ikaragai mwĩiguĩte tondũ nĩndamwĩra maũndũ mothe mbere ya ihinda rĩtanakinya.

²⁴ “No ihinda-inĩ rĩu, thuutha wa maũndũ macio ma mĩnyamaro, “riũa nĩrĩkagĩa nduma, naguo mweri ndũkaara;

²⁵ njata nacio nĩikaagũa kuuma igũrũ, namo maahinya ma igũrũ nĩmakenyenyio.’

²⁶ “Hĩndĩ ĩyo andũ nĩ makoona Mũrũ wa Mũndũ agĩũka arĩ thĩinĩ wa matu, arĩ na hinya mũingĩ mũno o na riiri.

²⁷ Nake nĩagatũma araika ake macookanĩrĩrie andũ ake arĩa aamũre kuuma mĩena ĩna ĩria yumaga rũhuho, o na kuuma ituri ciothe cia thĩ na cia igũrũ.

²⁸ “Na rĩrĩ, mwĩrutei na mũkũyũ: Rĩria hongwe ciaguo ciarĩkia gũthundũra na ciaruta mathangũ-rĩ, nĩmũmenyaga atĩ hĩndĩ ya riũa ĩrĩ hakuĩ.

²⁹ Ũguo noguo, rĩria mũkoona maũndũ macio magĩĩkĩka mũkaamenya ihinda rĩrĩ hakuĩ, rĩrĩ o mũromo-inĩ.

³⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, rũciaro rũrũ rũtigaathira nginya maũndũ macio mothe makaahingio.

³¹ Igũrũ na thĩ nĩigathira, no ciugo ciakwa itigathira.

Gũtirĩ Mũndũ ũũĩ Mũthenya na Ithaa

³² “Gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũũĩ ũhoru wa mũthenya ũcio kana ithaa rĩu, o na araika a igũrũ matiũũ, o na Mũriũ ndooĩ, tiga Ithe wiki!

³³ Ikaragai mwĩiguĩte! Ikaragai mwĩhũgĩte! Mũtiũũ rĩria ihinda rĩu rĩgaakinya.

³⁴ Gũkahaana ta mũndũ ũgũthĩ rũgendo ũria atigaga egaĩra ndungata ciake irorage mũciĩ, o ndungata akamĩhe wĩra wayo, na agatiga atha mũikaria wa mũrango o nake aikarage ehũũgĩte.

³⁵ “Nĩ ũndũ ũcio, ikaragai mwĩiguĩte tondũ mũtiũũ rĩria mwene mũciĩ agacooka, kana agooka hwaĩ-inĩ, kana ũtukũ gatagatĩ, kana ngũkũ ĩkĩgamba, o na kana gũgĩthererũka.

³⁶ O rĩria angĩũka-rĩ, mūtikanareke amũkore mwĩrigĩtwo.

³⁷ Ũguo ngũmwĩra, noguo ngwĩra andũ othe, atĩrĩ, ‘Ikaragai mwĩiguĩte.’”

14

Jesũ Gũitĩrĩrio Maguta arĩ Bethania

¹ Na rĩrĩ, gwatigaire o mũthenya ĩrĩ nĩguo kũgĩe na Gĩathĩ kĩa Bathaka na kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩĩkĩre Ndawa ya Kũĩmbia,* nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho nĩmacaragia ũria mangĩnyitithia Jesũ na njĩra ya wara nĩguo mamũũrage.

² Makiuga atĩrĩ, “No tũtingĩmũnyiita hĩndĩ ya Gĩathĩ, tondũ andũ mahota kũruta haaro.”

* **14:1** Gĩathĩ kĩa Bathaka kĩaririkanagia Ayahudi ũria mũraika wa Ngai aahĩtũkĩre mũciĩ yao agĩthĩ kũũraga marigithathi ma andũ a Misiri.

³ Na rĩria arĩ itũũra-inĩ rĩa Bethania kwa mũndũ wetagwo Simoni ũria warĩ na mangũ, aikarĩte metha-inĩ akĩria irio-rĩ, nĩhookire mũndũ-wa-nja arĩ na cuba ya maguta ma goro mũno na manungi wega. Akĩũraga cuba ĩyo na akĩmũitĩria maguta macio mũtwe.

⁴ Andũ amwe arĩa maarĩ kuo makĩigua ũũru, makĩũrania atĩrĩ, “Maguta maya maitangwo ũguo nĩkĩ?”

⁵ Maguta macio nĩmangĩendio mbeeca ikĩrĩte mũcara wa mũndũ wa mwaka mũgima nacio mbeeca icio iheo athĩni.” Magĩkũũma mũndũ-wa-nja ũcio marĩ na ũũru.

⁶ Nowe Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tiganai nake, mũramũtanga nĩkĩ? Nĩanjĩka ũndũ mwega mũno.

⁷ Athĩni marĩkoragwo na inyuĩ hĩndĩ ciothe na no mũmateithie hĩndĩ ĩria yothe mũngĩenda. No niĩ mũtirĩkoragwo na niĩ hĩndĩ ciothe.

⁸ Anjĩka o ũria angĩahota. Aitĩria mwĩrĩ wakwa maguta o mbere nĩ ũndũ wa kũhaarĩria gũthikwo gwakwa.

⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, kũria guothe Ũhoro-ũyũ-Mwega ũkaahunjagio thĩni wa thĩ, ũguo eka nĩũkeeragwo andũ nĩgeetha aririkanagwo.”

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo Judasi Mũsikariota, ũmwe wa arĩa ikũmi na eerĩ, agĩthĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene agakunyanĩre Jesũ kũrĩ o.

¹¹ Nao magĩkena mũno maigua ũguo na makĩmwĩra nĩmekũmũhe mbeeca. Nĩ ũndũ ũcio Judasi agĩcaria mweke wa kũmũneana kũrĩ o.

Jesũ Kũrianĩra Gĩathĩ kĩa Bathaka na Arutwo Ake

¹² Mũthenya wa mbere wa Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũmbia, o ũria wathĩnjagwo gatũrũme ka Bathaka-rĩ, arutwo a Jesũ makĩmũũria atĩrĩ, “Ũkwenda tũthĩ kũ tũkahaarĩrie nĩguo ũkarĩire irio cia Bathaka kuo?”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma arutwo ake eerĩ akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũtoonye itũũra, na nĩ mũgũcemanĩa na mũndũ ũkũũte ndigithũ ya maaĩ. Mũrũmĩrĩrei.

¹⁴ Kũria egũtoonya mwĩre mwene nyũmba ĩyo atĩrĩ, ‘Mũrutani arooria atĩrĩ, nyũmba yakwa ya ageni ĩrĩ ha, harĩa ingĩrĩra irio cia Bathaka na arutwo akwa?’

¹⁵ Nake nĩekũmuonia nyũmba nene ya igũrũ ikĩrĩtwo indo na ĩgathondekwo wega. Haarĩriai irio cia Bathaka iitũ kuo.”

¹⁶ Arutwo acio makiumagara, magĩtoonya itũũra, magĩkora maũndũ mahaana o ta ũria Jesũ aamerĩte. Nĩ ũndũ ũcio makĩhaarĩria irio cia Bathaka.

¹⁷ Na gwakinya hwaĩ-inĩ, Jesũ agĩkinya kuo marĩ na arutwo arĩa ikũmi na eerĩ.

¹⁸ Maikarĩte metha-inĩ makĩria akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũmwe wanyu nĩekũngunyanĩra, ũmwe wa arĩa mararĩanĩra na niĩ.”

¹⁹ Makĩnyitwo nĩ kĩa mũno, na o ũmwe akamũũria atĩrĩ, “Ti-itherũ hihi nĩ niĩ?”

²⁰ Jesũ akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ũmwe wanyu inyuĩ ikũmi na eerĩ, ũria ũgũtobokanĩria mũgate mbakũri-inĩ hamwe na niĩ.

²¹ Mũrũ wa Mũndũ egũthĩ o ta ũria ũhoro wake wandĩkitwo. No mũndũ ũria ũgaakunyanĩra Mũrũ wa Mũndũ kaĩ arĩ na haaro-ĩ! Nĩ kaba mũndũ ũcio atangĩaciarirwo.”

²² Ningĩ o makĩrĩaga-rĩ, Jesũ akĩoya mũgate, agĩcookia ngaatho, agĩcooka akĩwenyũranga, akĩhe arutwo ake, akiuga atĩrĩ, “Oyai; ũyũ nĩguo mwĩrĩ wakwa.”

²³ Agĩcooka akĩoya gĩkombe, agĩcookia ngaatho akĩmanengera, nao othe magĩkĩnyuĩra.

²⁴ Akĩmeera atĩrĩ, “Ĩno nĩyo thakame yakwa ya kĩrĩkanĩro, ĩrĩa ĩitĩtwo nĩ ũndũ wa andũ aingĩ.

²⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ndikũnyua rĩngĩ ndibei ya maciaro ma mũthabibũ, nginya mũthenya ũrĩa ngaamĩnyua ĩrĩ njerũ ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

²⁶ Na maarĩkia kũina rwĩmbo, makiumagara magĩthiĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ.

Jesũ Kwaria ũrĩa Petero Arĩmũkaana

²⁷ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ inyuothe nĩmũrĩndirika, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“ ‘Nĩngaringa mũrĩithi, nacio ng’ondũ ihurunjũke.’

²⁸ No ndaariũka, nĩngamũtongoria gũthiĩ Galili.”

²⁹ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “O na othe mangĩgũtirika, nĩ ndingĩgũtirika.”

³⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ũmũthĩ, o ũtukũ ũyũ, ngũkũ ĩtanakũga keerĩ, nĩũrĩngaana maita matatũ.”

³¹ No Petero akĩaria ahinyĩrĩrie, akiuga atĩrĩ, “O na angĩkorwo ndĩrĩkuanĩra nawe, nĩ ndingĩgũkaana!” O na acio angĩ othe makiuga o ũguo.

Mũgũnda-inĩ wa Gethisemane

³² Nao magĩkinya handũ heetawo Gethisemane, nake Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ikarai haha thiĩ ngahooe.”

³³ Akĩoya Petero na Jakubu na Johana agĩthiĩ nao, na o hĩndĩ ĩyo akĩnyitwo nĩ kĩa kĩnene na agĩthiĩnĩka mũno.

³⁴ Akĩmeera atĩrĩ, “Ngoro yakwa nĩraigua kĩa kĩa mũno o ta ingĩkua, ikarai haha na mwĩhũge.”

³⁵ Na aathiathia hanini, akĩgũithia thĩ, akĩhooya atĩ korwo kwahoteka, ihinda rĩu rĩmweherere.

³⁶ Akiuga atĩrĩ, “Abba, Baba, maũndũ mothe nĩmahotekaga nĩwe. Njehereria gĩkombe gĩkĩ. No ti ũrĩa ngwenda nĩ, no nĩ ũrĩa wee ũkwenda.”

³⁷ Nĩngĩ agĩcooka harĩ arutwo ake akĩmakora makomete. Akĩũria Petero atĩrĩ, “Simoni, kaĩ ũkomete? Ndũngĩhota gũikara ithaa rĩmwe wĩguĩte?”

³⁸ Mwĩhũgagei na mũhooyage nĩgeetha mũtikagwe magerio-inĩ. Ngoro nĩyenda, no mwĩrĩ ndũrĩ na hinya.”

³⁹ O rĩngĩ agĩthiĩ akĩhooya o ũguo.

⁴⁰ Na acooka rĩngĩ harĩo, agĩkora makomete tondũ nĩmahĩtĩtwo nĩ toro. Nao makĩrigwo nĩ ũrĩa mangĩmwĩra.

⁴¹ Nĩngĩ agĩũka ihinda rĩa gatatũ akĩmooria atĩrĩ, “O na rĩu mũrĩ o toro, o mũhurũkĩte? Kinyiai hau! Ithaa nĩrĩakinya. Atĩrĩrĩ, Mũrũ wa Mũndũ nĩakunyanĩrwo akaneanwo moko-inĩ ma andũ ehia.

⁴² Ũkĩrai, tũthiĩ! ũrĩa ũkũngunyanĩra nĩarooka.”

Jesũ Kũnyitwo

⁴³ O akĩaragia-rĩ, Judasi, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, agĩkinya. Ookire arĩ na gĩkundi kĩnene kĩa andũ marĩ na hiũ cia njora na njũgũma, matũmĩtwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho na athuuri.

⁴⁴ Judasi ũcio wamũkunyanĩire nĩamaheete kĩmenyithia akameera atĩrĩ, “ũrĩa ndĩmumunya nĩwe; mũmũnyite na mũmũtware arangĩrwo.”

45 Judasi o rĩmwe agĩthĩ harĩ Jesũ, akĩmwĩta atĩrĩ, “Rabii!” na akĩmũmumunya.

46 Nao andũ acio makĩguthũkĩra Jesũ makĩmũnyiita.

47 Na ũmwe wa arĩa maarũngiĩ hakuhĩ agĩcomora rũhiũ rwake rwa njora agĩtinia gũtũ kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

48 Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ mũtongoria wa akararia a watho atĩ nĩkĩo muoka kũũnyiita mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma?”

49 Ndĩratũũraga na inyuũ hekarũ-inĩ ngĩrutanaga mũthenya o mũthenya na mũtingĩnyiita. No rĩrĩ, Maandĩko no nginya mahiinge.”

50 Hĩndĩ ĩyo arutwo ake othe makĩmũtiganĩria, makĩũra.

51 Na mwanake ũmwe ũteehumbĩte kĩndũ tiga taama wa gatani akĩrũmĩrĩra Jesũ. Na rĩrĩa maamũnyiitire,

52 agĩtiga taama wake nao, akĩũra e njaga.

Jesũ Gũtwarwo Mbere ya Kĩama

53 Nao andũ acio magĩtwara Jesũ kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene othe, na athuuri na arutani a watho makĩgomana hamwe.

54 Petero akĩmũrũmĩrĩra arĩ haraaya o nginya agĩkinya nja ya mũciĩ wa mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene. Agĩkarania na thigari kũu agĩota mwaki.

55 Na rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, o na Kĩama kũu gĩothe,† magĩcaria ũira wa kũũragithia Jesũ, no mationire.

56 Na andũ aingĩ nĩmarutire ũira wa maheeni, no ũira wao ũkĩaga kũiguana.

57 Gũgĩcooka gũkĩrũgama andũ amwe, nao makĩruta ũira wa maheeni makiuga atĩrĩ,

58 “Nĩtwaiguire akiuga atĩrĩ, ‘Nĩngatharia hekarũ ĩno yakĩtwo nĩ andũ, na njake ĩngĩ ĩtakĩtwo nĩ mũndũ na ihinda rĩa mũthenya ĩtatũ.’”

59 No o na moiga ũguo, ũira wao ũkĩaga kũiguana.

60 Hĩndĩ ĩyo mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩrũgama gatagatĩ kao, akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũngĩcookia? Nĩ ũhoru ũrĩkũ ũyũ ũrathitangwo naguo?”

61 No Jesũ agĩkira ki, na ndacookie ũndũ.

O rĩngĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa ũrĩa Mũrathime?”

62 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ nĩ nĩ. Na nĩmũkona Mũrũ wa Mũndũ aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa ũrĩa-ũrĩ-Hinya, na agĩũka arĩ igũrũ rĩa matu.”

63 Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene agĩtembũranga nguo ciake. Akĩũria atĩrĩ, “Tũgũkĩbatario nĩ aira angĩ a kĩ?”

64 Nĩmweiguĩra akĩruma Ngai. Mũgwĩciiria atĩa?”

Nao othe makĩmũtuĩra atĩ aagĩrĩrwo nĩ kũũragwo.

65 Hĩndĩ ĩyo amwe makĩambĩrĩria kũmũtuĩra mata, na makĩmũhumbĩra ũthiũ, makĩmũringa na ngundi makĩmwĩraga atĩrĩ, “Ta kĩrathe ũhoru.” Nacio thigari ikĩmuoya, ikĩmũhũũra.

Petero Gũkaana Jesũ

66 Na hĩndĩ ĩyo Petero aikarĩte o hau nja-rĩ, ũmwe wa ndungata cia airĩtu cia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩgerera ho.

67 Rĩrĩa oonire Petero agĩota mwaki, akĩmũrora wega.

† 14:55 Kĩama gĩa Sanihedirini gĩakoragwo na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na athuuri, na arutani a watho wa Musa.

“Akĩmwĩra atĩrĩ, ‘O nawe uuma hamwe na Jesũ ũcio wa Nazarethi’.”

⁶⁸ Nowe Petero agĩkaana ũhoro ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndiũ ũhoro ũcio, o na ndiramenya nĩ atĩa ũroiga,” na akiumagara agĩthĩ itoonyero-inĩ.

⁶⁹ Na rĩrĩa ndungata ĩyo ya mũirĩtu yamuonire ho, o rĩngĩ ikĩra arĩa maarũngĩ ho atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩ ũmwe wao.”

⁷⁰ No Petero agĩkaana ũhoro ũcio rĩngĩ.

Thuutha wa kahinda kanini, arĩa maarũgamĩte hakuhĩ makĩra Petero atĩrĩ, “Ti-itherũ ũrĩ ũmwe wao, nĩ ũndũ wĩ Mũgalili.”[‡]

⁷¹ Nake akĩambĩrĩria kwĩhĩta akiugaga atĩrĩ, “Niĩ ndiũ mũndũ ũyũ mũraaria ũhoro wake.”

⁷² O hĩndĩ ĩyo ngũkũ ĩgĩkũga hĩndĩ ya keerĩ. Nake Petero akĩririkana ũhoro ũrĩa Jesũ aamwĩrĩte atĩrĩ, “Ngũkũ ĩtanakũga keerĩ nĩũrĩngaana maita matatũ.” Nake akĩambĩrĩria kũrĩra.

15

Jesũ Gũtwarwo Mbere ya Pilato

¹ Na rĩrĩ, rũciinĩ tene, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri, na arutani a watho, na Kĩama gĩothe magĩtua ũrĩa megwĩka. Makĩoha Jesũ, makĩmũtwara, makĩmũneana kũrĩ Pilato.

² Nake Pilato akĩmũuria atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ī, ũguo woiga nĩguo.”

³ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene makĩmũthitangĩra maũndũ maingĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũuria o rĩngĩ atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũgũcookia? Ta rora maũndũ marĩa mothe maragũthitangĩra.”

⁵ No Jesũ ndaigana gũcookia ũndũ, nake Pilato akĩgega.

⁶ Na rĩrĩ, kwarĩ mũtugo hĩndĩ ya Iruga rĩu rĩa Bathaka, Pilato nĩamohoragĩra mwohwo ũmwe, o ũrĩa andũ mangĩetirie.

⁷ Na nĩ kwarĩ mũndũ ũmwe wetagwo Baraba woohetwo hamwe na arĩa maambĩrĩrie ngũ ya gũkĩrĩra thirikari na makoora andũ thĩnĩ wa mbũkĩrĩra ĩyo.

⁸ Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩthĩ harĩ Pilato, gĩkĩmũuria eeke o ũrĩa aamenyerete gwĩka.

⁹ Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ mũkwenda ndĩmuohorere mũthamaki wa Ayahudi?”

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩamenyaga atĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maaneanĩte Jesũ kũrĩ we nĩ ũndũ wa ũiru.

¹¹ No rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene makĩringĩrĩria kĩrĩndĩ kũ kũre Pilato ohore Baraba handũ ha Jesũ.

¹² Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Mũgũkienda njĩke atĩa na mũndũ ũyũ mwĩtaga mũthamaki wa Ayahudi?”

¹³ Nao makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ igũrũ!”

¹⁴ Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩkĩ? Nĩ ngero ĩrĩkũ agerete?”

No-o magĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ igũrũ!”

¹⁵ Na tondũ nĩendaga gũkenia kĩrĩndĩ kũ, Pilato akĩmohorera Baraba. Akĩhũrithia Jesũ iboko, agĩcooka akĩmũneana akambwo mũtĩ igũrũ.

Thigari Kũnyũrĩria Jesũ

¹⁶ Nacio thigari igĩtwara Jesũ gũikaro-inĩ kĩa barũthi (na nĩkĩo gĩetagwo Puratoria); igĩcookanĩrĩria mbũtũ yothe ya thigari.

[‡] 14:70 Mwarĩrie wa andũ a kuuma Galili warĩ na ngũũrani na wa andũ a kuuma Judea.

17 Ikīmūhumba nguo ndaaya ya rangi wa ndathi, igĩcooka igītuma thūmbĩ ya mīigua, ikīmwīkĩra mūtwe.

18 Ikĩambĩrĩria kūmūnyūrũria, ikīmwīraga atĩrĩ, “Ũkĩrĩ mūhoru, wee mūthamaki wa Ayahudi?”

19 Ikīmūhũura na rũthanju mūtwe maita maingĩ ikīmūtuagĩra mata. Ikĩgũithia thĩ mbere yake, ikīmūturagĩria ndu ta ikūmūhooya.

20 Na ciarĩkia kūmūnyūrũria-rĩ, ikīmūruta nguo iyo ndaaya ya rangi wa ndathi, ikīmūhumba nguo ciake mwene. Igĩcooka ikīmuumagaria ikamwambe mūtĩ igūrũ.

Jesũ Kwambwo Mũtharaba-inĩ

21 Na marĩ njĩra thigari ikĩnyiita mūdũ wahītũkaga akiuma mīgũnda-inĩ, wetagwo Simoni wa kuuma Kurene, ithe wa Alekisandero na Rufusi, na ikīmūkuuithia mũtharaba wa Jesũ na hinya.

22 Igĩgĩkinyia Jesũ handũ harĩa heetagwo Gologotha (ũguo nĩ kuuga Handũ hahaana ta Ihĩndĩ rĩa Mūtwe).

23 Ningĩ igĩcooka ikīmūhe ndibei itukanĩtio na manemane, nake Jesũ akĩrega kūmĩnyua.

24 Igĩkĩmwamba mūtĩ igūrũ. Ikĩgayana nguo ciake, na ũndũ wa gũcicuukĩra mītĩ nĩguo imenye o irĩa mūdũ egũkuua.

25 Kwarĩ thaa ithatũ cia rũciinĩ rĩrĩa ciamwambire mūtĩ igūrũ.

26 Ũndũ ũrĩa aathitangĩrwo wandĩkĩtwo atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.”

27 Ningĩ ikĩamba atunyani eerĩ hamwe nake, ũmwe mwena wake wa ũrĩo, nake ũcio ũngĩ mwena wake wa ũmotho.

28 (Namo Maandĩko makĩhingio marĩa moigaga atĩrĩ, “Aataranĩrio na andũ arĩa aagarari watho.”)

29 Andũ arĩa maahītũkagĩra hau nĩmamũrumaga makĩinagia mītwe yao, makoiga atĩrĩ, “Hĩ! Wee ũngĩratharirie hekarũ na ũmĩake na mĩthenya itatũ-rĩ,

30 harũrũka uume mũtharaba-inĩ ũcio, wĩhonokie!”

31 O ũndũ ũmwe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho nĩmamūnyūrũragia, makerana atĩrĩ, “Nĩarahonokagia arĩa angĩ, no ndangĩhota kwĩhonokia we mwene.

32 Kristũ ũyũ, Mũthamaki wa Isiraeli-rĩ, ta nĩakĩharũrũke rĩu oime mũtharaba-inĩ, nĩguo tuone twitĩkie.” O nao arĩa maambanĩrio hamwe nake, makĩmũruma.

Gĩkuũ kĩa Jesũ

33 Na rĩrĩ, thaa thita cia mũthenya ciakinya, bũrũri wothe ũkĩgĩa nduma nginya thaa kenda.

34 Na thaa kenda Jesũ akĩgũthũka na mũgambo mūnene, akiuga atĩrĩ, “Eloi, Eloi, lama sabakithani?” naguo ũguo nĩ kuuga atĩrĩ, “Ngai wakwa, Ngai wakwa, wandiganĩria nĩkĩ?”

35 Rĩrĩa andũ amwe a arĩa marũngĩ hau maiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Ta thikĩrĩriai agĩta Elija.”

36 Mūdũ ũmwe agĩteng’era, agĩtobokia thibũnji thiki-inĩ akĩmĩthecerera kamũrangi-inĩ akĩhe Jesũ anyue. Akiuga atĩrĩ, “Tiganai nake. Rekei tuone kana Elija nĩegũũka kūmūcuurũria mũtharaba-inĩ.”

37 Nake Jesũ agĩkaya aanĩrĩire, agĩtuĩkana.

38 Nakĩo gĩtambaya kĩa hekarũ gĩgĩatũkana icunjĩ igĩrĩ kuuma igũrũ nginya thĩ.*

39 Na rĩrĩa mũnene-wa-thigari-igana, ũrĩa warũngĩ hau mang'ethanĩire, aigũire ũrĩa akaya na akĩona ũrĩa akua, akiuga atĩrĩ, "Ti-itherũ mũndũ ũyũ oima Mũrũ wa Ngai!"

40 Nĩ haarĩ na atumia meeroragĩra marĩ haraaya. Ũmwe wao aarĩ Mariamu Mũmagidali, na Mariamu nyina wa Jakubu ũrĩa warĩ Mũnini na wa Jose, na Salome.

41 Rĩrĩa aarĩ Galili, atumia aya nĩo maamũrũmagĩrĩra na makamũtungatagĩra. Ningĩ hau nĩ haarĩ na atumia angĩ aingĩ arĩa mookĩte nake Jerusalemu.

Gũthikwo kwa Jesũ

42 Na tondũ kwarĩ Mũthenya wa Kwĩhaarĩria (nĩguo mũthenya ũrĩa wĩ mbere ya Thabatũ), gwakuhĩrĩria hwaĩ-inĩ-rĩ,

43 Jusufu wa Arimathea, mũndũ warĩ igweta mũno Kĩama-inĩ gĩa athuuri, na we mwene nĩetagirĩra ũthamaki wa Ngai, agĩthĩ kũrĩ Pilato na ũcamba, akĩhooya etĩkĩrio akuue mwĩrĩ wa Jesũ.†

44 Nake Pilato akĩgega aigua atĩ Jesũ nĩarĩkĩtie gũkua. Agĩta mũthigari ũrĩa mũnene-wa-thigari-igana, akĩmũũria kana Jesũ nĩarĩkĩtie gũkua.

45 Rĩrĩa aamenyithirio nĩ mũnene ũcio wa thigari igana atĩ nĩguo kwarĩ, agĩtikĩria Jusufu akuue mwĩrĩ ũcio.

46 Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩgũra taama wa gatani, agĩcuurũria mwĩrĩ ũcio. Akĩũkũnja na taama ũcio wa gatani, agĩthĩ akĩũiga thĩinĩ wa mbĩrĩra yenjetwo rwaro-inĩ rwa ihiga. Agĩcooka akĩgaragara ihiga rĩkĩhinga mũromo wa mbĩrĩra ĩyo.

47 Nake Mariamu Mũmagidali na Mariamu ũrĩa nyina wa Jose makĩona harĩa aigirwo.

16

Kũriũka kwa Jesũ

1 Na rĩrĩ, Thabatũ yathira, Mariamu Mũmagidali, na Mariamu nyina wa Jakubu, na Salome makĩgũra indo nungi wega nĩgeetha mathĩ makahake mwĩrĩ wa Jesũ.

2 Mũthenya wa mbere wa kiumia, rũciinĩ tene thuutha wa riũa kũratha, marĩ njĩra magĩthĩ mbĩrĩra-inĩ,

3 nĩmoranageria atĩrĩ, "Nũũ ũgũtũgaragarĩria ihiga rĩehere mũromo-inĩ wa mbĩrĩra?"

4 No rĩrĩa maatiirire maitho, makĩona ihiga rĩu nĩrĩagaragarĩtio rĩkehera, nĩgũkorwo rĩarĩ inene mũno.

5 Na rĩrĩa maatoonyaga mbĩrĩra-thĩinĩ, makĩona mwanake wehumbĩte nguonjerũ ndaaya aikarĩte thĩ mwena wao wa ũrĩo, nao makĩmaka.

6 Nake akĩmeera atĩrĩ, "Tigai kũmaka. Mũracaria Jesũ ũrĩa wa Nazarethi, ũrĩa ũrambirwo mũtĩ igũrũ. Nĩariũkĩte! Ndarĩ haha. Onei harĩa maramũigĩte.

7 No thĩĩ mwĩre arutwo ake o na Petero atĩrĩ, 'Nĩekũmũtongoria gũthĩ Galili. Kũu nĩkuo mũkaamuona, o ta ũrĩa aamwĩrĩre.'"

* **15:38** Gĩtambaya kĩa hekarũ kĩagayanĩtie Handũ-harĩa-Hatheru na Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno. Gwatũkana gwakĩo kuonanirie atĩ Kristũ nĩatoonyire kwa Ngai nĩ ũndũ witũ, na agĩtũhingũrĩra njĩra ya gũthĩiiga mbere ya Ngai. † **15:43** Maarĩ na ihenya rĩa kweheria mwĩrĩ wa Jesũ mũtĩ-igũrũ maũthike mbere ya Thabatũ kwambĩrĩria.

⁸ Atumia acio makiuma hau mbĩrĩra-inĩ makĩinainaga na magegete. Matirĩ mũndũ meerire ũndũ, tondũ nĩmetigagĩra.

(Maandĩko mamwe ma tene matirĩ gacunjĩ gaka kuuma Mariko 16:9-20)

⁹ Mũthenya wa mbere wa kiumia rūciinĩ tene Jesũ ariũka-rĩ, aambire kuumĩrĩra Mariamu Mũmagidali ũrĩa aarutĩte ndaimono mũgwanja.

¹⁰ Nake Mariamu agĩthĩ akĩra arĩa maatũire na Jesũ, akĩmakora magĩcakaya na makĩrĩra.

¹¹ Nao maigua atĩ Jesũ nĩariũkĩte, na atĩ Mariamu nĩamuonete, makĩrega gwĩtikia.

¹² Thuutha ũcio Jesũ akiumĩrĩra andũ angĩ eerĩ ao, ahaana ũndũ ũngĩ, rĩrĩa maathiiaga mĩgũnda-inĩ.

¹³ Andũ acio makĩhũndũka, magĩthĩ makĩra arutwo arĩa angĩ; no-o nao makĩrega kũmetĩkia.

¹⁴ Thuutha ũcio Jesũ akiumĩrĩra arutwo arĩa ikũmi na ũmwe makĩrĩa irio; akĩmatetia nĩ ũndũ wa kwaga gwĩtikia na nĩ ũndũ wa ũmũ wa ngoro ciao, nĩ ũndũ wa kũrega gwĩtikia arĩa maamuonete thuutha wa kũriũka gwake.

¹⁵ Akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ thĩ yothe mũkahunjĩrie andũ othe Ũhoru-ũrĩa-Mwega.

¹⁶ Na mũndũ o wothe ũgetĩkia na abatithio nĩakahonoka, no ũrĩa wothe ũtagetĩkia nĩagatuĩrwo ciira.

¹⁷ Nacio ciama ici nĩ igatwaranaga na arĩa metĩkĩtie: Nĩmakaingata ndaimono thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa; na nĩmakaaria na thiomi njerũ;

¹⁸ na nĩmakanyiita nyoka na moko mao; na rĩrĩa makaanyua thumu, ndũkamathũkia o na hanini; nĩmakaigagĩrĩra andũ arĩa arũaru moko, nao mahone.”

¹⁹ Mwathani Jesũ aarĩkia kũmaarĩria ũhoru ũcio, agĩtwarwo igũrũ na agĩkara thĩ guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai.

²⁰ Nao arutwo magĩcooka makiumagara na makĩhunja ũhoru kũndũ guothe, nake Mwathani akĩrutithania wĩra nao, na agekĩraga ũhoru wake hinya na ũndũ wa ciama iria ciatwaranaga na ũhoru ũcio.

LUKA

Ūhoru wa Gūtongoria

¹ Andũ aingĩ nĩmarĩkĩtie kwandĩka ūhoru wa maũndũ marĩa mahingĩtio gatagatĩ-inĩ gaitũ,

² o ta ūrĩa twaheirwo ūhoru wamo nĩ arĩa meyoneire maũndũ macio kuuma o kĩambĩrĩria marĩ aira na ndungata cia ūhoru ūcio.

³ Nĩ ūndũ ūcio, tondũ nĩ mwene nĩndũĩrĩtie maũndũ macio mothe wega kuuma kĩambĩrĩria-rĩ, ngakĩona arĩ wega o na nĩ ngwandĩkĩre mĩtaratara mwega wa maũndũ macio, wee mĩnene mũgaathe Theofilo,

⁴ nĩgeetha ūmenye na ma maũndũ marĩa warutirwo.

Gũciarwo kwa Johana Mũbatithania Kũmenyithanio

⁵ Na rĩrĩ, hĩndĩ irĩa Herode aarĩ mũthamaki wa Judea, nĩ kwarĩ mũthĩnjĩri-Ngai wetagwo Zakaria, warĩ wa gĩkundi kĩa athĩnjĩri-Ngai kĩa Abija; mũtumia wake eetagwo Elizabethi na aarĩ wa rūciaro rwa Harũni.

⁶ O eerĩ maarĩ arũngĩrĩru maitho-inĩ ma Ngai, na nĩmathĩkagĩra maathani ma Mwathani na mawatho mothe matarĩ na ūcuuke.

⁷ Nao matiarĩ na twana tondũ Elizabethi aarĩ thaata; na eerĩ maarĩ akũrũ mũno.

⁸ Na rĩrĩ, mũthenya ūmwe Zakaria nĩarutaga wĩra wa mũthĩnjĩri-Ngai arĩ mbere ya Ngai, tondũ rĩarĩ ihinda rĩa gĩkundi gĩa gũtungata-rĩ,

⁹ nĩathuurirwo na njĩra ya gũcuukĩrwo mĩtĩ, kũringana na mũtugo wa ūthĩnjĩri-Ngai, athĩ thĩnĩ wa hekarũ ya Mwathani agacine ūbumba.

¹⁰ Na rĩrĩa ihinda rĩa gũcina ūbumba rĩakinyire, kĩrĩndĩ gĩothe kĩrĩa kĩonganĩte nĩ ūndũ wa kũhooya, nĩ kĩahooyagĩra na kũu nja.

¹¹ Hĩndĩ iyo mũraika wa Mwathani akiumĩrĩra Zakaria, na akĩrũgama mwena wa ūrĩo wa kĩgongona kĩrĩa gĩa gũcinĩra ūbumba.

¹² Rĩrĩa Zakaria aamuonire, akĩhahũka na akĩiyũrwo nĩ guoya.

¹³ No mũraika ūcio akĩmwĩra atĩrĩ: “Zakaria, tiga gwĩtigĩra; mahooya maku nĩmaiguĩtwo. Mũtumia waku Elizabethi nĩagagũciarĩra mwana wa kahĩ, nawe nĩũkamũtua Johana.

¹⁴ Nĩũgakena na ūcanjamũke, nĩ ūndũ wake na andũ aingĩ nĩmagakenio nĩgũciarwo gwake,

¹⁵ nĩgũkorwo nĩagatuĩka mũndũ mĩnene maitho-inĩ ma Mwathani. Ndarĩ hĩndĩ akaanyua ndibei o na kana kĩndũ o kĩngĩ kĩgagatu kĩngĩtũma mũndũ arĩo, na nĩakaiyũrwo nĩ Roho Mũtheru kuuma o gũciarwo gwake.

¹⁶ Nake nĩakagarũra andũ aingĩ a Isiraeli macookerere Mwathani Ngai wao.

¹⁷ Na nĩagathiĩ mbere ya Mwathani arĩ na roho na hinya wa Elija, nĩguo agarũre ngoro cia maithe mendane na ciana ciao, nao arĩa aremĩ amagarũre magĩe na ūũgĩ wa andũ arĩa athingu, nĩgeetha ahaarĩrie andũ mahote gweterera Mwathani.”

¹⁸ Zakaria akĩũria mũraika ūcio atĩrĩ, “Ingĩmenya ma ya ūhoru ūcio atĩa? Nĩ ndĩ mũthuuri mũkũrũ o na mũtumia wakwa arĩ na mĩaka mĩingĩ.”

¹⁹ Mũraika ūcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Gaburieli, ūrĩa ūrũgamaga mbere ya Ngai, na nĩ gũtũmwo ndũmĩtwo ngwarĩrie na ngwĩre ūhoru ūyũ mwega.

²⁰ Na rīu nĩũgũkĩra ũremwo nĩ kwaria nginya mũthenya ũrĩa ũndũ ũcio ũkaahinga, tondũ ndũnetĩkia ciugo ciakwa, o icio ikaahinga ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire rĩakinya.”

²¹ Hĩndĩ ĩyo yothe, andũ nĩmetereire Zakaria na makarigagwo nĩ kĩrĩa gĩatũmĩte aikare mũno ũguo thĩinĩ wa hekarũ.*

²² Rĩrĩa oimire, ndaigana kũhota kũmaarĩria; magĩkĩmenya atĩ nĩonete kĩoneki arĩ thĩinĩ wa hekarũ, nĩgũkorwo no kũmaheneria aamahenagĩria na guoko, agĩkara o ũguo atekũhota kwaria.

²³ Rĩrĩa ihinda rĩake rĩa gũtungata† rĩathirire-rĩ, akĩinũka gwake mũciĩ.

²⁴ Thuutha ũcio Elizabethi mũtumia wake akĩgĩa nda, na handũ ha mĩeri ĩtano agĩkara ehithĩte.

²⁵ Akiuga atĩrĩ, “Nĩ Mwathani ũnjĩkĩire ũũ. Matukũ-inĩ maya nĩanjĩkĩte wega na akanjeheria thoni cia kũmenwo nĩ andũ.”

Gũciarwo kwa Jesũ Kũmenyithanio

²⁶ Naguo mweri wa ĩtandatũ wa Elizabethi gũkorwo arĩ na nda-rĩ, Ngai nĩatũmire mũraika Gaburieli athiĩ Nazarethi itũũra rĩarĩ kũu Galili,

²⁷ akĩmũtũma kũrĩ mũirĩtu gathirange worĩtio nĩ mũndũ wetagwo Jusufu, wa rũciaro rwa Daudi. Mũirĩtu ũcio gathirange eetagwo Mariamu.

²⁸ Mũraika ũcio akĩmuumĩrĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩndakũgeithia, wee ũrathimĩtwo mũno! Mwathani arĩ hamwe nawe.”

²⁹ Nake Mariamu agĩthĩnĩka mũno nĩ ũndũ ũcio, na akĩgega akĩrigwo nĩ ũhoru wa ngeithi icio.

³⁰ Nowe mũraika ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mariamu tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo nĩũkinyĩrwo nĩ wega wa Ngai.

³¹ Nawe nĩũkũgĩa nda na nĩũgaaciara mwana wa kahĩ, nawe nĩũkamũtua Jesũ.

³² Nake nĩagatuĩka mũnene na ageetagwo Mũrũ-wa-Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno. Mwathani Ngai nĩakamũhe gĩtĩ kĩa ũnene kĩrĩa gĩa ithe Daudi,

³³ nake nĩagathamakĩra nyũmba ya Jakubu nginya tene; ũthamaki wake ndũgaathira o na rĩ.”

³⁴ Mariamu akĩũria mũraika ũcio atĩrĩ, “Ūndũ ũyũ ũngĩhoteka atĩa, kuona atĩ ndĩ o mũirĩtu gathirange?”

³⁵ Nake mũraika ũcio akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Roho Mũtheru nĩagooka igũrũ rĩaku naguo hinya wa Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩũgakũhumbĩra, nĩ ũndũ ũcio mwana ũrĩa ũgaaciario nĩ mũtheru na ageetagwo Mũrũ wa Ngai.

³⁶ O na Elizabethi, ũrĩa wa mbarĩ cianyu, o nake nĩekũgĩa kaana arĩ mũkũrũ, o ũcio weragwo atĩ nĩ thaata, nĩgũkorwo rĩu arĩ na nda ya mĩeri ĩtandatũ.

³⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ ũndũ ũngĩrema Ngai.”

³⁸ Nake Mariamu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩ ndungata ya Mwathani. Ndĩrogĩkwo o ta ũguo woiga.” Hĩndĩ ĩyo mũraika akĩmũtiga agĩthĩ.

Mariamu Gũceerera Elizabethi

³⁹ Matukũ-inĩ o ro macio, Mariamu akĩhaarĩria, agĩthiĩ ahiũhĩte nginya itũũra rĩarĩ bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Judea,

⁴⁰ agĩtoonya mũciĩ gwa Zakaria, na akĩgeithia Elizabethi.

* **1:21** Andũ meetereire Zakaria oime Handũ-harĩa-Hatheru oke amarathime na kĩrathimo kĩa Harũni kĩrĩa kĩrĩ Ndar 6:24-26. † **1:23** Mũthĩnjĩri-Ngai aatungataga hekarũ-inĩ kiumia kĩmwe harĩ mĩeri ĩtandatũ, nĩ kuuga maita meerĩ harĩ mwaka ũmwe.

41 Rĩrĩa Elizabethi aiguire ngeithi cia Mariamu-rĩ, kaana gake gakĩambarara karĩ nda yake, nake Elizabethi akĩiyũrwo nĩ Roho Mũtheru.

42 Akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Wee wĩ mũrathime gatagatĩ ka atumia othe, nako kaana karĩa ũgaaciara nĩkarathime!

43 No nĩ kĩĩ gĩtũmĩte njĩkwo wega ũũ, atĩ nyina wa Mwathani wakwa no ooke kũnjeerera?

44 Ndaigua mũgambo wa ngeithi ciaku wakinya matũ-inĩ makwa, nako kaana karĩa karĩ nda yakwa kambarara nĩ ũndũ wa gũkena.

45 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũcio wĩtĩkĩtie atĩ maũndũ marĩa Mwathani amwĩrĩte nĩmakahingio!”

Rwĩmbo rwa Mariamu

46 Nake Mariamu akiuga atĩrĩ:

“Ngoro yakwa nĩragooca Mwathani,

47 naguo roho wakwa nĩurakenera Ngai Mũhonokia wakwa,

48 nĩgũkorwo nĩaririkanĩte

kũnyiihia kwa ndungata yake.

Kuuma rĩu njiarwa ciothe irĩnjĩtaga mũrathime,

49 nĩgũkorwo Ũcio ũrĩ Hinya nĩanjĩkĩire maũndũ manene, nariĩ rĩitwa rĩake nĩ rĩtheru.

50 Tha ciake nĩikinyagĩra arĩa mamwĩtigagĩra,

kuuma njiarwa nginya njiarwa.

51 Nĩekĩte maũndũ ma hinya na guoko gwake;

na arĩa etĩĩ aharaganagia meciiria ma ngoro ciao.

52 Nĩaharũrũkĩtie aathani kuuma itĩ-inĩ ciao cia ũnene, no agatũũgĩria arĩa menyiihagia.

53 Nĩahũũnĩtie arĩa ahũtu na maũndũ mega,

no arĩa itonga akamaingata matarĩ na kĩndũ.

54 Nĩateithĩtie Isiraeli ndungata yake,

akaririkana ũhoro wake wa kũiguanĩra tha,

55 o ta ũrĩa eerire maithe maitũ,

atĩ nĩakaiguĩra Iburahĩmu hamwe na njiaro ciake tha, nginya tene.”

56 Nake Mariamu agĩikara na Elizabethi ta mĩeri itatũ, agĩcooka akĩinũka kwao.

Gũciarwo kwa Johana Mũbatithania

57 Na rĩrĩ, ihinda rĩa Elizabethi rĩakinya rĩa gũciara, agĩciara kahĩĩ.

58 Andũ a itũũra rĩake na a mbarĩ ciao makĩigua atĩ Mwathani nĩakĩrĩrĩirie kũmũiguĩra tha, nao magĩkena hamwe nake.

59 Mũthenya wa ĩnana wakinya, magĩũka nĩguo maruithie kaana kau, nao meendaga gũgatua Zakaria o ta ũrĩa ithe eetagwo,

60 no nyina akĩaria, akiuga atĩrĩ, “Aca! Gegwĩtwo Johana.”

61 Nao andũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ wa mbarĩ cianyu wĩtagwo rĩitwa rĩu!”

62 Nao makĩũria ithe ũrĩa angĩenda gatuuo na ũndũ wa kũmũheneria na moko.

63 Akĩmeetia kahengere ga kwandĩkwo, nake akĩandĩka atĩrĩ, “Rĩitwa rĩako nĩ Johana.” Naguo ũndũ ũcio ũkĩgegia andũ othe.

64 O hĩndĩ ĩyo akĩhingũka kanua, naruo rũrĩmĩ rwake rũkĩregera, akĩambĩrĩria kwaria, akĩgooca Ngai.

65 Nao andũ othe a itũũra makĩiyũrwo nĩ guoya, makaaragia ũhoro wa maũndũ macio mothe, namo makĩhunja bũrũri-inĩ ũcio wothe wa irĩma wa Judea.

⁶⁶ Nao arĩa othe maiguire ũhoro ũcio makĩgegio nĩguo makĩũria atĩrĩ, “Kaĩ kaana gaka gagaatuĩka ũ? Nĩgũkorwo guoko kwa Mwathani kwarĩ hamwe nako.”

Rwĩmbo rwa Zakaria

⁶⁷ Nake ithe Zakaria akĩiyũrwo nĩ Roho Mũtheru, akĩratha ũhoro, akiuga atĩrĩ,

⁶⁸ “Mwathani Ngai wa Isiraeli arogoocwo, tondũ nĩokĩte na agakũũra andũ ake.

⁶⁹ Nĩatwambararĩirie rũhĩa rwa ũhonokio thĩinĩ wa nyũmba ya Daudi, ndungata yake

⁷⁰ (o ta ũrĩa aarĩtie matukũ ma tene na tũnua twa anabii ake atheru),

⁷¹ rwa gũtũhonokia kuuma kũrĩ thũ ciitũ, na kuuma kũrĩ guoko kwa arĩa othe matũmenaga,

⁷² nĩguo aiguire maithe maitũ tha, na aririkane kĩrĩkanĩro gĩake gĩtheru,

⁷³ o mwĩhĩtwa ũrĩa eehĩtũire ithe witũ Iburahĩmu:

⁷⁴ atĩ nĩagatũhonokia kuuma guoko-inĩ gwa thũ ciitũ, na atũhotithie kũmũtungatagĩra tũtarĩ na guoya,

⁷⁵ tũrĩ atheru na athingu mbere yake matukũ-inĩ maitũ mothe.

⁷⁶ “O nawe, kaana gakwa, nĩũgetagwo mũnabii wa Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno; nĩgũkorwo nĩũgaathiiaga mbere ya Mwathani nĩguo ũmũthondekagĩre njĩra ciake,

⁷⁷ na ũmenyithie andũ ake ũhoro wa ũhonokio nĩ ũndũ wa kũrekerwo mehia mao,

⁷⁸ na tondũ wa tha nyingĩ cia Ngai witũ, tha icio nĩgatũma riũa rĩtũrathĩre kuuma igũrũ,

⁷⁹ nĩgeetha rĩarĩre arĩa matũũraga nduma-inĩ, o na arĩa matũũraga kĩruru-inĩ gĩa gĩkuũ,

nĩguo rĩtongorie magũrũ maitũ njĩra-inĩ ya thayũ.”

⁸⁰ Nako kaana kau gagĩkũra, na gakĩgĩa hinya roho-inĩ wako; nake agĩtũũra werũ-inĩ nginya hĩndĩ ĩrĩa eyumĩririe kũrĩ andũ a Isiraeli.

2

Gũciarwo kwa Jesũ

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio, Kaisari Augusto nĩarutire watho atĩ andũ othe a mabũrũri mothe marĩa maathanagwo nĩ Aroma matarwo.

² (Rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ itarana rĩa mbere rĩrĩa rĩataranirwo hĩndĩ ĩrĩa Kuirinio aarĩ barũthi wa Suriata.)

³ Nao andũ magĩthĩ kwĩyandĩkithia o mũndũ itũũra-inĩ rĩake mwene.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu o nake akĩambata kuuma itũũra rĩa Nazarethi kũu Galili, agĩthĩ Judea, agĩkinya Bethlehemu itũũra rĩa Daudi, tondũ we aarĩ wa nyũmba o na wa mbarĩ ya Daudi.

⁵ Nake aathire kuo nĩgeetha makeyandĩkithie marĩ na Mariamu, mũirĩtu ũrĩa endaga kũhikia, nake aarĩ mũritũ.

⁶ Na hĩndĩ ĩrĩa maarĩ o kũu, ihinda rĩa mwana gũciarwo rĩgĩkinya,

⁷ Nake Mariamu akĩrigithatha kaana ga kahĩ. Agĩkooha na taama, agĩgakomia thĩinĩ wa mũharatĩ tondũ nĩmagĩte handũ ha kũraara thĩinĩ wa nyũmba ya ageni.

Arũithi na Araika

8 Na kũu bũrũri ũcio, nĩ kwarĩ arĩithi maikaraga mĩgũnda-inĩ, maikarĩtie mahiũ mao ũtukũ.*

9 Mũraika wa Mwathani akĩmoimĩrĩra, naguo riiri wa Mwathani ũkĩmatherera hau maarĩ, nao makĩnyiitwo nĩ guoya.

10 No mũraika ũcio akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Ndamũrehera ũhoru mwega na wa gĩkeno kĩnene, ũrĩa ũgaatuĩka wa andũ othe.

11 Ũmũthĩ itũũra-inĩ rĩa Daudi, nĩmũciarĩirwo mũhonokia; nake nĩwe Kristũ ũrĩa Mwathani.

12 Na rĩrĩ, kĩrĩa kĩrĩmũmenyithia ũhoru ũcio nĩ gĩkĩ: Nĩmũrĩona gakenge koheetwo na taama gakometio thĩinĩ wa mũharatĩ.”

13 Na o rĩmwe hakiumĩra gĩkundi kĩnene kĩa araika a igũrũ hamwe na mũraika ũcio, makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ,

14 “Ngai arokumio kũu igũrũ mũno,
naguo thayũ ũrogĩa gũkũ thĩ kũrĩ andũ arĩa akenagĩra.”

15 Na rĩrĩa araika acio maamatigire magĩcooka igũrũ-rĩ, arĩithi acio makĩirana atĩrĩ, “Nĩtũthĩ Bethlehemu tũkoone ũndũ ũcio wĩkĩkĩte, ũcio Mwathani aatũhe ũhoru wagu.”

16 Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ mahiũhĩte, magĩkora Mariamu na Jusufu o na gakenge kau gakometio thĩinĩ wa mũharatĩ.

17 Na maarĩkia gũkoona, makĩmemerekia ũhoru ũrĩa maaheetwo ũkonĩ kaana kau,

18 nao arĩa othe maũiguire makĩgegio mũno nĩ maũndũ marĩa arĩithi acio maameeraga.

19 Nowe Mariamu akĩiga maũndũ macio mothe ngoro-inĩ yake, na agĩkara akĩmeciiragia.

20 Nao arĩithi acio makĩhũndũka, magĩkumagia na makĩgoocaga Ngai nĩ ũndũ wa maũndũ macio mothe maiguĩte na makoona, o ta ũrĩa meerĩitwo.

Jesũ Gũtwarwo Hekarũ

21 Mũthenya wa kanana wakinya, rĩrĩa ihinda rĩako rĩa kũrua rĩakinyire-rĩ, kaana kau gagĩtuo Jesũ, rĩitwa rĩrĩa mũraika aakaheete mbere ya nyina kũgĩa nda yako.

22 Na rĩrĩ, rĩrĩa ihinda rĩao rĩa gũtherio rĩakinyire kũringana na Watho wa Musa-rĩ,† Jusufu na Mariamu magĩgatwara Jerusalemu nĩguo magakaneane harĩ Mwathani

23 (o ta ũrĩa kwandĩkitwo Watho-inĩ wa Mwathani atĩrĩ, “Irigithathi rĩothe rĩa kahĩ nĩ rĩrĩamũragĩrwo Mwathani”),

24 na marute igongona kũringana na ũrĩa Watho wa Mwathani uugĩte: “Nĩ ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ.”

25 Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ mũndũ kũu Jerusalemu wetagwo Simeoni, warĩ mũthingu na mwĩtigĩri Ngai. Nake aatũire etereire kũhonokio kwa Isiraeli, nake Roho Mũtheru aarĩ hamwe nake.

26 Nĩaguũrĩrio nĩ Roho Mũtheru atĩ ndagakua atoneete Kristũ ũrĩa wa Mwathani.

27 Nake agĩtoonya thĩinĩ wa hekarũ atongoretio nĩ Roho. Na rĩrĩa aciari a kaana kau ti Jesũ, maagatwarire hekarũ thĩinĩ nĩguo mahingie ũrĩa mũtugo wa watho watuĩte-rĩ,

28 Simeoni agĩkaiyũkia moko-inĩ make na akĩgooca Ngai, akiuga atĩrĩ:

29 “Mwathani Mwene-Hinya,

* **2:8** Mahiũ ma kũrutwo magongona maarĩithagĩrio gũkuhĩ na Bethlehemu mwaka wothe. Arĩithi maamaroraga matikaiywo kana marĩo nĩ nyamũ. † **2:22** Mũtumia angĩagĩire kaana etagĩrĩa mũthenya mĩrongo ina nĩguo acooke athĩ hekarũ akarute igongona rĩa gũtherio.

rīu rekereria ndungata yaku ithiĩ na thayũ, o ta ũrĩa wanjĩĩire.

³⁰ Nĩgũkorwo maitho makwa nĩmonete ũhonokio waku,

³¹ ũrĩa ũhaarĩirie mbere ya andũ othe,

³² ũrĩ ũtheri wa kũguũrĩria andũ-a-Ndũrĩrĩ,
o na riiri kũrĩ andũ aku a Isiraeli.”

³³ Nake ithe na nyina makĩgega mũno nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa maaririo igũrũ rĩako.

³⁴ Simeoni agĩcooka akĩmarathima akĩira Mariamu, nyina wa kaana kau atĩrĩ, “Kaana gaka nĩ gatuĩtwo ga kũgũithia na gũũkĩria andũ aingĩ thĩnĩ wa Isiraeli, na gatuĩke kĩmenyithia kĩrĩa kĩrĩmenagĩrĩrio,

³⁵ nĩgeetha meciiria ma ngoro nyingĩ maguũrio. O na ngoro yaku o nayo nĩngatheecwo na rũhiũ rwa njora.”

³⁶ Ningĩ nĩ kwarĩ na mũtumia mũnabii, wetagwo Anna mwarĩ wa Fanueli, wa mũhĩrĩga wa Asheri. Mũtumia ũcio aarĩ mũkũrũ mũno; aikarire na mũthuriwe mĩaka mũgwanja kuuma ahika,

³⁷ agĩcooka agĩikara arĩ wa ndigwa na hĩndĩ ĩyo aarĩ na mĩaka mĩrongo ĩnana na ĩna. Nake ndoimaga hekarũ-inĩ, no aatũire kuo ahooyaga Ngai ũtukũ na mũthenya, na akehiingaga kũrĩa irio na akahooyaga.

³⁸ Hĩndĩ o ĩyo agĩũka harĩo, agĩcookeria Ngai ngaatho, na akĩaria ũhoru wa kaana kau kũrĩ arĩa othe meetagĩrĩra kuona gũkũrwo kwa Jerusalemu.

³⁹ Rĩrĩa Jusufu na Mariamu maarĩkirie gwĩka maũndũ marĩa mothe maathanĩtwo nĩ watho wa Mwathani-rĩ, magĩcooka Galili, makĩinũka itũũra rĩao kũu Nazarethi.

⁴⁰ Nako kaana kau gagĩkũra, gakĩgĩa na hinya; gakĩiyũrwo nĩ ũũgĩ, naguo wega wa Ngai warĩ hamwe nako.

Jesũ arĩ Kamwana thĩnĩ wa Hekarũ

⁴¹ Mwaka o mwaka aciari ake nĩmathiiga Jerusalemu nĩ ũndũ wa Gĩathĩ kĩa Bathaka.‡

⁴² Jesũ aakinyia mĩaka ikũmi na ĩrĩ, makĩambata nake magĩthĩ Gĩathĩ-inĩ kũu kũringana na mũtugo.§

⁴³ Na Gĩathĩ kũu gĩathira, rĩrĩa aciari ake mainũkaga-rĩ, kamwana kau ti Jesũ, gagĩtigwo na thuutha kũu Jerusalemu, no matiamenyire.

⁴⁴ Nao magĩthĩ rũgendo rwa mũthenya mũgima, magĩciiragia atĩ aarĩ gĩkundi-inĩ kĩa. Thuutha ũcio makĩambĩrĩria kũmũcaria kũrĩ andũ a mbarĩ yao o na kũrĩ arata.

⁴⁵ Hĩndĩ ĩrĩa mamwaagire, magĩcooka Jerusalemu makamũcarie.

⁴⁶ Thuutha wa mũthenya ĩtatũ makĩmũkora hekarũ-inĩ aikarĩte gatagatĩ ka arutani,* amathikĩrĩrie na akĩmooragia ciũria.

⁴⁷ ũrĩa wothe waiguaga akĩaria nĩagegagio nĩ ũmenyo wake na ũrĩa aacookagia.

⁴⁸ Rĩrĩa aciari ake maamuonire, makĩgega. Nyina akĩmũũria atĩrĩ, “Mũriũ, ũgũtwĩka ũguo nĩkĩ? Nĩ na thoguo nĩ tũgũcarĩtie tũrĩ na kĩa mũno.”

⁴⁹ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũnjarie? Kaĩ mũtooĩ atĩ njagĩrĩrwo gũkorwo ndĩ nyũmba-inĩ ya Baba?”

⁵⁰ No-o matiataũkĩrwo nĩ ũrĩa aameeraga.

‡ 2:41 Arũme othe a Ayahudi na andũ a mĩciĩ yao maagĩrĩrwo nĩgũthĩ Jerusalemu ciathĩ ithatũ o mwaka, nĩcio Bathaka, na Bendegothito, na Gĩathĩ gĩa Ithũnũ. § 2:42 Tũmwana twakinyia mĩaka ikũmi na ĩrĩ nĩtwambagĩrĩria kwĩharĩria gũtongoria maũndũ ma ndini. * 2:46 Arutani a watho kana Rabii nĩo mooĩ maũndũ ma ndini ya Kĩyahudi mũno makĩria.

⁵¹ Nake agĩcooka hamwe nao nginya Nazarethi, na nĩamathĩkagĩra. No nyina nĩaigaga maũndũ macio mothe ngoro-inĩ yake.

⁵² Nake Jesũ agĩkũra, akĩũhĩgaga, na akĩnenehaga, akĩendagwo nĩ Ngai, o na andũ.

3

Johana Mũbatithania Kũhaarĩria Njĩra

¹ Na rĩrĩ, mwaka wa ikũmi na itano wa ũthamaki wa Tiberio Kaisari, hĩndĩ irĩa Pontio Pilato aarĩ barũthi wa Judea, nake Herode aathanaga Galili, na Filipu mũrũ wa ithe aathanaga Iturea na Tarokoniti, nake Lusania agaathana Abilene,

² hĩndĩ iyo Anasi na Kaiafa maarĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene,* ũhoru wa Ngai nĩwakinyĩire Johana mũrũ wa Zakaria arĩ werũ-inĩ.

³ Nake agĩthĩ bũrũri wothe ũrĩa warĩ hakuhĩ na Rũũ rwa Jorodani, akĩhunjabia atĩ andũ merire nĩguo marekerwo mehia mao nĩgeetha mabatithio.

⁴ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mũnabii Isaija atĩrĩ: “Nĩ mũgambo wa mũndũ ũkwaniĩra werũ-inĩ, akoiga atĩrĩ, ‘Haarĩriai njĩra ya Mwathani, rũngariai tũcĩra twake.†

⁵ Mĩkuru yothe nĩgathikwo, nacio irĩma ciothe na tũrĩma nĩkaaraganio.

Njĩra iria njogomu nĩkarũngario, nacio njĩra iria itarĩ njaraganu nĩkaaraganio.

⁶ Nao andũ othe nĩmakona ũhonokio wa Ngai.’ ”

⁷ Andũ aingĩ nĩmathiire kũrĩ Johana akamabatithie, nake akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ rũciaro rũrũ rwa ndũira! Nũũ ũmũtaarĩte mũũrĩre marakara marĩa makiriĩ gũũka?

⁸ Ciarai maciaro maringaine na kwĩrira. Na mũtikambĩrĩrie kwĩra na ngoro cianyu atĩrĩ, ‘Ithe witũ nĩ Iburahĩmu,’ Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, Ngai no atũme mahiga maya matũke ciana cia Iburahĩmu.

⁹ Ithanwa nĩrĩgĩtwo itina-inĩ cia mĩtĩ, na mũtĩ o wothe ũtaciara nacio maciaro mega ũrĩtemagwo ũgaikio mwaki-inĩ.”

¹⁰ Nao andũ acio makĩmũuria atĩrĩ, “Tũkĩagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa?”

¹¹ Nake Johana akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũrĩ na guo igĩrĩ nĩagaĩre ũrĩa ũtarĩ, nake ũrĩa ũrĩ na irio nĩeke o ta ũguo.”

¹² Nao etia mbeeca cia igooti‡ o nao magĩũka mabatithio, makĩmũuria atĩrĩ, “Mũrutani, twagĩrĩrwo nĩ gwĩkaga atĩa?”

¹³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũtigetage mbeeca makĩria ya ũrĩa mwathĩtwo mwĩtagie.”

¹⁴ Nacio thigari§ ikĩmũuria atĩrĩ, “Na ithuĩ-rĩ, twagĩrĩrwo nĩ gwĩkaga atĩa?”

Nake agĩcicookeria atĩrĩ, “Mũtigatunyage andũ mbeeca na mũtikamaigagĩrĩre igenyo; na ningĩ iganagwoi nĩ mũcaara wanyu.”

* **3:2** Anasi aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai kuuma mwaka wa itandatũ mbere ya gũciarwo gwa Kristũ. O na gũtuũka aathani a Roma nĩmamweheririe, Ayahudi nĩmamwĩtikĩrĩte. Andũ a Roma nao maathuurire Kaiafa, na nĩ ũndũ ũcio magĩkorwo marĩ athĩnjĩri-Ngai eerĩ. † **3:4** Tene njĩra nĩciathondekagwo mũthamaki angĩakorirwo agĩthĩ kũndũ. Johana Mũbatithania ookĩte gũthondeka ngoro cia andũ arĩa meetereire Mũhonokia. ‡ **3:12** Mbeeca cia igooti cionganagio nĩ Ayahudi o na gũtuũka ciarĩ cia thirikari ya Roma. Andũ acio nĩmamenetwo mũno nĩ ũndũ wa gũteithia Aroma. § **3:14** Atongoria amwe a Ayahudi o na ciikaro imwe ciao nĩmetĩkĩrĩtio kũgĩa na thigari ciao cia kwĩgĩtĩra nĩ thirikari ya Roma. Andũ maathũire mũtugo ya thigari, no ti wĩra wao.

¹⁵ Na rĩrĩ, andũ nĩmaikaraga metereire marĩ na mwĩhoko, na othe magecũũranagia ngoro-inĩ ciao kana hihi Johana ahota gũkorwo nĩwe Kristũ.

¹⁶ Nowe Johana akĩmacookeria akĩmeera othe atĩrĩ, “Nĩrĩ, ndĩmũbatithagia na maaĩ. No nĩ kũrĩ mũndũ ũgũũka ũrĩ na hinya kũngĩra, ũrĩa nĩ itagĩrĩre kuohora ndigi cia iraatũ ciake. We akaamũbatithagia na Roho Mũtheru o na mwaki.

¹⁷ Gĩtarũrũ gĩake akĩnyitĩte na guoko nĩguo atherie kĩhuhĩro gĩake, na acookanĩrĩre ngano amĩkie ikũmbĩ rĩake, no nĩagacina mahuti na mwaki ũtangĩhoreka.”

¹⁸ Johana nĩataarire andũ na ciugo nyingĩ na akamahunjagĩria Ũhoro-ũrĩa-Mwega.

¹⁹ Na rĩrĩ, rĩrĩa Johana aatetirie Herode ũrĩa warĩ mũthamaki tondũ wa kũhikia Herodia, mũtumia wa mũrũ wa ithe na nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mangĩ mothe mooru eekĩte,

²⁰ Herode nĩongereire ũndũ ũngĩ mũũru makĩria; naguo nĩ wa kũnyitithia Johana na kũmuohithia njeera.

Kũbatithio na Rũciaro rwa Jesũ

²¹ Hĩndĩ irĩa andũ othe maarĩkirie kũbatithio, o nake Jesũ nĩabatithirio. Na rĩrĩa aahooyaga, Igũrũ rĩkĩhingũka,

²² nake Roho Mũtheru agĩikũrũka akĩũmba igũrũ rĩake arĩ na mwĩrĩ wahaanaga ta wa ndutura. Naguo mũgambo ũkiuma Igũrũ ũkiuga atĩrĩ, “Wee nĩwe mũrũ wakwa ũrĩa nyendete; na nĩngenaga mũno nĩwe.”

²³ Na rĩrĩ, Jesũ akĩambĩrĩria ũtungata wake aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka ta mĩrongo itatũ. Nao andũ meeciiragia atĩ aarĩ mũrũ wa Jusufu,

mũrũ wa Heli,

²⁴ mũrũ wa Mathati,

mũrũ wa Lawi, mũrũ wa Meliki,

mũrũ wa Janai, mũrũ wa Jusufu,

²⁵ mũrũ wa Matathia, mũrũ wa Amosi,

mũrũ wa Nahumu, mũrũ wa Esili,

mũrũ wa Nagai,

²⁶ mũrũ wa Maathi,

mũrũ wa Matathia, mũrũ wa Semeini,

mũrũ wa Joseki, mũrũ wa Joda,

²⁷ mũrũ wa Joanani, mũrũ wa Resa,

mũrũ wa Zerubabeli, mũrũ wa Shelathieli,

mũrũ wa Neri,

²⁸ mũrũ wa Meliki,

mũrũ wa Adi, mũrũ wa Kosamu,

mũrũ wa Elimadami, mũrũ wa Eri,

²⁹ mũrũ wa Joshua, mũrũ wa Eliezeri,

mũrũ wa Jorimu, mũrũ wa Mathati,

mũrũ wa Lawi,

³⁰ mũrũ wa Simeoni,

mũrũ wa Juda, mũrũ wa Jusufu,

mũrũ wa Jonamu, mũrũ wa Eliakimu,

³¹ mũrũ wa Melea, mũrũ wa Mena,

mũrũ wa Matatha, mũrũ wa Nathani,

mũrũ wa Daudi,

³² mũrũ wa Jesii,

mũrũ wa Obedi, mũrũ wa Boazu,

mūrũ wa Salimoni, mūrũ wa Nahashoni,
³³ mūrũ wa Aminadabu, mūrũ wa Aruni,
 mūrũ wa Hezirioni, mūrũ wa Perezu,
 mūrũ wa Juda,
³⁴ mūrũ wa Jakubu,
 mūrũ wa Isaaka, mūrũ wa Iburahĩmu,
 mūrũ wa Tera, mūrũ wa Nahoru,
³⁵ mūrũ wa Serugu, mūrũ wa Reu,
 mūrũ wa Pelegu, mūrũ wa Eberi,
 mūrũ wa Shela,
³⁶ mūrũ wa Kainani,
 mūrũ wa Arafakasadi, mūrũ wa Shemu,
 mūrũ wa Nuhu, mūrũ wa Lameku,
³⁷ mūrũ wa Methusela, mūrũ wa Enoku,
 mūrũ wa Jaredi, mūrũ wa Mahalaleli,
 mūrũ wa Kenani,
³⁸ mūrũ wa Enoshu,
 mūrũ wa Sethi, mūrũ wa Adamu,
 mūrũ wa Ngai.

4

Jesũ Kũgerio

¹ Nake Jesũ akiuma kũu Jorodani aiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru, agĩtwarwo nĩ Roho werũ-inĩ,

² kũrĩa aagereirio nĩ mũcukani matukũ mĩrongo ĩna. Ndaarĩaga kĩndũ matukũ-inĩ macio, namo maathira agĩkorwo arĩ mũhũtu.

³ Nake mũcukani akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo wee nĩwe Mũrũ wa Ngai, ĩra ihiga rĩrĩ rĩtuĩke mũgate.”

⁴ Nake Jesũ akĩmĩcookeria atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘To mũgate wiki ũngĩtũũria mũndũ muoyo.’ ”

⁵ Ningĩ mũcukani akĩmũtwara handũ hatũũgĩru mũno, na gwa kahinda kanini mũno akĩmuonia mothamaki mothe ma gũkũ thĩ.

⁶ Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngũkũhe wathani wa kũu guothe na riiri wakuo wothe, nĩngũkorwo nĩheanĩtwo kũrĩ nĩ, na no ndĩciheane kũrĩ mũndũ o wothe ũrĩa ingĩenda kũhe.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio ũngĩnyinamĩrĩra ũhooe, mothe megũtuĩka maku.”

⁸ Jesũ akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘Hooyaga Mwathani Ngai waku na ũmũtungatagĩre o we wiki.’ ”

⁹ Nake mũcukani akĩmũtwara Jerusalemu, na akĩmũrũgamia gathũrũmũndũ-inĩ ka hekarũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo wee nĩwe Mũrũ wa Ngai, wĩgũithie thĩ kuuma haha.

¹⁰ Nĩngũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“ Nĩagaatha araike ake nĩ ũndũ waku makũmenyerere wega;

¹¹ ningĩ nĩmagakwanĩrĩria na moko mao, nĩgeetha ndũkaringwo kũgũrũ nĩ ihiga.’ ”

¹² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maandĩko moigĩte atĩrĩ: ‘Ndũkanagerie Mwathani Ngai waku.’ ”

¹³ Rĩrĩa mũcukani aarĩkirie kũmũgeria na njĩra ciothe-rĩ, akĩmũtiga nginya ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire rĩkoneka.

Jesũ Kũregwo Nazarethi

14 Nake Jesũ agĩcooka Galili arĩ na hinya wa Roho, nayo ngumo yake ikĩhunja kũu bũrũri ũcio wothe.

15 Nake nĩarutanaga thunagogi-inĩ ciao, nao andũ othe makĩmũkumia.

16 Na rĩrĩ, nĩathiire Nazarethi, kũrĩa aarereirwo, na agĩtoonya thunagogi mũthenya wa Thabatũ, o ta ũrĩa aamenyerete gwĩka. Nake akĩrũgama na igũrũ athome Maandĩko.

17 Akĩnengerwo ibuku rĩa gĩkũnjo rĩa mũnabii Isaia. Akĩrĩkũnjũra, akĩona harĩa handĩkĩtwo atĩrĩ:

18 “Roho wa Mwathani arĩ igũrũ rĩakwa,
nĩ ũndũ nĩanjitĩrĩrie maguta

nĩguo hunjagĩrie arĩa athĩni Ũhoro-ũrĩa-Mwega.

Nĩandũmĩte thĩ nyanĩrĩre kuohorwo kwa arĩa moheetwo,
na atĩ arĩa atumumu nĩmegũcooka kuona,

na njohorithie arĩa mahinyĩrĩrio,

19 ningĩ nyanĩrĩre mwaka wa gwĩtikĩrĩka wa Mwathani.”

20 Agĩcooka agĩkũnja ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, agĩcookeria mũmenyereri wa thunagogi, agĩkara thĩ. Nao andũ arĩa othe maarĩ thunagogi makĩmũrora.

21 Nake akĩambĩrĩria kwaria, akĩmeera atĩrĩ, “Ũmũthĩ maandĩko maya nĩ mahingio mũkĩiguagĩra.”

22 Nao andũ othe makĩmũgaatha na makĩgegio mũno nĩ ciugo njega iria cioimaga kanua gake. Makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ ũyũ ti mũrũ wa Jusufu?”

23 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩ mũkũnjĩra thimo ĩrĩa yugaga atĩrĩ, ‘Ndagĩtarĩ, wĩhonia wee mwene! Maũndũ marĩa tũiguĩte atĩ nĩ wekire kũu Kaperinaumu meeke gũkũ itũũra-inĩ rĩaku.’”

24 Agĩthĩ na mbere kuuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra na ma, gũtirĩ mũnabii wĩtikagĩrwo itũũra-inĩ rĩake.

25 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ kwarĩ atumia aingĩ a ndigwa Isiraeli matukũ-inĩ ma Elija, rĩrĩa igũrũ rĩarĩ ihinge mĩaka ĩtatũ na nuthu, na ng’aragu nene ikĩyũra bũrũri wothe.

26 No Elija ndaigana gũtũmwo kũrĩ o na ũmwe wao, tiga kũrĩ mũtumia wa ndigwa ũrĩa watũire itũũra rĩa Zarefathu kũu bũrũri wa Sidoni.

27 Ningĩ nĩ kwarĩ andũ aingĩ maarĩ na mangũ thĩnĩ wa Isiraeli ihinda rĩa Elisha ũrĩa mũnabii, no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wao wahonirio tiga Naamani ũrĩa Mũsuriata.”

28 Andũ othe arĩa maarĩ thĩnĩ wa thunagogi nĩmarakarire mũno rĩrĩa maiguire ũguo.

29 Magĩũkĩra makĩmũrutũrũra kuuma itũũra-inĩ rĩu, makĩmũtwara rwere-inĩ rwa karĩma harĩa itũũra rĩu rĩakĩtwo, nĩguo mamũikie na kũu kĩharũrũka-inĩ.

30 Nowe Jesũ akĩgerera gatagatĩ-inĩ ka andũ, agĩthĩra.

Jesũ Kũingata Roho Mũũru

31 Agĩcooka agĩkũrũka, agĩthĩ Kaperinaumu, itũũra rĩarĩ Galili, na mũthenya wa Thabatũ akĩambĩrĩria kũruta andũ.

32 Nao andũ makĩgega nĩ ũndũ wa ũrutani wake, tondũ ndũmĩrĩri yake yarĩ ya wathani.

33 Na rĩrĩ, kũu thĩnĩ wa thunagogi nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ na ndaimono, nĩyo ngoma thũku. Nake akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ,

34 “Hĩ! Ũrenda atĩa na ithuĩ, wee Jesũ wa Nazarethi? Ũũkĩte gũtũniina? Nĩngũũ, we nĩwe ũrĩa Mũtheru wa Ngai!”

³⁵ Nake Jesũ akĩmĩkũma, akĩmĩra atĩrĩ, “Kira, na uume thĩinĩ wake!” Nayo ndaimono iyo ikĩgũithia mũndũ ũcio thĩ hau mbere yao othe, ikiuma na ndĩamũtihirie.

³⁶ Nao andũ othe makĩgega makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ ũrutani ũyũ ũhaana atĩa? Araatha ngoma thũku arĩ na wathani na hinya, nacio ikoima!”

³⁷ Nayo ngumo yake ikĩhunja kũrĩa guothe kwariganĩtie na kũu.

Jesũ Kũhonia Andũ Aingĩ

³⁸ Nake Jesũ akiuma thunagogi, agĩthĩ mũciĩ gwa Simoni. Na rĩrĩ, nyina wa mũtumia wa Simoni aarĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ mũno, nao magĩthaitha Jesũ nĩ ũndũ wake.

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio, akĩnamĩrĩra harĩ we, na agĩatha mũrimũ ũcio uume mwĩrĩ wake, naguo ũkiuma. Nake mũtumia ũcio agĩũkĩra o rĩmwe na akĩambĩrĩria kũmatungatĩra.

⁴⁰ Na rĩrĩa riũa rĩathũaga, andũ makĩrehera Jesũ andũ arĩa othe maarĩ na mũrimũ ngũrani, nake akĩmaigĩrĩra moko o mũndũ o mũndũ, akĩmahonia.

⁴¹ O na ningĩ ndaimono ikiuma andũ aingĩ, ikĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrũ wa Ngai!” Nowe agĩcikaania na agĩcigiria ciarie, tondũ nĩcioĩ atĩ nĩwe Kristũ.

⁴² Na gwakĩa-rĩ, Jesũ akiumagara agĩthĩ kũndũ gũtaarĩ andũ. Nao andũ makĩmũcaria, na rĩrĩa maakinyire harĩa aarĩ, makĩgeria kũmũgirĩrĩria ndakoime kũu amatige.

⁴³ Nowe akĩmeera atĩrĩ, “No nginya hunjie Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki wa Ngai matũũra-inĩ marĩa mangĩ o namo, nĩ ũndũ nĩkĩo ndaatũmirwo.”

⁴⁴ Nake agĩthĩ na mbere na kũhunja thĩinĩ wa thunagogi cia Judea.

5

Gwĩta Atũmwo a Mbere

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe Jesũ arũngĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩa Genesareti, nakĩo kĩrĩndĩ kĩa andũ aingĩ nĩkĩahatĩkanaga kĩmũkuhĩrĩrie nĩguo gĩthikĩrĩrie ũhoro wa Ngai,

² nake akĩona tũtarũ twĩrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩu, tũtigĩtwo ho nĩ ategi a thamaki, arĩa maathambagia neti ciao cia gũtega.

³ Agĩtoonya gatarũ kamwe, nako kaarĩ ga Simoni, akĩmũthaitha aga-toonyatoonyie maaĩ-inĩ, kehere hũgũrũrũ-inĩ. Agĩcooka agĩkara thĩ, akĩambĩrĩria kũruta andũ ũhoro arĩ gatarũ-inĩ kau.

⁴ Na aarĩkia kwaria, akĩra Simoni atĩrĩ, “Twara gatarũ haarĩa hariku, mũikũrũkie neti maaĩ-inĩ, mũtege thamaki.”

⁵ Nake Simoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathi witũ, tũrutĩte wĩra mũritũ ũtukũ wothe, na tũtinanyiita kĩndũ o na kĩ. No tondũ nĩwoiga ũguo-rĩ, nĩngũikũrũkia neti.”

⁶ Maarĩkia gwĩka ũguo, makĩnyiita thamaki nyingĩ mũno, nginya neti ciao ikĩambĩrĩria gũtuĩka.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio makĩheneria arĩa maarutithanagia wĩra nao, arĩa maarĩ gatarũ kau kangĩ moke mamateithie, nao magĩũka makĩiyũria tũtarũ twerĩ ki, o nginya tũkĩambĩrĩria gũtoonyerera maaĩ-inĩ.

⁸ Hĩndĩ irĩa Simoni Petero onire ũguo, akĩgũithia maru-inĩ ma Jesũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Njeherera Mwathani; nĩ ndĩ mũndũ mwĩhia!”

⁹ Nĩgũkorwo we na arĩa othe maarĩ nao nĩmagegire mũno nĩ ũndũ wa thamaki iria maanyiĩtite,

¹⁰ o na Jakubu na Johana, ariũ a Zebedi, ariã maarutithanagia wĩra na Simoni nĩmagegire.

Nake Jesũ akĩra Simoni atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra; kuuma rĩu ũrĩtegaga andũ.”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio makiumĩria tũtarũ twao hũgũrũrũ-inĩ cia iria, magĩtiga indo ciao ciothe, makĩmũrũmĩrĩra.

Mũndũ Warĩ na Mangũ

¹² Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe rĩrĩa Jesũ aarĩ itũũra-inĩ rĩmwe-rĩ, nĩguokire mũndũ waiyũritwo nĩ mangũ mwĩrĩ wothe. Na rĩrĩa onire Jesũ, akĩngũithia, agĩturumithia ũthiũ wake thĩ, akĩmũthaiha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ũngĩenda-rĩ, no ũũtherie.”

¹³ Jesũ agĩtambũrũkia guoko gwake, akĩhutia mũndũ ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩngwenda. Therio!” Na o hĩndĩ ĩyo akĩhonio mangũ.

¹⁴ Jesũ agĩcooka akĩmũkaania, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkeere mũndũ o na ũ, no thĩĩ, ũkeyonanie kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, na ũrute magongona marĩa Musa aathanire nĩ ũndũ wa gũtherio gwaku, arĩ ũira kũrĩ o.”

¹⁵ Na rĩrĩ, ngumo yake ĩgĩkĩrĩrĩria kũhunja makĩria, o nginya kĩrĩndĩ kĩngĩ ma kĩa andũ gĩgĩũka kũmũthikĩrĩria na kũhonio mĩrimũ yao.

¹⁶ No Jesũ nĩheragĩra andũ, agathĩ kũndũ gũtarĩ andũ kũhoera Ngai kuo.

Jesũ Kũhonia Mũndũ Wakuĩte Cĩga

¹⁷ Mũthenya ũmwe nĩ kũrutana aarutanaga, nao Afarisai na arutani a watho ariã mookĩte kuuma matũũra mothe ma Galili, na Judea, na Jerusalemu, maikarĩte thĩ hau. Naguo hinya wa Ngai wa kũhonania warĩ hamwe na Jesũ.

¹⁸ Na rĩrĩ, nĩhookire andũ makuuĩte mũndũ na kĩbarĩ, warũarĩte mũrimũ wa gũkua cĩga, nao makĩgeria kũmũtoonyia nyũmba mamũige harĩ Jesũ.

¹⁹ Na rĩrĩa maagire njĩra ya gwĩka ũguo nĩ ũndũ wa ũingĩ wa andũ, makĩhaica nyũmba-igũrũ magĩtharia maturubarĩ, makĩmũikũrũkĩria mwanya-inĩ ũcio o arĩ kĩbarĩ-inĩ, nginya gatagatĩ-inĩ ka andũ acio makĩmũiga o hau Jesũ aarĩ.

²⁰ Rĩrĩa Jesũ onire wĩtikio wao, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrata, nĩwarekerwo mehia maku.”

²¹ Nao Afarisai na arutani a watho makĩambĩrĩria gwĩciiria ngoro-inĩ ciao, makiuga atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ũyũ arĩ ũ, ũkũruma Ngai? Nũũ ũngĩhota kũrekanĩra mehia, tiga Ngai we wiki?”

²² Nowe Jesũ nĩamenyaga ũrĩa meeciiragia na akĩmooria atĩrĩ, “Mũreciiria maũndũ macio ngoro-inĩ cianyu nĩkĩ?”

²³ Nĩ ũndũ ũrĩkũ mũhũthũ; nĩ kwĩra mũndũ, ‘Nĩwarekerwo mehia maku,’ kana nĩ kũmwĩra, ‘Ŭkĩra wĩtware?’

²⁴ No nĩgeetha mũmenye atĩ Mũrũ wa Mũndũ arĩ na ũhoti gũkũ thĩ wa kũrekanĩra mehia-rĩ...” Akĩra mũndũ ũcio wakuĩte cĩga atĩrĩ, “Ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku, ũinũke.”

²⁵ O hau hau akĩrũgama mbere yao, akĩoya kĩbarĩ kĩrĩa akomeire, na akĩinũka mũciĩ akĩgoocaga Ngai.

²⁶ Nao andũ othe nĩmagegire na magĩkumia Ngai. Makĩiyũrwo nĩ guoya, makiuga atĩrĩ, “Ŭmũthĩ nĩtuonete maũndũ tũtarĩ tuona.”

Jesũ gwĩta Lawi

²⁷ Thuutha wa ũguo, Jesũ akiumagara na akĩona mũndũ warĩ mwĩtia wa mbeeca cia igooti wetagwo Lawi aikarĩte harĩa heetagĩrio mbeeca cia igooti. Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra.”

²⁸ Nake Lawi agĩũkĩra, agĩtiga indo ciake ciothe, akĩmũrũmĩrĩra.

²⁹ Lawi agĩcooka akĩrugithĩria Jesũ iruga inene gwake mũciĩ, na gĩkundi kĩnene kĩa etia mbeeca cia igooti o na andũ angĩ nĩmarĩanagĩra nao.

³⁰ No Afarisai na arutani a watho arĩa maarĩ a gĩkundi kĩa magĩtetia arutwo ake makĩmooria atĩrĩ, “Mũrĩanagĩra na mũkanyuuanĩra na etia mbeeca cia igooti na andũ ehia nĩkĩ?”

³¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Andũ arĩa agima mũrĩ tio mabataragio nĩ ndagĩtarĩ, no nĩ arĩa arũaru.

³² Nĩ ndiokire gwĩta andũ arĩa athingu, no nĩ arĩa ehia, nĩguo merire.”

Jesũ Kũurio Kũria Igũrũ rĩa Kwĩhinga Kũria

³³ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Arutwo a Johana nĩ meehingaga kũria irio kaingĩ kaingĩ makahooya, o nao arutwo a Afarisai nĩmekaga o ũguo, no aku marĩaga na makanyua hĩndĩ ciothe.”

³⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “No mwĩre ageni a mũhikania mehinge kũria rĩria e hamwe nao?

³⁵ No rĩrĩ, ihinda nĩrĩgakinya rĩria mũhikania akeherio kuuma kũrĩ o; matukũ-inĩ macio-rĩ, nĩ makeehinga kũria irio.”

³⁶ Ningĩ Jesũ akĩmahe ũgoro na ngerekano ĩno, akĩmeera atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ ũngĩtinia kĩraka kuuma harĩ nguo njerũ, agĩkĩre nguo ngũrũ. Angĩka ũguo, angĩkorwo atarũrĩte nguo njerũ, nakĩo kĩraka kiu kĩa nguo ĩyo njerũ kĩage kwagĩrĩra nguo ĩyo ngũrũ.

³⁷ Ningĩ gũtirĩ mũndũ wĩkagĩra ndibei ya mũhikano mondo-inĩ ngũrũ. Angĩka ũguo, ndibei ĩyo ya mũhikano no ĩtarũre mondo icio, ndibei ĩyo ĩitĩke, nacio mondo icio itarũkange.

³⁸ Aca, ti ta ũguo, ndibei ya mũhikano no nginya ĩĩkĩrwo mondo-inĩ njerũ.

³⁹ O na gũtirĩ mũndũ thuutha wa kũnyua ndibei ngũrũ ũcookaga kwenda ndibei ĩyo ya mũhikano, nĩ ũndũ oigaga atĩrĩ, ‘Ĩria ngũrũ nĩyo njega.’ ”

6

Jesũ nĩwe Mwathani wa Thabatũ

¹ Mũthenya ũmwe wa Thabatũ, Jesũ akĩgerera mĩgũnda-inĩ ya ngano, nao arutwo ake makĩambĩrĩria gũtua ngira imwe cia ngano, magĩcirigitha na moko, makĩria ngano.

² Afarisai amwe makĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ kĩratũma mwĩke ũria gũtetĩkĩrĩtio nĩ watho mũthenya wa Thabatũ?”

³ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtathomete ũria Daudi eekire, rĩria we na arĩa maarĩ nake maarĩ ahũtu?

⁴ Aatoonyire Nyũmba ya Ngai, akĩoya na akĩria mĩgate ĩria yamũrĩrwo Ngai, ĩria atetĩkĩrĩtio kũria nĩ watho tiga no athĩnjĩri-Ngai meetĩkĩrĩtio kũmirĩra, na agĩcooka akĩhe arĩa maarĩ nake ĩmwe yayo.”

⁵ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ nĩwe Mwathani wa Thabatũ.”

⁶ Na rĩrĩ, mũthenya ũngĩ wa Thabatũ nĩathiire thunagogi-inĩ, akĩrutana, nakuo nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ mwonju guoko gwake kwa ũrĩo.

⁷ Nao Afarisai na arutani a watho nĩmacaragia ũndũ mangĩthitangĩra Jesũ, nĩ ũndũ ũcio makĩmũrora mũno, mone kana nĩekũhonania mũthenya wa Thabatũ.

⁸ Nowe Jesũ, tondũ nĩamenyaga ũrĩa meeciiragia, akĩira mũndũ ũcio wonjete guoko atĩrĩ, “Ūkĩra ũrũgame mbere ya andũ othe.” Nĩ ũndũ ũcio agĩũkĩra akĩrũgama hau.

⁹ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmũũria atĩrĩ, nĩ ũndũ ũrĩkũ mwĩtĩkĩrie nĩ watho mũthenya wa Thabatũ: nĩ gwĩka wega kana nĩ gwĩka ũũru, nĩ kũhonokia muoyo kana nĩ kũũniina?”

¹⁰ Akĩhũgũra, akĩmarora othe, agĩcooka akĩira mũndũ ũcio atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku.” Nake agĩka o ro ũguo; nakuo guoko gwake gũkĩhonio biũ.

¹¹ Nao makĩrakara mũno, makĩambĩrĩria kũũrania ũrĩa mangĩka Jesũ.

Atũmwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

¹² Mũthenya ũmwe Jesũ nĩoimagarire agĩthĩ kĩrĩma-inĩ akahoe, akĩraara akĩhooya Ngai ũtukũ wothe.

¹³ Gwakĩa-rĩ, agĩta arutwo ake moke harĩ we, agĩthuura andũ ikũmi na eerĩ ao, akĩmatua atũmwo, nao nĩ:

¹⁴ Simoni (ũrĩa aatuire Petero), na Anderea mũrũ wa nyina, na Jakubu, na Johana, na Filipu, na Baritholomayo,

¹⁵ na Mathayo, na Toma, na Jakubu wa Alufayo, na Simoni ũrĩa wetagwo Zelote,

¹⁶ na Judasi wa Jakubu, na Judasi Mũisikariota ũrĩa wamũkunyanĩre.

Irathimo na Irumi

¹⁷ Nake Jesũ agĩkũrũka hamwe nao, makĩrũgama handũ haarĩ haraganu. Gĩkundi kĩnene kĩa arutwo ake kĩarĩ ho, o na andũ aingĩ mũno kuuma Judea guothe, na Jerusalemu, o na kuuma ndeere-inĩ cia Turo na Sidoni,

¹⁸ nao mookĩte nĩguo mamũigue na mahonio mũrimũ yao. Nao arĩa maanyamaragio nĩ ngoma thũku makĩhonio,

¹⁹ nao andũ othe makĩgeria kũmũhutia, tondũ hinya nĩwoimaga thĩinĩ wake na ũkamahonia othe.

²⁰ Nake akĩrora arutwo ake, akiuga atĩrĩ:

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ athĩni,
nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai nĩ wanyu.

²¹ Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mũhũũtaga rĩu,
nĩgũkorwo nĩmũkahũnio.

Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mũrarĩra rĩu,
nĩgũkorwo nĩmũgatheka.

²² Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ hĩndĩ irĩa andũ mekũmũmena,
na meyamũre kũrĩ inyuĩ, na mamũrume,
na mathũkĩrĩrie rĩitwa rĩanyu,
nĩ ũndũ wa Mũrũ wa Mũndũ.

²³ “Mũthenya ũcio nĩmũgakena na mũrũgarũge, tondũ mũcaara wanyu nĩ mũingĩ Igũrũ. Nĩgũkorwo ũguo noguo maithe mao meekire anabii.

²⁴ “No rĩrĩ, kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ itonga-ĩ,
nĩgũkorwo nĩmũrĩkĩtie kwamũkĩra kũnyamarũrwo kwanyu.

²⁵ Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ arĩa mũhũũniĩ rĩu-ĩ,
nĩgũkorwo nĩmũkahũũta.

Kaĩ mũrĩ na haaro arĩa mũratheka rĩu-ĩ,
nĩgũkorwo nĩmũgacakaya na mũrĩre.

26 Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ hĩndĩ ĩrĩa andũ othe mekũmũgaathĩrĩria-ĩ, nĩgũkorwo ũguo noguo maithe mao meekaga anabii a maheeni.

Kwenda Thũ

27 “No ngũmwĩra atĩrĩ inyuĩ arĩa mũũthikĩrĩrie: endagai thũ cianyu, na mwĩkage wega arĩa mamũthũire,

28 na ningĩ mũrathimage arĩa mamũrumaga, na mũhooyagĩre arĩa mamwĩkaga ũũru.

29 Na rĩrĩ, mũndũ angĩkũgũtha rũthĩa rũmwe, mũhũgũkĩrie rũu rũngĩ o naru. Na mũndũ angĩgũtunya igooti rĩaku, ndũkamũgirie kuoya o na kanjũ yaku.

30 Mũndũ o wotho angĩkũhooya kĩndũ mũhe, na mũndũ o wotho angĩoya kĩndũ gĩaku, ndũkamwĩtie.

31 ĩkagai andũ arĩa angĩ o ũrĩa mũngĩenda mamwĩkage.

32 “Rĩu-rĩ, angĩkorwo mwendete o arĩa mamwendete-rĩ, mwakĩguna na kĩ? O na ‘ehia’ nĩmendaga arĩa mamendete.

33 Na mũngĩkorwo mwĩkaga wega o arĩa mamwĩkaga wega-rĩ, mwakĩguna na kĩ? Nĩgũkorwo ehia o nao nĩmekaga o ũguo.

34 Na ningĩ mũngĩkorwo mũkombithagia o arĩa mwĩhokete nĩmakamũrĩha-rĩ, mwakĩguna na kĩ? O na ehia nĩmakombagĩra ehia arĩa angĩ, mehokete nĩmakarĩhwo ciothe.

35 No rĩrĩ, endagai thũ cianyu, na mũciĩkage wega, o na mũkombithagie mũtekwĩhoka gũcookerio kĩndũ. Hĩndĩ ĩyo irĩhi rĩanyu nĩrĩkaneneha, na inyuĩ nĩmũgatuĩka ariũ a ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, nĩgũkorwo we nĩaiguagĩra arĩa matarĩ ngaatho tha o na arĩa aaganu.

36 Iguanagĩrai tha, o ta ũrĩa Ithe wanyu aiguanagĩra tha.

Gũtuanĩra Cĩira

37 “Mũtigaciirithanagie nĩgeetha na inyuĩ mũtikanaciirithio. Mũtigatuanagĩre, nĩgeetha na inyuĩ mũtikanatuĩrwo. Rekanagĩrai, na inyuĩ nĩmũkarekerwo.

38 Heanagai, na inyuĩ nĩmũrĩheagwo na gĩthimi kĩega, gĩkindĩrĩtwo, kĩinainĩtio na gĩgaitĩkĩrĩra, nĩkĩo mũgaitĩrĩrwo nakĩo nguo-inĩ. Nĩgũkorwo gĩthimi kĩrĩa mũthimanagĩra nakĩo, no kĩo mũrĩthimagĩrwo nakĩo.”

39 Agĩcooka akĩmahe ngerekano ĩno, akĩmooria atĩrĩ, “Mũtumumu no atongorie mũtumumu ũrĩa ũngĩ? Githĩ eerĩ to magũe irima?

40 Mũrutwo ti mũnene kũrĩ mũmũruti, no ũrĩa wotho mũrute wega, no atuĩke ta mũmũruti.

41 “Nĩ kĩĩ gĩgũtũma wone kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo, no ũkaaga kũrũmbũiya mũgogo ũrĩa ũrĩ riitho rĩaku we mwene?

42 Wahota atĩa kwĩra mũrũ wa thoguo atĩrĩ, ‘Mũrũ wa baba, reke ngũrute kĩhuti kũ kĩrĩ riitho rĩaku,’ o rĩrĩa wee wagĩte kuona mũgogo ũrĩa ũrĩ naguo riitho rĩaku? Wee hinga ĩno, amba ũrute mũgogo ũcio ũrĩ naguo riitho, nĩguo wone wega ũhote kũruta kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo.

Mũtĩ na Maciaro maguo

43 “Gũtirĩ mũtĩ mwega ũciaraga maciaro mooru, kana mũtĩ mũũru ũgaciara maciaro mega.

44 O mũtĩ ũmenyekaga na maciaro maguo mwene. Andũ matituaga ngũyũ kuuma mũtĩ-inĩ ya mũigua, o na kana magatua thabibũ kuuma cong’e-inĩ.

⁴⁵ Mündũ ũrĩa mweka aragia maũndũ mega kuuma mũthiithũ-inĩ wa ngoro yake, nake mündũ ũrĩa mũũru aragia maũndũ mooru kuuma mũthiithũ-inĩ wa ngoro yake. Nĩgũkorwo kanua gake kaaragia o maũndũ marĩa maiyũrite ngoro yake.

Aaki arĩa Ogĩ, na arĩa Akĩgu

⁴⁶ “Atĩrĩrĩ, mũnjĩtaga ‘Mwathani, Mwathani,’ nĩkĩ, na mũtiĩkaga ũrĩa ndĩmwĩraga?”

⁴⁷ Nĩngũmuonia ũrĩa mündũ ũrĩa ũũkaga kũrĩ nĩ, na akaigua ciugo ciakwa, na ageeka ũrĩa ciugĩte ahaana.

⁴⁸ Ahaana ta mündũ waakaga nyũmba, ũrĩa wenjire mũthingi, akĩũrikia na akĩwamba igũrũ rĩa ihiga. Hĩndĩ ĩrĩa kwagĩire mũiyũro wa maaĩ, kĩguũ gĩkĩgũtha nyũmba ĩyo na nditi, no gĩtiamĩenyenyirie, tondũ nĩyaakĩtwo wega.

⁴⁹ No mündũ ũrĩa ũiguaga ciugo ciakwa, na ndekaga ũrĩa ciugĩte, ahaana ta mündũ ũrĩa waakire nyũmba ĩtarĩ na mũthingi. Na rĩrĩa kĩguũ kĩagũthire nyũmba ĩyo, ĩkĩmomoka, naguo mwanangĩko wayo warĩ mũnene.”

7

Wĩtkio wa Mũnene-wa-Thigari-Igana

¹ Nake Jesũ aarĩkia kwaria maũndũ macio mothe andũ makĩmũiguaga, agĩtoonya Kaperinaumu.

² No kũu nĩ kwarĩ na ndungata ya mũnene-wa-thigari-igana, ĩrĩa mũmĩathi eendete mũno, nayo yarĩ ndwaru hakuhĩ gũkua.

³ Nake mũnene ũcio wa thigari igana aigua ũhoru wa Jesũ, agĩtũma athuuri a Ayahudi kũrĩ we makamũũrie oke ahonie ndungata yake.

⁴ Nao maakinya kũrĩ Jesũ, makĩmũthaitha magwatĩirie mũno, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mündũ ũyũ nĩagĩrĩrwo gwĩkwo ũguo nĩwe,

⁵ tondũ nĩendete rũrĩrĩ rwitũ na nĩatwakĩire thunagogi.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthĩ nao.

Na marĩ hakuhĩ gũkinya mũciĩ, mũnene ũcio wa thigari igana akĩmũtũmĩra arata makamwĩre atĩrĩ, “Mwathani, tika gwĩthĩnia tondũ ndiagĩrĩire wee ũũke gwakwa mũciĩ.

⁷ O na nokĩo itanona njagĩrĩire gũũka kũrĩ we. No uga o kiugo, na ndungata yakwa nĩkũhona.

⁸ Nĩgũkorwo nĩ mwene ndĩ mündũ wathagwo, na ndĩ na thigari njathaga. Ndeera ũmwe ‘Thĩ,’ nĩathiiaga, na ndeera ũngĩ atĩrĩ, ‘Ūka,’ nĩokaga. Na ningĩ ndeera ndungata yakwa atĩrĩ, ‘Ĩka ũna,’ nĩkaga.”

⁹ Rĩrĩa Jesũ aigũire ũguo, akĩgega, akĩhũgũkĩra kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩamũrũmĩrĩire, agĩkĩra atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ, ndionete mündũ ũrĩ na wĩtkio mũnene ũũ Isiraeli guothe!”

¹⁰ Nao andũ arĩa maatũmĩtwo magĩcooka mũciĩ magĩkora ngombo ĩyo ĩrĩ honu.

Jesũ Kũriũkia Kamwana ka Mũtumia wa Ndigwa

¹¹ Ihinda inini rĩathira, Jesũ agĩthĩ itũũra rĩetago Naini, nao arutwo ake na andũ gĩkundi kĩnene magĩthĩ nake.

¹² Na rĩrĩa akuhĩrĩirie kĩhingo gĩa itũũra rĩu, mündũ wakuĩte nĩarutagwo kuo na aarĩ mwana wa mũmwe, nake nyina aarĩ mũtumia wa ndigwa. Nao andũ aingĩ a itũũra rĩu maarĩ hamwe nake.

¹³ Rĩria Mwathani onire mūtumia ũcio, akĩmũiguĩra tha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga kũrĩra.”

¹⁴ Agĩcooka agĩthiĩ, akĩhutia ithandũkũ, nao arĩa maarĩkuuĩte makĩrũgama. Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Mwanake, ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra!”

¹⁵ Mũndũ ũcio wakuĩte agĩũkĩra, akĩambĩrĩria kwaria, nake Jesũ akĩmũnengerana kũrĩ nyina.

¹⁶ Andũ othe makĩiyũrwo nĩ guoya na makĩgocca Ngai, makiuga atĩrĩ, “Mũnabii mũnene nĩokĩte gatagatĩ gaitũ. Ngai nĩokĩte gũteithia andũ ake.”

¹⁷ Nayo ngumo ya Jesũ ikĩhunja Judea guothe o na bũrũri ũrĩa wagũthiũrũrũkĩrie.

Jesũ na Johana Mũbatithania

¹⁸ Nao arutwo a Johana nĩmamũheire ũhoru wa maũndũ macio mothe. Nake Johana agĩta arutwo ake eerĩ,

¹⁹ akĩmatũma kũrĩ Mwathani makamũũrie atĩrĩ, “Wee nĩwe ũrĩa werĩtwo nĩagooka kana tweterere mũndũ ũngĩ?”

²⁰ Nao arutwo acio maakinya kũrĩ Jesũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Johana Mũbatithania aatũtũma kũrĩ we tũkũũrie atĩrĩ, ‘Wee nĩwe ũrĩa werĩtwo nĩagooka kana tweterere mũndũ ũngĩ?’ ”

²¹ Ihinda-inĩ o rĩu Jesũ akĩhonia andũ aingĩ arĩa maarĩ na mĩrimũ, na ndwari, na akĩngata ngoma thũku o na agĩtũma andũ aingĩ arĩa maarĩ atumumu macooke kuona.

²² Nĩ ũndũ ũcio agĩcookeria arĩa maatũmĩtwo atĩrĩ, “Cookai mũkeere Johana maũndũ marĩa muonete na mũkaigua: atĩ atumumu nĩ marona, na ithua nĩiretwara, na arĩa marĩ na mangũ nĩ marahonio, na andũ arĩa mataiguaga nĩmaraigua, na arĩa akuũ nĩmarariũkio, na ũhoru-ũrĩa-Mwega nĩũrahunjĩrio arĩa athĩni.

²³ Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũtarahĩngwo nĩ ũndũ wakwa.”

²⁴ Andũ acio maatũmĩtwo nĩ Johana moima harĩ Jesũ, Jesũ akĩambĩrĩria kwariĩria andũ aingĩ ũhoru wa Johana, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ mwathiĩte kuona werũ-inĩ? Hihi mwathiĩte kuona kamũrangi kainainagio nĩ rũhuho?”

²⁵ Angĩkorwo ti guo-rĩ, mwathiĩte kuona kĩ? Hihi nĩ mũndũ wĩhumbĩte nguo njega? Aca, arĩa mehumbaga nguo cia goro na magekenia na mĩago ya thĩ maikaraga nyũmba cia ũthamaki.

²⁶ Mwangĩthiĩte kuona kĩ? Hihi mwathiĩte kuona mũnabii? Īĩ, ngũmwĩra atĩrĩ, muonire mũndũ ũkĩrĩte mũnabii.

²⁷ Ũyũ nĩwe ũrĩa ũhoru wake wandĩkĩtwo atĩrĩ:
“ Nĩngatũma mūtũmwo wakwa athiĩ mbere yaku,
nake nĩagagũthondekera njĩra.”

²⁸ Ngũmwĩra atĩrĩ, harĩ andũ arĩa manaciarwo nĩ atumia-rĩ, gũtirĩ o na ũmwe mũnene gũkĩra Johana; no mũndũ ũrĩa mũnini mũno ũthamaki-inĩ wa Ngai, nĩ mũnene kũmũkĩra.”

²⁹ (Andũ othe, o na etia mbeeca cia igooti, rĩrĩa maiguire ciugo cia Jesũ, magĩtikĩra atĩ njĩra ya Ngai nĩ ya ma, tondũ maabatithĩtio nĩ Johana.)

³⁰ No Afarisai na arutani a watho makĩregana na ũrĩa Ngai endaga meke, tondũ o matiabatithĩtio nĩ Johana.)

³¹ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Andũ a rũciaro rũrũ ingĩmagerekania na kĩ? Matariĩ ta kĩ?”

³² Matariĩ ta ciana ciikarĩte ndũnyũ igĩta iria ingĩ, igaciĩra atĩrĩ:
“ Twamũhuhĩre mūtũrirũ,
mũkiaga kũina;

twamũiniire rwĩmbo rwa macakaya,
no mũtiarĩre.'

³³ Nĩgũkorwo Johana Mũbatithania ookire atekũria na atekũnyua ndibei, na inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, 'Arĩ na ndaimono.'

³⁴ Mũrũ wa Mũndũ ookire akĩrĩaga na akĩnyuuaga, na inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, 'Onei mũndũ mũkoroku na mũrĩu, mũrata wa etia mbeeca cia igooti na "ehia".'

³⁵ No ũũgĩ nĩumenyekaga nĩ wa kĩhooto nĩ ciana ciaguo ciothe."

Jesũ Gũitĩrĩrio Maguta nĩ Mũndũ-wa-nja warĩ Mwĩhia

³⁶ Na rĩrĩ, Mũfarisai ũmwe nĩetire Jesũ gwake makarĩanĩre irio cia hwaĩ-inĩ nake, nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthĩ nyũmba ya Mũfarisai ũcio, agĩkara metha-inĩ.

³⁷ Rĩria mũndũ-wa-nja watũũrite mũtũũrĩre wa mehia itũũra-inĩ rĩu aamenyire atĩ Jesũ nĩararĩa irio nyũmba ya Mũfarisai ũcio-rĩ, agĩũka na cuba wa maguta manungi wega,

³⁸ na akĩrũgama thuutha wake, o hau magũrũ-inĩ make, akĩrĩraga, na akĩambĩrĩria kũmũhũgia nyarĩrĩ na maithori make. Agĩcooka akĩmũgĩria nyarĩrĩ na njuĩrĩ yake, agĩcimumunya, na agĩciitĩrĩria maguta manungi wega.

³⁹ Rĩria Mũfarisai ũria wamwĩtĩte onire ũndũ ũcio, akĩra na ngoro atĩrĩ, "Korwo mũndũ ũyũ nĩ mũnabii, nĩangĩamenya ũria ũramũhutia nĩ mũndũ-wa-nja wa mũthamba ũrĩkũ, na atĩ nĩ mwĩhia."

⁴⁰ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, "Simoni, ndĩ na ũndũ wa gũkwĩra."

Nake akiuga atĩrĩ, "Mũrutani, njĩra."

⁴¹ "Kũrĩ andũ eerĩ maarĩ na thĩrĩ wa mũndũ wakombithanagia mbeeca. ũmwe aarĩ na thĩrĩ wa dinari magana matano, na ũria ũngĩ dinari mĩrongo ĩtano.

⁴² Na rĩrĩ, gũtirĩ o na ũmwe wao warĩ na mbeeca cia kũmũrĩha, nĩ ũndũ ũcio marĩ o eerĩ akĩmarekera thĩrĩ ũcio. Rĩu-rĩ, acio eerĩ nũũ ũngĩmwenda makĩria?"

⁴³ Simoni akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ngwĩciiria nĩ ũria warekeirwo thĩrĩ ũria mũnene."

Jesũ akiuga atĩrĩ, "Nĩwatua wega."

⁴⁴ Agĩcooka akĩhũgũrĩra mũndũ-wa-nja ũcio, akĩra Simoni atĩrĩ, "Nĩũkuona mũndũ-wa-nja ũyũ? Njũkire nyũmba gwaku, no ndũnaahe maaĩ ma gwĩthamba nyarĩrĩ, no nĩanjihũgia nyarĩrĩ na maithori make, na acigiria na njuĩrĩ yake.

⁴⁵ Wee-rĩ, ndũnaamumunya, no mũndũ-wa-nja ũyũ, kuuma rĩria ndonyire ndarĩ aratigithĩria kũmumunya nyarĩrĩ ciakwa.

⁴⁶ Wee-rĩ, ndũnanjitĩrĩria maguta mũtwe, no ũyũ nĩanjitĩrĩrie maguta manungi wega nyarĩrĩ.

⁴⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngũkwĩra atĩrĩ, nĩarekeirwo mehia make maingĩ. Nĩgũkorwo nĩendanĩte mũno. No ũria ũrekeirwo mehia manini, endanaga o hanini."

⁴⁸ Jesũ agĩcooka akĩra mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, "Nĩwarekerwo mehia maku."

⁴⁹ Ageni arĩa angĩ makĩambĩrĩria kwĩrana atĩrĩ, "Kaĩ ũyũ akĩrĩ ũ, ũrarekanĩra o na mehia?"

⁵⁰ Jesũ akĩra mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, "Gwĩtĩkia gwaku nĩ gwakũhonokia; thĩ na thayũ."

8

Ngerekano ya Mũhuri wa Mbeũ

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa ũguo, Jesũ agĩthiĩ matũũra-inĩ o na tũtũũra-inĩ akĩhunjagia Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki wa Ngai. Arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ maarĩ hamwe nake,

² o na atumia amwe a arĩa maarutĩtwo ngoma thũku na arĩa maahonetio mĩrimũ: nao nĩ Mariamu (ũrĩa wetagwo Mũmagidali), nĩwe warutĩtwo ndaimono mũgwanja;

³ na Joana mũtumia wa Husa, ũrĩa warĩ mũrori wa indo cia Herode; na Susana; na angĩ aingĩ. Atumia aya nĩmamũtungatagĩra na indo ciao ene.

⁴ Andũ aingĩ nĩmathiire na mbere kũngana harĩ Jesũ moimĩte matũũra-inĩ, na rĩrĩa andũ maingĩhire mũno akĩmahe ũhoru na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ,

⁵ Mũrĩmi nĩomagarire akahure mbeũ ciake. Na rĩrĩa aahuraga mbeũ icio, imwe ikĩgũa mũkĩra-inĩ wa njĩra; ikĩrangĩrĩrio na magũrũ, nacio nyoni cia rĩera-inĩ igĩũka igĩcirĩa.

⁶ Ingĩ ikĩgũa rũnyanjara-inĩ, na rĩrĩa ciamerire, mĩmera ĩyo ĩkĩhooha tondũ wa kwaga ũigũ.

⁷ Nacio mbeũ ingĩ ikĩgũa mũigua-inĩ, nayo mũigua ĩgĩkũranĩra nacio na ĩgĩcithararia.

⁸ Mbeũ ingĩ nacio ikĩgũa tĩri-inĩ mũnoru. Igĩkũra, igĩciara maita igana ma iria ciahandĩtwo.

Aarĩkia kuuga ũguo, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Ũrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩague.”

⁹ Nao arutwo ake makĩmũũria ũrĩa ngerekano ĩyo yoigaga.

¹⁰ Akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmũheetwo ũmenyo wa kũmenya hito cia ũthamaki wa Ngai, no arĩa angĩ ndĩmaaraagĩria na ngerekano, nĩgeetha, “ ‘maarora, makaaga kuona; na maigua, makaaga gũtaũkĩrwo.’

¹¹ “Ngerekano ĩyo yugĩte atĩrĩ: Mbeũ icio nĩ ũhoru wa Ngai.

¹² Mbeũ iria ciagũire mũkĩra-inĩ wa njĩra nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoru wa Ngai, nake mũcukani agooka akeheria ũhoru ũcio ngoro-inĩ ciao, nĩguo matigetĩkie mahonoke.

¹³ Nacio iria ciagũire rũnyanjara-inĩ nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoru wa Ngai, na makawamũkĩra na gĩkeno, no makaaga mĩri. Metĩkagia o gwa kahinda kanini, no magerio moka makaũtiganĩria.

¹⁴ Mbeũ iria ciagũire mũigua-inĩ nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoru, no o magĩthiiaga-rĩ, magatharario nĩ mĩhang’o, na ũtonga, na mũago, nao makaaga gũkũra.

¹⁵ No rĩrĩ, mbeũ iria ciagũire tĩri-inĩ ũrĩa mũnoru nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoru marĩ na ngoro ya ma na njega, makaũtũũria, na nĩ ũndũ wa gũkirĩrĩria, magaciaraga maciaro.

Tawa Ũigĩrĩrwo Handũ Igũrũ

¹⁶ “Na rĩrĩ, gũtirĩ mũndũ ũgwatagia tawa akaũkunĩkĩria na irebe, kana akaũiga rungu rwa ũrĩrĩ. No aũigaga handũ igũrũ, nĩguo andũ arĩa megũtoonya nyũmba mathererwo nĩ ũtheri.

¹⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ ũndũ mũhithe ũtakaguũrio, na gũtirĩ ũndũ ũrĩ hito-inĩ ũtakamenyeka kana ũtakanĩkwo ũtheri-inĩ.

18 Nĩ ùndũ ùcio mwĩmenyagĩrĩrei ùrĩa mũthikagĩrĩria. Ùrĩa wothe ùrĩ na indo nĩakongererwo nyingĩ; na ùrĩa wothe ùtarĩ nĩagatuunywo o na kĩrĩa arĩ nakĩo.”

Nyina wa Jesũ na Ariũ a Nyina

19 Na rĩrĩ, nyina wa Jesũ na ariũ a nyina na Jesũ magĩũka kũmuona, no matingĩahotire gũthĩi hakuhĩ nake nĩ ùndũ wa andũ kũingĩha.

20 Mũndũ ùmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Maitũguo na ariũ a maitũguo marũgamĩte nja makĩenda gũkuona.”

21 Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maitũ na ariũ a maitũ nĩ arĩa maiguaga ùhoru wa Ngai na makaũhingia.”

Jesũ Kũhooreria Kĩhuhũkanio

22 Mũthenya ùmwe Jesũ nĩerire arutwo ake atĩrĩ, “Nĩtũringei tũthĩi mũrĩmo ùrĩa ùngĩ wa iria.” Nĩ ùndũ ùcio magĩtoonya gatarũ magĩthĩi.

23 Na rĩrĩa maathiiaga Jesũ akĩhĩtwo nĩ toro. Na rĩrĩ, kũu iria-inĩ nĩ kwagĩire na kũhuhũkanio kĩnene, nako gatarũ kau kaarĩ hakuhĩ kũũrĩra maaĩ-inĩ, na magĩkorwo marĩ ùgwati-inĩ mũnene.

24 Nao arutwo magĩthĩi makĩmũũkĩria, makĩmwĩra atĩrĩ “Mwathani! Mwathani! Nĩtũkũũrĩra maaĩ-inĩ!”

Nake Jesũ agĩũkĩra agĩkaania rũhuho na maaĩ macio maahũũranaga; namo makũmbĩ macio ma maaĩ makĩnyihanyiiha na gũkĩhoorera.

25 Akĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Wĩtkio wanyu ùrĩ ha?”

Nao makĩiyũrwo nĩ guoya na makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ùyũ arĩ ù? Aathaga huho o na maaĩ, nacio ikamwathĩkĩra.”

Jesũ Kũhonia Mũndũ warĩ na Ndaimono

26 Makĩringa mũrĩmo ùrĩa ùngĩ wa iria, magĩkinya rũgongo rwa Agerasi rũrĩa rũng’ethanĩire na Galili.

27 Jesũ aarĩkia kuuma gatarũ, aakinya thĩ agĩtũngwo nĩ mũndũ warĩ na ndaimono oimĩte itũũra-inĩ. Mũndũ ùcio nĩaikarĩte ihinda inene ategwĩkĩra nguo kana agatũũra nyũmba, no aatũũraga mbĩrĩra-inĩ.

28 Rĩrĩa mũndũ ùcio onire Jesũ, agĩkaya na akĩgũithia magũrũ-inĩ make, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene akĩmũũria atĩrĩ, “Ùrenda atĩa na nĩi, wee Jesũ, Mũrũ wa Ngai-Ùrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno? Ndagũthaita, ndũkaanyariire!”

29 Nĩgũkorwo Jesũ nĩathĩte ngoma ìyo thũku yume thĩinĩ wa mũndũ ùcio. Nĩyamũnyiitaga kaingĩ, na o na gũtuĩka nĩoohagwo moko na magũrũ na mũnyororo, na akarangĩrwo-rĩ, nĩatuangaga mũnyororo ìyo yamuohaga, na ndaimono ìyo ìgatũma athĩi kũndũ gũtarĩ andũ.

30 Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Wĩtagwo atĩa?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Legioni,” nĩgũkorwo aarĩ na ndaimono nyingĩ.

31 Nacio ndaimono igĩkĩrĩrĩria gũthaita Jesũ ndagaciathe ithĩi Irima-rĩrĩa-Rĩtarĩ-Gĩturi.

32 Na rĩrĩ, nĩ haarĩ na rũũru rũnene rwa ngũrwe rwarĩithagio harũrũka-inĩ cia kĩrĩma kĩarĩ hakuhĩ na hau. Ndaimono icio igĩthaita Jesũ aciĩtikĩrie itoonye thĩinĩ wacio, nake agĩciĩtikĩria.

33 Ndaimono cioima thĩinĩ wa mũndũ ùcio, igĩthĩi igĩtoonya ngũrwe, naruo rũũru rũu rũkĩharũrũka kĩhurũrũka kũu na ihenya, rũkĩgũa iria-inĩ, rũkĩũrĩra kuo.

34 Rĩrĩa andũ arĩa maarĩithagia ngũrwe icio moonire ùrĩa gwekĩka, makĩũra, magĩthĩi kũheana ùhoru ùcio itũũra-inĩ na mĩgũnda-inĩ,

³⁵ nao andũ makiumagara makone ũndũ ũcio wekĩkĩte. Rĩria maakinyire harĩ Jesũ na makĩona mũndũ ũcio woimĩtwo nĩ ndaimono aikarĩte magũrũ-inĩ ma Jesũ, arĩ na nguo na arĩ na meciiria mega, magũtigĩra mũno.

³⁶ Andũ arĩa meyoneire ũndũ ũcio makĩra andũ acio angĩ ũria mũndũ ũcio warĩ na ndaimono aahonetio.

³⁷ Nao andũ othe a rŭgongo rũu rwa Agerasi magĩthaitha Jesũ oime kũu kwao amatige, nĩgũkorwo nĩmanyiitĩtwo nĩ guoya. Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩtoonya gatarũ agĩthĩ.

³⁸ Nake mũndũ ũcio warutĩtwo ndaimono akĩmũthaitha mathĩi nake, no Jesũ akĩmwatha athĩi, akĩmwĩra atĩrĩ,

³⁹ “Cooka mũciĩ ũkoige ũria wothe Ngai agwĩkĩire.” Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio agĩthĩi akĩra andũ othe a itũura ũria Jesũ aamwĩkĩire.

Kairĩtu Gaakuĩte na Mũtumia warĩ Mũrũaru

⁴⁰ Na rĩrĩ, Jesũ aacooka kuuma mũrĩmo ũũria ũngĩ wa iria, andũ aingĩ nĩmamwamũkĩrĩre tondũ nĩmamwetereire.

⁴¹ Hĩndĩ iyo mũndũ wetagwo Jairũ warĩ mũnene wa thunagogi agĩũka, akĩgũithia magũrũ-inĩ ma Jesũ, akĩmũthaitha athĩi gwake,

⁴² nĩ ũndũ mũrĩtu wake wa mũmwe warĩ wa ta mũaka ikũmi na ĩrĩ aarĩ hakuĩ gũkua.

Na Jesũ arĩ njĩra-inĩ agĩthĩi-rĩ, andũ nĩmamũhatĩkaga.

⁴³ Gatagatĩ-inĩ ka andũ acio nĩ haarĩ na mũtumia ũmwe watũire oiraga thakame mũaka ikũmi na ĩrĩ, na gũtirĩ mũndũ ũngĩamũhonirie.

⁴⁴ Mũtumia ũcio agĩũka na thuutha wa Jesũ, akĩhutia gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na o rĩmwe agĩtiga kuura.

⁴⁵ Nake Jesũ akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũcio wahutia?”

Rĩria othe maakaanire, Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, andũ nĩmagũthiũrũrũkĩirie na magakũhatĩka.”

⁴⁶ Nowe Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ harĩ mũndũ waahutia, tondũ nĩndaigua hinya woima thĩinĩ wakwa.”

⁴⁷ Nake mũtumia ũcio, ona atĩ ndangĩhota kwĩhitha, agĩũka akĩinainaga, akĩgũithia magũrũ-inĩ make. Arĩ hau mbere ya andũ othe akĩheana gĩtũmi kĩria gĩatũmĩte amũhutie na ũria aahonirio o ro rĩmwe.

⁴⁸ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ ũyũ, gwĩtikia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone. Thĩi na thayũ.”

⁴⁹ Na o hĩndĩ iyo Jesũ akĩaragia, hagĩkinya mũndũ woimĩte mũciĩ kwa Jairũ ũria mũnene wa thunagogi, akiuga atĩrĩ, “Mwarĩguo nĩarĩkĩtie gũkua, tĩa gũthĩnia Mũrutani.”

⁵⁰ Jesũ aigua ũguo, akĩra Jairũ atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, wee ĩtikia tu, na nĩekũhona.”

⁵¹ Rĩria aakinyire kwa Jairũ, ndaarekire mũndũ o na ũmwe atoonye hamwe nake, tĩa o Petero, na Jakubu, na Johana, na ithe na nyina a mwana ũcio.

⁵² Hĩndĩ iyo andũ othe no kũrĩra maarĩraga magĩcakayaga nĩ ũndũ wa mwana ũcio. Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũrĩra, ti mũkuũ, nĩ gũkoma akomete.”

⁵³ Nao makĩmũthekerera, tondũ nĩmooĩ atĩ aarĩ mũkuũ.

⁵⁴ Nowe Jesũ akĩnyiita mwana ũcio guoko, akiuga atĩrĩ, “Mwana wakwa, ũkĩra!”

⁵⁵ Na hĩndĩ o iyo agĩcookererwo nĩ muoyo wake, na o rĩmwe akĩrũgama. Jesũ agĩcoka akĩmeera mahe mwana ũcio kĩndũ gĩa kũria.

⁵⁶ Nao aciari ake makĩgega mũno, nowe akĩmaatha matikeere mũndũ o na ũ ũndũ ũcio wekĩkĩte.

9

Jesũ Gũtũma Arutwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

¹ Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia gwĩta arutwo arĩa ikũmi na eerĩ hamwe, nĩamaheire hinya na ũhoti wa kũingata ndaimono ciothe na kũhonia mĩrimũ,

² na akĩmatũma mathiĩ makahunjie ũhoru wa ũthamaki wa Ngai na mahonagie andũ arĩa arũaru.

³ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Mũtigakuue kĩndũ o nakĩ kĩa rũgendo; mũtigakuue mũtirima, kana mũhuko, kana irio, kana mbeeca o na kana nguo tiga o iria mwĩhumbĩte.

⁴ Nyũmba irĩa yothe mũrĩtoonyaga ikaragai kuo nginya rĩrĩa mũkoima itũũra rĩu.

⁵ Andũ mangĩkaarega kũmũnyiita ũgeni-rĩ, mũkaaribariba magũrũ manyu rũkũngũ rũitĩke mũkiuma itũũra rĩao arĩ ũira wa kũmatũira ciira.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio makiumagara magĩthiĩ kuuma gatũũra kamwe nginya karĩa kangĩ makĩhunjagia Ũhoru-ũrĩa-Mwega na makĩhonagia andũ kũrĩa guothe maathiiaga.

⁷ Na rĩrĩ, rĩrĩa Herode ũrĩa mũthamaki aiguire ũhoru wa maũndũ mothe marĩa maathiiaga na mbere, nĩataangĩkire ngoro mũno tondũ andũ amwe moigaga atĩ Johana nĩariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ,

⁸ na angĩ makoiga atĩ Elija nĩonekanĩte, o na angĩ makoiga atĩ mũnabii ũmwe wa arĩa a tene nĩariũkĩte.

⁹ No Herode akiuga atĩrĩ, “Johana nĩndamũrengithirie mũtwe. ũyũ ndĩraigua ũhoru wake-rĩ, nĩwe ũ?” Nake akĩirirĩria kũmuona.

Jesũ Kũhũũnia Andũ Ngiri Ithano

¹⁰ Nao atũmwo maacooka, makĩira Jesũ maũndũ marĩa mekĩte. Nake akĩehera kuo, agĩthiĩ nao itũũra rĩetagwo Bethisaida,

¹¹ no andũ aingĩ makĩmenya ũhoru ũcio na makĩmũrũmĩrĩra. Nake akĩmaamũkĩra na akĩmahe ũhoru wa ũthamaki wa Ngai, na akĩhonia arĩa maabatarĩtio nĩ kũhonio.

¹² Hwaĩ-inĩ arutwo arĩa ikũmi na eerĩ magĩũka kũrĩ we makĩmwĩra atĩrĩ, “Ingata andũ aya nĩguo mathiĩ mĩciĩ irĩa irĩ hakuhĩ o na mĩgũnda-inĩ mageethe irio na gwa gũkoma, tondũ haha tũrĩ nĩ werũ ũtarĩ andũ.”

¹³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Maheei kĩndũ gĩa kũrĩa.”

Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũrĩ o na mĩgate itano na thamaki igĩrĩ, no tũthiire tũkagũrĩre andũ aya othe irio.”

¹⁴ (Handũ hau haarĩ na arũme ta ngiri ithano.)

Nowe akĩira arutwo ake atĩrĩ, “Maikariei thĩ marĩ ikundi cia andũ mĩrongo itano itano.”

¹⁵ Nao arutwo magĩũka o ũguo, magĩkaria andũ othe thĩ.

¹⁶ Nake akĩoya mĩgate iyo itano na thamaki icio igĩrĩ, akĩrora na igũrũ, agĩcookia ngaatho na agĩcienyũranga. Agĩcooka agĩcinengera arutwo ake magaĩre andũ.

¹⁷ Othe makĩrĩa makĩhũũna, nao arutwo makĩiyũria ciondo ikũmi na igĩrĩ cia cienyũ iria ciatigarire.

Petero Kuumbũra Kristũ

¹⁸ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe Jesũ akĩhooya arĩ keheri-inĩ, arutwo ake magĩkorwo marĩ hamwe nake. Akĩmooria atĩrĩ, “Andũ moigaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

19 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Amwe moigaga nĩwe Johana Mũbatithania; angĩ makoiga nĩwe Elija; angĩ nao makoiga atĩ mũnabii ũmwe wa arĩa a tene nĩariũkĩte.”

20 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ na inyuĩ-rĩ, mugaga atĩa? Mugaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ ũrĩa wa Ngai.”

21 Nake Jesũ akĩmakaania na hinya, akĩmeera matikeere mũndũ o na ũrĩkũ ũhoro ũcio.

22 Nake akiuga atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ no nginya one mathĩna maingĩ, na aregwo nĩ athuuri, na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, o na arutani a watho, na no nginya ooragwo na thuutha wa mĩthenya ĩtatũ ariũkio.”

23 Agĩcooka akĩmeera othe atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũngĩenda kũnũmĩrĩra, no nginya eerege we mwene, na oyage mũtharaba wake o mũthenya, aanũmagĩrĩre.

24 Nĩgũkorwo ũrĩa wothe wendaga kũhonokia muoyo wake nĩakoowo nĩguo, no ũrĩa wothe ũkoowo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa nĩakaũhonokia.

25 Mũndũ angĩgũna nakĩ angĩgũwatĩra thĩ yothe, no ate muoyo wake kana orwo nĩguo?

26 Mũndũ o wothe ũngĩconoka nĩ ũndũ wakwa na nĩ ũndũ wa ciugo ciakwa, o nake nĩagaconokerwo nĩ Mũrũ wa Mũndũ rĩrĩa agacooka arĩ na riiri wake, na riiri wa Ithe, o na wa arĩa atheru.

27 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, amwe a aya marũngĩ haha matigacama gĩkuũ matonete ũthamaki wa Ngai.”

Jesũ Kũgarũrũka ũrĩa Aatarĩ

28 Mĩthenya ta ĩnana thuutha wa Jesũ kwaria ũhoro ũyũ nĩathiire na Petero, na Johana na Jakubu akĩambata nao kĩrĩma igũrũ makahooe.

29 Na rĩrĩa ahooyaga, mũhaanĩre wa ũthiũ wake ũkĩgarũrũka, nacio nguo ciake ikĩerũha igĩkenga o ta rũheni.

30 Na rĩrĩ, andũ eerĩ, nĩo Musa na Elija,

31 makĩmũrĩra Jesũ marĩ na riiri mũnene makĩaria nake. Maaragia ũhoro wa gũkua gwake, kũrĩa aakirie kũhingia akinya Jerusalemu.

32 Petero hamwe na arĩa maarĩ nake nĩmahĩtĩtwo nĩ toro, na rĩrĩa mookĩrĩre, makĩona riiri wake na andũ acio eerĩ maarũngĩ hamwe nake.

33 Na rĩrĩa andũ acio maatiganaga na Jesũ, Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, nĩ wega tũikare gũkũ. Reke twake ithũnũ ithatũ, kĩmwe gĩaku, na kĩmwe kĩa Musa, na kĩmwe kĩa Elija.” (Nowe ndaamenyaga ũrĩa oigaga.)

34 Na o akĩaragia-rĩ, itu rĩkĩmũra na rĩkĩmahumbĩra, nao magĩtigĩra mũno nĩ kũhumbĩrwo nĩ itu rĩu.

35 Mũgambo ũkĩuma itu-inĩ rĩu, ũkiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Mũrũ wakwa, ũrĩa ndĩthuurĩre; mũiguagei.”

36 Thuutha wa mũgambo ũcio kũiguĩka, makĩona atĩ Jesũ aarĩ wiki. Nao arutwo magĩkĩra ki na ũhoro ũcio, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe meerire matukũ-inĩ macio maũndũ marĩa moonete.

Jesũ Kũhonia Kamwana kaarĩ na Ngoma Thũku

37 Mũthenya ũyũ ũngĩ, maikũrũka kuuma kĩrĩma-inĩ, Jesũ agĩtũngwo nĩ andũ aingĩ.

38 Na rĩrĩ, mũndũ warĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ acio akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Mũrutani, ndagũthaiha ũrore mũriũ wakwa, nĩgũkorwo nĩ mwana wakwa wa mũmwe.

39 na ngoma thũku nĩmũnyitaga na agakaya o rĩmwe; ningĩ ĩkamũrũnda na ĩkamũthiorania, ĩgatũma arute mũhũyũ na kanua. Ndĩmũrekagia o na hanini, na nĩramwananga.

40 Ndĩrathaitire arutwo aku maingate ngoma ĩyo, no mararemwo.”

41 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Rũciaro rũrũ rũtetĩkagia na rũremi, nĩ nginya rĩ ngũikara hamwe na inyuĩ, na ngũmũkirĩrĩria nginya rĩ? Rehe mũrũguo haha.”

42 Rĩrĩa kamwana kau gaathiiaga harĩ Jesũ, ndaimono ĩyo ĩgĩgatungumania thĩ, na ĩgĩgathiorania. No Jesũ agĩkũũma roho ũcio mũũru, akĩhonia kamwana kau, agĩgacookeria ithe.

43 Nao othe makĩgegio nĩ ũnene wa Ngai.

Hĩndĩ ĩrĩa andũ othe maagegetio nĩ ũrĩa wothe Jesũ eekĩte, akĩira arutwo ake atĩrĩ,

44 “Thikĩrĩriai wega ũrĩa ngũmwĩra: Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkunyaĩrwo aneanwo moko-inĩ ma andũ.”

45 No-o matiamenyire ũguo nĩ kuuga atĩa. Nĩmahithĩtwo ũhoro ũcio, nĩ ũndũ ũcio makĩaga kũũmenya, na magĩitigĩra kũmũũria ũhoro ũcio.

Nũũ Mũnene kũrĩ arĩa Angĩ?

46 Na gũkĩgĩa na ngarari gatagatĩ ka arutwo makĩũrania nũũ wao ũngĩtuĩka mũnene kũrĩ arĩa angĩ.

47 Nake Jesũ, tondũ nĩamenyaga meciiria mao, akĩoya kaana kanini agĩkarũgamia hakuhĩ nake.

48 Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ūrĩa wothe wamũkagĩra kaana gaka thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩ nĩ aamũkagĩra; na ũrĩa ũnyamũkagĩra ti nĩ aamũkagĩra, no nĩ ũrĩa wandũmire. Nĩgũkorwo ũrĩa mũnini gatagatĩ-inĩ kanyu inyuothe, ũcio nĩwe mũnene kũmũkĩra.”

49 Nake Johana akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathi, nĩtũronire mũndũ akĩingata ndaimono na rĩitwa rĩaku, na ithuĩ tũrageria kũmũgĩria tondũ ti ũmwe witũ.”

50 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikamũgirie, nĩgũkorwo ũrĩa ũtarĩ ũthũ na inyuĩ, ũcio nĩ ũmwe wanyu.”

Andũ a Samaria Kũrega Jesũ

51 Na rĩrĩ, kahinda gake gaakuhĩrĩria ga kwambata matu-inĩ, Jesũ nĩatuire itua rĩa gũthĩ Jerusalemu.

52 Nake agĩtũma andũ mathĩ mbere yake kũhaarĩria maũndũ nĩ ũndũ wake, magĩthĩ magĩtoonya gatũũra kamwe ga Samaria;*

53 no andũ a kũu matiamũnyitire ũgeni, tondũ aathiiaga Jerusalemu.

54 Rĩrĩa arutwo ake, Jakubu na Johana monire ũguo makĩũria atĩrĩ, “Mwathani, nĩũkwenda twĩtie mwaki uume igũrũ ũmaniine?”

55 Nowe Jesũ akĩhũgũra akĩmakaania,

56 nao magĩthĩ gatũũra kangĩ.

Thogora wa Kũrũmĩrĩra Jesũ

57 Rĩrĩa maathiiaga na njĩra, mũndũ ũmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩndĩkũrũmagĩrĩra kũrĩa guothe ũrĩthiiaga.”

58 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mbwe nĩ irĩ marima na nyoni cia rĩera-inĩ nĩ irĩ itara, no rĩrĩ, Mũrũ wa Mũndũ ndarĩ handũ angĩgĩrĩra mũtwe wake.”

59 Akĩira mũndũ ũngĩ atĩrĩ, “Nũmĩrĩra.”

* 9:52 Andũ a Samaria maarĩ ũthũ mũnene mũno na Ayahudi.

No mündũ ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, reke nyambe thĩ ngathike baba.”

⁶⁰ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke arĩa akuũ mathikage akuũ ao ene, no wee thĩ ũkahunjie ũhoru wa ũthamaki wa Ngai.”

⁶¹ Na mündũ ũngĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, niĩ nĩngũkũrũmĩrĩra, no reke nyambe thĩ ngoigĩre andũ aitũ ũhoru.”

⁶² Nike Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Gũtirĩ mündũ o na ũrĩkũ ũnyitaga mũraũ na guoko gwake na agacooka kũrora na thuutha wagĩrĩire gũtungata ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

10

Jesũ Gũtũma Arutwo Mĩrongo Mũgwanja na Eerĩ

¹ Thuutha wa ũguo Mwathani agĩthuura andũ angĩ mĩrongo mũgwanja na eerĩ, akĩmatũma eerĩ eerĩ, mathiĩ mbere yake matũũra-inĩ mothe na kũndũ kũrĩa we aakirie gũthiĩ.

² Akĩmeera atĩrĩ, “Magetha nĩ maingĩ, no aruti a wĩra nĩ anini. Nĩ ũndũ ũcio, thaitai Mwathani wa magetha atũme aruti wĩra mathiĩ magetha-inĩ make.

³ Thiĩ! Ndamũtũma ta tũgondũ gatagatĩ-inĩ ka njũũ.

⁴ Mũtigakuue kibeti, kana mũhuko, o na kana iraatũ; na mũtikageithie mündũ o na ũrĩkũ njĩra-inĩ.

⁵ “Nyũmba o yothe irĩa mũrĩtoonyaga-rĩ, ambagai kuuga atĩrĩ, ‘Thayũ ũrogĩa nyũmba ĩno.’

⁶ Na kũngĩkorwo nĩ kũrĩ mündũ mwendi thayũ kuo, thayũ ũcio wanyu nĩũrĩkaraga nake; na kũngĩkorwo gũtirĩ, thayũ ũcio wanyu nĩ ũrĩmũcookagĩrĩra.

⁷ Ikarai nyũmba ĩyo, mũrĩage na mũkanyua kĩrĩa gĩothe marĩmũheaga, nĩgũkorwo mũruti wĩra nĩagĩrĩrwo kũheagwo mũcaara wake. Mutikoimage nyũmba ĩmwe mũgathiĩ irĩa ĩngĩ.

⁸ “Mũngĩgatoonya itũũra mũnyitwo ũgeni-rĩ, rĩagai o kĩrĩa mũngĩheo.

⁹ Honagai arĩa arũaru kuo, na mũmeerage atĩrĩ, ‘Ūthamaki wa Ngai nĩũmũkuhĩrĩrie.’

¹⁰ No mũngĩgatoonya itũũra o rĩothe mwage kũnyitwo ũgeni-rĩ, umagarai, mũthiĩ njĩra-inĩ ciarĩo muuge atĩrĩ,

¹¹ ‘Nĩtwaribariba o na rũkũngũ rwa itũũra rĩanyu rũrĩa rwĩnyitĩrĩire magũrũ maitũ, rũmũcookerere. No rĩrĩ, menyai wega ũũ: ũthamaki wa Ngai nĩũmũkuhĩrĩrie.’

¹² Ngũmwĩra atĩrĩ, Sodomu nĩgũgakirĩrĩrio mũthenya ũcio gũkĩra itũũra rĩu.

¹³ “Inyuĩ andũ a Korazini, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! O na inyuĩ andũ a Bethisaida, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Tondũ korwo ciama iria mwaringĩrwo nĩcio ciaringĩrwo andũ a Turo na Sidoni, mangĩeririre tene mehumbe nguocia makũnia na mehurĩrie mũhu.

¹⁴ No andũ a Turo na Sidoni nĩmagakorwo marĩ murũ mũthenya ũcio wa ciira gũkĩra inyuĩ.

¹⁵ Na inyuĩ, andũ a Kaperinaumu, mũũĩ atĩ nĩmũgatũũgĩrio nginya matu-inĩ? Aca, mũkaaharũrũkio mũkinye kũrĩa kũriku mũno.

¹⁶ “Mündũ ũrĩa ũmũthikagĩrĩria inyuĩ nĩ niĩ athikagĩrĩria, na ũrĩa ũmũregaga nĩ niĩ aregaga, na ũrĩa ũrĩndegaga nĩ ũrĩa wandũmire arĩregaga.”

17 Nao andũ acio mĩrongo mũgwanja na eerĩ magĩcooka makenete, makiuga atĩrĩ, “Mwathani, o na ndaimono nĩiratwathĩkagĩra thĩnĩ wa rĩtwa rĩaku.”

18 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndĩronire Shaitani akĩgũa kuuma igũrũ ta rũheni.

19 Inyuĩ nĩndĩmũheete ũhoti wa kũrangĩrĩria nyoka na tũng’aurũ, na wa gũtooria hinya wothe wa thũ; gũtirĩ kĩndũ gĩkamwĩka ũũru.

20 No rĩrĩ, mũtigakene tondũ ngoma nĩmwathĩkagĩra, no kenagai tondũ marĩtwa manyu nĩmandĩkĩtwo kũũrĩa Igũrũ.”

21 Na ihinda o rĩu, Jesũ akĩiyũrwo nĩ gĩkeno kĩa Roho Mũtheru, akiuga atĩrĩ, “Baba, wee Mwathani wa igũrũ na thĩ, nĩngũkũgaatha tondũ nĩũhithĩte andũ arĩa oogĩ na marĩ na ũmenyo maũndũ maya, no ũkamaguũrĩria tũkenge. Baba, wĩkĩte ũguo tondũ nĩguo wendi waku.

22 “Nĩnengeretwo maũndũ mothe nĩ Baba. Gũtirĩ mũndũ ũũĩ Mũriũ nũũ, tiga Ithe witũ, na gũtirĩ mũndũ ũũĩ Ithe witũ nũũ o tiga Mũriũ na arĩa othe Mũriũ endaga kũguũrĩria.”

23 Agĩcooka akĩhũgũkĩra arutwo ake, akĩmeera marĩ oiki atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ maitho marĩa marona kĩrĩa mũrona.

24 Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, anabii aingĩ na athamaki nĩmerirĩrie kuona maũndũ marĩa mũrona, no matiamonire na nĩmerirĩrie kũigua maũndũ marĩa mũraigua, no matiamaguire.”

Ngerekano ya Mũsamaria ũrĩa Mwegu

25 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe mũrutani ũmwe wa watho nĩarũgamire nĩguo agerie Jesũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, njagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa nĩguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?”

26 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kwandĩkĩtwo atĩa Watho-inĩ? Wee-rĩ, kaĩ ũthomaga atĩa?”

27 Mũndũ ũcio akĩmũcookeria, akiuga atĩrĩ, “ ‘Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na hinya waku wothe, o na meciĩria maku mothe’; na ‘Endaga mũndũ wa itũũra rĩanyu o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene.’ ”

28 Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ wacookia wega; ĩkaga ũguo, na nĩũgatũũra muoyo.”

29 No mũndũ ũcio nĩeendaga gwĩtua mwegu, nĩ ũndũ ũcio akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nake mũndũ wa itũũra nũũ?”

30 Nake Jesũ akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe waikũrũkaga oimĩte Jerusalemu arorete Jeriko, na akĩnyitwo nĩ atunyani. Nao makĩmũruta nguo, makĩmũhũũra, magĩcooka magĩthĩĩ, makĩmũtiga arĩ hakuhĩ gũkua.

31 Mũthĩnjĩri-Ngai ũmwe nĩagereire njĩra ĩyo, na rĩrĩa onire mũndũ ũcio, akĩhĩtũkĩra mũkĩra-inĩ ũrĩa ũngĩ wa njĩra.

32 ũguo noguo Mũlawii eekire, hĩndĩ ĩrĩa aakinyire hau, o nake, amuona akĩhĩtũkĩra mũkĩra ũũrĩa ũngĩ wa njĩra.

33 No rĩrĩ, Mũsamaria ũmwe warĩ rũgendo-inĩ nĩakinyire harĩa mũndũ ũcio aarĩ, amuona akĩmũiguĩra tha.

34 Agĩthĩĩ harĩ we, akĩmuoha ironde, na akĩmũitĩrĩria maguta na ndibei. Agĩcooka akĩmuoya, akĩmũhaicia igũrũ rĩa ndigiri yake, akĩmũtwara nyũmba ya ageni, akĩmũmenyerera.

35 Kwarooka gũkĩa Mũsamaria ũcio akĩruta dinari igĩrĩ, agĩcinengera mwene nyũmba ĩyo ya ageni, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũmenyagĩrĩre, na ndacooka nĩngagũcookeria kĩrĩa kĩngĩ ũgaakorwo ũhũthĩrĩte.’

³⁶ “Ūgwīciiria nĩ mũndũ ūrĩkũ wa acio atatũ watũkire mũndũ wa itũũra harĩ mũndũ ūcio wanyitĩtwo nĩ atunyani?”

³⁷ Nake mũrutani ūcio wa watho akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ūrĩa wamũiguĩrĩre tha.”

Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ ūgeeke o ta ūguo.”

Jesũ arĩ Mũciĩ kwa Maritha na Mariamu

³⁸ Na rĩrĩ, Jesũ na arutwo ake marĩ njĩra-inĩ magĩthĩ, nĩatoonyire gatũũra kamwe kũrĩa aanyitirwo ūgeni mũciĩ kwa mũtumia wetagwo Maritha.

³⁹ Maritha aarĩ na mwarĩ wa nyina wetagwo Mariamu, nake aikarĩte magũrũ-inĩ ma Mwathani athikĩrĩrie ūrĩa oigaga.

⁴⁰ Nowe Maritha nĩarĩ na mĩhang’o nĩ ūndũ wa maũndũ marĩa mothe magĩrĩrie kũhaarĩrio. Agĩũka harĩ Jesũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, kaĩ ūtarona ūrĩa mwarĩ wa maitũ andekereirie wĩra? Mwĩre oke andeithie!”

⁴¹ Nake Mwathani akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maritha, Maritha, nĩutangĩkĩte, na ūgethĩnia na maũndũ maingĩ,

⁴² no nĩ harĩ ūndũ ūmwe tu ūbataranĩtie. Mariamu nĩethuurĩrie ūndũ ūrĩa mweka makĩria, naguo ūndũ ūcio ndangĩtunywo.”

11

Ūrutani wa Jesũ ūkonĩ Mahooya

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ūmwe Jesũ aarĩ handũ akĩhooya. Rĩrĩa aarĩkirie kũhooya, mũrutwo ūmwe wake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, tũrute kũhooya o ta ūrĩa Johana aarutire arutwo ake.”

² Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Rĩrĩa mũkũhooya, ugagai atĩrĩ:

“ ‘Ithe witũ (ũrĩ Igũrũ),

rĩtwa rĩaku nĩrĩamũrwo,

ũthamaki waku nĩũũke.

(Ūrĩa wendete nĩwĩkagwo gũkũ thĩ,

o ta ūrĩa gwĩkagwo kũu igũrũ.)

³ Tũheage o mũthenya irio ciitũ cia gũtũigana.

⁴ Na ūtũrekere mehĩa maitũ,

o ta ūrĩa o na ithuĩ tũrekagĩra arĩa othe matwĩhagĩria.

Na ndũgatũtware magerio-inĩ

(no kũhonokia ūtũhonokagie ūũru-inĩ).’ ”

⁵ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ ūmwe wanyu angĩkorwo arĩ na mũrata nake athĩ gwake ūtukũ gatagatĩ amwĩre atĩrĩ, ‘Mũrata wakwa, he mĩgate itatũ,

⁶ nĩgũkorwo ndĩ na mũrata wakwa wanjeerera, na ndirĩ na kĩndũ gĩa kũmũhe arĩe.’

⁷ “Nake mũndũ ūcio ūrĩ nyũmba thĩinĩ amũcookerie atĩrĩ, ‘Tiga gũũthĩnia. Nĩndĩkĩtie kũhinga mũrango na tũrĩ toro hamwe na ciana ciakwa. Ndingĩhota gũũkĩra ngũhe mĩgate.’

⁸ Ngũmwĩra atĩrĩ, o na angĩkorwo ndangĩũkĩra amũhe mĩgate ĩyo nĩ ūndũ wa ūrata-rĩ, no nĩ ūndũ wa ūrĩa amũringĩrĩrie-rĩ, mũndũ ūcio nĩegũũkĩra amũhe kĩrĩa gĩothe abatairio nĩkĩo.”

⁹ “Nĩ ūndũ ūcio ngũmwĩra atĩrĩ: Hooyai na nĩmũkũheo; mathaai na nĩmũkuona; ringaringai mũrango na nĩmũkũhingũrĩrwo.

¹⁰ Nĩgũkorwo ūrĩa wothe ūhooyaga nĩaheagwo; na ūrĩa ūmaathaga nĩonaga; na ūrĩa ūringaringaga mũrango nĩahingũragĩrwo.

¹¹ “Nĩ mũciari ūrĩkũ thĩinĩ wanyu ūngũtĩtio thamaki nĩ mwana wake, nake amũhe nyoka?

¹² Kana eetio itumbĩ amũhe kang'aurũ?

¹³ Angĩkorwo inyuĩ, o na mũrĩ ooru, nĩmũũĩ kũhe ciana cianyu iheo njega-rĩ, Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ Igũrũ githĩ ndarĩkĩragĩrĩria kũhe Roho Mũtheru kũrĩ arĩa mamũhooyaga!”

Jesũ na Beelizebuli

¹⁴ Na rĩrĩ, Jesũ nĩaingataga ndaimono yume thĩinĩ wa mũndũ ũtaaragia. Rĩrĩa ndaimono iyo yoimire, mũndũ ũcio ũtaaragia akĩaria, nakĩo kĩrĩndĩ kĩa andũ gĩkĩgega.

¹⁵ No amwe ao makiuga atĩrĩ, “Aingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli ũrĩa mũnene wa ndaimono.”

¹⁶ Nao andũ angĩ makĩmũgeria, makĩmũũria amaringĩre kĩaama kiumĩte igũrũ.

¹⁷ Jesũ nĩamenyire ũrĩa meciiragia, nake akĩmeera atĩrĩ: “Ūthamaki o wothe ũngĩgayũkana ũũkanĩrĩre guo mwene no ũharagane, nayo nyũmba ĩngĩgayũkana yũkanĩrĩre yo nyene no ĩgwe.

¹⁸ Angĩkorwo Shaitani nĩagayũkanĩte akeyũkĩrĩra we mwene-rĩ, ũthamaki wake ũngĩkĩhaanda atĩa? Ndoiga ũguo tondũ mũroiga atĩ nĩ nyingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli.

¹⁹ Ningĩ angĩkorwo nĩ nyingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli-rĩ, arũmĩrĩri anyu maingataga ndaimono na hinya wa ũ? Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, acio nĩo makaamũtuĩra ciira.

²⁰ Na rĩrĩ, ingĩkorwo nyingataga ndaimono na hinya wa kĩara kĩa Ngai-rĩ, ũthamaki wa Ngai nĩũkĩte kũrĩ inyuĩ.

²¹ “Rĩrĩa mũndũ njamba oya indo ciake ciothe cia mbaara, arangĩre nyũmba yake mwene, indo ciake ciikaraga irĩ ngĩtĩre.

²² No rĩrĩ, mũndũ ũngĩ ũrĩ na hinya kũmũkĩra angĩmũtharĩkĩra amũtoorie, nĩamũtunyaga indo ciake cia mbaara iria ehokete, na akagaĩra andũ indo iria akoragwo atahĩte.

²³ “Mũndũ ũrĩa ũtarĩ hamwe na nĩ, ũcio nĩ thũ yakwa, na ũrĩa ũtacookanagĩrĩria hamwe na nĩ, ũcio nĩ kũhurunja ahurunjaga.

²⁴ “Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa ngoma thũku yoima thĩinĩ wa mũndũ, ĩtuĩkanagĩria werũ-inĩ ĩgĩcaria ũhurũko na ĩkawaga. Hĩndĩ iyo ĩkoiga atĩrĩ, ‘Nĩngũcooka nyũmba ĩrĩa ndoimire.’

²⁵ Na yacooka ĩgakora nyũmba iyo ĩrĩ haate, ĩgathondekwo wega.

²⁶ Hĩndĩ iyo ngoma iyo thũku ĩkagĩra ngoma ingĩ mũgwanja thũku makĩria mayo, igatoonya, igaikara kuo. Naguo mũikarĩre wa mũndũ ũcio ũgathũka gũkĩra wa mbere.”

²⁷ Rĩrĩa Jesũ aaragia maũndũ maya-rĩ, mũndũ-wa-nja warĩ gatagatĩ-inĩ ga kĩrĩndĩ akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ maitũguo ũrĩa wagũciarire na agĩkuongithia.”

²⁸ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ arĩa maiguaga kiugo kĩa Ngai na magagĩathĩkĩra.”

Kĩmenyithia kĩa Jona

²⁹ Na rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩa andũ kĩongererekire-rĩ, Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rũrũ nĩ rũciaro rwaganu. Rũũragia rũringĩrwo kĩaama, no gũtirĩ kĩaama rũkarĩngĩrwo tiga o kĩrĩa kĩaringĩrwo Jona.

³⁰ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa Jona aarĩ kĩmenyithia kũrĩ andũ a Nineve, ũguo noguo Mũrũ wa Mũndũ egũkorwo arĩ kĩmenyithia kũrĩ rũciaro rũrũ.

³¹ Mũtumia-mũthamaki ũrĩa wa mwena wa Gũthini nĩakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na andũ a rũciaro rũrũ arũtuĩre ciira, nĩgũkorwo oimire

ituri cia thĩ oke athikĩrĩrie ũũgĩ wa Solomoni, na rĩu ũmwe mũnene gũkĩra Solomoni arĩ haha.

³² Andũ a Nineve nĩmakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na rũciaro rũrũ marũtuĩre ciira; nĩgũkorwo nĩmerĩre maahunjĩirio nĩ Jona, na rĩu ũmwe mũnene gũkĩra Jona arĩ haha.

Tawa wa Mwĩrĩ

³³ “Gũtirĩ mũndũ ũgwatagia tawa agacooka akaũiga handũ ũtangĩoneka kana akaũiga rungu rwa irebe, no aũigaga handũ igũrũ nĩguo arĩa megũtoonya nyũmba mathererwo nĩ ũtheri.

³⁴ Riitho rĩaku nĩrĩo tawa wa mwĩrĩ waku. Rĩrĩa maithe maku marĩ mega, mwĩrĩ waku wothe o naguo ũkoragwo ũiyũrĩte ũtheri. No rĩrĩa matarĩ mega-rĩ, mwĩrĩ waku o naguo ũkoragwo ũiyũrĩte nduma.

³⁵ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, menyerera ũtheri ũrĩa ũrĩ thĩinĩ waku ndũgatuĩke nduma.

³⁶ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩrĩ waku wothe ũngĩyũrwo nĩ ũtheri, na ndũrĩ handũ harĩ nduma, nĩũrĩtheragĩrwo nĩ ũtheri biũ, o ta ũrĩa ũtheri wa tawa ũkũmũrĩkagĩra.”

Haaro Ithathatũ

³⁷ Hĩndĩ irĩa Jesũ aarĩkirie kwaria, Mũfarisai ũmwe akĩmũnyiita ũgeni gwake makarĩanĩre; nĩ ũndũ ũcio agĩthiĩ, agĩkara metha-inĩ.

³⁸ No Mũfarisai ũcio ona ũguo akĩgega nĩ ũndũ Jesũ ndaambire gwĩthamba moko atana rĩa irio.

³⁹ Nake Mwathani akĩmwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ Afarisai mũthambagia gĩkombe na thaani mwena wa na igũrũ, no thĩinĩ wanyu mũiyũrĩtwo nĩ ũkoroku na waganu.

⁴⁰ Inyuĩ irimũ ici! Githĩ ũrĩa wombire mwena wa na nja to we wombire mwena wa na thĩinĩ?

⁴¹ No rĩrĩ, heagai athĩni kĩrĩa kĩrĩ thĩinĩ wa thaani, na hĩndĩ iyo indo ciothe nĩigũtuĩka theru harĩ inyuĩ.”

⁴² “Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ Afarisai-ĩ! Tondũ mũrutagĩra Ngai gĩcunjĩ gĩa ikũmi gĩa terere, na togotia na nyeni cia mũthemba yothe no mũkaaga kũrũmbũiya kĩhooto na wendani wa Ngai. Mwaagĩrĩrwo nĩ gwĩkaga maũndũ macio mũtegitiganĩria macio mangĩ ma mbere.

⁴³ “Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ Afarisai-ĩ! Tondũ mwendaga gũikarĩra itĩ iria cia mbere thunagogi-inĩ na mũgeithagio mũrĩ ndũnyũ-inĩ.

⁴⁴ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, tondũ mũtariĩ ta mbĩrĩra itarĩ rũuri iria andũ mageragĩra igũrũ rĩacio matekũmenya.”*

⁴⁵ Mũrutani ũmwe wa Watho akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, rĩrĩa ũkwaria maũndũ macio-rĩ, niũratũruma o na ithuĩ.”

⁴⁶ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “O na inyuĩ arutani a Watho kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Tondũ mũkuuithagia andũ mũrigo mũritũ irĩa matangĩhota gũkuua, na inyuĩ ene mũtingĩmĩhutia o na kaara kamwe mũmateithie.

⁴⁷ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Tondũ mwakagĩra anabii mbĩrĩra, o arĩa mooragĩrwo nĩ maithe manyu ma tene.

⁴⁸ Nĩ ũndũ ũcio mũgakĩruta ũira atĩ nĩmwĩtĩkanĩtie na ũrĩa maithe manyu meekire; atĩ nĩo mooragire anabii, na inyuĩ mũkamaakĩra mbĩrĩra.

⁴⁹ Tondũ wa ũguo ũũgĩ wa Ngai uugĩte atĩrĩ, ‘Nĩngamatũmĩra anabii na atũmwo, moorage amwe ao na manyariire arĩa angĩ.’

* **11:44** Ayahudi nĩmahakaga mbĩrĩra ciao coka nĩgeetha gũtikagĩe na mũndũ ũngĩcihutia tondũ ũguo nĩkũngĩatũmire mũndũ anyiitwo nĩ thaahu.

⁵⁰ Nĩ ũndũ ũcio rūciaro rūrũ nĩrũgaciirithĩrio thakame ya anabii othe ĩrĩa yanaitwo kuuma o kĩaambĩrĩria gĩa thĩ,

⁵¹ kuuma thakame ya Habili nginya thakame ya Zekaria ũrĩa woragĩrwo gatagatĩ-inĩ ga kīgongona na handũ harĩa hatheru. Ī nĩguo, ngũmwĩra atĩrĩ, rūciaro rūrũ nĩrũkaherithĩrio thakame ĩyo.

⁵² “Kaĩ mūrĩ na haaro inyuĩ arutani a watho-ĩ! Tondũ nĩmweheretie kĩhingũro kĩa ũmenyo. Inyuĩ ene mũtiigana gũtoonya, na arĩa marendanda gũtoonya mũkamagiria.”

⁵³ Jesũ aarĩkia kuuma kũu, Afarisai na arutani a watho makĩaambĩrĩria kũmũkararia marĩ na ũũru mũno na kũmũũgita na kũmũũria ciũria nĩguo aarie maũndũ maingĩ,

⁵⁴ makĩgeria kũmũtega maigue kana nĩ harĩ ũndũ mũũrũ angĩaria.

12

Gũkaanio na Kũũmĩrĩrio

¹ O hĩndĩ ĩyo, rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩa andũ ngiri nyingĩ kĩonganĩte hamwe, nginya makarangana-rĩ, Jesũ akĩamba kwarĩria arutwo ake, akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei ndawa ya kũmbia mĩgate ya Afarisai, na nĩyo ũhinga.

² Gũtirĩ ũndũ mũhithanie ũtakaguũrio, o na kana ũndũ mũhithe ũtakamenyeka.

³ Maũndũ marĩa mwarĩirie nduma-inĩ, makaiguu mũthenya barigici, na ũrĩa wothe mwanahedanĩrĩra matũ-inĩ mūrĩ tũnyũmba twa thĩnĩ, nĩũkanĩrĩrwo kuuma nyũmba igũrũ.

⁴ “Ngũmwĩra atĩrĩ arata akwa, tigagai gwĩtigĩra arĩa mooragaga mwĩrĩ na thuutha ũcio gũtirĩ ũndũ mangĩhota gwĩka.

⁵ No nĩ ngũmuonia ũrĩa inyuĩ mwagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩra: Mwĩtigagĩrei ũrĩa ũngĩũraga mwĩrĩ na thuutha wa ũguo arĩ na ũhoti wa gũikia mũndũ Jehanamu. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mwĩtigagĩrei ũcio.

⁶ Githĩ tũnyoni tũtano tũtiendagio tũthendi twĩrĩ? No rĩrĩ, gũtirĩ o na kamwe gatuo Ngai ariganagĩrwo nĩko.

⁷ No ti-itherũ, o na njuĩrĩ cianyu cia mũtwe nĩ ndare. Tigagai gwĩtigĩra, inyuĩ mūrĩ a bata gũkĩra tũnyoni tũingĩ.

⁸ “Ngũmwĩra atĩrĩ, ũrĩa wothe ũkanyumbũra mbere ya andũ, o nake Mũrũ wa Mũndũ nĩakamumbũra mbere ya araike a Ngai.

⁹ No ũrĩa ũkangaana mbere ya andũ ũcio nĩagakaanwo mbere ya araike a Ngai.

¹⁰ Nake mũndũ o wothe ũrĩa ũgaacambia Mũrũ wa Mũndũ nĩakarekerwo, no ũrĩa wothe ũkaruma Roho Mũtheru ndakarekerwo.

¹¹ “Rĩrĩa mũgaatwarwo mbere ya thunagogi, na mbere ya aathani na anene mũciirithio-rĩ, mũtikanetange na ũrĩa mũgacookia kana ũrĩa mũkoiga,

¹² nĩgũkorwo hĩndĩ ĩyo Roho Mũtheru nĩakamũruta ũrĩa mwagĩrĩrwo nĩ kuuga.”

Ngerekano ya Gĩtonga Kĩrimũ

¹³ Mũndũ ũmwe warĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ acio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, ĩra mūrũ wa maitũ tũgayane nake igai riitũ.”

¹⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ, nũũ ũnduĩte wa kũmũtuithania ciira kana wa kũmũgayania indo cianyu?”

15 Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei! Mũtigakorokere maũndũ; nĩgũkorwo muoyo wa mũndũ ndũthimagwo na mũigana wa indo iria arĩ nacio.”

16 Agĩcooka akĩmahe ũhoru na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ, “Mũgũnda wa mũndũ ũmwe gĩtonga nĩwaciarire mũno.

17 Nake akĩyũria na ngoro yake atĩrĩ, ‘Ngwĩka atĩa? Ndirĩ na handũ ha kũiga magetha makwa.’

18 “Agĩcooka akiuga atĩrĩ, ‘Nĩndamenya ũrĩa ngwĩka. Ngũtharia makũmbĩ makwa, njake mangĩ manene kũrĩ mo, njige magetha makwa mothe na indo ciakwa ciothe kuo.

19 Njooke njĩre ngoro yakwa atĩrĩ, “Ũrĩ na indo nyingĩ njega wĩigĩre cia gũkũigana mũaka mũingĩ. Wĩhuurũkĩre, ũrĩe na ũnyue, na ũcanjamũke.”’

20 “No Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Wee kĩrimũ gĩkĩ! Ũtukũ ũyũ wa ũmũthĩ nĩũgwĩtio muoyo waku. Indo icio wĩigĩre-rĩ, igaatuĩka cia ũ?’

21 “Ũguo nĩguo gũgaatuĩka harĩ mũndũ o wothe ũrĩa wĩigagĩra mũthithũ, no akaaga gwĩtongia na ũhoru wa Ngai.”

Mũtigatangĩke

22 Jesũ agĩcooka akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, mũtigetangage nĩ ũndũ wa mũoyo yanyu nĩ ũndũ wa kĩria mũrĩrĩaga, kana kĩria mũrĩhumbaga mũrĩ yanyu.

23 Muoyo-rĩ, ũrĩ bata gũkĩra irio, naguo mwĩrĩ ũrĩ bata gũkĩra nguo.

24 Ta mwĩciiriei ũhoru wa mahuru: Matihaandaga kana makagetha, o na matirĩ kũndũ gwa kũiga irio kana makũmbĩ, no Ngai nĩamaheaga irio. Inyuĩ githĩ mũtirĩ a bata mũno gũkĩra nyoni!

25 Nũũ wanyu ũngĩhota kuongerera muoyo wake ithaa o na rĩmwe nĩ ũndũ wa gwĩtanga?

26 Rĩu-rĩ, angĩkorwo mũtingĩhota gwĩka ũndũ mũnini ũguo-rĩ, mũgĩtangĩkaga na maũndũ macio mangĩ nĩkĩ?”

27 Ta mwĩcũraniei ũrĩa itoka ikũraga. Itirutaga wĩra kana ikogotha ndigi. No ngũmwĩra atĩrĩ, o na Solomoni arĩ na riiri wake wothe, ndaagemete ta kĩmwe gĩacio.

28 Angĩkorwo ũguo nĩguo Ngai ahumbaga nyeki ya gĩthaka, ĩrĩa ĩrĩ ho ũmũthĩ na rũciũ igaikio mwaki-inĩ-rĩ, githĩ inyuĩ ndarĩkĩmũhumbaga makĩria, inyuĩ mwĩtĩkĩtie o hanini!

29 Tigagai gũthĩnĩka ngoro-inĩ cianyu nĩ ũndũ wa kĩria mũrĩrĩaga kana mũrĩnyuuga; mũtigatangĩkage nĩ ũndũ wa ũguo.

30 Nĩgũkorwo maũndũ maya mothe nĩmo andũ a gũkũ thĩ arĩa matetĩkĩtie Ngai macaranagia namo, no Ithe wanyu nĩoi atĩ nĩmũbatarĩtio nĩmo.

31 No rĩrĩ, caragiai ũthamaki wake, na maũndũ maya mangĩ mothe nĩmũrĩheagwo o namo.

32 “Tigagai gwĩtigĩra, inyuĩ rũũru rũrũ rũnini, nĩgũkorwo Ithe wanyu nĩonete arĩ wega kũmũhe ũthamaki ũcio.

33 Endiai indo iria mũrĩ nacio mũcooke mũteithie athĩni. Mwĩthondekereĩ ibeeti cia mbeeca iria ĩtangĩtarũka, na mwĩgĩre na kĩgĩna igũrũ kĩria gĩtangĩthira, kũria gũtarĩ mũici ũngĩkuhĩrĩria na gũtirĩ memenyi cia gũkĩananga

34 Nĩgũkorwo o kũria mũthiithũ wanyu ĩrĩ, nokuo ngoro cianyu o nacio irĩkoragwo irĩ.

Gũikara Mwĩguĩte

³⁵ “Ikaragai mwĩhotorete, mwĩhaarĩirie gũtungata, na mũige matawa manyu magĩakanaga,

³⁶ o ta andũ metereire mwathi wao acooke kuuma iruga-inĩ rĩa kĩhikanio, nĩguo rĩrĩa agaacooka, aaringaringa mũrango mamũhingũrĩre o narua.

³⁷ Nĩũgakorwo ũrĩ ũndũ mwegha harĩ ndungata iria mwathi wacio agaakora ciĩiguĩte rĩrĩa agacooka. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩakehotoro acitungatĩre, aciikarie metha-inĩ, na acooke acirehere irio irĩe.

³⁸ Nĩũgakorwo ũrĩ ũndũ mwegha harĩ ndungata iria mwathi wacio agaakora ciĩhaarĩirie, o na angĩgooka ũtukũ gatagatĩ kana thaa kenda gũgĩkĩa.

³⁹ No rĩrĩ, menyai ũũ: Korwo mwene nyũmba nĩamenyete ithaa rĩrĩa mũici egũũka-rĩ, ndangĩarekire nyũmba yake ĩtuuo.

⁴⁰ O na inyuĩ no nginya mũikarage mwĩhaarĩirie, tondũ Mũrũ wa Mũndũ agooka ithaa rĩrĩa mũtamwĩrĩgĩrĩire.”

⁴¹ Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, nĩ ithuĩ ũrahe ũhoru na ngerekano ĩno kana ũreera mũndũ o wothē?”

⁴² Nake Mwathani agĩcookia akĩmũũria atĩrĩ, “Ndungata ya kwĩhokwo na njũgĩ, o ĩria mwathi wayo angĩhokera kũroraga ndungata ciake, na ĩciheage irio hĩndĩ ĩria yagĩrĩire, nĩrĩkũ?”

⁴³ Nĩũgakorwo ũrĩ ũndũ mwegha harĩ ndungata ĩyo, ĩria mwathi wayo agooka akore ĩgĩka ũguo.

⁴⁴ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩakamĩhokera indo ciake ciothe.

⁴⁵ No rĩrĩ, ĩ ndungata ĩyo ĩngũra na ngoro yayo atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa ndaracooka narua,’ nayo yambĩrĩrie kũhũũra ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja, na kũria na kũnyua na kũrĩo-rĩ,

⁴⁶ Mwathi wa ndungata ĩyo agooka mũthenya ũria ĩtamwĩrĩgĩrĩire o na ithaa rĩrĩa ĩtooĩ, nake nĩakamĩherithia mũno, na amĩtuire ciira ta wa andũ arĩa matarĩ ehokeku.

⁴⁷ “Ndungata ĩria ĩmenyaga ũria mwathi wayo endaga na ndĩhaaragĩria kana ĩgeeka ũria Mwathi wayo endaga, ĩkaahũũrwo mahũũra maingĩ.

⁴⁸ No ĩria ĩtooĩ na nĩkaga maũndũ marĩa magĩrĩire kũherithanĩrio, ĩkaahũũrwo mahũũra matarĩ maingĩ. ũria wothē ũheetwo indo nyingĩ, ageetio indo nyingĩ; nake ũria wĩhokeirwo nyingĩ makĩria nĩageetio nyingĩ makĩria.

Gũtirĩ Thayũ o tiga Nyamũkano

⁴⁹ “Njũkĩte kũrehe mwaki gũkũ thĩ, naarĩ korwo mwaki ũcio nĩwambĩrĩirie gwakana!

⁵⁰ No ndĩ na ũbatithio ndĩrĩbatithio naguo, no kaĩ nĩngũthĩnĩka mũno ũngĩgaakinya-ĩ!

⁵¹ Mũgwĩciiria ndokire kũrehe thayũ gũkũ thĩ? Ngũmwĩra atĩrĩ, ũguo tigo, ndookire kũrehe nyamũkano.

⁵² Kuuma rĩu gũthĩ na mbere, andũ atano a mũciĩ ũmwe marĩkoragwo magayũkanĩte, atatũ magookĩrĩra eerĩ, nao eerĩ magookĩrĩra atatũ.

⁵³ Nao marĩkoragwo magayũkanĩte ũũ, ithe agookĩrĩra mũriũ nake mũriũ agookĩrĩra ithe, nyina agookĩrĩra mwarĩ nake mwarĩ agookĩrĩra nyina, nyaciawawe agookĩrĩra mũtumia wa mũriũ nake mũtumia wa mũriũ agookĩrĩra nyaciawawe.”

Gũkũũrana Mahinda

⁵⁴ Jesũ akĩra kĩrĩndĩ kũ atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa muona itu rĩkĩambata riumĩte ithũiro, o rĩmwe muugaga atĩrĩ, ‘Nĩgũkuura mbura,’ na gũkoira.

⁵⁵ Hĩndĩ ĩrĩa rũhuho rwahurutana riumĩte gũthini muugaga atĩrĩ, ‘Nĩgũkũgĩa na ũrugarĩ,’ na gũkagĩa.

⁵⁶ Inyuĩ hinga ici! Nĩmũũĩ wega gũkũũrana ũrĩa igũrũ na thĩ gũtariĩ. Mũkĩremagwo nĩgũkũũrana ũhoru wa mahinda maya tũrĩ nĩkĩ?

⁵⁷ “Mwagaga gwĩtũira inyuĩ ene ũrĩa kwagĩrĩire nĩkĩ?”

⁵⁸ Na rĩrĩ, rĩrĩa mũrathĩ na thũ yaku kũrĩ mũciirithania-rĩ, geria mũno wĩguithanie nayo mũrĩ o nĩjira-inĩ, ndĩgagũkururie ĩgũtware kũrĩ mũciirithania, nake mũciirithania akũneane kũrĩ mũnene, nake mũnene ũcio agũikie njeera.

⁵⁹ Ngũkwĩra atĩrĩ, ndũkoima kuo ũtarĩhĩte thĩrĩ wothe, hatarĩ gathendi ũgũtigia.”

13

Mwĩrirei kana Mũthire

¹ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na andũ amwe maarĩ ho hĩndĩ ĩyo, arĩa meerire Jesũ ũhoru wa andũ a Galili arĩa mooragĩtwo nĩ Pilato makĩruta magongona, nayo thakame yao ĩgĩtukana na ya nyamũ cia magongona mao.

² Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Anga mũgwĩciiria atĩ andũ acio manyariirwo ũguo tondũ acio maarĩ ehia gũkĩra andũ acio angĩ othe a Galili?”

³ Ngũmwĩra atĩrĩ, aca! No rĩrĩ, mwaga kwĩrira, o na inyuĩ inyuothe mũkaniinwo o tao.

⁴ Kana andũ arĩa ikũmi na anana, arĩa magwĩrĩrwo nĩ nyũmba ĩrĩa ndaaya kũu itũũra rĩa Siloamu ĩkĩmooraga-rĩ, anga mũgwĩciiria atĩ maarĩ na mahĩtia maingĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ othe maatũũraga kũu Jerusalemu?

⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ, aca! No rĩrĩ, mwaga kwĩrira, o na inyuĩ inyuothe mũkaaniinwo o tao.”

⁶ Agĩcooka akĩmaarĩria na ngerekano, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe aarĩ na mũkũyũ wahandĩtwo thĩinĩ wa mũgũnda wake wa mũthabibũ, nake agĩthĩ gũcacia maciaro mũtĩ-inĩ ũcio, no ndaigana kuona ngũyũ o na ĩmwe.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, akĩra mũruti wa wĩra wa mũgũnda ũcio wa mũthabibũ atĩrĩ, ‘Rĩu nĩ mũaka ĩtatũ njũkaga gũcacia maciaro mũkũyũ-inĩ, ũyũ na ndĩrĩ ndoona ngũyũ o na ĩmwe. Ūteme! Ūthũkagĩria mũgũnda nĩkĩ?’

⁸ “No mũndũ ũcio akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi ũyũ, nĩtũreke ũikare mwaka ũngĩ ũmwe, ndĩũrĩmĩre na ndĩwĩkĩre thumu.

⁹ Naguo ũngĩciara hĩndĩ ĩyo, nĩ wega! No ũngĩaga gũciara, no ũtemwo.’”

Mũtumia Kĩonje Kũhonio Mũthenya wa Thabatũ

¹⁰ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe wa Thabatũ, Jesũ nĩkũrutana aarutanaga thĩinĩ wa thunagogi ĩmwe,

¹¹ nakuo gũgĩkorwo nĩ kwarĩ na mũtumia wonjetio nĩ ngoma thũku mũaka ikũmi na ĩnana. Atũire ainamĩrĩire atekũhota gwĩtũira o na hanini.

¹² Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamuonire, akĩmwĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ nĩwohorwo kuuma kũrĩ wonje waku.”

¹³ Agĩcooka akĩmũigĩrĩra moko, na kahinda o kau agĩtũira, na akĩgooca Ngai.

¹⁴ Nake mũnene wa thunagogi akĩrakara mũno nĩ ũndũ wa Jesũ kũhonania mũthenya wa Thabatũ. Nake akĩra andũ atĩrĩ, “He na

mĩthenya itandatũ ya kũruta wĩra. Nĩ ũndũ ũcio, ũkagai kũhonio mĩthenya iyo, no ti mũthenya wa Thabatũ.”

¹⁵ Nowe Mwathani akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ hinga ici! Githĩ o mũndũ wanyu ndohoraga ndegwa yake kana ndigiri yake yume kiugũ mũthenya wa Thabatũ, amĩtware ithĩ ikanyue maaĩ?”

¹⁶ Nake mũtumia ũyũ mwarĩ wa Iburahĩmu, ũrĩa ũtũire ohetwo nĩ Shaitani mĩaka ikũmi na ĩnana; ndakĩagĩrĩrwo nĩ kuohorwo o na kũrĩ mũthenya wa Thabatũ?”

¹⁷ Rĩrĩa oigire ũguo, thũ ciake ciothe igĩconoka, no kĩrĩndĩ kũ kĩa andũ gĩgĩkena nĩ ũndũ wa maũndũ ma magegania marĩa eekaga.

Ngerekano ya Mbegũ ya Karatarĩ na ya Ndawa ya Kũimbia Mĩgate

¹⁸ Ningĩ Jesũ akĩũria atĩrĩ, “Ũthamaki wa Ngai ũhaanaine na kĩ? Na ngũgerekania na kĩ?”

¹⁹ Ũhaana ta mbeũ ya karatarĩ ĩrĩa mũndũ oire akĩhaanda mũgũnda wake. Igĩkũra igĩtuĩka mũtĩ, nacio nyoni cia rĩera-inĩ igĩũka igĩaka itara honge-inĩ ciaguo.”

²⁰ Ningĩ akĩũria atĩrĩ, “Ingĩgerekania ũthamaki wa Ngai na kĩ?”

²¹ Ũhaana ta ndawa ya kũimbia mĩgate ĩrĩa mũndũ-wa-nja ooire na akĩmĩtukania na mũtu mũingĩ, o nginya wothe ũkĩimba.”

Mũrango ũrĩa Mũceke

²² Nake Jesũ agĩthĩ ahĩtũkĩire matũũra-inĩ na tũtũũra-inĩ akĩrutanaga erekeire Jerusalemu.

²³ Nake mũndũ ũmwe akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani anga no andũ anini tu makahonokio?”

Nake akĩmeera atĩrĩ,

²⁴ “Geragiai na hinya gũtoonyera mũrango ũrĩa mũceke; tondũ ngũmwĩra atĩrĩ, andũ aingĩ nĩ makaageria gũtoonya, no matikahota.

²⁵ Rĩrĩa mwene nyũmba agaakorwo okĩrĩte na ahinge mũrango-rĩ, mũkaarũgama hau nja mũkĩringaringaga mũrango mũkĩmũthaithaga, mũkoiga atĩrĩ, ‘Mwathi witũ, tũhingũrĩre mũrango.’

“Nake nĩakamũcookeria amwĩre atĩrĩ, ‘Nĩ ndimũũĩ o na ndiũĩ kũrĩa muumĩte.’

²⁶ “Hĩndĩ iyo nĩmũkoiga atĩrĩ, ‘Nĩtwarĩanagĩra na tũkanyuuanĩra nawe, o na nĩwarutanaga njĩra-inĩ cia matũũra maitũ.’

²⁷ “Nowe nĩakamacookeria atĩrĩ, ‘Nĩ ndimũũĩ, o na ndiũĩ kũrĩa muumĩte. Njehererai, inyuĩ inyothe mwĩkaga ũũru!’

²⁸ “Kũu nĩgũkagĩa na kĩrĩro, na kũhagarania magego, rĩrĩa mũkoona Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu, na anabii othe marĩ ũthamaki-inĩ wa Ngai, no inyuĩ mũkorwo mũkĩtio nja.

²⁹ Nao andũ nĩmagooka kuuma mwena wa irathĩro, na wa ithũiro, na wa gathigathini, na wa gũthini, maikare thĩ iruga-inĩ kũu ũthamaki-inĩ wa Ngai.

³⁰ No ti-itherũ, nĩ kũrĩ andũ marĩ thuutha magaatũka a mbere, na nĩ kũrĩ a mbere magaatũka a thuutha.”

Kĩeha kĩa Jesũ nĩ ũndũ wa Jerusalemu

³¹ O hĩndĩ iyo Afarisai amwe magĩũka kũrĩ Jesũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Uma gũkũ ũthĩ kũndũ kũngĩ. Herode nĩarenda gũkũũragithia.”

³² Nake agĩcookia atĩrĩ, “Thĩĩ mũkeere mbwe iyo atĩrĩ, ‘Ũmũthĩ na rũciũ ngũkorwo ngĩngata ndaimono na ngĩhonia andũ, na mũthenya wa ĩtatũ ndĩkie wĩra wakwa.’

³³ O na kūrī ũguo, ũmũthĩ na rūciũ o na oke no nginya ngorwo ngĩthiĩ o na mbere, nĩgũkorwo ti-itherũ gũtirĩ mũnabii ũngĩkuĩra nja ya Jerusalemu!

³⁴ “Atĩrĩrĩ, wee Jerusalemu, Jerusalemu, wee ũragaga anabii, na ũkahũũra na mahiga nyuguto arĩa matũmĩtwo kūrī we, nĩ maita maingĩ atĩa ndanenda gũcookanĩrĩria ciana ciaku hamwe o ta ũrĩa ngũkũ ĩcookanagĩrĩria tũcui twayo mathagu-inĩ mayo, no ndũnjĩtikagĩria!”

³⁵ Atĩrĩrĩ, nyũmba yaku ĩiyũrĩte ihooru. Ngũmwĩra atĩrĩ, mũtikanyona rĩngĩ o nginya rĩrĩa mũkoiga atĩrĩ, ‘Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũgũka na rĩtwa rĩa Mwathani.’”

14

Jesũ e Nyũmba kwa Mũfarisai

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe wa Thabatũ, Jesũ nĩathiire kũrĩa irio nyũmba ya mũnene ũmwe wa Afarisai, nao andũ maikarĩte mamũrorete mũno.

² Na hau mbere yake nĩ haarĩ na mũndũ warũarĩte mũrimũ wa kũimba mwĩrĩ.

³ Jesũ akĩũria Afarisai na arutani a watho atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩrĩtie kũhonania mũthenya wa Thabatũ, kana ndwĩtikĩrĩtie?”

⁴ No-o magĩkira ki. Nake akĩnyiita mũndũ ũcio, akĩmũhonia na akĩmwĩra athĩ.

⁵ Agĩcooka akĩmooria atĩrĩ, “Nũũ wanyu ũngĩaga kũruta mũriũ irima, kana ndegwa yake ĩgwĩte irima rĩa maaĩ mũthenya wa Thabatũ?”

⁶ Nao makĩaga ũndũ wa kũmũcookeria.

⁷ Rĩrĩa Jesũ oonire ũrĩa ageni maathuuraga itĩ iria ciaikaragĩrwo nĩ ageni a gũtĩo maikarĩre cio-rĩ, akĩmahe ngerekano ĩno, akiuga atĩrĩ:

⁸ “Mũndũ angĩgwĩta iruga-inĩ rĩa kĩhikanio-rĩ, ndũgaikarĩre itĩ iria ciigĩrwo ageni a gũtĩo, tondũ no hakorwo mũndũ ũngĩ mũtĩe gũgũkĩra wĩtĩtwo nĩ mwene iruga.

⁹ Kũngĩkihaana ũguo-rĩ, mwene iruga ũrĩa ũmwĩtĩte inyuĩ eerĩ no ooke, akwĩre atĩrĩ, ‘Eherera mũndũ ũyũ gĩtĩ kũ.’ Hĩndĩ ĩyo, nĩũgaaikara thuutha biũ ũconokete.

¹⁰ No hĩndĩ ĩrĩa ũngĩtwo-rĩ, ikaragĩra itĩ cia thuutha, nĩgeetha ũrĩa ũgwĩtĩte ooka, akwĩre atĩrĩ, ‘Mũrata wakwa, thiĩ ũgaikare harĩa mbere.’ Hĩndĩ ĩyo nĩũkaheo gĩtĩo maitho-inĩ ma ageni arĩa angĩ othe.

¹¹ Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa wothe wĩtũgagĩria nĩakanyiihio, na ũrĩa wothe wĩnyiihagia nĩagatũũgĩrio.”

¹² Jesũ agĩcooka akĩra mũndũ ũcio wamwĩtĩte atĩrĩ, “Waruga iruga rĩa mũthenya kana rĩa hwaĩ-inĩ-rĩ, ndũgetage o arata aku kana ariũ a thoguo, kana andũ anyu, o na kana andũ arĩa atongu a itũũra rĩanyu; ũngĩka ũguo-rĩ, nao nĩmagagwĩta na nĩ ũndũ ũcio makũrĩhe ũguo ũmekĩte.

¹³ No hĩndĩ ĩrĩa waruga iruga ĩtaga athĩni, na cionje, na ithua, na atumumu,

¹⁴ nawe nĩũkarathimwo. O na gũtuĩka matingĩhota gũkũrĩha, nĩũkarĩhwo hĩndĩ ĩrĩa andũ arĩa athingu makaariũkio.”

Ngerekano ya Iruga Inene

¹⁵ Na rĩrĩa mũndũ ũmwe wa arĩa maikarĩte metha-inĩ hamwe nake aigũire ũguo, akĩra Jesũ atĩrĩ, “Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkaarĩa irio iruga-inĩ rĩa ũthamaki wa Ngai.”

¹⁶ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe nĩahaarĩrie iruga inene na agĩta ageni aingĩ.

17 Nacio thaa cia kūrīa ciakinya, agītūma ndungata yake ikeere andū arīa meetitwo atīrī, ‘Ūkai, nīgūkorwo maūndū mothe nīmahaarīrie.’

18 “Nao othe, o mūdū akīambīrīria kūheana cīgwatio. Wa mbere akiuga atīrī, ‘No hīndī ndīragūrīrie mūgūnda na no nginya thiī ngawone. Thiī ūmwīre andekere.’

19 “Ūrīa ūngī akiuga atīrī, ‘No hīndī ndīragūrīrie ndegwa ikūmi cia kūrīma, na nīndīrathīī gūcigeria. Thiī ūmwīre andekere.’

20 “Nake ūngī akiuga atīrī, ‘No hīndī ndīrahikanirīrie, nī ūndū ūcio ndiihota gūūka.’

21 “Ndungata iyo īgīthīī, īkīmenyithia mwathi wayo ūhoro ūcio. Hīndī iyo mwene mūciī akīrakara na agīatha ndungata iyo akīmīra atīrī, ‘Umagara narua ūthīī njīra-inī iria nene, o na tūcīra-inī twa itūūra, ūrehe athīīni, na cionje, na arīa atumumu, o na ithua.’

22 “Nayo ndungata iyo īkiuga atīrī, ‘Mwathi wakwa, ūrīa wathanire nīwīkītwo, na no hatigaire handū.’

23 “Hīndī iyo Mwathi wayo akīra ndungata iyo atīrī, ‘Umagara ūthīī rīu njīra-inī na ndeere-inī cia mīgūnda, ūkaringīrīrie andū moke nīgeetha nyūmba yakwa iyyūre.

24 Ngūmwīra atīrī, gūtīrī mūdū o na ūmwe wa acio metitwo ūgaacama iruga rīakwa.’”

Thogora wa Gūtuika Mūrutwo

25 Na rīrī, andū aingī nīmatwaranire na Jesū, nake akīmahūgūkīra, akīmeera atīrī,

26 “Mūdū o wothe angūka kūrī nī na aage gūthūūra ithe na nyina, na mūtumia wake, na ciana ciake, na ariū a nyina, na aarī a nyina, o na muoyo wake we mwene-rī, ndangīhota gūtuika mūrutwo wakwa.

27 Nake mūdū o wothe ūtegwīkuuīra mūtī wake wa kwambīrwo anūmīrīrie, ndangīhota gūtuika mūrutwo wakwa.

28 “Atīrīrī, mūdū ūmwe wanyu angīenda gwaka nyūmba ndaaya na igūrū-rī, githī ndangīamba gūikara thī atare thogora nīguo one kana wīra na mbeeca cia kūmīrīkia?

29 Nīgūkorwo angīremwo nī kūmīrīkia thuutha wa gwaka mūthingi, andū arīa othe marīmīonaga nīmarīmūthekagīrīra,

30 makoiga atīrī, ‘Mūdū ūyū aambīrīrie gwaka nyūmba akīremwo nī kūmīrīkia.’

31 “Kana mūthamaki angīkorwo akiriī gūthīī kūrūa mbaara na mūthamaki ūngī-rī, githī ndangīamba gūikara thī ecūūranie kana ahota kūrūa arī na andū ngiri ikūmi na mūthamaki ūrīa ūroka kūmūkīrīra arī na andū ngiri mīrongo iīrī?

32 Angīona atī ndangīhota kūmūtooria, angītūmīra mūthamaki ūcio ūngī andū arī o kūrāya mathīī makamūūrie kūgīe na thayū.

33 Ūguo noguo, mūdū o wothe wanyu angīaga kūrēkia indo ciothe iria arī nacio, ndangītuika mūrutwo wakwa.

34 “Na rīrī, cumbī nī mweka, no cumbī ūngīkorwo nīūthirīte mūcamo wago-rī, ūngīcooka gūcamithio ta cumbī na kī?

35 Cumbī ūcio ndūrī bata gūtītwo tīrī-inī o na kana gūtītwo kīara-inī, nīgūteeo ūteagwo.

“Ūrīa ūrī na matū ma kūigua, nīakīgue.”

¹ Na rĩrĩ, etia mbeeca cia igooti na “ehia” othe nĩmoonganaga harĩ we nĩguo mamũigwe.

² No Afarisai na arutani a watho magĩteta makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩamũkagĩra ehia na akarĩĩanĩra nao.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akĩmahe ngerekano ĩno akĩmeera atĩrĩ:

⁴ “Mũndũ ũmwe wanyu angĩkorwo na ng’ondũ igana rĩmwe, na ĩmwe yacio yũre-rĩ, githĩ ndatigaga icio mĩrongo kenda na kenda kũu werũ-inĩ, athĩ agacarie ĩyo ĩmwe yũrĩte, nginya amĩone?”

⁵ Na aarĩkia kũmĩona, akamĩigĩrĩra ciande ciake akenete,

⁶ akainũka mũciĩ. Agacooka ageeta arata ake na andũ a itũũra hamwe, akameera atĩrĩ, ‘Ũkai tũkenanĩre nĩ ũndũ nĩnyonete ng’ondũ yakwa ĩrĩa ĩrorĩte.’

⁷ Ngũmwĩra atĩrĩ, ũguo noguo kũgĩaga gĩkeno kĩnene igũrũ nĩ ũndũ wa mũndũ ũmwe mwĩhia wĩrirĩte, gũkĩra ũrĩa gũkenagwo nĩ ũndũ wa andũ mĩrongo kenda na kenda athingu arĩa matabatarĩtio nĩ kwĩrira.

Ngerekano ya Ciringi Yũrĩte

⁸ “Kana mũtumia angĩkorwo arĩ na icunjĩ ikũmi cia betha, ĩmwe yacio yũre-rĩ, githĩ ndagwatagia tawa, akahaata nyũmba yothe, na akamĩcaria na kĩyo o nginya amĩone?”

⁹ Na amĩona-rĩ, ageeta arata ake o na andũ a itũũra hamwe, akameera atĩrĩ, ‘Ũkai tũkenanĩre tondũ nĩnyonete mbeeca yakwa ĩrĩa ĩrorĩte.’

¹⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ, ũguo noguo gũkoragwo na gĩkeno harĩ araika a Ngai nĩ ũndũ wa mwĩhia ũmwe wĩrirĩte.”

Ngerekano ya Mwanake ũrĩa Worĩte

¹¹ Jesũ agĩthĩ na mbere akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe warĩ na arĩ eerĩ.

¹² ũrĩa mũnini akĩra ithe atĩrĩ, ‘Baba ngaĩra igai rĩrĩa rĩngĩgatuĩka rĩakwa.’ Nĩ ũndũ ũcio ithe akĩmagayania indo ciake.

¹³ “Na matukũ manini mathira, mũriũ ũcio mũnini agĩcookanĩrĩra indo ciake ciothe, akiumagara agĩthĩ bũrũri warĩ kũraya, na arĩ kũu agĩitanga indo ciake na mũtũũrĩre wa ũmaramari.

¹⁴ Nake aarĩkia kũhũthĩra indo ciake ciothe, gũkĩgĩa na ng’aragu nene kũu bũrũri ũcio wothe, nake akĩambĩrĩra gũthĩnĩka.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio agĩthĩ kũrĩa wĩra kũrĩ mũndũ ũmwe wa bũrũri ũcio, nake akĩmũtwara akarĩithagie ngũrwe gĩthaka-inĩ gĩake.

¹⁶ Nĩeriragĩria kwĩhũũnia na makoro marĩa maarĩagwo nĩ ngũrwe icio tondũ gũtirĩ mũndũ wamũheaga kĩndũ gĩa kũrĩa.

¹⁷ “Na rĩrĩa ecookerire, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ndungata ciigana atĩa cia baba irĩ na irio cia gũciigana o na igatigara, na nĩ nguagĩre gũkũ nĩ ng’aragu!’

¹⁸ Nĩngũũkĩra thĩ kũrĩ baba ngamwĩre atĩrĩ: Baba, nĩnjĩhĩrie Ngai na ngakwĩhĩria.

¹⁹ Ndiagĩrĩrwo nĩgũcooka gwĩtagwo mũrũguo rĩngĩ; ndua ta ndungata ĩmwe yaku.’

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio agĩũkĩra, agĩthĩ kũrĩ ithe.

“No arĩ o haraaya, ithe akĩmuona, nake akĩringwo nĩ tha nĩ ũndũ wake; agĩteng’era kũrĩ mũrũwe, akĩmũhĩmbĩria na akĩmũmumunya.

²¹ “Nake mũriũ akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Baba, nĩnjĩhĩrie Ngai o na ngakwĩhĩria. Ndiagĩrĩrwo nĩgũcooka gwĩtagwo mũrũguo rĩngĩ.’

²² “No ithe akĩra ndungata ciake atĩrĩ, ‘Thĩnĩ narua mũrehe nguo ĩrĩa njega mũno mũmũhumbe, na mũmwĩkĩre gĩcũhĩ kĩara, na iraatũ magũrũ.

²³ Ningĩ mũrehe njaũ ya gĩcegũ ĩrĩa noru mũmĩthĩnje. Mũreke tũgĩe na iruga na tũkũngũire.

²⁴ Nĩgũkorwo mũriũ ũyũ wakwa ararĩ mũkuũ na nĩariũkĩte; nĩarorĩte na rĩu nĩonekete.’ Nĩ ũndũ ũcio makĩambĩrĩria gũkũngũira.

²⁵ “Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo mũriũ ũrĩa mũkũrũ aarĩ mũgũnda. Na rĩrĩa aakuhĩrĩrie mũciĩ akĩinũka-rĩ, akĩigua gũkĩinwo nyĩmbo na ndũhiũ.

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio mũriũ ũcio agĩta ndungata ĩmwe ya mũciĩ, akĩmũria gĩtũmi kĩa maũndũ macio.

²⁷ Nayo ndungata ĩyo ĩkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũrũ wa maitũguo nĩokĩte, nake thoguo nĩamũthĩnjiire njaũ ya gĩcegũ ĩrĩa noru, tondũ nĩamũcookereire arĩ mwega na arĩ mũgima.’

²⁸ “Mũrũ wa nyina ũcio mũkũrũ akĩrakara na akĩrega gũtoonya nyũmba. Nĩ ũndũ ũcio ithe akiuma nja, akĩmũthaiha atoonye thĩinĩ.

²⁹ No akĩra ithe atĩrĩ, ‘Ta thikĩrĩria! Ndũire ngũrutagĩra wĩra mũaka ĩyo yothe, na ndirĩ ndarega gũgwathĩkĩra. No rĩrĩ, ndũrĩ waahe o na koori nĩguo tũkũngũire na arata akwa.

³⁰ No rĩrĩa mũrũguo ũyũ ũitangĩte indo ciaku na maraya ainũka, ũkamũthĩnjĩra njaũ ya gĩcegũ ĩrĩa noru!’

³¹ “Ithe akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũrũ wakwa, wee tũtũũraga nawe hĩndĩ ciothe, na indo ciothe iria ndĩ nacio nĩ ciaku.

³² No nĩtwagĩrĩrwo gũkũngũira na gũcanjamũka, tondũ mũrũ wa maitũguo ũyũ ararĩ mũkuũ na rĩu nĩariũkĩte; nĩarorĩte na rĩu nĩonekete.’”

16

Ngerekano ya Mũrũgamĩrĩri Indo Warĩ Mũũgĩ

¹ Nake Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ: “Nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe warĩ gĩtonga, nake nĩ aarĩ na mũrori wa indo ciake mũrori ũcio nĩathitangirwo kũrĩ gĩtonga kũu atĩ nĩaitangaga indo ciake.

² Nĩ ũndũ ũcio agĩta mũrori ũcio wa indo, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ũhoro ũcio ndĩraigua ũgũkoniĩ nĩ ũrĩkũ? Heana ũhoro wa ithabu rĩa ũrũgamĩrĩri waku, tondũ ndũgũcooka kũndorera indo ciakwa rĩngĩ.’

³ “Nake mũrori wa indo ũcio akĩyũria na ngoro atĩrĩ, ‘Ngwĩka atĩa rĩu? Mwathi wakwa nĩekũndigithia wĩra. Ndirĩ na hinya mũiganu wa kũrĩma, na nĩngũconoka kũhooya.

⁴ Rĩu nĩndamenya ũrĩa ngwĩka nĩgeetha rĩrĩa ngaatigithio wĩra gũkũ, andũ makaanyamũkagĩra kwao mũciĩ.’

⁵ “Nĩ ũndũ ũcio agĩta mũndũ o wotho warĩ na thĩrĩ wa mwathi wake. Akĩũria mũndũ wa mbere atĩrĩ, ‘Wee ũrĩ na thĩrĩ ũigana atĩa wa mwathi wakwa?’

⁶ “Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Ndĩ na thĩrĩ wa marebe magana meerĩ ma maguta ma mũtamaiyũ.’

“Mũrori ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Oya marũa maku ma thĩrĩ ũikare thĩ narua wandĩke atĩ ũrĩ na thĩrĩ wa marebe igana rĩmwe.’

⁷ “Agĩcooka akĩũria mũndũ wa keerĩ atĩrĩ, ‘Na we ũrĩ na thĩrĩ ũigana atĩa?’

“Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Ndĩ na thĩrĩ wa makũnia igana rĩmwe ma ngano.’

“Mũrori ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Oya marũa maku ma thĩrĩ wandĩke ũrĩ na thĩrĩ wa makũnia mũrongo ĩnana.’

8 “Mwathi ũcio nĩagathĩrĩirie mūrũgamĩrĩri ũcio wa indo ciake ũtaarĩ mwĩhokeku nĩ ũndũ wa kũgĩa na ũũgĩ. Nĩgũkorwo andũ a gũkũ thĩ nĩ oogĩ na maũndũ mao gũkĩra andũ a ũtheri.

9 Ngũmwĩra atĩrĩ, hũthagĩrai ũtonga wa gũkũ thĩ na gũthondeka ũrata na andũ, nĩguo rĩrĩa ũtonga ũcio ũgaathira, mũkaamũkĩrwo ciikaro-inĩ iria cia tene na tene.

10 “Mũndũ ũrĩa wothe ũngĩhokerwo indo nini no ehokerwo o na indo nyingĩ, na ũrĩa wothe ũtangĩhokeka na indo nini o na nyingĩ ndangĩhokerwo.

11 Nĩ ũndũ ũcio mũngĩkorwo mũtarĩ ehokeku na ũtonga wa gũkũ thĩ-rĩ, nũ ũngĩmwĩhokera ũtonga ũrĩa wa ma?

12 Ningĩ mũngĩkorwo mũtarĩ ehokeku na indo cia andũ arĩa angĩ-rĩ, nũ ũngĩmũhe indo cianyu ene?

13 “Gũtirĩ ndungata ĩngĩhota gũtungatĩra aathani eerĩ. Nĩ ũndũ no ĩthũũrĩre ũmwe yende ũcio ũngĩ, kana ĩheane harĩ ũmwe, ĩnyarare ũcio ũngĩ. Mũtingĩtungatĩra Ngai na mũtungatĩre mbeeca.”

14 Nao Afarisai, arĩa meendete mbeeca, rĩrĩa maiguire maũndũ macio mothe, makĩambĩrĩria gũtemba Jesũ.

15 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ mwĩtuuaga ega maitho-inĩ ma andũ, no Ngai nĩoĩ ngoro cianyu, nĩgũkorwo ũndũ ũrĩa ũtuagwo wa bata mũno harĩ andũ, nĩguo ũrĩ magigi maitho-inĩ ma Ngai.

Ūrutani Ũngĩ wa Jesũ

16 “Ūhoro wa Watho na ũrutani wa Anabii watũire ũhunjagio nginya hĩndĩ ya Johana ũrĩa Mũbatithania. Kuuma hĩndĩ ĩyo, Ūhoro-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki-wa-Ngai nĩ ũhunjagio, na mũndũ o wothe nĩehatagĩrĩria aũtoonye.

17 Nĩ ũhũthũ igũrũ na thĩ gũthira, gũkĩra gaturumo karĩa kanini mũno ka Watho keherio watho-inĩ.

18 “Mũndũ ũrĩa wothe ũngĩtigana na mũtumia acooke ahikie mũtumia ũngĩ, ũcio nĩatharĩtie, nake mũndũ mũrũme ũrĩa ũngĩhikia mũtumia ũtiganĩte na mũthuuri-we, nĩatharĩtie.”

Gĩtonga na Lazaro

19 “Nĩ kwarĩ mũndũ warĩ gĩtonga wehumbaga nguo cia rangi wa ndathi na cia mũthemba wa gatani ĩrĩa njega, nake nĩeekenagia o mũthenya.

20 Na rĩrĩ, kĩhingo-inĩ gĩake nĩhaigagwo mũndũ wahooyaga thendi wetagwo Lazaro, waiyũritwo nĩ ironda mwĩrĩ,

21 nake nĩeeriragĩria kũrĩa rũitĩki rũrĩa rwagũũaga kuuma metha-inĩ ya gĩtonga kũ. O na ngui nacio nĩciokaga na igacũna ironda ciake.

22 “Ihinda nĩrĩakinyire mũhooi thendi ũcio agĩkua, nao araika makĩmũkuua makĩmũtwara harĩ Iburahĩmu. Gĩtonga kũ o nakĩo nĩgĩakuire na gĩgĩthikwo.

23 Kĩrĩ kũu icua-inĩ, kĩna ruo rũnene, gĩgĩtiira maitho, gĩkĩona Iburahĩmu arĩ haraaya, na Lazaro arĩ hau nake.

24 Nĩ ũndũ ũcio gĩtonga gĩkĩmwĩta gĩkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Iburahĩmu, Baba, njiguĩra tha, ũtũme Lazaro atobokie mũthia wa kĩara gĩake maa-inĩ ooke aaehie rũrĩmĩ, tondũ ndĩ na ruo rũnene gũkũ mwaki-inĩ ũyũ.’

25 “Nowe Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Mũrũ wakwa, ririkana rĩrĩa watũire muoyo woonaga o maũndũ mega, hĩndĩ ĩyo Lazaro nake oonaga o maũndũ mooru, no riu we nĩmũnyamarũre, nawe ũrĩ ruo-inĩ.

26 Hamwe na ũguo-rĩ, gatagatĩ gaitũ nawe harĩ na mũkuru mũriku mũno wĩkĩrĩtwo, nĩguo arĩa mangĩenda kuuma gũkũ tũrĩ moke kũrĩ we matikaahote, o na gũtirĩ mũndũ ũngiuma kũu akĩre ooke gũkũ tũrĩ.'

27 "Nakĩo gĩtonga kũu gĩgĩcookia atĩrĩ, 'Ndagĩgũthaita, baba, ũtũme Lazaro kũrĩ andũ a nyũmba ya baba,

28 nĩgũkorwo ndĩ na ariũ a baba atano. Reke athii akamahe ũhoru, nĩguo matikanooke gũkũ kũrĩ na ruo rũnene ũũ.'

29 "Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, 'Marĩ na Musa na Anabii; nĩmamathikĩrĩrie.'

30 "Nakĩo gĩtonga gĩkĩmwĩra atĩrĩ, 'Iburahĩmu, baba, acio ti aiganu; mũndũ angĩthii kũrĩ o oimĩte kũrĩ arĩa akuũ, no merire.'

31 "Agĩkĩmũcookeria atĩrĩ, 'Angĩkorwo matingĩigua Musa na Anabii, o na mũndũ angĩriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ matingĩmũigua.' "

17

Mehia, Wĩtkio, na Wĩra wa Ndungata

1 Nake Jesũ akĩira arutwo ake atĩrĩ, "Maũndũ marĩa matũmaga andũ mehie no nginya moke, no mũndũ ũrĩa ũtũmaga maũndũ macio moke kaĩ arĩ na haaro-ĩ!

2 Nĩ kaba mũndũ ta ũcio ohererwo ihiga rĩa gĩthii ngingo aikio iria-inĩ, gũkĩra atũme kamwe ga twana tũtũ tũnini keehie.

3 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ikaragai mwĩguĩte.

"Mũrũ wa thoguo kana mwarĩ wa thoguo angĩhia, mũkaanie, na angĩrira-rĩ, mũrekere.

4 Angĩkwĩhĩria maita mũgwanja o mũthenya ũmwe, na maita macio mothe mũgwanja agooka harĩ we agakwĩra atĩrĩ, 'Nĩdahera,' nĩ wega ũmũrekere."

5 Nao atũmwo makĩira Mwathani atĩrĩ, "Tuongerere wĩtkio!"

6 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, "Mũngĩkorwo na wĩtkio o mũnini ta kabegũ ga karatarĩ-rĩ, mwera mũkũyũ ũyũ atĩrĩ, 'Kũũrũka, ũkehaande iria-inĩ,' nãguo no ũmwathĩkĩre.

7 "Nĩ mũndũ ũrĩkũ wanyu ũngĩkorwo arĩ na ndungata ya kũmũrĩmĩra na mũraũ kana ya kũmũrĩthĩria ng' Ondu, na ndungata iyo yoimĩra mũgũnda amĩre atĩrĩ, 'Ūka ũikare thĩ ũrĩe?'

8 Githĩ to amĩrĩre atĩrĩ, 'Thondekera irio cia hwaĩ-inĩ, na wĩhaarĩrie ũnjikarie ngĩrĩa na ngĩnyua; na thuutha ũcio no ũrĩe na ũnyue?'

9 Ningĩ no agĩcookerie ndungata iyo ngaatho nĩ gwĩka ũrĩa iĩrĩtwo iĩke?

10 Ūguo noguo o na inyuĩ, rĩrĩa mweka ũrĩa wothe mwĩrĩtwo mwĩke, ugagai atĩrĩ, 'Tũrĩ o ndungata itarĩ kĩene; twaruta o wĩra witũ tu.' "

Andũ Ikũmi Kũhonio Mangũ

11 Na rĩrĩ, Jesũ arĩ rũgendo-inĩ rwa gũthii Jerusalemu nĩagereire mũhaka-inĩ wa Samaria na Galili.

12 Na rĩrĩa aatoonyaga gatũũra kamwe, agĩtũngwo nĩ andũ ikũmi maarĩ na mũrimũ wa mangũ. Makĩrũgama o haraaya,

13 makĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, makiuga atĩrĩ, "Jesũ, Mwathi witũ, tũiguĩre tha!"

14 Hĩndĩ irĩa aamoonire, akĩmeera atĩrĩ, "Thiĩ mũkeyonanie kũrĩ athĩnjĩri-Ngai." Na rĩrĩa maathiiaga-rĩ, magĩtherio.

15 Rĩrĩa ũmwe wao onire nĩahonio, akĩhũndũka akĩgooca Ngai na mũgambo mũnene,

¹⁶ Akĩgũithia thĩ magũrũ-inĩ ma Jesũ, akĩmũcookeria ngaatho. Mũndũ ũcio aarĩ Mũsamaria.

¹⁷ Jesũ akĩũria atĩrĩ, “Githĩ othe ikũmi matiatherio? Acio angĩ kenda marĩ ha?”

¹⁸ Gũtirĩ o na ũmwe ũngĩcooka kũhe Ngai ũgooci tiga o mũgeni ũyũ?”

¹⁹ Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkĩra wĩthiire; gwĩtikia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone.”

Gũũka kwa Ũthamaki wa Ngai

²⁰ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe Afarisai nĩmoririe Jesũ rĩrĩa ũthamaki wa Ngai ũgooka. Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũthamaki wa Ngai ndũũkaga na imenyithia iria mũngĩrorera,

²¹ kana andũ moige atĩrĩ, ‘Ũrĩ haha,’ kana ‘Ũrĩ harĩa,’ tondũ ũthamaki wa Ngai ũrĩ thĩnĩ wanyu.”

²² Agĩcooka akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ihinda nĩrĩroka rĩrĩa mũkeriragĩria kuona mũthenya ũmwe wa Mũrũ wa Mũndũ, no mũtikawona.

²³ Andũ nĩmakamwĩra atĩrĩ, ‘Arĩ harĩa!’ kana ‘Arĩ haha!’ Mũtikanateng’ere mũmarũmĩrĩre.

²⁴ O ta ũrĩa rũheni rũhenũkaga rũkamũrĩka matu kuuma mũthia ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ, no taguo gũũka kwa Mũrũ wa Mũndũ gũkahaana mũthenya ũcio wake.

²⁵ No rĩrĩ, no nginya ambe one mathĩina maingĩ na aregwo nĩ andũ a rũciaro rũrũ.

²⁶ “O ta ũrĩa gwatariĩ matukũ-inĩ ma Nuhu, noguo gũkaahaana matukũ-inĩ ma Mũrũ wa Mũndũ.

²⁷ Andũ acio maakorirwo makĩrĩa, na makĩnyua, na makĩhikania, na makĩhikio, o nginya mũthenya ũrĩa Nuhu aatoonyire thabina. Hĩndĩ ĩyo kĩguũ kĩnene gĩgĩũka gĩkĩmaniina othe.

²⁸ “Ningĩ ũguo noguo gwatariĩ matukũ-inĩ ma Loti. Andũ acio maakorirwo makĩrĩa na makĩnyua, na makĩgũra na makĩendia, na makĩhaanda na magĩaka nyũmba.

²⁹ No mũthenya ũrĩa Loti oimire Sodomu, mwaki na ũbiriti ikiura ta mbura kuuma igũrũ, ikĩmaniina othe.

³⁰ “Ũguo noguo gũkahaana mũthenya ũrĩa Mũrũ wa Mũndũ akaaguũranĩrio.

³¹ Mũthenya ũcio, mũndũ o wothe ũgaakorwo arĩ nyũmba igũrũ, na indo ciake irĩ nyũmba thĩnĩ, ndakanaharũrũke gũcigĩra. Ningĩ o na mũndũ ũrĩa ũgaakorwo arĩ mũgũnda ndakanahũndũke agĩre kĩndũ.

³² Ta ririkanai mũtumia wa Loti!

³³ Mũndũ ũrĩa wothe ũgeragia gũtũria muoyo wake nĩakoowo nĩguo, nake ũrĩa wothe ũuragwo nĩ muoyo wake nĩakaũtũria.

³⁴ Ngũmwĩra atĩrĩ, ũtukũ ũcio andũ eerĩ nĩmagakorwo makomete ũrĩrĩ ũmwe, nake ũmwe wao akuuo, na ũrĩa ũngĩ atigwo.

³⁵ Atumia eerĩ nĩmagakorwo magĩthĩa hamwe; ũmwe wao akuuo, na ũrĩa ũngĩ atigwo.

³⁶ (Ningĩ arũme eerĩ nĩmagakorwo makĩruta wĩra hamwe, ũmwe wao akuuo, ũrĩa ũngĩ atigwo.)”

³⁷ Nao makĩmũria atĩrĩ, “Kũu nĩ kũ Mwathani?”

Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nderi ciũnganaga harĩa hothe harĩ kĩimba.”

¹ Nake Jesũ akĩhe arutwo ake ngerekano ya kũmaruta atĩ nĩmagĩrĩrwo nĩkũhooyaga hĩndĩ ciothe mategũkua ngoro.

² Akĩmeera atĩrĩ: “Itũũra-inĩ rĩmwe nĩ kwarĩ na mĩtuanĩri ciira ũteetigagĩra Ngai kana agatĩia andũ.

³ Na itũũra-inĩ rĩu nĩ kwarĩ mĩtumia ũmwe wa ndigwa wathiiaga kũrĩ we kaingĩ akamwĩra atĩrĩ, ‘Ndĩhĩria harĩ thũ ciakwa.’

⁴ “No mĩtuanĩri ciira ũcio akĩrega kũmũteithia kwa ihinda. No marigĩrĩrio akĩra na ngoro atĩrĩ, ‘O na gũtuĩka ndĩtigĩrĩte Ngai kana ngatĩia andũ-rĩ,

⁵ no tondũ wa ũrĩa mĩtumia ũyũ wa ndigwa atiindaga agũthĩnia, nĩngũtigĩrĩra ciira wake nĩwatuuo na kĩhooito nĩguo atige kũunogagia na gũtindaga agũka!’ ”

⁶ Nake Mwathani akiuga atĩrĩ, “Nĩmwaigua ũrĩa mĩtuanĩri ciira ũcio ũtarĩ kĩhooito oigire?

⁷ Githĩ o nake Ngai ndagatua ciira na kĩhooito wa arĩa ake ethuurĩre, o arĩa mamũkayagĩra mũthenya na ũtukũ? No aage kũmateithia na ihenya?

⁸ Ngũmwĩra atĩrĩ, agaatigĩrĩra atĩ nĩmaciirĩrwo na kĩhooito, o na ningĩ na ihenya. O na kũrĩ ũguo-rĩ, rĩrĩa Mũrũ wa Mũndũ agooka-rĩ, nĩagakora andũ metĩkĩtie gũkũ thĩ?”

Ngerekano ya Mũfarisai na Mwĩtia Mbeeca cia Igooti

⁹ Ningĩ Jesũ akĩarĩria andũ amwe arĩa meihokaga o ene, magetuaga athingu na makahũthagia andũ arĩa angĩ othe, akĩmahe ngerekano, akĩmeera atĩrĩ:

¹⁰ “Andũ eerĩ nĩmambatire hekarũ-inĩ kũhooya. ũmwe aarĩ Mũfarisai na ũcio ũngĩ aarĩ mwĩtia wa mbeeca cia igooti.

¹¹ Mũfarisai ũcio akĩrũgama akĩhooera we mwene, akiuga atĩrĩ, ‘Ngai, nĩndagũcookeria ngaatho nĩgũkorwo ndihaana ta andũ arĩa angĩ, arĩa atunyani, na arĩa mekaga ũũru, na itharia, o na kana ta mwĩtia ũyũ wa mbeeca cia igooti.

¹² Nĩndĩhingaga kũrĩa irio maita meerĩ o kiumia, na ngaruta gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe iria nyonaga.’

¹³ “No rĩrĩ, mwĩtia wa mbeeca cia igooti ũcio akĩrũgama o haraaya; na ndaigana gũtiira maitho make na igũrũ, no nĩ kwĩgũtha eegũthaga gĩthũri enyihĩtie, akoiga atĩrĩ, ‘Ngai, njiguĩra tha, niĩ mũndũ mwĩhia.’

¹⁴ “Ngũmwĩra atĩrĩ, mwĩtia mbeeca cia igooti nĩainũkire atuĩtwo mũthingu mbere ya Ngai gũkĩra ũcio ũngĩ. Nĩgũkorwo ũrĩa wothe wĩtũgagĩria nĩakanyihio nake ũrĩa wĩnyihagia nĩagatũgĩrio.”

Twana na Jesũ

¹⁵ Na rĩrĩ, andũ nao nĩmarehagĩra Jesũ twana nĩguo atũhutie. Arutwo ake mona ũguo, makĩmakaanania.

¹⁶ Nowe Jesũ agĩta twana tũu harĩ we, akiuga atĩrĩ, “Rekei twana tũu tũũke kũrĩ niĩ, tigai gũtũgĩria, nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai niĩ wa arĩa matariĩ ta tuo.

¹⁷ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothe ũtakamũkĩra ũthamaki wa Ngai ta kaana ndakaũtoonya.”

Mũnene warĩ Gĩtonga

¹⁸ Mũnene ũmwe akĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani mwega, ingĩka atĩa nĩguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?”

19 Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ūkũnjĩta mwega nĩkĩ? Gũtirĩ o na ũmwe mwega tiga Ngai we wiki.

20 We nĩũũ ũrĩa maathani moigĩte, ‘Ndũkanatharanie, na ndũkanoragane, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyoy, na tĩia thoguo na nyũkwa.’ ”

21 Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maathani macio mothe ndũire ndĩmarũmitie kuuma ndĩ o mũnini.”

22 Jesũ aigua ũguo, akĩmwĩra atĩrĩ, “Harĩ ũndũ ũmwe ũtigarĩtie gwĩka. Thiĩ wendie kĩrĩa gĩothe ũrĩ nakĩo ũhe athĩni mbeeca icio, na nĩũkũgĩa na mũthiithũ igũrũ. Ūcooke ũũke ũnũmĩrĩre.”

23 Rĩrĩa mũnene ũcio aiguire ũguo, akĩigua kĩeha mũno, tondũ aarĩ mũtongu mũno.

24 Jesũ akĩmũrora, akiuga atĩrĩ, “Kaĩ nĩ hinya andũ arĩa atongu gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ!

25 Nĩ ũhũthũ ngamĩra ihungurĩre irima rĩa cindano, gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

26 Nao arĩa maiguire ũhoru ũcio makĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũngĩkĩhota kũhonoka?”

27 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Maũndũ marĩa matahotekaga nĩ andũ nĩmahotekaga nĩ Ngai.”

28 Nake Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũtigĩte maũndũ maitũ mothe tũgakũrũmĩrĩra!”

29 Jesũ akĩmeera, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũtigĩte mũciĩ wake, kana mũtumia wake, kana ariũ a nyina, kana aciari ake, o na kana ciana ciake, nĩ ũndũ wa ũthamaki wa Ngai,

30 ũtakaheo maita maingĩ ma kĩrĩa atigĩte ihinda-inĩ rĩrĩ tũrĩ, na ihinda rĩrĩa rĩgooka aheo muoyo wa tene na tene.”

Jesũ kwaria Ūhoru wa Gĩkuũ Gĩake Rĩngĩ

31 Na rĩrĩ, Jesũ agĩtwara arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ handũ keheri-inĩ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩtũkwambata tũthiĩ Jerusalemu, na maũndũ mothe marĩa maandĩkirwo nĩ anabii makoniĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya mahingio.

32 Nake nĩakaneanwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ. Nao nĩ makaamũnyũrũria, na mamũrume, na mamũtuĩre mata, na mamũhũũre iboko, o na mamũũrage.

33 Naguo mũthenya wa gatatũ nĩakariũka.”

34 Nao arutwo ake makĩaga kũmenya ũndũ o na ũmwe wa macio. Nĩmahithĩtwo ũhoru ũcio na matiamenyire ũrĩa aameeraga.

Jesũ Kũhonia Mũtumumu

35 Nake Jesũ akũhĩrĩria Jeriko, mũndũ warĩ mũtumumu nĩaikarĩte mũkĩra-inĩ wa njĩra akĩhooya mbeeca.

36 Rĩrĩa aiguire andũ aingĩ makĩhĩtũka, akĩũria ũrĩa gwekĩkaga.

37 Andũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi ũrahĩtũka.”

38 Nake akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Jesũ, mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha.”

39 Arĩa maatongoretie makĩmũkaania makĩmwĩra akire, nowe agĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra akiugaga atĩrĩ, “Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha!”

40 Nake Jesũ akĩrũgama, agĩathana, mũndũ ũcio atwarwo harĩ we.

41 Rĩrĩa aakuhĩrĩrie, Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ūkwenda ngwĩkĩre atĩa?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ngwenda njooke kuona.”

42 Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kuona, gwĩtĩkia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone.”

⁴³ O rĩmwe akĩambĩrĩria kuona, nake akĩrũmĩrĩra Jesũ, akĩgoocaga Ngai. Rĩrĩa andũ othe moonire ũguo, o nao makĩgooca Ngai.

19

Zakayo ũrĩa Mwĩtia Mbeeca cia Igooti

¹ Na rĩrĩ, Jesũ nĩatoonyire Jeriko, akĩhĩtũkĩra kuo.

² Nakuo kũu Jeriko nĩ kwarĩ mũndũ wetagwo Zakayo; warĩ mũnene wa etia mbeeca cia igooti na aarĩ gĩtonga.

³ Nĩendaga kuona Jesũ aarĩ ũ, no ndangĩahotire kũmuona nĩ ũndũ wa ũingĩ wa andũ, na tondũ aarĩ mũndũ mũkuhĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩhanyũka mbere yao, akĩhaica mũkũyũ nĩguo amuone, nĩgũkorwo Jesũ aageragĩra njĩra iyo.

⁵ Nake Jesũ aakinya hau, agĩtiira maitho na igũrũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Zakayo, harũrũka narua, tondũ ũmũthĩ no nginya thiĩ gwaku mũciĩ.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio akĩharũrũka narua, akĩmũnyĩita ũgeni akenete.

⁷ Nao andũ mooni ũguo makĩambĩrĩria kũnuguna, makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aathiĩ gũceera kwa mũndũ mwĩhia.”

⁸ Nowe Zakayo akĩrũgama, akĩra Mwathani atĩrĩ, “Mwathani, rĩu nĩngũheana nuthu ya indo ciakwa kũrĩ athĩni, na hangĩkorwo harĩ mũndũ o na ũrĩkũ ndunyĩte kĩndũ, nĩngũmũrĩha kĩndũ kũu maita mana.”

⁹ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūmũthĩ ũhonokio nĩũkinyĩte nyũmba ĩno, tondũ mũndũ ũyũ o nake nĩ mũrũ wa Iburahĩmu.

¹⁰ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ ookire gũcaria na kũhonokia kĩrĩa kĩũrĩte.”

Ngerekano ya Mina Ikũmi

¹¹ Na o mathikĩrĩrie maũndũ macio, agĩthĩ na mbere kũmahe ũhoro na ngerekano, tondũ nĩakuhĩrĩrie Jerusalemu, na andũ acio meciiragia atĩ ũthamaki wa Ngai warĩ o hakuhĩ gũkinya.

¹² Akĩmeera atĩrĩ: “Mũndũ ũmwe warĩ igweta nĩathiire bũrũri wa kũraya agatuuu mũthamaki, na thuutha wa ũguo acooke.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio agĩta ndungata ciake ikũmi, agĩcihe mina ikũmi, agĩciĩra atĩrĩ, ‘Onjorithagiai mbeeca ici nginya rĩrĩa ngacooka.’

¹⁴ “No andũ a bũrũri wake nĩmamũthũire, nao magĩtũma andũ mamuume thuutha makoige atĩrĩ, ‘Tũtikwenda mũndũ ũyũ atuĩke mũthamaki witũ.’

¹⁵ “Na rĩrĩ, rĩrĩa aacookire arĩkĩtie gũtuuo mũthamaki, agĩtũmanĩra ndungata iria aaneete mbeeca, nĩguo amenye uumithio ũrĩa cionete.

¹⁶ “Ndungata ya mbere ĩgĩũka, ĩkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, mina yaku nĩyumithĩtie mina ingĩ ikũmi.’

¹⁷ “Nake Mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Nĩwĩkĩte wega, wee ndungata yakwa njega! Na tondũ wa kwĩhokeka na ũndũ mũnini ũguo, tuĩka mũrori wa matũũra manene ikũmi.’

¹⁸ “Nayo ndungata ya keerĩ ĩgĩũka, ĩkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, mina yaku nĩyumithĩtie mina ingĩ ithano.’

¹⁹ “Nake mwathi wayo akĩmĩra atĩrĩ, ‘Tuĩka mũrori wa matũũra manene matano.’

²⁰ “Nayo, ndungata ya gatatũ ĩgĩũka, ĩkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, mina yaku nĩyo ĩno; ndaamĩohire na gĩtambaya ngĩmĩhitha.

²¹ Nĩndagwĩtigĩrĩre, tondũ ũrĩ mũndũ mũũru. Nĩwoyaga kĩrĩa ũtarutĩre wĩra, na ũkagetha kĩrĩa ũtahandĩte.’

22 “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Wee ndungata ĩno njaganu! Ngũgũtuĩra ciira kũringana na ciugo ciaku. Githĩ nĩwooĩ atĩ ndĩ mũũru, na atĩ njoyaga kĩrĩa itarutĩre wĩra na ngagetha kĩrĩa itahaandĩte?’

23 Wakiĩagire kũiga mbeeca ciakwa bengi nĩkĩ, nĩgeetha rĩrĩa ngaacooka ndĩcioye irĩ na uumithio?’

24 “Agĩcooka akĩra arĩa maarũgamĩte hau atĩrĩ, ‘Mũtunyei mina ĩyo arĩ nayo, mũmĩnengere ũrĩa ũrĩ na mina ikũmi.’

25 “Makĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, githĩ ndarĩ na mina ikũmi!’

26 “Nake akĩmacookeria atĩrĩ, ‘Ngũmwĩra atĩrĩ, mũndũ ũrĩa wothe ũrĩ na kĩndũ, nĩakongererwo ingĩ nyingĩ, no ũrĩa ũtarĩ na kĩndũ, o na kĩrĩa arĩ nakĩo nĩagatuunywo.

27 No rĩrĩ, andũ acio marĩ ũthũ na nĩ, o acio mateendaga ndũike mũthamaki wao-rĩ, marehei, mũmooragĩre o haha ndĩ.’ ”

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

28 Nake Jesũ aarĩkia kuuga ũguo, agĩthĩ na mbere kwambata erekeire Jerusalemu.

29 Aakuhĩrĩria Bethifage na Bethania, o kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ, agĩtũma arutwo ake eerĩ, akĩmeera atĩrĩ,

30 “Thĩĩ itũũra rĩrĩa rĩrĩ mbere yanyu, na mũgĩtoonya, nĩmũkuona njaũ ya ndigiri yohetwo hau, nayo ndĩrĩ yakuuu mũndũ; mĩohorei mũmĩrehe.

31 Mũndũ angĩmũũria atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ kĩratũma mũmĩohore?’ Mwĩrei atĩrĩ, ‘Mwathani nĩabatarĩtio nĩyo.’ ”

32 Nao acio maatũmirwo magĩthĩ, magĩkora maũndũ matariĩ o ta ũrĩa Jesũ aamerĩte.

33 Na rĩrĩa moohoraga njaũ ĩyo, eene yo makĩmoooria atĩrĩ, “Mũroohora njaũ ĩyo nĩkĩ?”

34 Nao magĩcookia atĩrĩ, “Mwathani nĩabatarĩtio nĩyo.”

35 Makĩmĩtwarĩra Jesũ, magĩcooka makĩigĩrĩra nguo ciao igũrũ rĩa njaũ ĩyo, na magĩkarĩria Jesũ igũrũ rĩayo.

36 Na rĩrĩa aathiiaga, andũ makĩara nguo ciao njĩra-inĩ.

37 Rĩrĩa aakinyire hakuhĩ na njĩra ĩrĩa ĩkũrũkagĩra Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ, gĩkundi gĩothe kĩa arutwo gĩkĩambĩrĩria kũgooca Ngai, andũ makĩanĩrĩra makenete nĩ ũndũ wa ciana iria ciothe moonete makiuga atĩrĩ:

38 “Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũthamaki ũrĩa ũgũũka na rĩitwa rĩa Mwathani!”

“Thayũ ũrogĩa kũu igũrũ, naguo riiri ũgĩe kũu igũrũ mũno!”

39 Afarisai amwe maarĩ gĩkundi-inĩ kũu makĩra Jesũ atĩrĩ, “Mũrutani, kaania arutwo aku!”

40 Nowe akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ, aya maangĩkira, mahiga no maanĩrĩre.”

41 Na rĩrĩa aakuhĩrĩrie itũũra rĩu inene rĩa Jerusalemu, aarĩona akĩrĩa nĩ ũndũ warĩo,

42 akiuga atĩrĩ, “Naarĩ korwo ũmũthĩ wee mwene nĩũkũmenyete kĩrĩa kĩngĩkũrehere thayũ! No rĩu, ũhoro ũcio nĩũhithĩtwo maitho maku.

43 Hĩndĩ nĩgakinya rĩrĩa thũ ciaku igaaka ihumbu cia tĩri ikũrigiicĩrie, na ikũhingĩrĩrie na mĩena yothe.

44 Nĩgagũtungumania thĩ, wee hamwe na ciana ciaku iria irĩ kũu thĩnĩ waku. Matigatiga ihiga o na rĩmwe rĩrĩ igũrũ wa rĩrĩa rĩngĩ, tondũ ndũigana gũkũũrana ihinda rĩrĩa Ngai ookire gũgũceerera.”

Jesũ arĩ thĩnĩ wa Hekarũ

⁴⁵ Agĩcooka agĩtoonya hekarũ thĩinĩ, na akĩambĩrĩria kũrutũrũra andũ arĩa meendagĩria indo kuo.

⁴⁶ Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ, ‘Nyũmba yakwa ĩgeetagwo nyũmba ya kũhooyagĩrwo’ no inyuĩ mũmĩtuĩte ‘ngurunga ya atunyani.’”

⁴⁷ Na o mũthenya, nĩarutanaga kũu thĩinĩ wa hekarũ. No athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, na atongoria arĩa maarĩ gatagati ka andũ nĩmageragia kũmũũraga.

⁴⁸ No matingĩonire njĩra ya kũmũũraga, tondũ andũ othe nĩmaikaraga mathikĩrĩrie ciugo ciake.

20

Kũria Gĩkonĩ Ũhoti wa Jesũ

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe akĩruta andũ kũu hekarũ-inĩ na akĩhunjabia Ũhoru-ũrĩa-Mwega-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, hamwe na athuuri magĩũka kũrĩ we.

² Makĩmũũria atĩrĩ, “Twĩre wĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ. Nũũ wakũheire ũhoti ũcio?”

³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “O na niĩ nĩngũmũũria kũria.

⁴ Ta njĩrai, ũbatithio wa Johana-rĩ, woimĩte igũrũ kana woimire kũrĩ andũ?”

⁵ Makĩaranĩria o ene ũhoru ũcio, makĩrana atĩrĩ, “Tũngiuga atĩ ‘Woimĩte igũrũ’ egũtũũria atĩrĩ, ‘Mwakĩregire kũmwĩtikia nĩkĩ?’

⁶ Ningĩ tuoiga atĩ ‘Woimĩte kũrĩ andũ’, andũ othe nĩmegũtũhũura na mahiga nyuguto, nĩ ũndũ nĩmetĩkĩtie atĩ Johana aarĩ mũnabii.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria Jesũ atĩrĩ, “Ithuĩ tũtiũ woimĩte kũ.”

⁸ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “O na niĩ ndikũmwĩra njikaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.”

Ngerekano ya Akombori a Mũgũnda

⁹ Agĩcooka akĩhe andũ ũhoru na ngerekano akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe nĩahaandire mũgũnda wake mũthabibũ, na akĩũkomborithia arĩmi angĩ, agĩcooka agĩthĩ kũndũ kũraya na agĩikara kuo ihinda iraya.

¹⁰ Na rĩrĩ, hĩndĩ ya magetha yakinya-rĩ, agĩtũma ndungata yake kũrĩ akombori acio nĩgeetha mamĩnengere maciaro mamwe ma mũgũnda ũcio wa mũthabibũ. No akombori acio makĩmĩhũura na makĩmĩngata ĩtarĩ na kĩndũ.

¹¹ Agĩcooka agĩtũma ndungata ĩngĩ, ĩyo o nayo makĩmĩhũura makĩmĩconorithia na makĩmĩngata ĩtarĩ na kĩndũ.

¹² O rĩngĩ agĩtũma ndungata ya gatatũ, nao makĩmĩtihangia na makĩmĩngata.

¹³ “Nake mwene mũgũnda ũcio wa mũthabibũ akĩyũria atĩrĩ, ‘Ngwĩka atĩa? Ngũtũma mũrũ wakwa, ũrĩa nyendete; hihi mahota kũmũhe gĩtĩio’.

¹⁴ “No rĩrĩa akombori acio maamuonire, makĩarĩrĩria ũhoru ũcio. Makĩrana atĩrĩ, ‘Ũyũ nĩwe ũkaagaya mũgũnda ũyũ. Nĩtũmũũragei nĩguo igai rĩake rĩtuĩke riitũ.’

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũruta nja ya mũgũnda ũcio wa mũthabibũ, makĩmũũraga.

“Rĩu-rĩ, mwene mũgũnda ũcio wa mũthabibũ-rĩ, akaameka atĩa?

¹⁶ Agooka oorage akombori acio, acooke ahe andũ angĩ mũgũnda ũcio.” Rĩrĩa andũ maiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Kũroaga gũtuĩka ũguo!”

¹⁷ Jesũ akĩmarora, akĩmooria atĩrĩ, “Maandĩko marĩa mandĩkĩtwo atĩrĩ: “ ‘Thiga rĩrĩa aaki maaregire,

nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga inene rĩa koine',
ũguo nĩ kuuga atĩa?

¹⁸ Mũndũ ũrĩa wothe ũkaagwĩra ihiga rĩu, nĩrĩkamuunanga, no ũrĩa rĩkaagwĩra nĩrĩkamũhehenja."

¹⁹ Arutani a watho na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩcaria ũrĩa mangĩmũnyitithia o na ihenya tondũ nĩmamenyire aaheanire ngerekano ĩyo akĩaria ũhoru wao. No nĩmetigagĩra andũ.

Kũrutĩra Kaisari Igooti

²⁰ O makĩmũtuĩragia-rĩ, makĩmũtũmĩra andũ a kũmũthigaana metuĩte andũ ega. Nao magĩthĩ nĩgeetha mamũnyiite akiuga ũndũ mũũru, nĩguo mamũneane moko-inĩ ma wathani wa barũthi.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio athigaani acio makĩmũũria atĩrĩ, "Mũrutani, nĩtũũĩ wee waragia na ũkarutana maũndũ marĩa magĩrĩire, na atĩ ndũtiagĩra andũ maũthĩ, no wee ũrutanaga ũhoru wa Ngai na ma, ũrĩa kwagĩrĩire.

²² Atĩrĩrĩ, nĩtwagĩrĩrwo nĩ kũrutĩra Kaisari igooti kana ca?"*

²³ Nowe Jesũ akĩona ũhinga ũrĩa maarĩ naguo akĩmeera atĩrĩ,

²⁴ "Ta nyoniai mbeeca cianyu. Mbica ĩno na rĩtwa rĩrĩ nĩ cia ũ?"

²⁵ Makĩmũcookeria atĩrĩ, "Nĩ cia Kaisari."

Akĩmeera atĩrĩ, "Kĩrutagĩrei Kaisari kĩrĩa kĩrĩ gĩake, na mũrutagĩre Ngai kĩrĩa kĩrĩ gĩake."

²⁶ Nao makĩaga ũndũ wa kũmũnyiita naguo harĩ maũndũ marĩa aaririe arĩ mbere ya andũ. Na tondũ wa ũrĩa maagegirio nĩ ũrĩa aamacookeirie ũhoru-rĩ, magĩkira ki.

Ũhoru wa Kũriũka na wa Kũhikania

²⁷ Na rĩrĩ, andũ amwe a Asadukai, arĩa moigaga atĩ gũtirĩ ũhoru wa kũriũka, magĩũka kũrĩ Jesũ, makĩmũũria atĩrĩ,

²⁸ "Mũrutani, Musa aatwandĩkĩire atĩ mũrũ wa nyina na mũndũ angĩkua atige mũtumia atarĩ na ciana-rĩ, mũndũ ũcio no nginya ahikie mũtumia ũcio watigwo nĩguo aciarĩre mũrũ wa nyina ciana.

²⁹ Na rĩrĩ, kwarĩ aanake mũgwanja a nyina ũmwe. Wa mbere akĩhikania na agĩkua, agĩtiga mũtumia atarĩ na ciana.

³⁰ Nike wa keerĩ,

³¹ na wa gatatũ makĩmũhikia, na makĩrũmanĩrĩra ũguo nginya wa mũgwanja; othe magĩkua, makĩmũtiga atarĩ na ciana.

³² Marigĩrĩrio-inĩ, mũtumia ũcio o nake agĩkua.

³³ Rĩu-rĩ, hĩndĩ ya kũriũka agaakorwo arĩ mũtumia wa ũ harĩ acio mũgwanja, nĩgũkorwo othe nĩmamũhikĩtie?"

³⁴ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, "Andũ a ihinda rĩrĩ nĩo mahikaga na makahikania.

³⁵ No rĩrĩ, arĩa magaatuo aagĩrĩru a gũkinya ihinda rĩu o na gũkinyanĩrio ihinda rĩa kũriũka kwa arĩa akuũ-rĩ, acio matikahikanagia o na kana mahikanagie.

³⁶ Andũ acio matigacooka gũkua; nĩgũkorwo makahaana ta araika. Andũ acio magakorwo marĩ ciana cia Ngai, nĩgũkorwo nĩ ciana cia ũhoru ũcio wa kũriũka.

³⁷ Naguo ũhoru wa atĩ andũ arĩa akuũ nĩmariũkagio-rĩ, Musa o nake nĩawonanirie harĩa haarĩ kĩhinga kĩrĩa gĩakanaga mwaki na gĩtihĩe, rĩrĩa eetire Mwathani 'Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu.'

* **20:22** Kuuga andũ marute igooti rĩa Kaisari nĩkũngĩarakaririe Ayahudi, na kuuga matikarute nĩkũngĩarakaririe anene a Roma.

³⁸ We ti Ngai wa arĩa akuũ, no nĩ wa arĩa marĩ muoyo, nĩgũkorwo harĩ we andũ othe arĩa marĩ muoyo matũũragio nĩwe.”

³⁹ Nao andũ amwe a arutani a watho makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩwoiga wega!”

⁴⁰ Na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wageririe kũmũũria ciũria ingĩ.

Kristũ nĩ Mũriũ wa Ũ?

⁴¹ Jesũ agĩcooka akĩmooria atĩrĩ, “Andũ moigaga Kristũ nĩ mũriũ wa Daudi nĩ ũndũ wa kĩĩ?”

⁴² Daudi we mwene nĩoigĩte ibuku-inĩ rĩa Thaburi atĩrĩ:

“ ‘Mwathani nĩerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

“Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo,

⁴³ nginya ngaatũma thũ ciaku

ituĩke gaturwa ka makinya maku.” ’

⁴⁴ Atĩrĩrĩ, Daudi aamwĩtĩre ‘Mwathani’. Angĩgĩcooka gũtuĩka mũriũ wake atĩa?”

⁴⁵ O andũ acio othe mathikĩrĩrie, Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ,

⁴⁶ “Mwĩmenyererei arutani a watho. O mendaga gũthiĩ mehumbĩte nguo ndaaya, na makenda kũgeithagio ndũnyũ-inĩ, na gũikaragĩra itĩ iria cia bata thunagogi-inĩ, o na gũikara handũ ha andũ arĩa atĩku maruga-inĩ.

⁴⁷ No nĩo matoonyagĩrĩra atumia a ndigwa makamatunya nyũmba ciao, na nĩguo meyonanie, makahooya mahooya maraihu. Andũ ta acio nĩmakaherithio mũno makĩria.”

21

Mũhothi wa Mũtumia wa Ndigwa

¹ Na rĩrĩ, aatiira maitho, Jesũ akĩona itonga igĩkĩra mũhothi yao harĩa heekagĩrwo kĩgĩna kĩa hekarũ.

² Agĩcooka akĩona mũtumia mũthĩni, warĩ wa ndigwa, agĩkĩra tũthendi twĩrĩ o ho thĩinĩ.

³ Akiuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũtumia ũyũ mũthĩni wa ndigwa nĩahotha mbeeca nyingĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ othe.

⁴ Andũ acio angĩ othe maaheana kũringana na ũtonga wao; no mũtumia ũyũ o na arĩ mũthĩni, ahotha kĩria gĩothe oima nakĩo gĩa kũmũũria.”

Imenyithia cia Mũthia wa Mahinda

⁵ Na rĩrĩ, arutwo amwe ake nĩmaragia ũhoru wa hekarũ, ũrĩa yagemetio na mahiga mathaka na iheo iria ciarutĩrwo Ngai. No Jesũ akiuga atĩrĩ,

⁶ “Ha ũhoru wa mĩako ĩno mũrona-rĩ, hĩndĩ nĩroka rĩria gũtagakorwo ihiga rĩrĩ igũrũ wa rĩria rĩngĩ; mothe nĩmakamomorwo.”

⁷ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, nĩ rĩ maũndũ macio magekĩka? Na kĩmenyithia kĩa atĩ marĩ hakuhĩ gwĩkĩka nĩ kĩrĩkũ?”

⁸ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanahenio. Nĩgũkorwo andũ aingĩ nĩmagooka na rĩtwa rĩakwa makiugaga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ We,’ na ningĩ mamwĩre atĩrĩ, ‘Ihinda nĩrĩkuhĩrĩrie.’ Mũtikanamarũmĩrĩre.

⁹ Rĩria mũkaigua ũhoru wa mbaara na wa ngũĩ, mũtikanetigĩre. Maũndũ macio no nginya mekĩke mbere, no ũguo ti kuuga ithirĩro nĩikinyu.”

¹⁰ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Rũrĩrĩ nĩrũgookĩrĩra rũria rũngĩ, na ũthamaki ũũkĩrĩre ũria ũngĩ.

11 Nīgũkaagĩa na ithingithia nene mũno, na ng'aragu, na mĩrimũ mĩũru kũndũ na kũndũ, na maũndũ ma kũmakania na imenyithia nene kuuma igũrũ.

12 “No maũndũ macio mothe matanakinya-rĩ, nĩmũkanyitwo, na mũnyariirwo na mũneanwo thunagogi-inĩ na njeera o na mũtwarwo mbere ya ahamaki na aathani. Maũndũ macio mothe mũgeekwo nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa.

13 Ũndũ ũyũ ũgaakorwo ũrĩ mweke wanyu wa kũmarutĩra ũira.

14 No rĩrĩ, mũtikanatangĩke mũgĩciiria o mbere, ũrĩa mũgeeciĩrĩra.

15 Nīgũkorwo nĩngamũhe ciugo na ũũgĩ iria thũ cianyu itakahota gwĩtiiria kana gũkararia.

16 Nĩmũgakunyanĩrwo o na nĩ aciari anyu, na arĩa mũciaraniĩrwo nao, na andũ a mbarĩ cianyu, o na arata, na nĩmakooragithia amwe anyu.

17 Andũ othe nĩmakamũmena nĩ ũndũ wakwa.

18 No rĩrĩ, gũtirĩ rũcuĩrĩ o na rũmwe rwa mũtwe wanyu rũkoora.

19 Kũũmĩrĩria kwanyu nĩkwo gũgaatũma mũhonokie mĩoyo yanyu.

20 “Rĩrĩa mũkoona Jerusalemu kũrigiicĩrio nĩ thigari cia mbaara, hĩndĩ ĩyo mũkaamenya atĩ kũniinwo kwarĩo kũrĩ hakuhĩ.

21 Hĩndĩ ĩyo arĩa marĩ Judea nĩmorĩre irĩma-inĩ, na arĩa marĩ thĩinĩ wa itũũra rĩu inene nĩmoime kuo, nao arĩa marĩ ng'ongo-inĩ matikarĩtoonye.

22 Nīgũkorwo ihinda rĩu nĩrĩo rĩgaakorwo rĩrĩ rĩa kũherithanio, nĩguo maũndũ marĩa mothe mandĩkĩtwo mahingio.

23 Kaĩ atumia arĩa magaakorwo marĩ na nda, na arĩa magaakorwo makĩongithia twana matukũ macio nĩmagathĩnĩka-ĩ! Nīgũkorwo bũrũri ũyũ nĩũkaagĩa na kĩnyariĩrĩko kĩnene na mang'ũrĩ ma gũũkĩrĩra andũ aya.

24 Nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora, o na matahwo matwarwo mabũrũri mothe ma thĩ. Itũũra rĩa Jerusalemu nĩrĩkarangĩrĩrio nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ o nginya mahinda ma andũ-a-Ndũrĩrĩ mahingio.

25 “Na nĩgũkaagĩa imenyithia thĩinĩ wa riũa na mweri-inĩ na njata-inĩ. Nakuo gũkũ thĩ, ndũrĩrĩ nĩikaigua ruo na igegio nĩ mũrurumo wa iria na makũmbĩ ma maaĩ makĩhũũrana.

26 Andũ nĩmakaringĩka nĩ ũndũ wa kũmaka, na guoya wa maũndũ marĩa magooka thĩ, nĩgũkorwo maahinya ma igũrũ nĩmakenyenyio.

27 Hĩndĩ ĩyo nĩmakona Mũrũ wa Mũndũ agĩũka arĩ thĩinĩ wa itu arĩ na hinya na riiri mũingĩ.

28 Hĩndĩ ĩrĩa maũndũ macio makaambĩrĩria gwĩkĩka-rĩ, mũkaarũgama mũtiire mũtwe yanyu na igũrũ, nĩgũkorwo hĩndĩ yanyu ya gũkũũrwo nĩkuhĩrĩrie.”

29 Ningĩ akĩmahe ngerekano ĩno: “Ta rorai mũtĩ wa mũkũyũ na mũtĩ ĩyo ĩngĩ yothe.

30 Rĩrĩa yathundũra mathangũ, mũmĩonaga na mũkamenya atĩ ihinda rĩa riũa rĩrĩ hakuhĩ.

31 Ũguo noguo hĩndĩ ĩrĩa mũkoona maũndũ macio mothe magĩkĩka, mũkaamenya o wega atĩ ũthamaki wa Ngai nĩkuhĩrĩrie.

32 “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, rũciaro rũrũ rũtigathira maũndũ macio mothe matahingĩtio.

33 Igũrũ na thĩ nĩgathira, no ciugo ciakwa itigathira.

34 “Mwĩmenyererei, ngoro cianyu itikanakorwo itahĩtwo nĩ ndĩa, na ũrĩũ na metanga ma muoyo ũyũ, naguo mũthenya ũcio ũmũkorerere ta mũtego o rĩrĩa mũtangĩgereria.

35 Nīgũkorwo ũndũ ũyũ ũgaakorerera andũ arĩa othe matũũraga thĩ-ino.

³⁶ Ikaragai mwĩiguĩte hĩndĩ ciothe, na mũhooyage nĩguo mũkaahota kũũrĩra maũndũ marĩa makiriĩ gwĩkĩka, na nĩguo mũkaahota kũrũgama mbere ya Mũrũ wa Mũndũ.”

³⁷ Na o mũthenya Jesũ nĩarutanaga hekarũ-inĩ, na hwaĩ-inĩ agathiĩ gũkoma kĩrĩma-inĩ kĩrĩa gĩtagwo Kĩrĩma kĩa Mĩtamaiyũ.

³⁸ Nao andũ othe nĩmathiiga hekarũ-inĩ rũciinĩ tene kũmũthikĩrĩria.

22

Judasi Gwĩtikĩra Gũkunyaĩra Jesũ

¹ Na rĩrĩ, Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩrĩa Ītekĩrĩtwo Ndawa ya Kũmbia, kĩrĩa gĩtagwo Bathaka,* nĩgĩakuhĩrĩrie,

² nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho nĩmacaragia ũrĩa mangĩuragithia Jesũ, nĩgũkorwo nĩmetigagĩra mũingĩ wa andũ.

³ Hĩndĩ ĩyo Shaitani agĩtoonya thĩinĩ wa Judasi ũrĩa Mũsikariota, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ.

⁴ Nake Judasi agĩthiĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na kũrĩ anene a arangĩri a hekarũ makarĩkanĩre ũrĩa angĩkunyaĩra Jesũ.

⁵ Nao magĩkena na magĩtikĩra kũmũhe mbeeca.

⁶ Nake agĩtikĩra, na akĩambĩrĩria gũcaria mweke wa kũneana Jesũ kũrĩ o rĩrĩa hatarĩ na andũ.

Bathaka ya Mũthia

⁷ Naguo mũthenya wa kũrĩa Mĩgate ĩrĩa Ītekĩrĩtwo Ndawa ya Kũmbia ũgĩkinya, rĩrĩa gatũrũme ka Bathaka kaarutagwo igongona.

⁸ Jesũ agĩtũma Petero na Johana, akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mũgatũhaarĩrie irio cia Bathaka, tũrĩe.”

⁹ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Ūkwenda tũgacihaarĩrie kũ?”

¹⁰ Akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũgĩtoonya itũũra-inĩ inene-rĩ, nĩmũgũcemanĩa na mũndũ ũkuuĩte ndigithũ ĩrĩ na maaĩ. Mũmũrũmĩrĩre o nginya nyũmba ĩrĩa egũtoonya.

¹¹ Mwatoonya mwĩre mũndũ ũrĩa mwene nyũmba ĩyo atĩrĩ, ‘Mũrutani aroria atĩrĩ: Nyũmba ya ageni ĩrĩ ha, harĩa ingĩrĩria Bathaka na arutwo akwa?’

¹² Nake nĩekũmuonia nyũmba nene ya igũrũ ĩrĩ na indo kuo. Haarĩriai irio cia Bathaka kuo.”

¹³ Nao magĩthiĩ, magĩkora maũndũ matariĩ o ta ũrĩa Jesũ aamerĩte. Nĩ ũndũ ũcio makĩhaarĩria irio cia Bathaka.

¹⁴ Rĩrĩa ihinda rĩakinyire, Jesũ na atũmwo ake magĩkara metha-inĩ.

¹⁵ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Nĩngoretwo ndĩrĩrĩrie mũno kũrĩanĩra Bathaka ĩno na inyuĩ itananyariirwo.

¹⁶ Nĩ ũndũ ngũmwĩra atĩrĩ, ndikamĩrĩa rĩngĩ nginya rĩrĩa ĩgaakinyaĩrio ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

¹⁷ Jesũ agĩcooka akĩoya gĩkombe, agĩcookeria Ngai ngaatho, akĩmeera atĩrĩ, “Oyai, mũnyuanĩre.

¹⁸ Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩ kuuma rĩu ndikanyua rĩngĩ ndibei ya maciaro ma mĩthabibũ, o nginya rĩrĩa ũthamaki wa Ngai ũgooka.”

¹⁹ Agĩcooka akĩoya mũgate, na aarĩkia gũcookeria Ngai ngaatho, akĩwenyũranga akĩmahe akĩmeera atĩrĩ, “Ūyũ nĩguo mwĩrĩ wakwa ũrĩa ũheanĩtwo nĩ ũndũ wanyu, ĩkagai ũũ nĩguo mũndirikanage.”

* **22:1** Gĩathĩ kĩa Bathaka kĩambagĩrĩria hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna mweri-inĩ wa Nisani.

20 Maarĩkia kũria agĩka o ũguo, akĩoya gĩkombe, akĩmeera atĩrĩ, “Gĩkombe gĩkĩ nĩkĩo kĩrikanĩro kĩria kĩerũ thĩinĩ wa thakame yakwa ĩria ĩgũitwo nĩ ũndũ wanyu.

21 No rĩrĩ, guoko kwa ũria ũrĩngunyanĩra kũrĩ hamwe na nĩ metha-inĩ ĩno.

22 Mũrũ wa Mũndũ nĩegwĩkwo o ta ũria gũtuĩtwo, no mũndũ ũria ũkũmũkunyaĩra kaĩ arĩ na haaro-ĩ!”

23 Nao makĩambĩrĩria kũũrania gatagatĩ-inĩ kao nĩ ũrĩkũ wao ũngĩka ũguo.

24 Ningĩ nĩmagĩire na ngarari makĩũrania nũũ gatagatĩ-inĩ kao ũngĩtuuo mũnene.

25 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Athamaki a andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmenenehagia igũrũ rĩa andũ ao; nao acio maathanaga nĩo meĩitaga Ateithania.

26 No inyuĩ mũtiagĩrĩrwo nĩkũhaana ũguo. Handũ ha ũguo, ũria mũnene gatagatĩ-inĩ kanyu agĩrĩrwo kũhaana ta ũria mũnini mũno, nake ũria wathanaga atuĩke ta ũria ũtungataga.

27 Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ mũnene, nĩ ũria ũikaraga metha-inĩ kũria kana nĩ ũria ũramũtungata? Githĩ ti ũria ũikaraga metha-inĩ? No nĩ ndũire na inyuĩ, haana ta ũria ũmũtungatagĩra.

28 Inyuĩ nĩ inyuĩ mũkoretwo mũrĩ hamwe na nĩ hĩndĩ ya magerio makwa.

29 Na o ta ũria Baba aheete ũthamaki, o na nĩ nĩndamũhe ũthamaki,

30 nĩguo mũkarĩĩagĩra na mũkanyuuagĩra metha-inĩ yakwa ũthamaki-inĩ wakwa, na ningĩ mũikarĩire itĩ-cia-ũnene, mũtuagĩre mũhĩrĩga ĩria ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli ciira.

31 “Simoni, Simoni, atĩrĩ, Shaitani nĩahooete rũtha nĩguo agũthũngũthie o ta ũria ngano ĩthũngũthagio.

32 No wee, Simoni nĩngũhooeire nĩgeetha wĩtĩkio waku ndũgathire. Na warĩkia kũnjookerera, ũũmagĩrĩrie ariũ na aarĩ a thoguo.”

33 Nowe agĩcookia atĩrĩ, “Mwathani, nĩndĩhaarĩrie gũikio njeera o na gũkuanĩra hamwe nawe.”

34 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Petero, ngũkwĩra atĩrĩ, ũmũthĩ ngũkũ ĩtanakũga, nĩũrĩngaana maita matatũ uuge atĩ ndũnjũũ.”

35 Jesũ agĩcooka akĩmooria atĩrĩ, “Rĩria ndamũtũmire mũtarĩ na kabeti, kana mũhuko, o na kana iraatũ-rĩ, nĩ harĩ kĩndũ mwagire?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Gũtirĩ kĩndũ twagire.”

36 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Rĩu akorwo ũrĩ na kabeti kana mũhuko-rĩ, kuua; na akorwo ndũrĩ na rũhiũ rwa njora-rĩ, endia nguo yaku ya igũrũ, ũrũgũre.

37 Na ngũmwĩra atĩrĩ, ũhoru ũria wandĩkĩtwo atĩ, ‘Nĩataraniirio hamwe na arĩa aagarari watho’ no nginya ũhinge harĩ nĩ. Nĩgũkorwo maũndũ marĩa maandĩkĩtwo igũrũ rĩakwa nĩ hĩndĩ marahinga.”

38 Nao arutwo makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ta rora haha tũrĩ na hiũ cia njora igĩrĩ.”

Nake akĩmeera atĩrĩ, “Icio nĩ njiganu.”

Jesũ Kũhoera Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ

39 Nake Jesũ akiumagara agĩthĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ o ta ũria amenyerete gwĩkaga, nao arutwo ake makĩmũrũmĩrĩra.

40 Na aakinya ho akĩmeera atĩrĩ, “Hooyai mũtikagwe magerio-inĩ.”

41 Akĩehera ho, agĩthĩ ta itĩina rĩa harĩa mũndũ angĩhota gũikia ihiga, agĩturia ndu akĩhooya,

⁴² akiuga atĩrĩ, “Baba, ũngĩenda-rĩ, njehereria gĩkombe gĩkĩ; no ti ũrĩa niĩ ngwenda, no niĩ ũrĩa wee ũkwenda.”

⁴³ Na mũraika akĩmuumĩrĩra oimĩte igũrũ, akĩmuongerera hinya.

⁴⁴ Nake agĩkĩrĩrĩria kũhooya, arĩ na ruo rũnene ngoro-inĩ, nayo thithino yake yahaanaga ta matata manene ma thakame magĩtaata thĩ.

⁴⁵ Aatiga kũhooya agĩcooka harĩ arutwo, akĩmakora makomete, moorĩtwo niĩ hinya niĩ kĩa.

⁴⁶ Akĩmooria atĩrĩ, “Mũkomete nĩkĩ? Ũkĩrai mũhooe nĩgeetha mũtikagwe magerio-inĩ.”

Jesũ Kũnyitwo

⁴⁷ O hĩndĩ ĩyo aragia, hagĩũka gĩkundi kĩa andũ, nake mũndũ ũrĩa we-tagwo Judasi, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, niĩwe wamatongoretie. Agĩkuhĩrĩria Jesũ amũmumunye,

⁴⁸ nowe Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Judasi, ũgũkunyaĩra Mũrũ wa Mũndũ na kũmũmumunya?”

⁴⁹ Hĩndĩ ĩrĩa arũmĩrĩri a Jesũ monire ũrĩa kwerekeire gwĩkĩka, makĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, tũmahũũre na hiũ ciitũ cia njora?”

⁵⁰ Nake ũmwe wao agĩtinia gũtũ kwa ũrĩo kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

⁵¹ Nowe Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũhoru ũcio niĩukinye hau!” Agĩcooka akĩhutia gũtũ kwa mũndũ ũcio, akĩmũhonia.

⁵² Ningĩ Jesũ akĩũria athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na anene a arangĩri a hekarũ, o na athuuri, arĩa mookĩte kũmũnyiita atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ mũtongoria wa akararia a watho, atĩ nĩkĩo muoka kũũnyiita mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma?”

⁵³ Ndĩratũũraga na inyuĩ hekarũ-inĩ o mũthenya, na mũtirĩ mwageria kũnyiita. No rĩrĩ, rĩrĩ niĩrĩo ithaa rĩanyu, ithaa rĩrĩa wathani wa nduma ũraathana.”

Petero Gũkaana Jesũ

⁵⁴ Hĩndĩ ĩyo makĩmũnyiita, makĩmũruta hau makĩmũtwara kwa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, nake Petero akĩmũrũmĩrĩra arĩ o haraaya.

⁵⁵ Nao maarĩkia gwakia mwaki o nja gatagatĩ na gũikara thĩ hamwe, Petero nake agũikara thĩ hamwe nao.

⁵⁶ Ndingata ĩmwe ya mũirĩtu ĩkĩmuona na ũtheri wa mwaki aikarĩte hau, ĩkĩmũrora wega, ĩkiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ oima hamwe nake.”

⁵⁷ Nowe agĩkaana ũhoru ũcio, akiuga atĩrĩ, “Mũirĩtu ũyũ, niĩ ndimũũĩ.”

⁵⁸ Thuutha wa kahinda kanini mũndũ ũngĩ akĩmuona, akiuga atĩrĩ, “O nawe ũrĩ ũmwe wao.” Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ, niĩ ndirĩ wao!”

⁵⁹ Thuutha wa ithaa rĩmwe, mũndũ ũngĩ akiuga agwatĩirie atĩrĩ, “Hatirĩ nganja mũndũ ũyũ moima hamwe nake, nĩgũkorwo o nake niĩ Mũgalili.”

⁶⁰ Petero agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ, niĩ ndiũũ ũrĩa ũroiga!” Na hĩndĩ o ĩyo oigaga ũguo, ngũkũ ĩgĩkũga.

⁶¹ Mwathani akĩhũgũra akĩroro Petero. Nake Petero akĩririkana ũrĩa Mwathani aamwĩrite atĩ, “Ũmũthĩ ngũkũ ĩtanakũga niĩrĩngaana maita matatũ.”

⁶² Nake agĩthĩ nja, akĩrĩra arĩ na ruo rũingĩ.

Arangĩri Kũnyũrũria Jesũ

⁶³ Andũ arĩa maarangĩrite Jesũ makĩambĩrĩria kũmũnyũrũria makĩmũhũũraga.

⁶⁴ Makĩmuoha maitho na gĩtambaya makĩmwĩra atĩrĩ, “Toiga nũũ wakũgũtha.”

⁶⁵ Na nĩmamwĩrire maũndũ mangĩ maingĩ ma kũmũruma.

Jesũ Mbere ya Pilato na Herode

⁶⁶ Rũciinĩ gwakĩa, kĩama gĩa athuuri arĩa atongoria a andũ, hamwe na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, gĩgĩcemanía, nake Jesũ akĩrehwo mbere yao.

⁶⁷ Makĩmwĩra atĩrĩ, “Akorwo nĩwe Kristũ, twĩre.”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ingĩmwĩra, mũtingĩnjĩtikia,

⁶⁸ na ingĩmũũria kũria, mũtingĩnjokeria.

⁶⁹ No kuuma rĩu, Mũrũ wa Mũndũ arĩkoragwo aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai ũrĩa Mwene-Hinya.”

⁷⁰ Othe makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũkĩrĩ Mũrũ wa Ngai?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩmwamenya nĩ kuuga atĩ nĩ nĩ we.”

⁷¹ Makĩũria atĩrĩ, “Tũgũkienda ũira ũngĩ wakĩ? Nĩtweiguĩra ũhoru kuuma kanua gake mwene.”

23

¹ Hĩndĩ iyo kũngano kũ gĩothe gĩgĩũkĩra, gĩkĩmũtwara kũrĩ Pilato.

² Nakĩo gĩkĩambĩrĩria kũmũthitanga gĩkiuga atĩrĩ, “Nĩtuonete mũndũ ũyũ akĩhĩtithia rũrĩrĩ rwitũ. Nĩakararagia ũhoru wa kũrutĩra Kaisari igooti na agetuaga atĩ nĩwe Kristũ, na nĩ mũthamaki.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe mũthamaki wa Ayahudi?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ, ũguo woiga nĩguo.”

⁴ Nake Pilato akĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na andũ acio angĩ atĩrĩ, “Ndikuona ũndũ ingĩthitangĩra mũndũ ũyũ.”

⁵ Nao magĩthĩ na mbere kuuga magwatĩirie atĩrĩ, “Nĩatũmĩte andũ mookanĩrĩre Judea guothe nĩ ũndũ wa ũrutani wake. Aambĩrĩirie Galili na nĩokĩte nginya o gũkũ.”

⁶ Pilato aigua ũguo, akĩũria kana mũndũ ũcio nĩ wa kuuma Galili.

⁷ Rĩrĩa aamenyire atĩ Jesũ aarĩ wa bũrũri ũrĩa wathanagwo nĩ Herode, akiuga atwarwo kũrĩ Herode, ũrĩa wakoretwo arĩ Jerusalemu ihinda-inĩ rĩu.

⁸ Rĩrĩa Herode oonire Jesũ, nĩakenire mũno, tondũ kwa ihinda iraaya nĩakoretwo akĩenda kũmuona. Kũringana na ũrĩa aigũite ũhoru wake, aarĩ na mwĩhoko wa kũmuona akĩringa ciama.

⁹ Akĩũria Jesũ ciũria nyingĩ, nowe Jesũ ndaigana kũmũcookeria o na kĩmwe.

¹⁰ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho maarũgamĩte hau, makĩmũthitanga magwatĩirie mũno.

¹¹ Nake Herode na thigari ciake makĩmũthekerera na makĩmũnyũrũria. Makĩmũhumba nguo yarĩ thaka, na makĩmũcookia kũrĩ Pilato.

¹² Nao Herode na Pilato magĩtuma ũrata mũthenya ũcio, tondũ mbere iyo maatũũrĩte marĩ ũthũ.

¹³ Pilato agĩta athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na aathani, na andũ hamwe,

¹⁴ akĩmeera atĩrĩ, “Mũndeheire mũndũ ũyũ atĩ nĩ mũndũ ũhĩtithagia andũ. Na nĩ ndatuĩria ũhoru wake mũrĩ ho, no ndirĩ ũndũ mũũru ndoona wa maũndũ marĩa mũmũthitangĩre.

¹⁵ O nake Herode ndanamuona arĩ na mahĩtia, nĩgũkorwo nĩamũcookia kũrĩ ithuĩ; nĩ ũndũ ũcio, ndarĩ ũndũ ekĩte wa gũtũma ooragwo.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio ngũmũhũũrithia, njooke ndĩmũrekererie.” (

17 Nīgũkorwo, kwarĩ mūtugo amohorere mũndũ ũmwe hĩndĩ ĩyo ya Iruga.)

18 No andũ acio makĩanĩrĩra na mũgambo ũmwe, makiuga atĩrĩ, “Twehererie mũndũ ũyũ! Tuohorere Baraba!” (

19 Baraba aikĩtio njeera nĩ ũndũ wa kũrutithia ngũĩ itũũra-inĩ rĩu inene, na nĩ ũndũ wa kũũragana.)

20 Nake Pilato, tondũ nĩeendaga kũrekereria Jesũ, akĩmaarĩria o rĩngĩ.

21 No-o magĩthiĩ na mbere kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ-igũrũ! Mwambe mũtĩ-igũrũ!”

22 Nake akĩmooria riita rĩa gatatũ atĩrĩ, “Nĩkĩ? Nĩ ũũru ũrĩkũ mũndũ ũyũ eekĩte? Ndionete gĩtũmi gĩa gĩtũma ooragwo. Nĩ ũndũ ũcio ngũmũhũũrithia, njooke ndĩmuohore.”

23 No-o makĩanĩrĩra mategũtigithĩria makiugaga aambwo mũtĩ-igũrũ, nayo mĩgambo ĩyo yao ĩkĩhootana.

24 Nĩ ũndũ ũcio Pilato agĩtua nĩekũmahingĩria o ũguo moorĩtie.

25 Akĩohora mũndũ ũcio waikĩtio njeera nĩ ũndũ wa kũrutithia ngũĩ na kũũragana, o ũcio moigĩte mohorerwo, nake Pilato akĩneana Jesũ ekwo kũringana na ũrĩa mendaga.

Kwambwo kwa Jesũ

26 Na rĩrĩa thigari cioimagaragia Jesũ, ikĩnyiita mũndũ woimaga mĩgũnda-inĩ wetagwo Simoni wa kuuma Kurene. Nacio ikĩmũigĩrĩra mũtharaba wa Jesũ aũkuue na amuume thuutha.

27 Andũ gĩkundi kĩnene makĩmũrũmĩrĩra, hamwe na atumia maa-girĩkaga na makarĩra mũno.

28 Nake Jesũ akĩhũgũra na kũrĩ o, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ aarĩ a Jerusalemu, tĩgai kũndĩrĩra; mwĩrĩrĩrei inyuĩ ene na ciana cianyu.

29 Nīgũkorwo kũrĩ hĩndĩ ĩgooka rĩrĩa mũkoigaga atĩrĩ, ‘Kũrathimwo-rĩ, nĩ atumia arĩa thaata, na nda iria itarĩ ciaciara, o na nyondo iria itarĩ ciongwo!’

30 Hĩndĩ ĩyo

“ ‘nĩmakeera irĩma atĩrĩ, “Tũgwĩrei!”

o na macooke meere tũrĩma atĩrĩ, “Tũhumbĩrei!” ’

31 Nĩ ũndũ-rĩ, andũ mangĩkorwo nĩmareeka maũndũ maya rĩrĩa mũtĩ ũrĩ mũigũ-rĩ, gũgakĩhaana atĩa woma?”

32 Na rĩrĩ, andũ angĩ eerĩ ageri ngero, o nao nĩmatwarirwo hamwe nake makoaragwo.

33 Rĩrĩa maakinyire karĩma-inĩ handũ heetagwo Ihĩndĩ-rĩa-Mũtwe, makĩmwamba ho hamwe na ageri ngero acio, ũmwe mwena wake wa ũrĩo, na ũrĩa ũngĩ mwena wake wa ũmotho.

34 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Baba mohere, nīgũkorwo matiũĩ ũrĩa mareeka.” Nao magĩcuukĩra nguo ciake mĩtĩ, magĩcigayana.

35 Nao andũ nĩmarũgamĩte hau makĩmwĩrorera: Nao anene nĩmamũnyũrũragia makoiga atĩrĩ, “Nĩarahonokagia andũ arĩa angĩ, nĩehonokie aakorwo nĩwe Kristũ wa Ngai, Ũrĩa wake Mũthũure.”

36 Thigari o nacio igĩũka, ikĩmũnyũrũria. Ikĩmũkundia thiki,*

37 ikĩmwĩra atĩrĩ, “Akorwo nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi, wĩhonokie.”

38 Na nĩ haarĩ maandĩko maandĩkĩtwo igũrũ rĩake atĩrĩ: **ŨYŨ NĨWE MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.**

* **23:36** Thiki yarĩ kĩndũ kĩgagatu gĩa kũnyuuo na no yahũthagĩrwo kũniina ruo. Jesũ nĩaregire kũnyua kĩndũ gĩa kũmũniinĩra ruo.

³⁹ Ūmwe wa ageri ngero acio maambanĩirio nake akĩmũruma, akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ wee tiwe Kristũ? Wĩhonokie, na ūtũhonokie!”

⁴⁰ No mũgeri ngero ūcio ũngĩ akĩmũkaania, akĩmũria atĩrĩ, “Ndũngĩtigĩra Ngai, kuona atĩ ūtuĩrĩrwo o ũrĩa atuĩrĩrwo?”

⁴¹ Ithuĩ tũherithĩtio na kĩhoo, nĩgũkorwo tũraherithĩrio ũrĩa twĩkĩte. No rĩrĩ, mũndũ ũyũ ndarĩ ūndũ mũũru ekĩte.”

⁴² Agĩcooka akĩira Jesũ atĩrĩ, “Itĩkĩra gũkandirikana rĩrĩa ũgooka ūthamaki-inĩ waku.”

⁴³ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra na ma, ũmũthĩ nĩũrĩkorwo hamwe na nĩ ikenero.”

Gũkua kwa Jesũ

⁴⁴ Na rĩrĩ, kwarĩ ta thaa thita cia mũthenya, naguo bũrũri wothe ũkĩgĩa nduma nginya thaa kenda,

⁴⁵ tondũ riũa nĩriatigire kwara. Nakĩo gĩtambaya kĩa hekarũ gĩgĩatũkana maita meerĩ.

⁴⁶ Nake Jesũ akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Baba, roho wakwa ndaũiga moko-inĩ maku.” Aarĩkia kuuga ũguo, agĩtuĩkana.

⁴⁷ Rĩrĩa mũnene wa gĩkundi gĩa thigari igana oonire ũrĩa gwekĩka, akĩgocca Ngai, akiuga atĩrĩ, “Ti-itheru ũyũ oima mũndũ mũthingu.”

⁴⁸ Rĩrĩa andũ arĩa othe maarũgamĩte hau kwĩrorera moonire ũrĩa gwekĩka, makĩinũka methikĩire, na makĩhũũraga ithũri nĩ kĩa.

⁴⁹ No arĩa othe maamũũ, o hamwe na atumia arĩa maamũrũmĩrĩire kuuma Galili, makĩrũgama o haraaya, meroreire maũndũ macio.

Gũthikwo kwa Jesũ

⁵⁰ Na rĩrĩ, nĩ haarĩ na mũndũ wetagwo Jusufu, mũthuri wa Kĩama, na aarĩ mũndũ mwega na mũrũngĩrĩru,

⁵¹ nake ndetĩkanĩtie na ũguo maatuĩte na mageeka. Oimĩte itũũra rĩa Arimathea, bũrũri wa Judea, na nĩetagirĩra ūthamaki wa Ngai.

⁵² Nake agĩthĩ kũrĩ Pilato, akĩhooya etĩkĩrio akuue mwĩrĩ wa Jesũ.†

⁵³ Nake agĩcuurũria mwĩrĩ wa Jesũ mũtharaba-inĩ, akĩũkũnja na taama wa gatani, agĩcooka akĩũiga thĩnĩ wa mbĩrĩra yenjetwo rwaro-inĩ rwa ihiga, nayo ndĩakoretwo iigĩtwo mũndũ.

⁵⁴ Na mũthenya ūcio warĩ wa Ihaarĩria, nayo Thabatũ yarĩ hakuhĩ kwambĩrĩria.

⁵⁵ Nao atumia arĩa moimĩte na Jesũ Galili makĩrũmĩrĩra Jusufu, makĩona mbĩrĩra na makĩona ũrĩa mwĩrĩ wake waigirwo ho.

⁵⁶ Magĩcooka makĩinũka, makĩhaarĩria mahuti manungi wega na maguta manungi wega. No rĩrĩ, mũthenya wa Thabatũ makĩhurũka kũringana na ũrĩa gwathanĩtwo.

24

Kũriũka kwa Jesũ

¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa kwambĩrĩria kiumia, rũciinĩ tene, atumia magĩthĩ mbĩrĩra-inĩ makuũite indo nungi wega iria maathondekete.

² Nao magĩkora ihiga rĩgaragarĩtio rĩkeherio mũromo-inĩ wa mbĩrĩra,

³ no rĩrĩa maatoonyire, matiigana gũkora mwĩrĩ wa Mwathani Jesũ.

⁴ Na rĩrĩa maagegete nĩ ũhoro ūcio, makĩumĩrĩrwo o rĩmwe nĩ arũme eerĩ mehumbĩte nguo njerũ ciakengaga mũno, makĩrũgama hakuhĩ nao.

† 23:52 Mĩrĩ ya ageri ngero arĩa maambagwo mĩti-igũrũ ndĩathikagwo, no yateagwo kũndũ kũũru. Jusufu nĩonanirie ũrũme na wendo rĩrĩa eetirie mwĩrĩ wa Jesũ.

5 Nao atumia acio metigĩrĩte mũno, makĩnamĩrĩra, magĩturumithia mothiũ mao thĩ, no arũme acio makĩmooria atĩrĩ, “Mũracaria ũrĩa ũrĩ muoyo kũrĩ arĩa akuũ nĩkĩ?”

6 Ndarĩ haha; nĩariũkĩte! Ririkanai ũrĩa aamwĩrire hĩndĩ ĩrĩa aarĩ na inyuĩ Galili atĩ:

7 ‘Mũrũ wa Mũndũ no nginya aneanwo moko-inĩ ma andũ ehia, aambwo mũtĩ-igũrũ, na mũthenya wa gatatũ ariũke.’ ”

8 Hĩndĩ ĩyo makĩririkana ciugo ciake.

9 Na rĩrĩ, maacooka kuuma mbĩrĩra-inĩ, makĩhe arutwo arĩa ikũmi na ũmwe na arĩa angĩ othe ũhoru ũcio.

10 Mariamu Mũmagidali, na Joana, na Mariamu nyina wa Jakubu, na atumia arĩa angĩ maarĩ nao, nĩo meerire atũmwo ũhoru ũcio.

11 No-o matiigana gwĩtĩkia atumia acio, tondũ ũhoru ũcio wahaanaga ta ũrimũ kũrĩ o.

12 No rĩrĩ, Petero agĩũkĩra, agĩteng’era mbĩrĩra-inĩ. Na ainamĩrĩra akĩona mataama ma gatani maigĩtwo thĩ marĩ moiki, agĩthiĩra agegearĩte nĩ ũndũ wa ũguo gwekĩkĩte.

Arutwo Eerĩ Magĩthiĩ Emau

13 Na rĩrĩ, mũthenya o ro ũcio arutwo eerĩ a Jesũ maarĩ rũgendo-inĩ magĩthiĩ itũũra rĩetagwo Emau, rĩarĩ ta kilomita ikũmi kuuma Jerusalemu.

14 Nao nĩmaragia ũhoru wa maũndũ marĩa mothe meekĩkĩte.

15 Na rĩrĩa maathiiaga makĩaragia ũhoru ũcio, Jesũ akĩmoimĩrĩra, agĩtwarana nao;

16 no matiigana kũrekwo mamũmenye.

17 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũhoru ũrĩkũ ũcio mũrathiĩ mũkĩaragia?”

Nao makĩrũgama matukĩte mothiũ.

18 ũmwe wao, wetagwo Kileopa akĩmũũria atĩrĩ, “Wee kaĩ ũrĩ mũgeni Jerusalemu ũtamenyete maũndũ marĩa mekĩkĩte kuo matukũ-inĩ maya?”

19 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ maũndũ marĩkũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ũhoru wa Jesũ wa Nazarethi, ũrĩa ũraarĩ mũnabii ũrĩ na ũhoti wa ciugo iria araaragia na ciĩko iria areekaga arĩ mbere ya Ngai o na mbere ya andũ othe.

20 Athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na aathani aitũ maramũneanire atuĩrwo kũũragwo, na maramwambithia mũtĩ-igũrũ.

21 No ithuĩ-rĩ, tũrehokaga atĩ ũcio nĩwe ũgũkũũra andũ Isiraeli. Makĩria ma ũguo, rĩu nĩ mũthenya wa ĩtatũ kuuma maũndũ maya mothe mekĩka.

22 Hamwe na ũguo atumia amwe aitũ nĩmatũmakirie mũno tondũ megũthiĩte mbĩrĩra-inĩ rũciinĩ tene,

23 no matinona mwĩrĩ wake. Mokire matwĩra atĩ nĩmonire kĩoneki kĩa araika, arĩa mameerire atĩ arĩ muoyo.

24 Nao amwe a thiritũ iitũ nĩmathiire mbĩrĩra-inĩ, na makora o ũguo atumia acio mekuugĩte, no rĩrĩ, we mwene matinamuona.”

25 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ andũ aya mwagĩte ũũgĩ na mũtĩhiũhaga gwĩtĩkia maũndũ mothe marĩa anabii moigĩte!”

26 Githĩ to mũhaka Kristũ ambe anyariirwo na acooke atoonye riiri-inĩ wake?”

27 Jesũ akĩmataarĩria ũhoru wothe ũrĩa waarĩtio Maandĩko-inĩ ũmũkoniĩ, ambĩrĩirie na maandĩko ma Musa na ma Anabii othe.

28 Na maakuhĩrĩria itũũra rĩrĩa maathiiaga, Jesũ agĩtua taarĩ kũhĩtũka arahĩtũka.

29 No makīmūringīrīria na hinya, makīmwīra atīrī, “Raarīrīra gūkū na ithuī, nīkūratuka na gūkirīi kūgīa nduma.” Nī ūndū ūcio agītoonya aikaranie nao.

30 Rīrīa aikarire metha-inī hamwe nao, akīoya mūgate, agīcookia ngaatho, akīwenyūranga, akīmahe.

31 Hīndī īyo makīhingūka maitho, makīmūmenya, nake akībuīria, makīaga kūmuona rīngī.

32 Nao makīūrania atīrī, “Githī ngoro ciitū itiikūhīahīaga hīndī īrīa ekwaragia na ithuī njīra-inī, na agītūtaarīria ūrīa Maandīko moigīte?”

33 Nao magīūkīra o hīndī īyo magīcooka Jerusalemu. Kūu magīkora arutwo arīa ikūmi na ūmwe, hamwe na arīa maarī nao monganīte,

34 makiugaga atīrī, “Nī ma! Mwathani nīariūkīte na nōimīrīire Simoni.”

35 Hīndī īyo acio eerī makīmeera maūndū marīa meekīkīte marī njīra-inī, na ūrīa maamenyire Jesū hīndī īrīa eenyūrire mūgate.

Jesū Kuumīrīra Arutwo

36 O makīaragia ūhoru ūcio, Jesū akīrūgama gatagatī kao akīmeera atīrī, “Thayū ūrogīa na inyuī.”

37 Nao makīhahūka na makīmaka, magīiciiria atī nī ngoma moonaga.

38 Nake akīmooria atīrī, “Mūratangīka nīkī, na nī kī gīgūtūma mūgīe na nganja meciiria-inī manyu?”

39 Ta rorai moko makwa na nyarīrī ciakwa. Nī nī mwene! Huutiai muone; roho ndūrī nyama na mahīndī, ta ūrīa mūrōna ndī nacio.”

40 Aarīkia kuuga ūguo, akīmoonīa moko make na nyarīrī ciake.

41 Nao magīkorwo matarī maretīkia nī ūndū wa ūrīa makenete na makagega. Nake akīmooria atīrī, “Mūrī na kīndū gīa kūrīa?”

42 Nao makīmūnengera gīcunjī gīa thamaki hīu.

43 Nake agīkīoya, akīrīa makīionagīra.

44 Akīmeera atīrī, “Ūū nīguo ndamwīrire hīndī īrīa ndaarī na inyuī atī: Maūndū mothe marīa mandīkītvo ūhoru wakwa Watho-inī wa Musa, na Maandīko-inī ma Anabii, na Thaburi, no ngīnya mahingio.”

45 Hīndī īyo akīhingūra meciiria mao nīguo mamenye Maandīko.

46 Akīmeera atīrī, “Ūū nīguo kwandīkītvo: Kristū nīakanyariirwo na ariūkio kuuma kūrī arīa akuū mūthenya wa gatatū,

47 naguo ūhoru wa kwīrira na kūrēkerwo kwa mehīa ūkaahunjīrio ndūrīrī ciothe thīnī wa rīitwa rīake, wambīrīrie Jerusalemu.

48 Inyuī mūrī aira a maūndū macio.

49 Na rīrī, nīngūmūtūmīra kīrīa Baba eranīire; no ikarai thīnī wa itūūra rīrī inene ngīnya rīrīa mūkaaheo hinya kuuma Igūrū.”

Jesū Kwambata Igūrū

50 Agīcooka akīmatongoria kuuma kūu magīthīi magīkinya hakuhī na Bethania; akīoya moko na igūrū, akīmarathima.

51 Na o akīmarathimaga, akīmatiga, akīiyūkio akīambata igūrū.

52 Nao makīmūgooca na magīcooka Jerusalemu makenete mūno.

53 Nao nīmaikaraga hekarū-inī mahinda mothe makīgoocaga Ngai.

JOHANA

Ūhoru Gũtuũka Mũndũ

¹ Kĩambĩrĩria-inĩ Ūhoru aarĩ o kuo, nake Ūhoru aatũũrĩte na Ngai, na Ūhoru aarĩ Ngai.

² We aatũũrĩte na Ngai kuuma o kĩaambĩrĩria.

³ Indo ciothe ciombirwo na ūndũ wake; gũtirĩ kĩndũ kĩa iria ciombirwo kĩaagĩire atarĩ ho.

⁴ Thĩinĩ wake kwarĩ muoyo, naguo muoyo ūcio nĩguo warĩ ūtheri wa andũ.

⁵ Ūtheri ūcio nĩũtheraga nduma-inĩ, nayo nduma ndĩigana kũũhoota.

⁶ Nĩguokire mũndũ watũmĩtwo nĩ Ngai; eetagwo Johana.

⁷ We okire arĩ mũira oimbũre ūhoru ūkoniĩ ūtheri ūcio, nĩgeetha andũ othe metĩkie nĩ ūndũ wake.

⁸ We mwene tiwe warĩ ūtheri ūcio, no okire arĩ o ta mũira tu nĩgeetha oimbũre ūhoru wa ūtheri ūcio.

⁹ Ūtheri ūcio wa ma, ūrĩa ūtheragĩra o mũndũ o wothe, nĩwokaga thĩ.

¹⁰ We Ūhoru aarĩ gũkũ thĩ, no o na gũtuũka thĩ yombirwo na ūndũ wake-rĩ, andũ a thĩ matiigana kũmũmenya.

¹¹ Okire gwake mwene, no andũ ake mwene matiigana kũmwĩtkĩra.

¹² No andũ arĩa othe maamwĩtkĩrĩre, o acio metĩkie rĩitwa rĩake, nĩamahotithirie gũtuũka ciana cia Ngai

¹³ ciana itaciarĩtwo nĩ thakame, kana igaciarwo nĩ kwenda kwa mwĩrĩ kana kwenda kwa mũndũ, no iciarĩtwo nĩ kwenda kwa Ngai.

¹⁴ We Kiugo agĩtuũka mũndũ na agĩtũũrania na ithuĩ. Nĩtuonete riiri wake, riiri wa Mũrũ wake wa Mũmwe, ūrĩa woimire kũrĩ Ithe aiyũrĩtwo nĩ ūtugi na ūhoru wa ma.

¹⁵ Johana nĩoimbũraga ūhoru wake. Aanagĩrĩra akoiga atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe ūrĩa ndaaragia ūhoru wake ngiuga atĩrĩ, ‘Ūrĩa ūgũũka thuutha wakwa nĩ mũnene kũngĩra, tondũ aarĩ mbere yakwa.’ ”

¹⁶ Na kuuma ūiyũrĩrĩru wa ūtugi wake-rĩ, ithuothe nĩtwamũkĩrĩte irathimo nyingĩ mũno.

¹⁷ Tondũ watho wokire na Musa, no ūtugi na ūhoru ūrĩa wa ma ciokire na Jesũ Kristũ.

¹⁸ Gũtirĩ mũndũ o na ūrĩkũ ūrĩ ona Ngai, o tĩga Mũrũ wake wa Mũmwe ūrĩa ūikarĩte hamwe na Ithe, na nĩwe ūtũmĩte amenyeke.

Johana Mũbatithania kuuga tiwe Kristũ

¹⁹ Na rĩrĩ, ūyũ nĩguo ūira wa Johana hĩndĩ ĩrĩa Ayahudi a Jerusalemu maamũtũmĩire athĩnjĩri-Ngai na Alawii makamũũrie we aarĩ ū.

²⁰ We ndaagire kuumbũra, no oimbũrĩre atekũhitha, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ti nĩ Kristũ.”

²¹ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ūkĩrĩ ū? Wee nĩwe Elija?”

Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Aca, ti nĩ.”

Nĩngĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩwe Mũnabii ūrĩa?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Aca.”

²² Mũthia-inĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ūkĩrĩ ū? Tũhe macookio nĩguo tũcookerie arĩa matũtũmire. Ūkuuga atĩa ha ūhoru waku mwene?”

²³ Johana akĩmacookeria na ciugo iria ciarĩtio nĩ mũnabii Isaia, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndĩ mũgambo wa mũndũ ũranĩrĩra werũ-inĩ akoiga atĩrĩ, ‘Rũngariai njĩra ya Mwathani.’ ”

²⁴ Na rĩrĩ, Afarisai amwe arĩa maatũmĩtwo

²⁵ makĩmũũria atĩrĩ, “Angĩkorwo we tiwe Kristũ, na tiwe Elija, o na kana Mũnabii ũrĩa-rĩ, ũkĩbatithanagia nĩkĩ?”

²⁶ Nake Johana akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩmũbatithagia na maaĩ. No gatagatĩ-inĩ kanyu nĩ harĩ na ũmwe mũtooĩ.

²⁷ Ũcio nĩwe ũgũũka thuutha wakwa, o we ũrĩa itaagĩrĩire kuohora ndigi cia iraatũ ciake.”

²⁸ Maũndũ maya mothe mekĩkire itũũra-inĩ rĩa Bethania, mũrĩmo wa Rũũ rwa Jorodani, kũrĩa Johana aabatithanagĩria.

Jesũ Gatũrũme ka Ngai

²⁹ Mũthenya ũyũ ũngĩ, Johana akĩona Jesũ agĩũka na kũrĩ we, akiuga atĩrĩ, “Onei! Gatũrũme ka Ngai karĩa keheragia mehia ma kĩrĩndĩ!

³⁰ ũyũ nĩwe ndaaragia ũhoru wake rĩrĩa ndoigire atĩrĩ, ‘Mũndũ ũrĩa ũgũũka thuutha wakwa nĩ mũnene kũrĩ nĩ tondũ we aarĩ kuo mbere yakwa.’

³¹ Nĩ mwene ndiamũũĩ, no ndokire ngĩbatithanagia na maaĩ nĩgeetha aguũrĩrio andũ a Isiraeli.”

³² Ningĩ Johana akĩheana ũira ũyũ: “Nĩndonire Roho agĩkũrũka kuuma igũrũ atarĩĩ ta ndutura, agĩkara igũrũ rĩake.

³³ Nĩ ndingĩamũmenyire, tiga ũrĩa wandũmire mbatithanagie na maaĩ aanjĩrĩre atĩrĩ, ‘Mũndũ ũrĩa ũkoona Roho agĩkũrũkĩra na aikare igũrũ rĩake-rĩ, ũcio nĩwe ũkaabatithanagia na Roho Mũtheru.’

³⁴ Nĩ nĩnyonete ũguo na ngoimbũra atĩ ũyũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.”

Arutwo a Mbere a Jesũ

³⁵ Ningĩ mũthenya ũyũ ũngĩ, Johana agĩkorwo arĩ kũu o rĩngĩ marĩ na arutwo ake eerĩ.

³⁶ Na rĩrĩa onire Jesũ akĩhĩtũka, akiuga atĩrĩ, “Onei Gatũrũme ka Ngai!”

³⁷ Hĩndĩ ĩrĩa arutwo acio eerĩ maiguire oiga ũguo, makĩrũmĩrĩra Jesũ.

³⁸ Jesũ ehũgũra akĩmoona mamumĩte thuutha, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ atĩa mũrenda?”

Na makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii” (ũguo nĩ kuuga Mũrutani), “ũikaraga kũ?”

³⁹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũkai na nĩmũkuona.”

Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩĩ makĩona kũrĩa aikaraga, na magĩkara nake mũthenya ũcio. Na kwarĩ ta thaa ikũmi.

⁴⁰ Na rĩrĩ, ũmwe wa arutwo acio eerĩ arĩa maiguĩte ũrĩa Johana oigĩte na makĩrũmĩrĩra Jesũ aarĩ Anderea, mũrũ wa nyina na Simoni Petero.

⁴¹ ũndũ wa mbere ũrĩa Anderea eekire nĩgũcaria mũrũ wa nyina Simoni, na kũmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete Mesia” (nĩwe Kristũ).

⁴² Nake akĩmũtwara kũrĩ Jesũ.

Nake Jesũ akĩmũrora, akiuga atĩrĩ, “Wee nĩwe Simoni mũrũ wa Johana. ũgũcooka gwĩtwo Kefa” (na rĩo rĩngĩtaũrwo nĩ kuuga Petero).

Jesũ gwĩta Filipu na Nathanieli

⁴³ Mũthenya ũyũ ũngĩ Jesũ agĩtua itua rĩa gũthĩĩ Galili. Agĩkora Filipu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra.”

⁴⁴ Filipu, o ta Petero na Anderea, aarĩ wa itũũra rĩa Bethsaida.

⁴⁵ Filipu agĩkora Nathanieli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete mũndũ ũrĩa Musa aandĩkire ũhoro wake Ibuku-inĩ rĩa Watho, na nowe anabii maandĩkire ũhoro wake, nake nĩwe Jesũ wa Nazarethi, mũrũ wa Jusufu.”

⁴⁶ Nake Nathanieli akĩmũũria atĩrĩ, “Kũrĩ kĩndũ kĩega kĩngiuma Nazarethi?”

Nake Filipu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũka ũkoone.”

⁴⁷ Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ onire Nathanieli agĩũka kũrĩ we, akĩaria ũhoro wake, akiuga atĩrĩ, “Onei Mũisiraeli kũna ũtarĩ ũhinga.”

⁴⁸ Nake Nathanieli akĩmũũria atĩrĩ, “Ũnjũũ atĩa?”

Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩngũkuonete o na rĩrĩa uuma rungu rwa mũkũyũ, Filipu atanagwĩta.”

⁴⁹ Hĩndĩ ĩyo Nathanieli akiuga atĩrĩ, “Rabii, wee nĩwe Mũrũ wa Ngai; wee nĩwe Mũthamaki wa Isiraeli.”

⁵⁰ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Wetĩkia tondũ nĩndakwĩra atĩ nĩnguonire ũrĩ rungu rwa mũkũyũ. Nĩũkuona maũndũ manene kũrĩ macio.”

⁵¹ Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩmũkona igũrũ rĩhingũkĩte na araika a Ngai makĩambata na magĩkũrũka, harĩ Mũrũ wa Mũndũ.”

2

Jesũ Kũgarũra Maaĩ Magatuĩka Ndibei

¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa gatatũ nĩ kwagĩire na kihikanio kũu Kana ya Galili. Nyina wa Jesũ aarĩ kuo,

² nake Jesũ na arutwo ake o nao nĩmetĩtwo kĩhikanio-inĩ kũu.

³ Rĩrĩa ndibei yathirire,* nyina wa Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Matĩrĩ na ndibei ĩngĩ.”

⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, ndĩ na ũhoro ũrĩkũ nawe? Ihinda rĩakwa rĩtirĩ rĩrakinya.”

⁵ Nake nyina akĩĩra ndungata atĩrĩ, “Ĩkai ũrĩa wothe ekũmwĩra.”

⁶ Hau hakuhĩ nao nĩ haarĩ na ndigithũ ithathatũ cia maaĩ ciathondeketwo na ihiga, mũthemba ũrĩa wahũthagĩrwo nĩ Ayahudi magongona-inĩ mao ma gwĩtheria,† na o ĩmwe yaiyũragio nĩ ngeereni kuuma mĩrongo ĩrĩ nginya mĩrongo ĩtatũ.

⁷ Nake Jesũ akĩĩra ndungata icio atĩrĩ, “Iyũriai ndigithũ maaĩ”; nacio ikĩiyũria riita.

⁸ Agĩcooka agĩciĩra atĩrĩ, “Rĩu tahiai ĩmwe mũtwarĩre mũtabania wa iruga.”

Nacio igĩĩka o ũguo,

⁹ nake mũtabania wa iruga agĩcama maaĩ macio maagarũrĩtwo magatuĩka ndibei. Ndaamenyaga kũrĩa yoimĩte, o na gũtuĩka ndungata iria ciatahĩte maaĩ nĩciamenyaga. Hĩndĩ ĩyo agĩta mũhikania keheri-inĩ

¹⁰ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũndũ aambaga kũruta ndibei ĩrĩa njega, na ageni maarĩkia kũnyua mũno, agacooka akaruta ĩrĩa ĩtarĩ njega; no wee ũkũigĩte ĩrĩa njega nginya rĩu.”

¹¹ Kĩu nĩkĩo kĩa kĩa mbere kĩrĩa Jesũ aaringire, na aakĩringĩire kũu Kana ya Galili. Akĩonania riiri wake, nao arutwo ake makĩmwĩtĩkia.

Jesũ Gũtheria Hekarũ

* **2:3** Warĩ ũndũ wa thoni mũno kũrĩ andũ a mũciĩ ndibei ĩngĩathirire ũhiki-inĩ. † **2:6** Ayahudi meetikĩtie mũndũ nĩanyiitagwo nĩ thaahu o mũthenya, na nĩkĩo meethambaga moko hĩndĩ ciothe.

¹² Thuutha ūcio agĩkūrũka Kaperinaumu, marĩ na nyina, na ariũ a nyina, o na arutwo ake. Magĩkara kuo matukũ manini.

¹³ Rĩrĩa Bathaka ya Ayahudi yakuhĩrĩrie-rĩ, Jesũ akĩambata, agĩthĩ Jerusalemu.

¹⁴ Kũu hekarũ-inĩ nĩakorire andũ makĩendia ng'ombe, na ng'onde, na ndutura,[‡] o na angĩ maikarĩte metha-inĩ magĩceenjia mbeeca.

¹⁵ Nĩ ūndũ ūcio agĩthondeka mũcarica wa mĩkanda, na akĩmarutũrũra othe kuuma hekarũ-inĩ, hamwe na ng'onde, na ng'ombe; akĩhurunja mbeeca cia arĩa maacenjagia mbeeca na akĩng'aũrania metha ciao.

¹⁶ Nao arĩa meendagia ndutura akĩmeera atĩrĩ, "Eheriai ici gũkũ! Mwahota atĩa gũtua nyũmba ya Baba ndũnyũ!"

¹⁷ Nao arutwo ake makĩirikana nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ, "Kĩyo kĩrĩa ndĩ nakĩo kĩa nyũmba yaku nĩkĩo gĩkaandĩa."

¹⁸ Hĩndĩ ĩyo Ayahudi makĩmũũria atĩrĩ, "Nĩ kĩama kĩrĩkũ ūngĩtũringĩra gĩa gũtuonia ūhoti ūrĩa ūrĩ nagu wa gwĩka maũndũ macio mothe?"

¹⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, "Thariai hekarũ ĩno, na nĩngũmiaka rĩngĩ na mĩthenya ĩtatũ."

²⁰ Nao Ayahudi magĩcookia atĩrĩ, "Hekarũ ĩno yakirwo na mĩaka mĩrongo ĩna na ĩtandatũ, nawe ūkũmiaka na mĩthenya ĩtatũ?"

²¹ No rĩrĩ, hekarũ ĩrĩa aaragia ūhoro wayo nĩ mwĩrĩ wake.

²² Na thuutha wake kũriũkio kuuma kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, arutwo ake makĩirikana ūrĩa oigĩte. Nao magĩtĩkia Maandĩko, o na ciugo icio Jesũ aarĩtie.

²³ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa aarĩ Jerusalemu hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Bathaka, andũ aingĩ makĩona ciama iria aaringaga, nao magĩtĩkia rĩitwa rĩake.

²⁴ No Jesũ ndaigana kũmeĩhokera, nĩgũkorwo nĩooĩ andũ othe.

²⁵ Ndaabataragio nĩ ūira wa mũndũ, ūkoniĩ mũndũ ūrĩa ūngĩ, nĩgũkorwo nĩamenyaga kĩrĩa kĩrĩ thiĩnĩ wa mũndũ.

3

Jesũ na Nikodemo

¹ Na rĩrĩ, kwarĩ na mũndũ wa Afarisai wetagwo Nikodemo, warĩ wa kĩaama kĩrĩa gĩathanaga kĩa Ayahudi.

² Nĩokire kũrĩ Jesũ ūtukũ, akĩmwĩra atĩrĩ, "Rabii, nĩtũũ we ūrĩ mũrutani uumĩte kũrĩ Ngai. Nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ūngĩhota kũringa ciama iria ūringaga Ngai atarĩ hamwe nake."

³ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, "Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ūngĩona ūthamaki wa Ngai atangĩciarwo rĩngĩ."

⁴ Nake Nikodemo akĩmũũria atĩrĩ, "Mũndũ angĩciarwo atĩa arĩ mũkũrũ? Ti-itherũ ndangĩhota gũtoonya nda ya nyina hĩndĩ ya keerĩ nĩguo aciarwo!"

⁵ Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ūngĩtoonya ūthamaki-inĩ wa Ngai atangĩciarwo na maaĩ na Roho.

⁶ Mwĩrĩ ūciaraga mwĩrĩ, no Roho aciaraga roho.

⁷ Ndũkagegio nĩ ūguo ndoiga atĩ, 'No nginya ūciarwo rĩngĩ.'

⁸ Rũhuho rũhurutanaga na kũrĩa rũngĩenda. Ūiguaga rũkĩhurutana, no ndũmenyaga kũrĩa rumĩte kana kũrĩa rũrorete. Ūguo noguo gũtarĩ harĩ mũndũ ūrĩa wothe ūciarĩtwo nĩ Roho."

⁹ Nake Nikodemo akĩmũũria atĩrĩ, "Ūndũ ūcio ūngĩhoteka atĩa?"

[‡] 2:14 Nyamũ cia kũrutwo magongona ciendagĩrio Ayahudi arĩa moimaga mabũrũri mangĩ magooka gũkũngũra ciathĩ icio.

10 Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũrĩ mũrutani wa Isiraeli na ndũrataũkĩrwo nĩ maũndũ maya?”

11 Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, twaragia ũrĩa tũũĩ, na tũkoimbũra ũrĩa tuonete, no inyuĩ, mũtiĩtikagĩra ũira witũ.

12 Ndakwĩra maũndũ ma gũkũ thĩ, waga gwĩtikia; ũngĩtikia atĩa ingĩkwĩra maũndũ ma na igũrũ?

13 Gũtirĩ mũndũ ũrĩ wathiĩ igũrũ tiga ũrĩa woimire igũrũ, na nĩwe Mũrũ wa Mũndũ.”

14 Na o ta ũrĩa Musa aambararirie nyoka ya gĩcango werũ-inĩ, ũguo no taguo Mũrũ wa Mũndũ akaambarario,

15 nĩguo ũrĩa wothe ũmwĩhokete agĩe na muoyo wa tene na tene.

16 “Nĩgũkorwo Ngai nĩendire kĩrĩndĩ, akĩruta Mũrũ wake wa mũmwe, nĩgeetha mũndũ o wothe ũmwĩtikĩtie ndakoore, no agĩe na muoyo wa tene na tene.

17 Nĩgũkorwo Ngai ndaatũmire Mũrũwe gũkũ thĩ aciirithie kĩrĩndĩ, no nĩguo kĩrĩndĩ kĩhonoke nĩ ũndũ wake.

18 ũrĩa wothe ũmwĩtikĩtie ti wa gũciirithio, no ũrĩa wothe ũtamwĩtikĩtie ũcio nĩarĩkĩtie gũtuĩrwo ciira, nĩgũkorwo ndehokete rĩitwa rĩa Mũrũ wa Ngai wa mũmwe.

19 Rĩrĩ nĩrĩo ituĩro: ũtheri nĩwokire gũkũ thĩ, no andũ makĩenda nduma gũkĩra ũtheri, nĩ ũndũ ciiko ciao ciarĩ njũru.

20 Mũndũ o wothe wĩkaga ũũru nĩathũire ũtheri, na ndangiumĩra ũtheri-inĩ nĩ gwĩtigĩra ciiko ciake itikoimbũke.

21 No mũndũ ũrĩa wothe wĩkaga maũndũ ma ma nĩoimagĩra ũtheri-inĩ, nĩguo kuonekane kũna atĩ ũguo ekĩte nĩ Ngai ũmũhotithĩtie.”

Ũira wa Johana Mũbatithania ũkonĩ Jesũ

22 Thuutha wa ũguo, Jesũ na arutwo ake nĩmoimagarire magĩthĩ bũrũri wa Judea, kũrĩa aikarangire nao, na akabatithanagia.

23 O nake Johana nĩabatithanagĩria Ailoni gũkuhĩ na Salimu, nĩgũkorwo kũu nĩ kwarĩ maaĩ maingĩ, nao andũ nĩmookaga kuo kaingĩ kaingĩ mabatithio.

24 (Hĩndĩ iyo Johana ndaakoretwo aikĩtio njeera.)

25 Nĩ kwagĩire na ngarari gatagatĩ-inĩ ka arutwo amwe a Johana na Mũyahudi ũmwe ũhoru-inĩ wa mĩtugo yao ya gwĩtheria.

26 Magĩũka kũrĩ Johana makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, mũndũ ũrĩa mũraarĩ nake mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jorodani, ũrĩa wee warutire ũira ũmũkonĩrĩ, nĩarabatithania, nao andũ othe nĩmarathĩ kũrĩ we.”

27 ũhoru-inĩ ũcio Johana agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ ndarĩ ũndũ angĩamũkĩra o tiga ũrĩa aheetwo kuuma igũrũ.

28 Inyuĩ ene no mũheane ũira muuge atĩ nĩndoigire atĩrĩ, ‘Nĩ ti nĩ Kristũ, no ndũmĩtwo njũke mbere yake.’

29 Mũhiki nĩ wa mũhikania. No rĩrĩ, mũrata wa mũhikania ũrĩa ũmũrũgamĩrĩire nĩamũthikagĩrĩria, na akaiyũrwo nĩ gĩkeno rĩrĩa aigua mũgambo wa mũhikania. Gĩkeno ta kũu nĩkĩo ndĩ na kĩo, na rĩu nĩgĩkinyanĩru.

30 We no nginya akĩrĩrĩrie kũneneha, na nĩ ngĩrĩrĩrie kũnyiiha.

31 “ũrĩa uumĩte igũrũ nĩ mũnene kũrĩ andũ othe; nake ũrĩa uumĩte thĩ nĩ wa gũkũ thĩ, na maũndũ marĩa aragia no ma gũkũ thĩ. ũrĩa uumĩte igũrũ arĩ igũrũ rĩa andũ arĩa angĩ othe.

32 We oimbũraga maũndũ marĩa onete na akaigua no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩtikagĩra ũira wake.

³³ Mündũ ũrĩa wĩtĩkĩrĩte ũira ũcio nĩahũũrĩte mũhũũri atĩ Ngai nĩ wa ma.

³⁴ Nĩgũkorwo ũrĩa Ngai atũmĩte aragia ciugo cia Ngai nĩ ũndũ Ngai aheanaga Roho hatarĩ gĩthimi.

³⁵ Ithe nĩendete Mũriũ na nĩ aigĩte indo ciothe moko-inĩ make.

³⁶ Ũrĩa wothe wĩtĩkĩtie Mũriũ, arĩ na muoyo wa tene na tene, no ũrĩa wothe ũregete Mũriũ ndakona muoyo, nĩgũkorwo egũtũũra arakarĩrwo nĩ Ngai.”

4

Jesũ Kwaria na Mũtumia Mũsamaria

¹ Afarisai nĩmaiguire atĩ Jesũ nĩagĩaga na arutwo aingĩ gũkĩra Johana na akamabatithia,

² o na gũtuĩka, ti Jesũ wabatithanagia, no nĩ arutwo ake.

³ Hĩndĩ ĩrĩa Mwathani aamenyire ũhoru ũcio, akiuma Judea na agĩcooka Galili o rĩngĩ.

⁴ Na rĩrĩ, no nginya angĩatuĩkanĩirie bũrũri wa Samaria.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, agĩkinya itũũra rĩarĩ Samaria rĩetagwo Sukaru, hakuhi na gĩthaka kĩrĩa Jakubu aaheete mũriũ Jusufu.

⁶ Nakĩo gĩthima kĩa Jakubu nĩkuo kĩarĩ, nake Jesũ, tondũ wa kũnoga nĩ rũgendo, agĩkara thĩ hau gĩthima-inĩ. Na kwarĩ ta thaa thita.

⁷ Na rĩrĩa mũtumia ũmwe Mũsamaria okire gũtaha maaĩ-rĩ, Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “No ũũhe maaĩ ma kũnyua?”

⁸ (Hĩndĩ ĩyo arutwo ake nĩmathiĩte kũgũra irio itũũra-inĩ.)

⁹ Nake mũtumia ũcio Mũsamaria akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee ũrĩ Mũyahudi na nĩ ndĩ mũtumia Mũsamaria. Ũngĩkĩhooya gĩa kũnyua atĩa?” (Nĩgũkorwo Ayahudi matirĩ ngwatanĩro na Asamaria.)

¹⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Korwo nĩũũĩ kĩheo kĩa Ngai na ũkamenya nũũ ũrakũhooya maaĩ ma kũnyua, wee nĩwe ũngĩamũhooya nake nĩangĩakũhe maaĩ ma muoyo.”

¹¹ Nake mũtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, ndũrĩ na kĩndũ gĩa gũtaha maaĩ nakĩo, na gĩthima gĩkĩ nĩ kĩriku. Ũngĩkĩruta kũ maaĩ macio ma muoyo?”

¹² Anga ũkĩrĩ mũnene gũkĩra ithe witũ Jakubu ũrĩa watũheire gĩthima gĩkĩ, na we mwene aatũũrĩte anyuuaga maaĩ kuuma kĩo o hamwe na ariũ ake na ndũũru ciake cia mbũri na cia ng’ombe?”

¹³ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mündũ o wothe ũnyuuaga maaĩ maya nĩanyootaga rĩngĩ,

¹⁴ no ũrĩa wothe ũkũnyua maaĩ marĩa ngaamũhe ndarĩ hĩndĩ akaanyoota. Ti-itherũ, maaĩ marĩa ngũmũhe megũtuĩka gĩthima kĩa maaĩ thĩnĩ wake, gĩtherũkage muoyo wa tene na tene.”

¹⁵ Nake mũtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, he maaĩ macio nĩguo ndikananyoote rĩngĩ, na ndige gũũkaga haha gũtaha maaĩ.”

¹⁶ Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩĩ wĩte mũthuuriguo mũũke nake.”

¹⁷ Nake mũtumia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩrĩ na mũthuuri.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ waria ma rĩrĩa woiga atĩ ndũrĩ na mũthuuri.

18 Ūhoro wa ma nĩ atĩ ũkoretwo ũrĩ na athuuri atano, na mũndũ mũrũme ũrĩa ũrĩ nake rĩu ti mũthuuriguo.* Ūguo woiga nĩ ũhoro wa ma.”

19 Nake mūtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, nĩndĩrona atĩ wee ũrĩ mũnabii.

20 Maithe maitũ maahooyagĩra Ngai kĩrĩma-inĩ gĩkĩ, no inyuĩ Ayahudi muugaga atĩ Jerusalemu nokuo kũndũ kũrĩa twagĩrĩrwo nĩkũhooyagĩra Ngai.”

21 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Mūtumia ũyũ, njĩtĩkia, kũrĩ ihinda rĩroka rĩrĩa mũtakaahooyagĩra Baba kĩrĩma-inĩ gĩkĩ o na kana Jerusalemu.

22 Inyuĩ Asamaria mũhooyaga kĩrĩa mũtooĩ; no ithuĩ tũhooyaga kĩrĩa tũũĩ, nĩgũkorwo ũhonokio uumĩte kũrĩ Ayahudi.†

23 No ihinda nĩrĩroka na rĩu nĩrĩkinyu, rĩrĩa arĩa mahooyaga na ma makaahooyaga Baba na roho, na mamũhooyage na ma, nĩgũkorwo nĩ andũ ta acio Baba acaragia a kũmũhooyaga.

24 Ngai nĩ roho, nao arĩa mamũhooyaga no nginya mamũhooyage na roho, na mamũhooyage na ma.”

25 Nake mūtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩnjũũĩ atĩ Mesia” (ũrĩa wĩtagwo Kristũ) “nĩarooka. Hĩndĩ ĩrĩa agooka nĩagatũtaarĩria maũndũ mothe.”

26 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndĩrakwarĩria nĩ nĩ we.”

Arutwo Gũcooka harĩ Jesũ

27 O ihinda-inĩ rĩu arutwo ake magĩũka, na makĩgega maakora akĩaranĩria na mūtumia. No gũtirĩ o na ũmwe woririe atĩrĩ, “Nĩ kĩ ũrenda?” kana akĩũria, “Ūraaranĩria nake nĩkĩ?”

28 O hĩndĩ ĩyo mūtumia ũcio agĩtiga ndigithũ yake ya maaĩ, agĩcooka itũũra-inĩ, akĩra andũ atĩrĩ,

29 “Ūkai, mũkone mũndũ wanjũra maũndũ marĩa mothe ndaaneka. Ūcio no akorwo nĩwe Kristũ?”

30 Nao makiuma kũu itũũra-inĩ, magĩthĩ harĩa Jesũ aarĩ.

31 Mũira wa makinye, arutwo ake makĩmũringĩrĩria makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, rĩa irio.”

32 Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Ndĩ na irio cia kũrĩa, iria mũtarĩ ũndũ wacio mũũĩ.”

33 Nao arutwo ake makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ hihi harĩ mũndũ ũmũreheire irio?”

34 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Irio ciakwa nĩ gwĩka wendi wa ũrĩa wandũmire na kũrĩkia wĩra wake.

35 Githĩ mũtiugaga atĩ, ‘Nĩ mĩeri ĩna ĩtigarĩte magetha makinye?’ Ngũmwĩra atĩrĩ, hĩngũrai maitho manyu muone mĩgũnda! Magetha nĩmakinyu.

36 O na rĩu mũgethi nĩagĩlaga na mũcaara wake, o na nĩagethaga magetha ma muoyo wa tene na tene, nĩgeetha mũhaandi na mũgethi makenanĩre hamwe.

37 Amu nĩ ũhoro wa ma ũrĩa uugaga atĩ, ‘Ūmwe ahaandaga, nake ũngĩ akagetha.’

38 Nĩ ndaamũtũmire mũkagethe kĩrĩa mũtarutĩre wĩra. Angĩ nĩo marutĩte wĩra mũritũ, na inyuĩ mũkagetha uumithio wa wĩra wao.”

Asamaria Aingĩ Gwĩtĩkia

* 4:18 Ayahudi moigaga atĩ mūtumia nĩangĩateirwo nĩ athuuri eerĩ kana atatũ, no angĩakĩririe hau onekaga arĩ mũndũ mwĩhia biũ. † 4:22 Asamaria maarĩ na maandĩko ma mabuku o marĩa matano na Musa, na matiametĩkĩtie mothe. Meetĩkĩtie Mesia, we Mũhonokia, akoima kũrĩ Ayahudi.

³⁹ Nao Asamaria aingĩ kuuma itũũra rĩu makĩmwĩtĩkia nĩ ũndũ wa ũira wa mūtumia ũcio, tondũ nĩameerire atĩrĩ, “Nĩanjĩĩrere maũndũ marĩa mothe ndaneeka.”

⁴⁰ Nĩ ũndũ ũcio, hĩndĩ irĩa Asamaria mokire kũrĩ Jesũ, makĩmũringĩrĩa aikaranie nao, nake agĩkara mĩthenya ĩrĩ.

⁴¹ Na tondũ wa ciugo ciake, andũ angĩ aingĩ magĩtĩkia.

⁴² Magĩkĩra mūtumia ũcio atĩrĩ, “Ithuĩ tũtoretĩkia no ũndũ wa ũrĩa ũratwĩrere; rĩu nĩtwĩguĩrĩre ithuĩ ene na tũkamenya atĩ mũndũ ũyũ titherũ nĩwe Mũhonokia wa kĩrĩndĩ.”

Jesũ Kũhonia Mwana wa Mũnene

⁴³ Thuutha wa mĩthenya ĩyo ĩrĩ, akiumagara agĩthĩ Galili.

⁴⁴ (Amu Jesũ we mwene nĩoigĩte atĩ mũnabii ndatĩagwo bũrũri-inĩ wake mwene.)

⁴⁵ Rĩrĩa aakinyire Galili, andũ a Galili makĩmũnyiita ũgeni. Nĩmonete ũrĩa wothe ekĩte Jerusalemu hĩndĩ ya Gĩathĩ gĩa Bathaka, nĩgũkorwo o nao maarĩ kuo.

⁴⁶ O rĩngĩ agĩceera Kana ya Galili, kũrĩa aagarũrite maaĩ magatuĩka ndibei. Na kũu Kaperinaumu nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe mũnene warĩ na mũriũ mũrũaru.

⁴⁷ Rĩrĩa mũndũ ũcio aagũire atĩ Jesũ nĩoimĩte Judea agooka Galili, agĩthĩ kũrĩ we, akĩmũthaitha athĩ akahonie mũriũ, ũrĩa warĩ hakuhĩ gũkua.

⁴⁸ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ mũtangĩona ciama na morirũ, mũtingĩtĩkia.”

⁴⁹ Nake mũnene ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, nĩtũikũrũke mwana wakwa atanakua.”

⁵⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Inũka. Mũrũguo nĩekũhona.”

Mũndũ ũcio agĩtĩkia ũguo Jesũ aamwĩrere, na akĩnũka.

⁵¹ Naarĩ njĩra akĩnũka, ndungata ciake ikĩmũtũnga na ndũmĩrĩri atĩ mũrũwe arĩ o muoyo.

⁵² Rĩrĩa aamooririe nĩ ta thaa ciigana mũriũ aambĩrĩrie kũigua wega, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ira thaa mũgwanja nĩguo araaahonire.”

⁵³ Nake ithe akĩmenya atĩ thaa icio nocio Jesũ aramwĩrite atĩrĩ, “Mũrũguo nĩekũhona.” Nĩ ũndũ ũcio we na nyũmba yake yothe magĩtĩkia.

⁵⁴ Gĩkĩ nĩkĩo kĩarĩ kĩama gĩa keerĩ kĩrĩa Jesũ aaringire kũu Galili, oimĩte Judea.

5

Jesũ Kũhonania Karia-inĩ

¹ Thuutha wa maũndũ macio Jesũ nĩambatire Jerusalemu tondũ nĩ kwarĩ na gĩathĩ kĩa Ayahudi.

² Na rĩrĩ, kũu Jerusalemu hakuhĩ na Kĩhingo-kĩa-Ng’ondũ nĩ kwarĩ na karia geetagwo na Kĩhibirania Bethesida, nako gaathiũrũrũkĩrio nĩ ithaku ithano ciarĩ gĩte.

³ Kũu nĩkuo gwakomagwo nĩ ikundi nene cia andũ arĩa maarĩ arũaru, ta atumumu, na cionje, na arĩa maakuĩte ciĩga (meetereire maaĩ moinjugwo.

⁴ Nĩgũkorwo nĩ kũrĩ hĩndĩ mũraika wa Mwathani aikũrũkaga akoinjuga maaĩ karia-inĩ kau; na mũndũ wa mbere kũrika kuo maaĩ moinjugwo, nĩahonagio mũrimũ o wothe ũrĩa aarĩ naguo.)

⁵ Na hau nĩ haarĩ mũndũ ũmwe watũũrite arĩ mũrũaru mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩnana.

⁶ Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamuonire akomete hau, na akĩmenya atĩ atũũrĩte ũguo ihinda iraya, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũkwenda kũhonio?”

⁷ Nake mũndũ ũcio warũarĩte akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, ndirĩ na mũndũ wa kũndikia thĩinĩ wa karia rĩrĩa maaĩ moinjugwo. Ngĩgeria gũtoboka thĩinĩ-rĩ, mũndũ ũngĩ agatoboka mbere yakwa.”

⁸ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku, wĩtware!”

⁹ Na o rĩmwe mũndũ ũcio akĩhona, akĩoya kĩbarĩ gĩake, na agĩitwara. Na rĩrĩ, mũthenya ũcio gwekĩkire ũguo warĩ wa Thabatũ,

¹⁰ na nĩ ũndũ ũcio Ayahudi makĩira mũndũ ũcio wahonetio atĩrĩ, “Ũmũthĩ nĩ mũthenya wa Thabatũ; watho ndũgwĩtĩkĩrĩtie ũkuue kĩbarĩ gĩaku.”

¹¹ Nowe akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũũhonirie anjĩrĩre atĩrĩ, ‘Oya kĩbarĩ gĩaku, wĩtware.’”

¹² Nĩ ũndũ ũcio makĩmũũria atĩrĩ, “Mũndũ ũcio ũkwĩrĩre woe kĩbarĩ wĩtware nũũ?”

¹³ Mũndũ ũcio wahonetio ndaamenyaga nũũ wamũhonetie, tondũ Jesũ aakoretwo orĩre kĩrĩndĩ-inĩ kĩrĩa kĩarĩ hau.

¹⁴ Thuutha ũcio Jesũ akĩmũkora hekarũ-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “One, rĩu nĩũhonete. Ndũgacooke kwĩhia ndũkae gũkorwo nĩ ũndũ mũũru kũrĩ ũcio.”

¹⁵ Nake mũndũ ũcio agĩthĩ na akĩira Ayahudi atĩ Jesũ nĩwe wamũhonetie.

Kũgĩa Muoyo thĩinĩ wa Mũriũ

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, Ayahudi makĩnyariira Jesũ, tondũ ekĩte maũndũ macio mũthenya wa Thabatũ.

¹⁷ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Baba atũũrĩte o arĩ wĩra-inĩ wake nginya rĩu, na o na nĩ no ndĩraruta wĩra.”

¹⁸ Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ, Ayahudi magĩkĩrĩrĩria kũgeria kũmũũraga; nĩgũkorwo to mũthenya wa Thabatũ aathũkagia, no o na nginya nĩetaga Ngai ithe wake mwene, na ũguo akeiganania na Ngai.

¹⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Mũriũ ndarĩ ũndũ angĩka we mwene, tĩga o ũrĩa onaga Ithe agĩka, nĩgũkorwo maũndũ marĩa Ithe ekaga no mo Mũriũ o nake ekaga.

²⁰ Nĩgũkorwo Ithe nĩendete Mũriũ, na nĩamuonagia maũndũ mothe marĩa ekaga, ĩĩ, na nĩakamuonia maũndũ manene o na gũkĩra maya, nĩgeetha o na inyuĩ mũgege.

²¹ O ta ũrĩa Ithe ariũkagia andũ arĩa akuũ akamahe muoyo, noguo o nake Mũriũ aheaga muoyo o ũrĩa angĩenda kũhe.

²² Na ningĩ-rĩ, ithe ndarĩ mũndũ atuagĩra ciira, no ehokeire Mũriũ ũtuanĩri wothe wa ciira,*

²³ nĩgeetha andũ othe matĩage Mũriũ o ta ũrĩa matĩaga Ithe. Ũrĩa ũtatĩaga Mũriũ ndatĩaga Ithe ũrĩa wamũtũmire.

²⁴ “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothe ũiguaga kiugo gĩakwa na agetĩkia ũrĩa wandũmire, arĩ na muoyo wa tene na tene; na ti wa gũciirithio nĩarĩkĩtie kuuma gĩkuũ-inĩ agatoonya muoyo-inĩ.

²⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, kũrĩ ihinda rĩrooka, na rĩu nĩkinyu rĩrĩa akuũ makaigua mũgambo wa Mũrũ wa Ngai, nao arĩa makaũigua nĩ magaatũra muoyo.

* 5:22 Ayahudi meetĩkĩtie atĩ Ngai Ithe nĩwe warĩ mũciirithia wa andũ othe. Nĩ ũndũ ũcio ũrutani ũyũ nĩmawonire ta ũtaarĩ wa ma.

²⁶ Nīgūkorwo o ta ūrĩa Ithe arĩ na muoyo thĩinĩ wake mwene, no taguo ahotithĩtie Mũriũ kũgĩa na muoyo thĩinĩ wake mwene.

²⁷ Na nĩamũheete ũhoti wa gūtuanĩra ciira nĩ tondũ nĩ Mũrũ wa Mũndũ.

²⁸ “Mũtikagegio nĩ ũhoru ũcio, nīgūkorwo ihinda nĩrĩroka rĩrĩa andũ arĩa othe marĩ mbĩrĩra-inĩ makaigua mũgambo wake

²⁹ na moime kuo, arĩa mekĩte wega mariũke nĩguo matũũre muoyo, nao arĩa mekĩte ũũru mariũke nĩguo matũĩrwo ciira.

³⁰ Ndirĩ ũndũ ingĩhota gwĩka nĩ mwene; nduanagĩra ciira kũringana na ūrĩa njiguaga, na itua rĩakwa nĩ rĩa kĩhooto, nīgūkorwo ndicaragia gwĩkenia nĩ mwene, tĩga gũkenia ūrĩa wandũmire.

Ūira Ūkonĩ Jesũ

³¹ “Ingĩheana ūira ũngoniĩ nĩ mwene-rĩ, ūira ũcio wakwa ndũngĩtuĩka wa ma.

³² Nĩ kũrĩ na ũngĩ ūrĩa uumbũraga ũhoru wakwa, na nĩnjũũ atĩ ūira wake igũrũ rĩakwa nĩ wa ma.

³³ “Inyuĩ nĩmwatũmanire kũrĩ Johana, nake nĩaheanire ūira wa ma.

³⁴ Ti atĩ nĩnjĩtikagĩra ūira wa mũndũ; no nĩndĩũgwetaga nĩgeetha mũhonokio.

³⁵ Johana aarĩ tawa ūrĩa wakanire na ũkĩmũrĩka, na inyuĩ mũgĩthuura gũkenera ũtheri wake kwa ihinda.

³⁶ “Nĩ ndĩ na ūira mũnene gũkĩra ũcio wa Johana. Nīgūkorwo wĩra ūrĩa Baba aaheete ndĩkie, na noguo ndĩraruta, nĩguo uumbũraga atĩ Baba nĩwe ũndũmĩte.

³⁷ Nake Baba ūrĩa wandũmire nĩaheanĩte ūira ũngoniĩ we mwene. Inyuĩ mũtirĩ mwaigua mũgambo wake kana mũkona ūrĩa atarĩ,

³⁸ o na kiugo gĩake gĩtitũũraga thĩinĩ wanyu, tondũ mũtiĩtikĩtie ūrĩa aatũmire.

³⁹ Inyuĩ mũtuĩragia Maandĩko tondũ mwĩciiragia atĩ na ũndũ wamo nĩmwĩgwatĩire muoyo wa tene na tene. Maandĩko macio nĩmo moimbũraga ũhoru ūrĩa ũngoniĩ,

⁴⁰ no nĩmũregaga gũũka kũrĩ nĩ mũgĩe na muoyo.

⁴¹ “Nĩ ndĩtikagĩra ũgooci kuuma kũrĩ andũ,

⁴² no inyuĩ nĩndĩmũũ. Ngamenya atĩ inyuĩ mũtirĩ na wendo wa Ngai ngoro-inĩ cianyu.

⁴³ Njũkĩte thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Baba na mũtinjĩtikagĩra; no mũndũ ũngĩ angĩũka na rĩitwa rĩake mwene, nĩmũkũmwĩtikĩra.

⁴⁴ Mũngĩtikia atĩa angĩkorwo mwĩtikagĩra ũgooci kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ, no mũticaragia ũgooci ūrĩa uumaga kũrĩ Ngai o ũcio ũmwe?

⁴⁵ “No mũtigeciirie atĩ nĩngamũthitanga mbere ya Baba. Musa ūrĩa inyuĩ mwĩhokeete nĩwe mũmũthitangi.

⁴⁶ Korwo nĩmwĩtikĩtie Musa-rĩ, no mũnjĩtikie, nīgūkorwo nĩ ũhoru wakwa aandĩkire.

⁴⁷ No kuona atĩ mũtiĩtikĩtie ūrĩa aandĩkire-rĩ, mũngĩgĩtikia atĩa ūrĩa njugaga?”

6

Jesũ Kũhũnia Andũ Ngiri Ithano

¹ Thuutha wa maũndũ macio, Jesũ akĩringa mũrĩmo ūrĩa ũngĩ wa Iria rĩa Galili (na norĩo rĩitagwo Iria rĩa Tiberia),

² nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene kĩa andũ gĩkĩmũrũmĩrĩra tondũ nĩkĩoneete ciana iria aaringĩire andũ arĩa maarĩ arũaru.

³ Nake Jesũ akiambata kĩrĩma-inĩ, agĩkara thĩ marĩ hamwe na arutwo ake.

⁴ Nakĩo Gĩathĩ gĩa Bathaka ya Ayahudi nĩgĩakuhĩrĩrie.

⁵ Rĩrĩa Jesũ aarorire akĩona kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩũka kũrĩ we, akĩũria Filipu atĩrĩ, “Tũkũgũra mĩgate kũ andũ aya marĩe?”

⁶ Oririe ũguo nĩguo amũgerie, nĩgũkorwo we nĩooĩ ũrĩa egwĩka.

⁷ Nake Filipu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũcara wa mĩeri ĩnana ndũngĩgũra mĩgate ya kũigana nĩguo o mũndũ arũme kenyũ!”

⁸ Nake mũrutwo ũngĩ wake wetagwo Anderea, mũrũ wa nyina na Simoni Petero, akiuga atĩrĩ,

⁹ “Haha harĩ kahĩ karĩ na mĩgate ĩtano ya mũtu wa cairi na thamaki igĩrĩ nini, no ingĩkĩigana atĩa andũ marĩ aingĩ ũũ?”

¹⁰ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Ĩraai andũ maikare thĩ.” Hau maarĩ haarĩ na nyeki nyingĩ, nao arũme magĩkara thĩ, na maarĩ ta arũme ngiri ithano.

¹¹ Jesũ agĩcooka akĩoya mĩgate ĩyo, agĩcookia ngaatho na akĩgaĩra arĩa maikarĩte thĩ kũringana na mũigana ũrĩa o mũndũ angĩendire. Agĩcooka agĩka o ũguo na thamaki.

¹² Rĩrĩa othe maarĩre na makĩhũũna, akĩĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ũnganiai cienyũ iria ciatigara. Mũtikareke kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩũrĩre.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio magĩciũngania, makĩiyũria ikabũ ikũmi na igĩrĩ na icunjĩ cia mĩgate ĩrĩa ĩtano ya cairi, iria ciatigirio nĩ andũ acio maarĩkia kũrĩa.

¹⁴ Thuutha wa andũ kuona ciama iria Jesũ aaringĩte, makĩambĩrĩria kuuga atĩrĩ, “Ti-itherũ ũyũ nĩwe mũnabii ũrĩa ũgooka gũkũ thĩ.”

¹⁵ Nake Jesũ akĩmenya atĩ nĩmendaga mamũtue mũthamaki wao na hinya, nĩ ũndũ ũcio akĩmeherera o rĩngĩ, akĩambata kĩrĩma-inĩ arĩ wiki.

Jesũ Kũgerera Maaĩ Igũrũ

¹⁶ Rĩrĩa gwakinyire hwaĩ-inĩ arutwo ake magĩkũrũka nginya iria-inĩ,

¹⁷ magĩtoonya marikabu, makĩringa iria marorete Kaperinaumu. Hĩndĩ ĩyo kwarĩ nduma, na Jesũ ndaathiĩte kũrĩ o.

¹⁸ Nĩ kwarĩ na makũmbĩ ma maaĩ tondũ wa rũhuho rũnene rũrĩa rwahurutanaga.

¹⁹ Na hĩndĩ ĩrĩa maatwarithĩtie marikabu ta kilomita ithano kana ithathatũ, makĩona Jesũ agĩũka kũrĩ marikabu-inĩ agereire maaĩ igũrũ; nao makĩmaka.

²⁰ Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nĩ; tigai gwĩtigĩra.”

²¹ Magĩtikĩra atoonye thĩinĩ wa marikabu, na kahinda o kau marikabu igĩkinya hũgũrũrũ-inĩ cia kũrĩa maathiiaga.

²² Mũthenya ũcio ũngĩ, kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩarĩ mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria gĩkĩmenya atĩ no marikabu ĩmwe yarĩ ho, na atĩ Jesũ ndaamĩingĩrĩte hamwe na arutwo ake no maathiĩte marĩ oiki.

²³ No ningĩ gũgĩũka marikabu ingĩ ciũmĩte Tiberia ikĩrũgama hakuhĩ na harĩa andũ maarĩrĩre mĩgate thuutha wa Mwathani gũcookeria Ngai ngaatho.

²⁴ Na rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩamenyire atĩ Jesũ kana arutwo ake gũtirĩ warĩ ho, gĩkĩingĩra marikabu icio, gĩgĩthĩ Kaperinaumu gũcaria Jesũ.

Jesũ nĩwe Mũgate wa Muoyo

²⁵ Rĩrĩa maamũkorire mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria makĩmũũria atĩrĩ, “Rabii, ũkinyire gũkũ rĩ?”

²⁶ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, inyuĩ mũtiranjaria nĩ ũndũ wa ciama iria mũronire, no nĩ ũndũ nĩmũrarĩre mĩgate mũrahũũna.

27 Tigagai gūtangikira irio iria ithūkaga, no mwītangagei nĩ ūndũ wa irio iria cia gūtũura nginya muoyo-inĩ wa tene na tene, iria Mũrũ wa Mũndũ akaamũhe. Ūcio nĩwe Ngai Ithe ahũũrite mũhũuri wa gwītīkīrīka.”

28 Magĩcooka makĩmũũria atĩrĩ, “Twagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa nĩgeetha tũrutage mawĩra marĩa Ngai endaga?”

29 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Wĩra wa Ngai nĩ ūyũ: nĩ mwītīkie ūrĩa we atũmĩte.”

30 Nĩ ūndũ ūcio makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ ciama irĩkũ ūgūtũringĩra tuone nĩguo tũgwītīkie? Ūgwĩka atĩa?”

31 Maithe maitũ ma tene maarĩaga mana kũu werũ-inĩ; o ta ūrĩa kwandīkītwo atĩrĩ: ‘Aamaheire mĩgate kuuma igũrũ marĩe.’”*

32 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ti Musa wamũheire mũgate kuuma igũrũ, no nĩ Baba ūmũheaga mũgate ūrĩa wa ma kuuma igũrũ.

33 Nĩgũkorwo mũgate wa Ngai nĩ ūrĩa ūikũrũkaga kuuma igũrũ akahe kĩrĩndĩ gĩa thĩ muoyo wa tene na tene.”

34 Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ūyũ, kuuma rĩu tũheage mũgate ūcio.”

35 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ mũgate wa muoyo. Mũndũ ūrĩa ūūkaga kũrĩ nĩ ndakahũũta o na rĩ, na ūrĩa ūnjītīkītīe ndakanyoota o na rĩ.

36 No rĩrĩ, o ta ūrĩa ndĩmwĩrite, nĩmũnyonete, no mũtirĩ mũretīkia.

37 Arĩa othe Baba ahee nĩmarĩũkaga kũrĩ nĩ, na ūrĩa wothe ūgooka kũrĩ nĩ ndikamũingata o na rĩ.

38 Nĩgũkorwo ndiikũrũkĩte kuuma igũrũ njũke gwĩka wendi wakwa nĩ mwene, no njũkĩte gwĩka wendi wa ūrĩa wandũmire.

39 Naguo ūyũ nĩguo wendi wa ūrĩa wandũmire, atĩ ndigaate o na ūmwe wa arĩa othe aaheete, no ngaamariũkia mũthenya wa kũrigĩrĩa.

40 Nĩgũkorwo wendi wa Baba nĩ atĩ ūrĩa wothe wonete Mũriũ na akamwītīkia nĩakagĩa na muoyo wa tene na tene, na nĩngamũriũkia mũthenya wa kũrigĩrĩa.”

41 Ayahudi maigua ūguo makĩambĩrĩa kũng’ong’ora nĩ ūndũ wake tondũ nĩoigĩte atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ mũgate ūrĩa waikũrũkire kuuma igũrũ.”

42 Makiuga atĩrĩ, “Githĩ ūyũ ti Jesũ mũrũ wa Jusufu, ūrĩa ithe na nyina tũũĩ? Rĩu angĩhota atĩa kuuga atĩ, ‘Nĩ ndaikũrũkire kuuma igũrũ?’”

43 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũng’ong’ora gatagatĩ-inĩ kanyu.

44 Gũtirĩ mũndũ ūngĩũka kũrĩ nĩ ataguucĩrĩrio nĩ Baba ūrĩa wandũmire, na nĩ nĩngamũriũkia mũthenya wa kũrigĩrĩa.

45 Nĩ kwandīkītwo maandīko-inĩ ma Anabii atĩrĩ, ‘Nao othe makaarutwo ūhoro nĩ Ngai.’ Nake ūrĩa wothe ūthikagĩrĩa Baba na akeeruta ūhoro kuuma kũrĩ we, nĩokaga kũrĩ nĩ.

46 Gũtirĩ mũndũ ūrĩ ona Baba, tiga o ūrĩa uumĩte kũrĩ Ngai; we wiki nowe wonete Baba.

47 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ūrĩa wītīkītīe arĩ na muoyo wa tene na tene.

48 Nĩ nĩ nĩ mũgate wa muoyo.

49 Maithe manyu ma tene maarĩaga mana marĩ werũ-inĩ, na no maakuire.

* **6:31** Ayahudi meciiragia atĩ Mesia oka nĩangĩamaheire irio iria cietagwo mana, iria maithe mao maarĩaga marĩ werũ-inĩ.

50 No ūyũ nĩguo mũgate ūrĩa ūikũrũkĩte kuuma igũrũ, ūrĩa mũndũ angĩrĩa na ndakue.

51 Niĩ nĩ niĩ mũgate ūrĩa ūrĩ muoyo ūrĩa waikũrũkire kuuma igũrũ. Mũndũ o wothe ūngĩrĩa mũgate ūyũ, nĩagatũũra tene na tene. Mũgate ūyũ nĩ mwĩrĩ wakwa ūrĩa ngũheana nĩ ūndũ wa muoyo wa andũ a gũkũ thĩ.”

52 Hĩndĩ ĩyo nao Ayahudi makĩambĩrĩria gũkararania mũno o ene, makooria atĩrĩ, “Mũndũ ūyũ angĩhota atĩa gũtũhe mwĩrĩ wake tũrĩe?”

53 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũtangĩrĩa mwĩrĩ wa Mũrũ wa Mũndũ na mũnyue thakame yake, mũtirĩ na muoyo thĩnĩ wanyu.

54 Ūrĩa wothe ūrĩaga mwĩrĩ wakwa na akanyua thakame yakwa arĩ na muoyo wa tene na tene, na nĩngamũriũkia mũthenya wa kũrigĩrĩa.

55 Nĩgũkorwo mwĩrĩ wakwa nĩ irio kũna, nayo thakame yakwa nĩ kĩndũ gĩa kũnyua kũna.

56 Ūrĩa wothe ūrĩaga mwĩrĩ wakwa na akanyua thakame yakwa aikaraga thĩnĩ wakwa na niĩ ngaikara thĩnĩ wake.

57 O ta ūrĩa Baba mũtũũra muoyo aandũmire na o ta ūrĩa na niĩ ndũũraga muoyo nĩ ūndũ wa Baba, noguo mũndũ ūrĩa ūndĩaga agaataũũra muoyo nĩ ūndũ wakwa.

58 Ūyũ nĩguo mũgate ūrĩa waikũrũkire kuuma igũrũ. Maithe manyu maarĩire mana na nĩmakuire, no ūrĩa ūrĩaga mũgate ūyũ egũtũũra tene na tene.”

59 Maũndũ macio aamaaririe rĩrĩa aarutanaga thunagogi-inĩ kũu Kaperinaumu.

Arutwo Aingĩ Gũtiganĩria Jesũ

60 Arutwo ake aingĩ maigua ūguo makiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩ ūrutani mũritũ mũno, nũ ūngĩhota kũwĩtĩkĩra?”

61 Jesũ amenya atĩ arutwo ake nĩmang’ong’oraga nĩ ūndũ wa ūhoru ūcio akĩmeera atĩrĩ, “Kaĩ ūhoru ūcio wamũrakaria?”

62 Ĩ mũngĩkĩona Mũrũ wa Mũndũ akĩambata igũrũ kũrĩa aarĩ mbere!

63 Roho aheanaga muoyo; mwĩrĩ ndũrĩ kĩene. Ciugo iria ndamwarĩria nĩ roho na nĩcio muoyo.

64 No nĩ kũrĩ amwe anyu matarĩ maretĩkia.” Nĩgũkorwo kuuma o kĩambĩrĩa Jesũ nĩooĩ arĩa matetĩkĩtie, na ūrĩa ūkaamũkunyaĩra.

65 Agĩthĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Nĩkĩo ndamwĩrĩre atĩ gũtirĩ mũndũ ūngĩhota gũũka kũrĩ niĩ atahotithĩtio nĩ Baba.”

66 Kuuma hĩndĩ ĩyo, arutwo ake aingĩ makĩhũndũka, na matiacookire kũmũrũmĩrĩa.

67 Jesũ akĩũria arĩa ikũmi na eerĩ atĩrĩ, “O na inyuĩ kaĩ mũrenda gũthĩ?”

68 Nake Simoni Petero akĩmũcookeria, atĩrĩ, “Mwathani, tũngĩthĩ kũrĩ ũ? Wee niĩwe ūrĩ na ciugo cia muoyo wa tene na tene.

69 Nĩtwĩtĩkĩtie na tũkamenya atĩ wee niĩwe ūrĩa Mũtheru wa Ngai.”

70 Hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ ti niĩ ndĩmũthuurĩte mũrĩ ikũmi na eerĩ? No ūmwe wanyu nĩ ndaimono!”

71 (Aaragia ūhoru wa Judasi mũrũ wa Simoni Isikariota, tondũ o na aakorwo aarĩ ūmwe wa acio ikũmi na eerĩ, niĩwe warĩ amũkunyaĩre thuutha ūcio.)

7

1 Thuutha ūcio, Jesū n̄aceerangire Galili, n̄i ūndū ndendaga gūthi Judea tondū Ayahudi akuo n̄imamūcaragia mamūūrage.

2 No h̄indī ir̄ia Ḡiathī ḡia Ithūnū* k̄ia Ayahudi ḡiakuh̄ir̄irie-r̄i,

3 ariū a nyina na Jesū mak̄imw̄ira at̄ir̄i, “N̄iwaḡir̄irwo uume ḡūkū ūthi Judea, n̄iguo arutwo aku mone ciama iria ūringaga.

4 Ḡutir̄i m̄undū wendaga k̄ūmenyeka n̄i andū ūhithaga ūr̄ia areeka. Na tondū n̄iureeka maundū maya-r̄i, w̄ionanie k̄ur̄i k̄ir̄indī.”

5 N̄igūkorwo o na ariū a nyina matiamw̄it̄ik̄itie.

6 N̄i ūndū ūcio, Jesū ak̄imeera at̄ir̄i, “Ihinda r̄iakwa r̄ir̄ia r̄iaḡir̄ire r̄itir̄i r̄irakinya; no har̄i inyuī ihinda o r̄iothe n̄ir̄iaḡir̄ire.

7 Andū a ḡūkū th̄i matinḡimūthūra, no n̄i n̄imathūire tondū n̄inyumbūraga at̄i ūr̄ia mekaga n̄i ūru.

8 Inyuī th̄i Ḡiathī-inī. N̄i ndikwamba kwambata Ḡiathī-inī k̄iu, n̄igūkorwo ihinda r̄iakwa r̄ir̄ia r̄iaḡir̄iru r̄itir̄i r̄irakinya.”

9 Na aar̄kia kuuga ūguo, aḡikara k̄u Galili.

10 No r̄ir̄i, thuutha wa ariū a nyina ḡuthi Ḡiathī-inī k̄iu, o nake aḡicooka aḡithi, no ndaathire ak̄imenyekaga, no aathire na hitho.

11 Na r̄ir̄i, k̄u Ḡiathī-inī-r̄i, Ayahudi n̄imamūcaragia, mak̄iuranagia at̄ir̄i, “M̄undū ūcio ar̄i ha?”

12 K̄u m̄inḡi-inī guothe andū n̄imaragia na m̄iheehū ūhoru wake. Amwe makoiga at̄ir̄i, “M̄undū ūcio n̄i m̄undū mweaga.”

Nao ar̄ia anḡi makoiga at̄ir̄i, “Aca, m̄undū ūcio n̄iaheenagia andū.”

13 No ḡutir̄i m̄undū ūnḡiaririe ūhoru wake ak̄iguagwo n̄i ūndū wa gw̄itiḡira Ayahudi.

Jesū K̄urutana Ḡiathī-inī

14 Ḡiathī ḡiakinya gatagat̄i-r̄i, Jesū ak̄iambata aḡithi n̄ja-inī cia hekarū, ak̄iambir̄iria k̄urutana.

15 Nao Ayahudi mak̄igega, mak̄iurania at̄ir̄i, “M̄undū ūyū aamenyeire maundū maya k̄u, na ndathomete?”

16 Nake Jesū ak̄imacookeria at̄ir̄i, “Ūrutani ūr̄ia ndutanaga ti wakwa n̄i mwene. Uumaga k̄ur̄i ūr̄ia wandūmire.

17 M̄undū o wothē anḡienda gw̄ika wendi wa Ngai, ūcio n̄iar̄imenyaga kana ūrutani wakwa uumaga k̄ur̄i Ngai, kana njaragia ūhoru wakwa mwene.

18 M̄undū ūr̄ia waragia ūhoru wake we mwene eekaga ūguo n̄igeetha egoocithie we mwene, no ūr̄ia ūrutaga w̄ira n̄igeetha agoocithie ūr̄ia ūmūtūmite n̄i m̄undū wa ma; ḡutir̄i ūndū wa maheeni ūmūkoni.

19 Githi Musa ndaamūheire watho? No ḡutir̄i o na ūmwe wanyu ūmenyaḡir̄ira watho. M̄urageria k̄unjūraga n̄ik̄i?”

20 Naguo m̄inḡi wa andū ūk̄imūcookeria at̄ir̄i, “Wee ūr̄i na ndaimono. N̄i ūrageria ḡūkūraga?”

21 Nake Jesū ak̄imeera at̄ir̄i, “Ndaaringire k̄iama k̄imwe, na inyuī inyuothē m̄uk̄igega.

22 No r̄ir̄i, tondū Musa n̄iamūheire ūhoru wa k̄urua (o na ḡutuika ūhoru ūcio ndwoimire k̄ur̄i Musa, no woimite k̄ur̄i maithe manyu ma tene-r̄i), inyuī n̄i m̄ruithagia mwana m̄thenya wa Thabatū.

23 R̄iu anḡikorwo mwana no aruithio m̄thenya wa Thabatū n̄igeetha watho wa Musa ndūgathaahio-r̄i, m̄urak̄indakar̄ira n̄ik̄i n̄ikūhonia m̄undū m̄thenya wa Thabatū?

* 7:2 Ḡiathī ḡia Ithūnū k̄iamaririkanagia ūr̄ia maatūūr̄ite morūūr̄aga werū-inī, o hamwe na wega wa Ngai wa k̄umakinya Kaanani.

24 Tigai gütuanagĩra ciira na ũrĩa mündũ atariĩ, tuanagĩrai ciira na kĩhooto.”

Jesũ nĩwe Kristũ?

25 Tondũ ũcio andũ amwe a kũu Jerusalemu makĩambĩrĩria kũũrania atĩrĩ, “Githĩ ũyũ tiwe mündũ ũrĩa marageria kũũraga?”

26 Na rĩu araaria atekwĩhitha, na matirĩ ũndũ maramwĩra. Kaĩ anene mamenyete kũna atĩ ũyũ nĩwe Kristũ?

27 No ithuĩ nĩtũũĩ kũrĩa mündũ ũyũ oimĩte; rĩrĩa Kristũ agooka, gũtirĩ mündũ ũkaamenya kũrĩa agaakorwo oimĩte.”

28 Tondũ ũcio Jesũ, o akĩrutanaga kũu hekarũ-inĩ, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ; “Ĩĩ nĩguo, nĩmũnjũũĩ, na mũkamenya kũrĩa nyumĩte. Ndiũkĩte gũkũ nĩ ũndũ wakwa nĩ mwene, no ũrĩa wandũmire nĩ wa ma. Inyuĩ mũtimũũĩ,

29 no nĩ nĩndĩmũũĩ, tondũ nyumĩte kũrĩ we, na nĩwe wandũmire.”

30 Maigua ũguo makĩgeria kũmũnyiita, no gũtirĩ o na ũmwe wamũhutirie, tondũ ihinda rĩake rĩtiarĩ ikinyu.

31 O na kũrĩ o ũguo, andũ aingĩ makĩmwĩtikia. Makiuga atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa Kristũ agooka-rĩ, nĩakarĩnga ciama nyingĩ gũkĩra mündũ ũyũ?”

32 Afarisai makĩigua andũ makĩheehana maũndũ ta macio mamũkonĩ. Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai magĩtũma thigari cia hekarũ ikamũnyiite.

33 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ ngũkorwo na inyuĩ o ihinda inini, njooke thĩ kũrĩ ũrĩa wandũmire.

34 Inyuĩ mũkaanjaria, no mũtikanyona; na kũrĩa ngaakorwo, mũtikahota gũkinya.”

35 Ayahudi makĩirana atĩrĩ, “Mündũ ũyũ nĩ kũ arenda gũthĩ, kũu tũtangĩhota kũmuona? Hihĩ egũthĩ kũrĩa andũ aitũ matũũraga mahu-runjũkĩte gatagatĩ ka Ayunani, akarute Ayunani ũhoru?”

36 Nĩ atĩa ekwendaga kuuga, rĩrĩa oigire atĩ, ‘Mũkaanjaria no mũtikanyona’ na ‘kũrĩa ngaakorwo mũtikahota gũkinya’?”

37 Mũthenya wa mũthia, na ũrĩa warĩ mũnene wa Gĩathĩ kũu-rĩ, Jesũ akĩrũgama, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Mündũ ũrĩa ũnyootĩ-rĩ, nĩoke harĩ nĩ anyue.

38 ũrĩa wothe ũnjĩtikĩtie, thĩnĩ wake nĩkũriumaga njũũĩ cia maaĩ marĩ muoyo, o ta ũrĩa Maandĩko moigĩte.”

39 Akĩaria ũguo aaragia ũhoru wa Roho, ũrĩa arĩa maamwĩtikĩtie makaheo thuutha-inĩ. Amu hĩndĩ ĩyo Roho ndaaheanĩtwo, nĩgũkorwo Jesũ ndaagoocithĩtio.

40 Hĩndĩ ĩrĩa andũ maiguire ciugo ciake, amwe makiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ mündũ ũyũ nĩ we Mũnabii ũrĩa.”

41 Arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Kristũ.”

Nao angĩ makĩũria atĩrĩ, “Kwahoteka atĩa Kristũ oime Galili?”

42 Githĩ Maandĩko matiugĩte atĩ Kristũ akoima rũciaro-inĩ rwa Daudi, na oime Bethlehemu itũũra rĩrĩa Daudi aatũũraga?”

43 Nĩ ũndũ ũcio gũkĩgĩa na nyamũkano gatagatĩ-inĩ ka andũ acio nĩ ũndũ wa Jesũ.

44 Amwe nĩmendaga kũmũnyiita, no gũtirĩ o na ũmwe wamũhutirie.

Atongoria a Ayahudi Kwaga Gwĩtikia

45 Marigĩrĩrio-inĩ arangĩri a hekarũ magĩcooka kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai, nao makĩmooria atĩrĩ, “Mwaga kũmũrehe nĩkĩ?”

⁴⁶ Arangĩri acio magĩcookia atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũrĩ waria ta ũrĩa mũndũ ũcio aragia.”

⁴⁷ Nao Afarisai makĩmooria atĩrĩ, “Mũroiga atĩ o na inyuĩ nĩamũheeneticie?”

⁴⁸ Nĩ kũrĩ mũnene o na ũmwe kana Mũfarisai ũmwĩtikĩtie?

⁴⁹ Aca! No gĩkundi gĩkĩ kĩa andũ matooi watho-rĩ, nĩkĩnyiite nĩ kĩrumi.”

⁵⁰ Nikodemo, ũrĩa wathiite kũrĩ Jesũ mbere iyo na aarĩ ũmwe wa gĩkundi kĩa, akĩũria atĩrĩ,

⁵¹ “Watho witũ nĩũtuagĩra mũndũ ciira ataambĩte gũthikĩrĩrio nĩguo akamenyeka ũrĩa ekite?”

⁵² Nao makĩmũũria atĩrĩ, “O nawe kaĩ uumĩte Galili? Tuĩria ũhoru, na nĩũkũmenya atĩ mũnabii ndangiuma Galili.”

(Maandĩko mamwe ma tene matirĩ gacunjĩ gaka kuuma Johana 7:53–8:11)

⁵³ (O mũndũ akĩinũka gwake mũciĩ.

8

¹ No rĩrĩ, Jesũ agĩthiĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ.

² Na rũciini tene akĩroka o rĩngĩ kũu nja cia hekarũ, kũrĩa andũ othe maamũrigiicĩrie. Nake agĩkara thĩ kũmaruta.

³ Arutani a watho hamwe na Afarisai makĩrehe mũtumia wanyiiitwo agĩtharia. Makĩmũrũgamia hau mbere ya gĩkundi,

⁴ na makĩra Jesũ atĩrĩ, “Mũrutani, mũtumia ũyũ aanyiiitwo agĩtharia.

⁵ Thĩini wa watho-rĩ, Musa aatwathire tũhũũrage atumia ta aya na mahiga nyuguto. Rĩu we ũkuuga atĩa?”

⁶ Maahũthagĩra kũria gĩkĩ kĩrĩ ta mũtego, nĩgeetha magie na ũndũ wa kũmũthitangĩra.

No Jesũ akĩinamĩrĩra, na akĩambĩrĩria kwandĩka thĩ na kĩara gĩake.

⁷ Na rĩria maathiire na mbere kũmũũria ũhoru ũcio, akĩinamũka, akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo harĩ na ũmwe wanyu ũtarĩ ehia-rĩ, niatũike wa mbere kũmũikĩria ihiga.”

⁸ Agĩcooka akĩinamĩrĩra rĩngĩ, akĩandĩka thĩ na kĩara.

⁹ Rĩria maiguire ũguo, makĩambĩrĩria kwehera hau ũmwe kwa ũmwe, maambĩrĩrie na arĩa akũrũ, nginya hagĩtigara o Jesũ na mũtumia ũcio arũngiĩ o hau.

¹⁰ Jesũ akĩinamũka, akĩmũũria atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, agũthitangi marĩ ha? Hatirĩ o na ũmwe wao wagũtuĩra?”

¹¹ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, gũtirĩ o na ũmwe.”

Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “O na niĩ ndigũgũtuĩra. Thiĩ, na ndũkanacooke kwĩhia.”)

Ũira wa Jesũ nĩ wa Ma

¹² Rĩria Jesũ aarĩrie andũ rĩngĩ, akiuga atĩrĩ, “Niĩ nĩ niĩ ũtheri wa thĩ. Ũria wothe ũnũmagĩrĩra ndarĩ hĩndĩ arĩthiia na nduma, no arĩgĩaga na ũtheri wa muoyo.”

¹³ Nao Afarisai makĩmũkararia, makĩmwĩra atĩrĩ, “We ũraheana ũira waku wee mwene; ũira waku ti wa ma.”

¹⁴ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “O na ingĩruta ũira wakwa niĩ mwene-rĩ, ũira wakwa nĩ wa ma, nĩgũkorwo nĩnjũũĩ kũrĩa ndoimire o na kũrĩa ndĩrathiĩ. No inyuĩ mũtiũĩ kũrĩa nyumite kana kũrĩa ndĩrathiĩ.

¹⁵ Inyuĩ mũtuanagĩra ciira na ũmũndũ; niĩ ndirĩ mũndũ nduagĩra ciira.

16 No o na ingĩtuanĩra ciira-rĩ, itua rĩakwa nĩrĩagĩrĩire, nĩgũkorwo ndituanagĩra ndĩ nyiki. No nĩ ndĩ na Baba, ũrĩa wandũmire.

17 Thĩinĩ wa watho wanyu nĩ kwandĩkĩtwo atĩ ũira wa andũ eerĩ nĩ wa ma.

18 Nĩ ndĩraruta ũira wakwa mwene; nake mũira wakwa ũcio ũngĩ nĩ Baba ũrĩa wandũmire.”

19 Ningĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Thoguo arĩ kũ?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ mũtinjũũ, o na Baba mũtimũũ. Korwo nĩmũnjũũ, o na Baba nĩmũngĩmũũ.”

20 Nake aaragia ciugo icio akĩrutana hekarũ-inĩ hakuhĩ na harĩa mũhothi warutagĩrwo. No gũtirĩ mũndũ wamũnyitire nĩ tondũ ihinda rĩake rĩtariĩ ikinyu.

21 O rĩngĩ Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩngwĩthĩira, na inyuĩ nĩmũkanjaria no mũgaakua mũrĩ o mehia-inĩ manyu. Kũrĩa ngũthĩ inyuĩ mũtingĩhota gũũka.”

22 Ũhoro ũcio ũgĩtũma Ayahudi morie atĩrĩ, “Kaĩ ekwĩyũraga? Hihi nĩkĩo aroiga atĩ, ‘Kũrĩa ngũthĩ mũtingĩhota gũũka?’”

23 Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ mũrĩ a gũkũ thĩ, nĩ nyumĩte Igũrũ.

24 Inyuĩ mũrĩ a thĩ-ino; no nĩ ndirĩ wa thĩ-ino. Ndamwĩrere atĩ mũgaakua mũrĩ o mehia-inĩ manyu; mũngĩrega gwĩtĩkia ũrĩa njugaga atĩ nĩ nĩ nĩ we, ti-itherũ mũgaakua mũrĩ o mehia-inĩ manyu.”

25 Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe ũ.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ o ũrĩa ndũũrĩte ndĩmwĩraga kuuma o kĩambĩrĩria.

26 Ndĩ na maũndũ maingĩ ingiuga ma kũmũciirithia namo. No ũrĩa wandũmire nĩ mwĩhokeku, naguo ũrĩa njuguĩte kuuma kũrĩ we nĩguo njĩrĩaga kĩrĩndĩ.”

27 Nao matiigana kũmenya atĩ aameeraga ũhoro wa Ithe.

28 Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mwarĩkia kwambararia Mũrũ wa Mũndũ-rĩ, nĩguo mũkamenya ũrĩa njugaga atĩ nĩ nĩ nĩ we, na atĩ gũtirĩ ũndũ njĩkaga ndĩrĩte, no njaragia o ũrĩa Baba andutĩte.

29 Nake ũrĩa wandũmire arĩ hamwe na nĩ; ndandigĩte ndĩ nyiki, nĩgũkorwo hĩndĩ ciothe njĩkaga maũndũ o marĩa mamũkenagia.”

30 O akĩaragia-rĩ, andũ aingĩ makĩmwĩtĩkia.

Ciana cia Iburahĩmu

31 Nake Jesũ akĩra Ayahudi arĩa maamwĩtĩkĩtie atĩrĩ, “Mũngĩrũmia ũrutani wakwa-rĩ, mũrĩ arutwo akwa kũna.

32 Nĩ mũkaamenya ũhoro wa ma, naguo ũhoro ũcio wa ma nĩ ũkaamũkũũra.”

33 Nao makĩmũcookeria makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũrĩ a rũciaro rwa Iburahĩmu, na tũtirĩ twatuĩka ngombo cia mũndũ o na ũ. Ũngĩkiuga atĩa atĩ nĩtũgakũũrwo?”

34 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ o ma, mũndũ o wothe wĩhagia nĩ ngombo ya mehia.

35 No rĩrĩ, ngombo ti ya gũtũũra mũciĩ nginya tene no mũriũ wa mwene mũciĩ nĩ wa gũtũũra mũciĩ nginya tene.

36 Nĩ ũndũ ũcio Mũrũ wa Ngai angĩkamũkũũra-rĩ, nĩmũgakũũrwo kũna.

37 Nĩnjũũ mũrĩ a rũciaro rwa Iburahĩmu, no nĩmwĩharĩirie kũnjũraga, tondũ ũhoro wakwa ndũrĩ na ũikaro thĩinĩ wanyu.

38 Nĩ ndĩramwĩra maũndũ marĩa nyonete harĩ Baba, na inyuĩ mwĩkaga maũndũ marĩa mũiguĩte kuuma kũrĩ ithe wanyu.”

³⁹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Iburahĩmu nĩwe ithe witũ.” Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ,

“Mũngĩrĩ ciana cia Iburahĩmu-rĩ, nĩ mũngĩkaga maũndũ marĩa Iburahĩmu eekaga.

⁴⁰ Ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ, inyuĩ nĩmũtuĩte itua rĩa kũnjũraga, o nĩ mũndũ ũrĩa ũmũheete ũhoru ũrĩa wa ma, o ũrĩa ndaiguire kuuma kũrĩ Ngai. Ũguo tiguu Iburahĩmu eekaga.

⁴¹ Inyuĩ mũreka maũndũ marĩa ithe wanyu ekaga.”

Nao makĩmũkararia makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ ciana ciumanĩte na ũtharia. Ithuĩ tũrĩ na Baba ũmwe tu, na nĩwe Ngai.”

Ciana cia Mũcukani

⁴² Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngai angĩrĩ Ithe wanyu-rĩ, no mũnyende, nĩgũkorwo ndoimire kũrĩ Ngai, na rĩu ndĩ gũkũ. Ti nĩ mwene ndĩtũmĩte, no nĩwe wandũmire.

⁴³ Mũraga gũtaũkĩrwo nĩ ũrĩa ndĩroiga nĩkĩ? Tondũ mũtirahota kũmenya ũhoru ũrĩa ndĩraria.

⁴⁴ Inyuĩ mũrĩ ciana cia ithe wanyu, Mũcukani, na mwendaga kũhingia merirĩria ma ithe wanyu. We aarĩ mũũragani kuuma o kĩambĩrĩria. Ndathingataga ũhoru wa ma, nĩgũkorwo gũtirĩ ũhoru wa ma thĩnĩ wake. Rĩria ekũheenania, aaragia rũthiomi rwake, tondũ we nĩ mũheenania, na nĩwe ithe wa maheeni.

⁴⁵ No tondũ njaragia ũhoru wa ma-rĩ, mũtinjĩtikagia.

⁴⁶ Nĩ kũrĩ mũndũ ũmwe wanyu ũngĩonania atĩ ndĩ mwĩhia? Angĩkorwo ndĩraria ũhoru wa ma-rĩ, mũregaga kũnjĩtikia nĩkĩ?

⁴⁷ Ũrĩa ũrĩ wa Ngai nĩaiguaga ũrĩa Ngai oigaga. Kĩria kĩgiragia mũmũigwe nĩ tondũ mũtirĩ a Ngai.”

Uge wa Jesũ Igũrũ Rĩake we Mwene

⁴⁸ Nao Ayahudi makĩmũcookeria atĩrĩ, “Githĩ tũtirĩ na kĩhooto gĩa kuuga atĩ wee ũrĩ Mũsamaria na ũrĩ na ndaimono?”

⁴⁹ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na ndaimono, no nĩndĩte Baba, no inyuĩ mũtindĩte.

⁵⁰ Ndirecarĩria ũgooci wakwa nĩ mwene, no nĩ harĩ na ũmwe ũrĩa ũũcaragia, na nĩwe mũtuanĩri ciira.

⁵¹ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ o wothe angĩrũmia kiugo gĩakwa, ndarĩ hĩndĩ akona gĩkuũ.”

⁵² Ayahudi maigua ũguo, makĩgũthũka makĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu nĩtwamenya atĩ ũrĩ na ndaimono. Iburahĩmu nĩakuire o na anabii magĩkua, no wee ũroiga atĩ mũndũ o wothe angĩrũmia kiugo gĩaku, ndagacama gĩkuũ.

⁵³ Wee ũkĩrĩ mũnene gũkĩra ithe witũ Iburahĩmu? We nĩakuire o na anabii magĩkua. Kaĩ ũreciiria we ũrĩ ũ?”

⁵⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ingĩgooca-rĩ, kwĩgooca gwakwa nĩ gwa tũhũ. Baba, ũrĩa muugaga atĩ nĩwe Ngai wanyu nĩwe ũngocithagia.

⁵⁵ O na gũtuĩka mũtimũũ, nĩ nĩndĩmũũ. Ingiuga atĩ ndimũũ, ingĩtuĩka wa maheeni ta inyuĩ, no nĩndĩmũũ na nĩnũmĩtie kiugo gĩake.

⁵⁶ Ithe wanyu Iburahĩmu nĩakenaga atĩ nĩakona mũthenya wakwa; na nĩawonire na agĩcanjamũka.”

⁵⁷ Nao Ayahudi makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee o na ndũkinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩtano, na ũkoiga atĩ nĩwonete Iburahĩmu!”

⁵⁸ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Iburahĩmu atanaciarwo, Nĩ ndũire!”

⁵⁹ Maigua ũguo makĩoya mahiga mamũhũũre namo nyuguto, no Jesũ akĩhitha, akiuma kũu hekarũ-inĩ.

9

Jesũ Kũhingũra Maitho ma Mũndũ Waciarĩtwo arĩ Mũtumumu

¹ Na rĩrĩa aathiiaga na njĩra-rĩ, akĩona mũndũ waciarĩtwo arĩ mũtumumu.

² Nao arutwo ake makĩmũũria atĩrĩ, “Rabii, nũũ wehirie, nĩ mũndũ ũyũ kana nĩ aciari ake, nĩgeetha aciarwo arĩ mũtumumu?”

³ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Ti mũndũ ũyũ kana aciari ake mehirie. No ũndũ ũyũ wekĩkire nĩgeetha wĩra wa Ngai wonanio mũtũũrĩre-inĩ wake.

⁴ Rĩrĩa rĩothe arĩ mũthenya-rĩ, no nginya tũrute wĩra wa ũrĩa wandũmire. Ũtukũ nĩũrooka rĩrĩa gũtarĩ mũndũ ũngĩhota kũruta wĩra.

⁵ Rĩrĩa ndĩ gũkũ thĩ, nĩ nĩ ũtheri wa thĩ.”

⁶ Na aarĩkia kuuga ũguo, agĩtua mata thĩ, akĩringia ndoro na mata macio, na akĩmĩhaka mũndũ ũcio maitho.

⁷ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiũ ũgethambe Karia-inĩ ga Siloamu” (narĩo rĩitwa Siloamu nĩ kuuga Gũtũmwo.)* Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio agĩthiĩ na agĩthamba, na agĩũka mũciĩ akĩonaga.

⁸ Nao andũ a itũũra rĩake na arĩa maamuonete mbere iyo akĩhooya ũteithio makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ mũndũ ũyũ ti ũrĩa ũraikaraga thĩ ahooyage ũteithio?”

⁹ Andũ amwe makiuga atĩ aarĩ we.

Nao arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Aca, no kũhaana amũhaana.”

Nowe agĩkĩrĩrĩria kuuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ mũndũ ũcio.”

¹⁰ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Maitho maku makĩhingũkire atĩa?”

¹¹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa metaga Jesũ nĩwe ũringirie ndoro aahaka maitho, anjĩra thiũ ngeethambe Karia-inĩ ga Siloamu. Nĩ ũndũ ũcio ndathiĩ na ndeethamba, na ndahota kuona.”

¹² Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Mũndũ ũcio arĩ ha?”

Nake akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndiũũĩ.”

Afarisai Gũtuũria Ũhoro wa Kũhonio kwa Mũtumumu ũcio

¹³ Nao magĩtwara mũndũ ũcio warĩ mũtumumu kũrĩ Afarisai.

¹⁴ Na rĩrĩ, mũthenya ũcio Jesũ aaringirie ndoro na akĩhingũra maitho ma mũndũ ũcio warĩ wa Thabatũ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Afarisai o nao makĩmũũria ũrĩa aahotete kuona. Nake mũndũ ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, “Aahakire ndoro maitho, na nĩ ndeethamba na rĩu nĩndĩrona.”

¹⁶ Nao Afarisai amwe makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ndoimĩte kũrĩ Ngai, nĩgũkorwo ndamenyagĩrĩra Thabatũ.”

No arĩa angĩ makĩũria atĩrĩ, “Mũndũ mwĩhia ahota atĩa kũringa ciama ta ici?” Nĩ ũndũ ũcio makĩamũkana.

¹⁷ Mũthia-inĩ Afarisai acio makĩhũgũkĩra mũndũ ũcio warĩ mũtumumu, makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũkuuga atĩa ha ũhoro wake? Nĩwe araahingũrĩre maitho.”

Nake mũndũ ũcio agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ mũnabii.”

¹⁸ O na kũrĩ ũguo Ayahudi matiigana gwĩtikia ũhoro wa mũndũ ũcio atĩ aarĩ mũtumumu na atĩ nĩacookete kuona, nginya rĩrĩa maatũmanĩire aciari ake.

* **9:7** Karia gaka kaarĩ kamwe ka miako ya kũrehe maaĩ Jerusalemu, na gaakĩtwo nĩ Hezekia.

19 Makĩmooria atĩrĩ, “Ūyũ nĩ mwana wanyu? Ūyũ nĩwe mũroiga aaciarirwo arĩ mũtumumu? Rĩu ahotete atĩa kuona?”

20 Nao aciari ake magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ tũũ nĩ mwana witũ na tũũ aaciarirwo arĩ mũtumumu.”

21 No ũrĩa ahotete kuona, kana ũrĩa ũmũhingũrire maitho make, ithuĩ tũtũũ. Mũũrieti nĩ mũgima, nĩekwĩyarĩrĩa.”

22 Aciari ake moigire ũguo nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi, nĩgũkorwo Ayahudi nĩmarĩkĩtie gũtua atĩ mũndũ o wothe ũngiuga atĩ Jesũ nĩwe Kristũ nĩegũikio nja ya thunagogi.

23 Nĩkĩo aciari ake moigire atĩrĩ, “Nĩ mũgima; mũũrieti.”

24 Magĩta mũndũ ũcio warĩ mũtumumu hĩndĩ ya keerĩ. Makĩmwĩra atĩrĩ, “Goocithia Ngai. Nĩtũũ mũndũ ũyũ nĩ mwĩhia.”

25 Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ndiũ kana nĩ mwĩhia kana ti mwĩhia. No njũũ ũndũ ũyũ ũmwe; ndĩraarĩ mũtumumu na rĩu nĩndĩrona!”

26 Ningĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Agwĩkire atĩa? Akũhingũrire maitho atĩa?”

27 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndamwĩra ũhoru o rĩu na inyuĩ mũtinathikĩrĩa. Mũrenda kũigua rĩngĩ nĩkĩ? O na inyuĩ nĩmũkwenda gũtuĩka arutwo ake?”

28 Nao makĩmũruma, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee ũrĩ mũrutwo wa mũndũ ũyũ! Ithuĩ tũrĩ arutwo a Musa!

29 Ithuĩ nĩtũũ atĩ Ngai nĩarĩrie Musa, no ha ũhoru wa mũndũ ũyũ-rĩ, tũtũũ o na kũrĩa oimĩte.”

30 Nake mũndũ ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ ũcio nĩ ũrirũ-ĩ! Inyuĩ mũtũũ kũrĩa oimĩte, na nĩwe ũhingũrire maitho.”

31 Nĩtũũ atĩ Ngai ndathikagĩrĩa andũ ehia. Athikagĩrĩa mũndũ ũrĩa ũrĩ na ũngai na ũrĩa wĩkaga wendi wake.

32 Gũtirĩ mũndũ ũrĩ waigua ũhoru wa mũndũ ũhingũrĩtwo maitho aciarĩtwo arĩ mũtumumu.

33 Korwo mũndũ ũyũ ndoimĩte kũrĩ Ngai ndarĩ ũndũ angĩhota gwĩka.”

34 Igũrũ rĩa ũhoru ũcio magĩcookia atĩrĩ, “Wee waciarirwo ũrĩ na mehia. Ũngĩkĩgeria atĩa gũtũruta!” Nao makĩmũikania na kũu nja.

Ūtumumu wa Kũroho

35 Jesũ nĩaigire atĩ nĩmaikĩtie mũndũ ũcio nja, na rĩrĩa aamuonire akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwĩtĩkĩtie Mũrũ wa Mũndũ?”

36 Nake mũndũ ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, ũcio nĩwe ũ? Njĩra, nĩgeetha ndĩmwĩtĩkie.”

37 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩũmuonete; nĩwe ũyũ ũraaria nawe.”

38 Nake mũndũ ũcio akiuga atĩrĩ, “Mwathani, nĩndetĩkia,” na akĩmũthathaiya.

39 Ningĩ Jesũ akiuga atĩrĩ, “Njũkĩte gũkũ thĩ nĩ ũndũ wa gũtuanĩra ciira, nĩgeetha arĩa atumumu mahote kuona, nao arĩa monaga matũĩke atumumu.”

40 Afarisai amwe arĩa maarĩ nake makĩigua akiuga ũguo, nao makĩmũũria atĩrĩ, “Atĩ atĩa? O na ithuĩ tũrĩ atumumu?”

41 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũngĩrĩ atumumu-rĩ, mũtingĩrĩ na mehia; no rĩu tondũ muugaga atĩ nĩmuonaga-rĩ, mũgũikara o na wĩhia wanyu.”

10

Mũrũthi na Rũũru Rwake

1 “Ngūmwīra atīrī na ma, mūdū ūrīa ūtatoonyaga gīcegū kīa ng’ondū agereire kīhingo-inī, no akahaicīra handū hangī-rī, ūcio nī mūici na nī mūtunyani.

2 Mūdū ūrīa ūtoonyaga na kīhingo nīwe mūrīithi wa ng’ondū ciake.

3 Mūrāngīri nīamūhingūragīra kīhingo, nacio ng’ondū nīithikagīrīria mūgambo wake. Eetaga ng’ondū ciake na marīitwa, na agaciumagaria.

4 Aarīkia kuumia iria irī ciake ciothe-rī, acitongoragia, nacio ng’ondū ciake ikamūrūmīrīra, tondū nīciū mūgambo wake.

5 No itirī hīndī ingīrūmīrīra mūgeni; ūrīa kūrī nī atī nīikūmūūrīra, tondū itiū mūgambo wa mūgeni.”

6 Jesū aahūthīrire ngerekano īyo, no matiigana gūtaūkīrwo nī ūrīa aameeraga.

7 Nī ūndū ūcio Jesū akiuga o rīngī atīrī, “Ngūmwīra atīrī na ma, Nī nī nī kīhingo kīa ng’ondū.

8 Arīa othe mookire mbere yakwa maarī aici na atunyani, no ng’ondū itiigana kūmathikīrīria.

9 Nī nī nī kīhingo; ūrīa wothe ūtoonyagīra harī nī nīakahonoka. Agaatoonyaga na akoima, na onage gīa kūrīa.

10 Mūici okaga tu nīgeetha aiye, na orage, na anange; nī njūkīte nīguo magīe na muoyo, na magīe nago kūna.

11 “Nī nī nī mūrīithi ūrīa mwega. Mūrīithi ūrīa mwega arutaga muoyo wake nī ūndū wa ng’ondū.

12 Mūrīithi wa mūcaara tiwe mūrīithi ūrīa mwene ng’ondū. Nī ūndū ūcio rīrīa ona njūi īgīūka, atiganagīria ng’ondū, akoora. Hīndī īyo nayo njūi īgatharīkīra rūuru, īkarūhurunja.

13 Mūdū ūcio oraga tondū we nī wa kwandīkwo, na ndarūmbūyanagia na ūhoru wa ng’ondū.

14 “Nī nī nī mūrīithi ūrīa mwega; nīnjūi ng’ondū ciakwa, nacio ng’ondū ciakwa nīcinjūi,

15 o ta ūrīa Baba anjūi, na nī ngamenya Baba, na nīndutīte muoyo wakwa nī ūndū wa ng’ondū.

16 Ndī na ng’ondū ingī iria itarī cia gīcegū gīkī. No nginya o nacio ndīcirehe. O nacio nīgathikīrīria mūgambo wakwa, na gūgaakorwo na rūuru rūmwe, na mūrīithi ūmwe.

17 Gītūmi kīa Baba kūnyenda nī ūndū nīndutīte muoyo wakwa nīgeetha njooke ndīwoe rīngī.

18 Gūtīrī mūdū ūngīndunya guo, no nī ngūūruta na kwīyendera. Ndī na ūhoti wa kūūruta, o na ūhoti wa kūwoya rīngī. Watho ūyū ndaamūkīrire kuuma kūrī Baba.”

19 Maigua ciugo icio, Ayahudi makīamūkana o rīngī.

20 Aingī ao makiuga atīrī, “Mūdū ūyū arī na ndaimono na akagūrūka. Mūkūmūthikīrīria nīkī?”

21 No angī makiuga atīrī, “Īno ti mīario ya mūdū ūrī na ndaimono. Ndaimono no īhingūre maitho ma mūtumumu?”

Kwaga gwītīkia kwa Ayahudi

22 Ningī gūkīgīa na Gīathī gīa Kwamūrwo kūu Jerusalemu. Kwarī kīmera kīa heho,

23 nake Jesū aarī hekarū-inī agīceraceera gīthaku-inī gīa Solomoni.

24 Nao Ayahudi makīmūrigiicīria makīmwīra atīrī, “Ūgūtūūra ūtūigīte na nganja nginya rī? Angīkorwo nīwe Kristū-rī, twīre ūtekūhitha.”

25 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndĩmwĩrĩte, no mũtiĩtikagia. Ciama iria ningaga na rĩtwa rĩa Baba nĩcinjaragĩrĩria,

26 no inyuĩ mũtiĩtikagia tondũ mũtirĩ ng’ondũ ciakwa.

27 Ng’ondũ ciakwa nĩthikagĩrĩria mũgambo wakwa; nĩndĩciũĩ, nacio nĩcinũmagĩrĩra.

28 Nĩndĩciheaga muoyo wa tene na tene, na gũtirĩ hĩndĩ ikoora; gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũngĩcigutha kuuma moko-inĩ makwa.

29 Baba ũrĩa waheire cio, nĩ mũnene kũrĩ othe; gũtirĩ mũndũ ũngĩcigutha kuuma moko-inĩ ma Baba.

30 Nĩĩ na Baba tũrĩ ũmwe.”

31 O rĩngĩ Ayahudi makĩoya mahiga nĩguo mamũhũũre namo nyuguto,

32 nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndĩmuonetie ciama nyingĩ nene kuuma kũrĩ Baba. Nĩ kĩama kĩrĩkũ gĩacio mũrenda kũũhũrĩra na mahiga nyuguto?”

33 Nao Ayahudi makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũtirakũhũũra na mahiga nyuguto nĩ ũndũ wa o na kĩmwe gĩacio, no nĩ ũndũ wa kũruma Ngai, tondũ wĩtuĩte Ngai na wee ũrĩ o mũndũ.”

34 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Githĩ gũtiandĩkĩtwo Watho-inĩ wanyu atĩrĩ, ‘Ndoigire inyuĩ mũrĩ ngai’?”

35 Angĩkorwo aametire ‘ngai’, o acio kiugo kĩa Ngai gĩokire kũrĩ o, (na Maandĩko matheru matingĩaga kũhingio)

36 ĩ mũndũ ũrĩa Baba aamũrĩre arĩ wake kũna na akĩmũtũma gũkũ thĩ, ũhoru wake nĩ atĩa? Mũragĩthitanga nĩkĩ atĩ nĩndaruma Ngai tondũ nĩndoiga, ‘Ndĩ Mũrũ wa Ngai’?”

37 Ingĩaga gwĩka ũrĩa Baba ekaga mũtikanjĩtikie.

38 No o na ingũika ũrĩa ekaga-rĩ, o na gũtuĩka mũtinjĩtikĩtie, ĩtikiai ciama icio, nĩguo mũmenye na mũtaũkĩrwo atĩ Baba arĩ thĩnĩ wakwa, na nĩ ndĩ thĩnĩ wa Baba.”

39 Na o rĩngĩ makĩgeria kũmũnyiita, nowe akĩĩhonokia kuuma moko-inĩ mao.

40 Ningĩ Jesũ agĩcooka mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa Jorodani, harĩa Johana aabatithanagĩria matukũ-inĩ ma mbere. Agĩkara kũu,

41 nao andũ aingĩ magĩũka kũrĩ we. Nao makiuga atĩrĩ, “O na gũtuĩka Johana ndarĩ kĩama aaringire, ũhoru ũrĩa wothe Johana oigire ũkonĩ mũndũ ũyũ warĩ wa ma.”

42 Na andũ aingĩ a kũu magĩĩtikia Jesũ.

11

Gĩkuũ kĩa Lazaro

1 Na rĩrĩ, kwarĩ na mũndũ wetagwo Lazaro, nake aarĩ mũrũaru. Aarĩ wa Bethania, ĩtũũra rĩa Mariamu na mwarĩ wa nyina Maritha.

2 Mariamu ũyũ nowe waitĩrĩrie Mwathani maguta manungi wega na akĩmũgĩria nyarĩrĩ na njuĩrĩ yake, na aarĩ mwarĩ wa nyina na Lazaro ũcio warĩ mũrũaru.

3 Nĩ ũndũ ũcio aarĩ acio a nyina magĩtũmanĩra Jesũ akeerwo atĩrĩ, “Mwathani, ũrĩa wendete nĩmũrũaru.”

4 Rĩrĩa Jesũ aigũre ũhoru ũcio, akiuga atĩrĩ, “Ndwarĩ ĩno ndĩkũrĩkĩrĩra na gĩkuũ. Aca, nĩ ya kũgoocithia Ngai, nĩgeetha Mũrũ wa Ngai agoocithio nĩyo.”

5 Jesũ nĩendete Maritha na mwarĩ wa nyina, o na Lazaro.

6 No o na thuutha wa kũigua atĩ Lazaro aarĩ mũrũaru-rĩ, aikarire kũu aarĩ mũthenya ĩngĩ ĩrĩ.

⁷ Agĩcooka akĩira arutwo ake atĩrĩ, “Nĩtũcookei Judea.”

⁸ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “No rĩrĩ Rabii, o rĩu ica ikuhĩ Ayahudi marageragia gũkũhũũra na mahiga nyuguto, na rĩu ũrenda gũcooka kuo?”

⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Githĩ mũthenya ti wa mathaa ikũmi na meerĩ? Mũndũ ũrĩa ũthiiga mũthenya ndangĩhĩngwo, nĩgũkorwo onaga na ũtheri wa gũkũ thĩ.

¹⁰ Ahĩngagwo rĩrĩa egũthiĩ ũtukũ, nĩ ũndũ ndarĩ na ũtheri.”

¹¹ Aarĩkia kuuga ũguo, agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mũrata witũ Lazaro nĩakomete; no nĩngũthiĩ kũu ngamũũkĩrie.”

¹² Arutwo ake makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, akorwo nĩ gũkoma akomete-rĩ, nĩekũhona.”

¹³ Jesũ aaragia ũhoru wa gĩkuũ gĩake, no arutwo ake meciiragia aaragia ũhoru wa toro wa ndũire.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩmeera na njĩra ĩgũtaũka, atĩrĩ, “Lazaro nĩmũkuũ,

¹⁵ no nĩ ũndũ wanyu nĩngenete nĩgũkorwo ndiraarĩ kuo, nĩgeetha mwĩtikie. No rĩrĩ, nĩtũthiĩ kũrĩ we.”

¹⁶ Nake Toma (ũrĩa wetagwo Wa-mahatha) akĩira arutwo arĩa angĩ atĩrĩ, “Nĩtũthiĩ o na ithuĩ, tũgakuanĩre nake.”

Jesũ Kũũmĩrĩria Aarĩ a Nyina na Lazaro

¹⁷ Jesũ aakinya-rĩ, agĩkora Lazaro nĩaniinĩte mũthenya ĩna thĩinĩ wa mbĩrĩra.

¹⁸ Na rĩrĩ, itũũra rĩa Bethania rĩtiakinyĩtie kilomita ithatũ kuuma Jerusalemu,

¹⁹ nao Ayahudi aingĩ nĩmokĩte kũu kwa Maritha na Mariamu kũmomĩrĩria nĩ ũndũ wa gũkuĩrwo nĩ mũrũ wa nyina wao.

²⁰ Rĩrĩa Maritha aiguirĩ atĩ Jesũ nĩarooka, akiuma, agĩthiĩ kũmũtũnga, no Mariamu agĩkara kũu mũciĩ.

²¹ Maritha akĩira Jesũ atĩrĩ, “Mwathani ũngĩraarĩ gũkũ-rĩ, mũrũ wa maitũ ndangĩrakuire.

²² No rĩrĩ, nĩnjũũ atĩ o na rĩu Ngai nĩegũkũhe o kĩrĩa gĩothe ũngĩhooya.”

²³ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa maitũguo nĩekũriũka.” Nake Maritha akĩmũcookeria atĩrĩ,

²⁴ “Nĩnjũũ nĩakariũka hĩndĩ ya iriũkĩro mũthenya wa mũthia.”

²⁵ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Niĩ nĩ niĩ kũriũka na nĩ niĩ muoyo. Nake ũrĩa wothe ũnjĩtikĩtie, o na aakua, nĩagatũũra muoyo;

²⁶ nake ũrĩa wothe ũtũũraga muoyo na nĩanjĩtikĩtie, ndarĩ hĩndĩ agaakua. Wee nĩwĩtikĩtie ũguo?”

²⁷ Nake Maritha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩ Mwathani, nĩnjĩtikĩtie atĩ wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai, ũrĩa wĩrĩtwo nĩagooka gũkũ thĩ.”

²⁸ Nake aarĩkia kuuga ũguo, agĩcooka agĩthiĩ agĩta mwarĩ wa nyina Mariamu keheri-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani arĩ gũkũ na nĩarakũũria.”

²⁹ Rĩrĩa Mariamu aiguirĩ ũguo, akĩrũgama na ihenya agĩthiĩ kũrĩ we.

³⁰ Na hĩndĩ ĩyo Jesũ ndaakoretwo atoonyete itũũra, no aarĩ o harĩa Maritha aamũtũngĩte.

³¹ Rĩrĩa Ayahudi acio maarĩ na Mariamu kũu nyũmba makĩmũũmĩrĩria monire ũrĩa okĩra na ihenya oimĩte nja, makĩmũrũmĩrĩra, magĩciirĩa atĩ aathiiaga mbĩrĩra-inĩ akarĩrĩre ho.

³² Hĩndĩ ĩrĩa Mariamu aakinyire harĩa Jesũ aarĩ na akĩmuona, akĩgũa thĩ magũrũ-inĩ make, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ũngĩraarĩ gũkũ, mũrũ wa maitũ ndangĩrakuire.”

³³ Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamuonire akĩrĩra, na Ayahudi arĩa mokĩte hamwe nake o nao makĩrĩra-rĩ, agĩcaaya mũno roho-inĩ thĩinĩ na agĩtangĩka ngoro.

³⁴ Akĩmoooria atĩrĩ, “Mũmũigĩte ha?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ũka wone.”

³⁵ Jesũ akĩrĩra.

³⁶ Nao Ayahudi makiuga atĩrĩ, “Onei ũrĩa aramwendete!”

³⁷ No amwe ao makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ũrahingũrire mũtumumu maitho-rĩ, ndangĩrahotire kũgĩria akue?”

Jesũ Kũriũkia Lazaro

³⁸ Nake Jesũ, o rĩngĩ acaaĩte mũno, agĩthĩ mbĩrĩra-inĩ. Mbĩrĩra ĩyo yari ngurunga na yahingĩtwo na ihiga.

³⁹ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Eheriai ihiga.”

No Maritha, mwarĩ wa nyina na mũndũ ũcio wakuĩte, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, rĩu nĩmũnungu nĩ ũndũ nĩaniĩnĩte mĩthenya ĩna ho.”

⁴⁰ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ ndikwĩrire atĩ wetĩkia nĩũkuona riiri wa Ngai?”

⁴¹ Nĩ ũndũ ũcio makĩeheria ihiga. Jesũ agĩcooka agĩtiira maitho, akiuga atĩrĩ, “Baba, nĩndagũcookeria ngaatho nĩ ũndũ nĩũnjiguaga.

⁴² Nĩnjũũĩ atĩ nĩũnjiguaga hĩndĩ ciothe, no ndoiga ũguo nĩ ũndũ wa andũ aya marũgamĩte haha, nĩguo metĩkie atĩ nĩwe wandũmire.”

⁴³ Jesũ aarĩkia kuuga ũguo, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Lazaro, uma!”

⁴⁴ Nake mũndũ ũcio warĩ mũkuũ akiuma, ohetwo na ndaamĩ cia gatani moko na magũrũ, na akarigiĩcĩrio taama ũthiũ.

Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Muohorei mataama macio ma mbĩrĩra, mũreke athĩ.”

Gũciĩrĩra Kũũraga Jesũ

⁴⁵ Nĩ ũndũ ũcio Ayahudi aingĩ arĩa mokĩte gũceerera Mariamu, moona ũrĩa Jesũ eekire, makĩmwĩtĩkia.

⁴⁶ No amwe ao magĩthĩ kũrĩ Afarisai, makĩmeera ũrĩa Jesũ ekĩte.

⁴⁷ Hĩndĩ ĩyo athĩnjĩri-Ngai arĩa anene hamwe na Afarisai magĩta Kĩama. Makĩũrania atĩrĩ, “Nĩ kĩ tũreka? Onei ũrĩa mũndũ ũyũ araringa ciana nyingĩ.

⁴⁸ Twareka athĩ na mbere ũguo, andũ othe nĩmekũmwĩtĩkia, nao Aroma moke meyoere hekarũ iitũ, o na rũrĩrĩ rwitũ.”

⁴⁹ Hĩndĩ ĩyo ũmwe wao wetagwo Kaiafa, ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene mwaka ũcio, akiuga atĩrĩ, “Inyuĩ mũtirĩ ũndũ mũũĩ o na atĩa!

⁵⁰ Inyuĩ mũtiũĩ atĩ nĩ kaba mũndũ ũmwe akue nĩ ũndũ wa kĩrĩndĩ, handũ ha rũrĩrĩ ruothe rũthire.”

⁵¹ ũndũ ũcio ndaaririe etaarĩte we mwene, no aarathire ũguo arĩ ta mũthĩnjĩri-Ngai mũnene wa mwaka ũcio, atĩ Jesũ nĩagakuĩra rũrĩrĩ rwa Ayahudi,

⁵² na to rũrĩrĩ rũu rwiki, no o na ningĩ akue nĩ ũndũ wa ciana cia Ngai iria ciahurunjũkĩte, nĩgeetha acicookanĩrĩrie atũme ituĩke kĩndũ kĩmwe.

⁵³ nĩ ũndũ ũcio kuuma mũthenya ũcio magĩciĩrĩra kũmũũraga.

⁵⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ ndaacookire gũthĩ akĩonithanagia kũrĩ Ayahudi. Handũ ha ũguo, akĩehera agĩthĩ kũndũ kwarĩ hakuhĩ na werũ, gatũũra geetagwo Efraimu, agĩkara kuo na arutwo ake.

⁵⁵ Na rĩrĩa Bathaka ya Ayahudi yakuhĩrĩrie, andũ aingĩ makĩambata kuuma matũũra-inĩ, magĩthĩ Jerusalemu nĩ ũndũ wa igongona rĩa gwĩtheria Bathaka ĩtanakinya.

⁵⁶ Andũ acio magĩikara magĩcaragia Jesũ, na rĩrĩa maarũngĩ nja ya hekarũ, makĩũrania atĩrĩ, “Mũgwĩciiria atĩa? Kaĩ hihĩ ategũũka Gĩathĩ-inĩ?”

⁵⁷ No athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai nĩmarutĩte watho atĩ mũndũ o wothe ũngĩamenyire harĩa Jesũ aarĩ, amarehere ũhoru nĩgeetha mamũnyiite.

12

Jesũ Kũhakwo Maguta arĩ Bethania

¹ Mĩthenya ĩtandatũ mbere ya Gĩathĩ kĩa Bathaka gũkinya, Jesũ agĩthĩ Bethania, kũrĩa Lazaro ũrĩa aariũkĩtie aatũũraga.

² Nĩ kwarugirwo irio cia hwaĩ-inĩ nĩ ũndũ wa Jesũ. Maritha nĩwe watungataga, nake Lazaro aarĩ ũmwe wa arĩa maikarĩte metha-inĩ na Jesũ.

³ Nake Mariamu akĩoya cuba ya maguta manungi wega na ma goro mũno, akĩhaka Jesũ magũrũ, agĩcooka akĩmũgĩria na njuĩrĩ yake.* Nayo nyũmba ĩkĩiyũra mũtararĩko mwegwa wa maguta macio.

⁴ No mũrutwo ũmwe wa Jesũ wetagwo Judasi Isikariota, ũrĩa wacookire kũmũkunyanĩra, akĩregana na ũndũ ũcio, akiuga atĩrĩ,

⁵ “Nĩkĩ kĩragiririe maguta macio mendio na mbeeca icio iheo athĩni? Nĩmaraiganĩte mũcaara wa mwaka mũgima.”

⁶ Ndoigire ũguo nĩ ũndũ wa gũcaĩra athĩni, no oigire ũguo nĩ ũndũ aarĩ mũici, tondũ nĩwe wakuuga mũhuko wa mbeeca, na nĩaiyaga imwe akahũthĩra we mwene.

⁷ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Tiganai nake, araigĩte maguta macio nĩ ũndũ wa mũthenya ũrĩa ngaathikwo.

⁸ Athĩni mũrĩ nao hĩndĩ ciothe, no nĩ mũtirĩkoragwo na nĩ hĩndĩ ciothe.”

⁹ Ihinda-inĩ o rĩu gĩkundi kĩnene kĩa Ayahudi gĩkĩmenya atĩ Jesũ aarĩ kũu na gĩgũka, na gĩtiokire nĩ ũndũ wa Jesũ tu, no ningĩ nĩgeetha kĩone o na Lazaro ũcio aariũkĩtie kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩthugunda kũũraga Lazaro o nake,

¹¹ nĩgũkorwo nĩ ũndũ wake Ayahudi aingĩ nĩmathiaga kũrĩ Jesũ na makamwĩtĩkia.

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

¹² Mũthenya ũcio ũngĩ andũ aingĩ arĩa mokĩte nĩ ũndũ wa Gĩathĩ kũu† makĩigua atĩ Jesũ aarĩ njĩra-inĩ agĩthĩ Jerusalemu.

¹³ Magĩkuua mĩkĩndũ,‡ magĩthĩ namo kũmũtũnga, makĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Hosana!”

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩtwa rĩa Mwathani!”

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ Mũthamaki wa Isiraeli!”

¹⁴ Nake Jesũ akĩona njaũ ya ndigiri, akĩmĩkarĩra, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ,

¹⁵ “Tiga gwĩtigĩra, wee Mwarĩ wa Zayuni;

* **12:3** Mariamu nĩonanirie wendo mũnene nĩ ũndũ wa gũitũrĩria Jesũ maguta macio nyarĩrĩ, na kũmũhuura na njuĩrĩ ciake. † **12:12** Andũ aingĩ mũno nĩmookaga gũkũngũra Gĩathĩ kĩa Bathaka.

‡ **12:13** Mĩkĩndũ yatũmagĩrwo gũkũngũra ũhootani.

ta rora, mūthamaki waku nīarooka,
aikarīire njaū ya ndigiri.”

¹⁶ Arutwo ake matiambīte gūtaūkīrwo nī gītūmi kīa maūndū macio. No Jesū aarīkia kūgoocithio nīguo maataūkīrwo atī maūndū macio maandīkītwo nī ūndū wake, na atī ūguo noguo maamwīkīte.

¹⁷ Nakīo gīkundi kīa andū kīrīa kīarī nake rīrīa eetire Lazaro oime mbīrīra-inī na akīmūriūkia kuuma kūrī arīa akuū gīgīthī na mbere kūmemerekia ūhorō ūcio.

¹⁸ Andū aingī magīūka gūtūnga Jesū nī ūndū nīmaiguīte atī nīaringīte kīama kīu.

¹⁹ Nī ūndū ūcio Afarisai makīirana atīrī, “Ta kīonei tūtīrī ūndū tūreeka. Onei ūrīa andū othe mamūrūmīrīre!”

Jesū Kūratha Ūhorō wa Gīkuū Gīake

²⁰ Na rīrī, nī kwarī na Ayunani gatagatī-inī ka arīa maathīte gūthathaiya Ngai Gīathī-inī kīu.

²¹ Nao magīūka kūrī Filipu, ūrīa woimīte itūūra rīa Bethisaida kīu Galili, marī na ihooya, makīmwīra atīrī, “Mūthuuri ūyū, no twende kuona Jesū.”

²² Nake Filipu agīthī akīra Anderea ūhorō ūcio, nao eerī magīthī makīra Jesū.

²³ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Ihinda nīrīkinyu Mūrū wa Mūndū agoocithio.

²⁴ Ngūmwīra atīrī na ma, tīga hīndī ya ngano yambire kūgūa tīri-inī īkue-rī, itūūruga īrī īiki. No īngīkua, nīciaraga maciaro maingī.

²⁵ Mūndū ūrīa wendete muoyo wake nīakoorwo nīguo, na mūndū ūrīa ūthūire muoyo wake arī gūkū thī, nīakaūtūūria nginya muoyo wa tene na tene.

²⁶ Ūrīa wothe ūndungatagīra no nginya anūmīrīre, nīgeetha harīa ndī o nayo ndungata yakwa īgaakorwo ho. Ūrīa ūndungatagīra-rī, nake Baba nīarīmūtīaga.

²⁷ “Rīu ngoro yakwa nīratangīka, na nī ngūkiuga atīa? Njuge, ‘Baba honokia harī ihinda rīrī?’ Aca, gītūmi gīkī nīkīo gītūmīte nginyie ihinda rīrī.

²⁸ Baba, goocithia rītwa rīaku!”

Hīndī īyo mūgambo ūkīuma igūrū ūkiuga atīrī, “Nīndīrīgoocithīte na no ngūrīgoocithia o rīngī.”

²⁹ Nakīo gīkundi kīa andū kīrīa kīarī ho na gīkīigua ūguo, gīkiuga atī mūgambo ūcio nīwarurumaga; nao arīa angī makiuga atī nī mūraika wamwarīria.

³⁰ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Mūgambo ūcio ndūnaaria nī ūndū wakwa, no waria nī ūndū wanyu.

³¹ Hīndī nī nginyu thī īno ītuīrwo ciira; nake mūnene wa thī īno nīekūingatwo.

³² No nī ndaarīkia kūhaicio igūrū kuuma thī, nīngaguucīrīria andū othe harī nī.”

³³ Oigire ūguo nīgeetha onanie gīkuū kīrīa agaakua.

³⁴ Gīkundi kīu gīkiuga atīrī, “Nītūiguīte kuuma Watho-inī atī Kristū egūtūūra tene na tene, nī ūndū ūcio-rī, nī atīa ūguo woiga atī ‘Mūrū wa Mūndū no nginya ahaicio igūrū?’ Ūcio ‘Mūrū wa Mūndū’ nū?”

³⁵ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Nīmūgūkorwo na ūtheri ihinda rīngī inini. Thiagai rīrīa mūrī na ūtheri, nduma ītanamūtumanīra. Mūndū ūrīa ūthīiaga na nduma ndamenyaga kūrīa arathī.

³⁶ Mwĩhokagei ũtheri hĩndĩ ĩrĩa mũrĩ naguo, nĩgeetha mũtuĩke ciana cia ũtheri.” Nake Jesũ aarĩkia kwaria, akĩmehitha, agĩĩthĩra.

Ayahudi gũthĩĩ na Mbere na kwaga Gwĩtĩkia

³⁷ O na thuutha wa Jesũ kũringa ciana icio ciothe makĩonaga-rĩ, matiigana kũmwĩtĩkia.

³⁸ Ũndũ ũcio warĩ wa kũhingia kiugo kĩa Isaia ũrĩa mũnabii kĩrĩa kĩũragia atĩrĩ:

“Mwathani, nũ wĩtĩkĩtie ũhoru witũ,
nakuo guoko kwa Mwathani kũguũrĩrio ũ?”

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio matingĩetĩkirie, nĩ tondũ Isaia nĩoigĩte handũ hangĩ atĩrĩ:

⁴⁰ “Nĩamatuĩte atumumu,
na akoomia ngoro ciao,
nĩgeetha matikoone na maitho mao,
kana mataũkĩrwo ngoro-inĩ ciao,
o na kana magarũrũke, na nĩ ndĩmahonie.”

⁴¹ Isaia oigire ũguo nĩ ũndũ nĩooneete riiri wa Jesũ, na akĩaria ũhoru wake.

⁴² No o na gũtariĩ o ũguo, aingĩ o na gatagatĩ ka atongoria a Ayahudi nĩmamwĩtĩkirie. No nĩ ũndũ wa Afarisai, matingĩoimbũrĩre wĩtĩkio wao nĩ gwĩtigĩra matikaingatwo thunagogi;

⁴³ nĩgũkorwo nĩmendete kũgoocwo nĩ andũ gũkĩra kũgoocwo nĩ Ngai.

⁴⁴ Jesũ agĩcooka akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũnjĩtĩkĩtie, to nĩ nyiki etĩkĩtie, no etĩkĩtie o na ũrĩa wandũmire.

⁴⁵ Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ ũcio andora, onaga ũrĩa wandũmire.

⁴⁶ Nĩ njũkĩte gũkũ thĩ ndĩ ũtheri, nĩgeetha gũtikagĩe o na ũmwe ũnjĩtĩkĩtie ũngũikara nduma-inĩ.

⁴⁷ “Ha ũhoru wa mũndũ ũrĩa ũiguaga ũhoru wakwa no akaaga kũũhingia, ndikũmũtuĩra ciira; nĩgũkorwo ndiokire gũtuĩra andũ a thĩ ciira, no ndokire kũmahonokia.

⁴⁸ Mũtuanĩri ciira arĩ ho, harĩ mũndũ ũrĩa ũndegaga na akaaga gwĩtĩkĩra ciugo ciakwa; kiugo kũ ndaaririe nĩkĩo gĩkaamũtuĩra ciira mũthenya wa mũthia.

⁴⁹ Nĩgũkorwo ndiaririe ndĩrĩte nĩ mwene, no Baba ũrĩa wandũmire nĩwe wanjathire ũrĩa ingiuga, na ũrĩa ingĩaria.

⁵⁰ Nĩnjũũ atĩ rĩathani rĩake rĩkinyagia mũndũ muoyo-inĩ wa tene na tene. Nĩ ũndũ ũcio ũhoru ũrĩa wothe njaragia no ũrĩa Baba anjĩrĩte njarie.”

13

Jesũ Gũthambia Arutwo ake Nyarĩrĩ

¹ Na rĩrĩ, gwatigĩtie o hanini Gĩathĩ kĩa Bathaka gĩkinye. Jesũ nĩamenyete atĩ ihinda rĩake rĩa kuuma gũkũ thĩ athĩ kũrĩ Ithe nĩrĩakinyĩte. Na tondũ nĩendete arĩa maarĩ ake gũkũ thĩ, akĩmoonia ũrĩa aamendete nginya kĩrĩkĩrĩro.

² Na rĩrĩa maarĩaga irio cia hwaĩ-inĩ, Mũcukani nĩarĩkĩtie gwĩkĩra ngoro-inĩ ya Judasi Isikariota, mũrũ wa Simoni, meciiria ma gũkunyanĩra Jesũ,

³ Jesũ nĩamenyete atĩ Ithe nĩamũheete ũhoti wa maũndũ mothe, na atĩ oimĩte kũrĩ Ngai, na acookaga kũrĩ o Ngai;

4 nĩ ùndũ ùcio Jesũ agĩũkĩra, akiuma hau maarĩagĩra, akĩruta nguo yake ya igũrũ, akĩoya taurũ, akĩioha njohero.

5 Thuutha wa ùguo, agĩtĩrĩra maaĩ kĩaĩ-inĩ na akĩambĩrĩria gũthambia arutwo ake nyarĩrĩ, akĩmagiragia na taurũ ìyo eyohete njohero.

6 Na aakinya harĩ Simoni Petero, Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani, wee nĩwe ùgũũthambia nyarĩrĩ?”

7 Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũngĩmenya ùrĩa ndĩreka rĩu, no thuutha-inĩ nĩũrĩmenya.”

8 Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, wee ndũrĩ hĩndĩ ùngĩthambia nyarĩrĩ ciakwa.”

Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Itangĩgũthambia, ndũngĩgĩa ngwatanĩro na nĩ.”

9 Simoni Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ndũgaathambie o nyarĩrĩ ciiki, no gũthambie moko o na mũtwe!”

10 Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ wĩthambĩte mwĩrĩ abatairio nĩ gwĩthamba o nyarĩrĩ ciiki; mwĩrĩ wake wothe nĩ mũtheru. Na inyuĩ mũrĩ atheru, o na gũtuĩka ti inyuothe.”

11 Nĩgũkorwo nĩamenyete ùrĩa ùkaamũkunyaĩra, na nĩkĩo oigire atĩ ti othe maarĩ atheru.

12 Aarĩkia kũmathambia nyarĩrĩ, akĩhumba nguo yake ya igũrũ, na agĩcooka harĩa aikarĩte. Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwataũkĩrwo nĩ ùguo ndamwĩka?”

13 Mũnjĩtaga ‘Mũrutani’ na ‘Mwathani’, na ùguo nĩguo kũrĩ, nĩgũkorwo ùguo nĩguo ndĩ.

14 Na rĩrĩ, kuona atĩ Nĩ, Mwathani na Mũrutani wanyu, nĩndamũthambia nyarĩrĩ-rĩ, o na inyuĩ nĩmwagĩrĩrwo mũthambanagie nyarĩrĩ mũndũ na ùrĩa ùngĩ.

15 Nĩndamuonia kĩonereria nĩguo mwĩkage o ta ùguo ndamwĩka.

16 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ ndungata nene gũkĩra mwathi wayo, kana mũtũmwo agakĩra ùrĩa ùmũtũmĩte.

17 Kuona atĩ rĩu nĩmũmenyete maũndũ maya, nĩmũrĩrathimagwo mwameka.

Jesũ Kũratha Ùhoro wa Gũkunyaĩrwo Gwake

18 “Ndiraaria ùhoro wanyu inyuothe; nĩnjũũ arĩa thuurĩte. No ùhoro ùyũ nĩ wa kũhingia maandĩko marĩa moigĩte atĩrĩ, ‘O ùrĩa tũrĩanagĩra irio nake nĩangarũrũkĩte.’

19 “Ndĩramwĩra maũndũ maya rĩu matanekĩka, nĩgeetha hĩndĩ ìrĩa marĩkĩka mũrĩnjĩtikia atĩ nĩ nĩ we.

20 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ùrĩa wothe wamũkagĩra mũndũ ùrĩa ndũmĩte nĩ nĩ mwene aamũkagĩra; na ùrĩa wothe ùnyamũkagĩra, aamũkagĩra ùrĩa wandũmire.”

21 Jesũ aarĩkia kuuga ùguo, agĩtangĩka ngoro na akiumbũra atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ùmwe wanyu nĩekũgunyanĩra.”

22 Nao arutwo ake makĩambĩrĩria kũrorana marigĩtwo nũ gatagatĩ-inĩ kao aaragia ùhoro wake.

23 Ùmwe wao, mũrutwo ùrĩa Jesũ endete, aikarĩte thĩ etiiranĩtie na Jesũ.

24 Nake Simoni Petero akĩheneria mũrutwo ùcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta mũũrie araaria ùhoro wa ù.”

25 Nake mũrutwo ùcio, agĩtiirania na Jesũ na akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, ùcio nũ ùraaria ùhoro wake?”

²⁶ Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũrĩa ngũhe kĩenyũ gĩkĩ kĩa mũgate ndaarĩkia gũgĩtobokia thubu-inĩ.” Na aarĩkia gũtobokia kĩenyũ kĩa mũgate thubu-inĩ, agĩkĩhe Judasi Isikariota mũrũ wa Simoni.

²⁷ Judasi aarĩkia kũrĩa mũgate ũcio, Mũcukani akĩmũingĩra.

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũrĩa ũkiriĩ gwĩka-rĩ, ĩka narua.”

²⁸ No gũtirĩ o na ũmwe warĩ metha-inĩ wataũkĩirwo nĩ gĩtũmi kĩa Jesũ kũmwĩra ũguo.

²⁹ Na tondũ Judasi nĩwe waigaga mbeeca-rĩ, amwe magĩciiria Jesũ aamwĩraga agũre kĩrĩa kĩabataramĩtie nĩ ũndũ wa Gĩathĩ, kana aheane kĩndũ nĩ ũndũ wa arĩa athĩni.

³⁰ Nake Judasi aarĩkia kwamũkĩra mũgate ũcio, akiuma nja. Na kwarĩ ũtukũ.

Jesũ Kũratha atĩ Petero Nĩekũmũkaana

³¹ Na Judasi aarĩkia gũthiĩ, Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rĩu Mũrũ wa Mũndũ nĩagoocithĩtio, nake Ngai nĩagoocithĩtio arĩ thĩinĩ wake.

³² Angĩkorwo Ngai nĩagoocithĩtio thĩinĩ wake, Ngai nĩekũgoocithia Mũriũ arĩ thĩinĩ wake mwene, na amũgoocithie o narua.

³³ “Ciana ciakwa, ngũkorwo na inyuĩ o gwa kahinda kanini. Nĩmũkanjaria, na o ta ũrĩa ndeerire Ayahudi, no taguo ngũmwĩra: Kũrĩa ndĩrathiĩ, inyuĩ mũtingĩhota gũũka.

³⁴ “Ngũmũhe rĩathani rĩerũ: Endanagai mũndũ na ũrĩa ũngĩ. O ta ũrĩa ndĩmwendete, o na inyuĩ no nginya mwendanage mũndũ na ũrĩa ũngĩ.

³⁵ Ũndũ ũyũ nĩguo ũrĩmenyithagia andũ othe atĩ mũrĩ arutwo akwa, mũngĩendana mũndũ na ũrĩa ũngĩ.”

³⁶ Simoni Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani nĩ kũ ũgũthiĩ?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kũrĩa ngũthiĩ, mũtingĩhota kũnũmĩrĩra rĩu, no nĩmũrĩnũmĩrĩra thuutha-inĩ.”

³⁷ Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani nĩ kĩ kĩngĩgiria ngũrũmĩrĩre rĩu? Nĩ nĩngũruta muoyo wakwa nĩ ũndũ waku.”

³⁸ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Atĩ no ũrute muoyo waku nĩ ũndũ wakwa? Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ngũkũ ĩtanakũga, nĩũrĩngaana maita matatũ!

14

Jesũ Kũmĩrĩria Arutwo Ake

¹ “Mũtigatangĩke ngoro, mwĩhokei Ngai; o na nĩ mũnjĩhoke.

² Thĩinĩ wa nyũmba ya Baba kũrĩ na ciikaro nyingĩ; gũtangĩrĩ ũguo ingĩrĩ kũmwĩra. Nĩngũthiĩ kuo kũmũthondekera handũ.

³ Na ndathiĩ na ndamũthondekera handũ-rĩ, nĩngacooka ndĩmũgĩre nĩgeetha o na inyuĩ mũkoragwo harĩa ndĩ.

⁴ Njĩra ya kũrĩa ndĩrathiĩ inyuĩ nĩmũmũĩ.”

Jesũ Nĩwe Njĩra ya Gũthiĩ kũrĩ Baba

⁵ Nake Toma akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ithuĩ tũtiũĩ kũrĩa ũgũthiĩ, nĩ ũndũ ũcio-rĩ, njĩra tũngĩkĩmĩmenya atĩa?”

⁶ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ njĩra, na nĩ nĩ ũhoro ũrĩa wa ma, na nĩ nĩ muoyo. Gũtirĩ mũndũ ũkinyaga kũrĩ Baba atagereire harĩ nĩ.

⁷ Korwo nĩmũũmenyete kũna, no mũmenye Baba o nake. Kuuma rĩu, nĩmũmũĩ na nĩ mũmuonete!”

⁸ Filipu akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, tuonie Baba na ithuĩ nĩtũkũiganĩra.”

⁹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Filipu, ndũrĩ wamenya o na thuutha wa gũkorwo na inyuĩ ihinda iraihu ũguo? Mũndũ ũrĩa wothe ũnyonete nĩonete Baba. Ũngĩkiuga atĩa atĩ, ‘Tuonie Baba?’

¹⁰ Kaĩ ũtetĩkĩtie atĩ nĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba, na atĩ Baba arĩ thĩinĩ wakwa? Ciugo iria ndĩmwĩraga ti ciakwa nĩ mwene; no Baba ũrĩa ũtũũraga thĩinĩ wakwa, nĩwe ũraruta wĩra wake.

¹¹ Njĩtĩkiai rĩrĩa nguuga atĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba, nake Baba arĩ thĩinĩ wakwa; kana mũgũtĩkie nĩ ũndũ wa ũira wa ciama iria ningaga.

¹² Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ũrĩa wothe ũnjĩtĩkĩtie, nĩarĩkaga maũndũ marĩa njĩkaga. Na nĩageeka o na maũndũ manene kũrĩ macio, tondũ ndĩrathĩ kũrĩ Baba.

¹³ Na ũrĩa wothe mũkahooya, nĩngawĩka thĩinĩ wa rĩtwa rĩakwa, nĩgeetha Mũriũ arehere Baba riiri.

¹⁴ Mwahooya ũndũ o wothe thĩinĩ wa rĩtwa rĩakwa, nĩndĩrĩwĩkaga.

Jesũ Kwĩranĩra Roho Mũtheru

¹⁵ “Angĩkorwo nĩmũnyendete, nĩmũrĩathĩkagĩra ũrĩa ndĩmwathĩte.

¹⁶ Na nĩ nĩngahooya Baba, nake nĩakamũhe Mũteithia ũngĩ aikarage na inyuĩ nginya tene,

¹⁷ nake nĩwe Roho ũrĩa wa ma. Nao andũ a gũkũ thĩ matingĩmwĩtĩkĩra tondũ matimuonaga na matimũũ. No inyuĩ nĩmũmũ nĩgũkorwo atũũranagia na inyuĩ, na aikaraga thĩinĩ wanyu.

¹⁸ Ndikũmũtiga ta ciana cia ngoriai, nĩngũũka kũrĩ inyuĩ.

¹⁹ Thuutha wa ihinda inyinyi, thĩ ndĩgũcooka kũnyona, no inyuĩ nĩmũrĩnyonaga. Tondũ nĩndũũraga muoyo, o na inyuĩ nĩmũgũtũũra muoyo.

²⁰ Mũthenya ũcio nĩmũkamenya atĩ nĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba, na inyuĩ mũrĩ thĩinĩ wakwa, na nĩ ndĩ thĩinĩ wanyu.

²¹ ũrĩa wothe ũiguaga maathani makwa na akamaathĩkĩra, ũcio nĩwe ũnyendete. Nake ũcio ũnyendete nĩarĩendagwo nĩ Baba, o na nĩ nĩndĩmwendaga na ndĩonithanagie kũrĩ we.”

²² Nake Judasi (no ti Isikariota) akiuga atĩrĩ, “No rĩrĩ Mwathani, nĩ kĩ gĩgũtũma wĩonithanie kũrĩ ithuĩ na ti kũrĩ andũ a gũkũ thĩ?”

²³ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũnyendete nĩarĩathĩkagĩra ũrutani wakwa. Baba nake nĩarĩmwendaga, na nĩtũrĩũkaga kũrĩ we tũtũũranagie nake.

²⁴ ũrĩa ũtanyendete ndathĩkagĩra ũrutani wakwa. Ciugo icio mũiguaga ti ciakwa nĩ mwene; nĩ cia Baba ũrĩa wandũmire.

²⁵ “Maũndũ maya mothe ndamwarĩria tũrĩ o na inyuĩ.

²⁶ No rĩrĩ, we Mũteithia, na nĩwe Roho Mũtheru, ũrĩa Baba agaatumã thĩinĩ wa rĩtwa rĩakwa, nĩakamũruta maũndũ mothe na amũrĩkanie ũrĩa wothe ndĩmwĩrite.

²⁷ Thayũ nĩguo ngũmũtigĩra; thayũ wakwa nĩguo ndaamũhe. Ndikũmũhe thayũ ta ũrĩa ũheanagwo nĩ andũ a gũkũ thĩ. Mũtigatangĩke ngoro kana mwĩtigĩre.

²⁸ “Inyuĩ nĩmwaiguire ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩngũthĩ na nĩngacooka njũke kũrĩ inyuĩ rĩngĩ.’ Angĩkorwo nĩmũnyendete-rĩ, no mũkene tondũ ndĩrathĩ kũrĩ Baba, nĩgũkorwo Baba nĩ mũnene kũrĩ nĩ.

²⁹ Ndamwĩra maũndũ macio o rĩu matanekĩka nĩgeetha rĩrĩa magekĩka mũgeetĩkia.

³⁰ Ndikũmwarĩria ũhoru ũyũ ihinda iraya, nĩgũkorwo mũnene wa gũkũ thĩ nĩarooka. We ndarĩ na hinya wa kũnjatha,

³¹ no andũ a gũkũ thĩ no nginya mamenye atĩ nĩnyendete Baba, na atĩ njĩkaga o ũrĩa Baba anjathĩte.

“Ũkai rĩu; nĩtũthĩĩ.

15

Mũthabibũ na Honge

¹ “Nĩ nĩ nĩ mũthabibũ ũrĩa wa ma nake Baba nĩwe mũrĩmĩri.

² Rũhonge o ruothe rũrĩ thĩnĩ wakwa rūtaciara nĩarũtemaga akarweheria. Naruo rũhonge o ruothe rũrĩa rũciara nĩarũceehaga nĩguo rũciare maciaro maingĩ makĩria.

³ Inyuĩ o na rĩu mũrĩ atheru nĩ ũndũ wa ũhoru ũrĩa ndĩmũheete.

⁴ Ikaragai thĩnĩ wakwa na nĩ nĩndĩrĩkaraga thĩnĩ wanyu. Gũtirĩ rũhonge rũngĩciara maciaro rũrĩ rwiki; no nginya rũikare thĩnĩ wa mũthabibũ. O na inyuĩ mũtingĩciara maciaro mũtangĩkara thĩnĩ wakwa.

⁵ “Nĩ nĩ mũthabibũ, na inyuĩ mũrĩ honge. Mũndũ angĩkara thĩnĩ wakwa na nĩ njikare thĩnĩ wake, nĩarĩciara maciaro maingĩ; tondũ mũtarĩ hamwe na nĩ mũtirĩ ũndũ mũngĩhota gwĩka.

⁶ Mũndũ o wothe angĩaga gũkara thĩnĩ wakwa-rĩ, atariĩ o ta rũhonge rũrĩa rũteagwo rũkooma; honge icio nĩkũnganio ciũnganagio, igaikio mwaki-inĩ ikahĩa.

⁷ Mũngĩkara thĩnĩ wakwa, nacio ciugo ciakwa ciikare thĩnĩ wanyu, hooyai o kĩrĩa gĩothe mũngĩenda, na nĩmũkũheo kĩo.

⁸ ũndũ ũrĩa ũngĩgoocithia Baba nĩ atĩ, mũciarage maciaro maingĩ nĩguo mwĩonanie mũrĩ arutwo akwa.

⁹ “O ta ũrĩa Baba anyendete, ũguo noguo na nĩ ndĩmwendete. Rĩu-rĩ, ikaragai o wendo-inĩ wakwa.

¹⁰ Mũngĩathĩkĩra maathani makwa-rĩ, nĩmũrĩkaraga wendo-inĩ wakwa o ta ũrĩa nĩ njathĩkĩre maathani ma Baba na ngaikara wendo-inĩ wake.

¹¹ Ndamwĩra maũndũ macio nĩguo gĩkeno gĩakwa kĩgĩe thĩnĩ wanyu, nakĩo gĩkeno kĩanyu gĩkinyanĩre.

¹² Rĩathani rĩakwa nĩ rĩrĩ: Endanagai inyuĩ ene, o ta ũrĩa nĩ ndĩmwendete.

¹³ Gũtirĩ mũndũ ũrĩ wendo mũnene kũrĩ ũyũ, atĩ mũndũ no arute muoyo wake nĩ ũndũ wa arata ake.

¹⁴ Inyuĩ mũrĩ arata akwa, mũngĩka ũrĩa ndĩmwathĩte.

¹⁵ Ndigũcooka kũmwĩta ndungata, tondũ ndungata ndĩmenyaga ũrĩa mũmĩathi areeka; no inyuĩ ndĩmwĩtĩte arata nĩgũkorwo maũndũ marĩa mothe ndĩrutĩte kuuma kũrĩ Baba nĩndĩmũmenyithĩtie.

¹⁶ Ti inyuĩ mwathuurire, no nĩ nĩ ndamũthuurire, na ngĩmwamũra mũthĩ mũgaciare maciaro, namo maciaro macio matũũre. Nake Baba nĩakamũhe kĩrĩa gĩothe mũkahooya thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa.

¹⁷ Rĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩakwa: Endanagai.

Andũ a Thĩ Gũthũũra Arutwo

¹⁸ “Andũ a thĩ mangĩmũthũũra, menyai atĩ nĩ nĩ maambire gũthũũra.

¹⁹ Korwo mũrĩ a gũkũ thĩ, andũ a thĩ no mamwende ta mũrĩ ao. No rĩrĩ, inyuĩ mũtirĩ a gũkũ thĩ, no nĩndĩmũthuurĩte kuuma kũrĩ andũ a thĩ. Nĩkĩo andũ a thĩ mamũthũire.

²⁰ Ririkanai ũhoru ũrĩa ndamwĩrĩre atĩrĩ, ‘Gũtirĩ ndungata nene gũkĩra mũmĩathi.’ Angĩkorwo nĩ nĩmanyarĩrĩre, o na inyuĩ nĩmakamũnyarira. Angĩkorwo nĩmathĩkĩre ũrutani wakwa o na wanyu nĩmakawathĩkĩra.

²¹ Nao makaamwĩka ũguo nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa, nĩgũkorwo matiũũ ũrĩa wandũmire.

22 “Korwo ndiokire ngĩmahe ũhoro, matingĩamenyire nĩ ehia. No rĩu matirĩ na kĩngwatio nĩ ũndũ wa mehia mao.

23 Mũndũ ũrĩa ũũthũũrĩte, nĩathũũire Baba o nake.

24 Korwo ndiĩkĩte gatagatĩ-inĩ kao maũndũ marĩa matarĩ mekwo nĩ mũndũ ũngĩ matingĩamenyire nĩ ehia. No rĩu nĩmonete ciana ici, no no maathũire na magathũũra Baba.

25 No nĩgeetha kũhingio ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ wao atĩrĩ, ‘Nĩmathũũire hatarĩ gĩtũmi.’

26 “Hĩndĩ ĩrĩa Mũteithia agooka, ũrĩa ngaamũtũmĩra kuuma kũrĩ Baba, na nĩwe Roho wa ma ũrĩa uumaga kũrĩ Baba, we nĩakaheana ũira wakwa.

27 Na o na inyuĩ no nginya mũkaaruta ũira, tondũ mũtũũrĩte na nĩ kuuma o kĩambĩrĩria.

16

1 “Ndamwĩra maũndũ macio mothe nĩgeetha mũtikanae gũtiganĩria wĩtĩkio.

2 Nĩmakamũingata thunagogi-inĩ; na ũhoro wa ma nĩ atĩ, kũrĩ hĩndĩ ĩgũũka rĩrĩa mũndũ o wothe ũkaamũũraga ageciiragia atĩ nĩ Ngai aratungatĩra.

3 Mageekaga maũndũ macio nĩ ũndũ matimenyete Baba o na kana makaamenya.

4 Ndamwĩra maũndũ macio nĩgeetha hĩndĩ ĩyo yakinya mũkaaririkana atĩ nĩndamwĩrĩte. Ndiamwĩrĩre maũndũ macio kĩambĩrĩria-inĩ tondũ ndaarĩ hamwe na inyuĩ.

Wĩra wa Roho Mũtheru

5 “Rĩu nĩngũthĩ kũrĩ ũrĩa wandũmire. No gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũranjũũria atĩrĩ, ‘Ūrathĩ kũ?’

6 Mwaiyũrwo nĩ kĩa nĩ tondũ nĩndamwĩra maũndũ macio.

7 No ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ kwagĩrĩre nĩ thĩ nĩ ũndũ wanyu. Tondũ ndaaga gũthĩ, Mũteithia ndagooka kũrĩ inyuĩ. No ndaathĩ, nĩngamũtũma oke kũrĩ inyuĩ.

8 Nake oka, nĩakaiguithia andũ a gũkũ thĩ ũrĩa mahĩtĩtie ũhoro-inĩ wa mehia, na ũhoro-inĩ wa ũthingu, o na ũhoro-inĩ wa ciira:

9 Nĩmahĩtĩtie ũhoro-inĩ wa mehia, nĩgũkorwo andũ matinjĩtĩkĩtie;

10 nĩmahĩtĩtie ũhoro-inĩ wa ũthingu, nĩgũkorwo ndĩrathĩ kũrĩ Baba kũrĩa mũtangĩcooka kũnyona;

11 na nĩmahĩtĩtie ũhoro-inĩ wa ciira tondũ mũnene wa gũkũ thĩ nĩarĩkĩtie gũtuĩrwo ciira.

12 “Ndĩ na maũndũ mangĩ mainĩ ma kũmwĩra, makĩria ya marĩa mũngĩhota kũũmĩrĩria rĩu.

13 No rĩrĩ, Roho Mũtheru ũcio wa ma oka, nĩakamũtongoria ũhoro-inĩ ũrĩa wa ma wothe. Ndakaaragia ũhoro wake mwene; akaaragia ũhoro wa maũndũ marĩa aigũite, ningĩ nĩakamwĩra ũhoro wa maũndũ marĩa magooka thuutha.

14 Nĩakangoocithia nĩgũkorwo nĩakamũmenyithia ũhoro wakwa ũrĩa arutĩte kuuma kũrĩ nĩ.

15 Maũndũ mothe ma Baba nĩ makwa. Nĩkĩo ndamwĩra atĩ Roho nĩakamũmenyithia ũhoro wakwa ũrĩa arutĩte kuuma kũrĩ nĩ, mũũmenye.

16 “Thuutha wa kahinda kanini mũtikũnyona rĩngĩ na ningĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona.”

Kĩa kĩa Arutwo nĩ Gĩgũtuĩka Gĩkeno

¹⁷ Amwe a arutwo ake makĩũrania atĩrĩ, “Arenda kuuga atĩa rĩrĩa aroiga atĩ, ‘Thuutha wa kahinda kanini mĩtikũnyona rĩngĩ na ningĩ atĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona’, ningĩ atĩ ‘Tondũ ndĩrathiĩ kũrĩ Baba?’ ”

¹⁸ Magĩthiĩ na mbere kũũrania atĩrĩ, “Arenda kuuga atĩa rĩrĩa aroiga atĩ, ‘Kahinda kanini?’ Ithuĩ tũtiramanya ũrĩa aroiga.”

¹⁹ Nake Jesũ akĩona atĩ nĩmendaga kũmũũria ũhoru ũcio, nĩ ũndũ ũcio akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kũũrania mũrorania ũrĩa ngwendaga kuuga rĩrĩa njugire atĩ ‘Thuutha wa kahinda kanini mĩtikũnyona rĩngĩ, na ningĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona’?”

²⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũkaarĩra na mũcakaŕe rĩrĩa andũ a thĩ marakena. Inyuĩ mũkanyitwo nĩ kĩeha, no kĩeha, kĩanyu nĩgĩkagarũrũka gĩtuĩke gĩkeno.

²¹ Mũndũ-wa-nja agĩciara nĩakoragwo na ruo tondũ hĩndĩ yake nĩ nginyu; no aarĩkia gũciara kaana, akariganĩrwo nĩ ruo nĩ ũndũ wa gũkena nĩgũkorwo kaana nĩ gaaciarwo gũkũ thĩ.

²² O na inyuĩ noguo: Rĩu nĩ ihinda rĩanyu rĩa kĩeha, no nĩngamuona rĩngĩ na nĩmũgakena, na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũkaamũtunya gĩkeno kũu.

²³ Mũthenya ũcio wakinya mũtigacooka kũnjũũria ũndũ o na ũrĩkũ. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Baba nĩakamũhe kĩrĩa gĩothe mũkaahooya thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa.

²⁴ Nginyagia rĩu mũtirĩ mwahooya ũndũ thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa. Hooyai na nĩmũkũheo, nĩguo gĩkeno kĩanyu gĩkinyanĩre.

²⁵ “O na gũtuĩka ngoretwo ngĩaria na ngerekano-rĩ, hĩndĩ nĩiroka rĩrĩa itagacooka kũmwarĩria na njĩra iyo, no ngaamwĩraga ũhoru wa Baba itekũhithĩrĩa.

²⁶ Mũthenya ũcio nĩmũkahooyaga thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa. Ndiroiga atĩ nĩngahooyaga Baba ithenya rĩanyu.

²⁷ No rĩrĩ, Baba we mwene nĩamwendete, nĩgũkorwo inyuĩ nĩmũnyendete, na nĩmwĩtĩkĩtie atĩ ndoimire kũrĩ Ngai.

²⁸ Nĩ ndoimire kũrĩ Baba, ngĩũka gũkũ thĩ; na rĩu nĩnguuma gũkũ thĩ, njooke kũrĩ Baba.”

²⁹ Hĩndĩ iyo arutwo a Jesũ makiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩũratũhe ũhoru wega, ũtekwaria na ngerekano.

³⁰ Rĩu nĩtwamenya atĩ wee nĩũũĩ maũndũ mothe, na atĩ o na ndũbataire mũndũ o na ũrĩkũ akũũrie ciũria. ũhoru ũcio nĩwatũma twĩtĩkie atĩ woimĩte kũrĩ Ngai.”

³¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Rĩu nĩmwetĩkia!

³² No hĩndĩ nĩiroka, na nĩnginyu, rĩrĩa mũkahurunjũka, o mũndũ athĩ gwake mũciĩ. Mũkaandiga ndĩ nyiki, no ndirĩ nyiki, nĩgũkorwo Baba arĩ hamwe na nĩ.

³³ “Ndamwĩra maũndũ macio nĩgeetha mũgĩe na thayũ thĩnĩ wakwa. Gũkũ thĩ nĩmũrĩonaga thĩina. No ũmĩrĩriai! Nĩ nĩndooretie thĩ.”

17

Jesũ Kwĩhoera

¹ Jesũ aarĩkia kuuga maũndũ macio, agĩtiira maitho akĩrora na igũrũ, akĩhooya, akiuga atĩrĩ:

“Baba hĩndĩ nĩ nginyu. Gocithia Mũrũguo, nĩguo nake Mũrũguo akũgocithie.

² Nĩgũkorwo nĩmũheete ũhoti wa gwatha andũ othe, nĩguo arĩa othe ũmũheete amahe muoyo wa tene na tene.

³ Na rĩu ũyũ nĩguo muoyo wa tene na tene: Atĩ makũmenye, o Wee Ngai ũrĩa wa ma, na mamenye Jesũ Kristũ, ũrĩa ũtũmĩte.

⁴ Nĩngũgocithĩtie gũkũ thĩ na ũndũ wa kũrĩkia wĩra ũrĩa waheire ndute.

⁵ Na rĩu Baba, ngoocithia ndĩ mbere yaku na riiri ũrĩa ndaarĩ naguo hamwe nawe o mbere thĩ ĩtaanagĩa.

Jesũ Kũhoera Arutwo ake

⁶ “Nĩnguũrĩrie andũ arĩa waheire gũkũ thĩ rĩtwa rĩaku. Acio maarĩ aku; nawe ũkũhe o, nao nĩmathĩkĩire kiugo gĩaku.

⁷ Na rĩu nĩmamenyete atĩ indo iria ciothe ũheete ciumĩte kũrĩ wee.

⁸ Nĩgũkorwo nĩndamaheire ciugo iria waheire, nao magĩciĩtĩkĩra. Nĩmamenyire hatarĩ nganja atĩ ndoimire kũrĩ wee, na magĩtĩkia atĩ wee nĩwe wandũmire.

⁹ Acio nĩo ndĩrahoera. Ndirahoera andũ a gũkũ thĩ, no ndĩrahoera arĩa ũũheete, nĩgũkorwo nĩ aku.

¹⁰ Kĩrĩa gĩothe ndĩ nakĩo nĩ gĩaku, na kĩrĩa gĩothe ũrĩ nakĩo nĩ gĩakwa. Naguo ũgooci nĩũũkĩte kũrĩ nĩ nĩ ũndũ wao.

¹¹ Ndigũikara gũkũ thĩ rĩngĩ, no-o marĩ o gũkũ thĩ, na nĩ ndĩroka kũrĩ wee. Baba Mũtheru, magitĩre na ũhoti wa rĩtwa rĩaku, rĩtwa rĩrĩa waheire, nĩgeetha matũike ũmwe o ta ũrĩa ithuĩ tũrĩ ũmwe.

¹² Rĩrĩa ndĩraarĩ nao, nĩndĩramagitagĩra na ngamamenyerera na rĩtwa rĩu waheire. Gũtirĩ o na ũmwe ũũrĩte o tiga ũrĩa wathĩrĩrwo kwanangwo nĩguo Maandĩko mahingio.

¹³ “Rĩu ndĩroka kũrĩ wee, no maũndũ maya ndĩroiga ndĩ o gũkũ thĩ, nĩguo maiyũrwo nĩ gĩkeno gĩakwa kĩrĩ gĩkinyanĩru kũna thĩnĩ wao.

¹⁴ Nĩndĩmaheete kiugo gĩaku, nao andũ a gũkũ thĩ makamathũũra, nĩgũkorwo o ti a gũkũ thĩ rĩngĩ, o ta ũrĩa nĩ itarĩ wa gũkũ thĩ.

¹⁵ Ihooya rĩakwa ti ũmarute gũkũ thĩ, no nĩ atĩ ũmagitagĩre kuuma kũrĩ ũrĩa mũũru.

¹⁶ O ti a gũkũ thĩ, o ta ũrĩa o na nĩ itarĩ wakuo.

¹⁷ Maamũre, ũmatherie na ũhoru ũrĩa wa ma; ũhoru waku nĩguo ũhoru wa ma.

¹⁸ O ta ũrĩa wandũmire gũkũ thĩ, na nĩ noguo ndamatũma kũrĩ andũ a gũkũ thĩ.

¹⁹ Ndĩtheretie nĩ ũndũ wao, nĩguo o nao matherio kũna nĩ ũhoru ũrĩa wa ma.

Jesũ Kũhoera Etĩkia othe

²⁰ “Nĩngĩ to aya oiki ndĩrahoera. Ndirahoera o na arĩa angĩ makaanjĩtĩkia nĩ ũndũ wa ndũmĩrĩri ya aya,

²¹ nĩguo othe matũike ũmwe Baba, o ta ũrĩa we ũrĩ thĩnĩ wakwa na nĩ ndĩ thĩnĩ waku. O nao marogĩa thĩnĩ witũ nĩgeetha andũ a gũkũ thĩ metĩkie atĩ nĩwe ũndũmĩte.

²² Nĩndĩmaheete riiri ũrĩa waheire, nĩguo matũike ũmwe o ta ũrĩa ithuĩ tũrĩ ũmwe,

²³ nĩ ndĩ thĩnĩ wao, nawe ũrĩ thĩnĩ wakwa. Marotuĩka ũmwe kũna, nĩgeetha andũ a gũkũ thĩ mamenye atĩ nĩwe wandũmire, na atĩ nĩũmendete o ta ũrĩa ũnyendete.

²⁴ “Baba, ngwenda arĩa ũũheete makorwo na nĩ harĩa ndĩ na mone riiri wakwa, riiri ũrĩa ũũheete nĩ ũndũ nĩwanyendete thĩ ĩtanombwo.

25 “Baba Mũthingu, o na gũtuĩka andũ a gũkũ thĩ matikũũĩ-rĩ, nĩ nĩngũũĩ, nao nĩ moĩ atĩ nĩwe ũndũmĩte.

26 Nĩngũmenyithanĩtie kũrĩ o, na nĩngũkĩrĩrĩria gũkũmenyithania, nĩgeetha wendani ũrĩa ũnyendete naguo ũikarage thĩinĩ wao na nĩguo o na nĩ mwene ngoragwo thĩinĩ wao.”

18

Jesũ Kũnyiitwo

1 Jesũ aarĩkia kũhooya, agĩthĩ arĩ na arutwo ake, makĩringa mũkuru wa Karũũĩ ga Kidironi. Mũrĩmo ũcio ũngĩ nĩ haarĩ na mũgũnda wa mĩtamaiyũ, agĩtoonya ho na arutwo ake.

2 Na rĩrĩ, Judasi, ũrĩa wamũkunyanĩire, nĩooĩ handũ hau, nĩ ũndũ Jesũ nĩacemanagĩria ho kaingĩ na arutwo ake.

3 Nĩ ũndũ ũcio Judasi agĩthĩ hau mũgũnda-inĩ ũcio, atongoretie mbũtũ ya thigari na anene amwe kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai. Nao nĩmakuuĩte icinga, na matawa, na indo cia mbaara.

4 Nake Jesũ nĩ ũndũ nĩamenyaga maũndũ marĩa mothe maakirie kũmũkora-rĩ, akiumĩra akĩmoooria atĩrĩ, “Nũũ mũracaria?”

5 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi.”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ we.” (Nake Judasi ũcio wamũkunyanĩire aarũngĩ hau hamwe nao.)

6 Rĩrĩa Jesũ aameerire atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ we,” magĩcooka na thuutha makĩgũa thĩ.

7 O rĩngĩ Jesũ akĩmoooria atĩrĩ, “Nũũ mũracaria?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi.”

8 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ndamwĩra atĩ nĩ nĩ we. Akorwo nĩ nĩ mũracaria-rĩ, rekei andũ aya mathĩ.”

9 Gwekĩkire ũguo nĩgeetha ũhoru ũrĩa aarĩtie ũhinge, rĩrĩa oigire atĩrĩ, “Andũ arĩa waheire gũtirĩ o na ũmwe wao ndeete.”

10 Hĩndĩ ĩyo Simoni Petero, tondũ aarĩ na rũhiũ rwa njora, akĩrũcomora na agĩtinia gũtũ kwa ũrĩo kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene. (Ndungata ĩyo yetagwo Maliku.)

11 Nake Jesũ agĩatha Petero atĩrĩ, “Cookia rũhiũ rwaku rwa njora! Gĩkombe kĩrĩa Baba aaheete-rĩ, nĩngwaga gũkĩnyũira?”

Jesũ Gũtwarwo kwa Anasi

12 Nayo mbũtũ ĩyo ya thigari na mũnene wayo, hamwe na anene acio a Ayahudi makĩnyiita Jesũ. Makĩmuoha na

13 makĩamba kũmũtwara kwa Anasi, ũrĩa warĩ mũthoniwe wa Kaiafa, ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene mwaka ũcio.

14 Kaiafa nĩwe wataarĩte Ayahudi atĩ no gũkorwo arĩ wega mũndũ ũmwe akuĩre andũ othe.

Petero Gũkaana Jesũ Ihinda rĩa Mbere

15 Simoni Petero marĩ na mũrutwo ũngĩ makĩrũmĩrĩra Jesũ. Na tondũ mũrutwo ũcio nĩoĩo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩtwarana na Jesũ kũu nja ya mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene.

16 No Petero agĩtigwo etereire hau nja ya kĩhingo. Nake mũrutwo ũcio ũngĩ, woĩo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩcooka, akĩaria na mũirĩtu ũrĩa warĩ kĩhingo-inĩ agĩtoonyia Petero.

17 Nake mũirĩtu ũcio warĩ kĩhingo-inĩ akĩũria Petero atĩrĩ, “Kaĩ wee ũrĩ ũmwe wa arutwo a mũndũ ũyũ?”

Nake agĩcookia agĩkiuga atĩrĩ, “Aca, ndirĩ ũmwe wao.”

18 Na rĩrĩ, ndungata na thigari ciarũgamĩte irigiicĩirie mwaki ũrĩa ciakĩtie ikĩwota, tondũ kwarĩ na heho. Petero o nake aarũgamĩte hamwe nao agĩota mwaki.

Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa Mũnene kũũria Jesũ Ciũria

19 Ihinda-inĩ o rĩu, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene oragia Jesũ ũhoru wa arutwo ake na ũhoru wa ũrutani wake.

20 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Niĩ njarĩirie andũ othe a thĩ itarĩ ũndũ ngũhitha, na ngarutana hĩndĩ ciothe thunagogi-inĩ o na hekarũ-inĩ, kũrĩa Ayahudi othe macemanagia. Ndirĩ ũndũ njaragia na hitho.

21 Ũranjũria ũguo nĩkĩ? Ũria arĩa mananjigua ngĩaria. Ti-itherũ nĩmoĩ ũrĩa ndanoiga.”

22 Rĩrĩa Jesũ oigire ũguo, ũmwe wa thigari iria ciarĩ hau akĩmũgũtha rũhĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Ũguo nĩguo ũgũcookeria mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene?”

23 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩndoiga ũũru-rĩ, heana ũira wa ũũru ũcio. No angĩkorwo ndaaria ũhoru wa ma-rĩ, wangũthĩra kĩ?”

24 Nake Anasi akĩmũneana atwarwo arĩ o muohe kũrĩ Kaiafa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

Petero Gũkaana Jesũ rĩa Keerĩ na rĩa Gatatũ

25 O hĩndĩ iyo Simoni Petero arũgamĩte agĩota mwaki, akĩũrio atĩrĩ, “Kaĩ wee ũrĩ ũmwe wa arutwo a mũndũ ũyũ?”

Nake agĩkaana, akiuga atĩrĩ, “Aca, ndirĩ ũmwe wao!”

26 Ndungata ĩmwe ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na yarĩ ya mbarĩ ya mũndũ ũrĩa Petero aatinĩtie gũtũ, ikĩmũũria atĩrĩ, “Na githĩ nĩ ndirakuonire mũrĩ nake hau mũgũnda-inĩ wa mĩtamaiyũ?”

27 O rĩngĩ Petero agĩkaana, na o hĩndĩ iyo ngũkũ ĩgĩkũga.

Jesũ Mbere ya Pilato

28 Ningĩ Ayahudi makĩruta Jesũ gwa Kaiafa makĩmũtwara gĩikaro-inĩ kĩa Barũthi wa Kĩroma. Hĩndĩ iyo kwarĩ rũciinĩ tene, na nĩgeetha matikagwatwo nĩ thaahu, Ayahudi matiatoonyire gĩikaro kũu; nĩ ũndũ nĩmendaga mahote kũrĩa gĩathĩ kĩa Bathaka.

29 Nĩ ũndũ ũcio Pilato akiuma akĩmakora kũu nja akĩmooria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ mũramũthitangĩra kĩ?”

30 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Atangĩrĩ muuni watho-rĩ, tũtingĩmũrehe kũrĩ we.”

31 Nake Pilato akĩmeera atĩrĩ, “Kĩmuoei inyuĩ ene mũkamũciirithie kũringana na watho wanyu.”

Nao Ayahudi makĩregana na ũhoru ũcio, makiuga atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ na rũũtha rwa kũũraga mũndũ o na ũ.”

32 Maũndũ maya mekĩkire nĩgeetha ciugo iria Jesũ aarĩtie akĩonania mũthemba wa gĩkuũ kĩrĩa agaakua ihingio.

33 Pilato agĩcooka agĩtoonya gĩikaro kũu kĩa Barũthi, agĩta Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Wee niwe mũthamaki wa Ayahudi?”

34 Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ũcio nĩ woni waku, kana nĩ andũ makwĩrĩte ũhoru wakwa?”

35 Nake Pilato akĩmũcookeria atĩrĩ, “Niĩ ndĩkĩrĩ Mũyahudi? Andũ anyu na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene nĩo makũneanĩte kũrĩ niĩ. Nĩ atĩa wĩkĩte?”

³⁶ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Ūthamaki wakwa ti wa gūkū thī. Korwo nī ūguo-rī, ndungata ciakwa nicingīndūīrīire ndikanyiitwo nī Ayahudi. No ūthamaki wakwa nī wa kuuma kūndū kūngī.”

³⁷ Nake Pilato akīmūcookeria atīrī, “nī ūndū wa ūguo-rī, wee ūkīrī Mūthamaki!”

Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nīwaria ma kuuga atī nī ndī Mūthamaki. Ma nī atīrī, gītūmi gīkī nīkīo gīatūmire njiarwo, na nīkīo ndokire gūkū thī atī nyumbūrage ūhorō ūrīa wa ma. Mūndū o wothe ūrī mwena wa ūhorō wa ma nīathikagīrīria.”

³⁸ Nake Pilato akīmūūria atīrī, “Ūhorō wa ma nī ūrīkū?” Aarīkia kūūria ūguo akiuma nja o rīngī agīthīi kūrī Ayahudi akīmeera atīrī, “Ndirona gītūmi gīa kūmūthitangīra.

³⁹ No ningī nī mūtugo wanyu hīndī ya Bathaka ndīmuohorere mūndū ūmwe. Nīmūkwenda ndīmuohorere ‘mūthamaki wa Ayahudi?’”

⁴⁰ Nao makīanīrīra, magīcookia atīrī, “Aca, tūtīkwenda ūcio! Tuohorere Baraba!” Na rīrī, Baraba ūcio aarī mūtunyani.

19

Jesū Gūtuūrwo kwambwo Mūtī-Igūrū

¹ Hīndī īyo Pilato akīoya Jesū, akīmūhūūrithia iboko.

² Nacio thigari igītuma thūmbī ya mīigua, ikīmwīkīra mūtwe, na ikīmūhumba kanjū ya rangi wa ndathi,

³ igathiaga harī we o ihinda kwa ihinda, ikamūnyūrūragia ikiugaga atīrī, “Ngeithi, mūthamaki wa Ayahudi!” Nacio ikamūgūthaga ūthīu na hī.

⁴ O rīngī Pilato akiuma nja, akīra Ayahudi atīrī, “Ta onei ngūmūruta nja ndīmūrehe kūrī inyuī, nīguo mūmenye atī nī ndionete ūndū o na ūrīkū angīthitangīrwo.”

⁵ Rīrīa Jesū oimire nja ekīrīte thūmbī īyo ya mīigua na ehumbīte kanjū īyo ya rangi wa ndathi-rī, Pilato akīmeera atīrī, “Mūndū nī ūyū!”

⁶ Rīrīa athīnjīri-Ngai arīa anene o na atongoria a Ayahudi maamuonire, makīanīrīra makiuga atīrī, “Mwambithie mūtī-igūrū! Mwambithie mūtī-igūrū!”

No Pilato akīmacookeria atīrī, “Muoei mūmwambe mūtī igūrū arī inyuī. Ha ūhorō wakwa, ndirona ūndū o na ūrīkū angīthitangīrwo.”

⁷ Nao Ayahudi makiuga magwatīirie atīrī, “Ithuī nītūrī watho; na kūrīngana na watho ūcio no nginya akue, tondū nīetuīte Mūrū wa Ngai.”

⁸ Rīrīa Pilato aigūre ūguo, agītigīra mūno makīria,

⁹ agīcooka thīinī wa nyūmba īyo ya ūthamaki. Ningī akīūria Jesū atīrī, “Wee-rī, uumīte kū?” Nowe Jesū ndaigana kūmūcookeria.

¹⁰ Pilato akīmūūria atīrī, “Kaī ūkūrega kūnjarīria? Kaī ūtooī ndī na ūhoti wa gūkuohorithia, kana wa gūkwambithia mūtī igūrū?”

¹¹ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Wee ndūngīrī na ūhoti igūrū rīakwa korwo ndūheetwo guo kuuma igūrū. Nī ūndū ūcio ūrīa ūūneanire kūrīwe nīwe ūrī na mehīa marīa manene.”

¹² Kuuma hīndī īyo, Pilato akīgeria kuohora Jesū, no Ayahudi magīthī na mbere kwanīrīra atīrī, “Ūngīrekereria mūndū ūyū, wee ndūrī mūrata wa Kaisari. Mūndū o wothe wītuga mūthamaki nīamenete Kaisari.”

¹³ Rīrīa Pilato aigūre ūguo-rī, akiumia Jesū nja, na agīkarīra gītī kīa mūtuanīri ciira handū hoīkaine ta “Harīa-haare-Mahiga” (na heetagwo na Kīhibirania Gabatha).

14 Kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria rĩa Kiumia gĩa Gĩathĩ kĩa Bathaka; na kwarĩ ta thaa thita.

Nake Pilato akĩra Ayahudi atĩrĩ, “Ūyũ mũthamaki wanyu.”

15 No-o makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mweherie! Mweherie! Mwambithie mũtĩ-igũrũ!”

Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nyambithie Mũthamaki wanyu?”

Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ mũthamaki ũngĩ tiga Kaisari.”

16 Mũthia-inĩ Pilato akĩmũneana kũrĩ o nĩguo akambwo mũtĩ-igũrũ.

Jesũ Kwambwo Mũtĩ-Igũrũ

Nacio thigari ikĩnyiita Jesũ.

17 Na ekuuĩire mũtharaba wake agĩthiĩ nginya harĩa heetagwo “Ha Ihĩndĩ rĩa Mũtwe” (na no ho hetagwo na Kĩhibirania, Gologotha.)

18 Hau nĩho maamwambire, na hamwe nake makĩamba andũ angĩ eerĩ, ũmwe mwena ũmwe na ũcio ũngĩ mwena ũcio ũngĩ; nake Jesũ arĩ gatagatĩ.

19 Nake Pilato akĩandĩkithia kĩbaũ na gĩkĩhũũrĩrwo mũtharaba-inĩ. Nakĩo kĩandĩkĩtwo atĩrĩ, JESŪ WA NAZARETHI, MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.

20 Nao Ayahudi aingĩ magĩthoma maandĩko macio, nĩgũkorwo handũ harĩa Jesũ aambĩrwo haarĩ hakuhĩ na itũũra rĩu inene, nakĩo kĩbaũ kũ kĩandĩkĩtwo na Kĩhibirania, na Kĩlatini, na Kĩyunani.*

21 Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene a Ayahudi makĩra Pilato atĩrĩ, “Tiga kwandĩka ‘Mũthamaki wa Ayahudi’, no andĩka atĩ mũndũ ũyũ nĩ kuuga oigire atĩ nĩwe mũthamaki wa Ayahudi.”

22 Nake Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, “Ūguo ndandĩka nĩndandĩka.”

23 Rĩrĩa thigari ciarĩkirie kwamba Jesũ, ikĩoya nguo ciake, igĩcigayania maita mana, o mũndũ yake, no kanjũ yatigarire. Nguo iyo ndĩarĩ na rūtumo, yatumĩtwo kuuma igũrũ nginya thĩ irĩ o taama ũmwe.

24 Nacio ikĩirana atĩrĩ, “Nĩtũtugei kũmĩtarũra; rekei tũmĩcuukĩre mĩtĩ nĩguo tũmenye ũrĩa ũgũthiĩ nayo.”

Gwekĩkire ũguo nĩguo Maandĩko mahinge marĩa moigĩte atĩrĩ, “Maagayanire nguo ciakwa,

na magĩcuukĩra kanjũ yakwa mĩtĩ.”

Ūguo nĩguo thigari ciekire.

25 Hakuhĩ na mũtharaba wa Jesũ nĩho nyina aarũgamĩte, na mwarĩ wa nyina na nyina, na Mariamu mũtumia wa Kiliopa, na Mariamu Mũmagidali.

26 Rĩrĩa Jesũ onire nyina na mũrutwo ũrĩa endete marũngiĩ hakuhĩ nake, akĩra nyina atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, ũcio mũrũguo,”

27 agĩcooka akĩra mũrutwo ũcio atĩrĩ, “Ūcio maitũguo.” Kuuma hĩndĩ iyo mũrutwo ũcio akĩoya nyina wa Jesũ, agĩthiĩ gũtũũra mũciĩ kwa mũrutwo ũcio.

Gũkua kwa Jesũ

28 Thuutha ũcio, Jesũ amenya atĩ maũndũ mothe nĩmathira, na nĩguo Maandĩko mahinge, akiuga atĩrĩ, “Nĩnyootiĩ.”

* 19:20 Rũthiomi rwa Asuriata rwarĩ rũmwe rwa thiomi iria Ayahudi maaragia, na Kĩhibirania, na Kĩlatini, o hamwe na Kĩyunani.

²⁹ Hau nĩ haarĩ na cuba yarĩ na thiki, nĩ ũndũ ũcio thigari igĩtobokia thibũnji ho, igĩcooka igĩthecerera thibũnji iyo rũthanju-inĩ rwa mũthobi, ikĩmĩtwarĩrĩria kanua-inĩ ka Jesũ.

³⁰ Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamĩkundire, akiuga atĩrĩ, “Ũhoru nĩwathira.” Na oiga ũguo, akĩinamia mũtwe, agĩtuĩkana.

³¹ Na rĩrĩ, kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria wa Ayahudi, nĩguo marokere Thabatũ ya mwanya. Na tondũ Ayahudi matiendaga mũrĩ iyo ĩtigwo mũtharaba-inĩ hĩndĩ ya Thabatũ, makĩũria Pilato aathane atĩ andũ acio maambĩtwo moinwo magũrũ, na mũrĩ yao ĩcuurũrio.

³² Nĩ ũndũ ũcio thigari igĩthĩ ikiuna magũrũ ma mũndũ wa mbere ũrĩa mambanĩrio na Jesũ na igĩcooka ikiuna ma ũcio ũngĩ.

³³ No rĩrĩa maakinyire harĩ Jesũ na makĩona atĩ nĩarĩkĩtie gũkua, makĩaga kuuna magũrũ make.

³⁴ Handũ ha ũguo-rĩ, mũthigari ũmwe agĩtheeca Jesũ mbaru na itimũ, na o rĩmwe hakiura thakame na maaĩ.

³⁵ Nake mũndũ ũrĩa wonire maũndũ macio nĩarutĩte ũira, nago ũira wake nĩ wa ma. We nĩooĩ atĩ aaragia ũhoru wa ma, na oimbũraga nĩgeetha o na inyuĩ mwĩtĩkie.

³⁶ Namo maũndũ macio meekĩkire nĩgeetha Maandĩko mahinge marĩa moigĩte atĩrĩ, “Gũtirĩ ihĩndĩ o na rĩmwe rĩake rĩkoinwo.”

³⁷ O na ningĩ no harĩ Maandĩko mangĩ moigĩte atĩrĩ, “Makeerorera mũndũ ũrĩa maathecire.”

Gũthikwo kwa Jesũ

³⁸ Thuutha ũcio, Jusufu wa Arimathea akĩhooya Pilato mwĩrĩ wa Jesũ. Na rĩrĩ, Jusufu aarĩ mũrutwo wa Jesũ, no amũrũmagĩrĩra na hito tondũ wa gwĩtigĩra Ayahudi. Nake Pilato akĩmũhe rũtha, nake agĩthĩ agĩkuua mwĩrĩ ũcio.

³⁹ Maathiire na Nikodemo, ũrĩa wathiĩte kũrĩ Jesũ ũtukũ. Nikodemo agĩtwara mũtukanio wa manemane na thubiri ingĩkinya o ta ratiri mũrongo mũgwanja na ithano.

⁴⁰ Nao eerĩ makĩoya mwĩrĩ wa Jesũ, makĩwoha na mataama ma gatani hamwe na mũtukanio iyo mũnungi wega, kũringana na mũtugo ya Ayahudi ya gũthikana.

⁴¹ Hau Jesũ aambĩrwo nĩ haarĩ na mũgũnda, na thĩnĩ wa mũgũnda ũcio nĩ kwarĩ na mbĩrĩra njerũ, ĩrĩa ĩtakoretwo ĩgĩtwo mwĩrĩ wa mũndũ o na ũmwe.

⁴² Tondũ kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria wa Ayahudi nĩguo marokere Thabatũ, na ningĩ nĩ ũndũ mbĩrĩra iyo yarĩ o hakuhĩ-rĩ, makĩiga Jesũ ho.

20

Mbĩrĩra Theri

¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa mbere wa kwambĩrĩria kiumia rũciinĩ tene, kũrĩ o na nduma, Mariamu Mũmagidali nĩathiire mbĩrĩra-inĩ na akĩona ihiga rĩrĩa rĩarĩ mũromo-inĩ rĩrĩ rĩeherie.

² Nĩ ũndũ ũcio agĩthĩ ateng’erete kũrĩ Simoni Petero na mũrutwo ũrĩa ũngĩ, ũrĩa Jesũ endete, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩmarutĩte Mwathani mbĩrĩra-inĩ, na tũtiũ harĩa mamũigĩte!”

³ Nĩ ũndũ ũcio Petero na mũrutwo ũcio ũngĩ makiumagara marorete mbĩrĩra-inĩ.

⁴ Marĩ o eerĩ magĩteng’era, no mũrutwo ũcio ũngĩ agĩkĩria Petero ihenya, agĩkinya mbĩrĩra-inĩ mbere.

⁵ Akĩnamĩrĩra, na akĩrora thĩinĩ, akĩona mataama ma gatani marĩ maige thĩ, no ndaatoonyire.

⁶ Nake Simoni Petero, ũrĩa warĩ thuutha wake, agĩkinya na agĩtoonya mbĩrĩra thĩinĩ. Akĩona mataama ma gatani maigĩtwo hau,

⁷ o hamwe na gĩtambaya kĩrĩa Jesũ ohetwo mĩtwe agĩthikwo. Nakĩo gĩakũnjĩtwo gĩkaigwo kĩrĩ giiki, gĩtarĩ hamwe na mataama macio ma gatani.

⁸ Thuutha ũcio mũrutwo ũcio ũngĩ, ũrĩa wakinyĩte mbĩrĩra-inĩ mbere, o nake agĩtoonya thĩinĩ. Akĩona na agĩtĩkia.

⁹ (Nĩgũkorwo nginyagia hĩndĩ ĩyo matiakoretwo mataũkĩrwo nĩ Maandĩko atĩ Jesũ nĩarĩ ariũke kuuma kũrĩ arĩa akuũ.)

Jesũ Kuumĩrĩra Mariamu Mũmagidali

¹⁰ Arutwo acio magĩcooka makĩinũka kwao,

¹¹ no Mariamu akĩrũgama hau nja ya mbĩrĩra akĩrĩraga. O akĩrĩraga-rĩ, akĩnamĩrĩra, akĩrora mbĩrĩra thĩinĩ,

¹² akĩona araike eerĩ marĩ na nguo njerũ, maikarĩte thĩ harĩa mwĩrĩ wa Jesũ waigĩtwo, ũmwe agaikara mĩtwe-inĩ nake ũcio ũngĩ agaikara magũrũ-inĩ.

¹³ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, nĩ kĩ kĩrakũrĩria?”

Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ nĩmeheretie Mwathani wakwa mbĩrĩra-inĩ, na ndiũ harĩa mamũigĩte.”

¹⁴ O hĩndĩ ĩyo akĩhũgũra, akĩona Jesũ arũgamĩte hau, no ndaigana kũmenya atĩ aarĩ Jesũ.

¹⁵ Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, nĩ kĩ kĩrakũrĩria? Nũũ ũracaria?”

Mariamu agĩciiria atĩ ũcio aarĩ mũrĩmi wa mũgũnda, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, akorwo nĩwe ũmweheretie njĩra harĩa ũmũigĩte nĩguo thĩ ngamuoe.”

¹⁶ Nake Jesũ akĩmwĩta, “Mariamu!”

Nake akĩhũgũra akĩmwĩtika na Kĩhibirania atĩrĩ, “Raboni!” (naguo nĩ kuuga Mũrutani).

¹⁷ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkae kũnyiita, nĩ ũndũ ndirĩ ndĩrambata thĩ kũrĩ Baba! No rĩrĩ, thĩ kũrĩ arutwo akwa, ũmeere atĩrĩ, ‘Nĩndĩracooka thĩ kũrĩ Baba, na nowe Ithe wanyu, njooke kũrĩ Ngai wakwa, na nowe Ngai wanyu.’”

¹⁸ Mariamu Mũmagidali agĩthĩ kũrĩ arutwo, akĩmatwarĩra ũhoro, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩnyonete Mwathani!” Na akĩmeera atĩ nĩwe wamwĩrĩte maũndũ macio.

Jesũ Kuumĩrĩra Arutwo Ake

¹⁹ Hwaĩ-inĩ wa mũthenya o ũcio wa mbere wa kwambĩrĩria kiumia, rĩrĩa arutwo maarĩ hamwe, na mĩrango ĩrĩ mĩhinge nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi, Jesũ agĩũka akĩrũgama gatagatĩ-inĩ kao, akĩmeera atĩrĩ, “Gĩai na thayũ!”

²⁰ Aarĩkia kuuga ũguo akĩmoonia moko make na mbaru ciake. Nao arutwo makĩiyũrwo nĩ gĩkeno nĩ ũndũ wa kuona Mwathani.

²¹ Na o rĩngĩ Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Gĩai na thayũ! O ta ũrĩa Baba aandũmire, noguo o na nĩ ndamũtũma.”

²² Na oiga ũguo, akĩmahuhĩrĩria mĩhũmũ yake, akĩmeera atĩrĩ, “Amũkĩrai Roho Mũtheru.

²³ Arĩa othe mwarekera mehia mao, nĩmarĩrekagĩrwo, na arĩa othe mũtarĩrekagĩra, matĩrĩrekagĩrwo.”

Jesũ Kuumĩrĩra Toma

²⁴ Na rĩrĩ, Toma (ũrĩa wetagwo Wa-mahatha), ũmwe wa arĩa ikũmi na eerĩ, ndaarĩ hamwe na arutwo rĩrĩa Jesũ okire.

²⁵ Tondũ ũcio arutwo arĩa angĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete Mwathani.”

Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Itoonete irema cia mĩcumarĩ moko-inĩ make, na ndoonyie kĩara gĩakwa hau irema-inĩ cia mĩcumarĩ, na njooke ndoonyie guoko mbaru-inĩ ciake, ndingĩtikia ũhoro ũcio.”

²⁶ Thuutha wa kiumia kĩmwe, arutwo ake maarĩ kũu nyũmba rĩngĩ, na Toma aarĩ hamwe nao. O na gũtuĩka mĩrango yarĩ mĩhinge-rĩ, Jesũ agĩũka, akĩrũgama gatagatĩ-inĩ kao, akiuga atĩrĩ, “Gĩai na thayũ!”

²⁷ Agĩcooka akĩĩra Toma atĩrĩ, “Toonyia kĩara gĩaku haha; rora moko makwa. Tambũrũkia guoko gwaku ũgũikie mbaru-inĩ ciakwa. Tiga kũgĩa na nganja, itĩkia.”

²⁸ Nake Toma akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani wakwa na Ngai wakwa!”

²⁹ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wetĩkia tondũ nĩwanyona. Kũrathimwo nĩ arĩa metĩkagia matonete.”

³⁰ Jesũ nĩaringire ciama ingĩ nyingĩ akĩonagwo nĩ arutwo ake, iria itaandĩkitwo Ibuku-inĩ rĩrĩ.

³¹ No rĩrĩ, ici ciandĩkitwo nĩgeetha mwĩtikie atĩ Jesũ nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai, na atĩ na ũndũ wa gwĩtikia mũgĩe na muoyo thĩinĩ wa rĩitwa rĩake.

21*Jesũ Kũringa Kĩama gĩa Kũgwatia Thamaki*

¹ Thuutha ũcio Jesũ nĩacookire akiumĩrĩra arutwo ake iria-inĩ rĩa Tiberia. Ũũ nĩguo kwahaanire:

² Simoni Petero, na Toma (ũrĩa wetagwo Wa-mahatha), na Nathanieli wa kuuma Kana ya Galili, na ariũ a Zebedi, o na arutwo angĩ eerĩ maarĩ hamwe.

³ Simoni Petero akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndathĩ gũtega thamaki.” Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũgũthĩ nawe.” Nĩ ũndũ ũcio makiumagara, magĩtoonya marikabu, no ũtukũ ũcio matirĩ kĩndũ maagwatirie.

⁴ Rũciinĩ tene, Jesũ akĩrũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria, no arutwo matiamenyaga atĩ nĩ Jesũ.

⁵ Nake akĩmeeta akĩmooria atĩrĩ, “Arata akwa, nĩmũgwatĩtie thamaki?” Nao magĩcookia makiuga atĩrĩ, “Aca.”

⁶ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ikiai wabu mwena wa ũrĩo wa marikabu na nĩmũkũgwatia.” Rĩrĩa meekire ũguo, makĩremwo nĩ kũguucia wabu ũcio nĩ ũrĩa thamaki icio ciarĩ nyingĩ.

⁷ Nake mũrutwo ũrĩa Jesũ eendete akĩĩra Petero atĩrĩ, “Nĩ Mwathani!” Na rĩrĩa Simoni Petero aiguire mũrutwo ũcio aamwĩra atĩ, “Nĩ Mwathani”, akĩioha nguo yake ya igũrũ (tondũ nĩamĩrutĩte), na akĩrũga maaĩ-inĩ.

⁸ Nao arutwo acio angĩ makĩmũrũmĩrĩra na marikabu maguucĩtie wabu ũiyũrĩte thamaki tondũ matiarĩ haraaya, maarĩ ta itĩina rĩa makinya igana rĩmwe kuuma hũgũrũrũ-inĩ.

⁹ Maarĩkia kuumĩria marikabu, makĩona mwaki wa makara wakĩtio hau, na thamaki irĩ njĩkĩre riiko, na mũgate.

¹⁰ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Rehei thamaki imwe cia iria mwagwatia.”

¹¹ Nake Simoni Petero akĩhaica marikabu akĩguucia wabu ũcio nginya hũgũrũrũ-inĩ. Naguo waiyũrĩte thamaki iria nene, 153, no o na irĩ nyingĩ ũguo, wabu ũcio ndwatuĩkire.

¹² Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũkai mwĩgagũre.” Hatĩrĩ o na ũmwe wa arutwo acio wamũũririe atĩrĩ, “Nĩwe ũ?” Nĩmamenyire atĩ nĩ Mwathani.

¹³ Nake Jesũ agĩthĩ, akĩoya mũgate akĩmahe, agĩcooka akĩmahe thamaki o nacio.

¹⁴ Rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ ihinda rĩa gatatũ rĩa Jesũ kumĩrĩra arutwo ake thuutha wa kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

Jesũ Gũcookia Petero

¹⁵ Nao maarĩkia kũrĩa, Jesũ akĩũria Simoni Petero atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, na ma ti-itherũ nĩũnyendete gũkĩra aya?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩ Mwathani, wee nĩũũ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Heaga tũgonda twakwa gĩa kũrĩa.”

¹⁶ Ningĩ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, ti-itherũ nĩũnyendete?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ Mwathani, wee nĩũũ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩithagia ng’onda ciakwa.”

¹⁷ Agĩcooka akĩmũũria hĩndĩ ya gatatũ atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, nĩũnyendete?”

Nake Petero akĩigua ũũru ngoro nĩ ũndũ wa ũrĩa Jesũ aamũũririe hĩndĩ ya gatatũ atĩrĩ, “Nĩũnyendete?” Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, wee nĩũũ maũndũ mothe; wee nĩũũ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Heaga ng’onda ciakwa gĩa kũrĩa.”

¹⁸ “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, rĩrĩa warĩ mwĩthĩ nĩwehumbaga nguo, ũgathiĩ kũrĩa ũkwenda; no rĩrĩa ũgaakũra, nĩũgatambũrũkia moko, nake mũndũ ũngĩ nĩagakũhumba nguo, acooke agũtware kũrĩa ũtekwenda gũthĩ.”

¹⁹ Jesũ oigire ũguo nĩgeetha onanie gĩkuũ kĩrĩa Petero agaakua, agoocithie Ngai. Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra!”

²⁰ Nake Petero eehũgũra akĩona mũrutwo ũrĩa Jesũ endete amarũmĩrĩre. (Ũcio nĩ ũrĩa wetiranĩtie na Jesũ rĩrĩa marĩaga irio cia hwaĩ-inĩ, na nowe wamũũrĩtie atĩrĩ, “Mwathani, nũ ũcio ũgũgũkunyaĩra?”)

²¹ Na rĩrĩa Petero aamuonire-rĩ, akĩũria atĩrĩ, “Mwathani, nake mũndũ ũyũ ũhoru wake nĩ atĩa?”

²² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ingĩenda atũũre muoyo nginya rĩrĩa ngacooka-rĩ, ũcio ũkĩrĩ ũhoru waku? Wee no nginya ũnũmĩrĩre.”

²³ Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mũhuhu ũkĩhunja thĩnĩ wa ariũ na aarĩ a Ithe witũ gũkĩrwo atĩ mũrutwo ũcio ndagakua. No Jesũ ndoigĩte atĩ ndagakua; ũrĩa oigĩte no atĩ, “Ingĩenda atũũre muoyo nginya rĩrĩa ngacooka-rĩ, ũcio ũkĩrĩ ũhoru waku?”

²⁴ Mũrutwo ũcio nĩwe ũrĩ na ũira wa maũndũ maya mothe, na nowe ũmaandĩkĩte. Na ithuĩ nĩtũũ atĩ ũira wake nĩ wa ma.

²⁵ Jesũ nĩekire maũndũ mangĩ maingĩ. Korwo mothe nĩmandĩkirwo-rĩ, ngwĩgereria atĩ o na thĩ yothe ndĩngĩganĩra mabuku marĩa mangĩandĩkwo.

ATŪMWO

Jesũ Kuoywo Athĩ Igũrũ

¹ Thĩinĩ wa ibuku rĩakwa rĩa mbere, wee Theofilo-rĩ, nĩndakwandĩkĩire maũndũ mothe marĩa Jesũ aambĩrĩirie gwĩka na kũrutana

² nginya mũthenya ũrĩa oirwo agĩtwarwo igũrũ thuutha wa kũhe atũmwo arĩa aathuurĩte mawatho na ũndũ wa Roho Mũtheru.

³ Thuutha wa kũnyariirĩka gwake, akĩionania kũrĩ andũ acio na akĩheana imenyithia nyingĩ cia kuonania atĩ aarĩ muoyo. Nĩamoimĩrĩire ihinda rĩa mũthenya mĩrongo ĩna, na akĩaria ũhoro ũkoniĩ ũthamaki wa Ngai.

⁴ Hĩndĩ ĩmwe, rĩrĩa aarĩanagĩra nao, nĩamathire, akĩmeera atĩrĩ: “Mũtikoime Jerusalemu, no etererai kĩheo kĩrĩa Ithe witũ eeranĩire, o kĩrĩa inyuĩ mwanaigua ngĩaria ũhoro wakĩo.

⁵ Nĩgũkorwo Johana aabatithanagia na maaĩ, no inyuĩ mũrĩbatithio na Roho Mũtheru mũthenya mũngĩ ĩtaanathira.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa maagomanire hamwe makĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, ihinda rĩrĩ nĩrĩo ũgũcookeria andũ a Isiraeli ũthamaki wao?”

⁷ Nake akĩmeera atĩrĩ: “Ti ũhoro wanyu kũmenya ciathĩ o na kana mahinda marĩa Ithe witũ atuĩte na ũhoti wake mwene.

⁸ No nĩmũrĩheo hinya rĩrĩa Roho Mũtheru arĩũka igũrũ rĩanyu; na inyuĩ nĩmũgatuĩka aira akwa thĩinĩ wa Jerusalemu, na Judea guothe, na Samaria, na nginya ituri ciothe cia thĩ.”

⁹ Aarĩkia kuuga ũguo, akĩoywo na igũrũ o meroreire, narĩo itu rĩkĩmũhumbĩra magĩtiga kũmuona rĩngĩ.

¹⁰ O hĩndĩ ĩyo maikarĩte macũthĩrĩirie mũno akĩambata matu-inĩ-rĩ, o rĩmwe andũ eerĩ mehumbĩte nguo njerũ makĩrũgama o hau maarĩ.

¹¹ Makĩmooria atĩrĩ, “Andũ aya a Galili,* mũrũgamĩte haha mũcũthĩrĩirie igũrũ nĩkĩ? Jesũ o ro ũcio, ũrĩa weherio harĩ inyuĩ aatwarwo igũrũ-rĩ, agaacooka o ro ũguo mwamuona agĩthĩ.”

Mathia Gũthuurwo Acooke Ithenya rĩa Judasi

¹² Hĩndĩ ĩyo magĩcooka Jerusalemu moimĩte Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ,† mũigana wa rũgendo rũrĩa rũngĩathirwo mũthenya wa Thabatũ kuuma itũũra inene.

¹³ Rĩrĩa maakinyire, makĩambata nyũmba ya igũrũ ĩrĩa maikaraga. Nao andũ arĩa maarĩ ho maarĩ Petero, na Johana, na Jakubu na Anderea; Filipu na Toma, na Baritholomayo na Mathayo; Jakubu mũrũ wa Alufayo, na Simoni Mũzelote, na Judasi mũrũ wa Jakubu.

¹⁴ Othe makĩnyiitanĩra hamwe, makĩrũmanĩrĩria kũhooya, hamwe na atumia, na Mariamu nyina wa Jesũ, o na ariũ a nyina na Jesũ.

¹⁵ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio Petero akĩrũgama gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa meetĩkĩtie (gĩkundi kĩa andũ ta igana rĩa mĩrongo ĩrĩ),

¹⁶ akiuga atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, Maandĩko no nginya mangĩahingire marĩa Roho Mũtheru aaririe tene na kanua ka Daudi ũhoro ũkoniĩ Judasi, ũrĩa watongoririe andũ arĩa maanyiitire Jesũ.

¹⁷ Aarĩ ũmwe witũ na nĩagwatanagĩra na ithuĩ ũtungata-inĩ ũyũ.”

* **1:11** Arutwo a Jesũ othe moimĩte Galili tiga o Judasi, no hĩndĩ ĩno nĩeyũragĩte. † **1:12** Kĩrĩma gĩkĩ kĩarĩ gatagatĩ ka Jerusalemu na Bethania. Ayahudi matietĩkĩrĩtio gũthĩ rũgendo rũraiho mũthenya wa Thabatũ.

18 (Judasi nĩagũrĩre gĩthaka na kĩheo kĩrĩa aamũkĩrĩre nĩ ũndũ wa waganu wake. Nake akĩgũa gĩthaka-inĩ kũu na mũnduru, nayo nda yake ĩgĩtathũka, namo mara mothe makiuma.)

19 Andũ othe a kũu Jerusalemu makĩigua ũhoru ũcio, na nĩ ũndũ ũcio magĩta gĩthaka kũu na rũthiomi rwao Ekiladama, ũguo nĩ kuuga, Gĩthaka kĩa Thakame.)

20 “Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Thaburi atĩrĩ,

“ Mũciĩ wake ũrokira ihooru;
kũroaga mũndũ wa gũtũũra kuo,’
ningĩ gũkaandĩkwo atĩrĩ,

“ Ũtongoria wake ũrooywo nĩ mũndũ ũngĩ.’

21 Nĩ ũndũ ũcio nĩ kwagĩrĩire gũthuurwo mũndũ ũmwe kuuma kũrĩ andũ arĩa makoretwo marĩ hamwe na ithuĩ ihinda rĩothe rĩrĩa Mwathani Jesũ aaceeraga na ithuĩ,

22 kwambĩrĩria hĩndĩ ya ũbatithio wa Johana nginya hĩndĩ ĩrĩa Jesũ oirwo akĩambata akĩehera harĩ ithuĩ. Nĩgũkorwo mũndũ ũmwe wa aya no nginya atuĩke mũira hamwe na ithuĩ ũhoru-inĩ wa kũriũka gwake.”

23 Nĩ ũndũ ũcio makĩrũgamia andũ eerĩ, Jusufu ũrĩa wetagwo Barasaba‡ (na no oĩkaine ta Jusito), na Mathia.

24 Magĩcooka makĩhooya makiuga atĩrĩ, “Mwathani, wee nĩũũĩ ngoro ya mũndũ wothe. Tuonie nũũ wa aya eerĩ ũthuurĩte

25 nĩguo oe ũtungata ũyũ wa gũtuĩka mũtũmwo, ũrĩa Judasi aatigire nĩguo athĩĩ kũrĩa kũrĩ gwake.”

26 Magĩcooka magĩcuuka mĩtĩ, naguo mũtĩ ũkĩgwĩra Mathia; nĩ ũndũ ũcio akĩongererwo harĩ atũmwo acio ikũmi na ũmwe.

2

Roho Mũtheru Gũũka Hĩndĩ ya Bendegothito

1 Hĩndĩ ĩrĩa mũthenya wa Bendegothito* wakinyire-rĩ, acio othe magĩkorwo maarĩ handũ hamwe.

2 Na o rĩmwe mũgambo ta wa rũhuho rũnene rũkũhurutana na hinya ũgĩũka kuuma igũrũ, ũkĩiyũra nyũmba yothe ĩrĩa maaikarĩte.

3 Makĩona kĩndũ gĩatariĩ ta nĩnĩmbĩ cia mwaki iria ciagayũkanĩte igĩikara igũrũ rĩa mũndũ o mũndũ.

4 Othe makĩiyũrio Roho Mũtheru na makĩambĩrĩria kwaria na thiomu ingĩ o ta ũrĩa Roho aamahotithirie.

5 Na rĩrĩ, kũu Jerusalemu nĩ gwaikaraga Ayahudi etigĩri Ngai kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe cia thĩ.

6 Rĩrĩa maiguire mũgambo ũcio, gĩkundi kĩa andũ gĩgĩcookanĩrĩra kĩgegete, tondũ o mũndũ aamaiguaga makĩaria na rũthiomi rwake kũũmbe.

7 Nao makĩgega mũno, makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ andũ aya othe maraaria ti andũ a Galili?

8 Nĩ kĩĩ kĩratũma mũndũ o mũndũ witũ amaigue makĩaria na rũthiomi rwa kũrĩa aaciariĩrwo?

9 Andũ a Parĩthi, na a Media, na a Elamu; o na andũ arĩa matũũraga Mesopotamia, na Judea, na Kapadokia, na Ponto, na Asia,

10 na Firigia, na Pamufilia, na Misiri, na mũena ya Libia ĩrĩa ĩrĩ gũkuhĩ na Kurene, na ageni a kuuma Roma,

‡ 1:23 Barasaba nĩ kuuga “Mũrũ wa Thabatũ.” * 2:1 Bendegothito nĩ kuuga “mĩrongo ĩtano” (Alaw 23:16) tondũ gĩathĩ kũu gĩokaga mũthenya wa mĩrongo ĩtano kuuma kiumia kĩa Bathaka.

11 (Ayahudi hamwe na andũ arĩa meegarũrite magatuĩka Ayahudi); na andũ a Kirete, na a Arabia, tũramaigua makĩaria na thiomĩ ciitũ ũhoru wa magegania ma Ngai!”

12 Mamakĩte na makagega makĩũrania atĩrĩ, “Ũũ nĩ kuuga atĩa?”

13 Amwe ao, o na kũrĩ ũguo, nĩmamathirĩkirie, makiuga atĩrĩ, “Aya nĩkũrĩo mariĩtwo nĩ ndibei.”

Petero Kwarĩria Gĩkundi kĩa Andũ

14 Hĩndĩ ĩyo Petero akĩrũgama hamwe na arĩa ikũmi na ũmwe, akĩanĩrĩra na akĩarĩria gĩkundi kũ kĩa andũ akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ andũ aitũ Ayahudi o na inyuĩ inyuothe mũtũũraga Jerusalemu, rekei ndĩmũtaarĩrie ũhoru ũyũ; thĩkĩrĩriai wega ũrĩa nguuga.

15 Andũ aya ti arĩũ, ta ũrĩa mũreciiria. Rĩu nĩ thaa ithatũ tu cia rũciinĩ!

16 Aca gũtitarĩ ta ũguo, ũhoru ũyũ nĩguo warĩtio nĩ mũnabii Joeli, akiuga atĩrĩ:

17 “Ngai ekuuga atĩrĩ, matukũ-inĩ ma kũrigĩrĩria nĩngaitĩrĩria andũ othe Roho wakwa.

Ariũ na aarĩ anyu nĩmakarathaga mohoro,
Aanake anyu nĩmakonaga cioneki,
nao athuuri anyu marootage irooto.

18 O na ningĩ nĩngaitĩrĩria ndungata ciakwa
cia arũme na cia andũ-a-nja Roho wakwa matukũ-inĩ macio,
nacio nĩkarathaga mohoro.

19 Nĩngonania morirũ kũ igũrũ matu-inĩ,
na nyonanie ciama gũkũ thĩ,
cia thakame, na cia mwaki, na cia ndogo ĩkwambata.

20 Riũa nĩrĩkagarũrwo rĩtuĩke nduma,
naguo mweri ũtuĩke ta thakame,
mbere ya mũthenya ũcio mũnene wa Mwathani ũrĩa ũrĩ riiri gũkinya.

21 Na nĩgũgakinya atĩrĩ, atĩ mũndũ wothe ũgaakaĩra
rĩitwa rĩa Mwathani nĩakahonokio.’

22 “Inyuĩ andũ aya a Isiraeli, thĩkĩrĩriai ũhoru ũyũ: Jesũ wa Nazarethi aarĩ mũndũ waheanĩtwo nĩ Ngai kũrĩ inyuĩ na ũndũ wa ciama, na morirũ, na cionereria, iria Ngai aaringire gatagatĩ-inĩ kanyu agereire harĩ we, o ta ũrĩa inyuĩ ene mũũĩ.

23 Mũndũ ũyũ aaneanirwo moko-inĩ manyu, kũringana na ũrĩa Ngai aatuĩte na ũrĩa aamenyete o mbere; na inyuĩ, mũteithĩrĩrio nĩ andũ arĩa aaganu, mũkĩmũũraga na njĩra ya kũmwambithia mũtharaba-inĩ.

24 No Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ, akĩmuohora ruo-inĩ rwa gĩkuũ, tondũ gũtingĩahotekire atũũre anyiitĩtwo nĩkĩo.

25 Tondũ Daudi oigire atĩrĩ ũhoru wake:

“Nĩndonaga Mwathani arĩ mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
Tondũ arĩ guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo-rĩ,
ndingĩenyenyeka.

26 Nĩ ũndũ ũcio ngoro yakwa nĩnjanjamũku, naruo rũrĩmĩ rwakwa rũgakena;
o naguo mwĩrĩ wakwa nĩũgũtũũra ũrĩ na mwĩhoko,

27 tondũ ndũkandiganĩria mbĩrĩra-inĩ,
o na kana ũreke ũrĩa waku Mũtheru abuthe.

28 Nĩũũmenyithĩtie njĩra cia muoyo;
nĩũkanjiyũria gĩkeno ndĩ harĩa ũrĩ.’

29 “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, no ndĩmwĩre ndĩ na ũũmĩrĩru atĩ ithe witũ Daudi nĩakuire na agĩthikwo, na mbĩrĩra yake ĩrĩ o gũkũ nginya ũmũthĩ ũyũ.

30 Nowe aarĩ mũnabii na nĩamenyete atĩ Ngai nĩamwĩrĩre na mwĩhĩtwa atĩ nĩagaikarĩria ũmwe wa rũciaro rwake gĩtĩ gĩake kĩa ũnene.

31 Nĩ ũndũ nĩamenyete ũhoru ũcio mbere, nĩaririe ũhoru wa kũriũka gwa Kristũ, atĩ ndaatiganĩirio mbĩrĩra-inĩ, o na kana mwĩrĩ wake ũkĩbutha.

32 Ngai nĩariũkĩtie Jesũ ũcio, na ithuĩ ithuothe tũrĩ aira a ũhoru ũcio.

33 Kuona atĩ nĩatũũgĩrĩtio guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai, na nĩamũkĩrĩre kĩĩranĩro kĩa Roho Mũtheru kuuma kũrĩ Ithe, nake nĩatũitĩrĩrie Roho ta ũrĩa mũrona rĩu na mũkaigua.

34 Nĩgũkorwo Daudi ndaambatire agĩthĩ ĩgũrũ, no nĩoigire atĩrĩ,
“Mwathani nĩeerire Mwathani wakwa atĩrĩ:
“Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo,

35 o nginya rĩrĩa ngaatua thũ ciaku
gaturwa ka makinya maku.” ’

36 “Nĩ ũndũ ũcio andũ othe a Isiraeli nĩmamenye atĩrĩ: Ngai nĩ atuĩte Jesũ, o ũcio mwambire, Mwathani na Kristũ.”

37 Rĩrĩa andũ maiguire ũhoru ũcio, ũkĩmatheeca ngoro, makĩũria Petero na atũmwo acio angĩ atĩrĩ, “Ariũ a Baba, twagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa?”

38 Nake Petero akĩmacookeria atĩrĩ, “Mwĩrĩrei na mũbatithio mũndũ o mũndũ thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ, nĩguo mũrekerwo mehia manyu. Na inyuĩ nĩ mũkwamũkĩra kĩheo kĩa Roho Mũtheru.

39 Kĩĩranĩro gĩkĩ nĩ kĩanyu na ciana cianyu, na andũ arĩa othe marĩ kũraya, na andũ arĩa othe Mwathani Ngai witũ ageeta moke harĩ we.”

40 Akĩmataara na ciugo ingĩ nyingĩ, akĩmakaanagia; na akĩmathaita, akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩhonokiei kuuma kũrĩ rũciaro rũrũ ruogomu.”

41 Andũ arĩa meetĩkĩrĩre ndũmĩrĩri yake makĩbatithio, na mũthenya ũcio makĩongerereka andũ ta ngiri ithatũ.

Ngwatanĩro ya Andũ arĩa Metĩkĩtie

42 Nao nĩmerutĩre kũgwatĩria ũrutani wa atũmwo, na ngwatanĩro-inĩ, na ũhoru-inĩ wa kwenyũrana mũgate, na kũhooya.

43 Andũ othe makĩiyũrwo nĩ guoya, nao atũmwo magĩka morirũ maingĩ, na makĩringa ciama.

44 Andũ arĩa othe meetĩkĩtie maarĩ hamwe, na nĩmagwatanagĩra indo ciothe.

45 Makĩendia ithaka ciao na indo ciao, makaheaga mũndũ o wothe kũringana na bata wake.

46 O mũthenya nĩmagomanaga hekarũ-inĩ. Nĩmenyũraga mũgate marĩ mĩcĩi-inĩ yao, na makarĩĩanĩra marĩ na gĩkeno, na marĩ na ngoro theru,

47 makagoocaga Ngai, na magetĩkĩrĩka kũrĩ andũ othe. Nake Mwathani nĩongagĩrĩra thiritũ-inĩ yao andũ arĩa maahonokaga o mũthenya.

3

Petero Kũhonia Mũndũ warĩ Mwonju

1 Mũthenya ũmwe Petero na Johana nĩmambatire magĩthĩ hekarũ-inĩ ihinda rĩa mahooya, na kwarĩ thaa kenda cia mũthenya.

2 Na rĩrĩ, mũndũ waciarĩtwo arĩ mwonju nĩakuuagwo agatwarwo kĩhingo-inĩ kĩa hekarũ kĩrĩa gĩetawo Gĩthaka, akaigwo ho o mũthenya nĩguo ahooye mbeeca kũrĩ andũ arĩa maatoonyaga hekarũ.

³ Na rĩria onire Petero na Johana marĩ hakuhĩ gũtoonya-rĩ, akĩmahoooya mbeeca.

⁴ Nao Petero na Johana makĩmũkũũrĩra maitho. Hĩndĩ ãyo Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta tũrore!”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio akĩmarora, erĩgĩrĩire atĩ nĩmekũmũhe kĩndũ.

⁶ Petero agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Betha na thahabu ndirĩ nacio, no kĩria ndĩ nakĩo nĩkĩo ngũkũhe. Thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ wa Nazarethi, ũkĩra wĩtwara.”

⁷ Akĩmũnyiita guoko gwake kwa ũrĩo, akĩmũrũgamia na igũrũ, na o hĩndĩ ãyo magũrũ na thũng’wa cia mũndũ ũcio ikĩgĩa na hinya.

⁸ Nake akĩrũga na igũrũ, akĩambĩrĩria gwĩtwara. Agĩcooka agĩthĩĩ nao hekarũ-inĩ, etwarĩte na magũrũ, akĩrũgarũgaga na akĩgoocaga Ngai.

⁹ Rĩria andũ othe monire agĩtwara na magũrũ akĩgoocaga Ngai,

¹⁰ makĩmenya atĩ nĩ mũndũ ũria watũũraga aikarĩte kĩhingo-inĩ kĩa hekarũ kĩa gĩetagwo Gĩthaka akĩhooya mbeeca. Nao makĩgega mamakĩte nĩkuona ũria kwahanĩkĩte harĩ mũndũ ũcio.

Petero Kwarĩria Andũ arĩa Meroreire

¹¹ Mũndũ ũcio watũũrĩte ahooyaga mbeeca-rĩ, o enyĩtĩrĩire Petero na Johana, andũ othe makĩgega na magĩũka mateng’erete nginya hau maarĩ, naho heetagwo Gĩthaku gĩa Solomoni.

¹² Rĩria Petero onire ũguo, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ aya a Isiraeli, ũndũ ũyũ ũramũgegĩa nĩkĩ? Mũratũrora atĩa taarĩ hinya witũ kana ũthingu witũ watũma mũndũ ũyũ etware na magũrũ?”

¹³ Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu, o we Ngai wa maithe maitũ, nĩagoocithĩtie ndungata yake Jesũ. Inyuĩ nĩmwamũneanire ooragwo, na mũkĩmũkaana mbere ya Pilato, o na gũtuũka nĩatuĩte itua rĩa kũmũrekereria.

¹⁴ Mwakaanire ũria Mũtheru na Mũthingu mũkiuga muohorerwo mũũragani.

¹⁵ Mworagire ũria mũheani wa muoyo, no Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Ithuĩ tũrĩ aira a ũhoro ũcio.

¹⁶ Nĩ ũndũ wa wĩtikio thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ, mũndũ ũyũ mũrona na mũũĩ, nĩagĩite na hinya. Nĩ rĩitwa rĩa Jesũ na wĩtikio ũria uumanaga nake watũma mũndũ ũyũ ahone o ta ũria inyuothe mũreyonera.

¹⁷ “Na rĩrĩ, ariũ a Ithe witũ, nĩnjũũ atĩ mwekire ũguo nĩ ũndũ wa kũrigwo, o ta ũria atongoria anyu o nao meekire.

¹⁸ No rĩrĩ, ũguo nĩguo Ngai aahingirie ũria aarĩtie o mbere na tũnua twa anabii othe, akiuga atĩ Kristũ wake nĩakanyariirĩka.

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio mwĩrerei na mũgarũrũke kũrĩ Ngai, nĩgeetha mehĩa manyu meherio, nĩguo mũgĩe na mahinda ma kũrurumũkio moimĩte kũrĩ Mwathani, na

²⁰ nĩguo atũme Kristũ, o we ũria wamũrĩtwo nĩ ũndũ wanyu, nake nĩwe Jesũ.

²¹ We no nginya aikare igũrũ o nginya ihinda rĩkinye rĩa Ngai rĩa gũcookereria maũndũ mothe, o ta ũria eranĩire o tene na tũnua twa anabii aake atheru.

²² Nĩgũkorwo Musa oigire atĩrĩ, ‘Mwathani Ngai wanyu nĩakamwarahũrĩra mũnabii o ta niĩ kuuma kũrĩ andũ anyu. Na no nginya mũgaathikĩrĩria ũria wothe akaamwĩra.

²³ Na rĩrĩ, mũndũ o wothe ũria ũtakamũthikĩrĩria, nĩakeherio biũ kuuma kũrĩ andũ ao.’

24 “Ti-itherũ, anabii othe kuuma hĩndĩ ya Samũeli, arĩa manaaria, nĩ maaririe ũhoru wa matukũ maya.

25 Na inyuĩ mũrĩ ariũ a anabii, na a kĩrĩkanĩro kĩrĩa Ngai aarĩkanĩire na maithe manyu. Eerire Iburahĩmu atĩrĩ, ‘Na nĩ ũndũ wa rũciaro rwaku, andũ othe a thĩ nĩmakarathimwo.’

26 Rĩrĩa Ngai aariũkirie ndungata yake, aambire kũmĩtũma kũrĩ inyuĩ nĩgeetha amũrathime na ũndũ wa kũgarũra o ũmwe wanyu kuuma kũrĩ mĩtũrĩre yanyu ya waganu.”

4

Petero na Johana Marĩ Mbere ya Kĩama

1 Nao athĩnjĩri-Ngai, na mũnene wa arangĩri a hekarũ, o na Asadukai magĩthĩ harĩ Petero na Johana rĩrĩa maaragĩria andũ.

2 Nĩmaiguĩte ũũru mũno tondũ atũmwo nĩmarutaga andũ na makahunjia ũhoru wa kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ thĩnĩ wa Jesũ.

3 Makĩnyiita Petero na Johana, na tondũ kwarĩ hwaĩ-inĩ, makĩmaikia njeera nginya mũthenya ũyũ ũngĩ warũmĩrĩire.

4 No rĩrĩ, andũ aingĩ arĩa maiguire ndũmĩrĩri ĩyo nĩmetĩkirie, naguo mũigana wa arũme ũkĩongerereka magĩkinya ta 5,000.

5 Mũthenya ũyũ ũngĩ, aathani ao na athuuri, na arutani a watho makĩgomana kũu Jerusalemu.

6 Nake Anasi, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, aarĩ ho, marĩ na Kaiafa, na Johana, na Alekisandro, na andũ arĩa angĩ maarĩ a nyũmba ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

7 Magĩathana atĩ Petero na Johana mareehwo mbere yao, na makĩambĩrĩria kũmoooria ciũria. Makĩmoooria atĩrĩ, “Mũrahotire gwĩka ũndũ ũcio na hinya ũrĩkũ, kana na rĩtwa rĩrĩkũ?”

8 Nake Petero, aiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ aathani na athuuri a andũ!

9 Angĩkorwo twĩtĩtwo ũmũthĩ nĩgeetha tũtaarĩrie ũhoru wa gĩko kĩega kĩrĩa gĩkĩirwo mũndũ ũcio ũratũũrĩte arĩ mwonju, na tũũrio ũrĩa arahonirio-rĩ,

10 kĩmenyei inyuĩ, o na andũ othe a Isiraeli atĩrĩ: Mũndũ ũyũ arũngĩ mbere yanyu arĩ mũhonu nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ wa Nazarethi, ũrĩa mwambithirie, nake Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

11 We nĩwe

“ ĩhiga rĩrĩa inyuĩ aaki mwaregire,
na nĩrĩo rĩtuĩkĩte ĩhiga rĩrĩa inene rĩa koine.’

12 Naguo ũhonokio ndũngĩoneka harĩ mũndũ ũngĩ o wothe, nĩ ũndũ gũtirĩ rĩtwa rĩngĩ gũkũ thĩ rĩheanĩtwo kũrĩ andũ rĩngĩtũhonokia.”

13 Rĩrĩa monire ũũmĩrĩru wa Petero na Johana, na makĩmenya atĩ matiarĩ athomu, na atĩ maarĩ andũ o ũguo-rĩ, makĩgega na makĩmenya atĩ andũ acio maakoreetwo marĩ na Jesũ.

14 No rĩrĩ, mona mũndũ ũcio wahonetio arũgamĩte hamwe nao-rĩ, matingĩahotire kuuga ũndũ.

15 Nĩ ũndũ ũcio makĩmaatha mehere Kĩama-inĩ, nao athuuri magĩciira marĩ oiki.

16 Makĩũrania atĩrĩ, “Andũ aya tũkũmeeka atĩa? Andũ othe arĩa matũũraga Jerusalemu nĩmooĩ atĩ nĩmaringĩte kĩa kĩnene na tũtingĩhota gũkaana ũhoru wakĩo.

17 No nĩguo tũgirie ũndũ ũyũ gũthĩ na mbere makĩria gatagatĩ-inĩ ka andũ-rĩ, no nginya tũkaanie andũ aya kwarĩria mũndũ o na ũrĩkũ na rĩtwa rĩu.”

18 Magĩcooka makĩmeeta thĩnĩ rĩngĩ na makĩmaatha atĩ matikaarie kana marutane o na atĩa na rĩtwa rĩa Jesũ.

19 No Petero na Johana makĩmacookeria atĩrĩ, “Tuai ciira inyuĩ ene kana nĩ kwagĩrĩire maitho-inĩ ma Ngai tũmwathĩkĩre inyuĩ gũkĩra gwathĩkĩra Ngai.

20 Nĩgũkorwo tũtingĩhota gũtiga kwaria ũrĩa tuonete na tũkaigua.”

21 Na thuutha wa kũmakaania, maamehĩire mũno, makĩmarekereria mathĩ. Matingĩahotire gũtua ũrĩa mangĩamaherithirie, tondũ andũ othe nĩmagoocaga Ngai nĩ ũndũ wa ũrĩa gwekĩkĩte.

22 Nĩgũkorwo mũndũ ũcio wahonetio na njĩra ya kĩaama aarĩ na ũkũrũ wa makĩria ma mũaka mũrongo ĩna.

Mahooya ma Etĩkia

23 Na rĩrĩa Petero na Johana maarekereirio, magĩthĩ kũrĩ andũ a thiritũ yao, na makĩmeera ũrĩa wothe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri maameerĩte.

24 Rĩrĩa maiguire ũhoru ũcio, makĩanĩrĩra marĩ ngoro ĩmwe makĩhooya Ngai, makiuga atĩrĩ, “Mwathani Jehova, nĩwe wombire igũrũ na thĩ na iria, o na indo ciothe iria irĩ kuo.

25 Nawe nĩwaririe na ũndũ wa Roho Mũtheru na kanua ka ndungata yaku, o we ithe witũ Daudi, ũkiuga atĩrĩ:

“Nĩ kũ gĩtũmaga ndũrĩrĩ irakare mũno,
na andũ mathugunde mũbango ya tũhũ?

26 Athamaki a thĩ nĩmatuĩte itua,
na aathani magacookania ndundu,
nĩguo mokĩrĩre Mwathani,

na mokĩrĩre ũrĩa wake Mũitĩrĩrie Maguta.’

27 Ti-itherũ, Herode na Pontio Pilato nĩmoonganire hamwe na andũ-a-Ndũrĩrĩ, na andũ a Isiraeli, itũũra-inĩ rĩrĩ inene nĩguo mathugunde ũrĩa megũkĩrĩra Jesũ ndungata yaku theru, o ĩrĩa wee waitĩrĩrie maguta.

28 O mekire ũrĩa hinya waku na wendi waku watuĩte o mbere atĩ nĩguo gũgaatuĩka.

29 Na rĩrĩ, Mwathani, kĩone ũrĩa matwĩhĩire, na ũkĩhotithie ndungata ciaku kwaria kiugo gĩaku irĩ na ũũmĩrĩru mũingĩ.

30 Tambũrũkia guoko gwaku ũhonanie, na ũringe ciama na morirũ na ũndũ wa rĩtwa rĩa Jesũ, ndungata yaku theru.”

31 Nao maarĩkia kũhooya, handũ hau moonganĩte hagĩthingitha. Nao othe makĩiyũrwo nĩ Roho Mũtheru, makĩaria kiugo kĩa Ngai marĩ na ũcamba.

Etĩkia Kũhũthĩra Indo Ciao marĩ Hamwe

32 Nao andũ arĩa othe meetĩkĩtie maarĩ na ngoro ĩmwe na meciiria o mamwe. Gũtiarĩ mũndũ woigaga atĩ kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩa indo ciake nĩ gĩake we mwene, no maahũthagĩra indo ciothe iria maarĩ nacio hamwe.

33 Nao atũmwo, marĩ na hinya mũingĩ, magĩthĩ na mbere kũheana ũira wa kũriũka kwa Mwathani Jesũ, na wega mũingĩ wa Ngai warĩ igũrũ rĩa.

34 Gũtiarĩ andũ maagaga kĩndũ gatagatĩ-inĩ kao. Nĩgũkorwo ihinda kwa ihinda andũ arĩa maarĩ na ithaka kana nyũmba nĩmaciendagia, makarehe mbeeca icio mendetie,

35 magaciiga magũrũ-inĩ ma atũmwo, nacio ikagaĩrwo mũndũ o mũndũ kũringana na bata wake.

³⁶ Jusufu, Mũlawii wa kuuma Kuporo,* ũrĩa atũmwo meetaga Baranaba (ũguo nĩ kuuga Mũrũ wa Ũũmanĩrĩria),

³⁷ nĩendirie gĩthaka gĩake na akĩrehe mbeeca icio, agĩciiga magũrũ-inĩ ma atũmwo.

5

Anania na Safira

¹ Na rĩrĩ, mũndũ wetagwo Anania, marĩ hamwe na mũtumia wake Safira o nao nĩmendirie gĩcunjĩ gĩa gĩthaka kĩa.

² Anania agĩtigĩria mbeeca imwe, no icio ingĩ agĩcirehe na agĩciiga magũrũ-inĩ ma atũmwo, nake mũtumia wake Safira agĩkorwo nĩooĩ ũhoro ũcio wega.

³ Nowe Petero akĩmũuria atĩrĩ, “Anania, nĩ kĩ ngoro yaku ñiyũrĩtwo nĩ Shaitani ũguo, agatũma ũheenie Roho Mũtheru, na ũgetigĩria mbeeca imwe cia iria wendetie gĩthaka?”

⁴ Rĩrĩa ũtarakĩendetie-rĩ, githĩ gĩtirarĩ gĩaku? Na thuutha wa gũkĩendia-rĩ, githĩ mbeeca itirakĩrĩ o ciaku wĩke nacio o ũrĩa ũkwenda? Ũreciiririe gwĩka ũguo nĩkĩ? Ti andũ ũheenetie, no nĩ Ngai.”

⁵ Rĩrĩa Anania aiguire ũguo-rĩ, akĩgũa thĩ na agĩkua. Nao andũ arĩa othe maiguire ũrĩa kwahaana makĩiyũrwo nĩ guoya.

⁶ Nao aanake magĩũka, makĩoha mwĩrĩ wake na cuka, makĩuumia nja na makĩũthika.

⁷ Thuutha wa ta mathaa matatũ-rĩ, mũtumia wake agĩtoonya atekũmenya ũrĩa gwekĩkĩte.

⁸ Petero akĩmũuria atĩrĩ, “Ta njĩra atĩrĩ, ici nĩcio mbeeca iria wee na Anania mũrendirie gĩthaka?”

Nake mũtumia ũcio agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩcio tũrendirie.”

⁹ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũrĩkanĩre mũgerie Roho wa Mwathani? Atĩrĩrĩ, magũrũ ma andũ arĩa maathika mũthuuriguo marĩ mũromo-inĩ, nĩmegũkuumia nja o nawe.”

¹⁰ O kahinda kau akĩgũa thĩ magũrũ-inĩ make, agĩkua. Nao aanake magĩtoonya, makĩmũkora akuĩte, makĩmuoya, magĩthĩ, makĩmũthika hakuhĩ na mũthuriwe.

¹¹ Naguo kanitha wothe, hamwe na andũ arĩa othe maiguire maũndũ macio makĩnyitwo nĩ guoya mũnene.

Atũmwo Kũhonia Andũ aingĩ

¹² Na rĩrĩ, atũmwo nĩmaringire ciama nyingĩ, na makĩonania morirũ gatagatĩ-inĩ ka andũ. Nao andũ arĩa othe metĩkĩtie nĩmagomanaga hamwe Gĩthaku-inĩ gĩa Solomoni.

¹³ Gũtirĩ mũndũ wacookire kũgeria gwĩturanĩra nao, o na gũtuĩka andũ nĩmamaheete gĩtĩno mũno.

¹⁴ O na kũrĩ ũguo-rĩ, arũme na andũ-a-nja aingĩ nĩmetĩkirie Mwathani, naguo mũigana wao ũkĩongerereka.

¹⁵ Nĩ ũndũ wa ũguo, andũ nĩmareehaga andũ arĩa arũaru njĩra-inĩ, makamakomeria itanda na ibarĩ, nĩguo naarĩ amwe ao mahutio nĩ kĩruru gĩa Petero.

¹⁶ Ningĩ andũ aingĩ nĩmonganaga hamwe moimĩte matũũra-inĩ marĩa maathiũrũrũkĩirie Jerusalemu, makareehaga andũ ao arĩa arũaru, na arĩa maanyariiragwo nĩ ngoma thũku, nao othe makahonio.

* 4:36 O na gũtuĩka Alawii matietĩkĩrĩtio kũgĩa na ithaka kũu Isiraeli, matiagirĩtio kũgĩa nacio mabũrũri-inĩ mangĩ.

Atũmwo Kũnyariirwo

17 Na rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na andũ arĩa othe maakoragwo nake, arĩa maarĩ a thiritũ ya Asadukai, makĩiyũrwo nĩ ũiru.

18 Makĩnyiita atũmwo, makĩmaikia njeera ĩrĩa ya mũingĩ.

19 No ũtukũ-rĩ, mũraika wa Mwathani akĩhingũra mĩrango ya njeera, na akĩmoimia nja.

20 Akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mũrũgame hekarũ-inĩ, mwĩre andũ ũhoru wothe wa muoyo ũyũ mwerũ.”

21 Na rĩrĩ, ruoro rũgĩtema magĩtoonya hekarũ-inĩ, na makĩambĩrĩria kũruta andũ o ta ũrĩa meerĩtwo.

Rĩrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na andũ arĩa maakoragwo nake maakinyire-rĩ, magĩcookanĩrĩria Kĩama, kĩũngano gĩa athuuri othe a Isiraeli, na magĩtũmana njeera atũmwo magĩrwo.

22 No rĩrĩa thigari ciakinyire njeera-rĩ, itiamakorire kuo. Nĩ ũndũ ũcio, magĩcookia ũhoru makĩmeera atĩrĩ,

23 “Twakora mĩrango ya njeera ĩrĩ mĩhinge wega, nao arangĩri marũgamĩte mĩrango-inĩ; no twamĩhingũra, tũtinakora mũndũ kũu thĩinĩ.”

24 Rĩrĩa mũnene wa arangĩri a hekarũ na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maiguire ũhoru ũcio makĩmaka na makĩrigwo nĩ ũrĩa gũgũikara.

25 Hĩndĩ ĩyo hagĩũka mũndũ, akiuga atĩrĩ, “Ta rorai! Andũ arĩa mũraikirie njeera marũgamĩte hekarũ-inĩ makĩruta andũ.”

26 Maigua ũguo, mũnene wa arangĩri a hekarũ agĩthĩ na anene a thigari ciake na makĩrehe atũmwo. Matiigana kũhũthĩra hinya, tondũ nĩmetigagĩra andũ matikamahũre na mahiga nyuguto.

27 Maarĩkia kũrehe atũmwo-rĩ, makĩmarũgamia mbere ya Kĩama nĩguo morio ciũria nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

28 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ tũtiramũkaanirie biũ mũtikarutane na rĩtwa rĩrĩ, no rĩu mũiyũrĩtie Jerusalemu ũrutani wanyu, na nĩmwĩrutaniirie gũtũma tũcookererwo nĩ thakame ya mũndũ ũcio.”

29 Petero na atũmwo acio angĩ magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ no nginya twathĩkĩre Ngai gũkĩra gwathĩkĩra andũ!

30 Ngai wa maithe maitũ nĩariũkirie Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ, ũrĩa mworagire na ũndũ wa kũmwamba mũtĩ-igũrũ.

31 Ngai nĩamũtũgĩririe akĩmũiga guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo arĩ Mũthamaki na Mũhonokia nĩguo Isiraeli merire na marekerwo mehia.

32 Ithuĩ tũrĩ aira a maũndũ macio, nake Roho Mũtheru, ũrĩa Ngai aheete andũ arĩa mamwathĩkagĩra-rĩ, o nake nĩ mũira.”

33 Rĩrĩa maiguire ũguo makĩrakara mũno makĩenda kũmooraga.

34 No rĩrĩ, Mũfarisai wetagwo Gamalieli, mũrutani wa watho na watĩtwo nĩ andũ othe akĩrũgama Kĩama-inĩ, agĩathana atĩ andũ acio mambe moimio nja gwa kahinda kanini.

35 Nake akĩra Kĩama atĩrĩ, “Andũ aya a Isiraeli, cũraniaia wega ũrĩa mũratanya gwĩka andũ aya.

36 Ihinda rĩhĩtũku mũndũ wetagwo Theuda nĩeyumĩririe agĩtuuaga atĩ we nĩ mũndũ ma, na akĩgĩa na arũmĩrĩri ta magana mana. Nĩooragirwo, nao arũmĩrĩri aake othe makĩhurunjwo na ũhoru ũcio wothe ũgĩtuĩka wa tũhũ.

37 Thuutha wake, Judasi ũrĩa woimĩte Galili akĩyũmĩria matukũ-inĩ ma kwĩyandĩkithia na agĩtongoria mbũtũ ya andũ nĩguo makararie watho. O nake akĩũragwo, na arũmĩrĩri aake othe makĩhurunjwo.

³⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, igũrũ rĩkoniĩ ũhoru ũyũ ngũmũtaara atĩrĩ, tiganai na andũ aya! Marekeei mathiĩ! Nĩ ũndũ angĩkorwo muoroto kana ciiko ciao ciumanĩte na ũmũndũ-rĩ, ũndũ ũcio nĩũgũthira.

³⁹ No angĩkorwo ũndũ ũyũ uumanĩte na Ngai, mũtingĩhota kũgirĩrĩria andũ aya; mũgwĩkora mũkĩhũũrana na Ngai.”

⁴⁰ Nao magĩtĩkania na mũario yake. Nao magĩta atũmwo matoonye makĩmahũũrithia iboko.* Magĩcooka makĩmaatha matikaarie thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ, magĩcooka makĩmarekereria mathiĩ.

⁴¹ Nao atũmwo makiuma Kĩama-inĩ makenete tondũ wa ũrĩa maatuĩtwo aagĩrĩru a gũconorithio nĩ ũndũ wa Rĩitwa rĩu.

⁴² Mũthenya o mũthenya, marĩ hekarũ-inĩ o na marĩ mũciĩ-inĩ, matiigana gũtiga kũrutana na kũhunja ũhoru ũcio mwega atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

6

Andũ Mũgwanja Gũthuurwo

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio rĩrĩa mũigana wa arutwo wongererekagarĩ, Ayahudi amwe arĩa maaciariĩrwo kwa Ayunani nĩmatetirie Ayahudi a Kĩhibirania tondũ atumia ao a ndigwa matiagayagĩrwo irio rĩrĩa ikũgayanwo o mũthenya.

² Nĩ ũndũ ũcio, atũmwo acio ikũmi na eerĩ magĩcookanĩrĩria arutwo othe hamwe na makĩmeera atĩrĩ, “Gũtiagĩrĩire tũtiganĩrie ũtungata wa kiugo kĩa Ngai nĩguo tũtungatage metha-inĩ.

³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, thuurai andũ mũgwanja kuuma gatagatĩ-inĩ kanyu, andũ arĩa moĩkaine atĩ nĩ maiyũrĩtwo nĩ Roho, o na ũũgĩ, na nĩtũkũmehokera wĩra ũcio,

⁴ na ithuĩ tũrũmbũiye ũhoru wa mahooya na ũtungata wa kiugo.”

⁵ ũndũ ũcio moigire nĩwakenirie gĩkundi kũ gĩothe. Nao magĩthuura Stefano, mũndũ waiyũrĩtwo nĩ wĩtĩkio na Roho Mũtheru, na Filipu, na Porokoro, na Nikanora, na Timoni, na Paramena, na Nikola, mũndũ wa kuuma Antiokia ũrĩa wagarũrũkĩte agatuĩka Mũyahudi.

⁶ Makĩneana andũ acio kũrĩ atũmwo, nao atũmwo makĩmahoera na makĩmaigĩrĩra moko.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio kiugo kĩa Ngai gĩkĩhunja. Mũigana wa arutwo kũu Jerusalemũ ũkĩongerereka mũno, nakĩo gĩkundi kĩnene kĩa athĩnjĩri-Ngai gĩgĩathĩkĩra ũhoru wa wĩtĩkio.

Stefano Kũnyitwo

⁸ Na rĩrĩ, Stefano, mũndũ waiyũrĩtwo nĩ wega wa Ngai na ũhoti, nĩekire morirũ manene na akĩringa ciama gatagatĩ-inĩ ka andũ.

⁹ No rĩrĩ, nĩ kuoimĩrire ngarari kuuma kũrĩ andũ a Thunagogi ya Andũ arĩa Oohore (ta ũrĩa yetagwo), nao nĩ Ayahudi a kuuma Kurene na Aleksanderia o hamwe na mabũrũri ma Kĩlikia na Asia. Andũ aya makĩambĩrĩria gũkararania na Stefano,

¹⁰ no matingĩetiiririe ũũgĩ wake kana Roho ũrĩa aaragia naguo.

¹¹ Hĩndĩ iyo makĩringĩrĩria andũ amwe na hito moige atĩrĩ, “Nĩtũiguĩte Stefano akĩaria ciugo cia kũruma Musa, o na Ngai.”

¹² Nĩ ũndũ ũcio magĩtũma okĩrĩrwo nĩ andũ, na athuuri, na arutani a watho. Makĩnyiita Stefano makĩmũrehe mbere ya Kĩama.

* **5:40** Mũyahudi angĩonirwo na mahĩtia, aatuagĩrwo kũhũũrwo iboko mũrongo itatũ na kenda.

¹³ Magĩcooka makĩrehe aira a maheeni, arĩa maarutire ũira makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ndatigithagĩria kwaria agĩũkagĩrĩra handũ haha hatheru, o na gũũkĩrĩra watho.

¹⁴ Nĩgũkorwo nĩtũiguĩte akiuga atĩ Jesũ ũyũ wa Nazarethi nĩagatharia handũ haha, na agarũre mĩtugo irĩa Musa aatũtigĩire.”

¹⁵ Andũ arĩa othe maarĩ Kĩama-inĩ magĩkũũrĩra Stefano maitho, nao makĩona ũthiũ wake ũtarĩ ta ũthiũ wa mũraika.

7

Stefano Kwarĩria Kĩama

¹ Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩmũũria atĩrĩ, “Thitango ici nĩ cia ma?”

² Nake Stefano agĩcookia atĩrĩ, “Ariũ a Baba na maithe maitũ, ta thikĩrĩriai! Ngai mwene riiri nĩoimĩrĩire ithe witũ Iburahĩmu hĩndĩ irĩa aatũũraga bũrũri wa Mesopotamia, atanathiĩ gũtũũra bũrũri wa Harani.

³ Akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Thaama uume bũrũri wanyu na ũtuge andũ anyu, ũthiĩ bũrũri ũrĩa ngaakuonia.’

⁴ “Nĩ ũndũ ũcio Iburahĩmu akiuma bũrũri wa Akalidei agĩthiĩ gũtũũra Harani. Thuutha wa gĩkuũ gĩa ithe, Ngai akĩmũruta kuo na agĩũka bũrũri ũyũ mũtũũraga.

⁵ Ndaamũheire igai gũkũ, o na ikinya rĩmwe. No Ngai nĩamwĩrire atĩ we hamwe na njiaro ciake nĩmakegwatĩra bũrũri ũyũ, o na gũtuĩka hĩndĩ iyo Iburahĩmu ndaarĩ na mwana.

⁶ Ngai eerire Iburahĩmu atĩrĩ: ‘Njiaro ciaku igaatũũra irĩ ng’eni bũrũri ũtarĩ wacio, kũrĩa igaatuuo ngombo na inyariirwo ihinda rĩa mĩaka magana mana.’

⁷ Ningĩ Ngai akiuga atĩrĩ, ‘No nĩngaherithia rũrĩrĩ rũu igaatungata irĩ ngombo; na thuutha ũcio-rĩ, nĩikoima bũrũri ũcio, nacio nũkaahooya irĩ kũndũ gũkũ.’

⁸ Hĩndĩ iyo nĩarĩkanĩire na Iburahĩmu kĩrĩkanĩro kĩa ũhoru wa kũrua. Nake Iburahĩmu agĩtuĩka ithe wa Isaaka na akĩmũruithia thikũ ya kanana thuutha wa gũciarwo gwake. Thuutha-inĩ Isaaka agĩtuĩka ithe wa Jakubu, nake Jakubu agĩtuĩka ithe wa athuuri arĩa ikũmi na eerĩ.

⁹ “Na tondũ wa maguuka maitũ kũiguĩra Jusufu ũiru, nĩmamwendirie bũrũri wa Misiri agatuĩke ngombo kuo. No Ngai aarĩ hamwe nake

¹⁰ na akĩmũhonokia mathĩna-inĩ make mothe. Nĩaheire Jusufu ũũgĩ na akĩmũhotithia atuĩke wa kwendeka nĩ Firaũni mũthamaki wa Misiri; nĩ ũndũ ũcio akĩmũtua wa gwathaga Misiri o na nyũmba yake yothe ya ũthamaki.

¹¹ “Thuutha ũcio gũkĩgĩa ng’aragu bũrũri-inĩ wothe wa Misiri, na Kaanani, na ikĩrehe gũthĩnĩka kũingĩ mũno, namo maithe maitũ makĩaga irio.

¹² Rĩrĩa Jakubu aiguire atĩ Misiri nĩ kwarĩ na ngano, agĩtũma maithe maitũ kuo hĩndĩ ya mbere.

¹³ Na rĩrĩa maathiire riita rĩa keerĩ-rĩ, Jusufu akĩĩmenyithania kũrĩ ariũ a ithe, nake Firaũni akĩmenya ũhoru wa nyũmba ya Jusufu.

¹⁴ Thuutha wa ũguo-rĩ, Jusufu agĩtũmanĩra ithe Jakubu na nyũmba yake yothe moke, nao othe maarĩ andũ mĩrongo mũgwanja na atano.

¹⁵ Nake Jakubu agĩkũrũka, agĩthiĩ Misiri, kũrĩa we na maithe maitũ maakuĩrĩire.

¹⁶ Mĩrĩ yao nĩyacookirio Shekemu na ĩgĩthikwo mbĩrĩra-inĩ irĩa Iburahĩmu aagũrĩte na mbeeca kuuma kũrĩ ariũ a Hamori kũu Shekemu.

17 “Rĩria ihinda rĩakuhĩrĩirie rĩa Ngai kũhingia kĩranĩro gĩaake kũrĩ Iburahĩmu-rĩ, mũigana wa andũ aitũ kũu Misiri nĩwongererekete mũno.

18 Hĩndĩ ĩyo mũthamaki ũngĩ ũtooĩ ũhoru wa Jusufu agĩtuĩka wa gũthamaka Misiri.

19 Agĩka andũ aitũ ũũru mũno na akĩhinyĩrĩria maithe maitũ na ũndũ wa kũmaringĩrĩria na hinya mate tũkenge twao nĩgeetha tũkue.

20 “Ihinda-inĩ rĩu Musa nĩaciarirwo, nake aarĩ mwana mũthaka mũno. Akĩrererwo mũciĩ gwa ithe ihinda rĩa mũeri ĩtatũ.

21 Rĩria aigirwo nja-rĩ, mwarĩ wa Firaũni akĩmuoya akĩmũrera ta mwana wake.

22 Musa agĩthomithio na ũũgĩ wotha wa andũ a Misiri na aarĩ na hinya wa mũario na ciĩko.

23 “Rĩria Musa aakinyirie mũaka mũrongo ĩna-rĩ, agĩtua itua rĩa gũceerera andũ ao a Isiraeli.

24 Nĩonire mũndũ ũmwe wao akĩnyariirwo nĩ mũndũ wa Misiri. Nĩ ũndũ ũcio agĩthĩ kũmũrĩria na akĩmũrĩhĩria na ũndũ wa kũũraga mũndũ ũcio Mũmisiri.

25 Musa eeciirĩtie atĩ andũ ao nĩmangĩonire atĩ Ngai nĩamũhũthagĩra nĩgeetha amahonokie, no-o matiamenyire ũguo.

26 Mũthenya ũyũ ũngĩ Musa agĩthĩ agĩkora andũ eerĩ a Isiraeli makĩrũa. Akĩgeria kũmaiguithania akĩmeeraga atĩrĩ, ‘Andũ aya, inyuĩ mũrĩ a ithe ũmwe; nĩ kĩ kĩratũma mwende gwĩkana ũũru?’

27 “No mũndũ ũrĩa wekĩte ũcio ũngĩ ũũru agĩikania Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Nũũ wagũtuire mwathi na mũtuithania wa maciira maitũ?’

28 Ũrenda kũnjũraga o ta ũrĩa ũrooragire Mũmisiri ira?’

29 Rĩria Musa aigũire ũguo akĩũra agĩthĩ bũrũri wa Midiani, kũria aatũũrĩre arĩ ta mũgeni na akĩgĩa na ariũ eerĩ.

30 “Na rĩrĩ, mũaka mũrongo ĩna yarĩkia gũthira-rĩ, mũraika akiumĩrĩra Musa arĩ nĩnĩmbĩ-inĩ cia mwaki iria ciakanaga kĩhinga-inĩ kũu werũ-inĩ hakuhĩ na Kĩrĩma gĩa Sinai.

31 Rĩria onire ũguo, akĩgega nĩ kĩria onire. Na rĩria aakuhagĩrĩria nĩguo one wega-rĩ, akĩgua mũgambo wa Mwathani ũkiuga atĩrĩ:

32 ‘Nĩ nĩ nĩ Ngai wa maithe manyu, Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka, o na Jakubu.’ Musa akĩinaina nĩ gwĩtigĩra na ndaigana kũrora.

33 “Nake Mwathani akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ruta iraatũ ciaku, nĩgũkorwo hau ũrũgamĩte nĩ handũ hatheru.

34 Ti-itherũ nĩnyonete kũhinyĩrĩrio kwa andũ akwa kũu bũrũri wa Misiri. Nĩnjũgũite gũcaaya kwao, na nĩnjikũrũkĩte thĩ nĩguo ndĩmohorithie. Rĩu ũka nĩngũgũtũma ũcooke Misiri.’

35 “Ũyũ nowe Musa ũrĩa maaregete makiuga atĩrĩ, ‘Nũũ ũgũtuĩte mwathi witũ na mũtũciirithia?’ Ngai we mwene nĩamũtũmire atuĩke mũnene na mũkũũri wao, na ũndũ wa mũraika ũrĩa wamuumĩrĩre kĩhinga-inĩ.

36 Akĩmatongoria makiuma Misiri na agĩka morirũ na akĩringa ciama arĩ kũu Misiri, o na Iria-inĩ Itune, na ihinda rĩa mũaka mũrongo ĩna kũu werũ-inĩ.

37 “Ũyũ nowe Musa ũrĩa werire andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Ngai nĩakamũtũmĩra mũnabii ta nĩ kuuma kũrĩ andũ anyu kĩũmbe.’

38 We aarĩ kũngano-inĩ kũu werũ-inĩ, arĩ hamwe na mũraika ũrĩa wamwarĩirie Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai, na aarĩ hamwe na maithe maitũ; nake nĩamũkĩrĩre ciugo irĩ muoyo nĩgeetha atũkinyĩrie.

39 “No rĩrĩ, maithe maitũ nĩmaregĩre kũmwathĩkĩra. Handũ ha ũguo-rĩ, o makĩmũrega, na thĩnĩ wa ngoro ciao makĩrĩrĩria gũcooka Misiri.

⁴⁰ Nao makĩira Harũni atĩrĩ, ‘Tũthondekere ngai iria irĩtũtongoragia. Nĩgũkorwo mũndũ ũyũ ũgwĩtwo Musa, ũrĩa watũtongoririe tũkiuma bũrũri wa Misiri, tũtiũũ ũrĩa onete!’

⁴¹ Hĩndĩ ĩyo nĩguo maathondekire mũhianano watariĩ ta njaũ. Makĩũrutĩra magongona, na makĩgĩa na hĩndĩ ya gũkũngũira kĩrĩa maathondekete na moko mao.

⁴² No Ngai akĩmahutatĩra, na akĩmarekereria mahooyage ciũmbe cia igũrũ. Ũhoru ũyũ ũtwaranĩte na ũrĩa kwandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa anabii, atĩrĩ:

“ Nĩmwandutiire magongona na maruta
mĩaka mĩrongo ĩna kũu werũ-inĩ, inyuĩ nyũmba ya Isiraeli?

⁴³ Nĩmũtũũgĩrĩtie ihooero rĩa Moleku,
na njata ya ngai yanyu ĩrĩa ĩtagwo Refani,
mĩhianano ĩrĩa mwathondekire ya kũhooyaga.

Tondũ ũcio, nĩngatũma mũtahwo mũtwarwo’ kũhĩtũka Babuloni.

⁴⁴ “Maithe maitũ maarĩ na hema ĩrĩa yetagwo gĩikaro kĩa Ũira kũu werũ-inĩ. Nayo yathondeketo o ta ũrĩa Ngai eerĩte Musa, kũringana na mũhianĩre ũrĩa onete.

⁴⁵ Maarĩkia kwamũkĩra hema-rĩ, maithe maitũ, matongoretio nĩ Joshua magĩũka nayo rĩrĩa menyiitiire bũrũri kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ iria Ngai aarutũrũre ciehere mbere yao. Nayo ĩgĩtũũra kũu bũrũri ũcio o nginya hĩndĩ ya Daudi,

⁴⁶ ũrĩa wakenire nĩ gwĩtĩkĩrĩka nĩ Ngai, na akĩhooya etĩkĩrio aakĩre Ngai wa Jakubu gĩikaro.

⁴⁷ No Solomoni nĩwe wamwakĩire nyũmba.

⁴⁸ “No rĩrĩ, Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno ndaikaraga nyũmba ciakitwo nĩ andũ. O ta ũrĩa mũnabii oigĩte atĩrĩ:

⁴⁹ “ ‘Igũrũ nĩkuo gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene,
nayo thĩ nĩ gaturwa ka makinya makwa.

Ũngĩkĩnjakĩra nyũmba ya mũthemba ũrĩkũ?

Ũguo nĩguo Mwathani ekũũria.

Kana kĩhurũko gĩakwa kĩngĩkorwo kũ?

⁵⁰ Githĩ ti guoko gwakwa gwathondekire indo ici ciothe?’

⁵¹ “Inyuĩ andũ aya aremi, o inyuĩ mũtarĩ aruu ngoro na matũ! Inyuĩ mũtarĩ o ta maithe manyu: Inyuĩ mũtũũraga mũreganĩte na Roho Mũtheru!

⁵² Nĩ kũrĩ mũnabii ũtaanyariirwo nĩ maithe manyu? Mooragire o na andũ arĩa maarathire ũhoru wa gũũka kwa Ũrĩa Mũthingu. Na rĩu nĩmũmũkunyanĩire na mũkamũũraga;

⁵³ o inyuĩ mwamũkĩrĩre watho ũrĩa waathanirwo kũgerera araika no mũkĩaga kũwathĩkĩra.”

Stefano Kũhũũrwo na Mahiga

⁵⁴ Rĩrĩa maiguire maũndũ macio-rĩ, makĩrakara mũno, na makĩmũhagaranĩria magego.

⁵⁵ No Stefano, aiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru, Agĩcũthĩrĩria igũrũ akĩona riiri wa Ngai, na Jesũ arũgamĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai.

⁵⁶ Akiuga atĩrĩ, “Onei, nĩndĩrona igũrũ rĩhingũkĩte nake Mũrũ wa Mũndũ arũgamĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai.”

⁵⁷ Maigua ũguo makĩhumbĩra matũ mao, makĩhanyũka harĩ we makiugagĩrĩria na mũgambo mũnene.

⁵⁸ makĩmũkururia, makĩmumia nja ya itũũra, na makĩambĩrĩria kũmũhũũra na mahiga nyuguto. Nao, aira makĩiga nguo ciao magũrũ-inĩ ma mwanake wetagwo Saũlũ.

⁵⁹ Rĩria maamũhũũraga na mahiga nyuguto, Stefano nĩahooire Ngai, akiuga atĩrĩ, “Mwathani Jesũ, amũkĩra roho wakwa.”

⁶⁰ Agĩcooka agĩturia ndu, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Mwathani, ndũkamoorie rĩhia rĩrĩ.” Na aarĩkia kuuga ũguo, agĩkoma.

8

¹ Nake Saũlũ aarĩ ho, na agĩtĩkĩra atĩ ooragwo.

Kanitha Kũnyariirwo na Kũhurunjwo

Mũthenya ũcio kanitha ũkĩnyariirwo mũno kũu Jerusalemu, nao andũ othe o tiga atũmwo makĩhurunjũkĩra Judea na Samaria.

² Andũ etigĩri Ngai magĩthika Stefano na makĩmũcakaĩra mũno.

³ No Saũlũ akĩambĩrĩria kwananga kanitha. Aathiiaga nyũmba o nyũmba, akĩrutũrũraga arũme na andũ-a-nja, akĩmaikagia njeera.

Filipu arĩ Bũrũri wa Samaria

⁴ Nao andũ arĩa maahurunjĩtwo nĩmahunjirie kiugo kĩa Ngai o kũrĩa guothe maathiiaga.

⁵ Filipu agĩkũrũka agĩthiĩ itũũra rĩarĩ Samaria, akĩhunjia ũhoru wa Kristũ kuo.

⁶ Rĩria ikundi cia andũ ciaiguire Filipu na ikĩona ciama iria aaringaga, othe magĩthikĩrĩria ũrĩa oigaga.

⁷ Ngoma thũku nĩcioimaga andũ aingĩ igĩkayũrũrũkaga, na andũ aingĩ maarũarĩte mũrimũ wa gũkua ciĩga, na andũ arĩa maarĩ onju makĩhonio.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio gũkĩgĩa na gĩkeno kĩnene itũũra-inĩ rĩu.

Simoni ũrĩa warĩ Mũragũri

⁹ Na rĩrĩ, itũũra-inĩ rĩu nĩ kwarĩ na mũndũ wetagwo Simoni, nake nĩaragũrĩte kwa ihinda na akagegia andũ othe a Samaria. Nake nĩetĩaga na ageetua atĩ aarĩ mũndũ mũnene mũno,

¹⁰ nao andũ othe, arĩa anini na arĩa anene, makamũthikagĩrĩria na makoiga na mũgambo mũnene atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩwe hinya wa ũngai ũrĩa ũĩkaine ta Hinya Mũnene.”

¹¹ Maatũũrĩte mamuumaga thuutha tondũ nĩamagegetie hĩndĩ ndaaya na ũragũri wake.

¹² No rĩria meetĩkirie Filipu akĩhunjia ũhoru-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki wa Ngai na wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ-rĩ, makĩbatithio, arũme o hamwe na andũ-a-nja.

¹³ Simoni we mwene agĩtĩkia na akĩbatithio. Nake akĩrũmĩrĩra Filipu kũrĩa guothe aathiiaga, agegetio nĩ imenyithia cia hinya na ciama iria onaga.

¹⁴ Rĩria atũmwo arĩa maarĩ kũu Jerusalemu maiguire atĩ andũ a Samaria nĩmetĩkĩrĩte kiugo kĩa Ngai-rĩ, makĩmatũmĩra Petero na Johana.

¹⁵ Nao maakinya kuo, makĩmahoera nĩguo maamũkĩre Roho Mũtheru,

¹⁶ tondũ nginya hĩndĩ iyo Roho Mũtheru ndaakoretwo aikũrũkĩire mũndũ o na ũmwe wao; tiga o kũbatithio maabatithĩtio thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ.

¹⁷ Hĩndĩ iyo Petero na Johana makĩmaigĩrĩra moko, nao makĩamũkĩra Roho Mũtheru.

18 Rĩria Simoni onire atĩ Roho aaheanagwo na ũndũ wa kũigĩrĩrwo moko nĩ atũmwo-rĩ, akĩenda amahe mbeeca,

19 akiuga atĩrĩ, “Heei ũhoti ũyũ o na nĩ nĩgeetha ũrĩa wothe ndaigĩrĩa moko makwa akaamũkĩra Roho Mũtheru.”

20 Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mbeeca ciaku irothiranĩra hamwe nawe, nĩgũkorwo wĩciirĩtie no ũgũre kĩheo kĩa Ngai na mbeeca.

21 Wee ndũrĩ na handũ, o na ndũrĩ na igai ũtungata-inĩ ũyũ, tondũ ngoro yaku ti njagĩrĩru mbere ya Ngai.

22 Wĩrire waganu ũyũ na ũhooe Mwathani. Hihhi nĩegũkũrekera nĩ ũndũ wa gũkorwo na rĩciiria ta rĩu ngoro-inĩ yaku.

23 Nĩgũkorwo nguona ũiyũrĩtwo nĩ marũrũ na ũgatuĩka ngombo ya mehia.”

24 Hĩndĩ ĩyo Simoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Hooerai harĩ Mwathani nĩgeetha ndikae gũkorwo nĩ ũndũ o na ũmwe wa macio mwagweta.”

25 Rĩria maarĩkirie kũheana ũira na kũhunjia kiugo kĩa Mwathani-rĩ, Petero na Johana magĩcooka Jerusalemu, o makĩhunjagia Ũhoro-ũrĩa-Mwega tũtũura-inĩ tũingĩ twa Samaria.

Filipu na Mũhabashi

26 Na rĩrĩ, mũraika wa Mwathani akĩra Filipu atĩrĩ, “Thĩ werekeire gũthini, ũkinye njĩra-inĩ, njĩra ĩrĩa ya werũ-inĩ, ĩrĩa ĩkũrũkĩte kuuma Jerusalemu ĩgathiĩ nginya Gaza.”

27 Nĩ ũndũ ũcio akiomagara, na arĩ njĩra-inĩ agĩcemanía na Mũhabashi warĩ mũhakũre, mũndũ mũnene warĩ igweta ũrĩa warũgamĩrĩre kĩgĩna gĩa Kandake, mũthamaki-mũndũ-wa-nja wa Ahabashi.* Mũndũ ũyũ aathiĩte Jerusalemu kũhooya Ngai;

28 na arĩ njĩra-inĩ akĩnũka, aakarĩte ngaari-inĩ yake ya mbarathi agĩthoma ibuku rĩa Isaia ũrĩa mũnabii.

29 Roho akĩra Filipu atĩrĩ, “Thĩ ngaari-inĩ ĩrĩa ya mbarathi ũikare hakuhĩ nayo.”

30 Hĩndĩ ĩyo Filipu akĩhanyũka nginya ngaari-inĩ ĩyo ya mbarathi, akĩgua mũndũ ũcio agĩthoma ibuku rĩa Isaia ũrĩa mũnabii, akĩmũria atĩrĩ, “Nĩurataũkĩrwo nĩ ũhoro ũcio ũrathoma?”

31 Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ingĩtaũkĩrwo atĩa, tiga hagĩre mũndũ wa kũndaarĩria?” Nĩ ũndũ ũcio akĩra Filipu ahaice ngaari ĩyo ya mbarathi, aikaranie nake.

32 Mũndũ ũcio warĩ mũhakũre aathomaga gacunjĩ gaka ka Maandĩko: “Aatwarirwo o ta ng’ondũ gĩthĩnjĩro-inĩ, na o ta ũrĩa gatũrũme gakiraga ki karĩ mbere ya mũndũ ũrĩa ũrakenja guoya, noguo o nake ataatumĩrire kanua gake.

33 Nĩaconorithirio na ndaigana gũtũrwo ciira na kĩhooto.

Nũũ ũngĩaria ũhoro wa njiaro ciake?

Nĩgũkorwo muoyo wake nĩwehererio ũkiuma gũkũ thĩ.”

34 Mũndũ ũcio mũhakũre akĩria Filipu atĩrĩ, “Ndagũthaitha, ta njĩra atĩrĩ, mũnabii araaria ũhoro wa ũ, nĩ ũhoro wake we mwene kana nĩ ũhoro wa mũndũ ũngĩ?”

35 Hĩndĩ ĩyo Filipu akĩrutia ũhoro hau, akĩmũhe Ũhoro-ũrĩa-Mwega ũkonĩ Jesũ.

* 8:27 Ũmũthĩ bũrũri ũcio ũkaine ta Nubia, kana Sudani ya Rũgongo.

³⁶ Na marĩ njĩra-inĩ magĩthiĩ-rĩ, magĩkinya handũ haarĩ na maaĩ, nake mũndũ ũcio warĩ mũhakũre akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora, maaĩ nĩmo maya. Nĩ kĩ kĩngĩgiria mbatithio?”

³⁷ (Nake Filipu akiuga atĩrĩ, “Ũngĩtĩkia na ngoro yaku yothe, no ũbatithio.” Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩnjĩtĩkĩtie atĩ Jesũ Kristũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.)”

³⁸ Nake agĩathana ngaari ĩyo ya mbarathi ĩrũgame. Hĩndĩ ĩyo Filipu na mũndũ ũcio mũhakũre magĩkũrũka, magĩtoonya maaĩ-inĩ, nake Filipu akĩmũbatithia.

³⁹ Na rĩrĩa moimĩrĩre maaĩ-inĩ, Roho wa Mwathani o rĩmwe akĩoya Filipu, akĩmweheria, nake mũndũ ũcio mũhakũre akĩaga kũmuona rĩngĩ, no agĩthiĩ na mbere na rũgendo akenete.

⁴⁰ No Filipu nĩonekanire Azota, na agĩthiĩ akĩhunjabia Ũhoru-ũrĩa-Mwega matũũra-inĩ mothe nginya agĩkinya Kaisarea.

9

Saũlũ Kũgarũrũka

¹ Ihinda-inĩ o rĩu Saũlũ no eehĩtagĩra kũũraga arutwo a Mwathani. Agĩthiĩ kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene,

² na akĩmũhooya marũa athiĩ namo thunagogi-inĩ iria ciarĩ Dameski, nĩgeetha angĩkora andũ a Njĩra ĩyo kuo, marĩ arũme kana andũ-a-nja, amanyiite amatware Jerusalemu marĩ ohe.

³ Naarĩ rũgendo-inĩ aakuhĩrĩria Dameski-rĩ, o rĩmwe ũtheri ũkiuma na igũrũ, ũkĩmwarĩra mĩena yothe.

⁴ Akĩgũa thĩ, na akĩigua mũgambo ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Saũlũ, Saũlũ, ũũnyariiraga nĩkĩ?”

⁵ Saũlũ akĩũria atĩrĩ, “Nĩwe ũ, Mwathani?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ Jesũ ũrĩa ũnyariiraga.

⁶ No rĩrĩ, rĩu ũkĩra ũtoonye itũũra rĩrĩ inene, na nĩũkwĩrwo ũrĩa wagĩrĩrwo nĩ gwĩka.”

⁷ Nao andũ arĩa maatwaranaga hamwe na Saũlũ makĩrũgama hau maagĩte ũrĩa mangiuga; o nĩmaiguire mũgambo no matiigana kuona mũndũ o na ũrĩkũ.

⁸ Nake Saũlũ agĩũkĩra, akĩrũgama, no rĩrĩa aahingũririe maitho ndoonaga o na hanini. Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyiita guoko makĩmũtwara Dameski.

⁹ Ihinda rĩa matukũ matatũ aarĩ mũtumumu, na ndarĩ kĩndũ aarĩaga kana akanyua.

¹⁰ Na rĩrĩ, kũu Dameski nĩ kwarĩ na mũrutwo wetagwo Anania. Mwathani akĩmwarĩria na kĩoneki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Anania!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ Mwathani.”

¹¹ Nake Mwathani akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ kwa Judasi o kũu njĩra ĩrĩa ĩtagwo Nũngarũ, ũrie mũndũ uumĩte Tariso wĩtagwo Saũlũ, nĩ ũndũ nĩkũhooya arahooya.

¹² Nĩonete mũndũ kĩoneki-inĩ wĩtagwo Anania agĩũka kũmũigĩrĩra moko, nĩguo acooke kuona.”

¹³ Anania akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, nĩnjiguĩte ũhoru mũingĩ ũkoniĩ mũndũ ũcio, na maũndũ maingĩ mooru marĩa aaneka andũ aku arĩa aamũre kũũria Jerusalemu.

¹⁴ Na okĩte gũkũ arĩ na wathani kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, nĩgeetha anyiite andũ arĩa othe makayagĩra rĩtwa rĩaku.”

¹⁵ No Mwathani akĩira Anania atĩrĩ, “Thiĩ, tondũ ùndũ ùcio nĩ kĩndũ gĩakwa kĩria ndĩithuurĩire gĩa gũtwara ùhoro wa rĩitwa rĩakwa kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, na athamaki, o na kũrĩ andũ a Isiraeli.

¹⁶ Nĩngũmuonia ùria arĩ o nginya anyamaarĩke nĩ ùndũ wa rĩitwa rĩakwa.”

¹⁷ Hĩndĩ ìyo Anania agĩthiĩ na agĩtoonya nyũmba ìyo. Akĩgĩrĩra Saũlũ moko, akĩmwĩra atĩrĩ, “Saũlũ, mũrũ wa Ithe witũ, Mwathani, o we Jesũ ùria ùrakuumĩrĩire ùrĩ njĩra-inĩ ùgĩũka gũkũ, nĩandũmĩte nĩguo ùcooke kuona, na ùiyũrio na Roho Mũtheru.”

¹⁸ O hĩndĩ ìyo, tũnyamũ twahaanaga ta ngaracũ tũkiuma maitho-inĩ ma Saũlũ, tũkĩgũa thĩ, nake akĩhota kuona rĩngĩ. Agĩũkĩra na akĩbatithio,

¹⁹ na aarĩkia kũria irio, akĩgĩa na hinya.

Saũlũ arĩ Dameski na Jerusalemu

Saũlũ agĩkara mĩthenya ìigana ùna marĩ hamwe na arutwo kũu Dameski.

²⁰ Na hĩndĩ ìyo akĩambĩrĩria kũhunja thunagogi-inĩ atĩ Jesũ nĩ Mũrũ wa Ngai.

²¹ Andũ othe arĩa maamũiguire makĩgega makĩũria atĩrĩ, “Githĩ mũndũ ùyũ tiwe ùraagithĩtie andũ thayũ kũu Jerusalemu gatagatĩ-inĩ ka arĩa makayagĩra rĩitwa rĩu? Na githĩ ndokĩte gũkũ nĩgeetha amanyiite amatware marĩ ohe kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene?”

²² Nowe Saũlũ agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na hinya, na akĩgegĩa Ayahudi arĩa maatũũrĩte kũu Dameski na ùndũ wa kũmaiguithia na ma atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

²³ Thuutha wa mĩthenya mũingĩ gũthira, Ayahudi magĩcookania ndundu mamũũrage,

²⁴ no Saũlũ akĩmenya mũbango ùria maarĩ naguo. Mũthenya na ùtukũ maaikaraga mamuoheirie ihingo-inĩ cia itũũra inene nĩguo mamũũrage.

²⁵ No arũmĩrĩri aake makĩmuoya ùtukũ, makĩmũharũrũkia arĩ gĩkabũ-inĩ mamũgereirie mwanya warĩ rũthingo-inĩ.

²⁶ Hĩndĩ ìria aakinyire Jerusalemu, akĩgeria kwĩgwatania na arutwo, no othe nĩmamwĩtigagĩra, tondũ matietĩkagia atĩ kũna aarĩ mũrutwo.

²⁷ No Baranaba akĩmuoya akĩmũtwara kũrĩ atũmwo. Akĩmeera ùria Saũlũ oonire Mwathani arĩ rũgendo-inĩ rwake, na ùria Mwathani aamwarĩrie, na ùria aahunjirie kũu Dameski thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ ategwĩtigĩra.

²⁸ Nĩ ùndũ ùcio Saũlũ agĩkara na atũmwo, na agaceeraga kũu Jerusalemu, akĩaragia na ùcamba thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani, ategwĩtigĩra.

²⁹ Nĩngĩ nĩaaragia na agakararanagia na Ayahudi arĩa maaciarĩirwo kwa Ayunani, no nao makageria ùria mangĩmũũraga.

³⁰ Rĩria ariũ na aarĩ a Ithe witũ maamenyire ùguo, makĩmuoya, makĩmũikũrũkia nginya Kaisarea, makĩmũtũma Tariso.

³¹ Hĩndĩ ìyo kanitha wa Judea guothe, na Galili, na Samaria ùgĩkenera ihinda rĩa thayũ. Nĩwongereirwo hinya; na ùkĩũmĩrĩrio nĩ Roho Mũtheru, na ùkĩongererwo andũ, nao magĩtũũra metigĩrĩte Mwathani.

Ainea na Dorokasi

³² Na rĩrĩ, rĩria Petero aaceeraga kũndũ na kũndũ bũrũri-inĩ, nĩathiire gũceerera andũ arĩa aamũre a kũu Lida.

³³ Arĩ kũu agĩkora mũndũ wetagwo Ainea warĩ na mũrimũ wa gũkua cĩga, na aatũũrĩte akomete gĩtanda-inĩ ihinda rĩa mũaka ìnana.

³⁴ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ainea, Jesũ Kristũ nĩakũhonia. Ũkĩra ũkũnje kĩbarĩ gĩaku.” O hĩndĩ ĩyo Ainea akĩrũgama.

³⁵ Andũ othe arĩa maatũũraga Lida na Sharoni makĩmuona na makĩgarũrũkĩra Mwathani.

³⁶ Kũu Jopa nĩ kwarĩ mũrutwo wetagwo Tabitha (narĩo rĩtwa rĩu rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga Dorokasi), nake aatũũrite ekaga maũndũ mega, na agateithagia athĩni.

³⁷ O ihinda-inĩ rĩu nĩarũarire na agĩkua, nago mwĩrĩ wake ũgĩthambio, ũkĩigwo nyũmba ya igũrũ.*

³⁸ Lida kwarĩ hakuhĩ na Jopa; nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa arutwo maaiguire atĩ Petero aarĩ kũu Lida, magĩtũma andũ eerĩ makamũringĩrĩrie mamwĩre atĩrĩ, “Twagũthaitha ũka narua!”

³⁹ Nake Petero agĩthĩ hamwe nao, na aakinya agĩtwarwo nyũmba ya igũrũ. Atumia othe a ndigwa makĩrũgama, makĩmũthiũrũrũkĩria makĩrĩraga, na makĩmuonagia kanjũ na nguo ingĩ iria Dorokasi aatumĩte rĩrĩa aarĩ nao.

⁴⁰ Nake Petero akĩmeera othe moime nja ya nyũmba; agĩcooka agĩturia maru akĩhooya Ngai. Agĩcooka akĩgarũrũkĩra mũtumia ũcio wakuĩte, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tabitha, ũkĩra,” nake Tabitha akĩhingũra maitho, na oona Petero, agĩtiira.

⁴¹ Nake Petero akĩmũnyiita guoko, akĩmũrũgamia. Agĩcooka agĩita andũ arĩa meetĩkĩtie, na atumia acio a ndigwa, akĩmũneana kũrĩ o arĩ muoyo.

⁴² Nago ũhoru ũcio ũkĩmenyeka Jopa guothe, nao andũ aingĩ magĩĩtkia Mwathani.

⁴³ Nake Petero agĩikara Jopa mũthenya mũingĩ kwa mũndũ wetagwo Simoni, ũrĩa warĩ mũtanduki wa njũũa.†

10

Korinelio Gũtũmanĩra Petero

¹ Na rĩrĩ, kũu Kaisarea nĩ kwarĩ mũndũ wetagwo Korinelio, ũrĩa warĩ mũnene-wa-thigari-igana rĩmwe cia mbũtũ ĩrĩa yoĩkaine ta Mbũtũ ya Italia.

² Mũndũ ũcio na andũ othe a nyũmba yake nĩmeyamũrĩre Ngai na makamwĩtigagĩra; nake nĩaheanaga indo ciake na ũtaana kũrĩ andũ arĩa maarĩ abatari na nĩahooyaga Ngai kaingĩ.

³ Mũthenya ũmwe ta thaa kenda cia mũaraho-rĩ, akĩona kĩoneki. Akĩona mũraika wa Ngai wega, ũrĩa wokire harĩ we na akĩmwĩra atĩrĩ, “Korinelio!”

⁴ Korinelio akĩmũrora aiyũrĩtwo nĩ guoya, akĩũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ Mwathani?”

Nake mũraika akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mahooya maku na indo iria ũheete andũ arĩa athĩni nĩikinyĩte igũrũ kũrĩ Ngai rĩrĩ iruta rĩa kũririkanwo.

⁵ Na rĩrĩ, tũma andũ mathĩ Jopa magĩire mũndũ wĩtagwo Simoni, na nowe wĩtagwo Petero.

⁶ Araikara gwa Simoni ũria mũtanduki wa njũũa, o ũrĩa nyũmba yake ĩrĩ rũtere-inĩ rwa iria.”

⁷ Rĩrĩa mũraika ũcio wamwarĩrie aathiire, Korinelio agĩita ndungata ciake igĩrĩ na mũthigari ũmwe weamũrĩre Ngai, na aarĩ ũmwe wa andũ arĩa maamũtungatagĩra.

⁸ Akĩmeera ũrĩa wothe kwahanĩte agĩcooka akĩmatũma Jopa.

* **9:37** Warĩ mũtugo wa Ayahudi na Ayunani gũthambia mwĩrĩ wa mũndũ aakua, kũũhaarĩria gũthikwo. † **9:43** Tene andũ meetanagio na wĩra ũrĩa maarutaga nĩgeetha makamenyeka o na ihanya.

Kĩoneki gĩa Petero

⁹ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire ta thaa thita cia mũthenya marĩ njĩra-inĩ makuhĩrĩirie itũũra rĩu-rĩ, Petero akĩhaica nyũmba-igũrũ nĩgeetha akahoe Ngai.

¹⁰ Nake akĩigua aahũuta na akĩbatario nĩ kĩndũ gĩa kũrĩa, na rĩrĩa irio ciarugagwo-rĩ, akĩgocerera.

¹¹ Nake akĩona igũrũ rĩhingũrĩtwo na kĩndũ gĩatariĩ ta gĩtama kĩnene gĩkĩharũrũkio thĩ kĩnyiitĩtwo mĩthia ĩna.

¹² Nakĩo kĩarĩ na nyamũ cia mĩthemba yothe ya iria irĩ magũrũ mana, o na nyamũ iria itaambaga thĩ, o na nyoni cia rĩera-inĩ.

¹³ Hĩndĩ ĩyo mũgambo ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Petero, ũkĩra. Thĩnja na ũrĩe.”

¹⁴ Petero agĩcookia atĩrĩ, “Aca, Mwathani! Ndirĩ ndarĩa kĩndũ gĩtarĩ kĩamũre, kana kĩndũ kĩrĩ thaahu.”

¹⁵ Mũgambo ũkĩmwarĩria riita rĩa keerĩ ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkanoige kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩrĩa Ngai atheretie atĩ ti kĩamũre.”

¹⁶ Ũndũ ũyũ wekĩkire maita matatũ, na o rĩmwe gĩtama kũu gĩgĩcookio na igũrũ.

¹⁷ Na rĩrĩa Petero eeyũragia gĩtũmi gĩa kĩoneki kũu oonete-rĩ, andũ arĩa maatũmĩtwo nĩ Korineliyo makĩona harĩa nyũmba ya Simoni yarĩ, na makĩrũgama hau kĩhingo-inĩ.

¹⁸ Magĩitana, makĩũria kana Simoni ũrĩa wĩtagwo Petero aaikaraga kũu.

¹⁹ Na rĩrĩa Petero eeciiragia ũhoru wa kĩoneki kũu, Roho akĩmwĩra atĩrĩ, “Simoni, harĩ na andũ atatũ maragũcaria.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio, ũkĩra ũikũrũke, ũthĩ nao na ndũkagĩe na nganja nĩgũkorwo nĩ nĩ ndĩmatũmĩte.”

²¹ Petero agĩkũrũka, akĩra andũ acio atĩrĩ, “Nĩ nĩ mũndũ ũcio mũracaria. Mũũkĩte nĩkĩ?”

²² Nao andũ acio magĩcookia atĩrĩ, “Tuumĩte gwa Korineliyo, ũrĩa mũnene-wa-thigari-igana rĩmwe. Nĩ mũndũ mũthingu na mwĩtigĩri-Ngai, na nĩatĩtwo nĩ Ayahudi othe. Mũraika mũtheru aramwĩrĩre atũmane ũthĩ gwake mũciĩ nĩgeetha aigue ũrĩa ũrenda kuuga.”

²³ Hĩndĩ ĩyo Petero akĩra andũ acio matoonye nyũmba matũke ageni aake.

Petero Gũthĩ gwa Korineliyo

Mũthenya ũyũ ũngĩ warũmĩrĩire Petero agĩthĩ nao, na ariũ a Ithe witũ amwe kuuma Jopa magĩthĩ nake.

²⁴ Naguo mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire magĩkinya Kaisarea. Korineliyo agĩkorwo ametereire na eetĩte andũ a nyũmba yake na arata a hakuhi.

²⁵ Na rĩrĩa Petero aatoonyaga nyũmba, Korineliyo akĩmũtũnga na akĩgũithia magũrũ-inĩ make amwĩnyiihĩrie.

²⁶ No Petero akĩmũũkĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũgama, nĩ ndĩ o mũndũ o na nĩ.”

²⁷ O makĩaragia-rĩ, Petero agĩtoonya thĩnĩ na agĩkora gĩkundi kĩnene kĩa andũ.

²⁸ Akĩmeera atĩrĩ: “Inyuĩ nĩmũũĩ wega atĩ Mũyahudi ndetĩkĩrĩtio nĩ watho kũgwatanĩra na mũndũ wa Ndũrĩrĩ o na kana kũmũceerera. No Ngai nĩanyonetie atĩ ndiagĩrĩrwo nĩ kuuga atĩ mũndũ o na ũrĩkũ ti mwamũre kana atĩ arĩ na thaahu.

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa ndĩratũmanĩrwo, ndĩrokire itegũkararia. Njĩtĩkĩria ngũũrie kĩrĩa kĩratũmire ũndũmanĩre?”

³⁰ Nake Korineliyo akĩmũcookeria atĩrĩ: “Matukũ mana mahĩtũku, ndaarĩ thĩnĩ wa nyũmba yakwa ngĩhooya ithaa-inĩ ta rĩrĩ rĩa thaa kenda cia

mĩarahõ. Mũndũ warĩ na nguo ciahenagia akĩrũgama o rĩmwe mbere yakwa,

³¹ akĩnjĩira atĩrĩ, ‘Korinelio, Ngai nĩaiguĩte mahooya maku, na nĩaririkanĩte iheo ciaku iria wanahe athĩni.

³² Nĩ ũndũ ũcio tũmana Jopa wĩrwo Simoni ũrĩa wĩtagwo Petero, nake nĩ mũgeni gwa Simoni ũrĩa mũtanduki wa njũũa, ũrĩa ũikaraga rũtere-inĩ rwa iria.’

³³ Nĩ ũndũ ũcio nĩndagũtũmanĩire o hĩndĩ ĩyo, na nĩ weka wega nĩ ũndũ wa gũũka. Rĩu ithuĩ ithuothe tũrĩ haha mbere ya Ngai nĩgeetha tũthikĩrĩrie ũrĩa wothe Mwathani agwathĩte ũtwĩre.”

³⁴ Nake Petero akĩambĩrĩria kwaria, akiuga atĩrĩ: “Rĩu nĩndamenya kũna ũrĩa arĩ ma atĩ Ngai ndarĩ mũthutũkanio.

³⁵ no atĩ nĩetĩkagĩra andũ kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe arĩa mamwĩtigagĩra na mageeka ũrĩa kwagĩrĩire.

³⁶ Inyuĩ nĩmũũĩ ndũmĩrĩri ĩrĩa Ngai aatũmĩire andũ a Isiraeli, akĩaria ũhoro mwega wa thayũ na ũndũ wa Jesũ Kristũ, ũrĩa arĩ we Mwathani wa andũ othe.

³⁷ Inyuĩ nĩmũũĩ ũrĩa gwekĩkire kũu Judea guothe, kwambĩrĩria Galili thuutha wa ũbatithio ũrĩa Johana aahunjagia,

³⁸ ũrĩa Ngai aaitĩrĩire Jesũ wa Nazarethi Roho Mũtheru o na hinya, na ũrĩa aathiiaga agĩkaga wega na akĩhonagia andũ arĩa maahatĩrĩrio nĩ hinya wa mũcukani, tondũ Ngai aarĩ hamwe nake.

³⁹ “Ithuĩ tũrĩ aira a maũndũ marĩa mothe eekire thĩnĩ wa bũrũri wa Ayahudi o na Jerusalemu. Nĩmamũũragire na njĩra ya kũmwamba mũtĩ-igũrũ.

⁴⁰ No mũthenya wa gatatũ Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ na agĩtũma onekane kũrĩ andũ.

⁴¹ We ndonirwo nĩ andũ othe, o tĩga aira arĩa Ngai aathuurĩte: akĩonwo nĩ ithuĩ, o ithuĩ twarĩanĩire na tũkĩnyuuanĩra nake aarĩkia kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

⁴² Nĩatwathire tũhunjĩrie andũ na tũrute ũira atĩ we nĩ we Ngai aamũrĩre atuĩke mũtuanĩri-ciira wa andũ arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte.

⁴³ Anabii othe nĩmaheanaga ũira wa ũhoro wake atĩ mũndũ ũrĩa wothe ũkaamwĩtĩkia nĩakamũkĩra ũrekeri wa mehia na ũndũ wa rĩĩtwa rĩake.”

⁴⁴ Na Petero o akĩaragia ciugo icio-rĩ, Roho Mũtheru agĩkũrũkĩra andũ arĩa othe maiguire ndũmĩrĩri ĩyo.

⁴⁵ Nao andũ arĩa meetĩkĩtie, a thiritũ ya arĩa maruaga, arĩa mokĩte na Petero makĩgega mona atĩ kĩheo kĩa Roho Mũtheru nĩgĩaitĩrĩrio andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao.

⁴⁶ Nĩgũkorwo nĩmamaiguire makĩaria na thiomi makĩgoocaga Ngai.

Hĩndĩ ĩyo Petero akĩũria atĩrĩ,

⁴⁷ “Harĩ mũndũ ũngĩgĩria andũ aya mabatithio na maaĩ? Andũ aya nĩmamũkĩra Roho Mũtheru o ta ithuĩ.”

⁴⁸ Nĩ ũndũ ũcio agĩathana mabatithio thĩnĩ wa rĩĩtwa rĩa Jesũ Kristũ. Magĩcooka makĩũria Petero aikaranie nao ihinda rĩa mũthenya mũnini.

11

Petero Gũtaarĩria Gĩtũmi gĩa Cĩiko Ciake

¹ Na rĩrĩ, atũmwo, na ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa maarĩ Judea guothe makĩigua atĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao nĩmarĩkĩtie kwamũkĩra kiugo kĩa Ngai.

² Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa Petero aambatire agĩthĩ Jerusalemu, andũ arĩa meetĩkĩtie a thiritũ ya arĩa maruaga makĩmũrũithia

³ makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee nĩwatoonyire nyũmba ya andũ arĩa mataruaga, na ũkĩrĩĩanĩra nao.”

⁴ Nowe Petero akĩambĩrĩria kũmataarĩria maũndũ mothe wega o ta ũrĩa meekĩkĩte, akĩmeera atĩrĩ:

⁵ “Ndaarĩ itũũra-inĩ rĩa Jopa ngĩhooya Ngai, na rĩrĩa ndaagoocereire-rĩ, ngĩona kĩoneki. Ngĩona kĩndũ gĩatarĩĩ ta gĩtama kĩnene gĩkĩharũrũkio kuuma igũrũ na mĩthia yakĩo ĩna, na gĩgĩkũrũka o harĩa ndaarĩ.

⁶ Ndaacũthĩrĩria thĩinĩ wakĩo ngĩona nyamũ cia thĩ iria irĩ magũrũ mana, na nyamũ cia gĩthaka, na nyamũ iria itambaga thĩ na nyoni cia rĩera-inĩ.

⁷ Ngĩcooka ngĩigua mũgambo ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Petero, ũkĩra. Thĩnja, na ũrĩe!’

⁸ “Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, ‘Aca, Mwathani! Gũtirĩ kĩndũ gĩtarĩ kĩamũre kana kĩrĩ thaahu kĩrĩ gĩatoonya kanua gakwa.’

⁹ “Naguo mũgambo ũcio ũkĩaria riita rĩa keerĩ kuuma igũrũ ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ndũkanoige kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩrĩa Ngai atheretie atĩ ti kĩamũre.’

¹⁰ Ũndũ ũyũ wekĩkire maita matatũ, nakĩo gĩtama kũ gĩkĩguucio na igũrũ.

¹¹ “O hĩndĩ ĩyo andũ atatũ arĩa maatũmĩtwo kũrĩ nĩ kuuma Kaisarea magĩkinya nyũmba-inĩ ĩrĩa ndaikaraga.

¹² Nake Roho akĩnjĩra thĩĩ nao na ndikagĩe na ngaanja. Nao ariũ a Ithe witũ aya atandatũ tũgĩthĩĩ nao na tũgĩtoonya nyũmba ya mũndũ ũcio.

¹³ Nake agĩtwĩra ũrĩa oimĩrĩrwo nĩ mũraika arĩ gwake nyũmba, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Tũmana Jopa wĩtĩrwo Simoni ũrĩa wĩtagwo Petero.

¹⁴ Nĩegũkũrehera ndũmĩrĩri ĩrĩa ĩgũtũma wee na nyũmba yaku yothe mũhonoke.’

¹⁵ “Na rĩrĩa ndaambĩrĩrie kwaria-rĩ, Roho Mũtheru akĩmaikũrũkĩra o ta ũrĩa aatũkũrũkĩre hĩndĩ ya mbere.

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo ngĩririkana ũrĩa Mwathani oigĩte atĩrĩ, ‘Johana aabatithana-gia na maaĩ, no inyuĩ mũkaabatithio na Roho Mũtheru.’

¹⁷ Angĩkorwo Ngai nĩamaheire kĩheo o kĩrĩa aatũheire ithuĩ andũ arĩa twetĩkirie Mwathani Jesũ Kristũ-rĩ, nĩ ndaarĩ ũũ nĩguo ndĩciirie atĩ no ngararie Ngai?”

¹⁸ Rĩrĩa maaiguire ũguo, magĩtiga ngarari na makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ, “Gwakorwo nĩ ũguo-rĩ, Ngai nĩakinyĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao ũhoru wa kwĩrira nĩguo magĩe na muoyo.”

Kanitha wa Antiokia

¹⁹ Na rĩrĩ, andũ arĩa maahurunjũkire nĩ ũndũ wa kũnyariirwo thuutha wa kũũragwo gwa Stefano magĩthĩĩ o nginya Foinike, na Kuporo, na Antiokia, no matiahunjagĩria andũ angĩ ũhoru tiga o Ayahudi oiki.

²⁰ O na kũrĩ o ũguo, andũ amwe ao, arĩa moimĩte Kuporo, na Kurene, magĩthĩĩ Antiokia na makĩambĩrĩria kwarĩria Ayunani o nao, makĩmahunjĩria ũhoru mwega ũkonĩĩ Mwathani Jesũ.

²¹ Guoko kwa Mwathani kwarĩ hamwe nao; na andũ aingĩ magĩtĩkia makĩgarũrũkĩra Mwathani.

²² Nayo ngumo ya maũndũ macio igĩkinyĩra andũ a kanitha ũrĩa warĩ kũu Jerusalemu; nao magĩtũma Baranaba athĩĩ Antiokia.

²³ Rĩrĩa aakinyire na akĩona ũira wa wega wa Ngai, agĩkena na akĩmomĩrĩria marĩ othe, atĩ maikarage maathĩkĩire Mwathani na ngoro ciao ciothe.

²⁴ Baranaba aarĩ mũndũ mwega waiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru na warĩ na wĩtkio, nao andũ aingĩ magĩtĩkia Mwathani.

²⁵ Nake Baranaba agĩthĩĩ Tariso gũcaria Saũlũ,

²⁶ na rĩrĩa aamuonire akĩmũrehe Antiokia. Nĩ ùndũ ùcio kwa ihinda rĩa mwaka ùmwe Baranaba na Saũlũ makĩgomana na kanitha na makĩruta andũ aingĩ. Kũu Antiokia nĩkuo arutwo meetirwo Akristiano riita rĩa mbere.

²⁷ Ihinda-inĩ rĩu anabii amwe magĩkũrũka kuuma Jerusalemu nginya Antiokia.

²⁸ Ùmwe wao wetagwo Agabo akĩrũgama, na nĩ ùndũ wa kũmenyithio nĩ Roho Mũtheru, akĩratha atĩ nĩ gũkũgĩa ng'aragu nene Roma guothe. (Ùndũ ùcio wekĩkire hĩndĩ ya wathani wa Kilaudio.)

²⁹ Nao arutwo, magĩciiria kũheana ùteithio nĩ ùndũ wa ariũ a Ithe witũ arĩa maatũraga kũu Judea, o ta ũrĩa mũndũ aahotithĩtio.

³⁰ Nĩmekire ùndũ ùcio, makĩnengera Baranaba na Saũlũ iheo ciao matwarĩre athuuri a kanitha.

12

Petero kuuma Njeera na Kĩama

¹ Na rĩrĩ, ihinda-inĩ rĩu nĩguo Mũthamaki Herode aanyitire andũ amwe a kanitha, arĩ na muoroto wa kũmanyariira.

² Akĩũragithia Jakubu, mũrũ wa nyina na Johana na rũhiũ rwa njora.

³ Na rĩrĩa oonire ũhoru ùcio nĩwakenia Ayahudi-rĩ, akĩnyitithia Petero o nake. Ùndũ ùcio wekĩkire hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Mĩgate Ītarĩ Mĩkĩre Ndawa ya Kũmbia.

⁴ Aarĩkia kũmũnyitithia, akĩmũikia njeera akĩmũneana arangĩrwo nĩ ikundi inya cia thigari, o gĩkundi kĩrĩ gĩa thigari inya. Herode eendaga amũrehe mbere ya mũingĩ thuutha wa Gĩathĩ gĩa Bathaka.

⁵ Nĩ ùndũ ùcio Petero akĩhingĩrwo njeera, no kanitha nĩwahooyaga Ngai ùtegũtigithĩria nĩ ùndũ wake.

⁶ Na ùtukũ ũrĩa Herode aarokaga kũmũtwara agaciirithio, Petero aakomete gatagatĩ ga thigari igĩrĩ, ohetwo na mũnyororo ĩrĩ, nacio thigari igĩrĩ ikarũgama kĩhingo-inĩ irangĩrite.

⁷ Na rĩrĩ, o rĩmwe mũraika wa Mwathani akĩmũmĩrĩra naguo ũtheri ũkĩara kanyũmba kau aarĩ. Mũraika ùcio akĩringaringa Petero mwena na akĩmũũkĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkĩra narua!” Nayo mũnyororo ĩrĩa oohetwo nayo moko ĩkĩgũa thĩ.

⁸ Mũraika ùcio agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhumbe nguo ciaku na wĩkĩre iraatũ.” Nake Petero agĩka o ũguo. Mũraika ùcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhotore nguo yaku na ũnũmĩrĩre.”

⁹ Petero akĩmũrũmĩrĩra, makiuma nja ya njeera, no ndaamenyaga atĩ ùndũ ùcio mũraika eekaga warĩ ùndũ wa ma; eeciiragia atĩ nĩ kĩoneki oonaga.

¹⁰ Makĩhĩtũka arangĩri a mbere na a keerĩ na magĩkinya kĩhingo-inĩ gĩa kĩgera kĩrĩa gĩa gũtoonya itũũra inene. Nakĩo kĩhingo kũu gĩkĩhingũra nĩ ùndũ wao, nao makĩgerera ho. Rĩrĩa maathiire ũraihi wa gacĩra kamwerĩ, o rĩmwe mũraika ùcio akĩmũtiga.

¹¹ Nake Petero akĩĩgua, na akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩndamenya hatarĩ nganja atĩ Mwathani nĩegũtũmĩte mũraika wake aahonokie kuuma moko-inĩ ma Herode na kuuma kũrĩ maũndũ marĩa mothe andũ a Ayahudi matanyĩte kuona.”

¹² Na rĩrĩa aguũkĩrwo nĩ ũhoru ùcio, agĩthĩ kwa Mariamu ũrĩa warĩ nyina wa Johana, na nowe wetagwo Mariko, na nĩkuo andũ aingĩ monganĩte makĩhooya Ngai.

13 Petero akĩringaringa mũrango wa nja, nake mũirĩtu warutaga wĩra kuo wetagwo Roda agĩũka kũhingũra.

14 Rĩrĩa aaiguire mũgambo wa Petero, akĩyũrwo nĩ gĩkeno kĩnene akĩaga kũhingũra mũrango akĩhũndũka ateng'ere, akĩanĩrĩa, akiuga atĩrĩ, "Petero arĩ mũrango-inĩ!"

15 Nao makĩmwĩra atĩrĩ, "Wee nĩ kũgũrũka ũgũrũkĩte." Rĩrĩa aakĩrĩrĩrie agwatĩrie kuuga atĩ ũguo nĩguo kwarĩ, makiuga atĩrĩ, "No nginya akorwo nĩ mũraika wake."

16 Nowe Petero agĩthĩ na mbere kũringaringa mũrango, na rĩrĩa maahingũrĩrie makĩona nĩwe, makĩgega.

17 Petero akĩmakiria na guoko na akĩmataarĩria ũrĩa Mwathani aamũrutĩte njeera. Akĩmeera atĩrĩ, "Ĩrai Jakubu na ariũ na aarĩ a Ithe witũ ũhoro ũcio," agĩcooka agĩthĩ kũndũ kũngĩ.

18 Rũciĩnĩ gwakĩa, nĩ kwagĩire na ngũĩ nene gatagatĩ-inĩ ga thigari nĩ kũrigwo nĩ ũrĩa gwekĩkĩte ũhoro ũkoniĩ Petero.

19 Thuutha wa Herode gũcaria Petero na kũmwaga-rĩ, agĩciirithia thigari, na agĩathana atĩ ciũragwo.

Gĩkuũ kĩa Herode

Herode agĩcooka akiuma Judea agĩthĩ Kaisarea, agĩikara kuo kwa ihinda inini.

20 Na rĩrĩ, nĩatũũrĩte ahaaranĩte na andũ a Turo na a Sidoni, no o magĩcookanĩrĩa hamwe magĩetha ũrĩa mangĩaranĩrie nake. Na maarĩkia kũnyitwo mbaru nĩ Bulasito, ũrĩa warĩ ndungata njĩhokeku ya mũthamaki-rĩ, makĩhooya kũgĩe na thayũ, tondũ bũrũri wa mũthamaki ũcio nĩguo wamaheaga irio.

21 Na mũthenya ũrĩa waraarĩrio wakinya-rĩ, Herode akĩhumba nguo ciake cia ũthamaki, na agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene, akĩarĩria andũ acio.

22 Nao makĩanĩrĩa makiuga atĩrĩ, "Ūcio nĩ mũgambo wa ngai, ti mũgambo wa mũndũ."

23 O rĩmwe mũraika wa Mwathani akĩringa Herode nĩ ũndũ wa kwaga kũgocithia Ngai, nake akĩrĩno nĩ igunyũ, agĩkua.

24 No kiugo kĩa Ngai gĩgĩkĩrĩrĩria kuongerereka na gũtheerema.

25 Rĩrĩa Baranaba na Saũlũ maarĩkirie ũtungata wao-rĩ, magĩcooka kuuma Jerusalemu, na magĩcooka na Johana, na nowe wetagwo Mariko.

13

Baranaba na Paũlũ Gũtũmwo

1 Na rĩrĩ, kanitha-inĩ wa Antiokia nĩ kwarĩ na anabii na arutani: nao nĩo Baranaba, na Simeoni ũrĩa wetagwo na rĩtwa rĩngĩ Nigeri, na Lukio ũrĩa woimĩte Kurene, na Manaeni (ũrĩa wareranĩrio na Herode ũrĩa mũthamaki), o na Saũlũ.

2 Rĩrĩa mahooyaga Mwathani mehingĩte kũrĩa irio, Roho Mũtheru akiuga atĩrĩ, "Nyamũrĩrai Baranaba na Saũlũ nĩ ũndũ wa wĩra ũrĩa ndĩmetĩire."

3 Nĩ ũndũ ũcio thuutha wa kwĩhinga kũrĩa irio na kũhooya Ngai, makĩmaigĩrĩa moko, na makĩmatũma mathĩ.

Baranaba na Paũlũ Kũhunja Kuporo

4 Andũ acio eerĩ, matũmĩtwo nĩ Roho Mũtheru, magĩthĩ nginya Seleukia na makĩhaica marikabu makiuma kũu magĩthĩ nginya Kuporo.

5 Rĩrĩa maakinyire Salamisi, makĩhunja kiugo kĩa Ngai thunagogi-inĩ cia Ayahudi. Nake Johana aarĩ hamwe nao arĩ ta mũteithia wao.

6 Magĩthĩĩ matuĩkanĩirie gĩcigĩrĩra kũu gĩothe nginya magĩkinya Pafo. Kũu magĩkora Mũyahudi warĩ mũragũri na mũnabii wa maheeni wetagwo Bari-Jesũ,

7 nake aatungatagĩra barũthi ũrĩa wetagwo Serigio Paũlũ. Barũthi ũcio warĩ mũndũ mũũgĩ, agĩtũmanĩra Baranaba na Saũlũ tondũ nĩendaga kũigua kiugo kĩa Ngai.

8 No rĩrĩ, Elumo ũcio mũragũri (amu ũguo nĩguo rĩitwa rĩake riugĩte) akĩmakararia na akĩgeria kũgarũra barũthi ũcio nĩgeetha ndagetĩkie.

9 Hĩndĩ ĩyo Saũlũ, ũrĩa wetagwo na rĩitwa rĩngĩ Paũlũ aiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru, agĩkũũrĩra Elumo maitho, akĩmwĩra atĩrĩ,

10 “Wee ũrĩ mwana wa mũcukani na ũrĩ thũ ya maũndũ marĩa mothe mega! ũiyũrĩtwo nĩ mũthemba yothe ya maheeni na waara. Ndũrĩ hĩndĩ ũgaatiga kuogomia njĩra iria ciagĩrĩire cia Mwathani?”

11 Na rĩrĩ, guoko kwa Mwathani nĩgũgũũkĩrĩire. Nĩũgũtuĩka mũtumumu na kwa ihinda ndũgũkorwo ũkĩona ũtheri wa riũa.”

O hĩndĩ ĩyo akĩona marundurundu, na akĩgĩo nĩ nduma, akĩambĩrĩria kũhambahambata, agĩcaragia mũndũ wa kũmũnyiita guoko amũtongorie.

12 Nake barũthi oona ũrĩa gwekĩka, agĩtĩkia, nĩgũkorwo nĩagegirio nĩ ũrutani ũcio ũkoniĩ Mwathani.

Paũlũ arĩ Antiokia ya Bũrũri wa Pisidia

13 Paũlũ na andũ arĩa maarĩ nao, moima Pafo makĩhaica marikabu magĩthĩĩ Periga kũu bũrũri wa Pamufilia, kũrĩa Johana aamatigire agĩcooka Jerusalemu.

14 Moima Periga, magĩthĩĩ na mbere magĩkinya Antiokia ya bũrũri wa Pisidia. Na mũthenya wa Thabatũ magĩtoonya thunagogi magĩikara thĩ.

15 Thuutha wa gũthomwo kwa Maandĩko ma Watho na ma Anabii, anene a thunagogi makĩmatũmanĩra makĩmeera atĩrĩ; “Ariũ a Ithe witũ, angĩkorwo mũrĩ na ũhoru wa kũũmĩrĩria andũ-rĩ, maarĩriei.”

16 Paũlũ akĩrũgama, na aarĩkia kũmakiria na guoko akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Isiraeli o na inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa mũhooyaga Ngai, ta thikĩrĩriai!”

17 Ngai wa andũ a Isiraeli nĩathuurire maithe maitũ; agĩtũma andũ acio matheereme hĩndĩ ĩrĩa maatũũraga Misiri, na akĩmaruta bũrũri ũcio na hinya mũnene,

18 nĩakirĩrĩirie mũtugo yao ihinda rĩa ta mũaka mũrongo ĩna marĩ werũ-inĩ,

19 akĩniina ndũrĩrĩ mũgwanja kũu Kaanani nago bũrũri wacio akĩũhe andũ aake ũtuĩke igai rĩao.

20 ũhoru ũcio wothe wekĩkire ihinda-inĩ rĩa ta mũaka magana mana ma mũrongo ĩtano.

“Thuutha wa ũguo, Ngai akĩmahe atiirĩrĩri bũrũri o nginya hĩndĩ ya Samũeli ũrĩa warĩ mũnabii.

21 Hĩndĩ ĩyo andũ makiuga maheo mũthamaki, nake Ngai akĩmahe Saũlũ mũrũ wa Kishu, wa mũhĩrĩga wa Benjamini, nake agĩathana mũaka mũrongo ĩna.

22 Thuutha wa kweheria Saũlũ, agĩtua Daudi mũthamaki wao. Akĩruta ũira ũmũkoniĩ, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩnyonete Daudi mũrũ wa Jesii arĩ mũndũ ũkenagia ngoro yakwa; we nĩarũkaga ũrĩa wothe ngwenda eke.’

23 “Kuuma rũciaroinĩ rwa mũndũ ũyũ, Ngai nĩareheire andũ a Isiraeli Mũhonokia, na nĩwe Jesũ, o ta ũrĩa eeranĩire.

24 Jesũ atanooka, Johana n̄ahunjagĩria andũ othe a Isiraeli ũhoro wa kwĩrira mehia na ũhoro wa kũbatithio.

25 Na rĩria Johana aarĩkagia wĩra wake n̄oririe atĩrĩ: ‘Mwĩciiragia nĩ nĩ nĩ ũũ? Nĩ ti nĩ we. Aca nĩ ti nĩ, nowe n̄egũũka thuutha wakwa, o we ũria nĩ itagĩrĩrwo kuohora ndigi cia iraatũ ciake.’

26 “Ariũ a Ithe witũ, o inyuĩ ciana cia Iburahĩmu, o na inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa mwĩtigĩrĩte Ngai, ũhoro ũyũ wa ũhonokio nĩ ithuĩ tũtũmĩrwo.

27 Andũ a Jerusalemu na anene ao matiakũũranire Jesũ, no nĩ ũndũ wa ũria maamũtuĩrĩre ciira, makĩhingia ciugo cia anabii iria ithomagwo o mũthenya wa Thabatũ.

28 O na gũtuĩka mationire gĩtũmi kũiganu gĩa gũtũma ooragwo, nĩmathaithire Pilato aathane ooragwo.

29 Na maarĩkia kũhingia maũndũ mothe marĩa maandĩkĩtwo ũhoro wake, makĩmũcurũria kuuma mũtĩ-igũrũ, makĩmũiga mbĩrĩra.

30 No rĩrĩ, Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ,

31 na kwa ihinda rĩa mũthenya mũingĩ n̄onirwo nĩ andũ arĩa moimĩte nao Galili, magathiĩ Jerusalemu. Na rĩu acio n̄o aira aake kũrĩ andũ aitũ.

32 “Tũramwĩra ũhoro mweka: ũhoro ũria Ngai eerĩire maithe maitũ,

33 nĩatũhingĩirie ithuĩ ciana ciao, na ũndũ wa kũriũkia Jesũ. O ta ũria kwandĩkĩtwo thĩinĩ wa Thaburi ya keerĩ atĩrĩ:

“ ‘Wee ũrĩ Mũrũ wakwa;
ũmũthĩ n̄ndatuĩka Thoguo.’

34 Naguo ũhoro wa ma wa atĩ Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩguo ndakabuthe-rĩ, nĩ warĩtio na ciugo ici:

“ ‘Nĩngakũhe irathimo iria theru na iria itarĩ hĩndĩ ingĩaga iria cierĩrwo Daudi.’

35 ũndũ ũcio nĩwarĩtio handũ hangĩ atĩrĩ:

“ ‘Wee ndũkareka ũria waku Mũtheru abuthe.’

36 “Nĩgũkorwo rĩria Daudi aarĩkirie gũtungatĩra Ngai rũciaro-inĩ rwake, nĩakuire; agĩthikwo hamwe na maithe make naguo mwĩrĩ wake ũkĩbutha.

37 No ũria Ngai aariũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ ndaabuthire.

38 “Nĩ ũndũ ũcio, ariũ a Ithe witũ, ngwenda mũmenye atĩ ũhoro wa kũrekerwo kwa mehia nĩũhunjĩtio kũrĩ inyuĩ na ũndũ wa Jesũ.

39 Na mũndũ wothe ũmwĩtikĩtie nĩatuuagwo mũthingu maũndũ-inĩ mothe marĩa watho wa Musa ũtangĩamũtuire mũthingu.

40 Mwĩmenyererei, nĩgeetha ũhoro ũria anabii maaririe ndũkanamũkore, rĩria moigire atĩrĩ:

41 “ ‘Ta rorai, inyuĩ anyũrũrania,
gegaai na mũthire,
nĩgũkorwo nĩngwĩka ũndũ matukũ-inĩ manyu,
ũria mũtangĩtĩkia,
o na mũngĩrwo nĩ mũndũ.’ ”

42 Rĩria Paũlũ na Baranaba moimaga thunagogi, andũ makĩmeera moke mũthenya ũria warũmĩrĩre wa Thabatũ nĩguo mathĩ na mbere kwaria ũhoro ũcio.

43 Hĩndĩ ĩria mũcemanio wathirire, Ayahudi aingĩ na andũ arĩa meegarũrĩte magatuĩka Ayahudi makĩrũmĩrĩra Paũlũ na Baranaba, nao makĩmaarĩria na makĩmaringĩrĩria mathĩ na mbere gũikara wega-inĩ wa Ngai.

44 Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩre wa Thabatũ, hakuhĩ andũ othe a itũura rĩu inene magĩũka kũigua kiugo kĩa Mwathani.

45 Hĩndĩ ĩrĩa Ayahudi moonire kĩrĩndĩ kũu, makĩnyitwo nĩ ũiru na makĩaria ciugo nĩũru cia gũũkĩrĩra ũrĩa Paũlũ oigaga.

46 Nao Paũlũ na Baranaba makĩmacookeria marĩ na ũcamba makĩmeera atĩrĩ, “No nginya tũngĩrambire kũheana kiugo kĩa Ngai kũrĩ inyuĩ. No rĩrĩ, kuona nĩmũraũrega na mũgetuĩra atĩ mũtiagĩrĩrwo nĩ muoyo wa tene na tene-rĩ, rĩu nĩtũkũgarũrũka tũthiĩ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.

47 Nĩgũkorwo Mwathani atwathĩte agatwĩra atĩrĩ:

“ ‘Nĩndĩmũtuĩte ũtheri wa gũtherera andũ-a-Ndũrĩrĩ, nĩguo mũtware ũhoru wa ũhonokio nginya ituri-inĩ cia thĩ.’ ”

48 Hĩndĩ ĩrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ maaiguire ũguo magĩkena na magĩtĩa kiugo kĩa Mwathani, nao andũ arĩa othe maathĩrĩrio muoyo-inĩ wa tene na tene magĩtĩkia.

49 Nakĩo kiugo kĩa Mwathani gĩkĩhunja kũndũ guothe kũu bũrũri-inĩ.

50 No Ayahudi magĩakĩrĩria atumia arĩa meyamũriire Ngai na maarĩ igweta, o na anene a itũũra inene. Makĩrutithia ngũ ya gũũkĩrĩra Paũlũ na Baranaba nĩguo manyariirwo, na makĩmaingata moime bũrũri-inĩ wao.

51 Nĩ ũndũ ũcio makĩribariba rũkũngũ kuuma magũrũ mao kuonania, atĩ nĩmatigana nao na magĩthiĩ Ikonía.

52 Nao arutwo makĩiyũrwo ni gĩkeno, na makĩiyũrwo nĩ Roho Mũtheru.

14

Paũlũ na Baranaba marĩ Ikonía

1 Na rĩrĩ, Paũlũ na Baranaba marĩ kũu Ikonía, magĩtoonya thunagogi ya Ayahudi o ta mũtugo. Marĩ kũu makĩaria na ũhoti mũingĩ mũno o nginya Ayahudi aingĩ na andũ-a-Ndũrĩrĩ magĩtĩkia.

2 No Ayahudi arĩa maaregire gwĩtĩkia nĩmathogothire andũ-a-Ndũrĩrĩ, makĩmathũkia meciiria nĩgeetha mookĩrĩre ariũ na aarĩ a Ithe witũ.

3 Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ na Baranaba magĩkara kũu ihinda iraya, makĩaria marĩ na ũcamba nĩ ũndũ wa Mwathani, o we wekĩrĩre ndũmĩrĩri ya wega wake hinya na ũndũ wa kũmahotithia kũringa ciama na morirũ.

4 Andũ a itũũra rĩu inene makĩgayũkana; amwe magĩtĩkania na Ayahudi, nao arĩa angĩ magĩtĩkania na atũmwo.

5 Nĩ kwarĩ na ndundu yathugundĩtwo nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ na Ayahudi, hamwe na atongoria ao, nĩguo mameeke ũũru, na mamahũũre na mahiga nyuguto.

6 No nao makĩmenya ũhoru ũcio, na makĩũrĩra matũũra manene ma bũrũri wa Likaonia, na nĩmo Lisitera, na Deribe, o na bũrũri ũrĩa wagũthiũrũrũkĩirie,

7 kũrĩa maathiire na mbere kũhunja ũhoru mwega.

Paũlũ na Baranaba marĩ Lisitera na Deribe

8 Nakuo kũu Lisitera nĩ kwarĩ mũndũ warĩ mwonju magũrũ, na aatũũrĩte arĩ mwonju kuuma gũciarwo na ndetwarĩte na magũrũ o narĩ.

9 Nake agĩthikĩrĩria Paũlũ akĩaria. Paũlũ aamũrora, akĩona atĩ aarĩ na wĩtĩkio wa kũhonio,

10 akĩmwĩta na mũgambo mũnene, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũgama na magũrũ maku!” Na o hĩndĩ iyo, mũndũ ũcio akĩrũga na igũrũ, akĩambĩrĩria gwĩtwara.

11 Rĩrĩa gĩkundi kũu kĩa andũ kĩonire ũrĩa Paũlũ eekĩte, gĩkĩanĩrĩra na rũthiomi rwa Likaonia gĩkiuga atĩrĩ, “Ngai nĩciikũrũkĩte kũrĩ ithuĩ itariĩ ta andũ!”

¹² Magĩta Baranaba Zeu,* nake Paũlũ makĩmwĩta Herime tondũ nĩwe warĩ mwaria ũrĩa mũnene.

¹³ Mũthĩnjĩri-ngai ya Zeu, ũrĩa hekarũ yake yarĩ o hau nja ya itũũra, akĩrehe ndegwa na mahũa maatumĩtwo ta thũmbĩ hau kĩhingo-inĩ gĩa itũũra inene, tondũ we na gĩkundi kũu kĩa andũ nĩmendaga kũmarutĩra magongona.

¹⁴ No rĩrĩa atũmwo acio Baranaba na Paũlũ maaiguire ũguo, magĩtembũranga nguo ciao, makĩhanyũka, magĩtoonya kũrĩ kĩrĩndĩ, makĩanagĩrĩra atĩrĩ,

¹⁵ “Andũ aya, mũreka ũguo nĩkĩ? Ithuĩ tũrĩ o andũ ta inyuĩ. Tũmũreheire ũhoru mwega, wa kũmwĩra mũgarũrũke mũtigane na maũndũ marĩa matarĩ kĩene, mũcookerere Ngai ũrĩa ũtũũraga muoyo, o we ũrĩa wombire igũrũ na thĩ na iria na indo ciothe iria irĩ kuo.

¹⁶ Tene, nĩarekereirie ndũrĩrĩ ciothe ithiige na mũthiire yacio nyene,

¹⁷ no ndaigana gwĩtiga atarĩ na ũira wa kuonania atĩ arĩ kuo: nĩamuonetie ũtugi na ũndũ wa kũmuurĩria mbura yumĩte igũrũ na kũmũhe magetha hĩndĩ ya kĩmera; nĩamũheaga irio nyingĩ na akaiyũria ngoro cianyu na gĩkeno.”

¹⁸ No o na maarĩtie ciugo icio, nĩ maarĩ na wĩra mũritũ wa kũgĩria gĩkundi kũu kĩa andũ kĩmarutĩre igongona.

¹⁹ Na rĩrĩ, hĩndĩ iyo Ayahudi angĩ magĩũka moimĩte Antiokia na Ikonía, nao makĩguucĩrĩria gĩkundi kũu kĩa andũ, gĩgĩcooka mwena wao. Gĩkundi kũu gĩkĩhũũra Paũlũ na mahiga nyuguto, na gĩkĩmũkururia, gĩkĩmũruta nja ya itũũra, gĩciirĩtie nĩ mũkuũ.

²⁰ No arutwo maarĩkia kũmũrigiicĩria, agĩũkĩra agĩcooka itũũra-inĩ. Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire, we na Baranaba makĩuma kũu magĩthĩ Deribe.

Paũlũ na Baranaba Gũcooka Antiokia ya Suriata

²¹ Paũlũ wa Baranaba makĩhunja ũhoru mwega itũũra-inĩ rĩu na magĩtũma andũ aingĩ matũike arutwo. Magĩcooka makĩhũndũka magĩthĩ Lisitera, na Ikonía, na Antiokia,

²² magĩkagĩra arutwo hinya na kũmomĩrĩria nĩgeetha matũũre marũmĩtie wĩtikio. Makameeraga atĩrĩ, “No nginya ithuĩ tũgerere mathĩna-inĩ maingĩ nĩguo tũtoonye ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

²³ Paũlũ na Baranaba makĩmaamũrĩra athuuri a kanitha na makĩhooya Ngai mehingĩte kũrĩa irio, makĩmaneana kũrĩ Mwathani, o we ũrĩa meehokete.

²⁴ Thuutha wa gũtuĩkanĩria Pisidia, magĩkinya Pamufilia,

²⁵ na maarĩkia kũhunja kiugo kũu Periga, magĩkũrũka magĩthĩ Atalia.

²⁶ Moima Atalia makĩhaica marikabu, magĩcooka Antiokia, o kũrĩa maahoeirwo wega wa Ngai mbere nĩ ũndũ wa wĩra ũrĩa maarĩkĩtie kũruta.

²⁷ Maakinya kũu magĩcookanĩrĩria andũ a kanitha hamwe, makĩmeera ũrĩa wothe Ngai ekĩte agereire harĩo na ũrĩa aahingũrĩire andũ-a-Ndũrĩrĩ mũrango wa gwĩtikia.

²⁸ Nao magĩikara na arutwo kũu ihinda iraaaya.

15

Mũcemanio wa Kanitha Jerusalemu

* **14:12** Zeu yarĩ ngai nene ya Ayunani, na nĩyo yarĩ ngai ya itũũra rĩa Lisitera. Baranaba aatuĩkaga nĩahanaine na ngai iyo.

¹ Na rĩrĩ, andũ amwe magĩikũrũka kuuma Judea magĩthĩ Antiokia, na nĩmarutaga ariũ a Ithe witũ makameera atĩrĩ: “Mũngĩaga kũrua kũringana na mũtugo ũrĩa warutanirwo nĩ Musa, mũtingĩhonoka.”

² Ũndũ ũyũ ũgĩtũma Paũlũ na Baranaba macookanĩrie na makararanie mũno nao. Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ na Baranaba makĩamũrwo, marĩ na etĩkia angĩ, maambate mathĩ Jerusalemu makone atũmwo na athuuri nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio.

³ Naguo kanitha ũkĩmoimagaria, na rĩrĩa maatuĩkanagĩria Foinike na Samaria, nĩmaheanaga ũhoru wa ũrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ maagarũrũkire kũrĩ Ngai. ũhoru ũcio ũgĩkenia ariũ a Ithe witũ mũno.

⁴ Na maakinya Jerusalemu, makĩamũkĩrwo nĩ kanitha, na atũmwo, na athuuri, nao makĩmeera maũndũ mothe marĩa Ngai eekĩte agereire harĩo.

⁵ Hĩndĩ ĩyo andũ amwe a arĩa meetĩkĩtie a thiritũ ya Afarisai makĩrũgama, makiuga atĩrĩ, “Andũ a Ndũrĩrĩ no nginya marue na maathwo atĩ marũmagie watho wa Musa.”

⁶ Nao atũmwo na athuuri magĩcemanĩa nĩgeetha maarĩrĩrie ũhoru ũcio.

⁷ Thuutha wa mũario mũingĩ, Petero akĩrũgama, akĩmarĩria, akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmũũĩ atĩ ihinda rĩhĩtũku, Ngai nĩathuurire kuuma gatagatĩ kanyu nĩguo andũ-a-Ndũrĩrĩ maigue ndũmĩrĩri ya ũhoru-ũrĩa-Mwega kuuma kũrĩ nĩ na nĩguo metĩkie.

⁸ Nake Ngai, ũrĩa ũũĩ ngoro, akĩonania atĩ nĩametĩkĩrĩte na ũndũ wa kũmahe Roho Mũtheru, o ta ũrĩa aatũhete.

⁹ Ndeekĩrĩre ngũũrani gatagatĩ gaitũ nao, nĩgũkorwo maatheririe ngoro ciao na ũndũ wa wĩtĩkio.

¹⁰ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, nĩ kũĩ kĩratũma mwende kũgeria Ngai na ũndũ wa gwĩkĩra arutwo icooki ngingo rĩrĩa ithuĩ o na kana maithe maitũ tũtarĩ twahota gũkuua?

¹¹ Aca! Twĩtĩkĩtie atĩ tũhonokete nĩ ũndũ wa wega wa Mwathani witũ Jesũ, o ta ũrĩa o nao mahonokete.”

¹² Nakĩo kũngano gĩothe gĩgĩkĩra ki gĩgĩthikĩrĩria Baranaba na Paũlũ makĩheana ũhoru wa ciama na morirũ iria Ngai eekĩte kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ agereire harĩo.

¹³ Rĩrĩa maarĩkirie kwaria, Jakubu akĩaria akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ta thikĩrĩriai.

¹⁴ Simoni nĩatũtaarĩria ũrĩa Ngai oonanirie wendo wake hĩndĩ ya mbere na ũndũ wa gwĩthuurĩra andũ kuuma kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩguo matuĩke aake.

¹⁵ Nacio ciugo cia anabii ikaringana na ũhoru ũcio, o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ:

¹⁶ “ Thuutha wa ũguo nĩngacooka,
na njake rĩngĩ hema ya Daudi ĩrĩa ĩgwĩte.

Nĩngaka iganjo rĩayo rĩngĩ,
na ndĩmĩcookie harĩa yarĩ,

¹⁷ nĩgeetha matigari marongoragie Mwathani,
o na andũ othe a Ndũrĩrĩ arĩa metanagio na rĩitwa rĩakwa,
ũguo nĩguo Mwathani ũrĩa wĩkaga maũndũ macio ekuuga’

¹⁸ marĩa moĩkaine kuuma o tene.

¹⁹ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ ngũtua atĩrĩ, tũtĩge kũritũhĩria ũhoru andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa maragarũrũka kũrĩ Ngai.

²⁰ Handũ ha ũguo-rĩ, twagĩrĩrwo tũmaandĩkĩre marũa, tũmeere metheemage kumana na irio iria ithaahĩtio nĩ mũhianano, ningĩ

metheemage kuumana na ũmaraya, na kuumana na nyama cia nyamũ cia gũitwo, o na kuumana na thakame.

²¹ Nĩgũkorwo ũhoru wa Musa nĩwahunjagio matũũra-inĩ mothe o kuuma mahinda ma tene mũno, na nĩũthomagwo thunagogi-inĩ mũthenya yothe ya Thabatũ.”

Marũa ma Kĩama kũrĩ Andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa Metĩkĩtie

²² Hĩndĩ ĩyo atũmwo na athuuri, hamwe na kanitha wothe, magĩtua itua mathuure andũ amwe ao mamatũme Antiokia marĩ na Paũlũ na Baranaba. Magĩthuura Judasi (ũrĩa wetagwo Barasaba) na Sila, nao andũ aya eerĩ maarĩ atongoria thĩnĩ wa ariũ a Ithe witũ.

²³ Makĩmatũma na marũa maya:

Nĩ ithuĩ atũmwo na athuuri, o ithuĩ ariũ a Ithe wanyu,

Kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa metĩkĩtie kũu Antiokia, na Suriata, na Kilikia:

Amũkĩrai ngeithi.

²⁴ Nĩtũiguĩte atĩ andũ amwe nĩmooimire kũrĩ ithuĩ matarĩ na rũũtha rwitũ, na makĩmũthĩnia, na makĩnyariira meciiria manyu nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa maaririe.

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio, ithuothe nĩtũiguanĩire tũthuure andũ amwe tũmatũme kũrĩ inyuĩ marĩ na arata aitũ endwa, Baranaba na Paũlũ,

²⁶ andũ arĩa matwarĩrĩirie mũoyo yao ũgwati-inĩ nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio nĩtwatũma Judasi na Sila nĩgeetha makĩndĩre ũhoru ũyũ tũramwandĩkĩra na ciugo cia tũnua twao.

²⁸ Nĩkuonekete arĩ wega kũrĩ Roho Mũtheru o na kũrĩ ithuĩ twage kũmũkuuithia mũrigo ũkĩrĩte maũndũ maya:

²⁹ Na rĩrĩ, mũtikarĩĩage irio iria irutĩirwo mũhianano, na mũtikanyuuge thakame, na mũtikarĩĩage nyama cia nyamũ cia gũitwo, na mũtigane na ũmaraya. Mwetheema maũndũ macio-rĩ, nĩmũgwĩka wega.

Tigwoi ũhoru.

³⁰ Nao andũ acio makiugĩrwo ũhoru, na makĩharũrũka magĩthĩĩ Antiokia, kũrĩa maacookanĩrĩirie kanitha hamwe, na makĩneana marũa macio.

³¹ Rĩrĩa andũ maathomire marũa macio, magĩkena nĩ ũndũ wa ndũmĩrĩri ya kũmoomĩrĩria ĩrĩa yaandĩkĩtwo marũa-inĩ macio.

³² Nao Judasi na Sila, arĩa o ene maarĩ anabii, makĩaria maũndũ maingĩ ma kũũmĩrĩria na kuongerera ariũ a Ithe witũ hinya.

³³ Thuutha wa gũikara kũu kwa ihinda-rĩ, makiugĩrwo ũhoru na irathimo cia thayũ nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩguo macooke kũrĩ andũ arĩa maamatũmĩte.

³⁴ (Nowe Sila akĩona arĩ wega aikare kũu.)

³⁵ No Paũlũ na Baranaba magĩtigwo kũu Antiokia, kũrĩa o, na andũ angĩ aingĩ maarutanaga na makahunjia kiugo kĩa Mwathani.

Paũlũ na Baranaba Gũkararania

³⁶ Thuutha wa mĩthenya iigana ũna, Paũlũ akĩira Baranaba atĩrĩ, “Reke tũcooke tũgaceerere ariũ na aarĩ a Ithe witũ matũũra-inĩ mothe marĩa tũhunjĩtie kiugo kĩa Mwathani, tũkamenye ũrĩa matariĩ.”

³⁷ Baranaba nĩendaga kuoya Johana, ũrĩa wetagwo Mariko mathiĩ nake,
³⁸ no Paũlũ ndonaga arĩ wega mathiĩ nake, tondũ nĩamatiganĩrie rĩrĩa maarĩ Pamufilia na akĩaga gũthiĩ kũruta wĩra nao.

³⁹ Makĩgĩa na gũkararania kũnene o nginya makĩamũkana. Baranaba akĩoya Mariko, makĩhaica marikabu, magĩthiĩ Kuporo,

⁴⁰ no Paũlũ agĩthuura Sila, na maarĩkia kũhooerwo wega wa Mwathani nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, magĩthiĩ.

⁴¹ Agĩtuĩkanĩria Suriata na Kilikia, agĩkagĩra makanitha hinya.

16

Timotheo Kũnyiitana na Paũlũ na Sila

¹ Na rĩrĩ, Paũlũ agĩkinya Deribe agĩcooka akiuma kuo agĩthiĩ Lisitera, kũrĩa mũrutwo wetagwo Timotheo aatũũraga, ũrĩa nyina aarĩ Mũyahudi mũtumia wetĩkĩtie Ngai, no ithe aarĩ Mũyunani.

² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ a kũu Lisitera na Ikonía nĩmaragia wega igũrũ rĩake.

³ Paũlũ nĩendaga mathiĩ nake rũgendo, no nĩ tondũ wa Ayahudi arĩa maatũũraga kũu, akĩmũruithia nĩgũkorwo nĩmooĩ atĩ ithe aarĩ Mũyunani.

⁴ Na rĩrĩa maathiaga kuuma itũũra nginya rĩrĩa rĩngĩ, nĩmeeraga andũ matua marĩa maatuĩtwo nĩ atũmwo na athuuri kũu Jerusalemu nĩguo andũ mamaathĩkagĩre.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio makanitha makĩgĩa na hinya ũhoru-inĩ wa gwĩtĩkia na makongererekaga mũigana o mũthenya.

Paũlũ kuona Kĩoneki kĩa Mũndũ wa Makedonia

⁶ Paũlũ na andũ arĩa maarĩ nao magĩtuĩkanĩria bũrũri wothe wa Firigia na Galatia, nĩgũkorwo nĩmagirĩtio nĩ Roho Mũtheru kũhunja kiugo kũu bũrũri wa Asia.

⁷ Rĩrĩa maakinyire mũhaka-inĩ wa Misia, makĩgeria gũtoonya Bithinia, no Roho wa Jesũ ndaigana kũmetĩkĩria gũtoonya.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio makĩhĩtũka Misia, magĩkũrũka magĩkinya Teroa.

⁹ Ũtukũ ũcio-rĩ, Paũlũ akĩona kĩoneki kĩa mũndũ wa Makedonia arũgamĩte akĩmũthaiha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka gũkũ Makedonia ũtũteithie.”

¹⁰ Paũlũ aarĩkia kuona kĩoneki kũu, tũkĩhaarĩria o hĩndĩ iyo nĩgeetha tũthiĩ Makedonia, tũgĩtua atĩ Ngai nĩatwĩtĩte tũkamahunjĩrie Ũhoru-ũrĩa-Mwega.

Kũhonoka kwa Lidia kũu Filipi

¹¹ Twaarĩkia kuuma Teroa, tũgĩthiĩ na marikabu twerekeire Samotherake, na mũthenya ũyũ ũngĩ tũgĩthiĩ Neapoli.

¹² Kuuma kũu tũgĩthiĩ Filipi, kũrĩa gwachagwo nĩ andũ a Roma, na nĩrĩo rĩarĩ itũũra rĩrĩa inene rĩa bũrũri ũcio wa Makedonia. Na tũgĩkara kũu mũthenya iitaarĩ mũingĩ.

¹³ Mũthenya wa Thabatũ wakinya tũkiuma nja ya kĩhingo gĩa itũũra, tũgĩthiĩ rũũ-inĩ, tũtaanyĩte kuona handũ ha kũhooerwo Ngai. Tũgĩkara thĩ na tũkĩambĩrĩria kwarĩria andũ-a-nja arĩa monganĩte hau.

¹⁴ Na rĩrĩ, ũmwe wa andũ-a-nja acio maathikĩrĩrie eetagwo Lidia, ũrĩa warĩ mwonjoria wa nguo cia rangi wa ndathi, na oimĩte itũũra rĩa

Thuatira, na aarĩ mũhooi Ngai. Nake Mwathani akĩhingũra ngoro yake, akĩamũkĩra ndũmĩrĩri ya Paũlũ.

¹⁵ Rĩrĩa we na andũ a nyũmba yake maabatithirio-rĩ, nĩatũnyiiire ũgeni gwake mũciĩ agĩtwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩmuonete atĩ nĩnjĩtikĩtie Mwathani-rĩ, ũkai mũgaikare nyũmba gwakwa.” Nake agĩtũringĩrĩria tũthĩ.

Paũlũ na Sila marĩ Njeera

¹⁶ Hĩndĩ ĩmwe tũgĩthĩ harĩa haahooyagĩrwo Ngai, nĩtwatũngirwo nĩ mũirĩtu warĩ ngombo na nĩarĩ na roho wa kũragũra. Nake nĩatũmaga ene we meonere mbeeca nyingĩ mũno nĩ ũndũ wa ũragũri wake

¹⁷ Mũirĩtu ũcio akĩrũmĩrĩra Paũlũ hamwe na ithuĩ, akĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Andũ aya nĩ ndungata cia Ngai-Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, na maramũhe ũhoru wa njĩra ya ũrĩa mũngĩhonokio.”

¹⁸ Mũirĩtu ũcio agĩthĩ na mbere na gwĩka ũguo mũthenya mũingĩ. Marigĩrĩrio-inĩ Paũlũ agĩthirĩka mũno nginya akĩhũgũkĩra roho ũcio akĩwũira atĩrĩ, “Ndagwatha thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ uume thĩinĩ wake!” O hĩndĩ ĩyo roho ũcio ũkĩmuuma.

¹⁹ Rĩrĩa ene mũirĩtu ũcio ngombo maamenyire atĩ mwĩhoko wao wa kuona mbeeca nĩwathira, makĩnyiita Paũlũ na Sila makĩmaguucũrũria makĩmatoonyia ndũnyũ mbere ya aathani.

²⁰ Makĩmarehe mbere ya aciirithania, makiuga atĩrĩ, “Andũ aya nĩ Ayahudi, na nĩmararehe ngũ itũũra-inĩ riitũ

²¹ nĩ ũndũ wa kũrutana mũtugo ĩrĩa ithuĩ andũ a Roma tũtagĩrĩrwo nĩ gwĩtikĩra o na kana kũmũka.”

²² Nakĩo kĩrĩndĩ gĩgĩũkĩrĩra Paũlũ na Sila kĩmeeke ũũru no aciirithania makĩruta watho atĩ marutwo nguo na mahũũrwo iboko.

²³ Thuutha wa kũhũũrwo mũno magĩikio njeera, na mũrangĩri wa njeera agĩathwo amarangĩre wega.

²⁴ Aarĩkia kwamũkĩra watho ũcio, akĩmaikia kanyũmba ka na thĩinĩ na akĩohithania magũrũ mao na ndungu.

²⁵ Na rĩrĩ, ta ũtukũ gatagatĩ, Paũlũ na Sila nĩkũhooya maahooyaga makĩinagĩra Ngai nyĩmbo, nao andũ arĩa angĩ mohetwo makamathikĩrĩria.

²⁶ Na o rĩmwe gũkĩgĩa gĩthingithia kĩnene o nginya mũthingi ya njeera ĩgĩthingitha. Nayo mũrango yotho ya njeera ikĩhingũka o rĩmwe, na mũnyororo ya mũndũ o mũndũ ĩkĩregera.

²⁷ Mũrangĩri wa njeera akĩarahũka, na rĩrĩa aarorire akĩona mũrango ya njeera ĩrĩ mũhingũku, akĩruta rũhiũ rwake rwa njora akĩenda kwĩyũraga tondũ eeciiririe atĩ andũ arĩa moohetwo nĩmoorĩte.*

²⁸ No Paũlũ akĩanĩrĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkeegere ngero! Ithuothe tũrĩ ho!”

²⁹ Nake mũrangĩri ũcio wa njeera agĩtia matawa, agĩcooka akĩhanyũka thĩinĩ akĩinainaga, akĩgũithia mbere ya Paũlũ na Sila.

³⁰ Agĩcooka akĩmoimia na nja, akĩũria atĩrĩ, “Athuuri aya, njagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa nĩguo honoke?”

³¹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Itĩkia Mwathani Jesũ, na nĩũkũhonoka, wee, o hamwe na andũ a nyũmba yaku.”

³² Magĩcooka makĩmwarĩria ũhoru wa kiugo kĩa Mwathani, hamwe na andũ arĩa angĩ othe maarĩ gwake nyũmba.

* **16:27** Mũndũ muohe angĩorire njeera, mũthigari nĩwe woragagwo, nĩkĩo mũthigari ũyũ endaga kwĩyũraga o kabere.

³³ O ihinda rĩu rĩa ũtukũ, mũrangĩri ũcio wa njeera akĩmooya, akĩmathambia ironda, na o hĩndĩ ĩyo we na andũ othe a nyũmba yake makĩbatithio.

³⁴ Mũrangĩri ũcio wa njeera akĩmatwara gwake nyũmba, na akĩmahe irio. Akĩiyũrwo nĩ gĩkeno tondũ nĩeetĩkirie Ngai, we o hamwe na andũ a nyũmba yake yothe.

³⁵ Na rĩrĩ, gwakĩa aciirithania magĩtũma thigari ikeere mũrangĩri ũcio wa njeera atĩrĩ, “Rekereria andũ acio mathiĩ.”

³⁶ Nake mũrangĩri ũcio wa njeera akĩira Paũlũ atĩrĩ, “Aciirithania maathana, moiga atĩ wee na Sila mũrekererio. Rĩu no mũthiĩ. Thiĩ na thayũ.”

³⁷ No Paũlũ akĩira thigari icio atĩrĩ, “Maratũhũũrĩre mbere ya mũingĩ tũtaciirithĩtio, o na gũtuĩka ithuĩ tũrĩ raiya a Roma, na maratũikia njeera. Rĩu marakĩenda gũtũruta na hitho? Aca! Reke mooke o ene matũrute nja, matuumagarie.”

³⁸ Nacio thigari igĩcookeria aciirithania ũhoru ũcio, na rĩrĩa maaiguire atĩ Paũlũ na Sila maarĩ raiya a Roma, makĩmaka.

³⁹ Nao magĩũka kũmahooreria, na makĩmoimagaria kuuma njeera, makĩmathaitha moime itũũra rĩu mathiĩ.

⁴⁰ Paũlũ na Sila maarĩkia kuuma njeera, magĩthiĩ mũciĩ kwa Lidia, kũrĩa maakorire ariũ na aarĩ a Ithe witũ, na makĩmoomĩrĩria. Magĩcooka magĩthiĩria.

17

Paũlũ na Sila marĩ Thesalonike

¹ Na rĩrĩ, maarĩkia gũtuĩkanĩria Amufipoli na Apolonia, magĩkinya Thesalonike, kũrĩa kwarĩ na thunagogi ya Ayahudi.

² Paũlũ agĩtoonya thunagogi, o ta ũrĩa aamenyerete, na mũthenya ĩtatũ ya Thabatũ akĩaranĩria nao kuuma Maandĩko-inĩ,

³ akĩmataarĩria na akĩmaiguithia atĩ kwarĩ o nginya Kristũ anyariĩrike na ariũke kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Akĩmeera atĩrĩ, “Jesũ ũyũ ndĩramũhe ũhoru wake-rĩ, nĩwe Kristũ.”

⁴ Ayahudi amwe magĩtĩkĩra ũhoru ũcio na magĩtuĩka a thiritũ ya Paũlũ na Sila, o ũndũ ũmwe na gĩkundi kĩnene kĩa Ayunani etigĩri-Ngai, o na atumia aingĩ arĩa maarĩ igweta.

⁵ No Ayahudi makĩigua ũiru; nĩ ũndũ ũcio magĩcaria andũ arĩa maarĩ mũtugo mũũru kuuma ndũnyũ, makĩmacookanĩrĩria gĩkundi, na makĩambĩrĩria kũruta ngũĩ kũu itũũra-inĩ. Nao makĩhanyũka kwa Jasoni gwetha Paũlũ na Sila nĩgeetha mamoimie nja kũrĩ kĩrĩndĩ.

⁶ No rĩrĩa maamaagire, magĩkururia Jasoni na ariũ a Ithe witũ amwe, makĩmarehe kũrĩ anene a itũũra, makĩanagĩrĩria atĩrĩ: “Andũ aya nĩ marehete thĩna thĩ yothe, na rĩu nĩmookĩte gũkũ,

⁷ na Jasoni nĩamanyĩtĩte ũgeni thĩinĩ wa nyũmba yake. Othe nĩmarakararia watho wa Kaisari, makoiga atĩ nĩ kũrĩ na mũthamaki ũngĩ wĩtagwo Jesũ.”

⁸ Rĩrĩa maaiguire ũguo, kĩrĩndĩ kũu na anene a itũũra magĩtangĩka mũno.

⁹ Hĩndĩ ĩyo magĩtia Jasoni na andũ arĩa angĩ maarĩ nao irĩhi rĩa kũmarũgamĩrĩria, magĩcooka makĩmarekereria mathiĩ.

Paũlũ na Sila marĩ Berea

¹⁰ Na kwarĩkia gũtuka-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtũma Paũlũ na Sila mathiĩ Berea. Nao maakinya kuo, magĩtoonya thunagogi ya Ayahudi.

11 Na rĩrĩ, Ayahudi a Berea maarĩ a ngoro njega gũkĩra Ayahudi a Thesalonike, nĩgũkorwo nĩmamũkĩrĩre ndũmĩrĩri marĩ na wendo mũingĩ, na magathuthuuragia Maandĩko o mũthenya, nĩgeetha moone kana ũrĩa Paũlũ aameeraga warĩ ũhoru wa ma.

12 Ayahudi aingĩ nĩmetĩkirie, o ũndũ ũmwe na atumia aingĩ a Ayunani arĩa maarĩ igweta, o na andũ arũme aingĩ Ayunani.

13 Rĩrĩa Ayahudi a Thesalonike maamenyire atĩ Paũlũ nĩahunjagia kiugo kĩa Ngai kũu Berea-rĩ, magĩthĩ kũu o nakuo, magĩthogotha kĩrĩndĩ na magĩgĩthũkia ngoro.

14 Hĩndĩ o ĩyo ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtũma Paũlũ athĩ ndwere-inĩ cia iria, no Sila na Timotheo magĩtigwo kũu Berea.

15 Nao andũ arĩa moimagaririe Paũlũ, makĩmũkinyia Athene, na magĩcooka marĩ na ndũmĩrĩri ya Sila na Timotheo atĩ mathĩ kũrĩ Paũlũ narua o ta ũrĩa kũngĩhoteka.

Paũlũ arĩ Athene

16 Paũlũ o ametereire kũu Athene-rĩ, nĩatangĩkire ngoro mũno nĩkuona ũrĩa itũũra rĩu rĩaiyũrĩte mĩhianano.

17 Nĩ ũndũ ũcio nĩaranagĩria na Ayahudi o na Ayunani arĩa meeyamũrĩre Ngai kũu thunagogi-inĩ, o na ningĩ akaaragia ndũnyũ-inĩ o mũthenya na andũ arĩa maakoragwo ho.

18 Nakĩo gĩkundi kĩa Aepikurio na Asitoiko, arutani a ũũgĩ,* makĩambĩrĩria gũkararania nake. Amwe ao makĩũria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ wa mũhuhu arageria kuuga atĩa?” Nao andũ arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩ ta mũndũ ũrahunjia ũhoru wa ngai ng’eni.” Moigaga ũguo tondũ Paũlũ aahunjagia ũhoru Mwega wa Jesũ o na wa kũriũka gwake.

19 Hĩndĩ ĩyo makĩmuoya na makĩmũtwara mbere ya mũcemanio wa Areopago,† makĩmwĩra atĩrĩ, “No twende kũmenya atĩrĩ, ũrutani ũyũ mwerũ ũrarutana nĩ ũrĩkũ?”

20 Tũraigua ũgĩtwarĩria maũndũ mageni, na nĩtũkwenda kũmenya ũrĩa moigĩte.”

21 (Andũ othe a Athene na andũ a kũngĩ arĩa maatũũraga kuo matirĩ ũndũ ũngĩ meekaga tiga kwaria na gũthikĩrĩria ũhoru wa maũndũ marĩa mageni).

22 Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akĩrũgama mũcemanio-inĩ wa kĩaama kũu gĩetagwo Areopago akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Athene, nĩnguona atĩ maũndũ-inĩ mothe mũrĩ andũ a ndini mũno.

23 Nĩgũkorwo o na nĩnyonete kĩgongona kĩaandĩkĩtwo maandĩko maya: KŪRĪ NGAĪ ĪRĪA ĪTOĪO, rĩrĩa ngoretwo ngĩceera na ngarora wega indo cianyu iria nyamũre cia kũhooywo. Na rĩrĩ, kĩrĩa mũhooyaga mũtooĩ nĩkĩo ngũmũhe ũhoru wakĩo.

24 “Ngai ũrĩa wombire thĩ na indo ciothe iria irĩ kuo nĩwe Mwathani wa igũrũ na thĩ, na ndatũũraga hekarũ ciakĩtwo na moko.

25 Na ndatungatagwo na moko ma andũ, ta abataire kĩndũ, tondũ we mwene nĩwe ũheaga andũ muoyo na mĩhũmũ o na indo iria ingĩ ciothe.

26 Kuuma harĩ mũndũ ũmwe, nĩathondekire ndũrĩrĩ ciothe cia andũ nĩguo matũũre kũndũ guothe thĩ; na agĩtua mahinda mao o na kũndũ kũrĩa megũtũra.

* **17:18** Arutani a Epikurio maarutanaga atĩ ũndũ ũrĩa mwega mũno makĩria warĩ gwĩkenia. Nao arutani a Sitoiko maarutanaga atĩ andũ matũũranagie wega na indo ciothe cia thĩ, matekũmakio nĩ ũhoru wa ruo kana mwago, o na kana wa maũndũ mega na moru ngoro-inĩ. † **17:19** Areopago nĩ kuuga “Kĩrĩma kĩa Aresi”; Aresi yarĩ ngai ya Ayunani ya marurumĩ na mbaara.

27 Ngai eekire ũguo nĩgeetha andũ mamũmaathe na hihi mamũhambatĩrie mamuone, o na gũtuĩka ndarĩ haraaya na o ũmwe witũ.

28 'Nĩgũkorwo nĩ thĩinĩ wake tũtũũraga na tũgetwara, na tũgakorwo tũrĩ muoyo.' O ta ũrĩa aandĩki amwe a nyĩmbo cianyu moigĩte atĩrĩ, 'Ithuĩ tũrĩ a rũciaro rwake.'

29 "Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ tũrĩ a rũciaro rwa Ngai, tũtiagĩrĩrwo nĩ gwĩciiria atĩ Ngai ahaana ta mũhianano wa thahabu kana wa betha, o na kana wa ihiga, ũrĩa ũthondeketwo na mũthugundĩre na ũũgĩ wa mũndũ.

30 Mahinda ma tene Ngai ndaigana kũrũmbũiya ũhoru ũcio wa kwaga ũmenyo, no rĩu nĩathĩte andũ othe a kũndũ guothe merire.

31 Nĩgũkorwo nĩatuĩte mũthenya ũrĩa agaatuĩra thĩ ciira na kĩhooto na ũndũ wa mũndũ ũrĩa athuurĩte. Nĩamenyithanĩtie ũndũ ũyũ kũrĩ andũ othe na ũndũ wa kũriũkia Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ."

32 Hĩndĩ ĩrĩa maiguire ũhoru wa kũriũka kwa arĩa akuũ, amwe ao magĩtheka, no angĩ makiuga atĩrĩ, "Nĩtũkwenda gũkũigua ũkĩaria ũhoru ũcio hĩndĩ ĩngĩ."

33 Maarĩkia kuuga ũguo, Paũlũ akĩehera Kĩama-inĩ kũu.

34 Andũ mataarĩ aingĩ magĩtuĩka arũmĩrĩri a Paũlũ na magĩtĩkia. ũmwe wao aarĩ Dionisio, mũndũ warĩ wa thiritũ ya Areopago, o na mũtumia wetagwo Damari, na angĩ maigana ũna.

18

Paũlũ arĩ Korinitho

1 Thuutha ũcio, Paũlũ akiuma Athene agĩthĩ Korinitho.

2 Aakinya kũu agĩkora Mũyahudi wetagwo Akula, mũndũ waciariirwo Ponto, na aakoretwo oka kuuma Italia marĩ na mũtumia wake Pisisila, tondũ Kilaudio nĩathanĩte Ayahudi othe moime Roma. Nake Paũlũ agĩthĩ kũmona,

3 na tondũ Paũlũ aarĩ mũtumi wa hema o tao-rĩ, agĩikarania na akĩrutithania wĩra nao.

4 O mũthenya wa Thabatũ nĩaheanaga ũhoru thunagogi-inĩ, akĩgeria kũiguithia Ayahudi na Ayunani.

5 Rĩrĩa Sila na Timotheo mookire kuuma Makedonia, Paũlũ akĩrutĩra gũkorwo akĩhunja mahinda mothe, na akoimbũragĩra Ayahudi atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

6 No rĩrĩa Ayahudi maakararirie Paũlũ na makĩmũruma, akĩribariba nguo ciake nĩ ũndũ wa kũng'ũrĩka na akĩmeera atĩrĩ, "Thakame yanyu ĩromũcookerera! Nĩ ndĩrĩ ũndũ ĩngĩũrio nĩ ũndũ wanyu. Kuuma rĩu ngũcooka gũthĩ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ."

7 Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akiuma kũu thunagogi-inĩ, agĩthĩ kwa mũndũ wetagwo Titio Jusito, warĩ mũhooi Ngai, nayo nyũmba yake yariganĩtie na thunagogi.

8 Nake Kĩrisipo, ũrĩa warĩ mũtongoria wa thunagogi, agĩtĩkia Mwathani hamwe na nyũmba yake yothe; na andũ aingĩ a Korinitho arĩa maamũiguire akĩaria magĩtĩkia na makĩbatithio.

9 ũtukũ ũmwe Mwathani akĩra Paũlũ na kĩoneki atĩrĩ, "Ndũkae gwĩtigĩra; thĩ na mbere na kũheana ũhoru, na ndũgaakire.

10 Nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe, na gũtirĩ mũndũ ũgũgũtharĩkĩra agwĩke ũũru, tondũ ndĩ na andũ aingĩ gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩrĩ."

11 Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ agĩikara kũu mwaka ũmwe na nuthu, akĩmarutaga kiugo kĩa Ngai.

¹² Rĩrĩa Galio aarĩ barũthi wa Akaia, Ayahudi makĩnyitana magĩtharĩkĩra Paũlũ na makĩmũtwara igooti-inĩ.

¹³ Makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ araringĩrĩria andũ kũhooya Ngai na njĩra ĩrĩa ĩreganĩte na watho.”

¹⁴ Na rĩrĩa Paũlũ endaga kwaria, Galio akĩra Ayahudi atĩrĩ, “Korwo inyuĩ Ayahudi mũrateta nĩ ũndũ wa ũndũ mũũru kana ngero njũru-rĩ, nĩ hangĩrĩ na gĩtũmi gĩa kũmũthikĩrĩria inyuĩ.

¹⁵ No kuona atĩ nĩ ũhoru wa ciũria ikonĩ ciugo na marĩitwa na watho wanyu inyuĩ ene-rĩ, menyai ũrĩa mũgwĩka. Nĩ ndigũtuĩka mũtui ciira wa maũndũ ta macio.”

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio akiuga marutũrũrwo kuuma igooti-inĩ.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Ayahudi acio othe makĩgarũrũkĩra Sosithene mũtongoria wa thunagogi, na makĩmũhũrĩra hau mbere ya igooti. No Galio ndaigana kũrũmbũyana na ũhoru ũcio o na atĩa.

Pirisila na Akula, na Apolo

¹⁸ Paũlũ nĩaikarire kũu Korinitho kwa ihinda. Agĩcooka agĩtiga ariũ na aarĩ a Ithe witũ kuo, akĩhaica marikabu agĩthĩ Suriata, marĩ hamwe na Pirisila na Akula. Atanahaica marikabu, aambire akĩenjwo njuĩrĩ yake arĩ kũu Kenikirea, tondũ wa mwĩhĩtwa eehĩtĩte.

¹⁹ Nao maakinya Efeso, Paũlũ agĩtiga Pirisila na Akula kuo. We mwene agĩtoonya thunagogi na akĩaranĩria na Ayahudi.

²⁰ Nao makĩmũria aikaranganie nao kuo, nowe akĩrega.

²¹ No rĩrĩa oimaga kuo, akĩmeera atĩrĩ, “Aakorwo nĩ wendi wa Ngai, nĩndĩrĩcooka.” Nake akĩhaica marikabu akiuma Efeso.

²² Rĩrĩa aakinyire Kaisarea, akĩambata agĩthĩ kũgeithia Kanitha, agĩcooka agĩkũrũka agĩthĩ nginya Antiokia.

²³ Na thuutha wa Paũlũ gũikaranga kũu Antiokia, akiuma kuo, na agĩthĩ kũndũ na kũndũ bũrũri wothe wa Galatia na Firigia, akĩumagĩrĩria arutwo othe.

²⁴ O ihinda-inĩ rĩu, Mũyahudi wetagwo Apolo, waciarĩrwo Alekisandertia,* agĩũka Efeso. Aarĩ mũndũ mũthomu, na aarĩ na ũũgĩ mũingĩ mũno wa Maandĩko.

²⁵ Nĩarutĩtwo na njĩra ĩrĩa ya Mwathani, na akaaragia na kĩyo kĩnene, na akarutanaga ũhoru wa Jesũ atekũhĩtia, o na gũtuĩka ũbatithio ũrĩa ooi warĩ o wa Johana.

²⁶ Nake akĩambĩrĩria kwaria na ũcamba kũu thunagogi-inĩ. Rĩrĩa Pirisila na Akula maamũiguire akĩaria, makĩmũnyiita ũgeni kwao mũciĩ na makĩmũtaarĩria ũhoru wa njĩra ya Ngai wega makĩria.

²⁷ Na rĩrĩa Apolo eendaga gũthĩ Akaia, ariũ na aarĩ a Ithe witũ makĩmũmĩrĩria na makĩandĩkĩra arutwo akuo marũa makĩmeera mamwamũkĩre. Na aakinya kuo agĩtuĩka ũteithio mũnene kũrĩ andũ arĩa meetĩkĩtie nĩ ũndũ wa wega wa Ngai.

²⁸ Nĩgũkorwo arĩ na ũhoti mũingĩ, nĩahootire Ayahudi biũ mbere ya andũ othe, akĩonanagia kuuma kũrĩ Maandĩko atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

19

Paũlũ arĩ Efeso

* **18:24** Alekisandertia rĩarĩ itũũra rĩa bũrũri wa Misiri, na nĩrĩo rĩarĩ rĩa keerĩ kũneneha kũria gothe thirikari ya Roma yaathanaga. Rĩarĩ na Ayahudi aingĩ mũno.

1 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo Apolo arĩ kũu Korinitho, Paũlũ akĩgerera njĩra ĩrĩa yatuĩkanĩirie mwena wa rũgongo agĩthĩ nginya Efeso. Aakinya kũu agĩkora arutwo amwe kuo.

2 Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwamũkĩrĩre Roho Mũtheru rĩrĩa mwetĩkirie?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, ithuĩ o na tũtirĩ twaigua atĩ nĩ kũrĩ Roho Mũtheru.”

3 Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ akĩmooria atĩrĩ, “Mwakĩbatithirio ũbatithio ũrĩkũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Twabatithirio ũbatithio wa Johana.”

4 Paũlũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūbatithio wa Johana warĩ ũbatithio wa kwĩrira kwa mehia. Eeraga andũ metĩkie ũrĩa ũgũũka thuutha wake, nake nĩwe Jesũ.”

5 Rĩrĩa maaiguire ũguo, makĩbatithio thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ.

6 Hĩndĩ ĩrĩa Paũlũ aamaigĩrĩre moko, Roho Mũtheru akĩmaikũrũkĩra, nao makĩaria na thiomĩ ingĩ na makĩratha mohoro.

7 Nao othe maarĩ ta andũ ikũmi na eerĩ.

8 Paũlũ agĩtoonya thunagogi, na ihinda rĩa mĩeri ĩtatũ akĩaria na ũcamba kuo, akĩgeragia kũringĩrĩria andũ ũhoru wa ũthamaki wa Ngai.

9 No amwe ao makĩũmia ngoro; makĩaga gwĩtĩkia na magĩcambia Njĩra ĩyo mbere ya kĩrĩndĩ. Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ akĩmeherera. Akĩoya arutwo agĩthĩ nao nyũmba ĩrĩa yathomithagĩrio andũ ya Turano, akaaranagĩria na andũ o mũthenya arĩ kuo.

10 Ũndũ ũyũ nĩwathiire na mbere ihinda ta rĩa mĩaka ĩrĩ, o nginya Ayahudi na Ayunani othe arĩa maatũũraga bũrũri wa Asia makĩigua kiugo kĩa Mwathani.

11 Ngai nĩaringire ciama cia mwanya agereire harĩ Paũlũ,

12 o nginya itambaya na nguo iria ciahutagia mwĩrĩ wake igatwarĩrwo andũ arĩa maarĩ arũaru, nao makahona mĩrimũ yao na ngoma thũku ikamatiga.

13 Na rĩrĩ, Ayahudi amwe arĩa maathiiaga makĩingataga ngoma thũku makĩgeria kũhũthĩra rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ harĩ andũ arĩa maarĩ na ndaimono. Moigaga atĩrĩ, “Thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ, ũrĩa ũhunjagio nĩ Paũlũ, ndagwatha uume.”

14 Ariũ mũgwanja a Mũyahudi wetagwo Sikeva, warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene, nĩmekaga ũguo.

15 Mũthenya ũmwe, ngoma thũku ikĩmacookeria ikĩmeera atĩrĩ, “Jesũ nĩndĩmũũĩ na nĩnjũũĩ ũhoru wa Paũlũ, no inyuĩ mũrĩ a?”

16 Hĩndĩ ĩyo mũndũ ũcio warĩ na ngoma thũku akĩmarũgĩrĩra akĩmatoria othe. Akĩmahũũra mũno nginya makiuma nyũmba ĩyo makĩũra marĩ njaga makiuraga thakame.

17 Rĩrĩa Ayahudi na Ayunani arĩa maatũũraga Efeso maamenyire ũhoru ũcio, othe makĩiyũrwo nĩ guoya, narĩo rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ rĩgĩtũũgĩrio.

18 Andũ aingĩ a arĩa meetĩkirie makĩyumĩria na makĩumbũra waganu wao matekũhitha.

19 Andũ aingĩ arĩa maaragũraga, magĩcookanĩrĩria mabuku mao na makĩmacinĩra mbere ya andũ othe. Rĩrĩa maatarire thogora wa mabuku macio, magĩkinyia durakima ngiri mĩrongo ĩtano.

20 Kiugo kĩa Mwathani gĩkĩhunja mũno na njĩra ĩyo na gĩkĩgĩa na hinya.

21 Thuutha wa maũndũ macio mothe gwĩkĩka, Paũlũ agĩtua itua rĩa gũthĩ Jerusalemu, atuĩkanĩirie Makedonia na Akaia. Akiuga atĩrĩ, “Ndaarĩkia gũkinya kũu, no nginya ngaacooka thĩ Roma.”

22 Agĩtũma andũ eerĩ a arĩa maamũteithagĩrĩa, na nĩo Timotheo na Erasito, mathiĩ Makedonia, nake agĩkaranga kũu bũrũri wa Asia gwa kahinda kanini.

Ngũĩ kũu Efeso

23 Ihinda-inĩ rĩu nĩ kwagĩire na thogothogo nene ĩkoniĩ ũhoro wa Njĩra ĩyo.

24 Mũturi wa indo cia betha wetagwo Demeterio, ũrĩa wathondekaga tũmĩhianano twa betha twa Aritemi, nĩatũmaga andũ arĩa maaturaga indo icio magĩe na wonjoria mũnene.

25 Nake agĩcookanĩrĩa andũ acio maaturaga indo icio, hamwe na aruti a wĩra arĩa maarutaga wĩra ũhaanaine na wao, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ aya, inyuĩ nĩmũũĩ nĩtuonaga uumithio mũnene kuuma kũrĩ wonjoria ũyũ.

26 Na nĩmũrona na mũkaigua ũrĩa mũndũ ũyũ ũretwo Paũlũ aigũithĩe na akahĩtithia andũ aingĩ gũkũ Efeso, na makĩria bũrũri wothe wa Asia akiugaga atĩ ngai iria ithondeketwo nĩ mũndũ ti ngai o na hanini.

27 Ũgwati ũrĩa ũrĩ ho nĩ atĩ to wonjoria witũ wiki ũkũmenererio, no o na hekarũ ya ngai ya mũndũ-wa-nja ĩrĩa nene ĩitagwo Aritemi nĩkwagithio kĩene, na ngai ĩyo ya mũndũ-wa-nja yo nyene, ĩrĩa ĩhooyagwo bũrũri-inĩ wothe wa Asia, na thĩ yothe, nĩkũimwo ũkaru wayo.”

28 Rĩrĩa maaiguire ũguo, makĩng’ũrĩka mũno na makĩanĩrĩa, makiugaga atĩrĩ: “Aritemi wa Aefeso nĩ mũnene!”

29 Na thuutha wa kahinda kanini itũũra rĩu rĩkĩiyũra inegene. Andũ acio othe makĩnyiita Gayo na Arisitariko arĩa moimĩte Makedonia na Paũlũ, nao makĩhanyũka marĩ ngoro ĩmwe magĩtoonya nyũmba ĩrĩa yagomanagwo nĩ ũndũ wa kuona mĩago.

30 Paũlũ nĩendaga kwĩyumĩria mbere ya kĩrĩndĩ kũu, no arutwo makĩmũgĩria.

31 O na anene amwe a bũrũri wa Asia arĩa maarĩ arata a Paũlũ makĩmũtũmanĩra, makĩmũthaitha ndakagerie gũtoonya nyũmba ĩyo yagomanagwo nĩ ũndũ wa kuona mĩago.

32 Kĩũngano kũu gĩkĩaga ũiguano: Amwe maanagĩrĩa makoiga ũũ, na arĩa angĩ makoiga ũũ. Andũ arĩa aingĩ o na matiamenyaga gĩtũmi gĩa gũkorwo hau.

33 Ayahudi makĩumĩria Alekísanda mbere ya kĩrĩndĩ, na andũ amwe a kĩrĩndĩ kũu makĩanĩrĩa makĩmwĩra ũrĩa egwĩka. Nake akĩmakiria na moko nĩgeetha eyarĩrĩe mbere yao.

34 No rĩrĩa maamenyire atĩ aarĩ Mũyahudi, othe makĩanĩrĩa na mũgambo ũmwe ihinda ta rĩa mathaa meerĩ makiugaga atĩrĩ, “Aritemi wa Aefeso nĩ mũnene!”

35 Karani wa kĩama gĩa itũũra rĩu agĩkiria kĩrĩndĩ kũu, agĩcooka akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Efeso, githĩ thĩ yothe ndĩũĩ atĩ itũũra rĩa Efeso nĩrĩo rĩene hekarũ ĩrĩa ĩtũũragwo nĩ Aritemi ũrĩa mũnene, na mũhianano wake ũrĩa waharũrũkire kuuma igũrũ?”

36 Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ maũndũ macio matingĩkaanĩka-rĩ, mwagĩrĩrwo nĩ gũkĩra, na mũtikae gwĩka ũndũ wa ihenya.

37 Inyuĩ mwarehe andũ aya haha, o na gũtuĩka ti kũiya maiyĩte indo cia hekarũ, kana makaruma ngai iitũ ya mũndũ-wa-nja.

38 Hakĩrĩ ũguo-rĩ, angĩkorwo Demeterio na andũ acio angĩ marutaga wĩra nake marĩ na mateta igũrũ rĩa mũndũ o wothe, maciirĩro nĩmahingũre na aciirithania marĩ ho. No mamathitange.

³⁹ Angĩkorwo harĩ na ũndũ ũngĩ mũngĩenda kuuga makĩria ma ũguo, ũcio no ũciirĩrwo kĩaama-inĩ kĩa watho.

⁴⁰ Ūrĩa kũrĩ rĩu nĩ atĩ, tũrĩ ũgwati-inĩ wa gũthitangĩrwo ngũĩ ĩno ya ũmũthĩ. Na kũrĩ ũguo tũtingĩhota kũheana ũhoru wa thogothogo ĩno, tondũ hatirĩ na gĩtũmi kĩa yo.”

⁴¹ Aarĩkia kuuga ũguo, akĩira kĩũngano kũu gĩthiĩ, akĩniina mũcemanio.

20

Paũlũ Gũtuĩkanĩria Makedonia na Ūyunani

¹ Na rĩrĩ, ngũĩ ĩyo yarĩkia gũthira, Paũlũ agĩtũmanĩra arutwo, na aarĩkia kũmomĩrĩria, akĩmoigĩra ũhoru agĩthiĩ Makedonia.

² Agĩtuĩkanĩria mĩena ya kuo, akĩaragia ciugo nyingĩ cia kũumĩrĩria andũ, na marigĩrĩrio agĩkinya bũrũri wa Ūyunani,

³ kũrĩa aaikarire mĩeri ĩtatũ. Hĩndĩ ĩrĩa Paũlũ eeharagĩria kũhaica marikabu athiĩ Suriata, agĩtua itua gũcookera Makedonia, tondũ Ayahudi nĩmaciirĩire kũmwĩka ũũru.

⁴ Paũlũ aathiire marĩ hamwe na Sopatiro mũrũ wa Puro, mũndũ wa kuuma Berea, na Arisitariko, na Sekundo, andũ a kuuma Thesalonike, na Gayo wa kuuma Deribe, o hamwe na Timotheo, ningĩ na Tikiko, na Tirofimo, andũ a kuuma bũrũri wa Asia.

⁵ Andũ acio magĩthiĩ mbere magĩtweterera kũu Teroa.

⁶ No ithuĩ tũkĩhaica marikabu, tũkiuma Filipi thuutha wa Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩĩkĩre Ndawa ya Kũmbia, na thuutha wa mĩthenya ĩtano, tũgĩkora andũ arĩa angĩ kũu Teroa, nakuo tũgĩkara mĩthenya mũgwanja.

Eutiko Kũriũkio kũu Teroa

⁷ Mũthenya wa mbere wa kiumia nĩtwagomanire hamwe nĩguo twenyũre mũgate. Paũlũ akĩarĩria andũ, na tondũ nĩatanyĩte gũthiĩ mũthenya ũcio warũmĩrĩire-rĩ, agĩthiĩ na mbere kwaria nginya ũtukũ gatagatĩ.

⁸ Nĩ kwarĩ na matawa maingĩ maakanaga kũu nyũmba ya igũrũ kũrĩa twagomanĩte.

⁹ Nake mwanake wetagwo Eutiko aikarĩte ndirica-inĩ, na o ũrĩa Paũlũ aathiaga na mbere na kwaria-rĩ, noguo mwanake ũcio akĩragĩrĩria gũtoorio nĩ toro. Rĩrĩa aakomire, akĩgũa thĩ kuuma ngoroba ya gatatũ nao mamuoya magĩkora nĩ mũkuũ.

¹⁰ Paũlũ agĩkũrũka, agĩkomera mwanake ũcio akĩmũkumbatĩria akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũmaka, arĩ muoyo!”

¹¹ Agĩcooka akĩambata nyũmba ya igũrũ, akĩenyũra mũgate na akĩrĩa. Na thuutha wa kũmaarĩria nginya gũgĩkĩa-rĩ, akiuma kũu, agĩthiĩ.

¹² Nao andũ makĩinũkia mwanake ũcio arĩ muoyo, na mahooreire ngoro mũno.

Paũlũ Kuugĩra Athuuri a Efeso Ūhoru

¹³ No ithuĩ tũgĩthiĩ mbere tũgĩtoonya marikabu tũgĩthiĩ nginya Aso, kũrĩa twathiire tũkĩoyaga Paũlũ. Aathondekete mũbango ũyũ mbere tondũ we athiĩte kũu magũrũ.

¹⁴ Hĩndĩ ĩrĩa aatũtũngire kũu Aso, tũkĩmũkuua na marikabu, tũgĩthiĩ nginya Mitilene.

¹⁵ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire tũkĩhaica marikabu, tũgĩthiĩ tũgĩkinya harĩa haaringaine na Kio, na thuutha wa mũthenya ũcio tũgĩkinya Samo, naguo mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire, tũgĩkinya Mileto.

16 Paũlũ nĩatuĩte itua rĩa gũthĩ ahĩtũkĩte Efeso na marikabu nĩguo ndagate mahinda kũu bũrũri wa Asia, nĩ ũndũ nĩehĩkaga nĩguo kwahoteka akinye Jerusalemu, mũthenya wa Bendegothito.

17 Paũlũ arĩ kũu Mileto, agĩtũmana Efeso, agĩta athuuri a kanitha moke harĩ we.

18 Nao maakinya, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ nĩ mũũĩ ũrĩa ndaatũũraga ihinda rĩrĩa rĩothe ndaakarire na inyuĩ, kuuma o mũthenya wa mbere ũrĩa ndookire bũrũri wa Asia.

19 Nĩndatungatĩire Mwathani ndĩnyiihĩtie mũno na ndĩ na maithori, o na gũtuĩka nĩndageririo mũno nĩ ũndũ Ayahudi nĩmaathugundaga kũnjĩka ũũru.

20 Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ ndirĩ ndatithia kũhunja ũndũ o wothe ũngĩmũgũna no ndĩmũrutagĩra mbere ya andũ othe na ngathiaga o nyũmba o nyũmba.

21 Na ngoimbũrĩra Ayahudi o hamwe na Ayunani atĩ no nginya magarũrũke kũrĩ Ngai na ũndũ wa kwĩrira na magĩe na wĩtĩkio thĩinĩ wa Mwathani witũ Jesũ.

22 “Na rĩrĩ, nĩ ũndũ wa kũringĩrĩrio nĩ Roho Mũtheru, ndĩrathĩ Jerusalemu itekũmenya maũndũ marĩa makaangora ndĩ kũu.

23 ũndũ ũrĩa njũũĩ tu nĩ atĩ, Roho Mũtheru nĩandaaraga atĩ matũũra-inĩ mothe, njeera na mathĩna nĩcio injetereire.

24 No rĩrĩ, ndirona gũtũũra muoyo kũrĩ na bata harĩ niĩ, korwo no ndĩkie ihenya na ndĩkie wĩra ũrĩa Mwathani Jesũ aaheete, na nĩguo wĩra wa kuumbũra ũhoru-ũrĩa-Mwega wa wega wa Ngai.

25 “Na rĩu nĩnjũũĩ gũtirĩ o na ũmwe thĩinĩ wanyu wa andũ arĩa ndanathĩ ngĩhunja gĩria ũhoru wa ũthamaki ũgacooka kũnyona rĩngĩ.

26 Nĩ ũndũ ũcio, ngũmwĩra ũmũthĩ atĩ gũtirĩ thakame ya mũndũ o na ũmwe ngoorio.

27 Nĩ ũndũ niĩ ndirĩ ndatithia kũmũhunjĩria wendi wa Ngai ũrĩ wothe.

28 Mwĩmenyererei inyuĩ ene, na mũmenyerere rũũru ruothe rũrĩa Roho Mũtheru amũtuĩte arori aruo. Tuĩkai arĩithi a kanitha wa Ngai, ũrĩa aagũrĩre na thakame yake mwene.

29 Nĩnjũũĩ atĩ ndaarĩkia gũthĩ, njũũĩ ndĩiani nĩgooka gatagatĩ-inĩ kanyu na itigacaaĩra rũũru rũũ.

30 O na ningĩ kuuma harĩ inyuĩ nĩgũkoimĩra andũ, na mogomie ũhoru-wa-ma nĩgeetha maguucĩrĩrie arutwo mamarũmĩrĩre.

31 Nĩ ũndũ ũcio ikaragai mwĩhũgĩte! Ririkanai atĩ ihinda rĩa mĩaka ĩtatũ ndirĩ ndatigithĩria gutaara o ũmwe wanyu ũtukũ na mũthenya ngĩitaga maithori.

32 “Na rĩu ngũmũneana kũrĩ Ngai o na kũrĩ ũhoru wa wega wake, ũrĩa ũngĩhota kũmwaka wega mũrũme na mũgĩe na igai hamwe na andũ arĩa othe matheretio.

33 Niĩ ndirĩ ndacuumĩkĩra betha kana thahabu, o na kana nguo ya mũndũ o wothe.

34 Inyuĩ ene nĩmũũĩ atĩ ndaarutaga wĩra na moko makwa nĩ ũndũ wa mabata makwa niĩ mwene, na mabata ma andũ arĩa ndakoragwo nao.

35 Maũndũ-inĩ marĩa mothe ndeekire, nĩndamuonirie atĩ no nginya tũteithagie andũ arĩa matarĩ hinya, na ũndũ wa kũruta wĩra mũritũ ta ũcio, tũkĩrĩkanaga ciugo iria ciaririo nĩ Mwathani Jesũ we mwene rĩrĩa oigire atĩrĩ, ‘Kũheana nĩ kũrĩ irathimo nyingĩ gũkĩra kũheo.’ ”

36 Aarĩkia kuuga ũguo, agĩtura ndu hamwe nao othe makĩhooya.

37 Nao othe makĩrĩra makĩmũhĩmbagĩria na makĩmũmumunya.

38 Ûndũ ùrĩa wamekĩrĩre kĩaha mũno makĩria, nĩ ùrĩa aameerire atĩ matigacooka kũmuona ùthiũ rĩngĩ. Magĩcooka makĩmumagaria nginya marikabu-inĩ.

21

Paũlũ Gũthiĩ Jerusalemu

1 Na rĩrĩ, thuutha wa gwĩtigithũkania nao, tũkĩhaica marikabu tũgĩthiĩ tũrũngĩrĩrie tũgĩkinya Kosi. Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire tũgĩkinya Rodo, na twoima kũu tũgĩthiĩ nginya Patara.

2 Tũgĩkora marikabu yaringaga ithiĩ Foinike, na ithuĩ tũkĩmĩhaica tũgĩthiĩ.

3 Na rĩrĩa tuonire Kuporo, tũkĩhĩtũkĩra mwena wa gũthini wakuo, tũgĩthiĩ nginya Suriata. Tũgĩkinya Turo, kũrĩa marikabu iitũ yarutagĩrwo mĩrigo ĩria yarĩ nayo.

4 Tũgĩkora arutwo kuo, na tũgĩkara nao mĩthenya mũgwanja. Nao arutwo acio na ùndũ wa kũmenyithio nĩ Roho Mũtheru magĩthaitha Paũlũ ndagathiĩ Jerusalemu.

5 No ihinda riitũ rĩathira, tũkiuma kũu, tũgĩthiĩ na mbere na rũgendo rwitũ. Arutwo othe, hamwe na atumia ao na ciana ciao, magĩtuumagaria, magĩtũkinya nja ya itũũra, na tũrĩ hau hũgũrũrũ-inĩ cia ĩria, tũgĩtura ndu, tũkĩhooya Ngai.

6 Twaarĩkia kuganĩra ũhoru, tũkĩhaica marikabu, nao makĩinũka.

7 Twoima Turo, tũgĩthiĩ na mbere na rũgendo rwitũ, tũgĩkinya Putolemai, tũkĩgeithia ariũ na aarĩ a Ithe witũ kuo na tũgĩkaranja nao mũthenya ũmwe.

8 Mũthenya ũyũ ũngĩ tũkiuma kuo, tũgĩthiĩ, tũgĩkinya Kaisarea, na tũgĩkara mũciĩ kwa Filipu ùrĩa warĩ mũhunja ũmwe wa arĩa Mũgwanja.

9 Nake nĩarĩ na airĩtu aake ana matarĩ ahiku, nao nĩmarathaga mohoro.

10 Na thuutha wa gũkorwo kuo matukũ maingĩ-rĩ, gũgĩũka mũnabii wetagwo Agabo oimĩte Judea.

11 Rĩrĩa aakinyire harĩ ithuĩ, akĩoya mũcibi wa Paũlũ, akĩwĩoha moko na magũrũ, akiuga atĩrĩ, “Roho Mũtheru aroiga atĩrĩ, ‘Ûũ nĩguo Ayahudi a Jerusalemu marĩoha mwene mũcibi ũyũ, na macooke mamũneane kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.’”

12 Hĩndĩ ĩria twaiguire ũguo, ithuĩ na andũ arĩa angĩ maarĩ ho tũgĩthaitha Paũlũ ndakae kwambata Jerusalemu.

13 Hĩndĩ ĩyo Paũlũ agĩcokia atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩratũma mũrĩre, na mũkanjũraga ngoro? To kuohwo gwiki ndĩhaarĩrie, no nĩndĩhaarĩrie o na gũkua ndĩ kũu Jerusalemu nĩ ùndũ wa rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ.”

14 Hĩndĩ ĩria aaregire kũigua ùrĩa twamwĩraga-rĩ, tũgĩtigana nake tũkiuga atĩrĩ, “Wendo wa Mwathani ũrohinga.”

15 Thuutha wa ũguo, tũkĩhaarĩria tũkĩambata Jerusalemu.

16 Arutwo amwe a kuuma Kaisarea magĩthiĩ hamwe na ithuĩ, na magĩtũtwara kwa mũndũ wetagwo Mũnasoni, tũgaikare kuo. Aarĩ mũndũ woimĩte Kuporo, na aarĩ ũmwe wa arutwo arĩa a mbere.

Paũlũ Gũkinya Jerusalemu

17 Hĩndĩ ĩria twakinyire Jerusalemu, ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtwamũkĩra na gĩkeno.

18 Mũthenya ũyũ ũngĩ Paũlũ, na andũ arĩa twarĩ nao tũgĩthiĩ kuona Jakubu, nao athuuri othe maarĩ ho.

19 Nake Paũlũ akĩmageithia na akĩmeera ũrĩa wothe Ngai eekĩire andũ-a-Ndũrĩrĩ agereire ũtungata-inĩ wake.

20 Rĩrĩa maaiguire ũguo, makĩgooca Ngai. Magĩcooka makĩra Paũlũ atĩrĩ, “Mũrũ wa ithe witũ, nĩwonete ũrĩa Ayahudi ngiri nyingĩ metĩkĩtie, na othe marĩ na kĩyo gĩa kũhingia watho.

21 Nao nĩmamenyithĩtio atĩ nĩ ũrutaga Ayahudi othe arĩa matũũranagia na andũ-a-Ndũrĩrĩ atĩ magarũrũke matigane na watho wa Musa, ũkĩmeeraga matikaruithie ciana ciao na matigaikare kũringana na mĩtũgo iitũ.

22 Tũgwĩka atĩa? Hatĩrĩ ngaanja nĩmekũigua atĩ nĩũũkĩte.

23 Nĩ ũndũ ũcio ĩka ũrĩa tũgũkwĩra. Tũrĩ na andũ ana mehĩtĩte mwĩhĩtwa.

24 Thĩĩ na andũ aya, ũgwatanĩre nao igongona-inĩ rĩao rĩa gwĩtheria, na ũmarĩhĩre mahũthĩro mao, nĩgeetha menjwo mĩtwe.* Hĩndĩ ĩyo andũ othe nĩmekũmenya atĩ ũhoru ũrĩa maiguĩte ũgũkonĩ ti wa ma, no atĩ wee mwene nĩwathĩkĩire watho.

25 Ha ũhoru wa andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa metĩkĩtie-rĩ, nĩtwamandĩkĩire, tũkĩmamenyithia itua riitũ, atĩ o metheeme kũrĩa irio iria irutĩrwo mĩhianano, na thakame, na nyama cia nyamũ cia gũitwo, o na ũmaraya.”

26 Mũthenya ũyũ ũngĩ Paũlũ agĩthĩĩ na andũ acio, na agĩtheria hamwe nao. Agĩcooka agĩthĩĩ hekarũ-inĩ akamenyithanie rĩrĩa mĩthenya ya gwĩtheria ĩkaarĩka, na o ũmwe wao arutĩrwo igongona.

Paũlũ Kũnyiitwo

27 Rĩrĩa matukũ macio mũgwanja maakuhĩrĩirie gũthira-rĩ, Ayahudi amwe moimĩte bũrũri wa Asia makĩona Paũlũ hekarũ-inĩ. Magĩthogotha kĩrĩndĩ gĩothe na makĩmũnyiita,

28 makĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Andũ a Isiraeli, tũteithie! Mũndũ ũyũ nĩ we ũrutaga andũ kũndũ guothe ũhoru wa gũũkĩrĩra andũ aitũ, na watho witũ, na handũ haha. Na hamwe na ũguo-rĩ, nĩarehete Ayunani hekarũ-inĩ, agathaahia handũ haha hatheru.”

29 (Nĩmonete Tirofimo ũrĩa Mũefeso marĩ na Paũlũ kũu itũũra-inĩ, no magĩciiria atĩ Paũlũ nĩamũtoonyetie hekarũ-inĩ.)

30 Narĩo itũũra rĩothe rĩkĩambũrũrũka nao andũ magĩũka mahanyũkĩte moimĩte mĩena yothe. Makĩnyiita Paũlũ, makĩmũguucũrũria makĩmũruta hekarũ, na o hĩndĩ ĩyo ihingo ikĩhingwo.

31 Na rĩrĩ, rĩrĩa maageragia kũmũũraga ũhoru ũgĩkinya harĩ mũnene wa mbũtũ ya thigari cia Roma atĩ itũũra rĩothe rĩa Jerusalemu rĩarĩ na ngũĩ.

32 Nake o rĩmwe akĩoya anene na thigari magĩkũrũka harĩ kĩrĩndĩ mateng’erete. Rĩrĩa andũ acio maarutaga ngũĩ moonire mũnene ũcio na thigari ciake magĩtiga kũhũũra Paũlũ.

33 Mũnene ũcio wa thigari agĩũka akĩmũnyiita na agĩathana ohwo na mĩnyororo ĩrĩ. Agĩcooka akĩũria aarĩ ũ na nĩ atĩa ekĩte.

34 Andũ amwe thĩinĩ wa kĩrĩndĩ maanagĩrĩra makoiga ũũ na arĩa angĩ makoiga ũũ; na tondũ mũnene ũcio wa thigari ndangĩamenyire ma ya ũhoru nĩ ũndũ wa mbugĩrĩrio, agĩathana Paũlũ ahingĩrwo nyũmba ya thigari.

35 Hĩndĩ ĩrĩa Paũlũ aakinyire ngathĩ-inĩ kĩrĩndĩ kũu gĩgĩthũka mũno o nginya Paũlũ agĩkuuo nĩ thigari.

* 21:24 Meetheragia na makenjwo mĩtwe kuonania kwĩhinga nĩ ũndũ wa mĩhĩtwa yao.

36 Kĩrĩndĩ kĩa kĩa kĩaamũite thuutha kĩaanagĩrĩa gĩkoiga atĩrĩ, “Mweherie!”

Paũlũ Kwarĩria Kĩrĩndĩ

37 Rĩrĩa thigari ciarĩ o hakuhĩ gũtoonya Paũlũ nyũmba ya thigari-rĩ, akĩũria mũnene wacio atĩrĩ, “Nĩũkũnjĩtĩkĩria ngwĩre ũndũ?”

Nake mũnene ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wee anga nĩwaragia Kĩyunani?”

38 Githĩ we tiwe Mũmisiri ũrĩa wambĩrĩrie ngũĩ hĩndĩ ĩmwe, na ũgĩtongoria itoi ngiri inya, mũkiomagara nacio mũgĩthĩ werũ-inĩ?”

39 Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩ Mũyahudi wa kuuma Tariso, bũrũri wa Kilikia, na itũũra rĩrĩa ndaciarĩrwo rĩrĩ igweta. Ndagũthaita, reke njarĩrie andũ aya.”

40 Paũlũ aarĩkia kũheo rũũtha nĩ mũnene ũcio wa thigari, akĩrũgama ngathĩ-inĩ agĩkiria kĩrĩndĩ kũ na moko. Rĩrĩa kĩrĩndĩ gĩakirire, agĩkarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania. Agĩkĩra atĩrĩ:

22

1 “Ariũ a Baba, o na inyuĩ maithe makwa, thikĩrĩriai ngĩyarĩrĩa.”

2 Rĩrĩa maaigũre akĩmaarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania-rĩ, magĩkira ki.

Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akiuga atĩrĩ,

3 “Nĩ ndĩ Mũyahudi, wa gũciarĩrwo Tariso itũũra rĩa bũrũri wa Kilikia, no ndaarereirwo itũũra-inĩ rĩrĩ. Nĩndathomithirio wega nĩ Gamalieli ũhoru wa watho wa maithe maitũ, na ndaarĩ na kĩa maũndũ ma Ngai o ta ũrĩa inyuĩ inyothe mũtariĩ ũmũthĩ.

4 Nĩndanyariiraga arũmĩrĩri a Njĩra ĩno o nginya magakua na nganyiita arũme na andũ-a-nja ngamaikia njeera,

5 o ta ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na Kĩama gĩothe gĩa athuuri o nao mangĩheana ũira ũcio. O na nĩmaheire marũa ndwarĩre andũ ao kũu Dameski, na nĩ ngĩthĩ kuo nganyiite andũ acio ndĩmarehe Jerusalemu nĩguo maherithio.

6 “Ta thaa thita ndĩ hakuhĩ gũkinya Dameski-rĩ, o rĩmwe gũkĩgĩa ũtheri mũnene woimire igũrũ, naguo ũkĩjarĩria mĩena yothe.

7 Ngĩgwa thĩ, na ngĩigua mũgambo mũnene ũkĩjarĩria, ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Saũlũ! Saũlũ! ũnyariiraga nĩkĩ?’

8 “Na nĩ ngĩũria atĩrĩ, ‘Wee nĩ we ũ, Mwathani?’

“Nake akĩnjookeria atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ Jesũ wa Nazarethi, ũrĩa ũranyariira.’

9 Nao andũ arĩa twarĩ nao nĩmoonire ũtheri ũcio, no matiataũkĩrwo nĩ mũgambo wa ũcio wanjaragĩria.

10 “Na nĩ ngĩũria atĩrĩ, ‘Mwathani ngwĩka atĩa?’

“Nake Mwathani akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ūkĩra ũtoonye Dameski. Kũu nĩkuo ũrĩrĩrwo maũndũ marĩa mothe wathĩrĩrwo gwĩka.’

11 Na rĩrĩ, andũ arĩa twarĩ nao makĩnyĩita guoko makĩndwara Dameski, tondũ ũkengu wa ũtheri ũcio nĩwandũite mũtumumu.

12 “Mũndũ wetagwo Anania nĩookire kũnyona, na aarĩ mũndũ weamũrĩre Ngai na ũndũ wa kũrũmia watho, na nĩaheetwo gĩtĩo nĩ Ayahudi othe arĩa maatũũraga kũu.

13 Agĩũka na akĩrũgama hakuhĩ na nĩ akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Mũrũ wa ithe witũ Saũlũ, cooka kuona!’ Na hĩndĩ o ro ĩyo ngĩhota kũmuona.

14 “Agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ngai wa maithe maitũ nĩagũthuurĩte nĩguo ũmenye wendi wake na wone Ūrĩa Mũthingu, o na ũigue ciugo kuuma kanua gake.

15 Nĩũgũtuĩka mũira wake kũrĩ andũ othe wa kũmoimbũrĩra ũrĩa wonete na ũrĩa ũiguĩte.

16 Rĩu nĩ kũ wetereire? Ũkĩra, ũbatithio na ũthambio mehia maku, ũgĩkayagĩra rĩitwa rĩake.'

17 "Hĩndĩ ĩrĩa ndaacookire Jerusalemu, ndĩ hekarũ-inĩ ngĩhooya nĩndagĩire na iringi,

18 ngĩkĩona Mwathani akĩaria, nake akĩnjĩra atĩrĩ, 'Ũkĩra narua uume Jerusalemu, tondũ matiigwĩtikĩra kumbũrĩrwo ũhoru wakwa nĩwe.'

19 "Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, 'Mwathani, andũ aya nĩmooĩ atĩ ndoimaga thunagogi ĩmwe ngathiĩ ĩrĩa ĩngĩ nĩguo nyiitithie na hũũre andũ arĩa magwĩtikĩtie.

20 Na rĩrĩa Stefano mũira waku aaitirwo thakame, ndaarũngĩ ho ngĩtikĩra ũndũ ũcio wĩkwo, na ngaikaria nguo cia andũ arĩa maamũragire.'

21 "Nake Mwathani akĩnjĩra atĩrĩ, 'Thiĩ, tondũ nĩngũgũtũma kũndũ kũraya kwa andũ-a-Ndũrĩrĩ.' "

Paũlũ, Raiya wa Roma

22 Kĩrĩndĩ kũ gĩgĩthikĩrĩria Paũlũ o nginya rĩrĩa oigire ũguo. Hĩndĩ ĩyo gĩkĩaria na mũgambo mũnene kĩanĩrĩire, atĩrĩ, "Mweheriei thĩ! Ndagĩrĩrwo nĩgũtũũra muoyo!"

23 Na rĩrĩa kĩanagĩrĩra gĩgĩteaga nguo ciakĩo na gĩkĩũmbũraga rũkũngũ,

24 mũnene ũcio wa mbũtũ agĩathana Paũlũ aingĩrio nyũmba ya thigari. Ningĩ agĩathana atĩ Paũlũ ahũũrwo iboko na orio ciũria nĩguo kũmenyeke kĩrĩa gĩatũmaga andũ mamugĩrĩrie ũguo.

25 Na rĩrĩa maamũkomagia mamũhũũre-rĩ, Paũlũ akĩũria mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe warũngĩ hau atĩrĩ, "Watho nĩwĩtikĩrĩtie mũhũũre raiya wa Roma na kĩboko atanyiitĩkanĩte na ihĩtia?"

26 Rĩrĩa mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe aaiguire ũguo, agĩthiĩ kũrĩ mũnene wa mbũtũ, akĩmũhe ũhoru ũcio. Nake akĩmũũria atĩrĩ, "Rĩu ũgwĩka atĩa? Mũndũ ũyũ nĩ raiya wa Roma."

27 Mũnene ũcio wa mbũtũ agĩthiĩ kũrĩ Paũlũ, akĩmũũria atĩrĩ, "Ta njĩra atĩrĩ, wee ũrĩ raiya wa Roma?"

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ĩĩ, ndĩ raiya wa Roma."

28 Nake mũnene ũcio wa mbũtũ akĩmwĩra atĩrĩ, "Ndarĩhire thogora mũnene nĩgeetha ndũike raiya wa Roma."

Nake Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, "No nĩ ndaaciarirwo ndĩ raiya wa Roma."

29 Nao andũ arĩa meendaga kũmũũria ciũria magĩtigana nake o rĩmwe. Mũnene ũcio wa mbũtũ we mwene akĩmaka aamenya atĩ nĩoheete Paũlũ na mĩnyororo, na aarĩ raiya wa Roma.

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Kĩama

30 Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire, nĩgũkorwo mũnene ũcio wa mbũtũ nĩendaga kũmenya wega kĩrĩa Ayahudi maathitangagĩra Paũlũ, akĩmuohora na agĩathana athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri othe a Kĩama magomane. Agĩcooka akĩrehe Paũlũ, na akĩmũrũgamia mbere yao.

23

1 Nake Paũlũ agĩkũũrĩra athuuri a Kĩama kũ maitho akĩmeera atĩrĩ, "Ariũ a Baba, nĩndungatĩire Ngai ndĩ na thamiri ĩtarĩ ũcuuke nginya mũthenya wa ũmũthĩ."

2 Nake Anania mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩatha andũ arĩa maarũgamĩte hakuhĩ na Paũlũ mamũringe kanua.

3 Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee rũthingo rũrũ rũhakĩtwo mũnyũ mwerũ, we nĩwe ũkũringwo nĩ Ngai! Ũikarĩte hau ũndũire ciira kũringana na watho, no wee ũkaregana na watho, ũgaathana atĩ ningwo!”

4 Nao andũ arĩa maarũgamĩte hakuhĩ na Paũlũ makĩmũũria atĩrĩ, “Anga nĩũkũmĩrĩria kũruma mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene?”

5 Nake Paũlũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ariũ a Baba, ndikũmenyete atĩ ũcio nĩwe mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene; nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘Ndũkanaarie ũũru igũrũ rĩa mũnene wa andũ anyu.’”

6 Na rĩrĩ, Paũlũ aamenya atĩ amwe ao maarĩ Asadukai, na arĩa angĩ Afarisai, akĩanĩrĩra Kĩama-inĩ kũu, akiuga atĩrĩ, “Ariũ a Baba, nĩ ndĩ Mũfarisai, na njiarĩtwo nĩ Mũfarisai. Ndĩraciirithio nĩ ũndũ wa kũrĩgĩrĩro gĩakwa gĩa kũriũkio kwa arĩa akuũ.”

7 Rĩrĩa oigire ũguo, gũkĩgĩa na ngarari gatagatĩ ka Afarisai na Asadukai, nakĩo kũngano kũu gĩkĩamũkana.

8 (Asadukai moigaga gũtirĩ ũriũkio, na gũtirĩ araika, o na kana maroho, no Afarisai nĩmetĩkĩtie maũndũ macio mothe.)

9 Gũkĩgĩa na ngũĩ nene, nao arutani a watho amwe arĩa maarĩ Afarisai makĩrũgama na makĩaria megũmũire mũno, makiuga atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirona ũũru wa mũndũ ũyũ. ĩ kũngĩkorwo nĩ roho kana mũraika ũmwarĩirie?”

10 Nacio ngarari ikĩneneha mũno, o nginya mũnene wa mbũtũ akĩigua guoya nĩkuona ta Paũlũ angĩtarũrangwo tũcunjĩ nĩo. Agĩatha mbũtũ cia thigari ciikũrũke, imweherie harĩo na hinya, na imũtware nyũmba ya thigari.

11 Ũtukũ ũrĩa warũmĩrĩire, Mwathani akĩrũgama hakuhĩ na Paũlũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩyũmĩrĩrie! O ũguo ũheanĩte ũhoru wakwa gũkũ Jerusalemu, noguo ũkaũheana kũu Roma.”

Ithugunda rĩa Kũũraga Paũlũ

12 Rũciinĩ rũrũ rũngĩ, Ayahudi makĩgĩa na ndundu na makĩhĩta mwĩhĩtwa matikaarĩe kana manyue matoragĩte Paũlũ.

13 Andũ arĩa maathugundĩte ndundu ĩyo maarĩ makĩria ya mĩrongo ĩna.

14 Magĩthĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri makĩmeera atĩrĩ, “Ithuĩ nĩtwĩhĩtĩte mwĩhĩtwa wa kwaga kũrĩa kĩndũ kana kũnyua nginya tũũrage Paũlũ.

15 Na rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ hamwe na Kĩama gĩa Athuuri ũriai mũnene wa mbũtũ amũrehe mbere yanyu, mwĩtuĩte ta mũrenda gũtuĩria wega ũhoru wa ciira wake. Ithuĩ nĩtwĩhaarĩrie kũmũũraga atanakinya haha.”

16 No rĩrĩa mwanake wa mwarĩ wa nyina na Paũlũ aagũire ũhoru wa ithugunda rĩu, agĩthĩ nyũmba ya thigari akĩra Paũlũ.

17 Hĩndĩ ĩyo Paũlũ agũita ũmwe wa anene a thigari igana rĩmwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Twaru mwanake ũyũ kũrĩ mũnene wa mbũtũ; arĩ na ũndũ arenda kũmwĩra.”

18 Nĩ ũndũ ũcio mũnene ũcio akĩmuoya, akĩmũtwara kũrĩ mũnene wa mbũtũ.

Mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Paũlũ, ũrĩa muohe nĩandũmanĩire anjĩra ndeehe mwanake ũyũ kũrĩ we tondũ arĩ na ũndũ arenda gũkwĩra.”

19 Mũnene ũcio wa mbũtũ akĩnyiita mwanake ũcio guoko, akĩmũtwara keheri-inĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũrenda kũnjĩra?”

²⁰ Nake mwanake ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ayahudi nĩmaiguanĩire makũũrie ũmarehere Paũlũ nĩguo arũgame mbere ya kĩaama rũciũ, metuĩte ta marena gũtuĩria ũhoru wake wega.

²¹ Ndũgetĩkĩre ũguo marena, tondũ andũ makĩria ya mĩrongo ĩna ao mamuoheirie njĩra-inĩ. Nĩmehĩtĩte mwĩhitwa wa kwaga kũrĩa kana kũnyua nginya mamũũrage. Na rĩrĩ, nĩmehaarĩirie, metereire wĩtĩkĩre ihooa rĩao.”

²² Nake mũnene ũcio wa mbũtũ akĩra mwanake ũcio athĩ, na akĩmũkaania, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkeere mũndũ o na ũrĩkũ atĩ nĩũnginyĩirie ũhoru ũcio.”

Paũlũ Gũtwarwo Kaisarea

²³ Mũnene ũcio wa mbũtũ agĩcooka agĩta anene aake eerĩ a thigari igana rĩmwe akĩmaatha atĩrĩ, “Haarĩriai gĩkundi gĩa thigari magana meerĩ, na thigari mĩrongo mũgwanja iria ithiiga ihaicĩte mbarathi, na thigari magana meerĩ iria ithiiga ikuuĩte matimũ, nĩguo mathĩ Kaisarea thaa ithatũ cia ũtukũ.

²⁴ Na ningĩ mũhaarĩirie mbarathi cia gũkuua Paũlũ atwarwo kũrĩ Felike ũrĩa barũthi hatarĩ na ũgwati.”

²⁵ Agĩcooka akĩandĩka marũa ũũ:

²⁶ Nĩ nĩ Kilaudio Lisia,

Kũrĩ mũgaathe Barũthi Felike:

Nĩndakũgeithia.

²⁷ Mũndũ ũyũ aranyitĩtwo nĩ Ayahudi na mararĩ hakuĩ kũmũũraga, no ndĩrathiĩ na thigari ciakwa ndĩramũthara, nĩgũkorwo nĩndĩramenyete atĩ nĩ raiya wa Roma.

²⁸ Nĩndĩrendaga kũmenya kĩrĩa maramũthitangagĩra, na nĩ ũndũ ũcio ndĩramũtwara Kĩama-inĩ kĩa.

²⁹ Ndĩrakora atĩ athitangĩrwo maũndũ makoniĩ watho wao, no hatirarĩ ũndũ acuukĩrwo ũngĩratũmire atuĩrwo kũũragwo kana kuohwo.

³⁰ Rĩrĩa ndĩramenyithirio atĩ kũraarĩ na ithugunda rĩa kũũraga mũndũ ũcio, ndĩramũtũma kũrĩ we o hĩndĩ ĩyo. Ndĩracooka ndĩraatha andũ acio mamũthitangĩte makũrehere thitango ĩrĩa mamũthitangĩre.

³¹ Nĩ ũndũ ũcio thigari ikĩoya Paũlũ ũtukũ o ta ũrĩa ciaathĩtwo, ikĩmũtwara o nginya Antipatiri.

³² Naguo mũthenya ũyũ ũngĩ igĩtiga thigari iria ciathiiaga ihaicĩte mbarathi ithĩ nake, nacio igĩcooka nyũmba ciao.

³³ Thigari icio cia mbarathi ciakinya Kaisarea, ikĩnengera barũthi marũa na ikĩneana Paũlũ kũrĩ we.

³⁴ Nake barũthi aathoma marũa, akĩũria kũrĩa Paũlũ oimĩte. Rĩrĩa aamenyire atĩ oimĩte Kilikia,

³⁵ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngaathikĩrĩria ciira waku andũ arĩa magũthitangĩte mooka.” Agĩcooka agĩathana Paũlũ aikare arangĩritwo kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Herode.

1 Na rĩrĩ, thuutha wa mĩthenya ĩtano, Anania, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩkũrũka agĩthĩ Kaisarea marĩ na athuuri amwe na wakiri wetagwo Teritulo, na makĩrehe thitango ciao cia gũũkĩrĩra Paũlũ kũrĩ barũthi.

2 Rĩrĩa Paũlũ eetirwo thĩinĩ, Teritulo akĩambĩrĩria kũmũthitanga mbere ya Felike, akiuga atĩrĩ: “Nĩtũkeneire ihinda iraa ya rĩa thayũ tũrĩ rungu rwaku, na ũũgĩ waku wa kuona na kabere nĩũgarũrĩte maũndũ marĩa mooru magatuĩka mega bũrũri-inĩ ũyũ.

3 Kũndũ guothe na maũndũ-inĩ mothe, wee mũgaathe Felike, nĩtwamũkĩrĩte ũndũ ũyũ tũrĩ na ngaatho nene.

4 No nĩgeetha ndigakũnogie makĩria, nĩngũkũũria na gĩtĩo ũtũthikĩrĩrie hanini.

5 “Nĩtuonete mũndũ ũyũ arĩ mũndũ wa kũrehe thĩina, na nĩarehete ngũĩ gatagatĩ-inĩ ka Ayahudi kũndũ guothe thĩinĩ wa thĩ. We nĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩrĩa gĩtagwo Anazari,

6 na ningĩ nĩageragia gũthaahia hekarũ; nĩ ũndũ ũcio tũkĩmũnyiita. (Na nĩtũngĩamũtuĩrĩre kũringana na watho witũ.

7 No Lisia, mũnene ũcio wa mbũtũ agĩũka akĩmũruta moko-inĩ maitũ na hinya akĩmweheria, na agĩathana athitangi aake moke kũrĩ wee.)

8 Wee mwene wamũurangia nĩũkũmenya ma ya ũhoru ũyũ wothe tũmũthitangĩre.”

9 Nao Ayahudi makĩnyiitanĩra na thitango ĩyo, makiuga atĩ maũndũ macio maarĩ ma ma.

10 Rĩrĩa barũthi aaheneirie Paũlũ na moko aarie-rĩ, Paũlũ oigire atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ nĩũkoretwo ũrĩ mũtui ciira wa rũrĩrĩ rũrũ ihinda rĩa mĩaka mũingĩ, nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩyarĩrĩria ngenete.

11 Nĩ ũndũ mũhũthũ harĩwe kũmenya atĩ ti makĩria ma mĩthenya ikũmi na ĩrĩ ĩthirĩte kuuma ndambata Jerusalemu kũhooya Ngai.

12 Andũ arĩa maathitangĩte matianyoniire ngĩkararania na mũndũ o na ũrĩkũ hekarũ-inĩ, kana ngĩtũma kĩrĩndĩ kĩgĩe na ngũĩ thunagogi-inĩ, o na kana handũ hangĩ o hothe itũũra-inĩ.

13 Na matingĩhota kuonania ihoto harĩwe cia thitango icio maathitangĩre.

14 No rĩrĩ, nĩngwĩtĩkĩra atĩ nĩhooyaga Ngai wa maithe maitũ ndĩ mũrũmĩrĩri wa Njĩra ĩyo, o ĩyo metaga ya gĩkundi kĩa nyamũkano. Nĩ nĩnjĩtĩkĩtie maũndũ mothe marĩa megĩ Watho na marĩa mandĩkĩtwo mabuku-inĩ ma Anabii,

15 na ndĩ na kũrĩgĩrĩro thĩinĩ wa Ngai o ta kĩrĩa andũ aya marĩ nakĩo, atĩ nĩgũgakorwo na kũriũka kwa andũ arĩa athingu na arĩa aaganu.

16 Nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrutanganĩria hĩndĩ ciothe kũiga thamiri yakwa ĩtarĩ na ũcuuke mbere ya Ngai na mbere ya andũ.

17 “Thuutha wa gũkorwo itarĩ kuo mĩaka mũingĩ, nĩndokire Jerusalemu nĩgeetha ndeere andũ akwa iheo nĩ ũndũ wa athĩni na ndute maruta nĩ ũndũ wa Ngai.

18 Na rĩrĩa ndarũmbũyanagia na maũndũ macio nĩmangorire kũu hekarũ-inĩ ndĩtheretie. Gũtiarĩ na gĩkundi kĩa andũ ndaarĩ na kĩo, o na kana ngĩkorwo ngĩruta thĩina.

19 No nĩ kũrĩ Ayahudi a kuuma bũrũri wa Asia arĩa magĩrĩrwo nĩgũkorwo marĩ haha mbere yaku na maathitange angĩkorwo nĩ marĩ ũndũ mangĩnjuukĩra.

20 Akorwo ti ũguo, aya marĩ haha nĩmagĩrĩrwo moige ihĩtia rĩrĩa maanyoniire narĩo rĩrĩa ndaarũgamire mbere ya Kĩama,

²¹ tiga ũkorirwo nĩ ũndũ ũyũ ũmwe ndanĩriire rĩrĩa ndaarũngiĩ mbere yao ngiuga atĩrĩ: ‘Ũmũthĩ ndũgamĩte mbere yanyu njiirithio nĩ ũndũ nĩnjĩrĩgĩriire ũhoru wa kũriũka kwa arĩa akuũ.’”

²² Nake Felike, nĩ ũndũ nĩamenyete wega ũhoru wa Njĩra ĩyo, agĩtĩria ciira. Akiuga atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa Lisia, ũcio mũnene wa mbũtũ agooka-rĩ, nĩguo ngaatua ciira waku.”

²³ Agĩatha mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe aige Paũlũ arĩ mũrangĩre, no amũhe wĩyathi mũnini na etĩkĩrie arata aake marũmbũye mabata make.

²⁴ Na rĩrĩ, thuutha wa mĩthenya mĩnini, Felike agĩũka marĩ na mũtumia wake Dirusila, ũrĩa warĩ Mũyahudi mũtumia. Agĩtũmanĩra Paũlũ, na akĩmũthikĩrĩria akĩaria ũhoru wa wĩtkio thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

²⁵ Rĩrĩa Paũlũ aaragia ũhoru wa ũthingu, na wa kwĩgirĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ, o na wa ciira ũrĩa ũgooka, Felike akĩigua etigĩra, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũguo! Rĩu no ũthiĩ. Rĩrĩa ndĩrĩgĩa na ihinda rĩagĩriire, nĩndĩgũtũmanĩra ũũke.”

²⁶ Ihinda-inĩ o rĩu no ehokaga atĩ Paũlũ nĩangĩamũheire ihaki, na nĩ ũndũ ũcio nĩaikaraga akĩmũtũmanagĩra, akaaria nake.

²⁷ Hĩndĩ ĩrĩa mĩaka ĩrĩ yathirire-rĩ, Porikio Fesito agĩcooka ithenya rĩa Felike, no tondũ Felike nĩendaga gũkenia Ayahudi, agĩtiga Paũlũ njeera.

25

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Fesito

¹ Na rĩrĩ, mĩthenya ĩtatũ yathira thuutha wa Fesito gũkinya kũu bũrũri-inĩ, akiuma Kaisarea akĩambata agĩthiĩ Jerusalemu.

² Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na atongoria a Ayahudi magĩũka harĩ we, makĩmwĩra maũndũ marĩa Paũlũ aathitangĩrwo.

³ Nĩmahĩkire gũthaitha Fesito atĩ nĩ ũndũ wa wega wake kũrĩ o etĩkĩre Paũlũ atwarwo Jerusalemu, nĩgũkorwo nĩmahaaragĩria kũmuoheria njĩra-inĩ mamũũrage.

⁴ Nake Fesito akĩmacookeria atĩrĩ, “Paũlũ ahingĩrwo Kaisarea, na nĩ nĩngũcooka kuo o narua.

⁵ Tondũ ũcio no tũthiĩ na atongoria amwe anyu nĩgeetha mathiĩ magathitangĩre mũndũ ũcio kuo, angĩkorwo nĩ harĩ ũndũ mũũru ekĩte.”

⁶ Thuutha wa gũikarania nao kũu ihinda ta rĩa mĩthenya ĩnana kana ikũmi, agĩkũrũka, agĩthiĩ Kaisarea, na mũthenya ũyũ ũngĩ akĩgomithania igooti, na agĩathana Paũlũ arehwo mbere yake.

⁷ Rĩrĩa Paũlũ aakinyire, Ayahudi arĩa maikũrũkĩte kuuma Jerusalemu makĩmũrigiicĩria, na makĩmũthitangĩra maũndũ maingĩ mooru, marĩa matangĩahotire kuonania atĩ nĩ ma ma.

⁸ Nake Paũlũ akĩiyarĩrĩria, akiuga atĩrĩ: “Nĩ ndirĩ ũndũ njĩkĩte ũreganĩte na watho wa Ayahudi, o na kana wa hekarũ o na kana wa Kaisari.”

⁹ Nake Fesito, akĩenda gũkenia Ayahudi akĩũria Paũlũ atĩrĩ, “Wee nĩ ũkwenda kwambata ũthiĩ Jerusalemu ngagũciirithĩrie kuo nĩ ũndũ wa maũndũ maya ũthitangĩrwo?”

¹⁰ Nake Paũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Rĩu ndũgamĩte igooti-inĩ rĩa Kaisari, harĩa njagĩrĩrwo nĩ gũciirithĩrio. Nĩ ndihĩtirie Ayahudi, o ta ũrĩa wee mwene ũmenyete o wega.

¹¹ No rĩrĩ, angĩkorwo ndĩ na ihĩtia rĩa gwĩka ũndũ o wothe wa gũtũma njũragwo-rĩ, ndingĩrega gũkua. No angĩkorwo maũndũ marĩa

thitangĩirwo nĩ Ayahudi aya ti ma ma-rĩ, gũtikĩrĩ mũndũ ũrĩ na gĩtũmi gĩa kũũneana kũrĩ o. Ndacookia ciira riiko kũrĩ Kaisari!”

¹² Thuutha wa Fesito gũcookania ndundu na kĩaama gĩaake, akiuga atĩrĩ, “Wacookia ciira riiko kũrĩ Kaisari na kũrĩ Kaisari nĩkuo ũgũthiĩ!”

Fesito Kũmenyithia Mũthamaki Agiripa Ũhoru

¹³ Mĩthenya mĩnini yathira Mũthamaki Agiripa na Berinike magĩũka kũu Kaisarea kũnyiiita Fesito ũgeni.

¹⁴ Na tondũ nĩmaikaraga kũu mĩthenya mĩngĩ-rĩ, Fesito akĩhe mũthamaki ũcio ũhoru wa ciira wa Paũlũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Gũkũ kũrĩ na mũndũ watigirwo nĩ Felike arĩ muohe.

¹⁵ Rĩrĩa ndaathire Jerusalemu-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a Ayahudi nĩmamũthitangire, na makĩnjũũria ndĩmũtuĩre.

¹⁶ “Na nĩ ngĩmeera atĩ ti mũtugo wa andũ a Roma kũneana mũndũ o wothe ataambĩte kũng’ethanĩra na andũ arĩa mamũthitangĩte na kũheo mweke wa kwĩyarĩrĩria ũhoru-inĩ ũrĩa athitangĩrwo.

¹⁷ Rĩrĩa tuokire nao gũkũ, ndiaikaririe ciira ũcio, no ndaarookire kũgomithania igooti na ngĩathana mũndũ ũcio areehwo.

¹⁸ Rĩrĩa andũ arĩa maamũthitangĩte maarũgamire kwaria, matimũthitangĩire ũndũ o na ũmwe mũũru ta ũrĩa nderĩgĩrĩire.

¹⁹ No handũ ha ũguo, o maarĩ na maũndũ mamwe maakararanagia nake makoniĩ ũhoru wa ndini yao na makoniĩ ũhoru wa mũndũ wakuĩte wetagwo Jesũ ũrĩa Paũlũ oigaga atĩ arĩ muoyo.

²⁰ Nĩndarigirwo nĩ ũrĩa ingĩtuĩria maũndũ ta macio; nĩ ũndũ ũcio ngĩmũũria kana no eende gũthiĩ Jerusalemu agaciirithĩrio maũndũ macio aathitangĩrwo kuo.

²¹ Rĩrĩa Paũlũ aacookirie ciira riiko etererio itua rĩa Mũthamaki-rĩ, ngĩathana ahingĩrwo nginya rĩrĩa ingĩahotire kũmũtwarithia kũrĩ Kaisari.”

²² Hĩndĩ ĩyo Agiripa akĩra Fesito atĩrĩ, “No nyende kwĩiguĩra mũndũ ũcio akĩaria.”

Nake Fesito agĩcookia atĩrĩ, “Nĩũkamũigua rũciũ.”

Paũlũ Kũrũgama mbere ya Agiripa

²³ Mũthenya ũyũ ũngĩ, Agiripa na Berinike magĩũka marĩ na mwago mũnene na magĩtoonya nyũmba ya gũciirĩrwo marĩ hamwe na anene a thigari o na athuuri a itũũra arĩa maarĩ igweta. Nake Fesito agĩathana Paũlũ areehwo.

²⁴ Fesito akiuga atĩrĩ, “Mũthamaki Agiripa na andũ arĩa othe mũrĩ na ithuĩ haha, nĩmũkuona mũndũ ũyũ! Nĩwe mĩngĩ wothe wa Ayahudi wanjũũririe, ndĩ kũu Jerusalemu na ndĩ gũkũ Kaisarea, ngaciire ũhoru wake, ũkĩanĩrĩra ũkiugaga atĩ ndagĩrĩrwo nĩgũtũũra muoyo rĩngĩ.

²⁵ No nĩ nĩndonire atĩ ndarĩ ũndũ eekĩte wa gũtũma ooragwo, no tondũ nĩacookirie ciira riiko kũrĩ Mũthamaki, ngĩtua itua rĩa kũmũtũma Roma.

²⁶ No ndirĩ na ũndũ mũna ingĩandĩkĩra Mũthamaki Mũgaathe igũrũ rĩake. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ndamũrehe mbere yanyu inyuothe, na makĩria mbere yaku wee Mũthamaki Agiripa, nĩgeetha ũhoru ũyũ warĩkia gũtuĩrio, ngĩe na ũndũ ingĩandĩka.

²⁷ Nĩgũkorwo ndikuona kwagĩrĩire gũtũma mũndũ muohe itekuonania maũndũ marĩa athitangĩrwo.”

26

¹ Nake Agiripa akĩra Paũlũ atĩrĩ, “Ũrĩ na rũũtha rwa kwĩyarĩrĩria.”

Nĩ ùndũ ùcio Paũlũ agĩtambũrũkia guoko, akĩambĩrĩria kwĩyarĩrĩria, akiuga atĩrĩ,

² “Mũthamaki Agiripa, nĩngũigua ndĩ mūtũku kũrũgama mbere yaku ùmũthĩ ndĩyarĩrĩrie igũrũ rĩa maũndũ mothe marĩa thitangĩrwo nĩ Ayahudi,

³ na makĩria nĩ tondũ wee nĩũũ mĩtugo yothe ya Ayahudi na maũndũ marĩa makararanagĩria. Nĩ ùndũ ùcio nĩndakũhooya ùũthikĩrĩrie ùtegũthethũka.

⁴ “Ayahudi othe nĩmooĩ ùrĩa ndũũrĩte kuuma ndĩ mwana, kuuma kĩambĩrĩria kĩa mūtũũrĩre wakwa ndĩ bũrũri-inĩ wakwa kũmbe, o na ndĩ Jerusalemu.

⁵ Nĩmanjũũ hĩndĩ ndaaya, na mangĩenda, no maheane ùira wakwa, atĩ kũringana na watho ndaatũũrĩte ndĩ Mũfarisai, ndĩrutaniĩrie na kĩyo kũrũmia maũndũ mothe ma ndini iitũ.

⁶ Na rĩrĩ, ndũgamĩte haha ùmũthĩ njiirithio nĩ ùndũ wa kwĩrĩgĩrĩria kĩĩranĩro kĩrĩa Ngai eerĩire maithe maitũ.

⁷ Kĩĩranĩro kũ no kĩo mĩhĩrĩga ĩrĩa iitũ ikũmi na ĩrĩ ĩrĩgagĩrĩria kuona gĩkĩhingio, rĩrĩa ĩtungatagĩra Ngai na kĩyo ùtukũ na mũthenya. Na rĩrĩ, wee Mũthamaki, Ayahudi maathitangĩte nĩ ùndũ wa kwĩrĩgĩrĩro kũ.

⁸ Nĩ kĩĩ kĩngĩtũma mũndũ o na ùrĩkũ wanyu atue atĩ nĩ ùndũ ùtangĩtĩkio, atĩ Ngai nĩariũkagia arĩa akuũ?

⁹ “O na nĩ nĩndaiguithĩtio atĩ nĩndagĩrĩrwo nĩ gwĩka ùrĩa wothe ingĩahotire ndegane na rĩtwa rĩa Jesũ wa Nazarethi.

¹⁰ Na ùguo nĩguo ndeekire kũu Jerusalemu. Ngĩkia andũ aingĩ a arĩa aamũre njeera, heetwo rũũtha nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na rĩrĩa andũ acio mooragagwo, nĩndetĩkanagia na ituĩro rĩu.

¹¹ Mahinda maingĩ nĩndathiiaga kuuma thunagogi-inĩ ĩmwe nginya ĩrĩa ĩngĩ nĩgeetha ndĩmaneane maherithio, na ngageria kũmahatĩrĩria marume Ngai. Na tondũ wa ùrĩa ndaamarakarĩire mũno nĩndathiiaga kũmanyariira o na matũũra-inĩ marĩa manene ma kũngĩ.

¹² “Hĩndĩ ĩmwe ndĩ rũgendo-inĩ ta rũu-rĩ, ndaathiiaga Dameski heetwo ùhoti na ngatũmwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene.

¹³ Kũrĩ thaa thita cia mũthenya, wee Mũthamaki, ndĩ njĩra-inĩ ngĩona ùtheri mũnene woimĩte igũrũ ùkengete gũkĩra riũa, ùkĩnjarĩra mũena yothe, nĩ na andũ arĩa twarĩ nao.

¹⁴ Ithuothe tũkĩgũa thĩ, na nĩ ngĩigua mũgambo ùkĩnjĩra atĩrĩ na rwario rwa Kĩhibirania, ‘Saũlũ, Saũlũ, ùũnyariiraga nĩkĩ? Nĩ ùndũ ùrĩ hinya harĩwe kũhũra mĩcengi na haati.’

¹⁵ “Na nĩ hĩndĩ ĩyo ngĩũria atĩrĩ, ‘Wee nĩwe ù, Mwathani?’

“Nake Mwathani akĩnjookeria atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ Jesũ ùrĩa ùnyariiraga.

¹⁶ Rĩu ùkĩra ùrũgame na magũrũ maku. Ndaakuumĩrĩra ngwamũre ùtuĩke ndungata na ùtuĩke mũira wa maũndũ marĩa wonete mangonĩ na marĩa ngũkuonia.

¹⁷ Nĩngũkũhonokia kuuma kũrĩ andũ anyu na kuuma kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa ndĩragũtũma kũrĩ o,

¹⁸ ùkamahingũre maitho, na ùmagarũre moime nduma-inĩ mathĩ ùtheri-inĩ, na ùmarute hinya-inĩ wa Shaitani ùmatware kũrĩ Ngai, nĩgeetha maamũkĩre ùrekanĩri wa mehia, na magĩe na handũ gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa matheretio na ùndũ wa kũnjĩtĩkia.’

¹⁹ “Nĩ ùndũ ùcio, Mũthamaki Agiripa, ndiigana kwaga gwathĩkĩra kĩoneki kũu kũoimĩte igũrũ.

20 Ngĩambĩrĩria kũhunjĩria andũ arĩa maarĩ Dameski, ngĩcooka ngĩhunjĩria andũ a kũu Jerusalemu o na a Judea guothe, na andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao. Ndaahunjagia atĩ nĩmagĩrĩrwo nĩ kwĩrira na magarũrũke kũrĩ Ngai, na moonanie kwĩrira kwao na ũndũ wa ciiko ciao.

21 Kĩu nĩkĩo gĩatũmire Ayahudi maanyitĩre hekarũ-inĩ, na magerie kũnjũraga.

22 No nĩngoretwo ndĩ na ũteithio wa Ngai nginya ũmũthĩ ũyũ, na nĩkĩo nũngĩ haha nĩguo heane ũira kũrĩ andũ arĩa anini na arĩa anene o ũndũ ũmwe. Ndirĩ ũndũ njugaga makĩria ma ũrĩa anabii na Musa moigĩte atĩ nĩũgekĩka,

23 atĩ Kristũ nĩakanyariirwo, na atuĩke wa mbere kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ, nĩguo ahunje ũhoru wa ũtheri kũrĩ andũ aake kũmbe o na kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.”

24 Fesito aigua ũguo, akĩmũgũthũkĩra akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Paũlũ nĩkũgũrũka ũgũrũkĩte! Gĩthomo kũu gĩaku kĩngĩ nĩgĩtũmĩte ũgũrũke.”

25 Nake Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ mũgaathe Fesito, nĩ ndigũrũkĩte. ũndũ ũrĩa ndĩroiga nĩ wa ma na ti ũgũrũki.

26 Mũthamaki nĩoĩ maũndũ maya, na no ndĩmwarĩrie itegwĩtigĩra. Nĩ njũũ atĩ gũtirĩ ũndũ o na ũmwe wa maũndũ maya aagĩte kũmenya, tondũ matiekĩirwo hitho-inĩ.

27 Mũthamaki Agiripa, wee nĩwĩtikĩtie anabii? Nĩnjũũ atĩ nĩũmetĩkĩtie.”

28 Hĩndĩ ĩyo Agiripa akĩũria Paũlũ atĩrĩ, “Nĩũgwĩciiria atĩ kahinda-inĩ kanini ũguo no ũnjiguithie nduĩke Mũkristiano?”

29 Nake Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “kahinda kanyiihe kana karaihe, ndĩrahooya Ngai atĩ to wee wiki, no o na andũ aya angĩ othe maraathikĩrĩria ũmũthĩ, ndenda matuĩke ta nĩ, tĩga o mĩnyororo ĩno.”

30 Mũthamaki ũcio agĩũkĩra marĩ hamwe na barũthi, na Berinike, na andũ arĩa maikarĩte hamwe nao.

31 Makiuma nyũmba ĩyo, na rĩrĩa maaranagĩria, makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ndarĩ ũndũ ekĩte wa gũtũma ooragwo kana ohwo.”

32 Agiripa akĩra Fesito atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩangĩarekererio korwo ndaracooketie ciira riiko kũrĩ Kaisari.”

27

Paũlũ kwambĩrĩria Rũgendo rwa gũthĩ Roma

1 Na rĩrĩa gwatuirwo atĩ nĩtũkũhaica marikabu tũthĩ Italia, Paũlũ na andũ arĩa angĩ mooheetwo makĩneanwo kũrĩ mũnene-wa-thigari-igana rĩmwe, warĩ wa mbũtũ ya Agusito, wetagwo Juliasi.

2 Tũkĩhaica marikabu yoimĩte Aduramutio ĩrĩa yakirie gũthĩ icukĩro-inĩ cia marikabu iria ciarĩ ndwere-inĩ cia iria rĩrĩa inene bũrũri-inĩ wa Asia, na ithuĩ tũkĩambĩrĩria rũgendo tũgĩthĩ. Nake Arisitariko, Mũmakedonia woimĩte Thesalonike, aarĩ hamwe na ithuĩ.

3 Mũthenya ũyũ ũngĩ tũgĩkinya Sidoni; nake Juliasi, nĩ ũndũ wa kũiguĩra Paũlũ tha, akĩmwĩtikĩria athĩ kũrĩ arata aake nĩguo mamũhe kĩrĩa angĩabatarire.

4 Twoĩma kũu tũkĩambĩrĩria rũgendo rĩngĩ, tũgereire mwena ũrĩa ũtaarĩ rũhuho wa Kuporo, tondũ huho cioimaga na mwena ũrĩa twathi-igaga.

5 Twaarĩkia gũtuĩkania iria rĩrĩa inene rĩrĩa rĩarĩ gũkuhĩ na mabũrũri ma Kilikia na Pamufilia tũgĩkinya itũũra rĩa Mira, bũrũri-inĩ wa Likia.

6 Tũrĩ kũu mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe akĩona marikabu ya Alekisanderia yathiiaga Italia, nake agĩtũhaicia yo.

⁷ Tũgĩthĩ kahora ihinda rĩa mĩthenya mũingĩ na tũrĩ na thĩna mũingĩ nginya tũgĩkinya gũkuhĩ na Kinido. Na rĩria rūhuho rwagiririe tũthĩ ũria twendaga-rĩ, tũgĩthĩ tũgereire mwena ũria ũtaarĩ rūhuho wa Kirete, kũng'ethera Salimone.

⁸ Nĩtwathiire na thĩna mũingĩ tũgereire ndwere-inĩ cia iria rĩria inene na tũgĩkinya handũ heetagwo Gĩcukĩro Kĩega, hakuhĩ na itũura rĩa Lasea.

⁹ Mahinda maingĩ nĩmathirĩte, na gũthĩ na marikabu kwarĩ na ũgwati tondũ ihinda rĩa Gĩathĩ gĩa Kwĩhinga kũria Irio nĩriahitũkĩte. Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ akĩmataara akĩmeera atĩrĩ,

¹⁰ "Athuri aya, nĩnguona atĩ rũgendo rwitũ nĩ rũgũkorwo na mũtino na rũrehe hathara nene kũrĩ marikabu na mĩrigo o na nginya kũrĩ mũoyo iitũ yo mũene."

¹¹ No mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe, handũ ha gũthikĩrĩria ũria Paũlũ oigaga, aarũmĩrĩre ũtaari wa mũtwarithia wa marikabu o na wa mwene marikabu ĩyo.

¹² Tondũ gĩcukĩro kũu gĩtiarĩ kĩega gĩa gũikarwo hĩndĩ ya heho-rĩ, andũ aingĩ magĩtua itua tũthĩ na mbere, twĩhokete gũkinya Foinike, tũikare kuo hĩndĩ ĩyo ya heho. Gĩkĩ kiarĩ gĩcukĩro kĩa meeri gĩa Kirete, nakĩo kĩang'etheire mwena wa gũthini wa ithũiro, o ũndũ ũmwe na mwena wa gathigathini wa ithũiro.

Kĩhuhũkanio

¹³ Rĩria rūhuho rumĩte mwena wa gũthini rwambĩrĩrie kũhurutana kahora-rĩ, magĩciiria nĩmona kĩria mendaga, na nĩ ũndũ ũcio makĩohora marikabu magĩthĩ magereire hũgũrũrũ-inĩ cia Kirete.

¹⁴ Na ihinda rĩtanathĩ mũno, rūhuho rwa hinya wa kĩhuhũkanio kĩnene rwetagwo "Eurakilo," rũkĩhurutana ruumĩte gĩcigĩrĩra-inĩ kũu.

¹⁵ Nayo marikabu ĩkĩnyitwo nĩ kĩhuhũkanio kũu ĩkĩremwo nĩgũthĩ na kũria rūhuho rwoimaga, nĩ ũndũ ũcio tũkĩmĩrekereria ĩtwarwo nĩ rūhuho.

¹⁶ Na rĩria twahĩtũkagĩra gacigĩrĩra-inĩ kanini geetagwo Kauda, nĩtwarĩ na thĩna wa kũhaicia gatarũ ga kũhonokia andũ igũrũ wa marikabu.

¹⁷ Hĩndĩ ĩria andũ acio maakahaicirie marikabu-inĩ, makĩhĩtũkĩria mĩkanda rungu rwa marikabu yo nyene nĩgeetha mamĩohe wega. Nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra kũhata mũthanga-inĩ wa handũ heetagwo Siriti-rĩ, makĩharũrũkia matanga na makĩrekereria marikabu ĩyo ĩtwarwo o kũria ĩngĩatwarirwo nĩ rūhuho.

¹⁸ Nĩtwanyariĩkire mũno nĩ ũndũ wa kĩhuhũkanio kũu o nginya mũthenya ũyũ ũngĩ makĩambĩrĩria gũikia mĩrigo iria-inĩ.

¹⁹ Naguo mũthenya wa gatatũ makĩambĩrĩria gũikia indo cia wĩra cia marikabu iria-inĩ na moko mao ene.

²⁰ Na rĩria kwaagire kuoneka riũa kana njata ihinda rĩa mĩthenya mũingĩ, nakĩo kĩhuhũkanio gĩgĩthĩ na mbere kũhuhũkania-rĩ, tũkĩrigĩrĩria na kwaga mwĩhoko o wothe wa kũhonoka.

²¹ Thuutha wa andũ gũikara ihinda iriaya matekũria, Paũlũ akĩrũgama mbere yao akĩmeera atĩrĩ: "Andũ aya, nĩ kaba mũngĩetĩkĩrĩre ũtaaro wakwa mwage kuuma Kirete, hĩndĩ ĩyo nĩmũngĩehonokirie kuumana na ũgwati ũyũ o na hathara ĩno.

²² No rĩrĩ, nĩngũmũthaitha mũthĩ na mbere kũmĩrĩria, tondũ gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũkũura; tiga marikabu iiki ĩkwanangĩka.

²³ Ũtukũ ũyũ, mũraika wa Ngai ũria nĩ ndĩ wake na ũria ndungataga nĩarũgamire hakuhĩ na nĩ na

²⁴ aanjĩra atĩrĩ, ‘Paũlũ ndũkae gwĩtigĩra. No nginya ũrũgame mbere ya Kaisari ũciirithio; na rĩrĩ, Ngai tondũ wa wega wake, nĩekũhonokia mĩoyo ya andũ arĩa othe ũrĩ nao.’

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ andũ aya, thiĩ na mbere kũũmĩrĩria, nĩgũkorwo ndĩ na wĩtikio thiĩnĩ wa Ngai atĩ nĩgũkũhaana o ta ũguo aanjĩrĩte.

²⁶ No o na kũrĩ ũguo no nginya tũhate gĩcigĩrĩra-inĩ kĩna.”

Marikabu Kwanangĩka

²⁷ Na rĩrĩ, ũtukũ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wakinya, o tũgĩtwarithagio ũũ na ũũ nĩ rũhuho tũtuĩkanĩrie iria rĩrĩa rĩitagwo Adiria-rĩ, ũtukũ gatagatĩ atwarithia a marikabu makĩgereria nĩmakuhĩrĩrie thĩ nyũmũ.

²⁸ Nao makĩoya kĩgeri kĩa ũriku wa maaĩ makĩona atĩ maaĩ maarĩ na ũriku wa buti igana rĩa mĩrongo ĩrĩ. Thuutha wa kahinda kanini magĩthima rĩngĩ makĩona atĩ maaĩ maarĩ na ũriku wa buti mĩrongo kenda.

²⁹ Nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra tũtikaagũthithio rwaro rwa ihiga, makĩrekia nanga inya kuuma mwena wa na thuutha wa marikabu, na makĩhooya gũkĩe.

³⁰ Na rĩrĩa maageragia kũũra moime marikabu-inĩ, atwarithia a marikabu makĩharũrũkia gatarũ ga kũhonokia andũ iria-inĩ, metuĩte atĩ marena kũharũrũkia nanga imwe kuuma mũthia wa na mbere wa marikabu.

³¹ Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akĩra mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe hamwe na thigari atĩrĩ, “Andũ aya maga gũikara marikabu-inĩ, inyuĩ mũtingĩhonoka.”

³² Nĩ ũndũ ũcio thigari igĩtinia mĩkanda ĩrĩa yanyĩĩte gatarũ ga kũhonokia andũ, makĩreka koore.

³³ Gwakuĩrĩria gũkĩa, Paũlũ akĩmathaitha othe marĩe irio, akĩmeera atĩrĩ, “Kwa ihinda rĩa mũthenya ikũmi na ĩna mũthiru, mũkoretwo mũikarĩte o ũguo mwĩimĩte irio, mũteekũrĩa kĩndũ.

³⁴ Rĩũ ndamũthaitha mũrĩe irio. Nĩmũbatarĩte kũrĩa irio nĩguo imũige muoyo. Gũtirĩ rũcuĩrĩ rwa mũtwe wa mũndũ o na ũmwe wanyu rũkũũra.”

³⁵ Aarĩkia kuuga ũguo, akĩoya mũgate, agĩcookeria Ngai ngaatho mbere yao othe. Agĩcooka akĩwenyũranga, akĩambĩrĩria kũrĩa.

³⁶ Nao othe makĩigua momĩrĩria, makĩoya irio makĩrĩa.

³⁷ Ithuothe twarĩ andũ 276 arĩa twarĩ marikabu-inĩ.

³⁸ Rĩrĩa maarĩre makĩhũũna, maacookire magĩikia ngano iria-inĩ nĩgeetha marikabu ĩhũthe.

³⁹ Kwarooka gũkĩa-rĩ, atwarithia matiigana kũmenya bũrũri ũcio, no makĩona gĩcongoco* kĩarĩ na mũthanga hũgũrũrũ-inĩ, magĩciiria magerie kũhatithia marikabu ho.

⁴⁰ Nao makĩrenga nanga, igĩtigwo iria-inĩ, na o hau makĩohora mĩkanda ĩrĩa yohete thukani.† Magĩcooka makĩhaicia taama ũrĩa wĩkagĩrwo mbere ya marikabu nĩguo ũnyĩte rũhuho, magĩthĩ meerekeire hũgũrũrũ-inĩ.

⁴¹ No rĩrĩ, marikabu ikĩgũtha mũthanga na ikĩhata. Mũthia wa na mbere wayo ũkĩhata na ũkĩrũma biũ, naguo mũthia wa na thuutha ũkiunĩkanga nĩ ũndũ wa kũhũũrwo nĩ makũmbĩ ma maaĩ.

⁴² Thigari ikĩbanga ciũrage ohwo nĩgeetha gũtikagĩe o na ũmwe wao ũngĩthambĩra oore.

* 27:39 Gĩcongoco nĩ handũ iria rĩtoonyanĩte na thĩ nyũmũ, ũndũ marikabu no ikuhĩrĩrie thĩ nyũmũ ĩtarĩ na ũgwati, tiga hĩndĩ ya kĩhuhũkanio. † 27:40 Thukani nĩ gĩcunjĩ kĩa mbaũ kana cuuma gĩa kũgata marikabu kana ndege.

⁴³ No tondũ mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe nĩendaga kũhonokia muoyo wa Paũlũ, agĩcigiria ciĩke ũguo ciabangĩte. Agĩathana atĩ andũ arĩa mangĩahotire gũthambĩra mambe marũũge maaĩ-inĩ mathiĩ thĩ nyũmũ.

⁴⁴ Nao andũ acio angĩ makinye kuo menyitĩrĩire mbaũ kana icunjĩ cia marikabu. Ũguo nĩguo andũ othe maakinyire thĩ nyũmũ matarĩ na ũũru.

28

Hũgũrũrũ-inĩ cia Malita

¹ Twaarĩkia gũkinya hũgũrũrũ-inĩ tũtarĩ na ũũru, nĩguo twamenyire atĩ gĩcigĩrĩra kũ gĩetagwo Malita.

² Nao atũũri a gĩcigĩrĩra kũ magĩtuonia ũtugi wa mwanya. Magĩtwakĩria mwaki tondũ nĩ kuoiraga na kwarĩ na heho na magĩtũnyiita ũgeni ithuothe.

³ Nake Paũlũ akĩoya gĩkundi gĩa tũkũ, na rĩrĩa aatũĩkagĩra riiko-rĩ, ndũira ikĩumĩra nĩ ũndũ wa ũrugarĩ wa mwaki, ikĩoherera guoko-inĩ gwake.

⁴ Rĩrĩa andũ a gĩcigĩrĩra kũ moonire ndũira icuuhĩte guoko-inĩ gwake makĩrana atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ no nginya akorwo nĩ mũũragani, nĩgũkorwo o na gũtuĩka nĩahonokire kuuma iria-inĩ, kĩhotoo gĩtimwĩtikĩrĩtie atũũre muoyo.”

⁵ Nowe Paũlũ akĩribaribĩra nyoka ĩyo mwaki-inĩ na ndaigana kuona ũndũ mũũru.

⁶ Andũ maataanyaga kuona akĩimba kana agwe o rĩmwe akue, no thuutha wa gweterera hĩndĩ ndaaya, makĩona gũtirĩ ũndũ ũtarĩ wa ndũire ũrekĩka harĩ we, makĩricũkwo makiuga atĩ aarĩ ngai.

⁷ Na rĩrĩ, hakuhĩ na hau maarĩ, nĩ kwarĩ na gĩthaka kĩarĩ kĩa mũndũ wetagwo Pabulio, ũrĩa warĩ mũnene wa gĩcigĩrĩra kũ. Nake nĩatũnyiitire ũgeni gwake, na kwa ihinda rĩa mĩthenya ĩtatũ agĩtũtuga wega arĩ na ũtaana.

⁸ Nake ithe aarĩ ũrĩrĩ arĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ na kũharwo thakame. Paũlũ agĩtoonya nyũmba kũmuona, na thuutha wa kũmũhoera akĩmũigĩrĩra moko akĩmũhonia.

⁹ Rĩrĩa gwekĩkire ũguo, andũ arĩa angĩ maarĩ arũaru gĩcigĩrĩra-inĩ kũ magĩũka, makĩhonio.

¹⁰ Nĩmatuonirie gĩtĩo na njĩra nyingĩ, na rĩrĩa twehaarĩrie gũthiĩ magĩtũhe kĩrĩa gĩothe twabataire.

Paũlũ Gũkinya Roma

¹¹ Thuutha wa mĩeri ĩtatũ tũkĩhaica marikabu yaikarĩte kũ gĩcigĩrĩra-inĩ hĩndĩ ya heho. Nayo yarĩ marikabu ya kuuma Alekiseria na yarĩ na rũũri rwa ngai cia mahatha iria cietagwo Kasitori na Poluke.

¹² Twakinya Sirakusi tũgĩkara kuo ihinda rĩa thikũ ithatũ.

¹³ Twoima kũ tũgĩthiĩ tũgĩkinya Regio. Mũthenya ũyũ ũngĩ gũkĩgĩa na rũhuho rwa kuuma mwena wa gũthini, naguo mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire tũgĩkinya Puteoli.

¹⁴ Kũ tũgĩkora ariũ na aarĩ a Ithe witũ amwe, arĩa maatũnyiitire ũgeni, na magĩtũũria tũikaranie nao ihinda rĩa kiumia kĩgima. Ũguo noguo twacookire tũgĩkinya Roma.

¹⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa maarĩ kũ nĩmaiguĩte atĩ nĩtuokaga, nao magĩũka o nginya ndũnyũ ya Apio, na handũ hetagwo Nyũmba Ithatũ

cia Ageni gũtũthaagaana. Nake Paũlũ ona andũ acio, agĩcookeria Ngai ngaatho na akiigua omĩrĩria.

¹⁶ Rĩria twakinyire Roma, Paũlũ nĩetĩkĩrurio aikare arĩ wiki, arĩ na mũthigari wa kũmũrangĩra.

Paũlũ Kũhunja Roma arĩ Mũrangĩre

¹⁷ Thuutha wa thikũ ithatũ, Paũlũ agĩta atongoria a Ayahudi mongane hamwe. Rĩria maagomanire, Paũlũ akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o na gũtuĩka ndirĩ ũndũ mũũru njĩkĩte andũ aitũ kana ngathũkia mĩtugo ya maithe maitũ-rĩ, nĩndanyiiĩrwo Jerusalemu na ngĩneanwo kũrĩ andũ a Roma.

¹⁸ Nao magĩthuthuuria na makĩenda kũndekia tondũ ndiarĩ na ihĩtia rĩa ũgeri wa ngero rĩa gũtũma njũragwo.

¹⁹ No rĩria Ayahudi maareganire na itua rĩu, ndirĩ ũndũ ũngĩ ingĩekire tiga gũcookia ciira riiko gwa Kaisari, no ti atĩ ndaarĩ na ũndũ wagũthitangĩra andũ akwa.

²⁰ Kĩu nĩkĩo gĩtũmĩte njũũrie tuonane na inyuĩ na twaranĩrie. Njohetwo na mũnyororo ũyũ nĩ ũndũ wa kĩrĩgĩrĩro kĩa andũ a Isiraeli.”

²¹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ twanyiita marũa magũkonĩ kuuma Judea, na gũtirĩ mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ ũũkĩte kuuma kuo agatũkinyĩria ũhoru kana akaaria ũndũ mũũru waku.

²² No nĩtũkwenda kũigua woni waku nĩ ũrĩkũ, nĩgũkorwo nĩtũũ atĩ kũndũ guothe andũ nĩmararia magokĩrĩra gĩkundi gĩkĩ.”

²³ Nao makĩbanga gũcemanĩa na Paũlũ mũthenya mũna, na magĩũka kũria aaikaraga marĩ gĩkundi kĩnene gũkĩra mbere. Kuuma rũciĩnĩ nginya hwaĩ-inĩ akĩmataara na akĩmoimbũrĩra ũhoru wa ũthamaki wa Ngai, na akĩgeria kũmaiguithia ũhoru wa Jesũ kuuma Watho-inĩ wa Musa na kuuma Maandĩko-inĩ ma Anabii.

²⁴ Amwe magĩtũkia ũria aameerire, no angĩ makĩaga gwĩtũkia.

²⁵ Nao makĩaga kũiguithania o ene, na makĩambĩrĩria gũthiĩ rĩria maaiguire mũthia-inĩ Paũlũ oiga atĩrĩ, “Roho Mũtheru nĩeerire maithe manyu ũhoru wa ma rĩria aaririe na kanua ka Isaia ũria mũnabii, akiuga atĩrĩ:

²⁶ “Thiĩ kũrĩ andũ aya, ũmeere atĩrĩ,
“Inyuĩ mũgũtũũra mũiguaga, no mũtikamenya ũndũ;
mũgũtũũra muonaga, no mũtigakuũkĩrwo.”

²⁷ Nĩgũkorwo ngoro cia andũ aya itirĩ tha;
matũ mao matingĩhota kũigua,
na nĩmahingĩte maitho mao.

Tondũ maahota kuona na maitho mao,
na maigue na matũ mao,
nacio ngoro ciao igĩe na ũmenyo,
nao manjookerere, na nĩ ndĩmahonie.’

²⁸ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩngwenda mũmenye atĩ ũhonokio wa Ngai nĩtũmĩtwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, nao nĩmegũthikĩrĩria!”

²⁹ (Na aarĩkia kuuga ũguo-rĩ, Ayahudi magĩthiĩ magĩkararanagia mũno o ene.)

³⁰ Na kwa ihinda rĩa mũaka iĩrĩ mĩgima, Paũlũ agĩikara kũu, arĩ nyũmba yake ya gũkombora, na akanyitaga ũgeni andũ arĩa othe mokaga kũmuona.

³¹ Nĩahunjagia ũhoru wa ũthamaki wa Ngai, na akarutana ũhoru ũkonĩ Mwathani Jesũ Kristũ arĩ na ũcamba, na hatarĩ na ũndũ ũngĩmũrigĩrĩria.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AROMA

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, ndungata ya Kristũ Jesũ, o niĩ njĩtĩtwo nduĩke mĩtũmwo, na ngaamũrwo hunjagie Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Ngai,

² o Ũhoro-ũrĩa-Mwega eeranĩire o mbere na tũnua twa anabii ake thĩinĩ wa Maandĩko marĩa Matheru,

³ ũrĩa ũkoniĩ Mũrũwe, ũrĩa ta mũndũ warĩ wa rũciaro rwa Daudi.

⁴ Na rĩrĩ, Roho wa ũtheru nĩonanirie na ũhoti atĩ Jesũ Kristũ nĩ Mũrũ wa Ngai tondũ wa ũrĩa aariũkire akiuma kũrĩ arĩa akuũ: o we Jesũ Kristũ Mwathani witũ.

⁵ kũgerera we Ngai nĩatũheete wega wake, na agatũhe ũhoti ta atũmwo nĩguo twĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ ciothe kũndũ guothe ũrĩa Ngai amekĩire, nĩguo mamwĩtkie na mamwathĩkire, nĩguo matũme rĩitwa rĩake rĩgoocagwo.

⁶ O na inyuĩ mũrĩ amwe a acio metĩtwo matuĩke a Jesũ Kristũ.

⁷ Ndĩramwandĩkĩra marũa maya inyuothe arĩa mũrĩ kũu Roma, o inyuĩ mwendetwo nĩ Ngai, na mũgetwo mũtuĩke andũ aamũre:

Wega na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe witũ, na kuuma kũrĩ Mwathani Jesũ Kristũ, iroikara na inyuĩ.

Paŭlũ Kwĩrĩrĩa Gũceera Roma

⁸ O mbere nĩngũcookeria Ngai wakwa ngaatho thĩinĩ wa Jesũ Kristũ nĩ ũndũ wanyu inyuothe, tondũ ũhoro wa wĩtkio wanyu nĩũmenyithanĩtio thĩ yothe.

⁹ Ngai, ũrĩa niĩ ndungatagĩra na ngoro yakwa yothe na ũndũ wa kũhunja Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Mũrũwe-rĩ, nĩwe mũira wakwa wa ũrĩa ndũũraga ndĩmũririkanaga

¹⁰ mahooya-inĩ makwa hĩndĩ ciothe; na nĩndĩrahooya atĩ rĩu nĩ ũndũ wa kwenda kwa Ngai no hingũrĩrwo njĩra nĩguo njũke kũrĩ inyuĩ.

¹¹ Nĩndĩrerĩrĩa mũno tuonane na inyuĩ nĩgeetha ndĩmũgaĩre iheo cia kũiroho nĩguo muongererwo hinya,

¹² ũguo nĩ kuuga atĩ inyuĩ na niĩ tũgĩe na ũhoro wa kũũmanĩrĩa, o mũndũ omĩrĩrie mũndũ ũrĩa ũngĩ na wĩtkio wake.

¹³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndikwenda mwage kũmenya atĩ nĩ mahinda maingĩ ndanabanga kũmũceerera (no ndanagirĩrĩrio gwĩka ũguo nginya rĩu) nĩgeetha ngĩe na maciaro thĩinĩ wanyu, o ta ũrĩa ngĩite na maciaro thĩinĩ wa andũ-a-Ndũrĩrĩ iria ingĩ.

¹⁴ Niĩ haana ta ndĩ na thĩirĩ na Ayunani o na arĩa matarĩ Ayunani,* nĩngĩ ngagĩa na thĩirĩ wa andũ arĩa oogĩ o na arĩa matarĩ oogĩ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio nĩkĩo ndĩriragĩria mũno kũhunja Ũhoro-ũrĩa-Mwega o na kũrĩ inyuĩ arĩa mĩtũũraga Roma.

¹⁶ Niĩ ndingĩconokera Ũhoro-ũrĩa-Mwega, tondũ nĩguo hinya wa Ngai wa gũtũma mũndũ o wothe ũrĩa ũwĩtkĩtie ahonoke: O mbere Ayahudi, na thuutha wao nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.

¹⁷ Nĩgũkorwo thĩinĩ wa Ũhoro-ũrĩa-Mwega, ũthingu ũrĩa uumĩte kũrĩ Ngai nĩũguũrĩtio, na nĩguo ũthingu ũrĩa wonekaga na ũndũ wa gwĩtkia

* **1:14** Ayunani maarĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa maaragia rũthiomi rwa Kĩyunani kana arĩa maarũmagĩrĩa mĩtũũrĩre wa Ayunani.

kuuma o kīambīrīria nginya kīrīkīro, o ta ūrīa kwandīkītwo atīrī: “Mündū ūrīa mūthingu arītūūruga muoyo nī ūndū wa gwītīkia.”

Mang’ūrī ma Ngai harī Kīrīndī

¹⁸ Mang’ūrī ma Ngai nīmaguūrītio kuuma igūrū mokīrīre ūhoru wothe wa andū kūregana na Ngai, na waganu wa andū arīa magiragīrīria ūhoru-ūrīa-wa-ma na ūndū wa waganu wao,

¹⁹ nīgūkorwo maūndū ma Ngai marīa mangīmenyeka nīo matiagīte kūmenyeka nīo, tondū Ngai nīwe wamamenyithirie.

²⁰ Nīgūkorwo kuuma rīrīa thī yombirwo, maūndū ma Ngai marīa matonekaga, na nīmo hinya wake wa tene na tene, o na ūngai wake, nīmarīkītīe kuoneka o wega, na makamenyeka nī ūndū wa indo iria ciombirwo, nīgeetha andū matikagīe na kīgwtatio.

²¹ Tondū o na harīa maamenyete Ngai, matiigana kūmūgooca taarī Ngai, kana makīmūcookeria ngaatho, no meciiria mao maatuīkire ma tūhū, nacio ngoro ciao ngūgu ikīgīa nduma.

²² Na o rīrīa moigaga atī o nī oogī-rī, noguo maatuīkire irimū,

²³ nao magīkūūrania riiri wa Ngai ūrīa mūtūūra muoyo na mīhianano īthondeketwo ikahaana ta andū arīa makuuaga, na nyoni, na nyamū cia magūrū mana, o na nyamū iria itaambaga thī.

²⁴ Nī ūndū ūcio Ngai akīmarekereria marūmagīrīre merirīria mao mooru marīa ngoro ciao cieriragīria, o na mekage maūndū ma ūmaraya ma kwagithia mīrī yao gitīo, mündū na ūrīa ūngī.

²⁵ Nīmakūūranirie ūhoru-ūrīa-wa-ma wa Ngai na maheeni, makīhooya na magītungatīra indo iria ciombirwo handū ha gūtungatīra Mūciūmbi, o ūcio wa kūgoocagwo nginya tene. Amenī.

²⁶ Tondū wa ūguo-rī, Ngai nīamarekereirie marūmagīrīre merirīria mao mooru ma maūndū ma thoni. O na andū-a-nja ao nīmakūūranirie mūtugo wao ūrīa wa ndūire na ūrīa ūtarī wa ndūire.

²⁷ O nao arūme o ūndū ūmwe nīmatiganīrie mūtugo wao ūrīa wa ndūire na andū-a-nja, magaakanagwo nī merirīria mooru ma kwīriranīria o ene. Arūme magīka ciīko cia ūra-thoni na arūme arīa angī, nao nīmegwatīre thīnī wa mīrī yao ene iherithia rīrīa rīmagīrīre nī ūndū wa waganu ūcio wao.

²⁸ Na makīria ma ūguo-rī, tondū mationire bata wa gūtūūra mamenyete Ngai, nake akīmarekereria magīe na meciiria ma ūmaramari, mekage maūndū marīa mataagīrīrwo nī gwīkwo.

²⁹ Nao makīyūrwo nī waganu wa mīthemba yothe, ūūru, na ūkoroku, na meciiria ma ūmaramari. Makaiyūrwo nī ūiru, na ūragani, na ngūī, na maheeni, na rūmena. Magatuīka andū a mūhuhu,

³⁰ na acambania, na athūūri Ngai, na aciinūrani, na egaathi, na etīī, mathugundaga njīra cia gwīka ūūru, na andū matangīathīkīra aciari ao;

³¹ nao ti akuūku wega, na matitīaga ūhoru ūrīa mūrīkanīre, na nī ooru mūno, na matirī tha.

³² Na o na gwatuīka nīmooī watho wa ūthingu wa Ngai atī andū arīa mekaga maūndū ta macio maagīrīrwo nī gūkua, to gūthī mathiīaga na mbere na gwīka maūndū macio tu, no nīmetīkanagia na andū arīa mekaga maūndū macio.

2

Ciira wa Ngai wa Kīhooto

¹ Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, wee mũndũ ùyũ ndũrĩ na kĩgwatio, wee ùtuagĩra mũndũ ùrĩa ùngĩ ciira, nĩgũkorwo rĩrĩa ùgũtuĩra mũndũ ùngĩ ciira, nĩwe mwene ùretuĩra ciira, tondũ wee ùratuanĩra ciira wĩkaga maũndũ o macio ekaga.

² Na nĩtũũĩ atĩ Ngai agaatuĩra andũ arĩa mekaga maũndũ ta macio ciira na kĩhooto.

³ Tondũ rĩrĩa wee mũndũ ùyũ, ùtuagĩra arĩa angĩ ciira na ùgacooka ùgeeka maũndũ o macio mekaga-rĩ, wee ùgwĩciiria nĩũkahonoka ciira wa Ngai?

⁴ Kana nĩkũnyarara ùnyararĩte ùtugi wake mũnene, na ùkirĩrĩria, na wetereri wake, ùkaaga kũmenya atĩ ùtugi wa Ngai nĩguo ùkũguucagĩrĩa nĩguo wĩrire?

⁵ No rĩrĩ, nĩ ùndũ wa ùrĩa ùmĩtie ngoro yaku, na ùkarega kwĩrira-rĩ, nĩ mang'ũrĩ ùreigĩra marĩa magagũũkĩrĩra. Nĩgũkorwo mũthenya wa mang'ũrĩ nĩũrooka, rĩrĩa matuĩro ma Ngai ma kĩhooto makaaguũranĩrio.

⁶ Nĩ ùndũ Ngai akaarĩha o mũndũ kũringana na maũndũ marĩa aaneka.

⁷ Arĩa macaragia kũheo riiri, na gĩtĩio, na ùhoru wa kwaga kũbutha, nĩ ùndũ wa gwĩka wega matekũnoga-rĩ, acio nĩakamahe muoyo wa tene na tene.

⁸ No arĩa eyendi, na nĩmaregaga ùhoru-wa-ma na makarũmagĩrĩra maũndũ mooru-rĩ, acio nĩmagakinyĩrwo nĩ mang'ũrĩ na marakara.

⁹ Nĩgũkaagia na thĩina na mĩnyamaro kũrĩ andũ othe arĩa mekaga ùũru; mbere kũrĩ Ayahudi, na thuutha kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ;

¹⁰ no riiri, na gĩtĩio, na thayũ ikaaheo mũndũ o wothe ùrĩa wĩkaga wega; mbere kũrĩ Ayahudi, na thuutha kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.

¹¹ Nĩgũkorwo Ngai ndatĩlagĩra andũ maũthĩ.

¹² Andũ arĩa othe mehagia matarĩ watho-inĩ makaaniinwo matarĩ watho-inĩ, nao arĩa othe mehagia marĩ rungu rwa watho magaatũrwo ciira kũringana na watho ùcio.

¹³ Nĩgũkorwo ti arĩa maiguaga watho matuagwo athingu maitho-inĩ ma Ngai, no arĩa maathĩkagĩra watho nĩo magaatuu athingu.

¹⁴ (Ti-itherũ, rĩrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa matarĩ na watho mekaga maũndũ marĩa watho uugĩte nĩ ùndũ wa ùhoru wao wa mũciarĩre-rĩ, o ene nĩmonanagia nĩmooĩ watho ùcio, o na gũtuĩka matirĩ maũigua

¹⁵ tondũ nĩmonanagia atĩ maũndũ marĩa mabataranagia thĩinĩ wa watho nĩmandĩke ngoro-inĩ ciao, nacio thamiri ciao o nacio ikaruta ùira, namo meciiria mao rĩmwe makamaciirithagia na rĩrĩa rĩngĩ makamaciirĩrĩa.)

¹⁶ Ùndũ ùyũ ùkooneka mũthenya ùrĩa Ngai, na ùndũ wa Jesũ Kristũ agaatuĩra ciira meciiria ma hito marĩa marĩ ngoro-inĩ cia andũ, o ta ùrĩa Ùhoru-ùrĩa-Mwega uugĩte, ùrĩa nĩ hunjagia.

Ayahudi na Watho

¹⁷ Atĩrĩrĩ, angĩkorwo wee wĩtaga Mũyahudi; na ùngĩkorwo wĩhocagia ùhoru-inĩ wa watho na nĩwĩrahagĩra ngwatanĩro yaku na Ngai;

¹⁸ angĩkorwo nĩũmenyete ùrĩa endaga, na ùgakũũrana maũndũ marĩa marĩ bata gũkĩra marĩa mangĩ tondũ wa ùrĩa ùrutĩtwo maũndũ ma watho;

¹⁹ angĩkorwo nĩwĩtĩkĩtie atĩ wee ùrĩ mũtongoria wa andũ arĩa atumumu, o na ùtheri wa gũtherera arĩa marĩ nduma-inĩ,

²⁰ o na mũtaari wa andũ arĩa akĩngu, na mũrutani wa tũkenge, tondũ thĩinĩ wa watho ùrĩ na mũhianĩre wa ùrĩa ùmenyo wa ùhoru-wa-ma ùtariĩ;

21 hakĩrĩ ũguo-rĩ, wee ũrutaga andũ arĩa angĩ-rĩ, ndũngĩkĩruta wee mwene? Wee ũhunjagia atĩ andũ matikaiye-rĩ, wee nĩũiyaga?

22 Wee uugaga atĩ andũ matikanatharanie-rĩ, wee nĩũtharanagia? Wee ũthũire mĩhianano-rĩ, wee nĩũiyaga indo cia hekarũ cia andũ arĩa matooĩ Ngai?

23 Wee wĩrahagĩra watho-rĩ, nĩũconorithagia Ngai na ũndũ wa kwagarara watho ũcio?

24 O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ, “Rĩitwa rĩa Ngai nĩrĩcambagio thĩinĩ wa andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩ ũndũ wanyu.”

25 ũhoro wa kũrua nĩ ũrĩ kĩguni ũngĩrũmia ũrĩa watho uugĩte, no ũngĩagarara watho ũcio-rĩ, ũhoro ũcio waku wa kũrua ũtuĩkite ta ũtaruĩte.*

26 Angĩkorwo arĩa matarĩ aruu nĩmahingagia maũndũ marĩa mabataranagia thĩinĩ wa watho-rĩ, githĩ acio matiagĩrĩire gĩtuuo ta maruĩte?

27 Mũndũ ũrĩa ũtarĩ mũruu mwĩrĩ na nĩahingagia ũrĩa watho uugĩte-rĩ, nĩakamũtuĩra ciira, inyuĩ mwagararaga watho ũcio o na mwakorwo nĩmũruĩte na mũrĩ na watho ũrĩa mwandĩke.

28 Tondũ-rĩ, Mũyahudi ti ũrĩa wonanagia atĩ nĩ Mũyahudi na igũrũ, nakuo kũrua to kũrĩa gwa kuoneka mwĩrĩ-inĩ.

29 Aca, Mũyahudi kũna nĩ ũrĩa Mũyahudi ngoro; nakuo kũrua nĩ kũrua kwa ngoro, ũguo nĩ kuuga atĩ nĩ ũhoro wa Roho, no ti wa watho ũrĩa mwandĩke. Kũganwo kwa mũndũ ta ũcio-rĩ, gũtiumaga kũrĩ andũ, no kuumaga kũrĩ Ngai.

3

Wĩhokeku wa Ngai

1 Gwatuĩka ũguo-rĩ, Mũyahudi agĩkĩrĩte andũ arĩa angĩ na kĩ? Kana bata wa kũrua ũkĩrĩ ũrĩkũ?

2 Hĩ! ũguni no mũnene na njĩra ciothe! Mbere ya maũndũ mothe, Ayahudi nĩo mehokeirwo ũramati wa ciugo cia Ngai.

3 Ĩ kũngĩkorwo amwe ao nĩmagire kwĩhokeka, kwaga kwĩhokeka kwao, nĩkũngĩatũmire Ngai aage gũtuĩka mwĩhokeku?

4 Kũroaga gũtuĩka ũguo! Ngai arotuĩka wa ma, na mũndũ o wothe atuĩke wa maheeni, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Nĩguo kuonekage atĩ rĩrĩa ũkwaria,
wee waragia maũndũ ma kĩhooto,
na ũhootanage rĩrĩa ũgũciirithania.”

5 No rĩrĩ, angĩkorwo wagi witũ wa ũthingu nĩũtũmaga ũthingu wa Ngai ũguũrio mũno makĩria-rĩ, tũkiuge atĩa? No tuuge atĩ Ngai ti wa kĩhooto rĩrĩa egũtũkinyĩria mang’ũrĩ make? (Ndĩraaria o ta ũrĩa mũndũ wa gũkũ thĩ angĩaria.)

6 Aca, kũroaga gũtuĩka ũguo! Angĩkorwo ũguo nĩguo kũrĩ-rĩ, Ngai angĩgĩtuĩra thĩ ciira atĩa?

7 No mũndũ ahota kuuga atĩrĩ, “Angĩkorwo kũheenania gwakwa no kũngĩhie ũhoro-wa-ma wa Ngai, na nĩ ũndũ ũcio gũtũme riiri wake wongerereke-rĩ, nĩ ngĩtuagĩrwo ciira ta ndĩ mwĩhia nĩkĩ?”

8 Nĩ kĩ kĩgiragia tuuge, ta ũrĩa tũcambagio atĩ nĩguo tuugaga, o na ta ũrĩa andũ amwe moigaga atĩ nĩguo tuugaga, “Nĩtũtũũre twĩkaga ũũru nĩguo wega woneke”? Acio-rĩ, gũtuĩrwo ciira kwao nĩ gwa kĩhooto.

* 2:25 Kũrua kwa arũme kwarĩ rũuri rwa kĩrĩkanĩro kĩrĩa Ngai aathondekire na andũ a Isiraeli.

Gūtirī Mündū o na Ūmwe Mūthingu

⁹ Tūkiuge aña? Ithuī Ayahudi tūkīrī ega gūkīra andū arīa angī? Aca, tigu! Nītūrīkītie kuonania hau mbere atī Ayahudi o hamwe na andū-a-Ndūrīrī othe nīmagwīte hinya-inī wa mehia.

¹⁰ O ta ūrīa kwandīkītwo atīrī:
“Gūtirī mündū mūthingu, gūtirī o na ūmwe;

¹¹ gūtirī mündū ūmenyaga ūndū,
gūtirī mündū ūrongoragia Ngai.

¹² Othe nīmagarūrūkīte, makoora,
othe hamwe magatuīka kīndū gītārī bata;
gūtirī mündū wīkaga wega,
gūtirī o na ūmwe.”

¹³ “Mīmero yao īhaana ta mbīrīra hingūre;
nīmī ciao ciaragia o maheeni.”

“Mīromo yao yaragia maündū marūrū ta thumu wa nduīra.”

¹⁴ “Tūnua twao tūiyūrīte irumi na ūrūrū.”

¹⁵ “Mahanyūkaga na magūrū magaite thakame;

¹⁶ mwanangīko na kīeha nīcio cionanagia kūrīa magereire,

¹⁷ nayo njīra ya thayū matimūū.”

¹⁸ “Hatirī wītīgīri Ngai maitho-inī mao.”

¹⁹ Na rīu-rī, nītūū atī maündū marīa mothe watho uugīte, merītwo andū arīa marī rungu rwa watho, nīgeetha kanua o gothe gakerio, nao andū a thī othe matuīke a gūciirithio nī Ngai.

²⁰ Tondū wa ūguo-rī, gūtirī mündū o na ū ūngītuo mūthingu maitho-inī ma Ngai nī ūndū wa kūrūmia watho; no rīrī, watho nīguo ūtūmaga andū mamenye atī nīmehītie.

Ūthingu Umanīte na Wītīkio

²¹ No rīrī, rīu ūthingu uumīte kūrī Ngai nīūmenyithanītio na njīra īngī ītahutanītie na Watho wa Musa, o na gūtuīka nīyoimbūrītwo o tene nī Watho na Anabii.

²² Naguo ūthingu ūyū nī ūrīa uumaga kūrī Ngai, na ūheagwo arīa othe metīkītie na ūndū wa gwītīkia Jesū Kristū. Gūtirī ūhorō wa gūthuurania andū,

²³ nīgūkorwo andū othe nīmehītie na makanyihīrwo nī riiri wa Ngai,

²⁴ na nī ūndū wa wega wa Ngai magatuo athingu o ūguo tūhū, nī ūndū wa ūrīa maakūūrīrwo nī Kristū Jesū.

²⁵ Ngai aamūrūtire arī igongona rīa kūhoroheria mehia na ūndū wa wītīkio thīnī wa thakame yake. Ngai eekire ūguo nīgeetha onanie ūthingu wake, tondū wa ūrīa mehia ma mbere īyo maarekeirwo andū matekūherithio, nī ūndū wa gūkirīrīria kwa Ngai,

²⁶ nake eekire ūguo nīgeetha onanie ūthingu wake mahinda-inī maya, na kūmenyeke atī we nī mūthingu, na nīwe ūtuaga andū arīa metīkītie Jesū athingu.

²⁷ Gwagītūka ūguo-rī, kwīraha gūkīrī ha? Nī kweherie biū. Kweheretio nī ūndū wa gītūmi kīrīkū? Hihi nī ūndū wa kūrūmia watho? Aca, no nī ūndū wa watho ūrīa wa wītīkio.

²⁸ Nīgūkorwo nītūrūmītie atī mündū atuagwo mūthingu na ūndū wa gwītīkia no ti ūndū wa gwathīkīra watho.

²⁹ Ngai-rī, akīrī o Ngai wa Ayahudi oiki? Githī Ngai ti wa andū-a-Ndūrīrī o nao? Ī, nī Ngai wa andū-a-Ndūrīrī o nao,

³⁰ nīgũkorwo Ngai no ūmwe, na nīwe ūrĩtuaga andũ arĩa maruaga athingu, na ūndũ wa gwĩtĩkia, na arĩa mataruaga nao amatuage athingu na ūndũ wa gwĩtĩkia o ro ũguo.

³¹ Rĩu-rĩ, no twagithie ūhoru wa watho kĩene nĩ ūndũ wa ūhoru wa wĩtĩkio ūcio? Aca, kũroaga gũtuĩka ũguo! Handũ ha ũguo-rĩ, nĩ watho tũgũkiongerera hinya.

4

Iburahĩmu gũtuuo Mũthingu nĩ ūndũ wa Gwĩtĩkia

¹ Iburahĩmu, o ūcio ithe witũ ūhoru-inĩ wa gũciarwo na mwĩrĩ-rĩ, aamenyire atĩa ūhoru ūcio?

² Angĩkorwo, ti-itherũ, Iburahĩmu aaturwo mũthingu na ūndũ wa ciĩko iria ekaga-rĩ, nĩarĩ na ūndũ wa kwĩrahĩra, no ti mbere ya Ngai.

³ Nīgũkorwo Maandĩko marĩa matheru moigĩte atĩa? “Iburahĩmu nĩetĩkirie Ngai, naguo ūndũ ūcio ũgĩtũma atuuo mũthingu.”

⁴ Atĩrĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa mũndũ aruta wĩra-rĩ, mũcaara wake ūrĩa aheagwo ndũkoragwo ūrĩ ta kĩheo, no nĩ ta thĩrĩ ararĩhwo.

⁵ No rĩrĩ, mũndũ ūrĩa ūtehokaga maũndũ marĩa ekaga, tiga o gwĩtĩkia Ngai ūrĩa ūtuaga andũ arĩa aaganu athingu-rĩ, wĩtĩkio wa mũndũ ūcio nĩguo atuagĩrwo taarĩ ūthingu.

⁶ Ūguo noguo Daudi oigaga rĩrĩa aaragia ūhoru wa kĩrathimo kĩa mũndũ ūrĩa Ngai atuĩte mũthingu hatarĩ ūhoru wa ciĩko, akoiga atĩrĩ:

⁷ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa
marekeirwo mahĩtia mao,
namo mehia mao makahumbĩrwo.

⁸ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ūrĩa
Mwathani atatuaga mwĩhia.”

⁹ Hihi kĩrathimo gĩkĩ no kĩa andũ arĩa maruaga oiki, kana nĩ kĩa o na arĩa mataruaga? Nĩtũkoretwo tũkiuga atĩ wĩtĩkio wa Iburahĩmu nĩguo watũmire atuuo mũthingu.

¹⁰ No aaturwo mũthingu arĩ na ūhoru ūrĩkũ? Hihi nĩ thuutha wa kũrua, kana nĩ mbere ĩyo? Ti thuutha wa kũrua, no nĩ mbere ĩyo, hĩndĩ ĩrĩa ataaruĩte!

¹¹ Nake agĩcooka akĩamũkĩra rũũri rwa kũrua, rũrĩ mũhũri wa ūthingu ūrĩa aarĩ naguo nĩ ūndũ wa gwĩtĩkia o na hĩndĩ ĩrĩa ataarĩ mũruu. Nĩ ūndũ ūcio agĩtuĩka ithe wa arĩa othe metĩkagia o na matarĩ aruu, nĩgeetha o nao matuuagwo athingu.

¹² Na ningĩ nowe ithe wa andũ arĩa maruaga, arĩa matarĩ atĩ no kũrua maruĩte, no nĩmathiiaga na mũthĩire wa wĩtĩkio ūrĩa ithe witũ Iburahĩmu aarĩ naguo mbere ya kũrua.

¹³ Iburahĩmu ndeerĩrwo kĩranĩro atĩ nĩagatuĩka mũgai wa thĩ hamwe na njiaro ciake nĩ ūndũ wa gwachĩkĩra watho, no nĩ ūndũ wa ūthingu ūrĩa uumanaga na wĩtĩkio.

¹⁴ Nīgũkorwo kũngĩtuĩka atĩ arĩa matũũragio nĩ watho nĩ agai-rĩ, wĩtĩkio ndũkĩrĩ kĩene, nakĩo kĩranĩro nĩ gĩa tũhũ,

¹⁵ tondũ watho ūrehaga mang’ũrĩ. Naho harĩa hatarĩ watho hatĩrĩ ūhoru wa kwagarara watho.

¹⁶ Tondũ wa ũguo-rĩ, kĩranĩro kiumanaga na wĩtĩkio, nĩgeetha wonekage na ūndũ wa wega wa Ngai, na ūtuĩke wa kũheo kũna njiaro ciothe cia Iburahĩmu, na to arĩa maaheirwo ūhoru wa watho oiki, no nĩ kũrĩ arĩa

othe metikítie ta ūrĩa Iburahĩmu eetíkítie. Nĩgũkorwo Iburahĩmu nĩwe ithe wa arĩa othe metikítie.

¹⁷ Ta ūrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Nĩngũtuĩte ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ.” We nĩwe ithe witũ maitho-inĩ ma Ngai, o ūcio Iburahĩmu eetíkítie, o we Ngai ūrĩa ūriũkagia arĩa makuĩte, na waragia ūhoru wa maũndũ marĩa matarĩ ho ta marĩ ho.

¹⁸ Iburahĩmu nĩagĩire na kĩrĩgĩrĩro o na harĩa hataarĩ kĩndũ gĩa kwĩrĩgĩrĩra na agĩtĩkia, na nĩ ūndũ ūcio agĩtuĩka ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ, o ta ūrĩa erĩtwo atĩrĩ, “Ūguo nĩguo rũciaro rwaku rũkaigana.”

¹⁹ Nake o na akĩmenyaga atĩ mwĩrĩ wake watariĩ ta ūrĩ mũkuũ nĩgũkorwo ūkũrũ wake warĩ ta mĩaka igana rĩmwe, na aamenya atĩ nda ya Sara nĩyathirĩte hinya wa gũciara-rĩ, ndaigana kũnyihanyihĩrwo nĩ wĩtkio.

²⁰ Nowe ndaigana kũgĩa na nganja ūhoru-inĩ wa wĩtkio ūkonĩ kĩranĩro kũ kĩa Ngai, no wĩtkio wake nĩ hinya wongereirwo, nake akĩgocca Ngai,

²¹ tondũ nĩetíkítie biũ atĩ Ngai arĩ na hinya wa kũhingia ūrĩa eranĩire.

²² Ūndũ ūcio ūgĩtũma atuuo mũthingu.

²³ Na rĩrĩ, ciugo icio ciandĩkĩtwo atĩrĩ “Nĩatuirwo mũthingu” itiandĩkirwo nĩ ūndũ wake wiki,

²⁴ no ciandĩkirwo nĩ ūndũ witũ, ithuĩ arĩa Ngai agaata athingu, o ithuĩ arĩa twĩtkítie Ngai ūrĩa wariũkirie Jesũ Mwathani witũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

²⁵ We aaneanirwo oragwo nĩ ūndũ wa mehia maitũ, na agĩcooka akĩriũkio nĩgeetha tũtuuo athingu.

5

Thayũ na Gĩkeno

¹ Nĩ ūndũ ūcio, kuona atĩ nĩtũtuĩtwo andũ athingu nĩ ūndũ wa gwĩtkĩria-rĩ, tũrĩ na thayũ na Ngai nĩ ūndũ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ,

² we ūrĩa ūtũmĩte tũgĩe na mweke wa gũkinya wega-inĩ wa Ngai, harĩa tũrũngĩ rĩu nĩ ūndũ wa gwĩtkĩria. Na ithuĩ nĩtũkenaga nĩ ūndũ wa kĩrĩgĩrĩro kĩrĩa tũrĩ nakĩo gĩa gũgaakinyĩra riiri wa Ngai.

³ Na to ūguo wiki, no rĩrĩa tũrĩ mathĩna-inĩ nĩtũkenaga tondũ nĩtũũ atĩ gũthĩnĩka gũtũmaga tũmĩrĩrie;

⁴ nakuo kũmĩrĩria gũtũmaga tũgĩe na gwĩkindĩra; nakuo gwĩkindĩra gũtũmaga tũgĩe na kĩrĩgĩrĩro.

⁵ Nakĩo kĩrĩgĩrĩro kũ gĩtingĩtũũraga ngoro, tondũ Ngai nĩaitĩrĩrie wendani wake ngoro-inĩ ciitũ na ūndũ wa Roho Mũtheru, ūrĩa we aatũheire.

⁶ Nĩ ūndũ-rĩ, o ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire rĩakinya, o hĩndĩ ĩrĩa tũtaarĩ na hinya, Kristũ nĩakuire nĩ ūndũ wa andũ arĩa matatĩaga Ngai.

⁷ Nĩ hinya mũno mũndũ akue nĩ ūndũ wa mũndũ mũthingu, no hihi kwahoteka kuoneka mũndũ ūngĩkua nĩ ūndũ wa mũndũ mwega.

⁸ No Ngai nĩonanĩtie wendo wake kũrĩ ithuĩ na njĩra ĩno: Atĩ hĩndĩ ĩrĩa twatũire tũrĩ ehia-rĩ, Kristũ nĩatũkuĩrĩire.

⁹ Kuona atĩ rĩu nĩtũtuĩtwo athingu na ūndũ wa thakame yake-rĩ, githĩ tũtigakĩhonokio makĩria kuuma harĩ mang’ũrĩ ma Ngai nĩ ūndũ wake!

¹⁰ Tondũ-rĩ, angĩkorwo hĩndĩ ĩrĩa twarĩ thũ cia Ngai nĩtwaiguithanirio nake na ūndũ wa gĩkuũ kĩa Mũriũ, na tondũ rĩu tũrĩ aiguithanie na Ngai-rĩ, nĩtũrĩkĩragĩrĩria kũhonokio nĩ ūndũ Kristũ arĩ muoyo.

¹¹ Na to ūguo wiki, no o na nĩtũkenagĩra Ngai thĩnĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, o ūcio ūtũmĩte tũiguithanio na Ngai.

Gĩkuũ nĩ ũndũ wa Adamu, Muoyo nĩ ũndũ wa Kristũ

¹² Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, o ta ũrĩa kwĩhia kwa mũndũ ũmwe gwatũmire mehia matoonye gũkũ thĩ, nakĩo gĩkuũ gĩgĩtoonya nĩ ũndũ wa mehia, nao andũ othe magĩtuĩka a gũkuaga tondũ nĩmehirie,

¹³ Nĩgũkorwo o na watho ũtanaheanwo, mehia maarĩ kuo gũkũ thĩ. No gũtarĩ watho mũndũ ndangĩtuuo mwĩhia.

¹⁴ O na kũrĩ ũguo-rĩ, kuuma hĩndĩ ya Adamu o nginya hĩndĩ ya Musa, gĩkuũ nĩkĩo gĩatũire gĩthamakagĩra andũ, o na arĩa matehĩtie na ũndũ wa kwagarara watho ta ũrĩa Adamu eekĩte, arĩ we mũhano wa ũrĩa warĩ wa gũũka thuutha.

¹⁵ No kĩheo kũu gĩtihaanaine na ihĩtia rĩa kwagarara watho. Tondũ angĩkorwo andũ aingĩ nĩmakuire nĩ ũndũ wa ihĩtia rĩa mũndũ ũmwe-rĩ, wega wa Ngai o na kĩheo kĩrĩa kĩarehirwo nĩ wega wa mũndũ ũcio ũmwe, na nĩwe Jesũ Kristũ-rĩ, nĩcio ciyũrĩrĩre andũ aingĩ mũno makĩria!

¹⁶ O na ningĩ, kĩheo kũu kĩa Ngai gĩtiringaine na maciaro ma mehia ma mũndũ ũcio ũmwe: Tondũ gũtuĩrwo kwa rĩhia rĩu rĩmwe nĩkuo gwatũmire andũ matuĩrwo ciira, no kĩheo kũu kĩaheanirwo nĩ Ngai o ũguo tũhũ kĩarutirwo nĩ ũndũ wa mehia maingĩ, nakĩo gĩgĩtũma matuuo athingu.

¹⁷ Tondũ-rĩ, angĩkorwo kwĩhia kwa mũndũ ũmwe gwatũmire gĩkuũ gĩthamake nĩ ũndũ wa mũndũ ũcio ũmwe-rĩ, githĩ arĩa maamũkagĩra wega mũingĩ wa Ngai na kĩheo kũu kĩa ũthingu matigũtũũra mathamakaga makĩria marĩ muoyo-inĩ nĩ ũndũ wa mũndũ ũmwe, o we Jesũ Kristũ!

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio, o ta ũrĩa kwĩhia riita o rĩmwe gwatũmire andũ othe matuĩrwo ciira-rĩ, ũguo noguo gũiko kĩmwe kĩa ũthingu gĩatũmire andũ othe matuuo athingu nĩguo magĩe na muoyo.

¹⁹ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa ũremi wa mũndũ ũmwe watũmire andũ aingĩ matuuo ehia-rĩ, ũguo noguo gwachĩka kwa mũndũ ũcio ũmwe gũgũtũma andũ aingĩ matuuo athingu.

²⁰ ũhoro wa watho wongereirwo nĩguo mehia mongerereke. No harĩa mehia mongererekire-rĩ, naguo wega wa Ngai ũkĩongerereka makĩria,

²¹ nĩgeetha o ta ũrĩa mehia maathamakire thĩinĩ wa gĩkuũ-rĩ, o naguo wega wa Ngai ũthamakage nĩ ũndũ wa ũthingu, nĩguo ũtũkinyie muoyo-inĩ wa tene na tene nĩ ũndũ wa Jesũ Kristũ Mwathani witũ.

6

Gũtũũra Muoyo thĩinĩ wa Kristũ

¹ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, tũkiuge atĩa? Nĩ tũtũũre o twĩhagia nĩgeetha wega wa Ngai ũingĩhage?

² Hĩ! Kũroaga gũtuĩka ũguo! Ithuĩ-rĩ, nĩtwakuire ũhoro-inĩ wa wĩhia; twakĩhota atĩa gũcooka gũtũũra thĩinĩ waguo?

³ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ ithuĩ othe arĩa twabatithirio thĩinĩ wa Kristũ Jesũ twabatithirio thĩinĩ wa gĩkuũ gĩake?

⁴ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, twabatithio nĩgũthikwo twathikirwo hamwe nake gĩkuũ-inĩ gĩake, nĩgeetha o ta ũrĩa Kristũ aariũkirio kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩ hinya wa riiri wa Ithe, o na ithuĩ tũtũũre na mũtũũrĩre mwerũ.

⁵ Angĩkorwo nĩtũnyitithanĩtio nake ũguo thĩinĩ wa gĩkuũ gĩake-rĩ, hatirĩ nganja nĩtũkanyitithanio nake thĩinĩ wa kũriũka gwake.

⁶ Nĩgũkorwo nĩtũũĩ atĩ mũndũ witũ wa tene nĩambirwo hamwe nake nĩgeetha mwĩrĩ ũyũ wa mehia weherio, nĩguo tũtikanacooke gũtuĩka ngombo cia mehia,

7 tondũ mündũ o wothe ũrĩa ũrĩkĩtie gũkua nĩatigithanĩtio na mehia.

8 Na rĩrĩ, angĩkorwo nĩtwakuire hamwe na Kristũ-rĩ, nĩtwĩtĩkĩtie atĩ nĩtũgatũũra muoyo hamwe nake.

9 Nĩgũkorwo nĩtũũ atĩ tondũ Kristũ nĩariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, ndarĩ hĩndĩ agaacooka gũkua; gĩkuũ gĩtirĩ na hinya wa kũmwatha rĩngĩ.

10 Gĩkuũ kĩrĩa aakuire, aakuĩrĩre ũhoru wa mehia o riita rĩmwe rĩa kũigana; no muoyo ũrĩa atũũraga-rĩ, atũũraga nĩ ũndũ wa riiri wa Ngai.

11 O na inyuĩ, o ũndũ ũmwe mwĩonagei atĩ nĩmũkuĩte ũhoru-inĩ wa mehia, na atĩ mũtũũraga muoyo mũrĩ ngwatanĩro na Ngai thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

12 Tondũ ũcio, mũtikanareke mehia mathamakage thĩinĩ wa mũrĩ yanyu ĩyo ĩkuaga, atĩ nĩguo mwathĩkagĩre merirĩria mooru mayo.

13 Nĩngĩ mũtikananeane ciĩga cia mũrĩ yanyu mehia-inĩ, atĩ nĩguo ituĩke ta indo cia kũhũthĩrwo cia kwagana nacio, no nĩ kaba mwĩheanage kũrĩ Ngai, mũhaana ta andũ marutĩtwo gĩkuũ-inĩ makarehwo muoyo-inĩ na mũneanage ciĩga icio cia mũrĩ yanyu kũrĩ we nĩguo ituĩke ta indo cia kũhũthĩrwo na gwĩka maũndũ ma ũthingu.

14 Mũtigatuĩke a gwathagwo nĩ mehia, tondũ inyuĩ mũtirĩ agũthamakagĩrwo nĩ watho, no mũrĩ agũthamakagĩrwo nĩ wega wa Ngai.

Ngombo cia ũthingu

15 Tũkiuge atĩa? Kuona atĩ tũtirĩ rungu rwa watho no tũrĩ rungu rwa wega wa Ngai-rĩ, nĩtũtũũre twĩhagia? Kũroaga gũtuĩka ũguo!

16 Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ rĩrĩa mweheana kũrĩ mündũ nĩguo mũtuĩke ngombo mũmwathĩkagĩre-rĩ, inyuĩ mũkĩrĩ o ngombo cia ũcio mwathĩkagĩra: mũrĩ ngombo cia mehia marĩa merekagĩria mündũ gĩkuũ-inĩ, kana mũrĩ ngombo cia wathĩki ũrĩa ũrehaga ũthingu?

17 No Ngai arocookerio ngaatho, tondũ o na gũtuĩka inyuĩ mwarĩ ngombo cia mehia-rĩ, rĩu nĩmwathĩkĩre na ngoro yothe ũrutani ũrĩa mwehokeirwo.

18 Inyuĩ nĩmũrĩkĩtie kuohorwo mũkoima mehia-inĩ, mũgacooka gũtuĩka ngombo cia ũthingu.

19 Ndĩraaria ũhoru ũyũ ngĩũgerekanagia na maũndũ ma andũ tondũ inyuĩ nĩmwagĩte hinya mũtũũrĩre-inĩ wanyu wa ndũire. O ta ũrĩa mwatũire mũneanaga ciĩga cianyu cia mũrĩ ituĩke ngombo kũrĩ maũndũ marĩa matarĩ ma ũtheru o na ma waganu ũrĩa ũtũire wongererekaga-rĩ, rĩu kĩneanei ciĩga cianyu ituĩke ngombo cia ũthingu nĩguo mũgaatuĩka andũ atheru.

20 Rĩrĩa mwarĩ ngombo cia mehia-rĩ, mũtiathagwo nĩ ũthingu.

21 Hĩndĩ ĩyo muonaga uumithio ũrĩkũ kuuma kũrĩ maũndũ marĩa matũmaga rĩu mũconoke? Maũndũ macio marigĩrĩrio-inĩ marehaga gĩkuũ!

22 No rĩu tondũ nĩmwohoretwo mũkoima mehia-inĩ na mũgatuĩka ngombo cia Ngai-rĩ, uumithio ũrĩa muonaga ũmwerekagĩria ũtheru-inĩ, na maciaro maguo nĩ muoyo wa tene na tene.

23 Nĩgũkorwo mũcaara wa mehia nĩ gĩkuũ, no kĩheo kĩrĩa Ngai aheanaga nĩ muoyo wa tene na tene thĩinĩ wa Kristũ Jesũ Mwathani witũ.

¹ Atĩrĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ (nĩgũkorwo ndĩraaria na inyuĩ mũrĩ andũ arĩa mooĩ watho), kaĩ mũtooĩ atĩ watho wathaga mũndũ o rĩrĩa arĩ muoyo?

² Nĩ ũndũ mũtũmia ũrĩ na mũthuuri aikaraga ohanĩtio na mũthuuriwe nĩ watho ihinda rĩrĩa rĩothe mũthuuriwe arĩ muoyo; no mũthuuriwe angĩkua-rĩ, mũtumia ũcio ti muohe nĩ watho ũcio wa ũhiki.

³ Tondũ mũtumia ũcio angĩhikĩra mũndũ ũngĩ rĩrĩa mũthuuriwe arĩ muoyo, atuĩkaga mũtharia. No mũthuuriwe angĩkua, mũtumia ũcio ti muohe nĩ watho ũcio, na ndangĩtuĩka gĩtharia o na angĩhikio nĩ mũndũ ũngĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o na inyuĩ nĩmwakuire ũhoroinĩ wa watho nĩ ũndũ wa mwĩrĩ wa Kristũ, nĩguo mũtuĩke a mũndũ ũngĩ, o we ũrĩa wariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ, nĩgeetha tũciaragĩre Ngai maciaro.

⁵ Nĩgũkorwo hĩndĩ ĩrĩa twathagwo nĩ mwĩrĩ ũyũ wa mehia-rĩ, merirĩria ma mehia marĩa maarahũragwo nĩ watho nĩmarutaga wĩra thĩinĩ wa mĩrĩ iitũ, magaciaragĩra gĩkuũ maciaro.

⁶ No rĩu, nĩtuohoretwo tũkoima watho-inĩ, tondũ nĩtũkuĩte ũhoroinĩ ũrĩa watuohete nĩgeetha tũtungatage na mũtungatĩre mwerũ wa Roho, no ti mũtungatĩre ũrĩa mũkũrũ wa watho ũrĩa mwandĩke.

Kũgiana na Wĩhia

⁷ Rĩu rĩ, tũkiuge atĩa? Watho ũkĩrĩ wĩhia? Aca ti ũguo! Ti-itherũ tiga nĩ ũndũ wa watho ndingĩamenyire wĩhia nĩ kĩĩ. Nĩgũkorwo ndingĩamenyire ũhoroinĩ wa gũcumĩkĩra korwo watho ndwoigĩte, “Ndũkanacumĩkĩre kĩndũ kĩene.”

⁸ No wĩhia, tondũ wa kuona kamweke karĩa kaaheanĩtwo nĩ rĩathani rĩu, ũgĩtũma ngĩe na merirĩria ma mĩthemba yothe thĩinĩ wakwa. Nĩgũkorwo hatarĩ watho, wĩhia nĩ mũkuũ.

⁹ Kũrĩ hĩndĩ niĩ ndaarĩ muoyo itanamenya watho; no hĩndĩ ĩrĩa rĩathani rĩokire, wĩhia ũkĩgĩa muoyo na niĩ ngĩkua.

¹⁰ Ngĩmenya atĩ rĩathani o rĩu rĩarĩ rĩa gũtũma mũndũ atũũre muoyo-rĩ, norĩo rĩarehire gĩkuũ.

¹¹ Nĩgũkorwo rĩrĩa wĩhia wonire kamweke karĩa kaaheanĩtwo nĩ rĩathani rĩu-rĩ, nĩ kũũheenia waheenirie, na ũkĩnjũraga narĩo.

¹² Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, watho nĩ mũtheru, o na rĩathani no rĩtheru, na nĩ rĩa kĩhooito na nĩ rĩega.

¹³ Kaĩ ũndũ ũcio mwega ũgĩcookete gũtuĩka gĩkuũ harĩ niĩ? Gũtikanatuĩke ũguo! No nĩgeetha wĩhia ũkũũrĩkane atĩ nĩ wĩhia, nĩwarehire gĩkuũ thĩinĩ wakwa na ũndũ wa kũhũthĩra ũndũ ũcio mwega, nĩguo wĩhia ũtuĩke wĩhia kũna.

¹⁴ Nĩtũũ atĩ watho uumanĩte na Roho; no niĩ ndĩ mũndũ ũrĩ na mwĩrĩ wendetio agatuĩka ngombo ya wĩhia.

¹⁵ Ndimenyaga maũndũ marĩa njĩkaga. Nĩgũkorwo ũrĩa nyendaga gwĩka tiguu njĩkaga, no ũndũ ũrĩa thũire nĩguo njĩkaga.

¹⁶ O na ingĩtuĩka njĩkaga ũrĩa itekwenda gwĩka-rĩ, nĩnjĩtĩkĩrĩte atĩ watho nĩ mwega.

¹⁷ Tondũ ũcio nĩngũũranĩte atĩ ti niĩ mwene njĩkaga maũndũ macio, no nĩ wĩhia ũrĩa ũtũũraga thĩinĩ wakwa wĩkaga ũguo.

¹⁸ Nĩnjũũ atĩ gũtirĩ ũndũ mwega ũtũũraga thĩinĩ wakwa, ũguo nĩ kuuga thĩinĩ wa mwĩrĩ ũyũ wakwa wĩhagia. Nĩgũkorwo nĩndĩriragĩria gwĩka wega, no hinya wa gwĩka ũguo nĩguo itarĩ.

19 Nīgũkorwo wega ũrĩa nyendaga gwĩka tiguu njĩkaga, no ũũru ũrĩa itendaga gwĩka nĩguu thiiaga na mbere gwĩka.

20 Na rĩrĩ, ingĩkorwo nĩnjĩkaga ũrĩa itekwenda gwĩka-rĩ, ti nĩ mwene njĩkaga maũndũ macio, no nĩ wĩhia ũrĩa ũtũũraga thĩinĩ wakwa wĩkaga ũguu.

21 Ũndũ ũyũ nĩũtũmaga nyone atĩ watho ũyũ nĩguu ũrutaga wĩra thĩinĩ wakwa: Rĩrĩa ngwenda gwĩka wega-rĩ, ũũru ũkoragwo o hamwe na nĩ.

22 Nīgũkorwo ngoro-inĩ yakwa thĩinĩ, nĩngenagĩra watho wa Ngai;

23 no nĩnyonaga watho ũngĩ ũkĩruta wĩra thĩinĩ wa ciĩga cia mwĩrĩ wakwa, ũkarehaga mbaara, na ũkarũaga na watho wa meciiria makwa, na ũkandua mũndũ muohe nĩ watho wa wĩhia ũrĩa ũrutaga wĩra thĩinĩ wa ciĩga ciakwa.

24 Kaĩ nĩ ndĩkĩrĩ mũndũ mũthĩinĩku-ĩ! Nũ ũkũũhonokia harĩ mwĩrĩ ũyũ wa gĩkuũ?

25 Nĩndacookeria Ngai ngaatho nĩ ũndũ wa Jesũ Kristũ Mwathani witũ!

Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ mwene thĩinĩ wa meciiria makwa ndĩ ngombo ya watho wa Ngai, no ha ũhoru wa mwĩrĩ ũyũ wa wĩhia, nĩ ndĩ ngombo ya watho wa wĩhia.

8

Muoyo thĩinĩ wa Roho

1 Nĩ ũndũ wa maũndũ macio-rĩ, andũ arĩa marĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ o ti a kũherithio,

2 tondũ nĩ kũgerera harĩ Jesũ Kristũ watho wa Roho ũrĩa ũheaga muoyo wanjohore kuuma kũrĩ wĩhia na gĩkuũ.

3 Nīgũkorwo ũndũ ũrĩa watho wa Musa ũtangĩahotire gwĩka nĩ ũndũ wa kwagithio hinya nĩ mwĩrĩ ũyũ wĩhagia-rĩ, Ngai nĩekire ũndũ ũcio na ũndũ wa gũtũma Mũriũ wake mwene arĩ na mwĩrĩ ũhaanaine na mwĩrĩ ũyũ wĩhagia, nĩgeetha atuĩke igongona rĩa kũhoroheria mehia. Na nĩ ũndũ ũcio agĩtuĩra wĩhia ũrĩa warĩ thĩinĩ wa mũndũ ũrĩa wĩhagia ciira,

4 nĩgeetha maũndũ ma ũthingu marĩa mathanĩtwo nĩ watho mahingio thĩinĩ witũ, ithuĩ arĩa tũtatũũraga kũringana na mwĩrĩ ũyũ wĩhagia, no tũtũũraga kũringana na Roho.

5 Andũ arĩa matũũraga kũringana na mwĩrĩ ũyũ wĩhagia meciiragia o maũndũ marĩa mwĩrĩ ũcio wendaga; no arĩa matũũraga kũringana na Roho meciiragia o maũndũ marĩa mendagwo nĩ Roho.

6 Meciiria ma mũndũ mwĩhia marehaga gĩkuũ, no meciiria marĩa maathagwo nĩ Roho marehaga muoyo na thayũ;

7 meciiria marĩa mehagia marĩ ũthũ na Ngai. Meciiria macio ma-tiathĩkagĩra watho wa Ngai, o na matingĩhota gwĩka ũguu.

8 Andũ arĩa maathagwo nĩ mwĩrĩ ũyũ wĩhagia matingĩhota gũkenia Ngai.

9 No rĩrĩ, inyuĩ mũtiathagwo nĩ mwĩrĩ ũyũ wĩhagia, no mwathagwo nĩ Roho, angĩkorwo Roho wa Ngai atũũraga thĩinĩ wanyu. No rĩrĩ, mũndũ o wothe ũtarĩ na Roho wa Kristũ-rĩ, ũcio ti wa Kristũ.

10 No angĩkorwo Kristũ arĩ thĩinĩ wanyu-rĩ, mũrĩ yanyu nĩmĩkuũ nĩ ũndũ wa mehia, no maroho manyu marĩ muoyo nĩ ũndũ wa ũthingu.

11 Na ningĩ angĩkorwo Roho wa Ngai ũrĩa wariũkirie Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ atũũraga thĩinĩ wanyu-rĩ, o we ũcio wariũkirie Kristũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩagatũma mũrĩ iyo yanyu ikuaga ĩgĩe na muoyo nĩ ũndũ wa Roho wake, ũcio ũtũũraga thĩinĩ wanyu.

¹² Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ithuĩ tũrĩ na thiiĩ, no ti thiiĩ kũrĩ mwĩrĩ ũyũ wĩhagia, atĩ nĩguo tũtũũrage kũringana na ũrĩa wendaga.

¹³ Nĩgũkorwo mũngĩtũũra kũringana na ũrĩa mwĩrĩ ũyũ wĩhagia wendaga-rĩ, nĩmũgakua, no mũngĩũraga ciĩko icio njũru cia mwĩrĩ na hinya wa Roho-rĩ, nĩmũgatũũra muoyo,

¹⁴ tondũ andũ arĩa othe matongoragio nĩ Roho wa Ngai acio nĩo ciana cia Ngai.

¹⁵ Nĩgũkorwo mũtiaheirwo roho wa kũmũtua ngombo rĩngĩ nĩguo mwĩtigagĩre, no mwaheirwo Roho wa kũmũtua ciana ciake cia kwĩrererwo. Na nĩguo ũtũmaga twanĩrĩre tũkoiga atĩrĩ, “Abba, Baba.”

¹⁶ Roho Mũtheru we mwene nĩwe mũira hamwe na maroho maitũ atĩ ithuĩ tũrĩ ciana cia Ngai.

¹⁷ Rĩu-rĩ, angĩkorwo tũrĩ ciana ciake-rĩ, tũkĩrĩ agai, tũgatuĩka o agai a kũgaya Ngai, na agai hamwe na Kristũ, angĩkorwo ti-itherũ nĩtũgwatanagĩra nake mĩnyamaro yake nĩguo tũkaahota kũgwatanĩra riiri wake o naguo.

Riiri ũrĩa Ũgooka

¹⁸ Nguona atĩ mĩnyamaro ĩrĩa tũrĩ nayo rĩu ndĩngĩringithanio na riiri ũrĩa tũkaaguĩrĩro.

¹⁹ Indo iria ciombirwo itũũraga cieteraire kũguũranĩro gwa ciana cia Ngai irĩ na gũthethũka kũnene.

²⁰ Nĩgũkorwo ciũmbe icio ciathĩrĩirio itũũre itarĩ kĩene na ti ũndũ wa gwĩthuurĩra cio nyene, no nĩ ũndũ wa kwenda kwa ũrĩa waciathĩrĩirie itũũre irĩ na kĩrĩgĩrĩro,

²¹ atĩ ciũmbe cio nyene nĩigakũũrwo kuuma ũkombo-inĩ wa kũbutha, ikinye wĩyathi-inĩ wa riiri wa ciana cia Ngai.

²² Nĩtũũ atĩ nginyagia rĩu ciũmbe icio ciothe itũire icaayaga irĩ na ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩheo mwana.

²³ Na to indo icio icaayaga, no o na ithuĩ arĩa tũrĩ na maciaro ma mbere ma Roho, nĩtũcaayaga ngoro-inĩ ciitũ thĩnĩ, twetereire hĩndĩ ikinye ya gũtuuo ciana cia Ngai, na nĩkuo gũkũũrwo kwa mĩrĩ iitũ kuuma ũkombo-inĩ.

²⁴ Nĩgũkorwo twahonokirio nĩ ũndũ wa kĩrĩgĩrĩro kũ. No rĩrĩ, kwĩrĩgĩrĩra kĩndũ kĩoneku-rĩ, kũ ti kĩrĩgĩrĩro kũrĩ. Nũũ wĩrĩgagĩrĩra kĩrĩa arĩ nakĩo?

²⁵ No rĩrĩ, tũngĩkorwo twĩrĩgĩrĩire kĩrĩa tũtarĩ nakĩo-rĩ, tũgĩetagĩrĩra o tũkirĩrĩirie.

²⁶ O ũndũ ũmwe, Roho nake nĩatũteithagia nĩ ũndũ wa ũrĩa tũtarĩ hinya. Ithuĩ tũtiũĩ kĩrĩa twagĩrĩrwo nĩkũhooya, no Roho we mwene nĩatũthaithanagĩrĩra arĩ na mũcaayo ũtangĩgweteka na ciugo.

²⁷ Nake Ngai ũrĩa ũthuthuuragia ngoro ciitũ nĩoĩ meciiria ma Roho, tondũ Roho nĩwe ũthaithanagĩrĩra andũ arĩa aamũre kũringana na ũrĩa Ngai endete.

Andũ a Ngai Nĩatoorania

²⁸ Ningĩ nĩtũũ atĩ harĩ andũ arĩa mendete Ngai, o arĩa metĩtwo nĩwe kũringana na ũrĩa aathugundĩte-rĩ, maũndũ mothe mateithanagia hamwe mamarehere kĩrathimo.

²⁹ Nĩgũkorwo acio Ngai aamenyete o tene-rĩ, nĩo aathĩrĩirie matuĩke a kũhaanania na mũhianĩre wa Mũrũwe, nĩguo atuĩke irigithathi harĩ andũ aingĩ a Ithe ũmwe.

³⁰ Nao acio aathĩrĩirie o mbere, nĩo eetire; nao acio eetire, nĩo aatuire athingu; nao acio aatuire athingu, nĩo aahumbire riiri.

³¹ Tūkiuge atīa ūhoru ūkoniī maūndū macio? Angīkorwo Ngai arī mwena witū-rī, nūū ūngīkīhota gūtūtuma ūthū?

³² Ūcio ūtaigana gūcaīra Mūriū wake mwene, no akīmūneana nī ūndū witū ithuothe, na rīrī, agītūheete ūcio-rī, angīkīrega atīa gūtūtaanahīra na indo iria ingī ciothe?

³³ Nūū ūngīona ūndū wa gūthitangīra andū arīa Ngai ethuurīire? Nī Ngai ūmatuīte atī matirī na mahītia.

³⁴ Nūū ūngīhota kūmatua ehia? Gūtīrī! Kristū Jesū, o we ūrīa wakuire, na akīriūka akiuma kūrī arīa akuū, nīwe ūikarīte guoko-inī kwa ūrīo kwa Ngai agītūthaithanīrīra.

³⁵ Nūū ūngītūtīgithania na wendani wa Kristū? Anga nī kuona thīina, kana kwīhīrwo nī ruo, kana nīkūnyariirwo, kana ng'aragu, kana kwaga nguo, kana ūgwati, o na kana rūhiū rwa njora?

³⁶ O ta ūrīa kwandīkītwo atīrī:
“Tūtindaga tūkīūrāgwo o mūthenya wothe nī ūndū waku;
tūtūuagwo ta ng'ondū cia gūthīnjwo.”

³⁷ No rīrī, o na tūkīonaga maūndū macio mothe-rī, ithuī tūrī makīria ma atooria nī ūndū wa ūcio watwendire.

³⁸ Nīgūkorwo nīndīkītie kūmenya kūna atī o na kūngītūika nī ūhoru wa gūkua kana gūtūūra muoyo, o na kana araika kana ndaimono, o na kana ūhoru wa mahinda maya kana marīa magooka, o na kana maahinya o na marīkū,

³⁹ o na kana ūraihi wa na igūrū kana ūriku, o na kana kīndū kīngī o gīothe kīa iria ciombirwo: gūtīrī o na kīmwe kīngīhota gūtūtīgithania na wendani wa Ngai, ūcio ūrī thīinī wa Kristū Jesū, Mwathani witū.

9

Ngai Gūthuura Andū a Isiraeli

¹ Nīi ngwaria ūhoru-wa-ma ndī thīinī wa Kristū, ti maheeni ndīraaria, o nayo thamiri yakwa nīyo mūira wakwa thīinī wa Roho Mūtheru,

² atī ndī na kīeha kīnene na ruo rwa ngoro rūtarathira.

³ Nīgūkorwo ingīendire nīi mwene nyiitwo nī kīrūmi na nyingatwo ndigithanio na Kristū handū-inī ha ariū na aarī a Ithe witū acio a rūrīrī rwitū kīūmbe,

⁴ nīo andū a Isiraeli. O nīo Ngai aature ciana ciake; na nīo maikaraga na riiri wake, na no-o matuītwo andū a kīrīkanīro, na a kwamūkīra watho, na a kūhooyaga hekarū-inī, o na ningī nīo merīirwo ciīranīro.

⁵ Ningī maithe maitū marīa ma tene maarī a kīruka kīu, nake Kristū aarī wa rūciaro rwao ha ūhoru wa mwīrī, o we Ngai ūrīa wathaga maūndū mothe, ūrīa ūgoocagwo nginya tene! Amenī.

⁶ Ūguo ti kuuga atī kiugo kīa Ngai nīkīagīte kūhinga. Nīgūkorwo ti andū othe arīa maciarīirwo Isiraeli marī andū a Ngai a ma.

⁷ O na ningī ti othe ciana cia Iburahīmu, o na gūtūika nī a rūciaro rwake. No rīrī, eerirwo atīrī, “Rūciaro rūrīa rūgeetanio nawe rūkoima harī Isaaka.”

⁸ Ūguo nī ta kuuga atīrī, ti ciana iria iciarītwo na njīra ya ndūire ingītūika ciana cia Ngai, no nī ciana cia kīranīro ituuagwo cia mbeū ya Iburahīmu.

⁹ Nīgūkorwo kīranīro kīoigīte atīrī: “Ihinda rīrīa rīamūre rīakinya nīngacooka, nake Sara nīakagīa kaana ga kahī.”

¹⁰ Na to ūguo wiki, o nacio ciana cia Rebeka ciarī cia ithe o ūmwe, na nīwe ithe witū Isaaka.

11 No rĩrĩ, ciana icio cia mahatha itanaciarwo, o na itekĩte ũndũ o na ũrĩkũ mwega kana mũũru, nĩguo mũbango ũrĩa Ngai aathugundĩte wa gwĩthuurĩra andũ ũhinge:

12 ti na ũndũ wa ciĩko iria mekĩte, no nĩ ũndũ wa wendi wa ũcio wĩtanaga, nĩerire Rebeka atĩrĩ, “Ũrĩa mũkũrũ nĩagatungatĩra ũrĩa mũnini.”

13 O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Nĩndendire Jakubu, no ngĩrega Esaũ.”

14 Tũkiuge atĩa nĩ ũndũ wa ũhoro ũcio? Ngai no atuanĩre ũndũ ũtarĩ wa kĩhooto? Kũroaga gũtuĩka ũguo!

15 Nĩgũkorwo erire Musa atĩrĩ,

“Nĩndĩiguagĩra tha ũrĩa ndenda kũiguĩra tha, na ngacaĩra ũrĩa ndenda gũcaĩra.”

16 Tondũ ũcio-rĩ, ũndũ ũcio nduonekaga nĩ ũndũ wa wendi wa mũndũ, kana nĩ ũndũ wa kĩyo gĩake, no nĩ ũndũ wa tha cia Ngai.

17 Nĩgũkorwo Maandĩko-inĩ Firaũni erĩtwo atĩrĩ: “Ndagũtũũgĩririe nĩ ũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ kũmbe, nĩguo nyonanie hinya wakwa thĩinĩ waku, na nĩguo rĩtwa rĩakwa rĩhunjio thĩ yothe.”

18 Nĩ ũndũ ũcio Ngai aiguagĩra tha mũndũ ũrĩa enda kũiguĩra tha, na akoomia ngoro ya ũrĩa enda kũumia.

19 Ũmwe wanyu ahota kũnjũũria atĩrĩ: “Ngai atũire atũtuagĩra mahĩtia nĩkĩ? Tondũ nũũ ũngĩkĩhota kũregana na ũrĩa Ngai ekwenda?”

20 No wee-rĩ, ũkĩrĩ ũ mũndũ ũyũ nĩguo ũcookanĩrie na Ngai? “Kĩndũ kĩrĩa kĩombirwo-rĩ, no kũrie ũcio wakũmbire, ‘Wanyũmbire ũũ nĩkĩ?’ ”

21 Githĩ mũũmbi wa nyũngũ ndarĩ na kĩhooto gĩa kũhũthĩra rĩũmba o ũrĩa angĩenda; kĩenyũ kĩmwe kĩa rĩũmba rĩu athondeke indo imwe cia kũhũthĩrwo na njĩra ya gũtũka na ingĩ nĩ ũndũ wa mahũthĩro ma ndũire?

22 Ĩ kũngĩkorwo Ngai, tondũ nĩathuurĩte kuonania mang’ũrĩ make na kũmenyithania hinya wake, nĩakirĩrĩrie mũno arĩ na wetereri mũnene andũ arĩa mahaana to indo icio cia kũrakarĩrwo, o icio ciahaarĩrio kwanangwo?

23 Ĩ kũngĩkorwo ekaga ũguo nĩgeetha atũme ũingĩ wa riiri wake ũmenyeke nĩ arĩa mahaana ta indo iria akaiguĩra tha, arĩa aahaarĩrie o mbere matũke a kũgaya riiri ũcio,

24 na nĩo ithuĩ, ithuĩ arĩa eetire, na to arĩa moimĩte kũrĩ Ayahudi, no nĩ kuuma o na kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ?

25 O ta ũrĩa oigĩte Ibuku-inĩ rĩa Hosea, atĩrĩ:

“Andũ arĩa matarĩ akwa nĩo ngeeta ‘andũ akwa’;

nake mũndũ-wa-nja ũcio ũtarĩ mwende nĩwe ngeeta ‘mwendwa wakwa.’ ”

26 na ningĩ,

“Nĩgũgatũka atĩ, o handũ harĩa meerĩrwo atĩrĩ,

‘Inyuĩ mũtirĩ andũ akwa,’

no ho mageetĩrwo ‘ariũ a Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo’.”

27 Naguo ũhoro ũkonĩ Isiraeli, Isaia nĩanĩrĩre, akiuga atĩrĩ:

“O na gũtuĩka andũ a Isiraeli maigana ta mũthanga wa iria-inĩ-rĩ, no matigari mao makaahonoka.

28 Nĩgũkorwo Mwathani nĩagatuĩra

andũ a gũkũ thĩ ciira o narua, na aũkinyie mũthia.”

29 Na o ta ũrĩa Isaia oigĩte o mbere ũndũ ũcio ũtanakinya, atĩrĩ:

“Tiga Mwathani Mwene-Hinya-Wothe

aatũtigĩrie njiaro-rĩ,

ithuĩ tũngĩatuĩkire ta Sodomu,

na tūhaane o ta Gomora.”

Isiraeli kwaga Gwītīkia

³⁰ Tūkiuge atīa ha ūhoru ūcio? Atī andū-a-Ndūrīrī, arīa mataathingatire ūthingu, nīmagīre naguo, ūthingu ūrīa ūgīagwo naguo na ūndū wa gwītīkia;

³¹ no atī andū a Isiraeli, arīa maathingatire watho wa ūthingu-rī, matiigana kūgīa na watho ūcio.

³² Maagire kūgīa naguo nīkī? Tondū matiaūthingatire na njīra ya wītīkio, no maūcaririe na njīra ya gwīka maūndū. O nao nīmahīngirwo nī “ihiga rīrīa rīhīnganaga”.

³³ O ta ūrīa kwandīkītwo:
“Atīrīrī, kūu Zayuni nīnjigīte ihiga rīrīa rītūmaga andū mahīngwo,
na ngaiga rwaro rwa ihiga rūrīa rūtūmaga magūe,
nake mūndū ūrīa ūmwīhokete ndarī hīndī agaaconorithio.”

10

¹ Ariū na aarī a Ithe witū, ūndū ūrīa ngoro yakwa yendete mūno na ūrīa hooyaga Ngai nī ūndū wa andū a Isiraeli nī atī mahonokio.

² Nīgūkorwo nī ndī mūira wao atī nī marī kīyo ūhoru-inī wa Ngai, no kīyo kū kīao gīkaaga ūmenyi.

³ Na tondū matiigana kūmenya ūthingu ūrīa uumaga kūrī Ngai no nī kūgeria maageririe kwīhaandīra ūthingu wao ene-rī, matiigana kwīnyihīria ūthingu wa Ngai.

⁴ Nike Kristū nīwe wakinyirie ūhoru wa watho mūthia nīgeetha kūgīe na ūthingu kūrī mūndū o wothe ūrīa wītīkīte.

⁵ Musa aataarīrie ūhoru wa ūthingu ūrīa uumanaga na watho na njīra īno: “Mūndū ūrīa wīkaga maūndū macio arītūūragio muoyo nīmo.”

⁶ No rīrī, ūthingu ūrīa uumanaga na gwītīkia uugaga atīrī: “Ndūkaneyūrie na ngoro atīrī, ‘Nūū ūkwambata akinye igūrū?’ ” (ūguo nī kuuga, agīre Kristū amūrehe gūkū thī)

⁷ “o na ndūkeyūrie, ‘Nūū ūkaaharūrūka irima rīrīa rītarī gīturi?’ ” (ūguo nī kuuga, ambatie Kristū kuuma kūrī arīa akuū).

⁸ No ūhoru ūcio uugaga atīa? Uugaga atīrī, “Ūhoru ūrī o hakuhī nawe; ūrī o kanua-inī gaku, na ngoro-inī yaku,” naguo ūhoru ūcio nīguo ūhoru wa wītīkio ūrīa tumbūraga:

⁹ Atī ūngiumbūra na kanua gaku atī, “Jesū nī Mwathani,” o na gwītīkia wītīkie na ngoro yaku atī Ngai nīamūriūkirie oime kūrī arīa akuū-rī, no ūhonoke.

¹⁰ Nīgūkorwo mūndū etīkagia na ngoro yake, agatuuo mūthingu, na akoimbūra na kanua gake, agakīhonokio.

¹¹ Tondū Maandīko moigīte atīrī, “Ūrīa wothe ūmwīhokaga ndarī hīndī agaaconorithio.”

¹² Nīgūkorwo gūtīrī ngūūrani gatagatī ka Mūyahudi na mūndū-wa-Ndūrīrī: tondū Mwathani o ūcio nīwe Mwathani wa andū othe, na nīarathimaga mūno arīa othe mamūkayagīra;

¹³ nīgūkorwo nī kwandīke atīrī, “Mūndū wothe ūrīa ūgaakaīra rītwa rīa Mwathani nīakahonoka.”

¹⁴ No rīrī, mangīmūkaīra atīa matamwītīkīte? Na mangīmwītīkia atīa matarī maigua ūhoru wake? Na mangīkīgua atīa matarī na mūndū wa kūmahunjīria?

15 Ningĩ andũ mangĩhota atĩa kũhunjia ũhoro matarĩ atũme? O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ, “Kaĩ magũrũ ma andũ arĩa mahunjagia Ũhoro-ũrĩa-Mwega nĩmagĩrĩre-ĩ!”

16 No rĩrĩ, ti andũ othe Isiraeli meetĩkĩrĩre Ũhoro-ũrĩa-Mwega. Nĩgũkorwo Isaia oririe atĩrĩ, “Mwathani, nũũ wĩtĩkĩtie ũhoro witũ?”

17 Nĩ ũndũ ũcio, gwĩtĩkia kuumanaga na kũigua ũhoro, nago ũhoro ũiguagwo na ũndũ wa kiugo gĩa Kristũ.

18 No ngũũria atĩrĩ: Matirĩ maigua Ũhoro? Hatirĩ nganja nĩmaiguĩte, tondũ Maandĩko mekuuga atĩrĩ:

“Mũgambo wao nĩwahunjire thĩ yothe,
nacio ciugo ciao igĩkinya ituri-inĩ ciothe cia thĩ.”

19 Na ningĩ ngũũria atĩrĩ: Andũ a Isiraeli matiigana kũmenya ũguo? Atĩrĩ, Musa o mbere oigire atĩrĩ,

“Nĩngatũma mũigue ũiru nĩ ũndũ wa rũrĩrĩ hatarĩ;
nĩngatũma mũrakare nĩ ũndũ wa rũrĩrĩ rũtarĩ na ũmenyo!”

20 Nake Isaia akiuga omĩrĩrie mũno atĩrĩ,
“Andũ arĩa mataanjaragia nĩo maanyonire;
ndeeguũrĩrie arĩa mataanjũũragĩrĩria.”

21 No ha ũhoro ũkoniĩ Isiraeli akoiga atĩrĩ,
“Mũthenya wothe ndindaga ndambũrũkĩtie moko makwa
kũrĩ andũ aremi, na a ngarari.”

11

Matigari ma Isiraeli

1 Ningĩ ngũũria atĩrĩ: Ngai nĩkũrega aaregire andũ ake? Kũroaga gũtuĩka ũguo! Nĩ mwene ndĩ Mũisiraeli, wa rũciaro rwa Iburahĩmu, na wa mũhĩrĩga wa Benjamini.

2 Ngai ndaigana kũrega andũ ake arĩa aamenyete o mbere. Kaĩ mũtooĩ ũrĩa Maandĩko moigĩte harĩa handĩkĩtwo ũhoro wa Elija, ũrĩa aathaithire Ngai nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli, akiuga atĩrĩ:

3 “Mwathani, nĩmoragĩte anabii aku na nĩmatharĩtie igongona ciaku; no nĩ nyiki ndigarĩte, nao nĩkũnjaria maranjaria manjũrage?”

4 Ngai aamũcookeirie atĩrĩ, “Nĩndĩtigĩirie andũ ngiri mũgwanja arĩa matarĩ maaturĩria Baali ndu.”

5 Nĩ ũndũ ũcio, o na hĩndĩ ĩno tũrĩ, nĩ kũrĩ na matigari marĩa Ngai ethuurĩre nĩ ũndũ wa wega wake.

6 Na angĩkorwo Ngai aamathuurire nĩ ũndũ wa wega wake-rĩ, gũtingĩgĩtuĩka atĩ maathuurirwo nĩ ũndũ wa ciĩko ciao; korwo nĩ ũguo-rĩ, wega wa Ngai ndũngĩgĩtuĩka nĩ wega rĩngĩ.

7 Rĩu tũkiuge atĩa? Nĩ atĩrĩ, ũndũ ũrĩa andũ a Isiraeli maatũire macaragia na kĩyo kĩnene matiawonire, no andũ arĩa athuure-rĩ, nĩmawonire. Acio angĩ nao nĩmoomirio ngoro,

8 o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:
“Ngai nĩamaheire roho ta wa andũ magonetio nĩ toro,
akĩmahe maitho matekuona,
na matũ matekũigua,
o nginya ũmũthĩ ũyũ.”

9 Nake Daudi ekuuga atĩrĩ:

“Metha yao ya kũrĩra ĩrotuĩka mũtego, na kĩndũ gĩa kũmagwatia,
o na ĩtuĩke ya kũmahĩnga, na irĩhi rĩa ũũru wao.

10 Maitho mao marogĩa nduma, matige gũcooka kuona,

na mathiige mainamĩrĩre nginya tene.”

Honge cia Gũciarithanio

¹¹ Ningĩ ngũria atĩrĩ: Ayahudi nĩkũhĩngwo maahĩngirwo makĩgũa ũndũ matangĩũkĩra? Kũroaga gũtuĩka ũguo! Aca ti guo o na atĩa! Ūrĩa kũrĩ nĩ atĩ, tondũ wa mehia mao, ũhonokio nĩũkinyĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩgeetha andũ a Isiraeli maigue ũiru.

¹² No angĩkorwo ũremi wao nĩũtuĩkĩte ũtonga kũrĩ kĩrĩndĩ gĩa thĩ, nayo hathara yao ĩgatuĩka ũtonga kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ-rĩ, githĩ kũiyũrĩrĩrwo kwao gũtingĩkĩrehe ũtonga mũngĩ makĩria!

¹³ Rĩu-rĩ, nĩ inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ ndĩraarĩria. Tondũ ndĩ mūtũmwo ũtũmĩtwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ-rĩ, ũtungata ũcio wakwa nĩndĩwĩkĩrĩre mũno,

¹⁴ ngĩgeragĩria kana hihi ndahota kwarahũra andũ a rũruka rwakwa kũmbe maigue ũiru, na ndũme amwe ao mahonokio.

¹⁵ Tondũ angĩkorwo kũregwo kwao nĩkuo gwa gũtũma kĩrĩndĩ gĩa thĩ kũiguithanio na Ngai-rĩ, ĩ gwĩtĩkĩrwo kwao kũngĩkĩrehe kũ, tiga o kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ?

¹⁶ Angĩkorwo kĩenyũ gĩa kĩmere kĩrĩa kĩrutĩirwo Ngai kĩrĩ maciaro ma mbere nĩ gĩtheru-rĩ, o nakĩo kĩmere gĩothe no gĩtheru; angĩkorwo mũri nĩ mũtheru-rĩ, o nacio hongge no theru.

¹⁷ Angĩkorwo hongge imwe cia mūtamayũ wa mũgũnda nĩciakahũrirwo, nawe, o na watuĩka ũrĩ rũhongge rwa mūtamayũ wa gĩthaka-rĩ, ũgĩciarithanio na hongge icio ingĩ, na rĩu nĩũgayanaga ũnoru na icio ingĩ kuuma mũri wa mūtamayũ ũcio-rĩ,

¹⁸ menya ndũkae kwĩganĩra hongge icio ingĩ. Ūngĩka ũguo-rĩ, ririkana ũndũ ũyũ: Wee tiwe ũnyitĩrĩre mũri ũcio, no nĩ mũri ũcio ũkũnyitĩrĩre.

¹⁹ No wee no ũkiuge atĩrĩ, “Hongge icio ciakahũrirwo nĩgeetha njiarithanio na mũtĩ.”

²⁰ Ūguo noguo. No rĩrĩ, hongge icio ciakahũrirwo tondũ wa kwaga gwĩtĩkia, nawe wĩhaandĩte nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia. Ndũkae gwĩtĩia, no wĩtigagĩre.

²¹ Tondũ angĩkorwo Ngai ndaacaĩre hongge icio cia ndũire-rĩ, o nawe ndangĩgũcaĩra.

²² Nĩ ũndũ ũcio, mwĩcũraniei ũhoru wa ũtugi wa Ngai na kwaga tha gwake: harĩ andũ acio maagũire, nĩagire kũmaiguĩra tha, no inyuĩ, nĩkũmũtuga amũtugaga, angĩkorwo nĩmũgũtũũra thĩnĩ wa ũtugi wake. Kwaga ũguo-rĩ, o na inyuĩ no mũtinio mweherio.

²³ Andũ acio nao mangĩtiga kũrũmia ũhoru ũcio wa kwaga gwĩtĩkia-rĩ, nĩmagaciarithanio na mũtĩ, nĩgũkorwo Ngai arĩ na ũhoti wa kũmaciarithania naguo rĩngĩ.

²⁴ Nĩ ũndũ-rĩ, angĩkorwo mwatinirio kuuma mūtamayũ-inĩ wa kĩrĩti, na mũgĩcooka mũgĩciarithanio na mūtamayũ wa mũgũnda, na ũcio nĩ ũhoru ũtarĩ wa ndũire-rĩ, githĩ ti ũhũthũ makĩria hongge ici, o ici ciarĩ ciagu, gũciarithanio na mūtamayũ wa mũgũnda o ũcio warĩ wao kũmbe!

Andũ a Isiraeli othe Nĩmakahonokio

²⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndikwenda mũikare mũrigĩtwo nĩ ũhoru ũyũ wa hitho, nĩgeetha mũtikae kwĩona ta mũrĩ oogĩ: Hitho nĩ atĩ, andũ amwe a Isiraeli nĩanyiite nĩ kũũmia ngoro, o nginya rĩrĩa mũigana wa andũ-a-Ndũrĩrĩ ũkaahinga gũtoonya.

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, andũ a Isiraeli othe nĩmakahonokio, o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Mũhonokia nĩakoima Zayuni;

naguo ũhoru wa kũregana na Ngai nĩakaweheria kuuma kũrĩ Jakubu.

²⁷ Nakĩo gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra nao, rĩrĩa ngaamehereria mehia mao.”

²⁸ Ha ũhoru-ũrĩa-Mwega-rĩ, andũ a Isiraeli nĩmatuirwo thũ nĩ ũndũ wanyu, no ha ũhoru wa gũthuurwo-rĩ, nĩmendetwo nĩ ũndũ wa maithe mao ma tene,

²⁹ nĩgũkorwo iheo iria Ngai aheanaga na gwĩtana kũrĩa etanaga nakuo ndacookaga kwĩricũkwo.

³⁰ O ta ũrĩa inyuĩ hĩndĩ ĩmwe mwaremeire Ngai, no rĩu nĩamũiguĩrĩire tha nĩ ũndũ wa ũremi wao-rĩ,

³¹ rĩu no taguo o nao matuĩkĩte aremi, nĩgeetha o nao rĩu maiguĩrwo tha nĩ ũndũ wa ũrĩa Ngai amũiguĩrĩire tha.

³² Nĩgũkorwo Ngai nĩatuĩte andũ othe aremi nĩgeetha acooke amaiguĩre tha othe.

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai

³³ Hĩ! ĩ ũgĩ wa Ngai, o naguo ũmenyo wake, itikĩrĩ nyingĩ na ndiku mũno!

Matuĩro make gũtirĩ ũngĩhota kũmatuĩria, na mĩthĩire yake kaĩ ndĩngĩmenyeka-ĩ!

³⁴ “Nũũ ũmenyete meciiria ma Mwathani?

Kana nũũ ũkoretwo akĩmũtaara?”

³⁵ “Nũũ wanahe Ngai kĩndũ,

atĩ nĩguo Ngai acooke amũrĩhe kĩndũ kũu?”

³⁶ Nĩgũkorwo indo ciothe cioimire harĩ we, na nĩwe ũcitũũragia ciothe, na ciothe-rĩ, no ciake.

Nake arogoocagwo nginya tene na tene! Amen.

12

Magongona marĩ Muoyo

¹ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndamũthaita tondũ wa ũrĩa Ngai anamũiguĩra tha, mwĩrute mĩrĩ yanyu ĩtuĩke magongona marĩ muoyo, na matheru mangĩkenia Ngai, arĩ guo ũtungata ũrĩa wagĩrĩire na wa ma wa kũgocithia Ngai.

² Mũtikanahaananie ũhoru wanyu na maũndũ marĩa mekagwo nĩ andũ a thĩ ĩno; no garũrũkai na ũndũ wa kwerũhio meciiria manyu. Hĩndĩ ĩyo nĩmũrĩhotaga kũmenya na gwĩtikĩra wendi ũcio wa Ngai, o wendi ũcio wake mwega ũrĩa wa kũmũkenagia, na mũkinyanĩru kũna.

³ Nĩ ũndũ wa wega ũrĩa ndaaheirwo nĩ Ngai-rĩ, ngwĩra o mũndũ wothe wanyu atĩrĩ: Mũndũ ndakae gwĩtua mũnene gũkĩra ũrĩa aagĩrĩrwo nĩ gwĩtua, no nĩ kaba mũndũ eciiragie ũhoru wake we mwene na atue itua rĩagĩrĩru, kũringana na wĩtikio ũrĩa Ngai amũheete.

⁴ O ta ũrĩa tũrĩ na ciĩga nyingĩ thĩinĩ wa mwĩrĩ ũmwe, nacio ciĩga ici ciothe itirutaga wĩra mũthemba ũmwe-rĩ,

⁵ no taguo o na ithuĩ, o na twatuĩka tũrĩ aingĩ, tũrĩ mwĩrĩ ũmwe thĩinĩ wa Kristũ, na o kũga nĩkĩohanĩtio na iria ingĩ ciothe.

⁶ Ningĩ nĩtũheetwo iheo itiganĩte, kũringana na wega ũrĩa tũheetwo. Angĩkorwo kĩheo kĩa mũndũ nĩ kũratha mohoro-rĩ, nĩahũthĩre kĩheo kũ kũringana na ũrĩa wĩtikio wake ũigana.

⁷ Angĩkorwo nĩ gũtungata, nĩatungatage; na angĩkorwo nĩ kũrutana, nĩarutanage;

8 ningĩ angĩkorwo nĩ kũũmĩrĩria andũ, nĩakĩũmanagĩrĩrie; na angĩkorwo nĩ wa kũrũmbũiya mabata ma andũ arĩa angĩ, nĩakĩheanage na ũtaana; angĩkorwo nĩ wa gũtongoria, nĩatongoragie na kĩyo; ningĩ ũrĩa wa kũiguanĩra tha, nĩekage ũguo akenete.

Wendani

9 Wendani wanyu nĩũkoragwo nĩ ũrĩa ũtarĩ ũhinga. Thũũragai ũndũ ũrĩa mũũru; naguo ũndũ ũrĩa mweka mũkĩũrũmagie.

10 Endanagai mũndũ na ũrĩa ũngĩ, mũrĩ na wendani ta wa ciana cia ithe ũmwe. Na mũndũ nĩatĩage ũrĩa ũngĩ gũkĩra we mwene.

11 Rutagai wĩra na kĩyo, na mũreke ngoro cianyu ihĩahĩage, mũgĩtungatagĩra Mwathani.

12 Ikaragai mũkenete nĩ ũndũ mũrĩ na kĩrĩgĩrĩro, na mũkiragĩrĩrie hĩndĩ ya mathĩna, na mũikarage mũkĩhooyaga hĩndĩ ciothe.

13 Teithagai andũ a Ngai mabataro-inĩ mao. Tũũrai mũnyiitaga andũ ũgeni.

14 Rathimagai andũ arĩa mamũnyariiraga; marathimagei na mũtikanamarume.

15 Kenagai hamwe na arĩa marakena; na mũcaka na arĩa maracakaya.

16 Tũũrai mũiguanĩte mũndũ na ũrĩa ũngĩ. Tigagai gwĩtĩia, no mwĩtikagĩre kũgĩa ngwatanĩro na andũ arĩa matarĩ igweta. Tigagai kwĩona ta mũrĩ oogĩ.

17 Mũtikaneke mũndũ ũũru nĩ ũndũ wa ũũru ũrĩa amwĩkĩte. Menyagĩrĩrai nĩguo mwĩkage maũndũ marĩa mangĩonwo magĩrĩire nĩ andũ othe.

18 Inyũĩ-rĩ, geragai gũikarania na mũndũ o wothe na thayũ kũngĩhoteka.

19 Arata akwa, mũtikanerĩhĩrie, no tigagĩriai mang'ũrĩ ma Ngai handũ, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ: "Kũrĩhanĩria nĩ gwakwa; nĩ nĩ ngaarĩhanĩria," ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

20 Handũ ha ũguo-rĩ:

"Thũ yaku ĩngĩkorwo ĩhũtiĩ-rĩ, mũhe irio;

ĩngĩkorwo nĩnyootĩ-rĩ, mũhe gĩa kũnyua.

Gwĩka ũguo-rĩ, nĩkũmĩigĩrĩra makara ma mwaki mũtwe."

21 Mũtikanatorio nĩ ũũru, no tooragai ũũru na wega.

13

Kwĩnyiihĩria arĩa Maathanaga

1 O mũndũ no nginya athĩkagĩre arĩa maathanaga, nĩgũkorwo gũtirĩ hinya wa gwachana tiga ũrĩa Ngai ahaandĩte. Aathani arĩa marĩ ho nĩ Ngai ũmatuĩte a gwachana.

2 Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mũndũ ũrĩa ũremaĩra arĩa maathanaga, nĩkũrega aregaga ũndũ ũrĩa Ngai atuĩte, nao arĩa mekaga ũguo nĩmagatuĩka a gũtuĩrwo ciira.

3 Nĩgũkorwo aathani ti a kũmakia arĩa mekaga ũrĩa kwagĩrĩire, no nĩ a kũmakia arĩa mekaga ũũru. Nĩũkwenda wagage gwĩtigagĩra ũrĩa wathanaga? Gĩkage ũrĩa kwagĩrĩire, nake nĩarĩkũgathagĩrĩria.

4 Nĩgũkorwo we nĩ ndungata ya Ngai ya gũtũma wonage maũndũ mega. No ũngĩka ũũru-rĩ, wĩtigĩre, nĩgũkorwo ndakuuaga rũhiũ rwa njora tũhũ. We nĩ ndungata ya Ngai, na mũrĩhania wake wa kũherithania na wa gũkinyĩria mũndũ ũrĩa wĩkaga ũũru mang'ũrĩ ma Ngai.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, nĩ kwagĩrĩire mwathĩkagĩre arĩa maathanaga, ti tondũ wa gwĩtigĩra mang'ũrĩ macio, no nĩ tondũ wa ũrĩa mwĩmenyeire na thamiri cianyu ũrĩa arĩ wega gwĩka.

⁶ Ũndũ ũcio noguo ũtũmaga mũrutage magooti, nĩgũkorwo arĩa maathanaga nĩ ndungata cia Ngai, na maheanaga mahinda mao mothe nĩ ũndũ wa wĩra ũcio kĩũmbe.

⁷ Rutagĩrai andũ othe kĩrĩa mwagĩrĩrwo nĩ kũmarutĩra: Angĩkorwo mũtirutĩte magooti, rutai magooti; na angĩkorwo nĩ kũruta mbeeca cia kũrutithia wĩra wa bũrũri, rutai; nao andũ arĩa a kũheo gĩtĩo, maheagei; na arĩa a gwĩkĩrĩrwo, mekagĩrĩrei.

Endanagai tondũ Mũthenya Nĩukuhĩrĩrie

⁸ Mũtigaikare mũrĩ na thĩrĩ na mũndũ o na ũrĩkũ, tiga o mwendanage hĩndĩ ciothe mũndũ na ũrĩa ũngĩ, nĩgũkorwo mũndũ wendaga mũndũ ũrĩa ũngĩ nĩahingĩtie watho.

⁹ Nĩ ũndũ maathani maya, atĩ “Ndũkanatharanie,” na “Ndũkanoragane,” na “Ndũkanaiye”, na “Ndũkanacumĩkĩre kĩndũ kĩene,” o na rĩathani rĩngĩ o rĩothe rĩngĩkorwo ho, mohanĩtio mothe maturanĩrwo thĩnĩ wa rĩathani rĩrĩ: “Enda mũndũ ũrĩa ũngĩ ta ũrĩa wĩyendete wee mwene.”

¹⁰ Wendani-rĩ, ndũngĩka mũndũ ũrĩa ũngĩ ũũru. Nĩ ũndũ ũcio kwendana nĩkuo kũhingia watho.

¹¹ Na mwĩkage ũguo nĩ ũndũ wa kũmenya mahinda maya tũrĩ ũrĩa matariĩ. Ihinda nĩkinyu nĩgeetha mwarahũke mũtĩge gũkoma, tondũ ũhonokio witũ rĩu ũrĩ hakuhĩ kũrĩ rĩrĩa twambĩrĩrie gwĩtikia.

¹² Ũtukũ ũrĩ hakuhĩ gũthira; naguo mũthenya ũkĩrĩ gũkinya. Nĩ ũndũ ũcio nĩtũtigane na maũndũ ma nduma na twĩohe indo cia mbaara, o iria cia ũtheri.

¹³ Nĩtũthiige na mĩthĩire mĩagĩrĩru, o ĩrĩa yagĩrĩire gũikarwo nayo mũthenya, tũtigatoonye maruga-inĩ mooru marĩ na nyĩmbo njũru na ũrĩũ, na tũtigatoonye ũtharia-inĩ kana maũndũ ma ũũra-thoni, na tũtikagĩage na njũgitano na kũiguanĩra ũru.

¹⁴ No rĩrĩ, mwĩhumbei Mwathani Jesũ Kristũ, na mũtigatũũre mwĩciiragia o ũrĩa mũngĩhingia merĩrĩria ma mũrĩ ĩno ya mehia.

14

Andũ arĩa Ahũthũ na arĩa marĩ Hinya

¹ Na rĩrĩ, mũndũ ũrĩa ũkoragwo arĩ na wĩtikio mũhũthũ mwamũkĩrei, mũtekũmũtuĩra ciira nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mataiguanĩrwo.

² Wĩtikio wa mũndũ ũmwe-rĩ, nĩũmwĩtikĩrĩtie kũrĩa irio cia mĩthemba yothe, no mũndũ ũngĩ, ũrĩa ũrĩ wĩtikio mũhũthũ, arĩaga o mĩthemba ya nyeni.

³ Mũndũ ũrĩa ũrĩaga mĩthemba yothe ya irio ndakae kũmena mũndũ ũrĩa ũtekaga ũguo, nake mũndũ ũrĩa ũtarĩaga indo imwe-rĩ, ndakae gũtuĩra ciira mũndũ ũrĩa ũrĩaga ciothe tondũ Ngai nĩamwĩtikĩrĩtie.

⁴ Wee ũkĩrĩ ũ nĩguo ũtuĩre ndungata ya mũndũ ũngĩ ciira? Mwathi wayo nĩwe ũmenyaga ĩrũngĩ wega kana ĩgwĩte. Nayo nĩrĩrũgamaga, tondũ Mwathani nĩwe ũrĩ na ũhoti wa gũtũma ĩrũgame.

⁵ Mũndũ ũmwe-rĩ, onaga ta kũrĩ mũthenya ũmwe mũtheru kũrĩ ĩrĩa ĩngĩ; nake mũndũ ũngĩ akoona mĩthenya yothe no ũndũ ũmwe. O mũndũ nĩemenyere wega na ngoro yake.

⁶ Mündũ ũrĩa wonaga mũthenya ũmwe ũrĩ wa mwanya-rĩ, ekaga ũguo nĩ ũndũ wa Mwathani. Nake ũrĩa ũrĩaga nyama-rĩ, arĩaga nĩ ũndũ wa Mwathani, nĩgũkorwo nĩ Ngai acookagĩria ngaatho; nake ũrĩa ũtacirĩaga-rĩ, ekaga ũguo nĩ ũndũ wa Mwathani, na nĩ Ngai acookagĩria ngaatho.

⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ o na ũmwe witũ ũtũũraga nĩ ũndũ wake mwene, na gũtirĩ o na ũmwe witũ ũkuaga nĩ ũndũ wake mwene.

⁸ Nĩ ũndũ tũngĩtũũra muoyo-rĩ, tũtũũraga nĩ ũndũ wa Mwathani; na tũngĩkua-rĩ, twakua nĩ ũndũ wa Mwathani. Nĩ ũndũ ũcio tũngĩkorwo tũrĩ muoyo kana tũkuĩte-rĩ, tũrĩ o a Mwathani.

⁹ Ũhoru ũyũ nĩguo watũmire Kristũ akue na acooke ariũke, nĩguo atuĩke Mwathani wa arĩa akuũ na arĩa marĩ muoyo.

¹⁰ Wee-rĩ, ũgũtuĩra mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu ciira nĩkĩ? Kana ũkũmena mũrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu nĩkĩ? Nĩgũkorwo ithuothe nĩtũkarũgama mbere ya gĩtĩ gĩa ciira kĩa Ngai.

¹¹ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Ti-itherũ, o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo,

iru o rĩothe nĩrĩgaturio mbere yakwa;

naruo rũrĩmĩ o ruothe nĩrũkoimbũrĩra Ngai,’ ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.”

¹² Hakĩrĩ ũguo-rĩ, o ũmwe witũ nĩakaheana ũhoru wake mwene mbere ya Ngai.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio nĩtũgĩtĩge gũtuanĩra ciira ithuĩ ene. Handũ ha ũguo-rĩ, kaba mũtue na meciiria manyu atĩ mũtigatũma mũrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu ahĩngwo kana agwe njĩra-inĩ.

¹⁴ Nĩ nĩmenyete wega biũ ndĩ thĩinĩ wa Mwathani Jesũ, atĩ gũtirĩ irio irĩ thaahu cio nyene. No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa wonaga kĩndũ ta kĩrĩ thaahu-rĩ, ũcio harĩ we kĩndũ kũ nĩ kĩrĩ thaahu.

¹⁵ Angĩkorwo mũrũ kana mwarĩ wa thoguo nĩekũigua ũũru tondũ wa kĩrĩa ũrĩaga-rĩ, wee nĩũtigĩte gũthĩ na mũthĩre ya wendani. Tiga gũtũma mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu ũcio Kristũ aakuĩrĩre oore nĩ ũndũ wa kĩrĩa ũrarĩa.

¹⁶ Mũtikanareke ũndũ ũrĩa muonaga ũrĩ mwega ũtuĩke wa gũcambio.

¹⁷ Nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai ti ũhoru wa kũrĩa na kũnyua, no nĩ wa ũthingu, na thayũ o na gĩkeno iria ciumaga kũrĩ Roho Mũtheru,

¹⁸ tondũ mũndũ o wothe ũrĩa ũtungatagĩra Kristũ na njĩra icio nĩakenagia Ngai, o na akoonagwo arĩ mwega nĩ andũ.

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtwĩkĩragei kĩyo gĩa gwĩkaga maũndũ marĩa marehaga ũhoru wa thayũ na magatũma tuonganĩrĩre hinya.

²⁰ Mũtikanathũkie wĩra wa Ngai nĩ ũndũ wa irio. Irio ciothe nĩ theru, no rĩrĩ, nĩ ũũru mũndũ kũrĩa kĩndũ o gĩothe kĩrĩa kĩngĩhĩtithia mũndũ ũrĩa ũngĩ.

²¹ Nĩ kaba kwaga kũrĩa nyama, kana kũnyua ndibei o na kana gwĩka ũndũ ũngĩ o na ũrĩkũ ũrĩa ũngĩtũma mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu ahĩtithio.

²² Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ũndũ ũrĩa wĩtĩkĩtie ũkonĩ maũndũ macio-rĩ, nĩũmenyeye gatagatĩ gaku na Ngai. Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũtarĩ ũndũ angĩcuukĩra nĩ ũndũ wa kĩndũ kĩrĩa onaga kĩrĩ kĩa agĩka.

²³ No rĩrĩ, mũndũ angĩkorwo arĩ na nganja, acooke arĩe irio iria arĩ na nganja nacio, mũndũ ũcio nĩetuĩrĩre ciira, tondũ kũrĩa gwake gũtũmanĩte na wĩtĩkio; naguo ũndũ o wothe ũtoimanĩte na wĩtĩkio nĩ mehia.

15

¹ Na rĩrĩ, ithuĩ arĩa tũrĩ na hinya-rĩ, twagĩrĩrwo nĩgũkuuanagĩra na arĩa matarĩ na hinya maũndũ mao ma ũhinyaru na to gwĩkenagia ithuĩ ene.

² O ũmwe witũ nĩagĩrĩrwo nĩgũkenia mũndũ ũrĩa ũngĩ nĩ ũndũ wa maũndũ make mega, nĩgeetha ongererwo hinya.

³ Nĩgũkorwo o na Kristũ ndekenirie we mwene, no o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Irumi cia arĩa makũrumaga nĩ nĩ ciagwĩrĩre.”

⁴ Nĩgũkorwo maũndũ mothe marĩa maandĩkirwo tene maandĩkirwo marĩ ma gũtũruta, nĩgeetha tũgĩage na kĩrĩgĩrĩro nĩ ũndũ wa gũkirĩrĩa na kũũmĩrĩrio nĩ Maandĩko macio.

⁵ Ngai ũrĩa ũheanaga ũkirĩrĩa na ũũmanĩrĩa aromũhe roho wa ũiguano o mũndũ na ũrĩa ũngĩ rĩrĩa mũkũrũmĩrĩa Kristũ Jesũ,

⁶ nĩgeetha mũgoocithagie Ngai o we Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ mũrĩ na ngoro ĩmwe na mũgambo ũmwe.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, o mũndũ nĩagĩtikagĩre ũrĩa ũngĩ, o ta ũrĩa mwetĩkirwo nĩ Kristũ, nĩgeetha Ngai agoocagwo.

⁸ Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, Kristũ okire arĩ ndungata ya Ayahudi nĩ ũndũ wa ũhoro wa ma wa Ngai, nĩguo ahingie ciĩranĩro iria cierĩrwo maithe maitũ ma tene,

⁹ nĩgeetha andũ-a-Ndũrĩrĩ magoocithagie Ngai nĩ ũndũ wa tha ciake, ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ ũcio nĩngũkũgococa ndĩ gatagatĩ ka ndũrĩrĩ;
nĩndĩrĩnaga nyĩmbo cia kũgococa rĩtwa rĩaku.”

¹⁰ Ningĩ nĩ kwĩrĩtwo atĩrĩ:

“Kenai, inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, mũrĩ hamwe na andũ ake.”

¹¹ Na ningĩ nĩ kwĩrĩtwo atĩrĩ,

“Goocai Mwathani, inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ othe,
na mũmũnĩre nyĩmbo cia kũmũgococa, inyuĩ andũ othe.”

¹² O na ningĩ, Isaia nĩoigĩte atĩrĩ,

“Mũndũ ũrĩa wĩtagwo Mũri wa Jesii nĩagococa,
o we ũrĩa ũkaarhũka atuĩke wa gwatha ndũrĩrĩ,
nao andũ-acio-a-Ndũrĩrĩ nĩmakaagĩa na kĩrĩgĩrĩro thĩnĩ wake.”

¹³ Na rĩrĩ, Ngai ũrĩa arĩ we mwĩhoko witũ aromũiyũria na gĩkeno gĩothe na thayũ tondũ wa ũrĩa mũmwĩhokete, nĩgeetha mũkirĩrĩrie kũgĩa na kĩrĩgĩrĩro nĩ ũndũ wa hinya wa Roho Mũtheru.

Paũlũ Mũtungatĩri wa Andũ-a-Ndũrĩrĩ

¹⁴ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩ mwene nĩnjĩtikĩrĩte atĩ inyuĩ ene nĩmũiyũrĩtwo nĩ wega, na nĩ mũrĩ na ũmenyo mũiganu, o na mũkahota gũtaarana inyuĩ ene.

¹⁵ Ndĩmwandĩkĩre ũndũ ũyũ ndĩ na ũũmĩrĩru mũingĩ ngĩmwĩra maũndũ mamwe, taarĩ kũmũrĩkania maũndũ macio rĩngĩ, nĩ ũndũ wa wega ũrĩa Ngai aaheire,

¹⁶ nĩguo nduĩke mũtungatĩri wa Kristũ Jesũ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, ndutage wĩra wa mũthĩnjĩri-Ngai wa kũhunjagia ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Ngai, nĩgeetha andũ-a-Ndũrĩrĩ magaatũka igongona rĩtikĩrĩku nĩ Ngai, o rĩrĩa rĩtherie nĩ Roho Mũtheru.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩraha thĩnĩ wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa ũtungata wakwa ngĩtungatĩra Ngai.

¹⁸ Ndikũgeria kwaria ũndũ o na ũrĩkũ tiga o ũrĩa Kristũ ahingĩtie na ũndũ wakwa harĩ ũhoro wa gũtongoria andũ-a-Ndũrĩrĩ ũhoro-inĩ wa gwathĩkĩra Ngai, nĩ ũndũ wakwa kũheana ũhoro na maũndũ marĩa mekirwo,

19 na ūndũ wa hinya ūrĩa watũmaga kũringwo ciama na kuonwo morirũ, tondũ wa hinya wa Roho Mũtheru. Na nĩ ūndũ wa ũguo kuuma Jerusalemu kũrigiicũka nginya Iluriko, nĩhunjĩtie biũ Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Kristũ.

20 Na rĩrĩ, ndũire ndũrirĩirie kũhunja Ũhoru-ũrĩa-Mwega kũrĩa Kristũ atamenyekete, nĩgeetha ndikanatuĩke wa gwaka igũrũ rĩa mũthingi wakĩtwo nĩ mũndũ ũngĩ.

21 No rĩrĩ, nĩgũtuĩke o ta ūrĩa kwandĩkĩtwo, atĩrĩ:

“Arĩa matarĩ meerwo ũhoru wake nĩo makaawona,
na arĩa matarĩ maigua nĩo magaataũkĩrwo nĩguo.”

22 Kĩu nĩkĩo gĩtũmi kĩrĩa kĩanagiria mahinda maingĩ njũke kũu kwanyu.

Mũbango wa Paũlũ Gũthĩ Roma

23 No rĩu, tondũ hatĩrĩ handũ hangĩ ingĩruta wĩra ng’ongo-inĩ ici, na tondũ mũaka mũingĩ nĩngoretwo ngĩrirĩria kũmuona-rĩ,

24 nĩndĩrabanga gwĩka ũguo ngĩthĩ Sipania. Nĩndĩrehoka gũkaamũceerera ngĩhĩtũkĩra kũu kwanyu, na atĩ nĩmũkandeithĩrĩa gũthĩ rũgendo rũu, thuutha wa gũkenanĩra na inyuĩ ihinda inini.

25 No rĩu ndĩ rũgendo-inĩ ngĩthĩ Jerusalemu ngatungatĩre andũ arĩa aamũre marĩ kũu.

26 Nĩgũkorwo andũ a Makedonia na a Akaia nĩmoonire arĩ wega kũhotha nĩguo mateithie andũ arĩa athĩni a thiritũ ya andũ arĩa aamũre kũu Jerusalemu.

27 ũguo nĩguo moonire kwagĩrĩire, na ti-itherũ nĩ marĩ na thĩrĩ wa andũ acio. Tondũ wa rĩrĩ, angĩkorwo andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmagwatanĩire na Ayahudi irathimo cia kĩiroho-rĩ, o nao marĩ na thĩrĩ kũrĩ Ayahudi wa kũmatungatĩra na indo iria marathimĩtwo nacio.

28 Nĩ ūndũ ũcio ndaarĩkia kũruta wĩra ũcio, na menye wega atĩ maciaro macio nĩ marĩkia kwamũkĩrwo-rĩ, hĩndĩ ĩyo nĩngamũceerera ngĩthĩ Sipania.

29 Nĩnjũũ atĩ ngĩũkĩra kũu kwanyu, ngaakorwo njiyũrĩrĩrwo nĩ irathimo cia Kristũ.

30 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩndamũthaitha nĩ ūndũ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ na nĩ ūndũ wa wendani ūrĩa tũheetwo nĩ Roho, atĩ mũnyiitanĩre na nĩ kĩgiano-inĩ gĩakwa na ūndũ wa kũhooya Ngai nĩ ūndũ wakwa.

31 Hooyai nĩgeetha ngaahonokio kuuma kũrĩ andũ arĩa matetĩkĩtie a kũu Judea, na ningĩ atĩ ũtungata wakwa kũu Jerusalemu ũgetĩkĩrĩka nĩ andũ arĩa aamũre akuo,

32 nĩgeetha ngooka kũrĩ inyuĩ ngenete, Ngai enda, na tũcanjamũke tũrĩ hamwe.

33 Ngai mwene thayũ aroikara hamwe na inyuĩ inyuothe. Amen.

16

Ngeithi kũrĩ Arata

1 Nĩngũgaathĩrĩria mwarĩ wa Ithe witũ Fibi kũrĩ inyuĩ, ūrĩa ũtungataga thĩnĩ wa kanitha wa Kenikirea.

2 Nĩngũmũhooya mũmwamũkĩre thĩnĩ wa Mwathani o ta ūrĩa mũngĩamũkĩra andũ arĩa aamũre, na mũmũhe ũteithio o wothe angĩbataro nĩguo kuuma kũrĩ inyuĩ, nĩgũkorwo o nake anakorwo arĩ ũteithio mũnene kũrĩ andũ aingĩ, o hamwe na nĩ mwene.

3 Geithiai Pirisila na Akula, arĩa tūrutaga wĩra nao tũrĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ.*

4 O nĩmendire kũũragwo nĩ ũndũ wakwa. Na to nĩ nyiki ndĩramacookeria ngaatho, no nĩmacookeirio ngaatho nĩ makanitha mothe ma andũ-a-Ndũrĩrĩ.

5 Geithiai o na kanitha ũrĩa ũcemanagia kwao mũciĩ.

Geithiai mũrata wakwa Epeneto, ũrĩa warĩ mwĩtĩkia wa Kristũ wa mbere kũu bũrũri wa Asia.

6 Geithiai Mariamu, ũrĩa warutire wĩra na kĩyo kĩnene mũno nĩ ũndũ wanyu.

7 Geithiai Anderoniko na Juniasi, andũ a mũhĩrĩga witũ arĩa tuohetwo hamwe. Nao nĩ marĩ igweta gatagatĩ-inĩ ka atũmwo, o na ningĩ nĩmatuĩkire a Kristũ mbere yakwa.

8 Geithiai Ampiliato, ũrĩa nyendete mũno thĩnĩ wa Mwathani.

9 Na mũgeithie Urubano, ũrĩa tūrutithanagia wĩra wa Kristũ nake, o na mũgeithie mũrata wakwa nyendete Sitakusi.

10 Geithiai Apele, ũrĩa wageririo na akĩmenyeka atĩ nĩ wa Kristũ kũna. Na mũgeithie andũ a nyũmba ya Arisitobulo.

11 Ningĩ mũgeithie Herodioni, ũrĩa wa mũhĩrĩga witũ.

Geithiai andũ a nyũmba ya Narikiso arĩa marĩ thĩnĩ wa Mwathani.

12 Geithiai Turufena na Turufosa, andũ-a-nja acio marutaga wĩra na hinya thĩnĩ wa Mwathani.

Na mũgeithie mũrata wakwa Perisi, mũndũ-wa-nja ũngĩ o nake ũrutĩte wĩra na hinya mũno thĩnĩ wa Mwathani.

13 Geithiai Rufusi, ũrĩa mũthuure thĩnĩ wa Mwathani, o na mũgeithie nyina, ũrĩa ũkoretwo arĩ o ta maitũ.

14 Ningĩ mũgeithie Asunikirito, na Felegoni, na Herime, na Pateroba, na Herima, o na ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa marĩ hamwe nao.

15 O na ningĩ mũgeithie Filologo, na Julia, na Nerea na mwarĩ wa nyina, na Olumpa, na arĩa othe aamũre makoragwo hamwe nao.

16 Geithaniai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na ngeithi theru cia kĩmumunyano. Makanitha mothe ma Kristũ nĩmamũgeithia.

17 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩngũmũthaitha mwĩmenyagĩrĩre andũ arĩa marehaga nyamũkano na maũndũ ma kũmũhĩngithia, marĩa mareganĩte na ũhoru ũrĩa mũrutĩtwo. Eheragĩrai andũ ta acio.

18 Nĩgũkorwo andũ ta acio ti Mwathani witũ Kristũ matungataga, no nĩ nda ciao ene matungataga. Nĩmaheenagia ngoro cia andũ arĩa matooĩ ũũru na ũndũ wa mũario yao mũnyoroku na ndeto ciao cia kwĩyendithĩrĩria.

19 Andũ othe nĩmaiguĩte ngumo ya wathĩki wanyu, nĩ ũndũ ũcio nĩnĩyũrĩtwo nĩ gĩkeno nĩ ũndũ wanyu; no nĩngwenda mũgĩe na ũũgĩ harĩ maũndũ marĩa mega, na mwage ũcuuke harĩ maũndũ marĩa mooru.

20 Ngai mwene thayũ nĩarĩhehenja Shaitani o narua, na inyuĩ mũmũrangĩrĩrie rungu rwa magũrũ manyu. Wegu wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũroikara na inyuĩ.

21 Nĩmwageithio nĩ Timotheo, ũrĩa tūrutaga wĩra nake, o na Lukio, na Jasoni na Sosipatero, arĩa a mũhĩrĩga witũ.

22 Nĩ Teritio, mwandĩki wa marũa maya, nĩndamũgeithia thĩnĩ wa Mwathani.

* 16:3 Pirisila na Akula maarĩ arata a hakuĩ a Paũlũ, na maarutaga wĩra wa gũtuma hema hamwe nake.

²³ Nake Gayo, ũrĩa ũnyitĩte ũgeni na ũrĩa ũtugaga andũ a kanitha othe, nĩamũgeithia.

Nĩmwageithio nĩ Erasito, ũrĩa mũigi kĩgĩĩna gĩa itũũra, na mũrũ wa ithe witũ Kwarito. (

²⁴ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na inyuĩ inyuothe. Ameni.)

²⁵ Na rĩu kũrĩ ũrĩa ũngĩhota kũmũrũgamia wega nĩ ũndũ wa Ũhoro-ũrĩa-Mwega ũrĩa hunjagia, na kwanĩrĩra ũhoro wa Jesũ Kristũ kũringana na ũguũrio wa maũndũ marĩa ma hito marĩa matũire mahithĩtwo kuuma tene,

²⁶ no rĩu nĩmaguũrie na makamenyithanio thĩĩnĩ wa Maandĩko marĩa ma ũnabii, nĩ ũndũ wa watho wa Ngai, o we ũrĩa ũtũũraga tene na tene, nĩgeetha ndũrĩrĩ ciothe imwĩtĩkie na imwathĩkagĩre:

²⁷ nake Ngai, o we wiki mũũgĩ-rĩ, arotũũra agoocagwo nginya tene na ũndũ wa Jesũ Kristũ! Ameni.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ AKORINITHO

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, o niĩ ndeetirwo nduĩke mūtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa kwenda kwa Ngai, ndĩratũma ngeithi ici tũrĩ hamwe na mũrũ wa Ithe witũ Sosithene,*

² Twandĩkĩra kanitha wa Ngai ũrĩa ũrĩ Korinitho, kũrĩ arĩa othe maamũritwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ na magetwo matuĩke andũ atheru, o hamwe na arĩa othe marĩ kũndũ guothe makayagĩra rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, o we Mwathani wao na witũ:

³ Wega na thayũ irogĩa kũrĩ inyuĩ ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ na Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho

⁴ Nĩnjookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu, nĩ ũndũ wa wega wake ũrĩa mũheetwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

⁵ Nĩgũkorwo thĩinĩ wake nĩmũtongetio maũndũ-inĩ mothe, mũgatongio ũhoroinĩ wa mĩario yanyu yothe o na ũhoroinĩ wothe wa kũmenya maũndũ,

⁶ tondũ-rĩ, ũira witũ ũkonĩ Kristũ nĩwekĩrirwo hinya thĩinĩ wanyu.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ kĩheo gĩa kĩroho o na kĩmwe mũtarĩ nakĩo, o mũgĩetagirĩra na kiyoo kũguũranĩrio kwa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

⁸ Nake nĩarĩmũikaragia mũrĩ na hinya nginya mũthia, nĩguo mũtikanakorwo mũrĩ na ũcuuke mũthenya ũrĩa wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

⁹ Ngai nĩ mwĩhokeku, o we ũrĩa wamwĩtire nĩguo mũkorwo na ngwatanĩro na Mũriũ Jesũ Kristũ, Mwathani witũ.

Nyamũkano thĩinĩ wa Kanitha

¹⁰ Atĩrĩrĩ, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndamũthaiha thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, atĩ inyuothe mũiguane o mũndũ na ũrĩa ũngĩ, nĩguo mũtikagĩe na nyamũkano gatagatĩ-inĩ kanyu, no mũikare mũiguanĩte, na mũrĩ na meciiria o mamwe, na ngoro o ĩmwe.

¹¹ Tondũ rĩrĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmenyithĩtio nĩ andũ amwe a kuuma nyũmba ya Kiloee atĩ nĩ kũrĩ na ngũĩ gatagatĩ-inĩ kanyu.

¹² ũrĩa ndĩroiga nĩ atĩrĩ: ũmwe wanyu oigaga atĩ, “Nĩ nũmagĩrĩra Paŭlũ”; ũngĩ akoiga atĩ, “Nĩ nũmagĩrĩra Apolo”; nake ũngĩ akoiga atĩ, “Nĩ nũmagĩrĩra Kefa”; o na ningĩ ũngĩ akoiga atĩ, “Nĩ nũmagĩrĩra Kristũ.”

¹³ Kaĩ Kristũ agayanĩtio? Paŭlũ-rĩ, nĩwe waambirwo mũtĩ igũrũ nĩ ũndũ wanyu? Mwabatithirio thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Paŭlũ?

¹⁴ Nĩngũcookia ngaatho nĩ ũndũ gũtirĩ o na ũmwe wanyu niĩ ndaabatithirie, o tiga Kirisipo na Gayo.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũngiuga atĩ mwabatithirio thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa.

¹⁶ ĩĩ, o na ningĩ nĩndabatithirie andũ a nyũmba ya Stefana; no tiga acio, ndingĩririkana kana nĩ kũrĩ mũndũ ũngĩ ndaabatithirie.

* 1:1 Warĩ mũtugo wa Ayunani kwambĩrĩria marũa na rĩitwa rĩa mwandĩki.

17 Nĩ gũkorwo Kristũ ndaandũmire ngabatithanie, no aandũmire ngahunjje Ūhoru-ũrĩa-Mwega, no ti ndĩũheane na ũũgĩ wa mũndũ, nĩgeetha mũtharaba wa Kristũ ndũkae kwagithio kĩene.

Kristũ nĩwe Ūũgĩ na Ūhoti wa Ngai

18 Nĩgũkorwo ndũmĩrĩri ya mũtharaba nĩ ũrimũ kũrĩ arĩa maroora, no kũrĩ ithuĩ arĩa tũrahonokio-rĩ, ũndũ ũcio nĩ hinya wa Ngai.

19 Nĩgũkorwo kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Ūũgĩ wa andũ arĩa oogĩ nĩkũniina ngaaũniina;
naguo ũmenyo wa andũ arĩa imenyi ndĩkĩutue wa tũhũ.”

20 Mũndũ ũrĩa mũũgĩ-rĩ, akĩrĩ kũ? Mũndũ ũrĩa mũthomu-rĩ, akĩrĩ kũ? Arĩ ha mũciiri ũrĩa ũũĩ gũciira maũndũ ma mahinda maya tũrĩ? Githĩ Ngai ndatuĩte ũũgĩ wa thĩ ĩno ũrimũ?

21 Nĩgũkorwo Ngai na ũndũ wa ũũgĩ wake nĩonire atĩ andũ a thĩ ĩno na ũũgĩ wao matikaamũmenya, akĩona kwagĩrĩire ahũthĩre maũndũ ma ũrimũ marĩa tũhunjagia nĩgeetha ahonokie arĩa mamwĩtikagia.

22 Ayahudi metagia ciama, nao Ayunani macaragia ũũgĩ,

23 no ithuĩ tũhunjagia ũhoru wa Kristũ arĩ mwambe mũtĩ igũrũ: maũndũ macio nĩ mũhĩnga kũrĩ Ayahudi na ũrimũ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ,

24 no kũrĩ arĩa Ngai etĩte, Ayahudi o na Ayunani, Kristũ nĩwe hinya wa Ngai na ũũgĩ wa Ngai.

25 Nĩgũkorwo ũrimũ wa Ngai nĩ mũũgĩ gũkĩra ũũgĩ wa mũndũ, naguo ũhũthũ wa Ngai nĩ mũritũ gũkĩra hinya wa mũndũ.

26 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ta gĩciirĩe ũrĩa mwatariĩ rĩrĩa mwetirwo. Ti aingĩ anyu oogĩ na ũũgĩ wa andũ a gũkũ thĩ; na ti aingĩ mangĩaguucĩrĩire andũ; o na ti aingĩ maciarĩirwo mĩciĩ ĩrĩa ĩrĩ igweta.

27 No Ngai aathuurire maũndũ marĩa ma ũrimũ ma thĩ ĩno nĩguo aconorithie andũ arĩa oogĩ; ningĩ Ngai aathuurire maũndũ marĩa matarĩ hinya ma thĩ ĩno nĩguo aconorithie arĩa marĩ hinya.

28 Agĩthura maũndũ marĩa mahũthũ ma thĩ ĩno, na marĩa matarĩ ma gũtũka, o gwata marĩa matarĩ maũndũ kũrĩ, nĩgeetha amaagithie bata,

29 nĩgeetha mũndũ o na ũ ndakanetĩe mbere ya Ngai.

30 No rĩrĩ, nĩwe ũtũmĩte mũkorwo mũrĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ, ũrĩa ũtuĩkĩte ũũgĩ uumĩte kũrĩ Ngai nĩ ũndũ witũ, ũguo nĩ kuuga, ũthingu witũ, na ũtheru, na gũkũrwo.

31 Nĩ ũndũ ũcio, o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ: “Mũndũ ũrĩa ũkwĩraha, nĩerahage nĩ ũndũ wa Mwathani.”

2

1 Hĩndĩ ĩrĩa ndookire kũrĩ inyuĩ, ngĩmũhunjĩria ũira wa hito ya ũhoru wa Ngai, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndiamwarĩirie na mĩario ya kanua kega kana ũũgĩ mũnene.

2 Nĩgũkorwo nĩndatuĩte itua ndirĩ ũndũ ũngĩ ngwenda kũmenya, rĩrĩa rĩothe ndaarĩ na inyuĩ, o tiga ũhoru wa Jesũ Kristũ na kwambwo gwake mũtĩ-igũrũ.

3 Ndookire kũrĩ inyuĩ itarĩ na hinya, na ndĩ na guoya, o na ngĩinainaga mũno.

4 Ndũmĩrĩri yakwa na kũhunjia gwakwa itiarĩ na ciugo cia kũguucanĩrĩria na ũũgĩ, no nĩcionanagia hinya wa Roho,

5 nĩguo wĩtikio wanyu ndũgakorwo ũtiirĩrwo nĩ ũũgĩ wa andũ, o tiga hinya wa Ngai.

Ūūgī Uumanīte na Roho

⁶ No ningī ithuī-rī, tūrī gatagatī-inī ka andū arīa agima twaragia ūhoro wa ndūmīrīri ya ūūgī, no tūtiaragia ūhoro wa ūūgī wa mahinda maya, kana wa aathani a mahinda maya arīa matarī kūrīa merekeire.

⁷ No ithuī-rī, twaragia ūhoro wa ūūgī wa Ngai ūrīa wa hitho, ūūgī ūrīa watūire ūrī mūhithe, o ūrīa Ngai aathīrīre o mbere ya kūūmba thī nī ūndū wa riiri witū.

⁸ Gūtīrī o na ūmwe wa anene a mahinda maya wamenyire ūhoro ūcio, nīgūkorwo mangīaūmenyete-rī, matingīaambire Mwathani wa riiri.

⁹ Nīgūkorwo no ta ūrīa kwandīkītwo atīrī:

“Maūndū marīa matarī monwo na maithe,
na matarī maiguuo na matū,
o na matarī maatoonya ngoro ya mūdū,
nīmo Ngai athondekeire andū arīa mamwendete”:

¹⁰ no Ngai nīatūguūrīrie maūndū macio na ūndū wa Roho wake.

Roho nīathuthuuragia maūndū mothe, o na maūndū ma Ngai marīa marikīru mūno.

¹¹ Tondū-rī, nū ūū mēciiria ma mūdū, tīga o roho wa mūdū ūrīa ūrī thīnī wake? O ta ūguo-rī, gūtīrī mūdū ūū mēciiria ma Ngai, o tīga Roho wa Ngai.

¹² Tūtiamūkīrīte roho wa thī īno, no tūheetwo Roho ūrīa uumīte kūrī Ngai, nīguo tūmenyage iheo iria Ngai atūheete o ūguo tūhū.

¹³ Maūndū macio nīmo twaragia, no tūtimaaragia na ciugo iria tūrūtītwo na ūūgī wa mūdū, no nī na ciugo iria tūrutagwo nī Roho, tūgataarīria ūhoro wa ma wa kīroho na ciugo cia kīroho.

¹⁴ Mūdū ūtarī na Roho ndetīkagīra maūndū marīa moimaga kūrī Roho wa Ngai, tondū maūndū macio nī ūrimū kūrī we, na ndangīmamenya, tondū makūūrīkanaga na nīra ya kīroho.

¹⁵ Mūdū wa kīroho nīakūūranaga maūndū mothe, nowe mwene gūtīrī mūdū ūngīmūtūira:

¹⁶ “Nī ūndū-rī, nū ūngīmenya mēciiria ma Mwathani,
nīguo akīmūtaare?”

No ithuī tūrī na mēciiria ma Kristū.

3

Ūhoro wa Nyamūkano thīnī wa Kanitha

¹ Ariū na aarī a Ithe witū, ndingīahotire kūmwarīria ta mūrī andū a kīroho, no ndaamwarīrie ta mūrī andū a thī, o ta twana tūnini thīnī wa Kristū.

² Ndaamūheire iria, no ti irio nyūmū ndaamūheire, nīgūkorwo mūtiakinyīte a gūcirīa. Ti-itherū o na rīu mūtīkinyīte a gūcirīa.

³ O na rīu mūrī andū a thī. Kuona atī kūrī na ūiru na ngū thīnī wanyurī, githī mūtīkīrī andū a thī? Githī mūtīragīka o ta ūrīa andū a ndūire mekaga?

⁴ Nī ūndū-rī, rīrīa mūdū ūmwe ekuuga atīrī, “Nī nūmagīrīra Paūlū,” nake ūrīa ūngī akoiga atīrī, “Nī nūmagīrīra Apolo,” githī mūtīkīrī o andū a ndūire?

⁵ Kaī Apolo akīrī ū? Nake Paūlū akīrī ū? Acio maarī o ndungata, iria ciatūmire mwītīkie, o ta ūrīa Mwathani aagaīre o mūdū wīra wake.

⁶ Nī nī mbeū ndahaandire, nake Apolo agīciitīrīria maaī, no nī Ngai watūmire ikūre.

⁷ Nī ūndū ūcio ti mūdū ūrīa ūhaandaga kana ūrīa ūitagīrīria maaī ūrī bata, no ūrīa ūrī bata nī Ngai, ūrīa ūtūmaga ikūre.

⁸ Mündũ ũrĩa ũhaandaga na mündũ ũrĩa ũitagĩrĩria maaĩ makoragwo na muoroto ũmwe, na o mündũ akaarĩhwo kũringana na wĩra wake we mwene.

⁹ Nĩgũkorwo tũrutithanagia wĩra hamwe na Ngai; na inyuĩ mũrĩ mũgũnda wa Ngai, na mwako wa Ngai.

¹⁰ Nĩ ũndũ wa wega ũrĩa Ngai aaheete, niĩ nĩ gwaka ndaakire mũthingi haana ta mwakithia ũrĩa mũũgĩ nake mündũ ũngĩ nĩ gwaka araaka igũrũ rĩa mũthingi ũcio. No o mündũ nĩamenyagĩrĩre ũrĩa egwaka igũrũ rĩraguo.

¹¹ Nĩgũkorwo gũtirĩ mündũ ũngĩaka mũthingi ũngĩ tiga ũrĩa ũrĩkĩtie gwakwo, na nĩguo Jesũ Kristũ.

¹² Angĩkorwo mündũ o na ũ egwaka igũrũ rĩa mũthingi ũyũ akĩhũthagĩra thahabu, kana betha, kana mahiga ma goro, kana mbaũ, kana nyeki, o na kana rũũa-rĩ,

¹³ wĩra wake nĩũkoneka ũrĩa ũtariĩ, tondũ Mũthenya ũcio nĩũgaatũma woneke ũtheri-inĩ. Wĩra ũcio ũkaaguũrio na mwaki, nĩgũkorwo wĩra wa o mündũ nĩũkagerio na mwaki ũcio.

¹⁴ Angĩkorwo kĩrĩa mündũ aakĩte mũthingi-igũrũ nĩgĩgetiiria mwaki ũcio-rĩ, nĩakarĩhwo mũcaara wake.

¹⁵ Angĩkorwo nĩũkahĩa-rĩ, nĩakoowo nĩguo; nowe mwene nĩakahonoka, no akaahonoka ta mündũ ũgereire mwaki-inĩ.

¹⁶ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ inyuĩ ene mũrĩ hekarũ ya Ngai, na atĩ Roho wa Ngai atũũraga thĩinĩ wanyu?

¹⁷ Mündũ o wothe angĩananga hekarũ ya Ngai-rĩ, Ngai nĩakamwananga; nĩgũkorwo hekarũ ya Ngai nĩ theru, na nĩ inyuĩ hekarũ ĩyo.

¹⁸ Mũtikae kwĩheenia. Mündũ o na ũrĩkũ thĩinĩ wanyu angĩkorwo nĩeciiragia nĩ mũũgĩ na ũũgĩ wa mahinda maya tũrĩ-rĩ, nĩagĩtuĩke “kĩrimũ” nĩguo atuĩke mũũgĩ.

¹⁹ Nĩgũkorwo ũũgĩ wa thĩ ĩno nĩ ũrimũ maitho-inĩ ma Ngai. O ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ, “Nĩanyiitaga arĩa oogĩ waara-inĩ wao”;

²⁰ o na ningĩ nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ, “Mwathani nĩoĩ atĩ meciiria ma arĩa oogĩ nĩ ma tũhũ.”

²¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mündũ o na ũrĩkũ ndakae kwĩraha na ũhoru wa andũ! Maũndũ mothe nĩ manyu,

²² kana nĩ Paũlũ, kana nĩ Apolo, kana nĩ Kefa, kana nĩ thĩ ĩno, kana nĩ muoyo, kana nĩ gĩkuũ, kana nĩ maũndũ marĩa marĩ ho rĩu, kana nĩ maũndũ marĩa magooka, mothe nĩ manyu,

²³ na inyuĩ mũrĩ a Kristũ, nake Kristũ nĩ wa Ngai.

4

Atũmwo a Kristũ

¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, andũ magĩrĩrwo nĩgũtuonaga ta ndungata cia Kristũ, na ta tũrĩ andũ arĩa mehokeirwo maũndũ ma hitho ma Ngai.

² Rĩu nĩkũbataranĩtie atĩ andũ arĩa mehokeirwo maũndũ no nginya monanie atĩ nĩ ehokeku.

³ Ndingĩmaka o na hanini ingĩtuĩrwo ciira nĩ inyuĩ, kana nduĩrwo nĩ igooti rĩa andũ o na rĩrĩkũ; ti-itherũ o na nĩ mwene ndingĩtuĩra ciira.

⁴ Nĩ mwene ndirĩ na ũndũ ingĩcuukĩra, no ũndũ ũcio ndũngĩtũma nduĩke atĩ ndirĩ na mahĩtia. Mwathani nĩwe ũnduagĩra ciira.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio ndũkae gũtua ciira ihinda rĩrĩa rĩamũre rĩtakinyĩte; eterera nginya Mwathani ooke. Maũndũ marĩa mahithe nduma-inĩ

nñakamoimĩria ũtheri-inĩ, na nñakaguũria meciiria ma ngoro cia andũ. Ihinda rĩu o mũndũ nñakamũkĩra ngaatho ciake kuuma kũrĩ Ngai.

⁶ Rĩu-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, maũndũ macio ndĩramaringithania na ũhoru wakwa mwene na wa Apolo nĩguo mũgunĩke, nĩguo mwĩrute na ithuĩ gĩtũmi kĩa ũrĩa kwĩragwo atĩrĩ, “Mũtikae kwagarara ũrĩa kwandĩkĩtwo.” Nĩgeetha mũtikae gwĩtĩĩa mũndũ ũmwe makĩria ya ũrĩa ũngĩ.

⁷ Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ ũtũmĩte wĩone ũrĩ na ngũũrani na mũndũ ũngĩ o wothe? Nĩ kĩĩ ũrĩ nakĩo ũtaaheirwo? Na angĩkorwo nĩwaheirwo-rĩ, ũragĩĩtĩĩa nĩkĩ ta atarĩ kũheo waheirwo?

⁸ Nĩmũrĩkĩtie kũgĩa na kĩrĩa gĩothe mwendaga! Nĩmũrĩkĩtie gũtonga! Nĩmũtuĩkĩte athamaki, ithuĩ tũtarĩ ho! Naarĩ korwo ti-itherũ nĩmwatuĩkire athamaki kũna nĩguo tũtuĩke a gũthamaka hamwe na inyuĩ!

⁹ Nĩgũkorwo ndĩrona atĩ ithuĩ atũmwo Ngai atũigĩte handũ tũrĩonekaga tũrĩ thuutha wa andũ arĩa angĩ othe, na ta andũ matuĩrĩrwo kũũragĩrwo thĩinĩ wa kĩaaro kĩa mathako. Nĩtũtuĩtwo kĩndũ gĩa kwĩrorerwo nĩ thĩ yothe, kũrĩ araika o na kũrĩ andũ.

¹⁰ Ithuĩ tũrĩ irimũ nĩ ũndũ wa Kristũ, no inyuĩ mũrĩ andũ oogĩ mũno thĩinĩ wa Kristũ! Ithuĩ nĩ kwaga twagĩte hinya, no inyuĩ mũrĩ na hinya! Inyuĩ nĩmũheetwo gĩtĩio, no ithuĩ nĩtũimĩtwo gĩtĩio!

¹¹ Nginya ihinda rĩrĩ ithuĩ tũrĩ tũtũũrĩte tũhũũtaga na tũkanyoota, na tũgatarũkĩrwo nĩ nguo, ningĩ nĩtũhũũrĩtwo mũno, o na tũgaikara tũtarĩ na mĩcĩĩ.

¹² Ningĩ nĩtũrutaga wĩra na moko maitũ tũrĩ na kĩyo. Rĩrĩa twarumwo-rĩ, ithuĩ tũkarathima; na rĩrĩa twanyariirwo, tũkomĩrĩria;

¹³ o na rĩrĩa twacambio, tũcookagia ũhoru na ũhooreri. Nginya ihinda rĩrĩ tũtuĩkĩte gĩko gĩa thĩ, tũgatuĩka mahuti ma gũkũ thĩ.

¹⁴ Ndiraandĩka marũa maya nĩguo ndĩmũconore, no nĩguo ndĩmũtaare mũrĩ ta ciana ciakwa nyendete mũno.

¹⁵ O na mũngĩkorwo mũrĩ na areri ngiri ikũmi thĩinĩ wa Kristũ, mũtirĩ na maithe maingĩ, nĩgũkorwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ ndaatuĩkire ithe wanyu ũndũ-inĩ wa ũhoru-ũrĩa-Mwega.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio ndamũthaiha mwĩgerekanie na nĩ.

¹⁷ Nĩ ũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ nĩngũmũtũmĩra Timotheo, mũrũ wakwa ũrĩa nyendete, na ũrĩa mwĩhokeku thĩinĩ wa Mwathani. Nĩekũmũririkania mũtũũrĩre wakwa thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, ũrĩa ũringaine na ũrĩa ndutanaga makanitha-inĩ kũndũ guothe.

¹⁸ Amwe anyu nĩmatuĩkĩte etĩĩ, makona ta itarooka kũu kũrĩ inyuĩ.

¹⁹ No nĩngũũka kũrĩ inyuĩ narua, akorwo nĩ kwenda kwa Mwathani, na hĩndĩ ĩyo nĩngatuĩria ũrĩa andũ aya etĩĩ maaragia, o hamwe na ũhoti ũrĩa marĩ naguo.

²⁰ Nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai ti ũhoru wa kwaria, no nĩ wa kũgĩa na ũhoti.

²¹ Mũkwenda atĩa? Ngĩũke kũrĩ inyuĩ na kĩboko, kana njũke na wendo hamwe na roho wa ũhooreri?

5

Ingatai Mũndũ ũcio Gĩtharia

¹ Nĩ ma ndeto nĩiraario atĩ thĩinĩ wanyu kũrĩ na ũtharia, na nĩ ũtharia mũthemba ũrĩa ũtangĩoneka o na kũrĩ andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai: Naguo nĩ atĩ ũmwe wanyu nĩakomete na mũtumia wa ithe.

² Na inyuĩ mūgakenera ūndũ ūcio! Githĩ mūtiagĩrĩrwo nĩgũkorwo mūiyũrĩtwo nĩ kĩaha, nĩguo mūndũ ūcio wĩkĩte ūguo mūmūingate, ehene ngwatanĩro-inĩ yanyu?

³ O na ndakorwo ndirĩ hamwe na inyuĩ kũu, ndĩ hamwe na inyuĩ thĩinĩ wa roho, na nĩndĩkĩtie gũtuĩra mūndũ ūcio wĩkĩte ūguo ciira, o ta ndĩ hamwe na inyuĩ.

⁴ Hĩndĩ ĩrĩa mūrĩkorwo mūnganĩte thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ, na nĩ ndĩ hamwe na inyuĩ thĩinĩ wa roho, o na hinya wa Mwathani witũ Jesũ ūrĩ ho-rĩ,

⁵ mūndũ ūcio mūneanei kūrĩ Shaitani, nĩgeetha mehia make ma kĩmwĩrĩ maniinwo, naguo roho wake ūkaahonokio mūthenya ūrĩa wa Mwathani.

⁶ Mwĩgaatho ūcio wanyu ti mwega. Kaĩ inyuĩ mūtooĩ atĩ ndawa nini ya kũmbia mĩgate nĩtũmaga kĩmere gĩothe kĩimbe?

⁷ Eheriai ndawa ĩyo ya kũmbia mĩgate ĩrĩa ya tene biũ nĩguo mūtuĩke kĩmere kĩerũ gĩtarĩ na ndawa ya kũmbia, tondũ ūguo nĩguo mūtariĩ. Nĩgũkorwo Kristũ, o we gatũrũme gaitũ ka Bathaka, nĩarĩkĩtie kũrutwo igongona.

⁸ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, nĩtũkũngũire Gĩathĩ, ti na ndawa ĩyo ya tene ya kũmbia mĩgate, ĩyo ya rūmena na ya waganu, no tũkũngũire na mĩgate ūtarĩ na ndawa ya kũmbia, o guo mĩgate wa wĩhokeku na wa ūhoru wa ma.

⁹ Nĩndĩmwandĩkĩire marũa-inĩ makwa ngamwĩra mūtigage kũgĩaga thiritũ na andũ arĩa ahũuri maraya,

¹⁰ ūguo ti kuuga mweheranĩre na andũ a thĩ ĩno, arĩa ahũuri maraya, kana arĩa akoroku, kana arĩa atunyani, o na kana arĩa ahooi mĩhianano. Mũngĩka ūguo-rĩ, no mũkiumire gũkũ thĩ.

¹¹ No rĩu, ndĩramwandĩkĩra nĩguo mūtikagĩe thiritũ na mūndũ o na ūrĩkũ ūrĩa wĩitaga mūrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ, no nĩ mũhũuri maraya, kana nĩ mũkoroku, kana nĩ mũhooi mĩhianano kana nĩ mūndũ wa gũcambania, o na kana nĩ mūrĩu wa njoohi kana nĩ mūtunyani. Mūndũ ta ūcio mūtikarĩanĩre nake.

¹² Ūkĩrĩ wĩra wakwa gũciirithia arĩa matarĩ a kanitha? Githĩ inyuĩ mūtikiagĩrĩrwo nĩgũciirithia arĩa marĩ a kanitha?

¹³ Ngai nĩwe ūgaaciirithia arĩa marĩ nja. “Ingatai mūndũ ūcio mwaganu oime thĩinĩ wanyu.”

6

Maciira Gatagatĩ-inĩ ka Andũ Etĩkia

¹ Kũngĩkorwo kūrĩ mūndũ ūmwe wanyu ūhĩtĩrie ūrĩa ūngĩ-rĩ, no akĩgerie gũthĩ kūrĩ andũ arĩa matetigĩrĩte Ngai nĩguo mamatuithanie ciira, handũ ha gũthĩ mbere ya andũ arĩa aamũre?

² Kaĩ inyuĩ mūtooĩ atĩ andũ arĩa aamũre nĩo magaatũra andũ a gũkũ thĩ ciira? Na angĩkorwo nĩ inyuĩ mūgaaciirithia andũ a gũkũ thĩ-rĩ, githĩ mūtikiĩrĩ na ūhoti wa gũtua maciira marĩa manini?

³ Kaĩ inyuĩ mūtooĩ atĩ nĩ ithuĩ tũgaatuĩra araika ciira? Ī maũndũ ma mūtũũrĩre ūyũ-rĩ, githĩ tũtiagĩrĩrwo nĩkũmaciira makĩria!

⁴ Nĩ ūndũ ūcio kũngĩkorwo na mūndũ wanyu ūhĩtĩrio maũndũ-inĩ ta macio-rĩ, no mũthure o na andũ matangĩtĩka kanitha-inĩ matũke a kũmũciirithia!

⁵ Ndoiga ūguo nĩguo ndĩmũconore. Kwahoteka atĩa atĩ thĩinĩ wanyu gũtirĩ mūndũ mūũgĩ ūngĩhota gũtuithania etĩkia eerĩ ciira mangĩhĩtania?

⁶ No handũ ha ũguo-rĩ, mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ atwaraga ũrĩa ũngĩ igooti-inĩ, na nĩ igooti-inĩ rĩa arĩa matetikĩtie!

⁷ Gũkorwo mũrĩ na maciira gatagatĩ-inĩ kanyu nĩkuonania atĩ nĩmũhootetwo biũ. Githĩ ti kaba mwĩtikagĩre gwĩkwo ũũru? Githĩ ti kaba mwĩtikagĩre kũheenio?

⁸ Handũ ha ũguo-rĩ, nĩmũheenanageria na mũgekana ũũru, na acio mwĩkaga ũguo-rĩ, nĩ ariũ na aarĩ a Ithe wanyu.

⁹ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa aaganu matikagaya ũthamaki wa Ngai? Mũtikanaheeneke: Gũtirĩ ahũũri maraya, kana ahooi mĩhianano, kana itharia, kana arũme arĩa metuaga ta aka, kana arũme arĩa makomaga na arũme arĩa angĩ,

¹⁰ kana aici, kana andũ arĩa akoroku, kana arĩũ, kana acambania, o na kana atunyani makaagaya ũthamaki wa Ngai.

¹¹ Na ũguo nĩguo amwe anyu mwarĩ. No nĩmwathambirio, na mũgĩtherio, na mũgĩtuuo athingu thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ Kristũ o na nĩ ũndũ wa Roho wa Ngai witũ.

Mehia ma Ũtharia

¹² “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ũndũ o wothe,” no ti ũndũ o wothe ũrĩ kĩguni. “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ũndũ o wothe,” no ndingĩathwo nĩ ũndũ o na ũrĩkũ.

¹³ “Irio nĩ cia nda na nda nĩ ya irio,” no Ngai nĩagaciniina cieri. Mwĩrĩ ti wa kũhũthĩrwo na ũmaraya, no nĩ wa gũtungata Mwathani, nake Mwathani aathage mwĩrĩ ũcio.

¹⁴ Ngai nĩariũkirie Mwathani kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩ ũndũ wa hinya wake, na o na ithuĩ nĩagatũriũkia na hinya o ro ũcio.

¹⁵ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mũrĩ yanyu nĩ ciĩga cia Kristũ we mwene? Nĩ ũndũ ũcio, no ngĩoye ciĩga icio cia Kristũ nĩguo ndĩcinyiitithanie na mũmaraya? Kũroaga gũtuĩka ũguo!

¹⁶ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mũndũ ũrĩa wĩnyitithanageria na mũmaraya, matuĩkaga mwĩrĩ ũmwe nake? Nĩgũkorwo nĩ kwĩrĩtwo atĩrĩ, “Acio eeri magaatuĩka mwĩrĩ ũmwe.”

¹⁷ No mũndũ ũrĩa wĩnyitithanageria na Mwathani atuĩkaga ũmwe nake thĩinĩ wa roho.

¹⁸ Ũragĩrai mehia ma ũmaraya. Mehia marĩa mangĩ mothe mekagwo nĩ mũndũ marĩ nja ya mwĩrĩ wake, no mũndũ ũrĩa ũhũũraga ũmaraya-rĩ, nĩ mwĩrĩ wake mwene ehagĩria.

¹⁹ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mũrĩ yanyu nĩ hekarũ ya Roho Mũtheru ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wanyu, ũrĩa mwaherwo nĩ Ngai? Inyuĩ mũtirĩ anyu inyuĩ ene;

²⁰ inyuĩ mwagũrirwo na thogora. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tĩithagiai Ngai na mũrĩ yanyu.

7

Ũhoro wa Kũhikania

¹ Na rĩrĩ, ha ũhoro wa maũndũ marĩa mwanyandĩkĩre marũa nĩ ũndũ wamo, ngũmwĩra atĩrĩ: Nĩ wega mũndũ mũrũme kwaga kũhikania.

² No tondũ wa ũrĩa ũmaraya ũingĩhĩte-rĩ, o mũndũ mũrũme nĩagĩrĩrwo nĩ kũgĩa na mũtumia wake mwene, na mũndũ-wa-nja agĩe na mũthuuri wake mwene.

³ Mũthuuri nĩagĩrĩrwo nĩ kũhingagĩria mũtumia wake bata wake wa kĩhiko, o nake mũtumia ahingagĩrie mũthuuriwe bata wake.

4 Mūtumia ndangĩathĩra mwĩrĩ wake mwene, tondũ nĩ wake na mũthuriwe. Ūguo no taguo mũthuri atangĩathĩra mwĩrĩ wake mwene, tondũ nĩ wake na mūtumia wake.

5 Tigagai kũimana, o tiga rĩrĩa mũngĩkorwo mũiguanĩire, naguo gũkorwo nĩ kwa ihinda, nĩgeetha mũgĩage na ihinda rĩa kũhooya. Thuutha ūcio no mũcooke hamwe rĩngĩ, nĩguo Shaitani ndakamũgerie tondũ wanyu kũremwo kwĩgirĩrĩa.

6 Ūhoro ūcio ndawaaria taarĩ rũũtha ngũheana, no ti gwathana ngwathana.

7 No nyende andũ othe mahaane ta ūrĩa nĩ ndariĩ. No o mũndũ aheetwo kĩheo gĩake mwene kuuma kũrĩ Ngai; mũndũ ūmwe aheetwo kĩheo gĩkĩ, na ūrĩa ūngĩ akaheo kĩrĩa kĩngĩ.

8 Na rĩrĩ, nĩ ūndũ wa andũ arĩa matahikanĩtie na atumia a ndigwa, nguuga ūũ: Nĩ wega maikare o ūguo matahikanĩtie, o ta ūrĩa nĩ ndariĩ.

9 No angĩkorwo matingĩhota kwĩgirĩrĩa-rĩ, nĩmahike na mahikanie, tondũ nĩ kaba kũhikania gũkĩra gũikara makĩhĩahĩaga.

10 Kũrĩ andũ arĩa mahikĩte na makahikania-rĩ, ngwathana ūũ, no ti nĩ, nĩ Mwathani ūgwathana: Mūtumia ndakanatigane na mũthuriwe.

11 No aangĩka ūguo-rĩ, nĩagĩikare atarĩ mũhiku, kana akorwo ti ūguo, acokerere mũthuriwe. Ningĩ mũthuri ndakanaingate mūtumia wake.

12 Nĩ ūndũ wa acio angĩ nguuga ūũ, no nĩ nĩ ndĩroiga, ti Mwathani: Angĩkorwo mũrũ wa Ithe witũ arĩ na mūtumia ūtetĩkĩtie, na mūtumia ūcio etĩkĩre matũũranie-rĩ, nĩatige kũmũingata.

13 Nake mūtumia angĩkorwo arĩ na mũthuri ūtetĩkĩtie, na mũthuri ūcio etĩkĩre matũũranie-rĩ, nĩatige kũmũingata.

14 Nĩgũkorwo mũthuri ūrĩa ūtetĩkĩtie nĩatheretio nĩ ūndũ wa mūtumia wake, nake mūtumia ūrĩa ūtarĩ mwĩtikia nĩatheretio nĩ ūndũ wa mũthuri wake mwĩtikia. Kũngĩaga gũtuĩka ūguo-rĩ, ciana cianyu no ituĩke ti theru, no ūrĩa kũrĩ rĩu nĩ atĩ nĩ theru.

15 No rĩrĩ, mũndũ ūcio ūtetĩkĩtie angĩthĩ-rĩ, nĩarekwo athĩ. Nĩgũkorwo mũndũ mũrũme, kana mũndũ-wa-nja ūrĩa wĩtikĩtie ti muohe nĩ ūhoro ta ūcio; Ngai atwĩtĩte tũtũuranagie na thayũ.

16 Wee mūtumia-rĩ, ūũ atĩa kana nĩwe ūkaahonokia mũthuri waku? O na wee mũthuri-rĩ, ūũ atĩa kana nĩwe ūkaahonokia mūtumia waku?

17 No rĩrĩ, mũndũ o mũndũ nĩaikare mūtũrĩre ūrĩa Mwathani aamũgaĩire, o ūrĩa Ngai aamwĩĩire. Ūyũ nĩguo watho ūrĩa ngwatha makanitha mothe.

18 Mũndũ angĩkorwo eetirwo arĩ mũruu-rĩ, nĩatige gũikara ta atarĩ mũruu. Mũndũ ūrĩa ūtaarĩ mũruu rĩrĩa eetirwo nĩatige kũrua.

19 Kũrua gũtirĩ bata; o na kwaga kũrua gũtirĩ bata. Ūndũ ūrĩa ūrĩ bata nĩ kũmenyerera maathani ma Ngai.

20 O mũndũ nĩaikarage o ūrĩa aatarĩ rĩrĩa Ngai aamwĩĩire.

21 Wee warĩ ngombo rĩrĩa wetirwo? Ūndũ ūcio ndũgagũtange, no korwo wahota kuona njĩra ya kuuma ūkombo-inĩ-rĩ, gerera yo.

22 Nĩgũkorwo mũndũ ūrĩa warĩ ngombo rĩrĩa Mwathani aamwĩĩire-rĩ, ūcio nĩ mũndũ wa Mwathani ūtarĩ ngombo; ningĩ no taguo, ūrĩa warĩ mũndũ muohore rĩrĩa Mwathani aamwĩĩire-rĩ, ūcio nĩ ngombo ya Kristũ.

23 Inyuĩ mwagũrirwo goro; mūtigatuĩke ngombo cia andũ.

24 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o ūndũ ūrĩa mũndũ eehokeirwo nĩ Ngai-rĩ, nĩaikarage o ūguo ūndũ ūcio Ngai aamwĩĩire.

25 Rīu-rī, ūhoro wīgīi airītu nī ūyū: Ndirī na watho uumīte kūrī Mwathani, no nīngūheana itua rīakwa ta mūdū mwīhokeku nī ūndū wa kūiguīrwo tha nī Mwathani.

26 Nī ūndū wa mathīina ma mahinda maya-rī, nguona arī wega mūikarage o ūrīa mūdū atarīi.

27 Wee nīūhikanītie? Ndūkaingate mūtumia waku. Wee nawe hihi ndūhikanītie? Tiga kūhikania.

28 No ūngīhikania-rī, wee ndwīhītie; o na mūrītu angīhika-rī, o nake ndehītie. No andū arīa marahika kana makahikania-rī, nīmarīonaga mathīina maingī mūtūūrīre-inī ūyū, na nīmo ndīrenda kūmūrigīrīria.

29 Ūndū ūrīa ndīrenda kuuga, ariū na aarī a Ithe witū, nī atī ihinda nī inini. Kuuma rīu andū arīa marī na atumia nī kwagīrīre maikarage ta matarī nao;

30 arīa maracakaya nīmaikarage ta mataracakaya; nao arīa makenete nīmaikarage ta matakenete; o na arīa mekūgūra indo, nīmaikarage ta matarī kīndū marī.

31 nao arīa mahūthagīra indo cia thī īno, nīmaikarage ta matohanītio nacio. Nīgūkorwo ūrīa thī īno īhaana rīu-rī, nīgūthira īrathira.

32 Nīi ingīenda inyuī mūikarage mūtegwītanga. Mūdū ūrīa ūtahikanītie etangaga na maūdū ma Mwathani, na eciiragia o ūrīa angīkenia Mwathani.

33 No mūdū ūrīa ūhikanītie etangaga na maūdū ma gūkū thī, na eciiragia o ūrīa angīkenia mūtumia wake,

34 nago wendi wa ngoro yake nīmūgayūkanu. Mūdū-wa-nja ūtarī mūhiku kana mūrītu etangaga na maūdū ma Mwathani: Muoroto wake nī kwīheana harī Mwathani mwīrī na roho. No mūtumia mūhiku etangaga na maūdū ma thī īno, na eciiragia o ūrīa angīkenia mūthuuriwe.

35 Ndīramwarīria maūdū maya nīgeetha mūgunīke, ti atī nīguo ndīmūrigīrīrie, no nīgeetha mūikarage na mīthīire īrīa yagīrīre, mwīheanīte biū harī Mwathani mūtekūguucīrīrio nī maūdū mangī.

36 Mūdū o wothē angīona atī nīarahītīria mūrītu ūrīa orītie, nake mūrītu ūcio akorwo matukū make ma ūirītu wake nīmarahītūka-rī, mūdū ūcio angīigua nīagīrīrwo nī kūhikania-rī, nīeke o ūguo ekwenda. Ti kwīhia ekwīhia. Nīmagīrīrwo mahikanie.

37 No rīrī, ūrīa ūtuīte na ngoro yake atekūringīrīrio, no nīwe mwene wīyendeire, na agatua itua atī ndekūhikia mūrītu ūcio-rī, mūdū ūcio o nake nīekīte ūrīa kwagīrīre.

38 Nī ūndū ūcio-rī, mūdū ūrīa ūhikaḡia mūrītu ūrīa orītie nīekaga ūrīa kwagīrīre, no ūrīa ūngīaga kūmūhikia nīekaga wega makīria.

39 Mūtumia nīohanītio na mūthuuriwe rīrīa rīothe mūthuuriwe arī muoyo. No mūthuuriwe angīkua, nīmuohore na no ahikīre mūdū o ūrīa angīenda, no mūdū ūcio no ngīnya akorwo nīetīkītie Mwathani.

40 No itua rīakwa nī atīrī, mūtumia ūcio angīaga kūhika rīngī, no akorwo arī na gīkeno makīria. Na ngwīciiria atī nīi o na nīi ndī na Roho wa Ngai.

8

Irio Irutīrwo Mīhianano

1 Na rīrī, ūhoro wa irio iria ikoragwo irutīrwo mīhianano-rī, nītūūi atī ithuothe tūrī na ūmenyo ūhoro-inī ūcio. Ūmenyo nīūtūmaga mūdū etūūgīrie, no wendo nī gwaka wakaga.

² Mündũ ũrĩa wĩciiragia atĩ nĩoĩ ũndũ-rĩ, ndooĩ ũndũ ũcio wega ta ũrĩa aagĩrĩrwo nĩ kũũmenya.

³ No mündũ ũrĩa wendete Ngai, ũcio nĩwe ũũio nĩ Ngai.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio, ha ũhoro ũkoniĩ kũrĩa irio iria irutĩrwo mĩhianano-rĩ, nĩtũũĩ atĩ gũkũ thĩ mũhianano nĩ kĩndũ gĩa tũhũ, na atĩ gũtirĩ Ngai ũngĩ tĩga o ũrĩa ũmwe.

⁵ Tondũ o na kũngĩkorwo nĩ kũrĩ indo ciĩtagwo ngai, irĩ kũũrĩa igũrũ kana irĩ gũkũ thĩ-rĩ, amu ti-itherũ nĩ kũrĩ na “ngai” nyingĩ na “aathani” aingĩ,

⁶ no harĩ ithuĩ-rĩ, Ngai no ũmwe, na nĩwe Ithe witũ, na indo ciothe cioimire kũrĩ we na tũtũũraga muoyo nĩ ũndũ wake; na kũrĩ na Mwathani o ũmwe, nake nĩwe Jesũ Kristũ, o we ũrĩa indo ciothe ciagĩire nĩ ũndũ wake, na nowe ũtũtũũragia muoyo.

⁷ No ti andũ othe mooĩ ũguo. Andũ amwe nĩ ũndũ wa ũrĩa matũũrĩte mamenyerete mĩhianano, o na hĩndĩ ĩrĩa mekũrĩa irio ta icio meciiragia atĩ nĩrutĩrwo mũhianano, na tondũ thamiri ciao itirĩ hinya-rĩ, makanyiitwo nĩ thaahu.

⁸ No irio iria tũrĩaga itingĩtũma tũkũhĩrĩrie Ngai; tũtingĩthũkio nĩ kwaga gũcirĩa, na tũtingĩagĩrio nĩgũcirĩa.

⁹ O na kũrĩ ũguo-rĩ, menyererai atĩ wĩyathi ũcio wanyu ndũgatuĩke mũhĩnga kũrĩ arĩa matarĩ na hinya.

¹⁰ Nĩgũkorwo mündũ o wothe ũrĩ na thamiri ĩtarĩ na hinya, angĩmuona inyuĩ mũrĩ na ũmenyo ũyũ mũkĩrĩra irio thĩinĩ wa hekarũ ya mũhianano-rĩ, githĩ ndangĩũmĩrĩria arĩe kĩrĩa kĩrutĩrwo mĩhianano?

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ ũcio thamiri yake ĩtarĩ na hinya, o ũcio Kristũ aakuĩrĩire-rĩ, agathũkio nĩ ũmenyo wanyu.

¹² Hĩndĩ ĩrĩa mwehĩria ariũ na aarĩ a Ithe witũ na njĩra ĩyo, na mũgatiĩhia thamiri ciao icio itarĩ hinya-rĩ, nĩ Kristũ mwehĩria.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio, angĩkorwo kĩrĩa ndĩrarĩa no gĩtũme mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ agwe mehĩa-inĩ-rĩ, ndikĩagĩrĩrwo nĩ kũrĩa nyama rĩngĩ, nĩguo ndigatũme agwe.

9

Maũndũ marĩa Maagĩrĩire Mũtũmwo

¹ Githĩ nĩ ndirĩ na wĩyathi? Githĩ nĩ ndirĩ mũtũmwo? Githĩ nĩ ndionire Jesũ Mwathani witũ? Anga inyuĩ mũtirĩ maciaro ma wĩra wakwa thĩinĩ wa Mwathani?

² O na angĩkorwo andũ arĩa angĩ mationaga ta ndĩ mũtũmwo-rĩ, ti-itherũ nĩ harĩ inyuĩ ndĩ mũtũmwo! Nĩgũkorwo nĩ inyuĩ kĩmenyithia kĩa ũtũmwo wakwa thĩinĩ wa Mwathani.

³ Gwĩtetera gwakwa harĩ arĩa manjiirithagia nĩ gũkũ:

⁴ Githĩ ithuĩ tũtirĩ na kĩhooito gĩa kũrĩa na kũnyua?

⁵ Githĩ ithuĩ tũtirĩ na kĩhooito kĩa mündũ gũtwarana rũgendo-inĩ na mũtumia wake mwĩtĩkia, o ta ũrĩa atũmwo arĩa angĩ, na ariũ a nyina na Mwathani, o na Kefa mekaga?

⁶ Kana no nĩ tũrĩ na Baranaba arĩ o nginya tũrutage wĩra nĩguo tuone ũteithio witũ?

⁷ Nũũ ũtungataga ta mũthigari na akeerĩha na indo ciake we mwene? Nĩ mündũ ũrĩkũ ũhaandaga mũgũnda wa mĩthabibũ na ndarĩe thabibũ cia mũgũnda ũcio? Ningĩ-rĩ, nĩ kũrĩ mündũ ũrĩithagia rũũru na ndanyue iria rĩa rũũru rũu?

⁸ Ndĩraaria ũhoru ũyũ ndĩ na meciiria ma ũ-mũndũ tu? Githĩ Watho o naguo nduugĩte o ũguo?

⁹ Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo watho-inĩ wa Musa atĩrĩ, “Ndũkanohe ndegwa kanua hĩndĩ ĩrĩa ĩkũranga ngano ĩkĩmĩhũũra.” Ngai akiuga ũguo-rĩ, nĩ ndegwa aracaaĩra?

¹⁰ Ti-itherũ oigaga ũguo nĩ ũndũ witũ, githĩ tiguu? Ī-ni, ũndũ ũyũ waandĩkirũo nĩ ũndũ witũ, tondũ rĩrĩa mũrĩmi ekũrĩma, nake mũhũũri ngano amĩhũũrage-rĩ, nĩ kwagĩrĩre mekage ũguo marĩ na kĩrĩgĩrĩro atĩ nĩmakagayana magetha.

¹¹ Tũngĩkorwo ithuĩ nĩtũhaandĩte mbeũ ya kĩiroho thĩinĩ wanyu-rĩ, kaĩ akĩrĩ ũndũ mũnene ithuĩ tũngĩgetha indo cia gũtũũria mwĩrĩ kuuma kũrĩ inyuĩ?

¹² Angĩkorwo andũ angĩ marĩ na kĩhooito gĩa gũteithio nĩ inyuĩ-rĩ, ithuĩ githĩ tũtikĩagĩrĩrwo nĩgũteithio makĩria?

No ithuĩ tũtiahũthĩrĩre kĩhooito kũ. Handũ ha ũguo-rĩ, nĩ gũkirĩrĩria tũkiragĩrĩria ũndũ o wothe nĩguo tũtikae kũhĩngĩca Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Kristũ.

¹³ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa marutaga wĩra thĩinĩ wa hekarũ marutaga irio ciao kuuma kũu hekarũ, nao arĩa matungataga kĩgongona-inĩ magayanaga kĩrĩa kĩrutĩtwo kĩgongona-inĩ?

¹⁴ O ta ũguo-rĩ, Mwathani nĩathanĩte atĩ arĩa mahunjagia Ũhoru-ũrĩa-Mwega nĩmagĩrĩrwo kuonaga gĩa kũmatũũria kuuma kũrĩ Ũhoru-ũrĩa-Mwega.

¹⁵ No nĩ ndirĩ ndaahũthĩra kĩhooito o na kĩmwe gĩa cio. Ningĩ ndiraandĩka ũhoru ũyũ ndĩ na kĩrĩgĩrĩro atĩ nĩmũkũnjĩka maũndũ ta macio. Nĩ kaba ngue gũkĩra mũndũ o naũ agirie ndĩrahĩre ũndũ ũcio.

¹⁶ No rĩrĩ, ndingĩhota kwĩraha rĩrĩa ngũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega, nĩgũkorwo nĩhatagĩrĩro mũno ndĩũhunjie. Na nĩ ingĩaga kũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega kaĩ ndagĩa na haaro-ĩ!

¹⁷ Ingĩhunjia nĩ ũndũ wa kwĩyendera-rĩ, ndaheo mũcaara; no angĩkorwo ti na ũndũ wa kwĩyendera-rĩ, nĩ no kũhingia ndĩrahingia ũndũ ũrĩa ndĩhokeirwo.

¹⁸ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, mũcaara wakwa ũkĩrĩ kĩ? Nĩ atĩrĩ: Atĩ harĩ ũhoru wa kũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega-rĩ, hunjagie tũhũ itekũrĩhwo, na nĩ ũndũ ũcio njage gwĩtagia kĩhooito gĩakwa rĩrĩa ngũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega.

¹⁹ O na gũtuĩka ndĩ muohore na ndirĩ ngombo ya mũndũ-rĩ, nĩ ndĩituaga ngombo ya o mũndũ wothe, nĩguo nguucĩrĩre andũ aingĩ o ta ũrĩa kwahoteka.

²⁰ Kũrĩ Ayahudi ndaatuĩkire ta Mũyahudi nĩguo nguucagĩrĩre Ayahudi. Na kũrĩ arĩa marĩ rungu rwa watho-rĩ, ndaatuĩkire ta mũndũ ũrĩ rungu rwa watho, o na gũtuĩka nĩ mwene ndirĩ rungu rwa watho, nĩguo nguucagĩrĩre arĩa marĩ rungu rwa watho.

²¹ Kũrĩ arĩa matarĩ watho-inĩ-rĩ, ndaatuĩkire ta mũndũ ũtarĩ watho-inĩ ũcio, o na gũtuĩka ndirĩ muohore kuuma kũrĩ watho wa Ngai, no ndĩ watho-inĩ wa Kristũ, nĩguo nguucagĩrĩre arĩa matarĩ watho-inĩ ũcio.

²² Kũrĩ arĩa matarĩ hinya-rĩ, ndaatuĩkire ta itarĩ hinya nĩguo nguucagĩrĩre arĩa matarĩ hinya. Nduĩkite maũndũ mothe kũrĩ andũ othe nĩgeetha kũngĩhoteka na njĩra ciothe ngerie kũhonokia amwe ao.

²³ Njĩkaga maũndũ maya mothe nĩ ũndũ wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega, nĩgeetha ngaagaĩrwo irathimo ciagu.

24 Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa mahĩtahĩtanaga ihenya-inĩ mahanyũkaga othe, no rĩrĩ, no ũmwe wao ũheagwo kĩheo? Kĩhanyũkei na njĩra ĩrĩa ĩngĩtũma mũkaaheo kĩheo.*

25 Mũndũ o wothe ũrĩa ũhĩtahĩtanaga thĩinĩ wa mathako-rĩ, ehataga na akemenyeria maũndũ-inĩ mothe hatarĩ itherũ. Mekaga ũguo nĩguo maheo thũmbĩ ĩtarĩ ya gũtũũra; no ithuĩ twĩkaga ũguo nĩguo tũkaaheo thũmbĩ ya gũtũũra nginya tene.

26 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, niĩ ndihanyũkaga ta mũndũ ũtooĩ gĩtũmi gĩa kũhanyũka; na ndirũaga ta mũndũ ũgũikia ngundi ciake o ũguo tũhũ.

27 Aca, nĩ mwĩrĩ wakwa hũũraga ngaũtua ngombo yakwa, nĩgeetha ndaarĩkia kũhunjĩria andũ arĩa angĩ-rĩ, niĩ mwene ndikanatuĩke wa kũregwo nyimwo kĩheo.

10

Ūrutani kuuma Mũtũũrĩre wa Isiraeli

1 Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndikwenda mũkorwo mũtooĩ ũndũ ũyũ, atĩ maithe maitũ ma tene othe maatongoragio nĩ itu, na atĩ othe nĩmaringire iria.

2 Othe nĩmabatithirio matuĩke andũ a Musa marĩ rungu rwa itu rĩu, o na marĩ iria-inĩ rĩu.

3 Na othe maarĩaga irio o imwe cia kĩiroho,

4 na manyuuaga maaĩ o mamwe ma kĩiroho; nĩgũkorwo manyuire kuuma rwaro-inĩ rwa ihiga rwa kĩiroho rũrĩa rwatwaranaga nao, naruo rwaro rũu rwarĩ Kristũ.

5 O na kũrĩ ũguo-rĩ, aingĩ ao matiigana gũkenia Ngai; nacio ciimba ciao ikĩhurunjwo werũ-inĩ.

6 Na rĩrĩ, maũndũ macio meekĩkire marĩ ta cionereria, nĩgeetha ngoro ciitũ itikerĩrĩrie gwĩka maũndũ mooru ta macio meekire.

7 Mũtigatuĩke ahooi mĩhianano, ta ũrĩa amwe ao maatarĩ; o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ: “Andũ acio magĩkara thĩ kũrĩa na kũnyua, magĩcooka magĩũkĩra kũina na gwĩkenia.”

8 Ningĩ tũtikahũũre ũmaraya, ta ũrĩa amwe ao meekire, nao magĩkua andũ ngiri mĩrongo ĩrĩ na itherũ mũthenya ũmwe.

9 O na ningĩ tũtikanagerie Mwathani, ta ũrĩa amwe ao meekire, nao makĩniinwo nĩ nyoka.

10 Na mũtikae gũteta, ta ũrĩa amwe ao meekire, nao makĩũragwo nĩ mũraika ũrĩa mũniinani.

11 Maũndũ macio meekĩkire kũrĩ o marĩ cionereria, na makĩandĩkwo marĩ ma gũtũkaania, ithuĩ tũkinyĩrĩrwo nĩ kũhingio kwa mahinda.

12 Nĩ ũndũ ũcio, ũngĩra nĩũrũgamĩte wega-rĩ, menyerera ndũkae kũgũa!

13 Mũtirĩ mwagerio na magerio mangĩ tiga o marĩa makoraga andũ. Nake Ngai nĩmwĩhokeku; ndangĩtikĩra mũgerio na magerio marĩa mũtangĩhota gwĩtiiria. No rĩrĩa mũkũgerio-rĩ, nĩarĩmuonagĩrĩria njĩra ya kũũrĩa nĩguo mũhotage gwĩtiiria magerio macio.

Maruga ma Mĩhianano, na Gĩathĩ kĩa Mwathani

14 Nĩ ũndũ ũcio, arata akwa endwa, ũragĩrai ũhoru wa kũhooya mĩhianano.

15 Ndĩraarĩria andũ oogĩ; mwĩkũũranĩrei ũrĩa ndĩroiga.

* 9:24 Andũ a Korinitho nĩmamenyerete mahenya mathako-inĩ marĩa moĩkaine ta Isimithiani. Mũhootani aaheagwo ihũa rĩa gĩthiũrũrĩ.

16 Gĩkombe gĩa gũcookia ngaatho kĩa tũcookagia ngaatho nĩ ũndũ wakĩo-rĩ, githĩ ti kũgwatanĩra thakame ya Kristũ?* Na githĩ mũgate ũrĩa twenyũraga ti kũgwatanĩra mwĩrĩ wa Kristũ?

17 Na tondũ mũgate ũcio nĩ ũmwe-rĩ, ithuĩ, o na tũrĩ aingĩ, tũrĩ o mwĩrĩ ũmwe, nĩgũkorwo ithuĩ othe tũrĩaga mũgate o ũcio ũmwe.

18 Ta mwĩcũraniei ũhoru wa andũ a Isiraeli: Arĩa marĩaga irio cia igongona-rĩ, githĩ matigwatanagĩra kigongona kũu?

19 Ndĩrenda kuuga atĩa? Atĩ kĩa kirutĩrwo mũhianano nĩ kĩndũ kũrĩ, kana atĩ mũhianano guo mwene nĩ kĩndũ kũrĩ?

20 Aca! ũrĩa ndĩroiga nĩ atĩ magongona ma andũ arĩa matarĩ na ũngai marutagĩrwo ndaimono, na ti Ngai, na ndikwenda mũgĩe ngwatanĩro na ndaimono.

21 Mũtingĩhota kũnyuĩra gĩkombe kĩa Mwathani, na mũnyuĩre gĩkombe kĩa ndaimono o nakĩo; mũtingĩhota kũgwatanĩra metha-inĩ ya Mwathani, na mũgwatanĩre metha-inĩ ya ndaimono.

22 Kaĩ tũrageria kwarahũra ũiru wa Mwathani? Kaĩ tũrĩ na hinya kũmũkĩra?

Wĩyathi wa Mũndũ ũrĩa Wĩtĩkĩtie

23 “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ũndũ,” no ti ũndũ o wothe ũrĩ na kiguni. “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ũndũ,” no ti ũndũ o wothe ũrĩ na uumithio.

24 Gũtirĩ mũndũ wagĩrĩrwo nĩgũcaragia maũndũ ma kwĩguna we mwene, no nĩacaragie maũndũ ma kũguna andũ arĩa angĩ.

25 Rĩagai kĩa gĩothe kĩendagio thoko-inĩ ya nyama mũtekwĩyũria ciũria nĩ ũndũ wa mwĩcuuko wa thamiri,

26 nĩgũkorwo, “Thĩ nĩ ya Mwathani, na kĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wayo.”

27 Mũndũ ũtarĩ mwĩtĩkia angĩmwĩta mũkarĩe irio gwake, na in-yuĩ mũkorwo nĩ mũkwenda gũthĩ-rĩ, rĩa irio ciothe iria mũngĩheo mũtekwĩyũria ciũria cia mwĩcuuko wa thamiri.

28 No mũndũ angĩmwĩra atĩrĩ, “Irio ici irutĩtwo irĩ igongona,” mũtigacĩrĩe, nĩ ũndũ wa mũndũ ũcio wamwĩra ũguo, o na nĩ ũndũ wa mwĩcuuko wa thamiri;

29 ngiuga ũguo ti thamiri yaku ndagweta, no nĩ thamiri ya mũndũ ũcio ũngĩ. Nĩ ũndũ-rĩ, wĩyathi wakwa ũgũciirithio nĩkĩ nĩ ũndũ wa thamiri ya mũndũ ũngĩ?

30 Ingĩrĩanĩra irio na andũ angĩ ndĩ na ngaatho-rĩ, nĩ kĩ gĩgũtũma njambio nĩ ũndũ wa kĩndũ kũu njokeirie Ngai ngaatho nĩ ũndũ wakĩo?

31 Nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa mũkũrĩa kana rĩrĩa mũkũnyua, o na kana mũgĩka ũndũ o wothe-rĩ, wĩkagei nĩ ũndũ wa kwenda kũgocithia Ngai.

32 Tigai gwĩka ũndũ ũngĩhingithia mũndũ, arĩ Mũyahudi, kana arĩ Mũyunani, o na kana ũhingithie kanitha wa Ngai,

33 o ta ũrĩa nĩ ngeragia gũkenia andũ othe na njĩra o yothe. Nĩgũkorwo ndicaragia ũndũ wa kwĩguna nĩ mwene, no njaragia ũrĩa ingĩguna andũ aingĩ, nĩguo mahonoke.

11

1 Mwĩgerekaniei na niĩ, ta ũrĩa ndĩgerekanagia na Kristũ.

Ũndũ ũrĩa Wagĩrĩre Hĩndĩ ya Mahooya

2 Nĩngũmũgaathĩrĩria nĩ ũndũ wa kũndirikana maũndũ-inĩ mothe, na nĩ ũndũ wa gũtũũra mũrũmitie morutani macio, o ta ũrĩa ndaamũrutire.

* **10:16** Gĩkombe gĩa gũcookia ngaatho kĩa kĩa kĩmwe gĩa ikombe iria Ayahudi maanyuuaga hĩndĩ ya Bathaka.

³ Rīu-rī, nīngwenda mūmenye atī mūtwe wa mūdū mūrūme o wothe nī Kristū, na mūtwe wa mūdū-wa-nja nī mūdū mūrūme, na mūtwe wa Kristū nī Ngai.

⁴ Mūdū mūrūme o wothe ūrīa ūhooyaga kana akaratha ehumbīrite mūtwe-rī, nī mūtwe wake aconorithagia.

⁵ Nake mūdū-wa-nja o wothe ūrīa ūhooyaga kana akaratha atahumbīrite mūtwe wake-rī, nī mūtwe wake aconorithagia, tondū ūguo no ūndū ūmwe na kwenjwo.

⁶ Angīkorwo mūdū-wa-nja ndekūhumbīra mūtwe wake-rī, nīakīenje njuīrī yake; na angīkorwo kūrengarenga njuīrī kana kwenjwo nī ūndū wa gūconora mūdū-wa-nja-rī, nīakīhumbīre mūtwe.

⁷ Mūdū mūrūme ndaagīrīrwo nīkūhumbīra mūtwe wake, kuona atī nīwe mūhianīre wa Ngai, na nī riiri wa Ngai; no mūdū-wa-nja nīwe riiri wa mūdū mūrūme.

⁸ Nīgūkorwo mūdū mūrūme ndoimire harī mūdū-wa-nja, no nī mūdū-wa-nja woimire harī mūdū mūrūme.

⁹ Mūdū mūrūme-rī, tiwe wombirwo nī ūndū wa mūdū-wa-nja, no nī mūdū-wa-nja wombirwo nī ūndū wa mūdū mūrūme.

¹⁰ Nī ūndū wa gītūmi gīkī-rī, mūdū-wa-nja agīrīrwo nīgūkorwo na rūūri mūtwe rwa kuonania atī nī wa gwathwo nī ūndū wa araika.

¹¹ No ningī-rī, thīinī wa Mwathani, mūdū-wa-nja ndeiganītie mūdū mūrūme atarī ho, nake mūdū-mūrūme ndeiganītie mūdū-wa-nja atarī ho.

¹² O ta ūrīa mūdū-wa-nja oimire harī mūdū mūrūme-rī, no taguo mūdū-mūrūme aciaragwo nī mūdū-wa-nja. No rīrī, indo ciothe ciumaga kūrī Ngai.

¹³ Ta tuai arī inyuī: Nī kwagīrīire mūdū-wa-nja kūhooya Ngai atehumbīrite mūtwe?

¹⁴ Kaī maūdū ma ndūire matamūrutaga atī mūdū-mūrūme gūkorwo arī na njuīrī ndaaya nī ūndū wa kūmūconorithia,

¹⁵ no mūdū-wa-nja gūkorwo na njuīrī ndaaya, ūcio nī riiri wake? Nīgūkorwo aheetwo njuīrī ndaaya arī kīndū gīa kūmūhumbīra.

¹⁶ Angīkorwo kūrī na mūdū ūrī na ngarari na ūhoru ūyū-rī, nīamenye atī ithuī tūtīrī mūtugo ūngī, o na makanitha ma Ngai matīrī mūtugo ūngī.

Irio cia Mwathani

¹⁷ Ūhoru-inī ūrīa ngūmūtaarīria rīu-rī, ndirī na ūndū wa kūmūgaathīra, nīgūkorwo kūngana kwanyu ti gwa kūmūguna no nī gwa kūmūthūkia.

¹⁸ Ūndū wa mbere, njiguaga atī rīrīa muongana ta kanitha, nīkūgīaga na nyamūkano gatagatī kanyu, na ūhoru ūcio ndingīaga gwītīkia ūmwe wago.

¹⁹ Hatarī nganja gūtingīaga kūgīa na ngarari gatagatī-inī kanyu cia kuonania arīa anyu metīkīrīkīte nī Ngai.

²⁰ Rīrīa muongana hamwe, ti Irio cia Mwathani mūrīaga,

²¹ nīgūkorwo rīrīa mūkūrīa, o mūdū athiiga na mbere kūrīa ategweterera ūrīa ūngī. Ūmwe aikaraga ahūtiī, nake ūrīa ūngī agaikara arīitwo.

²² Kaī mūtārī mīciī mūngīrīra na mūnyuīre kuo? Kana nī kanitha wa Ngai mūnyararīte na mūkenda gūconoraga arīa matārī kīndū? Ngūkīmwīra atīa? No ndīkīmūgaathīrīrie nī ūndū wa ūhoru ūcio? Aca, ndingīmūgaathīrīria!

²³ Nīgũkorwo ũhoro ũrĩa ndaamũkĩrĩre kuuma kũrĩ Mwathani noguo ndaamũkinyĩrie: Mwathani Jesũ, ũtukũ ũrĩa aakunyanĩrwo, nĩooire mũgate,

²⁴ na aarĩkia gũcookia ngaatho,* akĩwenyũranga, akiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩ mwĩrĩ wakwa, ũrĩa ũheanĩtwo nĩ ũndũ wanyu; ikagai ũũ nĩguo mũndirikanage.”

²⁵ Ningĩ o ũndũ ũmwe, thuutha wa kũrĩa irio, akĩoya gĩkombe, akiuga atĩrĩ, “Gĩkombe gĩkĩ nĩ kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩerũ thĩnĩ wa thakame yakwa; ikagai ũũ, rĩrĩa rĩothe mũrĩkĩnyuuagĩra, nĩguo mũndirikanage.”

²⁶ Nīgũkorwo rĩrĩa rĩothe mũkũrĩa mũgate ũyũ na mũkanyũra gĩkombe gĩkĩ-rĩ, nĩkuumbũra mũkuumbũra gũkua kwa Mwathani o nginya hĩndĩ ĩrĩa agooka.

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ o wothe ũkũrĩa mũgate ũcio kana akanyũra gĩkombe kũ kĩa Mwathani ũrĩa gũtaagĩrĩre-rĩ, nĩ kwĩhia ehĩrie mwĩrĩ na thakame ya Mwathani.

²⁸ Mũndũ nĩambage gwĩtuĩria mbere ya kũrĩa mũgate ũcio na kũnyũra gĩkombe kũ.

²⁹ Nīgũkorwo mũndũ ũrĩa wothe ũrĩaga na akanyua ategũkũũrana mwĩrĩ wa Mwathani, nĩ ituĩro rĩake we mwene etuagĩra.

³⁰ Kũ nĩkĩo gĩtũmĩte aingĩ anyu moorwo nĩ hinya, na marũare, na amwe anyu nĩmarĩkĩtie gũkua.

³¹ No tũngũtuĩra ciira ithuĩ ene, tũtingĩtuĩka a gũciirithio.

³² Hĩndĩ ĩrĩa tũgũtuĩrwo ciira nĩ Mwathani-rĩ, nĩkũherithio tũherithagio nĩgeetha tũtikae gũtuĩrwo ciira hamwe na thĩ.

³³ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, rĩrĩa mũnganĩte mũrĩanĩre-rĩ, etanagĩrĩrai.

³⁴ Angĩkorwo mũndũ nĩahũũtiĩ-rĩ, agĩrĩrwo nĩ kũrĩa irio gwake mũciĩ, nĩgeetha rĩrĩa muongana gũtikagĩe ũhoro wa gũtuĩrwo ciira.

Nĩngaheana ũhoro wa maũndũ macio mangĩ rĩrĩa ngooka.

12

Iheo cia Roho Mũtheru

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ha ũhoro wa iheo cia kĩiroho-rĩ, ndikwenda mũkare mũrigĩtwo nĩguo.

² Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ hĩndĩ ĩrĩa mũteetĩkĩtie Ngai, nĩmwaguucagĩrĩrio na mũkerekero kũrĩ mĩhianano ĩtangĩaria.

³ Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩ, gũtirĩ mũndũ waragia ahotithĩtio nĩ Roho wa Ngai ũngiuga atĩrĩ, “Jesũ aronyiitwo nĩ kĩrumi,” na gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kuuga atĩrĩ, “Jesũ nĩ Mwathani,” atatongoretio nĩ Roho Mũtheru.

⁴ Na rĩrĩ, iheo iria iheanagwo nĩ mĩthemba mĩthemba, no Roho ũrĩa ũciheanaga no ũmwe.

⁵ O na njĩra cia gũtungata nĩ mĩthemba mĩthemba, no Mwathani ũrĩa ũtungatagwo no ũmwe.

⁶ Ningĩ kũrĩ mĩrutĩre ya wĩra mĩthemba mĩthemba, no Ngai no ũmwe ũrĩa ũhotithagia maũndũ mothe gwĩkĩka thĩnĩ wa andũ othe.

⁷ Na rĩrĩ, o mũndũ nĩaheagwo ũndũ wa kuonania atĩ arĩ na Roho, naguo ũndũ ũcio nĩ wa kũguna andũ othe.

⁸ Roho ũcio nĩwe ũheaga mũndũ ũmwe ndũmĩrĩri ya ũũgĩ, na ũngĩ akaheo ũmenyo nĩ Roho o ro ũcio,

* **11:24** Warĩ mũtugo wa Ayahudi gũcookia ngaatho mbere ya kũrĩa irio.

⁹ nake ũngĩ akaheo wĩtĩkio nĩ Roho o ro ũcio, na ũngĩ akaheo iheo cia kũhonania nĩ Roho o ro ũcio,

¹⁰ nake ũngĩ akaheo hinya wa kũringa ciama, na ũngĩ akaheo ũrathi, na ũngĩ akaheo gũkũũrana maroho, na ũngĩ akaheo kwaria na thiomi mĩthemba mĩthemba, ningĩ ũngĩ akaheo ũhoti wa gũtaũra thiomi icio.

¹¹ Maũndũ macio mothe nĩ wĩra wa Roho o ro ũcio ũmwe, nake agayagĩra o mũndũ o ũrĩa ekwenda.

Mwĩrĩ Ũmwe ũrĩ Cĩga Nyingĩ

¹² Mwĩrĩ wa mũndũ nĩ ũmwe, o na gwatuĩka ũrĩ cĩga nyingĩ; ningĩ o na gwatuĩka cĩga ciaguo ciothe nĩ nyingĩ-rĩ, ciothe no mwĩrĩ o ũmwe. Ũguo noguo Kristũ atariĩ.

¹³ Nĩgũkorwo ithuothe twabatithirio na Roho ũmwe tũgĩtuĩka a mwĩrĩ ũmwe, o na tũrĩ Ayahudi kana tũrĩ Ayunani, tũrĩ ngombo o na kana tũtarĩ ngombo, na ithuothe tũkĩnyuithio Roho o ro ũcio ũmwe.

¹⁴ Na rĩrĩ, mwĩrĩ ndũkoragwo na kĩga kĩmwe, no nĩ wa cĩga nyingĩ.

¹⁵ Kũgũrũ kũngiuga atĩ, “Tondũ ti nĩ guoko-rĩ, ndirĩ wa mwĩrĩ ũyũ,” Ũndũ ũcio ndũngĩtũma gũtuge gũtuĩka kĩga kĩa mwĩrĩ ũcio.

¹⁶ Nakuo gũtũ kũngiuga atĩ, “Tondũ ti nĩ riitho-rĩ, ndirĩ wa mwĩrĩ ũcio,” nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ gũtingĩtiga gũtuĩka kĩga kĩa mwĩrĩ ũcio.

¹⁷ Mwĩrĩ wothe ũngĩkorwo no riitho-rĩ, kũigua tũngĩguaga na kĩ? Mwĩrĩ wothe ũngĩkorwo no gũtũ-rĩ, kũnungĩra tũngĩnungagĩra na kĩ?

¹⁸ No ũrĩa kũrĩ, nĩ atĩ Ngai nĩ eekĩrire cĩga ciothe thĩnĩ wa mwĩrĩ, agĩciĩkĩra o ta ũrĩa eendaga ciikare.

¹⁹ Cĩga ciothe ingĩtuĩka nĩ kĩga kĩmwe-rĩ, mwĩrĩ naguo ũngĩkorwo ha?

²⁰ ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ cĩga nĩ nyingĩ, no mwĩrĩ nĩ ũmwe.

²¹ Riitho rĩtingĩhota kwĩra guoko atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na bata nawe!” Naguo mũtwe wĩre magũrũ atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na bata na inyuĩ!”

²² Handũ ha ũguo-rĩ, cĩga cia mwĩrĩ iria cionekaga itarĩ hinya, nĩcio irĩ bata makĩria,

²³ nacio cĩga iria tuonaga ta itarĩ cia gũtĩno mũno-rĩ, nĩcio tũheaga gũtĩno kĩa mwanya. Nacio cĩga iria tuonaga ta itagĩrĩre kuoneka nĩimenyagĩrĩrwo mũno,

²⁴ o rĩrĩa cĩga ciitũ iria itarĩ cia kũhithwo itabataragio nĩkũmenyererwo mũno. No Ngai nĩanyiitithanĩtie cĩga cia mwĩrĩ na agatĩithia makĩria cĩga iria ciagĩte gũtĩno,

²⁵ nĩgeetha gũtikae kũgĩa na nyamũkano thĩnĩ wa mwĩrĩ, no nĩgeetha cĩga ciaguo imenyagĩrĩre o kĩga na kĩrĩa kĩngĩ.

²⁶ Kĩga kĩmwe kĩngĩnyariirĩka, cĩga iria ingĩ inyariirĩkaga hamwe nakĩo; nakĩo kĩga kĩmwe kĩngĩheo gũtĩno-rĩ, o nacio cĩga iria ingĩ nĩikenaga hamwe nakĩo.

²⁷ Na rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ mwĩrĩ wa Kristũ, na o mũndũ wanyu nĩ kĩga kĩagu.

²⁸ Nakuo thĩnĩ wa kanitha, Ngai nĩathuurĩte mbere andũ amwe matuĩke atũmwo, a keerĩ anabii, a gatatũ arutani, o na ningĩ kũgĩe na aringi a ciama, o na arĩa marĩ na iheo cia kũhonania mĩrimũ, na arĩa marĩ na ũhoti wa gũteithia arĩa angĩ, na arĩa marĩ na iheo cia ũtabarĩri, na arĩa maaragia na thiomi mĩthemba mĩthemba.

²⁹ Andũ othe nĩ atũmwo? Andũ othe nĩ anabii? Andũ othe nĩ arutani? Andũ othe nĩ aringi a ciama?

³⁰ Andũ othe nĩmaheetwo iheo cia kũhonania? Andũ othe nĩmakĩaragia na thiomi? Andũ othe nĩmagĩtaũraga thiomi?

³¹ No rĩrĩ, mwĩriragĩriei iheo iria irĩ bata mũno.

Wendani

Na rĩu nĩngũmuonia njĩra ĩrĩa njega makĩria.

13

¹ Atĩrĩrĩ, o na ingĩaria na thiomi cia andũ o na cia araka, no ngorwo itarĩ na wendani-rĩ, ingĩkorwo ndĩ o ta kĩndũ kĩa rũthuku kĩa kĩgambaga kĩaringwo, kana o ta thaani ĩrĩa ĩhũũrithanagio ĩkagamba.

² Ingĩkorwo ndĩ na kĩheo gĩa kũratha ũhoru, na ngorwo no hote kũmenya maũndũ mothe ma hito na ngagĩa na ũmenyo wothe, na ingĩkorwo ndĩ na wĩtikio ũrĩa ũngĩhota gũthaamia irĩma, no ndirĩ na wendani-rĩ, ndirĩ bata o na hanini.

³ Ingĩheana indo ciakwa ciothe kũrĩ andũ arĩa athĩni, o na heane mwĩrĩ wakwa ũcinwo, no ngorwo ndirĩ na wendani-rĩ, ndingĩgunĩka.

⁴ Wendani nĩũkiranagĩrĩria, na wendani nĩũtuganaga. Ndũiguanagĩra ũiru, na ndwĩgaathaga, o na ndũrĩ mwĩtĩo.

⁵ Wendani ndũrĩ rũtũrĩko, na ndũcaragia ũrĩa ũngĩũgũna, o na ndũhiũhaga kũrakara, na ndũtaraga maita marĩa ũhitĩrio.

⁶ Ningĩ wendani ndũkenagĩra ũũru, no nĩũkenagĩra ũhoru wa ma.

⁷ Wendani nĩũgitanagĩra hĩndĩ ciothe, na ũgetĩkia maũndũ mothe, na nĩwĩrĩgagĩrĩra hĩndĩ ciothe, o na ũkomĩrĩria hĩndĩ ciothe.

⁸ Wendani ndũthiraga. No akorwo nĩ morathi, nĩmagathira; o na thiomi nĩgathira; na kũmenya maũndũ o nakuo nĩgũgathira.

⁹ Nĩgũkorwo tũmenyaga maũndũ o gĩcunjĩ, na tũrathaga maũndũ o gĩcunjĩ,

¹⁰ no hĩndĩ ĩrĩa ũndũ ũrĩa mũkinyanĩru ũgooka-rĩ, ũndũ ũrĩa ũtarĩ mũkinyanĩru nĩũgaathira.

¹¹ Hĩndĩ ĩrĩa ndaarĩ kaana-rĩ, ndaaragia o ta kaana, na ndeeciiragia o ta kaana, na ndaataranagia maũndũ o ta kaana. No hĩndĩ ĩrĩa ndaatuĩkire mũndũ mũgima-rĩ, ngĩtigana na maũndũ ma wana.

¹² Rĩu tuonaga maũndũ na mairia, ta kuona na gĩcicio; no hĩndĩ ĩyo tũkoonaga ta andũ makĩonana ũthiũ kwa ũthiũ. Rĩu njũũĩ maũndũ o gĩcunjĩ; hĩndĩ ĩyo nĩngamenya maũndũ wega, o ta ũrĩa nĩ njũũĩo wega.

¹³ Na rĩu, maũndũ maya matatũ nĩ ma gũtũũra: wĩtikio, na kĩrĩgĩrĩro, o na wendani. No ũrĩa mũnene wamo nĩ wendani.

14

Iheo cia Ũrathi na cia Thiomi

¹ Rũmagĩrĩrai mũthiĩre ya wendani, na mwĩrirĩrie mũno iheo cia kĩiroho, na makĩria mwĩriragĩrie kĩheo kĩa ũheani ũhoru wa Ngai.

² Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa wothe waragia na rũthiomi-rĩ, ti andũ aaragĩria no nĩ Ngai aaragĩria. Ti-itherũ, gũtirĩ mũndũ ũtaũkagĩrwo nĩ ũrĩa aroiga; no nĩ maũndũ ma hito aaragia na roho wake.

³ No mũndũ ũrĩa ũheanaga ũhoru wa Ngai aaragĩria andũ akamekĩra hinya, na akamomĩrĩria, na akamahooreria.

⁴ Mũndũ ũrĩa waragia na rũthiomi nĩ we mwene wĩongagĩrĩra hinya, no ũrĩa ũheanaga ũhoru wa Ngai nĩ kanitha ongagĩrĩra hinya.

⁵ No nyende inyuothe mwaragie na thiomi, no makĩria ingĩenda inyuothe mũrathage mohoro. Mũndũ ũrĩa ũrathaga ũhoru nĩakĩrĩte ũrĩa waragia na thiomi, tiga no akorirwo nĩegũtaũra thiomi icio, nĩguo kanitha wongererwo hinya.

⁶ No rīu, ariū na aarī a Ithe witū, ingīūka kūrī inyuī na njarie na thiomi-rī, ingīmūguna nakī, tiga no ndīmūreheire ūguūrio, kana ūmenyo, kana ūrathi, o na kana kiugo kīa ūrutani?

⁷ O na ha ūhoru ūkoniī indo iria itarī muoyo iria igambaga, indo ta mūtūrirū kana kīnanda kīa mūgeeto-rī, mūdū angīgīkūūrana atīa rwīmbo rūrīa rūrenda kūinwo, tiga hakorirwo na ngūūrani njega ya mīgambo?

⁸ Ningī-rī, angīkorwo karumbeta gatikūruta mūgambo ūgūkūūrīkana ūrīa ūkuuga-rī, nūū ūngīkīhaarīria gūthiī mbaara-inī?

⁹ Ūguo noguo ūhoru wanyu ūtariī. Tiga mwaririe na ciugo ikūmenyeka na rūthiomi rwanyu-rī, nī mūdū ūrīkū ūngīmenya ūrīa mūroiga? Mūngīkorwo o mūkīarīria rīera.

¹⁰ Ti-itherū nī kūrī mīthemba mīngī ya thiomi gūkū thī, no gūtirī rūthiomi o na rūmwe rūtarī ūrīa ruugaga.

¹¹ No angīkorwo ndingīmenya ūrīa mūdū aroiga-rī, nī ngīrī mūrūrīrī harī mūdū ūcio ūraaria, nake nī mūrūrīrī harī nī.

¹² Ūguo noguo o na inyuī mūtariī. Kuona atī nīmwīrirīrie mūno iheo cia kīiroho-rī, kīgeragiei kuongerera iheo iria ciakaga kanitha ūkaģīa na hinya.

¹³ Na tondū ūcio-rī, mūdū ūrīa waragia na rūthiomi rūgeni nīahooyage nīguo ahote gūtaūra ūrīa aroiga.

¹⁴ Nī ūndū-rī, ingīkorwo ndīrahooya ngīthiomaga-rī, roho wakwa nīguo ūrahooya, no meciiria makwa matirī na maciaro.

¹⁵ Nī ūndū ūcio-rī, ngūģīka atīa? Nī ndīrīhooyaga Ngai na roho wakwa, na ningī hooyage na meciiria makwa; o na kūina ndīrīnaga na roho wakwa, na ningī nyinage na meciiria makwa o namo.

¹⁶ Ningī-rī, ūngīkorwo ūkīgooca Ngai na roho waku tu-rī, mūdū wa arīa marī gatagatī kanyu ūtarataūkīrwo, angīkiuga “Ameni” atīa mahooya-inī maku ma gūcookia ngaatho, kuona atī ndaramenya ūrīa ūroiga?

¹⁷ No ūkorwo ūģīcookia ngaatho wega mūno, no mūdū ūcio ūngī ndanongererwo hinya nī ūhoru ūcio.

¹⁸ Nīngūcookeria Ngai ngaatho nīgūkorwo nī nīnjaragia na thiomi makīria manyu inyothe.

¹⁹ No kanitha-inī-rī, nī kaba njarie ciugo ithano ndīramenya wega nīguo ngīrute andū arīa angī ūhoru nacio, gūkīra njarie ciugo ngiri ikūmi cia gūthioma.

²⁰ Ariū na aarī a Ithe witū, tigagai gwīciiragia ta ciana. Harī ūhoru wa maūdū marīa mooru-rī, tuīkai tūkenge, no mwīciirīrie-inī wanyu mūtūike andū agima.

²¹ Thīinī wa Watho nī kwandīkītwo atīrī:
“Nīngaarīria andū aya

na tūnua twa andū maaragia na thiomi ng’eni,
ndīmaarīrie na tūnua twa andū maaragia na mwarīrie wa kūngī,
no o na ndeeka ūguo matikanģua,”
ūguo nīguo Mwathani ekuuga.

²² Nī ūndū ūcio, kwaria na thiomi nī kīmenyithia kūrī andū arīa matetīkītie no ti kīmenyithia kūrī arīa metīkītie; no kūratha ūhoru nī kwa arīa metīkītie, ti kwa arīa matetīkītie.

²³ Tondū ūcio kanitha wothe ūngīūngana na andū othe maarie na thiomi-rī, na hacooke hatonye andū matoō ūhoru wa thiomi, kana andū matetīkītie-rī, githī matingiuga atī mūrī agūrūki?

²⁴ No mündũ ũtarĩ mwĩtĩkia kana mündũ ũtarĩ mũtaũkĩre nĩ ũhoru ũcio angĩtoonya rĩrĩa andũ othe mararatha mohoro-rĩ, mündũ ũcio nĩekũiguithio nĩ andũ othe atĩ nĩ mwĩhia na aciirithio nĩo othe,

²⁵ na maündũ marĩa atũire ahithĩte ngoro-inĩ nĩmakoimbũka. Nĩ ũndũ ũcio egũithie thĩ ahooc Ngai, akiugaga atĩrĩ, “Ti-itherũ Ngai arĩ gatagatĩ-inĩ kanyu!”

Mahooya Marĩ na Mũtaratara

²⁶ Tũgũkiuga atĩa, ariũ na aarĩ a Ithe witũ? Rĩrĩa muongana hamwe-rĩ, o mündũ ahota gũkorwo arĩ na rwĩmbo, kana arĩ na ũndũ arenda kũrutana, kana arĩ na ũndũ aguũrĩrio, kana arĩ na thiomĩ, kana arĩ na ũtaũri wa thiomĩ. Maündũ macio mothe no nginya mekagwo nĩ ũndũ wa gwĩkĩra kanitha hinya.

²⁷ Angĩkorwo nĩ gũkwario na rũthiomĩ-rĩ, nĩ kwario nĩ andũ eerĩ, na makĩngĩha atatũ, na o mündũ aarie riita rĩake, na no nginya hagĩe na mündũ ũngĩ wa gũtaũra.

²⁸ Angĩkorwo gũtirĩ mũtaũri-rĩ, mwaria ũcio nĩagĩkire arĩ kũu kanitha-inĩ, na akĩarĩrie we mwene, na aarĩrie Ngai.

²⁹ Aheani ũhoru eerĩ kana atatũ magĩrĩrwo maarie, nao andũ arĩa angĩ makũũrane wega ũrĩa kũreerwo.

³⁰ Na mündũ ũikarĩte thĩ ho angĩgĩa na ũguũrio-rĩ, mwaria ũcio wa mbere nĩakire.

³¹ Nĩgũkorwo inyuotho no mũrathe ũhoru o mündũ riita rĩake nĩguo andũ othe marutwo maündũ na momĩrĩrio.

³² Namo maroho ma anabii nĩmathĩkagĩra anabii o ene.

³³ Nĩgũkorwo Ngai ti Ngai wa kĩrigiicano no nĩ wa thayũ.

Ta ũrĩa kũrĩ thĩnĩ wa ciũngano ciothe cia andũ arĩa aamũre,

³⁴ atumia magĩrĩrwo nĩgũikaraga makĩrĩte ki marĩ thĩnĩ wa kanitha. Matiitĩkĩrĩtio kwaria, no nĩmaikarage menyihĩtie, o ta ũrĩa Watho uugĩte.

³⁵ Angĩkorwo marĩ na ũndũ mangĩenda kũmenya-rĩ, nĩmoragie athuuri ao ene kwao mũciĩ; nĩgũkorwo nĩ ũndũ ũrĩ thoni atumia kwaragia thĩnĩ wa kanitha.

³⁶ Hĩ! Anga kiugo kĩa Ngai kĩambĩrĩrie na inyuĩ? Kana hihi no inyuĩ inyuiki gĩakinyĩire?

³⁷ Mündũ o na ũ angĩciiria atĩ nĩ mũnabii, kana arĩ na iheo cia kũiroho-rĩ, nĩagĩtĩkĩre atĩ maündũ maya ndĩramwandĩkĩra nĩ maündũ marĩa maathanĩtwo nĩ Mwathani.

³⁸ No angĩagĩra ũndũ ũcio kĩene-rĩ, o nake we mwene nĩakagĩrwo kĩene.

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩrirĩriei kũrathaga mohoro, na mũtikagiragie ũhoru wa kwaria na thiomĩ.

⁴⁰ No maündũ mothe nĩmekagwo na mũtaratara ũrĩa wagĩrĩire, na mekagwo na kĩhaarĩro.

15

Kũriũka gwa Kristũ

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩngwenda kũmũririkania ũhoru-ũrĩa-mwega ũrĩa ndaamũhunjĩrie, na mũkĩwamũkĩra, na noguo mũtũũrĩte mũrũmĩtie.

² ũhoru ũcio mwega nĩguo ũtũmaga mũhonoke, mwaikara mũrũmĩtie wega ũhoru ũrĩa ndaamũhunjĩrie. Angĩkorwo ti ũguo-rĩ, ũhoru ũcio mwawĩtĩkirie o tũhũ.

³ Nīgũkorwo ũhoro ũrĩa niĩ ndaamũkĩrĩre nĩguo ndaamũheire, ũrĩ wa mbere na wa bata mũno: atĩ Kristũ nĩakuire nĩ ũndũ wa mehia maitũ o ta ũrĩa Maandĩko moigĩte,

⁴ na atĩ nĩathikirwo, na atĩ mũthenya wa gatatũ akĩriũkio kũringana na ũrĩa Maandĩko macio moigĩte,

⁵ na atĩ akiumĩrĩra Petero, na agĩcooka akiumĩrĩra arĩa Ikũmi na Eerĩ.

⁶ Thuutha ũcio, nĩoimĩrĩre makĩria ma ariũ na aarĩ a Ithe witũ magana matano ihinda o rĩmwe, na aingĩ ao marĩ muoyo o na rĩu, o na gũtuĩka amwe ao nĩmarĩkĩtie gũkua.

⁷ Ningĩ agĩcooka akiumĩrĩra Jakubu na thuutha wa ũguo agĩcooka akiumĩrĩra atũmwo othe,

⁸ na thuutha wa acio angĩ othe akĩnyumĩrĩra o na niĩ, haana ta mũndũ waciarĩtwo atarĩ mũkinyu.

⁹ Nīgũkorwo niĩ nĩ niĩ mũnini mũno harĩ atũmwo arĩa angĩ, o na ndiagĩrĩrwo nĩ gwĩtwo mũtũmwo, tondũ nĩndanyariirire kanitha wa Ngai.

¹⁰ No wega wa Ngai nĩguo ũtũmĩte nduĩke ũguo ndariĩ, nago wega wake kũrĩ niĩ ndwarĩ wa tũhũ. No nĩndarutire wĩra na kĩyo gũkĩra acio angĩ othe, no ti niĩ ndaarutaga wĩra ũcio, no niĩ wega wa Ngai ũrĩa warĩ hamwe na niĩ warutaga wĩra ũcio.

¹¹ Tondũ ũcio, o na kũngĩtuĩka niĩ niĩ kana niĩ o-rĩ, ũhoro ũyũ noguo tũhunjagia, na noguo inyuĩ mwetĩkirie.

Kũriũka kwa arĩa Akuũ

¹² Na rĩrĩ, kũngĩkorwo kũhunjagio atĩ Kristũ nĩariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, niĩ kĩ gĩtũmaga amwe anyu moige atĩ gũtirĩ kũriũkio kwa arĩa akuũ?

¹³ Kũngĩkorwo gũtirĩ kũriũkio kwa arĩa akuũ-rĩ, o nake Kristũ ndaakĩriũkirio.

¹⁴ Na angĩkorwo Kristũ ndaakĩriũkirio-rĩ, kũhunjia gwitũ no gwa tũhũ, nakuo gwĩtĩkia kwanyu no gwa tũhũ.

¹⁵ Makĩria ma ũguo-rĩ, ithuĩ no tũgĩkorwo tũrĩ aira a Ngai a maheeni, tondũ nĩtuumbũrĩte atĩ Ngai nĩariũkirie Kristũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ. No rĩrĩ, ndaakĩmũriũkirie angĩkorwo niĩ ma atĩ arĩa akuũ matiriũkagio.

¹⁶ Nīgũkorwo kũngĩtuĩka atĩ arĩa akuũ matiriũkagio, o nake Kristũ ndaakĩriũkirio.

¹⁷ Na angĩkorwo Kristũ ndaariũkirio-rĩ, gwĩtĩkia kwanyu niĩ gwa tũhũ; mũgĩtũũraga o mehia-inĩ manyu.

¹⁸ Ningĩ andũ arĩa marĩkĩtie gũkoma marĩ thĩinĩ wa Kristũ-rĩ, o nao niĩ kũũra morĩte.

¹⁹ Na kũngĩkorwo kũrĩgĩrĩro giitũ thĩinĩ wa Kristũ no kĩa muoyo-inĩ ũyũ tũrĩ-rĩ, twagĩrĩrwo nĩkũiguĩrwo tha gũkĩra andũ othe.

²⁰ No rĩrĩ, ti-itherũ Kristũ nĩariũkĩtio akoima kũrĩ arĩa akuũ, agatuĩka maciaro ma mbere ma arĩa makuĩte.

²¹ Tondũ-rĩ, o ũrĩa arĩ mũndũ watũmire gĩkuũ gĩũke thĩ, o nakuo kũriũkio kwa arĩa akuũ niĩ mũndũ watũmire gũũke.

²² Nīgũkorwo o ta ũrĩa andũ othe makuaga niĩ ũndũ wa Adamu-rĩ, no taguo andũ othe magaacookio muoyo thĩinĩ wa Kristũ.

²³ No o mũndũ akaariũka ihinda rĩake mwene: Kristũ arĩ we wariũkire mbere; na thuutha andũ arĩa marĩ ake hĩndĩ irĩa agooka.

²⁴ Thuutha ũcio nĩguo ihinda rĩa kũrigĩrĩria rĩgaakinya, hĩndĩ irĩa akaaneana ũthamaki kũrĩ Ngai Ithe arĩkĩtie kũniina mothamaki mothe, na wathani, o na hinya wothe.

25 Nīgūkorwo no nginya athamake nginya rīrīa agaakorwo aigīte thū ciake ciothe rungu rwa makinya make.

26 Na rīrī, thū ya mūthia kūniinwo nī gīkuū.

27 Nīgūkorwo “nī aigīte indo ciothe rungu rwa makinya make.” Na rīrīa gūkwīrwo atī “indo ciothe” nīciigītwo rungu rwake, nīgūkūmenyeka wega atī Ngai we mwene ti wa itari rīu tondū nī we waigire indo ciothe rungu rwa Kristū.

28 Aarīkia gwīka ūguo-rī, Mūriū we mwene nīagatuīka wa gwathagwo nī ūcio waigire indo ciothe rungu rwake, nīguo Ngai akorwo nī we maūndū mothe thīinī wa maūndū mothe.

29 Na rīrī, kūngīkorwo gūtīrī ūriūkio-rī, arīa mabatithītio handū-inī ha arīa akuū mageeka atīa? Angīkorwo arīa akuū matikaariūkio o na atīa-rī, andū makībatithagio handū-inī hao nīkī?

30 Na ithuī-rī, twītoonyagia ūgwati-inī o ithaa o ithaa nīkī?

31 Ngūmwīra na ma, ariū na aarī a Ithe witū, ti-itherū, o ta ūrīa ndīrahaga nī ūndū wanyu thīinī wa Kristū Jesū Mwathani witū, atī nī nguaga o mūthenya.

32 Angīkorwo ndaahūūranire na nyamū cia gīthaka kūu Efeso nī ūndū wa itūmi cia ū-mūndū-rī, ndaagunīkire na kī? Angīkorwo andū arīa akuū matikaariūkio-rī,
“Nītūrīe na tūnyue,

nīgūkorwo rūciū nīgūkua tūgaakua.”

33 Mūtikaheeneke: “Thiritū njūru nīthūkagia mītugo mīega.”

34 Arahūkai mwīigue ta ūrīa mwagīrīrwo, na mūtigage kwīhia; nīgūkorwo andū amwe matiūi Ngai: ndoiga ūguo nīgeetha ndīmūconore.

Mwīrī ūrīa Ūkaariūkio

35 No mūndū ahotā kūūria atīrī, “Andū arīa akuū mariūkagio atīa? Magooka marī na mwīrī ūhaana atīa?”

36 Nī ūrimū ūrīkū ūyū! Kīrīa wahaanda-rī, gītīmeraga gītambīte gūkua.

37 Hīndī īrīa wahaanda-rī, ndūhaandaga mwīrī ūrīa ūgūcooka ūkorwo ho, no gūkorwo ūhaandaga mbeū ya ngano kana ya kīndū kīngī.

38 No Ngai amīheaga mwīrī o ūrīa endaga īgīe nāguo, na o mūthemba wa mbegū akaūhe mwīrī wāguo.

39 Mīrī yothe ndīhaanaine: Andū marī mūthemba ūmwe wa mwīrī, nacio nyamū mūthemba ūngī, na nyoni mūthemba ūngī, o nacio thamaki irī mwīrī wa mūthemba ūngī.

40 Ningī nī kūrī mīrī ya igūrū na nī kūrī mīrī ya gūkū thī; no riiri wa mīrī ya igūrū nī mūthemba ūmwe, na riiri wa mīrī ya gūkū thī nī mūthemba ūngī.

41 Riūa rīrī na riiri warīo mwanya, na mweri ūrī riiri wāguo mwanya, na njata irī na riiri wacio mwanya; na njata īmwe irī riiri ūrī ngūūrani na njata īrīa īngī.

42 Ūguo nīguo gūgaatuīka hīndī ya kūriūkio kwa andū arīa akuū. Mwīrī ūrīa ūhaandagwo nī wa kūbutha, no ūriūkagio ūtarī wa kūbutha;

43 mwīrī ūhaandagwo ūrī mūmene, ūgacooka ūkariūkio ūrī na riiri; ūhaandagwo ūtarī na hinya, ūgacooka ūkariūkio ūrī na hinya;

44 ūhaandagwo ūrī mwīrī wa ndūire, ūgacooka ūkariūkio ūrī mwīrī wa kīroho.

Angīkorwo nī kūrī mwīrī wa ndūire-rī, o na mwīrī wa kīroho ūrī kuo.

45 Nī ūndū ūcio kwandīkītwo atīrī: “Adamu ūrīa warī mūndū wa mbere-rī, aatuīkire kīūmbe kīrī muoyo”; nake Adamu ūrīa wa kūrigīrīria-rī, agītuīka roho wa kūheana muoyo.

⁴⁶ Mwĩrĩ wa kĩiroho tiguu waambire gũũka, no nĩ ũrĩa wa ndũire, na thuutha wa ũguo ũgĩũka ũrĩa wa kĩiroho.

⁴⁷ Mũndũ wa mbere aarĩ wa rũkũngũ rwa thĩ, no mũndũ wa keerĩ oimĩte igũrũ.

⁴⁸ O ta ũrĩa mũndũ ũcio wa gũkũ thĩ aatarĩ, noguo arĩa marĩ a tĩri matariĩ; na ta ũrĩa mũndũ wa kuuma igũrũ aatarĩ, noguo o na arĩa a igũrũ matariĩ.

⁴⁹ Na ta ũrĩa twagiire na mũhianĩre wa mũndũ ũcio wa tĩri-rĩ, noguo tũkaagiĩ na mũhianĩre wa mũndũ ũcio wa kuuma igũrũ.

⁵⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩrĩ na thakame itingĩhota kũgaya ũthamaki wa Ngai, kana kĩrĩa kĩbuthaga kĩgae kĩrĩa gĩtabuthaga.

⁵¹ Thikĩrĩriai, ndĩmwĩre ũndũ wa hitho: Tũtigaakua ithuothe, no nĩkũgarũrwo tũkaagarũrwo ithuothe,

⁵² o kahinda kanini, o ta ibucia rĩa riitho, rĩrĩa karumbeta ka mũthia gakaagamba. Nĩgũkorwo karumbeta nĩgakaahuhwo, nao arĩa akuũ mariũkio matariĩ a kũbutha, na ithuĩ tũgarũrwo mĩrĩ.

⁵³ Nĩgũkorwo mwĩrĩ ũyũ ũbuthaga no nginya wĩhumbe mwĩrĩ ũtarĩ wa kũbutha, naguo mwĩrĩ ũyũ wa gũkua wĩhumbe mwĩrĩ ũtarĩ wa gũkua.

⁵⁴ Hĩndĩ ĩrĩa kũbutha gũkeehumba kwaga kũbutha, na gũkua kwĩhumbe kwaga gũkua-rĩ, hĩndĩ ĩyo ũhoro nĩũkahinga ũrĩa wandĩkĩtwo atĩrĩ, "Gĩkuũ nĩkĩniĩtwo gĩgatoorio biũ."

⁵⁵ "Wee gĩkuũ-rĩ, gũtoorania gwaku gũkĩrĩ ha?

Wee gĩkuũ-rĩ, rũboora rwaku rũkĩrĩ ha?"

⁵⁶ Rũboora rwa gĩkuũ nĩ mehia, naguo hinya wa mehia uumanaga na watho.

⁵⁷ No rĩrĩ, Ngai arogaathwo nĩgũkorwo nĩwe ũtũheaga ũtooria thĩnĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

⁵⁸ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa nyenda, ikaragai mwĩhaandĩte wega. Mũtikanenyenyio nĩ ũndũ o na ũrĩkũ. Tũũrai mwĩheanĩte kũna wĩra-inĩ wa Mwathani, tondũ nĩmũũ atĩ wĩra wanyu thĩnĩ wa Mwathani ti wa tũhũ.

16

Mũhothi nĩ ũndũ wa Andũ a Ngai

¹ Na rĩrĩ, ha ũhoro wa mũhothi nĩ ũndũ wa andũ a Ngai ũtariĩ ũũ: Īkagai ũrĩa ndeerire makanitha ma Galatia mekage.

² Mũthenya wa mbere wa kiumia-rĩ, o mũndũ wanyu nĩagĩrĩrwo nĩkũigaga mbeeca ta ũrĩa ũthũkũmi wake ũigana, agaciigaga, nĩguo hĩndĩ ĩrĩa ngooka kũu gũtikanagiĩ na mũhothi.

³ Na ndaakinya-rĩ, andũ arĩa mũgaakorwo mũgathĩrĩrie nĩngamahe marũa ma kũmamenyithania na ndĩmatũme Jerusalemu na iheo cianyu.

⁴ Na kũngĩkoneka kwagiĩre o na nĩ thĩ-rĩ, nĩngatwarana nao.

Ndũmĩrĩri cia Mwanya

⁵ Ndaarĩkia gũtuĩkanĩria Makedonia-rĩ, nĩgũkorwo nĩngatuĩkanĩria kuo, nĩngooka kũrĩ inyuĩ.

⁶ Hihi ngaikara na inyuĩ gwa kahinda, o na kana njikare kũu hĩndĩ ya heho yothe, nĩguo mũkaahota kũndeithĩrĩria gũthĩ rũgendo-inĩ rwakwa kũrĩa guothe ngaathĩ.

⁷ Ndikwenda kuonana na inyuĩ hĩndĩ ĩno ndĩrahĩtũkĩra kũu, tondũ ngwĩhoka atĩ nĩtũgaikarania na inyuĩ kwa ihinda, Mwathani etĩkĩra.

⁸ No nĩngũikara gũkũ Efeso nginya hĩndĩ ya Bendegothito,

⁹ tondũ ndĩmũhingũrĩre mweke mũnene wa kũruta wĩra mwega ũrĩ na uumithio, no nacio thũ nĩ nyingĩ.

¹⁰ Timotheo angĩũka-rĩ, menyererai nĩguo aikare kũu na inyuĩ atarĩ na guoya, nĩgũkorwo nĩ wĩra wa Mwathani araruta, o ta ũrĩa ndĩraruta.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, gũtirĩ mũndũ wagĩrĩrwo nĩ kwaga kũmwamũkĩra. Mumagariei na thayũ nĩgeetha akinye kũrĩ nĩ. Nĩndĩmwetereire marĩ hamwe na ariũ na aarĩ a Ithe witũ.

¹² Na rĩrĩ, ha ũhoru ũkoniĩ mũrũ wa Ithe witũ Apolo-rĩ: nĩndamũringĩrĩrie mũno ooke kũrĩ inyuĩ arĩ hamwe na ariũ na aarĩ a Ithe witũ. Nowe ndeendaga gũũka ihinda rĩu, no nĩarĩũka aagĩa na mweke.

¹³ Ikaragai mwĩhũgĩte, na mwĩhaande mũrũmĩte wega thĩnĩ wa wĩtĩkio; ningĩ mũtuĩke andũ omĩrĩru; na mũgĩe na hinya.

¹⁴ Īkagai maũndũ mothe mũrĩ na wendani.

¹⁵ Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ andũ a nyũmba ya Stefana nĩo maarĩ a mbere gwĩtĩkia kũu bũrũri wa Akaia, na nĩmerutĩre gũtungatagĩra andũ arĩa aamũre. Nĩngũkĩmũringĩrĩria, ariũ na aarĩ a Ithe witũ,

¹⁶ mwathĩkagĩre andũ ta acio, na mũndũ o wotho ũrĩa ũrutithanagia wĩra na ithuĩ, akĩũnogagĩra.

¹⁷ Nĩndakenire rĩrĩa Stefana, marĩ na Fotunato, na Akaiko maakinyire, nĩ ũndũ nĩo maahingĩrie ũndũ ũrĩa itaarĩ naguo kuuma kũrĩ inyuĩ.

¹⁸ Nĩgũkorwo nĩmacanjamũrire roho wakwa o na wanyu. Andũ ta acio nĩmagĩrĩrwo kũheagwo gĩtĩo.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁹ Makanitha ma bũrũri wa Asia nĩmamũgeithia. Akula na Pirisila nĩmamũgeithia mũno thĩnĩ wa Mwathani, o na kanitha ũrĩa ũcemanagia kwao nyũmba nĩwamũgeithia.

²⁰ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe arĩa marĩ gũkũ nĩmamũgeithia. O mũndũ nĩageithie ũrĩa ũngĩ na ngeithi theru cia kĩmumunyano.

²¹ Nĩ, Paũlũ, nĩ nĩ ndandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa.

²² Angĩkorwo he mũndũ o na ũ ũtendete Mwathani-rĩ, arogwatwo nĩ kĩrumi. Ũka, Mwathani!

²³ Wegu wa Mwathani Jesũ ũroikara na inyuĩ.

²⁴ Wendani wakwa ũromũkinyĩra inyuĩ inyuotho mũrĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ. Amenĩ.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ AKORINITHO

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, mŭtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa kwenda kwa Ngai, tũrĩ na Timotheo mũrũ wa Ithe witũ,

Twatũma marũa maya kũrĩ kanitha wa Ngai ũrĩa ũrĩ Korinitho, o hamwe na andũ othe aamũre arĩa marĩ Akaia guothe:

² Wega na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe witũ o na Mwathani Jesũ Kristũ iroikara na inyuĩ.

Ngai Mwene Kũhoorerania Guothe

³ Ngai na Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ arogoocwo, o we Ithe witũ wa tha, na Ngai mwene ũhoru wothe wa kũũmanĩrĩria,

⁴ ũrĩa ũtũũmagĩrĩria mathĩina-inĩ maitũ mothe, nĩguo na ithuĩ tũhotage kũhooreragia arĩa marĩ na thĩina o wothe na ũndũ wa kũũmĩrĩrio kũrĩa ithuĩ ene tũũmĩrĩrio nakuo nĩ Ngai.

⁵ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa kũnyariirwo gwa Kristũ kũingĩhĩte thĩinĩ witũ-rĩ, ũguo noguo kũũmanĩrĩria gwitũ kũingĩhĩte nĩ ũndũ wa Kristũ.

⁶ Tũngĩthĩnio-rĩ, tũthĩnagio nĩguo mũũmĩrĩrio na mũhonokio; tũngĩũmĩrĩrio-rĩ, tũũmagĩrĩrio nĩguo na inyuĩ mũgĩe na ũũmĩrĩru, ũrĩa ũciaraga gũkirĩrĩria mũkĩnyariirwo na mathĩina o ta marĩa tũthĩnagio namo.

⁷ Nakĩo kĩrĩgĩrĩro kĩrĩa tũrĩ nakĩo nĩ ũndũ wanyu nĩ kĩrũmu, tondũ nĩtũũ atĩ o ta ũrĩa mũgwatanagĩra na ithuĩ maũndũ-inĩ marĩa tũnyariiragwo namo-rĩ, no taguo mũgwatanagĩra na ithuĩ ũhoru-inĩ wa kũũmanĩrĩria o naguo.

⁸ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tũtikwenda mũkorwo mũtooĩ mathĩina marĩa twarĩ namo bũrũri wa Asia. Twarĩ hatĩka-inĩ nene mũno makĩria ma ũrĩa tũngĩahotire gũkirĩrĩria, nginya ha ũhoru witũ wa gũtũura muoyo tũkiyũmĩra tha.

⁹ Ti-itherũ, ngoro-inĩ ciitũ twaiguaga tũtuĩrĩrwo gũkua. No kwahanĩkire ũguo nĩguo tũtikae kwĩhoka ithuĩ ene, no twĩhoke Ngai, ũrĩa ũriũkagia arĩa akuũ.

¹⁰ Nĩwe watũhonokirie ũgwati-inĩ ũcio wahaanaga wa gĩkuũ, na nowe ũgaatũhonokia. We nĩwe twĩrĩgĩrĩre atĩ no egũthĩ na mbere gũtũhonokia,

¹¹ inyuĩ na inyuĩ mũgĩtũteithagia na gũtũhoera. Nao andũ aingĩ nĩmarĩcookagia ngaatho nĩ ũndũ witũ, tondũ wa wega ũcio tũtugĩtwo naguo arĩ macookio ma mahooya ma andũ aingĩ.

Paũlũ Kũgarũra Mũbango Wake

¹² Na rĩrĩ, ũndũ ũyũ nĩguo twĩrahagĩra: Thamiri ciitũ nĩcio itũmenyithagia atĩ mĩthĩire iitũ irĩa tũikaraga nayo gũkũ thĩ, na makĩria ũrĩa tũikaranagia na inyuĩ, nĩ ya ũtheru na ya ũhoru wa ma kuuma kũrĩ Ngai. Tũtũkaga ũguo kũringana na ũũgĩ wa thĩ, no nĩ kũringana na wega wa Ngai.

¹³ Nĩgũkorwo tũtiramwandĩkĩra ũndũ o na ũrĩkũ mũtangĩhota gũthoma kana gũtaũkĩrwo nĩguo. Na ngwĩhoka atĩ,

¹⁴ o ta ūrĩa mūtūmenyete hanini, nīmūrĩtaũkĩrwo biũ atĩ no mūhote kwĩraha nĩ ūndũ witũ, o ta ūrĩa tũkeeraha nĩ ūndũ wanyu mūthenya ūrĩa wa Mwathani Jesũ.

¹⁵ Na tondũ wa ūrĩa ndaarĩ na mwĩhoko wa ūndũ ūcio-rĩ, nĩndabangĩte njũke kwanyu mbere nĩguo mũgunĩke maita meerĩ.

¹⁶ Ndabangĩte ndĩmũceerere ngĩthĩ Makedonia, na njokere kũu kwanyu ngiuma Makedonia, na inyuĩ nĩguo mũcooke mũndũme Judea.

¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa ndaabangaga ūndũ ūcio-rĩ, kaĩ ndeekaga ūguo na itherũ? Kana hihi haaragĩria mĩbango yakwa na njĩra ya kĩ-mwĩrĩ nĩguo rĩmwe njugage, “Ĩĩ, ĩĩ,” na rĩrĩa rĩngĩ ngoiga “Aca, aca”?

¹⁸ No ti-itherũ, o ta ūrĩa Ngai arĩ mwĩhokeku-rĩ, ndũmĩrĩri iitũ kũrĩ inyuĩ ti “Ĩĩ” na rĩngĩ “Aca.”

¹⁹ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Ngai, Jesũ Kristũ, ūrĩa mwahunjĩirio ūhoru wake nĩ niĩ, na Sila, na Timotheo, ūhoru wake ndwarĩ wa kuuga, “Ĩĩ” ūgacooka ūkoiga “Aca,” no thĩinĩ wake gũtũũraga o “Ĩĩ.”

²⁰ Nĩgũkorwo ciĩranĩro cia Ngai, o na cingĩhĩte atĩa-rĩ, ciothe nĩ “Ĩĩ” thĩinĩ wa Kristũ. Na nĩ ūndũ ūcio thĩinĩ wake, ithuĩ tũkoigaga “Ameni” nĩgeetha Ngai agoocagwo.

²¹ Na rĩrĩ, Ngai nĩwe ūtũmaga ithuĩ hamwe na inyuĩ twĩhaande wega thĩinĩ wa Kristũ. Nĩwe watũitĩrĩrie maguta,

²² na agĩtwĩkĩra rũũri rwa kuonania atĩ tũrĩ ake, na agĩtũhe Roho wake thĩinĩ wa ngoro ciitũ arĩ ta mwĩhoko wa kũrũgamĩrĩra maũndũ marĩa magooka.

²³ Ngai nĩwe mũira wakwa, na nĩoĩ atĩ niĩ ndaagire gũcooka Korinitho nĩ ūndũ wa kũmũcaaĩra.

²⁴ Ūguo ti kuuga atĩ nĩtũramwatha ūhoru-inĩ wa wĩtĩkio wanyu, no nĩ atĩ tũrutithanagia wĩra na inyuĩ nĩgeetha mũkenage, tondũ mūtũũrĩte mwĩhaandĩte wega nĩ ūndũ wa wĩtĩkio wanyu.

2

¹ Nĩ ūndũ ūcio nĩgũtua ndaature itua atĩ ndikũmũceerera rĩngĩ ndĩmũiguithie kĩa.

² Tondũ-rĩ, ingĩkĩmũiguithia kĩa-rĩ, nũũ ūngĩgĩtigara wa kũngenia, o tiga inyuĩ arĩa njiguithĩtie kĩa?

³ Ndamwandĩkĩre ūguo nĩgeetha rĩrĩa ngooka ndikanaiguithio kĩa nĩ acio njagĩrĩrwo nĩgũkenio nĩo. Nĩ ndaarĩ na ūmĩrĩru harĩ inyuĩ inyuothe atĩ nĩmũngĩagwatanĩre na niĩ gĩkeno-inĩ gĩakwa, nakĩo gĩtuĩke kĩanyu.

⁴ Nĩgũkorwo ndamwandĩkĩre ndĩ mũthĩnĩku mũno, na ndĩ na ruo rwa ngoro na maithori maingĩ, ti atĩ nĩguo ndĩmũiguithie kĩa, no nĩguo ndĩmũmenyithie wendo ūrĩa ndĩmwendete naguo.

Kũrekerwo kwa Mũndũ Mwĩhia

⁵ Angĩkorwo nĩ kũrĩ mũndũ ūiguithĩtie amwe anyu kĩa-rĩ, ti nĩ aiguithĩtie, no nĩ inyuothe aiguithĩtie kĩa. Ndiroiga ūguo ngĩhatĩrĩria ūrĩa wĩkĩte ūguo.

⁶ Iherithia rĩrĩa aherithĩtio nĩ andũ arĩa aingĩ anyu, nĩrĩmũiganĩte.

⁷ Rĩu inyuĩ-rĩ, nĩmwagĩrĩrwo nĩkũmũrekerwa na kũmũũmĩrĩria, nĩguo ndakae gũtoorio nĩ kĩa gĩkĩrĩte.

⁸ Nĩ ūndũ ūcio, ndamũthaiha mũmuonie atĩ no mũmwendete.

⁹ Gĩtũmi kĩrĩa gĩatũmire ndĩmwandĩkĩre marũa macio nĩndĩmũgerie, na menye kana no mwĩtirie magerio na mwathĩkage maũndũ-inĩ mothe.

¹⁰ Mündũ ũrĩa mũngĩrekerera, o na niĩ nĩndamũrekerera. Naguo ũndũ ũrĩa ndekaniire-rĩ (hangĩkorwo ni haari ũndũ o na ũrikũ wa kũrekanĩra), ũndũ ũcio ndaũrekanĩra ni ũndũ wanyu ndĩ mbere ya Kristũ,

¹¹ niũguo Shaitani ndakae gũtũhoota. Niũgũkorwo tũtirigĩtwo ni mawara make.

Atungatĩri a Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Kĩerũ

¹² Na rĩrĩ, rĩrĩa ndaathiire Teroa kũhunja ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Kristũ, na ngĩkora Mwathani ahingũrite mũrango-rĩ,

¹³ ndiigana kũgĩa na thayũ ngoro-inĩ yakwa, tondũ ndiakorire mũrũ-wa-Ithe witũ Tito kuo. Ni ũndũ ũcio ngiugĩra andũ akuo ũhoro, ngĩcooka ngĩthiĩ nginya Makedonia.

¹⁴ No rĩrĩ, Ngai arogoocwo, o we ũrĩa ũtũtongoragia hĩndĩ ciothe na ũhootani thĩinĩ wa Kristũ, nake agatũhũthagĩra ta tũrĩ mũtararĩko mwega wa kũmemerekia ũhoro wa kũmenya Kristũ kũndũ guothe.

¹⁵ Tondũ ithuĩ tũrĩ mũtararĩko wa Kristũ ũrĩa ũkinyaga hari Ngai, kũrĩ arĩa marahonokio o na arĩa maroora.

¹⁶ Kũrĩ arĩa maroora-rĩ, tũrĩ mũnungo mũũru wa gĩkuũ; no kũrĩ arĩa marahonokio-rĩ, tũrĩ mũtararĩko wa muoyo. Nũũ ũngĩhota wĩra ta ũcio?

¹⁷ Ithuĩ tũtiĩkaga ta ũrĩa andũ aingĩ mekaga; tũtionjorithagia kiugo kĩa Ngai niũguo tuone uumithio. Handũ ha gwĩka ũguo-rĩ, ithuĩ twaragia tũrĩ na wĩhokeku thĩinĩ wa Kristũ mbere ya Ngai, ta andũ matũmĩtwo ni Ngai.

3

¹ Anga nĩtũraambĩrĩria gũcooka kwĩgaathĩrĩria? Kana hihi nĩtũbataire kũheo marũa ma gũtũgaathĩrĩria kũrĩ inyuĩ kana moimĩte kũrĩ inyuĩ ta andũ arĩa angĩ?

² Inyuĩ ene ni inyuĩ marũa maitũ, maandĩkĩtwo ngoro-inĩ ciitũ, ma-menyekete na magathomagwo ni andũ othe.

³ Inyuĩ niũmuonanagia atĩ mũrĩ marũa moimĩte kũrĩ Kristũ, inyuĩ mũrĩ maciaro ma ũtungata witũ, marũa mataandĩkĩtwo na rangi, no maandĩkĩtwo na Roho wa Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo. Matiandĩkĩtwo ihengere-inĩ cia mahiga, no maandĩkĩtwo ihengere-inĩ cia ngoro cia andũ.

⁴ ũcio niũguo ũũmĩrĩru witũ hari Ngai ni ũndũ wa Kristũ.

⁵ Na ti atĩ tũrĩ na ũhoti ithuĩ ene tũngĩgaathĩra, no ũhoti witũ uumaga kũrĩ Ngai.

⁶ Niwe ũtũhotithĩtie tũtuĩke ndungata cia kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩerũ, nakĩo ti kĩa ũhoro ũrĩa mwandĩke, no ni kĩa Roho; niũgũkorwo ũhoro ũrĩa mwandĩke ni kũũraga ũragaga, no Roho aheanaga muoyo.

Riiri wa Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Kĩerũ

⁷ Na rĩrĩ, angĩkorwo ũtungata ũrĩa wa tene, ũrĩa wandĩkĩtwo na ndemwa ihengere-inĩ cia mahiga, wokire ũrĩ na riiri, o nginya andũ a Isiraeli makĩremwo niũgũkara marorete ũthiũ wa Musa tondũ wa ũrĩa warĩ na riiri, o na gũtuĩka riiri ũcio niwathiraga-rĩ,

⁸ githĩ ũtungata wa Roho to ũgĩkorwo ũkĩrĩ na riiri makĩria?

⁹ Angĩkorwo ũtungata ũrĩa ũtuaga andũ ehia ni ũrĩ riiri-rĩ, githĩ ũtungata ũrĩa ũrehaga ũthingu ndũngĩgĩkorwo ũrĩ na riiri makĩria!

¹⁰ Niũgũkorwo ũhoro ũrĩa warĩ na riiri mbere, rĩu ndũrĩ na riiri ũkĩringithanio na riiri ũcio ũngĩ ũũkĩrĩte.

¹¹ Na angĩkorwo ũhoro ũcio wathiraga wokire na riiri-rĩ, ũcio ũngĩ wa gũtũũra ndũngĩgĩkorwo na riiri makĩria!

¹² Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, twaragia ũhoru tũũmĩrĩrie mũno, nĩ ũndũ wa kĩĩrĩgĩrĩro kũu.

¹³ Ithui tũtitariĩ ta Musa, ũrĩa wehumbagĩra ũthiũ na gĩtambaya nĩguo agirĩrĩrie andũ a Isiraeli gũcũthĩrĩria ũthiũ wake rĩrĩa ũkengi ũcio wathiraga.

¹⁴ No rĩrĩ, meciiria mao nĩmaritirio, nĩgũkorwo nginya ũmũthĩ gĩtambaya o kũu gĩkoragwo o ho hĩndĩ irĩa kĩrĩkanĩro kũu gĩkũrũ kĩa gĩgũthomwo. Gĩtambaya kũu gĩtirĩ kĩaheherio, tondũ kĩaheheragio nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia Kristũ.

¹⁵ O na nginya ũmũthĩ rĩrĩa watho wa Musa ũgũthomwo-rĩ, gĩtambaya kũu no kĩhumbagĩra ngoro ciao.

¹⁶ No rĩrĩa rĩothe mũndũ o na ũ agarũrũkĩra Mwathani-rĩ, gĩtambaya kũu nĩkĩaheheragio.

¹⁷ Na rĩrĩ, Mwathani nĩwe Roho, na harĩa Roho wa Mwathani arĩ, hau nĩ harĩ na wĩyathi.

¹⁸ Na ithui ithuothe arĩa tũtahumbĩrĩte mothiũ maitũ, nĩtũhenahenagia riiri wa Mwathani ta tũrĩ icicio, na nĩtũgarũragwo nĩguo tũhaanane nake tũrĩ na riiri wa gũtũũra ũrĩa ũthiia o ũkĩongererekaga, o uumĩte kũrĩ Mwathani, ũrĩa arĩ we Roho.

4

Igĩna thĩinĩ wa Nyũngũ cia Rĩũmba

¹ Tondũ ũcio, kuona atĩ nĩ tũrĩ na ũtungata ũcio nĩ ũndũ wa tha cia Ngai-rĩ, tũtiũragwo nĩ hinya.

² No ithui nĩtũreganĩte na mĩthiire ya hito na ya thoni; ithui tũtithiia na mĩthiire ya wara na tũtitukanagia kiugo kĩa Ngai na maheeni. Handũ ha ũguo-rĩ, nĩ ũhoru wa ma tũheanaga hatarĩ ũndũ tũkuongerera, na tũrĩ mbere ya Ngai, nĩtũgeragia gũtũma thamiri cia o mũndũ itwĩtikĩre.

³ O na angĩkorwo ũhoru witũ ũrĩa tũhunjagia nĩmũhumbĩre-rĩ, ũhumbĩrĩtwo kũrĩ arĩa maroora.

⁴ Nayo ngai ya mahinda maya, nĩtũmĩte meciiria ma andũ arĩa matetĩkĩtie matumane, nĩgeetha matigathererwo nĩ ũtheri wa ũhoru-ũrĩa-Mwega wa riiri wa Kristũ, o we ũrĩa arĩ we mũhaanĩre wa Ngai.

⁵ Nĩgũkorwo ti ũhoru witũ ithui ene tũhunjagia, no tũhunjagia Jesũ Kristũ arĩ we Mwathani, na ithui tũrĩ ndungata cianyu nĩ ũndũ wa Jesũ.

⁶ Tondũ Ngai ũrĩa woigire, "Ūtheri nĩware nduma-inĩ," nĩwe watũmire ũtheri wake ware ngoro-inĩ ciitũ nĩguo tũheo ũtheri wa kũmenyithagia andũ riiri wa Ngai ũcio wonekaga ũthiũ-inĩ wa Kristũ.

⁷ No rĩrĩ, ithui tũkuuĩte kĩgĩina kũu tũhaana ta tũrĩ na nyũngũ cia rĩũmba* nĩgeetha kũmenyeke atĩ ũhoti ũyũ mũnene uumĩte kũrĩ Ngai no nduumaga kũrĩ ithui.

⁸ Ithui tũhatĩkĩtwo mũno na mĩena yothe, no tũtihehenjetwo; nĩtũrigĩtwo nĩ wa gwĩka, no tũtikuĩte ngoro;

⁹ na nĩtũnyariirĩtwo, no tũtitiganĩrio; nĩtũrũndĩtwo, no tũtiniinĩtwo.

¹⁰ Hĩndĩ ciothe tũkoragwo tũkuuĩte gĩkuũ kĩa Jesũ na mĩrĩ iitũ, nĩguo muoyo wa Jesũ o nago ũguũranagĩrio thĩinĩ wa mĩrĩ iitũ.

¹¹ Nĩgũkorwo ithui arĩa tũrĩ muoyo tũtũire tũneanagwo gĩkuũ-inĩ nĩ ũndũ wa Jesũ, nĩgeetha muoyo wake ũguũranagĩrio thĩinĩ wa mĩrĩ ĩno iitũ ĩkuuaga.

* 4:7 Mĩthithũ yahithagwo thĩinĩ wa nyũngũ cia rĩũmba.

12 Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, gĩkuũ kĩrutaga wĩra thĩinĩ witũ, no muoyo ũkaruta wĩra thĩinĩ wanyu.

13 Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Tondũ nĩndetĩkirie; nĩkĩo ndaaririe.” Nĩ ũndũ wa roho o ro ũcio wa wĩtĩkio-rĩ, o na ithuĩ nĩtwĩtĩkĩtie na nĩ ũndũ ũcio tũkaaria,

14 tondũ nĩtũũ atĩ ũrĩa wariũkirie Mwathani Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ, o na ithuĩ nĩagatũriũkia hamwe na Jesũ, na atũrũgamie mbere yake hamwe na inyuĩ.

15 Maũndũ maya mothe nĩmakũmũguna, nĩgeetha wega ũrĩa ũrakinyĩrĩa andũ aingĩ makĩria ũtũme ngaatho ciyũrĩrĩre nĩgeetha Ngai agoocagwo.

16 Tondũ ũcio tũtiũragwo nĩ hinya. O na gũtuĩka mwena wa nja nĩtũrathirĩrĩkĩra, no mũndũ wa thĩinĩ nĩ kwerũhio erũhagio o mũthenya.

17 Nĩgũkorwo mathĩina maitũ mahũthũ na ma ihinda inini maratũma tũreherwo riiri ũmakĩrĩte wa tene na tene.

18 Nĩ ũndũ ũcio, tũticũthagĩrĩria kĩrĩa kĩroneka, no tũcũthagĩrĩria kĩrĩa gĩtonekaga. Nĩgũkorwo kĩrĩa kĩonekaga nĩ gĩa kahinda, no kĩrĩa gĩtonekaga nĩ gĩa gũtũura tene na tene.

5

Mũciĩ witũ wa Igũrũ

1 Na rĩrĩ, nĩtũũ atĩ hema ĩno ya gũkũ thĩ, ĩno tũtũũraga thĩinĩ wayo, ĩngĩtharũrio-rĩ, nĩ tũrĩ na nyũmba ĩngĩ yumĩte kũrĩ Ngai, nyũmba ĩtaakĩtwo na moko ma andũ, ya gũtũura tene na tene ĩrĩ kũu igũrũ.

2 Rĩu nĩtũcaayaga, tũkĩiriragĩria kũhumbwo na nyũmba ĩyo ĩngĩ iitũ ya kuuma igũrũ,

3 tondũ twahumbwo ũguo tũtigakorwo tũrĩ njaga.

4 Nĩgũkorwo rĩrĩa rĩothe tũrĩ thĩinĩ wa hema ĩno-rĩ, nĩtũcaayaga na tũkaritũhĩrwo, tondũ tũtiendaga kwaũrwo, no twendaga tũhumbwo na mwĩrĩ ũcio witũ wa kuuma igũrũ, nĩgeetha mwĩrĩ ũyũ wa gũkua ũmerio nĩ muoyo.

5 Na rĩrĩ, Ngai nĩwe ũtũmbĩte nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũu kĩũmbe, na nĩatũheete Roho arĩ ta mwĩhoko wa kũrũgamĩrĩa maũndũ marĩa magooka.

6 Tondũ ũcio tũikaraga hĩndĩ ciothe tũrĩ na ũũmĩrĩru, tũkĩmenyaga atĩ rĩrĩa rĩothe tũikaraga thĩinĩ wa mwĩrĩ taarĩ guo mũciĩ witũ, tũikaraga tũraihanĩrĩrie na Mwathani.

7 Tũtũũragio nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia, no tũtitũũragio nĩ ũndũ wa kuona na maitho.

8 Nguuga atĩrĩ, nĩ tũrĩ na ũũmĩrĩru atĩ ũndũ ũrĩa tũngĩenda nĩ tũkorwo tũtarĩ mwĩrĩ-inĩ ũyũ, no tũkorwo tũrĩ mũciĩ hamwe na Mwathani.

9 Nĩ ũndũ ũcio, nĩtũgeragia na kĩyo muoroto witũ ũtuĩke wa kũmũkenia, twakorwo tũrĩ mwĩrĩ-inĩ ũyũ witũ o na kana twakorwo tuumĩte thĩinĩ wago.

10 Nĩgũkorwo no nginya ithuothe tũkaarũgama mbere ya gĩtĩ gĩa ciira gĩa Kristũ, nĩguo o mũndũ akaaheo kĩrĩa kĩmwagĩrĩre kũringana na maũndũ marĩa aaneka arĩ thĩinĩ wa mwĩrĩ, marĩ mega kana marĩ mooru.

Ũtungata wa Ũiguithanio

11 Kuona atĩ nĩtũmenyete ũrĩa Mwathani aagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩrwo-rĩ, nĩkĩo tũgeragia kũringĩrĩria andũ. ũrĩa tũtariĩ nĩ ũndũ ũĩkaine wega nĩ Ngai, na nĩngwĩhoka atĩ o na nĩũĩkaine wega ngoro-inĩ cianyu.

12 Tikūgeria tūrageria kwīgaathīrīria harī inyuī rīngī, no nī mweke tūramūhe wa kwīraha nī ūndū witū, nīguo mūhotage gūcookeria arīa merahaga na maūndū marīa monagwo na maito gūkīra marīa marī ngoro-inī.

13 Tūngīkorwo nīkūgūrūka tūgūrūkīte-rī, tūgūrūkīte nī ūndū wa Ngai; na tūngīkorwo meciiria maitū nī mega-rī, tūhaana ūguo nī ūndū wanyu.

14 Nīgūkorwo wendo wa Kristū nīguo ūtūringagīrīria, tondū nītūmenyete wega atī mūndū ūmwe nīwe wakuire nī ūndū wa andū othe, na nī ūndū ūcio-rī, andū othe nīmakuire.

15 Nake aakuire nī ūndū wa andū othe, nīgeetha arīa matūūruga muoyo matigacooke gūtūūra muoyo nī ūndū wao ene, no matūūre nī ūndū wa ūcio wakuire nī ūndū wao na agīcooka akīrīūka.

16 Nī ūndū ūcio, kuuma rīu tūtīgūcooka gūtua ūhoru wa mūndū na njīra ya kī-mwīrī. O na gwatuīka kūrī hīndī tuonaga Kristū na njīra īyo-rī, rīu tūtiīkaga ūguo.

17 Nī ūndū ūcio, mūndū o wothe angīkorwo arī thīinī wa Kristū-rī, nīatuīkīte kīūmbe kīerū; maūndū ma tene nīmathirīte, nīmookīte mangī merū!

18 Maūndū maya mothe moimaga kūrī Ngai, ūrīa watūiguithanirie nake we mwene thīinī wa Kristū, na agītūhe ūtungata ūcio wa ūiguithanio:

19 atīrī, Ngai arī thīinī wa Kristū nīwe wīiguithanagīria thī kūrī we mwene, ategūtārīra andū mehia mao. Nake nīatwīhokeire ndūmīrīri īyo ya ūiguithanio.

20 Nī ūndū ūcio ithuī tūrī abarūthi matūmītwo a kwarīrīria Kristū, o taarī Ngai ūrathaihana na tūnua twitū. Twamūthaitha handū-inī ha Kristū atīrī: Ītikīrai kūiguithanio na Ngai.

21 Ngai nīatūmire ūcio ūtaarī na wīhia atuīke mwīhia nī ūndū witū, nīgeetha thīinī wake tūtuīke ūthingu wa Ngai.

6

1 Tondū tūrī aruti a wīra hamwe na Ngai-rī, nītūkūmūringīrīria mūtikae kwamūkīra wega wa Ngai o ūguo tūhū.

2 Nīgūkorwo ekuuga atīrī,

“Hīndī ya gwītīkīrīka-rī, nīndagūthikīrīrie,

naguo mūthenya wa kūhonokanio-rī, nīndagūteithirie.”

Atīrīrī-i, rīrī nīrīo ihinda rīa gwītīkīrīka nī Ngai, naguo ūyū nīguo mūthenya wa kūhonokanio.

Mūtūūrīre Mūritū wa Paūlū

3 Ithuī-rī, tūtītūmaga hagīe na ūndū ūngīhīnga mūndū nīguo ūtungata witū ndūkonerwo mahītia.

4 Aca, ithuī tūrī ta ndungata cia Ngai nītwīgathagīrīria maūndū-inī mothe: nī ūndū wa kūmīrīria maūndū maingī; na gūkirīrīria mathīina na moritū, na mītangīko;

5 na ūndū wa kūhūūrwo, na kuohwo njeera, na kūreherwo ngūi; na kūruta wīra mūritū, na kūūrwo nī toro ūtukū, na ng’aragu;

6 ningī nī ūndū wa gūtūūra na ūthingu, na ūtaūku, na gūkirīrīria, na gūtugana thīinī wa Roho Mūtheru, na kūgīa na wendani ūtarī na ūhinga;

7 o na kwaria ūhoru wa ma, na gūkorwo tūrī na hinya wa Ngai; nīgūkorwo tūnyitīte indo cia mbaara cia ūthingu guoko-inī kwa ūrīo na kwa ūmotho;

8 rĩmwe tũheagwo gĩtĩo, na rĩrĩa rĩngĩ tũgaconorwo, rĩmwe tũgacuukĩrwo maũndũ mooru na rĩngĩ mega; ningĩ o na tũrĩ andũ a ma, tũgatuuo a maheeni;

9 rĩmwe tũgatuuo nĩtũũĩkaine, no rĩrĩa rĩngĩ tũgatuuo ta tũtoĩkaine; ningĩ tũkahaana ta tũraakua, no tũrĩ o muoyo; tũhũũragwo, no tũtiũragagwo;

10 o na tũngĩonwo ta tũrĩ na kĩaha, ithuĩ tũkoragwo tũkenete hĩndĩ ciothe; tuonekaga tũrĩ athĩni, no nĩtũtuaga andũ aingĩ itonga; tũtuagwo ta tũtarĩ kĩndũ, no indo ciothe nĩ ciitũ.

11 Akorinitho aya, tũramwarĩria hatarĩ ũndũ tũkũmũhitha, na tũkamũhingũrĩra ngoro ciitũ biũ.

12 Ithuĩ nĩtũmuonetie wendo witũ kũna no inyuĩ mũtiratuonia wendo wanyu.

13 O ta ũguo tũmwĩkĩte-rĩ, ndĩramwarĩria ta ciana ciakwa, o na inyuĩ hingũrai ngoro cianyu biũ.

Mũtikoohanio na arĩa Matetĩkĩtie

14 Mũtikae kuohanio na arĩa matetĩkĩtie ta mwĩkĩrĩtwo icooki rĩmwe nao. Tondũ-rĩ, ũthingu na waganu ingĩgwatanĩra atĩa? Kana ũtheri na nduma-rĩ, ingĩgĩa na ngwatanĩro ĩrĩkũ?

15 Kristũ na Beliali-rĩ, marĩ na ũiguano ũrĩkũ? Nake mũndũ ũrĩa wĩtĩkĩtie na ũrĩa ũtetĩkĩtie-rĩ, marĩ na ngwatanĩro ĩrĩkũ?

16 Hekarũ ya Ngai yakĩhota atĩa kũiguana na mĩhianano? Nĩgũkorwo ithuĩ nĩ ithuĩ hekarũ ya Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo. O ta ũrĩa Ngai oigĩte atĩrĩ: “Nĩndĩrĩtũũranagia nao, na njeerage gatagatĩ-inĩ kao, nduĩke Ngai wao, nao matuĩke andũ akwa.”

17 “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, umai kũrĩ o
na mwĩyamũranie nao,
ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

Mũtikahutie kĩndũ kĩrĩ thaahu,
na nĩ nĩngũmwamũkĩra.”

18 “Nĩngũtuĩka Ithe wanyu,
na inyuĩ mũtuĩke ariũ akwa na aarĩ akwa,
ũguo nĩguo Mwathani-Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.”

7

1 Arata akwa endwa, kuona atĩ nĩtwĩrĩrwo maũndũ macio-rĩ, nĩtwĩtherie, tũtigane na ũndũ o wothe ũrĩa ũthũkagia mũndũ mwĩrĩ na roho, na tũhingagie ũgoro wa ũtheru nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ngai.

Gĩkeno kĩa Paũlũ

2 Atĩrĩrĩ, tũhei handũ ngoro-inĩ cianyu. Tũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũhĩtĩrie, na tũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũthũkĩtie, na gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũhinyĩrĩrie.

3 Ndiroiga ũguo nĩguo ndĩmũtuĩre; nĩnjugĩte rĩngĩ atĩ mũrĩ na handũ thĩnĩ wa ngoro ciitũ, kuona atĩ tũgũtũra muoyo kana tũkuanĩre na inyuĩ.

4 Ndĩ na ũũmĩrĩru mũnene ngĩmwarĩria; nĩndĩrahaga mũno nĩ ũndũ wanyu. Mathĩna-inĩ maitũ mothe, nĩngoragwo nyũmĩrĩrie mũno, na gĩkeno gĩakwa gĩgakĩrĩria.

5 Nĩgũkorwo rĩrĩa twakinyire Makedonia, mwĩrĩ ũyũ witũ ndwagĩire na kĩhurũko, no gũthĩnio twathĩnagio o harĩa hothe twathiiaga; kũu nja kwarĩ na ngũ, na ngoro-inĩ ciitũ twarĩ na guoya.

6 No Ngai ũrĩa ũhooragĩria arĩa makuĩte ngoro, nĩatũhooreririe nĩ ũndũ wa gũũka gwa Tito,

⁷ na to ūndũ wa gũũka gwake gwiki, no ningĩ nĩ ūndũ wa ūhoorerania ūrĩa mwamũheete. Nĩatũheire ūhoro wa ūrĩa mwendaga kũnyona, na kĩa kĩnene kĩrĩa mũrĩ nakĩo, o na ūrĩa mwĩtangaga mũno nĩ ūndũ wakwa; nĩ ūndũ ūcio gĩkeno gĩakwa gĩkĩongerereka gũkĩra mbere.

⁸ O na ingĩkorwo nĩndatũmire mũgĩe na kĩa nĩ ūndũ wa marũa makwa-rĩ, ndikwĩrira. O na gũkorwo kũrĩ hĩndĩ nderirire nĩ ūndũ ūcio-rĩ, nguona atĩ marũa makwa nĩmamũiguithirie kĩa, no nĩ gwa kahinda o kanini,

⁹ no rĩu ndĩ na gĩkeno, ti tondũ nĩmwaiiguithirio kĩa, no nĩ tondũ kĩa kĩanyu nĩgĩatũmire mũhere. Nĩgũkorwo mwagĩire na kĩa o ta ūrĩa Ngai endaga, na nĩ ūndũ ūcio ithuĩ tũtirĩ ūndũ mũũru o na ūmwe twamwĩkire.

¹⁰ Kĩa kĩrĩa kiumanĩte kũrĩ Ngai kĩrehaga ūhoro wa kũhera kũrĩa gũtũmaga andũ mahonoke, na gũtirĩ wĩriraga gwĩka ūguo, no kĩa kĩa maũndũ ma thĩ kĩrehaga gĩkuũ.

¹¹ Atĩrĩrĩ, ta kĩonei kĩa kũ kiumanĩte na Ngai kĩrĩa gĩciarĩte thĩnĩ wanyu: nĩgĩtũmĩte mũgĩe na kĩyo kĩnene, o na wendo mũnene wa gwĩkũũra, na gwakanwo nĩ ngoro, na kĩmako, na kwĩrirĩria kũnene, na kwĩrũmbũiya, o na wetereri wa kuona atĩ kĩhooto nĩkĩahingio. Maũndũ-inĩ mothe-rĩ, nĩmwĩonanĩtie inyuĩ ene atĩ mũtirĩ na ūcuuke ūndũ-inĩ ūyũ.

¹² Nĩ ūndũ ūcio, o na gwatuĩka nĩndamwandĩkĩire marũa-rĩ, ndia-maandĩkire nĩ ūndũ wa mũndũ ūrĩa wehĩtie, kana nĩ ūndũ wa ūrĩa wahĩtirio, no nĩgeetha mũhote kũmenya inyuĩ ene mũrĩ mbere ya Ngai ūrĩa mwĩheanĩte nĩ ūndũ witũ.

¹³ Maũndũ maya mothe-rĩ, nĩmo matũmĩte tũmĩrĩrio.

O ūndũ ūmwe na kũmĩrĩrio gwitũ-rĩ, makĩria nĩtwakenire nĩ ūndũ wa kuona ūrĩa Tito aakenete, tondũ roho wake nĩwekĩrĩtwo hinya nĩ inyuĩ inyothe.

¹⁴ Nĩnderahĩire Tito nĩ ūndũ wanyu, na inyuĩ mũtianjonore. No o ta ūrĩa maũndũ mothe marĩa twamwĩrĩre maarĩ ma ma-rĩ, noguo kwĩraha gwitũ nĩ ūndũ wanyu harĩ Tito o nakuo gũtuĩkĩte ūhoro wa ma.

¹⁵ Naguo wendo ūrĩa amwendete naguo nĩũkĩrĩrĩrie kũnenaha aaririkana ūrĩa inyothe mwaathĩkire, na ūrĩa mwamwamũkĩrĩre mũrĩ na gwĩtigĩra na kũinaina.

¹⁶ Ndĩ na gĩkeno tondũ rĩu ndĩ na mwĩhoko mũkinyanĩru thĩnĩ wanyu.

8

Gwĩkĩra Hinya Ūhoro wa Ūtaana

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩtũkwenda mũmenye ūhoro wa Wega wa Ngai ūrĩa aheanĩte makanitha-inĩ ma Makedonia.

² Hĩndĩ irĩa andũ acio maageririo na magerio manene-rĩ, gĩkeno kĩa kĩnene na ūthĩni wao mũkĩru nĩciatũmire maingĩhĩrwo nĩ ūtaana mũnene.

³ Nĩgũkorwo nĩ ndĩ mũira atĩ maaheanire indo o ta ūrĩa maahotire, o na makĩruta makĩria ma ūrĩa mangĩahotire, nĩ ūndũ wa kwĩyendera kwao.

⁴ Nao magĩtũthaitha na hinya mũno metĩkĩrio kũgwatanĩra ūhoro-inĩ wa gũteithia andũ arĩa aamũre.

⁵ Magĩka ūndũ ūcio matiawĩkire ta ūrĩa twerĩgĩrĩire, no maambire kwĩheana o ene kũrĩ Mwathani o na kũrĩ ithuĩ, kũringana na ūrĩa Ngai endete.

⁶ Nĩ ūndũ ūcio nĩtwaringĩrĩrie Tito, kuona atĩ nĩwe wambĩrĩrie ūndũ ūcio, atuĩke wa kũrĩkia ūndũ ūcio wa ūtugi wanyu.

⁷ O ta ūrĩa mũgaacagĩra harĩ maũndũ mothe, nĩmo gwĩtikia, na ūhoru wa kwaria, na wa ūmenyo, na thĩnĩ wa kĩyo gĩkinyanĩru, o na wa wendo wanyu harĩ ithuĩ-rĩ, kĩingĩhieie wega ūyũ wa gũtugana o naguo.

⁸ Ti kũmwatha ndĩramwatha, no ndĩrenda kũgeria wendani wanyu, nyone ūrĩa ūrĩ wa ma ngĩugerekania na kĩyo kĩa andũ arĩa angĩ.

⁹ Nĩgũkorwo nĩmũũĩ ūhoru wa wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ atĩ, o na gũtuĩka aarĩ gĩtonga, nĩatuĩkire mũthĩni nĩ ūndũ wanyu, nĩgeetha inyuĩ mũtuĩke itonga na ūndũ wa ūrĩa aathĩnĩkĩte.

¹⁰ Ha ūhoru ūyũ-rĩ, mataaro makwa ma ūndũ ūrĩa ūmwagĩrĩre makĩria nĩ atĩrĩ: Mwaka ūcio ūrathirire nĩ inyuĩ mwarĩ a mbere, na to ūndũ wa kũheana gwiki, no o na nĩ ūndũ wa kwĩrirĩria gwĩka ūguo.

¹¹ Rĩu-rĩ, kĩrĩkieie wĩra ūcio, nĩgeetha kĩyo kĩaanyu kĩa wendo wa gwĩka ūguo kũiganane na kũrĩkia kwanyu kwa ūndũ ūcio, kũringana na kĩria mũrĩ nakĩo.

¹² Mũndũ angĩkorwo arĩ na wendo, kĩheo kũ nĩgĩtikĩrĩku kũringana na ūrĩa mũndũ arĩ na indo, ti kũringana na ūrĩa aciagĩte.

¹³ Kwĩrirĩria gwitũ ti amwe mahũthĩrio mũrigo na inyuĩ mũhinyĩrĩrio, no nĩgeetha andũ othe maigananio.

¹⁴ Ihinda rĩrĩ mũingĩhĩtie indo-rĩ, nĩgũteithia wagi wao, nĩgeetha rĩrĩa magaakorwo na indo o nao magateithia wagi wanyu. Hĩndĩ ĩyo andũ othe nĩmakaigananio,

¹⁵ o ta ūrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Mũndũ ūrĩa wonganĩtie nyingĩ, ndarĩ kĩndũ aatigĩirio; nake ūrĩa wonganirie nini, ndarĩ kĩndũ aagire.”

Tito Gũtũmwo Korinitho

¹⁶ Nĩngũcookeria Ngai ngaatho, ūrĩa wekĩrĩre ngoro-inĩ ya Tito ūhoru wa kũmũrũmbũiya o ta ūrĩa niĩ ndĩ na ūhoru ūcio.

¹⁷ Nĩgũkorwo Tito to mathaithana maitũ aamũkĩrĩre, no nĩegũũka kũrĩ inyuĩ arĩ na kĩyo kĩnene nĩ ūndũ wa kwĩyendera gwake.

¹⁸ O na nĩtũgũtũma Tito marĩ hamwe na mũrũ wa Ithe witũ ūrĩa ūrĩ na ngumo njega makanitha-inĩ mothe nĩ ūndũ wa ūrĩa atungatagĩra Ūhoru-ũrĩa-Mwega.

¹⁹ Makĩria ma ūguo, nĩwe wathuurirwo nĩ makanitha nĩguo atwarane na ithuĩ ūhoru-inĩ wa mũhothi ūcio wa ūtaana, o ūcio tũrutagĩra wĩra nĩguo tũgocithie Mwathani we mwene, na tuonanie kĩyo kĩria tũrĩ nakĩo gĩa kwenda gũteithia.

²⁰ Nĩtũrageria mũno kweherera ūndũ o wothe ūngĩtũma tũrutwo mahĩtia rĩrĩa tũkũramata kĩheo gĩkĩ kĩheanĩtwo na ūtaana.

²¹ Nĩgũkorwo nĩtũrerutanĩria gwĩka maũndũ marĩa mangĩonwo magĩrĩre mbere ya Mwathani, na to harĩ we wiki, no o na ningĩ monwo marĩ magĩrĩru nĩ andũ o nao.

²² Ningĩ hamwe nao, nĩtũgũtũma mũrũ wa Ithe witũ ūngĩ, ūrĩa tuonete maita maingĩ na njĩra nyingĩ atĩ arĩ na kĩyo, o na arĩ nakĩo makĩria nĩ ūndũ wa mwĩhoko wake mũnene harĩ inyuĩ.

²³ Naguo ūhoru wa Tito-rĩ, nĩ mũthiritũ wakwa ūrĩa tũrutithanagia wĩra nake nĩ ūndũ wanyu; na ha ūhoru ūkonii ariũ a Ithe witũ-rĩ, o nĩ atũmwo a makanitha na monanagia ūgococi wa Kristũ.

²⁴ Tondũ ūcio oniai andũ acio ūira wa wendani wanyu, na gĩtũmi kĩria gĩtũmaga twĩrahe nĩ ūndũ wanyu nĩguo makanitha mone ūndũ ūcio.

9

¹ Na rĩrĩ, ndikuona harĩ bata ndĩmwandĩkĩre ūhoru wa ūteithio ūrĩa wagĩrĩre kũheo andũ arĩa aamũre.

² Nĩgũkorwo nĩnjũũĩ kũyo kĩanyu gĩa kwenda gũteithia, na nĩngoretwo ngĩrahĩra ũndũ ũcio kũrĩ andũ a Makedonia, ngameera atĩ kuuma mwaka ũcio ũrathirire, inyuĩ andũ a Akaia mũtũire mwĩhaarĩrie kũheana; na kũyo kũ kĩanyu nĩkĩo kĩarahũrĩte aingĩ ao.

³ No nĩngũtũma ariũ a Ithe witũ nĩguo kwĩraha gwitũ nĩ ũndũ wanyu ũhoroinĩ ũyũ wa mũhothi gũtigatuĩke gwa tũhũ, no mũgaakorwo mwĩhaarĩrie, o ta ũrĩa ndoigire atĩ nĩmwĩharĩrie.

⁴ Nĩgũkorwo andũ amwe a Makedonia mangĩrehane na nĩ makore mũtehaarĩrie-rĩ, ithuĩ, o na tũtekũmũgweta-rĩ, nĩtũgaaconoka nĩ ũndũ wa ũguo tũmwĩhokeete.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, nĩndĩronire arĩ wega gũthaitha ariũ a Ithe witũ maambe mamũceerere ihinda rĩu rĩtanakinya, nĩguo marĩkĩrĩrie mĩbango ya kĩheo kĩa ũtaana kĩrĩa mweranĩire. Hĩndĩ ĩyo kĩheo kũ nĩgĩgakorwo kĩrĩ ho, na kĩheanĩtwo na kwĩyendera, no ti na kũringĩrĩrio.

Kũhaanda na ũtaana

⁶ Ririkanai ũũ: Mũndũ ũrĩa ũhaandaga tũnini akagetha o tũnini, nake ũrĩa ũhaandaga nyingĩ akagetha nyingĩ.

⁷ O mũndũ aagĩrĩrwo nĩkũheana kĩrĩa atuĩte na ngoro yake nĩekũheana, na ndakaheane atekwenda kana taarĩ kũringĩrĩrio, nĩgũkorwo Ngai endaga mũndũ ũrĩa ũheanaga akenete.

⁸ Nake Ngai arĩ na ũhoti wa gũtũma mũingĩhĩrwo nĩ maũndũ mothe ma wega wake, nĩguo maũndũ-inĩ mothe na mahinda-inĩ mothe, mũkoragwo na kĩrĩa gĩothe mũbatarĩtio nĩkĩo, nĩguo mũkoragwo mũingĩhĩtie indo cia kũruta wĩra o wothe mwega.

⁹ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:
“Nĩahurunjĩte iheo ciake akahe andũ arĩa athĩni;
ũthingu wake ũtũũraga nginya tene na tene.”

¹⁰ Na rĩrĩ, ũrĩa ũheaga mũhandi mbeũ na akamũhe irio cia kũrĩa, nĩarĩmũheaga mbeũ cia kũhaanda, na atũme cingĩhe, na ongerere magetha ma ũthingu wanyu.

¹¹ Na inyuĩ nĩmũrĩtongagio na njĩra ciothe nĩguo mũheanage na ũtaana hĩndĩ ciothe, naguo ũtaana wanyu, nĩ ũndũ wa wĩra witũ, ũtũmage Ngai acookagĩrio ngaatho.

¹² ũteithio ũyũ mũraruta ti kuuga atĩ no andũ a Ngai mũrahingĩria mabata mao, no nĩtũmaga Ngai acookagĩrio ngaatho na njĩra nyingĩ.

¹³ Na tondũ wa ũtungata ũcio mwĩonanĩtie naguo ũrĩa mũhaana-rĩ, andũ nĩmarĩgoocaga Ngai nĩ ũndũ wa ũrĩa mwathĩkĩire ũhoroinĩ-Mwega wa Kristũ ũrĩa muumbũraga atĩ nĩmũwĩtikĩtie-rĩ, na nĩ ũndũ wa ũtaana wanyu wakũgwatanĩra nao o na wakũgwatanĩra na andũ arĩa angĩ othe.

¹⁴ Na rĩrĩa mekũmũhoera, ngoro ciao nĩmwĩciiragia, tondũ wa ũrĩa wega wa Ngai ũrĩa inyuĩ mũheetwo ũkĩrĩrĩrie kũingĩha.

¹⁵ Ngai arookerio ngaatho nĩ ũndũ wa kĩheo gĩaake kĩrĩa gĩtangiugĩka na ciugo ũrĩa gĩtariĩ!

10

Paũlũ Gũtetera ũtungata Wake

¹ Nĩ Paũlũ nĩndamũthaitha nĩ ũndũ wa ũrĩa Kristũ arĩ mũhooreri na mũcaayanĩri, o nĩ ngoragwo na guoya rĩrĩa ndĩ na inyuĩ, no ngakorwo na ũcamba rĩrĩa itarĩ na inyuĩ!

² Nĩdamũthaitha mũtikanatũme rĩrĩa ngooka ngaakorwo na ũcamba ta ũrĩa njĩrĩgĩrĩire gũkorwo naguo nĩ ũndũ wa andũ amwe arĩa meciiragia atĩ mũtũũrĩre ũrĩa tũtũũraga naguo nĩ wa gũkũ thĩ.

³ Nĩgũkorwo o na gũtuĩka tũtũũraga thĩ ĩno, tũtirũaga mbaara ta ũrĩa andũ a thĩ marũaga.

⁴ Matharaita marĩa tũrũaga namo ti ma thĩ ĩno, no nĩ marĩa marĩ na hinya wa Ngai wa kũmomora ciĩgitĩro cia hinya.

⁵ Nĩtũmomoraga ngarari, na ũndũ o wothe wa mwĩtũũgĩrio wa ngoro ũrĩa ũngĩgĩrĩrĩa ũhoru wa kũmenya Ngai, na tũgataha meciiria o mothe nĩguo matũike mĩgwate ya gwachĩkagĩra Kristũ.

⁶ Na nĩtwĩhaarĩrie kũherithia gĩiko o gĩothe kĩa ũremi, rĩrĩa mũgaakorwo mũtuĩkĩte a gwachĩka biũ.

⁷ Inyuĩ mũrarora maũndũ o igũrũ. Mũndũ o wothe angĩkorwo arĩ na ma atĩ nĩ wa Kristũ-rĩ, aagĩrĩire eciirie o rĩngĩ atĩ o na ithuĩ tũrĩ a Kristũ o ta ũrĩa o nake arĩ wake.

⁸ No kuoneke ta ndĩreraha mũno nĩ ũndũ wa ũhoti ũrĩa Mwathani aatũheire. No rĩrĩ, ũhoti witũ nĩ wa kũmuongerera hinya na ti wa kũmũhinyĩrĩa. Nĩ ũndũ ũcio ndingĩconoka nĩ ũndũ wa gwĩka ũguo.

⁹ Ndikwenda kuonwo ta ndĩrenda kũmũmakia na marũa makwa.

¹⁰ Nĩgũkorwo andũ amwe moigaga atĩrĩ, “Marũa make marĩ na ũritũ mũingĩ, na marĩ na hinya, no rĩrĩa arĩ hamwe na ithuĩ-rĩ, ti mũndũ ũngĩtũika, nayo mĩario yake nĩ ya tũhũ.”

¹¹ Andũ ta acio magĩrĩrwo nĩkũmenya atĩ o ũrĩa ũhoru witũ ũkoragwo ũrĩ marũa-inĩ maitũ rĩrĩa tũtarĩ ho-rĩ, ũguo noguo tũkoragwo tũhaana tũgũka maũndũ rĩrĩa tũrĩ ho.

¹² Tũtigeragia kwĩiganania kana kwĩgerekania na amwe arĩa megath-agĩrĩria. Rĩrĩa megwĩthima na arĩa mahaana tao, na makegerekania na arĩa matariĩ tao-rĩ, matirĩ ũndũ mooĩ.

¹³ No ithuĩ-rĩ, tũtingĩraha makĩria ma ũrĩa kwagĩrĩire, no tũkwĩraha kũringana na gĩcunjĩ kĩa wĩra ũrĩa Ngai atũheete, o na inyuĩ mũrĩ gĩcunjĩ kĩa wĩra ũcio witũ.

¹⁴ Tũtireraha gũkĩra ũrĩa kwagĩrĩire, ta ũrĩa kũngĩrĩ korwo tũtiokire kũrĩ inyuĩ, nĩgũkorwo nĩ ithuĩ twamũkinyĩire na Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Kristũ.

¹⁵ O na tũtĩrahaga gũkĩra ũrĩa kwagĩrĩire nĩ ũndũ wa wĩra mũrute nĩ andũ angĩ. ũndũ ũrĩa twĩrĩgĩrĩire nĩ atĩ, o ũrĩa wĩtĩkio wanyu ũrathiĩ na mbere gũkũra, nakĩo gĩcunjĩ kĩrĩa tũrĩ nakĩo thĩinĩ wanyu nĩgĩkwarama mũno,

¹⁶ nĩgeetha tũhote kũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega ng'ongo iria irĩ mbere ya kwanyu. Nĩgũkorwo tũtikwenda kwĩraha nĩ ũndũ wa wĩra ũrutĩtwo rũgongo rũngĩ nĩ mũndũ ũngĩ.

¹⁷ No rĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũkwĩraha, nĩerahage thĩinĩ wa Mwathani.”

¹⁸ Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa wĩgaathagĩrĩria tiwe wonagwo arĩ mwega, no nĩ ũrĩa Mwathani agathagĩrĩria.

11

Paũlũ na Atũmwo a Maheeni

¹ Nĩngwĩhoka nĩmũgũkirĩrĩria ũrimũ ũrĩa mũnini ndĩ naguo; ndamũthaitha mũngĩrĩrĩrie.

² Nĩndĩraigua ũiru nĩ ũndũ wanyu, ũiru uumanĩte na ũngai. Ndamwĩrĩire o mũthuuri ũmwe, na nĩwe Kristũ, nĩgeetha ngaamũneana kũrĩ we mũrĩ ta mũirĩtu gathirange.

³ No ndĩ na guoya gūtigatuĩke atĩ meciiria manyu no maturuurio mūtiganĩrie ũgima na ũtheru wa kwĩrutĩra Kristũ, o ta ũrĩa Hawa aaheenekire nĩ nyoka na wara wayo.

⁴ Inyuĩ nĩmwamũkagĩra ũhoru ũngĩ mũkenete, mũndũ o wothe angĩmũhunjĩria ũhoru wa Jesũ ũngĩ tiga Jesũ ũrĩa twamũhunjĩrie, kana mũngĩamũkĩra roho ũngĩ tiga Roho ũrĩa mwamũkĩre, o na kana mũgetĩkia ũhoru-mwega ũngĩ tiga ũrĩa mwetĩkirie.

⁵ No ndigwĩciiria atĩ ndĩ mũnini o na hanini kũrĩ “atũmwo acio anene.”

⁶ No ngorwo itarĩ mũrute ũhoru-inĩ wa kwaria, no ndĩ na ũmenyo. Nĩtũmũmenyithĩtie maũndũ maya wega na njĩra ciothe.

⁷ Hihi nĩ kwĩhia ndeehirie nĩ kwĩnyiihia nĩguo ndĩmũtũũgĩrie inyuĩ na ũndũ wa kũmũhunjĩria Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Ngai hatarĩ irĩhi?

⁸ Nĩgũtunya ndaatunyaga makanitha mangĩ ngĩamũkĩra ũteithio kuuma kũrĩ o nĩguo hote kũmũtungata.

⁹ Na hĩndĩ irĩa ndaarĩ na inyuĩ, ndabatario nĩ kĩndũ-rĩ, ndiatuĩkaga mũrigo harĩ mũndũ o na ũrĩkũ, nĩgũkorwo ariũ na aarĩ a Ithe witũ moka kuuma Makedonia nĩmaheire indo cia kũigana mabataro makwa. Nĩndĩgirĩrĩrie ndigatuĩke mũrigo kũrĩ inyuĩ na njĩra o yothe, na nĩngũthĩ na mbere gwĩka ũguo.

¹⁰ Ti-itherũ o ta ũrĩa ũhoru wa ma wa Kristũ ũrĩ thĩnĩ wakwa, gũtirĩ mũndũ o na ũ thĩnĩ wa ng'ongo cia Akaia ũngĩngiria ndĩrahe ũguo.

¹¹ Nĩ kĩ gĩatũma njuge ũguo? Nĩ tondũ ndimwendete? Ngai nĩoi atĩ nĩndĩmwendete!

¹² Na nĩngũthĩ na mbere na gwĩka ũrĩa ndĩreka, nĩguo njagithie kĩene andũ arĩa macaragia mweke wa kuoneka atĩ nĩmaiganaine na ithuĩ, thĩnĩ wa maũndũ marĩa merahaga namo.

¹³ Nĩgũkorwo andũ ta acio nĩ atũmwo a maheeni, aruti wĩra a kũhĩthia andũ, na metuaga atũmwo a Kristũ.

¹⁴ Naguo ũndũ ũcio ti wa kũmakania, nĩgũkorwo o na Shaitani o nake nĩetuaga mũraika wa ũtheri.

¹⁵ Ndũkĩrĩ ũndũ wa kũgegania ndungata ciake cingĩitua ndungata cia ũthingu. Marigĩrĩrio-inĩ makaagĩra na kĩrĩa kĩringaine na ciĩko ciao.

Paũlũ Kwĩrahĩra Mathũna Make

¹⁶ Nĩnguuga o rĩngĩ atĩrĩ: Mũndũ ndakae kuona ta ndĩ kĩrimũ. No angĩkorwo nĩguo mũkuona-rĩ, kĩnyamũkĩrei o ta ũrĩa mũngĩamũkĩra kĩrimũ, nĩguo ndĩrahe o hanini.

¹⁷ Ũhoru-inĩ wa mwĩraho ũyũ ndĩ naguo-rĩ, ndiraaria ta ũrĩa Mwathani angĩaria, no ndĩraaria o ta ũrĩa kĩrimũ kĩngĩaria.

¹⁸ Kuona atĩ andũ aingĩ nĩmareraha ta ũrĩa thĩ irahaga-rĩ, o na nĩ ngwĩraha o tao.

¹⁹ Tondũ inyuĩ mũkĩrĩ oogĩ-rĩ, nĩmũkiragĩrĩria arĩa irimũ mũkenete!

²⁰ Ti-itherũ, nĩmũkiragĩrĩria mũndũ o wothe o na angĩmũtua ngombo ciake, kana ũrĩa ũkũmũhatĩrĩria, kana ũrĩa ũkũrĩa indo cianyu, kana ũrĩa ũgwĩtũũgĩria mbere yanyu, o na kana ũrĩa ũkũmũhũũra hĩ.

²¹ Nĩngũconoka ngiuga atĩ ithuĩ nĩtwaremirwo nĩ gwĩka maũndũ ta macio!

Ũndũ ũrĩa mũndũ ũngĩ angĩhota kwĩraha nĩ ũndũ wago-rĩ, ndĩkĩarie ta ndĩ kĩrimũ-rĩ, o na nĩ no ngĩgerie kwĩraha nĩ ũndũ wago.

²² Andũ acio nĩ Ahibirania? O na nĩ ndĩ Mũhibirania. Andũ acio nĩ Aisraeli? O na nĩ ndĩ Mũisraeli. Andũ acio nĩ njiaro cia Iburahĩmu? O na nĩ ndĩ wa rũciaro rwa Iburahĩmu.

²³ Andũ acio nĩ ndungata cia Kristũ? (Ngwaria ũguo ta ndĩ mũgũrũku.) Nĩ nĩndĩmakĩrite. Nĩndutĩte wĩra na kĩyo kũmakĩra, na ngaikio njeera mahinda maingĩ makĩria yao, na ngahũũrwo na kĩboko makĩria, o na mahinda maingĩ ndanakuhĩrĩria gũkua.

²⁴ Ayahudi nĩmahũũrĩre na kĩboko maita matano, o ihinda iboko mĩrongo ĩtatũ na kenda.

²⁵ Nĩndahũũrĩrwo na thanju maita matatũ, na riita rĩmwe ngĩhũũrwo na mahiga nyuguto,* na maita matatũ ndanathũkĩrwo nĩ marikabu ndĩ thĩinĩ, na ngĩraara o na ngĩtinda iria-inĩ ũtukũ ũmwe na mũthenya mũgima.

²⁶ Ngoretwo ngĩthĩ ng'endo nyingĩ. Ngagĩkorwo ndĩ ũgwati-inĩ wa gũtwarwo nĩ njũũ, na ũgwati-inĩ wa atunyani, na ũgwati-inĩ wa gũũkĩrĩrwo nĩ andũ a rũrĩrĩ rwitũ, na ũgwati-inĩ wa gũũkĩrĩrwo nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ; na ngoona ũgwati ndĩ matũũra-inĩ manene, na ndĩ thĩinĩ wa bũrũri, na ndĩ iria-inĩ; o na ũgwati wa andũ arĩa maheenanageria atĩ nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ.

²⁷ Ndaanaruta wĩra mũritũ na wa mĩnoga, na maita maingĩ ngaagaga toro; ndaanakorwo na ng'aragu na nyoota, na maita maingĩ ngaaga kĩndũ gĩa kũrĩa; ndaanakorwo heho-inĩ na ndĩ njaga.

²⁸ Hamwe na macio mothe-rĩ, o mũthenya ngoragwo na mũrigo, ngĩitanga nĩ ũndũ wa makanitha mothe.

²⁹ Nũũ ũngĩkorwo aagĩte hinya, na nĩ njage gũkorwo njũrĩtwo nĩ hinya? Nũũ ũngĩhĩngithio, na nĩ njage gũkorwo ngĩcinwo nĩ marakara?

³⁰ Angĩkorwo no nginya ndĩrahe, ngwĩrahĩra maũndũ marĩa monanageria ũrĩa itarĩ na hinya.

³¹ Ngai, na nowe Ithe wa Mwathani Jesũ, ũrĩa ũgoocagwo nginya tene-rĩ, nĩoĩ atĩ ndiraheenania.

³² Kũu Dameski, barũthi ũrĩa waathanaga arĩ rungu rwa Mũthamaki Areta-rĩ, nĩathanire itũũra inene rĩa andũ a Dameski rĩrangĩrwo nĩgeetha aanyitithie.

³³ No nĩndoimĩirio ndirica, ngĩkũrũkĩrio rũthingo-inĩ ndĩ thĩinĩ wa gĩkabũ, ngĩhonoka kũnyiitwo nĩwe.

12

Kĩoneki kĩa Paũlũ na Mũigua Wake

¹ No nginya thĩ na mbere na kwĩraha. O na gũtuĩka gwĩka ũguo gũtirĩ uumithio-rĩ, rĩu nĩngwaria ũhoru wa maũndũ marĩa ndanonio nĩ Mwathani, na marĩa ndanaguũrĩrio nĩwe.

² Nĩnjũũ mũndũ thĩinĩ wa Kristũ, ũrĩa woirwo mĩaka ikũmi na ĩna mĩthiru, agĩtwarwo igũrũ rĩa gatatũ. Kana oirwo arĩ na mwĩrĩ kana atarĩ naguo, nĩ ndiũ, Ngai nĩwe ũũ.

³ Na nĩnjũũ atĩ mũndũ ũcio, kana aarĩ mwĩrĩ-inĩ kana ndaarĩ mwĩrĩ-inĩ-rĩ, nĩ ndiũ, no Ngai nĩwe ũũ,

⁴ nĩoirwo agĩtwarwo kũrĩa andũ arĩa metĩkĩtie mathiiga, akĩigua maũndũ matangĩranĩka nĩ mũndũ, na maũndũ marĩa mũndũ atangĩtĩkĩrio kwaria.

⁵ Nĩngwĩraha nĩ ũndũ wa mũndũ ta ũcio, no ndikwĩraha nĩ ũndũ wakwa nĩ mwene, tĩga no ndĩrahire nĩ ũndũ wa ũrĩa njagĩte hinya.

⁶ O na ingĩenda kwĩraha-rĩ, ndingĩtuĩka kĩrimũ, nĩ ũndũ ingĩkorwo ngĩaria ũhoru wa ma. No ndigwĩka ũguo, nĩguo gũtikagĩe mũndũ

* **11:25** Ayahudi mooragaga mũndũ na njĩra ya kũmũhũũra na mahiga nyuguto (Atũm 14:19-20).

ūgwīciiria ūhoro wakwa makīria ma ūrīa kwagīrīre nī ūndū wa ūrīa njīkaga kana ūrīa njugaga.

⁷ Nīguo ndikanae gwītūūgīria nī ūndū wa ūguūrio mūnene ūguo-rī, nīndekīrirwo mūigua thīnī wa mwīrī wakwa, ūrī mūtūmwo wa Shaitani, nīguo ūnyariirage.

⁸ Nīndathaitire Mwathani mahinda matatū anjeherie mūigua ūcio.

⁹ Nowe akīnjīra atīrī, “Wega wakwa nīūkūiganīte, nīgūkorwo hinya wakwa nīūtuīkaga mūkinyanīru harīa hatarī na hinya.” Nī ūndū ūcio nīngwīraha o na makīria ngenete mūno nī ūndū wa kwaga hinya gwakwa, nīgeetha hinya wa Kristū ūikarage igūrū rīakwa.

¹⁰ Kīu nīkīo gītūmaga ngenagīre kwaga hinya, na irumi, na ūritū wa mūtūūrīre, na kūnyariirwo, o na mathīna nī ūndū wa Kristū. Nīgūkorwo hīndī īrīa njagīte hinya, nīguo ngoragwo na hinya.

Paūlū Kūrūmbūiya Akorinitho

¹¹ Nīndītuīte kīrimū, no nī inyuī mwatūmire njīke ūguo. Nī inyuī mwagīrīrwo nīkūngaathīrīria, nīgūkorwo nī ti nī mūnini mūno kūrī “atūmwo acio anene,” o na gūtuīka nī ndīkīrī kīndū gītārī kīene.

¹² Maūndū marīa matūmaga mūndū amenywo atī nī mūtūmwo-rī, nīmekirwo gatagatī-inī kanyu na gūkirīrīria kūnene: gūkīringwo ciama, na gūgīkwo morirū, na maūndū ma kuonania hinya.

¹³ Inyuī mwakīrī anini gūkīra makanitha marīa mangī nakī, tiga o gūtuīka atī nī ndiigana gūtuīka mūrigo harī inyuī? Ndekerai ihītia rīu!

¹⁴ Rīu nīndīhaarīrie kūmūceerera ihinda rīa gatātū, na ndigūkorwo ndī mūrigo harī inyuī, tondū ti indo cianyu ndīrenda, no nī inyuī ndīrenda. Tondū-rī, ciana itīagīrīrwo nī kūigīra aciari a cio mūthithū, no aciari nīo magīrīrwo nī kūigīra ciana ciao mūthithū.

¹⁵ Nī ūndū ūcio no ngenē kūhūthīra kīrīa gīothe ndī nakīo nī ūndū wanyu, o na nī mwene ndīhūthīre. Ingīmwendā makīria-rī, inyuī no mūkīnyende o hanini?

¹⁶ No o na gūtārī o ūguo-rī, nī ndiatuīkire mūrigo harī inyuī. No njīrwo atī hihi ndaarī mwara, na atī nīndamūheenirīe!

¹⁷ Hihi nīndamūhatīrīrie na ūndū wa mūndū o na ūmwe wa arīa ndamūtūmīre?

¹⁸ Nīndaringīrīrie Tito oke kūrī inyuī, na ngītūma mūrū wa Ithe witū moke nake. Tito ndaigana kūmūhatīrīria, kana nīamūhatīrīrie? Githī tūtīarutire wīra thīnī wa roho o ro ūmwe, na tūkīrūmīrīra njīra o ro īmwe?

¹⁹ Hihi ihinda rīrī rīothe mūkoretwo mūgīciiria atī nī gwīciirīrīra tūkoretwo tūgīciirīrīra harī inyuī? Tūkoretwo tūkīaria mbere ya Ngai ta andū marī thīnī wa Kristū; na rīrī, arata akwa nyenda, maūndū marīa mothe twīkaga nī ma gūtūma inyuī muongererwo hinya.

²⁰ Nīgūkorwo nīndīretigīra, atī rīrīa ndīrīūka, ndahota gūkora mūtahaana ūrīa ingīenda mūkorwo mūhaana, na inyuī mwahota gūkora itahaana ūrīa mūngīenda ngorwo haana. Ngetigīra kwahota gūgaakorwo kūrī na ngūī, na ūiru, na marakara, na njatūkano, na njambanio, na njuukū, na mwītīo, o na kwaga kīhaarīro.

²¹ Ngwītīgīra atī rīrīa ngooka kūu rīngī, Ngai wakwa ahota gūkanjonorithia mbere yanyu, na nī njigie kīeha nī ūndū wa andū aingī arīa meehirīe o mbere, na matiīrīrīte waganu wa maūndū marīa mooru, na ma ūmaraya, na maūndū ma ūūra-thoni marīa matūūrīte meekaga.

13

Ūtaarani wa Mũthia

¹ Rĩrĩ nĩ riita rĩa gatatũ gũũka kwanyu. Ūhoru o wothe no nginya ũrũgamĩrĩrwo nĩ ũira wa andũ eerĩ kana atatũ.

² Nĩndamũkaanirie hĩndĩ ĩrĩa ndaarĩ na inyuĩ riita rĩa keerĩ. O na rĩu nĩngũmũkaania o rĩngĩ, o na itarĩ hamwe na inyuĩ: Rĩrĩa ndĩrĩũka rĩngĩ, andũ arĩa matũũrĩte mehagia kuuma tene, kana mũndũ ũngĩ o wothe, ndirĩ ngacaaĩra,

³ tondũ nĩmũrenda kũmenya kĩhooto kĩa atĩ nĩ Kristũ waragia na kanua gakwa. We ndamwĩkagĩra maũndũ ta atarĩ na hinya, no nĩonanagia atĩ arĩ na hinya gatagatĩ-inĩ kanyu.

⁴ Nĩgũkorwo nĩ ma nĩambirwo mũtharaba-inĩ atarĩ na hinya, no nĩatũũraga muoyo nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai. O ta ũguo-rĩ, o na ithuĩ tũtirĩ hinya tũrĩ thĩinĩ wake, no nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai nĩtũtũũraga muoyo thĩinĩ wake nĩguo tũmũtungatage.

⁵ Mwĩgeriei, muone kana inyuĩ ene nĩ mwĩtikĩtie ũhoru wa ma; mwĩtuĩriei inyuĩ ene. Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ Kristũ Jesũ arĩ thĩinĩ wanyu, tiga no mũgĩkorirwo mũgwĩte kĩgeranio kũu?

⁶ Na nĩngwĩhoka atĩ nĩmũrĩona atĩ ithuĩ tũtigwĩte kĩgeranio.

⁷ Na rĩu tũkũhooya Ngai atĩ mũtikae gwĩka ũndũ o na ũmwe mũũru. Ti atĩ nĩguo andũ monage atĩ nĩtwĩkĩrĩtwo nĩwe, na nĩtũtooranĩtie, no nĩgeetha inyuĩ mwĩkage maũndũ marĩa magĩrĩire, o na tũngĩoneka ta tũtatooranĩtie.

⁸ Nĩgũkorwo tũtingĩhota gwĩka ũndũ ũreganĩte na ũhoru wa ma, tiga o ũrĩa ũrĩ wa ũhoru wa ma wiki.

⁹ Tũkoragwo na gĩkeno rĩrĩa rĩothe tũtarĩ na hinya, no inyuĩ mũrĩ na hinya; na nĩtũmũhooyagĩra mũtuĩke andũ aagĩrĩru kũna.

¹⁰ Gĩtũmi kĩrĩa kĩratũma nyandĩke maũndũ maya o na itarĩ hamwe na inyuĩ-rĩ, nĩgeetha hĩndĩ ĩrĩa ngooka ndikaanahũthĩre ũhoti wakwa ũũru, ũhoti ũrĩa Mwathani aaheire ũrĩ wa kũmũkũria, no ti wa kũmũthũkia.

Ngeithi cia Mũthia

¹¹ Na rĩu ngĩrĩkia-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigwoi na wega. Thiagai na mũthĩire ĩrĩa yagĩrĩire, thikagĩrĩriai ithaithana rĩakwa, gĩagai na meciiria o mamwe, na mũtũũranagie na thayũ. Nake Ngai wa wendo na thayũ nĩarĩkoragwo hamwe na inyuĩ.

¹² O mũndũ nĩageithie ũrĩa ũngĩ na ngeithi theru cia kĩmumunyano.

¹³ Andũ arĩa othe aamũre nĩmamũgeithia.

¹⁴ Wega wa Mwathani Jesũ Kristũ, na wendani wa Ngai, na ngwatanĩro ya Roho Mũtheru, ĩroikaraga na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AGALATIA

¹ Nĩ niĩ mūtũmwo Paŭlũ, na rĩrĩ, ndirĩ mūtũmwo ūtũmĩtwo nĩ andũ o na kana ngatũmwo na njĩra ya mũndũ, no ndũmĩtwo nĩ Jesũ Kristũ na Ngai Ithe witũ, ūrĩa wamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

² Niĩ hamwe na ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe arĩa tũrĩ nao, nĩ ithuĩ tũramũtũmĩra marũa maya,

Kũrĩ inyuĩ andũ a makanitha ma Galatia:

³ Mũrogiã na wega na thayũ iria ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ, o na kũrĩ Mwathani Jesũ Kristũ,

⁴ ūrĩa werutire nĩ ūndũ wa mehia maitũ nĩguo atũhonokie kuuma kũrĩ mahinda maya tũrĩ, marĩa maiyũrĩtwo nĩ maũndũ mooru, kũringana na wendi wa Ngai Ithe witũ,

⁵ nake arotũũra akumagio nginya tene na tene. Amenĩ.

Ūhoro-Ūrĩa-Mwega no Ūmwe

⁶ Niĩ nĩkũgega ndĩragega nĩ ūndũ wa ūrĩa mũrahiũha gũtigana na ūrĩa wamwĩtire na ūndũ wa wega wa Kristũ, mũkagarũrũkĩra ūhoro mwega wa mũthemba ūngĩ,

⁷ nago ti Ūhoro-ũrĩa-Mwega o na atĩa. No nĩ kũrĩ andũ maramũhĩngĩca makĩenda gũthũkia Ūhoro-ũrĩa-Mwega wa Kristũ.

⁸ No rĩrĩ, o na kũngĩkorwo nĩ ithuĩ o na kana mũraika uumĩte igũrũ, ūngĩmũhunjĩria ūhoro mwega ūngĩ tiga ūrĩa twamũhunjĩrie-rĩ, mũndũ ūcio aronyiitwo nĩ kĩrumi nginya tene!

⁹ O ta ūrĩa tũmwĩrĩte, o na rĩu nĩ nguuga o rĩngĩ atĩrĩ, mũndũ o wothe angĩmũhunjĩria ūhoro mwega ūngĩ tiga ūrĩa mwetĩkirie-rĩ, aronyiitwo nĩ kĩrumi nginya tene!

¹⁰ Atĩrĩrĩ, ngiuga ūguo-rĩ, kaĩ arĩ andũ ndĩrenda kwĩyendithia kũrĩ o, kana nĩ kũrĩ Ngai? Kana hihi nĩ andũ ndĩrenda gũkenia? Korwo nĩ andũ ngeragia gũkenia-rĩ, ndingĩkorwo ndĩ ndungata ya Kristũ.

Paŭlũ gwĩtwo nĩ Ngai

¹¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ngwenda mũmenye atĩ Ūhoro-ũrĩa-Mwega ndamũhunjĩrie ti ūhoro woimanĩte na mũndũ.

¹² Ūhoro ūcio ndiaheirwo nĩ mũndũ, o na kana ngĩthomithio nĩ mũndũ; no nĩ kũguũrĩrio ndaguũrĩrio Ūhoro ūcio nĩ Jesũ Kristũ.

¹³ Nĩgũkorwo nĩmũiguĩte ūhoro wa mĩthĩre yakwa ya tene, ūrĩa ndaatũire njikaga ndĩ thĩnĩ wa ndini ya Ayahudi, na ūrĩa ndanyariiraga kanitha wa Ngai na hinya ngĩgeria kũũniina.

¹⁴ Niĩ ha ūhoro wa maũndũ makoniĩ ndini ya Ayahudi, nĩ ndaathiĩte mbere o na gũkĩra Ayahudi aingĩ a riika rĩakwa na ndaarĩ na kĩyo kĩnene gĩa kũrũmia mĩtugo ya maithe maitũ.

¹⁵ No rĩrĩ, Ngai ūrĩa wanyamũrĩre kuuma ndaciarwo, na akĩnjĩta nĩ ūndũ wa wega wake-rĩ, nĩ oonire arĩ wega,

¹⁶ anguũrĩrie Mũriũ nĩgeetha hunjagĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ ūhoro wake; gũtirĩ mũndũ o na ūrĩkũ ndaahoire kĩrĩra,

¹⁷ o na ndiambatire Jerusalemu kuonana na arĩa maarĩ atũmwo mbere yakwa, no ndathiire bũrũri wa Arabia na ihenya, na thuutha ūcio ngĩcooka Dameski.

18 Na rĩrĩ, thuutha wa mĩaka itatũ, nĩndambatire Jerusalemu nĩguo tũkamenyane na Petero, na ngĩkara nake matukũ ikũmi na matano.

19 Tũtionanire na atũmwo acio angĩ, tiga o Jakubu, mũrũ wa nyina na Mwathani.

20 Ũhoru ũyũ ndĩramwandĩkĩra, ndĩramwĩra ndĩ mbere ya Ngai atĩ nĩ wa ma na ndiraheenania.

21 Thuutha ũcio nĩndacookire ngĩthĩ Suriata na Kilikia.

22 Nĩ mwene ndiamenyekete nĩ makanitha ma Judea marĩa marĩ thĩinĩ wa Kristũ.

23 No kũigua maiguaga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũratũire atũnyariiraga rĩu nĩwe ũrahunjia wĩtĩkio ũrĩa aageragia kũniina mbere ĩyo.”

24 Nao makĩgooca Ngai nĩ ũndũ wakwa.

2

Paũlũ Gwĩtĩkĩrwo nĩ Atũmwo

1 Mĩaka ikũmi na ĩna yathira nĩndambatire rĩngĩ Jerusalemu, na ihinda rĩrĩ tũgĩthĩ hamwe na Baranaba o na tũgĩthĩ na Tito.

2 Ndathiire tondũ Ngai nĩanguũrĩrie thĩ kuo, na nĩguo ngataarĩrie atũmwo Ũhoru-ũrĩa-Mwega ũrĩa hunjagĩria andũ-a-Ndũrĩrĩ. No ndataarĩrie o arĩa monekaga marĩ atongoria hatarĩ andũ angĩ, nĩgeetha gũtigatuĩke atĩ ihenya rĩrĩa ndateng’eraga, o na kana rĩrĩa ndateng’erete, rĩarĩ rĩa tũhũ.

3 No o na Tito, ũrĩa warĩ hamwe na nĩ, ndaringĩrĩrio kũrua, o na gũtuĩka aarĩ Mũyunani.

4 Ũhoru ũyũ wa kũrua wagĩire ho tondũ nĩ kwarĩ na ariũ na aarĩ a Ithe witũ a maheeni arĩa maatoonyete gatagatĩ gaitũ na hitho marĩ athigaani nĩguo matuĩrie ũhoru wa wĩyathi ũrĩa tũkoragwo naguo tũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, makĩenda gũtũtua ngombo.

5 Tũtietĩkĩrĩre ũhoru wao o na hanini, nĩgeetha ma ya Ũhoru-ũrĩa-Mwega ĩtũũre na inyuĩ.

6 Nao andũ arĩa moonekaga taarĩ o anene-rĩ, (harĩ nĩ hatiarĩ na ũtiganu o ũrĩa mangĩakorirwo marĩ, nĩgũkorwo Ngai ndaroraga mũndũ ũrĩa ahaana) andũ acio gũtirĩ ũndũ moongereire harĩ ndũmĩrĩri yakwa.

7 O na rĩrĩ, o nĩmoonire atĩ nĩ nĩndehokeirwo wĩra wa kũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, o ta ũrĩa Petero eehokeirwo wĩra wa kũhunjĩria Ayahudi.

8 Nĩgũkorwo Ngai ũrĩa warutaga wĩra thĩinĩ wa ũtungata wa Petero arĩ mũtũmwo kũrĩ Ayahudi, nowe warutaga wĩra ũtungata-inĩ wakwa ndĩ mũtũmwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.

9 Ningĩ Jakubu, na Petero, na Johana, arĩa moonagwo marĩ itugĩ cia gũtiira kanitha-rĩ, nĩmatwamũkĩrĩre tũrĩ hamwe na Baranaba na guoko kwa ũrĩo kwa ngwatanĩro, rĩrĩa maamenyire wega wa Ngai ũrĩa ndaaheetwo. Nĩmetĩkĩrĩre atĩ ithuĩ tũthĩ tũkahunjĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ, nao mathĩ kũrĩ Ayahudi.

10 ũndũ ũrĩa maatwĩrĩre twĩkage nĩ atĩ tũririkanage athĩni na noguo ũndũ ũrĩa nĩ mwene ndaarĩ na kĩyo gĩa gwĩka.

Paũlũ Gũkararia Petero

11 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa Petero ookire Antiokia,* nĩdamũkararĩrie mbere ya andũ tondũ nĩahĩtĩtie mũno.

* 2:11 Antiokia rĩarĩ ĩtũũra inene rĩa Suriata, na rĩarĩ rĩa gatatũ thuutha wa Roma na Alekiseria thĩinĩ wa mabũrũri marĩa maathagwo nĩ Aroma.

12 Andũ amwe moimĩte kũrĩ Jakubu matanakinya-rĩ, Petero nĩarĩanagĩra na andũ-a-Ndũrĩrĩ, no rĩrĩa maakinyire, akĩmeherera, na akĩamũrania na andũ-a-Ndũrĩrĩ tondũ nĩetigagĩra andũ arĩa maarĩ a gĩkundi kĩa andũ arĩa maruaga.

13 O na Ayahudi arĩa angĩ makĩnyiitanĩra na Petero ũhinga-inĩ wake, o nginya o na Baranaba akĩhĩtithio nĩ ũhinga ũcio wao.

14 Rĩrĩa ndonire atĩ matiekaga kũringana na ma ya Ũhoru-ũrĩa-Mwega, ngĩra Petero atĩrĩ, andũ othe makĩguaga, “Angĩkorwo wee ũrĩ Mũyahudi, ũtũuraga na mĩtugo ya andũ-a-Ndũrĩrĩ na ti ta Mũyahudi-rĩ, ũngĩkĩhota atĩa kũhatĩrĩria andũ-a-Ndũrĩrĩ atĩ nĩguo marũmĩrĩre mĩtugo ya Ayahudi?”

15 “Ithuĩ arĩa tũciarĩtwo tũrĩ Ayahudi na tũtarĩ ehia ta andũ-a-Ndũrĩrĩ-rĩ,

16 nĩtũũ atĩ mũndũ ndatuĩkaga mũthingu nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho, no atuĩkaga mũthingu nĩ ũndũ wa gwĩtikia Jesũ Kristũ. Nĩ ũndũ ũcio o na ithuĩ twĩtikĩtie Kristũ Jesũ nĩguo tũtuo athingu nĩ ũndũ wa gwĩtikia Kristũ, no ti ũndũ wa gwathĩkĩra watho, tondũ gũtirĩ mũndũ ũgaatuo mũthingu nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho.

17 “Angĩgĩkorwo rĩrĩa tũgũcaria gũtuo athingu nĩ Kristũ kuonanagia atĩ ithuĩ ene tũrĩ ehia-rĩ, ũguo nĩ kuuga atĩ Kristũ atungatagĩra mehia? Hĩ! Kũroaga gũtuĩka ũguo!”

18 Angĩkorwo nĩ ngwaka rĩngĩ kĩrĩa ndaanangire-rĩ, nĩkuonania atĩ nĩ nĩnyunĩte watho.

19 Nĩgũkorwo na ũndũ wa watho nĩndakuĩrĩre watho ũcio nĩguo ndũũre muoyo ndĩ wa Ngai.

20 Nĩ nĩndikĩtie kwambanĩrio hamwe na Kristũ, na rĩu ti nĩ ndũuraga muoyo, no Kristũ nĩwe ũtũuraga muoyo thĩnĩ wakwa. Muoyo ũrĩa ndũuraga mwĩrĩ-inĩ ũyũ ndũuraga na ũndũ wa gwĩtikia Mũrũ wa Ngai, ũrĩa wanyendire na akĩrũta nĩ ũndũ wakwa.

21 Ndingĩtikĩra gũtua wega wa Ngai kĩndũ gĩa tũhũ, tondũ kũngĩtuĩka atĩ ũthingu wonekaga nĩ ũndũ wa watho-rĩ, Kristũ aakuire tũhũ!”

3

Gwĩtikia, kana Gwathĩkĩra Watho?

1 Atĩrĩrĩ inyuĩ Agalatia aya akĩgu! Mũrogetwo nũũ? O inyuĩ muonirio wega Jesũ Kristũ arĩ mwambe mũtĩ igũrũ.

2 No nyende kũmenya ũndũ ũmwe tu kuuma kũrĩ inyuĩ: Mwaheirwo Roho nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho, kana nĩ ũndũ wa gwĩtikia ũhoru ũrĩa mwaiguire?

3 Kaĩ mũrĩ akĩgu atĩa? Mwambĩrĩrie na Roho wa Ngai, na rĩu mũrenda kũrĩkĩrĩria na hinya wa mwĩrĩ?

4 Anga mwathĩnirio na maũndũ maingĩ ũguo o tũhũ, angĩkorwo ũhoru ũcio wotho warĩ wa tũhũ?

5 Wee Ngai amũheaga Roho wake na akaringaga ciana gatagatĩ kanyu nĩ ũndũ wanyu gwathĩkĩra watho, kana nĩ ũndũ wa gwĩtikia ũhoru ũrĩa mwaiguire?

6 Ta ririkanai ũhoru wa Iburahĩmu, Maandĩko moigĩte atĩrĩ: “Etĩkirie Ngai, nake Ngai akĩmũtua mũthingu.”

7 Nĩ ũndũ ũcio kĩmenyei atĩ andũ arĩa metĩkĩtie nĩo ciana cia Iburahĩmu.

8 Na tondũ Maandĩko marĩa matheru nĩmooigĩte o mbere atĩ Ngai nĩagatua andũ-a-Ndũrĩrĩ athingu na ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, na Maandĩko macio nĩmahunjĩrie Iburahĩmu Ũhoru-ũrĩa-Mwega o kabere, makiuga atĩrĩ: “Ndũrĩrĩ ciothe nĩikaarathimwo nĩ ũndũ waku.”

9 Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa metĩkĩtie nĩmarathimanagĩrio hamwe na Iburahĩmu, mũndũ ũcio warĩ mwĩtĩkia.

10 Andũ arĩa othe mehokaga ũhoru wa gwathĩkĩra watho-rĩ, marĩ na kĩrumi, nĩgũkorwo Maandĩko moigaga atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ o wothe ũtahingagia maũndũ marĩa mothe mandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Watho.”

11 Nĩtũũĩ wega atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩtuuo mũthingu mbere ya Ngai nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho, tondũ Maandĩko moigĩte atĩrĩ: “Mũndũ ũrĩa mũthingu agaaturũra muoyo nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia.”

12 No watho-rĩ, nduumanĩte na ũhoru wa gwĩtĩkia; handũ ha ũguo Maandĩko moigaga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa wathĩkagĩra maũndũ ma watho agaaturũrio muoyo nĩ mo.”

13 Nake Kristũ nĩatũkũũrĩre agĩtũruta kĩrumi-inĩ kĩa watho na ũndũ wake mwene gũtuĩka kĩrumi itherya riitũ, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ o wothe wambĩtwo mũtĩ-igũrũ.”

14 Aatũkũũrĩre nĩguo kĩrathimo kĩrĩa Iburahĩmu aarathimĩtwo nakĩo gĩkinyĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ na ũndũ wa Kristũ Jesũ, nĩguo atĩ na ũndũ wa gwĩtĩkia twamũkĩre Roho ũrĩa weranĩrwo.

Watho na Kĩranĩro

15 Ariũ na aarĩ a lthe witũ, rekei ndĩmuonie na ngerekano yumanĩte na maũndũ marĩa mũũĩ. O ta ũrĩa gũtarĩ mũndũ ũngĩhota kweheria ũndũ kana kuongerera ũndũ harĩ kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩthondeketwo nĩ mũndũ-rĩ, no taguo ũhoru ũyũ ũtariĩ.

16 Maũndũ marĩa meranĩrwo, meerĩrwo Iburahĩmu na mbeũ yake. Maandĩko matiugĩte “mbeũ ciake”, taarĩ ũhoru wa andũ aingĩ, no moigĩte “na mbeũ yake”, ũguo nĩ kuuga mũndũ ũmwe, na nĩwe Kristũ.

17 ũrĩa ndĩrenda kuuga nĩ atĩrĩ: Watho, ũcio wokire thuutha wa mĩaka 430, ndũngĩeheria kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩekĩrĩtwo ho nĩ Ngai mbere iyo, na ndũngĩtũma kĩranĩro kũu gĩtuĩke gĩa tũhũ.

18 Nĩ ũndũ-rĩ, angĩkorwo igai rĩngĩoneka nĩ ũndũ wa watho-rĩ, rĩtikiumanĩte na kĩranĩro; no Ngai, nĩ ũndũ wa wega wake, nĩaheire Iburahĩmu igai na ũndũ wa kĩranĩro.

19 Watho-rĩ, wakĩrĩ wa bata ũrĩkũ? Wongereirwo kũrĩ kĩranĩro nĩguo wonanagie mahĩtia o nginya rĩrĩa mbeũ ĩrĩa kĩrĩkanĩro kĩeranĩre ĩgooka. Watho ũcio wathanirwo nĩ araike ũkĩnengererio andũ na guoko kwa mũiguithania.

20 No rĩrĩ, mũiguithania ndakoragwo arũgamĩrĩre o mwena ũmwe; no Ngai nĩ ũmwe.

21 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, kaĩ watho ũreganĩte na cĩranĩro cia Ngai? Aca ti ũguo! Tondũ korwo kwarĩ na watho waheanirwo nĩguo andũ magĩe na muoyo-rĩ, ti-itherũ o nagueo ũthingu nĩ ũngĩakĩrehirwo nĩ watho.

22 No Maandĩko moigaga atĩ andũ a thĩ nĩ mohetwo nĩ mehia, nĩgeetha kĩranĩro kĩrĩa kĩheanagwo nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia Jesũ Kristũ kĩheagwo o arĩa metĩkĩtie.

23 ũhoru wa gwĩtĩkia ũtanooka-rĩ, twarĩ ohe nĩ watho, tũkahingĩrĩrio o nginya wĩtĩkio ũkaaguũranĩrio.

24 Nĩ ũndũ ũcio watho nĩguo waheirwo ũhoti wa gũtũtwara kũrĩ Kristũ, nĩguo tũtuuo athingu na ũndũ wa gwĩtĩkia.

25 Na rĩrĩ, kuona atĩ rĩu ũhoru wa gwĩtĩkia nĩmũkinyu, tũtingĩcooka kũrũgamĩrĩrwo nĩ watho.

Ciana cia Ngai

26 Inyuothe mūrī ciana cia Ngai nī ūndū wa gwītīkia Kristū Jesū,
 27 nīgūkorwo inyuothe arīa mwabatithirio thīnī wa Kristū nīmwiḥumbīte Kristū.

28 Nī ūndū ūcio gūtingīcooka gūthuuranio Mūyahudi kana Mūyunani, na gūtīrī ngombo kana mūdū ūtarī ngombo, na gūtīrī mūdū mūrūme kana mūdū-wa-nja, nīgūkorwo inyuothe mūrī ūmwe ki thīnī wa Kristū Jesū.

29 Angīkorwo mūrī a Kristū-rī, mūkīrī a mbeū ya Iburahīmu, na mūrī agai a kūgaya kūringana na kīranīro kīu kīranīrwo.

4

1 Ūrīa ndīroiga nī atīrī, ihinda rīothe rīrīa mūgai arī o mwana-rī, ndarī ūtiganu na ngombo, o na atuīka nīwe mwene indo icio ciothe.

2 Nī gwathwo athagwo nī amūrori hamwe na aramati a indo ciake, nginya ihinda rīrīa ithe atuīte rīgaakinya.

3 Ūguo noguo o na ithuī, hīndī rīrīa twarī ciana, twatūire ūkombo-inī wa maūdū marīa ma ndūire ma thī ūno.

4 No hīndī rīrīa ihinda rīrīa rīagīrīru kūna rīakinyire, Ngai nīatūmire Mūrīū, nake agīciarwo nī mūdū-wa-nja, na agīciarwo arī wa gwathagwo nī watho,

5 nīguo akūūre andū arīa matūire mathagwo nī watho, nīgeetha tūgīe na kīhooḥo gīa gūtuīka ciana ciake,

6 Tondū inyuī mūrī ciana ciake-rī, Ngai nīatūmire Roho wa Mūrīū ngoro-inī ciitū, o we Roho ūrīa wītanaga ūkiugaga atīrī, “Abba, Baba.”

7 Nī ūndū ūcio, we ndūrī ngombo rīngī, no ūrī mwana wake; na tondū rīu ūrī mwana wake, Ngai nīagūtuīte mūgai wa indo ciake.

Paūlū Kūrūmbūiya Agalatia

8 Tene rīrīa mūtooī Ngai-rī, mwarī ngombo cia ciūmbe iria itarī ngai.

9 No rīrī, tondū rīu nīmūmenyete Ngai, kana njuge nīmūrīkītie kūmenywo nī Ngai-rī, mūrakīenda gūcookerera maūdū macio maagīte hinya na matarī kīene nīkī? Kaī mūrenda gūcooka ūkombo-inī wamo o rīngī?

10 Nīmūrūmītie ūhoru wa mīthenya mīamūre, na mīeri mīamūre, na imera, o na mīaka!

11 Ndī na kīeha mūno tondū gūkuoneka atī wīra ūrīa wotho ndanenogia naguo nī ūndū wanyu nī wa tūhū!

12 Ndamūthaita, inyuī ariū na aarī a Ithe witū, tuīkai ta nī, nīgūkorwo nī nduīkīte ta inyuī. Mūtīrī mwanjīka ūūru.

13 O ta ūrīa mūūī, ndamūhunjīrie Ūhoru-ūrīa-Mwega ihinda rīa mbere tondū ndaarī mūrūaru.

14 O na gūtuīka ndwari yakwa yarī magerio kūrī inyuī, mūtianyararire kana mūkīmena, no mwanyūitire ūgeni ta ndaarī mūrāika wa Ngai, o na ta ndaarī Jesū Kristū we mwene.

15 Kaī ūndū ūcio watūmaga mūkene ūthīite kū? Nī ndī mūrā atī, korwo nīmūngīahotire, nīmūngīakūūrire maitho manyu mūūhe.

16 Kaī rīu nduīkīte thū yanyu nī ūndū wa kūmūhe ūhoru ūrīa wa ma?

17 Andū acio me na kīyo magīcaria ūrīa mūngītuīka a thiritū yao, no ti ūndū wa gītūmi kīega. Ūrīa mendaga nī kūmūtīgithania na ithuī mūtūike ao, nīgeetha mūgīe na kīyo gīa kūmarūmīrīra.

18 Nī wega kūgīa na kīyo, angīkorwo muoroto nī mwega, na mwīkage ūguo hīndī ciothe to hīndī rīrīa ndī hamwe na inyuī.

19 Ciana ciakwa nyendete mũno, o inyuĩ arĩa njiguagĩra ruo ta rwa mūtumia akĩheo mwana, nginya hĩndĩ irĩa Kristũ agaakorwo eyũmbĩte thĩnĩ wanyu,

20 naarĩ korwo ndakorwo hamwe na inyuĩ ta rĩu, nĩguo ngarũrĩre mwarĩrie wakwa tondũ nĩndigĩtwo nĩ ũhoru wanyu!

Hagari na Sara

21 Ta njĩrai, inyuĩ arĩa mũrenda gũkorwo mũgĩathwo nĩ watho-rĩ, kaĩ mũtooĩ ũrĩa watho uugaga?

22 Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩ, Iburahĩmu aarĩ na ariũ eerĩ, ũmwe aaciarĩtwo nĩ mūtumia ũrĩa warĩ ngombo, nake ũcio ũngĩ agaciarwo nĩ mūtumia ũrĩa ũtaarĩ ngombo.

23 Mũriũ wake wa mūtumia ũrĩa warĩ ngombo aaciarĩtwo na njĩra ya ũndũire; no mũriũ ũrĩa waciarĩtwo nĩ mūtumia ũcio ũtaarĩ ngombo aaciarĩtwo na ũndũ wa kũhingia kĩranĩro.

24 Namo maũndũ macio nĩ ma ngerekano, nĩ ũndũ atumia acio marũgamĩrĩire irĩkanĩro igĩrĩ. Kĩrĩkanĩro kĩmwe nĩ gĩa Kĩrĩma gĩa Sinai nakĩo gĩciaraga ciana cia ũkombo: Nakĩo kĩgerekaniĩtio na Hagari.

25 Na rĩrĩ, Hagari arũgamĩrĩire Kĩrĩma gĩa Sinai kĩrĩa kĩrĩ kũu bũrũri wa Arabia, nake nĩwe ũgerekaniĩtio na itũũra rĩa Jerusalemu ũrĩa rĩhaana ũmũthĩ, tondũ nĩatũire ũkombo-inĩ hamwe na ciana ciake.

26 No Jerusalemu, itũũra rĩrĩa rĩa kũũrĩa igũrũ, rĩtirĩ ũkombo-inĩ, na nĩrĩo nyina witũ,

27 nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Kena wee mũndũ-wa-nja thata,

wee ũtaciara ciana,

tumũra kanua na wanĩrĩre,

wee ũtarĩ waigua ruo rwa kũgĩa mwana;

tondũ ciana cia mũndũ-wa-nja ũrĩa ũtiganĩirio

nĩ nyingĩ gũkĩra cia ũrĩa ũrĩ na mũthuuri.”

28 Na rĩrĩ, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũrĩ ciana cia kĩranĩro, o ta ũrĩa Isaaka aarĩ.

29 Hĩndĩ iyo, mũriũ ũrĩa waciarĩtwo na njĩra ya ndũire-rĩ, nĩanyariiraga mũriũ ũcio waciarĩtwo na ũndũ wa hinya wa Roho. Ũguo noguo kũhaana o na rĩu.

30 No rĩrĩ, Maandĩko moigĩte atĩa? Moigĩte atĩrĩ, “Ingata ngombo iyo ya mũndũ-wa-nja na mũriũ wake, tondũ mũriũ ũcio wa mūtumia ngombo ndarĩ hĩndĩ akagayana igai hamwe na mũriũ wa mūtumia ũcio ũtarĩ ngombo.”

31 Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ithuĩ tũtirĩ ciana cia mūtumia ũcio ngombo, no tũrĩ ciana cia mūtumia ũcio ũtarĩ ngombo.

5

Wĩyathi thĩnĩ wa Kristũ

1 Kristũ nĩgũtuohora aatuohorire nĩguo tũgĩe na wĩyathi. Nĩ ũndũ ũcio, mwĩhaandei wega na mũtigitĩkĩre kuohwo icooki rĩa ũkombo rĩngĩ.

2 Ta thikĩrĩriai ciugo ciakwa! Nĩ Paũlũ ngũmwĩra atĩrĩ, mũngĩtikĩra kũrua-rĩ, Kristũ ndangĩgĩa bata na inyuĩ o na hanini.

3 Ningĩ nĩngũmwĩra o rĩngĩ atĩ mũndũ o wothe ũngĩtikĩra kũrua, ũcio amenye atĩ nĩagĩrĩrwo nĩ gwathĩkĩra watho ũrĩ wothe.

⁴ Inyuĩ arĩa mūrageria gũtuĩka athingu nĩ ũndũ wa watho-rĩ, nĩmūtigithanĩtio na Kristũ; inyuĩ nĩmũgwĩte mũgatigana na wega wa Ngai.

⁵ No ithuĩ-rĩ, tũkoragwo twĩhokete atĩ nĩtũgatuuo athingu. Ũndũ ũcio nĩguo tũkoragwo twĩrĩgĩrĩre tũrĩ na wĩtĩkio, tũhotithĩtio nĩ Roho.

⁶ Nĩgũkorwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, kũrua kana kwaga kũrua gũtirĩ bata. Ũndũ ũrĩa ũrĩ bata nĩ wĩtĩkio ũrĩa ũrutaga wĩra na njĩra ya wendani.

⁷ Nĩmũrateng'agĩra ihenya rĩega. Nũũ wamũgiririe mũgĩtiga gũcooka gwathĩkĩra ũhoru-ũrĩa-wa-ma?

⁸ Kũringĩrĩrio kwa mũthemba ũcio gũtiumĩte kũrĩ ũrĩa wamwĩtire.

⁹ "Ndawa nini tu ya kũmbia mĩgate nĩtũmaga mũtu ũrĩa mũkande nayo wothe ũimbe."

¹⁰ Nĩndĩhokete thĩinĩ wa Mwathani atĩ inyuĩ mũtikũgarũrũka mũgĩe na meciiria mangĩ. Ũrĩa ũramũtururia nĩwe ũkaaherithio o na angĩkorwo arĩ ũ.

¹¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, angĩkorwo no ndĩrahunjia ũhoru wa kũrua-rĩ, ndĩrakĩnyariirwo nĩkĩ? Angĩkorwo ũguo nĩguo-rĩ, ũndũ ũrĩa ũtũmaga andũ mahĩngwo, na nĩguo ũhoru wa mũtharaba-rĩ, nĩmweherie.

¹² No nyende andũ acio mamũthĩnagia mathĩ na mbere o nginya mehakũre.

¹³ Inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwetirwo nĩguo mũgĩe na wĩyathi. No rĩrĩ, mũtikahũthĩre wĩyathi wanyu kũrũmagĩrĩra merirĩria ma mwĩrĩ, no handũ ha ũguo-rĩ, tungatanagĩrai inyuĩ-ene mũrĩ na wendani.

¹⁴ Tondũ-rĩ, ũhoru wothe wa watho ũhingagio nĩ rĩathani rĩrĩ rĩmwe: "Enda mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩendete wee mwene."

¹⁵ No rĩrĩ, mũngĩrũmana mũkĩrĩnana-rĩ, mwĩmenyererei mũtikaniinane inyuĩ ene.

Mũtũũrĩre wa Gũtongorio nĩ Roho

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio nguuga atĩrĩ, thiiagai mũtongoretio nĩ Roho, na mũtirĩhingagia merirĩria ma mwĩrĩ.

¹⁷ Nĩgũkorwo mwĩrĩ nĩwĩriragĩria maũndũ marĩa matangĩendwo nĩ Roho, nake Roho nĩareganaga na maũndũ marĩa meriragĩrio nĩ mwĩrĩ. Nĩ ũndũ ũcio Roho na mwĩrĩ itũũraga irũaga, na nĩkĩo mũtahotaga gwĩka ũrĩa mwendaga gwĩka.

¹⁸ No rĩrĩ, mũngĩtongorio nĩ Roho, inyuĩ mũtingĩkorwo mũgĩathwo nĩ watho.

¹⁹ Na rĩrĩ, maũndũ marĩa mekagwo nĩ mwĩrĩ nĩmoĩo, namo nĩ: ũmaraya, na meciiria mooru, na ũmaramari,

²⁰ na kũhooya mĩhianano, na kũrogana, na ũthũ, na kũũgitana, na ũiru, na mang'ũrĩ, na kwĩyenda, na nyamũkano, na ngarari,

²¹ gũcumĩkĩra na kũrĩio nĩ njoohi, na maruga marĩa mainagwo nyĩmbo iria itaagĩrĩre, o na maũndũ mangĩ ta macio. Nĩndamũkaanirie, o ta ũrĩa ndamũkaanirie hĩndĩ ya mbere, atĩ andũ arĩa mekaga maũndũ ta macio matikagaya ũthamaki wa Ngai.

²² No rĩrĩ, maciaro ma Roho nĩ wendani, na gĩkeno, na thayũ, na gũkirĩrĩria, na kũiguanĩra tha, na gũtugana, na kwĩhokeka,

²³ na ũhooreri, na kwĩgirĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ. Macio-rĩ, gũtirĩ watho wa kũgĩria mekagwo.

²⁴ Nao andũ arĩa marĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩmambithĩtie mĩrĩ yao mũtĩ-igũrũ hamwe na thuti ciayo na merirĩria mayo.

²⁵ Angĩkorwo tūtũire muoyo nĩ ũndũ wa Roho-rĩ, kĩrekei tūtongoragio nĩ Roho.

²⁶ Rekei tūtige gwĩtĩa, na kũũgitana, o na kũiguanagĩra ũiru.

6

Gwĩka Andũ othe Wega

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũndũ angĩkorwo ahĩtĩtie-rĩ, inyuĩ arĩa mũrĩ na roho mũcookagĩrĩriei mũhooreire. No mwĩmenyererei, o na inyuĩ mũtikae kũgerio.

² Teithanagiai mũndũ na ũrĩa ũngĩ maũndũ marĩa mamũritũhagĩra, na mweka ũguo-rĩ, nĩmũrĩhingagia watho wa Kristũ.

³ Mũndũ angĩciiria atĩ we nĩ wa bata hĩndĩ ĩrĩa atarĩ kĩene-rĩ, nĩ kwĩheenia areheenia.

⁴ O mũndũ nĩarorage wĩra wake mwene. Hĩndĩ ĩyo no ahote kwĩraha, atekwĩiganania na mũndũ ũngĩ,

⁵ nĩgũkorwo o mũndũ no nginya akuue mũrigo wake.

⁶ Mũndũ o wothe ũrĩa ũrutagwo ũhoru wa Ngai nĩagayanage indo ciothe iria njega na mũmũrutu.

⁷ Mũtikanahenio: Ngai ndangĩnyũrũrio. Kĩrĩa mũndũ ahaandaga no kĩo agethaga.

⁸ Mũndũ ũrĩa ũhaandaga maũndũ ma gũkenia merirĩria ma mwĩrĩ-rĩ, ũcio akagetha kwanangĩka kũrĩa kuumanaga na maũndũ macio. No ũrĩa ũhaandaga maũndũ ma gũkenia Roho-rĩ, ũcio akagetha muoyo wa tene na tene ũrĩa uumanaga na Roho.

⁹ Ningĩ tũtikanogio nĩ gwĩka wega, nĩgũkorwo ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩru rĩakinya nĩtũkagetha magetha twaga gũkua ngoro.

¹⁰ Na nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa rĩothe twagĩa na ihinda rĩagĩrĩru, nĩtwĩkage andũ othe maũndũ mega, na makĩria twĩkage wega andũ arĩa marĩ a nyũmba ya arĩa metĩkĩtie.

Kũrúa kana kwaga Kũrúa gũtirĩ Bata

¹¹ Onei ũrĩa ndĩramwandĩkĩra marũa maya na ndemwa nene na guoko gwakwa mwene!

¹² Andũ acio mendaga kwĩonania atĩ nĩagĩrĩru makĩonwo-rĩ, nĩo maramũringĩrĩria atĩ mũrue. Mekaga ũguo no geetha matikanyariirwo nĩ ũndũ wa mũtharaba wa Kristũ.

¹³ O na acio maruaga matiathĩkagĩra watho, no nĩmendaga inyuĩ mũrue nĩguo metĩage nĩ ũndũ wa mũrĩ yanyu.

¹⁴ No nĩ-rĩ, ndĩroaga gwĩtĩa, tiga o ndĩtĩire nĩ ũndũ wa mũtharaba wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, na nĩ ũndũ wago-rĩ, maũndũ ma thĩ nĩmambĩtwo mũtĩ-igũrũ nĩguo mehere harĩ nĩ, na nĩ ngaambwo harĩ maũndũ ma thĩ nĩguo njehere harĩ mo.

¹⁵ Kũrúa kana kwaga kũrúa gũtirĩ bata; kĩrĩa kĩrĩ bata nĩ mũndũ agarũrũke atuĩke kũmbe kĩerũ.

¹⁶ Thayũ na kũiguĩrwo tha kũrogĩa na andũ arĩa marũmagĩrĩra wathani ũyũ, o hamwe na andũ a Isiraeli arĩa a Ngai.

¹⁷ Ngĩrĩkĩrĩria nguuga atĩrĩ, gũtikagĩe mũndũ o na ũrĩkũ ũkũndehere thĩna, nĩgũkorwo nĩnjoretwo njoro cia Jesũ mwĩrĩ-inĩ wakwa.

¹⁸ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na maroho manyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ. Amen.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AEFESO

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, mŭtŭmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa kwenda kwa Ngai,

Nđĩrandĩkĩra andũ arĩa aamũre kũu Efeso, arĩa ehokeku thĩinĩ wa Kristũ Jesũ:

² Wega na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe witũ, na Mwathani Jesũ Kristũ, irogĩa na inyuĩ.

Irathimo cia Kĩroho thĩinĩ wa Kristũ

³ Atĩrĩrĩ, Ngai, o we Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, arogoocwo, o we ũtũrathimĩte na irathimo ciothe cia kũroho thĩinĩ wa Kristũ, iria ciumaga kũu igũrũ.

⁴ Nĩgũkorwo o na thĩ ĩtanombwo, Ngai nĩatũthuurire nĩguo tũtuĩke ake thĩinĩ wa Kristũ, nĩguo tũtuĩke atheru na twage ũcuuke maitho-inĩ make. Nĩ ũndũ wa wendo wake-rĩ,

⁵ Ngai nĩatuĩte o mbere atĩ nĩtũgaatuĩka ciana ciake nĩ ũndũ wa Jesũ Kristũ, kũringana na ũrĩa eendete na ũrĩa oonire arĩ wega,

⁶ nĩguo wega wake ũrĩa ũrĩ riiri ũkumagio, wega ũcio atũheete o ũguo tũhũ thĩinĩ wa Mũriũ wake ũrĩa endete mũno.

⁷ Na twakũũrirwo na ũndũ wa thakame ya Kristũ, na tũkĩrekerwo mehia maitũ, kũringana na ũrĩa wega wa Ngai ũingĩhĩte,

⁸ wega ũcio aatũingĩhĩirie arĩ na ũũgĩ na ũmenyo wothe.

⁹ Nake agĩtũmenyithia hitho ya wendi wake, kũringana na ũrĩa oonire arĩ wega, o ũrĩa aatanyĩte gwĩka thĩinĩ wa Kristũ,

¹⁰ nĩguo ũkaahingio rĩrĩa mahinda marĩa magĩrĩire magaakinya, nĩguo acookanĩrĩrie indo ciothe iria irĩ igũrũ na iria irĩ gũkũ thĩ harĩ mŭtongoria ũmwe, na nĩwe Kristũ.

¹¹ Ningĩ nĩ thĩinĩ wa Kristũ o na ithuĩ twamũkĩrĩre igai kuuma kũrĩ Ngai, kũringana na ũrĩa aatuĩte o mbere, o we wĩkaga maũndũ mothe kũringana na muoroto wa wendi wake,

¹² nĩguo o na ithuĩ arĩa twarĩ a mbere kwĩhoka Kristũ, tũtuĩke a kũgocithia riiri wa Ngai.

¹³ Inyuĩ o na inyuĩ nĩmwataranĩirio na Kristũ mwarĩkia kũigua ũhoru-ũrĩa-wa-ma, nago nĩguo ũhoru-ũrĩa-Mwega wa ũhonokio wanyu. Mwarĩkia gwĩtĩkia, nĩmwekĩrirwo rũuri thĩinĩ wake, na ũndũ wa kũheo Roho Mũtheru ũrĩa mwerĩirwo,

¹⁴ Nake Roho nĩwe mũrũgamĩrĩri wa kuonania atĩ nĩtũkagaĩrwo igai riitũ nginya rĩrĩa andũ arĩa marĩ a Ngai magaatuĩka a gũkũũrwo, nĩgeetha riiri wake ũgocagwo.

Gũcookia Ngaatho na Kũhooya

¹⁵ Na nĩ ũndũ ũcio, kuuma rĩrĩa ndaiguire ũhoru wa wĩtĩkio wanyu thĩinĩ wa Mwathani Jesũ, o na wendani wanyu ũrĩa mwendaga arĩa othe aamũre nago-rĩ,

¹⁶ ndirĩ ndatigithĩria gũcookeria Ngai ngaatho nĩ ũndũ wanyu, ngĩmũririkanaga mahooya-inĩ makwa.

¹⁷ Hooyaga atĩ Ngai wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, o we ithe witũ mwene riiri, amũhe Roho, ũrĩa ũkamũhe ũũgĩ na ũguũrio nĩguo mũmenye Ngai wega.

18 Ningĩ nĩhooyaga atĩ maitho manyu ma ngoro mathererwo nĩ ũtheri, nĩguo mũmenye ũhoru wa kĩirĩgĩrĩro kĩrĩa amwĩtĩire, na mũmenye ũtonga wa igai rĩake rĩrĩ na riiri, rĩrĩa akaagaĩra andũ ake aamũre,

19 o na ũhoti wake mũnene ũtangĩgereka nĩ ũndũ witũ, ithuĩ arĩa twĩtĩkĩtie. Ũhoti ũcio no ta hinya wake mũnene ũkĩruta wĩra,

20 ũrĩa eekĩrire thĩinĩ wa Kristũ rĩrĩa aamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ, na akĩmũiga guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo kũu igũrũ,

21 na agatũgĩrio mũno igũrũ rĩa wathani o wothe na ũhoti wothe, na hinya na ũthamaki wothe, na marĩtwa mothe ma ũnene marĩa mangĩheanwo, na to mahinda maya moiki, no nĩ o na mahinda marĩa magooka.

22 Nike Ngai akĩiga maũndũ mothe rungu rwa magũrũ make, na akĩmũtua mwathi wa gwathaga maũndũ mothe nĩ ũndũ wa kanitha.

23 Kanitha nĩguo mwĩrĩ wake, na noguo ũiyũru wake, o we ũiyũrite maũndũ mothe o na kũndũ guothe.

2

Kũgĩa na Muoyo thĩinĩ wa Kristũ

1 O na inyuĩ-rĩ, mwarĩ akuũ nĩ ũndũ wa ũremi wanyu na mehia manyu,

2 marĩa mwatũuraga thĩinĩ wamo rĩrĩa mwarũmagĩrĩra mĩthĩire ya thĩ ĩno na mĩthĩire ya mwathi wa ũthamaki wa rĩera-inĩ, o roho ũrĩa ũraruta wĩra rĩu thĩinĩ wa arĩa mataathĩkagĩra Ngai.

3 O na ithuĩ ithuothe-rĩ, kũrĩ hĩndĩ twatũuranagia nao, twaathagwo nĩ thuti cia mĩrĩ iitũ, na tũkarũmagĩrĩra merirĩria na maũndũ marĩa meciiragio nĩ ngoro. O ta acio angĩ-rĩ, ha ũhoru wa kĩimerera-rĩ, twatũuire tũrĩ a kũrakarĩrwo.

4 No tondũ wa wendo wake mũnene harĩ ithuĩ, Ngai, o we ũiyũritwo nĩ tha nyingĩ,

5 nĩatũmire tũgĩe na muoyo hamwe na Kristũ o rĩrĩa twarĩ akuũ nĩ ũndũ wa mehia maitũ tondũ nĩ wega wa Ngai watũmire mũhonokio.

6 Nike Ngai agĩtũriũkanĩria hamwe na Kristũ na agĩtũikaria thĩ hamwe nake kũu igũrũ tũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

7 Eekire ũguo nĩgeetha matukũ marĩa magooka onanie kũrĩ ithuĩ wega wake mũingĩ ũrĩa ũtangĩgereka kũrĩ ithuĩ, nĩ ũrĩa atũire atũtugaga thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

8 Nĩ ũndũ nĩ wega wa Ngai watũmire mũhonokio nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia, naguo ũndũ ũcio nduoimanire na inyuĩ ene, no nĩ kĩheo kĩa Ngai,

9 na ti ũndũ wa mawĩra marĩa mwanaruta, nĩgeetha gũtikagĩe na mũndũ o na ũmwe ũkwĩgooca.

10 Nĩgũkorwo ithuĩ tũrĩ wĩra wa moko ma Ngai, tũmbũtwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩguo twĩkage ciĩko njega iria irutaga wĩra mwega, ũrĩa Ngai aahaarĩirie o mbere nĩ ũndũ witũ nĩguo tũtũure tũciĩkaga.

Gũtuuo Ũmwe thĩinĩ wa Kristũ

11 Hakĩrĩ ũguo-rĩ, ririkanai atĩ tene inyuĩ arĩa mũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ na ũndũ wa gũciarwo, o inyuĩ mwĩtagwo “andũ arĩa mataruaga” nĩ arĩa meĩtaga “andũ arĩa maruaga” (kũrua kũu no ũndũ wĩkĩtwo mwĩrĩ na moko ma andũ),

12 ririkanai atĩ hĩndĩ ĩyo mwatũũrite mwamũranĩtio na Kristũ, mwarĩ ageni na mũtiarĩ a gĩkundi kĩa andũ a Isiraeli na ha ũhoru wa irĩkanĩro iria Ngai eeranĩire, inyuĩ mũtiarĩ a ho. Mwatũũrite gũkũ thĩ mũtarĩ na kũirĩgĩrĩro na mũtarĩ na Ngai.

¹³ No rīu, thīinī wa Kristū Jesū, inyuī arīa hīndī īmwe mwarī kūraya, rīu nīmūreharehetwo hakuhī nī ūndū wa thakame ya Kristū.

¹⁴ Nīgūkorwo we mwene nīwe thayū witū, o we watūmire ithuī twarī eerī tūtuīke ūmwe, na agītharia rūirigo rwa rūmena rūrīa rwatūgayanītie,

¹⁵ nī ūndū nīaniinire watho hamwe na maathani maguo, o na irīra ciaguo, na ūndū wa kūruta mwīrī wake. Agīgīka ūguo nīgeetha ombe thīinī wake mwene mūdū ūmwe mwerū kuuma harī acio eerī, naguo ūndū ūcio ūtūme kūgīe thayū,

¹⁶ na nīgeetha thīinī wa mwīrī ūcio ūmwe, amaiguithanie na Ngai na ūndū wa mūtharaba, ūrīa aahūthīrīre kūniina rūmena rwao.

¹⁷ Kristū ookire akīmūhunjīria thayū inyuī arīa mwarī kūraya, o na thayū kūrī arīa maarī hakuhī.

¹⁸ Na thīinī wake ithuī a iruka icio cierī nītūkinyaga kūrī Ithe witū na ūndū wa Roho o ro ūmwe.

¹⁹ Nī ūndū wa ūguo, rīu inyuī mūtīrī ageni na agendi rīngī, no nīmūtūkīte ene būrūri hamwe na andū a Ngai, na mūgatuīka andū a nyūmba ya Ngai,

²⁰ mūgagīakwo igūrū rīa mūthingi wa atūmwo na anabii, nake Kristū Jesū we mwene agakorwo nīwe ihiga rīrīa inene rīa koine.

²¹ Thīinī wake mwako wothe nīnyūitanīte, na ūgakīneneha o nginya ūgatuīka hekarū theru thīinī wa Mwathani.

²² Na nī thīinī wake o na inyuī mūraakwo hamwe nīguo mūtūke gīkarō gīa gūikarwo nī Ngai na ūndū wa Roho wake.

3

Paūlū Mūhunja wa Andū-a-Ndūrīrī

¹ Nī ūndū wa gītūmi gīkī, nī Paūlū, njohetwo nī ūndū wa kūhunja ūhorō wa Kristū Jesū kūrī inyuī andū-a-Ndūrīrī:

² Ti-itherū nīmūiguīte ūhorō wa ūrīa ndaheirwo ūtungata wa wega wa Ngai nī ūndū wanyu,

³ na nīguo ūhorō wa hitho ūrīa ndaamenyithirio na ūndū wa kūguūrīrio nī Ngai, o ta ūrīa nyandīkīte na nījira nguhī.

⁴ Mwathoma ūhorō ūyū, nīmūkūhota kūmenya ūrīa ndaakuūkīrwo nī ūhorō ūcio wa hitho wa Kristū,

⁵ ūrīa ūtaamenyithirio andū a njiarwa ingī, ta ūrīa rīu ūguūrīrio atūmwo a Ngai atheru o na anabii nī Roho.

⁶ Naguo mūbango wa Ngai nī atī, andū-a-Ndūrīrī nīmatuīkīte agai hamwe na andū a Isiraeli, na nīmatuīkīte cīga cia mwīrī ūmwe, na makagwatanīra thīinī wa kīranīro gīa Kristū Jesū nī ūndū wa kūhunjīrio Ūhorō-ūrīa-Mwega.

⁷ Ndaatuīkīre ndungata ya Ūhorō-ūcio-Mwega nī ūndū wa kīheo kīrīa ndaheirwo kīa wega wa Ngai hotithītio nī hinya wake.

⁸ O na gūtūka nī nī mūnini mūno harī andū a Ngai othe, nīndaheirwo wega ūcio: nīguo hunjagīrie andū-a-Ndūrīrī ūtonga wa Kristū ūrīa ūtangīmenyeka ūrīa ūigana,

⁹ na ndaūragīre andū othe ūhorō wa hitho īno, irīa itūire ihithītwo kuuma o tene, thīinī wa Ngai o we wombire indo ciothe.

¹⁰ Itua rīake rīarī atī, na ūndū wa kanitha, ūūgī wa Ngai ūrīa wa mīthemba mīngī ūmenyithanio kūrī aathani, na kūrī arīa marī na ūhoti kūu igūrū,

¹¹ kuringana na uria aatũire atanyite gwika kuuma o tene, na uria aahingirie arĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ, Mwathani witũ.

¹² Na ithuĩ nĩ undũ wa gũkorwo tũrĩ thĩnĩ wake, na nĩ undũ wa gwĩtĩkia, no tũthengerere Ngai tũrĩ na umĩrĩru, na tũtarĩ na guoya.

¹³ Nĩ undũ ũcio nĩngũmũthaitha mũtikoorwo nĩ hinya tondũ wa mĩnyamaro irĩa ndĩranyariirwo nayo nĩ undũ wanyu, tondũ nĩyo riiri wanyu.

Paũlũ kũhoera Aefeso

¹⁴ Undũ ũcio nĩguo ũtũmaga ndurie ndu ndĩ mbere ya Ithe witũ,

¹⁵ o we uria andũ othe a nyũmba yake, arĩa marĩ igũrũ na arĩa marĩ gũkũ thĩ metanagio nake.

¹⁶ Nĩhooyaga Ngai, atĩ kuuma ũtonga-inĩ wa riiri wake, amũheage hinya, nĩgeetha mũhotithĩtio nĩ Roho wake-rĩ, mũgĩe na ũhoti thĩnĩ wanyu,

¹⁷ nĩgeetha Kristũ atũũrage ngoro-inĩ cianyu na undũ wa gwĩtĩkia. Na ningĩ nĩhooyaga atĩ inyuĩ mũhaandwo nĩguo mũgĩe na mĩri na mwĩkindĩre thĩnĩ wa wendani,

¹⁸ nĩguo mũgĩe na hinya, mũrĩ hamwe na andũ arĩa angĩ othe aamũre, na mũhotage kũmenya uria wendani wa Kristũ waramĩte, na uria ũraihĩte na igũrũ, na uria ũrikĩte na thĩ,

¹⁹ o na mũmenye wendani ũcio ũkĩrĩte ũmenyo wothe, nĩguo mũiyũrĩrĩrio na ũiyũru wothe wa Ngai.

²⁰ Na rĩrĩ, kũrĩ Ngai uria ũhotaga gwika maũndũ marĩa mothe tũmũũragia kana tũgeciiria, na agakĩrĩrĩria mũno kuringana na ũhoti wake uria ũrutaga wĩra thĩnĩ witũ-rĩ,

²¹ arogocwo thĩnĩ wa kanitha na thĩnĩ wa Kristũ Jesũ, o nginya njjarwa-inĩ ciothe, tene na tene! Amenĩ.

4

Ūrũmwe thĩnĩ wa Kristũ

¹ Nĩ undũ ũcio, nĩ Paũlũ njohetwo nĩ undũ wa Mwathani, nĩndamũthaitha mũtũũre na mũtũũrĩre ũringaine na gwĩtwo kũria mwetirwo.

² Mwĩnyiihĩtie biũ na mũhooreire na mũkirĩrĩirie, na ningĩ mũkiranagĩrĩrie mũndũ na uria ũngĩ mũrĩ na wendani.

³ Geriai na kĩyo nĩguo mũtũũrie ũrũmwe wa Roho, muohanĩtio na thayũ.

⁴ Nĩgũkorwo kũrĩ mwĩrĩ o ũmwe na Roho o ũmwe, o ta uria mwetĩirwo kũrĩgĩrĩro o kĩmwe rĩria mwetirwo,

⁵ nake Mwathani no ũmwe, na wĩtĩkio ũmwe, na ũbatithio o ũmwe;

⁶ nake Ngai no ũmwe na nowe Ithe wa andũ othe, uria ũrĩ igũrũ rĩa andũ othe, na arĩ kũndũ guothe, na thĩnĩ wa andũ othe.

⁷ No rĩrĩ, mũndũ o mũndũ witũ nĩaheetwo wega wa Ngai, kuringana na uria Kristũ aheanaga.

⁸ Nĩkĩo Maandĩko moigaga atĩrĩ:

“Rĩria aambatire igũrũ,

nĩatongoririe arĩa maatahĩtwo mũtongoro-inĩ wake,

na akĩhe andũ iheo.”

⁹ (Rĩu-rĩ, ciugo icio atĩ “nĩambatire igũrũ” nĩ kuuga atĩa, angĩkorwo ti kuuga atĩ o na nĩaikũrũkire thĩ kũria kũriku mũno?)

10 Ūcio waikūrũkire nowe ũrĩa wambatire igūrũ o igūrũ mũno, nĩgeetha aiyũre kũndũ guothe.)

11 Ūcio nĩwe ũrĩa wathuurire andũ amwe matuĩke atũmwo, na angĩ matuĩke anabii, na angĩ matuĩke ahunjia, na arĩa angĩ matuĩke arĩithi a ngoro cia andũ o na arutani,

12 nĩguo ahaarĩrie andũ a Ngai nĩ ũndũ wa wĩra wa gũtungata, nĩgeetha mwĩrĩ wa Kristũ wongererwo hinya,

13 o nginya rĩrĩa ithuothe tũkaagĩa na ũrũmwe ũhoru-inĩ wa gwĩtikia o na wa kũmenya Mũrũ wa Ngai, na tũtuĩke agima o nginya tũgĩe na ũgima mũkinyanĩru kũna o ta ũrĩa Kristũ ahaana.

14 Hĩndĩ ĩyo tũgĩtuge gũtuĩka tũkenge, tũrĩa tũikanagio mwena na mwena, o na tũkĩhurutagwo haha na harĩa nĩ rũhuho o ruothe rwa ũrutani, na tũgĩtwaragĩrĩrio nĩ wara na ũhinga wa andũ ũrĩa maheenagĩrĩria andũ naguo makamahĩtithia.

15 Handũ ha ũguo-rĩ, tũngĩaria ũhoru-wa-ma tũrĩ na wendani, nĩtũrĩkũraga maũndũ-inĩ mothe thĩnĩ wake ũrĩa arĩ we mũtwe, na nĩwe Kristũ.

16 Kuuma kũrĩ we mwĩrĩ wothe ũnyitithanagio na ũkohanio hamwe nĩ nga iria iũnyitithanagia, naguo ũgakũraga na ũkeyakaga guo mwene thĩnĩ wa wendani, o kĩnga gĩkĩrutaga wĩra wakĩo.

Gũtũũra ta Ciana cia Ūtheri

17 Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, na ngamũringĩrĩria thĩnĩ wa Mwathani, atĩ no nginya mũtuge gũtũũraga ta ũrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ matũũraga, marĩ na meciiria ma tũhũ.

18 Ūmenyo wao ũiyũrĩtwo nĩ nduma, na makaamũranio na mũtũũrĩre wa wendi wa Ngai nĩ ũndũ wa ũrimũ ũrĩa ũrĩ thĩnĩ wao uumanĩte na ũmũ wa ngoro ciao.

19 Nĩ ũndũ wa kwaga thoni ciothe-rĩ, nĩmeheanĩte kũrĩ thuti cia ũũra-thoni magekaga mawaganu ma mũthemba yothe, na magathĩ na mbere kwĩrĩrĩria mangĩ maingĩ.

20 No inyuĩ mũtiamenyire Kristũ na njĩra ĩyo.

21 Ti-itherũ nĩmwaiguire ũhoru wake, na mũkĩrutwo mũrĩ thĩnĩ wake kũringana na ũhoru wa ma ũrĩa ũrĩ thĩnĩ wa Jesũ.

22 Nĩmwarutirwo, ũhoru ũkonĩ mũtũũrĩre wanyu wa mbere, nĩgeetha mwĩaũre mũndũ wanyu ũrĩa wa tene, ũrĩa rĩu ũthũkĩtio nĩ merĩrĩria maguo ma maheeni;

23 nĩgeetha mwerũhĩrio mwĩciirĩrie wanyu;

24 na mwĩhumbe mũndũ ũrĩa mwerũ, ũrĩa wombirwo ahaanaine na Ngai, arĩ na ũthingu na ũtheru ũrĩa wa ma.

25 Nĩ ũndũ ũcio, o ũmwe wanyu no nginya atigane na ũhoru wa maheeni, na mwaranagĩrie ũhoru wa ma mũndũ na ũrĩa ũngĩ, nĩgũkorwo ithuothe tũrĩ ciĩga cia mwĩrĩ ũmwe.

26 “Mwarakara mũtikehie”: Mũtikareke riũa rĩthũe mũrĩ o na marakara,

27 o na mũtikanahe mũcukani kamweke.

28 Mũndũ ũrĩa ũiyaga, nĩatige gũcooka kũiya, nĩ kaba arute wĩra, akenogagia, na ekage maũndũ mega na moko make, nĩgeetha agĩe na kĩndũ angĩgayana na arĩa mabataire.

29 Mũtikanaareke ndeto njũru ciume tũnua-inĩ twanyu, tiga o iria cia gwaka andũ arĩa angĩ kũringana na mabata mao, nĩguo igunage arĩa marĩciiguaga.

³⁰ Ningĩ mūtikanaguithie Roho Mũtheru wa Ngai ũũru, ũrĩa wamwĩkirire rūũri o nginya rĩrĩa mũthenya ũrĩa wa gũkũũrwo ũgaakinya.

³¹ Eheriai gatagatĩ-inĩ kanyu ũũru wa ngoro, na mang'ũrĩ na marakara, na njũgitano na njambanio, o hamwe na rūmena rwa mũthemba o na ũrĩkũ.

³² Tuganagai na mũiguanagĩre tha, na mũkarekanagĩra mũndũ na ũrĩa ũngĩ, o ta ũrĩa Ngai aamũrekeire mehia manyu thĩinĩ wa Kristũ.

5

¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tuĩkai a kwĩgerekania na Ngai, ta ciana ciendetwo mũno,

² na mũtũũre mwendaine o ta ũrĩa Kristũ aatwendire na akĩiruta nĩ ũndũ witũ arĩ iruta rĩrĩ na mũtararĩko mweka na igongona rĩrutĩirwo Ngai.

³ No rĩrĩ, thĩinĩ wa thiritũ yanyu gũtikanaiguĩke gũkĩgwetwo ũmaraya, kana ũndũ o na ũrĩkũ wa waganu, kana ũkoroku, tondũ maũndũ macio matiagĩrĩre harĩ andũ a Ngai arĩa aamũre.

⁴ O na gũtikanagĩe mũario ya ũũra-thoni, o na kana mũario ya ũrimũ, o na kana mũario ya itherũ rĩtarĩ rĩega. Mũario ta iyo ndĩagĩrĩre kũgwetagwo; nĩ kaba gũcookagĩria Ngai ngaatho.

⁵ Tondũ nĩmũũĩ wega na ma atĩ: gũtirĩ mũhũũri-maraya, kana mũndũ mwaganu, o na kana mũndũ mũkoroku; mũndũ ũrĩa wĩkaga ũguo nĩ mũhooi mũhianano, andũ ta acio gũtirĩ ũrĩ na igai thĩinĩ wa ũthamaki wa Kristũ na wa Ngai.

⁶ Mũtikareke mũndũ o na ũ amũheenie na ciugo cia tũhũ, nĩgũkorwo maũndũ ta macio nĩmo matũmaga mang'ũrĩ ma Ngai makinyĩre andũ arĩa matamwathĩkagĩra.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũtikagĩe ngwatanĩro nao.

⁸ Nĩgũkorwo hĩndĩ ĩmwe mwarĩ nduma, no rĩu mũrĩ ũtheri thĩinĩ wa Mwathani. Tũũrai ta ciana cia ũtheri

⁹ (nĩ ũndũ maciaro ma ũtheri monekaga thĩinĩ wa ũhoru wothe wa gwĩkana wega, na wa ũthingu, o na ũhoru wa ma),

¹⁰ na mũtuĩrie muone maũndũ marĩa makenagia Mwathani.

¹¹ Mũtikananyitanĩre na andũ arĩa mekagĩra maũndũ nduma-inĩ marĩa matarĩ maciaro, nĩ kaba mũmoimbũrage.

¹² Nĩgũkorwo o na nĩ thoni kũgweta maũndũ marĩa mekagĩrwo hitho-inĩ nĩ andũ acio aremi.

¹³ No ũndũ o wothe ũrĩa ũrehetwo ũtheri-inĩ nĩwonekaga,

¹⁴ nĩgũkorwo ũtheri ũcio nĩguo ũtũmaga kĩndũ o gĩothe kĩoneke. Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga kwĩrwo atĩrĩ:

“Arahũka, wee ũkomete,
ũriũke uume kũrĩ arĩa akuũ,
nake Kristũ nĩegũkwarĩra.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩmenyererei wega ũrĩa mũrĩtũũraga, mũtigatũũrage ta andũ matarĩ ogĩ, no tũũrai ta andũ ogĩ,

¹⁶ mũkĩhũthagĩra mweke o wothe mũrĩ naguo tondũ matukũ maya nĩ mooru.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio mũtigaikare ta andũ akĩigu, no ikaragai mũmenyete wega ũrĩa Mwathani endaga.

¹⁸ Ningĩ-rĩ, mũtikarĩno nĩ ndibei, nĩ ũndũ ũrĩũ nĩguo ũtwaragĩrĩria mũndũ ũmaramari-inĩ. Handũ ha ũguo-rĩ, iyũrwoi nĩ Roho.

¹⁹ Aranagĩriai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na ciugo cia thaburi, na nyĩmbo cia kũinĩra Ngai, o na nyĩmbo cia kũguna maroho. Inagai na mũtungage na nyĩmbo ngoro-inĩ cianyu nĩ ũndũ wa Mwathani,

²⁰ na mũcookagĩrie Ngai o we Ithe witũ ngaatho maũndũ-inĩ mothe, thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

²¹ Mwĩnyiihanagĩriei mũndũ na ũrĩa ũngĩ nĩ ũndũ wa ũrĩa mũtĩte Kristũ.

Atumia na Athuuri ao

²² Inyuĩ atumia-rĩ, mwĩnyiihagĩriei athuuri anyu o taarĩ Mwathani mũrenyihĩria.

²³ Nĩgũkorwo mũthuuri nĩwe mũtwe wa mũtumia o ta ũrĩa Kristũ nake arĩ we mũtwe wa kanitha, o guo mwĩrĩ wake, na nowe Mũhonokia waguo.

²⁴ Na rĩrĩ, o ta ũrĩa kanitha wĩnyiihagĩria Kristũ, ũguo no taguo nao atumia magĩrĩrwo nĩ kwĩnyihĩria athuuri ao maũndũ-inĩ mothe.

²⁵ Inyuĩ athuuri-rĩ, endagai atumia anyu, o ta ũrĩa Kristũ eendire kanitha na akĩruta nĩ ũndũ waguo

²⁶ nĩguo awamũre aũtue mũtheru-rĩ, nĩ kũũthambia aũthambirie na maaĩ na ũndũ wa kiugo,

²⁷ nĩguo ahote kwĩrehere we mwene kanitha ũrĩ na riiri, ũtarĩ irooro kana handũ hagũtharu, o na kana kaũũgũ kangĩ o gothe, no ũtuĩke kanitha mũtheru na ũtarĩ na ũcuuke.

²⁸ O ũguo, noguo athuuri magĩrĩrwo nĩ kwenda atumia ao o taarĩ mĩrĩ yao ene. Mũndũ ũrĩa wendete mũtumia wake nĩwe mwene wĩyendete.

²⁹ Nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũthũire mwĩrĩ wake mwene, no nĩkũhe aũheaga irio na akaũmenyerera, o ta ũrĩa Kristũ ekaga kanitha,

³⁰ Tondũ tũrĩ ciĩga cia mwĩrĩ wake.

³¹ “Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga mũndũ mũrũme atige ithe na nyina, na anyiitane na mũtumia wake, nao eerĩ magatuĩka mwĩrĩ ũmwe.”

³² Ũyũ nĩ ũhoru wa hitho nene, na nĩ wa bata mũno, na ngiuga ũguo nĩ ũhoru wa Kristũ na kanitha ndĩraria.

³³ No rĩrĩ, o mũndũ nĩendage mũtumia wake o ta ũrĩa eendete we mwene, nake mũtumia nĩaheage mũthuuri wake gĩtĩo.

6

Ciana na Aciari

¹ Inyuĩ ciana-rĩ, athĩkagĩrai aciari anyu thĩinĩ wa Mwathani, nĩgũkorwo gwĩka ũguo nĩguo kwagĩrĩre.

² “Tĩia thoguo na nyũkwa,” rĩu nĩrĩo rĩathani rĩa mbere rĩrĩa rĩrĩ na kĩranĩro,

³ “nĩguo maũndũ maku mothe magaacĩre, na ũkenere gũtũũra muoyo hĩndĩ ndaaya gũkũ thĩ.”

⁴ Na inyuĩ maithe-rĩ, mũtikarakaragie ciana cianyu; handũ ha ũguo-rĩ, cireragei mũgĩcirutaga na mũgĩcitaaraga thĩinĩ wa Mwathani.

Ngombo na Aathani

⁵ Inyuĩ ngombo-rĩ, athĩkagĩrai aathani anyu a gũkũ thĩ, mũkĩmatĩĩaga na mũkĩmetigĩraga, mũtarĩ na ũhinga ngoro-inĩ, o taarĩ Kristũ mũrathĩkĩra.

⁶ Mũtikamaathĩkagĩre o hĩndĩ ĩrĩa maramuona atĩ nĩguo mamwendage; no ĩkagai ũguo ta mũrĩ ngombo cia Kristũ, mũgĩĩkaga maũndũ marĩa Ngai endaga mekwo mwĩendeire na ngoro cianyu.

⁷ Tungatagai na ngoro yothe mũtarĩ na kĩnyiria, taarĩ Mwathani mũratungatĩra, no ti andũ,

⁸ nĩ ũndũ nĩ mũũĩ atĩ Mwathani nĩakarĩha o mũndũ ũndũ o wothe mwega ekaga arĩ ngombo kana atarĩ ngombo.

⁹ Na inyuĩ aathani-rĩ, ĩkagai ngombo cianyu o ro ũguo. Mũtigaciĩhitagĩre, tondũ nĩ mũũĩ atĩ Mwathani wacio, na nowe Mwathani wanyu, arĩ o kũu igũrũ, nake ndarĩ mũthutũkanio.

Indo cia Ngai cia Mbaara

¹⁰ Ũhoru wa kũrigĩrĩria ngũmwĩra atĩrĩ, gĩagai na hinya thĩinĩ wa Mwathani mũkĩhotithagio nĩ ũhoti wake mũnene.

¹¹ Mwĩohei indo ciothe cia Ngai cia mbaara nĩguo mũhote gwĩtiiria mawara ma mũcukani.

¹² Nĩgũkorwo kũgiana gwitũ ti gwa kũgiana na arĩa marĩ na mwĩrĩ na thakame, no tũgianaga na aathani, na mothamaki, na maahinya ma gũkũ thĩ ĩno ĩrĩ nduma, o na mbũtũ cia maroho mooru marĩ kũrĩa igũrũ.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio, mwĩohei indo ciothe cia Ngai cia mbaara, nĩguo mũkaahota gwĩtiiria mũthenya ũrĩa mũũru wakinya, na mwarĩkia gwĩka maũndũ macio mothe, no mwĩhaande.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio mwĩhaandei wega, mwĩhotorete mũcibi wa ũhoru ũrĩa wa ma njohero, na mwĩohete gako ga kũgitĩra gĩthũri karĩa ka ũthingu,

¹⁵ namo magũrũ manyu mũmahaarĩrie gũthĩ kũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa thayũ.

¹⁶ Hamwe na indo icio ciothe, oyai ngo ya wĩtĩkio, ĩrĩa mũrĩhotaga kũhoria nayo mũguĩ yothe ĩrĩa yakanaga mwaki ya ũrĩa mũũru.*

¹⁷ Ningĩ ĩkĩrai ngũbia ya kĩgera ya ũhonokio, na mwĩohe rũhiũ rwa njora rwa Roho, naruo nĩruo kiugo kĩa Ngai.

¹⁸ Na mũhooyage hĩndĩ ciothe na mahooya ma mũthemba yothe, mũgĩthaitanaga mũrĩ na Roho. Mwarĩkia gwĩka ũguo-rĩ, ikaragai mwĩhũgĩte, na mũhooyagĩre andũ arĩa aamũre hĩndĩ ciothe.

¹⁹ O na nĩ mwene-rĩ, hooyagĩrai, nĩguo rĩrĩa rĩothe ngũtumũra kanua, heagwo ciugo na ngaaria itegwĩtigĩra ngĩmenyithania hitho ya Ũhoru-ũrĩa-Mwega,

²⁰ o ũrĩa nĩ ndĩ mwarĩrĩria waguo, na noguo ũtũmĩte njohwo! Hooyagĩrai nĩguo ndũũheanage itegwĩtigĩra, o ta ũrĩa njagĩrĩrwo nĩ gwĩka.

Ngeithi cia Kũrigĩrĩria

²¹ Tukiko, mũrũ wa Ithe witũ ũrĩa mwende na ndungata ĩhokekete wĩra-inĩ wa Mwathani, nĩwe ũkũmwĩra maũndũ mothe, nĩgeetha o na inyuĩ mũmenye ũrĩa ndariĩ na ũrĩa njĩkaga.

²² Ndĩramũtũma kũrĩ inyuĩ nĩ ũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ kũmbe, nĩguo mũmenye ũhoru witũ ũrĩa tũtariĩ, na nĩguo amũũmĩrĩrie ngoro.

²³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũrogĩa na thayũ, na wendani hamwe na wĩtĩkio ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ o na kuuma kũrĩ Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

²⁴ Wega wa Ngai ũrogĩa na arĩa othe mendete Mwathani witũ Jesũ Kristũ na wendo ũrĩa ũtathiraga.

* **6:16** Ngo cia Aroma ciakoragwo ithondeketwo na njũũa. Ciarĩ nene na nyũmũ nĩguo ihote kũhoria mũguĩ. Ciatobokagio maaĩ-inĩ nĩguo ciororo.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AFILIPĪ

¹ Nĩ ithuĩ Paŭlũ na Timotheo, ngombo cia Kristũ Jesũ,

Marũa maya tũrandĩkĩra andũ othe arĩa aamũre thĩinĩ wa Kristũ Jesũ arĩa mũrĩ kũu Filipi, hamwe na arori a kanitha, o na atungati aguo.

² Mũrogĩa na wega na thayũ ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ, na Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Kũhooya

³ Nĩnjookagĩria Ngai wakwa ngaatho rĩrĩa rĩothe ndaamũririkana.

⁴ Rĩrĩa rĩothe ngũmũhoera inyuothe-rĩ, ndĩmũhooyagĩra hĩndĩ ciothe ngenete.

⁵ Tondũ wa ngwatanĩro iitũ na inyuĩ harĩ Ũhoru-ũrĩa-Mwega, kuuma o mũthenya wa mbere nginya rĩu.

⁶ Nĩ nĩnjũũĩ ũndũ ũyũ na ma, atĩ Ngai ũrĩa waambĩrĩirie wĩra mwega thĩinĩ wanyu nĩegũthiĩ na mbere kũũruta, na ndekũũtigithĩria ataũrĩkĩtie nginya mũthenya ũrĩa Kristũ Jesũ agaacooka.

⁷ Kuona atĩ mũkoragwo mũrĩ ngoro-inĩ yakwa, nĩ njagĩrĩrwo nĩkũigua ũguo nĩ ũndũ wanyu inyuothe; tondũ-rĩ, kana nĩ kuohwo njohetwo na mĩnyororo, kana nĩ kũrũrĩra na gwĩkĩra hinya Ũhoru-ũrĩa-Mwega, inyuĩ inyuothe nĩmũgwatanagĩra na nĩ thĩinĩ wa wega wa Ngai.

⁸ Ngai nĩ mũira wakwa atĩ nĩndĩmwĩriragĩria inyuothe ndĩ na wendo wa Kristũ Jesũ.

⁹ Na ũrĩa hooyaga nĩ atĩrĩ: atĩ wendani wanyu ũingĩhe mũno makĩria, mũkĩongagĩrĩrwo ũmenyo na ũkuũku wothe,

¹⁰ nĩgeetha mũhotage gũkũũrana maũndũ marĩa magĩrĩire makĩria ya marĩa mangĩ, na mũkoragwo mũrĩ atheru na mũtarĩ na ũcuuke o nginya mũthenya ũrĩa wa Kristũ,

¹¹ na mũtũũre mũiyũrĩtwo nĩ maciaro ma ũthingu marĩa monekaga na ũndũ wa Jesũ Kristũ, nĩguo Ngai akumagio na agoocagwo.

Mĩnyororo ya Paŭlũ Gũtwarithia Ũhoru-ũrĩa-Mwega na Mbere

¹² Na rĩu ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩngwenda mũmenye atĩ maũndũ marĩa mangorete ti-itherũ nĩmatũmĩte Ũhoru-ũrĩa-Mwega ũthiĩ na mbere.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩkũmenyekete wega nĩ arangĩri a nyũmba ya mũthamaki, o na kũrĩ andũ arĩa angĩ othe atĩ nĩ njohetwo na mĩnyororo nĩ ũndũ wa Kristũ.

¹⁴ Nĩ ũndũ wa ũrĩa njohetwo, ariũ na aarĩ a Ithe witũ aingĩ nĩmomĩrĩirio kwaria kiugo kĩa Ngai marĩ na ũmĩrĩru mũnene na matarĩ na guoya.

¹⁵ Nĩ ũhoru wa ma atĩ amwe mahunjagia Kristũ marĩ na ũiru na ngarari, no angĩ mahunjagia marĩ na ngoro njega.

¹⁶ Acio mahunjagia marĩ na ngoro njega-rĩ, mekaga ũguo marĩ na wendani, makĩmenyaga atĩ njigĩtwo gũkũ nĩ ũndũ wa kũrũrĩra Ũhoru-ũrĩa-Mwega.

¹⁷ Acio angĩ mahunjagia ũhoru wa Kristũ makĩenda kwĩguna, matarĩ na ngoro theru, mageciiragia atĩ meka ũguo nĩmekũnyongererithia thĩina rĩu ndĩ muohe.

18 No rĩrĩ, ũcio ti ũndũ wa bata kũrĩ nĩ. Ũndũ ũrĩa wa bata nĩ atĩ Kristũ nĩahunjagio na njĩra o yothe, o na ingĩtuĩka nĩ njĩra ya ũhinga, kana nĩ njĩra ya ũhoru wa ma. Na nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, nĩngenaga.

Ĩ, o na no ngũthĩ na mbere na gũkena,

19 nĩgũkorwo nĩnjũũ atĩ nĩ ũndũ wa mahooya manyu na ũteithio ũrĩa ũheanĩtwo nĩ Roho wa Jesũ Kristũ, maũndũ marĩa mangorete nĩmakagarũrũka matuĩke ma kũhonokia.

20 Nĩnjĩrĩgĩrĩire ngĩhĩahĩaga na ngehoka atĩ ndigaconoka o na atĩa, no atĩ ngorwo na ũmĩrĩru mũiganu nĩgeetha rĩu, na o ta ũrĩa ndũire, Kristũ atũũgagĩrio thĩnĩ wa mwĩrĩ wakwa, ingĩkorwo ndĩ muoyo o na kana nguĩte.

21 Nĩgũkorwo harĩ nĩ-rĩ, gũtũũra muoyo nĩ Kristũ, nakuo gũkua-rĩ, nĩ uumithio.

22 No rĩrĩ, kũngĩkorwo gũtũũra muoyo ndĩ na mwĩrĩ nĩkuo kũngĩtũma wĩra wakwa ũgĩe na maciaro-rĩ, nĩ kĩ ingĩgĩthuura? Nĩ ndiũũ!

23 Nĩ nĩnguucanĩrio nĩ maũndũ maya meerĩ: Ndĩriragĩria gũthĩ ngatũũranie na Kristũ, na ũguo nĩguo wega makĩria;

24 no gũtũũra muoyo ndĩ na mwĩrĩ ũyũ nĩ ũndũ wanyu nĩ kwagĩrĩire mũno makĩria.

25 Na tondũ nĩmenyete ũguo kũna-rĩ, nĩnjũũ atĩ nĩngũtũũra muoyo, na nĩngũtũũrania na inyuĩ inyothe nĩguo ndũme mũthiige na mbere, na mũgĩe na gĩkeno nĩ ũndũ wa ũrĩa mwĩtĩkĩtie,

26 nĩgeetha ndakorwo na inyuĩ rĩngĩ, gĩkeno kĩanyu kĩyũrĩrĩre thĩnĩ wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wakwa.

27 Na rĩrĩ, ũndũ ũrĩa ũrĩ bata nĩ atĩ mũthiige na mũthiire ĩrĩa yaganĩrĩire na ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Kristũ, nĩgeetha ingĩũka kũmũrora kana njage gũũka, njiguage ũhoru wanyu o na itarĩ hamwe na inyuĩ menyage atĩ nĩmũikarĩte mwĩhaandĩte wega mũrĩ na roho o ro ũmwe, mũkĩrũrĩra wĩtĩkio wa ũhoru-ũrĩa-Mwega mũrĩ na ngoro ĩmwe,

28 mũtekũmakio o na atĩa nĩ arĩa mamũthũire. Naguo ũndũ ũcio ũtuĩke kĩmenyithia kũrĩ o atĩ nĩmakanangwo, no atĩ inyuĩ nĩmũkahonokio, na Ngai we mwene nĩwe ũkaamũhonokia.

29 Nĩgũkorwo ha ũhoru wa Kristũ-rĩ, nĩmwĩtĩkĩrĩtio kũmwĩtĩkia, na to kũmwĩtĩkia kuo gwiki, o na kũnyariirwo nĩ ũndũ wake,

30 kuona atĩ nĩmũrarũa mbaara ĩrĩa muonete ngĩrũa, na noyo mũraigua atĩ nĩ ndĩrarũa o na rĩu.

2

Kwĩgerekania na Wĩnyiihia wa Kristũ

1 Mũngĩkorwo mũrĩ na ũndũ o wothe wa kũũmanĩrĩria uumanĩte na ũrĩa mũnyiiitithanĩtio na Kristũ, kana ũndũ o wothe wa kũhoorerania uumanĩte na wendani wake, o na kana wa kũgĩa na ngwatanĩro o yothe yumanĩte na Roho, o na kana ũhoru o wothe wa gũcaayanĩra na wa kũiguanĩra tha uumanĩte na Kristũ-rĩ,

2 gĩtũmagei gĩkeno gĩakwa kũiganĩre kũna nĩ ũndũ wa gũtũũra mũrĩ a mwĩciirĩrie o ro ũmwe, na mwendaine na wendani o ũmwe, na mũrĩ kĩndũ kĩmwe thĩnĩ wa roho o na meciiria.

3 Mũtikaneke ũndũ mũkienda kwĩguna inyuĩ ene, o na kana nĩ ũndũ wa kwĩgaatha, no ikaragai mwĩnyiihĩtie, o mũndũ agatuaga mũndũ ũrĩa ũngĩ nĩ mwega makĩria yake mwene.

4 O mũndũ wanyu ndakarũmbũyagie maũndũ o marĩa mamũkoniĩ, no nĩarũmbũyagie maũndũ ma andũ arĩa angĩ o namo.

- 5 Mwĩciiririe wanyu wagĩĩrwo ũtuĩke o ta ũrĩa warĩ na Kristũ Jesũ:
 6 We-rĩ, o na gũtuĩka aarĩ Ngai,
 ndonire kũiganana na Ngai taarĩ ũndũ wa gũkumbatĩrio,
 7 nowe nĩgũtiganĩria aatiganĩirie ũnene wake wothe,
 agĩtuĩka ta ngombo,
 agĩciarwo ta andũ a gũkũ thĩ.
 8 Nake ahaana ta mũndũ-rĩ,
 akĩnyiihia,
 na agĩathĩka o nginya akĩũragwo,
 o kũũragwo kũrĩa kwa mũtharaba!
 9 Nĩ ũndũ ũcio, Ngai nĩamũtũũgĩirie o nginya igũrũ mũno,
 na akĩmũhe rĩtwa rĩria rĩkĩrite marĩa mangĩ mothe,
 10 nĩguo atĩ thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ maru mothe magaturio,
 kũu igũrũ, na gũkũ thĩ, o na rungu rwa thĩ,
 11 na ningĩ atĩ nĩmĩ ciothe ciumbũrage atĩ Jesũ Kristũ nĩ Mwathani,
 nĩguo Ngai Ithe witũ agoocagwo.

Gũkenga ta Njata

- 12 Nĩ ũndũ ũcio, arata akwa endwa-rĩ, o ta ũrĩa mũtũire mwathĩkaga,
 na to rĩria ndaarĩ hamwe na inyuĩ, no makĩria rĩu itarĩ hamwe na inyuĩ-
 rĩ, thĩii na mbere kũrutĩra ũhonokio wanyu wĩra, mũgĩitigagĩra na
 mũkĩinainaga,
 13 nĩgũkorwo nĩ Ngai ũrutaga wĩra thĩinĩ wanyu agatũma mwende
 gwĩkaga maũndũ make kũringana na wendi wake mwega.
 14 Īkagai maũndũ mothe mũtekũnuguna na mũtegũkararania,
 15 nĩgeetha mwage ũcuuke na mũtuĩke atheru, mũtuĩke ciana cia Ngai
 itarĩ na kaũũgũ mũrĩ thĩinĩ wa rũciaro rũrũ ruogomu na rwaganu, na rĩria
 mũrĩ hamwe nao inyuĩ mũkengage ta njata thĩ yothe,
 16 o mũrũmĩtie kiugo kĩa muoyo, nĩguo ngaagĩa na ũndũ wa kwĩrahĩra
 mũthenya ũria wa Kristũ atĩ ndiahanyũkire tũhũ kana ngĩruta wĩra
 ngĩnoga tũhũ.
 17 No rĩrĩ, o na ingĩtuĩka ndĩraitwo thakame igũrũ rĩa igongona ta
 ndĩ iruta rĩa kũnyuuo, nĩ ũndũ wa ũtungata ũria mũtungatagĩra Ngai
 uumanĩte na wĩtĩkio wanyu-rĩ, nĩ ngenaga na ngacanjamũka hamwe na
 inyuĩ inyuothe.
 18 Nĩ ũndũ ũcio, o na inyuĩ nĩmwagĩrĩrwo nĩgũkena na mũcanjamũke
 hamwe na nĩ.

Timotheo na Epafarodito

- 19 Nĩngwĩhoka ndĩ thĩinĩ wa Mwathani Jesũ atĩ nĩngũmũtũmĩra Timo-
 theo o narua, nĩgeetha o na nĩ ngaakena hĩndĩ irĩa ngaatheo ũhoru wanyu.
 20 Nĩgũkorwo ndirĩ mũndũ ũngĩ ũhaana take, ũria ũngĩrũmbũiya
 maũndũ manyu na ma.
 21 Nĩgũkorwo andũ arĩa angĩ othe marũmbũyagia maũndũ mao ene, no
 ti maũndũ ma Jesũ Kristũ.
 22 No inyuĩ nĩmũũ atĩ Timotheo nĩeyonanĩtie atĩ nĩ mũndũ mwega,
 tondũ o ta ũria mwana atungataga hamwe na ithe-rĩ, noguo akoretwo
 agĩtungata hamwe na nĩ wĩra-inĩ wa kũhunja ũhoru-ũria-Mwega.
 23 Nĩ ũndũ ũcio, nĩndĩrehoka kũmũtũma kũrĩ inyuĩ o ndaarĩkia
 kũmenya ũria maũndũ makwa megũikara.
 24 Ningĩ ndĩ na mwĩhoko thĩinĩ wa Mwathani atĩ nĩ mwene nĩngũũka o
 narua.

25 No rĩrĩ, nĩnguona kwagĩrĩre ndĩmũtũmĩre mũrũ wa Ithe witũ Epafarodito, ũrĩa tũrutaga wĩra na tũkarũĩrĩra ũhoru wa Ngai nake, na nĩwe mũtũmwo wanyu ũrĩa mwandũmĩre nĩguo arũmbũyagie mabata makwa.

26 Nĩgũkorwo nĩamwĩriragĩria inyuothe, na nĩaratangĩka tondũ nĩmwaiguĩte atĩ aarĩ mũrũaru.

27 Ti-itherũ aarĩ mũrũaru, o na aarĩ hakuhĩ gũkua. No Ngai nĩamũiguĩrĩre tha, na to we wiki waiguĩrĩrwo tha, no o na nĩ nĩanjiguĩrĩre tha nĩguo ndikae kũingĩhĩrwo nĩ kĩaha mũno.

28 Nĩ ũndũ ũcio, kũu nĩkĩo kĩratũma ndĩmũtũme na kwĩyendera kũnene, nĩgeetha mwamuona rĩngĩ mũkene, na nĩ nyihanyihĩrwo nĩ gũtangĩka.

29 Mwamũkĩrei wega thĩinĩ wa Mwathani mũrĩ na gĩkeno kĩnene, na mũtũage andũ arĩa mahaana take,

30 tondũ aarĩ hakuhĩ gũkua nĩ ũndũ wa wĩra wa Kristũ, ategũcaaĩra muoyo wake, nĩgeetha andeithĩrĩrie na ũteithio ũrĩa inyuĩ mũtangĩahotire kũũhe.

3

Ndũkanagĩe na Mwĩhoko thĩinĩ wa Mwĩrĩ

1 ũhoru wa kũrĩkĩrĩria ariũ na aarĩ a Ithe witũ nĩ atĩrĩ, kenagai thĩinĩ wa Mwathani! Ha ũhoru wa gũcookera rĩngĩ maũndũ o marĩa ndanamwandĩkĩra-rĩ, ũcio ti ũhoru wa kũũnogia, tondũ harĩ inyuĩ nĩ ũhoru wa kũmũtiirĩra.

2 Mwĩmenyagĩrĩrei andũ acio mahaana ta magui, o acio mekaga maũndũ mooru, na arĩa metemengaga mũĩrĩ.

3 Nĩgũkorwo ithuĩ nĩ ithuĩ tũruĩte kũna, ithuĩ arĩa tũhooyaga na Roho wa Ngai, o ithuĩ arĩa twĩrahaga thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, nago mwĩhoko witũ tũtiũigaga thĩinĩ wa mwĩrĩ,

4 o na gũtuĩka o na nĩ mwene ingĩenda-rĩ, ndĩ na itũmi cia gũtũma ndĩihokage ũhoru wa mwĩrĩ.

Kũngĩkorwo kũrĩ mũndũ ũngĩ o wothe wĩciiragia atĩ arĩ na itũmi cia kũgĩa na mwĩhoko thĩinĩ wa mwĩrĩ, nĩ nĩndĩmũkĩrĩtie.

5 Nĩgũkorwo nĩ ndaruithirio ndĩ na ũkũrũ wa thikũ inyanya, na ndĩ wa rũciaro rwa andũ a Isiraeli, na wa mũhĩrĩga wa Benjamini, na ndĩ Mũhibirania waciarĩtwo nĩ Ahibirania. Ha ũhoru ũkoniĩ watho-rĩ, ndĩ Mũfarisai;

6 na ha ũhoru ũkoniĩ kĩyo-rĩ, ndaatũire nyariiraga kanitha; na ha ũhoru wa ũthingu ũrĩa uumanaga na watho-rĩ, ndiarĩ na ũcuuke.

7 No rĩrĩ, maũndũ mothe marĩa ndaatuaga atĩ maarĩ na uumithio kũrĩ nĩ-rĩ, rĩu ndĩmonaga marĩ ma tũhũ nĩ ũndũ wa kũgĩa na Kristũ.

8 Makĩria ma ũguo-rĩ, maũndũ mothe ndĩmatuaga nĩ ma tũhũ ndamagerekania na ũmenyo ũrĩa ũkĩrĩte maũndũ mothe ũrĩa uumanĩte na kũmenya Kristũ Jesũ Mwathani wakwa. Nĩ ũndũ wake-rĩ, nĩ ndoorirwo nĩ indo ciothe, na nĩ ngĩcitua o ta mahuti ma gũteo, nĩgeetha ndĩgĩre na Kristũ,

9 na ngoragwo ndĩ thĩinĩ wake, itarĩ na ũthingu wakwa mwene ũrĩa uumanaga na watho, no ũkorwo arĩ ũthingu ũrĩa uumanaga na gwĩtĩkia Kristũ; ũguo nĩ kuuga, ũthingu ũrĩa uumaga kũrĩ Ngai, na wonekaga na ũndũ wa gwĩtĩkia.

10 ũndũ ũrĩa nĩ ngwenda-rĩ, nĩ kũmenya Kristũ, na menye hinya wa kũriũka gwake, na ngwatanĩre nake mũnyamaro-inĩ yake, na haanane nake ũhoru-inĩ wake wa gũkua,

11 nĩguo kũngĩhoteka, ngaariũkio nyume kũrĩ arĩa akuũ.

Kwĩrutanĩria Gũkinya Mũthia

12 Ndiroiga atĩ nĩndĩkĩtie kwamũkĩra maũndũ macio mothe, o na kana ngarĩkia gũtuũka mwagĩrĩru kũna, no nĩndĩrutanagĩria na kĩyo nĩgeetha ndĩnyitĩre o ũndũ ũrĩa ndanyiitĩrwo nĩ Kristũ Jesũ.

13 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndigũtua atĩ niĩ mwene nĩndĩkĩtie kwĩnyitĩra ũndũ ũcio. No rĩrĩ, ũndũ ũrĩa njĩkaga no ũmwe: Nĩkũriganĩrwo ndiganagĩrwo nĩ maũndũ marĩa mahĩtũku, na ngerutanĩria mũno gũkinyĩra maũndũ marĩa marĩ mbere,

14 ngerutanagĩria gũthiĩ ndorete na mbere nĩguo hootane heo kĩheo kĩrĩa Ngai aheanaga, na nĩkĩo aanjĩtĩre thĩinĩ wa Kristũ Jesũ atĩ nĩguo thĩi igũrũ.

15 Ithuothe arĩa tũrĩ andũ agima-rĩ, twagĩrĩrwo nĩtũtũũre twĩciiragia o ũguo. Na hangĩkorwo nĩ harĩ andũ marĩ na meciiria mangĩ-rĩ, o na hau Ngai nĩarĩmũguũrĩria.

16 No rĩrĩ, rekei tũtũũre kũringana na maũndũ marĩa tũrĩkĩtie kũgĩa namo.

17 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nyiitanĩrai na arĩa angĩ ũhoro-inĩ wa kwĩgerekania na niĩ, na ningĩ mũbaarage wega andũ arĩa matũũraga na mũtũũrĩre o ũrĩa twamuonereirie.

18 Nĩgũkorwo, o ta ũrĩa ndanamwĩra kainingĩ mbere iyo, na o na rĩu no ngũcookera rĩngĩ ũhoro ũcio ndĩ na maithori, andũ aingĩ matũũraga marĩ thũ cia mũtharaba wa Kristũ.

19 Andũ acio-rĩ, kũrigĩrĩria kwao nĩ mwanangĩko, ngai yao nĩ nda ciao, namo maũndũ ma kũmaconora nĩmo riiri wao. Ningĩ meciiragia o maũndũ ma gũkũ thĩ.

20 No rĩrĩ, bũrũri ũrĩa tũrĩ aguo kũmbe nĩ kũũrĩa igũrũ. Na ithuĩ nĩtwetagĩrĩra Mũhonokia ũrĩa ũkoima kũu, na nĩwe Mwathani Jesũ Kristũ,

21 ũrĩa ũkaagarũra mũrĩrĩ ĩno iitũ mĩhinyaru nĩgeetha ĩhaanania na mwĩrĩ wake ũcio ũrĩ riiri, nĩ ũndũ wa hinya ũrĩa ũmũhotithagia gwatha maũndũ mothe.

4

1 Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o inyuĩ nyendete na ngeriragĩria kũmuona, nĩ inyuĩ gĩkeno gĩakwa na thũmbĩ yakwa. Endwa akwa, ũguo nĩguo mũbatĩ kwĩhaanda mũrũmĩte thĩinĩ wa Mwathani.

Gũthaihana

2 Nĩngũthaiha Euodia o na thaithe Sunutuke nĩgeetha maiguane thĩinĩ wa Mwathani.

3 ĩĩ-ni, o na nĩngũkũũria, wee mũrata wakwa wa ma, wee tũrutithanagia wĩra ta tuohetwo icooki rĩmwe, teithagia atumia acio, arĩa maarũrĩire ũhoro-ũrĩa-Mwega marĩ hamwe na niĩ, o na Klementi na andũ arĩa angĩ marutithanagia wĩra hamwe na niĩ, arĩa marĩitwa mao mandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa muoyo.

4 Ikaragai mũkenete hĩndĩ ciothe mũrĩ thĩinĩ wa Mwathani. O na nĩ nguuga o rĩngĩ: Ikaragai mũkenete!

5 Rekei gũkirĩrĩria kwanyu kũmenyeke nĩ andũ othe. Mwathani arĩ hakuhi gũũka.

6 Mũtigatangĩke ngoro nĩ ũndũ o na ũrĩkũ, no rĩrĩ, menyithagiai Ngai maũndũ marĩa mothe mwendaga, mũkĩmũhooyaga, na mũkĩmũthaihaga, o na mũkĩmũcookagĩria ngaatho.

7 Naguo thayũ wa Ngai, ũrĩa ũtangĩmenyeka ũrĩa ũtariĩ, nĩũrĩmenyagĩrĩra ngoro cianyu o na meciiria manyu thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

8 Ũhoru wa kũrĩkĩrĩria, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, nĩ atĩ maũndũ marĩa ma ma, na marĩa ma gũtũka, na marĩa ma kihooto, na marĩa matheru, na marĩa ma kwendeka, na marĩa ma kwĩrĩrĩrio, angĩkorwo kũrĩ maũndũ mega kũna na ma kũgaathĩrĩrio-rĩ, mwĩciiragiei ũhoru wa maũndũ ta macio.

9 Namo maũndũ marĩa mwerutire, kana mũkĩamũkĩra kana mũkĩigua kuuma kũrĩ nĩ, o na kana mũkĩona thĩinĩ wakwa, mekagei arĩ mo. Nake Ngai wa thayũ nĩarĩkoragwo hamwe na inyuĩ.

Ngaatho nĩ ũndũ wa Iheo Ciao

10 Nĩngũkena mũno thĩinĩ wa Mwathani nĩkuona atĩ marigĩrĩrio-inĩ nĩmũrurumũkĩtie ũhoru wanyu wa kwĩinjiiria. Ti-itherũ nĩmũreĩnjiiragia, no mũtirarĩ na mweke wa kuonania ũguo.

11 Ndiroiga ũguo nĩ ũndũ nĩmbataire, nĩgũkorwo nĩndĩrutĩte kũiganĩra o ũrĩa kũngĩkorwo kũhaana.

12 Nĩmenyete ũhoru wa gũikara ndĩ mũkĩaru, na ngamenya ũhoru wa gũikara ndĩ mũtongu. Nĩndĩrutĩte hitho ya gũikara njiganĩire ũndũ-inĩ o wothe na maũndũ-inĩ mothe, kana nĩ kũhũũna, kana nĩ kũhũũta, kana nĩ kũingĩhĩrwo, o na kana nĩ kwaga.

13 Nĩhotaga gwĩka maũndũ mothe na ũndũ wa Kristũ ũrĩa ũheaga hinya.

14 No, nĩmwekire wega nĩkũnyiitanĩra na nĩ mathĩina-inĩ makwa.

15 Makĩria ma ũguo, o ta ũrĩa inyuĩ andũ Afilipi mũkũmenya-rĩ, matukũ-inĩ ma mbere rĩrĩa mwahunjĩrio Ũhoru-ũrĩa-Mwega, hĩndĩ irĩa ndoimire Makedonia, gũtirĩ kanitha o na ũmwe wanyiiitanĩire na nĩ harĩ ũhoru wa kũheana kana kwamũkĩra, tĩga o inyuĩ;

16 nĩgũkorwo o na rĩrĩa ndaarĩ Thesalonike, nĩmwandũmagĩra ũteithio kaingĩ hĩndĩ irĩa ndaakoragwo mbataire.

17 Ti atĩ nĩ kĩheo ndĩracaria kuuma kũrĩ inyuĩ, no ndĩracaria kĩrĩa kĩngĩgwo mũthiithũ-inĩ wanyu.

18 Nĩnyamũkĩrĩte indo nyingĩ mũno makĩria; nĩndeheirwo indo cia kũnjigana, nĩgũkorwo rĩu nĩnyamũkĩrĩte iheo irĩa mwanengerire Epafarodito andehere. Indo icio nĩ ta maruta marĩ na mũtararĩko mwega, marĩ igongona rĩitĩkĩrĩku rĩa gũkenia Ngai.*

19 Nake Ngai wakwa nĩarĩkĩragĩrĩria kũmũhe kĩrĩa gĩothe mũngĩkorwo mũbataire, akĩmũtanahagĩra na ũtonga wake ũrĩa wĩ riiri thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

20 Nake Ngai, o we Ithe witũ, arogocwo nginya tene na tene. Amenĩ.

Ngeithi cia Mũthia

21 Geithiai andũ othe arĩa aamũre thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. Ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa tũrĩ nao nĩmamũgeithia.

22 Andũ othe arĩa aamũre nĩmamũgeithia, na makĩria arĩa a mũciĩ wa Kaisari.

23 Wega wa Mwathani Jesũ Kristũ ũrogĩa na maroho manyu. Amenĩ.

* **4:18** Iruta rĩa mũtararĩko mwega thĩinĩ wa Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gĩkũrũ rĩarĩ igongona rĩa gũcookia ngaatho na kũgooca Ngai.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AKOLOSAI

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ, mŭtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa wendo wa Ngai, tũrĩ hamwe na Timotheo mŭrũ wa Ithe witũ,

² Tũramũtũmĩra marũa maya inyuĩ andũ arĩa aamũre, o inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ mŭtũire mŭrĩ ehokeku thĩinĩ wa Kristũ kũu Kolosai:

Mũrogĩa na wega na thayũ ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Kũhooya

³ Hĩndĩ ciothe rĩrĩa tũkũmũhoera, nĩtũcookagĩria Ngai ngaatho, o we Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ,

⁴ tondũ nĩtũiguĩte ũhoru wa ũrĩa mwĩtĩkĩtie Kristũ Jesũ, o na ũrĩa mwendete andũ arĩa othe aamũre,

⁵ naguo nĩ wĩtĩkio na wendani iria ciumanaga na kũrĩgĩrĩro kĩrĩa mũigĩrwo kũu igũrũ na kĩrĩa mŭrĩkĩtie kũigua ũhoru wakĩo thĩinĩ wa ũhoru ũrĩa wa ma, na nĩguo ũhoru-ũrĩa-Mwega

⁶ ũrĩa ũmũkinyĩire. Kũndũ guothe gũkũ thĩ ũhoru-ũyũ-Mwega nĩũraciara maciaro na nĩũratheerema, o ta ũrĩa ũkoretwo ũgũika gatagatĩ-inĩ kanyu kuuma mũthenya ũrĩa mwaũiguire na mũkĩmenya wega wa Ngai na ma.

⁷ Mwamenyire ũhoru ũcio kuuma kũrĩ Epafara, ũrĩa twendete, na mŭruti wĩra hamwe na ithuĩ o we mŭtungatĩri wa Kristũ wa kwĩhokeka ithenya riitũ,

⁸ na nowe ũtũheete ũhoru wa ũrĩa mwendaine mŭrĩ thĩinĩ wa Roho.

⁹ Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, kuuma mũthenya ũrĩa twaiguire ũhoru ũcio wanyu, tũtirĩ twatigithĩria kũmũhoera, tũgĩthaithaga Ngai amũiyũrie ũmenyo wa wendi wake, na amũheage ũũgĩ na ũtaũku wotho maũndũ-inĩ mothe ma kũiroho.

¹⁰ Na tũhooyaga ũguo nĩguo mũhote gũtũũra mŭtũũrĩre ũringaine na ũrĩa Mwathani endaga na mũmũkenagie maũndũ-inĩ mothe: mũciarage maciaro mawĩra-inĩ mothe mega marĩa mŭrutaga, na mũkũrage thĩinĩ wa ũmenyi wa kũmenyana na Ngai,

¹¹ mũgũkagĩrwo hinya na ũhoti wotho kũringana na hinya wake ũrĩ na riiri nĩgeetha mũhote gũkiragĩrĩria mũno mũteguĩthethũka na mŭrĩ na gĩkeno,

¹² na mũgĩcookagĩria Ithe witũ ngaatho, ũrĩa ũmũtuĩte aagĩrĩru a kũgaya igai rĩa arĩa aamũre ũthamaki-inĩ wa ũtheri.

¹³ Nĩgũkorwo Ngai nĩatũhonoketie, agatũruta ũthamaki-inĩ wa nduma, na agatũthaamĩria ũthamaki-inĩ wa Mũriũ ũrĩa endete mũno,

¹⁴ thĩinĩ wake-rĩ, nĩtũkũũrĩtwo na tũkarekerwo mehia maitũ.

Ūnene wa Kristũ

¹⁵ Ūcio nĩwe mũhianĩre wa Ngai ũrĩa ũtonekaga, na nĩwe irigithathi harĩ indo ciothe iria ciombirwo.

¹⁶ Nĩgũkorwo nĩwe wombire indo ciothe: indo iria irĩ igũrũ na iria irĩ thĩ, iria cionekaga na iria itonekaga, o na angĩkorwo nĩ itĩ cia ũnene kana maahinya, kana aathani o na kana arĩa marĩ ũhoti; indo ciothe ciombirwo nĩwe na nĩguo ituĩke ciake.

¹⁷ Kristũ nĩwe warĩ kuo mbere ya indo ciothe, nacio indo ciothe itũũraga inyiitithanĩtio nĩwe.

¹⁸ Ningĩ nĩwe mũtwe wa mwĩrĩ, arĩ guo kanitha; na nĩwe kĩambĩrĩria na irigithathi harĩ andũ arĩa manariũka, nĩgeetha thĩinĩ wa maũndũ mothe atũike nĩwe mũtũũgĩrie kũrĩ indo ciothe.

¹⁹ Nĩgũkorwo Ngai nĩoonire arĩ wega atĩ ũiyũru wa Ngai wothe ũikare thĩinĩ wake,

²⁰ na nĩ ũndũ wa Kristũ indo ciothe ituĩke cia kũiguithanio na Ngai, iria irĩ thĩ o na kana iria irĩ igũrũ, nĩ ũndũ wa ũrĩa aarehire thayũ na ũndũ wa thakame yake, ĩrĩa yaitirwo mũtharaba-inĩ.

²¹ Hĩndĩ ĩmwe inyuĩ mwatũire mwamũranĩtio na Ngai na mwarĩ thũ ciake meciiria-inĩ manyu nĩ ũndũ wa mĩtugo yanyu mĩũru.

²² No rĩu nĩamũiguithanĩtie na Kristũ na ũndũ wa ũrĩa aakuire arĩ na mwĩrĩ nĩgeetha amũrũgamie mbere yake mũrĩ atheru, na mũtarĩ na ũũgũ, o na mũtarĩ na ũcuuke,

²³ mũngĩthĩ na mbere na gwĩtĩkia mwĩhaandĩte na mũrĩ arũmu, na mũtekwenyenyeka kuuma kũrĩ kĩĩrĩgĩrĩro kĩrĩa kĩnyĩtĩrĩrwo nĩ Ũhororĩa-Mwega. Ũhororĩa ũcio nĩguo Ũhororĩa-Mwega ũrĩa mwaiguire, na ũrĩa ũhunjĩtio kũrĩ ciũmbe ciothe cia gũkũ thĩ, na nĩguo nĩ Paũlũ nduĩkĩte ndungata yaguo.

Paũlũ Kũnoga nĩ ũndũ wa Kanitha

²⁴ Na rĩu nĩngenete nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa thĩinĩtio namo nĩ ũndũ wanyu, na ngaiyũrĩrĩria thĩinĩ wa mwĩrĩ wakwa kĩrĩa gĩtigaire ũhororĩ-inĩ wa kũnyamario gwa Kristũ, ngamaiyũrĩrĩria nĩ ũndũ wa mwĩrĩ wake, na nĩguo kanitha.

²⁵ Na nĩ ndaatuirwo ndungata yaguo na ũndũ wa gũtũmwo nĩ Ngai ndĩmũrehere ũhororĩa wa Ngai mũũmenye kũna,

²⁶ na nĩ guo hito ĩrĩa ĩtũire ĩrĩ hithe kuuma o tene, njiarwa na njiarwa, no rĩu nĩũguũrĩrĩrio arĩa aamũre.

²⁷ O acio nĩo Ngai oonire arĩ wega kũmenyithia hito ya ũtonga ũrĩa ũrĩ riiri kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, nayo hito ĩyo nĩ atĩ Kristũ arĩ thĩinĩ wanyu, o we kĩĩrĩgĩrĩro gĩa gũkaagĩa na riiri.

²⁸ ũcio nĩwe tũhunjagia, tũgĩtaaranaga na tũkĩrutaga o mũndũ wothe tũrĩ na ũũgĩ wothe, nĩgeetha tũkarũgamia o mũndũ wothe aagĩrĩre kũna thĩinĩ wa Kristũ.

²⁹ Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ nĩndĩinogagia, ngĩgiaga kũringana na hinya wake wothe, ũrĩa ũrutaga wĩra na hinya thĩinĩ wakwa.

2

¹ Nĩngwenda mũmenye ũrĩa ndĩgiaga nĩ ũndũ wanyu, na nĩ ũndũ wa andũ arĩa marĩ Laodikia, o na nĩ ũndũ wa arĩa matarĩ maanyona nĩ mwene.

² Ndĩgiaga ũguo nĩgeetha magĩe na ũmĩrĩru wa ngoro na magĩe na ũrũmwe mohanĩtio nĩ wendani, na nĩgeetha maingĩhĩrwo nĩ ũtonga wa kũmenya wega ũhororĩa wa hito ya Ngai, na nĩyo Kristũ,

³ ũrĩa thĩinĩ wake kũhithĩtwo mĩthiithũ yothe ya ũũgĩ na ũmenyo.

⁴ Ndĩramwĩra ũguo nĩgeetha mũndũ o na ũrĩkũ ndakanamũheenie na ngarari cia mawara.

⁵ Nĩgũkorwo o na ndatuĩka ndirĩ hamwe na inyuĩ thĩinĩ wa mwĩrĩ, ndĩ hamwe na inyuĩ thĩinĩ wa roho, na ngakena nĩkuona ũrĩa mũrĩ mĩbango mĩega, na ũrĩa wĩtĩkio wanyu thĩinĩ wa Kristũ ũrĩ mũrũmu.

Kuohorwo Mawatho-inĩ ma Andũ nĩ ùndũ wa Kristũ

⁶ Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, o ta ùrĩa mwamũkĩrĩre Kristũ Jesũ arĩ Mwathani, thĩĩ na mbere gũtũũra thĩĩnĩ wake,

⁷ mũhaandĩtwo na mũgaakwo thĩĩnĩ wake, na mũkĩongagĩrĩtwo hinya thĩĩnĩ wa wĩtĩkio o ta ùrĩa mwarutirwo, na mũkĩrĩrĩre gũcookia ngaatho.

⁸ Mwĩmenyererei mũndũ o na ùrĩkũ ndakanamũtahe meciiria na maũũgĩ ma maheeni ma tũhũ, marĩa moimanaga na mũtugo ya andũ na irĩra iria cia ndũire cia thĩ ĩno, no ti kuuma kũrĩ Kristũ.

⁹ Nĩgũkorwo ùiyũru wothe wa Ũngai ùtũũraga thĩĩnĩ wa Kristũ arĩ na mwĩrĩ,

¹⁰ na inyuĩ nĩmũiyũrĩtwo nĩ muoyo thĩĩnĩ wa Kristũ, ùrĩa arĩ we Mũnene igũrũ rĩa hinya o wothe na ùhoti o wothe.

¹¹ O na inyuĩ nĩmwaruire thĩĩnĩ wake, na ti na ùndũ wa moko ma andũ, no nĩ ùndũ wa kwehererio mũtũũrĩre wa mehia, kũringana na irua rĩrĩa rĩruithanagio nĩ Kristũ.

¹² Nĩgũkorwo nĩgũthikwo mwathikirwo hamwe nake rĩrĩa mwa-batithirio, na mũkĩrĩũkio hamwe nake nĩ ùndũ wa gwĩtĩkia hinya wa Ngai, ùrĩa wamũriũkirie akiuma kũrĩ arĩa akuũ.

¹³ Hĩndĩ ĩrĩa mwakuĩte nĩ ùndũ wa mehia manyu na mũgaikara ta mũtaruĩte nĩ ùndũ wa mũtũũrĩre wanyu wa mehia-rĩ, Ngai nĩatũmire mũgĩe na muoyo hamwe na Kristũ. Ngai nĩatũrekeire mehia maitũ mothe,

¹⁴ na aarĩkia gũtharia watho ùrĩa warĩ mwandĩke hamwe na mũtabarĩre wago, o ùcio watũthitangaga na watũire ùreganĩte na ithuĩrĩ; akĩweheria na ùndũ wa kũũhũrĩra mũcumarĩ mũtharaba-inĩ.

¹⁵ Thuutha wa gũtooria maahinya na monene macio-rĩ, nĩamonanirie mbere ya mũingĩ, akĩrũũhagia nĩ ùndũ wa ùrĩa aamatooretie mũtharaba-inĩ.

¹⁶ Nĩ ùndũ ùcio mũtikanareke mũndũ o na ùrĩkũ amũtuĩre ciira nĩ ùndũ wa irio iria mũrĩaga, kana kĩrĩa mũnyuuaga, kana ùhoro-inĩ wa mũthenya ĩrĩa mũamũre, kana gũkũngũira Karũgamo ka Mweri, o na kana mũthenya wa Thabatũ.

¹⁷ Maũndũ macio no kĩruru kĩa maũndũ marĩa magooka; no rĩrĩ, ma yamo-rĩ, nĩ Kristũ we mwene.

¹⁸ Mũtikanareke mũndũ o na ùrĩkũ, ùrĩa wendete gwĩtua mũhooreri, na akahooyaga araka, atũme mũtunywo kĩheo kĩrĩa mũtanyĩte kuona. Mũndũ ta ùcio nĩataaragĩria na nĩra nene maũndũ marĩa onete, na mwĩciirĩre wake ùtarĩ wa kũiroho ùgatũma etĩe nĩ ùndũ wa meciiria make ma tũhũ.

¹⁹ Mũndũ ta ùcio ndegwatanĩtie na Mũtwe, ùrĩa arĩ we ùnyitagĩrĩra mwĩrĩ wothe, akaũnyitithania hamwe na nyunĩro ciohanĩtio na mũkiha, nago ùgakũra o ta ùrĩa Ngai atũmaga ùkũre.

²⁰ Atĩrĩrĩ, angĩkorwo inyuĩ nĩmwakuire hamwe na Kristũ, na mũgĩtigana na irĩra iria cia ndũire cia thĩ ĩno-rĩ, nĩ kũ gĩtũmaga mwathĩkire mawatho mayo, ta mũtũire mũrĩ a thĩ?

²¹ Namo nĩ ta maya: “Ndũkanyiite! Ndũgacame! Ndũkahutie!”

²² Maũndũ macio mothe mararia ùhoro wa indo iria ithiraga bata ciarĩkia kũhũthĩrwo, tondũ icio no irĩra na wathani na ùrutani wa andũ.

²³ Ti-itherũ, mũtabarĩre ta ĩyo yonekaga ta ĩrĩ na ùũgĩ, nĩ ùndũ wa mũhoere yao ĩrĩa methuurĩre, na ùhooreri wa gwĩtua, na kwĩnyerekia, no makaaga kuona bata wa kwĩgirĩrĩra merirĩria ma mwĩrĩ.

3

Mawatho ma Mütüürire Mútheru

¹ Na rĩrĩ, kuona atĩ rĩu nĩmũriũkĩtio hamwe na Kristũ-rĩ, ngoro cianyu nĩikĩrũmbũyagie maũndũ marĩa ma igũrũ, o kũrĩa Kristũ aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai.

² Meciiria manyu nĩmeciiiragie maũndũ marĩa ma igũrũ, no ti maũndũ marĩa ma thĩ ĩno.

³ Nĩgũkorwo nĩmwakuire, naguo muoyo wanyu rĩu nĩmũhithe hamwe na Kristũ thĩinĩ wa Ngai.

⁴ Na rĩrĩa Kristũ, ũrĩa arĩ we muoyo witũ, akoonekana-rĩ, hĩndĩ ĩyo o na inyuĩ nĩmũkonekana hamwe nake mũrĩ na riiri.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tuagai maũndũ mothe ma mwĩrĩ ũyũ wa ndũire ta makuĩte namo nĩ ta: ũhũũri-maraya, na meciiria mathũku, na thuti cia mwĩrĩ, na merirĩria mooru, na ũkoroku, naguo no ũndũ ũmwe na kũhooya mĩhianano.

⁶ Tondũ wa maũndũ macio, mang'ũrĩ ma Ngai nĩmarooka.

⁷ O na inyuĩ mwatũire mũthiiga na mĩthiire ĩyo mütüürire-inĩ ũrĩa mwatũuraga mbere ĩyo.

⁸ No rĩu no nginya mwĩaũre maũndũ maya mothe, namo nĩ, marakara, na mang'ũrĩ, na rũmena, na njambanio, na kwaria maũndũ ma thoni na kanua.

⁹ Tigagai kũheenania mũndũ na ũrĩa ũngĩ, kuona atĩ nĩmwĩyaũrĩte mũndũ ũrĩa wa tene na ciĩko ciake,

¹⁰ na mũkehumba mũndũ ũngĩ mwerũ, ũrĩa werũhagio nginya agĩe na ũmenyo na agĩe na mũhianĩre wa ũrĩa wamũũmbire.

¹¹ Na ũhoru-inĩ ũcio hatirĩ Mũyunani kana Mũyahudi, mũndũ mũruu kana mũndũ ũtarĩ mũruu, kana mũndũ mũcenji,* kana Mũsikuthi,† kana mũndũ ngombo kana ũtarĩ ngombo, no Kristũ nĩwe maũndũ mothe, na arĩ thĩinĩ wa maũndũ mothe.

¹² Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tondũ mũrĩ andũ athuure nĩ Ngai, andũ atheru na mendetwo mũno nĩwe, mwĩhumbei ũiguanĩri wa tha, na gũtugana, na kwĩnyiihia, na kũhoorera na gũkirĩrĩria.

¹³ Kiranagĩrĩriai mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na mũrekanagĩre rĩrĩa mũndũ angĩkorwo ekĩtwo ũũru nĩ ũrĩa ũngĩ. Rekanagĩrai o ta ũrĩa Mwathani aamũrekeire inyuĩ.

¹⁴ Ningĩ gũkĩra maũndũ macio mothe mega-rĩ, gĩai na wendani, tondũ nĩguo wohanagia maũndũ mothe hamwe nĩguo magĩrĩre kũna.

¹⁵ Rekei thayũ wa Kristũ wathanage ngoro-inĩ cianyu, tondũ inyuĩ mũrĩ ta ciĩga cia mwĩrĩ ũmwe-rĩ, mwetĩirwo thayũ. Na ningĩ mũcookagie ngaatho.

¹⁶ Rekei ũhoru wa Kristũ ũtũũrage ũingĩhĩte mũno thĩinĩ wanyu, mũkĩrutanaga na mũgĩtaaranaga mũndũ na ũrĩa ũngĩ mũrĩ na ũũgĩ mũingĩ, o mũkĩinaga thaburi, na nyĩmbo cia Ngai, o na nyĩmbo cia kũiroho, mũrĩ na ngaatho harĩ Ngai ngoro-inĩ cianyu.

¹⁷ Na ũndũ ũrĩa wothe mũrĩkaga, mũkĩaria kana mũgĩĩka ũndũ, wĩkagei wothe rĩitwa-inĩ rĩa Mwathani Jesũ, mũgĩcookagĩria Ngai Ithe witũ ngaatho thĩinĩ wake.

Mawatho thĩinĩ wa Mĩciĩ ya Akristiano

* **3:11** "Acenji" nĩ andũ arĩa mataaragia rũthiomi rwa Kĩyunani, na nĩmeeciiragĩrio matiarĩ na ũthii wa na mbere. † **3:11** Asikuthi maarĩ andũ ooru mũno, na andũ angĩ maamonaga matarĩ ta nyamũ.

18 Inyuĩ atumia-rĩ, mwĩnyiihagĩriei athuuri anyu, o ta ũrĩa kwagĩrĩire thĩinĩ wa Mwathani.

19 Na inyuĩ athuuri-rĩ, endagai atumia anyu na mūtikamakũmage.

20 O na inyuĩ ciana-rĩ, athĩkagĩrai aciari anyu maũndũ-inĩ mothe, nĩgũkorwo gwĩka ũguo nĩgũkenagia Mwathani.

21 Na inyuĩ maithe-rĩ, mūtikarakaragie ciana cianyu, itikae gũkua ngoro.

22 Na inyuĩ ngombo-rĩ, athĩkagĩrai aathani anyu a gũkũ thĩ maũndũ-inĩ mothe, na to hĩndĩ ĩrĩa maramuona atĩ nĩgeetha mamwende, no maathĩkagĩrei mūrĩ na ngoro itarĩ na ũhinga na nĩ ũndũ wa gũtĩia Mwathani.

23 Na rĩrĩ, ũndũ o wothe ũrĩa mūrĩkaga, wĩkagei na ngoro yanyu yothe, taarĩ Mwathani mūrurutĩra wĩra, no ti andũ,

24 mũkĩmenyaga atĩ nĩmũkaamũkĩra igai kuuma kūrĩ Mwathani rĩrĩ kĩheo kĩanyu. Nĩ Mwathani Kristũ mūtungatagĩra.

25 Mũndũ o wothe ũrĩa wĩkaga ũũru nĩakarĩhwo kũringana na ũũru wake, na gũtirĩ gũtĩira mũndũ maũthĩ.

4

1 Inyuĩ aathani-rĩ, ĩkagai ngombo cianyu maũndũ marĩa magĩrĩire na marĩa marĩ kĩhooto, tondũ nĩmũũĩ o na inyuĩ mūrĩ na Mwathi wanyu kũrĩa igũrũ.

Mataaro mangĩ

2 Mwĩheanagei na kĩyo ũhoro-inĩ wa kũhooya, mwĩguĩte na mũgĩcookagĩria Ngai ngaatho.

3 Na mūtũhooyagĩre o na ithuĩ, nĩgeetha Ngai ahingũrĩire ndũmĩrĩri iitũ mūrango, nĩgeetha tũhunjagie ũhoro wa hito ya Kristũ, ũhoro ũrĩa nĩ njohetwo nĩ ũndũ waguo.

4 Hooyagai nĩgeetha ndũhunjagie na andũ magataũkĩrwo wega, o ta ũrĩa njagĩrĩrwo nĩ gwĩka.

5 Tuĩkagai oogĩ harĩ maũndũ marĩa mūrĩkaga andũ arĩa matarĩ a thiritũ yanyu; mũtegũte mweke ũrĩa mūrĩ naguo wa gwĩka wega.

6 Na mũkĩaria, aragai hĩndĩ ciothe mũiyũrĩtwo nĩ wega wa Ngai, nayo mĩario yanyu ĩtuĩke ta ĩkĩrĩtwo cumbĩ, nĩgeetha mũmenyage ũrĩa mūrĩcookagĩria o mũndũ.

Ngeithi cia Mũthia

7 Tukiko nĩakamũhe ũhoro wakwa wothe. Ũcio nĩ mūrũ wa Ithe witũ twendete mũno, nĩ ndungata ya kwĩhokeka na tũtungataga nake thĩinĩ wa Mwathani.

8 Ndamũtũma kūrĩ inyuĩ nĩ ũndũ wa ũhoro ũyũ kũmbe, atĩ mũmenyithio wega ũrĩa ithuĩ tũhaana, na ningĩ atĩ amũũmĩrĩrie ngoro.

9 Megũũka na Onesimo, mūrũ wa Ithe witũ mwĩhokeku na ũrĩa twendete mũno, nake nĩ ũmwe wanyu. Acio nĩmekũmũhe ũhoro wa ũrĩa maũndũ mothe marekĩka gũkũ.

10 Nĩmwageithio nĩ Arisitariko ũrĩa tuohetwo nake, o na Mariko nĩamũgeithia, ũrĩa mũihwa wa Baranaba. (Nĩmwĩrĩtwo ũhoro wake; angĩũka kūrĩ inyuĩ-rĩ, mwamũkĩrei.)

11 Jesũ ũrĩa wĩtagwo Jusito o nake nĩamũgeithia. Acio no-o Ayahudi thĩinĩ wa arĩa tũrutithanagia wĩra wa ũthamaki wa Ngai nao, na nĩmatuĩkĩte a kũnyũmĩrĩria.

12 Epafara, ũrĩa arĩ ũmwe wanyu na ndungata ya Kristũ Jesũ, nĩamũgeithia. We nĩamũhooyagĩra mũno hĩndĩ ciothe, nĩguo mũhote

kwĩhaanda wega ũhoro-inĩ wothe wa kũhingia wendi wa Ngai, mũrĩ agima na mũrĩ na kũĩrĩgĩrĩro gĩkinyanĩru.

¹³ Niĩ ndĩ na ũira wake atĩ nĩarutaga wĩra na hinya, akenogia nĩ ũndũ wanyu, na nĩ ũndũ wa arĩa marĩ Laodikia na Hierapoli.

¹⁴ Nĩmwageithio nĩ Luka ũrĩa ndagĩtarĩ, mũrata witũ twendete mũno,* o na Dema.

¹⁵ Geithiai ariũ na aarĩ a Ithe witũ kũu Laodikia, na mũgeithie Numifa na andũ a kanitha ũrĩa ũrĩ gwake mũciĩ.

¹⁶ Na rĩrĩ, mwarĩkia gũthomerwo marũa maya, matũmei magathomerwo andũ a kanitha wa Laodikia, na inyuĩ no nginya muone atĩ nĩmwathoma marũa ma kuuma kanitha wa Laodikia.

¹⁷ Na mwĩre Arikipo atĩrĩ: “No nginya wone atĩ nĩwarĩkia wĩra ũrĩa wamũkĩrire thĩnĩ wa Mwathani.”

¹⁸ Niĩ Paũlũ nĩ niĩ ndaandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa. Ririkanai atĩ ndĩ muohe na mĩnyororo. Wegu wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ.

* **4:14** Luka nĩwe wandĩkĩte ũhoro wa Paũlũ thĩnĩ wa ibuku rĩa Atũmwo, na aarĩ mũthiritũ ng'endo-inĩ ciake cia ũmĩceni.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ ATHESALONIKE

¹ Nĩ ithuĩ Paŭlũ na Sila, na Timotheo,

Twandĩkĩra kanitha wa Athesalonike marũa maya ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa Ngai Ithe witũ o na Mwathani Jesũ Kristũ.

Wega na thayũ wa Ngai irogĩa na inyuĩ.

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Wĩtĩkio wa Athesalonike

² Nĩtũcookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu inyuothe, tũkĩmũgwetaga mahooya-inĩ maitũ.

³ Rĩrĩa tũkũmũhoera tũrĩ mbere ya Ngai o we Ithe witũ-rĩ, nĩtũririkanaga tũtegũtigithĩria wĩra wanyu ũrĩa uumanĩte na gwĩtĩkia, na kwĩnogia kwanyu kũrĩa kũrehagwo nĩ wendani, o na gũkirĩrĩria kwanyu, kũrĩa kuumanĩte na kũrĩgĩrĩro thĩinĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

⁴ Nĩgũkorwo, ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ mwendetwo nĩ Ngai, ithuĩ nĩtũũĩ atĩ nĩmwathuurirwo nĩwe,

⁵ tondũ Ũhoru-ũrĩa-Mwega tũhunjagia, tũtiamũreheire ũrĩ o ciugo theri, no twamũreheire ũrĩ na hinya, na ũrĩ na Roho Mũtheru, o na ũrĩ na ihooto itangĩthanganio. Ningĩ inyuĩ nĩmũũĩ ũrĩa twaikaraga na inyuĩ nĩ ũndũ wa kũmũguna.

⁶ Inyuĩ mwatuĩkire a kwĩgerekania na ithuĩ, o na mũgĩtuĩka a kwĩgerekania na Mwathani, o na gũtuĩka mwarĩ na mĩnyamaro mĩngĩ, nĩmwamũkĩrire ũhoru wake mũrĩ na gĩkeno kĩrĩa kĩheanagwo nĩ Roho Mũtheru.

⁷ Na nĩ ũndũ ũcio mũgĩtuĩka kĩonereria kũrĩ andũ arĩa othe metĩkĩtie kũu Makedonia, o na Akaia.

⁸ Naguo ũhoru wa Mwathani nĩwahunjire uumĩte kũrĩ inyuĩ, na to Makedonia na Akaia gwiki, no rĩrĩ, o na wĩtĩkio wanyu thĩinĩ wa Ngai nĩũmenyekete kũndũ guothe. Nĩ ũndũ ũcio tũtibataire kuuga ũndũ ũhoru-inĩ ũcio,

⁹ nĩgũkorwo andũ o ene nĩo maheanaga ũhoru wa ũrĩa mwatũnyiiire ũgeni. Nĩmaheanaga ũhoru wa ũrĩa mwagarũrũkĩire Ngai, mũgĩtigana na mĩhianano nĩguo mũtungatagĩre Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo na ũrĩa wa ma,

¹⁰ na mwetagĩrĩre Mũriũ oime igũrũ, ũrĩa aariũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ, nake nĩwe Jesũ, ũrĩa ũtũhonokagia kuuma kũrĩ mang'ũrĩ marĩa magooka.

2

Ūtungata wa Paŭlũ kũu Thesalonike

¹ Inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmũũĩ atĩ gũũka gwitũ kũrĩ inyuĩ gũtiarĩ gwa tũhũ.

² Mbere ĩyo nĩtwathĩnirio na tũkĩrumwo rĩrĩa twarĩ kũu Filipi, o ta ũrĩa inyuĩ mũũĩ, no nĩ ũndũ wa gũteithio nĩ Ngai witũ, nĩtuomĩrĩrie na tũkĩmũhe Ũhoru-ũrĩa-Mwega, o na akorwo nĩtwakararirio mũno.

³ Nĩgũkorwo gũthaithana gwitũ gũtiumanĩte na ihĩtia, kana matanya ma maũndũ ma waganu, o na kana ma wara.

⁴ No rĩrĩ, ithuĩ nĩ kwaria twaragia ta andũ maamũrĩtwo nĩ Ngai a kwĩhokerwo Ũhoru-ũrĩa-Mwega. Ithuĩ ti andũ tũrageria gũkenia, no nĩ Ngai, o we ũgeragia ngoro ciitũ.

⁵ Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ ithuĩ ti ndeto cia kwĩyendereria twaragia, o na kana tũkahithĩrĩa ũhoru wa gũkorokera indo; Ngai nĩwe mũira witũ.

⁶ Ithuĩ tũtiacaragia kũganwo nĩ andũ, arĩ inyuĩ kana mũndũ ũngĩ o wothe.

Tondũ tũrĩ atũmwo a Kristũ-rĩ, nĩtũngĩatuĩkire mũrigo kũrĩ inyuĩ,

⁷ no nĩtwaikarire na inyuĩ tũhooreire, o ta ũrĩa nyina wa ciana nini amenyagĩrĩa ciana ciake mwene.

⁸ Nĩ tondũ wa ũrĩa twamwendete mũno, nĩtwakenagio nĩkũgwatanĩra na inyuĩ, na to Ũhoru-inĩ-ũrĩa-Mwega wa Ngai wiki, no nĩtwagwatanĩre nĩtũũrĩre-inĩ iitũ o nayo, tondũ nĩmwatuĩkĩte andũ twendete mũno.

⁹ Ti-itherũ nĩmũkũririkana, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, wĩra witũ wa hinya na kwĩnogia gwitũ; twarutaga wĩra ũtukũ na mũthenya nĩguo tũtigatuĩke mũrigo harĩ mũndũ o na ũrĩkũ hĩndĩ ĩrĩa twamũhunjagĩria Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Ngai.

¹⁰ Inyuĩ mũrĩ aira, o na Ngai no mũira, ũrĩa twatũire na inyuĩ arĩa mwĩtĩkĩtie tũrĩ atheru, na tũrĩ athingu, na tũtarĩ na ũcuuke.

¹¹ Ningĩ nĩmũũĩ atĩ tweekaga mũndũ o mũndũ wanyu o ta ũrĩa ithe wa ciana ekaga ciana ciake mwene,

¹² tũkamũmagĩrĩa, na tũkamũhooreragia, o na tũkamũringagĩrĩa mũtũũre mũtũũrĩre yaganĩrĩre na ũrĩa Ngai endaga, o we ũmwĩtaga mũtoonye thĩinĩ wa ũthamaki wake, na mũgĩe na riiri wake.

¹³ O na ningĩ nĩtũcookagĩria Ngai ngaatho tũtegũtigithĩria tondũ rĩrĩa mwamũkĩrĩre kiugo kĩa Ngai, kĩrĩa mwaigũire kuuma kũrĩ ithuĩ, mũtiakĩamũkĩrĩre taarĩ kiugo kĩa andũ, no mwakĩamũkĩrĩre ta kiugo kĩa Ngai, na nĩ ma, ũguo nĩguo kĩrĩ, na nĩkĩo kĩrutaga wĩra thĩinĩ wanyu inyuĩ mwĩtĩkĩtie.

¹⁴ Nĩgũkorwo inyuĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmwatuĩkire a kwĩgerekania na makanitha ma Ngai marĩa marĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ kũrĩa Judea: Nĩmwanyamaririo nĩ andũ a bũrũri wanyu na mũnyamaro o ĩrĩa andũ a makanitha macio maanyamaragio nayo nĩ Ayahudi,

¹⁵ o arĩa mooragire Mwathani Jesũ, na makĩũraga anabii, o na ithuĩ magĩtũingata. Nĩmarakaragia Ngai, na nĩ marĩ ũthũ na andũ othe

¹⁶ nĩ ũndũ wa kũgeria gũtũgĩria tũtikahunjĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ ũhoru nĩgeetha mahonoke. ũguo nĩguo meyongagĩrĩa mehia makamaiyũrĩrĩa. Namu mang'ũrĩ ma Ngai nĩmamakinyĩire.

Paũlũ Kwĩrĩrĩa kuona Athesalonike

¹⁷ No rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, hĩndĩ ĩrĩa twatigithanirio na inyuĩ gwa kahinda kanini-rĩ, (ha ũhoru wa mwĩrĩ, no ti wa ngoro), nĩtwerutanĩrie na kĩyo kĩnene nĩgeetha tuonane na inyuĩ tondũ nĩtwamwĩriragĩria mũno.

¹⁸ Nĩgũkorwo nĩtwendete mũno gũũka kũrĩ inyuĩ, na makĩria nĩ Paũlũ, nĩndageririe maita maingĩ no Shaitani nĩatũgĩrĩrie.

¹⁹ Nĩ ũndũ-rĩ, kĩrĩgĩrĩro giitũ gĩkĩrĩ kĩrĩkũ, kana gĩkeno giitũ, kana thũmbĩ ĩrĩa tũngĩraha nayo mbere ya Mwathani witũ Jesũ rĩrĩa agooka? Githĩ ti inyuĩ?

²⁰ Ti-itherũ, inyuĩ nĩ inyuĩ riiri witũ na gĩkeno giitũ.

3

1 Nĩ ùndũ ùcio, rĩrĩa twaremirwo nĩgũkirĩrĩa-rĩ, nĩtuonire arĩ wega tũtigwo tũrĩ ithuiki kũu Athene.

2 Tũgĩgĩtũma Timotheo ùrĩa mũrũ wa Ithe witũ, na ndungata ya Ngai hamwe na ithuĩ ya kũhunjia Ùhoro-ùrĩa-Mwega wa Kristũ, nĩguo amwĩkĩre hinya, na amũũmĩrĩrie wĩtĩkio-inĩ wanyu,

3 nĩguo gũtikagĩe mũndũ ùngĩagagio nĩ magerio macio. Inyuĩ nĩmũũĩ wega atĩ nĩmo twathĩrĩrio.

4 Ti-itherũ o na hĩndĩ ìrĩa twarĩ na inyuĩ nĩtwamwĩraga kaingĩ atĩ no nginya tũnyariirwo. O ta ùrĩa mũũĩ atĩ ùguo noguo gwacookire gũgĩtuĩka.

5 Nĩ ùndũ ùcio, rĩrĩa ndaremirwo nĩgũkirĩrĩa rĩngĩ-rĩ, ngĩtũmana nĩguo menye ùhoro wa wĩtĩkio wanyu. Nĩgũkorwo nĩndetigagĩra gũtigakorwo atĩ hihi mũgerania nĩamũgeretie, naguo wĩra witũ ùtuĩke wa tũhũ.

Ndũmĩrĩri ya Timotheo ya Kũũmanĩrĩa

6 No rĩrĩ, rĩu Timotheo nĩ okĩte kũrĩ ithuĩ oimĩte kũrĩ inyuĩ, na agatũrehere ùhoro mwega ùkoniĩ wĩtĩkio na wendani wanyu. Nĩatwĩrite atĩ nĩmũtũririkanaga hĩndĩ ciothe mũkenete, na atĩ nĩmwĩriragĩria gũtuona, o ta ùrĩa o na ithuĩ twĩriragĩria kũmuona.

7 Nĩ ùndũ ùcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, o na tũrĩ na mũnyamaro na mathĩna nĩtuomĩrĩrio twaigua ùhoro wanyu nĩ tondũ wa gwĩtĩkia kũu kwanyu.

8 Nĩgũkorwo rĩu tũgũtũũra muoyo kũna, kuona atĩ nĩmwĩhaandĩte wega thĩnĩ wa Mwathani.

9 Tũngĩhota atĩa gũcookeria Ngai ngaatho cia kũigana nĩ ùndũ wanyu, tondũ wa gĩkeno kĩrĩa gĩothe tũrĩ nakĩo mbere ya Ngai witũ nĩ ùndũ wanyu?

10 Nĩtũhooyaga ùtukũ na mũthenya na kĩyo kĩingĩ nĩgeetha tũkoonana na inyuĩ rĩngĩ na tũmũrehere kĩrĩa mũtarĩ nakĩo ùhoro-inĩ wa gwĩtĩkia kwanyu.

11 Rĩu-rĩ, Ngai mwene, o Ithe witũ, na Mwathani witũ Jesũ, marotũhingũrĩa njĩra tũhote gũũka kũrĩ inyuĩ.

12 Mwathani arotũma wendani wanyu wongerereke na ùiyũrĩrĩre harĩ o mũndũ na ùrĩa ùngĩ, na harĩ andũ arĩa angĩ othe, o ta ùrĩa o na ithuĩ tũmwendete.

13 Ningĩ aroĩkĩra ngoro cianyu hinya nĩgeetha mũgaakorwo mũtarĩ na ùcuuke, na mũrĩ atheru mbere ya Ngai, o we Ithe witũ, hĩndĩ ìrĩa Mwathani witũ Jesũ agooka hamwe na andũ ake arĩa atheru othe.

4

Mũtũũrĩre wa Gũkenia Ngai

1 Naguo ùhoro wa kũrigĩrĩa, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, nĩ atĩ nĩtwamũrutire ùhoro wa mũtũũrĩre, ùrĩa ùkenagia Ngai, na noguo mũtũũraga mwĩkaga. Rĩu tũkũmũũria na tũkamũringĩrĩa thĩnĩ wa Mwathani Jesũ atĩ mũkĩragĩrĩrie gwĩkaga o ùguo.

2 Nĩgũkorwo nĩmũũĩ maũndũ marĩa twamũtaarire namo, tũrĩ na ùhoti wa Mwathani Jesũ.

3 Tondũ rĩrĩ, ùndũ ùrĩa Ngai endete nĩ atĩ mũtuĩke andũ aamũre: atĩ mwĩtheemage ùmaraya;

4 na atĩ o ùmwe wanyu amenye gwatha mwĩrĩ wake mwene ùikarage ùrĩ mũtheru na akĩũtĩaga,

⁵ atarĩ na merirĩria ma mwĩrĩ ta andũ a ndũrĩrĩ arĩa matooi Ngai;

⁶ na atĩ ha ũhoru wa maũndũ macio, gũtigakorwo mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩhĩtĩria mũrũ na mwarĩ wa ithe, kana amwĩke ũũru. Mwathani nĩakaherithia andũ nĩ ũndũ wa mehia mothe ta macio, o ta ũrĩa tũrĩkĩtie kũmwĩra na tũkamũkaania.

⁷ Tondũ Ngai ndatwĩtĩire maũndũ ma waganu, no aatwĩtĩre nĩguo tũtũũre mũtũũrĩre wa ũtheru.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũndũ ũrĩa ũkũregana na ũrutani ũyũ ti mũndũ araregana nake no nĩ Ngai, ũrĩa ũmũheaga inyuĩ Roho wake Mũtheru.

⁹ Na rĩu-rĩ, harĩ ũhoru wa kwendana na ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, tũtibataire kũmwandĩkĩra nĩ ũndũ inyuĩ ene nĩmũrutĩtwo kwendanaga nĩ Ngai.

¹⁰ Na ti-itherũ, nĩmwendete ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe arĩa marĩ Makedonia guothe. No nĩtũkũmũringĩrĩria inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, atĩ mũkĩragĩrĩrie gwĩka ũguo makĩria.

¹¹ Atĩrĩrĩ, mwĩrĩrĩrei gũtũũra mũtũũrĩre wa ũhooreri, na mũhang'agĩre o maũndũ marĩa mamũkoniĩ, na mũrutage wĩra na moko manyu, o ta ũrĩa twamwĩrĩre,

¹² nĩgeetha mũtũũrĩre wanyu wa o mũthenya, ũtũme mũheagwo gĩtĩio nĩ andũ arĩa matarĩ a thiritũ yanyu, na nĩgeetha mũtigatuĩke mũrigo kũrĩ mũndũ o na ũrĩkũ.

Gũcooka kwa Mwathani

¹³ No rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tũtikwenda mũikarage mũtooĩ ũhoru wa andũ arĩa makomete, kana mũigwe kĩaha ta andũ arĩa angĩ matarĩ na kũrĩgĩrĩro.

¹⁴ Nĩtwĩtĩkĩtie atĩ Jesũ nĩakuire na akĩriũka, na nĩ ũndũ ũcio nĩtwĩtĩkĩtie atĩ Ngai nĩakarehanĩria Jesũ hamwe na andũ arĩa makomete marĩ thĩnĩ wake.

¹⁵ Kũringana na kiugo kĩa Mwathani we mwene, tũkũmwĩra atĩ ithuĩ arĩa tũrĩ muoyo, arĩa tũtigĩtwo nginya rĩrĩa agacooka tũtigatongoria arĩa marĩkĩtie gũkoma.

¹⁶⁻¹⁷ Thuutha wa ũguo, ithuĩ arĩa tũgaakorwo tũrĩ muoyo na tũtigaire-rĩ, nĩtũkoyanĩrio hamwe nao tũtwarwo matu-inĩ nĩguo tũgacemanie na Mwathani rĩera-inĩ. Na nĩ ũndũ ũcio tũgaatũũrania na Mwathani nginya tene.

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio, ũmanagĩrĩriai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na ciugo icio.

5

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ũhoru wa mahinda na mũthenya-rĩ, tũtirĩ na bata wa kũmwandĩkĩra,

² nĩgũkorwo nĩmũũĩ wega atĩ mũthenya wa Mwathani ũgooka o ta ũrĩa mũici okaga ũtukũ.

³ O rĩrĩa andũ maroiga atĩrĩ, "Kũrĩ thayũ na ũgitĩri," hĩndĩ ĩyo nĩguo magaakororerwo nĩ mwanangĩko o rĩmwe, o ta ũrĩa mũtumia ũrĩ nda akoragĩrĩrwo nĩ ruo rwa kũheo mwana, nao matikahonoka.

⁴ No inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũtirĩ nduma-inĩ atĩ nĩguo mũthenya ũcio ũmũkorerere ta mũici.

⁵ Inyuĩ inyuothe mũrĩ ciana cia ũtheri na ciana cia mũthenya. Ithuĩ tũtirĩ a ũtukũ kana a nduma.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtũtĩgei gũkoma ta acio angĩ, no nĩtũikarage twĩguĩte na tũkerigagĩrĩria maũndũ.

⁷ Nĩgũkorwo arĩa makomaga-rĩ, makomaga ũtukũ, na arĩa marĩagwo nĩ njoohi-rĩ, marĩagwo ũtukũ.

⁸ No kuona atĩ ithuĩ tũrĩ a mũthenya-rĩ, nĩtũtuĩke a kwĩgirĩrĩria maũndũ, twĩhumbĩte gako ga kũgitĩra gĩthũri karĩa ka wĩtĩkio na ka wendani, na tũgekĩra ũhoru wa kwĩrĩgĩrĩra ũhonokio taarĩ ngũbia ya kĩgera ya kũgitĩra mũtwe.

⁹ Nĩgũkorwo Ngai ndaatwamũrĩre nĩguo tũtuĩke a kũrakarĩrwo, no nĩtũtuĩke a kwamũkĩra ũhonokio thĩinĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

¹⁰ We nĩatũkuĩrĩire nĩgeetha, twakorwo twĩiguĩte kana tũkomete-rĩ, tũgaatũũrania hamwe nake.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ũmanagĩrĩriai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na mwĩkĩranage hinya o ta ũrĩa mũreka rĩu.

Ūtaarani wa Mũthia

¹² Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, twamũthaitha mũtĩage andũ arĩa marutaga wĩra na kĩyo thĩinĩ wanyu, arĩa matuĩtwo arori anyu na makamũtaaraga thĩinĩ wa Mwathani.

¹³ Mekagĩrĩrei mũno makĩria na mũmendage nĩ ũndũ wa wĩra ũcio marutaga. Tũũranagiai na thayũ mũndũ na ũrĩa ũngĩ.

¹⁴ Na ningĩ nĩtũkũmũringĩrĩria, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũkaanagie andũ arĩa igũũta, na mũũmagĩrĩrie arĩa marĩ guoya, na mũteithagie arĩa matarĩ hinya, na mũkiragĩrĩrie andũ othe.

¹⁵ Menyagĩrĩrai gũtikagie mũndũ ũkũrĩhĩria ũũru na ũũru, no hĩndĩ ciothe geragiai gũtugana inyuĩ-ene, na mũtugage andũ arĩa angĩ othe.

¹⁶ Kenagai hĩndĩ ciothe;

¹⁷ hooyagai mũtegitigithĩria;

¹⁸ cookagĩriai Ngai ngaatho maũndũ-inĩ mothe, nĩgũkorwo ũguo nĩguo Ngai endaga harĩ inyuĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

¹⁹ Mũtikanahorie mwaki wa Roho;

²⁰ mũtikanaire ũhoru ũrĩa ũrathagwo.

²¹ Roranagiai maũndũ mothe. Rũmagiai maũndũ marĩa mega.

²² Theemagai ũndũ o wothe mũũru.

²³ Ngai we mwene, o we Ngai wa thayũ, aromũtheria o kũna. Namo maroho manyu, na ngoro cianyu, o na mũĩrĩ yanyu, iroikaragio itarĩ na ũcuuke hĩndĩ ĩrĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ agaacooka.

²⁴ Ūrĩa ũmwĩtaga inyuĩ nĩ mwĩhokeku, na nĩakahingia ũhoru ũcio.

²⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tũhooyagĩrei.

²⁶ Geithiai ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe na ngeithi theru cia kĩmumunyano.

²⁷ Nĩndamwatha ndĩ mbere ya Mwathani atĩ marĩa maya mathomerwo ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe.

²⁸ Wegu wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na inyuĩ.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ ATHESALONIKE

¹ Nĩ ithuĩ Paŭlũ, na Sila, na Timotheo,

Twandĩkĩra kanitha wa Athesalonike marũa maya ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa Ngai Ithe witũ, o na thĩinĩ wa Mwathani Jesũ Kristũ:

² Wega na thayũ irogĩa na inyuĩ ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ, o na Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Mahooya

³ Nĩtwagĩrĩrwo nĩgũcookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tondũ ũguo nĩguo kwagĩrĩre, tondũ wĩtikio wanyu nĩurakũra mũno makĩria, o naguo wendani ũrĩa o mũndũ arĩ naguo harĩ mũndũ ũrĩa ũngĩ ũkaingĩha.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio, nĩtwĩrahaga tũrĩ thĩinĩ wa makanitha ma Ngai nĩ ũndũ wa gũkirĩrĩria kwanyu, na gwĩtikia kwanyu mũnyamaro-inĩ yothe na magerio marĩa mũkiragĩrĩria.

⁵ Maũndũ macio mothe nĩmonanagia atĩ itua rĩa Ngai rĩa ciira nĩ rĩa kĩhoto, na nĩ ũndũ ũcio mũtuuo aagĩrĩru a gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai, o ũcio mũnyariiragwo nĩ ũndũ waguo.

⁶ Ngai nĩ wa kĩhoto: We nĩakarĩha arĩa mamũthĩnagia na thĩina,

⁷ no inyuĩ arĩa mũtũire mũthĩnagio amũhe kĩhurũko, o hamwe na ithuĩ. ũndũ ũcio nĩũkahinga hĩndĩ ĩrĩa Mwathani Jesũ akaaguũranĩrio oimĩte igũrũ arĩ thĩinĩ wa mwaki ũgwakana, hamwe na arĩa ake arĩa marĩ hinya.

⁸ Nake nĩakaherithia andũ arĩa matooi Ngai na matathĩkagĩra Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Mwathani witũ Jesũ.

⁹ Nao nĩmakaherithio na kwanangwo kũrĩa gũtagathira, na mahingĩrĩrio nja matikoone ũthiũ wa Mwathani, o na ũnene wa hinya wake,

¹⁰ mũthenya ũrĩa agooka nĩguo atũũgĩrio thĩinĩ wa andũ ake arĩa atheru, o na andũ othe arĩa mamwĩtikĩtie magege nĩ ũndũ wake. O na inyuĩ mũgaakorwo mũrĩ amwe ao tondũ nĩmwetĩkirie ũira witũ ũrĩa twamũheire.

¹¹ ũndũ ũcio nĩguo ũtũmaga tũmũhooyagĩre tũtegũtigithĩria, atĩ Ngai witũ amũtue andũ maaganĩrĩre na gwĩtwo kwanyu, nĩngĩ nĩ ũndũ wa hinya wake amũhingagĩrie matanya manyu mothe marĩa mega, o na wĩra o wothe ũrĩa uumanĩte na wĩtikio wanyu.

¹² Tũhooyaga ũguo nĩgeetha rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ rĩtũũgagĩrio thĩinĩ wanyu, o na inyuĩ mũtũũgagĩrio thĩinĩ wake, kũringana na wega wa Ngai witũ na wa Mwathani Jesũ Kristũ.

2

Mũregi Watho

¹ Atĩrĩrĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ha ũhoro wa gũcooka kwa Mwathani witũ Jesũ Kristũ na gũcookanĩrĩrio gwitũ harĩ we, nĩtũkũmũthaitha,

² atĩ mūtíkahiũhe kwenyenyio kana mũhahũrwo nĩ ũrathi mũna, kana ndũmĩrĩri, o na kana marũa merĩtwo atĩ moimĩte kũrĩ ithuĩ, makoiga atĩ mũthenya wa Mwathani nĩũrĩkĩtie gũkina.

³ Mūtíkareke mũndũ o na ũrĩkũ amũheenie o na atĩa, nĩgũkorwo mũthenya ũcio ndũgaakinya, ũhoru wa kũregana na watho ũtakinyĩte, o nake mũndũ ũrĩa mũregi watho ataguũranĩrio, o ũcio ũtuĩrĩrwo ciira wa kwanangwo.

⁴ Nĩagokĩrĩra na etũũgĩrie igũrũ rĩa kĩrĩa gĩothe gĩtanĩtio na Ngai na kĩrĩa gĩothe kĩhooyagwo, nĩgeetha aikare thĩ kũu thĩinĩ wa hekarũ ya Ngai, agĩttuuaga atĩ we mwene nĩ Ngai.

⁵ Kaĩ mũtararirikana atĩ rĩrĩa ndarĩ hamwe na inyuĩ nĩndamwĩraga maũndũ macio?

⁶ Na rĩu nĩmũũĩ kĩrĩa kĩgirĩtie mũndũ ũcio ooke na nĩgeetha akaaguũranĩrio ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩre.

⁷ Nĩgũkorwo ũhoru wa hitho wa kũregana na watho nĩũraruta wĩra; no nĩ kũrĩ ũrĩa ũgirĩrĩrie ũhoru ũcio woneke rĩu, na egũthĩ na mbere gwĩka ũguo nginya rĩrĩa akeeherio.

⁸ Na hĩndĩ ĩyo nĩguo mũndũ ũcio mũregi watho akaaguũranĩrio. Mũndũ ũcio nĩwe Mwathani Jesũ akooraga na mĩhũmũ ya kanua gake, na amwanange na riiri wake ũrĩa ũkoonanio nĩ gũcooka gwake.

⁹ Mũndũ ũcio mũregi watho nĩagooka kũringana na wĩra wa Shaitani ũrĩa wonekaga thĩinĩ wa mĩthemba yothe ya ciama cia maheeni, na marũuri, na morirũ,

¹⁰ o na ooke na mĩthemba yothe ya ũmaramari nĩguo aheenie andũ arĩa marĩ njĩra ya kũũra. Moraga tondũ nĩmaregire kwenda ũhoru-ũrĩa-wa-ma nĩguo mahonokio.

¹¹ Na tondũ ũcio Ngai nĩamarehagĩra ũndũ wa hinya wa kũmahĩtithia, nĩgeetha metĩkie maheeni macio,

¹² na nĩgeetha andũ othe matuĩrwo ciira arĩa matetĩkĩtie ũhoru-ũrĩa-wa-ma na makenagĩra maũndũ ma waganu.

Mwĩhaandei Wega

¹³ No rĩrĩ, twagĩrĩrwo nĩgũcookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ mwendetwo nĩ Mwathani, tondũ kuuma o kĩambĩrĩria Ngai nĩamũthuurire mũhonokio nĩ ũndũ wa gũtherio nĩ Roho o na gwĩtĩkia ũhoru-ũrĩa-wa-ma.

¹⁴ Aamwĩtĩire ũhoru ũyũ nĩ ũndũ wa ũhoru-ũrĩa-Mwega ũrĩa twamũhunjĩrie nĩguo mũgĩe na riiri wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩhaandei wega na mũrũmie ũrutani ũrĩa twamũrutire, o na akorwo twaririe na kanua kana tũkĩmwandĩkĩra marũa.

¹⁶ Mwathani witũ Jesũ Kristũ we mwene, o na Ngai Ithe witũ ũrĩa watwendire na agĩtũhe ũmĩrĩru wa nginya tene na kĩrĩgĩrĩro kĩega na ũndũ wa Wega wake-rĩ,

¹⁷ maroomĩrĩria ngoro cianyu, na mamwĩkĩre hinya thĩinĩ wa ciĩko o na ciugo ciothe njega.

3

Kũũria Mahooya

¹ Naguo ũhoru wa kũrigĩrĩria-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩ atĩrĩ, tũhooyagĩrei nĩgeetha ũhoru wa Mwathani ũtheereme na ihenya, na ũkumagio, o ta ũrĩa ũkumagio nĩ inyuĩ.

² Na ningĩ mũhooyage nĩgeetha tũhonokio kuuma kũrĩ andũ arĩa aaganu o na ooru, tondũ ti andũ othe metĩkĩtie.

³ No Mwathani nĩmwĩhokeku, na nĩekũmwĩkĩra hinya na amũgitĩre kuuma kũrĩ ũrĩa mũũru.

⁴ Tũrĩ na mwĩhoko thĩinĩ wa Mwathani atĩ nĩmũreeka na nĩmũgũthĩ na mbere gwĩka maũndũ marĩa twathanĩte.

⁵ Mwathani arotongoria ngoro cianyu nĩguo mũgĩe na wendani wa Ngai na ũkirĩrĩria wa Kristũ.

Mataaro igũrũ rĩa Ũgũũta

⁶ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩtũkũmwatha thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ Kristũ, atĩ mĩtigane na mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ o wothe kĩgũũta, ũrĩa ũtaikaraga kũringana na ũrutani ũrĩa twamũrutire.

⁷ Nĩgũkorwo inyuĩ nĩmũũĩ ũrĩa mwagĩrĩrwo nĩ kwĩgerekania na ithuĩ. Ithuĩ tũtiarĩ igũũta rĩrĩa twatũire na inyuĩ,

⁸ o na tũtiigana kũrĩa irio cia mũndũ o na ũrĩkũ tũhũ. Handũ ha ũguo, twarutaga wĩra ũtukũ na mũthenya, tũkĩrutaga wĩra mũritũ na tũkenogagia nĩgeetha tũtigatuĩke mũrigo kũrĩ mũndũ o na ũrĩkũ wanyu.

⁹ Tweekaga ũguo, ti tondũ tũtiarĩ na kĩhooto gĩa kũheo ũteithio ta ũcio, no nĩgeetha tũtuĩke kĩonereria kĩanyu gĩa kwĩgerekania nakĩo.

¹⁰ Nĩgũkorwo o na rĩrĩa twatũire hamwe na inyuĩ nĩtwamũheire watho ũyũ: “Mũndũ angĩaga kũruta wĩra, o na kũrĩa ndakarĩe.”

¹¹ Nĩtũiguaga amwe thĩinĩ wanyu nĩ igũũta, na matirĩ wĩra marutaga, no nĩmetoonyagĩrĩria maũndũ-inĩ ma andũ arĩa angĩ.

¹² Andũ acio nĩo tũgwatha na tũkamaringĩrĩria thĩinĩ wa Mwathani Jesũ Kristũ atĩ makindĩrie, na marĩĩage irio iria marutĩire wĩra.

¹³ Naho ha ũhoru wanyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, mũtikanoge nĩ gwĩkaga wega.

¹⁴ Mũndũ o na ũrĩkũ angĩaga gwathĩkĩra ũrutani witũ ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa marũa maya-rĩ, mwĩhũgagai. Mũtikanagĩe ngwatanĩro nake, nĩgeetha aigue aconokete.

¹⁵ No mũtikamũtue taarĩ thũ, no mũkaaniei ta mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁶ Na rĩu-rĩ, Mwathani mwene thayũ aromũhe thayũ mahinda mothe na ikĩro-inĩ ciothe. Mwathani aroikara na inyuĩ inyuothe.

¹⁷ Niĩ Paũlũ nĩ niĩ ndandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa mwene, na kũu nĩkĩo kĩmenyithia gĩa gũkũũrana marũa makwa mothe. Ũguo nĩguo nyandĩkaga.

¹⁸ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ TIMOTHEO

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ mŭtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa gwathwo nĩ Ngai Mũhonokia witũ o na nĩ Kristũ Jesũ ũrĩa arĩ we mwĩhoko witũ,

² Ndĩrakwandĩkĩra marũa maya wee Timotheo, mŭrũ wakwa kũna thĩinĩ wa wĩtĩkio:

Wega, na tha, na thayũ kuuma kŭrĩ Ngai Ithe witũ o na kŭrĩ Kristũ Jesũ Mwathani witũ irogĩa nawe.

Kwĩmenyerera Arutani a Watho a Maheeni

³ O ta ũrĩa ndakũringĩrĩrie ngĩthiĩ Makedonia, atĩ ũikare kũu Efeso o na rĩu ndĩrenda ũikare kuo nĩgeetha ũgiragie andũ amwe kũu matigacooke kũrutana ũrutani wa maheeni,

⁴ na ningĩ matigathikagĩrĩrie ng'ano cia tũhũ, kana ũhoro wa njiarwa ũrĩa ũtathiraga. Maũndũ ta macio makagĩrĩria ngarari handũ ha gũkũria wĩra wa Ngai, ũrĩa ũrutagwo na njĩra ya wĩtĩkio.

⁵ Muoroto wa watho ũyũ nĩ wendo, ũrĩa uumaga thĩinĩ wa ngoro theru, na thamiri njega, o na wĩtĩkio ũtarĩ na ũhinga.

⁶ Andũ amwe nĩmatiganĩte na ũhoro ũcio na makerekera mĩario-inĩ ya tũhũ.

⁷ Mendaga gũtuĩka arutani a watho, o na gũtuĩka matiũĩ gĩtũmi kĩa ũhoro ũrĩa maheanaga o na kana gĩtũmi kĩa maũndũ marĩa maaragia magwatĩrie.

⁸ Nĩtũũĩ atĩ watho nĩ mwega mũndũ angĩũhũthĩra kũringana na ũrĩa kwagĩrĩre.

⁹ O na ningĩ nĩtũũĩ atĩ watho ndũthondekeirwo andũ arĩa athingu no ũthondekeirwo arĩa moinaga watho na arĩa aremi, na arĩa matetigĩrĩte Ngai na arĩa ehia, na arĩa matarĩ atheru na arĩa matarĩ etĩkia; o na arĩa moragaga maithe na manyina mao, na arĩa oragani,

¹⁰ o na nĩ ũndũ wa itharia na arĩa mogomagia mĩtugo, na onjoria a ngombo, na arĩa maheenaganaga, na arĩa mehĩtaga na maheeni, o na ũndũ ũngĩ o wothe ũtaringaine na ũrutani ũrĩa mwagĩrĩru,

¹¹ ũrĩa ũringaine na ũhoro-ũrĩa-Mwega ũrĩ riiri wa Ngai ũrĩa mŭrathime, o ũhoro ũcio ndehokeirwo ndĩũrutage.

Ūtugi wa Mwathani kŭrĩ Paŭlũ

¹² Nĩngũcookeria Kristũ Jesũ Mwathani witũ ngaatho, ũrĩa ũheete hinya, tondũ nĩanduire wa kwĩhokeka, na akĩnyamũra nduĩke wa kũmũtungatagĩra.

¹³ O na gũtuĩka rĩmwe ndaarĩ mŭrumi Ngai, na mũnyariirani, na mũndũ wa ngũĩ, nĩndaiguĩrĩrwo tha tondũ ndekaga ũguo itekũmenya na itarĩ mwĩtĩkia.

¹⁴ Naguo wega mũingĩ wa Mwathani witũ ũkĩnjyũrĩrĩra, hamwe na wĩtĩkio o na wendani ũrĩa uumaga thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

¹⁵ Atĩrĩrĩ, ũhoro ũyũ nĩguo wa kwĩhokeka na nĩguo wagĩrĩire gwĩtĩkĩrwo kũna: Atĩ Kristũ Jesũ ookire thĩ kũhonokia ehia, na harĩ acio-rĩ, nĩ niĩ wa mbere.

¹⁶ No nĩ ũndũ wa gītũmi kũ, nĩ nĩndaiguĩrĩrwo tha nĩ Ngai nĩgeetha thĩnĩ wakwa, Kristũ Jesũ onanie ũkirĩrĩria wake ũtarĩ mũthia, nĩguo nĩ ndaarĩ mwĩhia makĩria, nduĩke kionereria harĩ arĩa marĩmwĩtikagia na makegĩra na muoyo wa tene na tene.

¹⁷ Na rĩu, kũrĩ Mũthamaki ũrĩa ũtũũraga tene na tene, ũrĩa ũtathiraga, na ũrĩa ũtonekaga-rĩ, o we Ngai wiki, arotĩagwo na agoocagwo tene na tene. Amenĩ.

¹⁸ Wee Timotheo, mũrũ wakwa, ndĩrakũhe ũtaaro ũyũ kũringana na mohoro marĩa maarathĩtwo hĩndĩ ĩmwe ũhoru-inĩ waku, nĩgeetha wamarũmĩrĩa ũhotage kũrĩa mbaara wega,

¹⁹ na ũtũũre ũrũmĩtie wĩtkio, na ũrĩ na thamiri ĩtarĩ na ũcuuke. Andũ angĩ nĩmareganĩte na kũrũmĩrĩa thamiri ciao, na nĩ ũndũ ũcio magathũkia wĩtkio wao.

²⁰ Amwe ao nĩ Humenayo, na Alekisandero, arĩa neanĩte kũrĩ Shaitani nĩgeetha marutwo, matige kũruma Ngai.

2

Ūrutani ũkonĩ Mahooya

¹ Ningĩ, nĩngũkũringĩrĩria atĩ mbere ya maũndũ mothe kũhooyagwo mahooya ma kũhoera mabata ma andũ na makũhooyanĩra, na ma gũthaihanĩrĩa, na ma gũcookia ngaatho, nĩ ũndũ wa andũ othe:

² Ningĩ mũhooyagĩre athamaki na arĩa othe mathanaga. Hooyagai nĩgeetha tũtũũrage na mũtũũrĩre wa thayũ na tũhooreire tũgĩtĩaga Ngai maũndũ-inĩ mothe na tũrĩ na ũtheru.

³ Ūndũ ũcio nĩ mwega, na nĩũkenagia Ngai Mũhonokia witũ,

⁴ o we wendete andũ othe mahonokio na mamenye ũhoru-ũrĩa-wa-ma.

⁵ Nĩgũkorwo kũrĩ Ngai o ũmwe, na mũiguithania o ũmwe wa kũiguithania Ngai na andũ, nake nĩwe mũndũ, o we Kristũ Jesũ,

⁶ ũrĩa werutire atuĩke wa gũkũũra andũ othe. Naguo ũira wa ũhoru ũcio nĩwaheanirwo ihinda rĩaguo rĩrĩa rĩagĩrĩire rĩakinya.

⁷ Na ũhoru ũcio nĩguo watũmire nduĩke mũhunja o na mũtũmwo wago na nĩ ndĩraaria ũhoru wa ma, ndiraheenanĩa. Ndatũkire mũrutani wakũrutaga andũ-a-Ndũrĩrĩ ũhoru wa gwĩtkia o na ũhoru wa ma.

⁸ Ngwenda atĩ arũme mahoithagie kũndũ guothe moete moko matheru na igũrũ, matarĩ na marakara kana ngarari.

⁹ O na ningĩ ngwenda atĩ andũ-a-nja mehumbage wega na nguo itarĩ cia kwĩonania marĩ na mĩthĩire yagĩrĩire, na marĩ na ũũgĩ wa ngoro, na matikegemagie na kũrama njuĩrĩ, kana na thahabu, kana ruru, o na kana nguo irĩa cia goro mũno,

¹⁰ no makoragwo marĩ na cĩko njega, irĩa ciagĩrĩire andũ-a-nja arĩa moimbũraga atĩ nĩ ahooi Ngai.

¹¹ Mũndũ-wa-nja aagĩrĩrwo erutage maũndũ akĩndĩirie na enyihĩtie biũ.

¹² Ndingĩtĩkĩria mũndũ-wa-nja arutanage kana aathage mũndũ mũrũme; no nĩaikarage akĩndĩirie.

¹³ Nĩgũkorwo Adamu nĩwe wombirwo mbere, Hawa agĩcookerera.

¹⁴ Ningĩ Adamu tiwe waheenirio; nĩ mũndũ-wa-nja waheenirio agĩtuĩka mwĩhia.

¹⁵ No rĩrĩ, andũ-a-nja nĩ makaahonoka nĩ ũndũ wa gũciara ciana, mangĩtũũra metĩkĩtie marĩ na wendani na andũ atheru, o na marĩ na ũũgĩ wa ngoro.

3

Arũgamĩrĩri na Ateithĩrĩria a Kanitha

¹ Ūhoro ũyũ nĩguo wa kwĩhokeka: Atĩ mũndũ o wotho angĩrĩrĩria gũtuĩka mũrori wa maũndũ ma kanitha, mũndũ ũcio nĩerĩrĩrie wĩra wa bata.

² Rĩu-rĩ, mũrori wa maũndũ ma kanitha no nginya akorwo atarĩ na ũcuuke, na akorwo nĩ mũthuuri wa mũtumia ũmwe. No nginya akorwo arĩ mũhooreri, na ũũĩ kwĩgirĩrĩria merĩrĩria ma mwĩrĩ, na mũndũ mũtĩku, na mũndũ ũnyitaga andũ ũgeni, na ũngĩhota kũrutana maũndũ.

³ No ndagakorwo arĩ mũrĩũ, kana arĩ wa ngũĩ, no akorwo arĩ mũhooreri, na mũndũ ũtarĩ wa mbaara, na ũtarĩ thuti ya mbeeca.

⁴ No nginya akorwo ahotete gwatha mũciĩ wake wega, na one atĩ ciana ciake nĩimwathĩkaĩra na gĩtĩĩo kĩrĩa kĩagĩrĩire.

⁵ (Mũndũ angĩkorwo ndangĩhota gwatha mũciĩ wake mwene-rĩ, angĩhota atĩa kũmenyerera kanitha wa Ngai?)

⁶ Ningĩ ndagakorwo arĩ mũndũ mwerũ wĩtikio-inĩ ndakae kũgĩa na mwĩtĩĩo, nake atuĩrwo ciira ta ũrĩa mũcukani aatuĩrĩrwo.

⁷ Ningĩ no nginya akorwo arĩ na ngumo njega kũrĩ andũ arĩa matarĩ a thiritũ iitũ, nĩgeetha ndagatuĩke wa gũconorithio kana agwe mũtego-inĩ wa mũcukani.

⁸ Nao ateithĩrĩria a kanitha, nĩmagĩrĩrwo makoragwo marĩ andũ a gũtĩka na ehokeku, matigatuĩke anyui a ndibei mũno, na makorwo matarĩ a gũkorokera indo na njĩra itagĩrĩire.

⁹ No nginya marũmie ũhoro-ũrĩa-wa-ma wa wĩtikio ũrĩa mũrikĩru marĩ na thamiri itarĩ na mwĩcuuko.

¹⁰ Nao mambe magerio; na thuutha ũcio marekwo matuĩke ateithĩrĩria a maũndũ ma kanitha maakorwo matarĩ na ũcuuke.

¹¹ O ũndũ ũmwe, nao atumia ao nĩmakorwo marĩ atumia a gũtĩka, matigakorwo marĩ andũ a gũcambania, no makorwo matarĩ arĩũ na matuĩke a kwĩhokeka maũndũ-inĩ mothe.

¹² Mũteithĩrĩria wa kanitha no nginya akorwo arĩ mũthuuri wa mũtumia ũmwe, na no nginya akorwo ahotete gwatha ciana ciake na mũciĩ wake wega.

¹³ Arĩa matungatĩte wega nĩmegĩagĩra na ngumo njega, na makomĩrĩria mũno ũhoro-inĩ wa wĩtikio wao ũrĩa wa gwĩtikia Kristũ Jesũ.

¹⁴ O na gũkorwo ndĩ na mwĩhoko atĩ nĩndĩrĩũka kũrĩ we narua-rĩ, ndĩrakwandĩkĩra maũndũ maya nĩgeetha,

¹⁵ ingĩaga gũũka narua, ũmenye ũrĩa andũ magĩrĩrwo nĩgũikaraga marĩ thĩinĩ wa nyũmba ya Ngai, na nĩyo kanitha wa Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, naguo nĩguo gĩtugĩ na mũthingi mũrũmu wa kũnyitĩrĩra ũhoro-ũrĩa-wa-ma.

¹⁶ Na hatarĩ nganja, ũhoro wa kwĩyamũrĩra Ngai nĩ hito nene ma, atĩ:

We oonanirio arĩ na mwĩrĩ,
agĩtuuo mũthingu nĩ Roho,
akĩonwo nĩ araika,
na ũhoro wake ũkĩhunjio kũrĩ ndũrĩrĩ ciothe,
agĩtĩkio nĩ andũ a gũkũ thĩ,
na akĩamũkĩrwo riiri-inĩ kũrĩa igũrũ.

4

Mataaro kũrĩ Timotheo

1 Na rĩrĩ, Roho n̄oigaga atekũhithĩrĩra atĩ matukũ ma thuutha andũ amwe n̄imagatiganĩria wĩtĩkio na marũmĩrĩre maaroho marĩa maheenania o na maũndũ marĩa marutanagwo n̄ ndaimono.

2 Morutani ta macio mahunjagio n̄ andũ arĩa marĩ ũhinga, arĩa maaragia maheeni, na arĩa thamiri ciao ihaana ta icinĩtwo na ruoro.

3 Acio n̄o makaanagia andũ kũhikania na makameera megirĩrĩre kũrĩaga irio cia mĩthemba ĩmwe, iria Ngai oombire n̄guo ciamũkagĩrwo na ngaatho n̄ arĩa metĩkĩtie na arĩa moĩ ũhoro-ũrĩa-wa-ma.

4 Tondũ-rĩ, kĩrĩa gĩothe Ngai oombire n̄ kĩega, na gũtirĩ kĩndũ kĩagĩrĩrwo n̄ikũregwo angĩkorwo kĩamũkĩrĩtwo na ngaatho,

5 tondũ n̄ikĩrĩkĩtie gũtherio n̄ kiugo kĩa Ngai na mahooya.

6 Ũngĩruta ariũ na aarĩ a Ithe witũ maũndũ maya-rĩ, n̄iũgũtuĩka ndungata njega ya Kristũ Jesũ, ĩrĩa ĩreretwo na ciugo cia ũhoro-ũrĩa-wa-ma wa wĩtĩkio o na cia ũrutani mwega ũrĩa wee ũtũire ũrũmĩrĩre.

7 Reganaga na ng'ano cia tũhũ iria itarĩ cia gũtĩĩthia Ngai, o na ng'ano ta iria iganagwo n̄ iheti; n̄ kaba wĩmenyerie gũikara wĩyamũrĩre Ngai.

8 N̄igũkorwo gwĩka maũndũ ma gwĩkĩra mwĩrĩ hinya n̄ ũrĩ bata wago, no kwĩyamũrĩra Ngai kũrĩ bata harĩ maũndũ mothe, n̄ ũndũ kũrehaga kũrĩgĩrĩro muoyo-inĩ ũyũ tũrĩ o na muoyo-inĩ ũrĩa ũgooka.

9 ũhoro ũyũ n̄guo wa kwĩhokeka na n̄iwagĩrĩre gwĩtĩkĩrĩka o biũ

10 (na ũhoro ũcio n̄guo ũtũmaga twĩrutana gĩrie na twĩnogagie), na tũkaiga mwĩhoko witũ harĩ Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, ũrĩa arĩ we Mũhonokia wa andũ othe, na makĩria arĩa metĩkĩtie.

11 Athanaga atĩ maũndũ macio mekagwo.

12 Ndũkanareke mũndũ o na ũrĩkũ akũire tondũ atĩ wĩ mũndũ mwĩthĩ, no tuĩka kionereria kũrĩ andũ arĩa metĩkĩtie rĩrĩa ũkwaria, na ha ũhoro wa mũtũũrĩre, na wa wendani, o na ha wĩtĩkio, na ha ũhoro wa mĩtugo mĩtheru.

13 Wĩheane gũthomagĩra andũ Maandĩko marĩa matheru, na kũhunja, na kũrutana, o nginya rĩrĩa ngooka.

14 Ndũkanaage kũhũthĩra kĩheo gĩaku kĩrĩa waheirwo na ũndũ wa mohoro marĩa maarathirwo, rĩrĩa athuuri maakũigĩrĩre moko.

15 ĩkagĩra kĩyo harĩ maũndũ macio; wĩheane kũna kũrĩ mo, n̄igeetha andũ othe monage ũrĩa ũrathĩ na mbere.

16 Menyagĩrĩra wega mũtũũrĩre waku na ũrutani waku. Kiragĩrĩria thĩnĩ wa maũndũ macio, tondũ weka ũguo, n̄iũkwĩhonokia wee mwene na ũhonokie o na arĩa magũthikagĩrĩria.

5

Mataaro Makoniĩ Atumia a Ndigwa, na Athuuri, na Ngombo

1 Atĩrĩrĩ, ndũkanakũũme mũndũ mũkũrũ, kaba ũmũthaitage taarĩ thoguo, nao andũ arĩa ethĩ ta marĩ ariũ a thoguo,

2 Atumia arĩa akũrũ, ũmatuage ta marĩ aa maitũguo, nao arĩa anini matuage ta airĩtu a thoguo, na wĩkage ũguo na mĩthĩre yothe ya ũthingu.

3 Rũmbũyagia atumia arĩa a ndigwa kũna, na ũmatĩage.

4 No mũtumia wa ndigwa angĩkorwo arĩ na ciana, kana ciana cia ciana ciake-rĩ, ciana icio n̄ ciambe ciĩrute kũrutithia wĩtĩkio wacio wĩra na ũndũ wa kũmenyagĩrĩra andũ arĩa marĩ a nyũmba ciao kũmbe; tondũ gwĩka ũguo n̄ gũcookeria aciari a cio na aciari a aciari a cio ngaatho n̄igũkorwo ũndũ ũcio n̄iũkenagia Ngai.

⁵ Mütumia wa ndigwa ūrĩa ūbataire kūna, na ūtigĩtwo arĩ wiki-rĩ, ūcio aigaga mwĩhoko wake harĩ Ngai, na akahooyaga ūtukũ na mũthenya, akĩũria Ngai ūteithio ategũtigithĩria.

⁶ No mütumia wa ndigwa ūrĩa ūikaraga agĩkenagia, ūcio nĩ mũkuũ o na arĩ muoyo.

⁷ Rutaga andũ maũndũ macio o namo, nĩgeetha gũtikagĩe mũndũ ūgũikara arĩ na ūcuuke.

⁸ Mũndũ wothe angĩaga gũteithia andũ ao, na makĩria arĩa marĩ a gwake mũciĩ-rĩ, mũndũ ūcio nĩakaanĩte wĩtikio na nĩ mũũru gũkĩra ūrĩa ūtetĩkĩtie.

⁹ Gũtirĩ mütumia wa ndigwa wagĩrĩire kwandĩkwo mũtaratara-inĩ wa atumia a ndigwa atakinyĩtie mĩaka mĩrongo itandatũ, na akorwo aarĩ mwĩhokeku kũrĩ mũthuuri-we,

¹⁰ na akorwo nĩoĩkaine wega nĩ ūndũ wa gwĩkaga ciiko njega, ta kũrera ciana, na gũtugaga ageni, na gũthambia nyarĩrĩ cia andũ arĩa aamũre, na gũteithagia andũ arĩa marĩ thĩĩna-inĩ, na kwĩrutagĩra we mwene gwĩkaga maũndũ marĩa mothe mega.

¹¹ Ha ūhoru wa atumia a ndigwa arĩa ethĩ-rĩ, ndũkamekĩre mũtaratara-inĩ ta ūcio, tondũ rĩrĩa makaguucĩrĩrio nĩ merirĩria mao ma mwĩrĩ, nĩmagatigana na Kristũ na macooke kwenda kũhika.

¹² Nĩ ūndũ wa ūguo magatuĩka a gũtuĩrwo ciira, tondũ nĩmathũkĩtie kũĩranĩro kĩa kĩa mbere.

¹³ Ningĩ, nĩmemenyagĩria ūgũũta, magatuĩka a kũũrũũra kuuma nyũmba imwe nginya irĩa ingĩ. Na to ūgũũta wiki, o na nĩmatuĩkaga a kwaria ndeto cia mũhuhu na magetoonyereria maũndũ-inĩ ma andũ angĩ, makaaragia maũndũ marĩa mataagĩrĩrwo nĩ kwaria.

¹⁴ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, nĩ ngũtaara atumia a ndigwa arĩa ethĩ mahike, na magĩe ciana, na marũgamagĩrĩre mĩciĩ yao, nĩguo matikae kũhe thũ iitũ mweke wa gũcambania.

¹⁵ Ti-itherũ o na rĩu amwe ao nĩmarĩkĩtie kũgarũrũka na makarũmĩrĩra Shaitani.

¹⁶ Mũndũ-wa-nja o wothe mwĩtikia angĩkorwo arĩ na atumia a ndigwa a nyũmba yake-rĩ, nĩamateithagie arĩ we na ndagakuuithie kanitha mũrigo wao, nĩgeetha kanitha ūhote gũteithia atumia arĩa a ndigwa kūna, arĩa mabataire.

¹⁷ Athuuri a kanitha arĩa matongoragia maũndũ ma kanitha wega nĩmagĩrĩrwo nĩ kũheo gĩtĩno mũno, na makĩria arĩa marutaga wĩra wa kũhunja na kũrutana.

¹⁸ Nĩgũkorwo Maandĩko marĩa matheru moigĩte atĩrĩ, “Ndũkanohe ndegwa kanua rĩrĩa ikũranga ngano ikĩmĩhũũra,” na ningĩ nĩmoigĩte atĩrĩ, “Mũruti wĩra nĩagĩrĩrwo nĩkũheo mũcaara wake.”

¹⁹ Ndũkanetĩkĩrie mũthuuri wa kanitha athitangwo, tiga hakorirwo na ūira wa andũ eerĩ kana atatũ.

²⁰ Andũ arĩa maikaraga makĩhagia-rĩ, makaanagie mbere ya andũ othe, nĩguo arĩa angĩ maikarage metigĩrĩte.

²¹ Ndakwĩra atĩrĩ na ma ndĩ mbere ya Ngai, na Kristũ Jesũ o na araiika arĩa athuure, ūmenyagĩrĩre morutani maya ūtegũthutũkania, na ndũkaneeke ūndũ o na ūmwe na kĩmenyano.

²² Ndũkahiũhage kũigĩrĩra mũndũ moko, na ndũkanagwatanĩre na mehia ma andũ arĩa angĩ. Ikaraga ūrĩ mũthingu.

²³ Tiga kũnyuuaga o maaĩ matheri, nyuuaga ndibei nini tondũ wa nda yaku, na nĩ ūndũ wa ūrĩa ūrũaraga kaingĩ.

²⁴ Mehia ma andũ amwe nĩmeyonanĩtie, makamatongoragia ciira-inĩ no mehia ma andũ angĩ mamomimaga thuutha.

²⁵ O ũndũ ũmwe, noguo ciĩko njega ciĩyonanagia, nacio iria itarĩ njega itingĩhithĩka.

6

¹ Nĩ kwagĩrĩire andũ arĩa ngombo, o acio maikaraga ta mekĩrĩtwo icooki rĩa ũkombo ngingo matuage atĩ aathani ao nĩ a kũheagwo gĩtĩio gĩothe, nĩgeetha rĩitwa rĩa Ngai na ũrutani witũ itikanacambio.

² Arĩa marĩ na aathani metĩkĩtie matikamaime gĩtĩio nĩ ũndũ wa gũkorwo atĩ nĩ ariũ na aarĩ a Ithe wao. Handũ ha ũguo, nĩmamatungatagĩre wega makĩria, tondũ arĩa maragunĩka nĩ ũndũ wa ũtungata wao nĩ andũ metĩkĩtie, na nĩ andũ mendetwo. Rutanaga maũndũ macio na ũmaringagĩrĩire andũ.

Kwenda Mbeeca

³ Mũndũ o na ũrĩkũ angĩrutana ũrutani wa maheeni na akorwo ndetĩkanĩtie na ũrutani ũrĩa mwega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ na ũrutani ũrĩa wa kwĩyamũrĩra Ngai-rĩ,

⁴ mũndũ ũcio nĩ mwĩtĩĩ na ndarĩ ũndũ oĩ. ũcio endete o ngarari itarĩ kĩguni na njũgitano ikonĩ ciugo iria irehaga ũiru, na ngũĩ, na mĩario mĩũru, na gwĩkũũa maũndũ mooru,

⁵ na kũgiana gũtathiraga gatagatĩ ka andũ arĩa marĩ meciiria mooru, arĩa mathirĩrwo nĩ ũhoro-ũrĩa-wa-ma, na arĩa meciiragia atĩ ũhoro wa kwĩyamũrĩra Ngai nĩ njĩra ya gũtũma mũndũ atonge.

⁶ No rĩrĩ, kwĩyamũrĩra Ngai na kũiganwo nĩ kĩrĩa ũrĩ na kĩo, ũcio nĩ ũtonga mũnene.

⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ kĩndũ twarehire gũkũ thĩ, na gũtirĩ kĩndũ tũngĩhota kũruta kuo.

⁸ No tũngĩgĩa na irio, na tũgĩe na nguo-rĩ, no tũiganwo nĩcio.

⁹ Andũ arĩa mendaga gũtonga-rĩ, nĩmagũũaga magerio-inĩ o na mũtego-inĩ wa merirĩria maingĩ ma ũrimũ ma kũmathũkia, marĩa mamagũithagia mwanangĩko-inĩ, makamaniina.

¹⁰ Tondũ kwenda mbeeca nĩkĩo kĩhumo kĩa mĩthemba yothe ya ũũru. Andũ amwe nĩ ũndũ wa kwenda mbeeca mũno-rĩ, nĩmatigĩte wĩtĩkio, na magetheeca ngoro na kĩa kĩa kĩa.

Paũlũ Gũtaara Timotheo

¹¹ No wee mũndũ wa Ngai-rĩ, ũrĩra maũndũ macio mothe, na ũthingatage ũthingu, na kwĩyamũrĩra Ngai, na wĩtĩkio, na wendani, na gũkirĩrĩria, na ũhooreri.

¹² Rũaga mbaara irĩa njega ya wĩtĩkio. Rũmia ũhoro wa muoyo wa tene na tene o ũrĩa wetĩrwo rĩrĩa woimbũrĩre wega wĩtĩkio waku mbere ya aira aingĩ.

¹³ Ningĩ ndĩ mbere ya Ngai, ũrĩa ũheaga indo ciothe muoyo, na mbere ya Kristũ Jesũ, ũrĩa warutire ũira mwega rĩrĩa aarutaga ũira mbere ya Pontio Pilato, nĩ ngũgwatha atĩ

¹⁴ ũrũmagie rĩathani rĩu wathĩtwo narĩo ũtarĩ na kĩmeni kana ũcuuke nginya hĩndĩ irĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ akoonanio,

¹⁵ ũrĩa Ngai akoonania ihinda rĩake rĩakinya. Ngai ũcio-rĩ, nĩwe mwene hinya ũrĩa wa kũgoocagwo, na nowe Mũthamaki wa athamaki, na Mwathani wa aathani.

¹⁶ Ningĩ nowe wiki ūtũūruga muoyo ūrĩa ūtathiraga, na agatũūra ūtheri-inĩ ūrĩa gũtarĩ mũndũ ūngĩhota kũũkuhĩrĩria. Gũtirĩ mũndũ ūrĩ wamuona kana ūngĩhota kũmuona. Nake arotĩagwo, na arogĩa na wathani ūrĩa ūtathiraga nginya tene. Amenĩ.

¹⁷ Athaga andũ arĩa itonga gũkũ thĩ ĩno tũrĩ matigage kwĩgaatha kana kũiga mwĩhoko wao harĩ thĩinĩ wa ūtonga ūcio ūtamenyagĩrwo, no maigage mwĩhoko wao harĩ Ngai ūrĩa ūtũheaga indo ciothe na ūtaana, nĩguo itũkenagie.

¹⁸ Maathe mekage wega, na maingĩhĩrwo nĩ gwĩkaga ciiko njega, na matũike andũ a gũtugana na kũgayagĩra andũ indo ciao na ūtaana.

¹⁹ Meka ūguo nĩmarĩigagĩra kĩgĩĩna kĩa ene kĩrĩ mũthingi mũrũmu nĩ ūndũ wa mahinda marĩa magooka, na nĩgeetha mahote kwĩgwatĩra muoyo, na nĩguo muoyo ūrĩa wa ma kũna.

²⁰ Atĩrĩrĩ, Timotheo, gitagĩra kĩrĩa wĩhokeirwo. Wĩthemage inegene rĩa arĩa matetigĩrĩte Ngai, na ngarari cia mathugunda ma maheeni marĩa matuagwo atĩ nĩmo ūmenyo na ti ūmenyo kũrĩ.

²¹ Andũ amwe metĩkĩtie atĩ marĩ na ūmenyo ūcio nĩmatũgũũgĩte na makoima wĩtĩkio-inĩ.

Wega wa Ngai ūrogĩa na inyuĩ.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ TIMOTHEO

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, mūtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa kwenda kwa Ngai. Ndatũmirwo nĩ Ngai kũringana na kũiranĩro kĩa muoyo ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ,

² Ndakwandĩkĩra wee Timotheo, o we mŭrũ wakwa nyendete mũno:

Wega, na tha, na thayũ kuuma kŭrĩ Ngai Ithe witũ, na Kristũ Jesũ Mwathani witũ, irogĩa nawe.

Kũumĩrĩrio Gũtuĩka Mwĩhokeku

³ Nĩnjookagĩria Ngai ngaatho, ũrĩa niĩ ndungatagĩra ndĩ na thamiri ĩtarĩ na ũcuuke, o ta ũrĩa maithe makwa ma tene meekaga, o ngĩkũririkanaga hĩndĩ ciothe ũtukũ na mũthenya, mahooya-inĩ makwa itegũtigithĩria.

⁴ Nĩndĩriragĩria mũno gũkuona, ndaririkana maithori maku, nĩgeetha njyũrwo nĩ gĩkeno.

⁵ Nĩndirikanĩtio ũhoru wa wĩtikio waku ũrĩa ũtarĩ ũhinga, o ta ũrĩa watũire na cũguo Loisi, na nyũkwa Eunike, na rĩu nĩnjĩtikĩtie atĩ wĩtikio ũcio ũrĩ o thĩinĩ waku.

⁶ Nĩ ũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ nĩngũkũririkania atĩ ũhuhagĩrĩrie kĩheo kĩrĩa ũheetwo nĩ Ngai, kĩrĩa wagĩire nakĩo rĩrĩa ndakũigĩrĩire moko.

⁷ Nĩgũkorwo Ngai ndaatũheire roho wa gũtwĩkagĩra guoya, no aatũheire roho wa gũtwĩkĩra hinya, na wa wendani, na wa ũũgĩ wa kwĩnyiita maũndũ-inĩ mothe.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio ndũkanaconoke ũkiumbũra ũira wa Mwathani witũ, kana ũconoke nĩ ũndũ wakwa niĩ njohetwo nĩ ũndũ wake. No nyĩtanĩra na niĩ kũnyariirwo nĩ ũndũ wa ũhoru-ũrĩa-Mwega, nĩ ũndũ nĩũrĩheagwo hinya nĩ Ngai.

⁹ Ngai nĩwe watũhonokirie na agĩtwĩtĩra mūtũũrĩre mũtheru, ti tondũ wa ũndũ twĩkĩte, no nĩ ũndũ wa ũrĩa aatanyĩte gwĩka na nĩ ũndũ wa wega wake. Twaheirwo wega ũyũ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ mbere ya kĩambĩrĩria gĩa thĩ,

¹⁰ no wega ũcio rĩu nĩũguũranĩirio nĩ ũndũ wa kuonekana kwa Mũhonokia witũ, Kristũ Jesũ, ũrĩa waniinire gĩkuũ, na akĩrehe muoyo o na ũhoru wa kwaga kũbutha akĩũiga ũtheri-inĩ nĩ ũndũ wa ũhoru-ũrĩa-Mwega.

¹¹ Na nĩ ũndũ wa ũhoru-ũcio-Mwega-rĩ, nĩndamũrirwo ndũike mũhunjia, na mūtũmwo, na mũrutani wagu.

¹² ũhoru ũcio nĩguo ũtũmĩte nyamarĩke ũguo. No ndiconokaga, tondũ ũrĩa niĩ njĩtikĩtie nĩndĩmũũĩ, na ndĩ na ma atĩ arĩ na ũhoti wa kũgitĩra kĩrĩa ndĩmũhokeire o nginya rĩrĩa mũthenya ũcio ũgaakinya.

¹³ Rũmia ũhoru ũrĩa waiguire kuuma kŭrĩ niĩ, ũrĩ kĩonereria kĩa ũrutani mwega, ũrĩ na wĩtikio na wendani thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

¹⁴ Menyerera ũndũ ũrĩa mwega ũrĩa wehokeirwo, na ũũmenyerere ũteithĩtio nĩ Roho Mũtheru ũrĩa ũikaraga thĩinĩ witũ.

¹⁵ Wee nĩũũ atĩ andũ othe thĩinĩ wa bũrũri wa Asia nĩmandiganĩirie, o hamwe na Fugelo, na Herimogene.

¹⁶ Mwathani aroiguĩra andũ a nyũmba ya Onesiforo tha tondũ aananya-marũra kaingĩ na ndaconokire nĩ ùndũ wakwa kuohwo na mĩnyororo.

¹⁷ Nowe, hĩndĩ ĩrĩa ookire Roma, nĩanjaririe na kĩyo o nginya akĩnyona.

¹⁸ Mwathani aroĩtikĩra atĩ akaaiguĩrwo tha nĩ Mwathani mũthenya ũcio wakinya! Wee nĩũĩ wega mũno ũrĩa aandeithirie na njĩra nyingĩ rĩrĩa ndaarĩ Efeso.

2

¹ Nĩ ùndũ wa ũguo, wee mũrũ wakwa-rĩ, gĩa na hinya thĩinĩ wa wega wa Ngai ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

² Namo maũndũ marĩa waiguire ngĩaria mbere ya aira aingĩ-rĩ, mehokere andũ ehokeku arĩa ũũĩ atĩ no mahote kũruta andũ angĩ.

³ Ũmĩrĩria gũthĩnĩka hamwe na ithuĩ ta ũrĩ mũthigari mwega wa Kristũ Jesũ.

⁴ Gũtirĩ mũndũ ũrutaga wĩra wa mũthigari ũngĩohania na maũndũ matarĩ ma ũũthigari: we endaga o gũkenia mũnene wake ũrĩa ũmwathaga.

⁵ Ũguo no taguo, mũndũ ũrĩa ũhanyũkaga mathako-inĩ ma mahenya ndangĩheo thũmbĩ ya ũhootani atathaakĩte kũringana na ũrĩa gwathanĩtwo.

⁶ Ningĩ-rĩ, mũrĩmi ũrĩa wĩnogagia akĩrĩma mũgũnda nĩ we wagĩrĩrwo gũtuĩka wa mbere kwamũkĩra maciaro maguo.

⁷ Cũranagia maũndũ marĩa ndĩroiga, nĩgũkorwo Mwathani nĩarĩkũũhĩgagia maũndũ-inĩ macio mothe.

⁸ Atĩrĩrĩ, ririkanaga Jesũ Kristũ, ũrĩa wariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ, na aarĩ wa rũciaro rwa Daudi, kũringana na Ũhoru-ũrĩa-Mwega, ũrĩa nĩ hunjagia.

⁹ Ũhoru ũcio nĩguo nĩ nyariiragĩrwo o nginya ngohwo na mĩnyororo ta ndĩ mũgeri ngero. No kiugo kĩa Ngai ti kĩohe.

¹⁰ Nĩ ùndũ ũcio, nĩ nĩnyũmagĩrĩria maũndũ mothe nĩ ùndũ wa arĩa aamũre, nĩgeetha o nao megĩre na ũhonokio ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, na magĩe na riiri wa tene na tene.

¹¹ Ũhoru ũyũ nĩ wa kwĩhokeka, atĩrĩ:

Angĩkorwo nĩtwakuire hamwe nake-rĩ,
o na gũtũũra nĩtũgaatũũra muoyo hamwe nake;

¹² na tũngĩkirĩrĩria-rĩ,
o na gũthamaka nĩtũgaathamaka hamwe nake.

No tũngĩmũkaana-rĩ,
o nake nĩagatũkaana;

¹³ na tũngĩaga kwĩhokeka,
we egũtũũra arĩ o mwĩhokeku,
nĩgũkorwo we ndangĩhota gwĩkaana.

Mũruti Wĩra Mwĩtikĩrĩku harĩ Ngai

¹⁴ Ririkanagia andũ maũndũ macio. Makaanagie ũrĩ mbere ya Ngai nĩguo matige gũkararanĩria ndeto itarĩ kĩene; ndeto icio itirĩ kĩguni, no gũthũkia ithũkagia arĩa maciiguaga.

¹⁵ Geria mũno wĩonanagie harĩ Ngai wĩ mwĩtikĩrĩku, na wĩ mũruti-wĩra ũtarĩ ùndũ ũngĩmũconora, na ũrutanage ũhoru ũrĩa wa ma ũrũngĩrĩrie.

¹⁶ Ehagĩrĩra mĩario ĩtarĩ ya gwĩtigĩra Ngai, tondũ arĩa mekenagia na ndeto icio makĩragĩrĩria kwaga gwĩtigĩra Ngai.

17 Ūrutani wao ūtheaga ta k̄ironda k̄ia nd̄ira. Amwe ao n̄i Humenayo, na Fileto,

18 ar̄ia maturuur̄ite na magatiga ūhoru wa ma. Moigaga at̄i ūhoru wa k̄uriŭka n̄iur̄ik̄itie k̄uh̄it̄uka, na n̄i math̄uk̄itie w̄it̄ikio wa and̄u amwe.

19 No r̄ir̄i, m̄uthingi ūr̄ia m̄ur̄umu wa Ngai n̄iw̄ihaand̄ite wega naguo w̄ik̄ir̄it̄wo r̄ur̄i na ciugo ici: “Mwathani n̄ioi and̄u ar̄ia mar̄i ake,” na ninḡi at̄ir̄i, “Ūr̄ia woth̄e uumb̄uraga r̄it̄wa r̄ia Mwathani no nginya agar̄ur̄uke atigane na waganu.”

20 Th̄iin̄i wa nȳumba yothe nene-r̄i, to indo cia thahabu na betha ikoragwo kuo ciiki, no n̄i k̄ur̄i indo cia m̄it̄i na cia r̄iumba; imwe n̄i cia w̄ira ūr̄ia m̄ut̄ie, na imwe n̄i cia w̄ira ūr̄ia ūtanḡit̄ika.

21 M̄und̄u anḡietheria kuuma k̄ur̄i maund̄u macio matanḡit̄ika, no atūike ta k̄ind̄u ḡia k̄uruta w̄ira wa ḡit̄io, k̄ind̄u ḡitherie, k̄ir̄ia k̄iaḡir̄ire Mwathi wa nȳumba iyo na k̄ihaar̄irio ḡia k̄urutaga w̄ira o woth̄e mwega.

22 Na r̄ir̄i, ūraḡira merir̄iria mooru ma w̄ith̄i, na ūthingatage ūthingu, na w̄it̄ikio, na wendani, na thaȳu, m̄ur̄i hamwe na ar̄ia makayaḡira Mwathani mar̄i na ngoro theru.

23 Reganaga na ngarari cia ūrim̄u na cia ūk̄igu, tond̄u n̄iur̄i irehage nḡu.

24 Nayo ndungata ya Ngai nd̄iaḡir̄irwo n̄i ḡutuika ya nḡu; hand̄u ha ūguo, yaḡir̄irwo n̄iḡutuika ya ḡutuga m̄und̄u o woth̄e, na ir̄i m̄und̄u w̄i na ūhoti wa k̄urutana, na ir̄i m̄und̄u m̄ukir̄ir̄ia.

25 Ninḡi arutage ar̄ia mam̄ukararagia ahooreire, ar̄i na mw̄ihoko at̄i Ngai no at̄ume merire, n̄iguo mamenye ūhoru wa ma,

26 na at̄i matūike a gw̄icookera, na meteith̄ukie m̄utego-in̄i wa m̄ucukani ūr̄ia ūmanyit̄ite m̄igwate n̄iguo mekage ūr̄ia ekwenda.

3

Kwaga Gw̄it̄iḡira Ngai Matuk̄u ma K̄ur̄iḡir̄ia

1 No r̄ir̄i, menya at̄i matuk̄u ma k̄ur̄iḡir̄ia n̄iḡukaḡia na mahinda ma ūgwati.

2 And̄u magaatuika eyendi, na endi mbeeca, na egani, na egaathi, na arumani, na and̄u mataiguaga aciari ao, na matar̄i ngaatho, na matar̄i atheru.

3 Ninḡi makorwo matar̄i na wendani, na matarekanaḡira, na a ḡucambania, na matanḡihota kw̄igir̄ir̄ia merir̄iria ma mw̄ir̄i, na matar̄i tha, na matendaga maund̄u mega,

4 na and̄u mendaga ḡukunyan̄ira and̄u ar̄ia anḡi, na ar̄uḡir̄iri, na eik̄ir̄iri, na endi gw̄ikenia ḡuk̄ira ūr̄ia mendete Ngai.

5 And̄u acio metuaga ta meyam̄ur̄ire Ngai no n̄imakaanaga hinya wake. W̄ithemage and̄u ta acio.

6 Acio n̄io ar̄ia matoonyaḡir̄ia nȳumba ciene na makaguucaḡir̄ia and̄u-a-nja ar̄ia ah̄uth̄u ngoro, ar̄ia maiȳur̄it̄wo n̄i mehia, na ar̄ia matwaraḡir̄io n̄i merir̄iria mooru ma m̄ithemba yothe.

7 And̄u-a-nja acio n̄imerutaga ūnd̄u mwer̄u h̄ind̄i ciothe, no matir̄i h̄ind̄i mamenyaga ūhoru ūr̄ia wa ma.

8 O ta ūr̄ia Janne na Jambare maakararirie Musa-r̄i, no taguo and̄u acio mehotoraga makararie ūhoru ūr̄ia wa ma. Mecir̄ia mao n̄i mooru, nao ha ūhoru ūkon̄i w̄it̄ikio n̄iak̄uregwo bīu.

9 No r̄ir̄i, matinḡith̄i haraaya, tond̄u ūrim̄u wao n̄iur̄ikamenyeka n̄i and̄u othe, o ta ūr̄ia ūhoru wa and̄u acio wamenyekire.

Paŭl̄u Ḡutaara Timotheo

¹⁰ No wee-rĩ, nĩũ ũhoro wothe wa ũrutani wakwa, na mūtũũrĩre wakwa, na matanya makwa, na wĩtikio wakwa, na ũkirĩrĩria wakwa, na wendani wakwa, na kũũmĩrĩria gwakwa,

¹¹ na kũnyariirwo gwakwa, na mathĩĩna makwa, o na mĩthemba ya maũndũ marĩa maangorire kũu Antiokia, na Ikonía, o na Lusitera, mĩnyamaro ĩrĩa nĩ ndomĩrĩrie. No Mwathani nĩahonokirie kuuma kũrĩ mathĩĩna macio mothe.

¹² Ti-itherũ, mũndũ o wothe ũrĩa ũkwenda gũtũũra mūtũũrĩre wa gũkenia Ngai arĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩarĩnyariiragwo,

¹³ No andũ arĩa aaganu na arĩa aheenania nĩmarĩkĩragĩrĩria kwagana, makaheenania na makaheenagio.

¹⁴ No wee-rĩ, tũũra wĩkaga maũndũ marĩa wĩrutĩte na ũkametĩkia wega atĩ nĩ ma ma, tondũ nĩũ arĩa maakũrutire,

¹⁵ na ũrĩa wamenyire Maandĩko marĩa matheru kuuma rĩrĩa warĩ kaana,* marĩa mangĩhota gũkũũhĩgia nĩguo ũkaahonokio nĩ ũndũ wa gwĩtikia thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

¹⁶ Ũhoro wothe ũrĩa wandĩkĩtwo Maandĩko-inĩ wekĩrirwo thĩinĩ wa mũwandĩki nĩ Ngai, na nĩwagĩrĩre harĩ ũhoro wa kũrutana, na wa gũkaanania, na wa kũrũnga mahĩtia, o na wa kũrutana mĩkarĩre ya ũthingu,

¹⁷ nĩgeetha mũndũ wa Ngai akoragwo arĩ mũkinyanĩru, na athagathagĩtwo biũ kũruta wĩra o wothe mwega.

4

¹ Atĩrĩrĩ, nĩ ndĩ mbere ya Ngai na ya Kristũ Jesũ, ũrĩa ũgaatuĩra ciira andũ arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte, na nĩ ũndũ wa gũũka gwake na ũthamaki wake-rĩ, ngũgũtaara atĩrĩ:

² Hunjagia Ũhoro wa Ngai; ikaraga wĩhaarĩrie hĩndĩ ĩrĩa yagĩrĩre na ĩrĩa ĩtagĩrĩre; ningĩ rũithagĩria andũ mahĩtia mao, na ũmakaanagie, na ũmomagĩrĩrie, wĩ na ũkirĩrĩria mũnene na ũrutani mũbarĩrĩre.

³ Nĩgũkorwo ihinda nĩrĩgooka rĩrĩa andũ makaaregana na ũrutani ũrĩa wagĩrĩre. No nĩguo mahingie merirĩria mao-rĩ, nĩmakeyũnganĩria arutani aingĩ nĩguo mameerage maũndũ marĩa matũ mao mekwenda kũigua.

⁴ Nĩmakahũgũra matũ mao matige kũigua ũhoro wa ma, na magarũrũkĩre ng'ano cia tũhũ.

⁵ No wee-rĩ, ikaraga wĩiguĩte maũndũ-inĩ mothe, na ũmĩrĩrie kũnyariirwo, ningĩ rutaga wĩra wa kũhunja ũhoro wa Ngai, na ũhingagie mawĩra mothe ma ũtungata waku.

⁶ Nĩgũkorwo nĩnyambĩrĩrie gũitwo thĩ ta iruta rĩa kũnyuuu, narĩo ihinda rĩakwa rĩa kuuma gũkũ nĩrĩkinyu.

⁷ Nĩndũite mbaara ĩrĩa njega, narĩo ihenya rĩakwa rĩgakinya mũthia, o na nĩndũũrĩte menyereire wĩtikio wakwa.

⁸ Rĩu nĩnjigĩrwo thũmbĩ ĩrĩa ya ũthingu, ĩrĩa Mwathani, ũrĩa ũtuaga ciira na kĩhooto, akaahe mũthenya ũcio, na to nĩ nyiki akaahe, no ningĩ nĩ andũ othe arĩa makoretwo merirĩrie kũguũranĩrio gwake.

Maũndũ ma Paũlũ Mwene

⁹ Geria mũno o ũrĩa wahota ũũke kũrĩ nĩ na ihenya,

* **3:15** Mwana wa kahĩ wa Mũyahudi aambagĩrĩria kwĩruta maandĩko ma Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gĩkũrũ arĩ wa mĩaka ĩtano.

¹⁰ nīgũkorwo Dema, tondũ wa kwenda maũndũ ma thĩ ñno, nĩandiganĩirie na agathiĩ Thesalonike. Nake Keresike nĩathiĩte Galatia, na Tito agathiĩ Dalamatia.

¹¹ Luka nowe tũrĩ nake gũkũ. Oya Mariko mũũke nake, tondũ nĩ ũteithio harĩ niĩ ũtungata-inĩ wakwa.

¹² Nĩndatũmire Tukiko kũu Efeso.

¹³ Ūgĩũka-rĩ, ndehera kabuti karĩa ndatigire gwa Karipo kũrĩa Teroa, na ũndehere mabuku makwa ma gĩkũnjo, na makĩria njũa iria cia kwandĩkwo.

¹⁴ Alekisandero ũrĩa mũturi wa indo cia rũthuku nĩanjĩkire ũũru mũno. Mwathani nĩwe ũkaamũrĩha kũringana na ciĩko ciake.

¹⁵ O nawe mwĩmenyerere, tondũ nĩakararirie ndũmĩrĩri iitũ na hinya.

¹⁶ Hĩndĩ ĩrĩa ndaciirithirio rĩa mbere-rĩ, gũtirĩ mũndũ wokire kũndeithia, andũ othe nĩmandiganĩirie. Maroaga gũtuĩrwo ũũru.

¹⁷ No Mwathani nĩarũgamire na niĩ na akĩnjĩkĩra hinya, nĩgeetha ndũmĩrĩri ĩhunjio biũ nĩ ũndũ wakwa na andũ-a-Ndũrĩrĩ othe mamĩigue. Na niĩ ngĩhonokio kuuma kanua ka mũrũũthi.

¹⁸ Mwathani nĩakahonokia ũũru-inĩ o wothe, na andware ũthamaki-inĩ wake wa igũrũ, nake arogocagwo tene na tene. Amenĩ.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁹ Geithia Pirisila na Akula, na andũ a nyũmba ya Onesiforo.

²⁰ Erasito aatigirwo Korinitho, na niĩ ngĩtiga Terefimo kũu Mileto arĩ mũrũaru.

²¹ Geria ũkinye gũkũ mbere ya ihinda rĩa heho. Nĩwageithio nĩ Eubulu, o na Pudene, na Lino, na Kilaudia, na ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe.

²² Mwathani aroikaria roho waku. Wegu wa Ngai ũroikara hamwe nawe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ TITO

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, ndungata ya Ngai na mŭtũmwo wa Jesũ Kristũ. Ndũmĩtwo nĩguo andũ arĩa athuure nĩ Ngai mongererwo wĩtikio na ũmenyo wa kũmenya ũhoru-ũrĩa-wa-ma ũrĩa ũtwaranĩte na ũhoru wa kwĩyamũrĩa Ngai,

² na nĩguo wĩtikio na ũmenyo iria irĩ na kĩĩrĩgĩrĩro kĩa muoyo wa tene na tene, iria Ngai ũrĩa ũtaheenanageria eeranĩire o kuuma kĩa mbĩrĩria.

³ Narĩo ihinda rĩake rĩrĩa rĩagĩrĩire rĩakinya, nĩaguũranĩire kiugo gĩake kĩrĩa ndehokeirwo ndĩkĩhunjagie kũringana na ũrĩa njathĩtwo nĩ Ngai Mũhonokia witũ,

⁴ Ndĩrakwandĩkĩra marũa maya wee Tito, o wee mũriũ wakwa kũna thĩnĩ wa wĩtikio ũrĩa tũgwatanĩire nawe:

Wega na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe na kũrĩ Kristũ Jesũ Mũhonokia witũ, irogĩa nawe.

Wĩra wa Tito arĩ Kirete

⁵ Atĩrĩrĩ Tito, gĩtũmi kĩrĩa gĩatũmire ngũtuge kũu Kirete nĩ atĩ ũthondeke maũndũ marĩa mataarĩkĩte na ũthuure athuuri thĩnĩ wa o itũũra, o ta ũrĩa ndakwĩrĩre.

⁶ Mũthuuri wa kanitha aagĩrĩrwo akorwo atarĩ na ũcuuke, na akorwo arĩ mũthuuri wa mũtumia o ũmwe tu, na arĩ mũndũ ũrĩ na ciana ciĩtikĩtie na itarĩ kaũndũ ingĩcuukĩrwo nĩ ũndũ wa ũmaramari kana kwaga gwathĩka.

⁷ Kuona atĩ mũrori wa maũndũ ma kanitha nĩmwĩhokere wĩra wa Ngai, no nginya akorwo atarĩ na ũcuuke, na ndagakorwo arĩ mũndũ wa kwĩgũmĩra, kana wa kũhiũha kũrakara, kana arĩ mũnyui wa njoohi, kana wa kũhũthĩra hinya o na mbaara, kana mũndũ wa gũkorokera indo na njĩra irĩa itagĩrĩire.

⁸ Nĩ kaba akorwo arĩ mũndũ ũũĩ gũtugana, na wendete maũndũ marĩa mega, na ũhotete kwĩgĩrĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ, na arĩ mũrũngĩrĩru ngoro, na arĩ mũthingu, o na mũndũ ũmenyagĩrĩra mĩtugo yake.

⁹ Ningĩ no nginya arũmagie ũhoru ũrĩa wa kwĩhokeka, o ta ũrĩa ũrutani two, nĩguo ahotage kũũmĩrĩria arĩa angĩ na ũrutani ũrĩa mwagĩrĩru, na ahotage kũregana na arĩa maũkararagia.

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩ kũrĩ andũ aingĩ aremi, andũ a mĩario ya tũhũ na aheenania, na makĩria arĩa a thiritũ ya arĩa maruaga.

¹¹ Andũ acio no nginya makirio, tondũ nĩmarathũkia mĩciĩ mĩingĩ nĩkũrutanaga maũndũ marĩa mataagĩrĩire kũrutana, na mekaga ũguo nĩgeetha monage mbeeca iria itamagĩrĩire.

¹² O na mũnabii ũmwe wao nĩoigĩte atĩrĩ, “Andũ a Kirete matũũraga maheenanageria hĩndĩ ciothe, na mahaana ta nyamũ njũru, na nĩ igũũta ngoroku.”

¹³ Ūira ũcio nĩ wa ma. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, makaanagerie ũgwatĩirie, nĩgeetha mehaande wega ũhoru-inĩ wa gwĩtikia,

¹⁴ na nĩguo matikarũmbũyagie ng'ano cia Ayahudi kana mawatho ma andũ arĩa mareganaga na ũhoru-ũrĩa-wa-ma.

¹⁵ Kūrī andũ arĩa marĩ meciiria matheru, maũndũ mothe nĩ matheru, no kūrī andũ arĩa marĩ na meciiria mathũku na matetĩkĩtie-rĩ, gũtirĩ ũndũ mũtheru. Ti-itherũ, meciiria mao na thamiri ciao nĩ thũku.

¹⁶ Kuuga nĩmoigaga atĩ nĩmooĩ Ngai, no nĩmamũkaanaga na ciĩko ciao. Nĩ andũ imaramari, na matiathĩkaga, na gũtirĩ ũndũ o na ũmwe mwega mangĩka.

2

Maũndũ Marĩa Mabataire Kũrutwo Ikundi Itiganĩte

¹ No wee-rĩ, no nginya ũrutanage maũndũ marĩa maringaine na ũrutani ũrĩa mwagĩrĩru.

² Rutaga athuuri arĩa akũrũ maikarage matarĩ arĩũ, na marĩ a gũtĩka, na a kwĩgirĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ, na marĩ arũmu ũhoru-inĩ wa gwĩtĩkia, na makoragwo marĩ na wendani o na ũkirĩrĩria.

³ O nao atumia arĩa akũrũ marutage gũikaraga na mĩkarĩre ya ũtheru, na matigatuĩke a gũcambania o na kana mamenyere kũnyuuaga ndibei nyingĩ matuĩke ta ngombo ciayo, no nĩ matuĩke a kũrutanaga maũndũ marĩa mega,

⁴ nĩgeetha mahote kũruta atumia arĩa ethĩ kwenda athuuri ao na ciana ciao,

⁵ na matuĩke a kwĩgirĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ, na atheru, na mehang'agie na wĩra o wa kwao mũciĩ, na matuĩke atugi, na maathĩkagĩre athuuri ao, nĩgeetha gũtikanagĩe mũndũ ũngĩcambia kiugo kĩa Ngai.

⁶ O ta ũguo-rĩ, ũmagĩrĩria aanake, na ũmataarage matuĩke a kwĩgirĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ.

⁷ Maũndũ-inĩ mothe, tuĩka kĩonereria gĩa gwĩkaga wega maũndũ-inĩ mothe. Rĩrĩa ũkũrutana onanagia ũrũngĩrĩru, na ũtarĩ na itherũ,

⁸ o na waragie ciugo iria ciagĩrĩre, itangĩrutĩka mahĩtia, nĩgeetha arĩa matũkararagia maconorithio tondũ wa kwaga ũndũ mũũru mangĩaria igũrũ riitũ.

⁹ Taaraga ngombo atĩ ciathĩkagĩre aathani a cio maũndũ-inĩ mothe, na igeragie kũmakenia, no itigacookanagĩrie nao,

¹⁰ na itikamaiyage indo ciao, no cionanagie atĩ no ciĩhokwo kũna, nĩguo itũmage ũrutani wa ũhoru wa Ngai Mũhonokia witũ wendekage maũndũ-inĩ mothe.

¹¹ Nĩ ũndũ wega wa Ngai ũrĩa ũrehaga ũhonokio nĩũguũranĩrio kũrĩ andũ othe.

¹² Wega ũcio wa Ngai nĩguo ũtũrutaga kũregana na maũndũ marĩa matarĩ ma kwĩyamũrĩra Ngai, na merirĩria mooru ma gũkũ thĩ, na gũtũũra twĩgirĩrĩrie merirĩria ma mwĩrĩ, na gũtũũra na mĩtũũrĩre ya ũngai na mĩrũngĩrĩru na ya kwĩyamũrĩra Ngai mahinda-inĩ maya tũrĩ,

¹³ o tũgĩetagĩrĩra kĩrĩgĩrĩro kĩrĩa kĩrĩ na kĩrathimo, hĩndĩ irĩa gũkaaguũranĩrio riiri wa Jesũ Kristũ, ũrĩa arĩ Ngai witũ mũnene na Mũhonokia.

¹⁴ Nake nĩwe werutire nĩ ũndũ witũ, nĩguo atũkũũre waganu-inĩ wothe, na atherie andũ matuĩke ake kũmbe, arĩa marĩ na kĩyo gĩa gwĩkaga maũndũ mega.

¹⁵ Rĩu-rĩ, maũndũ macio nĩmo wagĩrĩrwo nĩkũrutanaga. Ũmanagĩrĩria na ũkaananagie wĩ na wathani wothe. Ndũkanareke mũndũ o na ũrĩkũ akũire.

3

Gwika ūria Kwagĩrĩire

¹ Ririkanagia andũ acio atĩ maathĩkagĩre anene na arĩa maathanaga, na matuĩke aathĩki, na makoragwo mehaarĩirie kũruta wĩra wothe mwega,

² ningĩ matikae gũcambia mũndũ o na ūrĩkũ, no makorwo marĩ a thayũ na acaayanĩri, na monanagie mĩtugo ya ūhooreri harĩ andũ othe.

³ Nĩ ūndũ hĩndĩ ĩmwe-rĩ, o na ithuĩ twarĩ akĩĩgu, na tũtiathĩkaga, na tũkaheenekaga; twarĩ ngombo cia merirĩria ma mĩthemba yothe o na ikeno ciothe. Twatũũraga tũrĩ na rũmena na ūiru, tũgathũũragwo o na tũgathũũranaga mũndũ na ūria ũngĩ.

⁴ No hĩndĩ ĩria ūtugi wa Ngai Mũhonokia witũ na wendo ūria atwendete nago ciaguũranĩrio-rĩ,

⁵ nĩatũhonokirie, na ti ūndũ wa maũndũ ma ūthingu marĩa twekĩte, no nĩ ūndũ wa tha ciake. Agĩtũhonokia na ūndũ wa gũtũtheria, agĩtũciara rĩngĩ na agĩtwerũhia na ūndũ wa Roho Mũtheru,

⁶ ūria aatũitĩrĩirie na ūtaana nĩ ūndũ wa Jesũ Kristũ Mũhonokia witũ,

⁷ nĩgeetha twatuuwo athingu nĩ ūndũ wa wega wake, tũtuĩke agai a muoyo wa tene na tene kũringana na ūria tũtũire twĩrĩgĩrĩire.

⁸ Ūhoro ūcio nĩ wa kwĩhokeka. Na ngũkienda waragie maũndũ maya ũgwatĩirie, nĩgeetha andũ arĩa mehokete Ngai memenyerie kwĩrutĩra na kĩyo gwĩkaga maũndũ mega. Maũndũ maya nĩ magĩrĩru kũna, na nĩ marĩ uumithio harĩ mũndũ o wothe.

⁹ No rĩrĩ, eheragĩra ngarari cia ūrimũ, na ūhoro wa gũkinyĩra njiarwa, na gũkararania, na mbaara cia ūhoro wa watho, tondũ maũndũ macio matĩrĩ uumithio, na nĩ ma tũhũ.

¹⁰ Mũndũ ūria ūtũmaga kũgĩe na nyamũkano-rĩ, mũkaanagie riita rĩa mbere, na rĩa keerĩ. Thuutha wa ũguo, regana nake.

¹¹ Wagĩrĩirwo nĩkũmenya atĩ mũndũ ta ūcio nĩ mwaganu na nĩ mwĩhia; nake we mwene nĩetuĩrĩire ciira.

Maũndũ ma Mũthia

¹² Ndaarĩkia gũtũma Aritema kana Tukiko kũrĩwe, geria ūria ũngĩhota ũũke kũrĩ nĩ gũkũ Nikopoli, tondũ nĩkuo nduĩte gũikara ihinda rĩa heho.

¹³ ĩka ūria wothe ũngĩhota ũteithie Zena ūria wakiri, na Apolo rĩria marĩkorwo marĩ rũgendo-inĩ, na wone atĩ marĩ na indo ciothe iria mabatarĩtio nĩcio.

¹⁴ Nao andũ aitũ nĩmemenyerie kũrutaga mawĩra marĩa mega, nĩguo mateithagĩrĩirie mabataro-inĩ ma o mũthenya nĩguo matigatũũre mũtũũrĩire ũtarĩ na uumithio.

¹⁵ Andũ arĩa othe tũrĩ nao nĩmamũgeithia. Geithia andũ arĩa othe matwendete thĩinĩ wa wĩtĩkio.

Wega wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ inyothe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ FILEMONA

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, njohetwo nĩ ũndũ wa Kristũ Jesũ, na Timotheo mŭrũ wa Ithe witũ,

Tũratũma marũa maya kŭrĩ Filemona mŭrata witũ ũrĩa twendete na mŭruti wĩra hamwe na ithuĩ,

² na kŭrĩ mwarĩ wa Ithe witũ Apufia, o na kŭrĩ Arikipo, ũrĩa ũrũagĩrĩra Ũhoru wa Ngai hamwe na ithuĩ, o na kŭrĩ kanitha ũrĩa ũcemanagia gwaku mŭciĩ.

³ Mũrogĩa na wega na thayũ kuuma kŭrĩ Ngai Ithe witũ, na kuuma kŭrĩ Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Kũhooya

⁴ Atĩrĩrĩ, rĩrĩa ngũkŭririkana mahooya-inĩ makwa-rĩ, nĩnjookagĩria Ngai wakwa ngaatho hĩndĩ ciothe,

⁵ tondũ nĩnjiguaga ũhoru wa wĩtĩkio waku thĩinĩ wa Mwathani Jesũ, na ũrĩa wendete andũ arĩa othe aamũre.

⁶ Nĩhooyaga atĩ ũgĩe na kĩyo rĩrĩa ũkũgwatanĩra nao ũhoru wa wĩtĩkio waku, nĩgeetha magĩe na ũmenyo wa maũndũ mothe mega marĩa tŭrĩ namo thĩinĩ wa Kristũ.

⁷ Wendani waku nĩũheete gĩkeno kĩnene mũno na ũkanyũmĩrĩria, nĩ tondũ wee, mŭrũ wa Ithe witũ, nĩũcanjamũrite ngoro cia andũ arĩa aamũre.

Paŭlũ Gũthaithanĩrĩa Onesimo

⁸ Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, o na gũtuĩka no ngwathe ndĩ thĩinĩ wa Jesũ Kristũ, atĩ wĩke ũrĩa wagĩrĩire-rĩ,

⁹ nĩ kaba ngũthaithe ũwĩke nĩ ũndũ wa wendo. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ Paŭlũ o na ndĩ mũthuuri mŭkŭrũ, na ningĩ ndĩ muohe nĩ ũndũ wa Kristũ Jesũ-rĩ,

¹⁰ ngũgĩgũthaitha nĩ ũndũ wa mŭrũ wakwa Onesimo, ũrĩa watuĩkire mŭrũ wakwa ndĩ gũkũ kĩoho-inĩ.

¹¹ Mbere iyo ndaarĩ kiene kŭrĩwe, no rĩu nĩatuĩkĩte mũndũ wa bata harĩwe o na harĩ niĩ.

¹² Nake nĩngũmũcookia kŭrĩwe, na ngĩmũtũma no taarĩ ngoro yakwa mwene ndĩragũtũmĩra.

¹³ Nĩingĩrendire gũikara nake, nĩgeetha andeithagie handũ-inĩ haku, rĩu njohetwo nĩ ũndũ wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega.

¹⁴ No ndiendire gwĩka ũndũ o na ũrĩkũ wee ũtetĩkĩrite, nĩgeetha ũndũ o wothe mwega wee ũngĩka ũkorwo ũrĩ wa kwĩyendera no ti wa kŭringĩrĩrio.

¹⁵ No gũkorwo gĩtũmi gĩa akweherere kahinda kanini-rĩ, nĩgeetha agũcookerera mũtũũranie nake nginya tene,

¹⁶ no ndagacooke arĩ o ngombo, no akorwo akĩrite ngombo, acooke arĩ mŭrũ wa Ithe witũ mwende mũno. Nĩ wa bata mũno harĩ niĩ, no harĩwe nĩ wa bata makĩria, arĩ ta mũndũ o na ta mŭrũ wa Ithe witũ thĩinĩ wa Mwathani.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio angĩkorwo nĩũtuaga tŭrĩ rŭmwe nawe-rĩ, mwamũkĩre o ta ũrĩa ũngĩnyamũkĩra niĩ mwene.

¹⁸ Nake angikorwo n̄agwĩkĩte ũũru o na ũrĩkũ, kana hihi arĩ na thiriĩ waku-rĩ, andĩka atĩ thiriĩ ũcio nĩ wakwa.

¹⁹ Nĩ nĩ Paũlũ ndĩrakwandĩkĩra na guoko gwakwa mwene. Nĩngakũrĩha thiriĩ ũcio, o na gũtuĩka ndikwenda kũgweta atĩ o na wee mwene ũrĩ thiriĩ wakwa.

²⁰ Atĩrĩrĩ, mũrũ wa Ithe witũ, nĩ ingĩenda ngĩe na uumithio uumĩte kũrĩwe thĩnĩ wa Mwathani; canjamũra ngoro yakwa thĩnĩ wa Kristũ.

²¹ Ndakwandĩkĩra marũa maya ndĩhokete atĩ ndũngĩaga kũnjathĩkĩra, na ngĩmenyaga atĩ nĩũgwĩka o na makĩria ya ũrĩa ngũrĩtie wĩke.

²² Hamwe na ũguo-rĩ, thondekera handũ ha gũikara, tondũ ndĩ na mwĩhoko atĩ nĩndĩtikĩrio njũke kũrĩ inyuĩ nĩ ũndũ wa mahooya marĩa mũhooyagĩra.

²³ Epafara, ũrĩa tuohetwo nake nĩ ũndũ wa Kristũ Jesũ, nĩakũgeithia.

²⁴ O na Mariko, na Arisitariko, na Dema, na Luka, arĩa tũrutithanagia wĩra nao, nĩmakũgeithia.

²⁵ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na roho waku.

MARŪA KŪRĪ AHIBIRANIA

Mūriū nī Mūnene Gūkīra Araika

¹ Matukū-inī ma tene Ngai nāriirie maithe maitū na tūnua twa anabii maita maingī, na njīra mwanya mwanya,

² no matukū-inī maya ma kūrīgīrīria-rī, ithuī nātwarīirie na njīra ya Mūriū, ūrīa aatuire mūgai wa indo ciothe, o we ūrīa thī yothe yombirwo na ūndū wake.

³ Mūrūwe-rī, nīwe wonanagia ūkenji wa riiri wake, na nīwe mūhianīre mūkinyanīru kūna wa ūrīa Ngai atariī, ningī nīwe ūnyitīrīire indo ciothe na kiugo gīake kīrī hinya. Nake aarīkia gūtheria andū mehia-rī, nīaikarire thī guoko-inī kwa ūrīo kwa Ūnene kūu igūrū.

⁴ Nī ūndū ūcio agītuīka mūnene gūkīra araika, o ta ūrīa rītwa rīrīa aagaīrwo rīrī inene gūkīra rīao.

⁵ Nī ūndū-rī, nī mūraika ūrīkū Ngai arī eera atīrī,
 “Wee nīwe Mūrū wakwa;
 ūmūthī nīndatuīka Thoguo”?
 O na kana akīmwīra atīrī,
 “Nī nī ngūtuīka Ithe,
 nake atuīke Mūrū wakwa”?

⁶ Na ningī-rī, Ngai aarehe irigithathi rīake gūkū thī, oigire atīrī,
 “Araika othe a Ngai nīmamūinamīrīre, mamūhooe.”

⁷ Akīaria ūhoru wa araika oigire atīrī,
 “Atūmaga araika ake matuīke huho,
 nacio ndungata ciake agacitua nīnīmībia cia mwaki.”

⁸ No ha ūhoru ūkonī Mūriū ekuuga atīrī,
 “Wee Ngai, gītī gīaku kīa ūnene nīgīgatūūra tene na tene,
 nakīo kīhooito nīkīo gīgaatuīka mūthīgi wa ūthamaki waku.

⁹ Wee wendete ūthingu no ūgathūūra waganu;
 nī ūndū ūcio, Ngai, o we Ngai waku, nīakwambararītie gūkīra athiritū
 aku othe
 na ūndū wa gūgūitīrīria maguta ma gīkeno.”

¹⁰ Ningī akoiga atīrī,
 “Wee Mwathani, o kīambīrīria-inī, nīwaarire mīthingi ya thī,
 o narīo igūrū nī wīra wa moko maku.

¹¹ Icio nīgūthira igaathira, no wee nīgūtūūra ūgaatūūra;
 igaathira o ta nguo.

¹² Ūgaacikūnja o ta ūrīa nguo ndaaya ikūnjagwo;
 ikaagarūrūka o ta ūrīa nguo igarūrūkaga.
 No wee ndūgarūrūkaga,
 na mīaka yaku ndīrī hīndī igaathira.”

¹³ Nī ūndū-rī, nī mūraika ūrīkū Ngai arī eera atīrī,
 “Ikara thī guoko-inī gwakwa kwa ūrīo,
 nginya rīrīa ngaatūma thū ciaku
 ituīke gaturwa ka makinya maku”?

¹⁴ Githī araika othe ti maroho ma gūtungata, matūmītvo matungatagīre arīa makaagaya ūhonokio?

2

Gwathwo Gũthikĩrĩa

¹ Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, nĩtwagĩrĩrwo kũrũmbũiya mũno ùhoru ùrĩa twanaigua, nĩguo tũtikae gũtũgũgio tweherio kuuma harĩ guo.

² Tondũ-rĩ, angĩkorwo ùhoru ùrĩa waririo nĩ araika warĩ mũrũmu-rĩ, na mũndũ o wothe wareganaga na ùhoru ùcio na akaũremera nĩaherithagio o ùrĩa kwagĩrĩre-rĩ,

³ tũngĩkĩaga atĩa kũherithio tũngĩnyarara ùhonokio mũnene ùũ? Ùhonokio ùyũ, ùrĩa waambire kũhunjio nĩ Mwathani, nĩwacookire gwĩkĩrwo hinya kũrĩ ithuĩ nĩ andũ arĩa maamũiguire.

⁴ Ningĩ Ngai agĩkĩra ùhoru ùyũ ùira atĩ nĩ wa ma na ùndũ wa kuonania marũuri na morirũ, o na kũringa ciana cia mĩthemba mĩingĩ, na akĩheana iheo cia Roho Mũtheru kũrĩ andũ kũringana na wendi wake.

Jesũ gũtuuo ta Ariũ a Nyina

⁵ Thĩ irĩa tũkwaria ùhoru wayo, araika tio maaheetwo wathani wayo.

⁶ No nĩ harĩ mũndũ mũna ùheanĩte ùira handũ hamwe akoiga atĩrĩ:
“Mũndũ akĩrĩ kĩ tondũ ùikaraga ùkĩmwĩciiragia,
nake mũrũ wa mũndũ akĩrĩ kĩ atĩ nĩkĩo ùmũmenyagĩrĩra?”

⁷ Watũmire atigie o hanini aiganane na araika,
na ùkĩmũhumba thũmbĩ ya riiri o na gĩtĩio,

⁸ na ùkĩiga indo ciothe rungu rwa magũrũ make aciathage.”

Nake akĩiga indo ciothe rungu rwa mũndũ-rĩ, hatirĩ kĩndũ o na kĩrĩkũ Ngai aatigire gĩtarĩ watho-inĩ wa mũndũ. No rĩu tũtionaga indo ciothe irĩ watho-inĩ wa mũndũ.

⁹ No tuonaga Jesũ, ùrĩa gwa kahinda kanini watuĩtwo mũnini gũkĩra araika, no rĩu ekĩrĩtwo thũmbĩ ya riiri na ya gĩtĩio nĩ tondũ nĩanyariirĩkire na agĩkua, nĩgeetha, nĩ ùndũ wa Wega wa Ngai atuĩke wa gũcama gĩkuũ handũ ha andũ othe.

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩ kwagĩrĩre atĩ Ngai, ùrĩa wombire indo ciothe na itũũraga nĩ ùndũ wake-rĩ, atũme mwambĩrĩria wa ùhonokio wao aagĩrĩre kũna kũna na ùndũ wa kũnyamario nĩguo arehe ciana nyingĩ riiri-inĩ wake.

¹¹ Jesũ ùrĩa ùtũmaga andũ matuĩke atheru, o hamwe na acio matuĩtwo atheru, othe matuĩkaga andũ a nyũmba imwe. Nĩ ùndũ ùcio Jesũ ndaconokaga akĩmeeta ariũ na aarĩ a Ithe.

¹² Akoiga atĩrĩ,

“Nĩngoimbũra rĩitwa rĩaku kũrĩ ariũ na aarĩ a Baba;
nĩngainaga nyĩmbo cia gũkũgooca ndĩ kũngano-inĩ.”

¹³ Ningĩ akoiga atĩrĩ,

“Nĩ ngũiga mwĩhoko wakwa harĩ Ngai.”

O na ningĩ akoiga atĩrĩ,

“Nĩ ùyũ haha, na ciana iria Ngai aaheete.”

¹⁴ Kuona atĩ ciana icio irĩ na mwĩrĩ na thakame-rĩ, we o nake aatuĩkire o tao mwĩrĩ-inĩ, nĩgeetha na ùndũ wa gĩkuũ gĩake ahote kwananga ùrĩa ùrĩ na hinya wa gĩkuũ, nake nĩwe mũcukani,

¹⁵ na ohore arĩa matũire mohetwo ùkombo-inĩ matukũ mao mothe nĩ ùndũ wa gwĩtigĩra gĩkuũ.

¹⁶ Nĩgũkorwo ti-itherũ ti araika ateithagia, no ateithagia rũciaro rwa Iburahĩmu.

¹⁷ Na nĩ ùndũ ùcio no nginya angĩahaananirio na ariũ na aarĩ a Ithe maũndũ-inĩ mothe, nĩguo atuĩke mũthĩnjĩri-Ngai ùrĩa mũnene ùiyũrĩtwo

nĩ tha na mwĩhokeku agĩtungatĩra Ngai, na nĩguo arute horohio nĩ ũndũ wa mehia ma kĩrĩndĩ.

¹⁸ Nĩgũkorwo we mwene nĩathĩnĩkire rĩrĩa aageragio-rĩ, nĩahotaga gũteithia andũ arĩa mageragio.

3

Jesũ nĩ Mũnene gũkĩra Musa

¹ Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ atheru, o inyuĩ mũgwatanĩire ũhoro wa gwĩtwo kũrĩa kuumĩte na igũrũ, mwĩcũranagiei ũhoro wa Jesũ, o we mĩtũmwo na mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene ũrĩa tuumbũraga ũhoro wake.

² We aarĩ mwĩhokeku kũrĩ ũrĩa wamwamũrĩre, o ta ũrĩa Musa aarĩ mwĩhokeku maũndũ-inĩ mothe ma nyũmba ya Ngai.

³ Jesũ nĩonekanĩte aagĩrĩire kũheo gĩtũo kĩnene gũkĩra Musa, o ta ũrĩa mwaki wa nyũmba aagĩrĩrwo nĩ gũtũo gũkĩra nyũmba yo nyene.

⁴ Nĩgũkorwo nyũmba o yothe nĩrĩ mũndũ ũrĩa wamĩakire, no Ngai nĩwe mwaki wa indo ciothe.

⁵ Nake Musa, aarĩ mwĩhokeku maũndũ-inĩ mothe ma nyũmba ya Ngai arĩ o ndungata, agakĩrutaga ũira wa maũndũ marĩa makaahanwo thuutha-inĩ.

⁶ No Kristũ arĩ Mũriũ aarĩ mwĩhokeku na akarũgamĩrĩra nyũmba ya Ngai. Na ithuĩ tũrĩ nyũmba iyo yake, tũngĩkara tũrũmĩtie ũmĩrĩru witũ na kĩrĩgĩrĩro kĩrĩa twĩrahagĩra.

Gũkaanio kwaga Gwĩtikia

⁷ Nĩ ũndũ-rĩ, o ta ũrĩa Roho Mũtheru oigaga, atĩrĩ:

“Ũmũthĩ, mũngĩigua mũgambo wake,

⁸ mũtikoomie ngoro cianyu

ta hĩndĩ ĩrĩa mwanemeire,
andũ makĩĩngeria marĩ kũu werũ-inĩ,

⁹ kũrĩa maithe manyu maangeririe na makĩndoria,
na makĩona ciĩko ciakwa, ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna.

¹⁰ Nĩkĩo ndaarakarĩire rũciaro rũu, ngĩkiuga atĩrĩ,
‘Ngoro cia andũ aya itururaga hĩndĩ ciothe,
na matĩrĩ maamenya njĩra ciakwa.’

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio ngĩhĩta na mwĩhĩtwa ndakarĩte, ngiuga atĩrĩ,
‘Matĩrĩ hĩndĩ magaatoonya kĩhurũko-inĩ gĩakwa.’ ”

¹² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩmenyererei hatikagĩe o na ũmwe wanyu ũrĩ na ngoro ĩhagĩa na ĩtetĩkagĩa, ĩrĩa ĩgarũrũkagĩa, ĩgatigana na Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo.

¹³ No ũmanagĩrĩriai mũndũ na ũrĩa ũngĩ o mũthenya, o rĩrĩa rĩothe mũthenya ũrĩitagwo Ũmũthĩ, nĩgeetha gũtikagĩe o na ũmwe wanyu ũkũũmio ngoro nĩ ũndũ wa kũheenererio nĩ mehia.

¹⁴ Tondũ ũcio, tũngĩrũmia wega mwĩhoko ũrĩa twarĩ naguo kuuma o kĩambĩrĩria nginya ithĩrĩro-rĩ, nĩtũgaatuĩka a kũgwatanĩra hamwe na Kristũ.

¹⁵ O ta ũrĩa kwĩrĩtwo, atĩrĩ:

“Ũmũthĩ, mũngĩigua mũgambo wake,

mũtikoomie ngoro cianyu

ta hĩndĩ ĩrĩa mwanemeire.”

¹⁶ Nĩ andũ arĩkũ acio maaigũre na makĩmũkararia? Githĩ ti arĩa othe moimĩte Misiri matongoretio nĩ Musa?

¹⁷ Ningĩ-rĩ, nĩ andũ arĩkũ aarakarĩire mĩaka ĩyo mĩrongo ĩna? Githĩ ti arĩa meehirie, na magĩkua, o arĩa ciimba ciao ciagũire kũu werũ-inĩ?

¹⁸ Ningĩ-rĩ, nĩ andũ arĩkũ Ngai ehĩtire na mwĩhĩtwa atĩ gũtirĩ hĩndĩ magaatonya ũhurũko-inĩ wake, tĩga o andũ acio maaregire kũmwathĩkĩra?

¹⁹ Tũgakĩona atĩrĩ, matiahotire gũtoonya kuo nĩ ũndũ wa kwaga gwĩtĩkia kwao.

4

Thabatũ ya Kũhurũka ya Andũ a Ngai

¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, kuona atĩ kĩranĩro gĩa gũtoonya ũhurũko-inĩ wake kĩrĩ o ho-rĩ, nĩtwĩmenyererei gũtikagĩe o na ũmwe wanyu ũtagagĩkinyĩra.

² Nĩgũkorwo o na ithuĩ nĩtũhunjĩrio Ũhoru-ũyũ-Mwega o tao; no ũhoru ũrĩa maaiguire ndũigana kũmaguna, tondũ arĩa maũiguire matiwamũkĩrĩre na wĩtĩkio.

³ Na rĩrĩ, ithuĩ arĩa twĩtikĩtie nĩ ithuĩ tũtoonyaga kĩhurũko-inĩ kũu, o ta ũrĩa Ngai oigire atĩrĩ,

“Nĩ ũndũ ũcio ngĩhĩta na mwĩhĩtwa ndakarĩte, ngiuga atĩrĩ,

‘Matirĩ hĩndĩ magaatonya kĩhurũko-inĩ gĩakwa.’”

O na gũtuĩka wĩra wake nĩwathirĩte kuuma o rĩrĩa thĩ yombirwo.

⁴ Nĩgũkorwo nĩ harĩ handũ hana aarĩtie ũhoru wa mũthenya wa mũgwanja, akoiga atĩrĩ: “Nake Ngai akĩhurũka mũthenya wa mũgwanja, agĩtigana na wĩra wake wothe.”

⁵ O na ningĩ hau mbere nĩoigĩte atĩrĩ, “Matirĩ hĩndĩ magaatonya ũhurũko-inĩ wakwa.”

⁶ Nĩtũkuona atĩ nĩ kũrĩ amwe matigaire gũtoonya kĩhurũko-inĩ kũu kĩeranĩrwo, nĩgũkorwo arĩa maahunjĩrio Ũhoru-ũrĩa-Mwega mbere matiatonyire tondũ nĩmagire gwathĩka.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, o rĩngĩ Ngai akĩamũra mũthenya mũna, akĩwĩta ũmũthĩ, thuutha wa matukũ maingĩ gũthira rĩrĩa aaririe na kanua ka Daudi, ta ũrĩa oigĩte hau mbere atĩrĩ:

“ũmũthĩ, mũngĩigua mũgambo wake,
mũtikoomie ngoro cianyu.”

⁸ Tondũ korwo Joshua nĩamaheete ũhurũko-rĩ, Ngai ndangĩacookire kwaria ũhoru wa mũthenya ũngĩ thuutha ũcio.

⁹ Tondũ ũcio nĩgũtigaire Thabatũ ya kũhurũka ya andũ a Ngai;

¹⁰ nĩgũkorwo mũndũ o wothe ũrĩa ũtoonyaga kĩhurũko-inĩ kĩa Ngai o nake nĩahurũkaga agatigana na wĩra wake, o ta ũrĩa Ngai aahurũkire agĩtigana na wĩra wake.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio, nĩtwĩrutanĩrie na kĩyo gũtoonya ũhurũko-inĩ ũcio, nĩgeetha gũtikanagĩe mũndũ o na ũrĩkũ ũkaagũa nĩ ũndũ wa kũrũmĩrĩra kĩonereria kĩa ũremi wao.

¹² Nĩgũkorwo ũhoru wa Ngai ũrĩ muoyo na ũrĩ hinya. Nĩ mũũgĩ gũkĩra rũhiũ rwa njora rũnooretwo mĩena yeerĩ, ũgatheecca ũkagayũkania muoyo na roho, o na ũkagayania marũngo na maguta marĩa makoragwo mahĩndĩ-inĩ, na ningĩ ũgatuĩra meciiria na matua ma ngoro.

¹³ Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe kĩa irĩa ciombirwo kĩhithĩtwo kuuma maitho-inĩ ma Ngai. Indo ciothe nĩhumbũrie na ikaguũrio mbere ya maitho ma ũrĩa tũkaahe ũhoru witũ.

Jesũ Mũthĩnjĩri-Ngai Ũrĩa Mũnene Mũno

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ tũrĩ na mũthĩnjĩri-Ngai mũnene mũno ũrĩa ũhungurĩte agakinya o igũrũ, na nĩwe Jesũ mũrũ wa Ngai-rĩ, nĩtũrũmiei na hinya wĩtĩkio ũrĩa tuumbũraga.

¹⁵ Nĩgũkorwo tũtirĩ na mũthĩnjĩri-Ngai mũnene ũtangĩhota gũtũiguĩra tha ũhũthũ-inĩ witũ, no nĩ tũrĩ na ũmwe wanagerio ikĩro-inĩ ciothe o ta ithuĩ, no ndaigana kwĩhia.

¹⁶ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, nĩtũkuhĩrĩriei gĩtĩ kĩa ũnene kĩa kĩa kĩa Wega wake tũrĩ na ũmĩrĩru, nĩgeetha tũkaiguĩrwo tha, na tuone Wega wake wa gũtũteithagia hĩndĩ irĩa tũbatarĩte.

5

¹ Rĩu-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene o wothe athuuragwo kuuma gata-gatĩ ka andũ na agatuuu wa kũmarũgamĩrĩra maũndũ-inĩ marĩa makoniĩ Ngai, nĩguo arutage maruta na magongona nĩ ũndũ wa kũhoroheria mehia.

² Nake nĩahotaga gũkirĩrĩria arĩa matarĩ na ũmenyo o na arĩa maturu-urĩte, kuona atĩ o nake nĩarĩ ũhũthũ wake.

³ ũndũ ũyũ nĩguo ũtũmaga arute magongona ma kũhoroheria mehia make mwene, o ta ũrĩa amarutaga nĩ ũndũ wa mehia ma kĩrĩndĩ.

⁴ Gũtirĩ mũndũ wĩheaga gĩtĩo kũu we mwene; no nginya akorwo etĩtwo nĩ Ngai, o ta ũrĩa Harũni eetirwo.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, o nake Kristũ ndaigana kwĩyoera ũgooci wa gũtuĩka mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene. No nĩ Ngai wamwĩrire atĩrĩ,

“Wee nĩwe Mũrũ wakwa;
ũmũthĩ nĩndatuĩka Thoguo.”

⁶ Na handũ hangĩ oigĩte atĩrĩ,

“Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene,
o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.”

⁷ Matukũ-inĩ marĩa Jesũ aatũũraga gũkũ thĩ-rĩ, nĩahooyaga na agath-aitha Ngai, agĩkayaga mũno agĩitaga maithori kũrĩ ũcio ũngĩahotire kũmũhonokia kuuma gĩkuũ-inĩ, na nĩaiguagwo nĩ ũndũ wa kwĩnyiihia gwake.

⁸ O na gũtuĩka aarĩ mũriũ, nĩerutire gwathĩka nĩ ũndũ wa ũrĩa aanyariirĩkire,

⁹ na aarĩkia gũtuu mwagĩrĩru kũna, agĩtuĩka kĩhumo kĩa ũhonokio ũrĩa ũtagaathira harĩ arĩa othe mamwathĩkagĩra,

¹⁰ nake Ngai akĩmũtua mũthĩnjĩri-Ngai mũnene o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.

Gũtaarwo nĩguo Tũtikagwe

¹¹ Nĩtũrĩ na maũndũ maingĩ tũngĩmwĩra makoniĩ ũhoro ũyũ, no nĩ hinya kũmũtaarĩria tondũ mũtiniyitaga maũndũ narua.

¹² Nĩ ũndũ-rĩ, o na gũtuĩka rĩu mwagĩrĩrwo nĩgũkorwo mũrĩ arutani-rĩ, nĩmũbatarĩte mũndũ wa kũmũruta maũndũ marĩa mwarutĩtwo kĩambĩrĩria ma kiugo kĩa Ngai o ringĩ. Inyuĩ mũbataire kũheo iria, no ti irio nyũmũ!

¹³ Mũndũ o wothe ũnyuuaga iria, tondũ no gakenge-rĩ, ndangĩmenya wega ũhoro wa ũrutani wa ũthingu.

¹⁴ No irio iria nyũmũ nĩ cia andũ arĩa agima, arĩa nĩ ũndũ wa kũmenyera gũcihũthĩra kainĩ, nĩmerutĩte gũkũũrana wega na ũũru.

6

¹ Nĩ ũndũ ũcio nĩtūtiganeĩ na morutani marĩa ma kĩambĩrĩria ma ũhoru wa Kristũ, na tũthĩĩ na mbere na gũkũra, na tũtĩge kwambĩrĩria gwaka mũthingĩ rĩngĩ wa kũrutana ũhoru wa kwĩrira nĩ ũndũ wa ciĩko iria cierekagĩria mũndũ gĩkuũ-inĩ, na ũrutani wa gwĩtĩkia thĩinĩ wa Ngai,

² na morutani ma ũbatithio, na ma kũigĩrĩrwo moko, o na ma kũriũka kwa arĩa akuũ, o na ma gũtuĩrwo ciira wa tene na tene.

³ Na noguo tũrĩkaga, Ngai angĩtĩkĩria.

⁴ Na rĩrĩ, nĩ ũndũ ũrĩ hinya mũno kũrĩ andũ arĩa maanathererwo nĩ ũtheri, na magacama kĩheo kĩrĩa kiumĩte igũrũ, na magakorwo matuĩtwo a ngwatanĩro ya Roho Mũtheru,

⁵ o acio macamĩte wega wa kiugo kĩa Ngai na maahinya ma ihinda rĩrĩa rĩgooka,

⁶ andũ acio mangĩgũa na matigane na maũndũ macio-rĩ, gũtingĩhoteka kũmacookia rĩngĩ merire, nĩ tondũ nĩ kwambithia marambithia Mũrũ wa Ngai mũtĩ igũrũ o rĩngĩ, na makamũnyararithia kũrĩ kĩrĩndĩ.

⁷ Mũgũnda ũrĩa uragĩrwo nĩ mbura kaingĩ na ũgacooka ũgaciara maciaro mega ma kũguna arĩa marĩmĩrwo-rĩ, nĩũrathimagwo nĩ Ngai.

⁸ No mũgũnda ũrĩa ũkũraga mũigua na mahiũ ma nyeki-inĩ nĩ wa tũhũ, na ũrĩ ũgwati-inĩ wa kwĩrethithĩria kĩrumi. Marigĩrĩrio-inĩ nĩgũcinwo ũgaacinwo.

⁹ Arata akwa nyendete mũno, o na tũkĩaragia ũguo, ha ũhoru wanyu-rĩ, nĩtwĩrĩgĩrĩire maũndũ mega kũrĩ macio, o marĩa marehanaga na ũhonokio.

¹⁰ Tondũ Ngai ndaagĩte kĩhooto; ndakaariganĩrwo nĩ wĩra wanyu o na wendo ũrĩa muonanĩtie nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩake rĩrĩa mwateithagia andũ arĩa aamũre, o na rĩu no mũrathĩĩ na mbere na kũmateithia.

¹¹ Tũngĩenda mũndũ o mũndũ wanyu onanie kĩyo o ta kũ o nginya mũthia, nĩguo mũkaahingĩrio maũndũ marĩa mũtũire mwĩrĩgĩrĩire.

¹² Tũtikwenda mũtuĩke igũũta, no tũkwenda mwĩgerekanagie na andũ, arĩa nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia na gũkirĩrĩria kwao nĩkuo gũtũmaga magairwo maũndũ marĩa meranĩrwo.

Ūũma wa Kĩranĩro kĩa Ngai

¹³ Rĩrĩa Ngai eerĩire Iburahĩmu kĩranĩro gĩake, eehĩtire akĩgwetaga we mwene, nĩgũkorwo gũtiarĩ na ũngĩ mũnene kũrĩ we wa kwĩhĩta nake,

¹⁴ akiuga atĩrĩ, "Ti-itherũ nĩngũkũrathima na ngũhe njiaro nyingĩ."

¹⁵ Na nĩ ũndũ ũcio, thuutha wa Iburahĩmu gweterera akirĩrĩrie-rĩ, nĩaheirwo kĩrĩa eerĩrwo.

¹⁶ Tondũ rĩrĩ, andũ mehĩtaga na mũndũ ũrĩa mũnene kũmakĩra, naguo mwĩhĩtwa ũgakĩndĩra ũrĩa kwĩrĩtwo, na ũgakĩniina ngarari ciothe.

¹⁷ Na tondũ Ngai nĩendaga kuonania hatarĩ nganja kũrĩ agai a maũndũ marĩa meranĩrwo atĩ itua rĩake rĩrĩa aatuĩte rĩtingĩgarũrũka-rĩ, nĩakĩndĩrĩre ũhoru ũcio na mwĩhĩtwa.

¹⁸ Ngai eekire ũguo na ũndũ wa maũndũ meerĩ matangĩgarũrĩka, o marĩa gũtangĩhoteka Ngai aheenanie namo, nĩgeetha ithuĩ arĩa tuonete handũ ha kũrĩra twĩgwatĩre kĩrĩrĩrĩro kĩrĩa tũheetwo, tũhote kũmĩrĩria mũno.

¹⁹ Kĩrĩrĩrĩro gĩkĩ tũrĩ nakĩo kĩaana ta nanga ya ngoro, nakĩo nĩ kĩrũmu, na nĩ kĩa ma. Nakĩo gĩtoonyaga handũ-harĩa-haamũre thuutha wa gĩtama kĩrĩa kĩnene,

20 o harĩa Jesũ, ũrĩa wathiire mbere iitũ, aatoonyire ithenya riitũ. Nake nĩatuĩkĩte mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene o nginya tene, o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.

7

Melikisedeki ũrĩa Mũthĩnjĩri-Ngai

1 Atĩrĩrĩ, Melikisedeki ũcio aarĩ mũthamaki wa Salemu na mũthĩnjĩri-Ngai, o Ngai-Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno. Nĩwe watũngire Iburahĩmu akĩinũka aarĩkia kũhoota athamaki, na akĩmũrathima,

2 nake Iburahĩmu akĩmũhe gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe. Rĩitwa rĩake rĩgĩtaũrwo mbere nĩ kuuga “mũthamaki wa ũthingu”; ningĩ “mũthamaki wa Salemu” nĩ kuuga “mũthamaki wa thayũ”.

3 Ndaarĩ na ithe kana nyina, kana kĩruka gĩake, na ndaarĩ na kĩambĩrĩria kĩa matukũ kana mũthia wa muoyo wake, nĩ ũndũ ũcio, we ahaana ta Mũrũ wa Ngai, egũtũura arĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene.

4 Ta mwĩciirie ũrĩa aarĩ mũnene: Atĩ o na ithe witũ Iburahĩmu nĩamũgĩire gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo iria aatahĩte!

5 Na rĩrĩ, watho uugĩte atĩ andũ a rũciaro rwa Lawi arĩa matuĩkaga athĩnjĩri-Ngai metagie gĩcunjĩ gĩa ikũmi kuuma kũrĩ andũ, ũguo nĩ kuuga ariũ a ithe wao, o na gwatuĩka ariũ a ithe wao nĩ a rũciaro rwa Iburahĩmu.

6 No mũndũ ũcio ndaarĩ wa rũciaro rwa Lawi, no nĩamũkĩrĩre gĩcunjĩ gĩa ikũmi kuuma kũrĩ Iburahĩmu, na akĩrathima ũcio werĩrwo ciĩranĩro.

7 Na hatirĩ nganja atĩ mũndũ ũrĩa mũnini nĩwe ũrathimagwo nĩ ũrĩa mũnene.

8 Tũgakĩona atĩ, mwena ũmwe gĩcunjĩ kũ gĩa ikũmi kĩũnganagio nĩ andũ arĩa macookaga gũkua, na nĩo Alawii; naguo mwena ũcio ũngĩ, kĩrutagĩrwo mũndũ ũrĩa uumbũrĩtwo ũhoru wake atĩ atũũraga o muoyo.

9 O na mũndũ no oige atĩ Lawi, ũcio ũrutagĩrwo gĩcunjĩ kũ gĩa ikũmi, we mwene nĩarutire gĩcunjĩ kũ na njĩra ya Iburahĩmu,

10 tondũ hĩndĩ irĩa Melikisedeki aacemanirie na Iburahĩmu, Lawi aarĩ mũthiimo-inĩ wa ithe ũcio wa tene.

Jesũ ahaana ta Melikisedeki

11 Korwo ũkinyanĩru kũna nĩũngĩonekanire na njĩra ya ũthĩnjĩri Ngai wa Alawii-rĩ, (nĩ ũndũ kĩrĩndĩ kĩaheirwo watho na njĩra iyo), gwakĩrĩ bata ũngĩ ũrĩkũ gũũke mũthĩnjĩri-Ngai ũngĩ, ũtariĩ ta Melikisedeki, na ndatuĩke ta wa nyũmba ya Harũni?

12 Nĩgũkorwo ũhoru wa ũthĩnjĩri-Ngai ũngĩgarũrĩrwo-rĩ, o naguo watho no nginya ũgarũrĩrwo.

13 Nake mũndũ ũrĩa maũndũ maya maarĩtio nĩ ũndũ wake oimĩte mũhĩrĩga-inĩ ũngĩ, ũrĩa gũtarĩ mũndũ wago ũrĩ watungatĩra Ngai kĩgongona-inĩ.

14 Nĩgũkorwo nĩkũĩkaine wega atĩ Mwathani witũ oimire mũhĩrĩga-inĩ wa Juda, na ha ũhoru wa mũhĩrĩga ũcio-rĩ, Musa ndaigana kuuga ũndũ o na ũrĩkũ ũkoniĩ athĩnjĩri-Ngai.

15 Na rĩrĩ, ũhoru ũrĩa twarĩtie no ũmenyeke wega makĩria angĩkorwo mũthĩnjĩri-Ngai ũngĩ ũtariĩ ta Melikisedeki nĩonekanĩte,

16 ũrĩa ũtuĩkĩte mũthĩnjĩri-Ngai, na ti kũringana na mũtugo wa rũciaro rwake, no nĩ tondũ wa ũhoti wa muoyo ũrĩa ũtathiraga.

17 Nĩgũkorwo nĩkuumbũrĩtwo atĩrĩ:
“Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene,
o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.”

18 Watho wa mbere nĩūtiganĩtwo naguo tondũ ndwarĩ na hinya na ũkaaga bata

19 (nĩgũkorwo watho ndũrĩ ũndũ watũmire wagĩrĩre kũna), no nĩtũheetwo kĩrĩgĩrĩro kĩega makĩria kĩrĩa gĩtũhotithagia gũkuhĩrĩria Ngai.

20 Na ũndũ ũyũ ndwekirwo hatarĩ mwĩhĩtwa! Andũ acio angĩ nĩmatuĩkaga athĩnjĩri-Ngai hatarĩ mwĩhĩtwa,

21 nowe aatuĩkire mũthĩnjĩri-Ngai na mwĩhĩtwa, rĩrĩa Ngai aamwĩrire atĩrĩ:

“Jehova nĩehĩtĩte,

na ndangĩricũkwo, akoiga atĩrĩ:

‘Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene.’ ”

22 Nĩ ũndũ wa mwĩhĩtwa ũyũ, Jesũ nĩatuĩkĩte mũrũgamĩrĩri wa kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩega makĩria.

23 Ningĩ-rĩ, nĩgũkoretwo na athĩnjĩri-Ngai aingĩ ta acio hau mbere, nĩgũkorwo nĩmakuaga magakĩgirio gũthĩ na mbere na ũtungata ũcio.

24 No tondũ Jesũ atũũraga muoyo nginya tene-rĩ, ũthĩnjĩri-Ngai wake nĩ wa gũtũũra nginya tene.

25 Nĩ ũndũ ũcio nĩahotaga kũhonokia kũna arĩa othe mokaga kũrĩ Ngai magereire harĩ we, nĩgũkorwo egũtũũra amathaithanagĩrĩra.

26 Tondũ nĩ kwagĩrĩre tũgĩe na mũthĩnjĩri-Ngai mũnene ta ũcio, atũhingagĩrie bata witũ, na akorwo arĩ mũtheru, na atarĩ ũcuuke, kana rĩhia, na aamũranĩtio na ehia, o na agatũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ.

27 We ndekũbatara kũruta magongona mũthenya o mũthenya ta ũrĩa athĩnjĩri-Ngai anene acio angĩ meekaga, mbere nĩ ũndũ wa mehia make mwene, na thuutha ũcio nĩ ũndũ wa mehia ma kĩrĩndĩ. We nĩarutire igongona nĩ ũndũ wa mehia mao ihinda o rĩmwe rĩa kũigana hĩndĩ rĩria eerutire we mwene.

28 Nĩgũkorwo watho ũtuaga andũ matarĩ hinya athĩnjĩri Ngai anene; no mwĩhĩtwa, ũrĩa wokire thuutha wa watho, nĩwaamũrire Mũriũ, ũrĩa ũtuĩkĩte mwagĩrĩru kũna nginya tene.

8

Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa Mũnene wa Kĩrĩkanĩro Kĩerũ

1 Atĩrĩrĩ, ũhoru ũrĩa tũraaria nĩ atĩ: Nĩ tũrĩ na mũthĩnjĩri-Ngai-mũnene, ũrĩa ũikarĩte thĩ guoko-inĩ kwa ũrĩo gwa gĩtĩ kĩa ũnene kĩa ũthamaki wa igũrũ,

2 nake nĩ mũtungatĩri wa handũ-harĩa-haamũre, o kũu hema-inĩ ya gũtũnganwo rĩria ya ma rĩria yaakirwo nĩ Mwathani, no ti mũndũ.

3 Na rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai mũnene o wothe aathuuragwo nĩguo arutage iheo na magongona, na nĩ ũndũ ũcio o nake no nginya akorwo arĩ na kĩndũ gĩa kũruta.

4 Korwo arĩ o gũkũ thĩ-rĩ, ndangĩrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, nĩgũkorwo nĩ kũrĩ andũ arĩa marutaga iheo iria ciathanĩtwo nĩ watho.

5 Nao matungataga mũhianĩre wa handũ-harĩa-haamũre na kĩruru kĩa maũndũ marĩa marĩ igũrũ. ũndũ ũcio nĩguo watũmire Musa ataarwo hĩndĩ rĩria eeharagĩria gwaka Hema-ya-Gũtũnganwo, akĩrwo atĩrĩ: “Menyerera wone nĩwathondeka indo icio ciothe kũringana na mũhianĩre ũrĩa wonirio ũrĩ kĩrĩma-inĩ.”

⁶ No rĩrĩ, ūtungata ūrĩa Jesũ aheetwo nĩũkĩrĩte wao, o ta ūrĩa kĩrĩkanĩro kĩrĩa arĩ we mũiguithania wakĩo gĩkĩrĩte kĩrĩa gĩkũrũ, na ningĩ kĩaandĩtwo na ciĩranĩro njega makĩria.

⁷ Nĩgũkorwo kĩrĩkanĩro kĩa mbere gĩtangĩarĩ na mahĩtia, gũtingĩagĩire bata wa gwetha kĩngĩ gĩa keerĩ.

⁸ No Ngai nĩoonire andũ marĩ na mahĩtia, akiuga atĩrĩ:

“Matukũ nĩmarooka,
rĩrĩa ngaarĩkanĩra kĩrĩkanĩro kĩerũ
na nyũmba ya Isiraeli,
o hamwe na nyũmba ya Juda, nĩguo Mwathani ekuuga.

⁹ Nakĩo kĩrĩkanĩro kũ gĩtikahaana ta kĩrĩkanĩro
kĩrĩa ndaarĩkanĩire na maithe mao ma tene
rĩrĩa ndaamanyĩitire na guoko,
ngĩmatongoria, ngĩmaruta bũrũri wa Misiri,
na tondũ matiigana gũikara marĩ ehokeku harĩ kĩrĩkanĩro gĩakwa,
na nĩ ngĩmahutatĩra,
ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

¹⁰ Gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra na nyũmba ya Isiraeli
ihinda rĩu rĩathira, nĩguo Mwathani ekuuga.

Nĩngekĩra watho wakwa meciiria-inĩ mao,
na ningĩ ndĩwaandĩke ngoro-inĩ ciao.

Na nĩ ngaatuĩka Ngai wao,
nao matuĩke andũ akwa.

¹¹ Gũtigacooka gũkorwo na mũndũ ũkũruta ūrĩa ũngĩ,
kana mũndũ arute mũrũ wa ithe amwĩre atĩrĩ, ‘Menyana na
Mwathani,’

tondũ andũ othe nĩmagakorwo maamenyete,
kuuma ūrĩa mũnini mũno wao nginya ūrĩa mũnene.

¹² Nĩgũkorwo nĩngamarekera waganu wao,
na ndigacooka kũririkana mehia mao.”

¹³ Na rĩrĩ, rĩrĩa ekwaria ũhoru wa kĩrĩkanĩro kĩerũ-rĩ, nĩgũtua aatuire
kĩrĩa kĩa mbere gĩkũrũ; na kĩndũ o gĩothe kĩrakũra-rĩ, gĩtuĩkaga gĩa
gũthira, gĩkabuĩria o biũ.

9

Kũhooya Ngai thĩnĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo ya Gũkũ Thĩ

¹ Rĩu-rĩ, kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩa mbere nĩ kĩarĩ na mawatho maakoniĩ ũhoru
wa kũhooya Ngai, o na ningĩ nĩ kwarĩ na handũ-harĩa-haamũre gũkũ thĩ.

² Nĩ kwarĩ na hema yathondeketwo, na kanyũmba kayo ka mbere nĩ
haarĩ na mũtĩ ūrĩa wa gũcuuria matawa, na metha, na mĩgate ĩrĩa
mĩamũre; hau nĩho heetagwo “Handũ-harĩa-Hatheru.”

³ Thuutha wa gĩtama gĩa keerĩ haarĩ na kanyũmba geetagwo, “Handũ-
harĩa-Hatheru-Mũno,”

⁴ na hau nĩho haarĩ kĩgongona gĩa thahabu gĩa gũcinĩrwo ũbumba,
na nĩho haarĩ ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩrĩa rĩahumbĩrĩtwo na thahabu
kũndũ guothe. Thĩnĩ wa ithandũkũ rĩu nĩ haarĩ na nyũngũ ya thahabu
yarĩ na mana, na rũthanju rwa Harũni rũrĩa rwathundũkĩte, na ihengere
cia mahiga iria ciandĩkitwo.

⁵ Igũrũ wa ithandũkũ rĩu nĩ haarĩ na akerubi a Riiri, mahumbĩrĩte gĩtĩ-
gĩa-tha. No rĩu tũtingĩhota gũtaarĩria wega rĩu ũhoru wa kĩndũ o kĩndũ.

6 Nacio indo ciothe ciarĩkia kũbangwo ũguo-rĩ, athĩnjĩri-Ngai nao maatoonyaga kanyũmba kau ka mbere hĩndĩ ciothe nĩguo marute wĩra wao wa ũtungata.

7 No rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene nowe wiki watoonyaga kanyũmba karĩa ga thĩĩnĩ, na aatoonyaga o ihinda o rĩmwe mwaka, na ndangĩatoonyire atakuũite thakame ya kũruta igongona nĩ ũndũ wake mwene na nĩ ũndũ wa mehia ma andũ marĩa meekĩte matekũmenya.

8 Ũndũ ũyũ nĩguo Roho Mũtheru oonanagia naguo atĩ njĩra ya gũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno ndĩakoretwo ĩguũranĩrio ihinda rĩrĩa rĩothe hema ya mbere yarĩ ho.

9 Gĩkĩ gĩkĩrĩ o kĩonereria kĩa matukũ maya tũrĩ, atĩ maruta na magongona marĩa maarutagwo matingĩahotire gũtheria thamiri ya mũndũ ũrĩa mũhooi Ngai.

10 Maũndũ macio makoniĩ o ũhoru wa kũrĩa na kũnyua, na magongona ma mũthemba mũingĩ ya gwĩtheria na mawatho ma na igũrũ tu, marĩa maathanĩtwo mekagwo nginya ihinda rĩrĩa maũndũ makeerũhio rĩgaakinya.

Thakame ya Kristũ

11 Rĩrĩa Kristũ ookire arĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene wa maũndũ mega marĩa marĩ kuo-rĩ, nĩagereire hema-inĩ irĩa nene na nginyanĩru irĩa itathondeketwo na moko ma andũ, naguo ũguo nĩ kuuga ti ya mũmbĩre wa thĩ ĩno.

12 Ndaatoonyire na ũndũ wa thakame ya mbũri na njaũ; nowe aatoonyire Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno riita o rĩmwe rĩa kũigana na ũndũ wa thakame yake we mwene, arĩkitie gũkũũra andũ na ũkũũri ũrĩa ũtagaathira.

13 Thakame ya mbũri na ndegwa, na mũhu wa moori ĩcinĩtwo, ciaminjaminjĩrio arĩa marĩ na thaahu, nĩciamatheragia na ikaniina thaahu mũĩrĩ yao.

14 Githĩ thakame ya Kristũ, ũrĩa werutire arĩ igongona rĩtarĩ kaũũgũ harĩ Ngai nĩ ũndũ wa Roho wa tene na tene, ndĩngĩgĩtheria thamiri ciitũ makĩria nĩguo itigane na ciĩko iria cierekagĩria mũndũ gĩkuũ-inĩ, nĩguo tũtungatagĩre Ngai ũrĩa ũtũũraga muoyo!

15 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, Kristũ nĩwe mũiguithania wa kĩrĩkanĩro kĩerũ, nĩguo arĩa metĩtwo mahote kũgaĩrwo igai rĩrĩa rĩranĩrwo rĩtagaathira, kuona atĩ rĩu nĩakuũite arĩ mũkũũri wa kũmakũũra kuuma mehia-inĩ marĩa meekĩtwo kĩrĩkanĩro-inĩ kĩrĩa kĩa mbere.

16 Tondũ ha ũhoru ũkoniĩ kwĩgaya-rĩ, nĩ kwagĩrĩire kũmenyeke wega atĩ ũcio wĩgaĩte nĩakuũite,

17 nĩ ũndũ kwĩgaya kũgĩaga na hinya rĩrĩa mũndũ ũrĩa wĩgaĩte aarĩkia gũkua; kwĩgaya gũtirĩ hinya rĩrĩa rĩothe ũrĩa wĩgaĩte arĩ muoyo.

18 Ũguo noguo o nakĩo kĩrĩkanĩro kĩa mbere gĩtingĩagĩre na hinya hatarĩ thakame.

19 Hĩndĩ irĩa Musa aarĩkirie kũhe andũ othe maathani mothe marĩa maandĩkĩtwo watho-inĩ-rĩ, nĩoire thakame ya njaũ, o hamwe na maaĩ, na guoya mũtune, na mathĩgĩ ma mũthobi akĩminjaminjĩria ibuku rĩa gĩkũnjo o na andũ othe.

20 Akĩmeera atĩrĩ, “Ĩno nĩyo thakame ya kĩrĩkanĩro, kĩrĩa Ngai amwathĩte mwathĩkagĩre.”

21 Ningĩ o ũndũ ũmwe, akĩminjaminjĩria Hema-ya-Gũtũnganwo thakame o hamwe na indo iria ciothe ciahũthagĩrwo gũtungatĩra Ngai nacio.

²² Na ti-itherũ, kũringana na watho hakuhĩ indo ciothe itheragio na thakame, na hatarĩ gũitwo gwa thakame-rĩ, gũtirĩ kũrekerwo kwa mehia.

²³ Nĩ ũndũ ũcio, nĩ kwagĩrĩire mĩhaano ya indo iria irĩ igũrũ ĩtheragio na magongona macio, no indo cia igũrũ cio nyene itheragio na magongona mega kũrĩ macio.

²⁴ Nĩgũkorwo Kristũ ndaatoonyire handũ-harĩa-haamũre haakĩtwo na moko ma andũ hahaanaine na handũ harĩa ha ma; nowe aatoonyire igũrũ kuo kwene, kũrĩa rĩu arũgamĩte mbere ya Ngai nĩ ũndũ witũ.

²⁵ O na ndaatoonyire igũrũ nĩguo erutage igongona kaingĩ kaingĩ ta ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai mũnene aatoonyaga Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno o mwaka arĩ na thakame ĩtarĩ yake mwene.

²⁶ Kũngĩrĩ ũguo-rĩ, Kristũ angĩtũũraga anyariiragwo kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo. No rĩu, matukũ-inĩ maya ma kũrigĩrĩria, nĩaguũranĩrio riita rĩmwe rĩa kũigana nĩguo eherie wĩhia na ũndũ wa kwĩruta atuĩke igongona we mwene.

²⁷ Na o ta ũrĩa gũtuĩtwo atĩ andũ makuage o riita rĩmwe, na thuutha wa ũguo magatuĩrwo ciira-rĩ,

²⁸ ũguo no taguo Kristũ aarutirwo igongona riita o rĩmwe nĩguo eherie mehia ma andũ aingĩ; nake nĩakaguũranĩrio riita rĩa keerĩ, no tigeetha akuue mehia, no nĩgeetha arehere arĩa mamwetagĩrĩra ũhonokio.

10

Igongona Rĩmwe rĩa Kũigana rĩa Kristũ

¹ Rĩu-rĩ, watho no kĩiruru kĩa maũndũ mega marĩa magooka, no ti mũhianĩre wa maũndũ marĩa mo mene. Nĩ ũndũ ũcio watho ndũngĩhota gũtũma magongona marĩa marutagwo o mwaka o mwaka mategũtigithĩrio matũme andũ arĩa mookaga kũhooya Ngai magĩrĩre kũna.

² Tondũ korwo nĩ kwahotekire-rĩ, githĩ magongona macio matingĩagĩtigire kũrutagwo? Nĩgũkorwo arĩa maahooyaga nĩmangĩatheretio rĩmwe rĩa kũigana, na matingĩacookire gwĩcuukĩra mehia mao.

³ No rĩrĩ, magongona macio maarĩ ma kũririkanania mehia mwaka o mwaka,

⁴ tondũ gũtingĩhoteka thakame ya ndegwa na ya mbũri yeherie mehia.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, hĩndĩ ĩrĩa Kristũ ookire gũkũ thĩ, oigire atĩrĩ:

“Wee ti magongona na maruta weriragĩria,
no nĩ mwĩrĩ wahaarĩrĩrie;

⁶ ndwakenirio nĩ maruta ma njino,
o na kana maruta ma kũhoroheria mehia.

⁷ Hĩndĩ ĩyo ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ũyũ haha,
o ta ũrĩa ũhoru wakwa wandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo, atĩrĩ:
njũkĩte gwĩka wendi waku, Wee Ngai.’ ”

⁸ Mbere oigire atĩrĩ, “Magongona na maruta, na maruta ma njino, o na maruta ma kũhoroherio mehia, ti mo weriragĩria, o na kana ũgakenio nĩmo” (o na gũtuĩka watho nĩwaathanĩte marutagwo).

⁹ Ningĩ akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha, njũkĩte gwĩka wendi waku.” Eeheragia ũhoru wa mbere nĩguo ahaande ũcio wa keerĩ.

¹⁰ Na nĩ ũndũ wa kwenda kũu-rĩ, nĩtũtũtwo atheru nĩ ũndũ wa igongona rĩa mwĩrĩ wa Jesũ Kristũ rĩrĩa aarutire ihinda rĩmwe rĩa kũigana.

11 Mũthenya o mũthenya mũthĩnjĩri-Ngai o wothe arũgamaga na akaruta mawĩra make makoniĩ kĩrĩra kĩa Ngai, agakĩruta magongona o ro macio kainingĩ kainingĩ, no nĩ magongona matangĩhota kweheria mehia.

12 No rĩrĩ, mũthĩnjĩri Ngai ũyũ aarĩkia kũruta igongona rĩmwe rĩa kũigana rĩa kweheria mehia, nĩaikarire thĩ guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai.

13 Kuuma hĩndĩ ĩyo nĩatũũraga etereire o nginya rĩrĩa thũ ciake igaatuuo gaturwa ka makinya make,

14 nĩ tondũ na ũndũ wa igongona rĩu rĩmwe, nĩatũmĩte arĩa maratuuo atheru magĩrĩre kũna nginya tene.

15 O nake Roho Mũtheru nĩatumbũragĩra ũhoru ũyũ. O mbere akoiga atĩrĩ:

16 “Gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra nao
thuutha wa matukũ macio, ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

Nĩngekĩra mawatho makwa ngoro-inĩ ciao,
na ndĩmaandĩke meciiria-inĩ mao.”

17 Nĩngĩ agacooka akoiga atĩrĩ:

“Ndigacooka kũririkana mehia mao
na ciĩko ciao cia ũremi o rĩ o rĩ.”

18 Na rĩrĩ, mehia marĩkia kũrekanĩrwo-rĩ, gũtingĩcooka kũrutwo igongona rĩngĩ rĩa kweheria mehia.

Rũtana rĩa Gũkirĩrĩa

19 Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, kuona atĩ tũrĩ na mwĩhoko wa gũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, na ũndũ wa thakame ya Jesũ,

20 tondũ nĩatũhingũrĩre njĩra njerũ na ĩrĩ muoyo ya kũhĩtũkĩra gĩtambaya-inĩ, nakĩo nĩkĩo mwĩrĩ wake,

21 na kuona atĩ nĩ tũrĩ na mũthĩnjĩri-Ngai mũnene mũno ũrĩa ũrũgamĩrĩre nyũmba ya Ngai-rĩ,

22 nĩtũkuhĩrĩre Ngai tũrĩ na ngoro itarĩ na ũhinga, na tũiyũrĩtwo nĩ wĩtkio kũna, nacio ngoro ciitũ ĩminjaminjĩrio nĩguo tũtherio thamiri ciitũ ciage ũcuuke nayo mĩrĩ iitũ ĩthambĩtio na maaĩ matheru.

23 Nĩngĩ nĩtũrũmiei ũhoru wa kĩrĩgĩrĩro kĩrĩa tuumbũraga tũtegũthangania, nĩgũkorwo ũrĩa wĩranĩre kĩranĩro kũu nĩ mwĩhokeku.

24 Hamwe na ũguo, nĩtwĩcũũranie ũrĩa tũngĩarahũrana o mũndũ na ũrĩa ũngĩ ũhoru-inĩ wa kwendana na gwĩka ciĩko njega.

25 Na nĩngĩ tũtigatige kũnganaga hamwe, ta ũrĩa andũ amwe mamenyereete gwĩkaga, no nĩtũmanagĩrĩre mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na makĩria mũno tondũ wa ũrĩa mũkuona atĩ Mũthenya ũcio nĩũrakahĩrĩa.

26 Tondũ tũngĩthĩ na mbere na kwĩhia na ũtũrĩka thuutha wa kũmenya ũhoru-ũrĩa-wa-ma-rĩ, gũtirĩ na igongona rĩngĩ rĩa kweheria mehia rĩtigaire,

27 tiga o gweterera tũrĩ na guoya ciira o na mwaki ũrĩrĩmbũkaga ũrĩa ũkaaniina thũ cia Ngai.

28 Mũndũ ũrĩa wothe wareganaga na watho wa Musa ooragagwo atekũiguĩrwo tha na ũndũ wa ũira wa andũ eerĩ kana atatũ.

29 Mũgwĩciiria mũndũ aagĩrĩrwo nĩkũherithio mũno makĩria atĩa, ũrĩa ũrangĩrĩre Mũrũ wa Ngai thĩ, na agatua atĩ thakame ya kĩrĩkanĩro ĩrĩa aatheretio nayo ti theru, na agacooka akaruma Roho ũrĩa ũheanaga wega wa Ngai?

30 Nĩgũkorwo nĩtũũ ũrĩa woigire atĩrĩ, “Kũrĩhanĩria nĩ gwakwa, na nĩ nĩ ngaarĩhanĩria,” na nĩngĩ akiuga atĩrĩ, “Mwathani nĩwe ũgaatuĩra andũ ake ciira.”

³¹ Nĩ ũndũ wa kũguoyohia mũno mũndũ gũkumbatwo nĩ Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo.

³² Ririkanai matukũ ma tene thuutha wanyu kwarĩrwo nĩ ũtheri, ũrĩa mweyũmĩrĩirie mbaara nene rĩrĩa mwanariiragwo.

³³ Mahinda mamwe mwathĩnagio mbere ya kirĩndĩ mũkĩrumagwo; na mahinda mangĩ nĩmwanyĩitanagĩra na arĩa meekagwo ũguo.

³⁴ Ningĩ nĩmwaiguagĩra arĩa mohetwo njeera tha, na mũgetĩkagĩra gũtunywo indo cianyu mũkenete, tondũ nĩmwamenyete atĩ inyuĩ mwarĩ na ũtonga ũngĩ mwega makĩria na wa gũtũũra.

³⁵ Nĩ ũndũ ũcio, mũtigate ũmĩrĩru ũcio wanyu; nĩgũkorwo nĩũkamũrehere uumithio mũnene.

³⁶ Mwangĩrĩrwo nĩgũkirĩrĩria, nĩguo mwarĩkia gwĩka ũrĩa Ngai endaga, mũkaamũkĩra kĩria eeranĩire.

³⁷ Nĩgũkorwo kahinda kanini gaathira-rĩ,
“Ūrĩa ũroka nĩegũka, na ndegũtĩira.

³⁸ No mũndũ wakwa ũrĩa mũthingu agaathũũra muoyo nĩ ũndũ wa gwĩtikia.

Na angĩgacooka na thuutha,

ngoro yakwa ndĩgakenio nĩwe.”

³⁹ No ithuĩ tũtirĩ a thiritũ ya arĩa macookaga na thuutha makora, no tũrĩ a thiritũ ya arĩa metĩkagia, makahonokio.

11

Wĩtikio

¹ Rĩu-rĩ, gwĩtikia nĩkũgĩa na ma ya maũndũ marĩa twĩrĩgĩrĩire, na kũmenya na ma atĩ maũndũ marĩa tũtonaga marĩ ho.

² Ũndũ ũcio nĩguo watũmire andũ arĩa maarĩ kuo tene magaathĩrĩrio.

³ Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, nĩtũmenyaga atĩ thĩ yothe yombirwo na kiugo kĩa Ngai, na nĩ ũndũ ũcio indo iria cionagwo itiathondekirwo kuuma kũrĩ indo iria cionekanaga.

⁴ Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, Habili nĩarutĩire Ngai igongona rĩega gũkĩra rĩa Kaini. Na nĩ ũndũ wa gwĩtikia nĩagathĩrĩrio ta mũndũ mũthingu rĩrĩa Ngai aaheanire ũira mwega nĩ gwĩtikĩra maruta make. Na nĩ ũndũ wa gwĩtikia o na rĩu no aaragia o na gũtuĩka nĩakuire.

⁵ Na ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, Enoku nĩheririo mũtũũrĩre-inĩ ũyũ, nĩguo ndagacame gĩkuũ; na ndacookire kuonwo tondũ Ngai nĩamweheririe. Nĩgũkorwo ataneherio, nĩagathĩrĩrio atĩ aarĩ mũndũ wakenagia Ngai.

⁶ Na rĩrĩ, gũtarĩ na wĩtikio gũtingĩhoteka gũkenia Ngai, tondũ mũndũ ũrĩa wothe ũkaga harĩ we no nginya etĩkie atĩ nĩ kũrĩ Ngai, na atĩ nĩwe ũheaga arĩa othe mamũcaragia na kĩyo iheo ciao.

⁷ Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, hĩndĩ ĩrĩa Nuhu aamenyithirio ũhoru wa maũndũ marĩa matoonekete-rĩ, nĩaakire thabina arĩ na wĩtigiri wa ngoro nĩguo ahonokie andũ a nyũmba yake. Nĩ ũndũ wa gwĩtikia gwake nĩatuĩrĩire thĩ ciira, na agĩtuĩka mũgai wa ũthingu ũrĩa uumanaga na gwĩtikia.

⁸ Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, Iburahĩmu rĩrĩa eetirwo athĩ bũrũri ũrĩa aaheagwo ũtuĩke igai rĩake, nĩathĩkire na agĩthĩ, o na akorwo ndaamenyaga kũrĩa aathiiaga.

⁹ Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, agĩtuĩka mũtũũri bũrũri-inĩ wa kĩranĩro ahaana ta mũgeni bũrũri-inĩ wene; aatũũraga hema-inĩ, o ũndũ ũmwe na Isaaka na Jakubu, arĩa maarĩ agai a kĩranĩro kũ hamwe nake.

10 Nīgũkorwo nĩataanyaga kuona itũũra rĩrĩ na mĩthingi mĩrũmu, rĩrĩa mũthondeki na mwaki warĩo nĩ Ngai.

11 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Iburahĩmu, o na gũtuĩka nĩatindĩkĩte matukũ, nake Sara aarĩ thaata, nĩahotithirio gũtuĩka ithe wa mwana tondũ nĩatuĩte atĩ Ũrĩa weranĩire kĩiranĩro kũu aarĩ mwĩhokeku.

12 Na nĩ ũndũ ũcio kuuma harĩ mũndũ ũyũ ũmwe, o na aarĩ ta mũndũ mũkuũ-rĩ, gũgĩciarwo njiaro nyingĩ o ta njata cia igũrũ, o na ta mũthanga ũrĩa ũtangĩtarĩka ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

13 Andũ aya othe maatũũrĩre marũmĩtie wĩtĩkio nginya rĩrĩa maakuire. Matiigana kũhingĩrio maũndũ marĩa meerĩrwo; no nĩmamonaga marĩ o kũraya na makamakenera. Nao nĩmoimbũraga atĩ o nĩ ageni na agendi gũkũ thĩ.

14 Andũ arĩa moigaga maũndũ ta macio monanagia atĩ nĩ gwetha methaga bũrũri ũrĩa ũrĩ wao kĩũmbe.

15 Korwo nĩmeeciiragia ũhoru wa bũrũri ũrĩa moimĩte-rĩ, nĩ mangĩagĩte na mweke wa gũcooka kuo.

16 Handũ ha ũguo, o meeriragĩria bũrũri mwega kũrĩ ũcio, naguo nĩ bũrũri wa igũrũ. Nĩ ũndũ ũcio Ngai ndaconokaga gwĩtwo Ngai wao, nĩgũkorwo nĩahaarĩirie itũũra inene nĩ ũndũ wao.

17 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Iburahĩmu, rĩrĩa aageririo nĩ Ngai, nĩarutire Isaaka atuĩke igongona. ũcio werĩrwo ciĩranĩro nĩahaarĩirie kũruta mũrũ wake wa mũmwe igongona,

18 o na gũtuĩka Ngai nĩamwĩrĩte atĩrĩ, “Rũciaro rũrĩa rũgeetanio nawe rũkoima harĩ Isaaka.”

19 Iburahĩmu nĩatuĩte na ngoro atĩ Ngai no ariũkie mũndũ mũkuũ, na nĩ ũndũ ũcio no kwĩrwo na ngerekano atĩ nĩacookeirio Isaaka ta oimĩte kũrĩ arĩa akuũ.

20 Na ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Isaaka nĩarathimire Jakubu na Esaũ akĩratha ũhoru wa matukũ mao ma thuutha.

21 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Jakubu, rĩrĩa aarĩ hakuhĩ gũkua, nĩarathimire ariũ a Jusufu, o mũndũ riita rĩake, na akĩhooya Ngai enyitĩrĩre mũthĩgi wake.

22 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Jusufu, nake, ihinda rĩake rĩa mũthia rĩakuhĩrĩria, nĩaririe ũhoru wa gũthaama kwa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri, na agĩathana ũhoru ũkoniĩ mahĩndĩ make.

23 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, aciari a Musa nĩmamũhithire ihinda rĩa mĩeri itatũ kuuma aaciarwo tondũ nĩmoonire aarĩ mwana mwega, na matietigĩrĩre watho wa mũthamaki.

24 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Musa rĩrĩa aatuĩkire mũndũ mũgima nĩaregire gwĩtwo mũrũ wa mwarĩ wa Firaũni.

25 Nĩathuurire kũnyariiranĩrio hamwe na andũ a Ngai, handũ ha gwĩkenia na mĩago ya wĩhia ya ihinda inini.

26 We nĩatuire atĩ kũmenwo nĩ ũndũ wa Kristũ nĩ uumithio mũnene gũkĩra ũtonga wa Misiri, nĩ tondũ nĩacũthagĩrĩria gũkaaheo kĩheo.

27 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, nĩoimire Misiri ategwĩtigĩra marakara ma mũthamaki; nĩakirĩrĩrie tondũ nĩoonire Ũrĩa ũtonekaga.

28 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, nĩarũmirie gĩathĩ kĩa Bathaka na ũhoru wa kũminjaminjanĩrio gwa thakame, nĩguo mwanangi wa marigithathi ndakae kũhutia marigithathi ma andũ a Isiraeli.

29 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, andũ nĩmatuĩkanĩirie Iria Itune taarĩ thĩ nyũmũ maagereire; no rĩrĩa andũ a Misiri maageririe gwĩka ũguo, makĩrindanio nĩ maaĩ.

³⁰ Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, thingo cia Jeriko nĩciagũire andũ maarĩkia gũcithiũrũka matukũ mũgwanja.

³¹ Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, mũmaraya ũrĩa wetagwo Rahabu, tondũ wa kũnyiita athigaani ũgeni, ndoraganĩrio na andũ arĩa maarĩ aremi.

³² Ingiuga atĩa ũngĩ? Ndirĩ na ihinda rĩa kũheana ũhoru wa Gideoni, na wa Baraka, na wa Samusoni, na wa Jefitha, na wa Daudi, na wa Samũeli, o na wa anabii,

³³ acio othe nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, nĩmatoririe mothamaki, na magĩka maũndũ ma kĩhooto, na makĩgwatĩra kĩrĩa kĩeranĩrwo; nao makĩhinga mĩrũũthi tũnua,

³⁴ na makĩhoria mwaki warĩrĩmbũkaga, na makĩhonokio matikaniinwo na rũhiũ rwa njora; ũhinyaru wao wagarũrirwo ũgĩtuĩka hinya; ningĩ maarũire na ũcamba mbaara-inĩ na magĩtooria mbũtũ cia ita cia ndũrĩrĩ ingĩ.

³⁵ Nao andũ-a-nja makĩriũkĩrio andũ ao arĩa maakuĩte, magĩcooka muoyo. Andũ angĩ nao nĩmaregire kũrekererio, makĩnyariirwo nĩgeetha makaariũkio magĩe na muoyo mwega makĩria.

³⁶ Andũ angĩ nĩmanyũrũririo na makĩhũrwo na iboko, o na angĩ makĩohwo na mĩnyororo na magĩkio njeera.

³⁷ Nĩmahũrũrirwo na mahiga; o na magĩatũranio na thoo maita meerĩ; ningĩ makĩũragwo na hiũ cia njora. Maathiiaga mehumbĩte njũa cia ng'ondũ na cia mbũri, na marĩ ngĩa, na makanyariirwo, o na magekagwo ũũru;

³⁸ thĩ ndĩamaagĩrĩire. Moorũũraga werũ-inĩ na irĩma-inĩ, o na ngurunga-inĩ na miungu-inĩ ya thĩ.

³⁹ Andũ aya othe nĩmagathĩrĩrio nĩ ũndũ wa wĩtĩkio wao, no gũtirĩ o na ũmwe wao wahingĩrio kĩranĩro kĩrĩa kĩeranĩrwo.

⁴⁰ Ngai nĩatũhaarĩrie ũndũ mwega makĩria nĩgeetha andũ acio matigatuo aagĩrũru ithuĩ tũtarĩ hamwe nao.

12

Ngai Nĩarũithagia Ciana Ciake

¹ Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ nĩtũrigiicĩrio nĩ aira aingĩ ũguo mahaana ta itu inene-rĩ, nĩtwĩyaũrei kĩrĩa gĩothe gĩtũritũhĩire, o na wĩhia ũrĩa ũtũrigiicaga mũno, na tũgĩteng'ere ihenya rĩrĩa tũigĩrwo mbere iitũ tũkirĩrĩrie.

² Nĩtũcũthĩrĩrie Jesũ, ũrĩa mwambĩrĩria na mũkinyanĩria wa gwĩtĩkia gwitũ, ũrĩa nĩ ũndũ wa gĩkeno kĩrĩa aigĩrwo mbere yake-rĩ, nĩoomĩrĩrie kwambwo mũtharaba-inĩ, atekũũria gũconorwo, na rĩu aikarĩte thĩ guoko-inĩ kwa ũrĩo gwa gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Ngai.

³ Rĩu-rĩ, cũraniai ũhoru wa ũcio wakĩrĩrĩrie ngarari nyingĩ ũguo kuuma kũrĩ andũ ehia, nĩgeetha mũtikananoge kana mũũrwo nĩ hinya.

⁴ Inyuĩ mũkĩgiana na mehia-rĩ, mũtirĩ mũrarũa o nginya mũgaita thakame.

⁵ Na nĩmũriganĩrwo nĩ kiugo gĩa kũmũũmĩrĩria kĩrĩa kĩmwaragĩria ta ciana ciake, atĩrĩ:

“Mũrũ wakwa, ndũkahũthie irũithia rĩa Mwathani,
o na ndũkoorwo nĩ hinya hĩndĩ irĩa egũgũkũũma,

⁶ nĩgũkorwo Mwathani nĩarũithagia arĩa endete,
na akaherithia ũrĩa wothe etĩkĩrĩte atuĩke mwana wake.”

⁷ Inyuĩ kiragĩrĩriai mathĩna marĩ taarĩ irũithia; nĩgũkorwo Ngai aramwĩka ũguo ta mũrĩ ciana ciake. Nĩ ũndũ-rĩ, nĩ mwana ũrĩkũ ũtarũithagio nĩ ithe?

⁸ Mũngĩkĩaga kũrũithio (na gũtirĩ mũndũ ũtarũithagio), inyuĩ mũkĩrĩ ciana cia mũtumia wa njĩra, no ti ciana ciake.

⁹ Ningĩ-rĩ, ithuothe twanakorwo na maithe maitũ marĩa maatũciarire na mũciarire wa mwĩrĩ, arĩa maatũrũithagia na ithuĩ tũkamatĩia nĩ ũndũ wa ũguo. Tũkĩagĩrĩire kwĩnyiihĩria atĩa Ithe wa maroho maitũ nĩguo tũtũũre muoyo!

¹⁰ Maithe maitũ nĩmatũrũithirie gwa kahinda kanini o ta ũrĩa moonaga kwagĩrĩire; no Ngai atũrũithagia tũteithĩke, nĩguo tũgwatanĩre nake ũtheru wake.

¹¹ Gũtirĩ irũithia rĩonekaga rĩ rĩega ihinda-inĩ ta rĩu, tiga rĩrĩ rĩa o ruo. No thuutha-inĩ-rĩ, nĩrĩciaraga magetha ma ũthingu na thayũ harĩ andũ arĩa merutaga narĩo.

¹² Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tambũrũkiaia moko manyu marĩa macunjurĩte, na maru manyu marĩa maregeru nĩguo magĩe hinya.

¹³ “Rũngariai njĩra cia magũrũ manyu,” nĩgeetha ũrĩa ũthuaga ndakae kuonja, no nĩ kaba ahonio.

Gũkaanio kũrega Ngai

¹⁴ Mwĩrutanĩriei mũno gũikarania na andũ othe na thayũ, na gũtuĩka atheru; tondũ hatarĩ ũtheru-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũkoona Mwathani.

¹⁵ Menyererai gũtikagĩe mũndũ o na ũmwe wanyu ũkwaga gũkinyĩrwo nĩ Wegu wa Ngai, na mũtigetĩkĩrie ũndũ mũũru ũhaana ta mũri wa mũtĩ mũrũrũ ũkũre thĩinĩ wanyu, ũcooke kũrehe thĩina na ũthaahie andũ aingĩ.

¹⁶ Tigĩrĩrai nĩmuona atĩ gũtirĩ o na ũmwe wanyu mũhũũri maraya, kana mũndũ ũtetigĩrĩte Ngai ta Esaũ, ũrĩa wendirie igai rĩa ũrigithathi wake nĩ ũndũ wa irio cia irĩa rĩmwe.

¹⁷ Thuutha-inĩ, ta ũrĩa mũũĩ, hĩndĩ irĩa eendire kũgaya kĩrathimo gĩake, nĩaregirwo. Ndaahotire kuona kamweke ga kwĩrira, o na gwatuĩka nĩacaririe kĩrathimo kũu na maithori.

¹⁸ Mũtũũkĩte kĩrĩma-inĩ kĩrĩa kĩngĩhutio, na kĩrĩa kĩraakana mwaki; o kũu kĩrĩ na nduma, na gĩgathimba, o na kĩrĩ na kĩhuhũkanio;

¹⁹ ningĩ kũrĩa kũrĩ mũgambo wa coro, o na kana mũgambo waragia na ciugo iria arĩa maaciguire maathaithanire matikaheo ũhoru ũngĩ o na ũmwe,

²⁰ tondũ matingĩomĩrĩrie ũrĩa gwathanĩtwo, atĩrĩ; “O na nyamũ ĩngĩhutia kĩrĩma kũu, no nginya ĩhũũrwo na mahiga ĩkue.”

²¹ Handũ hau haarĩ na ũndũ wa kũguoyohia mũno, ũũ atĩ Musa nĩoigire atĩrĩ, “Nĩndĩrainaina mũno nĩ guoya.”

²² No inyuĩ mũũkĩte Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni, itũũra inene rĩa Ngai ũrĩa mũtũũra muoyo, na nĩrĩo Jerusalemu ya Igũrũ. Nĩmũũkĩte kĩũngano-inĩ gĩa gĩkeno kĩrĩ araike ngiri na ngiri,

²³ kũrĩ kanitha wa marigithathi, arĩa marĩtwa mao maandĩkĩtwo kũũrĩa Igũrũ. Mũũkĩte kũrĩ Ngai, ũrĩa mũtuĩri andũ othe ciira, na kũrĩ maroho ma andũ arĩa athingu matuĩkĩte akinyanĩru kũna,

²⁴ na kũrĩ Jesũ ũrĩa mũiguithania wa kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩerũ, o na kũrĩ thakame irĩa yakũminjaminjanĩrio irĩa yaragia kiugo kĩega gũkĩra thakame ya Habili.

²⁵ Menyererai mũtikarege ũrĩa ũkwaria. Angĩkorwo matiigana gwĩthara hĩndĩ irĩa maaregire ũrĩa wamakaanagia arĩ gũkũ thĩ-rĩ, githĩ

ithuĩ tũtingĩkĩaga o makĩria gwĩthara, tũngĩkĩhutatĩra ũrĩa ũtũkaanagia arĩ igũrũ?

²⁶ Hĩndĩ ĩyo-rĩ, mũgambo wake nĩwainainirie thĩ, no rĩu nĩeranĩire akoiga atĩrĩ, “Thinda rĩngĩ to thĩ iiki ngainainia, no nĩngainainia igũrũ o narĩo.”

²⁷ Ciugo ici, “ihinda rĩngĩ,” ironania kweherio gwa kĩrĩa kĩngĩenyenyeka, nacio nĩ indo iria ciũmbĩtwo, nĩgeetha kĩrĩa gĩtangĩenyenyeka gĩtũũre.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio tondũ tũramũkĩra ũthamaki ũtangĩenyenyeka-rĩ, nĩtũcookiei ngaatho na tũhooyage Ngai na njĩra ĩrĩa yagĩrĩire, tũkĩmũtĩaga na tũkĩmwĩtigagĩra,

²⁹ nĩgũkorwo “Ngai witũ nĩ mwaki ũniinanaga.”

13

Gũthaithana gwa Kũrĩkĩrĩria

¹ Ikaragai mwendaine ta ariũ na aarĩ a Ithe witũ.

² Mũtikanariganĩrwo nĩgũtuga ageni, nĩ ũndũ andũ amwe tondũ wa gwĩka ũguo maananyiita araika ũgeni matekũmenya.

³ Ririkanagai andũ arĩa mohetwo o ta muohetwo hamwe nao, o na mũririkanage arĩa marathĩnio taarĩ inyuĩ ene mũranyamario.

⁴ Ũhoru wa kũhikania nĩwagĩrĩrwo nĩgũtũo nĩ andũ othe, naguo ũrĩrĩ wa arĩa mahikanĩtie ndũgathaahio; nĩgũkorwo Ngai nĩagaciirithia arĩa othe matharagia, na ahũũri-maraya othe.

⁵ Ikaragai mũtegũkorokera mbeeca, na mũiganagwo nĩ kĩrĩa mũrĩ nakĩo, tondũ Ngai oigĩte atĩrĩ,
“Ndirĩ hĩndĩ ngaagũtiganĩria;
na ndigagũtirika o narĩ.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio no tuuge tũũmĩrĩirie atĩrĩ,
“Mwathani nĩwe mũndeithia; ndingĩtigĩra.
Mũndũ-rĩ, nĩ atĩa angĩhota kũnjĩka?”

⁷ Ririkanagai atongoria anyu arĩa maamũheire ũhoru wa Ngai. Cũranagiai ũhoru wa maciaro ma mĩkarĩre yao, na mwĩgerekanagie nao ũhoru-inĩ wa gwĩtĩkia kwao.

⁸ Jesũ Kristũ atũũraga atekũgarũrũka, ira, na ũmũthĩ, o na nginya tene.

⁹ Mũtikaheenagĩrĩrio nĩ mĩthemba yothe ya morutani mageni. Nĩ wega ngoro ciitũ ciĩkĩragwo hinya nĩ Wegu wa Ngai, na ti na ũndũ wa kũrĩa irio cia magongona iria itagunaga arĩa macirĩaga.

¹⁰ Ithuĩ nĩ tũrĩ na kĩgongona kĩrĩa andũ arĩa matungataga kũu hema-inĩ ĩyo matarĩ na rũtha rwa kũrĩaga magongona marĩa marutagĩrwo ho.

¹¹ Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akuuaga thakame ya nyamũ akamĩtwara Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno ĩtuĩke ya kũhoroheria mehia, no mĩrĩ ya nyamũ icio ĩcinagĩrwo nja ya itũũra.

¹² Ũguo no taguo Jesũ aanyariirĩrwo nja ya kĩhingo gĩa itũũra inene, nĩgeetha andũ matheragio nĩ thakame yake.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtumagarei tũthĩ kũrĩ we kũu nja ya itũũra, tũkuuanĩire nake gĩconoko kĩrĩa we aakuuire.

¹⁴ Nĩgũkorwo gũkũ tũtirĩ na itũũra inene rĩtagaathira, no tũcaragia itũũra inene rĩrĩa rĩgooka thuutha-inĩ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtũthĩ na mbere kũrutĩra Ngai igongona rĩa kũmũgooca nĩ ũndũ wa Jesũ tũtegũtigithĩria, na nĩrĩo itunda rĩa tũnua tũrĩa tuumbũraga rĩtwa rĩake.

16 Na mūtikanariganĩrwo nĩ gwĩkaga wega, o na kũgayanaga kĩrĩa mũndũ arĩ nakĩo na andũ arĩa angĩ, nĩgũkorwo magongona ta macio nĩmo makenagia Ngai.

17 Athĩkagĩrai atongoria anyu, na mwĩnyiihagĩrie wathani wao. Maikaraga meiguĩte nĩ ũndũ wa mĩoyo yanyu taarĩ o makoorio ũhoru wanyu. Maathĩkagĩrei nĩgeetha wĩra wao ũgatuĩka gĩkeno, no ti mũrigo, nĩgũkorwo ũndũ ũcio ndũngĩtuĩka wa kũmũguna.

18 Tũhooyagĩrei. Tũrĩ na ma atĩ thamiri ciitũ itirĩ na ũcuuke, na nĩtũkwenda gũtũũra na mĩkarĩre mĩega maũndũ-inĩ mothe.

19 Nĩngũmũthaiha mũno mũhooyage nĩgeetha hotithio gũcooka kũrĩ inyuĩ o narua.

20 Nike Ngai mwene thayũ, ũrĩa wariũkirie Mwathani witũ Jesũ, ũrĩa Mũrĩithi ũrĩa mũnene wa ng'ondũ, akĩmũruta kũrĩ arĩa akuũ na ũndũ wa thakame ya kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩa tene na tene-rĩ,

21 aromũhe kĩndũ o gĩothe kĩega gĩa kũmũhotithia gwĩka ũrĩa endaga, na aroeka thĩinĩ witũ maũndũ marĩa mamũkenagia thĩinĩ wa Jesũ Kristũ, nike arogoocagwo tene na tene. Amenĩ.

22 Ndamũthaiha ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũkirĩrĩrie ciugo ciakwa cia kũmũtaara nĩgũkorwo ndamwandĩkĩra o marũa makuhĩ.

23 Nĩngwenda mũmenye atĩ mũrũ wa Ithe witũ Timotheo nĩarekereirio. Nike angĩũka narua, nĩtũrĩũka nike kũmuona.

24 Geithiai atongoria anyu othe na andũ othe, a Ngai. Andũ a kuuma Italia nĩmamũgeithia.

25 Wega wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA JAKUBU

¹ Nĩ niĩ Jakubu, ndungata ya Ngai na ya Mwachani Jesũ Kristũ,

Nđĩramwandĩkĩra inyuĩ a mĩhĩrĩga ĩrĩa ikũmi na ĩĩrĩ mũhurunjĩtwo thĩ yothe:

Nĩndamũgeithia.

Mathũna na Magerio

² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, rĩrĩa rĩothe mwakorwo nĩ magerio ma mĩthemba mĩingĩ-rĩ, tuagai atĩ ũguo nĩ gĩkeno gĩtheri.

³ tondũ nĩmũũ atĩ kũgerio kwa wĩtikio wanyu kũrehaga gũkirĩrĩa.

⁴ Rekei gũkirĩrĩa kwanyu kũrute wĩra wakuo, nĩgeetha mũtuĩke andũ aagĩrĩru kũna na agima, mũtarĩ na ũndũ mwagĩte.

⁵ Na rĩrĩ, mũndũ wanyu angĩkorwo aagĩte ũũgĩ-rĩ, nĩahoe Ngai, ũrĩa ũheaga andũ othe na ũtaana, na atarĩ na ũũru ngoro, nake nĩekũheo ũũgĩ ũcio.

⁶ No rĩrĩa ekũhooya-rĩ, nĩahoe etĩkĩtie, na ndagathanganie, tondũ mũndũ ũrĩa ũthanganagia ahaana ta ikũmbĩ rĩa iria inene, rĩrĩa rĩhurutagwo nĩ rũhuho na rĩkarũgarũũgio.

⁷ Mũndũ ũcio ndageciirie atĩ nĩakaheo kĩndũ o nakĩ nĩ Mwachani;

⁸ ũcio nĩ mũndũ wa ngoro igĩrĩ, ũtarĩ hĩndĩ akĩndagĩria maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga.

⁹ Mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ ũrĩa wĩnyiihagia aagĩrĩrwo nĩ kwĩraha nĩ ũndũ nĩatũũgĩrĩtio.

¹⁰ No ũrĩa mũtongu nĩerahage nĩ ũndũ wa kũnyiihio gwake, tondũ agaathira ta ihũa rĩa gĩthaka.

¹¹ Nĩgũkorwo riũa rĩrathaga rĩrĩ na ũrugarĩ mũhiũ wa gũcina narĩo rĩkahoohia mũmera; nakĩo kĩro kĩaguo gĩgaitĩka na ũthaka waguo ũkanangwo. Ũguo no taguo mũndũ ũrĩa mũtongu akaahwererekera o akĩrutaga wĩra wake.

¹² Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũũmagĩrĩria rĩrĩa ekũgerio, tondũ aatooria magerio, nĩakaheo thũmbĩ ya muoyo ĩrĩa Ngai erĩire arĩa mamwendete.

¹³ Hĩndĩ ĩrĩa mwagerio, mũndũ o naũ ndakanoige atĩrĩ, “Ngai nĩarangeria.” Nĩgũkorwo Ngai ndangĩhota kũgerio nĩ ũũru, o nake mwene ndageragia mũndũ o na ũrĩkũ;

¹⁴ no rĩrĩ, mũndũ nĩkũgerio ageragio hĩndĩ ĩrĩa ekũguucĩrĩrio na akaheenererio nĩ merirĩria make mooru.

¹⁵ Namo merirĩria marĩkia kũgĩa nda, maciaraga mehia; namo mehia hĩndĩ ĩrĩa maakũra biũ, magaciara gĩkuũ.

¹⁶ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno-rĩ, mũtikanahenio.

¹⁷ Kĩheo gĩothe kĩega na gĩkinyanĩru kiumaga igũrũ, gĩkĩrũkĩte kuuma kũrĩ Ithe wa motheri ma igũrũ, ũrĩa ũtagarũrũkaga ta ciĩruru iria igarũrũkaga.

¹⁸ Nĩwe watũciarire nĩ kwenda na ũndũ wa ũhoro-ũrĩa-wa-ma, nĩguo tũtuĩke ta maciaro ma mbere ma indo ciothe iria ombire.

Gũthikĩrĩa na Gwĩka

¹⁹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno, menyai ũũ: O mũndũ nĩahiũhage gũthikĩrĩria, no ndakahiũhage kwaria o na kana kũrakara,

²⁰ nĩgũkorwo marakara ma mũndũ matirehaga mūtũũrĩre wa ũthingu ũrĩa Ngai endaga.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, eheriai maũndũ mothe marĩ magigi, na ũũru ũrĩa ũkĩrĩrĩirie kũingĩha, na mwĩnyiihĩtie, mwĩtikĩre kiugo kĩrĩa kĩhaandĩtwo thĩnĩ wanyu, o kĩrĩa kĩngĩmũhonokia.

²² Mũtigatuĩke o a gũthikagĩrĩria kiugo tu, no tuĩkai a gwĩka ũrĩa kiugĩte, nĩguo mũtikeheenie inyuĩ ene.

²³ Mũndũ o wothe ũthikagĩrĩria kiugo no ndekaga ũrĩa kiugĩte-rĩ, ahaana ta mũndũ ũrĩa wĩroraga ũthiũ na gĩcicio,

²⁴ na thuutha wa kwĩrora, agethiĩra na akariganĩrwo o narua nĩ ũrĩa ahaana.

²⁵ No mũndũ ũrĩa ũroraga wega watho ũrĩa mũkinyanĩru kũna ũrĩa ũheanaga wĩyathi, na agathiĩ na mbere gwĩka ũguo, atekũriganĩrwo nĩ ũrĩa aigũite no akawĩkaga-rĩ, ũcio nĩarĩrathimagĩrwo maũndũ marĩa ekaga.

²⁶ Mũndũ o wothe angĩtua mũndũ wa ndini no aremwo nĩ gwatha rũrĩmĩ rwake-rĩ, mũndũ ũcio nĩ kwĩheenia eheenagia, na ũndini wake nĩ wa tũhũ.

²⁷ ũndini ũrĩa Ngai Ithe witũ etĩkagĩra atĩ nĩ mũtheru na ndũrĩ na mahĩtia nĩ ũyũ: nĩ kũroraga ciana cia ngoriai na atumia a ndigwa hĩndĩ ĩrĩa marĩ mathĩina-inĩ mao, na ningĩ mũndũ etheemage ndagathũkio nĩ maũndũ ma gũkũ thĩ.

2

Kũgiriio Gũthuurania Andũ

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ta etĩkia thĩnĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, o we ũrĩa ũrĩ riiri-rĩ, tigagai gũthutũkanagia andũ nĩ ũndũ wa maũthĩ mao.

² Tondũ-rĩ, ĩ hihi kũngĩũka mũndũ kĩũngano-inĩ kĩanyu ekĩrĩte gĩcũhĩ gĩa thahabu na nguo njega, na gũũke mũndũ mũthĩni ũtehumbĩte nguo njega-rĩ,

³ na inyuĩ mũhe ũcio wĩhumbĩte nguo njega gĩtĩio, mũmwĩre atĩrĩ, “Haha harĩ na gĩtĩ kĩega gĩa gũikarĩra,” no mwĩre mũndũ ũcio mũthĩni atĩrĩ, “Wee rũgama harĩa,” kana, “Ikara haha magũrũ-inĩ makwa,”

⁴ githĩ mũtiagĩthutũkania inyuĩ ene, na mwatuĩka atuanĩri ciira marĩ na meciiria mooru?

⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno, ta thikĩrĩriai: Githĩ Ngai ndathuurĩte arĩa monagwo marĩ athĩni gũkũ thĩ nĩguo matuĩke itonga ũhoroinĩ wa wĩtikio na magairwo ũthamaki ũrĩa erĩire arĩa mamwendete?

⁶ No inyuĩ nĩ mũnyararaga arĩa athĩni. Githĩ ti itonga imũhinyagĩrĩria? Githĩ ti o mamũtwaraga igooti-inĩ na hinya?

⁷ Ningĩ githĩ ti o macambagia rĩtwa rĩrĩa rĩrĩ gĩtĩio, o rĩu rĩa ũrĩa mũrĩ ake?

⁸ Angĩkorwo nĩmũhingagia watho ũrĩa mūtue nĩ mũthamaki ũrĩa wandĩkitwo Maandĩko-inĩ atĩrĩ, “Enda mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene,” nĩmwĩkaga wega.

⁹ No angĩkorwo mũtĩĩagĩra andũ maũthĩ-rĩ, nĩ kwĩhia mwĩhagia na mũrĩ atuĩre nĩ watho atĩ mũrĩ aagarari watho.

¹⁰ Nīgũkorwo ũrĩa wothe ũhingagia watho wothe, no akahĩngwo nĩ kaũndũ o kamwe ka guo, mũndũ ũcio nĩagararĩte watho wothe.

¹¹ Tondũ ũrĩa woigire atĩ, “Ndũkanatharanie,” nowe woigire atĩ, “Ndũkanoragane.” Rĩu-rĩ, ũngĩaga gũtharania no ũragane-rĩ, wee nĩũtuĩkĩte mwagarari wa watho.

¹² Aragai na mwĩkage maũndũ manyu o ta mũrĩ arĩa magaatũrwo ciira nĩ watho ũrĩa ũheanaga wĩyathi,

¹³ tondũ mũndũ ũrĩa ũtuanĩre ciira atekũiguanĩra tha-rĩ, ũcio nake agaatuĩrwo ciira atekũiguĩrwo tha. Nacio tha nĩtooragia ũtuanĩri wa ciira!

Wĩtĩkio na Cĩiko

¹⁴ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, gũkĩrĩ na uumithio ũrĩkũ mũndũ angiuaga atĩ arĩ na wĩtĩkio, no ndarĩ na cĩiko? Wĩtĩkio ũcio wakĩmũhonokia?

¹⁵ Mũrũ wa Ithe witũ kana mwarĩ wa Ithe witũ angĩkorwo ndarĩ na nguo cia kwĩhumba, kana irio cia kũrĩa o mũthenya,

¹⁶ nake ũmwe wanyu amwĩre atĩrĩ, “Thĩ na wega; gĩa na ũrugarĩ na ũrĩe wega,” no ndarĩ ũndũ aamũteithia naguo mabataro-inĩ make ma mwĩrĩ-rĩ, ũndũ ũcio ũkĩrĩ na uumithio ũrĩkũ?

¹⁷ Ūguo no taguo wĩtĩkio mũtheri ũtarĩ na cĩiko ũhaana, nĩ mũkuũ guo mwene.

¹⁸ No mũndũ no oige atĩrĩ, “Wee-rĩ, ũrĩ na wĩtĩkio; na nĩ ndĩ na cĩiko.” Nyonia wĩtĩkio waku ũrĩa ũtarĩ na cĩiko, na nĩ nĩngũkuonia wĩtĩkio wakwa na ũndũ wa ũrĩa njĩkaga.

¹⁹ Wee nĩwĩtĩkĩtie atĩ Ngai no ũmwe. Ūguo nĩ wega! O nacio ndaimono nĩciĩtĩkĩtie ũguo, na ikainaina.

²⁰ Wee kĩrimũ gĩkĩ, nĩ ũira ũrakĩenda wa kuonania atĩ wĩtĩkio ũtarĩ na cĩiko nĩ wa tũhũ?

²¹ Githĩ Iburahĩmu, ithe witũ wa tene, ndaatuirwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũrĩa eekire rĩrĩa aarutire mũriũ Isaaka kĩgongona-inĩ?

²² Mũtigũkĩona atĩ wĩtĩkio wake nĩ warutire wĩra hamwe na cĩiko ciake, naguo wĩtĩkio wake ũgĩtuuo mũiganĩru kũna nĩ ũndũ wa cĩiko icio ciake.

²³ Namo Maandĩko makĩhingio marĩa moigĩte atĩrĩ, “Iburahĩmu agĩtĩkia Ngai, nakuo gwĩtĩkia kũu gũgĩtũma atuuo mũthingu,” nake agĩtwo mũrata wa Ngai.

²⁴ Nĩmũkuona atĩ mũndũ atuagwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũrĩa ekaga, no ti ũndũ wa wĩtĩkio wiki.

²⁵ O nake Rahabu ũrĩa warĩ mũmaraya-rĩ, githĩ ndaatuirwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũrĩa eekire hĩndĩ ĩrĩa aanyĩtĩre athigaani arĩa ũgeni na akĩmoonereria njĩra ĩngĩ ya kũũrĩra?

²⁶ O ta ũrĩa mwĩrĩ ũtarĩ na roho ũrĩ mũkuũ-rĩ, ũguo noguo wĩtĩkio ũtarĩ cĩiko ũrĩ mũkuũ.

3

Gwatha Rũrĩmĩ

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ti aingĩ anyu magĩrĩrwo nĩ gũtuĩka arutani, tondũ nĩ mũũĩ atĩ ithuĩ arĩa tũrutanaga nĩtũgaatuĩrwo ituĩro rĩa hinya gũkĩra andũ arĩa angĩ.

² Ithuothe nĩtũhĩngĩcagwo nĩ maũndũ maingĩ. Mũndũ angĩkorwo ndarĩ na mahĩtia thĩnĩ wa maũndũ marĩa aragia-rĩ, ũcio nĩ mũkinyanĩru kũna, na nĩahotete kũriĩra mwĩrĩ wake wothe.

³ Hĩndĩ ĩrĩa tweekĩra mbarathi mĩkwa tũnua nĩguo itwathĩkĩre-rĩ, nĩtũhotaga kũgarũra nyamũ ĩyo ĩrĩ yothe.

⁴ Ningĩ ta rorai ũhoru wa marikabu ũrĩ ta kionereria. O na gũtuĩka nĩ nene na itwaragwo nĩ rũhuho rũrĩ na hinya-rĩ, nĩgarũragwo na gathukani kanini, ikarorio o kũrĩa mũtwarithia wacio ekwenda gũciroria.

⁵ Ũguo no taguo rũrĩmĩ rũhaana. Nĩ kĩĩga kĩnini kĩa mwĩrĩ, no nĩ rwĩkagĩrĩra mũno. Ta mwĩciiriei ũrĩa mũtitũ mũnene ũgwatagio mwaki nĩ gathandĩ o kanini.

⁶ Ningĩ rũrĩmĩ nĩ mwaki, tondũ rũiyũrite mĩthemba yothe ya maũndũ ma waganu thĩinĩ wa ciĩga cia mwĩrĩ. Rũthũkagia mwĩrĩ wothe, rũkagwatia mwaki mũtũũrĩre wothe wa mũndũ, naruo rwene rũkoragwo rũmundĩtio mwaki nĩ Jehanamu.

⁷ Nyamũ cia mĩthemba yothe, na nyoni, na nyamũ iria itambaga thĩ, na nyamũ cia iria-inĩ rĩrĩa inene ciothe nĩhooreragio na cianahoorerio nĩ mũndũ,

⁸ no gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩhota kũhooreria rũrĩmĩ. Nĩruo kĩndũ kĩũru gĩtangĩkindĩria na rũiyũritwo nĩ thumu wa kũuragana.

⁹ Tũgocaga Mwathani, o we Ithe witũ, na rũrĩmĩ, na tũkaruma andũ naruo, o acio mombĩtwo marĩ na mũhianĩre wa Ngai.

¹⁰ Kanua o kau-rĩ, no ko koimaga ũgococi na gakoima irumi. Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ũguo tiguu kwagĩrĩre gũtuĩka.

¹¹ Kaĩ maaĩ mega na maaĩ ma cumbĩ mangĩtherũka kuuma gĩthima kĩmwe?

¹² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũkũyũ no ũhote gũciara ndamaiyũ, kana mũthabibũ ũciare ngũyũ? O nakĩo gĩthima kĩa maaĩ ma cumbĩ gĩtingĩtherũka maaĩ mega.

Mĩthemba ĩrĩ ya Ũũgĩ

¹³ Thĩinĩ wanyu-rĩ, nũũ ũrĩ na ũũgĩ na agataũkĩrwo nĩ maũndũ? Mũndũ ũcio nĩakĩonanie maũndũ macio na ũndũ wa mũtũũrĩre wake mwega, na ciĩko ciĩkĩitwo na njĩra ya kwĩnyiihia kũrĩa kuumanaga na ũũgĩ.

¹⁴ No mũngĩkorwo ngoro-inĩ cianyu nĩ mũtũũragia ũiru na ũhoru wa kwenda kwĩyambatĩria-rĩ, mũtikae kwĩrahĩra ũndũ ũcio kana mũtuĩke a gũkaana ũhoru wa ma.

¹⁵ “Ũũgĩ” ta ũcio tiguu ũikũrũkaga uumĩte igũrũ, no nĩ wa thĩ ĩno, na ti wa kĩĩroho, ũcio nĩ ũũgĩ wa mũcukani.

¹⁶ Nĩgũkorwo harĩa harĩ na ũiru na ũhoru wa kwenda kwĩyambatĩria-rĩ, hau nĩho hakoragwo na ngũĩ na ciĩko ciothe cia waganu.

¹⁷ No ũũgĩ ũrĩa uumaga igũrũ o mbere nĩ mũtheru; ningĩ nĩwendete thayũ, na nĩũcaayanagĩra, na nĩwĩnyiihagia, na nĩ ũiyũritwo nĩ tha na maciaro mega, ningĩ ndũthutũkanagia, na ndũrĩ ũhinga.

¹⁸ Nao ateithũrani arĩa mahaandaga thayũ-rĩ, magethaga maciaro ma ũthingu.

4

Mwĩnyiihagĩriei Ngai

¹ Atĩrĩrĩ, nĩ kĩĩ gĩtũmaga kũgĩe na mbaara na ngũĩ thĩinĩ wanyu? Githĩ itiumaga merirĩria-inĩ manyu marĩa marũaga thĩinĩ wanyu?

² Mwĩriragĩria kĩndũ no mũkaaga kũgĩa nakĩo. Ningĩ mũũraganaga na mũgacumĩkĩra, no mũtingĩhota kũgĩa na kĩrĩa mũkwenda. Mũtetanagia na mũkarũa. Mũgakĩaga kuona kĩndũ tondũ wa kwaga kũhooya Ngai.

³ Hĩndĩ ĩrĩa mwahooya-rĩ, nĩmwagaga kũheo, tondũ mũhooyaga mũrĩ na muoroto mũũru, tondũ mwendaga mũitangage kĩrĩa mwahero na maũndũ ma gwĩkenia.

⁴ Inyuĩ atharania aya, kaĩ mũtooĩ atĩ kũgĩa ũrata na thĩ nĩ kũgĩa ũthũ na Ngai? Nĩ ũndũ ũcio mũndũ o wothe ũthuuraga kũgĩa ũrata na thĩ nĩkũgĩa ũthũ ya Ngai.

⁵ Kana mũgwĩciiria Maandĩko maaragia ũhoro ũtarĩ na gĩtũmi, atĩ roho ũrĩa Ngai aatũmire ũtũurage thĩnĩ witũ nĩ ũiguaga ũiru mũno?

⁶ No nĩatũheaga wega wake makĩria. Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga Maandĩko moige atĩrĩ:

“Ngai nĩareganaga na arĩa etĩĩ
no arĩa menyiihagia nĩo aheaga wega wake.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio mwĩnyiihagĩriei Ngai. Reganagai na mũcukani, nake nĩekũmũũrĩa.

⁸ Kuhĩrĩriai Ngai, nake nĩekũmũkuhĩrĩa. Mwĩthambei moko manyu inyuĩ ehia, na mũtherie ngoro cianyu inyuĩ andũ a ngoro igĩrĩ.*

⁹ Iguai kĩahe, mũcakaē, na mũgirĩke. Garũrai mũtheko yanyu ĩtuĩke macakaya, nakĩo gĩkeno kĩanyu kĩgarũrũke gĩtuĩke kĩahe.

¹⁰ Mwĩnyiihĩriei Mwathani, nake nĩekũmũtũũgĩria.

¹¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigai gũcambania mũndũ na ũrĩa ũngĩ. ũrĩa wothe waragia ũhoro wa gũcambia mũrũ kana mwarĩ wa ithe kana akamũtuĩra ciira-rĩ, nĩ watho acambagia na akaũtuĩra ciira. Hĩndĩ ĩrĩa ũgũtuĩra watho ciira-rĩ, ndũkoragwo ũkĩhingia watho, no ũkoragwo ũrĩ mũtuanĩri ciira.

¹² Kũrĩ Mũheani wa watho, na Mũtuanĩri ciira o ũmwe, o we ũrĩa ũrĩ na ũhoti wa kũhonokia na kũniinana. No wee-rĩ, ũkĩrĩ ũ nĩguo ũtuĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ ciira?

Kwĩraha nĩ ũndũ wa Rũciũ

¹³ Rĩu ta thikĩrĩriai, inyuĩ mugaga atĩrĩ: “Ũmũthĩ kana rũciũ nĩtũgũthĩ ĩtũũra rĩna tũikare kuo mwaka ũmwe, tũrute wĩra wa wonjoria kuo, tũgĩe na mbeeca.”

¹⁴ No rĩrĩ, inyuĩ mũtiũ ũrĩa gũgaatuĩka rũciũ. Muoyo wanyu ũkĩrĩ kĩ? Inyuĩ mũrĩ o kĩbii kĩrĩa kĩonekaga o kahinda kanini, gĩgacooka gĩgathira biũ.

¹⁵ Handũ ha ũguo-rĩ, mwagĩrĩrwo nĩ kugaga atĩrĩ, “Mwathani angĩenda-rĩ, nĩ tũgũtũũra muoyo na twĩkage ũndũ ũyũ na ũyũ.”

¹⁶ No rĩu inyuĩ nĩ kwĩraha mwĩrahaga mũrĩ na nguthi. Mwĩraho ta ũcio wothe nĩ mũũru.

¹⁷ Nĩ ũndũ wa ũguo, mũndũ wothe ũũĩ gwĩka wega na ndekaga-rĩ, ũcio nĩ kwĩhia ehagia.

5

Itonga Gũkaanio Kũhinyanĩrĩa

¹ Rĩu ta thikĩrĩriai, inyuĩ itonga ici, rĩrai na mũgirĩke tondũ wa mathĩina marĩa maramũkora.

² ũtonga wanyu nĩ ũbuthĩte, nacio nguocianyu nĩ ndĩe nĩ memenyi.*

³ Thahabu na betha cianyu nĩ irootete. Kũroota gwacio nĩ ũira wa atĩ nĩireganĩte na inyuĩ, na nĩikũrĩa mũrĩ yanyu imũniine o ta mwaki. Inyuĩ mwĩgĩire mũthithũ mũingĩ wa matukũ ma kũrigĩrĩa.

* **4:8** Athĩnjĩri-Ngai matanakuhĩrĩa Ngai Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo nĩmambaga gwĩthamba magũrũ na moko mbakũri-inĩ ya gĩcango arĩ njĩra ya gwĩtheria kũiroho (Thaam 30:17-21). * **5:2** Matukũ-inĩ ma tene nguociataragwo taarĩ njĩra ĩmwe ya ũtonga (Atũm 20:33).

⁴ Atĩrĩrĩ! Mĩcaara ĩrĩa mwaregire kũrĩha aruti a wĩra arĩa maamũrĩmĩire mĩgũnda nĩramũkaĩra. Gũkaya kwa arĩa maamũgetheire irio nĩgũkinyĩire matũ ma Mwathani Mwene hinya wothe.

⁵ Mũtũũrĩte gũkũ thĩ na mĩago na mũgũkenagia. Inyuĩ mwĩnoretie nĩ ũndũ wa mũthenya wa gũthĩnjwo.

⁶ Inyuĩ nĩ mũtuĩrĩire andũ ciira na mũkamooraga matarĩ na mahĩtia, o acio matarĩ ũũru na inyuĩ.

Gũkirĩrĩria Mathũna-inĩ

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, kiragĩrĩriai, o nginya rĩrĩa Mwathani agooka. Ta rorai ũrĩa mũrĩmi etagĩrĩra mũgũnda wake ũrute irio iria irĩ bata, na agakirĩrĩria nginya ciurĩrwo nĩ mbura ya mbere o na ya keerĩ ategũthethũka.

⁸ O na inyuĩ-rĩ, kirĩrĩriai na mwĩhaande wega, tondũ Mwathani arĩ hakuĩ gũũka.

⁹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigagai gũtetania, nĩgeetha mũtikanatuĩrwo ciira. Mũtuanĩri ciira arũngĩ o mũrango-inĩ!

¹⁰ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩrutei na maũndũ marĩa mooru anabii meekirwo, o acio maaragia thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani, naguo ũhoru ũcio ũtuĩke kĩonereria kĩanyu gĩa gũkirĩrĩria rĩrĩa mũkũnyamario.

¹¹ O ta ũrĩa mũũĩ, acio maakirĩrĩrie-rĩ, tũmatuaga arathime. Nĩmũiguĩte ũhoru wa gũkirĩrĩria kwa Ayubu, na nĩmuonete ũrĩa Mwathani eekire marigĩrĩrio-inĩ. Mwathani aiyũrĩtwo nĩ ũtugi na tha.

¹² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, igũrũ rĩa maũndũ mothe-rĩ, tigagai kwĩhĩta. Mũtikanehĩte na igũrũ kana na thĩ, o na kana na kĩndũ kĩngĩ o na kĩ. Inyuĩ-rĩ, mwoiga “Ĩ” nĩtuĩke ĩ, na mwoiga “Aca” nĩtuĩke aca, nĩguo mũtikae gũtuĩrwo ciira.

Ihooya rĩa Wĩtĩkio

¹³ Nĩ harĩ mũndũ thĩinĩ wanyu wonete ũũru? ũcio nĩahooe. Nĩ harĩ mũndũ ũkenete? ũcio nĩaine nyĩmbo cia kũgooca.

¹⁴ Nĩ harĩ mũndũ thĩinĩ wanyu mũrũaru? ũcio nĩete athuuri a kanitha mamũhooere na mamũhake maguta thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani.

¹⁵ Namo mahooya mangĩhooywo na wĩtĩkio nĩ megũtũma mũndũ ũcio mũrũaru ahone; Mwathani nĩekũmwarahũra. Angĩkorwo ehĩtie-rĩ, nĩekũrekerwo mehia make.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio umbũranagĩrai mehia manyu o mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na mũhooyanagĩre nĩgeetha mũhonagio. Ihooya rĩa mũndũ mũthingu nĩ rĩrĩ hinya na nĩ rĩtũmaga maũndũ manene mekĩke.

¹⁷ Elija aarĩ mũndũ o ta ithuĩ. Nake nĩahooire Ngai na kĩyo atĩ mbura ndĩkoire, nayo mbura ndĩoirire bũrũri-inĩ ũcio ihinda rĩa mĩaka ĩtatũ na nuthu.

¹⁸ Nĩngĩ agĩcooka akĩhooya, nakuo matu-inĩ gũkiuma mbura, nayo thĩ ĩgĩciara maciaro mayo.

¹⁹ Atĩrĩrĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũndũ ũmwe wanyu angĩagaga oime ũhoru-inĩ wa ma nake mũndũ ũngĩ amũgarũre-rĩ,

²⁰ ririkanai ũũ: Mũndũ ũrĩa wothe ũgarũraga mwĩhia kuuma njĩra-inĩ yake njũru-rĩ, nĩkũmũhonokia akaamũhonokia kuuma harĩ gĩkuũ na ahumbĩre mehia maingĩ.

MARŪA MA MBERE MA PETERO

¹ Nĩ niĩ Petero, mūtūmwo wa Jesũ Kristũ,

Ngũmwandĩkĩra marũa maya, inyuĩ arĩa Ngai eyamũrĩire, na mūtũũrĩte mũrĩ ageni gũkũ thĩ, na mũkahurunjũkĩra mabũrũri ma Ponto, na Galatia, na Kapadokia, na Asia, na Bithinia,

² o inyuĩ mwathuurirwo kũringana na ũrĩa Ngai Ithe aamũmenyete o mbere, na akamũtheria nĩ ũndũ wa Roho, nĩguo mwathĩkagĩre Jesũ Kristũ, na mũminjamingĩrio thakame yake:

Wega na thayũ iromũingĩhĩra.

Ngai kũgoocwo nĩ ũndũ wa Kĩrĩgĩrĩro kĩrĩ Muoyo

³ Ngai, o we Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, arogoocwo! Ngai nĩatũciarĩte rĩngĩ nĩ ũndũ wa tha ciake nyingĩ nĩguo tũgĩe na kĩrĩgĩrĩro kĩrĩ muoyo, nĩ ũndũ wa ũrĩa Jesũ Kristũ aariũkire akiuma kũrĩ arĩa akuũ.

⁴ Aatũciarire nĩguo tũgĩe na igai rĩrĩa rĩtangĩbutha, kana rĩthũke, kana rĩhwerereke, rĩrĩa mũigĩrwo kũu igũrũ,

⁵ o inyuĩ mũgitũirwo nĩ hinya wa Ngai nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia, o nginya hĩndĩ ĩrĩa ũhonokio ũgooka ũrĩa ũhaarĩrio gũkaaguũranĩrio ihinda rĩa mũthĩa.

⁶ Ũhoru ũcio nĩguo mũkenagĩra mũno, o na gwatuĩka rĩu nĩmũiguithĩtio kĩa kahinda kanini nĩkũgerio na magerio ma mũthemba yothe.

⁷ Maũndũ maya mokĩte nĩgeetha wĩtĩkio wanyu woneke nĩ wa goro mũno gũkĩra thahabu, ĩrĩa ĩthiraga o na yakorwo ĩtheragio na mwaki, ningĩ ũmenyeke atĩ nĩ wa ma, na atĩ nĩũkarehe ũgooci, na riiri, na gĩtĩio hĩndĩ ĩrĩa Jesũ Kristũ akaaguũranĩrio.

⁸ Nĩmũmwendete o na gũtuĩka mũtirĩ mwamuona; ningĩ mũkamwĩtĩkia o na gũtuĩka rĩu mũtiramũona, na mũkaiyũrwo nĩ gĩkeno gĩtangĩheanĩka ũhoru wakĩo, o kĩrĩa kĩrĩ riiri,

⁹ nĩgũkorwo nĩmũramũkĩra ũndũ ũrĩa mũtanyaga kuona nĩ ũndũ wa wĩtĩkio wanyu, na nĩguo ũhonokio wa ngoro cianyu.

¹⁰ Ũhoru ũcio wa ũhonokio-rĩ, nĩguo anabii, arĩa maarathaga ũhoru wa wega wa Ngai ũrĩa warĩ ũũke kũrĩ inyuĩ, maacaragia na kĩyo, na makaũtuĩria na ũmenyereri mũnene,

¹¹ makĩgeria kũmenya nĩ hĩndĩ ĩrĩkũ Roho wa Kristũ ũrĩa warĩ thĩnĩ wao orotaga rĩrĩa aarathaga ũhoru wa kũnyariirĩka gwa Kristũ na riiri ũrĩa ũkaarũmĩrĩa.

¹² Nao nĩmaguũrĩrio atĩ to o ene meetungatagĩra, no nĩ inyuĩ maatungatagĩra, hĩndĩ ĩrĩa maaragia ũhoru wa maũndũ marĩa mwĩrĩtwo rĩu nĩ arĩa maamũhunjĩrie Ũhoru-ũrĩa-Mwega na ũndũ wa Roho Mũtheru ũrĩa watũmirwo kuuma igũrũ. Maũndũ macio nĩmo arĩa meriragĩria mũno kuona.

Tũũrai mũrĩ Atheru

¹³ Nĩ ũndũ ũcio, ikaragai mwĩhaarĩrie meciiria-inĩ manyu; tuĩkai andũ a kwĩrigagĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ; na mũige kĩrĩgĩrĩro kĩanyu biũ harĩ wega ũrĩa mũkaaheo hĩndĩ ĩrĩa Jesũ Kristũ akaaguũranĩrio.

¹⁴ Tuĩkai ciana cia gwathĩka, na mūtigatongoragio nĩ merirĩria mooru marĩa mwatũire namo mbere hĩndĩ ĩrĩa mũaamenyete Ngai.

¹⁵ No tondũ ũrĩa wamwĩtĩre nĩ mũtheru-rĩ, o na inyuĩ tuĩkai atheru maũndũ-inĩ mothe marĩa mũrĩĩkaga;

¹⁶ nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Tuĩkai atheru, tondũ o na nĩ ndĩ mũtheru.”

¹⁷ Na rĩrĩ, tondũ inyuĩ mũkayagĩra Ngai mũkĩmwĩtaga Ithe wanyu, o we ũrĩa ũtuagĩra o mũndũ o mũndũ kũringana na wĩra wake ategũthutũkania-rĩ, gĩkaragei mũmwĩtigĩrĩte na mũikarage ta mũrĩ agendi gũkũ thĩ.

¹⁸ Nĩgũkorwo nĩmũũĩ atĩ rĩrĩa mwakũũrirwo mūtigane na mūtũũrĩre wa tũhũ ũrĩa mwatigĩrwo nĩ maithe manyu-rĩ, ti indo iria ibuthaga ta betha kana thahabu mwakũũrirwo nacio,

¹⁹ no mwakũũrirwo na thakame ya goro mũno ya Kristũ, ũrĩa wa-haanaga ta gatũrũme gatarĩ na kĩmeni kana kaũũgũ.

²⁰ Nake nĩwe wathuurĩtwo thĩ ĩtanombwo, no nĩaguũranĩrio mahinda maya ma kũrigĩrĩria nĩ ũndũ wanyu.

²¹ Na inyuĩ nĩmwĩtĩkĩtie Ngai nĩ ũndũ wake, Ngai ũrĩa wamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ na akĩmũhe riiri, nĩgeetha wĩtĩkio wanyu na mwĩhoko ikorwo irĩ o harĩ Ngai.

²² Na tondũ rĩu nĩmwĩtheretie nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra ũhoru ũrĩa wa ma, na mũgatuĩka a kwendana kũna na ariũ na aarĩ a Ithe wanyu hatarĩ ũhinga-rĩ, inyuĩ ene endanagai biũ na ngoro cianyu.

²³ Nĩgũkorwo nĩmũciarĩtwo rĩngĩ, no mūticiarĩtwo kuuma kũrĩ mbeũ ĩrĩa ĩbuthaga, no nĩ ĩrĩa ĩtarĩ ya kũbutha, na ũndũ wa kiugo kĩa Ngai kĩrĩa kĩrĩ muoyo na gĩtũũraga tene na tene.

²⁴ Tondũ rĩrĩ,
“Andũ othe mahaana ta nyeki,
na ũthaka wao wothe ũhaana ta mahũa ma mũgũnda;
nyeki nĩhoothaga, namo mahũa magaitĩka,

²⁵ no kiugo kĩa Mwathani gĩtũũraga nginya tene.”
Na kiugo kũ nĩkĩo mwahunjĩrio.

2

¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, eheriai rũmena ruothe na maheeni mothe, na ũhinga, na ũiru, na gũcambania o guothe.

² Na mũtuĩke ta tũkenge mwĩriragĩrie iria rĩrĩa rĩega rĩa kĩiroho, nĩgeetha rĩmũkũragie ũhonokio-inĩ wanyu,

³ tondũ rĩu nĩmũcamĩte, mũkaigua atĩ Mwathani nĩ mwegu.

Ihiga rĩrĩ Muoyo, na Andũ Athuure

⁴ Ũkai kũrĩ we, o ũcio Ihiga rĩrĩ muoyo, o rĩu rĩaregirwo nĩ andũ, no Ngai akĩrĩthuuru, na nĩ rĩa goro harĩ we,

⁵ o na inyuĩ, ta mahiga marĩ muoyo-rĩ, nĩ gwakwo mũraakwo mũtuĩke nyũmba ya kĩiroho, na mũtuĩke gĩkundi gĩtheru kĩa athĩnjĩri-Ngai gĩa kũrutaga magongona ma kĩiroho marĩa mangĩtĩkĩrĩka nĩ Ngai nĩ ũndũ wa Jesũ Kristũ.

⁶ Nĩgũkorwo Maandĩko moigĩte atĩrĩ:
“Nĩnjigĩte ihiga Zayuni,
ihiga ithuure rĩa koine na rĩa goro,
na mũndũ ũrĩa ũmwĩhokete
ndagaaconorithio.”

7 Na rīu kūrī inyuī arīa mwītīkītīe, ihiga rīrī nī rīa goro. No kūrī arīa matetīkītīe,

“Ihiga rīrīa aaki maaregire
nīrīo rītūkīte ihiga inene rīa koine,”

8 na ningī atīrī,

“Nīrīo ihiga rīrīa rītūmaga andū mahīngwo,
na rwaro rwa ihiga rūrīa rūtūmaga magūe.”

Mahīngagwo tondū wa kūrega gwathīkīra ūhoru, na noguo maathīrīrio.

9 No inyuī-rī, mūrī rūruka rūthuurītwo, na thiritū ya athīnjīri-Ngai ya nyūmba ya ūthamaki, ningī mūrī rūrīrī rwamūre, o na andū a Ngai kīūmbe, nīguo mwanagīrīre ūgooci wa ūcio wamwītīre muume nduma-inī mūtoonye ūtheri-inī wake wa magegania.

10 Kūrī hīndī mwarī andū mataarī kīene, no rīu mūrī andū a Ngai; kūrī hīndī mwaagīte kūiguīrwo tha, no rīu nīmūiguīrīrwo tha.

11 Arata akwa nyenda mūno, ndamūthaitha mūrī ta ageni na agendi gūkū thī, mwīrigagīrīre merirīria marīa mooru ma mwīrī, o marīa marūaga na roho wanyu.

12 Tūūragai na mītūūrīre mīega mūrī gatagatī ka andū arīa matoōi Ngai, nīgeetha o na mangīmūigīrīra atī nīmwīkīte ūūru, meonagīre cīko cianyu njega na magakumia Ngai mūthenya ūrīa agooka.

Gwathīkīra Aathani na Anene

13 Nī ūndū wa Mwathani-rī, athīkagīrai wathani o wothe ūrīa ūheanītwo thīnī wa andū: o na wakorwo nī wa mūthamaki, arī we mūnene igūrū rīa anene arīa angī othe,

14 o na kana nī wa abarūthi arīa matūmagwo nīwe nīguo maherithagie arīa mekaga ūūru na makagaathīrīria arīa mekaga wega.

15 Nīgūkorwo ūrīa Ngai endaga nī atī mwīkage wega nīguo mūkiragie mīario ya ūrimū ya andū arīa matarī ūndū mooī.

16 Tūūrī ta andū matarī ngombo, no mūtikanareke wīyathi wanyu ūtūke wa kūhithīrīra waganu; tūūragai mūrī ndungata cia Ngai.

17 Heagai mūndū o wothe gītīo kīrīa kīmwagīrīre: Endagai ngwatanīro ya andū arīa etīkia, na mwītīgagīre Ngai, o na mūtīage mūthamaki.

18 Inyuī ngombo-rī, athīkagīrai anene anyu na mūmatīage mūno, na to arīa ega na maiguanagīra tha, no nī o na arīa mataiguanagīra tha.

19 Nīgūkorwo nī ūndū mwega mūndū angīkīrīrīria ruo o na akīnyariiragwo hatarī kīhoto tondū wa kūmenya ūrīa Ngai endaga.

20 No ūngīhūrwo nī ūndū wa gwīka ūūru o na ūkīrīrīre-rī, ūngīkīgaathīrwo kī? No ūngīnyariirwo nī ūndū wa gwīka wega na ūkīrīrīre-rī, ūcio nī ūndū mwega maitho-inī ma Ngai.

21 Ūndū ūyū nīguo mwetīrwo, tondū Kristū aanyariirwo nī ūndū wanyu, akīmūtīgīra kīonereria nīguo mūgeragīre o makinya-inī make.

22 “We ndaigana kwīhia,

o na kanua gake gatiigana kwaria maheeni.”

23 Hīndī īrīa andū maamūrumaga, we ndaigana kwīrumīra; rīrīa aanyariiragwo, we ndaigana kūmehītīra. Handū ha ūguo-rī, we nī kweneana eneanaga kūrī ūrīa ūtuaga ciira na kīhoto.

24 We mwene nīakuuire mehīa maitū na mwīrī wake mūtī-igūrū, nīgeetha na ithuī tūkue ūhoru-inī wa mehīa, na tūtūre muoyo nī ūndū wa ūthingu; mītūnda īrīa aahūūrīrwo nīyo itūmīte mūhone.

25 Nīgūkorwo mwatarī ta ng’ondū itururīte, no rīu nīmūcookereire Mūrīthi na Mūrōri wa mīoyo wanyu.

3

Atumia na Athuuri ao

¹ O ũguo noguo o na inyuĩ atumia, mwagĩrĩrwo nĩ gwathĩkagĩra athuuri anyu, nĩguo hangĩkorwo harĩ amwe ao matetĩkĩtie kiugo kĩa Ngai, mahote kũgarũrwo ngoro o na hatarĩ ciugo nĩ ũndũ wa mĩtugo ya atumia ao,

² nĩ ũndũ wa kuonaga mĩtũũrĩre yanyu ya ũthingu na ya gĩtĩio.

³ Kwĩgemia kwanyu gũtigatuĩke o kwa mwĩrĩ, ta kũrama njuĩrĩ, na kwĩhumba mathaga ma thahabu na guo thaka,

⁴ no handũ ha ũguo-rĩ, gemagiai mũndũ ũrĩa wa hito wa ngoro thĩinĩ, na ũgemu ũrĩa ũtatheũkaga wa roho wa ũhooreri na wa gũkindĩria. Kwĩgemia kũu nĩkuo kũrĩ bata mũno maitho-inĩ ma Ngai.

⁵ Nĩgũkorwo ũguo nĩguo atumia arĩa atheru a tene arĩa mehokete Ngai meegemagia, na ũndũ wa gwathĩkagĩra athuuri ao ene,

⁶ o ta Sara, ũrĩa waathĩkagĩra Iburahĩmu na akamwĩtaga mwathi wake. Inyuĩ mũrĩ ciana ciake mũngĩka ũrĩa kwagĩrĩire mũtegwĩtigĩra.

⁷ O ũguo noguo o na inyuĩ athuuri mwagĩrĩrwo nĩgũtũũrania na atumia anyu na njĩra ya ũũgĩ, mũkĩmatĩaga tondũ nĩ aruti a wĩra hamwe na inyuĩ, na tondũ matirĩ hinya mũingĩ wa mwĩrĩ ta inyuĩ, ningĩ tondũ mũrĩ agai hamwe na atumia anyu a kĩheo kĩa ũtugi wa muoyo. Īkagai ũguo nĩguo gũtikagĩe ũndũ ũngĩgirĩrĩria mahooya manyu.

Kũnyamario nĩ ũndũ wa gwĩka Wega

⁸ Ngĩrĩkĩrĩria, ngũmwĩra inyuothe atĩrĩ, mũtũũranagie mũiguanĩte mũndũ na ũrĩa ũngĩ; mũiguanagĩre tha, ningĩ mwendanage ta ciana cia nyina ũmwe, na mũtuĩke ataana, na mũikarage mwĩnyiihĩtie.

⁹ Tigagai kwĩrĩhĩria ũũru na ũũru, kana kwĩrumĩra mwarumwo, no nĩ kaba mũrathimanage, tondũ ũguo nĩguo mwetĩrwo, nĩgeetha mũkaagaĩrwo kĩrathimo.

¹⁰ Nĩgũkorwo,

“Mũndũ ũrĩa wothe ũngĩenda gũtũũra muoyo
na one matukũ mega,

no nginya arigĩrĩrie rũrĩmĩ rwake kwaria ũũru,
na mĩromo yake kwaragia maheeni.

¹¹ No nginya agarũrũke atige gwĩka ũũru, na ekage o wega;
no nginya acaragie thayũ na aũthingatage.

¹² Nĩgũkorwo maitho ma Mwathani maikaraga macũthĩrĩrie andũ arĩa
athingu,

na matũ make magathikagĩrĩria mahooya mao,
no andũ arĩa mekaga ũũru, ũthiũ wa Mwathani nĩkũmookĩrĩra
ũmookagĩrĩra.”

¹³ Atĩrĩrĩ, nũũ ũngĩmwĩka ũũru mũngĩkorwo mũrĩ na kĩyo gĩa gwĩka wega?

¹⁴ No rĩrĩ, o na mũngĩnyariirwo nĩ ũndũ wa gwĩka ũrĩa kwagĩrĩire-rĩ, inyuĩ mũrĩ arathime. “Tigagai gwĩtigĩra maũndũ marĩa metigagĩra; mũtikanamake.”

¹⁵ No ngoro-inĩ cianyu-rĩ, mwĩyamũrĩrei Kristũ atuĩke Mwathani. Ikara-gai mwĩhaarĩrie hĩndĩ ciothe gũcookeria mũndũ wothe ũrĩa ũngĩmũũria gĩtũmi gĩa kĩirĩgĩrĩro kĩrĩa mũrĩ nakĩo. No ĩkagai ũguo mũrĩ na ũhooreri na gĩtĩio,

¹⁶ mũrĩ na thamiri ĩtegwĩcuuka, nĩgeetha arĩa macambagia mĩtugo yanyu mĩega tondũ mũrĩ thĩinĩ wa Kristũ, maconokage nĩ ũndũ wa gĩcambanio kũu kĩa.

17 Nĩ kaba kũnyariirwo nĩ ũndũ wa gwĩka wega, angĩkorwo nĩ kwenda kwa Ngai, handũ ha kũnyariirwo nĩ gwĩka ũũru.

18 Tondũ Kristũ aakuire nĩ ũndũ wa mehia ihinda o rĩmwe rĩa kũigana, ũrĩa mũthingu agĩkua nĩ ũndũ wa arĩa matarĩ athingu, nĩguo atũtware kũrĩ Ngai. Ooragirwo arĩ thĩnĩ wa mwĩrĩ, no ha ũhoru wa Roho, agĩcookio muoyo,

19 agĩthĩ arĩ na muoyo ũcio wa Roho akĩhunjĩria maroho marĩa maarĩ njeera,

20 marĩa maaremete kuuma o tene rĩrĩa Ngai aatũire etereire akirĩrĩrie matukũ-inĩ ma Nuhu, rĩrĩa thabina yaakagwo. Thĩnĩ wayo haarĩ o andũ anini, nao othe maarĩ andũ anana tu, arĩa maahonokirio maaĩ-inĩ,

21 namo maaĩ macio nĩmo ngerekano ya ũbatithio ũrĩa o na inyuĩ ũmũhonokagia, na ti ũhoru wa kweheria o gĩko kĩa mwĩrĩ, no nĩ mwĩhĩtwa wa thamiri ĩtarĩ na ũcuuke kũrĩ Ngai. Kũbatithio kũu nĩkuo kũmũhonokagia nĩ ũndũ wa kũriũkio kwa Jesũ Kristũ,

22 ũrĩa wathiire igũrũ na rĩu aikaraga guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai, nao araika, na aathani, o na maahinya magatuĩka ma gwathagwo nĩwe.

4

Gũtũũrĩa Ngai

1 Nĩ ũndũ ũcio, tondũ Kristũ nĩanyariirwo mwĩrĩ-inĩ-rĩ, o na inyuĩ kũhotorei mũrĩ na meciiria o ta macio aarĩ namo, tondũ mũndũ ũrĩa ũrĩkĩtie kũnyariirwo mwĩrĩ nĩatiganĩte na mehia.

2 Nĩ ũndũ wa ũguo, mũtũũrĩre wake ũrĩa ũtigarĩte wa gũtũũra gũkũ thĩ ndarĩtũũraga nĩguo ahingagie merirĩria mooru ma mwĩrĩ, no arĩtũũraga nĩguo ekage ũrĩa Ngai endaga.

3 Tondũ nĩmũtũũrĩte ihinda rĩa kũigana mũgĩkaga maũndũ marĩa andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai mendaga gwĩka, namo nĩ ta mũtũũrĩre ya ũũra-thoni, na merirĩria mooru ma mwĩrĩ, na ũrĩũ, na gũthiiga maruga-inĩ ma waganu, o na ciathĩ-inĩ cia kũnyua njoohi, o na mũhooere ũrĩ thaahu wa kũhooya mĩhianano.

4 Nao andũ acio nĩmagegaga mona atĩ mũtiranyiitanĩra nao hĩndĩ ĩrĩa marakĩrĩrĩria ũmaramari-inĩ ũcio wao, nao magakĩmũcambagia.

5 Nao no nginya makaheana ũhoru wa maũndũ mao kũrĩ ũrĩa wĩhaarĩrie gũtuĩra ciira arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte.

6 Nĩgũkorwo gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmi kĩrĩa gĩatũmire ũhoru-ũrĩa-Mwega ũhunjĩrio o na andũ arĩa makuĩte, nĩgeetha ha ũhoru wa mwĩrĩ magaatuĩrwo ciira o ta ũrĩa andũ arĩa angĩ magaatuĩrwo, no ha ũhoru wa roho matũũre muoyo o ta ũrĩa Ngai atũũraga.

7 Ithirĩro rĩa maũndũ mothe nĩrĩkuhĩrĩrie. Nĩ ũndũ ũcio ikaragai mũrĩ na ũũgĩ wa ngoro, na mũikarage mũterigĩtwo nĩguo mũhotage kũhooya.

8 Ningĩ gũkĩra maũndũ mothe, ikaragai mwendaine mũno mũndũ na ũrĩa ũngĩ, tondũ wendani nĩũhumbagĩra mehia maingĩ.

9 Ningĩ mũtuganage mũtekũnuguna.

10 O mũndũ nĩ ahũthĩre kĩheo o gĩothe kĩrĩa amũkĩrĩte nĩguo atungatagĩre andũ arĩa angĩ, arĩ ta mũramati mwĩhokeku wa wega wa Ngai wa mĩthemba mĩingĩ.

11 Mũndũ o wothe angĩkorwo akĩaria-rĩ, nĩarie taarĩ mũndũ ũkũheana ciugo cia Ngai. Nake mũndũ o wothe angĩkorwo agĩtungata-rĩ, nĩatungate na hinya ũrĩa ũheanagwo nĩ Ngai, nĩgeetha Ngai agoocagwo maũndũ-inĩ

mothe thĩinĩ wa Jesũ Kristũ. Nake nĩwe ũgũtũũra arĩ na riiri na hinya nginya tene na tene. Amenĩ.

Kũnyariirwo nĩ ũndũ wa Gũtuĩka Mũkristiano

¹² Arata akwa nyenda mũno, mũtikagegio nĩ magerio marĩa mũranyariirwo namo, taarĩ ũndũ mũgeni ũrekĩka thĩinĩ wanyu.

¹³ No kenagai nĩgũkorwo nĩ mũgwataniire thĩinĩ wa kũnyariirũka gwa Kristũ, nĩgeetha mũkaiyũrĩrũro nĩ gĩkeno hĩndĩ ĩrĩa riiri wake ũkaaguũranĩrio.

¹⁴ Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mũngĩrumwo nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Kristũ, nĩ ũndũ Roho ũrĩa ũrĩ na riiri, o we Roho wa Ngai, arĩ igũrũ rĩanyu.

¹⁵ Mũndũ wanyu ndakananyariirwo ta mũũragani, kana mũici, kana mũgeri ngero ĩngĩ o yothe, o na kana ta mũndũ ũrĩa wĩtoonyagĩrĩa maũndũ-inĩ ma andũ angĩ.

¹⁶ No rĩrĩ, mũndũ angĩnyariirwo tondũ wa gũtuĩka Mũkristiano-rĩ, ndakanaconoke, no nĩagooce Ngai tondũ nĩaheetwo rĩitwa rĩu.

¹⁷ Nĩgũkorwo ihinda nĩ ikinyu ciira wambĩrĩrie gũtuĩrwo andũ a nyũmba ya Ngai; na angĩkorwo ũkwambĩrĩria na ithuĩ-rĩ, gũgaagĩtuĩka atĩa harĩ arĩa mataathĩkagĩra Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Ngai?

¹⁸ Na rĩrĩ,
“Angĩkorwo nĩ ũndũ ũrĩ hinya mũndũ ũrĩa mũthingu kũhonoka-rĩ,
nagu ũhoro wa mũndũ ũrĩa ũtetĩkĩtie Ngai na ũrĩa mwĩhia ũgaakĩhaana atĩa?”

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, andũ arĩa manyariirũkaga kũringana na ũrĩa Ngai endete, nĩmaheane mũoyo yao kũrĩ Mũũmbi wao ũrĩa wa kwĩhokeka, na mathĩ na mbere gwĩkaga maũndũ mega.

5

Ũhoro kũrĩ Athuuri na Aanake

¹ Ndĩ na ũhoro ngwenda gũthaitha athuuri a Kanitha arĩa marĩ hamwe na inyuĩ, ndĩ mũthuuri wa Kanitha o tao, na ndĩ mũira wa kũnyariirwo gwa Kristũ, o na ndĩ ũmwe wa gũkaagaĩrwo riiri ũrĩa ũkaaguũranĩrio:

² Atĩrĩrĩ, tuĩkai arĩithi a rũũru rwa Ngai rũrĩa mwĩhokeirwo, mũgĩtungataga mũrĩ arori, na ti tondũ wa kũringĩrĩrio, no nĩ ũndũ wa kwĩyendera, o ta ũrĩa Ngai endaga mũtuĩke; mũtegũkorokera mbeeca, no mũtungatage mũrĩ na kĩyo mũno;

³ mũtigetue anene a andũ arĩa mwĩhokeirwo, no mũtuĩke cionereria njega kũrĩ rũũru rũu.

⁴ Na hĩndĩ ĩrĩa Mũrĩithi Ũrĩa Mũnene akaaguũranĩrio-rĩ, nĩmũkaheo thũmbĩ ya riiri ĩrĩa ĩtagatheũka o na rĩ.

⁵ O ũguo no taguo o na inyuĩ aanake mwagĩrĩrwo nĩ gwathĩkĩra andũ arĩa akũrũ. Inyuĩ othe-rĩ, ikaragai mwĩnyiihanĩrie mũndũ na ũrĩa ũngĩ, tondũ-rĩ,

“Ngai nĩareganaga na arĩa etĩĩ
no arĩa menyiihagia nĩamaheaga wega wake.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio mwĩnyiihagiei, mũrĩ guoko-inĩ kwa Ngai kũrĩa kũrĩ hinya, nĩguo akaamũtũũgĩria hĩndĩ ĩrĩa njagĩrĩru yakinya.

⁷ Na mũmũrekagĩrĩrie maũndũ manyu mothe marĩa mamũtangaga, tondũ nĩwe ũmũrũmbũyagia.

⁸ Ikaragai mwĩguĩte na mwĩhũgaga. Tondũ-rĩ, thũ wanyu mũcukani ĩcangacangaga ta mũrũũthi ũkũrarama ũgĩcaria mũndũ wa gũtambuura.

⁹ No rĩrĩ, mũmwĩtirie, mwĩhaandĩte wega thĩinĩ wa wĩtĩkio, tondũ nĩmũmenyete atĩ ariũ na aarĩ a Ithe wanyu gũkũ thĩ guothe maranyari-irĩka o ta inyuĩ.

¹⁰ Nake Ngai mwene wega wothe, o we ũrĩa wamwĩtire riiri-inĩ wake wa tene na tene thĩinĩ wa Kristũ, we mwene nĩakamũcookereria, na amwĩkĩre hinya, na amũtue arũmu na mũtangĩenyenyeka, thuutha wa kũnyariirĩka kahinda kanini.

¹¹ Naguo hinya ũrotuĩka wake tene na tene. Amenĩ.

Ngeithi cia Mũthia

¹² Ndamwandĩkĩra marũa maya makuhĩ ndeithĩtio nĩ Silivano, ũrĩa nduaga mũrũ wa Ithe witũ mwĩhokeku, nĩguo ndĩmũmĩrĩrie, na heane ũira na ma atĩ ũhoro ũyũ nĩguo wega wa Ngai ũrĩa wa ma. Mwĩhaandei wega thĩinĩ wago.

¹³ Kanitha ũrĩa ũrĩ gũkũ Babuloni, ũrĩa ũthuurĩtwo hamwe na inyuĩ, nĩwamũgeithia, o nake mũrũ wakwa Mariko nĩamũgeithia.

¹⁴ Geithaniai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na ngeithi cia kĩmumunyano iria cia wendo.

Thayũ ũrogĩa na inyuĩ inyuothe arĩa mũrĩ thĩinĩ wa Kristũ.

MARŪA MA KEERĪ MA PETERO

¹ Nĩ niĩ Simoni Petero, ndungata na mūtūmwō wa Jesū Kristū,

Ngūmwandīkīra marūa maya inyuĩ arīa mūrīkītie kwamūkīra wītīkio wa goro o ta ūrīa tūrī naguo nĩ ūndū wa ūthingu wa Jesū Kristū, ūrīa arī we Ngai witū na Mūtūhonokia:

² Wega na thayū iromūngīhīra nĩ ūndū wa kūmenyana na Ngai, o na Jesū Mwathani witū.

Kūrūmia Mwīto na Gūthuurwo kwa Mūndū

³ Rīu-rī, hinya wake wa ūngai nītūheete kīrīa gīothe gītūbataragia nīguo tūhote gūtūūra muoyo na twīamūrīire Ngai, nĩ ūndū wa kūmenyana nake ūcio watwītire tūgīe na riiri wake mwene o na wagīrīru wake.

⁴ Nĩ ūndū wa maūndū macio-rī, nīatūheete maūndū manene mūno ma cīranīro ciake cia goro, nīgeetha nĩ ūndū wacio mūgwatanagīre nake mūtūūrīre-inī wa ūngai wake na mwītheemage kuuma kūrī ūbuthu wa gūkū thī ūrīa ūrehagwo nĩ merirīria mooru.

⁵ Na nĩ ūndū wa gītūmi kīu kīumbe, kīrutanīriei mūno nīguo muonganīrīrie wītīkio wanyu na wagīrīru; naguo wagīrīru mūwonganīrīrie na ūmenyo;

⁶ naguo ūmenyo mūwonganīrīrie na kwīgīrīrīria merirīria ma mwīrī; nakuo kwīgīrīrīria merirīria macio-rī, mūkuonganīrīrie na gūkirīrīria; nakuo gūkirīrīria mūkuonganīrīrie na kwīyamūrīra Ngai;

⁷ nakuo kwīyamūrīra Ngai mūkuonganīrīrie na gūtuga ariū na aarī a Ithe witū; nakuo gūtuga ariū na aarī a Ithe witū mūkuonganīrīrie na wendani.

⁸ Nīgūkorwo mūngīgīa na mawega macio na mamūngīhīre mūno-rī, nīmarīgīragia mūgūtare kana mwage maciaro harī ūhoro wa kūmenya Mwathani witū Jesū Kristū.

⁹ No mūndū angīaga maūndū macio-rī, mūndū ūcio ndarona wega na nĩ mūtumumu, na nīariganīrwo atī aatheririo nīguo atigane na mehia make ma tene.

¹⁰ Nĩ ūndū ūcio, ariū na aarī a Ithe witū-rī, ikagīrai kīyo makīria nīguo mūtūme gwītwo kwanyu na gūthuurwo kwanyu kūrūme biū. Nīgūkorwo mūngīka maūndū macio-rī, gūtīrī hīndī mūkaagūa,

¹¹ na nīmūgetīkīrio na ūtugi mūtoonye thīnī wa ūthamaki wa tene na tene wa Mwathani na Mūhonokia witū Jesū Kristū.

Ūrathi wa Maandīko Matheru

¹² Nĩ ūndū ūcio ngūtūūra ndīmūrīrikanagia maūndū macio, o na mwakorwo nīmūmamenyete, na nīmūhaandītwo wega thīnī wa ūhoro wa ma ūrīa mūrī naguo.

¹³ Na ngwīciiria nĩ kwagīrīire ndīmūrīrikanagie maūndū maya hīndī irīa yothe ngūtūūra thīnī wa hema īno ya mwīrī ūyū,

¹⁴ tondū nīnjūū atī ica ikuhī nīngūmīaūra, o ta ūrīa Mwathani witū Jesū Kristū aanyonirie.

¹⁵ Na nīngwīrutanīria mūno nyone atī ndaarīkia gūkua nīmūrīhotaga kūrīrikana maūndū maya hīndī ciothe.

¹⁶ Hĩndĩ ĩrĩa twamũmenyithirie ũhoru wa hinya na wa gũũka kwa Mwathani witũ Jesũ Kristũ-rĩ, tũtiahũthĩrĩre ng'ano cia gwĩtungĩra na wara, no ithuĩ nĩ kwĩonera tweyoneire ũkaru wake na maitho maitũ.

¹⁷ Nĩgũkorwo nĩaheirwo gĩtĩio na riiri kuuma kũrĩ Ngai Ithe, hĩndĩ ĩrĩa mũgambo wamũkorire uumĩte kũrĩ Ūrĩa Mwene Riiri ũrĩa Mũnene ũkiuga atĩrĩ, "Ūyũ nĩwe Mũrũ wakwa ũrĩa nyendete mũno; nĩ ngenaga mũno nĩ ũndũ wake."

¹⁸ Ithuĩ ene nĩtweiguĩrĩire mũgambo ũcio ũkiuma igũrũ hĩndĩ ĩrĩa twarĩ nake kĩrĩma-inĩ kĩrĩa gĩtheru.

¹⁹ Na ningĩ ũhoru ũrĩa warathirwo nĩ anabii ũrĩa twĩ naguo nĩwĩkĩrĩtwo hinya makĩria, na no mwĩke wega mũngĩũthikĩrĩria, ũhaana ta ũtheri ũkwara handũ harĩ nduma, o nginya gũkie nayo njata ya rũciinĩ ĩkenge ngoro-inĩ cianyu.

²⁰ No mbere ya maũndũ mothe-rĩ, no nginya mũmenye atĩ gũtirĩ ũhoru wanarathwo Maandĩko-inĩ Matheru ũngĩtaũrwo nĩ mũnabii na ũtaũri wake mwene.

²¹ Nĩgũkorwo kĩhumo kĩa ũnabii gĩtioimanire na kwenda kwa mũndũ, no andũ nĩmaririe ũhoru uumĩte kũrĩ Ngai, o ta ũrĩa Roho Mũtheru aamatongoririe.

2

Kwanangwo kwa Arutani a Maheeni

¹ No rĩrĩ, nĩ kwarĩ anabii a maheeni thĩinĩ wa andũ, o ta ũrĩa gũgaakorwo na arutani a maheeni thĩinĩ wanyu. Nao nĩmagatoonyia ũrutani wa maheeni wa gũthũkia andũ na waara, o na makaane Mwathani ũrĩa wamagũrĩre, na nĩ ũndũ ũcio, merehere kwanangwo kwa narua.

² Andũ aingĩ nĩmakarũmĩrĩra mĩthĩire yao ya ũũra-thoni na matũme njĩra ĩrĩa ya ma ĩcambio.

³ Ningĩ nĩ ũndũ wa ũkoroku wao, arutani acio nĩmagetongagia na inyuĩ na kũmwĩraga ng'ano cia maheeni. Itũiro rĩao rĩa ciira rĩtũire rĩmetereire, o na kwanangwo kwao gũtiikaraga ta gũkomete.

⁴ Nĩ ũndũ-rĩ, kuona atĩ Ngai ndaigana kũiguĩra araika arĩa mehirie tha, no nĩkũmaikia aamaikirie Jehanamu, akĩmohithia marima-inĩ ma nduma maikarage kuo metereire ituĩro-rĩ,

⁵ ningĩ kuona atĩ ndaiguĩrĩire thĩ ya tene tha hĩndĩ ĩrĩa aarehire kĩguũ kĩa maaĩ kũrĩ andũ arĩa maatũũraga kuo matetĩkĩtie Ngai, no akĩgitĩra Nuhu, ũrĩa warĩ mũhunjia wa ũthingu na andũ angĩ mũgwanja;

⁶ na angĩkorwo nĩatuĩrĩire matũũra ma Sodomu na Gomora ciira na ũndũ wa kũmacina magĩtuĩka mũhu, na akĩmatua kĩonereria kĩa ũrĩa gũgaatuĩka kũrĩ andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai;

⁷ na angĩkorwo nĩahonokirie Loti, mũndũ warĩ mũthingu, na waigui-thagio kĩa nĩ mĩtũũrĩre ya ũũra-thoni ya andũ acio aaganu,

⁸ (nĩgũkorwo mũndũ ũcio mũthingu, ũrĩa waikaranagia nao o mũthenya, nĩaiguithagio ruo ngoro-inĩ yake thingu nĩ ciiko cia waganu iria oonaga na akaigua);

⁹ angĩkorwo ũguo nĩguo kũrĩ-rĩ, Mwathani nĩoĩ kũhonokia andũ arĩa meamũrĩire Ngai kuuma magerio-inĩ, na kũiga andũ arĩa matarĩ athingu nginya mũthenya wa ciira ũkinye, o akĩmaherithagia.

¹⁰ Na makĩria harĩ andũ arĩa marũmagĩrĩra merirĩria mooru ma mwĩrĩ marĩa marĩ magigi na makanyarara wathani o wothe.

Andũ acio nĩ ndũrĩka na nĩ etĩĩ na matiitigagĩra kũruma ciũmbe cia igũrũ iria irĩ riiri;

¹¹ no rĩrĩ, o na gũtuĩka araike nĩ marĩ hinya na ũhoti makĩria, matirumaga ciũmbe icio magĩcithitangaga kũrĩ Mwathani.

¹² No andũ acio nĩmarumanaga maũndũ-inĩ marĩa matooi. Mahaana ta nyamũ itarĩ na meciiria, iria ciũmbĩtwo itarĩ na ũmenyo, na iciarĩtwo irĩ cia kũgwatio na kũniinwo, na o ta nyamũ-rĩ, o nao nĩ kũniinwo makaaniinwo.

¹³ Nao nĩmakarĩhwo ũũru na ũũru kũringana na ũrĩa matũire mekaga. O monaga atĩ kũrĩo mũthenya barigici nĩkuo gwĩkenia. Andũ acio nĩ imeni na ũũgũ, rĩrĩa megwĩkenia maruga-inĩ mao ma ikeno hĩndĩ irĩa mekũrĩanĩra na inyuĩ.

¹⁴ Marĩ na maitho maiyũrĩte ũtharia, na matitigaga kwĩhia; o magucagĩrĩria andũ arĩa marĩ ngoro hũthũ; o nĩ njorua cia ũkoroku, na nĩ rũciaro rũrume!

¹⁵ Nĩmatigĩte njĩra irĩa nũngarũ makoora makarũmĩrĩra njĩra ya Balamu wa Beori, ũrĩa wendaga mũno mũcaara wa gwĩka ũũru.

¹⁶ No nĩakũũmirwo nĩ ndigiri, nyamũ itaaragia, nĩ ũndũ wa gwĩka ũũru, ikĩaria na mũgambo wa mũndũ, na ikĩrĩra ũgũrũki wa mũnabii ũcio.

¹⁷ Andũ acio nĩ ithima itarĩ maaĩ, na nĩ ibii iria itwaragwo nĩ kĩhuhũkanio. Nao no nduma nene makĩria metereirio.

¹⁸ Nĩgũkorwo maaragia ndeto cia tũhũ na cia mwĩtĩio, makaguucagĩrĩria na merirĩria mao mooru ma mwĩrĩ o na ũũra-thoni andũ arĩa marethara moime thĩnĩ wa arĩa matũũraga mahĩtagia.

¹⁹ Mameeragĩra gũkũũrwo ũkombo-inĩ, o rĩrĩa o ene marĩ ngombo cia ũhoru wa kũbutha, nĩgũkorwo mũndũ nĩ ngombo ya ũndũ ũrĩa wothe ũmwathaga.

²⁰ Mangĩkorwo nĩmetharĩte kuuma thĩnĩ wa maũndũ marĩa marĩ magigi ma gũkũ thĩ nĩ ũndũ wa kũmenyana na Mwathani na Mũhonokia witũ, Jesũ Kristũ na ningĩ macooke kuohanio na maũndũ na magatoorio nĩmo-rĩ, mũtũũrĩre wao wa marigĩrĩrio-inĩ ũgaakorwo ũrĩ mũũru gũkĩra wa kĩambĩrĩria.

²¹ Nĩ kaba matangĩamenyete njĩra ya ũthingu, gũkĩra kũmĩmenya na magacooka kũhutatĩra watho ũrĩa mũtheru maatigĩrwo.

²² ũhoru ũcio wao, nĩwonanĩtio nĩ wa ma nĩ thimo iria ciugaga atĩrĩ: “Nguĩ icookagĩrĩra matahĩko mayo,” na, “Ngũrwe ya mũgoma yathambio icookaga igathiĩ kwĩgaragara mũtondo-inĩ.”

3

Mũthenya wa Mwathani

¹ Arata akwa nyendete mũno, maya nĩ marũa makwa ma keerĩ kũrĩ inyuĩ. Na thĩnĩ wamo meerĩ ndĩmaandĩkĩte marĩ ma kũmũririkania mwarahũke mũgĩe na meciiria marĩa magĩrĩru.

² Nĩngwenda mũririkane ciugo iria ciaririo tene nĩ anabii arĩa atheru na watho ũrĩa waheanirwo nĩ Mwathani na Mũhonokia witũ na mũgĩkinyĩrio nĩ atũmwo anyu.

³ Mbere ya maũndũ mothe, no nginya mũmenye atĩ matukũ ma kũrigĩrĩria nĩgũgooka anyũrũrania, manyũrũranagie na marũmagĩrĩre merirĩria mao mooru.

⁴ Nĩmakooranagia atĩrĩ, “Gũũka gwake kũrĩa eeranĩire gũgaakinya-rĩ? Kuuma rĩrĩa maithe maitũ maakuire, maũndũ mothe mathiaga na mbere o ta ũrĩa maatariĩ kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo.”

⁵ No nīmeriganīirie o na makīmenyaga atĩ o tene, nĩ ũndũ wa kiugo kĩa Ngai, kũũrĩa igũrũ nĩ kwagiire, nayo thĩ ikĩũmbwo na maaĩ kuuma kũrĩ maaĩ.

⁶ Ningĩ maaĩ o macio no mo maarindanirie thĩ ya ihinda rĩu, na makīmīananga.

⁷ Ningĩ nĩ ũndũ wa kiugo o ro kũu, igũrũ na thĩ iria irĩ ho rĩu nĩciigĩrwo mwaki, igetererio mũthenya wa ciira, o na wa kwanangwo kwa andũ arĩa matetikĩtie Ngai.

⁸ No rĩrĩ, arata akwa nyendete mũno, mūtikaniganĩrwo nĩ ũndũ ũyũ ũmwe, atĩ kũrĩ Mwathani mũthenya ũmwe no ta mĩaka ngiri, na mĩaka ngiri no ta mũthenya ũmwe.

⁹ Mwathani ndagondagĩrĩa kũhingia ciĩranĩro ciake, ta ũrĩa andũ amwe meciiragia atĩ nĩagondagĩrĩa. We nĩamũkiragĩrĩa, tondũ ndendaga mũndũ o na ũmwe oore, no endaga andũ othe merire.

¹⁰ No rĩrĩ, mũthenya wa Mwathani ũgooka o ta mũici. Mũthenya ũcio-rĩ, igũrũ nĩrĩkabuĩria na mūrurumo mũnene; nacio ciũmbe iria itũire kũu igũrũ nĩikaahĩa nĩ mwaki ithire, nayo thĩ na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo nĩigacinwo ithire biũ.

¹¹ Kuona atĩ indo ciothe nĩikaanangwo na njĩra iyo-rĩ, inyuĩ mũkĩagĩrĩrwo gũkorwo mũrĩ andũ a mũthemba ũrĩkũ? Inyuĩ mwagĩrĩrwo nĩgũtũũraga mũtũũrĩre mũtheru na wa kwĩyamũrĩra Ngai,

¹² mũgĩtanyaga na mũkĩiriragĩria mũthenya ũcio ũkinye narua. Mũthenya ũcio wakinya-rĩ, igũrũ nĩrĩkaanangwo na mwaki, na indo ciothe iria irĩ kuo ihĩe nĩ mwaki, itweke.

¹³ No kũringana na ũrĩa eeranĩire-rĩ, nĩtwĩrĩgĩrĩire igũrũ rĩerũ na thĩ njerũ, o kuo kũrĩa gũtũũraga ũthingu.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ arata akwa nyendete mũno, kuona atĩ nĩmwĩrĩgĩrĩire ũndũ ũyũ-rĩ, kũrutanĩriei mũkoragwo mũtarĩ na kĩmeni, na mũtarĩ na ũcuuke, na mũrĩ na thayũ nake.

¹⁵ Menyai atĩ gũkirĩrĩa kwa Mwathani witũ nĩkuo gũtũmaga mũhonokio, o ta ũrĩa mũrũ wa Ithe witũ Paũlũ, ũrĩa twendete aamwandĩkĩire arĩ na ũũgĩ ũrĩa Ngai aamũhete.

¹⁶ Marũa-inĩ make mothe aandĩkite o ũhoru wa maũndũ macio. Marũa-inĩ make nĩ kũrĩ maũndũ mamwe maritũ mũno kũmenya, marĩa andũ arĩa matooi na arĩa matakĩndagĩria mogomagia, o ta ũrĩa mogomagia Maandĩko marĩa mangĩ, nao makereherere mwanangĩko.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio, arata akwa nyendete mũno, kuona nĩmũrĩkĩtie kũmenya maũndũ macio-rĩ, mwĩmenyererei nĩguo mũtikaheenererio mũgũe muume ũhoru-inĩ wanyu wa gwĩkindĩra wega nĩ kũhĩtithio nĩ mahĩtia ma andũ arĩa matamenyagĩrĩa watho.

¹⁸ No rĩrĩ, thĩĩ na mbere gũkũra thĩinĩ wa wega na ũmenyo wa Mwathani na Mũhonokia witũ Jesũ Kristũ. Nake arotũũra arĩ na riiri rĩu na nginya tene! Amenĩ.

MARŪA MA MBERE MA JOHANA

Kiugo kĩa Muoyo

¹ Ūhoru ūrĩa warĩ kuo kuuma o kĩambĩrĩria, ūrĩa tũiguĩte, na ūrĩa tuonete na maitho maitũ, na tũkawĩrorera, namo moko maitũ makaũhutia, o ūhoru ūcio wa Kiugo kĩa muoyo, nĩguo tũhunjagia.

² Muoyo ūcio nĩwonithanirio; na ithuĩ nĩtũwonete na tũkaheana ūira wago, na ithuĩ tũkamũhunjagĩria ūhoru wa muoyo wa tene na tene, ūrĩa watũire na Ithe witũ, na ūkĩonithanio kũrĩ ithuĩ.

³ Ithuĩ tũmũhunjagĩria kĩrĩa tuonete na tũkaigua, nĩgeetha o na inyuĩ mũgĩe ngwatanĩro na ithuĩ. Nayo ngwatanĩro iitũ nĩ ngwatanĩro na Ithe witũ, o na Mũriũ Jesũ Kristũ.

⁴ Tũramwandĩkĩra maũndũ maya nĩguo gĩkeno giitũ kũiganĩre.

Gũthiĩ na Ūtheri

⁵ Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa tũiguĩte kuuma kũrĩ we, na nĩyo tũramũmenyithia, atĩ: Ngai nĩ ūtheri; thĩinĩ wake gũtirĩ nduma o na hanini.

⁶ Tũngiuga atĩ tũrĩ ngwatanĩro nake, tũgĩthiia na mĩthiĩre ya ndumari, ūguo nĩkũheenania, naguo ūhoru wa ma ndũtũũraga thĩinĩ witũ.

⁷ No tũngĩthiĩ na ūtheri, o ta ūrĩa we arĩ ūtheri-inĩ, tũrĩ na ngwatanĩro mũndũ na ūrĩa ūngĩ, nayo thakame ya Jesũ, Mũrũ wake, nĩtũtheragia, tũgathirwo nĩ mehia mothe.

⁸ Tũngiuga tũtirĩ na mehia, nĩ kwĩheenia tũkwĩheenia, naguo ūhoru wa ma ndũrĩ thĩinĩ witũ.

⁹ Tũngiumbũra mehia maitũ-rĩ, we nĩ mwĩhokeku na nĩ wa kĩhooto, na nĩegũtũrekeru mehia maitũ na atũtherie tũthirwo nĩ maũndũ mothe marĩa matarĩ ma ūthingu.

¹⁰ Tũngiuga tũtiĩhĩtie-rĩ, tũkũmũtua wa maheeni, naguo ūhoru wake ndũrĩ na handũ thĩinĩ witũ.

2

¹ Twana twakwa nyendete, ngũmwandĩkĩra maũndũ maya nĩgeetha mũtikehagie. No mũndũ o na ū angĩhia-rĩ, nĩ tũrĩ na mũtũciirĩrĩri harĩ Ithe witũ, na nĩwe Jesũ Kristũ, Ūrĩa Mũthingu.

² We nĩwe igongona rĩa kũhoroheria mehia maitũ, na to mehia maitũ moiki, no nĩ mehia ma andũ othe a thĩ.

³ Na ithuĩ nĩtũmenyaga atĩ nĩtũmũũ, angĩkorwo nĩtwathĩkagĩra maathani make.

⁴ Mũndũ ūrĩa uugaga atĩrĩ, "Nĩndĩmũũ," no ndekaga ūrĩa aathanaga-rĩ, ūcio nĩ wa maheeni, na ūhoru wa ma ndũrĩ thĩinĩ wake.

⁵ No mũndũ o wothe angĩathĩkĩra kiugo gĩake-rĩ, ti-itherũ wendo wa Ngai nĩmũkinyanĩru kũna thĩinĩ wake. Ūndũ ūyũ nĩguo ūtũmaga tũmenye atĩ tũrĩ thĩinĩ wake:

⁶ Ūrĩa wothe uugaga atĩ nĩatũire thĩinĩ wake-rĩ, no nginya athiĩ na mĩthiĩre ta ĩrĩa Jesũ aarĩ nayo.

⁷ Arata akwa endwa, ti rĩathani rĩerũ ndĩramwandĩkĩra, no nĩ rĩathani rĩrĩa rĩa tene, o rĩrĩa mũtũire narĩo kuuma o kĩambĩrĩria. Rĩathani rĩrĩ rĩa tene nĩrĩo ndũmĩrĩri ĩrĩa mũiguĩte.

⁸ No rīu nī rīathani rīerū ndīramwandīkīra; naguo ūhoru wa ma warīo wonekaga thīinī wake na thīinī wanyu, tondū nduma no īrathira, naguo ūtheri ūrīa wa ma nīūrīkītie kwara.

⁹ Mūdū ūrīa uugaga atī arī ūtheri-inī no nīathūire mūrū kana mwarī wa ithe-rī, ūcio arī o nduma-inī.

¹⁰ Ūrīa wothe wendete mūrū na mwarī wa ithe atūūrāga ūtheri-inī, na thīinī wake gūtīrī ūndū ūngītūma ahīngwo.

¹¹ No ūrīa wothe ūthūire mūrū kana mwarī wa ithe, arī nduma-inī na athiāga na nduma; ndamenyaga kūrīa arathiī, tondū nduma nīmūtuīte mūtumumu.

¹² Ndīramwandīkīra, inyuī twana twakwa nyendete, tondū nīmūrekeirwo mehia manyu nī ūndū wa rītwa rīake.

¹³ Ndīramwandīkīra, inyuī maithe, tondū nīmūmenyete ūrīa warī kuo kuuma o kīambīrīria.

Ndīramwandīkīra, inyuī andū ethī, tondū nīmūtooretie ūrīa mūūru.

Ndīramwandīkīra, inyuī twana twakwa nyendete, tondū nīmūmenyete Ithe witū.

¹⁴ Ndīramwandīkīra, inyuī maithe, tondū nīmūmenyete ūrīa warī kuo kuuma o kīambīrīria.

Ndīramwandīkīra, inyuī andū ethī, tondū mūrī na hinya, nakīo kiugo kīa Ngai nīgītūūrāga thīinī wanyu, na nīmūtooretie ūrīa mūūru.

Mūtikende Thī

¹⁵ Mūtikende thī kana kīndū o gīothe kīrī thīinī wa thī. Mūdū o na ū angīkorwo nīendete thī-rī, wendo wa Ithe witū ndūrī thīinī wake.

¹⁶ Nīgūkorwo ūndū o wothe ūrī gūkū thī, na nīmo merirīria ma mwīrī, na merirīria ma maitho make, na mwīraho wa kīrīa arī nakīo na ūrīa ekaga: maūdū macio matiumanīte na Ithe witū, no moimanīte na thī.

¹⁷ Thī na merirīria mayo nīithiraga, no mūdū ūrīa wīkaga ūrīa Ngai endaga atūūrāga nginya tene.

Kwīmenyerera Mūmena-Kristū

¹⁸ Twana twakwa nyendete, rīrī nī ithaa rīa kūrīgīrīria; na o ta ūrīa mūiguīte atī mūmena-Kristū nīarooka, o na rīu amena-Kristū aingī nīmokīte. Na nī ūndū ūcio nītūmenyete atī rīrī nīrīo ithaa rīa kūrīgīrīria.

¹⁹ Kuuma nīmōimire kūrī ithuī, no matiarī aitū. Nīgūkorwo mangīarī aitū-rī, nīmangīaikarire hamwe na ithuī; no gūthī kwao kuonanirie atī gūtīarī o na ūmwe wao warī witū.

²⁰ No rīrī, inyuī mūrī ahake maguta nī Ūrīa Mūtheru, na inyuī inyuothe nīmūū ūhoru wa ma.

²¹ Ndīramwandīkīra tondū mūtīū ūhoru wa ma, no ngūmwandīkīra tondū nīmūū ūhoru wa ma, na tondū gūtīrī ūhoru wa maheeni uumanaga na ūhoru wa ma.

²² Nūū ūkīrī mūheenania? Nī mūdū ūrīa ūkaanaga atī Jesū nīwe Kristū. Mūdū ta ūcio nīwe mūmena-Kristū: mūdū ūcio nīakaanaga Ithe o na Mūrīū.

²³ Gūtīrī mūdū ūkaanaga Mūrīū ūkīrī na Ithe witū; ūrīa wothe uumbūrāga Mūrīū arī na Ithe o nake.

²⁴ Mwīmenyererei nīguo ūndū ūrīa mūrīkītie kūigua kuuma o kīambīrīria ūkarage thīinī wanyu. Ūndū ūcio ūngīkara thīinī wanyu-rī, o na inyuī mūrīkaraga thīinī wa Mūrīū, o na mūrī thīinī wa Ithe.

²⁵ Na ũndũ ũyũ nĩguo atwĩrĩire: o muoyo wa tene na tene.

²⁶ Ndĩramwandĩkĩra maũndũ maya makoniĩ ũhoru wa andũ arĩa marageria kũmũhĩtithia.

²⁷ Na inyuĩ-rĩ, maguta marĩa mwahakirwo nĩwe-rĩ, megũtũũra thĩinĩ wanyu, na mũtibatairio nĩ mũndũ o na ũ wa kũmũruta ũhoru. No rĩrĩ, o ta ũrĩa ihaka rĩake rĩa maguta rĩmũrutaga ũhoru wa maũndũ mothe, na o ta ũrĩa rĩrĩ rĩa ma, na ti rĩa maheeni: o ta ũrĩa rĩmũrutĩite-rĩ, tũũrai thĩinĩ wake.

Ciana cia Ngai

²⁸ Na rĩu, inyuĩ twana twakwa nyendete, kĩrĩrĩriai gũikara thĩinĩ wake nĩgeetha rĩrĩa akoonithanio tũgaakorwo tũrĩ na ũmĩrĩru na tũtegũconoka mbere yake hĩndĩ ĩrĩa agooka.

²⁹ Angĩkorwo nĩmũũĩ atĩ we nĩ mũthingu, kĩmenyei atĩ mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ marĩa magĩrĩire nĩaciarĩtwo nĩwe.

3

¹ Onei ũrĩa wendo ũnenehete, ũrĩa Ithe witũ atwendete naguo, atĩ twĩtagwo ciana cia Ngai! Na ũguo nĩguo tũrĩ! Gĩtũmi kĩa andũ a thĩ mage gũtũmenya nĩ ũndũ o nake matiamũmenyire.

² Arata akwa endwa, rĩu ithuĩ tũrĩ ciana cia Ngai, no gũtirĩ kũramenyithanio ũrĩa tũgaatuĩka thuutha-inĩ. No nĩtũũĩ atĩ hĩndĩ ĩrĩa akoonithanio nĩtũkahaanana nake, nĩgũkorwo tũkaamuona o ũrĩa atariĩ.

³ Mũndũ o wothe ũrĩ na kĩrĩgĩrĩro gĩkĩ thĩinĩ wake nĩetheragia, o ta ũrĩa Kristũ nake arĩ mũtheru.

⁴ Mũndũ o wothe wĩhagia nĩ watho oinaga; kwĩhia-rĩ, nĩkuo kuuna watho.

⁵ No inyuĩ nĩmũũĩ atĩ nĩonithanirio nĩgeetha eherie mehia maitũ. Na thĩinĩ wake gũtirĩ mehia.

⁶ Mũndũ o wothe ũtũũraga thĩinĩ wa Kristũ ndehagia. Mũndũ o wothe wĩhagia ndarĩ amuona o na kana akamũmenya.

⁷ Twana twakwa nyendete, mũtikanareke mũndũ o na ũ amũhĩtithie. ũrĩa wĩkaga ũrĩa kwagĩrĩire nĩ mũthingu, o ta ũrĩa Kristũ arĩ mũthingu.

⁸ Mũndũ ũrĩa wĩhagia nĩ wa mũcukani, tondũ mũcukani atũire ehagia kuuma o kĩambĩrĩria. Gĩtũmi kĩa Mũrũ wa Ngai onithanio-rĩ, nĩgeetha athũkie wĩra wa mũcukani.

⁹ Gũtirĩ mũndũ ũciarĩtwo nĩ Ngai ũthiiga na mbere na kwĩhia, tondũ mbeũ ya Ngai ĩikaraga thĩinĩ wake; we ndangĩthĩ na mbere na kwĩhia, tondũ nĩmũciare nĩ Ngai.

¹⁰ ũndũ ũyũ ũmenyithanagia ũtiganu wa ciana cia Ngai na cia mũcukani: Mũndũ o wothe ũtekaga ũrĩa kwagĩrĩire ti mwana wa Ngai; o hamwe na ũrĩa ũtendete mũrũ kana mwarĩ wa ithe.

Endanagai

¹¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa mwaiguire kuuma o kĩambĩrĩria: No nginya twendanage mũndũ na ũrĩa ũngĩ.

¹² Mũtikahaane ta Kaini, ũrĩa warĩ wa ũrĩa mũũru, na akĩũraga mũrũ wa nyina. Nĩ kĩ gĩatũmire amũũrage? Aamũũragire tondũ ciiko ciake mwene ciarĩ njũru, nacio cia mũrũ wa nyina ciarĩ cia ũthingu.

¹³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, andũ a thĩ mangĩmũmena-rĩ, mũtikagege.

¹⁴ Nĩtũũĩ atĩ nĩtuumĩte gĩkuũ-inĩ tũgathiĩ muoyo-inĩ, tondũ nĩtwendete ariũ na aarĩ a Ithe witũ. Mũndũ o wothe ũrĩa ũtendanaga atũũraga gĩkuũ-inĩ.

¹⁵ Mündũ o wothe ũrĩa ũthũire mŭrũ kana mwarĩ wa ithe-rĩ, ũcio nĩ mŭŭragani, na inyuĩ nĩmũũĩ atĩ gŭtirĩ mŭŭragani ũrĩ na muoyo wa tene na tene.

¹⁶ Ũndũ ũrĩa ũtũmaga tũmenye ũrĩa wendo ũhaana nĩ ũyũ: Jesũ Kristũ nĩarutire muoyo wake nĩ ũndũ witũ. Na ithuĩ nĩtwagĩrĩrwo tũrute mŭoyo iitũ nĩ ũndũ wa ariũ na aarĩ a Ithe witũ.

¹⁷ Mündũ angĩkorwo arĩ na indo cia gũkũ thĩ, na one mŭrũ kana mwarĩ wa ithe wao ũbataire nĩ ũteithio no aage kũmũiguĩra tha-rĩ, wendo wa Ngai ũngĩgĩkorwo ũrĩ thĩnĩ wake atĩa?

¹⁸ Twana twakwa nyendete, nĩtũtuge kwendanaga na ciugo kana na kanua tu, no nĩtwendanage na ciiko na twendane na ma.

¹⁹ Ũũ nĩguo tũmenyaga atĩ tũrĩ a ũhoru ũrĩa wa ma, na ũrĩa tũrĩigaga ngoro ciitũ itarĩ na njanja tũrĩ mbere yake,

²⁰ rĩrĩa rĩothe ngoro ciitũ itaratũtuĩra ciira. Nĩgũkorwo Ngai nĩ mŭnene gũkĩra ngoro ciitũ, na nĩoĩ maũndũ mothe.

²¹ Arata akwa endwa, ngoro ciitũ ingĩaga gũtũtuĩra ciira-rĩ, nĩtũrĩkoragwo tũrĩ na ũmĩrĩru mbere ya Ngai,

²² na nĩarĩtũheaga kĩrĩa gĩothe tũrĩmũhooyaga, tondũ nĩtwathĩkagĩra maathani make na tũgeeka maũndũ marĩa mamũkenagia.

²³ Narĩo rĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩake: Nĩ gwĩtĩkia rĩitwa rĩa Mũriũ, Jesũ Kristũ, na twendanage o ta ũrĩa aatwathire.

²⁴ Arĩa maathĩkagĩra maathani make nĩmatũũraga thĩnĩ wake, nake nĩatũũraga thĩnĩ wao. Naguo ũndũ ũrĩa tũmenyaga naguo atĩ nĩatũũraga thĩnĩ witũ nĩ ũyũ: Nĩ ũndũ wa Roho ũrĩa aatũheire.

4

Kũrorania Maroho

¹ Arata akwa endwa, mũtigitĩkagie roho o wothe, no mũroragie maroho muone kana moimĩte kũrĩ Ngai, tondũ anabii aingĩ a maheeni nĩmoimagarĩte magathiĩ thĩ yothe.

² Ũũ nĩguo mũngĩhota gũkũũrana Roho wa Ngai: Roho o wothe ũrĩa uumbũraga atĩ Jesũ Kristũ nĩokĩte arĩ na mwĩrĩ, ũcio uumĩte kũrĩ Ngai,

³ no roho o wothe ũrĩa ũtoimbũraga Jesũ, ũcio nduumĩte kũrĩ Ngai. Ũcio nĩ roho wa mũmena-Kristũ, ũrĩa mũiguĩte atĩ nĩũgooka na o na rĩu nĩũrĩkĩtie gũka gũkũ thĩ.

⁴ Inyuĩ twana twakwa nyendete, inyuĩ mŭrĩ a Ngai na nĩmũmatooretie, tondũ ũrĩa ũrĩ thĩnĩ wanyu nĩ mŭnene gũkĩra ũrĩa ũrĩ gũkũ thĩ.

⁵ Acio moimĩte gũkũ thĩ, na nĩ ũndũ ũcio maaragia ũhoru wa maũndũ ma gũkũ thĩ, na thĩ na andũ a gũkũ thĩ makamathikĩrĩria.

⁶ Ithuĩ tuumĩte kũrĩ Ngai, nake mündũ o wothe ũrĩa ũũĩ Ngai nĩatũthikagĩrĩria; no ũrĩa wothe ũtoimĩte kũrĩ Ngai ndatũthikagĩrĩria. Ũguo nĩguo tũkũũranaga Roho ũrĩa wa ma, na roho ũrĩa wa maheeni.

Wendani wa Ngai na Witũ

⁷ Arata akwa endwa, nĩtwendanagei mündũ na ũrĩa ũngĩ, nĩgũkorwo wendo uumaga kũrĩ Ngai. Mündũ o wothe ũrĩa wendanaga, aciarĩtwo nĩ Ngai o na nĩoĩ Ngai.

⁸ Mündũ o wothe ũrĩa ũtendanaga ũcio ndooĩ Ngai, tondũ Ngai nĩ wendo.

⁹ Ũũ nĩguo Ngai oonanirie wendo wake harĩ ithuĩ: Nĩatũmire Mũriũ wake, o we wa mũmwe, gũkũ thĩ nĩgeetha tũtũũre muoyo nĩ ũndũ wake.

10 Ũyũ nĩguo wendo: ti atĩ nĩ ithuĩ twendire Ngai, nowe nĩwe watwendire, na agĩtũma Mũriũ wake atuĩke igongona rĩa kũhoroheria mehia maitũ.

11 Arata akwa endwa, kuona atĩ Ngai nĩguo atwendete-rĩ, o na ithuĩ nĩtũkĩagĩrĩrwo twendanage.

12 Gũtirĩ mũndũ ũrĩ ona Ngai; no tũngĩendana mũndũ na ũrĩa ũngĩ-rĩ, Ngai nĩatũũraga thĩinĩ witũ, naguo wendo wake ũgakinyanĩra thĩinĩ witũ.

13 Ũndũ ũrĩa ũtũmaga tũmenye atĩ tũtũũraga thĩinĩ wake nake agatũũra thĩinĩ witũ, nĩ atĩ nĩatũheete Roho wake.

14 Na nĩtuonete na tũkoimbũra atĩ Ithe witũ nĩatũmĩte Mũriũ atuĩke Mũhonokia wa thĩ yothe.

15 Mũndũ o wothe angiumbũra atĩ Jesũ nĩ Mũrũ wa Ngai-rĩ, Ngai atũũraga thĩinĩ wake, nake agatũũra thĩinĩ wa Ngai.

16 Na nĩ ũndũ ũcio nĩtũmenyete na tũkehoka wendo ũrĩa Ngai atwendete naguo.

Ngai nĩ wendo. Mũndũ o wothe ũtũũraga endanĩte atũũraga thĩinĩ wa Ngai, nake Ngai atũũraga thĩinĩ wake.

17 Ũguo nĩguo wendani ũkinyanagĩra thĩinĩ witũ nĩgeetha tũkaagĩa na ũmĩrĩru mũthenya ũrĩa gũgaatuanĩrwo ciira, tondũ tũrĩ gũkũ thĩ nĩ tũhaanaine nake.

18 Wendo ndũrĩ guoya. No wendo ũrĩa mũkinyanĩru nĩũingataga guoya, tondũ guoya ũkonainie na iherithia. Mũndũ ũrĩa wĩtigagĩra, ndatuagwo mũkinyanĩru thĩinĩ wa wendo.

19 Ithuĩ twendanaga tondũ we nĩwe waambire gũtwenda.

20 Mũndũ angiuga atĩrĩ, “Nĩnyendete Ngai,” na nĩathũire mũrũ kana mwarĩ wa ithe-rĩ, ũcio nĩ wa maheeni. Nĩgũkorwo mũndũ o wothe ũtendete mũrũ wa ithe, ũrĩa atũire onaga, ndangĩhota kwenda Ngai, ũrĩa atarĩ oona.

21 Nake nĩatũheete rĩathani rĩrĩ: Mũndũ o wothe wendete Ngai, no nginya ende mũrũ kana mwarĩ wa ithe o nake.

5

Wĩtikio thĩinĩ wa Mũrũ wa Ngai

1 Mũndũ o wothe wĩtikĩtie atĩ Jesũ nĩwe Kristũ aciarĩtwo nĩ Ngai, nake mũndũ o wothe wendete mũciari nĩendete o na mwana wake.

2 Ũũ nĩguo tũmenyaga atĩ nĩtwendete ciana cia Ngai: nĩ kwenda Ngai na kũhingia maathani make.

3 Ũũ nĩguo kwenda Ngai: nĩ gwathĩkĩra maathani make. Namo maathani make ti maritũ,

4 Nĩgũkorwo mũndũ o wothe mũciare nĩ Ngai nĩatooragia maũndũ ma thĩ. Naguo ũhootani ũrĩa ũtooretie maũndũ ma thĩ, nĩ gwĩtikia gwitũ.

5 Nũũ ũcio ũtooragia maũndũ ma thĩ? Nĩ mũndũ ũrĩa wĩtikĩtie atĩ Jesũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.

6 We nĩwe wokire na ũndũ wa maaĩ na thakame, o Jesũ Kristũ. We ndokire na ũndũ wa maaĩ moiki, no nĩwe wokire na ũndũ wa maaĩ na thakame. Nake Roho nĩwe mũira, tondũ Roho nĩwe ũhoro ũrĩa wa ma.

7 Nĩgũkorwo aira nĩ atatũ (kũu igũrũ: nao nĩ Ithe witũ, na ũhoro, na Roho Mũtheru; nao aya atatũ nĩ ũmwe. Gũkũ thĩ nakuo aira nĩ atatũ):

8 nao nĩ Roho, na maaĩ, na thakame; nao acio atatũ nĩmaiguanĩte.

9 Angĩkorwo nĩtwĩtikagĩra ũira wa mũndũ, ũira wa Ngai nĩ mũnene makĩria, tondũ nĩ ũira wa Ngai ũrĩa aheanĩte ũkoniĩ Mũriũ.

¹⁰ Mündũ wothē wĩtikĩtie Mũrũ wa Ngai arĩ na ũira ũcio ngoro-inĩ yake. Mündũ wothē ũtetĩkĩtie Ngai nĩamũtuĩte wa maheeni, tondũ ndetĩkĩtie ũira ũrĩa mũheane nĩ Ngai ũkoniĩ Mũriũ.

¹¹ Naguo ũyũ nĩguo ũira atĩ Ngai nĩatũheete muoyo wa tene na tene, naguo muoyo ũcio wĩ thĩinĩ wa Mũriũ.

¹² Ũrĩa ũrĩ na Mũriũ arĩ na muoyo; nake ũrĩa ũtarĩ na Mũrũ wa Ngai ndarĩ na muoyo.

Ũhorō wa Kũrĩkĩrĩa

¹³ Ndĩramwandĩkĩra maũndũ maya inyuĩ arĩa mwĩtikĩtie rĩitwa rĩa Mũrũ wa Ngai, nĩgeetha mũmenye atĩ mũrĩ na muoyo wa tene na tene.

¹⁴ Ũmĩrĩru ũrĩa tũkoragwo naguo tũgĩkuhĩrĩa Ngai nĩ atĩ tũngĩhooya ũndũ o wothē kũringana na wendo wake-rĩ, we nĩatũiguaga.

¹⁵ Na tũngĩmenya atĩ nĩatũiguaga, ũndũ-inĩ o wothē ũrĩa tũhooyaga-rĩ, nĩtũũ atĩ nĩatũheete ũndũ ũrĩa tũmũhoote.

¹⁶ Mündũ o wothē angĩona mũrũ kana mwarĩ wa ithe agĩika rĩhĩa rĩrĩa rĩtangĩmũtwara gĩkuũ-inĩ, nĩahoe, nake Ngai nĩakamũhe muoyo. Ndĩraaria ũhorō wa andũ arĩa rĩhĩa rĩao rĩtarĩ rĩa kũmatwara gĩkuũ-inĩ. No nĩ kũrĩ rĩhĩa rĩngĩtwara mũndũ gĩkuũ-inĩ. Nĩ ndiroiga atĩ mũndũ ahooe nĩ ũndũ wa rĩhĩa ta rĩu.

¹⁷ Cĩko ciothe njũru nĩ mehĩa, no nĩ kũrĩ rĩhĩa rĩtangĩtwara mũndũ gĩkuũ-inĩ.

¹⁸ Nĩtũũ atĩ mũndũ o wothē ũciarĩtwo nĩ Ngai ndatũũraga ehagia; mũndũ ũrĩa ũciarĩtwo nĩ Ngai, ũcio nĩamenyagĩrĩtwo nĩ Ngai, nake ũrĩa mũũru ndangĩhota kũmwĩka ũũru.

¹⁹ Ithuĩ nĩtũũ atĩ tũrĩ ciana cia Ngai, na tũkamenya atĩ thĩ yothē yathagwo na wathani wa ũrĩa mũũru.

²⁰ Ningĩ nĩtũũ atĩ Mũrũ wa Ngai nĩokĩte na nĩatũheete ũtaũku, nĩgeetha tũmũmenye ũrĩa arĩ we ũhorō wa ma. Na ithuĩ tũrĩ thĩinĩ wake ũcio ũrĩa arĩ we ũhorō wa ma, tũrĩ thĩinĩ wa Mũrũwe Jesũ Kristũ. We nĩwe Ngai ũrĩa wa ma, na nowe muoyo wa tene na tene.

²¹ Twana twakwa nyendete, mwĩmenyagĩrĩrei ngai cia mĩhianano.

MARŪA MA KEERĪ MA JOHANA

¹ Kuuma kūrī niī Mũthuuri wa Kanitha,

Ndaandika marūa maya kūrī mūtumia ūrĩa mũthuure, o hamwe na ciana ciake, arĩa nyendete kūna kūna, na to niī nyiki, no niī hamwe na arĩa othe mamenyete ūhoru ūrĩa wa ma:

² makamwenda tondũ wa ūhoru ūrĩa wa ma, ūrĩa ūtũūruga thĩinĩ witũ, o na ūgũtũūra na ithuĩ nginya tene:

³ Wega, na tha, na thayũ kuuma kūrī Ngai Ithe, na kuuma kūrī Jesũ Kristũ, o we Mũriũ wa Ithe witũ, irĩkaraga na ithuĩ thĩinĩ wa ūhoru wa ma, na wa wendo.

⁴ Nĩngenete mũno nĩkuona ciana imwe ciaku igĩthiĩ na njĩra ya ūhoru ūrĩa wa ma, o ta ūrĩa Ithe witũ aatwathire.

⁵ Na rĩu, mūtumia ūyũ mwende, ti rĩathani rĩerũ ndĩrakwandĩkĩra, no niī rĩrĩa tũtũire narĩo kuuma o kĩambĩrĩria. Ngũũria atĩ twendanage mũndũ na ūrĩa ūngĩ.

⁶ Naguo wendani niī atĩrĩ: Atĩ tũthiige na njĩra ya gwathĩkĩra maathani make. O ta ūrĩa mũiguĩte kuuma o kĩambĩrĩria, rĩathani rĩake niī atĩ mũthiige mũrĩ o na wendani ūcio.

⁷ Aheenania, aingĩ arĩa matetĩkĩtie atĩ Jesũ Kristũ ookire arĩ na mwĩrĩ, nĩmarorũūra gũkũ thĩ. Mũndũ ta ūcio niī mũheenania na niī mũmena-Kristũ.

⁸ Mwĩhũgagei nĩguo mũtigate kĩrĩa mũrutĩire wĩra, no mũtuĩke a gũkaaheo mũcaara wanyu ūrĩ wothe.

⁹ Mũndũ o wothe ūkĩraga njano akarega kũrũmĩrĩra ūrutani wa Kristũ, ūcio ndakoragwo na Ngai; no ūrĩa ūikaraga ūrutani-inĩ ūcio, we arĩ na Ithe witũ o na Mũriũ.

¹⁰ Mũndũ o wothe angĩũka kūrĩ inyuĩ arĩ na ūrutani ūngĩ tiga ūcio-rĩ, mũtikanamũnyiite ūgeni o na kana mũmwamũkĩre kwanyu mũciĩ.

¹¹ Mũndũ wothe ūngĩmwamũkĩra, nĩkũgwatanĩra magwatanĩire nake ciĩko ciake cia waganu.

¹² Ndĩ na maũndũ maingĩ ma kũmwandĩkĩra, no ndikwenda kũhũthĩra karatathi na rangi. Handũ ha ūguo-rĩ, ndĩrehoka kũmũceerera njaranĩrie na inyuĩ tũkĩonanaga, nĩgeetha gĩkeno giitũ kũiganĩre.

¹³ Nĩmwageithio niī ciana cia mwarĩ wa maitũguo ūrĩa mũthuure.

MARŪA MA GATATŪ MA JOHANA

¹ Kuuma kūrī niī Mũthuuri wa Kanitha,

Ndakwandikĩra, wee mūrata wakwa mwendwa Gayo, ūrĩa nyendete kũna kũna.

² Mūrata wakwa mwendwa, mahooya makwa nĩ atĩ ũkenagĩre ũgima wa mwĩrĩ, na atĩ maũndũ mothe magaacĩre, o ta ūrĩa ngoro yaku ĩkarĩte ĩgaacĩre.

³ Nĩndĩrakenire mũno nĩ ũndũ wa ariũ na aarĩ a Ithe witũ amwe gũũka kũnjĩra ũhoru wa wĩhokeku waku ũhoru-inĩ ūrĩa wa ma, na ūrĩa ũkĩrĩĩrie gũthĩ na njĩra ya ũhoru ūrĩa wa ma.

⁴ Gũtirĩ ũndũ ũngĩ ũngenagia gũkĩra kũigua atĩ ciana ciakwa no ithiiga irũmĩĩire njĩra ĩrĩa ya ũhoru ūrĩa wa ma.

⁵ Mūrata wakwa mwendwa, wee nĩũkoragwo ūrĩ mwĩhokeku thĩinĩ wa maũndũ marĩa wĩkagĩra ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o na gũtuĩka ndũmooĩ.

⁶ Nĩmerĩte kanitha ũhoru wa wendani waku. Nĩ wega ũmoimagarie o ta ūrĩa kwagĩĩire harĩ Ngai.

⁷ Moimagarire nĩ ũndũ wa Rĩitwa rĩake na makĩrega ũteithio kuuma kūrĩ andũ arĩa matetikĩtie Ngai.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio ithuĩ-rĩ, twagĩrĩrwo gũtaanahagĩra andũ ta acio nĩgeetha tũrutithanagie wĩra wa ũhoru ūrĩa wa ma tũrĩ hamwe.

⁹ Nĩndandĩkĩire kanitha, no Diotirefe, ūrĩa wendaga gũtuĩka ta mũnene, nĩareganire na ithuĩ.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio ndooka, nĩngoiga maũndũ marĩa ekaga, kwaria ndeto cia mũhuhu na cia gũtũcambia. Nĩngĩ akaaga kũiganwo nĩ ũguo, akarega kũnyiita ariũ na aarĩ a Ithe witũ ũgeni. Agacooka akagĩrĩrĩa arĩa mekwenda gwĩka ũguo o na akamaingata kanitha-inĩ.

¹¹ Mūrata wakwa mwendwa, ndũkanae kwĩgerekania na ũhoru ūrĩa mũũru, no wĩgerekanagie na ũhoru ūrĩa mwega. Mũndũ o wothe ūrĩa wĩkaga wega nĩ wa Ngai. Nake ūrĩa wothe wĩkaga ũũru ũcio ndarĩ ona Ngai.

¹² Demeterio nĩagathagĩrĩrio nĩ andũ othe, o na ũhoru ūrĩa wa ma guo mwene. O na ithuĩ nĩtũmũgaathagĩrĩria, na inyuĩ nĩmũũĩ atĩ ũira witũ nĩ wa ma.

¹³ Ndĩ na maũndũ maingĩ ma gũkwandikĩra, no ndikwenda gũkwandikĩra na karamu na rangi.

¹⁴ Ndĩ na mwĩhoko wa gũkuona ica ikuhĩ, twaranĩrie tũkĩonanaga.

Thayũ ũroogĩa kũrĩwe. Arata arĩa me gũkũ nĩmakũgeithia. Geithia arata arĩa marĩ kũu na marĩitwa mao.

MARŪA MA JUDASI

¹ Nĩ nĩ Judasi, ndungata ya Jesũ Kristũ, na mũrũ wa nyina na Jakubu,

Ndĩraandĩkĩra arĩa metĩtwo, o arĩa mendetwo nĩ Ngai Ithe, na maka-menyaġĩrĩtwo nĩ Jesũ Kristũ:

² Mũroingĩhĩrwo nĩ tha, na thayũ, o na wendani.

Mehia na Kũniinwo kwa arĩa Matetigagĩra Ngai

³ Arata akwa endwa, o na gũtuĩka nĩndĩrendete mũno kũmwandĩkĩra ũhoru wa ũhonokio ũrĩa tũgwatanĩire na inyuĩ-rĩ, nĩndĩronire kwagĩrĩire ndĩmwandĩkĩre nĩguo ndĩmũringĩrĩrie mũrũagĩrĩire wĩtĩkio ũrĩa we-hokeirwo andũ arĩa aamũre ihinda rĩmwe rĩa kũigana.

⁴ Nĩgũkorwo andũ amwe arĩa ũhoru wao wagũtuĩrwo ciira waandĩkĩtwo o tene nĩmetoonyereirie na hitho thĩinĩ wanyu. Acio nĩ andũ matetigagĩra Ngai, na nĩmagarũraga Wega wa Ngai witũ ũtuĩke wa kũmetĩkĩria kũhũura ũmaraya, na magakaanaga Jesũ Kristũ, o we wiki Mũnene na Mwathani witũ.

⁵ O na mwakorwo nĩmũmenyete ũhoru ũyũ wothe-rĩ, nĩngwenda kũmũririkania atĩ Mwathani nĩakũũire andũ ake akĩmaruta bũrũri wa Misiri, no thuutha-inĩ akĩniina arĩa matetĩkĩtie.

⁶ Nao araike arĩa maaregire gũkindĩria wathani-inĩ wao na magĩtiganĩria kũndũ kwao gwa gũtũura-rĩ, acio nĩamahingĩire nduma-inĩ, nao moheetwo na mĩnyororo ya tene na tene metereirio ituĩro rĩa ciira wa Mũthenya ũrĩa mũnene.

⁷ Ningĩ o ũndũ ũmwe nao, Sodomu, na Gomora, na matũura marĩa maariganĩtie nĩmeneanire harĩ ũmaraya na waganu wa mwĩrĩ ũtarĩ wa ndũire. Acio nĩo maatuĩkire kĩonereria kĩa arĩa maherithagio na mwaki wa tene na tene.

⁸ O na ningĩ noguo, arooti acio mathũkagia mĩrĩ yao ene, na makaregana na wathani, na magacambagia ciũmbe cia kũu igũrũ.

⁹ No rĩrĩ, o na Mikaeli, mũraika ũrĩa mũnene, hĩndĩ ĩrĩa maakararanagĩria mwĩrĩ wa Musa na ngoma-rĩ, ndaigana kũgeria kũmũcambia, no oigire atĩrĩ, “Mwathani arogũkaania!”

¹⁰ No andũ acio-rĩ, marumaga maũndũ mothe marĩa matahotaga kũmenya; namo maũndũ marĩa mamenyete na ũndũ wa mũciarĩre, ta nyamũ iria iteciiragia-rĩ, maũndũ macio nĩmo meniinaga namo.

¹¹ Kaĩ makĩrĩ na haaro-ĩ! Marũmĩrĩire njĩra ya Kaini; ningĩ magetoonyia na ihenya ihĩtia-inĩ rĩa Balamu nĩguo mone uumithio; o na makĩniinwo ũremi-inĩ wa gũũkĩrĩra wathani ta Kora.

¹² Andũ acio nĩ imeni rĩrĩa megũũka maruga-inĩ manyu ma wendani, makarĩanĩra na inyuĩ mategwĩtigĩra o na atĩa. Nĩ arĩithi arĩa merĩithagia o ene. Mahaana ta matu matarĩ na mbura, makĩhurutwo nĩ rũhuho; o na ningĩ mahaana ta mĩtĩ ĩtarĩ na matunda hĩndĩ ya kĩmera, ĩmunyũtwo na mĩri ĩkooma biũ.

¹³ Mahaana ta makũmbĩ ma iria marĩa matangĩgirĩrĩka, makĩhũyũkaga ciĩko ciao cia thoni ta mũhũũyũ; ningĩ matarĩ ta njata ciũrũũraga, iria ciigĩrwo nduma ĩrĩa ndumanu mũno nginya tene.

¹⁴ Enoku, ũrĩa wa rūciaro rwa mūgwanja kuuma harĩ Adamu, nĩarathire ũhoru ũkoniĩ andũ acio akiuga ũũ: “Atĩrĩrĩ, Mwathani nĩarooka arĩ na andũ ake arĩa atheru ngiri na ngiri

¹⁵ nĩguo atuĩre o mũndũ ciira, na aiguithie kĩhotoo andũ othe arĩa matetigĩrĩite Ngai, nĩ ũndũ wa ciĩko ciothe cia kũremera Ngai, iria maaneka mategwĩtigĩra Ngai, o na nĩ ũndũ wa ciugo ciothe njũru iria ehia arĩa matamwĩtigĩrĩite manaaria cia gũũkĩrĩra Ngai.”

¹⁶ Andũ aya nĩang’ong’ori, na a gũcarĩria andũ arĩa angĩ mahĩtia; marũmagĩrĩra merirĩria mao mooru; nĩmegaathaga o ene, na makaheenagĩrĩria andũ arĩa angĩ, nĩguo megune o ene.

Ūhoru wa Gũkĩrĩrĩria

¹⁷ No rĩrĩ, inyuĩ arata akwa endwa, ririkanai ũrĩa atũmwo a Mwathani witũ Jesũ Kristũ maamwĩrire o mbere.

¹⁸ Maamwĩrire atĩrĩ, “Mahinda ma kũrigĩrĩria-rĩ, nĩgũkagĩa na anyũrũrania arĩa makarũmagĩrĩra merirĩria mao ene matarĩ ma gwĩtigĩra Ngai.”

¹⁹ Acio nĩo andũ arĩa mamwamũranagia, arĩa marũmagĩrĩra merirĩria ma mwĩrĩ, no matirĩ na Roho.

²⁰ No inyuĩ arata akwa endwa, ikaragai mũkĩongererekaga hinya thĩinĩ wa wĩtikio wanyu ũrĩa mũtheru mũno na mũhooyage mũrĩ thĩinĩ wa Roho Mũtheru.

²¹ Ikaragai thĩinĩ wa wendo wa Ngai mũgĩetagĩrĩra tha cia Mwathani witũ Jesũ Kristũ nĩguo ikaamũkinyia muoyo-inĩ wa tene na tene.

²² Iguagĩrai tha andũ arĩa marĩ na mathangania,

²³ tharai arĩa angĩ kuuma mwaki-inĩ mũmahonokie; arĩa angĩ-rĩ, maiguĩrei tha, mũrĩ na guoya, na mũgĩthũũraga o na nguo ciao iria ciĩkĩrĩtwo maroro nĩ mwĩrĩ mũthaahie.

Ūgooci

²⁴ Na rĩu, kũrĩ ũrĩa ũngĩhota kũmũgitĩra mũtikagwe, na kũmũrũgamia mbere ya ũthiũ wake ũrĩa wĩ riiri mũtarĩ na ũũgũ, na mũrĩ na gĩkeno kĩnene:

²⁵ Ngai we wiki Mũhonokia witũ arogĩa na riiri, na ũkaru, na hinya, o na wathani, thĩinĩ wa Jesũ Kristũ Mwathani witũ, o kuuma kĩambĩrĩria, o na rĩu, na nginya tene na tene! Amen.

KŪGUŪRĪRIO KWA JOHANA

Ūhoru wa Kwambĩrĩria

¹ Ūyũ nĩguo ũguũrio wa Jesũ Kristũ, ũrĩa Ngai aamũguũrĩirie nĩguo onie ndungata ciake maũndũ marĩa makiriĩ gwĩkĩka o ica ikuhĩ. Aamenyithanirie ũhoru ũcio na ũndũ wa gũtũma mũraika wake kũrĩ ndungata yake Johana,

² ũrĩa nake wacookire kumbũra ũhoru ũrĩa wothe oonire, naguo nĩ ũhoru wa kiugo kĩa Ngai na ũira wa Jesũ Kristũ.

³ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũthomaga ciugo cia ũrathi ũyũ, na kũrathimwo nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoru ũyũ na makaiga ngoro-inĩ ciao ũhoru ũrĩa wandĩkĩtwo ũrathi-inĩ ũyũ, tondũ ihinda nĩrĩkuhĩrĩirie.

Ngeithi na Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai

⁴ Nĩ niĩ Johana,

Ndĩratũmĩra makanitha marĩa mũgwanja marĩ kũu bũrũri wa Asia* ũhoru ũyũ:

Atĩrĩrĩ, wega na thayũ irogĩa na inyuĩ kuuma kũrĩ ũrĩa ũrĩ ho, na nowe warĩ ho, na nowe ũgooka, na kuuma kũrĩ maroho mũgwanja marĩa maikaraga mbere ya gĩtĩ gĩake kĩa ũnene,

⁵ o na kuuma kũrĩ Jesũ Kristũ, mũira ũrĩa mwĩhokeku, o we irigithathi rĩa arĩa akuũ, na mwathi wa athamaki a thĩ.

Kũrĩ ũcio ũtwendete, na agatuohorithia kuuma mehia-inĩ maitũ na ũndũ wa thakame yake,

⁶ na agatũtua andũ a ũthamaki na athĩnjĩri-Ngai, nĩguo tũtungatage Ngai na Ithe wake:† ũgooci na wathani irogĩa kũrĩ we tene na tene! Amenĩ.

⁷ Atĩrĩrĩ, nĩ gũũka arooka na matu,

na gũtirĩ riitho rĩtakamuona,

o na andũ arĩa maamũtheecire nĩmakamuona;

nao andũ othe a thĩ nĩmagacakaya nĩ ũndũ wake.

Ūguo nĩguo gũgaatuĩka! Amenĩ.

⁸ Mwathani Ngai ekuuga atĩrĩ, “Nĩ niĩ Alifa o na Omega,‡ ũrĩa ũrĩ ho, na nowe warĩ ho, na nowe ũgooka, o we Mwene-Hinya-Wothe.”

Mũndũ Ūhaana ta Mũrũ wa Mũndũ

⁹ Niĩ, Johana, mũrũ wa ithe wanyu, na mũgwatanĩri na inyuĩ thĩnĩ wa mũnyamaro, na ũthamaki, na gũkirĩrĩria tũmĩrĩirie, o iria irĩ ciitũ thĩnĩ wa Jesũ, ndaarĩ gĩcigĩrĩra-inĩ kĩa iria kĩrĩa gĩtagwo Patimo tondũ wa Ūhoru wa Ngai na ũira wa Jesũ.

¹⁰ Na rĩrĩ, ndaarĩ thĩnĩ wa Roho Mũthenya wa Mwathani,§ na niĩ ngũigua mũgambo mũnene thuutha wakwa warĩ ta wa karumbeta,

* **1:4** Makanitha macio mũgwanja maikarĩte gĩthiũrũrĩ, na maaraihanĩrĩirie ta kilomita 80. † **1:6** Tene andũ a Isiraeli nĩo maarĩ athĩnjĩri-Ngai; rĩu andũ a Kanitha wa Kĩrikanĩro kĩrĩa Kĩerũ nĩo athĩnjĩri-Ngai. ‡ **1:8** Alifa na Omega nĩ ndemwa cia Kĩyunani; Alifa nĩyo ya mbere, na Omega nĩyo ya kũrigĩrĩria. § **1:10** Mũthenya wa Mwathani warĩ mũthenya wa mbere wa kiumia; wetirwo Mũthenya wa Mwathani tondũ nĩguo Jesũ aariũkire.

11 ūkiuga atīrī, “Andīka ūrīa ūkuona ibuku-inī rīa gīkūnjo, na ūcooke ūūtūmīre makanitha marīa mūgwanja: nīmo kanitha wa Efeso, na wa Simurina, na wa Perigamo, na wa Thuatira, na wa Saride, na wa Filadelifia, na wa Laodikia.”

12 Na nī ngīhūgūra nīguo nyone mūgambo ūcio wanjaragīria. Na hīndī īrīa ndehūgūrire, ngīona mītī mūgwanja ya thahabu ya kūgīrīra matawa,

13 na gatagatī ka mītī īyo nī haarī na mūdū “wahaanaga ta mūrū wa mūdū,” wehumbīte nguo yamūkinyīte o nyarīrī, na akeoha mūcibi wa thahabu gīthūri.

14 Naguo mūtwe wake na njuīrī yake ciarī njerū cua ta guoya wa ng’ondu, cierūhīte o ta ira, namo maitho make maahaanaga ta nīnīmībī cia mwaki.

15 Namu magūrū make maahaanaga ta gīcango gīgūkenga kīrī mwaki-inī wa aturi, naguo mūgambo wake watariī ta mūrurumo wa maaī maingī.

16 Guoko-inī gwake kwa ūrīo aanyitīte njata mūgwanja, na kuuma kanua-inī gake hakoima rūhiū rwa njora rūūgī mīena yeerī.* Naguo ūthiū wake watariī ta riūa rīrīa rīarīte mūno.

17 Rīrīa ndaamuonire ngīgwa magūrū-inī make ta mūdū mūkuū. Nake akīnjigīrīra guoko gwake kwa ūrīo, akīnjīra atīrī, “Tiga gwītīgīra. Nī nī wa Mbere, na ni nī wa Kūrigīrīria.

18 Nī nī Ūrīa-ūrī-Muoyo; nīndakuīte, na rīu ngūtūra muoyo nginya tene na tene! Na nī nī ndī na cabi cia gīkuū na Kwa Ngoma.

19 “Nī ūndū ūcio, andīka maūdū marīa wona, marīa marī kuo rīu na marīa magooka thuutha-inī.

20 Nayo hitho ya njata icio mūgwanja wonire guoko-inī gwakwa kwa ūrīo, na ya mītī īyo mūgwanja ya thahabu ya kūgīrīra matawa nī īno: Njata icio mūgwanja nī arāika a makanitha marīa mūgwanja, nayo mītī īyo mūgwanja ya kūgīrīra matawa nī makanitha macio mūgwanja.

2

Ndūmīrīri kūrī Kanitha wa Efeso

1 “Kūrī mūrāika wa Kanitha wa Efeso, mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa ūnyitīte njata icio mūgwanja na guoko gwake kwa ūrīo, ūrīa ūthiīgīra mītī-inī īyo mūgwanja ya thahabu ya kūgīrīra matawa.

2 Nīnjūūī ciīko ciaku, o na wīra waku mūrītū, o na ūkirīrīria waku. Nīnjūūī atī ndūngīkirīrīria andū arīa aaganu, na atī andū arīa moigaga nī atūmwō no ti atūmwō nīwamageririe, na ūkīmenya atī nī a maheeni.

3 Nīūkirīrīrie na ūkomīrīria mathīna nī ūndū wa rītwa rīakwa, na ndūrī wanoga.

4 No rīrī, ūndū ūrīa ngūgūcuukīra nī atīrī: Nīwatigire gūikara na wendani ūrīa warī naguo mbere.

5 Ririkana kūrīa uumīte ūkagūa! Wīrire ūcooke wīke maūdū marīa wekaga mbere. Waga kwīrira, nīngūūka kūrī we na njeherie mūtī waku wa kūgīrīra tawa kuuma handū haguō.

6 No rīrī, ūrī na ūndū ūmwe mwega: Wee nīūthūire ciīko cia andū arīa metagwo Anikolai,* iria o na nī thūire.

* 1:16 Rūhiū rwa njora rūnoore mīena yeerī ruonanagia gūtūrwo ciira. * 2:6 Anikolai maarī andū a kanitha, no nīmahooyaga mīhianano na makahūra ūmaraya.

7 Ūrĩa ūrĩ gūtũ-rĩ, nĩakĩigue ūrĩa Roho areera makanitha. Ūrĩa wa gūtoorania-rĩ, nĩngamwĩtĩkĩria kūrĩa maciaro ma mūtĩ wa muoyo, ūrĩa ūrĩ mūgũnda-inĩ wa Ngai wa gĩkeno.

Ndũmĩrĩri kūrĩ Kanitha wa Simurina

8 “Kūrĩ mūraika wa kanitha wa Simurina,† mwanđĩkĩre atĩrĩ:

Ici nĩcio ciugo cia ūrĩa wa Mbere na nowe wa Kūrĩkĩrĩria, ūrĩa wakuire na agĩcooka akĩriũka.

9 Nĩnjũũĩ mĩnyamaro yaku na ūthĩni waku, no ūrĩ gĩtonga! Nĩnjũũĩ ūrĩa ūrumagwo nĩ arĩa moigaga atĩ nĩ Ayahudi no ti Ayahudi, no nĩ thunagogi ya Shaitani.

10 Ndũkae gwĩtigĩra maũndũ marĩa ūkiriĩ gũthĩnio namo. Ngũmwĩra atĩrĩ, mũcukani nĩarĩkia amwe anyu njeera nĩguo amũgerie, na mũnyamaro handũ ha mĩthenya ikũmi. Wee ikaraga ūrĩ mwĩhokeku, o nginya gũkua, na nĩngũkũhe thũmbĩ ya muoyo.

11 Ūrĩa ūrĩ gūtũ-rĩ, nĩakĩigue ūrĩa Roho areera makanitha. Ūrĩa wa gūtoorania-rĩ, ndakahutio o na hanini nĩ gĩkuũ kĩrĩa gĩa keerĩ.

Ndũmĩrĩri kūrĩ Kanitha wa Perigamo

12 “Kūrĩ mūraika wa kanitha wa Perigamo mwanđĩkĩre atĩrĩ:

Ici nĩcio ciugo cia ūrĩa ūrĩ na rūhiũ rūũgĩ mĩena yeerĩ.

13 Atĩrĩrĩ, nĩnjũũĩ kūrĩa ūtũũraga, o kũu Shaitani arĩ na gĩtĩ kĩa ūnene. No ūtũũrĩte ūrĩ o mwĩhokeku harĩ nĩ. Wee ndũigana gũkaana wĩtĩkio ūrĩa warĩ naguo thĩni wakwa, o na matukũ-inĩ ma Antipa, mũira wakwa mwĩhokeku, ūrĩa woragĩrwo itũũra-inĩ rĩanyu inene, o kũu Shaitani atũũraga.

14 No rĩrĩ, ndĩ na maũndũ matarĩ maingĩ ngũgũcuukĩra: atĩrĩ, ūrĩ na andũ kũu marũmĩtie ūrutani wa Balamu, ūrĩa warutire Balaki kũheenereria andũ a Isiraeli mehie na ūndũ wa kūrĩa irio irutĩrwo mĩhianano, o na mahũũrage ūmaraya.‡

15 O na ningĩ no ūrĩ na andũ amwe marũmĩtie ūrutani wa andũ arĩa metagwo Anikolai.

16 Nĩ ūndũ ūcio, kĩrĩre! Waga gwĩka ūguo, nĩngũũka kūrĩ we ica ikuhĩ, hũũrane nao na rūhiũ rūrũ rūrĩ kanua gakwa.

17 Ūrĩa ūrĩ gūtũ-rĩ, nĩakĩigue ūrĩa Roho areera makanitha. Ūrĩa ūgaatoorania-rĩ, nĩngamũhe mana mamwe marĩa mahithe. O na ningĩ nĩngamũhe ihiga rĩerũ rĩandĩkĩtwo rĩtwa rĩerũ, na gũtarĩ ūngĩ ūrĩũĩ o tiga ūcio ūkaamũkĩra ihiga rĩu.

Ndũmĩrĩri kūrĩ Kanitha wa Thuatira

18 “Kūrĩ mūraika wa kanitha wa Thuatira,§ mwanđĩkĩre atĩrĩ:

Ici nĩcio ciugo cia Mũrũ wa Ngai, ūrĩa ūrĩ na maito matariĩ ta rūrĩrĩmbĩ rwa mwaki, na magũrũ make matariĩ ta gĩcango kĩrĩa gĩkumuthe gĩgathera.

19 Nĩnjũũĩ ciĩko ciaku, na ngamenya wendani waku, na wĩtĩkio waku, na ūtungata waku, na ūkirĩrĩria waku, o na ngamenya atĩ ciĩko ciaku cia kũrigĩrĩria nĩkĩrĩte iria cia mbere.

† 2:8 Simurina rĩarĩ itũũra rĩeiguĩte na ithaka mũno rĩa Asia, na rĩarĩ thiritũ na Roma. Rĩarĩ na Ayahudi angĩ matendete Akristiano o na hanini. ‡ 2:14 Balamu nĩwe wataarire andũ-a-nja a Midiani makĩhĩtithia andũ a Isiraeli na ūmaraya na kūrĩa irio irĩ thaahu. § 2:18 Thuatira rĩarĩ itũũra inene rĩa kambĩ cia thigari cia mbaara.

20 No rīrī, ūndū ngūgūcuukīra no atīrī, atī nīūkirīrīrie mūndū-wa-nja ūcio wītagwo Jezebeli, ūcio wītuaga mūnabii.* Nī ūndū wa ūrutani wake, nīahītithagia ndungata ciakwa ihūūrage ūmaraya, na irīīage irio iria irutīrwo mīhianano.

21 Nīndīmūheete ihinda rīa kwīrira ūmaraya ūcio wake, no nīaregete.

22 Nī ūndū ūcio ngūmūikia gītanda-inī kīa mīnyamaro, na ndūme arīa matharagia nake manyamare mūno, tīga no meririre matigane na mīthīire yake.

23 Nīngooraga ciana ciake.† Namō makanitha mothe nīmakamenya atī nī nī thuthuuragia ngoro na meciiria, na nīngarīha o mūndū wanyu kūringana na ciīko ciake.

24 Na rīu inyuī arīa mūrī kūu Thuatira, o inyuī mūtārūmītie ūrutani wake, na mūtārī mwamenya maūndū marīa marikīru ma hitho cia Shaitani,‡ ta ūguo andū acio moigaga, inyuī ngūmwīra atīrī (no ndirī na mūrigo ūngī ngūmūigīrīra):

25 Ikaragai mūrūmītie O maūndū marīa mūrī namo o nginya rīrīa ngooka.

26 Nake ūrīa ūgaatorania na ahingagie wendi wakwa nginya mūthiarī, nīngamūhe wathani aathage ndūrīrī:

27 ‘Nake nīagaciathaga na rūthanju rwa kīgera; agaacimemenda o ta ūrīa nyūngū ya rīūmba īmemendagwo,’ o ta ūrīa nī heetwo wathani uumīte kūrī Baba.

28 Na nīngī nīngamūhe njata irīa ya rūciinī.

29 Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīigue ūrīa Roho areera makanitha.

3

Ndūmīrīri kūrī Kanitha wa Saride

1 “Kūrī mūrāika wa kanitha wa Saride,* mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa ūrī na maroho mūgwanja ma Ngai, o na njata mūgwanja. Atīrīrī, nīnjūūī ciīko ciaku; nīmenyete atī nīūrī ngumo ya gūkorwo ūrī muoyo, no ūrī mūkuū.

2 Arahūka! Īkīra hinya maūndū marīa matigaire na marena gūkua, nīgūkorwo ndionete ciīko ciaku irī nginyanīru maitho-inī ma Ngai wakwa.

3 Nī ūndū ūcio, ririkana maūndū marīa wamūkīrīte na ūkamaigua; maathīkīre na wīrīre. No ūngīrega kwarahūka-rī, nīngooka ta mūici, na ndūkamenya ihinda rīrīa ngaagūkorerera.

4 No rīrī, nī ūrī andū matarī aingī kūu Saride arīa matekīrīte nguo ciao gīko. Nīmagatwaranaga na nī mehumbīte nguo njerū, nīgūkorwo nīmagīrīire.

5 Mūndū ūrīa ūgatoorania-rī, nīakahumbwo nguo njerū tao. Ndirī hīndī ngaatharia rīitwa rīake kuuma ibuku-inī rīa muoyo, no nīngoimbūra rīitwa rīake mbere ya Baba, na araika aake.

6 Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīigue ūrīa Roho areera makanitha.

* 2:20 Rīitwa “Jezebeli” haha rīhūthīrītwo kuonania ūhoro wa mūndū-wa-nja warī mwaganu mūno kanitha-inī ūcio. † 2:23 “Ciana ciake” nī andū arīa othe maarūmagīrīra morutani ma Jezebeli ma ūmaraya na kūrīa irio iria ciarutagīrwo mīhianano. ‡ 2:24 Morutani marīa mataarī ma ma moigaga atī nīguo mūndū ahote gūtooria Shaitani no nginya ambe arikīre biū maūndū-inī make. * 3:1 Saride rīarī itūūra inene rīa Ūthamaki wa Lidia; rīarī ngumo nī ūndū wa ūtonga warīo.

Ndūmīrīri kūrī Kanitha wa Filadelifia

7 “Kūrī mūraika wa kanitha wa Filadelifia,† mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa mūtheru na wa ma, ūrīa ūnyīitē cabi ya Daudi. Kūrīa ahingūra gūtīrī mūdū ūngīhinga, na kūrīa ahinga gūtīrī mūdū ūngīhingūra.

8 Nīnjūūī cīko ciaku. Atīrīrī, nīnjīkīrīte mūrango mūhingūre mbere yaku, ūrīa ūtarī mūdū ūngīhota kūhinga. Nīnjūūī atī hinya ūrīa ūrī naguo nī mūnini, no nīūrūmītie kiugo gīakwa, na ndūigana gūkaana rītwa rīakwa.

9 Nīngatūma andū arīa a thunagogi ya Shaitani, arīa moigaga atī nī Ayahudi o na gūtūka tio, no nīkūheenania maheenania, ndūme moke mainamīrīre mbere ya magūrū maku, na moimbūre atī nīngwendete.

10 Na tondū nawe nīūtūūrīte ūrūmītie rīathani rīakwa rīa gūikara ūmīrīirie-rī, o na nī nīngagūikaria ihinda rīa kūgerio rīrīa rīgooka mabūrūri mothe kūgeria arīa matūūruga gūkū thī.

11 Ngūūka o narua. Rūmia kīrīa ūrī nakīo, nīgeetha gūtīkagīe mūdū ūkuoya thūmbī yaku.

12 Ūrīa ūgaatoorania-rī, nīngamūtua gītugī thīnī wa hekarū ya Ngai wakwa. Ndarī hīndī īngī agacooka kuuma kuo. Nīngamwandīka rītwa rīa Ngai wakwa o na rītwa rīa itūūra inene rīa Ngai wakwa, nīrīo Jerusalemu īrīa njerū, rīrīa rīraikūrūka kuuma igūrū kūrī Ngai wakwa; o na nīngī ndīmwandīke rītwa rīakwa rīerū.

13 Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīigūe ūrīa Roho areera makanitha.

Ndūmīrīri kūrī Kanitha wa Laodikia

14 “Kūrī mūraika wa kanitha wa Laodikia,‡ mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūcio Ameni, mūira ūrīa mwīhokeku na wa ma, o we mwathi wa ciūmbe cia Ngai.

15 Nīnjūūī cīko ciaku, ngamenya atī wee ndūrī mūhoru na ndūrī mūhiū. Kūngīrī wega korwo waheha kana ūhiūhe!

16 No tondū ūrī mūraru, ūkaaga kūhiūha na ūkaaga kūhora-rī, ngirie gūgūtua thī uume kanua gakwa.

17 Wee ugaga atīrī, ‘Nī ndī gītonga, ngagīa na indo nyingī, na ndirī kīndū njagīte.’ No wee ndūūī atī ūrī mūnyamarīki, na ūrī wa kūiguīrwo tha, na ūrī mūthīni, na ūrī mūtumumu, o na ūrī njaga.

18 Ngūgūtaara atī ūgūre thahabu īrīa therie na mwaki kuuma kūrī nī, nīgeetha ūtonge, na nīngī ūgūre nguo cia rangi mwerū cia kwīhumba, nīguo ūhumbīre thoni cia njaga yaku, na ūgūre ndawa wīhake maitho maku, nīguo ūhote kuona.

19 Arīa nyendete nīndīmarūithagia na ngamaherithia. Nī ūndū ūcio gīa na kīyo, na wīrire.

20 Atīrīrī, ndūgamīte mūrango-inī ngīūringaringa. Mūdū o wothe angīigua mūgambo wakwa, na ahingūre mūrango, nīngūtoonya thīnī ndīanīre irio nake, nake arīanīre na nī.

21 Ūrīa ūgaatoorania-rī, nīngamwītīkīria aikare hamwe na nī gītī-inī gīakwa kīa ūnene, o ta ūrīa nī ndatooranirie na ngīikaranīra hamwe na Baba gītī-inī gīake kīa ūnene.

22 Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīigūe ūrīa Roho areera makanitha.”

† 3:7 Rītwa Filadelifia nī kuuga “Itūūra rīa Wendo.” ‡ 3:14 Laodikia nī itūūra rīoikaine mūno nī ūndū wa ūhoru wa bengi, na thukuru cia gūthomera ūrigitani, na ūhoru wa gūtuma nguo.

4

Gītī kīa Ūnene kūu Igūrū

¹ Thuutha wa maūndū macio ngīrora, na rīrī, hau mbere yakwa haarī na mūrango warī mūhingūre kūu igūrū. Naguo mūgambo ūrīa ndaiguīte mbere iyo ūkīnjarīria, ūrīa wagambaga ta coro, ūkiuga atīrī, “Ambata, ūūke haha, na nīngūkuonia maūndū marīa arī o nginya mageekīka thuutha wa maūndū maya.”

² O rīmwe ngīkorwo ndī thīnī wa Roho, na rīrī, hau mbere yakwa harī na gītī kīa ūnene kūu igūrū, na nī harī na mūndū wagīkarīire.

³ Nake ūcio wagīkarīire onekaga atarīi ta ihiga rīa mūthemba wa njathibi na wakiki. Naguo mūkūnga-mbura ūrīa wonekaga ūhaana ta kahiga karīa getagwo thumarati, nīguo warigiicīrie gītī kūu kīa ūnene.*

⁴ Nakīo gītī kūu kīa ūnene nīkīarigiicīrio nī itī ingī cia ūnene mīrongo īrī na inya, nacio ciaikarīirwo nī athuuri mīrongo īrī na ana. Athuuri acio meehumbīte nguo njerū na magekīra thūmbī cia thahabu mītwe.

⁵ Hau gītī-inī kūu kīa ūnene nīhoimaga heni, na ngwa, na marurumī. Mbere ya gītī kūu kīa ūnene haarī matawa mūgwanja maakanaga. Matawa macio nīmo maroho marīa mūgwanja ma Ngai.

⁶ Ningī hau mbere ya gītī kūu kīa ūnene nī haarī kīndū kīahaanaga ta iria rīa gīcicio, narīo rīarī ikembu mūno, rīkahaana o ta gīcicio.

Ningī hau gatagatī, gūthiūrūrūkīria gītī kūu kīa ūnene, haarī na ciūmbe inya irī muoyo, nacio ciaiyūrītwo nī maitho mwena wa mbere, na wa na thuutha.

⁷ Nakīo kīūmbe kīa mbere kīahaanaga ta mūrūūthi, na gīa keerī kīahaanaga ta ndegwa, na gīa gatatū kīarī na ūthiū watarīi ta wa mūndū, nakīo gīa kana gīatarīi ta nderi ikīrera.

⁸ O kīūmbe kīmwe gīa ciūmbe icio inya irī muoyo kīarī na mathagu matandatū, nakīo kīaiyūrītwo nī maitho mwīrī wothe o nginya rungu rwa mathagu ma kīo. Mūthenya na ūtukū itiatigithagīria kuuga atīrī:

“Mwathani Ngai, Mwene-Hinya-Wothe nīwe mūtheru,
ī nīwe mūtheru, ti-itherū nīwe mūtheru,
o we ūrīa warī ho, na nowe ūrī ho, na nowe ūgooka.”

⁹ Rīrīa rīothe ciūmbe icio irī muoyo ikūgooca, na igekīrīra, na igacookeria ngaatho ūcio ūkarīire gītī kīa ūnene, o ūcio ūtūūraga tene na tene-rī,

¹⁰ nao athuuri acio mīrongo īrī na ana megūithagia thī mbere ya ūcio ūkarīire gītī kīa ūnene, na makahooya ūcio ūtūūraga muoyo tene na tene. Maigaga thūmbī ciao mbere ya gītī kūu kīa ūnene, makoiga atīrī:

¹¹ “Wee Mwathani na Ngai witū-rī, nīwagīrīire
kūgoocagwo, na gūtīio, na kūgīa na ūhoti,
nīngūkorwo nīwe wombire indo ciothe,
nacio ciombirwo na ūndū wa kwenda gwaku,
na ikīgīa na muoyo.”

5

Ibuku rīa Gīkūnjo, na Gatūrūme

¹ Ningī ngīona ibuku rīa gīkūnjo rīrī guoko-inī kwa ūrīo kwa ūrīa waikarīire gītī kīa ūnene rīandīkitwo mīena yeerī, na rīahingītwo na gūcinīrīrwo na tūtembe mūgwanja twa mūhūra.

* **4:3** Tondū gūtīrī mūndū ūngīona Ngai nī ūndū wa ūtheri ūrīa ūmūrigiicīrie, akīragwo akengaga o ta tūhiga tūu twa goro.

² Ngĩcooka ngĩona mūraika warĩ na hinya mūno akĩanĩrĩra na mūgambo mūnene akooria atĩrĩ, “Nūũ mwagĩrĩru kũmethũra tũtembe tũtũ twa mũhũra, na ahingũre ibuku rĩrĩ rĩa gĩkũnjo?”

³ No gũtiarĩ mũndũ o na ũmwe kũu igũrũ, kana gũkũ thĩ, o na kana rungu rwa thĩ ũngĩahotire kũhingũra ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo o na kana arĩrore thĩinĩ.

⁴ Na nĩ ngĩrĩra mūno tondũ gũtionekire mũndũ o na ũmwe mwagĩrĩru wa kũhingũra ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo kana arĩrore thĩinĩ.

⁵ Hĩndĩ ĩyo ũmwe wa athuuri acio akĩnjĩra atĩrĩ, “Tiga kũrĩra! Atĩrĩrĩ, Mũrũthi ũrĩa wa mũhĩrĩga wa Juda, Thuuna ĩrĩa ya Daudi-rĩ, nĩatooranĩtie. We arĩ na ũhoti wa kũhingũra ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, na amethũre tũtembe tũu mūgwanja twarĩo.”

⁶ Ningĩ ngĩona Gatũrũme arũgamĩte gatagatĩ ga gĩtĩ kĩa ũnene, nako kahaanaga ta gathĩnjĩtwo, gathiũrũrũkiirio nĩ ciũmbe iria inya irĩ muoyo, na athuuri acio. Kaarĩ na hĩa mūgwanja na maitho mūgwanja, na nĩmo maroho mūgwanja ma Ngai marĩa matũmĩtwo mathiige thĩ yothe.

⁷ Nake ũcio Gatũrũme agĩthĩ akĩoya ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo kuuma guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa ũcio waikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene.

⁸ Na aarĩkia kũrĩoya-rĩ, ciũmbe iria inya irĩ muoyo, na athuuri arĩa mĩrongo ĩrĩ na ana makĩgũithia thĩ mbere ya Gatũrũme. O ũmwe aarĩ na kĩnanda kĩa mūgeeto na maanyĩtĩte mbakũri cia thahabu ciyũrite ũbumba, na nĩguo mahooya ma andũ arĩa aamũre.

⁹ Nao nĩmainire rwĩmbo rwerũ, makiuga atĩrĩ:

“Wee nĩwe mwagĩrĩru wa kuoya ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo,

na kũmethũra tũtembe tũu twarĩo,

tondũ wee nĩworagirwo,

ũkĩgũrĩra Ngai andũ na thakame yaku kuuma mĩhĩrĩga yothe,

na thiomi ciothe, na andũ othe, o na ndũrĩrĩ ciothe.

¹⁰ Wee nĩũmatũite andũ a ũthamaki na athĩnjĩri-Ngai a gũtungatagĩra Ngai witũ,

nao magaathamaka gũkũ thĩ.”

¹¹ Ningĩ ngĩrora, na nĩ ngĩigua mūgambo wa araike aingĩ, mūigana wao warĩ ngiri na ngiri, na ngiri ikũmi maita ngiri ikũmi. Nao maathiũrũrũkiirie gĩtĩ kĩa ũnene, na ciũmbe iria irĩ muoyo, na athuuri acio.

¹² Nao mainaga na mūgambo mūnene, makoiga atĩrĩ:

“Kwagĩrĩra nĩ Gatũrũme, karĩa kooragirwo,

nĩguo kagĩe na ũhoti, na ũtonga, na ũũgĩ,

na hinya, na gĩtĩo, na riiri, o na ũgooci!”

¹³ Ngĩcooka ngĩigua ciũmbe ciothe irĩ kũu igũrũ, na iria irĩ thĩ, na iria irĩ rungu rwa thĩ, na iria irĩ iria-inĩ, o na indo ciothe iria irĩ thĩinĩ wacio, ikĩina atĩrĩ:

“Ūgooci, na gĩtĩo, na riiri, na ũhoti,

irogĩa kũrĩ ũrĩa ũikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene, na kũrĩ Gatũrũme, nginya tene na tene!”

¹⁴ Nacio ciũmbe iria inya irĩ muoyo ikiuga atĩrĩ, “Ameni”, nao athuuri acio makĩgũithia thĩ, makĩhooya.

6

Tũtembe twa Mũhũra

¹ Ningĩ nĩndonire ũcio Gatũrũme akĩmethũra gatembe ka mbere ga tũtembe tũrĩa mūgwanja twa mũhũra. Ngĩcooka ngĩigua kũmbe kĩmwe

gĩa ciũmbe iria inya irĩ muoyo gĩkiuga na mũgambo wagambaga ta marurumĩ atĩrĩ, “Ūka!”

² Na niĩ ngĩrora, ngĩona mbarathi njerũ* hau mbere yakwa! Ūrĩa wamĩhaicĩte aanyiitĩte ũta, nake akĩheo thũmbĩ, akiumĩra atariĩ ta mũtoorania werekeire o gũtoorania.

³ Rĩrĩa Gatũrũme aamethũrire gatembe ga keerĩ, ngĩigua kĩũmbe kĩrĩa kĩrĩ muoyo gĩa keerĩ kĩoiga atĩrĩ, “Ūka!”

⁴ Ningĩ gũkiumĩra mbarathi ĩngĩ, nayo yarĩ ndune mũno.† Ūrĩa wamĩhaicĩte nĩheetwo ũhoti wa kũniina thayũ kuuma thĩ, na atũme andũ mooragane. Nake akĩheo rūhiũ rwa njora rũnene.

⁵ Ningĩ rĩrĩa Gatũrũme aamethũrire gatembe ga gatatũ, ngĩigua kĩũmbe kĩrĩa kĩrĩ muoyo gĩa gatatũ kĩoiga atĩrĩ, “Ūka!” Na niĩ ngĩrora, ngĩona mbarathi njirũ‡ hau mbere yakwa! Ūrĩa wamĩhaicĩte aanyiitĩte ratiri na guoko gwake.

⁶ Ningĩ ngĩigua kĩndũ kĩarurumire ta mũgambo ũkuuma gatagatĩ-inĩ ga ciũmbe icio inya irĩ muoyo, ũkiuga atĩrĩ, “Kĩbaba kĩa ngano kiumage mũcaara wa mũthenya ũmwe, na ibaba ithatũ cia ngano ya cairi ciumage mũcara wa mũthenya ũmwe, no ndũgathũkie maguta kana ũthũkie ndibe!”

⁷ Ningĩ rĩrĩa Gatũrũme aamethũrire gatembe ga kana-rĩ, ngĩigua mũgambo wa kĩũmbe kĩrĩa kĩrĩ muoyo gĩa kana woiga atĩrĩ, “Ūka!”

⁸ Na niĩ ngĩrora, ngĩona mbarathi theũku§ hau mbere yakwa! Ūrĩa wamĩhaicĩte-rĩ, eetagwo Gĩkuũ, nake Jehanamu aamumĩte thuutha, amũkuhĩrĩrie. Nao makĩheo ũhoti wa gwatha gĩcunjĩ kĩa inya gĩa thĩ, nĩguo mooragane na rūhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro, o na ningĩ nyamũ iria ndĩani cia gĩthaka.

⁹ Ningĩ aamethũra gatembe ga gatano-rĩ, ngĩona hau rungu rwa kĩgongona maroho ma andũ arĩa mooragĩtwo nĩ ũndũ wa kiugo kĩa Ngai, na nĩ ũndũ wa ũira ũrĩa maagwatĩrie.

¹⁰ Nao magĩkaya na mũgambo mũnene, makĩũria atĩrĩ, “Mwathani Jehova, Wee mũtheru na wa ma, ũgũikara nginya rĩ ũtatuĩrĩre atũuri a thĩ ciira nĩguo ũrĩhĩrie thakame iitũ?”

¹¹ Nao makĩheo o mũndũ nguo ndaaya ya rangi mwerũ, na makĩrwo meterere hanini, nginya mũigana wa ndungata iria maarutithanagia wĩra nacio ũhinge, na nĩo ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa maarĩ mooragwo o ta ũrĩa o mooragirwo.

¹² Ningĩ ngĩrora na ngĩona aamethũra gatembe ga gatandatũ. Nakuo gũkĩgĩa na gĩthingithia kĩnene. Narĩo riũa rĩkĩgarũrũka, rĩkĩira ta nguo ya ikũnia ĩtumĩtwo na guoya wa mbũri, naguo mweri wothe ũkĩgarũrũka, ũgĩtunĩha ta thakame,

¹³ nacio njata cia igũrũ ikĩgũa thĩ, o ta ũrĩa ngũyũ iria thaatu ciitĩkaga kuuma mũkũyũ-inĩ rĩrĩa wainainio nĩ rūhuho rũnene.*

¹⁴ Narĩo igũrũ rĩkĩeherio o ta ũrĩa ibuku rĩa gĩkũnjo rĩkũnjagwo, nacio irĩma ciothe na icigĩrĩa ikĩeherio ikiuma kũndũ gwacio.

* **6:2** Ūhoru wa mbarathi ici cia ihinda rĩa mũthia nĩwarĩtio ibuku-inĩ rĩa Zekaria 1:8-17, namo marangi macio maaragia ũhoru wa mũmĩtwari. Rangi mwerũ wonanagia ũhootani. † **6:4** Mbarathi ĩno ndune yaragia ũhoru wa ũiti wa thakame na ũndũ wa kũũragana na mbaara. ‡ **6:5** Mbarathi ĩno njirũ nĩ ya kuonania ng’aragu. Nĩ ũndũ ũcio gũtoorio, na ũiti wa thakame, o na ng’aragu igooka irũmanĩrĩre. § **6:8** Mũndũ mũkuũ onekaga arĩ mũtheũku; mbarathi ĩno yonanagia gĩkuũ. * **6:13** Kũgũa kwa njata gũgaakorwo kũrĩ kĩmenyithia kĩmwe atĩ Mũrũ wa Mũndũ akirĩ gũcooka.

15 Nao athamaki a thĩ, na anene, na anene a thigari, na itonga, na andũ arĩa marĩ hinya, na ngombo ciothe, na andũ arĩa othe eyathi, makĩhitha ngurunga-inĩ, na gatagatĩ ka ndwaro cia mahiga ma irĩma.

16 Nao nĩmeeraga irĩma na ndwaro cia mahiga atĩrĩ, “Tũgwĩrei, mūtũhithe twehere ũthiũ-inĩ wa ũcio ũrĩa ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene, na kuuma kũrĩ mang’ũrĩ ma Gatũrũme!

17 Nĩgũkorwo mũthenya ũrĩa mũnene wa mang’ũrĩ mao nĩmũkinyu, nake nũũ ũngĩhota kũwĩtiiria?”

7

Andũ Ngiri Igana rĩa Mĩrongo Īna na Inya a Isiraeli

1 Thuutha wa ũguo ngĩona araike ana marũgamĩte ituri-inĩ iria inya cia thĩ, marigĩrĩrie huhu iria inya cia thĩ nĩgeetha rũhuhu o ruothe rũtikahurutane gũkũ thĩ, kana iria-inĩ rĩrĩa inene, o na kana mūtĩ-inĩ o wothe.

2 Ngĩcooka ngĩona mũraika ũngĩ akĩambata oimĩte mwena wa irathĩro, arĩ na mũhũri wa Ngai* ũrĩa ũrĩ muoyo. Nake agĩta araike acio ana na mũgambo mũnene, acio maaheetwo ũhoti mathũkie thĩ na iria rĩrĩa inene, akĩmeera atĩrĩ:

3 “Mũtigathũkie thĩ, kana iria, o na kana mĩtĩ, nginya tũkorwo tũrĩkĩtie gwĩkĩra ndungata cia Ngai witũ rũuri ithiithi-inĩ ciao.”

4 Ningĩ ngũigua mũigana wa arĩa meekĩrirwo rũuri, nao maarĩ: 144,000 kuuma mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli.

5 A mũhĩrĩga wa Juda arĩa meekĩrirwo rũuri maarĩ 12,000,
na a mũhĩrĩga wa Rubeni maarĩ 12,000,

na a mũhĩrĩga wa Gadi maarĩ 12,000,

6 na a mũhĩrĩga wa Asheri maarĩ 12,000,

na a mũhĩrĩga wa Nafitali maarĩ 12,000,

na a mũhĩrĩga wa Manase† maarĩ 12,000,

7 na a mũhĩrĩga wa Simeoni maarĩ 12,000,

na a mũhĩrĩga wa Lawi maarĩ 12,000,

na a mũhĩrĩga wa Isakaru maarĩ 12,000,

8 na a mũhĩrĩga wa Zebulun maarĩ 12,000,

na a mũhĩrĩga wa Jusufu maarĩ 12,000,

na a mũhĩrĩga wa Benjamini maarĩ 12,000.

Andũ Gĩkundi Kĩnene Mehumbĩte Nguo Ndaaya cia Rangi Mwerũ

9 Thuutha wa maũndũ macio ngĩcooka ngĩrora, na hau mbere yakwa-rĩ, ngĩona kĩrĩndĩ kĩnene gĩtangĩtarĩka nĩ mũndũ, kĩa andũ moimĩte ndũrĩrĩ-inĩ ciothe, na maarĩ a mĩhĩrĩga yothe, na iruka ciothe, na thiomi ciothe, marũgamĩte mbere ya gĩtĩ kĩa ũnene, na mbere ya Gatũrũme. Nao meehumbĩte nguogũ ndaaya cia rangi mwerũ, na makanyiita makĩndũ na moko.

10 Nao maanagĩrĩra na mũgambo mũnene makoiga atĩrĩ:

“Kũhonokania nĩ kwa Ngai witũ,

ũrĩa ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene,

na gwa Gatũrũme.”

* 7:2 Mũhũri ũcio wa Ngai warĩ wa gwĩkĩra andũ ake rũuri nĩgeetha matikananiinanĩrio na thĩ.

† 7:6 Manase aarĩ ũmwe wa ariũ a Jusufu. Haha mũhĩrĩga wa Dani ti mũgwete, nao Manase na Jusufu makagwetwo mwanya mwanya.

11 Nao araika acio othe maarũgamĩte mathiũrũrũkĩirie gĩtĩ kũu kĩa ũnene, na magathiũrũrũkĩiria athuuri acio na ciũmbe icio inya irĩ muoyo. Nao magĩturumithia mothiũ mao thĩ hau mbere ya gĩtĩ kĩa ũnene, makĩhooya Ngai,

12 Makiugaga atĩrĩ:

“Ameni!

Ūgooci, na riiri,
na ũũgĩ, na ngaatho, na gĩtĩĩo
na ũhoti, na hinya,
irotũũra na Ngai witũ tene na tene.

Ameni!”

13 Na rĩrĩ, ũmwe wa athuuri acio akĩnjũũria atĩrĩ, “Andũ aya mehumbĩte nguwo ndaaya cia rangi mwerũ nĩ a, na moimĩte kũ?”

14 Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, nĩwe ũũ.”

Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Aya nĩ arĩa moimĩte mĩnyamaro-inĩ ĩrĩa mĩnene; nao nĩmathambĩtie nguwo ciao na magacierũhia na thakame ya Gatũrũme.

15 Nĩ ũndũ ũcio,
“rĩu maikaraga mbere ya gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Ngai,
na mamũtungatagĩra mũthenya na ũtukũ thĩinĩ wa hekarũ yake;
nake ũrĩa ũikaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene egũtũũra atambũrũkĩtie hema yake
igũrũ rĩao.

16 Gũtirĩ hĩndĩ magaacooka kũhũũta;
na matigacooka kũnyoota.

Matigacinwo rĩngĩ nĩ riũa,
o na kana nĩ ũrugarĩ mũhiũ o na ũrĩkũ.

17 Nĩgũkorwo Gatũrũme ũrĩa ũrĩ gatagatĩ ga gĩtĩ kĩa ũnene nĩwe ũgaatuĩka
mũrĩithi wao;
nĩakamatongoria, amakinyie ithima-inĩ cia maaĩ ma muoyo.
Nake Ngai nĩakamagiria maithori mothe mathire maitho-inĩ mao.”

8

Gatembe ka Mũgwanja na Rũgĩo rwa Thahabu

1 Nĩngĩ rĩrĩa Gatũrũme aamethũrire gatembe ka mũgwanja-rĩ, kũu igũrũ gũgĩkirwo ki ihinda ta rĩa nuthu ithaa.

2 Na nĩ ngĩona araika mũgwanja arĩa marũgamaga mbere ya Ngai, nao makĩheo tũrumbeta mũgwanja.*

3 Nake mũraika ũngĩ, ũrĩa warĩ na rũgĩo rwa thahabu, agĩũka akĩrũgama kĩgongona-inĩ. Nake akĩheo ũbumba mũingĩ nĩgeetha aũrute igongona hamwe na mahooya ma arĩa othe aamũre hau igũrũ rĩa kĩgongona gĩa thahabu kĩrĩa kĩrĩ mbere ya gĩtĩ kĩa ũnene.

4 Nayo ndogo ya ũbumba ũcio, hamwe na mahooya ma andũ arĩa aamũre, ĩkĩambata mbere ya Ngai yumĩte guoko-inĩ kwa mũraika ũcio.

5 Nake mũraika ũcio akĩoya rũgĩo rũu rwa thahabu, akĩrũiyũria mwaki kuuma kĩgongona-inĩ, akĩũikia thĩ; nakuo gũkĩgĩa ngwa, na marurumĩ, na heni, na gĩthingithia.

Tũrumbeta

6 Hĩndĩ ĩyo araika arĩa mũgwanja maarĩ na tũrumbeta mũgwanja makĩhaarĩria gũtũhuha.

* 8:2 Matukũ ma tene karumbeta kaahuhagwo ga kwanĩrĩra maũndũ ma bata na kwĩra andũ mehũũge nĩ ũndũ wa mbaara.

⁷ Mūraika wa mbere akīhuha karumbeta gake, nakuo gūkīgĩa mbura ya mbembe na mwaki itukanīte na thakame, nacio igīkio thī. Nakō gīcunjī gĩa ithatū gĩa thī gīkīhĩa, na gīcunjī gĩa ithatū kĩa mītī ikīhĩa, o na nyeki yothe nduru ikīhĩa.

⁸ Mūraika wa keerī nake akīhuha karumbeta gake, nakō kīndū kīahaanaga ta kīrīma kīnene gīakanaga mwaki-rī, gīgīkio thīnī wa iria rīrĩa inene. Nakō gīcunjī gĩa ithatū kĩa iria rīu gīgītūika thakame,†

⁹ na gīcunjī gĩa ithatū gĩa ciūmbe iria irī muoyo thīnī wa iria rīu igīkua, na gīcunjī gĩa ithatū kĩa marikabu ikīanangwo.

¹⁰ Nake mūraika wa gatatū akīhuha karumbeta gake, nayo njata nene mūno ikiuma igūrū yakanīte ta gīcinga, ikīgwīra gīcunjī gĩa ithatū kĩa njūū na ithima cia maaī,

¹¹ narīo rītwa rĩa njata īyo nī Kūrūra.‡ Gīcunjī gĩa ithatū kĩa maaī macio gīkīrūra, na andū aingī magīkua nī kūnyua maaī macio marūrū.

¹² Nake mūraika wa kana akīhuha karumbeta gake, narīo riūa rīkīringwo gīcunjī gĩa ithatū, o nago mweri gīcunjī gĩa ithatū, o na njata nacio gīcunjī gĩa ithatū, tondū ūcio gīcunjī gĩa ithatū gīacio gīgītūika nduma.§ Nakō gīcunjī gĩa ithatū kĩa mūthenya gīkīaga ūtheri, o na gīcunjī gĩa ithatū kĩa ūtukū o taguo.

¹³ O ndorete-rī, ngīgua nderi yombūkaga rīera-inī ikīanīrĩa na mūgambo mūnene, īkoiga atīrī: “Kaī kūrī na haaro-ī! Kaī kūrī na haaro-ī! Kaī inyuī arĩa mūtūūraga thī mūrī na haaro-ī, tondū wa tūrumbeta tūrĩa tūkirie kūhuhwo nī araika acio angī atatū-ī!”

9

¹ Nake mūraika wa gatano akīhuha karumbeta gake, na nī ngīona njata yumīte igūrū ikagūa thī. Nayo njata īyo ikīnengerwo cabi ya Irima-rītari-Gīturi.

² Hīndī rīrĩa aahingūrire Irima-rītari-Gīturi-rī, rīkiama ndogo yahaanaga ta ndogo ya icua inene. Narīo riūa na matu igīkīrwo nduma nī ndogo īyo yoimaga Irima-rīu-rītari-Gīturi.

³ Na thīnī wa ndogo īyo gūkiama ngigī, igīūka thī, nacio ikīheo ūhoti ūtariī ta wa tūng’aurū twa thī.

⁴ Nacio ikīrwo itikeehie nyeki ya thī, kana mūmera o wothe o na kana mūtī, o tiga andū arĩa matarī na rūūri rwa Ngai ithiithi ciao.

⁵ Nacio ikīaga kūheo ūhoti wa kūmooraga, o tiga wa kūmaherithia mīeri itano. Naruo ruo rūrĩa maiguire rwarī o ta ruo rwa kang’aurū karathite mūdū.

⁶ Matukū-inī macio andū nīmagacaragia gīkuū, no matigakīona; nīmakeriragīria gūkua, nakō gīkuū gīkamoorīra.

⁷ Ngigī icio ciahaanaga ta mbarathi ihaarīrio nī ūndū wa mbaara. Mītwe-inī yacio ciarī na kīndū kīahaanaga ta thūmbī cia thahabu, namo mothiū maacio maahaanaga ta mothiū ma andū.

⁸ Njuīrī yacio yahaanaga ta njuīrī cia andū-a-nja, namo magego maacio maatarī ta magego ma mūrūūthi.

⁹ Nacio ciarī na ngo cia kūgitīra gīthūri ciahaanaga ta ngo cia kīgera, nago mūgambo wa mathagu maacio warī ta mūrurumo wa mbarathi nyingī na ngaari cia ita iteng’ereite irorete mbaara-inī

† 8:8 Maaī gūtūika thakame nīguo warī mūthiro wa mbere kūu būrūri wa Misiri. ‡ 8:11 Nī kūrī mūmera wītagwo Kūrūra; ūtūmīrītwo haha kuonania mūtino na kīeha. § 8:12 Mūthiro wa kenda wa būrūri wa Misiri warī wa nduma nene mīthenya itatū; mīthiro īno gūcookerwo ibuku-inī rīrī nīkuonania atī Ngai arī hakuhī gūkūūra andū aake.

¹⁰ Ciarĩ na mĩting’oe, o na mboora ta cia tũng’aurũ, na mĩting’oe-inĩ yacio ciarĩ na ũhoti wa kũnyariira andũ ihinda rĩa mĩeri ĩtano.

¹¹ Na nĩ ciarĩ na mũthamaki waciathaga, na nĩwe mũraika wa Irima-rĩtarĩ-Gĩturi, narĩo rĩtwa rĩake na rũthiomi rwa Kĩhibirania nĩ Abadoni, ningĩ na Kĩyunani agetwo Apolioni.*

¹² Haaro ya mbere nĩyathira; haatigara ingĩ igĩrĩ iria igũũka thuutha.

¹³ Mũraika wa gatandatũ nake akĩhuha karumbeta gake, na nĩ ngĩgua mũgambo ũkiuma hĩa-inĩ cia kĩgongona gĩa thahabu kĩrĩa kĩrĩ mbere ya Ngai.†

¹⁴ Ũkĩira mũraika ũcio wa gatandatũ warĩ na karumbeta atĩrĩ, “Ohora araika arĩa ana arĩa moheirwo rũũ-inĩ rũrĩa rũnene rwa Farati.”

¹⁵ Nao araika acio ana, arĩa maathagathagĩtwo nĩ ũndũ wa ihinda rĩu, na nĩ ũndũ wa mũthenya ũcio o na nĩ ũndũ wa mweri ũcio, o na mwaka ũcio makĩohorwo nĩguo moorage andũ gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa andũ gũkũ thĩ.

¹⁶ Nacio mbũtũ cia mbaara iria ciahacĩte mbarathi mũigana wacio warĩ milioni magana meerĩ. Nĩndaiguire mũigana wacio.

¹⁷ Mbarathi icio ndonire na kĩoneki hamwe na arĩa macihacĩte-rĩ, ciahanaaga atĩrĩ: Ngo ciacio cia kũgitĩra gĩthũri ciarĩ cia rangi mĩtune ta mwaki, na rangi wa bururu, na rangi wa ngoikoni ũhaana ta ũbiriti. Ciongo cia mbarathi icio ciahanaaga ta ciongo cia mĩrũũthi, natuo tũnua twacio twoimaga mwaki, na ndogo, o na ũbiriti.

¹⁸ Gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa andũ a gũkũ thĩ nĩkĩoragirwo nĩ mĩthiro ĩyo ĩtatũ ya mwaki, na ndogo, na ũbiriti iria cioimaga tũnua-inĩ twacio.

¹⁹ Hinya wa mbarathi icio warĩ tũnua-inĩ twacio na mĩting’oe-inĩ yacio, nĩgũkorwo mĩting’oe yacio yahaanaaga ta nyoka ĩrĩ na ciongo iria itihagia andũ nacio.

²⁰ Andũ a thĩ acio angĩ, arĩa matoragirwo nĩ mĩthiro ĩyo, matiigana kwĩrira mehia ma wĩra wa moko mao; matiigana gũtiga kũhooya ndaimono, na mĩhianano ya thahabu, na ya betha, na ya gĩcango, na ya mahiga, na ya mĩtĩ, o mĩhianano ĩrĩa ĩtangĩhota kuona, kana ĩgue, kana ĩtware.

²¹ O na ningĩ matiigana kwĩrira nĩ ũndũ wa mehia ma ũragani wao, kana ũrogi wao, kana ũmaraya wao, o na kana ũici wao.

10

Mũraika na Kabuku ga Gĩkũnjo

¹ Ningĩ ngĩcooka ngĩona mũraika ũngĩ warĩ na hinya mũno agĩkũrũka oimĩte igũrũ. Nake ehumbĩte itu ta nguo, na igũrũ rĩa mĩtwe wake haarĩ na mũkũnga-mbura; naguo ũthiũ wake wahaanaaga ta riũa, namo magũrũ make maahaanaaga ta itugĩ cia mwaki.

² Nake aanyitĩte na guoko gwake kabuku kanini ga gĩkũnjo karĩ kahingũre. Aakinyithĩte kũgũrũ gwake kwa ũrĩo iria-inĩ, nakuo kwa ũmotho agagũkinyithia thĩ nyũmũ,

³ akĩgũthũka na mũgambo mũnene ta wa mũrũũthi ũkĩrarama. Hĩndĩ ĩrĩa aagũthũkire-rĩ, mĩgambo ya ngwa iria mũgwanja ĩkĩgamba.

⁴ Na rĩrĩa ngwa icio mũgwanja ciagambire, ndaarĩ hakuhĩ kwandĩka; no ngĩgua mũgambo kuuma igũrũ ũkiuga atĩrĩ, “Mohoro macio maario nĩ ngwa icio mũgwanja-rĩ, maige marĩ hito, ndũkamaandĩke.”

* **9:11** “Abadoni” nĩ rĩtwa rĩa Kĩhibirania na rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Mũniinani.” † **9:13** Kĩgongona gĩakoragwo na mĩtheece ĩna yatariĩ ta hĩa, o rũmwe koine-inĩ; mũndũ akĩũrĩa kũũragwo nĩathiiaga akanyĩta mũtheece (rũhĩa) ũmwe.

⁵ Nake mūraika ūcio ndonete arūgamīte iria-inī na akarūgama thī nyūmū agītambūrūkia guoko gwake kwa ūrīo na igūrū.

⁶ Nake akīhīta na ūrīa ūtūūrāga muoyo nginya tene na tene, o we ūrīa wombire igūrū na indo ciothe iria irī kuo, na akīūmba thī na indo ciothe iria irī kuo, o na akīūmba iria na indo ciothe iria irī thīnī warīo, akiuga atīrī, “Hatīrī na ihinda rīngī rīa gweterera!”

⁷ No matukū-inī marīa mūraika wa mūgwanja agaakorwo akiriī kūhuha karumbeta gake-rī, hitho ya Ngai nīkahingio, o ta ūrīa eerire anabii arīa ndungata ciake.

⁸ Ningī mūgambo ūrīa ndaiguīte uumīte igūrū ūkīnjarīria rīngī, ūkīnjīra atīrī: “Thīī, woe kabuku kau ga gīkūnjo karīa kahingūre kuuma guoko-inī kwa mūraika ūcio ūrūgamīte akinyīte iria, na agakinya thī nyūmū.”

⁹ Nī ūndū ūcio, ngīthīī kūrī mūraika, na ngīmūūrīa aahe kabuku kau ga gīkūnjo. Nake akīnjīra atīrī, “Koe, ūkarīe. Gaakinya nda nīgegūkūrūrīra, no karī kanua gegūkorwo karī na mūrīo ta ūūkī!”

¹⁰ Ngīkīoya kabuku kau ga gīkūnjo kuuma guoko-inī kwa mūraika ūcio, na nī ngīkarīa. Karī kanua kaarī na mūrīo ta ūūkī, no ndarīkia gūkarīa, gakīndūrīra.

¹¹ Ngīcooka ngūrwo atīrī, “No nginya ūrathe ūhorō rīngī ūkonīī andū aingī, na ndūrīrī nyingī, na thiomī nyingī, o na athamaki aingī.”

11

Aira arīa Eerī

¹ Ningī ngīnengerwo mūrangi wa gūthima wahaanaga ta rūthanju, ngūrwo atīrī, “Thīī ūthime hekarū ya Ngai na kīgongona, na ūtare andū arīa marahooya Ngai kuo.

² No nja ya hekarū ūtigane nayo, ndūkamīthime tondū nīhetwo andū-a-Ndūrīrī.* Nao nīmakarangīrīria itūūra rīu itheru ihinda rīa mīeri mīrongo īna na īrī.

³ Na nī nīngaahe aira akwa eerī hinya, nao nīmakaratha ūhorō handū ha matukū 1,260 mehumbīte nguo cia makūnia.”

⁴ Acio nīo mītamaiyū īrīa īrī, na nīo mītī īrīa īrī ya kūigīrīrwo matawa īrīa īrūgamīte mbere ya Mwathani wa thī.

⁵ Mūdū o wothe angīkaageria kūmeka ūūru, mwaki ūkoimaga tūnua twao ūkaniina thū icio ciao. Na mūdū o wothe ūngīkenda kūmeka ūūru no nginya akue o ūguo.

⁶ Andū aya marī na hinya wa kūhinga igūrū nīgeetha gūtikae kuura mbura ihinda rīrīa makaaratha ūhorō; ningī marī na hinya wa kūgarūra maaī matūike thakame. O na ningī marī na hinya wa kūhūra thī na mīthemba yothe ya mīthiro maita maingī o ta ūrīa mangīenda.

⁷ Rīrīa makaarīkia kūheana ūira wao-rī, nyamū īrīa yambataga yumīte Irima-rīrīa-Rītārī-Gīturi nīkamatharīkīra īmatoorie, na īmoorage.

⁸ Nacio ciimba ciao igaatigwo ciaraganīte njīra-inī cia itūūra rīrīa inene, rīrīa rīgerekanaagio rīgetwo Sodomu kana Misiri, na nīkuo Mwathani wao aambīrwo mūtī igūrū.

⁹ Na ihinda rīa mīthenya ītatū na nuthu, andū a kuuma iruka ciothe, na mīhīrīga yothe, na thiomī ciothe na ndūrīrī ciothe, nīmakerorera ciimba ciao, na magirie ithikwo.

* 11:2 Nja ya hekarū nīkuo andū-a-Ndūrīrī maahooyāra.

10 Nao andũ arĩa matũũraga thĩ nĩmagakenerera aira acio, na makũngũire magitũmanagĩra iheo, tondũ anabii acio eerĩ nĩmanyariiraga andũ a gũkũ thĩ.

11 No thuutha wa mĩthenya ĩtatũ na nuthu, mĩhũmũ ya muoyo ĩkĩmatoonya yumĩte kũrĩ Ngai, nao makĩrũgama na magũrũ mao, na arĩa maamonire makĩnyitwo nĩ kĩmako kĩnene mũno.

12 Ningĩ makĩigua mũgambo mũnene uumĩte igũrũ ũkĩmeera atĩrĩ, “Ambatai na gũkũ.” Nao makĩambata igũrũ marĩ itu-inĩ, thũ ciao imeroreire.

13 Ithaa o rĩu-rĩ, gũkĩgĩa na gĩthingithia kĩnene, nakĩo gĩcunjĩ gĩa ikũmi gĩa itũũra rĩu gĩkĩmomoka. Andũ ngiri mũgwanja makĩũragwo nĩ gĩthingithia kũu, nao arĩa maatigarire makĩmaka na makĩgooca Ngai wa igũrũ.

14 Haaro ya keerĩ nĩyathira, haaro ya gatatũ-rĩ, ĩgũũka o narua.

Karumbeta ka Mũgwanja

15 Nake mũraika wa mũgwanja akĩhuha karumbeta gake, nakuo gũkĩgĩa na mũgambo mũnene kũu igũrũ, nayo ĩkiuga atĩrĩ:

“Ūthamaki wa thĩ nĩũtuĩkĩte ũthamaki wa Mwathani witũ, o na Kristũ wake,

nake egũtũũra athamakaga nginya tene na tene.”

16 Nao athuuri arĩa mũrongo ĩrĩ na ana, arĩa maaikarĩire itĩ ciao cia ũnene mbere ya Ngai, magĩturumithia mothiũ mao thĩ makĩhooya Ngai,

17 makiuga atĩrĩ:

“Nĩtwagũcookeria ngaatho, Mwathani Ngai, Wee Mwene-Hinya-Wothe, o Wee ũrĩ ho, na nowe warĩ ho,

tondũ nĩwoete hinya waku mũnene,

ũkambĩrĩria gũthamaka.

18 Ndũrĩrĩ nacio nĩciarakarire; namo mang'ũrĩ maku nĩmakinyĩte.

Hĩndĩ nĩnginyu ya andũ arĩa akuũ gũtuĩrwo ciira,

o na ya kũhe anabii, ndungata ciaku, iheo,

hamwe na arĩa aamũre, na arĩa metigĩrĩte rĩitwa rĩaku,

arĩa anini na anene,

o na ya kwananga arĩa manangaga thĩ.”

19 Ningĩ hekarũ ya Ngai kũu igũrũ ĩkĩhingũrwo, na thĩinĩ wa hekarũ yake gũkĩoneka ithandũkũ rĩrĩa rĩa kĩrĩkanĩro gĩaake.† Nakuo gũkĩgĩa na heni, na marurumĩ, na ngwa, na gĩthingithia, na mbura nene ya mbembe.

12

Mũndũ-wa-Nja na Ndamathia

1 Ningĩ kũu igũrũ gũkĩoneka ũrirũ mũnene wa kũgegania: gũkĩoneka mũndũ-wa-nja wehumbĩte riũa, agacooka agakinya mweri na magũrũ, na agekĩra thũmbĩ ya njata ikũmi na igĩrĩ mũtwe.

2 Aarĩ na nda, na nĩakayaga nĩ ruo tondũ aarĩ hakuhĩ kũheo mwana.

3 Ningĩ gũkĩoneka ũrirũ ũngĩ kũu igũrũ na atĩrĩ: nĩ ndamathia nene* yarĩ ndune, na yarĩ na ciongo mũgwanja, na hĩa ikũmi, na thũmbĩ mũgwanja ciongo-inĩ ciayo.

† 11:19 Ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kũu igũrũ nĩkuonania atĩ Ngai nĩ mwĩhokeku na nĩahingagĩria andũ cĩranĩro ciake nao. * 12:3 Kĩrĩkanĩro-inĩ ndamathia cionanagia thũ cia Ngai na cia andũ a Isiraeli.

⁴ Naguo mūting'oe wayo ūkīhaata gīcunjī gīa ithatū kīa njata cia igūrū na īgīcirekania thī. Ndamathia īyo īkīrūgama mbere ya mūndū-wa-nja ūcio warī hakuhī kūheo mwana, nīguo ītambuure mwana ūcio aaciarwo o ūguo.

⁵ Nake mūndū-wa-nja ūcio akīgīa mwana wa kahī, ūrīa ūgaathaga ndūrīrī ciothe na rūthanju rwa kīgera. Nake mwana ūcio akīhurio, agītwarwo igūrū gītī-inī kīa ūnene kīa Ngai.

⁶ Mūndū-wa-nja ūcio akīūrīra werū-inī, handū harīa aathondekeirwo nī Ngai, harīa aarī amenyererwo handū ha ihinda rīa matukū 1,260.

⁷ Na rīrī, kūu igūrū gūkīgīa mbaara. Mikaeli[†] na araika ake makīrūa na ndamathia īyo, nayo ndamathia na araika ayo makīrūa nao.

⁸ No ndamathia ndīarī na hinya wa kūigana, nayo hamwe na araika ayo makīaga ūikaro kūu igūrū.

⁹ Nayo ndamathia īyo nene īkīnyugutwo thī, na nīyo nyoka īrīa ya tene, o īrīa īitagwo mūcukani, na īgeetwo Shaitani, īrīa īhītithagia andū a thī yothe. Nayo īkīnyugutwo thī hamwe na araika ayo.

¹⁰ Ningī ngīcooka ngīigua mūgambo mūnene kūu igūrū, ūkiuga atīrī: “Rīu ūhonokio nī mūkinyu, na ūhoti, na ūthamaki wa Ngai witū, o na wathani wa Kristū wake.

Nīgūkorwo ūrīa ūcuukaga ariū na aarī a Ithe witū, ūrīa ūmacuukaga mbere ya Ngai mūthenya na ūtukū, nīaharūrūkītio thī.

¹¹ Nao nīmamūtoorie na ūndū wa thakame ya Gatūrūme, o na nī ūndū wa kiugo kīa ūira wao; na matiigana kwenda kūhonokia mīoyo yao, o na maatuīka a gūkua.

¹² Nī ūndū ūcio, kenai inyuī igūrū, o na inyuī arīa mūtūūruga kuo! No kaī thī na iria rīrīa inene irī na haaro-ī, tondū mūcukani nīaikūrūkīte kūrī inyuī! Nake aiyūrītwo nī marūrū manene, tondū nīoī atī ihinda rīake rīrīa rītigaire nī inyinyi.”

¹³ Rīrīa ndamathia īyo yoonire atī nīyanyugutwo thī, ikīambīrīria kūnyariira mūndū-wa-nja ūcio waagīte mwana wa kahī.

¹⁴ Nake mūndū-wa-nja ūcio akīheo mathagu meerī ma nderi īrīa nene nīgeetha ombūke athī werū-inī handū harīa aathondekeirwo, harīa aarī amenyererwo kwa ihinda, na kwa mahinda na nuthu ya ihinda, harīa atangīakinyīrirwo nī nyoka īyo.

¹⁵ Nayo nyoka īyo īkīhorora maaī kuuma kanua kayo o ta rūūī, nīgeetha īkinyīrie mūndū-wa-nja ūcio, itūme atwarwo nī kīguū kīu.

¹⁶ No thī nayo īgīteithīrīria mūndū-wa-nja ūcio na ūndū wa gwathamia kanua kayo, nayo īkīmeria rūūī rūu rwahororetwo nī ndamathia īyo kuuma kanua kayo.

¹⁷ Hīndī īyo ndamathia īyo īkīrakarīra mūndū-wa-nja ūcio mūno, nayo īgīthīī kūrūa na ciana iria ingī ciake, na nīo andū arīa maathīkagīra maathani ma Ngai, na makagwatīria ūira wa Jesū.

13

¹ Nayo ndamathia īyo īkīrūgama hūgūrūrū-inī cia iria.

[†] 12:7 Mikaeli nīwe mūraika ūrīa mūnene ūrīa ūgitagīra andū a Isiraeli, na nīwe ūkaamahonokia mīnyamaro-inī ya mūthia.

Nyamū kuuma Iria rīrīa Inene

Ningī ngĩcooka ngĩona nyamū ikiuma iria thīnī. Nyamū iyo yarī na hĩa ikūmi, na mītwe mūgwanja, na hĩa-inī ciayo yarī na thūmbī ikūmi, na o mūtwe wayo warī na rītwa rīa kūruma Ngai.

² Nyamū iyo ndonire yahaanaga ta ngarī, no magūrū mayo maatarī ta ma nduba, nako kanua kayo kahaanaga ta ka mūrūūthi. Nayo ndamathia iyo ikīhe nyamū iyo hinya wayo na gītī kīayo kīa ūnene o na wathani mūnene.

³ Mūtwe ūmwe wa nyamū iyo wonekaga ta waringītwa iringa rīa kūrugo, no iringa rīu rīa kūrugo nīriahonete. Nayo thī yothe nīyagegete na ikīrūmīrīra nyamū iyo.

⁴ Nao andū magīkīhooya ndamathia iyo tondū nīyaheete nyamū iyo ūhoti wayo, o na makīhooya nyamū iyo, na makooragia atīrī, “Nūū ūtarī ta nyamū īno? Nūū ūngīmīūkīrīra, arūe nayo?”

⁵ Nayo nyamū iyo ikīheo kanua ga kwaria ciugo cia mwītīo na cia kūruma Ngai, na ikīheo ihinda rīa gwathana rīa mīeri mīrongo īna na īrī.

⁶ Nyamū iyo īgītumūra kanua īrume Ngai, na īcambie rītwa rīake, na gīkaro gīake, o na arīa matūruga kūu igūrū.

⁷ Nīyaheirwo hinya nīguo īrue na arīa aamūre na īmatorie. Na ikīheo wathani igūrū rīa mīhīrīga yothe, na andū a iruka ciothe, na thiomi ciothe, o na ndūrīrī ciothe.

⁸ Nao andū othe arīa matūruga gūkū thī kuuma rīrīa thī yombirwo, arīa othe marītwa mao matarī maandīke ibuku-inī rīa muoyo rīa Gatūrūme karīa gaathīnjirwo, makīnamīrīra nyamū iyo mamīhoee.

⁹ Mūdū ūrīa ūrī na gūtū nīakīgue.

¹⁰ Mūdū o wothe angīkorwo nī wa gūtahwo, nīegūtahwo athī.

Mūdū o wothe angīkorwo nī wa kūrugwo na rūhiū rwa njora-rī, ndarī hīndī atakooragwo na rūhiū.

Ūguo nīkuonania atī andū arīa aamūre nīmabataire gūkirīrīria, na marī na wītīkio.

Nyamū kuuma na Thī

¹¹ Ngĩcooka ngĩona nyamū īngī, ikiuma na thī. Nyamū iyo yarī na hĩa igīrī ta cia gatūrūme, no yaaragia ta ndamathia.

¹² Nyamū iyo īgīathana na ūhoti wothe wa nyamū īrīa ya mbere ithenya rīayo, īgītūma thī na arīa othe matūruga kuo mahooyage nyamū iyo ya mbere, o iyo yahonete iringa rīayo rīa kūrugo.

¹³ Nayo ikīringa ciama nene na morirū, o na īgītūma mwaki ūikūrūke uume igūrū ūūke thī andū makīonaga.

¹⁴ Tondū wa morirū macio nīyaheirwo hinya wa kūrīngā ciama ithenya rīa nyamū iyo ya mbere, ikīheenia andū arīa matūire thī. Ningī īgīatha andū mathondeke mūhianano nī ūndū wa gūtīa nyamū iyo, yagurarītio na rūhiū rwa njora no yarī o muoyo.

¹⁵ Nīyaheirwo hinya wa kūhe mūhianano ūcio wa nyamū iyo ya mbere mīhūmū, nīguo ūhote kwaria, na ūtūme arīa othe maaregete kūhooya mūhianano ūcio wa nyamū iyo mooragwo.

¹⁶ Ningī nīyaathire andū othe na hinya, arīa anini na arīa anene, arīa itonga na arīa athīni, arīa meyathīte na arīa ngombo, o mūdū ekīrwo rūūri guoko gwake kwa ūrīo kana thiithi-inī wake,

¹⁷ nīgeetha gūtīkagīe mūdū ūngīendia kana agūre, atarī na rūūri rūu, na nīruo rītwa rīa nyamū iyo, kana namba ya rītwa rīayo.

18 Ūndũ ũyũ nĩũbataire ũũgĩ. Mũndũ o wothe angĩkorwo arĩ na ũmenyo-rĩ, nĩeke ithabu rĩa namba ya nyamũ ĩyo, nĩgũkorwo nĩ namba ya mũndũ. Nayo namba yake nĩ 666.

14

Gatũrũme na Andũ 144,000

1 Ngĩcooka ngĩrora, na nĩ ngĩona Gatũrũme arũgamĩte Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni, arĩ na andũ 144,000 arĩa maandĩkĩtwo rĩtwa rĩaake na rĩtwa rĩa Ithe mothiũ-inĩ mao.

2 Ningĩ ngĩigua mũgambo uumĩte igũrũ ũtariĩ ta mũhũyũko wa maaĩ maratherera na ningĩ ta mũrurumo wa ngwa. Mũgambo ũcio ndaiguire watariĩ ta wa aini a inanda cia mũgeeto makĩina na inanda ciao.

3 Nao makĩina rwĩmbo rwerũ marĩ mbere ya gĩtĩ kĩa ũnene, na marĩ mbere ya ciũmbe iria inya irĩ muoyo, na athuuri. Gũtariĩ mũndũ ũngĩahotire kwĩruta rwĩmbo rũu tiga o acio 144,000 arĩa maakũũrĩtwo kuuma thĩ.

4 Acio nĩ arĩa mateethũkĩtie na andũ-a-nja, nĩgũkorwo nĩmeigĩte marĩ atheru. Nao maarũmagĩrĩra Gatũrũme o kũrĩa guothe aathiiaga. Nĩo maagũrirwo kuuma kũrĩ andũ, na makĩrutwo marĩ maciaro ma mbere kũrĩ Ngai o na kũrĩ Gatũrũme.

5 Matirĩ hĩndĩ marĩ maheenania; o na matirĩ ũcuuke.

Araika Atatũ

6 Ningĩ ngĩona mũraika ũngĩ oombũkĩte rĩera-inĩ, nake aarĩ na Ūhororĩa-Mwega wa tene na tene wa kũhunjĩria andũ arĩa matũũraga thĩ, ũguo nĩ kuuga ndũrĩrĩ ciothe, na mĩhĩrĩga yothe, na thiomĩ ciothe, na andũ othe.

7 Nake akiuga na mũgambo mũnene atĩrĩ, “Mwĩtigĩrei Ngai na mũmũgooce we, tondũ ihinda rĩaake rĩa gũtua ciira nĩikinyu. Mũhooei ũrĩa wombire igũrũ, na thĩ, na iria rĩrĩa inene, na ithima cia maaĩ.”

8 Nake mũraika wa keerĩ akiuga atĩrĩ, “Nĩrĩgũu! Itũũra rĩrĩa inene rĩa Babuloni* nĩrĩgũu, rĩrĩa rĩanyuithirie ndũrĩrĩ ciothe ndibei ĩrĩa ya maũndũ mooru ma ũtharia warĩo.”

9 Ningĩ mũraika wa gatatũ akĩmarũmĩrĩra, nake akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ o wothe angĩhooya nyamũ ĩyo na mũhiano wayo, na ekĩrwo rũuri rwayo thiithi kana guoko-rĩ,

10 o nake nĩakanyua ndibei ĩyo ya marakara ma Ngai, ĩrĩa ĩtĩrĩrwo gĩkombe-inĩ kĩa mang'ũrĩ make ĩtatukanĩtio na kĩndũ. Nake nĩakanyariirwo na mwaki wa ũbiriti mbere ya araika arĩa atheru na mbere ya Gatũrũme.

11 Nayo ndogo ya kĩnyariirĩko kĩa ĩgũtũũra yambataga nginya tene na tene. Gũtirĩ kihurũko mũthenya kana ũtukũ kũrĩ arĩa mahooyaga nyamũ ĩyo na mũhiano wayo, kana kũrĩ mũndũ o wothe ũrĩa wĩkĩrĩtwo rũuri rwa rĩtwa rĩayo.”

12 Haha nĩhabataire ũkirĩrĩria harĩ andũ arĩa aamũre, o arĩa maathĩkagĩra Maathani ma Ngai, na magatũũra marĩ ehokeku harĩ Jesũ.

13 Ngĩcooka ngĩigua mũgambo woima igũrũ ũkiuga atĩrĩ, “Andĩka atĩrĩ: Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa akuũ, arĩa makuĩte marĩ thĩnĩ wa Mwathani kuuma rĩu.”

Nake Roho ekuuga atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩguo makĩhurũke mawĩra mao maritũ, nĩgũkorwo ciĩko ciao iria maneeke nĩkamoima thuutha.”

* 14:8 Itũũra rĩrĩa inene rĩa “Babuloni” haha rĩciiragĩrio nĩ itũũra rĩa Roma, na rĩkarũgamĩrĩra ũhororĩ wa gũũkĩrĩra Ngai na andũ ake.

Thĩ Kūgethwo

¹⁴ Ningĩ ngĩrora, ngĩona hau mbere yakwa haarĩ na itu rĩerũ, na itu rĩu nĩrĩakarĩrwo nĩ mũndũ “wahaanaga ta mũrũ wa mũndũ” arĩ na thũmbĩ ya thahabu mũtwe, na arĩ na rũhiũ rũũgĩ rwa kūgetha guoko-inĩ gwake.

¹⁵ Nake mũraika ũngĩ akiuma thĩinĩ wa hekarũ, agĩta mũndũ ũcio waikarĩire itu na mũgambo mũnene, akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya rũhiũ rũu rwa kūgetha, ũgethe, tondũ ihinda rĩa kūgetha nĩikinyu, nĩgũkorwo magetha ma thĩ nĩ makũrũ.”

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ ũcio waikarĩire itu akĩhiũrĩria rũhiũ rwake thĩ, nayo thĩ ikĩgethwo.

¹⁷ Nake mũraika ũngĩ akiuma thĩinĩ wa hekarũ kũu igũrũ, o nake aarĩ na rũhiũ rũũgĩ rwa kūgetha.

¹⁸ Na mũraika ũngĩ, ũrĩa wathaga mwaki, akiuma kĩgongona-inĩ, agĩta ũcio warĩ na rũhiũ rũũgĩ rwa kūgetha na mũgambo mũnene, akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya rũhiũ rũu rwaku rũũgĩ rwa kūgetha, na ũcookanĩrĩrie imanjĩka cia thabibũ kuuma harĩ mũthabibũ ũrĩa wa thĩ tondũ thabibũ ciayo nĩ njĩru.”

¹⁹ Nake mũraika ũcio akĩhiũrĩria rũhiũ rwake thĩ, agĩcookereria thabibũ ciayo, na agĩcooka agĩciikia kĩhihĩro-inĩ kĩrĩa kĩnene kĩa mang’ũrĩ ma Ngai.†

²⁰ Nacio ikĩrangĩrĩrio kĩhihĩro-inĩ kĩrĩa kĩarĩ nja ya itũũra inene, nayo thakame igĩtherera yumĩte kĩhihĩro-inĩ, igĩkinya handũ ha itĩina rĩa mairũ ta igana rĩa mĩrongo ĩnana,‡ na ikĩambata o nginya igĩkinya mĩkwa-inĩ ĩrĩa yohaga mbarathi tũnua.

15*Araika Mũgwanja Me na Mĩthiro Mũgwanja*

¹ Ngĩcooka ngĩona ũrirũ ũngĩ mũnene na wa kūgeganĩa kũu igũrũ: ndonire araika mũgwanja makuũite mĩthiro mũgwanja ya mũthia. Mĩthiro ĩyo nĩyo yarĩ ya kũrĩkĩrĩria mang’ũrĩ ma Ngai.

² Ngĩcooka ngĩona kĩndũ kĩaahanaga ta irĩa rĩa gĩcicio gĩtukanĩtio na mwaki, na ngĩcooka ngĩona arĩa maatooretie nyamũ ĩrĩa na mũhiano wayo, na namba ya rĩitwa rĩayo, marũgamĩte rũtere-inĩ rwa irĩa rĩu. Nao maanyitĩte inanda cia mũgeeto irĩa maaheetwo nĩ Ngai,

³ nao maainaga rwĩmbo rwa Musa ũrĩa ndungata ya Ngai,* na rwĩmbo rwa Gatũrũme, makoĩga atĩrĩ:

“Maũndũ maku marĩa wĩkĩte nĩ manene na ma kūgeganĩa,

Wee Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

Njĩra ciaku nĩ cia kĩhooto na nĩ cia ma,

Wee Mũthamaki wa mĩndĩ na mĩndĩ.

⁴ Nũũ ũtangĩgwĩtigĩra,

na agoocithie rĩitwa rĩaku, wee Mwathani?

Nĩgũkorwo Wee wiki nĩwe Mũtheru.

Ndũrĩrĩ ciothe nĩgooka ihooe irĩ mbere yaku, nĩgũkorwo ciiko ciaku cia ũthingu nĩguũrĩtio.”

⁵ Thuutha wa maũndũ macio nĩndarorire, na ngĩona hekarũ kũu igũrũ, ĩrĩa arĩ hema nyamũre ya Ũira, nayo ikĩhingũrwo.

† **14:19** Ihihĩro thĩinĩ wa Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gĩkũrũ rĩaragĩa ũhoru wa kũhingio kwa marakara ma Ngai. ‡ **14:20** nĩ ta kilomita magana matatũ. * **15:3** Rwĩmbo rwa Musa rwainagwo mũthenya wa Thabatũ hwaĩ-inĩ thĩinĩ wa thunagogi gũkũngũra gũkũrwo kwa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri.

⁶ Nao araika mūgwanja arīa maarī na mīthiro īrīa mūgwanja makiuma kūu thīinī wa hekarū īyo. Nao meehumbīte nguo cia gatani īrīa theru yahenagia, na makeyoha mīcibi ya thahabu ithūri-inī ciao.

⁷ Hīndī īyo kīumbe kīmwe gīa ciūmbe iria inya irī muoyo-rī, gīkīnengera araika acio mūgwanja mbakūri mūgwanja cia thahabu, ciyūrītio mang'ūrī ma Ngai ūrīa ūtūūrāga muoyo tene na tene.

⁸ Nayo hekarū ikīiyūra ndogo yumīte riiri-inī wa Ngai na thīinī wa hinya wake, na gūtirī mūdū ūngīahotire gūtoonya hekarū īyo nginya mīthiro īyo mūgwanja ya araika acio mūgwanja īrīkīrīre.

16

Mbakūri Mūgwanja cia Mang'ūrī ma Ngai

¹ Ningī ngīgua mūgambo mūnene ūkiuma thīinī wa hekarū, naguo ūkīira araika acio mūgwanja atīrī, "Thīi, mūkonorerie thī mbakūri icio mūgwanja cia mang'ūrī ma Ngai."

² Nake mūraika wa mbere agīthī akīonoreria mbakūri yake thī, nacio ironda njūru mūno irī ruo ikīgīa andū arīa maarī na rūūri rwa nyamū īyo, na arīa maahooyaga mūhiano wayo.

³ Nake mūraika wa keerī akīonoreria mbakūri yake iria-inī rīrīa inene, narīo iria rīu rīkīgarūrūka rīgītuīka ta thakame ya mūdū mūkuū, nakīo kīndū o gīothe kīarī muoyo iria-inī rīu gīgīkua.

⁴ Ningī mūraika wa gatatū akīonoreria mbakūri yake njūūi-inī na ithima-inī cia maaī, nacio igītuīka thakame.

⁵ Ngīcooka ngīgua mūraika ūrīa wathaga maaī akiuga atīrī:

"Wee ūrī na kīhoto ūgītua matuīro maya,
Wee ūrīa ūrī ho, na nowe warī ho, o Wee Mūtheru,
tondū wa gūtua ciira ūguo;

⁶ nīgūkorwo nīmaitīte thakame ya andū aku aamūre, na ya anabii,
nawe nūmaheete thakame manyue ta ūrīa magīrīrwo."

⁷ Na ngīgua kīgongona gīacookia atīrī:

"Ī nīguo, Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe,
matuīro maku nī ma ma, na nī ma kīhoto."

⁸ Nake mūraika wa kana akīonoreria mbakūri yake riūa-inī, narīo riūa rīkīheo hinya wa gūcina andū na mwaki.

⁹ Andū magīcinwo nī ūrugarī ūcio mūnene, nao magakīrumaga rīitwa rīa Ngai ūcio warī na hinya wa gwatha mīthiro īyo, no matiigana kwīrira mamūgooce.

¹⁰ Mūraika wa gatano akīonoreria mbakūri yake gītī-inī kīa ūnene kīa nyamū īrīa, naguo ūthamaki wayo ūkīiyūra nduma. Nao andū makīrūma nīmī nī ūndū wa ruo,

¹¹ na makīruma Ngai wa igūrū nī ūndū wa ruo rūrīa maiguaga na nī ūndū wa ironda iria maarī nacio, no matiigana kwīrira nī ūndū wa maūdū marīa meekīte.

¹² Nake mūraika wa gatandatū akīonoreria mbakūri yake rūūi-inī rūrīa rūnene rwa Farati, namo maaī maruo makīhwa nīguo athamaki a kuuma mwena wa Irathīro mathondekerwo njīra.

¹³ Ngĩcooka ngĩona maroho matatũ mooru maahaanaga ta ciūra;* namo moimire kanua ka ndamathia, na makiuma kanua ka nyamũ ĩrĩa, na kanua-inĩ ka mũnabii ũrĩa wa maheeni.

¹⁴ Namo nĩmo maarĩ maroho ma ndaimono marĩa maringaga ciama, namo mathiaga kũrĩ ahamaki a thĩ yothe, nĩguo mamacookanĩrĩrie nĩ ũndũ wa mbaara ĩrĩa ĩkaarũo mũthenya ũcio mũnene wa Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

¹⁵ “Na rĩrĩ, ngũũka o ta mũici! Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũikaraga eiguĩte na agaikara ahaarĩrie nguo ciake, nĩgeetha ndakanae gũthĩ njaga, nake aconorithio.”

¹⁶ Namo maroho macio magĩcookanĩrĩria ahamaki handũ harĩa het-agwo na Kĩhibirania, Arimagedoni.

¹⁷ Nake mũraika wa mũgwanja akĩonoreria mbakũri yake rĩera-inĩ, na rĩrĩ, hekarũ thĩnĩ gũkiuma mũgambo mũnene uumĩte gĩtĩ-inĩ kĩa ũnene, ũkiuga atĩrĩ, “Ūhoro ũcio nĩwarĩka!”

¹⁸ Gũgĩcooka gũkĩgĩa heni, na marurumĩ, na ngwa o na gĩthingithia kĩnene. Gũtirĩ kwagĩa gĩthingithia kĩngĩ kĩnene ta kũu kuuma rĩrĩa thĩ kwagũire andũ, nĩ ũrĩa gĩthingithia kũu kĩarĩ kĩnene mũno.

¹⁹ Narĩo itũũra rĩrĩa inene rĩgĩatũkana njatũ ithatũ, namo matũũra ma ndũrĩrĩ makĩmomoka. Nake Ngai akĩririkana Babuloni itũũra rĩrĩa inene, na akĩrĩhe gĩkombe kĩa iyũrĩtio ndibei ya ũrũrũ wa mang'ũrĩ make.

²⁰ Nacio icigĩrĩra ikĩũra ciothe, nacio irĩma ikĩaga gũcooka kuoneka.

²¹ Namo mahiga manene ma mbura ya mbembe, ma ũritũ wa ta kilo mĩrongo ĩtano o ihiga, makĩgwĩra andũ. Nao makĩruma Ngai nĩ ũndũ wa mũthiro ũcio wa mahiga ma mbura ya mbembe, tondũ mũthiro ũcio warĩ wa kũmakania mũno.

17

Mũndũ-wa-nja Igũrũ rĩa Nyamũ

¹ Nake mũraika ũmwe wa araika acio mũgwanja, maarĩ na mbakũri mũgwanja agĩũka, akĩnjĩra atĩrĩ, “Ūka, nguonie iherithia rĩa mũmaraya ũrĩa mũnene, ũrĩa ũikarĩte igũrũ rĩa maaĩ maingĩ.

² Na nĩwe ahamaki a thĩ maatharirie nake, na andũ arĩa matũũraga thĩ makarĩo nĩ ndibei ya ũtharia wake.”

³ Ningĩ mũraika ũcio akĩnjoya ndĩ thĩnĩ wa Roho, akĩndwara werũ-inĩ. Ndĩ kũu werũ-inĩ ngĩona mũndũ-wa-nja aikarĩire nyamũ yarĩ ndune ta gakarakũ, na yaiyũrĩtwo nĩ marĩtwa ma kũruma Ngai mwĩrĩ wayo, na yarĩ na ciongo mũgwanja na hĩa ikũmi.

⁴ Mũndũ-wa-nja ũcio ehumbĩte nguo cia rangi wa ndathi na mũtune, na akegemia na thahabu, na tũhiga twa goro, o na ruru. Guoko-inĩ gwake nĩanyiitĩte gĩkombe gĩa thahabu kĩa iyũrĩtio maũndũ marĩ magigi, na ciiko cia ũtharia wake.

⁵ Thiithi-inĩ wake aandĩkwo rĩtwa atĩrĩ:

KĨRIGA
BABULONI ŪRĨA MŪNENE,
NYINA WA MARAYA,
NA WA MAŪNDŪ MOTHE MARĨ MARĨ MAGIGI
MA THĨ.

* **16:13** Alawii 11:10 rĩandĩkĩtwo ciūra irĩ mũtaratara-inĩ wa nyamũ iria irĩ thaahu; ciugo ici cionanagia maheeni marĩa makaahunjio matukũ ma marigĩrĩrio kũhingĩca andũ nĩguo meetĩkĩre na marũmĩrĩre wĩki naaĩ na ũremi.

⁶ Nĩndonire atĩ mũndũ-wa-nja ũcio aarĩ mūrĩu, akarĩio nĩ thakame ya andũ arĩa aamũre, o na thakame ya andũ arĩa maarĩ aira a Jesũ.

Na rĩrĩa ndaamuonire, ngĩgega mũno.

⁷ Nake mũraika ũcio akĩnjũria atĩrĩ: “Wagegio nĩ kĩĩ? Nĩngũgũtaarĩria hito ya mũndũ-wa-nja ũcio na ya nyamũ ĩyo ahaicĩte, ĩyo ĩrĩ na ciongo mũgwanja na hĩa ikũmi.

⁸ Nyamũ ĩyo wonire yarĩ ho, na rĩu ndĩrĩ ho, na ĩrĩ hakuhĩ kuuma Irima-rĩrĩa-Rĩtarĩ-Gĩturi ĩthiĩ ĩkaanangwo. Nao andũ arĩa matũũraga thĩ, arĩa marĩitwa mao mataandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa muoyo kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo nĩmakagega mona nyamũ ĩyo, tondũ hĩndĩ ĩmwe yarĩ ho, na rĩu ndĩrĩ ho, no nĩrĩũka.

⁹ “Ũndũ ũyũ ũkwenda gwĩciirio na ũũgĩ. Ciongo icio mũgwanja nĩ irĩma mũgwanja iria ciikarĩrwo nĩ mũndũ-wa-nja ũcio.

¹⁰ Ningĩ nĩ athamaki mũgwanja. Atano nĩmeherete, ũmwe arĩ ho, na ũrĩa ũngĩ ndarĩ arooka; no ooka-rĩ, no nginya aikare o kahinda kanini.

¹¹ Nyamũ ĩrĩa yarĩ kuo, na rĩu ndĩrĩ ho, nĩyo mũthamaki wa kanana. We nĩ ũmwe wa acio mũgwanja, na rĩu erekeire kwanangwo.

¹² “Hĩa icio ikũmi wonire nĩ athamaki ikũmi arĩa mataahetwo ũthamaki, no nĩmakaheo wathani ta athamaki maathane ithaa rĩmwe hamwe na nyamũ ĩyo.

¹³ Marĩ na muoroto ũmwe, na nĩmakaheana ũhoti na wathani wao kũrĩ nyamũ ĩyo.

¹⁴ Nao nĩmakarũa na Gatũrũme, no Gatũrũme nĩakamatooria tondũ nĩwe Mwathani wa aathani, na Mũthamaki wa athamaki, na andũ arĩa agaakorwo hamwe nao nĩ arũmirĩri ake arĩa metĩtwo, na magathuurwo, na nĩ ehokeku.”

¹⁵ Ningĩ mũraika ũcio akĩnjĩra atĩrĩ, “Maaĩ macio wonire hau mũmaraya ũcio aikarĩte nĩ iruka cia andũ, na irĩndĩ, na ndũrĩrĩ, na thiomĩ.

¹⁶ Nayo nyamũ ĩyo wonire, na hĩa icio ikũmi nĩgũthũũra ĩgaathũũra mũmaraya ũcio. Nacio nĩkamwananga na ĩmũtĩge arĩ njaga; nĩikaarĩa nyama ciake, na imũcine na mwaki.

¹⁷ Nĩgũkorwo Ngai nĩekĩrĩte ngoro-inĩ ciao rĩciirĩa rĩa kũhingia muoroto wake na ũndũ wa kũiguanĩra mahe nyamũ ĩyo hinya wao wa gwathana, nginya ciugo cia Ngai ihinge.

¹⁸ Mũndũ-wa-nja ũcio wonire nĩwe itũũra rĩrĩa inene rĩrĩa rĩathaga athamaki a thĩ.”

18

Kũgũa kwa Babuloni

¹ Thuutha wa maũndũ macio nĩndonire mũraika ũngĩ agĩkũrũka oimĩte igũrũ arĩ na ũhoti mũnene mũno, nayo thĩ ĩkĩarĩrwo nĩ ũkengi wake.

² Nake akĩanĩrĩa na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ:

“Nĩrĩgũu! Babuloni itũũra rĩrĩa inene-rĩ, nĩrĩgwĩte!

Nĩrĩtuĩkĩte gĩkaro kĩa ndaimono,
na rĩgatuĩka gĩtũũro gĩa gũthaakĩrwo nĩ ngoma o yothe thũku,
rĩgatuĩka gĩtũũro kĩa nyoni ciothe iria irĩ thaahu na thũũre.

³ Nĩgũkorwo ndũrĩrĩ ciothe nĩnyuĩte
ndibei ĩrĩa ya maũndũ mooru ya ũtharia wake.

Nao athamaki a thĩ nĩmatharirie nake,
nao onjorithia a thĩ magĩtongio nĩ mũtũũrĩre wake wa mĩago mĩkĩru.”

⁴ Ningĩ ngĩigua mũgambo ũngĩ uumĩte igũrũ ũkiuga atĩrĩ:

“Inyuĩ andũ akwa, umai kũrĩ we,

- nīgeetha mūtikagwatanīre na mehia make,
na nīguo mūtikae kwamūkīra mīthiro yake;
- ⁵ nīgūkorwo mehia make nīmeiganīrīre magakinya o igūrū,
nake Ngai nīaririkanīte mawaganu make.
- ⁶ Mūheei o ta ūrīa araheanaga;
mūrīhei maita meerī ma ūrīa ekīte.
Gīkombe kīrīa aramūringagīria-rī, mūringīriei kīo maita meerī.
- ⁷ Mūnyamariei, na mūmūhe kīeha
kīiganaine na mwīgaatho na mwīkīrīro wake.
Ngoro-inī yake erahaga, akoiga atīrī,
'Nī njikaraga ta mūthamaki-mūndū-wa-nja;
ndirī mūtumia wa ndigwa, na ndirī hīndī ngaacakaya.'
- ⁸ Nī ūndū ūcio, mīthiro yake nīkamūkinyīrīra mūthenya o ro ūmwe:
nayo nī gīkuū, na macakaya, o na ng'aragu.
Agaacinwo na mwaki,
nīgūkorwo Mwathani Ngai ūrīa ūmūtuīrīre ciira arī hinya.
- ⁹ "Rīrīa athamaki a thī arīa maatharagia nake na makagwatanīra
nake mīago-inī yake makoona ndogo yake akīhīa-rī, nīmakamūrīrīra na
mamūcakaīre.
- ¹⁰ Nao makaarūgama haraaya nī ūndū wa gwītīgīra kīnyariirīko gīake,
nao marīre, makiugaga atīrī:
'Īiya-ī! Īiya-ī, wee itūūra inene,
wee Babuloni, itūūra rīa hinya!
Itūiro rīaku rīrī gūkinya ithaa-inī o rīmwe!'
- ¹¹ "Onjoria a thī nīmakamūrīrīra na mamūcakaīre, tondū gūtīrī mūndū
ūgaacooka kūgūra indo ciao rīngī:
- ¹² indo cia thahabu, na betha, na mahiga ma goro, na ruru; ningī
mataama ma gatani īrīa njega, na marīa ma rangi wa ndathi, na marīa ma
hariri, na mataama marīa matune ta gakarakū; ningī mīthemba yothe ya
mītī īrīa mīnungi wega, na indo cia mīthemba yothe iria ithondeketwo na
mīguongo, na mbaū cia goro, na gīcango, na kīgera, na mahiga mathaka
ma nyaigī;
- ¹³ ningī mīrigo ya ndarathini na iriki, na ya ūbumba, na maguta marīa
manungi wega, na ūbani, na ya ndibei na maguta ma ndamaiyū, na ya
mūtu ūrīa mūhinyu mūno, o na ngano; ningī ng'ombe na ng'ondu; o na
mbarathi na makaari; nginya ngombo o na mīoyo ya andū o nayo.
- ¹⁴ "Nao nīmakoiga atīrī, 'Itunda rīrīa weriragīria nīrīkwehereire.
Ūtonga waku wothe o na ūkengi waku nīithirīte, na gūtīrī hīndī igaacooka
kuoneka o na rī.'
- ¹⁵ Onjoria arīa meendagia indo icio na magītonga kuuma kūrī we-
rī, makaarūgama o haraaya nī ūndū wa gwītīgīra kīnyariirīko gīake.
Nīmakarīra, na macakae,
- ¹⁶ na maanīrīre, moige atīrī:
'Īiya-ī! Īiya-ī! Wee itūūra inene,
wee wīhumbīte nguo cia taama wa gatani īrīa njega,
na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū,
na ūkegemia na thahabu, na tūhiga twa goro, o na ruru!
- ¹⁷ Ūtonga ūcio mūnene ūguo nīwanangwo ithaa-inī o rīmwe!'
'Anene othe a marikabu cia iria-inī, na arīa othe mathiiga na marikabu,
atwarithia a marikabu, na arīa othe marutaga wīra kūu iria-inī rīrīa inene,
makaarūgama o haraaya.

18 Rīrīa makoona ndogo ya itūūra rīu rīkīhīa-rī, nīmakanīrīra moige atīrī, ‘Kūrī kwagīa itūūra rīngī inene ta itūūra rīrī?’

19 Nao nīmakehurīria rūkūngū mītwe o makīrīraga na magīcakayaga, na make, makiugaga atīrī:

“ Īiya-ī! Īiya-ī, Wee itūūra inene,
kūrīa arīa othe ene marikabu cia iria-inī inene maatongaire nī ūndū
wa ūtonga warīo!

Nīrīanangwo ithaa-inī o rīmwe!

20 Rīkenerere, wee igūrū!

Kenai inyuī andū arīa aamūre, na inyuī atūmwō, o na inyuī anabii!
Ngai nīarītūirīire ciira nī ūndū wa ūrīa rīamwīkire.’ ”

21 Ningī mūraika ūrī hinya akīoya ihiga rīaiganaga ta ihiga inene rīa gīthī, akīrīikia thīnī wa iria rīrīa inene, akiuga atīrī:

“ Ūguo nīguo itūūra rīu inene rīa Babuloni
rīgaatengemanio thī na hinya,
narīo rīage gūcooka kuoneka o na rī.

22 Nacio nyīmbo cia ahūūri inanda cia mūgeeto na aini,
na ahuhi a mītūrīrū, na ahuhi a coro,
matigacooka kūiguuo thīnī waku o na rī.

Gūtīrī mūruti wa wīra wa mūthemba o wothe
ūgacooka kuoneka thīnī waku o rī.

Mūgambo wa ihiga rīa gīthī
ndūrī hīndī ūgaacooka kūiguuo thīnī waku.

23 Gūtīrī hīndī ūtheri wa tawa
ūgacooka kwara thīnī waku o na rī.

O nago mūgambo wa mūhikania na wa mūhiki
ndūrī hīndī ūgaacooka kūiguuo thīnī waku o na rī.

Onjoria aku nīo maarī andū marī igweta gūkū thī.

Nacio ndūrīrī ciothe ciahītithirio nī ūragūri waku.

24 Thīnī wake nīkuo gwakorirwo thakame ya anabii, na ya andū arīa
aamūre,
o na ya arīa othe manooragīrwo gūkū thī.”

19

Haleluya!

1 Thuutha wa maūndū macio ngūigua kīndū kīagambaga ta mūrurumo
wa kīrīndī kīnene kīa andū makīanīrīra kūu igūrū, makoiga atīrī:

“Haleluya!

Ūhonokio, na riiri, na hinya nī cia Ngai witū,

2 nīgūkorwo matūiro make ma ciira nī ma ma, na nī ma kīhotoo.

Tondū nīatuīrīire mūmaraya ūcio mūnene ciira,

ūcio wathūkirie thī na ūtharia wake.

Na nīamūrīhītie thakame ya ndungata ciake.”

3 Na makīanīrīra o rīngī, makiuga atīrī:

“Haleluya!

Ndogo yake igūtūūra yambataga nginya tene na tene.”

4 Nao athuuri arīa mīrongo īrī na ana, na ciūmbe iria inya irī muoyo,
makīgūithia thī makīhooya Ngai, ūrīa waikarīire gītī kīa ūnene. Nao
makīanīrīra atīrī:

“Ameni, Haleluya!”

5 Ningī mūgambo ūkiuma gītī-inī kīu kīa ūnene, ūkiuga atīrī:

“Goocai Ngai witū,

inyuĩ ndungata ciake inyuothe,
o inyuĩ mũmwĩtigĩrĩte,
arĩa anini na arĩa anene!”

⁶ Ngĩcooka ngĩigua mũgambo warĩ ta wa kĩrĩndĩ kĩnene mũno, wahaanaga ta mũrurumo wa maaĩ megũtherera na ta mũrurumo mũnene wa ngwa, naguo ũkĩanĩrĩra, ũkiuga atĩrĩ:

“Haleluya!

Nĩgũkorwo Mwathani Ngai witũ,
o we Mwene-Hinya-Wothe, nĩarathamaka.

⁷ Nĩtũkenei, na tũcanjamũke,
na tũmũgooce!

Nĩgũkorwo ũhiki wa Gatũrũme nĩmũkinyu,
nake mũhiki wake nĩhaarĩrie.

⁸ Nake mũhiki ũcio akĩheo nguo cia taama ya gatani ĩrĩa njega,
ĩ gũkenga na theru, nĩguo ehumbe.”

(Taama wa gatani ĩrĩa njega nĩguo ciiko cia ũthingu cia andũ arĩa aamũre.)

⁹ Ningĩ mũraika ũcio akĩnjĩra atĩrĩ, “Andĩka atĩrĩ: ‘Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa metĩtwo iruga-inĩ rĩa ũhiki wa Gatũrũme!’ ” Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Icio nĩ ciugo cia ma cia Ngai.”

¹⁰ Rĩrĩa ndaiguire ũguo, ngĩgwa magũrũ-inĩ make ndĩmũhooe. No akĩnjĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩka ũguo! O na nĩ ndĩ ndungata hamwe nawe, na hamwe na ariũ na aarĩ a thoguo, arĩa magwatĩrie ũira wa Jesũ. Hooya Ngai arĩ we! Nĩgũkorwo ũira wa Jesũ nĩguo roho wa ũrathi.”

Mũndũ Ũhaicĩte Mbarathi Njerũ

¹¹ Ningĩ nĩndonire igũrũ rĩhingũkĩte na hau mbere yakwa haarĩ na mbarathi njerũ, nake ũrĩa wamĩhaicĩte etagwo Mwĩhokeku na Wa-ma. Nake atuuaga ciira, na akarũa mbaara arũmĩtie kĩhooto.

¹² Namo maitho make mahaana ta mwaki ũgwakana, na arĩ na thũmbĩ nyingĩ mũtwe. Nĩandĩkĩtwo rĩitwa, rĩtarĩ mũndũ ũngĩ ũrĩũĩ tiga we wiki.

¹³ Ehumbĩte nguo ĩrĩndĩtwo thakame-inĩ, narĩo rĩitwa rĩake etagwo Kiugo-kĩa-Ngai.

¹⁴ Nacio mbũtũ cia ita cia igũrũ ciamuumĩte thuutha, ihaicĩte mbarathi njerũ na ikehumba nguo cia taama wa gatani ĩrĩa njega, njerũ cua na theru.

¹⁵ Ningĩ kanua-inĩ gake koimĩte rũhiũ rwa njora rũũgĩ rwa kũũraga ndũrĩrĩ naruo. Nake agaaciathaga na rũthanju rwa kĩgera na arangĩrĩrie ihĩhĩro rĩa ndibei rĩa mang’ũrĩ marũrũ ma Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

¹⁶ Nguo-inĩ yake na kĩero-inĩ gĩake nĩandĩkĩtwo rĩitwa rĩrĩ:

“MŪTHAMAKI WA ATHAMAKI, NA MWATHANI WA AATHANI.”

¹⁷ Ngĩcooka ngĩona mũraika ũmwe arũgamĩte thĩinĩ wa riũa, nake akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, agĩta nyoni iria ciarerete rĩera-inĩ, agĩciũra atĩrĩ, “Ūkai, mũngane hamwe iruga-inĩ rĩrĩa inene rĩa Ngai,

¹⁸ nĩgeetha mũrĩe nyama cia mũrĩrĩ ya athamaki, na ya anene a mbaara, na ya andũ arĩa marĩ hinya, o na nyama cia mbarathi na cia ahaici a cio, na nyama cia mũrĩrĩ ya andũ othe arĩa eyathi na arĩa ngombo, o na arĩa anini na arĩa anene.”

¹⁹ Ningĩ ngĩona nyamũ ĩrĩa, na athamaki a thĩ, na mbūtũ ciao cia ita mecookanĩrĩrie hamwe nĩgeetha marũe na ũcio wahaicĩte mbarathi na mbūtũ yake ya ita.

²⁰ No rĩrĩ, nyamũ ĩyo ĩkĩnyiitwo, o hamwe na mũnabii ũrĩa wa maheeni ũrĩa waringaga ciama ithenya rĩayo. Na ũndũ wa ciama icio nĩahĩtithĩtie andũ arĩa mekĩrĩtwo rũuri rwa nyamũ ĩyo na makahooya mũhianano wayo. Nao eerĩ magĩikio icua-inĩ rĩa mwaki wa ũbiriti ũgwakana.

²¹ Arĩa maatigaire makĩūrāgwo na rũhiũ rwa njora ruoimĩte kanua ka ũcio wahaicĩte mbarathi, nacio nyoni ciothe ikĩhũũnĩrĩria nyama cia mĩrĩ yao.

20

Mĩaka Ngiri Īmwe

¹ Ningĩ ngĩona mũraika agĩkũrũka oimĩte igũrũ, arĩ na kĩhingũro kĩa Irima-rĩrĩa-Rĩtarĩ-Gĩturi, na anyiitĩte mũnyororo mũnene guoko-inĩ gwake.

² Nake akĩnyiita ndamathia ĩrĩa, na nĩyo nyoka ĩrĩa ya tene, na noyo mũcukani kana Shaitani, akĩmĩoha mĩaka ngiri ĩmwe.

³ Akĩmĩkia Irima rĩu-Rĩtarĩ-Gĩturi, akĩmĩhingĩrĩria kuo, na akĩrĩcinĩrĩa mũhũri, nĩguo amĩgirĩrĩrie ndĩkanacooke kũheenia andũ a ndũrĩrĩ rĩngĩ nginya mĩaka ĩyo ngiri ĩmwe ĩthire. Thuutha wa ũguo nĩkarekererio ihinda inini.

⁴ Ngĩcooka ngĩona itĩ cia ũnene iria ciaikarĩrwo nĩ arĩa maaheetwo hinya wa gũtũira andũ ciira. Na ngĩona mĩoyo ya andũ arĩa manatinio mĩtwe nĩ ũndũ wa ũira wa Jesũ o na nĩ ũndũ wa kiugo kĩa Ngai. Acio matiahooete nyamũ ĩrĩa o na kana mũhiano wayo, na matiekĩrĩtwo rũuri rwayo ithiithi-inĩ ciao kana moko-inĩ mao. Nao magĩcooka muoyo na magĩathana hamwe na Kristũ mĩaka ngiri ĩmwe.

⁵ (Andũ arĩa angĩ othe maakuĩte matiigana gũcooka muoyo, nginya rĩrĩa mĩaka ĩyo ngiri ĩmwe yathirire.) Kũu nĩkuo kũriũka kũrĩa kwa mbere.

⁶ Kũrathimwo na gũthera nĩ arĩa magwatanĩire na kũriũka kũu kwa mbere. Gĩkuũ gĩa keerĩ gĩtirĩ na hinya igũrũ rĩao, no magaatũka athĩnjĩri-Ngai o na Kristũ, na magaathamaka hamwe nake mĩaka ngiri ĩmwe.

Shaitani Gũtũrwo Ciira

⁷ Rĩrĩa mĩaka ĩyo ngiri ĩgaathira, Shaitani nĩkuohorwo akoohorwo oime njeera ĩyo yake,

⁸ nake nĩagathĩ kũheenia ndũrĩrĩ ituri-inĩ iria inya cia thĩ, nĩcio Gogu na Magogu, nĩguo acicookanĩrĩrie hamwe nĩ ũndũ wa mbaara. Mũigana wao nĩ ta mũthanga wa hũgũrũrũ cia iria rĩrĩa inene.

⁹ Nao magĩtuĩkanĩria wariĩ wa thĩ, makĩrigiicĩria kambĩ ya andũ a Ngai, o na itũũra rĩu inene endete. No mwaki nĩwoimire igũrũ, ũkĩmaniina.

¹⁰ Nake mũcukani, ũrĩa wamaheenirĩe, agĩkio iria rĩa mwaki wa ũbiriti, o kũrĩa nyamũ ĩrĩa na mũnabii ũrĩa wa maheeni maikĩtio. Nao magaatũra manyariiragwo mũthenya na ũtukũ tene na tene.

Arĩa Akuũ Gũtũrwo Ciira

¹¹ Ningĩ ngĩona gĩtĩ kĩnene mũno kĩa ũnene kĩa rangi mwerũ, na ngĩona ũrĩa wagĩkarĩire. Nayo thĩ na igũrũ ikĩũra, ikĩehera ũthiũ-inĩ wake, ikĩaga handũ ingĩikara.

¹² Na ningĩ ngĩona arĩa akuũ, anene na arĩa anini, marũgamĩte mbere ya gĩtĩ kũu kĩa ũnene, namo mabuku makĩhingũrwo. Narĩo ibuku rĩngĩ rĩkĩhingũrwo, na nĩrĩo ibuku rĩa muoyo. Nao andũ arĩa akuũ magĩtũrwo

ciira kũringana na ciiko iria meekĩte, o ta ũrĩa kwaandikĩtwo mabuku-inĩ macio.

¹³ Narĩo iria rĩrĩa inene rĩkĩruta arĩa akuũ maarĩ thĩinĩ warĩo, nakĩo gĩkuũ na Kwa-ngoma ikĩruta arĩa maarĩ thĩinĩ wacio, na o mũndũ agĩtuĩrwo kũringana na ciiko iria eekĩte.

¹⁴ Thuutha ũcio gĩkuũ na Kwa-ngoma igĩikio iria-inĩ rĩa mwaki. Icuwa rĩu rĩa mwaki nĩrĩo gĩkuũ gĩa keerĩ.

¹⁵ Na rĩrĩ, mũndũ o wothe akorwo rĩitwa rĩake rĩtionekire rĩandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa muoyo-rĩ, agĩikio iria-inĩ rĩu rĩa mwaki.

21

Jerusalemu ĩrĩa Njerũ

¹ Ngĩcooka ngĩona igũrũ rĩerũ na thĩ njerũ, tondũ igũrũ rĩrĩa rĩa mbere na thĩ ĩrĩa ya mbere nĩcieherete igathira, narĩo iria rĩrĩa inene rĩtiarĩ ho.

² Ngĩona Itũũra rĩrĩa Itheru, Jerusalemu ĩrĩa njerũ, rĩgĩikũrũka riumĩte igũrũ kwa Ngai, rĩhaarĩrio ta mũhiki agemeirio mũthuariwe.

³ Ningĩ ngĩigua mũgambo mũnene uumĩte gĩtĩ-inĩ-kĩa-ũnene, ũkiuga atĩrĩ, “Rĩu gĩikaro kĩa Ngai kĩrĩ hamwe na andũ, nake nĩegũtũũrania nao. Megũtuĩka andũ ake, nake Ngai we Mwene arĩkoragwo hamwe nao, na atuĩke Ngai wao.

⁴ Nake nĩakamagiria maithori mothe mathire maitho-inĩ mao. Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ gũgaakorwo na gĩkuũ, o na kana gũcakaya, kana kĩrĩro, kana ruo, nĩgũkorwo maũndũ marĩa ma mbere nĩmeherete magathira.”

⁵ Nake ũrĩa waikarĩire gĩtĩ-kĩa-ũnene akiuga atĩrĩ, “Nĩ kwerũhia ndĩrerũhia maũndũ mothe!” Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Andĩka ũndũ ũyũ, nĩgũkorwo ciugo ici nĩ cia kwĩhokwo, na nĩ cia ma.”

⁶ Agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ: “Maũndũ nĩmahingu. Nĩ nĩ nĩ Alifa o na Omega, Kĩambĩrĩria o na Kĩrĩkĩro. ũrĩa mũnyootu nĩngamũhe maaĩ anyue kuuma gĩthima kĩa maaĩ ma muoyo, anyue o ũguo tũhũ atekũgũra.

⁷ Mũndũ ũrĩa ũgũtoorania nĩwe ũkaagaya maũndũ macio mothe, na nĩ nĩngatuĩka Ngai wake, nake atuĩke mũrũ wakwa.

⁸ No andũ arĩa iguoya, na arĩa matetikĩtie, na arĩa imaramari, na arĩa oragani, na ahũũri maraya, na arogi, na ahoi mĩhianano, na aheenania-rĩ, othe ũtũũro wao no iria-inĩ rĩa mwaki wa ũbiriti. Gĩkĩ nĩkĩo gĩkuũ gĩa keerĩ.”

⁹ ũmwe wa araike acio mũgwanja arĩa maarĩ na mbakũri mũgwanja iria ciaiyũrĩte mĩthiro ĩrĩa mũgwanja ya kũrigĩrĩria agĩũka, akĩnjĩra atĩrĩ, “Ūka, nĩngũkuonia mũhiki, na nĩwe mũtumia wa Gatũrũme.”

¹⁰ Nake akĩnguaa ndĩ thĩinĩ wa Roho, akĩndwara kĩrĩma-inĩ kĩarĩ kĩnene kĩraaya na igũrũ, akĩnyonia Jerusalemu, Itũũra rĩu inene Itheru rĩgĩikũrũka riumĩte igũrũ kwa Ngai.

¹¹ Itũũra rĩu rĩarĩ na riiri wa Ngai, naguo ũkengi warĩo wahaanaga ta wa kahiga ka goro mũno, o ta kahiga karĩa getagwo njathibi, gakengu o ta gĩcicio.

¹² Narĩo rĩarĩ na rũthingo rũnene, rũraihu na igũrũ, rwarĩ na ihingo ikũmi na igĩrĩ, na araike ikũmi na eerĩ ihingo-inĩ icio. Nacio ihingo icio nĩciandikĩtwo marĩitwa ma mĩhĩrĩga ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ ya ciana cia Isiraeli.

¹³ Mwena wa irathĩro warĩ na ihingo ithatũ, na mwena wa gathigathini ihingo ithatũ, na mwena wa gũthini ihingo ithatũ, na mwena wa ithũũro ihingo ithatũ.

14 Naruo rūthingo rwa itũūra rũ inene rwarĩ na mĩthingi ikũmi na ĩĩrĩ, na igũrũ rĩayo ĩkaandĩkwo marĩtwa ma atũmwo arĩa ikũmi na eerĩ a Gatũrũme.

15 Nake mũraika ũcio wanjarĩirie aarĩ na rūthanju rwa thahabu rwa gũthima itũūra rũ inene, o na ihingo ciarĩo, na thingo ciarĩo.

16 Narĩo itũūra rũ inene rĩakĩtwo rĩiganaine mĩena yothe, ũraihu warĩo ũkaiganana na wariĩ warĩo.* Nĩathimire itũūra rũ inene na rūthanju rũ, na akĩona atĩ rĩarĩ na ũraihu wa kilomita ta 2,200, ũkaiganana na wariĩ warĩo, na kwambata na igũrũ kwarĩo.

17 Ningĩ agĩthima rūthingo rwarĩo, na ũtungu waruo ũgĩkorwo warĩ mĩkono igana rĩmwe na mĩrongo ĩna na ĩna, rūthimĩtwo na gĩthimi kĩa mũndũ, na no kĩo mũraika aahũthagĩra.

18 Rũthingo rũ rwakĩtwo na njathibi, narĩo itũūra rũ inene rĩakĩtwo na thahabu ĩrĩa therie, ĩgathera o ta gĩcicio.

19 Nayo mĩthingi ĩyo ya thingo cia itũūra rũ inene yagemetio na mĩthemba yothe ya mahiga ma goro. Mũthingi wa mbere warĩ wa njathibi, na wa keerĩ warĩ wa yakuti ĩrĩa ya bururu, na wa gatatũ warĩ wa yacimu, na wa kana warĩ wa thumarati,

20 na wa gatano warĩ wa onigithi, na wa gatandatũ warĩ wa wakiki ũrĩa mũtune, na wa mũgwanja warĩ wa yakuti ĩrĩa ĩhaana thahabu, na wa kanana warĩ wa thabaricandi, na wa kenda warĩ wa yakuti ĩrĩa ĩhaana ngoikoni, na wa ikũmi warĩ wa wakiki ũrĩa ũhaana nyeki nduru, na wa ikũmi na ĩmwe warĩ wa wakiki ũrĩa wa bururu, na wa ikũmi na igĩrĩ warĩ wa amethuthito.

21 Nacio ihingo iria ikũmi na igĩrĩ nĩ ruru ikũmi na igĩrĩ, o kĩhingo gĩathondeketwo na ruru ĩmwe. Nayo njĩra ĩrĩa nene ya itũūra rũ inene yarĩ ya thahabu therie, yonithanagia mwena ũrĩa ũngĩ ta gĩcicio.

22 Na gũtirĩ hekarũ ndonire kũu itũūra-inĩ rũ inene, tondũ Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe na Gatũrũme nĩo hekarũ yakuo.

23 Itũūra rũ inene rĩtibataire nĩ kwarĩrwo nĩ riũa kana mweri, nĩgũkorwo riiri wa Ngai nĩũrĩheaga ũtheri, nake Gatũrũme nĩwe tawa warĩo.

24 Nacio ndũrĩrĩ igaathiiaga na ũtheri warĩo, nao athamaki a thĩ marehe riiri wao thĩinĩ warĩo.

25 Gũtirĩ mũthenya o na ũmwe ihingo ciarĩo ikaahingwo, nĩgũkorwo kũu gũtigakorwo na ũtukũ.

26 Na nĩkuo makaarehe riiri na gĩtĩo cia ndũrĩrĩ.

27 Gũtirĩ kĩndũ gĩtarĩ gĩtheru gĩgaatoonya itũūra rũ o narĩ, o na kana mũndũ o wothe ũrĩa wĩkaga maũndũ ma njono kana ma maheeni. O tiga arĩa marĩtwa mao mandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩa rĩa Gatũrũme rĩa muoyo.

22

Rũũ rwa Muoyo

1 Ningĩ mũraika ũcio akĩnyonia rūũ rwa maaĩ ma muoyo, makembu na makahenia o ta gĩcicio, rūgĩtherera ruumĩte gĩtĩ-inĩ kĩa ũnene kĩa Ngai na gĩa Gatũrũme

2 rūikũrũkĩire gatagatĩ ka njĩra ĩrĩa nene ya itũūra inene. Mĩena yeerĩ ya rūũ rũ, o mwena warĩ na mũtĩ wa muoyo, naguo waciaraga matunda mĩthemba ikũmi na ĩĩrĩ, ũgaciaraga maciaro maguo o mweri. Namu mathangũ ma mũtĩ ũcio maarĩ ma kũhonia andũ a ndũrĩrĩ.

* 21:16 ũraihu, wariĩ, na ũraihu wa na igũrũ nĩwaiganaine, o ta ũrĩa wa Handũ-harĩa-Hatheru waiganaine.

³ Gūtigacooka kūgĩa na kīrumi o na kīrīkū. Gītī-kĩa-ūnene kĩa Ngai na gĩa Gatūrūme gĩaakorwo kūu thīnī wa itūūra inene, nacio ndungata ciake nīkamūtungatagĩa.

⁴ Nacio nīkoonaga ūthiū wake, narīo rītwa rīake rīkandīkwo ithiithi-inī ciao.

⁵ Gūtigacooka kūgĩa ūtukū. Nao matikabataro nī ūtheri wa tawa o na kana ūtheri wa riūa, nīgūkorwo Mwathani Ngai nīwe ūgaatuīka ūtheri wao. Nao magaathamaka tene na tene.

⁶ Nake mūraika ūcio akīnjīra atīrī, “Ciugo icio nī cia kwīhokwo, na nī cia ma. Nake Mwathani, o we Ngai wa maroho ma anabii, nīatūmire mūraika wake nīguo onie ndungata ciake maūndū marīa arī o nginya mekīke ica ikuhī.”

Jesū Nīarooka

⁷ “Na rīrī, nīngūka o narua! Kūrathimwo nī mūndū ūrīa ūrūmītie ciugo cia ūrathi ūrīa ūrī ibuku-inī rīrī.”

⁸ Niī, Johana-rī, nī niī ndaiguire na ngīona maūndū macio. Na rīrīa ndaarīkirie kūmaigua o na kūmona-rī, ngīgwa thī magūrū-inī ma mūraika ūcio wanyonagia maūndū macio ndīmūhooe.

⁹ No akīnjīra atīrī, “Tiga gwīka ūguo! O na niī ndī ndungata hamwe nawe, na hamwe na ariū na aarī a thoguo arīa anabii, na arīa othe marūmītie ciugo cia ibuku rīrī. Hooya Ngai arī we!”

¹⁰ Agīcōoka akīnjīra atīrī, “Ndūkahingīrīrie ciugo cia ūrathi wa ibuku rīrī, nīgūkorwo ihinda nīrīkuhīrīrie.

¹¹ Mūndū ūrīa wīkaga ūūru nīathī na mbere gwīka ūūru, nake ūrīa kīmaramari athī na mbere na kūmaramara; na ūrīa wīkaga ūrīa kwagīrīire athī na mbere gwīka ūrīa kwagīrīire; ningī ūrīa mūtheru agīthī na mbere gūtuīka mūtheru.”

¹² “Na rīrī, ngūka o narua! Nakīo kīheo gīakwa ndī nakīo, na ngaahē o mūndū kūringana na ūrīa aneeka.

¹³ Niī nī niī Alifa na Omega, wa Mbere na wa Kūrigīrīria, ningī Kīambīrīria o na Kīrīkīro.

¹⁴ “Kūrathimwo-rī, nī arīa mathambītie nguo ciao, nīguo magīe na rūtha rwa gūkinya mūtī-inī wa muoyo na matoonyere ihingo-inī makinye thīnī wa itūūra rīu.

¹⁵ Nakuo kūu nja gūgaikarwo nī magui, na arogi, na ahūūri ūmaraya, na oragani, na ahoōi mīhianano, na mūndū ūrīa wothe wendete maūndū ma maheeni na akamekaga.

¹⁶ “Niī, Jesū, nīndūmīte mūraika wakwa agūkinyīrie ūira ūyū nī ūndū wa makanitha. Niī nī niī Thuuna na Rūciaro rwa Daudī, na nī niī Njata īrīa ngengu ya Rūciinī tene.”

¹⁷ Nake Roho o na mūhiki mekuuga atīrī, “Ūka!” Nake ūrīa ūkūigua nīoige atīrī, “Ūka!” Mūndū o wothe mūnyootu, nīoke; na ūrīa wothe ūkwenda, nīamūkīre kīheo kīrīa kīa maaī ma muoyo, atekūgūra.

¹⁸ Ngūkaania mūndū o wothe ūrīa ūkūigua ciugo cia ūrathi wa ibuku rīrī atīrī: Mūndū o wothe angīciongerera ūndū, Ngai nīakamuongerera mīthiro īrīa ītaarīrio thīnī wa ibuku rīrī.

¹⁹ Na mũndũ o na ũrĩkũ angĩkeeheria ciugo thĩinĩ wa ibuku rĩĩrĩ rĩa ũrathi, Ngai nĩakamwehereria igai rĩake kuuma mũtĩ-inĩ wa muoyo, o na kuuma itũũra-inĩ rĩu itheru, iria itaarĩirio thĩinĩ wa ibuku rĩĩrĩ.

²⁰ Ũrĩa ũroimbũra maũndũ macio ekuuga atĩrĩ, “Ĩĩ nĩguo, ngũũka o narua.”

Ameni. Ũka, Mwathani Jesũ!

²¹ Wega wa Mwathani Jesũ ũrogĩa na andũ a Ngai. Amen.